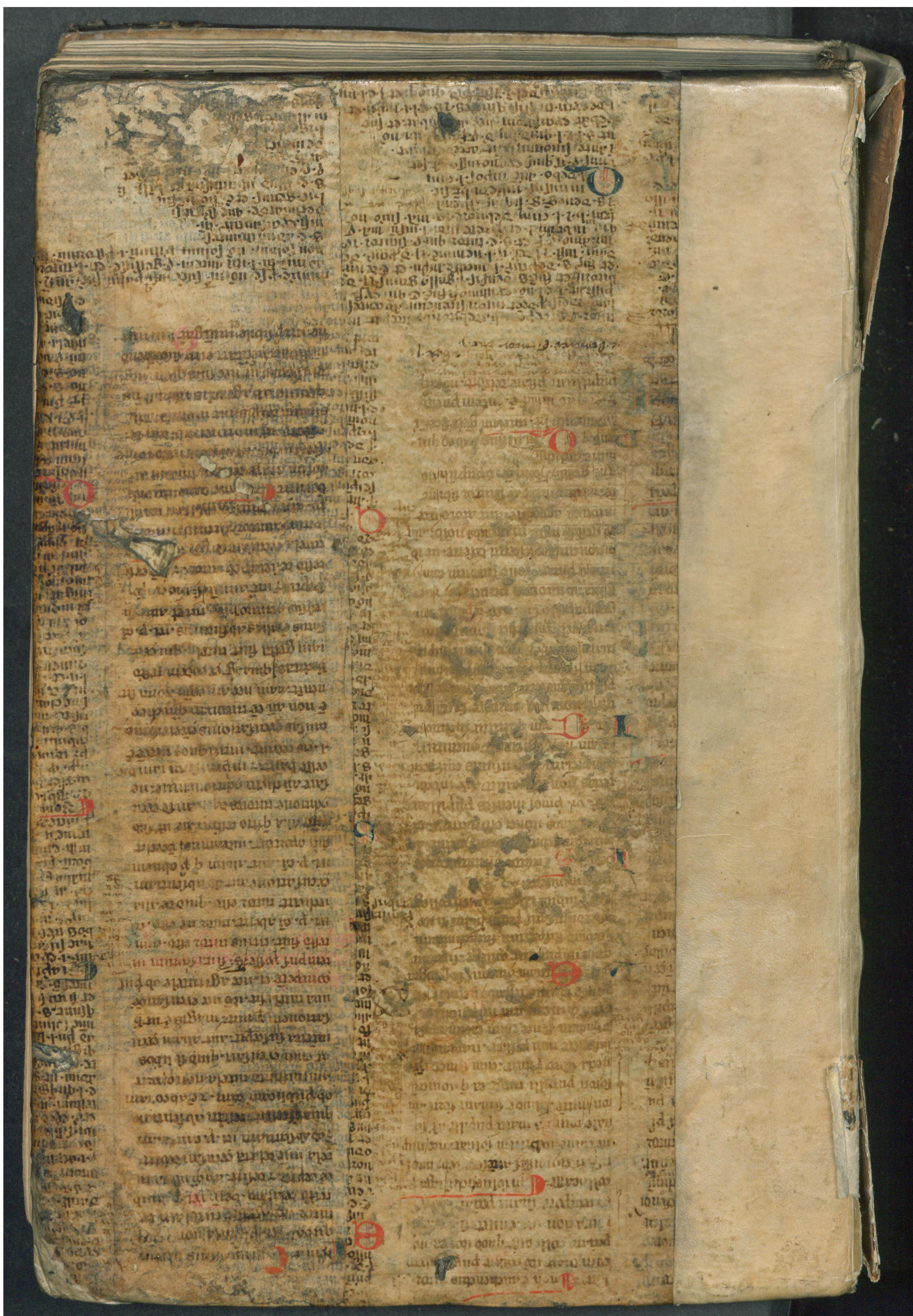

64883

Tertius Can. Auic.

cum amplissima Gentilis Fulgi. expositio-
ne. Demum cōmentaria nuper addita
videlicet Jacobi de partibus sup
Fen. VI. &. XIIII. Itē Jo. Mat-
thei de gradi super Fen
XXII. quia Gētilis in
eis defecit.

Tabula dubiorꝫ prime ptis Gentilis sup. III. Auic.

Tabula dubioꝝ prime partis

5 Utrum

Tabula dubioꝝ prime partis

18 Utrum

Tabula dubioꝝ prime partis

Tabula dubioꝝ prime partis

Tabula dubioꝝ prime ptis Gent. sup. III. Auic.

FINIS.

Tabula Prime partis lib. III. Auic.

Tabula Prime partis lib. III. Auic̄.

FINIS.

¶ Gētilis Fulginatis viri eminētissimi in Tertium Canonem Auicēne expositio.

¶ Incipit Liber Tertius Cañ. Aui.

¶ Dictio Prima de vniuersis egritudinibus capitis Tertij Libri canonis in medicina.

¶ Tractatus Primus de anathomia cerebri ⁊ dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis ⁊ partibus eius. Cap. p^m.

Naquit Gal. Intentio in creando caput non est cerebrū: neq̄ auditus: neq̄ odoratus: neq̄ gustꝰ: neq̄ tactus.

Oportet admirari de sapiētia creatoris. Galenus. 15. d̄ vtilitate particularū caplo p̄. Peritu͞z medicu͞z nō decet trāsgredi hanc viā. Halyabas p̄ theorice caplo p̄. ¶ Pro principio p̄ntis studij deo duce feliciter ꝓsequendi atq̄ laudabil'r terminādi duo mee mēti maxime necessaria p̄ntant. Primū est diuini auxilij iuocatio gloriosa vt sit in oībus nostris opibꝰ adiutor ⁊ regula directiua. Scōm est tertij cañ. Aui. quē habemus pre manibus exponendū cōmēdatio fructuosa: vt sit ad eius apphēsionē nr̄arū mentiū exortatio electiua. Pro qbꝰ duobꝰ due ꝓpōnes p̄mo p̄mittunt. Pro primo tamē prima: pro scōo scōa ꝓpositio ministrabit.

¶ Est qdē p̄ma ꝓpositio Gal. 15. de vtili. parti. p̄ ca. qui Gal. ibidē. ⁊ 17. lib. p̄ cap. versus fi. mēbroꝝ nostri corporis inspiciēs ordinē facientē imaginari mirabilē harmoniā: ac eoꝝ operū ꝯsiderās cardinē faciētez ꝯtēplari amplexabilē ac delectabilem melodiā in p̄fatā ꝓpōnez ꝓrupit dicens. Opz admirari de sapientia creatoris. Cuius ꝓpōnis virtute bifariam mouemur diuinū auxiliu͞z inuocare. ¶ Primo q̄ eius potētiā admirantes admirari opz. ¶ Scōo q̄ eius sapiētiā mirabil'r ꝯtēplantes admiramur de sapiētia creatoris. ¶ Est primū qdē potētia diuina admiranda: largitate eius potentie creatiue ꝓductoꝝ varietatē ⁊ numerū cognoscendo. Scōo incōprehēsibilitate eius potētie ꝓductiue eius īfinitatē seu infinitatis cumulū attēdendo. ¶ Primo dico ꝙ est admirāda potentia creatoris largitate potētie creatiue ꝓductoꝝ numerū cognoscendo. Hic enī numerus cōprehendit oīa extra se: que oīa ꝓduxit sua potētia creatiua. Uñ Azarauius in ꝓhe. sui lib. in medicina. Creator excelsus vniuersas creaturas creauit. qd̄ etiā satis confirmat Auic. 9. meth. p̄ cap. ⁊ Plato. z. thy. ⁊ Dauid di. 4ª sue p̄hie. p̄ ca. lz huic sentētie Aristo. ⁊ peripatheticoꝝ sermones non concordent. ¶ Secūdo est creatoris potētia admirāda icōprehēsibilitate eiusdem potētie ꝓductiue eius īfinitatis cumulū attēdēdo. Est eni͞z tā ꝓfunde voraginis respectu nr̄e notitie hmōi potētia creatoris: vt ad illā cōprehendēdā aut sermonibꝰ explicādā humana mens aut sermocinatio nō attingat. Uñ Gal. 15. de vtili. ꝑtic. post p̄missaz ꝓpositionem subdebat. Sermo noster deficit a sapiētia eiꝰ qui creauit nos: vt neq̄ narrare possumus que ab illo facil'r facta sunt. Et Algazel. 3. metaphysice dicit circa finē. Deficere a comprehēdēdo deū: deū comprehēdere est. Qd̄ pulchre īnuit Sene. lib. 8. 67. epl'a ad Lucillū dicens. Ego nō q̄ram que sint initia vniuersoꝝ: qs rerū formator: qs oīa in vna mēsura ⁊ materia inerti cōuoluta discreuerit. Nō querā qs sit istius artifex mūdi: qua rōne tāta magnitudo in legē ⁊ ordinē venerit: quis sparsa collegerit: ꝯfusa distinxerit: in vna difformitate iacētibꝰ faciem diuiserit: vñ lux tanta fundatur: ignis sit an aliquid igne lucidius. Ego ista nō querā: ego nesciam vnde descēdam. Et ideo merito dicit Seneca lib. 5. 41ª epistola ad Lucillum. Quid deus sit incertum est: habitat in nobis. ¶ Scōo deum mouemur īuocare eius sapiētiam mirabil'r ꝯtemplantes. Uñ dr̄. admirari opz de sapiētia creatoris. Est autē eiꝰ sapientia dupl'r admiranda. Primo vl'itate sue cōprehēsiōis. Scōo vbertate sue largitionis. ¶ Primo qdē est admirāda sapiētia creatoris totalitate sue cōprehensionis: q̄ oīum notitia͞z comprehendit. Sicut enī deus est p̄ncipiu͞z oīum causarū: sic oīa cognoscit et cōprehendit: vt īnuit. A. 8. meta. penul. c. ⁊ Algazel. 3. meta. summa tertia. Primus scit oēs spēs ⁊ genera oīum: vnde eius scientie nihil deest. Uñ bene dixit Arist. ad Alexādru͞z. Deus est sapiens atq̄ sciens. ¶ Scōo est admirāda sapiētia creatoris vbertate sue largitionis: q̄ sciam oībus impēdit: vñ in Halya. antiquo tertio practice. in p̄ncipio scribit. Omnis scīa ⁊ oīs sapiētia est ab eo qui viuit in eternū. Sic igit cōpulsi ad diuinam grām impetrādam: sic aiositati ad illā auidissime postulādam dicemus cu͞z Jo. Mesue vt in ꝓhemio de cōsolatione medicinarū. Fac pie deus hoꝝ oīum. s. p̄teritoꝝ presentiū ⁊ futuroꝝ sermonū aggregationē felicez de thesauris tue largitatis cuncta felicitans. ac cum Albucasi de baldac tabula. 4. sue medicine. Rogemus deum vt perducat nos ad via͞z congruitatis ⁊ prebeat nobis intellectum habendi notitiā laudandi ⁊ glorificandi eum: sicut sue pertinet maiestati. Amen.

¶ Pro laude vō tertij cañ. Aui. scōa ꝓpositio sumebat quā ꝓpōnez lz Halya. ꝑallega. c. posuerit intēdēs librū suū pre oībꝰ alijs cōmēdare: tñ rhetorico more sermo ille assumi pōt in laudē tertij cañ. A. dicēdo. Peritū medicū non decet transgredi hanc via͞z. s. tertij cañ. Aui. In qbus verbis dicemus ꝙ Haly. in laudē huiꝰ libri duo facit. Primo enī verū medicū anteponit cū dicit (peritum medicum.) Secūdo sibi viam debitā predisponit siue viam debitā corā ponit cum dicit (non decet transgredi hanc viam.) s. tertij libri. ¶ Prio dico ꝙ Haly. verū medicū anteponit cū dicit (peritū medicū.) Est aūt peritus medicꝰ qui viget ītellectu ⁊ sciētie bonitate: qui ēt splēdet memorie facultate: vt sumit in cōmē. regi. acutorū scōi. 57. cō. ⁊ ab Haly in thegni tra. 3. 154. cōmē. lz p̄ter has ꝯditiones ab eis nūerent alie: q̄s ⁊ q̄rū ꝓbatiōes omitto grā breuitatis. ¶ Dico 2° ꝙ Halya. perito medico debitā viā coram ponit cu͞z dicit (nō decet trāsgredi hāc viam.) s. tertij cañ. Aui. Quasi dicat medicus peritus ad peritie ꝯseruationē: vel quivult eē peritus ad eiꝰ acq̄sitionē incedere dz per viā que est cañ. tertius Auic. Et hoc rōne euidētissima declarat. Nam tertius canon verissima ⁊ copiosa scīa dat intelligentie bonitatē: suo etiam pulcherrimo ordine dat memorie facultatē. Ordo enī in hoc adiuuat: vt Ari. īnuit in de memoria ⁊ reminiscētia. Si ergo medicꝰ tal'r sit peritꝰ oz ꝙ hac scīa ⁊ via tertij cañ. gradiat. qd̄ ēt pōt aliter declarari. Na͞z illa via dz incedere medicꝰ volēs sue artis ꝑitia gloriari: q̄ via ordinati͞z inuenit notitiā sui subiecti finis modi ac instroꝝ qbꝰ finis īducit ī subiecto. ¶ Ista enī sunt ab opatiuo artifice cognoscēda: vt Auer. īnuit p̄mo cap. executiuo: sed per viā tertij canonis Auic. incedēs medicus illoꝝ pōt notitiā inuenire. Nam cognoscit subiectū cu͞z capl'a de anathomia tertius liber cōtemplat. Cognoscit finem. s. egritudinem vel sanitatē cum signa dispositiones ⁊ dispōnu͞z causas veridice speculat. Cognoscit modū cū ei canonū curationis ⁊ ꝯseruationis modus enodat. Cognoscit instr̄a cum ei per hunc libru͞z notitia multarum medicinarū tam cōpositarum q̄ simpliciu͞z enarrat: q̄uis nō ita ꝑfecte scientia istoꝝ habeat sicut ex toto lib^o Aui. ¶ Bene igit dicē possumꝰ peritus medicus incedere debz hac via: nec dz trāsgredi. i. p̄termittere hāc viā. s. tertij cañ. A. Ad qd̄ adaptari pōt p̄mo Auer. in ꝓhemio cāticoꝝ. Hic est melior liber pluribus alijs in medicina: ⁊ cōpilatus ordine valde cōuenienti.

¶ Expeditis igit de duobꝰ necessarijs iā p̄missis. s. dei iuocatione et libri cōmēdatiōe: restat ad expōnē huiꝰ tertij cañ. deuenire. Et q̄ cuiuscūq̄ rei scīa (si cās habuerit) est per cās p̄ huiꝰ libri cās ponemus. Scōo qs libri titulus. Tertio qs ordo. Quarto cui parti p̄hie supponat. ¶ Causa huiꝰ libri māliis est corpꝰ humanū s̄m vnūq̄dq̄ cā mālis huius libri
mēbrū organicū a capite vsq̄ ad pedes sanabile ⁊ egrotabile opabile a nobis. ¶ Causa efficiēs fuit. A. vir laudandus parētum gene cā efficiens
rositate: fuit enim de regia stirpe. Intellectus sublimitate. fuit enī excellentissimi intellectus: vt medicina sua demonstrat: de quo ēt sibi inuehit. 3. celi ⁊ mūdi Cōmētator. 67. cōmēto. Moꝝ cōpositus venustate. fuit enim vir largus ⁊ hylaris: vt chronica sua narrat. ¶ Causa formalis est 2^x. s. forma tractatꝰ ⁊ forma tractandi. For cā formalis
ma tractatus est diuisio libri cū qua ꝓcedemus. Forma tractandi etiā est modus ꝓcedēdi quē. A. seruat. Hic aūt modus apud quosdam general'r vnus est. s. resolutiuus. Sed apō alios est multipl'x ⁊ est verum: q̄ spāliter multiplex est resolutiuus cōpositiuꝰ diffinitiuus diuisiuus: qñq̄ narratiuus ⁊ exemploꝝ positiuus. ¶ Cau cā finalis
sa finalis est vt habita scīa huius libri possimus sanitatē cōseruare ⁊ egritudinē remouere: ⁊ exinde lucrū acq̄rere atq̄ famam: vt Auic. s. ꝓhemiali caplo ponit. ¶ Libri titulus talis est Liber Ter Titulus libri
tius ⁊c. Alij Dictio prima ⁊c. Ordo libri est notus: ⁊ cui parti p̄hie ordo
supponatur. Hec enim declarata sunt ꝓlixius in ꝓhemio Auicē. cui subalternat
¶ Restat ad libri diuisionē accedere. Ad cuius euidētiā est sciendū Diuisio libri
ꝙ cū tertiꝰ cañ. sit de egritudibꝰ que sunt a capite vsq̄ ad pedes in tot partes p̄ liber iste tertius diuidit: quotuplex est mēbroꝝ p̄ma diuisio. Est aūt organicoꝝ mēbroꝝ nostri corporis q̄ntuplex diuersitas: quedā sunt aīata ⁊ eis annexa: ⁊ q̄dā spiritualia ⁊ annexa: q̄

dam naturalia: quedam generatiua: quedā sunt extriseca mēbra. ¶ Scd̄m hoc igitur tertius cañ. diuiditur in qnq̄z partes. Primo enim determinat in egritudinibus siue dispōnib⁹ animatoꝝ membroꝝ. Secūdo spiritualiū. ibi (In principio fen. 9.) Tertio naturaliū. ibi (In principio fen. 13.) Quarto generatiuoꝝ. ibi (In principio fen. 20.) Quinto extrinsecoꝝ. ibi (In pn̄° fen. 22.) ¶ Et hmōi modus diuidendi est melior eo qui fit ab alijs diuidentib⁹. Primo determinat de dispōnib⁹ mēbroꝝ intrinsecoꝝ. Scd̄o extrinsecoꝝ. ibi (In pn̄° fen. 22.) Nā in fen ante. 22. determinat de dispōnibus mamillarū ⁊ quorūdā magis extrinsecoꝝ ꝙ̄ spōdiles de qb⁹ in fen 22. determinat. ¶ Prima in duas. Nā mēbra aīata sunt duplicia. Quoddā ex eis est principale cū annexis: vt cerebrum cū craneo. Quoddā est ortū a principali ⁊ illi annexū. Primo determiat de dispōnibus cerebri ⁊ capitis. Scd̄o ortoꝝ. ibi (In pn̄cipio fen. 2.) ¶ Prima in duas. Primo notificat nobis caput per eius anathomiā. Scd̄o determinat de eius dispōnibus. ibi (Opꝫ te scire.) Hic enim est ordo quē Aui. ꝓmisit in pn̄° toti⁹ libri. ¶ Prima in duas. Primo notificat nobis caput. Scd̄o cerebrū. ibi (Cerebri autem.) ¶ Prima in duas. Prīo notificat caput quātū ad sui vtilitatē. Secūdo quantū ad sui partes. ibi (Partes vo.) Et hoc est qd̄ rubrica dicit. Capl'm de vtilitate capitis ⁊ eius partib⁹. ¶ Prima in duas. Primo ostēdit que nō est capitis vtilitas. Scd̄o que est. ibi (Sꝫ intentio.) ¶ Prima in duas. Primo ꝑmittit cōclusionē quā intēdit. Secūdo ꝓbat. ibi (Hec enim mēbra.) ¶ Dicit p° ꝙ Gal'. inqt. s. 9. de iuuamētis mēbroꝝ antique trāslationis. 2. cap. ⁊ 8. noue trāslationis. 4. ca. Intētio. i. finis siue vtilitas siue cuius grā factū est caput nō est cerebrū ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ ordo in determinādo de dispositionib⁹ mēbroꝝ hoꝝ est duplex. ¶ Unus ſm mēbroꝝ nobilitatē ⁊ principatū ⁊ sic īcepisset. A. a dispōnib⁹ cordis: qꝛ cor est principalius ⁊ sublimius oīum pn̄cipalium: vt Auicen. inqt in ꝓpria fen. 11. Halyab. tñ diceret ꝙ cerebrū est tale. Unde. 3. theorice. 11. ca. Cerebrū est honorabili⁹ ceteris mēbris corporis ⁊ excellētius. Cui applaudet sermo Arist. 33. ꝑtic. de ꝓblematib⁹. 7. ꝓblemate. ¶ Alius est ordo ſm ordinem superioris ⁊ inferioris ⁊ quasi per primū occursum: ⁊ sic incipit a dispōne capitis: ⁊ hūc ordinē reliq obſuant. ¶ Cōsiderandū ꝙ intētio idē est ꝙ finis. Et dicitur intētio: qꝛ intētionaliter p° mouet agēs. ¶ Est aūt finis triplex: vt Auer. 6. collꝫ. 1. ca. ⁊ Arist. 2. de gn̄one aīaliū. 12. ca. Uno mō dr̄ finis res in quā aliquis tendit necessario sicut ad perfectius: vt cor est finis mēbroꝝ: ⁊ deus entiū. Scd̄o mō dr̄ finis ītrinsecus. i. forma rei. Tertio mō dicitur finis. i. vtilitas siue operatio: quomō finis mēbrorū est eorum operatio siue vtilitas. Et res etiam que per illam vtilitatem ordinant̄ vel fiūt vel disponunt̄ possunt dici finis: sic finis serre est archa sua opōne mediāte: q̄ est serratio. vel posset dici serra finis arche ⁊ vasoꝝ: qꝛ serra hꝫ vtilitatē disponentē arcā. Hic igit̄ ītētio. i. finis sumit̄ maxie tertio mō. si aūt al'r posset sumi dicet̄.

Dub^m p^m ¶ Dubitat̄. vtrū iste liber sit theoricus vel practicus. Rñdet̄. Prima ꝓpositio capiendo practicū ⁊ theoricū ꝓprie: sic totus iste liber est practicus sicut ⁊ tota medicina. ꝓbatur. isti⁹ libri finis est operari: ergo practicus. Secūda ꝓpositio capiendo theoricum et practicum large sic. iste liber partim est practicus ⁊ partim theoricus. ꝓbatur. quia in isto libro aliqua sunt per que medicus nō īmediate descendit in opus: sicut sunt capitula de signis ⁊ causis: ⁊ aliqua sunt per que sic: ⁊ ſm hoc pꝫ solutio ad dubium.

¶ Hec enim membra ⁊ virtutes in animalibus reperiuntur capite carentibus.

¶ Probat ⁊ arguit sic. ꝓpter illa nō est factū caput que reperiunt̄ in aīalibus carentibus capite: sed hec mēbra ⁊ virtutes cerebrum auditus gustus odoratus ⁊ tactus reperiunt̄ in aīalib⁹ capite carētib⁹: ergo vtilitas siue intētio in creando caput nō est cerebrū: nec auditus ⁊c̄. sic ergo caput nō est ꝓpter illa. Huius rōnis ꝯclusionem iam posuit: sed maiorē intelligit vt notā. Stultū enī dicere est ꝙ reperiat̄ finis: ⁊ nō reperiat̄ res ordiata in illū finē: res. n. illa ordiata ꝑ finē eēt ociosa: vt si archa pōt repiri sine serra fatuū est dicē ꝙ intētio serre sit archa: sed minorē Aui. ponit in lr̄a. ¶ Cōsiderandū ꝙ. A. dixerat. hec enī mēbra ⁊ virtutes. Nā in mēbris cōsideramus eoꝝ corpulentiā siue nām subiecti: ⁊ ꝯsideram⁹ eoꝝ virtutē siue nām forme ⁊ perfectionis. Caput igit̄ nō est ꝑ cerebrum nec auditū ⁊c̄. ſm ꝙ sunt quedā corpora ⁊ subiecta: ⁊ ꝙ̄tū ad hoc ꝙ dixit mēbra. nec ꝓpterea quātum ad eorum formam: et quātū ad hoc dixit. ⁊ virtutes: ⁊ ideo si caput est ꝓpter oculos est ꝑ eos ſm ꝙ organa siue mēbra: ⁊ ſm ꝙ habent virtutē visiuam: sicut serra est ꝓpter archam habentē talem formā ⁊ virtutem.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat̄. vtrū aliqd̄ aīal careat capite. Videt̄ ꝙ nō ex Arist. intētione. 4. de hystorijs. cap̄. 1. qui aīalibus exanguib⁹ assignat caput: vt molochijs. i. mollibus: vt sepie malacostratis. i. mollis teste vt gambari ostrachodermis ⁊ vniu'r omni animali. ¶ In ꝯtrium. A.

¶ Dc̄m ꝙ caput accipit̄ dupliciter. Uno mō large iuxta sonū vocis ⁊ pro ꝑte per quā accipit̄ alimētum: vñ dicit̄ caput a capio capis: ⁊ vt sic oīa aīalia hn̄t caput. i. partē per quā alimentū sumunt cum oīa nutriant̄: ⁊ hoc mō assignat Ari. caput cuilibet aīali. sic ēt plante habēt caput: sed reuersum: vt Isaac vrinarū. s. al's. 9. 4. ca. Alio mō sumitur caput proprie ⁊ pro parte honorabili corꝑis distincta ⁊ eius principiatiua sursum vel quasi sursū eleuata: ⁊ hoc caput nō habent omnia animalia sed perfectiora: ⁊ magis sursū ⁊ eleuatū perfectius aīal: sicut hō cui in eleuatione appropinquāt aues ⁊ equus: reliqua aūt bruta habēt caput magis depressum.

¶ Sed intētio in ipso est bonitas dispōnis oculi ī ipsi⁹ ꝯuersiōe: que ei creata est: vt oculus hēat eleuationē ⁊ sublimatiōē sup̄ oīa mēbra corꝑis in oīb⁹ ꝑtibus.

¶ Ostēdit hic que est vtilitas capitis. Et p° premittit hoc. Scd̄o ꝓbat. Tertio mouet dubium. 2ª ibi (Cōparatio nāq̄ꝫ.) 3ª ibi (Et iteꝝ.) ¶ Dicit p° ꝙ intentio in ipso. s. capite creando est ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū ꝯuersione. i. motu ad oēm differētiam positionis. Nāꝫ vt bene fiat visio oportuit oculum habere multas cōuersiones: vt declaratū est fen. 3. Uult igit̄ dicere Auicē. ꝙ intētio in creando caput est vt oculus bñ disponat̄ in ipsius cōuersione. i. motu quo indiget ad visionem: ⁊ per ꝯn̄s vt bene disponat̄ in vidēdo. ¶ Hic ꝓbat ⁊ arguit sic. si intētio qua creatū est caput est vt oculus habeat sublimationē ⁊ eleuationē sup̄ oīa mēbra corporis: caput est creatū ꝑ oculos: sed ita est ꝙ intētio qua creatū est caput est vt oculus habeat sublimationē ⁊ eleuationē: ergo caput est creatū ꝑ oculos: intētio igitur in creādo caput. ¶ Circa istā rōnē sic ꝓcedit: qꝛ iam premissa ꝯcl'one p° ponit minorē. Scd̄o ꝓbat eā. ibi (Comparatio nāq̄ꝫ.) ¶ Dicit p° ꝙ intētio qua creatū est caput est vt oculus ⁊c̄. Et hoc est qd̄ dicit (Sꝫ intētio ⁊c̄.) que intētio creata est ei. s. capiti vt oculus ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ ly ei: pōt exponi ei. s. capiti sicut ordinatio in finē: vel ei. s. oculo sic̄ fini vel subiecto. dicēdo sic. Que dispositio ⁊c̄. creata ei. s. oculo est vt ⁊c̄. ¶ Scd̄o cōsiderādū quare Aui. dixit (eleuationē ⁊ sublimationē.) Albertus rudissime exponit eleuationē quātū ad pāniculos: sublimationē quātū ad humores: vel ecōtra. Nō est digna reprehensione ista expositio. ¶ Dicemus igit̄ ꝙ Aui. hoc dixit ad maiorē manifestationē: sicut rhetorice loquentes dicimus. Iste est eleuat⁹ sublimat⁹ ⁊ exaltatus. ¶ Uel ꝙ dixit eleuationē quātū ad sitū. dixit sublimationē quātū ad speculationem ⁊ intuitū ꝯuenientē ꝓñtem ex debito situ: ⁊ ideo lr̄a exterior hꝫ. vel speculationē. ⁊ sic exponit̄ lr̄a que dicit in oīb⁹ partibus: vt dicamus hāc eleuationē sup̄ oīa: ⁊ sublimationē. i. speculationem in oīb⁹ partib⁹. ¶ Tertio dc̄m vel diceret aliquis sup̄ oīa mēbra. ¶ Cōtra. qꝛ quedā sunt mēbra sup̄ que nō hn̄t eleuationē nec speculationem vt frons: nec speculāt vt aures. ¶ Dc̄m ſm cōem modum exponēdi super omnia. i. plurima: vel super omnia membra quibus comparatur vt custos vel speculator.

¶ Cōparatio nāq̄ꝫ oculi ad corp⁹ est ꝓpinqua cōparationi speculatoris ad exercitū. Et locoꝝ qdē: qui speculatorib⁹ est melior ⁊ ꝯuenientior est locus altus.

¶ Hic ꝓbat minorē ꝓpōnē que dicebat. Sꝫ intētio qua creatū est caput est vt oculus hēat eleuationē ⁊ sublimationē. Hec ꝓpositio ꝓbat̄ per duas ꝓpōnes. Una est ꝙ caput est qd altū: ⁊ ei⁹ est exaltare: siue est in altū attollere. Et hāc ꝓpōnē. A. tacet vt notā ad sensū. Alia ꝓpō est ꝙ loc⁹ oculi est loc⁹ alt⁹: ⁊ hāc ꝓbādo īnuit. Nam oculus est qdā speculator: sꝫ loc⁹ ꝯueniētior speculatori est loc⁹ altus: igit̄ si īter oīa mēbra corꝑis oculus eget eleuatiōe ⁊ capitꝭ est eleuare: ꝙ̄ ītētio qua creatū ē: est sublimatio oculi: ⁊ est hec mīor.

¶ Et iterum omni oculo non est necessariū creare caput absolute: sed animali lenē habenti oculum.

¶ Hic remouet dubiū: qꝛ enī iam ꝓbatū est ꝙ caput est ꝑ oculū ideo crederet aliqs hoc eē vl'r verū: ostēdit igit̄ quasi dearticulando sermonē ꝙ est hoc verū de aīalib⁹ hn̄tibus oculos lenes: ⁊ non in omni aīali. Prīo igit̄ ꝓponit hoc. Scd̄o ꝓbat. ibi (Cui⁹ oculus.) ¶ Cōsiderandū ꝙ caput pōt accipi dupl'r. Uno mō vere siue absolute pro parte sublimata in qua est cerebrū. Alio mō ꝓprie ꝓ qualibet parte subleuata ⁊ inchoatiua. Uult igit̄ dicere. A. ꝙ non pro omni oculo creatur caput absolute. i. vere ⁊ ꝓprie caput: qd̄ enim absolute ꝓfert̄ ītelligitur de eo in meliori esse: vt sumit̄ 3° alimentoꝝ. ca. 38. ⁊ p° de creticis. ca. 9. ¶ Scd̄o cōsiderādū ꝙ ex aīalib⁹ q̄dam hn̄t oculos duros vt cancer ⁊ ꝯcule vel cicade: q̄daꝫ lenes vt hō ⁊ equus ⁊ sil'ia. Istis igit̄ generat̄ caput ꝓpter oculum.

¶ Cui⁹ oculus īdiget m'lta cautela ⁊ loci affirmatiōe.

¶ Hic probat ⁊ habet quatuor sicut quatuor rōnes adducit. 2ª ibi. (Nam.) 3ª ibi (Amplius.) 4ª ibi (Et neq̄ꝫ.) Prīo arguit sic. Illi oculo oportet

lo opoꝛtet creari caput cuius cautela ⁊ custodia indiget affirmatione.i.fixione cū infossatione loci: sed oculus lenis est huiusmodi. ¶ Cōsiderandum ꝙ si oculus lenis esset extra ꝓminens sicut sunt oculi cancroꝝ siue quorūdam ostracoꝛum essent in magno periculo: ⁊ ideo opoꝛtuit eos defendi per infossationē ⁊ positionem supciliorꝝ desuper ⁊ pomoꝛum inferius: ab intrinseco vero nasus: ab extra vero pars ossis. Ista vero lꝫ non sint caput: non tamen sunt sine capite: vt Gal'.s. de vtilitate particularum.5.ca.

¶ Nam pluribus aīalibus capitibus priuatis duo sunt creata additamēta a coꝛpoꝛe sublimata: sup que oculi eoꝝ decēter constituti sunt: vt ipsoꝝ vnusquisqꝫ speculationem ⁊ sublimationē suo habeat visui.

¶ Adducit scdam rōnē ⁊ arguit sic. si animalibus capite ꝓuatis sūt quedam additamenta exaltata super coꝛpus super que sunt oculi eoꝛum debite situati.s.eleuati: vt vnusquisqꝫ oculus habeat sublimationē conuenientem suo visui: igitur non opꝫ omni oculo creare caput: sed ita est: ergo ⁊c. Huius rōnis ponit minoꝛem. ¶ Considerandū ꝙ dixit. pluribus. qꝛ quibusdam animalibus capite ꝓuatis oculi sunt concauati ⁊ infossati: vt apparet in cācris vel in alio animali. In quibusdam autē eleuatis vt in cicadis.

¶ Amplius in ꝯuersiōibꝰ oculi ipsoꝝ nō est caput creare necessarium ꝓpter duritiem nucle ipsius.

¶ Adducit tertiam rōnem ⁊ arguit sic. si animalibus quibusdaꝫ capite priuatis fuisset necessarium creare caput maxime hoc fuisset ꝓpter cōuersionem.i.motum vndiqꝫ oculi ipsoꝛum: sed ꝓpter talem motū non est eis necessariū: ergo ⁊c. Maioꝛ est nota: quia ex motu ꝯuersiuo ad plura est in occursu ad plura: ⁊ sic in maioꝛi periculo offensionis. Minoꝛ est nota: qꝛ illa animalia habēt duritiē nucle.i.partis que de oculo sentitur.i.apparet nobis ꝓpter quam duritiē nō dubitaꝛ de occursu in cōuersionē. ¶ Circa hanc rōnem sic ꝓcedit. Quia primo ponit minoꝛē. Secūdo ꝓbat.ibi (Propter duritiem.) Et ex hac tertia ratiōe ⁊ secunda posset fieri vna ratio. Alia enim carentia capite vel indigent eo ꝓpter subleuationē: vel ꝓpter infossationem ⁊ nidum oculoꝛum: sed nullo hoꝛum ⁊c.

¶ Et neqꝫ caput est necessarium creare nisi animalibꝰ: quoꝛum oculi capacitate indigent. Et quibus neruos aduenire necesse est ꝑꝑ motꝰ multos ex motibꝰ ꝑꝑ debilitatē motuuꝫ nucle ⁊ palpebꝛarum.

¶ Hic adducit quartam rōnem ⁊ arguit sic. si caput non est necessarium nisi aīalibus: quoꝝ oculi indigent esse in loco capaci sicut est fouea vel nidus: ⁊ quoꝝ oculi indigent neruis tā ꝓpter oculos ꝙꝫ ꝓpter palpebꝛas: igiꝛ nō omni oculo fuit necessariuꝫ creare caput: sed sic est ꝙ caput nō est necessarium nisi aīalibus quoꝝ oculi ⁊c. ergo ⁊c. Huius rōnis maioꝛē hꝫ pro nota. minoꝛē ponit. Secūdo ꝓbat eā.ibi (Nā hmōi.) Tertio remittit nos.ibi (Et nos.)

¶ Nam huiusmodi non est conueniens membꝛum vnū elongatum gracile. Et nos quidem perscrutabimur illud in capitulo de oculo.

¶ Hic ꝓbat minoꝛē per hoc mediū: qꝛ huic oculo indigenti capacitate ⁊ motu suiipsius ⁊ palpebꝛarū nō sufficit vnum membꝛū siue nō est cōueniens vnū mēbꝛum elōgatum ⁊c.i. vnū additamentum lōgū gracile.i. subtile: sicut hn̄t quedā aīalia capite priuata: quare opꝫ ꝙ oculo illi creeꝛ caput. ¶ Cōsiderandū ꝙ oculus lenis q indiget motu multo sui ⁊ palpebꝛarū indiget neruis multis qui nō ꝓtendanꝛ ad spatiū lōgum. vt declarat. G.s. de vtili. partiū.5.ca. Si enim ad lōgum ꝓcederent eēt periculū de illoꝝ coꝛruptione: ideo ꝓpter illos oculos ēt cerebꝛū fuit creatum sursum.s. ꝓpe oculos: ⁊ nos ꝑscrutabimur illud.s. ꝓcessum oculi ⁊ sitū eius ⁊ alia ⁊c.

¶ Partes vero capitis essentiales ⁊ que eas sequunꝛ sunt capilli: deinde cutis: postea caro: deinde panniculus: postea craneum: deinde pāniculus durus: postea panniculus subtilis nominatus secundina: deinde cerebꝛū s. substantia eius ⁊ ventres ipsiꝰ: ⁊ illud quod in eis existit: postea duo panniculi sub eo: deinde rhete: postea os qđ est cerebꝛi basis.

¶ Hic notificat caput quātuꝫ ad eius partes essentiales ⁊ que eas consequūtur.i. nō essentiales vt sunt capilli. ¶ Cōsiderandū ꝙ iste partes sunt.13. si spiritū numeras distinctuꝫ a cerebꝛo: ⁊ sunt.12. si numeraꝛ cōiunctus: vt videꝛ foꝛma locutionis. A. ¶ Cōsiderādum etiā ꝙ ex modo loquendi. A. videꝛ ꝙ rhete mirabile sit inter os ⁊ pāniculū durū: ⁊ etiā est sermo Auer. primo colliget. cap.16.

¶ Dubitaꝛ. vtrū caput sit ꝓpter cerebꝛū an ꝑꝑ oculos. Videꝛ ꝙ ꝓpter cerebꝛū per Arist.4. de partibꝰ aīaliū. ca.22. al's. c.9. vbi ait. Est caput maxime cerebꝛi gratia. ¶ Itē qđ cōparaꝛ cerebꝛo sicut illud cōtinens ⁊ defendēs etiā est factū ꝓpter cerebꝛū. Sed caput per sui ossa cōtinet ⁊ defendit cerebꝛū: vt Aui. p̊ cañ. fen p̄ma. cap. de anathomia ossiū capitis: ⁊ Auer. collꝫ.2. cap.s.⁊.9. de vtili. particularū. p̊ ca. cū dicit. ꝙ caput est sicut ꝑs cerbellaria. ¶ Amplius eoꝝ que sunt inuicem oꝛdinabilia videꝛ ꝙ ignobile sit ꝓpter magis nobile: sed cerebꝛum est magis nobile. ¶ Amplius sicut se habet collū ad cānam ⁊ pectus ad spiritualia: sic videꝛ se habere caput ad cerebꝛū: cū hec omnia sint vasa cōtinentia ⁊ defendētia: sꝫ collū est ꝓpter cānaꝫ pulmonis: vt Gal'.s. de vtili. parti. p̊ ca. ⁊ thoꝛax ꝓpter spūalia: vt.7. lib. ca.2 ergo ⁊c. ¶ In cōtrariū est Gal'. et Au. vt apparuit. ¶ In hac qōne sunt multi modi dicendi. Quidaꝫ dixerunt. s. vt Albertus ꝙ caput vel cōsideratur quātū ad totū genus aīaliuꝫ: ⁊ sic non est ꝓpter cerebꝛū. Rō est illa qꝛ nō omne animal hꝫ caput: ⁊ tamē omne habet cerebꝛū vel aliqd loco cerebꝛi. Vel cōsideratur quātū ad determinatam spēm: vt. v̊.g. in hoīe: et tunc vel caput cōparatur ad cerebꝛū hominis quātū ad figuraꝫ: ⁊ sic est ꝓpter cerebꝛū hoīs: qꝛ figura ossis capitis rotūda cū quadā depꝛessione est vt cerebꝛū sic figureꝛ ⁊ cōserueꝛ. Vel cōparatur ad cerebꝛū quātum ad quātitatem: ⁊ sic est ꝓpter cerebꝛū: qꝛ ꝭm eius quātitatē determinaꝛ. Vel quātū ad sitū: ⁊ tunc vel sumendo situꝫ pꝛo loco: ⁊ sic est factū ꝓpter oculos. Rō est: qꝛ oculoꝝ locus debꝫ eē altus: ⁊ ideo caput debuit eos in altū situare. Vel sitū pꝛo societate: ⁊ sic dicūt ꝙ caput est ꝓpter cerebꝛum: qꝛ cerebꝛum associaꝛ toti per neruos venas ⁊ arterias que in eo sunt. Hoc vltimuꝫ dictum est valde rude siqs considerat. ¶ Secūdus modus dicēdi est mens Halyab. vꝫ. ꝙ caput sumiꝛ tripl'r. pꝛo parte situal'r superiꝰ posita: ⁊ tūc non est ꝓpter cerebꝛuꝫ sed ꝓpter oculos: qꝛ situs eoꝛū debuit eē altus. Alio mō sumiꝛ ꝓ craneo: ⁊ sic est ꝑꝑ medullā. s. cerebꝛi. Tertio mō pꝛo cerebꝛo: ⁊ sic ꝓ oībus sensibus ⁊ ꝓpꝛie ꝓ visu. 2° collꝫ. cap.8. Hoc dictum est valde rude siquis considerat.

¶ Tertia opi. est Mūdini dicentis ꝙ caput non esse creatum ꝓpter cerebꝛuꝫ auditū gustū ⁊c. potest intelligi dupliciter. Uno mō ꝙ nullo modo sit pꝛopter illa creatum: ⁊ hoc est falsum: qꝛ aliqua est vtilitas ipsius capitis respectu illoꝝ. Alio modo ꝙ nō sit creatuꝫ ꝓpter illa quātum ad situm: ⁊ hoc est verum. Ratio est. qꝛ ista repiunꝛ in aīalibꝰ capite carentibꝰ. Hec opi. lꝫ bꝛeuis pōt saluari.

¶ Quarta est opi. Cōciliatoꝛis dr̄ia.40. dicentis ꝙ caput nō est factū ꝓpter oculos sed ꝓpter cerebꝛuꝫ: qđ ꝓbat Aristo. auctoꝛitate pꝛemissa: ⁊ rōnibus que inducenꝛ post positionē snīe. G. Hec autē opinio nō est vera: vt apparebit infra. ¶ Ad intellectū huiꝰ qđ volumus de snīa. G. in hoc est cōsiderandum ꝙ caput accipitur dupliciter. Uno mō impꝛopꝛie pꝛo parte qua capiꝛ alimentuꝫ: ⁊ isto modo nō sumiꝛ hic. Alio mō ꝓpꝛie qđ Aui. vocabat absolute: ⁊ sic caput est qđdā membꝛū multū ossuosuꝫ habens in se sbaꝫ medullarem quādam que diciꝛ cerebꝛum: ⁊ est eleuatū in habentibꝰ pulmonē colli ꝓtensione siue eleuatione. Uñ inter partes huiꝰ capitis est collum: sicut est mens Gal'.s. de vtilitate particularum. cap.1.

¶ Sꝫ tu. d. cōtra. qꝛ Aui. enumerādo partes capitis nō enumerat colluꝫ. Dicendum ꝙ expectabat illius notificationem fen.9. dedit igitur hic intelligi. Vel dicendum ꝙ est pars distinguens caput.

¶ Secundo ꝯsiderandum ꝙ cū dicimus (pꝛopter) intelligimus ꝓpter quā vtilitatē sit: sicut dicimus ꝓpter quā vtilitatē est malleꝰ: qꝛ ꝓpter cultellū: ⁊ serra ꝓpter archā. ¶ Dico igiꝛ ꝙ caput sic ꝓpꝛe acceptū non est ꝓpter cerebꝛuꝫ: qđ est eius pars: nec ꝓpter os in quo est lingua: nec ꝓpter auditū gustuꝫ odoꝛatū ⁊ tactū. ¶ Dico 2° ꝙ est ꝑꝑ oculos in pluribꝰ aīalibus spāl'r in hn̄tibus oculos lenes. ¶ Primū ꝓbaꝛ ratione Gal'. quā. A. ponit. Si caput non reperitur in qbusdam aīalibus: ⁊ tamē in eis inueniꝛ cerebꝛū: ergo caput nō est ꝓpter cerebꝛū: sed sic est ꝙ caput non reperiꝛ in quibusdaꝫ: vt malacostratis ⁊ cancris ⁊ hmōi: ergo caput nō est ꝓpter cerebꝛū. ¶ Sed ꝯ istam rōnem. G. arguiꝛ ex mente Arist. Nam dicit ꝙ ista aīalia capite carentia carent etiā cerebꝛo ⁊ habēt aliquid cerebꝛo pꝛopoꝛtionale. Remouet hāc instantiam. G.4. cap.s. de vtili. par. longis verbis. Sed snīa est hec. Primo ꝓbando ꝙ hoc aīal hꝫ verum cerebꝛū. Nam animal vere motum ꝭm electionē: ⁊ vere sentiens hꝫ cerebꝛū verum: sed hmōi aīalia carentia capite vere ꝭm electionē mouenꝛ ⁊ sentiūt: igiꝛ verū hn̄t cerebꝛuꝫ. Maioꝛ est nota: qꝛ nolēdo decipi in noībus sicut Arist. vr̄ deceptus: cerebꝛū hꝫ hoc nomē: nō qꝛ sit medulla: qꝛ ossa hn̄t medullā: nec qꝛ sit sursuꝫ: qꝛ vt apparebit mēbꝛa non soꝛtiunꝛ a loco nomen ⁊ substantiam: sed habet hoc nomen: qꝛ dans est sensuꝫ ⁊ motū. Minoꝛ est nota.

¶ Amplius simile videꝛ de noīe oculi ⁊ auris ⁊ alioꝝ ⁊ de noīe cerebꝛi: sed ꝑticula qua aīal videt vbicūqꝫ sit dr̄ verus oculus: ⁊ particula qua audit dr̄ auricula vel auris: igiꝛ ꝑticula qua aīal habet sensuꝫ ⁊ motū dr̄ verū cerebꝛū: igiꝛ in illis aīalibꝰ illa ꝑticula debꝫ

Dubiū 3m

vocari cerebrũ. Deducit ergo. G. rõnẽ sic. In qbusdaʒ aĩalibus cerebrum quodcũqʒ nomen habeat locatur in pectore: ⁊ nõ habent caput illa animalia: igitur caput nõ est ꝓpter cerebrum. Et hoc est qđ post multa verba cõcludit. Si enim cerebrũ principiuʒ est electionis ⁊ motus: electionem autẽ ⁊ motum habẽt quedam nõ habentia caput sed cerebruʒ aut proportionale supple: qđ tamen est cerebrũ: manifestum quoniam nõ ꝓpter caput factum est. Et subdit. qđ principiuʒ est sensus ⁊ motus: vnũ ⁊ idem est in omnibꝰ animalibus: lʒ differentibus locis inueniatur. Si igiᵗ in predictis animalibꝰ in pectoribꝰ locatũ est: nequaqʒ apparet necessaria gñatio capitis ꝓpter hãc particulã. Et per eadẽ viam ꝓbat ꝙ caput non sit propter os quo capitur alimẽtũ: nec ꝓpter alios sensus a visu. ¶ Sed cõtra: qꝛ tunc nõ esset factum ꝓpter oculos per eãdem rationem: qꝛ oculi reperiũtur sine capite vt in aĩalibus capite carẽtibus: ergo caput nõ fuit ꝓpter oculos. ¶ Dicẽdum ꝙ in illis aĩalibus nõ fuit necesse creare caput: qꝛ illa additamẽta subleuãt: ⁊ sic potest introduci littera. A. cum dicit. ⁊ iterum ⁊c. Uel dic ꝙ Gal. dicit. in pluribus aĩalibus. ¶ Sed ꝙ caput sit ꝓpter oculos ꝓbaᵗ: ⁊ primo probatur generaliter accipiendo totum caput vt est quid eleuatum. Pro eo est factum caput ꝓpter qđ caput est quid altũ: ⁊ quid eleuans. Pro eo dico ꝙ est indigens eleuari: sed oculi sunt hmõi cũ sint custodes. Hãc rõnẽ Aui. inuit: ⁊ est. G. 8. de vtili. 5. ca. Et hoc est qđ omnes opiniones predicte volebant preter illã Conciliatoris. s. ꝙ accipiendo caput quantum ad situm est ꝑꝑ oculos.

¶ Sʒ cõtra hãc ꝯclõnẽ arguiᵗ fortiter fortibꝰ rõnibꝰ Cõciliatoris. ¶ Primo si cerebrum dʒ situari sursum: igitur caput quãtũ ad vtilitatem situs erit ꝓpter cerebrum plus qʒ ꝓpter oculos: cuʒ cerebrũ sit principale ⁊ nobilius oculis. Sed ita est ꝙ cerebrum debet sursum ⁊ in altũ locari. Probatur dupliciter. Primo qꝛ cerebrum est ad infrigidãdum cor siue remittendum excessum caloris: sʒ calor cordis fertur sursum: cũ hoc sit sua latio: vt. 2. de partibus. ca. 10. al's ca. 7. igitur sursum debet locari cerebrũ: ⁊ videᵗ ratio Aris. 4. de partibꝰ animaliuʒ. 22. ca. al's ca. 9. ¶ Scđo qꝛ si cerebrũ non locareᵗ sursum non posset stare vita: qꝛ nõ esset qđ reciperet superflua sua: vt inuit Auic. ꝑmo cañ. fen. 2. cap̃. de causis debilitatꝫ mẽbrorum. Unde dicit. Locus autem cerebri si altus non esset ex tali modo res proueniret quã tolerare non posset: nec virtus eius cũ ipso remaneret. Item si quãtum ad situm est ꝓpter oculos: igitur quãtũ ad alia: qꝛ situs est posterius qđ nõ absoluitur a priori. Itẽ tũc debuissent locari superius vt in cõmissura: vt istat Cõciliator.

¶ Ad istud vltimũ dicẽduʒ ꝙ non habuisset vtilitatem inspectionis bone: vt est notuʒ: nec fuisset defensum. ¶ Ad primã rõneʒ est dicẽdum ꝙ peccat per fallaciã ꝭm qđ ⁊ simpl'r: ꝓbat enĩ ꝙ respectu cordis dʒ esse sursum: ergo ꝭm qđ sursum ⁊ non simpl'r. s. respectu cuiuslibet particule: sicut debet eẽ oculus qui est custos ⁊ speculator: vnde super oẽs particulas debuit eleuari. Sic etiam alia pars rõnis ꝓbat ꝙ respectu pulmonis debuit esse sursuʒ ad queʒ pulmonem ⁊ fauces colat cerebrũ superfluitates. aliter enĩ res ꝓueniret quã tolerare non posset: ⁊ hoc voluit. A. preallegato cap̃. ¶ Ad scđam rõnem negãda est ꝯñtia: lʒ enĩ situs sit posterior qʒtitate: tamẽ vtriusqʒ potest esse diuersa vtilitas: sicut odor pomi est posterior complexione: tamẽ habet diuersas vtilitates. Hic eniʒ odor mouet odoratum: ⁊ qualitas. s. complexio tactum: multa enĩ sunt que non separantur in esse: ⁊ tñ separanᵗ in vtilitate vel fine.

¶ Scđo probaᵗ special'r accipiendo caput quãtuʒ ad ossa interiora ⁊ medullaʒ: ⁊ arguiᵗ sic. pro membro illo est creatũ caput: vt sic acceptum qđ mẽbrum debet locari in altum indigẽs custodia et annidatione siue quadã infossatione: ⁊ qđ indiget neruis motiuis multis ⁊ sensitiuis nõ multuʒ prolõgatis a principio: sed oculus lenis est hmõi: indiget enĩ cum sua eleuatione defensione ⁊ annidatione vt defendatur: indiget etiã neruis nõ multuʒ ꝓtensis: nec ab oculo ad aliud ramificatis: qꝛ periculuʒ eẽt de huiusmodi neruis: ergo caput est ꝓpter oculum. Maior est nota: qꝛ ossa capitis poterũt istam defensionẽ facere: ⁊ cerebruʒ ꝓpinquum oculis poterit trãsmittere neruos. Minor est nota: ⁊ ideo Gal. preallegato cap̃. s. cap̃. 5. 8. de vtilitate parti. dicit. ꝙ natura cũ hoc ꝙ fecit particulam altã in qua situauit oculos: fecit etiã aptã ad defendẽdum: qꝛ super oculos posuit cilia. a latere nasum. inferius pomum. ab alio latere. s. extra os qđ ibi est. Ista autẽ qʒuis non sint caput: tñ non sunt sine capite: ⁊ hoc est qđ diᵗ. Uolebat autẽ natura: nec de vtilitate. s. oculorum ꝓhibere: neqʒ infallaciã. s. custodie eorum corrũpere: adinuenit facere particulã altiorẽ. s. pro vtilitate visionis: et custodire sufficientẽ. s. pro infallacia. desuper qdẽ ponens cilia. ab inferiori ṽo vocatuʒ pomũ eleuans: intrinsecis ṽo partibꝰ nasum iuxta ponẽs, extrinsecis autẽ vocatis gigomatis explãtationem. Sʒ neqʒ horũ aceruatio est caput: attamẽ nec sine capite ꝑñt esse hec. Tãdem. G. longis sermonibꝰ ꝓbat ꝙ ⁊ caput pro ipo cerebro est ꝓpter oculos illis tribuendo neruos ꝓpinque vt non multum distrahanᵗ. Ex qbus apparet ꝙ caput etiã pro cerebro est ꝓ oculis ⁊ etiã pro alijs sensibꝰ: sicut dicimus ꝙ dñs est pro seruis ⁊ ministris: vel sicut Rex pro Principibꝰ suis: ⁊ positũ est in altuʒ pro oculis: ⁊ iam appet. Unde Halyab. 3. theorice. 11. cap̃. Cerebrũ positum est in eminenti loco corporis oculoꝝ causa. ¶ Ex his ad contraria. Ad Aristo. dicẽdũ ꝙ non concordat cum Gal. vel aliter ꝙ caput sumiᵗ ꝓ craneo ꝭm ꝙ est cerbellaria cerebri: vt. G. sumit. 9. de iuua. 2. ca. Et sic ꝓcedit rõ ꝑᵃ in ꝯriũ. ¶ Ad scđaʒ dõm ꝙ nobiliꝰ põt hꝛe vtilitatẽ respectu ignobilioris ⁊ ecõtra: vt est notũ. ¶ Ad tertiam dicendum sicut ad primam.

¶ De anathomia cerebri. Cap̃. 2ᵐ.

Cerebri autem hominis anathomia est hec.

¶ Superius Aui. notificauit caput quãtũ ad sui vtilitatẽ ⁊ partes. Hic ponit anathomiaʒ partis ꝑncipalis que est cerebrũ. Et ꝑ premittit hoc. Scđo exeqᵗur ibi (Cerebrum enĩ ⁊c.) ¶ Cõsiderandum circa ꝑmaʒ partẽ ꝙ dicit. hoĩs. qꝛ de eo hic est sermo. Scđo qꝛ est maius in hoĩe qʒ in alio aĩali sibi ꝓportionali: vt. 2. de ꝑtibus aĩaliuʒ. cap̃. 10. al's cap̃. 7. in de sensu ⁊ sensato: ⁊ decima ꝑticula de ꝓblematibꝰ. 2. ꝓblemate. Tertio qꝛ magis dearticulatũ ⁊ organizatũ in hoĩe est: cũ habeat virtutes in cerebro magis perfectas. ¶ Considerandum secũdo ꝙ anathomia est artificiosa incisio ⁊ clarificatio eorum que in occulto abscõdita sunt in corpore: vt Alexan. 2. sectarum. 8. cõmento. al's libro sectarum. cõmento. 11. illo. s. diximus superius.

¶ Sʒ dubitaᵗ quare. A. nõ posuit anathomiã aliaꝝ partiũ capitꝭ sicut cerebri. ¶ Dõm ꝙ ex alijs locis ĩtelliguntᵗ ille partes ⁊ dispõnes illarũ. Cũ enĩ in hac dixit. caput. ꝓprie intelligit cerebrũ. s. cũ pãniculis ⁊ vẽtribꝰ ⁊ spũ: vt infra. 3. ca. Notitia aũt capilloꝝ pendet ex. 4. lib. fen. 7. Notitia ṽo ossium pẽdet ex primo libro fen ꝑᵃ. Notitia autem carnis ⁊ cutis ex eodem libro habetur. Dubᵐ ꝑᵐ

¶ Cerebrũ enĩ diuidiᵗ in subam velatiuã: ⁊ substãtiam medullarem: ⁊ ventres in ipso spiritu plenos.

¶ Hic exequiᵗ. Et primo ꝑmittit diuisionẽ cerebri in suas partes. Scđo declarat. ibi (Cerebri ṽo substãtia.) Prima in duas. Primo ponit diuisionẽ cerebri in partes magis essentiales siue essential'r differẽtes. Scđo ponit diuisiones cerebri in quãtitatiuas ꝑtes: siue quãtitate differentes. 2ᵃ ibi (Et totũ qdem.) ¶ Prima in duas. Primo facit qđ dcm̃ est. Scđo remouet dubium. ibi (Nerui ṽo.) ¶ Considerandum ꝙ ex. A. accipimus quatuor partes cerebri. s. pãniculos: substantiã: ventres: ⁊ spiritus: ⁊ in hoc ĩnuit rhete mirabile vbi spiritus coquitur vt infra apparebit.

¶ Nerui ṽo sunt sicut virgulta ab eo ꝓdeuntia: non tñ ꝭm ꝙ sunt partes substantie ipsius proprie.

¶ Quia diceret aliqs quare nõ posuisti neruos inter cerebri ꝑtes. Respõdendum ꝙ nerui sunt sicut virgulta. i. rami: vt. A. 12. de animalibus. cap̃. 8. ⁊ non sunt partes essentiales cerebri.

¶ Dubitat Albertus inutiliter. vtruʒ nerui sint ꝑtes cerebri. Videᵗ ꝙ sic. qꝛ sic se hñt nerui ad cerebrum vt vene ad epar: ⁊ arterie ad cor. Sʒ vene sunt ꝑs epatis: vt Isaac. 5. vrinaꝝ. vbi ponit ꝙ epar est caro venosa: cor ṽo est mẽbrũ arteriosuʒ. Itẽ nerui molles oculoꝝ sunt nerui ⁊ sunt pars cerebri: qꝛ Gal. ponit. 9. de iuuamẽtꝭ. ca. 3. ꝙ est tãta similitudo ipsoꝝ ad cerebrum ꝙ qdaʒ existimauerũt ipsos eẽ de sba cerebri. ¶ Oppᵐ ponit. A. in lr̃a. ¶ Rñ. ꝙ opʒ tria premittere. ¶ Primo ꝙ cerebrũ accipiᵗ dupl'r. Primo mõ ꝓ ipsa medulla: vt dicit Haly. in thegni. cõ. 38. Secũdo modo pro sba triplici. s. medullari velatiua ⁊ ventriculari. ¶ Scđo est aduertẽdum ꝙ aliqd dupliciter est pars alicuius. Uno mõ per viaʒ originis: sicut rami sunt pars arboris. Alio mõ per viã cõstitutionis: sicut tectum est pars domus. ¶ Tertio aduertẽdũ ꝙ pars cõstitutiua est dupl'r. Primo mõ. s. principal'r vt tectũ est pars domus. Alio modo non principaliter sed secundario: sicut lapis est pars domus. ¶ Dõʒ igitur ꝙ aut questio querit de cerebro ꝑmo modo. s. ꝓ sba medullari: ⁊ sic nerui nõ sunt sicut pars ꝯstitutiua. Rõ est: qꝛ cum nerui sentiãt tunc cerebrũ in sui sba sentiret: qđ est cõtra. G. 4. de accidẽti. ca. vlti. Sũt tamẽ nerui ꝑs cerebri per viaʒ originis: qꝛ cerebrũ est sicut stipes: nerui sicut ramus. Si aũt qđ querit de cerebro scđo mõ. s. pro eius triplici sba: vt sic nerui sunt ꝑs eius ꝑ viaʒ originis: sunt ẽt pars per viã ꝯstõnis nõ principal'r sed secũdario. ¶ Ad rõnem primã dicit ꝙ nõ est oĩno simile. ¶ Ad scđaʒ ꝙ est falsum ꝙ nerui obtici sint ꝑs cerebri: ⁊ illi falsuʒ existimabãt. ¶ Hec dicta sunt Alberti ⁊ multum grossa: ⁊ false allegat Isaac. ⁊ si vultꝭ eius sciaʒ habetꝭ. 5. vrinarũ. 4. c. sufficiebat huic viro dicẽ ꝙ nerui nõ sũt ꝑs cerebri sʒ originanᵗ a cerebro: ⁊ ipse axioma cõmittit. Dubᵐ 2ᵐ

¶ Et totum quidem cerebrũ in sui longitudine mediationem habet penetrantem in ipsius syphac ⁊ medul-

lam eius

lam eius ⁊ eius ventres propter illud qđ in parilitate de iuuamento noto existit: ⁊ si sit parilitas in vētre anteriore solum sensui magis apparens.

¶ Hic diuidit cerebrū in suas ptes quantitatiuas siue numerales. ¶ Cōsiderādū ꝙ syphac sumit ppie pro pāniculo quodā in vētre inferiori: quō sumit pmo cañ. fen. 1. ca. de mēbris. Scđo mō sumit pro pāniculo quocūq: siue ventris vel cerebri vel pectoris: ⁊ ita sumit hic. ¶ Cōsiderandū est scđo ꝙ parilitas dupl'r accipitur. Uno mō p paritate ⁊ equalitate sicut sumit Auicē. p cañ. fen pma. vlti. cap. cum dicit. iuuat in parilitate superfluitatum: ⁊ hoc mō non sumitur hic. Alio mō dicit a pari. i. a dualitate: ⁊ hoc mō accipit hic. Et vult dicere Aui. ꝙ totū cerebrum est diuisuz in duas ptes: quia in parilitate. i. dualitate est cōe iuuamentū omnib⁹ mēbris que dydyma sunt. i. duo sunt. s. qꝛ vno leso reliquū nō est necessariuz ledi: vt ponit Auer. 2. collꝫ. c. 5. ⁊ Gal'. 8. de vtilitate particularū. 10. ca. ⁊ 9. de vtili. ca. 13. Unde infert ibi Gal'. qđ est geminū ifallaci⁹ est singulari. Hoc aūt iuuamētū dr cōe: qꝛ oibus mēbris duob⁹ existētibus cōicat: ita ꝙ etiā cōuenit hoc in cerebro. Si enī percutiat siue patiat hō in vno ventriculo anteriori: pōt magis saluari ⁊ viuere ppter aliū vētriculū posteriorē nō lesum. Et ideo qdaꝫ iuuenis sic percussus in cerebro sic euasit: lꝫ crederetur miraculose volūtate dei: vt ibi dicit Gal'. ¶ Cōsiderandū ꝙ Auic. in hoc qđ dicit. ⁊ si sit. remouet cauillationē. Nam Gal'. 8. de vtilitate pti. ca. 10. ⁊ Haly. 3. theorice. c. 11. ponit ꝙ cerebrū quātū ad ventrē posteriorē nō est diuisum in ptes duas: imo est vnus vēter: sed anterior est duplex. Uult igit A. hāc cauillationē remouere. d. ꝙ vēter posterior lꝫ sit diuisus in. d. ptes: nō tñ sic est ad sensuꝫ diuisus sicut anterior: ⁊ iō posterior pōt dici vnus: ⁊ nō diuisus respectu anterioris. Et h est qđ dicit. ⁊ si sit parilitas solum vel soluꝫ magis apparens.

¶ Cerebri vō substātia creata est frigida ⁊ humida.

¶ Hic exemplificat anathomiā harū partiū: ⁊ hꝫ qnqꝫ. Primo notificat partē cerebri medullarē que est sua sba. Scđo notificat pānicularem. s. pāniculos. ibi (Amplius totū cerebrum.) Tertio ventres. ibi (Cerebruꝫ.) Quarto spiritū. ibi (Cōmēsuratio autē.) Quito partes quasdā adiacētes predictis. ibi (Et inter hunc vētrem.) ¶ Prima in duas. Primo notificat cerebri sbam quātum ad complexionē ⁊ moduꝫ substātie ipsius totius cerebri. Secūdo partiū. ibi (Uerūtamē cerebri sba.) ¶ Prima in duas. Primo pmittit cuius cōplexōis sit. Secūdo cuiusmodi substātie. ibi (Et est creatū.) ¶ Prima in duas. Primo pmittit cuius cōplexionis est. Secundo probat. ibi (Frigida quidem.) ¶ Dicit primo cerebri substantia. s. medullaris est frigida ⁊ humida.

¶ Frigida qdē ne ipm iflāmaret multitudo: que ei aduenit ex fortitudinibus motuū neruoꝝ ⁊ passionib⁹ sensuum ⁊ motibus spiritus in alterationib⁹ imaginatiuis ⁊ cogitatiuis ⁊ memorialibus: ⁊ vt eo tēperetur spiritus a corde egrediens: ⁊ ad ipsum penetrans in duab⁹ venis ascendentibus ab eo ad ipsum.

¶ Primo probat ꝙ sit frigida. Secūdo ꝙ sit humida: ⁊ in hoc determinat modum substantie. ibi (Et humidum.)

Dubm 3m ¶ Dubitat. cū per anathomiaꝫ plura debeāt cognosci de mēbro ꝗꝫ complexio ⁊ numerus partiū: quare Auicē. omisit. ¶ Dōm ꝙ alia aliūde intelligunt. s. forma capitis ex primo lib. situs ex pcedēti capitulo. ¶ Cōsiderandum 2o ꝙ Aui. ponit duas causas per quas cerebrū oportuit esse frigide complexionis. Una ne inflāmetur. Secūdo vt temperet caliditatem spiritus a corde ad ipsum penetrātem. Tertiam causam addit Albertus super primo lib. de animalibus. pmo cap. vt spiritus cerebri non inflāmetur.

Dubm 4m ¶ Tertio diceret aliquis quō motus ⁊ sensationes inflāmant cum cerebrum non sentiat nec moueatur electiue. Item videtur defectiuus qꝛ vigilie inflāmant etiaꝫ. Itē motus imaginatiui ⁊ estimatiui ⁊ memoriales etiā possunt esse timorosi: timor autē infrigidat vt sumit p cañ. fen. 2. c. de accidētibus aie. ⁊ 27. particula de pblematibus. 1. ⁊ 6. pble. ¶ Dicendū ꝙ motus neruoꝝ motiuoꝝ inflāmat neruos: ⁊ inde cōicatur inflāmatio cerebro ad qđ nerui reducūtur. Et hoc est qđ dicit multitudo. s. caloris que ei cerebro aduenit ⁊c. Motus ēt sensationū lꝫ sint quedam passiones: tñ ex motu spirituuꝫ qui fit ibi: aliquis calor potest generari tā in sensationibus exterioribus ⁊ quātum ad hoc dixit. passionibus sensuū. ꝗꝫ in sensatiōib⁹ iterioribus: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ motibus spiritus ⁊c. ¶ Ad cōtraria dōm. Primo ꝙ lꝫ nō moueat localiter electiue nec sentiat: tamē alterationes possunt terminari ad ipm. ¶ Ad 2m dicēdum ꝙ vigilie reducūtur ad motus sensationum. ¶ Ad 3m dōm ꝙ in timore ⁊ tristitia ⁊ his similib⁹: ex motu absolute est calor: lꝫ modi in motibus faciant apparere frigus ⁊ eē frigus. ¶ Quarto est sciendum ꝙ hoc qđ dicit. in duabus venis. exponitur. s. dextre partis vel sinistre. Uel duabus. s. pulsantibus ⁊ quietis.

¶ Et humidum quidem creatum est: vt ipsum motus non exiccent: ⁊ vt eius figura sit bona.

¶ Hic pbat ꝙ cerebrum sit humidū. Et potest dici ꝙ pmo facit h. Scđo ponit moduꝫ substātie. ibi (Et est creatū molle.) ¶ Considerādū ꝙ per motū debemus intelligere oēs pdictos mot⁹ qui iflāmant. Alij dicūt ꝙ debem⁹ itelligere motū capitis. ¶ Cōsiderādū secūdo eius figurā. s. in osse capitis: qꝛ debebat esse figure rotunde cum aliqua obliquitate in lateribus: ⁊ hec est figura bona: vel eius figura. s. in impressionibus sensationum que fiunt per moduꝫ patiendi ⁊ recipiēdi: vt Gal'. 8. de vtilitate particulaꝝ. 5. ⁊ 6. cap.

¶ Et creatū est pingue ⁊ molle: eius quidem pinguedo est: vt sit qđ ex neruis oritur viscosum.

¶ Hic ponit modū substātie cerebri. Et p facit hoc. Scđo pbat. ibi (Eius qdem.) Et hec in duas. Primo ostendit quare est pingue. i. viscosuꝫ. Scđo quare est molle siue lene. ibi (Et lenitatis.) ¶ Cōsiderandū ꝙ res que ab alio orit sapit illius naturam: cum igit neruos oportuit esse viscosos propter multum incessum ⁊ flexioneꝫ: igitur cerebrum sic etiam esse oportuit.

¶ Et lenitatis quidem causaꝫ dixit Gal'. in ipso existere vt eius figura bona fiat ⁊ ipsius alteratio cum imaginationibus: lene enim alterationes facilius suscipit: hoc ergo est quod ipse dixit.

¶ Ponit causas lenitatis. Primo fm Gal'. Scđo fm suā intētionē. 2o ibi (Dico ergo.) ¶ Dicit pmo ꝙ Gal'. s. 8. de vtilitate parti. c. 6. dicit. Lenitatis cām ⁊c. Nam fm ꝙ dicit ibi. oēs phātasias phantasiat: ⁊ intelligētias oēs itelligere dꝫ: ⁊ qđ facile est alterabile: ē in hoc idoneissimū. facili⁹ enī est alterabile qđ est molli⁹ duriore ⁊c.

¶ Dico autem creatum esse lene vt sit pingue.

¶ Ponit iam sniam suā circa quā est ꝯsiderādū ꝙ Auicē. ponit sex causas ppter quas oportuit cerebrū esse lene. i. molle humidum. Prima causa vt sit pingue: pinguedo enī fit ex pmixtione humidi aerei cū aqueo. vt. 4. de simplici medi. dist. 2. c. 7. ⁊ scđo cañ. 3o ca. ergo impossibile est ꝙ cerebruꝫ sit pingue nisi sit humidū lene. differt ergo esse humidum lene ⁊ esse pingue: qꝛ pingue esse est eē ꝗdam viscositate viscosum: ⁊ hoc non potest eē sine humiditate leni. ꝙ autem cerebrum oporteat esse viscosum: iam dixit.

¶ Et vt nutrimentū qđ neruis gradatim tribuit duris sit bonum: nerui etiā ex cerebro nutriuntur ⁊ nucha.

¶ Scđa cā est vt nutrimētum qđ tribuit neruis duris sit bonū.

¶ Amplius substantia dura non augmētat durū: quātum ipsum augmentat lene.

¶ Tertia cā est vt augmentet: ⁊ he due cause hñt vnā cām: ⁊ ex eis posset fieri vna. Nā nerui exeūtes cerebrū idurati nō poterant nutriri ⁊ augmētari siue extēdi per rē durā: qꝛ non posset durū penetrare nec extēdi: ꝫ indigebāt re leni molli. Si igit cerebruꝫ gradatim eis tribuat nutrimētū: oportuit ipm esse lene humidum.

¶ Et vt in eo qđ ab ipso oritur sit flexibilitas: cuꝫ quedaꝫ ab eo orientia indurari apud suas extremitates sit necesse: ppter illud qđ rememoraturi sumus de neruorum iuuamentis: ⁊ ppterea ꝙ in istis nascentibus idurari necessarium est fm gradus. Et quia ipsoruꝫ durities est durities flexuosa: oportet vt substantia origis eius sit substantia flexuosa ⁊ pinguis: pingue enim et viscosum lene est proculdubio.

¶ Quarta cā est vt orta ab eo. s. nerui sint flexibilia. Rō est. qꝛ nerui oriētes ab eo idurant apud extremitates: si igit venirēt a membro duro tm: fuissent indurati: vt nō potuissent flecti: ⁊ patet.

¶ Et est vt spiritus qui ipsum circūdat: ⁊ cuius motus velocitate indiget sit humiditate sustentatus.

¶ Quinta causa est: vt spūs cōprehensus a cerebro sustēteт humido: nā indigent velocitate motus: humidum iuuat ppter labilitatē: etiā qꝛ in motu inflāmarent nimis ⁊ exiccarentur.

¶ Et rursum vt ipsius raritate alleuietur: qđ enī in mēbris durum est grauius est leni humido raro.

¶ Sexta cā est vt cerebrū sit leue: durū eniꝫ est grauius ⁊c.

¶ Circa pdicta dubitat in quo differt lene ⁊ pigue ⁊c. Iā apparet.

Dubm 5m ¶ Circa scḋam cām dubitaṫ vtrū nerui oriētes a cerebro nutriāṫ a cerebro: ⁊ qui a nucha nascunṫ nutriantur a nucha. Uidetur ꝙ nō per Gal. 3° de virtutib⁹ nālib⁹. in fi. qui dicit ꝙ nerui ⁊ ossa trahunt a sanguine venaꝝ. Itē ab eo nutriunṫ nerui a quo oīa mēbra corporis nutriuntur: sed a sanguine venarū oīa membra nutriuntur: vt Auer. collꝫ. 2. caṗ. 5. ⁊ 6. Amplius qḋ dat formā dat māꝫ: vt scḋo colliget. ca. 8. sed vene dant aliqd qḋ est sicut forma: vt spiritum nutritiuū: vt Gal. 12. teraṗ. 5. ca. ¶ In ꝯrium. A. Dōm neruos orientes a cerebro nutriri ab eo. Et sic de neruis nuche pōt duob⁹ modis intelligi. Uno mō ꝓprie. s. ꝓprie sumēdo nutricationeꝫ: ⁊ h̄ iterū pōt duob⁹ modis intelligi. Uno mō a cerebro māliter se prebente: ⁊ est absurdū. Alio mō a cerebro predisponente nutrimētuꝫ neruis: ⁊ isto mō est verū. Rō est. si pāniculus dictus pia mr̄ cooperit neruos a cerebro exeūtes: igiṫ nerui a cerebro nutriunṫ p̄disponente nutrimentū: sed ita est: ꝗ ⁊c̄. Minor est nota: q: vna vtilitas pie matris est vt fit seruās venas ⁊ arterias pro nutrimēto. Maior est Gal. 10. de vtili. parti. 2. caṗ. vbi vult ꝙ a pia matre aliqua portio separaṫ vestiens neruos: ⁊ portās ramos venarū ⁊ arteriarum ad neruos. vnde dicit. oībus neruis qui a cerebro sunt: explātatur aliqua portio ꝯformis myringe. i. pie matris: arteriam deferens ⁊ venā. Amplius ab eo nutriunṫ nerui qḋ melius pōt disponere nutrimētū ꝫm eoꝝ cōuenientiā: sed cerebrū est hmōi cū sit cōformius neruis alio mēbro. ¶ Sed cōtra p̄dicta per Haly. 3° theorice. 11. ca. qui vult ꝙ nerui a cerebro orientes procedunt nudati a pāniculis qui cerebrū cooperiūt. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ ꝓcedūt nudati quo ad sensuꝫ: q: nō sic apparēt sicut in cerebro: quo tn̄ ad veritatē forsan ꝓcedūt cooperti. Et rō est hec: sicut vene epatꝭ cooperiunṫ pāniculo syphac ⁊ arterie pectorꝭ panniculo pleuretico: vt p̄ lib. ca. de mēbris. ita vꝫ cōueniens ꝙ nerui ꝓcedentes a cerebro pāniculis cerebri cooperianṫ. ¶ Uel aliter dōm ꝙ nerui a cerebro ꝓcedētes quousqꝫ sint intra craneū cooperiunṫ illis pāniculis pp eandē vtilitatē: pp quā cerebrū cooperiṫ. Cū aūt ex̄ exeunt remanent illi discooperti: ⁊ nō indigēt. Un̄ Halya. ibidē. Hec duo cooperimēta oēs vestiūt neruos a cerebro missos: q̄diu intra capitis sunt craneum: vt aūt craneū egrediunṫ nudanṫ ⁊ spoliantur eis nudiqꝫ egrediunṫ. ¶ Ex qbus dictis apparent duo. Primuꝫ ꝙ nutriri a cerebro est per quādā p̄dispōnē ⁊ p̄laborationē nutrimēti in venis cerebri situatis in pia matre: ⁊ nō est per nutrimētū qḋ iam intrauit in poros cerebri: q: illud iā appropriaṫ cerebro: membra aūt non rapiunt nutrimētū appropriatū: vt. 3. de virtutib⁹ nālibus. penul. caṗ. ¶ Scḋo apparet ꝙ istud nutrimētum non vadit sup toto neruo: sed sup parte que est in craneo ꝫm Halya. sed ex̄ craneū hn̄t nutrimētū ab alijs venis: ⁊ si hoc est verū: rō est. q: ꝓpe cerebrū sunt nerui valde cerebro similes. ¶ Sꝫ ꝯ. q: Aui. dicit ꝙ q: sunt duri indiguerūt re leni: sed sunt duri ex̄ craneum. ¶ Dōꝫ ꝙ oēs nerui statiꝫ cū a cerebro sepanṫ sunt aliqual'r duriores. Un̄ Gal. 8. de vtili. partic. 6. ca. Oēs nerui duriores cōsistentia cerebri sunt. ¶ Itē q̄to magis nerui a cerebro elonganṫ: tāto magis induranṫ: ita vt qdā sensitiui ꝓpter mollitiē fiant: postea motiui propter duritiē eoꝝ: vt. G. 9. de vtili. partic. 14. sed quāto magis induranṫ tāto magis indigent nutrimēto leni viscoso ⁊ sic nutriri a cerebro. ¶ Dōm tenendo illā viaꝫ: ꝙ fuisset nimis magna moles materierū in cerebro si in omni particula nerui acciperēt nutrimentū a cerebro. Sufficit igiṫ ꝙ quātū ad ptes ꝓpiquas cerebro a cerebro nutrianṫ: remote aūt partes nutriunṫ a venis aliūde ramificatis: que ex mirabili ordīe nature nutrimētum ꝯueniēs poterūt portare sicut ad ossa. ¶ Scḋo mō pōt intelligi ꝙ nerui nutrianṫ a cerebro improprie. i. ꝙ ꝓpagentur ⁊ ramificenṫ ab eo ⁊ vocaṫ nutritio: q: est quedam generatio cōiuncta. Et hoc est verū. Nā nerui generanṫ de mā cerebro cōformi. s. de quadā pte sup̄flua: vt declarabiṫ fen. 21. Et q: nerui debebant extēdi: oportuit māin a qua generanṫ eē extensibilē ⁊ nō duram. s. in actu. Et hoc est qḋ diċ substantia dura non augmentat. Ex quibus cessant contraria.

Dubm 6m ¶ Circa quartā cām dubitatur: q: Aui. dicit. ꝙ quedam oriētia ⁊c̄. Sed cōtra. īmo omnes nerui induranṫ. Item non solum apud extremitates: sed etiaꝫ apud principia: vt iam apparuit. ¶ Dicēdum ꝙ durities quedam est multa: ⁊ quedam pauca. multa duritie indurantur nerui motiui: ⁊ in extremitatibus induranṫ etiā quidam nerui: q: sensitiui facti motiui: ⁊ sic vult hic. A.

Dubm 7m ¶ Circa quintaꝫ cām dubitatur: q: per eandeꝫ rōneꝫ ego ꝓbo tibi ꝙ cor sit humidū: q: spiritus cordis indiget motus velocitate: igiṫ debet in humido sustētari. ¶ Dicēduꝫ p̄mo ꝙ hic est sermo de motu receptiuo specierū sensibilium. Uel aliter ꝙ est sermo de locali motu. Sed pro motu locali spūs aīalis indiget humido: quo non indiget spūs cordis ꝓpter tria. ¶ Prīo: q: habet mot⁹ locales magis diuersos in eadē particula. s. in cerebro ab ante ⁊ retro ⁊ eꝯ: et forsan opꝫ eum moueri tot modis motuū localium: quot sunt varietates imaginationū. ¶ Scḋa causa est: q: spūs cordis habꝫ fortem impulsorem. s. cor quē non habet spirit⁹ cerebri. ¶ Tertia est: q: spiritus animalis vt declarabitur est subtilior ⁊ p aratior resolutioni: ex hoc ideo eguit humido prohibente suum incendium in motibus. ¶ Quarta causa potest dari: quia spiritus cordis habet multitudinem sanguinis humectantis.

¶ Circa lectionē dubitatur cuius cōplexionis sit cerebrū. Videṫ ꝙ calide: talis cōplexionis est sursuꝫ in hoīe: qualis est sursuꝫ in mūdo: cum hō sit minor mūdus. 9. de aīalibus. Auic. ca. 4. ⁊ Gal. 3. de vtili. partic. ca. 18. caṗ de cute pedis. al's de arte nature circa intētionē motuū tibie: sed sursuꝫ in mūdo est calide cōpl'onis: vt ignis. ¶ Itē cerebrum est medulla. A. 12. de aīalibus. ca. 6. ⁊ 7. Haly tractu. 2. 33. cōmēto. Auer. 2. collꝫ. cap. 3. Sed oīs medulla calida est. 2. de partib⁹. ca. de cerebro. ca. 8. al's. ca. 7. ⁊ ꝫm omnes. ¶ Ampli⁹ a quo venit sperma est calidum: cū sperma sit calidum. Arist. 1. ca. 26. al's ca. 18. ⁊. 2. de generatione aīaliuꝫ. ca. 8. ⁊ 10. al's ca. 2. ⁊ 3. a cerebro aūt venit sperma: vt ponit Hip. in libro de aere aqua ⁊ regionib⁹. ⁊ Ari. ꝓblematū. 10. 58. ꝓblemate. ¶ Amplius motuū p̄nm est calidū: cū caliduꝫ sit motiuū. A. p̄ can̄. de virtutib⁹. ⁊ Aꝝ. ꝓblem 13. ꝓblemate. 5. Cerebrū aūt est p̄nm motuuꝫ ꝫm electionē vt semp Gal. visus est affirmare vbiqꝫ. ¶ Amplius. 8. de vtili. partiū. ca. 2. ⁊ 3. Gal. dicit ꝙ cerebrū est calidū: ⁊ ideo non infrigidat cor. ¶ Scḋo videṫ ꝙ sit cōpl'onis sicce: q: mēbrū terrestre siccū est: cerebrū aūt est terrestre: q: quādo coquiṫ ad ignē ingrossaṫ: ⁊ remanet ps terrestris. Auer. collꝫ. 2. ca. ⁊ nūc incipiemus. ca. 3. ¶ Oppositū horuꝫ A. ponit. d. ꝙ eius sḃa est frigida ⁊ humida. ¶ In hac. q. est p̄a opio ꝙ cerebrū quātū ad cōplexionē īnatā que resultat ex primis q̄litatibus cōponētibus ip̄m est frigide cōpl'onis ⁊ humide: sed q̄tū ad īnatam actuatā per influētem est calide ⁊ humide cōpl'onis: q: hꝫ multū spiritum. Sꝫ ꝯ. vt dicit cōiter sermo auctoꝝ de cōpl'onibus mēbroꝝ ꝫm ꝙ sunt partes aīalis ⁊ organa est de compl'one īnata actuata per influētē. Rō q: est sermo de cōplexiōe mēbroꝝ hꝫ quā illa opanṫ: ſꝫ mēbra opanṫ hac duplici cōpl'one: vt. A. collꝫ. 2. c. 4. — Oppom p̄a opinio.

¶ Scḋa opi. ꝙ cerebrū cuti relatū est frigidū: sed respectu suaruꝫ opōnuꝫ est calidū. et hꝫ multū de caliditate: q: discoopertum aeri: vel aeri occurrēs lediṫ. Ista opio nihil declarat. q: quelibet particula respectu suarū opōnuꝫ est calida siue hꝫ calorē: cum aīa operaṫ calido ⁊ in eo cōsistat: vt sumiṫ ab Aristo. in de morte ⁊ vita. — 2a opinio.

¶ Tertia opi. est Isaac in dietis vl'ibus. 16. ca. ⁊ in dietis ꝑticularibus. ca. de cerebro. ꝙ cerebrū est cal'm ⁊ humidū in cōpl'one: qḋ primo ꝓbat aucto. Ari. in lib. de naturis aīaliuꝫ. Itē qḋ ꝓuocat vomitum est calide cōpl'onis ⁊ nō frigide: cum frigidū cōstrigat. Itē qḋ est principiuꝫ sensus ⁊ motus est calide cōpl'onis. Iteꝫ cerebri operationes ledūtur frigido. Qui enī est frigide cōpl'onis est dure memorie: turbide discretionis: ⁊ inordinate rōnis. Hec opi. ē corrupta. ⁊ p̄ est cōtra se. 2. de febribus. ca. 3. vbi dicit. Cerebrū friduꝫ est ⁊ humidū: ⁊ est cōtra. A. hic. ⁊ contra Haly in thegni trac. scḋo 44. cōmēto. ⁊ 52. Item mēbrū oppositū calori cordis est fridum: sed cerebrū est hmōi: vt Aꝝ. 2. de partib⁹ aīaliū. ca. 8. al's ca. 7. ⁊ A. īnuit hic. ¶ Ad Ar. quē Isaac allegat: dōm ꝙ nō īuenimus ab eo. ¶ Ad rōnes dōm ꝙ ꝓuocare vomitum est ꝓpter lubricitatē abhominatiuā sicut faceret mucilago aliqua: ⁊ nō est ꝓpter caliditatē. ¶ Ad scḋam dōm ꝙ suus calor sufficit pro sensu ⁊ motu: īmo contrarium arguit ratio si deduceretur: principiū enī sensus ⁊ motus est calor cordis: cerebrū aūt est mūdificans. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ cerebrū leditur frigido īnaturali. — 3a oppio.

¶ Quarta opinio est: quam al's tenui ꝙ cerebrū respectu alioꝝ principaliū est cōpl'onis frigide ⁊ humide: sed respectu cutis est cōplexionis calide ⁊ humide. — 4a opinio

¶ Quitus modus dicendi est cōis: ⁊ est Cōciliatoris ꝙ cerebrū est cōplexiōis frigide ⁊ humide. Presciēdo ꝙ de cōpl'one cerebri est loqui dupl'r: sicut ⁊ de aliaꝝ partiū cōplexione. Uno mō ꝫm ꝙ nobis occurrunt via cibi vel medicine: ⁊ sic nō est hic sermo de cerebro sed in 2° can̄. Alio mō ꝫm ꝙ pars aīalis viuentis operatiōes exercēs habens suā cōpl'onē ad iustitiā ꝫm ꝙ ex operatione mereṫ. Et ꝫm hanc diuersam cōplexionis considerationē diuersa de partib⁹ animaliū loquūtur medici. Pinguedo enī calida est vt est medicina: ⁊ est frigida vt est pars aīalis. Cerebrū igitur vt pars aīalis est complexionis frigide ⁊ humide: qḋ cōiter declaraṫ. Prīo q: est respectu cutis frigidū ⁊ humidū: vt tactus ostendit ꝫm ꝙ dicūt. In hoc aūt est ambiguitas non modica apud me: vt declaratū est in principijs. Et credo ꝙ Gal. non vult hoc: vt apparet. 8. de vtili. partic. 3. caṗ. Scḋo ꝓbatur rōne. A. Illius cōplexionis dꝫ esse cerebruꝫ q̄ magis cōpetit operationib⁹ suis: sed cōpl'o frigida ⁊ humida ē huiusmodi. Frigida qdem ne ip̄m inflāmet ⁊c̄. Humida vt ipsuꝫ non desiccet. ¶ Ad ꝯria dōm. Ad primū ꝙ lꝫ homo sit minor mundus: non tn̄ potuit in oībus sicut ille disponi. Calidius enim in homine oportuit eē in medio. s. cōi: vt colliget. 2. ca. 6. ꝓbat Auer. ¶ Ad 2m dōm ꝙ cerebrum equiuoce est medulla respectu eius que ossiuꝫ: vt potest sumi. 8. de vtili. partic. 4. ca. ¶ Ad 3m dōm ꝙ inde nō venit. Ille — 5a opinio

Dubm 8m

instantia
soto
soto 2a
instantia

nit. Ille aũt auctoritates trãseant modo. Uel cauillãdo dicendum
ꝙ sperma qđ dicit genitura frigidũ est. Arist. ꝓblematũ. 4. in fi.
¶ Ad 4m iam apparet solo. Cõtrarium eni concludit. ¶ Ad 5m di-
cẽdum ꝙ accipit cerebrũ iam separatuꝫ ab animali. Uel aliter ꝑs
terrestris remãsit: humida tñ ⁊ vnctuosa euaporauit ⁊c.
Dubm 9m ¶ Dubitatur 2o. vtruꝫ cerebrũ sui frigiditate temperet caliditatem
cordis. Uidet ꝙ sic ex. A. B. ⁊ Ap. 2. de partibꝰ aĩalium. ca. 8. al's ca.
7. vbi dicit. Cerebrũ enim bene tẽperatam facit eam que in corde
caliditatẽ. ꝓbatur ex Auer. 2. colliget ca. 8. de instrumẽtis sensuũ:
vbi dicit. Cerebruꝫ est generatũ ex opposito cordis vt tẽperet ca-
Ins oppm lorem suũ. Idem. A. primo cantice cõmẽ. 75. ¶ In contrarium est
Auic. ꝑmo lib. fen ꝑma. cap̃. de cõplexionibus. vbi dicit. Frigiditas
Op. cõis. cerebri nõ peruenit ad caliditatẽ cordis tẽperandaꝫ. ¶ In hac q̃-
stione est prima opinio cõis que dicit ꝙ cerebrũ infrigidat cor: po
test intelligi duobus modis. Uno mõ ꝙ infrigidet ⁊ temperet ca-
liditatem cordis taliter ꝙ ad tẽperamentum ducat: ⁊ hoc est fal-
sum. ꝑmo ad sensum. Si eniꝫ posueris digituꝫ in sinistro ventricu
lo cordis inuenies magnã ⁊ excessiuaꝫ caliditatẽ: vt sumitur. 2. de
cõplexionibus. 3. cap̃. ⁊ in libro de malitia cõplexionis diuerse. ca-
pitulo 5o. ¶ Amplius si calor cordis tñ remitteretur non staret vi-
ta. Alio modo põt intelligi ꝙ sui frigiditate tẽperet. i. remittat ali
qualiter illam caliditatẽ: ⁊ hoc est verum. Cor eniꝫ fuit valde cali-
dum: vt Aristo. 2. de partibus aĩalium. cap̃. 8. al's cap̃. 7. Et ideo ce
rebrum qđ est frigidissimuꝫ illam caliditatẽ remittit. Sed ista so-
lutio est contra mẽtem Gal'. 8. de vtilitate particu. 3. cap̃. vbi vult
contra Aristo. ꝙ cerebruꝫ non tẽperet caliditatem cordis sicut fa
cit aer. Tunc arguit. tẽperies quã facit aer in calido cordis est re-
missio ⁊ non equatio siue tepefactio. Sed apud Gal'. vt videbit ce
rebruꝫ non tẽperat caliditatẽ cordis simili modo ei quã facit aer:
Opio. G. igit cerebrum non remittit sui frigiditate caliditatẽ cordis. ¶ Se-
cũdo in hac questione est opinio Gal'. cõtra Aristo. vt scribitur. 8.
de vtili. particularuꝫ. 2. cap̃. vbi dicit. Opinari auteꝫ gratia calidi-
tatis que circa cor fieri cerebrum refrigerans id: ⁊ ad moderatio-
neꝫ crasis ducens oĩno est inconueniẽs. Et intellige per hanc mo-
deratione temperantiaꝫ ad iustitiam siue aliquaꝫ remissioneꝫ sui
caloris: ⁊ hoc apparet: quia Gal'. negat cerebrum facere modera-
tionem cordi quã facit aer: sed illa quaꝫ aer facit est ad iustitiam
moderatio. Aliter etiaꝫ Arist. nõ fuisset ita demens ꝙ illud credi-
disset: nec Gal'. de Ap. Probat aũt Gal'. istã suã ꝯclõnẽ. 13. rõnibus:
lꝫ possent ad ampliorem numerum reduci: ⁊ etiam minorem.
ꝑa ratio. ¶ Prima rõ: si cerebruꝫ fuisset ad infrigidandũ cor: tunc nõ fuisset
ita lõge locatũ. tenet ꝯña: q2 videmus pulmoneꝫ circũapponi cor-
di: qui pulmo est ad euẽtãdum: ergo in thorace locasset cerebrum.
2a ¶ Scđa rõ: si cerebrũ eẽt ad ĩfridãdũ cor: tũc nõ deriuasset sensus
ad ip̃m: h aũt est falsum ad sensum. tꝫ ꝯña: q2 si vtilitas cerebri est
ad hũc finẽ qui est ĩfrigidatio: tunc cessat ab eo vtilitas sensatõis.
3a ¶ Tertia rõ est: si hoc eẽt tunc natura nõ fecisset tantaꝫ custodiaꝫ
ex circũappõnibꝰ cutis ⁊ duris. tꝫ ꝯña: q2 talis vtilitas nõ indiget
tãta cautela: vel aliter: q2 talis circũappositio ĩpedit ĩfrigidatõeꝫ.
4a ¶ Quarta rõ est: si cerebrũ eẽt ad ĩfridãdũ cor: tũc nã nõ posuisset
collum mediuꝫ: ⁊ maxime in aĩalibꝰ calidis ⁊ hñtibꝰ caninos den-
tes. s. rapacibꝰ ⁊ audacibꝰ. tenet ꝯsequẽtia: q2 sine collo posset me-
lius infrigidare ⁊ ꝓprie animalia calida infrigidatione egentia.
5a ¶ Quinta rõ: si h eẽt tũc nã in volatilibꝰ fuisset maxie defectuosa
⁊ multũ ꝑteryisset. tꝫ ꝯña: q2 in eis q̃si cerebrũ equal'r distat a cor-
de ⁊ pedes a corde: debebat aũt cerebrũ magis appropinquare.
6a ¶ Sexta rõ: cerebrũ est gratia infrigidationis cordis: ergo calca-
neus est gratia infrigidationis cordis. Probat Gal'. ꝯñtiam ꝑmit-
tendo ꝙ hoc non dicit derisionis gratia. Nã a calcaneo ad cor ci-
tius põt peruenire aliqua ĩfrigidatio: q̃ꝫ a cerebro ad cor. Hoc ꝓ-
bat. Primo q2 lꝫ in hoĩe calcanei sint locati longius a corde q̃ꝫ ce-
rebrũ: non tamẽ in oĩbus aĩalibus. Scđo q2 frigus cerebri ꝓhibet
venire ad cor ꝓpter corpora dura cerebro circũapposita vt ossa:
⁊ etiã ꝓpter thoracẽ eẽ in parte superiori ossuosuꝫ: in inferiori vo
parte non ossuosum sed neruosum ⁊ musculosuꝫ: sed circũapposi-
ta cordi sunt carnosa vt thorax ⁊ diaphragma. Tertio q2 calcanei
nõ minus inueniunt frigidi q̃ꝫ ip̃m cerebrũ: ĩmo magis. Et h ꝓbat
Gal'. q2 cerebrũ calefit motu ⁊ venis ⁊ arterys multis ⁊ magnis in
eo exeũtibꝰ: ⁊ dic in corpe nullã eẽ calidiorẽ ꝑtẽ venis ⁊ arterys.
7a ¶ Septima ratio: si nõ est via qua cerebruꝫ possit infrigidare cor:
igitur cerebrũ non est gratia infrigidationis cordis. sed nõ est via:
q2 vel per cacumen: ⁊ hoc non. vel ꝑ ĩferius: ⁊ hoc nõ: q2 a parte ĩ-
feriori cerebrum cooperitur pellicula dura ⁊ osse durissimo.
8a ¶ Octaua rõ: si cor ĩfridet sufficiẽter ꝑ aerẽ attractũ: igit cerebrũ
nõ gr̃a huiꝰ ĩfridatiõis: sꝫ ita ẽ ꝙ aer ꝯtinuo ĩspiratus ĩfridationeꝫ
prebet: expiratus autẽ extra ducit qđ seruet. s. de vapore fumoso.
9a ¶ Nona rõ: ⁊ est per viã remotionis solutionis ad rõneꝫ ꝑmissaꝫ.
Et arguit sic. si cerebrum infrigidaret cor hoc maxime eẽt supplẽ-
do defectum aeris: qui aer defectuose infrigidaret cor: ⁊ hoc quis
poneret calidior aer q̃ꝫ sit cerebrũ: ⁊ hoc est falsum ⁊ est ꝭm con-
tra sensum. Nam cerebruꝫ semꝑ inuenit calidius aere: ⁊ aer frigi-
dior ipso cerebro. Et hoc declarat primo per tactum: si eniꝫ in ani
mali rũpimus craneum: ⁊ etiã pãniculos tangẽtes cerebruꝫ appa
ret calidius aere. Secũdo q2 cum volumus incidere os in fractu-
ra cranei festinamus cito ne cerebrum possit ab aere infrigidari.
Tertio si cerebruꝫ eẽt frigidius aere: tũc non infrigidaret ab aere
⁊ maxime in estate quãdo aer est calidior. sed hoc est falsum: quia
etiã hoc tẽpore faciliter cerebruꝫ ab aere infrigidat. Unde cauen-
dus est frigidus aer in fracturis cerebri: etiã in estate vt Aui. inuit
4o cañ. fen 5a. cap̃. de fractura cranei. Et ideo subdit ꝙ cerebrũ nõ
est frigidum sed calidũ respectu aeris. Tãdem Gal'. instat contra
istam rationem auctoritate aliorum qui dicunt ꝙ si cerebrum no
cet ⁊ infrigidat ab aere: hoc est in pelliculis cerebri ⁊ ꝓp̃e pia ma
tre que hꝫ plures venas ⁊ arterias ⁊ pulsat: ⁊ hec attestant calidi-
tati. Istã istãtiã soluit Gal'. d. ꝙ si subtilis pãniculus vt pia mr̃ est
calidus. ergo cerebrũ est calidũ: q2 ille pãniculus non solũ tegit ce-
rebrum: sed nulla particula cerebri est que priuet illo panniculo.
¶ Ex his Gal'. videt intendere aliam rationẽ ⁊ est rõ. 10. que ratio 10a
hec est. Cerebrũ non ꝑt calefieri a pellicula subtili. s. pia matre: vt
sit aere calidius: ergo ip̃m non potest infrigidare cor. tenet ꝯñtia:
q2 fatuitas est dicere ꝙ cerebrum põt infrigidare cor: qđ nõ est si
bi ꝓximũ: ⁊ ꝙ pia mr̃ que est cal'a per arterias ⁊ venas non pos-
sit calefacere cerebrum quod est sibi ꝓximũ. ¶ Undecima rõ in q̃ 11a
special'r Gal'. incipit ꝯ Arist. loqui: ⁊ ꝑmittit dictuꝫ Aristo. libo to-
picoꝝ ꝙ ꝓblemata quedã ĩdigẽt solõne: ⁊ quedã sensu vt qui du
bitãt niuẽ albã: ⁊ quedã pena vt qui dubitãt parẽtes venerandos.
Et resumit rõnẽ octauã ⁊ nonã: tãdẽ ponit aliã rõnem que est. 11. ⁊
arguit sic. Si cerebrum potest infrigidare cor: multomagis potest
cor calefacere cerebrum: quia de ratione calidi est ferri sursum.
¶ Duodecima rõ: si cerebrũ infrigidat cor: ergo multomagꝭ oĩa or- 12a
gana sensuũ infrigidabit. qđ videt falsum: q2 illoꝝ oꝑatio impedi-
ret. ꝯñtia tenet: q2 si cerebrũ infrigidat longissima calida vt cor: ꝭ
multomagis ꝓpinqua vt sensitiua. Ad hãc rõnẽ rñdet ex auctori-
tate Arist. in de sensu ⁊ sensato. ⁊ scđo de ꝑtibus aĩalium. ca. 8. al's
cap̃. 7. qui dicit ꝙ nõ oẽs sensus terminantur ad cerebruꝫ. Soluit
Gal'. verecũdans de Arist. qui hoc dixit: sensus eni visus ostẽdit: ⁊
manus tangũt: ꝙ visus odoratꝰ ⁊ gustus ⁊ tactus ad cerebruꝫ ter-
minant: ⁊ ideo credere opꝫ oculis vidẽtibꝰ ⁊ manibꝰ tãgentibus.
¶ Tertiadecima rõ: si cerebrũ est frigidũ gr̃a ĩfrigidatiõis nõ opor 13a
tuit ip̃m facere ita organizatũ: sed velut vnã spongiã vniformẽ. te
net ꝯsequentia: quia tale existens poterit infrigidare cor.
¶ Ad sedãdũ igit discordiã hãc est intelligẽdũ ꝙ cal'm cordis infri- Cõcordia.
gidari a cerebro põt duobꝰ modis ĩtelligi. Uno mõ positiue: q2 ali-
qs gradus caloris preexistens fridítate cerebri corrũpat. Alio mõ
ꝑuatiue nõ ꝙ aliq̃ portio caloris corrũpat: sꝫ ꝓhibeat ĩtẽdi. Exem
plũ ꝑmi: si lapis cal's in duobꝰ gradibꝰ adueniẽte friditate reducat
ad vnũ gradũ. Exẽplũ ĩfridatiõis 2o mõ. s. priuatiue est: q2 lapis ca
lidus solũ in vno gradu ꝓhibet pñte aere frido ne ascẽdat ad 2m
gradũ caloris: ad quẽ ascẽderet nisi eẽt pñtia fridi aeris. Dico ꝭ ꝙ
cũ dicimus cor infrigidari a cerebro: ⁊ cerebrũ ĩfridare cor siue tẽ
perare caliditatẽ cordis põt dupl'r intelligi. Uno mõ positiue: et h
adhuc dupl'r. Uno mõ ꝙ hoc fiat in corde ꝙ cerebrũ sui friditate
agẽdo attingat calidũ in corde ꝑexistens: ⁊ de illo aliquã ꝑtẽ sensi
bilẽ corrumpat: ⁊ hoc credo nõ eẽ possibile vt ꝓbant rõnes Gal'. ⁊
ad hoc vadit mens sua. Hoc ꝓbatur general'r. Nam de mẽte Gal'.
in libello de malitia cõpl'onis diuerse. ca. 6. in hoĩe sano mẽbra q̃ꝫ-
uis sint ꝯriaꝝ cõpl'onum: nõ tñ adinuicem agunt actione sensibili.
¶ Amplius. frustra nã illaꝫ qualitatẽ preexistenteꝫ in corde gene-
rasset: si statim dꝫ illã corrũpere. ¶ Amplius. si in corde gradus ca-
liditatis corrũperet ꝑciperemus illđ: cũ cor sit ꝑticula sentiẽs. 6.
de nãlibꝰ. in fi. c. 8. ⁊ vlt. qũo igit in nobis fieret tãta alteratio ⁊ nõ
perciperemꝰ. ¶ AmplIꝰ. si aliqs excessus caloris dꝫ cõrrũpi ⁊ ĩfri-
gidari sufficiẽter facit illđ aer: ergo non reqrit cerebrũ. hec est rõ
suꝑ qua sustẽtatꝰ est Gal'. Dico aũt si dꝫ corrũpi: q2 ꝭm vnã nostraꝫ
opi. alibi aer attractꝰ ad cor temperat calorẽ cordis nihil corrum-
pẽdo de calore. hic aũt loquor magis ꝭm mẽtẽ Gal'. ¶ Sꝫ ꝯ. aliqs
neruus ꝑuenit ad cor: igit aliq̃ pars caloris corrũpit sua friditate.
¶ Amplꝰ cerebrũ in somno est cã humectatiõis viarũ a corde ad
cerebrũ: vt fen. 2. ꝑmi libri: sꝫ illđ est cã ĩfridationis caliditatis in
corde: cũ ita fiat somnꝰ vt vł mens Philoꝝ. ¶ Ad ꝑm rñdet Gal'. ꝙ
ille neruus est ꝑuus vt nõ possit facere magnã ⁊ sensibilẽ infrida-
tionẽ. Aliter tñ ⁊ subtil'r dõm ꝙ cũ hic est ꝭmo de corde ĩfrigidan
do a cerebro: est sermo de eo: vt est organicũ mẽbrũ hñs suã cali-
ditatẽ ⁊ cõpl'onẽ actu ex oĩbus suis ꝑtibus: cor igit dicit mẽbrũ cũ
illo neruo: cũ quo est talis mẽsura caloris. Et de hoc dubitat an ce
rebrũ qualitate sui illđ refrãgat in sui calore: ita ẽt ꝙ refrãgat ca-

lorē nerui cordis stātis sub actu caloris cordis. Iā enī appȝ ꝙ nō. ¶ Tertio possemus rñdere subtiliter ꝙ nō est imaginādū ꝙ gñet primo cor quantū ad sui carnē cū excessu caloris: ⁊ postea protrahat neruus ad cor a cerebro: qui neruus corrūpat carnis calorē. Hec enī imaginatio est falsa vt declarabit cap̄ de gñatione embrionis: sed simul cum generat caro cordis generat cum gradu caloris associabili gradui frigiditatis nerui: ita ꝙ neruus nihil corrūpet sensibiliter de calore carnis: ⁊ stabūt ambo .s. caro ⁊ neruus sb vna actuali caliditate cordis. ¶ Ad 2m dōm ad p̄sens ꝙ illa infrigidatio que fit in somno nō est que corrūpit sensibilē ptem caloris cordis: imo nec cerebri vt al's a me declaratum est: sed solū ponit nouū modū in caliditate .s. facit calidū minus acutū ⁊ humectatū magis. Uñ. A. ibi somnus virtutes laxat aīales: qȝ cordis vias humectat. ¶ Sed ȝ. cantice p̄ trac. 2. cōmē. 137. ⁊ coll'ȝ. 2. cap̄. 20. scribit Auer. ꝙ cā somni est vapor frīdus ⁊ hu. qui frigiditate cōstringit calidū intus: vñ cessant operationes sensuū. ¶ Dōm ꝙ hec mā est difficilis ⁊ nō discutiēda hic: tñ dicemus ꝙ illa īfrigidatio est īsensibilis nō abyciēs partē sensibilē forme cal'itatis. ¶ Uel aliter ꝙ illa īfrigidatio nō est per gradus corruptionē: sed p calidi retractionē: vñ dī calor in somno diminut' extēsiua quātitate: vñ Auer. coll'ȝ. 2. Cōstrictio caloris est diminutio quātitatis. ¶ Aliter posset rñderi ad scdām rōnē effugiendo difficultatē de somno: ꝙ cū dicimus vel q̄rimus cor īfrigidari a cerebro ītelligimus de īfrigidatione in tota vita: siue in quolibet tpe vite: nō solū in somno: plus enī viuit aīal in vigilia q̄ in somno. 10. ptic. 31. pblemate. ⁊ fen. 2. Infrigidatio enī q̄ fit a cerebro ad cor in tēpore somni est partialis īfrigidatio. Appet igit ex p̄missis ꝙ cerebrū non infrigidat cor positiue in ipso corde actionē faciendo. ¶ Alio mō pōt ītelligi ꝙ hec actio positiua infrigidationis caloris cordis nō fiat in corde sed in cerebro: ⁊ hoc mō dico ꝙ cerebrum positiue pōt infrigidare caliditatē cordis. Rō est. qȝ spiritū calidū a corde missum ad cerebrū infrigidat ⁊ remittit suum calorem: ⁊ hoc Auic. sensit cū dixit. Ut cōtemperetur spiritus a corde egrediēs: ⁊ ad ip̄m cerebrū penetrās. ¶ Cōtra. qȝ sicut cor sumebat pro toto simul cū neruo: ⁊ ita cerebrū pro toto simul cū spū. sicut igit neruus nō dȝ dici īfrigidans: vel calefaciēs in corde: ita spūs in cerebro non dȝ dici īfrigidatus. ¶ Dōm ꝙ nō est sil'e. qȝ neruus est ps pmanens a p̄n° gñonis vsq; ad finē idē numero: sed spūs a corde ad cerebrū fere oī die īnouat. ¶ Sȝ cōtra. Nā per neruū qui vadit ad cor: fertur quotidie spiritus a cerebro. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ illud qd̄ de spū fert est parum nō potens facere sensibilē infrigidationē. Scd̄o dicēdū ⁊ p̄funde ꝙ calor spūs vitalis in cerebro remittit ⁊ gradual'r corrumpit: sed calor cordis a spū aīali eunte per neruū qui vadit ad cor: nō corrūpit siue in gradu remittit: īmo cerebrū mittit cordi illum spiritū cū ea mensura caliditatis qua cor īdiget: ⁊ tūc calor cordis stabit ēt illi spiritui: sicut forma vel sic̄ p̄ncipale agēs respectu organici: ⁊ hic est loc' speculationis. Ex p̄missis igit pȝ quō verificat ꝙ cerebrū infrigidet cor positiue. ¶ Alio mō posset ītelligi ꝙ cerebrū infrigidat cor ⁊ tēperat suā caliditatem priuatiue .s. phibendo suum excessum ad quem attingeret: ⁊ hoc est verū. Rō est. qȝ non existente cerebri frigiditate cor eleuaret ad magnū gradū caliditatis: ergo cerebrū pōt dici ꝙ sui frigiditate temperat calorē cordis: sed ita est. Cor enī cū sit calidissima pars: cui' calor ēt sursum fert: si nō contraoperet infrigidās cerebrū: fieret valde inflāmatū. Uñ in freneticis in q̄bus cerebrū calefit non pōt phiberi excessus caloris cordis: ⁊ sic fit cordis ⁊ corporis multa inflāmatio. ⁊ h̄ videt sentire Ar. 2. de ptibus aīalium. ca. 8. al's ca. 7. Uñ dicit. Nā conat ad excessū vniuscuiusq;: ⁊ ita Arist. volēs dare modū tēperiei caliditatis in corde dicit: vt hec pticula .s. cor sortiat tēperatā caliditatem ab vtraq; vena magna ⁊ vocata adorti ptingūt vene in myringa que circa cerebrū. Uult igit Ar. ꝙ moderatio ista caloris nō fit in corde: sed in calido recepto in cerebro vbi tēperat: ⁊ calor cordis prohibetur ab excessu. Hoc ēt sentit Auer. 2° colliget cap̄. 8. de vtilitate sensuum. vbi dicit loquēs de frigiditate quā facit cerebrū. Nō fuit possibile ponere hāc frigiditatē in corde a p̄ncipio creationis: qȝ eēnt diminute opōnes nutrimēti diminutione manifesta. Uult igit Auer. ꝙ īfrīdatio facta a cerebro que est caloris remissio nō fit in corde sȝ in cerebro: tñ in corde calor exñs phibet ītēdi. ¶ Sȝ tu. d. ego arguo rōne Gal'. s. si aer phibet cal'ȝ cordis intēdi: ḡ nō requirit cerebrū. Dōm ꝙ cerebrū phibēdo īcēdiū cordis dat sue cal'itati veniēti ad cerebrū quandā formā: vt possit percipe sensata: sed aer phibet incēdiū ⁊ nō dat hmōi formā. ḡ cerebrū regrebat p opōnibus sensus ⁊ motus: ⁊ hoc multum placet Gal'. Qui ergo eū vult plene intelligere videat q̄ōnē nostrā de contraresistētys. Oia aūt hec dicta sunt vt saluet Gal'. ⁊ Arist. lȝ in dictis sit multa difficultas ex quibus contraria soluuntur.

¶ Uerūtñ cerebri sub̄a etiā in lenitate ⁊ duritie ineq̄lis existit: nā ps ei' aīrior est lenior: ⁊ ipsi' pars posterior est durior: ⁊ iter duas ptes gradib' velaminis dur i cuius rememorabimur ipso in sequētib' distinctū est.

¶ Aui. notificauit totam cerebri sb̄am quātū ad cōplexionē ⁊ modum substātie. Hic notificat cōpl'onē ⁊ modū substātie partiū cerebri. Et p̄ partiū principaliū. Scd̄o quarūdā particulaꝝ ortarum. 2a ibi (Ex ipso orit.) Prima in duas. Primo premittit. Scd̄o probat. 2a ibi (Anterius.) ¶ Cōsiderandum primo ꝙ per lene intellige molle ⁊ humidum: ⁊ sic cōplexionem ⁊ sb̄am. ¶ Cōsiderandum 2° ꝙ aliter pāniculus durus diuidit cerebrū in lōgitudine: ⁊ aliter ante ⁊ retro. fm longum enim vere diuidit ⁊ pfundat in sb̄a cerebri. fm autē ante ⁊ retro partitur cerebrum gradatione .s. ⁊ replicatione situs: ⁊ modi substantie: est enim pāniculus iste in pte posteriori grossior: vt Halyab. theorice tertio. 11. capitulo.

¶ Anterius aūt cerebrū non est factū lene: nisi q̄m plurimū neruoꝝ sensus: ⁊ pprie qui sunt visus ⁊ audit' oritur ex eo. Sēsus enī speculator est: ⁊ speculatoris inclinatio ad partem anteriorē est dignior. Et plurimū neruorum motus oritur ex postremo ipsius.

¶ Arguit sic. ps a qua oriūtur sensus est humidior: sed ps anterior est huiusmodi: qȝ sensus sunt speculatores qui dignius stant ante. ponit minorem ⁊ pbationem. ¶ Cōsiderandum ꝙ Auicē. nō pbat maiorem vt notam: pbat tamē eā Gal'. 8. de vtilitate particu. ca. 5. Nam sentire est in pati ⁊ recipere ⁊ hoc fit per humidū. ¶ Cōsiderandum ꝙ non tetigit diuersitatem in actiuis qualitatibus: qȝ forsan parum distat inter partem posteriorem ⁊ anteriorē: ⁊ forsan posterior est frigidior: ⁊ apud quosdam est calidior.

¶ Sed tu. d. quare solum expressit de visu ⁊ auditu. ¶ Dicendum ꝙ volebat vti hoc medio ad probandum propositum ꝙ sensus sunt speculatores: hoc autem maxime conuenit visui ⁊ auditui: cū sint magis īmateriales. Gal'. 4. de interioribus. 2. cap̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ hic habet ꝙ nerui auditus oriuntur a parte anteriori cui' ꝯriū multi sentiūt: de hoc tñ fen 4a huius p̄mo capitulo dicetur. Dii^m 10^m

¶ Et ex ipso oritur nucha: que est eius nuntius ⁊ vicarius in cursu dorsi: ⁊ ibi necessariū est ex ipsa oriri neruos fortes. Nerui aūt motus indigent duritie supflua: qua nō indigēt nerui sensus. Sȝ lenitas est eis conuenientior eius: igitur origo facta est durior.

¶ Hic Auicē. notificat complexionem ⁊ modū substātie quarūdā pticulaꝝ ortoꝝ: potest enī dupliciter exponi. Uno mō sic ꝙ Auic. notificat cerebrum quantum ad quedam orta .s. nuchā ⁊ carūculas. Et primo quantum ad nucham. Scd̄o quantū ad carūculas. ibi (In anteriore.) ¶ Accepit autē hec duo: quia maxime substātie cerebri similātur. Scd̄o modo potest exponi ꝙ hic probat qd̄ dixerat. Dixerat enim tria .s. ꝙ anterius cerebri est lene: ⁊ hoc iā probauit. Dixerat ꝙ posterius cerebri est durū: ⁊ hoc probat hic. Dixerat ꝙ pāniculus gradatim distinguit anterius a posteriori: ⁊ hoc declarat. ibi (Uelamē autem.) Arguit igitur sic. A. pars cerebri est durior a qua debet oriri nucha: quia nucha est principium motiuorum neruorum qui duritie indigent: sed pars posterior est huiusmodi. ponit minorem ⁊ pbationem maioris ⁊ cōclusionē.

¶ Uelamen aūt in ipso .s. cerebro non gradatim existit: nisi vt sit differentia: ⁊ dicit vt sit lene separatū a contactu duri: ⁊ manifestū quidē est ꝙ in ipso accidit multum. Propter hanc v̄o reflexionē sunt etiā iuuamenta alia. Nā vene ad cerebrū descendentes ⁊ in ipso diuise aliquo egēt cui initantur: ⁊ eas fortes faciat. Posita est ergo reflexio hec sustentaculū earū. Et sub postremo quidē huius reflexionis: ⁊ in posteriorib' eius est torcular: qd̄ est sanguinis effusio in amplitudine quadam: que est sicut lacuna: ⁊ ex ipsa q̄dē in ea ramificātur vene: in q̄bus separat sanguis ⁊ cerebri substantie assimilat: deīde vene suis orificijs suggēdo eā exiccat: ⁊ ad duas venas ipaā ꝯiūgūt: sic̄ rememorati sum' i illi' anathomia. Et ex hac q̄dē reflexiōe puenit iuuamētū ad h̄ vt ligamētoꝝ velaminis adherentiū cerebro sit origo in eq̄distātia cōmissure cranei: que est corā ipo.

¶ Assignat

¶ Assignat cām gradationis velaminis. ⁊ intēdit gradationē quādam reflexionē siue duplicationē dure matris in loco separationis anterioris a posteriori vētriculo: ⁊ ponit tres vel quatuor vtilitates. Prima est ꝙ fit separatio vel distātia vētriculi anterioris a posteriori. Alia est qa firmant vene: vnde fit in loco illo cerebri torcular siue palmētum ſm Gal'.9. de vtilitate particularū.6.capi. Tertia qa cerebrū bene cōprehēsum bene cū ligamētis ligatur ꝑ cōmissurā ad os. hec est summa snīe. Amplius aūt loq in hoc sine anathomia actuali est obscurū. ¶ Cōsiderādū ꝙ Mūdinus credit ꝙ A. notificet hic durā matrē ⁊ piā matrē. Et pmo piam matrē cuius vtilitas est pro venis. Scdo duram matrē qua fit ad os capitis alligatio ⁊ suspēsio. Scda ibi (Et ex hac.) ¶ Prima tamē expositio fuit ex intētione Gal'.9. de vtilitate partium.5.⁊.6.cap. al's capitulo.7. de vtilitate conarij.

¶ In anteriore preterea cerebro oriuntur duo additamenta mamillaria: quibus fit odoratus: que quidem a lenitate cerebri parūper differunt: sed postea cōsequitur ea neruorum durities.

¶ Cōsiderādū ꝙ organū odoratus fuit valde ꝓpinquū cerebro: vt quidā dicūt: qr cū odoratus fiat cū euaporatione cerebrū ꝯfortat ex eo ⁊ iuuat: ⁊ ideo ꝓpe ipm dicūt fuisse. Postea sequit ea additamēta neruoꝝ durities. qr. s. extrema eoꝝ sunt aliqualiter duriora nō sic lenia vt cerebrū ⁊ vt pars cerebro propinquior.

¶ Amplius totū cerebrū duobus coperit pāniculis: quoꝝ vnus subtilis sequit ipm: ⁊ alter spissus seqt os: qui qdē duo creati sunt: vt sint duo distinguētia inter cerebrū ⁊ os: ⁊ vt cerebrū substātiā ossis nō ꝯtingat: ⁊ ne ad ipm ex osse nocumēta ꝑueniant. Hic aūt tactus nō accidit nisi in dispōnibꝰ additionis cerebri in substātia sua: aut in dilatatione q̄ ei accidit successione cōstrictionis. Cerebrū ꝑterea qnqȝ eleuat ad craneū: cū quedā adsunt dispōnes: sicut voces fortes: ꝗ ꝑꝑ hmōi iuuamēta iter cerebrū ⁊ os cranei duo ponunt distinguētia media inter ea in lenitate ⁊ in duritie: ⁊ duo qdem ponuntur: ne sit illud cuius obuiatio ossis nō est bona absqȝ medio: illud idem cuius obuiatio cerebro est bona absqȝ medio sed distinctū est iter ea: est ergo cerebro ꝓpinquus subtilis: ⁊ ossi ꝓpinquus ⁊ spissus: ⁊ cū hoc sunt sicut tutamen vnum.

¶ Hic. A. notificat cerebrū quātū ad subāȝ pānicularē. Sūt autem duo pāniculi. s. durus dictꝰ dura mater siue grossa myringa: ⁊ subtilis dictus pia mr̄. Primo ꝗ hos pāniculos notificat simul. Scdo vnūquēqȝ ꝑ se. Scda ibi (Hic aūt pāniculus) ¶ In pma pte dic ꝙ totū cerebrū coperit duobꝰ pāniculis: quoꝝ vnus subtilis sequit ipm: ⁊ alter grossus seqt os eiꝰ: ⁊ isti duo pāniculi sunt duo situati vt distinguat iter subāȝ cerebri ⁊ craneū ipsius: ⁊ vt cerebꝝ nō cōtingat sbām ossis ꝑꝑ nocumēta que prouenirent ex cōtactu ossis. ¶ Cōsiderādū ſm Gal'.8. de vtilitate ꝑticularū. cap.9. ꝙ sicut dixit Plato deū iter ignē ⁊ terrā (qm̄ longe sunt) posuisse aerē ⁊ aquā: ita iter os ⁊ cerebrū posuisse duos pāniculos: durus aūt nō potuit tangere cerebrū. nec subtilis potuit tāgere os. ¶ Cōsiderādū autē ꝙ cerebrū eleuat ad craneū: dum augmētat: vt in augmēto lune: vt pͦ cañ. fen.4. cap. de vētosis ⁊.4. fen.2. trac.2. cap.2. Et in dilatatione que accidit a cerebro successione ꝯstrictionis. i. apationis ſm Albertū. Aliter tñ cōstrictionis. s. anhelitus. Unde Gal'. in libro de iuuamēto anhelitus dicit. Uenas pellium cerebri accidit īflari si anhelitū ꝯtineāt. Uel ꝯstrictionis. s. sequētis dilatationeȝ. Cerebrū eni semp dilatat ⁊ ꝯstringit: cū semp aerē attrahat ⁊ expellat vt pōt sumi.8. de vtilitate ꝑticulaꝝ.6. ca.⁊.7.⁊ īfra fen. qnta. ca.1. Cū igit diastolat cerebrū appropinquat ad os capitis: sil'r in forti vociferatione ꝓpter multā pressurā in diastolatiōe vel diaphragmate factā vt declaratū est fen.3. caplo de exitu oculi.

¶ Hic āt pāniculus ꝑter ħ qd est cerebri tutamē est ligamētū venaꝝ: que sunt in cerebro quietaꝝ ⁊ pulsatilium. Et est sicut secūdina seruās situm venarū in ipso textarū. Quapropter igredit etiā cerebri substātiaȝ in locis multis cōmissuraꝝ eiꝰ: ⁊ tendit ad vētres ipsius: ⁊ peruenit apud postremū itersectum: ꝓpterea ꝙ nō eget eo ꝓpter sui scilicet postremi duritiem.

¶ Primo notificat piam matreȝ. Scdo durā. ibi (Pāniculus vͦ.) ¶ In pma pte dicit ꝙ hic pāniculus subtilis cerebri vt pia mr̄ dato ꝙ sit tutamē cerebri est tñ ligamētū venaꝝ pulsatiliū ⁊ qetarū que sunt in cerebro ⁊ est sicut secūdina. s. in cōtextu venaꝝ seruās suū motū sicut vene que sunt ꝯtexte in ipso cerebro: ⁊ iō ēt ingreditur sbām cerebri in multis locis cōmissuraꝝ eiꝰ ⁊ tendit ad ventriculos ipsius ⁊ ꝑuenit apud postremū intrinsecū subtile leue ex eo ꝙ nō indiget eo qa est durus. ¶ Cōsiderandū ſm Halyabatē 3ͦ theorice. capi.11. ꝓpter tres vtilitates est ipse pāniculus subtilis. Primo est tutamē cerebri. Scdo situat venas. Tertio nutrit cerebrū: ⁊ ideo dr̄ secūdina: qr sicut secūdina fetus situat venas pro fetu ⁊ nutrit ⁊ īuoluit fetū: sic pia mater cerebrū. ¶ Cōsiderāduȝ. cōmissuraꝝ. i. diuisionū siue anfractuū vel ꝯcauitatū: ⁊ ex hoc accipimus ꝙ vētriculi cerebri ad ītra sunt tecti hoc pāniculo: ⁊ apparet aliqñ in anathomia. ¶ Cōsiderādū ꝙ lr̄a que dicit ꝑuenit vel preuenit apud postremū cerebri: pt dupl'r exponi. Prio ſȝ Bonoñ. i. ꝑuenit subtile ⁊ lene: qr pāniculus iste est subtilis multū in parte posteriori. Nā cū substātia cerebri sit dura nō īdiguit eo sic duro. ¶ Cōtra: qa sic nō indiguisset duro pāniculo. s. dicto dura mr̄ ⁊ tñ est grossior ibi. Dicēdū ꝙ fuit ꝑꝑ aliā vtilitatem sua durities. s. defensionis vtilitas. Nā pāniculus subtilis habuit vtilitateȝ vt non ꝑmitteret fluere sbām cerebri. cū igit substantia posterior sit minus fluxibilis nō īdiguit ita duro pāniculo. Scdo mō pōt dici seu exponi: ꝓpter qd sciēdū ꝙ pia mater vel cōparat cerebro ab extra: ⁊ sic totū cerebrū ab ea cōplectit: quēadmodū. n. cutis vndiqȝ coopit al': sic pia mater cerebrū: vt. G. 8. de vtilitate ꝑticularū. 8. ⁊ 9. cap. Uel cōparat sibi vt intus in ꝯcauitates cerebri penetrat: ⁊ vt sic nō diffundit in oēm pteȝ posteriorē cerebri: qr sunt dure de se: sed ꝑuenit: ⁊ quasdā ptes dimittit: quas ab ītra nō tegit. s. ptes posterioris ventriculi circa locū quē. A. vocat infra camphaduri. Et hec est snīa Gal'. 8. de vtilitate partiū. 12. cap. vbi dicit. coriformis aūt myringa. i. pia mater quā subcingere vētriculos desuper dicebamus vsqȝ ad hāc peruenit cōcauitateȝ que est in forficiformi. i. in medio ⁊c̄. Que eniȝ sunt deinceps his corpora que circa porum duriora cōsistētia sunt vt quā egeāt attractorio. i. tali tegmēto ab intra. Et hec est snīa. A. infra illo. §. Et pāniculi.

¶ Pāniculus vͦ spissus cēbro nō adheret neqȝ subtili: ita vt in omni loco sit decēter situs sup ipm: sed est ab eo eleuatus: ⁊ iter ipsos qdē nō cōtinuant nisi vene penetrātes in spisso ⁊ ꝑuenietes ad subtilē. Spissus autē vadit ad craneum cū ligamētis pānicularibus ortis a spisso stringētibꝰ ipm ad cōmissuras: ne super cerebrū vehemēter grauet: ⁊ hec qdē ligamenta ex cōmissuris eleuant vsqȝ ad exteriora cranei: ⁊ oriunt illic ita vt ex eis texetur pāniculus craneum cooperiēs: ⁊ ꝑ illud affirmat ligamentū pāniculi spissi etiā cū craneo.

¶ Hic notificat duram matrē ⁊ dicit ꝙ pāniculus spissus vt dura mater nō adheret cerebro neqȝ pāniculo subtili ita ꝙ decēter est sup ipm qa q̄si cōinnctꝰ ⁊ est ab eo separ ꝰ: ⁊ iter pāniculos istos. s. subtilē ⁊ durū nō cōtinuāt nisi vene penetrātes ex spisso ⁊ peruenientes ad subtilē: sed spissus vadit ad craneū cū ligamētis pānicularibus ortis a pāniculo spisso ꝯiungētibus ipm ad cōmissuras ne vehemēter grauet sup cerebrū. Et hec ligamēta ex cōmissuris eleuant vsqȝ ad exteriora cranei ⁊ illic oriunt ita vt ex eis texetur pāniculus cooperiēs craneū vt est ille a quo orit tunica cōiunctiua oculi: ⁊ ex ħ affirmat ligamētū pāniculi spissi cū craneo. ¶ Considerandū ꝙ accipimus quis est situs huius pāniculi: qr nō adheret subtili. Scdo que colligātia: qr per venas ligat cū pia matre: ⁊ per ligamēta cū osse: vnde cōstituit pāniculus tegens os ab extra. Et ex hoc verificat qd dicit. A. 4. cañ. de fractura cranei ꝙ si dura mater inuenit nō suspēsa est maluȝ signū. ¶ Cōsiderādū ꝙ huiꝰ pāniculi sunt tres vtilitates ſm Halyab. tertio theorice. Prima qa piam matrē seruat ⁊ defendit ab ossis duritie. Scda vt distinguat inter duas ptes cerebri. s. proraȝ ⁊ puppim. Tertia vt sit firmamentū venarū: que sunt in eius reduplicatione.

¶ Cerebrū preterea in lōgitudine sua tres hȝ vētres: ⁊ sic vnusqsqȝ venter in sui latitudine duas hȝ partes.

¶ Supra notificauit cerebrū quātū ad partē eius medullarē ⁊ pannicularē: hic quātū ad eius vētriculos. Et primo quātū ad vnumquēqȝ diuisim. Scdo simul. Scda ibi (Qd aūt.) Pria in duas. Primo premittit. Scdo declarat. Scda ibi (Et anterior.) ¶ In prima parte dicit ꝙ cerebrū in eius lōgitudine hȝ tres ventriculos: ⁊ sil'r

vnusquisq; vēter in sua latitudine hꝫ ptes duas dextrā ⁊ sinistrā: ideo est sciēdū ꝙ Aui. notāter dixit ꝙ ī lōgitudine hꝫ cerebrū tres vētriculos: qꝛ in latitudine pñt dari q̄tuoꝛ diuidēdo p̄mū in latitudine in duos. ⁊ ideo. 9. de iuuamētis. ca. vlt. dicunt̄ quatuoꝛ.

¶ Et anterioꝛ quidem pars sensibilis est separationis in duas partes. s. dextraꝫ ⁊ sinistram. ⁊ hec pars iuuat ad odoꝛatum: ⁊ ad expulsionem superfluitatum cum sternutatione: ⁊ ad partiendū plurimū spiritus sensibilis: ⁊ ad operationes virtutū foꝛmatiuarū que sunt de virtutibus appꝛehensionis interioꝛis.

¶ Hec ps hꝫ tres sicut tres sunt isti vētres. 2ª ibi (Uēter aūt.) 3ª ibi (Medius aūt.) ¶ In p̄ª pte dicit ꝙ vēter anterioꝛ diuidit̄ sensibiliter in duas partes. s. dextrā ⁊ sinistrā: ⁊ hec p̄ncipaliter iuuat ad odoꝛamētū ⁊ ad expulsionē sup̄fluitatis grosse cū sternutatione: ⁊ ad partiēdū plurimū spūs sensibilis: ⁊ ad opōnes virtutū īfoꝛmatiuarū: qꝛ sensus cōis ⁊ phantasie que sunt de virtutibꝰ app̄hensionis interioꝛis. ¶ Cōsiderandū sensibilis separationis: qꝛ alij vētriculi sensibil'r nō sunt diuisi: vt supꝛa dictū est. ¶ Cōsiderandū ꝙ q̄tuoꝛ vtilitates īponit vētriculo anterioꝛi ad odoꝛatū: q̄uis. n. ad alios sensus exterioꝛes iuuet: tñ qꝛ odoꝛatꝰ est ꝑpingūssimus sibi: iō de eo sp̄aliter expꝛessit ⁊ distincte. Scd̄a vtilitas est expulsio sup̄fluitatū cū sternutatione: ⁊ intelligit per hoc sup̄fluitates grossas quascūq; ab vtrisq; naribꝰ expulsas a parte anterioꝛi cerebꝛi veniētes. Exp̄ssit aūt cū sternutatiōe: qꝛ in h̄ appet virtꝰ expulsiua cerebꝛi siue opō expulsiue cerebꝛi. Tertia vtilitas est ptitio spūs ad oꝛgana sensuū exterioꝝ. Quarta est qꝛ in h̄ vētriculo est sedes virtutū infoꝛmatiuarū. i. app̄hēdētiū foꝛmas: que sunt virtutes interioꝛes. s. sensus cōis ⁊ phantasia ƀm Auicē. p̄mo cañ. fen p̄ª.

¶ Uenter aūt postremus est etiā magnus: qm̄ ipse implet magni membꝛi vacuitatē: ⁊ qm̄ est pꝛincipiū magne rei. s. nuche: ⁊ ex eo partit̄ plurimū spūs motiui: ⁊ illic q̄dē sunt virtutis seruatiue operationes: sed tamen est minoꝛ anterioꝛe: īmo cuiusq; duoꝝ ventriuꝫ anterioꝛis: ⁊ cū hoc minoꝛat̄ gradatim vsq; ad nucham: ⁊ inspissatur vsq; ad duritiem.

¶ Hic notificat ƀm ventriculū ⁊ dicit ꝙ hic est magnus ēt dato ꝙ fit minoꝛ anterioꝛi: qꝛ replēs magnā vacuitatē mēbꝛi: ⁊ qꝛ est p̄ncipiū nuche ⁊ ab eo partit̄ maioꝛ q̄titas spūs motiui: ⁊ in isto vētre fit opatio virtutꝭ memoꝛatiue: sed tñ minoꝛ ēt opatio que p̄ficit̄ in hoc vētre q̄ illa que fit in vētre anterioꝛi: īmo in q̄libet pte ipsius vētris anterioꝛis. Uel possumus exponere ⁊ melius ꝙ hic vētriculus posterioꝛ est minoꝛis quātitatis anterioꝛi ⁊ nedū ex toto: sed q̄libet duarū partiū ipsiꝰ: ⁊ ꝯtinue minoꝛat̄ eiꝰ figura ḡdatī vsq; ad nuchā ⁊ inspissat̄ vsq; ad duritiē aliquā: ⁊ hoc per cōparationē ad anterioꝛē. ¶ Cōsiderandū ꝙ accipimꝰ huiꝰ vētriculi quātitateꝫ: qꝛ magnus lꝫ sit anterioꝛe minoꝛ: est aūt magnus ꝑꝑ duas causas quas Auicē. ponit. Scd̄o accipimus vtilitatē: qꝛ partitur spiritū motiuū plurimū. ⁊ hoc dicit: qꝛ etiā aliq̄d de spiritu motiuo anterioꝛi partit̄. Scd̄a vtilitas est: qꝛ est sedes virtutis ꝯseruatiue. s. memoꝛatiue. Tertio accipimus foꝛmā: qꝛ gradatim minoꝛat̄: vt quasi ad acuitatē tendat. Quarta est modus substantie: qꝛ inspissatur ⁊ induratur: cum hoc facit ad retentionem.

¶ Medius aūt vēter est sicut trāsitus a parte anterioꝛe ad partē posterioꝛē: ⁊ est sicut dcylis sitꝰ īter eas: ⁊ ipse q̄dē ꝑpter illud magnificat̄ ⁊ elongat̄: qm̄ est rediēs de magno ad magnū: ⁊ per ip̄ꝫ ꝯtinuat̄ spūs anterioꝛ cū spiritu posterioꝛe: ⁊ ꝑuenit ad amplitudinem curuitatū memoꝛaliū p̄dictarū. Et pꝛincipiū huiꝰ ventris pꝛimuꝫ cooperit̄: ita ꝙ videt̄ illud qđ est interius sicut sphericū: ⁊ per id q̄dē eleuat̄ vt sit trāsitus: ⁊ cum hoc elōgat̄ rotūditate sua a nocumētis: ⁊ fit foꝛtis ad tolerandū: qđ sup̄ eū sustentat̄ de velamine: qđ est ƀm gradus. Et illic ꝯiungunt̄ duo ventres cerebꝛi anterioꝛes: ita ꝙ separant̄ a posterioꝛe in hoc transitu. Et ille quidem locus nominat̄ coniunctio duoꝛum ventrium: ⁊ hic idem transitus est venter. Et quoniam est transitus deferens a foꝛmatione ad seruationē est melioꝛ locus cogitationi ⁊ imaginationi ƀm ꝙ sciuisti.

¶ Considerandū ꝙ Aui. ex. 6. notificat hunc ventrē. ¶ Pꝛio per simile: qꝛ est trāsitꝰ ⁊ sicut deylis. i. foꝛamē specu. i. spelunce sub terra. ¶ Scd̄o quātitate: qꝛ est satis magnus ⁊ lōgus: qđ declarat: qꝛ redit de magno anterioꝛe ad posterioꝛē magnū. ¶ Tertio vtilitate: qꝛ spūs cerebꝛi vētriculi anterioꝛis ꝯtinuat̄ cū posterioꝛi: ⁊ ꝑuenit. s. spūs anterioꝛ ad amplitudinē curuitatū memoꝛaliū. i. ad amplitudinē vētriculi posterioꝛis memoꝛatiui. Dixit aūt curuitatuꝫ: qꝛ q̄si per quādā incuruationē venit̄ ad posterioꝛē vētriculū. iacet enī incuruitas subtꝰ. ¶ Quarto figura vꝫ sicut sphericū qđ est interius. Tamē Albertus p̄mo libꝛo de aīalibꝰ tracta. 3. p̄ caplō hꝫ sic. Uidet̄ id qđ est intus esse sicut spūs. Cōsiderandū hic ƀm Gal'. s. de vtilitate particularū. 41. cap̄. Omnes vētriculi cerebꝛi sunt figure spherice. Sed īpedit̄ sphericitas ꝑꝑ quasdā apposises. i. appositiones ⁊ distractiones. vētriculus q̄dē mediꝰ q̄ñ cooperit̄ ⁊ clauditur clausione que dicet̄: tūc est recte sphericus. Sed si eleuatur illa coopertura vt fiat trāsitus a parte ante. s. a vētriculo anterioꝛi ad posterioꝛē: tūc apparet lōgus ⁊ cū sua rotūditate hꝫ vtilitatē cōem rotūdis rebꝰ: qꝛ sunt tute a nocumētis ⁊ melius pōt substinere reflexionē panniculi duri gradatim de quo supꝛa dixi illo. §. Uelamē aūt in ip̄o. ¶ Quinto notificat hūc vētriculū termino: qꝛ terminat̄ ad duos vētriculos anterioꝛē ⁊ posterioꝛē. ¶ Sexto notificat ex sui operatione siue vtilitate: qꝛ est locus ⁊c̄. Considerandum ꝙ imaginatiua sumitur pꝛo estimatiua. virtutes igitur estimatiua ⁊ cogitatiua: qꝛ sunt de intētionibus appꝛehensis vel memoꝛatis: ideo locus eius est in medio inter virtutes memoꝛales ⁊ appꝛehensiuas foꝛmarum: hoc dependet ⁊ sciuisti ex scientia p̄mi libꝛi ⁊ sexti de naturalibus. parte quarta cap̄. 2. ⁊. 3.

¶ Quoꝛ aūt vētres isti sint loca harū opōnū signat̄ ex nocumētis que accidūt eis: destruit̄ enī cū nocumēto cuiusq; partis eius operatio: aut ingredit̄ in ipsa lesio.

¶ Hic simul loquēdo de his vētribꝰ eos notificat. Et p̄ ꝓbat ꝙ sint sedes virtutū dictarū: ⁊ in hoc dici pōt ꝙ ꝓbat dicta. Scd̄o notificat eos quātū ad pāniculū qui vꝫ eis esse cōis. 2ª ibi (Et pāniculi.) ¶ In p̄ª dicit ꝙ isti vētres sunt loca harū operationū: qꝛ hoc cognoscit̄ ex nocumētis eueniētibꝰ eis: qꝛ q̄ñ aliq̄s illoꝝ vētriū ledit̄ simil'r ⁊ eius operatio ledit̄. ¶ Considerandum ꝙ iam dictū est ꝙ sensus cōmunis est in p̄mo ventriculo. ⁊ cogitatiua in secūdo. memoꝛia in tertio. hic ergo ꝓbat hoc simul. Nam medicus iudicat illic esse virtutē vbi cōpꝛehendit ꝙ temperamentū in cōplexione ⁊ alijs est causa perfectionis operationis ⁊ intemperamentum est causa lesionis. Medicus autē hoc hꝫ ponere: lꝫ nō sufficiat naturali physico: vt ꝯclaratū est a me in libello quē de coꝛde cōposui. videmus aūt ꝙ leso vētriculo p̄mo ledit̄ sensus cōmunis ⁊c̄. īfra hec patebūt. Dixit aūt destruit̄ quātū ad ablationē: ingredit̄ lesio quātum ad diminutionem ⁊ coꝛruptionem.

¶ Et panniculi subtilis pars cooperit̄ ⁊ cooperit ventres cerebꝛi vsq; ad camphaduti: vel occiput similiter qđ est tunica: durities vō eius ꝙ est post illud sufficit ipsi loco cooperture velaminis.

¶ Hic notificat istos vētres ex pte pāniculi q̄ vꝫ eis cōis. s. pia mater. Et dicit ꝙ ps pāniculi subtilis. i. pie matris cooperit̄. s. a substantia cerebꝛi penetrādo in illā: ⁊ cooperit vētres cerebꝛi ab intra: qꝛ foderat eos nō tñ oēs: sed vsq; ad occiput: ⁊ sic nō foderat cōmissuras partis posterioꝛis ⁊ illius anfractus. nec ventriculuꝫ posterioꝛē: qꝛ durities illarū partiuꝫ excusat ab hoc: ⁊ hoc est sup̄ expositū ⁊ est mens Gal'. vt supꝛa: ⁊ Aui. 12. de aīalibꝰ cap̄. 7. vnde dicit. Et membꝛana subtilis intrat in ventriculos ipsius cerebꝛi: ⁊ cooperit illos quousq; perueniat ad partem posterioꝛē: cui sufficit sua durities loco cooperimenti membꝛane.

¶ Ex hoc soluunt̄ ꝯdictiones multe: ⁊ soluit̄ qō: an pia mr̄ vndiq; cōplectat̄ cerebꝛū: qꝛ dōm ꝙ ab extra sic: sed nō ab intra. Dubᵐ iiᵐ

¶ Cōmissuratio autem que consistit in ventribus cerebꝛi est: vt spiritus animalis in substantia cerebꝛi transitum habeat: sicut in ventres eius.

¶ Hic. A. vult nobis notificare spiritū aīaleꝫ. Eius aūt notificatio est duplex. Una quantū ad sui operationē: ⁊ ista dependet ex capitulo de virtute vitali ⁊ virtute aīali. Alia est eius notificatio quātum ad locum sue generationis ⁊ repositionis: ⁊ ista pēdet ex capitulo anathomie cerebꝛi. Et ideo hic Auicē. notificat nobis partes in q̄bus iste spūs digerit̄ siue perficitur ⁊ in quibus ꝯtinetur ⁊ oꝛdinem in hoc. Pꝛimo ergo ostendit loca cerebꝛi in quibus continetur hic spiritus: ⁊ in quibus digeritur: ⁊ oꝛdinem sui incessus. Secunda ista loca adinuicem cōparat. Scd̄a ibi (Cōmissura aūt.)

⁋ Ad primi euidentiã ↄsiderandũ ꝙ in substãtia cerebri sunt q̃dã diuisiones siue q̃dã anfract⁹ quos hic.A.vocat cõmissuras ⁊ merito:q2 vna pars iacet alteri cõmissa:⁊ supra ēt sic noīauit illo.§. Hic aũt pãniculus.Vult igit̃ Aui.istarũ cõmissurarũ ponẽ vtilitates:que vtilitates sunt pro aīali spiritu.⁋ Habet igit̃ hec ps ptes duas sicut illius cõmissurationis.d.ponit vtilitates.2ª ibi(Et etiã q̃a spũs alteratio.)Prima in duas. Primo p̃mittit illã vtilitatẽ. Scd̃o ꝓbat.2ª ibi(Cũ nõ oī hora.)⁋ Dicit p̃mo ꝙ cõmissuratio.i. cõmissura siue diuisio siue anfract⁹ qui est in vẽtrib⁹ cerebri.i.sb̃a cerebri circa vẽtres:⁊ est sicut dicerem⁹ vẽtriculatio pro vẽtriculis:ita ꝙ cõmissuratio ꝓ cõmissuris est ⁊c̃.Et hec est mens.A.12. de aīalibus.cap̃.7.de cerebro.vbi dicit sic.Et in sub̃a cerebri sunt vie serose in q̃b⁹ trãsit spũs aīalis sicut in suis vẽtriculis.

¶ Cum non omni hora sit venter dilatatus ⁊ apertus.

¶ Hic probat ⁊ adducit.d.rõnes.2ª ibi(Et spũs aīalis.)Prima rõ põt formari sic.Si vẽtriculus cerebri nõ est semp̱ dilatat⁹ ⁊ apertus oportuit spiritũ aīalẽ recõdi ⁊ reseruari in cõmissuris ⁊ seris: que sunt in sub̃a cerebri:q2 si nõ esset in eis spũs:tunc cũ dilataret̃ nõ hẽret spiritũ:sed sic est ꝙ vẽtriculi nõ sunt semp̱ aperti. Hui⁹ rõnis ponit minorẽ.Cõsiderandũ dicit dilatat⁹ q̃tũ ad ↄcauitatẽ: dicit apertus q̃tũ ad orificiũ.Cõsiderandũ dixit in singulari.dilatatus.referens sermonẽ suũ ad ventriculũ anteriorẽ:q2 inter oẽs est manifestior:de quolibet tñ põt intelligi. ⁋ Et si dicit̃ qñ est ꝙ vẽtriculi cerebri nõ sunt aperti ⁊ dilatati.⁋ Dõm ꝙ in infrigidationibus cerebri vel in systole quã cerebrũ facit.Vel dõm ꝙ h̃ est in tẽpore somni:fit enĩ in eis aliq̃ oppilatio ex humiditate ex q̃ fit clausio:fit ēt ĩfrigidatio ex qua fit ↄstrictio aliq̃.⁋ Sed ↄtra:q2 in somno calor reuocat̃ itus.⁋ Dõm ꝙ illa reuocatio est ad cor ẜm Auer.2.ca.8.⁊.20.⁊.3° coll'.cap̃.vlti.Vel dõm ꝙ lȝ ad cerebrũ reuocaret̃ tñ calor inspissat̃ ⁊ attrahit̃ propter frigiditatẽ ⁊ hu.⁊ sic occupat minorẽ locũ.Sciendũ tñ ꝙ ēt in vigilijs multis resoluentibus posset dici ꝙ ventriculi cerebri nõ sunt dilatati.s.multũ.

¶ Et spiritus animalis sit paucus:vbi vel inquantum ventris tantũmodo aperiunt̃.

¶ Arguit sic:si qñ vẽtres aperiunt̃ spũs aīalis in eis existẽs ẽ paucus:oportuit tũc de hoc spiritu in sub̃a esse cerebri:vt possit dilatatũ vẽtrẽ ĩplere:sed sic est ꝙ cũ vẽtres multũ dilatant̃ tãtũ quãtũ pñt dilatari spũs aīalis in eis est paucus:g̃ oportuit ⁊c̃.⁋ Considerandũ ꝙ ex his duab⁹ rõnib⁹ ↄueniẽter fieri posset vna:sic arguendo.Si vẽtres cerebri aliqñ ↄstricti ⁊ postea dilatati non hñt spiritũ aīalẽ sufficientẽ eos ĩplere oportuit de hoc spiritu esse in cerebri cõmissuris:sed sic est ⁊c̃.⁋ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ qñ vẽtriculi cerebri sunt in dispõne alicui⁹ ↄstrictionis:tũc imaginãdũ est ꝙ spũs est in eis:q2 in sanitate nunq̃ȝ sunt ↄstricti tãtũ ꝙ latera se tãgant:q2 eẽt mors vt appebit capl'o de apoplexia.Si igit̃ postea ventriculi dilatant̃ vt in expergefactione a somno:vel in diastole cerebri post systolẽ:tũc spũs ille nõ poterit replẽ totũ vẽtrẽ dilatatũ:oportuit igit̃ de spũ esse in cõmissuris sb̃e cerebri ad replẽdũ. si enĩ alia mã replerent̃ eẽt p̱iculũ . Et est simile ei qd̃ diximus de auriculis cordis vt quã habẽt vtilitatẽ auricule cordis cordi:illaȝ habẽt cõmissure sub̃e cerebri ad vẽtriculos quãtũ ad hoc qd̃ nũc dictũ est.Et hoc est qd̃.A.dicit.spũs aīalis sit paucus:vbi ventres tãtũmodo.i.inquantũ aperiunt̃ apertione ẜm nãm possibili.

¶ Et etiã q2 spũs alteratio parũ cõplet̃ a complexione que est cordis vsq̃ȝ ad cõplexionẽ que est cerebri : vt in ipso fiat ei⁹ decoctio assumpta ex ei⁹ cõplexione.

¶ Hic ponit tertiã vtilitatẽ cõmissurationis.Et p̃ ponit.Scd̃o ꝓbat.ibi(Et est q2.)⁋ Dicit p̃.⁊ ēt cõmissuratio que existit in substãtia cerebri est:vt in ipso.s.cerebro quantũ ad has cõmissuras fiat eius spiritus decoctio assumpta ex cõplexione eius.s.cerebri:q2 alteratio spiritus vt fit animalis paruȝ complet̃ a corde quousq̃ȝ veniat ad cerebrum:⁊ tunc completur perfecte.Et quasi.A.premittit dictum ⁊ probationẽ si spiritus nõ est completus ex complexione cordis vsq̃ȝ ad complexionẽ cerebri oportuit eum cõtineri in cõmissuris cerebri:vt ibi cõplexioneȝ acquirat:sed sic est. Et ponit hanc minorem ⁊ conclusionem.

¶ Et est q2 in primis cũ ad cerebrũ peruenit:vadit ad vacuitatẽ eius primã vt in ipsa coquat̃:deinde penetrat ad ventrẽ mediuȝ ⁊ augmentat̃ in ipso decoctio: postea cõplet̃ eius decoctio in vẽtre posteriore.

¶ Hic ꝓbat assumptum.s.ꝙ ista decoctio fit in illis cõmissuris.Et p̃mo p̃mittit ordinẽ decoctionis huius spũs.Scd̃o ꝓbat.ibi(Decoctio ṽo.)Primuȝ pȝ.rõ huius est:q2 ẜm Gal'.8.de vtilitate particularum.12.cap̃.Spiritus vadit de magis materiali ad minus: ⁊ ideo primo ĩn anteriori postea posterius ⁊c̃.

¶ Decoctio ṽo optima fieri non posset nisi per coniunctionem ⁊ cõmixtionem ⁊ penetrationem in partibus cocti:sicut est dispositio cibi in epate ẜm ꝙ narraturi sumus in his que expectamus.

¶ Arguit sic.si optima decoctio nõ fit nisi per cõmixtionẽ ⁊ penetrationẽ in minimas partes cocti:spiritus aīalis decoctio per digestionẽ fit in illis cõmissuris:q2 ex hoc erit ad paruas partes diuisus:sed ita est:g̃ ⁊c̃. Ponit minorẽ ⁊ ꝓbat eã in exẽplo.sicut eniȝ digestio sanguinis q2 est digestio rei perfecte fit per diuisioneȝ in venis minimis capillaribus:vt totũ epar totalitatẽ materie sanguinabilis tangat:vt expectat dicere fen.14.ita digestio istius spiritus fit in diuisionib⁹ illis:que dicunt̃ cõmissure.Conclusionẽ nõ recapitulat:q2 posuit eam ibi vt in ipso.s.cerebro in illis cõmissuris fiat eius decoctio assumpta ex eius cõplexione.s.cerebri.⁋ Cõsiderãdũ dixit permixtione ⁊ pro.i.cõmixtione.s.humidi cũ sicco ⁊ penetratione.s.caloris ad minimas partes ei⁹ rei que debet digeri.Vel ẜm alios permixtione quantum ad partes grossas:commixtione quantũ ad subtiles:penetratione quantũ ad vtrasq̃ȝ.

¶ Commissura autem anterioris plura habet singularia:q̃ȝ cõmissura posterioris.

¶ Hic cõparat cõmissurã partis anterioris cerebri ad posteriorẽ Et p̃mo p̃mittit.Scd̃o ꝓbat.ibi(Quoniã.)Dicit ꝙ cõmissura anterioris partis cerebri hȝ plura singularia.i.hȝ plures diuisiones ⁊ seraturas:q̃ȝ posterior cõmissura:⁊ hoc apparet ad sensum.Ille enĩ cõmissure sunt manifeste in parte anteriori cerebri:sed in posteriori nõ sic.Unde.12.de animalibus cap̃.7.Auicẽ.dicit.Et sera anterior est magis aperta q̃ȝ posterior.

¶ Quoniam proportio cõmissure ad commissuram est sicut ꝓportio membri ad membrum fere.

¶ Habet duas partes sicut duas rõnes adducit.2ª ibi(Et cã.)Primo arguit sic.qualis est ꝓportio mẽbri ad membrũ:talis fere est ꝓportio cõmissure ad cõmissurã.Nã cõmissure sunt dispões mẽbrorũ:sed ps anterior cerebri est maior ⁊ manifestior ⁊ hȝ ventriculos plures ⁊ maiores:g̃ pars anterior cerebri habebit cõmissuras plures ⁊ maiores ⁊ mag̃ manifestas. Hui⁹ rõnis ponit maiorẽ.minorẽ aũt nõ ponit:q2 ex dictis supra est nota ⁊ posita:cõclusionẽ iã posuit.⁋ Dices q̃re dixit fere.Dõm ꝙ h̃ nõ scribit̃ in libro de aīalib⁹.12.cap̃.7.Vel dõm ꝙ hic est modus loquẽdi.Vel dõm ꝙ hoc dixit p̱p̱ diuersitates paruas que cadũt in similitudinibus.

¶ Causa quideȝ minorationis posterioris ab anteriore inuenitur in commissura.

¶ Adducit secũdã rõnẽ:⁊ arguit sic.si cõmissura anterioris partis cerebri debet recipere plus de spiritu ⁊ digerẽ q̃ȝ cõmissura partis posterioris:ergo cõmissura anterior hȝ plura singularia q̃ȝ posterior:sed sic est ⁊c̃.Nã cõmissura anterior dȝ recipere spiritũ ⁊ digerere pro vẽtriculo anteriori ⁊ posteriori:sed posterior cõmissura pro posteriori.g̃ ⁊c̃. Hanc rõnẽ ĩnuit in vno verbo Auicen.cuȝ dicit ꝙ causa ꝓpter quã minorat̃ cõmissura posterior ab anteriore inuenit̃ in cõmissura.i.in operatione vel vtilitate ꝓpter quam est facta cõmissura.Erat aũt vtilitas eius cõtinere spiritũ ⁊ digerere vt supra Auicen.probauit.Illa ergo cõmissura hȝ plura singularia que hȝ plus de spiritu cõtinere ⁊ digerere:⁊ hec est anterior.⁋ Considerandũ ꝙ in hoc ꝙ dico anterioris comparat̃ anterior pars cerebri.s.in qua est anterior ventriculus ad posterioreȝ: in qua est medius ⁊ posterius.Vel cõparatur pars in qua est anterior ⁊ medius ad partem in qua est postremus:⁊ vtrũq̃ȝ dictum verificat̃ vt pȝ.⁋ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ littera cõsueuit aliter a me exponi vt hic cõmissura sumat̃ pro officij cõmissione:⁊ dicat̃ commissura officiũ cõmissum anteriori parti ⁊ est hoc ꝙ hȝ plura singularia.i.plura orta.Ratio est:q2 officiuȝ est ẜm membra quibus cõmittitur:quia magnum membruȝ potest plura orta habere:q̃ȝ paruuȝ:ideo anterior pars habet plura singularia cõmissa.s.duas caruncula s:duos oculos:⁊ habet duos ventres.Et ex hoc officio commisso apparet:q2 est minor pars posterior q̃ȝ anterior.Nam a posteriori nõ poterat oriri nisi vna nucha ⁊ vna spina:non enim poterant esse due nuche ⁊ duo dorsa.Hec expositio lȝ mihi modo non placeat potest tamen tolerari ex dicto Gal'.octauo de vtilitate particularum capitulo.10.de ventriculis cerebri.

¶ Dubitat̃ p̃mo circa premissa an spũs vitalis cuȝ fit aīalis perdat virtutem dandi vitam:⁊ solum fit potens dare sensum ⁊ motum. Hanc omitto:quia est questio quam prolixe discussimus in p̃mo capl'o de virtutib⁹ ⁊ illic cadit:vel in capitulo de virtute vitali.

¶ Secundo dubitat̃ an spiritus vitalis cuȝ fit aīalis transmutetur

ſubſtantialiter.Uideť ꝙ nõ:ex ſuperficie verboꝝ.A.cũ dicit.ſpũs
alteratio cõpleť ad cõplexionẽ que eſt cerebri.Jtẽ in.6.de nãlibꝰ
vltimo capitulo dicit.Jn cerebro perficitur cõplexio ſpiritus qui
eſt aptus apprehẽdere virtutes ſenſus ⁊ motꝰ ad mẽbra ⁊c̃.Jdez
videť mens.A.p̊.p̄.cap̄.de virtute vitali cũ dicit.Luz pars ſpũs in
vẽtriculũ penetrat cerebri cõplexionẽ recipiet ⁊c̃.Jdẽ de viribus
cordialibꝰ p̊ cap̄.Amplius ſi ſpũs vitalis hꝫ oẽs virtutes:nõ indi-
get in cerebro ſubſtãtialiter trãſmutari vt acqrat aĩalẽ:ſed ſoluz
modificari:ſed hꝫ oẽs:vt.A.p̄alleg.cap̄.Et ꝓbať:qꝛ organũ dꝫ ꝓ-
portionari agẽti.cũ igiť coꝛ hẽat oẽs virtutes aĩe p̄mo:ḡ ſpũs vi-
talis ab eo veniẽs.Amplius ſi iſti.3.ſpũs differũt numero:igiť nõ
trãſmutať ſubſtãtialiter vnus in aliũ:ſed ita eſt vt.d.A.in de viri-
bus cordialibꝰ p̊ caplo.⁋ Jn ꝯriũ ſunt cõiter medici:⁊ ꝓbať:qꝛ or
gana ſpẽ vel gñe diſtincta cũ vnũ fit ex alio ſubſtãtialiter trãſmu
tanť:ſed hi ſpũs ſpẽ vel gñe differũt.Sunt.n.inſtrumẽta virtutuz
gñe differentiũ vt.9.terap̄.cap̄.10.⁋ Jn hac q̃one loquẽs in vni-
uerſalibꝰ ſermonibꝰ tenui ꝙ ſpũs nõ ſit ſubſtãtialiter trãſmutatꝰ
cũ eſt factꝰ aĩalis.hic v̊o loquẽs medicinaliter.dico ꝙ ſpũs vita-
lis cũ fit aĩalis ſubſtãtialiter trãſmutať.Probať p̄mo ex intẽtiõe
Gal'.9.de vtilitate particularũ.cap̄.4.qui aſſimilat trãſmutatio-
nem ſpũs vitalis in ſpiritũ aĩalẽ trãſmutationi ſanguinis in ſper-
ma.Amplius illa trãſmutatio videť eſſe ſubſtãtialis in q̃ trãſmu-
tatũ ad minima indiget tangi a tranſmutãte.talis aũt eſt trãſmu-
tatio in ſpiritũ aĩalẽ:vt.A.hic ponit tangens exemplũ de gñõne
ſanguinis in epate.⁋ Ad ꝯrias auctoritates dõꝫ ꝙ oẽs auctorita-
tes que dicunt hunc ſpiritũ acquirere cõplexionẽ notificãt per h̄
trãſmutationẽ ſm ſub̃az:cõplexio.n.nobis notior eſt.⁋ Ad rõnes
dõm ꝙ ſpũs vitalis hꝫ oẽs v̊tutes diuerſimode ſm medicos.nã-
les.n.⁊ aĩales hꝫ in potẽtia receptiua:ſꝫ vitales hꝫ in actu virtua-
li.hic tñ ſmo eſt valde difficilis.⁋ Ad 2ᵘᵐ dõm ꝙ nõ accipit diſti
ctionẽ numeralẽ ꝓut diſtinguiť ꝯtra ſpecificã:ſed ꝓ ſuppoſitali.
Dubᵐ 13ᵐ ⁋ Dubitať tertio:an hec digeſtio qua fit ſpũs aĩalis fiat in cõmiſſu
ris vel in vẽtriculis vel alibi.p̄mo per Gal'.9.de vtilitate particu-
larũ cap̄.4.de rhetiformiplicatura:qui vult ꝙ illa digeſtio fiat in
illo rheti.Jdẽ videť.A.velle p̄mo cañ.fen p̊ de anathomia arte-
riarũ.4.cap̄.ſũma.4.Jdẽ ſentit Coſtaben luce in trac.de dĩa ſpi
ritus ⁊ aĩe.Jdẽ ſentit Haly.4.theorice.19.cap̄.⁊.3.cap̄.11.Proba
tur rõne:ſimile videť in organis ſenſuũ exterioꝝ ⁊ organis ĩterio-
rũ reſpectu ſuoꝝ inſtrumẽtoꝝ.Sed organa ſenſuũ exterioꝝ vtun
tur ſpiritu facto ⁊ alibi digeſto:ḡ virtutes ſenſitiue ĩteriores que
ſunt in ĩterioribꝰ vẽtriculis vtenť ſpiritu aĩali alibi facto per dige
ſtionẽ ⁊ nõ faciẽt illũ in vẽtriculis.⁋ Jn ꝯriũ eſt.A.hic cũ dicit.Jn
p̄mis cũ ad cerebrũ ꝑuenit vadit ad vacuitatẽ eius p̄mã vt in ipſa
coquať.Jtẽ Gal'.ca.10.de vtilitate particularũ.cap̄.de vẽtriculis
cerebri.vbi dicit.Anteriores itaq̧ duo vẽtriculi ĩſpirationẽ ⁊ ex-
pirationẽ ⁊ efflationẽ operanť que a cerebro demõſtratũ eſt etiã
q̃m prelaborãt ⁊ p̄parant aĩalẽ ſpiritũ.Probať rõne:ſimile videť
de gñõne ſpiritꝰ in cerebro ⁊ corde:ſed in corde gñať in vẽtriculo.
Unde.A.in p̄n.de cordialibꝰ.Creauit deus ex ꝯcauitatibus cordis
ſiniſtrũ vt eſſet armariũ ſpiritus minera gñõnis illius.⁋ Ad intel
ligentiã huius ꝯſiderandũ ꝙ digeſtio eſt duplex.Una in qua dige
ſtum ſubſtantialiter tranſmutať ⁊ ſuꝑfluitates emittit vt chili in
epate.Alia in qua ſolũ aliq̃ perfectio acquiriť ⁊ nõ emittunť ſuꝑ-
fluitates:ſed poſſent emitti:⁊ emittunť in q̄buſdã.exemplũ ꝯuer
ſio ſanguinis in p̄mã humiditatẽ.⁋ Sed cõtra:qꝛ oẽ qđ digeritur
emittet ſuꝑfluitates tẽpore digõnis vt Auer.coll'ꝫ.2.ca.5.⁋ Dõm
ꝙ loquiť de digõne in qua fit ſubſtãtialiter trãſmutatio:q̄uis ſm
mea dicta alibi forſan nõ ſit neceſſariũ in q̃libet iſtarũ ſemper ſe-
parari ſuperfluitates ſiue ſuperfluũ.⁋ Dico igiť ꝙ ſpũs aĩalis nõ
recipit ſuã digeſtionẽ dantẽ ſubſtãtialẽ formã in vẽtriculis cere-
bri.Hoc declarať.p̄mo ex intẽtione Gal'.9.de vtilitate particula-
rũ.cap̄.4.de rhetiformiplicatura:vbi vult ꝙ ſpũs qui fluit ad vẽ
triculos cerebri eſt cauſatus in p̄mis ⁊ factus in rhete mirabili:⁊
ꝙ nõ fit in vẽtriculis.Unde dicit.Effluit aũt ſemꝑ.ſ.in vẽtriculos
qui bene elaboratus eſt ſpiritus in rhetiformiplicatura cã quoti-
die.Et ſubdit.Qui elaboratus eſt mox incidit in vẽtriculos cere-
bri.Nec enĩ oportebat eũ qui non elaboratus eſt peruenire.Hoc
ſcđo põt ſuaderi.Nã ſi digeſtio talis fieret in vẽtriculis cũ in illa
ꝯtingat ſuꝑfluitates ſeparari potuiſſent ille ſuꝑfluitates ĩpedire
vẽtriculoꝝ actus.⁋ Amplius per rõnẽ tactã.Nã organa ſenſuum
videnť vti ſpiritu alibi facto:igiť ⁊ organa imaginationis cogita-
tionis ⁊ memorie:lꝫ ſit deuenire in corpore ad quãdã particulam
p̄mã que facit ſpiritũ:⁊ vtiť ſpiritu vt coꝛ.⁋ Cõtra primã rõnẽ:qꝛ
Gal'.vult preal.cap̄.ꝙ vene emittũt ſuperfluitates ad ſpatioſita-
tem.i.vẽtriculos cerebri:nõ igiť erit periculũ de ſuperfluitatibꝰ:
cũ ſpũs ibi digerunť.⁋ Amplius ſubſtãtia parietũ ⁊ vẽtriculoꝝ ce
rebri digerit ꝓprium nutrimentum:⁊ exinde reſultant ſuperflua.
⁋ Amplius ita ꝓbať ꝙ in vẽtriculo cordis nõ põt fieri generatio
ſpiritus:qꝛ illi ſpiritu aſſociarentur ſuperfluitates.⁋ Ad primam
dicendũ ꝙ per ſpatioſitatẽ intelligit loca apta ad receptionez il-
larum ſuperfluitatum:vt ſunt meatus euntes ad nares:⁊ colato-
riũ de quibus infra dicet.A.Uel dicendũ ꝙ ſuperfluitates ille ve
narũ ſunt groſſe ſubſidentes in fundo ventriculoꝝ ⁊ ſtatim peten
tes meatus expulſionis:vnde nõ fit in ſpiritu animali claro impe
dimentũ:ſed ſuperfluitates que ſeparanť in hora digeſtionis ſpi-
ritꝰ ſunt ſubtiles ⁊ vaporoſe apte moueri in vẽtriculis:hec tamẽ
omnia dicta ſunt ſuaſiua.⁋ Ad ſecundã dicenduz ꝙ forſan in illa
nutritione non fit ſuperfluitatũ ſeparatio.Uenit enim nutrimen-
tum vltimũ ita digeſtum vt nõ reſiſtat forme niſi per gradũ per-
fectionis:⁊ non per partem ſeparabilem:vel aliter ꝙ illa ſuper-
fluitas eſt pauca.⁋ Ad tertiam dicendũ ꝙ ſpiritus cordis non in-
diguit tanta puritate quanta ſpiritus cerebri.⁋ Secũda cõcluſio
eſt ꝙ ſpiritus animalis recipit hãc digeſtionẽ in rhete mirabili.
Et vt generalius loquamur perfectio poſtrema qua ſpiritus me-
retur eſſe animalis acquiriť in hoc rheti.Hoc ꝓbatur primo de
intentione Auicẽ.libro primo fen p̄ma caplo de anathomia arte-
riarum ſubethicarũ.Et Gal'.9.de vtilitate particularũ cap̄.4.de
rhetiformiplicatura.⁊ in libro de virtutibꝰ noſtroꝝ corpus diſpẽ
ſantibus dicit.Decens fuit eum ſpiritũ animalẽ tranſmutatione
certiſſima potiri quocirca velut laberintum telam quandam va-
riam condidit natura prope cerebrũ rhetiformeplicationẽ.Jdez
Halyabas.3.theorice.11.cap̄.Probatur ratione:ibi digeriť ſpiri-
tus animalis digeſtione perfecta:vbi ad minima diuidiť ⁊ ĩmora-
tur:ſed hoc eſt in rhete mirabili:ḡ ⁊c̃.maior quantũ ad vnã partẽ
eſt nota per Auicẽ.ibi.Decoctio v̊o quantũ ad aliam eſt nota per
Gal'.9.cap̄.de rhetiformeplicatura vbi dicit.Ubi certitudinaliter
elaborare materiã vult natura:diuturnã ei ꝯuerſationẽ ĩ organis
digeſtionis preparat.minor eſt nota:qꝛ nõ ĩueniť in cerebro alius
locus in quo poſſit ſpiritus ita ad minima diuidi ꝓpter multam
ſubtilitatẽ ramoꝝ rhetis:⁊ illoꝝ multiplicitatẽ:nec ẽt in quo poſ
ſit tãtũ ĩmorari ꝓpter multiplicẽ ĩuolutionẽ ⁊ ſuperinuolutionẽ.
Unde Gal'.in libro de virtutibꝰ diſpenſantibus corpus nominauit
illud rhete laberintũ:⁊ hoc eſt qđ Halya.3.theorice.11.cap̄.dicit.
Fecit hãc enim intriplicationẽ natura rheti ſimilẽ:ne forte citius
poſſit ea egredi ſpiritus:ſed rhete circũdet ⁊ ĩmoreť in ea cõplea
tur eiuſq̧ decoctio.⁋ Conſiderandũ aũt ꝙ Gal'.nõ fuit contentus
dicere:ꝙ in rheti mirabili fiat hec digeſtio:ĩmo ꝓbat ꝙ ſpiritus
animalis indiget iſto rheti pro ſui digeſtione.Nã ſperma indiget
circa genitalia circũtegi variciformiplicatura ſuaruz venarum:
vt acquirat formam:ergo ſpiritus multo magis eget rhetiformi-
plicatura:ita arguit.9.de vtilitate particularũ prealle.cap̄.
⁋ Sed circa predicta dubitatur cuz duplex ſit rhete mirabile.vnũ Duᵐ 14ᵐ
inter durã matrem ⁊ os baſilare de quo Auicen.dixit ſupra p̄mo
cap̄.aliud aũt qđ ſpargitur per ſubſtantiaz cerebri.de quo Haly.
in.2.thegni.38.cõmen.Cuius rami terminanť ad ventriculos im-
pellentes in eo ſpiritum:in quo iſtorum rhetiuz fiat hec digeſtio.
Et videť ꝙ in rheti ſparſo in ſubſtãtia cerebri:qꝛ Auicen.ponẽs
vtilitatem ſeraturarum cerebri ponit:vt ſpiritus digeratur:ille
autem ſerature non ſunt aliud q̃ꝫ diuiſiones:ad quas pertingunt
arterie.Jtem vbi ſpiritus diuiditur ad minima ibi perfecte dige-
ritur:ſed hoc eſt in illis arterijs cerebri.⁋ Jn cõtrariũ arguitur.
Nã auctores cõmuniter ꝯcordant:ꝙ in rheti mirabili qđ eſt ſub
cerebro prope os baſilare.ſ.iter durã matrẽ ⁊ os.⁋ Jn hac que-
ſtione eſt difficultas:poſſumus tamẽ dicere primo ꝙ vna perfe-
ctio numero dať in rheti vtroq̧:ſicut vna perfectio datur in ve-
nis omnibus ſtantibus in epate quãuis in gibbo epatis augeatur
perfectio:ſic etiam perfectio ſubſtantialis datur in rheti primo:
deinde augetur in rheti ſecũdo qđ eſt in cerebro.Et quia augmẽ-
tum nõ põt fieri in gradu ſubſtãtialis forme ſi ſubſtãtia non reci-
pit magis ⁊ minus:ideo dicemus ꝙ illud augmẽtũ eſt in acciden-
tibus.Si autem ſm alios ſpeculantes ſpiritus animalis cũ fit ex
vitali nõ recipit aliam formam ſubſtantialẽ:tunc dicemus ꝙ ali-
quã partẽ perfectionis accidentalis acquirit in rheti primo:ali-
quã in ſecundo:ex quibus integratur perfectio vna accidentalis:
qua ille ſpiritus eſt complete ſpiritus animalis.⁋ Secũdo modo
poſſumꝰ dicere:ꝙ perfectio quã recicipit ſpũs in rheti mirabili
p̄mo qđ eſt ſub cerebro eſt ꝑfectio accidẽtalis ⁊ p̄paratiua:ſicut
eſt ꝑfectio que fit in venis meſeraicis p̄paratiua ad ſubſtãtialem
formã dandaz in epate.Sed ꝑfectio quã recipit in ſcđo rheti:qđ
eſt in ſub̃a cerebri eſt ꝑfectio ſub̃alis:ſicut illa quaz ſanguis hꝫ in
venis:que ſunt in carne epať.Jſte tñ modus eſt apparẽs:⁊ nõ cõ
ſonus p̄miſſis dict̃ auctoꝝ.⁋ Tertio mõ poſſumꝰ dicẽ ꝙ in p̄mo
rheti fit trãſmutatio ſub̃alis.in ſcđo etiã fit trãſmutatio ſub̃alis
ſpecifice differẽs ab illa:vnde illa abijciť ⁊ iſta induciť:⁊ tũc ĩter
formã ſpũs vitalis ⁊ formã ſpiritꝰ animalis in cerebro eſt forma
media differẽs ſpecie ab vtraq̧.Cõſiderabimus igiť formã ſpiri-

tus datã in rheti primo mirabili forme chili date in stõcho: ⁊ formam spiritus datã in scõo rheti. s. in substãtia cerebri forme sanguinis. Hec ⁊ si apparent noua possunt declarari. Nam spũs ẜm medicos substãtialiter trãsmutaẜ in pmo rheti mirabili: vt apparet ex dictis: ẽt substãtialiter trãsmutaẜ in scõo rheti per eandez rõnẽ: qꝛ ad minima diuidiẜ in eo. Ista igiẜ trãsmutatio vel est ad eandẽ formã numero: ⁊ hoc est ĩpossibile: qꝛ ad formã iam preexistentẽ eãdẽ nõ est motus siue mutatio: esset. n. ꝯtradictio. Si igiẜ spiritus est pmo substãtialiter trãsmutatus in pmo rheti est impossibile ꝙ in scõo iterũ substãtialiter trãsmuteẜ trãsmutatione eadẽ ẜm numerũ ad eandẽ formã ẜm numerũ. ⁊ per eandẽ rõnem nõ põt trãsmutari ad eandẽ formam ẜm spẽm: qꝛ qꝺ est idẽ alteri ẜm spẽm nõ põt cõparari ei vt mã substãtialiter trãsmutabilis vt homo homini ⁊ ignis igni. Relinquiẜ igiẜ ꝙ si spũs pmo substantialiter trãsmutaẜ in pmo rheti: deinde in scõo: ꝙ iste sint forme substãtiales specifice differentes ⁊ vna ad aliaz pparat vt forma chili ad formã sanguinis. ⁊ hoc fuit ꝯueniẽs: qꝛ nã formã perfectã per plures gradus puios inducit vt apparet de forma que est aĩa aĩalis: qꝛ igiẜ forma aĩalis spiritus erat valde perfecta: ideo nõ solum preparauit ad eam formã vitalis spiritus que est preparans ad naturalẽ: sed etiaz forma spiritus ĩnominata nobis que daẜ in primo rheti mirabili. ⁋ Sed tu. d. ego dicam ꝙ iste spũs simul in rheti pmo ⁊ scõo trãsmutaẜ ad vnã formã substantialẽ numero: sicut vnus ignis numero põt incendi in vno baculo continuo: cuius pars sit in via ⁊ pars in domo. ⁋ Dõm ad hoc ꝙ ista trãsmutatio pmo ẜm tps fit in pmo rheti in quo retineẜ ⁊ ad minima diuidiẜ. Deinde illemet spũs transit per duas vias formatas ex collectione illius rhetis: ⁊ transit ad cerebrũ iterũ ramificatis illis venis ⁊ ad minimia diuisis ⁊ ibi substãtialiter trãsmutaẜ. Prima ergo digestio est facta in primo rheti ex quodã calore nõdum terminato ad cerebrũ: sed quasi cõmuni cordi ⁊ cerebro: ⁊ hec est digestio ad vnã formã substãtialẽ aliã a forma spũs vitalis: deĩde in alio rhethi virtute ꝓpria cerebri daẜ vna alia forma. Ista dicunẜ ad excitandũ mẽtes ĩtelligentiũ. ¶ Tertia ꝯclusio est: ꝙ in vẽtriculis cerebri spũs recipit aliquã digestionẽ: ⁊ si nõ substãtialẽ tñ aliq̃ accidentalẽ. i. aliquã pfectionẽ: ⁊ hoc maxime ẜm medicos. Nã ẜm medicos oĩs spũs qui ad aliqꝺ organũ per aliquã virtutẽ determinaẜ recipit ibi aliq̃ pfectionẽ siue cõplexionẽ: sicut spiritus cerebri in crystallina. Cũ igiẜ spiritus stans in substãtia cerebri ⁊ cadẽs in ventriculis determineẜ ad determinatũ organũ ⁊ virtutẽ: vt in ventriculo pmo ad phantasiã ⁊ sensum cõem: in scõo cogitatiuã: igiẜ ibi in eo aliqua perfectio acquiretur. Ex quo apparet quis est ordo ꝓuentus spũs: qꝛ pmo in anteriori ventriculo recipiẜ: deinde in scõo. Et huius cã est qꝛ talis est ordo virtutũ istarũ agentiuz spũm. prior enĩ tẽpore est sensus cõmunis ⁊ imaginatiua q̃ cogitatiua ⁊ memoratiua. Et forsan alia cã est: qꝛ sba cerebri anterior est pluris quãtitatis apertior ad digõnẽ faciendã: ẽt virtutes cogitatiua estimatiua reminiscitiua sunt pfectiores: ⁊ iõ eguerũt spiritu vltime pfecto. Spũs igiẜ pmo in primo ventre: deinde scõo in scõo: tertio in tertio perficiẜ. Et hoc intelligit Auer. pmo cantice 85. cõmẽ. ⁋ Ex qbus ꝯtria cessant: qꝛ oẽs verum dicũt. Scias tñ ꝙ sermo. A. hic cũ dicit: vadit ad vacuitatẽ eius pmã ⁊c. nõ ĩtelligit ad vacuitatẽ. i. solũ ventriculuz: sed ẽt cõmissuras in sba cerebri iuxta vẽtriculos. Ratio enĩ. A. nihil ꝯcluderet nisi sic exponereẜ. Hic tñ esset difficultas magna quã taceo. Deinde cum dicit.

¶ Et iter hũc vẽtrẽ ⁊ ventrẽ posteriorẽ ⁊ sub eis ẽ locus qui est partitio duarũ venarũ magnaruz ad cerebrũ ascendẽtiũ: quarũ rememoraturi sumus in ramis ipsarũ ex qbus texiẜ secũdina sub cerebro: ⁊ illi qdem rami ĩnixi sunt corpori de genere glãdularũ implenti: qꝺ est inter eos ⁊ sustinet eos: sicut est dispõ in reliqs partibus venosis. vacuitatis. n. que inter eas cadit eadẽ ꝓprietas est: vt etiã ĩpleaẜ carne glãdosa: ⁊ iste qdem glãdule figure ramoꝝ pdictoꝝ figuranẜ: ẜm formam partitionis narrate. Queadmodũ eniz rami: aut partitio rememorata a stricto incipiũt: ⁊ in amplum finiũtur faciẽtes dilatationẽ. Similiter caput huius glãdule factũ est pinealis forme cuius caput est sequẽs initiũ partitionis desuper: ⁊ incedit cuz eo tendens versus finẽ eius vsq̃ ad cõplementũ suspẽsionis ramoꝝ: ⁊ est illic contextuz ẜm similitudinem texture secundine: ⁊ requiescit in ipso ⁊ pars cerebri comprehendentis super hunc ventrem medium est cõmunitas.

¶ Spũs notificauit p anathomiã cerebrũ q̃tũ ad sui ptes pncipales. Hic anathomiã ponit ptiũ ãnexarũ: ⁊ sunt q̃tuor. s. glãdula vene circa illã apposite vmes noĩati: ⁊ loca expulsionis supfluitatũ. Prio ĝ venas ⁊ glãdulã notificat. Scõo appositiones vel partes q̃sdã que dñr vmes. Tertio vias expulsionis. 2ª ibi (Et ipsius ptes.) 3ª ibi (Expulsio pterea.) ¶ In pª pte dicit ꝙ ĩter vẽtrem mediũ ⁊ anteriorẽ est locus q est ptitio duarũ venarũ magnarũ ascẽdẽtiũ ad cerebrũ q̃rũ rememoratio patuit in pº. i. ⁊ vocaẜ torcular. Secundo dicit ꝙ ex istis venis texiẜ secũdina sub cerebro. i. pia mr. Quid post dicat pꝫ in lrã. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ sicut arterie ascẽdẽtes ꝯstituũt rhete mirabile: ita vene ꝯstituũt rhete qꝺ dĩ secũdina. s. ad nutriẽdũ cerebrũ tñ diuersimode: qꝛ sole arterie ꝯstituũt rhete mirabile: ex quo statim a pte ĩferiori fit ĩgressus ad cerebrũ: sꝫ iste vene diuidunẜ sup illã glãdulã ⁊ ascẽdũt sursuz ⁊ reuertunẜ inferius. Et cãm assignat. A. ĝ pº caplõ de anathomia arteriarũ subethicarũ: ⁊ Gal. miraẜ de hoc nono de vtilitate particulaꝝ. 5. ca. ¶ Dubitaẜ quare nõ fecit mẽtionem de rhete mirabili. ⁋ Dõm ꝙ perfecte dixerat pmo libro. Pars cerebri ⁊c. i. ⁊ locus medius in quo partiuntur ad quem veniunt iste vene

¶ Et ipsius partes que sunt desup sunt vermicularis forme cõmisure ex cõmissuris positis in longitudine sui ligate adiuicẽ: vt possint extẽdi ⁊ ꝯtrahi: sicut vermis reuolutus: ⁊ superius eius iterius coopertũ est pãniculo: qui cooperit cerebrũ vsq̃ ad posteriorez: ⁊ est cõpositũ cũ duobus additamẽtis cerebri rotũdis cõprehensis longitudine sicut due coxe vicine ad cõtactũ ⁊ elongate ad separandũ ligamẽtis que noĩanẜ chorde: vt ab eis non remoueaẜ. vt cũ vermis extendiẜ: ⁊ eius latitudo ꝯstrigiẜ: cõprimat hec duo additamẽta vsq̃ ad ꝯiũctionẽ ⁊ oppileẜ meatus: ⁊ cũ ꝯhiẜ ad exprimẽdũ ⁊ augmẽtaẜ latitudo: elõgeẜ ad separãdũ ⁊ aperiaẜ meatus. Qꝺ aũt de eo sequiẜ posterius cerebrũ est minus: ⁊ ꝓuenit ad aliquãtulã vacuitatẽ vel ꝯcauitatẽ: ⁊ sistiẜ in posteriori cerebro: sic ex eo intrãs in ĩtroitu: ⁊ eius qdẽ anterius est latius ipsius posteriore ẜm formã quã cerebrũ tolerat. Duo vº pdicta additamenta nominanẜ vualia ⁊ in ipsis qdẽ nunq̃ cõmissure fiunt: sꝫ sunt lenia: vt ipsoꝝ ꝯstrictio ⁊ coopertimẽtũ sint fortiora: ⁊ vt ipsoꝝ obediẽtia ad motionẽ ꝓpter motũ alterius rei sit magis similis obediẽtie rei ipsius vnius.

¶ Hic notificat q̃sdã cerebri partes ãnexas que vidẽtur vermes: ⁊ dicit. Et ipsius. s. cerebri ptes. s. apposite que sunt desup. i. in ventriculo anteriori: q vẽtriculus põt vocari desup: qꝛ est por ⁊ ẽt altior. ⁋ Sed tu diceres q̃re statim post venas determinauit de huiusmodi vermibus. Dõm ꝙ satis similaẜ venis rubeis ex sanguine. ⁋ Cõsiderandũ. antiq periti in anathomia noĩauerũt istas particulas vermes: qꝛ multã habẽt similitudinẽ cũ vermibus: vt Gal. 8. de vtilitate pticularũ. cap. 14. de vermiformi epyphysi. i. terminatione. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ istos vermes. A. notificat ex. 11. ⁋ Prio ex sui loco gñali: qꝛ in anteriori vẽtre. ⁋ Scõo ex sui similitudine in figura: qꝛ forme vermicularis. s. vermis subterranei. ⁋ Tertio ex sui compositione: qꝛ habent cõmissurationes: vt possint diuersos habere motus vt Gal. 8. de vtilitate particularũ. ⁋ Quarto ex mõ cõpositionis: qꝛ cõmissuratio est in longitudine. ⁋ Quinto sui panniculo: qꝛ cooperitur pia matre vt innuit Auicen. ⁋ Sexto ex sui speciali situ: qꝛ sunt superadditiones similes coxis ꝯiunctis ⁊ iste sunt soliũ siue fundus ventriculi anterioris. ⁋ Septimo ⁊ per modũ in quo sunt: qꝛ isti vermes liganẜ sup illis additionibus ligamentis q̃ noĩanẜ chorde siue tenãtos: vt Aui. hic ⁊ Gal. 8. de vtilitate pticularũ. cap. 14. 9. de iuuamẽtis mẽbroꝝ. 6. cap. in fine. ⁋ Octauo notificat istos vermes per eoꝝ operationẽ: qꝛ aperiunt meatũ qui est principium ventriculi medij: ⁊ hoc quãdo corrugantur: et in latum augentur: ⁊ claudunt quãdo extendunẜ: qꝛ illa duo additamẽta sicut coxe: ex hoc exprimunẜ vsq̃ ad locum cõiunctionis eoꝝ: qui est locus principij ventriculi medij: ⁊ sic oppilant illum meatum. Et hoc est qꝺ dicit. vsq̃ ad ꝯiunctionẽ ⁊ oppileẜ meatus. ⁋ Nono notificat eos per partiũ anterioris ⁊ posterioris diuersitatẽ: qꝛ pars que respicit partẽ cerebri posteriorẽ est minor. pars anterior est maior. ⁊ pars posterior hꝫ aliquã ꝯcauitatẽ: sed ante-

rior nõ. etiã pars posterior quasi intrat in meatũ vẽtriculi: q̄ multum appropinquat: ⁊ pars posterior est strictior: ⁊ anterior est latior: q̄ hoc est ꝯforme ipsi figure substantie cerebri. Et h̄ q̄d dixit ſm formã quã cerebrũ tolerat. ⁋ Decimo notificat nomine ⁊ dicit vocanẗ vualia: q̄ sũt sicut due vue in colore ⁊ lenitate: ⁊ forsan intelligit de additamentis. s. in ꝑncipio versus ante vbi isti vermes sunt grossi. ⁋ Undecimo notificat ex mõ sue compositionis: q̄ nõ hꝫ cõmissuras. ⁋ Sed tu diceres ꝯtrariũ suꝑ dixit cũ dixit cõmissuratio ex cõmissuris. Idẽ Gal'. 9. de iuuamẽtis. 6. caꝑ. vnde dicit. Uermis nõ fuit cõposit' ex multis partibus nisi vt reciperet multas iuolutiones: ⁊ vt possit moueri multis motib' diuerse q̄titatꝭ. ⁋ Dõm ꝑmo ꝙ sermo Auic̄. forsan referẗ ad duas coxas cerebri super quas locanẗ. ⁋ Uel dõm ꝙ per cõmissuras ĩtelligit asperitates suꝑficiales. Nã isti vermes lꝫ in substãtia habeant cõmissuras: q̄ diuersas partes: tamẽ in superficie sunt lenes obedientes motui: ⁊ est sermo ꝯformis lr̃e Aui. 12. de aĩalib' caꝑ. 7. vbi dicit. Et ille due vene. i. vermes nõ habẽt in se asperitatem: sed potius planitiẽ: vt melius possint ꝯfricari. ⁋ Uel dõm ꝙ in actu ⁊ in apparenti sunt nõ habẽtes cõmissuras siue diuersitates: vt quasi ei' mot' sit vnius rei: ⁊ hoc q̄ melius ꝯstringunt ⁊ cooperiunt foramen: vel melius cooperiunẗ ab eoꝝ pãniculo. Etiã q̄ motor vermis melius mouet eũ quãdo est vnus: sed in potẽtia ⁊ occulte habent cõmissuras propter diuersos motus quibus indigent. ⁋ Uel dicendũ ꝙ habent cõmissuras nõ ſm latitudinẽ: sed ſm longitudinem: ex quibus contradictio cessat.

⁋ Expulsio preterea superfluitatum cerebri duos hꝫ meatus: quorum vnus est in ventre anteriore ⁊ apud terminum cõmunem qui est inter ipsum ⁊ illum qui est post eum: ⁊ alter est in ventre medio.

⁋ Hic notificat vias expulsionis. Et ꝑ ꝑmittit eas. Scd̃o declarat eoꝝ ꝓcessus. ibi (Et isti duo.) ⁋ Prima in quatuor. Primo notificat meatũ expulsionis superfluitatũ vẽtris anterioris. Scd̃o medij. ibi (Et alẗ.) Tertio postremi. ibi (Posterior.) Quarto nuche. ibi (Nuche quoq̄.) ⁋ In ꝑª parte dicit: expulsio superfluitatũ cerebri hꝫ duos meatus ⁊ ĩtelligo de suꝑfluitatib' grossis: q̄ subtiles expelluntẗ per cõmissuras. vnus est in ventre anteriori ⁊ apud terminũ cõem qui est ĩter ipm̃ ⁊ illũ qui est post eũ. ⁋ Considerandũ ꝑmo ꝙ ſm Gal'. 9. de vtilitate particularũ. ⁊ Haly. 3. theorice 11. caꝑ. superfluitates cerebri quedã sunt vaporose: ⁊ iste expellũtur per cõmissuras ossis. quedã grosse: ⁊ iste vadũt ꝑ foramina nariũ ⁊ colatorij: ⁊ de his est sermo hic. ⁋ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ ꝑma lr̃a põt dupliciter exponi. Primo ꝙ ipse velit notificare viam expulsionis que est per nares: ⁊ tunc dicemus ꝙ ista via est in ventre anteriori apud terminũ qui est inter ipm̃ ventrẽ ⁊ illũ. s. terminum qui est post ipm̃. Iste aũt locus est inter cerebrum ⁊ frontis ossa. Alio mõ põt exponi ꝙ velit notificare viam expulsionis vnã que terminaẗ ad colatoriũ ⁊ palatũ: ⁊ ista via est finis ventriculi anterioris ⁊ in ꝑncipio medij vẽtriculi qui est post ipm̃: ⁊ hoc est q̄d dicit. vnus meatus est in ventre anteriore ⁊ apud terminũ cõmunẽ qui est inter ipm̃ ⁊ illũ. s. ventriculũ: qui est post ipm̃: ⁊ iste est ventriculus medius. Uel preter ipsum. i. post. Et ista expositio est ꝯsona menti. G. 9. de vtilitate particularũ. 3. caꝑ. Nõ fecit autẽ hic mẽtionẽ de via nariũ: q̄ illud pendet ex sciẽtia de anathomia nasi infra. ⁋ Et alter. Hic notificat meatũ expulsionis superfluitatum ventriculi medij: ⁊ dicit ꝙ alter. s. meatus est in ventre medio. s. in loco cõmuni cum ventre postremo vt dicet statim ⁊c̄.

⁋ Posterior v̊o venter meatum singularẽ non habet: ⁊ illud est ideo: quoniã in postremo positus est: ⁊ etiã est paruus cõparatione sui ad anteriorẽ non tolerans foramina ⁊ inuersationẽ. medius v̊o meatũ habet cõmunem inter ipsum ⁊ se: ⁊ hoc proprie. Nuche quoq̄ duo facti sunt exitus: per quos quedam eius superfluitates resoluuntur ⁊ expelluntur.

⁋ Considerandũ ꝙ. A. ꝑmo ponit tres causas quare posterior ventriculus nõ habuit appropriatũ meatũ ꝑ se siue singularẽ. ⁋ Pria cã est: q̄ positus est in postremo. Et ex hoc hꝫ duo. Prio ꝙ superfluitates sunt per priores ventriculos ⁊ meatus eoꝝ mũdificate. Scd̃o ꝙ nõ pñt faciliter suꝑfluitates reuerti ad locum colatorij. ⁋ Scd̃a cã est: q̄ est paruus: ⁊ ideo nõ tolerat foramina ⁊ inuersationẽ. i. diuerticulũ: q̄ meatus diuertiẗ ad partes ad quas tẽdunt superflua. ⁋ Tertia cã est: q̄ sufficit meatus cõis in se ⁊ vẽtriculi medij: vt dic̄ lr̃a exterior simul cũ ĩteriori. Et ista est cã ꝓpria ĩter oẽs tres cãs. Nã nõ sufficit dicẽ: est postremus ⁊ est paruus: ꝙ nõ hꝫ meatũ expulsiuũ superfluitatũ, hoc nõ sufficit: nec est ꝓpria cã sed suasiua. Sed dicere ꝙ hꝫ meatũ cõem cũ vẽtriculo medio per quẽ poterit expellere sua superflua est hec sufficientior cã ⁊ propria. Et hoc est q̄d dixit. ⁊ hoc ꝓprie. ⁊ ista est ꝓpria cã q̄re nõ habuit meatũ. s. sufficit sibi meatus cõis. ⁋ Nuche quoq̄. Notificat aliũ. hic declarat vias superfluitatum a nucha: ⁊ dicit ꝙ due sunt vie. Una est per quã expelluntẗ superfluitates insensibiliter. Alia est per quã expelluntur sensibiliter. ⁋ Considerãdũ ꝙ dixit resoluuntur: q̄ forsan est insensibilis expulsio: ⁊ forsan sunt duo foramina in ossibus spondilium.

⁋ Et isti duo meatus cum incipiunt ex duobus vẽtribus: ⁊ penetrant etiam in ipsum cerebrũ: ⁊ trãsuersantur versus obuiationẽ apud transituꝫ vnum ꝓfundũ: cuius principiũ est velamen subtile: ⁊ eius postremuꝫ est eius inferius: ⁊ est apud velamen durũ: ⁊ est strictũ sicut caput rose: incipiens ab amplo rotundo vsq̄ ad strictum ꝓueniens: quapropter nominaẗ caput rose: ⁊ nominaẗ etiam infusoriũ. Cũ ergo penetrat in pãniculum durum obuiat illic meatui in glãdula quasi sphera compressa a duobus laterib' oppositis superius ⁊ inferius: ⁊ sunt inter pãniculum durum ⁊ meatum palati: deinde reperitur illic transitus qui est in ꝯcauitatibus colatorij in supremo palati.

⁋ Hic notificat ꝓcessuꝫ duoꝝ meatuũ cerebri ꝑdictoꝝ vsquequo ꝑueniãt ad foramen palati. Et vult ꝙ isti duo meatus. s. dicti in cerebro quoꝝ vnus est ĩter ꝑmũ ⁊ scd̃m vẽtriculũ: ⁊ alter inter scd̃ꝫ ⁊ tertiũ. Et hoc est q̄d dicit. Cum incipiũt ex duob' ventrib'. s. anteriori ⁊ medio: q̄ istis plus appropriauit eos. Penetrãt ⁊c̄. i. veniũt ad foramẽ pie matris: ⁊ postea dure matris: ita ꝙ ibi est orificiũ strictũ. s. versus piam matrẽ ⁊ superius latũ: ⁊ occurrũt duo meat' in illo orificio pãniculi: ⁊ ideo est sicut embotũ vt Haly. 3. theorice. 11. caꝑ. ⁊ Gal'. 9. de vtilitate particularũ. 3. caꝑ. Et hoc est q̄d Aui. dicit ꝙ dicitẗ caput rose: ⁊ q̄ etiã est caput rose sicut embotũ vt in figura hac extra posita pꝫ: postea penetrãs panniculuꝫ duram matrẽ obuiat glandule cõpresse: ⁊ ista glandula replet illa loca: ⁊ est apta receptioni superfluitatum: ⁊ sunt iste glandule inter pãniculum ⁊c̄. ⁊ tunc est transitus per os colatorij in supremo palati. Ista tamẽ difficulter apprehẽdũtur sine anathomia visa.

⁋ Remanserunt ex capitulo due dubitationes.

⁋ Prima vtrũ spiritus aĩalis ꝯtentus in cõmissurationib' cerebri stet inter partẽ ⁊ partẽ cerebri an in arterijs. Et q̄ ista. q. indiget multo sermone in mirabili ramificatione arteriarũ ⁊ venaruꝫ in cerebro: q̄ valde differt ab alijs partib' vt Gal'. 9. de vtilitate particularũ. 5. caꝑ. id̃ breuiter pertrãseũt: q̄ credo videlicet ꝙ spũs aĩalis sparsus per substãtiã cerebri qui ẽt ab. A. diciẗ esse in cõmissuris est ꝯtentus in ramis arteriarũ paruissimis sparsis per illas cõmissuras. Et hoc põt declarari. Nam nõ videẗ alius in cerebro spũs aĩalis ꝯtineri: nisi ille qui in vẽtriculos ꝓpelliẗ. Sed ille propelliẗ a ramis arteriarũ: vt sumiẗ ꝑmo cañ. fen ꝑª. ca. de anathomia arteriarũ subethicarũ. Et Gal'. 9. de vtilitate particularũ. ca. 4. Uꝛ hoc sentire cũ dicit. Totũ cerebrũ ab his arterijs plectitur multoforti' multiformiter scissis: ⁊ multe scissionũ ad vẽtriculos ei' desinũt. Et post multa v̊ba dicit. In his arterijs. s. ascendẽtib' per cerebrũ multo tẽpore manẽs elaboraẗ. qui aũt elaboratus est mox ĩcidit in vẽtriculis cerebri. Hoc põt adaptari menti Auic̄. in caꝑ. de v̊tigine. vbi dicit. Spũs aĩalis nõ digeriẗ vel rectificaẗ nisi in illis venis. i. arterijs cerebri. Deĩde requiescit in suƀa cerebri. i. id vẽtriculis: ⁊ hoc apparet: q̄ subdit postea. dispgiẗ in neruos: sꝫ ꝑus in vẽtriculis q̄ spgaẗ in neruos. Apparet ẽt ex alio: q̄ ipse dicit nõ digeriẗ nisi in illis venis. cũ enim supra dixit: ꝙ spũs digeriẗ in cõmissuris: ꝙ opꝫ ꝙ in illis cõmissuris sunt arterie: aliogn male dixisset hic nõ digeriẗ nisi in venis. Siquis aũt ꝯtrariuꝫ huius q̄d dictum est phantasiari voluerit non prohibebo.

Dub^{m} 15^{m}

⁋ Dubitaẗ scd̃o an spiritus animalis sit subtilior vitali. Uidetur ꝙ non: q̄ spiritus tendens ad infrigidationem videẗ tendere ad ingrossationẽ cum frigiduꝫ ingrosset ⁊ inspisset: sed spiritus vitalis cum fit animalis infrigidaẗ: q̄ sicut sanguis infrigidaẗ vt fiat lac: ita ⁊ de hoc spiritu videẗ: cũ simili modo fiat. vnde Halya. theorice. 4. 19. caꝑ. hoc modo fit generatio spiritus animalis in cerebro a spiritu vitali: quẽadmodũ mamille preparatiue sunt sanguinis decoctione vt fieret lac. ⁋ Amplius spiritus humidior videẗ grossior: q̄ siccitas est causa subtilitatis spirituum: vt infra fen. 3. tracta. 4. primo capitulo: sed animalis est humidior cuꝫ sit cerebrum de genere humidorum. ⁋ Amplius digestio ꝓcedit ingros-

Dub^{m} 16^{m}

sando vt .4. metheororum. tex. cōmen. 18. ⁊ in cōmen. 2. pronosticorum. 33. cōmen. sed spiritus animalis fit per digestionem. ⁋ In contrariū est Azarauius ꝑ sue medicine capitulo de cerebro. ⁋ Dicendū ꝙ spirit⁹ aīalis subtilior est ꝙ̄ vitalis: vt Azarauius dicit: qđ etiā sentit Costaben in libro de differētia spiritus ⁊ aīe: qui loquens de huius spiritus gnōne dicit. Efficit subtilior. Idem vult Halya. 3. theo. 11. cap̄. versus fi. vbi dicit. Melioraf eius subtilitas ⁋ Amplius ille spiritus est subtilior qui recedit a terrea opacitate ⁊ est diaphanus ⁊ lucidus: sed spiritus aīalis est hmōi: cuz eius operationes requirāt hoc vt notū est. Itez declarat ex nā loci in quo generat. s. rhetis mirabilis subtilissimi: in quo opz spiritū vitalē subtiliari valde. ⁋ Ad ꝯria dōm ꝙ frigidū absolute inspissat ⁊ ingrossat: sed frigidū terminatū. i. remisse calidū agit ꝭm exigentiā agētis. ⁋ Ad 2ᵐ dōm: vt ibi est dictū. Uel dōm ꝙ siccū terreū inducit grossitiē: sed humidū aereū inducit subtilitatem: ⁊ tale est humidū spiritus aīalis. ⁋ Ad rōnē dōm ꝙ illa ꝓpositio est declaranda sicut declaratuz est ꝑmo lib. a me cap̄. 3. de virtutibus. Uel nō est vera simpliciter. Uel nō est vera vniuersaliter ꝭm Cōciliatorē differētia quīquagesima. ⁋ Posset tertio queri quis vētriculus cerebri sit nobilior: de qua apparet aliquid dictū super fen. 11. ꝑmo cap̄. Si aūt inter quosdā auctores aliq̄ discordia appareat: nō est multū de eis appretiandū: q2 nō sunt famosi ⁊c̄.

¶ Sermo vniuersalis de egritudinib⁹ capitis ⁊ facientibus egritudines in ipso. Cap̄. 3ᵐ.

Oportet te scire: ꝙ egritudines numerate oēs accidunt capiti. Uerūtamen nostra intentio hic cum dicimus caput est cerebrum ⁊ ipsius velamina: ad capillorum v̄o egritudines hic non declinamus in hac hora.

¶ Superius Auicē. per anathomiā notificauit cerebrum ⁊ capitis vtilitatē ⁊ partes. Hic exequif de dispositionib⁹ capitis. Et ꝑmo in generali. Scđo i spāli. Scđa in ꝑncipio secūdi trac. ibi (Soda.) ⁋ Prima in tres. Primo determinat de dispōne capitis quātū ad diuersitates earū. Scđo de signis dispositionum. ibi (Principia.) Tertio de cura ⁊ totū hoc sermone gñali. ibi (Cū māz euacuare.) ¶ Ad euidentiā primi ꝯsidera ꝙ Aui. enumerās dispositiones capitis enumerat dispositiones egras ⁊ nō sanas: q2 cū egritudo sit notior sanitate quodāmō: maxime in suis specieb⁹: vt Auer. 3. colliget. ideo enumerauit eius species ⁊ genera. Et ex hoc dedit intelligere species siue modos sanitatis illis oppositos. estimanf eniz ꝙ tot sunt sanitates numero quot sunt egritudies: vt ibidē Auer. ⁊ 3. celi ⁊ mūdi. 18. cōmē. ⁊ 5. physi. cōmē. 57. Iste ēt egritudines nō solū sunt egritudines nūc: sed pñt esse egritudines que cōmuniter dicunf simpliciter ⁊ includunt aliquā sanitatē. Primo ꝑmittit in gñali numerū egritudinū capiti eueniētiū: ostendēs qđ per caput intelligit. Scđo declarat subdiuidendo illa gñа. ibi (Dicamus ꝗ.) ⁋ Considerandū ꝙ duplex reperif lr̄a. Una dicit. Numerate oēs: scz in primo lib. fen. 2. ⁊ hoc in gñe. Alia dicit. Numerate cōes. i. in cōmuni. ⁋ Cōsiderādū ꝙ 2ᵐ sermonē ꝓtulit ꝓpter Sera. ⁊ ꝓpter quoscūq3 qui incipiūt ab egritudinibus. i. dispositionib⁹ capillorꝝ in passionibus capitis. cum sermo proprior sit in capitulo decorationis. ⁊ ideo loquitur fen. 7. quarti cañ.

¶ Dicemus ergo ꝙ cerebro accidunt species malitie cōplexionis octo. s. singulares ⁊ cōposite facte cuz mā aut vaporosa: aut habenti substantiam.

¶ Hic declarat in sermone ēt cōmuni illas egritudines. Et ꝑ q̄ꝫtuz ad diuisionē generū egritudinū in suas species. Scđo q̄ꝫtū ad modū ꝓuentus illarū. s. ꝑncipaliter vel per associationē. ibi (Egritudines ꝑterea.) ⁋ Prima in duas. Prio facit qđ dcm̄ est. Scđo ostēdit sufficiētiā numerationis egritudinū istarū cerebri. ibi (Et tu.) ⁋ Prima in quatuor. Prio enumerat egritudines cōplexionales. Scđo cōpositionales. ibi (Et accidūt ei.) Tertio vnitatꝭ. ibi (Et accidūt.) Quarto cōpositas. s. apata. ibi (Et accidūt ei apata.) ¶ In ꝑma parte dicit ꝙ egritudo eueniēs cerebro cōplexionalis q̄dam est sine mā quedā cū mā: ⁊ ꝓueniens a mala cōplexione cum mā quedā ꝓuenit a mā vētosa quedā a mā aquosa ⁊ quedā vaporali. Scđo dixit ꝙ ipsi cerebro accidit multuz mala cōplexio humida: q2 in ꝑncipio creationis in quolibet cerebro sunt multe sup̄fluitates humide aut acquisite a matrice aut ex ꝑncipijs necessarijs et cōponentibus. ⁊ opz quādoq3 de illis humiditatib⁹ in ꝓcessu purgare: aliter ex retētione ipsarū magnū ꝯsequeref periculuz. Tertio dicit ꝙ tota ista mala cōplexio vel mā: aut est in substātia cerebri: aut in venis: aut in eius velaminib⁹ vel vētriculis. ⁋ Considerandū primo ꝙ īnuit diuisionē hāc: mala cōplexio cerebri aut simplex vel composita ⁊ sunt. 8. aut sine materia: aut cuz materia. Et cut materia vel humorali ⁊ hoc est qđ dicit. habente substantiam. i. corpulentiā humoralē. aut vaporosam. i. que nō hꝫ corpulentiaz humoralē. Et notāter premisit: aut vaporosa ante hoc: aut habente substantiā: q2 generalior materia est vaporosa ꝙ̄ humoralis. potest. n. surgere vapor aliunde ꝙ̄ ab humoribus.

¶ Et multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. In omni enim cerebro in principio creationis humiditates superflue existūt: aut ex eo qđ acquisiuit a matrice: aut postea quas mūdare necesse est. Nā si purgate nō sunt: magnificanf ide res. Et est tota aut in corpore cerebri: aut in venis ei⁹: aut in velaminib⁹ ipsius.

¶ Considerandū secūdo ꝙ in hoc dicto Auicen. vult ostendere que egritudines plus ꝯtingant cerebro: q2 humide ⁊ ꝓbat. Nam cerebrum a principio creationis: q2 in prima etate habet multas humiditates ex matrice: vel ex dispositione extra matricē: ⁊ iste sūt superflue vt mundatione egeant: ⁊ si nō: timef inde periculū: hoc est qđ dicit. magnificanf inde res. Membrū aūt qđ multas habet humiditates faciliter in egritudines humidas incidit. ⁋ Considerandū tertio ꝙ cerebrū est membrū valde humidū: vnde sup oīa mēbra corporis ꝑponif in gradu humiditatꝭ ab. A. ꝑmo cañ. feb. 1. Corpus ēt nostrū generaf in multa humiditate vt scđo de cōplexionibus cap̄. 1. Et est in matrice retentū in humiditatibus multꝭ vt infra fen. 21. cap̄. 2. ⁊ iō si nō sunt vsq3 ad tēpus resolute morif: vt fen. 21. tracta. ꝑ in fi. Tertio etiā aqua in capite qñq3 ex hoc colligif. bene ꝗ dixit. A. ꝙ ex eo qđ acquisiuit a matrice. etiam extra vterū: q2 ipm est humidū membrū: ⁊ multe humiditates ad ipsuz eleuanf que ibi ꝯgelanf: ⁊ faciūt humiditates in corizis ⁊ brāchis apparētes: sicut ēt fit pluuia ex vaporib⁹ sursum eleuatis: vt Ari. scđo de partib⁹ aīaliuz cap̄. 9. de cerebro. ⁊ h̄ est qđ Aui. dixit. aut postea. ⁋ Cōsiderandū quarto ꝙ lr̄a que dicit (Et est tota ⁊c̄.) dupliciter exponif. Uno mō. ⁊ est tota. s. mā. Alio mō ⁊ est tota. s. mala cōplexio vel simplex vel cōposita: vel cū mā vel absq3 ⁊c̄.

¶ Et accidunt ei egritudines composite aut in quātitate: sic̄ si sit mā minus ꝙ̄ oꝫ. aut in figura: sic̄ si sit ei⁹ figura mutata a cursu nāli: ⁊ accidat inde lesio in operationibus suis: aut cānales siue meatus ipsius ⁊ vasa sint oppilata: ⁊ oppilatio fit aut in vētre anteriore: aut in ventre posteriore: aut in vtrisq3 ventribus simul diminuta aut integra: aut in venis: aut in arterijs: aut in originibus neruorꝝ: aut dislocenf ligamenta velaminum eius: aut cadat separatio inter velamina ipsius.

¶ Hic subdit egritudines cōpositionis. Et ꝑmo ponit egritudines quātitatis cū dicit. si sit minus. supple vel maius. Expressit aūt de minori: q2 peior est dispositio parui capitis ꝙ̄ magni. ⁋ Scđo ponit egritudines creature que diuidunf in egritudines figure ⁊ ponit illas. Et egritudines receptaculorꝝ cū dixit (⁊ vasa.) i. receptacula sint oppilata. Et egritudines viarꝝ in cerebro cū dixit (aut cānales.) Et viarū que sunt vene vel arterie ⁊ nerui cum dicit (in venis ⁊c̄.) Morbos aūt superficiei nō dixit: q2 nō accidūt sibi: ita ꝙ medicus ad eos distincte intēdat nisi in osse capitis: vel intellexit per dictos morbos. ⁋ Tertio ponit egritudines situs. Et ꝑ situs ꝓ societate: cum separaf ligamentuz quo velamen associaf craneo vel cerebro vel intra se. Scđo situs pro locatione: cū pāniculus a suo loco separaf. Posset tamē econtra exponi vt pꝫ.

¶ Dubitaf quare omisit morbum in numero. ⁋ Dicenduz ꝙ monstruosum est fieri duo capita: ⁊ rarissime ꝯtingens. Dubᵐ ꝑᵐ

¶ Et accidunt egritudines ei cōtinuitatis propter resolutionem singularis in ipso: aut in arterijs: aut in venis ipsius: aut in velaminibus eius: aut in craneo

¶ Ponit alios morbos. Cōsiderandū ꝙ in lingua eorꝝ vī qđ diuersum sigñare egritudines ꝯtinuitatis: ⁊ resolutio singularis. i. solꝰ singularis. Unde vnū ponit cām alteri⁹: ⁊ de h̄ fen. 11. regre a me: distinguit aūt ei⁹ spēs ꝭm mēbra: vt ꝭm subam suā ⁊ arterias ⁊c̄.

¶ Et accidunt ei apostemata: aut in substantia ipsius cerebri: aut in pāniculo eius subtili ⁊ spisso: aut in rheti: aut in pāniculo extrinseco: ⁊ totum hoc a mā vnius humorum calidi aut frigidi.

¶ Hic enumerat egritudines cōpositas. s. apostemata. Et ꝑmo facit hoc. Scđo declarat dictum. ibi (Ex frigidis.) Considerandum

ꝙ innuit diuisionē apostematū. Primo ex parte subiectoꝝ: q̄ vel fit apostema in substantia cerebri: vel in panniculo subtili. i. piamatre: aut extrīseco. s. tegēte os ⁊c̄. Scđo inuit diuisionē ex parte māerū que faciūt apostema vel ex calidis humorib⁹ ⁊c̄.

¶ Et ex frigidis quidē putrefactis consequuntur apostemata calida: ⁊ frigidi ⁊ quieti faciunt apostemata: que nominari oportet frigida.

¶ Declarat h̄ qđ dixit calidi humoris vel fridi: ⁊ vult ꝙ apostema nō solū dr̄ calidū q̄ fit ex sanguine vel cholera: sed ex quocūq; humore dūmō fit calidus ꝑ putredinē. Si aūt humor sit fridus ī nā: vt flegma ⁊ mel'ia nālis: ⁊ fint fridi per ꝓuationē putredinis. Et h̄ est qđ dicit (⁊ quieti faciunt apostema frigidū.) Et est sermo eius primo libro fen. 2. cap̄. de egritudinibus compositis.

¶ Et tu qdē nō reperies aliquā egritudinē cerebri: nisi redeūtem ad istas aut contingentem ex istis.

¶ Hic ostēdit sufficientiā numerationis egritudinū cerebri. Et arguit sic. Non inuenit aliqua egritudo cerebri que non reducat ad istas vel ꝯtingat ex istis: g̊ sufficiēter facta est numeratio. antecedens ponit cōsequentiā ⁊ ꝯsequens intelligit vt nota.

Dubm 2m ¶ Sed ꝯ. vermes in cerebro sunt egritudines: ⁊ non pn̄t reduci ad aliq̄ ꝑdictarū. Ampli⁹ dolores mansiui sunt egritudines. ¶ Ad pᵐ dōm ꝙ vermes reducunt ad morbū vie. s. nariū: q̄ in foraminib⁹ illis respōdētib⁹ maxime fiunt siue nascunt vt Aui. in cap̄. de soda facta ꝑꝑ sol'onē ꝯtinuitatis. Si aūt alibi nascunt est raro. Uel dicendū ꝙ reducunt ad morbū in nūō partiū capitis: de quo Auicē. nō facit mētionē: dedit tn̄ ītelligere. ¶ Ad 2m dōm ꝙ dolores siue sint ꝓpria accidētia siue qn̄q; possint nominari egritudines reducunt ad egritudines ex q̄bus ꝯtingunt: vt ad malas cōplexiones ⁊ solutas ꝯtinuitates: ⁊ ideo dixit (aut ꝯtingentē.) sicut etiā morbi superficiei ad aliquem predictorum reducuntur.

¶ Egritudines ꝑterea cerebri alie sunt ꝓprie ipsi⁹: aut sunt ꝑꝑ cōitatē: ⁊ qn̄q; magnificat res in egritudinibus cōitat̄ in ipso: adeo vt fiant egritudines ꝓprie ꝑnitiose: multotiēs. n. expellunt ad ipm̄ in egritudinib⁹ pleuresis ⁊ squinātie māe ꝑfocātes ⁊ pernecātes: ⁊ sepe ꝑuenit ipm̄ ad apoplexiā pernitiosam ꝓpter nocumentū aliud in mēbro cōmunicante.

¶ Hic enumerat egritudines cerebri quātū ad modū ꝓuentus diuersificatas: vel enī sunt ꝓprie vel per cōmunitatē. q̄uis quādoq; res. i. periculū in egritudine cōmunitatis tātū augeat ꝙ fiunt ꝓprie: q̄ lʒ cessaret cōitas: remanet egritudo in cerebro. fiunt etiaʒ ꝑnitiose sicut ex ꝑtib⁹ pectoris in pleuresi: ⁊ gule in squinātia: expellunt ad ipm̄ cerebrū māe inducētes malitiā anhelitus. Et hoc est qđ dicit (prefocātes ⁊ occidētes ⁊c̄. ⁊ sepe ⁊c̄.) ¶ Dubitāt qdaʒ in isto ca. an cerebrū possit aꝑari. Dicet īfra cap̄. de carabito.

¶ De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri. Cap̄. 4m.

Principia ex quibus peruenis ad cognitionē dispōnū cerebri sunt ex opōnib⁹ sensibilib⁹ ⁊ ex opōnib⁹ moralib⁹. s. memoria ⁊ cogitatiōe: ⁊ formatione: ⁊ virtute mētis ⁊ ꝑscrutatione.

¶ Jam Aui. sufficienter numerauit egritudines capitis. Deinceps vult docē ei⁹ dispōnes cognoscē. Et p̊ ꝑmittit gn̄a siue spēs signorū: que sūt pn̄ᵃ ex q̄b⁹ ꝑuenis ad cognitionē dispōnuʒ cerebri. Secundo dat modū sign̄andi ex illis. ibi (Sign̄atio qdē.) ¶ Prima in duas. Primo signa enumerat. Scđo ponit illoꝝ vtilitatē siue sufficiētiā vel vl'itatē. ibi (Et ex istis.) ¶ Prima in duas. Pria ponit signa que sunt sumpta ex capite siue cerebro: vel ex ortis. Scđo signa q̄ sumpta sunt ex mēbris cōicātib⁹. ibi (Et ex dispōne.) ¶ Prima in. 6. sicut. 6. sunt ista signa cognitionuʒ ꝭm. G. in. 2. thegni tex. cōmē. 33. 2ᵃ ibi (Ex opōnib⁹.) 3ᵃ ibi (Et opōnib⁹.) 4ᵃ ibi (Ex q̄litate.) 5ᵃ ibi (Et ex h̄.) 6ᵃ ibi (Et ex magnitudine.) ¶ Cōsiderādū p̊ circa rubricā ꝙ lʒ signū ⁊ significatio apud Gal'. differant. 3. ꝓnostico. 41. cōmen. hic tamen non: sed pro eodem sumuntur.

Dubm pm ¶ Dubitat q̄re de spēb⁹ egritudinis fecit gn̄ale capitulū: ⁊ ēt de signis: nō aūt de causis: fecit in gn̄ali capitulū de causis egritudinū capitis. ¶ Dōm ꝭm Mūdinū ⁊ bene ꝙ h̄ fuit q̄ fen. 2. ꝑmi libri in gn̄ali determiauit de causis morboꝝ que hic in gn̄ali poterāt applicari. ¶ Sed tu dices. ibi ēt in gn̄ali declarauit de signis egritudinū. ¶ Dōm ꝙ illa signa nō erant statim applicāda ad egritudines cerebri sine sermone minus gn̄ali qui fit in ꝑmo cap̄. cāe tn̄ poterant applicari: ⁊ hoc apparet ei qui intelligit. ¶ Scđo possemus dicere ꝙ. A. in superiori cap'lo enumerādo spēs egritudinū capitis in gn̄ali enumerauit. ēt cās ⁊ maxime ꝯiunctas ⁊ antecedētes: cū enumerauerit mās vaporosas ⁊ humorales. Et h̄ apparet ex. A. in rubrica superius capituli cū dixit (Sermo vl'is de egritudinib⁹ capitis:) ⁊ hoc quātū ad gn̄a ⁊ spēs egritudinū (⁊ faciētib⁹ egritudines in ipso:) ⁊ hoc quantū ad causas. ¶ Considerandū tertio ꝙ diuersimode loquit. A. hic ⁊ supra in rubrica. supra enim dixit de egritudinib⁹ capitis. hic aūt dicit de dispositionib⁹ cerebri. ⁊ hoc iō: q̄ signa que ponet nō sunt solū ad cognoscendū spēs egritudinū: imo ēt sanitatē cerebri: vt infra appebit. ¶ Circa tex. est sciendū ꝙ ista signa que hic ponunt sunt ꝑncipia: q̄ sunt radices oiuʒ alioꝝ signoꝝ īfra explicatoꝝ ⁊ ꝓpaginatoꝝ per diuisionē hoꝝ ꝑncipioꝝ. ¶ Cōsiderandum 2° ꝙ operationes sensibiles hic sumunt pro omnibus operationibus sensuum exteriorū. 5. que contra distinguuntur operationibus moralibus ⁊ motiuis.

¶ Ex operationib⁹. Hic dubitat Alber. quō Aui. virtutē memoratiuā ⁊ cogitatiuā ⁊c̄. vocat morales. Uidet enī incōueniēs. Nam morales virtutes sunt comparate virtuti vitali: sicut ira furor timor ⁊c̄. vt sumit a Joāni. in suo libello: ⁊ ab Haly. 4. theo. cap̄. 8. Dubm 2m
¶ Rn̄det p̊ ꝙ ista lr̄a est corrupta. vult enī dicē ex operationibus ꝑncipalibus. Nā operationes cerebri quedā sunt ei⁹ solius vt cogitatio memoria ⁊c̄. Jste nominant ꝑncipales a Gal'. in. 2. thegni. tex. cōmē. 38. ⁊ de his vult loqui. A. Quedā sunt que fiunt extrinseco organo mediāte sicut sunt opōnes. 5. sensuum: ⁊ de his dixit in particula ꝑcedēti. Uult igit hec lr̄a dicē ex opōnib⁹ ꝑncipalibus. ¶ Scđo mō respondet ꝙ ista lr̄a sit diminuta: ⁊ debet sic stare. Et ex operationibus moralibus: sicut timore audacia ira ⁊ similib⁹. Et ex opationib⁹ ꝑncipalib⁹. s. memoria cogitatione ⁊c̄. ¶ Respōdet tertio saluādo lr̄am ꝙ aliqua virtus pōt dici moralis duobus modis. Uno mō ꝙ fiat īmediate a virtute morali. s. a vitali: ⁊ hoc mō memoria nō est virtus moralis. Alio mō ꝙ fiat a virtute que virtuti morali īperet: ⁊ hoc mō virtus memoratiua est virt⁹ moralis: q̄ fit ab aīali que imperat vitali. ⁊ hec est mens Joānitiȷ ⁊ Halyab. Hic vir nō distinguit īter virtutes morales ⁊ passiones siue accidentia aīe: ⁊ turpe est corrūpere lr̄am. ¶ Dico g̊ aliter ꝙ iste virtutes intrinsece apprehendentes dicunt morales. Nā morales virtutes: lʒ sint perfectiones intellect⁹ sunt tn̄ perfectiones estimatiue siue cogitatiue inquātū ꝯtingit ibi per estimatiuā seruire intellectui in acquisitione ⁊ exercitio act⁹ virtutis: īmo qdaʒ homines intēdūt cū hac virtute parū vtentes intellectu vt sumit ab. A. fen p̊ᵃ. cap̄. de virtute aīali. Et hunc habitū virtutū moraliū stantē cū parte sensitiua maxime cōsiderat medicus: q̄ pōt attingere cū suis medicinis. s. rectificādo cōplexionē. Et q̄ act⁹ estimatiue maxime ⁊ cogitatiue versat circa res imaginatas ⁊ memoratas: ⁊ ex hoꝝ collatione homines dant iudicia quibus cōmuniter cōuersant. Jdeo. A. ⁊ bene has virtutes vocauit morales q̄s Gal'. vocat principales. ¶ Cōsiderandū 2° ꝙ. A. tangit oēs virtutes intrinsecas. s. sensitiuas ⁊ intellectiuas. Primo tangit sensitiuas interiores. s. memoratiuā cū dicit (memoria) cogitatiuā vel estimatiuā cū dicit (cognitione vel al's cogitatiōe) phantasiam que qn̄q; vocat imaginatiua ⁊ qn̄q; formalis cū dicit (et formatione:) ⁊ ex hac dat sensum cōmunē intelligere. ¶ Scđo tangit intellectiuam cuius operatio est simpliciū apprehensio cū dicit (⁊ virtute mentis.) i. intellectus cuius operatio est cōpositio ⁊ diuisio cū dicit (⁊ perscrutatione.) Quāuis enī medicus virtutē intellectiuā principaliter nō ꝯsideret: tamē inquātū eius operatio pōt bonificari et maleficari dispositione sensuū intātū cōsiderat de ea. Si aūt volumus dicere ꝙ oēs hi sermones referant ad v̊tutes sensitiuas: dicemus ꝙ per hoc qđ dicit (cognitione) intelligit imaginatiuaʒ (⁊ formatione.) i. phātasiā ⁊ virtutē mētis (⁊ ꝑscrutatione.) i. estimatione estimatiuā: quā al' posui duplicē. s. appꝛ̄hēsiuā intētionū: ⁊ iō dixit virtute mētis: ⁊ collectiuā cū dixit perscrutatione.

¶ Et ex operationibus mobilibus: ⁊ sunt operationes virtutis mouētis mēbra mediantib⁹ lacertis.

¶ Cōsiderandū ꝙ virtus mouens voluntarie est duplex. s. īperans vt estimatiua: ⁊ de hac nō est sermo. Alia est exequēs que est in lacertis: ⁊ de hac est sermo: ⁊ ideo dixit mediantibus lacertis.

¶ Et ex qualitate superfluitatum euacuatarum ab eo in substantia sui: ⁊ colore: ⁊ gustu. s. acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ amaritudine ⁊ insipiditate: ⁊ ex quantitate ipsaruʒ in paruitate ⁊ multitudine ⁊ fluxibilitate sua ⁊ ex ipsarum retentione omnino.

¶ Hic ponit tertiū genus signoꝝ qđ sumitur ex superfluitatibus: vnde dixit ex qualitate. i. dispositione. ¶ Considerandū ꝙ ex. 5. docet per sup̄fluitates significare. Primo ex substātia. s. si sint grosse vel

se vel subtiles ⁊c̃. Secūdo ex colore. Tertio ex sapore. Quarto ex quantitate. Quinto ex exitu: vt aut ꝓhibeant exire aut fluant. De odore nō dixit: q̄ ad saporem reducit: ⁊ multe sup̄fluitates cadūt de cerebro per palatū: de quarū sapore iudicat infirmus: ⁊ ideo sapor cadit in signis superfluitatum cerebri: non autem honestuȝ ꝙ cadat in signis vrine: imo abijcitur ab ea p̄mo can̄. fen scd̄a. ¶ Cōsiderandum ꝙ hoc signum est ex virtute ⁊ vitio naturalium virtutum quarū operationes maxime in exeuntibus apparent.

¶ **Et ex hoc ꝙ aeres ⁊ cibi ei conueniunt: ⁊ diuersificantur ei: ⁊ nocent ipsi.**

¶ Ponit quartū genus ex iuuantib⁹ ⁊ nocentib⁹. Cōsiderandum ꝙ expressit aeres ⁊ cibos: q̄ plus nobis occurrunt. Considerandū 2° diuersificant ⁊ pro. i. nocent. vel dixit diuersificantur quantum ad nocumentū occultuȝ: ⁊ nocēt quātuȝ ad sensibile nocumētum.

2m ¶ **Et ex magnitudine capitis: ⁊ ex paruitate ei⁹: ⁊ ex bonitate figure eius p̄dicte in. c. de ossibus ⁊ malitia ipsi⁹: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius. Et ex dispōne tactus capitis ⁊ ex dispositione coloris eius ⁊ coloris venarum ipsius. Et ex vlceribus: ⁊ ex apostematib⁹: que in cute eius accidunt.**

¶ Hic ponit. 5. genus signoꝝ qd̄ sumit ex capitis dispositione. Et p̄ ponit signa sumpta ex dispositione solius capitis. Secundo natorum ⁊ annexorum. ibi (Et ex dispositione coloris oculorum.) ¶ Cōsiderandum ꝙ ponit. 7. signa ex dispositiōe solius capitis. Primū ex quantitate. Scd̄m ex figura. Tertium ex grauitate ⁊ leuitate. Quartum ex tactu. Quintum ex colore ipsius vel venarū. Sextuȝ ex vlceribus. Septimum ex apostematibus.

¶ **Et ex dispositione coloris oculorum ⁊ venarū ipsorum ⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eorum: ⁊ tactus ipsorum proprie: ⁊ ex dispositione somni ⁊ vigiliarum.**

¶ Hic ponit sig᷑ sūpta ex dispōne natoꝝ siue ānexoꝝ vel circūstātiū: ⁊ sūt 4.or iste ptes. s. oculi capilli collū ⁊ vua: iō 4.or fac̃. 2a ibi (Ex dispōne capilloꝝ. 3a ibi (Ex dispōne colli.) 4a ibi (Ex dispōne vue.)

Dubm 3m ¶ Dubitat̃ hic circa p̄maȝ partem q̄re hic sit sermo de signis sumptis ab oculis: cū in p̄mo genere signoꝝ sint posita signa sumpta a virtutib⁹ sensibilibus. s. visu auditu ⁊c̃. ¶ Dōm ꝙ oculus pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō s̄m ꝙ organū virtutis visiue que pōt auferri corrūpi vel diminui: vt sic cadit in p̄ genere signoꝝ. Alio mō pōt cōsiderari oculus ꝓut est qd̄dam mēbrū a cerebro ꝓpaginatū potens diuersimode colorari ex humorib⁹ influētib⁹ potēs habere venarū variam dispōnē ⁊ egritudines obthalmie aut vlcerū et similia. Aut sanitatē s̄m priuationē hoꝝ: ⁊ vt sic cadit in hoc genē signoꝝ: ⁊ ideo dixit ꝓprie vt referat̃ ad qd̄libet genus signoꝝ. s. coloris ⁊c̃. Uel dixit ꝓprie pp tactū cuius iudiciū est certū de frigido vel calido: vt. 2. de cōplonibus. cap̄. p̄. Ex quo appet ꝙ lȝ de oculo expresserit: intelligit tñ de lingua ⁊ de alijs sensitiuis. Sed q̄ oculi erant manifestiores ⁊ principaliora orta: vt declaratuȝ est a me fen tertia huius lib. ideo pro tanto plus dixit de oculis.

Dubm 4m ¶ Dubitat̃ quare hic dixit de somno ⁊ vigilia. ¶ Dōm ꝙ est sermo annexus: vel q̄ sua dispositio in oculis multū representat̃. Uel dicēdum ꝙ sicut posuit signa ex dispositione organoꝝ sensitiuorum vt oculoꝝ: ita posuit signa ex dispositione organorum motiuoꝝ. s. ex somno ⁊ vigilia: lȝ enim sint dispōnes sensus ⁊ motus: tñ multū manifestat̃ vigilia in motu ⁊ somnus in quiete: vñ somnus quieti similis existit. Et ideo Aui. infra signa sumpta ex somno ⁊ vigilia reducit ad capl̄m de signis sumptis ex op̄ationibus motiuis.

¶ **Et ex dispōne capilloꝝ in quātitate sua. s. paucitate ⁊ multitudīe: ⁊ grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ qualitate sua. s. figura ipsoꝝ in crispitudine ⁊ planitie: ⁊ colore eoꝝ in nigredīe ⁊ albedīe ⁊ castaneitate: ⁊ velocitate susceptionis caniciei ⁊ tarditate: ⁊ in p̄seuerātia s̄m dispōnē sanitatis: aut remotione ab ea cū scissione ipsoꝝ: aut casu: aut depilatione ⁊ reliquis dispositionibus ipsoꝝ.**

¶ Ponit hic signa sumpta ex dispōnib⁹ capilloꝝ: ⁊ ponit. 5. spēs signoꝝ a capillis. Primū ex quātitate. Scd̄m ex substantia. Tertiū ex qualitate. Quartū ex velocitate susceptionis. Quintū ex remanētia in sanitate: aut remotiōe p̄ scissionē casuȝ vel decapillatiōeȝ s. totalē ⁊ reliq̄s vt tinea ⁊ furfurib⁹: ⁊ que huic annectuntur.

¶ **Et ex dispōne colli in grossitudine ⁊ subtilitate sua: ⁊ sanitate ipsius: ⁊ multitudine casus apostematū: ⁊ scrophularum in ipso: ⁊ paucitate ipsorum.**

¶ Hic ponit signa sumpta ex dispositione colli ⁊ patet. ¶ Considerandum ꝙ collum potest esse grossum vel subtile vel sanum inter alia: similiter potest esse multum. i. longum ⁊ paruum. i. breue ⁊ sanum inter illa. Et ideo Auicē. bis dixit ⁊ sanitate.

¶ **Et similiter ex dispositione vue ⁊ duarum amigdalarum: ⁊ dentium.**

¶ Cōsiderādū ꝙ hoc dȝ referri ad statim dicta vt apparet de mēte Aui. infra illo cap̄. Significatio aūt oculi. ⁊ dicatur. Et simil̄r sic significamus dispōnes cerebri ex dispōne vue: simil̄r dico sicut ex collo p̄ multitudinē casus egritudinū in ipsis vel paucitatē. ¶ Circa omnia predicta considerandum ꝙ signa premissa sunt. 6. in genere quorum sufficientia potest haberi sic. Nam hec signa vel sumūtur ab occurrentibus ab extra: ⁊ sic quintū genus. Uel ab operationibus: ⁊ tunc vel ex sensibilibus: ⁊ est primum genus. Uel ex moralibus ⁊ est scd̄m genus. Uel motiuis ⁊ est tertiuȝ genus. Uel naturalibus: ⁊ est quartum. Uel in genere sumitur ex dispositione capitis: ⁊ est sextum genus. Qd̄ subdiuiditur: q̄ vel totius ⁊ est septimuȝ. Uel annexoꝝ circūstātiū ⁊ sunt in sūma q̄tuor vel q̄nque ⁊ possunt dici plura s̄m numerum annexoruȝ. Et aliter potest dicere: quia ista signa sumuntur vel a substantialiter inherentibus vel ab effectibus vel accidentibus al's vel a casibus ⁊ pȝ s̄m ꝙ Plusquācōmentator ponit in thegni.

¶ **Et ex dispositione virtutum ⁊ operationum in membris neruosis cōmunicantibus cerebro que sunt sicut matrix ⁊ stomachus ⁊ vesica.**

¶ Hic ponit signa sumpta ex membris cōmunicantibus. Et primo ostēdit ex quo illa signa sumuntur: ⁊ ex quibus membris. Secūdo ostendit diuersitateȝ que cadit in inuestigatione egritudinum per signa sumpta ex cōmunicationib⁹ mēbrorū. ibi (Significatio aūt.) ¶ Consideranduȝ ꝙ. A. cōnumerat membra a cerebro cōicantia. s. neruosa vt matrix ⁊c̃. Notāduȝ tamē ꝙ matrix non est sic neruosa vt stomachus: tamē habet similitudinem multaȝ in substantia sua cū neruis vt infra fen. 21. cap̄. 1. Si tamē eēt vehemētius cerebro cōicaret: vt ibi dixit. A. Secūdo. A. enumerat ex quo illa signa sumunt̃: q̄ ex virtutibus ⁊ operationibus: q̄ ex illis male vel bene habētib⁹ significaremus ex virtutibus quantuȝ ad bonitatē dispositionis actuū: ex op̄ōnibus quātuȝ ad nocumēta operationū.

¶ **Significatio autē s̄m cōmunitatem est s̄m duos modos. Unus eoruȝ est ex dispositione membri cōmunicantis cerebro in eo qd̄ accidit ⁊ s̄ȝ ꝙ accidit cerebro. Et secūdus est ex dispositione membri: cuius cōmunicatione cerebrum infirmatur: ⁊ inquirit qd̄ membrū sit ⁊ quid sit in ipso ⁊ quomodo peruenit ad cerebrum.**

¶ Hic ponit diuersitatē que cadit in hoc. Cōsiderādū ꝙ l̄ra potest dupl̄r exponi. Primo ꝙ in signis per cōitatē consideramus duo. s. dispositionem membri cui fit cōicatio vt cerebri: considerando in hac cōitate illud qd̄ cerebro accidit inquātuȝ sibi accidit: ⁊ hoc est qd̄ dicit. vnus eoꝝ est ex dispōne membri cōicantis cerebro. i. hac cōicatione. Cōsideramus dispositionē cerebri s̄m ꝙ dicit ⁊c̃. Aliud qd̄ consideramus est dispositio membri cōicantis inuestigādo qd̄ sit ⁊ que sit passio ⁊ quomodo peruenit a cerebro. i. ad cerebrū nocumētū vt littera exterior hȝ vel a cerebro. s. colligātia. Unde illud membruȝ cerebro cōicat: ⁊ hec duo considera in omni compassione. s. qua patitur cerebrum: ⁊ que est dispositio mēbri cui compatitur. Alio modo potest littera exponi: ꝓpter qd̄ cōsiderandum ꝙ dupliciter est passio vel cōicatio. Uno mō ꝙ cerebrum cōicat suā dispositionem membro: ⁊ disponit̃ dispositione cerebri s̄m ꝙ cerebro accidit: ⁊ hoc est qd̄ dixit ex dispositione membri cōicantis cerebro in eo. i. in ea dispositione que accidit cerebro s̄ȝ ꝙ accidit cerebro: q̄ primo accidit cerebro. Alio mō fit cōicatio a membro ad cerebrū ⁊ consideramus tunc membri dispōnē vt stomachi vesice ⁊c̃. ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ sensus est ⁊c̃. ⁊ quomodo peruenit a cerebro. i. ad cerebrum. vel a cerebro. s. illud membrum. vnde suam dispositionem cerebro cōmunicat: ⁊ hec expositio videtur ire ad mentem. A. infra s̄m duo capitula que facit de hoc.

¶ **Et ex istis q̄dē significationib⁹ significant̃ dispōnes que sunt p̄sentes: ⁊ ille que sunt future ⁊ nōdum sunt p̄sentes: sicut ex lōgitudine tristitie ⁊ horribilitatis significant̃ mel'ia ⁊ almutil ⁊ alcucub euenientes ex primo: ⁊ ex ira que intētionem nō hȝ epil'ia aut mel'ia aut mania: ⁊ ex risu absq̧ causa: congelatio aut amentia.**

¶ Hic ponit hoꝝ signoꝝ sufficiētiā vniu͛litatē vel vtilitatē: ⁊ dicit ꝙ significāt ⁊c̄. q. d. ꝙ sunt signa demōstratiua ⁊ ꝑnostica. ¶ Cōsiderādum ꝙ ſm Rasim tristitia est quādo qs cogitat cū dolore de re amissa: vt Rasis dicit. 17. cōti. cap̄. 1. de febre effimera ex tristitia. Hic tñ sumit̃ tristitia large ꝓ omni accidēte anime in quo cōtingit intus reuocare calidū: vt quasi ēt timor sit quedam tristitia horribilitas. i. pusillanimitas: homo eniȝ pusillanimus oīa horret. Ista aūt significāt meliaȝ: ⁊ est afoř. Hip. 6. particu. 23. afoř. Si timor ⁊ pusillanimitas multū tp̄s hn̄t melicuȝ hn̄tē perficiūt. ¶ Sȝ diceret aliqs que signa sunt ista de premissis. ¶ Dōm ꝙ sunt signa sumpta a virtutibꝰ moralibus: operatione eniȝ estimatiue accidit timor ⁊ tristitia ⁊ pusillanimitas: ita est de illis signis inquātuȝ ibi ꝯcurrit estimatio de ꝑuipensione. ¶ Diceret etiā quis quomō ista significant dispositionem p̄sentem vel futurā. ¶ Dōm ꝙ cum ista accidentia sunt intensa homo est actu melācholicus: cum autem non sunt intēsa ⁊ continuantur pronosticantur melācholiā. Almutil ⁊ alcucub sunt species melācholie de quibus infra.

Dubm 5m ¶ Dubitat̃. vtrū ex ira que nō hȝ intētionē. i. euidenteȝ cām significetur epilepsia. Videt̃ ꝙ nō: q2 qđ significat inflāmationē caloris nō significat epil'iam: q2 epil'ia est potius infrigidatio. fit enī a materia frigida: vt in cōmē. afoř. 45. 2e pti. Epilepticoꝝ iuuenibꝰ. Sȝ ira significat inflāmationē cuȝ sit feruor caloris siue sanguinis: vt Gal'. 1. de differētijs feb. cap̄. 5. ⁊ secūdo de regi. sanita. ¶ In ꝯrium A. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ loquit̃ de epil'ia cholerica: pōt enim a cholera fieri: vt cap̄ de epil'ia. ¶ Vel dōm ꝙ ira accipit̃ vno modo māliter pro feruore caloris circa cor: ⁊ hoc mō nō sumit̃ hic inq̄ntum ad hoc qđ dicit̃ ꝙ significat epil'iaȝ: lȝ sic posset sumi inquantum dr̄ ꝙ significat maniā. Alio mō sumit̃ ira magis formal'r ꝓ appetitu vindicte ex ꝑuipensione: ⁊ hec ira est duplex. Vna que hȝītentionē. i. veraȝ cām: q2 homo vere est ꝑuipensus: ⁊ de ista nō est sermo hic. Alia que nō hȝ intētionē: ⁊ de ista est sermo. Est enī talis ira qdaȝ appetitus offensionis ex qualibet re ⁊ quasi q̄libet res inspecta vel imaginata facit ei īdignationē: ⁊ ista ira significat epilepsiā vel mel'iaȝ vel maniā. Nā illa ira significat vehemētē in cerebro debilitatē vt quelibet causa īprimat: ex hac enim debilitate disponit̃ receptioni materierū flegmaticarū ⁊ melicaꝝ: vt paratꝰ sit epilepticꝰ siue apopleticus vel mel'icus fieri. ¶ Sȝ tu dices ita pōt recipere sanguinē ⁊ cholerā. ¶ Dōm ꝙ verū est. Vel aliter ꝙ cū tāta debilitate cerebri ⁊ vilitate animi: vt q̄libet res sit homini tediosa: nō ꝯtingit sanguinis dn̄ium vel colore. Ista enī faciūt audaciā ⁊ ꝯfidētiā. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ ira debilitādo cerebrū: ⁊ ēt eliquando humores flegmaticos mouet ꝑoxismū epil'icuȝ in hoībus ꝯsuetis habere epil'iaȝ: ⁊ iō ponit̃ in causis mouētibꝰ eā infra.

Dubm 6m ¶ Ex risu. Dubitat̃. vtrū ex risu possimus significare egritudineȝ in cerebro. Et vtrū cōgelationē vel amentiaȝ vel ēt mel'iaȝ. ¶ Arguit̃ primo ꝙ nō significet egritudinē: q2 illud qđ est signū letitie nō significat egritudinē: sed risus est hmōi. g ⁊c̄. Maior est nota: quia egritudo est qd tristabile: imo sunt quedaȝ egritudines qbus melius esset mori q̄ cū eis ducere vitam: vt. G. 5. de regi. sani. Minor est nota ad sensuȝ: ⁊ ex Isaac p̄ el'ntoꝝ. ¶ Secundo arguit̃ ꝙ nō significet ꝯgelationē vel amētiam. Illud qđ significat dn̄iuȝ sanguinis: nō significat cōgelationē vel amētiā: sed risus est hmōi. Maior est nota: q2 cōgelatio fit a frigido ⁊ sicco: vt in cōmento. 3. afoř. 2e parti. Somnus ⁊ vigilia vtraq̄ ⁊c̄. Amētia ēt fit a frigido: cum sit nocumētū estimatiue: vel alterius interioris virtutis: qđ nocumētū est ablatio vel diminutio. Ista aūt fiūt a frigido: vt in sequēti cap̄. Sanguis autē est calidus ⁊ hu. Minor est. A. infra capl'o de permixtione sensus. etiā Oribasius in cōm. 53. sup illo afoř. 6e particule. Desipientie cū risu. ¶ Tertio arguit̃ ꝙ nō significet melancholiā: qa si omnibus mel'icis cōicat tristitia: igit̃ risus non potest alicui inesse: cū risus sit gaudiū vel cū gaudio: sȝ oībus mel'icis cōmunicat tristitia: vt Gal'. 3. de interioribꝰ. 7. ca. ⁊ potest sumi ab. A. infra ca. de mel'ia. ¶ In ꝯriū Auic. hic: ⁊ ꝓbatur rōne. ¶ Primo ꝙ possit significare egritudinē. Illud qđ pōt cōiungi hoī stanti in via mortis ⁊ ꝓpe mortē pōt egritudinē significare. s. illā que occidit: sed risus est hmōi. Maior apparet: qa si hō sanus nō cōsueuit ridere: ⁊ mō ꝓpe mortē ridet: videt̃ ꝙ risus sit accn̄s illius egritudinis: accn̄s aūt signū est. Minor est nota: nā hō pōt mori ridēdo: vt sumit̃ li. quodaȝ de flōmia antique trāslationis: qui imponitur Gal'. vbi ponit̃ ꝙ si quedā vene flōmantur morit̃ hō cū risu. Item tres aurei croci īterficiūt letificādo: vt. 2. cañ. cap̄. de croco. Probatur ꝙ possit eē signū mel'ie vel amentie: qa si risus pōt ei cōiungi vt accn̄s: ergo pōt esse signū: sed ita est: vnde Hip. Desipiētie cū risu ⁊c̄. ¶ Amplius si sp̄ēs mel'ie sunt indeterminate ⁊ quasi infinite: ⁊ earū cause in varietatibꝰ imaginationuȝ sunt incognite: igitur ⁊ risus pōt coniungi alicui mel'ie vt suū accn̄s: ⁊ illa significare: sed ita est: ergo. Maior est nota: qa si sp̄ēs sunt īdeterminate ⁊ cause ignote. nō poteris mihi dicere quare plus iste mel'icus determiat se ad imaginandū se esse asinum: vel alius se eē regē: q̄ ꝙ iste non possit se determinare ad ridēdum: vt quasi cōtinuo rideat imaginās sic esse fiendū. Minor est nota. Primo q2 sp̄ēs melācholie sūt infinite per Gal'. 3. de iteriorib. 7. cap̄. Scđo q2 cause varietatum istarū in earum imaginationibꝰ sunt occulte: pȝ per Serap̄. p̄ sue practice. ca. 22. de mel'ia. ¶ In hac questione est primo responsio Alberti qui dicit ꝙ risus potest significare cōgelationem: qa significat dn̄ium sanguinis: sanguis autē sua multitudine potest extinguere ⁊ suffocare calidū nāle ⁊ ex hoc fit cōgelatio. ¶ Ista responsio est multipliciter vilis. Primo q2 non vadit ad medullā quesiti. Scđo qa male intelligit quid vult dicere cōgelatio: non enī sumit̃ hic congelatio pro morte siue dispōne propinqua morti inducta a sanguine suffocante: sed sumit̃ pro quadā cerebri passione: que cōgelatio vocat̃ ab auctoribꝰ: que quid sit dicet̃. ¶ Ad intellectū q̄siti opȝ tria videre. Primo qd sit risus. Scđo cuius virtutis sit accidens. Tertio q̄uō significet egritudinē. ¶ Propter primū sciēdum ꝙ de risu datur duplex diffinitio. Vna breuis. risus est ꝓpria passio hominis. Exponitur ab Isaac p̄mo elementoꝝ. Ratio huiꝰ est: qa dispositio hec inest omni homini ⁊ soli. s. risibilitas ⁊ semper in potentia risus: ergo est ꝓpria passio hominis: ⁊ quia ꝓpria passio sequitur rōnem forme: qua subiectū ab alio eēntialiter differt: opȝ ꝙ risus sequatur hoīem ratione sue forme qua est homo: hec aūt forma ſm veritatem est aīa intellectiua vel estimatiua ſm Auer. 3. de aīa. cōmēto. 6. sequitur ergo risus hoīem ratione intellectus: vel estimatiue siue cogitatiue ordinate ad intellectum. Intellectꝰ autē ad presens pōt habere respectū ad potentias aīe sensitiue appetitiuas: ⁊ cum ad istas determinatur intellectus sequuntur anime passiones siue dispōnes que dicunt̃ erubescentia ira ⁊ etiaȝ risus: vt colligit̃ ex. A. 6. de nālibus. particula p̄a. vltimo cap̄. Si aūt intellectus habeat respectū ad actum pure speculatiuū: non seq̄t̃ risus. Rō est. qa sicut apparebit risus cōsequitur gaudiū in rebus sensibilibus: vt Aui. de virtutibꝰ cordis. 5. cap̄. Gaudium aūt nō cōsequitur actū pure speculatiuum: vt Arist. ꝓblem. 33. 6. ꝓblemate.

¶ Sed ꝯ. qa quādo bene intelligimus letamur: ⁊ quādo nō possumus intelligere laboramꝰ ⁊ tristamur. ¶ Dōm ꝙ de actu pure speculatiuo qui est de rebꝰ non hn̄tibus bonum nec cām finalem non est delectatio siue gaudiū. ⁊ rō est: qa in gaudio opȝ ꝙ sit apprehēsio delectabilis sub rōne vtilis. ¶ Dico de gaudio ꝙ est delectatio virtutū intrinsecarū. s. estimatiue: vt Auic. de virtutibꝰ cordialibꝰ. 4. cap̄. Si igit̃ vere speculabilia vt mathematica non habēt fineȝ in illoꝝ apprehensione nō est gaudium. ¶ Ad ꝯriuȝ dōm dupl'r. Primo ꝙ si bene intelligētes gaudeamus nō est gaudiū hoc ex natura rei mouentis: qa nō est vtilis: sed ex hoc ꝙ intellectus assequitur suam perfectionem: ideo delectatio sequitur. ¶ Vel dōm ꝙ illud est: qa bene intelligendo estimamus nos eē bonos: ⁊ ideo gaudemus: sed nō potentes intelligere estimamus nos eē defectuosos: ⁊ ideo tristamur. Cuȝ igitur aīa rationalis cōparatur ad virtutes sensitiuas appetitiuas: qa ex tali apprehensione intellectus ⁊ sb apprehensiōe estimatiue sequit̃ gaudiuȝ aut tristitia vel rancor ⁊ similia: tūc sequit̃ risus. s. cuȝ est apprehensio gaudiosa. Ex quo appet ꝙ homo nō prius pōt ridere q̄ apprehendat res sub rōne delectabilis ⁊ boni: ⁊ ideo infantes solū cū vident vel audiūt ⁊ nōduȝ incipiūt apprehendere intētionem nō rident. Cū autē iā īcipiūt infantes aliquā intētionem boni concipere cū estimatiua: tūc incipiunt ridere vt pueri parui cū aspiciunt lumē ⁊ similia: aut audiunt voces quasdā. ⁊ qa hoc fieri incipit in. 40. diebꝰ vt experientia inuenit. Ideo risus īcipit in hoīe circa. 40. dies post ortum: vt Aui. in fen. 21. 2o cap̄. ⁊. 9. de aīalibus. ca. 5. ⁊ vlti. Apparet igit̃ ꝙ risus siue ridere est ꝓpria passio hoīs: ⁊ q̄uō est propria passio eius.

¶ Alia diffinitio datur de risu. Risus est motus sonorus mēbroruȝ spiritualiuȝ hoīs cū situatione partiuȝ faciei factus ꝓpter assecutionem eius qđ hō vult de gaudio ⁊ letitia. Ista diffinitio colligit̃ ex dictis Isaac in loco p̄allega. Hec diffinitio pōt declarari generaliter ex suo opposito. s. planctu qui est qdaȝ alius modus motus ꝓpter tristitiā. Spāliter declarat̃ hec diffinitio. Propter qđ sciēdum ꝙ in ea tāguntur q̄tuor cause. s. māl'is. s. subiectū cui cōparat̃ vt passio cū dicitur hoīs. Causa formalis qa est motꝰ qdā sonorus cū situatione partiū faciei. Causa efficiens gaudiū ⁊ letitia vel res gaudiosa. Cā finalis est explicatio assecutionis istiꝰ gaudij ⁊ letitie.

¶ Prosequendo igit̃ declarationē cause efficiētis risus dicemꝰ ꝙ causa efficiēs risus est duplex. Vna mediata. Alia īmediata. ¶ Cā īmediata lȝ nō explicet̃ in diffōne est modus motus factus in calore siue spiritu cordis ⁊ spiritualiū vel ip̄e calor motus. Hoc ꝓbat̃. Primo qa risus siue cachinus est qdaȝ motus: ergo habet motorē: qualitates autē mouentes sunt calor ⁊ frigus. sed nō frigus: signum qa non accidit nobis risus cū infrigidamur: etiā qa frigidū īmobilitat ⁊ quietat: vt Aui. p̄ libro fen p̄ma de virtutibus: ⁊ Aris. 13. de ꝓblematibus 5o ꝓblemate. ¶ Secūdo ꝓbatur. qa risus seq̄t̃

gaudiū

gaudiũ cum sit motus explicatiuus gaudij. Gaudiũ aũt per se calefacit ⁊ calorem mouet: ergo motus risus fit a calido mouente. ¶ Causa mediata est duplex. s. exequens motum istũ ⁊ imperans eum. Causa exequens est virtus motiua in lacertis motiuis circa partem pectoris: ⁊ vbicũq; moueantur: ⁊ ista causa vocatur mediata respectu caloris motiui qui calor est instrumẽtũ. Causa imperãs est appetitus sequens iudiciũ estimatiue affecte specie gaudiosa: ⁊ sic gaudiũ potest dici efficiens. ¶ Contra omnia predicta arguit. Primo cõtra id qd̃ dicebatur de plãctu. Nã ſm Isaac ibidem risibilitati nõ est oppositũ. ¶ Secundo tu. d. ꝙ talis motus fit a calore. ¶ Cõtra per Ari. ꝓblematũ. 35. s. problemate. qui dicit ꝙ fit risus infrigidatis nobis. Item diminuto calore fit risus vt in eo qui ꝓpter flobothomiã moritur ridendo. ¶ Tertio tu. d. ꝙ calor cordis ⁊ spiritualiũ est mouens ĩmediatum. Cõtra. ĩmo calor qui est in musculo est ille qui ĩmediate mouet musculos vt potest sumi. 2. colliget. cap̃. 15. ⁊. 8. physi. 43. cõmento. ¶ Quarto tu dices ꝙ risus fit ꝓpter assecutionem vel cõsecutionem eius qd̃ homo voluit vel vult de gaudio siue de re gaudiosa. Contra. qa natura siue voluntas volens aliquid debet mouere organa quibus volitũ ꝓsequatur: sed per musculos pectoris motos nõ ꝓsequitur rẽ gaudiosam: ergo motus ille non fit ꝓpter illã cõsecutionem. ¶ Quinto dicet quis non videtur ꝙ risus fiat ꝓpter assecutionem gaudij ĩmo tristitie: qa titillatus in subascellis ⁊ gratatus in pedibus ridet: ⁊ quasi tristans ĩdignat: signũ huius est qa fugit ⁊ retrahit ad se pedes: ergo risus nõ fit ꝓpter assecutionem gaudij. ¶ Amplius de rebus que nihil important ridemus: sicut hõ si labat in via: aut siqs nesciat ponere capuceũ aut induere vestem. ¶ Ad primũ dicendũ ꝙ sermo ille Isaac posset negari. Uel aliter qa risus nõ habet ꝓprie cõtrarium actiuũ sicut est calidum frigido: sed hꝫ oppositũ motũ qui est plãctus. ¶ Ad intellectũ sol'onis aliarũ instantiarum est cõsiderandum ꝙ risus est duplex. s. verus ⁊ fictus. Risus verus est ille qui hꝫ omnes predictas conditiones vel causas. Est enim motus ꝑdictus qa homo assequitur gaudiũ. Risus autẽ fictus est qui nõ hꝫ illas causas vel alterã illarũ. Fictus aũt risus est duplex. Unus cuius fictio ꝑncipaliter est ex parte anime. Aliꝰ cuius fictio est ex parte dispõnis corporis. Risus qdem ex parte anime fictus est cũ in hoĩe est dispositio aĩe qua dꝫ tristari. v. g. qa paruipẽsus vel percussus: ⁊ ipse ridet fingendo dispõnem silẽm ridenti ⁊ cõponit in anima deceptionẽ: ergo sonat cũ pectore ⁊ figurat faciem sicut ridens. Risus autẽ fictus ex parte dispõnis corporis est duplex. Unus ex pte dispõnis faciei solũ sicut in hoĩe q habet thetanũ in facie siue modũ spasmi in facie: vñ musculi faciei situantur vt in ridẽte: de quo loquit. A. fen. 2. ca. de thetano. vñ dicit. Et quãdoq; imaginat ꝙ ipse rideat ꝓpter extẽsionẽ lacertoꝝ faciei. Et loquit de eo 4° cañ. fen. 6. ca. de sebardion. sũma. 2. cap̃. 28. tra. 4. ⁊ de scorpionibꝰ. trac. 5. ca. 2. in fine. Alius est risus fictꝰ ex parte dispõnis corporis. s. ex pte motus sonori in pectore: ⁊ forsan cũ aliqua situatione partiũ faciei simile ridenti vere: ⁊ iste risus est ille qui fit in illo qui morit ex flõmia illarũ venarũ si verũ est. Risus etiam factus ex croco occidẽte: ⁊ risus etiã factꝰ in percussionibus circa diaphragma: qdam enim in bello ꝑcussi circa illa loca riserũt: vt Ari. ponit. 3. de partibꝰ aĩalium. cap̃. 17. al's cap̃. 10. de diazomate. i. diaphragmate. Neq; est istud mirabile maius q̃ ꝙ caput abscisũ loquat vt fabulat vel scribit Homerus ſm ꝙ Arist. dicit. Talis etiam modi est risus factus in titillatione circa ascellas ⁊ gratatione pedũ. ¶ Dicemus enĩ ꝙ ex oĩbus dictis causis vt flõmia croco percussiõe circa diaphragma ⁊ gratatione pedũ fit qdam motus in calore circa ꝑtes cordis qui calor motꝰ mouet lacertos pectoris motu sonoro: qui motus vĩ eẽ risus: ⁊ tamẽ nõ est verus risus. ¶ Sꝫ tu. d. quare ista mouẽt calorẽ spũaliũ tali motu. ¶ Dõm ꝙ nõ est alia cã nisi qꝛ sunt hmõi. Uñ. G. de motibꝰ liquidis. cap̃. 9. Nõ video aliqd ad cognoscẽdum cãm ꝓpter quã si tangunt loca subascellarũ mouent motu velut cũ aliqd vĩ risibile. Nõ igit vidit. G. aliã cãm ꝑꝑ quã nisi ꝙ ille motor est talis nature vel virtutis. Nec est mirabilior rñsio ista q̃ illa quã dat Auer. colliget 3°. c. 4. siue penul. s. quare sanguis facit letitiã: qꝛ est talis nature vel virtutis. Res ergo ꝑdicte lꝫ sint male ⁊ cõtristatiue. s. flobothomia occidẽs ⁊ crocus ⁊ ꝑcussio: tñ nõ est incõueniens ꝙ ad eas sequat motus in calore faciẽs motũ lacertoꝝ similẽ motui risus naturalis vt fingat ex hoc illum risum verũ ⁊ nãlem: cũ tñ non sit: ⁊ hoc nos videmus in exẽplo. virtus enim volitiua naturaliter disposita: ⁊ ẽt motiua volẽs capere aliqd cõstringit manũ: ⁊ spasmus ẽt constringit manũ. ¶ Cõsiderandũ tñ ꝙ lꝫ risus a croco et risus a titillatione sint reducti in risus fictos ꝓpter dispõnẽ corporalem in musculis pectoris ꝓuenientem a mõ motus caloris in partibꝰ pectoris cõsimili risu nãli: tamẽ alia poterit eis cã assignari vt dicet. ¶ Ex his dictis ad scd̃aꝫ instãtiã dico ꝙ risus verus fit a calore mouẽte. ¶ Ad ar. dõꝫ ꝙ forsan illud dcm̃ debꝫ referri ad sternutationẽm: de qua ibi loquitur. s. ꝙ fit a frigiditate lꝫ ẽt possit a calore fieri. Uel aliter ꝙ loquitur. s. de risu ficto ⁊ nõ vero. Ut dicẽdũ infrigidatus. i. remissus motus tali motu põt facere risum: ⁊ ideo põt dici: risus omnis nõ fit a calore aucto: sed fit risus a tali modo motus in calore. ¶ Ad illud qd̃ dicitur de mortuo per flobothomiam dicendum ꝙ ille risus non est verus: vel etiã ꝙ lꝫ calor minuatur in corde: ille tamẽ tãtus qui est habet talem modũ motus ꝙ taliter mouet lacertos pectoris ꝙ videtur ridere. ¶ Ad 3ᵐ dicendũ ꝙ totum calorem qui est circa cor ⁊ in musculo ego voco vnũ motorem corporeum ⁊ ĩmediatum ⁊ est motor motus respectu aĩe qui est motor non motus per se. Si autẽ tu vis distinguere hoc calidũ in ptẽ circa cor ⁊ in ptẽ in ip̃o musculo nõ curo ad pñs.

¶ Propter sol'onẽ quarte instãtie: est sciendũ ꝙ in app̃hẽsione rei gaudiose insurgit duplex appetitus. Unus ad ꝓsequẽdũ illaꝫ. Aliꝰ ad explicãdũ illã executionẽ gaudij de re percepta gaudiosa. v. g. video amicũ a longe venire ⁊ delector ⁊ gaudeo: hic statim surgit duplex appetitus. Unus qui precepit esse persequẽdũ ⁊ acceptãdum: ⁊ iste mouet pedes ⁊ manus ad ambulandum ⁊ amplexãdũ eum. Alius appetitus surgit ad manifestandũ gaudiũ de tali amico viso: ⁊ talis appetitus mouet lacertos pectoris ⁊ faciei in signũ talis gaudij: ⁊ tunc homo ridet. Risus ergo est dispositio sequens tale gaudium: ⁊ videtur ꝙ quasi quadam naturali sequela ad q̃dã gaudiosa statim cum sunt apprehensa risus sequatur: ⁊ intantũ ꝙ illis in anima remanentibus nõ possumus continere risum.

¶ Propter solutionem quinte cõsiderandum ꝙ lꝫ verus risus non fiat nisi ꝓpter assecutionẽ eius qd̃ homo vult de gaudio: nõ tamẽ oẽs res sunt omnibꝰ equal'r gaudiose: sicut nec equal'r tristes. Uidemus enim quosdã hoĩes de paruissimo timere ⁊ cõtristari: ĩmo de non timendo nec tristabili. ⁊ hoc est: qa habẽt spiritus paucissimos ⁊ tenebrosos. Et quosdã videmus non timẽtes a multũ terribilibus: vt hñtes multos spiritus ⁊ calidos. Ita ẽt de gaudio: homines enĩ habentes spiritus multos ⁊ mobiles ⁊ lucidos gaudent de re parua ⁊ ridẽt vt dicant sine causa ridere: cũ tamẽ nõ sit sine causa: vt Aui. de virtutibus cordialibꝰ. cap̃. 5. Et ideo pueri multũ rident: sed homines habẽtes spiritus paucos ⁊ obscuros nõ letãtur etiam de re multũ gaudiosa: ⁊ sic non rident vt senes ⁊ mel'ici. Et qꝛ apti ad pĥiam habent spiritus subtiles ⁊ claros ⁊ lucidos: ideo eorũ facies debet esse in forma alacri. Unde Rasis 2° Alman. cap̃. 51. loquens de homine apto ad pĥiam dicit. Eius intuitus ridenti vel gaudẽti similis inuenit: q̃uis hic sermo videatur cõtrarius ſmoni Aristo. ꝓble. 30. ꝓble. p̊. qd̃ mõ non curamus soluere. ¶ Cõsiderandũ tñ ꝙ lꝫ ista sit facies phi: nõ. tamẽ semꝑ dꝫ ꝓrũpere in risum grandẽ: qa vt sumit in ꝓhemio physicoꝝ. Phus dꝫ scire moderare passiones animi. s. gaudij ⁊ tristitie ⁊ alioꝝ: ⁊ sic ẽt risum. Et ideo dicunt ꝙ risus abũdat in ore stultoꝝ. ¶ Ex his ergo ad instantiã cũ dicit nõ semper ridemus ꝓpter assecutionem gaudij ĩmo tristitie vt in titillatione. ¶ Dõm ꝙ ille res nõ sunt simpliciter gaudiose: sunt tñ huic vt in hñte spiritus dispositos ad gaudium vel ad talem modũ motus: ⁊ ideo nõ quilibet titillatꝰ vl' gratatus ridet: ĩmo quidã nõ curant. Ex qbus apparet ista cã: ꝑꝑ quã sumptio croci facit ridere vero risu lꝫ occidat. Nam sicut ex potu multi vini ⁊ boni multiplicat multus calor: ⁊ spiritus circa cor: q spiritus est motiuus ⁊ agitatiuus: vnde inducit talem motũ in musculis pectoris ⁊ disponit ꝙ a parua causa rideat: ita ex croco poterit multiplicari multus spiritus motiuus in spiritualibus: vnde faciet talẽ delitiam ⁊ talem motũ post quã delitiã tẽdũt ad mortem: nec est incõueniens hoc. qdam enim moriunt ex gaudio: ⁊ sic quidam poterant mori ꝑcedente gaudio facto ex intrinseca q̃daꝫ delitia inducta ex motu caloris vel ex pauca re extrĩseca. Et si nõ videtur gaudiosa: tamẽ ad illud disponit dispositio spũs ⁊ caloris. Et ego vidi mulierẽ in feb. cõtinua post partũ retentis menstruis mori cũ risu multo paruꝫ ante mortẽ: sororẽ dñi Hugolini de Perusio. ¶ Sed tu dices ſm hoc qlibet vini potator deberet esse ridiculosus: cũ tñ quidam sint plorantes cum inebriant: ⁊ quidaꝫ sunt ridentes: vt Arist. 30. ꝓble. ꝓble. p̊. ¶ Dicendum ꝙ potator in quo ex vino fit multus spiritus mobilis ⁊ clarus est aptus ad risũ. Et hoc est ꝓpter tres dictas causas. Prĩo qa multus calor sparsus in spiritualibus mẽbris potest inducere quãdam letitiam vel delitiam: vnde sequit risus. Secũdo qa disponit ad delitiaꝫ ab exterioribus rebꝰ: in quibus tamẽ non est vera delitia siue delectatio. Tertio qa talis calor põt causare similem motũ in lacertis pectoris: tamẽ si vtentes vino quidã plorant: hoc est qꝛ vinũ est nigrũ: vel alterius male qualitatis generans spiritus malos: vel qa vinũ mouet aliquos melancholicos humores. ¶ Apparet etiam ex predictis quomodo risus a titillatione potest reduci ad verum risum factum ex gaudij assecutione. Nam ex tali tactu fit quedam delitia: que sequitur in consecutione ad talem motum siue tactum: ex qua delitia sequitur talis motus explicatiuus assecuti gaudij: ⁊ qa

homo magis mouetur ab alio ꝙ̄ a se: ⁊ cum maiori fallacia ⁊ minori preuisione: ideo homo ex tali tactu circa ascellas ⁊ pedes magis titillatur ⁊ delitiatur ab alio ꝙ̄ a se: vt Arist. proble. 35. 8. ꝓble. Risus ergo in tali titillatione est verus risus sequens assecutionē gaudij. ¶ Sed tu. d. in tali titillatione ⁊ fricatiōe est tristitia. ⁋ Dicendum ꝙ alique delitie sunt que habent tristitias secum coniunctas: sicut apparet in pueris cum primo coire incipiunt: ⁊ ita in titillatione: ⁊ ideo nolunt homines titillari. Est igitur ibi risus rōne delectationis. ¶ Ad vltimaꝫ instantiam dicendum ꝙ illi mot⁹ lapsus hominum habent inducere hos motus in nobis: vt potest sumi in. 28. particula proble. in fine. ⁋ Dicendū tamen ꝙ in lapsibus hominum ⁊ in actibus huiusmodi: cuꝫ nescit homo se induere ⁊c̄. surgit in nobis quoddam gaudium: qa estimamus nos esse meliores illo ⁊ ꝙ nos nō faceremus ita: ⁊ ex hoc gaudio fit risus: ⁊ ideo si in lapsu homo frangeret sibi caput non rideremus: imo compateremur sibi: qa natura nostra compassiua est: vt Arist. proble. 7. 6. proble. Unde. 4. de interioribus. ponit Gal'. 2. cap̄. ꝙ quidaꝫ ridebant de eo qui proijciebat vasa per fenestram. Sed quando ꝓiecit vnum puerum: eiecto risu puerum fractum acceperunt: et hoc q̄2 compassi sunt. ⁊ qui nō compatitur in istis est crudelis homo. ⁋ Sed tu. d. nos ridemus dum ioculatores faciunt quosdaꝫ ludos vbi non credimus nos illis esse meliores: sed peiores ⁊ nesciremus illos facere. ⁋ Dicendum ꝙ non est alia causa risus: nisi qa illa sunt iocosa ⁊ gaudiosa. Ex predictis igitur apparet quid sit risus: ⁊ erat primum querenduꝫ. ¶ Secūdo expedit declarare cui⁹ virtutis sit accidens. ⁋ Uidetur ꝙ tactiue: qa Aristo. 3. de partib⁹ animalium. cap̄. 17. al's. 10. dicit ꝙ risus est titillatio: sꝫ titillare est circa tactum proprie titillicorum siue ascellarum. ⁋ Secundo videtur ꝙ omnis sensus: q̄2 risus fit propter delitiā: sed in omni sensu fit delitia: vt. 4. de accidenti ⁊ morbo. ca. 6. ⁋ Dicendum igitur ꝙ risus non est accidens vnius virtutis sed plurium virtutum et in operationibus plurium virtutum reducitur. Nam inquantum est ibi motus lacertorum est accidens virtutis motiue. Inquātuꝫ autem est ibi appetitus consequens apprehensionem rei delectabilis siue gaudiose: qui appetitus cōsequens imperat lacertos moueri: est accidēs virtutis estimatiue: cuius est appetere ⁊ imperare. Inquantum autem ibi concurrunt sensationes vel per visum vel per auditum vel per tactum vel huiusmodi: in q̄bus sensationibus cadere potest delitia: risus potest reduci ad has virtutes sicut ad principia inchoatiua. Inquantum autem ibi est mot⁹ spiritus cordis reduci potest ad vitalem virtutem. ⁋ Hic tamen esset dubium. vtrum delitia sensus particularis. v̄. g. tactus possit facere risum: vel esse causa: ad quā sequatur risus sine iudicio estimatiue. ⁋ Et credo ꝙ verissimus risus ⁊ perfectus non sit a pura delitia sensus ⁊ tactus: qa oportet concurrere appetitum siue voluntatem imperantem motum lacertorum pectoris. hoc aūt fit post iudicium estimatiue. ¶ Ad contraria dicenduꝫ. Primo ad Ari. ꝙ ibi diminute notificat risum. Uel dicendum ꝙ per titillationē intelligit motum pectoris. ⁋ Ad secūdum dicendum ꝙ inquantum risus potest sequi delitiam omnis sensus potest reduci in sui principio initiatiuo in actionem omnis sensus. ⁋ Tertio expedit d̄clarare: an risus significare possit egritudines: ⁊ quas.

¶ Ad huius intellectum cōsidera ꝙ sicut potest ex dictis colligi risus est duplex. Unus est naturalis distinctus contra īnaturalem: qa nullam causam preternaturalem vel īnaturalē habet: ⁊ iste est qui fit in homine bene disposito a causa vere gaudiosa: de qua estimatiua iudicat ꝙ sit talis: sicut ridere de ludis de aduentu amici ⁊ acquisitione pecunie ⁊ intuitu celi: qa letitiam īducit: vt. A. de cordialibus. 5. ca. Alius est risus īnaturalis: qui causas īnaturales habet: ⁊ iste est multorum graduum ⁊ modorum ꝫm diuersitatē mouentiū causarum: vt risus factus ex percussione. risus prope mortem ex croco. risus frenetici: de quo. A. infra cap̄. de carabito. ⁊ risus mel'ici: de quo Aui. in ca. de mel'ia. ⁊ in cōmē. afoꝛ. 53. 6. p̄ti. De sipientie cū risu. ⁋ Et ꝯsidera ꝙ aliud est dicē risuꝫ nālē ⁊ īnālē: ⁊ aliud est dicē risuꝫ veꝝ ⁊ non veꝝ. Nam ꝫm quēdā modū dicendi supra risus a croco preueniens mortem est īnaturalis: ⁊ tamē potest dici verus risus. Dico ergo ꝙ risus naturalis hñs causas naturales ⁊ cōuenientes supradictas non significat egritudinē. Rō est: qa significat bonā spirituum dispōnem ⁊ bonū iudicium: ꝫ non significat morbū. Dico tamē ꝙ risus īnaturalis pōt significare morbū qđ declaro de risu vero ⁊ ficto. Primo de risu vero. s. cū quo ē assecutio gaudij. Nā si causa talis risus pōt cōiūgi cause faciēti vel potēti facere morbū: īmo mortē talis risus pōt morbū demōstrare vel ꝓnosticari vel ēt mortē ꝓnuntiari: sed sic est: nā gaudiū pōt in aliquo esse ex spirituū dispōne ⁊ motu: vt in sumēte crocū ⁊ habente melācholiaꝫ sanguineā: ⁊ tamē talis dispositio spiritus ⁊ humoꝝ stat cum morbo ⁊ pōt sequi mors. ⁋ Sꝫ tu. d. q̄ūo potest iste risus dici verus: cū gaudiū ad qđ cōsequit̄ nō sit verū. gaudiū eniꝫ melācholici ⁊ frenetici nō est verū. ⁋ Dōꝫ dupl'r. Primo ꝙ ꝫꝫ vnā viam supra isti risus nō sunt veri sed ficti. Scđo dōm ꝙ ꝫm aliam viā possunt dici veri: nō simpl'r sicut est nālis risus: sed respectu risus facti ꝑꝑ corporis dispōnē: vt ꝓpter thetanū. ibi enī est simpl'r formatio musculoꝝ faciei: nec talis formatio tūc sequit̄ ad aliqđ gaudiū verū vel nō verū: sed fit solo thetano. Declarat̄ scđo de risu ficto vel facto a thetano: qa significat thetanuꝫ. ⁋ Ex q̄bus apparet expositio ter. Aui. s. q̄ūo risus sine cā significat cōgelationeꝫ. Cōgelatio enī accipitur dupl'r. Uno modo pro passione cerebri in qua stat hō oculis apertis ⁊ non sentit nec mouet̄: sed remanet in figura in qua inuenit eū passio. De qua loquit̄ Serap̄. in trac. p̊. 18. ca. ⁊. H. in cōmē. afoꝛ. 3. 2ᵉ parti. Somnus ⁊ vigilia. ⁊ de hac congelatione nō est sermo hic. Alio mō sumit̄ cōgelatio pro thetano: sic̄ sumit Rasis p̊ ꝯtinen. 7. ca. cū dicit. thetanus. i. congelatio. est aliq̄ distensio ex cōgelatione: ⁊ isto mō sumit̄ hic cōgelatio. Risus igit̄ sine cā. i. risus fictus ⁊ nō verus significat cōgelationē. i. thetanuꝫ: qa est accidens in eo: vt infra fen. 2. cap̄. de thetano. Appet etiam q̄ūo significat amentiā: qa amētia est dispō sil'is amentie infantuli: vt infra. A. Sicut igit̄ infantes sine causa vere delectabili ridēt: ita amētes. Possem⁹ tñ p amētiā ītelligē mel'iam cū qua fit risus. ¶ Ex his ad rōnes. Ad primā dōm ꝙ letitia potest cōiungi cuꝫ cā morbi ⁊ morbo: non igit̄ homo letat̄ de morbo: sed causa aliq̄ morbo coniuncta facit eū letari apparenter. ¶ Ad scđam dōm ꝙ aliter sumitur hic congelatio. De amentia v̊o apparuit q̄d dicēduꝫ. ¶ Ad tertiā rūdebit̄ in ꝓpria qōne infra cap'o de melācholia.

¶ De qualitate significationum vniuersaliū operationum cerebri. Cap. 5ᵐ.

Significatio quideꝫ assumpta ex genere operationum cum sunt sane adiuuat ad significandum cerebri salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso.

¶ Superius. A. enumerauit genera signoꝝ siue principia: q̄b⁹ ꝑuenimus ad cognitionē dispōnū cerebri. Hic ex illis signis docet cognoscere dispōnes cerebri dando modū significādi per eas. ⁊ hoc est qđ in rubrica dicit. De qualitate. i. mō significationis haꝝ significationū. Et p̊ ex vnoquoq; predictoꝝ generū docet significare supra cerebri dispōnem. Scđo vnāquāq; dispōneꝫ cerebri docet ex illis cognoscere: ⁊ istud est illud ad qđ vltimo ꝑuenit̄: distinguēdo signa per capitula: ⁊ postea dispōnes per capitula. ⁊ hoc est qđ. A. intēdit ꝫm dispōnes cerebri ⁊ distinctionē ⁊c̄. Donec ꝑueniam⁹ ad vltimam dispōnē. i. ad vnāquāq; dispōnē cerebri cognoscendam: vel distinctioneꝫ. s. signoruꝫ. 2ᵃ ibi (Cerebrum in sua compositione equale.) ⁋ Prima in duas. Prīo docet significare per signa sumpta ex capite ⁊ ortis ab eo. Scđo docet significare per signa sumpta a mēbris cōicantib⁹: vel per signa sumpta ꝫm modū cōitatis. ibi (Cū mēbra cerebro cōicantia.) ⁋ Prima in. d. Primo docet significare per signa sumpta ab operatiōib⁹ cerebri. Scđo per alia signa. ibi (Signa aūt assumpta.) Prima in. d. Prīo in gñali docet significare per signa sumpta ab opōnib⁹. Scđo in spāli mag̃ per vnūquodq; genus operationum. ibi (Has enī operatiōes.) ⁋ Prima in duas. Primo p̄mittit generalē modū significandi ex opōnibus. Secundo declarat. ibi (Lesiones autem.) Patet.

¶ Dubitatur p̄mo: an illud dictū sit generale ad omnes cerebri operationes. s. aīales ⁊ nāles. ⁋ Dōm ꝙ sic: qđ appet ex. A. qui absolute dixit. operationum cerebri. Et etiā de nālibus virtutib⁹ verificatur hoc iudiciū. s. ꝙ si sunt lese cerebrū est lesum: ⁊ ꝙ corruptio operationū nālium significat calorem: vt apparet fen. 13. ⁊. 14. H ergo capitulum est generale ad tria alia cap'a statim sequentia. Dubᵐ 1ᵐ

¶ Dubitat̄ 2ᵒ de mō loquēdi. in signis eniꝫ sanitatis significāde dixit (adiuuat) sed in signis egritudinis dixit (significant.) ⁋ Dicēduꝫ vno modo ꝙ nō refert hic aliq̄d modus loquēdi. omne enī membrū: cuius opatio perficit̄ est sanū: vt Auic. p̊ lib. fen. 2. doc. 3ᵃ. p̄mo illo cap̊. Accidentia ⁊ significatiōes. ¶ Uel dōm ꝙ sanitas in partiali virtute nō denoīat subiectum totū sanū: ⁊ ideo sanitas vnius generis operationum non signat sanitateꝫ: sed iuuat ad signandū: ⁊ ideo signatio ex genere operationum. s. vno. cum sunt sane. s. in illo genere iuuat ⁊c̄. Partialis tamen egritudo denominat totum subiectum egrum vel neutrum: ⁊ ideo lesio vnius generis operationū significat egritudineꝫ large sumēdo ⁊ pro neutralitate. Ista tamen dicta sunt discussa in scientia thegni de corporibus. Dubᵐ 2ᵐ

¶ Lesiones autem operationum quemadmoduꝫ exposuimus sunt tres: que sunt debilitas ⁊ mutatio ⁊ ꝑmutatio deinde destructio.

¶ Hic declarat qđ dixit ⁊ patet in littera. Possumus tamen eā diuidere.

uidere. Quia primo ponit diuisionem operationum lesarum. Secundo docet significare. ibi (Et sermo quidem.)

Dub^m 3^m ¶ Dubitat͂ qa videt͂ Aui. diminutus. Actio eni͂ ledit͂ qn͂qз: qa intendit͂ vt vehemẽs appetitus. ⁋ Dõm ꝙ actio tripl'r leditur ẜm ꝙ in ea tria ꝯsideram᷒. ꝑ entitatẽ ⁊ huic opponit͂ ablatio: formã ⁊ huic opponit͂ corruptio: quãtitatẽ ⁊ huic opponit͂ diminutio. ⁋ Ad contrariũ dõm. Uno mõ vt dixi fen 3ª huius 2º cap̃. Uel dõm ꝙ r edu citur ad corruptionẽ. Unde Aui. dixit duo. mutatio quãtũ ad itensionẽ: ⁊ permutatio quãtũ ad corruptionẽ. Uel dõm: vt al's dixi: ꝙ ista diuisio est generalis: qa omni virtuti. ⁊ hoc intellexit Auer. in theorica canticoꝝ. trac. de accñtib᷒. 2. cõ. Sз si poneret͂ nocum̃tũ additiõis nõ cõpeteret oĩ virtuti. Sũt eni͂ quedã quaꝝ act᷒ additi sũt magis ẜm nãз: vt appet de visiua virtute: vt infra fen 3ª.

¶ Et sermo quidem vniu'lis in significationibus operationum est: ꝙ ipsarum diminutio ⁊ destructio fiũt ꝑpter frigus: ⁊ grossitiem spiritus ex humiditate: ⁊ non fiunt ex caliditate nisi magnificetur: ⁊ perueniat ad h': vt deijciat virtutem. permutatio autẽ ⁊ que motui cõparantur fiunt ex caliditate: ⁊ fiunt ex siccitate.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat͂. vtrũ diminutio ⁊ destructio opationum fiãt a frigido ⁊ humido vel humido: ⁊ corruptio a calido ⁊ a sicco vel cal'o ⁊ sicco. Et sic iste cõplexiones significent͂ ab eis. ¶ Uidet͂ ꝙ nõ: qa acetosatio cibi in stomacho est corruptio opõnis: ⁊ est a frigido: vt ĩfra fen. 13. c. de signis dispõnum stomachi. ¶ Amplius generatio sanguinis aquosi in hydropico est corruptio opatiõis: ⁊ fit a frido: vt infra fen. 14. Amplius ablatio digestionis põt fieri a calido: oĩs. n. ĩmoderata qualitas destruit actum ꝓprie virtutis: vt in cõmento afor̃. 2ª ptic. afor̃. 20. Quibuscũqз iuuenibus. ¶ In oppo^m Auicẽ. hic ⁊ infra fen. 13. ⁊. 14. ⁋ Dõm ꝙ frigiditas ⁊ humiditas faciũt diminutionẽ ⁊ ablationẽ: calor ⁊ siccitas corruptionẽ. Rõ est quam A. format in l'ra. Lesiones opationũ cõparate quieti ⁊ ĩmobilitati fiũt a frigido ⁊ humido. lesiones aũt cõparate motui fiũt a cal'o et sicco: sed ablatio ⁊ diminutio cõparant͂ quieti ⁊ ĩmobilitati: corruptio aũt cõparat͂ motui: ergo ⁊c̃. Maior est nota: qa frigidũ habз quietare ⁊ ĩmobilitare: vt Aui. ꝑ lib. fen ꝑma de virtutib᷒: ⁊ in seq. ca. humidũ etiã quietat ⁊ ĩmobilitat ĩgrossando spũs ⁊ hebetando calorẽ: lз ẜm aliã viã humidũ mobilitet faciendo fluxibile ⁊ interminatũ: qũo loquit͂. A. de virtutib᷒ cordialib᷒. 5. cap̃. Et h'. A. dixit. ⁊ grossitudinẽ spũs ex humiditate. calidũ aũt motiuũ ⁊ simil'r siccuз exacuendo calidũ. Sз minor ꝓpositio est nota. Tñ subtili᷒ ⁊ aliter dictũ est a me fen. 13. ca. de egritudinib᷒ stomachi. vbi est decl'atuз ꝙ cũ actio vt actio saluat͂ vel intẽdit͂ ⁊ forma siue ꝓportio ꝑmutat͂: tũc dr̃ corruptio actionis: vt cũ cibus in stõcho cõuertit͂ in fumũ: saluat͂ enim ĩmo forsan intẽdit͂ trãsmutatio: sed forma ⁊ proportio remouet͂: ⁊ cum actio ex toto remouet͂: ⁊ per ꝯñs ꝓportio vocat͂ ablatio. Cũ aũt ẜm eã partẽ ẜm quã diminuit͂ actio: ẜm illaз etiã diminuit͂ ꝓportio: vocatur diminutio actionis. Et declaratũ est ibi ꝙ frigidũ vel aufert ex toto actionẽ vel diminuit. caliduз ãt qa mouens saluat actionẽ: sed per distẽperiẽ nõ saluat formã: ⁊ iõ facit actionis corruptionẽ. Et credo ẽt ꝙ. A. hoc hic ĩtelligit subtiliter speculãdo. Et qa calidũ per viã resol'onis ⁊ ꝓductiõis ad frigus ⁊ casum virtutis põt ĩmobilitare ⁊ quietare: ⁊ vt sic actioneз ex toto remouere aut diminuere: ideo calidũ põt eẽ causa diminutionis vel ablatiõis actiõis. ⁊ hoc dixit. A. nisi magnificet͂ ⁊ perueniat ad hoc ꝙ diminuat vel deijciat. ¶ Ad ꝑrium dõm ꝑ ẜm q̃sdã ꝙ hic est sermo de animalib᷒ actionibus. ⁋ Uel dõm ꝙ verificat͂ vtplurimuз ⁊ non semper: vt in sequenti cap̃. Potest enim quandoqз frigidum corrũpere actionem ⁊ calidum põt auferre ⁊ diminuere vt apparet ex argumentis. ⁋ Tertio possumus dicere ꝙ frigidũ per se ⁊ directe aufert vel diminuit operationem: ⁊ ideo stomachus frigidus directe non faciet chilum vel faciet chilum crudũ: simil'r epar frigiduз de sanguine. Q' aũt chilus crudus habeat formam acetositatis non est directe ex actione stomachi: sed idirecte. Sil'r etiaз ꝙ epar faciat sanguinem corruptum: ⁊ hic eẽt locus speculationis. ¶ Ad aliã apparet solutio ex iam dictis.

¶ De significationibus sumptis ex operationib᷒ aialibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis ⁊c̃. Cap̃. 6^m.

H As operatiões ingreditur lesio ẜm ꝙ cognoscitur destructionis aut debilitatis aut ꝑmutationis. v̑. g. in sensibus qdem ⁊ incipiamus a visu: qm̃ visuз ingredit͂ lesio aut vt destruatur: aut debilitetur: aut vt in ipso ꝑmutatio fiat ⁊ mutet͂ a cursu nãli ⁊ imaginet͂ qđ nõ ĩuenit͂ exterius sicut phãtasie ⁊ cynices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua.

¶ Superius. A. posuit generalem modum significandi per significationes que sunt sumpte ab operationib᷒. Hic docet significare per sumpta signa ab vnoquoqз genere operationuз. Et primo animaliuз. Secũdo nãlium. ibi (Significationes autẽ accepte ex gñe operationũ naturaliũ.) ⁋ Pria in duas. Prio determinat de significationib᷒ sumptis ex operationibus aialibus sensibilibus ⁊ moralibus ⁊ ex somnijs. Secũdo de significationib᷒ sumptis ex operationibus motiuis. ibi (Significationũ autẽ assumptaꝝ.) ⁋ Pria in tres. Primo determinat de significationib᷒ sumptis ex operationib᷒ animalibus sensitiuis. Secũdo ex moralibus. Tertio ex somnijs: qa continentur in summa moraliuз. 2ª ibi (Et de operationibus v̑o moralibus.) 3ª ibi (Et significatio dispositioneз somniorum.) ⁋ Prima in duas. Prio docet significare ex vnaquaqз operatione cuiusqз sensus particularis. Secundo ponit quosdam canones cões de operationib᷒ ⁊ significationib᷒ horũ sensuuз particularium. ibi (Et sensus quidẽ cõicat.) ⁋ Prima in quinqз sic qnqз sunt particulares sensus: ex quoruз operatione docet significare. Primo ergo ex operatione visus. Secũdo auditus. ibi (Et in auditu.) Tertio odoratus. ibi (Qđ autem fit in odoratu.) Quarto gustus. ibi (Gustus auteз.) Quinto tactus. ibidẽ. (Gustus aũt.) ⁋ Prima in tres. Prio reassumit generalẽ diuisionẽ lesiõis operationũ. Secundo applicat ad visum. ibi (Uerbi gr̃a ⁊ in sensibus incipiamus.) Tertio docet significare. ibi (Ex his eni͂.) ¶ Consideranduз ꝙ in rubrica quidã habent. ⁊ moralibus. ⁊ tunc ista rubrica est cõmunis sequenti ca. Uel forsan virtutes morales. possunt dici morales. i. motiue: qa motuз imperãtes. ¶ Consideranduз ꝙ somnia non fuerunt superius explicata in numero signoruз: fuit tñ explicatus somnus in cuius tẽpore fit somniũ. Sil'r explicando virtutes morales dabantur intelligi somnia: qa sunt opationes virtutuз apprehẽsiuarũ intrinsecarũ: que sunt morales: ⁊ ideo Auer. in cõmẽto de somno ⁊ vigilia attribuit somnia imaginatiue que est de virtutib᷒ moralibus: vt dicit. A. ⁊ ideo dixit ⁊ somnia cõtinent͂ in summa moraliuз. ¶ Considerãdũ has operationes. s. aiales. ex quo apparet ꝙ capitulũ suprapositũ est generale ad aiales ⁊ nãles. Si enim fuisset solũ generale ad aiales virtutes: frustra repetijsset hic diuisionẽ lesionis operationũ cũ ĩmediate posuerit capitulũ. Et dicit. Et destructionis. i. ablationis. Debilitatis. i. diminutionis. Permutationis. i. corruptionis ẜm vocabula Gal'.

¶ Uerbi gratia in sensibus. Hic applicat ad visum ⁊ patet. Hic qdam querũt an res in oculo stans possit videri. De qua prolixe est dictum fen tertia. c. de imaginationibus.

¶ Ex his enim nocumentis cum non sunt ꝓpria oculo: significatur lesio in cerebro.

¶ Hic docet sig̃re. Et ꝑ in gñali. Scđo in spãli. ibi (Et phantasie.)

¶ Diceret aliquis qũo cognoscimus ꝙ hmõi phãtasie sint pp cãm ꝓpriã in oculo vel nõ sint. ⁋ Dõm ꝙ oportet te scire ex scientia. 3. fen huius. c. de imaginationibus. ⁊ ex alijs capitulis qbus scis passiones proprias oculoruз ⁊ passiones per cõmunitateз ad cerebrũ. verbi gratia. tu scis ꝙ iste habuit vlcus in cornea ⁊ remãsit occultissima cicatrix: vnde habet imaginationeз vel phantasiã: ex hoc argues ꝙ nihil de cerebro significat: ĩmo est oculo ꝓpria. Dub^m ꝑ^m

¶ Et phantasie etiam qñqз suo colore significant.

¶ Hic per has phãtasias docet in speciali significare. Et primo facit hoc. Secũdo dubiuз mouet ⁊ remouet. ibi (Q' si aliquis.) Prima patet. ¶ Consideranduз ꝙ post iudiciuз generale datum habes considerare cuius coloris sint: ⁊ ẜm hoc iudicare. v̑. g. Si sunt albe significãt flegma. nigre mel'iaз. citrine chol'am. rubee sanguinẽ: vt Haly. ponit in thegni. 2. cõ. 62. trac. Uẽtris cognitiões ⁊c̃.

¶ Q' si aliquis dixerit quomodo phantasia alba significat flegma dominari qđ est frigidum cum vos cõparaueritis permutationem ad calorem.

¶ Dubium mouet. Primo mouet instantiaз. Secũdo soluit. ibi (Dicemus.) Instantia sic fit. Tu dixisti ꝙ phantasie significant suo colore: ⁊ vt sic phantasia citrina significat choleraз: ⁊ alba significat flegma. Sed contra. si phantasia alba significat flegma frigidã dominari: qđ flegma est quid vere frigidum in corpore humano: tũc sequitur ꝙ lesio operationis que dicitur ꝑmutatio siue corruptio fieret a frigido. Hoc autem est falsum: qa in precedenti capitulo dixisti ꝙ permutatio ⁊ que motui comparantur fiunt a caliditate ⁊ siccitate. Et hoc est qđ dicit. Cum vos comparaueritis permutationem. i. lesionem que est permutatio siue corruptio ad calorẽ: qa dixisti ꝙ fit a calido. Sed consequentia est nota ex dictis: quia apparitio talium phantasiarum est operatio permutata. i. corru-

pta. Primo ergo Auicē. ponit antecedens cum dicit: quomō phā-tasia alba significat frigidum flegma: quasi diceret non quodcūq; flegma: sed frigidum album. Secundo destruit consequens cū dicit. cum vos. ¶ Considerandum hic ſm ꝙ declaratum est super tertia sen ꝙ quilibet humor potest facere phantasiā nigram per priuationem irradiationis: albam autem non facit nisi albus.

¶ Dicemus ꝙ illud est propter complexionem: non ꝑpter accidentia materierum que accidunt virtuti sane integre cum caliditate innata.

¶ Hic soluit ⁊ stat in hoc solutio ꝙ corruptio operatiōis vel fit ꝑꝑ malitiaʒ cōplexionis membri cuius operatio corrumpitur: ⁊ vt sic permutatio siue corruptio fit a caliditate: ⁊ sic est dictum supra in precedenti cap̄. Uel talis corruptio fit ꝑpter accidentia materierum que materie occurrunt sane virtuti: cum sanitate caliditatis īnate. i. cum sanitate cōplexionis: ⁊ tūc potest fieri corruptio a frigido. i. a materia frigida vel flegmate vel melācholia: ⁊ hoc est qđ dicit. dicemus ꝙ illud. s. qđ dictum est in precedenti cap̄. cum cōparauerimus permutationem ad caloreʒ est ꝑpter cōplexionē. s. malam existēte in mēbro: ⁊ nō ꝑpter accidētia materieruʒ. i. euenientia ex materiebus que accidunt virtuti ⁊c̄. quasi diceret: quia cū sic est nō est necessarium cōparari ⁊ fieri permutationē a calore: potest enim fieri a frigiditate si materia illa est frigida.

Dub^{m} 2^{m} ¶ Dubitatur de eo qđ primo dicit. illud est ꝑpter cōplexionem: nō propter accidentia materierum. ℣ Cōtra. qa nocumentuʒ permutationis factum a calore non solum fit a calida cōplexione. s. sola: īmo cuʒ materia sicut in frenetico qui habet corruptionem imaginationis: ⁊ in habēte cholerā in stomacho in quo cibꝰ corrūpit̄. ¶ Scđo dicit ꝑpter accidētia ⁊c̄. virtuti sane. ℣ Cōtra. qa accñs sequitur morbuʒ: vt dicitur 2° de accidēti ⁊ morbo. cap̄. 1. ergo ibi est morbus: non ergo sanitas integra. ¶ Amplius si in aliquo mēbro sunt materie male facientes mala accidētia non potest ibi eē integra sanitas: illa eniʒ materia alterabit. ℣ In contrariuʒ Auic. ¶ Ad solutioneʒ considerandū ꝙ nocumenta operationum quedam sunt a mala cōplexione existente in membro: siue sit cuʒ materia siue sine: ⁊ in hoc instrumenti siue mēbri essentia dicitur lesa. v̇. g. stomachus infrigidatus vel inflāmatus non digerit cibuʒ vel corrūpit. similr̄ oculus ꝑpter malaʒ cōplexionē cū materia vel sine male videt. Quedaʒ autē sunt nocumēta operationum que fiūt ex indispositione obiecti vel improportione nihil mēbri eēntia patiente. v̇bi grā. homo sani stomachi comedit ossa ceresoruʒ ⁊ non digerit illa: tūc operatio dicitur lesa ꝑpter materiā inconuenientem stante sanitate cōplexionis stomachi. Ista sumuntur a Gal. p̊ de interioribus. 4. cap̄. Silr̄ aliquis vapor albus stat in pupilla ⁊ videt̄ esse aliquid album extra. Hic est corruptio operationis visiue: non ꝑpter oculi complexionem: qa omni sanitate complexionali stante in eo apparet illa phātasia illo vapore presente: sed est corruptio ꝑpter accidentia sequentia istam materiam albam: qa presentat se oculo in rōne obiecti ⁊ ꝓhibet illa recipi in parte in qua est vapor albus. Uult ergo Auic. ꝙ quando nos dicimus ꝙ corruptio operationuʒ fit a calido: ⁊ diminutio ⁊ ablatio fit a frigido debet intelligi quādo hec nocumēta fiunt a mala complexione existente in membro: siue sit mala cōplexio cuʒ materia siue sine. Non autē est veruʒ quando hec accidētia fiunt ex materiebꝰ que occurrunt in ratione obiecti ⁊ mēbrum ipsum est sanuʒ integre cū sua cōplexione. Eo eniʒ existēte integre sano in cōplexione potest actio corrumpi ꝑpter obiecti siue materierū presentiam: vt digestio stomachi sanissimi ꝑpter ossa ceresorū: ⁊ visio oculi ꝑpter vaporem album flegmaticū. ¶ Considerandū autem ꝙ. A. dixit sane cum caliditate īnata. ⁊ nō dixit absolute sane: qa esset dubium: an illa materia faciat morbuʒ in numero: tamē lʒ absolute facere possit: respectu tamen operationis quā ledit forsan non est morbꝰ in numero: qa occurrit in ratione obiecti: vt declaratum est in q̄ōne nostra de sanitate: ⁊ forsan est morbus in numero partium oculi. ¶ Cōsiderandum etiaʒ ꝙ per caliditateʒ īnatam debemus intelligere caliditatē intrinsecam naturalē compositaʒ ex īnata ⁊ influenti caliditate: que dicitur īnata comparatione caloris extrinseci aeris vel caloris preter naturā: ⁊ hoc modo. A. sepe noīat caliditatem intrinsecā īnatā: vt apparet p̊ libro fen p̄ma. ca. de etatibus. ⁊ fen. 2. cap̄. de signis cōplexionum. Oculus igitur habēs suam complexioneʒ sanaʒ abūdans in spiritu visiuo ⁊ omni bonitate cōplexionis in crystallina ⁊ in suis partibꝰ pōt habere permutationem visionis ex p̄n̄tia alicuius vaporis in eo stantis. ¶ Ad 2ria dicēdū. Ad primū ꝙ. A. nō distinguit nocumētū factū ꝑpter malā complexionē sine mā̄ cōtra nocumētuʒ factū ꝑpter malā cōplexionē cuʒ mā̄: īmo distinguit nocumētū operationis factū a mala cōplexiōe existente in essentia mēbri: siue sit cū mā̄ siue sine mā̄ contra nocumētuʒ in quo mēbrū in sui sanitate siue cōplxōne nō est permutatū saltē in cōplxōne. ¶ Ad 2^{m} dōm ꝙ accidens a morbo ꝑueniens sequit̄ morbū. sed accñs factū ex obiecti īproportione: vt indigestio plūbi vel lapidis vel ossiū ceresoꝝ nō seqtur morbū. ¶ Ad 3^{m} dōm ꝙ possibile est ꝙ materie ille ad quas hec nocumēta sequunt̄ alterent: sed omni circūscripta alteratione que a mā̄ ꝑuenit fit operationis ꝑmutatio. v̇. g. vapor in albugineo est causa corrupte visionis: q̄uis in nulla qualitate alteret oculū sed solū per assistētiaʒ sui. ¶ Sʒ tu. d. nōne iste oculus est īfirmus. ℣ Dōm ꝙ sic: sed non in cōplexione: vt. A. īnuit: reducit̄ ergo ad morbuʒ in numero ꝑtiū oculi vel ad morbuʒ vie. ⁊ de hoc nō curamus ad presens.

¶ Et in auditu quidem sicut si debilitetur ⁊ non audiat nisi qđ propinquum est ⁊ forte.

¶ Primo premittit modos lesiōis opōnis auditus: ⁊ ex vno docet significare. Scđo ex alijs. ibi (Debilitas v̇o.) ℣ Pria in tres: sicut tres sūt modi lesionis quos ponit. 2^{a} ibi (Aut ꝑmutat̄.) 3^{a} ibi (Aut destruatur.) ¶ Cōsiderandū ꝙ sicut in visu cōsideramus dupliceʒ quātitatē siue fortitudinē: qbꝰ opponuntur due debilitates siue diminutiōes: ita in auditu. Est aūt in visu quātitas siue fortitudo extēsiua: qa remota dʒ videre ⁊ ēt ꝑpinqua ⁊ itēsiua: qa parua ⁊ magna: ita auditus dʒ audire ꝑpinqua ⁊ lōginqua: cū igit̄ nō audit nisi ꝑpinqua dr̄ opatio diminuta siue debilis. Et quantū ad hoc dixit. nisi qđ ꝑpiquū est. dʒ ēt audire debiles ⁊ fortes sonos. cū igit̄ non potest audire nisi fortes sonos: sicut oculus non pōt legē nisi g̃ssas litteras: dr̄ etiā diminutio actiōis. Et quātuʒ ad hoc dixit. ⁊ forte.

¶ Aut ꝑmutet̄ ⁊ audiat qđ nō reperit̄ exterius: sicut sonum similē percussioni aque: aut ꝑcussioni malleoruʒ: aut voci tympanoꝝ: aut sono folioꝝ arboꝝ: aut sufflationi vētoꝝ: aut reliqs: ⁊ significent̄ per illud: aut complexio sicca p̄n̄s in ꝑte medij cerebri: aut significent̄ ꝑ illud vētositates ⁊ vapores in ipso retenti: aut ad ip̄m ascēdentes ⁊ reliqua de qbus significatio habetur.

¶ Hic ponit secūdum modum lesionis ⁊ patet.

Dub^{m} 3^{m} ¶ Dubitat̄ q̄ūo per nocumētū ꝑmutationis opōnis auditiue significat̄ cōplexio sicca in medio cerebri. ℣ Dōm ꝙ facile est vidē q̄ūo significant̄ ex hoc venti ⁊ vapores ⁊ alia vt sanies ſm ꝙ apparet fen. 4. ca. de sibilo. sed q̄ūo significet̄ cōplexio sicca est difficilius videre. pōt aūt siccitas duplr̄ hoc facere. Primo expurgādo ⁊ clarificando organū auditus: ⁊ sp̄ūs facit eū valde perceptiuuʒ oīum sonoꝝ quantūcūq; sint parui: ⁊ motuū vapoꝝ intrinsecoꝝ a qbus quasi corpus nō euātur sicut dicimus ꝙ acuitas visus est cā̄ imaginationū: vt infra fen. 4. ⁊ fen. 3. Secūdo modo facit hoc siccitas ꝑpter euacuationes inductas ⁊ abstinentiaʒ: qa cogit nām se conuertere super humores ⁊ eos euaporare: vnde fit sibilus in aure: vt etiā īnuit. A. fen 4^{a} huius. Dixit auteʒ in parte medij cerebri: qr ibi est locus ortus neruorū auditiuoruʒ: vt. 1. ca. fen. 4. huiꝰ appet. ⁊ supra primo libro de anathomia neruorum.

¶ Aut destruatur omnino.

¶ Patet.

¶ Debilitas v̇o ⁊ destructio fiunt propter multitudinē frigoris. ⁊ qđ aliquis audit quasi audiat ex longinquo fit propter humiditatem.

¶ Hic docet significare ex debilitate operationis auditiue ⁊ ablatione ⁊ ꝑprie per quēdaʒ modū permutationis operatiōis. ¶ Cōsiderandum ꝙ hoc est dictum in precedenti capitulo. que eniʒ nocumenta comparantur quieti fiunt a frigido.

Dub^{m} 4^{m} ¶ Sʒ tu dices quare cū hō hʒ sonitum auris: ⁊ imaginat̄ audire aliquid q̄si ex lōginquo: significat̄ ex hoc humiditas. s. in partibꝰ capitis vel auditus. ℣ Dōm in re humida fit sonus debilis: ēt a mā̄ humida surgit vapor debilis ⁊ tardi motus qui sonū imprimit debileʒ. Talis aūt est modus soni: qui ex lōgiquo auditur: ⁊ ideo homo imaginatur audire sonum sicut est sonus qui ex lōginquo audit̄: ⁊ ideo cum vapores sunt sicci ⁊ bene sonori faciūt imaginari vel audire nos quasi essent propinqui.

¶ Qđ autem fit in odoratu: est qa priuatur: aut qa debilitatur: aut permutatur: ⁊ sentit odores: qui nō reperiuntur exterius: fetidos aut nō fetidos: ⁊ significat fʒ plurimū humorem retentuʒ in cerebro facientē ipsos: si nihil proprium fuerit cum strictura narium.

¶ Qđ nocumēta odoratꝰ possint fieri ꝑpter oppilōnē in naribꝰ: et tūc non significant humorem in cerebro: lʒ possit ad hoc sequi. sed si non est ꝑpter narium oppilationem siue stricturam ⁊ vocatur

passio

passio alchanasi: vt lr̄a extra. tunc est ꝓpter causam in cerebro.

Dubm 5m ¶ Sed diceres quare dixit ſm plurimū: imo semꝑ hoc est verum. ℟ Dōm ꝙ adhuc hoc posset fieri ab alia causa intrinseca corpori: vt ꝓpter vapores putridos ascendentes a partib⁹ pectoris ⁊ pulmonis: vt infra fen. 5. tracta. 2. primo cap̄. ¶ Utrū aūt vapor ascēdens a pulmone possit iprimere: nisi exeat per os extra ad aerē: habet dubitationem dicendam ibidem.

¶ Gustus aūt ⁊ tactus hoc cursu procedūt: nisi qꝛ ipsorum mutatio a cursu naturali ſm plurimum significat corruptionem propriam in instrumentis ipsoꝝ ꝓpinquis: ⁊ ſm nimiam cōmunitatem cerebri: ⁊ proprie sicut quādo est cōe: sicut stupor toti corpori.

¶ Cōsiderādū ꝙ si gust⁹ ⁊ tact⁹ ledant̄ in opōnib⁹ ⁊ lesio non sit ꝑꝑ cām ꝓpinquā in organo. v̄.g. in ligua vel manu signare pōt ꝙ ē ꝑꝑ cām in cerebro: lꝫ nō sit necessariū. ⁊ hoc est qꝺ dicit. Gustus ⁊ tactus ꝓcedūt hoc cursu. s. quo ꝓcedit odorat⁹ in significādo. ¶ Cōsiderandū 2° hi duo sensus gustus ⁊ tactus cōparati ad alios sensus plus ledunt̄ ꝑꝑ ꝓpriā cām in instr̄is eoꝝ ꝙ̄ aliȷ sensus. Rō hui⁹ est. Prima. ga sunt sensus magis mālēs: ⁊ per ꝯn̄s min⁹ exn̄tes in depēdētia ad cerebrū ⁊ hn̄tes plus de affixiōe ad organa eorum: ⁊ ideo frequētius ꝯtingit ex hoc ledi ꝑꝑ illa organa. Et rō scd̄a. quia nō ꝯsistūt in tāta excellētia ꝓportionis in quāta ꝯsistūt aliȷ sensus ꝓprie visus: ⁊ ideo ꝑua lesio in cerebro facta nō sic ipedit gustū et tactū sicut alios. Tertia. ga organa illoꝝ sensuū magis sunt elongata a cerebro ꝙ̄ oculi nares ⁊ aures: maxīe loquēdo de sensu tactus manus: ⁊ ꝑꝑ hāc elōgationē in qua ēt multis aliȷs associātur hec organa ꝯtingit ꝙ frequētius accidit nocumētū in opōnib⁹ gustus ⁊ tactus ꝑꝑ cāꝫ que nō est in cerebro sꝫ est in organis: ꝙ̄ accidat in opōnib⁹ alioꝝ sensuū: ⁊ h̄ intēdit. A. ¶ Cōsiderādū 3° ⁊ ꝓpē ꝙ. A. in hoc īuuit signū ad cognoscēdū qn̄ nocumentū tact⁹ est ꝑꝑ nocumentū cerebri: nā qn̄ est stupor in toto corpore: ga stupor cuꝫ sit nocumētuꝫ in tactu: si est toti cōe est ꝓpter passionē mēbri toti cōicantis sensuꝫ tact⁹: ⁊ hoc est cerebrū. Ista sumunt̄. 4. de iterioribus. 2. ca. Et ēt possumus arguere de nocumēto gustus: ꝙ si cū eo est stupor signat cāꝫ in cerebro: ⁊ hoc est qꝺ dic̄. ⁊ ꝓpe. sup. significat cōitatē cerebri. sic qn̄ est cōe. s. nocumentū: sicut stupor toti⁹: ⁊ ga raro accidit stupor: ideo ſm minus signat cōicationem.

¶ Et sensus quidem cōmunicant in specie debilitatis ⁊ fortitudinis significantes dispositionem in cerebro ꝑseuerantem: que est perturbatio ⁊ claritas.

¶ Hic ponit quedā cōia ⁊ hꝫ quatuor: sicut quatuor sunt ista. 2ª ibi (Judiciū.) 3ª ibi (Et destructio.) 4ª ibi (Ex mēbris.) ℟ Prima pars hꝫ tres expōnes. Prima est ꝙ hic docet significare suꝑ dispositiōe substantie cerebri ex sensuū opōne. Et p̊ facit hoc. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Nō est eni.) ¶ Dicit p̊ ꝙ oibus sensibus cōicat hec diuisio: ꝙ eoꝝ operationes vel sunt fortes vel debiles. ⁊ hec fortitudo ⁊ debilitas sign̄ant dispōnē in cerebro perseuerātē. s. dispōnem in sb̄a cerebri: que dispositio cerebri est ꝑturbatio ⁊ claritas: qꝛ fortitudo sensuū sign̄at sb̄e cerebri claritatē: ⁊ debilitas ꝑturbatiōeꝫ sb̄e cerebri. Et ga crederet aliquis: ꝙ semꝑ debilitas sensuū significet perturbationē: ideo remouens hoc dicit. nō est. n. tn̄ ois debilitas. s. sensuū. cū perturbatione. s. cerebri. ⁊ sic nō est cum ꝑturbatione in sensiteriȷs. Et ponit exēplum in visu: ga aliqn̄ potest visus esse debilis ⁊ clarus: ga videt solum ꝓpinquū: ⁊ rē parue irradiationis: ⁊ tn̄ clare videt. Et tunc cōcludit. Nam perturbatio ⁊ claritas quādoqꝫ sunt simul in debilitate. i. cū debilitate: ga potest esse debilis visus turbidus ⁊ debilis clarus: ⁊ potest eē fortis ⁊ clarus: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Et clarus quādoqꝫ est proculdubio cum virtute i. fortitudine: ⁊ tunc ponit signa dicēs ꝙ perturbatio sign̄at māꝫ. s. humidā īmixtā spiritib⁹ ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ mens Aui. quātum ad hanc expōnē fundat̄ super hoc: ꝙ qn̄ oēs sensus sunt fortes significant cerebri claritatē. Nā ex claritate sensuū ēt fortitudīe arguimus sb̄e cerebri claritatē ⁊ multitudinē ⁊ bonā ꝓportionē sensibiliū spūuꝫ: vn̄ sensus reddunt̄ fortes: vt pōt itelligi ab Haly. 2. trac. 4. cō. Sil'r si sensus sunt debiles ⁊ turbidi arguim⁹ turbiditatē sb̄e cerebri. Turbiditas aūt significat mām: ⁊ claritas siccitatē. ¶ Scd̄a expositio est ꝙ hic. A. vult docere significare ex q̄dā spāli debilitate in qua oēs sensus pn̄t cōicare: ⁊ ex quadā speciali fortitudīe. Et primo p̄mittit circa hoc qꝺ intēdit. Scd̄o probat ⁊ declarat. ibi (Nō est enim.) ¶ Dicit̄ p̄mo ꝙ sensus cōicant in specie debilitatis que est ꝑturbatio. i. que est cū ꝑturbatione: ⁊ cōicāt ēt in specie fortitudinis. i. in spāli mō fortitudinis que est claritas. i. cū claritate. significātes. s. he spēs debilitatis ⁊ fortitudinis dispositionem. perseuerātem. i. stantē in cerebro. ¶ Cōsiderādū ꝙ hec expositio differt a prima: ga in hac expōne claritas ⁊ turbulentia sumunt̄ hic ex parte signi: ga ex parte opōnum sensuū si sunt turbide vel clare: ⁊ ex hoc significamus super cerebri dispōne. Et hec videt̄ cōformis mēti Auic. qui claritatē ⁊ turbulentiā applicat ad operationē visuā: sed p̄ma expositio ponebat ꝙ claritas ⁊ turbulentia essent signate. ¶ Cōsiderandū scd̄o ꝙ in oibus sensibus pōt inueniri turbide iudicare: ⁊ clare iudicare. ⁊ ideo Aui. dixit. cōicāt. Sed tn̄ ga ista magis adaptātur ad sensum visus: ideo Auic. de eo explicauit. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ Aui. nō sumit pro signo oēm sensuū debilitatem: sed debilitatē que est cū ꝑturbatiōe: que debilitas est quedā spēs siue modus debilitatis: nec sumit oēm fortitudineꝫ sꝫ fortitudinem cū claritate: que est qdā modus siue quedā spēs fortitudinis. Et ex his docebit signare dispōnem in cerebro ꝑseuerātem. Dicit̄ aūt ꝑseuerās. i. stans vel perdurās: qꝛ dispositio ab istis signata est in cerebro sicut in p̄ncipio: vn̄ sensus sunt debiles turbidi vel fortes clari. Dispositio autēꝫ que in aliquo repit̄ sic in p̄n° pōt dici in p̄n° ꝑseuerās respectu dispōnis influxe p̄ncipiatis.

¶ Dubitatur quare Aui. hec signa sumpsit hic. ℟ Dōm ꝙ debilitas cuꝫ turbulētia est qdā modus nocumēti de quo forsan erit dubiū: an esset actio diminuta: an corrupta vel ablata: sicut est dubiuꝫ de debilitate cū claritate. ⁊ ſm hoc si debilitas cū turbulētia nō reducatur ad aliquē moduꝫ nocumēti de tribus p̄missis: tn̄ habebit ꝓpriū indicium in significādo. Scd̄a causa est. ga debilitas cū turbulētia in oib⁹ sensib⁹ hꝫ vnū cōe indiciuꝫ. s. signare cerebri mām: vt A. dicit infra: cōueniens igit̄ fuit ꝙ hic poneret̄. Sed cā ꝓpter quā docuit significare per fortitudinē cū claritate est: ga oia signa premissa in h̄ cap̄. ſm vnūquēqꝫ sensuū sunt significātia dispōnē egraꝫ vel neutrā: nec aliqꝺ eoꝝ significabat dispōnē sanā. fortitudo aūt sensuū cū eoꝝ claritate significat dispōnem sanā siue sanitatē: ⁊ iō A. dixit dispōnem perseuerātē: ⁊ ideo nō dixit dispōnem egraꝫ. Dubm 6m

¶ Nō est enim ois debilitas cum perturbatione.

¶ Primo declarat signa p̄missa. Scd̄o declarat qꝺdā significatuꝫ. ibi (Uerum perturbatio.) ¶ Ad p̄mā euidētiā ꝯsidera ꝙ signa p̄missa explicite sunt duo. nā quedā est debilitas que est cū ꝑturbatiōe: ⁊ quedā fortitudo q̄ est cū claritate. Primo igit̄ ꝓbat ꝙ debilitas que est cū ꝑturbatiōe est quedā debilitas. Scd̄o decl'at ꝙ fortitudo que est cū claritate est quedam fortitudo. ibi (Et claritas.) ¶ In p̄ma parte Aui. arguit sic. nō ois debilitas est cū perturbatione: ergo quedā debilitas est cū ꝑturbatiōe. Circa hoc sic procedit. Primo ponit an̄s. Scd̄o ꝓbat illud. ibi (Qm̄.) Tertio ponit cōclusionem. ibi (Nam perturbatio.) ¶ Dicit primo ꝙ non omnis debilitas sensuum est cum perturbatione. Ex quo ifertur: ergo q̄dam debilitas est que est cum perturbatione.

¶ Sꝫ dubitatur: ga illa videt̄ mala ꝯn̄tia. Nam ſm regulā eqpollētiarum: negatio p̄posita facit equipollere suo cōtradictorio: debꝫ igit̄ inferre: ergo quedā debilitas nō est cū perturbatiōe. ℟ Dōm p̊ ꝙ si ex hac ꝓpōne quedā debilitas nō est cū ꝑturbatione possum⁹ inferre istā: ergo quedam debilitas est cum ꝑturbatiōe: tūc. A. posuit vltimam cōclusionē ⁊ tacuit mediam. ℟ Uel dicēdū ꝙ ex suppositione potest inferri: vt supposito ꝙ cursus isit homini: tūc arguitur. nō ois hō currit. sequit̄ ergo: quidā hō currit. ita in ꝓposito si perturbatio cōiūgitur debilitati visus: ⁊ nō ois debilitas ē cū perturbatione: ergo quedam debilitas est cum perturbatione. Dubm 7m

¶ Qm̄ qn̄qꝫ est debilitas cū claritate: sicut homo si videat aliquid propinquum ⁊ parui radiȷ bene ⁊ clare ⁊ videat res paruas: deinde cum elōgatur aut multiplicantur ipsarum radiȷ deficiat.

¶ Hic probat antecedens premissum: ⁊ arguit sic. Quādoqꝫ est debilitas sensuum cum claritate: ⁊ sic quedam debilitas est cum claritate: ergo non omnis debilitas est cum perturbatiōe. probat autem ꝙ quandoqꝫ debilitas sit cum claritate ponendo exemplū in visu. ¶ Considerandum ꝙ hanc debilitatem cum claritate. A. cōditionat in hoc ꝙ est esse debile ex parte spatiȷ cum dixit. propinquum. ⁊ ex parte visibilis: ga sit parue irradiationis. s. in paruo lumine: ga ꝙ̄uis sit parua videbit eaꝫ. Et hoc est qꝺ dicit. ⁊ parui radiȷ ⁊c̄. ¶ Que autem sit ista debilitas visus declaratum est prolixe fen. 3. tracta. 4. ⁊ ex parte quātitatis: ga dicit paruas.

¶ Nam perturbatio ⁊ claritas quandoqꝫ sunt simul in debilitate.

¶ Nam potest exponi tripliciter. ℟ Primo modo ꝙ sit conclusio ⁊ dicit. perturbatio ⁊ claritas quādoqꝫ simul sunt. i. quandoqꝫ coniungūtur in debilitate. est ergo quādoqꝫ claritas coniuncta debilitati: ⁊ quādoqꝫ perturbatio est coniuncta debilitati: igitur quedaꝫ debilitas est cōiuncta cum perturbatione: ⁊ hec erat conclusio. et quedam debilitas est cum claritate. ⁊ hoc lꝫ non sit conclusio p̄mi

antecedentis in quo dicebatur: non omnis debilitas est cum turbulētia: est tamē cōclusio ꝓpter illud qđ addebatur in probatione antecedētis cum dicebatur. Nam quādoqȝ est debilitas cum claritate ex antecedente: ergo ex probatiōe antecedētis sequit ꝙ q̄dam debilitas est cum claritate: ⁊ quedam debilitas est cum turbulētia. Secūdo modo potest exponi ꝙ hic declaret premissuȝ s. ꝙ aliquis videat propinqua clare ⁊ deficiat a visione remotoꝝ. Hoc probat ponēdo hāc propositioneȝ ꝙ perturbatio ⁊ claritas quādoqȝ sit simul in debilitate hominis habētis debilem visuȝ: sed nō possit esse simul in eodem tempore vel respectu eiusdeȝ visibilis: ⁊ in eodem situ. sunt ergo simul in eodem spatio ⁊ eadē visiōe diuersificatis penes prope ⁊ lōge. Nam homo inspiciēs prope clare videbit: sed cōtinuando visionem mouēdo visum versus longitudinem turbide videbit: ⁊ hoc est qđ dicit. Nam. quasi diceret. iā diximus ꝙ aliquis propinqua bn̄ videt: ⁊ deficit remota videre. Nam pro qa perturbatio. i. ꝑturbata visio. ⁊ claritas. i. clara visio. quādoqȝ sunt simul in debilitate. i. simul reperiunt in homine habente debilem visum: sed hoc nō est simul in eodeȝ respectu eiusdem eodē modo situati: ergo erit qa ꝓpinqua clare videt ⁊ remota turbide videt. Cōsiderandū etiaȝ ꝙ inferri posset vel ꝓpīqua videt turbide ⁊ remota clare videt: sed. A. non curauit vel qa dedit intelligi: vel qa sermo de istis nō est ꝓprius huic ca. Tertio mō: qa hic ꝓbat an̄s p̄missuȝ 2ª rōne ⁊ arguit sic. sil'r cū d̄bilitate reperit ꝑturbatio ⁊ claritas: ḡ nō oīs d̄bilitas ē cū ꝑturbatōe: ⁊ pȝ.

Et claritas qn̄qȝ est ꝓculdubio cum virtute.

Jam probauit Aui. ꝙ quedam debilitas visus est cum turbulentia: ⁊ hec erat conclusio ītenta quā posuit cum dixit. sensus cōicāt in specie debilitatis que est turbulētia. Hic probat aliud qđ ibi dixit. s. species fortitudinis est claritas. i. specialis fortitudo est cum claritate: ⁊ dicit ꝙ sine dubio claritas visus aliquando est coniuncta cum virtute. i. fortitudine. Et quasi Aui. cōclusionem suam intēdit per cōuersionem ꝓpositionis arguendo sic. Quedaȝ claritas est cum fortitudīe: ergo quedaȝ fortitudo est cū claritate. tacet cōclusionem sicut intellectam ⁊ premissam supra cū dixit. spālis fortitudo est cū claritate. an̄cedēs Auicē. ponit cum dicit. claritas est quādoqȝ cum virtute. i. quedaȝ claritas est cum virtute. i. cū fortitudine. Cōsiderandum ꝙ ista fortitudo est in qua ꝓpinqua ⁊ lōginqua clare videt: ⁊ est visus tunc fortis ⁊ virtuosus. Considerandū cum dicit ꝓculdubio: qa de hoc nō erat dubium: īmo est ꝑ se notum: ⁊ ideo nō induxit exempluȝ: sed ꝙ claritas esset cū debilitate erat dubiū: ideo supra exemplum īduxit. Cōsiderandū ēt ꝙ Auic. īnuit alium modum ꝓbādi hāc cōclusionem que dicit. q̄dā fortitudo est cum claritate. ⁊ aliū modum ꝓbādi aliam cōclusiōeȝ que dixit. quedam debilitas est cum turbulētia. Aliam enim cōclusionem probauit cum hoc an̄cedēti. nō omnis debilitas est cū turbulentia. ergo quedā debilitas est cū turbulētia. ergo si fuisset ꝓsecutus eūdem modū ꝓbandi: habuisset dicere non omnis fortitudo est cum claritate. ergo quedam fortitudo est cuȝ claritate. sȝ Aui. omisit: qa sic probando posuisset ꝓpositionem dubiam. s. non oīs fortitudo est cum claritate. Cōsiderādū ꝙ ex p̄missis habemus tres ꝓpōnes. Prima q̄dā debilitas est cū turbatiōe. Scđa quedaȝ debilitas est cū claritate. Tertia quedā fortitudo est cū claritate.

Dubm 8m Est ergo dubiū de quarta ꝓpositione quā. A. tacet. quedam fortitudo est cum turbulētia: an sit hoc possibile. Et dicenduȝ ꝙ turbulenta visio est duplex. Una citra vel infra naturalem terminuȝ spatij debite visibilis: ⁊ ista turbulentia est debilitas visus. Quedam autem est extra terminos spatij visionis debite: ⁊ ista stat cū fortitudine. verbi gratia. visus meus habet pro spatio vsqȝ ad. a. si turbate video. b. vltra. a. adhuc dicitur fortis visus. sed si turbate video. b. ante. a. visus dr̄ debilis. Uel dōm ꝙ sicut videre rē a ꝑuo spatio ⁊ non a lōgo ⁊ rem parue irradiationis ⁊ nō magne est q̄dā debilitas ⁊ potest eē ꝙ clare vel turbide videt: ita videre rē longe multum ⁊ multe irradiationis est fortitudo quedā: ⁊ pōt cum hoc esse ꝙ clare illam videt: vel ꝙ non clare sed turbide.

Dubm 9m Dubitatur an debilitas visus cum turbulentia ⁊ cū claritate sint nocumenta diminutionis corruptionis vel ablationis. Dicēduȝ ꝙ apud quosdam nullū illorum est. Aliter dicendum ꝙ sunt nocumēta diminutionis. Nam clare videre solū qđ prope est dicit defectū siue diminutionē in spatium visionis. Sil'r dicit diminutōeȝ in cōprehēsione luminis coniūcti. qa si res illa sit parui radij videt eam clare. ꝙ si sit multi radij nō potest eaȝ cōprehēdere: sicut accidit in egritudīe que dicit lihar. Simil'r turbide videre pōt reduci ad nocumētū diminutionis visus. Propter qđ sciendū ꝙ ꝑ turbide videre nō ītelligo vnā rē ꝓ alia videre. qa tunc eēt corruptio opōnis: sȝ ītelligo nō clare sicut ipsa est. Uel pōt dici ꝙ ē nocum̄tū cōpositū ex diminutiōe ⁊ corruptiōe. v. g. video rem albam ⁊ iudico ꝙ sit alba, sed nō ita clare sicut ipsa est. Deinde cū dicit,

Uerū perturbatio semꝑ significat materiam: ⁊ claritas significat siccitatē: ⁊ hec quidem perturbatio fortasse subito figitur: ⁊ est ex ea oppilatio: ⁊ significat materiam vaporosam in venis cerebri ⁊ rhete eius.

Postq̄ȝ declarauit ꝙ est quedam debilitas cum perturbatione: ⁊ quedam debilitas cum claritate: ⁊ quedam fortitudo cum claritate in quibus sensus cōmunicant: hic declarat aliud qđ supra dixit. s. ꝙ ista significant dispositionem in cerebro. Et primo facit h° in generali. Secūdo in speciali magis. ibi (Et hoc.)

Dicit primo ⁊c̄. Dubitat hic vtrū sit sermo de ꝑturbatione coniūcta debilitati: ⁊ ēt de perturbatione que pōt cōiungi fortitudini. Dum 10m

Secundo dubitatur. vtrum hic sit sermo de claritate coniuncta debilitati: ⁊ etiam claritate coniuncta fortitudini. Dubm 11m

Tertio dubitatur. quia dicit ꝙ perturbatio significat materiaȝ. Dubm 12m Contra. aliquis prope videns clare ⁊ rem parui radij a lōge turbide videbit eam vt supra dictū est: sed hoc non fit a materia īmo a subtilitate ⁊ paucitate spirituum visibiliū: vt. 4. trac. fen. 3. ergo turbata visio nō fit semꝑ a mā: ⁊ sic non semper significat mām.

Quarto ipse dicit ꝙ claritas significat siccitatem. Contra. hoc Dubm 13m esset maxime: quia siccitas faceret spiritus claros: sed hoc est falsum: quia siccitas conuenit melancholico humori. Sed melāncholia facit spiritus turbidos ⁊ syluestres: vt sumitur infra. c. de melancholia. Ad horum intellectum considera ꝙ humiditates in cerebro abundantes ⁊ proprie cum sunt vaporose reddunt spirit⁹ cerebri turbidos ⁊ ineptos: ⁊ organa etiaȝ oppilant: vnde fiūt sensus turbidi ⁊ hebetes. siccitas autem purgando a superfluitatib⁹ reddit spiritus claros ⁊ ꝑuios: ⁊ organa sensuum clara ⁊ ꝑuia: et ideo cum cerebro humido est sensuum hebetudo: sed cuȝ sicco est sensuuȝ perspicacitas siue claritas: vt Gal'. in. 2. thegni. tex. cōmē. 39. ⁊. 40. cap̄. de signis cerebri. Ex quibus apparet primo ꝙ claritas ⁊ perturbatio de quibus hic est sermo est cōmunis omni sensui sicut Auicen. innuit: lȝ postea exemplificauerit in visu. Cum enī in omnibus sensibus est claritas significatur cerebri mundities ⁊ expurgatio: sed cuȝ sensus sunt turbidi significatur in cerebro mā inturbidans spiritus cerebri. Secundo apparet solutio.

Ad dubitationes. Ad primā ⁊ scđaȝ dicēdū ꝙ sermo. A. de turbulētia ⁊ claritate est proprie ꝭm ꝙ de eis ꝓposuit nobis cum dixit. ⁊ sensus quidem cōmunicāt ⁊c̄. Nam ipse dicit ꝙ est quedā species debilitatis que est cū ꝑturbatione ⁊ hāc declarauit. ⁊ per hanc hic docet significare cum dicit. verū ꝑturbatio. s. ꝯiūcta debilitati: ⁊ ꝑ cōsequens debilitas que est cum perturbatione significat materiam. Qꝫ autem non loquatur de perturbatione coniuncta fortitudini si potest sibi coniungi apparet: nam illa perturbatio est visio non clara vltra spatium natural'r debitum visioni: talis enim perturbatio non est mala nec significat defectū: qa oculus fortissimus in visu inter oēs oculos habet turbatā visionem vltra spatiū sibi debitū. Si aūt loquamur de ꝑturbatione ꝯiūcta fortitudini: vt cum dicis ꝙ homo videt rem magnam ⁊ nō clare: tūc significat ēt materiam. Eodem modo dicemus ꝙ cuȝ. A. dicit. ⁊ claritas. s. sensuum significat siccitatē. s. cerebri ītelligit de claritate de qua ꝓposuit nobis supra cū dixit. sensus cōicant in specie fortitudinis que est claritas. i. in speciali fortitudine que est cum claritate: ⁊ per cōsequēs in spāli claritate que est cum fortitudine. hec eniȝ claritas cum fortitudīe sensuū. v. g. qa sint perfecte clari vt in visu: q: ꝓpe ⁊ lōge ⁊ rē ꝑui ⁊ magni radij videt clare sign̄at cerebri siccitatem.

Sed ꝯtra. supra dictū est: ꝙ hec significat dispōnē sanā: sȝ siccitas cerebri facit cerebrū egrum simpl'r. Dōm ꝙ siccitas cerebri vel dicit solā supfluitatū expurgationē: ⁊ talis siccitas stat cū cerebro sanissimo siue tēperato hn̄te sil'r sensus clariores ⁊ fortiores: ⁊ vt sic fortitudo ⁊ claritas dicūt dispōnē sanā. Uel nō solū dic̄ superfluitatū expurgationē sed sicci positionem remouentis a gradu temperamenti: ⁊ talis claritas ⁊ fortitudo sensuum significat dispōnem egram simpliciter. de vtraqȝ igitur siccitate est sermo.

Dubitatur tamē cuius cerebri sensus sint clariores ⁊ fortiores: ⁊ hoc non discutimus. Cōsiderandum etiaȝ ꝙ per claritatē possumus etiā intelligere claritatē ꝯiunctaȝ debilitati: q: lȝ significet spiritus subtiles ⁊ paucos: tamē ista dispositio spiritus ꝯiungitur cuidam modo siccitatis. vnde regimē hōis videntes ꝓpe ⁊ nō lōge ꝓpter spiritus paucos ⁊ subtiles. sil'r videntes rem parui radij ⁊ nō magni radij: vt alihar: est humectatio: vt. 4. trac. fen. 3. Dicemus igit sequēdo sermones. A. premissos: ꝙ claritas cū fortitudine ⁊ claritas cū debilitate significant siccitatem: sed perturbatio siue debilitas cū perturbatione ⁊ etiam fortitudo significat māȝ.

Propter solōnē tertie dubitationis est sciēduȝ ꝙ ꝑturbatio est duplex. Una que est ꝯtinua sup quocūqȝ visibili ⁊ sup toto spatio ꝓpinquo vel lōginquo: ⁊ ista est que significat mām: ⁊ ideo posset

dici

dici perturbatio semp.i.cōtinua significās materiā. Alia est ꝑturbatio que in quodā est spatio ⁊ in quodā nō: vt in eo qui ꝓpinqua clare videre ⁊ lōginqua nō: ⁊ ista pōt fieri a pauco subtili spiritu: ⁊ de hac nō est sermo. Uel pōt dici ꝙ ꝑturbatio est duplex. Una vera q̄ est turbidū iudiciū dare ꝑꝑ spirituū turbidationē: ⁊ ista semꝑ significat mām: q2 spūs aliter turbidari nō possent: ⁊ ista mā ē maxime vaporosa.s.que spūs turbidat: ꝫ possit hr̄e aliaꝫ mām a qua vapor surgat. Alia est turbatio nō vera que est q̄dā īpotētia iudicij: sicut in eo q rem distantē parui radij nō clare iudicat: ⁊ de hac nō est sermo hic. ¶Sed tu.d.quare. A.dixit.turbatio.s.vera semper signāt. ⁊ de claritate absolute dixit significat ⁊ nō dixit semꝑ. ¶Dicēduꝫ ꝙ claritas cū fortitudine multa sicut ī cerebro tēꝑato in etate media nō signāt siccitatē ꝓprie. ¶Ad q̄rtā dōm ꝙ ꝑ siccitatē ītelligim⁹ ꝓuationē nō solū humiditatū humidaꝝ ꝫ siccarū in virtute vt mel̄ia ⁊ cholera: vel aliter vt diffuse scripsimus fen tertia trac.4.1.ca. Uel dicēdū ꝙ turbida visio vel est sana que in quocūqꝫ sano iuenit: q2 visibile est nimis prope vel nimis longe ⁊ talis nō significat mām. Quedam est turbida egra: q2 de quocūqꝫ spatio ꝯueniēti turbide videt: ⁊ ista signāt mām. Clara visio q̄daꝫ sana: ⁊ ista nō significat siccitatē. Quedaꝫ egra: q2 ꝓpinqua clare videt. vel solū lōginqua clare: ⁊ ista significat siccitatē. vel nō sustinet fortia: ꝫ clare videat: sed ledit ab eis frequētius: q2 lōginqua clare videre nō significat siccitatē: sed spiritū grossum ⁊ melācholicū: ⁊ ideo nō dixit semꝑ. ¶Et hec q̄dē ꝑturbatio. Hic in generali minus docet significare sumēdo alterū ꝑdictoꝝ.s.ꝑturbationē. ⁊ pꝫ. ¶Cōsiderādū ꝙ ꝑturbatio sensuū.v.g. visus q̄n̄qꝫ vadit ⁊ venit: ⁊ tūc significat ꝙ mā nō est fixa in cerebro: vel figit tal̄r ꝙ continue hꝫ hō hāc ꝑturbationē sensuū: ⁊ tūc ex tali turbatione significat ꝙ mā vaporosa ⁊ illa mā a qua surgit fixa est in cerebro ⁊ oppilauit ꝑ igrossationē ⁊ multitudinē venas cerebri ⁊ rhete.s.mirabile vbi fit spūs pro omni sensu. Et h̄ est qd̄ dicit. ⁊ est ex ea.i.significat ex eo oppil̄o. ⁊ signāt mām vaporosaꝫ ī venis. vel est ex ea.s. mā: ex qua fit ꝑturbatio est oppilatio ⁊c. q2 eadē mā que ꝑturbat etiā oppilat. ¶Cōsiderandū ēt ꝙ littera que dicit. ⁊ signāt. posset referri ad illud qd̄ ꝑmisit cū dixit. verū ꝑturbatio semꝑ significat mām. Uult igit determinare quā mām significat: q2 mām vaporosam ⁊ quo loco: q2 in cerebro.s.in venis: ⁊ hoc quātū ad causaꝫ antecedētē a qua vapor surgit. ⁊ rheti sparso per cerebrū ⁊ sub cerebro: ⁊ hoc quātū ad vaporē actu iturbidantem sensus.

¶Judiciū aūt de significationib⁹ harū lesionū est: qm̄ que ꝓcedit cursu ꝑmutationis f̄m plurimū sequit cōplexionē calidā ⁊ siccaꝫ: ⁊ que currit cursu diminutionis ⁊ debilitatis f̄m plurimum sequitur frigus.

¶Supius. A. posuit qd̄daꝫ cōe de signis ⁊ significatiōe ex opationibus sensuū. Hic aliud cōe ponit. Et ꝑmo ponit cañ. Scd̄o declarat vel ꝓbat.ibi(Et debilitas.) ¶Cōsiderādū circa ꝑmā partem.

Duᵐ 14ᵐ ¶Diceret quis ad qd. A.recipit hūc cañ.cū supra posit⁹ sit illo cap̄. Significatio ⁊c. Dicēduꝫ ꝙ ibi est positus iste canō ḡnaliter ad oium virtutū opatiōes. Hic aūt ponit ꝯctus ad opationes sensitiuas ⁊ ꝓprie sensuū exterioꝝ de q̄bus iam ꝑmisit: ꝫ etiā sit verius de opationib⁹ moralibus vt appebit. ⁊ ēt iste cañ. hic ꝑfectius declarat q̄ȝ supius. ¶Cōsiderādū ꝙ. A. multiplicat vocabula cuꝫ dicit. diminutionis ⁊ debilitatis. ⁊ hoc ꝑꝑ diuersos modos nocumētoꝝ actionis q dn̄r diminute. sunt enim q̄dā diminute extēsiue: q̄dā ītensiue: vt hꝫ declarari in ꝑncipijs huius scientie. ¶Cōsiderādum ꝙ duplex littera reperit in fine particule. Una dicit f̄m plurimum sequit frigus. Alia dicit f̄m plurimū sequitur frigus ⁊ calorem: ⁊ vtraqꝫ verificatur vt statim apparebit.

¶Et debilitas ⁊ destructio sequunt frigus: nisi sint cū vehemēti apparitione corruptionis: ⁊ casus virtutis: tunc enim fortasse illud plurimū erit ex caliditate.

¶Hic ꝓbat vel declarat. Et ꝑmo facit hoc. Scd̄o errorem abijcit. ibi(Uerum.) Tertio īfert cañ.ibi(Opꝫ ergo.) ¶Primo vult dicere ꝙ diminutio ⁊ ablatio actionis fiunt a frigore: nisi cū eis appareat vehemēs corruptio ⁊c. Jnc hoc ergo. A. inuit ꝓpōnem hanc. Jllud qd̄ pōt ꝑducere ad casum v̄tutis pōt esse cā diminutionis ⁊ ablationis actionis. sed calor hoc facere pōt resoluēdo.

Dubᵐ 15ᵐ ¶Sed tu.d. Auic.ꝯdicit: q2 dicit ꝙ debilitas ⁊ destructio sequunt calorē: si est cū vehemētia corruptionis: ⁊ cū facit corruptionem actionis facit diminutionē ⁊ ablationē. ¶Dicendū dupl̄r. Primo ꝙ hic corruptio nō sumit pro corruptiōe actionis: q2. A. vocat eaꝫ ꝑmutationē sed sumit pro destructiōe mēbri.q.d.cū calor ꝑducit ad mortē corrūpēdo mēbrū ⁊ deijciēdo virtutē: tunc pōt ꝑducere ad diminutionē ⁊ ablationeꝫ actionis. Uel al̄r ꝙ calor extraneus prius q̄ȝ ꝑducat ad ablationē actionis ⁊ diminutionē ꝑ viaꝫ resolutionis ⁊ casus virtutis. Primo dico facit nocumētū magnū corruptionis: postea cū calor extraneus ꝑducit ad frigus ꝑ viā resolutionis sequit ablatio actionis ⁊ diminutio. Ex q̄b⁹ appet ꝙ si calidū noceat nocumēto ꝙ est diminutio aut ablatio: hoc est ꝑ accidens: q2 ꝑ se ista nocumēta fiunt a quodā frigido īducto ꝑ caloris nālis priuationē. Erit igit iste ordo ꝙ calor extraneus ꝑmo īducit nocumētū qd̄ est corruptio: deinde cū ꝑducit ad casum virtutis ꝑ resolutionē calidi inati īcipit diminui opatio: vltimo aufert. ¶Et cōsidera hec in freneticis q gradatim tendunt ad mortē vel in febrib⁹ cōtinuis occidentib⁹ ꝑ viam resolutionis. ¶Cōsiderādū tñ ꝙ si q̄s subtiliter īspiciat cū diminutione actionis ꝓueniēte a calido.q.semꝑ est q̄dā modus corruptionis siue ꝑmutatiōis actionis ꝓpter id parū calidi extranei: qd̄ est cum pauco calore nāli: neqꝫ enim est incōueniēs actionem simul eē diminutam ⁊ corruptam.

¶Cōsiderādū est ēt diceret q̄s quare dixit. plurimū.i.vtplurimuꝫ. Dubᵐ 16ᵐ
Dicēduꝫ ꝙ. A. īnuebat in modo loquēdi ꝙ cū appet corruptio ⁊ casus virtutis cū diminutiōe ⁊ ablatione opationis illud est a caliditate. hoc aūt nō est simpl̄r veruꝫ: q2 pōt apparere mēbri corruptio ⁊ casus virtutis etiam a frigido: ⁊ illa diminutio ⁊ ablatio q̄bus casus virtutis cōiungitur prouenit a frigido.

¶Uerū caliditas ꝯueniens est virtutib⁹ cōparata frigori: dum nocumētū cōpl̄onib⁹ ab ea nō magnificat: ⁊ eius corruptio virtutis diminutionē possidere facit.

¶Hic remouet errorē. iam enim dixerat ꝙ q̄n cuꝫ diminutione ⁊ ablatione actionis est casus virtutis significat ꝙ illa nocumenta fiunt a caliditate: quare crederet aliq̄s ꝙ calor plus noceret virtutibus q̄ȝ frigus: ex quo ꝓpter casum ⁊ destructionē virtutis cū his nocumētis arguimus ꝙ fiant a calido. Hoc igit Auicen. remouens dicit: ꝙ caliditas cōparata frigiditati cōuenit virtutib⁹: sed cū magnificatur eius nocumētum complexionibus.s.innate ⁊ influenti: ⁊ corruptio.i.destructio facit possidere v̄tutis diminutionem.i.deiectionem: tunc nō cōuenit: imo disconuenit ⁊ cōtrariat: ⁊ hoc est qd̄ inuit cum dicit. dum nocumentum ⁊c.

¶Dubitat que sit maior vel minor siue peior debilitas diminutio vel ablatio actionis: an illa que fit a calido: an illa que fit a frīdo. Dubᵐ 17ᵐ
¶Uidet ꝙ illa que fit a frigido ꝑ. A. supra fen.2.ꝑ° lib.ca.de pulsu cōpl̄onuꝫ. vbi dicit. debilitas quā mala cōpl̄o frigida hereditare facit maior est ea: q̄ȝ mala cōpl̄o calida facit hereditare. Et ꝓbatur rōne quā īnuit. Nam si caliditas est magis cōueniēs calori īnato debilitas ꝓueniēs ex ea est minor. sed sic est vt. A. ibidem. ⁊ fen.1.ca.de cōpl̄onib⁹. vbi dicit. Tu tñ ex h̄ ītellige ꝙ sanitas plus attinet caliditati q̄ȝ frigiditati. ¶Jn ꝯrium videt. A. q ex diminutione ⁊ ablatiōe actionis cū sint cū casu virtutis videt significare ꝙ fiant a calore corrumpēte. ¶Dicēduꝫ ꝙ nocumēta pñt ꝓuenire a calore dupl̄r. Uno modo per se.s.per sui īproportionē ⁊ excessum in gradu: qūo facit maxime corruptiones.i.ꝑmutatiōes operationū: ꝫ etiā possit facere additiones: vt cū iuuat attractiuam: ⁊ hec nocumēta a calore ꝓueniētia sunt minus mala: q̄ȝ ꝓueniētia a frigido. Ratio est: q2 forma siue qualitas que est calor est conuenientior ⁊ ꝯformior virtutib⁹ q̄ȝ frigus: vt. A. hic. ⁊ h̄ est qd̄ volebat fen.2.ꝑmi lib. ꝑalleg.ca. Alio mō nocumēta operationū pñt ꝑ accidēs a calido ꝓuenire: vt ꝓpter frigiditatē inductā ab eo per viam resolutionis spirituū: ⁊ tunc hec nocumēta pñt dupl̄r ꝯsiderari. Uno modo in se ⁊ absolute. ⁊ vt sic sunt eq̄lia vel eē pñt.v.g. ita est cecitas illa quā facit mala cōplexio calida resoluendo sicut illa quā facit mala cōplexio frigida cōgelando. vtraqꝫ enim est cecitas: ⁊ ideo simil̄r stupor qui fit a frigido ⁊ calido resoluēti: vt. A. 1.cañ.fen.2.cap̄.de causis debilitatis. Alio mō pōt cōsiderari q̄ȝtū ad modū inherēdi: vel quātū ad facilitatē vel difficultatē curationis: ⁊ tūc vꝫ ꝙ ḡnal̄r casus ⁊ defect⁹ v̄tutū ⁊ hm̄ōi nocumēta ꝓueniētia a calore sunt peiora q̄ȝ ꝓueniētia a frīditate. Rō est: q2 defectus ꝓueniētes a calore similant morbis vel nocumētis inanitionis. egent.n. restauratōe spūuꝫ resolutoꝝ: ꝫ morbi ꝓueniētes a frigido: ⁊ nocumēta ab eo sunt ꝑ viā poti⁹ alterationis: ⁊ iō ēt alteratione curant. ēt nocumēta ꝯgelationis curant cū securitate: q2 calidis: in quoꝝ vsu nō ē timor: sic̄ in vsu frigidoꝝ. ēt defect⁹ īductos a calido ꝑ viā resol̄onis nō potes curare q̄n noceas. si.n. calefacis: addis in calido extraneo. si īfrigidas addis ad malitiā nocumentorum: ideo hydropisis a causa calida difficiliter curatur. Et posset dici ꝙ hec nocumēta sunt maiora: q2 citius addunt a calido q̄ȝ a frigido: q2 calidū magis est actiuū. ¶Ad ꝯria dicēdū ꝙ sermōes illi Auicē. referunt ad debilitatē que ꝓuenit a calido per se. ¶Ad aliud dꝫ ꝙ. A. īnuit hic in hoc nocumēta q̄n sunt a calore eē cū maiori casu virtutis nō quātū ad nocumēta in se: sed vt cōparant ad modū inherētie: q2 difficilius remouent. vel vt cōꝑant ad moduꝫ ꝓuētus ⁊ augmēti: q2 cal̄m est magis actiuuꝫ: vel semper ex vltimatiōe actionis calidi ꝓuenit ablatio vel diminutio: ꝫ vt frigidū

noceat nō oꝫ ꝙ vltime agat lꝫ ēt posset nocere vltīe agēdo. Uel
dōm ꝙ. A. hic dubitatiue ⁊ indeterminate loquit̄ cū dicit. fortasse
plurimū. Uel dicendū ꝙ. A. nō vult hic ex vehemētia casus vir-
tutis arguere nocumēta fieri a calido: sꝫ vult dare modū ſm queꝫ
calidū facit ista nocumēta. s. diminutionis ⁊ ablationis: hoc. n. est
ꝑducēdo ad corruptionē ⁊ casuꝫ v̄tutis. Sed tu. d. tūc. A. nō de-
buit loq dubitatiue. fortasse ⁊ plīm. Dōm ꝙ. A. forte adhuc du-
bitabat in h̄: q̄ꝛ est imaginabile ꝙ calor ꝑ se ⁊ sui īproportiōe cir-
cūscripto frido ꝓuatiuo pōt facere alicuiꝰ v̄tutis debilitatē. i. opa-
tionis diminutionē: vt v̄tutis q̄ nō multū īdiget calore: sic ē retēti-
ua respcū attractiue: ⁊ hic eēt locus speculatiōis ēt sic ī appetitu.

Oportet ergo vt nō cōfidas tūc in istis significatio-
nibus: imo caueas significationes alias predictas cu-
iusqꝫ duarum significationū complexionum.

Hic īfert cañ. ⁊ seq̄t̄: q̄ꝛ ꝑ hos modos nocumētoꝝ nō potes cer-
te iudicare suꝑ deteriata cōpl'one. Nā ablatio ⁊ diminutio pñt fie-
ri a calido ⁊ a frido: ḡ opꝫ vt nō cōfidas ⁊c. imo caueas. i. caute at-
tendas. significationes p̄dictas. in generali in p̄mo lib. fen. 2. cap̄.
Dub^{m} 18^{m} de signis cōplexionū. vel p̄dictas. i. dicendas.
Dubitat̄ vtrum sicut ablatio potest fieri a calido ⁊ frigido: ita cor-
ruptio actionis. Dōm ꝙ sic in virtutibus autem naturalibꝰ. sa-
tis apparet vt acetosatio cibi fit a frigido: in animalibus autē ap-
paret de sensu tactus. Nā mala cōpl'o frigida facere pōt ꝙ tactꝰ
rem calidā iudicabit frigidā siue nō calidā: ⁊ sic est actionis corru-
ptio. ⁊ in virtutibꝰ sensitiuis īteriorībꝰ pōt īducere nocumētū cor-
ruptionis ſm ꝙ post apparebit: tñ plus videt̄ ꝙ diminutio ⁊ abla-
tio ꝓueniāt a calore q̄ꝫ corruptio. i. ꝑmutatio a frigiditate.

Et destructio quidē qñqꝫ significat festinationē cau-
sarū diminutionis si fuerit ꝑꝑ cām cerebri: ⁊ nō fuerit
ꝓpter nocumēta in instr̄is corruptionis ⁊ incisionis ⁊
oppilationis: ⁊ vl'r remotionis a bonitate sua ꝑꝑ no-
cumentū: aut ꝓpter casum in ipso mēbro sensibili.

Hic ponit aliud cōe in quo vult ostēdere qūo ex determīato mo-
do nocumēti in sensibꝰ ꝑticularibꝰ significat̄ alius modus nocumē-
ti in cerebro. ⁊ dicit ꝙ destructio. i. ablatio actionis sensuū ꝑticu-
lariū significat festinationē cārū diminutionis. s. in cerebro. i. signi-
ficat diminutionē actionis in cerebro si fuerit. s. destructio opera-
tionū sensuū particulariū ꝓpter cām cerebri ⁊ nō ⁊c.
Dub^{m} 19^{m} Dubitat̄ q̄ꝛ. A. ex nocumēto q̄đ est ablatio actiōis sensuuꝫ arguit
diminutionē actionū in cerebro. Cōtra: q̄a epileptici cū stant si-
ne sensu ⁊ motu nō ītelligūt neqꝫ memorant̄: vt pꝫ. 3. de īteriorībꝰ
7. cap̄. ⁊ ēt apopl'ici: nō ḡ ex ablatiōe actionū iudicamus cās dimi-
nuētes. Dōm ꝙ mens. A. est ista ꝙ ablatio actionis ī sensibꝰ ꝑti-
cularibꝰ pōt sigñare causas diminutionis actionis in cerebro. ⁊ cā
est: q̄a pauca ꝑmutatio vel lesio in p̄n° siue in p̄ncipali mēbro est
multa in p̄ncipiato siue orto ab eo: vt Auer. illo ca. qñ debilitat̄. 3.
colliget. ⁊ sumit̄ ab Arist. p̄° de gn̄ōne aīaliū. 2. cap̄. tñ req̄rit̄ cōdi-
tio illa ꝙ destructio oꝑationū in sensibꝰ ꝑticularibꝰ nō fit ꝑꝑ lesio-
nem ꝓpriā in organis sensuū: q̄ꝛ actiones eoꝝ pñt eē destructe ꝑꝑ
cām ꝓpriā in eis ⁊ nō ꝓpter nocumētū in cerebro: ⁊ nō significa-
rent defectū in cerebro. Ista autē nocumēta pñt eē ꝑꝑ corruptio-
nē. i. alterationē in cōpl'one. vel ꝓpter īcisionē vel oppil'oneꝫ. Et h̄
est q̄đ dicit. corruptionis ⁊c. ⁊ vl'r vel nocumētū vl'is remotionis
a cōitate. i. a sanitate vel bona oꝑatione ꝑꝑ nocumētū. s. ab extra.
aut ꝓpter ⁊c. s. ab ītra: vel ꝑꝑ nocumētū. i. malā cōpl'onē siue mā.
aut ꝓpter cām ⁊c. i. cū mā. Sed. t. d. q̄re vsus est isto mōlo quē-
di. sigñat festinationē ⁊c. Dōm ꝙ qñ aliqua cā ledēs occupat cere-
brū ⁊ eo mediante ledit sensus pōt dici ꝙ festinauit ad cerebrū: q̄ꝛ
prius occupauit cerebrū. Propter sol'onē rōnum ꝯsidera ꝙ. A.
nō vult hāc ꝯñam eē neciaꝫ sed possibilē: nō. n. est semꝑ veꝝ ꝙ no-
cumēta destructionis sensuū ꝑticulariū arguāt nocumēta mino-
ra in cerebro. s. cās diminutionis: sed qñqꝫ est veꝝ: vñ dixit. Et de-
structio q̄dē qñqꝫ ⁊c. Istud est maxime in p̄n° aduētus causaꝝ ad
cerebrū: ⁊ istud voluit forsan cū dixit. festinationē. Cause enim no-
centes cerebro cū festināt ad multū nocumētū pñt auferre actio-
nes sensuū prius q̄ꝫ complete ledāt cerebruꝫ: sunt tamē in via cō-
plete ledendi: ⁊ hec est festinatio. Ex q̄bus apparet falsitas expo-
sitionis eorum qui tex. transponunt dicētes. festinatio causarum
diminutionis significat destructionem.

Ex mēbris aūt sensibilibꝰ q̄đ est valde cerebro pro-
pinquū nocumentū ab ipso recipit: nisi nocumētum sit
in ipso cōmune sicut auditus ⁊ odoratus plurimi eniꝫ
nocumēti ipsius ꝙ purgatione ⁊ cōplexionis cōmen-
surationе non remouetur: est ex cerebro.

Hic ponit quartū cōe de iudicijs ⁊ signis ab oꝑationibꝰ omniuꝫ
sensuū. Pōt aūt littera dupl'r ītroduci. Primo ꝙ Aui. ex determi-
natis sensuū nocumētis docet significare suꝑ cerebri dispōne. Et
p̄mo facit hoc. Scđo īfert q̄đdā. ibi (Quapropter.) Sensus auteꝫ
isti sunt illi q̄ sunt ꝓpingores sicut auditus ⁊ odoratus. Scđo mō
pōt ītroduci: ⁊ redit ad eādē sñiaꝫ ꝙ. A. satisfacit quesito. pluries
eniꝫ īnuerat ꝙ sensus patiunt̄ cerebro patiēte. Queret ḡ aliq̄s q̄s
sensus citius patit̄ patiēte cerebro. Rñdit ꝙ sensus ꝓpinquior: ⁊
dicit ꝙ ex mēbris sensibilibꝰ q̄đ est valde cerebro ꝓpinquū reci-
pit. s. nocumētū citius vel prius: vel magis q̄ꝫ q̄đ est longinquū. al'
minorat̄. i. īpedit̄ in actione. nisi nocumētū sit in ipso. vbi excipit.
Cōsiderādū ꝙ l'ra dupl'r exponit̄. Jam. n. A. īnuerat ꝙ ex nocu-
mēto mēbri sensibilis cerebro ꝓpinquioris possumus arguere su-
per cerebro: sicut ex stridore dentiū siue alio spasmo vt īnuit̄ p̄mo
ꝓnosticoꝝ tex. cōmē. 24. Uult ergo dicere Aui. ꝙ hoc est veꝝ nisi
nocumētū ꝑticularis sensus sit in ipso cōe q̄đ pōt sibi ⁊ alijs mem-
bris corporis aduenire que ēt nō sentiūt. v̄. g. sicut mala cōpl'o op-
pilatio aꝑatio ⁊ hmōi. Ista. n. nocumēta dñr cōia in ipsis: ⁊ ex his
nō sigñamus necio passionē in cerebro: sed ex nocumēto q̄đ nō est
cōe: sed est eius ſm ꝙ ortū ⁊ ꝓpinquū cerebro. Et q̄ꝛ aliq̄s quere-
ret qūo cognoscā h̄ nocumētū eē cōe vel nō. Rñdit ꝙ si nocumen-
ta odoratus nō remouent̄ ꝓpria cura ꝯsil'r auditus. v̄. g. purgatio-
ne. s. auriū ⁊ nariū ⁊ alteratiōe cōpl'onis: significat̄ ꝙ hoc est a ce-
rebro ⁊c. Alio mō exponit̄ nisi sit nocumētū in ipso. s. cerebro cōe:
q̄ꝛ ex totius cerebri nocumēto oēs sensus ledunt̄: vt. 4. de īterio-
ribus. 2. cap̄. ⁊ īfra. ca. de epilepsia. Cōsiderādū ꝙ iste canō fuit
valde necessarius. Jam. n. A. īnuit ꝙ ex oīum sensuū nocumēto ar-
guimus suꝑ nocumētū cerebri. Uult igit̄ oñdere ꝙ ex vniꝰ sensus
nocumēto possumus etiā arguere suꝑ cerebri nocumēto.
Dubitat̄ quare enumerās sensus ꝓpinquos dixit odoratus ⁊ au- Du^{m} 20^{m}
ditus ⁊ nō dixit de visu. Dicendū p̄mo q̄a dedit ītelligi sicut no-
tum. Scđo ꝙ oculi nō sic situaliter appropinquāt cerebro sicut ca-
rūcule nariū: ⁊ ītrinsecū instrumētum auditus.
Dubitat̄ q̄đ mēbrū magis cōmunicet nocumētū cerebro vel lon- Dub^{m} 21^{m}
ginquū vel ꝓpinquū. Uidet̄ ꝙ lōginquū: q̄ꝛ sil'e videt̄ de mēbris
patiētibus ꝓpter cor ⁊ epar: ⁊ de patiētibꝰ ꝑꝑ cerebrū: sed mēbra
patiētia ꝑꝑ cor ⁊ epar lōginquiora magis patiunt̄: vt apparet de
frigore extremitatū in febribꝰ. apparet ēt de nocumēto peduꝫ: vt
de īflatiōe in hydropisi. vñ Cōmē. 2. ꝓnosti. cōmē. 3. ⁊ 60. pedes in
p̄mis aꝑant̄ in hydropisi ꝑꝑ vehemētiā longitudinis ipsoꝝ a mē-
bris multi caloris. Idē īnuit Serap̄. tracta. 4. sui breuiarij. c. de
hydropisi. Ampliꝰ mēbrū ī quo debilitata est v̄tꝰ mēbri p̄ncipa-
lis: citius ⁊ mag̃ v̄ꝫ recipe lesionē cū ledit̄ p̄ncipale: sꝫ remotū mē-
brū est hmōi. In ꝯriū ē. A. cū dixit: ex mēbris q̄đ ē valde cerebro
ꝓpinquū recipit. s. nocumētū. ⁊ p̄ ꝓnost. 13. cō. Lacerti ꝓpinq cere-
bro vehemētiꝰ sentiūt egritudinē accidētē ī eo. Dōm ꝙ mēbra q̄
recipiūt nocumēta ꝑꝑ lesionē ⁊ ꝑꝑ cām ī p̄ncipalibꝰ dupl'r pñt no-
ceri: vt sumit̄. 3. de īteriorībꝰ p̄° ca. Uno mō q̄ꝛ recipiūt māꝫ quā nō
debēt recipe: siue cōpl'onē ꝑ viā alterationis: calefactionē siue in-
frigidationē cū alteratiōe posita: ⁊ isto mō citius patit̄ mēbrū ꝓ-
pinguū q̄ꝫ remotū. Cā est: q̄ꝛ mālis qualitas prius ad eū pertingit:
⁊ iō in feb. prius calefaciūt vicina cordi q̄ꝫ lōginqua. sil'r qñ mā pel-
litur a corde prius recipiūt istam ꝑtes ꝓpinque q̄ꝫ lōginque. Cō-
siderādū tñ ꝙ talis materieꝝ receptio in ꝓpinquis mēbris: lꝫ sit
prius q̄ꝫ in remotis: qñqꝫ tñ nō ꝑseuerat in eis sed trāsit ad alia ꝓ-
prie cū virtus p̄ncipalis mēbri fortis fuerit elongando mām a se.
Alio mō pñt mēbra recipere nocumētum: q̄ꝛ nō recipiūt q̄đ de-
bēt. v̄. g. q̄ꝛ mēbra a corde nō recipiūt spūm vitaleꝫ a cerebro sen-
sum ⁊ motū: ⁊ tūc si istud fit ꝑꝑ defectū spirituū in p̄ncipalibus: ci-
tius ⁊ magis cōicat hoc nocumētū mēbris remotis q̄ꝫ ꝓpinq̄s. v̄.
ḡra deficiēte calore nālī in corde: citius ⁊ magis deficit in pedibꝰ ⁊
manibꝰ q̄ꝫ in pectore. ⁊ sic loquebat̄. H. ꝑalle. ca. Sed tu. d. ꝯ: de-
ficiēte calido in p̄ncipali mēbro deficit in extremis ꝑ viam retra-
ctionis: sed retractio prius īcipit in mēbro vicino cordi q̄ꝫ remo-
to: imo nō retrahit̄ a remoto nisi mediante ꝓpinquo. Amplius
nō v̄ꝫ eē solutū ad mēteꝫ. H. 2. ꝓnosti. ⁊ Ser. 4. practice. q̄ꝛ ibi lo-
quunt̄ de nocumēto pedū remotoꝝ a fonte caloris: q̄đ nocumen-
tū est ꝑ materierū receptionē: q̄ꝛ loquunt̄ de eoꝝ apostematione.
Ad p̄mū dicēdū ꝙ p̄ma ꝓpō nō est absolute vera. s. ꝙ oīs defe-
ctus caloris qui cōmunicat̄ a p̄ncipali ad principiata fit ꝑꝑ retra-
ctionē. posset enim eē ꝑꝑ priuationē trāsmissionis. Sed ea ꝯcessa
dicēduꝫ ꝙ lꝫ retractio prius attingat ꝓpinquū mēbrū q̄ꝫ remotū:
tamē spūs qui retrahitur a remoto mēbro recipit̄ in propinquo.
Ad scđm dicendū ꝙ ista apostematio. i. inflatio peduꝫ maxime
fit defectu calidi nālis in eis. Ex q̄bus cessant cōtraria.
Dubitat̄ scđo. vtr̄ existēte nocumēto in toto cerebro sit pol'e so- Du^{m} 22^{m}

lum vnũ sensuȝ ledi de exteriorib⁹ sensibus. Videt ꝙ nõ: q² in epilepsia ⁊ apoplexia: iõ oĩs sensus ledunt ꝗa totũ cerebrũ est lesum: ȝ plus vna pars ꝙ̃ alia vt videt de intẽtione Gal'.4. de iteriorib⁹ scõo cap. ⁊ Aui. ĩfra. cap. de epilepsia. sic ẽt in apoplexia ideȝ ꝯtingit. hec vident de mẽte Aui. hic. ẽm vnã expõnẽ cũ dicit. nisi nocumẽtũ sit in ipso. s. cerebro cõe. ⁋ Amplius lesa parte cerebri a qua oritur determinat⁹ sensus: ledit ille sensus: ꝗ leso toto cerebro ledunt oẽs sensus. ⁋ In ꝯ̃rium est. A. in pn° littere. Ex mẽbris sensibilib⁹ qd̃ est valde ꝓpinquũ recipit ⁊c̃. ⁋ Dõm ꝙ vel nocumẽtuȝ cerebri est magnũ ⁊ maxie appropriatũ cerebro toti: ⁊ tũc ledunt oẽs sensus: ⁊ ẽt motus ledunt: vel nocumẽtũ nõ est magnum neq; cerebro appropriatũ: sed cõmune cuȝ corde siue ꝑncipal'r in corde vt est calefactio vel exiccatio ĩ febre: vel alia cã que est ꝑua: ꝙ̃uis sit in solo cerebro: ⁊ tunc nõ est nec̃ium oẽs sensus ledi lesione manifesta: sed alter poterit ledi: ⁊ hoc ꝓpter aptitudinẽ ad patiẽdũ. verbi gratia. aliquis hȝ oculos debiles ex nã vel accidẽti. cerebro igitur patiẽte nõ multũ statim ledent oculi alijs sensibus nõ lesis. ꝭ sumit de mente Gal'. ꝑmo ꝓnosticoꝝ. 24. cõmẽto. s. sup isto verbo. Frendere dentibus. Ex quibus cõtraria cessant.

Quapropter reliqui sensus (cum suis leduntur sensatis) non significant nocumentũ in ipsis caliditatis aut siccitatis: nõ peruenientiũ ad hoc vt virtutẽ ꝓsternãt. Auditus autem ⁊ gustus ẽm plurimum significant ꝙ illa complexio est in cerebro.

A,l,mala

Hic tex. est difficilis ⁊ hȝ expõnes duas. Prima Alberti dicẽtis ꝙ Aui. vult ostẽdere ꝗ de sensib⁹ cõicant cerebro nocumẽtũ: ⁊ qui nõ. ⁊ dicit: sed reliꝗ sensus. i. longinqui a cerebro cũ ledunt in suis organis nõ significãt nocumẽtũ ex ipsis caliditatis vel siccitatꝭ vel alterius q̃litatis. vnde oꝑationes cerebri ledunt ⁊ nõ pñt ꝑuenire nocumẽta haꝝ qualitatũ in organis sensuũ ad hoc vt ꝓsternãt virtutẽ cerebri ꝑ cõicationẽ ab organis sensuũ ad cerebrũ: audit⁹ aũt ⁊ odoratus cũ ledunt aliqua mala cõpl'one significãt ꝙ cõpl'o ista est in cerebro. s. cõicata ei ab illis. s. auditu ⁊ odoratu: ⁊ hoc est qd̃ Aui. dicit. Quapropter. pro sed. reliꝗ ⁊c̃. sensatis. i. organis. ⁋ Hec expositio nõ est ad mentẽ. A. ⁊ est falsa. Primo q² mens Aui. erat ostẽdere ꝗ de sensib⁹ recipiũt cito a cerebro vt ꝓping: ⁊ ꝗ nõ sicut longinqui: ⁊ iõ dixit quapropter. Neqȝ eius intẽtio erat ostẽdere qui de sensibus suũ nocumentũ cito cerebro cõicent ⁊ etiã magis. ⁋ Scõo expositio est falsa: q² vnũ/non/supfluit: ⁊ sic false accipit textũ vel suã. s. expõnis intẽtionẽ falsificat. Intẽtio enim expõnis est: ꝙ sensus longinꝗ a cerebro qñ patiunt ꝓpriã passionẽ nõ cõicant illaȝ cerebro: siue sit calida siue sicca: ⁊ q² nõ cõicant: ideo nõ debilitãt siue ꝓsternũt cerebrũ. Sed l'ra dicit ꝯ̃riũ huius qd̃ dicit: ꝙ sensus lesi nõ significãt nocumẽtũ caliditatis nec siccitatis non ꝑuenientiũ ad hoc vt virtutẽ ꝓsternãt. Est ẽt falsa in eo qd̃ intendit: q² falsuȝ est dicere ꝙ sensus a cerebro longinꝗ vt tactus non cõicent nocumẽtũ qd̃ est in eis a caliditate vel siccitate ipsi cerebro: imo ĩter oẽs sensus magis cõicat cerebro determinatuȝ modum sui nocumẽti: vt dolorẽ. Nullus enim sensus est ꝗ nocumentum sue oꝑationis ita cito ⁊ fortiter cõicet cerebro nocumẽtũ: sicut tactus. ⁋ Sed cõtra inspiciẽdo solẽ citissime cõicatur cerebro nocumẽtũ cuius signũ est sternutatio. ⁋ Dicẽduȝ ꝙ illud nõ est ꝑꝑ actũ visionis nocitũ: vnde posito pro possibili ꝙ hõ eẽt cecus ⁊ haberet oculuȝ plenũ visibili spũ cõtinue vsq; ad cerebrũ ĩspiciendo solem sternutaret. s. ꝗdã ex hoĩb⁹ hoc declarat infra cap̊ de sternutatione. Alia expõ est quã do: ⁊ vult. A. ꝙ mẽbra sensibilia ꝓpinqua: q² recipiũt cito ⁊ plus a cerebro sigñant ꝑ nocumẽta eoꝝ ꝙ cõplexio nocẽs est cõicata eis a cerebro: ⁊ hoc qñ nõ remouet purgatiõe ⁊c̃. Quapropter alij sensus longinꝗ a cerebro cũ leduntur suis sensatis. i. circa sensata ⁊c̃. ⁊ est sũma sñie ista ꝙ reliꝗ sensus qui sunt lõginꝗ a cerebro ꝗ sunt reliꝗ a sensu odoratus ⁊ auditus cũ ledunt in cognitiõe sensatoꝝ: q² hñt nocumẽtũ qd̃ est ꝑmutatio: nocumẽtũ hoc qd̃ ꝑuenit a caliditate: ⁊ nocumentũ etiã qd̃ ꝑuenit a siccitate qd̃ nocumẽtum est oꝑationis corruptio: qñ iste qualitates nõ ꝓsternũt virtutẽ: q² si ꝓsternẽt inducẽt ablationeȝ vel diminutionẽ. Talia dico nocumẽta in ipsis sensib⁹ existẽtia nõ significãt ꝙ ista cõplexio sit in cerebro. Sed nocumẽta auditus ⁊ gustus ꝗ sunt sensus ꝓpinꝗ significãt ꝙ ista cõpl'o sit in cerebro. Est igit breuis sñia ista ꝙ corruptio actionis in sensib⁹ lõginquis nõ significat ꝙ cõpl'o corrũpẽs actioneȝ sit a cerebro cõicata ipsis organis sensitiuis: sed in sensibus ꝓpinꝗs hoc sigñat. Et recapitulat. A. ꝙ nocumẽtũ qd̃ est corruptio sit a calido ⁊ sicco qñ nõ ꝑueniunt ⁊c̃. ⁊ hoc est qd̃ dicit. quapropter. s. q² ita est ꝙ sensus ꝓpinqui ⁊c̃. reliꝗ sensus. s. lõginꝗ sensus. cũ ledunt suis sensatis ⁊c̃. i. cũ hñt nocumẽtũ oꝑationis circa sensata: q² illa ꝑcipiunt: sed tñ male siue corrupte. nocumẽtũ in ipsis. i. taliuȝ oꝑationuȝ lesio que est ꝑmutatio siue corruptio: caliditatis aut siccitatis. i. ꝙ nocumẽtuȝ sit a caliditate vel siccitate: vt supra dictũ est. nõ ꝑueniẽtiũ. i. qñ caliditas ⁊ siccitas nõ ꝑueniũt ad hoc vt ꝓsternãt virtutẽ: q² si peruenirẽt facerẽt ablationẽ actionis: nõ significãt. s. nocumẽtũ caliditatis ⁊c̃. nocumẽtũ siccitatis ⁊c̃. vel nõ significãt ꝙ cõplexio ista est in cerebro. auditus aũt ⁊ gustus. s. cũ ledunt suis sensatis a caliditate ⁊c̃. significãt ꝙ ista cõpl'o est in cerebro. bis ꝗ reperit littera que dicit ꝙ illa cõpl'o ⁊c̃. venit ad appositũ verbi significãt: qd̃ etiã bis ponit in littera. Et iste modus loquendi est satis vsitatus apud Aui. Cõsiderãdũ ꝙ nõ est absolute verũ ꝙ nocumẽta sensuũ remotoꝝ nõ significẽt ꝙ cõplexio inducẽs nocumẽta sit a cerebro: sed est verũ respectu sensuũ ꝓpinquoꝝ: nã sensus ꝓpinqui cerebro nociti in eoꝝ operationibus plus significant ꝙ nocumẽti causa est a cerebro: ꝙ̃ faciant hoc sensus longinꝗ: ⁊ tũc sensus ꝓpinqui ꝓprie hoc significant quãdo nocumentum nõ remouetur purgatione ⁊ mensuratione complexionis ⁊c̃.

Sed dubitat cõcesso ꝙ nocumẽtũ sensuũ longinquoꝝ a cerebro nõ remouet mẽsuratiõe cõpl'onis neq; euacuatione: an significet ꝙ cõpl'o hoc faciens sit a cerebro. ⁋ Dicendũ ꝙ posset significari: sed nõ sic certe sicut si sensus eẽt cerebro ꝓpinquus. Nã in sensu a cerebro remoto ver. gratia tactu manus posset fieri lesio ex mala cõpl'one fixa in ea ꝓpter distantiã: ⁊ tñ ista mala cõpl'o non erit a cerebro: ⁊ hoc plus cõuenit in eo ꝙ̃ in sensu propinquo. Dubm 23m

Considerãdũ scõo. diceret aliquis quare. A. expressit de nocumẽto corruptionis cũ dixit. nocumẽtũ caliditatis ⁊c̃. ⁋ Dicẽduȝ ꝙ q̃si arguit ꝑ locũ a maiori. Nã magis vi̇ ꝙ nocumẽtũ corruptionis in sensib⁹ remotis significet hoc eẽ ꝑꝑ nocumẽtũ in cerebro ꝙ̃ aliud nocumẽtũ: ⁊ hoc nõ est ergo multo minus alia nocumẽta. añs pȝ: q² nocumẽtũ corruptionis qd̃ dĩ nocumẽtũ ꝑmutationis fit a caliditate ⁊ siccitate: ⁊ iste sunt q̃litates maxime actiue: ⁊ trãsmutatiue cõicabiles de mẽbro ad mẽbrũ. Si ꝗ iste qualitates pñt eẽ in organis sensuũ nõ cõicate a cerebro: multo magis alie q̃litates. Dum 24m

Cõsiderãdũ tertio. d. aliꝗs Auicẽ. ꝯ̃dicit sibi: q² hic dicit ꝙ gustus sigñat ꝙ cõpl'o ista est in cerebro: ⁊ supra dixit ꝙ gustus ⁊ tact⁹ hȝ pl'm sigñant corruptionẽ ꝓpl'ã in instr̃is: ⁊ hȝ minimũ cõicationẽ cerebri. ⁋ Dõm ꝙ Alber. dicit ꝙ l'ra hic est corrupta: ⁊ vult dicere: audit⁹ aũt ⁊ odorat⁹. sicut statiȝ supra dixit. Al'r dõm ꝙ gustus põt cõparari ad tactũ: ⁊ sic nocumẽtũ in ipso gustu sigñat cõpl'onẽ nocẽtẽ eẽ in cerebro: ⁊ ꝭ ꝗa gustus est ĩmãlior: ⁊ ꝓpinꝗor tactu. s. tactu manuũ: ⁊ ita loꝗt hic. Alio mõ põt cõpari ad alios sensus. s. auditũ visum ⁊ odoratũ: ⁊ sic respectu illoꝝ sigñat ꝙ nocumẽtũ in ipso est ex lesione in ꝓprio instr̃o: q² respectu illorum sigñat ꝙ est mãlior ⁊ longior: ⁊ sic loquebat supra. Cõsiderãdũ ꝙ al's exposui istũ passuȝ ꝙ ĩmutatio gustus ⁊ tact⁹ est duplex. Vna ĩtẽtionalis siue cognitiua ⁊ sic minus ĩmutant a cerebro ꝙ̃ alij sensus: ꝗa ex spiritib⁹ in cerebro motis ẽm ordinẽ cõuersum a memoria ad sensuȝ cõem ⁊ exinde ad ꝑticulares sensus minus ꝯtingit ĩmutari gustũ ⁊ tactũ plus aũt visum ⁊ auditũ ⁊ ẽt odoratũ: vñ hõ nullo extrĩseco sensibili occurrẽte iudicat se vidẽ audire ⁊ odorare plus ꝙ̃ gustare vel tãgere. dico vt hec fiũt ꝑꝑ spẽrũ recursuȝ a memoria: nõ vt fiunt ꝑꝑ occursum humoꝝ obiectoꝝ. Alia est ĩmutatio realis ⁊ vt sic gustus põt a cerebro multũ ĩmutari. Nã satis appropiquãt ⁊ ad eũ veniũt nerui a pari tertio: vt. 4. de ĩteriorib⁹. z. ca. Dum 25m

De operationib⁹ ṽo moralibus sciendum est: quoniam fortitudo meditationis ⁊ perscrutationis significat fortitudinẽ cõplexionis cerebri oĩno: ⁊ eaꝝ debilitas sigñat lesioneȝ fortitudinis in ipso. Quare opȝ vt demonstretur que operationum sit lesa.

Iam. A. determinauit de significationib⁹ dispõnũ cerebri assumptis ab oꝑõnib⁹ aĩalib⁹ sensibilib⁹. Hic determinat de significationib⁹ assumptis ab oꝑõnib⁹ aĩalib⁹ moralib⁹. Et primo ẽm vnãquãq; virtutẽ seorsum. Scõo assumat ponẽdo sermonẽ cõmuneȝ sicut fecit in significationib⁹ sumptis ab oꝑõnibus sensibilib⁹ ibi (Dicamus ergo nũc.) ⁋ Pria in q̃tuor sicut quatuor operationes quatuor virtutũ moraliũ supra. A. enumerauit ex ꝗb⁹ sigñationeȝ assumit. Primo ergo docet significare ex virtute mẽtis ⁊ ꝑscrutatione. Scõo ex formatione siue oꝑõne formatiue virtutis. ibi (Ex ipsis eni.) Tertio ex oꝑatione cogitatiue. ibi (Et ex ipsis est corruptio.) Quarto ex oꝑõne memorie. ibi (Et ex ipsis est lesio in ṽtute memorie.) Cõsiderãdũ circa ꝑmã partẽ ꝙ ṽtutes ĩtrinsece cõprehẽsiue pñt dici morales: q² nos regũt ⁊ cũ eaꝝ iudicio ꝯuersamur. vñ simul adunate vocant virt⁹ regitiua totius: vt põt sumi. 3. de accidẽti ⁊ morbo. Et ab Halya. 4. theori. 9. ca. q² nos regũt. merito morales vocant sicut ĩuenit noĩari in quadã l'ra Gal'. 3. de ĩteriorib⁹. 5. al's. 7. ca. Iste ẽt virtutes pñt dici nãles: nõ quidẽ naturales: q² sint circa alimẽti trãsmutationẽ: ȝ q² sũt cerebro magis

intrinsece ꝙ̄ alie aīales virtutes. Istaꝝ eniȝ virtutū ꝫ Gal'.2.thegni tex.cōmē.38.ip̄m soluȝ cerebrū est principiū: sed sensuum particulariū mediantib⁹ extrinsecis organis. possunt igitur he virtutes dici cerebro naturales ꝛ morales. vt hic habet duplex littera.

¶ Cōsiderādū scđo: ꝙ per meditationē ꝛ ꝑscrutationē possumus duo ītelligere. Primo actus ītelligēdi q̄ sunt simpliciū apprehēsio ꝛ ꝗ̄tū ad hoc dixit. meditatiōes. ꝛ cōpositio ꝛ diuisio. ꝛ dixit. perscrutationis. actus aūt ītellect⁹ ꝗ̄uis sint virtutis īmālis in corpore: tñ nō fiunt sine corpore: vt p̄mo de aīa. tex. cōmē.12. Et qꝛ oīuȝ virtutū cerebri auxiliū ꝛ bona dispositio facit ad bene ītelligēdū: ideo bonitas ītellectus totius cerebri significat bonitatē complexionis. Scđo per meditationē possumus ītelligere oīum triū virtutū ītrinsecaꝝ simul iunctaꝝ actus. cū enim simul iungant̄: tunc apparet opatio estimatiue ꝛ ꝓprie eius quā ego voco collatiuam siue estimatiuā sicut vna de istis: siue sit aliq̄d aliud p̄ter istas. Ex actib⁹ aūt huius sanis ꝛ fortib⁹ significat̄ totius cerebri sanitas: ꝛ ſm hūc ītellectū dicebamus al's ꝙ hic. A. docet assumere signōnē ex opōnib⁹ oīuȝ v̄tutū cerebri simul. Scđo diuisim ſm vnāquāq̄. ibi (Ex ipsis.) Et vadit hec sn̄ia ad ītētionē Halyab.4. theorice.9. cap̄. vbi dicit. virtus ꝑ quā est regimē mens dr̄: que si diuisionē recipit in tres distribuit̄ ꝑtes. in virtutē ꝑ quā fit phātasia. in virtutē que cogitationi preest: ꝛ v̄tutē ꝑ quā fit memoria. Et sumit̄ ēt a Gal'.3. de accidēti. cap̄.3. Quidā aūt dixerūt ꝙ dixit: meditationis ꝗ̄tū ad p̄terita: ꝑscrutationis ꝗ̄tū ad iudiciū circa p̄ñtia ꝛ futura.

Du[m] 26[m] ¶ Cōsiderāduȝ tertio. d. q̄s nō significat̄ ēt fortitudo cōpōnis. ℣ Dicendū ꝙ sic: sed dedit intelligi ꝑ hoc qđ dixit. oīno. Nā fortitudo oīum virtutū cerebri significat fortitudinē cōplexionis. i. bonitatem. omnino. i. vniuersaliter totius: ꝛ oīno. i. intēse ꝛ certe bonitatis: que esse nō pōt absq̄ cōpōnis bonitate.

Du[m] 27[m] ¶ Cōsiderādū q̄rto. diceret q̄s: vñ seq̄t̄ istud. q̄re. ℣ Dōm ꝙ ad bonitatē iudicij ꝛ ꝑscrutationis req̄rit̄ oīuȝ v̄tutū bonitas: qꝛ nō soluȝ rectū iudiciū dat̄ ex p̄ñtiuȝ apprehēsione: imo ēt p̄ñtiū ꝛ p̄teritoꝝ cū cōꝑatione ad futura: ꝛ iō ad rectū iudiciū ꝯcurrit oīuȝ triū virtutū bonitas: ſꝫ ad corrūpēdū h̄ iudiciū sufficit ꝙ altera virtus solum ledat̄: ꝛ ideo dicit. quare opꝫ vt demonstret̄ ꝛc̄.

¶ Ex ipsis eniȝ est corruptio virtutis imaginationis ꝛ formationis ꝛ eius vel earum nocumentum.

¶ Hic docet significare ex opatione virtutis formatiue siue imaginatiue. Et p̄° docet significare ex hui⁹ virtutis sanitate siue fortitudine. Scđo ex nocumētis eius. ibi (Huic enim virtuti.) ℣ Pria in. d. Primo facit qđ dictū est. Scđo declarat qđ dixit. ibi (Hec āt virt⁹.) Uel p̄mo in ꝯfuso. Scđo in sp̄āli. ibi (Hec aūt virt⁹.) ¶ Cōsiderandū ꝙ. A. p̄mo noīat nocumētū v̄tutis formatiue: qꝛ statim dixerat: ꝙ cū meditatio ꝛ ꝑscrutatio debilitant̄ sign̄at̄ nocumētū in cerebro. Quare opꝫ īuestigare: que opationū sit lesa: nā ex ipsis lesis opationib⁹ ex q̄b⁹ fit lesio in ꝑscrutatiōe ꝛ meditatiōe est lesio imaginatiue ꝛc̄. Ecce quō littera hec exit a p̄missa. ¶ Scđo cōsiderādū ꝙ corruptio hic sumit̄ pro lesione ꝛ nocumētū ēt ſꝫ multiplicauit. A. vocabula ꝑꝑ diuersitatē nocumētoꝝ. ¶ Cōsiderāduȝ tertio ꝙ in anteriori vētriculo cerebri sunt due virtutes: vt p̄mo cañ. fen.1. cap̄. de virtutib⁹ aīalib⁹. Una est virtus que est apprehēdēs siue cognoscēs ea que sunt a sensib⁹ p̄ñtata: ꝛ ista vocat̄ sensus cōis. Alia est cōseruās hmōi sp̄ēs post sensibiliū absentiā ꝛ vocatur q̄ñq̄ ab. A. formalis al's formās.6. de nālib⁹. p̄° ꝑti. cap̄. vlti. ꝛ.4. parti.2. cap̄. Et vocat̄ q̄ñq̄ imaginatio ab. A. p̄° cañ. fen prima. cap̄. de v̄tutib⁹ aīalib⁹. cū dicit. ista cogitatiua exercet se exercitio componēdi ꝛ diuidēdi in eis que in imaginatiua. i. phantasia recōdita sunt. Uocat̄ ꝛ tertio phātastica ab. A. eodē ca. Iste ergo virtutes apud medicos sunt vna v̄tus. s. sensus cōis ꝛ phātasia. Et iō solū. A. expressit de phātasia sub noīe imagiationis ꝛ formationis: sed qꝛ ſm veritatē sunt v̄tutes due: qꝛ recipiēs aliud est a custodiēte: iō Aui. in l'ra q̄dā extrinseca in pl'i loquit̄ cū dicit. ꝛ earuȝ nocumētū. Uel possumus dicere ꝙ expressit sensum cōem ꝑ h̄ qđ dixit. virtus imaginationis. ꝛ phātasiā que est retinens ꝑ h̄ qđ dixit. ꝛ formationis. ¶ Et ſm hoc opꝫ ꝯsiderare ꝙ imaginatio sumitur q̄tuor modis. Uno mō pro vnaquaq̄ opatiōe quō sumit̄ in p̄ncipio capl'i ꝛ īfra fen.3. cū dicit̄. Iste hō patit̄ imaginationes q̄ est passio oculoꝝ. Scđo mō sumit̄ pro virtute ꝯseruatiua sp̄ēꝝ sensatarū: que virt⁹ dr̄ ēt virtus phātastica vel formalis ab. A. p̄° cañ. ꝛ.6. de nālib⁹ 4ᵃ ꝑti.2. cap̄. Tertio mō sumit̄ imaginatio pro virtute cogitatiua quā medici vocāt imaginatiuā q̄ñq̄ vt. A. dicit p̄° cañ. fen.1. Quarto sumit̄ pro sensu cōi vt hic: ꝛ tūc exponet̄ virt⁹ imaginationis. i. sensus cōis. ꝛ formationis. i. phātasie que ēt dicit̄ formalis. ¶ Ex q̄bus appet ꝙ multa latet equocatio in vocabulis. ꝛ cā huius fuit: qꝛ hoīes ꝛ ipsemet Aui. vtunt̄ ad placitū vocabulis cadentib⁹ sup̄ has virtutes: vt scribit̄.6. de nālibus q̄rta particula.1. cap̄. nō igit̄ de noīb⁹ est curandū dūmodo intentionē habeamus. Et ītentio est hec ꝙ in ꝑte anteriori cerebri est virt⁹ cognoscitiua ꝛ retētiua oīuȝ formaꝝ sensataꝝ q̄ a sensib⁹ p̄ñtant̄: siue sit vna virt⁹: siue sint due: ꝛ iō cū hec virt⁹ est fortis iuuat ad significādū sanitatē anterioris ꝑtis cerebri vbi ipsius est sedes.

¶ Hec aūt virtus cū est fortis iuuat ad significādā anterioris cerebri sanitatē. hec aūt virtus nō est fortis nisi cū hō bene pōt seruare formas sensatoꝝ vtpote figurarū ꝛ sculpturaꝝ ꝛ morū ꝛ gustuuȝ ꝛ vocū ꝛ modulationū ꝛ reliqnoꝝ. est. n. aliq̄s hoīuȝ cui iest virt⁹ ītegra ſm hoc capl'm adeo vt qui ex geometris optimus est ꝯsideret simul figurā lineatā: ꝛ signet̄ in ipsius aīa sil'e illi ꝛ eius littere: ꝛ narret q̄ōnē vsq̄ ad finē ipsius non idigēs iterata ꝯsideratiōe ī figura: ꝛ sil'r est dispō quorūdā ſꝫ cōꝑationē ad modulatiōes: ꝛ dispō quorūdā cū cōꝑatione ad gustū ꝛ reliquoꝝ: ꝛ ex h̄ capl'o pēdet bonitas cognitionis pulsus: ipsa eniȝ īdiget imaginatione forti figurata vel signata in aīa ex tactis.

¶ Hic declarat qđ dixit ostendēdo que est huius virt⁹ fortitudo: ꝛ in quo cōsistat. Et dicit ꝙ cōsistit ei⁹ fortitudo in hoc ꝙ bene pōt ꝯseruare formas sensatoꝝ vt figurarū. ¶ Cōsiderādū ꝙ sicut oēs quinq̄ sensus afferūt sensata ad sensum cōem ꝛ phātasiaȝ: ita oīa sensata debēt retineri ab ista v̄tute: ꝛ p̄ñtari post absentiā sensibiliū exterioꝝ: ꝛ in hoc stat fortitudo hui⁹ virtutis: ꝛ iō Auic. omniū sensuū enumerat sensata. Primo visus cū dicit. figurarū ꝗ̄tuȝ ad nāles: ꝛ sculpturaꝝ quātū ad artificiales: ꝛ coloꝝ al' moꝝ. i. actuuȝ hoīuȝ: ꝛ sunt de cap̄. sensibiliū cōium. s. mot⁹. vñ q̄dā hoīes sciunt ꝯfacere alios in actib⁹ ac si illi eēnt. Scđo enumerat sensibilia gustus cū dicit. ꝛ gustū. 3° audit⁹ cū dicit. ꝛ vocū. ꝛ subdit post. ꝛ modulationū. 4° tact⁹ ꝛ odorat⁹ cū dic̄. ꝛ alioꝝ. ꝛ īfra d̄cl'abit statim.

¶ Dubitat̄ cū opatio virtutis imaginatiue ꝛ formalis sumēdo pro sensu cōi ꝛ phātasia sit nō solū retinere formas post absentiā sensibiliū: ſꝫ ēt iudicare de formis huiusmodi cū veniūt a sensib⁹. q̄re Aui. ꝑ hāc solaȝ opationē que est retinere notificauit fortitudineȝ huius virtutis. ℣ Dōm ꝙ hoc fuit q̄a credit̄ ꝙ solus Aui. posuerit hāc virtutē ꝯseruatiuā sp̄ērū sensataꝝ in anteriore vētriculo. voluit igit̄ ostēdere ei⁹ fortitudinē quātū ad opationē de qua minus credit̄: ꝛ quātū ad hoc ſm Aui. sn̄iam ꝛ credo esse veritatē fortitudo ꝛ potētia retinēdi formas sensatoꝝ post eoꝝ absentiā iudicant sanitatē anterioris ꝑtis cerebri: ꝛ cū hoc est alia virt⁹ memoratiua in ꝑte posteriori. ℣ Uel possumus al'r dicere ꝙ Aui. simul notificādo fortitudinē hui⁹ virtutis ꝑ potētiā retētiuā: notificat eaȝ ꝑ potētiā cognoscitiuā: ꝛ hoc appet in exēplo. geometra. n. q̄ narrat q̄ōneȝ sup̄ figurā quā semel vidit cognoscit illā figurā ꝛ retinet eā cū narrat. Si igit̄ hoc iudiciū est eiusdē virtutis que iudicat in aduentu a sensib⁹: tūc dicemus ꝙ hic notificat̄ ista virt⁹ ꝑ opationē etiā iudicatiuā: ꝛ hoc dicēdo q̄a forsan ſm mētē Aui. p̄mū iudiciū sup̄ sensibilia exteriora qđ datur a v̄tutib⁹ extrinsecis vel ītrinsecis est a sensu cōmuni: sed retētio est a phātastica: sed iteratuȝ iudicium post absentiā cū iterū presentant̄ sensibilia est ab alia virtute que vocat̄ imaginatiua siue cogitatiua que exercet se exercitio cōponēdi ꝛ diuidēdi: vt p̄mo cañ. fen.1. ca. de virtutib⁹ aīalib⁹. hec tñ diffuse sunt ibi ꝑtractata. ¶ Cōsiderandū ꝙ figure geometrie describunt̄ per lineas litteris signatas: vt facit Gal'.10. de vtilitate ꝑticularū.12. cap̄. Bonus igit̄ geometra cū semel viderit figurā sup̄ quā format q̄ōnem ip̄rimit̄ in eius anima: ꝛ nō īspiciens eaȝ recitat. ¶ Cōsiderandū etiā ꝙ bonū iudiciū de pulsu nō potest dari nisi homo habeat hāc virtutē fortē. Indiget eniȝ medicus ꝑ tactum representare ꝑcussiones systolis ꝛ diastolis ipsi imaginatiue siue formali: ꝛ ipsa hꝫ iudicare de presenti ꝑcussione ꝛ preterita: ita ꝙ si preterita ꝑcussio eēt deleta nō posset dari iudicium. hꝫ etiā seruare plurimas ꝑcussiones ꝛ quātitates earū in mēte ꝛ cōparare eas ad hoc iudiciū cū auxilio virtutis apprehēdentis ītentiones īdiuiduales: ꝛ ideo eget etiā medicus in iudicio pulsus non soluȝ fortitudine cogitatiue: sed etiā estimatiue: ꝛ ideo īdigēt pluribus sensib⁹: vt Auer.2. de anima cōmē.65. ¶ Et ex hac cōsideratione apparet q̄ hoīes sint ſm artes diuersas apti. Bonus igitur pictor debet multū vigere in hac virtute respectu visibiliū: īdiget enim fixa significatiōe figuraꝝ ꝛ iudicio potenti sup̄ illis ꝛ motiua manuū obedienti: ita ꝙ motus exterior nō distrahat euȝ ab ītuitu forme: quā fixit in anima. s. in phātasia. quilibet enim homo imaginari scit pulchruȝ equum: sed quilibet nō pōt figere in anima nisi pictor bonus: ꝛ qꝛ siccitas melancholica ad hoc adiuuat: iō boni pictores sunt melancholici. Bonus etiam vinatorius est ille qui

Du[m] 28[m]

habet fortitudinē huius virtutis respectu gustatoꝝ ⁊ sic de alijs.

¶ Huic aūt virtuti cū accidit nocumētuꝫ: aut destruit̄ ꝺpatio ⁊ nō remanet in ipsa forma imaginationis sensate post remotionē eius a ꝓportiōe que est iter ipsaꝫ ⁊ sensum cum eam sentit aut debilitatur ⁊ diminuitur aut mutatur a cursu naturali vt imaginetur quod non est significat eius debilitatem.

¶ Hic docet significare ex nocumētis huius virtutis. Et p̄mo modos nocumēti huiꝰ virtutis p̄mittit. Scđo docet ex illis significare. ibi (Mutatio v̄o.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ. A. tangit tres modos nocumēti imaginatiue. s. ablationis vt cū nō remāet in ipso. s. hoīe in quo est lesio: vel in ipso. s. itellectu. i. imaginatiue ſm litterā extra. Scđo tangit nocumētū diminutionis: diminuit̄ eniꝫ eius ꝺpatio dupl'r. vel itensiue: vt cū nō pōt fortiter retinere. vel quātitatiue. s. ex obiecto: qꝛ nō pōt retinere nisi q̄dam ⁊ pauca numero: ⁊ ideo duo dixit: debilitat̄ ⁊ diminuit̄. Posset addi tertia diminutio. s. tpis: qꝛ nō retinet quātū expedit in tpe: hoc tū̄ posset reduci ad debilitatē itensiuā. Tertio tangit nocumēta corruptionis siue ꝑmutationis cū dicit (mutat̄ a cursu nāli) vt imaginat̄ aliter q̄ꝫ dꝫ imaginari. debet eniꝫ imaginari retinēdo in aīa figuram quadratā: ⁊ ipse imaginat̄ eā rotūdaꝫ. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ littera que dicit ꝙ significat eius debilitatē pōt dupl'r exponi. Primo vt referat̄ ad oīa nocumēta premissa ⁊ est sensus ꝙ totū. s. oīa nocumēta premissa significat eius. s. partis anterioris cerebri debilitateꝫ. i. egritudinē: sicut cū hec virtus est fortis significat anterioris cerebri sanitatē. Scđo modo pōt exponi ꝙ Auicē. velit ꝙ cuꝫ corruptione imaginationis est debilitas virtutis: ⁊ hoc dixit: qa ponēs nocumētū diminutionis dixerat: aut debilitat̄. nō igit̄ credas ꝙ cū corruptiōe sit fortis virtus: imo est debilis debilitate general'r sumpta non spāliter pro ea que est diminutio: lꝫ qn̄qꝫ simul ꝯiungant̄ diminutio ⁊ corruptio. i. ꝑmutatio actiōis imaginatiue.

¶ Mutatio v̄o eius ⁊ destructio ꝺpationis ipsius ſm plurimū significāt superfluitatē frigoris: aut siccitatis in anteriore cerebro: aut humiditatis. Sed frigus est cā eēntialis: ⁊ due relique sunt cause ꝑ accn̄s: qm̄ afferunt eā. Et mutatio ꝺpationis eius ⁊ ꝑmutatio ipsius significāt supfluitatē caliditatis ipsiꝰ. Et hec q̄deꝫ oia sunt ſm plurimū rei ⁊ ſm ꝙ dictū est in v̄tutibꝰ sensibilibꝰ. Et hec egritudo qn̄qꝫ accidit sana itelligētia vel rōne ita vt perfecte ⁊ complete cognoscāt pulchruꝫ ⁊ fetiduꝫ ⁊ sunt eoꝝ verba cū hominibus sana: sed imaginant̄ quosdam presentes: qui exterius nō reperiuntur: ⁊ imaginantur voces tympanistaruꝫ ⁊ reliqua: sicut narrat Gal'. accidisse Abrucali medico.

¶ Hic docet ex eis significare. Primo ꝑ nocumētū qđ est ablatio. Scđo ꝑ nocumētū qđ est corruptio. ibi (Et mutatio.) Tertio modificat can̄. ibi (Hoc ideꝫ.) Quarto satisfacit q̄sito. ibi (Et hec egritudo). ⁋ Dicit p̄mo ꝙ mutatio ⁊ pro idest. ¶ Cōsiderādū ꝙ nocumētū diminutionis in sign̄ando reducit̄ ad nocumētū ablationis. Differūt enim in eēndo ⁊ significādo ſm magis ⁊ minus quasi.

Dubm 29m ¶ Dubitat̄ qa Aui. dicit ꝙ frigus est cā eēntialis destructiōis ꝺpationis huiꝰ virtutis. Cōtra: cuius ꝓportio eēntialiter ꝯsistit in sicco: eius iꝓportio ꝯsistit in humido vel in nō sicco: sed proportio retētiue est in sicco: qꝛ siccū retinet: istius aūt virtutis ꝺpatio est retētio. Itē superius dixit ꝙ siccitas est cā corruptionis: hic autē dicit diminutionis. ⁋ In ꝯ̄riū Aui. ⁋ Dicēduꝫ dupl'r. Primo modo ꝙ hic est sermo de nocumētis imaginatiue ſm ꝙ ipsa est cognoscitiua: nō ſm ꝙ est retentiua specieꝝ. vt aūt est cognoscitiua operatur cū calido tam cōpl'onali q̄ꝫ cū spiritu: ⁊ ideo frigidū maxime ⁊ ꝑ se ꝯ̄riat̄ virtutibꝰ vt cognoscitiue sunt. humidū aūt ⁊ siccū per accidēs: qꝛ siccū ⁊ humidū nō ꝯ̄riant̄ formal'r forme caloris: sꝫ qa calidū fundat̄ in humido ⁊ sicco ꝓportionatis: iō ad iꝓportionē sicci ⁊ humidi seq̄t̄ iꝓportio calidi: sicut ad iꝓportionē subiecti vel māe seq̄tur iꝓportio accidētis: ⁊ hoc est ꝑ accidens. Et h̄ est qđ dicit. frigus est cā eēntialis: ⁊ due relique vt siccū ⁊ humidū sunt cause ꝑ accidēs: qm̄ afferūt. i. adducūt eā. s. destructioneꝫ. Afferre aūt videt̄ iportare nō per se nec directe facere. ¶ Sed tu. d. sentire est recipe: ꝙ sensus p̄ncipal'r agit cū hūido. ⁋ Dōm ꝙ recipere est duplex: absolute ⁊ cognitiue: tunc dico ꝙ recipe absolute est ꝑ humidū: sed cognitiue est ꝑ calidū: sicut enim actus q est ab aīa p̄ncipalius recipit̄ in mā ꝑ dispōnē a forma caloris ⁊ eius proportione: ita p̄ncipal'r operat̄ cū calido: ⁊ ſm hoc posset dici ꝙ retentio vt est actus anime est p̄ncipal'r ꝑ calidū: sed retētio absolute per siccū. ⁋ Scđo mō est dōm ꝙ hic est sermo de ꝺpatiōe imaginatiue que ꝺpatio est retētio: ⁊ sic est sermo de nocumentis circa retētionē: ⁊ hoc est ꝯueniēs: qꝛ taliter notificauit ista nocumēta. Et tūc dicemus ſm ꝙ dictū est ꝙ retētio vt retentio fit a sicco: sed retētio vt ab aīa fit a calido p̄ncipal'r: ⁊ quāuis retētio fiat ab aīa nēcio nō tū̄ icludit talis retentio actualē notitiā ſm quosdam. ⁋ Alij modi subtiles circa h̄ dubiū dabunt̄ ifra cap̄ de corruptiōe memorie vbi ꝑticulariter disputat̄ hec qō. Ista aūt apparēter hic sufficiant. ⁋ Ad ꝯ̄riuꝫ dōm ꝙ siccū vtpl'm est cā corruptionis: sed in quadā virtute pōt facere diminutionē ⁊ ablationem. ⁋ Et mutatio ⁊ pro. i. ꝑmutatio ⁊c̄. rō est qa ꝑmutatio fit ꝑꝑ multū motuꝫ in imaginabilibꝰ spēbꝰ cuiꝰ cā est calor: ⁊ h̄ pꝫ. Et h̄ satisfacit qō.

¶ Quereret eniꝫ aliq̄s an ista virtꝰ possit ledi nō lesa cogitatiua siue rōnali virtute. ⁋ Et rn̄det ꝙ sic: ⁊ ponit exēplum Gal'. 3. de accidenti ⁊ morbo. 3. cap̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ medicus iste Abrucali habeat corruptaꝫ imaginatiuam: qꝛ putabat presentia phantastica que nō erant. ratio tamē sua erat sana: qꝛ precipiebat eos pelli sicut nociuos sibi: ⁊ hoc debet intelligi ab Auicē. Dubm 30m

¶ Sed tu diceres. A. ꝯ̄dicit sibi: qꝛ dicit ꝙ nocumētū imaginatiue est qn̄qꝫ cū sanitate itellectus siue rōnis. ⁋ Contrariū dixit supra: qꝛ ipse ponebat ꝙ nocumētū meditatiōis siue ꝑscrutationis erat ꝓpter aliquā lesionē virtutū imaginatiue cogitatiue ⁊ memoratiue. Iteꝫ virtus posterior imaterialior ledit̄ per lesionē prioris: vt Auer. in cōmēto de memoria ⁊ re. ⁋ Dōm ꝙ sumebat̄ supra mēs siue ratio siue itellectꝰ pro oīuꝫ aggregatōe simul: hic sumit̄ mens pro cogitatiōe siue estimatiōe. ⁋ Uel dōm ꝙ rōnē eē sanā pōt dupliciter itelligi. Uno mō ꝑfecte oīno: ⁊ sic est ipol'e qn̄ lesa est imaginatiua: lꝫ. n. fedum iudicet feduꝫ: tū̄ inquātū imaginationes non veras iudicat vt veras est error. Alio modo impfecte sana: qꝛ nō tantū quātū imaginatiua est lesa: ⁊ ideo pōt dici sana ratio. i. estimatiua que iudicat intētiones quasdā. s. bonas vel malas. Dubm 31m

¶ Et ex ipsis est corruptio in v̄tute cogitationis ⁊ imaginationis. s. aut destructio: ⁊ nominatur hec deletio rōnis. aut debilitas ⁊ noīatur amētia: ⁊ caꝫ principiū est frigus anterioris cerebri. aut siccitas: aut humiditas eius: ⁊ illud plurimū ſm ꝙ dictum est.

¶ Hic docet significare ꝑ nocumētū virtutis cogitatiue. Et p̄o per nocumētū qđ est ablatio ⁊ diminutio. Scđo ꝑ nocumentū qđ est corruptio. ibi (Aut mutatio.) ¶ Dicit p̄o ꝙ ex ipsis. s. ex nocumētis est corruptio. i. lesio in virtute p̄ma. ¶ Cōsiderādū ꝙ virtus cogitatiua vocat̄ cogitatiua qn̄ seruit itellectui: ⁊ vocat̄ imaginatiua qn̄ seruit estimatiue: vt. A. ponit p̄o lib. cap̄. de virtutibꝰ aīalibus. Et iō hic noīat eā duplici noīe. ¶ Et cōsidera ꝙ ista imaginatiua nō est illa de qua dictū est supra. Illa eniꝫ est phātastica retentiua ⁊ cōprehēsiua specieꝝ ſm ꝙ a sensu venit. Ista aūt cōponit ⁊ diuidit que sunt in phātasia iudicādo de intētione formaꝝ qđ appetꝫ: qꝛ iudicat rectū ⁊ obliquū. ¶ Cōsiderādū ꝙ accipimꝰ nomē istaꝝ lesionū: qꝛ destructio cogitationis vocat̄ debilitatio. i. ablatio siue p̄uatio rōnis: sed diminutio vocat̄ amētia: tū̄ amētia qn̄qꝫ ēt dicit̄ ablatio rōnis. vn̄ dꝛ̄ ꝓprie ab a qđ est sine ⁊ mēte. G. aūt. 3. de accidenti ⁊ mor. 2. cap̄. ſm trāslationē grecā dicit. ipsiꝰ rōcinatiui actꝰ q̄dā velut ꝑalysis. i. ablatio amentia dicit̄. qđ v̄o velut defectiuus motus. i. diminutus actus siue diminutio actꝰ stultitia dꝛ̄. qđ autē velut peccatū. i. corruptio siue ꝑmutatio desipiētia vocat̄. de nominibus non tam curamus.

¶ Dubitat̄ quare dicit anterioris. Cōtra qa hec virtꝰ est in medio. ⁋ Dicēdū ꝙ in anteriori cerebro icludit̄ vētriculus medius: ⁊ ita intelligūt hic. Uel aliter ꝙ imaginatiua iudicans de formis sensatis est in anteriori vētriculo. s. in fi. versus mediū: sed iudicans de intētionibus est in medio. ¶ Considerandū: ⁊ illud plurimum: qa sicut dixit ablatio potest fieri a calido. Dubm 32m

¶ Aut est mutatio ⁊ ꝑmutatio: ita vt sit in eius cognitione regimentū ⁊ rectum faciat: dicendo ꝙ nō est rectum ⁊ nominatur cōmixtio rationis.

¶ Hic notificat p̄mo hoc nocumētū qđ est ꝑmutatio. Scđo ostendit significatum eius. ibi (Et significat.)

¶ Sed dubitat̄ q̄re Aui. inuit hic ꝙ virtꝰ cogitatiua vt est estimatiua pōt ledi nocumēto distincto ab alijs v̄tutibꝰ. cuiꝰ ꝯ̄riū ponit p̄o libro prealleg. cap̄. Qꝛ aūt hic loquat̄ de estimatiua apparet qa loquitur de ea que iudicat rectum vel non rectum: vt rectū esse ire ad ecclesiam: vel non rectum ad ludum. sed ista sunt iudicia de intentionibus non sensatis: quia conuenientia ⁊ non conuenientia Dubm 33m

non sunt ab aliquo sensu cōprehensa: ergo sunt opera estimatiue.

¶ Ista dubitatio diffuse est tractata p̄mo lib. a me: hic tñ breuiter dicā: ꝙ virt⁹ estimatiua est duplex. Una quā ego voco collatiuā: ⁊ ista est aggregatio omniū virtutū. s. imaginatiue ⁊ cogitatiue ⁊ memorie que vocat̃ mens siue virtus regēs: ⁊ ista nō ledit̃: nisi altera ꝟtutū lesa: qꝛ suus actus nō est aliud ꝙ̄ oīuꝫ triū ꝟtutū simul aggregatio: vel est actus iudicij ꝯsurgēs ex hac aggregatiōe: ⁊ istā virtutē vocauit alibi. A. estimatiuā: hic aūt vocat eā virtutē meditatiuā ⁊ ꝑscrutatiuā: supra aūt vocauit eā mētē. Alia est estimatiua: que nō est aggregatio istaꝝ: sed que cōprehēdit ea que reposita sunt in phātasia ⁊ aliquā ītētionē capit in eis q̄cūqꝫ collatiōe ⁊ virtutū īsimul adunatiōe circūscripta: ⁊ ista est de qua est hic sermo ⁊ hꝫ ꝓpria ⁊ distincta nocumēta sic̄ appꝫ ꝙ aliqs cognoscit formā alicui⁹: ⁊ tñ ītentionē nō: sicut ille q singula vasa domus cognoscebat ⁊ tñ ītētione errabat: credebat. n. ea eē mala: vñ ꝓijciebat illa: ⁊ tñ vasa erant qd bonū: ⁊ hic sunt multa difficilia. ¶ Aliter posset euitari ꝯ̄dictio: ꝙ lꝫ hic Aui. ponat nocumenta virtutis estimatiue: nō tñ dicit ea eē eius solius: ⁊ iō nō induxit exēpla sup hoc: sicut fecit in virtute formali ⁊ in virtute memoriali.

¶ Et significat aut aꝑa aut mām cholericaꝫ calidam ⁊ siccā: ⁊ est demoniū lupinū: ⁊ est ꝑmixtio eius cū malitia: aut mā melācholica: ⁊ ē melācholia: ⁊ est ei⁹ ꝑmixtio cū malitia estimationis ⁊ cū cogitatiōe absqꝫ comprehēsione. Qui aūt ex istis motib⁹ ad timorem declinior est: est magis sigñatiu⁹ frigoris: ⁊ ex eis declinior ad audaciā ⁊ irā est magis significatiuus caloris: ⁊ hꝫ differētias que sunt inter eos ⁊ nos postea afferemus eas. Et forsitan erit illud ꝑꝑ cōicationē mēbri alteri⁹: ⁊ illud quidē cognoscetur significationibus particularibus multis: quas postea narrabimus.

¶ Hic ostendit qd sigñat ꝑmutatio actionis cogitatiue. Et p̄° facit hoc diffuse. Scđo assumit. ibi (Et vl̓iter.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Auicē. īnuit hāc diuisionē ꝙ ꝑmutatio cogitationis que vocat̃ rōnis ꝑmixtio fit vel ꝑꝑ cām in cerebro vel ꝑ cōitatē: ⁊ quotiēscūqꝫ fiat: fit aut ꝑꝑ mām cholericā aꝑantē aut nō: vel fit ꝑꝑ mām mel̓icaꝫ.

Dum 34m ¶ Sed dubitat̃ an possit fieri a mala cōpl̓one sine mā. ⁊ Et dicēdū ꝙ sic sic̄ īfra apparebit cap̄. de ꝑmixtiōe sensus: ⁊. 7. ꝑticula afor. afor. 18. sup illo afor. In vigilia spasmus ⁊c̄. Dicit Cōmētator ꝙ cū vigilia exiccet est cā alienationis mētis. Hic aūt. A. omisit ponēs causas notiores expectās cōplere in ꝑticularib⁹. ¶ Cōsiderādum scđo ꝙ lr̄a que dicit: absqꝫ cōprehēsione. dupl̓r exponit̃. Primo. i. absqꝫ hoc ꝙ manib⁹ cōprehēdat: maniaci. n. demoniaci ⁊ diabolici aggrediunt̃ hoīes ⁊ sunt de nā lupoꝝ: sed melācholici soluꝫ corrupte ⁊ false apprehēdunt ⁊ secū loquunt̃ vel ad alios: sed nō capiunt neqꝫ nocēt alijs: imo sunt timidi. Scđo mō exponit̃ cū cogitatiōe vel cognitiōe absqꝫ cōprehēsione. s. reꝝ que extra sunt: imo multa dicūt se videre cognoscere ⁊ eē que extra nō sunt: ⁊ tunc in istis peccat duplex virt⁹ vt pꝫ. ¶ Cōsiderādū ꝭm dr̄ias: qꝛ ꝭm maiorē ⁊ minorē timorē significat̃ maior vel minor friditas. ¶ Cōsiderādū ꝙ ex h̄ sumim⁹ ꝙ friditas nō semꝑ facit ablationē actionis: imo corruptionē siue ꝑmutationeꝫ: vt mel̓ia que est frigidus humor facit errorē cogitatiue: ⁊ h̄ est nocumētū qđ dr̄ ꝑmutatio.

¶ Et vniuersaliter cum cogitationes plurimū mouent̃ motib⁹ multis: ⁊ permutant̃ ⁊ variant̃: tunc illic est caliditas. Et quandoqꝫ ēt accidit ꝑmutatio cognitionis in egritudinib⁹ frigide materie cū a caliditate nō euacuantur: sicut cōmixtio rōnis in lythargia.

¶ Causa est: qꝛ calidi est mouere: ⁊ ita per oppositum quando cogitationes nō sunt mobiles possunt significare frigus.

Dum 35m ¶ Cōtra cogitatiōes mulieꝝ sunt mobiles. ⁊ Dđm ꝙ sunt mobiles humido nō calido motiuo. ¶ Cōsiderādū ꝙ in lythargia eēntialiter est frigus: sed accidētal̓r ꝑꝑ putredinē māe est calor: vt infra Aui. cap̄. de lythargia: ⁊ iō ꝑꝑ calorē accidit ꝑmutatio actionis: ⁊ ideo actio cogitatiue eoꝝ cū diminutione est permutata.

¶ Et ex ipsis est lesio in virtute memorie. s. aut vt debilitet̃: aut vt destruat̃ sicut narrat Gal̓. ꝙ pestilētia ꝓuenit in ꝑte ethiopie: q̄ eis accidit ꝑꝑ cadauera multa relicta post forte ꝑliū: ⁊ ꝓuenit pestilētia illa vsqꝫ ad terrā grecoꝝ: accidit ḡ eis vt cā illius tm̄ caderet obliuionis donec eis adueniret dispō ꝭm quā hō nois sui ipsius obliuisceret̃ ⁊ filij sui. Et plimū qdē accidit debilitas in memoria ꝑꝑ corruptionē in postremo cerebro ex frigiditate: aut humiditate: aut siccitate: aut ꝑꝑ eū q ꝑmutat̃: ⁊ accidit ei vt remoueret̃ eius qđ nunq̄ꝫ ei adest: ⁊ sigñat cōpl̓onē calidā absqꝫ mā: aut cū mā: sed mā sicca ad illud est magis ꝯueniēs: ⁊ illud totum est cū cōplexio nō suꝑfluit: ⁊ virtus non cadit.

¶ Hic docet significare ꝑ nocumēta virtutis memoratiue. Et primo per nocumentū qđ est diminutio ⁊ ablatio. Scđo ꝑ nocumentum qđ est permutatio. ibi (Aut propter eum.) Dubm 36m

¶ Circa primā partē diceret aliqs quō ista pestilentia de qua dicit Gal̓. 3. de accidēti ⁊ morbo. cap̄. 3. ⁊ p̄° de febrib⁹. cap̄. 4. īduxit defectū memorie cū debuisset īducere febrē pestilentialē. ⁊ Dicēduꝫ ꝙ ꝑꝑ resolutionē calidi poterat īducere frigiditatē: vñ surgentes a febrib⁹ defecti in calore nāli fiebant sine memoria. ¶ Cōsiderandū ꝙ hic ꝑ memoriā ītelligit virtutē ꝯseruatiuā in ꝑte posteriori cuius est ꝯseruare ītentionē nō qdē purā (vt qdā credunt) sed cuꝫ idolo siue cū forma sensata: ⁊ hoc appꝫ: qꝛ Auicē. volēs ostēdere defectū hui⁹ memorie dicit ꝙ hō obliuiscebat̃ nois sui: nomē aūt sensatū est sensu auditus. differt aūt hic memoria a phātasia que dicit̃ formalis: qꝛ illa ꝯseruat idola pura ⁊ p̄ncipal̓r: ista aūt ꝯseruat ītentionē ⁊ idoluꝫ: ⁊ de p̄ncipali sine ītentionē plus eniꝫ cōseruat idoluꝫ ꝑꝑ ītentionē ꝙ̄ ītentionē ꝑꝑ idoluꝫ. ⁊ huius virtutꝭ memoratiue sedes est posterior cerebri vētriculus: ⁊ iō. A. statim īcipiens de nocumēto qđ est ꝑmutatio īcipit a nocumēto postremi vētriculi dicēs. aut su. fit lesio in memoria ꝑꝑ eū. s. vētriculum postremū q vētriculus ꝑmutat̃. i. ꝑmutationē actionis patit̃. ⁊ accidit ei. s. homini vt rememoret̃ ei⁹ qđ nunqꝫ ei adest. s. in memoria. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ calidū ⁊ siccū est magis motiuū ⁊ īpressiuū ei⁹ qđ nunq̄ꝫ fuit: ⁊ iō ꝑmutatio memorie plus fit ab eo: ⁊ ꝑꝑ eandem cām siccū plus facit hoc. s. ꝙ̄ humidū: qꝛ magis est motiuū actiue ⁊ impressiuū. ēt siccū est causa ꝙ forme preterite impresse in memoria retineant̃ que cū mouebunt̃ ⁊ ad actū poterūt mouē alias que nunq̄ꝫ fuerunt cōprehēse. dixit aūt cum cōplexio nō suꝑfluit: qꝛ superfluens posset inducere ablationem actionis.

¶ Dicamus aūt nunc sermonē cōiunctū ꝙ destructio haꝝ oꝑationū qñqꝫ fit ꝑꝑ dominiū frigoris: aut ī corpore cerebri: ⁊ est ex eo qđ dñat̃ suꝑ cerebrū: aut suꝑ vētres ei⁹. ⁊ qñqꝫ fit ꝑꝑ frigus cū humiditate: ⁊ qñqꝫ affert ipsam siccitas ⁊ similiter earū debilitas. ipsaruꝫ aūt mutatio fit ꝑꝑ apostemata: aut complexionē cholericam: aut melancholicā: aut corpus adurens.

¶ Hic sermone cōi siue in ꝯiuncto docet significare ex nocumētis predictaꝝ oꝑationū moraliuꝫ: ⁊ vult in sūma ꝙ ablatio actionum istarū ⁊ simil̓r debilitas. s. diminutio fit a frigido: vel a frigido cuꝫ humido: ⁊ qñqꝫ cū sicco. Et ex hoc accipe ꝙ nō semꝑ est verum ꝙ siccitas sit cā ꝑmutationis: qꝛ pōt esse cā diminutionis ⁊ ablationis. Ipsaꝝ mutatio. i. ꝑmutatio que a Gal̓. vocat̃ corruptio fit ꝑꝑ aꝑa. s. calidū: siue fit calidū per eēntiā: siue per accidēs vt supra dixit in lythargia. aut cōplexionē ⁊c̄. aut corpus adurēs. i. materiaꝫ adustā. Et ex hoc accipimus ꝙ nō semper ꝑmutatio operationuꝫ fit a calido: sed pōt fieri a frigido sicut a melancholia. Nā melancholia fecalis pōt esse cā ꝙ homo iudicet timēdū qđ nō est timendum ⁊ imaginet̃ qđ nō est ⁊ ꝙ recordet̃ eius qđ nō fuit: qꝛ vapores melācholici pñt ita īprimere: ⁊ ideo melācholia pōt ꝭm vnāquāqꝫ ꝟtutē eē cā ꝑmutationis actionis: ⁊ tñ est humor frigidus.

¶ Et significatio dispōnum somnioꝝ est ex eo qđ opꝫ adiungi hoc loco. Plurimū eniꝫ visionis reꝝ citrinaꝝ calidaꝝ sigñant dominiuꝫ cholere. Et sil̓r plm̓ visionis reꝝ cuiqꝫ cōpl̓oni ꝓportionaliuꝫ: quas numerare nō est necesse: ⁊ somnia qdē ꝑmutata sigñant caliditatē ⁊ siccitatē. Et sil̓r appꝫ in egritudinib⁹ acutis cerebri. Et sil̓r sunt somnia terribilia ⁊ illa quoꝝ recordat̃ significāt frigiditatē ⁊ humiditatē ꝭm plurimum.

¶ Hic docet significare ex somnijs que cōtinent̃ in sūma moraliū vt supra declaratū fuit. quidā ꝟo dicūt ꝙ hic docet significare ex operatione sensus cōis: qꝛ somnia attribuunt̃ sibi: sed de hoc non curo ⁊ hꝫ quatuor sicut quatuor ponit iudicia per somnia. Scđa ibi (Et somnia.) Tertia ibi (Et similiter.) Quarta ibi (Et illa.

¶ Dubitatur an somnia indicent seu significent similem disposi- Dubm 37m

tionem. Videtur ꝙ nõ: imo contrariam vt famescens somniat comedere: vt Gal. in libro de ea que in somnijs dignotione. In cõtrariũ Gal. ibidem: ⁊ Auicẽ. hic ⁊ pmo libro fen 2ª. Dõm ꝙ lз ſm Auer. in cõmẽ. de somno ⁊ vigilia. Somnia sunt attributa virtuti imaginatiue: tñ ſm. A. ⁊ veritatẽ attribuunt̃ ẽt virtuti cogitatiue ⁊ estimatiue: ⁊ h idẽ Auer. itellexit. Somnia igit̃ sunt duorũ modoꝝ. Quedã simplicis imaginatiue: ⁊ talia signãt ꝑ silitudinẽ vel ꝓportionẽ: vt somniãs aquã ⁊ niuẽ signãt flegma: somnians aũt ignẽ ⁊ citrinũ signãt cholerã. ⁊ hui⁹ cã est: qa isti hũores dominãtes disponũt cerebrũ vt que in eo recipiunt̃ sic recipiant̃. ipsi ẽt met humores ⁊ eoꝝ vapores hñt vim iprimẽdi vel mouendi spẽs ſm suas silitudies. Quedã aũt attributa sunt imaginatiue seu estimatiue iudicãtis ⁊ ꝯsiliantis ſm corporis dispõnem: ⁊ ista somnia signãt ꝯriũ ei⁹ qd̃ in eis p̃sentat̃ saltẽ quo ad aliquã ptẽ. v.g. famescẽs dormit ⁊ dormiẽdo somniat comedere sicut illud quo idiget ⁊ qd̃ estimatiua mouet qꝛ eo idiget: silr̃ iflãmatus somniabit fontes ⁊ frigidas aquas: ⁊ sic de alijs. vñ Gal. palleg. lib. Bibendi phãtasia sitientib⁹ multũ accidit queãdmodũ ⁊ comedẽdi esurienti: venerea vo vtendi plenis spermate. Videt̃. n. in somnijs aĩa ad ꝓfundũ corporis mox ascẽdẽs ab exteriorib⁹ sensibilib⁹ eaꝫ q̃ ſm corporis dispõnẽ sentire: ⁊ rursus q̃ desiderat hõ hoꝝ vt iã p̃ntiũ accipe phãtasiaꝫ. Ex qbus ꝯria cessant. Circa scd̃aꝫ ptẽ ꝯsidera ꝙ somnia pmutata sunt somnia multe pmutationis vtplurimũ occurrãt somniãdo: istud attestat̃ calori motiuo. s. calo ⁊ sicco. Et hoc. A. q̃si ꝓbat cũ dicit: ⁊ silr̃ apparet. ⁊ in egritudinib⁹ accutis apparẽt somnia pmutata: qꝛ multe pmutationis: ⁊ ẽt pmutata a cõsuetis somnijs. Circa tertiã ptem ꝯsidera ꝙ somnia terribilia silr̃ sunt. s. significãtia: qꝛ signãt hũores malos vel res q̃ hñt h facere suo vapore: sicut poꝝ vt pꝫ. 2. cañ. vel silr̃. s. sicut somnia pmutata: qꝛ signãt caliditatẽ ⁊ siccitatẽ: vt. A. in hoc inuat ꝙ somnia pmutata sunt nocumẽta pmutationis nõ diminutionis nec ablationis: ⁊ iõ sicut pmutatio fit vtplr̃m a calido ⁊ sicco: ita ẽt somnia pmutata ⁊ terribilia: ⁊ qꝛ pmutatio actionis ẽt pt̃ fieri a fri. ⁊ sicco vt supra appuit ⁊ ẽt somnia pmutata ⁊ terribilia pñt fieri a frigido ⁊ ab hũore melãcholico. Circa quartã ꝯsiderãdũ ꝙ recordari somnioꝝ est eoꝝ ipressionẽ deleri: ⁊ fit ab hu. ⁊ frigido: ⁊ posset etiã fieri a supfluo sicco. s. nõ imprimi sicut ablatio memorie: ⁊ ideo Auicẽ. nõ curauit multũ declarare. sermones aũt vniuersales in somnijs dicti sunt a me primo lib. fen. 1. ⁊ fen. 2.

De significatione operationum motiuarum ⁊ qd̃ eis similatur ex somno ⁊ vigilia. Cap. 7ᵐ.

Significationũ aũt assumptarũ ex genere operationũ motiuaꝝ destructio ⁊ debilitas significant humiditatẽ supfluã in istrumẽtis ipsarum subtileꝫ plurimã: ⁊ significãt in quocũqꝫ mẽbro fuerint lesioneꝫ in cerebro (verũtñ eius magis ꝓpriũ est: ꝙ i toto corpore fient) sicut apoplexia: aut in parte vna sicut paralysis ⁊ tortura laxa.

Supius Aui. determinauit de signõnib⁹ cerebri sumptis ex operationib⁹ sensibilib⁹ ⁊ moralib⁹. Hic determiat de signis sumptis ex opationib⁹ motiuis vel mobilib⁹ qd̃ idẽ est apud. A. hic ⁊ ex somno ⁊ vigilia: qꝛ similant̃ motui ⁊ qeti. s. somnus qeti ⁊ vigilia motui vt. A. 1. cañ. fen. 2. ⁊ hoc ẽt dicit rub. Hic p° determinat de significationib⁹ opationũ motiuaꝝ. Scd̃o de signõnib⁹ sumptis ex somno ⁊ vigilia. ibi (Et ex eis que.) Prima in tres. Primo docet significare ꝑ nocumẽtũ ablationis ⁊ diminutionis. Scd̃o ꝑ nocumẽtũ pmutationis. ibi (Earũ vo mutatio.) 3° assumat. ibi) Oẽs isti motus.) Prima in tres. p° facit qd̃ dictũ est. 2° remouet dubiũ. ibi (Et qñ ꝙ.) Tertio cõplet declõnẽ ⁊ subdiuisionẽ cuiusdã mẽbri diuisionis quã posuerat. ibi (Qd̃ aũt.) Cõsiderãdũ ꝙ. A. tria innuit. Primo ponit signa: qꝛ ablationeꝫ ⁊ diminutionẽ opationum motiuaꝝ. Scd̃o significatũ: qꝛ significat humiditatẽ plurimã subtilem. Tertio mẽbrũ super quo: qꝛ lesionem in cerebro.

Dubᵐ pᵐ Dubitat̃ vtꝝ ꝓuatio motus significet humiditatẽ. Videt̃ ꝙ nõ: imo frigiditatẽ: qꝛ mot⁹ pncipalr̃ est a calido: qꝛ ei⁹ est mouere: ⁊ frigidi qetare: vt Aui. 1. cañ. fen. 1. pmo de virtutib⁹ ministrãtib⁹: ⁊ Ari. 13. ꝓble. 5. ꝓble. ꝫ ꝓuatio mot⁹ pncipalr̃ fit a frido. In ꝯriũ est. A. qui ꝑ ꝓuationẽ ⁊ diminutionẽ mot⁹ arguit sup humiditatẽ. Dõm ꝙ ꝓuationẽ mot⁹ significare humiditatẽ põt duplr̃ itelligi. Uno mõ ꝙ significet eã sicut cãm ꝑ se ⁊ directe oppositã cause factiue mot⁹: ⁊ sicut cãm primã in hoc: ⁊ hoc mõ ꝓuatio nõ signãt humiditatẽ. rõ est: qꝛ mot⁹ volũtarius mẽbroꝝ pncipalr̃ fit a calido: vt colliget. 2. cap. 15. ꝫ ꝓuatio mot⁹ pncipalr̃ ⁊ directe fit a frigido. Alio mõ põt itelligi: ꝙ ꝓuatio mot⁹ significet humiditatẽ sicut cãm indispõnẽtẽ mobile: ⁊ sicut cãm vtplr̃m euenientẽ: ⁊ h modo ꝓuatio ⁊ debilitas mot⁹ signãt humiditatẽ. p° enĩ humiditas indisponit mobile: qꝛ facit mobile laxũ cũ idigeat debita fixione: vt sumit̃ in li. de ꝓgressu aĩaliũ ⁊ de ꝓblematib⁹ qnta pticula. 8. ꝓble. 23. pticula. 29. ꝓble. Scd̃o ꝓuatio mot⁹ fit vtplr̃m ab humiditate remolliente ⁊ plus q̃ ifrigidãte: ⁊ hoc pp duas cãs. Primo qa plus patit̃ nã excessũ humidi q̃ frigidi. Scd̃o qꝛ flegmatici humores faciẽtes mollificationẽ neruoꝝ plus sunt sub actu hũiditatis remollitiue: q̃ sub actu friditatis: imo actualr̃ hñt quẽdã colorem eliquãteꝫ flegma. Ex quo apparet ꝙ mollificatio mẽbroꝝ facta a flegmate: vtplr̃m plus ꝯuenit ꝙ fit ab eo vt excedit ⁊ ledit humiditate q̃ friditate. Ad ꝯriũ appet solutio. possum⁹ tñ alr̃ rñdere ꝙ est ſmo de ablatiõe mot⁹ ⁊ diminutiõe: q̃ sunt cũ laxitate. Vel dicemus ꝙ. A. dedit itelligi ꝙ illa humiditas ẽt infrigidat.

Dubitat̃ scd̃o quare ꝓhibitio motus. s. destructio vel diminutio signãt humiditatẽ subtileꝫ ⁊ plurimã. Dõm ꝙ humiditas grossa põt facere pmutationẽ. s. malũ motũ. Et hoc pmo faciẽdo spasmũ: qꝛ posset sui grossitie eẽ causa dilatationis musculoꝝ in latũ ⁊ decurtatiõis siue ꝯtractionis. Scd̃o põt facere tremorẽ: nõ pmittendo de spiritu venire quãtũ sufficit: vt apparet. 5. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 2. de cã tremoris: sꝫ si mã est subtilis ⁊ mlr̃a penetrat ĩ ptes neruoꝝ ⁊ mollificat eos: vt ex h ꝓhibeat̃ vel debilitet̃ motus. Dubᵐ 2ᵐ

Dubitat̃ tertio: qꝛ dicit ꝙ in quocũqꝫ mẽbro fuerit signãt lesionẽ in cerebro. Cõtra qa ꝓhibitio motus in manũ põt fieri ꝑ solam lesionẽ in nucha: ẽt mollificatio in oĩbus mẽbris preter mẽbra faciei põt fieri a lesione solius nuche: vt. 3. de iteriorib⁹. vltimo cap. Dicẽduꝫ duplr̃. Primo ſm lecturã extra que dicit in mẽbro. i. in neruo: qꝛ neruus est illi mẽbro sicut cerebrũ. Scd̃o dõm magis ad mentẽ. A. qꝛ pmissa expositio credo ꝙ fuerit quorũdã nõ intelligẽtiũ formã illius tex. Dicemus ꝫ ꝙ. A. ex destructiõe ⁊ debilitate mot⁹ nõ significat absolute lesionẽ in cerebro: sꝫ dicit disiunctiue ꝙ debilitas ⁊ destructio in quocũqꝫ mẽbro fuerit signãt lesionẽ in cerebro aut in vna pte: q̃uis ꝫ destructio ⁊ debilitatio mot⁹ significẽt lesionẽ in cerebro sicut in vno mẽbro: tñ ꝓprius ⁊ certi⁹ hoc significãt qñ sunt in toto corpore. s. in facie ⁊ in alijs mẽbris: ⁊ iõ iterpositio hui⁹ sermonis: verũtamẽ occultat tex. A. Dubᵐ 3ᵐ

Sed dubitat̃ qũo ex vno membro solo poterit significari lesio in cerebro. Dicendũ ꝙ si queris qũo possit significari. i. qũo possit hoc eẽ: dicẽdũ ꝙ hoc est posĩe ꝑ hũc modũ: qꝛ vnus neruus mouẽs aliqd̃ mẽbrũ patiat̃ ex cã q̃ est in cerebro vel que est a cerebro: ita ꝙ nerui alij nõ patiant̃: hoc autem põt accidere pp dispõnẽ nerui istius ad recipiẽdũ passionẽ que est in cerebro: ita ꝙ alij nerui nõ erunt dispositi. Ista aũt dispõ est ſm diuersitatẽ hoĩum: vt declarat. G. 1. ꝓnosticoꝝ cõmẽ. 24. sup illo vbo. Frẽdere dẽtib⁹. ⁊ hoc maxime ꝯtingit in mẽbris nerui motiui q imediate a cerebro venit sicut mẽbra faciei ad ea a cerebro venit imediate sensus ⁊ motus: vt. 3. de iteriorib⁹. penul. cap. Licet ꝯriũ itelligat̃ 4.° de iterioribus. 2. cap. in fi. quã ꝯdictionẽ nõ itendimus mõ soluere. Posset etiã verificari in mẽbris ad que motus venit imediate a nucha vt pꝫ ex dictis. Si aũt querimus qũo cognoscã qñ in pticulari mẽbro mot⁹ est destructus: an sit pp cãm in cerebro vel in membro. Dicendũ ꝙ opꝫ cognoscere ex cõgregatiõe alioꝝ signoꝝ significantiũ mãm vel egritudinẽ in cerebro ⁊ aptitudinẽ hui⁹ mẽbri ad patiendũ: ⁊ hoc fit a medico exercitato. Cõsiderãdũ dixit tortura laxi vel laxa. nã tortura faciei ꝓhibẽs motum labioꝝ vel diminuens q̃dã fit a spasmo: ⁊ de hac nõ est hic sermo: q̃dã a mollificatione ⁊ ista hũiditatẽ signãt: ⁊ iõ laxi. s. mẽbri vel laxa. s. tortura. Dubᵐ

Et qñqꝫ cõueniunt ambe ad significãdũ destructionẽ ⁊ debilitatẽ caliditatis cerebri aut siccitatis in ipo: aut in aliquo mẽbroꝝ longinquoꝝ ab eo: veruꝫ illud erit post egritudines plr̃imas ⁊ paulatim ſm dies.

Hic remouet dubiũ ⁊ põt duplr̃ exponi. Primo Auic. dixerat ꝙ destructio opationũ ⁊ debilitas significãt humiditatẽ: q̃re diceret aliquis nõne pñt significare excessũ alterius q̃litatis. Et rñdet ꝙ sic: qꝛ pñt significare frigiditatẽ destruẽtẽ caliditatẽ: ⁊ pñt significare simul cũ hoc humiditatẽ destruẽtem siccitatẽ debitã cerebri vel etiã in alio mẽbro. Cõsiderandũ ꝙ in cerebro ⁊ mẽbro quolibet mobili voluntarie dꝫ esse q̃dã cõstantia opposita laxitati remollitiue: qꝛ cũ cerebrũ ab humiditatib⁹ remollit̃ vel neruus aut musculus a cerebro distans: tũc ꝓhibet̃ motus. Vult igit̃. A. dicere ꝙ ambe. s. destructio ⁊ diminutio motus cõueniũt ad significãdum destructionẽ ⁊ debilitatẽ caliditatis cerebri: ⁊ hoc a frigido: ⁊ siccitatis. i. debite sue cõstantie: ⁊ hoc fit ab humido. In h ꝫ. A. cõplet sermonẽ pmissum: qꝛ destructio ⁊ debilitas motus nõ solũ significãt humiditatẽ sed frigiditatẽ: ⁊ ista ifrigidatio cũ remollitione fit post lõgas egritudines. s. cõplexionales cerebri frigidas

⁊ humidas: ex q̄bus paulatim materie cōgregant̄ frigide aquose. ¶ Scḋo modo pōt exponi ꝙ .A. dixerat ꝙ destructio mot⁹ significat humiditatē: ⁊ p ꝯñs ꝙ fit ab humiditate: ⁊ in hoc dabat itelligi ꝙ fit a friditate: quare diceret aliq̄s pōt ne destructio ⁊ diminutio significare caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ per ꝯñs ꝓuenire ab illis. R̄ndet ꝙ sic: ꝙ ambe .s. lesiones .s. destructio ⁊ diminutio mot⁹ cōueniūt ad sign̄andū destructionē ⁊ debilitatē caliditatis ⁊ siccitatis .i. factas a caliditate ⁊ siccitate in ipso .s. cerebro aut ⁊c̄. ¶ Considerādū ꝙ cū calidū ⁊ siccū sint qualitates motui ꝯformes nō pducūt ad motuū destructionē nisi multū excedāt ⁊ pducāt ad resolutionē calidi sicut appet in fine ethicaꝝ ⁊ ptisis q̄nq̄z: ⁊ iō dicit ꝙ illud .s. ꝓhibitio motus a sicco est post ⁊c̄. imoderata .n. q̄litas destruit actū v̄tutis ꝓprie: vt in cōmē. afo. Quibuscūq̄z iuuenibus. ⁊ fen. 13. cap̄. de egritudinib⁹ stōchi. ⁊ hec expō magis est ad mētem Aui. ⁊ ꝯformior textui qui dicit veꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Qḋ aūt in vno mēbro fit sicut mollities ⁊ similia ei⁹: q̄nq̄z est pp egritudines ꝓprias illius membri: ⁊ q̄nq̄z est ab expulsione supfluitatis cerebri ad ipsum.

¶ Hic cōplet declarationē ⁊ subdiuisionē facit vni⁹ mēbri diuisionis quā inuerat ⁊ posuerat. Innuerat aūt hāc diuisionē ꝙ mollificatio siue destructio motus ⁊ diminutio vel est in toto vel in pte: subdiuidit ḡ nocumētū qḋ est in mēbro pticulari vno: ⁊ dicit ꝙ nocumētū idest ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ ista ps seruit .A. in duobus sicut suus mos est sepe. Primo seruit sibi in cōplēdo diuisionē .s. p subdiuisionē. Scḋo q̄a ꝓbat qḋ dixit. Dixit eniz ꝙ nocumētū destructionis ablationis motus in quocūq̄z mēbro fuerit pōt sign̄are lesionē in cerebro. hic ꝓbat q̄a qḋcūq̄z vnū mēbrū fit cuius mot⁹ est destructus pōt eē hoc: q̄z cerebrū expulit mām ad illud mēbruz: ⁊ hoc est qḋ dicit: quod aūt .s. nocumentum ⁊c̄.

Dub^m 4^m ¶ Sed diceres tu istud nō sign̄at egritudinē siue lesionē in cerebro: imo sign̄at sanationē ⁊ fortitudinē sue virtutis: vnde expellit materias a se ad aliud mēbrū. ¶ Dicēdū ꝙ significat saltē defectuz digestiue: q̄z facta est illius materie aggregatio: vel si aliunde cerebrū recipit eā significat aliquē defectū quo recipit illam mām malam: ⁊ iō cū dicimus ꝙ in hoc cerebro est lesio debet large sumi lesio: est aūt lesio q̄a cerebrū hʒ se in rōne cause antecedētis vel mediate respectu mollificationis que fit in mēbro pticulari a materia quā cerebrū expulit: ⁊ si illud nocumentū dʒ pseuerare: forsan oportebit ꝙ cerebrū pluries repellat materiā super eo.

¶ Earū v̄o mutatio si est subito sign̄at humiditatē ⁊ si est paulatim significat siccitatē .s. in instrumētis.

¶ Hic docet significare ex nocumēto motus: qḋ est pmutatio. Et p̄mo docet significare ex pte modi euētus hui⁹ nocumenti. Scḋo ex parte membroꝝ q̄bus euenit illud. ibi (Que autem.)

Dub^m 5^m ¶ Dubitat̄ q̄re ex nocumēto v̄tutꝭ motiue qḋ est pmutatio non docuit sign̄are sup calitate vel friditate v̄l alia q̄litate sic̄ fecit ex nocumēto qḋ est ablatio. ¶ Dōm ꝙ mot⁹ pmutat⁹. v̄.g. spasmus q̄n spasmat ⁊ tremor nō poterāt directe vel caliditatē vel frigiditatez sign̄are: spasmus .n. pōt fieri a mā frida hu. cali. ⁊ sicca. ꝓpante vel mordicāte: q̄z igit̄ p malos motus quos .A. vocat nocumētum pmutationis nō poteramus significare certe sup calida vel frigida cōplōne: sicut possumus ex destructione significare sup humiditate: ideo .A. sumpsit viam securiorē docēs significare per modos euentus hoꝝ maloꝝ motuū. dicens earum scilicet operationum motiuarū. mutatio .i. pmutatio si est subito ⁊c̄.

Dub^m 6^m ¶ Sed ꝯtra: q̄a videmus quosdā paulatiz ⁊ lōgo tpe icidere in tremorē ꝓuenientē a mā. ¶ Dicēdū ꝙ isti mali motus q̄n subito eueniunt significāt cām humoralē ⁊ repletionē: sed si paulatim significāt siccitatē: hoc apparet maxime in spasmo: q dum fit est malus mot⁹: sed factus est destructio motus. cā aūt huius est: q̄z materie subito in corpore pūt eliquari ⁊ currere ⁊ facere spasmum ⁊ ēt tremorē: siccitas aūt spasmās nō fit subito sed paulatim: vt .H. 3. de iterioribus. 7. cap̄. ⁊ iō cū subito fit spasmus arguimus: ꝙ fit de repletiōe: cū v̄o paulatim de inanitione: vt Cōmētator 2^a particula afor. 26. afor. sup afor. Febrē in spasmo. ⁊ Gal. ꝑalleg. cap̄. 3. de iterioribus: ⁊ .A. infra ⁊ hoc inuit hic. ¶ Ad rōnē cū dicit̄ de tremore. Dicendū ꝙ cōparādo tremorē qui fieret a siccitate ad eum qui fit ab humiditate tardius veniet ab exiccatione. Utrū autem tremor a sicco posset fieri habet dubium.

Dub^m 7^m ¶ Dubitat̄ quare dixit in instr̄is. ¶ Dicēdū ꝙ .A. nō dubitat q̄n mā aliqua possit ponere dispōnē repletionalē pp quā in toto corpore fiat malus motus: vt tremor vel spasmus. Sed forsan .A. dubitat an siccitas quātūcūq̄z paulatim adueniat possit ita vltimari in cerebri medulla: vt in toto fiat spasmus. mirabile .n. esset si medulla que est cerebrū cū vita posset tolerare tantā exiccationez. sed de neruis ⁊ musculis: que sunt instr̄a cerebri nō est dubiū: ꝙ pūt peruenire ad siccitatē corrugatiuaz spasmosam: ⁊ iō .A. de eis expressit cū dixit siccitatē .s. in instr̄is. Siquis aūt imaginet̄ talē siccitatē in cerebro posse aduenire exponat in instr̄is .s. cerebro ⁊ mēbris: vt referat̄ ad illud qḋ dixit significat humiditatē in instr̄is .s. cerebro vel mēbris: ⁊ sign̄at siccitatē in instr̄is .s. cerebro vel mēbris ⁊ erit cōsonū mēti .H. 3. de interiorib⁹. 7. cap̄. qui vult ꝙ in cerebro ⁊ pelliculis eius possit fieri siccitas corrugatiua siue spasmatiua ex tpe longo: vnde dicit ipossibile est ꝙ cerebrū ⁊ eius pellicule desiccentur vt fiant coartata nisi ex tempore longo. Quid tamē sit de hoc est declarandum cap̄. de epilepsia ⁊ spasmo.

¶ Que aūt cerebro ꝓpria est sicut mutatio motuū epileptici q̄n adest epilepsia que est spasmus cōis ⁊ ipa q̄dē nō fit nisi ab humiditate q̄m ipsa fit subito aut cōicatione mēbri alteri⁹ ꝺm ꝙ declaratū est: ⁊ sign̄at oppilationē nō pfectā: sicut tremor capitis.

¶ Hic docet sign̄are ex nocumēto opationis motiue: ꝙ est pmutatio ꝺm diuersitatē mēbroꝝ. Et p̊ p hoc nocumētū cū est in membris cerebro ꝓpings: ⁊ ēt si sit in lōginquis. Scḋo cū est solū in remotis. ibi (De eis aūt.) ¶ Prima in duas. Primo facit qḋ dictum est. 2° gn̄alizat. ibi (Oia enim.) ¶ Ad itellectū p̄me ptis cōsiderāꝫ ꝙ .A. tria p̄ncipal̄r inuit in sermone suo. ¶ Primo q̄dez significamus p malos mot⁹ mēbroꝝ corporis cerebro lōginquoꝝ ⁊ ꝓpinquoꝝ: ⁊ cū hoc subito accidit h̄ q̄a sign̄ant hūiditatē .i. mām: ita ꝓbat hic .A. cū dicit: q̄m ipsa fit subito: ⁊ ita declarabit̄ cap̄. de epilepsia. ¶ Scḋo inuit vbi sign̄amus istā mām: q̄z in cerebro siue sit in cerebro p se sibi ꝓpria: siue p cōitatē: ⁊ hec duo sil̄ .A. in ꝺmone isto iserit cū dicit. Que aūt .s. pmutatio siue nocumētū: qḋ est permutatio in v̄tute motiua: est ꝓpria cerebro .i. hʒ cām in ipso cerebro: ⁊ p ꝯñs oia mēbra sunt pmutata: q̄n cā illa est fortis: vn̄ cerebrū ꝯhat̄ vel oppilet̄ ipfecte: est sic̄ mutatio ⁊c̄. Cōsiderāduz ꝙ sic opʒ exponere de mēte .A. q̄z iam dictū fuit ꝙ vna ps poterat ledi in suo motu ex passione cerebri: ⁊ iō si passio cerebri ledit totū opʒ ꝙ sit magna. ¶ Tertio innuit qual̄r illa mā que est in cerebro siue sit ꝓpria siue p cōitatē hʒ se cū facit malū motū in toto sic̄ in epileptico: q̄z ipfecte oppilat: ⁊ de h̄ ponit exēplū sicut tremor capitꝭ: q̄z q̄n tremor capitꝭ fit: mām illā ipfecte opʒ ꝙ oppilet ⁊ nō ꝓhibeat ex toto trāsitū v̄tutis motiue: tūc .n. fieret p̄uatio mot⁹ ⁊ nō tremor. vn̄ .5. de acci. ⁊ mor. ca. 2. ꝺm trāslationē grecā. Grossi ⁊ viscosi hūores vias v̄tutū obstruētes vt minor influat virt⁹ tremoris cā existūt. Ista aūt que dn̄r de cā epilepsie declarata sunt ifraꝫ ⁊ hoc forsan voluit cū dicit. declaratū est. ¶ Al̄r tn̄ posset exponi ꝙ .A. inuat hic istam diuisionē. pmutatio opōnis q̄dā est que est in cerebro ꝓpria .s. p cām in cerebro: ⁊ in cerebro manet sicut est malus mot⁹ epileptici: ⁊ h̄ itellexit cū dicit: q̄ aūt cerebro ⁊c̄. q̄dā autē est pmutatio actionis in vno mēbro vel in aliq̄b⁹ mēbris sicut tremor solius capitꝭ: ⁊ ista pōt ēt p cōitatē a cerebro expellētez mām sicut dictū est: ⁊ hoc est qḋ dicit: aut cōicatiōe mēbri alteri⁹ .s. a cerebro cōicantis ipsi cerebro: q̄z ide recipiētis mām. ista tn̄ mā que facit tremorē capitꝭ est faciēs oppila. nō pfectā. ¶ Tertio mō pōt exponi littera sicut pmutatio actionis vel hʒ cām ꝓpriā cerebro: ⁊ tūc est cōis sicut in epilepsia: vel hʒ cām cōicatione mēbri .i. quia est soluz in vno mēbro: vt tremor capitis cuius est cā in musculis colli: ⁊ tunc significat oppilationē in istis neruis.

¶ Omnia enim hec significāt materiam grossam in illo latere cerebri: aut debilitatē: aut siccitatez: si fuerit post egritudines antecedentes: ⁊ si fuerit eorum aduentus paulatim ⁊ paulatim.

¶ Hic generalizat q̄z visus erat specificasse ꝺmonē: ⁊ dicit. oia hec idest oēs mali mot⁹ sign̄ant mām grossaz: ⁊ hoc quātū ad spasmū de repletione aliqua: ⁊ quātū ad aliqualē moduz tremoris q fit ex oppil̄one impfecta in illo latere cerebri .s. si isti mali mot⁹ sint solum in q̄busdā ptib⁹ p cōitatē a cerebro: ⁊ hoc dicit cōtinuādo sermonē illi pti: aut cōicationē ⁊c̄. Et iō est itelligēdū ꝙ sign̄at mām grossam in cerebro si sint in toto: ⁊ hoc q̄tū ad epilepsiā. aut debilitatē: ⁊ hoc q̄tū ad tremorē aliquē. aut siccitatē: ⁊ hoc quātuz ad spasmū de inanitione. vel debilitatē .s. a calore colliquāte: ⁊ h̄ q̄tū ad spasmū de inanitione: ⁊ tūc declarat q̄n isti mot⁹ fiunt a sicco: vt q̄n antecedūt egritudines .s. debilitātes vel exiccātes ⁊ fiūt paulatim ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ ly oia / nō tenet̄ collectiue sed distributiue: sicut dicim⁹: oīs hō est albus aut niger: q̄z q̄daz alb⁹ q̄dā niger. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ .A. abbreuiat ⁊ assumat multū istas cās boꝝ maloꝝ motuū expectās declarationē in ꝓprijs capitulis.

¶ De eis aūt qui sunt in mēbris a cerebro longinquioribus sermo est illud qḋ diximus multotiens.

¶ Hic docet

¶ Hic docet significare ex malis motibꝰ mēbroꝝ longinquorum. ¶ Cōsiderādū ꝙ .A. posuit istū sermonē: q̄a in forma suoꝝ exemploꝝ que posuit locutꝰ fuerat de malis motibꝰ mēbroꝝ ꝓpinquoꝝ cū dixit de tremore capitis. vel ꝓpinquoꝝ ⁊ lōginquoꝝ cū dixit de epil'ia. ergo habebat loqui de malo motu lōginquoꝝ. v̄.g. pedū. et dixit ꝙ sermo est q̄ᵭ dixit. illud aūt q̄ᵭ dixit est p̄ in capl'o p̄cedēti ꝙ ex longis sensibꝰ a cerebro nō sic significamus nocumētū in cerebro: sed ꝓpinqui sensus recipiūt nocumētuꝫ plus a cerebro: ⁊ ꝑ ꝯn̄s significant plus. ita ēt de mēbris mobilibꝰ. remota eniꝫ membra minus significāt ꝙ causa fit in cerebro vel a cerebro: lꝫ possint significare qn̄q꞉. dixit aūt hoc ꝙ malus motus siue ꝑmutatio si fit subito significat m̄ām: si paulatim significat siccitateꝫ. ita ēt dꝫ intelligi in longinquo membro. Dixit etiaꝫ supra ꝙ destructio motꝰ in membro vno quādoq꞉ est ꝑꝑ egritudinē ꝓpriā ⁊ qn̄q꞉ ab expulsione ꝓpria ⁊c̄. ita ēt in longinquo membro sicut dictum est.

¶ Et oēs isti motus egrediūtur a cursu naturali. Et diximus etiā ꝙ si hō impiger est ad motus: cōplexio cerebri eius in p̄ncipio est calida ⁊ sicca. ꝙ si est decliuis pigritie ⁊ laxitati: tūc eius cōpl'o est frigida ⁊ humida: cū hꝫ egritudinem ⁊ motus ipsius pertinēs est ad inqetudinē: tūc est calidus. ⁊ si quieti attinent ⁊ virtus non est vehementis casus: tūc declinat ad frigus.

¶ Hic ponit quasdaꝫ sūmas. Prima sūma est ꝙ oēs isti motus ꝑmutati sunt mali: ⁊ est ꝺm̄o Hal'.5. de accn̄ti ⁊ morbo. i p̄n. spasmꝰ tremor ⁊c̄. oīa supponunt malo motui. Scd̄a sūma est: ꝙ si hō est impiger ⁊c̄. q̄a in principio loquit de cōpl'one sana nūc: quā distiguit ꝯtra egrā nūc de qua dicit. lassitati. vꝫ ꝙ sit lassitas intēsa pigritia: vl' pigritia quātū ad mētē: lassitas quantū ad membra.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Et cū hꝫ. Hic docet signifi. in dispo. egra ⁊ pꝫ. dixit autē si qeti attinēt ⁊ virtꝰ eiꝰ nō est vehemētis casus: q̄a si virtꝰ eēt multū debilis posset eē illa qes a calore resoluēte sicut in febribꝰ in qbꝰ appꝫ ī potētia mouēdi mēbra ex defectu virtutis. Aliter exponit Albertus: ⁊ virtꝰ nō ē vehemētis casus. s. ex resol'one ꝓstrata: ⁊ ꝑꝑ h̄ nō sigt malā cōpl'onē fridā. In freneticis eni qn̄q꞉ est qes vltīe q̄ non est vera qes sꝫ īpotētie motus: ⁊ talis infallibiliter mortē sign̄at.

¶ Dubitatur qui modi nocumētoꝝ sunt isti. ℟ Dōm ꝙ aliq ex istis sunt diminutiōes siue debilitates actiōis motiue vt pigritia lassitas qes. i. ꝑuuꝫ motus. q̄dā possunt dici nocumenta destructionis intelligendo per quietem priuationem motuum. quedam sunt nocumenta additionis vt impigritia. i. multus motus supra temperatum. quedā possunt dici permutationes vt inqetudines: ⁊ si inquietudo vocat nocumētum additionis non curamus.

¶ Et ex eis que huic capl'o ꝓportionant est significatio dispōnuꝫ somni ⁊ vigiliarū. Scias ergo ꝙ somnus semꝑ sequit malitiā cōplexionis humide laxe aut frigide cōgelantis motū virtutū sensibilium: aut vehementem spiritus aīalis resolutionem ꝑꝑ superfluitatē motus: aut ꝓpter impulsionē virtutū ad interiora: vt materia digeratur ⁊ impellatur cū eis spiritus aīalis propter cōsecutionem queadmodū fit post cibum.

¶ Hic docet significare per somnū ⁊ vigiliā. Et primo per somnū. Scd̄o per vigiliā. ibi (Uerūtamē siccitas.) Prima in duas. Prīo facit q̄ᵭ dcm̄ est. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Amplius non oīs.) Prīa in duas. Prīo docet significare: ⁊ premittit significatuꝫ somni absolute ponēdo causas. Scd̄o distinguit. ibi (Somni aūt.) ¶ Considerādū ꝙ somnus absolute ꝓut indifferēter se hꝫ qui dꝛ somnus vl'r īfra ab .A. trac.4.1. cap̄. est reditus sp̄us aīalis ad īteriora siue priuatio siue ligatio sensus ⁊ motus. Huic ergo somno absolute accepto .A. assignat quatuor causas vn̄ dicit. somnus. s. vl'r semper sequit malitiā ⁊c̄. Prīa cā ē humiditas lassa nō sicca. Scd̄a friditas. Tertia resol'o sp̄us aīalis: vn̄ fugit intus sic in exercitu facta cōmotiōe fugiūt ad ducē siue principeꝫ: vt Auer. 2° colliget. cap̄.6. Quarta cā est reuersio vl' ipulsio virtutū ad digerēdū cibū: ⁊ lꝫ vadat sp̄us vitalis: tn̄ ꝑꝑ cōsecutionē sequit ēt aīalis sicut ꝯsequunt se corpora subtilia ꝑmista: vt .A. ponet infra .1. cap̄.4. tractatu.

¶ Somni aūt causa qui nō ꝺm cursuꝫ nālē ꝓcedit: neq꞉ sequit laborē ⁊ motū est humiditas ⁊ cōgelatio.

¶ Hic distiguit cās somni: distinguendo ēt sign̄ata somni. Et p̄ ponit cās somni nō nālis: ⁊ somni ꝯ nām. Scd̄o ponit causas somni nālis. ibi (Qꝛ si.) ¶ Cōsiderādū ꝙ .A. inuit cās somni ꝯ nām: ⁊ non nālis ꝺm cōem appellationē. Causas somni ꝯ nāꝫ siue mali somni tāgit cū dicit. somni āt q nō ꝺm nālē ⁊c̄. sup. sed ꝓcedit ꝺꝫ cursuꝫ īnālē ⁊ malū est hūiditas. s. suꝑflua multū ⁊ grossa oppilās. aut ꝯgelatio. i. frigꝰ ꝯgelās. ⁊ dꝛ iste somnꝰ īnālis: qꝛ cāe sūt īnāles. s. humiditas dicta: ⁊ frigꝰ ꝯgelās. Scd̄o aūt īnuit cās somni īnālis ⁊ nō sic mali cū dicit. ⁊ neq꞉ sequit laborē ⁊ motū. vt ꝑ hoc innuat ꝙ aliqs somnꝰ sequit laborē corporeū: ⁊ motū. s. anime ꝑꝑ fatigationeꝫ vigiliaꝝ in actu sensationū: ⁊ talis somnus dicit non nālis.

¶ Qꝛ si nō cadūt cause ꝯgelatiōis ⁊ sign̄ationes que significāt suꝑfluitatē frigoris de qbꝰ rememorabimur: tūc cā eiꝰ est humiditas. Ampliꝰ nō oīs humiditas fac̄ somnū: senū eni cū humiditate cōpl'onū ipsoꝝ ꝓlōgātur vigilie. Et Hal'. qdem videt: ꝙ illud est ex qualitatibꝰ humiditatū ipsarum nitrosaꝝ. Ipse eni vigilare faciunt ꝓpter nocumentum q̄ᵭ cerebro inferunt.

¶ Hic ponit causas somni nālis: ⁊ ponit eas priuatiue. Primo ꝙ si in euētu somni nō cadūt cause ꝯgelatiōis q̄ᵭ appꝫ: ⁊ q̄si qꝛ significatōis ⁊c̄. rememorabit. s. ifirmꝰ: vel rememorabimur. s. nos trac. 4. p̄. cap̄. supple: ⁊ nō apparēt alie cāe supradicte. tunc cā eiꝰ ē humiditas. s. bona ⁊ laudabilis faciēs nālē somnū. ¶ Cōsiderāduꝫ tn̄ ꝙ aliter pōt dici seu exponi: vt velit ponere distōnē iter somnuꝫ: cuiꝰ cā ē ꝯgelatio: ⁊ cuiꝰ cā humiditas. Ampliꝰ q̄a dixerat ꝙ humiditas facit somnū: ne aliqs crederet ꝙ oīs hūiditas fac̄ somnū: dicit ꝙ humiditas nitrosa. s. salsa facit vigiliā: sic̄ in senibꝰ. ¶ Considerādū ꝙ 5° de reg. sa. ponit ꝙ in senibꝰ aggregant suꝑfluitates nitrose. cā aūt ꝑꝑ quā vigilēt p̄ter hāc ponit vlti. cō.3. ꝑtic. afor̄.

¶ Uerūtamen siccitas ꝺm omnem dispositionem vigilare proculdubio facit.

¶ Hic ponit cām vigilie in hoc īnuēdo significatione. qꝛ sign̄at siccitatē: cū siccitas faciat vigilare ꝺm oēm dispōnem. i. oīno: vel. i. in omni etate: vel. i. cuiuscūq꞉ humoris siccitas: vel. i. in oī dispōne sana vel egra: vel. i. siccitas qualitatiua: siue ꝑ humidi ꝯsumptioneꝫ. Isti sermones expectāt declarari ex tractatu.4. cap̄. p̄mo.

¶ De significationibus sumptis ex diminutiōe operationuꝫ naturalium ex eo q̄ᵭ expellitur: ⁊ ex apostematibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. Cap̄. 8ᵐ.

Significationes aūt accepte ex gn̄e opōnum nāliū apparent: vtpote ex suꝑfluitatibus per ipsarū diminutionē in quantitate ⁊ qualitate earū: ⁊ per ipsarū ꝓhibitionē. Earū v̄o expulsio fit ex palato ex naso ⁊ aure: ⁊ ex eo q̄ᵭ apparet suꝑ caput de vlceribꝰ ex bothor ⁊ apātibꝰ: ⁊ ex eo q̄ᵭ orit de capillis. Capilli enim oriuntur ex superfluitatibꝰ cerebri. Et ex capillis quidem sumitur significatio ex velocitate ortus ipsorum: aut tarditate: ⁊ reliquis dispōnibus: quas iam numerauimus.

¶ Superius .A. determiauit de sign̄atiōibꝰ dispōnū cerebri acceptꝭ ex gn̄e opōnū aīaliū. Hic d̄termiat de sign̄atiōibꝰ acceptꝭ ex genē opōnū nāliū. Et p̄ signa p̄mittit. Scd̄o docet per illa sigre. ibi (Rememoremur.) ¶ Circa p̄mā ꝑtē ꝯsiderādū ꝙ opōnes virtutū nāliū nobis īnotescūt ex suꝑfluitatibꝰ ī qbꝰ apparēt eaꝝ ipressiōes: vt 4. coll'ꝫ.3. ca. Et h̄ īnuit. S. p̄ de virtutibꝰ nālibꝰ. Actꝰ eni virtutum aīaliū seipsis nobis īnotescūt: sꝫ nāliū nō: īmo ꝑ aliqd ab eis factū: vel in q̄ᵭ agūt. A. igit volēs sign̄atiōes accipe ex nālibꝰ opōnibꝰ cerebri accepit suꝑfluitates: ⁊ vl'r corꝑa in qbꝰ pn̄t repn̄tari actiōes nāliū virtutū cerebri: ⁊ h̄ dicit: vtputa ex suꝑfluitatibꝰ. h̄ idē dicit rubrica. ¶ Cōsideranduꝫ 2° ꝙ lr̄a q̄ dic̄ in rub. de eo q̄ᵭ minuit potest 2ʳ exponi. Primo de eo q̄ᵭ minuit. s. de suꝑfluitatibꝰ: pn̄t autē minui a cursu nāli ꝑ quātitatē ⁊ q̄litatē. Et alia vel de eo q̄ᵭ diminuit. s. de capillis. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ .A. tres modos suꝑfluitatuꝫ ꝓponit in qbꝰ docebit sign̄are ex opōnibꝰ nālibꝰ. s. suꝑfluitates expulsas ꝑ expulsoria manifesta. s. ꝑ palatū nares ⁊c̄. Secundo suꝑfluitates expulsas ꝑ loca nō ordinata a nā: īmo faciētes apāta ⁊ vlcera. Tertio suꝑfluitates ex qbꝰ capilli fiūt. ¶ Cōsiderandū 4° ꝙ suꝑfluitates euātas ꝑ has ꝑtes debemꝰ ītelligere q̄scūq꞉ mās ⁊ nō solū suꝑfluitates que ꝑ eas euānt nāliter: vt flegmatice ꝑ nares ⁊ palatū. cholerice ꝑ aures. melācholice ꝑ oculos. vt dici ꝯsueuit.

¶ Dubitat. vtrū capilli fiāt de suꝑfluitatibꝰ cerebri. ℟ Uidet ꝙ nō: Dubᵐ p̄ᵐ
qꝛ cerebrū est mēbrū humidū: ⁊ sic erit suꝑfluitas eiꝰ: sic̄ dꝛ ꝙ suꝑfluitas clari ē clara: vt dic̄ .A. p̄ can̄. fen.3. huiꝰ: sꝫ capillus fit a suꝑfluitate sicca: qꝛ a vapore fumoso: vt.4. can̄. fen.7.1. ca. ℟ Dōm ꝙ

capillus fit a sup̄fluitate cerebri: nō ei⁹ solius: s⁊ etiā a sup̄fluitate alioꝝ mēbroꝝ: que in forma vaporis siue fumi ascēdit superius: ⁊ pōt dici sup̄fluitas cerebri: q̄a ad cerebrū ꝑuenit. Qr aūt ex vaporib⁹ surgētibus a reliquo corpore ēt fiāt capilli declaraṫ. Nam capilli fiūt ex fumis q̄ ad caput ꝓpelluntur: tales aūt a toto corpore veniunt: vt Gal. 9. de vti. parti. 1. cap̄. vbi dicit supiacet oīb⁹ ꝑticulis q̄ sunt in corpore caput: velut q̄dam tectū domus calide: igitur oēs caliginosas ⁊ fumosas ⁊ vaporosas superfluitates quecūq̄ sursū veniunt suscipiens: hoc copiosiori euōne indiget. hoc ēt clari⁹ videṫ sentire. 11. eiusdē. 14. cap̄. vbi dicit. aut ꝓpter aliquam aliā vtilitatē necessariā barbarū sunt pili ⁊ capitis: q̄a enim que ex humoribus exhalatio ad caput ferṫ maxime grossiorib⁹ eius superfluitatib⁹ ad nutrimētū piloꝝ natura vtitur. Ecce ꝙ Gal. vult ꝙ pilorū capitis nutrimētū fit aliq̄d ex materia exhalāte a corꝑe. ¶ Ad cōtrariū dicendū ꝙ q̄uis cerebrum humidū sit: aliq̄d tamē fumosum ab eo potest expelli: l⁊ plurimum sui semper sit humidū: q̄uo ergo exponaṫ sermo. 3. fen huius. ibi diffuse diximus.

¶ Rememoremur ergo vie significationū expulsionū superfluitatū a semitis p̄dictis. Iste q̄dem sup̄fluitates cū multiplicātur significant materias p̄dictas ⁊ significant cām quare sup̄fluitates in membro multiplicātur quēadmodum sciuisti ⁊ ꝙ expulsiua nō est debilis. Cū aūt ꝓhibenṫ aut minoranṫ ⁊ inueniṫ cū hoc: aut grauitas: aut punctio: aut mordicatio: aut extensio: aut pulsatio: aut reuolutio: ⁊ tinitus: significat oppilationē ⁊ debilitatem virtutis expulsiue ⁊ repletionem.

¶ Hic docet significare ex p̄dictis significationib⁹ sumptis ex p̄dictis superfluitatibus. Et primo ex sup̄fluitatibus que egrediūtur per palatū. Scd̄o ex superfluitatib⁹ causantibus vlcera ⁊ ap̄ata. ibi (Que autē pendent.) Tertio ex capillis. ibi (Et ēt iam sciuisti.) ⸿ Prima in duas. Prio docet significare ex euātione ⁊ retentiōe. Scd̄o ex qualitate superfluitatū. ibi (Qualitas autē.) ⸿ Prima in duas. Primo in gn̄ali docet significare ex quantitate euātionis. s. multa euōne vel ꝓhibitiōe euōnis. Secūdo magis in sp̄āli. ibi (Genus vō.) ¶ Cōsiderandū ꝙ circa quātitatē exitus superfluitatum sumit duo signa. s. multiplicationē exitus ⁊ earū ꝓhibitionē. multiplicatio autē earū tria significat: q̄a significat materias que euacuātur. v.g. si fluit multū flegma: significat multā māam flegmaticam ⁊c̄. Secūdo significat causas multiplicationis materierū: q̄a alie sunt cause multiplicantes cholerā: alie flegma ⁊c̄. quas sciuisti lib. 1. fen. 1. illo cap̄. Nutriens. Tertio significat ꝙ expulsiua nō est debilis. S⁊ ꝓhibitio ⁊ minoratio etiā significat. 3. sc⁊ oppilationes ex presentia materierū ⁊ debilitatem expulsiue ⁊ repletionē: tamē cum conditione ꝙ in capite inueniantur signa presentie materierū vt grauitas quantum ad flegmaticam: punctio quantū ad cholericam: extēsio ⁊c̄. quantum ad ventosam ⁊c̄. quia si ista signa non essent possent significare siccitatem vt post dicit.

¶ Genus vō eius. i. sup̄fluitatꝭ significaṫ q̄m mordicatiua aut p̄ūgitiua adustiua ꝑue grauitatis citrinās colorē faciei ⁊ oculi sign̄at ꝙ mā est cholica. Et pulsatiua grauis rubificās colorē faciei ⁊ oculi inflās venas sign̄at ꝙ ipsa est sanguinea ⁊ laxatiua faciēs pigritiam cū qua mutaṫ color ad plūbeitatē ⁊ ducēs ad somnū ⁊ dormitationē sign̄at q̄m ipsa est fl'atica. Qr si color offuscaṫ in dispōne illa: ⁊ corrūpiṫ cogitatio ⁊ caput est minoris grauitatis ⁊ somn⁹ cū hoc nō est dn̄ans ⁊ non sunt reliqua signa significāt ꝙ ipsa est mel'ica. Qr si aliquid ipsoꝝ est cū tinitu ⁊ reuolutione ⁊ permutatōe loci significat ꝙ materia generat ventositatem ⁊ īflationē ⁊ vaporē: ⁊ ꝙ habēt caliditatē in ipsa agentem.

¶ Hic in sp̄āli docet significare ex quātitate expulsiōis. Et p̄mo ex euacuatione. Secūdo ex retentione. ibi (Qr si adest.) Tertio ꝯcludit remouēdo dubiū. ibi (Et hoc q̄dem capl'm.) ¶ Ad primi euidētiam cōsidera ꝙ. A. in sp̄āli descēdit ex euātiōe materierū cū multiplicanṫ ad docēdū significare de gn̄e materiei vt an sit cholerica mel'ica ⁊c̄. huius causa est: q̄a reliqua duo significata. s. cās materierū ⁊ expulsiuā nō eē debilē nō oportebat ampli⁹ ꝑticularizare: aut tāq̄ manifesta: aut declarāda in sermonib⁹ ꝑticularib⁹. Hab⁊ igiṫ q̄nq̄ ꝑtes sicut sunt genera q̄nq̄ illaꝝ materierū per que. A. docuit cognoscere sc⁊ cholica: sanguinea: flegmatica: mel'ica ⁊ vētosa. 2ª ibi (Et pulsatiua.) 3ª ibi (Et laxatiua.) 4ª ibi (Qr si.) 5ª ibi (Qr si aliq̄d.) ¶ Circa primā partē ꝯsiderādū ꝙ oīa signa que ponit sunt signa ⁊ p⁊. dicit tn̄ parue grauitatis: q̄a cholera parū ponderose grauat. vel praue grauitatis. i. grauitas cū accn̄tib⁹ prauis. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ cū dicit. q̄m mordicatiua. d⁊ intelligi. s. euātio multa: de qua dixit. ita ꝙ mordicatio citrinitas ⁊c̄. sunt dispōnes corporis. ⁊ pulsatiua. s. euō: q̄a est cū pulsatiōe. ⁊ laxatiua. s. euō: q̄a est cū laxatiōe: ⁊ per mollitiē partiū capitis. ⁊ hoc est q̄d ītellexit: dū dicit ꝙ si color offuscatur in dispōne illa. s. euōnis materie ꝑ nares ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū hic ꝙ mā mel'ica minus est aggrauatiua q̄ flegmatica cuius cōtrariū diciṫ cū mel'ia sit grauior: de hoc tn̄ infra quereṫ. Somnus nō dn̄ans. l⁊ enim melācholia per frigidū faciat somnū: tn̄ per siccū inducit vigilias. ¶ Circa quintā ꝑtē cōsidera ꝙ vapor ⁊ vētositas differūt: q̄a vētositas h⁊ motū impetuosum ꝓprie sed vapor nō: vt īnuit Auēzoar. 2. theisir trac. 7. 28. ca. ⁊ ideo Aui. dixit vētositatē ⁊ vaporē: inflāmatio vō potest sequi ad vtrūq̄. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ ex qualibet mā vapor potest eleuari: l⁊ vapor ventosus plus surgat a mel'ia ⁊ flegmate: ⁊ ideo signa vaporum ⁊ ventositatū possunt ꝯiungi cū signis cuiuscūq̄ materie: ⁊ ideo dixit ꝙ si aliq̄s istoꝝ est cū tinitu. s. auriū. ⁊ reuolutione. i. ꝑmutatione de loco ad locū cū reuersione ad primum vel eūdē locū. ⁊ ꝑmutatiōe. s. absolute de loco ad locū. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ si calor nō est: nō pōt eē euaporatio: neq̄ vētositas: vt fen. 13. tra. 5. c. 1. ⁊ 1. c. de lubricatiōe stōchi. ⁊ iō dixit. ⁊ q̄d h⁊ caliditatem ⁊c̄.

¶ Qr si adest superfluitatum retentio cum leuitate capitis significat siccitatem absolute.

¶ Hic docet significare ex retentione. i. ex priuatione exit⁹ sup̄fluitatum: ⁊ vult ꝙ si fit ibi leuitas capitis: significat siccitatem priuantem materiam: q̄a si esset grauitas possent esse materie retente: que non exirent per aliquam viam propter causas retentionis ex oppilatione vel debilitate expulsiue vel alia causa.

¶ Et hoc quidem capl'm q̄d attulimus est ꝓpriū quantitati vel qualitati expulsionis ⁊ prohibitionis.

¶ Hic cōcludendo remouet dubiū. diceret aliq̄s q̄uo ponis hec signa qualitatꝭ materierū. s. cholericarū flegmaticarū ⁊c̄. cū d̄beas ponere signa ex euōne ⁊ retētione. Rn̄det ꝙ hoc capl'm. i. hoc q̄d dc̄m̄ est in hoc cap̄ est ꝓpriū quātitati expulsionis. i. appropriatur quātitati expulsionis: q̄r est de multa euōne vel ꝓhibitiōe euātionis. Alia aūt que dicunṫ hic sibi annectunṫ. nā in quātitate expulsionis signa cōsideramus que sunt dispōnes corporis: ex q̄bus significaṫ genus materie: vt apparuit supra. sed ex qualitate superfluitatis que est dispositio in mā ēt significabiṫ que mā peccet: vt ap̄ꝑebit in sequenti ꝑte. Signa ergo p̄missa sunt corporis dispositiones: sed signa q̄litatis materie plurima sūt dispōnes māe. dico plurima: q̄a aliq̄ signa coānectit alia cū dicis. ⁊ exuberationē venarū. Aliter tn̄ posset exponi lr̄a vt dicaṫ. h̄ q̄dē capl'm. s. ꝙ statim dictum est de retentione sup̄fluitatū est ꝓprium quātitati. h̄ non ita cōdescendit ad qualitatē materierū retentarū sicut supra.

¶ Qualitatis aūt eius est sicut si tēdit ad citrinitatē et subtilitatē ⁊ caliditatē sign̄at chol'am. Et si tēdit ad rubedinē ⁊ cal'itatē: ⁊ exuberationē venaꝝ sign̄at ꝙ ipsa est sanguinea. Et salsa ⁊ dulcis cū priuatiōe reliquorū signoꝝ aut nitrosa frigidi tactus sign̄ant flegma in q̄d agit caliditas. Et insipida grossa frigidi tact⁹ sign̄at ꝙ est flegma crudū. Et iste q̄dē sunt sign̄ationes q̄litatꝭ expulsiue in colore suo ⁊ gustu ⁊ tactu ⁊ substantia.

¶ Hic docet significare ex q̄litate materie. Et p̄ ex q̄litate visibili tangibili ⁊ gustabili. Scd̄o ex odorabili. ibi (Odoris.) ¶ Dicit p̄mo qualitates aūt eius. s. superfluitatis. sup. significatio est ⁊c̄.

¶ Dices tu q̄uo citrinitas sign̄at ꝙ ē sanguiea. ⸿ Dōm ꝙ forsan d̄ficit hic tex. vt dicaṫ si tēdit ad citrinitatē ⁊ subtilitatē ⁊ caliditatē siḡt ꝙ est cholica: ⁊ si tēdit ad rubedinē ⁊ citrinitatē ⁊ cal'itatē et exuberationē venaꝝ siḡt ꝙ est sanguiea. Vel aliter ꝙ obmisit sig^a chol'e q̄r nota. posuit aūt ꝙ citrinitas siḡt sanguinē q̄n est cū alijs signis q̄ ponit. sanguie eni in capite abūdāte pōt subtilior ⁊ clarior ⁊ acutior ꝑs ei⁹ exire ꝑ nares resudādo: cui⁹ tinctura nō est rubea sanguiea: īmo citrina vel rubea clara. ¶ Cōsiderādū cū priuatiōe reliquoꝝ signoꝝ. s. significantis sanguinē: q̄a ꝑꝑ adustionē aliq̄ ꝑs sanguinis posset apparere salsi saporis: dulcedo etiā sanguini posset attestari. vnde frigidi tactus significant flegma ⁊c̄. Dub^m 2^m

¶ Cōtra. q̄a si cal'itas egit: ḡ nō est frigidi tact⁹. ⸿ Dōm 2^r. Prio ꝙ referaṫ singulū singulo: q̄a si mā sentiṫ salsa nitrosa calidi tact⁹ significat flegma salsū nitrosū in q̄d egit calor: q̄a hoc mō fit illud Dubiū 3^m

flegma

flegma.s.calido putredinali vel adustiuo: vt Gal. 2. de differentijs feb. cap. 6. ⁊ supra p̊ libro. Ubi aūt sentitur dulcis frigidi tactus significat flegma dulce: qd̓ est remissi caloris respectu flegmatꝭ salsi. Uel dōm ꝙ flegma pōt a calido eliquari ⁊ appere frigidi tactꝰ.

¶ Odoris v̓o eiꝰ est: qm̄ putredo odoris ⁊ acuitas eius signāt caliditatē. Et priuatio odoris fortasse signat frigiditatē: nō tn̄ sicut prima significat caliditatem.

¶ Hic docet significare ex qualitate odorabili ⁊ pꝫ. ¶ Cōsiderādū ꝙ odor acutus ⁊ putridus significat calorē: qa isti sunt odores calidi: vt pōt sumi 2° cañ. 4. cap. ēt qa significāt ꝙ calor euaporatiōē facit: sed priuatio odoris pōt fieri per grossitiē materie: vñ nō effumat: lꝫ sit calida: ⁊ pp frigus aeris: qd̓ non dimittit euaporare: ⁊ iō nō sic certe significat frigiditatem sed fortasse: vt dicit Auic.

¶ Que aūt pēdēt ex eis que apparēt in cute capitꝭ: ⁊ qd̓ sequit̄ eaꝫ ex vlceribus ⁊ bothor ⁊ apātibus significāt f̓m plurimum materias que fuerunt ⁊ expellūtur: ⁊ nō significant dispositionem cerebri in illa hora manifeste: nisi forsitan sint in augmento.

¶ Hic ponit signa sumpta ex his q̄ fiunt circa cutē capitis: ⁊ posset diuisio fieri sic. nā ista sūt vel capilli vel res ꝯ naturā.s. vlcera apostemata ⁊c̄. Primo ergo hoc docet ex vlceribus ⁊ apostematibꝰ. Secundo ex capillis. ibi (Et etiam iam.)

Dubm 4m ¶ Dubitat̄ qa hoc v̓ eē ꝯriuꝫ dictis supra in p̄cedēti caplo cū dicebat̄ mēbrū lesuꝫ p expulsionē materiei a cerebro signat lesionē in cerebro. Hic aūt dicit ꝙ non signat dispōnē in cerebro. Dōm ꝙ nō significat.s. manifeste. sed ꝙ nullo mō significet Aui. nō dic̄. nisi forsan in augmēto. qa apāta ⁊ vlcera facta pp expulsionem materierū a cerebro cū sunt in augmēto significāt ꝙ ps materie fluxit: ⁊ ps est in cerebro parata fluere: ⁊ ideo tūc pnt signare dispōnem manifeste.s. in cerebro exñtē: ⁊ eodē mō in p̄mo. Uel possꝫ exponi nisi forte sint in augmēto.i. in multa fortitudie ⁊ malitia ⁊ pseuerātia: qa possunt significare. Si ergo sunt apāta debilia ⁊ declinātia significat ꝙ cerebrū est bene dispositū vel rectificatū vel rectificationi ppinquū: vñ non plus generat neqꝫ trāsmittit mām.

¶ Tu aūt sciuisti causas apātū calor ⁊ fridor ⁊ durorū ⁊ cās corrosionū ⁊ vlcerū pambulātiū ⁊ quietorū ⁊ reliquor ex his que dicta sunt: nō sunt ergo tibi difficiles cognitiōes eor f̓m dispōnes capitis etiam.

¶ Tu aūt iā sciuisti.s. p̊ cañ. ⁊ fen 2a. ⁊ 4° li° fen 3a ⁊ 4a. nō sūt ꝙ ⁊c̄. qa f̓m diuersitatem vlcerū argues materierum diuersitatem.

¶ Et iā ēt sciuisti in libro p̊ cās euētꝰ capillor: ⁊ sciuisti cām crispitudis ipsor ⁊ planitiei ⁊ subtilitatꝭ ⁊ grossitiei ⁊ paucitatꝭ ⁊ multitudis ⁊ velocitatis caniciei ⁊ tarditatis. Et nos qdē docebimꝰ ⁊ cāꝫ scissiōis ipsor ⁊ casus eor in caplis pprijs. Cognosces ergo ex eis q̄litatē sigñationū capillor: ⁊ nos qdeꝫ differemꝰ illd̓ vsqꝫ ad illū locū fugiētes multiplicationē ⁊ elōgationē.

¶ Hic excusat se a signis sumptis a capillis. quasdam enim dispositiones capillorum sciuisti lib. 1. fen. 2. ca. de signis complexionuꝫ. quasdam autem docebit nos. 4. cañ. fen. 7. ergo ex dispositionibꝰ capillorum ⁊ capitis dispositionum cognosces qualitatem.i. modum significationis capillorum. ⁊ non vult prolongare verba. v̓.g. si sciuisti ex primo lib. ꝙ multitudo capilloruꝫ ⁊ crispitudo fit a calido: ergo significabit super cerebri caliditatem.

¶ De significationibus sumptis ex ꝯueniētia ⁊ diuersificatione ⁊ velocitate passionū ⁊ tarditate. Cap. 9m.

Signa aūt assumpta ex genere conuenientie ⁊ diuersificationis ⁊ velocitatis passionū ⁊ tarditate eius sunt hec.

¶ Aui. posuit signa dispōnū cerebri sumpta ex operationibus. Hic ponit signa sumpta ex iuuantibus ⁊ nocētibus: ⁊ qa in hoc cōcurrit passio.i. recipere: ideo ēt ponit signa a facilitate siue velocitate: ⁊ a tarditate siue difficultate passionuꝫ. Et p̊ p̄mittit qd̓ itēdit. Secūdo exequit̄. ibi (Cōueniētia.) ¶ Dicit p̊ signa sūpta ex gñe ꝯueniētie.i. iuuamēto. ⁊ diuersificatiōis.i. nocumento ⁊c̄.

¶ Cōueniētia aūt ⁊ diuersificantia impossibile est quin aut mutent̄ in dispōne in qua positus nihil de sanitate negat que ipsum tenet: aut in dispōne in qua est eiꝰ exitus a sanitate: ⁊ mutat̄ eius complexio a natura.

¶ Hic exeqtur. Et p̊ docet significare ex conueniētia ⁊ diuersitate. Scd̓o ex velocitate ⁊ tarditate passionū. ibi (Significationes v̓o.) Tertio addit quosdā cañ. ibi (Et non opꝫ.) Prima in duas. Prio p̄mittit quādā diuisionē dispōnum cerebri. Scd̓o docet in illis cognoscere cōplexionē cerebri ex iuuātibꝰ ⁊ nocētibꝰ. ibi (Cōuenientia ꝙ.) ¶ Dicit p̊ ꝙ ꝯuenientia ⁊ diuersificātia.i. que cōueniūt ⁊ q̄ nocent īpossibile est quin aut mutent̄.i. cōcurrant in dispōne ⁊c̄.

¶ Cōsiderādū ꝙ. A. pōt inuere duplicē diuisionē dispōnū. Pria ꝙ cerebrū qd̓ occurrit iuuātibus vel nocētibꝰ vel est tēperatuꝫ: et hoc intelligit cū dicit. nihil negat de sanitate que ipsum tenet.i. hꝫ optimā sanitatē que nihil de sanitate negat. vel est sanuꝫ sibi.i. sanū nūc qui sanus nūc exit ab optima sanitate ⁊ deficit ab ea: vnde eius cōplexio est pmutata a nā.s. optime sanitatis: tñ cum hoc est sibi sanus. ⁊ hoc est qd̓ dicit littera exterior vna. fit v̓o nālis.i. lꝫ sit exiens a sanitate optima: tamē ista cōplexio fit nālis ei. Secunda diuisio quā. A. inuit est f̓m aliū modū exponēdi lr̄am ꝙ cerebrū vel est sanū siue simpl̓r siue nūc: ⁊ hoc ē qd̓ dicit. nihil negat de sanitate.s. sua: siue sit sanitas optima siue nūc. Uel est egrū nunc: ⁊ h̓ est qd̓ dicit. fit exitus a sanitate.s. sua. ⁊ mutatur eius complexio a natura.i. a nāli complexione que sibi cōuenit: ⁊ est per cōsequens egrum nunc. ¶ Considerandū ꝙ non posuit neutralitatē: qa proculdubio non est: vt primo cañ. fen. 1. cap. de subiectis medicine. vl̓ ꝙ idem est iudiciū de ea qd̓ de egritudine in hoc signo.

¶ Cōueniētia ergo eius in dispōne sanitatis que ipsum tenet: est assimilatio cōpl̓oni eius: cōplexio igit̄ ipsius cognoscitur ex illo. qd̓ autem diuersificatur ab eo in dispositione illa: est contrarium cōplexioni ipsius.

¶ Hic in illis dispōnibus docet significare siue cognoscere cōpl̓onē cerebri ex p̄dictis signis. Et p̊ docet cognoscere cōpl̓oneꝫ cerebri ex cōueniētia ⁊ diuersitate in dispōne cerebri: quando nihil negat de sanitate. Scd̓o qñ fit exitꝰ a sanitate. ibi (In dispōne aūt.) ¶ Dicit primo ꝙ cōuenientia.i. iuuamētuꝫ cerebri sani est per res similes cōplexioni: ⁊ ex hoc cognoscimus suā cōpl̓onē: qa si iuuat̄ a calidis est calidū ⁊ si a tēperatis tēperatum. Illud aūt qd̓ diuersificat̄.i. nocet in dispositione illa sanitatis est cōtrarium complexioni eius: ergo cognoscimus etiaꝫ ex eo: qa si nocēt frigida est calide complexionis: si nocēt tēperata: est distēperate cōpl̓onis.

¶ Dubitat̄ qa scia. A. v̓ inartificialis. p̊ vult ꝙ cognoscamus cerebri dispositionem: ⁊ post iterum docet illam cognoscere. Dōꝫ ꝙ prima notitia est generalis.s. qa sciamus soluꝫ ꝙ homo sit sanus: ⁊ hoc est ex pfectione opōnū: ⁊ hoc possumus scire: qa nihil negat de opationibꝰ suis: ⁊ tñ possumus ignorare cuius complexionis sit cū illa sanitate.s. an tēperate: an calide: an sicce vel frigide ⁊c̄. Dubm pm

¶ Dubitat̄ 2°: qa. A. ex iuuamēto in dispōne sana cerebri docet arguere super simili cōpl̓one: ⁊ ex nocumēto sup ꝯria complexiōe ei qd̓ nocet. hoc v̓ falsuꝫ: qa sanitas nūc nocet̄ a simili: ⁊ iuuat̄ a contrario moderato vsu: vt Gal. in thegni. 2. trac. cō. 59. Dōm ad h̓ dupl̓r f̓m duas expositiones. Primo f̓m primā expōnē: ꝙ hoc dictū solū referatur ad optimā sanitatē: de qua nō est dubiū: ꝙ similibus iuuat̄: ⁊ cōtrarijs nocet̄. Illd̓ aūt dictū qd̓ docet ibi in dispositione referat̄ ad sanitates nūc: ⁊ egritudines nunc. ¶ Sꝫ ꝯ p̄muꝫ si iste canon referat̄ ad optimā sanitatē eēt superfluus: qa ex quo cognosco cerebrū eē tēperatum cognosco tēperantiaꝫ sue cōpl̓onis: nō igit̄ indigeo alio signo ex iuuātibꝰ ⁊ nocētibus. Dōm ꝙ lꝫ nō indigeas hoc signo sicut aliquo necessario in notitia: tñ indiges eo sicut aliquo certificāte notitiam ante habitam ⁊ cōfirmāte eā: ⁊ multa signa talis modi sunt in hac scientia. Uel dōm ꝙ medico pōt esse nota sanitas cerebri optima: ⁊ hoc per notitiam pfectissimarū operationū moraliū ⁊ sensibiliū: tñ non cognoscet mēsuraꝫ forme cōplexionalis: que est sanitas cerebri optima: ad illā igitur mēsuram cognoscēdam facit iuuamētum ex tēperatis rebꝰ sciendo que est forma temperiei earū: qa pportionaliter significabunt in cerebro. hoc tamē erit cōiecturabile ⁊ estimatiuū. ¶ Cōtra 2m dictū. d. tu ꝙ in sequenti parte loquit̄ de sanitate nūc ⁊ egritudine nūc. Cōtra. qa supra f̓m primā diuisionē diuisit sanitatem in, sanitatē optimā ⁊ sanitatē nunc: nō faciēs mētionē de egritudie nūc. Dōm ꝙ idem erit iudiciū de egritudie nunc: ⁊ de sanitate nunc: vtraqꝫ enim cōtrario iuuatur ⁊ simili nocet̄: ⁊ ideo lꝫ nō expresserit tamē dat intelligi. ¶ Alio mō possumus respōdere ad instātiā superius factā tenendo scd̓am expositionē ⁊ diuisionē.s. ꝙ hic. A. loquatur de sanitate tā optima q̄ de sanitate nūc: sed in particula sequēti que dicit. In dispōne aūt ⁊c̄. loquatur de egritudie nūc. Et vult Aui. ꝙ si cerebrū est sanum: siue optime sanū: siue vt nūc iuuat̄ ab aliqua re iudicamus ꝙ est similis in complexione illi: si nocetur est cōtrarie cōplexionis. ⁊ in sequēti particula vult ꝙ iudi- Dubm 2m

cium in dispōne egra fit ecōtrario: ꝙ si cerebrū est egrū nunc ⁊ iuuatur ab aliqua re iudicamus ex hoc ꝙ est cōtrarie cōplōnis illi. v.g. cerebrū egrum iuuatꝰ a calidis: ergo est frigidum. sed si nocetꝰ ab aliqua re est similis in complexione illi. v.g. cerebrū egrū nocetur a calidis: ergo est calefactum. Et hoc est qđ dicit. In dispositione aūt ⁊c. iudicium est econtrario. s. iudicio: qđ dabatur ex iuuamēto ⁊ nocumento rerum occurrentiū in dispositione sanitatis. Fundatur autē iudiciū. A. super principio posito pmo lib. fen. 4. p cap. Sanitas cōseruatur a suo simili: ⁊ egritudo suo medicatꝰ contrario. Iuuamētū ergo qđ acquiritꝰ sane dispositioni cerebri est a simili ⁊ proprie cum sanitas nō est multum elōgata a temperamēto: ⁊ nocumētum est a cōtrario. Et lꝫ cōtrarium quādoqꝫ iuuet: hꝰ est in via preseruationis: ⁊ proprie in sana dispōne multum lapsa ⁊ ppinqua precipitationi. Cōfisus ergo. A. ꝙ in dispōne sana plus ⁊ magis directe cadit iuuamētum a simili: ⁊ plus ⁊ magis directe nocumētum a cōtrario: pprie cum sanitas non est multum lapsa: dixit ꝙ in dispōne sana ex iuuantibꝰ siue conuenientibꝰ rebꝰ arguimus cōplexionem similem iuuātibus ⁊ ex nocētibꝰ cōtrariam cōplexionem rebus que nocent: ecōtra autem in dispositione egra. ¶ Ad auctoritatem Gal. dicendum ꝙ si contraria iuuant in distēperantijs naturalibus: hoc est in actu preseruatiuo: ⁊ indirecte: similia autem nocent cum non debite offeruntur.

¶ In dispōne autem in qua fit eius exitus a sanitate: ⁊ mutatꝰ eius cōplexio ab ipso iudiciū est econtrario.

¶ Hic per res cōueniētes ⁊ diuersificātes docet cognoscere dispositiones cerebri: cū ipse occurrunt in dispōne cerebri egra. Et primo facit hoc in generali. Secūdo i speciali. ibi (Et cerebrū.) Prima in duas. Prīo facit qđ dictum est. Secundo dicta declarat. ibi (Et nos quidē.) ¶ Dicit primo ꝙ in dispositione cerebri in qua fit eius cerebri exitus a sanitate: qa fit egrum vel egritudini ppinquissimum ⁊ mutatꝰ. s. iuuatiue ⁊ nocitiue eius cerebri cōplō ab ipso. s. qđ occurrit iudiciū est ecōtrario ⁊c. pꝫ ex dictis. ¶ Cōsiderandum ꝙ sicut apparebit illud qđ. A. dicit verificatur non solū in dispositione egra nunc: sed etiam in dispositione illi multum propinqua siue sit neutralitas siue aliqua sanitas extra temperamentū valde ⁊ ppinquissima casui in egritudinem nunc ppter suam distemperiem. nam iuuabitur ꝯrijs: ⁊ similibus promptissime cadet.

¶ Nos qdē iā diximus in eo qđ est pteritū de dictꝭ vlibus: ꝙ sanitas in corporibus oibus nō est sm cōplōnem vnā: ⁊ ꝙ possibile est vt sit sanitas corporis a cōplexione: cuius similis est ex eo qđ affert egritudinem corpori alteri: si haberet illam complexionem.

¶ Declarat dicta. Et primo hoc qđ dixit mutatꝰ eiꝰ complō ab ipso. Scđo hoc qđ dixit. iudiciū est econtrario. ibi (Uerūtn̄.) Tertio remouet dubiū. ibi (Et nō est ꝯueniēs.) ¶ Ad primi intellectū ꝯsidera ꝙ. A. notificās cōplexionem egrā dixit. mutatꝰ eius cōplexio ab ipso. ⁊ supra dixerat notificās sanitatē: nihil negat de sanitate que ipm tenet. Innuerat ergo ꝙ sanitas de qua est smo: est sanitas ppria sm quā hō sanus sibiipsi viuit: ⁊ forsan sanitas de quinto mō equalitatis: egritudo vo de qua est sermo in qua fit exitꝰ a ppria sanitate: ⁊ per ꝯsequēs a perfectiōe opōnum ppriaꝝ. Uult igitꝰ. A. declarare ꝙ de hac sanitate ⁊ de hac egritudine est hic smo ⁊ qsi A. arguit sic. de illa sanitate est hic smo a qua cū exit fit hō eger. Sꝫ cū hō exit a propria sanitate fit actu eger habens operationes actu ⁊ manifeste lesas: ⁊ nō cū homo exit a sanitate optima: neqꝫ cum exit a sanitate alterius: qa hō potest esse extra sanitatem alterius: ⁊ esse sibiipsi sanus: ⁊ illa sanitas alteri eēt egritudo. Eodē mō. A. intelligit. et sic pbatur ꝙ sit hic sermo de egritudīe in qua fit exitus a ppria sanitate: qa de illa egritudīe est sermo in quā cū hō incidit est lesus in suis opōnibus: sꝫ cū hō incidit in egritudinē per quā remouetꝰ a ppria sanitate est in suis opōnibꝰ lesus ⁊ non quādo remouetꝰ a sanitate optima vl a sanitate alterius: qa vnusquisqꝫ hō hꝫ propriā sanitatē. Has rōnes. A. innuit in littera ponēdo quedā ex qbꝰ hꝫ inuere pposițio cum sua declaratiōe ⁊ dic. Et nos qdē diximus. s. libro p fen. 1. c. de cōplōnibꝰ. ꝙ sanitas ⁊c. hꝫ cōplexionē. s. ppriā: lꝫ plures ꝯueniāt in vna cōplōne cōi. ⁊ pbat hoc A. s. ꝙ qlibꝫ habeat sanitatē ppriā: qa possibile ē vt sit sanitas corporis. s. alicuiꝰ a cōplōne. s. aliq sibi ppria: cuiꝰ. s. cōplōnis ⁊ sanitatꝭ pprie. similis. s. oīno: ⁊ quasi sumitꝰ sile p eodē. est ex eo qđ affert egritudinē ⁊c. qsi arguat sic. si plures hoīes possent ꝯuenire ī aliq sanitate ppria: tūc qlibet eoꝝ cū sanitate cuiuscūqꝫ eoꝝ eēt sanꝰ. hꝰ aūt est falsū: qa cōplō q est huic sanitas ei silis esset alteri egritudo. Est ꝫ sermo hic de sanitate ppria: qa cū hō cadit ab ea leditꝰ et cū remaneat in ea bn̄ hꝫ. Et iō bn̄ dcm̄ est in qua positꝰ nihil negat de sanitate q ipm tꝫ. Est sermo de egritudīe siue dispōne in quā cū hō mutatꝰ leditꝰ ⁊ nocetur: qa hic est sermo de signis ex iuuātibꝰ et nocētibꝰ: sed hō leditꝰ qn̄ mutatꝰ in egritudinē mutantē a dispōne ppria: bn̄ ergo dictū est. ⁊ mutatꝰ eius cōplexio ab ipso. Hic caderent magne difficultates que spectāt ad pnꝰ pmi can̄. ⁊ ibi diximꝰ eas: ⁊ in qōne nostra de sanitate. ¶ Ista tn̄ lr̄a aliter ꝯsueuit exponi. Propter qđ sciēdū ꝙ. A. innuerat ꝙ si aliqs hō sanus in cōplōne cerebri iuuetꝰ ab aliqua re nos arguimus silem cōplōnē: ⁊ si nocetꝰ arguimus ꝯriā. v.g. hō sani cerebri iuuatꝰ a calidis: ꝫ est cals in cōplōne: ⁊ si nocetꝰ eis: ergo est fridus in cōplexione cerebri sana. Uult. A. declarare ꝙ in hoc qn̄qꝫ accidit deceptio: qa est possibile ꝙ duo hoīes sani cerebri habeāt cōplōnē cerebri calidā: ⁊ tn̄ vnus iuuabitꝰ a rebꝰ calidis ⁊ alter nocebitꝰ ab eis: qa vnus a rebꝰ calidis ꝯseruatꝰ in cōplōne: ⁊ alter distēperabitꝰ. Exponūt ꝫ sic tex. Nos iā diximus ⁊c. ꝙ possibile est vt sit sanitas corpis. s. aliq cōseruata a cōplōne. s. sibi sili. cuius silis. s. res ꝯseruās est ex eo qđ affert ⁊c. si haberet illā. s. ꝯseruationē sanitatis ab illa re simili. tādē dicunt ꝙ A. vult ꝙ medicus cognoscat vtrāqꝫ extremitatē. i. vtrāqꝫ ptem. i. vtrūqꝫ istorum corporum: ⁊ cognoscat gradus cōplexionis in vnoquoqꝫ istorum: qa iste due extremitates. i. ista duo corpora sūt diuersa. s. in gradibus ⁊ proprietatibus impedientes pculdubio. s. ꝙ queritꝰ in eis de cōseruatione: qa nō fit eodē modo in vtroqꝫ. Ista tamē expositio est multū violēta neqꝫ vadit ad mētem. A.

¶ Uerūtn̄ opꝫ vt considereтꝰ qđ sit ei diuersū in extremitate alia ēt sicut diuersificatꝰ ei hoc in hac extremitate: ita vt existimatiōe sciatꝰ qtitas cōplexionis quā hꝫ. due enim extremitates simul sunt diuerse impedientes proculdubio: ⁊ nō est cōueniens sanitas aliqua ex eqlitatē: nisi dū non vehementer superfluit.

¶ Hec ps pōt 3r exponi. Primo sm modū alioꝝ iā dcm̄. Scđo mō vt mihi als apparuit ꝙ. A. hic declat qđ dixit: iudiciū est econtrario. ⁊ vult ōndere qn̄o qn̄qꝫ hoc fallit: ⁊ vult ponere semitā euadēdi ab hoc ⁊ dicit. qđ verūtn̄ qūis sit dictū ꝙ ex iuuamēto ⁊ nocumēto occurrentiū in dispōne egra iudicemꝰ ecōtrario iudicio qđ dabamus ex occurrētibꝰ in dispōne sana: tn̄ hoc qn̄qꝫ fallit: qa īuenitur ꝙ vtraqꝫ extrema qualitas. s. silis qlitas: ⁊ ꝯria qualitas nocet dispōni egre: ⁊ tūc non poteris arguere: qlitas ꝯria que est vna extremitas nocet: ꝫ cōplō est silis: imo pōt nocere qūis sit ꝯria ppter multū excessū in gradu qualitatis vltra illđ qđ indiget cerebrū egrū de alteratiōe. ⁊ ideo volēdo euadere hūc errorem: opꝫ ꝙ medicꝰ estimatiue cognoscat qtitatē egre cōplōnis cui occurrūt iuuātia ⁊ nocētia q ꝯria pn̄t nocere pp multū excessū in gradu supra cōplōnem q est egritudo. v.g. cerebro egro egritudīe calida in duobꝰ gradibꝰ: si occurrāt calida leditꝰ ab eis: silr si occurrāt frida in tertio vel quarto gradibꝰ ēt leditꝰ ab eis. nō est ergo tutū dicere neqꝫ certū: tale cerebrū egrū nocetꝰ a frido: ꝫ hꝫ egritudinē fridā: qa pōt frigidū ledere cerebrū calm̄ egrū pp excessū in gradu vltra illud quo īdiget: ⁊ iō opꝫ ꝙ estimatiōe sciatꝰ qtitas cōplōnis egre. ⁊ qa ista nō pōt sciri nisi sciatꝰ qtitas sane cōplōnis: ideo dixit absolute cōplōnis quā hꝫ: ⁊ qa cerebrū egrū pōt ledi sili ⁊ pōt ledi ꝯrio nō eqto sed supfluo: ꝫ due extremitates quarū vna est res similis: ⁊ alia ꝯria excedēs sunt diuerse. i. nociue pculdubio īpediētes. i. nocētes cerebro egro. vel sunt diuerse. i. opposite sicut lr̄a ex dicit: qa sunt duo cōtraria nocētes. i. quarū vtraqꝫ nocet. vl diuerse. i. diuerso mō īpedientes pculdubio nocētes: quia vna nocet augendo ad simile: alia trāsmutādo ad ꝯriū. ¶ Cōsiderandū ꝫ ꝙ. A. imaginatꝰ duas extremitates respectu cerebri egri: quarū vtraqꝫ pōt nocere. v.g. sit cerebrū egrū egritudīe calida in duobꝰ gradibꝰ: ⁊ duo extrema nocētia respectu eius sunt calidū excedens ex vna parte ⁊ frigidū excedēs ab alia: ⁊ hoc est qđ dicit. ꝯsidereтꝰ ꝙ sit ei s. cerebro egro diuersum. i. nocēs in extremitate: alia. s. que est extremitas ꝯrij. v.g. frigidū ad cerebrū calidū sicut hoc. i. sile diuersificatur ei idest nocet ei cerebro in hac egritudine. s. similitudinis. Ubi gratia calidi ad cerebrum calidum.

¶ Dubitatur circa istam expositionem. vtrum sicut cerebrū egrū egritudine calida nocetur frigido valde ⁊ excedenti: ita cerebrum hoc iuuetur remisso calido respectu sue discrasie. Dubiū 3m

¶ Dubitatꝰ 2o. diceret aliquis qn̄ cerebrū est egrū egritudīe cala: et frigꝰ excedēs nocet sibi: hoc est qa pmutauit cerebrū ab illa egritudine calida ⁊ pduxit illud ad frigiditatē. si ergo arguamꝰ. hꝰ cerebrū nocetꝰ a frido: ergo est frigidū. argumētū est verum: qa mō est lesum frigida egritudine: qūis prius lederetur calida. Dubm 4m

¶ Tertio dubitatꝰ: qa videtꝰ ꝙ sermo Aui. nō sit artificialis: qꝛ dixit ꝙ ad cognoscēdū qd ei nocet in alia extremitate opꝫ ꝙ sciatꝰ qtitas cōplōnis: sed si ego pscio qtitatē complōnis sane ⁊ egre cerebri: ad qd īdigeo signo sumpto ex iuuātibꝰ ⁊ nocētibꝰ. ¶ Ad pmū dōm ꝙ illa difficultas est extra ppositū: querit enī vtrū minꝰ calꝫ Dubm 5m

agat

agat in magis calidū remittēdo vel augēdo. sicut ēt querit̃ an medicina cal'a in 2° remittat calidā in tertio vel augmētet. De his tñ difficultatib⁹ de qbus fortiter. 5. coll'z. cap̃. penul. dubitabat Auerrois: nihil ad p̃sens: ⁊ al's discussimus de eis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ ex illo nocumēto nō arguis cerebri dispōnē frigidā esse: sicut ex suo signo sigñante aliquā dispōnē quā p̃us tētabas cognoscere sic p̃existentem: sed cognoscis sicut ex cā faciēte istā dispōnē specie differētē ab ea q̃ p̃existebat. Vel dōm ꝙ ex nocumēto isto nihil potes certū arguē: si eni exñte egro ꝑ vsuz cal'oꝝ ē factū nocumentū ego remaneo in ambiguo sic p̃us erā nec possuz certificare q̃ duaꝝ ex̃mitatū nocuerit ꝑ viā sil'itudīs aut ꝑ viā ꝯ̃rietatis: nisi ego estimatiue cognoscā q̃ntitatē cōpl'onis p̃existētis in cerebro: vt Auic. innuit. ¶ Ad 3m dōm ꝙ Aui. forsan nō vult aliḋ: nisi ꝙ hoc signū non fit certū. possibile eni est ꝙ aliq̃ cerebro exñte egro nūc: ⁊ de h̃ habita certa cognitiōe. s. ꝙ sit egrū: ignorata tñ q̃ egritudo sit aut calida aut frīda: h̃ ꝯtigat ꝙ ledat̃ duob⁹ extremis. s. cal'is ⁊ frīdis: ⁊ nō poterimus scire veritatē de hoc: nisi estimatiōe sciam⁹ q̃ntitatem cōpl'onis quā hꝫ cerebrū. hoc ḡ scito lꝫ alio nō idigem⁹ ad eēntiam cognitiōis talis cōpl'onis egre nūc: tñ cōplet̃ cognitio ꝑ experimētū sumptū a iuuātib⁹ vel nocētib⁹. Vel dōm ꝙ postq̃ sciuisti ꝙ similia nocēt: tūc estimatiue ōbes iudicare q̃ntitatez cōpl'onis a sil'i ⁊ experiri ꝯ̃riū adequatū illi: ⁊ ex h̃ videbis ꝙ ꝯ̃riuz excedēs nocebit. Tertio mō pōt exponi ꝙ. A. velit decl'are qḋ dixerat de dispositiōe sana que iuuabat̃ a sil'ib⁹ ⁊ nocebat̃ a ꝯ̃rijs: ⁊ sic arguebam⁹ a iuuātibus ⁊ nocētib⁹. Nā sanitas p̃ter optimā est 2x. Vna est nō multū deficiēs ab optima ⁊ ista est de qua est sermo ꝙ iuuat̃ a similib⁹ ⁊ nocet̃ a ꝯ̃rijs. Alia est sanitas multū deficiēs ab optima q̃ est paratissima ad casuz in egritudinē: ⁊ ista currit cursu egritudinis: q̃a iuuat̃ a ꝯ̃rijs: ⁊ ex sil'ib⁹ paratissima ē labi: ⁊ iō securi⁹ est in ea cū ꝯ̃rijs mag̃ q̃ cū sil'ib⁹ ꝓcedere. ꝑ duas ḡ ex̃mitates. A. itelligit duos modos sanitat̃ subordinatos respectu optime sanitat̃: ⁊ hoc est qḋ dicit. Cōsideret̃ qḋ diuersuz sit ei. i. nocitiuū cerebro. in alia extremitate. i. in alio mō sanitat̃: q̃ est sanitas multū ab optiā recedens. sic diuersificat̃ ei. i. sic nocet ei hoc. s. qḋ nocet in hac extremitate. s. q̃ est sanitas parū deficiēs. ita vt existimatiōe ⁊c̃. quia nisi scias gradū cōpl'onis cuiuscūq̧ non poterit certe cognosci an multū an parū deficiat ab optima sanitate. due eniz ex̃mitates. i. isti duo modi sanitat̃ sunt diuersi vel oppositi in h̃: q̃a in vna iuuat̃ a simili ⁊ nocet̃ a ꝯ̃rio. alia v̾o iuuat̃ a ꝯ̃rio ⁊ nocet̃ a simili. ipediētes. i. nocētes in opōnib⁹ respectu optime sanitat̃. vel ipediētes. s. cognitionē ex iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹: q̃a nō dat̃ de eis canon cōis: sed canon singular̃ in vna est sic canon in sanitate optima vel ꝓpinq̄: q̃a simili iuuat̃: ꝯ̃rio nocet̃. canon autē in alia que est sanitas lapsa valde defecta est: sic canon in egritudibus nūc: ⁊ hoc est qḋ subdit Aui. ad ꝯfirmationē hui⁹: ꝙ nō est ꝯueniēs sanitas. s. ad h̃: vt simili iuuet̃ ⁊ ꝯseruet̃: ⁊ ꝯ̃rio nocet̃: nisi sanitas ex̃ equalitatē. s. optimā dū nō vehemēter supꝑfluit: q̃a si supꝑflueret vehemēter eēt ita parata ad lapsum: ꝙ iudiciū de ea ⁊ egritudie eēt vnū: q̃a ꝯ̃rio iuuaret̃ ⁊ simili noceret̃. ¶ Et neq̧. Jā apparet vnus modus introducēdi: aliter posset itroduci: ꝙ hic remouet dubiū. Innuerat enim aliquā sanitatē eē cū distēperātia respectu optime sanitat̃. crederet aliq̄s ꝙ cū q̄libet distēperātia posset eē: remouēs hūc errorez dicit ꝙ nō cū q̄cūq̧ distēperātia est sanitas ꝯueniēs: nisi dū nō vehemēter supꝑfluit. ⁊ dic̃ hoc ꝑꝑ id qḋ iā est dictū: q̃a si vehementer supꝑflueret. i. si sanitas eēt cū multa distēperātia. v̾. g. cerebrū calidissimū in latitudie sanitatis in vltimo in quo possibile est vt statim p̃cipitet̃ in egritudie tūc iuuaret̃ ꝯ̃rio ⁊ simili noceret̃. Cum ḡ dicebat̃ supra. Cōuenientia ergo eius in dispositōe ⁊c̃. dꝫ itelligi de sanitate extra equalitatē dum nō vehementer superfluit.

¶ Et cerebrū q̄dē qḋ cōpl'onis calide malitiā habꝫ iuuat̃ aere frigido: ⁊ cibis ⁊ odorib⁹ frigidis: siue sint boni sic cāphorati sandalini ⁊ nenufarini ⁊ eis sil'es: siue fetidi nō boni sicut limosi ⁊ alubiati: ⁊ iuuat̃ tranq̄llitate ⁊ q̄ete. Et qḋ hꝫ malitiā cōpl'onis fride iuuat̃ eo: qḋ est illis ꝯ̃riū. Juuat̃ ergo aer cal'o ⁊ odorib⁹ calidis ⁊ letificātib⁹ ⁊ resoluētib⁹ ⁊ calefaciētib⁹ ⁊ exercitijs ⁊ motib⁹. Et qḋ hꝫ malitiā cōplexionis sicce ledit̃ eo: qḋ ex ipso eũat̃ ⁊ minuit̃. Et qḋ hꝫ malitiā cōplexionis humide iuuatur eo qḋ ex ipso euacuat̃ ⁊ minuitur ab eo.

¶ Hic per res ꝯueniētes ⁊ diuersificantes docet cognoscere cerebri egritudinalez cōpl'onē in sp̃āli: ⁊ q̄tuor facit: sicut quatuor sunt iste distēperantie. 2a ibi (Et qḋ hꝫ.) 3a ibi (Et qḋ hꝫ.) 4a ibi (Et qḋ haber ⁊c̃.) ¶ Cōsiderādū ꝙ per malitiā cōpl'onis possumus duo itelligere, s, egritudinē cōpl'onalē nūc: ⁊ sanitatē valde superfluētez in recessu ab optima. de ambob⁹ eni istis verificant̃ que dicit vt iā appꝑuit. Que dicit sunt nota. alubiati exponit̃ in l̄ra extra. i. de herbis que nascunt̃ in aq̄s vt occa ⁊ pulmonaria ⁊c̃. ¶ Cōsiderādū circa scḋaꝫ ꝑtē ꝙ 2x reperit̃ littera. odorib⁹ letificātib⁹ vel lenificātibus. i. leue faciētib⁹ ꝑ euaporationē ⁊ calefactionē cū ꝯfortatiōe.

¶ Significationes v̾o velocitatis passionū eius sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidet̃ sunt iste.

¶ Jam. A. posuit signa ex iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹. Hic ponit signa sumpta ex velocitate vel tarditate passionū. Et p̊ p̃mittit. Secūdo declarat. ibi (Qḋ eni.) Tertio ꝯcludit. ibi (Jste ergo sunt.) ¶ Cōsiderandū ꝙ aliq̄ credūt ꝙ velocitas passionū ⁊ tarditas differūt a cōueniētia ⁊ diuersitate. per hoc qḋ velociter pati ⁊ tarde est respectu extrinsecus occurrentiū: sed iuuamentū ⁊ nocumētū est respectu eoꝝ que occurrūt ab extra vel ab intra. Jste sermo est tātū rudis ꝙ nō indiget redargutiōe: ⁊ ipsa noia que sūt velocitas ⁊ tarditas iuuamētum ⁊ nocumentū significant ꝓprias differentias.

¶ Qḋ eni calefit velociter significat caliditatē cōpl'onis s̄m ꝯditiones p̃dictas in libro vniuersali.

¶ Hic decl'at docēs ex velocitate vel tarditate passiōis cognoscere cerebri cōpl'onē. Et p̊ calidā. Scḋo frigidā. Tertio siccaz. Quarto humidaz: ⁊ hoc per velociter calefieri ⁊ velociter frigefieri ⁊c̃. 2a ibi (Et sil'r. 3a ibi (Et simil'r.) 4a ibi (Qḋ āt velociter humectat̃.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cā eius qḋ. A. dicit est: q̃a facilitas trāsmutationis est ꝑꝑ cōuenientiā: vt p̊ libro fen 2a. cap̃. 3. doc. 3. ⁊ 2° de g̃n̄one ⁊ corruptiōe. tex. cō. 25. Si ergo cerebrū velociter calefit: sigñat calorē: tñ conditiones req̄runt̃. Vna ex parte raritatis ⁊ densitatis: q̃a in ipsis habeat equalitatem vel ꝓportionē. posset eniz cito calefieri hō raritate ⁊ nō caliditate: ⁊ posset tarde calefieri densitate ⁊ nō frigiditate: vt Gal'. dicit in thegni 2° tractatu testiculoꝝ. tex. cō. 21. Si ergo cerebrū leuiter calefit: ⁊ nō est hoc raritate: ḡ est caliditate: ⁊ sic est calidū. Scḋa cōditio est ꝙ nō fit hoc ab aliqua ꝓprietate annexa. cerebrū enim calidum posset tarde ab aliquo calido calefieri. ⁊ hoc ꝓpter aliquam proprietatem inter illa currentē. ⁊ hec omnia hñt declarari ex intētione Aui. in sermone difficili suo libro p̊ fen 2a cap̃. 3. doctrine tertie de signis cōplexionuz in. 6. genere signoꝝ. ⁊ ideo dixit hic predictas in lib. vniu'li.

¶ Et similiter qḋ velociter infrigidatur: ⁊ similiter qḋ velociter exiccatur.

¶ Primo p̃mittit. Scḋo decl'at. ibi (Jllud aūt.) ¶ Dicit p̊. ⁊ sil'r qḋ velociter exiccat̃. sup. significat siccitatē cōplexionis.

¶ Jllud enim quandoq̧ fit propter paruitatem humiditatis ipsius: ⁊ quādoq̧ fit ꝑꝑ subtilitatem humiditatis ipsius: aut propter caliditatem sue complexionis.

¶ Hic decl'at ⁊ vult oñdere ꝙ siccari velociter sigñat siccitatē: nō tñ semꝑ sꝫ q̄ñq̧: ⁊ gratia hui⁹. Pr̄io ponit causas velocis exiccationis. Scḋo ponit signa distiguētia. ibi (Verū.) ¶ Cōsiderāduz ꝙ ex mēte. A. siccari semꝑ significat siccitatē p̄ñtem: nō tñ siccitatez preexistentē: q̃a pōt hō velociter exiccari: vel q̃a siccus: vel q̃a hꝫ humiditatē nimis euaporabilē: vel q̃a excedit in calido.

¶ Verūtñ dr̄ia inter ea est: q̄m cū primo reperiunt̃ reliqua signa siccitatis cerebri sicut vigilie ⁊ reliq̄: de q̄bus rememorabimur in cap'lo signoꝝ cōpl'onuz cerebri. Et h̃ scḋz est q̄m siccitas nō accidit ei: nisi in horis que sunt apud motū laboriosuz: aut caliditatē fortem: aut ꝙ ꝓcedit cursu eius ex causis siccitat̃ p̃dictis. Amplius si nō affuerit ei in reliq̄s horis significatio siccitatis. Cū eo v̾o qḋ fit ꝑꝑ caliditatē cōpl'onis eius sunt reliqua signa caliditatis in complexione.

¶ Hic ponit signa distinctiua. Et primo ponit signa facilis exiccationis a siccitate disponēte. Secūdo ab humiditate q̃a subtilis. ibi (Et hoc scḋm est.) Tertio a caliditate. ibi (Cum eo v̾o.) Qḋ dicit. in oībus partibus. satis pꝫ in cap̃. signorum ⁊c̃. ⁊ infra de signis cerebri sicci. Et hoc scḋm. s. a subtilitate humiditatis.

¶ Qḋ autem velociter humectat̃ quādoq̧ fit ꝑꝑ caliditatē substantie eius: ⁊ quādoq̧ fit ꝓpter frigus substantie ipsius: ⁊ quādoq̧ fit quoniam cōplexio substātie ipsius radicalis fuit humida: ⁊ quādoq̧ fit q̄m cōplexio substantie eius radicalis fuit sicca.

¶ Hic. A. vult docere significare ex veloci humectatione. Et p̊ premittit eius causas. Scḋo ponit signa distincta. ibi (Qz si fuerit.)

Dubm 6m ¶ Circa primā partē dubitaṫ: qa. A. fere easdē causas pōnit ericcationis ⁊ humectationis. hoc aūt videṫ impossibile: qa idē inquātū idem nō facit nisi idem: vt 2° de gnōne ⁊ corruptione. tex. cō. 56. et ꝯrioꝝ sunt cause ꝯrie: vt. 4. metheoroꝝ. tex. cō. 36. ¶ Itē quare nō posuit tres causas facilis humectationis sicut solū tres causas posuit facilis ericcationis. ⁋ Itē quare in velocitate calefactionis ⁊ infrigidationis nō posuit alias causas. s. qualitates passiuas sicͭ in humectatione ⁊ ericcatione posuit actiuas qualitates. ⁋ Ad pͥmū dōm ꝙ tā caliditas ꝙ̃ humiditas pñt eē causa satis velocis ericcationis ⁊ humectationis: sꝫ tñ diuersimode. calidū eniꝫ velociter humectat attrahēdo: ⁊ velociter ericcat resoluēdo. humiditas āt disponēdo est cā velocis humectatiōis ⁊ sui subtilitate disponendo ad resolōnē est causa velocis ericcationis: ab vno igiṫ diuersimode ⁊ nō inquātū vnū pñt ꝯria ꝑcedere. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ. A. posuit frigiditatē in causis humectatiōis: qa lꝫ nō multum subito: tñ satis velociter frigidū pōt humectare: sed frigidū nō pōt velociter ericcare. ¶ Sed ꝯ. frigidū exprimēdo ericcat. ⁋ Dicēduꝫ ꝙ friduꝫ ericcat maxime debilitādo digestionē ex defectu nutritionis ⁊ hͦ fit paulatim: cōprimēdo aūt vita stante in nobis nō posset cerebrū subito ericcare. Aliter possemus ad instantiam dicere: vt effugiamus difficultates. s. ꝙ in causis ericcationis. A. dedit intelligi cāꝫ que est friditas: lꝫ nō expͣsserit de ea. ⁋ Ad 3m dōꝫ ꝙ q̃litates actiue hñt vim magꝭ ꝑducēdi q̃litates passiuas ꝙ̃ eꝯ vt notū est.

¶ Oꝫ si fuerit ex caliditate erūt illic signa caliditatꝭ. Amplius erit illa humectatio nō ex eo qꝺ semꝑ est: ꝫ ipsa erit successiua caliditatis suꝑflue cadētis in cerebro et attrahētis humiditates ad ipm que ipꝫ implebūt. Deinde si remāserit cōplō calida vincēs succedet siccitas ⁊ cū diminutiōe: ⁊ si humiditates vicerint fiet cerebruꝫ frigidū ⁊ humidū: ⁊ si equabunṫ ꝓueniēt fm pluriṁuꝫ putredo ⁊ egritudines putride ⁊ apostemata: qm̄ hec humiditas nō est inata: cōuertiṫ ergo in ea caliditas inata ꝯuersione inata: verūtamē nō cōuertiṫ in ipa nisi conuersione extranea que est putredo.

¶ Hic declarat ꝑ signa distinctiua ⁊ dat modū. Primo ostēdit qūo humectaṫ: qa calidū īuens in hoc signa. Scōo qūo qa frigidum. ibi (Oꝫ si fuerit ꝑꝑ cōplōnis friditatē.) Tertio qūo qa humidū. ibi (Oꝫ si fuerit ꝑꝑ humiditatē.) Quarto qūo qa siccū. ibi (Eiꝰ auteꝫ.) ¶ Ad intellectū pͥme ꝑtis cōsiderādū ꝙ. A. tria inuit in sermone. ⁋ Primū est signa qbꝰ cognoscimus humectationē factā a calō: ⁊ sūt duo. Primū est iuētio signoꝝ calꝭi cerebri dicēdoꝝ īfra. Scōm est ꝙ illa humectatio nō semꝑ est: sꝫ aduenit occursu rerū calefaciētiū. ⁋ Scōm qꝺ īnuit est modus quo calīn humectat: qa attrahēdo humiditates ad cerebrū que humiditates iplent eū. ⁊ dicͭ hͦ: qa nō ois humiditas eū humectat: sed que replet ⁊ stat in eo: que eni trāsit in formā vaporis ⁊ ex̄ exhalat nō sic humectat. ⁋ Tertiū qꝺ īnuit est qūo cerebrū disponiṫ post attractionē illarū humiditatū. s. per tempus post. nā vel humiditates minuunṫ vincēte calido: ⁊ tunc succedit siccitas. vel crescūt ⁊ vinciṫ calidū: ⁊ tūc cerebrum fit frigidum ⁊ humidū: vel medio mō equatur ⁊ fit putredo.

Dubm 7m ¶ Dubitatur pͦ qa dicit ꝙ si calidū cerebri remāserit succedit siccitas. s. exquo viꝫ ꝙ siccū a calido inductū fit successiuū ⁊ post tp̄s: sꝫ supra dixit ꝙ calidū est causa velocis ericcatiōis. ⁋ Dōm ꝙ calīm in cerebro vel attraxit humiditates ⁊ ipletū est eis: ⁊ tūc paulatiꝫ cū tendūt ad diminutionē ꝑducit ad siccitatem saltim priuatiuam illarū humiditatū: ⁊ sic loquiṫ hic. A. Uel calidū cerebri agit soluꝫ in cerebri humiditates nō habētes mās alias aliūde trahibiles: ⁊ tūc velociter ericcat cū accidūt cāe inflāmātes ⁊ distēperātes.

Dubm 8m ¶ Dubitatur 2° qa dicit ꝙ si humiditates vincerēt fieret cerebruꝫ frigidū ⁊ humidū. ⁋ Cōtra. imo fieret putredo: cū eni humidū vincit calidū ⁊ nō gubnaṫ ab eo succedit putredo: vt sumiṫ. 4. meth. ⁊ 11. terap. 8. cap. ⁋ Itē dicit ꝙ calidū attrahendo humiditates humectat. Cōtra. qa possꝫ trahi sanguis ⁊ cholera ⁊ calefacē. ¶ Itē dicit ipse ꝙ si humiditates equabunṫ fiet putredo. ꝯ: qa eq̄tis humiditatibus cerebrū bñ hꝫ: exquo nō sunt pauce nec multe. ⁋ Itē ipse cōtradicit: qa primo dicit ꝙ calidū ꝯuertiṫ ad humiditatē cōuersione inata: ⁊ postea dicit. non ꝯuertiṫ nisi conuersione ex̄nea. ⁋ Quidā dixerūt ad hoc vltimū ꝙ calꝭitas inata dꝛ caliditas itrinseca. i. intus stans: ⁊ nō dicitur caliditas nālis. calidū aūt putredinale est calidū inatū: qa intus natū ⁊ intus stans ad dꝛiam calꝭi qꝺ est adurens qꝺ est violentuꝫ ⁊ ab extra. ⁋ Iste sermo est rudis in ꝑposito ⁊ extra mentē. A. nō eni fuit vnq̃ consuetudo sua vocare calidum putredinale calidū inatum. ¶ Ad itellectuꝫ igiṫ oium pͦdictoꝝ est ꝯsiderandū ꝙ. A. pͦ imaginaṫ aliquā caliditateꝫ in cerebro existēteꝫ: ⁊ vult ostēdere qūo possit humectare. hoc aūt declarans dicit ꝙ facit hoc qa trahit humiditates. Iste igiṫ humiditates debēt itelligi ꝙ sint flegmatice: qa cholera vel melīa attracte nō humectarēt: tūc igiṫ calidū attrahēdo ꝓprie est cā humectationis ⁊ remollitionis cerebri: qñ attrahit flegmaticas humiditates. Et imaginaṫ. A. has humiditates posse eē in triplici dispōne: qa vlꝭ oīno vincunṫ ⁊ resoluunṫ vel ꝯsumunṫ: ⁊ tūc succedit siccitas. s. ꝑ illaꝝ priuationē. Uel ipse vincūt vel suffocāt multitudīe: ⁊ tūc imediatius qꝺ ꝓuenit est īfrigidatio ⁊ humectatio ꝑ calidi remissiōeꝫ: ⁊ lꝫ ad hoc possit sequi putredo: nō tñ īmediate sequiṫ ad actionē suffocatiuā. Uel sunt in dispōne media iter illa: ⁊ hoc est qꝺ dicit. equabunṫ. tūc eni equanṫ intus ista qñ nō sunt in aliquo extremorū: qa nec vincunṫ nec annullanṫ nec vincūt. cū ḡ calidū inatuꝫ cerebri nō eēt potēs agere in illas: ⁊ non possit vincere illas nec suffocari: opꝫ ꝙ sua actio per viā calefactionis termineṫ ad putredinem. Ex parte igiṫ calidi agētis ⁊ actionis sue dꝛ ꝙ calidū est inatum ⁊ ꝯuertiṫ cōuersiōe inata. Sꝫ ex parte passiōis ⁊ receptionis illa cōuersio est extranea ⁊ putredinalis: ⁊ ideo dicit. verū nō conuertiṫ nisi ꝯuersione ex̄nea que est putredo. ¶ Sed ꝯ. diceres nōne posset fieri illius materie adustio vel icineratio. ⁋ Dōm ꝙ nō: qa iam pͥsupponiṫ ꝙ nō paulatim ꝯsumaṫ nec suffocet. Etiā lōginquū est ꝙ materie flegmatice in cerebro ad hoc aduenīat lꝫ sit possibile: ⁊ ideo dicit fm plīmū. Declaratur qꝺ dcm̄ est in exemplo de suꝑfluitatibꝰ que retinenṫ in nobis. Nam cū nā agat in mās pͥsentes suꝑ aliquas vel alias ⁊ nō pōt eas cōuertere resoluere vel expellere: opꝫ ꝙ ad actionē sequaṫ ex nā recipientis ex̄neatio: vnde retēte superfluitates corrūpūtur: vnde ēt fetet vrina ex retētiōe. Natura eni suis virtutibꝰ vtens tentat assimilare qꝺcūq; pōt fieri benignū: expellere vͦo qꝺ nō tale. Si vͦo ꝑꝑ aliquā cām nō possit vinci ⁊ expelli opꝫ vt putrefiat ⁊ corrūpaṫ: vt Galꝭ. dicit 2° de differētijs fe. 5. ca. ¶ Ex qbus soluunṫ cōtraria. Ad pͥmū dicēdū ꝙ putredo seqtur mediatius ꝙ̃ caloris īfrigidatio. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ loquiṫ de humiditatibꝰ ex qbus sequiṫ humectatio. Tu dices potest trahi cholera. Dōm ꝙ nihil ad nos cū loquamur de calido qꝺ humectat. Tu dices pōt trahi sanguis. Dōm ꝙ etiā sanguis ꝑꝑ multam quātitatē suffocando pōt infrigidare. Uel dōꝫ ꝙ maxime est sermo de flegmate. Uel dōꝫ ꝙ qlibet humor tractus in forma humorali humectat sui corpulētia: lꝫ virtute siccet vt cholꝭa ⁊ melācholia. ⁋ Ad 3m dōm ꝙ equari sumitur hic pro priuatione duoruꝫ extremorum dictoruꝫ. s. ꝙ non sit pauca humiditas oīno vincibilis nec sit multa suffocans sed recipiens actionem caloris innati. ⁋ Ad 4m patet solutio.

¶ Oꝫ si fuerit ꝓpter cōplexionis frigiditatē nō erit euētus humiditatis subito: sed fm dies. deinde eueniet humectatio: ⁊ fiet cum velocitate ⁊ erunt signa frigiditatis cerebri reperta.

¶ Hic ponit modum ⁊ signa prouentus humiditatis a frigiditate. modum tangit: qa frigidum paulatim aggregat humiditatem: signa qa reperiuntur signa frigidi cerebri.

¶ Dubitaṫ Aui. dicͭ ꝙ humiditas ꝓueniēs a frigido nō est subito. i. non est velociter sed fm dies. ⁋ Contra. qa hic est sermo de causis velocis humectationis: qa ibi incipit cū dixit. qꝺ aūt velociter humectaṫ fit ꝓpter caliditatē: qñq; ꝓpter frigus. ⁊ sic ꝯtradicit sibi supra. ⁋ Itē ꝯtradicit sibi statim: qa dicit. ⁊ fiet cuꝫ velocitate. Dubm 9m
⁋ Dōm ad hoc duplꝭr. Primo ꝙ tp̄s humectationis a frigido ē duplex. vnū est inchoatiuū. aliud est ꝑcessiuū. Uoco inchoatiuū quousq; fit aggregata aliqua manifesta quātitas humidi a frigido incrudante: ⁊ tale tp̄s est longum. vñ talis aggregatio fit paulatine: qꝛ tale frigidū paulatiꝫ est cā ꝙ superflua generenṫ ꝑꝑ indigōnē: ⁊ etiam retineanṫ ꝓpter defectū caloris expellētis ⁊ resoluentis. Uoco aūt tp̄s ꝑcessiuū cū iam facta manifesta aggregatione suꝑfluitatum ꝑcedit ⁊ augeṫ humectatio: ⁊ talis ꝑcessus est velocior: ⁊ tp̄s breuius in quo fit. Et rō est: qa ibi addiṫ ad malitiaꝫ frigoris ꝑꝑ multas humiditates suffocantes: ⁊ ipse humiditates plus multiplicate possunt fortiter humectare. Cōcurrūt ergo due cause: et ideo dixit. A. deīde eueniet humectatio ⁊ fiet cū velocitate. Scōo mō pōt dici ꝙ humectatio facta a frido pōt comparari ad humectationē factā a calido: ⁊ ideo respectu illiꝰ fit paulatim: ⁊ de hͦ icepit cū dixit. non erit euētus ⁊c. Pōt etiam cōparari ad humectationē que fit in cerebro sicco: non per viam attractionis sed ꝑ viā alterationis ab aliqua causa extrinseca humectante: vel etiaꝫ ad humectationē que fieret in cerebro tēperato ⁊ respectu illius illa fit subito. cerebrū eni tam siccū ꝙ̃ tēperatū tardius humectareṫ a causa alterāte ꝙ̃ cerebrum frigidū a frigido incrudante.

¶ Oꝫ si illud fuerit ꝓpter humiditatem cerebri ipsiꝰ erit

velocitas

velocitas in illo ꝓpter vnā duarum rerum: aut q2 humiditas facit frigus: ⁊ frigus corrūpit virtutē digestiuam mutantē illud qꝺ peruenit ad cerebrum de nutrimēto ⁊ ꝓperat humectatio. Cum ergo ꝓuenit frigus illud subito: humectatio post ipm̄ seqtur subito: ⁊ quādo cum illo accidūt oppilationes in meatibus: accidunt vt superfluitates retineanᷣ. deinde erit hoc semꝑ ⁊ inseparabile: ⁊ non erit ex eis que sunt raro.

¶ Hic ponit modū humectationis ab humido: ⁊ dādo modū itelligit signa. ⁊ vult ꝙ habeas signa dicta īfra ca. de signis cerebri humidi. ¶ Cōsiderandu3 ēt ꝙ ex textu tria accipimus. Pꝛio quō cerebrū humidū velociter humecteᷣ: qa humidū īfrīdat ⁊ ex frīditate fit idigestio ⁊ ex īdigestione fit humectatio. Scđo accipim⁹ tp̄s apparitōis: qa cū frigidū est velociter: velociter humectat. ⁊ q̄si īnuit ꝙ si frigus illꝺ accidit nō subito: humectatio ēt accidit nō subito. Tertio accipim⁹ qd vtplm̄ sequaᷣ: ⁊ qd raro ad humectationē factā ab hūido ꝑ viā īfrīdatiōis. nā retētio supfluitatū ꝑ viā oppilationis ⁊ ꝑꝑ expulsiue debilitatē ex defectu caloris accidit.

Dum 10m ¶ Dubitaᷣ ꝑ Aui. ꝯdicit: qa hic dicit ꝙ frigidū qꝺ subito accidit subito humectat. supꝛa aūt dicit ꝙ humiditas ꝑꝑ frigiditatē nō euenit cito vel subito. ⁋ Dicemus ꝙ supꝛa Aui. dixit ꝙ humiditas ꝑꝑ frigiditatē nō euenit subito. dicem⁹ ꝙ supꝛa loquebaᷣ de frīdo solo ex cuius defectu incipit humiditas aggregari: hic loquitur de frigido ꝓueniente ab humido per viam suffocationis: vnde postea fit humectatio. hic ergo concurrunt due cause. s. humiditas que infrigidat et frigidum ab ea factum.

Dubm 11m ¶ Dubitaᷣ 2° vbi est secūda: aut siue scđm mēbrū diuisionis. ⁋ Dicēdum ꝙ humidum est causa humectationis velocis 2r. Uno mō dispositiue respectu cāru3 humectātiū sicut dicim⁹ ꝙ frīdū velocius infrigidaᷣ: qa ꝯuersio in gn̄e ꝓportionali est facilioꝛ. ⁊ h̄ Auic. sicut notū ⁊ iā itellectū ex p̄missis nō exp̄ssit. Scđo mō humidum pōt eē cā velocis humectatiōis mediāte frigido: ex quo seqᷣ ꝑ viā indigestionis humectatio: ⁊ hoc. A. exp̄ssit. Uel possem⁹ dicere ꝙ scđa aut intelligiᷣ ibi (Et qn̄ cū illo.) vt Aui. velit ꝙ humidū est velocis humectatiōis: aut ꝑꝑ frigiditatē ab humido ꝓueniētem: aut ꝓpter oppilationes: vnde humiditates retinentur.

¶ Eius aūt qꝺ fit ꝑꝑ cerebri siccitatē cā est desiccatio adueniēs subito: cum siccitas accidit vno momēto: et est cū signis siccitatis p̄dictis: ⁊ est sil'is ei que ꝓuenit a caliditate: nisi in eo in quo ambo diuersificātur ex signis caliditatis ⁊ ex signis siccitatis. Iste ergo sunt significationes assumpte ex velocitate passionum.

¶ Hic ostendit modum humectationis a sicco. ⁊ patet.

Dubm 12m ¶ Dubitaᷣ hic. vtru3 siccitas cerebri sit cā velocis humectationis. ⁋ Uᷣ ꝙ nō. qa vnū ꝯꝛiū nō disponit ad reliquū. ⁋ Dōm ꝙ 2x est humectatio. Una qualitatiua ꝑ alteratione factā ab humida qualitate: ⁊ ad hāc iducēdā velociter siccitas cerebri per se ⁊ directe non disponit. Alia est humectatio ex corꝑis humidi ībibitiōe: ⁊ ad hāc velociter faciēdā disponit: qa siccitas est cā suggēdi humidū ⁊ bibēdi illud: sicut spongia bibit ⁊ suggit aquā sicut panis ēt sicc⁹ suggit aquā ita ꝙ facit eā ascendere. ⁊ hoc inuebat. A. cū dixit. est sil'is ei que ꝓuenit a caliditate. qa sicut caliditas cerebri est causa velocis humectationis ꝓpter attractionē humidi ita siccitas. ¶ Dubiū tamē est ad quid reducitur attractio facta a sicco: qa ē difficil' inuestigatio: vt declaraui p̄mo can̄. cap̄. de virtutib⁹ ministrātib⁹.

Dubiū 13m ¶ Dubitatur. quare dixit cum siccitas accidit vno momento. ⁋ Dicēdū ꝙ siccitas subito facta est min⁹ facta cōnaturalis mēbꝛo: ⁊ iō plus incitat ad attractionē q̄ꝫ facta paulatim q̄ ē narrata. Uel dō3 ꝙ hic est s̄mo de humectatiōe facta subito cui mag̃ attestaᷣ siccitas subito facta q̄ꝫ paulatim. que enim fit subito facit subito attractionē humidi: ⁊ que fit paulati3 facit ⁊ illam paulatim. ¶ Cōsiderandū. nisi in eo. qa cū humectatiōe facta a cal'o sunt signa cal'itatis ⁊ facta a sicco sunt signa siccitatis. Iste ergo. ⁊ p3 qd dicat.

¶ Et non op3 vt velocitas passionū muteᷣ ꝑꝑ ꝺbilitatē virtutū nāliū p̄cipue ī humectatōe q̄n vel qm̄ ꝺbilitas virtutū nāliū sequitur harū vnā causarum.

¶ Hic ponit duos can̄. 2° ibi (Oīa autem.) Primus canon est circa velocitatē passionis: in quo can̄. A. remouet vnam dubitationem. ¶ Diceret aliqs tu posuisti cā3 velocitatis passiōis eē symboleitatē in calido frīdo sicco ⁊ humido nōne posset fieri ex ꝺbilitate ꝺtutū nālium mēbꝛi: que debilitas virtutū est alia a ca. fri. sic. ⁊ humi. ⁋ Videᷣ enī ꝙ sic: qa corpora multū debilia in virtute sūt apta pati a qualibet causa iprimēte tā simili q̄ꝫ ꝯꝛia: vt sumiᷣ ꝑ can̄. fen 2a illo cap̄ 4c doc. Omne tp̄s. ⁋ Respōdet. A. ꝙ nō op3 ꝙ muteᷣ velocitas passionum ꝓpter debilitatem virtutis. s. sicut ꝓpter cām distincte existentem preter causas cōplexionales: ⁊ precipue in cā velocis passionis que est humectatio: qa debilitas virtutū sequiᷣ vnam harū causarum. s. modoꝝ complexionis ca. fri. hu. ⁊ sic.

¶ Dubitaᷣ. vtrū debilitas virtutꝫ mēbri vt cerebri sit cā facilis passionis ꝓpꝛia p̄ter ca. fri. sic. ⁊ hu. ⁋ Et vꝫ ꝙ sic: qa ꝺbilitas virtutū pōt fieri ab alia cā q̄ꝫ a cōpl'onali vt a mala cōpōne ⁊ soluta continuitate: vt Aui. 1. can̄. fen. 2. ca. 7. de cōplēdis dispōnib⁹. ⁋ Ampli⁹ qꝺ disponit corp⁹ pati velociter a cal'o ⁊ frīdo ē causa distīcta ab vtroqꝫ: s3 defect⁹ virtutꝫ hoc facit: vt dcm̄. hoi enī defecto sil'e ⁊ ꝯꝛiū nocet: vt. A. 1. can̄. fen. 2. illo cap̄. Omne tp̄s. ¶ In ꝯꝛiū. A. ⁋ Dicēdum subtil'r speculādo ꝙ debilitas virtutū est distincta cā. Nā medici dicūt debilitatē mēbri dispōnem quāda3 in sb̄a ⁊ cōpl'one qua mēbrū in opōnibus deficit p̄ter manifestū excessum in ca. fri. sic. ⁊ hu. sicut appꝫ de stōcho ⁊ epate: vt fen. 13. ⁊. 14. hec tn̄ debilitas necio sequiᷣ aliquā malā cōpl'one3 cui⁹ male cōpl'onis vestigiū aliqꝺ semꝑ est cū illa debilitate: ⁊ ideo veloci⁹ patieᷣ a re sil'i ei que fecit virtutis debilitatem q̄ꝫ a re ꝯꝛia: l3 ab vtraqꝫ velociter patiaᷣ. ꝟ. g. virt⁹ cerebri alicui⁹ deficᷣ a mala cōpl'one cal'a: vel virt⁹ stōchi. vn̄ dꝛ stōchus iste facil'r patiᷣ tā a calido q̄ꝫ a frīdo: tn̄ facilius a cal'o calefit q̄ꝫ a frīdo īfrigideᷣ: qd tn̄ mag̃ noceat nō est hic ingrendū. qa igiᷣ he debilitates sequunᷣ aliquā malarū cōpl'onū: ⁊ vestigiū aliqꝺ eaꝝ cōcomitaᷣ eas debilitates: ideo. A. nō vult ꝙ iudiciū de facili vel difficili passione muteᷣ ꝑꝑ debilitatē virtutū: qa sequiᷣ vnā haꝝ cārū. s. malaꝝ cōpl'onū. ꝓpꝛie aūt nō mutaᷣ in humido: qa cū sit qualitas valde passiua min⁹ iducit ꝺbilitatē virtutū que debilitas sit distīcta dispō ab ipa humiditate. Gradus. n. debilitatis virtutꝫ ab humiditate est scđ3 gradu3 humiditatis: qꝺ nō sic ꝯtigit in calido: qa cū pauco gradu caloris vel frīditatꝫ stat multus defect⁹ virtutis. ⁊ hoc multū accidit: qa calidum est valde actiuū ⁊ ēt frigidū. ꝓpꝛietas ēt in hoc posset eē magna causa: ⁊ in hoc caderet ꝓfunda speculatio. ¶ Ad ꝯꝛiū primū dōm ꝙ sicᷣ virt⁹ radical'r operaᷣ ⁊ fundaᷣ cu3 cōpl'one: ita radical'r ⁊ principal'r ex cōpl'onis alteratione deficit. sol'one autem cōtinui ⁊ mala cōpōne non sic. ¶ Ad 2m dicendum ꝙ l3 debile a simili ⁊ a contrario patiatur: tamen facilius simile imprimit q̄ꝫ contrarium.

¶ Oīa aūt cōuenientia ⁊ diuersificātia nō sumuntur ex qualitatib⁹ imo sumunᷣ ex formis ⁊ motibus: queadmodū videmus hn̄tē egritudinē que noiaᷣ ouū eligere resupinationē de reliquis sitib⁹ dormitationis sue.

¶ In hoc 2° can̄. A. vult ostēdere ꝙ iuuamētū ⁊ nocumētū nō solū est ex reb⁹ ꝯueniētibus vel cōtrarijs in qualitatib⁹ in qb⁹ cōicant: sed ēt ex reb⁹ cōuenientib⁹ ⁊ discōueniētibus in formis. i. sitibus et motib⁹. s. ad sitū: vt hn̄s ouu3. i. dolorē totius capitis: iuuaᷣ supino decubitu: ⁊ in hoc nō est similitudo nec ꝯꝛietas in qualitatibus: s3 solo situ. mag̃ enī quiescit supine cū totum caput dolet q̄ꝫ si in aliq latere iaceat: qa vniformi⁹ quiescit caput vt sensus ōndit. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ. A. nō vult aliud nisi ꝙ non oīs cōuenientia ⁊ diuersitas est ex qualitatib⁹ existentib⁹ in re que occurrit: qa pōt eē ex qualitatibus quas hn̄t res inducere sicut cōuenientia ad somnū ⁊ vigiliā ⁊ motū ⁊ quietem inanitione3 ⁊ repletionē: nec semper est conuenientia ⁊ diuersitas ex qualitatibus aliquib⁹ que possunt induci. s. calido frigido sicco ⁊ humido: sed solo situ vel motu ad sitū sicut dolentes in tali parte eligunt talem situm: vt habentes lapidem in vesica querūt situm cū partibus inferioꝛibus altum.

¶ De significationibus sumptis ex parte mensure capitis. Cap. 10m.

Cognitio ꝟo facta s̄m paruitatē capitis ⁊ magnitudinē ei⁹ est ꝙ op3 te scire qm̄ cā paruitatis capitis in creatura est paucitas materiei: sicut cā magnitudīs eius est materie multitudo. s. materiei spmatꝫ partite in ꝑtitiōe q̄ capiti ē naturalis. Ampli⁹ si fuerit materiei paucitas cū foꝛtitudine virtutꝫ formatiue p̄me erit bone forme: ⁊ erit minus malū eo qꝺ ꝑuitati capitis adiūgit figure malitiam in creatura. Qꝺ sign̄at debilitatē virtutis s̄m ꝙ ip3 non est expers malitie in foꝛma cerebri ⁊ ꝺbilitatē virtutꝫ ⁊ ꝯstrictiōe meat⁹ virtutꝫ moꝛalis ⁊ nālis vel aīalis.

Dum 14m

¶ Supius Aui. determinauit de significationib⁹ qb⁹ cognoscimus dispōnē cerebri sumptis ex opōnibus ⁊ conuenientia ⁊ diuersitate ⁊c̃. Hic determinat de signis sumptis ex partib⁹ dispōnis capitis ⁊ agnatoꝝ siue ꝓpinquoꝝ sibi. Et p̊ ex parte eius soli⁹. Secūdo agnatoꝝ. ibi (Sigñatio aūt oculi.) ⸿ Prima in tres. Prīo determinat de significationib⁹ sumptis ex pte quātitatis. Scđo ex pte figure. ibi (Sigñationes v̊o.) Tertio ex grauitate ⁊ leuitate ⁊ tactu. ibi (Sigñationes.) ⸿ Prima in q̃tuor. Primo docet significare ex paruitate capitis. Scđo ex magnitudīe. ibi (Et qđ magnum.) Tertio cōcludit. ibi (Jam ergo.) Quarto ponit vnum cañ. ibi (Et ex signis.) ⸿ Prima in tres. Prīo ponit causas diuersitatꝭ puitatis capitis ⁊ ēt magnitudīs. Scđo ponit signa distinctiua inter modos causarū puitatis. ibi (Ampli⁹.) Tertio infert qd sigñat capitꝭ puitas. ibi (Quapp.) ¶ Cōsiderandū circa primā ptez ꝙ. A. inuit p̄ter diuisionē quā ponit aliā que est ꝙ cū mā multa ⁊ pauca vñ fit puitas cerebri vel magnitudo: aut est fortꝭ virt⁹ informatiua aut đbilis. ⁊ iō subdit. Ampli⁹ si fuerit ⁊c̃. Ubi cōsidera ꝙ virt⁹ vincēs fac̃ figurā capitis bonā. si aūt est debilis sequiẽ figura mala. Ex quo apparet ꝙ caput puū ex pauca mā ⁊ debili virtute est cū mala figura: sed cū forti virtute est cū figura bona. Et sequiẽ ex hoc ꝙ illud caput sigñat malitiā in forma cerebri ⁊ debilitatē virtutis. Nā cerebri forma est talis qualis repñtatur forma capitis: ⁊ sil'r significatur virtutis debilitas. s. informatiue vel virtutꝭ eius: ⁊ iō subdit ad declarandū ꝙ sit male forme: qa hꝫ meat⁹ strictos. s. vētriculos ⁊ vias: ex quo virtutes morales male disponunẽ ⁊ ēt nāles: qa loca nutrimēti sunt ēt stricta: ⁊ loca expulsionis superfluitatum.

¶ Quapropter physionomici dicunt ꝙ hic homo est perfidus timidus velocis ire hesitans in rebus.

¶ Hic infert qd significet puitas capitis. Prīo auctoritate Phoꝝ. Scđo. G. ibi (Et Galenus.) ¶ Diceret qs de quo capite est sermo. ⸿ Dōm ꝙ de paruo male figurato ⁊ ēt bene figurato: lꝫ ista praua signa sint plus in paruo capite male figurato qa est peius.

Dub^m p̄^m ¶ Dubitaẽ quā cōpl'onē significet paruū caput. ⸿ Dōm cōiter ꝙ significat cōpl'onē siccam: qa mām significat paucā ⁊ nō extēsibilez. sed paruū bone figure significat caliditatē cum illa siccitate: qa significat fortitudinem virtutis. sꝫ paruū male figure significat frigiditatē ⁊ siccitatē: qa defectuꝫ virtutis informatiue. Ista tñ sunt dicta indigentia discussione qđ fecimus super libro thegni.

Dub^m z^m ¶ Dubitaẽ qa iste est ꝑfidus velocis ire ⁊c̃. non enī vꝫ posse sil' stare velocitas ire qa sig̃t calorē ⁊ timor q sigñat friditatē. ⸿ Dōꝫ ꝙ qñ caput ē puū hō ē praui iudicꝗ ⁊ erronei ꝑꝑ duo. Prīo qa spirit⁹ in cerebro nō hꝫ bonā cōuersionem de vētriculo ad vētriculū ꝑꝑ vētriculoꝝ defectū ⁊ spirituū: vt Haly. inuit trac. z. 35. cō. Secundo qa cerebrū paruum nō pōt temperare cordis caliditatē. spūs eniꝫ vitales venientes ad cerebrū remanēt calidi ⁊ turbidi: ⁊ iō erraẽ in iudicio. Et qa istius cōpl'o in cerebro est plus sicca tꝫ spēs iudicꝗ erroneas: ⁊ ideo est perfidus. videẽ enī ꝙ ille sit ꝑfidus: quia in errore iudicꝗ perseuerat. Ex qb⁹ apparet ꝙ lꝫ spūs cerebri sui sint pauci tñ sunt calidi: ⁊ iō est velocis ire sicut appet in qbusdā ꝯualescētibus ex tertianis vel alꝗs febrib⁹ in quibus spūs ⁊ si sint pauci sunt tñ calidi: ⁊ iō sunt velocis ire ⁊ citissime a q̃libet re irātur. sunt tñ timidi ꝑꝑ paucitatē spūs: ⁊ iō hesitant in reb⁹ qa calidū est motiuū: vel quasi semꝑ est in bello inter timorē ꝓpter paucitatez spirituum: ⁊ quandam audaciam siue incitationeꝫ ꝓpter spirituū calorem. Ex quibus soluuntur contraria.

¶ Et. G. quidem dicit ꝙ caput paruum oīno non vacat a significatione malitie forme cerebri.

¶ Hic ostendit qd significat paruitas capitis auctoritate. G. ⁊ dic̃. Gal'. dicit. s. in. z. thegni tex. cōmē. 35. ꝙ caput paruum nō vacat a significationib⁹ oīno malitie forme. i. cōpositionis: vnde. G. ibidē. Paruum v̊o caput praue compositionis signuꝫ est. Et ratio est: qꝛ compositio cerebri correspondet compositioni capitis.

¶ Et ꝙ magnū caput nō hꝫ assiduā sigñationē bonitatis dispōnis cerebri dū non sunt ei cōpares bonitas figure ⁊ grossitudo colli ⁊ amplitudo pectoris. Ipse. n. cōsequunẽ magnitudinē dorsi ⁊ costaꝝ sequētiuꝫ magnitudinē nuche ⁊ eius fortitudinē que cōsequunẽ fortitudinē cerebri. Cum enim multitudini materiei compar existit fortitudo virtutꝭ formatiue: caput est ꝭꝫ hāc formam. Ex eis autem que illud significant est vt illic sit ꝓportionalitas reliquoꝝ mēbroꝝ: ꝙ si cū eis compar fuerit ipsorū debilitas erit male figure debilis colli parui dorsi: aut erunt lesa ⁊ que eo. continentur.

¶ Primo oñdit qd sigñat caput magnum. Scđo addit qđdā. ibi (Et qñꝗ accidit.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē qa. A. inuit hāc diuisionē ꝙ cū capite magno: ⁊ ꝑ ꝯñs cū multitudīe materie: vel ē cōpar multitudini īformatiua virt⁹: ⁊ tūc correspōdet bona figura ⁊ anneroꝝ bonitas: ⁊ subitat. i. qa subitū facit ferri iudiciuꝫ. vel isti multitudini nō est cōpar fortitudo: imo ipsaruꝫ virtutum īformātium est compar debilitas: qa sunt debiles: ⁊ tunc erit mala figura: debilis colli ⁊c̃. aut lesa: qa erūt egra actu recipiētia malas materias: ⁊ que eo ꝯtinenẽ. i. ⁊ que simul cū eo situantur vt ptes gule vel ossiū capitis: vel que cōtinenẽ. i. super que dñatur cerebrum: lꝫ nō sint sua orta: vt matrix: stomachus: manus: vesica: pes ⁊c̃.

¶ Et ab eo oriuntur ꝭm ꝙ qñꝗ accidit ex augmento capitis in magnitudine que non est ꝭm nām: sicut fit in pueris qbus accidit apertio capitis ⁊ magnitudo eius que nō sunt in natura: imo ꝭm semitā egritudinis: ⁊ cā in ipso est multitudo materiei ascendentis: ⁊ simil'r accidit adultis ex doloribus capitis prauis.

¶ Hic declarat in duobus exemplis in quibus ostēdit ꝙ caput potest magnificari magnitudine praua cum lesione non solum in ortis ⁊ adiacentibus partibus sed etiam in ipso cerebro. Et vnū exēplum est magnitudo capitis pueroruꝫ innaturalis sicut accidit in aqua in capitib⁹ eoꝝ vt īfra diceẽ. Aliđ exēplū est in iam adultis in qb⁹ īflaẽ caput p̄ter nām ex dolore multā attrahēte mām.

¶ Dubitaẽ an caput paruum sit peius magno. ⸿ Uidetur ꝙ sit melius vt Aristo. in problema. 30. particula tertio proble. vbi dicit. ꝓpter quid animalium homo prudentissimuꝫ. Respondet quia est parui capitis. ⸿ Amplius si cum caput est paruum homines sunt prudentiores: si cum est magnum sunt minus prudentes: videtur ꝙ caput paruum sit melius: sed sic est: nam in pueritia homines sunt magni capitis respectu suorum membrorum: ⁊ ideo sunt nanodei idest ad terram repentes non recte ambulantes: vt Aristo. 4° de partibus animaliuꝫ. ca. zz. al's cap̊. 9. ⸿ Amplius cor paruū cōmendatur: ergo ⁊ cerebrum paruum. ⸿ In contrarium est Gal'. ⁊ Auicē. ⁊ omnes. ⸿ Dixerūt quidam vt scribit Concil'. dr̃ia. 79. ꝙ caput paruuꝫ est melius quo ad morales actus q̃ꝫ magnū: sed quo ad intellectuales magnum est melius. ¶ Sed contra. ad act⁹ morales requiritur multum exercitium in actu virtutum intrinsecarum cum cōiunctione earum adinuicem: vt homo omnia contingentia circūspiciat: hoc autem fit cum multo spiritu: ergo caput magnum ad hoc magis est conueniens q̃ꝫ paruum. ⸿ Amplius dictum eoruꝫ non est conforme dicto Arist. 4° de partibus animalium. cap̄. zz. al's cap̄. 9. qui dicit ꝙ qa homo est animal diuinuꝫ ⁊ intellectiuum: ⁊ ideo est parui capitis: ergo ad actū intellectus caput paruum est melius. ⸿ Dicēdum igitur vt omnes concordant ꝙ caput magnum ⁊ paruum potest esse dupliciter. Uno modo ex contento: qa cerebrum contentum paruū sit: ⁊ vt sic caput paruū est peius. Ratio est. quia cum hac paruitate capitis est strictura ventriculorum: etiam orta a cerebro oportet ꝙ sint parua ⁊ debilia: ⁊ quia non potest fieri bona contemperātia caliditatis cordis: ⁊ de hac paruitate loquitur Gal'. Alio modo caput est paruuꝫ propter paucitatem eorum que cerebro circūponuntur vt carniū ⁊ ossium: ⁊ magnum est illud cui multa circūponuntur: ⁊ isto modo paruum est melius magno. Et ratio huius est: quia multitudo istorum aggrauat caput. ⸿ Et declaratur in exemplo de alꝗs animalibus quadrupedib⁹. naꝫ circa cerebra eorū circūponunẽ multa: ideo sunt grauitate nanodea ⁊ caput inclinantia: vt apparet in asino ⁊ equo. Quia v̊o hō est expeditus ab istis: ideo caput sic alleuiatū ab onere sursuꝫ est eleuatū. Declaraẽ hoc ēt in īfantibus q hñt multam circa caput appositionē carniū ⁊ humiditatuꝫ: ⁊ ideo capite pōderante incipiunt ambulare in forma quadrupedum: et hāc paruitatē Arist. laudat. 4. de ꝑtibus aīalium. que paruitas in hoīe laudatur. ⁊ cū hoc tamē Aristo. sensit ꝙ hō sit maioris capitꝭ quantum ad contentuꝫ. s. cerebrū q̃ꝫ sit aliqđ animal sibi ꝓportionabile: vnde. 10. ꝓble. 1. ꝓble. dicit. homo cerebrum hꝫ plurimum. ¶ Ex quibus cessant contraria. ⸿ Ad z^m dicendū ꝙ pueri hñt magnum caput circūappositis rebus: ⁊ sunt confusi in multa humiditate. ⸿ Ad 3^m dicēduꝫ ꝙ non est simile de corde ⁊ de cerebro. cor enim debet eē fornax caloris quo calore recluso fit maior inflāmatio q̃ꝫ si in disperso loco tenereẽ. equalis enim ignis minus calefacit in magno habitaculo q̃ꝫ in paruo: vt Arist. 3. de partibus aīaliū cap̄. de corde. ca. 10. al's ca. 4. cor igitur ex hoc fuit paruum. cerebrum autem respectu sui: qa debebat eē ꝓpaginatiuū multoruꝫ ⁊ habere cauernas. s. ventriculos magnos ⁊ contēperare cor oportuit eē magnū. Alꝗ etiam sunt modi soluēdi vsitati ⁊ noti.

Dub^m 3^m

¶ Dubitaẽ

Dub. 4m ¶ Dubitatur scđo an caput equale sit melius. Et quia notum est ꝙ equale est melius: magnum aūt extra equalitatē est peius: ⁊ quia questio est concorditer pertractata ideo omitto.

Dub. 5m ¶ Dubitaṫ etiā quā cōplexionē significat caput magnū. ⁋ Et dōm ſm sermonē cōmunē ꝙ significat cōplōnē humidā. ꝙ si sit cū bona figura significat ēt cōplōnē calidā: q2 fortitudinē informatiue. sed si sit cū mala figura significat cōplōnē frigidā: q2 defectū caloris vnde iformatiua deficit. Et ſmones isti forsan sunt veri vtplurimū. virtus enim iformatiua nō soluʒ ex frigido pōt deficere: sed ex imoderātia cuiuslibet qualitatis: lʒ plus a frigido potest deficere sicut calor est sue actioni conformior.

¶ Et qnādoqʒ accidit vt sinciput minoreṫ: ⁊ tēpus planum fiat: cū eleuaṫ herisipila super cerebrum.

¶ Hic addit qđdā. ⁊ pʒ. Cōsiderādū ꝙ qn̄ aliqua mā calida cholerica ꝓprie vel nō ꝓprie apostemās ascēdit ad supiora capitꝭ est possibile ꝙ sui caliditate ⁊ siccitate exiccet sinciput. i. partē anteriorē capitis in loco q dr̄ iafet. i. in loco cōmissure vbi fit coctura que sic noiaṫ ꝑꝑ quādā venā ibi existentē que sic noiaṫ: vt Rasis p° cōtinētis. ca. 9. ⁊ ex hac exiccatione minoraṫ ꝓprie in etate in qua illa pars ē tenera. ⁊ ꝑꝑ hāc exiccationē timpora ēt applananṫ. ⁊ h̄ dixit. A. vt nō crederes ꝙ semꝑ ex mā ascēdēte ad caput: vl' ēt ex doloribꝰ prauis caput addaṫ vel iflecṫ sʒ qn̄qʒ exiccaṫ ⁊ puificaṫ.

¶ Jam ergo scias significationes paruitatis capitis ⁊ magnitudines eius. Et ex signis bonitatis quidē cerebri est: vt nō patiatur ex vaporibus vini: ⁊ que cuʒ eis narrabimus ⁊ que patiṫ ex subtilitate ⁊ caliditate eiꝰ: etiam vt addatur mens eius vel ꝑturbatio sensus.

¶ Hic ꝯcludit ⁊ pʒ. (¶ Et ex signis.) Cōsiderādū ꝙ iste can̄. ē hic positꝰ: q2. A. docuerat cogscē cerebrū magnū bonū ex bonitate figuṙ ⁊ natoꝝ. Uult hic ꝑ expiētiā docē cognoscē. v. g. q2 nō patiṫ a vaporibꝰ vini. i. q2 tolerat mltū potū vini ⁊ ēt vini vaporosi. ¶ Cōsiderādū ꝙ iste canō pōt 2r exponi. Primo totū referēdo ad vinū ⁊ sibi silia: ⁊ est sensus ꝙ de signis bonis cerebri est vt nō patiaṫ a vaporibꝰ vini. cā ē: q2 signāt fortitudinē digestiue ⁊ expulsiue. ex quo possumus arguere fortitudinē aliaꝝ virtutū nāliuʒ ⁊ aialiū. ⁊ sup. ex signis bonitatis cerebri est vt nō patiaṫ ab istis. s. vaporibꝰ que narrabimus cū eis. s. vaporibꝰ vini. i. nō patiaṫ a rebus vaporosis qbuscūqʒ sic̄ est ceruisia vel legumina vel cepe vel allia ⁊ aromatica que noiabunṫ i causis sode. ⁊ supple nō patiaṫ que patereṫ. i. que pati posset vel patiṫ. s. aliqđ cerebꝝ ex subtilitate. s. vini. ⁊ debilitate quā facit. s. vinū. ⁊ caliditate. s. vini. Uinū enim vapore suo subtilitate substātie debilitate quā facit ⁊ calore pōt nocere: nullo illoꝝ modoꝝ lediṫ cerebrū forte: ⁊ ideo bonū signū suꝑ bonitate cerebri est nō ledi a vino. ⁊ vt addaṫ mens eius. s. sensus iteriores ⁊ exteriores. s. a potu vini. Scđo mō pōt exponi: q2 ipse velit ponere plura signa boni cerebri. Et p̄mū ē ꝙ nō patiaṫ ⁊c̄. Et ꝙ habeat oīa signa boni cerebri que narrabimus cū eis. s. signis cerebri boni. Et ꝙ nō patiaṫ ex laxitate substantie sue: nec ex debilitate sua: nec ex suo calore: q2 nō sit turbidoꝝ sensuū: imo sit bone mentis ⁊ addite siue vigorose. ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ non patiatur que patiṫ scʒ aliud cerebrum ex subtilitate. i. laxitate. vel subtilitate. i. multa acuitate sensus ⁊ debilitate ⁊c̄.

¶ De figura capitis. Cap. 11m.

Significationes v̄o figure eius sunt iste. Jam eniʒ docui te i caplō ossis capitis: que sit nālis figura capitis: ⁊ q̄ sit mala: ⁊ ꝙ figure malitia cū accidit alicui partiū capitis leduṅ ꝓculdubio ꝓprietates opationuʒ illius ꝑtis cerebri: de qua dixit. G. ꝙ almusafata ⁊ quadrata sūt vituꝑabiles semꝑ: ⁊ eminētia extremitatū est vituꝑabilis: nisi cā sit in ipso fortitudo virtutis formatiue. s. si sit suꝑabūdās in opationibꝰ suis: ⁊ significant etiā fortitudinē huius virtutis forma colli ⁊ ipsius quātitas ⁊ pectus.

¶ Circa hoc caplīn cōsiderāduʒ ꝙ Auic. inuit p̄ma diuisione duas figuras cerebri. s. naturalē que est vt imaginemur spherā ceream a lateribus parū cōpressam: vt Gal'. in. 2. thegni tex. cōmē. 36. Alia est inaturalis nō tamē semꝑ: q2 nō tm̄ inaturalis ēt sicut eminentia extremitatuʒ: cui si sit coiuncta bonitas informatiue per signa supius dicta pōt habere bonitatē. i. minorē malitiam.

Dub. p̄m ¶ Sed tu. d. quō eē pōt fortitudo iformatiue vbi est defectꝰ forme. ⁋ Dicēdū ꝙ ista mala forma capitis nō est mala nisi ex mlta ꝓminentia occipitis ⁊ sincipitis: ⁊ quasi est ideʒ ꝙ capitis magnitudo maxime in lōguʒ. si igiṫ cū hoc sit bona figura sincipitis ⁊ occipitis signū est fortitudinis virtutis ⁊ hoc declaraṫ ꝑ bonitatē natorū: a posteriori quidē ꝑ collum ⁊ pectus: ab anteriori v̄o ꝑ oculos ⁊ totam faciē cum suis sensiterijs. Et considera ꝙ iste homo eēt tardus in iudicando ꝓpter distantiam ventriculorum.

Dub. 2m ¶ Dubitaṫ quot sint figure capitis. ⁋ Uideṫ ꝙ q̄tuor auctē Hippo. quā iducit Aui. 1. can̄. fen. 1. ca. 2. de anathomia ossium capitis. hic ēt. A. ponit q̄tuor. vnā nālez ⁊ tres ināles. ⁋ Uideṫ ꝙ sint plures: q2 reperiṫ figura in qua sursuʒ est caput eleuatū. s. lōgū in sursum: sicut apꝑet imago in ense polito. ⁋ Itē iueniṫ figura in qua caput ꝓpressum vt in dimēsione ab aure ad aurē: ⁊ breue a ꝑte anteriori versus ꝑtē posteriorē. ¶ In hac qdē dubōne ē qdā modus Mundini forliui. in qbusdā scriptꝭ suꝑ anathomia sibi attributis ꝙ figure capitis ināles nō mōstruose sunt tres: vt Gal'. ponit. 10. de iuuamētis mēbroꝝ in fine. Figure aūt mōstruose pn̄t eē plēs: vt ꝙ maior sit distātia ſm latera capitis q̄ʒ ſm lōgū: ⁊ ꝙ caput sit lōgum in sursum. ⁊ huic positioni vr̄ assentire Cōciliator. 79. dr̄ia. ⁋ Hic tn̄ modus dicēdi nō tollit difficultatē. Nā est repire figurā inālez nō mōstruosaʒ p̄ter istas sicut est figura oblōga multū ab an̄ ad post ⁊ lōga in supius que frequēter eueniūt ⁊ nō raro vt sensus ostēdit. ⁋ Aliter igiṫ dōm ꝙ male figure capitis pn̄t distingui duplr̄. Uno mō ꝙ remouent debitā formā ⁊ numerū cōmissuraꝝ: ⁊ vt sic sunt tres male figure capitis ⁊ vna bona. Nā caput i figura nāli hʒ longitudinē quādā: vnde vna cōmissura ꝑ longū diuidit aliā: ⁊ alia est in ꝓminentia anteriori que diciṫ coronalis: alia in posteriori que diciṫ cōmissura laude. si eni nā nō sic fecisset fuisset iniusta: vt Gal'. ostēdit. 9. de vtilitate ꝑticularū. penul. ca. Huic aūt bone suturarū formationi tres opponunṫ figure. Una ē spherica q̄ remouet eminentiā anteriorē ⁊ posteriorē ⁊ totū caput est rotundū: ⁊ tūc debita positio suturaꝝ in h̄ capite erit ꝙ vna ꝓcedat ab ante ad post: ⁊ alia a dextris ad sinistraʒ: ⁊ vt sic ꝑditur vna sutura. Alia figura est que ꝑdit eminētiā anteriorē ⁊ ꝑdiṫ ꝑ eā sutura anterior. s. coronalis. Tertia est q̄ ꝑdit eminētiā posteriorē ⁊ perdiṫ ꝑ eā cōmissura posterior laude. Et has tres malas figuras capitis. A. iuestigat supra. 1. can̄. fen. 1. ca. de anathomia ossium capitis. ⁊ Gal'. 10. de iuuamētis noue ⁊ antique trāslationis. vn̄ dicit. Tres sunt oīuʒ figure. s. ināles. ea que opponiṫ totaliter ei q̄ ſm nām se hʒ qn̄ ambas qdē ꝑdiderit eminētias: capit eā que ſm occipitiū ⁊ que ſm frontez. eq̄le aūt vndecūqʒ fuerit ⁊ velut cerea sphera. due v̄o alie hec qdē est que ſm frōtē solū. hec qdē ea que ſm occipitiū nō hn̄s eminentiā. ⁋ Subsequēter Gal'. ostēdit quō vnaqueqʒ istaꝝ malaꝝ figurarū tollit debitā suturā. ⁊ has tres ināles figuras capitis quas ibi Gal'. vituperat: credo ꝙ hic. A. vituperare velit. per hoc enim qđ dicit. almusafata. exponemus. i. rotūdā. ⁊ q̄drata. i. ꝑdēs solum vnā eminētiā. ⁊ hoc duplr̄ vel solū anteriorē vel solū posteriorez. Littera tn̄ Gerardi ⁊ synonyma nō exponūt almusafata ſm ꝙ dictū est. Sed si Aui. loqṫ ſm sn̄iaʒ Gal'. 9. de vtilitate ꝑticulaꝝ. cap. 17. littera dʒ exponi vt diximus. Figura aūt que ꝑdit vnā eminentiā vocaṫ quadrata: q2 remota vna lōgitudine ꝑ remotionē vnius eminētie nō est caput vere rotūdū: ⁊ iō vocaṫ q̄drata. ⁋ Ex qbꝰ apparet ꝙ figure capitis sunt q̄tuor. s. nālis vna ⁊ tres male. quartaʒ eniʒ Gal'. negat q2 nō staret vita. s. si eminētia a dextris ad sinistrā eēt lōgior q̄ʒ ab ante ⁊ retro. Alio mō pn̄t distingui male figure capitis ſʒ ꝙ opponunṫ bone figure capitis absolute: siue remoueaṫ aliqua cōmissura siue nō: ⁊ vt sic pn̄t eē plures male figure: q2 oīs figura que ipedit bonā erit mala ⁊ inālis. hoc aūt pōt eē: q2 caput sit sursum lōguʒ: vt figura que in speculāte i ense apparet vel sicut ante ⁊ post longū sicut tectū domus: ⁊ hāc Aui. noiauit cū dixit. ⁊ eminētia extremitatū. ⁊ iō littera exterior credo ꝙ debet hic esse vel sit solū ante nimis ꝓminēs: vel retro nimis ꝓminēs. ⁊ ille sunt quatuor male figure a qbus nō ipediṫ forma cōmissuraꝝ. s. quātū ad numerū eaꝝ que cū predictis tribus faciunt septē ⁊ possunt inueniri alie male figure particulares: vt cū vnū cornu frontis preeminet alio depresso. ⁋ Et cōsidera ꝙ figura oblōga nō est multuʒ mala: q2 saluat suturas: ⁊ cū bonis annatis nō vituperaṫ. oēs autē que abijciunt aliquā eminētiā sunt magis vituperabiles vt rotunda ⁊ due quadrate. Ex qbus multa cōtraria cessant.

¶ De significationibꝰ sumptis a grauitate ⁊ leuitate capitis caliditate friditate ⁊ ex doloribꝰ. Cap. 12m.

Significationes autē sumpte ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius sunt: quoniā grauitas capitis semꝑ significat materiaʒ in ipso: sed mā cholerica facit grauitatē minorē ⁊ adustionē vehemētiorē: ⁊ melancholica materia facit grauitatē

maiorem illa ⁊ siccitatē magnā: ⁊ sanguinea materia facit grauitatē fortiorem q̄ȝ ille materie: ⁊ pulsationeȝ ⁊ dolorē in radicibus oculi ꝓpter penetrationē chimi calidi: ⁊ rubedinē ⁊ inflāmationeȝ in venis vehementiorem: ⁊ flegmatica facit grauitatē maiorē q̄ȝ omnes alie: ⁊ dolorem minorē q̄ȝ sanguinea ⁊ cholerica: ⁊ somnum maiorē q̄ȝ melancholica: ⁊ tarditatē ad cognitionē ⁊ pigritiam ⁊ paucitatem agilitatis.

¶ Superius Aui. docuit significare de dispōnib⁹ cerebri per signa sumpta ⁊ ex quātitate ⁊ figura: hic docet significare ꝑ signa sumpta ex grauitate ⁊ leuitate. Et pmo ex grauitate ⁊ leuitate. Scđo ex tactu caliditatis frigidi ⁊ sicci ⁊ hu. ibi (Et signōnes.) Tertio ex dolorib⁹. ibi (Et dolores.) ¶ Cōsiderādū circa pmā ꝑteȝ ꝙ omnis materia humoralis sua presentia aliquā grauitatē īducit: ⁊ iō grauitas semꝑ significat mām. ¶ Ex quo īsurgeret dubitatio an mā ventosa faciat aliquā grauitatē de qua infra dicet. ¶ Dubiū etiā erit īfra: an melancholia faciat maiorē grauitatē q̄ȝ flegma. ¶ Cōsiderādum etiā ꝙ per se melancholia facit maiorē siccitatē q̄ est humor magis siccus: sed cholera ꝑ accidēs facit maiorē siccitatē: ⁊ hoc ꝑꝑ caliditatē ⁊ subtilitatē qua penetrat. ¶ Cōsiderādum ꝙ sanguis facit grauitatē fortiorē. i. cū plurib⁹ accidētib⁹. vel fortiorem. i. q̄ toti capiti cōmuniorē. vel fortiorē. i. maioreȝ: ⁊ hoc eēt ꝑ accidēs ꝓpter multā eius quātitatē: q̄ plus est aptus multiplicari: sicut ēt flegma ꝑ accidēs plus grauat vt declaratū est fen. 3. ⁊ dicetur īfra. ⁊ ꝑꝑ sanguinis multiplicationē cuȝ sit nutrimēti mā fit eius penetratio ꝑ venas. ⁊ hoc est q̄d dicit. propter penetrationē chimi. i. humoris vel nutrimēti: ⁊ sup. facit rubedinē ⁊c̄. ⁊ flegmatica facit grauitatē. ⁊ hoc nō q̄a sit grauior sed multiplicat̄ plus q̄ȝ melācholia: ⁊ q̄ mollificat: vñ tollit agilitatē idest leuitatē.

¶ Significationes v̄o assumpte ex caliditate ⁊ frigiditate. s. ꝙ ex eis tangūt caput in seipso: ⁊ q̄d tangit aliud exterius nō occultant̄ tibi: calidū quidē significat caliditatē si ꝑseuerauerit cōplexionalē: ⁊ si accidit ⁊ nocet accidentalē. Et simil'r est iudiciū frigidi ꝯm eius ꝯsiderationē. Et simil'r est iudiciuȝ aridi ⁊ sicci ꝯm suā cōsiderationē: si nō venerit exteri⁹ exasperās ⁊ arefaciēs. Et sil'r est humidū si nō fuerit calor īterius separās.

¶ Cōsiderādū ꝙ. A. vult ꝙ si alicuius caput a se vel alio extrinseco tangēte sentiat̄ calidū vel frigidū: iudicari dȝ calide vel frigide cōplexionis: vel nālis si nō nocet: vl' accidētalis ⁊ īnaturalis si nocet operationi. Et eodē mō est de tactu arido sicco: q̄ significat siccitatem nisi decipiamur q̄a talis siccitas ⁊ asꝑitas fit ꝑꝑ aliquaȝ rem īfrigidantē extra exasperātē ⁊ exiccantē cutim: vel ēt rem siccā ⁊ tñ cerebrū eēt humidū. Sil'r de tactu humido molli q̄ signāt humiditatē: si nō fuerit calor separās. i. dissoluēs īterius. s. humiditates q̄b⁹ dissolutis fiat quedā madefactio vnde caput apꝑet humidum cū tñ sit siccū. calidū. n. in p̄° occursu ad corpora dissoluit humidū: vñ panis siccus cū p̄° ponit̄ ad ignē mollescit: vt Ari. 21. ꝑticula de ꝓblematib⁹ ꝓble. 24. ⁊ iō iudicia suꝑ duro ⁊ leui ⁊ molli ⁊ sicco sunt vera nisi fiant a calido ⁊ frido. s. duruȝ a frigido ⁊ lene a calido: vt Gal'. 2. de cōpl'onib⁹. 3. ca. ⁊. A. supra lib. 1. fen. 2. doctri. 3. cap̄. 3. de signis cōplexionū: ⁊ huius voluit hic recordari.

¶ Et dolores q̄dē corrosiui qui imaginari faciūt in capite hoīs incessus. s. alicuius rei cū corrosione ⁊ mordicatione significāt materiā calidā. Et pulsatiui significant apostema calidū: ⁊ sil'r subitat significationē eoꝝ cōmunicātia febris. Et grauatiui ⁊ cōpressiui signāt materiā frigidā. Et extēsiui materiā ventosam: ⁊ ꝑmutatio subitat illud. Et dolor qui est sicut percussio cuȝ malleo signāt sicut ouum ⁊ emigraneā timporalem.

¶ Hic pmo docet significare ex spēbus doloris. Scđo ex loco. ibi (Et dolor.) Tertio ex ꝑseuerātia. ibi (Et cum.) ¶ Cōsiderādum ꝙ hic. A. enumerat quasdā doloris spēs que maxime capiti eueniūt ⁊ alias dat ītelligi. ¶ Sunt aūt in summa quinq̄ȝ spēs. Prima corrosiui īcisiui ⁊ mordicatiui: ⁊ tales dolores significāt mām īcedenteȝ vel ambulantē sicut si aliquis ambularet: ⁊ hec est materia calida. ¶ Scđa est spēs doloꝝ qui dicunt̄ pulsatiui: ⁊ significāt apostema calidū. sumitur aūt hic apostema pro materia replēte ⁊ extendēte ꝑtes mēbri sensibilis ⁊ arteriosi. hoc eniȝ requirit̄ ad hūc dolorē: vt scđo de īteriorib⁹. cap̄. 3. ⁊ Auicē. lib. 1. fen. 2. cap̄. 20. doctrine scđe. Et q̄ talis materia est multa ⁊ calida: ideo subito pōt fieri iudiciū ꝙ patiēs febrit vel febricitabit cito. ⁊ ideo dicit. similiter subitat signa ipsoꝝ. s. dolorū pulsatiuoꝝ cōmunicātia febri. i. ꝙ statim sequat̄ febris. Alia littera hȝ. ⁊ simil'r subitat signōnem ipsoꝝ. s. doloꝝ. cōmunicantia febris. i. q̄ ꝓpter febrē certius significabimus ꝙ materia sit apostemās. ¶ Tertia est spēs doloꝝ qui sunt grauatiui: ⁊ significāt materias graues flegmaticā ⁊ melancholicā. ¶ Quarta spēs est doloꝝ qui vocant̄ extēsiui ⁊ significāt ventositatē extendentē. ⁊ signum cū habet est permutatio subita: ⁊ hec forsan dicitur ad differentiā cholere: que si faciat dolorē nō tamē extēsiuum: nec subite permutationis: lȝ quandoq̄ȝ satis cito permutetur. aliter ⁊ ꝑmutatio subitat illud. i. subitat iudicium ꝙ materia sit ventosa. ¶ Quinta est spēs doloris in quo sentit̄ ꝑcussio cū malleo: qui q̄uo fiant regre cap̄. de emigranea ⁊ ouo.

¶ Et dolores etiam significant parte sua sicut dolor q̄ est ꝓpter cōmunitatem stomachi fit ꝯm modum: ⁊ qui est propter cōmunitatem epatis ꝯm formā aliam quēadmodum narrabimus.

¶ Cōsiderādum ꝙ vt infra apparebit dolor ab epate est maxime in parte dextra a splene in finistra capitis a stomacho ī parte anteriori: ⁊ hoc intendit hic.

¶ Et cum hoc q̄ñq̄ȝ significāt ꝯm suam perseuerātiaȝ: dolor enim cū ꝑseuerat in anteriore capitis parte ⁊ posteriore eius significat cū parte sua carabitum.

¶ Cōsiderandū ꝙ dolor ꝑseuerās in parte trahit materiā ⁊ fit apostema: ergo in qua parte ꝑseuerat ibi significat carabitum. i. apostema. Sumitur hic carabitus large: lȝ posset sumi ꝓprie pro apostemate calido: q̄ materie trahibiles propter dolorem sunt magis materie subtiles calide q̄ȝ frigide.

¶ De significationibus membrorum que sunt in cerebro sicut propagines vt oculus ⁊ lingua vua collum ⁊ nerui. Cap̄. 13^m.

Significatio autem oculi qui est de summa illorum est ex dispositione venarum eius: ⁊ ex dispōne grauitatis ⁊ leuitatis ipsius: ⁊ ex dispositiōe coloris eius in citrinitate sua aut in offuscatiōe sua aut plūbeitate aut rubedine eius ⁊ dispositiōe tactus eius: ⁊ omnia illa valde vicina sunt in significatione eius quod est in ipso cerebro.

¶ Superius. A. determinauit de significationib⁹ acceptis ex dispositione capitis: hic determinat de sumptis ex parte mēbrorū que sunt sicut q̄dā ꝓpagines cerebro. ⁊ sub hoc vocabulo. A. cōprehendit orta vt oculos: ⁊ adiacētia ⁊ cōicantia vt dētes amigdalas collum ⁊c̄. Oīa. n. pñt dici ꝓpaginata ⁊ hȝ ꝑtes sex. Primo docet significare ex dispōne oculi. Scđo lingue. ibi (Signōnes aūt.) Tertio faciei. ibi (Assumpte aūt.) Quarto colli. ibi (Assumpte.) Quinto vue ⁊ amigdalaꝝ ⁊ dentiū. ibi (Similiter.) Sexto mēbroꝝ neruosoꝝ. ibi (Assumpte.) ¶ Prima in tres. Primo enumerat diuersas significatiōes que sumunt̄ ab oculis. Scđo cōplet eoꝝ numerationē. ibi (Et q̄ñq̄ȝ.) Tertio declarat. ibi (Nam si.) ¶ In pma ꝑte enumerat quatuor dispōnes oculi ex quibus significamus.

¶ Sed dubitat̄ q̄a pmo cañ. fen scđa ca. de signis cōpl'onū. dicit ꝙ cognoscere dispōnē cerebri ex dispōne oculi est difficile. Hic ostēdit ꝙ oīa signa ista sunt vicina in signōne ei⁹ ꝙ est ī cerebro. ¶ Dicendū ꝙ ex dispōne oculi significare suꝑ cerebro est difficile absolute: sed cū determinatione est facile. s. supponēdo ꝙ oculi dispositio nō sit ꝓpter cām ꝓpriā in ipso oculo. ¶ Istas autē significationes eē vicinas pōt ītelligi tribus modis. ¶ Primo mō inter se q̄ vniformiter simul cōcurrūt. s. tria signa ꝯm ꝙ est possibile. v̄. g. ꝯm plenitudinē venaꝝ sequit̄ grauitas maior vel minor: ⁊ ꝯm hoc colorat̄ ⁊ ꝯm hoc disponit̄ in calido frigido sicco vel humido. sunt igitur simul vicina hec signa. ¶ Scđo possunt dici vicina in ꝓpinquitate situs ex mēbro in quo: ad mēbrū super q̄d. s. cerebrū: oculi enim satis sunt vicini cerebro societate ⁊ situ. ¶ Tertio modo pñt dici vicina ex modo significādi: q̄a sicut dispositio grauitatis in cerebro significat materiaȝ: sed cholera facit minorē: flegma maiorem: ita in oculo grauitas significat materiā diuersam ꝯm diuersitatē gradus grauitatis: ⁊ sic de alijs signis. quo enim modo significabāt in cerebro. s. q̄ñ significabāt capitis dispōnē: eodē mō significant quādo ēt dispōnes oculi significant super cerebro. Dub^m p̄^m

¶ Et qñq3 signat̃ p illud qð fluit ab eo de lachrymis ⁊ lippitudine: ⁊ que accidit ipsi ex clausura ⁊ palpitatione: ⁊ ex dispōnibus oculi: que cōsiderātur ſm ꝓfunditatē ⁊ exituʒ eius ad exteriora: ⁊ magnitudinē ⁊ paruitatem ⁊ infirmitates ⁊ dolores.

¶ Hic addit illa signa que sunt. 7. ⁊ iuncta cuʒ illis quatuor valent 11. Et pmo dispositio venarū. Scðo dispositio grauitatis. Tertio dispositio coloris. Quarto dispositio tact⁹. Quinto qð fluit de lachryma. Sexto qð accidit ex clausura. Septio qð accidit ex pulsatiōe. i. ex motu pupille. Octauo ex ꝓfunditate. Nono ex magnitudine. Decimo īfirmitates. Undecimo dolores.

¶ Naʒ si oculus siccat̃ signat siccitatē cerebri ⁊ fluxus lippitudinis ⁊ lachrymaꝝ. cū non fit pp egritudinē in ipso oculo significat humiditatē anterioris cerebri.

¶ Hic declarat modū significādi ex illis ⁊ hʒ. 6. Primo docet significare ex tactu vel ex lippitudine ⁊ lachryma ⁊ puatione. Scðo ex dispōne venaꝝ. ibi (Et magnitudo.) Tertio ex fluxu lachrymarū ⁊ lippitudinū. ibi (Et fluxus.) Quarto ex clausura ⁊ apertiōe. ibi (Et oculus.) Quinto ex pupillatione. i. motu pupille. ibi (Plurimū aūt mobilis.) Sexto ex ꝓfunditate vl' eminētia. ibi (Et ad exteriora.) ¶ Omisit aūt signa ex grauitate ⁊ leuitate ⁊ ex colore magnitudine ⁊ paruitate ⁊ īfirmitatibus ⁊ dolorib⁹: q2 satis signa dicta sufficiunt: ⁊ qa hec signa sunt ꝓpinqua in significādo signis capitis: q2 cōsimilia illis significāt: ⁊ q2 expectāt declarationē fen. 3. ¶ Considerādum ꝙ siccitas oculi pro puatione lippe ⁊ lachryme ⁊ humiditatis ⁊ illaꝝ abundātia possunt dici dispōnes tactus ⁊ etiā visibiles. Omisit aūt de tactu calidi ⁊ frigidi vt nota. Qr aūt differāt lachryma ⁊ lippitudo subtiliter pertractatuʒ est fen tertia huius.

¶ Et magnitudo venarum oculi significat calefactionem cerebri in substantia.

¶ Cōsiderāduʒ ꝙ vene magne ⁊ late ⁊ apparētes significāt caliditatē: q2 ei⁹ est dilatare: ⁊ q2 caliditas dilatās venas ꝓprie ē nālis: ideo dixit in suba. s. cerebri: q2 signat substātialē ⁊ itrinsecā caliditatē. disponunt̃ eniʒ vene in oculo ſm dispositionē cerebri.

¶ Et fluxus lachrymarū absq3 causa manifesta significat in egritudinib⁹ calidis inflāmationē cerebri ⁊ apostemata eius: ⁊ ꝓprie cū currunt ex vno oculoꝝ: ⁊ cuʒ lippitudo pupillaʒ tegere incipit sicut tela aranee: deinde adunatur: tunc est morti propinquus.

¶ Cōsiderādum ꝙ supposito ꝙ cerebrū egrotet egritudine calida ⁊ lachryme fluant significat̃ ex hoc multa inflāmatio ⁊ ꝓprie apostemosa: ex qua materie liquant̃ ⁊ faciūt lachrymas. Nō enim ex fluxu lachrymaꝝ absolute arguimus egritudinē calidaʒ: q2 posset esse alia egritudo. sʒ si est calida egritudo significamus fortē flāmā eliquatiuā que vtplurimū ꝯiungit̃ apostemationi: ⁊ ideo caute dixit significat inflāmationē in egritudinib⁹ calidis. ¶ Cōsiderāduʒ tñ ꝙ iste lachryme qñq3 ꝓcedente calore ad exiccandū cessant.

Dubm 2m ¶ Dubitat̃ quō est possibile ꝙ stante apostemate in cerebro vnus solus oculus cōpatiat̃ seu lachrymet̃. ¶ Dōm ꝙ hoc est possibile. Primo q2 apostema fit magis in vno latere q̄ in alio. ¶ Scðo: qa stante cōi passione pōt vnus oculus eē debilior q̄ alius. ⁊ hoc dupliciter. pmo ex indiuiduali ꝓprietate. scðo ex generali: q2 oculus sinister est forsan debilior dextro: iō plus ꝯtingit lachrymare euʒ. ¶ Sed Arist. ꝓble. 31. 12. 13. ⁊ 18. ꝓble. vı̄ dicere ꝙ dexter ⁊ sinister oculus sunt eq̄les in fortitudine. ¶ Dōm ꝙ loquit̃ de eq̄litate potentie visiue que in pati cōsistit: in alijs tñ non est oīno equalitas: vnde ipse ponit ꝑticula. 31. proble. 24. ꝙ oculus sinister est humidior. Uel ꝙ est veꝝ ſm nām aīali dispositā: sed defectu materie in gnōne pōt nō eē sic qñq3. ¶ Tertio pōt ꝯtingere pp situʒ. materie enim eliquate a cerebro aut fluētes defectu ꝯtētiue currunt magis ad oculū decliuiorē in situ iacendi. ¶ Cōsiderādū ꝙ lippitudo qñq3 exit ab oculo defectu sui caloris nālis: ⁊ ideo ꝓpriū nutrimētum nō apponit nec tenet: ⁊ iō per sui oculi poros exit ⁊ tegit pupillaʒ: ⁊ cū īfirmus palpitat aggregat̃ ⁊ iteꝝ exit: hoc igit̃ est signū mortis. ⁊ est ſmo. A. 4. cañ. fen. 2. ca. 33. de signis ex pte oculoꝝ.

¶ Et oculus qui remanet apertus ⁊ non mouet̃ sicut fit in carabito ⁊ quādoq3 in lythargia: ⁊ qui clauditur ⁊ fit eius apertio difficilis sicut fit ſm plurimas vices in lythargia: ⁊ fit etiam in carabito apud resolutioneʒ virtutis significat lesionē magnam in cerebro.

¶ Hic docet significare ex apitione ⁊ clausura. ¶ Cōsiderādum ꝙ in carabito. i. apostemate calido cerebri oculi plus sunt aperti: ꝓpterea qa calor ⁊ siccitas inducūt vigiliā. si aūt ꝑducat frenesis ad defectū p viaʒ resoluōnis virtutis facit stare oculos clausos: ⁊ hoc est qð dicit. fit ēt in carabito apud resolutionē ⁊c. lythargia ħo cū sit apostema frigidū flegmaticū ꝓprie īducit subeth: ideo stāt oculi clausi. si tñ mā lythargie tendat ad siccitatē: vnde ꝓprius dicat̃ cōgelatio: tunc oculi stant aperti: vt Gal'. 4. de interioribus. ca. 2. Hec oīa satis patent per Gal'. in lib. de caumate.

¶ Plurimuʒ autē mobilis significat inflāmationē ⁊ caliditatē ⁊ demoniacū: ⁊ adherens suo intuitu vni loco q est alcūbescematim ⁊ terrefact⁹ alienationē ⁊ melancholiā. Et qñq3 signat̃ ex motibus eius error cerebri ex crudelitatib⁹ ire ⁊ angustie ⁊ timoris ⁊ ꝯcupiscētie.

¶ Hic docet significare ex pupillatione. i. motu pupille. i. oculi. sumit̃ enim qñq3 pupilla pro oculo: vt fen. 3. ¶ Cōsiderādū ꝙ cū calidi sit mouere coueniēs est ꝙ oculus mobilis significet caliditatē: ⁊ ſm gradū mobilitatis signat in eo excessuʒ: ⁊ iō mult⁹ mot⁹ posset significare demoniaū vel maniacum.

¶ Sed tu dices quō ītuit⁹ ad vnū locū signat freneſiʒ cū freneticus dēat hr̄e oculos mobiles. ¶ Dōm ꝙ oculus frenetici pōt hr̄e fixū ītuitū qñ cholera tēdit ad nām melicā. Uel dōm ꝙ lr̄a exterior nō bñ exponit alcūbescematim: vt sit nomē frenetici: sed sit nomē significās formā ītuit⁹. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ mlt̃a de ꝯceptib⁹ anime manifestant̃ in modis motus oculi: ⁊ iō error vel cogitatio ⁊ obedientia crudelitatib⁹ in ira aliter disponit oculum q̄ cogitat⁹ tristitie timoris vel libidīs: vnde satis cognoscimus ītuitu iratuʒ tristem timiduʒ ⁊ libidinosuʒ. Sunt eniʒ oculi quasi flores aīe. Albertus pmo de aīalibus. trac. 2. cap. 3. auctoritate Palemonis.

Dubm 3m

¶ Et ad exteriora exiens significat apostemata ⁊ repletionem vasoꝝ cerebri. Et profundus significat resolutionem plurimā substantie cerebri sicut accidit in vigilijs ⁊ alcutubut: ⁊ cōcupiscentiam: quāuis hoꝝ forme diuersificentur in hoc queādmodum distinguemus in locis suis: ⁊ similiter quandoq3 significat congelationem cerebri ⁊ eius mortem.

¶ Cōsiderāduʒ ꝙ q̄uis multis ex causis ꝓfundet̃ oculus: est t amē alius modus ꝓfundi oculi ex vigilijs: ⁊ alius ex melācholia. ⁊ hoc distinguitur in locis suis: q2 in capitulis particularibus ⁊ maxime quarto cañ. fen. 1. in sermone de effimeris.

¶ Significationes aūt assumpte ex dispositionibus lingue sunt sicut ꝙ lingue multotiens color significat cerebri dispōnem: queādmoduʒ sua albedine significat lythargiam. Et citrinitate sua primo ⁊ nigredine sua secūdo carabitū: ⁊ sicut significat dominio citrinitatis super se: aut viriditate venarum que sunt sub ea caducationem ꝓprie: ⁊ non est quidem significatio ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi. Nam illud vehementiorem habet cum cerebro ꝓprietatem: colore autem lingue quādoq3 significantur stomachi dispositiones. Uerūtamē cū scitur ꝙ lesio est in cerebro non elongatur significatio ab eo.

¶ Cōsiderāduʒ ꝙ lingua pōt colorari a stomacho ⁊ multū accidit: imo ⁊ a corpore: q2 quot modis lingua tingit̃ nāliter tot colorat̃: vt. 5. de generatiōe aīalium sumit̃. cap. 8. al's. cap. 6. ⁊ de ꝓblematib⁹. 34. ꝑticula. 6. ꝓble. Si ergo sciatur ꝙ eius tinctura sit pp cerebrū ⁊ nō sit pp aliud non elongat̃ significatio ab eo. s. colore lingue. ⁊ ideo citrina significat cholerā. alba flegma. ⁊ q2 oculus nō a tot mēbris pōt disponi: a quot lingua: ⁊ est cerebro affinior: iō non est significatio ex colore lingue vt oculi. ¶ Cōsiderāduʒ ꝙ littera q̄ dicit. ⁊ sicut significat citrinitatis dominio sup se. pōt dupl'r exponi. Primo ꝙ hoc sit vnū signū per se: vt dicat̃ sicut lingua significat albedine ita significat citrinitatis dominio: q2 significat choleram. ⁊ sequit̃. tunc aut viriditate venarum que sunt sub ea caducationē. i. epilepsiam que est caducus morbus: ita ꝙ viriditas sola illarum venarū sit signum ⁊ non citrinitas simpliciter. ⁊ est sententia Alexandri cap. de epilepsia. vbi dicit. ad cognoscēdum epilepsiam (vt dicit̃) virides sub lingua eoꝝ inueniunt̃ vene. ⁊ primo ꝯtinētis. cap. 6. de epilepsia dicit Ras. fertur ꝙ vene patiētis que sunt sub lingua sunt virides. Scðo modo pōt exponi ꝙ ambo ista

sunt signa epilepsie.s.citrinitas lingue supius ⁊ viriditas inferius. ⁊ videt cōcordare ifra.cap̄.9.de epilepsia.vbi dicit.dicemus ꝙ ex signis cōib⁹ plurib⁹ spēbus epilepticoꝝ sunt citrinitas lingue ⁊ viriditas venaꝝ que sunt sub ea.hoꝝ aūt cā postponat vsq; ibi.

¶ Assumpte aūt ex colore faciei sunt plures.Et tu qdē scis signōnes coloꝝ cōplōnū.Ex eius aūt pinguedine ⁊ macie sunt:q2 eius pinguedo ⁊ rubedo signat dn̄iuz sanguinis:⁊ ipsius macies cū citrinitate signat dn̄ium cholere:⁊ eius macies cū tenebrositate signat dn̄ium siccitatis melancholie:⁊ inflatio modica significat dominium aquositatis in sanguine victo.

¶ Hic p̄mo signa ponit ex dispōne faciei.Scdo ponit ꝯditionē.ibi (Postq̄.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā ptem ꝙ ex facie possumus significare p colorē:⁊ hoc scitum est.1.can̄.fen.2.cap̄.3.de signis cōplexionū.Possumus ēt significare ex pinguedine ⁊ macie.i.ex habitudine etiā cū mō coloris:⁊ apparet qd̄ dicit.Scias tn̄ ꝙ iflatio modica est sicut quedā cacesia:qua apparet tumor circa oculos ⁊ in facie ⁊ est tumor satis supficialis:⁊ h̄ signat sanguinē aquosuz: q2 talis est q facit cacesiā:sz victū.s.ab expulsiua:q2 si nō vinceret remaneret itus in cerebro ⁊ nō fieret hec iflatio:⁊ h̄ est qd̄ dicit a sanguine victo:vel victo.s.ab aquositate in eo exn̄te:vel victo.s.a calore nāli victoria euaporatiua:vn̄ fit modus cacesie q ab.A.vocat exiccatio 4° can̄.fen.1.ca.de febre effimera ex vigilijs.ca.17.⁊ inuit.17.ꝯtinētis.ca.1.vel victo.s.sanguie:nō tn̄ victa aquositate.

¶ Postq̄ non fuerint iste dispōnes dominij principales:⁊ postq̄ sciueris ꝙ egritudo nō est in corpore mutans formam nisi in latere cerebri.

¶ Hic ponit cōditionem que est ꝙ dispōnes faciei indicāt de cerebro:si nō fuerint dispōnes p̄ncipales dominij.i.alicui⁹ dominātis mēbri vel cordis ⁊ epatis qb⁹ pōt facies disponi.vel p̄ncipales dominij.s.in ipsa facie:q2 soluz fit ꝓpter cām in facie.

¶ Assumpte vō ex dispōne colli sunt:qm̄ si est forte ⁊ grossum signat fortitudinē virtutis cerebri ⁊ ei⁹ abundantiā:⁊ si est curtū ⁊ subtile ecōtra:⁊ si est preparatū ad recipiēdū scrophulas ⁊ apostemata:tūc cā in h̄ nō est debilitas in ipso:⁊ tūc etiā qn̄ vacuū est ab illo nō est cā in hoc fortitudo eius:verūtamē cā i hoc est debilitas virtutis digestiue que est in cerebro pp aliquā specierū cōplōnis quas narrabimus:⁊ fortitudo virtutis expulsiue.ptes enim colli recipiūt qd̄ cerebrū expellit:⁊ carnes molles glandose que sunt in ipso.

¶ Cōsiderādū virtutis eius.s.v̄tutis exuberantiā.i.exuberātē fortitudinē vel victoriā supra materias mltas ex qb⁹ colluz formabat.

Dubm 4m ¶ Dubitat q2 Aui.dicit ꝙ si collum recipit materias:cā in hoc non est debilitas in ipso collo.⁋ Cōtra ꝙ mēbruz qd̄ recipit materias est debili⁹ eo a quo recipit:vt.H.inuit.2.de dif.feb.ca.vlti.⁋ Quidam dixerūt ꝙ vult itelligi sic:si collum recipit materias:cā in h̄ nō est debilitas.s.vl'is in ipso.s.cerebro:sed cā est debilitas pticularis virtutis vt digestiue.⁋ Uel dicēdū ꝙ Auicē.velit dicere ꝙ si collū recipit materias nō est cā in hoc debilitas.s.digestiue in ipo scz collo:q2 pōt esse cā debilitas digestiue in cerebro.⁊ si non recipit collum nō ꝓpterea significat fortitudinē digestiue in collo:qa pōt esse pp rectificationem nutrimēti bonitate digestiue cerebri. ⁋ Dicēduz tertio mō ꝙ debilitas digestiue in aliquo mēbro alteri supposito est duplex.Una generalis siue cōis:qua oē mēbrū recipiens ab alio dī debile respectu eius a quo recipit:⁊ tūc si collum esset preparatū ad recipiēdū a capite:qd̄ ostendit per sepissimam materie receptionē:hoc nō fit absq; hac cōmuni debilitate ⁊ eam significat.Alia est debilitas spālis que sequit determinatū colluz: ꝓpter quā etiā supfluitates recipit a cerebro q̄uis bene digerat: tn̄ eas quas alia mēbra nāliter deberēt recipere reciperēt:colluz sui debilitate spāli recipit:⁊ ēt suuz.s.colli nutrimētū ꝓpriū nō bene trāsmutat:nec bene sua superflua expellit:⁊ hāc debilitatē nō significat in collo omnis receptio materieruz in ipso collo.posset enim hoc esse solū ꝓpter defectū digestiue in cerebro:⁊ colluz recipiet ꝓpter debilitatem cōmunem cerebri nō ꝓpter ꝓpriā.

¶ Et similiter est etiam dispositio significationum assumptarum a dispositione vue ⁊ duarum amigdalarum ⁊ etiam dentium.

¶ Considerādum ꝙ sicut ex bona dispositione colli arguimus bonam cerebri dispositionem:ita ex duabus amigdalis vua ⁊ dentibus:⁊ sicut receptio materierum non significat debilitatem propriam propter causam dictam:ita in istis membris.

¶ Assumpte vō ex dispōne mēbroꝝ neruosoꝝ itrinsecoꝝ sunt ex semita iudicioꝝ cōitatis.Necessariū enim est vt cerebro ⁊ nuche cōmunicēt:sicut cū lesiones super ea pseuerāt afferūt cerebro spēm egritudinis que est in eis.Et qn̄q; aduenit eis illud ex cerebro:⁊ nerui qdē cū fortes fiunt ⁊ ingrossant ⁊ vie ipsarū fiunt fortes que eis create sunt principales significāt fortitudinem:⁊ cōtrariū illius significāt cōtrarium eius.

¶ Cōsiderādum ꝙ significationes assumpte ex dispōne mēbrorum neruosoꝝ intrinsecoꝝ ⁊ extrinsecoꝝ sunt ƀm semitā iudicioꝝ cōmunitatis.i.signoꝝ sumptoꝝ per viam cōmunitatis.Dixit aūt intrinsecoꝝ vt stomachi matricis ⁊ vesice:q2 ista mēbra multū cōmunicāt cerebro.Declarans aūt dictū ponit duplicem moduz cōmunitatis.Unuz quādo egritudines que sunt in mēbris neruosis cōmunicant cerebro:⁊ hoc est qd̄ dixit.Necessariū enim est vt cerebro ⁊ nuche cōmunicēt.s.mēbra neruosa sicut cū lesiones.i.egritudines que pseuerāt.super ea.s.mēbra neruosa.afferunt cerebro speciem egritudinis que eis scz neruosis inest.Dixit aūt que perseuerāt:q2 lesiones.i.egritudines vel nocumēta tunc maxime cōmunicant a membris neruosis cerebro ⁊ nuche quādo perseuerauerint.Alium modum cōmunitatis ponit quādo egritudines cerebri cōmunicāt neruosis.⁊ hoc est qd̄ dicit.Et quādoq; aduenit eis scz neruosis mēbris:illud.s.lesio vel egritudo ex cerebro.

¶ Dubitat qūo possumus cognoscere neruoꝝ grossitiē ⁊ viarū p̄ncipaliuz fortitudinē.Nā Aui.ex hoc docet cognoscere fortitudinē scz cerebri cū dixit.significāt fortitudinē.s.cerebri ⁊ cōtrariū illius significat cōtrariū.⁋ Dicendū ꝙ fortitudinē neruoꝝ cognoscimus ex fortitudine operationuz vt apparet in neruis motiuis ⁊ grossitiē ex grossitie chordaꝝ.⁋ Jmaginādū eniz ꝙ chorde neruis proportionātur:⁊ forsan per neruos itelligit chordas:q2 nomē nerui cadit super eas:vt Haly in thegni tractatu tertio sup illo verbo. Nerui ⁊ tenātos.cōmē.121.⁊ Arist.tertio de hystorijs animaliuz. cap̄.5.Uie aūt p̄ncipales neruoꝝ siue radicales sunt loca vbi incipiunt scilicet quia ibi habeāt bonum principiū:⁊ vias etiā intrinsecas per quas spiritus penetrat latas:⁊ hoc cognoscimus bonitate operationum ⁊ perseuerātia illarum:ideo significamus fortitudinem cerebri ⁊ cōtrario contrarium. Dubm 5m

¶ De significatione cōmuni mēbroꝝ qbus cōicat cerebrum ⁊ appropinquat. Cap.14m.

Cum mēbra cerebro cōmunicātia fortia existunt:tūc cerebrū est forte:⁊ si plurimas hn̄t lesiones nō pp causas manifestas eis aduenientes:tūc cerebrū debilitat aut ledit.

¶ Superius Auicē.posuit signa sumpta ab operationibus cerebri ⁊ dispōnibus eius ⁊ membroꝝ que sunt ei sicut propagines.Hic ponit signa dispositionū cerebri que sunt ƀm cōmunitatem.Hec aūt signa sunt duoꝝ modoꝝ:vt supra apparuit illo caplo.p̄ncipia ex quibus.sicut duobus modis fit cōmunicatio.Aut eniz cerebrū alijs cōmunicat:⁊ tunc cadunt signa super illa mēbra in eo ꝙ cerebrum eis cōmunicat:⁊ ƀm ꝙ illis cōmunicat:⁊ cadunt etiaz signa super cerebro qd̄ illis cōmunicat.Aut illa alia mēbra cerebro cōmunicāt ⁊ mandant suā passionē:⁊ tunc cadunt signa super membro mādante ⁊ cōmunicāte cerebro ƀm ꝙ ipsum mandat ⁊ cōmunicat. ¶ Duo igitur facit Auicē.Primo ponit in cōmuni signa dispositionū cerebri que sunt in eo ꝙ cerebrū alijs cōmunicat.⁊ sic sunt signa in membris quibus cerebrū cōmunicat.⁊ hoc est quod dicit capitulū.De significatione cōmuni:q2 specialius in proprijs capitulis apparebit.Membroꝝ quibus cōmunicat cerebrum scz suam passionē.Et appropinquat.i.membroꝝ qbus appropinquat quāuis nō sit cōmunitas colligantie.⁋ Scdo ponit signa dispositionuz cerebri que sunt in eo ꝙ membra alia cerebro cōmunicāt: quia cerebrum patitur illis patientibus p̄mo.ibi (Quoniā stomachus.) ⁋ Prima in duas.Primo premittit quoddā generale.Secundo declarat.ibi (Et fortasse.) ¶ Prima pars patet. ¶ Cōsiderandū ꝙ sermo iste est ille qui dictus est in fine capituli precedentis:⁊ ideo forsan Auicē.dixit.⁊ appropinquat scz sermo ille precedenti:sicut igitur ex fortitudine colli arguebamus fortitudinez cerebri:⁊ ex debilitate debilitatem:sic ex fortitudine neruosorum omnium quibus cerebruz cōmunicat arguebamus fortitudinem

⁊ ex debilitate debilitatē. ¶ Cōsiderandū scḋo ꝙ per causas manifestas possumus ītelligere causas extrīsecas. v̄.g. mēbra neruosa alicuius hoīs omni leui causa extrinseca leduntˀ: vt sunt lingua: dentes: vua: stōchus: matrix: vesica: vnde leui vēto vel malo cibo leduntˀ. signū est ꝙ talis debilitas est eis cōmunis ꝑꝑ defectum in cōmuni mēbro eis vt cerebro. ⁊ hoc est qḋ dicit. tūc cerebrū leditˀ scꝫ aliqua egritudine actu. aut debilitatˀ idest est debile ex gnōne. ¶ Possumus scḋo ītelligere per causas manifestas: causas humorales ītrinsecas: vt cū dicta mēbra qbus cōmunicat cerebrum vel appropinquat sepe recipiūt reumaticos cursus. signū est ꝙ cerebrum debilitatˀ aut leditur. ⁊ alia littera hꝫ preter causas ⁊c̄.

¶ Et fortasse sunt operationes ille in mēbris aliis propter cōmunitatem virtutum cerebri: sicut contingit vt non vadat eger ad vrinam ⁊ egestionē cū est indigēs eis propter priuationem sensus sicut accidit in lythargia ⁊ clausura oculorum vigilatiua.

¶ Hic in spāli vel minus generali sermone declarat illa signa ꝭm cōitatē mēbroꝝ qbus cerebrū cōicat. Et p̄mo qbus cōicat in nocumēto sensus. Scḋo motus. ibi (Aut ꝑꝑ grauitatē ⁊c̄.) ¶ Cōsiderādum ꝙ p̄ma littera duplr̄ pōt exponi. Primo ꝑꝑ qḋ sciēdum ꝙ a nocumēto aliquo facto in cerebro est possibile ꝙ priuetˀ sensus in vesica ⁊ ītestinis: vt nō sentiant stimulationē suaꝝ superfluitatum: ⁊ ideo ex hoc ꝯtingit ꝙ īfirmus nō vadat ad vrinā nec ad ascellā: ⁊ tunc exponatˀ: ⁊ fortasse sunt opatiōes ille. s. lese in mēbris aliis ꝑpter cōitatē virtutū cerebri. s. lesaꝝ: vnde nocumētū cōicat sup illa mēbra: ⁊ istud nocumētū pōt esse nocumētū in sensu tactus. ⁊ hoc est qḋ subdit ꝑpter ꝑuationē sensus. s. tactus. ¶ Scḋo modo pōt exponi: ꝑpter qḋ sciēdū ꝙ ad vrine expulsionē ⁊ egestiōis cōcurrit voluntas: ⁊ per ꝯn̄s iudiciū estimatiue. Accidit ergo in frenesi ꝙ homo nō surgit ad vrinā ⁊ egestionē: qꝛ homo nō iudicat se hoc debere facere. lythargicus enīꝫ qa iacet sopitus ⁊ freneticus ꝑpter multas phātasias sibi occurrētes: ⁊ iō ista cōicatio est quāuis nō sit lesio in vesica: sed solū ꝑpter lesionē virtutū cerebri: ex quarū nocumēto opꝫ ꝙ actio vesice impediatˀ q̄uis vesica non sit lesa: ⁊ sic exponetˀ littera: ⁊ fortasse supple sunt opationes lese in mēbris aliis. Et cōsidera ꝙ dixit opationes in mēbris aliis: ⁊ non dixit alia mēbra esse lesa necessario ꝑꝑ cōitatē virtutū cerebri. s. in nocumēto ad opationes illoꝝ mēbroꝝ. Sicut ꝯtingit ⁊c̄. ꝑꝑ priuationē sensus. i. cogitatiōis. s. iudicii estimatiue: memoratiue ⁊ imaginatiue. Et has vtrasq̄ expōnes Aui. vult fieri: qꝛ īfra fen. 19. tracta. 2. cap̄. sexto de retentione vrine dicit. aut fit ingressuꝫ in principio hoc nocumentū: sicut accidit in carabito ⁊ lythargia de obliuione ⁊ permutatione sensus. s. tactus.

Dubm pm ¶ Dubitatˀ quare dixit in clausura oculoꝝ vigilatiua. ¶ Cōsiderandum ꝑꝑ qḋ est sciendū ꝙ in frenesi accidit qn̄q̄ ꝙ hō non vrinat obliuiscēs: vnde qn̄q̄ petēs vrinale nō postea recordatˀ vt in libro de dispnia. ⁊ 5. de īterioribꝰ. ca. 4. ⁊ infra. hoc ēt fit in frenesi in qua oculi stant apti ⁊ vigilatiui. Est tn̄ qdā dispō frenetica in qua oculi stant clausi. Cōtingit. n. ex māe aggrauatiōe oculos claudi: ⁊ ꝑpter multas phātasias semꝑ loq ⁊ nō dormire: sicut qbusdaꝫ grauatis a vino accidit: vt. G. in lib. de caumate dicit: cōmune ambobus: qꝛ nō pn̄t eleuare oculos: sed mox grauantˀ ⁊ dormire volunt. ꝑpriū aūt alterius qa hi qdē dormiūt mox ⁊ ꝑfunde ⁊ diu. hi v̄o vigiles versute sunt: alia sup alias phātasias aduenięte ⁊c̄. vn̄ semꝑ vigiles manent. ⁊ in fine libelli idem ponit: exēplificās de hoīe grauato a vino. ⁊ forsan ꝙ. A. plus expressit de istis: qꝛ forsan plus accidit eis obliuio. ⁊ forsan dixit. vt incitaret nos ad scientiā huiꝰ passionis: qꝛ satis videtˀ mirabilis cuꝫ somnus ⁊ vigilia adinuicē confundantˀ: de qua passione etiā loquitur cap̄. de saara.

¶ Aut ꝑpter grauitatē motus super ipsum sicut in eis ⁊ in carabito: ⁊ sicut defectus trāsglutiendi ⁊ sorbendi in serach. i. quādo aqua ingreditur tracheā arteriaꝫ in istis egritudinibꝰ: ⁊ sicut significatiōes anhelitus. Anhelitus enim quādoq̄ abscinditˀ ⁊ destruitˀ per cām lesionis que est in cerebro ꝑuenientis ad velamē ⁊ mēbra anhelitꝰ: ⁊ eius multitudo ⁊ magnificētia sunt magis significātia sibare: ⁊ strictura ⁊ ꝑuitas eiꝰ sunt magis significātia dormitationē vigilatiuā ⁊ lythargiaꝫ.

¶ Ostendit hic qbus cōicat in nocumēto motꝰ. Et p̄mo ponit vnū mēbrū. Scḋo aliḋ. ibi (Et sicut.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑpter cerebri lesionē que fit in carabito. i. in frenesi. ⁊ in eis. sicut lythargia ⁊ clausura vigilatiua cōtingit virtutū motiuā musculoꝝ vētris aut colli vesice vel ani vel meri impediri ꝑpter nocumētū illius cōmunicatū. Aut ꝯtingit opationē nō fieri ꝑpter obliuionēꝫ. ⁊ hoc est qḋ dicit. aut. supple sunt opationes lese ꝑpter grauitatē. i. nocumentum vel impedimētū motus sup ipm̄. s. mēbruꝫ qḋ debet voluntarie moueri. Uel grauitatē motus sup ipm̄. i. īpedimētū sup ipm̄. s. mēbruꝫ qḋ debet voluntarie moueri. Uel grauitatē motus. i. īpedimētū super ipm̄. s. cerebrū: qꝛ virtus motiua in cerebro est īpedita: ideo in aliis mēbris grauatˀ. i. īpeditˀ. sicut ⁊c̄. ⁊ serach. i. quando aqua ⁊c̄. Nam ꝑpter obliuionē in mouēdo vel defectū in mouēdo vel defectū musculoꝝ mouentiū remanet aqua in ore: ⁊ paulatim intrat in guttur: ⁊ tunc videtˀ infirmus strangulari.

¶ Sed tu. d. qūo in freneticis impeditˀ virtus motiua cū sint multū mobiles ⁊ fortes in motu: vt Gal'. 6. de accidēti ⁊ morbo. ca. 3. ¶ Dicendū ꝙ pōt ꝯtingere ꝑꝑ obliuionē: vel in fine ꝑpter resolōnem virtutis. ¶ Et sicut. Cōsiderādū ꝙ velamen. i. diaphragma est p̄ncipale in anhelitu: vt infra fen. 10. in sermone de anhelitu. ⁊ 4. de interioribꝰ. 3. cap̄. veniunt aūt a cerebro nerui manifesti ad ipsum vt apparet ex anathomia neruoꝝ. Cerebro igitˀ leso cōtingit qn̄q̄ destrui anhelitū ꝑpter hāc cōitatem. ¶ Cōsiderāduꝫ etiā ꝙ in sibare. i. in apostemate calido carnis cerebri ꝑpter multā inflāmationē cogitˀ homo magnificare anhelitū: vnde in altū leuat pectꝰ: ⁊ hec sunt magis significātia ⁊ multos musculos mouet circa pectus laborando pro frigido aere: ⁊ hoc est magnitudo. In lythargia aūt ⁊ silibꝰ obtuso calido fit paruus anhelitus respectu sibare. ¶ Cōsidera igitur mentē Aui. qui vult ꝙ cerebrū nō solum ꝑ viaꝫ nocumēti in virtutibus sensitiuis ⁊ motiuis cōmunicet nocumentum: sed per viam cōmunicationis caloris aut frigiditatis membri. ⁊ h̄ maxime cōmunicat ꝑpinquis mēbris. ⁊ ideo forsan in hoc cōplet qḋ dicit rubrica cū dixit. ⁊ appropinquat ⁊c̄.

Dubm 2m

¶ De significatione membri cuius cōmunitate cerebrū patitur. ¶ Cap. 15m.

Quoniā stōchus est ex mēbris plurimū cōicatione sua ledentibꝰ cerebrū: tunc opꝫ vt significetur illud ex dispōne desiderii ⁊ digōnis ⁊ eructuationis ⁊ rugitus ⁊ dispōne singultꝰ ⁊ nausee ⁊ dispōne tremoris stomachalis.

¶ Hic ponit signa ꝭm cōitatē qn̄ cerebrū alteri cōpatitˀ: qꝛ. s. patitˀ altero mēbro patięte. Et p̄mo facit hoc ꝭm diuersa mēbra. Scḋo ostendit modū ꝭm quē vtplurimū cerebrū aliis cōpatitˀ. ibi (Plurime.) Tertio ponit can̄. correctiuum. ibi (Cūq̄.) Prima in q̄tuor. Primo ponit signa ꝭm cōitatē qn̄ cerebrū leditur cōitate stomachi. Scḋo qn̄ leditur cōitate epatis vel splenis. ibi (Et qn̄q̄. Tertio qn̄ cōitate myrach. ibi (Et qn̄q̄.) Quarto qn̄ cōitate matricis. ibi (Et qn̄q̄.) ¶ Prima in tres sicut tripliciter docet significare de passione cerebri cū est per cōitateꝫ stomachi. 2ª ibi. (Et significatˀ.) 3ª ibi. (Proprius.) ¶ Cōsiderādum ꝙ hoc iudiciuꝫ est de mēbro: ⁊ ideo opꝫ precedere iudiciū generale ꝙ cerebꝝ patiatˀ altero p̄mo patiente. ¶ Cōsiderādum circa p̄mā partē ꝙ stomachus alligatˀ cerebro per magnos neruos: vt. 3. de īterioribus. 7. cap̄. ⁊ ideo plurimū cōmunitate sua leditur cerebrum. ¶ Cōsiderandum scḋo ꝙ per appetitū desiderii. i. sensitiuū ꝑmutatū ⁊ dispōneꝫ digōnis ⁊c̄. intelligit. A. oīa accidētia stomatica potentia ostendere passionē esse in stōcho ad quā sequi pōt passio cerebri. ⁊ ideo Aui. dicit.

¶ In qualitate v̄o horum ꝭm stomachum considere- tur vbi loquemur de stomacho.

¶ In qualitate v̄o hoꝝ. s. accidētiū ꝭm stomachū. i. qūo ista accidētia significēt ⁊ sequantˀ egritudines stomachi cōsideretˀ fen. 13. ⁊ iō ad illas egritudines poterūt sequi passiōes cerebri: ⁊ ꝭm diuersas stōchi passiones possunt fieri diuersa accidētia in cerebro. si ergo hec accidētia ꝑueniunt in stomacho: ⁊ postea cerebrū īfirmatˀ: signum est ꝙ cerebrū stomacho cōpatitur. Alia littera hꝫ in quantitate. i. in numero hoꝝ signorum maiori q̄ hic ponatur.

¶ Et significatˀ etiaꝫ ex dispōne vacuitatis ⁊ repletionis. Cōmunitas enīꝫ cerebri cū stomacho: cū est repletus aut hꝫ inflationēꝫ apparet in dispōne repletionis eius: sed eius cōitas cū ipso ꝑpter caliditateꝫ ⁊ choleram rubeā ⁊ dolores ipsoꝝ qui fiunt inde: ⁊ ex fortitudine caloris apparet in dispōne vacuitatis ⁊ plerūq̄ fit ex repletionis cā: ad equādā cōplexionē ⁊ oppilandum inter vaporē calidum ⁊ cerebrum.

¶ Circa hanc partem dubitatˀ: vtrū cōitas stomachi cum cerebro Dubm pm

propter repletionē vel īflationē stomachi addat̄ tp̄e repletionis. ¶ Uidetur ꝙ nō: q꞉ repletio stomachi ex cholera est aliqua repletio: sed cōitas cerebri ad stomachū ꝓpter repletionē ex cholera fit magis tēpore vacuitatis: vt. A. ponit. ¶ Amplius repletio melancholica in stomacho pōt magis accidere quādoqꝫ tp̄e vacuitatis: ergo cerebruꝫ magis cōpatiet̄ stomacho qñ est vacuitas. añs est. A. infra fen. 13. cap̄. 17. de signis dispōnuꝫ stomachi in fine. vbi ponit ꝙ soda magis fit hoc tp̄e. s. vacuitatis ꝓpter receptionem melācholie: vñ dicit ꝙ si tremor cordis ⁊ soda ⁊ syncopis ⁊ estuatio accidūt in tp̄e vacuitatis: tūc ipse est habēs repletionē cholere ⁊c. aut humoris melācholici. ¶ Amplius nō videt̄ incōueniens ꝙ humor frigidus. s. flegma plus cōfluat tp̄e vacuitatis: vt vr̄ subdere ibidē. A. ¶ Amplius si mā flegmatica in stomacho stans pōt tp̄e vacuitatis magis inflare ⁊ euaporare: ergo cerebrū magis ledetur ab īflatione stomachi tp̄e vacuitatis: sed ita est. Nam qñqꝫ natura tp̄e vacuitatis nō occupata cibo agit in materias crudas ⁊ vētosat eas: vnde etiā tp̄e hoc percipiunt̄ rugitus plus q̄ꝫ in repletione: vt īnuit. A. fen. 13. trac. 5. 1. cap̄. ¶ Uidet̄ scd̄o ꝙ cōitas illa ꝓpter cholerā plus fit in tp̄e repletionis: q꞉ cholera tp̄e repletionis subleuat ⁊ nocet que prius stabat in fundo: vt Aui. fen. 13. ca. 8. trac. 5. de vomitu. ¶ Amplius imaginationes stomatice plus eueniunt tp̄e repletionis: vt fen. 3. trac. 4. cap̄. 10. ⁊ Raſ. lib. 2. 3. cap̄. ⁊ tamē tales imaginationes pñt fieri ab humorib⁹ acutis in ore stomachi: vt Gal. 4. de iteriorib⁹. 2. cap̄. ¶ In ꝯriuꝫ p̄dictoꝝ est Aui. hic ⁊ ptim Raſ. 1. ꝯtinētis. ca. de soda. ¶ Dicēdum ad hāc dubitationē dupl'r. Primo ꝙ humores in stomacho existētes causantes in ipso lesionē: vnde ꝯuenit cerebrū pati: possunt dupl'r in stomacho repiri: vel per fluxuꝫ ad stomachū: vel per modū gn̄ōnis eorū in eo ex malitia sue digestionis. Siquidē humores ad stomachuꝫ fluant: tūc nocumētū stomachi ⁊ cerebri cōpatiētis magis est tp̄e famis ⁊ vacuitatis a cibo q̄ꝫ repletionis tp̄e. Ratio est: q꞉ quicūqꝫ humor fluere ꝯsueuit ad stomachū magis vr̄ fluere tp̄e inanitionis: q꞉ stomachus ī hoc tp̄e est sicut trahēs: vnde absolute scribit̄ p̄° cañ. fen. 3. cap̄. 7. ꝙ fameꝫ tolerare stōchuꝫ replet putridis humorib⁹. qd̄ ēt clare īnuit Aui. īfra. ca. 6. cū dicit. fen. 13. ca. de egritudinib⁹ stomachi. adiuuāt ad illud. i. ad fluxuꝫ humoꝝ ad stōchum: tarditas cibi ⁊ debilitas cibi. ⁊ manifestū est ꝙ Aui. oēm humoreꝫ prius enumerauerat. Ideꝫ ponit īfra. ca. de signis sode. ca. 7. trac. 2. cū dicit. ⁊ cū est pp̄ effusionē materieꝝ ad stōchū fit fortior: cuꝫ vacuitas adest: ⁊ q꞉ humor q inter oēs amplius fluit ad stōchū est cholera: q꞉ hoc plus cōtingit: iō loquēs de dispōne que tp̄e vacuitatis augetur dicit cholera: q꞉ illa īter oēs humores plus fluit ad stomachū: vt fen. 13. prealleg. cap̄. Si aūt humores in stōcho multiplicent̄ sui malitia digōnis: tūc talis dispositio auget̄ tp̄e repletionis: q꞉ mā magis auget̄ per cibi corruptionē: ⁊ q꞉ talis stomachus talis remanet repletus semp̄ malis materieb⁹ quāuis aliunde nō cōfluant: ideo vocat̄ dispositio repletionis. Posset aūt p̄ accidens cōtingere ꝙ tp̄e repletionis. i. sumptionis cibi stomachus minus lederet̄: ⁊ hoc q꞉ sumeret̄ cibus ꝯtrarius dispōni male que erat causa male digestionis: ⁊ ideo dixit. ⁊ plerūqꝫ fit ex repletione ⁊c. ad equādaꝫ cōplexionē. Posset etiaꝫ cōtingere ꝙ homo qui ꝓpter multas īdigestiones est repletus malis humorib⁹ in stomacho generatis tp̄e vacuitatis a cibo magis lederet̄: q꞉ excitarētur fumi a materia corrupta ⁊ irent ad cerebrū: sed sumpto cibo ⁊ ꝓprie stiptico ꝓhiberet̄ trāsitus fumoꝝ ad caput: ⁊ ideo dicit. ⁊ oppilandū inter vaporē calidū ⁊ īter cerebrū. dixit aūt vaporeꝫ calidum: q꞉ ille est magis aptus ascēdere. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ al'r ista littera posset exponi: vt Aui. velit ꝓbare ꝙ tp̄e sumptiōis siue repletionis a cibo fiant minus accidētia stomatica ⁊ cerebralia consequētia cholerā ⁊ caliditatē stomachi: q꞉ cibus pōt tēperare cōplexionē ⁊ ꝓhibere ascensuꝫ vapoꝝ: ⁊ hoc qñ cibus est cōueniens vt far ordei cū vino granatoꝝ ⁊ sil'ia: ⁊ ideo dixit. plerūqꝫ. Secūdo modo pōt qd̄ solui: vt dicat̄ ꝙ materie ledētes stōchuꝫ vel ledunt mō repletionali: vel extēdendo inflādo ⁊ debilitādo digestiuā ⁊ talium materieꝝ nocumētū magis apparet tp̄e repletionis q̄ꝫ inanitionis. ⁊ ratio est: q꞉ repletio magis auget̄ ⁊ īflatio ⁊ digestiue defectus: tūc apparet lꝫ qñqꝫ plus ꝯtingat tale nocumētū in fine digestionis: vt pōt sumi fen. 13. trac. 2. cap̄. 1. ⁊ hoc est qd̄. A. dicebat cōitas ⁊c. cū est repletus. s. stōchus. i. cū hꝫ egritudineꝫ que repletione humorali ledit: aut hꝫ īflationē. i. egritudinē ledentē īflando vel ex mā īflatiua vel ex defectu digestiue vētosantis cibi apparet in dispōne repletionis cibi: vel ille mā̄e ledunt acuitate mordicatiua ⁊ inflāmatiua: ⁊ tūc eaꝝ nocumētū plus app̄et tp̄e vacuitatis: q꞉ magis inflāmant̄ ⁊ inflāmāt: ⁊ q꞉ occurrūt stōcho magis nudo. Ex qb⁹ apparet ꝙ q꞉ humores frigidi sunt maxie nocētes replendo ⁊ inflādo ⁊ digestiuā debilitādo: iō nocumentū eoꝝ plus app̄et tp̄e repletionis: sed q꞉ cholerici humores plus ledunt inflāmādo mordicādo: ideo nocumētū eoꝝ plus apparet tp̄e vacuitatis, ⁊ h̄ videt̄. A. velle. ¶ Cōsiderāduꝫ tñ ꝙ illud qd̄ est dictū est veꝝ p̄ se: q꞉ per accidēs pōt qñqꝫ ꝯtingere ꝯriuꝫ vtriusqꝫ. p̄mo si humores sunt frigidi qñqꝫ tp̄e vacuitatis plus nocent ꝓpter aliquā vētositatē siue vaporem eleuatū ab eis: qui forsan posset quiescere in totum vel in partē sumpto cibo. Unde. A. infra cap̄. 7. trac. 2. de signis specieꝝ sode. si est ex humore frigido est minor in vacuitate ⁊ sedat ipsuꝫ fames: ⁊ qñqꝫ fames excitat vaporē ⁊ īpedit ⁊c. Posset ēt ꝯtingere si cib⁹ corrigeret friditatē hūoris frigidi ledētis digestiuā: ⁊ ideo duo. A. īnuit cū dicit. ⁊ plerūqꝫ fit ex repletionis causa. s. ex cibo ⁊c. Posset etiā ꝯtingere si illi humores fluerēt plus tēpore vacuitatis. Et sic ēt per accidēs posset ꝯtingere ꝙ cholera q̄ inflāmat ⁊ mordicat plus lederet tp̄e repletionis: ⁊ hoc q꞉ ascenderet sursuꝫ ad os stomachi: ipsa tñ raro morat̄: quin inducat tūc vomitū. ¶ Ex qbus soluunt̄ ꝯtraria: ⁊ apparet ēt verificatio multoꝝ in qbus vident̄ auctores discordare: ⁊ in qbus p̄ experientiaꝫ īuenimus ꝯrietatē nō soluꝫ in diuersis hoib⁹ sed in vno. ¶ Ad primuꝫ argumētū dicēdū ꝙ repletionē vocat ex humorib⁹ repletione nocētibus. s. extēsione ⁊ inflatione: vt maxime sunt frigidi humores. ¶ Ad scd̄m dd̄m dupl'r. Primo ꝙ illud est per accidens. s. ꝓpter fluxum magis factuꝫ tēpore vacuitatis. per se tñ magis ledunt inflādo ⁊ replēdo tēpore cibi. ¶ Uel dicēduꝫ ꝙ isti humores tanq̄ꝫ quieti nō nocēt nisi cū aduenit cibus: cuius digestio nō fit bona: sed acetosat̄ vel ventosat̄ ꝓpter frigiditateꝫ melancholie vel flegmatis: vt hꝫ declarari fen. 13. tracta. 2. p̄mo cap̄. Ex qbus soluuntur tertia ⁊ quarta ratio. ¶ Ad illud qd̄ dicit̄ de cholera iaꝫ est solutū. ¶ Ad vltimū dicēdū ꝙ cholera pōt facere imaginatiōes dupliciter. Uno mō cibū corrūpēdo ⁊ tales imaginationes fiunt plus tēpore repletionis. Alio mō possunt fieri ab ipsis ꝓprijs cholere vaporibus: ⁊ tales possunt fieri plus tēpore vacuitatis: nisi per accidens cholera prius quieta leuaret̄ sursum a cibo: ⁊ tunc magis ex hoc euaporaret. Si enim ꝯtingeret plus ex hoc eam euaporare plus imaginationes faceret ex suis vaporibus.

¶ Et ꝓprius significat̄ illud ſm locū doloris in principio sui ⁊ ipsius māsione. Egritudines. n. cerebri cōmunione stomachi factas iam significat dolor cū īcipit a sincipite: deinde effundit̄ ad illud qd̄ est inter vtrasqꝫ spatulas: ⁊ fit fortior apud caput.

¶ Cōsiderādū p̄mo ꝙ dixit proprius: q꞉ cū dolor capitis fit ꝯditionatus significat̄ ꝙ est a stomacho. Uel dixit hoc: q꞉ hoc est particularius signū aliquo predictoꝝ. ¶ Cōsiderādū scd̄o ꝙ nerui quibus cōmunicat stomachus cerebro oriuntur a tertio pari: vt generaliter pōt sumi supra p̄mo cañ. fen. 1. cap̄. de anathomia neruorū a cerebro. Uel ſꝫ quosdā modernos a quarto pari. lꝫ Aui. 3. fen. 13. cap̄. 7. trac. 2. de destructione appetitus faciat imaginari ꝙ a. 6. pari cū dicit ibi. nerui sexti. Tamē videt̄ ꝙ cōitas vapoꝝ a stomacho ad cerebrū fit ad p̄tem anteriorē. Dolor igit̄ īcipit in anteriori parte capitis: dolet aūt īter spatulas q̄a ibi iacet materia.

¶ Sed tu diceres prius deberet diffundi inter spatulas q̄ꝫ in cerebro. ¶ Dicēdum ꝙ propria latio vaporis ascēdentis a stomacho est ire sursum: ⁊ ibi magis cōtinetur q̄ꝫ circa spatulas: q꞉ loca spatularum sunt rariora: ⁊ ideo multis vaporibus in capite collectis ⁊ non euaporantibus sicut a spatulis fit fortior dolor in capite. Et ideo dicit fit fortior dolor apud caput. s. q̄ꝫ apud spatulas. Uel fit fortior apud caput idest apud principium. vnde surgit materia. s. apud stomachum. vel apud digestionem. i. quando fit digestio: q̄a tunc magis vaporat: lꝫ quādo fit digestio melior minus doleat q̄ꝫ quādo fit mala. ¶ Et ex hoc pōt solui aliqua cōtradictio que īter auctores apparet: qui dicunt ꝙ quādo fit digestio bona in stomacho alleuiantur accidentia cerebri. Et alij dicunt ꝙ tempore digestionis augentur accidentia. Utrūqꝫ enim horum verum est. in hora enim digestionis ⁊ repletionis a cibo augētur accidentia repletionem sequētia vt dictum est. sed minus augentur cum digestio fit bona. i. minus mala. magis autem cum fit mala. Dub^m 2^m

¶ Et qñqꝫ egrotat caput in cōicatione epatis: ⁊ tunc declinatio doloris ad dextram: sicut qñ fit cōicatione splenis ⁊ declinatio doloris ad sinistraꝫ. Et quādoqꝫ multiplicat̄ cōmunicatio cerebri cū myrach: ⁊ cum eo qd̄ est coram serasif: est ergo dolor decliuis ad anteriora valde. Et qñqꝫ cōmunicat matrici ⁊ fit cū egritudinib⁹ matricis: ⁊ eius significationes dicte sunt in ca. ipsius: ⁊ sistitur dolor in vertice sincipitis.

¶ Quod hic dicit ⁊ in sequenti parte est notum: q̄a epar alligatur plus cū dextra. Et myrach est proprie sumē vt dicit littera extra.

Et serasif idest pars pectoris anterior: vt thorax colligaf cū anteriori parte capitis. Matrix etiā saltim colligatione ad mamillas colligaf anteriori pti capitis: ⁊ iō dolor capitis a matrice sistif. i. figitur in vertice sincipit. s. in pte anteriori capitis: ⁊ forsan dicit hoc qꝛ dolores capitis a matrice multū cōicant parti anteriori. s. fronti ⁊ oculi. matrix eniȝ colligaf oculis mediātibꝰ mamillis: vt in cōmē. afor. 5. particule. Quecūqꝫ corrupte sunt fetus ⁊c.

¶ Plurime aūt cōmunitates cerebri cū mēbris eueniūt ꝑpter vapores ad ipsuȝ ascendētes: ⁊ via qdeȝ ascensionis ipsoꝝ: aut est illud qđ est coraȝ anteriore pte serasif: ⁊ sentit in primis extensionē eius ad supiora ⁊ est extēsio vt chorda: ⁊ pulsatio i venis iuxta ipaȝ: ⁊ sentit pncipiū doloris anterius. aut illud qđ seqf ptē colli: ⁊ sentit pncipiū doloris posteriꝰ: ⁊ tēdunf vt chorda vene ⁊ arterie posite posteriꝰ: ⁊ sentit illic pulsationē.

¶ Cōsiderādum ꝙ Auic. duo innuit. Primo modū quo plus cōicat cerebrū in egritudine mēbris qꝛ ꝑpter vapores. Ratio est. Primo qꝛ iste modus materieꝝ multū reperif in nobis ⁊ ascendēs ad caput: vnde raro euacuaf corpus ⁊ nā ab eis: vt sumif īfra fen. 3. tractatu. 4. cap. 10. de imaginationibꝰ. Scđo qꝛ tres sunt modi communitatis cerebri ad mēbra: aut per peruentū simplicis nocumēti: ⁊ hoc raro accidit: vt nō fit nisi a vehemētibus causis ⁊ raro cōtingētibus: vt infra caplo. 6. tractatu. 2. de soda per cōitatem: vel fit per peruentū materierū in forma humorali: ⁊ hoc rarius contingit ꝙ in forma vaporosa: qꝛ vapor facilius sursuȝ fertur. ¶ Secundum qđ Auic. innuit est via per quā materia: aut vapor vadit ⁊ ibi vnde vadit tendendo chordas vel replēdo facit tensionē: attingendo arterias facit pulsationem: ⁊ non attingendo eas potest facere pulsationem. i. iectigationem.

¶ Cūqꝫ cōsiderauisti accidēs mēbri cōmunicātis: opȝ ne accidens sit accidēs illi mēbro in seipso: sed ꝑꝑ cōmunitatē suaȝ quā hȝ cū cerebro: ⁊ nō ꝑpter cōmunitateȝ cerebri cū ipso. Cum enim significef ex nausea ꝙ egritudo cerebri sit ꝑpter stomachi cōmunitatē: tunc nō elongaf quin erretur: ⁊ sit egritudo hec in cerebro prius: ⁊ sit occulta: ⁊ neqꝫ apparet nausea in stōcho: nisi ꝑpter cōmunitatē suā cū cerebro in egritudine occulta cū qua est. Oportet ergo vt redeas ad principia que tibi dedi in libris primis: qbus cognoscas egritudines principales ab egritudinibꝰ cōmunicationis.

¶ Hic ponit canonē remotiuū erroris. Jam eniȝ inuerat ꝙ ex accidentibꝰ stomaticis significantibus stomachi egritudines: quando prius apparēt significamus ꝙ accidētia cerebri sunt per cōmunitatē. Uult igitur ꝙ quādo cōsideras accidentia mēbri cōmunicantis. i. ꝙ prius habet illud accidens: ⁊ ꝙ pōt alteri cōmunicare: verbi gratia nauseam stomachi: oportet ꝙ cōsideres ne illud accidēs sit solius illius mēbri nulli cōmunicata lesione: nisi soli stomacho: ⁊ sic cōsidera etiā ꝙ accidēs qđ est in mēbro qđ alteri cōpatitur vt cerebro nō sit accidens ꝑ seipsum: posset eniȝ tam cerebruȝ ꝙ stomachus habere ꝑpriā egritudinē quaꝝ nulla ab alia dependeret. ¶ Sed cōsidera ꝙ illud accidēs sit in cerebro ꝑꝑ cōmunitatem suā quā habet stomachus cū cerebro: vnde cerebrū a stomacho recipit ⁊ nō ꝑpter cōmunitatē cerebri cū ipso. s. stomacho. i. nō recipit stomachus a cerebro: ita ꝙ cerebrū sit patiēs ⁊ stomachus sit cōpatiens. Et hoc declarat in exēplo. possibile est enim ꝙ homo īcipiat habere nauseam ꝑpter paruā ⁊ occultā lesioneȝ in cerebro: verbi gratia debili defectu digestiue cerebri hō pōt multiplicare aliquod flegma paulatim qđ insensibiliter cōfluit in stomachum: ⁊ ibi per dies aggregatū mouet nauseam: ⁊ tñ iste hō nihil videtur de sanitate sui capitis negare: postea cū nausea apparuerit: cōtingit augeri defectū cerebri: ⁊ tātū de ista materia ꝯgregari: ꝙ dolet homo ⁊ grauatur in capite: ⁊ tūc hō crederet ꝙ egritudo capitis esset accidēs stomachi: cuȝ sit ecōtra: ⁊ iō recurre ad canones pmi lib. fen. 2. ca. 2. doctri. 3. vbi de hoc Aui. facit spāle capituluȝ. tñ si ibi ꝯsideras semitam euadēdi ab hoc errore videbis ꝙ est solum ꝑ iudiciū estimatiuū vel maxime est per illud.

¶ De signis cerebri in sua cōplōne equalis. Cap. 16m

Cerebrum in sua cōplexione equale est id qđ est forte in opationibus sensibilibꝰ ⁊ moralibus ⁊ mobilibꝰ: ⁊ cōmensuratū in expulsione eius qđ ab eo expellitur: ⁊ in ipsius retentione: ⁊ forte ad resistendum accidentibꝰ impedimētum afferentibus. Capillos habēs in pueritia glaucos: ⁊ in adolescentia igneos ⁊ rubeos: ⁊ ad nigredinem declinātes: circa cōplemētū creationis ⁊ augmēti medios īter crispitudinē ⁊ planitiē ⁊ ipsoꝝ ortus: ⁊ tēpus nascēdi totuȝ est in sua hora: ⁊ ipsoꝝ canities nō est festina: neqꝫ tarda ab hora nāli: ⁊ caluitiuȝ nō cito ei aduenit.

¶ Auicē. superius ſm diuisionē generum significationum ex vnaquaqꝫ significatiōe docuit cognoscere dispositiōes cerebri: ⁊ erat illa via diuisiua generum signorum in suas species ⁊ modos. Hic vnamquāqꝫ complexionem cerebri docet cognoscere ex premissis signis: ⁊ hec est via aggregatiua signorum super vna complexione. Et iam ex hoc Auicē. incipit peruenire ad vltimam distinctionem: vt promisit in rubrica capituli illius. significatio quidem assumpta. Et primo ponit signa cōplexionis equalis cerebri: quia hec est melior ⁊ ad quā relique cōparātur: ⁊ est sicut habitus. Secundo ponit signa cōplexionū inequalium. ibi (Uisum est.) ¶ Considerādum ꝙ Auic. per omnia quasi genera premissa significationum docet temperatū cerebruȝ cognoscere: cum enim ad temperantiam complexionis sequatur fortitudo virtutis: vt Haly. tracta. 2. 99. cōmē. merito illud cerebrum omnes operationes habebit perfectas: ⁊ resistet occurrētibus. Omisit auteȝ signa a figura quātitate tactu ⁊ dispositione eoꝝ que sunt sicut ꝑpagines quia omnia sunt nota. Prosequif aūt de signis a capillis: sequens Gal. in thegni. Capilli aūt disponūtur ſm cōplexionis cerebri dispositionem. Nam tinctura ⁊ velocitas multa ortus ⁊ crispitudo ⁊ caluities cita ⁊ tarda canities sequuntur calorē ⁊ siccitatē: sed cōtraria sequūtur frigiditatē ⁊ humiditatē: ⁊ ideo in prima etate: quia calidū nō est acutū: habēt capillos glaucos: sed in cōplemēto creationis ⁊ augmēti. i. cōpleta perfectiōe iuuentutis sunt medy ⁊c. ⁊ ideo tunc etiā plus declināt ad nigredinē. si eniȝ in augmēto declinant ad hāc multo magis in iuuētute. Et ideo capillus niger est in iuuentute laudabilis: vnde Aristo. in physionomia parua dicit. niger capillus īnuit rectitudinē ⁊ amorē iustitie: nō tamē dico ꝙ sit niger in vltimo: ⁊ in hoc nō laudo me quia sum niger in capillis.

¶ De signis complexionum malarum euenientium ex conceptione. Cap. 17m.

Visuȝ est Gal. ꝙ caliditas generat rōnis permixtionē ⁊ alienationē idest stoliditatem. Et nos istis adiungamus subitationē ⁊ velocitateȝ casus initioꝝ ⁊ ꝑmutationis voluntatū.

¶ Hic ponit signa complexionum distemperatarū. Et primo euenientium in conceptione. Scđo euenientium post. s. ex tēpore. ibi (Hoc capituluȝ.) Tertio excusat se. ibi (Et nos quideȝ.) ¶ Prima in duas. Primo facit hoc. Scđo excusat se. ibi (Apostematū vo.) ¶ Prima in duas. Primo ostēdit quid ab vnaquaqꝫ qualitate ſm cerebrum dominānte proueniat ſm sentētiam Gal. supplēdo illaȝ. Secūdo exequitur de signis vniuscuiusqꝫ cōplexionis. ibi (Significationes ergo.) ¶ Pria in quatuor sicut quatuor possunt esse qualitates ſm cerebrum dominātes: quarum vniuscuiusqꝫ ponit effectus: ⁊ per cōsequens signa. Secūda ibi (Et ꝙ frigiditas.) Tertia ibi (Et ꝙ siccitas.) Quarta ibi (Humiditas vo.) ¶ Et cōsiderandum ꝙ Auicē. fecit distinctum capitulum de signis complexionū malarum euenientium in conceptione: quia tales complexiones male constituunt corpus simpliciter egrum qđ est sanuȝ nunc ſm cōmunem modum dicendi. Tamen ſm veritatem vt credo etiaȝ a cōceptiōe potest cōtrahi dispositio que est egritudo nunc: lȝ frequētius sit sanitas nunc. ¶ Considerādum scđo ꝙ Gal. est visuȝ. s. in thegni capi. de signis cerebri: vel tertio de interioribus. cap. 5. ⁊ 7. vtrobiqꝫ enim sumi potest: vel forsan in alio libro qui nōdum peruenit ad nos. Permixtionem propter turbationem quā facit in spiritu ex multa euaporatione: ⁊ ideo rectum iudicat nō rectū. Alienationem. i. imaginatiue nocumentum qđ est permutatio de qua supra dictum est. Uel posset exponi permixtioneȝ rationis: ⁊ pro idest alienationem. Alia littera habet idest stoliditatē. ¶ Considerandum ꝙ Auicē. adiungit istis subitationem. s. motuum vel iudiciorum: ⁊ velocitatem casus initiorum: quia velociter cadit ⁊ recedit a rebus inceptis: ⁊ ratio est quia cito permutat voluntatem propter caliduȝ motiuū. Exēplum homo calidi cerebri nunc determinat ire ad plateā: ⁊ icipit ambulare ⁊ statim resilit a ꝑposito: ⁊ deliberat ire ad ecclesiaȝ: ⁊ statim ꝑmutatur ab hoc etiā.

¶ Et ꝙ frigiditas generat stoliditatem:⁊ quietem motus:⁊ nos adiungamus istis tarditatem intellectus ⁊ excusationem cogitationis pigritiam.

Dubm pm ¶ Dubitatur quõ stoliditas fit a frigido: cũ iaȝ sit dictũ ſm exteriorem litterã ꝙ ẽt fit a calido. ⁋ Dicẽduȝ pᵐo ꝙ aliter sumit̃ stoliditas hic ⁊ ibi. ⁋ Uel dicẽdũ ꝙ si stoliditas sumit̃ vtrobiꝗ eodẽ modo ⁊ ꝑprie cũ ipsa sit diminutio actus cogitatiue. Tũc dicemus ⁊ ꝙ tam calidũ ꝗ̃ frigidũ põt esse cã diminutionis actus illius sȝ diuersimode: frigidũ ꝗdem faciẽdo defectũ virtutis sed calidũ mouendo spẽm vt nõ figat̃ in actu iudicij. Exẽplũ aliꝗs põt diminute iudicare de aliq̃ visibili: vel qꝛ subito recedit a ꝑspectu: vel qꝛ visus est debilis. Põt etiã calidũ ꝑ viã casus v̾tutis vt cũ resoluẽdo debilitat ꝑducere ad diminutionẽ actionis. vt supra patuit.

Dubm 2m ¶ Dubitat̃ quid differt ꝙ. A. adiungit. ⁋ Dicẽdũ ꝙ forsan ista vocabula apud arabes plus significãt ꝗ̃ apud nos. ⁋ Uel dõm ꝙ stoliditas est diminutio actus cogitatiue: sed tarditas ĩtellectus est diminutio actus ĩtelligẽdi vt actus estimatiue collatiue que est oĩuȝ trium virtutũ aggregatio vt supra dictũ est. Excusatio cogitationis est forsan ablatio cogitationis vel forsan ꝙ nedũ ꝙ ille nõ laboret vt cogitet: ĩmo suadet sibimet nõ eẽ cogitãdũ: ⁊ iõ dicit. ⁊ pigritiã. nõ solũ. n. ĩ suis mẽbris nõ ẽ motiuꝰ sȝ hñs geẽtẽ motuũ: ĩmo in aĩo suo ꝑꝑ defectũ caloris fit piger ⁊ suadet nõ esse mouẽdũ.

¶ Et ꝙ siccitas facit vigilias: ⁊ ipsam significant vigilie. Et nos quidem in hoc conditionemus vel statuamus ꝙ non sit ab humiditatibus nitrosis: ⁊ non est cũ grauitate in cerebro ⁊ assiduatione euacuationis superfluitatũ ⁊ reliquis significationibꝰ humiditatis.

¶ Considerandũ ꝙ cõditio quã Aui. ponit est hec. dixerat enim ꝙ vigilie significãt siccitatẽ. hoc aũt indiget hac cõditione ꝙ illud. s. illa vigilia nõ sit ab humiditatibꝰ nitrosis: qꝛ tunc significaret vigilia humiditatẽ illam ⁊ nõ significaret siccitatẽ. Similr̃ etiã opȝ cõditionare ꝙ illa vigilia non sit cũ grauitate capitis. Et reliquas significationes humiditatis suba nõ habeat. Nã posset eẽ humiditas causa vigilie: vt apparet de humiditate salsa ſm Gal. vt dictũ est supra caplõ de signis opationũ motiuaꝝ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lȝ vigilia fiat a mã salsa: adhuc tñ significat siccitatẽ: qꝛ salsa materia vt exiccat facit vigiliã: tñ qꝛ nõ significat siccitatẽ exclusiuã materierũ humoraliũ: ĩmo cũ hoc põt stare humoralis mã repletiua: lȝ ipsa virtualiter possit eẽ sicca: ⁊ ideo Auic. dixit ꝙ vigilie nõ significant siccitatẽ. s. materierũ priuatiuã nisi sint alie cõditiones.

¶ Hũiditas. n. salsa ⁊ nitrosa teste ipso. G. facit ĩsomnietatẽ sicut in senibꝰ. Humiditas vͦo facit somnũ ꝓfundum: ⁊ tu statue cũ aĩa tua cõditionẽ predictam.

¶ Hic pᵐo ponit effectus humide cõplõnis cerebri: ⁊ sic ponit signa. Scõo docet agnoscere an hec humiditas sit cuȝ mã vel sine. ibi (Et Gal.) ¶ Cõsiderandum ꝙ conditio statuenda in anima est hec: qꝛ nõ sequitur. in cerebro est humiditas: g̃ ꝓfundus somnus. posset enim humiditas esse nitrosa ⁊ facere vigiliam.

¶ Et Gal. ꝗdeȝ visum est ꝙ significatio ad ostẽdẽduȝ ꝙ cõplexio est dominãs sine materia est priuatio fluxus supfluitatũ cũ significatione malitie cõplexionis. Significatio vͦo ꝙ ipsa dominet̃ cuȝ mã est fluxus superfluitatũ. Et nos quidẽ perscrutemur ⁊ dicamus si nõ sint oppilationes ⁊ debilitas virtutis expulsiue: ⁊ illius significatio est: qd̃ prediximus ⁊ perfecimus.

¶ Hec pars põt duplr̃ introduci. Primo qꝛ hic ponit signa cõplexionis humide cũ mã vel sine mã. Uel aliter ꝙ absolute ponit signa cõplexionũ cũ mã. Et quocũꝗ modo ĩtroducat̃ sñia eadeȝ remanet. Primo ergo ponit in hoc sñiam Gal. Scõo cõditionat. ibi (Et nos.) ¶ Primũ patet. cõditionatio aũt quã. A. facit cũ ꝑscrutatiõe est ista: ꝙ si nõ sunt oppilõnes: ⁊ nõ sit debilitas expulsiue: tũc est ſm ꝙ dictũ est. s. ꝙ qñ in signis malitie cõplexionis est fluxus supfluitatũ ad nares palatũ ⁊ alia loca significat mãm ⁊ ꝑuatio fluxus significat priuationẽ materie: sed si esset debilitas virtutis expulsiue: vel oppilatio posset esse mala cõplexio cũ materia: ⁊ tamẽ nõ appareret cursus superfluitatum.

Dubm 3m ¶ Dubitat̃ qꝛ Auicẽ. ponit signa illaꝝ cõplexionum cũ materia: sed hoc videtur incõueniẽs: qꝛ ille cõplexiones cũ sint eueniẽtes in cõceptione sunt dispõnes sane nũc: sanitas autẽ nũc in eo ꝙ est sanitas est facta: nec depẽdet ab humore faciente actu illam: sicut dependet febris putrida ab humore putrido: ĩmo est dispõ in gete.

¶ Responsio cõmunis est ꝙ hic nõ ponunt̃ signa materierũ istarũ qꝛ faciũt has malas cõplexionales: sed ꝗa sequunt̃ ad eas. Nam ꝑpter malas cõplõnes materie aggregant̃ que possunt dici effectus cõplõnuȝ nõ cause. Hic sermo cõis ĩdigeret multa inuestigatione: ⁊ ꝑprie in hoc: an aliqua sanitas nunc possit depẽdere ab humore causante. sed hoc omittamus: qꝛ in thegni pertractauimus. Posset auteȝ dici ⁊ forsan melius ⁊ cõformius nostre opinioni in principijs vniuersalibus ꝙ nõ omnis dispositio a cõceptione est sanitas: ĩmo aliqua potest esse egritudo nunc.

¶ Significationes vͦo cerebri calide cõplõnis sunt velocitas ortus capilloruȝ in principio natiuitatis aut in ventre: nigredo ipsoꝝ in ꝑncipio: ⁊ denigratio eorum post glaucedinẽ velox: ⁊ crispitudo eoꝝ ⁊ similia: ⁊ velocitas repletionis capitis: ⁊ ipsius grauitas ex causis euenientibꝰ: sicut odoribꝰ ⁊ similibꝰ: ⁊ lesio eiꝰ ab odoribus calidis: ⁊ paucitas vsus somni cũ leuitate eius: ⁊ aparitio venarũ oculoꝝ: ⁊ acuitas ipsoꝝ: ⁊ velocitas permutationis in ꝯsilijs ⁊ voluntatibꝰ: sicut est dispositio ĩfantiũ: ⁊ significat illud tactꝰ: ⁊ rubedo coloris: ⁊ decoctio superfluitatũ effusaꝝ ⁊ expulsaruȝ: ⁊ qualitas ipsarũ in substantia cũ cõparatione ad alias.

¶ Premissis effectibus qualitatũ dominãtiuȝ ſm cerebrũ: hic ponit cuiuscũꝗ cõplexionis signa vt quasi sermo premissus sit generalis ⁊ cõfusus: hic aũt magis distinctus. Et pᵐo ponit signa simpliciũ cõplexionũ. Scõo cõpositaruȝ. ibi (Et calide ⁊ sicce.) ⁋ Prima in quatuor sicut quatuor sunt cõplexiones simplices. Primo igitur ponit signa cõplexionis calide. ¶ Cõsiderãdum ꝙ lȝ Auicẽ. vnũquodꝗ genus significationũ predictarũ nõ explicet: tamẽ dat ĩtelligere eam ſm vnãquãꝗ cõplexionũ: cui possunt adaptari. Dico aũt cui possunt adaptari: qꝛ est aliqd̃ genus signoꝝ ex q̃ sup cõplexione quadã determinate nõ possumus significare: vt a quãtitate vel figura hac: vt a paruitate nõ possumus arguere sup complexione calida vel frigida: qꝛ caput paruũ põt esse calidũ vel frigidum: similr̃ a figura: ⁊ ideo Auic. ex signis acceptis ſm diuisionẽ generũ signoꝝ premissoꝝ accepit signa certiora: ⁊ q̃ ſm vnãquãꝗ cõplexionẽ possunt adaptari dans alia ĩtelligere. ¶ Cõsiderãdum ꝙ oĩa signa que ponit cõsequunt̃ ad calorẽ ſm cerebrũ dominãtẽ. calidũ. n. fac̃ velociter nasci capillos: qꝛ cito eleuat mãȝ fumosaȝ: ⁊ ideo si sit multus calor facit eos in ventre matris nasci: ⁊ ex forti actione tingit. ⁊ si calor nõ sit multum excedẽs pᵐo fiunt glauci postea nigri: vt Gal. ĩnuit ĩ scõo thegni tex. cõmẽ. 49. ca. de signis cerebri calidi. ⁊ ideo etiã fiunt crispi: qꝛ calidi est corrugare: vt 2o de cõplexionibꝰ. ⁊ similia. i. similes dispõnes capilloꝝ q̃ sequuntur excessum caloris: vt qꝛ fiunt capilli fortes ⁊ cito fiunt calui procedentibꝰ etatibus: ⁊ citius quãto magis calidi. Et qꝛ calidi est attrahere ⁊ dilatare: iõ cito replent̃ ⁊ grauant̃ ex rebꝰ vaporosis ⁊ calidis: vt odoribꝰ ⁊ similibꝰ. s. aere calido vaporoso: ⁊ cibis ⁊ potibus calidis ⁊ vaporosis. Et qꝛ in istis presupponit̃ equalitas in humido ⁊ sicco: ⁊ calidũ eoꝝ excedẽs est motiuũ ⁊ cõsumptiuũ vaporuȝ ascẽdentiũ potẽtiuȝ facere somnũ: ideo parũ dormiunt ⁊ nõ ꝓfunde: ⁊ hoc est qd̃ dicit. cũ leuitate. Et qꝛ calidi est dilatare apparẽt vene oculoꝝ: ⁊ sunt oculi mobiles ꝑꝑ calidũ motiuũ eẽ: ⁊ hͦ est qd̃ dicit. ⁊ acuitas. i. mobilitas: ⁊ ꝑꝑ eandẽ cãm sunt velocis ꝑmutationis iudicioꝝ. Et qꝛ calidũ est digerẽs: iõ supfluitates sunt digeste effuse. s. nãliter multiplicate. expulse. i. multiplicate ꝑ accidẽs.

¶ Dubitat̃ an sint magis digeste ꝗ̃ in tẽperato cerebro. ⁋ Dicẽduȝ ꝙ nõ magis ꝗa ꝑfectius: sed magis ꝗa fortius. sunt eniȝ magis calefacte ⁊ absolute trãsmutate: sicut dicit̃ de cibo in stomacho calido digesto respectu stomachi temperati. Dubm 4m

¶ Dubitat̃ qꝛ iste cõplõnes cũ sint eueniẽtes in ꝯceptiõe sunt sane nũc: quõ igit̃ nocent̃ a sĩli cũ supra sit dictuȝ ꝙ sĩlia oblata in sana dispõne iuuãt. ⁋ Dicẽdum ꝙ forsan Auicẽ. in hoc voluit ĩnuere ꝙ nõ oĩs dispositio a cõceptiõe ꝯtracta sit sana: ĩmo possit dici egra nũc que a similibꝰ nocetur. ⁋ Uel dicẽdũ ꝙ sanitas multũ a tẽperamẽto recedẽs iuuat̃ ꝯ̃rijs vt supra ꝯditionauit. A. ⁋ Uel dõm ꝙ sanitas nũc iuuat̃ a similibꝰ cõfiguratis vel equalibꝰ ſm ꝙ determinatũ est ĩ tractatu nostro de ꝯseruatiõe sanitatis: ⁊ iuuat̃ ꝯ̃rijs etiã moderato vsu: ⁊ ꝯ̃rioꝝ vsus est forsan securior ꝗ̃ similiuȝ. Dubm 5m

¶ Significationes vͦo cõplexionis frigide sunt augmẽtũ expulsionis supfluitatũ ſm ꝙ ex cõditiõe ꝑdictũ ẽ: ⁊ planities capilloꝝ: ⁊ paucitas nigredinis eoꝝ: ⁊ velocitas canitiei: ⁊ velocitas patiendi ex nocumentis: ⁊

multitudo

multitudo reumatiſmi intus ad palatũ ⁊ accidentium corize ꝓpter leuem cauſaꝫ: ⁊ occultatio venaꝝ in oculis: ⁊ multitudo ſomni: ⁊ eiꝰ forma eſt ſiı̃lis forme dormitantis: tardus eſt palpebraꝝ motus: ⁊ eſt ſtabilitas ſm voluntates ſicut eſt diſpoſitio ſenum.

¶ Hic cõſiderandũ ꝙ cũ frigidũ ſit cã indigeſtionis ſupfluitates in cerebro frigido ſunt multe ⁊ crude: ĩdiget tñ conditione que dicta eſt de multitudı̃e: qa poſſet eſſe defectus expulſiue aut oppil'o: vñ retinerent̃. Capilli ſunt plani: qa non eſt calidũ corrugãs. ¶ Conſiderandũ tñ ꝙ ſi cũ cerebro aliquo frigido cõiungi poſſet pororum tortura: poſſet ẽt fieri capilloꝝ criſpitudo. Paucitas nigredı̃s qa nõ eſt calidũ tingẽs. Canities aũt cũ ſit lãguor pili: vt. 5. de gñatiõe aı̃alium. cap̃. 5. al's cap̃. 4. cito aduenit iſtis ꝑꝑ friditateꝫ: vñ defic̃ nãlis calor ⁊ acquirit̃ in mã putredo aliqua ſiue muffulẽtia: ⁊ ex h̃ fit canities vt declarauimus in nr̃o poetico ſermone vulgari quẽ de canitie cõpoſuimus. Velocitas patiẽdi ex nocumẽtis. ſ. a frigidis rebꝰ: ⁊ iõ leuis cã ĩfrigidãs addit ad ſupfluitates q̃ multiplicãt reumatiſmos ad palatũ ⁊ coriza ad naſum. Dicit̃ vltimo. Stabilitas ⁊c̃. qa nõ eſt ibi cal'ꝫ motiuũ: vñ fiat iudicioꝝ mutatio: ⁊ iã dato vno iudicio: qa ibi ſunt pigri in exercitio ẽt cognitiuo nolunt ampliꝰ laborare in iudicãdo: ſꝫ ꝯfirmãt iudiciũ datũ. reliq̃ patent.

¶ Sicce vͦ cõplexionis ſignificationes ſunt mundificatio meatuum ſuperfluitatũ ⁊ claritas ſenſuũ: ⁊ potẽtia in vigilando: ⁊ fortitudo capillorũ: ⁊ velocitas natiuitatis ipſoꝝ ꝓpter fumuꝫ cõplexionis in etate p̃ma: ⁊ velocitas caluitiei: ⁊ criſpitudo capillorum.

¶ Cõſiderãduꝫ ꝙ ſiccũ conſumendo humiditates clarificat ſenſus: vnde ſupra claritas ſignificat ſiccitatẽ. ¶ Cõſiderãdũ ẽt ꝙ ſenſus ſunt clari nõ ex tẽperamẽto ſpirituũ: qa talis claritas eſt in corpe temperato: ſed ex organoꝝ mũditie: vñ ſpũs venientes ad oculos ⁊ aures inueniunt organa munda multũ. Potentia in vigilãdo ꝓpter priuationẽ humidi cuiꝰ eſt ſomnũ ĩducere: vt 4° de accñti et mor. in fine. Et qa ſiccũ eſt multiplicãs mãs fumoſas: iõ capilli ſũt fortes ⁊ velocis natiuitat̃: ſꝫ aucta ſiccitate ꝓceſſu etatũ cõſumit̃ mã: ⁊ ideo fiunt calui. Sũt criſpi ꝓpter ſiccitatẽ corrugãtem.

¶ Sed humide cõpl'onis ſignificationes ſunt planities capilloꝝ: ⁊ tarditas natiuitatis ipſoꝝ: ⁊ tarditas caluitiei: ⁊ perturbatio ſenſuũ: ⁊ multitudo ſuperfluitatũ intus: ⁊ reumatiſmus: ⁊ ꝓfunditas ſomni ſubeth.

Dubm 6m ¶ Dubitat̃ hic: qa dicit ꝙ ſenſus ſunt ꝑturbati. ¶ Contra, qa ꝑturbatio eſt actionis ꝑmutatio ſiue corruptio que cõparata eſt ſupiꝰ ſiccitati ⁊ caliditati: ſicut diminutio ⁊ ablatio friditati ⁊ humiditati. ¶ Dõm p̃mo ꝙ hic ſumit̃ perturbatio ꝓ ſenſuũ pigritia ſiue hebetudine: vnde Gal'. in. 2. thegni tex. cõmenti. 51. in hoc cap̃. dicit. ⁊ ſenſus hebetes ſunt. ⁊ hoc cõtingit ꝓpter ſuperfluitates occupãtes organa ſenſuum. eſt igitur hec hebetudo oppoſita claritati: et eſt ſicut quedam ſenſationis diminutio. Unde Azarauius in p̃mo ſuo lib. in hoc cap̃. dicit. eſt modici ſenſus. ¶ Vel dicẽdum ꝙ ꝑ accidens contingeret hunc eſſe turbati ſenſus vt cum humidũ euaporaret ⁊ turbidaret ſenſuum organa ⁊ ſpiritus.

¶ Calide ⁊ ſicce cõpl'onis ſignificatiões ſunt priuatio ſupfluitatũ: ⁊ claritas ſenſuũ: ⁊ potẽtia vigilãdi: ⁊ paucitas ſomni: ⁊ velocitas ortus capilloꝝ in principio: et fortitudo ipſoꝝ: ⁊ nigredo ⁊ criſpitudo eorũ: ⁊ multa caluitiei velocitas: ⁊ caliditas tactꝰ capitis ⁊ ipſiꝰ ſiccitas cũ rubedı̃e manifeſta in ipſo ⁊ in oculo. Et ꝑmutatio in volũtatibꝰ: ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo ĩtellectus: ⁊ memorie ⁊ velocitas in eis opõnũ aı̃alium.

¶ Hic ponit ſigna cõplexionum cõpoſitarum: ⁊ ſunt quatuor. Primo ponit ſigna calide ⁊ ſicce. ¶ Dicit primo ꝙ ſigna ſunt priuatio ſuperfluitatũ: qa tam calidũ q̃ȝ ſiccum cõſumit materiaꝫ. ¶ Claritas ſenſuum. Cõſidera ꝙ Aui. cauteloſius ꝓfert ſermoneꝫ q̃ȝ Gal'. in ſecũdo thegni tex. cõmen. 52. qui in hoc cap̃. dicit. ⁊ perfecti ſenſibus. Nam ſm rei veritateꝫ ſenſuum perfectio que ſequit̃ perfectionẽ ſpirituum ⁊ cõplexionem perfectam partium eſt in hoı̃e temperati cerebri: ſed ſenſuum claritas que eſt ex quadam viarũ mundatione ab humiditatibus ſuperfluis eſt in homine calido et ſicco: ⁊ forſan ꝙ hec viarum. ſ. organorum ſenſuum mundificatio eſt in calido ⁊ ſicco maior q̃ȝ in alio cerebro complexionis diſtemperate: ſed nõ forſan maior q̃ȝ in temperato. Dico maioritate qua imaginari poſſumus ꝙ in organis ſenſuum hominis tẽperati cerebri remaneat aliqua ſupfluitas ⁊ nulla remanet in organis ſenſuum calidi ⁊ ſicci: certum enim eſt ꝙ perfectiſſime ſuas ſupfluitates cerebrum tẽperatum purgat. Eſt igit̃ maior mundities per quẽdam exceſſum ſiccitatis priuatiuuꝫ humiditatũ accidẽtaliuꝫ: imo etiã naturalium. ¶ Potentia vigilandi. Omnia que dicit ꝓcedunt a caliditate ⁊ ſiccitate vt notum eſt ex premiſſis. Permutatio in volũtatibus. ꝓpter calidum eſſe motiuũ: vnde motus fit iudiciorum ⁊ cito fit iudiciuꝫ. Fortitudo intellectus. i. multũ poſſunt laborare circa actus intelligẽdi. ſ. cogitandi vel eſtimandi: qa poſſunt multum vigilare: ⁊ qa habent ſpiritus multũ motiuos ⁊ fortiter. Et memorie. ꝓpter ſiccum. Velocitas operationum animalium. ſ. motiuarum: vnde Azarauius dicit ꝙ ſunt vltime agilitat̃. Vel forſan hic Auicen. generalizauit dictum ſuum ꝙ in omnibus alijs opationibꝰ ſunt veloces tã ſenſibilibꝰ q̃ȝ moralibꝰ q̃ȝ motiuis: ⁊ hoc qr hñt cal'm ⁊ ſiccũ que ſunt cã velocitatis operationũ.

¶ Signãtiones vͦ cõpl'onis calide ⁊ humide ſunt iſte. Nã ſi cõpl'o illa nõ eſt valde remota ab equalitate color eſt bonus: ⁊ vene ſunt manifeſte: ⁊ tactꝰ eſt cal's ⁊ lenis: ⁊ ſuperfluitates ſunt plures ⁊ magis cocte: ⁊ capilli plani declinãtes ad glaucedinẽ abſq; velocitate caluitiei: ⁊ calefactio ⁊ humectatio ſunt ei veloces.

¶ Hic ponit ſigna cõpl'onis calide ⁊ humide. Et p̃mo quando non multum ab equalitate recedit. Secũdo quando multum. ibi (Qr ſi ab ea.) ¶ Dicit primo color bonus quia ꝓpinquus temperato. ſ. permixtus ex albo ⁊ rubeo. Vene ⁊c̃. quia calidum ⁊ humiduꝫ dilatant. Tactus calidus lenis. ex humido. Superfluitates ſunt plures. ſ. q̃ȝ in calido ⁊ ſicco ⁊ q̃ȝ in temperato. Magis cocte.

¶ Contra. vel magis q̃ȝ in temperato: ⁊ hoc eſt falſum: vel q̃ȝ in calido ⁊ ſicco: ⁊ hoc etiam videtur falſum: quia in calido ⁊ ſicco cum ſint pauce poſſunt magis vinci q̃ȝ in calido ⁊ humido. ¶ Quidam expoſuerunt magis cocte q̃ȝ in frigido: ⁊ hoc coacti ꝓpter rationes predictas: ⁊ propter Gal'. in ſecundo thegni tex. cõmen. 53. dictum in hoc cap̃. qui non dicit magis cocte: ſed dicit: ſuperfluitates mediocriter digeſte. ¶ Dicẽduꝫ igitur aliter ꝙ ſermonẽ ſuum A. refert ad has ſuperfluitates cõparatas ſuperfluitatibꝰ paucis que apparent in calido ⁊ ſicco: qa ille que in calido ⁊ ſicco apparent: nõ debent dici perfecte cocte: q̃ȝuis ſint pauciſſime: imo ſunt exarſe: ſed in calido ⁊ humido parum diſtante a tẽperato ſunt digeſte ⁊ non ſic ſunt in temperato: ⁊ ideo he ſuperfluitates calidi ⁊ humidi cerebri ſunt medie ĩter ſuperfluitates cerebri calidi ⁊ ſicci: ⁊ ſuperfluitates cerebri temperati: ⁊ ideo Gal'. dixit mediocriter digeſte. ¶ Ad rationem cõtrariam. Cum dicit̃ in calido ⁊ ſicco ſunt magis digeſte: qa magis victe. ¶ Dõm ꝙ ex hoc ſunt exarſe vel aduſte ⁊ nõ perfectius digeſte. ¶ Capilli plani: qa calidum ꝓpter humiditatem quã habet ſe cum non eſt acutũ corrugãs ⁊ increſpans: ⁊ ideo nõ fortiter tingit: vnde ſunt glauci: ⁊ ꝓpter humiditatem non deficit materia: ⁊ ideo nõ cito calui fiunt ⁊c̃.

¶ Qr ſi ab ea fuerit elõgata erit egrotatiuũ recipiẽs caſus calidi ⁊ frigidi ⁊ egritudines putridas in ſubſtantia ſua velociter: ⁊ erũt ſenſus illius cuius eſt cerebrũ grauati perturbati: ⁊ oculi eius debiles: ⁊ neq; abſtinebit a ſomno: ⁊ videbit ſomnia permutabilia.

¶ Conſiderãdũ ꝙ illud cerebrum aggregat multa ſuperflua: ⁊ ideo paratuꝫ eſt cadere in egritudines materiales: vnde dicit egrotatiuum vel egrotans: quia habet ſanitatẽ ſuam ita ꝓpinquã termino egritudinis: qa pluri tẽpore ſtat ĩfirmus q̃ȝ ſanus: niſi forſan ſibi multũ ꝓuideat: ⁊ ideo incurrunt putridas egritudines in ſb̃a: qr a principio intrinſeco: ⁊ ideo ſunt perturbati ſenſus ⁊c̃.

¶ Dubitatur qa dicit ꝙ recipiunt caſus calidi ⁊ frigidi. i. cadunt et diſtemperantur a calidis ⁊ frigidis. ¶ Contra. quia Gal'. in ſecũdo thegni tex. cõmen. 53. dicit de iſtis ꝙ bene viuunt in vento frigido ſ. boreali. Iteꝫ ĩmoderata diſtemperãtia iuuatur a cõtrario. ¶ Dicendum primo ꝙ per caſum calidi ⁊ frigidi intelligit egritudines materiales de humiditatibꝰ frigidis vel calidis. Nam iſtud cerebrum calidũ attrahere poteſt quemcũq; humorum qui dominet̃ in partibus ꝓpinquis: ⁊ ideo poteſt incurrere morbos frigidos et calidos. Vel ꝓpter multam materiaꝫ per viam ſuffocationis recepit caſum in frigidum morbum. Vel aliter ꝙ per caſum calidi ⁊ frigidi intelligit velocitatem receptionis impreſſionis vtriuſq;: quia ꝓpter raritateꝫ cito penetratur a calido ⁊ frigido. Vel aliter ꝙ per ſe illud cerebrum iuuatur frigidis ⁊ ſiccis vt borea. Sꝫ per accidens. ſ. ꝓpter expreſſionem quã facit poteſt ledere: vnde borea inueniente capita plena fiunt in eis catarri corize obthalmie:

Dubm 7m (margin, beside "¶ Contra. vel magis...")
Dubm 8m (margin, beside "¶ Dubitatur qa dicit...")

sic enim exprimit cerebrū vt manus spōgiam plenam aqua. vt 3ª afo꞉. Cōmentator super afo꞉.13. Si autem austrina hyems. Uidebit somnia permutabilia.i. somnia facientia eū permutare ⁊ moueri ⁊ loqui quasi vigilet: ⁊ causa est quia humidum in eis abūdās facit somnum. Calidum autē euaporans ⁊ mouens inducit in eū diuersas phātasias: ⁊ mouendo reducit que gesta sunt: aut proposita erant fieri: aut nouas phātasias inducit. Hic caderet inuestigatio que fit in thegni. s. quare non posuit mansiones in complexione ca. ⁊ sic. ⁊ posuit eas in complexiōe frigi. ⁊ humi. ¶ Caderet etiā dubiū hic sicut ibi: an dormiēs possit exercere opa vigilātis. q̄ hic omittimus sicut cōmunia: quia ibi diffuse diximus.

¶ Significationes autem complexionis frigide ⁊ sicce sunt iste. Nam caput est frigidi tactus: abiectus color: vene sunt in ipso occulte ⁊ in oculis: tardus capillorū ortus: ⁊ sunt castanei ⁊ subtiles: tarditas caluitiei proprie sicut non est magis dominans eius siccitas q̃ frigiditas ⁊ nocetur frigidis s̄m conditiones predictas ⁊ sensus sunt clari in infantia sua: ⁊ cum procedit in etate debilitatur velociter ⁊ senescit ⁊ apparet spasmus ⁊ cōtractio in partibus capitis eius: ⁊ fit sanitas instabilis. Quādoq꞉ enim est leuitas capitis ⁊ viarum apertio ⁊ quandoq꞉ est econtrario. In complexione autem frigida ⁊ humida est hō multi somni ⁊ profundus in ipso malorum sensuum piger tardus multe euacuatiōis superfluitatum ex capite ⁊ significat ipsam tarditas caluitiei ⁊ velocitas ⁊ euentus reumatismorum.

¶ Quecunq꞉ hic dicuntur sunt nota. frigidum enim ⁊ siccū habēt mortificare calorem: occultare venas: tardare ortum capillorum: quia frigiditas non permittit eleuari fumum nec tingit capillos: ideo sunt castanei. i. subruffi: qa tendunt ad albedinem quasi obscuram: ⁊ qa paucus surgit fumus: ideo capilli sunt subtiles. ⁊ si frigidum est vincens ⁊ sic cum est parum nō cito caluescunt: quia non cito consumitur materia capillorū. Nocentur frigidis s̄m cōditiones predictas: quia extrinsecus ⁊ intrinsecus occurrentibus. Uel s̄m conditiones predictas supra vbi dixit. ꝙ si sanitas est multum extra equalitatem nocentur similibus ⁊ iuuantur contrarijs: sed si non sit multum extra iuuatur similibus: ⁊ hoc inuit supra caplo de signis ex ꝯuenientia ⁊ diuersificatione. Apparet spasmus ⁊ .p.i. contractio: quia statim fit in facie s̄m formam senis. Fit sanitas instabilis. Dicitur ꝙ hoc est ꝓpter malitiam regiminis. cum enim bene se regunt bene habent ⁊ econtra. iste modus est cōis ⁊ alijs. ¶ Cōsiderandū igitur ꝙ isti paulatim aggregant superfluitates quoniam frigidum aggregat et siccum consumit: ⁊ ideo non subito congregant multam superfluitatem: facto igitur cumulo grauantur et eo expulso bene habent: ⁊ tunc iterum cumulant: ⁊ ideo dixit. quandoq꞉ enim est leuitas capitis ⁊c̄.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Dubitatur an isti in pueritia habeant sensus perfectiores q̃ temperati pueri. ¶ Uidetur ꝙ sic: quia que dicuntur de istis distemperantijs dicuntur in comparatione ad temperata corpora. ¶ Amplius cerebrum frigidum ⁊ siccum temperatur in pueritia ꝓpter caliditatem ⁊ humiditatem etatiuam sicut animal frigidum ⁊ siccum vt capra temperatur in prima etate: vnde caro hedi cōmendatur. sed cerebrum temperatum augetur in caliditate ⁊ humiditate. ¶ In contrarium quia perfectio operationum sequitur temperamentum: sed homo cerebri temperati est tēperatus in omni etate. ¶ De hac questione prolixe diximus in thegni.

Mūdinꝰ ¶ Hic tamē sciēdum ꝙ opinio Mundini fuit ꝙ in cerebro frigido ⁊ sicco in etate pueritie sit maior sensuum perfecto in se sed non respectu ad intellectum. Differūt enī he perfectiones: quia in cane est perfectio virtutis odoratiue in se sed non respectu intellectus. Hunc modum dicēdi iam improbauimus: ⁊ ostendimus ꝙ perfectio sensuum qua perfecte cognoscit sensibile quocunq꞉ modo nominetur illa est que dicitur perfectio respectu itellectus: ita ꝙ cum reducitur ad cogitationem s̄m gradum cognitionis ⁊ trāslationem de ordine in ordinem: tunc intellectus intelligit: ⁊ ideo si odoratiua virtus canis esset in homine perfectiorem scientiā haberemus de odorabilibus. Hec sint dicta confuse.

Thadeus ¶ Aliter respondet Thadeus ⁊ dicit ꝙ absolute in puero frigidi et sicci cerebri sensus sunt perfectiores absolute q̃ in temperato: sꝫ non vt habet ꝓportionē ⁊ respectum ad alias etates: ⁊ vult dicere ꝙ cerebrum frigidum ⁊ siccum peioratur in processu etatis sed temperatum melioratur. Ista responsio coincidit cum premissa.

Gentilis ¶ Dicēdum igitur s̄m alios ad presens ꝙ in puero cerebri temperati est inter omnes pueros maior sensuum perfectio: ⁊ sic maior q̃ in frigido ⁊ sicco cerebro. ratio est qa ad temperamētum sequit̄ perfectio operationum: cum de hoc temperamēto medici loquātur: sed temperatum cerebrum s̄m oēm etatem est temperatū: lꝫ magis in etate perfecta: igitur in pueritia perfectiores sensus habebit q̃ alij pueri ⁊ in iuuētute q̃ alij iuuenes ⁊ in senectute q̃ senes: alij tamē frigidus ⁊ siccus in cerebro: qa habet organa expurgata sup̄fluitatibꝰ ⁊ siccitas ⁊ humiditas cōplexionalis satis tēperant̄ per cal'm ⁊ humidū etatis: ideo sensus sūt tūc multū clari: sꝫ procedente etate aucta siccitate ⁊ frigiditate ipsi debilitant̄. ¶ Ad contraria. Ad primū dicendum ꝙ non omnia dicūtur respectu tēperati: sed quādoq꞉ vnā discrasiam alijs cōparamus. ¶ Ad scd̄am dicendum ꝙ hedus potest cōparari ad suam operationē: ⁊ vt sic hedus temperatus perfectius operatur in pueritia q̃ hedus frigidus ⁊ siccus. v̄.g. si sua operatio sit belare insequēs suam complexionē perfectius belabit hedus temperatus q̃ frigidus ⁊ siccus. vel potest comparari hedus vt cibus noster: ⁊ vt sic deberet fieri comparatio de animali temperato. v̄.g. de starna ⁊ hedo: ⁊ tunc si starna quia cibus temperatus est nobis conformior q̃ hedus: tūc adhuc starna in pueritia est nobis conformior q̃ hedus: ⁊ sic lꝫ cerebrum frigidum ⁊ siccum temperetur in pueritia: non tamē pōt acquirere perfectionem temperamēti quā habet puer cerebri tēperati. In complexione autem que dicit sunt nota: cū omnia hec signa sint effectus frigidi et humidi.

¶ Apostematum v̄o significationes: ⁊ reliquorum dicemus in significationibus.

¶ Apostematum ⁊ reliquorum vt malarum compositionum dicemus in distinctionibus. i. in particularibus capitulis. Et considera ꝙ vbi Aui. loquitur de dispositionibus euenīētibus in conceptione debebat loqui de apostematibꝰ: sed excusat se: qa est sermo indigens sermone particulariori. Ex quo vides ꝙ apostemata ⁊ cōplexiones possunt fieri ex cōceptione: sicut apparet qui nascit̄ cū aqua in capite. Ista aūt apostemata sunt egritudines nunc: ⁊ ideo nō omnis dispositio ab vtero ꝯcta est sanitas vt cōiter dicitur.

¶ De signis cuiuscūq꞉ egritudinū capitis. Cap. 18ᵐ.

Hoc capitulum ⁊ qđ est ante ipsum sunt: sicut conclusiones principiorum: que dedimus de dispositionibꝰ significationū capitis. Et opꝫ quidē vt has significatiōes seruemus in memoria: ⁊ non sit necessarium reiterare in vnoquoq꞉ capitulorum: in quo loquemur de egritudinibus partiū capitis. Or si iterabimus eas in aliquo capi. iterabimus eas vt illud sit adiuuans ad qualitatē redeūdi ad hos canones in cap̄. alijs: in qbus iā contēti erimus s̄m ꝙ erit de eis: qđ attulimus in illo capitulo vno. Et simil'r opꝫ vt animā tuam super illud quiescere facias de reditione ad canones vniu'les in curis particularibꝰ capitis: nisi in quo in vniuersalibus non est dictum ⁊ est necessarium ipsum dicere in particularibus.

¶ Superius Auicē. posuit signa complexionum euenientium in cōceptiōe. Hic ponit signa complexionum ex tēpore: que sunt egritudines nunc s̄m plurimū: ideo dicit rubrica. signa cuiuscūq꞉ egritudinum capitis. Et primo circa hoc premittit modum procedendi. Secundo exequitur. ibi (Ipsam.) ¶ Cōsiderandum ꝙ per hoc capitulum intelligitur totum qđ est vsq꞉ ad capitulum de canonibus curationis. vsq꞉ enim ibi potest dici vnum capitulum: per id autē qđ est ante ipsum intelligit duo capitula precedentia. Ea aūt que dicuntur in istis sunt sicut cōclusiones principiorum que sunt signa dispositionum capitis: quia conclusio intenditur ex premissarum ordinatione: ita ex radicibus ⁊ diuisionibus signorū intenditur notitia cuiuscūq꞉ egritudinis capitis. ¶ Considerandum 2º ꝙ Auicē. ponit duplicem ordinem procedēdi. vnum in signis. alterum in curis. In signis quidem: qa omnia signa dicta vsq꞉ ibi: cum materiam euacuare ⁊c̄. conserues in anima tua: ita ꝙ cum loquemur de egritudinibus partium. i. particularibus capitis: nō sit necessarium iterare in vnoquoq꞉ capitulo. ⁊ si in aliquo capitulo iterabimus erit vt inueris ex hoc in capitulis in quibus non iterabo: ⁊ eris contentus in iteratione facta in alio capitulo. ⁊ ideo non in quolibet iterabitur: sed vna iteratio sit exemplum aliorū capitulorum: in quibus non fit iteratio. v̄.g. infra in capitulis de soda cadit diuisio

dit diuisio hec: ꝙ ipsa fit a mala complexione calida ⁊ frigida sicca ⁊ humida cuꝫ materia vel sine. In signis ergo iterabit signa cōplexionis cali. frigi. sic. ⁊ humi. vt hoc sit tibi exemplum in oībus alijs capitulis: in quibus fit sermo de caliditate vel frigiditate et humiditate ⁊ siccitate cerebri. ¶ Cōsiderādum tamen ꝙ illud qđ dicit de egritudinibus partium capitis potest exponi dupliciter. Primo vt dictum est. i. particularibus egritudinibus: ⁊ dixit hoc: qa particulares capitis egritudines satis etiam ꝯm partes distinguuntur. Alio modo potest exponi de egritudinibus partium neruorum: vt fen 2ª. Oculoruꝫ vt fen 3ª. Auriū vt fen 4ª. ⁊ sic de alijs. Omnia enim illa dicuntur partes: vel quia sunt in capite: vel quia oriuntur a capite. Auic. igitur non ponit signa cuiuscūqꝫ partis: qa signa calidorum neruorum aurium ⁊ oculorum ⁊c̄. satis comprehendi possunt ex signis cerebri calidi. ⁊ si in aliqua parte ponit signa erit vt consimiliter intelligas in alijs: vt cum ponet signa cōplexionum oculorum per tuam industriam ex vniuersalibꝰ signis hic positis scias applicare ⁊ elicere signa cuiuscunqꝫ orti ⁊ partis capitis: sicut ipse fecit de oculo. ⁊ hoc perfecte ibi declaratum est. Alter modus procedēdi quem innuit est hic incidenter positus. s. modus procedendi in curis: qui est similis modo procedendi in signis: quia in curis particularibus non semper repetit canones dictos in vniuersalibus curis: imo redeas semꝑ ad vniuersales: tamen si in vniuersalibus cañ. non est dictum aliquid qđ spectat ad particulares curas: dicetur in particularibus ⁊ nō redibis pro eo ad cañ. vniuersales: ⁊ hoc etiam dictuꝫ potest aptari ad egritudines particulares dicendas in hac fen ⁊ ad egritudines partiuꝫ dicendas in fen 2ª 3ª 4ª vsqꝫ ad fen nonam. Ex quo vides ꝙ doctrina Auicen. est perfecta. Sed oportet ꝙ homo sciat omne capitulum eius. Rudibus autem qui in omni capitulo volunt iteratiōeꝫ ⁊ non cognoscunt habitualem scientiam: neqꝫ sunt triti in modis doctrinarum primitiuis non placet scientia Auicen.

¶ De signis male cōplōnis calide sine mā. Cap. 19m.

Ipsam significat iflāmatio: ⁊ priuatio grauitatis: ⁊ vigilie: ⁊ inqetudo in motibꝰ: ⁊ ꝑmutatio in imaginationibꝰ: ⁊ agitatio ⁊ velocitas in ira ⁊ rubedo oculoꝝ: ⁊ iuuamētū ab infrigidātibus ⁊ nocumentuꝫ a calefacientibus.

¶ Hic exequitur. Et primo ponit signa malarū complexionuꝫ sine materia. Scđo cuꝫ materia. ibi (Cholerice quidē.) ⁊ Prima in. d. Primo ponit signa simpliciū. Scđo cōpositarum. ibi (Cōmixtio.) ⁊ Prima in quatuor ⁊ pꝫ. ¶ Cōsiderādū ꝙ. A. ponit signa complexionū ⁊ apostematū vt apparebit: non autē solute continuitatis ⁊ malarum cōpositionum: qa sunt nota ad visuꝫ. s. solutio a cā extrinseca ⁊ compositio mala. s. figure ⁊ quātitatis. male autem compositionis intrinsece vt oppilationes viaruꝫ ⁊ receptaculoꝝ cognoscentur in particularibus capitulis. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ hic per malitiam cōplexionis intelligit malitiā egritudinaleꝫ que faciat actu corpus lesum in operationibꝰ suis. ¶ Dicit ergo inflāmatio. s. sensata ab infirmo ⁊ medico tāgente. ¶ Rubedo. Cōtra. quia hic nō est materia. ⁊ Dicendum ꝙ calor attrahit vel generat materiam. Alia sunt nota ex predictis. Nā fere eadem signa sunt complexionum malarum natiuaruꝫ ⁊ ex tempore nisi ꝙ ille vtplurimū sunt sane: ⁊ ideo disponūt corpus cuꝫ dispositione in capillis ⁊ alijs vt facit ꝓpria sanitas. Iste aūt sunt egre que opōnes ledūt. Et iđ hic ponunt plura signa opōnū lesaꝝ: lꝫ etiam alia signa ponantur.

¶ De signis male cōplōnis fride sine mā. Cap. 20m.

Sentitur frigus cum priuatione grauitatis et pigritia ⁊ tepiditas ⁊ albedo coloris faciei et oculi ⁊ diminutio in imaginationibus ⁊ declinatio ad timorem ⁊ iuuamentuꝫ a calefaciētibus ⁊ nocumentum ab infrigidantibus.

¶ De signis male cōplōnis sicce sine mā. Cap. 21m.

Leuitas ⁊ antecessio euacuationem ⁊ desiccationē stricture nariuꝫ ⁊ dñium vigiliaruꝫ.

¶ De signis male complexionis humide sine materia. Cap. 22m.

Pigritia ⁊ tepiditas cum paruitate grauedis ⁊ paucitas fluxus eius quod effluit: aut ipsiꝰ equalitas et superfluitas obliuionis ⁊ dominium somni.

¶ Sentit leuitas ꝓpter priuationem materierū. Pigritia cuꝫ ꝑuitate grauitatis. ¶ Cōsiderandū ꝙ difficile est inuenire malā complexionem humidā sine materia: saltem enim aliquā materiā associat: ⁊ ideo dixit cū paruitate grauedinis. ab alijs autem malis cōplexionibus sine materia ex toto exclusit grauitatē: imo in sicca dicitur ꝙ est leuitas: quia siccitas per se omnino excludit humidum. Paucitas. qa illa mala complexio humida sine materia vel ex toto nō excludit ab ea vtplurimum vel semper quasi aliquam humiditatē ꝯñtem sibi associat: ⁊ ideo lꝫ dicat humiditas sine materia: tamē māꝫ associat aliquā: ergo paucus fluxus est per nares ⁊ palatū. vel quasi tēperatus: quia aliqua humiditas fluit sicut in sanitate consueuit. Quid dicat in alijs pꝫ in littera.

¶ De signis complexionum compositarum absqꝫ materia. Cap. 23m.

Commixtio signoꝝ duarum cōplexionuꝫ. Et significatur quidem dñium caliditatis cū siccitate per vigilias ⁊ cōmixtioneꝫ rōnis. Et super dñiuꝫ frigiditatis cū ea per dispōnem simileꝫ egritudini que noiat cōgelatio ⁊ forsitan aduenit ei. Dñiuꝫ qdeꝫ humiditatis cū caliditate significat ex dñio somni qui non est ꝓpter fortes subeth. i. fortes ꝓfunditates somni. Et dñiuꝫ frigiditatis cū humiditate ꝑ somnū a subethi ⁊ adiūge ad illud qđ attulimꝰ de reliqs signis cōpositis ex significationibꝰ singulariū.

¶ Considerādum ꝙ dicit fortasse aduenit ei. s. cōgelatio. Nam congelatio est nocumentuꝫ in sensu ⁊ motu per nocumentum cerebri in qua homo stat apertis oculis vt infra apparebit ⁊ fit a friditate ⁊ siccitate: vt Gal. in cōmēto. 3. afor. secūde particule. si ergo mala complexio frigida ⁊ sicca cerebri augeatur facit cadere in hanc congelationem. ¶ Considerandum etiam ꝙ fortis subeth fit a frigido ⁊ humido non a calido ⁊ humido vt notum est.

¶ De signis dominij materierum calidarū. Cap. 24m.

Cholerice quidem grauitas non superflua ⁊ mordicatio ⁊ inflāmatio ⁊ adustio vehemens ⁊ siccitas ⁊ strictura narium ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris faciei ⁊ oculi: et rubedo coloris. In sanguinea quideꝫ significat ipsum augmentum grauitatis: ⁊ fortasse associat ei pulsationem: ⁊ est cum eo inflatio faciei ⁊ oculorum ⁊ exuberatio venarum ⁊ fortis somnus subeth.

¶ Hic ponit signa malarū cōplexionū cū mā. Et ꝑmo cum materia nō aꝑante. Scđo apostemante. ibi (Febris inseparabilis.) ⁊ Pria in duas. Primo ponit signa materierū calidarū. Scđo frigidaruꝫ. ibi (Frigus sensatū.) ⁊ Prima in duas. Prio ponit signa cholerice. Secūdo sanguinee. ibi (In sanguinea.) ¶ Considerandum ꝙ lꝫ cholera respectu alioꝝ humoꝝ sit leuis: tñ aliquā hꝫ grauitateꝫ: et ideo dixit nō suꝑflua: qa minor qꝫ in alijs materiebꝰ vt supra dixit cap. de signis ex grauitate ⁊ leuitate. Rubedo. s. clara. In sanguinea. augmētū grauitatis: qa plus grauat qꝫ chola. Fortasse. qr cuꝫ est in locis sensibilibꝰ ⁊ arteriosis: tūc facit dolorē pulsatiuū: vt circa pāniculos. Si eni eēt ī medulla cerebri nō faceret dolorē pulsatiuū: cū nō sit ibi sensus: neqꝫ arterie manifesti pulsus q regrūtur ad pulsatiuū dolorē: vt. 2. de īteriorībꝰ. c. 3. ¶ Fortꝭ somnꝰ subeth. Cōsiderandū ꝙ nō ꝓprie fit subeth: sicut ille qui fit a flegmate.

¶ De signis dominij materierum frigidarū. Cap. 25m.

Frigus sensatū: ⁊ longitudo lesionis: ⁊ eiꝰ assiduatio: ⁊ paucitas rubedinis coloris: ⁊ facies ⁊ oculi sunt cū pigritia ⁊ tepiditate: ⁊ albedo coloris faciei: ⁊ oculorum: ⁊ paruitas citrinitatis eorum cum grauitate sociata.

¶ Primo ponit signa cōia. Secūdo propria ꝯm vnāquāqꝫ materiā. ibi (Uerūtamē.) ¶ Dicit primo ⁊c̄. ꝙ signa ⁊c̄. Longitudo lesiōis: ⁊ assiduatio. i. ꝑduratio lōgo tpe: qa materie fride sunt tarde ad resoluēdū tā in motu earū vniuꝛi qꝫ in paroxismo. Albedo. s. diuersa ꝯm diuersitatē māe frigide. alia eni est in flegmate. alia in melia.

¶ Uerūtamē illa grauitas cum materia flegmatica est maior ⁊ cuꝫ pigritia ⁊ tarditate ⁊ nimietate subeth so-

mni ⁊ obliuione: ⁊ plumbeitate coloris in facie ⁊ oculis. In melãcholica vò est grauitas minor: ⁊ fiunt vigilie plures: ⁊ alienatio ⁊ cogitatio corrupta: ⁊ tenebrositas coloris faciei ⁊ oculorum.

¶ Primo ponit signa propria materie flegmatice. Secundo melãcholice. ibi (In melancholica.)

Dubium

¶ Dubitatur vtruȝ materie flegmatice in capite abundãtes faciãt sentiri maiorem grauitatẽ ꝙ̃ melãcholice. ∇ Videt̃ ꝙ nõ: imo melãcholice maiorẽ: qa humor grauior maiorẽ facit sensuȝ ⁊ grauiorem: sed melãcholia est humor grauior: qa terre cõparatur. ∇ Amplius Aui. fen. 14. de apatibus duris epatis ponit signuȝ ꝙ est vehementia grauitatis valde. ∇ In ꝯ̃rium hic Aui. ⁊ supra cap̃. de signis ex leuitate ⁊ grauitate: ⁊ infra caplo de soda: ⁊ Rab. p̊ cõtinẽ. vltimo capitulo. ∇ Hanc questionẽ prolixe tractauimus fen 3ª. z. cap̃. ⁊ illic recurratur. hic vò dicam sũmaȝ illius. Dico ꝙ grauitas accipitur dupliciter. Uno mõ pro impotentia mouendi membra: vnde homo tẽtans illa mouere non potest: sed iudicat illa grauia: cui grauitati opponit̃ leuitas que est mouendi agilitas vel facilitas: ⁊ hanc grauitatem plus facit flegma ꝙ̃ melancholia. rõ quia plus cõtrariatur principijs motiuis: que sunt calidum ⁊ siccũ. motus enim fit a calido: vt efficiente: ⁊ qa mouens debȝ ĩniti moto: ⁊ fulciri circa id: ideo requiritur siccum debitum: vnde paruum lapillum manus nõ potest in longum proijcere sicut magnũ: vt Ari. 5ª proble. 8. proble. Alia est grauitas que est ponderum sensatio: et hanc per se plus facit melãcholia: qa ponderosior. dico per se: qa per accidens potest plus illam facere flegma. ⁊ hoc primo ꝓpter sui ampliorem quãtitatem supra melãcholiaȝ ⁊ ꝓprie in cerebro. Nam cerebrum est magis aptum ad multiplicãduȝ flegma ꝙ̃ melãcholiaȝ. multum ergo flegma plus ponderat: ꝙ̃ pauca melãcholia. Secũdo faceret hoc flegma relaxando ligamenta: quibꝰ membrum tenetur: ⁊ tunc ipsum situatum in membro laxato in suis ligamentis plus ponderat: ⁊ ideo si flegma non peruenit ad relaxãdum ligamẽtum sicut cum colligitur in epate non est necessarium ꝙ mollificet pãniculum suspendẽtem: tunc minus sentit̃ grauitas ꝙ̃ a melãcholia: ⁊ ideo in apostematibus melãcholicis epatis sentitur maius põdus ꝙ̃ in flegmaticis ⁊ hoc per se: ⁊ ideo Azarauiꝰ caplo de apatibus epatis in signis apostematis melancholici ponit ꝙ est grauitas fortis: melãcholia etiaȝ multa in epate est apta aggregari cum sit multa in epate: est apta etiaȝ aggregari cum sit multũ de ea in splene ⁊ venis eius. ∇ Ad ꝯ̃ria patet solutio.

¶ De signis apostematum calidorum. Cap̃. 26m.

FEbris inseparabilis: ⁊ grauitas: ⁊ pulsatio: ⁊ dolor perueniens ad radices oculoꝝ: ⁊ forsitan ad exteriora exibunt cum eo oculi: ⁊ ꝑmixtio rationis: ⁊ velocitas pulsus: ⁊ caliditas. Qꝫ si fuerint in ipso cerebro erit pulsus decliuis ad vndosum: ⁊ si fuerint in velaminibus erit dolor fortior: ⁊ pulsus erit decliuis ad serrinum.

¶ Hic ponit signa apostematum. Et primo calidoꝝ. Secũdo frigidoꝝ. ibi (Obliuio.) ¶ Cõsiderandum ꝙ ꝓpter nobilitatem mẽbri ⁊ colligantiaȝ multã cum corde in apostematibꝰ calidis febris est cõtinua. ¶ Cõsiderandum etiam ꝙ ꝫm sciẽtiam principiorũ ꝑmi lib. fen 2ª quãdo apostema fit in membro leni: apparet ex hoc pulsus lenis mollis siue vndosus. quando autem fit in membro duro durescit qui cum diuersitate dicitur serrinus. horum autem causa diffuse est declarata a me ibidem.

¶ De signis apatũ flegmaticoꝝ. Ca. 27m.

OBliuio ⁊ somnus nimius ⁊ multitudo grauitatis ⁊ pulsus vndosus ⁊ laxus ⁊ excitatus.

¶ Primo ponit signa flegmaticorum. ¶ Et considera ꝙ non posuit febreȝ in his signis: qa apostemata frigida per se nõ consequitur febris nisi materia putrescat vt infra cap̃. de lythargia: ꝙ̃uis etiam in humoribus calidis oporteat fieri putredinem: vt putridam faciant febrem ꝫm cõem opinionem. ¶ Considera ẽt ꝙ signa istorum apostematum frigidorum sunt multum estimatiua. in generalibus enĩ canonibus fen. z. non sunt posita signa cõmunia: ĩmo ibidem. A. se excusat: dicit ꝙ in generali sunt tediosa. Ista etiam signa hic inquantum sunt apostematum frigidoruȝ signa non sufficiunt nisi inquantum sunt cum estimatione comprehendente quantitatem ⁊ virtutem horum signorum vt non soluȝ significetur in cerebro materia sed cum eis malitia per adunationem ad apostema: vnde variat etiam pulsum quod nõ faceret sic si non esset apostemians. Reliqua patent.

¶ De signis apatum melãcholicoꝝ. Cap̃. 28m.

VIgilie ⁊ alienatio ⁊ grauitas sensata ⁊ duritiesꝰ pulsus. Et nos qdem dimisimus illud cuiꝰ nos oportuit rememorari hic de significationibus debilitatis cerebri ⁊ fortitudinis eius ⁊ signis humoris in ipso dominantis ⁊ significationibus egritudinum eius propriarũ: ⁊ que sunt ꝓpter cõitateȝ cõfidentes in eo qđ allaturi sumus de hoc in ca. de soda. Illic ergo requiratur quoniam in loco illo affert̃ ⁊ ex eo permutemus nos ad reliqua capitula.

Dubium

¶ Et nos ⁊c. Dubitatur qa. A. dicit se dimisisse qđ posuit. s. signa dominãtis humoris ⁊ signa egritudinũ per cõitateȝ: ita enim dixit de istis. ¶ Cõsiderandum ꝙ qa capitula ꝑcedentia dicta stabãt sicut conclusiones significationũ ꝫm premissa genera. Posset etiã aliqs dicere ꝙ etiam alie dispositiones cerebri ꝙ̃ cõplexiones ꝑdicte ⁊ apostemata etiam stant sicut cõclusiones: qa ex signis debent cognosci. s. debilitas ⁊ fortitudo cerebri: ⁊ quis humor dominet̃ qñ duo vel plures miscentur: ⁊ cognitio ꝓpriaruȝ egritudinũ an sint per cõitatem an sint proprie. omnia enĩ ista queruntur cognosci ꝑ signorum genera predicta. Uult ergo Aui. ꝙ melius est ista posterius dicere ⁊ trãsire nunc ad canones generales curatiõis. In ca. autem de soda. s. duo ponunt̃ signa quedaȝ debilitatis cerebri: ⁊ in ca. de spẽbus sode ponuntur signa per cõitatem vel ꝓprie egritudinis cerebri ⁊ etiam in alijs capitulis. ∇ Ad cõtrarium dicendum ꝙ nõ posuit signa dominantis cũ plures miscentur. ∇ Uel dicẽdũ ꝙ posuit in generali ⁊ non ꝫm vnãquãqꝫ egritudinem nec ꝫm oẽȝ speciem de speciebus humorum: sicut etiam signa per cõitateȝ in generali posuit ⁊ non posuit in speciali presignando hanc egritudinẽ esse ꝓpriam ⁊ illam non. Iste ergo conclusiones sunt illarum quarũ rememorationem dimisit ⁊ transiuit ad generalẽ sermonẽ curationis: ⁊ in hoc ĩnuit se velle sequi modum Halyab.

¶ De canonibus vniu'libus curationis. Cap̃. 29m.

CUm mãm euacuare voluerimus cõtẽplamur tunc si significatio ostendit sanguineȝ cum ipsa abundantem esse: ⁊ in sanguie nõ est diminutio quecunqꝫ sit materia.

¶ Iam. A. expeditus est a generali notitia dispositionum capitis. Hic ponit cañ. curationis etiã generales.

Dubm pm

¶ Sed dubitatur quare nõ posuit canones conseruationis sanitatꝭ cum in pluribus locis promiserit se dicturũ in ꝓhemio libri: cum etiã posuerit signa dispõnũ sanaruȝ cerebri. ∇ Dõm ꝙ forsan dedit intelligi ex generalibus canonibꝰ ꝯseruationis sanitatis fen 3ª primi cañ. Uel dedit intelligi ex capitulo superiori de signis sumptis ex iuuãtibus ⁊ nocentibus vel ex libro de iuuãtibus ⁊ nocentibus qui dicit̃ fuisse Aui. vel ex secũdo canonis per aureolas mẽbrorum capitis ⁊ ex multis ẽt que dicuntur in hac fen. ∇ Primo ꝙ̃ ponit cañ. curationis siue medicationis per medicinas inserẽs de manuali operatione. ∇ Secũdo ponit canones medicatiõis ꝑ dietam. ibi (Cũqꝫ cibas.) ∇ Patet aũt statim error diuidẽtium caplm de soda contra hoc caplm cũ debeat diuidi contra superiora etiã capitula: cũ in caplo de soda nõ soluȝ ponantur canones particulares curationis sed etiã cognitionis. ∇ Prima in duas. Prio ponit gñales canones curationis egritudinũ mãliuȝ. Secũdo malarum cõplexionum sine materia. ibi (Curationes autem malitie cõplexiõis calide ⁊c.) ∇ Pria in tres. Primo ponit curã egritudinũ mãliũ absolute. Scõo egritudinuȝ oppilõnis. ibi (Curatio aũt tua in oppilõnibꝰ.) Tertio apatum. ibi (Cum curas apostemata.)

Dubm 2m

¶ Sed tu. d. ꝫm hanc diuisionem. A. omisit generales cañ. curationis solute cõtinuitatis. ∇ Dicẽduȝ ꝙ gñales omnino sunt positi ꝑ̊ cañ. fen 4ª. Alij canones ponũtur infra. s. 4. cañ. fen. 5. Non igitur erant alij cañ. minus cões ꝙ̃ illi qui sunt in. 1. lib. ⁊ magis vniuersales hic ponendi ꝙ̃ qui ponunt̃ in speciali caplo de fractura capitis vel solõne continnitatis. Et hi sunt modi canonuȝ de qbus supra dixit. A. nisi in quo in vlibus nõ est dictũ: ⁊ est necessariuȝ ipm dicere in particularibꝰ. Dicẽtur etiã posterius canones curatiõis solute cõtinuitatis ꝯiũcte cũ qbusdã morbis vel accidẽtibꝰ: vt cuȝ apatibus vel spẽbus sode. ∇ Prima in duas. Prio ponit canones curationis quãtũ ad intẽtionẽ habitã in curatione egritudinũ materialiũ capitis. Scõo ponit cañ. cure ꝙ̃tuȝ ad medicinas qbꝰ ꝑficitur: qđ ĩtẽdit̃ de curatiõe aliqua. ibi (Digestiua vò.) ∇ Prima in duas. Prio ponit cañ. ꝑdictos. Scõo redit ad distinguẽdũ quosdã

ex dictis

ex dictis canonib⁹.ibi(Nunc autē.)¶ Prima in duas. Prīo ponit
cañ.gñales curationis ſm vnāquāq₃ mām:⁊ in hoc innuit cañ.cu-
rationis q̄tū ad medicinarū exhibitionē.Scđo ponit cañ.quedā
cōem pluribꝰ ſiue diuerſis materiebꝰ inuēs in illo canone quātum
ad manualē opationē.ibi(Ex eo autem in qua.)¶ Ad primi euidē
tiam ↄſiderādū ꝙ ſm.G.in thegni.3.tex.cō.95.prius op₃ cās abſci-
dere:deinde venire ad eā que facta eſt diſpōnē.ſic igiť Aui.duo fa
cit. Prīo ponit cañ.curatiōis egritudinū māliū:qui canones reſpi
ciūt mām.Scđo ponit cañ.qui reſpiciunt diſpōnem que remanet
qñq₃ poſt eūonē materiei.ibi(Et q̄cunq₃ mā.)¶ Pria in tres. Prīo
ponit cañ.curatiōis qui reſpiciūt mām:que in capite cōtineť.Se-
cūdo qñ eſt in aſcēſu ad caput.ibi(Et ſi humores.)Tertio conclu-
dit.ibi(Iſti ẜ.)¶ Prima in duas. Prīo ponit cañ.curatiōis q ſunt
ad eūandū mām qñ eſt ſanguis vel in ſanguie.Scđo qñ eſt aliꝰ hu
mor a ſanguine ſepatus.ibi(Et ſi fuerint humores alij ⁊c.)¶ Pria
in duas. Primo ponit cañ.qñ mā eſt alia a ſanguine:ſ₃ eſt ſangui-
ni miſta ſiue in ſanguine peccās.Secūdo qñ eſt ſolus ſanguis.ibi
(Q̄ ſi mā.)¶ Pria in duas. Prīo ponit cañ.qñ alij humores pec-
cant in ſanguie ⁊ ſanguis eſt multus ſiue dñans.Scđo qñ ſanguis
nō eſt multꝰ ⁊ alij humores dñanť.ibi(Et ſi alij.)¶ Ad intellectu₃
prime ptis cōſidera ꝙ.A.p̊ innuit diſpōnē quā curare itēdimus:et
eſt ꝙ in capite ſit egritudo ex alijs humorib⁹ cū ſanguine nō dimi-
nuto:imo abūdante:⁊ hoc eſt qđ dicit.ſignificatio oſtēdit ſangui-
nē cū ipſa abūdantem.i.cū alio humore q̄cūq₃ ſit. Unde dič.q̄cūq₃
ſit mā ⁊ in ſanguie nō eſt diminutio.ſup.imo eſt abundantia.vnde
iſta exterior abundātē.ſ.ſanguinē ſignat.⁊ eſt modus loquendi:ſic
cū dř ego nō habeo paucā monetā:quaſi dicať:imo multā.vel di-
xit hoc:qa ſi ſanguis eēt valde paucus:vt in macris extenuatiſ ſu-
perflue ⁊ debilibꝰ:⁊ cū hoc aliq humores cū illo ſanguie peccarēt:
⁊ ipſe ſanguis eēt nō bonꝰ:l₃ ſuperaret eos:nō tñ facerem⁹ flobo
thomiā:ſicut neq₃ aliā eūonē pp caſu₃ multū virtutis:ſ₃ intēdere-
mus cōfortationi ⁊ rectificationi.¶ Scđo ponit huiꝰ diſpōnis cu
rā cū dicit.incipiem⁹ a flōmia. Nā hec eſt eūatio que debetur ſan
guini ⁊ alijs humoribꝰ qñ in ſanguine peccant:vt.4.de re.ſani.⁊ p̊
cañ.fen.4.cap̄.de flōmia.¶ Tertio docet venam de qua flōmare
op₃.q₂ ď cephalica vľ venis pticularib⁹ capitiſ:vľ vena q̄ dř guide₃.
Dub^m 3^m ¶ S₃ dubitať qñ de cephalica debeo flōmare:⁊ qñ de alijs.¶ Dōm
ꝙ.A.cañ.iſtū diſtinguit pfecte poſterius. Nā aūt ſanguis eſt in flu
xu ad cerebrū:⁊ tūc nō icipimus a flōmia cephalice:neq₃ venaru₃
particulariū:ſed a flōmia vene cōis:vel baſilice:vel ſaphene ſ₃ ꝙ
ibi docet.A.Aut ſanguis cōtineť in capite:⁊ iā ceſſauit fluxꝰ vel eſt
paruus:⁊ tūc aut nō eſt magnū piculū:ſed eſt de repletiōibꝰ cōiter
occurrētibꝰ:⁊ tūc flōmamus venā cephalicā vel frontis vel naſi:
⁊ hmōi.oēs enī ille vene a capite eūant mām in eo ↄtentā:tñ diffe
rēter:qa ſi hec repletio eſt magis cōis ⁊ cu₃ hoc aliqs timor ineſt
de fluxu aliquo a ppinqs partibꝰ flōmamus cephalicā:qa cōior ē
eius eūo ⁊ diuerſiua ēt aliquo mō.Si aūt hec repletio nō ſit cōis:
vel ſi ſit:tñ mā oīno fluxit:flōmamus venā frōtis vel naſi vel poſt
aurē:⁊ hoc ſm pticulares repletiōes capitiſ:vt appet in vnaquaq₃
egritudine ifra.¶ Cōſiderandu₃ tñ ꝙ l₃ flōmia particulariū vena
rū nō ſit diuerſiua reſpectu flōmie cephalice:tñ in ſe aliquā diuer-
ſionē includit ſicut flōmia vene frōtis diuertit a poſteriori pte ca-
pitis:vnde eductio ſanguinis a naribꝰ poniť inter eūones diuerſi-
uas a Meſ.cap̄.de freneſi.l₃ dicat cū ſanguiſugis.Si aūt cū reple-
tio eſt in capite ex mā ſanguinea ēt miſta cū alijs humoribꝰ picu-
lum eſt magnū.v̊.g.ſuffocatiōis ſubite ex apoplexia flōmamꝰ gui
de₃:qa hec flōmia potentius mām eūat a capite:⁊ ēt a partibꝰ gu-
le ⁊ pectoris:vñ in ſquinātia ⁊ aſmate ⁊ in ſuffocatione ⁊ in lepra
p̄cipiť:⁊ hoc eſt qđ.A.dicit ꝙ ſi res.i.piculū eſt magnu₃ ⁊c.ita ex-
ponebať ēt res ſuperius.3.ca.huius fen.¶ Quarto.A.oñdit prē a
qua d₃ fieri flōmia qa in ↄ̄ria parte doloris.i.paſſionis:vt ſi paſſio
eſt in latere dextro fiat flōmia de cephalica ſiniſtra vel de aure ſi-
niſtra:⁊ eſt poſt de vena frontis vel naſi:⁊ ideo dixit.eaꝝ flōmia.
Dub^m 4^m ¶ Dubitať an ſit de cōtraria vena cephalica flōmandū.¶ Videť ꝙ
nō per Raſ.9.Almā.p̊ cap̄.qui dicit.Faciēda eſt flōmia de cepha-
lica in parte in qua eſt dolor:vel in qua mag̃ infeſtat.¶ Ampliꝰ flo
bothomia cephalice ſit ad accipiēdū mām de capite:ſ₃ mag̃ eua-
cuat illam flōmia cephalice eiuſdē partis q̄₃ ↄ̄rie:cū ſit ibi rectitu
do maior ⁊ ppinqtas ⁊ aſſociatio:que conſiderať in acceptiōe ma
terierū a parte:vt p̊ cañ.fen 4ᵃ cap̄.p̊.¶ In cōtrariū.A.hic ⁊ Ioar
primo theiſir trac.2.vltimo cap̄.in percuſſione capitis ex cepha-
lica oppoſita flōmat.¶ Dōm ꝙ cōis intentio in flōmia cephalica-
rum cū comparať ad flōmias nigre ⁊ baſilice ⁊ ſaphene eſt eūatio
materierū a capite.ſ.que ſunt iam in capite:ſed cum hac intētiōe
includunt aliquam appoſitionē:⁊ per cōſequens aliqua₃ diuerſio-
nem.Sicut igiť cum intentione euacuationis materierū a capite
ſibi cōiungiť aliqua diuerſiua intentio maior aut minor:ita ſurgit
conſiliū in flōmia cephalice eiuſdem partis vel cōtrarie: cu₃ eua-
cuatione enim quā facit flōmia cephalice eiuſdem partis minꝰ di
uertit:ſed cōtrarie partis magis diuertit.Cōſurgit aute₃ intentio
diuerſiua aliqua:cū medicus ſuſpicať aliquem fluxum māe ad ca-
put l₃ actu videat plus mām eſſe fluxa₃:ſuſpitio tñ illa curſus non
eſt tāta que neceſſitet flōmiam ſaphene baſilice vel nigre:ſed ſuf-
ficit cephalice.⁊ ſi paucus valde eſt fluxus vel timor de fluxu ce-
phalica eiuſde₃ ptis ſufficit.ꝙ ſi maior ſit de cephalica oppoſita.
Et ſic conſiderandum in venis particularibus:ſi enim vis mām a
capite accipere cū aliquali diuerſione:tūc ſi paſſio eſt poſteriꝰ flo-
bothoma venā frōtis:vñ poſteriora capitis dolētia recta vena in
fronte inciſa iuuat.vt Hip.5.parti.afoř.68.⁊.A.infra de ſoda.Si
aūt ſine aliqua diuerſione eiuſdē partis fac flōmia₃.Auctores igiť
medicine ſm diuerſa iudicia ⁊ eſtimationes poſſibiles diuerſa di-
xerunt:vt declarauimus 3ᵃ fen huius cap̄.de cura obthalmie.

¶ Incipiemus a flōmia cephalice ⁊ venarum capitis
predictarū in cap̄.flōmie ſicut venarū frontis ⁊ naſi et
venaꝝ partis auris:⁊ op₃ vt fiat earum flōmia in ↄ̄ria
pte doloris:ꝙ ſi res eſt magna ⁊ ſanguis dñať minui-
mus guide₃.Et nō declinamus niſi ad diminutionē.

¶ Quinto.A.inuit ordinem curationis cum dicit.incipiemus.q.d.
primum qđ debes facere eſt flobothomia cephalice. Dub^m 5^m
¶ Sed tu.d.imo prius flobothomia vene nigre qa eſt flōmia com-
munior.¶ Dōm ꝙ.A.hic intendit ad mām ſanguineā cui ſunt alij
humores miſti cum eſt in capite ⁊ ratione huius tm̄ non ſit flobo
thomia cōis vene neq₃ baſilice.ſi autem indigeatur illis eſt ppter
alios modos repletionis vt dictum eſt ⁊ infra apparebit. Dub^m 6^m
¶ Dubitať an ante iſtam flōmiam debeamus digeſtiuu₃ p̄mittere.
¶ Videť ꝙ nō:qa Aui.non exprimit ⁊ infra docens purgare alios
humores docet premittere digeſtiuu₃.Si igiť añ hāc flōmiā opor
tuiſſet digeſtiuum premittere explicaſſet.¶ In cōtrariu₃:qa quā-
do in flobothomia nō eſt intentio ſanguinis expectamꝰ digōnē:vt
ſumitur.4.cañ.cap̄.de cura pu.in generali.¶ Amplius antiqui in
ſanguine groſſo premittebāt digeſtiuum ante flobothomiā: vt.A.
primo cañ.fen.4.de flobothomia.⁊.7.pticu.afoř.1.afoř.47.Do-
lores oculorum merʒ potio.in cōmento ⁊ in li.de flobothomia no
ue tranſla.ſumma.2.cap̄.1.¶ Dōm ꝙ in hac flobothomia non de-
bet expectari digeſtio.i.non d₃ digeſtiuus ſyrupus vel aliud dige-
ſtiuum premitti:rō eſt qa ſi iſti humores ſunt apti ad motū cū ſan
guine per flobothomia₃ educto non expedit p̄mittere digeſtiuu₃.
premiſſio enim digeſtiui eēt:qa humores illi eſſent inepti vt fierēt
apti.ſed ſunt apti:quia de mēte.A.hic dñatur ſanguis ⁊ humores
alij ſunt ſecu₃ miſti:ex hac ergo miſtione ſunt apti ad euacuatio-
nem.¶ Amplius digeſtiua ſiue calida ſiue frigida nocerēt ſtāte re-
pletione multa in capite:calida q̄dem agitando: frigida conſtrin-
gendo.⁊ eſt ratio ſimilis ei quā Galˀ.ponit.8.terap̄.ca.2.de cura fe-
bris effimere ex oppilatione.¶ Ad cōtrarium dicēdum ꝙ digeſtio
expectatur quando alij humores multum dominantur in ſanguie
⁊ maxime volendo copioſam flobothomiam facere.
¶ Dubitať tertio an ante iſtam flobothomiā ſit danda pharmacia. Dub^m 7^m
¶ Quida₃ dixerunt ꝙ ſi aliqui mali humores ſint in ſtōcho ⁊ pri-
mis venis ante hāc flōmiam debemus pharmaciā aliquā p̄mittē
aliter non.¶ Hic ſermo eſt pēdens ex principijs p̄mi libri fen.4.
⁊ ibi recurrať an flobothomia debeat p̄cedere pharmaciā vel ſe-
qui. Hic tamē cōſidera:qa in intētione habita ad egritudinē qua₃
A.hic p̄ſupponit a flōmia eſt incipiendū. Hic enim p̄ſupponiť re-
pletio ex ſanguie exuberāte:⁊ cū hoc ex alijs humoribꝰ ei miſtis:
op₃ igitur ſtatim eūonem facere talem que has materias educat
ſimul.hoc aūt facit flobothomia cu₃ ſit cōis humoꝝ euacuatio vt
ſtatim ponet.pharmacia aūt ſi premitteretur agitatione₃ faceret
in ſanguine multo:vnde poſſet ſequi apatio ⁊ fluxus ad loca ſuffo
cantia:bene igiť dixit.A. incipiemus a flobothomia.¶ Sexto.A.
īnuit qualem flōmiam debeamus facere cum dicit.⁊ non declina-
mus niſi ad minutionē.¶ Cōſiderandū ergo ꝙ hec littera pōt du
pliciter exponi. Prīo ppter qđ ſciēdum ꝙ flōmia eſt duplex.Una
minoratiua que nō eſt magna ⁊ cōpleta flōmia:⁊ iſta cōpetit quā-
do ſanguis exuberat ⁊ ſiľ cum eo aliqui alij humores l₃ ſint miſti.
Nō enī poſſumus cōplete flobothomare qa illi humores cum ſint
extranei ⁊ mali vt p̄ſupponebatur poſſent furere.ēt op₃ dimitte-
re de ſanguine pro theſauro ad digeſtionē illoꝝ qui remanēt:non
enim oēs poſſunt cū flobothomia illa educi:⁊ ideo.A.dicit nō de-
clinamus niſi ad diminutionē.i.ad flōmiam minoratiua₃.Alia eſt
eradicatiua que diciť cōpleta flōmia:⁊ illa competit quādo ſolus
ſanguis peccat:⁊ hoc eſt quādo ſolū in quāto peccat:ita ꝙ nō pec
cant in eo aliq alij humores niſi inquātū ipſe eos includit in potē-
tia ſm Phos vel in actu ſm plures medicos:nō tñ ꝙ ex h̄ ſanguis
peccet niſi in quanto ſolo:⁊ ſi peccat in quali eſt in quali ꝙ ſequiť

multitudinē suā: tūc igitur fit in flōmia eradicatiua siue cōpleta: vñ A. subdit. ⁊ si materia fuerit sanguis tm̄ sufficit flobothomia completa. ¶ Scd̄o mō potest littera exponi ꝙ hoc dictum referatur ad statim premissa. s. si periculū est magnuȝ oībus postpositis fiat flobothomia guideȝ: ⁊ in hoc te sollicitat vt non cōsideres horā diei vel noctis quin omnibus postpositis flōmiam facias.

¶ Et si alij etiam dominentur humores: tamen ab ea incipiemus: quoniaȝ flobothomia est cōmunis humorum euacuatio.

Dubm 8m ¶ Dubitatur qa A. dñantibus alijs humoribus ꝑcipit flōmiaȝ. Hoc nō vr̄ pueniens: qa cuȝ fuerint in corpore multi mali humores ⁊ sanguis bonus fuerit paucus flōmia bonū rapiet ⁊ malum relinquet: vt. 1. cañ. fen. 4. cap̄. de flōmia. sed quādo alij humores a sanguine dñantur: tunc ipsi sunt multi ⁊ sanguis est paucus: ergo nō dȝ fieri flōmia. ¶ Amplius. A. precipit eodē caplo cauendū esse ne pducatur eger ad frigidoꝝ humoꝝ cruditatē ⁊ cholericoꝝ ebullitionem: sed dñantibus alijs humoribus a sanguine per flōmiam deuenimus ad illa nocumenta vt notū est: igitur nō debet fieri. ¶ Dōȝ ꝙ dñiū alioꝝ humoꝝ supra sanguinē est duplex. Unū est dñiuȝ absolute: qr simpliciter dñentur ⁊ nō disponantur dispōne sanguinis: imo ipsi disponāt ad se sanguinē. v̄. g. loco exēpli sint in mēbro libra. j. flegmatis. ⁊ iij. ℥. sanguinis: ⁊ stante hoc dñio alioꝝ humoꝝ supra sanguinē nō cōpetit flōmia. Utrū aūt in cerebro vel in aliquo principali possit cōtingere tale dñium alioꝝ humoꝝ supra sanguinē: nō curamus mō discutere: qa forsan nō cōtingit in venis eoꝝ. Aliud est dñiū aliorum humoꝝ ꝓm ꝓportionē. v̄. g. sit nālis ꝓportio sanguis ad alios humores de qua dcm̄ est supra ꝓportio dupla. vt. 12. ad. 6. Si igitur aliq humores sanguini misti in hac ꝓportōe se habeāt: vel sint minus: vt. 4. ad. 12. tūc sanguis dr̄ dñari: ⁊ hoc mō ꝓcessit cañ. ꝑmus huius capli. Si aūt humores alij peccēt in sanguie in pluri q̄titate. v̄. g. sit. 7. ℥. alioꝝ humoꝝ. ⁊. ℥. 12. sanguis: tunc alij humores dicuntur dñari: nō tamē simplr sed ꝓm ꝓportioneȝ: ⁊ tūc flōmia cōpetit ⁊ ab ea incipimus. ⁊ cā est: qa cū tales humores in sanguie peccent: vt. A. intelligit: qa secū sunt cōmisti ⁊ pticipātes q̄dā rectificatione ab eo: tūc flōmia educēdo sanguinē educet ēt illos humores silr cuȝ sanguine: ⁊ hoc est qd̄ dicit. flōmia est cōis humoꝝ eūo: qa euacuat sanguinē ⁊ humores secuȝ mistos paratos cadere vel fluere simul cū sanguie. ¶ Cōsiderādum ēt ꝙ ly incipimus: duo excludit. Primo ꝑmissionē solutiui: vt q̄uis ēt īdicet pharmacia: tñ qa isti humores: vt ꝑsupponitur: sunt misti cū sanguine: ꝓ debȝ fieri cōis eūatio hoꝝ: ⁊ hoc est per flōmiā: q̄ fiat ꝓpria. s. per pharmaciā: ⁊ in hoc ꝑsupponitur: ꝙ in isto sit īdigētia eūonis nō solū humorū alioꝝ sȝ ēt sanguinis cui reliqui humores sunt misti ⁊ dñantes ꝓm ꝓportionē predictā. Scd̄o ly īcipimus: excludit ꝑmissioneȝ digestiui: qa nō opȝ digestiuū ꝑmittere: ne mā agitetur vel ꝯstrigatur: sȝ opȝ de mā minorare: ⁊ hoc fit cū flōmia: quia ista mā est cōis. s. ex pluribus aggregata vt sanguie ⁊ alijs humoribus. flōmia aūt est cōis eūo illoꝝ humoꝝ: ⁊ si cogeremur dicē: ꝙ oporteret aliqd̄ digestiuuȝ ꝑcedē: nō tñ tale q̄le in solutiuis: sȝ leuis ꝑparatio sufficeret.

¶ Qz si materia fuerit sanguis tm̄: sufficit flobothomia completa. idest sola.

¶ Cōsiderādū ꝙ dicitur sanguis tm̄: qm̄ sanguis sola quātitate peccat principalr qua diminuta totus sanguis remanet bonus: ⁊ tūc fit flōmia cōpleta: que dr̄ cōpleta ꝑꝑ duo. Primo quia copiosa ⁊ eradicatiua. Scd̄o qa sine alio auxilio eūonis liberat: vt declaratuȝ est a me infra fen. 11. cap̄. de canonibus vlibus curationis malarū cōplexionū cordis: hoc aūt nō habet flobothomia minoratiua.

¶ Et si fuerint humores alij cōsiderabimus tunc si est cum cōmunitate corporis totius euacuabimus corpus totum: deinde intendemus ad caput solūmō: ⁊ administrabimus euacuantia: que sunt ei propria.

¶ Jā posuit cañ. curatiōis egritudinū capitis de mā in eo stāte qñ talis mā est sanguis tm̄: aut sanguis cū alijs humoribus. Hic ponit canones curationis quādo cā sunt alij humores a sanguie nō peccantes in sanguie: nec cuȝ sanguie. Et ꝓ ꝑmittit cañ. Scd̄o declarat. ibi (Ad hoc tñ.) ¶ Cōsiderandū ꝙ humores alij. s. a ꝑdictis: qr sint alij a sanguie: ⁊ nō sint misti cū sanguine: neq; peccet cum eis sanguis. ¶ Cōsideranduȝ secūdo cum cōitate: qr totū. s. corpus sit plenum cum hoc: vel qa a toto materia ascendat ad caput.

¶ Ad hoc tñ nō penitus erimus ausi: nisi post corporis totius euacuationem: si fuerit in corpore humor.

¶ Primo declarat cañ. in euacuatione capiti propria. Secundo in euacuatione capitis ⁊ totius. ibi (Et totum.)

Dubm 9m ¶ Dubitatur an possimus eūonē ꝓpriā a capite facere absq; eūatione cōi. ¶ Uidetur ꝙ sic: qa supra Aui. cōcessit flōmiaȝ eūatiuā a capite: ⁊ incepit ab ea. ¶ In ꝯriū est hic Aui. ⁊ Meß. cap̄. de soda. cañ. eiȝ est. vniulēȝ eūationeȝ particulari premitti. ¶ Dōm ꝙ particularis eūatio est duplex. Una que solū est particularis ⁊ capiti ꝓpria: vt euacuatio cuȝ gargarismate: aut caputpurgio: vel forti resolutiuo capiti approximato: vel si eēt aliqd̄ solutiuū capiti appropriatuȝ: ⁊ hanc eūonē particularē stante repletione in toto facere nō debemus: nisi vlis ꝑcedat. rō est: qa tales eūones erūt causa maioris attractionis materierū ad caput. Alia est eūo pticularis: que est ꝑs vniulis eūonis: qa pōt reperiri aliqua medicina eūatiua: q̄ silr a capite ⁊ toto eūat sicut pille cochie ⁊ pillule aggregatiue ⁊ hiere magne: ⁊ tūc nō premittimus vlem eūonē particulari: imo silr vtrāq; facimus: ita ꝙ qñq; facta hac cōi purgatiōe nō est opus facere ꝓpriā a capite: qa simul vtraq; cū tali medicina cōpletur. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ q̄tuor casus sunt in qbus qñq; particulareȝ eūonē facimus nō premittēdo vlem. Primus qñ mā in capite est pauca. Secūdus quādo mēbrum mādās nō amplius mādat. Tertio qñ recipiēs vt caput fortificatū est: ⁊ nō est auarū vel auidū in recipiēdo. Quarto qñ corpus ⁊ alia mēbra a capite nō sunt repleta: siue non sunt posita sub dñio humoris facientis egritudinē in illo mēbro. s. cerebro. ¶ Sȝ tu dices. A. vr̄ defectiuus: qa has cōditiones nō posuit. ¶ Dōm ꝙ oēs ꝑdicte tres cōditiones verificantur virtute q̄rte quā. A. īnuit. si enī reliquū corpus nō sit plenū: possumus a pticulari eūone incipere: ⁊ tūc est ꝓprie qñ mā in capite est pauca: tunc ēt caput nō recipit neq; corpus dat: q̄uis ergo sit possibile ꝙ corpus sit plenū ⁊ ꝙ in capite sit mā pauca: ⁊ ꝙ corpus cessauerit a mandādo ad caput vel nō mādauit: sed seipso caput habeat illā māȝ: ⁊ ꝙ caput nō sit auarū in recipiēdo: nō tñ est securū soluȝ particularē eūoneȝ facere ⁊ ab ea īcipere: qa semp totius repletio minatur mām posse ad caput currere. Sȝ tūc eūo pticularis securissima ē qñ totius corpis eūo facta est: ⁊ iō hāc solā ꝯditionem. A. hic ponit. ¶ Sed tu dices pōt ne cōtingere ꝙ stante repletione in toto premittamus eūonē particularē. ¶ Dōm ꝙ q̄uis nō sit oīno securuȝ: tñ medicus multū exercitatus ⁊ bone estimationis posset qñq; id facere: ⁊ hoc est ꝓm mētē Meß. qa q̄uis esset corporis plenitudo: caput tamē nō eēt auarū recipiēdo: qa nō aptum neq; auiduȝ neq; mādans in mādando: ⁊ tūc mā in capite esset pauca: ⁊ ꝓprie cū eēt ꝓpinqua locis euacuationis per nares vel palatū: tunc enim leui gargarismate vel caputpurgio vt solo succo sicle posset illa pticularis eūatio fieri nō premissa vniuli: totū tñ hoc nō est oīno secuꝝ: ⁊ de istis diximus fen tertia huius. ¶ Ad ꝯriuȝ dōm ꝙ cañ. supra positū. A. inferius distinguet: ⁊ ītelligebat supra ꝙ flōmia particularis vene fieret quādo nō esset indigentia vniuersalis euacuatiōis. ¶ Dubitatur vtrū sicut stante qñq; plenitudine totius particularē eūonem ꝑmittimus: ita nō stante plenitudie faciamus vniuleȝ euacuationem. ¶ De hac q̄one diximus fen. 3. ⁊ ibi quere.

¶ Et totum illud faciemus si sciuerimus materiam in ipso esse decoctā. Et illud quidem cognoscitur testimonio eius quod ex ipso educitur si nō fuerit subtile valde aut valde grossum.

¶ Hic cōplet cañ. in eūone materie a capite ex toto. Et ꝑmo facit ꝓ quādo mā est cocta. Secūdo quādo est cruda. ibi (Qz si hūores fuerint ⁊c̄.) Pria in duas. Pūo ponit cañ. in eūone a toto ⁊ a capite. Scd̄o solū in eūone a capite. ibi (Et si egritudo.) ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ lr̄a prima pōt dupliciter exponi. Uno mō vt sit cañ. in eūone tam vniuersali q̄ particulari: ⁊ tūc dicemus totū illud. s. de eūone tam vniuli q̄ particulari: ⁊ tūc exponetur si sciuerimus mām in ipso. scȝ corpore ⁊ capite. eius qd̄ educitur. s. vrina egestione ⁊ per nares ⁊c̄. Alio mō totū illud. s. qd̄ dcm̄ est de particulari eūone. q. d. nō sufficit ꝙ eūatio vniulis ꝑcedat: sed cum toto hoc opȝ mām eē ꝑdigestam: ⁊ hoc cognoscitur ꝑ illud qd̄ educitur ꝑ nares ⁊ palatum ⁊c̄.

¶ Dubitatur an a capite possimus eūare mām ante digōneȝ. ¶ Ur̄ ꝙ sic. Nam in apoplia fortissima capiti approximamus vt īfra ostēdetur: ⁊ hoc nō expectantes digōnem. ¶ Dōm ꝙ ꝓm cōem sermonem regulariter nō debemus hoc facere: ⁊ hoc est cū egritudo nō infestat: sed coacti ante digōneȝ conamur qñq; a capite eūare: vt in apoplexia fortibus clysterijs ⁊ calefactionibus ⁊ quibuscūq; possumus aliqd de materia educere a capite: qa egritudo non dat spatium ordinate curationis. Ista ꝓlixius declarātur in ꝑncipijs scientie. ¶ Et ꝯsidera hic ꝙ. A. in humoribus alijs digōneȝ expectat: sed in peccato sanguinis ⁊ alioꝝ cum sanguine ⁊ in sanguine peccantium non expectauit eam ꝓpter causam supradictam. Dum 10m

¶ Et si egritudo iam peruenerit ad statum ⁊ nos iam ꝓcesserimus cum digestione que fit in vnctionibus et

embrocis

embrocis ⁊ emplastris digestiuis: euacuabimus ex capite proprie per gargarismum.

¶ Hic. A. declarat canonē in euōne materierū a capite ondēdo qñ dꝫ fieri ⁊ quibus modis ⁊ cōditionib⁹. Fit aūt euatio materierū a capite sex reb⁹. s. gargarismis sternutationib⁹ caputpurgijs ⁊ embrocis emplastris ⁊ medicis solutiuis. Habꝫ igit̃ q̃tuor ptes. Primo ponit cañ. in euōne cū gargarismatib⁹. Secūdo cū sternutationib⁹ caputpurgijs ⁊ embrocis. ibi (Et administrabim⁹.) Tertio cū empl̃is. ibi (Et qñq̃.) Quarto cū medicinis solutiuis. ibi (Et cauebimus.) Pria in. d. Primo p̄mittit qñ euatio cū gargarismatibus est fiēda. Secūdo ponit cōditiones circa hoc. ibi (Si non timuerimus.) ¶ Cōsiderandū ꝙ. A. nō fuit cōtētus dicere ad statū: sed dixit: processerimus cū digōne: vt detur intelligere ꝙ sit status quo ad digestionez materie non quo ad sola accñtia. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ hoc dꝫ ītelligi si nā nō euacuat: tūc enī euacuabimus nos.

Dubm 11m ¶ Dubitat̃ vtrum digesta materia in capite p̄ma euacuatio a qua debemus incipere sit per gargarisma. ▽ Videt̃ ꝙ nō. q̃a in frenesi lythargia ⁊ dolorib⁹ capitis nō incipiūt ab ea auctores vt īfra apparet in suis capitulis. ▽ In ꝯtrium Aui. ¶ Cōsiderāduꝫ hic ꝙ gargarisma dicit̃ a gargaleone q̄ est ps circa guttur: vt Gal'. 11. de vtilitate ptic. 11. cap̄. ad quā attingit ⁊ circa quā percussione aeris p̱cutit̃ materia que gargarizatur. ¶ Ad questionē dōm ꝙ mā que est in capite ⁊ est digesta aut est pauca aut multa. Si q̃dem pauca sit possumus incipere a gargarismatib⁹: rō est q̃a materia talis cōuenienter euacuabit̃ ex hoc q̃a trahit gargarismus per colatoriū: ad qd̄ vie expulsionis superflultatū cerebri terminantur vt supra dixit. A. ⁊ ideo dicit. ꝓprie per gargarismū. q̃a hec euatio est multum ꝓpria: q̃a per latam viā ⁊ rectam ⁊ cōem cerebro vt notū est. Si aūt materia sit in capite multa: ⁊ maxime si est difficilis mot⁹ cum tota sua digestione: cōuenientius est cū solutiuo euacuare. s. hieris vel pillulis assumptis: quia ille medicine amplius ⁊ fortius purgabunt de materia: ⁊ hoc indigemus vt p̄supponit̃. ¶ Sed tu d. ego faciā gargarisma ex hiera. ▽ Dōm ꝙ non sic purgabitur caput per gargarismata sic sumpta: q̃a nō sic reducit̃ ad actuꝫ in gula sicut in stomacho: vt notum est. Ex his cōtraria cessant.

¶ Si nō timuerimus nocumētum in pulmone ⁊ fluxus euacuati per gargarismū nō fuerint de genere humoris acuti ⁊ mordicatiui: ⁊ homo nō fuerit susceptibilis egritudinū pulmōis: ⁊ fuerit ei potētia cauēdi a fluxu rei male ad pulmonez aut fuerit dispositio capitis vel maioris sollicitudinis ei de dispōne pulmonis.

Dubm 12m ¶ Dubitat̃ vtrū he ꝯditiones reqrantur ad hoc vt gargarism⁹ fiat. ▽ Videt̃ ꝙ non. Primo q̃a pulmo respectu cerebri est ignobile: ⁊ nāliter ab eo recipit multa reumata: vt p̄ cañ. capl'o de cōplexionibus membroꝝ. nō igitur timeri dꝫ de eo qd̄ faceret gargarisma descēdere. ▽ Scdō nō videt̃ eē suspicāduꝫ si humor sit de gñe acuti: q̃a Mes. ponit ca. de catarro. ꝙ iuuamētuꝫ gargarismatū mai⁹ est in catarro acuto. ▽ Ampli⁹. A. vr̃ defectiuus: q̃a vna de causis q̃re gargarism⁹ ꝓhibet̃ est multitudo māe: vt inuit Mes. p̄allegato cap̄. hāc ꝯditionē Aui. nō ponit. ¶ Ad hoꝝ ītellectū cōsidera: ꝙ gargarismata fiūt ad q̃tuor itentiōes simplices ⁊ vnā cōpositam. ▽ Pria est ad purgationē materie a capite p̱ ptē ignobilē. s. p̱ colatoriū: ⁊ hoc fit cū hieris in quib⁹ est virt⁹ purgatiua attrahēdo. ▽ Scda ītētio est ad ꝯstrigēdū siue cōpingēdū fluxū: sic dam⁹ ī gargarismate diacodion ⁊ hmōi papauerata: ⁊ qñq̃ opiata ad sistendū fluxū. Ex h̄ vide ꝙ lr̃a Mes. est corrupta: q̃a nō ponit̃ exēplum p̄mi: ⁊ vbi dic̃ p̄mi dꝫ dicē scdi: lꝫ īferi⁹ aliter s̄mo suus exponetur. ▽ Tertia ītētio est abstersio māeruꝫ a ptib⁹ gule ⁊ adiacētib⁹: ⁊ sic a ptib⁹ capit̃ sic fit cū aq̃ salita ⁊ aq̃ mellita ⁊ zuccharata. ▽ Quarta est alteratio māe: sic īfrīdamus mām cal'aꝫ gargarizādo aquā: in qua sit cāphora ⁊ res frīde: ⁊ māꝫ frīdā calefacim⁹ gargarizādo calidā vt myrrā ⁊ sil'ia. ▽ Quīta ītētio est cōposita ex ītētionibus duab⁹ aut plurib⁹ vt cū miscem⁹ aquā salis ⁊ myrrā ⁊c̃. Et ex h̄ apparet expositio text⁹ Mes. cū dic̃ cap̄. de catarro. Exēpluꝫ q̄rti est aggregatio ītētionū: sicut miscēdo aliq̄s de p̄dict̃ rebus sil'. Extremitatū fricatiōes ⁊ vētosatiōes in eis ad hoc. i. ad q̄rtā intētionez gñalē cure q̄ erat diuersio a pte timorosa ad ptē cōeꝫ. i. cui cerebꝝ cōicat: ⁊ nō dꝫ exponi ad h̄. i. ad 5m mom gargarismatū: sꝫ q̄ Mes. a suo ꝓposito deuiauerat p̱ lōgū s̄monē in gargarismatibus: iō reuertit̃ ibi ad quartā rē de sex reb⁹ cōplentibus curam catarri.

¶ His p̄missis dico ꝙ sermo. A. est hic de gargarismatib⁹ fact̃ ad euandū mām a capite siue faciāt illā euōnē attrahendo siue fortiter abstergēdo ⁊ icidēdo. Et ex hoc cessat vnū argumētū: q̃a Mes. ꝯcedit gargarisma in catarro acuto subtili. s. gargarisma inspissatiuū ⁊ alteratiuū materie catarri: sꝫ. A. negat gargarisma. s. attractiuū in mā acuta. Cessat ēt ꝯdictio in textu Mes. q̃a p̄ ponit ꝙ iuuamētū gargarismatū est ad catarrū cal'm ⁊ acutū ad ꝓhibēdū et ingrossandū: ⁊ ex h̄ ad facilitādū ad expulsionē. postea Mes. dicit ꝙ in q̄tuor casib⁹ gargarismata ꝓhibeant̃: ⁊ vnus de casibus est: si catarrus est de genere subtiliū acutoꝝ: ⁊ intelligit nō de gargarismate īspissatiuo qd̄ cōcessit: sed de attractiuo siue euatiuo. ¶ Dico ḡ ꝙ hmōi gargarismata fortiter euantia: vt de hieris ⁊ almuri ⁊ sil'ibus digesta mā in capite cōcedūtur stantib⁹ q̄tuor cōditionibus. ▽ Una est ꝙ nō timeamus nocumētuꝫ in pulmone: ⁊ hoc p̱p̱ multitudinē materie subito mote p̱ gargarismum: vñ possent vie pulmonis oppilari. ▽ Scda est ꝙ mā quā volum⁹ educere p̱ gargarismū nō sit acuta mordicatiua: q̃a gargarismus de quo est s̄mo addet ad acuitatez illius materie: vñ timet̃ cerebro: ipsa ēt mota: q̃a est valde mobilis ⁊ mala posset subito figi in ptib⁹ gutturis ⁊ facere sq̄nātiā ēt posset subito descēdere ad pulmonē. ¶ Sed tu dices quō posset esse acuta mordicatiua cū sit digesta. ▽ Dōm ꝙ nō oēs materie recipiūt eq̄lē digōnē ⁊ eq̄lē p̱fectionē per digōnē: q̄dā enī cū sua digōne quā possunt recipe h̄nt multā prauitatē. Utrum aūt in mā subtili ⁊ acuta cōpetat aliqd̄ gargarisma eductiuū dicetur post. ▽ Tertia ꝯditio est ꝙ hō nō sit susceptibilis egritudinuꝫ pulmonis. i. nō sit ꝯsuet⁹ h̄re fluxū materierū ad pulmonē: ⁊ p̱ ꝯsequēs nō habeat egritudinē nouā vel antiquā: qui sit parat⁹ recipe mām ad pulmonē: īmo sit fort̃ ad resistēdū: nō sit aptus ad ptisim ⁊ hmōi: q̃a ex materie motu q̄cūq̃ eēt mā pulmo poneret̃ in periculo receptionis. ▽ Quarta cōditio est modificatiua tertie: ⁊ ē ꝙ lꝫ hō eēt paratus recipe mās ad pulmonē: tñ dispō quā hꝫ in capite est maioris timoris ⁊ plus te sollicitat q̄ꝫ dispō que in pulmone timet̃: ⁊ ideo facimus gargarisma attractiuū. v̄. g. est mā in capite ex cui⁹ remanētia si nō fiat gargarisma timetur apopl'ia: sed si fiat gargarisma p̄seruat̃ ab apopl'ia: tñ q̃a hꝫ pulmonē cōsuetuꝫ recipere incurret tussim ⁊ malitiā anhelitus de q̄bus ꝯfidis: pñt ḡ he cōditiones ad ordinē reduci p̱ hūc modū. Timor de gargarismate euacuatiuo vel est ex pte materie vel ex pte pulmonis ⁊ ptiuꝫ gule. Si ex parte materie aut q̃a multa aut q̃a acuta. Si q̃a multa ⁊ timet̃ pulmoni p̱ viā suffocatiōis: ⁊ in hoc cōprehendit̃ timor qui habet̃ in gargarismate euatiuo in casib⁹ subite suffocatiōis: q̃a ibi mām suspicor multā fluētē ad gulā quā gargarisma euatiuū mag̃ mouebit. Si aūt timor sit ex pte māe: q̄ acuta: tunc timet̃ pulmoni ⁊ partibus gule: ⁊ cū hoc ēt cerebro vt dicet̃. Si v̄o timor sit ex parte pulmonis: ⁊ sic est q̃a paratus est recipere: ⁊ q̃a maior passio posset in eo fieri q̄ꝫ illa quā in capite curas: remotis igitur istis suspitionibus pōt fieri gargarisma. Ex quibus cessant omnes ꝯdictiones: ⁊ apparet ꝙ doctrina Mes. ⁊ Aui. concordant.

¶ Et administrabimus etiam odorifera aperitiua sternutationem facientia: ⁊ caputpurgia. s. pulueres vel liquores: qui per nares mittuntur: ⁊ embrocas que materias de capite deponunt.

¶ Cōsiderandū ꝙ hic multa congregat: que materias a capite euacuant: ⁊ ideo dicit deponāt. i. euacuēt: lꝫ diuersimode: vt apparet. Nam lꝫ odores possint euacuare sternutationē faciēdo possunt ēt euacuare resoluendo. ¶ Cōsideranduꝫ etiam ꝙ Aui. inuit ꝙ etiaꝫ ista post digestionem fiant de quo infra disputabitur.

¶ Et qñq̃ fient ēt emplastra capiti post abrasionē capitis ex medicinis soluētib⁹ genus humoris: qui est in ipso: cū non timuerimus ex illis emplastris corruptionē cōpl'onis: ⁊ cōfisi fuerimus ꝙ mā effusa facilis fuerit ad euandū: ⁊ cū hoc cauebim⁹ ne euantia addētia ex ea soluāt qd̄ subtile est ⁊ retineat̃ grossuꝫ. Via autē qua ad hāc intētionem perueniamus est vt euacuem⁹ post lenificationē factam cū lenificantibus digestiuis. Quantūcūq̃ ergo euacuationem administrauerimus ipsam sequi faciemus lenificationem.

¶ Hic p̄ ponit cañ. in euatione per empl'a. Scdō docet euitare errorem. ibi (Via autem.) ¶ Considerandum ꝙ ex. A. accipimus cōditiones seruandas in appositione emplastrorum: ⁊ sunt quatuor vel quinq̃. ▽ Prima ꝙ radatur caput.

¶ Sed ꝯ. q̃a rasio nocet ⁊ densat: vt. 4. cañ. fen. 1. de sermone rigoris. ▽ Dōm ꝙ raso capite emplastra melius imprimunt q̄ꝫ stātib⁹ capillis. ⁊ hoc etiā est cōe vnguentis ⁊ embrocis: sed nō dixit tñ de illis: q̄ ꝓpter subtilitatem embrocarū ⁊ oleorum minus curauit. remotio autē capilloꝝ lꝫ sit melior absolute cum forficibus q̄ꝫ nouacula: tamē in hoc casu nō est curādum: q̃a statiꝫ apponim⁹ em- Dubiū 13m

plastrum resolutiuum de quo hic est sermo: vt Gal. 13. terapen. vltimo cap̄. dixit. ibi radētem vel tondētem. ¶ Scd̄a conditio est ꝙ emplastra in diuersis sint diuersa ſm diuersitatē humoris quē volumus cum emplastro resoluere. Alio eniʒ resolutiuo eget cholera. Alio eget flegma. ¶ Tertia cōditio est ꝙ non timeamus ex illis emplastris corruptionē cōplexionis: ⁊ hoc qa ꝓportionētur non solum ad mām sed ad mēbrum ſm diuersitatem cōpositionum et cōplexionuʒ. Uel hoc dixit, vt hec emplastra resoluentia humorē apponātur digesta materia. qa si materia esset cruda ⁊ multa: talia emplastra dilatāt eā: ⁊ ex hoc sunt cā corruptionis cōplexiōis: etiā qa est cruda resoluit subtile: ⁊ remanet grossum: ⁊ ex hoc etiā corrūpitur cōplexio ⁊ est similis modus loquendi. A. 4° cañ. cap̄. de cura flegmatice: ⁊ ſm hūc modū exponēdi erunt solū tres cōditiones. ¶ Sed ſm primū modū dicemus ꝙ quarta cōditio est ꝙ tu sis cōfisus ꝙ materia effusa. i. q̄ stat in cerebro erit facilis ad euacuandū. s. cū emplastro resolutiuo: ⁊ hoc qa sit digesta: vñ nō educitur subtile ⁊ remanet grossum: ⁊ qa non sint addētia in gradu. i. multū excedentia: ⁊ hoc tangebat in secūda cōditione. ¶ Uel adherentia: ⁊ ſm hoc dicemus ꝙ īnuit quintā cōditionē: ⁊ est ꝙ tu non facias continuo adherere resolutiuū: qa per cōtinuā adherentiaʒ posset petrificari mā: ⁊ ideo subdit via: ⁊ dicit. si tu vis euitare errorē ingrossationis materie: opʒ vt euacuemus. s. cum emplastris resolutiuis. post lenificationē cū lenibus digestiuis. i. cum mollitiuis habētibus virtutē maturatiuā: vt mucilago altee vel radix altee ⁊ silia: nō eniʒ debēt esse lenitiua sine virtute maturatiua vt est viola. ⁊ ideo quātūcūqʒ fueris vsus eūone per resolutionē sequaris post eum lenificationē: vel fac ꝙ euacuatio sequat ipsaʒ lenificationē ⁊ vtrūqʒ verificatur. vbi enim timet materierū induratio mō lenificemus ⁊ modo resoluamus ⁊ iterū lenificemus: vt ponit Gal. 14. terap̄. de schiros. ⁊ A. 4. cañ. fen. 3. ca. de cura sephiros. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ quādoqʒ medici ista resolutiua ⁊ mollificatiua simul permiscent. Aliquādo vō tēpore distincto applicant. Tempus vō vtriusqʒ medicatiōis. s. quot dieb⁹ mollificemus ⁊ ꝙ resolutioni intendamus est ſm existimationem.

¶ Et cauebimus in eūationibus humoꝝ acutoꝝ in quibus ꝓculdubio necessarie sunt medicine calide in quibusdā horis sic sūt hiere ⁊ scamonea ⁊ turbith cū sticados: ne post ꝯtigat malitia cōplōnis calē. Uerū elaborabimus ad h̄ vt nō remaneat post eas illd̄: ⁊ illd̄ ē vt succurramus solōni facte per eas ⁊ eūoni ꝓueniēti per gargarismata ⁊ reliqua cū emplīs infrigidatiuis.

¶ Hic ponit cañ. in euacuatione materierū a capite que fit cū medicinis solutiuis extēdens sermonem ad euacuationem cum gargarismate. Et primo ponit vnum cañ. Secūdo alium. ibi (Et vt caueamus.) ¶ Primus est in rectificatione cōplexionis male quam medicina solutiua vel gargarisma ⁊ alia euacuantia quādoqʒ inducunt: ⁊ hoc qa illa sunt calida inflāmant: ⁊ cogimur etiā vti eis in euacuatione humoruʒ calidorum. Succurrimus ergo. i. post solutionem emplastrando caput cum frigidis. Dico autē post solutionem qa forsan infrigidatio in actu solutionis ventris prohiberet eūationem debitam. ¶ Cōsiderādum autē ꝙ alium modum euacuādi hic. A. nō ponit qui est per cōsolationem istarum medicinarum: ⁊ forsan hoc omisit: qa dedit intelligi ex cañ. generali posito libro p̄mo fen 4ª. 4. cap̄. cū dicit. quādoqʒ necesse est te dare medicinā que fit ex genere euacuādi humoris in qualitate sicut cuʒ scamonea est tibi necessaria ad euacuādā cholerā rubeā: igitur ei admiscēdū est illud qd̄ ipsam in qualitate diuersificet: ⁊ forsan omisit qa talis rectificatio nō est semper possibilis: multa enim infrigidatio medicinarū debentiū euacuare a capite impediret debitā eūationem siue sint medicine solutiue siue gargarismata vel emplastra. de emplastris ⁊ gargarismatib⁹ est notum: ⁊ etiaʒ de soluentibus vt hieris vel pillulis. si enim cū eis multum frigidas medicinas misceremus tolleret vel impediret euaporatio ad caput: vnde tales medicine nō fortiter euacuarēt: ⁊ ideo nō vides ꝙ auctores in pillulis ⁊ hieris debētibus euacuare a capite ponāt opiū vel iusquiamū. Et hinc accipe ꝙ turbith eūat humores acutos.

¶ Et vt caueamus eorum administrationem nisi post fiduciā sumptaʒ ex cōsuetudie egri: ꝙ illud qd̄ ipse bibit de hoc soluit ipsuʒ ⁊ euacuat ita ne sit potio nostra ei causa ad pernitiem aut corruptionem.

¶ Hic cañ. facit te valde tremētē cū purgas hoiem q nūqʒ sumpsit medicinā solutiuā. posset ēt inter hūc hoiem ⁊ hāc medicinā eē ꝓprietas occidēdi. ⁊ est sermo Gal. 2° regi. acuto. 11. cōmēto.

¶ Cū si humores fuerint non digesti: digeremus prius vtrasqʒ partes eorum sicut rememorabimur.

¶ Hic ponit cañ. in eūone qñ mā est idigesta ⁊ vult ꝙ ꝑdigeratur. ¶ Cōsiderādū vtrasqʒ ptes. s. grossum ⁊ subtile: qa siue sit humor grossus siue subtilis dʒ digeri. ⁊ dixit cōtra eos qui credunt ꝙ humor subtilis nō idigeat digōne: vt. 4. cañ. fen p̄ma. ca. de cura putridarū in generali. Uel vtrasqʒ partes. s. siue sit in toto corpore: siue sit in solo capite. ¶ Cōsiderāduʒ hic ſm oium sniam ꝙ hic cañ. est verus regulr̄ ⁊ in eūone eradicatiua. Credit eni ⁊ bñ ꝙ in eūationibus minoratiuis ⁊ coactis non oporteat digōnes expectare: vt etiā in hoc cap̄. Aui. inuit in illo. §. Et illud quidem.

¶ Et si humores fuerint ascēdentes a latere aut corpe toto trahem⁹ ad ꝯriū: sicut si fuerit ex iferiorib⁹ corpis toti⁹ admistrabimus clystere ⁊ suppositoria: ⁊ ligabimus ex̄ma ⁊ ꝓprie pedes: vel emplra supponem⁹ extremis ⁊ eūabimus mēbra. Utputa si fuerit stōchus cum hierapigra: aut splen cū eo qd̄ ei est ꝓpriuʒ: ⁊ silr̄ vnūqdqʒ mēbrū: ⁊ regemus totū ſʒ regimē suū qd̄ est ei ꝓpriū. Isti ḡ sūt canones vlēs de eē materierum.

¶ Hic ponit cañ. in eūone qñ mā ē in fluxu a latere. i. a determiata parte vel a corpore toto. ¶ Cōsiderādū ꝙ qñ mā fluit itentio est ad fluxū. ⁊ hoc cū ꝯrio tractu agēdo circa illud mēbrū qd̄ trāsmittit vt si sint iferiora cū clysterijs ⁊c̄. ⁊ in hoc. A. inuit oēʒ diuersionē eūatiuā vel nō euacuatiuā que pōt fieri: ⁊ dʒ ſʒ diuersitatē ꝓtiū mittētiuʒ: ⁊ est cōis iste cañ. in mā sanguinea ⁊ alijs: lʒ spāliter statim loquat de mā sanguinea diuertenda. Isti canones patēt.

¶ Et q̄cunqʒ mā euacuata sit: tūc si causa ipsi⁹ ꝓuenit malitia cōplexionis: medicabimur per cōtrarium.

¶ Hic est cañ. G. in. 3. thegni tex. cō. 95. oportet cām prius abscindere: deinde venire ad eam que facta est dispositionem.

¶ Ex eo aūt in quo materie humoruʒ diuerse que sunt in capite cōicant ſm intētionē cauterizantiū est vt fiat cauteriū vbi ꝓueniūt index ⁊ annularis mensurādo ab extremitate nasi: aut vbi peruenit medietas fili cuius longitudo est ab aure ad aurē capite prius raso.

¶ Hic ponit cañ. curationis egritudinū māliuʒ qui plures mās respicit: ⁊ est canon in manuali opōne: ⁊ dicit ꝙ ſm itētioneʒ cauterizātiū. i. medicoꝝ q loquunt de cauterijs vt fuit Albucasis ex eo in quo cōicāt diuerse materie ⁊c̄. i. conuenit diuersis materieb⁹ vt calidis ⁊ frigidis sanguineis vel alijs est: vt fiat. s. cauterium ⁊c̄.

¶ Dubitatur vtruʒ in qualibet mā cōpetat cauterium. ¶ Dōʒ ꝙ in qualibet tā calida q̄ʒ frida pōt cōpetere: qr ꝑ successiuā eūonem fit materierū diuersio q̄cūqʒ sit: tñ maxie ꝯtingit in fridis materieb⁹: qr cū illarū ꝯsumptiōe rectificat malitiā q̄litat̄ quā iprimūt: vnde Mes. de egritudib⁹ oculoꝝ dic̄. iuuamēta cauterij sūt multa ⁊ sblimia ⁊ ꝓprie ad egritudines capitis frigidas ⁊ humidas. Du^m 14.^m

¶ Dubitatur 2° an cauteriū debeat fieri post vlēm eūonē. ¶ Uidet ꝙ non sit expediens qr est euacuatio diuersiua. ¶ Dicēduʒ ꝙ post vniuersalem euacuationem fieri debet proprie si corpus totuʒ est plenuʒ. Ratio est. qr est euacuatio particularis: ⁊ ideo dʒ seq vlēʒ: vnde lʒ diuertens sit: tñ cum hoc est euacuans ex loco. Dub^m 15^m

¶ Dubitatur 3° an manus debeat poni ad punctā nasi vel ad finem nasi: vt inueniatur locus debitus cauterij. Et cuʒ hoc dubitatur an debeat mēsurari cū indice vel cum medio digito. ¶ Uidet p̄mo ꝙ radix manus debeat poni ad punctā nasi: qr Mes. cap̄. de catarro dicit ꝙ manus debet poni in extremitate nasi que extremitas est pūcta nasi. Uidet secūdo ꝙ mēsuremus cū digito medio. ꝑ Mes. ibidem. ⁊ in cap̄. de egritudinibus oculorum. ¶ In contrarium videtur. A. qui dicit ꝙ manus ponatur in extremitate nasi: sed extremitas nasi est iuxta supercilia ⁊ pūcta est inferius. ¶ Amplius dicit mensurari cum indice ⁊ annulari. ¶ Ad intellectum horum cōsidera ꝙ in hac mensura queritur locus cōmissure. s. vbi cōiungit sagittalis cū coronali: hic aūt locus est iuētus per experiētiam ex mēsura sumpta a radice manus. s. iuxta rasetā ad extremitatē indicis: ⁊ in hoc nō est aliqua cā: nisi qr experiētia inuenit hāc ꝓportionē: ⁊ huic mēsure rñdet mēsura in fine nasi. i. iuxta supcilia vsqʒ ad locū illi⁹ cōmissure. Preter aūt hūc modū sunt alij. s. cū filo extēso ab aure ad aurē. s. sup nasum ⁊ postea duplare filū ⁊ ponere ad extremitatē auris: ⁊ extēdere sup caput capite existēte raso. Pōt etiā fieri mēsura cū filo extēso sup caput de aure ad aureʒ ad iueniēdū locū mediū. Alij tñ auctores ponūt finē man⁹ vt iux̄ rasetam Dub^m 16^m

in puncta

in puncta nasi ⁊ extẽdunt manũ: ⁊ vbi ꝑuenit digitus medius cũ replicatiõe ꝑme iuncture ibi est locus cautery: vt Rasis pº ɔtinẽtis cap. 9. de frenesi. Et ego ꝑ anathomiã exptus sum oẽs hos modos: ⁊ iueni eos ꝓpinquos. Et in hoc est hesitatio multa ꝓꝑ diuersam figurã capitũ ẽt quãtitatẽ nasi ⁊ quãtitatez manus. tñ vtplĩm inuenit ꝙ mẽsura manus a radice ad indicez vel a radice ad medium in loco sub vẽtriculo digiti radice posita ad locũ supciliorũ ⁊ extẽso indice ꝑ frõtẽ iuenit locũ cõmissure. ⁊ hec ꝓportio est de mirabilibꝰ nãe si est ꝯm vnũquẽq3 hoiez. Et si aliqñ deuiat non est mirũ ꝓpter cõditiones idiuiduales: vnde quosdã videmus nõ iuuari cauterio qui tñ ex nã egritudinis deberẽt iuuari. ⁊ h̄ est q2 forsan mẽsura nõ inuenit locũ cõmissure: vel q2 h3 cõmissurã solidaz cõstrictã: vnde nõ trãspirata a loco sub craneo aliqd de mã ⁊ tales hoĩes nãl'r sunt male dispõnis ꝯm caput. Ex qbꝰ ɔ̃ria cessant.

Dubm 17m ℭ Dubitat quarto: an cũ ferro vel auro fiat. ⁋ Dicẽduz cũ ferro: q2 hic querit ꝙ nõ cito ɔsolidet: imo ɔtinue sanies fluat. cauterium aũt cum ferro tardius cõsolidatur q̃3 alio metallo: vt potest sumi ꝓblema. 1. 34. ꝓble. Si igitur velles cauterium ad rectificandam malitiam cõplexionis ⁊ humoris ⁊ citam sanationem fiat cũ auro. qꝺ̃ si vis ꝙ tardius consolidetur fac cũ ferro.

Dubm 18m ℭ Dubitat qnto de hora cautery. ⁋ Dicẽdũ ꝙ mane ⁊ vesperis põt fieri: ⁊ de his diximus fen. 3. caplo de obthalmia.

ℭ Nunc aũt ad distinguendum redeamus. Si sanguis quidẽ in toto est corpore ⁊ in capite materia exuberãs continet flobothomet cephalica. sed si nõduz cõtinet sed est in hoc vt cõtineat minuatur nigra. i. media que matrix dicit. ⁊ si timetur cõprehensio antequã incipiat peruenire ad hoc vt contineat sicut hoc cõtingat per cãm attrahentẽ humores in circuitu capitis ex caliditate extrinseca aut percussione aut reliquis flobothometur basilica. ⁊ si vis vt ex̃hat plus illo flobothoma saphenam: ⁊ cruribus ventosas appone supra calcaneum parum ⁊ flobothoma venam pedis.

ℭ Positis canonibꝰ in egritudinibꝰ materialibꝰ: hic redit ad distinguendũ. Et primo distinguit canonẽ in egritudinibꝰ de mã sanguinea vbi cõpetit flobothomia. Scꝺ̃o distinguit cañ. in egritudinibꝰ de materiebꝰ alys. ibi (Digestiua.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit cañ. itẽdẽdo ad mãm capitis ⁊ corporis reliqui. Scꝺ̃o intẽdẽdo ad mãm determinati membri mittentis. ibi (Et si fuerit.) Tertio intẽdendo tm̃ ad materiã capitis. ibi (Amplius.)

Dubm 19m ℭ Dubitat: vtꝝ existẽte plenitudine in toto ⁊ in capite sit flobothomandũ de cephalica. ⁋ Videt ꝙ nõ: q2 nõ euacuat plenitudinẽ totius: imo a ꝑtibꝰ superioribꝰ: vt p̊ cañ. fen. 4. cap. de flõmia. Item tunc mã magis traheret ad caput. ⁋ In ɔ̃riuz Aui. ⁋ Dicẽdũ ꝙ. A. stante repletione totius ĩnuit modũ triplicẽ se hñdi mãe respectu cerebri: q2 vel est fluxa ⁊ est qeta in capite ⁊ corpore: vel fluit actu

pª ɔclo. ad caput: vel est futura fluere. ℭ Siqdẽ qescat ⁊ iam cessauit fluxus: ita ꝙ mã in toto est qeta non minans fluxũ ⁊ mã ẽt in capite est quieta: ⁊ tũc debemus flobothomare cephalicaz. ⁊ rõ est: quia medicus hic ꝑ̃ncipal'r respicere d3 mã3 capitis ⁊ secũdario simul cũ hoc mãm totius. flõmia aũt cephalice euacuabit materiã a capite: ⁊ ẽt minuet de repletiõe totius. quãuis eni3 dicat ꝙ cephalica eũat a capite: h̄ est ꝑ̃ncipal'r: tñ cu3 hoc a toto euacuat cõitate: vnde Cõmẽ. 2. regiminis acutoꝝ. cõmẽ. 10. loco vene cõis cũ nõ inuenit docet flobothomare cephalicã. ⁊ dicit ibi. eũatio ꝑ flõmiam ex qbuscũq3 locis fuerit attrahit ex toto corpore aĩalis. ℭ Cõsiderãduz tñ ꝙ medicus in hoc d3 ɔsiderare quãtitatẽ sanguinis totũ replẽtis. Si eni3 fuerit exuberãs multũ quãuis sit quietus: tũc infirmus ex hoc põt duas flobothomias tolerare. ꝑmo ergo flobothoma cõem vel basilicã ⁊c̃. deinde cephalicã. ꝙ si sanguis iste getus totũ replens nõ sit multus ⁊ nõ toleraret ĩfirmus duas flobothomias: op3 ꝙ flobothomes de cephalica tm̃: q2 ex hoc curas egritudinẽ capitis quã nõ potes relinquere. ⁊ cũ h̄ sufficit illa flobothomia ad minorãdũ repletionẽ totius. ⁊ h̄ innuit. A. cũ dicit. si sanguis est. s. quiescẽs. in corpore ⁊ in capite mã exuberans q̃si dicat repletio capitis exuberat: sed nõ multum exuberat in corpore

2ª ɔclusio quãuis exuberet. ⁋ Si aũt mã actu fluit: tũc intentio medici quasi equal'r vertit ad mãm capitis ⁊ ad materiã corporis: q2 fluxus cõnotat mihi partẽ a qua fluit ⁊ partẽ ad quã fluit. Op3 g̃ flobothomare venã cõem que dĩ nigra seu matrix: q2 ex hoc intẽdimus ad materiã in toto ⁊ ad mãm capitis: q2 cõis cõicat cephalice. ⁊ h̄ est qꝺ̃ Aui. dicit. sed est in hoc vt cõtineat. i. est vt in fluxu minuat nigra. i. cõmunis. ℭ Sed tu diceres cũ ego flobothomo de cephalica in materia que fluxit ⁊ de cõi in mã que fluit actu: ⁊ passio est in vna parte capitis debeo flobothomare de istis venis eiusdẽ ꝑtis vel ɔ̃rie. ⁋ Dicẽduz ꝙ erit ꝯm tuã estimationez. Si enim in flõmia harũ venaꝝ tu vis maiorẽ diuersionẽ ad ɔ̃riuz fiat de parte opposita: si minorez fac de eadem. ℭ Si aũt mã sit futura fluere. v̄. g. si

suspicaris ꝙ poterit fluere ad caput: ⁊ hoc q2 iste hõ multiplicat ex nã sui multũ sanguinẽ ɔsuetũ fluere ad caput suũ: q2 al' ɔsueuit pati egritudines sanguineas capitis: ⁊ mõ supuenit sibi aliq̃ cãru3 attrahere potẽtiũ materias ad caput. v̄. g. calor solis vel ꝑcussio: tunc itẽtio medici vertit ad euacuãdu3 istum sanguinẽ q paratus est fluere ⁊ mouere ipm ad ɔ̃riaz partẽ eius ad quã est aptus fluere: ⁊ tũc vel vult mouere ad ɔ̃riu3 ꝯm maiorẽ ⁊ vltimã diametrũ ⁊ flobothomat saphenã. vel nõ ꝯm vltimã ⁊ flobothomat basilica3. Saphenã qdẽ eiusdẽ ꝑtis si est in vna ꝑte capitis cã potẽs attrahere: vel de ambabꝰ siue de qua vult si est in toto capite. Basilicã aũt eiusdẽ ꝑtis vel ɔ̃rie ꝯm iudiciũ tuũ estimatiuũ ⁊ silẽm ꝑ̃dicto. ⁊ hoc est qꝺ̃ Aui. dicit. si timet cõprehẽsio. i. ꝙ cõprehẽdat mã in capite. i. timet ꝙ fluat: sed nõdu3 fluit sicut si ɔtingat ꝓpter cãm attrahẽtẽ. ℭ Sed tu. d. si cã attrahit: ergo mã trahit ⁊ sic fluit actu. ⁋ Dicẽdum primo attrahẽtẽ. i. attrahere potẽtẽ. vel attrahẽte3. s. actu tñ valde modicũ. cũ eni3 nos dicimus materiã parata3 qñq3 omnẽ fluxu3 actualẽ excludimus: ⁊ qñq3 excludimus fluxum sensibilẽ siue manifestũ: nõ tamẽ excludimus occultu3 fluxũ. ⁊ in h̄ põt esse variatio in flobothomia vene basilice qñ est aliqs ĩsensibilis vel paruus fluxus: ⁊ saphene qñq3 oĩno nullus est fluxus: tũc eni3 obediẽs est materia magis trahi ad longinquã partẽ: ⁊ ideo subdit. ⁊ si vis vt extrahas. i. diuertas plus ⁊c̃.

ℭ Et si fuerit ꝓpter cõmunitatez cerebri flobothoma venam vtrisq3 cõmunem si vis euacuare ex ambobus simul: ⁊ materia est quieta. ⁊ si vis trahere ad partez cum euacuatione membri cõmunicantis flobothoma venam cõmunicantez mẽbro accidenti cũ egritudine: ⁊ cadat in cõtrario partis capitis.

ℭ Hic ponit cañ. in euacuatione sanguinis intendendo ad determinatum membrum quod mittit.

ℭ Dubitat: an mã quiescẽte in mẽbro mittẽte ⁊ in capite qꝺ̃ ia3 recipit debeat flobothomia fieri de vena cõmuni illis. s. capiti ⁊ illi mẽbro. ⁋ Videt ꝙ nõ: q2 toto corpore mittẽte ⁊ qescẽte mã in capite ⁊ corpore fit flobothomia de vena capitis: vt supra Aui. ergo multo magis si determinatũ mẽbru3 mittit. ⁋ Dicẽdu3 ꝙ nõ ꝓtulit hũc sermonẽ absolute. Sed si vis euacuare a mẽbro qꝺ̃ mittit ⁊ a capite: ⁊ hoc q2 materia sit in mẽbro mittẽte multa valde. verbi. g. epar misit ad caput ⁊ in epate est multus sanguis ⁊ in capite est sanguis etiã: flobothoma ergo cõe3 venã: q2 cõmunis est capiti ⁊ epati. sed si materia pauca multũ in epate remãsit: ita ꝙ principalis intẽtio vertit ad caput posset de sola cephalica fieri. ⁊ si repletio eẽt multa valde ⁊ toleraret infirmus duas flobothomias posset de basilica ꝑmo ⁊ post de cephalica flobothomare. ℭ Sed tu diceres si mẽbrũ ⁊ caput nõ habẽt venã cõmunẽ. v̄. g. partes inferiores matricis ⁊ loca hemorroidaru3 quid debeo facere. ⁋ Dicendũ ꝙ saltem ista cõmunicant in basilica. ⁋ Vel dicẽdu3 ꝙ ꝑmo flobothomabis vena3 illius mẽbri si repletio est multa valde. verbi gratia saphenã pro matrice: ⁊ scꝺ̃o venã cephalicã. Et si vis trahere. i. si vis diuertere: ⁊ hoc q2 materia nõ est in capite quieta: s3 fluit vel est apta fluere: flobothoma venã cõmunicãtem. i. venam respicientẽ mẽbru3 qꝺ̃ prius egrotat. s. a quo materia fluit vel est parata fluere. v̄. g. vena3 epatis si epar precedit in adunãdo materia3 ⁊ cadat in ɔtrario. s. si intẽdis maiorẽ diuersionem.

ℭ Amplius cum peruenis ad caput solum aut sanguis a principio rei solũmodo est in ipso: tunc qꝺ̃ fuerit cadens in velaminibus extrinsecis cranei f3 ꝙ rememorabitur in egritudinibus particularibus: aut egritudo sentitur ꝓpinqua cõmissuris ⁊ vis curã facilem appone ventosam nuche. ꝙ si est ꝓfunda aut nõ separatur eius attractio ad exteriora cranei flobothoma vena3 frontis proprie si dolor est posterius.

ℭ Hic ponit cañ. intẽdẽdo ad mãm capitis solius: ⁊ h̄ q2 solũ est repletio in capite. Et primo facit hoc. Scꝺ̃o addit cañ. ibi (Et post.) Tertio cõplet distinctionez in flobothomia. ibi (Et si.) ⁋ Cõtinget aũt h̄ 2r. Primo q2 l3 fuisset hec repletio ẽt in toto vel alio mẽbro: tñ tu flobothomasti de vena cõi vel basilica vel saphena ⁊ sola capitis repletio remãsit: ⁊ quãtũ ad h̄ dixit. cũ ꝑuenis ad caput solũ. Scꝺ̃o q2 solũ caput ẽ plenũ: neq3 vnq3 in toto vel alia ĩ ꝑte fuit re-

pletio: ⁊ quãtũ ad h̄ dixit. aut sanguis a p̄nͦ rei solũmodo est in ip̄o capite. ¶ Q̄ꝛ si tũc fuerit ⁊c̄. Hic accipe ꝙ flõmia vene frõtis euacuat mãs ꝓfundas a cerebro: ſꝫ vẽtoſe eũant ſupꝑficiale magis.

¶ Et post acceptionẽ qdem sanguinis sumantur euacuantia que fiunt ex myrabolanis ⁊ succis fructuuꝫ: ⁊ si remanet necessitas administretur clystere.

¶ Iste cañ. est cõis ad oẽm flõmiã p̄dictã ⁊ ꝓprius põt eẽ in flõmia ꝑticulariũ venaꝝ. ꝯtingit eniꝫ ꝙ ꝑꝑ sanguis peccatũ ꝑs eiꝰ corrũpit ⁊ ꝯuertat in cholerã ⁊ h̄ facil'r fit: ⁊ iõ opꝫ seq cũ sanguis mundificatiõe ꝑ myrabolanos citrinos ⁊ aquas fructuũ. s. solubiliũ vt tamarindoꝝ ⁊ prunoꝝ. Et ĩtelligat ẽt ꝙ si melĩa vl' flegma supꝑfluit purget medicinis suis: ⁊ qꝛ flobothomia vẽtrẽ stringit ĩquãtũ ad ꝯtriuꝫ trahit: ideo remanet post eã qñq̄ꝫ clysterys necessitas: ⁊ ꝑꝑ alias causas põt accidere eius necessitas: vt est notum.

¶ Et si egritudo fuerit praua sic̄. v̄. g. apoplĩa sanguĩea flobothoma ex guidezi. i. vena q̄ est ĩ vno latere colli.

¶ Hic cõplet diuisionẽ in flõmia: hic cañ. supra declaratus fuit.

¶ Digestiua v̄o si mã fuerit fl'atica aut melãcholica sũt matres medicinaꝝ q̄ eiꝰ digõne administrant in qbus est subtiliatio ⁊ ĩcisio ⁊ resol'o: vtputa amaracũ ⁊ folia lauri: ⁊ scea. i. sticados arabicũ ⁊ abrotanũ ⁊ squinãtũ ⁊ camomilla ⁊ mellilotũ ⁊ ãbetũ ⁊ polypodiũ ⁊ epithimũ q̄ magis ꝓprie mel'ie: ⁊ alasce ⁊ hyssopꝰ ⁊ faudenegi ⁊ rutha ⁊ alberẽgesif: ⁊ oẽ in quo est virtꝰ resoluẽdi.

¶ Jam apꝑet ex p̄missis ꝙ hec ꝑs põt 2' ꝯtinuari: ⁊ ideꝫ remanet sensus. Prĩo ꝙ postq̄ꝫ distixit cañ. ĩ curatiõe egritudinũ mãliũ capitis de mã sanguĩea in qua cõpetit flõmia: hic redit ad distinguẽdũ cañ. curatiõis egritudinũ capit̄ de mã alia a sanguĩe in qua cõpetit eũo nõ ꝑ flõmiã. Precipit aũt. A. nõ eũari nisi digerat. Prĩo ergo dat cañ. in digõne materieꝝ. Scd̄o in eũone. ibi (Nos gdeꝫ.) ¶ Scd̄o ꝯtinuat ꝙ supꝑius Aui. posuit cañ. in curatiõe mãliũ egritudinũ capit̄ q canones respiciũt mãm. Hic ponit cañ. in medicinis q̄ medicine ꝑficiũt ĩtẽtiones curatiuas p̄dictas. Iste aũt medicine sunt res digerẽtes ⁊ eũantes. p̄ͦ ḡ dat cañ. in medicis digestiuis. 2ͦ in eũatiuis. ibi (Et nos.) ¶ Ad p̄mi euidẽtiã cõsidera ꝙ ponere hos cañ. est ĩuenire has medicinas digestiuas s̄m vnãquãq̄ꝫ mãm. Primo ḡ ponit medicĩas digestiuas materieꝝ fridaꝝ. 2ͦ calidaꝝ. ibi (Mãe v̄o calide.) 3ͦ ponit medicinã cõem vtriq̄ꝫ humori scꝫ taꝫ calido q̄ꝫ frido. ibi (Dico aũt ꝙ acetũ.) 4ͦ cõplet narrationẽ digestiuoꝝ in mã frida. ibi (Et olera calida.) ¶ Prima in duas. Primo ponit medicĩas digestiuas flegmatis p̄ncipal'r ⁊ ẽt melancholie. Scd̄o spãl'r ponit medicinas digestiuas mel'ie. ibi (Q̄ꝛ si mel'ice mãe.) ¶ Primo ponit has medicinas. Scd̄o ponit cañ. ad ĩueniẽdũ mãsiones haꝝ medicinaꝝ. ibi (Et opꝫ vt ad ḡdus.) ¶ Prima ĩ duas. Prĩo facit qd̄ dictũ est. Scd̄o dubiũ remouet. ibi (Lꝫ.)

¶ Cõsiderãdũ ꝙ ꝑ hoc qd̄ dixit matres. i. materie. ĩnuit ꝙ fiat cõposita medicina ex simplicibꝰ que sunt materia cõpositaꝝ. Et ratio est: qa medicina digestiua frigidaꝝ materieꝝ dꝫ h̄ẽ plures virtutes que magis reperiunt in cõposito q̄ꝫ in simplici.

Dub[m] 21[m] ¶ Dubitat qꝛ dicit ꝙ in digestiuis est resol'o. Cõtra qꝛ digõ ꝯ̃distinguit resol'oni vel eũoni. ¶ Dõm ꝙ resol'o aliqual'r minorat mãm. Medici aũt cõiter minorationẽ mãe vocãt digõnẽ aliquã: qꝛ paratur ex h̄ vt residuũ eiꝰ faciliꝰ a nã vincat. ¶ Uel dõm ꝙ in digõne materieꝝ frigidaꝝ p̄ncipal'r reqrit subtiliatio: qꝛ ĩ h̄ cõicãt mel'ia ⁊ flegma ꝙ debeãt subtiliari. reqrit ẽt ĩcisio. s. ĩ flegmate qꝛ hꝫ viscositatẽ: ſꝫ resol'o nõ reqrit sed ꝯseqt. medicine. n. calide subtiliatiue nẽcio aliquã resol'onẽ faciũt. ¶ Uel dõm ꝙ lꝫ digõ materierũ frigidaꝝ ⁊ eaꝝ eũatio quoq̊ mõ differãt: tñ medici debẽt sꝑ digerẽdo aliqd minuere de materiebꝰ: qꝛ ipse sũt grosse ⁊ ĩepte ad totaleꝫ motũ: ⁊ iõ cũ. A. enumerat digerẽtia: enumerat ẽt ea q̄ aliq̄l'r eũant: nõ solũ resoluẽdo ⁊ exiccãdo sed attrahẽdo sic̄ sticados: qd̄ aliqual'r flegma eũat ⁊ mel'iaꝫ. ⁊ sicut polypodiũ ⁊ epithimũ. Amaracũ hꝫ multas expõnes. i. sansucus. i. cẽtaurea minor. i. matricaria. Scea. i. sticados arabicũ s̄m l'raꝫ extra. Que. s. polypodiũ ⁊ epithimũ sunt mag̃ ꝓprie melãcholie qm̄ ẽt euacuãt de illa. Alasce. i. hyssopus. Faudenegi. i. origanũ agreste. Alberẽgesif. i. ozimum.

¶ Et nos quidem iam scripsimus ea in tabulis resolutionis ⁊ digestionis medicinaꝝ calidarum.

¶ Et nos scripsimus. i. in scd̄o cañ. Quãdo dicit in tabulis. i. ĩ areolis talis medicina est calida ⁊ resoluit ⁊ digerit ⁊c̄. inde collige ꝙ ipsa digerit materias frigidas.

¶ Lꝫ sit cõprehẽsio regiminis in flegmatica ⁊ melancholica diuersa ꝓpter illud quod dicemus.

¶ Lꝫ ne aliqs crederet ꝙ sint oĩno eedẽ medicĩe digestiue fl'atis ⁊ melãcholie: ⁊ dixit ꝙ est diuersa cõprehẽsio regiminis. s. ꝑ medicinas calidas resolutiuas in mã flegmatica ⁊ mel'ica: qꝛ mel'ia nõ ĩdiget multũ resol'one exiccatiua quãdo fit eius digestio.

¶ Et opꝫ vt ad gradus haꝝ mediciaꝝ ꝑueniat ꝑ q̄ꝫtitatẽ materiei. nã si fuerit multe q̄ꝫtitat̄ ⁊ vehement̄ q̄litatis ponemꝰ medicĩas cal'as fortes: ita vt sint in q̄rto gradu sic̄ pyretrũ ⁊ euforbiũ ⁊ reliq̄ nisi timeat ebullitio materieꝝ: ⁊ illd̄ qdẽ ẽ si fuerit multa valde ⁊ timemus ꝙ cũ ip̄a calefiet augmẽtabit eiꝰ totalitas ⁊ faciet extẽsionẽ dolorosaꝫ ⁊ ap̄a. Illic. n. opꝫ vt ĩcipiamus ⁊ eũemus ex ea aliqd deinde residuũ decoqui ĩcipiat.

¶ Hic docet eligere gradus siue mãsiones haꝝ medicinaꝝ. Eligũtur aũt s̄ꝫ materieꝝ multã vel paucã vel mediã friditatẽ vel q̄ꝫtitatẽ. Et p̄ qñ mã est multa. 2ͦ qñ est pauca vel paꝝ frida. ibi (Q̄ꝛ si fuerit.) 3ͦ qñ est media ĩter illa. ibi (Et si fuerit media. ¶ Prĩa in tres. p̄ͦ ponit cañ. 2ͦ exceptiõeꝫ. ibi (Nisi.) 3ͦ cõplet. ibi (Rectiꝰ.)

¶ Cõsiderãdũ ꝙ. A. ĩnuit in ista ꝑte errorẽ q põt ꝯtingere in multa valde mã: que p̄ͦ frõte indicare vĩ fortes medicinas: vt pyretꝝ: ⁊ est error ⁊ nocumẽtũ dilatatiõis eiꝰ: cog̃scis aũt ml'titudinẽ multaꝫ estimatione. Innuit ẽt modũ curãdi: qꝛ p̄ minores aliqd: ⁊ hec eũatio minoratiua fit ante digõnẽ. ꝙ si neutrũ illoꝝ põt fieri fugea cura: ⁊ iõ multi in apopleticis nihil agere volũt ꝑꝑ timorẽ vtriusq̄ꝫ oꝑatiõis. Et forsan ĩtelligit eã eẽ multũ dilatabilẽ qñ ip̄a multiplicabit in sanguĩe: ⁊ tũc eũabimus ex ea aliqd. s. flobothomia.

¶ Rectiꝰ aũt qd̄ ẽ in digõne hũoꝝ mãifeste cruditatis est vt sit cura ex empl'is de medicinis eq̄lis calefactionis. Et admĩstra qetẽ ⁊ ligatiõeꝫ vt digerat mã facile.

¶ Forsan Auicẽ. voluit ꝙ in hac mã cruda flegmatica in qua non potes vti minoratiuo: forsan ꝑꝑ oĩmodã cruditatẽ: neq̄ꝫ forti calefactiuo tꝑe ampliationis: ꝙ tu vtaris medicinis eq̄lis calefactionis nõ multũ excedẽtibus in gradu. sic eniꝫ mã facile digerit ⁊ non ebullit. Et põt iste cañ. eẽ solus ꝑ se: vt dicat ꝙ materie crude debẽt digeri medicinis equalis calefactionis qa est securus.

¶ Q̄ꝛ si fuerit pauce quãtitatis ⁊ fuerit debilis qualitatis cõtenti erimus eis in qbus nõ multa existat calefactio s̄m subtiliationẽ que sunt in gradu primo.

¶ Ista sunt camomilla: mellilotum: anhetum ⁊ similia: vt non ĩtelligatur punctaliter primus gradus.

¶ Dubitatur an in digõne materieꝝ cerebri sint meliores syrupi q̄ꝫ empl'a. ¶ Ur ꝙ syrupi ex cõiter operãtibꝰ. ¶ In ꝯ̃triũ. A. cũ dicit. rectius qd̄ est in digõne humoꝝ mãifeste cruditat̄ est vt sit cura ex empl'is. ¶ Dõm ꝙ si mã est in capite ⁊ toto melior cura est cũ syrupis. Si aũt sit in solo capite nõ ĩuenio decl'atũ ab auctoribus: tñ credo ꝙ melior cura est cũ syrupis q̄ꝫ cũ empl'is. Rõ est qꝛ empl'a nõ veniũt ad mãs capit̄. s. q̄ sunt sub osse cuꝫ alteratiõe ⁊ v̄tute ita ꝙ de s̄ba medicinaꝝ nihil vel modicũ penetrat sub osse: ⁊ si aliqd penetrat vt vult. G. in. 13. terapẽ. ca. 17. illud est modicuꝫ qd̄ forsan ꝑ motũ arteriaꝝ ⁊ poros trahit ĩtus. ſꝫ qñ dant syrupi calore stomachi reducunt ad actũ ⁊ euaporãt ad caput: ⁊ sic cũ s̄ba ⁊ fortiori v̄tute ꝑueniũt ad mãs. ¶ Et ꝯsidera ꝙ ꝯueniẽs ẽ dare hos syrupos digestiuos materieꝝ in cerebro nõ soluꝫ in mane ſꝫ ẽt de sero p̄missa cena nisi sit ꝓhibẽs: ⁊ h̄ qꝛ fortiꝰ oꝑant. stant. n. ĩ ꝑte supꝑiori stõchi ⁊ euaporãt ad caput plus q̄ꝫ si mane ieiuno stõcho sumãtur. ꝯtingit. n. in mane magis ꝑ corpꝰ ꝑtiri. Et tũc ꝯuenit magis de mane syrupꝰ digestiuꝰ materieꝝ in ꝑtibꝰ epatis ⁊ venaꝝ. Et hoc vĩ sentire. A. ĩfra fen. 6. 3. ca. cũ dicit. opportuniꝰ qdẽ bibunt hec post cibũ. vñ Damascenꝰ in p̄ma ꝑti. afor. medicinaꝝ q̄dã ⁊ maxie que faciũt in summo capitis post cenã: ⁊ qñ itur dormitũ dande sunt. ⁊ lꝫ sermo eiꝰ videat ad solutiuas medicinas referri: de alteratiuis tñ ꝑ eandẽ rõneꝫ verificari põt: ⁊ qꝛ odorabiliũ virtus ⁊ vapor cito ad cerebrũ trãsit: iõ in digõne materieꝝ cerebri laudo ẽt odoratiões medicinaꝝ dictaꝝ: vñ Damas. 3ª ꝑticula. Olfatus ⁊ maxime si saliat fumus in capite celeriꝰ q̄ꝫ qd̄ bibit iuuat cerebrũ. Emplastra v̄o lꝫ satis iuuẽt in materiebꝰ capitis: maxie tñ cuꝫ mã est extra craneũ. ¶ Ad. A. dõm ꝙ nõ cõparat empl'a ad syrupos sed empl'a equalia. i. nõ multũ calida: neq̄ꝫ remissa multũ laudat plus q̄ꝫ empl'a valde fortia in qbꝰ timet dilatatio materieꝝ: ⁊ posset dici ꝙ cura cum emplastris est ex hoc melior: quia cuꝫ impressione multa vel sufficienti quã faciunt nõ timetur ex eis nocumentum alteri membro sicut de syrupis potest timeri. Du[m] 22[m]

¶ Et si fuerit media medijs.

¶ Hic docet eligere mãsiones harũ medicinarum quãdo materia est media. Medijs vt in scdo versus tertium.

¶ Oꝛ si materie melãcholice fuerint nõ erimus cõtenti istis medicinis ita vt i desiccatiõe addamus: ⁊ ꝑcipue si fuerit melãcholica ꝑter nãm imo si sit adusta: ſꝫ idigebimus in maturatiõe materiei melãcholice lenificatione ⁊ humectatiõe ꝓculdubio: deinde succedamus cũ maturatiuis resolutiuis subtilis resolõnis q̃ sunt in gradu scdo ⁊ tertio. Et melius est vt ꝯiungas lenificãtia ⁊ humectãtia cũ calidis icisiuis resoluẽtibus.

¶ Cõsidera ꝙ. A. inuit tria. Primũ dictũ ꝙ in materieb᷒ melãcholicis nõ erimus cõtenti medicinis ꝑdictis siccis. s. puris. Scdo ponit cãm q̃a adderemus in desiccationẽ ⁊ precipue qñ melãcholia est vehemẽter sicca vt adusta. Tertio ostẽdit modũ ꝓcedẽdi cum predictis medicinis: qꝛ debes vti eis post lenificationẽ ⁊ humectationẽ. verbi gr̃a. post vsum buglosse ⁊ seminis malue ⁊ similiũ: tñ in summa plus cõmendat mistionem istarum simul.

Dubm 23m ¶ Dubitaẽ vtrũ empl'is resolutiuis possimus vti ad maturãdũ materias frigidas. ¶ Videẽ ꝙ nõ: qꝛ eis debemus vti post digõnẽ: vt Aui. supra inuebat. Et rõ est: qꝛ euãtiuis debem᷒ vti digestiua mã: sed resolutiua sunt euacuatiua: vt supra dixit. A.

Dum 24m ¶ Dubitaẽ scdo an meli᷒ sit i hmõi empl'is miscere simul lenitiuas ⁊ humectatiuas medicĩas cũ resolutiuis an distincto tp̃e vti eis. ¶ Vr̃ ꝙ distinctiꝫ p° ꝑ. A. supra cũ dicit. euẽmus post lenificationẽ factã. ẽt dicit hic. deĩde succedamus ⁊c̄. ¶ Ampli᷒. 4. cañ. fen. 3. de cura saphiros. idem ĩuit ⁊ Gal'. 14. terapẽ. 4. ca. de cura sciros. ¶ Ampli᷒ ille est melioꝛ modus vsus haꝝ medicinaꝝ quo medicine minus se ĩpediũt. ſꝫ vtẽdo distincto tp̃e h̃ est ꝙ ⁊c̄. ¶ In ꝯ̃rium p̃mi est. A. hic ⁊ supra. ¶ In ꝯ̃riũ scdi ẽ. A. hic q in sũma dicit. melius est vt ꝯiũgas.

Ad pm ¶ Dõm ꝙ medicĩe resolutiue sũt duoꝝ modorũ: q̃dã fortes: ⁊ q̃dã debiles. Dico fortes q̃ sunt potẽtes sup̃ mãm vt synapis pyretrũ euforbiũ ⁊ sil'ia. Dico debiles q̃ parũ pñt in resolõne sup mãm. Resolutiuis fortib᷒ vtimur digesta mã: ſꝫ magis debilib᷒ vtimur nõdũ digesta. Rõ est qꝛ digesta mã ipsa est parata vniformiter resolõni: ⁊ iõ audacter resoluere possum᷒: ſꝫ ea ĩdigesta timeẽ de forti resolõne ne petrificet ⁊ ne dilatet: ⁊ iõ auctores in cura mel'icaꝝ febriũ: digesta mã vtunẽ medicis fact̃ de sulphure ⁊ de assa ⁊ synapi. ¶ Sed tu. d. ꝯ̃: qꝛ ad digõnẽ materieꝝ fridaꝝ multũ ⁊ mel'icaꝝ nos vtimur pyretro ⁊ euforbio q̃b᷒ nõ ĩueniunẽ fortioꝛa. ¶ Dõm ꝙ iste medicĩe lꝫ in se sint fortes: tñ erũt debiles respectu mãe illi᷒ si est cruda. Etiã al'r vtimur eis qñ mã ẽ cruda: ⁊ al'r qñ mã est matura: qꝛ cũ est cruda vtimur eis mistis cũ alijs leuioꝛib᷒: ⁊ nõ multũ ꝯtinuabim᷒ illud. ſꝫ qñ resolõni ĩtẽdim᷒ digesta mã poterimus vti eis mag̃ puris ⁊ cũ maioꝛi ꝯtinuatiõe. ⁊ q̃si sil'e ẽ de resolõne quã facimus digesta mã. ⁊ de ea quã facim᷒ ante digõnẽ vel cũ digõne mãe sic̃ de euõne cũ pharmaco solutiuo quã facimus digesta mã: qꝛ facẽ eã possum᷒ fortẽ ⁊ eradicatiuã. ⁊ quã facimus ante digõnẽ: qꝛ facim᷒ eã debilẽ ⁊ minoꝛatiuã. ⁊ lꝫ ille due euõnes possint fieri cũ pharmacis diuersis: tñ cũ eodẽ pharmaco fieri põt: al'r tñ ⁊ al'r dato.

Ad 2m ¶ Ad 2am dubõnẽ dõm ꝙ empl'a resolutiua vel approximanẽ ad materieꝝ euõnez ⁊ h̃ est digesta mã: ⁊ tũc ꝯueniẽti᷒ est distincto tp̃e vti resolutiuo ⁊ lenitiuo. rõ est: qꝛ digesta mã cũ sit vniformis nõ est tant᷒ timoꝛ de sua difformi resolutiõe: ⁊ maxĩe cũ ꝑ pharmaca solutiua ꝑcessit minoꝛatio. sil'r tunc ꝑ̃ncipal'r ⁊ fortiter ĩtẽdimus resolõni: ⁊ iõ puris resolutiuis possumus vti aliq̃ tp̃e ⁊ aliq̊ mollitiuis. ⁊ sic Aui. loquebaẽ sup̃ cũ dicebat euẽmus. i. resoluamus post lenificationeꝫ ⁊c̄. Quãuis tñ ⁊ si h̃ tp̃e fieret eoꝝ mistio nõ eẽt ꝑiculũ. ⁊ h̃ est in estimatione medici. Vel resolutiua approximanẽ ad digerẽdũ mãm siue cũ medicis q̃ digerũt mãm: ⁊ tũc meli᷒ est sil' miscere resolutiua ⁊ lenitiua ⁊ humectatiua. rõ est: qꝛ tũc nõ q̃riẽ effect᷒ purus resolutiue medicine. Sil'r mã ꝑꝑ ĩdigõnẽ ⁊ difformitatẽ ad resolõnẽ est ꝑata petrificari ⁊ difformiter resolui: ⁊ iõ resolutiua opꝫ eẽ correcta cũ lenitiuis humectãtib᷒: ⁊ ꝓprie in mã mel'ica q̃ magis est apta ĩdurationi ⁊ exiccationi. ⁊ sic loq̃ẽ hic. A. cũ dixit. meli᷒ est vt ꝯiungas ⁊c̄. ¶ Ad rõnẽ qñ d' ille modus est melioꝛ quo medicĩe minus se ĩpediunt. ¶ Dicẽdũ ꝙ nõ est veꝝ semp ĩmo qñqꜫ volumus ꝙ medicĩe sese ĩpediant in oꝑatione: qꝛ nolumus vnius eaꝝ effectũ violentũ.

Dubm 25m ¶ Dubitaẽ tertio: an ad digestionẽ materieꝝ melãcholicaꝝ adustarum debeamus vti medicinis calidis. item 4° an incisiuis.

Dubium. ¶ Videẽ ꝙ nõ calidis: qꝛ ille mãe sunt cal'e ꝑꝑ adustionẽ. ¶ Videẽ ꝙ nõ icisiuis: qꝛ ĩcisiuũ opponiẽ viscoso: vt. 5. de simplici medicia. ca. 1. dist. 3. ⁊. 2. cañ. 4. ca. ¶ In ꝯ̃riũ. A. hic. ¶ Ad ĩtell'm hui᷒ ꝯsidera ꝙ in oĩ mel'ia ꝑ adustionẽ facta est aliq̃s caloꝛ ꝑꝑ adustionem. Nã adustio relinq̃t vestigiũ caloꝛis: vt Ari. 3. de ꝑtib᷒ aĩaliũ. ca. 16. al's cap̃. 9. tñ est diuersitas in sp̃eb᷒ mel'ie aduste: qꝛ si sit facta ex adustione calide: tũc ipsa dꝫ dici cal'a caloꝛe accidẽtali ⁊ caloꝛe intrinseco ꝓprio: vñ. A. ĩfra ca. de mel'ia. dicit. mel'ia gñata ex chol'a adusta est calida. Si aũt gñaẽ ex adustiõe mel'ie nãlis vel flegmat̃: tũc lꝫ accidẽtal'r hẽat caloꝛẽ: tñ in po° hꝫ friditatẽ. Cadit ẽt diuersitas: qꝛ caloꝛ ex adustione remanẽs põt eẽ qñqꜫ paucus valde vt nõ ponat mãm in gradu potẽtẽ manifeste calefacere. qñqꜫ aũt est mult᷒ ⁊ h̃ põt ꝯtigere ex diuersitate materieꝝ ⁊ modi adustionis: vñ Haly in thegni trac. 3. 173. cõmẽ. humoꝛ mel'icus ĩfrigidat ⁊ diuersa fit dispõ in chol'a adusta. Nã si remanet in ea residuũ cal'itatis aut sunt hũoꝛes adusti exñtes cholerici: tũc calefacit. ⁊ si nõ remanet in ea residuũ caliditat̃ aut hũoꝛes adusti sũt flegma aut humoꝛ mel'icus tũc ĩfrigidat. ¶ His habitis dico ꝙ in digõne cuiuscũqꜫ sp̃ei mel'ie cõpetit medicamẽ calefaciẽs saltẽ ꝑ accñs. s. rõne alicuius resolõnis quã facere velles sil' cũ digõne ẽt rõne subtiliationis. Ista. n. nõ pñt fieri sine aliq̊ caloꝛe: ⁊ iõ lꝫ mel'ia eẽt facta ex cholere adustiõe si velles resoluere ⁊ subtiliare eã: opꝫ vti resolutiuis calidis ⁊ subtiliatiuis: tñ mistis cũ reb᷒ ĩfrigidãtib᷒ ⁊ humectãtib᷒. Dico tñ si mel'ia adusta sit ex flegmate vl' mel'ia fecali possumus vti istis calidis resolutiuis ⁊ subtiliatiuis secure ⁊ ꝑ se directa ĩtẽtiõe: vt notũ est ex dictis: tñ opꝫ miscere ea cũ lenificãtibus ⁊ humectãtib᷒: vt nõ addaẽ in mã siccitas. ⁊ sic loq̃ẽ Auic. hic. ¶ Ad ꝯ̃riuꝫ dõm ꝙ lꝫ sint calide ꝑ adustionẽ: tñ q̃dã ex eis sunt frigide in nã: ⁊ vbi timemus de caloꝛe adustionis cõtẽperamus calidas medicinas cũ medicis fridis. ¶ Ad 4am dubõnẽ: p° dicẽdũ ꝙ ĩcisiuũ sumiẽ hic pro subtiliatiuo. Vel al'r ꝙ ꝯtingit aliqñ mel'iam acq̃rere viscositatẽ. ¶ Vel dõm ꝙ lꝫ oꝑatio ĩcisiui sit ꝓprie separe inter sup̃ficiẽ ⁊ mẽbrũ: qñqꜫ tñ eius oꝑatio est diuisio in ꝑtes humoꝛis: vt sumiẽ. 2. cañ. 4. ca. Et possemus dicere ꝙ ĩcisiua iuuanẽ in digõne mel'ie faciẽdo penetrare reliquas medicinas.

¶ Materie v̊o calide digõneꝫ faciũt medicĩe cũ aggregatione sue substãtie ⁊ apertione cũ hoc ⁊ icisione.

¶ Hic ponit digestiua materierum calidaruꝫ. Et p̃mo in generali magis. Secundo specialius. ibi (Et ista.)

Dum 26m ¶ Diceret quis. In p̃ma ꝑte Auicẽ. cõtradicit sibi in hoc. aggregare enim s̃bam humoꝛis calidi ⁊ incidere ⁊ aperire videnẽ ꝯ̃dicere vel ꝯ̃riari. ¶ Dõm ꝙ foꝛsan referẽ ad diuersas mãs. cholere enim subtili debeẽ aggregatio: ſꝫ chol'e grosse debeẽ ĩcisio ⁊ ap̃tio viarũ quas oppilãt. Vel al'r ꝙ ẽt medicina digerẽs cholerã subtilẽ cũ h̃ ꝙ aggregat. i. ĩgrossat substãtiã suã: nõ tamẽ debet oppilare vias: sed dꝫ materiã illam a facie membꝛi remouere.

¶ Et ista q̃dẽ sunt ĩfrigidãtia ⁊ humectantia in q̃b᷒ est abstersio ⁊ ablutio sicut aqua oꝛdei ⁊ lac capraꝝ recẽter mulctũ. lac tñ vitet q v̊tutis debilitatẽ cũ soda habuerit: ⁊ digestiua q̃ sunt cũ istis cõditionib᷒. Et vtaẽ aq̃s in q̃b᷒ decocta sunt folia salicũ ⁊ viole ⁊ nenufar ⁊ virga pastoꝛis ⁊ herbe fride oẽs descripte in tabulis suis q̃ sũt medicinaꝝ singulariũ miste cũ aliquãto aceti vt eas ꝓfundet ⁊ virtutes eaꝝ penetrare faciat.

¶ Primo ponit medicinas que digerũt materias calidas subtiles. Secundo grossas. ibi (Oꝛ si.)

Dum 27m ¶ Dubitaẽ: an in passione capitis de cholera ⁊ debili existẽte virtute possumus applicare lac ꝑtib᷒ capitis. ¶ Videtur ꝙ sic ex. 4. cañ. fen. 1. cap̃. de doloꝛe capitis ex febꝛib᷒. cũ dicit. Si virt᷒ fuerit foꝛtis mulgeas lac capꝛinũ: ⁊ si fuerit debilis lac muliebꝛe. ¶ Amplius in cura frenesis ꝯcedit mulsionẽ lactis sup̃ caput eodeꝫ mõ quo in quarto cañ. ¶ In ꝯ̃rium. A. ¶ Dicẽduꝫ p̃mo ꝙ si sit hic sermo de lacte potato ꝙ nõ cõpetit in soda de mã calida ⁊ maxime virtute debili. ⁊ hoc q̃a citissime coꝛrumpiẽ: vt in cõmẽto afoꝛ. 65. 5. ꝑticu. Lac dare ⁊c̄. ⁊ tũc exponeẽ: ⁊ digestiua que sũt cũ istis. s. cito coꝛruptibilia ⁊ vapoꝛosa vt fructus. ¶ Scdo mõ possumus dicere ꝙ sit hic sermo de lacte extra capiti applicato. Et dicemus ꝙ lꝫ lac inquãtũ ĩfrigidat ⁊ humectat cõueniat in digõne materie cholerice: tñ timetur nocumẽtũ ab eo ꝓpter oppilationẽ quã facit in poꝛis: quasi eniꝫ vt sensus ostẽdunt ĩuiscaẽ sup̃ cute capitis: ⁊ oppilatio retinet vapoꝛes: ⁊ si virt᷒ est debilis magis debilitat retẽtis vapoꝛib᷒ ⁊ suffocato caloꝛe. vñ Sera. p̃mo breuiarij. 7. ca. Si v̊tus fuerit debilis caue administrationẽ lactis. Nam lac qñqꜫ ꝓhibet sup̃fluitatẽ a resolõne: ⁊ iõ ĩ hmõi casib᷒ vtimur aq̃s decoctionis reꝝ frigidaꝝ vt rectificãdo cholerã ne oppilent poꝛos ne ĩuiscenẽ ⁊ icollenẽ cũ sup̃ficie cutis: sed ꝑ v̊tutẽ caloꝛis nãlis ĩtrinseci euapoꝛẽt ⁊ simul cũ h̃ exeant vapoꝛes ⁊ trãspiret caliditas in-

nata ⁊ nõ suffocet. Ex qbus habet ꝙ in iudicio estimatiuo medici stat applicare lac vel nõ. Nã si virt⁹ est ita debilis ꝙ tu nõ speres ꝙ aliqđ lac euaporet a capite: imo qđcũqꝫ lac sit ibi iuiscat ⁊ calore febris igrossat ⁊ icollat: tũc nullũ ꝯuenit lac. Qꝛ si credis ṽtutẽ eẽ valde fortẽ potẽtẽ resoluere lac ita ꝙ nõ oppilabit: tunc tu potes vti lacte sup caput. ⁊ hoc qꝛ cõfidis de vtilitate multa sue ifrigidationis ⁊ humectatiõis: ⁊ nõ dubitas de nocumẽto oppilationis. ⁊ qꝛ lac caprinũ est humano frigidius ⁊ grossius stante multa virtutis fortitudine vti potes caprino. ꝙ si fortitudo sit infra illaꝫ vtaris lacte mulieris: qꝛ subtili⁹ est ⁊ minus oppilat ⁊ celeri⁹ euanescens ꝑ euaporationẽ. Est ergo triplex dispositio virtutis. Uel multũ debilis ⁊ ꝓhibet omne lac ⁊ omne qđ est hui⁹ dispõnis vt oppilãtia viscosa sicut mucilagines ⁊ forsan olea. Uel debilis nõ multũ ⁊ cõceditur lac humanũ. Uel fortis ⁊ cõcedit caprinũ. ⁊ hoc dicebat Serap. ꝑalleg. cap. ⁊ Auic. 4. cañ. fen p̃ma. cap. preallega. ⁊ ex hoc cessant predicte cõtradictiones manifeste.

¶ Qꝛ si in eis fuerit parum grossitiei addantur camomilla ⁊ malua.

¶ Considerãdũ ꝙ camomilla ⁊ malua tepido calore subtiliant paucam grossitiẽ cholere. Si aũt esset multa fortiorib⁹ expedit vti.

¶ Et si tunc egro vigilie affuerint ⁊ voluntas fuerit ne vigilet ponantur in eis cortices papaueris.

¶ Et si tunc egro. in quacũqꝫ cholera sit posset esse cañ. gñalis ad digestiua in quacũqꝫ mã. s. flegmatica melãcholica vel cholerica. ꝙ si cũ eis cõiungant vigilie ⁊ cogimur intendere ad vigilias miscemus digestiuis eoꝝ somnifera vt sunt cortices papaueris.

¶ Dico aũt ꝙ acetuꝫ est cõe oib⁹ materijs. Eius enim ifrigidatio pol'e est vt leui cã frangat: amplius remaneat ꝓfundatio ei⁹ cũ medicinis: ⁊ ipsius icisio h̃ qdeꝫ est cũ administrat in materijs frigidis. In maturatione aũt medicinaꝝ calidarũ nõ eligatur supra ipsum.

¶ Hic vult ꝓbare ꝙ acetum est cõe digestiuuꝫ ad oẽs materias.

Du[m] 28[m] ¶ De quo dubitat: nõ eniꝫ vĩ verũ: qꝛ. A. infra de cura melancholie qñqꝫ timet malitiã aceti. Ampli⁹. 3. regimis acutoꝝ. cõmẽ. 40. acetũ cholerã nigrã iuuat ꝓcreari. Idẽ scđo cañ. Dixerũt qdã ꝙ acetum est duplex. s. acetosuꝫ ⁊ h̃ cõpetit i materieb⁹ calidis. ⁊ acutũ ⁊ hoc cõpetit in fridis. Hic sermo est bon⁹: tñ nõ cõplet⁹. Naꝫ. A. loqt hic de aceto acuto. s. de aceto vini: qꝛ illud est qđ est maxime icisiuũ ⁊ penetratiuũ: ⁊ vult ꝙ sit cõe. s. materieb⁹ cal'is ⁊ fridis ⁊ grossis ⁊ subtilib⁹. ¶ Et p̊ ꝓbat ꝙ est cõe materieb⁹ fridis: qꝛ illđ qđ est cã ꝓfundationis medicinaꝝ digestiuaꝝ ⁊ qđ incidit eas est cõe digestiuũ frigidis materieb⁹: sꝫ acetũ est hmõi: qꝛ hꝫ ꝑtes subtiles qb⁹ ꝓfundat ⁊ icidit: vt Gal'. inuit. 14. terap. 5. ca. ⁊. 4. de simplici medicina. ca. 2. disti. 3. Et qꝛ aliqs diceret vĩ ꝙ acetũ noceat: qꝛ est frigidũ. Rñdet ꝙ leuiter tollit sua frigiditas miscẽdo res calidas que calide res nõ tollunt ṽtutem penetratiuã ⁊ icisiuã: imo augent illã vel saluãt: ⁊ tñ tollunt frigiditatẽ: vñ dicit ei⁹ ifrigidatio pol'e est vt leui cã frãgat. Ex qb⁹ appet ꝙ nõ debemus vti aceto solo in materieb⁹ frigidis digerendis: imo misto cũ medicinis digestiuis. ⁊ hoc idẽ itelligit a Meß. in antidotario. ca. de syrupo acetoso. ¶ Scđo. A. ꝓbat ꝙ est digestiuũ calidaꝝ: ⁊ dicit ꝙ nõ est aliqd aceto meli⁹. ⁊ h̊ inuit in mõ loquẽdi cũ dicit. nõ eligat super ipm̃. i. nõ eligas rem q̃ sit eo melior: ⁊ ẽ sil'is modus loquẽdi ei quẽ dicit. 4. cañ. fen. 1. cap. de cura ethice. vbi volẽs cõmẽdare lac asine dicit nõ est electio sup ipsum. ¶ Et ꝯsidera ꝙ neqꝫ aceto puro vtimur in calidis materieb⁹: qꝛ timeret in cholera de sui siccitate sed miscemus ẽt cũ alijs. ¶ Ad ꝫria pꝫ sol'o: qꝛ in mel'ia nõ vtimur eo puro: vnde Meß. ca. de syrupo acetoso. dicimus ꝙ facit penetrare medicinas in ꝑtes in quas nõ poterãt penetrare. Ex quo apparet ꝙ oibus materijs põt dupl'r exponi. p̃mo in oib⁹ materieb⁹ scꝫ digerẽdis. vel oibus materijs. s. medicinaꝝ digerẽtiũ. de his tñ late scripsimus in tracta. nostro de syrupo acetoso.

¶ Et olea calida oia dicta in antidotario que fiunt ex oleis odoriferis ⁊ florib⁹ ⁊ plantis igrediunt in digestione frigidaꝝ. ꝙ si mã fuerit vehemẽtis frigiditatis aut multe quãtitatis aut difficilis resol'onis: tunc olea adhibẽda sunt que sunt facta cũ gũmis calidis ⁊ speciebus fortib⁹ odoriferis ⁊ oleũ de behen ⁊ sambacinũ ⁊ de narcisco ⁊ lilio ⁊ ꝫafarano ⁊ lauro ⁊ amaraco ⁊ de duab⁹ spicis: aut oleũ oliue in quo decocta sunt rutha hũida aut calamẽtũ aut anhetũ hũidũ aut camomilla hũida ⁊ his sil'ia de qb⁹ rememorabimur in antidotario: ⁊ illic collige illud. Oleũ aũt balsami ꝑꝑ suã subtilitatẽ velociter resoluit ⁊ nõ multũ p̃bet iuuamẽtũ in epithimãdo ⁊ vngendo ꝯueniẽs sue fortitudini.

¶ Hic enumerat q̃sdã alias res in digõne materieꝝ fridaꝝ. narcisco. i. cepe narcisci. qđ ẽt dĩ bulbus ẽm alios. amaraco. i. mũricaria. vel maiorana. oleum balsami ⁊c. ⁊ ideo miscemus cum cera vt teneatur in loco: vt primo cañ. fen. 4. 2. cap.

¶ Et nos quideꝫ materiei opponimus euacuãdo ⁊ trahendo ẽm ꝯtrariũ ⁊ faciendo vtrũqꝫ simul.

¶ Jam ponit. A. cañ. i medicinis digestiuis: hic ponit cañ. in eũone materierũ large sumẽdo eũonẽ ad diuersionẽ. Et p̊ p̃mittit. Secũdo declarat. ibi (Attractio ṽo.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in mã nos cõsideramus 4or. Primo ei⁹ malitiã ⁊ sic rectificamus eã cũ digõne: ⁊ de hac est dictũ. Scđo ꝯsideramus ei⁹ existẽtiaꝫ in corpore: ⁊ sic opponimus nos sibi cũ eũatione. Nã eũatio educit substãtiã humoris: vt in thegni. 3. tex. ⁊ cõmẽ. 90. Tertio cõsideramus eius fluxum: ⁊ sic opponimus sibi cũ diuersione. Quarto ꝯsideramus hec duo simul: ⁊ sic opponimus sibi cũ euacuatione ⁊ diuersione.

¶ Attractio ṽo ad ꝯtrariũ est attractio que fit ad manus ⁊ ad pedes: ⁊ illud iuuat ipsoꝝ fricatio cum sale ⁊ oleo violaceo aut oleo camomillino ẽm cõpl'onẽ. Ex eo qđ in ipsa egritudĩe admistrauim⁹ nos est exercitiũ in quo fuat caput ita vt nõ moueat cũ corpe: ⁊ nõ mouent nisi iferiora tm̃: ⁊ ẽ exercitiũ i quo hõ suspẽdit in fune: aut pẽdet ex pariete ⁊ retinent supiora corporis ei⁹: ⁊ nõ cessat mouẽdo pedes: ⁊ seqt ipsuꝫ ⁊ hoc post eũonẽ. Fricatio ṽo extremitatũ ⁊ eaꝝ ꝯstrictio a superiorib⁹ ad iferiora ⁊ hmõi ⁊ ꝓprie cũ cibari debet.

¶ Primo declarat qũo attrahimus ad ꝫriũ. Scđo qũo attrahim⁹ ⁊ diuertimus. ibi (Res autẽ.) Tertio qũo eũamus. ibi (Solutiua.) ¶ Prima in duas. Prio ponit res diuertẽtes ad lõginqua magis. Scđo ad ꝓpinqua. ibi (Et qñqꝫ.) Uel põt aliter illa pars itroduci vt. vꝫ. ꝙ p̊ ostendit que diuertũt solũ ⁊ nõ eũant a capite. Scđo q̃ diuertũt ⁊ eũant a capite isensibil'r. ibi (Et qñqꝫ purgat.) Tertio q̃ diuertũt ⁊ eũant sensibil'r. ibi (Res aũt aggregãs.) Quarto q̃ euacuãt corpus ⁊ caput. ibi (Solutiua aũt.) ¶ Cõsiderãdũ camomillino ⁊ violaceo ⁊c. Hec olea differũt ẽm cõpl'onẽ: qꝛ violaceũ ꝯfert in mã calida: ⁊ camomillinũ in frida. ¶ Scđo ꝯsiderãdũ cũ dicit: ⁊ h̊ post eũoneꝫ. Qđ Aui. dubitat ne talis motus extremitatũ agitaret ⁊ dilataret mãm. ⁊ iõ ẽt lotiones pedũ in febrib⁹ laudabiliores sunt post eũationẽ. Fricatio cũ dꝫ cibari fiat ⁊ hoc ad diuertẽdum fumos de capite: ⁊ est sil'is cañ. posito in fine capl'i huius.

¶ Et qñqꝫ purgat caput solũ leui exercitio sicut fricatiõe ⁊ cõprehẽsiõe donec ad pectinãdũ ꝑuenit: ⁊ administratiõe odoꝝ ex fetidis ꝓprie sic̃ fit in fine lythargie. Res aũt aggregãs duo regimina simul sũt clystere ⁊ suppositoria ⁊ diuretica ⁊ sudorẽ ꝓuocãtia ẽm materiaꝫ ⁊ virtutẽ: ⁊ oia q̃ numerata sunt in antidotario.

¶ Hic cañ. põt dici ꝙ est ad eũoneꝫ materie: ⁊ põt dici ꝙ est ad diuersionẽ ꝓpinquã. Fricatio. n. ⁊ pectinatio diuertũt ad ꝓpinquã ꝑteꝫ. odorifera ẽt fetida vt assa sternutationẽ cõmouẽdo diuertit ad nasuꝫ: ⁊ iõ exponi põt qñqꝫ purgat. i. diuertit: qꝛ diuersio q̃dam eũatio siue purgatio est: ⁊ iste diuersiones sunt cũ eũone: ⁊ iõ dixit purgat. Res aũt aggregãs duo regimĩa sil'. s. eũonẽ manifestã materieꝝ ⁊ ẽt diuersionẽ a capite. Clystere ⁊c. ẽm mãm ⁊ virtuteꝫ: qꝛ ẽm aliã ⁊ aliã mãm clystere ⁊ diureticũ ⁊c. sil'r ẽm ṽtutẽ fortẽ vel debilẽ. Et oia ⁊c. in adiutorio. s. diuersiuo ⁊ eũatiuo: vt vẽtose ⁊c.

¶ Solutiua aũt que euacuãt caput cũ cõitate corporis sunt pillule de hieris ⁊ pillule cochie ⁊ pillule de sticados: ⁊ iste qdẽ cõuenientiores sunt humorib⁹ adustis in qb⁹ dñatur cholera: ⁊ in qbus cũ hoc est grossities: imo sunt sicut cõmunicantes cholericis ⁊ flegmaticis. Et oibus illis fortius est infusio aloes que fit cũ aqua endiuie: ⁊ ꝓprie eius qđ est fortius ex eo: ⁊ est illa que scripta est in antidotario: aut infusio de hiera: ⁊ vomitus ex oxymelle cum semine atriplicis.

¶ Hic ponit medicinas qb⁹ nos opponimus euacuādo. Et pᵒ qb⁹ euacuamus a capite ⁊ corpe toto. Scđo qb⁹ euāamus a capite proprie. ibi (Solutiua vo facilia.) Uel ibi (Ex mūdificatiuis aūt que capiti sunt ꝓpria.) Tertio qb⁹ euacuamus a determinato mēbro. ibi (Q si pn̄m materierū ⁊ vapoꝝ.) ⁋ Prima in 4or. Prio ponit medicinas que euāant flegma ⁊ cholerā. Scđo que euāant cholaꝫ subtilem. ibi (Decoctio vo.) Tertio que euāant melancholiā ⁊ q̄ flegma. ibi (Uerū hiera.) Quarto assumat. ibi (Et reliqua cōposita.

Dubm 29m ¶ Dubitat in p̄ma pte qūo ifusio aloes est fortior: imo est debilior q̄ pillule p̄dicte. ⁋ Dicēduꝫ ꝙ pōt exponi fortius. i. appropriatius. Uel alr ꝙ īfusio aloes est duplex. Una q̄ scribit a Mesue in cura sode: ⁊ ista nō est fortis. Alia est īfusio aloes. i. puluerꝫ hiere in qb⁹ dn̄at aloes: ⁊ tūc posset eē fortior fm ꝙ illa hiera est fortis. Infundit aūt in aqua endiuie: vt remoueat eius malitia ⁊ nocumētū qđ īducit in epate. Cōtrariat. n. sibi vt fen. 14. ca. de cura hydropisis. ꝓprie ei⁹ qđ est forti⁹. s. aloes. Est aūt fortius epaticū in soluēdo lꝫ succotrinū sit laudabili⁹. ⁋ Cōsiderādum qđdā gn̄ale ꝙ. A. dicit se multa dixisse in antidotario q̄ nō īuenimus in forᵃ ⁊ noīe quo ipse dicit. Aut igit in antidotario est defect⁹: aut nocet in hoc varietas noīationis. Aut ex vna medicia cōposita vult ītelligi plēs que ad eius silitudinē pn̄t cōponi: vel que pn̄t fieri ex illa diuersis modis cōponēdo illā. Ex hiera. n. pn̄t fieri pillule puluis ⁊ infusio.

¶ Decoctio vo myrabolanoꝝ ⁊ prunoꝝ ⁊ fumiterre ⁊ syrupus de fructib⁹ ⁊ syrupus violace⁹ ⁊ decoctio cassie fistule ⁊ q̄ sunt istis silia facta fortia cū scamonea ⁊ reliqs fm dispōnē corpis: ⁊ vacuitatē ipsi⁹ a febre ei⁹: aut eēntiā ei⁹ in ea fm dispōnē etatis ⁊ v̄tutis ⁊ horuꝫ siliuꝫ sunt ꝯueniētia humorib⁹ cholericis subtilib⁹.

¶ Cōsiderādū ꝙ p̄dicte decoctiōes ⁊ syrupi pn̄t fortificari cuꝫ scamonea ⁊ reliqs solutiuis fm ꝙ corpus est dispositū in multa vel pauca mā digesta vel cruda: ⁊ fm ꝙ est vacuū a febre: vel fm ꝙ febris existit in eo: ⁊ fm etatem qa in pueritia cauemus scamoneā: ⁊ fm virtutem fortem vel debilem: ⁊ horum similium vt consuetudinem tempus anni regionem ⁊c̄.

¶ Uerꝫ hiera Archigenis ⁊ hiera Ruffi ⁊ hiera logodiō ⁊ hiera. G. ⁊ pillule facte cū lapide lazuli ⁊ elleboro fm ꝙ rememorabimur ꝯueniūt humorib⁹ grossis ⁊ melācholicis: ⁊ similr oē in quo recipit sticados.

¶ Hic ponit medicinas que ꝯueniūt in mā flegmatica: ⁊ ēt melancholica. Et pᵒ ponit multas hieras ⁊ pillulas. Scđo vomit⁹. ibi (Et vtrisq;. ¶ Dicit pᵒ verꝫ ⁊c̄. fm ꝙ rememorabimur. s. in h̄ cap̄. ⁊ infra ⁊ in antidotario. Oē in q̄ recipit sticados. q sticados euāt flegma ⁊ melācholiā: lꝫ h̄ nō dixerit. G. vt. z. can̄. ca. de sticados.

¶ Et vtrisq; etiā ꝯueniens est vomitus factus ex potu oxymellis ⁊ semine raffani ⁊ pulpa colloquintide cum reliquis medicinis mouentibus humores viscosos ex eis quas terminauimus ⁊ diximus.

¶ Scilicet humorib⁹ grossis flaticis ⁊ melācholicis: vel vtrisq;. i. humorib⁹ oibus tam flegmaticis q̄ melancholicis ⁊ cholericis: ⁊ tunc ista pars diuidit ꝯtra illā partē. Solutiua. A. postq̄ posuit solutiua hic ponit vomitus. ¶ Cōsiderādum tn̄ ꝙ maxime explicat vomitus in materia flegmatica: tn̄ de alijs dat intelligi.

¶ Et reliqua composita distincta in antidotario fm ꝙ ipse ordines habent.

¶ Hic assumat mediciās euāntes caput cū cōitate corpis: siue euacuent p vētrē: siue p vomitū. Et pᵒ facit h̄. Scđo declat dictuꝫ. ibi (Primus.) ⁋ Dicit pᵒ. ⁊ reliqua cōposita ⁊c̄. sup. sunt que euacuāt a capite cū cōitate corpis: siue sunt solutiua: siue vomitiua. Scđm ꝙ ipse ⁊c̄. i. tn̄ seruet ordo in vsu istarū medicinaꝝ euacuātium.

¶ Primus est q est cū hiera ⁊ turbith ⁊ epithimo ⁊ agarico ⁊ castoreo ⁊ que illis sunt similia ⁊ pillule magne. Deinde hiera. Deinde duo ellebori: niger melācholicis ⁊ albus flegmaticis cū cautela ⁊ timore: ⁊ lapis lazuli ⁊ lapis armenus absq; cautela ⁊ timore.

¶ Primo ponit ordinē. Scđo ponit moduꝫ ꝓcessus in vsu medicinaꝝ fm ordinē datū. ibi (Et opꝫ vt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ hiere sūt duplices. s. cōes siue cōitatis: ⁊ iste sunt leues: vt est hiera. G. scripta 7. terapen. Alie sunt hiere magne: vt hiera Ruffini ⁊ Hermetis ⁊ ꝯsiles: ⁊ iste sunt fortes. Primus g̃ gradus. s. debiliuꝫ est medicina siue euātio cū hiera. s. cōi ⁊ turbith ⁊ epithimo ⁊c̄. Deinde. s. secundus gradus q est fortiū hiere. s. magne ⁊c̄. ⁊ adhuc ī istis est g̃dus: q qdā sunt fortes medicine in quaꝝ vsu est timor vt duo ellebori. qdā in qb⁹ nō est timor. s. duo lapides. Et ꝯsidera ꝙ lapides isti sūt sine cautela respcū ellebori: nō tn̄ oino: hn̄t. n. de malitia: vn̄ cautelam opꝫ hr̄e ⁊ timorē in vsu eoꝝ: nō tn̄ quātū in elleboris.

¶ Et oportet vt icipiamus a debiliore ⁊ gradatiꝫ procedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis ꝙ ipsa iam est abscisa.

¶ Hic ostendit modum processus in vsu earum.

¶ Dubitat vtrū in cura egritudinū capitis sit īcipiendū a debilioribus. ⁋ Uidet ꝙ nō: q in alijs egritudinib⁹ īcipimus a fortioribus: vt in vlcerib⁹ fm. A. 4. can̄. fen. 4. trac. 3. cap̄. z. Et ī passionib⁹ pulmonis: vt. qnto de igenio Gal. ꝯtra Archistratū in egritudinibus pulmonis. ca. 15. Eodē igit mō in passionib⁹ capitis. ⁋ Amplius in apoplexia a fortib⁹ īcipimus. ⁋ In ꝯ̄rium Auic. hic. opꝫ vt īcipiamus ⁊c̄. ⁊ gradatim procedamus. s. ad fortiora: donec sciamus ⁊c̄. Idē Mesue de cura sode. ⁋ Dōm ꝙ egritudines vel sunt leues: ⁊ in istis īcipimus a debilib⁹ q nihil cōcitat nos ad fortia medicamina. vel sunt fortes ⁊ piculose vt nō detur spatiū. si fortia medicamina tardauerimus: vt apoplia. ⁊ sic a forti īcipimus. vn̄ Aui. 1. can̄. fen. 4. 1. cap̄. In egritudinib⁹ in qb⁹ est timor: ⁊ nō sumus securi ex defectu virtut: si qđ facere debemus tardauerimus: aut ex eo aliqd alienauerimus: a forti medicamīe icipe debemus. Et ista solutio redit in aliā solōnē cōsuetā: que dicit ꝙ regulariter a leuibus īcipimus: sed coacte a fortib⁹. Qūo vo in apoplia hoc verificat: ⁊ qūo in paralysi vide in suis caplis. ⁋ Ad ꝯ̄ria dōm ꝙ in vlcerib⁹ a pnᵒ medicine que sunt in se fortes debiles dn̄r in īpressione ꝓpter sorditiē vlceris. ⁋ Ad. G. dicēdū ꝙ loqt in egritudine timorosa vt ruptura vene ī pectore: in qua si tardamus fortia medicamina timetur ptisis: ⁊ ideo opꝫ a fortioribus ⁊ vltimis incipere. Ad vltimas vo egritudines vltime curationes ad perfectionem sunt potentes: vt ibidem scribit Gal.

Dubm 30m

¶ Solutiua vo facilia ad purgādū caput sunt vel asahaiaret: ex qb⁹ sumit pillula magna vt ꝑuum pondus opōnē efficiat sufficiētē cū mora ⁊ nō noceat ꝑꝑ paruitatē suā iteratio: ⁊ dormiat sup ipaꝫ ne destruāt motus ⁊ vigilie ei⁹ opationē. Et canō qdē in eis est aloes ⁊ hiera: deinde cadit in eis mastix ad ꝯfortādū stōchū ⁊ recipiunt in eis myrabol. vt ꝓhibeāt vaporē acutuꝫ calidum si in stomacho generatur a capite.

¶ Hec pars pōt duplr ītroduci. Primo ꝙ ipse declarat qđdaꝫ qđ statim dixerat. s. que sint medicine debiles euāntes a capite a qb⁹ opꝫ īchoare: lꝫ eniꝫ posuerit hierā cōem turbith ⁊ epithimū ⁊c̄. tn̄ vult ponere quādā medicinā cōpositā leuē: de qua. A. multū confidit. Alr pōt ītroduci ꝙ postq̄ posuit solutiua que euāant caput cū cōitate corporis: hic ponit solutiua que magis appropriant capiti q̄ corpori: ⁊ iō dicunt solutiua ad purgādum caput. Et p̄mo. A. ponit nobis istaꝫ medicinā ⁊ ponit can̄. circa eaꝫ. Scđo ostendit qūo possumus eā vigorare ad vnūquāq; māꝫ educēdā. ibi (Q si voluntas.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ ex niēte. A. de hac medicina quatuor cōcipimus. ¶ Primo ei⁹ nomē qa dr asahaiaret: ⁊ est ꝓpriū nomē sicut dr pillule auree pillule cochie: vt īuuit Simon Ian̄. in ca. lre. s. ¶ Scđo accipimus formā qa quātitatē in qua dꝫ dari ista pillula: q dꝫ eē magna. Assignat āt in h̄ duas cās. Primo q pillula magna tardius in stōcho dissoluit: ⁊ iō magis morat: ⁊ cū plus morat plus fumat ad caput: ⁊ sic facit opationē sufficientem. ex h̄ pōt ꝯtingere ꝙ paruū pōdus istaꝝ pillulaꝝ si fiant pillule magne plus operat q̄ magnū pōdus eaꝝ si fiant pille ꝑue. ⁊ hoc est qđ dicit paruū pōdus opationē. Scđa cā est: q pillula magna nō nocet p iterationē sumptionis: quā iterationē opꝫ facere si pillula est ꝑua. Hec aūt iteratio est duplex. Una q opꝫ sumere aliaꝫ dosim: q prior dosis nō sufficiēter opat sicut fecisset si fuisset magna. Scđa iteratio est in numero trāsglutionū. q̄to. n. sūt plēs numero tāto vr tediosius ꝑꝑ iterationeꝫ. ⁊ ꝑꝑ has cās p̄cepit Mes. pillas suas aggr. fieri magnas. ¶ Tertio accipim⁹ regimē qđ sup eas dꝫ fieri: q debet dormire sup ipsaꝫ. i. sup pillulas istas.

¶ Dubitat q. A. p̄cepit hic somnū sup has pillulas que sunt leues ⁊ tamē sup leui medicina precipit nō esse dormiēduꝫ p̄mo lib. fen. 4. 5. cap̄. ⁋ Dicēdū ꝙ lꝫ ista medicina sit leuis in virtute est tn̄ fortis in cōpositiōe qa est pillula lata: cuius dissolutio est difficilis respectu medicinaꝝ liqdarū ⁊ masticatarū. ¶ Sed tu diceres p causam quā. A. ponit super qualibet medicina quātūcunq; leui deberemus dormire vt vigilie ⁊ motus nō destruāt operationeꝫ eius. Dubm 31m

¶ Dicēdum ꝙ sine dubio vbi timet̃ ꝙ motus ⁊ vigilie destrãt operationē medicine bonū est dormire sup eā: ita ꝙ si sit debilis ĩ virtute ⁊ mō cōpōnis dormiat̃: sed parū: q2 mult⁹ somnus eēt cā conuersionis ei⁹ siue digōnis. Unde cañ. 4. ca. de causone. ꝯueniēs est vt dormiat sup aquā tamarindoꝝ. Et iō credo ꝙ qñ febricitātib⁹ damus medicinas potabiles quāuis sint leues bonū est ꝙ parum dormiāt vt calor euaporādo ad extra ⁊ vigilie nō resoluāt medicinā. Si aūt somnus ꝓhibeat̃ sup leui medicina: ĩtelligit̃ de somno nō puo s3 aliqual'r ꝓlixo qualis ꝯcedit̃ sup medicinis fortib⁹. Hora aūt sumptiōis haꝝ pillulaꝝ dat̃ ĩtelligi: q2 sumunt̃ de sero post cenā. sic eni3 meli⁹ ĩprimūt in caput: vt Damascenus pma ⁊ scda ꝑticula afor̃. ℂ Quarto accipimus medicinas ex qbus he pillule cōponunt̃. Ex qb⁹ queda3 sunt pncipales quas. A. vocat cañ. quia sunt sicut regula ⁊ pncipale. vel cañ. in eis. i. in cōpositione earum hiera. s. cōmunis. i. puluis hiere ⁊ aloes.

Du^m 32^m ℂ Sed tu diceres nō ne in puluere hiere cōis ponit̃ aloes. ¶ Dicendum ꝙ forsan voluit adhuc plus apponi de aloe. ℂ Quedā autem sunt cōsolātes vt mastix ⁊ myrabol'. mastix ad confortādum myrabol'. ad prohibendum vaporem.

Dub^m 33^m ℂ Sed ꝯ: q2 ista sil'r ꝓhibebūt medicine vaporē. ¶ Dōm ꝙ v̄tus cōfortata myrabol'. est illa que regulat ⁊ distiguit vt malos vapores humorales ꝓhibeat: vapores medicine reguleṫ ad caput: ⁊ istud difficile sufficiat mō. ꝓportionē aūt potes facere sic. pulueris hiere. ʒ. ij. myrabolani citrini masticis añ. ʒ. j. aloes ad pōdus oīum. ⁊ multos modos pillulaꝝ ĩuenies in antido. similes istis.

ℂ Or si voluntas adest vt humores cholerici educant̃ fit in eis iuuamētū cū scamonea ⁊ similib⁹ ei. Et fortasse vsus scamonee cū aloeticis administratis ꝑꝑ purgationē3 ipsius cerebri aut stōchi si egritudo cerebri est cū ei⁹ cōitate ꝓhibet eaꝝ calefactionē sup̃fluā ꝑꝑ sup̃fluitates more ipsaꝝ ⁊ excitat eas abbreuiatas a cōplemēto purgationis eo qđ iuuat ad purgādum.

ℂ Hic docet vigorare eas ad vnāquāq3 māʒ. Prio ad eūonē chol'e. 2° flegmatis. ibi (Or si.) 3° mel'ie. ibi (Et si.) 4° remittit nos ad locū aliū. ibi (Et sunt.) ℂ Circa pmā ꝑtem ꝯsidera ꝙ ex. A. accipim⁹ cōem vtilitatē ꝑꝑ quā ponit̃ scam̃. in pillulis q̃ vtilitas est in duobus. Primo q2 ꝓhibēt sup̃fluā3 calefactionē eaꝝ. s. medicinarum aloeticaꝝ in qbus est aloes vt sunt plures hiere ⁊ pillule.

Du^m 34^m ℂ Sed ꝯtra: q2 scamonea est calida: ḡ addit in calefactiōe. ¶ Dōm ꝙ ꝑ se est verū: sed ꝓhibet calefactionē ꝑ accñs: q2 facit sui acuitate stimulādo cito descēdere medicinas alias q̃ minus in stōcho morātes sup̃flue calefacerēt: ⁊ h̃ est qđ dicit ꝓhibet sup̃fluā calefactionē. sup. que ꝯueniret ꝑ sup̃fluitatē more ipsaꝝ. Scđo est ei⁹ vtilitas excitare alias medicinas ⁊ vigorare eas ad cōplemētum purgationis: vñ sen. 11. penul. ca. scamonea est ex eis que adiuuāt medicinas alias. Idē ponit scđa ꝑte practice cāticorū. 5. cōmē. Et ideo l3 medicine alique ordinent̃ ad purgādum flegma vel melancholiā: tñ scamonea cuius ꝓprius est purgare cholerā iuuat illas ad purgādum: ⁊ ideo bene dixit socius noster Petrus de eugubio ꝙ est sicut calcar respectu equi.

Dub^m 35^m ℂ Dubitat̃: vtrū iuuamētū scamonee sit facere celerem descēsum aliaꝝ medicinaꝝ. ¶ Uidet̃ ꝙ nō ꝑ Serap̃. aggregatorē cap̃. de cucumere asinino. vbi dicit. Et qñ facis pillulas ex eo nō ꝯsulo ꝙ apponas cū eo scamoneā aut collogntidā: qm̃ pill'e nō descēdūt cito. ¶ Amplius. A. collaudauit pillulas magnas: q2 amplius in stōcho morabant̃: ḡ d3 vitupari scamonea si accelerat ad exitum: imo si accelerat nō vigorat oꝑationē medicinaꝝ. ¶ Amplius Meſ. cap̃. de scamonea ĩsistit rectificationi ei⁹ ne tardet in descēsu: ⁊ ꝓcurat festinū descēsu3 eius: igit̃ ipsa nō facil'r neq3 cito descēdit siue descēdere facit. ¶ In ꝯrium. A. ¶ Dicēdū ꝙ scamonea ꝑ se facit cito descēdere alias medicinas. ⁊ hoc ꝑꝑ duo. Primo q2 cito facit eas reduci ad actū subtiliādo ⁊ diuidēdo eas: ⁊ iō cito cōpleta eaꝝ operatiōe cito a stōcho seꝑant̃. Scđo q2 sui acuitate cito ad exitu3 stimulat. Posset tñ scamonea cū aliqb⁹ medicinis ꝑ accñs eē cā tarde descēsionis eaꝝ: ⁊ q2 ille medicine eēnt multū violēte: ⁊ iō scamonea addita illis ꝑꝑ multā violētiā debilitaret v̄tutes stōchi: vñ medicina effrenitaret ⁊ in stōcho agitaret ꝓprio motu nō regulata a virtute ⁊ vt sic nō cito descēderet. ⁊ ſm hūc modū scamonea mista cū elacterio. i. cū succo cucumeris asinini eēt cā ꝙ non cito descēderēt pillule ex eis facte. ⁊ hec est ĩtētio Sera. ibidē cū subdit. bonū est ne admisceat̃ de alijs medicinis acutis cu3 elacterio in pillulis: qm̃ grauat nām grauamine forti. ⁊ iō. A. nō ĩposuit hoc iuuamē in eē scamonee miste cū quacūq3 medicīa: s3 cū aloetica. medicine aūt aloetice vt hiere cōes nō sunt medicine violēte sicut est cucumer asininus. ⁊ q2 posset ꝯtingere ꝙ cū aloeticis posset cōtingēter facere effrenē oꝑationē: iō dixit. ⁊ fortasse. ¶ Sed tu. d. ḡ in hieris magnis in qb⁹ ĩgredit̃ collogntida ⁊ elleborus ⁊ gña violentaꝝ mediciaꝝ nō deberet poni scamonea: cui⁹ ꝯriū apparet in hiera Hermet̃ ⁊ alijs qbusdā. ¶ Dōm ꝙ nō est sil'e de hieris magnis in qb⁹ multe alie medicīe ꝯsolatiue ingrediunt̃: in qb⁹ ēt scamonea plus est coadiuuās q̃3 pncipal'r oꝑans ⁊ de pill'is factis ex cucumere asinino ⁊ scamonea: in qb⁹ scamonea est pncipal'r operās. Ex qb⁹ appet sol'o ad p^m argu. ¶ Aliter tñ posset dici ꝙ Sera. ꝓhibet scamoneā misceri cū elacterio faciēdo formā pillularē ex eis: ⁊ hoc q2 pill'e nō descēdūt cito: nō tñ ꝓhibet absolute mixtionē: ⁊ iō nō cito descēdere nō est ꝑꝑ scamoneā s3 pillulationē. si enī eēt in forma hiere vel potabili cito descēderet. ¶ Ad scđ3 dōm ꝙ l3. A. ex pillulis magnis velit morā ampliorē q̃3 ex ꝑuis: nō tñ vult sup̃flua3 morā ex eis. remouet igit̃ eas scamonea a sup̃flua mora. ¶ Uel al'r ꝙ qñ pillule debēt eūare cholerā non querit̃ tāta mora quāta querit̃ qñ deberēt eūare alios hūores. ¶ Uel al'r ꝙ si mā sit capiti fixa vel ꝓpria: tūc querit̃ mora pillulaꝝ in stōcho. Si autē3 mā sit radical'r in stōcho: ⁊ q̃ est in capite pēdeat ab ea q̃ est in stōcho: tūc nō querit̃ mora: s3 celeri exitu fiente poterit cōplere sua3 oꝑationē. talē aūt exitū celerē iuuabit scamonea. Et hec vi͛ mens Aui. cū dicit. ꝑꝑ purgationē stōchi ipsius aut cerebri. Si egritudo cerebri est ꝑꝑ cōitatē eius. s. stōchi. ¶ Sed tu. d. ḡ fortior medicina vt scamonea reqrit̃ ad purgationē mēbri ꝓpinq vt stōchi q̃3 longinq vt cerebri. ¶ Dōm ꝙ nō reqrit̃ fortior vt fortiorē faciat oꝑationē eūatiuā: s3 vt faciat celerē descēsu3 ⁊ vt sic debilitet oꝑationē. nō eni3 tāta violētia reqrit̃ in eūone materieꝝ stōchi quāta in eūone materieꝝ capitis: ḡ melius est ꝙ medicina que a stōcho d3 eūare citius descēdat ab eo q̃3 illa que deberet eūare a capite: ⁊ iō in eūando mām a stōcho patiētis ebrietatē ꝑcipit̃ hiera cū scamonea vt ĩfra. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ Meſ. ꝓcurat eius festinū exitū ne ĩducat excoriationē. quātūcūq3 enim ipsa alias medicinas velociter: tamē ipsa de se parata est excoriationē inducere.

ℂ Or si voluntas adest vt iuuamētū fiat in extractione humoꝝ flegmaticoꝝ iuuet̃ cu3 pulpa colloquintide ⁊ cū. ʒʒ. ⁊ turbith ⁊ sticados. Et si adest voluntas vt fiat hoc ĩ humorib⁹ mel'icis iuuet̃ cū pauco elleboro ⁊ epithimo ⁊ polypodio ⁊ eis sil'ibus. Et sūt pillule magne diuersaꝝ descriptionū quas reperies in antidotario: ⁊ scies ipsaꝝ iuuamētu3 ⁊ ipsaꝝ electionē inde. Ex mundificatiuis aūt que capiti sunt ꝓpria sunt gargarismata in quib⁹ oībus almuri sit administratum.

ℂ Hic docet vigorare medicinā ad eūonē flegmatis. Et h̃ qđ dicit p3 ⁊ ĩ ꝑte sequēti. ¶ Et s̃t.) Hic ꝯsidera ꝙ ĩ antido. suo nō ĩueniuntur sub h̃ noīe: tñ multe pill'e ponunt̃ ibi ꝯueniētes ad hāc ĩtētionē. ℂ Ex mūdificatiuis aūt ⁊c̃. Ia3. A. posuit cañ. in medicis solutiuis que eūant caput cū cōitate corꝑis: hic ponit cañ. in eis q̃ eūant caput q̃ magis capiti sunt ꝓprie ⁊ sunt q̃si locales. Et p° ponit cañ. in gargarismatibus. Scđo in sternutatorijs. ibi (Sternutatoria.) Tertio in empl'is. ibi (Ex istis.) Quarto in caputpurgijs docens ꝑ vnūqđq3 illoꝝ eūare. ibi (Caputpurgioꝝ.) ¶ Prima ĩ. d. Primo ponit cōem mām in gargarismatibus. Scđo ꝓpriā h3 vnūquēq3 humorem. ibi (Or si humores fuerint cholerici.)

ℂ Dubitat̃ an almuri ponat̃ in omni gargarismate. ¶ Uidet̃ ꝙ nō: q2 Meſ. in cura sode docet gargarismata sine almuri ⁊ multi alij auctores. ¶ Ampli⁹ qđ mām infl'at nō ꝯuenit in oī gargarismate: vt statim ĩnuit Aui. sed almuri mām inflāmat cū sit cōpl'onis calide ⁊ sicce. ¶ In ꝯriū Aui. ℂ Cōsiderādu3 p° ꝙ muri siue almuri est salsamētū qđ fit ex sale pisciū. ⁊ di͛ ēt exomogarus. fit ēt ex farina ordei ⁊ sale qñ fiunt ĩde placētule ⁊ cōburunt̃ ſm ꝙ docet Azarauius. 28. li. q di͛ seruitor. Et cōpl'o ei⁹ est cal'a ⁊ sicca in 2° gradu: l3 qdā dixerūt plus ⁊ qdā ꝙ muri ex piscib⁹ ei⁹ est calidi⁹ ⁊ qdā minus. Ex quo appet ꝙ ē fortis exiccationis ⁊ subtili salsedine ⁊ acuta: ꝓ͂git mēbra ⁊ excitat ad expulsionē sup̃fluitatū: ⁊ eliquat ⁊ abstergit eas: ⁊ cū h̃ h3 aliquā stipticitatē ꝯfortatiuā. ¶ Ex qb⁹ soluit̃ dubitatio. Nā dōm ꝙ si muri ponat̃ in oī gargarismate in quo intētio est eūatio māe de qua est hic sermo. A. iuuat: q2 illud qđ a capite mās abstergit: ⁊ cū h̃ pauca stipticitate ꝯfortat iuuat. hoc aūt facit almuri. d3 tñ misceri cū diuersis ſm diuersitatē materieru3. Dico tñ ꝙ si fiāt aliq̃ gargarismata absq3 eo: nō ꝓpterea sunt iutilia: q2 multa sunt p̃ter almuri q̃ iuuāt. A. v͛o ꝯsiderās multā vtilitatem almuri dixit. sit administrādū in oībus: q2 si in oībus administrat̃ iuuat. ℂ Cōsiderādū scđo ꝙ gargarismata sunt ꝓpria mūdificatiua capitis ꝓpter tres causas. Prima q2 per viā satis latam euacuant vt per colatoriū. Scđa quia euacuant per viam rectam

Dub^m 36^m

⁊ ꝓpinquā. Tertia qꝛ per viam cerebro satis cōem. Et ideo euacuatio per gargarismata dicit̃ ꝓpria respectu euacuationū ꝑ sternutatoria emplastra caputpurgia ⁊ embrocas. pōt etiā dici ꝓpria respectu eūonis facte cū medicinis solutiuis qꝛ gargarismata euacuando a capite euacuāt ab alijs mēbris īferiorib' parū respectu medicinarū solutiuarū: sed medicine solutiue euacuando a capite euacuāt ēt multū ab alijs: vt a partib' stomachi ⁊ ꝓpinquis.

¶ Oꝛ si hūores fuerint cholerici puri nō vtaris in ipsorū mūdatiōe gargarismate timēdo descēsuȝ ipsoꝝ ad pectus cū iam adepti sunt sup̱fluā acuitatē ex medicinis purgātib' acutis. Nā subtiliantia cholericos cū facilitate ⁊ subtilitate ⁊ q̄ sunt equalis cōplōnis nō multū agunt in gargarismate. Oꝛ si aliquid hoꝝ est iuuans tūc oxymel de seminib' cū endiuia solūmodo. Et oxymel squilliticū ⁊ oxymel recipiēs scamoneā ⁊ aquā lupuli ⁊ aquā prunoꝝ ⁊ syrupus violaceus ⁊ tamarindi cū pauco scamonee ⁊ que huius cursu ꝓcedunt.

¶ Primo ponit cañ. in vsu gargarismatū in mā cholerica. Scd̄o in mā flegmatica. ibi (Oꝛ si humores fuerint grossi.) Prima in duas. Primo ponit cañ. qñ est cholera subtilis. Scd̄o qñ est grossa. ibi (Oꝛ si.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex Auic. tria accipimus. Primū ꝙ in mā cholerica pura non debemus vti gargarismate. Scd̄o accipimus cām hui'. Nā aut vteris gargarismatib' debilib': ⁊ hoc est qd̄ dicit. Nā subtiliātia. i. gargarismata que hñt vim leuē subtiliandi. i. eliquādi cholerā: qꝛ isto mō gargarismata mās trahūt vel parant vt currāt que sūt equalis cōplōnis: ⁊ ista nō multū īprimūt in gargarismate. s. posito. Aut vteris fortib': ⁊ in istoꝝ vsu est timor: qa cū mā cholerica de se sit calida acuta ⁊ solutiua qb' preusus fuisti inflāmauerint ēt eā si tu cōsequeris cuȝ forti gargarismate in quo opȝ ꝙ sint res acute calide: tūc ista cholera magis iflāmabit̃: ⁊ sic mota ꝑ gargarisma posset fluere ad pectus. Et inuit in hoc Auic. nocumētū qd̄ facit in pectore ⁊ ēt in capite cū addat in iflāmationē eius: ⁊ ēt in ꝑtib' gule. si in pectus pōt rapi multomagis in partibus gule ⁊ facere squinātiaȝ. Tertio accipimus ꝙ si estimatiua medici indicat debere fieri gargarismata que sunt gargarismata de qbus minus timet̃: ⁊ que nō sunt fortia: ita ꝙ aliqd debet iuuare est h̄ oxymel ⁊c̄. ⁊ illa eliquāt illam cholerā. ¶ Sed tu diceres. cholera seipsa est eliquata. ⁋ Dōm ꝙ ipsa q̄uis sit pura nihilominus stat cū alijs humorib' cerebri: q naturalr̄ ꝑ palatū deriuātur: quoꝝ eliquatiōe cholera ēt eliquat̃ ⁊c̄. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ id qd̄ dicit cū pauca scamonea debet referri ad totū qd̄ dixit. ⁊ aqua lupuli. s. cū pauca scamonea: ⁊ aqua prunoꝝ. s. cū pauco scamonee: ⁊ sic de alijs. ⁊ que h̄ cursu ꝓcedūt. s. ꝙ nō sunt fortia multū neq̄ inflāmātia. quāuis eniȝ in scamonea sit caliditas: tñ reperiunt̃ cū frigidis ꝑdictis. ¶ Cōsiderādū scd̄o ꝙ littera que dicit. cū iam adepti. pōt dupliciter exponi. Uno modo cū iam sint adepti acuitateȝ ex medicinis solutiuis: qꝛ precesserint vniuersales purgationes. Alio modo cū iam adepti ⁊c̄. per gargarismata acuta ⁊ fortia que tu faciebas credens illam materiā euacuare.

¶ Oꝛ si humores cholerici fuerint cū grossitie: tunc gargarisma fiet cū almuri ⁊ aloe ⁊ hiera ⁊ oxymelle de se. ⁊ squillitico cū hiera: ⁊ vt cōfortet̃ illud cū scamonea ⁊ pauco turbith ⁊ supra illud nihil addatur.

¶ Hic cōsidera ꝙ cholerici humores grossi indigent fortiori subtiliante ⁊ mouēte. s. declināte ad caloreȝ plus: ⁊ hoc quādo cholera est ingrossata per flegmatis mixtionem: ⁊ ideo vigorat hic gargarismata cū hieris turbith ⁊c̄. ⁊ nihil supra. ne fiat etiā iflāmatio: ⁊ nō addatur castoreum neq̄ staphisagria.

¶ Oꝛ si humores fuerint grossi flegmatici: tūc addat̃ supra illd̄ pulpa collogn. ⁊ zinziber ⁊ sticados ⁊ turbith ⁊ hiera Archigenis ⁊ bussudus: ⁊ fortasse idigebis vt cū eis administres synapim ⁊ pyretꝝ ⁊ pip cū mastice: ⁊ vis ꝑꝑ illud fortitudinē opationis medicine cū fuerint humores vehemētis fortitudinis: ⁊ similr̄ fortasse facis masticare pyretꝝ ⁊ piper ⁊ zinziber ⁊ acoꝝ ita vt ꝑueniat̃ ad vltimū ad staphisagriā ⁊ que eis sunt silia. Et istis qñq̄ admiscētur subtiliantia sicut hyssopus ⁊ cinamomū ⁊ cassia lignea ⁊ origanū ⁊ cortices radicū capparis mētastrū ⁊ que eoꝝ cursu ꝓcedunt.

¶ Hic ponit gargarismata in mā flegmatica. ⁊ ex h̄ inuit de melancholica frigida. Et cōsidera ꝙ vtitur fortiter subtiliatiuis ⁊ diuisiuis ⁊ mouētib' illas materias que sunt difficiles ꝓpter grossitiē: ⁊ ideo ꝯuenit hiera Archigenis ⁊ bussut' que ponit̃ qnto lib. trac. scd̄o. Alij aūt exponūt bussut'. i. bussiuȝ qd̄ est tassus barbassus in quo est abstersio ⁊ resolō: vt. 2. cañ. ca. 101. Et fortasse. s. cū vis fortiorem operationem dissolutiuam.

¶ Dubitat̃ vtrū medicine posite in gargarismate eūent attrahēdo. Dubm 37m
⁋ Uidet̃ ꝙ nō: qꝛ illud qd̄ educit mās solū subtiliādo eas: ⁊ vt sic faciēdo eas fluere nō vr̃ ꝙ educat attrahēdo. sȝ medicine que ponunt̃ i gargarismate sunt hmōi. ꝓbat̃ qꝛ si educūt cholerā eliquādo vel subtiliādo eā: ⁊ vt sic faciēdo eā fluere: ꝗ multo magis hoc est i alijs humorib'. Sed cholerā educūt subtiliādo. vñ. A. loquēs de eis dicit subtiliātia cholicos ⁊c̄. ⁋ Amplius medicina solutiua in ꝑtib' oris existens nō vr̃ ꝙ possit reduci ad actū vt attrahat: qꝛ reductio ad actū fit in stōcho ⁊ itestinis: cū ibi sit locus ei' cū operatur. vt vr̃ mens. A. ꝑ° cañ. fen. 4. cap̄. 4. ⁊ Mesue de ꝯsolatione medicinaꝝ. 2. cap̄. ⁋ In ꝯriuȝ arguit̃: qꝛ. A. ſm vnāquāq̄ mām ponit medicinā solutiuā eiusdē materiei: in gargarismate. n. ad educendā cholerā ponit scamoneā. ⁊ ad educēdā cholerā grossam ponit hierā ⁊ turbith ⁊ scamoneā. ⁊ ad māȝ flegmaticaȝ ponit colloquintidā. ⁋ Dōm ꝙ gargarismata in qb' ponunt̃ medicine solutiue maxīe eūant mās a capite ꝑ virtutē subtiliatiuā ⁊ abstersiuaȝ. Ratio ē: qꝛ ꝑ illā v̄tutē eūant que vr̃ cōis oī gargarismati eūatio: sed virt' subtiliatiua cū q̄dā abstersione est in qua cōicant oīa gargarismata eūatiua. modus aūt est: qꝛ gargarismata diuidūt ⁊ subtiliant mās in capite stātes: ⁊ vt sic fiūt cursibiles vel fluētes: ⁊ cū hoc mās que sunt circa colatoriū abstergūt ⁊ educūt: ⁊ iō tunc materie alie ꝓfundius stātes ⁊ facte fluxibiles ꝑ quādā ꝯñam attrahunt̃: ⁊ qꝛ cholera est humor subtilis minus indiget hac subtiliatione: ⁊ cū h̄ dȝ fieri cū re que nō exiccet: sȝ subtiliādo ⁊ faciēdo eā fluere saluēt quādā humectationē ⁊ fluxibilitatē: ⁊ iō timor est in vsu gargarismatū in hac mā. Et ꝑꝑ h̄ forsan nō dixit de melācholicis: qꝛ sunt difficulter fluxibiles. ⁋ Ex qb' apparēt duo. Primuȝ est verificatio tex. Mes. ca. de catarro. vbi ponit ꝙ gargarismata fiunt ſm vnū qnq̄ modoꝝ. Quia aliud ꝑtē nobilē ꝑ ignobilē purgat. aliud sistit fluxuȝ. aliud abstergit qd̄ fluit. aliud alterat quod fluxit. aliud aggregat duas itētiones. Tūc dicit exēplū ꝑmi est administratio diacodion. i. medicine de papauere. Et manifestū ē ꝙ hoc nō est exēplū ꝑmi: imo est exēpluȝ scd̄i. Hoc aūt fecit Mesue qꝛ ꝯsiderauit ꝙ eūare ꝑtē nobilē. s. cerebrū ꝑ ignobilē. s. ꝑ palatuȝ virtute gargarismatꝫ fit maxīe v̄tute abstersiua ⁊ subtiliatiua: ita ꝙ cū dicit abstergit itelligat̃ ⁊ subtiliat: ⁊ iō de ꝑ° nō posuit exemplū. ⁋ Scd̄o appet q̄re. A. īfra cap̄. de soda a mala cōplōne: eūatione ꝑ gargarismata dic̄ eē adductionē: qꝛ eūatio ꝑ gargarismata est plus adductio ꝑ quādā ꝯñam in abstersiōe ⁊ eliquatione q̄ sit attractio violēta. ⁋ Dico tñ ꝙ medicīe solutiue ibi posite iuuāt in eūando mām ꝑ virtutē attractiuā. Ratio est: qꝛ si ibi pñt aliquo modo reduci ad actū vr̃ ꝙ possint aliquā vim attractiuā hr̄e. sȝ sic est. Nā si medicine solutiue virtute stōchi debēt reduci ad actuȝ: cū sup̱ficies oris stōchi sup̱ficiei cōtigua existat: poterit illa medicina aliqualr̄ actuari. Et ēt videm' ꝙ medicine in itestinis actuantur: ⁊ ēt exterius apposite: vt sumit̃ in lib. experimētoꝝ Gal. ⁊ ab Haly in thegni trac. 3. cōmē. 199. Et qꝛ iste medicine nō sic ad actū vigorose reducunt̃ sicut si eēnt in stōcho: iō attractio ꝑ formā specificā medicinaꝝ solutiuaꝝ positaꝝ in gargarismate nō ē sic violēta sicut attractio eaꝝ qñ vadūt ad stōchū. Ex qbus ꝯria cessant.

¶ Sternutatoria aūt que cōueniunt humorib' cholericis sunt sicut vapor aceti in quo parū castorei dissolutum est: ⁊ odor focaugi acuti acetosi. Et flegmaticis condisi ⁊ piper ⁊ cepe ⁊ alliuȝ ⁊ synapis ⁊ nasturtium ⁊ baurach ⁊ que cursu eoꝝ procedunt.

¶ Hic ponit cañ. in eūone per sternutatoria. Et ꝑmo in cholericis humorib'. Scd̄o in flegmaticis dans itelligi de melancholicis. ibi (Et flegmaticis.) ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ ꝑ sternutatoria nō soluȝ debemus itelligere que sternutationē faciūt: sed ēt que odorantur ⁊ si nō sternutare faciūt. acetū aūt ⁊ castoreū ꝯueniunt in mā cholerica qa acetū tēperat caliditatē castorei vel etiā scamoneā: ⁊ ambo iuuant se in faciēdo fluere cholerā subtiliādo ⁊ cōmouēdo illaȝ in humiditatē cui miscetur. Foca quid sit. extra ponit̃. Cōdisi dicitur ꝙ est maneries ellebori. Simon tñ dicit ꝙ sunt radices quedam qb' lanarij vtunt̃ ad faciendā lanā limpidā. Ego v° nō vidi cōdisi: sed cōiter vtimur ellebori medulla pro eo.

¶ Ex istis medicinis qñq̄ assumimus emplastra: ⁊ accipimus ex eis epithimata super timpora.

¶ Ponit cañ. in emplastris ⁊ epitimatibꝰ qbus euacuamus a cerebro: ⁊ vult ꝙ fiat ex istis .s. medicinis resoluẽtibꝰ qbuscunq; dictis supius ab illo. §. Digestiua vo. vsq; hic. Et ꝯsidera ꝙ .A. abbreuiat in hoc sermonẽ: q2 quãtũ spectat ad cañ. generalẽ de vsu emplastrorũ resoluẽtium ꝑfecte locutus fuit supra cuz dixit. ⁊ quandoq; fient emplastra capiti post abrasionem.

¶ Caputpurgiorꝫ aũt alia fiunt vt ꝑ ea ꝑueniat ĩfrigidatio ⁊ hũectatio ⁊ alia vt resolõ ⁊ alia vt ꝯfortatio.

¶ Hic ponit cañ. in caputpurgijs ⁊ ponit intẽtionẽ in eis. Secũdo exequit̃. ibi (Cũq; caputpurgia ⁊c̃.) ¶ Dubitat̃ quare .A. fecit illaz distinctionẽ in caputpurgijs. ⁋ Dõm ꝙ nomẽ caputpurgij vĩ statim ĩportare purgationẽ. Ne igit̃ hoc aliqs crederet de omni caputpurgio dicit ꝙ in eo triplex est intẽtio .s. alteratio vt ĩfrigidatio ⁊ hũectatio. 2ª resolõ. 3ª ꝯfortatio. ¶ Sed tu. d. vĩ ꝙ .A. ĩsufficiẽter enumerauit diuersitatẽ caputpurgiorꝫ. q2 q̃daz pñt fieri ad exiccãdũ. q̃dã ad calefaciẽdũ. q̃dã ad extrahẽdũ: vt ĩfra in ca. ꝑticularibꝰ de soda appebit. ⁋ Dõm ꝙ ꝑ resolõnẽ dat ĩtelligere calefactionẽ ⁊ exiccationẽ ⁊ ẽt eũonẽ: q2 resolõ large ꝓ eũone p̃t sumi.

¶ Cũq; caputpurgia administras resoluẽtia ꝯfortãtia gradus in ipsorꝫ administratione obserua: administra itaq; ea prima vice cuz oleo ro. ⁊ lacte ⁊ que tali cursu currunt: ⁊ vice scđa cuz expressione sicle ⁊ similibus: ⁊ tertia etiã vice cũ aqua amaraci ⁊ similibus.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ .A. nõ exequit̃ de caputpurgijs intẽtione ĩfrigidationis ⁊ hũectatiõis vt pᵒ frõte appet. ⁊ rõ est: q2 eiꝰ ĩtẽtio hic ẽ de caputpurgijs ꝫm ꝙ a capite euacuãt: ⁊ iõ exeq̃t̃ de eis vt resoluũt ⁊ cõfortãt ꝯfortatiõe nec̃ia in actu resolõnis. ⁊ iõ dixit. cũq; ⁊c̃.

Dubm 38m ¶ Dubitat̃: an caputpurgiũ ex lacte ⁊ oleo ro. sit resolutiuũ. ⁋ Uĩ ꝙ nõ: q2 in nullo illorꝫ .s. oleo ⁊ lacte est resolõ mãifesta. ⁋ In ꝯ̃riũ Aui. cũ dicit. cũq; caputpurgia administras resolutiua administra ꝑma vice cũ oleo ro. ⁊c̃. ⁋ Lꝫ ad q̃onem posset dici ꝙ in oleo rosa. ⁊ lacte est aliqua ꝑua resolõ: ⁊ iõ a leuioribꝰ incipit. tñ aliter dõm vt credo fore ad mentẽ Aui. ꝙ resolõ dĩ duplr̃ .s. ꝓprie pro materierꝫ eũone: ⁊ hoc mõ nõ sumit̃ hic. alio mõ sumit̃ pro materieruz eductõe q̃uocũq; educant̃: ⁊ ħ mõ oleũ ro. ⁊ lac educũt mãs duplr̃. pᵒ sternutationẽ mouẽdo. 2º ꝑ modũ cuiusdã lubricitatis: ⁊ q2 ħ est eductio leuis: iõ ab ea ĩcipit. ¶ Sed ꝯ̃ dicta. Primo oleũ ro. sedat sternutationẽ vt ĩfra fen. 5. ⁋ Scđo eductio ꝑ sternutationez nõ est leuis: ĩmo fortis cũ sternutatio sit fortis motꝰ ⁊ q̃si epilepsia parua: vt ĩfra ca. de epilepsia. ⁋ Ad ꝑmũ dõm ꝙ ꝑꝑ aliquã mordicationẽ ⁊ malũ sensum quẽ põt ĩducere oleuz ro. põt ĩducere sternutationẽ: ⁊ cũ ħ põt eã sedare in hñte ea. ⁋ Ad scđm dõm ꝙ sternutatio leuis est que ĩducit̃ ab oleo ro. respectu eiꝰ q̃ ĩducit̃ a succo sicle. ⁋ Põt tñ ad ꝑncipale alr̃ rñderi ꝙ sicut .s. .A. tãgit tres intentiões qbꝰ administramus caputpurgia: ita hic ꝑ ordinez docet illa administrare: ⁊ vult ꝙ lꝫ tu administres caputpurgia sub ĩtentione resolõnis: tñ debes cũ ordine illa admĩstrare faciẽdo ea ꝑcedere caputpurgia que nõ sunt resoluẽtia sꝫ mollificãtia ⁊ ꝑparantia ad resolõnẽ: sicut ẽt ante emplã resolutiua admĩstramꝰ mollificatiua: ⁊ post resolõnẽ debemus ĩtẽdere ad ꝯfortationẽ. Prĩo ḡ admĩstrabimus lac ⁊ oleũ ro. q̃si ad leniẽdũ. Deĩde succũ sicle .i. bliris ad resoluẽdũ ⁊ abstergẽdũ ⁊ eũandũ ex ħ: ⁊ ħ est qđ intẽdebat̃. Tertio succũ amaraci .i. maiorane vel matricarie in quo cũ resolutione est plus de cõfortatiõe cerebri q̃ꝫ sit in sicla: ⁊ ħ ostẽdit suus odor: ⁊ tũc exponit̃. administra itaq; ea .s. caputpurgia.

¶ Qꝛ si ꝑncipiuz materiei ⁊ vaporꝫ nõ est nisi a stõcho: attẽde substãtiã humoris in stõcho cõprehẽsi quã cõprehẽdes ꝑ ea que scies in caplõ egritudinuz stõchi ⁊ eũonis eius. Cũ aũt mã descẽdẽs est vapores aut ventositates retenti opꝫ vt eos resoluas cũ aq̃ in qua decocta sunt sceba ⁊ epithimũ ⁊ albasce ⁊ medicine ꝑdicte in capitulis suis: ⁊ distillet̃ ẽt oleũ sambacinũ ⁊ laurinuz ⁊ amaracinũ in aure. Cũ aũt corpus cerebri vis cõfortare ⁊ ꝓhibere humores cholericos ne a stõcho ad ip̃m ascẽdant ⁊ ab eis que sequunt̃ ip̃m opꝫ vt ip̃m cibes fructibꝰ acetosis ⁊ ꝓprie granatis acetosis ⁊ pomis ⁊ piris ⁊ acresta ⁊ ꝓprie post cibum.

¶ Iam .A. posuit cañ. in qbꝰ opponimus ad mãm capitis ⁊ totiꝰ ⁊ qbꝰ opponamus cũ ꝓprijs eũatiuis: hic ponit cañ. qbꝰ opponimus ad mãm capitis qñ est a determiato mẽbro. v. g. a stõcho. ¶ Ubi ꝯsiderãdũ ꝙ qñ ꝑnᵐ materiei humoralis ⁊ vaporꝫ est a stõcho triplex cadit in ħ intẽtio. Una rectificatio ⁊ eũo materierꝫ a stõcho: ⁊ hoc ĩnuit cũ dicit. attẽde ⁊c̃. Scđa est eũo materierꝫ q̃ sunt in capite: ⁊ q2 iste mãe vtplĩm sunt vẽtose siue vaporose: ẽt q2 de eũone materierũ humoraliũ iam dictũ est: iõ dixit. cũ aũt mã descẽdẽs .i. ꝓgrediẽs: ⁊ quasi hec locutio est silr̃is vulgari. Et qñq; cõtingit ꝙ humores multiplicati in capite cõgelati descẽdunt. docet aũt resolutionẽ facere cũ sceba .i. sticados vel spẽs est absinthij. halasce .i. hyssopus hortulanus vt supra vel apud alios est thimꝰ. ⁊ iuuat in hoc ĩstillatio in aures cũ oleo sambacino .i. de iesumino. amaracinũ .i. de maiorana. Tertia ĩtẽtio est ꝓhibitio ascẽsus vaporꝫ ⁊ humorꝫ q sunt apti vt cholericorꝫ ⁊ ħ fit cũ rebꝰ hñtibꝰ stipticitatẽ ⁊ ĩfrigidationẽ ꝓhibitiuã motꝰ vaporꝫ sicut sunt fructꝰ ⁊c̃. ista enim ꝓhibẽt vapores ad caput ⁊ que sequunt̃ ip̃m vt oculos ꝓprie post cibũ qa ꝓhibẽt ẽt ciborꝫ vapores: ⁊ ego vtor his ⁊ ꝓhibeo potum postea: de istis tñ dĩ in ca. de soda ꝑ cõitatez. ¶ Sed tu. d. qũo ista cõfortãt corpus cerebri. ⁋ Dicẽdũ duplr̃. Primo ꝓhibẽdo vapores. Scđo aliqua stipticitate que capiti euaporãs põt cõicari.

¶ Curatio aũt tua in oppilõnibꝰ sit cũ embrocis aperitiuis semꝑ. Et opꝫ vt sit effusio oĩs embroce administrata in omni accidẽte a loco alto vt eius virtus plurimũ ꝓfundet̃ ⁊ caput preparet̃: vt cadat suꝑ sinciput suꝑ posteriorẽ capitis partẽ ⁊ mẽbra dura: ⁊ sint etiaz masticationes pillule de seiar ⁊ olea resoluẽtia.

¶ Hic ponit curã egritudinũ mãliuz cerebri ex mã oppilãte. Et primo ponit curã qñ intẽdimus ad mãm que est in capite. Scđo ponit curã qñ ĩtẽdimus ad mãm determinati mẽbri mittẽtis. ibi (Et si egritudo.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ ista pars seruit .A. in duobꝰ. Prĩo qa ponẽdo cañ. curationis oppilõnũ capitꝭ ponit cañ. curationis egritudinũ cõpõnis vt dicat̃ ꝙ iam supius ĩnuit curã malarꝫ cõplõnũ cũ mã: lꝫ ꝓprius dicat̃ ꝙ posuit curã mãliuz egritudinũ absolute: hic ponit curã morbi cõpõnalis: nõ aũt ponit curã morbi in numero vel in situ vel in quãtite: q2 vt notũ est: nõ cadũt in ħ cañ. gñales sciales. ⁊ quedã ex his dispõnibꝰ rarissime vel nunq; occurrũt. ponit igr̃ curã morbi sepe occurrẽtis .s. oppilõnis. ¶ Scđo hec pars seruit .A. q2 ponẽdo curã oppilationis: ponit curã cuz embrocis ⁊ masticationibꝰ ⁊ oleis: ⁊ tũc dicemus ꝙ postq; Auic. posuit cañ. in euacuatione ꝓpria materierũ a capite que euacuatio fit cũ gargarismatibus sternutatorijs epithimatibꝰ ⁊ caputpurgijs: hic docet euacuare materias a cerebro cũ embrocis ⁊ masticationibus.

¶ Sed tu. d. q2 ponẽdo curaz oppilõnis ponit ꝑ embrocas solum ⁊ masticatiões. ⁋ Dicẽdũ ꝙ .A. hoc sciẽter fecit vt doceret vel ĩcitaret te ad redeundũ ad cañ. sciales supius dictos. Cura eniꝫ oppilationũ cerebri a mã est ꝑ digõnẽ ⁊ eũonẽ materierꝫ. ⁊ eũo quedã est cõis capiti ⁊ corpori. ⁊ q̃dã ꝓpria capiti. ⁊ oĩa ista sunt iam dicta. Hic posuit solũ eũonez ꝓpriã cũ embrocis ⁊ masticatorijs volens ꝙ oĩuz aliorꝫ modorꝫ eũonis ꝑdictorꝫ tu recorderis. ⁊ istas expressit hic: q2 de eis nõ dixerat. alr̃ tñ cõsueuimus dicere ꝙ hic ponit curã oppilationũ maxime extrinsecarꝫ. ¶ Cõsiderãduz scđo ꝙ in vsu embrocarꝫ aperitiuaruz vt decoctionis camomille maiorane origani ⁊ silr̃iuz .A. dat cañ. in mõ vsus ⁊ in loco. In modo qdem vt effundat̃ ab alto: cã est qa magis ꝓfundat̃. In loco vt cadat super sinciput siue iaphet. supra .i. ante posteriorẽ ⁊c̃. ⁊ ħ est qđ dicit lr̃a exterior ita vt descẽdat suꝑ posteriorẽ. hoc aũt fit cũ hõ iacet supinus: q2 ꝓijciẽdo suꝑ iaphet: liquor fluit versus occiput sicut hõ iaceret super pectore flueret suꝑ facie. Assignat aũt .A. cãm ꝑꝑ quã opꝫ in tali loco effũndere embrocas: q2 locus iaphet est rarus ꝑꝑ cõmissuras: ⁊ iõ virtꝰ embroce penetrat. silr̃ ẽt est os ibi subtilius. has causas ponit .G. 13. terapẽ. ca. vlti. Et ħ .A. ĩnuit cũ dicit. cadat suꝑ sinciput .i. ĩ ꝑte anteriori. supra .i. ante ꝑtẽ posteriorẽ ⁊ mẽbra dura. q. d. q2 illa mẽbra sunt dura embroca nõ ĩprimit: sed q2 loca iaphet sunt rariora ⁊ subtiliora: iõ embroca ĩprimit: vñ. 13. terapẽ. vlti. cap. decẽter ꝫm hũc locũ .s. anteriorẽ capitis ĩferunt oẽs medici ĩfusiões capiti. Idẽ ponit̃ ĩfra cap. de soda timporali. ¶ Cõsiderãdũ pillule de seiar si sunt pillule seiaret: tũc .A. facit nos recordari euacuationẽ cũ solutiuis. si autẽ sunt alie pillule ad masticandum: tũc ĩnuit quascũq; masticationes euacuãtes materias a capite de quibus Meſ. ponit multas. Dubm 39m

¶ Et si egritudo fuerit vẽtositas ĩ stõcho purga: deinde affer oleũ ro. dulce cũ aqua decoctionis radicũ ⁊ fenugreci ⁊ cordumeni ⁊ his silr̃ibꝰ: aut affer oleũ cũ ĩfusione aloes aut cũ cordumeni ⁊ his similibus.

¶ Et si egritudo fuerit vẽtositas stõchi .i. ꝑꝑ vẽtositatẽ stõchi: vnde mãe ventose ⁊ vaporose caput ascẽdẽtes oppilõnes facerent: purga

purga.s.stomachū:deinde affer.s.capiti oleū ro.dulce.s.ad resoluendū.⁊ dixit dulce ad differētiā eius qđ fit ex oliuis imaturis qđ non est ita resolutiuū:vel dixit dulce q̄a nō sit corruptum per antiquitatē:q2 nō est bonum:vt Sera.ꝑ breuia.c.6.de soda.cū aq̄ ⁊c. omnia ista sunt ad materias capitis resoluendas.radicis.s.que comeditur:vel radicum feniculi vel petrosil.cordumeni.i.cardamomi:vel.i.karui agreste ſm Seraꝑ.trac.9.ca.de tyriaca.

¶ Cū autem curas apata calida opȝ vt in eis incipias prius cum eo qđ expellit quod fit ex infrigidantibꝰ ꝑdictis mistum cum aceto ⁊ aqua ro. Nisi illic fuerit dolor vehemens:tunc enim aliena acetum.

¶ Superius Aui.posuit cañ.curatiōis egritudinū capitꝭ māliū absolute ⁊ oppilōnū:hic ponit cañ.curatiōis apatū.Et ꝑ calidorum. Scđo fridoꝝ.ibi(In apatibus v̊o fridis.)Tertio addit cañ.ibi(Et scias.)Pria in.d.Primo ponit cañ.curatiōis p medicias.Scđo per cibos.ibi(Et administrenꝭ in cibādo.)Pria in tres.Prio ponit curationē que ꝯuenit in ꝑn°.Secūdo que ꝯuenit in augmento statu ⁊ declinatiōe.ibi(Deide vteris.)Tertio addit quēdaȝ cañ.in eūone.ibi(Euacuātia.)Prima in.d.Primo ponit curā per alterantia:⁊ hoc quātū ad medicinas locales.Scđo per eūonē quādā quātuȝ ad medicinas que assumenꝭ p os.ibi(Qꝫ si mā.)Pria in duas.Prio ponit curā intēdēdo ad morbū.Scđo ad accidens.ibi (Alienatio.)Prima in tres.Prio ponit cañ.curatiōis ⁊ medicinas.Scđo ponit exceptioneȝ.ibi(Nisi.)Tertio reassumit.ibi(Et cadit.)Dicit sil̾ de tribꝰ partibꝰ ꝙ opȝ vt incipias cum eo qđ expellit.i.repercutit:q2 hec est curatio apatum in principio.

Dum 40m ¶ Dubitaꝭ an existēte dolore ꝓhibeaꝭ acetū in medicinis. Videꝭ ꝙ nō.Seraꝑ.in dolore capitis.caꝑ.12.docet acetū cū ol̾o rosaceo approximare. Rñdit Albertꝰ ꝙ ꝓhibeꝭ:q2 tunc debemꝰ vti stupefactiuis. Cōtra.q2 dicā ꝙ sil̾ cū illis ponā acetū. Dōȝ igiꝭ ꝙ dolor cū est vehemēs valde ꝓhibet acetū misceri medicinis.cā ē: q2 acetū sui mordicatiōe posset addere in dolore:vt ponit Gal.in lib.10.tractatuū.trac.2.c.de cephalaria ꝓpter percussionē.Possemus autē dicere ꝙ.A.aliud occulte inuit.s.ꝙ repercussiua pura prohibenꝭ qñqꝫ in ꝑncipio apatum capitis:vt cum mā est multa valde:vt appebit.ca.de frenesi.multa autē existente mā fit dolor magnus:⁊ ideo tūc aliena acetuȝ:supple ⁊ oē repercussiuū forte.

¶ Et cadat in eis admistratio olei ro.infridati sufficiēter:nō tñ supflue cōquassati cū aceto multo aut pauco in frōte ⁊ capite:⁊ aq̄ vue lupine ⁊ fausel ⁊ croco ⁊ sandalo ⁊ sief memithe ⁊ bolo armeno ⁊ lētibꝰ excorticatꝭ ⁊ silibꝰ:⁊ aquas in qbꝰ cocta sūt stiptica frida:⁊ ex calidis stipticis ꝯfortatiuis in quibus etiam sit compositio in cōmistione eorum frigoris sicut aluthuli.

Dum 41m ¶ Dubitaꝭ q2.A.vı̄ ꝯdicere:q2 dicit ꝑ ꝙ si dolor vehemens alienat acetū:postea dicit ꝙ cadat in medicis oleū roſ.ꝯquassatū cū aceto multotiēs. Dōm 2r.Prio ꝙ lr̄a nō est ꝯtinua:⁊ iō dı̄ ꝙ.A.reassumit.postqꝫ eni fecit exceptionē ponit medicias que ꝯueniunt qñ dolor nō est vehemēs vt dicaꝭ sic.Incipias ꝑus cū eo qđ repellit qđ fit ex ifridātibꝰ ꝑdictis in digōne materieꝝ cal̾aꝝ:⁊ ꝑdictis 2.cañ.Et cadat in eis.i.in sūma istoꝝ ifrigidātiū repcutiētium est oleū rosaceū ⁊c. ¶ Sed tu dices.q̄re ponīꝭ crocus ⁊ calida stiptica ⁊c. Dōm ꝙ īnuit in h̾ latitudinē ꝑncipij in quo repcutꝭ.Nā cū appropinquas ad augmētū in fine ꝑncipij:potes aliq̄ cal̾a adiūgere in qbꝰ cū vi resolutiua per calidū est repcussiua p stipticum vt crocus. Scđo mō possemꝰ dicere ꝙ ꝯtinuādo lr̄am Auic.hic ponit medicinā positaȝ que ꝯuenit qñ dolor est vehemēs.s.ex multitudie materie:tūc eni non ꝯuenit acetū.s.mistū cū puris repcussiuis:ſȝ conuenit mistū cū repcussiuis nō puris ſȝ mistis cū resolutiuis:⁊ iō illa medicia q̄ hic ponīꝭ cōponīꝭ ex fridis ⁊ cal̾is medicis: ponit cū eis crocū ⁊ aluthuli.i.fructꝰ tamarisci.Prima tñ sol̾o est melior. ¶ Considerandū ēt ꝙ oleū roſ.⁊ alia olea in mā frida non cōpetūt nec expedit ꝙ frida approximenꝭ in mā frida:in mā autē calida multū.⁊ cū querīꝭ pura repercussio possunt multū frida approximari.sed quādo nō vis vltimā repercussionē sed parumper remissiorē infrigideꝭ oleum roſ.nō superflue.⁊ sic pōt saluari sermo Auer.7.coll̾ȝ.ca.de cura apatum principij.ca.29.

Dum 42m ¶ Dubitaꝭ 2° q2 dicit fit cōpositio in cōmistiōe eoꝝ frigoris sic aluthuli:ꝫ vı̄ ꝙ aluthuli sit fridū:vñ lr̄a exterior ex fridis cuiꝰ ꝯtrium ponit Seraꝑ.c.de tamarisco.in tabula medicinaꝝ cal̾arū in ꝑmo gradu. Dōm ꝙ tamariscꝰ hȝ aliq̄s ptes fridas:vt Seraꝑ. Vel dōȝ ꝙ lr̄a vult exponi sic.fit cōpō in mistiōe frigorꝭ.i.fit cōpō talis ꝙ vincāt medicie fride:q2 ꝑnr intēdimꝰ ad repcussionē.Vua lupia est solatrū ex greco q̄ dı̄ vulpina arabice.Fausel auellana īda.

¶ Dubitaꝭ 3° quādo est ꝙ in medicinis repercussiuis capiti appositis debeo ponere multū acetū ⁊ quādo paucuȝ. Dōm ꝙ medicus colligit hoc iudiciū cōsideratione habita.Primo ex pte aceti: q2 de acuto aceto cū sit magis penetrans minus ponemus:sed de minus acuto vel acetoso quātū ad hāc intētionem possumus ponere magis.Secūdo ex parte habitudinis corporis:q2 si sit corpꝰ subtilis cutis capitis ⁊ macri vel teneri vt pueri:minus ponimꝰ. si sit corpus multū carnosuȝ in capite ponimus plus.Tertio ex ꝑte materiei:q2 si mā est multuȝ calida ponimus plus de aceto:vt sint olei roſ.4.partes:⁊ aceti due partes.Si autē mā nō sic est calida:⁊ vis infrigidationē non multam:sit tunc aceti vna ps ⁊ roſ. olei.4.partes:vt pōt sumi a Seraꝑ.trac.ꝑ.6.ca.Quarto ex parte accidētium.Accidētia autē in apatibus calidis capitis maxime sunt vigilia ⁊ dolor ⁊c.Ex parte quidē vigilie si times de ea:minꝰ ponas de aceto:quia vigilias inducit.Ex parte doloris quia si est valde vehemēs etiā minus ponas:vt apparet ex dictis.Sūma tñ iudicij in oībus istis est estimatiua medici. Dum 43m

¶ Alienatio v̊o a medicinis vehementer frigidis factꝭ ex eis que sunt sicut papauer ⁊ opium ⁊ reliqua est tibi necessaria nisi apud vehementem necessitatem ⁊ fortē dolorem. Et camomilla quidem frangit aliq̄d ex acuitate narcoticorum in epithimatibus.

¶ Hic ponit curaȝ intēdendo ad accidens qđ est dolor.Et ꝑmo facit hoc.Secūdo ponit cañ.quēdaȝ.ibi(Vomitus v̊o.)Tertio qđdam dictum declarat.ibi(Inq̄t Gal.) ¶ Circa primā partem considera ꝙ in manifesta expositiōe littere supfluit.non.⁊ vult dicere ⁊ est tibi necessaria.posset tamē littera violenter exponi vt dicaꝭ.alienatio.i.approximatio medicinarū valde frigidarū quarū approximatio dicīꝭ alienatio:q2 est ꝑsumptio. Aliter tamē ſm expositionē nostrā dicēduȝ.alienatio.i.stupefactio a medicis ⁊c.⁊ forsan ꝙ hoc est:q2 forsan stupor in lingua coruȝ alienationē significat:⁊ hec expositio appet ex eo qđ subdit camomilla ⁊c.narcoticoꝝ.i.stupefactiuorum:⁊ apparet a tex.Sera.ꝑmo practi.6.ca. vnde Auic.forsan hoc sumpsit.dicit eni necesse est vt caueas tibi a succo papaueris ⁊ mādragore ꝓpter vehemētiā stupefactiōis: si nō cogit euȝ vehemētia vigiliarū.Ex quo apparet q̄d intelligit per vehemētem necessitatē q2 superfluas vigilias. ¶ Cōsiderādū ꝙ cañ.de camomilla cadit hic:q2 si tu vis vti narcoticis vtarꝭ camomilla cum eis.Dixit in epithimatibꝰ vel ad suadēduȝ ꝙ narcoticis est tutius vti extra qꝫ ītus:vel q2 si oporteret vti stupefactiuis intus nō sufficeret eoꝝ cōsolatio cū camomilla:sed fortioribꝰ egeremus ad consolidādū vt auctores docēt:sed in vsu eoꝝ in epithimate vel embroca sufficit miscere camomillā ⁊ sil̾ia. ¶ Considerādum etiā ꝙ vt ad presens spectat acuitas ⁊ fortitudo operationis narcoticoꝝ est in duobꝰ.s.in mortificatione caloris per congelationem ⁊ in cōdensatione.camomilla autē cuȝ suo suaui calore viuificat ⁊ aperit:⁊ forsan est inter ea proprietas.

¶ Vomitus v̊o est ex eis in quibus non fit iuuamentū in curis egritudinum capitis nisi fiat ꝓpter cōmunitatem materiei in stomacho:⁊ melior modorum expulsionis eius est vomitus.

¶ Dubitaꝭ vtrū vomitus cōferat in egritudinibꝰ mālibus capitꝭ:qꝫuis mā non sit a stomacho imo sit cerebralis. Videꝭ ꝙ sic auctoritate Alexādri qui in.c.epilepsie cerebralis dicit.Post capitꝭ purgationē expedit vomitibꝰ exagitari corpus. Item ꝙ mām euacuat a capite cōfert:sed vomitus est hmōi cū sit de eūationibꝰ cōibus:vt Haly.in thegni tracta.3.196.cōmēto.⁊ sumīꝭ ab Aui.ꝑmo lib.fen 4a.3.ca. Amplius in vlceribꝰ renū cōmendaꝭ vomitꝰ fen 18.ergo multo magis in passionibꝰ mālibus capitis. Amplıꝰ hiere magne cōcedūtur in materiebus capiti fixis ⁊ appropriatis: ſȝ ille habēt in se medicinas vomitiuas vt est elleborus ⁊ colloquintida ⁊ sil̾ia. Amplius supra.A.volēs eūare materiā a capite cum cōitate corporis cōcedebat vomitū. ¶ In cōtrariuȝ.A. Dōm ꝙ vomitus est duplex.Quidā leuis qui nō fit cū medicina attractiua sed cū aq̄ calida vel cum aq̄ ⁊ oleo vel cuȝ medicina aliq̄ euacuāte per viam incisionis vel abstersionis:sicut cū aq̄ raffani ⁊ similibꝰ: ⁊ ille vomitꝰ nō iuuat in egritudinibus cerebri.s.de mā sibi appropriata.Rō est.q2 inducit agitationē:⁊ nō pōt illam euacuare.sed si mā capitis sit per cōitatē materiei in stomacho existētis:tunc vomitus est cōferēs.vel q2 per cōueniētiā quādā illā euacuat.vel q2 aufert sibi minerā sue refluxionis:⁊ de hoc vomitu videꝭ eē ꝑmo Auic. Alius est vomitus difficilis:⁊ voco eū qui fit a pharmaco solutiuo cuiꝰ ꝓprietas est trahere materias ad stomachū ⁊ debi- Dum 44.

litare os eius: ⁊ inducere in eo agitationē sicut est vomitus per elleborū ⁊ lapidem lazuli vel armenum non preparatos ⁊ sĩlia: ⁊ talis vomitus põt cõferre: q2 euacuat materias capitis a ꝓprietate trahēdo illas. ⁋ Dico tamē ꝙ si talis eũatio põt per fluxum vētris fieri absolute est melius. Et rõ est triplex. Prima q2 est eũatio nature conformior. Secunda q2 non sic agitat cerebrum in euacuatione per fluxū ventris sicut per vomitū. Tertia q2 ad lõginquum mouetur mã: sed euacuatiua per stomachū inducit timorē ne remanendo in stomacho vel debilitādo stomachū cerebrū cõpatiat.
⁋ Ex qb⁹ appet q̃re. A. dixit melior modoꝝ expulsiõis ei⁹ ē vomit⁹: q2 lꝫ vomit⁹ ꝯferat in egritudĩe cerebri: cui⁹ mã surgit a stõcho: tamē si mã illa posset fluxu ventris educi: inde esset melior modus expulsionis eius: ⁊ tūc cõuenientius est vt per fluxum vētris educat. ꝙ si esset mã ad vomitum aptior: tūc fiat vomitus. Nõ igitur Auic. p̄cepit vomitū absolute in egritudine capitis facta per cõitatem materiei in stomacho: sed p̄cepit cū hac conditione: si melior modus eũationis est vomitus. Cognosces autē ꝙ melior modus expulsionis est per vomitū ex natura materie q2 calida subtilis ex motu q2 sursum tēdit vnde hꝫ os amaricatū ⁊ cordis morsum ſm afor. 4ᵉ particule afor. 17. Nõ febricitātibus ⁊c. Ex dispositione mēbrorū cõsentientiū vomitui ⁊ ex dispõnibus mēbrorū prohibētiū fluxū: q2 sit aptus dissinterie habēs nouã vel antiquã dispositionē in intestinis ⁊ alijs multis que narrare eēt prolixum.
⁋ Ad cõtraria dicendū. Primo ad Alex. ꝙ illa est cautela de stomacho ne cõseruet vel augeat illã epilepsiā: q̃uis sit epilepsia cerebralis. ⁋ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ lꝫ euacuet a toto ⁊ a capite: ⁊ in h̄ conferat: plus tamē cõfert illa que est per fluxū ventris. ⁋ Ad 3ᵐ dicendū ꝙ vomitus diuertit mãs a partibus renū: vt idem Auicē. ĩnuit. nõ sic autē diuertit vomitus a cerebro: sed magis diuertit fluxus vētris. ⁋ Ad 4ᵐ dicēdū ꝙ hiere magne non sunt necessario vomitiue: q̃uis medicine vomitiue in eis ponãtur: consolãtur enim cũ alijs medicinis: ⁊ si vomitū solū prouocãt nõ sunt ita vtiles: sicut si soluũt in passionibus cerebralibus: tamē q2 vtplurimū passiones cerebrales associãt sibi defectū stomachi quãdo ꝓlongantur: ideo in hieris magnis ⁊ in pillulis soluētib⁹ ⁊ ꝓuocãtibus vomitū inueniũt manifestã vtilitatē. ⁋ Ad aliud supra dõm ꝙ si per illū vomitū voluit eũ qui a ꝓprietate euacuat: legat littera cõiunctim sine copula: ⁊ ostēdit ꝙ oxymel solū non faceret illõ neq3 semē raffani sed simul cũ pulpa colloquintide: tūc enī potens est a toto ⁊ a capite ꝓprietate euacuare materiā: tñ non magis laudat eũ q̃ fluxū ventris: qm̃ fluxum vētris fiēdū p̄misit. ⁋ Cõsiderãdum etiã ꝙ hic cañ. non est positus hic cõtingenter sed ex certa sciētia. nã ad apata capitis calida ꝓpter stomachi cõpassionē multum cõsueuit sequi vomit⁹. Et q2 forsan aliq̃s de hoc cõtentaret ⁊ permitteret vomitū ꝓcedere: vult Aui. dclarare ꝙ si mã illa est a stomacho vel habet materiam coassociatam in stomacho ꝑmittatur vomitus. Q2 si non: tunc non est in eo vtilitas.

⁋ Inquit Gal. nõ est dispositio sode in vehementi necessitate narcoticoꝝ sicut dispositio colice. Colice enī dolor q̃n̄q3 ꝑuenit ad hoc vt perimat. Sꝫ soda nõ est sic in vehemēti necessitate narcoticoꝝ ſm plurimū.

⁋ Hic vult Aui. ꝙ lꝫ ꝓpter doloris vehemētiā sit necessariū q̃n̄q3 vti narcoticis: nõ tamē sic frequēter accidit sicut in colica ⁊ dicit. Inq̃t Gal. s. 12. terap̄. ca. vlti. ibi enī docēdo subuenire syncopi ex dolore maxie in colica loquit. expresse tñ hoc ponit etiam in libro decē tractatuū secũdo tractatu. ⁋ Cõsiderandū ꝙ lꝫ vterq3 dolor possit multū intendi: plus tñ intēditur dolor colicus q̃ soda hꝫ plurimū. ⁊ rõ est triplex. Prima q2 magis praue materie possunt aggregari in intestinis q̃ in cerebro. Secũda q2 pluris quãtitatꝭ materie etiam aggregantur. Tertia q2 pellicule cerebri non sunt sic grosse vt sunt intestina: ⁊ sic non tantam in se colligunt materiā. Ex quibus contingit frequentius fieri colicam prauam q̃ sodam prauam necessitãtem ad vsum narcoticorum.

⁋ Or si materie nõ fuerint vehementis acuitatis administrabis aquã fructuū stipticoꝝ predictorum.

Du^m 45^m ⁋ Hic ponit curã ꝑ q̃dã eũonē quãtū ad medicias q̃ assumunt.
⁋ Dubitat q2 dicit ꝙ si mã non sit multū acuta debet dari aq̃ fructuū stipticorū predictorum. s. myrabol. ⁊ tamarindoꝝ ⁊ similiū. ⁋ Sed cõtra: q2 ista concedũtur in mã cholerica subtili: q2 illam euacuãt: vt supra dictū est. sed cholera subtilis est acuta multum. ⁋ Quidã credunt ꝙ lr̃a sit corrupta ⁊ ꝙ velit esse affirmatiua: sic ꝙ si mã fuerit vehemētis acuitatis. Aliter tñ dixi ꝙ si mã est multū calida ⁊ est cerebralis. s. non surgens a stõcho ꝙ nocent fruct⁹ stiptici. i. pira ⁊ sĩlia: q2 calore forti cõmunicato stomacho corrũpũtur ⁊ ebulliunt ⁊ euaporãt. Nihil enī est adeo vaporosū vt fructus: vt sen. 13. ca. de egritudinib⁹ stõchi. Dico aũt aliter ꝙ. A. ĩtelligit per materiã vehemētis acuitatis materiã furiosā: ⁊ vult ꝙ si mã non sit furiosa sufficit pro eũatiuo aqua fructuū stipticoꝝ p̄dictoꝝ. i. aqua myrab. citrinoꝝ. s. simul cũ prunis ⁊ cassia ⁊ sĩlib⁹: vt supra. A. illo. §. Decoctio v̄o myrabo. ⁊ in hoc ĩnuit ꝙ si mã sit furiosa: opꝫ vti ꝓ eũatiuo re fortiori vt scamonea simul cũ illis: ⁊ in hoc forsan voluit notificare Serap̄. libro p̊. 7. ca. ⁋ Sed tu. d. cõtra: q2 fen. 13. ca. de cura apatū calidoꝝ stomachi ſm expõnē nostrã Aui. in mã furiosa concedit myrabol. ⁋ Dõm ꝙ forsan opꝫ ēt cum illis esse scamoneã. ⁋ Uel dõm ꝙ expressio vel decoctio myrabol. citrinoꝝ non eēt potens sine auxilio scamonee educere cholerã a cerebro potēter: sed a stomacho sic q2 ei obuiat statim.

⁋ Deinde vteris maturatiuis rememoratiuis in materijs acutis: postea administrabis in quo sit parum resolutionis sicut aqua in qua decocta sunt ordeū fractum ⁊ radices myrti. Et ex oleis oleum camomillinū recens solum aut mistum cum oleo ros. ſm acuitatem egritudinis ⁊ substantiam materierum ⁊ ꝓpinq̃tatē temporis status. Et post ipꝫ ex aquis in qb⁹ cocta sunt radices apij ⁊ feniculi ⁊ furfur cũ seminib⁹ suis ⁊ fenugrecū ⁊ malua ⁊ corona regia ⁊ alacoen alba. Et ex oleis oleũ anhetinū ⁊ sĩlia: ēt dū ꝑueniat ad statũ. Et resoluatur tunc ⁊ etiam emplastra que fiunt ex istis.

⁋ Dubitat q2 absurdū videt ꝙ mã apatū cerebri maturet ⁊ sanietur. ⁋ Dõm ꝙ hec pars põt dupl'r exponi. Primo ly deinde: dicat ordinē ad illud qd̃ statī dixerat: ⁊ vult ꝙ postq̃ tu dedisti aliquã medicinã solutiuã ad minorãdū mãm cholicã: tūc vtaris maturatiuis. ⁊ in hoc ĩnuit. A. medicinas locales p̄ncipij augmenti stat⁹ et declinatõis. in p̄n° vteris maturatiuis memoratis ⁊c. i. vteris medicinis frĩdis repcussiuis: vt oleo ro. viol. folijs salicis ⁊c. que supponebant maturatiua materieꝝ calidarū que ēt hñt viꝫ aggregatiuã substãtie eaꝝ. resumpsit aũt. A. hic illū cañ. qui supra absolute. ĩcipias cũ eo qd̃ repellit. hic dicit ꝙ talis repcussio in mã cholerica est fiēda post eũonē qua eũone facta vtaris maturatiuis. i. repcussiuis in p̄n° ſm ꝙ docuimus vtaris maturatiuis ⁊c. postea. s. in augmēto admĩstrabis. Alio mõ põt exponi ꝙ ly deinde: dicat ordinē ad curā p̄ncipij quã p̄misit ⁊ dicat ꝙ postq̃ tu fuisti vsus repcussiuis in p̄n° ſm ꝙ docuimus vteris maturatiuis. i. debilib⁹ resolutiuis mistis cũ repcussiuis ⁊c. Ad cui⁹ ĩtellectum ꝯsidera ꝙ A. ĩnuit curã huius apatis quãtū ad p̄nᵐ augmēti. quãtū ad ꝓcessum augmēti v̄sus statū. quãtū ad statū ipꝫ ⁊ quãtū ad declinationem. Prĩo dico ꝙ ponit curã quãtū ad principium augmēti cum maturatiuis. i. debilibus resolutiuis que sunt aliq̃ mollificatiua: ⁊ hec mista cũ stipticis ⁊ frĩdis repcussiuis: sicut. v̇. g. miscere parū de camomilla cũ repcussiuis p̄dictis. vocat aũt ista maturatiua q2 sicut al's dixi in sermonib⁹ de obthalmia: ista debilia resolutiua habēt hãc bonitatē ꝙ resoluũt mãm. Q2 si nõ: p̄parãt eã ⁊ equãt eā: ita ꝙ tu poteris sequi aut cũ generãtib⁹ sanie in exteriorib⁹ membris aut cũ resolutiuis fortiorib⁹ vbi nõ vis saniē gñari: ⁊ iõ Auicē. vocat ea maturatiua nõ q̇dē saniatiua sed p̄paratiua. ⁊ cū dic. rememoratis. intellige maxie in 2° libro in capl'is ꝓprijs. Dico 2° ꝙ ponit curã apatū quãtū ad ꝓcessum augmēti v̄sus statū: ⁊ vult ꝙ addas parū plus in resol'one ⁊ exiccatiõe ponēdo ordeū ⁊ radicē myrti in qb⁹ est aliq̃ resol'o ⁊ exiccatio ⁊ oleũ camomille recēs: q2 antiquū nõ est vtile: vt Serap̄. 1. practi. 6. cap̄. Solū. Et in summa Aui. nõ vult aliud nisi ꝙ sicut ꝓcedit augmētū ita ꝓcedat vsus resoluētiū cũ repcussiuis. Et hic ꝯsiderãdo tria. Prĩo acuitatē egritudinis: q2 si est acuta feruida opꝫ resolutiua eē valde refracta cũ frĩdis. Scd̃o s̄bam materiei: q2 quãto est mã subtilior tãto leuiora resolutiua sufficiũt. Et ꝓpinq̃tatē stat⁹: q2 quãto remotior tãto resolutiua debiliora: ⁊ q̃to ꝓpinquior tãto fortiora. ⁊ hoc dixit q2 mã posset eē tã paꝝ acuta resol'oni parata ꝙ nõ dubitaremus in fine augmēti ponere oleũ camomille solum. s. sine alio resolutiuo: cõmistū tñ aliquo frĩdo. Tertio ponit curã quãtū ad statū ⁊ dicit. post ipꝫ. s. augmētū: vel post ipm̃. s. oleũ quo vtebaris in augmēto. ex aq̃s. i. administrabis medicamē ex aquis ⁊ oĩa ista sunt fortius resolutiua. ⁋ Sed tu diceres debeo eis vti puris. ⁋ Dõm ꝙ si adhuc timor est de cursu aliquo misceas eas cũ aliqb⁹ stipticis repcussiuis donec ꝑueniat ad statū. i. ad finē status. Quarto ĩnuit curã quãtū ad declinationē. cũ dicit. tūc. s. cũ ꝑuenerit stat⁹. ⁊ h̄ est in fine eius ⁊ in declinatione resoluat. s. mã. quare vtaris resolutiuis fortioribus ⁊ puris. ⁋ Cõfundit aũt Auicē. hic istā curã: q2 vult ꝙ scias eam ex cañ. vniu'lib⁹ primi libri fen. 4. ⁊ quarti libri cap̄. de cura

Du^m 46^m

cura flegmonis ⁊ herisipile. Alacoen alba est matricaria ſm Simonem. littera extra. est herba similis cotule. Et etiā emplastra. i. non solum ex aquis sed emplastris.

C Euacuantia autem necessaria antecedant in eis ſm materiam.

C Hic ponit cañ. in euōne. ⁊ dicit ꝙ euãtia necessaria añcedāt in eis. s. apata calida hñtib⁹ que euōnes sint ſm mām: q2 si est materia sanguinea vel sanguini mista fiat flōmia. si aūt sint alij humores fiat euacuatio cū pharmacia. C Et cōsidera: q2 dixit añcedant eā q2 ante repcussiuoꝝ ⁊ resolutiuoꝝ vsuз oportet euacuare.

C Et administrent in cibādo habētes apostemata cholerica proprie medicine leues humide.

C Hic ponit cañ. in cibis. Unde dicit medicine leues. i. cibi medicinales vt lactuca cucurbita ptisana ordei ⁊ siſia. medicine leues. i. molles humide: q2 humide actu ⁊ potētia: ēt cibis misceant̃ vt mucilago cydonioꝝ ⁊ oleū viola. ista tñ non ꝯsueuimus. Dixit cholīca ꝓprie: q2 si esset sanguinea nō tāta egeremus humectatione.

C In apatibus v̊o frigidis incipiat̃ primo sicut in alīs cū euōne ⁊ administremus in eis illud in quo recipitur oleū de kerua ⁊ oleū amigdalarū amararū ⁊ picra et alījs siſia: ⁊ reliqs potionib⁹ notis cū aqs radicū: ⁊ cōtenti sumus ex apocrusticis oleo ro. in principio rei.

C Hic ponit cañ. curationis apatuз frigidoꝝ cerebri. Et p̊ quando est in principio. Scdō quādo est in augmento. ibi (Et misce.) Tertio quādo est in fine augmēti siue in ꝓcessu: ⁊ qñ est in statu ⁊ declinatione. ibi (Deīde administra maturatiua.) Uel ibi (Deīde post illud ⁊c̃.) C Cōsiderādū ꝙ Aui. in principio hoꝝ apatuз ad duo intēdit. s. ad euãndū ⁊ ad repercutiēdum. De solutiuis aūt que ponit nos vtimur picra. i. hiera cōi ⁊ siſib⁹ euãtiuis vt agarico ⁊ turbith ⁊ hmōi cum aquis radicum. i. feniculi ⁊ petrosillini: q2 diuidendo disponunt materiam ad euacuationem. repercussiuum autem est oleum roſ. s. cum pauco aceto acuto.

Du^m 47^m C Dubitat̃: vtrū in apatibus cerebri calidis vel fridis possimus vti repcussiuis non p̄cedente euōne. V Uidet̃ ꝙ sic ex quodā textu. H. 14. terap̄. ca. de cura cancri. ca. 9. vbi vult ꝙ humor qui ad aliquā particulā descēdit: dз pelli retro vel euaporari: ⁊ ꝙ in p̄n° ⁊ ante purgationē possumus repellere: sed resoluere debemus solū post purgationē. vnde dicit sic. ſm principiuз qdē ⁊ tp̄s purgationis et ante purgationē expellere: euaporare v̊o post purgationē. V Amplius euãtio totius fit ad cessandā plenitudineз: sed possibile est ꝙ corpus nō sit plenum. V In ꝯriū est. A. q2 supra dixit euacuantia antecedāt. ⁊ hic dicit incipiat̃ p̄mo cū euōne sicut in alijs. ⁊ hoc innuit: q2 supra qñ dixit cuз curas apata calida: opз vt incipias p̄us cum eo qđ repellit ītelligit prius. s. quātū ad locales medicinas ⁊ nō intelligit prius. s. ꝙ̃ corpus euet̃. V Dōm ꝙ ſm gñales cañ. p̄mi libri fen. 4. ca. 25. ⁊ Gal. in thegni trac. 3. tex. cō. 159. ⁊ Sera. 1. prac. 7. cap̄. exñte corpore repleto nō debemus vti repercussiuis nisi p̄cedant euōnes. ⁊ rō est: q2 corpus plenuз extra nō recipiet: ⁊ ipsamet euãtio trahēdo ad ꝯrium iuuat ad repulsionē materie. V Sciendū tñ ꝙ lз nō possimus vti repcussiuis. s. fortib⁹: tñ possum⁹ vti aliquo leuiter ꝯfortatiuo ⁊ alteratiuo: quousqз ꝑficis tuā oponem cū flōmia vel clysteri vel pharmacia si expedit vel ꝑ ventosas vel fricationes vel ligaturā: sicut oleū roſ. dulce ex oliuis maturis et solū sine aceto vel alia re in mā calida. In mā aūt frigida vel soluз oleū roſ. vel cū pauco croco vel cuз pauco sqnanto. Ex istis enī cōfortatur mēbrū ⁊ rectificat̃ cōplexio ⁊ īterim euōni ītendes. V Ad Gal. dōm ꝙ sermo ille satis est difficilis: ⁊ lз multipl'r posset exponi: tamē dōm ꝙ leui repercussiuo quasi cōfortatiuo ante euōnem vtemur. V Uel dōm ꝙ lr̃a aliter stat ꝙ̃ sit allegata. V Ad rōnē dōз ꝙ p̄supppponit̃ hic ꝙ corpus sit plenū: tñ etiā nō exñte pleno corpore ꝑꝑ vehemētiā passionis qñqз euãmus: vt. 1. cañ. fen 4°. 4. c. Neqз est verū ꝙ semꝑ intentio in hmōi euacuationibus sit corporis mūdificatio: īmo tractus ad ꝯriuз: vt supra Aui. posuit.

Du^m 48^m C Dubitatur 2° an si apostema cerebri incipiat a causa primitiua vt percussione debeamus vti repercussiuis: sicut quādo fit a causa antecedēte: ⁊ de hoc apparebit infra trac. 3. vlti. cap̄.

Du^m 49^m C Dubitatur 3° an apatibus cerebri existentibus in principio possumus vti pharmacia solutiua. s. que exsoluēdo euacuet. V Uidetur ꝙ nō per gñalem cañ. digesta medicari. V Iteз per aliū cañ. generalē p̄ li. fen. 4. 3° cap̄. Ubi cuз humor fuerit in mēbro cōprehēsus: nullo mō moueat̃ ante maturationē vel donec maturet̃ ⁊ eēntiaз hз aptā. sed qñ humor apostemat: tūc est in vno mēbro comp̄hēsus. V Amplius sil'e vr̃ de apatibus cerebri ⁊ alioꝝ principaliuз siue mobiliū: sed in istis nō vtimur pharmacia a p̄n° ſm Hippo. 4. re. acuto. tex. cōmen. 18. illo cap̄. Flegminantia hypocundria ⁊c̃. g sic erit in apostematibus cerebri. C In cōtrarium gñaliter sumit̃ primo lib. fen. 4. de cura apatuз. ca. 25. vbi dicit occultoꝝ apatum mā est minoranda flōmia ⁊ solōne ventris. Et ex gñali precepto Hippo. 2. afoř. afoř. 29. Inchoātibus morbis si qd videt̃ mouēdū moue. V Amplius in apate lateris cōcedit Hip. ad minorādū materiā elleborum ⁊ felichiniū: ergo eadē ratione in apatib⁹ cerebri. V Dōm ꝙ in principio apatuз cerebri possumus qñqз vti pharmaco euacuãte exsoluēdo. Hoc ꝓbatur de mēte. A. qui dicit ꝙ precedant euãtiones ſm mām. Itē dicit in apatibus fridis incipiat̃ cuз euōne primo sicut in alijs. ⁊ manifestū est ꝙ intelligit de euãtione ſm mām: q2 si est sanguis vel mā sanguini mista: cū flōmia. si autē sit alius humor: cū pharmacia. ⁊ Auer. 7. colliget. c. de cura apatū. cō. 29. hoc vidit in generali sermone. Probat̃ rōne: q2 possibile est cerebrū incipere apari de humore alio a sanguie nō apto per flobothomiā educi vel diuerti. Et possibile est ꝙ hec sit cuз corporis repletōe plurima ex illo humore. Ampli⁹ possibile est ꝙ humor ille sit de genere furiosi humoris. manifestū est ꝙ hic est īchoādum cū euōne sed nō cū flōmia ergo cū pharmacia: ⁊ talis purgatio nō solū minorabit de mā: sed diuertet: q2 euōnes cū pharmacijs sunt diuerse: vt. G. 4. de ige. sani. penul. c. ⁊ colliget. 7. vt sumit̃ p̄alleg. ca. Ex qbus appꝫ ꝙ ſm plurimū talis euãtio dз eē minoratiua. vñ A. occultoꝝ apatuз mā est minoranda: vt allegatū est. C Considerandū tñ circa p̄dicta ꝙ vtplurimū cōuenit talē minoratione ⁊ diuersionē fieri cū flōmia: rarissime cū pharmacia que euet exoluēdo. Rō est. q2 alij humores a sanguie debentes apationem facere per viā fluxus ad cerebrū sunt vtplurimū cuз sanguine misti: ⁊ iō cū eo hñt fluxibilitatē: ⁊ ideo vtpl'm facimus flōmiaз aut diuersiones sil'es diuersionib⁹ per flōmiaз factis vt cū ventosis ⁊ fricationib⁹ ⁊ ligaturis. C Cōsiderandū 2° ꝙ in vsu flōmie est maior securitas ꝙ̃ in vsu pharmacie: vt ꝓbat. G. 2. regi. acu. 11. cō. ⁊ supra. A. īnuebat ⁊ sp̄aliter in apatibus interioꝝ mēbroꝝ. Est adhuc maior timor de vsu pharmacie ꝙ̃ flōmie: q2 humores qui ꝑ pharmaciaз debent educi: prius agitant̃ ꝙ̃ attrahant̃: ⁊ ideo si deficit potentia medicine: q2 nō sit bñ mēsurata sua ꝙ̃titas: tunc humores agitati disruptiue fluūt ad apatam particulā. Et ideo medicine auctores audacter p̄cipiunt flōmiā in apatibus cerebri: pharmaciā aūt nō sic: ⁊ cū ad medicinā solutiuā descēdūt plus p̄cipiūt medicinas leues ⁊ lenitiuas ꝙ̃ eas que exoluendo euent. Si tñ qñqз necesse sit de ipsa mā que fluit minorare minoratiōe ꝓpria: que ꝑtē ei⁹ eligēdo euent: tūc dabimus medicinas que exoluēdo euent: ⁊ debēt eē tales quales. A. scribit libro. 4. fen p̄°. c. de cura putridaꝝ. ⁊ in ca. de cura tertiane nō pure. vз. ꝙ parū eius euet: parū ex malo. B autem nō pōt facere nisi medicus valde expertus ⁊ prudēs dign⁹ cōparari ad artē nostroꝝ auctorum. C Ex his ad ꝯria. Ad Hip. dōm ꝙ digesta medicamur eradicādo si volumus: euãtio autē minoratiua non requirit illā digōnem. V Ad 2^m dōm ꝙ. A. loquit̃ de humore cōprehēso: nos aūt loqmur de eo qui est in via cōprehensionis. s. in fluxu vel q est cā antecedēs. s. in alio corpore. V Ad aliđ dicendum ꝙ flegmonizantibus hypocundrijs solutiuuз vehemens dari non debet: sed leue quandoqз conceditur.

C Et misce cū eo subtiliātia sicut albasce ⁊ calamētū et castoreū proprie: deide administra squillā ꝓprie ⁊ acetum eius faciēdo emplastrū aut gargarismum si fuerit illud possibile. Et fortasse sumēt in potu castorei duas tertias aur̃. ⁊ proprie patientes lythargiam.

C Cōsiderandū ꝙ in ista particula ponitur cura partiuз ſm principiū. nā in principio apatuз frigidorum: lз vtamur frigidis ad repcutiendū: tñ illa miscemus aliquib⁹ calidis vt resistat̃ qualitati materiei ⁊ ꝓprie ꝓcedente principio: vt īfra capitulo de cura lythargie. dicit. post duos dies a principio sui admisceat̃ eis. s. oleo rosato ⁊ aceto castor. potest etiā ista cura poni augmenti in quo cōpetunt que repellant ⁊ resoluant: ⁊ ideo misce ⁊c̃. Halasce. i. hyssop⁹ hortulanus: vt supra in littera ex̃. vel idest thimus. Cōpetūt etiam que de mā minorant sicut gargarismata si fuerit possibile: qa non timetur de multitudine materie: q2 iā corpus preeuacuasti: ⁊ non timet̃ etiam de pulmone vt supra dictum est. Et fortasse q2 non times prolongationem ⁊ non est vehemens febris. Castor. enim digerit has materias vt. 13. terap̄. penul. ca. Uñ infra cap̄ de lythargia. A. vtit̃ eo sine scamonea solū ad alterādū. cuз scamonea v̊o ad euãndū. dixit ꝓprie patiētes lythargiā: q2 in mel'ica mā nō eēt tutus vsus eius ad digestionē. Aureus est pōdus. ʒ. ⁊ qñqз reperit̃ ꝓ ʒ. j. s. ⁊ qñqз minus ꝙ̃ ꝓ. ʒ. Discernere hoc est estimatione.

C Deinde administra maturantia in qbus sit mollificatio ⁊ parum resolutionis de qbus predictum est: dein-

de post illud ⁊ apud statum administra apud vtrasq̄ res simul frigidas ⁊ calidas mollificantia.

¶ Hic ponit curā mag̃ ꝓcedēte augmēto ⁊ in statu ⁊ declinatione. Et primo facit hoc. Scdo declarat quoddā. ibi (Et sit administratio.) ¶ Cōsiderāduȝ circa primā partem pōt dupl'r exponi littera deinde. Primo deinde. s. postq̄ administrasti res fortiter resoluētes: vt squillaȝ: ⁊ castoreū: administra maturātia. i. digestiua in q̄bus sit mollificatio. i. lenificatio: ⁊ hoc ne resoluat subtile ⁊ grossum remaneat. Vel pōt exponi deinde. s. procedēte augmēto versus statum administra maturantia. i. medicinas digestiuas materierū frigidarū. Iste aūt habēt virtutē subtiliatiuā ⁊ resolutiuam sm ꝙ predictuȝ est illo. §. supra. Digestiua vō si materia fuerit ⁊c. Et hoc est qđ dicit deinde. s. ꝓcedente augmento versus statū: ⁊ h' est in fine augmēti. administra maturatiua ⁊ medicias digestiuas materierū fridarū in quib⁹ est mollificatio resol'o ⁊ subtiliatio.

Du^m 50^m ¶ Sed tu diceres sufficiebat dicere maturantia. ¶ Dōm ꝙ prius ēt Auicē. concesserat maturantia: sed q2 ista que approximantur ꝓpe statum debent esse digestiua: in resolutione potentiora: ⁊ ideo dixit mollificatio. idest resolutio.

Dub^m 51^m ¶ Sed tu dices cū impropria locutio sit vocare resolutiuū mollificatiuum: q2 distincte operationes sunt: quare. A. sic noīauit. ¶ Dicēdum ꝙ hoc fecit vt resolutiuū cum sit mollificans. i. poros dilatās vt materia bene resoluat. Et maxime coactus fuit ad hoc q2 ipse volebat ꝙ tale digestiuū haberet paucā virtuteȝ resumptionis. i. cōfortationis per stipticū: vt resolutio non possit nocere: q2 stipticum remouet resolutiui grauamē. Et q2 adhuc indigem⁹ repercussiuo aliquo: ⁊ q2 virtus resumptionis cōtrariat virtuti apertionis poroꝝ: ⁊ ideo. A. expressit de mollificatiua virtute: vt daret intelligi ꝙ virtus resumptiua nō tollat illā resumptionis al's resolutionis. ⁊ pȝ. ¶ Deinde post illud. s. post finē augmenti: ⁊ sic in statu: ⁊ apud statum. i. post statū: ⁊ sic in declinatiōe administra mollificantia. i. medicinas resolutiuas: in q̄bus sit mollificatio. i. pororum dilatatio. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ. A. cum intendit ad curaȝ apostematū frigidoꝝ: volendo resoluere mām cuȝ virtute resolutiua: est vsus cū mollificantib⁹ ⁊ poros dilatātibus: q2 vapores grossi materierum frigidarū hoc maxime egēt. s. vt pori sint lati. ¶ Cōsideranduȝ 2° ꝙ littera que dicit apud vtrasq̄ res simul frigidas ⁊ calidas: pōt dupl'r exponi. Uno mō apud vtrasq̄ frigidas ⁊ calidas res. i. post vsum medicinarū frigidarū ⁊ calidarū: quibus vsus fuisti: vtaris modo mollificatiuis. ⁊ vult in hoc intēdere ꝙ tu vsq̄ ad statum fuisti vsus primo frigidis ⁊ stipticis ad repercussionē: postea calidis mistis cū illis frigidis ⁊ stipticis que oīa habebāt aliquam virtutē cōstrictiuā pororuȝ: ⁊ hoc ꝓpter repercussionē que semꝑ intendebat: lȝ maior in principio: ⁊ minor vel nō pura in augmento. mō vō in statu remoueas: vel magis remittas ista frida ⁊ stiptica: ⁊ vtaris reb⁹ aꝑientib⁹ poros magis q̄ feceris vsq̄ tūc. Alio mō pōt exponi apud vtrasq̄ res calidas ⁊ frigidas. i. siue materia sit calida siue frida. Et q2 in quacūq̄ materia est vtilis mollificatio: quando tu intendis magis ad resolutionem: lȝ sit mag̃ necessaria in materia grossiori q̄ in subtiliori: ⁊ ƀȝ hoc iste cañ. est cōmunis cure apostematum frigidorum ⁊ calidorum.

¶ Et sit administratio fridoꝝ mollificātiū integre ⁊ resoluētiū cōfortatiuoꝝ ex emplastris aquis ⁊ oleis.

¶ Hic declarat quoddā: ⁊ potest duobus modis exponi sm ꝙ littera superior: ad cuius declarationem videt ire. Dixerat enim ꝙ in mā tam calida q̄ frigida cōpetit vsus mollificantiū. Uult igit ostēdere qūo diuersimode in vtraq̄: ⁊ dicit ꝙ tu debes administrare mollificantia ⁊ frigida integre. i. simul. s. in mā calida: ⁊ resoluētia ⁊ stiptica in frigida: ⁊ hoc est qđ dic̄. Et sit admistratio sup. in materia calida frigidoꝝ mollificātiū integre. i. simul: ⁊ sup. sit administratio in mā frigida: resoluētiū confortatiuorū. s. simul ex emplastris. i. siue sint emplastra siue embroce siue vnguenta.

Du^m 52^m ¶ Sed tu dices ista expositio ꝯdicit premissis: nā dcm̄ est ꝙ mollificatiua multū cōueniunt in apatibus frigidis: ⁊ tñ hic appropriat ea apatibus calidis. ¶ Considerādū ꝓpter sol'onez eius ꝙ effect⁹ mollificantis medicine: ꝙ est poroꝝ dilatatio: nō plus conuenit in mā calida q̄ in frigida: imo plus cōuenit in fridis materiebus: vt dcm̄ est: tamē resolutiuū quo vtimur in materijs calidis est remissius: vt camomilla mellilotū ⁊ anhetū ⁊ similia: ⁊ ideo hȝ plus nomen mollitiui q̄ veri resolutiui. ⁊ ipm debet misceri cū frigidis in augmēto ⁊ statu ꝓpter timorē cursus ⁊ qualitatē materierum. et forsan in declinatione si timet de materierū inflāmatione: ⁊ ideo dixit frigidoꝝ mollificantium integre. ¶ Sed tu diceres supra est vsus Aui. in apatibus calidis oleo camomillino solo. ¶ Dōm ꝙ illud raro est: vel exponat solū. i. sine aliquo alio resolutiuo: non tñ solum: q2. s. sine aliquo frigido: vt rof. ⁊ similib⁹. Sed resolutiuum quo vtimur in frigida mā: lȝ etiā habeat vim mollificatiuā: tñ tendit plus ad nām veri resolutiui: q2 est potētioris resol'onis: ⁊ vere resolutiuū sicut castoreū: ⁊ ideo dr̄ resolutiuuȝ: ⁊ non dr̄ mollificatiuū: ⁊ q2 resolutiuuȝ debilitaret nisi secū esset aliud cōfortatiuum stipticū ꝓprie a mēbris principalib⁹ resoluēdo: ideo opȝ ꝙ in mā frigida simul misceant resolutiua cū cōfortatiuis. i. stipticis. ¶ Secūdo mō pōt exponi: q2 dixerat sm primā expōneȝ: ꝙ post vsuȝ frigidoꝝ ⁊ calidoꝝ etiaȝ debes vti mollificatiuis. Uult igitur ostēdere: qūo vsus medicinarū frigidaꝝ ⁊ medicinarū mollificantiū pōt esse diuersus ab vsu medicinarū resolutiuarum: ⁊ dicit ꝙ administratio frigidoꝝ. i. frigidarū medicinarū sup. que cōuenit in principio ad repercutiēdū sup. ⁊ mollificātiū sup. que ꝯuenit ad dilatandū poros: sit integra. i. nō mista cū medicina ꝯfortatiua: ⁊ rō est: q2 in pn° pura frigida possunt cōpetere. simil'r mollificatiua medicia est debilis opationis respectu resolutiue: ⁊ ideo pōt pure administrari sine stiptico: vel cū valde modico: cū nō timeat de opatione sua sup virtutē. sȝ resolutiuū verū q2 est fortis opōnis: vñ timetur de debilitatiōe opȝ ꝙ misceat cū cōfortatiuo. i. cum stiptico: ⁊ hoc est qđ dicit ⁊ resoluētiū cōfortatiuoꝝ. s. simul sup. sit admistratio.

¶ Sed diceres tu etiā cum fridis repcussiuis miscemus stiptica: in Dub^m 53^m
q̄bus sunt frigida stiptica vt oleū ro. onfancinū. ¶ Dōȝ ꝙ illud stipticū est ad repcutiēdū: ⁊ nō est ad ꝓhibēdū defectū virtutꝭ poteȝ induci a frida medicia: vel a mollificatiua. ¶ Tertio mō pōt exponi vt dicat siue repcutias siue resoluas ⁊c. vtaris in forma empl'i embroce vnctionis: ita ꝙ mō vno ⁊ mō alio: ⁊ nunq̄ cesses.

¶ Et scias ꝙ omnis qui cōqueritur de egritudine frigida in capite nocetur a vino: ⁊ mora in balneo.

¶ Hic ponit duos cañ.

¶ Dubitatur de primo cañ. q2 nō videt verus: q2 vinum digerit se- Du^m 54^m
micrudos humores: vt. 4. de regi. sani. ¶ Amplius vinū coagulata dissoluit vt in cōmēto afor̄. 6. ꝑticule. afor̄. 31. Dolores oculoruȝ. hec aūt oīa cōueniūt in fridis humorib⁹. ¶ Ampli⁹ in epil'ia cōcedit infra ⁊ in paralysi ⁊ in multis fridis egritudinib⁹ capitꝭ. ¶ Itē p̊ ꝑti. 10. cap. si soda est frigida sine febre: exhibeat egro bonuȝ vinū. ¶ Dōm ꝙ ille qui cōquerit de frida egritudine capitꝭ: vel habȝ egritudinē imālem: ⁊ sic vinū cōfert: ⁊ nō est sermo de illo hic. vel hȝ mālem egritudinē: ⁊ tūc vel est multa mā cū repletiōe totius et cruda: ⁊ ēt nō cōfert in hoc casu: imo nocet vinū: q2 mām agitat: ⁊ versus caput mouet eā. vel est pauca mā ⁊ iam digesta: vl' nō multū cruda: ⁊ tunc vinū pōt cōferre. Ad denotādū igit egritudinē capitis fridā de mā multa ⁊ cruda cū toti⁹ repletiōe dic̄ Aui. oīs qui cōquerit. q2 q̄si semꝑ est querelosus ꝑꝑ multā corporis repl'onē: ⁊ isti ex vino sunt in periculo apoplexie: ⁊ istis eisdeȝ nocet mora in balneo: q2 mām repletionalē crudā agitat. ¶ Ad cōtraria pȝ sol'o. ¶ Alij tñ sunt q̄ dicūt ꝙ vinū est duplex. s. potēs vaporosum: ⁊ illō nocet. ⁊ aliud est ōbile. ⁊ illud nō nocet: hic sermo est rudis satꝭ.

¶ Et omnis qui habet egritudinem in velaminib⁹ cerebri leditur ab aqua frigida vehementer.

¶ Dubitat q2 nō vr̄ verū. Primo q2 in apatibus calidis vtimur fri- Dub^m 55^m
gidis actu: ⁊ tñ illa apata possunt eē in pāniculis. ¶ Ampli⁹ Gal'. 9. terapētice. 5. cap. docet herisipilā intrinsecā cū aqua frigida curare. ¶ Amplius infra cap. de cura frenesis: ꝓcedit eā: ⁊ concedit res infrigidatas cum niue. ¶ Dōm ꝙ si sermo ille est continuus facile est respōdere. ¶ Unde dicat ꝙ loquitur de egritudine frida. si enī quis hȝ frigidā egritudinē in pāniculis: tūc nocet vehemēter a frigida aqua: q2 nocet ex nā pāniculoꝝ: ⁊ ex nā materiei: siue ista aq̄ extra applicet siue interius. Alio mō possumus dicere ꝙ in q̄cūq̄ passione māli siue calida siue frigida que fit in pāniculis aqua frigida nocet: lȝ plus in mā frigida q̄ calida: ⁊ dico aq̄ frida friditate vehemēti: vnde exponat aqua vehementer frigida: ⁊ rō est q2 frigidum est inimicū neruis: etiaȝ ꝓhibet materierum resol'onē ⁊ cōgelat. sed si nō esset frigida vehementer nō sic noceret. Sciēdū tñ ꝙ regulariter hoc est verum. Irregulariter tñ ⁊ coacte ꝑꝑ multā flāmam possemus vti frigida aqua: bibendo ⁊ extra ponēdo: ⁊ infrigidando vnguēta cum ea: sicut etiam coacti vtimur q̄nq̄ opiatis ⁊ stupefacientibus. Ex quibus cessant contraria.

¶ Curationes aūt malitie cōpl'onis calide solū fiūt cuȝ eo in quo est infridatio ex herbis ⁊ oleis fridis īfrigidatis: sicut oleū rosaceū ⁊ nenufarinū ⁊ violaceum. ⁊ elegātius illis est oleū rosa. ⁊ oleū de se. cucurbite ⁊ citrulli ⁊ de se. lactuce ⁊ oleū de se. papaueris. ⁊ fortasse vtitur oleo de semine iusquiami: cum vehemēs est dolor. Et melius ex istis oleis est cuius radix exp̄ssa est ex oli-

nis que cruditati attinẽt nõ salitis: ⁊ folia eiꝰ in q̃ creata sunt multiplicanꝫ: ⁊ est recẽs. Herbas võ ⁊ que herbaꝝ cursu ꝓcedũt: nosti oĩa. Et ipse qdez sunt sicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ rasura cucurbite: ⁊ que sũt illis similia: ⁊ ẽt folia nenufaris: ⁊ virga pastoris ⁊ semperuiua: ⁊ aq̃ citrulli ⁊ cucurbite ⁊ sauich ordei cum aceto: ⁊ aq̃ ro. ⁊ cãphora ⁊ sandalo ⁊ achacia ⁊ linimentũ cum oleo ro. ⁊ aceto. Et nõ ptrãseat illud vsq̃ ad ea in qbꝰ est vis narcoticãdi ⁊ ꝯgelãdi spiritum nisi ꝓpter vehemẽtẽ necessitatẽ. Jngunt ⁊ nõ opꝫ quidez vt acetũ sit vehemẽtis acuitatis ⁊ vinositatis: nã in ipso existit nocumentum. Et ex illis quidem sunt mucilago psilij cuꝫ aceto ⁊ aqua coriandri ⁊ folia eius.

¶ Supius Aui. posuit cañ. curatiõis egritudinũ mãliũ: in qbꝰ innuit curã malaꝝ cõplõnũ cũ mã. Hic ponit cañ. curatiõis malaꝝ cõplonũ sine mã. Et ꝓ cal'e. Secũdo fride. ibi (Qꝫ si est malitia cõplonis fride.) Tertio addit cañ. ibi (Et opꝫ vt scias.) ¶ Pria in tres. Prio ponit curã male cõplonis cal'e sine mã: inuẽs de mala cõplone calida. Et sic 2° ponit curã calide ⁊ humide. ibi (Qꝫ si nõ.) Tertio ponit cañ. cõeꝫ. ibi (Et opꝫ qdẽ.) Pria in qnq̃. Primo ponit curam ꝑ empl'a ⁊ epithimata frida. Secũdo ponit modũ vsus illorũ. ibi (Et oꝫ.) Tertio ponit curã ꝑ odoramẽta ⁊ caputpurgia. ibi (Et ex eis.) Quarto ꝑ dietã. ibi (Et sint cibi.) Quĩto ꝑ aeris rectificationeꝫ. ibi (Et sternanꝫ.) ¶ Jn tota ꝓma pte nihil aliud facit: nisi ꝙ enumerat multa ĩfrigidãtia caput calefactũ sine mã: ⁊ innuit hoc cũ dic̃ calide solũ. i. sine mã. Et inquãtũ ĩter istas res multa ĩfridãtia sunt ⁊ humectãtia: intãtũ ponit curã malitie cõplonis cal'e ⁊ sicce. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ex q̃tuor cõmẽdat ista olea qbꝰ vtimur. Primo ꝙ radix. i. oleũ ex quo fiũt sit ex oliuis ĩmaturis: qꝛ magꝫ infridat ⁊ confortat. Scđo ꝙ nõ salianꝫ: qꝛ si ponereꝫ cũ eis vel cũ oleo sal: non sic ĩfrigidaret. Tertio ꝙ arbor vñ colligunꝫ oliue sit frõdosa: quia tale oleũ ẽt est fridius: qꝛ oliue erũt minꝰ digeste: ꝓpea qꝛ oliue nõ ita calefiũt a sole. Quarto ꝙ oleũ nõ sit antiquatũ: neq̃ illõ ex quo fit: neq̃ oleũ cõstructũ. ¶ Cõsideranduꝫ. sauich. dic̃ l'ra exterior est ordeũ fractũ ⁊c̃. ĩtellige ꝙ ꝓpe dr̃ sauich qñ ordeũ est collectuꝫ ĩmaturũ. ¶ Jnquiũt. s. Sera. ꝓ practice. 6. cap. ⁊ causa huius est: qa ĩtẽtio nr̃a hic ẽ ĩfridatio: acetũ ãt valde acutũ ⁊ vinosum calefacit aliq̃l'r. Uñ dic̃ ibidẽ Sera. nõ ẽ neće vt sit acetũ acutũ. s. valde: qm̃ ĩ eo ẽ cal'itas q̃dã: ĩmo oꝫ vt sit acetosuꝫ valde: ⁊ sup. parũ acutũ.

¶ Et opꝫ vt alienes hec emplastra ⁊ epithimata a posteriore cerebro qđ est neruoꝝ origo: hec eni nõ iuuãt cerebrũ: nisi ex via cõmissure q̃ est in syncipite ⁊ cõmissure coronalis. Ex via aũt posterioris cauẽdũ ẽ ne ꝑueniat ad ipꝫ cerebrũ ⁊ corrũpat ortũ neruorum.

Dubᵐ 56ᵐ ¶ Dubitaꝫ qꝛ Aui. vr̃ sibi ꝯdicere: qꝛ ꝓ dicit ꝙ hec iuuãt cerebrũ ex via cõmissure coronalis: qꝛ. s. ibidẽ pñt penetrare ⁊ nõ posteriꝰ: vt supra dcm̃ fuit ex ĩtẽtiõe Gal'. 13. the. ca. 17. ⁊ postea dic̃ ꝙ si approximenꝫ parti posteriori timeꝫ ne ꝑueniãt ad cerebrũ: ğ innuit ꝙ posterius approximata ẽt ĩtus penetrãt. ¶ Ampliꝰ ita dicã ꝙ añrius approximata ẽt nocẽt: qꝛ a pte anteriori oriunꝫ multi nerui sensitiui mobiles valde. ¶ Dõm ꝙ ꝫmo Aui. hic est de empl'is ⁊ vnctionibꝰ ⁊ embrocis fridis qđ appꝫ qꝛ dicit hec empl'a: ⁊ vult ĩnuere cãm gñalẽ ⁊ cãꝫ spãlẽ ꝑꝑ quas debẽt approximari anteriori pti. s. in loco cõmissure coronalis: ⁊ has duas causas ĩnuit cuꝫ dic̃ nõ iuuat: vt dicamꝰ nõ iuuat: qꝛ nõ penetrãt ꝑꝑ duritiẽ ⁊ dẽsitatẽ: sꝫ anterius iuuat: ⁊ ista cã ẽt fuit posita superiꝰ: ⁊ est gñalis ad medicinas calidas ⁊ fridas: vt Gal'. ponit in libro. 2. 10. trac. Alia cã est vt dicamus nõ iuuat: qm̃ põt nocere si approximenꝫ parti posteriori. Et rõ ẽ: qꝛ aut penetrãt aut nõ. Si nõ penetrãt ğ frustra est tua opatio. Si aũt penetrãt cũ cerebrũ ibi nõ sit grossuꝫ pulposuꝫ ⁊ sit ꝓnᵐ nuche ⁊ reliquoꝝ neruoꝝ: timeꝫ de nocumẽto: qđ nõ timetur in pte anteriori. nõ igiꝫ Aui. vult absolute ponere ꝙ penetrẽt: sed vult ꝙ si penetrẽt timeꝫ ab eis: ⁊ hoc ẽ qđ dixit ꝑꝑ ꝓsumptuosos qui dicũt ego ponã ibi fortiter frida mista cũ rebꝰ datibꝰ penetrationẽ: ⁊ faciã illã ꝑseuerare sup loco. Uult ğ. A. ꝙ tu non sis audax in hoc. ¶ Sꝫ diceres pone ꝙ alicui ĩcipiat apa cal'm in pte posteriori cerebri quero vbi apponemꝰ repcussiua. ¶ Hic caderet cõsideratio: tñ sequẽdo ꝯsiliũ Aui. vr̃ ꝙ meliꝰ sit ꝙ ĩfridatio ad locũ illum ꝑueniat ꝑ viã cõmissure coronalis: ⁊ hoc quia nõ est timor de neruis: sil'r qꝛ totũ cerebrũ ĩfridatũ ⁊ stipticatũ a se toto põt mãm repellere: sꝫ apponẽdo posteriꝰ timeꝫ de neruis: ⁊ forsan ꝙ materia trãsibit ad reliq̃s ptes cerebri nobiliores posteriore. Qꝫ si accideret posteriori cerebro magna ĩflãmatio ⁊ estimatio tua indicaret ꝙ subito ptẽ illã opꝫ vehemẽter ĩfridare: ⁊ in hoc plus eligis nocumẽtũ neruoꝝ q̃ꝫ mortem quã credis sequi: ⁊ cuꝫ hoc estimas ꝙ materia dispergetur ⁊ nõ mouebitur ad reliquas partes cerebri: dico tunc ꝙ potes infrigidantia posteriori capitis apponere: ⁊ totũ hoc est estimatiuũ iudiciuꝫ. ¶ Ad ꝯria patet solutio.

¶ Ex eis autẽ qbus fit curatio est: vt olfaciant odores frigidos: ⁊ fiat eis caputpurgiũ cũ istis oleis ⁊ expressionibus. Et sint cibi ex lentibus elixatis ⁊ salsis ⁊ ex faseolis ⁊ ordeo fracto ⁊ spinachijs ⁊ chrisolocãna ⁊ ciceribus fractis: ⁊ que illis sunt similia.

¶ Hic ponit curã per odoramẽta ⁊ caputpurgia. Et sint cibi ex lentibus: qꝛ frigide ⁊ ꝓhibitiue vapoꝝ stiptice. ⁊ salsis. i. factꝭ salsis forsan vt cito descẽdãt. vel salsis. i. cõditis qbusdã cũ sale oliue. Et faseolis ⁊ alines. si ꝯueniũt faseoli: est qꝛ generãt flegmaticũ ⁊ ğssuꝫ chimũ: vt. 2. cañ. ⁊ forsan ꝙ dꝫ misceri cuꝫ ordeo fracto. chrysolocãna. i. atriplice. ⁊ ciceribꝰ fractis. mirãdũ est de ħ: qꝛ cicera sũt calida ⁊ euaporatiua habentia vaporẽ quẽdam calidũ fermẽtatiuuꝫ cibi. vnde in medio alioꝝ ciboꝝ debent comedi ꝫm. A. 2° cañ. quẽadmodũ scripsimus ꝯtra Dynuꝫ. sed si ista l'ra est vera credo ꝙ cicera debẽt coqui cũ alijs rebus que sunt frigide vt ordeum.

¶ Et sternanꝫ iste herbe ⁊ folia in mãsione eius: ita vt sit in domo in qua strati sint rami ĩfrigidãtes. Et quãdoq̃ precipitur: vt in ea sint spẽs ozimi scebran ⁊ folia alcãne. Et existimo ꝙ rectius est vt sit ꝓpinquuꝫ in eo alscebran: qđ est aspersuꝫ aqua frigida. Et sil'r iuuant eum fructus frigidi ⁊ glacies ⁊ aque copiose.

¶ Cõsiderandũ ꝙ mala cõpl'o cerebri calida attrahit vapores: ⁊ iõ opꝫ q̃ñq̃ apponẽ odorifera cal'a ad illoꝝ resolõnẽ ⁊ ad cerebri cõfortationẽ: ⁊ iõ ꝓcipiꝫ vt ĩ ea. s. mãsiõe sit scebran ⁊ ẽ spẽs ozimi: et folia alcãne qꝛ resolutiua ẽ lꝫ sit frida ⁊ sicca: sꝫ ne calor ozimi posset inflãmare: ideo oportet ꝙ in eo. s. stramẽto siue strato sit propinquum alscebran. i. ozimum aspersum aqua frigida: vel aspersum quia ozimum est asperum siccũ: ⁊ ideo oportet ꝙ tẽpereꝫ aq̃ frigida. Juuãt eum fructus ⁊c̃. s. strati in domo ⁊c̃.

¶ Qꝫ si nõ inueneris cũ caliditate siccitatẽ sed humiditatem absq̃ materia: ⁊ hoc valde parũ est in egritudinibus cerebri: tunc facies epithimata ex aquis fructuũ in quibus est stipticitas: quemadmoduꝫ diximus: ⁊ ꝓcipue in principio apostematum calidorum.

¶ Jnnuit Aui. ex mõ loquẽdi ꝙ iã posuit curã male cõplonis cal'e ⁊ sicce. Uñ ponit curã cal'e ⁊ hũide: q̃ raro repiꝫ sine mã: qꝛ cerebruꝫ peccãs in humiditate vl' statiꝫ aggregat mãꝫ: vl' vtpl'm sua humectatio est a mã humectãte. Cura igiꝫ ẽ cũ fridis ⁊ siccis qbꝰ ẽt vtebamur ad repercussionẽ in principio calidoꝝ apostematum.

¶ Et oportet quidez vt oẽs isti prohibeanꝫ a motibus aĩalibus ⁊ intrinsecis ⁊ agitatione pupille in suis aspectibus: ⁊ alienentur ab aspiciendo colores. s. diuersos: ⁊ picturas: ⁊ similiter eorum auditus regantur.

¶ Hic est cañ. cõis in oĩ mala cõplone cal'a: qꝛ in ea est timor de inflãmatiõe ⁊ tractu materierũ: ⁊ ꝑ ꝯñs de apatione. Oẽs igiꝫ. s. hñtes malã cõplonẽ cal'aꝫ ꝓhibeanꝫ a motibꝰ aĩalibꝰ. i. a motibꝰ volũtarijs corporeis. ⁊ ĩtrinsecis. i. ab accñtibꝰ aĩe: vel. i. motibꝰ virtutuꝫ imaginatiuarũ ⁊ aliarũ virtutũ moraliuꝫ: ⁊ agitatiõe pupille. i. oculi: qꝛ caueaꝫ a pupillatione quãtũ ad oẽm sui varietatẽ sursum ⁊ deorsum ⁊c̃. ⁊ ideo nõ debẽt fatigari in aspectu diuersoꝝ coloꝝ. ⁊ regaꝫ auditꝰ: vt nullus aut paucus ꝫm sensus fiat motus: ⁊ ħ ne fiat ĩflãmatio ⁊ tractꝰ materiei: vñ posset fieri freneticus.

¶ Qꝫ si est malitia cõplonis frigide administra emplastra ⁊ aq̃s sumptas ex medicis calidis ꝓdictꝭ: ⁊ olea ꝓdicta ꝓprie oleũ ruthaceũ calefactũ: ⁊ si necessariũ fuerit vt in ipso addaꝫ ꝯfortatio: admisceaꝫ ei euforbiũ: ⁊ simil'r oleũ laurinuꝫ ⁊ amaracinum ⁊ his similia.

¶ Hic ponit curã male cõplonis frigide. Secũdo frigide ⁊ sicce. ibi (Qꝫ si.) Tertio frigide ⁊ humide. ibi (Et si.) Prima in. d. Prio ponit curã qñ est sine mã. Secũdo qñ est cũ mã. ibi (Et si est.) ¶ Hoc qđ dicit primo est notum exponendo addatur cõfortatio. i. fortior operatio: vt fiat vigorosius in calefaciendo.

¶ Et si cum hoc est melia: ⁊ melācholia est naturalis: aut flegmatica: calefac ipsuz cum humectatione. sed si fuerit adusta aliena qđ desiccat: aut calefacit: ⁊ sis cōtentus humectatione ex lactib⁹ ⁊ oleo violaceo: ⁊ embrocis ⁊ emplastris ⁊ cibis.

¶ Iste cañ. est incidēs. supius enī est posita cura dispōnū māliū: et forsan ꝙ ista est mā annexa male cōplōni. ¶ Cōsiderandū ꝙ melācholia pōt dici flegmatica ꝑ flegmatꝭ mistionē: ⁊ nō est dubium ꝙ indiget calefactiōe. pōt ēt dici flegmatica: qꝛ facta ꝑ flegmatis adustionē: ⁊ tūc si nō remāsit vestigiū adustiōis manifestum: talis melia est radicaliter frigida: ⁊ indiget calidis medicis. sed si remāsit vestigiū caloris: vtimur calidis minus: vel fridis mistis calis. sed si fuerit adusta. s. de cholā vel sanguie: vel si fuerit adusta. s. de quocūqꝫ humore: qꝛ inquātū est ibi adustio ⁊ vestigiuz caloris: idigemus humectatiōe cū aliqua leui infrigidatione: ⁊ ideo si in melācholia adusta cōcurrat frigus ex radice ⁊ caloꝛ ex adustiōe miscemus in rectificatione materie medicinas calidas ⁊ frigidas.

¶ Os si cum frigiditate est siccitas aggrega etiam inter humectationem ⁊ calefactionem.

¶ Patet.

¶ Et si cū frigiditate est humiditas administra euacuantia predicta: ⁊ medicinas in quib⁹ est desiccatio cuz caliditate de illis quas tibi diximus in tabulis.

¶ Cōsiderāduz ꝙ mala complexio frigida ⁊ humida lz īcipiat īmālis: tñ statiz associat sibi māz: ⁊ iō in ea īdigem⁹ eūatione.

¶ Et opz vt tu scias ꝙ liqda administrātur sup caput distillādo sicut dixim⁹: ⁊ administranꝭ retēta in retentione facta ex pasta aut lana īfusa qua caput coronaꝭ. Et fit ipsoꝝ effusio ab eo qđ est corā anterioꝛi ꝑte syncipitis. Et qđ ex eis est lene nō opz vt linimētuz ei⁹ sup ipm dimittaꝭ ꝫ laueꝭ: ⁊ nō dimittaꝭ ipm in retētiōe coronali tēpoꝛe multo: sed renoueꝭ quoniā ipsuz velociter putrescit. Et melius hoc est vt admistreꝭ post abrasionem: ⁊ similiter oīa emplastra ⁊ vnctiones.

¶ Hic ponit cañ. in quo ꝑncipalr intēdit: ꝙ qñqꝫ cū vis liqdoꝝ moraz: opz facere coronā de pasta ⁊c̄. vel infundere lanā ⁊ ponē capiti: siue facere coronā de lana: ⁊ iteruz affirmat ꝙ ponaꝭ in ꝑte anterioꝛi: ⁊ hoc īfra ponit. c. de soda tēpoꝛali. Et addit ꝙ si illđ qđ qp ponitꝭ est lene. s. humidū molle putrescibile ⁊ instabile vt lac: sepe īnoueꝭ ⁊ abstergaꝭ: ⁊ hoc infra docet ca. de frenesi. Alia patent.

¶ Cūqꝫ cibas patiētes egritudies capitis māles: frica extrema et exicca lat⁹ capitis ⁊ ꝯforta cū apocrusticis.

¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. ad duo intēdit. s. ad diuersionem vapoꝝ a stomacho ad caput: ne caput ascēdāt: ⁊ hoc fit per fricationez extremitatū. mēbꝛa enī añ cibū fricata suggūt vapoꝛes: que a cibo a stomacho ad caput eleuanꭍ. Scđo. A. itēdit ad ꝯfortādū caput ne recipiat: ⁊ ꝫ fit cū apocrusticis. i. stipticis repcussiuis: vt ē oleuz rosꭍ. Dixit aūt exicca lat⁹ capitꝭ. i. exicca caput: vel vt meli⁹ penetret. vl' dixit vt si pꝛius vtebaris alio aliq̄ medicamīe ad aliā ītētionez: in hoꝛa cibi remoue illud: ⁊ vtere oleo cōfoꝛtatiuo. Et si nō posses ad totū caput ponas ad timpoꝛa vel ad vnā ꝑtē ꝫm tuā estimationē.

¶ Cōsiderādū ēt ꝙ hic non ponūtur cañ. de qualitate ⁊ quātitate ⁊ tꝑe cibatiōis ꝑticulari: qꝛ spectant ad capitula ꝑticularia ⁊c̄.

¶ Tractatus Secūdus de doloꝛibus capitis: qui sunt species sode.

¶ Sermo vniuersalis de soda. Cap. pᵐ.

Soda est lesio in membꝛis capitis.

¶ Supius determinauit de dispōnibus capitꝭ ⁊ causis ⁊ signis ⁊ curis in gñali. Hic determinat de eis in spāli. Diuidiꭍ aūt deiceps fen ista diuersimode. Quidā dicunt ꝙ p̊ determiat de accñtibus. Secundo de moꝛbis. ibi (Diciꭍ karabicus.) Tertio iteruz de accidentib⁹. ibi (Diciꭍ subeth.) Al's dixi ꝙ p̊ determinat de accñtib⁹ virtutis sensitiue tactiue: q̄ sunt doloꝛes capitis. Secūdo determinat de apatibus ⁊ solutiue cōtinuitatis. ibi (Diciꭍ karabicus.) Tertio de accñtib⁹ virtutuz intrinsecarū: que dicunꭍ moꝛales. ibi (Diciꭍ subeth.) Quarto de accidentib⁹ virtutū motiuaꝝ: ꝙuis ēt accñtia sensitiuarū ꝯcurrāt. ibi (Uertigo.) Incipit aūt a doloꝛe capitꝭ: qꝛ est accñs frequēter eueniens. Rab aūt ꝑmo ꝯtinē. vltimo de eo determinat. ¶ Prima in tres. Primo determinat de soda quātum ad sui modos ⁊ causas. Secūdo quātum ad signa. ibi (Soda qdem facta a causis intrinsecis.) Tertio quātuz ad curam. ibi (Tu scis ꝙ soda ⁊c̄.) ¶ Prima in duas. Primo determiat de spēb⁹ sode ⁊ suis causis ⁊ modis in generali. Secūdo in speciali. ibi (Afferamus.) Et hoc est qđ dic̄ in rubꝛica. sermo vl'is de soda. ¶ Prima in duas. Priō ostēdit qd sit soda. Secūdo ostēdit eius diuersitates. ibi (Oēs aūt ⁊c̄.) ¶ Cōsiderāduz ꝙ soda est lesio. s. in virtute tactiua: que lesio est doloꝛ. Uñ lr̄a exterioꝛ dicit siue doloꝛ. soda autem generalr sumitur hic ꝑ quocunqꝫ capitis doloꝛe qūocunqꝫ diuersificato: vnde dixit in membꝛis capitis: ⁊ ideo generaliter hic sumitur soda ad ouum ⁊ emicraneam: ⁊ omnem doloꝛem qui dicitur soda.

¶ Omnis autem lesionis causa est mutatio complexionis: aut eius diuersitas: aut est solutio ꝯtinuitatis: aut aggregatio amboꝛum simul.

¶ Hic ponit diuersitatē sode. Et pꝛimo facit ꝫ. Secūdo addit causam. ibi (Soda v̄o plurimū fit.) ¶ Pria in. 10. vel. 11. sicut. 10. diuersitates sunt in soda quas ponit. Ponit ergo p̊ diuersitatē ex parte modi causarū. Scđo ex ꝑte modi existēdi sode. ibi (Et qñqꝫ est accidēs deinde fit egritudo.) Tertio ex ꝑte loci: ⁊ sic de alijs vt apparebit in vnaquaqꝫ particula. ibi (Soda quoqꝫ.) Quarta ibi (Et soda ēt diuersificaꭍ.) Quinta ibi (Et iterum.) Alie partes patebunt. ¶ Prima in duas. Primo ponit diuersitatē sode ex ꝑte causarum cōiunctaꝝ. Scđo ex parte causaꝝ pꝛimitiuaꝝ: ⁊ ēt añtiū. ibi (Et soda qdez diuidiꭍ.) ¶ Prima in duas. Priō ponit diuersitatem sode ex parte causarū cōiunctarum in se. Scđo ex parte loci vñ cā cōsurgit ⁊ in quo est. ibi (Et omnia illa.) ¶ Prima in duas. Priō illas causas pꝛemittit. Scđo declarat. ibi (Mutatio autem.)

¶ Dubitaꭍ circa pꝛimā ꝑtē qꝛ vr̄ supfluus: nā due ponunꭍ cause doloꝛis. s. mala cōplexio ⁊ solutio cōtinuitatis in 2° thegni tex. cō. 32. trac. de ventre. ⁊. 12. terap̄. ca. 7. ⁊ in lib. de malitia cōplōnis diuerse. cap̄. 6. ⁊ p̊ cañ. fen. 2. cap̄. 19. ¶ Dicēduz ꝙ cause lesionis. i. doloꝛꝭ radicaliter sunt due. s. mala cōplexio ⁊ sol'o cōtinuitatis: ⁊ foꝛsan ꝙ est vna. s. mala cōplexio ꝫm Auer. 3. colliget cap̄. 32. Illud autez qđ Aui. dicit mutatio aut diuersitas: idem est sed differt voce. voluit enī per hoc notificare malā cōplōnē que facit doloꝛē: que est mala cōplexio fiens: ⁊ ideo dixit mutatio. ⁊ qꝛ mala cōplexio fiens nō est equalis sed diuersa: ideo dixit aut eius diuersitas: ⁊ hoc apparet in sermone quē subdit cū dicit: aut amboꝝ. Ex his igiꭍ duabus causis fit alia causa: que est duarū causarū aggregatio. Dubm pm

¶ Mutatio aūt cōplōnis est vna de sexdecim notꝭ: ꝙuis humida nō faciat doloꝛem: nisi sit cuz mā mota ad solutionem cōtinuitatis. Et continuitatis solutio nota est: ⁊ eius species ꝫm causas ipsius sunt note. Duarum v̄o causarum doloꝛis coniunctio simul est in apostematibus. Et apostemata sicut nosti numeratas habēt species. Et eoꝛum species sunt quatuoꝛ.

¶ Hic p̊ declarat cāz que est mala cōplexio. Scđo eā que est sol'o ꝯtinuitatꝭ. ibi (Et ꝯtinuitatꝭ.) Tertio aggregationē eaꝝ. ibi (Duarū v̄o.) ¶ Considerandū ꝙ ad doloꝛem ꝑpꝛie dictuz requiritur subita mutatio: ⁊ vehemēs: ⁊ ideo humidū cuz sit qualitas passiua nō facit doloꝛē: nisi per accñs: ⁊ hoc qꝛ opz ꝙ sit mā multa humida q̄ soluat continuum: vel nisi. i. nisi resoluanꭍ in vētositatē ⁊ faciat solutionem cōtinui. Et cōtinuitatis solutio nota est. s. p̊ cañ. fen. 2. c. 4. Duarū. tu nouisti p̊ cañ. fen. 2. cap̄. 5. ꝙ apostemata sunt q̄tuoꝛ specierum: sicut quatuoꝛ sunt humoꝛes: reducendo ventositatem ⁊ aquositatem ad aliquem de dictis humoꝛibus.

¶ Et oia illa qñqꝫ fiunt in substantia cerebꝛi ipsius: et quādoqꝫ fiunt in velamine circūdāte ipsuz: ⁊ quādoqꝫ fiunt in duobus velaminibus circūdātibus ipz: ⁊ quādoqꝫ fiunt in venis: ⁊ quādoqꝫ in pāniculo extrinseco a craneo propter illud quod est inter ea de suspēsoꝛijs predictis in anathomia narrata.

¶ Hec pars pōt dupliciter exponi. Primo ꝙ hic ponit diuersitatē sode ex parte causarū ꝑdictarū relataꝝ ad loca. Et pꝛimo quātuz ad diuersitatē locoꝝ in se. Secūdo quātū ad diuersitatē modi existendi in loco. ibi (Et quādoqꝫ.) ¶ Dicit p̊ oia illa. i. oēs cause ꝑdicte facientes sodā quādoqꝫ fiunt in sb̄a cerebꝛi ⁊c̄. ¶ Sz cōtra. sbstātia cerebꝛi non sentit. ¶ Dōm ꝙ illud apa faciet doloꝛē per cōmunitatē ad ꝑtes sentiētes. ¶ Scđo modo pōt exponi vt referaꭍ

littera

littera solum ad apostemata.etiā dicaṫ.⁊ omnia illa.s.apostemata quandoꝗ fiunt in substantia cerebri:quandoꝗ in velamine.s.vno soluꝫ:quādoꝗ in duobus ⁊c̄.ꝓpter illud hoc dixit vt oñderet ꝙ a parte interiori capitis ad extra pōt profluere mā que apostemabit ⁊ forsan ecōuerso posset quandoꝗ accidere sed raro.

¶ Et qn̄qꝫ fit cā ledens qd̄cūqꝫ hoꝝ mēbroꝝ fuerit cā māsiua in mēbro ipso:⁊ qn̄qꝫ fit ꝑꝑ cōitatē nō integrā: aut mēbri iter qd̄ ⁊ mēbra capitis ꝯtinuaṫ mediatione neruoꝝ sicut stōchi ⁊ matricis ⁊ velamis ⁊ alioꝝ membroꝝ si fuerint:aut mēbri inter qd̄ ⁊ cerebrū ꝯtinuatur īuolutiōe venarū facta ex venis ⁊ arterȷ̈s sicut cordis ⁊ epatis ⁊ splenis:aut mēbri vicinātis ei alia vicinitate sicut pulmo positꝰ sub eo ⁊ adducit ei nocumentū:aut mēbri cōicantis mēbro vno modo ⁊ cerebro alio modo sicut cōitas eius cuꝫ renibꝰ in doloribus ipsoꝝ:aut ꝓpter cōitatem corporis sicut fit ꝓpter febres.

¶ Hic ponit diuersitatē sode ex ꝑte causaꝝ ƀm modū existēdi eaꝝ in loco:⁊ īnuit hāc diuisionē ꝙ aliqn̄ causa faciēs sodaꝫ in loco est māsiua cā:qn̄ꝗ est ꝑ cōitatē. Prīo ponit primū mēbrū. Scd̄o 2m. ibi (Et qn̄ꝗ fit.) ¶ Hec scd̄a ps hꝫ partes duas. Primo ponit vnā diuisionē sode:cuius cā est per cōitatem. Secūdo ponit aliam.ibi (Que aūt est.) Prima in duas. Propter qd est cōsiderādū ꝙ duplex hic reperiṫ lr̄a. Una que dicit ꝑꝑ cōitatem nō integrā.i.nō totalem. Cōitas eni quedā integra.i.ad totū.quedam nō ītegra.i.ad partē. Prīo ergo declarat cōitatē nō integrā. Secundo ītegrā.ibi (Aut ꝓpter cōitatē corporis.) ¶ In p̄ma ꝑte dicit ꝙ si causa doloris fuerit ꝑꝑ cōitatē nō integrā ad mēbrū:aut fit cōitas mediantibꝰ neruis sicut est de stōcho matrice ⁊ velamīe diaphragmatis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ:aut fit mediātibꝰ venis ⁊ arterȷ̈s sicut est de corde epate splene.vel mēbri ꝓpinqui aliqua ꝓpinqtate huic membro:⁊ sic hoc mō pulmo est positus sub eo:⁊ addit ei nocumētum.vel membri cōicantis mēbro vno mō ⁊ cerebro alio mō:⁊ sic hoc mō est de cōitate epatis cū renibus in doloribꝰ eoꝝ. Est sciēduꝫ ꝙ alia littera dicit ꝓpter cōitatē integrā.i.verā. Nā cōitas quedam est vera ⁊ est alterario quinꝗ modoꝝ hic positoꝝ:q̄dā nō est vera ⁊ est sicut cū aliqd̄ mēbrū fit in via ad alid̄ vt inguina respectu cruris:vnde patiunṫ qn̄ꝗ ꝑꝑ dolorē crucis:vt īnuit Aui.p̄ cañ.fen 2a. cap̄.de complendis dispōnibus.cap̄.8.⁊ hec cōitas nō fit in cerebro nec est vera cōitas:sicut ille quas ponit Aui.⁊ sunt qnꝗ. Naꝫ cōitas aut est cerebri ad partem aut ad totū.si ad partē aut ꝑ continuitatem neruorū aut venarum:aut per vicinitatem:aut q2 vni tertio cōicat sicut renes epati ⁊ cerebrū epati:vnde ex hoc 3o pōt cerebrum etiam a renibus pati:si ad totū est sicut in febribus.

¶ Que autē est cum cōitate quādoqꝫ fit cum ꝑiodis ⁊ paroxismis ƀꝫ periodos ⁊ paroxismos cause que est in membro cōmunicante:sicut que fit ꝓpter cōmunitatē stomachi:cum est ꝓpter effusionem materierū cholericarum ⁊ aliarum ad ipsum cum periodis:sicut que fit cum periodis augmenti specierum febrium.

¶ Cōsiderādū.quandoꝗ fit cum periodis.Inuit hoc:q2 qn̄ꝗ illa cā māsiua doloris nō fit cū ꝑiodis.s.ordinatis:vel cū nullo si solū vna vice cessauit.tāgit aūt modū cum dicit.ƀm periodos ⁊c̄.⁊ est modus quē Galē.tangit secūdo de differētȷ̈s febriū.vltimo cap̄.

¶ Et soda qdem diuiditur alio modo. Nam ex ipsa est cuiꝰ cā est aliqua specierū primitiuarū sicut soda ebrietatis:nam dum perseuerat soda ebrietatis ⁊ nō fit fixa ꝓpter fixionē cause augmentatiōis illa generaṫ ex ea: ⁊ sicut soda ꝓpter comestionem rei calide sicut allioꝝ ⁊ reliquorum. Et ex ipsa est cuius cā est añcedens iam collecta:⁊ est mansiua:⁊ manet ipsa ꝓpter eam.

¶ Hic ponit diuersitatē ex ꝑte cause primitiue ⁊ añtis. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui.pōt duo īnuere. Primo ꝙ soda quedaꝫ est a cā primitiua vt ebrietate:quedā a causa añcedente sine cā primitiua est: ⁊ tūc exponaṫ:⁊ ex ipsa soda est cuiꝰ cā iam collecta:⁊ antecedēs.s.absꝗ cā primitiua.vel iā collecta ⁊c̄.i.q2 cā primitiua īuenit añcedēteꝫ. Aliud qd̄ pōt īnuere est ꝙ cā primitiua vel facit sodam remanens primitiua:ita ꝙ non est fixa:⁊ causa est quare nō figiṫ:vl̄ facit sodam trāsire in cām coniunctam ⁊ antecedentem.

¶ Et quādoqꝫ est accidens deinde fit egritudo:⁊ cum remanet egritudo post febres acutas:nūtiat egritudines cerebri:⁊ significat defectum nature ab expulsiōe materiei perfecta fluxu sanguinis ꝑ nares ⁊ reliqs. Ex egritudinibus sunt quibus nūtiaṫ subeth aut apoplīa: aut demonium:aut mollities:aut surditas ƀm substātiam materiei ⁊ ƀm motum eius.

¶ Hec est scd̄a pars in qua Aui.ponit diuersitatē sode ex ꝑte modi existēdi:q2 qn̄ꝗ hꝫ modū existēdi egritudīs:⁊ qn̄ꝗ modū accidētis.diciṫ aūt accidēs soda quousꝗ stat eius sequela ad febrem.cū aūt iam nā expulit mām febris ⁊ cessauit febris ⁊ remansit aliq̄ pars materierū in capite faciēs sodā:talis soda nō dr̄ accidens febris:sed hꝫ quedā modū egritudinis:⁊ ideo dr̄ egritudo nō ꝙ formaliter sit egritudo. Ista aūt soda significat aliquā passionē in cerebro vt subeth ⁊c̄.⁊ hoc est qd̄ dicit.ex egritudibꝰ.i.ex eius lesionibꝰ siue doloribꝰ capitis qui sunt egritudīes nūtiaṫ subeth ƀm substantiā materiei:⁊ ƀm motū:q2 si substātia est flegmatica nūtiari potest subeth:si melācholica.s.de cholera adusta demoniuꝫ.dixit in littera ƀm motū:q2 si mouetur ad ventriculos ⁊ oppilet significat apoplīam.si ad neruos mollitiem.i.paralysim.

¶ Soda quoqꝫ diuiditur ƀm loca sua:qn̄qꝫ enim est in vno laterum capitis ⁊ que ex ea est cōsuetudinaria nominatur emicranea:⁊ quādoqꝫ est in anteriore capite ⁊ quādoqꝫ est in posteriore capite:⁊ quādoqꝫ totū caput continet. Et que ex ea est consuetudinaria inseparabilis noīatur ouū ⁊ nux cuius assimilatio est ouo armoꝝ:quod super totum caput comprehendit.

¶ Hec est tertia pars in qua poniṫ diuersitas sode ex ꝑte loci:⁊ A. innuit ꝙ soda est nomen generis:sed emicranea est dolor in vna parte consuetudinarius:ouum siue galea siue nux est dolor in toto capite etiam consuetudinarius.

¶ Et soda etiā diuersificaṫ ƀm fortitudinem ⁊ mediationem ⁊ debilitatem. Soda enim alia est valde fortis ita vt cum obuiat syncipiti infantis lenia habētis ossa separat ip̄m ⁊ frangit cōmissurā eius:⁊ alia est que est debilis sicut plurimū fit in lythargia Et debilis qdeꝫ alia est que est inseparabilis:⁊ alia est que est nō inseparabilis. Et quādoqꝫ soda cuius cā est debilis accidit quibusdā ⁊ nō alȷ̈s:accidit ergo ei cuiꝰ cerebri sensus est fortis ⁊ non accidit ei cuiꝰ cerebri sensus est debilis. Et vl̄r qdem cuius cerebri sensus est fortis ipse ē aptus vt recipiat sodā ex omni cā faciētem sodā. Etsi debiliteṫ:⁊ oīno tūc cerebruꝫ velociter recipit faciētia sodā aut ꝑꝑ d̄bilitatē suā:⁊ tu qdē iā sciuisti in vlibꝰ ꝙ debilitas sequitur malitiam cōplexionis:aut ꝑꝑ fortitudinē sui sensus:⁊ lediṫ ab omni cā:⁊ si sit leuis.

¶ Hec est quarta ps in qua poniṫ diuersitas sode ex ꝑte graduuꝫ: q2 vel est fortis vel debilis vel media.fortis vt qn̄ꝗ in puero tenero ꝑꝑ multā attractionē materierū seꝑat ossa.debilis soda est lythargia cuius mā est grossa viscosa in substātia cerebri:vn̄ non faciet dolorem fortē. Soda ēt debilis quedam est continua siue inseparabilis:⁊ quedā seꝑabilis:⁊ debilis ēt est:q2 cā faciēs sodā ip̄rimit in quodā ⁊ in quodā non:⁊ in sūma cerebrū a leui qualibet cā patitur. Et si debilitetur.i.si sit debilis:ꝓpter duas causas.s.ꝑꝑ debilitatem ⁊ fortitudinem siue acuitatem sensus.s.suarū pelliculaꝝ:debilitas fit a mala complexione:⁊ lꝫ sint alie cause:tamē expedit de ista sicut de causa que prius facit debilitatem.

¶ Et iterū soda alia est cui nō sunt accidētia:⁊ alia est que ad accn̄tia ꝑducit ꝑtibꝰ capitis ꝓpria sicut si ꝑueniat ex fortitudīe doloris ap̄a in ꝑtibus capitis:⁊ alia que ꝑducit ad accn̄tia ꝑueniētia ad mēbra alia sic̄ eiꝰ lesio ⁊ nocumētuꝫ ⁊ ap̄atio eius ꝑueniant ad radices neruoruꝫ:⁊ perueniat spasmus aut perueniat inde aliquid ad stomachū:⁊ cōtingat casus desiderȷ̈ ⁊ singultus:⁊ nausea:⁊ debilitas digestionis ⁊ similia.

¶ Hec est quinta pars in qua ponit aliam diuersitatem in soda ex

parte accidentium ꝛ priuationis eoꝝ. Et primo facit hoc. Scđo ponit cañ. quẽdam. ibi (Et scias.) ¶ Considerandũ ꝙ accidens sumitur hic large pro quocũqꝫ consequente: etiam si sit egritudo ꝓprie dicta. vel accidens proprie dictum: imo forsan soda non ꝓducit ad accidentia alia nisi mediante egritudine.

¶ Et scias ꝙ soda tẽporalis aut fit ꝓꝑ flegma: aut melãcholiã: aut debilitatẽ capitꝭ: aut ex aꝑate icipiẽte indurari: aut iã idurato: ꝛ est illud qđ plurimum est.

¶ Considerãdũ ꝙ soda tẽporalis. i. chronica nõ fit nisi a causis permãsiuis. Iste aũt sunt maxime: ꝛ vtplurimũ ille quas Auicẽ. dicit. Dicit aũt ꝛ est illđ. i. euẽtus sode tẽporalis ab istis causis: qđ plurimũ est: qꝛ qñqꝫ põt fieri a cholˀa: vt ĩfra apparebit in suo caplˀo.

¶ Et soda qdẽ ꝛ oẽs egritudĩes diuersificãtˀ: qñqꝫ. n. egritudo est salua: ꝛ salua quidem est in qua non ꝓhibetur de regimine eius qđ ei sit necessarium in seipsa: ꝛ alia est que nõ est salua: imo est habẽs sociũ: ꝛ fortasse prohibetur ex regimine suo necessario: sicut si sit soda ꝛ reumatismus: tunc fit contrarius reumatismus sode in necessitate regiminis quaꝫ habet.

¶ Hec est sexta ꝑs in qua ponit diuersitatẽ in soda ex parte materiei. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ salua intelligitur facilis cure: non salua ĩtelligitur difficilis cure ꝓpter complicationem. ¶ Cõsiderãduꝫ 2° ꝙ reumatismus cõiunctus cuꝫ soda facit cure difficultateꝫ ꝓprie cũ localibus. si enim vteris calidis eliquant mãm. si frigidis exꝓmũt illã: ꝛ ideo suspectũ est vti illis in reumatismo intrinseco: vñ littera exterior: reumatismus interior: qꝛ si esset exterior. s. ad nasum nõ esset suspectũ: ꝛ forsan est sermo de reumatismo ex debilitate substãtie cerebri: de quo scribitˀ fen. 10. tracta. 1. penultimo caꝑ.

¶ Soda quoqꝫ diuiditˀ qñqꝫ ꝭꝫ alias ꝯsideratiões. Soda eni alia est q̃ accidit subito sano non hñti egritudinẽ. Et alia est que accidit hñti aꝑata ꝛ labores.

¶ Hec est alia ꝑs in qua ponitˀ diuisio sode ex ꝑte modi euẽtˀ. q̃daꝫ enim aduenit subito sano homini. q̃dã accidit hoĩ egro habẽti apostemata vel labores. i. alias egritudines in quo non miramur neqꝫ sic videtˀ ignota causa sicut si accidit homini sano ꝛ forti.

¶ Et ex corporibˀ qdẽ sunt q̃dã que sũt ꝑparata sode: vt sũt corpora que hñt caput debile: ꝛ mẽbra digestiua debilia: q̃re in eis plurimus gñatˀ vapor effundens ad stõchos eoꝝ humores cholˀicos facientes sodã.

¶ Hec est ꝑs 8ᵃ in qua ponit diuersitatẽ in soda ex ꝑte preparationis corporum: quedam enim non sunt preparata: ꝛ quedã preparata: vt habentia caput debile ꝛ nutritiua: qꝛ ꝓpter debilitatẽ stomachi generatur vapor effundens. i. existens signum effusionis. ¶ Cholericos humores ꝛc̃. Cõsiderãdũ ꝙ in stõcho debili ex cibis fit euaporatio que est signũ debilitatis stõchi: ꝛ debilitas est causa receptionis cholere ꝛ alioꝝ maloꝛuꝫ humoꝝ: sed expressit plus de cholera: qꝛ frequentius effunditˀ. illa autẽ cholera est cã dolorꝭ capitis cum caput sit debile: ꝛ nõ solum cholera sed etiã vapores: et ideo lr̃a exterior dicit. ꝛ fit soda. s. a vaporibus ꝛ humoribˀ. possemus etiã imaginari ꝙ vapor malus in stomacho generatus esset causa effusionis cholere ad stomachum ledendo stomachum.

¶ Et iterum in receptis sunt q̃dã que faciũt sodã iã ꝑdicta in tabulis mediciaꝝ singulariũ. Et oĩa allefeniati sunt facientia sodã: ꝛ ꝓprie cassia lignea: ꝛ costus: et zafara. ꝛ cinamomum: ꝛ amomum. Et omnia aromata sunt faciẽtia sodam: siue sint calida: siue frigida.

¶ Hec est 9ᵃ ꝑs in qua ponit diuersitatẽ in soda ex ꝑte quarũdam rerũ extrinsecaꝝ. Et ꝑ̊ facit hoc. Scđo remouet dubiũ. ibi (Uerũtamen.) ¶ In prima ꝑte dicit ꝙ in receptis. i. in medicinis que recipiũtur cõiter sunt ꝛc̃. ꝛ vult ꝙ aromatica faciũt capitis grauedinem: vt Hip. 5. ꝑti. afoꝛ. afoꝛ. 29. ꝛ causa est qꝛ caput replẽt vaporibus: vt Mes. caꝑ. de soda. Et hic nota ꝙ est dare aromatica frigida: cuiˀ ꝯriuꝫ scribitˀ. 2. alimẽtoꝝ. caꝑ. de iuniꝑo. caꝑ. 14.

¶ Uerũtamen cum succedant expellunt. s. cuꝫ precedit illud qđ nocet cum caliditate vaporis sui: ꝛ succedit ei qđ vaporem facit frigidum aut econuerso. Cũ autẽ lesio fit non qualitate solum sed quantitate: tunc nõ cõfert ipsorum successio: imo nocet.

¶ Quia dicit ꝙ soda fit a rebus aromaticis: iam crederet aliqs ꝙ aromata semꝑ nocerent ꝛ facerent illã: vult ostendere ꝙ qñqꝫ iuuant ꝛ curant vt si soda proueniat ab aromaticis calidis: ꝛ succedant frigida: tũc curant ꝛ etiam ecõtra. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a q̃ dicˀ. cum aũt. põt duplˀr exponi. Primo ꝙ velit ꝙ si aromatica faciunt dolorem multitudine suorum vaporũ ꝙ si succedant nõ ꝓpterea curant: qꝛ omne aromaticum est vaporosum ꝛ repletiuũ: sed si faciant sodam ꝓpter malam cõplexionem: tunc si sibiipsis succedãt ꝛ sint contraria curant. Alio modo potest intelligi ꝙ si dolor capitis sit a mala complexione aromatica prosunt: sed si fiunt ex multa materia repletionali: tunc aromatica nocent quia illam materiam dilatant ꝛ cõmouent: vt videtur sententia Mesue: vnde dicit. Et ꝙ canon est nõ debere cõferre aromata apud repletioneꝫ. nã post mũdificationem ꝯfortat ꝛ calefacit: ꝛ residuũ sode remouet. Aristo. in de sensu ꝛ sensato: videtur sentire ꝙ odor nutribilis grauet cerebrũ: sed odor vt odor. s. rei vt odorabilis tm̃ ꝯfortat.

¶ Et soda frigida quãdoqꝫ multiplicatur constricta in hyeme. Et quãdo estas fuerit septẽtrionalis parũ pluuiosa. Et quando autũnus est meridionalis pluuiosus multiplicatur soda in hyeme.

¶ Hec est ꝑs 10ᵃ in qua ponit diuersitatẽ sode ex ꝑte diuersitatꝭ tẽpoꝝ. Et dicˀ duo. Pⁱo ꝙ soda ex humoribˀ frĩdis qñqꝫ multiplicatˀ in hyeme ꝯstricta. i. ꝓꝑ ꝯstrictionẽ ꝛ materieꝝ retẽtionẽ: ꝛ hoc est qđ appet in ꝯstrictiõe: quã statiꝫ ponet. dixit aũt ꝯstricta qꝛ soda eliq̃ta. i. ꝑ eliquationẽ posset multiplicari ẽt in estate: queãdmodũ q̃daꝫ dolores ex flegmate eliquato: vt. 2. de diffe. feb. 6. ca. dixit ãt qñqꝫ: vt cũ hyems seruat nãm suã: qꝛ si hyems est calida non contingeret. vel dixit qꝛ frigus hyemis qñqꝫ posset ꝑmere illos humores ꝛ expellere a capite ꝭm ꝙ dicit afoꝛ. 14. 3. partic. qui dicit. Si ṽo estas sicca ꝛ borealis fiat: autũnus pluuiosus ꝛ austrinˀ fit capitis dolores ꝛc̃. ꝛ scribitur prima proble. ꝓble. 10. Ratio est. qꝛ humiditas in autũno in capitibˀ multiplicata a frigore hyemis cõstringitur: vñ capitis dolores fiũt: vt Cõmentator ibidem.

¶ Soda ṽo plurimum fit propterea ꝙ arterie afferũt capiti vapores fraudulentos.

¶ Hic ponit quẽdã cañ. Et cõsidera plurimũ. i. multotiẽs siue quãdoqꝫ: ꝛ nõ dꝫ ĩtelligi plurimũ. i. vtplˀm: qꝛ plus q̃ ab alijs causis: qꝛ nõ est verũ: sed qñqꝫ ꝯtingit ꝙ frauduleñti vapores ꝑ arterias delati vadũt ad caput: illi aũt ꝑñt eẽ a cã intrĩseca ꝛ a cã extrinseca. ¶ Sꝫ tu dices ĩmo deberẽt ire ad cor. ℟ Dĩm ꝙ vtrũqꝫ est cõtingẽs: ꝛ aliqñ cor est forte: cerebrũ đbile: ꝛ posset dici ẽt ꝙ vapores ab ĩferiore siue stõcho siue alteriˀ mẽbri plus ferantˀ ꝑ arterias.

¶ De soda facta ex malitia complexionis. Cap. 2ᵐ.

Afferamus itaqꝫ sermonem exponenteꝫ vnãquãqꝫ harum summarum.

¶ Superius determiauit de spẽbˀ sode ꝛ modis ꝛ causis in generali. Hic determinat de soda in spãli quãtũ ad ꝑdicta. Et ꝑ̊ ꝑmittit qđ ĩtẽdit. Scđo exequitˀ. ibi (Et hoc est.) ¶ Cõsiderandũ circa primã partem modũ loquẽdi Auic. qui dicit. vnãquãqꝫ harũ summarũ: ꝛ nõ dicit vnãquãqꝫ harũ diuisionum qꝛ sic faciet: vt apparebit cum exequendo dicit.

¶ Et hec est distinctio prima. Dicamus ergo: complexionalis quidem sũma est: qm̃ a cõplˀone calida: ꝛ a cõplexione frigida: ꝛ a cõplexione sicca: qñqꝫ ꝯtingit dolor: ꝭm ꝙ sciuisti in principijs vlˀibus: q̃uis sit dispositio in complexione sicca ꝭm ꝙ sciuisti: parũ faciens dolorem. Et cõplexio quidem humida ꝭm ꝙ est complexio humida non efficit doloreꝫ: nisi illic sit materia humida faciẽs doloreꝫ ex parte euaporationis: aut euẽtus ventositatis facientis solutionem cõtinuitatis.

¶ Hic exequitˀ in spãli declarãdo vnãquãqꝫ ꝑmissaruꝫ sũmaꝝ. Reducitˀ aũt gñalˀr ꝑcedẽs caplˀꝫ ad duas sũmas. vꝫ. ad sũmã ꝭmonis gñalis de soda quãtũ ad cãs: ꝛ hanc sũmã ꝑ̊ declarat ꝛ exponit. Et ad sũmã gñalis sermonis de soda q̃tũ ad modũ existẽdi. s. ꝑ se vel per cõitatẽ: ꝛ hãc sũmã 2° exponit vel declˀat. ibi (Soda facta per cõitatẽ.) ℟ Pⁱa in duas. Pⁱo determĩat de soda quantũ ad vnãquãqꝫ cãruꝫ ꝯiũctaꝝ: in hoc declarãs causas primitiuas: ꝛ ẽt añcedentes. Scđo determinat de soda quãtũ ad modũ ꝓuentus eius a causis mãlibus: ꝛ hoc qꝛ quedã dictaruꝫ causarũ pendent ex materijs. ibi (Dicimus ꝙ mãe.) ℟ Pⁱa in tres sicut tres ponebantˀ cause coniũcte sode. Pⁱo ergo determinat de soda facta a mala cõplexione

plexiõe. Scđo a soluta continuitate. ibi (Cõtinuitat͛ solo.) Tertio ab aggregatione amborum simul. s. a parte. ibi (Apostema.) ⁋ Prima in duas. Primo ostendit modū ꝓuentus sode a malis cõplonibus. Scđo ponit causas illaꝝ malaꝝ cõplexionū. ibi (Et cõplexionis.) ⁋ Prima in duas. Primo ostẽdit modū ꝓuentus sode a malis cõplexionib' simplicib'. Scđo a cõpositis. ibi (Et calida q̄daz.) ℭ Cõsiderandū ꝙ siccū ⁊ humidū possunt cõparari ad calidum: ⁊ ad frigidū: ⁊ vt sic nõ faciunt dolorẽ: vt ille qualitates: ⁊ hoc q: ille sunt passiue: ⁊ parū transmutãtes. Alio modo p̄nt cõparari inter se: ⁊ vt sic siccum respectu humidi est cã doloris: q: hȝ plus de virtute actiua: ergo humiditas q: est paruȝ actiua nõ faciet dolorem nisi per accidẽs. s. pp materiã ⁊ ventositatẽ ⁊ vaporem.

ℭ Et calida q̄dẽ ⁊ sicca ⁊ frigida ⁊ sicca doloreȝ faciũt vtrisqȝ qualitatib': ⁊ faciunt ẽt dolorẽ motu soluente cõtinuitateȝ. Calida v̄o ⁊ humida ⁊ frigida ⁊ humida nõ faciũt dolorẽ nisi vnde sunt calide ⁊ frigide: ⁊ non vnde sunt humide nisi fm modum predictum.

1m q̄situz ℭ Sed diceres tu quare nõ dixit hic in qualitatib' simplicib'. s. ꝙ faciunt dolorẽ soluẽdo ⁊ cõtinuū. ⁋ Dicẽdum ꝙ facere dolorẽ per viam solonis ꝯtinuitatis: est a qualitatib' multū actiuis: qñ auteȝ qualitas aliqua de p̄mis actiuis multuȝ auget: nõ stat simplex vt plurimū: sed associat sibi passiuã qualitatẽ. ℭ Cõsiderãduȝ ꝙ calidum disgregãdo soluit ꝯtinuū: ⁊ frigidū cõgregãdo: siccuȝ v̄o scindendo. i. ꝑuatione humidi ꝯtinuatiui: ⁊ ideo iste tres qualitates faciũt dolorẽ ꝑ alterationẽ: ⁊ ꝑ solonẽ ꝯtinuitatis. Si ḡ cõponat͛ calidū ⁊ siccū: ⁊ frigidū ⁊ siccū: tũc fit dolor dupl'r vt iam dictum est: q̄d nõ ꝯuenit de calido ⁊ humido: ⁊ frigido ⁊ humido: q: non nisi vt calida faciũt dolorẽ: ⁊ vt frigida: sȝ vt humida nõ nisi ꝑ accidẽs.

2m q̄situz ℭ Sed diceres tu nõne facient dolorẽ soluẽdo cõtinuū. ⁋ Dicẽduȝ ꝙ sic: ⁊ ꝙ dedit itelligi. ⁋ Uel dicẽdum ꝙ calidū ⁊ frigiduȝ cõiuncta sicco sunt magis actiua ⁊ motiua q̄ȝ coniuncta humido: ⁊ ideo magis soluunt cõtinuum illo modo.

ℭ Et cõplexionis q̄dẽ calide cã: aut est mã calida sanguinea: aut est cholerica: aut est cõposita acuens inflãmans faciens qualitate sua impressionẽ: aut est causa eius vẽtositas: aut vapor calidus: aut est causa ei' motus calefaciẽs corporeus: aut animalis fm ꝙ sciuisti ex diuisione eius in reb' vniuersalibus: aut eius est cã sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi calefacientis: aut medicine calefaciẽtis: aut vicinitas mẽbroꝝ quoꝝ cõmoditate iam calefactū est.

ℭ Hic ponit causas haꝝ malaꝝ cõplexionū. Et p̄mo calide. Scđo frigide. ibi (Et cause q̄dẽ.) Tertio sicce non aũt humide qualitatis causas dixit. q: nõ facit dolorẽ. ⁊ q: itelligit͛ ex opposit͛ causis. ibi (Et cause sicce.) ℭ Q̄d p̄mo dicit pȝ nisi illđ q̄d dicit quoꝝ cõmoditate. i. vtilitate iam calefactū est. s. cerebrū. i. quia erat cõmoduȝ vicino mẽbro calefacti: sicut aliquis calefacit sibi stomachum cū rerum calidarum sumptione ⁊ inuenit in hoc vtilitatem ⁊ posset ex hoc supercalefieri in capite ⁊ incurrere soda.

ℭ Et cause q̄dẽ cõplexionis frigide faciẽtes sodã sunt opposite istis: quarū numerus est apud te.

ℭ Patet.

ℭ Et cause sicce: aut sunt exiccãtia exterius resolone ⁊ adustione: sicut dies caniculares: ⁊ emplastra calida: aut rubedinẽ faciẽtia nãliter aut accidentaliter subito ⁊ nõ subito ꝓhibẽtia cibū penetrare ad caput: ⁊ siccantur mẽbra ipsius primo aut pp abscisionẽ potus ⁊ resolutionẽ humiditatū principaliū. Aut desiccãtia interius resolone: aut euacuatione eoꝝ: aut q: eoꝝ virtus est desiccatiua: ⁊ q: nutrimẽtū ex eis factū est siccum: aut pauce humiditatis: aut vicinitas mẽbroꝝ iam siccoꝝ: ⁊ ipsoꝝ cõitas ⁊ motus aiales ⁊ corporei supflui desiccãtes: ⁊ ꝑ semitã eūonis ⁊ resolonis. Et similiter coitus exuberatio: ⁊ fluxus sanguis: ⁊ exercitiū forte.

ℭ Hic ponit causas male cõplexionis sicce. Et p̄mo premittit quãdam diuisionẽ ⁊ prosequit͛. Scđo vnum mẽbruȝ diuisionis subdiuidit. ibi (Et euacuantia.) ℭ Primo inuit hãc diuisionem ꝙ causarum exiccantiū quedaȝ sunt exiccantia exterius: quedã iterius. dico exterius q̄a extra primo occurrunt: vel magis occurrunt. dico interius quia magis intra occurrunt: exterius aut resolutione ⁊ adustione ⁊c. aut priuatione potus.

3m questio ℭ Sed diceres tu q̄uo abscisio potus est cã extra: cū exiccatio sua fit intra. ⁋ Dicẽdum ꝙ q: potus est aliquid ab extra: ideo eius priuatio ponit͛ exiccato ab extra: ⁊ forsan ꝑuatio potu prius exteriora icipiunt exiccari q̄ȝ iteriora. Uel potus. i. humiditas rorida quã exiccant illa resoluẽtia de q̄bus dixit. ℭ Cõsiderandū ꝙ medicine rubificãtes hic sumunt͛ pro quibuscūqȝ medicinis fortiter calidis ⁊ siccis: siue nãliter sint tales vt euforbiū: siue accidẽtaliter vt calefacte ad ignẽ sicut lapis vel ferrū. Et ille medicine calide fm potentiã maiorẽ vel minoreȝ possunt subito vel paulatim iprimere. Apparet igit͛ que sint desiccantia exterius. Interius aũt sunt res resoluẽtes vel resolutiones itrinsece vel euacuatiões ⁊c. ⁊ motus supple sunt de causis exiccantib': ⁊ possunt eẽ causa euacuationis manifeste: cū ad motus sequunt͛ euacuationes sensate vt sudores vel fluxus: ⁊ possunt eẽ causa euacuationis occulte per viam resolutionis: ⁊ ideo dixit per semitã euacuationis ⁊c. ⁊ fm hãc expositionẽ nõ apparet ex Aui. ꝙ motus sint de causis extra exiccantib' neqȝ intra: tñ inquãtū sunt res non nãles possunt dici cause extra: sed inquãtuȝ attingunt prius ad interiora vt corporeus motus ad cõcathenationes ⁊ animalis ad cor dicũtur cause intra.

ℭ Et euacuantia quidẽ alia sunt euacuantia in mẽbris que sunt alia a membris capitis: quib' caput cõicat: sicut euacuãtia vniuersalia ex toto corpore: aut euacuãtia particularia euacuãtia ex vno mẽbro. Et alia sunt euacuantia in mẽbris capitis: sicut reumatismus ⁊ catarrus: ⁊ fluxus sanguinis ex narib' ⁊ species eductionis acquisite per caputpurgia: ⁊ sternutatoria: ⁊ gargarismata. Et ex causis siccitatis est abscisio materieꝝ humiditatis: quãuis nõ fiat euacuatione: sicut ieiuniū ⁊ dimissio cibi: aut eius priuatio.

ℭ Hic distinguit modos euacuationum: ⁊ cõplet narrare causas exiccantes ⁊ patet: ⁊ inuit ꝙ caput euacuat͛ quãdoqȝ euacuatione totius: quãdoqȝ euacuatione vnius membri: q: vna medicina appropriatur vni membro sine alio: verbi gratia purgãdo solum stomachū per aliquã medicinã posset exinde caput purgari quãuis illa medicina directe caput nõ asperexerit: quãdoqȝ etiã caput euacuatur euacuatione ꝓpria sicut reumatismus ⁊c. his eniȝ multuȝ fluentibus põt caput exiccari. ⁋ Et cõsidera hic ꝙ euacuationẽ ꝑ gargarismata vocat eductioneȝ: quia plus est eductio ꝑ agitationem ⁊ subtiliationeȝ siue incisionem materierum q̄ȝ sit euacuatio per attractionem: vt supra dicebatur.

ℭ De speciebus sode facte propter solutionem continuitatis. Cap. 3m.

Continuitatis solutio quandoqȝ accidit in velaminibus cerebri: quandoqȝ accidit in substantia ipsius.

ℭ Hic determinat de specieb' sode facte per solutionem cõtinuitatis. Et p̄mo distinguit species solutionis cõtinuitatis quãtū ad substantiã. Scđo ponit causas solute continuitatis ⁊ diuersitatis. ibi (Et qñqȝ fit.) Tertio ponit quorūdã sententiaȝ. ibi (Quidã v̄o.) ℭ In prima parte dicit ꝙ solutio cõtinui qñqȝ accidit in velaminibus cerebri: qñqȝ in substãtia ipsius ⁊ qñqȝ in venis eius ⁊ scinduntur. ℭ Diceret quis quare fit hic mẽtio de solutione cõtinuitatis in substantia cerebri: cum illa nõ sit causa doloris. ⁋ Dicẽdum ꝙ hoc fecit: vt cõpleret sermonem in speciebus solute cõtinuitatis: ⁊ illa que est in substantia cerebri per viam cõmunitatis ad pãniculos facit sodam.

ℭ Et qñqȝ accidit in venis ⁊ scindunt͛: ⁊ qñqȝ fit sicut scis ex motib' vaporū ⁊ vẽtositatū icipiẽdo: aut ꝓpter oppilonẽ: ⁊ qñqȝ fit pp humorẽ corrosiuuȝ: ⁊ qñqȝ fit ex ꝑcussiõe: aut casu: aut exterius icisione. Que aũt fit iterius fortasse nõ replet͛ carne: ꝟ remanet vlcerosa ledens caput: ⁊ ꝑseuerat faciẽs sodã. Percussio aũt ⁊ casus qñqȝ sunt leuis adiutoriȷ ⁊ curant͛: ⁊ qñqȝ ꝑueniũt ad hoc vt cerebrū ꝓpterea permutet͛ ⁊ pereat.

ℭ Cõsiderandū ꝙ Auic. inuit hãc diuisionẽ causa solute cõtinuitatis: vel sunt intrinsece: vt vapores ⁊ humores ⁊c. vel extrinsece vt

percussio icisio casus ⁊c. ¶ Cōsiderandū ꝙ ventositas siue vapor pñt facere solutionē cōtinuitatis dupl'r. Uno modo imediate extendēdo siue penetrādo: ⁊ hoc est qđ dicitur icipiēdo. Alio modo possunt hoc facere mediante alia egritudine vt oppilatiōe. ¶ Cōsiderandū ꝙ littera que dicit. que aūt fit interius. pōt dupl'r exponi. Primo ꝙ solutio cōtinuitatis fit interius. s. soluȝ. ⁊ nō fit exterius. fortasse nō repleť ⁊c. i. nō cōsolidať: ⁊ ideo lōgo tpe stat hō cū dolore capitis ex hoc quia nā nō hȝ vnde libere possit expurgare mām. Scđo modo pōt exponi ꝙ loquať de incisione manifesta vsqȝ ad iterius. s. sub osse penetrāte: que forsan pōt diu durare nō icarnata: ⁊ stabit dolor sicut pōt colligi fen quinta. 4. cañ.

¶ Quidā vō medici indi dixerūt: ꝙ qñqȝ est cā in soda vermes generati in ptibus capitis motu suo ledentes. Et qdam remouerūt hoc: sed nō est necessariū: vt remoueať. Naȝ vermes multotiens nascunť in anteriore capite sup locū: qui est in strictura nariū: ⁊ possibile est vt nascanť apud velamina: ⁊ si raro cōtingat.

¶ Considerādū ꝙ nocumentū factū a vermibus per motū cum fit solutio cōtinuitatis cadit in hoc caplo. ¶ Considerandum etiā ꝙ ille qui dixit hoc fuit quidam medicus nomine Scareos al's Scareus: vt ponit Rab. primo cōtinentis. 10. caplo.

Dubm. pm. ¶ Dubitatur an possint sub craneo generari vermes. Uidetur ꝙ nō: q2 nō generanť in stomacho: vt Ari. 4. metheoroꝝ. tex. cō. 28. ergo nō generanť in capite. cū sit nobilius mēbꝝ ꝙ sit stomachus. In ꝯrium Aui. ¶ Dicēdum enim est ꝙ vermes pñt generari in multis locis corporis. Generanť eniȝ in itestinis vt notū est. Generanť etiā in stōcho vt in trāslatione arabica. 3. pti. afor. illo afo. 25. Seniorib' vō factis pitimia. Generanť ēt in pulmone ꝫm Azarauiū cap. de tussi. Generanť sub cute: vt est qdā vermis sub ea pgrediens vt Zoar trac. 7. libri. 2. 20. cap. Generanť etiā in vlcerib' vt Aui. 4. cañ. fen. 4. cap. de vlcerib'. Generanť ēt in dente vt infra fen. 7. Generanť in aure vt infra fen. 4. Generanť ēt in capite vt hic Aui. Ego vidi nobilē pusinū noie Guidareluȝ de Balionib': qui passus est quotidianā cū dolore renū per octo mēses: ⁊ in ꝯualescētia emisit cuȝ vrina vermes puos ⁊ latos ⁊ cessauit dolor. In locis ergo nobilib' vermes vel nō fiunt vel raro. Et iō si in stomacho fiant: hoc est raro. in capite aūt. s. circa pāniculos raro fiunt. sed circa stricturā nariū: q2 nō est sic nobilis locus: ⁊ ibi pñt coartari materie flegmatice frequētius pñt fieri vermes. In h̄ ergo dicto Aui. modificat dictū Rab. pmo cōtinētis: qui voluit ꝙ longinquum sit: ꝙ soda fiat a vermib'. nā ꝙ fiat a vermib' circa pāniculos: hoc est possibile longinquū: q2 raro accidit. sed ꝙ fiat a vermibus circa nariū stricturā: nō est pol'e lōginquū: ⁊ hoc intēdit Aui. ⁊ sic exponi dȝ Rab. pmo cōtinētis cū dicit: dixit Scareus aliqñ accidit soda ex vermib' generatis in capite ⁊c. dico hoc est de sensibilibus lōginquis: al's remotū est vt fiat. ¶ Cōsiderādū ꝙ si attendis duo capitula precedētia iam declarata est soda quātū ad diuisionē causaꝝ cōiunctaꝝ antecedentiū: ⁊ etiā primitiuarum.

¶ Distinctio specieꝝ sode facte ab apate. Cap. 4m.

Apostema a quo ꝓuenit soda: qñqȝ est in velaminib' cerebri: ⁊ qñqȝ est calidū: ⁊ vocať sirsen. Et qñqȝ est frigidū: ⁊ noiatur lythargia. s. obliuio. Et qñqȝ est cōpositū: ⁊ noiať dispositio hñtis dormitionē vigilatiuā. Et qñqȝ est durum. Et qñqȝ fit in ipso cerebro ⁊ substātia eius. Et est aut calidū flegmon: aut herisipila: aut frigidum. Et huius distinctio est ex eis que tibi aduenient vicinitus.

¶ Hic determinat de soda facta ex cōiunctiōe duaꝝ causaꝝ simul scȝ ab apostematib'. Et pmo ponit diuersitatē apostematū. Scđo ponit quēdā moduȝ terminationis. ibi (Et hoc.) ¶ In pma parte innuit hāc diuisioneȝ ꝙ apostema a quo ꝓuenit dolor capitis: vel est in pāniculis vel in suba. si in pāniculis vel est caliduȝ vt sirsen. vel frigiduȝ vel flegmaticū vt lythargia. vel cōpositū ⁊ hec vocať dispositio siue dormitatio vigilatiua: q2 subeth. vel durū. i. melancholicū. vel est in cerebro ⁊ suba ipsius ⁊ hoc vel est apa cholericū vel flegmon vel herisipila. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ lȝ apostema qđ fit in pāniculis cū est frigidū vel flegmaticū dicať lythargia: nō tamen ois lythargia est apostema tale. s. in pāniculo. Immo vtplurimuȝ lythargia est apostema in substātia cerebri. s. in meatib' cerebri: vt infra demōstrat Auic. ca. de lythargia. Et ideo hi sermones expectent declarationē vicinitus. s. ex capitulo de charabito ⁊ apostematibus calidis. ⁊ cap. de apostematibus frigidis.

¶ Et hoc multotiēs resoluiť: si cōtingat vt egrediať in aure ⁊ reliquis pus: aut sanies: aut materia aquosa.

¶ Iste est afor. 10. 6. pticule in quo dr. Caput dolenti ⁊ circūdolenti ⁊c. ⁊ dicit. ⁊ hoc. s. apa. vel hoc. s. soda resoluiť. i. terminať si ꝯtingat vt egrediať in aure. i. per aurē. ⁊ reliqs. i. ore vel narib' pus. s. nō vere sanies aut sanies aut mā aquosa supple aut sanguis.

¶ Dubitať qūo est possibile ꝙ illud apostema erumpat ⁊ saluetur homo cū solutio cōtinuitatis in cerebro sit mortalis: ⁊ ēt apostema cerebri calidū cōfirmatū est mortale vt sumitur a Meß. cap. de frenesi. ¶ Rñdet Thadeus sup afo. premisso. ꝙ hoc apostema nō est in cerebro sed in quibusdā carnib' glandosis. ¶ Aliter ēt dicit ꝙ est in parte cerebri nō ꝓpinqua vētriculis. ¶ Hoc nō satisfacit: q2 Aui. 4. cañ. fen. 3. cap. de exituris. ponit salubrē eruptionē ad vētriculos duos anteriores. Dicēdū igitur ꝙ mā ista nō apostemat vere nec p modū exituraleȝ verū sed est dispersa p poros: ⁊ ibi pol'e est ꝙ saniet ⁊ expellať modo ꝯsil'i exituris veris: ⁊ tunc hō liberať. ꝙ si fuisset vera materiei collectio in cupuȝ: ⁊ fieret laceratio substātie cerebri a mā saniosa: nō credo ꝙ possit euadere ifirmus. eodē modo dico de materia saniata in pāniculis. Dubm. pm.

¶ De qualitate accidēte sode ex materijs. Cap. 5m.

Dicimus ꝙ materie sunt cause sode aut per se aut per accidens.

¶ Jam determinauit de spēbus sode quātū ad sūmaȝ primā que est summa causaꝝ. Hic ostēdit qualitatē. i. modū ꝓueniendi sode ex materijs: ⁊ h̄ q2 materie sunt causa sode: ⁊ hoc est qđ rubrica dicit. de qualitate. i. mō accidendi sode ex materijs: vel accidēti. i. ex mō eueniēdi soda ⁊c. Hic auteȝ modus est qūo fit ab eis. Et pmo ostēdit qūo fit ex materieb' humoralib' tangēs ēt de ventosis. Scđo spāliter ostendit qūo fit ex mā ventosa. ibi (Et vētositas qdeȝ.) Prima in. d. Primo premittit quādaȝ diuisionē. Scđo exequitur. ibi (Que aūt.) ¶ Cōsiderandum ꝙ causa diciť per se ⁊ per accidēs dupl'r. Uno mō per se. i. immediate. ⁊ per accidēs. i. mediate qūo sumiť. 3. de cōplexionibus. cap. 4. ⁊. 5. de accidēti ⁊ morbo. cap. 1. cū diciť ꝙ morbus per se ledit. causa vō per accidēs. i. mediate: ⁊ hoc modo sumiť hic per se ⁊ per accidēs: q2 tunc ois materia faceret sodā per accidēs. i. mediate: q2 mediate mala cōplexione vel soluta ꝯtinuitate. Alio modo sumiť per se ⁊ per accidēs. Per se. i. quādo aliqd per sui naturam siue virtutē ꝓducit sua actione malā cōplexionē vel solutaȝ cōtinuitatē. Per accidēs vō quādo ꝯsecutiue est cā mala complexionis vel solute cōtinuitatis: ⁊ hoc modo sumitur hic.

¶ Que autē sunt per se sunt quoniaȝ mutať complexio per se: aut soluitur cōtinuitas per se.

¶ Hic pmo ostendit qūo materie sunt cā sode per se. Scđo qūo p accidēs. ibi (Soda aūt facta.) Prima in. d. Primo pmittit. Secundo declarat. ibi (Cōplexio aūt.) ¶ Dicit pmo que autē. s. materie sunt. s. causa per se: sunt quādo mutať ab illis materieb' cōplexio per se ⁊c. Et ex hoc apparet ꝙ hoc per se nō sumitur pro imediate: sed pro per se produci actione producentis.

¶ Complexio auteȝ nō mutať per se: nisi ꝫm duos modos: aut per vicinitatē: aut per permutationē. Per vicinitatē qdē quoniā fit humor cōmistus frigidus aut calidus. Et calefacit aut infrigidat: ⁊ cū separatur humor ab eo quod ei cōmistum est finitur: ⁊ euanescit: ⁊ nō facit morā de qua curetur. Que aūt est per translationē: fit quoniā humor iam fixit ipressionē ⁊ affirmauit eā: ⁊ quāuis separetur euacuatione ⁊ resolutione: tamen remanet qualitas fixa.

¶ Hic pmo declarat pmū mēbrū. Scđo scđm. ibi (Sed ipsaꝝ essentia.) ¶ In pma parte inuit duplicē modū male cōpl'onis. s. fientis ⁊ facte. malā cōpl'onē fientē vocat p vicinitatē: q2 cū ipsa fit in motu idiget vicino. s. humore sustentāte eā: ⁊ iō si humor calidus vel frigidus sit cōmistus mēbro: ⁊ faciat istaȝ malā cōpl'onē: tunc cuȝ separať humor ab eo. s. mēbro qđ ei. s. mēbro est cōmistuȝ. i. cū humor euacuať a mēbro finiť ⁊ euanescit. s. mala cōplexio fiens.

¶ Sed tu diceres quare loquēs de mala cōpl'one fiente ab humore dixit humorē mēbro cōmistuȝ. Dicēduȝ ꝙ hoc dicit q2 forsan minus crederet ꝙ mala cōplexio depēdēs eēt qñ humor est membro cōmistus: ⁊ tñ est possibile ꝙ ita sit fiens ꝙ euacuato humore statim cesset mala cōplexio: ⁊ nō moreť spatio de quo cureť. Aliter tamē posset melius responderi: ⁊ tu cōsidera. Malam autem Dubm. pm.

cõplexionẽ factã vocat per transitionẽ: qꝛ iam motus trãsiuit ad terminũ: vnde humor iam fixit impressionẽ: ⁊ ideo etiã dicit͂ affirmata: qꝛ est in quietato esse: ⁊ potest de ea affirmari ꝙ sit: qḋ non poterat dici de ea que erat in motu: ⁊ ista sunt vocabula quibus vtitur Auicen. in philosophia.

Dubm 2m ¶ Sed dubitat͂ cũ mala cõplexio facta nõ faciat dolorẽ: vt sumit͂ in libello de malitia cõplõnis diuerse cap. 6. ⁊ supra p° cañ. fen. 2. ca. 19. quare hic de ea Aui. fecit mẽtionẽ. ¶ Dicẽdũ 2°. p̊ ꝙ est locutus de ea nõ q̄a velit ꝙ ab ea ꝓueniat soda: sed vt cõpleat sermonẽ in malis cõplõnibꝰ ꝑ se ꝓueniẽtibꝰ a mã. ¶ Scḋo dõm ꝙ mala complexio facta q̃ remãsit a moto humore põt dici fiens respcũ quarũdã aliaꝝ ꝑtiũ eiusdẽ mẽbri: q̃ alterari pñt a ꝑtibꝰ hñtibꝰ malam cõplõnẽ factã. vel ẽt posset dici facta respcũ alicuiꝰ gradus poõis remanere post humoris euõnem: sed põt dici fiens respectu vlterioris gradus ad quẽ mouet humor: ⁊ rõne huius facit dolorẽ.

¶ Sed ipsaꝝ essentia fit cã sode ꝑ se ſm semitã solutionis cõtinuitatis qm̃ illud mouet eas ⁊ separat mordicatione ⁊ separatiõe ⁊ corrosione sua. Et plm̃ q̄dez fit soda ꝑ motionẽ si vẽtositates excitent͂: ⁊ illud q̄dẽ plurimũ faciũt mãe frigide quas ꝑcussit caliditas que nouiter facte sunt calide: aut cibi ꝑmisti caliditati. Mordicatiue aũt ⁊ corrosiue sunt humores calidi.

¶ Hic declarat quõ cõtinuitatis solutio ꝑ se fit a mã: ⁊ ꝑ ꝯñs quõ soda fit ꝑ se a mã soluẽte cõtinuitatẽ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ꝑ essentias materieꝝ ītelligit quãcũq3 nãm: siue nãlis siue accidẽtalis mãe: ꝑ quã mã agit ⁊ soluit ꝯtinuũ. Unde dicit: sed ipsaꝝ. s. materieꝝ eẽntia. i. nã qua agit fit cã sode ꝑ se ſm semitaz solõnis ꝯtinuitatis. s. quã agẽdo facit. Qm̃ illud. s. materieꝝ eẽntia mouet eas. s. mãs. i. est rõ mouẽdi: ⁊ sepat. s. ꝯtinuitatẽ ⁊c̃. ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ ille nature q̄bꝰ mãe sepant cõtinuũ pñt esse nãe materieꝝ calidaꝝ: ⁊ nãe materieꝝ frigidaꝝ. Nature q̄dẽ materieꝝ calidaꝝ: sicut est nã corrosiua ⁊ mordicatiua: q̄bus materie corrodũt vel mordicãt ⁊ soluunt cõtinuũ. Possunt eẽ ẽt nature materieꝝ frigidaꝝ. s. ventositatu3: ⁊ iste vẽtositates pñt eleuari ab humoribꝰ frigidis vt flegmate ⁊ melãcholia percussis a calore: qꝛ calor dissoluẽdo facit ex eis vẽtositatẽ: que more soluũt ꝯtinuũ: ⁊ pñt eleuari a cibis in stõcho existẽtibus qui ꝑmiscẽtur a calore: ⁊ emittunt vapores ad caput: ⁊ isti cibi pñt esse frigidi: ⁊ ẽt si essent calidi possent hoc facere. Et ideo possumus facere illaz diuisionẽ: ꝙ materie soluẽtes ꝑ se cõtinuitatez: vel sunt humorales corrosiue vel mordicatiue: vel sunt ventose que per nãm motiuã soluunt cõtinuũ: ⁊ ille ventositates vel leuant͂ ab humoribꝰ frigidis vel leuant͂ a cibis ⁊c̃.

¶ Soda aũt facta ab eis per accidens est cũ accidit oppilatio ꝓpter apostema: aut nõ ꝓpter apostema: ⁊ oppilationẽ sequitur mutatio cõplexionis sicut sciuisti: ⁊ ipsam sequitur solutio continuitatis.

¶ Hic ostẽdit quõ materie sunt cã sode ꝑ accidẽs. Et p̊ premittit. Scḋo declãt. ibi (Et illud.) ¶ Ad p̊m ītellm̃ cõsidera ꝙ mã apatis vel nõ apostemãs faciẽs sodã mediãte oppilõne facit sodã ꝑ accidens. Rõ est: qꝛ ad oppilõnẽ sequit͂ mala cõplõ ⁊ solutio ꝯtinuitatis ꝑ accñs: nõ q̄dẽ ꝙ oppilatio agat ⁊ causet sua actione cõplõnẽ nec solutã ꝯtinuitatẽ: sed ꝯsecutiue se hñt ista ad oppilõnez. Et iõ Aui. dicit sequit͂. Quicq̄d igitur ꝑ accidẽs est cã cause ꝑ accñs est cã causati. cũ igr̃ oppilatio ꝑ accidẽs sit cã male cõplõnis ⁊ solute cõtinuitatis: ergo per accidẽs est causa sode.

Dubm 3m ¶ Sed dubitat͂ quõ oppilatio ꝑ accidẽs faciat malã cõplõnẽ. ¶ Dicẽdu3 ꝙ oppilatio nõ dicit vnã nãm siue eẽntiaz: que sit p̊nm trãsmutãdi ad calorẽ vel ad frigus: sicut dicimus ꝙ mã corrosiua corrodit: qꝛ si hoc dẽret: tunc eẽt ꝑ se cã male cõplõnis: sicut corrosiua mã ꝑ se est cã corrosionis: s3 oppilõ dicit quãdã dispõnẽ in mẽbro ad quã ꝯsequit͂ caliditas ꝑ viã putrefactionis: ⁊ põt ꝯseq̄ friditas ꝑ viaz suffocationis: vt tu sciuisti. s. in p̊ncipijs vlibꝰ p° cañ. fen. 2. cap. de eo qḋ comedit͂ ⁊ bibit͂. ⁊ cap. de causis calefaciẽtibus ⁊ de causis īfrigidãtibꝰ: nõ igit͂ oppilatio est cã agens caliditatez: neq3 cã agens frigiditatẽ: sed est cã ad quã ꝯsequunt͂ illa: ⁊ iõ equoce dicitur faciẽs siue agens. ¶ Sed tu dices cũ oĩs forª de nouo iducta in mã habeat agẽs ꝑ se ꝓducẽs: quero q̄d īducit illaz caliditatem vel illã frigiditatẽ. ¶ Dicẽdũ ꝙ cã illius caliditatis est putredo: s3 putredinis cã est calor ꝯtinentis vt dicit͂. 4. metheoroꝝ. tex. cõ. 6. similiter cã illius frigiditatis est materia suffocãs vel prohibitio euentationis. multi modi cõsiderationis cadunt hic.

¶ Et illud ideo qm̃ materie quas nã mouet in corpore aut mouet ſm semitã expulsionis aut ſm semitã separationis ⁊ diuisionis nutrimẽti. Et hoc q̄dẽ nõ fit nisi ex transitibus naturalibꝰ: qui cũ oppilant͂ ꝓhibent: ⁊ cũ dilatãtur resistunt. Et resistentia quidẽ facit extensionẽ. Extensio facit solutionem cõtinuitatis.

¶ Hic declarat quõ ad oppilationẽ sequat͂ solutio cõtinuitatis: nõ eni3 oportuit declarare quõ sequat͂ mala cõplõ: qꝛ iam sciuisti. Et p° facit hoc. Scḋo quasdã spẽs sode reducit in soda oppilõnis. ibi (Soda quoq3.) Tertio pro q̄busdaz remittit nos. ibi (Cõprehẽsionis.) ¶ Prima in duas. Primo facit qḋ dictũ est. Scḋo declãt modos oppilõnis. ibi (Oppilatio q̄dez.) ¶ In p̊ma parte arguit sic. si stante oppilõne ⁊ motis materiebꝰ ꝑ corpus fit solutio ꝯtinuitatis ad oppilõnẽ seq̄tur solutio cõtinuitatis: sed ita est ꝙ motis materiebꝰ stante oppilatiõe seq̄tur solutio ꝯtinuitatis: g̃ ⁊c̃. Declãt minorẽ ⁊ dicit ꝙ materie que mouent͂ a nã aut mouent͂ vt expellantur sicut suꝑflua: aut mouent͂ ſm modũ sepationis ⁊ diuisionis. i. distributionis siue ꝑtitionis nutrimẽti: sicut facta digõne in epate vel ẽt alia digõne. Iste aũt motꝰ materieꝝ nõ fit nisi ꝑ vias nãles sc3 debite aꝑtionis: ⁊ ille vie cũ oppilant͂: ꝓhibent ire materias: ⁊ ad h̔ sequet͂ dilatatio siue inflatio viaꝝ. cũ autẽ vie dilatant͂: tunc mãe ibi resistunt. i. restant siue residẽt ibi. ⁊ cõponit͂ ly resisto: a re ⁊ sisto sistis: ⁊ talis mã ibi resistens facit extensionẽ parietũ vie ⁊ extẽsio facit solõnẽ ꝯtinuitatis. ⁊ h̔ est qḋ dicit. ⁊ resistẽtia. s. materiei. i. mã resistens. i. stans ibi ⁊c̃. ¶ Cõsiderãdu3 ꝙ p̊mu3 qḋ facit oppilatio est ꝓhibitio trãsitus materieꝝ: sed ex hoc nõ seq̄t solõ ꝯtinuitatis ipedite nisi mãe ꝓhibite ꝯculcarent͂ ibi ⁊ īflarẽt ⁊ extenderẽt viarũ parietes. qñ igit͂ vena oppilata dilatat͂: tũc signãt ꝙ mã ibi aggregat͂ ⁊ cumulat͂. ⁊ hoc vocat. A. resistẽtiã. i. residentiaz. Et siq̄s ꝯsiderat Aui. vtit͂ appropriato vocabulo. nã materiei aggregatio in via oppilata fit ꝑ modũ cuiusdã resistẽtie īter mãm volentẽ penetrare: ⁊ oppilõnẽ: qꝛ si nõ eẽt ibi resistẽtia: mã volẽs penetrare oĩno succũberet ⁊ retrocederet: ⁊ sic nõ fieret solõ continuitatis. Ex q̄bus apparet ꝙ ad oppilationẽ seq̄tur solutio cõtinuitatis: ⁊ ꝙ ipsa oppilatio nõ est causa agens faciens solutione3 cõtinui: agens ergo est materia dilatãs. ¶ Cõsiderãdũ scḋo ꝙ ista littera aliter cõsueuit exponi vt Auic. velit: ꝙ sicut in via fit morbus per oppilationẽ vnde materie ꝓhibent͂: sic fit ẽt morbꝰ ꝑ superfluã eaꝝ dilatationẽ vnde resistit͂ trãsitui materieꝝ: qꝛ parietes vie nõ pñt se applicare ad mãm ⁊ mouere eã. hoc tñ l3 in se sit verũ nõ tñ est ad mentẽ Aui. cũ dicit. ⁊ resistentia.

¶ Et oppilatio q̄dẽ qñq3 accidit ĩ suba cerebri: ⁊ qñq3 ꝯtingit in venis q̃ sunt in ipso: ⁊ qñq3 fit in arterijs eiꝰ: ⁊ qñq3 ꝯtingit in vtrisq3 q̃ sunt in velaminibꝰ ipsius.

¶ Hic notificat modos oppilationis. Et primo ex subiecto. Scḋo ex causa. ibi (Et oppilatio.) Qḋ dicit primo p3 in vtrisq3. s. venis ⁊ arterijs: que. s. vene ⁊ arterie sunt in velaminibus: quia ex oppilatione illarum maxime sequitur soda.

¶ Et oppilatio qñq3 accidit ab humoribꝰ: aut ꝓpter ipsoꝝ viscositatẽ: aut eoꝝ grossitudinẽ: aut ꝓpter eoꝝ multitudinẽ. viscositas v̊o nõ reperit͂ nisi in flegmate: ⁊ grossitudo etiam est in flegmate ⁊ melancholia. Et flegma q̄dez oppilat viscositate grossitie ⁊ multitudine: ⁊ melancholia oppilat grossitie ⁊ multitudine. Et cholera oppilat multitudine ⁊ similiter sanguis.

¶ Circa scḋaz ꝑtẽ cõsidera ꝙ mãm oppilare viã põt tribꝰ de causis accidere. s. multitudine: qꝛ multu3 subito fluens nõ minus oppilat grosso viscoso vt. s. terapẽ. 4. cap. ⁊ hec est cã cõis omni humori. oĩs eni3 humor ꝑ multitudinẽ põt oppilare: frequẽtius tñ ꝯtingit oppilõnẽ ꝓcedere ex viscositate: ⁊ hec cã ꝓpria est flegmati. Secũdo modo potest cõtingere ex viscositate: ⁊ dictu3 est ꝙ hoc est proprium flegmati. Tertio potest cõtingere ex grossitie: ⁊ hoc est cõmune flegmati ⁊ melancholie. ¶ Sed tu diceres nõne sanguis potest oppilare grossitie. ¶ Dicendum ꝙ tunc tendit ad naturam melancholicam vel flegmaticam.

¶ Soda quoq3 cretica est de genere sode cuius cã est motus nãlis ſm semitã sepationis. Et soda que fit per successionẽ digestionis cibi est de genere sode cuiꝰ causa est motus naturalis ſm semitã expulsionis.

¶ Hic reducit sodã creticã ⁊ sodã que fit post digõnẽ cibi. s. in epate ꝓprie ad sodã p̄dictã. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ soda cretica ⁊ soda post digõnẽ in distributiõe sanguinis reducunt͂ ad sodã factã motibus materieꝝ: ⁊ possumus ibi imaginari oppilõnẽ aut ꝑexistẽtẽ aut ex

mã mota fientẽ. ꝑexñtẽ qdẽ. v.g. alicui hñti oppil'onẽ in venis versus nares dꝫ accidere crisis fluxus sanguis nariũ nã mouet mãm ad expulsionẽ que iueniẽs viã oppilatã ꝓhibet ⁊ resistit ibi ⁊ extẽdit ⁊ facit sodã. Oppilatio aũt nõ ꝑexistẽs accidit ex multa mã ad crisim mota q̃ in ipso motu q̃si oppilãdo iflat venas: ⁊ sic possumus imaginari zr oppil'onẽ in soda facta post digõnẽ. ℂ Cõsiderãdũ scđo ꝙ ꝫm litterã iteriorẽ vel ꝫm litterã extrinsecã Aui. reuoluit ista vocabula expulsio ⁊ sepatio. ⁊ vtitur eis ꝯrio mõ quo supꝰ vsus fuit: ⁊ prudẽter fecit q: mot' supfluitatũ põt dici mot' ꝫm semitã sepationis: q: lꝫ ibi fit expulsio: tñ in h̄ est distinctio ⁊ sepatio iuuatiui a nocitiuo. Sil'r mot' nutrimẽti ad mẽbra põt dici mot' expulsionis: q: lꝫ sit ibi distributio ⁊ sepatio: est tñ ibi expulsio. ꝓꝑ hoc igit̃ in soda cretica dixit ꝫm aliquã litterã ꝫm semitã sepationis: ⁊ in soda successione digõnis dixit ꝫm semitã expulsionis.

ℂ Cõprehẽsionis aũt mãe ipedi̇ẽtis in mẽbro opꝫ nos rememorari in capl'o ꝑncipioꝝ vl'ium postq̃ꝫ sciuerimus ꝙ ipsa aut ẽ antique cõprehẽsionis ⁊ retẽtionis: aut est cibalis. s. gñata in illa hora a cibo gñatiuo cibi mali in suba sua ⁊ q̃litate sua cũ corruptiõe in ipõ cibo ⁊ ordine suo aut quãtitate sua aut digõne sua aut reliquis modis corruptionis sue ꝑdictis in capl'o suo: ⁊ ex hoc gñe est soda corruptionis allioꝝ ⁊ cepeꝝ synapis: ⁊ soda ebrietatis ⁊ soda ab acceptione frigidoꝝ.

ℂ Hic pro quorũdã decl'one nos remittit ⁊ cõplet decl'onẽ. duo aũt vident̃ necia hic sciri. s. modus quo mãe in mẽbris cõprehẽdunt̃: ⁊ q̃uo ad mẽbra mouent̃. Nã mãe nõ faciũt sodã mãlẽ nisi cũ comprehẽdunt̃ in mẽbro vel cũ cõmouent̃ ad mẽbrũ. Primo ğ ostẽdit q̃uo mãe in mẽbris cõprehẽdunt̃ ⁊ decl'at materierũ cõprehẽsibiliũ diuersitatẽ. Scđo ostẽdit q̃uo mãe mouent̃. ibi (Et opꝫ quidẽ.) ℂ Cõsiderãdũ ꝙ capm ꝑncipioꝝ vl'ium põt eẽ libro ꝑ fen. 2. ca. de causis retẽtionis eiꝰ qđ dꝫ euãri: ⁊ de causis aꝑatũ: ⁊ de causis oppilationũ. vtrobiqꝫ. n. habes sciẽtiã cõprehẽsionis materieꝝ i mẽbro. hoc ẽt capl'm põt intelligi eẽ ꝑm capm de soda: ibi. n. habes diuersum modũ cõprehẽsionis materieꝝ. s. a se: ⁊ ꝑ cõitatẽ. ℂ Considerãdũ scđo ꝙ. A. inuit diuersitatẽ gñalez materieꝝ q̃ faciũt sodã. Nã ois mã aut est antiqua q̃ est ex antiqua repletiõe hũoꝛali: aut noua q̃ de cibo nouiter sumpto gñatiuo cibi mali. Cibꝰ aũt gñat malũ. i. malã mãm: vel q: malus in suba vt fungi: vel in q̃litate: vñ corrũpit̃ eius digestio: ⁊ h̄ est qđ dicit cũ corruptiõe in ipso cibo: ⁊ nõ solũ sba vel q̃litate põt fieri cibi corruptio in stõcho sꝫ ẽt in ordine: q: postponit̃ qđ dꝫ ꝑmitti vel q̃ᷓtitate: vel digõne. i. q: digestiua ꝑ se est debilis: lꝫ sit bonꝰ cibꝰ. vel reliqs ⁊c. vt malo regimine sup eo. Et pro istis remittit nos ad caplꝫ lib. ꝑmi fen. 3. cap. de regimine ꝑ cibũ. ⁊ lib. 3. fen. 13. ca. de corruptiõe digõnis. Et ex h̄ gñe. s. soda facta ex mã gñata in illa hora a cibo est soda comestionis alioꝝ ⁊ cepe ⁊c. Et ex receptiõe frigidoꝝ. s. ciboꝝ vt pisciũ: q̃ cibaria ꝑcussa a calore euaporãt: ⁊ ꝯtingit q̃nqꝫ nõ bene digerere. Et ꝯsidera ꝙ hec nõ solũ ꝯuersione in stõcho faciũt sodã: sed in ꝯuersione in venis est h̄ poẽ. hãc aũt materierũ distõnẽ ponit Gal'. in cõmẽ. illius afoꝛ. 41. parti. 4. Sudoꝛ multus in somno factus. ⁊ Auic. 4. cañ. fen. 2. cap. de diuersitate dispositionum in sudando.

ℂ Et opꝫ quidẽ vt rememoremur motuũ materierum in mẽbris ex principiis vniuersalibus.

ℂ Hic ostẽdit q̃uo mãe mouent̃ ⁊ dicit ꝙ opꝫ rememorari motuũ materieꝝ in mẽbris ex ꝑncipiis vl'ibꝰ. s. ꝑmo cañ. fen. 1. ca. nutriẽs masticatiõe. vbi datur modus trãsitꝰ sanguinis ad mẽbra. vel fen scđa cap. de causis aꝑatũ. ⁊ vbicũqꝫ loq̃t̃ de motibꝰ materieꝝ.

ℂ Et vẽtositas qdẽ ex summa est materierũ faciẽtium sodã ⁊ facit sodã extẽsione. Et illud est cũ trãsitus nãlis ei cõstringit̃ creatus strictioꝛ q̃ꝫ opꝫ ei in hora sua: aut iquirit vt faciat ꝑuenire trãsituꝫ nõ nãlem. Et vapoꝛ ẽt ex tota illa summa agit aut q̃litate sua: aut comprehẽsione humoꝝ in locis suis: ⁊ mouet eos.

ℂ Hic ostẽdit q̃uo vẽtositates ⁊ vapores faciũt sodã. Et ꝑo facit h̄. Scđo ponit diuersitatẽ: q̃ accidit i vapore ⁊ vẽtositate. ibi (Et ventositates qdẽ.) ℂ Cõsiderãdũ ꝙ vapoꝛ ⁊ vẽtositas hic sumunt̃ ꝓ omni mõ vaporis: vt ẽt cadit i istis euaporatio fumosa a lignis de qbꝰ. G. 8. terapẽ. 5. cap. in fine. ℂ Cõsiderãdũ scđo ꝙ differt vapoꝛ ⁊ vẽtositas vt ponit zoar trac. 7. lib. 2. 28. ca. dĩ eniꝫ vẽtositas q̃ñ vapoꝛ est motꝰ siue ipulsus: sꝫ dĩ vapoꝛ q̃ñ est magis q̃etus: ⁊ non sic fortiter pulsus. ℂ Cõsiderãdũ tertio ꝙ lꝫ. A. duos modos iponat vẽtositati: qbꝰ facit ꝓuenire soda: ⁊ duos vapori: tñ vẽtositas in oibꝰ 4or modis põt facere sodã. ꝑo ꝑ extẽsionẽ. scđo ꝑ nouũ foramẽ qđ suo ipetu tentat facere. 3o ꝑ malitiã q̃litatꝭ. 4o ꝑ h̄ ꝙ aliquẽ humorẽ in aliquo loco cõprehẽso coartat ⁊ premit. sed duos ꝑmos modos appropriauit vẽtositati: q: multũ est apta facere: ⁊ facit dolorẽ illis modis. Vapoꝛ aũt facit ꝑ malã q̃litatẽ. s. acutam vel mordicatiuã vel calidã. ℂ Sed diceres tu qd magis facit sodã ꝑ viã collectionis humoꝝ in locis vel cõprehẽsionis: an vẽtositas an vapoꝛ. ⁋ Dõm ꝙ cõprehẽsionẽ humoꝝ in locis possumꝰ zr imaginari ꝙ fiat. Primo ꝑ modũ ipulsionis: ⁊ vt sic magis ventositas facit. Alio mõ ꝑ viaꝫ iflationis humoꝝ ⁊ sic vapoꝛ magis facit: q: vẽtus statim sepat̃ ab humore a quo surgit: sꝫ vapoꝛ iacet sibi cõmistus: ⁊ iõ plus stat turgidus humoꝛ a vapore q̃ꝫ a vento.

ℂ Et vẽtositates qdẽ ⁊ vapores q̃nqꝫ generant̃ in corpore ⁊ in cerebro ipso: ⁊ q̃nqꝫ odorãdo attrahunt̃ ab exterioribꝰ: aut adueniũt ex partibꝰ poroꝝ: deinde retinentur in cerebro ⁊ faciũt sodam: ⁊ ex hoc genere est soda fetoris ⁊ soda boni odoris.

ℂ Hic ponit diuersitatẽ que accidit ex ꝑte ꝑtis vñ surgit vẽtositas siue vapoꝛ: ⁊ ex ꝑte mãe. Et ꝑ ostẽdit q̃uo ex ꝑte ꝑtis. Scđo ex ꝑte mãe. ibi (Et scias.) ℂ In ꝑma ꝑte dicit ꝙ vẽtositas ⁊ vapoꝛ q̃nqꝫ generant̃ in corpe ⁊ in ipso cerebro: ⁊ q̃nqꝫ attrahunt̃ ab exterioribꝰ ꝑ odoratũ: ⁊ q̃nqꝫ adueniũt ex ꝑtibꝰ poroꝝ ⁊ retinent̃ in cerebro sodã faciẽtes ⁊ ex gñe h̄ est soda fetoris ⁊ boni odoris. ℂ Cõsiderãduꝫ ꝙ ex ꝑtibꝰ poroꝝ põt dupl'r exponi. vno modo pororũ. i. viarum aliarũ q̃ꝫ nariũ: vt auriũ. vel poroꝝ. i. occultorum.

ℂ Et scias ꝙ vẽtositates fl'atice ⁊ vapores flegmatici sunt grauatiui ⁊ tardi motus retẽti. Et mel'ici sunt facientes tristitiã fixi minoris quãtitatꝭ ⁊ deterioris q̃litatis. Acuti võ hũores nõ excitãt vẽtositates sed vapores. Et vapores qdẽ sanguinei sũt dulces minoris nocumẽti sua qualitate q̃ꝫ vapores aliĩ: sed sua quãtitate magis nocẽt. Et cholerici sunt acuti inflãmantes.

ℂ Cõsiderãdũ ꝙ ex Aui. sumemus ꝙ vẽtositas fit ꝓprie ab humoribꝰ frigidis. s. flegmate ⁊ mel'ia: sed vapoꝛ fit ꝓprie ab humoribꝰ acutis. i. calidis vt cholera ⁊ sanguine: lꝫ ẽt possit a frigidis isurgere imo frequẽter surgat. Rõ aũt hoꝝ est: q: vapoꝛ a frĩdo humore hꝫ ꝯresistẽtiã in motu a calore eleuãte ⁊ frigore ꝯriante nãli humori: ⁊ iõ ex hoc ꝯtingit varia latio ⁊ ipulsio vt sumit̃ ifra cap. de vertigine. sꝫ vapores surgẽtes ab humoribꝰ calidis tam calore intrinseco q̃ꝫ ẽt extriseco mouent̃ ꝫꝫ vnã lationẽ vniformiter. Et q: vẽtus est vapoꝛ tendẽs magis ad nãm sicci vt. 2. metheo. cap. 2. ⁊ Halyab. 5. theorice. 8. cap. iõ forsan ꝓprie vẽtositas est illa que fit a mel'ia: ⁊ iõ vapores flegmatici sunt grauatiui: q: flegma aggrauat vt supra ⁊ sunt tardi motꝰ. melãcholici autẽ faciũt accidentia melãcholie. ℂ Cõsiderãdũ aũt ꝙ vẽtositas nõ solũ a mel'ia ꝓuenit magis: q: sicca: sꝫ ẽt ꝓuenit ab ea q̃ frĩda: vẽtus võ ois frigidus est vt ꝓblematũ. 5. 36. ꝓble. ⁊ iõ melãcholici sunt ventosi vt ꝓble. 4. 30. ꝓble. reliqua patẽt. ℂ Itẽ sciẽduꝫ ꝙ vẽtositas vĩ differre a vapore: q: ventꝰ motũ hꝫ difformẽ: ⁊ icludit̃ in nobis ⁊ ipellit: ⁊ h̄ fit in exhalatiõe flegmatica ⁊ mel'ica: q: frigiditas nãlis al'r q̃ꝫ caliditas accidẽtalis mouet: sed vapoꝛ vĩ exhalatio nõ sic impulsa diuersimode: sed simpl'r lata in vnũ situm ꝓpter sui subtilitatẽ.

ℂ De speciebus sode facte ꝑ cõitatẽ. Cap. 6m.

Soda facta ꝑ cõmunitatẽ: alia est que est cuꝫ cõmunitate absoluta: ⁊ alia que est cũ cõmunitate nõ absoluta. Cõmunitas võ absoluta est vt ad partẽ cerebri ex mẽbro cõmunicãte nihil ꝑueniat corporeũ penitus nisi ipsuꝫ nocumẽtuꝫ. Et cõmunitas nõ absoluta est vt ad substãtiã cerebri ex ipso mẽbro perueniat mã humorosa aut vapoꝛ.

ℂ Iam in speciali sermone determinauit de soda quãtũ ad sũmaꝫ causaꝝ: hic quãtũ ad modum ꝓuentus. Declarat aũt modũ ꝑ communitatẽ: q: ex hoc modus sode ꝑ se est manifestus. Et primo determinat de speciebꝰ sode per cõmunitatẽ quãtũ ad modos communicãdi. Scđo quãtũ ad ea a qbꝰ fit cõicatio. ibi (Et cõmunitas.) ⁋ Prima i duas. Primo ꝑmittit modos istos. Scđo declarat. ibi (Prime aũt.) ℂ Cõsiderãdum ꝙ illa dicit̃ cõitas absoluta que est verissima cõitas. Est aũt verissima que est in maiori depẽdẽtia: ⁊ ista est in qua solũ nocumẽtũ cõmunicat̃. statim eniꝫ cũ cessat dolor partis patiẽtis cessat doloꝛ capitꝭ vel nõ remanet hora de qua

sit curãduz. Sed soda facta ꝑ cõitatẽ materieꝝ vaporosaꝝ vel hũmoraliũ nõ sunt sic in depẽdẽtia: cũ materie ille que in capite sunt recepte habeãt rõnez cause cõiuncte ⁊ ꝑ se stantis: saltẽ ſm notabile tẽpus: ⁊ ꝓprie cũ materia est humor cõmunicatus cerebro.

Dubium. ¶ Dubitaẽ vtrũ in soda per cõmunitatẽ absolutã cõmuniceẽ capiti solum nocumẽtũ. ¶ Videẽ ꝙ sic per Aui. hic. ¶ Amplius si cõicaretur capiti solũ cã nocumenti: tunc qualis eẽt in mẽbro ꝓncipal'r dolente talis cõmunicareẽ capiti: ſ3 in podagra forti est fortis dolor ꝑꝑ solutionẽ cõtinuitatis extẽsione forti: ergo capiti cõicareẽ solutio ꝯtinuitatis: qꝺ videẽ absurdũ. ¶ Amplius si cõicareẽ causa nocumẽti: tunc oĩa mẽbra sensibilia inter cerebrũ ⁊ mẽbrũ ꝓncipaliter dolens dolerẽt q2 cã doloris trãsiret suꝑ ea. ¶ Amplius existẽtib9 vlcerib9 in vesica dolet hõ in capite virge: solũ cõicatione nocumẽti: ⁊ nulla cõicata vlceratiõe. ¶ In ꝯ̃riũ videẽ de mente Aui. cũ dicit. nihil ꝑueniat cꝑporeũ. ĩnuit ergo ꝙ l3 nihil corporeuz vel humor vel vapor perueniat: tñ ꝑueniat aliqua qualitas. ¶ Dicẽdũ ꝙ soda ꝑ cõitatẽ absolutã cõmunicaẽ capiti cã nocumẽti: ⁊ nõ solum nocumẽtũ. Ratio est q2 effect9 qui in eẽ ⁊ ꝓduci depẽdet a cã: nõ põt repiri sine cã sua: sed nocumẽtũ cõicatũ capiti qꝺ est dolor est effectus pẽdẽs a cã in eẽ ⁊ ꝓduci q2 est actio lesa: ergo impoſ'e est ꝙ reperiaẽ quin in capite sit cã faciẽs illuz. Et q̃a dolores significãt malaz cõpl'onẽ vel solutã cõtinuitatẽ ſm locum ſm quẽ incũbunt vt. G. in. 2. thegni tex. cõ. 32. trac. de vẽtre. igitur op3 ꝙ in capite isto cõdolente sit mala cõplexio vel solutio continuitatis. ¶ Quidã ṽo imaginaẽ ꝙ solutio ꝯtinuitatis possit cerebro cõicari ex dolore existẽte in aliquo alio mẽbro: q2 ex forti cõpassione cerebrũ ꝯtrahiẽ: in qua cõtractione põt fieri aliqua solutio cõtinuitatis: tñ credo ꝙ dolor fact9 in capite ex cõpassione ad mẽbra dolẽtia que cõpassio diciẽ absoluta: h3 pro sua cã cõiuncta aliquẽ modũ male cõplexionis: qui modus male cõpl'onis causaẽ ex ipso dolore. In mẽbro eni3 fortiter dolẽte sunt duo. s. cã doloris. ṽ. g. mala cõplexio: ⁊ est ipse dolor fortis. Cerebꝝ igitur potest ĩcurrere nocumẽtũ vel a mala cõplexione causante successiue malam cõplexionẽ in cerebro: ⁊ talis dolor l3 reducaẽ ad cõitatez absolutã: nõ tñ est vera cõmunitas oĩno siue vera absoluta: q2 talis qualitas h3 magis rõnem fixi ⁊ ꝑmanẽtis: ẽt q2 talis mala cõplexio posset cõmunicari cerebro a mẽbro nõ dolẽte. põt ẽt cerebruz incurrere nocumẽtuz rõnabiliter a mala cõpl'one inducta ab ipso dolore: vt ipse dolor est tristis siue mala sensatio. Sequiẽ eni3 ad hoc in spiritu aliqua distẽperies qui spũs põt alios spirit9 successiue ꝑmutare vsq3 ad cerebrũ: ⁊ fiet ibi dolor: ⁊ talis est cõitas absoluta: q2 talis distẽperies sequiẽ malã sensationẽ. s. dolorẽ particule ꝓmo dolẽtis quo remoto cessat distẽperies. simil'r q2 talis distẽperies est potius quedã disproportio qualitatis ꝙ̃ sit excessus in gradu cõplexionis: ⁊ iõ h3 plus rõne depẽdẽtis. Et hec videtur mens Aui. q̃ ponẽs exẽpluz de cõmunitate absoluta dicit ꝙ est soda facta in thetano ⁊ spasmo ⁊c̃. ⁊ vult ꝙ dolor iste capitꝭ sequaẽ fortitudinez doloris spasmosi vel thetanosi ⁊c̃. Sed in soda facta per cõitatẽ nõ absolutã dicit eẽ cũ ex materieb9 surgũt mãe: ita ꝙ omni dolore circũscripto in ꝑte ꝓ° patiẽte põt sequi soda ꝑ cõitatem nõ absolutã. Sed soda ꝑ cõitatẽ absolutã req̃rit ꝙ mẽbrũ ad qꝺ cerebrũ cõparaẽ doleat: ⁊ ꝙ cõpassio sit rõne doloris. ¶ Ad cõtraria dõm ꝓ° ꝙ illud nocumẽtũ dĩ soluz q2 nõ corporeũ: nõ dĩ solum q̃a nõ h3 cãm: ⁊ diciẽ solũ q2 nõ est ibi manifestus qualitatuz excessus: sed q̃dã ĩproportio. ¶ Ad scõm dõm ꝙ nõ fit cõicatio ex cã doloris sed ex ipso dolore: dolor aũt malã causat cõpl'onẽ. ¶ Ad tertiũ dõm. ꝓmo ꝙ spũs q̃ ꝑꝑ dolorẽ est distẽperat9 terminat suã actionẽ ad terminũ neruoꝝ. s. ad caput. In spatio autẽ medio non terminat siue nõ figit actionẽ: ⁊ iõ nõ dolent. Uel dĩ scõo ꝙ diuersitas ꝑtiũ in aptitudine receptionis nocumẽti ⁊ pluri vel pauciori sensibilitate est cã in hoc. Et iõ si q̃s hẽret ꝑtes costaꝝ valde sensibiles ⁊ aptas illi mõ male q̃litatis: ex forti dolore pedis doleret in costis ⁊ alius posset cõdolere in ꝑtibus renuz: ⁊ alius in capite: ⁊ hꝺ ſm diuersitates aptitudinũ indiuidualium: ⁊ maioris vel minoris sensibilitatis diuersitatẽ. Ex quo apparet ꝙ caput virge sensibilissimũ est: ⁊ ibi spiritus motus a dolore terminat suã actionẽ in vlcere vesice: ⁊ manifestaẽ dolor in eo. De istis aũt multum scripsit Thadeus. 6. ꝑticula suꝑ afoꝛ̃. 16. illo. A pleuretide ⁊c̃.

¶ Prime ãt ꝑtis sunt spẽs sode facte in thetano: ⁊ spasmo: ⁊ extẽsione: ⁊ vẽtositatib9 gibbosis ⁊ dolorib9 iuncturaꝝ: ⁊ sicut que fit in podagra: ⁊ sciatica fortibus.

¶ Hic ꝓ° declarat cõitatẽ absolutã. Scõo nõ absolutã. ibi (Et fortasse ex materieb9.) Tertio ostẽdit q̃uo ex cõitate quadã absoluta ꝑueniẽ ad nõ absolutã. ibi (Et q̃ñq3.) ¶ Prima in duas. Prio ostendit passiones in q̃b9 fit cõitas absoluta. Scõo ostẽdit q̃d ꝑuenit ad cerebrũ in hac cõitate. ibi (Et fortasse aduenit.) ¶ Notandũ circa primã partẽ: ꝙ in oĩbus dictis passionib9 est fortis dolor: ⁊ cuz est cõtingit quãdoq3 soda extẽsione. i. mõ quodã thetani: vel. s. distractione siue extẽsione mẽbri a fumis ⁊c̃. Uentositatibus gibbosis. i. faciẽtibus gibbositatẽ ⁊ cũ hoc fortissimũ dolorem.

¶ Et fortasse aduenit ex qualitatibus cõibus qualitas simplex que est ex qualitatib9 nãlibus: aut qualitas extranea nõ ꝓportionata calido neq3 frigido: sicut q̃litates venenose: ⁊ fortasse in aliq̃b9 mẽbris erit humor venenosus male substãtie: cui9 qualitas adueniat.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ. A. fortasse ꝑꝑ duo dicit. Primo hꝺ dicit: q2 poſ'e est ꝙ a mẽbris dolẽtib9 nõ solũ surgat qualitatis cõicatio ĩducẽtis dolorẽ: sed ẽt cõicatio materieꝝ: ꝗ̃ vtrũq3 est ꝯtingens: ꝑꝑ hoc ꝗ̃ dicit fortasse. Scõo hoc dicit: q2 nocumẽtũ cõicatũ capiti ex mẽbris dolentib9 aliq̃ñ est cãtuz a dolore: ⁊ tũc dĩ cõitas vere absoluta. Aliq̃ñ est cãtuz ex qualitatib9 faciẽtib9 dolorẽ: ⁊ tũc l3 sit cõitas absoluta: nõ tñ sic vere. dicit ꝗ̃ fortasse aduenit q̃litas ⁊c̃. ⁊ hoc ex q̃litatib9 faciẽtib9 dolorẽ: ⁊ fortasse aduenit ex dolore. ¶ Cõsiderãdum scõo ꝙ. A. ĩnuit ꝑfecte cãm nocumenti cõicati cerebro ex dolorosis mẽbris: nã hec cã est mala qualitas que nocumẽtuz ĩducit: hec aũt mala q̃litas vel est de q̃litatib9 nãlib9. i. phĩcis. s. q̃b9 fit transmutatio. s. q̃litatib9 ꝓmis: vel est aliqua q̃litas venenosa: que proprie nõ ledit gradu ꝓmaꝝ q̃litatũ: sed ꝓprietate venenosa. ¶ Cõsiderãdũ 3° ꝙ qualitas venenosa in mẽbro aliquo vñ fit cõicatio cerebro: vel est extrinseca: ⁊ quãtũ ad hꝺ dixit sicut q̃litas. vel est intrinseca: q2 ĩtrinsec9 in nobis põt humor venenosus gñari: vt declarabiẽ in caꝑ. de epilepsia: ⁊ quãtũ ad hoc dicit. ⁊ fortasse in aliq̃bus ⁊c̃. Possemus tñ aliter ⁊ subtili9 exponere ꝙ Aui. hic tangit cãm nocumẽti facti ĩ cerebro ex mẽbris dolorosis: que cã cerebro cõicaẽ: Ista aũt cã vel est aliq̃ de q̃litatib9 ꝓmis ⁊ ista põt fieri ab ipso dolore vt ĩflãmatio siue mala cõpl'o calida: ⁊ põt fieri a mala cõpl'one cal'a que faceret dolorẽ in mẽbro ꝓncipal'r patiente sicut ẽt mala cõpl'o frĩda in cerebro posset fieri a forti dolore ꝑ viaz resolutionis: q2 dolor ĩfrigidat in fine: vt ꝓ° cañ. fen. 2. caꝑ. de pulsu dolorosi. talis ẽt mala frĩda cõpl'o posset fieri a frĩda mala cõpl'one que faceret dolorẽ in mẽbro: cui cerebrũ cõpatiẽ: de sicco aũt ⁊ humido nõ ꝓlõgamus sermonẽ. Et quãtũ ad hoc dicit. aduenit ex qualitatib9 ⁊c̃. vel talis qualitas est de qualitatib9: nõ determinatꝭ ad calidũ nec ad frigidũ ſ3 est solũ q̃dã ĩproportio: ⁊ ista põt 2r accidere. Primo ab ipso dolore ſm ꝙ q̃dã malus sensus in quo põt fieri quedã ĩproportio in spiritu ⁊ cerebro cõicari: ⁊ quãtũ ad hoc dixit. aut qualitas extranea. Scõo põt accidere ab aliquo humore venenoso existẽte in mẽbro dolente ⁊ quãtũ ad hoc dixit. ⁊ fortasse. ⁊ dixit fortasse q2 cõtingẽs est tales humores generari.

¶ Et fortasse ex materieb9 aduenient materie extranee in naturis suis. Et forsitan nocebunt fortitudine suarũ qualitatum: aut augmẽto suarum quãtitatum. Et fortasse erit impediẽs materia extranea generata in quibusdam membris generatiõe extranea corrupta: sicut fit in prefocatione matricis. Aut fit ei cui tẽpus coitus elongatum est. Aut euenit in myrach eius humor malus: aut in aliqua extremitatum suarum.

¶ Hic declarat sodã ꝑ cõitatẽ nõ absolutaz: in qua cerebro cõicaẽ vapor aut humor: ⁊ iõ dicit. mãe. s. humorales vel vaporose. distinguit aũt materias nocẽtes vel ex̃neitate. s. quadã venenositate: ⁊ iste gñanẽ in matrice testiculis ⁊c̃. vel nocẽt q̃litate vel quãtitate. ¶ Cõsiderãdũ hec loca in q̃b9 marie mãe venenose gñanẽ. Nã. n. nõ patiẽ eaꝝ excessuz in mẽbris multe nobilitatꝭ: nisi forsan raro.

¶ Et q̃ñq3 fit qualitas impediẽs adueniẽs cã ad cõprehendẽduz mãm ledentẽ ẽt. Et illud est ſm duos modos: quoꝝ vnus est vt corrumpat illa qualitas qꝺ ĩuenit in partibus cerebri de materiebus bonis: aut quod ad illas peruenit de cibo bono. Et secundus est vt ponat cerebrum receptibile materierum malarum: ⁊ hec receptio est ſm duos modos. Unus eoꝝ est receptio ab attractione ei9: sicut si calefiat cerebruz ⁊ attrahaẽ ei aliq̃d a quo cerebrũ calefiat. Et secũdus ẽ receptio a debilitate resistẽtie: ⁊ iam sciuisti in ꝓncipijs ꝙ cum mẽbrũ debilitaẽ recipit ꝙ ei aduenit ex materijs.

¶ Hec pars tripliciter põt introduci. Primo ꝙ hic ostendit q̃uo ex cõmunitate absoluta. s. in qua est sola q̃litas cõicata: ꝑueniẽ ad

cōmunitatē.s.in qua fit cōmunicatio materiey. Scđo ꝙ hic ostendit quomodo ex soda pura cōplexionali ꝑuenit ad sodā materialem. Tertio pōt dici ꝙ hic ponit quoddaʒ cōmune vtrisqȝ sodis ꝑ cōmunitatē: siue enim qualitas cōmunicata sit sine mā: siue cū mā verificaṫ ꝙ ipsa pōt associare materiā: tñ qñocunqȝ introducatur vna remanet snīa: ⁊ est nota. Nam mala cōplexio cerebri associat sibi mām corrūpēdo nutrimētū qđ est in cerebro vel qđ aduenit. Scđo faciēdo cerebrū recipe: ⁊ hoc vel attrahēdo vel debilitādo sicut sciuisti ꝑmo cañ.fen.2.cap̄.de causis apostematum.

¶ Et cōmunitas qdē que est cum toto corpore: aut est ꝓpter qualitatē expansaʒ in toto corpore: aut ꝑꝑ materiā expāsaʒ in toto corpore sicut fit in febrib⁹: ⁊ soda cretica est ꝓpter illam. Cuʒ aūt febrib⁹ acutis soda fit fortior: eius fortitudo est signū malū imo pernitiosuʒ: cū reliqua mala signa ei cōparia sunt: ꝙ si singularis fiat significat crisim venturā: ⁊ fluxus sanguinis ex naribus: ⁊ qñqȝ significat crisim vomitu.

¶ Hic determinat de soda ꝑ cōitatē ex ꝑte eoꝝ a qb⁹ fit cōicatio. hic aūt est vel totū corpus vel pars. Primo ꝗ determinat de soda ꝑ cōitatē a toto. Scđa a ꝑtibus.ibi(Mēbroꝝ aūt.) ¶ Cōsiderādū circa ꝑmā ꝑtē ꝙ soda ꝑ cōitatē in febre est ꝑ cōitatē a toto corpore: qꝛ febris est passio totius: lʒ posset in febre fieri per cōitateʒ ad partē: ⁊ qꝛ crisis est cōmotio totius febris: iō soda cretica diciṫ ꝑ cōmunitatē cū toto. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ dolor capitis perseuerans cū alijs malis signis significat cerebri apostemationē ⁊ vltimationē in malitia: ⁊ iō mortale est vt.4.cañ.fen.2.⁊.3.ꝓnosticorū.tex.cōmē.13. Si aūt dolor capitis fiat singularis.i.solus: qꝛ non cū malis signis: pōt significare crisim fluxu sanguinis narium vel vomitu: vt Gal.3.de crisi in fine.⁊.4.cañ.fen.2.cap̄.de signis declinationis materierum ad superiora.

¶ Membroꝝ aūt cōmunicātiū primū ⁊ digni⁹ eoꝝ est stōchus: qñqȝ eniʒ in stōcho suꝑfluunt humores: aut gñanṫ in ipso: aut ad ipm effunduntṫ māe cholere fm periodos: aut absqȝ periodis: aut est creatio cholere: ita vt effundaṫ cholera ex vase suo spisso siue subtili ad stomachū fm ꝙ exposuimus in caplo suo: aut retinentur in ipso ventositates: aut eleuātur ex ipso vapores: ⁊ fit soda. Et ebrietas facit sodam cū euaporatione: ⁊ velociter aduenit ei frigus ꝓpter resolutionē partiuʒ eius. Et matrix est ex eis quibus cōmnnicat cerebrum fortiter: ⁊ myrach etiā ⁊ epar ⁊ splen: ⁊ velamen: ⁊ renes: ⁊ extremitates omnes: ⁊ partes dorsi.

¶ Hec hʒ 4^or ꝑtes. Primo determinat de soda ꝑ cōitateʒ ad stōchuʒ. Scđo ad matriceʒ ⁊ qđā alia mēbra.ibi(Et matrix.) Tertio ad pāniculos.ibi(Primū ergo.) Quarto ad mēbra quedā iferiora trāsmittētia mām ad suꝑiora: vel ad qđā suꝑiora recipiētia mām ab iferiorib⁹.ibi(Plurimū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ stōchus hʒ multam cū cerebro colligātiam ꝑ neruos magnos: ⁊ est sensibile mēbrū: ⁊ cū hoc mās multas aggregat vt ifra fen.11.cap̄.de syncopi. ⁊ ideo pōt poni ꝑmū ⁊ dignius poni in cōicatione. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ Auice. cōfuse enumerat materias repertas in stōcho in qbus pōt cōmunicare cerebro. sunt aūt māe humorales aut vētose siue vaporose que sunt note: hūorales aūt sunt flegmatice que effunduntur ad ipm. ⁊ h est qđ dicit. suꝑfluunt humores aut gñanṫ in ipso. ⁊ sic itelligaṫ de humorib⁹ melācholicis. aut he materie humorales sunt cholerice: ⁊ he aut effunduntṫ ꝑiodice siue sine ꝑiodis: vel generanṫ in stōcho: ⁊ que effunduntṫ ad stōchū ex epate: effunduntur ex vase spisso.i.grosso lato aut subtili ⁊c̄. in caplo suo fen.15.1. cap̄. qñqȝ eniʒ venit ad stōchum a chisti fellis porus grossus: qñqȝ in ipso retinenṫ suꝑfluitates vt ex eis eleuenṫ vapores que oīa faciunt sodā. Ista tñ littera si ꝯtinua legereṫ deberet exponi: aut est creatio cholere.i.iuentio cholere. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ lrā que dicit. ⁊ velociter aduenit ⁊c̄. pōt tripl'r exponi. Prīo ꝙ littera ista cōtinueṫ suꝑiori: ⁊ dicaṫ velociter aduenit frigus ei.s.stōcho propter solutionē vel resolutionē partiū eius.s.stōchi.i.ꝓpter laxitatem ⁊ cōpositionē neruosaʒ: vnde est frigide cōpl'onis. ⁊ īuuit in h Auic. ꝙ sicut in stōcho fiunt egritudines māles qb⁹ cerebruʒ pōt pati: ita fiunt cōpl'onales morbi: ⁊ maxime frigidi qbus pōt cerebruʒ cōpati. ¶ Scđo mō pōt exponi ꝙ referaṫ ad ebriū: ⁊ dicaṫ velociter aduenit ei.s.ebrio. frigus ꝑꝑ ⁊c̄.i.ꝓpter apertionē poroꝝ capitis. ¶ Tertio mō pōt exponi quātū ad litterā extrinsecā. Naʒ soda ebrietatis pōt fieri: vel ꝑꝑ euaporationē: vel ꝑꝑ solā calefactionē sine euaporatiōe: ⁊ velociter aduenit ei frigus.s.sode ebrietatis ex sola capitis calefactiōe sine vaporib⁹ ꝑꝑ resol'onē ꝑtiuʒ.i. qꝛ partes capitis sunt apte resolutioni ⁊ alterationi: plus ꝙ si cuʒ hoc essent vapores: qui indigēt resolutione: vel ei ebrio velociter aduenit frigus ꝓpter solutionē.i.fluxibilitatē partiū.i.humoꝝ: qꝛ humores fiunt solubiles aquosi: ⁊ ideo incurrunt paralysim ⁊ rigescunt. vt Aristo. ꝓble.3.ꝑmo ꝓble.⁊.5.⁊.6. vnde littera exterior dicit ebrietas facit sodā sine euaporatione. Et matrix. patet.

¶ Primū ergo qđ cerebro cōicat est illud qđ ipsuʒ circuit de pāniculo cooperiēte craneū. Et plurimū qdeʒ fit soda cōitatis apud ꝑmutationē materiei apatū mēbroꝝ interioꝝ cōicantiū cū mouenṫ ad suꝑiora.

¶ Diceret aliquis Auic. sibiipsi cōtradicit qꝛ iam dixit ꝙ mēbroruʒ cerebro cōmunicantiū primū est stomachus: ⁊ nūc dicit ꝙ primū est pāniculus cooperiēs craneū. ¶ Dicēdum ꝑmo ꝙ hic loquitur de mēbris ꝓpinquis. Superius aūt loquebatur de remotis. ¶ Alij dicūt quātū ad celeritatē cōmunitatis primū est pāniculus cooperiens os: sed quātū ad vehemētiam est stomachus. ¶ Et plurimū. Exemplū huius est permutationis pleuresis vel apostematis epatis ad frenesim vel squinantiam ⁊ similia.

¶ Sermo vniuersalis de signis ostendentibus species sode ⁊ modos eius. Cap̄.7^m.

Soda qdē facta a causis extrīsecis factis sicut ex ꝑcussione: aut casu: aut ꝯcursu reꝝ calidarū aut frigidaꝝ: aut dieb⁹ canicularib⁹ desiccātib⁹: aut reb⁹ bene redolētib⁹: aut fetidis: aut retētione vētoꝝ in narib⁹ ⁊ aure: signaṫ ex īuētione eaꝝ: ꝙ si eaꝝ obliuiscīṫ redeaṫ ad ipsoꝝ vestigia: ⁊ elaboreṫ in eaꝝ signōne: fm ꝙ nos iaʒ declarauimus.

¶ Superius Aui. determinauit de soda quātū ad sui species diuersitates ⁊ causas. Hic determinat quātum ad signa. Et ꝑmo ponit signa quātuʒ ad vnāquāqȝ speciē ⁊ cām. Scđo ponit quoddā speciale signuʒ.ibi(Urina similis.) ¶ Prima in tres. Primo ponit signa specierū sode: vt distinguiṫ ex suis causis. Scđo vt distinguiṫ per modum ꝓuentus.ibi(Facta aūt per cōmunitatē.) Tertio addit cañ.ibi(Et multotiens.) ¶ Prima in duas. Primo ponit signa sode a causis extrinsecis.s.extrinsecus occurrētibus. Scđo ab intra.ibi(Et illam.) ¶ Cōsiderandū circa rubricā ꝙ hic sermo diciṫ vniuersalis respectu capituli sequētis. Et diciṫ vniuersalis: qꝛ collectiuus simul particulariū capituloꝝ sode. potuisset enim Aui. de isto cap. facere multa capitula particularia. Diciṫ ēt vniuersalis: qꝛ signa multa que hic ponunṫ possunt extendi ad signa reliquarū egritudinuʒ: in qbus reperiṫ soda: vt signa sode cholerice possunt extendi ad signa frenesis. Quāuis ergo hic sermo dicaṫ vniuersalis nō expedit ꝙ tu expectes signa alia magis ꝑticularia ad significandū de soda fm vnāquāqȝ speciē. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ dixit factis: qa.s.iam impresserint ⁊ recesserint cause. si enim actu stet causa. v.g. sol actu calefaciēs nō est sciētiale cognoscere illud. vel posset exponi factis sicut ⁊c̄.i. que sunt sicut ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ aliquādo infirmi negligētia obliuiscunṫ causaꝝ imprimentium. v.g. caloris solis: ⁊ hoc qꝛ tunc cū ambulauit in eo nō īpressit ita ꝙ appareret: modo cū quiescit in domo apparet. etiam īfirmi quādoqȝ arguunt in seipsis dicēdo: ego centies iui per solē ⁊ nūqȝ dolui caput. credūt ergo modo nō debere dolere ex illo ignorātes diuersam dispōneʒ corporū in diuersis tēporibus. Medicus ergo elaboret ad inuestigāduʒ vestigia que remanēt post cām extrinsecam. v.g. tangit caput calidū īuenit frontē aridaʒ ⁊ faciē denigratam: ⁊ tali die fuit fortis calor quo iste ambulauit: ergo talis dolor est a mala cōpl'one calida a solis estu derelicta que tunc nō sentiebaṫ ꝑꝑ occupationē: vel qꝛ post attraxit mām aliquā: ⁊ ista multū apparet ex dictis quarto cañ. fen ꝑma cap̄. de signis effimere: ⁊ iō dicit fm ꝙ nos declarauimus.s.quarto cañ. fen ꝑma.

¶ Illaʒ aūt que fit a debilitate significat eius excitatio cū parua vel qualibet cā: ⁊ cū ꝑturbatiōe sensuū: ⁊ inuentione īpedimēti in oꝑationib⁹ cerebri. Et illaʒ que fit a fortitudine sensus cerebri significat velocitas patiendi ēt a parua cā in cerebro sensata.s.ex vocibus: ⁊ odoratib⁹ ⁊ reliqs: sed sensus est bonus cerebri ⁊ meatus sunt mundi: ⁊ oꝑationes cerebri sunt nō lese.

¶ Hic ponit signa sode a causis que ītrinsecus occurrūt. Et primo

a cā dispositiua. Scđo a cā ĩpressiua. ibi (Oēs aūt.) ⁋ Pria in duas ꝫm ꝙ duplex ē illa cā. s. debilitas ⁊ multa cerebri sensibilitas. Secunda. ibi (Et illā.) ¶ In ꝑma ꝑte dicit: ꝙ sodā factaꝫ a debilitate significat eius excitatio a ꝑua cā vel a qualibet cā: ⁊ qñ ꝑuenit cuꝫ ꝑturbatiõe sensuū ⁊ nocumẽtis in oꝑationibꝰ cerebri. De scđa ꝑte dicit ꝙ illaꝫ que fit a multa sensibilitate signat velocitas patiẽdi a qualitatibꝰ ⁊ parua cā sensata in cerebro ex vocibꝰ odoramẽtis ⁊ hmōi: ⁊ tñ sensus cerebri est bonus ⁊ vie sunt mūde ⁊ oꝑationes cerebri nõ sunt lese. ¶ Cõsiderādum ꝙ multa cerebri debilitas ⁊ multa eiꝰ sensibilitas sunt cā dispositiua: qua cerebruꝫ a qualibet re occurrẽte ꝗuis sit parua ledit̃ ⁊ dolet: sicut apparet in stõcho ꝙ multa eiꝰ sensibilitas ⁊ multa eiꝰ debilitas sunt cā ꝙ a qualibet parua cā patiat̃. Sunt tñ signa distinctiua: q2 cū multa cerebri debilitate stat lesio in virtutibꝰ sensibilibꝰ extrinsecis ⁊ ĩtrinsecis. sꝫ cū acuitate sensus cerebri: q2 significat expurgationē humiditatū stat sensuum claritas. ⁊ hoc dicit̃ ꝑmo cõtinentis cap. 10.

¶ Oēs aūt que fiunt a causis mālibꝰ cõicant in fece inuenta in humiditate naris. Et cū fuerit ex mā acuta ⁊ fuerit cū fece rubedo ⁊ caliditas ⁊ ꝓprie in ea q̃ est ex materijs grossioribꝰ: fortasse associabit̃ ei pulsatio. Sꝫ humiditas naris qñq3 minorat̃ cū fuerint māe grosse. Et siccitas qdē stricture nariū in hmōi soda nõ signat priuationē materierū cum grauitas ei associatur.

¶ Hic ponit signa sode a causis ĩtrinsecis ĩprimẽtibꝰ. Et ꝑmo ponit signa sode a causis mālibꝰ. Scđo ĩmaterialibꝰ. ibi (Signa autē facte.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit signa sode a materiebꝰ humoralibꝰ. Scđo vẽtosis ⁊ vaporosis. ibi (Cū ea.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit signa materierū in gñali. Scđo in spāli. ibi (Cholerica.) ¶ Circa ꝑmā ꝑtē cõsiderādū ꝙ aliud est humiditas nālis: ⁊ aliud est fex ĩuenta in humiditate. humiditas eniꝫ est que fluit: sꝫ fex est aliqd grossum ⁊ ĩgrossatū adherēs parietibꝰ. ⁊ hec qñq3 ĩuenit̃ mista hūiditati: ⁊ iō dicit ĩuenta in humiditate. qñq3 tñ sine ea ĩuenitur. Quibuscūq3 ꝗ materiebꝰ in capite abundātibꝰ cõicat illa fex: q2 ⁊ si stantibꝰ materiebꝰ nõ sit necessariū fluere hūiditates: tñ nõ absoluunt̃ ab aliq̃ resudatiõe que adherẽtes parietibus exiccant̃. ¶ Cõsiderādū scđo ꝙ Auic. occulte ĩmiscuit signa sode a mā sanguinea: q2 fex que reꝑit̃ circa nasuꝫ est cal'a ⁊ rubea: si mā est grossior ꝗa sanguinea vel sanguis grossus: ⁊ si multū exuberet põt fieri pulsatio circa timpora: ⁊ h̃ ē qđ dicit. ⁊ cuꝫ fuerit ex mā acuta. i. calida. Posset tñ dici ꝙ fit pulsatio ꝑ vẽtositatē vt alij dicūt. ⁊ ꝗa māe grosse oppilāt: iō minorant̃ in eis cursus hūiditatis: nõ tñ tollitur cū fex possit appere ꝫm modū resudationis ꝑdictū. ¶ Considerādū ꝙ sicut supra apparuit ꝑuatio cursus hūiditatū nõ signat ꝑuationē materieꝝ: q2 posset hoc eē ex debilitate ⁊ oppilatione: ⁊ ideo si ibi est grauitas quāuis nõ currat humiditas: adhuc significatur mā. ¶ Sed tu diceres ipse dixit ꝙ oēs cõmunicant in fece. ⁋ Dicendū ꝙ siccitas stricture dicit priuationem humiditatis: nõ tamē priuationē fecis. Uel forsan hic cañ. coartat.

¶ Cholerica etiā ꝓprie est cū mordicatione ⁊ adustione vehemẽti ⁊ punctione: ⁊ qñq3 fit illud in ea fortius ꝗ in alijs cū siccitate stricture nariuꝫ ⁊ siti ⁊ vigilijs ⁊ citrinitate coloris ⁊ grauitas in ea est minor.

¶ Hic ꝑmo ponit signa cuiusq3 materie. Scđo ponit signū quoddā sumptū a colore. ibi (Aliqñ vo.) ⁋ Prima in 4^{or}. Primo ponit signa materieꝝ calidaruꝫ. Scđo frigidarum. ibi (Frigidas.) Tertio humidaꝝ. ibi (Et materias humidas.) Quarto siccaꝝ. ibi (Et cum materijs.) ¶ Cõsiderandū ꝙ nõ posuit signa sanguinee: q2 iaꝫ ĩtellecta sunt. ¶ Cõsiderandū scđo ꝙ mā flegmatica salsa posset facere qñq3 fortiorē punctionē ꝗ quedā cholerica: ⁊ ideo dixit. ⁊ quandoq3 fit illud. i. punctio in ea. s. soda cholerica fortius ⁊c̃.

¶ Frigidas autēꝫ significant frigus ⁊ tempora ⁊ color. Et si illud fuerit repletio a satietate nauseatiua significant eas destructio desiderij ⁊ pigritia.

¶ Hic ponit signa sode a materiebꝰ fridis: ⁊ dicit signa ⁊c̃. ⁊ tẽpora scꝫ anni vel tẽpora. i. ꝓlixitas ꝗa sode a materiebus frigidis sunt ꝓlixe de sui natura: ⁊ ꝗa nauseatiua satietas: ⁊ indigestio multuꝫ multiplicat materiā frigidā ⁊ flegma ꝓprie: ⁊ ideo dixit. ⁊ si illud. Complemẽtuꝫ tamē huius dicti est ex sentẽtia fen. 13.

¶ Et materias humidas si frigide sint aut calide significant subeth. Flegmatice autem ⁊ melācholice nõ vehementer dolorem faciunt.

¶ Hic cõsidera ꝙ cū sit ꝓprie humidū cā somni vt. 4. de accidenti ⁊ morbo in fine. oīs mā humida facit somnū: ⁊ cum exuberat facit subeth ⁊ nõ ꝓprie sed grauē somnuꝫ: vt dicit lr̃a extra. verus eniꝫ subeth fit ab hūiditate frigiditati ꝯiuncta vt ĩfra apparebit: ⁊ supra ĩnuebat Aui. de signis malaꝝ cõplonū. Iste ēt materie humide. s. flegmatice nõ faciunt fortē dolorē: ⁊ gratia huiꝰ dixit de materiebꝰ melācholicis. ¶ Cõsiderādū tñ ꝙ ꝑ accidēs vt ꝑ vẽtositatem pñt facere fortem doloreꝫ: tamē ꝑ se nõ ꝗa sunt tardi motus: vnde nõ subito imprimunt: ⁊ quia sensum obtundunt.

¶ Et cum materijs quidem siccis minorat̃ grauitas: ⁊ multiplicantur vigilie: frigide autēꝫ vacue sunt ab inflāmatione: ⁊ multiplicatur cum eis cogitatio corrupta ⁊ obtenebratur color.

¶ Hic ponit signa materieꝝ siccaꝝ ⁊ dicit: ꝙ cū materijs siccis minorat̃ grauitas doloris ⁊ multiplicant̃ vigilie ⁊ tendūt ad nām frigidaꝫ ⁊ multiplicat̃ cū eis cogitatio corrupta ⁊ obtenebrat̃ color. ¶ Cõsiderādū ꝙ māe sicce sunt cholerice: ⁊ iste nõ faciūt grauitatem: sunt ēt melācholice: ⁊ iste minus grauāt ꝗ flegmatice: vt supra declaratū est. Multiplicant̃ vigilie. s. ꝓpter siccitatē nature. Sunt vacue ab inflāmatione: q2 nõ nisi ex accidẽtali calore ĩflammant̃. Cogitatio corrupta ꝓprie in melācholica: ēt flegmatica cū corrumpit̃. i. leditur cogitatio: ⁊ tam in flegmatica ꝗ in melācholica color obtenebrat̃: lꝫ diuersimode vt sumitur supra ca. de significationibus acceptis ex genere operationum.

¶ Aliquando vo significatur omnis humor per colorem faciei ⁊ oculorum.

¶ Hic ponit qđdā signū cõe in significādo: ⁊ est signū sumptū a colore. Et ꝑ ponit illud. Scđo excipit. ibi (Et fortasse.) Tertio ꝓbat. ibi (Cā aūt.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ oīs humor qñq3 ꝑ colorē significat̃ ⁊c̃. v. g. color oculoꝝ ⁊ faciei est rubeus: ergo materia sanguinea ⁊c̃.

¶ Et fortasse fit diuersitas in paucitate.

¶ Hic excipit dicens ꝙ fortasse in paucitate. i. in paucis fit diuersitas. i. est diuersum ab eo qđ dictū est: ꝙ color faciei ⁊ oculoruꝫ nõ correspondeat materie que facit sodam.

¶ Causa aūt in hoc aut est expulsio humoris inflāmati ad oculū aut cõstrictio in ipso aut attractio materierū calidaꝝ absq3 materiebꝰ dolorē faciẽtibꝰ frigidis vsq3 ad partē oculoꝝ ⁊ faciei ꝑꝑ dolorē. Nam cū dolor ingredit̃ mẽbrū attrahit ad ipm ⁊ ad illud qđ est ei vicinum: plurimū aūt attrahit̃ ad mẽbrum in hac dispõne illud qđ est sanguis: ⁊ qñq3 attrahit̃ aliud subito.

¶ Assignat cām ⁊ in summa assignat tres causas ꝓpter quas diuersificat̃ color faciei ⁊ oculoꝝ a materia que intus facit dolorē. Prima cā est ꝙ humor aliquis inflāmatus. s. calidus ꝑ se: vel ĩflāmatus q2 motus ex dolore inflāmāte expellit̃ ad oculū vel ad faciē: ⁊ alius humor frigidus stat intus in capite ⁊ facit dolorē. Secunda cā est cõstrictio in ipso. Hoc põt dupl'r exponi. Uno modo cõstrictio. i. retẽtio humoris faciẽtis dolorē in ipso cerebro: ⁊ tūc nõ expellitur ad ꝑtes faciei aliqñ aliquis humor nisi ꝙ hõ hꝫ suum colorem nālem: vel fugit color faciei intus ad constrictū humorē: ⁊ est possibile ꝙ facies sit liuida: ⁊ dolor fiat a materia calida ĩtus constricta. Alio modo põt exponi cõstrictio. i. statio vel retẽtio alicuius humoris in oculo ⁊ facie prius ꝗ iste haberet doloreꝫ nõ ꝙ ad oculum sit expulsus aliquis humor ex capite: sed quasi per cõgestionē est dispositio in ipso oculo que nõ ꝓportionat̃ neccio ad humorē facientē dolorē. Tertia cā est attractio materieꝝ calidaruꝫ ad ꝑtes oculoꝝ ⁊ faciei que pñt trahi absq3 hoc ꝙ trahant̃ frigide materie intus faciẽtes dolorē. nā existente forti dolore in toto capite ab aliqua mā vẽtosa frigida: tūc a reliquo corpore trahunt̃ materie ad caput ⁊ ꝑtes vicinas vt oculos ⁊ faciē. māe aūt vtpl'm trahibiles per dolorē sunt materie calide vt sanguis q2 reperit̃ in plurima quātitate: ⁊ q2 est aptus ad cursum: posset ēt trahi aliud vt cholera vel alius humor. ⁋ Apparet igit̃ qūo color faciei ⁊ oculoꝝ nõ semꝑ cõcordāt cū materia faciẽte sodam: ⁊ est sermo similis ei ꝗ scribit̃ 4° de regimine sani. ⁊ in cõmē. afor. z. ꝑticule ꝑme. In perturbationibꝰ ventris color corporis humoꝝ abundantiam portẽdit nisi humores in ĩterioribus corporis accubuerint.

¶ Cū ea vo que facta est a ventositatibꝰ minorat̃ grauitas ⁊ multiplicat̃ extẽsio. Et fortasse est cū punctiõe ⁊ fortasse est cū corrosione. In vẽtosa qdē nõ est grauitas. Uentosam aūt vaporosam significat quādoq3

sonitus ⁊ tinnitus: ⁊ fortasse exuberant cum ea quidez multum. Et quādoqꝫ multiplicat̄ cū ea permutatio. s. doloris de loco ad locū: ⁊ cū multiplicat̄ vapor fit pulsatio fortior capitis ⁊ imaginat̄ imaginationes corruptas ⁊ associatur ei scothomia ⁊ vertigo.

¶ Consideradū ꝙ materie q̄dā sunt magis vaporose: ⁊ iste tēdunt plus ad nām humoralē: ideo forsan cū eis aliq̄ posset eē grauitas: lꝫ minor q̄ꝫ in aliqua mā humorali: ⁊ iō dixit. minorat̄. Quedā sunt aūt vētose pure: ⁊ in istis cōparatis ad seipsas cū sunt solū vaporose nulla est grauitas: ⁊ iō forsan dixit. nō est grauitas. vel forsan idē vult ītelligere ꝑ hoc qđ dr̄. minorat̄ grauitas. ⁊ ꝑ hoc qđ dicit. nō est grauitas. ¶ Et fortasse est cū punctiōe. si mā est pūgitiua vel corrosiua a qua sumit̄ ventositas. Et sumit̄ hic vētositas large ad vaporē. Dixit post. vētosam aūt vaporosaꝫ signāt q̄nqꝫ sonit⁹ ⁊c̄. vt cū tendit ad partē instroꝝ auditus. Fortasse exuberāt quidez. i. vene colli cum mā illa vaporosa repit ad illas venas. hoc tu vidisti in collo Bernardi: q2 iam senex vsus est coitu nimio ⁊ retente sunt hemorroides cōsuete: vn̄ mel'ia euaporauit ⁊ repleuit ille vapor oēs venas colli ⁊ capitis: vt visibil'r apparēt plene vapore. Et q̄nqꝫ multiplicat̄ cū ea. s. soda vētosa: ꝑmutatio ⁊c̄. Dixit quādoqꝫ: qa quādoqꝫ figitur ventositas. Et cū multiplicat̄ ⁊c̄. q2 magis constringit materias: vel si ipse vapor facit pulsum idest iectigationē imaginat̄ imaginatiōes corruptas. hoc est q̄n vapor est melācholicus. Et associat̄ ⁊c̄. Hoc apparet ex cap̄. de vertigine.

¶ Signa autē facte a cōplexionibus puris sunt retentio illarum complexionū cum priuatione grauitatis ⁊ siccitas in strictura narium. siccitas enim stricture narium est significatio proportionalis isti.

¶ Hic ponit signa sode a malis cōpl'onib⁹ sine mā. Et ꝑmo in gñali. Scđo in spāli. ibi (In calidis.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ signa sode facte ⁊c̄. retētio. i. q2 stat ⁊ retinet̄ cū ꝑuatione grauitatis ⁊ appet siccitas in strictura nariuꝫ que est signatio ꝓportionalis isti. ¶ Sed tu. d. q̄uo mala cōpl'o retēta pōt facere dolorē cū sit equalis. ¶ Dōm vt supra diximus in ca. de q̄litate sode ex materijs. Dixit siccitas. s. priuatione fecis. ⁊ humiditatis est ꝓportionalis isti. s. sode immāli.

¶ In calidis quidez sentit eger ipse ⁊ sentit tangens caput eius caliditatez ⁊ inflāmationez: ⁊ est illic rubedo oculi ⁊ iuuatur ab infrigidantibus ⁊ frigore.

¶ Primo ponit signa sode a mala cōpl'one calida pura. s. sine mā. Scđo a frigida. Tertia a sicca. De humida nō dixit: q2 signa ei⁹ ex opposito cognoscunt̄: vel q2 vt supra apparuit nō stat quin sit cuꝫ materia siue vtplurimū est a mā: vel qa nō facit dolorē. 2° ibi (In frigidis.) 3° ibi (Siccitas vō.) ¶ Dicit ꝑmo in calidis sup. complexionibus puris ⁊c̄. iuuatur ab infrigidātibus scilicet cibis vel medicinis. ⁊ frigore scilicet aeris.

¶ In frigidis vō est res ecōtrario: ⁊ nō est in faciebus eoꝝ extenuatio materiei al's maciei neqꝫ rubedo coloris: ⁊ neqꝫ fit dolor supfluus ⁊ si fit temporalis.

¶ Extenuatio materiei. i. ꝑ materieꝝ ꝯsumptionē al's maciei. neqꝫ fit dolor supfluus. cā supra appuit. Et si fit tēporalis. i. antiqu⁹ vel chronicus. morbi. n. diuturni sunt frigidi: vt in cōmēto afo. 39. scđe particule. Senes iuuenibus. ⁊ infra cap̄. de emigranea.

¶ Siccas vō signāt precessio eūonum: aut exercitioꝝ: aut vigiliaꝝ plurimaꝝ: aut coitus: aut angustia. ⁊ proprietas eaꝝ est vt augmētent̄ cū iteratiōe alicui⁹ hoꝝ.

¶ Patet quid dicit.

¶ Facta aūt ꝓpter cōitatē ꝯtingit ⁊ destruit̄ ⁊ fit fortis ⁊ debilitat̄ ſm ꝙ accidit ī mēbro cōi ex dolore aut destructiōe aut fortitudine aut debilitate. qđ si nō fuerit ꝑꝑ cōitatē erit ī reliq̄s oꝑōnib⁹ cerebri nocumētū: sicut tenebrositas ī oculo ⁊ grauis somnus ⁊ grauitas ꝑseuerās cū bonitate dispōnis reliquoꝝ mēbroꝝ.

¶ Hic ponit signa sode ꝑ cōitatē. Et ꝑmo eius que fit ꝑ cōitatē ad partē. Scđo que fit ꝑ cōitatē ad totū. ibi (Que vō est cuꝫ febrib⁹.) ¶ Prima in. d. Primo ponit hec signa in gñali. Scđo in spāli. ibi (Cūqꝫ nocumētū ⁊c̄.) ¶ Cōsiderādū circa ꝑmā partē ꝙ h̄ signum nō solū verificat̄ in soda ꝑ cōitatē ad partē: sed ēt in soda ꝑ cōmunitatē ad totū: vt in febrib⁹. Soda eniꝫ ꝑ cōitatē ad mēbrū destruitur fortificat̄ vel debilitat̄ ſm ꝙ mēbro cōmuni. i. cōicanti accidit de dolore vel de destructiōe doloris vel fortitudine ⁊c̄. Et sic ītelligatur de alia passione que fit in mēbro ad quā seq̄t dolor capitis: ⁊ sic ꝯtingit de soda in febre ꝙ fortificat̄ ſm febris fortificationē. Si aūt soda nō fit ꝑ viam cōitatis: sed fit ex ꝓpria cā in capite: tūc cerebrū est lesum ⁊ reliqua mēbra sana. ¶ Cōsiderādū ꝙ est verū q̄n nocumētū cerebri nō peruenit ad ledēduꝫ alia mēbra. ¶ Considerandū etiā ꝙ sermo Aui. hic est particularis. in exēplo poterat enim dicere. sicut vigilie alienatio ⁊c̄. ⁊ ideo dixit. sicut tenebrositas. dans per hoc reliqua nocumenta intelligere.

¶ Cūqꝫ nocumētū est in ipsis velaminib⁹ cerebri ⁊ est forte significat illud aduētus doloris vsqꝫ ad radices oculoꝝ. Et si nocumentum est in pāniculo extrinseco aut in loco alio non peruenit dolor ad oculos: sed cutis capitis tacta dolet.

¶ Hic ī spāli ponit signa sode ꝑ cōitatē ad mēbra determiata ⁊ hꝫ partes nouē. Primo ponit signa sode per cōitatē ad pāniculū taꝫ ītrinsecū q̄ꝫ extrinsecū. Scđo ad stōchuꝫ. ibi (Factam vō.) Tertio ad epar. ibi (Et illa.) Quarto ad splenē. ibi (Et que.) Quinto ad myrach. ibi (Et que.) Sexto ad matricē. ibi (Et que.) Septimo ad loca vermiū. ibi (Signa.) Octauo ad renes ⁊ dorsum. ibi (Que aūt.) Nono ad mēbra alia extrema. ibi (Que aūt.) In ꝑma parte dicit ꝙ cū nocumētū est in ipsis velaminib⁹ cerebri ⁊ est forte ipꝫ significat aduentus doloris vsqꝫ ad radices oculorū. Scđo dicit ꝙ q̄n nocumētū est in pāniculo extrinseco vel in alio loco nocumētum nō ꝑuenit ad oculos: sed tota cutis capitis dolet. ¶ Cōsiderādum circa ꝑmā partē ꝙ ipsa dupl'r pōt ītroduci. Primo ꝙ Auic. ponit signa sode per cōitatē ad pāniculuꝫ ītrinsecū: ⁊ gratia huius ponit signa sode ꝑ lesionē in pāniculo extrinseco. Scđo modo pōt introduci ꝙ Auic. hic ponit signa sode que nō est ꝓpter cōitatē sed est ꝓpter cām in ipso capite: ⁊ accipit tūc sodā nō ꝑ cōmunitatez pro omni dolore ꝓpter cām in ipso capite ꝯtradistincto ꝯtra dolorē ꝓpter cām in alijs mēbris. quocunqꝫ modo sit snīa remanet vna. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ h̄ nocumētū qđ est in pāniculis pōt esse ꝑꝑ cām in ipsis: ⁊ ꝑꝑ cām ꝑ viam cōmunitatis. ⁊ quocūqꝫ mō sit verificat̄ qđ dicit. ¶ Sed diceret aliquis quare dolor factus ꝑꝑ cām in pāniculo extrinseco. s. cooperiēte craneū nō ꝑuenit ad radices oculoꝝ: cū ille etiā pāniculus cooperiat oculum cū fiat ex eo coniunctiua: vt fen. 3. ¶ Dicēduꝫ ꝙ cōiunctiua nō sic ꝓfunde ⁊ intrinsece attingit oculū versus neruum obticū: sicut facit sclirotica ⁊ secundina que fiunt a dura matre ⁊ pia matre: sicut cōiunctiua fit a pāniculo extrinseco: vt declarauimus ꝑmo ca. fen. 3. huius. etiam exterior pāniculus non est sic sensitiuus.

¶ Factā vō cū cōitate stomachi significāt inuētio angustie: ⁊ nausea ⁊ paucitas desiderij: aut eius destructio: aut malitia digōnis: aut paucitas eius: aut ipsius destructio post īuētionē significationū antecedētiū.

¶ Hic ponit signa sode ꝑ cōitatez ad stomachū. Et ꝑmo facit hoc. Scđo remouet errorē q̄ posset cōtingere. ibi (Et fortasse.) Tertio cōplet narrationē signoꝝ. ibi (Ex eis vō.) ¶ Prima in. d. Primo ponit signa quedā magis in gñali. Scđo magis ī spāli. ibi (Et cū est.) ¶ In ꝑma parte nihil aliud facit: nisi ꝙ ponit accidentia virtutis appetitiue ⁊ digestiue stōchi: ⁊ dat ītelligere oīa alia accñtia stomachi qb⁹ possumus signāre egritudines in stōcho ad quas sequi pōt soda. post īuētionē signoꝝ añcedētiū. i. postq̄ꝫ tu īueneris hec signa egritudinū stōchi accidētia ante signa egritudinū capitis.

¶ Et cum est ꝓpter effusionē materierū ad ipm fit fortior cū vacuitas adest ⁊ sup somnū ⁊ saliuam.

¶ Hic ponit signa sode per cōmunitatē ad stomachū quādo materie faciētes egritudines stomachi sunt per viam effusionis ad stomachū: earū eniꝫ effusio fit plus tēpore vacuitatis. ⁊ sup somno. i. post somnū. s. in mane. ⁊ saliuam. i. cuꝫ saliua est virgo anteq̄ꝫ homo aliquid sumpserit. omnia ista verba ad idem vadunt: ⁊ declaratum est hoc supra in propria questione.

¶ Et fortasse soda fit ꝓpter cām in cerebro: ⁊ facit in ore stomachi istas dispōnes ⁊ impedimēta ſm semitā cōmunitatis stomachi cū cerebro nō ſm semitaꝫ principij ex stōcho ⁊ cōmunicatiōe cerebri. Oportet ergo vt perseueres in cognitione hmōi: ⁊ cognoscas dispositiones vniuscuiusqꝫ duoꝝ mēbroꝝ in seipso ⁊ ratiocinādo distinguas antecedēs ab eo qđ est antecessuꝫ.

¶ Hic ꝑmo ponit errorē qui posset cōtingere. Scđo docet remouere. ibi

nere.ibi(Opꝫ ergo.)¶ In p̄ma pte vult ꝙ medicus aliq̄n pōt errare in iudicio:qꝛ credit ꝙ egritudo capitis sit ꝓpter stomachuꝫ: cum tamen sit econtra quandoqꝫ.Oportet ergo.⁊ patet.

¶ Ex eis v̄o que illō̄ significāt de stomacho ꝓprie sūt diuersitas dispositionis in digestiōe ⁊ absqꝫ digestione:⁊ diuersitas dispositionis in vacuitate ⁊ repletiōe. Nam dolor stomachi si est ex cholera excitatur cū est vacuitas.Et si est ex humore frigido est minor in vacuitate:⁊ sedat ipsum fames.

¶ Hic cōplet narrationē signoꝝ q̄bus significamus ꝙ soda fit cōitate stomachi ⁊ hꝫ ptes q̄tuor sicut q̄tuor ponit ratiōes signoꝝ.2ª ibi(Et q̄nqꝫ significat.)3ª ibi(Et significat illō̄.)4ª ibi(Sed ⁊ illud q̄nqꝫ.) Prima in.d.Prīo facit qō̄ dictū est.Secūdo declarat q̄dam.ibi(Et quādoqꝫ.)¶ Considerādū circa primā partē ꝙ littera dꝫ ꝯtinuari ad premissaꝫ.ibi(Factā v̄o.)vt dicat sodam factā cum cōitate stomachi significat inuētio angustie ⁊c̄.Ex eis que significant illō̄.s.ꝙ soda fit cōitate stomachi.de stōcho ꝓprie.i.de signis in stōcho cōsideratis.¶ Cōsiderādū 2º ꝙ Aui.ponit duo signoruꝫ genera stomaticoꝝ.Unum ex dispositione digestionis si diuersificatur soda s̄m dispōnē vel digestionis diuersitatē:tunc significat̄ ꝙ est a stomacho.v̄.g.quādo male digerit dolet:⁊ quādo bn̄ digerit non dolet:⁊ hoc.A.inuit cum dicit.diuersitas dispōnis ⁊c̄.Aliō̄ signum est ex diuersitate dispositionis s̄m vacuitatem ⁊ repletionem stomachi:⁊ de hoc ponit exemplum.Soda aūt que nō est ꝑ cōitatē non sequitur has dispōnes sed sequit̄ dispōneꝫ cause q̄ est in capite:⁊ ideo q̄nqꝫ isti melius se hn̄t post cibū q̄ȝ ante:⁊ q̄nqꝫ se melius habēt in hora bone digōnis ⁊ quādoqꝫ peius.

¶ Et quādoqꝫ fames excitat ex ipso vaporem ⁊ impedit. Uerūtn̄ cum hoc comestio non integre sedat ip̄m multotiens:⁊ fortasse sedat eum:sed raro.

¶ Hic declarat quedā.Et p̄ vnū.Secūdo aliud.ibi(Inter.)Primū qō̄ declarat:ē qꝛ dixerat ꝙ passio stomachi ad quā sequit̄ soda ex humore frigido.v̄.g.flegmatico est mior in vacuitate:⁊ fames sedat ip̄m:vult ostēdere ꝙ per accn̄s sequit̄ q̄nqꝫ ꝯ̄rium.s.ꝙ tpe famis ⁊ vacuitatis fit maior:qꝛ calꝰ pp famē ꝯuertit se sup illā materiā ⁊ leuat īde vaporē facientē īflationē ⁊ dolorē ⁊ huiꝰ signū est rugitꝰ:qꝛ tpe famis q̄nqꝫ appet:vt Aui.inuit īfra fen.13.trac.5.1.c. Et si isti comedant ꝓpter nocumentū frigidi humoris:ex cibo surgit ēt vapor:lꝫ ille qui surgebat ēt ab humore forsan quietet̄.Et iō̄ comestio sedat sed nō ītegre:⁊ cōtingēs est forsan ꝙ ītegre sedet cum sumit̄ cibus paucus ⁊ leuis digōnis:vnde vapor prior ꝓhibet̄ ab ascensu ad caput ⁊ nouus non eleuatur:sꝫ hoc est raro.Hec v̄o declarata sunt supra in questione propria de hoc.

als īflatio nem ¶ Inter inflāmationē v̄o ⁊ adustionem distinguit eructuatio.Et tu q̄dē cognosces significatiōes euacuationis in suo loco.Et simil'r distinguunt inter eas reliqua signa quoꝝ rememorabitur in capitulo stomachi.

¶ Hic reperit̄ 2ª lr̄a.Una que dicit inflationē a ventositate factaꝫ de qua statim dixerat Aui.ꝙ fames excitat ex humore frigido vaporē qui inflat stōchū:⁊ iaꝫ supra dixerat ēt ꝙ famis tpe dolor ex effusione chol'e ad stomachū excitat̄:ergo due passiones stomatice pn̄t excitari tpe famis.s.adustio ⁊ inflatio inter quas distiguit eructuatio:qꝛ cū īflatiōe est multa eructuatio:sed cū adustōe cholerica nō est vel nō est tāta vel in cholerica est alterius saporis et odoris:⁊ ēt alia signa sunt dicēda fen.13.ca.de signis egritudinum stōchi.Alia lr̄a dicit inter inflāmationē ⁊c̄.⁊ non credo lr̄aꝫ eē ita bonā cū īflāmatio est mior dispō in calore:adustio aūt maior ⁊ cū siccitate maiori.Et ideo ad inflāmationeꝫ sequitur eructuatio vaporosa siue ventosa:sed ad adustionē sequitur eructuatio fumosa.Inter has distiguit eructuatio:⁊ ēt alia signa dicenda fen.13.

¶ Et quandoqꝫ significat illud quod vomitu expellit̄ vel egreditur.

¶ Hic ponit 2m signū ⁊ dicit ꝙ q̄nqꝫ significat illō̄.s.sodā ex stomacho qō̄ egredit̄ vomitu:⁊ hoc qꝛ vomitu alleuiat̄ dolor capit̄.vl' h̄ significat per colorē:qꝛ vomitꝰ chol'e prassine vl' citrine significat mām in stōcho:vel a se vel ab epate.⁊ iō̄ cū dolor fit in capite siḡt ꝙ est cū passione ad stōchū.Et cōsidera ꝙ dicit q̄nqꝫ:qꝛ vomitus chol'e siue fluxus cholere ad stomachū posset q̄nqꝫ eē ꝓpter cām inchoātē in capite cōicatā stōcho:nō ꝓpter cām in stōcho cōicatā capiti:vt in ꝑcussionibus capitis contingit q̄nqꝫ vomitꝰ cholericꝰ: vt Hippo.⁊ Cōmēta.in sexta ꝑticula afor̄.in afor̄.50.Quibuscūqꝫ cerebrum sursum cōcutitur.¶ Cōsiderandū ꝙ hec lr̄a pōt referri ad illud qō̄ statim dixit.s.ꝙ inter inflāmationem ⁊ adustionem.s. cholericā distinguit ⁊c̄.⁊ quandoqꝫ distinguit vomitus.

¶ Et significat illud diuersitas dispōnis in soda s̄ꝫ diuersitatē dispōnis reliquoꝝ que stōcho supueniūt.

¶ Hic ponit 3m signum qō̄ est sumptū a iuuamento:⁊ dicit.⁊ significat illud.s.sodam factam cū cōitate stomachi diuersitas dispositionis in soda s̄m diuersitatem reliquorū ⁊c̄.i.ex eis que occurrūt. v̄.g.cibi vel potus:⁊ hoc est qō̄ in exemplo declarat.

¶ Et multi q̄dē hoīes sunt ad quoꝝ stomachuꝫ cholera effundit̄:⁊ cum soda excitatur ⁊ comedūt aliq̄d q̄escit.Illud igitur est significatio ꝙ ipsa est ꝓpter cōmunitatē stomachi:⁊ ꝓpter hoc quiescunt si cholerā euomunt:⁊ significationes significant illud.

¶ Cōsiderandū ꝙ in hoīe ad cuius stomachum cholera effunditur ex cibo ꝯuenit altera duaꝝ dispōnū:quarū qualibet iuuat̄.Una est qꝛ chol'a illa imbibit̄ in cibū ⁊ ꝓhibet̄ ab euaporatione ⁊ mordicatione.⁊ hoc est qō̄ dicit.Et cū comedūt aliq̄d quiescūt.Alia est.q̄a cōtingit q̄nqꝫ chol'aꝫ subleuari:vn̄ vomitu expellit̄ ⁊ iuuat̄ hō̄ ex eo:⁊ hoc est qō̄ dicit.⁊ pp hoc q̄escūt.Et significatōes.s.alie significant illō̄ qō̄ passio fit stomatica:vt mordicatio stōchi nausea eructuatio ⁊ similia que dicent̄ fen.13.¶ Cōsiderādū ēt ꝙ cibꝰ confortādo stomachū ꝓhibet choleram fluere amplius ad stomachū:et hec omnia intelligunt̄ primo ꝯtinentis decimo capitulo.

¶ Sꝫ ⁊ illō̄ q̄nqꝫ siḡficat̄ ex pte doloris:qō̄ eni fit cū cōmunitate stōchi plerūqꝫ īcipit in an̄riori pte syncipitis: ⁊ fortasse dclinat ad mediū syncipitis:deīde remouet̄.

¶ Hic ponit 4m signū ⁊ est declaratū supra.c.de significatione mēbri.cuius cōicatione cerebrum patit̄. Dixit aūt plerūqꝫ qꝛ posset quādoqꝫ posterius incipere pp ꝯtingentē lationē vaporis q̄ possꝫ contingenter ferri ad posteriora. Et fortasse declinat.s.dolor ad medietatem syncipitis.s.ad locum cōmissure coronalis:deīde remouetur qꝛ est locus a quo vapores exhalāt.significat̄ igit̄ ꝙ illic querāt exitum.dicit autem fortasse quia contingens est etiam ꝙ non remoueatur dolor:q̄uis declinet illic.

¶ Et illa que fit ex epate declinat ad latꝰ dextruꝫ.Et q̄ fit ex splene declinat ad latus sinistrum.Et que fit cā myrach declinat ad anteriora valde.

¶ Qō̄ dicit in his partibus patet ex dictis supra prealleg.ca.ꝑ myrach intelligatur venter anterius.s.qō̄ est a cuti ad syphac:⁊ possemus etiam intelligere partes pectoris anteriores.

¶ Et que fit causa matricis existit in margine syncipitis: ⁊ fit plurimum eius post partum:aut abortuꝫ:aut mēstruorum retētionem:aut ipsorum paucitatem.

¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ ponit hic signa duo.Primū ex loco qꝛ fit in margine.i.in an̄riori pte capit̄ siue iaphet.cā est qꝛ matrix illi alligat̄: ⁊ si nō cū alio saltē mediātibꝰ mamillis:q̄ mamille cōicāt oculis:et sic pti anteriori capitis:vt sumit̄ in cōmē.afor̄.54.q̄nte pti.Quecūqꝫ corrupture sunt fetus.Secūdū signū est ex egritudinibꝰ matricis:⁊ per eas quas enumerat hic oportet intelligere alias.

¶ Signa aūt que dicta sunt de soda a vermibus gn̄ata sunt ea que Iudeus dixit.Inq̄t enim:signa sode facte ex vermibꝰ sunt vt corrosio stōchi fortis ⁊ fetor odoris ⁊ fit soda fortior cū motu ⁊ eiꝰ sedatio ē cū q̄ete.

¶ Hic ponit signa sode ꝑ cōitatē ad loca vermiuꝫ:⁊ dic̄ ꝙ signa sūt q̄n fit dolor foras corrosiuus ⁊ odor fetidus:⁊ quando fit soda fortior cū motu ⁊ sedat̄ cū quiete.¶ Cōsiderandū ꝙ lꝫ ista signa adaptent̄ ad sodā factā ex vermibꝰ exn̄tibus in strictura nariū:tamē pōt adaptari ad sodā ex vermibus in ventre existētibus.Nā propter vapores corruptos ab eis surgentes fit pruritus in naso ⁊ fetor.s.oris.Et q̄nqꝫ hō̄ mouet̄ ⁊ ex h̄ vermes agitant̄:⁊ fit dolor in vētre ⁊ capite fortior.Q̄uo aūt adaptant̄ ad vermes capit̄ notuꝫ est.Et vꝫ ꝙ sic ītellexerit Aui.vt apparet inferius in.c.cure.

¶ Que aūt fit ex renibꝰ ⁊ mēbris dorsi est decliuis ad posteriora valde.que autē est ꝓpter cōitatē dolorum euenientium in membris aliȷs fit cum excitatione eoꝝ ⁊ cum ipsi fiunt fortiores.

¶ Qō̄ dicit hic ⁊ in parte sequenti est notum.¶ Cōsiderandum tamen ꝙ illud qō̄ dicit de dolore capitis ex renibus.s.qō̄ est decliuis ad posteriora valde verificatur vtplurimum.posset enim cō-

tingenter euenire ꝙ vapores inde surgentes peterent partē an-teriorem capitis: sed hoc est rarius.

¶ Que võ est cum febribus ⁊ crisibus fit cum eis ⁊ ge-scit cum eis. ⁊ debilitatur earū quiete ⁊ debilitate. Et quandoq̄ etiam significat ipsam albedo vrine cū for-titudine febris propter declinationem humorū cho-lericorum ad superiora.

¶ Hic ponit signa sode per cõitatē ad totū sicut est soda in febre: siue sit cretica siue nõ: ⁊ dicit ꝙ fit cū eis feb. ⁊ crisis ⁊ gescit. i. rece dit cum eis. i. cum ista recedunt. ⁊ debilitatur cum quiete. ⁊ p. i. ⁊c. alia sunt nota. Dixit autē quãdoq̄ ꝗa albedo vrine nõ semꝑ signi-ficat hoc: ꝗa posset esse raptus ad ventrem vel ad aliam partē.

¶ Et multotiēs fiūt res subtiliãtes cã soda: ꝓpterea ꝙ aperiūt viã vaporum ad cerebrum: ⁊ si sint non calide sicut oxymel: ⁊ silr̃ est dispositio emicranee.

¶ Hic annectit quosdam cañ. ⁊ habet partes duas: sicut duo sunt cañ. ibi (Et regimē.) ⁋ In prima parte ĩnuit ꝙ res subtiliatiue cau sant quandoq̄ sodam ⁊ emicraneam: ⁊ forsan ꝙ Aui. hũc cañ. sci-enter multum posuit. quandoq̄ enim medicus recte operans de-liberat dare oxymel vel alium syrupum digestiuum pro cura do-loris capitis ⁊ infirmus incipit conqueri: ꝙ possibile est ꝙ dolor excitetur ⁊ augeatur ex hoc: non ergo propter hoc desistas a cura rationabili operatione ⁊ non cures verba vulgi.

¶ Et regimen quidem subtiliantium nocitiuū ei qui hꝫ sodã cã cibi grossi ꝓpter cholerã. Et fortasse augmē-taꝛ soda in seipsa ꝓpter vehementiã doloris sui: ⁊ at-trahit vehemētia doloris eius augmētum in ipso.

¶ Cõsiderandum ꝙ per regimen subtiliatiuum possumus intelligē duo. Primo dietam valde subtilē: ⁊ est sensus ꝙ dieta subtilis no cet in dolore capitis ꝓpter choleram grossam causa grossi cibi fa ctam. Et ratio est. ꝗa ista soda est prolixa ꝓpter cholere grossitiē ⁊ oppilationes in ea existentes: ⁊ ideo nõ debet multum attenua-ri dieta: vnde statim dicet in cap̃. tu scis ꝙ nimia paruitas come-stionis in soda calida nocumentum affert: ⁊ poterit exponi. si ma-teria est grossa cholerica. Probat autē Aui. ꝙ dieta nõ multū at-tenuetur q2 contingit aliquãdo ꝙ ista soda a cholera grossa mul-tum augmētaꝛ ꝗa habet suos paroxismos ⁊ fortificationes: ⁊ tũc multũ existēte forti dolore cogiꝛ medicus subtiliare dietã. ⁊ hoc est qꝺ dicit. attrahit vehemētia doloris augmētum in ipso. s. subti liatiuo regimine. Ecce igiꝛ ꝙ infirmus est debilis subtilitate diete precedente ⁊ mõ debilitaꝛ dolore ⁊ subtili dieta pñte. Et si tu dice-res: ego igrossabo in hora fortioris doloris. manifestũ est ꝙ hic est error: virt⁹ enĩ nõ poterit cibũ digerere ꝑꝑ vehemētiã doloris. Se-cũdo per regimē subtiliatiuũ possumus intelligere exhibitionē sy-ruporū ⁊ aliarũ medicinarū subtiliantium mãm que nocēt qñq̄ in cholã grossa: q2 agitãt eã ⁊ faciũt eã magꝭ euaporare. Et forsan. A. ĩnuit ꝙ ꝑꝑ hoc non desistas a rõnabili opõne. Uel post illos syru-pos des aliq̃ ꝓhibentia vapores vt cydonia ⁊ silia. Et ſm hoc cañ. qui dicit. ⁊ fortasse. est tertius cañ. per se in quo Aui. vult ostēdere qñõ dolor capitꝭ auget se: ⁊ vtiꝛ Auicē. vocabulo soda: ⁊ vocabulo dolor capitis quasi eẽntia distincta: ⁊ hoc facit ad clariorē doctri-nã: vel forsan vocat sodã dolorē capitis priorē: sed dolorē capitꝭ vo cat fortiorē soda: ⁊ dicit ꝙ soda qñq̄ in seipsa augeꝛ. s. in sui cã ꝑꝑ vehemētiã doloris: ⁊ vehementia doloris attrahit augmentum in ipso. s. soda attrahendo mãm. vtiꝛ enĩ vocabulo soda in neutro vl' in masculino genere: vt facit Rasis ꝑmo continē. 10. cap̃.

¶ De signis nũtiatiuis sode in egritudinib⁹. Cap. 8m.

Urina similis vrinis asinorum significat ꝙ so da fuit: aut fit: aut est existens: aut erit.

¶ Quidam dicũt ꝙ ponit hic signa ꝓnosticãtia sodaꝝ: cũ tamē ponanꝛ signa demõstratiua ⁊ rememoratiua. Dicēdũ igitur ꝙ hic ponunꝛ signa quedã particularia in soda que sunt sumpta ab vrina. Et habꝫ duas sicut duos modos signoꝝ ponit. ibi (Et silr̃.) Qꝺ dicit in ꝑma pte est afoꝛ. 69. 4e ptic. Quibus vrine grosse. Nã turbatio vrine significat ebullitionem et euaporationē ad caput: vt in cõmēto afoꝛ. ꝓdicti. Aut enĩ vrĩa min giꝛ turbida ⁊ post clarificaꝛ: ⁊ significat ꝙ soda fuit. aut mingitur turbida ⁊ remanet turbida: ⁊ significat ꝙ fit vel exñs est. aut min-giꝛ clara ⁊ inturbidaꝛ: ⁊ significat ꝙ erit: vt Cõmē. ibidē ponit. ⁊ ꝑ de crisi. c. de vrina. ca. 12. Habet aũt dubitationē apud me nõ mo-dicã: q2 si dispositio in vrina significat dispositionem in corꝑe: tunc qñ vrina mingiꝛ turbida ⁊ post clarificaꝛ ꝯberet significare ꝙ do-lor capitꝭ tũc tēporis recedit quãdo vrina clarificatur. Hec autē diffusius sunt a me al's discussa: nec hic est locus huius.

¶ Et silr̃ albedo vrine ⁊ subtilitas eius in febrib⁹ ⁊ ho-ris crisis significãt ꝑmutationē materierũ ad caput: et illud q̃dē est ex eis que ꝓculdubio faciũt sodam.

¶ Et silr̃ albedo. i. discoloratio ⁊ subtilitas significant ⁊c. q2 signifi-cant deriuationē materie a ꝑtib⁹ vrine. ¶ Cõsiderãdū tamē ꝙ nõ semꝑ hoc est necessariũ: posset enĩ ire materia ad ventrē ⁊ facere fluxum: vt in fen. 16. poniꝛ cap̃. de signis fluxus ventris. Dicit autē in febribus: q2 multum in eis accidũt he permutationes: vel quia opꝫ prius vrinam habuisse tincturam ex mã febrili. Et in horꝭ crisꝭ. q2 etiã tunc maxime fiunt ꝑmutationes ⁊ motus materierum.

¶ Regimē vniuersale in soda. Cap. 9m.

Tu scis. ꝙ soda est exemplum reliquis egritu dinibus in necessitate abscisionis sue cause et oppositione ei cum contrario.

¶ Superius Aui. determinauit de soda quãtũ ad sui spēs ⁊ causas ⁊ signa: hic determinat de curatiõe. Et ꝑ in gñali. Scdõ in spãli. ibi (Nihil est.) ⁋ Prima in duas. Prĩo ponit cañ. gñalē magis in cu-ratiõe sode q cañ. est maxime in vsu medicinaꝝ. Scdõ ponit cañ. gñalē min⁹ q est in vsu ciboꝝ ⁊ potuũ ⁊ somni ⁊c. ibi (Et post hec.)

¶ Dicit ꝑ ꝙ tu scis. i. scire debes ꝙ soda est exēplũ reliq̃s egritudi nib⁹. s. ꝑdentib⁹ a cã. i. est sicut relique egritudĩes a cã depēdētes in necessitate ⁊c. abscisionis sue cause ⁊ oppõne cũ ꝯrio. ¶ Cõside rãdū ꝙ in egritudine que a causa depēdet statim cadit 2x inten-tio: vna ad cãm: alia ad egritudinē ipsã. ita in soda: vna intētio est ad cãm: alia ad ipm dolorē in se. ⁊ ꝑ hec verba Auic. vult ꝙ tu re-corderis multoꝝ cañ. gñaliū ꝑmissoꝝ. Intētio enĩ ad cãm est: vel ad malã cõplone. ⁊ in hoc recorderis cañ. generalium primi li. fen 4. 2. ca. ⁊ supra hac fen. Uel ad solutã cõtinuitatē. ⁊ in hoc recorde ris cañ. generaliũ eadem fen. ca. de cura solute ꝯtinuitatꝭ. Et expe-ctabis cañ. 4. cañ. fen. 5. ca. de cura fracture cranei. Ul' ad apata. ⁊ recorderis cañ. ꝑmi cañ. fen. 4. ca. de cura apatum. Et q2 quedam haꝝ cãrū sunt sine mã ⁊ q̃dã cũ mã ⁊ materie indigēt ꝑparatiõe ⁊ euone ⁊ quedã sola euone: facit in hoc. A. te recordari cañ. gene-ralium ꝑmi lib. fen. 4. vbi ponit de euone: ⁊ cañ. etiã generaliũ po sitoꝝ supra hac fen illo ca. Cum mãm euare volumus. Ex qb⁹ ap-paret ꝙ soda ēt est exēplum reliq̃s egritudinib⁹ dicēdis a cã pen-dentib⁹: vt frenesi ⁊ alijs apatib⁹ ⁊ vertigine ⁊ epilie ⁊ apoplexie ⁊ silibus. ⁋ Intētio aũt ad ipsã sodã in se cũ oppositione est inten tio sedationis doloris: ⁊ in hoc Aui. facit recordari cañ. ꝑmi li. fen 4. penul. ca. ⁊ aliqualr̃ supra hac fen preallegato ca. ⁊ hoc ĩnuit cũ dicit. oppõne cum ꝯrio. Quis illud qꝺ recte est ꝯriū ipsi dolori est medicamē anodinũ ꝑ hoc qꝺ ĩducit delitiã ꝯriam ipsi dolori: vt in practica in 2a parte canticoꝝ. 52. cõmē. Tñ per ꝯrium ēt intelligit stupefactiuũ vel sibi ꝓportionale in qb⁹ iam dedit cañ. supra lib. 1. fen. 4. penul. ca. ⁊ supra hac fen capitulo de cañ. curationis.

¶ Et post hoc scis ꝙ ex rebus in rememoratione sodã iuuantibus est paucitas comestionis ⁊ potus ⁊ ꝓprie vini ⁊ multitudo somni.

¶ Hic ponit aliũ cañ. Et primo facit hoc. Scdõ ponit exceptionē. ibi (Uerũtamen.) ¶ In prima parte dicit ꝙ scito hoc qꝺ dictum est debes scire ꝙ res que iuuat in remotione est paucitas come-stionis ⁊ potus ⁊ maxime vini ⁊ multitudo somni.

¶ Dubitaꝛ de singulis dictis. Primo nõ videtur ꝙ paruitas come-stionis conferat: quia Rasꝭ. 1. continentis vlti. ca. pluries docet cu-rare sodam cum comestione. Dubm pm

¶ Secundo non videtur ꝙ noceat potus vini: q2 ibidem Rasꝭ. idē concedit quãdoq̄ vinum etiam purum: vnde dicit. potus vini pu-ri cõfert speciei emicranee superuenienti ex apostemate frido. Dubm 2m

¶ Tertio non videtur ꝙ cõferat multitudo somni: q2 Rasꝭ. qñq̄ in soda ꝓhibet somnũ. vnde auctoritate Appollonij dicit ꝙ dꝫ absti-nere a cibis somno ⁊ loquela. ⁋ Dõm ꝙ in gñali intentione regi-minis doloris capitis cõfert paucitas cibi ⁊ potus. Rõ est: q2 in so da stõchus debilitaꝛ per cõpassionē vt non possit cibum bñ dige-rere: ⁊ ſm hoc in omni soda damus minus de cibo ⁊ potu q̃ in sa-nitate. Secũda rõ est appropriata sode mãli vt natura vacet cir-ca ciboꝝ digestionem. In spãlibus tamē q̃busdam intētionib⁹ nõ multum minoramus cibũ: ⁊ q̃uis nõ augeamus supra illud qꝺ in sanitate dabamus: tamē nõ multum minuimus. Et qñq̄ alia ho-ra damus sicut si hõ sit cholericus inflãmabilis ad cui⁹ stomachũ cholera fluat: ⁊ ex aliqua causa cõtingat mane tēpestiue cholerã ire ad stomachũ: tũc cibamus istũ q̃uis nõ sit cõsueta hora. Unde Rasꝭ. 1. ꝯtinen. 10. cap̃. quãdo soda accidit nõ causa vini vel feb. ⁊c. Dubm 3m

⁊ patiens

⁊ patiēs in alijs est bñ sanus oꝫ exhiberi offa vini bñ lymphati: qꝛ talis soda generat̃ vtplurimum a superfluitatibꝰ calidis coadunatis in stomacho ⁊c̃. Et sic si hō sit cholericus īflāmabilis: dieta subtilis multum excitat dolorē capitis: qꝛ inflāmat ⁊ acuit cholᷓaꝫ. et hoc dicit Aui. cū dicit. Uerūtamē nimia paruitas comestionis in soda calida nocumētum affert ⁊c̃. Et hec oīa Raſ. inuit ꝓ cōti. 10. ca. cum dicit. Dico ꝙ in oībus spēbus sode cū mā cōfert ꝑmissio cibi ⁊ potus ꝑter ꝗꝫ soda que fit ex mala cōplōne vel cholᷓa existente in stōcho. Dico scđo ꝙ in quadam gñali intentione in cura sode: que intētio est ꝓhibitio motus materierū ad caput: vinū nocet. in spālibus aūt alijs intentionibus quas tediosum eēt narrare vinū cōfert. Dico tertio ꝙ in gñali intētione que est doloris mitigatio multꝰ somnus cōfert: qꝛ somnus est de sedātibꝰ doloreꝫ: vt ꝓ cañ. fen. 4. penul. ca. Cōfert ēt somnus in gñali ītētiōe que est materierū digestio cū ex caloris reuocatiōe essent apte vinci. In quibusdā aūt alijs intētionibꝰ somnus posset multū nocere: vt cū idigeremus euaporatiōe ⁊ resolōne materierū. Digerit eniꝫ somnus euaporat aūt vigilatio: vt. 12. terap̄. ca. 3. ⁊ infra fen. 13. cap̄. de nauseatiua satietate. Ex qbꝰ cōtraria cessant. C Cōsiderādū tñ ꝙ quādo hmōi ītētiōes ꝯdicūt ⁊ diuersificant̃: opꝫ ad illud qđ magis idicat attēdē: vt inuit. G. 7. tera. ī fine. ⁊ Aui. ꝓ cañ. in fine fen. 4.

C Uerūtamē nimia paruitas comestionis in soda calida nocumentū affert: augmentū in ipsa faciēs.

C Hic Aui. ponit exceptionē canonis. C Cōsiderādū 2° ꝙ sic Auic. duos cañ. ꝑmisit intelligi in cura sode: vnuꝫ quo ad cām insistimꝰ: alium quo opponimus sibi cū ꝯrio: ita in hoc cañ. gñali cuꝫ forma regiminis ad duo ītēdit. s. ad cause abscisionē: ⁊ hoc cuꝫ paucitate cibi ⁊ potus: ⁊ ideo hoc ꝓprie est in soda māli: vt Raſ. dicit. Et ad ipsaꝫ sodā cū ꝯrio. s. cū eo qđ tollit sensationē vt est somnus ꝗuis nō sit ꝯrium recte: vt 5° de simplici medicina diſ. 5° vnico capitulo. C Cōsiderandū etiaꝫ ꝙ sicut a cañ. posito a paucitate cibi excipit cum dicit. Uerūtamē. ita vult ꝙ tu excipias a cañ. de prohibitiōe potus vini: ⁊ a cañ. de somno per cañ. particulares dicēdos in sequentibus capitulis: in quibus quandoqꝫ vinum conceditur ⁊ superfluus siue multus somnus prohibetur.

C De soda temporali. Cap̄. 10^m.

Nihil est adeo ꝯueniens sode temporali sicut tranquillitas. ⁊ dimissio totius qđ mouet sicut coitus ⁊ cogitationis ⁊ reliquorum.

C Premissis gñalibus qbusdā cañ. in curatione sode: hic sequit̃ in speciali de curatiōe cuiuscūqꝫ sode. Et ꝓ ponit curā sode: vt diuersificat̃ qbusdā modis. Scđo vt diuersificat̃ a parte cāruꝫ. ibi (Intētio in curatione.) Tertio vt diuersificat̃ ex ꝑte modi existēdi. s. per se vl' ꝑ cōitatē. ibi (Huiꝰ alia est que accidit.) Quarto vt diuersificat̃ ex ꝑte gradus. i. fortitudinis vel debilitat̃. ibi (Ad ipsam iuuant eūantia.) Quinto vt diuersificat̃ ex loco. ibi (He spēs sode.) C Ad primi euidētiā cōsidera ꝙ Aui. ponit curā sode duobus modis. s. ꝗtū ad tp̄s ⁊ quātū ad accñtia. Primo ergo ponit curā sode diuersificate quātū ad tp̄s. Scđo quātū ad accñtia. ibi (Soda autē ꝑcussiua.) Tertio ponit quosdā cañ. ibi (Cū autē vteris.) vel ibi (Et scies.) Quis autē ex ꝑte tp̄is soda diuersificet̃: qꝛ quedaꝫ noua quedā antiqua: tñ ponit curā antique: qꝛ ipsa reliqs paribꝰ est magis digna curatione. Prima in tres. Prio ponit curā sode chronice magꝫ intēdēdo ad ipsaꝫ. Secūdo intēdēdo ad accñtia ꝯiuncta cū ea. ibi (Cū aūt sode tēporali.) Tertio ponit quēdā cañ. ibi (Cum aūt vis sup caput ponere.) Pria in tres. Primo ponit curā eiꝰ ꝑ rectificationē regiminis in qbusdā rebus nō nālibꝰ. Secūdo ꝑ medicinas. ibi (Et opꝫ.) Tertio per dietas. s. ciboꝝ. ibi (Et scias ꝙ cibi.) C Cōsiderandū circa primā partē ꝙ per sodaꝫ tēporalem siue chronicā possumus duo ītelligere. Primo sodā que longo tp̄e durauit: ⁊ qꝛ in ista cerebrū est debilitatū aptū recipere materias et paratū a qualibet cā ledi: ideo maxime cōueniens est trāquillitas s. corporis: vt ꝙ īfirmus cū suo capite quiescat: ⁊ bñ ⁊ suauiter situet illud. Et dimissio coitus: qꝛ debilitat cerebruꝫ ⁊ excitat vapores: vñ corpora coeūtiū fetent: vt infra fen. 20. ca. de iuuamētis et nocumētis coitus. ⁊ fen. 7. 4. cañ. cap̄. de scabie. ⁊ 4ª particula de ꝓble. 12. ꝓble. Et dimissio cogitatiōis ⁊ reliquoꝝ. s. accñtiū aīe: qbus caput fatigat̃ ⁊ mouent̃ materie. vel reliquoꝝ. s. motuum fortiū circa ꝑticulares sensus vt fort̃ vociferatōis ⁊ fortis lumis. Secūdo ꝑ sodā tēporalē possumus ītelligere sodam que est apta ꝓlōgari: ꝗuis nōdū sit ꝓlōgata sed sit in principio: ⁊ tunc oīa ꝯueniūt: qꝛ ꝓhibent ad caput moueri materias ꝭm dictum modum.

C Et opꝫ vt sollíciteris in curatiōe cholericaꝝ ex ea in attractione materierū ad inferiora saltem cum clysteribus calidis. Et opꝫ quidē vt conforꝫtes donec sit possibile eas euacuare a partibus epatis ⁊ stomachi.

C Hic ponit cañ. curatiōis ꝑ medicinas. Et ꝓ ꝑmittit intētionē curationis. Scđo declarat ea cū qbꝰ perficit̃. ibi (Ex rebus fortibus.) C Circa primā ꝑtē ꝯsidera ꝙ ītētio in curatione sode tēporalis ꝑ medicīas ē ad duo. s. ad diuersionē ⁊ eūonē. Et hec duo īnuit.

C Sꝫ dubitat̃: qꝛ. A. ponit curā sode tēporalis facte a cholᷓa. Cōtra. qꝛ supra dixit ꝙ fit ex flegmate vel melᷓia vel debilitate capit̃ vel apate duro. Dōm ꝙ vtplīm fit ab illis causis: vt ibidē Aui. ponit tamen cholera pōt facere sodā vel aliū morbū lōgū: ⁊ hoc per viā noue reaggregationis: ⁊ ideo si dolor capitis cholericus prolongetur hoc maxime est ꝓpter cōmunitateꝫ ad stomachū ⁊ ad epar in quibus multiplicatur cholera ⁊ cōmunicat cerebro. Dub^{m} p^{m}

C Dubitatur 2°. quare Aui. has duas intētiōes maxime applicauit ad sodā cholericā. Dōm ꝙ in qualibet soda tēporali pōt cadere hec duplex intētio: qꝛ tñ raro cōtingit ꝙ fit cholᷓa: ideo exꝑssit magis de ea: vt qđ rarū est oñdere: sile ei qđ Gal'. dicit de afor. 69. 4^e. Quibꝰ vrīe grosse ⁊ globose. Uel forsan hoc dixit: qꝛ in soda de mā cholerica magꝫ cōcurrūt he due intētiones. s. diuersio ⁊ eūo. Et h̄ qꝛ cholera sui mobilitate est magꝫ ducibilis: ēt qꝛ soda cholᷓica tēporalis est maxīe per viā defluxus materierū. soda aūt flegmatica maxime pōt ꝯtigere per solā cōgestionē: vñ intētio est eūo sola. C Cōsiderādū etiā ꝙ per clysteria calida intelligit clysteria acuta in qbus sit virtus eūatiua cuꝫ impositione hiere ⁊ decoctionis turbith ⁊ agarici ⁊ siliuꝫ. Et hoc est hic attēdēduꝫ. qd v̄o sit de hoc apparebit in caplᷓo de carabito. C Cōsiderādū ēt ꝙ littera que dicit. opꝫ vt cōfortes. pōt tripliciter exponi. Primo cōfortes. s. infirmum si est debilis: quasi dicat in vsu clysterioꝝ ⁊ fricationū ad diuertenduꝫ mām. nō opꝫ multū sollicitari de multa cōfortatōe virtutis quātuꝫ opꝫ in vsu solutiuoꝝ eūantium mām cholericā a ꝑtibus epatis ⁊ stomachi a qbus caput vtplurimū recipit choleram: ergo fortifica virtutem: ⁊ post euacua: ⁊ similis cañ. īnuit fen. 11. in cap̄ de cura syncopis. Secūdo modo pōt exponi opꝫ vt confortes scilꝫ tuā curam. donec ⁊c̃. illa autē cōfortatio est sustentari in digestione ⁊ preparatiōe materierū: ⁊ postea eūa. Tertio modo potest exponi confortes. s. caput ne recipiat materiam. Dub^{m} 2^{m}

C Ex rebꝰ fortibus v̄o in attractiōe materie soda ad iferiora in vigilāte ex soda est fricatio pedum. Multotiēs eni dormit sup ipsaꝫ patiens sodā. Et qñqꝫ fit eiꝰ assiduatio in pedibus donec resoluitur soda.

C Hic ponit res que perducūt ad intētiones predictas: ⁊ maxime ad intētionem diuersionis. Et primo ponit reꝫ que a capite diuertit. Secūdo addit quēdam cañ. ibi (Si auteꝫ.) Tertio ponit res diuertentes ⁊ quādam rem. s. flōmiaꝫ eūantem ⁊ quedā alia auctoritate Philagori ⁊ sua. ibi (Philagorus dixit.) C Considerandū ꝙ fricatio pedū dupl'r cōfert in soda ⁊ ꝓprie vigilatiua. Prio diuertendo. Scđo somnum inducēdo. Inducit autē somnum dupl'r. s. īducendo quēdam modum delitie: sicut etiam cantilene somnū inducunt. Et diuertendo a capite malos vapores facientes vigilare. Ex quo apparet ꝙ eius assiduitas qñqꝫ posset curare sodam.

C Si aūt vis vti epithimatibus ⁊ emplastris ⁊ egritudo est fortis temporalis calida siue frigida opꝫ vt caput radat̃. Illud enim est magis iuuatiuum ad hoc vt medicie virtus in ipso penetret. Et ex eis que ad h̄ iuuant est coronatio syncipitis: aut cuꝫ massa: aut cū lana vt res subtiles que super ipsum effundunt̃ retineātur a cursu: ⁊ cerebrum earum compleat exuccationeꝫ ⁊ earum virtutē non expoliet aer velociter.

C Hic cōsidera ꝙ in soda forti ⁊ chronica requirit̃ fortis medicīarū imꝑssio: ⁊ iō opꝫ ꝙ capilli eleuent̃: an v̄o radēdo vel tūdēdo supra dictū est: ⁊ ꝑfecte scripsimus fen. 3. c. de cura obthalmie. Et ad hoc vt fortiter īprimat iuuāt coronatio ꝓpter tres cās quas in lr̄a explicat. Et iste cañ. declaratꝰ est supra in. c. de cañ. curationis.

C Philagorus dixit ꝙ flōmia vene frontis ⁊ vētosas apponere capiti ⁊ in inferioribꝰ extremitatibꝰ ⁊ positio eoꝝ in aq̄ calᷓa ⁊ deambulatio ꝑua ⁊ dimissio ciboꝝ īflatiuoꝝ ⁊ vaporosoꝝ tarde digōnis iuuāt valde ei q̄ vult vt eiꝰ soda recedat ⁊ nō reuertat̃ ad eū. Ego autē dico ꝙ qñqꝫ effundimus aquā calidaꝫ sup extremitates patiēt̃ sodā ⁊ assiduamꝰ illđ: ⁊ sentit ꝙ soda ex ca-

pite ad eiꝰ extma descēdit cū qua descēsiōe resoluit̃.

¶ Que hic dicit auctoritate Philagori ⁊ sua patent. Et sunt dcā ꝑ continentis. vlti. capi. auctoritate Philareti.

¶ Et scias ꝙ cibi acetosi nō ꝯueniūt patiētibꝰ sodā nisi soda que est ꝑꝑ cōitatē stomachi: qꝛ cibꝰ ille est de genere eoꝝ que preparant os stomachi ⁊ cōfortant ipsuꝫ ⁊ prohibent effusionem materierum ad ipsum.

¶ Hic ponit curā per dietā ciboꝝ ⁊ dicit ꝙ scire debes ꝙ cibi acetosi non cōpetunt patientibꝰ sodam nisi sit soda que sit per cōitatem stomachi: qꝛ hic cibꝰ sufficienter ꝑparat os stomachi ⁊ cōfortat ipm ⁊ ꝓhibet materierū effusionem ad ipm stōchū. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ hic sermo pōt referri ad oēm sodaꝫ: cuius causa est in pāniculis cerebri qui cum sint neruosa membra leduntur ab acetosis. pōt etiam referri ad sodā tēporalē que cū plurimū fiat a fridis materiebus nocetur ab acetosis. sed si fiat a cholˀa ad stōchū fluēte cōferūt acetosa: qꝛ corrugāt ⁊ cōstringūt ⁊ ꝯfortāt vt sic os stomachi: ⁊ hec vocat̃ ꝑparatio sicut coria ꝑparātur: ⁊ iō ꝓhibet̃ effusio materierū. s. cholˀicarū ad ipm: vñ lr̃a exterior dicit cholˀaꝝ.

¶ Cū aūt sode tēporali associat̃ ex lesiōe accn̄s ipediēs declina in tuo regimie ad illđ: qm̄ fortasse erit illđ accidēs cā augmēti in ipso cui illud accn̄s accidit sic vigilie cū accidūt ꝓpter sodam: deinde fiunt fortes sunt ex causis augmentandi sodam: oportet ergo vt ipsum embroces cum aliqbus que sunt sicut oleuꝫ de cucurbita ⁊ oleuꝫ de salicibus ⁊ oleū nenufarinū: ⁊ sicut lac odorificatuꝫ cum cāphora ⁊ reliquis. Et qn̄qꝫ est tibi necessariū vt parūper stupefacias ⁊ dormire facias.

¶ Hic ponit curā sode temporalis intendēdo ad accidēs. Et ꝑmo ad accidēs qđ est vigilia. Scđo ad accidēs qđ est reumatismꝰ. ibi (In omni aūt soda.) ¶ Cōsiderādū ꝙ quādo accidens auget morbum vel virtutē ꝓsternit: tunc maxime diuertit ad se curā: vt sumitur. 12. terapētice. ca. 1. Uigilie autem per viam resolutiōis debilitant: ⁊ debilitando sunt causa motus materierum ad caput: et replent etiam caput quādoqꝫ: ⁊ ideo augent sodam.

Dubm 3m ¶ Dubitāt quidam de lacte cum noceat habētibus dolorem capitis: vt quinta particula afoꝛ. ℣ Respōdent ꝙ hic sermo est de lacte feminū cōium. Uel hic est sermo de lacte exterius applicato. Hippo. autem in afoꝛ. loquitur de lacte interius assumpto.

Dum 4m ¶ Dubitat̃ quare docet ponere cāphoram cū ipsa faciat vigilias vt ipse ponit. 2. cañ. cap̃. de cāphora. ℣ Dicūt qdam ꝙ ponit̃ ad ꝓhibendum corruptionem lactis. ℣ Dōm aliter ꝙ cāphora sui siccitate facit vigilias: sed sui frigiditate disponit ad somnum. Lac igit̃ ⁊ alia humida secum mista remouent sui siccitatem ⁊ remanet virtus infrigidandi: ⁊ ipsa cum hoc confortat: ⁊ sic etiam alia odorifera possunt misceri vt sandali. Et quandoqꝫ. s. cum est fortis soda ⁊ vigilie. et de hoc supra dictum est.

¶ In omni autem soda cui associatur reumatismus nō declines ad infrigidādū caput ⁊ humectandū cū oleis ⁊ silˀibus. Sꝫ fuge ad eūandū ⁊ stringēdum extremitates ⁊ fricāduꝫ eas ⁊ ponēdū in aqua calida.

¶ Cōsiderādū ꝙ de reumatismo ad partes gule est suspitio hn̄da: ⁊ in omni opꝫ cauere que exprimūt ⁊ augent reumatismuꝫ sicut frigida ⁊ oppilatiua vt olea. opꝫ ergo fugere qꝛ statim ire: vel fugere qꝛ perseuerare ad eūandum ⁊ diuertēdum materiaꝫ vt dicit.

Dubm 5m ¶ Sꝫ dubitat̃ an possimus in hoc casu vti medicinis calefacientibus ⁊ exiccantibꝰ sup̱ caput cū. A. nō ꝓhibeat eas. ℣ Dōm ꝙ si mā est multa apta colliq̄ri: ex istis non possemus. sed si eēt apta exiccari ⁊ diuerti: possemus vti eis: ⁊ in hoc est iudicium medici estimatiuū. de his tn̄ dicetur fen 5a ca. de catarro. ¶ Cōsideranduꝫ ꝙ si tu vertis te ad totū caplˀꝫ: lꝫ ponat. A. cañ. in curatiōe sode chronice: tamē inuit generales cañ. curationis in omni soda materiali. ℣ Sūt enī quatuor intētiones in cura cuiuslibet māli sode. Una est rectificatio regiminis. Alia est materieruꝫ diuersio. Tertia est euacuatio. Quarta est accidētiū sedatio. Et hec oīa inuit hic. Innuit enim curā ꝫm vnāquāqꝫ mām tam frigidā q̄ꝫ calidaꝫ. Et quia Aui. in intrinseco sui intellectus volebat ꝙ istud caplˀꝫ seruiret sibi in gn̄alibꝰ canonibꝰ curationis sode: iō ēt multos gn̄ales cañ. repetit de dictis supra de qbꝰ est iste cañ. qui sequit̃ cum dicit.

¶ Cum autem vis super caput ponere aliquid cuiꝰ virtus penetret ad interiora capitis nō est tibi necessariū nisi anterius cerebrum sicut sciuisti: ⁊ vbi est cōmissura coronalis ⁊ apud sinciput: apud vtrasqꝫ enim confidis de penetratione eius qđ penetrat. In posteriore vō cerebro quoniam os quod ipsuꝫ continet est duriꝰ illo non penetrat illud quod ad cerebrū penetrare est necesse: ꝙ si in hoc elaboratur non proueniet inde iuuamentum qđ addat super illud quo iuuamentum fit: sis autem contentus parte anteriore ⁊ tonsione sincipitis. Et cum hoc est quoniam si medicina fuerit infrigidans affert principio neruorum ⁊ origini nuche nocumentum quo non indigemus.

¶ Sunt tn̄ hic vocabula quedam exponēda cuꝫ dicit apud vtrasqꝫ. s. sinciput ⁊ cōmissuram coronalem. ꝙ si in hoc. s. in ponēdo parti posteriori elaboretur: non perueniet inde iuuamentum qđ addat. idest qđ sit maius super illud ⁊c̃. i. q̄ꝫ si fuisset positum in anteriori parte: ⁊ ideo sis contentus ⁊c̃. tonsione. i. cum tonsura ⁊ eleuatione capillorum. alˀs intensione. i. in parte intensa. i. suprema que est pars coronalis. Hic cañ. declaratus est supra.

¶ Soda autem percussiua apostematibus calidis associatur ⁊ frigidis ⁊ est quasi sicut pulsans.

¶ Hic ponit curā sode pulsatiue. Et primo ponit siue ostendit in qbus dispōnibus maxime reperitur. Scđo ponit curā. ibi (Qꝛ si cā est.) ¶ Considerandū circa primam partē ꝙ soda pulsatiua dr̄ dupliciter. Prima in qua sentit̃ arteriarū pulsatio: ⁊ ista marie associatur apostematibus calidis ⁊ proprie sanguineis vt notuꝫ est: lꝫ in alijs apostematibus quandoqꝫ posset reperiri vt alˀs declaratū est a me. Alio modo dicitur pulsatiua qꝛ proprie iectigatiua ex vētositate mota: ⁊ ista associatur apostematibus frigidis: ⁊ etiā materiebus frigidis nō apostemosis. ⁊ ideo Auic. superius in duobus locis fecit mētioneꝫ de soda pulsatiua. s. in ca. de signis sode a materia calida cum dixit. ⁊ cum fuerit a materia acuta ⁊c̃. ⁊ in codeꝫ ca. cum loquebatur de signis sode vaporose ⁊ ventose.

¶ Qꝛ si cā est calida administra ifrigidātia in qbꝰ est lenitas. Et vtere ēt vētosis nocre: ⁊ appositiōe sanguisugarū sup̱ vtrūqꝫ tempus: ⁊ ligatione extremitatuꝫ.

¶ Hic primo ponit curam ꝫm diuersitatē causarū. Secundo ponit curam in etate determinata. ibi (Cuꝫ ergo.) ℣ Prima in duas. Primo ponit curā quādo materia est calida. Secūdo quādo est frigida. ibi (Si autem.) ¶ Cōsiderandū ꝙ Aui. scienter dixit. si cā est calida. vt inuat ꝙ siue materia est apostemans siue non: dūmodo sit calida ⁊ multū coartans pōt facere dolorē pulsatiuum. ¶ Cōsiderandū secūdo ꝙ quādo materia est calida in capite ⁊ sentit̃ pulsatio fortis. signū est multe materie: ideo non cōpetunt pure repercussiua sed mista aliquibus mollificatiuis: ⁊ ideo dixit in quibꝰ est lenitas vel leuitas. i. debilitas qꝛ non sint fortia multū: qꝛ talia addunt in apostematione: vt supra declaratum est in cañ. gn̄alibus. ⁊ infra dicetur in cap̃. de charabito. ⁊ ideo nō debemus vti oleo ro. ⁊ aceto sed alijs ꝫm modum supra declaratum ⁊ infra dicēduꝫ. Et qđ magis conuenit est euacuatio ⁊ diuersio materiei cū flobothomia: de qua. A. vult ꝙ tu intelligas. ⁊ cum ventosis ⁊c̃. qꝛ enim mā est multa: non est tutum insistere repercussioni ⁊ ꝓprie pure.

¶ Si autē frigida est declina ad illud qđ carminat ⁊ ꝑmisce cum eo etiam in quo sit vis cōfortandi ⁊ frigus aliqđ sicut si misceat̃ cum oleo rosaceo rutha aut mentha. Cū ergo hmōi soda adeo fit fortis vt in pueris ad hoc deueniat quod ipsorum cōmissuras disrūpat: laudantur in curis ipsorum vene contrite vehemēter ⁊ cōmiste cū oleo rosato ⁊ aceto linite: post q̄ꝫ administratur capitis ablutio cum aqua ⁊ sale.

¶ Considerandū ꝙ materia frigida facit maxime sodaꝫ pulsatiuaꝫ per viam ventositatis. eleuat̃ auteꝫ vētositas ab aliqua caliditate percutiēte violenter illam mām. Et ideo ad duo opꝫ intendere ad carminādu ꝫ illam mām vel vētositateꝫ cum medicinis calidis vt camomilla rutha calamētum ⁊ similia que faciunt illam expirare vt littera exterior ponit. Et ad ꝓhibendum etiam ne fit calore fiat additio cum oleo ro. qđ etiam cōfortat cerebrum vt 2o cañ. ¶ Cōsiderādū tamē ꝙ Aui. ꝑintelligit eūationeꝫ si expedit factam fore. Ista enim resolutiua humiditatū addunt in eā si inueniant materiam multam: vt fen. 16. ca. de cura colice. ¶ Cum ergo. Cōsiderādum ꝙ

dum ꝙ per hmõi sodam intelligit pulsatiuã ex materia frida ventosa cuius ventositatis multiplicatio elargat cranei cõmissuras. Unde Rasis p̄ cõtinentis.10.ca.cõmissure capitis torquent̄ ex vẽtositate grossa. Confert ergo medicina resoluens ⁊ exiccans materias: premisso ergo eo qđ exiccat materiaꝫ vt aqua ⁊ sal. potest subsequi cũ eo qđ resoluit sicut vene cõtrite.i.rubea tinctoꝝ siue vene tinctorũ. Uel ẜm litterã extra.i.lumbrici terrestres: in q̄bus etiam videt̄ aliqua resolutio. Ista tamẽ littera sic iacet p̄ continẽ. 10.cap̄. Jnueni in quodam libro: sed componentis nomen ignoro: hanc medicinam valde mirabilẽ ⁊ expertam circa sodã supuenientẽ pueris cuꝫ apertione cõmissure capitis. Accipe radices croceas ⁊ est curcuma ⁊ tere ⁊ misce cum oleo de amigdalis amaris: ⁊ inunge caput postq̄ꝫ fuerit ablutum cum aqua ⁊ sale.

¶ Cum aũt vteris caputpurgijs resolutiuis cõfortatiuis gradatim vtaris eis ẜm ꝙ dictũ est in canone.

¶ Hic ponit quosdam cañ. Primum est in modo vsus caputpurgiorum cuius expositio apparet supra in capitulo de cañ. vniuersalibus. Hic autem repetitus est propter causaꝫ iam dictã. ¶ Cõsiderandum ꝙ hic cañ. posset hic poni particularis vt fit in soda forti in qua cõmissure aperiuntur tutius vti caputpurgijs: non tamen vadas subito ad fortia sed gradatim.

¶ Et tibi quidẽ cõuenit ne declines ad narcotica quãtum potes: verũtamen nos ipsorũ modos dicemus in capitulo sedantium sodam cum stupefactione.

¶ Secũdus cañ. est vsus narcoticoꝝ: de quibus etiaꝫ infra dicet: et posset iste cañ. esse particularis hic ad fortem sodam separantem cõmissuras: ⁊ tunc Aui. incipiet ponere alios cañ.

¶ Et scias ꝙ vomitus nõ est de curis sode cũ stupefactiõe: ꜱ vehemẽter noceres patiẽti eã nisi sit cã stomachi ⁊ cõitate ipsius: quoniam vomitu iuuatur.

¶ Et iste est tertius cañ. ꝙ vomitꝰ nõ ꝯfert in soda cũ stupefactiõe. ¶ Cõsiderandũ ꝙ soda cũ stupefactione põt dici soda in qua sentit̄ quedaꝫ in capite obdormitatio: ⁊ q̄ꝛ hoc fit a mã flegmatica in capite: ⁊ illa nõ est apta vomitu educi: nisi habeat mineram in stomacho: ideo dixit. nocet aũt vomitus: q̄ꝛ illud flegma agitat̄ ⁊ nõ educitur si est radicaliter in cerebro. Põt etiã dici soda cũ stupore: qñ cũ ea est somni ꝓfunditas: in qua etiaꝫ vomitꝰ nocet nisi flegma sit a stomacho. Et hoc dixit Auic. ꝓpter Raſ. p̄ ꝯtinẽ.10.cap̄. cum dicit. Si in stomacho abũdet flegma ꝓuocet̄ vomitus ⁊ incontinẽti mitigabit̄ dolor ⁊ cognoscit̄ ꝙ est a stomacho flegma: quia eger multũ dormit. Corrigit ergo Aui. sermonẽ Raſ. q̄ꝛ non semꝑ soda cũ stupefactione.i.cũ multo somno est ꝓpter flegma in stomacho: ⁊ ideo nõ semꝑ ꝯfert vomitꝰ: imo qñq̄ꝫ multum nocet.

¶ Et soda quidem que fit in posteriore capite si nõ fuerit febris: cura est euacuatio cũ decoctionibꝰ prius ẜꝫ quãtitatem virtutis: deinde flobothoma.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Hic est alius cañ. de quo dubitat̄ quare docet euacuare cũ decoctionibꝰ cum mã a capite melius eũetur cũ pillulis vt supra. ⁋ Dicẽdum ꝙ iste cañ. est valde extraneus: ⁊ forsan vult intelligere de soda facta per cõitateꝫ ad renes ex aliq̄bus humoribꝰ superius fumum mittẽtibus ad caput: ⁊ in eũone horum humoꝝ sufficit medicamẽ solutiuũ in decoctione siue liq̄dum: ⁊ securius si non fuerit febris vtimur eo. Postea si in sanguine remanet peccatũ humoꝝ fiat flõmia. Halyab. ꝟo 5° prac. ca. 5. de cura cephalice ex sanguine: istum cañ. videtur inuere determinãdo ad sodam antiquaꝫ ex flõmia vene frontis. Unde dicit. Si cephalice tp̄s sit ꝓlixius ⁊c. si in puppa fuerit capitis: a fronte illuꝫ flõma: prius tñ corpore cum euacuatiuo purgato. Aliter tñ posset dici seu intelligi ꝙ ly deide: non dicat ordinẽ cõpositionis in eadeꝫ egritudine: sed per hoc innuat Auic. ꝙ existẽte dolore in parte posteriori capitis plus accidit cõpetere pharmaciã q̄ꝫ flõmiam: ⁊ hoc si non est febris. Et rõ huius sumitur primo ex nã partis: q̄ꝛ in parte posteriori capitis magis sunt apte cõgregari materie frigide q̄ꝫ sanguinee: vt ostendit dispositio venarũ posterioris cerebri. Jn parte autẽ anteriori cõgregantur materie sanguinee plus q̄ꝫ in posteriori. Secunda cã sumit̄ ex accidente. s. febre quã Auic. hic ponit loco conditionis. s. ꝙ si non sit febris: plus cõpetit pharmacia: q̄ꝛ significat̄ ꝙ mã nõ est sanguinea: ⁊ tũc dicemꝰ ꝙ ꝑ decoctionẽ debemꝰ ĩtelligẽ pillˀas: sed exp̄ssit plus decoctionẽ: q̄ꝛ vult ꝙ ĩcipias a leuiori medicina.

¶ Qui autem inuenit sodam in capite suo ꝑmutari quã frigus sedat: forsitan flõmie ⁊ vẽtose sũt ei neccie vt doloris assiduatio ĩ capite supfluitates euenire nõ faciat.

¶ Hic est alius cañ. Cõsiderandum ꝙ soda dĩ permutari duplr̄. s. de parte ad partem: ⁊ ẜm periodos q̄ꝛ de die in dieꝫ: vel de tertio in tertiuꝫ vel aliter. Si ergo frigida medicina vel frigidus aer sedat eam: significatur materia calida: ergo confert flõmia fortasse q̄ꝛ si materia sit sanguinea. Et ista flõmia hꝫ duas vtilitates. Unaꝫ quia euacuat causam faciẽtem: ⁊ hanc vtilitatem Aui. dedit intelligi. Aliam q̄ꝛ ꝓhibet materias que ad caput ascendere possent ⁊ trahi ꝓpter doloris assiduitatem: ⁊ hanc Aui. ponit: ⁊ ex h̄ Auicẽ. ĩnuit ꝙ q̄ꝫuis causa coniuncta non sit sanguis: tamẽ flobothomia iuuat prohibẽdo trahi materias ad caput. Et ideo si supra aliquo longo tẽpore durauit dolor capitis: cogimur ꝓpter hãc cãm facere flõmiam. de qua autem vena fiat apparet in cañ. gñalibus.

¶ De cura sode calide absq̄ꝫ mã vt ab adustione solis ⁊ reliquis ex mã cholerica aut sanguinea. Cap̄. IIᵐ.

Intentio in curatione hmõi sode est infrigidatio. Et in ea quidem que est incipiẽs nihil magis iuuatiuum est q̄ꝫ oleum ro. purum infrigidatũ sup̄ caput effusum. Et melius hoc est vt sinciput circũdetur pariete p̄dicto: ⁊ neq̄ꝫ opꝫ sicut sciuisti vt in posteriore capite fatigeris. Qꝛ si oleũ ro. solũ nõ confert cõmisceantur ei expressiones herbarum et specierũ plantarum frigidarum. Et quãdoq̄ꝫ forsitan nil magis iuuat ipsam q̄ꝫ facere egro caputpurgiũ cuꝫ lacte aut oleo ro. aut violaceo infrigidatis super niuẽ: ⁊ conueniens est vt oleum ro. cuꝫ aceto misceatur: acetum enim iuuat ad penetrandum ẜm conditiones p̄dictas in canone. Et quandoq̄ꝫ iuuat potatio aceti cum multa aqua misti vehementer.

¶ Superius Aui. posuit curationem sode diuersificate: quãtum ad quosdam suos modos. Hic ponit curam sode ẜm diuersitatẽ cãrũ. Et primo ẜm diuersitatẽ causaruꝫ efficiẽtiũ. Scđo disponẽtiũ. ibi (Eius cura est.) ⁋ Pria in .d. Prĩo ponit curaꝫ sode ꝓuenientis a causis intrinsecis ⁊ quibusdam extrinsecis. Secundo ponit curam sode ꝓuenientis a causis extrinsecis. ibi (Que auteꝫ facta est ex ventis.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curam sode ꝓueniẽtis a mala cõplexione. Secũdo ab apostemate. ibi (Cuiusq̄ꝫ autẽ specierũ.) Tertio ab oppilatione. ibi (Cura sode oppilˀonis.) Cura enĩ eius que fit a soluta ꝯtinuitate apparuit in cura sode a percussione. ⁋ Prima in tres. Prĩo ponit curam sode a mala cõplexiõe calida. Secũdo frigida. ibi (Confert illi.) Tertio sicca. ibi (Jn sicca q̄dem.) Humidũ enim non facit per se dolorem. ⁋ Prima in duas. Primo ponit curam sode a mala cõplexione calida sine mã. Secũdo cũ mã. ibi (Jn ea ꝟo que facta est a mã.) ⁋ Pria in duas. Primo ponit curã sode a mala cõplexione calida sine materia: q̄ꝛ solum a causa primitiua nõ mouente cãm ꝯiunctaꝫ. Secũdo qñ causa primitiua mouet cãm cõiunctam siue antecedentẽ. ibi (Et multotiens q̄dem.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã per medicinas. Secũdo per dietã. ibi (Et tibi quidem necessariuꝫ.) ⁋ Pria in duas. Primo in generali mag̃ ponit curam a mala cõplˀone calida sine mã: quecũq̄ꝫ causa faciat illam. Secũdo in sp̄ali quando mala cõplexio calida fit a sole. ibi (Eius aũt.) ¶ Consideradũ ꝙ per eaꝫ que est incipiens: intelligit eã que est sine mã cum qua nõ est multum fortis dolor. Unde sufficit solũ oleum roſ. ⁊ ideo si mala complexio est fortior administramus succũ herbarũ frigidaruꝫ: vt lactuce semperuiue ⁊ silˀium. Possemus tamẽ in soda a mala cõplexione calida sine mã imaginari principium ⁊ augmẽtum ẜm perseuerãtiam impressionis cause calefaciẽtis. ⁊ hoc multũ apparet in calefactione capitis que eẽt ꝓpter febrem effimerã. est eniꝫ illa mala cõplexio capitˀ sine mã: ⁊ tamẽ possumus imagĩari p̄cipiũ augmẽtum statum ⁊ declinationem. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ acetum debet misceri ẜm cañ. declaratos supra ⁊ illuc recurre. Juuat autem potatio aceti si nõ timeat̄ neruosis mẽbris: ⁊ ideo dixit. quãdoq̄ꝫ. ¶ Cõsiderãdum 3° ꝙ omnes auctores ꝯcordant ꝙ oĩa ista medicamina ponant̄ actu infrigidata etiã super niuem: ⁊ causa est: q̄a huius frigiditatis est vtilitas in destruendo calorem preter naturam actualem: neq̄ꝫ est nocumentum in eo per viam constrictionis materierum: cum sit caliditas sine materia. Excipiuntur autẽ a Rasi primo continentis. corpora debilia sicut eunuchi.

¶ Eius autem que fit ab adustione solis que est de hac summa curatio est hec: etiam addita cautela in cõmensuratione aeris ⁊ infrigidatione ipsius: ⁊ reditione ad

loca frigida ꝛ administratione emplastroꝝ ꝛ embroca ruꝫ ꝛ vnctionū ex oleis que oīa sunt frigida nā: ꝛ infrigidata niue: ꝛ simil'r attractionū per nares: ꝛ embrocarum ꝛ odoramentorum: ꝛ iam sciuisti illud.

¶ Patet quod dicit.

¶ Et tibi quidez necessariū est vt in hoc ꝛ in alijs alienes totum qđ mouet impetuose ex vocibus multitudine cogitationis ꝛ coitus ꝛ famis.

¶ Hic ponit curā per dietam. Et primo facit hoc. Secundo cōplet curam eius que fit a sole. ibi (Et illa.) ¶ Dicit primo ꝙ in hoc. i. in soda facta a calore solis ꝛ alijs. s. speciebꝰ sode factis a calore alienentur: quia ista inflāmant ꝛ nocent cerebro. Uel posset exponi ꝛ alijs. s. quibuscunqꝫ speciebus sode in quibus omnibus ista nocēt debilitando cerebrum: ꝛ proprie coitus: lꝫ etiaꝫ precipiatur in soda paucitas cibi: non tamen fames oīno precipitur.

¶ Et illa quidez que est ex adustione solis cū in sui principio consideraꝛ facile mutaꝛ. Cū aūt negligiꝛ ꝛ tardatur non est longū quin eius cura excusetur aut difficilis fiat aut adueniat ei superfluitas proprietatis.

¶ Hic vult complere curaꝫ sode a calore solis: ꝛ vult ꝙ a principio leuiter curetur: sed si negligitur trahuntur materie: ꝛ tūc pōt fieri incurabilis: ꝛ ideo excusabitur cura. vel potest fieri difficilis cure. ⁋ Aut adueniat ꝛc. s. materia superfluica quā proprie sibi coniungit: non solum attrahendo sed generando eam.

¶ Et multotiens qdez accidit ex sole soda: non ex hꝫ qđ calefacit tm̄ sed ex hoc qđ eleuat vapores ꝛ mouet humores quietos. Cum hmōi itaqꝫ non est excusatio ab eūonibus ſm modos predictos. Et quādoqꝫ etiaꝫ in ea in qua vapores nō eleuātur neqꝫ humores mouētur est necessitas eūonis: ꝛ illud quidem cum sentiꝛ repletio: ꝛ timetur in ipsa materiei attractio ad locuꝫ dolorosum ſm ꝙ sciuisti ex principijs. Illic enī si obliuio adsit euacuationis humoris dominantis non erit securitas quin impedimenti sit agilitas.

¶ Hec pars potest tripliciter introduci. Primo ꝙ ipse declat qn̄o soda calida. s. a sole adiungat sibi materiam. Secūdo ꝙ postqꝫ posuit curam sode a causa primitiua cū non mouet antecedētes siue cōiunctas: hic ponit curā eius quādo eas mouet. Tertio ꝙ ponit curā sode a mala cōplexione cū mā. Et primo quādo mā est mota a causa primitiua. Secūdo quādo nō. ibi (In ea vō.) Quocūqꝫ modo pars hec introducaꝛ sentētia vna remanet. Uult enī ponere curam sode a calore solis quādo calor excitat materias vel timeꝛ ꝙ excitare possit: ꝙuis non excitet actu: vt ibi (Et quādoqꝫ etiaꝫ.) Et qꝛ hoc contingit multum in fortibus valde caloribus capitis: ideo ponit medicamē ad hanc fortem inflāmationem: vt ibi (Cum aūt caput.) Ergo si calor solis mouet humores vel vapores euacua ſꝫ cañ. dictos supra. Et si timetur ꝙ moueat ꝙuis actu non moueat: etiam cogemur ad euacuatione: qꝛ dolor potest trahere vt scis ex principijs supra de signis sode. Uel quia aliquando euacuamus ꝑpter vehementiam passionis: timentes tractum materierum: ꝙuis non sit repletio ſm ꝙ tu sciuisti ex principijs fen quarta primi libri 4° capitulo. ꝛ capitulo de flobothomia.

¶ Cū aūt caput vehementer inflāmaꝛ in speciebꝰ sode calide: ꝛ calefit valde ꝛ transgrediꝛ terminuꝫ: sumātur sauich ordei ꝛ psiliū ꝛ misceanꝛ cum aqua virge pastoris ꝛ infrigidentꝛ ꝛ fiat ex eis capiti emplastrum.

¶ Iste medicine fortiter infrigidāt vt patet: ꝛ opꝫ vt remoueantur quādo calefiunt: vt primo cōtinētis. 10. capitulo auctoritate Pauli. Sauich sepe supra expositum est: ꝛ hic extra exponitur.

¶ In ea vō que facta est a mā calida sanguinea oportet vt incipiatur a flōmia venaꝝ asseid: ꝙ si ei illa que vis nō cōsequunꝛ ꝛ remanet modus eius cum dispositione sua ꝛ vene exuberant vniuersal'r ꝛ vides in capite ꝛ in facie ꝛ oculis repletionem manifestam opꝫ vt flōmentur vene quaruꝫ minutiōe cerebrum euacuetur sicut flōmia venarum que sunt in nare cuiuscꝫ lateris. Et minutio vene que fit in frōte. ipsa nāqꝫ est vena cuius flōmia plurimum egritudines capitis extirpat. Et opꝫ qdē vt in hoc doloris pars attendaꝛ. Nā si fuerit lateris posterioris vena que est lateris anterioris minueꝛ. Et si fuerit lateris anterioris vena que in parte eius opponiꝛ minueꝛ. Cum autē in parte opposita desunt vene: ventosas loco flobothomie pone.

¶ Hic ponit curā sode a mala cōplexione calida cuꝫ materia. Et ꝑ cū mā sanguinea. Scđo cū cholerica. ibi (Cura autez.) Tertio addit cañ. ibi (Et ex epithimatibus.) ⁋ Prima in tres. Priō ponit curam per flōmiaꝫ ꝛ sibi annexa. Scđo per medicinas ꝛ cibaria. ibi (Cum illic.) Tertio per localia. ibi (Et cuꝫ administras.) ⁋ Prima in tres. Priō ponit curam per flōmiam ꝛ annexa quantū ad partes superiores. Secūdo declarat dictū auctoritate cuiusdā. ibi (Et Artesagarus.) Tertio ponit curam per flōmiam partiuꝫ inferiorum: ꝛ per ventosationem ꝛ cōcludit. ibi (Et quādoqꝫ cōfert.) Qđ dicit in prima parte est notū ex cañ. gñalibus. Qđ autē dicit. ipsa nāqꝫ est vena ꝛc. ꝛ dꝫ intelligi ꝙ extirpat egritudines de mā sanguinea siue sanguini mista. ¶ Considerādū aūt ꝙ Auic. inuit vnaꝫ cām pp quā qñqꝫ ponimus vētosas: vt qꝛ nō iuenimꝰ venā: nō enī in pte posteriori capitꝰ appet vena sic manifesta: sicut apparet in frōte ꝛ naso: tñ ꝑter hoc est alia cā. s. etas. vnde Haly. 5. prac. ca. 5. in hꝫ ca. dicit. Si patiēs puer est collo sciā applica aut crurib⁹.

¶ Et Artesagarus iam dixit ꝙ si illud nō sufficit oportet vt vētose sup alcheel ponanꝛ: ꝛ sanguis multus inde extrahaꝛ: ꝛ locus ventosarū sale trito aspergaꝛ: ꝛ loco lana supponaꝛ infusa in oleo: ꝛ in mane supponaꝛ ei medicamen vulneratiuum: ꝛ illud qdez non est in hꝫ codē: imo in omnibus speciebus sode tēporalis ex materia fraudulēta qualitercūqꝫ sit materia.

¶ Hic declarat qđ dixit de appōne vētosarū loco flōmie. Uel oñdit quid fiedū cū ventose ꝛ flōmia nō sufficiūt: ꝛ vult ꝙ vētose ponanꝛ super alcheel qꝛ inter duas spatulas ꝛ trahaꝛ multꝰ sanguis: deinde aspergaꝛ locus sale vel acresta ꝛ sale: ꝛ hoc fit ad exiccandū ꝛ mordicādū ꝛ vt ꝓhibeaꝛ cōsolidatio. Et ad hoc idē poniꝛ lana infusa in oleo: vt ꝓhibeaꝛ consolidatio: ꝛ postea ponatur medicamē vulneratiuū. i. ꝓhibitiuū cōsolidationis: imo qđ facit vlcerationē: ꝛ hoc totū fit vt mā trahaꝛ ad partē. Et ideo. A. dicit ꝙ hꝫ nō est in hac eadem specie soda. s. a materia sanguinee complexiōis: imo in omni soda temporali facta a materia fraudulenta. s. p resistentiam sue eūationis: tunc enim vtimur medicinis vlceratiuis: vt continuo materia educaꝛ: ꝛ ideo littera exterior que dicit vulnerum nō placet mihi nisi exponaꝛ vulnerū. i. vulneratiuum.

¶ Et qñqꝫ ēt cōfert plurimū in hac specie sode ꝛ que hꝫ modo currūt flōmia saphene ꝛ crurium vētosatio. Et hoc qdē est ipsoꝝ regimen ex parte flobothomie.

¶ Qñ conueniat flobothomia saphene vel ventose que stant loco eius dictum est supra in cañ. vniuersalibus.

¶ Qñqꝫ illic aliqd materiei cholice sentiꝛ ꝛ nō est malꝫ ipsam euacuare cū eo qđ nām leniat lubricet mām cum eo qđ in capitulo sode cholerice dicemus.

¶ Hic ꝑ ponit curā per medicinas. Scđo p cibos medicinales. ibi (Et opꝫ vt.) ¶ Cōsiderandū circa primā partē ꝙ sanguis facil'r cōuertiꝛ in choleram quātum ad sui partē vnctuosam: vt secūdo de crisi. cap. 12. ꝛ secūdo de differentijs febrium. cap. 9. Et ideo quandoqꝫ euacuamus illā quādoqꝫ etiā simul cum sanguine chola exuberat ꝑter hoc ꝙ ipsa ex sanguinis vnctuositate generetur.

¶ Et opꝫ vt lenificatio nāe vl'r pseueret sicut cū iure al nesegueſati ꝛ de prunis ꝛ iure de lētibꝰ ꝛ almelea. s. almes absqꝫ corpore ipsoꝝ: ꝛ vt eger nutriaꝛ cibis infrigidatiuis gñatiuis sanguinis frigidi trahētis ad siccitatē ꝛ grossitiē aliquātulū: ꝛ declinēt ad stipticitatē sicut que fiūt cū sumach ꝛ granatis ꝛ lētibꝰ cū aceto ꝛ cicere fracto nisi timeaꝛ siccitas nature. Et tu qdem ad curādas capitis egritudīes lenificatiōe multū nāe indiges sicut in hac dispōne. Superest ꝗ tibi vt hec stiptica tēperes cū māna ꝛ syracost ꝛ oībus que resoluūt cū

lenitate.

lenitate. Et opꝫ vt cibi isti sint boni chimi: ⁊ tu minora de quātitate eorum ⁊ nō fiat ex ipsis repletio.

¶ Hic ponit curam vel regimē per cibaria: ⁊ sunt cibaria medicinalia. Et in sūma Auic. vult ꝙ cibi istorum habeāt quinqꝫ cōditiones. ⁋ Prima ꝙ lenitiui sint vt diuertāt materias ⁊ vapores a capite: ⁊ ideo fit lenificatio cōtinua: ⁊ perseueret cū iure alnesguesati. i. demes: ⁊ est qͦdam brodium demes artificiose lenitiuum. ⁊ de prunis ⁊ lentibus. s. ius ipsoꝝ: ⁊ almes absqꝫ corpore. s. brodiū cuiuscūqꝫ eoꝝ sine corpore. Mes etiā ⁊ pisa quidaꝫ dicunt ꝙ sunt faseoli vt supra in cap̄ de cañ. curationis. ⁋ Secūda cōditio est ꝙ sint infrigidatiui. causa est nota. ⁋ Tertia cōditio est ꝙ nutrimentum eoꝝ trahat ad grossitiem: ⁊ hoc vt ꝓhibeatur motus sanguis ad caput. maxime eni timēdum est de frenesi. hmōi autem grossa sicca sunt stiptica vt sumach ⁊ lentes ⁊ corpus ciceris. ⁊ de cicere diximus supra in cañ. vniu'ibus. ⁋ Sed tu dices ipse docuit exhibere decoctionē almes ⁊ lētium absqꝫ corpore: ⁊ hic docet exhibē lentes. s. corpus. ⁋ Dōm ꝙ supra intēdebat ad solam vētris lenificationem. Hic autē tendit ad sanguinis ingrossationem: ne ꝓpter inflāmationē currat ad cerebrum. Et qꝛ hmōi ingrossantia sanguinem ingrossando stipticāt vētrem: ⁊ ad curādas egritudies. s. materiales capitis multū indiges lenificatiōe nature: vt diuertat̄ materia a capite: ideo nō potes vti istis stipticis puris: ergo opꝫ ꝙ tēperes ea cū lenificatiuis: vt cū māna ⁊ syracost ⁊ est spēs māne: ⁊ omnibus que resoluunt siue leniūt vētreꝫ cū lenitate. i. vel leniter leniendo. ⁋ Quarta cōditio est ꝙ sint boni chimi. ⁋ Quinta conditio est ꝙ dent̄ in parua quantitate. s. respectu eius qͦ in sanitate dabatur: non tamē respectu sode frigide. In qua auteꝫ soda magꝭ sit subtiliandum regimen: an in frigida: an in calida potest intelligi ex quadam questione fen tertia huius capituli de cura obthalmie. vbi hoc idem de obthalmia quesiuimus.

¶ Et cum administras embrocas ⁊ vnctiones administra ex eis eas in qbus fit infrigidatio ⁊ in qbus nō sit humectatio fortis: sed sit in eis repercussio aliqua ⁊ stipticitas aliqua sicut est aqua granatoꝝ ⁊ expressiones frigide stiptice fructuum ⁊ folioꝝ ⁊ radicum ⁊ mucilago psilij cum aceto ⁊ aqua virge pastoris.

¶ Hic ponit curam per localia: ⁊ dicit ꝙ quādo in cura hui⁹ sode administras embrocas ⁊ vnctiones opꝫ ꝙ īfrigidēt ⁊ humectent: non tñ humectent fortiter: sed sit in eis aliqua rep̄cussio ⁊ stipticitas sicut est succus granatoꝝ ⁊ expressiones fride stiptice fructuū ⁊ folioꝝ ⁊ radicū ⁊ mucilago psilij cū aceto ⁊ aqua virge pastoris.

¶ Cōsiderandū ꝙ materia sanguinea cum sit humida idiget medicinis frigidis cum aliqua exiccatione.

¶ Cura aūt facta ex mā cholica est hec. Nā si cū ea vides aliquatulū motū sanguinis cura est vt sanguis parūper eūetur. Et si nō: icipiat̄ ab eūone sicut cū myrabolanis si nō fuerit febris: ⁊ si nō: cū lubricitātib⁹ ⁊ cuꝫ eis in qbus nō sit expressio: ⁊ asperitas fortis sicut cum syracost ⁊ syrupo de fructibus ⁊ aquis lupuli.

¶ Hic ponit curam sode a mā cholerica. Et p̄mo intēdēdo ad materiā. Secūdo ad cōplōnē quā materia impressit. ibi (Deinde permutata.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curā quādo chola nō est grossa. Secūdo quādo est grossa. ibi (Et si materie.) ¶ In p̄ma pte vult ꝙ cholera vel mouet̄ in sanguine siue cum sanguine est mista: ⁊ tunc cōpetit flōmia. Qꝛ si non: competit pharmacia.

Dubm pm ¶ Sed tu dices Halyab. 5. prac. ca. 5. in hac soda p̄cipit flōmiaꝫ: qꝫuis cholera sit a sanguine separata: vñ dicit. cū autē ex cholera est materia de cephalica vtēdū erit patienti flōmia sanguis qua pua extrahatur quantitas: qm̄ cholera cū sanguīe euacuat̄ ⁊ caloꝛ minuitur: lꝫ a sanguine cholera sit discreta. ⁋ Dōm ꝙ cholera pōt eē separata a sanguine ꝯm formā: ⁊ tñ ꝯm locū non: imo secū mista: ⁊ tunc etiā competit flobothomia: ⁊ de hac intelligit Halyab.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ quare myrabolani. s. citrini ꝯcedunt̄ si nō fuerit febris. ⁋ Dōm ꝙ qñ cū hac soda cholerica nō est febris significat̄ ꝙ cholera nō est multa: neqꝫ mala: nec penetrauit versus venas: sed est circa p̄mas ptes stomachi: ⁊ ideo infusione myrabolanoꝝ poterit educi: addēdo tñ cū eis alia: vt mānam vel tamarindos ⁊ hmōi: vt optime docet Halyab. p̄alleg. ca. ⁊ Ras. 1. cōti. cap̄. 10. ⁊ Serap̄. 1. prac. in hoc ca. s. cap̄. 7. Si aūt sit febris putrida significat̄ cholera multa ⁊ mala in venas sparsa siue in mēbra: ⁊ tunc in principio nō cōueniunt myrabolani: vt Aui. 4. cañ. fen. 1. ca. de cura putridaruꝫ in generali. ⁊ causa est: qꝛ sui stipticitate constringunt materias ⁊ faciunt eas pigras ⁊ nō possunt eas ducere nisi valde parū. Oportebit igit̄ minorare de mā illa cū eo qͦ minorat ⁊ non derelinquat vestigiū cōstrictiōis ⁊ pigritatiōis sup maiori pte choleraruꝫ que remāserunt ⁊ talia sunt lubrificantia siue lenientia vt māna ⁊ sīlia que ponit. Et hoc est qͦ. A. dicit. ⁊ si non. supple est hoc ꝙ non fuerit febris: imo si fuerit febris incipiatur ab eūatione cuꝫ lubrificātibus ⁊c̃. Syracost est species māne. Syrupo de fructib⁹. Hic nō sumitur pro syrupo de piris vel de cydonijs: sꝫ pro syrupo de fructibus solubilibus: vt de prunis tamarindis ⁊ cassia.

¶ Et quādoqꝫ etiaꝫ euacuatur cum fumoterre ⁊ clysteribus lenibus.

¶ Cuꝫ queris mundificationem sanguinis ⁊ alicuius aduste chol'e: euacua cū fumoterre: sꝫ si chol'a sit circa itestina ⁊ parata ad motuꝫ cū clysterib⁹ lenibus vt ex aqua ordei ⁊ cassia ⁊ similibus.

¶ Et si materie chol'ice fuerint grosse ⁊ fuerint ibibite in tunicis stōchi: ita vt neqꝫ vomitu expellant̄: neqꝫ lubrice fiāt solutiuis lubrificatiuis: necessariū erit eūare cū hierapigra cū scamonea ꝯꝫ descriptiōes dictas aut augmētare eā ⁊ afferre eā sup lubricātia: aut eūare et afferre eā cū decoctiōe myrabol'. ꝯm ꝙ videbis in antidotario: deinde ꝑmuta cōpl'onē cū eo in quo sit ifrigidatio ⁊ humectatio. Corporis quidem cuꝫ cibis ⁊ syrupis vel potibus: ⁊ capitis quidem si in ipso soluꝫ cā fuerit cum curis predictis in canone ⁊ cum omni quo malitia complexionis calide ⁊ sicce curatur: ⁊ ꝯm causas cōmunes calido ⁊ cōmunes sicco.

¶ Dubitatur an in soda cholerica cōpetat hiera. Videt̄ ꝙ nō: quia primo cōtinentis. 10. cap̄. dicit Rasis. Non dꝫ exhiberi hiera nisi morbus sit ex frigiditate ⁊c̃. ¶ In ꝯriuꝫ est. A. ⁋ Dōm ꝙ chol'a in stomacho aut est multe inflāmatiōis sicut est chol'a per adustiōeꝫ ingrossata ⁊ in hac nō cōpetit hiera. Vñ fen. 13. ca. de cura male cōplexionis stomachi ⁊ oppilationū ipsius dicit. qñ īuenit̄ caliditas inflāmata non administret̄ hiera: qm̄ ipsa addit in malitia cōpl'onis: ⁊ ꝓprie quādo estimat̄ ꝙ illic sit mā. s. exarsa. Et iō. 5. cañ. tra. 2. A. nō dat hierā nisi in febre leui. Aut cholera nō est multe flāme sicut qñ est īgrossata ꝑ flegmatis admistionē: ⁊ tūc qñ materie sūt imbibite tal'r ꝙ vomitu ⁊ medicis leuib⁹ nō educant̄: necessariūm est purgare cū hiera. ⁊ hoc vel cū hiera scamoneata ꝯꝫ descriptiones p̄dictas. s. 5. cañ. ⁊ predictas. s. ab alijs auctorib⁹. Vel cū hiera nō scamoneata: sed dando de ea maiorē dosim: ⁊ premittēdo medicinas lubrificatiuas que preparāt ad eductionē: aut dare decoctionem myrabolanoꝝ ꝯm ꝙ videbis in antidotis. s. sūma. 2. tra. 1. ⁊ Sera. ponit p̄mo lib. breuiarij. cap̄. 7. ca. de soda ex causa cal'a. decoctio eni soloꝝ myrabolanoꝝ aut modicū cōfortata non valeret educere cholerā illam grossaꝫ: sed opꝫ ꝙ sit sufficiēter cōfortata cū hiera vel scamonea: vt in predictis locis īuenit̄. ¶ Ad ꝯrium dōm ꝙ ītelligit de hiera magna. Hic autē est sermo de hiera cōi: qualis est hiera Gal'. 7. terap̄. ca. 11. vel hiera Ras. 9. Almā. cap̄. de doloribus stomachi. Vel dicēdū ꝙ intelligit nisi sit morb⁹ ex frigiditate. i. nō sit multus caloris excessus. De istis eni ꝑfecti⁹ scripsimus fen. 13. Deinde qꝛ cholericus humoꝛ sui feruore īprimit qñqꝫ in toto qñqꝫ in capite. s. malā cōplexionē calidā ⁊ siccā: ideo docet illam permutare cum omni re qua curatur mala cōplexio calida ⁊ sicca: ⁊ in sūma cum causis siue rebus infrigidantibus siue humectantibus: ⁊ hoc est qͦ dicit. ꝯꝫ causas cōmunes calido ⁊ sicco. i. ꝯꝫ res que sunt cōmunes in cura male complexionis calide ⁊ sicce. ⁊ iste res sunt frigide ⁊ humide. Dubm 3m

¶ Et ex epithimatib⁹ quidē conferētib⁹ soda sunt tro. de croco: ⁊ vigilijs etiā cōferūt. Quoꝝ descriptio. ℞. croci aur̄. vij. myrre aur̄. ij. exp̄ssionis acreste calcadis gūmi: oium trium aur̄. j. ⁊ mediū: aluminis iameni aur̄. viij. colcotar aur̄. v. medicine iste bene pulueriȝate cuꝫ vino pontico temperentur ⁊ ex eis troci. informentur. Cūqꝫ necessarij fuerint vnus eorum soluatur in aceto misto cum aqua ro. ⁊ liniatur super vtrūqꝫ timpus.

¶ Hic ponit duos cañ. Primus est descriptio quorūdam trociscorum. Secundus ibi (Et sodam.)

¶ Dubitat̄ an isti trocisci conferāt in soda vigilatiua. ⁋ Videtur ꝙ nō: qꝛ in omnibus istis medicinis est virtus exiccatiua. siccitas āt vigilare facit: vt supra. ⁊. 4. de accidenti ⁊ morbo. cap̄. vlti. ⁋ Am- Dum 4m

plius dubitaẗ in qua soda cõueniant plus: an in frigida vel in calida. ¶ Ad primũ dicẽdũ ꝙ hi trocisci conueniunt in soda vigilatiua. s. de materia cholerica grossa per flegmatis mistionẽ: qꝛ tales trocisci exiccant ꝛ cõsumũt illam mãm ꝛ vapores eius. ⁋ Ex quo apparet ꝙ vsus eoꝝ dꝫ esse post eṽones predictas ita ꝙ paruꝫ remanserit de materia que sit exiccabilis per hos trociscos. ⁋ Et si cõsideras: quedã res cõferũt materias resoluẽdo sicut myrra crocus. quedam fortiter exiccãdo sicut calcadis ꝛ est spẽs atramenti: alumẽ ꝛ colcotar ꝛ est spẽs vitrioli ꝛ acetum. quedã aũt ex istis fortificant stipticitate quadã caput vt nõ recipiat sicut alumen acre ista ꝛ etiã crocus. ꝛ quedã cõsolant se reprimendo calorem croci ꝛ myrre: vt aq̃ roſ. ꝛ ẽt acetũ. In sũma igiẗ iste trociscus est resolutiuus exiccatiuus cõfortatiuus ꝛ aliqualr̃ ĩfrigidatiuus. Ex quo apparet ꝙ cõpetit in soda cholici: ꝛ ꝓprie cũ tp̃s ꝑcessit. Vñ Alex. in 1. li. sue medicine trociscos fere hmõi ponit in cura doloris capitis diuturni a cã calida. ¶ Ad rõnẽ 2ͥaꝫ dõm ꝙ medicina sicca exiccando vapores ꝛ materias ĩducentes vigilias est cã somni. Aliter possemus dicere ꝙ in hoc trocisco dꝫ poni opium: ꝛ hoc appet: qꝛ 5. cañ. summa. 2. Aui. descripsit istum tro. cũ opio: vt ibi apparet. ꝛ Meſ. ẽt cap̃. de emicranea. dicit ꝙ q̃nq3 poniẗ parum opij.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitatur: quia non ponitur pondus trocisci. ⁋ Dõm ꝙ debebat extra liniri: ꝛ ideo non erat differentia in pondere: dũmodo vtrũq3 tempus liniri possit. Aureus v̊o quandoq3 est pondus. ʒ. j. ꝛ. 5. quãdoq3 minus q̃3. ʒ. sed hoc non est curandum.

¶ Et sodam quidẽ calidã in febribus multiplicat vsus epithimatum vapores exire non permittentium: ꝛ sanat eam attractio aceti ꝛ aqua ro. per nares.

¶ Considera ꝙ soda cal'a est que fit a cal'is vaporibꝰ: ꝛ in qua q̃nq3 epithimata: ꝛ q̃cũq3 localia ex̃ approximata nocent illos vapores retinẽdo. In hac tñ soda ꝯfert aq̃ ro. ꝛ acetũ tracta ꝑ nares: qꝛ infridãt ꝛ ꝯfortãt cerebrũ: nec claudũt poros ꝛ vias cõmissuraꝝ: vñ vapores pñt exire: ꝛ iõ h̃ remediũ est valde securum: ꝛ ego vtor eo multũ. Video enĩ ꝙ vbi vlr̃ in soda cal'a epithimata frida nocẽt h̃ iuuãt: hoc ẽt sentit Raſ. 1. cõtinẽ. ca. 10. ꝛ Meſ. ca. de cura sode. vñ dicit. In soda calida que fit in febribꝰ ꝓprie mãlibus: vsus epithimatũ frigidoꝝ repcussiuoꝝ multiplicat eã. nõ enĩ ꝑmittunt vapores exire. sꝫ attractio aceti ꝛ aque roſ. aut violate per nares vehemẽtiã eiꝰ sedat. ꝓportio ãt aceti ad aquã fit ƀm suã estimationẽ.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Ex quo soluiẗ qõ qua posset q̃ri: an in dolore capitꝭ a mala cõpl'one cal'a possimꝰ statiꝫ vti fridis vt oleo ro. ꝛ aceto ꝛ silibꝰ. ⁋ Et dõꝫ ꝙ vel ẽ mala cõpl'o sine mã ꝛ possumꝰ vti statiꝫ: vel cũ mã ꝛ tũc vel mã humorali: ꝛ tũc est qõ an possimꝰ vti repcussiuis añ eṽonẽ ꝛ q̃ñ ꝛ qbꝰ: ꝛ de hoc diximꝰ supra in cañ. vl'ibꝰ. Vel est cũ mã vaporosa: ꝛ tũc possumus vti nisi in quatuor casibus quos Meſ. explicat ꝑ allegato cap̃. ꝛ dicetur infra de cura sode in febribus.

¶ De cura sode frigide absq3 materia aut cuꝫ materia flegmatica aut melancholica. Cap̃. 12ᵐ.

Confert illi vaporatio cũ eo quod calefacit actu ex pãnis calefactis ꝛ ex milijs calefactꝭ ꝛ sale calefacto. Et milium quideꝫ est subtilius ꝛ magis equale: quandoq3 v̊o omnes eos iuuat ꝛ ꝓprie qui ex eis sunt congelati cum eorum corpora sunt munda: ꝛ non sentitur in aliquo eoꝝ motus humorum si ipsorum capita in sole denudentur positorum in oriente eius vsquequo sanẽtur ꝛ coruꝫ soda resoluatur. Et cõgelato quidẽ necessarium est vt eius cibꝰ minoretur ꝛ ipsius natura soluaẗ: ꝛ si nõ cum alio saltẽ cũ clysteri: ꝛ separeẗ inter ipꝫ ꝛ ĩter motus corporeos ꝛ animales ꝛ cogitabiles: ꝛ ꝓhibeatur potus frigidus ꝛ interdicatur ei exire extra ꝓpter frigus.

¶ Iã posuit curã sode calide. Hic ponit curã sode fride. Et p̊ ponit cañ. curationis gñalis. Scd̃o in spãli enumerat diuersas medicinas ad hoc cõueniẽtes. ibi (Incipiaẗ a rasiõe.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit curã eius q̃ñ est sine mã actu faciẽte sodaꝫ. Scd̃o q̃ñ est cũ mã. ibi (Curatio aũt.) ⁋ Vel posset dici ꝙ p̊ ponit curaꝫ eius q̃ñ fit a cã extrinseca. Scd̃o q̃ñ fit a cã ĩtrinseca. ibi (Curatio autem.) Tertio mõ posset dici ꝙ p̊ ponit curã sode frigide intẽdẽdo p̃ricipal'r ad malã cõpl'onẽ. Secũdo intẽdẽdo p̊ncipal'r ad mãꝫ. ibi (Curatio aũt.) Et forsan ꝙ totũ. A. hic intellexit ꝛ quocũq3 mõ ĩtroducaẗ: eadẽ est s̃nia textus. ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã q̃ñ nõ egent eṽone. Secũdo q̃ñ egent. ibi (Et oẽs.) ¶ Cõsiderãdũ circa primã partẽ ꝙ calefactoriũ de milio est leue ꝛ nõ mordicatiuũ: vñ 12. terapẽtice. vlti. ca. leuissimum est omnibus ꝛ calefactiuissimũ. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ in cõgelatis. i. infrigidatis a causa extrinseca: si sentireẗ aliquis motus humoꝝ: tunc ponere eos ad solem possꝫ esse causa tractus illoꝝ ad caput. Sꝫ si sumus securi de hoc iuuat sol calefaciẽdo ꝛ etiam resoluendo frigidos vapores qui associãtur sode facte a frigiditate ƀm Serap̃. p̊ prac. 8. cap̃. ⁋ Dixit auteꝫ positoꝝ in oriente. i. versus oriens: vt radius solaris fortius cadat super ipso vel directius. ꝛ quasi ĩnuit in hoc ꝙ in mane ĩcipiamus ponere eum ad solem. ¶ Cõsiderandũ ꝙ in istis infrigidatis: cum virtus digestiua sit debilis opꝫ cibũ minorare ꝛ nã leniatur ne humores moueanẗ ad caput ꝓpter dolorem ꝛ ne ibi figantur.

¶ Dubitatur an cõgelatis conueniãt motus corporei ꝛ aĩales. ⁋ Et videtur ꝙ sic. primo corporei auctoritate Alexan. in hoc ca. qui dicit ꝙ cõfert eis gestatio cum equo. Amplius motꝰ calefacit. ⁋ Secũdo videtur ꝙ cõueniãt motus animales: qꝛ Haly in thegni tra. 3. 21. cõmen. dicit ꝙ medicus quidaꝫ curauit ducem militie congelatum ducẽdo eum ad iram. ⁋ Amplius supra in soda calida ꝓhibebatur cogitatio: ergo in frigida potest cõcedi. ¶ In contrariuꝫ Auicẽ. ⁋ Dicẽduꝫ dupl'r. Primo ꝙ cõgelatus dolens in capite vel est multuꝫ debilis: ꝛ tũc isti motus nec animales nec corporei conueniunt: qꝛ plus nocebunt debilitando q̃3 iuuent calefaciẽdo. Vel est fortis potens exercere hos motus ꝛ tunc conueniunt. ¶ Sed tu diceres hoc est contra Haly. qꝛ ille queꝫ medicus curauit erat in virtute defectus. ⁋ Dicẽdum ꝙ ille nõ habebat in capite suo ꝓpriã passionem sicut habet ille de quo est hic sermo. Intelligiẗ enĩ ꝙ ex congelatione ꝛ ex dolore cerebrum sit debilitatũ: vnde cum clysteri ꝛ nõ cum pharmacia suasit debere fieri ventris purgationem. Aliter possemus dicere ꝙ. A. non prohibuit hos motus: sed dedit cautelam in modo vsus. s. ꝙ tu separares inter cõgelatuꝫ ex vna parte: ꝛ hos motus ex alia. s. modo vtẽdo motu corporeo modo animali. s. accidẽtibꝰ anime: modo cogitabili. s. diuersa formatione imaginabilium delectãtium. Si eniꝫ. A. voluisset hos motus negare dixisset prohibeantur ꝛc̃. sicut dicit statim. prohibeaẗ potus frigidus. s. actu ꝛ potentia. ꝛ exire. scilicet extra ad aerem: imo ster in cameris calidis.

Dubᵐ p̊ᵐ

¶ Et omnes quideꝫ qui habẽt sodã ex frigore post purgationem si ea indigent iuuant vnctiones ꝛ caputpurgia ꝛ suctiones naribus ꝛ odoramẽta ꝛ embroce ꝛ emplastra calefaciẽtia rememorata. Et ex illis quidẽ que eos iuuant est bibere vinum odoriferum subtile forte cum seminibus. s. cum eis que sunt vt semẽ apij et se. feniculi ꝛ se. bautie ꝛ anisum ꝛ cyminum ꝛ daucum ꝛ petrosillinum ꝛ que taliter currunt.

¶ Hic ostẽdit qd fiẽdũ post purgationẽ q̃ñ ea ĩdigeẗ: ꝛ ꝑ ꝯñs quid fiẽdũ ẽt q̃ñ nõ ĩdiget purgatiõe. Et qꝛ sũma ad quã ĩtẽdit est calefactio: iõ p̊ ponit q̃dã calefaciẽtia nõ multũ fortia. Scd̃o ponit calefaciẽtia quoꝝ plurima sũt fortia. ibi (Et cũ ĩfirmus.) ⁋ Pria ĩ. d. Prio faẗ qõ dcm̃ est. Scd̃o qõ dixit ꝓbat. ibi (Nã hec.) ¶ Cõsidera circa p̊mã ptẽ ꝙ ly forte: põt 2r̃ exponi. Prio vt sit nomẽ: ꝛ dicaẗ vinũ odoriferũ forte. i. potẽs vel puruꝫ. Scd̃o mõ ꝙ sit aduerbiũ dubitãdi: qꝛ fortasse bibaẗ hoc vinũ: ꝛ fortasse cũ semibus.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitaẗ vtrũ in cura sode frigide cõpetat vinũ odoriferuꝫ. ⁋ Vꝫ ꝙ nõ: qꝛ tale vinũ est vaporosuꝫ: sed vina vaporosa ꝛ antiqua non ꝯferũt. Vñ Haly. in hoc. c. 6. Caueãt cibos vaporãtes ad caput vt nuces. scehedẽgi. i. semẽ canapis: erucã crocũ ꝛ vinuꝫ vetꝰ. Idẽ innuit Serap̃. p̊ prac. in hoc. ca. s. ca. 9. Idem ponitur inter facientia somnũ primo cõtinentis. 10. ca. ¶ In cõtrarium Auicẽ. ⁋ Dõm ꝙ si soda est a mala cõpl'one frigida sine materia: vinũ potẽs indubitanter ꝯfert ꝛ detur cum pane qꝛ magis gradatim ꝛ paulatiꝫ euaporat ad caput: sine pane aũt magis subito replet caput ƀm s̃niam Raſ p̊ ꝯtinẽ. 10. ca. Si aũt ibi sit mã frigida: tũc si est multa cruda nõ ꝯfert: qꝛ agitat eã ꝛ mouet versus caput. Et si tũc aliq̃d vinum daẗ non detur vinum forte siue potẽs. Si autẽ iam sint facte eṽones: ꝛ materia est pauca digesta resol'oni parata vinũ antiquuꝫ ꝛ parũ põt cõcedi ad illius materie resol'oneꝫ queadmodũ: ĩfra sen 2. cap̃. de cura paralysis. Aui. cõcedit vinũ antiquũ: ꝛ hoc Auic. innuit hic cũ dicit. post purgationẽ ꝛc̃. ꝛ cũ dicit forte. i. fortasse qꝛ si materia pauca sit dabiẗ. ⁋ Ad 2ͥa pꝫ solutio. ¶ Cõsiderãdum ꝙ ista semina iuuãt calefaciẽdo ꝛ declinãdo materias flegmaticas q̃ que sũt in stomacho ad vias vrine. Baucia est pastinaca syluestris.

¶ Nã hec nos securos faciunt humores in stomacho comprehendi ad feruorem faciendum paratos.

¶ Hic ꝓbat qõ dixit. Et dupl'r exponiẗ. Primo ꝙ hec. s. semina ꝛ

vinum

vinũ ſi denꝫ poſt eũonez faciũt nos ſecuros humores in ſtõcho cõprehẽdi.i.ab humorib⁹ in ſtõcho cõprehẽſis: qui pñt fluere ⁊ ebullire: ⁊ ad caput moueri: pp vinũ ⁊ calorẽ iſtoꝝ ſeminũ. Cũ ḡ ſit facta eũatio: ſecurius eſt humores in ſtõcho cõprehẽdi.i.ab humorib⁹ ⁊c. Scḋo mõ põt exponi qḋ vinũ ſi detur cũ iſtis ſeminib⁹ eſt magis vtile: qꝛ lꝫ humores ſint in ſtõcho parati ad fluere tñ ṽtute diuretica iſtoꝝ ſeminũ ꝓcitabunꝫ ad ptes vrine ⁊ exibunt. Et hͦ eſt qḋ dicit: nã hec.ſ.ſemina data cũ vino faciũt nos ſecuros humores in ſtõcho cõprehẽdi.i.quãuis humores in ſtõcho cõprehẽdantur. ℭ Sed tu dices qũo pñt ſaluari he expõnes: cũ vna ꝯcedat vinum ⁊ ſemina qñ nõ ſunt iſti humores parati ad feruorẽ: ⁊ alia cõcedit qñ ſunt. ⁋ Dicẽdũ ꝙ ſi ſunt multi: nõ cõcedunꝫ: ſed dꝫ eũatio premitti. ſi aũt iſti humores parati ad feruorẽ ſunt pauci pñt cõcedi hec ſemina cũ vino. ℭ Cõſiderãduꝫ ꝙ ille feruor nõ eſt aliud ꝗ̃ quedaꝫ ebullitio in mã frigida ſtante in ſtomacho: vnde vapores eius ad caput aſcendunt vt Serap̃. inuit ꝑmo breuiarij.9.cap̃. Unde littera exterior habet vel ebullitionem.

ℭ Et cuꝫ infirmus febrẽ nõ hꝫ ⁊ timetur vt fortis fiat: ⁊ iuuant eos emplaſtrũ de ſynapi: ⁊ omnia emplaſtra rubificantia ⁊ proprie qñ in eis recipiuntur ſynapis ⁊ gũmi ruthe ſylueſtris ⁊ epithima ex cinere ⁊ aceto iam expertũ eſt. Et ſimiliter vene cũ oleo amigdalino amaro inuncte: ⁊ totũ illud fit poſt abraſionẽ. Et cõmeſtio allioꝝ etiã eſt ex eis que cõferũt ſode frigide.

ℭ Hic ponit curã ꝑ forti⁹ calefaciẽtia: ſicꝫ emplm̃ de ſynapi: tñ debẽt hec approximari: cũ ĩfirmus febrẽ nõ hꝫ: ⁊ timeꝫ ꝙ fortꝫ fiat.ſ. ſoda: vel cũ febrẽ nõ hꝫ: ⁊ ſupple nõ timetur vt fortis fiat.ſ.febris.

Dub^m 3^m ℭ Sed tu dices qũo põt eẽ ſoda a frigore in capite: ſtante vel fortificata febre: cũ caput ſtatim febre calefiat. ⁋ Dicẽdũ ꝙ poterit eẽ a frigore.i.a mã frigida flegmatica. Uel ẽt frigore complexionali. Uidemus enim ſtante febre quaſdaꝫ ptes corporis actu frigidas. Hic tamẽ ſermo eſt difficilis in ſuo loco. ℭ Cõſiderãdũ ꝙ hec littera põt aliter exponi: vt cõtinueꝫ ſuperiori ſermoni: vt dicaꝫ ꝙ ex illis que eos iuuant: eſt bibere vinũ cũ ſeminibus: cũ infirmus febrẽ nõ habet: ⁊ timetur ⁊c. ⁊ iuuat eos emplaſtruꝫ vene.i.rubee tinctoꝝ. vel celidonie vel lumbrici terreſtres ⁊c.

ℭ Curatio aũt ſode frigide cũ mã flᷓatica eſt vt euacuetur corp⁹ ſi humor in eo fuerit cõicans. Deide adminiſtreꝫ cibi minoratio ⁊ ei⁹ ſubtiliatio. Et adminiſtrenꝫ ſemina q̃ nõ faciũt ſodã. Et adminiſtrenꝫ ſubtiliatiua vel maturatiua ⁊ eũatiua determinata ĩcipiẽdo a minimo: deinde fiant cure alie narrate in canone. Et adminiſtrenꝫ etiã que eoꝝ dolores ſedent. Et omnia q̃bus neceſſarium eſt vti in cura frigide ⁊ humide. Et adminiſtrenꝫ tyriace confecte in ſeptimana ſemel.

ℭ Hic ponit curã ſode intẽdẽdo ad mãm: ⁊ qꝛ poſt mãm aliqñ remanet mala cõplõ: iõ illã docet remouere. Scḋa ibi (Deinde ꝑmutata.) ⁋ Prima in.d. Prio ponit curã qñ mã eſt flegmatica. Scḋo qñ eſt melᷓica. ibi (In cura aũt.) ℭ Cõſiderãdũ ꝙ in cura ſode flegmatice ĩtẽtio eſt.5.res. Prima eũatio mãe a corpe: ſi cõicat: ⁊ ſic a ſtõcho ſi ſtõchus cõicat. Scḋa eſt rectificatio regimis dãdo parum de cibo. ⁊ ſubtilia cibaria. Tertia eſt digõ materiei cũ diuidẽtib⁹ ⁊ maturãtib⁹: vt cũ ſeminib⁹ aniſi feniculi dauci ⁊ hmõi: nõ cũ eruca neqꝫ cũ ſemine canapis q̃ faciũt ſodã. Quarta eſt materierũ reſolõ ⁊ exiccatio cũ reb⁹ extra: vt oleis ⁊ emplaſtris ⁊ embrocis ⁊ caputpurgijs ⁊ gargariſmatib⁹. Et cũ rebus intra: vt tyriaca cõfecta.i.fermẽtata: qꝛ plus reſoluit ⁊ exiccat: ſemel in ſeptimana: quia eſt forte antidotum: ⁊ ideo nõ poteſt frequẽtari eius vſus: vt Auicẽ. ĩnuit in trac. de tyriaca. Quinta eſt ſedatio doloris cuꝫ anodinis: ⁊ ſi cogeret neceſſitas cum fortioribus.

Dub^m 4^m ℭ Sed tu diceres q̃re. A. ꝑmiſit eũonez fieri ante digõnẽ. ⁋ Dicẽdũ duplr̃. Primo ꝙ nõ curauit hic dare ordinẽ. Scḋo ꝙ eũatio q̃daꝫ eſt minoratiua ⁊ iſta precedit: quedã eradicatiua ⁊ iſta ſeq̃tur digeſtionẽ. ℭ Cõſiderãdũ ẽt ꝙ in eũonib⁹ vult ꝙ gradatim ꝓcedas a minimo.i.a debili ad fortẽ. Et quãuis hoc explicet de euacuationibus: tñ in alijs ẽt opꝫ gradatim ꝓcedere: ⁊ iõ Meſ. ẽt a debilib⁹ calefactorijs incepit: ⁊ Auicẽ. in principio capituli.

ℭ In cura aũt ſode frigide cũ mã melãcholica opꝫ ĩ ea etiã fieri ſm ꝙ dictũ eſt in canone de ſlõmia: ſi neceſſaria eſt ꝓpterea ꝙ ſanguis eſt vincens ⁊ corruptus. Et euacuãtia ſm ſuos gradus poſt digeſtiua cõtinua.

ℭ Hic ponit curã ſode melᷓice: ⁊ qḋ ꝑ° dicit: pꝫ. qḋ aũt dicit. ⁊ euacuãtia ſm ſuos gradus. ĩtelligit ꝙ euacues gradatiꝫ ẽt ĩcipiẽdo a debilib⁹. ℭ Cõſiderãdũ aũt ꝙ illud qḋ diᷓ poſt digeſtiua ⁊c. duplr̃ põt exponi. Primo ꝙ poſt vſum digeſtoꝝ tu debes eũare: qꝛ eniꝫ melᷓia eſt humor eũoni ĩeptus: iõ opꝫ cõtinuare digeſtiua: ⁊ poſtea euacuare. Scḋo mõ põt exponi ꝙ tu debes ꝯtinuare euacuatiua: qꝛ frequẽter euacuare: nõ eniꝫ in mã melᷓica poſſumus ſemel multũ eũare: ſꝫ frequẽter poſt digõnẽ: ita ꝙ mõ opꝫ digerere: ⁊ poſtea parũ eũare: ⁊ iteꝝ digerere: ⁊ iterũ eũare: ⁊ eſt ꝓceptũ Meſ. cap̃. de cura melãcholie. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: ⁊ ꝯtinua euacuãtia ⁊c.

ℭ Deinde permuta cõplõnẽ vijs predictis: ⁊ adminiſtra qḋ generet ſanguinẽ ſubtilẽ laudabilẽ humidum tenuẽ. Et ſermo q̃dẽ iaꝫ cõpletus eſt in ipſo. Ex eis autem que ipſi multuꝫ cõferũt ſunt grana garioſiloꝝ. Et nos rememoremur etiã hic qḋ dixit Archigenes in capitulo ſlõmie alcheeli: ⁊ nos iam attulimus illud.

ℭ Hic docet corrigere cõplõnẽ que remanet poſt eũonẽ materierũ ⁊ dicit. deinde ⁊c. in his predictis.ſ.materieb⁹ flegmatica ⁊ melancholica vel his ꝑdictis ſupra in cap̃. cañ. Et adminiſtra vt oua ſorbilia carnes pulloꝝ ⁊ hmõi: ⁊ hoc vꝫ referri maxie ad regimen melᷓie. Et ſermo iaꝫ cõpletus eſt.ſ.in ꝑ° regimine: ⁊ cura melãcholici humoris ſupra in caplõ de cañ. vel ſcḋo cañ. vbi ſunt ſcripte ciboꝝ virtutes. Et ex eis q̃ ipſi.ſ.ſode frigide. Grana garioſiloꝝ ſunt calido cõfortatiuo. Et nos attulimus illud ſupra ꝓcedẽti caplõ auctoritate arteſagari. ſi eniꝫ expedit opꝫ medicamẽ vulneratiuũ.

ℭ De modis epithimatũ ꝯferẽtiũ ſode fride. Cap̃. 13^m.

Incipiatur a raſione capitis prius: deinde ſumanꝫ aureus euforbij ⁊ aure⁹ baurach ⁊ aureus de ſemine armel ⁊ duo aurei ſylueſtris ruthe ⁊ duo aur̃. ſynapis. ⁊ teranꝫ ⁊ tempereꝫ cũ aqua amaraci ⁊ liniaꝫ caput ex eis. Et ex bonis epithimatib⁹ eſt hoc. ℞. piperis aur̃. j. fecis olei de croco aur̃. ⁊ tertiã euforbij recẽtis aur̃. j. ſtercoris columbini aur̃. ij. ꝯiunganꝫ oĩa poſt ꝯtritionẽ cũ aceto forti: deinde liniaꝫ ex eo locus rubificãdus. Et iterũ epithima ex euforbio ⁊ ſale ⁊ baurach: ⁊ etiaꝫ ex euforbio ⁊ aloe ⁊ myrra ⁊ gummi arabico ⁊ caſtoreo ⁊ croco ⁊ aniſo ⁊ ſarcocolla ⁊ coſto ⁊ thure ⁊ fiat ex eis epithima cũ aq̃ ruthe. Ex epithimatib⁹ bonis omni egritudini nuchis ⁊ emicranee fride eſt vt liniaꝫ locus cũ lapide egyptiaco qm̃ eſt vehemẽtis iuuamẽti. Et ẽt piperis al. croci amboꝝ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j ſtercoris columbini ſylueſtris põdus. ʒ. j. ʃ. ⁊ miſceanꝫ cũ aceto ⁊ liniaꝫ inde frons. Et iteꝝ aloes myrrha euforbiũ caſtoreũ epithimũ coſtus pyretrũ piper linianꝫ cũ vino antiquo. Et ẽt medicamen aliud ſtercus colũbarũ ⁊ eſt valde forte. Et iterũ piperis cõmiſtionis croci.ſ.troc. de croco ꝑdicti amborũ aur̃. ij. cymini euforbij aur̃. ʃ. ſtercoris colũbaꝝ aur̃. j. ⁊. ʃ. preparenꝫ cũ aceto ſm quãtitatẽ neceſſitatis.

ℭ Deinceps ponit multas medicinas in ſoda frigida. Et ꝑmo mõs epithimatũ. Scḋo caputpurgioꝝ. ibi (Ex eis.) Tertio oleoꝝ ⁊ infuſionũ. ibi (Cõferũt.) ⁋ Prima in duas. Primo dat has medicinas. Scḋo modũ cõmiſtionis ipſaꝝ. ibi (Et iſte q̃dẽ.) ⁋ Prima pars hꝫ ptes. 8. ſicut ſunt. 8. modi epithimatũ ⁊ ſumiꝫ hic large epithimationis nomẽ. Scḋa ibi (Et ex bonis.) Tertia ibi (Et iterũ.) Quarta ibi (Et ẽt ex euforbio.) Quĩta ibi (Ex epithimatib⁹.) Sexta ibi (Et iteꝝ.) Septĩa ibi (Et ẽt medicamẽ.) Octaua ibi (Et iteꝝ.) ⁋ Armel eſt ſpẽs ruthe: ⁊ nõ vꝫ ꝙ ſit rutha agreſtis: vt. 4. cañ. fen. 6. cap̃. de cañ. curationis morſus viperaꝝ. Amaracũ eſt praſſiũ ſm quoſdã: vel aliter vt ſupra cap̃. de cañ. Locus rubificandus. quaſi dicat. ſi vis fortẽ caliditatẽ que rubificet: vtaris tali medicamine. Egritudini nuchis.i.totius capitꝫ.ſ.dolori. ⁊ emicranee.i.dolori medietatis ſiue ptis capitis. Et ſi ſunt frigidi dolores linias locũ ex lapide egyptiaco qꝛ eſt vehemẽtis iuuamẽti. ℞. ẽt piperis albi croci añ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. ſtercoris columbini ſylueſtris põdus. ʒ. ʃ. miſceantur cũ aceto ⁊ liniaꝫ inde frons. De ſexta pte ponit. ℞. aloes myrrhe euforbij caſtorei epithimi coſti pyretri piperis ana: liniantur

cũ vino antiquo. De septima pte ponit aliud. ℞. stercus colũbini ꝛ ex eo fiat linitio ꝛ est valde forte. De octaua pte ponit aliud. ℞. piperis trocisci de croco abbatꝭ: añ. ʒ. ij. euforbij auṙ. viij. stercoris columbaꝝ auṙ. j. ꝛ. ſ. tẽperent̃ cũ aceto ſm quãtitatẽ necessitatis.

¶ Et iste quidẽ medicine quãdoqꝫ administrant̃ conquassate cũ sambaco ꝛ cõmistione lactis aut albedine oui qñqꝫ pure: ꝛ gradus illoꝝ sunt diuersi.

¶ Hic cõsidera ꝙ modus mistionis istarũ materierũ siue medicinarum est diuersus: qꝛ medicus aliqñ vult earũ augere calorem: ꝛ nõ reprimẽ: ꝛ sic miscet cũ oleis calidis: vt cuꝫ oleo de sambaco. i. iesumino. Aliquãdo vult earuꝫ acuitatẽ refrenare: ꝛ sic miscet cuꝫ lacte ꝛ albumine oui. Aliquãdo vult earũ virtutes solas: ꝛ sic eas solas (vt dictũ est) cõponit. Et gradus illarũ. i. illarũ medicinarum sunt diuersi. s. in se: ꝛ sunt diuersi ſm diuersum modũ mistionis: ꝛ ideo cõsidera qñ eges fortioribus: ꝛ qñ debilioribus.

¶ De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigide. Cap. 14m.

Ex eis est caputpurgiũ de nigella predictũ in singularibus. Et ex eis est qđ fit ex mũmia cũ castoreo ꝛ musco. Et existimauerunt qdã ꝙ cũ fit caputpurgiũ ex septem folijs origani ꝛ septẽ granis synapis tritis cũ oleo violaceo est iuuãs. Ex eis võ que sunt experta est vt ex musco ꝛ sigia ꝛ ambra cõmistis quãtitas lentis vnius sumatur exinde caputpurgia fiant in omni hora. Et ex eis qbus ad illud fit caputpurgiũ ꝛ calefaciunt ꝛ euacuant est oleuꝫ de pulpa colloquintide: aut oleũ in quo soluta est expressio cucumeris asinini. Et ex eis qdẽ que qdã existimant esse vehemẽtis iuuaminis ad illud est vt sumat̃ expressio folioꝝ enule expressorum sine aqua ꝛ fiat caputpurgiũ cũ eo: distillãdo inde tres guttas in aurem cũ est ieiunus: deinde post horã ꝯñter adhibeat̃ oleũ violaceũ ꝛ sorbeat issidiaꝫ multe vnctuositatis. Et ex eis qdeꝫ que cõueniunt huic modo est vt sumat̃ fellis tauri citrini põdus. ʒ. iij. ꝛ mũmie pondus. ʒ. ij. ꝛ musci. ʒ. j. ꝛ cãphore medietatẽ. ʒ. j. ꝛ fiat caputpurgiũ cũ eo. Et iterũ sumant̃ gũmi ruthe acrestis auṙ. j. radicis lilij mellis colati añ. auṙ. j. ꝛ. ſ. ꝯiungant̃ oia cũ expressione sicle ꝛ distillent̃ in nares. Et etiã caputpurgiũ iuuans bucormariẽ sicci auṙ. iij. baurach ꝛ sumach amborum auṙ. iiij. terant̃ bene ꝛ in nares cũ cãna isufflent̃ ꝛ eger caput suũ eleuet ꝛ fortiter naribꝰ attrahat. Et iterũ nigelle auṙ. iiij. expressiõis cucumeris asinini auṙ. ij. salis ammoniaci auṙ. ij. misceant̃ cuꝫ oleo de alcãna ꝛ oleo cucumeris asinini ꝛ liniat̃ ex eis locus intus in naribꝰ ꝛ eger naribus fortiter suggendo anhelitũ trahat.

¶ Hic pmo ponit caputpurgia. Secũdo cañ. quẽdam. ibi (Cunqꝫ.) ℣ Pria pars hꝫ. 10. sicut. 10. caputpurgia ponit. Scđa ibi (Ex eis.) Relique partes patẽt. ¶ Predictũ in singularibꝰ. s. in secũdo cañ. cap. de nigella. Et existimauerũt qdã. s. Ras. pmo ꝯtinẽtis cap. 10. in duobꝰ locis vbi sic scribitur. Tamẽ iueni in antidotario maiori experimẽtũ mirabile magne efficacie circa inflationẽ capitis reducens ipm ad pristinũ statum. Accipe. vij. folia origani: ꝛ. vij. grana seminis nasturcij albi: ꝛ tere ea ꝛ misce ea cũ oleo roṡ. ꝛ instilla per nares. In fine võ primi libri dicit̃: misce cuꝫ oleo violato. Sigia. i. storax liqda. Deinde post horã cõsequẽter adhibeat̃ oleum violatũ. hoc est ad remouẽdũ mordicationẽ superfluã: quã forsan induxit succus folioꝝ enule. Issidia est cibus sarracenoꝝ qui dicit̃ taffeata ꝛ est sicut morsellatũ. Et qdã ponunt cũ eo oleũ: vt scribitur. 5. colliget. cap. 35. s. de ouis. Et dꝫ eẽ multũ vnctuosa ad leniendũ vẽtrẽ. Fellis tauri citrini. i. citrini fellis: qꝛ nõ sit fel corruptũ: sed ꝯueniẽs vt Gal. 4. de simpli. medi. 7. cap. al. 3. scđe distin. Vel exponat̃ tauri citrini. i. tauri siue bouis hñtis colorẽ citrinũ. Et vꝫ ꝙ sit sermo Ras. pmo ꝯtinentis. 10. cap. Unde dicit. Accipe fellis bouis rubei. ʒ. iij. mũmie. ʒ. ij. ꝛ forsan talis bos est calidior: ꝛ sic eiꝰ fel est calidius. Mũmia qđ sit littera exterior dicit ꝛ est nota. Bucormarien est panis porcinus. Baurach species salis.

¶ Cunqꝫ post moram ex capite res multa descenderit tunc lauetur caput cum aqua calida.

¶ Hoc fit ad resoluenduꝫ vapores cõmotos ex fortibus caputpurgijs ꝛ ad capitis confortationem.

¶ De modis oleorum quibus inungitur caput eius qui patitur sodam frigidam. Cap. 15m.

Conferunt ei omnia olea calida in quibus cocta sunt ea que sunt sicut anhetuꝫ ꝛ calamẽtũ ꝛ amaracũ ꝛ schea ꝛ. ꝫꝫ. ꝛ rutha ꝛ folia lauri ꝛ ea que iam diximus in canone. Dispositio võ olei balsami est quã iam sciuisti illic: ꝛ hoc ẽt cõueniẽs est caputpurgijs ꝛ distillationibus in aure.

¶ Hic pmo ponit olea. Scđo ponit isufflatiões. ibi (Insufflatio.) Amaracũ est prassium ſm aliquos ſm alios est sansucus vel matricaria. Schea ſm aliquos est sticados arabicum. Dispositio võ olei de balsamo est quã iaꝫ sciuistis illic scilicet in capitulo supradicto: qꝛ iuuamentũ nõ est multuꝫ: vt etiã ponit Rasis primo continentis: ꝛ Serap. primo breuiarij. 8. cap. Et qꝛ forsan retinet̃ plus in cauernis auris ꝛ nasi: ideo est conueniens.

¶ Insufflatio cõferens illi q hꝫ sodaꝫ tẽporalẽ. ℞. expressionẽ cucumeris asinini bucormariẽ nitrum: terantur ꝛ in nares isufflentur: aut nigella ꝛ expressio cucu. asinini: aut nigella ꝛ parũ gũmi ruthe agrestis.

¶ Scilicet in frigida. ꝛ ponit tres insufflationes ꝛ patent.

¶ De cura sode sicce sine materia. Cap. 16m.

Iam sicca qdẽ que fit cũ materia cholerica: aut sanguinea sermo iam preterijt: ꝛ neqꝫ restat sermo nisi in soda sicca sine materia.

¶ Hic ponit curã sode sicce. Et pͦ pmittit itẽtionẽ suã oñdens ꝙ vult loq de sicca in gñali. Scđo exeqt̃. ibi (Principiũ.)

¶ Dubitat̃ circa pmã ptez: quare nõ fecit mẽtionẽ de melãcholia. ℣ Dicẽdũ ꝙ dedit itelligi vt dicat̃ cholera. s. rubea ꝛ nigra: quãuis nomẽ cholere absolute ꝓlatũ rubeã significet: vt tertio de iteriorib. c. 5. ꝛ i cõmẽ. afor. 33. septime ptic. Quibꝰ cholice hypostases. Dubm pm

¶ Dubitat̃ scđo qũo soda sicca fit a sanguine. ℣ Dñt qdã ꝙ sanguis calefaciẽdo exiccare põt. Aliter dicẽduꝫ ꝙ per sanguinẽ intelligit eũ in quo est cholera: põt enim cholera facere sodã. Vel separata a sanguie: ꝛ hoc est quod dicit. a materia cholerica. Vel sanguini mista: ꝛ hoc est quod dicit aut sanguinea. Vel littera est corrupta: ꝛ vult dicere melancholica. Dubm 2m

¶ Principiũ ergo cure eius est regere egrũ cũ cibis humectatiuis boni chimi ꝛ ꝓprie multi nutrimẽti sicut vitellus oui ꝛ sicut ius galloꝝ vel pulloꝝ pinguiuꝫ ꝛ cubugi ꝛ thaeiꝫ ꝛ sorbitiones pingues cũ oleis humidis: deinde declinet̃ a parte calidi ꝛ frigidi ad illud qđ est cõuenientius. Ex eis qdem que conferunt est administratio caputpurgioꝝ humidoruꝫ cum oleis laudatis sicut oleum amigdalinũ amarũ ꝛ oleum de cucurbita ꝛ reliqua. Qđ si ex hoc necessarium est ad cõplexionẽ equandam cum infrigidatione ꝛ calefactionẽ misceat̃ ex eis aliquid ex oleis equans ipsum.

¶ Hic primo ponit curã quãdo siccitas nõ est multa. Scđo quãdo est multa. ibi (Et fortasse.) In prima parte Auicẽ. intendit ad humectationem cũ cibis ꝛ cum rebus alterãtibus cibi sunt Ius gallorum scilicet iuuenum. Cubugi. i. perdices. Thaeiꝫ. Quidam dicunt ꝙ est maneries perdicis. Alij dicũt ꝙ est anser iuuenis. Cum alterantibus autem vt caputpurgijs.

¶ Dubitatur hic quare vtimur caputpurgijs: cum hic non indigeamus euacuatione. Dubm 3m

¶ Item quare vtimur oleo amigdalaꝝ amararũ ꝛ nõ dulciũ. ℣ Ad primũ dicendũ ꝙ vtimur eis nõ ad euacuandũ: sed ad humectandum. Vel aliter ꝙ in istis ꝓpter defectũ virtutis possunt aggregari alique materie male ꝛ dure ad motũ ꝓpter siccitatẽ: ꝛ iõ aliquo egent caputpurgio cum oleo amigdalarũ amararum. Et si intẽtio esset pura humectatio: magis cõueniret oleuꝫ amigdalarũ dulciũ. Dubm 4m

⁋Uel dicendū aliter ad scōm ꝙ oleum amigdalarū amararum quāuis ipsum per sui cōplexionē potentialē calidū sit habēs aliquam vim exiccatiuā resolutiuā tñ actu est humectans quadam virtute vnctuosa ⁊ dulcedine: oleū enī amigdalaꝝ amaraꝝ in gustu est dulce. ꝑtes enī sicce terrestres que faciūt amaritudinē in amigdala: nō sequunť oleū: ⁊ tunc cōueniret hic oleū qñ velles calefacere medicinas alias humectātes vel corpus humectādū. Unde dicit. ꝙ si aliquid ⁊c. si enim vis īfrigidare misce oleū de cucurbita: ⁊ si vis calefacere misce oleū amigdalaꝝ amararum.

¶ Et fortasse siccitas facit euenire in substātiā cerebri diminutionē manifestā ⁊ ꝑparabit ipm doloribꝰ. oportebit ꝗ illic vt administrenť caputpurgia ex medullis ī potu datis que sunt extracte ex cruribꝰ ouiū ⁊ vituloꝝ
al. butyro ⁊ pinguedinibꝰ ⁊ gallinaꝝ thaeiz cataraz ⁊ ex stercore vaccarū ⁊ caprarū. Et ex eis que eos iuuant est capiti apponere emplastrū ex phelude subtili facto ex simila tritici ⁊ simila ordei ꝫm necessitatē ⁊ zuccharo albo ⁊ oleo amigdalino aut de cucurbita aut effusio subtilis ex eo super sinciput. Et qñqȝ fit margo cū coronatione ex massa ꝓpter id qđ effundiť super caput.

¶ Considerandū ꝙ multa siccitas consumit humiditatem cerebri naturalem: vnde contrahitur ⁊ diminuitur. Thaeiz creditur ꝙ sit species ꝑdicis: catarā creditur ꝙ sit turtur.

Dubm 5m ¶ Sed dubitať ad qd ponunť hmōi stercora: cū cōiter exiccēt ⁊ resoluāt vel saltē nō humectent. Unde in emplis hydropicoꝝ poniť īfra fen. 14. Nō video viā euadēdi in h̄ nisi qꝛ ītētio est duplex. s. humectatio: ⁊ ista fit cū caputpurgijs ex medullis in potu datis. i. que ēt denť in potu: ⁊ ista hūectatio fit cū rebꝰ calidis ⁊ humectantibꝰ: qꝛ talis siccitas ꝑducit corpus ad dispōnē senilē. Alia intētio est aliqua resolō supfluitatū que gñanť ⁊ que trahunť a siccitate: ⁊ ad hoc vtitur stercoribꝰ. vel ꝙ ītelligit ꝙ sit ꝑꝑ melācholiā exiccantē ⁊ stipticātē que resolōne īdiget. Aliter possemus dicere ꝙ ponunť vt cū eis misceanť res alie ⁊ teneanť fixe. s. pinguedines predicte ⁊ medulle. Et ad eandē ītentionē poniť feludē qđ est mel decoctū vt littera extra ponit: ⁊ 3º lib. Almāsoris: ⁊ misceť cū farina pura: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ similia ⁊c. ꝫ necessitatē: qꝛ si vis plus calefacere misce cū melle predicto farinā tritici ⁊c. Si aūt nō vis malaxare olea ⁊ alia cū istis: ⁊ tu distilla ⁊ stillatim gutta sup caput. Et qñqȝ fit ex aliq̄ massa coronatio: vt supra sepe dictū est.

¶ De cura sode ab apate. Cap. 17m.

Cuiusqȝ aūt specieꝝ sode facte ab apatibꝰ curam in caplo singulari dicemus.

¶ Hic quod dicit patet.

¶ De cura sode oppilationis. Ca. 18m.

Cura sode oppilōnis est cū maturatione ꝑ ea que scis: deinde eūone. Postea cū vsu asabaiaret: deīde cū resolōne ꝑ embrocas ⁊ emplastra: ⁊ odoramēta ⁊ gargarismata. Postea cū maturatiōe: deinde fiat administratio: deinde resolō donec remoueať. Et iā sciť qualitas illius ī loco suo.

¶ Hic ponit curā sode ab oppilōne. Et pº intēdēdo ad cām ⁊ qñ cura nō hȝ ꝯriam idicationē. Scđo intēdēdo ad cōplonē qñqȝ cōiunctā vel ex oppilōne inductā in capite. ibi (Et si in capite.) ¶ Circa ꝑmā partē dubitať quare. A. tot verba multiplicat. ⁋ Dicēdum ꝙ Aui. ꝑmo tāgit totū ordinē tue oꝑationis ⁊ ītētionis. cū enim hic sermo sit de oppilōne est sermo de ea que fit a mā humorali. Primo ꝗ materias digeras ⁊ hoc est qđ dicit: cū maturatiōe ꝑ ea que scis supra in caplo cañ. gñaliū qđ sic incipit. digestiua ꝟo. Secūdo euacues eūone cōi si cōicat toti replo: ⁊ h̄ est qđ dicit. postea. deinde eūone. Tertio euacues eūone magis appropriata capiti: ⁊ hoc cū pillulis dictis asabaiaret dictis ꝑalleg. cap. ⁊ h̄ est qđ dicit. postea cū vsu asabaiaret. i. pillulaꝝ de asabaiaret. Quarto ꝑticularius magis euacua a capite: ⁊ h̄ cū medicinis resolutiuis ⁊ emplastris: vel aliter positis ad caput: ⁊ cū odoramētis vel gargarismatibus supra ⁊ caputpurgijs. ⁋ Scđo Aui. tangit reiterationē harū intētionū ⁊ oꝑationū. si ex premissis soda nō cessat reincipe ꝗ digerere materias. ⁊ hoc est qđ dicit. postea. s. si ex premissa oꝑatione nō cessat oppilatio. ⁊ postea euacua: ⁊ hoc est qđ dicit. deinde fiat administratio. s. solutiuoꝝ. ⁊ postea vtaris resolutiuis. s. emplis: ⁊ etiā caputpurgijs: ⁊ gargarismatibus sicut prius donec remoueatur. Et iam scitur. s. supra in capitulo generalium.

¶ Et si in capite est cōplexio calida: aut ꝓpter oppilationē grossam curatio tibi fit difficilis: oportet vt administres apertionē facientia. Deinde cū excitatur soda aut nocumentū capitis ꝓpterea ꝙ curatio fit cum calido succurre illi cum infrigidātibus cum quibus est mollificatio in quibus non est stipticitas. Postea cum quiescit reitera: ⁊ nō cesses faciendo donec oppilatio aperiatur. Et hoc totum iam diximus.

¶ Cōsiderādum hic ꝙ mala cōplexio calida sequēs oppilōnē vel cōiuncta ꝓhibet vsum aperientiū fortiū que sunt calida: vnde addunt ad malitiā cōplonis. Et qñ oppilatio est a mā grossa: tūc proprie curatio fit difficilis: quia mala cōplexio calida ꝓhibet fortia aperiētia: que cōueniunt grosse oppilationi. Auic. ergo precipit ꝙ vtaris aperitiuis. Et si ista augēdo malā cōplexionē calidā augēt dolorē ⁊ nocumētū in capite: ⁊ tu succurre cū frigidis: faciēdo capiti emplm: vel vnctionē: vel alr approximādo. Sint tñ cōiuncta medicinis in qbꝰ sit virtus mollificatiua. s. poroꝝ apitiua: ne vapores a mā surgētes retineanť: ⁊ ne cōstrictio a puro frigido vel stiptico addat in oppilōne: ⁊ sic gradatī agas. Cañ. tñ ꝑfecti ī h̄ sunt positi ꝑ lib. fen. 4. 2. cap. ⁊ tu cōiunge eos huic caplo ꝫm ꝙ est possibile. ⁊ hoc voluit Auic. cū dixit. Et totum hoc iam diximus.

¶ De cura sode ex ventis ⁊ vaporibus detentis in capite per causam extrinsecam. Cap. 19m.

Que antē facta est a ventis grossis medicanda est cū hieris primū: deinde cū alienatione totius qđ vaporat ⁊ inflat sicut nux ⁊ dactyli ⁊ synapis: siue sit calidū siue frigidū: ⁊ administrenť embroce ⁊ emplastra predicta ⁊ odoramenta ⁊ caputpurgia narrata in canone: ⁊ odoret castoreum ⁊ muscum proprie. Et si cum est ieiunus ingrediatur balneum confert in huiusmodi capitulo.

¶ Hoc capitulū pōt duplr cōtinuari. Primo ꝙ postqȝ determinauit de cura sode a causis ītrinsecis ⁊ quibusdā extrinsecis: hic determinat de cura sode a causis extrinsecis: ⁊ ꝯsequēter quibusdā ītrinsecis. Et ꝑmo determinat de soda a vētositate ⁊ vapore. Secundo ab ebrietate. ibi (In soda.) Tertio a coitu. ibi (Hec soda.) Quarto a ꝑcussione. ibi (Opꝫ.) ⁋ Prima in duas. Primo determinat de soda a ventis ⁊ vaporibus ꝓpter causam intrinsecā. Secundo extrinsecam. ibi (Cum autem soda.)

¶ Sed tu dices. Rubrica cōtradicit huic vltime diuisioni: qꝛ dicit rubrica. Cura sode ex ventis ⁊ vaporibꝰ in capite retentis ꝓpter cām extrinsecā. ⁋ Dicēdū ꝑmo ꝙ ista rubrica sit corrupta: ⁊ vult dicere ꝓpter cām intrinsecā. ⁋ Uel dicēdū ꝙ ista rubrica est cōmunis huic caplo ⁊ sequētibus: ⁊ quātū ad illud qđ intendiť in sequētibꝰ diciť ꝓpter cām extrinsecā. ⁋ Uel dicēdū tertio ꝙ ꝓpter cām extrinsecā intellige extrinsecā ipsi cerebro nō ipsi corpori: ⁊ tunc plurima pars huius capituli est de soda ꝓpter ventos ⁊ vapores a cā extra cerebrum. Dico aūt plurima pars qꝛ aliqua pars est de soda vaporosa ⁊ ventosa ꝓpter cām in ipso cerebro vt ibi. si fuerit eius generatio ⁊c. ¶ Scđo modo pōt cōtinuari. c. Postqȝ determinauit de soda a causis intrinsecis in quo determinauit de ea que fit a causis materialibꝰ humoralibꝰ: hic determinat de soda que fit a causis materialibꝰ ventosis ⁊ vaporosis. Quocūqȝ modo cōtinueť: dicemus ꝙ ꝑmo determinat de soda facta a ventositatibꝰ. Scđo a vaporibus. ibi (Habētiū ꝟo.) ⁋ Prima ī duas. Primo ponit curā qñ ventositas hȝ radicē in ipso capite. Scđo quādo ē a stomacho. ibi (Et si ipsoꝝ ꝑncipiū ⁊c.) ¶ Cōsiderādū circa primā partē ꝙ Aui. ad tria intēdit in hac cura. Primo ad euacuationē materie vnde eleuať ventositas que est flegmatica vel melancholica vtplm vt supra declaratū fuit: ⁊ hoc fit cū hieris ⁊ cū caputpurgijs. Scđo intēdit ad regiminis rectificationē vt nō dentur vaporosa etiā quāuis sint calida sicut eruca. de frigidis enim siue parū calidis nō dubitať ꝙ nocent sicut castanee ⁊ fabe ⁊ mala ⁊ pira. Tertio ītendit ad ventositatis resolutionē ⁊ patet.

¶ Et si ipsoꝝ principiū a stomacho fuerit in ipsoꝝ cura administrētur euacuantia predicta: ⁊ ꝓprie ea quorū descriptiones recipiunt oleum de cherua: ⁊ eius loco recipiunt oleū antiquū: ⁊ vtantur diacymino ⁊ que taliter currunt de quibus rememorabimur in cura egri-

Dubm pm

tudinum stomachi: ⁊ cōfortetur caput post curaȝ eius cum oleo myrtino ⁊ laudanino ⁊ oleo de lilio ⁊ expres sione cupressi ⁊ alebetheb ⁊ cyperi: ⁊ in quo est calefa ctio ⁊ stipticitas: ⁊ adhibeatur etiā scarificatio in extre mitatibus vt trahatur ad cōtrarium eius.

¶ In scḋa parte Auicē. ad quatuor intendit. s. ad euacuationē ma terie a stōcho cum hieris ⁊ oleo de kerua vel antiquo de quo loq tur fen. 13. cap̄. de apostematibus stomachi frigidis. ⁊ modū dan di in potu ponit fen. 16. cap̄. de cura cholerice. Scḋo intēdit ad re solutionem ventositatū stomachi cum diacimino. Tertio ad con fortationem capitis vt ventum nō recipiat: ⁊ cum hoc resoluēdo ab eo ventum. Quarto ad diuersionē ventositatū ad cōtrariū. Di xit in littera alebetheb. i. tamariscus. Alia patent.

¶ Habentiū vō eam que fit a vaporibus si fuerit eius generatio in ipso capite: ⁊ eger nō inuenerit in stoma cho suo inflationem ⁊ rugitum neqȝ in hoc augmenta tur ⁊ minuitur propter repletioneȝ ⁊ euacuationem ⁊ ꝑpter cibos vaporosos ⁊ pauci vaporis.

¶ Hic ponit curā sode vaporose. Et p̄mo quādo vapor est a capi te. Scḋo cū est a stōcho. ibi (Si aūt fuerit.) Uētus āt ⁊ vapor qūo differūt supra declr̄atuȝ fuit. ⁋ Prima in duas. Prio docet cogno scere sodā vaporosaȝ cui⁹ cā est a capite. 2° ponit curā. ibi (Cura.)

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̄ circa p̄mā partē qa Auic. inuit ꝙ soda vaporosa ꝑpter cām in capite nō auget̄ pp cibos vaporosos. ⁋ Cōtra qꝛ vētosa au getur ꝑpter ventosos: vnde ꝓhibuit eos in soda ventosa. ⁋ Am plius quāuis vapores in capite nō sint a stomacho radicaliter in hac soda tn̄ augeri poterūt ꝑpter cibos vaporosos in stomacho. ⁋ Dicendū ꝙ Auic. duo īnuit signa. Primū ꝙ homo nō habet ru gitum nec hȝ inflationē in stomacho: ⁊ hoc qꝛ ille vapor nō surgit inde. Scḋm signū est ꝙ in hoc. s. in habente sodā ex vaporibus ge neratis in ipso capite nō augmentatur. s. soda. Uel in hoc. s. rugitu vel inflatione ⁊c̄. nō augmentat̄ nec minuit̄. s. sicut augmentatur ⁊ minuitur dolor qui est a vaporibus stomachi: nō tamen est negan dum quin aliqualiter ⁊ aliquādo possit augeri vel minui s̄m diuer sitatem in cibis ⁊ euacuatione ⁊ repletione.

¶ Cura est embroce carminātes note ⁊ cōfortatio ca pitis cū emplastris resolutiuis ⁊ in qbus sit stipticitas parua ⁊ odoramēta subtiliatiua ⁊ in eis est sufficiētia.

¶ Intendit Auicē. ad resolutionem ⁊ confortationem dans intelli gere de euacuatione si est necessitas.

¶ Si autem fuerit in stomacho: tūc ex eis que ipsi con ferunt est illud quod stomachum cōfortat sicut mastix geleniabin deide diacyminū ⁊ que sūt illis silia. Cūqȝ cibus recipit̄ ⁊ incipit vaporare ⁊ facit sodā: recipiant̄ post ipsum mucilago psilij ⁊ coriādruȝ siccum cuȝ zuc charo. Et si timet̄ frigus stomachi ex mucilagine psilij administretur mucilago seminis lini cū coriandro sic co ⁊ cōforta caput cū eo quod scis postq̄ ipsam cura ueris ⁊ sedaueris cum eo quod oportet vt ipsa sedetur ex embrocis ⁊ odoramētis narratis: ⁊ proprie cū ama raco: fortasse enim ipsuȝ soluȝ erit cā liberationis inte tegre: ⁊ vtere attractione ad cōtrarium.

¶ Hic ponit curam sode vaporose a stomacho. Et p̄mo intēdendo ad ipsum vaporē. Scḋo ad malitiā qualitatis secum cōiunctā. ibi (Cum ergo.) Intēdit aūt ad. v. Primo ad fortificationē stomachi ne generet vaporē cū mastice melle ro. vel zuccharo ro. Scḋo ad resolutionē vaporis cū diacymino. Tertio ad ꝓhibitionē vapora tionis cibo sumpto ⁊ hoc cū rebus infrigātib⁹: vt mucilago psilij: ⁊ stipticātibus vt est coriandrū siccū cū zuccharo. Ex qb⁹ duobus ꝓhibet̄ vapor cibi. Et vbi timetur de frigiditate mucilaginis psilij possumus vti mucilagine seminis lini: q̄uis eniȝ frigida sit vt Gal. 6. de regi. sani. Et lini semen infrigidantē succū. i. mucilaginē ope ratur. tn̄ parua est eius frigiditas. Quarto intēdit ad capitis ꝯfor tationē. s. cū stipticis frigidis siccis: hoc tn̄ dȝ fieri postq̄ euacua ueris ipsam. s. sodaȝ. i. post factā eūoneȝ. vel ipsam. s. māam vaporo sam. ⁊ sedaueris. s. ex hoc dolorē. Et hoc cū resolutiuis vt cū deco ctione amaraci. i. maiorane vel matricarie. alij dicunt ꝙ est maru bium. Et cōsidera ꝙ nō vult Auicē. ꝙ tu stiptices nisi post eūoneȝ: ne vapor cōstringat̄. Quinto Auic. intendit ad diuersionem.

¶ Cum ergo senseris ꝙ in materia vaporosa sit calidi tatis superfluitas: per id qḋ iuenitur de signis calidi tatis alienabis subtiliantia multe calefactionis vehe mēter sicut euforbiū ⁊ reliqua. Immo icipies p̄mo at trahere ad ꝯtrariū ⁊ purgare cū gagarismis: ⁊ admini strabis embrocas temperatas in balneo.

¶ Hic ꝯsidera ꝙ aliquādo vapor est cholericus: vnde idiget in sui remotione ꝙ caueamus resolutiua calida ⁊ itēdamus trahere ad contrariū cum fricationibus ⁊ ventosis ⁊ educere cum caputpur gijs ⁊ gargarismatib⁹ si est possibile: ⁊ proprie si est a cholera in ca pite cuius euacuatione subsequatur vaporis euacuatio: ⁊ intendi mus eius resolutioni ⁊ mitigationi sue acuitatis: qḋ fit embrocis temperatis: ⁊ balneo aque calide. cuȝ enim absolute profertur de eo intellige vt potest intelligi. ii. terapeu. cap̄. 9.

¶ De cura sode venientis ex vento qui penetrauit ad interiora capitis. Cap̄. 20ᵐ.

Cum aūt soda capitis fit ex vētositate itrante extrinsecus ꝯsideret̄ hoc an sit vētus calidus estiualis: aut frigus hyemale: deide ꝯsideret̄ locus itroitus ipsius. Nā si est calidus ⁊ eius introitus est auris distillet̄ in ea oleū camomillinū te pidum: aut oleū alkeirinū aut oleū anhetinū cōquassa tum cū pauco oleo ro. Et similiter si fuerit eius introi tus nasus distillet̄ illud i nares. Et administra embro cas cū eis que facile resoluūt ex eis que diximus.

¶ Possumus dicere ꝙ iaȝ declarauit de canonib⁹ curationis sode a causis itrinsecis ⁊ qbusdā extrinsecis. Hic determinat de cano nib⁹ sode a causis extrinsecis que sunt vētus vapor ⁊ ebrietas coi tus ⁊ ꝑcussio. Uel pōt dici ꝙ supius determinauit de cura sode a vētositate ⁊ vapore itrīsecis. Hic determīat de cura sode a vēto sitatib⁹ ⁊ vapore extrīsecis. Et p̊ ponit vnā curā. Scḋo aliā. ibi (Et simil'r sunt cure.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curā itēdēdo ad ventū ⁊ sui qualitatē ⁊ ꝑtē vnde itrauit. Scḋo intēdēdo ad quali tatē quā ipressit. ibi (Qꝛ si.) Primo intēdēdo ad malaȝ cōpl'onem. Scḋo ad frigidā. ibi (Qꝛ si frigida.) Qḋ p̄mo dicit est notum.

¶ Qꝛ si malitia cōpl'onis ei succedit calide cū eo qḋ fa cile est medicet̄ ⁊ incipiat̄ ab eo qḋ est parum frigidū: si aūt nō iuuat augmētetur. Qꝛ si frigida fuerit pones oleū ad quācunqȝ harū duarum extremitatū necessa rium fuerit ipsuȝ administrare caliduȝ: ⁊ in ipso sit ca storeum ⁊ muscus. Et minora ⁊ multiplica s̄m quanti tateȝ necessitatis: ⁊ administra embrocas ⁊ emplastra predicta s̄m illud resolutiua calida: ⁊ aliena totum qḋ inflat ⁊ lenit naturam.

¶ In scḋa parte vult dicere ꝙ ad quācunqȝ duarū extremitatum scȝ per quas ventus intrauit. s. auris vel naris ⁊c̄. minora ⁊c̄. Qꝛ si eges ampliori calore multiplica castoreū ⁊ muscuȝ. ¶ Dubitatur de eo qḋ dicit. ⁊ lenit naturaȝ. Contra qꝛ ad curādas egritudines capitis lenificatione nature multuȝ indiges: vt supra dixit. ⁋ Am plius primo cōtinentis dicit Rasis. clysteria sunt laudabilia ⁊ vti lia in qualibet specie sode. Non debet ergo alienari quod naturā leniat. ⁋ Quidam dicunt ꝙ littera vult dicere: ⁊ leni naturaȝ. Uel dicendum ꝙ inflatiua debent prohiberi q̄uis sint lenitiua. Uel di cendū ꝙ lenitiua. s. solutiua non queruntur in ventositate a causa extrinseca: nec directe competit ventris lenificatio.

¶ De cura sode cōtingentis ex vaporibus malis adue nientibus capiti exterius. Cap̄. 21ᵐ.

Et similiter sunt cure vaporꝝ maloꝝ extrinse cus aduenientiū: ⁊ quādoqȝ sunt frigidi raro tn̄ sicut vapores. locoꝝ almutakaregi limo soꝝ s̄m plurimū vō sunt calidi: quos qdē re solue cū embrocis tēperatis si ex eis plurimū retineat̄: ⁊ imaginet̄ scothomiā ⁊ vertiginē: ⁊ naribus attrahan tur odores tēperati boni sicut rose ⁊ olei eius ⁊ nenu faris ⁊ viol'. Qꝛ si vehemēs sentitur caliditas cāpho

re ⁊ sandali ⁊ administretur ablutio capitis in balneo cum aqua calida ⁊ malua.

¶ Hic ponit curam sode a vaporibus. Et primo ex vaporibꝰ malis quibuscūqꝫ. Scḋo a vaporibꝰ qui sunt odores. ibi (Ea qdeꝫ.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā intēdēdo ad vapores. Scḋo ad malam cōplexionē derelictā. ibi (Qꝛ si ex eis.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā sode a vaporibꝰ calidis. Scḋo a frigidis. ibi (Frigidis vo.) Tertio a siccis fumosis. ibi (Si auteꝫ vapores.) Uapores aūt humidos reduxit in vapores frigidos locoꝝ limosoꝝ. ¶ Dicit primo ⁊ simil'r. s. sunt cure sode a vētositatibꝰ: sicut sunt cure vaporum. i. cure sode a vaporibꝰ. ¶ Cōsiderādū ꝙ vapores vtplurimū sunt calidi qꝛ res calide sunt magis euaporabiles. ⁊ calidū est euaporationē faciēs qñqꝫ: tñ isti vapores sunt frigidi vt locoꝝ almurakaragi. i. locoꝝ cenosoꝝ ⁊ musulētoꝝ. Calidi aūt vapores retenti ꝓꝑ motū aliquē faciunt scothomiā ⁊ vertiginē. cura est nota.

¶ Frigidis vo conferunt odores musci ⁊ castorei ⁊ illud sufficit. Si autē vapores sint fumosi necessaria est humectatio fortis cū oleis predictis cū infrigidātibus determinatis: ⁊ ingenie᷑ vt nares abluantur cū huiusmodi oleis ⁊ naribus: ex eis fortiter suggatur trahēdo ad superiora ⁊ seruando illud in ipsis: deinde effluere dimitta᷑: postea renoue᷑ opus illud assidue. Et simil'r cū aqua ro. ⁊ aqua de salicibꝰ ⁊ aqua cucurbite ⁊ super vapores harum aquaꝝ plurima fit inclinatio.

¶ Patet quod dicit hic ⁊ in secunda parte.

¶ Qꝛ si ex eis ipedimentū malitie cōplexionis genere᷑: ⁊ sicut fit ex fumo sulphuris ⁊ fumo arsenici ⁊ similium administre᷑ camphora in oleo cucurbite vt humectet vnū ipsoꝝ ⁊ infrigidet alterū. Et similiter administre᷑ cāphora in oleo lactuce ⁊ oleo viol'. Et sterne locū totum ex folijs salicis ⁊ odoriferis humectantibus.

¶ Uult dicere ꝙ camphora ponitur vt infrigidet ⁊ oleum cucurbite vt humectet: ⁊ patet.

¶ De cura sode ꝯtingētis ex odoribꝰ bonis. Cap. 22m.

Ea quidē que fit ab odoribus bonis si sint calidi ⁊ nocent caliditate sua non siccitate tm̄: curetur odoribꝰ bonis frigidis: sicut si nocumentū consequens sit ex odore musci ⁊ croci curetur cū cāphora ⁊ sandalo. Et cōsequēs ex cāphora cure᷑ cū musco ⁊ croco. Et si fuerint etiā nocentes cum hoc cū desiccatione ⁊ siccitate: tūc cura erit vt nō sis cōtentus in cura nocumenti musci. v. g. camphora. Sed si est poss'e succurrere cū caputpurgio ex oleis humectantibꝰ īfrigidatis qm̄ iam sufficiet: ⁊ si nō saltē cū camphora in eis dissoluta ⁊ similiter ecōuerso.

¶ Hic ponit curā sode a vaporibꝰ. Unde hoc capl'm est sicut spāle respectu preteriti. Et primo ab odoribꝰ bonis. Scḋo ab odoribꝰ fetidis. ibi (Facte vo.) ¶ In prima pte vult ꝙ si odores boni ledant caliditate vt musci odor: cura cū odoribus frigidis vt cāphore. Et si ledant desiccatiōe. s. resoluēdo ⁊ siccitate. s. alterādo: tūc nō debes esse cōtētus cāphora: ꝯ nocumentū odoris musci qꝛ cāphora exiccat. sed si est poss'e: qꝛ nō timea᷑ frigiditas olei: īfrigidatis succurre ⁊c. Et si nō potes curare cū oleo: saltē cura cum cāphora in eis oleis. s. nō īfrigidatis actu. vtimur. n. cāphora: qꝛ ꝯria᷑ odori musci: ⁊ simil'r econtrario. Si nocumentū est ab odore cāphore exiccante nō sis cōtentus musco solo: sed musco cum oleis calefactiuis ſm ꝙ dictū est de cāphora. ¶ Hic tñ attende cañ. supius positum ꝙ si odores ledūt quātitate qua repleāt: tūc cura nō est cum odoribꝰ sꝫ cū resoluētibꝰ sicut ē cura sode vaporose: de qua dictū est in ꝑcedēti cap. Et tu ꝯsidera q̄ diximus supra de soda. i. cap.

¶ De cura sode ꝯtingētis ex odoribꝰ fetidis. Ca. 23m.

Facte vo ex odoribꝰ fetidis cura est cū bonis oppositis eis in cōpl'one: ⁊ si in illis odoribꝰ fuerit desiccatio ingenie᷑ vt sint odores illis oppositi humectātes sicut odores nenufaris ⁊ viol'. ⁊ salicis: ⁊ ad hoc est oleū. s. oleū salicū bonum hñs ꝓprietatē supra oēs odores oppositos odoribus bonis ⁊ fetidis calitate nocētibꝰ tēperādi ⁊ hūectādi.

¶ Hic ponit curā sode ab odoribus fetidis: ⁊ pꝫ qḋ dicit. Et laudat oleū salicis: qꝛ hꝫ ꝓprietatē tēperādi ⁊c. ⁊ hꝫ ꝓprietatē supra oēs malos odores. Hoc aūt oleum nō est nobis in vsu.

¶ De cura sode ex ebrietate. Cap. 24m.

Nam soda aūt contingēte ex ebrietate in primis opꝫ vt administretur stomachi purgatio aut vomitu facto cum oxymelle ⁊ se. raffani: aut oxymelle cū aqua tepida: aut cū vomitibꝰ lenibꝰ: ⁊ medijs de illis quos in antidotario faciemus. Qꝛ si vomitus nō fuerit obediēs ⁊ time᷑ eius administratio solues cū hiera cōfortata cū scamonea ne eius mora ꝓlonge᷑. Qꝛ si tibi fuerit aliqd ꝓhibens ab administratione eius qḋ est calidūꝫ: ꝓpter egritudinē calidam solues cū decoctione myrabolanoꝝ: aut syrupo de fructibꝰ solutiuo. Et si anima abhorruerit huiusmodi solutiua solues cū aqua vtrorūqꝫ granatoꝝ cū pulpa ſm ꝙ dicemus in antidotario vigorata cū scamonea parūper: ⁊ nō timeas ꝓꝑ ipsius caliditatem.

¶ Hic determinat de cura sode ab ebrietate. Et primo ponit curā quantū ad oēm intentionē curationis. Secūdo describit quoddaꝫ vtile medicamen. ibi (Medicamen.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curam sode ab ebrietate: quādo stat ebrietas. Scḋo quādo recedit. ibi (Amplius.) ¶ Prima in duas. Primo facit qḋ dictuꝫ est. Scḋo qꝛ ista quādoqꝫ nō cōferunt: ostēdit ad quid ꝓcedēdum. ibi (Qꝛ si ꝓpter.) ¶ Ad prime partis euidentiā ꝯsidera ꝙ tres sunt intētiones in cura sode ab ebrietate. Prima est ad materiā vinosaꝫ vel humoralē in stomacho quā vinū mouit. Scḋa est ad materiā vaporosam. Tertia est rectificatio regiminis. Primo ergo ponit curam quantū ad primā intentionē. Secūdo quantū ad secundaꝫ. ibi (Et frica.) Tertio quātū ad tertiam. ibi (Et cibentur.) ¶ Prima pars habet duas. Nam intētio ad materiā est duplex. s. euacuatio ⁊ rectificatio per digestionē. Primo ponit curam per euacuationem. Scḋo per digestionem. ibi (Et si est aliquid.) ¶ Circa primā partem cōsiderandum primo quid sit ebrietas. est enim crasileos idest capitis iectigatio. s. propter vini vapores: vt in cōmēto afor. 6. quinte particule. Si inebriatus aliquis. Gerardus tamen primo viatici cap. de ebrietate sic eam diffinit. Ebrietas est lesio cerebri cū iectigatiōe: ex grossa vini fumositate ꝓueniēs. Nō soluꝫ aūt ex vino inebriari contingit: sed ex qbusdā alijs potibus: vt ceruisia.

¶ Dubitatur tñ hic: an vinuꝫ puruꝫ citius inebriet q̄ lymphatum. Dubm pm

¶ Et dicēdum ꝙ lymphatū cum pauca aqua: vt inuit Auic. primo cañ. fen tertia cap. de regimine per vinuꝫ. Et Arist. 3. ꝓble. 3. ꝓble. Et causa huius datur ab Aristo. triplex. ¶ Prima qꝛ citius penetrat. aqua enim sui substātia subtilitatē exhibet vino: ⁊ ideo vinū cum valde modica aqua temperatum penetrat citius ad loca magis angusta q̄ vinum purum. ¶ Considera ꝙ ex hac causa Aristo. vult ꝙ tardius remouetur ebrietas ex vino lymphato q̄ ex vino puro: qꝛ in strictiora loca penetrat vinum lymphatū: a qbus difficilius resoluitur. ¶ Sed tu dices cōtra: qꝛ ſm Cōmentatorē tertia particula afor. super afor. 3. Egritudinū alie ad alias ⁊c. Egritudines que velociter fiunt: velociter vidētur solui. Unde qḋ bene natum est fieri bene natum est solui: sicut tertiana in estate cito fit ⁊ cito cura᷑: econtra in hyeme: ergo ebrietas que fit cito: cito curabitur: sed fit cito ex vino lymphato. ¶ Dicēdum ꝙ volendo saluare Ari. lꝫ per se vel ex hoc ꝙ ex cito fieri ebrietatē a vino lymphato ꝓpterea citius deberet curari: tamē ꝑ accidens cōtingit ꝙ tardius curatur: ⁊ hoc ꝓpter penetrationē vapoꝝ vini in loca angusta. ¶ Scḋa causa quā Aristo. assignat quare vinum mistum magis siue velocius inebriat est: qꝛ de eo possunt magis bibere: sꝫ de vino puro minus possunt bibere: qꝛ magis facit vomitum. ¶ Sed tu dices hoc est cōtra Aristo. eadem particula ꝓble. 18. vbi dicit ꝙ vinum lymphatum magis facit vomere. Amplius vinuꝫ lymphatum magis mollificat stomachum: vt Gal. in cōmento secundi regiminis acutorum. 29. ⁊ 35. cōmento. ¶ Dicendum ꝙ vinum lymphatum per modum laxitatis ⁊ mollificationis magis facit vomere: sed vinum purum per modum punctionis vel mordificationis magis facit vomere: vinum autem de quo hic est sermo quod sit permistum aque est illud quod modicissimū hꝫ de aqua.

Sed Arist. cū dicit ꝙ vinū ꝑmistuꝫ magis facit vomere: loqtur de vino multū lymphato: ⁊ ita loquit̃. G. preallegatis cōmētis. Hodierna tñ lascivia ad potū vini duxit hoīes: vt plus de puro ꝙ̃ de ꝑmisto potent. ¶ Tertia cā ꝓp quā vinū purū minus inebriat est ſm Arist. q2 vinū purū sui caliditate iuuat ad digōnē sui ⁊ alioꝝ: ſꝫ vinū lymphatū ecōtra se hꝫ. ¶ Cōsiderādū ꝑticulariter circa litteram: ꝙ ꝑmū qd̄ precipit̃ in ebrietate est vomitꝰ: vt oēs auctores cōcordāt: ⁊ ratio est: q2 vinū suꝑflue sumptū ꝑ vomituꝫ apte euacuat̃. Uomitiua aūt sunt quedā fortia ⁊ quedā debilia ⁊ q̄dā leuia: ſm doctrinā Mes. in suo de cōsolatione. 2. cap̄. q2 igit̃ ista mā est in stōcho eductioni parata: nō īdigemus vomitiuis fortibꝰ: vt elleborus ⁊ similibꝰ: sed debilibꝰ ⁊ medijs vt aqua ⁊ oxymelle: q̄ scies in antidotario. s. Inde scias solutiua. Et q2 vomitus aliqñ nō pōt fieri ꝓpter causas multas dictas ꝑmo lib. fen. 4. ideo opꝫ ꝙ purgetur cū hiera cōfortata cū scamonea ꝓp cām dictā in lr̃a ⁊c̄. Iste enim mãe que sunt in stōcho habētis sodā ab ebrietate: sunt facilis vel nō multū difficilis eductionis: nec expedit ꝙ hiere impressio sit in capite: opꝫ igitur ꝙ cito descēdat: de hoc tñ ꝑfecte supra diximus caplo de cañ. vlibꝰ. Dicit post: ⁊ nō timeas ꝓp ipsius scamonee vel ipsius. s. corporis caliditatē. Reprimit̃. n. calor scamonee cū aqua vtrorūq; granatoꝝ. s. muzi vel dulcis ⁊ acetosi: de qbꝰ etiā loquit̃. 4. cañ. fen. 1. cap̄. de cura pu. in generali. Modū autē ⁊ dosim eius require a Serap̄. septimo lib. breuiarij. cap̄. 12.

¶ Et si est aliquid quod superet ab euacuantibꝰ: cuiuscunq; modi fuerint fac eos dormire quousq; digerat̃ qd̄ in eoꝝ stomachis cōtinetur de vino. Et istud quidem apparet ex colore vrine ⁊ eius tinctura.

¶ Hic ponit curā per digōneꝫ ꝑcipiēdo somnū: ⁊ signū digōnis est coloratio ⁊ tinctura vrine. Nā ꝑme vrine crapulaꝫ vel ebrietatem patientiū sunt crude indigeste ꝓp suffocationē calidi a suꝑfluo potu ⁊ attractionē indigesti ad vias vrine. Cū aūt calor vincit ⁊ digerit vinū ⁊ reliquas materias sibi associatas: tunc apparet tinctura vrine: ⁊ est dictū Rasis primo cōtinentis. 10. cap̄.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̃ vtrū in ebrietate cōpetat somnus. ¶ Uidet̃ ꝙ nō: q2 per Rasim ꝑmo ꝯtinētis. 10. cap̄. vbi dicit. ⁊ dico ꝙ soda fit ex potu vini ⁊c̄. ⁊ est neciuꝫ ꝓhibere somnū ⁊ quietē toto vno die. Amplius qd̄ vapores vini intus retinet ⁊ ꝓhibet a resolōne nō cōpetit ī cura: hoc aūt facit somnus. ¶ In ꝯrium. A. statim. Unde dicit ꝙ somnus est radix in cura. ¶ Dicēdum ꝙ somnus cōpetit maxime in ebrietate. Et rō est: q2 iuuat ad digōnē vini ⁊ seꝑationeꝫ eius a stomacho post digōnem: ⁊ tūc dicemus ꝙ tex. Rasis est corruptus ⁊ vult dicere neciuum nō est ꝓhibere somnū. Et pōt ꝯfirmari quia in plˡibus locis eiusdē caplī precipit somnū in soda ebrietatis. ¶ Ad rōnē dicēduꝫ ꝙ plus est iuuamētū somni ꝓpter auxilium qd̄ facit ad vini digōnē ꝙ̃ sit nocumētū per vapoꝝ receptionē. Laudo aūt ꝙ ante somnū aliqd stipticū sumat. ¶ Aliter possemus rñdere ad q̄ōneꝫ ꝓp qd̄ sciēdū ꝙ soda ebrietatis est duplex. Una que fit a vino cōiter vsuali nocēte ꝑ sui suꝑabundātiā ꝓpter quā cām vinuꝫ fluctuat in stōcho ⁊ euaporat ad caput: ⁊ hoc modo cōiter accidit ebrietas ex multo potu vini: ⁊ in hac ebrietate somnꝰ iuuat vehemēter: q2 cōplet̃ illius vini digestio: plus tñ iuuat si vomitꝰ ꝑcessit: ⁊ de hac est hic sermo. Alia est ebrietas que fit ex vini calore acuto emittēte vapores calidos acutos ad caput: ꝙ̃uis de eo sit potata parua ꝙ̃titas sicut in nr̃is ꝑtibꝰ vulgari sermone dr̃ vinū qd̄ sapit de celo: ⁊ tūc somnus in hac ebrietate forsan nocet: q2 retinet illos acutos vapores: ⁊ q2 cura talis ebrietatꝭ nō est per digōnē illius vini: q2 q̄si nō est bene digestibile: ⁊ q2 ipm̄ nō nocet q2 nō digerat̃: sed nocet sui acuitate ⁊ acutis vaporibꝰ ꝙ̃uis nō sit potatus nisi medius cyatus de h̓ vino: ⁊ iō cura est facē eū vigilare ⁊ exercitari vt illi vapores acuti resoluant̃. Et est sīle de hac soda ab isto vino calido acuto sic̄ de siti facta a rebus calidis acutis vt allijs ⁊ vino acuto: q2 talis sitis nō curat̃ cū somno: imo cū vigilijs ⁊ euaporatiōe ⁊ potu humectāte. Q2 si sitis sit ex multo potu: vñ cātur īdigestio vel ex ciboꝝ īdigestione: tūc somnus sedat eaꝫ: ⁊ dr̃ talis sitis a frigore facta: q2 ex īdigestione ⁊ suffocatiōe caloris fit. h̓ innuit Aui. īfra fen. 13. in. c. de siti. ⁊. 4. cañ. fen. 1. ca. de siti que accidit febricitātibꝰ. ⁊ innuit. G. in cōmē. afoꝛ. 28. 5. ꝑticule. Quibuscūq; desideriū noctu bibere. Simili ꝙ̃ mō dicemus ꝙ in soda ab ebrietate ꝓueniēte a vino: nō q2 sit suꝑflua quātitate potatū: sed q2 est calidū valde: quāuis sit parū de eo potatū nō cōpetit somnus sed vigilia quousq; illi vapores sint expulsi: ⁊ hoc est ad mētē Rasis in ꝑalegato loco q in hac soda vtit̃ oleo ros. fortiter īfrigidato. s. ad remittēdū ariditatē illoꝝ vapoꝝ ⁊ ad ꝓhibēdū eos: cū tamē in alijs ebrietatibꝰ vtatur oleo ros. nō multū infrigidato: vnde dicit. Dico ꝙ soda fit ex potu vini. audiui ꝙ quāto magis vinū est calidū tāto est maior soda. Et sciui q2 hec soda est q2 vinū replet caput vaporibus calidis. Et subdit ꝙ in his vaporibꝰ ⁊ humoribꝰ calidis sunt necessaria infrigidātia sicut oleum ros. ⁊ similiter infrigidatū multa infrigidatione: ⁊ est necessariū ꝓhibere somnū ⁊ quietem tota vna die. Ecce ergo mentē Rasis ſm intentionē dictam.

¶ Et frica pedes eoꝝ cū sale ⁊ oleo violaceo. Et super ipsoꝝ extremitates effundat̃ oleuꝫ camomillinū. Deinde fac eos ingredi balneū: ⁊ vt capita ipsoꝝ inungant̃ oleo ros. infrigidato nō tamē vehementer.

¶ Hic ponit curā intēdēdo ad vapores. Est aūt in hoc triplex ītentio. s. diuersio: ⁊ h̓ fit fricatiōe cū sale. Oleum aūt violatū remittit flāmā siqua est. ¶ Scd̄a ītētio est resolō: ⁊ h̓ fit effundēdo oleum camomille. ¶ Tertia ītētio est ꝯfortatio capitis ne recipiat: ⁊ h̓ fit cū oleo ros. ⁊ nō opꝫ ꝙ sit multū īfrigidatuꝫ: q2 nō est in capite excessus flāme q̄lis est in soda ab estu ⁊ calore solis. Et iō si soda eēt a vino multū calido īflāmāte caput posset oleū fortiter īfrigidari vt ꝑcipit Ras. ¶ Et cōsidera ꝙ istoꝝ oleoꝝ fridoꝝ approximatio dꝫ eē cū ascēdunt vapores: cū aūt iaꝫ ascēderint vel multi sint: opꝫ vel miscere cū oleo ro. aliquid soluens: vel nō ponere oleū ros.

¶ Et cibent̃ lentibus ⁊ acresta ⁊ similibꝰ. Et in caulibꝰ quideꝫ est ꝓprietas qua vapores a capite ꝓhibentur. G. inquit si cibas illos pullis columbarū nō erras. Et videt̃ ꝙ cā sit subtilitas sanguinis ex eis ḡnati: ⁊ fortitudo eius ad resoluēdum vapores. Et opꝫ vt eis tribuas fructus stipticos: ⁊ vt sit potus aque. Et nō aliud nisi stōchus fuerit debilis ⁊ timetur ipsius laxitas: tūc eniꝫ ꝓhibe eos a multitudine potus aque frigide: ⁊ pota eos aqua granati acetosi ⁊ ribes ꝓprie ⁊ rob eius ⁊ acetositate citri ꝓprie ⁊ rob ipsiꝰ ⁊ cydonioꝝ ⁊ malorū: ⁊ trāsglutire coriandruꝫ siccū cū zuccharo ſm pondus ⁊ pōdus cōfert eis: deinde fac eos dormire ⁊ quiescere quoniā est radix in cura ipsius.

¶ Hic ponit curā ꝑ rectificationē regiminis: ⁊ dicit. cibet̃ lentibus scꝫ corpore: q2 stipticitate īgrossant ⁊ ꝓhibēt vapores. In caulibꝰ est ꝓprietas. Gal. dicit libro decē tractatuū ī scd̄o lib. ca. de cephalea ꝓp ebrietatē. Folia cauliū īfusa in aq̄ cal̓a apposita capiti nāliter ꝯriant̃ ebrietati. ⁊ hoc nō solū facit a ꝓprietate: sꝫ v̓tute subductiua quā hn̄t quātū ad ꝑtē suā nitrosaꝫ: ⁊ virtute frigida: quā hn̄t quātū ad sui corpulentiā: vt auctores cōmuniter ponūt: ⁊ Aristo. proble. 3. 17. ꝓble. Sermonē aūt perfectum de caule inuenies fen tertia huius primo tractatu vbi de eo prolixe disputauimus. Tertio dicit ꝙ si damus pullos columbarum nō fit error q̄a generant sanguinem subtilem ⁊ fortem ad resoluendum.

¶ Dubitat̃ vtrū nutrimētū pulloꝝ columbaꝝ sit subtile. ¶ Uidetur ꝙ nō: per Auic. supra cap. de columbis: vbi dicit ꝙ in eis est grossitudo nutrimēti. ¶ Idē Isaac in dietis particularibꝰ declarat etiā signo. ¶ Amplius īfra fen. 13. cap. de cura malaꝝ cōplōnuꝫ stomachi cū materia ⁊ oppilationū ipsius dicit. Corpora pulloꝝ columbarū sunt tarde digestionis ⁊ longe more in stōcho: hoc videt̃ esse ex grossitie nutrimēti siue substātie eoꝝ. ¶ In ꝯriū Aui. hic. ¶ Amplius qd̄ in debilitate visus ꝓp paucitateꝫ spiritꝰ visibilis: vel ꝓp senectutē laudat̃: videt̃ nutrimēti subtilis: sed caro pulloꝝ columbarū ad hoc laudat̃ a Gal. in libro experimētoꝝ qui incipit. Ignis q descēdit de celo ⁊c̄. Et Zoar ꝑmo lib. tra. 8. 11. ca. maxime laudat in hoc colūbos syluestres. ¶ Dicēduꝫ ꝙ pulli de qbus hic est sermo: sunt pulli columbaꝝ qui iam pn̄t volare. Naꝫ isti sunt facilioris digestionis vt scd̄o cañ. Possunt ergo cōparari vel ad pullos gallinaꝝ ⁊ perdices: ⁊ sic sunt grossi nutrimenti. Uel pn̄t cōparari ad lentes ⁊ caules: de qbꝰ dixerat hic. ⁊ sic sunt subtilis nutrimenti. Aliter posset dici ꝙ subtilitas sanguinis siue nutrimenti est duplex. Una mālis: ⁊ hoc mō sanguis ex columbis generatus nō est subtilis: imo in sub̄a grossus. Alia est subtilitas effectiua. i. subtiliatiua: ⁊ hoc mō sanguis ex colūbis generatꝰ suo calore subtiliat ⁊ resoluit vinū ⁊ eius vapores: ⁊ hoc est qd̄ dicit: ⁊ fortitudo eius ad resoluēdū. ¶ Sed tu dices. Cōtra q2 in cura ebrietatis ꝯceduntur īgrossantia ⁊ nō cōcedunt̃ subtiliantia: cōceditur enim lens ⁊ acresta. ¶ Dicēdū ꝙ in hac cura ꝯcedunt̃ diuersis intentionibꝰ ingrossantia ⁊ subtiliātia. Ingrossantia qdē vt ꝓhibeant̃ ascēsus vapoꝝ: sed subtiliantia vt vapor resoluat̃: ⁊ ideo res curantes ebrietatē possunt esse diuersoꝝ modoꝝ: vt sumitur ꝑmo cañ. fen tertia cap̄. de regimine per vinū. Ribes est species acetose. Rob est succus per decoctionē ad solem inspissatus. rob tñ absolute est sapa.

Dubᵐ 3ᵐ

Coriandrū q̄ꝛ ꝓhibet multū vapores ad caput. Pondus ⁊ pōdus: q̄ꝛ dosim ⁊ dosim: quasi dicat ꝯtinuādo ⁊ ascēdendo in pōdere.

¶ Qꝛ si propter hoc non quiescunt reitera illud eadem die ⁊ in mane.

¶ Hic ostendit qd fiendū qñ hec nō iuuant. Et dicit p̄mo reitera illud. s. vomitū fricationē ⁊ vnctionē ⁊ alia dicta. in mane. s. sequēti die: ⁊ totū hoc est eadē. s. die naturali: q̄ꝛ si hodie fecisti hāc curaꝫ: ⁊ hac nocte nō: ꝓpterea videt̄ in via cōualescētie: signū est ꝙ materia vinosa est adhuc exuberans in stomacho: igit̄ cras in mane ego reiterabo vomitū ⁊ alia remedia ẜm ꝙ videbitur expedire: ⁊ hoc Aui. dicit vt sis festinus in vsu remedioꝝ ⁊ nō tardes.

¶ Et pone cibū ipsoꝝ que habēt infrigidationē: ⁊ humectationē ⁊ subtiliationē sicut est vitellus oui: ⁊ sup̱ eos funde aquā calidam multe resolutionis. Et administra eis somnū inquātum potes: deinde cū remouet̄ nausea si fuerit ⁊ remanet soda abscinde oleum ro. ab eis quoniā nociuū est eis post illud cū prius fuerit necessariū ad cōfortādum caput ⁊ prohibēduꝫ vaporeꝫ. Et quādoq̄ꝫ remouet̄ in instanti: ⁊ opꝫ vt statiꝫ administres oleum camomillinū loco eius fricādo ad resoluendū: ꝙ si ꝓpter illud nō remoueat̄ adhibeat̄ oleuꝫ de lilio quoniā ipsum est vltimum ⁊ expertum.

¶ Causa est q̄ꝛ si factis remedijs nō q̄escūt in p̄ͣ die: signū est debilitatis digestiue stōchi: vnde nō potuit ꝯsumere crapulam: siue sit ꝺbilitas nālis siue accn̄talis: ⁊ iō opꝫ dare cibaria facilis digōnis: ⁊ nō dentur lentes ⁊ hmōi: sed itendat̄ ad ꝯfortationē virtutis.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat̄ q̄ꝛ ponit ꝙ vitellus oui tendit ad īfrigidationē: cuiꝰ contrariū ponit scd̄o can̄. ⁋ Dicēduꝫ ꝙ forsan intelligit de vitello oui ꝑmisto cuꝫ aliqua re stiptica ⁊ frida de p̄dictis vt est agresta: vel rob de ribes: ⁊ hmōi. Uel dōm ꝙ vitellus oui hꝫ īfrigidationeꝫ: q̄ꝛ hꝫ remissum calorē respectu caloris vini. Et funde sup̱ eos aquaꝫ calidā multe resolōnis: q̄ꝛ cū decoctiōe camomille ⁊ melliloti ⁊c̄. Deinde cū remouet̄ nausea: ⁊ ītelligit̄ per hoc ꝙ sit remota repletio vinosa stōchi: ⁊ ex hoc remota radix ⁊ minera vapoꝝ ascēdentium ad caput. Sed si vapores q iam erāt in capite remāserunt: tunc nō indiges oleo ros. ad ꝯfortāduꝫ: sed īdiges oleo resolutiuo: vt camomillino: vel oleo de lilio: qd̄ est exp̱tū p̄mo cōtinē. 10. cap̄. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ Auicē. dixit si fuerit nausea: vt īnuat ꝙ si fuerit aliud accidēs indicās repletionē stomachi: vt dolor vel lesio: illud accidēs sit remotū. ¶ Cōsiderādum ēt ꝙ littera que dicit qñq̄ꝫ remouet̄ in instanti. 2ʳ exponit̄. Primo qñq̄ꝫ soda ⁊ ebrietas remouetur in instāti. i. in instāti cessat post cessationem repletionis stomatice: ⁊ hoc q̄ꝛ vapores in capite statim cessante eoꝝ minera stomachi sunt resoluti ꝓpter multas causas quas potes intelligere. ⁋ Scd̄o modo intelligitur ⁊ exponitur quādoq̄ꝫ remouetur oleuꝫ ros. in instanti. i. subito oportet remouere illud: q̄ꝛ videmus ꝙ retinet illud. s. vapores: ⁊ tempus est resoluendi.

¶ Ampliuscum ebrietas incipit alleuiari ⁊ descēdere fac eos ambulare paulatim ⁊ paulatim.

¶ Hic ostendit qd sit fiendū cū declinat ebrietas. ⁊ hoc est qd̄ dicit alleuiari. s. in accidētibꝰ: ⁊ pro. i. descēdere vel ascēdere. s. mām p̱ fluxum vētris. Fac eos ambulare vt māe ⁊ vapores descēdant.

¶ Et ciba eos tunc carnibꝰ piscium petrosoꝝ ⁊ testiculis galloꝝ ⁊ puluis cū herbis frigidis. Et opꝫ qdeꝫ ne sup̱ cibū ambulent: sed post tres horas. Et vniuersaliter melius est vt cōsideres digestionē eoꝝ: cuꝫ somno aut quiete lōga donec stomachus parūper alleuietur. deinde administret̄ oxymel zuccharinū si fuerint calefacti: aut mellinū si fuerint humectati ⁊ īfrigidati ⁊ redi super fricationē peduꝫ suoꝝ deinde ambulent non laboriose: aut moueātur alio motu nō laborioso: ⁊ ẜm ꝙ opꝫ a puro aceto ⁊ almuri fieri alienos. ꝙ si abstinere nō potuerint vtantur eo qd̄ nō est acutuꝫ. Cumq̄ꝫ parū feceris eos ambulare administra eis tinaꝫ ⁊ balneū. deinde ad vltimū opꝫ vt eos infundas cū embrocis equalis resolōnis ⁊ cibes eos carnibꝰ leuibus.

¶ Ad cōfortationē ⁊ temperiē caloris a vino. Et opꝫ qdē. Ratio est q̄ꝛ statim post cibum fieret cibi agitatio: ⁊ sic fluctuaret ad os stomachi: qd̄ est debile in ebriosis: q̄ꝛ vinū leuigatū ⁊ agitatū mollificat os stōchi: sed post tres horas Aui. imaginat̄ aliquā digōneꝫ eē factā in cibo qui est in fundo ⁊ aliqualiter descēdisse: ⁊ iō motꝰ nō facit fluctuare cibū ad os stōchi: ⁊ forsan facit descēdere qd̄ digestum est in fundo stōchi. Si verū est ꝙ cibus incipiat exire a stomacho gradatim: anteq̄ꝫ totus sit digestus ꝓprie cibus difformis vt declaratū est fen. 13. cap̄. de tarditate descēsus cibi. ⁊ fen. 16. de fluxu vētris oīum modoꝝ: ⁊ ꝓpter hāc imaginationē Aui. ꝯcedit potū vini post tres horas īfra fen. 13. ca. de cura ꝯturbationis stomachi. Et vlīter. q. d. magis laudo somnū ⁊ quietē q̄ꝫ motū. Deinde administret̄. s. toto cibo digesto oxymel ad faciēdū descēdere ⁊ penetrare cibuꝫ: si fuerint calefacti: zuccharinū q̄ꝛ nō calefacit: aut mellinū ⁊c̄. q̄ꝛ magis abstergit ⁊ exiccat ⁊c̄. Et redi ad resoluēdum vapores siqui a cibo surrexerint. Ambulēt ēt ad exercitāduꝫ ⁊ vigorādū calidū nāle. Et ẜm ⁊c̄. cā est q̄ꝛ in istis nerui debiles possent ledi ab acuitate aceti ⁊ almuri. Et iō si volunt vti istis nō sint acuti. Quid sit almuri sepe diximꝰ: ⁊ vide ab Azarauio. 28. lib. q dē seruitor. In fine ꝟo vti resolutiuis leuibꝰ ⁊ laudabili cibo. ⁊ pꝫ.

¶ Medicamen optimum ebrietati. ℞. seminis endiuie seminis caulis berberis mūdati ex semīe suo ⁊ sumach ⁊ lentiū excorticatarū rosaꝝ spodij: oīuꝫ equaliter: cōmisceātur omnia: ⁊ bibatur ex eis pondus trium. ʒ. cuꝫ tyriaca vel chirata cāphore ⁊ vnc̄. aque granati: aut aque ribes: aut acetositas citri ⁊ rob eius.

¶ Cōsiderādū ꝙ istud medicamē cōfert īfrigidatiōe reꝝ frigidaruꝫ quas recipit: cōfert stipticitate ꝓhibitiua ēt vapoꝝ: ⁊ cōfert etiā ꝓprietate seminis caulium. Chirata sunt quatuor grana ordei.

¶ De cura sode euenientis ex coitu. Cap̄. 25^m.

Hec soda accidit qdē ꝓpter siccitatē quā ipse fecit ip̄m possidere. Et eius cura est quā diximus in caplō curationis sode sicce.

¶ Hic ponit curā sode ex coitu. Et p̄mo qñ soda fit ex coitu inquātū exiccat. Scd̄o qñ fit ex coitu īquātū repletionē mouet siue excitat siue detegit. ibi (Postq̄ꝫ.) Qd̄ primo dicit pꝫ.

¶ Postq̄ꝫ declines cū humectātibus ꝓpter repletionē in corpore cui sup̱uenit motꝰ coitus cōpositus ex corpore ⁊ aīali ⁊ eleuat vapores fraudolentos. Oportet enim vt cui illud accidit successione coitus aut qui repletionē habet incipiat primū a minutione: aut cuꝫ solutione si vnaqueq̄ꝫ fuerit necessaria: aut vna eaꝝ: deinde confortet cerebrum cum oleis cōfortatiuis sicut oleo ro. aut oleo myrtino.

¶ Ad itellectū scd̄e partis dubitat̄ an in soda ex coitu cōpetat euacuatio. ⁋ Uidet̄ ꝙ nō: q̄ꝛ euacuatio ꝓhibet ab euacuatione vt fen quarta p̄mi can̄. 3. cap̄. ⁋ In ꝯ̄rium est Auic. hic ⁊ Halyab. 5. prac. in hoc cap̄. ⁊ Rasis p̄mo cōtinētis in fine. ⁋ Dicēduꝫ ꝙ Aui. perfecte inuit solutionē huius dubitationis: q̄ꝛ coitus pōt facere sodaꝫ exiccando: ⁊ rōne huius nō cōpetit euacuatio. Uel pōt facere sodam mouēdo materiā: q̄ꝛ inuenit corpus repletū: vel q̄ꝛ hō vtens coitu nititur se multū replere: ⁊ ista materia quā in corpore repleto mouet versus caput: pōt esse vaporosa de malis vaporibꝰ: ⁊ potest esse humoralis. Causa aūt propter quā mouet est quia coitus est qnidā motus nō solum corporeus sed aīalis. In homine ergo q̄ꝛ ex coitu ꝓpter repletionē que est in eo materie mouent̄: oportet vti euacuatione per flobothomiā vel p̱ pharmaciā vel vtrisq̄ꝫ ẜm ꝙ tibi apparet. cū hoc opꝫ vti confortatione cerebri: ne materias motas recipiat: ⁊ cōsequenter si materias recipit: oportebit vti resolutiuis ẜꝫ can̄. generales supra positos. Et oīa hec Auic. innuit cū dicit. postq̄ꝫ declinas ⁊c̄. cū humectantibꝰ. i. postq̄ꝫ tu non intēdis ad humectāduꝫ: ⁊ hoc q̄ꝛ soda nō est ex siccitate: sed p̱p̱ repletionē in corpore ⁊c̄. Dico postq̄ꝫ ⁊c̄. oportet enim vt cui accidit illud. s. soda ꝓpter vapores successione coitus: aut qui repletionē hꝫ. i. accidit soda ex repletione humorali mota: incipiat p̄muꝫ ⁊c̄. Et per hoc qd̄ dicit. postq̄ꝫ forsan. vult īnuere Aui. ꝙ etiā in vno ⁊ eodem corpore possit cadere intētio humectationis: ⁊ postea intentio euacuationis: q̄ꝛ cuꝫ siccitate cerebri facta in euacuatione ꝓpter coitum potest cōiungi cōmotio materierū repletionalium in reliquo corpore existētiuꝫ que materie ad caput subleuari possunt: siue sint materie vaporose male siue humorales: tn̄ in diuersis corporibus hoc est euidentius: ⁊ plus contingit. Dub^m 5^m

¶ Et nutriatur eis que sunt velocis digestionis: ⁊ boni chimi ⁊ remouent coitum.

¶ Hoc est cōmune in omni soda ex coitu.

¶ Qꝫ si nō īuenit eiꝰ excusationē: nō coeat dū ē ieiunus.

¶ Non coeat dum est ieiunus .i. vacuus a cibo: ſm omnē digestionem: qꝛ magis debilitat: quāuis ieiuni citius expleant coitum vt Aristo. 4. ꝓble. 9. ꝓble. Ex qbus soluitur ratio in cōtrariū: quāuis enim euacuatio ab euacuatione ꝓhibeat inquātū euacuatio vel ꝑ se: tñ dispositio alia qñqꝫ illi annexa: qñqꝫ eam concedit.

¶ De cura sode facte ex ꝑcussione aut casu ⁊ regimine eius cui accidit cōmotio cerebri ⁊ vulnus. Cap. 26^m.

Oportet vt sit tua volūtas ⁊ finis rei tue ⁊ tua intētio in eo qui hꝫ sodā euenientē a casu aut percussione ad hoc vt dolorē sedes quātū potes ⁊ elonges materiā quātuꝫ potes a loco leso: aut cū euacuatione: aut attractione ad cōtrariū: vt nō apostemeť. Et medica plagam si acciderit vt carne repleatur. Sed nō est possibile vt carne repleatur malitia cōplexionis manēte: quare opꝫ vt in ipsius incarnatione cōplexionem partis eius temperes.

¶ Hic ponit curā sode ab alia cā extrinseca: que est percussio siue casus. Et p̄mo intendēdo ad ipsaꝫ dispositionē. Scōo ad accidēs. ibi (Et cū percussio.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit gñalem itentionē in cura. Scōo ponit curā in spāli. ibi (Et scias.) ¶ Cōsiderādū ꝙ in hac cura Aui. ad tria intēdit pncipaliter. Primo ad sedationē doloris. Scōo ad ꝓhibitionē apostematis. Et possemus dicere ꝙ totū hoc redit ad vnā intētionē .s. ꝓhibitionē apātis: qꝛ doloris mitigatio etiā apātis est ꝓhibitio. Premisit aūt intētionem mitigationis doloris ꝑꝑ cañ. generalē p̄mi lib. fen. quarte ca. 1. cū diciť. Cunqꝫ ad diuersuꝫ trahere volueris loci a quo ꝓtrabis dolorez prius seda. Et qꝛ multū dꝫ medicus eē sollers ad apostematis cerebri ꝓhibitionē in hmōi percussionibꝰ: ideo Aui. multiplicauit verba cū dixit. voluntas finis ⁊ itentio. Tertiū ad qđ Auic. intēdit est si accidit plaga replere eam carne: ⁊ non pōt fieri nisi cōplexio rectificetur: vt Gal. ponit tertio de ingenio sanitatis. cap. 3.

¶ Et scias qa si in illo q hꝫ hoc īpedimētū apparet febris ⁊ cōturbať ītellectus: tūc iam īcipit apostemari.

¶ Hic magis in speciali ꝓsequiť curaꝫ. Et p̄mo intēdendo ad prohibitionē apostematis. Scōo itendēdo ad vulnus si ibi fuerit. ibi (Deinde opꝫ.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa apostematis. Scōo docet subuenire. ibi (Primū.) ¶ In p̄ma parte dicit ꝙ debes scire ꝙ in habēte hanc sodam apparet febris ⁊ cōturbať itellectus vel incipit cōturbari. ¶ Considerādum circa primā parteꝫ ꝙ illa accidentia significant apostemationem: qꝛ significāt raptū materiei ad caput .s. ad cerebrum.

¶ Primū ergo qđ te opꝫ facere in eius cura est flōmia cephalice: aut nigre: vt apostematio ꝓhibeať. Si aūt illic est repletio opꝫ vt vtaris clysteribus acutis salteꝫ cū pulpa colloquintide. Verūtamē si habuerit febrē: tunc clysteria equabis: ꝙ si clystere nō cōuenit opꝫ vt euacuetur cū aliquo quod sit sicut pillule cochie si febrem non habuerit: ꝙ si habuerit caloreꝫ qui febre sit minor nō permittas ipsoꝝ potionē: necessaria est eniꝫ euacuatio vt securetur apostema.

¶ Cōsiderādū ꝙ flobothomia est euacuatio maxime ad euātioneꝫ ⁊ diuersionē humoꝝ fluentiū ad caput: qꝛ vtplurimū cū sanguine fluunt. Si ergo in reliquo corpore sit repletio: ⁊ mā est in fluxu flobothomeť vena cōis siue nigra dicta. Si aūt mā est in capite comprehēsa flobothomeť cephalica. Et si vis cuꝫ hoc aliquā diuersionem maiorē ꝙꝫ fieret per cephalicā eiusdeꝫ partis flobothoma de cephalica partis ꝯtrarie parti ꝑcusse: ⁊ hoc Auicē. inuebat supra in cañ. vniuersalibꝰ. ⁋ Et cessat ex hoc cōtradictio iter Ioar ⁊ medicum sibiliensez: de quo loquiť p̄mo lib. trac. scōo vltimo caplo. Si aūt illic est repletio .s. de alijs humoribꝰ a sanguie: ⁊ tūc si sunt in partibus stomachi ⁊ ite tinoꝝ ⁊ primaꝝ venaꝝ: possibile est ꝙ euacuenť ⁊ diuertanť cū clysteri acuto si nō sit febris: qꝛ cū clysteria acuta inflāment. si feb. esset opꝫ facere clysteria equalia .s. cum cassia cū succo sicle ⁊ hmōi: vel si ponis colloquintidā equa eaꝫ cū aliquo qđ eius acuitatē remittit sicut malua viole iuiube ⁊ silia: ⁊ hoc est qđ dicit. clysteria equabis. Si aūt isti humores sint in venis post epar ⁊ in mēbris cuius signū est qꝛ clysteria nō ꝯueniūt .i. nō faciūt aliquā vtilitatē qꝛ nō euacuāt: ⁊ hoc est qđ dicit ꝙ si clystere nō cōuenit: tunc purgatio fit cū cochijs: qꝛ euacuabunt illos humores: ⁊ quāuis habeāt calorē aliquē qui tñ nō sit febris: tamē des pillulas cochias: ⁊ sunt isti sermones Rasis pᵒ ꝯtinētis. 10. ca. cū dicit. Quādo accidit capiti fortis ꝑcussio: fiat in p̄mis flobothomia. secūdario ꝓuoceť fluxus cū clysterijs calidis si nō multum febricitat patiens sicut aqua decoctionis pulpe collogntide: ⁊ si febricitauerit clysterizeť cū clysteribꝰ leuibus: ⁊ deňť pillule cochie si nō febricitat. Et debes scire ꝙ ꝓuocatio fluxus est valde nečia in hoc morbo: ⁊ si forte paruꝫ calefit nō nocet: qꝛ purgatio reddit caput leue: ⁊ nō permittit vulnus apostemari.

¶ Sed tu. d. quā purgationē dabo si febricitat ⁊ īdiget pharmacia. Dubiū ⁋ Dicēdū ꝙ nō dabis pillulas cochias: qꝛ supflue eū īflammarēt: sed potes dare alias pillulas quas tu cōpones vł facere decoctionē ex agarico ſm ꝙ tibi vř. Et attēde hic ꝙ cōiter medici sunt cōtenti flōmia cū tñ debeat pharmacia dari: ⁊ ꝓprie tēporibꝰ istis in qbꝰ hoīes ꝑꝑ multā lasciuiā repleti sunt multis malis humoribꝰ.

¶ Dubitať qꝛ Aui. videť cōtradicere. Primo eniꝫ dicit ꝙ cū apostemate est febris. Et mō docēs curare dicit. si habuerit calorem qui sit minor febre. ⁋ Dicendū ꝙ apostema cerebri necessario seqtur febris vt in cōmē. afoř. 50. 6. particule. Quibꝰ cerebrū sursum cōcutitur ⁊c. tñ cura quā hic ponit nō solū est ad ꝓhibitionē apātis inchoantis: sed ad ꝓhibitionē apātis futuri euenire. ⁋ Sed tu dices qbus localibꝰ debeo vti super loco percusso. ⁋ Dicendū ꝙ localibus apostema ꝓhibētibus ſm ꝙ diciť in sequētibus partibus. Dubiū

¶ Deinde oportet vt consideres. Nā si illic fuerit vulnus medicetur prius. Et necessarium est temperare locum in complexione sua donec recipiat curam.

¶ Hic ponit curā intēdendo ad vulnus si fuerit. Et p̄mo facit hoc. Scōo ostēdit qd fiendū quādo nō est vulnus. ibi (Qꝫ si nō fuerit.) ¶ Cōsiderandū ꝙ per prius vult Auic. itelligere ꝙ postꝙꝫ tu securasti euentū apostematis ⁊ si incepit tu admouisti. ⁊ hoc est qđ dicit. deinde. tunc primū qđ facere debes est curare vulnus cū medicinis incarnatiuis vel generantibꝰ carnē: ⁊ iste sunt que cōplexionem rectificant siue tēperant: ⁊ hoc est qđ dicit. prius ⁊c.

¶ Qꝫ si nō fuerit emplastreť locus ex eo qđ locū cōfortet: sicut sunt emplastra quoꝝ aque sunt sicut aq̄ myrti ⁊ salicis. Et quoꝝ olea sunt oleuꝫ myrtinū ⁊ liliaceū ⁊ ro. Et eoꝝ ꝑmistiōes sunt in qbus est stipticitas subtilitas ⁊ resolutio pauca sicut rosa ⁊ mellilotum ⁊ calamus aromaticus ⁊ camomilla ⁊ boluꝫ armenū ⁊ alumen iameni cū vino odorifero. Et fortasse ꝯtētus eris oleis ex eis: ⁊ recte agit q eis vtitur tepidis. Et fortasse dolor ⁊ timor apostematis facit necessariū vt parūper infrigidenť: ⁊ oportet vt caueantur balneū ⁊ vinū ⁊ ira ⁊ cibi vaporosi ⁊ calefacientes.

¶ Hic ponit curā sode a percussione vel casu: quādo ibi nō est vulnus. Et p̄mo quādo nō est vulnus nec apostema. Scōo qñ est apostema. ibi (Qꝫ si locus.) ¶ Cōsiderandū ꝙ Auic. in p̄ma parte ītendit ad ꝓhibitionē apostematis: etiā quāuis nō sit actu apostema: ⁊ hoc facit cū medicinis in qbꝰ est stipticitas ꝓhibitiua materieꝝ ⁊ in qbus est aliqua caliditas ꝯfortatiua ⁊ mitigatiua doloris: ⁊ ēt aliqualiter resolutiua si eēt ꝓpter ꝑcussionē aliqua parua cōtusio facta. Et tu cōsidera has medicinas: qꝛ ad has intētiones vadunt ⁊ cōfortāt caput: ⁊ remouēt mollificationē ⁊ nocumentū si neruis accideret vt Serap. in hoc cap. s. ca. 12. Modus aūt approximādi est in forma tepida qꝛ magis doloris mitigatiua .s. mitigatiōe vera. Sed si īdigeremus subito quadā mitigatiōe mēdosa ⁊ fortiori reꝑcussione: tūc nō vtimur tepidis sed parūper frigidis: ⁊ vbi eēt in capite dolor ⁊ magnus timor de apāte: vtimur multuꝫ frigidis actu: vt Mes. docet in hoc cap. Balneū aūt .s. ante euentationem euacuationē ⁊ vinū ⁊c. oīa mouēt materias. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ littera que dicit. ꝙ si nō fuerit. pōt dupľr exponi. Primo ꝙ si non fuerit .s. vulnus vt iam est dictū. Scōo ꝙ si nō fuerit .s. apostema: tñ timor est ꝙ possit euenire. ⁋ Et in hoc ꝯsidera ꝙ Aui. nō vtitur puris anodinis ad mitigādū dolorē capitis ex percussione: quāuis apostema nō sit sꝫ miscet cū stipticis frigidis: qꝛ hoc est securius: tamē Rasis p̄mo ꝯtinētis. cap. 10. dicit qñ soda est cā ꝑcussionis ⁊ nō est vulnus cureť cū calefactorijs. ¶ Cōsiderādū vlteriꝰ ꝙ Aui. presupponit curā per flobothomiā ⁊ purgationē si expedit.

¶ Qꝫ si locus

¶ Or si locus incipit apari: tūc necesse est administrare stiptica fortis stipticitatis ⁊ īfrigidatiōis sicut cortices granati ⁊ balaustias ⁊ lētes ⁊ rosas embrocādo caput ex aqs eoꝝ ⁊ faciēdo emplīm ex fece ipsoꝝ. Deide post illud fiat ꝑmutatio ad illud in quo cuꝫ hoc sit subtiliatio sicut cupssus ⁊ myrica ⁊ cydonia ⁊ olibanum.

¶ Hic ponit curā quādo non est vulnus: locus tamē incipit apari. Et primo quādo apa inchoat. Secūdo quādo procedit. ibi (Deide post.) Hic cōsidera ꝙ Aui. in principio apatis vtitur purioribꝰ repercussiuis ꝗ̄ quādo nō est apa: lꝫ sit timor ꝙ eueniat. Et cā est qr quādo apa inchoat: tunc est actu materierū fluxus: quas opꝫ pellere: ⁊ de attractione timere: ⁊ ideo administramus stiptica fortis stipticitatis ⁊ īfrigidationis. Cū aūt ꝓcedit: misceamus resolutiua ⁊ stiptica ſm canones gn̄ales: vt cupssus myrica. i. genestra ⁊c̄. Sꝫ quādo nō est apa ⁊ est dolor: tūc possumus vti ad sedationeꝫ doloris calidis mistis cū stipticis ⁊c̄. vt Aui. facit in ꝓcedēti ꝑticula. Et semꝑ intelligas ꝙ tunc dꝫ fieri flōmia ⁊ pharmacia dꝫ dari si non est prohibens ꝓpter cañ. generalem supra positum.

¶ Et cuꝫ percussio fuerit cōmouens caput oportet tūc vt incipias dare ad potandum sticados cum aqua aut syrupo mellino. Ipsi enim cum eo liberantur.

¶ Hic docet intēdere ad duo accñtia. Prio ad cōmotionē cerebri. Scdo ad exitum sanguinis a cerebro. ibi (Et cum ⁊c̄.) Pria in. d. Prio facit qd dictum est. Secūdo ponit cañ. ibi (Et scias.)

Dubm 3m ¶ Dubitatur quō mel ⁊ sticados cū sint calida cōferant in cōmotōe cerebri ex percussione. De hoc tamē ego vidi īter medicos bonos discordiam: ⁊ est cañ. Rab. 15. cōtinē. cap̄. 3. de fractura cranei. auctoritate Oribasij. Dico igit̄ ꝙ per cōmotionē capit̄ ītelligit quādam agitationē ⁊ relaxationē medulle cerebri: quā ꝯiecturamur ex forti percussione: ⁊ ex nocumēto oꝑationuꝫ sensibilium ⁊ motiuarum ⁊ ex alijs. In hac igitur cōmotione vel est apostematis ꝓhibitio: vt in principio cū accidit: ⁊ tūc vtimur flobothomia ⁊ euacuationibus ⁊ diuersionibꝰ vel repercussionibus. Uel intentio est cōfortatio cerebri: ⁊ resolutio humiditatū aliquarū per indigōneꝫ ex debilitate generataruꝫ ⁊ aliqua reaggregatio sue laxitatis: ⁊ h̄ fit cum sticados mellino decoquēdo sticados ⁊ syrupizando cum melle: vel dando eius puluerē cū aqua mellis: ⁊ istud fit cū cessauit cura apostematis ⁊ vulneris si ibi erat ⁊ remansit sola illa cōmotio. Et hoc est vltimū qd fit in cura: ⁊ ideo liberātur cū eo. Et ideo errauit Mundinus qui in principio percussionis capitis: vbi credebat̄ cōmotio cerebri: voluit dare syrupuꝫ de sticados: ⁊ ipse tūc iuuenis ⁊ parum exercitatus sequebatur hunc tex.

¶ Et scias quoniam cum lesio peruenit ad velamen cerebri est in ipsa timor.

¶ Notum est.

¶ Et cum egredit̄ ꝓpter ꝑcussionē sanguis ex cerebro oportet vt patientē potes cerebellis gallinarū quātuꝫ possibile est: deinde potet super illud aquā granati acetosi: ⁊ cuꝫ soluitur apostema multiplica potuꝫ cerebellorum vsqꝫ ad tres dies ⁊ post flobothomiam.

¶ Et cum egreditur ꝓpter percussionē sanguis ex cerebro. qd cognoscitur qr fortis fuit percussio: ⁊ qr sunt reliqua mala accidētia: ⁊ locus exitus sunt nares vel aures ⁊c̄. ¶ Oportet ⁊c̄. Considerādū ꝙ in cerebellis istis videt̄ ꝓprietas confortatiōis substātie cerebri: ⁊ ideo quādo in eo est facta cōmotio que aliquam venam eius fregerit: tūc cibamus hmōi cerebellis quātum possibile est. i. ſm possibilitatem qr non potes multū de eis dare ante securationē apostematis: qr multiplicant sanguinē: sed cum es securus ab apostemate potes multiplicare potum eoꝝ. Et post flobothomiam etiā. quare securat flōmia ab apostemate: etiam multitudine sanguinis: ⁊ ꝓpter hunc timorem docuit potare super illud aquā granati: ne ille sanguis fiat furiosus aptus apostemationi. Dixit vsqꝫ ad tres dies. qr forsan sufficit hoc tempus ad restaurationem. Dixit etiaꝫ potes. qr nō posset de eis haberi quātitas: qua fieret cōmistio. Uel qr hec cerebella in forma potabili data facilius trāsmutant̄. Facilius enī est repleri potu ꝗ̄ cibo: vt Hip. z. afor̄. afor̄. 10.

Dum 4m ¶ Dubitat̄ circa caplm an in medicinis localibꝰ ⁊ proprie repcussiuis: quibus vtitur ad sodā ex percussione: debeamus miscere acetum. Uidet̄ ꝙ sic: ex Halyab. 5° practi. cap̄. 10. vbi dicit in hoc. c. Et capiti oleum instillare rof. tepidū ⁊ vini acetum. Idem Sera. primo prac. cap̄. 12. ¶ In cōtrarium est Auic. qui in toto ca. nō ponit. Dōm vt inuit Serap̄. p̊ prac. 12. cap̄. ⁊ cōiter operantes ideꝫ agunt: ꝙ vel pāniculi sunt detecti ⁊ proprie intrinseci: ⁊ tunc acetum nō competit: ⁊ ratio est: qr sui mordicatione ⁊ etiam acetosa cōplexione ledit sensibilia ⁊ neruosa mēbra. Et ꝓpter hoc existente multum forti dolore etiā nō competit: vt supra in cañ. generalibus: ⁊ Serap̄. in hoc cap̄. Si autē nō sint detecti pāniculi vel nō sit aliquod vulnus ⁊ timetur apatio: tunc cum oleo ro. miscemꝰ acetum: qr iuuat ad penetrandū. Unde Halya. 5° practice in hoc cap̄. Sciendum est ꝙ nos oleo rof. acetuꝫ miscemus in cerebri ⁊ operimenti eius apatibus quo rof. olei ad cranei penetrat interiora. De his tñ diximus perfectius 4° cañ. fen 5ª. ⁊ dicet̄. 3. tract. huius vlti. ca. Hoc tñ qd hic scripsimus inuenimus postea fore dictum lib. 10. tractatuū. z. li. in cap̄. de dolore capitis ex percussione.

¶ De cura sode facte a debilitate. Cap̄. 27m.

Jus cura est ꝑmutatio malitie cōplōnis quā hꝫ: ⁊ ipsius cōfortatio cū cibis odoriferis cōfortātibꝰ caput in qbus est subtiliatio ⁊ stipticitas cū aggregatiōe cāruꝫ motiuarum.

¶ Superius Aui. posuit curam specierū sode que ꝓuenit a causis imprimētibus. Hic ponit curam specieruꝫ eius que ꝓuenit a causis disponētibus. Et primo eius que ꝓuenit a debilitate capit̄. Secūdo eius que prouenit a sensus debilitate. ibi (Eius cura.) Prima in duas. Primo ponit curaꝫ magis in generali. Secūdo in speciali. ibi (Et multotiens.) ¶ Cōsiderādū circa primā partem ꝙ in soda a debilitate cerebri tria cōsideramus. Primo causam ipsam debilitationem faciētem que vtplurimū est aliqua malitia cōplexionis: ⁊ tūc oportet cōplexionem permutare. Scdo consideramus ipsaꝫ cerebri debilitatē siue resolutionem siue laxitatē vt cōtingit post longas eius egritudines sicut etiaꝫ dicimus de stomatico ⁊ epatico. Et quātuꝫ ad hoc cōfortamus cum cibis odoriferis in quibus est subtiliatio. i. subtilis substātia ⁊ stipticitas. s. aliq̄ vt cibi de perdice cum speciebus aromaticis habētibꝰ aliqꝫ stipticitatem vt gariofili ⁊ similia calida vel frigida ſm ꝙ videtur necessitas. Tertio consideramus causas imprimentes: ⁊ tu debes aggregare eas in mente tua ⁊ remouere eas: ⁊ hoc est qd dixit cum aggregatione causarum motiuarum. s. remouendo eas.

¶ Et multotiens quideꝫ causa agens cōpar cause passiue debili est aggregatio humoꝝ maloꝝ calidoruꝫ in stōcho. Opꝫ ꝗ̄ vt euēt̄ per id qd est eis cōueniens.

¶ Primo in speciali ponit curam. Secūdo resumit curam generalem. ibi (Et vt auferat̄.) ¶ Cōsiderandū ꝙ lꝫ plures possint eē cause imprimētes in cerebrū debile quarū aggregatio dꝫ esse apud te ex p̄missis capitulis: tñ. A. exemplificauit de vna que frequēter cōtingit. Aliquis eniꝫ hō sicut habet in capite debilitatē: ita hꝫ in stomacho malos humores calos īprimētes dolorē capitis: ⁊ si caput nō esset debile in receptione nō faceret dolorē: ⁊ hoc est qd dixit. cōpar cause ⁊c̄. Cura ergo est euacuare illū humorē a stomacho: ⁊ hoc scis ex fen. 13. Et ꝯsidera ꝙ ēt cura est cerebri cōfortatio.

¶ Et vt afferatur cibus adiungēs ad terminū eius qd ab eo resoluit virtus resolutiua ⁊ suscipiēs digōnē. Et si nō reperiunt̄ vtreqꝫ ꝓprietates postreme eligat̄ melior earū. Et melior quidē hora in qua cibādus est: est post introitū balnei. Et opꝫ vt serues eoruꝫ cenas: ⁊ vt ipsoꝝ cibi sint sicut capparis ⁊ oliue cū caseo: vt ꝯfortetur os stomachi eoꝝ. Hippo. aūt concessit eis in potu vinum absolute. Et Gal. elegit vt sit mistū aut subtile ⁊ aggregent̄ vtraqꝫ ⁊ sumantur cum pane.

¶ Hec pars potest eē vniulis in cura sode a d̄bilitate capitis: ⁊ tūc dicemus ꝙ resumit curam: ⁊ hoc est cum regimine cōuenienti et cōfortatiuo ipsius: ⁊ cum regimine ꝓhibitiuo ascensus vaporum ad caput a toto quidem cuꝫ balneo: a stomacho v̊o diminuēdo cenam ⁊ dando aliquid stipticuꝫ vt caseum ⁊c̄. Alia littera habꝫ auferatur. i. non detur tātus cibus vna vice quanta est resolutio ꝙ virtus debilis non possit digerere. Potest hec pars etiaꝫ esse particularis ꝙ ꝓsequatur curam sode habētis aggregationē humorum malorum calidoꝝ in stomacho. Cura eniꝫ est p̄mo per euacuationem humoris: ⁊ hoc est iaꝫ dictum. Secundo per cibaria multi nutrimēti vt fiat restauratio eius qd resolutū est a cerebro debilitato ex egritudine ⁊ eius qd resoluitur a stomacho ⁊ partibus alijs ex calore cholere in stomacho resoluente: ⁊ sit cū hoc facilis digestionis sicut esset caro pulle. Et si nō reperiūtur ⁊c̄. per ꝓprietates postremas ītelligit duas ꝓprietates cibi que modo vl-

timo dixit. Una est ꝙ sit multi nutrimenti. Et forsan vult ꝙ cuꝫ ꝭ ꝙ sit multi nutrimenti sit nutrimenti cõstantis ⁊ fixi vt adiungat ad terminum eius ꝛc. i. vt obsistat resolutioni a calore acuto cholere. Alia ꝙ sit facilis digestionis: ⁊ dixit postreme ꝓpter alias q̄s supra tetigerat. s. cum dixit. ipsius cõfortatio cuꝫ cibis ꝛc. Si ergo non potes habere cibum habẽtem duas ꝓprietates statim dictas vel nõ potes dare cibũ cum duabus ꝓprietatibus ꝓpter aliq̄d qd̄ impugnat: tunc eligatur melior duarũ proprietatum. v̄. g. si stomachus isti⁹ est fortis igneus eligaꝛ res multi nutrimẽti: q̄uis sit difficilis digestionis. v̄. g. caro porcina ⁊ extremitates vituli vel caro vitulina. Si auteꝫ stomachus sit debilis denꝛ cibaria facilis digestionis: q̄uis non sint vel non essent tanti nutrimẽti sicut esset aliquis succus carnis pulle cum multo brodio: ita ꝙ ibi nõ esset multum de carne vel sicut eẽt aliquid iulep subtile vel prisana ordei. Ulterius. A. vult ꝙ cibetur post balneum: q2 purgatis superfluitatibus tertie digestionis: mẽbra melius trahent nutrimẽtuꝫ: ⁊ cessabit ex hoc vaporatio ad caput: ⁊ ideo vult ꝙ minuatur cena vt minuatur euaporatio ad caput: ⁊ est qd̄ dicit. serues eorũ cenas. i. non cenent sed reponãt eam vel minuat eã. ¶ Tertio fit ista cura cum q̄busdam cibis medicinalibus. s. capparib⁹ vt diuertãt materias ad vrinã oliuis. s. imaturis cũ caseo ad cõfortandũ os stomachi siue repercutiendũ ne fiat euaporatio: ⁊ hoc est qd̄ dicit. vt cõfortet os stomachi. Hip. aũt. s. in libro epidimiaꝝ vt ponit Rasis ꝑ cõtinen. 9. cap̄. concessit eas. s. hñtibus sodã ꝓpter choleram in stomacho vinũ absolute. i. purũ. Et. G. s. in cõmẽto eligit vt sit mistuꝫ s. cum aqua. ¶ Hic considera ꝙ Gal'. dubitauit in mã illa cholerica dare vinũ purum: sed voluit ꝙ poneret de aqua: ⁊ hic erit potus cõfortans cerebrũ ⁊ stomachũ: nec erit timor de inflãmatione cholere. Et si velles dare vinũ purũ sit subtile. i. debile nõ potens. vel ẽt sit subtile ⁊ lymphatũ: ⁊ hoc est qd̄ etiam dicit. aut subtile. aut aggregent vtraq3. s. ꝙ sit subtile ⁊ lymphatũ: ⁊ vt sumat cũ pane: q2 remouet malos vini vapores vel forsan nõ sic subito euaporat ad caput vt potest intelligi fuisse de mẽte Aui. ꝑ cañ. fen. 3. cap̄. de regimine per vinũ. Et ꝑ continẽ. 9. cap̄. dicit Rasis. Melius est dare panẽ madefactum cum vino. Ex his enĩ resoluit vapor conferens paulatim: ⁊ expellens materiam morbi: ⁊ si detur vinũ per se dissoluuntur vapores ex eo subito petentes caput faciẽtes fortem distensionem: ⁊ inducitur maior dolor ꝛc.

¶ De cura sode facte a fortitudie sensus cerebri. C. 28.

Eius cura est vt sensus parũper fiat piger cuꝫ cibis qui nutrimentũ cerebri ingrossent sic caput assumptum cũ frumẽto ⁊ ordeo ⁊ carnes bouine si digestio est fortis: aut cibis frigidis cum lactuca ⁊ portulaca: ⁊ caro pisciũ: ⁊ q̄nq3 administras reliqua narcotica sicut syrupum de papauere: et sicut semen lactuce: ⁊ q̄nq3 fit inde epithima.

¶ In hoc cap̄ nõ ĩtẽdit nisi ad sensus obtusionẽ. ⁊ hoc est qd̄ dicit. Parũper fiat piger: ⁊ hoc fit cum cibis humidis grossis sicut caput. s. arietis ⁊ bouis: ⁊ hmõi assumptum cum frumento ⁊ ordeo ⁊ carnes bouine: sunt enim humidi ⁊ grossi nutrimenti: ⁊ ideo cõceduntur cum est fortis digestiua: fit etiam in cibis medicinalib⁹ vt lactuca: ⁊ fit cum medicinis ⁊ patet ꝛc.

¶ De cura sode que facta est accidẽs in febrib⁹ ⁊ egritudinibus acutis. Cap̄. 29m.

Quius alia est que accidit cuꝫ fortitudie egritudinis ⁊ eius paroxismo deinde remoueaꝛ. Et aliqua est que remanet post remotionem egritudinis: aut eradicationem eius paroxismi: ⁊ illa quidem que ex ea accidit in febribus: q̄nq3 inquietat egruꝫ adeo donec in cã eius que est febris augmẽtũ faciat. Et ipsam q̄nq3 significat albificatio vrine subito: ⁊ eius alteratio in similitudineꝫ vrine asinorum. Sed assimilatio vrine asinoꝝ quãdoq3 significat eẽntiã suaꝫ in dispõne: ⁊ q̄nq3 significat resol'onẽ: opꝫ ergo vt redeatur ad reliquas significationes.

¶ Superius determinauit de cura sode diuersificate ſm diuersitatem causaꝝ: hic determĩat de cura sode diuersificate ſm modum existẽdi. Diuersificaꝛ aũt soda ſm hoc: q2 quedã est ꝑ se: ⁊ quedã ꝑ cõitatem. Ponit ꝗ curã sode per cõitatẽ: q2 cura sode que est propter cãꝫ in cerebro est ẽt satis nota ex ꝓdictis ⁊ ẽt ex dicẽdis. Soda aũt per cõitateꝫ erit vel ꝑ cõitatẽ ad totũ vel ad partẽ. Prio ꝗ determinat de cura sode per cõitatẽ ad totũ. Scd̄o annectit q̄sdã spẽs sode. ibi (Opꝫ vt purgatio.) Tertio determinat de cura sode per cõitatẽ ad determinatas ꝑtes. ibi (Opꝫ vt solliciteris.) ¶ Prima in duas. Nã soda ꝑ cõitatẽ ad totũ. quedaꝫ est que fit in febribus. quedã est cretica que fit ꝑꝑ creticã cõmotionẽ. Prio ergo ponit curã sode accidẽtis in febribus. Secũdo sode cretice. ibi (In soda q̄dem cretica.) ¶ Prima in duas. Prio ꝓmittit diuisioneꝫ quãdam sode in febrib⁹. Secũdo exequitur curã. ibi (Cura aũt.) ¶ Cõsiderãdũ circa primã partẽ. Prio ꝙ in rubrica dicit. in febribus et egritudinib⁹ acutis. i. febribus acutis. ⁊ expressit de eis q2 multum cõsequitur eas dolor capitis. ¶ Considerandũ 2° qd̄ dixit. fortitudine. quantũ ad ꝯtinuas. ⁊ eius paroxismo quãtũ ad interpolataꝫ ⁊ ideo ẽt dixit. post remotionẽ. ¶ Consideranduꝫ 3° ꝙ per hoc qd̄ dicit. quãdoq3 inquietat. Aui. ĩnuit quãdo est ꝙ in febrib⁹ debem⁹ intẽdere ad sedationem doloris: q2 cum inquietat egruꝫ. s. debilitando virtutẽ: ⁊ cũ ingetãdo ꝓpter indigestiones auget morbuꝫ. s. febrem augẽdo cãm: ⁊ augendo febrẽ etiã ipsa ꝓpter ĩflãmatiõeꝫ. ¶ Intẽdimus etiã ipsis accñtib⁹: vel q2 virtutẽ debilitãt: vel quia morbũ augent: vt. 12. terapẽtice. cap̄. 1. ¶ Quarto cõsideranduꝫ ꝙ vrine albificatio põt significare raptũ materierũ ad caput: ⁊ quia nõ semꝑ hoc est verũ: ideo dixit q̄nq3. ¶ Cõsideranduꝫ 5° ꝙ vrina cõturbata velut subiugaliũ significat sodã ꝓpter ebullitionẽ quaꝫ significat. quãdoq3 enim significãt eam ꝓsenteꝫ: ⁊ hoc est qd̄ dicit. essentiã suam in dispõne. ⁊ quandoq3 significat ꝙ recedit soda: ⁊ ꝭ est qd̄ dicit. quãdoq3 significat resol'oneꝫ. Opꝫ ergo vt ꝛc. Hoc dictum referaꝛ ad illud qd̄ dixit de vrina alba: q2 q̄nq3 signãt: iõ opꝫ ꝙ habeat alia signa. v̄. g. vrina in febrib⁹ subito albescit: nec apparet fluxus vẽtris: nec vomitus: nec circa cutim motus materiei: ꝗ ascendit caput. Hoc etiam dictum referꝛ ad illud qd̄ dixit de vrĩa silĩ vrinis asinoꝝ: q2 turbida que clarificaꝛ sig̃t ꝙ soda resoluiꝛ: sꝫ que remanet turbida sig̃t eẽntiã sode in dispõne p̃nti vt suꝑ dictũ fuit de ĩtẽtione. G. in com̃. afor. 69. 4e ꝑtic. Quibus vrine ꝛc.

¶ Cura aũt eius ꝯueniẽs est alrasim in oleo onfancino cuius acceptio sit cũ oleo ro. aut oleũ ro. vsuale ꝯquassatum cũ aceto ⁊ tepiduꝫ in hyeme ⁊ in lenitate febris infrigidatum in estate ⁊ in fortitudine febris.

¶ Hic ponit primo curã quãdo soda sequitur febreꝫ: siue ponit curam sode in febrib⁹ absolute. Secũdo ponit curam eius que remanet post febres. ibi (Et q̄nq3.) ¶ Prima in duas. Prio ponit multa remedia. Secũdo ostendit quid fiẽdum si illa non cõferũt. ibi (Et si nõ sedatur.) ¶ Ad primi euidẽtiaꝫ ꝯsidera ꝙ sicut ponit Halya. 5° pract. c. 2. soda in febrib⁹ aliq̄ñ fit ex simplici calore: ⁊ huius curam. A. nõ ponit q2 nota est ex ꝓdictis. Aliq̄ñ fit ex vaporib⁹ vel ẽt materieb⁹ ascẽdentibus caput: ⁊ huius curã Aui. ponit. ¶ In hac autẽ soda cadunt quatuor intẽtiones. Una est repulsio vapoꝝ. Secũda est resolutio. Tertia est quãdoq3 stupefactio ꝓpter vehemẽtiam doloris ⁊ vigilias. Quarta est vapoꝝ ꝓhibitio ad caput. Primo ꝗ ponit curã huius sode intẽdẽdo resol'oni ⁊ repercussiõi. Secũdo stupefactioni. ibi (Qꝫ si narcotica.) Tertio ꝓhibitioni vaporum. ibi (Et q̄nq3.) ¶ Prima in tres. Prio ponit curã per resolutiua ⁊ repercussiua simul mista. Secũdo ponit curaꝫ per reꝑcussiua puriora ostendens in quo casu eis vti debemus. ibi (Et ad ipsam.) Tertio ponit curã per resolutiua pura ⁊ etiam mista ostẽdens in quo casu vtimur eis. ibi (Qꝫ si sua nocent ꝛc.) ¶ Cõsiderãdũ circa primã partem ꝙ oleũ ro. onfancinũ mistũ cum alrasiꝫ. i. enula repercutit ⁊ resoluit: vt est notũ. ⁊ ideo cõuenit q̄ñ materia est in capite ⁊ pars alia mouetur versus caput: ⁊ hoc est in ꝓcessu sode. sꝫ oleũ ro. vsuale. i. quo cõiter vtimur qd̄ fit ex oleo cõi de oliuis maturis mistum cum aceto repercutit ⁊ modicum resoluit: ⁊ ideo cõuenit in principio huius sode tepidum ꝛc. in hyeme. causa est nota: ⁊ est sermo Halyab. in hoc capitulo.

¶ Et ad ipsaꝫ iuuat embroca ex d̃coctõe ordei ⁊ papaueris ⁊ rosaꝝ ⁊ violaꝝ si vapores nocent sua acuitate.

¶ De scd̄a parte dicit ꝙ iuuat ad hoc embroca facta ex decoctiõe ordei excorticati ⁊ papaueris albi ⁊ violarũ ⁊ rosarũ quo vapores nocent sua acuitate. ¶ Circa scd̄aꝫ partem considera ꝙ decoctio ordei. s. excorticati ⁊ papaueris ⁊ violaꝝ ⁊ rosarũ est satis infrigidatiua ⁊ repercussiua: ⁊ ideo si vapores qui faciũt doloreꝫ nocent sui acuitate. s. caliditate: illa decoctio est vtilis embrocãdo cuꝫ ea caput ⁊ infundẽdo in ea petias ⁊ ponendo ad caput.

¶ Sꝫ dices q̃o ego cognoscam ꝙ vapores noceãt acuitate. i. acuta caliditate: ⁊ q̃o ẽt noceant multitudine. ¶ Dõm ꝙ medicus dꝫ habere bonã estimationẽ in hoc aggregare multa signa. v̄. g. Considera in mã febris si est chol'ica vel flegmatica siue sanguĩea. Cõsidera Questio

ſidera etiā in leuitate ⁊ grauitate capitis ⁊ intēſione venaꝝ eius ⁊ cutis ⁊ in exiccatiōe ⁊ aſpatione ⁊ qſi corrugatiōe. Cōſidera ēt in diſpōne ſomni vigiliaꝝ ⁊ humiditatꝭ nariū vel exiccatiōis eaꝝ: vt Aui. ponit. 4. cañ. fen pᵃ ca. de curatiōe febriuȝ acutaꝝ. Ex qbꝰ diligēter allibratis cognſcere poteris ſi vapor nocet acuitate calorꝭ inflāmatiua mordicatiua: an nocet multitudīe repletiua extēſiua.

Or ſi ſua nocēt multitudīe: tūc nihil hoꝝ facias: imo euacua ⁊ adminiſtra qđ cū facilitate reſoluat ſic oleuȝ in quo cocte ſunt balſamita ⁊ virga paſtoris ⁊ maiorana cū virga paſtoris ſi vis reſoluere: ita ꝙ quibuſdaȝ antiquorum viſuȝ eſt vt camomilla epithimetur.

Conſiderandū ꝙ vapores nocēt multitudīe qñ iaȝ ſunt in capite multi ⁊ extēdunt: ⁊ cū hoc ēt pñt aſcendere. Si ergo ſunt multi in capite tūc nihil ꝑdictoꝝ facias: qꝛ nec illud qđ dcm̄ eſt de embroca: nec illud qđ dcm̄ eſt de oleo ro. cū aceto: qꝛ cuȝ iam ſunt multi vapores in capite: tunc intētio eſt ad illorum eductionē cum reſolutiuis: ⁊ qꝛ reſolutiua poſſent trahere mām: ideo primo corpꝰ cū flobothomia euacua: ⁊ cuȝ alijs ſm ꝙ videtur tibi: ⁊ poſtea adminiſtra reſolutiua facilia non fortia multum ꝓpter febrem.

Dubᵐ pᵐ — Dubitat: vtrū vapores qñ eoꝝ multitudine nocent poſſemus vti oleo roſ. cum enula vel cū alio reſolutiuo. Videt ꝙ ſic: qꝛ hic. A. ꝑcipit virgam paſtoris que eſt frigida ſtiptica repcuſſiua cuȝ balſamita vel maiorana que ſunt calida reſolutiua: ergo eadē ratiōe oleū ro. ⁊ enula conueniunt. In ꝯtrium qꝛ dicit. nihil eoꝝ facias. Dōm ꝙ vapores in capite multitudine nocētes: vel iam aſcēderunt ⁊ ſtant in capite: ita ꝙ nō ſunt in aſcenſu: ⁊ tunc cōpetunt pura reſolutiua. i. nō miſta frigidis: ſed nō fortia. ⁊ ideo quibuſdā antiquoꝝ eſt viſum ꝙ camomilla epithimet: vt ſcribit ꝑ continētis ca. 10. Vel ſunt in aſcenſu: ita ꝙ lȝ in capite ſint multi vapores: tñ adhuc aſcendūt: ⁊ tunc ſi vis vti localibus: opȝ illa eē miſta ex reſolutiuis ⁊ repcuſſiuis: ⁊ ideo expono ſi vis reſoluere. i. lȝ velis illos vapores reſoluere: tamē miſce cū eis virgam paſtoris. Dico ſi vis vti localibꝰ: qꝛ in hac diſpōne multitudinis vaporuȝ valde eſt cōſiderandum anteq̄ embrocis vtamur: vt ꝙ euacuatiōes ſint ꝑmiſſe ⁊ fiant fricatiōes ⁊ alia trahentia. Ad ꝯtria patet ſolutio ⁊ poſſet exponi: nihil hoꝝ. ſ. dictoꝝ de embroca facias ⁊c̄.

Dubᵐ 2ᵐ — Dubitat 2ᵒ: an quando ſoda eſt ex vaporibꝰ acuitate nocentibus poſſimus vti frigidis localibus. Videt ꝙ nō per Meſ. ca. de cura ſode. vbi dicit. In ſoda calida ab alterantibꝰ icipere debemus niſi in quatuor caſibꝰ: quoꝝ ſcđs eſt quādo fit ſoda ꝓpter vapores acutos qui ad caput perueniunt. In ꝯtriū eſt. A. hic ⁊. 4. cañ. fen 1. caꝑ. de cura febriuȝ acutaꝝ. ⁊ ca. de dolore capitis qui accidit febribus. ⁊ Raſ. 1. cōtinen. ca. 10. Ad intellectum huius opȝ generalr̄ ꝑmittere ꝙ ſoda in febribꝰ: vel fit a calore ſolo vel fit a materia vaporoſa: lȝ ēt poſſit eſſe humoralis. Si ḡ fiat a ſolo calore: tūc poſſumus ſtatiȝ vti vnctionibꝰ vel epithimatibꝰ vel alijs localibꝰ frigidis vt oleo ro. vel violato cū aceto ⁊ decoctiōe papaueris violarū ⁊ hmōi. qñq̄ tñ iſtoꝝ vſus ꝓhibetur: qꝛ retinent vapores qui expirarēt. ⁊ hic eſt primus caſus quē Meſ. tangit cum dicit. in ſoda calida ab alterātibꝰ incipere debemus: ſiue ſint emplr̄a: ſiue vnctiones vt reprimat exceſſus eius: ⁊ ꝓhibeat aduētus nociui alterius ad ipſuȝ quātū eſt poſſibile niſi in quatuor caſibꝰ. Primus eſt in ſoda calida que fit in febribꝰ ⁊ ꝓprie mālibꝰ vſus: tūc. i. qñq̄ epithimatū frigidoꝝ repcuſſiuoꝝ multiplicat eam: nō eniȝ ꝑmittunt vapores exire: ſed attractio aceti ⁊ aque ro. ꝑ nares vehemētiam eius ſedat. Sȝ tu dices cū poſſit eē tātus in capite calor ꝙ nō ſedabit per aquā ro. ⁊ acetū attractum per nares qd debeo facere. Dōm ꝙ debes vti embrocis frigidis: ⁊ ſi ex hoc retinentur vapores: tunc abſcinde eos ⁊ parum reſolue: ⁊ iterum redi ad infrigidandū. ⁊ cōuenientiora ſunt embroce q̄ olea: qꝛ olea ⁊ lac magis oppilant: ⁊ difficilius abſtergūtur cum eſt opus. Si autem ſoda fiat a vaporibꝰ: tunc vel vapores nocent acuitate vel multitudine. Si acuitate auteȝ ſunt in via aſcenſionis: ⁊ tunc epithimata embroce ⁊ ſimilia frigida iuuant: qꝛ repellūt eos ⁊ rectificant cōplexionem capitis ⁊ vapoꝝ. vnde. 1. continē. caꝑ. 10. oleum infrigidatum cōfert valde ad vitādum ⁊ reprimēdū vapores ⁊ humores aſcendentes ad caput ⁊ malā cōplexionem calidam. Aut iſti vapores actu iam ſunt in capite cōprehenſi ⁊ ibi multiplicati: ⁊ tunc nō debemus vti iſtis frigidis. Rō eſt. qꝛ ibi cōſtringuntur ex eis: imo debes eos reſoluere. Ex quo apparet ſecūdus caſus in quo ꝓhibetur vſus frigidoꝝ in ſoda in febribꝰ: ⁊ hoc eſt qđ dicit Meſ. Secūdus caſus eſt quādo fit ſoda ꝓpter vapores acutos qui ꝑueniūt ad caput ⁊c̄. ⁊ iam recipit eos. Ecce ergo ꝙ ſi iam ſunt in capite recepti ꝓhibetur frigidoꝝ vſus. Si autem vapores nocent multitudine: tūc vel incipiunt aſcendere ⁊ cōpetit vſus repercutientium: vt ſumit a Galr̄. in lib. decē tractatuuȝ. tract. 2. caꝑ. de cephalargia ꝓpter aduſtionem. Ratio eſt. qꝛ in materiebꝰ humoralibꝰ ſanguineis ⁊ alijs in principio motus earuȝ ad caput vtimur frigidis repercuſſiuis: ergo eadem rōne in motu vapoꝝ. Vel iam aſcēderunt ⁊ actu replēt ⁊ extēdūt partes capitis: ⁊ tūc non cōpetit ratiōe huius vſus frigidoꝝ: imo reſolutiuoruȝ ſiue iſti vapores ſint in ipſomet capite generati ſiue aliūde aſcendant. Ex quibus apparent duo caſus in qbus etiam prohibet vſus frigidoruȝ repercuſſiuoꝝ. Unus eſt quādo vapores in capite ſunt multi aliūde cōicati. ⁊ hūc caſum Meſ. vocat tertium. cū dicit. Tertius eſt quando ſoda fit a nocumēto qđ infertur a multitudine. ſ. vaporū qui aliūde veniūt. Vel poſſet exponi a multitudine. ſ. materie. Alius caſus eſt quādo in capite ſunt vapores multi in ipſomet generati. Sed tu dices. quare etiam nō diximus hoc de vaporibus acutis ſtantibꝰ in capite: etiā in ipſo generatis. Dicēdū ꝙ vapores acutos plus cōtingit aliūde capiti cōicari q̄ in ipſo capite generari. multi aūt vapores. ſ. multitudine nocētes: q̄uis aliūde capiti non cōicarentur: poſſunt frequēter de flegmatico ſanguine cerebri generari. ⁊ hūc caſum Meſ. ponit quartum cum dicit. Quartus eſt quando ſoda fit ex multitudine vaporum exiſtentium in capite: etiam ꝑter cōmunitatem corporis aut alterius membri.

Dubᵐ 3ᵐ — Sed circa predicta dubitat: qꝛ videt ꝙ ſit quintus caſus in quo ꝓhibetur vſus frigidoꝝ in dolore capitis. ſ. catarrus: vt Aui. īnuit ꝑma fen. 4. cañ. trac. 2. caꝑ. 24. Ad hoc dicēdū ꝙ catarrus tuſſis ⁊ coriza ꝓhibent vſum frigidoꝝ ſicut ſignuȝ: qꝛ ſignificant multitudinem in capite exiſtētem que multitudo indicat euacuatiōeȝ ⁊ nō repercuſſionem: ⁊ ſm hoc reducit ad tertiū caſum vel ad q̄rtuȝ. Si autē catarrus ꝓhiberet ſicut cauſa qui eēt cauſa nocumēti in partibus pectoris ⁊ gule: tūc opȝ medicum bene eſtimare de quo ſit magis ſolicitus an de nocumēto qđ talis caſus reumatis poſſet inferre gule ⁊ pulmoni: an de nocumento qđ poſſet ſeq in cerebro: ſi nō vtatur repercuſſiuis. cōtingit enim quandoq̄ ꝙ hō habet aliquē catarrum ſibi cōſuetum vel accidentalē: vnde multa humiditas aſcēdit ad guttur ⁊ expuit: ⁊ cū hoc aliqua mā cholerica: vel alia pōt incipere habere raptuȝ ad caput ⁊ incipit ſoda. Si ergo times freneſim: nō cures de catarro ſed vtere repcuſſiuis. ⁊ aliquid huic ſimile ſupra. A. dixit in cañ. vniulr̄ibus curatiōis. Et in hoc cōprehendit cōis medicoꝝ vilium error qui in raptibꝰ materierum ad caput: qꝛ vident tuſſim dimittūt repercuſſionē ſine aliqua cōſideratione ⁊ fit hō freneticus ⁊ morit. qđ multū cōtigit in noſtra regione: qꝛ hoīes cōiter habēt cerebrū repletū ex multitudine ciboꝝ ⁊ vini. Cū ergo incipit cholr̄a vel ſanguis rapi ad caput ⁊ icipit freneſis: tūc virtute caloris cholr̄e vel ſanguis illa flegmata replentia caput eliquant ⁊ appet tuſſis catarrus vel coriza: ⁊ ſi tu ꝓpter hoc negligis caput ꝯfirmat freneſis ⁊ morit. Cōſidera ḡ hic ⁊ diſcuſſimus hoc in trac. 2. 24. ca. 4. cañ. fen ꝑma.

Duᵐ 4ᵐ — Secūdo dubitat: qꝛ nō videt differētia in cura īter vapores caliditate ⁊ acuitate nocētes ⁊ inter vapores qui ſua multitudine nocent. In vtriſq̄ enī in principio curſus cōueniunt repercuſſiua: et cū iam ſint recepti in capite ꝓhibentur repercuſſiua. Dōm ꝙ lȝ generalr̄ in hoc ꝯueniāt: tamen cū eſtimatiua medici errat in vſu frigidoꝝ in ſoda ꝓpter multitudineȝ plus nocet q̄ ſi errat in ſoda ꝓpter acuitatē vapoꝝ. Et rō eſt: qꝛ frigida corrigunt qualitateȝ ꝑ quā vapor facit ſodaȝ. ſ. acuitatē: ⁊ talis vapor lȝ ſit in loco eſt magis aptus repelli. Unde infra. c. de cura ſpēruȝ ſode per cōitatem. Aui. cōſentit vſum frigidoꝝ poſt principiū in mā vaporoſa calida vt apparebit: ſed frigida nō corrigūt malitiam vaporis quātitate nocētis: ⁊ ſi forſan remittant eius dimēſiones: tunc cōuertunt vaporem ad nām humoralē ⁊ nō minus nocēt. Et ꝓpter hoc auctores ⁊ ꝓprie Aui. valde dubitat de vſu frigidoꝝ ſtante multitudine vaporum ⁊ timet ex hoc apoſtema: vt apparet. 4. cañ. fen. 1. prealr̄egatis capitulis. ⁊ hic habes viam ſpeculandi. Differunt etiaȝ repercuſſiua in vtraq̄ materia: vt notum eſt. Ex quibus apparet ſolutio ad id qđ querebatur ad rationem in contrarium.

Or ſi narcotica ⁊ ſomnifera tibi neceſſaria ſunt ꝑꝑ doloris vehemētiā vtere eis cum cautela ⁊ timore.

Quō vtamur narcoticis ⁊ qua cautela ⁊ timore: appet ꝑ cañ. fen 4. penul. ca. ⁊ ſcripſimus tertia fen huius tractatu primo.

Et quandoq̄ ꝓhibet eleuatio materiei in ipſa cū ſauich ⁊ pſilio in principio ⁊ dentur in potu etiaȝ: ⁊ quādoq̄ prohibent coriandrum ⁊ oleum ro.

Hic. A. ꝑ cura ſode ītēdit ꝓhibitiōi vapoꝝ. ⁊ h̄ fit duplr̄. ſ. ſedando: ⁊ ad ꝯtriū trahēdo. Prīo igit docet ꝑmū. ſ. ſedare: ⁊ cū h̄ ēt repcutere. Secūdo docet ad ꝯtriū trahere. ibi (Et qñq̄ vētoſat.) Cōſiderādū circa ꝑmā ptē ꝙ ꝓhibitio aſcēſus fit cū rebꝰ ex poſitꝭ repercutiētibꝰ: ⁊ hoc fit in ꝑncipio ponēdo ſuper caput ſauich. i. ordeum īmaturū torrefactū qđ eſt frigidū ⁊ ſtipticū. cū pſilio. i. cum

mucilagine psilij: vel psilio nõ fracto qḋ infrigidat. Ista autē rep-cutiētia si danť in potu sedando ēt ꝓhibent ascēsum. ⁊ ideo dicit. ⁊ denť in potu etiā. Sauich enī ⁊ mucilago psilij sumpta in potu ꝓhibent ascēsum vapoꝝ. ¶ Ex qbus cōprehende cautū modum loquēdi. A. sauich enī ⁊ hmōi repercussiuis ēt debemus vti qñq;: qꝛ in pn°. ⁊ ideo dicit. ⁊ qñq; ⁊c. in pn°. sed approximādo eam intus ad hāc intētionē que est vapoꝝ sedatio: possumus eis vti quocūq; tēpore vapor surgit. ⁊ ideo post pmissum sermonē Aui. subsequēter dicit. ⁊ deť in potu ēt. ⁊ nō dixit in pn°. qꝛ in principio ⁊ post pōt dari. ¶ Sed hic caderet dubitatio: vtrū in pn° alicuius sode possit ꝓhiberi repercussio cuȝ frigidis: ⁊ de hoc diceť in ca. de frenesi. ⁊ Et poteris hoc intelligere ex dictis fen 3ª tra. p caplo de cura alguardengi. ⁊ Et qñq; ēt ꝓhibēt. s. eleuationeȝ materiei vaporose: vel ēt materiei humoralis coriandrum ⁊ oleum ro. s. sumptuȝ vel ēt applicatū. ⁊ dixit qñq;. qꝛ quādoq; requiritur fortius q̄ hec sint.

¶ Et qñq; vētosať in ipsaȝ. In ligatiōe aūt extremitatū ⁊ ipsaꝝ fricatiōe: ⁊ admistratiōe regimis ebrij est rectitudo ꝯueniēs valde. Cūq; extremitatū ligatiōe vteris: opȝ vt cōprimas eas cū fit fricatio in aq̄ calida.

¶ Hic intēdit ad vapoꝝ ꝓhibitionē trahēdo eos ad ꝯriū cuȝ vētosis in spatulis vel alibi: ⁊ cū ligatōe extremitatū ⁊ fricatiōe. Et cuȝ administratiōe regiminis ebrij. s. fricādo cū sale ⁊ oleo violato. Ul' regiminis. s. de cibis frigidis stipticis vel lētib⁹ ⁊ acresta. Oportet vt comprimas. vult q̄ fortius premas ⁊ ponas eas in aqua cal'a: qꝛ ista trahunt vapores: vt Rasis pmo continentis. 10. cap̄.

¶ Et si nō sedatur ꝓpter omnia illa radať caput ⁊ emplastretur cū camomilla ⁊ malua ⁊ viola ⁊ alathasceb permistis: ⁊ illud quidem post rasioneȝ capitis: ⁊ quādoq; indigemus ventosis ⁊ sanguisugis.

¶ Hic ostendit qd fiendū si predicta nō iuuant. Naȝ ex hoc significať q̄ opȝ fortius imprimere cū medicinis resoluētib⁹ ⁊ repercutientib⁹: ⁊ ideo opȝ radere: quasi inuat q̄ vsq; huc non precessit rasura: ⁊ ꝓpter materiam humoralem quā in capite debemus imaginari quādoq;: qꝛ cum est talis materia indigemus ventosis. s. cū scarificatione in spatulis vel circa: sanguisugis in frōte vel circa: ad euacuāduȝ. Alathasceh. i. tribulus. ¶ Et considera q̄ hoc medicamen est compositum ex resolutiuo ⁊ repercussiuo: ⁊ ita etiam si vis vti puriori ⁊ fortiori resolutiuo radatur caput.

¶ Et qñq; remanet soda post febrem ⁊ post egritudines acutas. Et ipsius quidem cura est infrigidatio ciborum ⁊ eorū humectatio: ⁊ cōfortatio capitis ex oleo ro. cum camomillino: ⁊ vt effundať super vtrasq; manus ⁊ vtrosq; pedes aqua calida bis in die mane ⁊ sero: ⁊ inungatur cum oleo viol'. deinde iuuetur cum extinguētibus quādo apparet declinatio manifesta.

¶ Hic ponit curam sode que remanet post febres: talis autē soda remanet quādoq;: qꝛ remanet euaporatio ad caput: ⁊ tūc cura est cū cibis frigidis rectificantib⁹ calorē ⁊ ꝓhibentib⁹ vaporem: ⁊ cuȝ oleis ꝓhibentibus vapores recipi in capite vt oleo ro. ⁊ resoluentibus vaporem receptum vt oleum camomille: ⁊ cum rebus mouentibus vapores ad contrarium: vt cū aqua calida effusa sup extrema mane ⁊ sero. s. ante cibū vel aliquo spatio post cibū. Et inūgatur cū oleo violato: vel in capite ad ꝓhibendum vapores: vel in mēbris simul cū sale vt supra dixit in regimine ebrietatꝭ. Qñq; autem talis soda remanet qꝛ solū calor ex̄neus remanet: vñ mā vaporosa resoluiť: ⁊ ideo tūc extinguētia iuuant: qꝛ stātibus vaporibus non sic iuuarent constringendo eos: sed cum declinat recedētibus vaporibus iuuatur ab illis ⁊c.

¶ De cura sode cretice. Cap. 30^{m}.

In soda quideȝ cretica consideratur an infirmus inueniat nauseam ⁊ subuersionem aīe ⁊ tremorem in labio ⁊ vertigines. Et vniul'r signa declinationis nature cum materia ad superiora: ⁊ tunc iuuetur cum vomitu facto ex oxymelle calefacto cum lenitiuis frigidis.

¶ Hic ponit curā sode cretice. Est aūt talis soda que fit ꝓpter māȝ motā ad crisim cū nō expediť ei⁹ eūatio: sȝ nā mouet ad ꝑtē aliq̄: ⁊ nō pōt cōplere eius motū. illa aūt mā euaporās vel sui ēt pñria sic cum mouetur ad nares facit sodaȝ. cura igitur talis sode est iuuare nām in illa eūatione vt perficiatur: ⁊ tunc cessabit soda.

¶ Ex qbus appet ex mēte. A. solo ad qōneȝ in qua queriť an in die crisis ⁊ hora crisis debeam⁹ opari aliqd: qꝛ. A. ꝑcipit q̄ sic. s. īcitatiue ⁊ iuuatiue: vt si nā mouet nām ad aliquā ꝑtē: ⁊ nō pōt cōplere motū eius: iuua eā. inde afoꝛ. 21. pme ꝑticu. Undecūq; enī nā recipit inde ducere opȝ. Et duo hic docet Auic. Primo ergo. A. docet iuuare nām in crisi eūonis. Secūdo in crisi ꝑmutationis. ibi (Qꝛ si īuenit.) ⁊ Prima in quinq;. Primo docet iuuare nām in crisi ꝑ vomitū. Scđo per fluxū vētris. ibi (Et an īueniat.) Tertio per vrinā. ibi (Aut vtrū.) Quarto ꝑ fluxū sanguīs nariū. ibi (Aut vtrū.) Quinto per sudorē. ibi (Et si.) Qꝛuis tñ sint alij speciales modi crisis: ex his tñ dedit ītelligi. ¶ In pma ꝗ parte dicit q̄ debent cōsiderari ista signa in soda cretica. s. si eger percipit nauseam ⁊ subuersionē stomachi ⁊ tremorem in labio īferiori ⁊ vniuersal'r signa declinationis nature cū mā ad superiora: qꝛ tūc adiuuetur cuȝ vomitu facto ex oxymelle calefacto ⁊ lenitiuis frigidis. ¶ Cōsiderādū q̄ nō tētat vomitū cū fortib⁹ sed cū lenib⁹: vt oxymelle. cū lenitiuis frigidis vt syrupo violato. ¶ Et cōsidera dcm̄. tūc. qꝛ in die in qua ista apparent: ⁊ in hora ⁊ est hora cretica. Dub^{m} p^{m}

¶ Et an īueniat rugit⁹ ⁊ īflationē in vtrisq; laterib⁹: et vniul'r signa declinatiōis nature cū mā ad īferiora. Et tūc iuueť sol'one ⁊ sup lenificationē nature cum lubrificatiuis lenib⁹. i. cum syrupo de prunis ⁊ prunis infusis in iulep post incisionē vt ītumescat: ⁊ bibat violas ⁊ syrupū de tamarindis ⁊ xyrasset nō pōdus magnū: ꝗ q̄titas eius sit. 3. v. ⁊ que cursu illorum currunt.

¶ Hic etiam considera dictum. tunc.

¶ Sed dubitať. an tunc. s. in cretica die ꝓpter sodam possumus dare ista solutiua. ⁊ Videť q̄ nō: imo nec aliqd agere ex vtute afoꝛ. 20. Ea quoꝝ crisis fit. ⁊ Amplius Haly. 5° prac. in hoc. c. s. c. 20. dicit. cephalea quedaȝ cretico fit motu: nec patiens aliqua est mouēdus cura ⁊ Idem Rasis p̊ cōtinentis. 10. cap̄. vbi dicit. soda significans crisim nō debet prohiberi nec curari. ⁊ Idem arguitur specialiter q̄ in die cretica quādo debet fieri crisis fluxu ventris non debemus vti aliqua medicina per Aui. 4. cañ. fen. 2. penul. ca. tractatus scđi. vbi dicit. non ꝗ moueať oīno. s. in die cretico cum medicina. ¶ In ꝯrium Auic. hic. ⁊ Dōm general'r ad qōnem q̄ in die cretico vel nā mouet nām ad locuȝ ⁊ nihil de ea pōt extra educere: ex quo pōt sequi soda ⁊ alia mala accidētia: ⁊ tūc statim medicus dȝ iuuare nām. v̇. g. mouetur mā ad intestina: ⁊ ꝓpter aliquaȝ fecis siccitatem nihil extra cōtingit exire: īmo rugit ⁊ tendiť ventus: ⁊ fit dolor capitis: ⁊ tunc damus aliquid lenitiuū vel facimus suppositoriū vel clystere. Et ad ħ. A. intēdit intātū q̄ ꝯcedit syracost. i. māne pōdus nō magnū sed paruum. ⁊ que cursu illoꝝ ⁊c. vt syrupū violarū cassiam ⁊ similia. nō autē ꝯcederet fortia solutiua. ⁊ eodē mō si natura direxit sanguinem ad nares vel ad venas nasi: ⁊ nihil de eo exire potest: dȝ medicus conari apire illas venas: aliter posset cerebrum apostemari: ⁊ sic de alijs crisibus. ⁊ Sed si nā mouet materias ⁊ incipit euacuare: tunc vel copiose fit eūatio: ⁊ tunc nihil agas qꝛ perficietur eūatio de se: ⁊ cessabit soda ⁊ alia accidētia. ⁊ sic loquiť Rasis Halyab. ⁊ Hippo. Uel eūatio non fit copiose sed diminuiť ⁊ imperfecta fit: ⁊ tūc eius cōplementuȝ vel potest fieri cū re debili sicut cum aliquo incitante: ⁊ debet fieri qꝛ non est in hoc timor sicut crisis fluxu ventris potest in die cretica perfici cuȝ vno suppositorio vel clysteri leui vel potu syrupi violati in quibus nō est timor. Uel oportet q̄ cōpleatur cū forti re: vt in fluxu ventris cum solutiuo pharmaco vt agarico turbith ⁊ silibus: ⁊ tunc nō debes eadem die operari: qꝛ posset nimis precipitare materias ⁊ facere fluxum īmoderatum. Sȝ post in die non cretico: ⁊ cum iam certus es de imperfecta operatione nature: ⁊ q̄ ꝑ ea plus fieri non potuit: ⁊ q̄ tu debes cū medicina forti iuuare eā: opȝ q̄ des medicinam ⁊ iuues: ⁊ hoc est qḋ Aui. īnuit quarto cañ. fen. 2. c. de iudicijs euacuationis. cap̄. 64. tracta. primi cum dicit. ⁊ quando abbreuiatur euacuatio: postq̄ effecerit qḋ effici. sup. potuit per eā opȝ vt adiuuetur. Ex quibus ꝯtraria cessant. Dub^{m} 2^{m}

¶ Aut vtrū īueniat grauitatē in partibus renum ⁊ sub costis dorsi ad posteriora tendētē. Et vl'r signa declinationis materie ad vias vrine ⁊ mediceť cuȝ diureticis sicut cū oxymelle cui superinitiať pōdus duaꝝ. 3. se. melonis ⁊ citrulli se. mediādo: ⁊ cibeť cydonijs qm̄ ꝓhibent vapores ⁊ exuberationeȝ faciunt.

¶ Cōsiderandū q̄ littera que dicit. mediando. exponiť tripl'r. Primo mediādo. i. mediocribus ⁊ lenibus diureticis vtendo ⁊ nō fortib⁹. Secūdo mediādo. i. viam mediā sequendo. Uia eniȝ per vrinā est

media

media inter viam per vomitum sursum: ⁊ viam per fluxum ventris deorsum. Tertio mediando.s. dosim se.citrulli: q2.s.3.5. Hic considera bonitatem cydonioꝝ: ⁊ scribitur.2.cañ.

¶ Aut vtrũ iueniat radios ⁊ rubedinẽ in oculis ⁊ imaginatiões citrinas ⁊ elõgeẽ h: ⁊ nõ fluat sanguis ex naribꝰ: tũc cũ aceto fiat sternutatio ⁊ cuz eiꝰ vapore: ⁊ in naribꝰ isufflet ⁊ cõmoueat nasus eius cũ aliqbꝰ asperis: aut apponat oculos suos radio solis si possibile ẽ subito ⁊ intueatur ipsuz: deinde dimitte ipsum.

¶ Hic ꝯsidera in mẽtẽ Aui.cadere qđ scripsimꝰ cuz dicit.elõgetur hec.i.apparitio taliũ accñtiũ ⁊ sanguis ꝓpterea nõ fluat: tũc enim opz ꝙ iuuet: ⁊ h mouendo sternutationẽ ⁊c̃. Appositio aũt oculoꝝ ad radios etiã mouet sternutationẽ: vt Ar.33.ꝓble.4.ꝓble.

¶ Et si inuenerit pulsuz vndosum ⁊ inuenerit lenitatez in cute administrentur vnctiones fricando ⁊ bibendo ⁊ super caput: ⁊ oportet vt sint temperate.

¶ Vnctiões.s.ꝓuocatiue sudoris de qbꝰ hʒ lib.4.fen p̃ma.ca.de cura putridaꝝ in generali. Ista tñ inunctio fiat fricãdo.s.abstergendo ne oleũ oppilet poros: ⁊ bibẽdo.s.ꝓuocãtia sudorẽ leuia: ⁊ nos vtimur cõiter potu calide aque. ¶ Sz tu dices: debz dari simplex vel cũ zucchoro. Dõm ꝙ regulr̃ simplex est melior: q2 in zucchoro est aliq̃ vis nutritiua: ⁊ ideo nã posset ad aliud aliqualr̃ diuerti: tñ multa possent ꝯcurrere ex qbꝰ parũ zucchari cũ illa aqua daremus sic debilitas aliq̃ ĩfirmi: vel q2 caderet estimatio ꝙ aq̃ ꝑꝑ zucchari dulcedinẽ mag̃ penetraret. corpꝰ enĩ diligit rẽ dulcẽ ⁊ facit ipsaz penetrare: vt fen.16.1.ca.de cura colice. Si tñ non esset aliud ꝓhibẽs: vinũ paucũ cũ illa aqua esset ad hoc potens. Et sup caput s.ponanẽ iste medicine ꝓuocatiue sudoris: sint tẽperate.s.in actu vt poros dilatent: ⁊ in potẽtia q2 nõ sic fortiter prouocantia.

¶ Or si inuenerit similitudinẽ mordicationis ⁊ doloris lassitudinis sub aure sua aut ascella sua aut inguie suo fiant super ea emplastra calida attractiua sicut mẽtha ⁊ apiuz cum butyro antiquo. Et fortasse indiget vt vẽtose absq3 scarificatiõe apponanẽ vt materia ex cerebro expellaẽ ad illud ad qđ declinat ⁊ apostemenẽ.

¶ Hic docet iuuare nãm in crisi ꝑmutationis ⁊ pz. Lassitudinis.i. carnis lasse ⁊c̃. ventose absq3 scarificatiõe. ¶ Cõsiderãdum ẽt ꝙ si videreẽ necessitas posset poni cũ scarificatiõe. sed dixit h: q2 vtplz iste materie sunt fride in qbꝰ magis cõpetũt sine scarificatione ⁊ dat cãm quare cõpetunt.s.vt mã expellaẽ a cerebro ad partez ad quã declinat ⁊ ibi habeat terminationem per exituram.

¶ De cura sode que diciẽ fieri cã vermiuz. Cap.31m.

Oportet vt purgatio fiat cũ purgatiõe corporis ⁊ cerebri: ⁊ deinde fiat caputpurgiuz cum hierapigra pauca. Et fiat illđ in hebdomada aliquotiens ⁊ administrenẽ oẽs medicie que diceneẽ in capitulo de fetore nariũ. Et omnia que vermes in ventre necãt sicut expressio folioꝝ persici ⁊ expressio radicis mori ⁊ aloes ⁊ iuuatur sternutatoriis ⁊ caputpurgiis purgantibus cerebrum.

¶ Hic annectit curã duarũ specierũ sode. Et p̊ eius que fit a vermibus. Scđo eius que fit ex somno.ibi (Opz.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ.A. nesciebat vbi posset collocare istud caplm nisi hic: ⁊ forsan ꝙ põt dici soda ꝑ cõitatẽ.s.ad ꝑtes stricture nariũ in qbus vtplurimũ illi vermes generantur. ¶ Cõsiderandum secũdo ꝙ.A.in hac cura intẽdit ad tria. Primo ad purgationem corporis.s.si currit cum h plenitudo ⁊ ad purgationem capitis. Secundo ad interficiendum ⁊ educendum vermes. Tertio ad deducendum materias malas coassociatas vermibus: ⁊ patet totum.

¶ De cura sode que excitatur successione somni ⁊ dormitionis. Cap.32m.

Oportet vt cuz ea purgetur corpus ⁊ caput ꝑ ea que sciuisti: ⁊ adiuuat ad ipsaz vt timporibus ⁊ fronti fiat emplastrũ ex cinere ⁊ aceto: ⁊ cum eo melior est cinis de lignis fici.

¶ Hic ꝯsidera ꝙ ista soda põt poni inter spẽs sode ꝑ cõitatem ad corpus. Sũt enĩ aliqui in qbꝰ vapores ex somno reclusi petũt caput ⁊ faciũt sodã: lz illi vapores possint in ipomet capite adunari. Somnus igiẽ verus ⁊ dormitatio q̃uis nõ sint verus somnus excitant hmõi sodã lz somnus actu sedet sodã. ¶ Cura igiẽ huius sode est quã.A.ponit purgando corpus ⁊ caput a mã illa: vñ supflui vapores ꝯsurgũt: ⁊ cũ hoc ꝯfortãdo caput ne recipiat ⁊ exiccãdo materias ⁊ vapores in eo: ⁊ hoc facit cinis cũ aceto ꝓpꝛie cinis ficus: q2 acutior est: vt notũ est. ¶ Cõsiderandũ ꝙ est quedã alia soda que fit post somnũ ⁊ fit ex aliqua cholera in stõcho excitata vel ꝯclusa vel mota: ⁊ istã sedat comestio. Vñ Ras p̃ ꝯti.10.cap.dixit. Silacetus est quedam species sode que fit post somni expergefactionem ⁊ mitigatur incontinenti cum sumitur cibus. Hanc autẽ Auicen.ex superius dictis dedit intelligi.

¶ Regimẽ spẽrũ sode facte per cõitatem. Cap.33m.

Oportet vt solliciteris in oibꝰ spebꝰ sode facte ꝓpter cõitatẽ mẽbroꝝ de illis mẽbris: ⁊ vt ea euacues cũ eis que sũt ꝓpꝛia ⁊ vt ipsoꝝ ꝑmutes cõplõnẽ: ⁊ cũ hoc ꝯfortes caput cũ ꝯfortatiuis vt nõ recipiat si fuerit in principiis cũ fridis sicut oleo ro. ⁊ aceto. Post illđ aũt si mã fuerit cala ⁊ qualitas calida facias illud idẽ opus semꝑ. Et si fuerit frigida ꝑmuta te ad oleũ camomillinũ cum oleo myrtino: aut oleũ in quo dissoluaẽ gũmi cupressi: aut sit factũ cũ foliis cupressi ⁊ expressione eius ⁊ tamarisci.

¶ Hic determiat de cura spẽrũ sode facte ꝑ cõitatẽ ad determiata mẽbra. Et p̊ in gñali. Scđo in spãli.ibi (Et in illa.) ¶ Circa p̃maz partẽ ꝯsidera ꝙ q̃uis sermo Aui.possit applicari ad sodã factã ꝑ cõitatẽ simplicis qualitatis: tñ videẽ in manifesto sermone ꝙ itẽdat ad curã sode ꝑ cõmunitatẽ materiei. Et itẽdit primo ad membrum qđ est causa huius sode. Secũdo intendit ad capitis confortationem ne recipiat ⁊ in principio cum frigidis.

¶ Dubitaẽ vtruz si mã quã caput recipit sit calida post principium Dub^m p̃m
debeamus vti frigidis repercussiuis. Videẽ ꝙ nõ ex Meß.ca.de cura sode in gñali. qui vult ꝙ qñ soda fit propter vapores acutos quos caput iã recipit nõ debemus vti frigidis. Amplꝰ in apostemate cholico postq̃ trãsiuit p̃nm nõ vtimur puris frigidis: imo ẽt miscemus aliqua resolutiua. Hoc aũt apa cholericum posset fieri in cerebro ꝯm semitã cõitatis. In ꝯriũ Auic. cũ dicit. ꝯfortes caput in p̃no cũ fridis sicut oleo ro. ⁊ aceto. Post illđ aũt.s.post p̃nm si mã fuerit cala ⁊ qualitas cala facias illđ idẽ opus semꝑ. Ecce ꝙ semꝑ vult ꝙ vtaris fridis post p̃nm si mã sit cala. Hoc dcm̃ satꝭ vẽ extraneũ: tñ apđ medicũ bone estimatiõis verificaẽ. ¶ Propter qđ sciẽdũ ꝙ hic sermo est de mã vaporosa. Soda eniz ꝑ cõitatem maxie fit ꝑ cõitatẽ vapoꝝ: ⁊ illa est vera ꝑ cõitatẽ inter mãles: vt supra declaratũ est. Vapores aũt q caput ascẽdũt pñt eẽ cali acuti ⁊ pñt eẽ frigidi. Vtrisq3 in p̃no motus cõpetit repulsio a capite cuz oleo ro. vt notũ est. Sz post p̃nm nõ ꝯueniũt in cura: q2 si vapores sint calidi acuti cholerici: tũc vel ledũt maxie per qualitatẽ calaz acutã: ita ꝙ eoꝝ corpulẽtia ⁊ q̃litas paruissima est: vel cũ hoc ꝙ sunt cholici sunt ẽt multiplicati ⁊ replẽt. Siqdem hi vapores siue fumi faciãt dolorẽ simplici flãma caloris: ita ꝙ eorũ corpulẽtia et q̃ntitas modicissima sit: dico ꝙ semꝑ debes vti fridis. Rõ est p̊ q2 hec curãt tẽperãdo calorẽ. Secundo q2 ad illũ calorẽ p̃ncipalꝰ est intẽtio nõ ad vaporẽ cũ sui multitudie nec notabili quantitate noceat. Tertio q2 nõ est suspitio ꝙ frida noceãt retinẽdo illuz vaporẽ. ⁊ hoc ꝑꝑ tria. Primo q2 q̃uis sit in loco: tñ subtilitate ⁊ habilitate poterit repelli. Scđo q2 virtꝰ ꝯfortata ꝑꝑ correctionez male qualitatis illũ expellet. Tertio q2 lz remaneat cũ sit rectificatꝰ nõ nocebit: q2 nõ nocebat mãlitate ⁊ corpulẽtia siue quantitate. Et de hac soda ab hoc vapore loquiẽ.A.cum dicit. si mã fuerit cala.s.vapor calidus ⁊ qualitas calida.s.illiꝰ vaporis: q2 si illa qualitate calida noceat facias illđ idẽ opus.s.ĩfrigidatiõis semꝑ. Ex quo apparet ꝙ nõ est sile de hoc vapore ⁊ chola faciẽte apa. quãtũcunq3 enĩ cholere qualitas rectificareẽ: tñ sui pñtia ⁊ corpulẽtia nocet ⁊ apostemat: vel saltẽ ꝯtinuũ soluit. Si aũt hi vapores cholici qualitate ledẽtes cũ hoc ꝙ ledũt q̃litate sint ẽt multiplicati in q̃ntitate notabili repletiua: tũc post p̃nm puris frigidis vti non possumꝰ: vt notuz est: ⁊ de his loquiẽ Meß. Si ẽt vapores sint fridi vel flegmatici vel melici: post p̃nm opz vti cõfortatiuis cum resolõne vt oleo camomillino myrtino ⁊ anhetino addẽdo in vno supra aliud ꝯm tuã estimationẽ queris plus resolõnẽ q̃ ꝯfortationẽ ⁊ ecõtra vel equalr̃. ¶ Considera tñ ꝙ illđ qđ supra diximꝰ ꝙ minꝰ nocum ꝯuenit ex fridis in soda a vaporibꝰ calidis cũ p̃cessit p̃nm q̃ in soda a vaporibꝰ fridis. Et vt sic posset aliter solui ad q̃õnẽ ꝙ quãdo Aui. dicit facies illud idem opus semper: nolit per hoc ꝙ semper

tũ infrigides post principium infrigidationẽ pura: sed ꝙ plus potes continuare frigida in hac materia ꝗ̃ si materia fuerit frigida. Prima tamẽ solutio est subtilior. Ad ꝯ̃ria iam solutum est.

¶ Cũq; opus membri expleueris considera an accidẽs cõuersione fiat egritudo ipsa. Et an fiat causa soda fixa in capite: ⁊ tu quidem cognosces materiam ⁊ qualitatem. ergo fac quod scis.

¶ Uult in hoc Aui. cũ expleueris opus qđ facis in mẽbro mãdante ⁊ recipiẽte debes videre: q2 mã pot in capite figi ⁊ fieri soda p se nõ ꝯñs aliud ꝗ̃uis inceperit ab alio. Qualis autẽ sit mã tu cognosces ex signis ꝑdictis. Et scis qd habes facere de eũatõe. ¶ Fac ꝗ. Hic attẽde ꝙ subtil'r ex mente Aui. posset trahi sol'o tertia ad dubitationẽ premissaꝫ. ¶ Propter qđ sciendũ ꝙ in soda ex vaporibus per cõitatẽ vel ẽt ex mã humorali per cõitatẽ: tunc vere est p cõitatẽ quãdo mã est in ascẽsu. sed qñ vapores vel humores iam ascẽderunt: tũc est facta egritudo. s. per se soda: ⁊ soda fixa ⁊ nõ p cõitatem: ergo si mã est calida: tunc cuꝫ est in ascensu in ꝑn° ꝑncipiante ⁊ semp post: q2 quousq; durat ascẽsus q2 est in ꝑn° ⁊ in fluxu vtaris frigidis. sed si mã sit frigida in ꝑn° principiãte vtarꝭ frigidis ad repercutiendũ: sed post ꝑnᵐ illud ꝗ̃uis mã sit in fluxu ꝑmuta te ad aliqua calida cũ illis: ⁊ hoc ꝑpter qualitatẽ materie: et ipsam mãm que inducunt aliquã resol'onem. Cum aũt iam trãsit principiuꝫ: tunc soda incipit habere nãꝫ egritudinis ⁊ nãm fixe sode ⁊ non dependentis intãtum inquãtum de mã vaporosa vel humorali iam pars est stans ⁊ quiescẽs in capite: ⁊ tũc cognoscas ẽt que mã est ista ⁊ cuius q̃litatis ⁊ curabis eaꝫ cura sode nõ p cõitatẽ sed sode cerebralis euacuando ⁊ digerendo si expedit. fac ergo qđ scis de cañ. supiorib⁹. ⁊ tũc clarius exponet. Cunq; opus mẽbri s. mãdantis: quasi diceret cũ tu intẽdis ad mãm que est in capite.

¶ Et in illa qdẽ que fit ꝑpter cõitateꝫ cruris ⁊ habens eam sentit quasi aliquid eleuetur ex crure suo: opꝫ vt si illic sit repletio manifesta flõmetur saphena aut vẽtosentur crura ⁊ purgetur eius corpus cum stomaticon. Et si non fuerit ibi repletio manifesta stringãtur duo crura vsq; ad inguina: ⁊ fiat fricatio in pedib⁹ eius cũ sale ⁊ oleo de keiri. Et si scitur locus ex quo icipit cauterizetur ⁊ administretur super ipsum medicamen vlceratiuum vt vlceret ⁊ aperiat.

¶ Hic in spãli ponit curã sode per cõitatẽ. Et ꝑ eius que est p cõitatem ad crus siue pedẽ. Scđo per cõitatẽ ad viscera quedã. ibi (Cura vo.) Tertio per cõitateꝫ ad epar. ibi (Et sil'r est dispõ.) Quarto ad stõchuꝫ. ibi (Cura autẽ.) Quinto ad renes ⁊ quedã alia. ibi (In regimine ⁊c̃.) ¶ Circa primã partẽ ꝯsidera ꝙ Aui. ad q̃tuor intendit. Primo ad eũonẽ cũ flõmia ventosis ⁊ stomatico. s. aliquo solutiuo vt eẽt diafinicon. Scđo intendit ad ꝓhibitionẽ ascẽsus cũ ligatura: ⁊ h̃ fit ẽt ꝗ̃uis eũone idigeat ⁊ ꝗ̃uis nõ. Tertio intendit ad diuersionem cũ fricatiõe cum sale ⁊ oleo keiri. i. viole saracenice. Quarto itẽdit ad ꝯsumptiõeꝫ mãe in pte ⁊ rectificatõeꝫ cõpl'onis per cauterizationẽ loci ⁊ approximatõeꝫ medicamĩs vlceratiui.

¶ Cura vo spẽi facte causa vapoꝝ ascendẽtiũ ex membris corporis ad caput si cã fuerit vapores ascẽdẽtes est vt sumant añ periodũ fruct⁹: ꝙ si nõ fuerint ꝑñtes aqua frigida ꝗ̃uis sit ieiunus. Et de fructib⁹ ꝯuenientiora sunt cydonia. Et coriandrũ est ex eis que in ipsa iuuant: ⁊ est ex eis que ꝓhibẽt eleuationẽ vapoꝝ.

¶ Hic ꝯsidera per hoc qđ dicit. ex membris corporis. possumus intelligere generaliter intrinseca membra scilicet stomachum: intestina: epar: ⁊ adiacentes partes.

Dubm 2m ¶ Dubitat igitur an competãt fructus ante periodũ. i. paroxismũ. ¶ Uidetur ꝙ non: q2 nihil est adeo vaporosuꝫ vt fructus: vt infra fen. 13. caꝑ. de egritudinib⁹ stomachi. ¶ Amplius si vapor surgeret ab epate vel splene vel pectore qd facerent isti fructus. ¶ Sciendũ ꝙ fructus stiptici vt cydonia vel nespilla ⁊ sorbe. ⁊ etiã granata ⁊ similia ꝯferũt in vaporib⁹ ascendẽtib⁹ a mẽbris intrinsecis ad caput. Et ratio est. q2 stipticitate eoruꝫ prohibent vapores ascendere ⁊ eleuare: plus tamẽ cõferunt quando vapores surgũt a stomacho: ⁊ gradatim iuuamẽtum eoruꝫ est quãtum eoꝝ virtus attingit. Potest autẽ attingere ad epar splenẽ ⁊ itestina ⁊ etiã partes pectorales: ⁊ etiã ꝑprie ad partes pectoris cum administrant in forma loch: ⁊ sic etiã ꝯfert aqua frigida quietando vapores calidos. Et sic apparet solutio ad 2m. ¶ Ad ꝑmũ dõꝫ ꝙ lꝫ fruct⁹ sint vaporosi: tamẽ alios vapores ꝓhibent sicut lens a qbusdaꝫ auctoribus ponitur vaporosa: lꝫ ꝯ̃rium a quibusdã inueniatur: ⁊ tamen prohibet vapores. ¶ Uel dicẽdum ꝙ hic est sermo de fructib⁹ stipticitatẽ habentib⁹: sed infra est sermo de alijs vt malis ⁊ sil'ib⁹.

¶ Hic cõsidera laudem coriandri: ꝑpter quam suadẽte Arnaldo de villa noua diu viguit vsus eius post cibũ in romana curia.

¶ Et sil'r est dispõ eius que fit ꝑpter cõitatẽ epatis. Et iuuãt ad illud ꝑprie diuretica vel exuberãtia: ⁊ emplastratio epatis ex emplastris que mãm retinent.

¶ Considera ꝙ. A. in soda vaporosa ab epate ad tria intendit. Primo ad vsuꝫ fructuũ stipticitate sedãtiũ: ⁊ si nõ repiunt: ad aquã frigidã. ⁊ itellige cũ ꝯditiõib⁹ h̃ ꝯsentiẽtib⁹ ꝙ nõ sit debilitas in stõcho vel epate: ⁊ cũ alijs scriptis. 9. terapẽ. c. 5. ⁊ 4. cañ. fen. 1. trac. 2. ca. 7. ⁊ hoc inuit cũ dicit. ⁊ sil'r est dispõ ⁊c̃. ¶ Scđo intendit ad ꝑcipitandum materias illas epatis malas versus vrinã. ⁊ inuit in h̃ ꝙ si expedit ẽt ꝑ vsus vẽtrẽ: sed exꝑssit plus de diuretico: q2 aptior est cõicatio epatis ad caput in ascẽsu vapoꝝ per gibbũ ꝗ̃ per ꝯcauũ: mã aũt gibbi epatis eũat ꝑprius per vrinã: vt ꝑ cañ. fen. 4. c. 1. ⁊ ifra fen. 14. c. 18. ¶ Tertio intẽdit ad ꝓhibẽdũ mãm ab euaporatione. Et intendit ad prohibendum etiam vapores cum emplastris si expedit: ⁊ hoc inuit cum dicit. ex emplastris que mãm retinent. i. ꝯstringũt ne euaporet. vel retinẽt. i. ꝓhibent ab euaporatõe: ⁊ ista sunt empl'a hñtia aliquã frigiditatẽ ⁊ stipticitatẽ: vt ex rosis: myrtis: ⁊ absinthio cũ eis. Uideat tñ medicus quõ eis vtitur.

¶ Cura aũt spẽi facte ꝑpter cõitatẽ cuius causa est debilitas stõchi ⁊ ꝑprie debilitas oris ei⁹: ita vt suscipiãt materias ⁊ corrũpant in ipso chimi. Et illđ ſm plurimũ nõ excitat nisi ſm vacuitatẽ est vt deglutiat bucellas ifusas in aq̃ acreste ⁊ aq̃ vtriusq; granati ⁊ que illis sunt sil'ia: aut in rob fructuũ stipticoꝝ boni odoris. Et vt sorbeat sorbitiões panis aut farine tritici torrefacte cũ aliq̃ qđ sit sicut granũ granati ⁊ sil'ia. Cũ enim multiplicant ꝯfortat os stõchi ad h̃ vt faciat illud.

¶ Hic ponit curã sode per cõitatẽ ad stõchũ. Et ꝑ qñ causa ledens stomachũ est humor. Scđo qñ est vapor ascẽdẽs. ibi (Si aũt cã est vapor.) Tertio qñ cã est primitiua. ibi (Et huius quideꝫ generis.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã qñ mã ad stomachuꝫ dꝫ effundi: lꝫ ẽt iuuat qñ est effusa: ⁊ hoc ꝑprie quãdo mã est chol'ica. Secũdo ponit curaꝫ qñ mã est in ipso stomacho. s. generata vel iã effusa ⁊ quiescẽs. ibi (In ea autẽ.) ¶ Pria in duas. Primo ponit curam quãdo ista mã effundit ad stomachũ frigidũ. Scđo calidũ. ibi (Et si stomachus.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ hic est sermo maxie de fluxu materierũ cholericarũ: q2 ille sunt que plus ad stõchũ fluũt: vt infra fen. 13. c. de egritudinib⁹ stomachi. ⁊ fluũt ẽt maxime tpe vacuitatis vt supra declarabat: ⁊ debilitas oris stõchi iuuat ad illud. Ex qbus hoc fit vocant infelices ex gnõne: vt ꝑ lib. fen. 4. c. de flobothomia. Et corrũpantur chimi. i. humores in stõcho ⁊ etiã cibi. ¶ Cura ergo est dare aliqua frigida stiptica qbus cholera prohibetur a fluxu: confortato stomacho stipticitate: etiam rectificata cõplexiõe ex illis. Bucellas. i. lenas panis ꝑprie assatas. Utriusq; granati. s. acetosi ⁊ muzi. Farine tritici torrefacte. i. ꝙ torrefiat panis ex illa farina tritici: vel fiat sorbitio de faria torrefacta. Ex his enim confortatur os stomachi ad hoc vt faciat illud. s. ꝓhibitionem materierum cholericarum que ad stomachũ fluunt.

¶ Cũq; nauseam inuenit eger euomat choleram effusam ⁊ quiescet.

¶ Quasi diceret si nõ potest ꝓhiberi effusio cholere ad stomachũ. ⁊ signum est nausea: tunc procuretur vomitus.

¶ Et si stomachus cũ hoc fuerit frigidus administrent hec seminata cum alefeniati boni odoris acutis vt fiat ei iulep cũ alefeniati ⁊ intingat bucellas in eo qđ ide factum est epati. Et si acetositas ⁊ mordicatio non cõueniunt ei ⁊ excitant ipsius nocumentuꝫ sit ꝯtẽtus bucellis in iulep aut puro aut cũ alefeniati ſꝫ ꝙ eius est necessitas: ⁊ hic hõ multũ iuuat. Si aũt soda icipiat ⁊ deglutiat bucellas aut sorbeat sorbitioneꝫ ⁊ cũ sentit descẽsionẽ sui cibi ⁊ digõneꝫ ei⁹ sumat aliqd de illis in qbus est stipticitas sic̃ sũt bucelle panis in rob fructuũ:

aut ipsos

aut ipsos fruct⁹: aut panē cū capparib⁹: aut oliuis.

¶ Considera ꝙ possibile est habitudinē alicuius eē flegmaticam: ⁊ tamē cholerā ad stomachū effundi ꝓpter latitudinē pori fellei ad stomachū: ⁊ ꝓpter multas causas: ⁊ sic etiā posset in stomachū frigidum cholera effundi: vt. G. sentit in thegni trac. 2. tex. cō. 19. tractatus de ventre. ⁊ 2° de cōplexionibus. ca. 6. ⁊ 2° regiminis acut. 30. cōmēto. Huic autē stomacho frigida predicta acetosa ⁊ stiptica nocent: ergo superaspergātur aromaticis calidis: ⁊ hoc est qđ dicit. seminata ⁊ superaspersa alefeniati. i. specieb⁹ vt piper cinamomum ⁊c̄. boni odoris acutis. i. calidis: q2 non sint odorifera frigida. Et q2 possibile est ꝙ stomachus adhuc noceaꝛ his acetosis: ꝗuis sint aspersa hmōi speciebus: ideo da sibi bucellas ⁊c̄. puro. s. cū zucchoro vel alefeniati ꝭm ꝙ est necessitas. s. maioris cōfortationis ⁊ calefactionis frigidi stomachi. Et hic homo. s. frigidi stomachi ad quem cholera fluit. Et cum sentit. s. qui habet stōchum frigidū vel non habet: sumat aliqđ ⁊c̄. q2 si stomachus remanebit vacuus cibo descēdēte refluet cholera: ꝫ ꝯfortetur cū aliquo etiā stiptico. vt bucellis ⁊c̄. Capparib⁹ ⁊c̄. s. cōditis: ⁊ oliuis. s. imaturis conditis: q2 ēt ꝯfortant stomachum: vt 2° alimen. c. 25. ⁊ 32.

¶ In ea aūt que fit causa humorum in ipso primuꝫ qđ oportet est vt incipiat cum purgatione: ⁊ post illud et cum ea vt nutriatur cibis subtilibus facilis digestiōis laudabilibus boni chimi. Deinde declinet cuꝫ equalitate sua ad illud qđ est necessarium: ⁊ sint cum hoc in eis resol'o ⁊ digestio ⁊ solutio. Et si nō inueniunꝛ laus ⁊ generatio sanguinis boni cōpares generi alteri: eligat laudem ⁊ generationem boni sanguinis potius illis vel super eas. Et melius illo est vt sit post ītroitum balnei. Et istis quidem necessarium est vt desiccentur eorum humiditates ⁊ ipsorum vapores.

¶ Hic ponit curā sode stomatice quando mā est in stomacho. s. in ipso generata ꝓprie: vel etiam si eēt iam fluxa. Et primo ponit curam per medicinas ⁊ regimen. Secūdo per chirugiam. ibi (Et ad illud qdem.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā in generali. Secundo in speciali. ibi (Et si humores.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Auic. ponit curam sode stomatice causa humoꝝ in ipso. s. stomacho comprehensoꝝ iam vel generatoꝝ: ⁊ hoc per medicinas primo vt euētur humor. ¶ Et ꝯsidera ꝙ vult si expedit ꝙ digeras primo materiā: ⁊ hoc dat intelligi ex generalibus canonibus. Secūdo ponit curaꝫ cum regimine per dietam ⁊ post purgationem. Et cum ea. i. in die in quo purgas: ⁊ etiam ante purgationem debet intelligi si cogerꝭ nutrire. ciba eos cibis subtilibus ⁊c̄. In quo Aui. inuit ꝙ hec cibaria debent habere septē conditiones: de quibus primo ponit quatuor. Et prima est ꝙ cibus sit subtilis. s. in substantia vt caro perdicis vel pulle ⁊ similia. Secūda est ꝙ sit facilis digestionis: vt sūt predicta cibaria. Tertia est ꝙ sit laudabilis nutrimenti boni chimi. Quarta est ꝙ declinent sua equalitate. i. cōplexione: ad illđ qđ est necessarium: q2 ad cōtrariam cōplexionem cōplexioni humorꝭ dn̄antis in stomacho. v̄. g. si humor est flegmaticus sint cibaria calida nāliter vel artificialiter: si autē sit cholericus sint frida. ¶ Sꝫ tu dices quō dabo cibaria subtilia si humor est chol'icus qui in stomacho est cōprehēsus: ipsa eni cōuertenꝛ in choleraꝫ. ¶ Dōm dupliciter vt al's dixi. Primo ꝙ hic loquiꝛ de humore in ipso stomacho generato: hic aūt vtpl'm est flegma: vt sumiꝛ īfra fen. 13. ca. de egritudinibus stōchi. ⁊ forsan ꝙ si stomachus aliquā chol'aꝫ generat illa vtpl'm est grossa. ¶ Scđo mō potest dici ꝙ quicūqꝫ humor sit in stōcho cōprehēsus cōpetunt cibaria subtilia nō absolute sed cū cōpl'one cōtraria humori exn̄ti in stomacho. Subtilitas ꝫ in h̄ cibo queritur ꝓ facilitate digestiōis: q2 digestiua est debilis vtplꝫ in hmōi aggregationib⁹ humoꝝ in stōcho generatoꝝ in eo. ¶ Secundo Aui. ponit tres cōditiones. Et prima est ꝙ sit in huiusmodi cibis resolutio. i. aliqua materiei consumptio. Secūda est ꝙ sit digestio. i. aliqua correctio. Tertia est ꝙ sit in eis solutio. i. aliq̄ ventris subductio. sicut. v̄. g. respectu materie flegmatice eēt capparꝭ vel almuri vel porrū cuꝫ anheto: sed respectu materiei chol'ice eēt vt lactuca vel pruna: ꝗuis in istis non sit resolutio ꝓprie dicta: est tamē resolutio que est ꝓhibitio multiplicationis chol'e. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ aliquādo omnes he ꝓprietates. s. prime quatuor: ⁊ alie tres non reperiuntur simul in vna re. Et ideo vult ꝙ tu preeligas: laudans primas quatuor. ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ si non inuenitur laus ⁊ generatio sanguinis boni. Et hoc quātuꝫ ad quatuor conditiones primas compares generi alteri. s. quātum ad conditiones alias tres. eligat ⁊c̄. v̄. g. caro perdicis generat bonum sanguineꝫ: ⁊ est subtilis facilis digestionis: ⁊ declinat ad complexionē ꝯriam flegmati inquantuꝫ est caro: q2 est calide cōpl'onis: nō tn̄ ꝓprie resoluit nec digerit nec soluit vētrē: imo est stiptica: elige ergo eam. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ hoc dcm̄ maxime verificaꝛ post purgationē vel in purgatiōe qn̄ corpus est factū purū: q2 ante purgationē corpore exn̄te nō puro forsan magis eligeremus cibaria digestiua et subductiua vētris ꝙ̄ cibaria nutritiua. Et ideo forsan Aui. p̄misit. ⁊ post illud. ⁊ cū ea nutriaꝛ ⁊c̄. Quare aūt post introitum balnei cibentur dictum est supra cap̄. de soda facta ex debilitate capitis: vt vapores a capite diuertantur ⁊ prohibeantur ascendere: ⁊ hoc ga desiccant membroꝝ humiditates ⁊ vapores. ⁊ ideo debet esse balneum aeris plus ꝙ̄ aque: ⁊ hoc est qđ subdit. ⁊ istis quidē. quasi diceret: ideo balneū debet premitti vt exiccet ⁊c̄. Aliter tamē posset exponi ꝙ isti debēt vti medicinis cōsumptiuis maloꝝ humoruꝫ ⁊ ꝓhibitiuis vapoꝝ sicut sunt trifere post alias euacuationes.

¶ Et si humores sunt cholerici cura cum eo qđ te docui in canone cum curis confortando cerebrum cum oleo ro. aut cum oleo myrtino.

¶ Hic in spāli ponit curā. Et p̄ quādo mā est chol'ica. Secūdo quādo mā est fl'atica. ibi (Si autē humores.) ¶ De alijs āt māeb⁹ ꝯdit ītelligi ex dicēdis fen. 13. ⁊ iō diꝛ. Cū eo qđ te docui ī can̄. s. fen. 13. de cura malaꝝ cōpl'onū stōchi cū mā. docui in can̄. s. sup̄ de cura sode cal'e. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ cū hac cura que respicit stomachuꝫ: oportet confortare caput ne recipiat: ⁊ hoc fit cum oleo ro. ⁊c̄. ꝙ si iam recepit mām intelligit ꝙ procedas ꝭm ꝙ supra docuit.

¶ Si aūt humores sunt flegmatici frigidi in quib⁹ excitantur ventositates fortes: tunc administra vomitus qui sunt fortiores ⁊ subtiliantia: ⁊ si non remoueꝛ hieras magnas cum decoctione epithimi.

¶ Cōsiderādū ꝙ fortiorib⁹ vomitiuis egemus in mā flegmatica ꝙ̄ in cholerica: vt est notū. Si ꝫ vomitu ⁊ icisiōe flegmaꝭ non remoueꝛ: signū est ꝙ mā flegmatica est fixa ⁊ forsan hꝫ de nā mel'ica ꝑ grossitiē: ꝫ opꝫ dare hieras magnas vt logodion vel ruffi vl' archigenis ⁊c̄. cum decoctionibus epithimi q2 respiciunt mel'iā. ¶ Cōsiderādū vlteri⁹ ꝙ vētositates a fridis hūorib⁹ sunt fortes ꝑꝑ difficultatē resol'onis ⁊ ꝑꝑ fortē īpetuosuꝫ motū: vt supra apparuit.

¶ Et ad illud qdē iuuat icisio duaꝝ arteriaꝝ timporis aut duo cauteria lenia suꝑ timpora ita vt non aduraꝛ caput ⁊ sit strictio suꝑ duas arterias. Et arterie qdem multotiēs exhuneꝛ aut icidunꝛ ⁊ cauterizanꝛ. Et conueniēs cauterizatio est vt arteria discooperiaꝛ ⁊ cauterizeꝛ ipsa arteria ita vt vestigiū eius nō cadat suꝑ cutē. Et cauteria qdē sunt sic̄ acus ignite. verū tn̄ quātū possibile est vt viteꝛ ⁊ maxie in estate viteꝛ. Et opꝫ vt ei⁹ cib⁹ sit sorbitiōes ⁊ non masticet aliqđ vsqꝫ ad decem dies. Et sit hora comestionis ei⁹ in estate frida. Et opꝫ etiā vt nō multiplicet sermones. Et sil'r vt stiptica suꝑ arterias adhereāt cū qb⁹ misceanꝛ sarcocolla ⁊ croc⁹. Et nos narrabimus illud in antidotario. Et qn̄qꝫ ponitur super eas plūbum ⁊ stringitur cum vitta vt non pulsent ⁊ faciant dolorem ⁊ similiter lignum.

¶ Hec pars pōt dupl'r introduci. Primo ꝙ ponit hic curam ꝑ cauterium ⁊ alias manuales operatiōes sode per cōitatem ad stomachum causa humoꝝ in ipso quicūqꝫ humor sit. Scđo ꝙ hic ponit curā sode ꝑ cōitatē ad stōchū qn̄ humores sunt flegmatici ⁊ est cura ꝑ cauteriū vel icisionē: ⁊ tunc hec ꝑs ꝯtinuaꝛ ad ꝑteꝫ īmediate p̄cedētem. Et p̄ ponit curā per incisioneꝫ ⁊ cauteria quedā. Scđo ponit curam per alia cauteria plurima. ibi (Cauterizatio.)

¶ Dubitaꝛ ad quid cauteriuꝫ fit in soda stomatica. ¶ Dōm ꝙ soda stomatica ꝓprie de mā frida si antiquaꝛ: tunc cauteria ⁊ icisiōes pn̄t cōferre: ⁊ rō est: q2 iam caput recepit mām ⁊ multam īfectionem ēt in ꝑtib⁹ arteriarū: ad rectificationē ergo male īfectionis ⁊ cōsumptionis materierū fiunt hmōi cauteria vel incisiones. s. etiā cū hoc cauterizādo. Et sub hac intētione. A. p̄cipit hic incisiones ⁊ cauteria. Vn̄ in. c. de cura oui recordans huius cauterij dicit. Flobothomia ⁊ cauterizatio ⁊ arteriarū sunt ꝭm ꝙ fuerūt in soda antiqua. Et Rasis p̄ conti. 10. ca. dicit. Si dolor est antiquus incidanꝛ vene timpoꝝ. ⁊ totū hoc fuit de mēte Sera. p̄ prac. 11. ca. ¶ Considerandū vlterius ꝙ. A. tria remedia manualia p̄cipit. s. icisionem cauterium ⁊ ligaturam cōstrictiuam. Incisio quidem arteriarum siue venarum sine cauterio cōuenit quādo in arterijs ⁊ venis eēt Dub^m 3^m

sanguis infectus qui cū tali incisione educeret. Talis enī sanguis infectus corrumpit illud qđ aduenit de nutrimēto sicut fermētū: vt Sera. ponit ꝑalleg. c. Et qꝛ per alias venas q̄ꝫ per illas que nobis apparēt pōt materia ascendere: ideo nō semper talis icisio cōfert: vt Gal'. 3. de interiorib⁹. s. caꝑ. s. antepenul. ca. Ligatura autē fit quando materia calida vaporosa vel alia est pulsans ⁊ in pulsu dolorem auget. Et hoc est qđ dicit. ⁊ fit strictio sup ⁊c̄. Et cum dic. ⁊ quādoqꝫ ponitur sup eas plumbum. ⁋ De cauterio autem multa essent vidēda: tamē aliqđ diximus supra in cañ. gñalibus ⁊ late ꝑtractabimus fen. 3. huius cañ. de cura obthalmie. Hic tamē. A. de hoc cauterio octo inuit. Primo numerū: qꝛ sunt duo sup duo timpora. Rō est: qꝛ vtriqꝫ parti capitis stomachus cōicat sicut potest declarari ex dictis in ca. de imaginationibus. Secūdo qualitatem cautery: qꝛ fit leue nō ꝓfundum nimis vt nō aduratur caput. i. os capitis. ⁊ iste est cañ. gñalis ꝑ lib. fen. 4. in. c. de cauterio. Tertio inuit modū faciendi vt incisa cuti discooperiatur arteria. ⁊ in hoc Aui. intēdit ad decoratiōnē. Quarto inuit instrumētuꝫ cuꝫ quo fit: qꝛ acus. i. ferrum subtile in forma acus. Quinto remittit audaciaꝫ in vsu eius vt vitet si est possibile: qꝛ est de medicis vltimis ⁊ fortibus. Sexto ponit tēpus ineptū: qꝛ ꝓprie vitet in estate ꝑꝑ calorꝭ distēperātiam: ⁊ sic ēt dꝫ vitari in hyeme: vt ꝑ cañ. fen. 4. i. ca. tempora igit ꝯuenientia sunt ver ⁊ autūnus. Septīo ponit regimē: qꝛ ꝓhibet masticatiōnē ⁊ locutiōeꝫ: ne mot⁹ circa timpora motꝭ mādibulis faciat dolorē ⁊ posset facere cadere escarā añ debitū tempus. hora comestionis in estate fit frigida: qꝛ cito in mane ⁊ post occasuꝫ in sero. Octauo ponit medicīas sup loco que debēt eē stiptice ad ꝓhibēdū casum intēpestiuū escare ⁊ ꝓhibēdū fluxū sanguinis. ex hoc dñt esse attractiua ⁊ maturatiua per sarcocollam ⁊ crocū vt cōpleat māerū attractiōnē ⁊ mundificatiōnē vt diximus fen. 3. hui⁹. c. đ cura obthalmie. ⁊ hec vnguēta habes. 5. cañ. tra. ii.

¶ Cauterizatio aūt fortis que in istis dicta ē: est vt tria ponant sup mediū capitis ⁊ duo super duo timpora et vnū super nucham apud posteriorem partē capitꝭ. Et oportet vt alienetur vinum ꝑm omnem dispōnem.

¶ Iste modus cauterizādi hꝫ ꝑtē ponit a Sera. ꝑalle. ca. ⁊ a Rasi ꝑ ꝯtinē. 10. ca. Et fit in soda antiqua qñ alia nō valēt: vt Ras ēt īnuit ⁊ ꝓprie fit qñ dolor est in toto capite. Alienet vinū ꝑm oēꝫ dispositionē. s. cautery ne illud moueat materias ⁊ addat. s. in saniatiōeꝫ. Unde Ras factis istis cauterys dicit. ꝓhibeat qđlibet vinum.

¶ Si aūt cā est vapores ascēdētes ex stōcho: tūc est cura ꝑm oīa que p̄cipimus in cura sode facte ex vaporibus ascendentib⁹ ad cerebrū ex membris aliys.

¶ Hic ponit curā sode ꝑ cōitatē ad stōchū qñ cā est mā vaporosa. Et siqs ꝯsiderat in lrā facit imagiari ꝙ plurimus ꝑmo qui in soda stōrica p̄cessit fit in soda stōtica per cōitatē in mā humorali cerebro cōicata vel forsan in cerebro gñata ꝑ ifectiōnē factā a vaporibus. Iste aūt sermo fit solū a mā vaporosa ascēdente. ⁊ pꝫ.

¶ Et huius qdem generis est cura sode que excitat potu aque. Hoc enim ēt fit ꝓpter debilitatem stōchi. Et melior cura eius est vt habens eam potet parum vini odoriferi ⁊ cōmisceat cum eo aquam suam quaꝫ bibit ⁊ vt non impediat os stomachi.

¶ Hic ponit curā sode ꝑ cōitatē ad stōchū qñ cā egritudinis in stomacho est primitiua vt aqua. Quidā enī hoīes debilis stomachi statiꝫ ex potu aque ⁊ ꝓprie in ieiuno ledunt ex qua lesiōe ꝓprie caput cōpatit. cura est nota. ⁊ est ꝑmo Ras. i. ꝯtinē. auc̄. Ioānity.

¶ In regimine v̄o eius que fit cōitate renū ⁊ myrach ⁊ matricis ⁊ reliquoꝝ sufficit que p̄misimus in principio vniuersalium. ⁊ de soda febrium iam diximus.

¶ Hic excusat se ex cura sode per cōitatē ad alia mēbra. sufficꝫ eniꝫ qđ premisit supra in principio huius capituli. s. ꝙ tu intēdas ad caput: ⁊ hoc iam sciuisti. de soda febrium etiam dixit.

¶ De cura grauitatis capitis. Cap. 34[m].

D ipsaꝫ iuuāt euacuantia ⁊ vsus alscebari.

¶ Superius determinauit de cura sode vt diuersificat per sui causas ⁊ modū existēdi: hic determiat de cura sode vt diuersificat ꝑm graduꝫ. s. fortitudīs ⁊ debilitatꝭ. De soda aūt forti iā locut⁹ est cū posuit curā sode ꝑcussiue: hic ponit curā sode debilis que est poti⁹ q̄dā grauitas siue pōderositas capitis q̄ꝫ dolor fortꝭ. Siue tñ sic siue alr̄ itroducat: dicemus ꝙ hic determinat de cura grauitatis capitis. Et ꝑ in generali. Secūdo in speciali. ibi (Et si sanguinea.) ¶ Considerānduꝫ circa primā partē ꝙ grauitas capitis differt a vero dolore ex ꝑte cause ⁊ ex ꝑte modi cause. Ex ꝑte qdeꝫ cause: qꝛ cā grauitatꝭ capitꝭ est mā grauās siue grauitatē iducēs: ⁊ iō est mā humoralis q̄ sui grauitate ⁊ pōderositate facit capitis grauitatē: ⁊ ideo cura est ꝑ euōnem. Et qꝛ in grauitate capitis cōfert debite ⁊ molliter situare caput: iō cōfert vsus alscebari. i. puluinaris. s. mollis ⁊ suauis. vl' vsus alscebari. i. vsus pillulaꝝ scebari de qb⁹ supra in cañ. generalib⁹. et infra fen. 5. ca. de nocumēto odorat⁹. soda aūt nō fit semꝑ a materia. Secūdo differūt ex ꝑte modi cause: qꝛ mā faciēs sodam soluit cōtinuū vel malā cōplxōneꝫ facit aut vtrūqꝫ. sed ista mā inducendo sensuꝫ pōderositatis siue grauitatis facit capitis grauedinem.

¶ Et si sanguinea fuerit: ei⁹ cura erit cū flōmia: deinde minuat vena frōtis ⁊ ꝓprie si fuerit grauitas posteri⁹ ⁊ etiā minuantur vene colli ⁊ due arterie que sūt post aures: ⁊ ꝓprie si fuerit grauitas in anterioribus.

¶ Dubitat ēt cū mā potēs iducere grauitatem possit eē flegmatica melica ⁊ sanguinea: vt supra declatū est: quare magꝭ expssit de sanguinea. ⁋ Dōm ꝙ hoc fecit: qꝛ forsan accidit ab ea frequēti⁹. ⁋ Ul' aliter dōm ꝙ mā sanguinea nō multū exuberās est magꝭ apta inducere solā grauitatē q̄ꝫ mā flegmatica vel melica. Cū enī flegma ⁊ melia abūdant in capite lꝫ inducāt grauitatē: tñ vtplurimū fortꝭ dolor cum illis cōiungit ꝓpter ventositatē ab illis eleuatam. Cura enī est nota per flōmiaꝫ. primo vniul'em. scđo particularem.

¶ De soda que noīatur ouum ⁊ cauthati. Cap. 35[m].

E T spēs sode q̄ noīat ouū ⁊ cauthati ꝑꝑ suam cōprehēsiōnē sup totū caput est soda cōprehēdēs māsiua fixa chronica. Cui⁹ ꝑuitas excitat omni hora ēt a ꝑua causa mot⁹ ⁊ potationis vini ⁊ receptōis vaporosi: ⁊ excitat ipsaꝫ vox fortꝭ: ⁊ qñqꝫ excitat ipsaꝫ vox media ita vt eā hñs odio habeat vocē ⁊ lumē ⁊ ꝑmistiōnē cū hoib⁹ ⁊ diligat solitudinē ⁊ tenebras ⁊ qetē ⁊ resupinatiōnē Et ipsi qdē diuersificant in eo qđ eos ledit ex cāis p̄dictꝭ. Quidaꝫ. n. eoꝝ ledunt ab aliq̄ ipsaꝝ: ⁊ qdā ab alia re leduntur.

¶ Iam determinat de cura sode vt diuersificat ex ꝑte causaꝝ ⁊ ex ꝑte modi ⁊ ex parte gradus: hic ponit curā eius vt diuersificat ex loco siue ex situ. Est aūt talis diuersitas: qꝛ quidaꝫ est dolor in toto capite ⁊ noīatur ouū. qdā in vna parte ⁊ noīatur emicranea. Prīo ergo determinat de ouo. Secūdo de emicranea. ibi (Emicranea.) ⁋ Prima in duas. Primo ostēdit qđ fit ouū ⁊ sui causas. Scđo ponit curā. ibi (Si sciuerimus.) ⁋ Prima in tres. Prīo notificat ouū sua snīa. Scđo Gal'. ibi (Et Gal'.) Tertio alioꝝ. ibi (Medicoꝝ v̄o.) ¶ Cōsiderādū circa primā ꝑtē ꝙ. A. notificat ouuꝫ ꝑ tria. Prīo ꝑ sui nomē qđ dr̄ ouū: tñ hꝫ alia noīa vt supra apparuit: qꝛ dr̄ galea: dr̄ nux: ⁊ oīa ista noīa ad idē tendunt. dicit dolor totum caput tenens: ⁊ ideo dr̄ cauthati. i. totū cōprehendēs. Quidā tñ credunt ꝙ ouum dr̄ ꝓprie quādo mā est in pāniculo intrinseco: sed qñ est in extrinseco vocat ab eis cephalea: sed non curamus de h̄. ⁋ Scđo A. notificat ouū per sui essentiā siue diffōnē cū dicit. est soda cōprehendēs. s. totū caput māsiua fixa chronica. ⁋ Cōsiderandū in h̄ ꝙ iste dolor nō hꝫ quietē ꝑiodicā lōgā: ⁊ ideo dixit māsiua fixa. i. manens fixa sine iterpolatiōe: ⁊ cū hoc lōgo tꝑe durat: ⁊ iō dixit chronica. Et qꝛ morbi chronici fixi fiūt a materieb⁹ marie grossis ⁊ cuꝫ defectu virtutis respectu ꝯsumēde materie: ideo cā oui ꝓprie dicta est mā grossa ⁊ virtutis debilitas vel defect⁹ ab illi⁹ resol'one: vel virtutis defect⁹. s. recipiēdo vel patiendo a q̄libet cā. ⁋ Tertio notificat ouū ex suis accñtib⁹: qꝛ iste dolor frequenter excitat: ⁊ h̄ est qđ dicit. oī hora. Et est cā: qꝛ oīa occurrētia iꝑrimūt ꝑꝑ capitis debilitateꝫ: ⁊ iō isti amāt eē soli vt fugiāt tales mot⁹. Et resupinatiōnē. qꝛ totū caput meli⁹ qescit: vt supra dicebat. c. de signis sumptis ex ꝯueniētia ⁊ diuersitate. Et ipsi qdē diuersificant. Cā pōt eē 2[x]. Una maior debilitas cerebri in vna ꝑte q̄ꝫ in alia. v̄. g. si magis debilitaret circa locū ortus obticoꝝ magꝭ ledet lumine q̄ꝫ vocib⁹. Alia cā pōt eē diuersitas ꝓportiōis iter q̄dā sensibilia ⁊ q̄dā nō sic apparet circa eūdem sensuꝫ: vt in auditu. Quidā enī nō pñt quosdā modos sonoꝝ audire: ⁊ quidā possunt: sicut ego nō possum audire sonū icisiōis ligni siue suere a cerdonib⁹: vt ꝓble. 7. s. ꝓble.

¶ Et sentit oī hora quasi caput ei⁹ malleo ꝑcutiat: aut attrahat tractione aliqua: aut scindantur scissiōe aliq̄: ⁊ peruenit dolor eius vsqꝫ ad radices oculorum.

¶ Cōsiderāduꝫ

¶ Cōsiderādū ꝙ māe mote in capite vel ad caput pñt eē cā pulsationis: ⁊ hoc ꝓprie cū vētosando mouent: ⁊ iste tunc sentit q̄si caput malleo ꝑcutiat. pñt ēt eē cā ꝯctionis in pāniculis cerebri: ⁊ h̄ siccitate vel pūctiōe: ⁊ tūc sentiet q̄si ꝯhat siue attrahat. pñt ēt eē acuitate scindētes: ⁊ tūc sentiet q̄si scindat ⁊c̄. Et ꝑuenit dolor. s. si mā est in pāniculis ītrinsecis. hoc declatū fuit supra ī signis sode.

¶ Et. H. quidē ponit allatorē huius egritudinis debilitatem cerebri: aut fortitudinē sensus eius.

¶ Primo ponit. H. sñiam. Scd̄o cōplet notificationē oui. ibi (Et cā generatiua.) Dicit p̄mo. H. sñiam. 3. de interiorib᷒. pe. cap̄. huius egritudinis debilitatē cerebri vel fortitudinē sensus ei᷒ allatorē. i. eductorē. Et cōsidera ꝙ. A. nō dixit cām effectiuā sed allatiuam: q2 debilitas cerebri vel acuitas sensus nō sunt cā īpressiua sed potius allatiua. s. mediata ⁊ dispositiua siue preparata.

¶ Et causa eius generatiua est humor malus vt apostema calidū aut frigidū ſm ꝙ plurimū fit aut ab apostemate melancholico aut duro.

¶ Quia nōdū ex p̄missis apꝑebāt cause oui: iō hic narrat eas ī sermone spāli. In ſmone. n. gn̄ali apparuerūt in capl'o gn̄ali de soda. Et p̄ ponit has cās. Scd̄o diuersitatē cārum ſm loca. ibi (Et plim.) Tertio cōplet narrationē cārū oui. ibi (Et multotiēs.) ¶ Cōsiderādū ꝙ. A. īnuit hāc diuisionē ꝙ humor ouū faciēs vel est nō apostemās: ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ dixit. humor malus. vel est apostemās. Dicit autē humor malus q quāuis nō apostemet est fixus ⁊ īpressit suā maliciā: ita ꝙ semꝑ nutrimētū qđ venit ad mēbrū corrūpit: ex hoc enī fit soda antiqua fixa. Si aūt humor apostemet cū ꝓprie apā fixuꝫ ꝑedurās fit apā melācholicū in radice vel duruꝫ. s. flegmatico in radice qđ induratū est: siue sanguineū induratū: ꝓprie ex his apostematib᷒ fit ouū. Si apostema calidū vel nō facit ouum ꝓprie dictum: vel apostema calidū ꝑ accidēs: hoc facit sicut apā flegmaticum de flegmate putrido: qđ dicit per accidens calidum.

¶ Et plurimū quidē fit in medio velaminis aut extrinseci a craneo aut intrinseci. Et tu iam sciuisti ꝙ qn̄ cause sunt apostema aut aliud: ⁊ nō est nisi in velamine intrinseco in craneo sentit dolor extēsus vsqꝫ ad oculū: ⁊ qm̄ pāniculus ille cōprehēdit super neruū motiuum cōcauum extendit pars eius vsqꝫ ad pupillaꝫ: ⁊ cū est in velamine extrinseco sentit dolor tactu manus ⁊ patiens odit casum tactus laboriosi super eam.

¶ Cōsidera ad hoc ꝙ dolor capitis sit ouum: opꝫ ꝙ totū caput doleat quāuis vna pars magis q̄ꝫ alia possit dolere. Si ḡ in medio pāniculi fiat apā: tūc vtiqꝫ tot᷒ pāniculus vniformiter cōpatit. Sed si fieret in vna extremitate. v̇. g. in pāniculo q est circa cornu frontis: tūc nō sic vniformiter fieret cōpassio. Possemus tñ aliter exponere vt ꝑ mediū velaminis ītelligamus ꝑtes ꝓfundas pāniculoꝝ vt. q. d. māe q̄ faciūt ouū sunt fixe ībibite in ꝓfunditate pāniculoꝝ. Et iō si mā sit in pāniculo intrinseco. s. dura matre vel pia matre: dolor venit ad oculos q2 pāniculus ille ītrinsec᷒ cōprehēdit super neruum motiuū sup. ⁊ cōcauum. i. obticū extendit ꝑs ei᷒. s. pāniculi vsqꝫ ad pupillam. i. vsqꝫ ad nigredinem oculi. s. corneam: q2 tunice oculi sclirotica ⁊ secundina ⁊ vuea inde fiunt: vt fen. 3. hui᷒ primo capitulo declaratum est.

¶ Et multotiens cōtingit ab egritudinibꝰ antecedētibus que debilitauerūt substātiam cerebri ⁊ velamina ipsius ītrinseca ⁊ extrinseca: ita vt ledat motibꝰ ꝑuis q sunt ex motibꝰ corporis principalibꝰ ⁊ vaporalibus ⁊ motibꝰ extrinsecis ⁊ recipiat suꝑfluitates ledentes.

¶ Hic cōplet narrationē cārū: ⁊ vult ꝙ debilitas cerebri sit cā: sed debilitas cerebri fit ab egritudinib᷒ p̄cedētib᷒ ⁊c̄. ¶ Ex qb᷒ oib᷒ p̄missis apparet ꝙ tres sunt magne cause oui. s. cause humorales apantes vel nō apostemantes. debilitas cerebri: vñ a qualibet cā ītrinseca ⁊ extrīseca patit. ⁊ acuitas sensus. ¶ Sꝫ tu dices posset ne fieri a mala cōpl'one sine mā. Dōm ꝙ sic si eēt fixa: ⁊ tūc faceret ouū: vel ꝯtinuo generādo materias malas: vel debilitādo cerebrū vt a qualibet cā patiat: ergo reducet in causas p̄dictas.

¶ Medicoꝝ v̄o quidam non obseruant in ouo has cōditiones: immo dicunt ouum omnem dolorem cōprehendentem super totum caput extra craneū ⁊ intra: ⁊ fit eius causa ex vaporibus stomachi aut vaporibꝰ capitis aut materie aut flegmon in ipso cerebro aut velaminibus eius: ⁊ fit cum grauedine ⁊ pulsatione aut herisipila: ⁊ fit cum inflāmatione ⁊ mordicatione absqꝫ multa grauedine: aut ab humoribus alijs si non fuerit herisipila: ⁊ sint illic signa humorum frigidoruꝫ. ⁊ medicantur totum ſm modum suum: verūtamen nomen oui in veritate cōsuetum apud prudentes medicos est ſm ꝙ est per conditiones predictas.

¶ Hic cōsidera ꝙ cōditiōes oui sunt tres. s. ꝙ totū cōprehendat ꝙ sit fixa chronica: ⁊ ꝙ qbuslibet motib᷒ extrinsecis ledat ⁊ ēt ītrinsecis vt vaporibus ciboꝝ ⁊ humoꝝ. Quidā ḡ medicoꝝ vt Serap̄. p̄mo prac. 6. cap̄. ⁊ Halya. 9. theorice. cap̄. 3. ⁊. 5. prac. ca. 12. nō obseruāt has cōditiones: sꝫ solā vnā cōditionē obseruāt. s. ꝙ totū caput cōprehēdat: siue cā sit vapor: siue materie. i. humores nō apostemātes siue apantes: vt flegmō aut herisipila. ⁊ ponit signa. aut ab humorib᷒ alijs. s. frigidis. Et medicant ⁊c̄. q2 ſm diuersitatē harū cārū ponit curā Serap̄. p̄allegato ca. Uerū apud prudētes medicos: vt apud. H. 3. de īteriorib᷒ cap̄. 9. ⁊ apud Rasim p̄° cōtinētis 10. cap̄. ⁊ Azarauiū in sua practica: ⁊ Theodoꝝ priscianū lib. p̄mo. ⁊ ſm quod dictū est per conditiones predictas.

¶ De cura. Cap̄. 36ᵐ

SI sciuerimus ꝙ illic est sanguis plurimus: ⁊ ꝙ eius causa prima aut causa motiua eiꝰ est sanguis flobothoma.

¶ Hic ponit curaꝫ. Sed statim dubitat quare nō ponit signa. Dicēduꝫ ꝙ iam sunt nota. signa enim cuiusqꝫ humoris ⁊ signa debilitatis cerebri nota sunt supra. ¶ Primo ponit curā ꝑ medicinas. Scd̄o ꝑ manualē operationē. ibi (Flobothomia v̄o.) Tertio ꝑ dietā. ibi (Cibus aūt.) Quarto iteꝝ ꝑ medicinas. ibi (Epithimata. Prima in q̄tuor. Primo ponit curaꝫ qn̄ mā est sanguinea. Scd̄o qn̄ est frigida. ibi (Qr si signa.) Tertio qn̄ est calida. ibi (Dum aūt.) Quarto assumat curā. ibi (Et scias.) ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ sanguis pōt esse cā prima. i. antecedens ⁊ per aliquā corruptioneꝫ vel approximationē fiet cōiuncta: ⁊ pōt esse cā motiua. i. cōiuncta: ⁊ quomodocūqꝫ fit flobothomia cōpetit. Uel cā motiua ⁊ excitatiua. s. doloris: lꝫ cā istius egritudinis sit alia: sed quia in ea corrumpitur sanguis accidit excitari dolorem illius malitia. Dubᵐ p̄ᵐ

¶ Qr si signa existunt ꝙ humores sunt frigidi: ⁊ tēpus ſm egritudinem est elongatum: ⁊ tu iam administrasti in principio etiam quod repellit: tunc vtere embrocis ex aquis in quibus resoluentia modice sint calefacientia cū reꝑcussione modica ⁊ stipticitate sicut flos squinanti ⁊ camomilla ⁊ mentha ⁊ reliqua que sciuisti in canone: ⁊ gradatim ꝓcede ad fortiora ⁊ euacua cuꝫ eis que cōueniunt. Et administratio pill'. de aloe ⁊ masticis est de eis que multum cōferunt in ea: ⁊ fiat illud in omni tertia nocte. Utatur cochijs in euacuationibus suis si necessitas est vt dent eis fortiores. Et sumat ei in potu decoctionē cassie fistule cum quatuor aur. olei de cherua. Et scias ꝙ cū purgasti superest tibi vt ꝯfortes cerebrū ⁊ velamina eius cū aliqbus que ip̄m ꝯfortant ex eis que sciuisti. Et ex ipsis qdē sunt odoramēta musci ⁊ ambre ⁊ cāphore etiā illis cōmiste: ⁊ quādoqꝫ permiscēt cū eis aloem vt cōiungant cuꝫ cōfortatione resolutionē: ⁊ adhibe ei emplastra calida ⁊ stuporem inferentia que sciuisti. Cum ergo declinat administra balneum ⁊ emplastra confortantia.

¶ Hic ꝯsidera ꝙ. A. ponit curā oui a materia frigida ⁊ diuersificat eā ſm tēpora. ¶ Primo ḡ ponit eius curā cū est in p̄n° cū eo quod repellit: ⁊ tu iam sciuisti canonē in repulsione.

¶ Sed tu. d. qūo ouū pōt eē in p̄ncipio cū sit soda antiqua fixa. Dicēdū ꝙ est antiqua aptitudine qn̄ ipsa est in p̄n° sicut quartana est in p̄ncipio morb᷒ chronicus: ēt ipsum p̄ncipiū morbi chronici est longius p̄ncipio morbi breuis. ¶ Scd̄o ponit curā in augmento: ⁊ hoc in p̄ncipio augmēti cū dicit. vtere embrocis. ⁊ in ꝓcessu versus statuꝫ cū dicit. gradatim ꝓcede ⁊c̄. In tēpore aūt augmēti docet purgare cū pillulis nō multū fortib᷒ vt cum pillulis de aloe ⁊c̄. Dubᵐ 2ᵐ

quē sunt pillule alscebari dicte supra in ca. gñali curationis. Et qr iste māe frigide sunt difficilis eductionis: ⁊ in augmēto nōdū sunt pfecte digeste: iō gradatiȝ docēt euacuare de tertio in tertiū: sicut in flegmaticis febrib⁹ facimus. ¶ Tertio ponit curā in statu. s. digesta mā: tūc eniȝ possumus vti euacuatiuis fortiorib⁹ vt sunt pillule cochie. Pillulaꝝ autēȝ cochiaꝝ multas descriptiones habes. ¶ Quarto ponit curā sode in declinatiōe ⁊ pº in declinatiōe quasi incoante dādo decoctionē cassie cū oleo de kerua: ⁊ hoc fit ad reliquas materierū post purgationē educēdas: ⁊ iō ēt post purgationē daṫ sicut docet dare infra fen. 16. de cura colice. Docet ēt ꝯfortare: ⁊ quāuis cōfortatio cerebri sit ꝯueniēs in omni tpe: tñ cōfortatio cuȝ calidis ⁊ aromaticis sicut sunt muscus ⁊ ambra cōpetit magis versus declinationē. Et vl'iter ēt ꝯfortatio plus ꝯuenit post euōneȝ ⁊ ꝑprie fortē cū cochys. Cāphora misceṫ ad calorē musci ⁊ ambre tēperādum. Aloes vō cōfortando resoluit.

Dubm 3m ¶ Sed dubitaṫ ad qd ponunṫ empl'a stuporē inferētia. ¶ Dicēdum ꝙ aliqñ ꝑpter vehemētiā doloris: ⁊ tūc nō est cura per ea in declinatione: sed in quocūq; tpe hoc indiceṫ. vel forsan in hoc curā oui īnuit qñ est ab acuitate sensus. ¶ Uel possumus subtilius dicere. Propter qō sciēdū ꝙ stupefactiua nō danṫ vel approximanṫ semper ad intētionē sedationis doloris: sed qñq; vtimur eis quasi ad cōstringēduȝ mēbrū ne materias recipiat sicut facit opium: vt. 2. cañ. ca. de opio. qr igiṫ in ouo ꝑpter debilitatē cerebrū recepit superfluitates ledētes: vt supra dixit: ideo quādoq; ad hāc intentionem vtimur stupefaciētibus. s. debite cōsolatis. ¶ Secundo Aui. ponit curam in declinatione ꝓcedēte. ⁊ quasi in fine per balneum ⁊ emplastra cōfortatiua. s. plus q̄ȝ resoluētia. ⁊ hoc est quod dicit. cum ergo declinat. s. manifeste.

¶ Dum aūt in principio ꝑseuerat ⁊ scis ꝙ mā est calida: tūc forsitan declaratū est tibi ⁊ sciuisti illud ī canone regiminis cerebri: ⁊ frequēter pota cū medulla cassie fistule cū oleo amigdalino dieb⁹ frequētib⁹: ⁊ qñq; iuuat eos caputpurgiū cū mūmia in oleo viol'.

¶ Cōsidera ꝙ Aui. dicit. in ꝑ̄ncipio ꝑseuerat ⁊c. qr mā calida pōt facere ouum in ꝑ̄nº existente. Si aūt ꝑseuerare debeat vtpl'm trāsit in mām frigidā. ¶ Considerādū scdo. forsitan declaratū est tibi. s. in ꝑ̄nº capituli: qr forsitan mā est sanguinea: ⁊ qr forsitā nō est sanguinea sed cholerica: ideo nō est tibi declaratū in hoc capl'o. Sed sciuisti illud. s. qō tu debes facere in canone ⁊c. i. in canonibus generalibus. ⁊ supra de cura sode calide. ⁊ frequēter ⁊c. hoc fit ad solutionē vētris ī mā cal'a. ⁊ qñq;. qñ vis ꝯfortationē ⁊ tēperationē caloris. caputpurgiū. i. attractio a narib⁹. cū mūmia ⁊c. nota est.

¶ Et scias ꝙ ouum antiquū tēporale nō eradicat nisi quod est fortis resolutionis ⁊ calefactionis.

¶ Hic assumat curā oui antiqui timporalis ⁊ dicit ꝙ eradicaṫ cuȝ reb⁹ fortis resol'onis. Cā est: qr mā eius est frigida. Iste autēȝ res sunt tyriaca antiqua: ⁊ medicamen in quo sit virtus castorei.

¶ Et qñqȝ iuuat eos si fiat eis caputpurgium ex troc. stelle ⁊ scellite ⁊ diamusco ⁊ que ꝓcedunt cursu eoruȝ dissoluto qōcūqȝ eoꝝ fuerit in lacte lactātis puellaȝ: ⁊ ꝑprie cū dolor sit fortis ⁊ vincant vigilie.

¶ Et qñq;. qr precedētibus euōnibus. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ isti trocisci vel medicine sedant fortē dolorē diuersimode. Quedā cuȝ aliqua stupefactiōe sicut trocisci stelle: lȝ exiccent ⁊ cōfortēt ⁊ ꝓhibeant materierū receptionē. Quedā faciunt hoc resoluēdo ⁊ ꝯfortando sicut diamuscus ⁊ scellite que est ꝯfectio magna posita in. 5. cañ. 1. trac. ⁊ hoc est qō dicit. ꝑprie cū dolor sit fortis: ⁊ vincāt vigilie. s. fortem dolorē: vel vincāt vigilie scilicet vsum trociscoꝝ stelle: ⁊ illarum medicinarum: ad hoc vt sedato dolore cessent vigilie. Dissoluuntur autē predicte medicine cū lacte vt ariditatē medicinarum tēperēt. lactātis puellam. s. quā peperit quia est lac subtilius siue aquosius ⁊ magis trahibile per nares.

¶ Flobothomia vō ⁊ cauterizatio arteriaꝝ ⁊ earū incisio in cauthati sunt ꝭm ꝙ fuerūt in soda antiqua.

¶ Hic vult qō supra diximꝰ. s. ꝙ flōmia. i. īcisio ⁊c. in cauthati. i. in ouo sunt ⁊c. s. in capl'o sode ꝑ cōitatē ad determinata mēbra.

¶ Cibus aūt sit qō nō vaporat de eis que sciuisti ita vt ꝑueniaṫ ad lentes cuȝ oleo amigdalino dulci ⁊ simil'r ius fabaꝝ. Et nō est malū vt cibenṫ qui ex. eis sunt īfrigidati cū hmōi ꝑpter paruitatē vaporis eorum.

¶ Hic ponit curā per dietā ⁊ dicit ꝙ sit cibus qui nō euaporet, ¶ Dubitaṫ qr dicit ꝙ cibus sit qō nō vaporat vt lentes vel ius fabarum. Dubm 4m ¶ Cōtra: qr legumina cōiter ponunṫ ventosa. ¶ Amplius lentes ponunṫ inflatiue: ⁊ per ꝯñs vaporose vel vētose: vt infra fen 13. trac. 5. 1. cap̄. ¶ Amplius fabe sunt ēt inflatiue ⁊ vētose: vt ꝑ̄mo regiminis acutoꝝ. cōmē. 8. suꝑ illo verbo. Ptisana vō. ¶ Itē scdo cañ. cap̄. de fabis dicit ꝙ faciūt sodā ⁊ nocent oībus qbus accidit soda. ¶ Item ista legumina sunt difficilis digestionis: qūo ergo cōcedit ea īfrigidatis in qbus digestiua est debilis. ¶ Etiaȝ ipsa sunt frigide ⁊ sicce cōplexionis: vt auctores ponūt. ¶ In ꝯ̄rium dictoꝝ est Aui. ⁊ Raṗ. ꝑ̄mo ꝯtinētis. vbi est numerās res carētes vapore dicit ꝙ sunt lentes. ¶ Ista ꝯtrouersia hȝ duas sol'ones. Prima est ꝙ lentes materialiter sunt vaporose: ⁊ etiā fabe: tñ effectiue frigiditate ⁊ igrossatione faciunt cessare euaporatiōes humoꝝ. ¶ Uel dicēduȝ ꝙ lentes ⁊ fabe possunt dupl'r dari. pure: ⁊ sic nō cōueniūt ꝑpter dictas rōnes. vel vt rectificate: ⁊ vt sic pñt ꝯuenire. Rectificatio enim facilitat eoꝝ digestionē ⁊ remouet eaꝝ euaporationeȝ ⁊ ventositatē: ⁊ ipse cū hoc ꝓhibēt ꝙ alia cibaria vel humores nō vaporent. Rectificanṫ aūt ꝑ̄mo cū danṫ sine cortice. est enim cortex īdigestibilis: vnde Aui. ius fabaruȝ. Scdo per bonā decoctionē ⁊ iteratā cū aqua. Tertio miscēdo spēs ⁊ res confortātes ⁊ resoluētes ventositatē ⁊ ꝓhibētes earum multā siccitatē vel stipticitatē ⁊ morā in stomacho sicut est oleum amigdalinū ⁊ sic rectificate possunt cōcedi infrigidatis. Ex qbus ꝯ̄ria cessant. Quidaȝ vō rudes dixerunt ꝙ intelligiṫ vsq; ad lentes exclusiue.

¶ Epithimata autē opȝ vt declinent qñq; ad illud qō parūper stupefacit: sȝ sit maior intētio resolutio. Et ex istis qdeȝ epithimatib⁹ est opiuȝ ⁊ sanguis draconis ⁊ crocus ⁊ terbentina fiat ex eis epithima ⁊ liniaṫ ex eis timpus vsq; ad timpus apud necitatē īdigentē stupefactione. Et ex eis est crocus ⁊ galle ⁊ troc. stelle. Naȝ cū ex illo linieṫ tota frons erit iuuans. Et tu qdeȝ redi ad antidotariū ⁊ ad tabulas medicinaꝝ singularium.

¶ Hic iterum ponit curā per medicinas. s. que extra ponunṫ ⁊ remittit nos ad quintū ⁊ scdm librū. Iste medicine q̄uis apud necessitatē sint stupefactiue: tñ plus debēt eē resolutiue ad ꝯsumptionem materierū. quare aūt vtamur stupefaciētib⁹ iam apparuit.

¶ De emicranea. Cap̄. 37m.

Emicranea est dolor in vna medietate capitis excitatus. Et Gal'. diffiniuit eaȝ dicens ꝙ ipsa est ambulator medius.

¶ Cum determinauit de ouo: hic determinat de emicranea. Et primo notificat eā. Secūdo ponit curā. ibi (Eius cura.) ¶ Prima in tres. Primo diffinit eā. Secundo ponit causas ⁊ causarum diuersitatē. ibi (Cuius quidē causa.) Tertio ponit signa. ibi (Et tu.) ¶ Cōsiderādum circa primā partē ꝙ vt sumitur a Theodoro Prisciano in capl'o de monopia. Est emicranea: ⁊ est monopagia. Emicranea est dolor in vna parte capitis quādo attigit ad oculos. s. ad partes oculoruȝ vt ad supercilia ⁊ dicitur vulgariter cigliaticum. Sed monopagia est dolor in quacunq; vna parte capitis ⁊ dicitur a monos qō est vnum. Auic. ergo sumit in hac notificatione emicraneaȝ large pro dolore excitato in vna medietate siue ante siue retro: siue sursum siue deorsum: siue ꝭm dextruȝ siue ꝭm sinistrum: ⁊ dicitur ab emi qō est semis: ⁊ cranea qō est testa: vt Alexāder cap̄. de emicranea. Dixit aūt excitatus in hoc īnuens ꝙ iste dolor est fortis: qr cuȝ excitatione. ¶ Consierādum scdo ꝙ emicranea dicitur ambulator. ꝑpter duo. Primo quia multuȝ fit a materia ambulante scȝ mobili vt a vaporibus. Secundo qr ipsa est periodica passio vadens ⁊ veniens: ⁊ ideo potest dici ambulator medius. s. ꝭm capitis medietatem. ⁊ hec possunt intelligi ex dictis Gal'. 3. de interioribus. cap̄. 9.

¶ Cuius quideȝ causa est intra craneum ⁊ quādoq; est in pāniculo cooperiente craneum: ⁊ plurimuȝ quideȝ fit in lacertis timporis. quod aūt est exterius quādoq; peruenit ad hoc vt non toleret tactum.

¶ Hic ponit causas. Et ꝑ̄mo ꝭm diuersitatem locoruȝ. Secūdo ꝭm diuersitatē causarum in se. ibi (Et emicranea.) ¶ Prima in duas. Primo ponit diuersitatē cārum ꝭm loca in quibus cā recipiṫ. Secundo ꝭm loca a qbus cā mouetur ⁊ surgit. ibi (Et materie.) ¶ In ꝑ̄ma parte innuit hāc diuisionē ꝙ cā faciens emicraneā: qñq; est sub craneo: quādoq; est extra craneū: ⁊ ista vtplurimū fit in lacertis timporis. Et rō est: qr sunt loca hūida ⁊ apta recipe materias:

⁊ ista est que est extrinseca materia. Quãdoq3 peruenit ad hoc vt nõ toleret tactũ.s.leuem: qꝛ tactũ laborioſum ſemper nõ tolerat. ¶ Conſiderãdum ꝙ Auic. nõ proſequitur de notificatione emicranee cuius mã est ſub craneo: qꝛ dat intelligi ex predictis ſupra capitulo de ouo. ⁊ caplõ de ſignis ſode. Si enim mã ſode ſit in pãniculo ĩtrinſeco: ſentit homo dolorẽ vſq3 ad radicẽ oculi illius ptis.

¶ Et materie ſunt peruenientes ad locum eius ex venis: aut arterijs extrinſecis: aut ex cerebro ipſo ⁊ velaminibus eius: ⁊ eleuatur plurimum illius ex via commiſſurarum: ⁊ quãdoq3 fit ex vaporibus expulſis a toto corpore aut membro illius partis.

¶ Hic ponit diuerſitatẽ ſm loca a qbus cauſa mouetur. ¶ Hic cõſidera ꝙ quãuis. A. intẽdat ponere diuerſitatẽ locoꝝ a qbus cauſa ſurgit: tamẽ cũ hoc ĩnuit diuerſitatẽ cauſaꝝ. Cauſa eniȝ aut est materia humoralis: aut vaporalis. Et materie.s. hũorales veniũt ad locũ eius.s. emicranee.i. in quo est emicranea: aut ex venis extra craneum: aut ab intra.s. cerebro ⁊ pãniculis: ⁊ talis mã exit p cõmiſſuras.s. qꝛ inde cõicant pãniculus.s. interior ⁊ exterior. Dixit aũt plurimũ: vel qꝛ est modus loquẽdi: vel qꝛ aliquid paruũ eleuari poſſet per viã reſudationis per poros. ¶ Et cõſidera ꝙ ſi p hoc qđ dicit. locũ eius. ĩtelligit locũ emicranee extrinſecũ: tũc iſte aſcẽſus est ab intra ad extra. ⁊ videt hoc in manifeſto ſermonis Auic. cõtinuãdo litterã: qꝛ ſtatim loquutus fuerat de emicranea extrinſeca: ⁊ apparet ex modo loquẽdi cũ dicit. eleuat ſurſum vel extra apportat. Sed ſi p hoc qđ dicit. locũ eius. intelligit locũ nõ ſolum extrinſece ſed ĩtrinſece emicranee. Oportebit imaginari ꝙ etiaȝ p cõmiſſuras cõmunicet ab extra ad intus mã: vt quidã voluerũt: ſed hoc rarũ videt ⁊ longinquũ a ſermone Auic. Si aũt mã ſit vaporoſa: tunc vel ſurgit a toto vel ab vno mẽbro qđ est in latere illius partis doloris vt a ſplene in emicranea ſiniſtra. ¶ Sed tu dices quõ vapor a toto corpore ſurgẽs põt facere dolorẽ in vna pte capitis. ⁊ Dicẽdum ꝙ cõtingit quãdoq3 illuȝ vaporẽ in vna parte ſolũ colligi vel retineri ꝓpter multas cauſas ꝯtingẽtes notas.

¶ Et emicranea quidem ſm plurimũ est habẽs periodos: ⁊ ipſa quidem non fit niſi ſm dominationem humorum: ⁊ non fit emicranea quantitatem habens ex malitia complexionis ſingularis.

¶ Hic pmo probat ꝙ emicranea non fit a mala cõplõne pura ſine mã. Scõo ponit diuerſitatẽ materieꝝ. ibi (Et illa.) ¶ In pma pte adducit duas rõnes. Prima est iſta. Emicranea hȝ periodũ vtplurimum: ergo nõ fit niſi dominio.i. peccato humoris. antecedẽs est notũ per ſenſum. ꝯñtia tenet ex dictis. H. ſcõo de differẽtijs vlti. cap. ⁊ ex dictis Aui. 4. cañ. fen pma cap. de putredine. ¶ Cõſiderandũ ꝙ dixit ſm plurimũ: qꝛ poſſet aliquãdo habere vnũ ſolũ paroxiſmũ ſicut quãdoq3 tertiana vera finit in poriſmo vno. ¶ Cõſiderãdum ẽt ꝙ duplex littera reperit. Una que dicit dominationẽ: ⁊ hoc est in acceſſu poriſmi. Alia que dicit diminutionẽ: ⁊ hoc est in receſſu paroxiſmi. ¶ Scõa ratio quã. A. intẽdit est iſta. Emicranea est dolor habẽs quãtitatẽ.i. durabilitatẽ: ergo nõ fit a mala cõplõne ſingulari.i. ſine mã. ꝯñs est notũ: qꝛ ſicut emicranea est dolor vtplurimũ periodicãs: ita vtplurimũ est lõgus dolor: q̃uis nõ ſit cõtinuus neceſſario. cõſequẽtia valet: qꝛ mala cõplexio que ĩmediate facit dolorem est diuerſa.s. in fieri. Si ergo talis est ſine mã: ipſa nõ pdurat. Ratio est: qꝛ mala cõplexio fiens vel est a mã humorali: ⁊ iſta ceſſante humore vt hic preſupponit ſtatiȝ ceſſat. vel est a cã extrinſeca. v.g. a calore ſolis: ⁊ tũc ceſſante ĩpreſſione ſolis ceſſat ẽt fieri ab eo: g emicranea quãtitatẽ habẽs.i. lõga non fit a mala cõplõne ſine mã. Alij expoſuerũt ⁊ ego qñq3 q̃titateȝ.i. vehemẽtiã. Uehemẽs enim dolor fit a ſoluta cõtinuitate que fit a cauſis intrinſecis materialibus vtplurimũ. ¶ Cõſideranduȝ ꝙ in modo loquẽdi ĩnuit ꝙ emicranea nõ habẽs quãtitatẽ ⁊ nõ habẽs periodũ poſſit fieri abſq3 vitio humoris vt notum est.

¶ Et illa quidem que fit ex humoribus fit quãdoq3 ex humoribꝰ calidis: ⁊ qñq3 ex humoribꝰ malis frigidis: ⁊ quandoq3 ex ventoſitatibus: ⁊ qñq3 ex vaporibꝰ expulſis a toto corpore aut a mẽbro illius partis: ⁊ emicranea quidem habens periodos.

¶ Hic innuit diuerſitatem materierum qꝛ ſunt humorales vel vaporoſe vel ventoſe: ⁊ patet.

¶ Et tu iam ſciuiſti ſigna: verũtñ ĩuenis cũ frida qeteȝ cũ calefactiõe ⁊ extẽſionẽ ꝓpinquã ⁊ cũ calida calefactionẽ tactꝰ ⁊ pulſationẽ in timporibꝰ ⁊ qetẽ cũ infrigidantibꝰ: ⁊ ẽt qꝛ cũ frigida ſentitur frigus ⁊ cum calida ſentitur calor ⁊ illud apud vehemẽtiam doloris.

¶ Hic excuſando ſe aſſumat ſigna valde breuiter. Et primo ponit duo ſigna emicranee a mã frigida. Unũ est qꝛ iuuat a calefaciẽtibus. Hic ꝯſidera cañ. gñalem in pmo cañ. fen. 4. z. cap. Caue ne te decipiat ĩpreſſio accidẽtalis. Nã in emicranea frigida calida quãdoq3 nocẽt aliquãdo eliquãdo vel vẽtoſando mãm: ⁊ ĩ calida emicranea iuuarẽt reſoluẽdo. Et particulariter ille cañ. ponit. 3. cañ. fen. 13. cap. de ſignis diſpoſitionũ ſtomachi. ⁊ fen. zz. cap. de ſignis podagre. Scõm ſignũ est ꝙ inuenis extẽſionẽ ꝓpinquã.i. prolongationẽ ꝓpinquã.i. cõformẽ illi: qꝛ est longa emicranea frida tam in ſuo paroxiſmo: ⁊ quãtũ ad hoc dixit. forſan ꝓpinquã. q̃ ẽt in toto tpe vniuerſali. ⁊ quãtũ ad hoc dixit. extẽſionẽ.s. vniuerſali. Uel poſſet exponi extẽſionẽ.s. a ventoſitate. Materie eniȝ frigide ſunt vẽtoſabiles: vt ſupra ca. de qualitate accidente ſoda ex materijs. In fine aũt addit tertiũ ſignũ ꝙ cũ ea ſentitur frigus. ¶ Et cõſidera ꝙ est verũ niſi mã frigida putrefiat: qꝛ cũ putrefit calefit ⁊ calefacit. ¶ Emicranee vo calide. A. ponit quatuor ſigna. Primũ ꝙ tetangẽte locũ ſentis calorẽ: ⁊ hoc est qđ dicit. calefactionẽ tactus. Scõm ſignũ est pulſatio: ⁊ hoc ꝓprie in mã ſanguinea. Et ꝯſidera ꝙ pulſatio est duplex. Una ꝓprie dicta: ⁊ iſta fit in materiebꝰ calidis. Alia que est iectigatio a vẽtoſitate: ⁊ iſta põt fieri in materiebus frigidis vt ſupra declarauimus. Tertiũ ſignũ est iuuari ab infrigidãtibus: tñ p accidẽs retinẽdo materiã quãdoq3 nocẽt. Quartum ſignũ est ꝙ ſentitur calor ab infirmo apud vehemẽtiaȝ doloris. ¶ Et cõſidera ꝙ dixit aupd vehemẽtiã doloris: qꝛ in pncipio doloris ⁊ acceſſus materie calide ſi eſſet mã cholerica pungitiua: poſſet inducere frigus per viaȝ fuge caloris ex punctione ſicut in pncipio paroxiſmoꝝ cholericarum febrium accidit ⁊c.

¶ De cura. Cap. 38m.

Eius cura est flõmia ſm ꝙ ſciuiſti in ouo ⁊ reliqs ⁊ ꝓprie vene frontis ⁊ timporis ⁊ ſolõ ⁊ clyſteria ⁊ attractio ⁊ totũ cũ eo quod ꝯuenit ipſi ſm ꝙ tibi preceptum est in canone. Et ex eis quidẽ que ꝯferunt calide est infuſio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario cuiꝰ potio ſit iter. ℥. j. ⁊. vj. vnc. Et in ipſa cõfert flobothomia frõtis ⁊ vene naſi valde. Cum periodus adeſt opȝ vt purget corpus ante ipſum ⁊ pmutet cõplexio poſt purgationẽ: ꝙ ſi materia fuerit calida pones narcotica ſup timpora ſicut opiuȝ ⁊ cortices mãdragore ⁊ anhetuȝ ⁊ iuſquiamuȝ ⁊ cãphoraȝ ⁊ ĩfrigidabis locũ ſm ꝙ ſciuiſti de qbus dictũ est in canone. Et qñq3 iuuantur ex incauſtro ſcriptoꝝ linito ſuper partem in qua est emicranea.

¶ Primo ponit curã tendẽdo ad mãm. Scõo ad accñs. ibi (Et cum neceſſariũ est.) ⁊ Prima in duas. Primo ponit curã qñ mã est calida. Scõo quãdo est frigida. ibi (Et ex epithimatibus.) Uel poſſet dici ꝙ pmo ponit curã magis in gñali ſiue mã ſit calida ſiue frigida. Scõo in ſpeciali. ibi (Q ſi mã.) ⁊ Prima in duas. Primo quãdo mã est calida ſiue frigida. Scõo qñ est frigida ſed nõ multũ. ibi (Et ex epithimatibꝰ.) ¶ Cõſiderãdum circa pmã partẽ ꝙ Auicẽ. cõfundit hic iſtam curã. Et est cõtentus dictis ſupra in canonibus generalibꝰ: ⁊ in cura ſode. A. tñ ĩnuit duplíceȝ curã vlem.s. totius morbi ⁊ pticularẽ reſpectu poriſmi. Uniuerſalis cura fit cuȝ euacuationibꝰ vlibus: vt flobothomia ⁊ purgatiõe ⁊ clyſterijs ſm ꝙ mã requirit: ⁊ cũ fricationibꝰ trahẽtibus ad cõtrariũ: ⁊ hoc est qđ dicit attractio ⁊c. Et cuȝ euacuationibꝰ particularibꝰ.s. flobothomia vene naſi vel frontis: que multũ cõferunt: vt notũ est. Ad purgationẽ aũt laudat infuſionem aloes de qua põt dari vſq3 ad. 6. ℥. Inuenis aũt hãc a Meſ. cap. de ſoda: qꝛ in antidotario Auicẽ. nõ ſic clare reperitur. ¶ Particularis aũt cura reſpectu paromiſmi est: ꝙ ante euacues: ⁊ poſt rectifica malam cõplexionẽ partis: ne materia recõgregetur. Illa autẽ que cõplexionem rectificãt: ſunt infrigidãtia ⁊ ſtiptica: que cum hoc confortãt: ⁊ ponuntur aliqua reſoluẽtia ad conſolandum. Et hoc ſcis ex cañ.s. vniuerſali ſupra hac fen. Encauſtrum ſcriptoꝝ est frigiduȝ ſtipticum: ⁊ ideo rectificat cõplexionem: ⁊ prohibet aduentũ mãe: tamen Meſ. ei addit acetum ⁊ opium cap. de emicranea.

¶ Sed dubitat vtrũ iſtis frigidis poſſumus vti in hora paroxiſmi. Dubm pm
⁊ Uidetur ꝙ non: quia conſtringunt materias. ⁊ Item Auicen.

docet ea approximare post euacuationē: que fit ante paroxismū. / In cōtrariū videt Mes. qui in emicranea calida docet vti quodam medicamine dissoluto in aceto: ⁊ docet stringi cū eo: vt sedetur pulsatio: ſ3 talis pulsatio est in hora doloris. / Dicēdū ꝙ istis medicinis localibus frigidis possumus vti post euacuationem: ⁊ ante paroxismum. Dico etiā ꝙ in paroxismo q2 si emicranea est de materia calida fluente: opʒ itēdere in pncipio repcussioni: ⁊ in augmēto repercussioni ⁊ resolutioni: vt notuʒ est: ergo istis frigidis vtemur magis puris qñqʒ: ⁊ qñqʒ magis cōmistis cū calidis: ⁊ totum hoc itelligit ex cañ. generalib9. Qñō aūt possumus vti frigidis stupefactiuis est iam dictum. / Ad cōtraria pʒ solutio. / Ad pmum dicēduʒ ꝙ in pncipio fluxus repellunt materiā: ⁊ non constringunt eam in loco. Ad Auic. dicēdum ꝙ nō ꝓhibet eorū vsum in paroxismo: quāuis cōcedat post euacuationem.

¶ Ex epithimatib9 frontiū habētiū emicraneā est crocus: ⁊ iuuant ex emplastro facto ex rutha ⁊ mētha cuʒ vino ⁊ oleo ros. ⁊ simil'r epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario: ⁊ sil'r administratiōe emploꝝ de qbus est hoc baccaꝝ lauri folioꝝ ruthe: amboꝝ ꝑtes equales: synapis partē mediā cōiungant cū aqua ⁊ administrent. Et quod magis cōfert ei est ceratū factū ex cantaridibus ⁊ positum ⁊ dimissum donec locum vesicet: aut ex gūmi ruthe agrestis quoniam ipsum est vlceratiuum ⁊ enuntiat iuuamentū cauterizationis.

¶ Hic icipit ponere curā quādo mā est frigida. Et pmo qñ non est multū frigida. Scdo qñ est frigida multū. ibi (Qz si mā.) ¶ Considerandū circa primā partē ꝙ Auic. dat itelligi: ꝙ tu euacues cum pharmacijs ⁊ clysterijs: sicut humor requirit: ⁊ sicut pmisit in pncipio huius capituli. ¶ Cōderādum scdo ꝙ iste medicine locales que hic ponunt oēs sunt calefaciētes ⁊ resoluētes: ⁊ maxime conueniunt in materieb9 frigidis. Possemus tñ dicere ꝙ in emicranea calida ingrossata indigēte forti resolutione ēt ista cōpeterēt. ¶ Cōsiderādum ꝙ ista localia sunt. Primū ex croco: in quo est resolutio ⁊ stipticitas ⁊ maturatio. Scōm ex rutha ⁊c. Tertium est trocisci Pauli. nō iuenies in antidotario ipsos sub hoc noīe tamē multos iuenies tracta. s. qui sunt fortes in resoluēdo ⁊ exiccādo. Quartū est ex baccis lauri ⁊c. Quintū est ruptoriū qđ enuntiat. i. facit iuuamētū cauterizationis. i. sicut cauteriū. Ceratū ex cantaridibus fit: q2 teruntur ⁊ miscent cū axungia porci vel fermēto.

¶ Qz si mā frigida fuerit vehemētis frigiditatis nimis facies emplastrationē ex euforbio ⁊ synapi ⁊ pyretro ⁊ similib9. Egritudo aūt cuius tēpus ꝓlōgatū est: est frigida ſm oēm dispositionē ⁊ indiget resol'one ⁊ qđ calefaciat cū fortitudine. Et epithimata qdē ⁊ embroce cōmunia ⁊ ꝓpria emicranee dicta sunt in antidotario: illa ergo administrent. Cūqʒ epithimata administras cū tu iam euacuaueris ex corꝑe ⁊ purgaueris: tūc ꝓcede inūgēdo lacertos tipo2is i ꝑte doloris digitis tuis ⁊ cū mandili aspero apud horā ꝑiodi deinde lini.

¶ Hic ponit curam quādo materia est multum frigida. Naʒ tunc hoc scimus quādo prolongatur dolor multum.

Dubm 2m ¶ Dubitat vtrū egritudo que ꝓlongat fit frigida. / Videtur ꝙ nō: q2 dolor in epate chronicus pōt eē de mā calida. ꝓbatur q2 Auic. pmo cañ. fen. 4. cap. de flobotbomia. ⁊ Gal. in libro de flobothomia. summa. 4. cap. 2. cōcedunt flōmiaʒ arterie in tali dolore: sed hoc nō eēt nisi materia eēt calida. / Item Aui. posuit ꝙ ouum fit ab apate calido. sed ouum est dolor fixus chronicus. / In 2rium hic est Aui. ⁊ Gal. in cōmē. afo2. 39. 2. particule. Senes iuuenib9 ⁊c. / Dicēduʒ ad hoc tripl'r. Primo ꝙ egritudo cuius tēpus ꝓlongat est frigida. s. ſm plurimū: qñqʒ tñ ⁊ raro posset eē calida. Ratio est q2 ꝓlongatio maxime fit ex materieꝝ inobediētia ad resol'oneʒ ⁊ eūoneʒ. tales aūt sunt materie frigide. qñqʒ tñ materie calide sunt inobediētes: ⁊ diu stant ꝑꝑ multas causas cōtingētes. Scdo modo possumus dicere ꝙ reliqs parib9 semꝑ materie frigide faciūt ꝓlixiores morbos q̄ mãe calide: ⁊ iō absolute dicimus morbi longi sunt frigidi. Tertio mō posset dici ꝙ morb9 lōgus est duplex. s. quātū ad ꝑoxismi ꝑdurationē: ⁊ quātū ad totalē durationē. Egritudo igit lōga his duob9 modis. s. longatione ꝑoxismi ⁊ lōgitudine totius morbi que egritudo est lōga in tēpo2ib9 vniuersalib9 ⁊ particularib9 ista fit a mā frigida. s. flegmatica vel melācholica: tamē si egritudo eēt longa in tēpo2ib9 vniuersalib9: nō tamē in particularibus posset fieri a mā calida: ⁊ hoc qa materia calida per innouationē posset facere multos ⁊ multos paroxismos. Unde totum vniuersale tēpus morbi ꝓlongaret: tñ paroxismi in se essent breues respectu ꝑoxismoꝝ ꝓueniētiuʒ a mā frigida: ⁊ hoc q2 calide materie existentes vere calide sunt ꝑate ad resolutionē magis q̄ frigide. Et forsan voluit hoc Auic. cū dixit. ſm omnē dispositionē: vt sic cōstruatur. Egritudo cuius tēpus ꝓlongatū est ſm omnem dispositionē: q2 ſm dispositionē paroxismi: ⁊ ſm dispositionē vniuersaleʒ totius morbi est frigida. Aliter pōt exponi vt dicatur: est frigida ſm omnē dispositionē: q2 mā aliquādo est frigida qualitatiue vt flegma: aliquādo priuatiue est frigida. s. per exhalationem humidi subtilis: ⁊ remanet siccū terreum grossum qđ non est dignum subiectū calidi: ergo si ꝓlongat egritudo materia est frigida qualitatiue ⁊ priuatiue si igrossata est ⁊ indurata. Posset etiaʒ exponi vt omnē nō sumatur collectiue sed distributiue vt sit sensus: est frigida ſm omnē dispositionē. i. ſm quācunqʒ dispositionē cōtingit eē frigidā siue sit radicaliter frigida siue per ꝑmutationē materierū calidarū in frigidas. / Ad cōtraria dicēdum. Primo ꝙ ille dolor epatis est chronicus: nō in paroxismis: sed in toto tēpore vniuersali morbi. Uel aliter ꝙ in morbis de mā frigida existente vel cōmunicata arterijs cōceditur quādoqʒ arterie incisio ⁊ flobothomia vt sumit a Serap. pmo sui breuiarij. 15. cap. / Ad scōm dicēdum ꝙ illud ouum nō est ita prolixum sicut si mā eēt frigida. ¶ Cōsiderādum scdo ꝙ si materia est multum frigida: opʒ ꝙ resoluatur ⁊ rectificet fortiter calidis vt notuʒ est. Et cōsidera ꝙ qñ administras epithimata post euacuationē Auic. cōcedit fricationem cū mādili aspero ⁊ tactuʒ asperū cū digitis ad hoc vt melius penetret: sed ante euacuationē nō cōcessisset digitis istum tactuʒ: q2 timeret tractū materieꝝ apud horā. i. post horā periodi. i. paroxismi: q2 cū nō est paroxismus deinde lini. i. vnge vel emplastra.

¶ Et cū necium est stupefacere cū dolor pulsatiuus fit fortior: tūc cōfert linire super arterijs tꝑe qđ est corā loco opiū cū sarcocolla ⁊ stipticū: ⁊ stringat plūbum aut lignū suꝑ ipsuʒ decēter positum ⁊ vt ꝓhibeat pulsationē fortē facientē dolorē pulsatiuū queādmodum ostēdimus in his que pcesserūt in canone de cauterizatione. Quidā pterea medici narrauerūt medicamē emicranee tēpo2alis expertū iuuatiuū acceptū a muliere. Et illud qdeʒ est vt decoquant radices cucumeris asinini ⁊ absinthiū in oleo ⁊ aqua donec dissoluant ⁊ embrocet pars dolorosa ex aqua ⁊ oleo calidis ⁊ fiat empl'm ex fece. Et mulier qdē illa quotiēs administrabat hoc sanabat emicraneā: siue eēt cū febre siue sine febre. Et ex empl'is qdem nō est sicut empl'm synapis. Cunqʒ egritudo ꝓlongata est fac empl'm ex gūmi ruthe agrestis ⁊ corticib9 ruthe agrestis ⁊ corticib9 radicis capparis ⁊ squilla ⁊ euforbio tritis ⁊ cōmistis cum vino odorifero: est eniʒ medicamē magnū cōferēs ei. Et ex eis qbus iuuant est vt icipiant ⁊ igrediant balneum ⁊ multiplicent iclinationes super aquā calidaʒ: deide fiat eis caputpurgiū ex oleo phisticino. illud enī sopit dolorem ilico. Amplius colligantur descriptione scripte in antidotario ⁊ singularia declarata in tabulis medicinarum singularium.

¶ Hic ponit curam intēdendo ad vehementiam doloris: ⁊ hoc fit ponēdo stupefaciētia ⁊ stiptica ⁊c. ⁊ tēpore qđ est corā loco. s. doloris. Alia patent ex dictis in canonib9 de cauterizatione. s. supra cap. de cura sode per cōmunitatē. / Primo ergo facit hoc. Scdo annectit quasdā medicinas. ibi (Quidā.) Tertio resumit curaʒ ꝓlongate emicranee. ibi (Cūqʒ.) ¶ In scda parte ponit duas medicinas quarū pma est accepta a muliere. ⁊ ꝯsidera eā q2 est efficax in frigida mā. quis aūtē fuerit iste medicus nō inuenio. ¶ Cunqʒ. Cōsiderādum ꝙ quādo est ꝓlongata: tunc egemus fortib9: vt gummi ruthe ⁊c. ⁊ iuuātur vt incipiāt ⁊ ingrediantur ⁊c. nō itelligit incipiant. s. in pncipio aduentus emicranee sed prolongata emicranea. Et factis euacuationibus tu potes facere istam curam. Incipias primo cum balneo vt habilitet materiā. postea trahat oleuʒ de granis phistici: quia calefacit ⁊ resoluit. Amplius colligant ⁊c. remittit nos ad quintum ⁊ scōm canonis.

¶ Tractatus tertius de apostematibus capitis ⁊ solutione continuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de charabito qui est apostema capitis sirsen. Caplm. pm.

Dicitur charabitus apostema calidũ in velamine cerebri subtili ⁊ grosso absq3 corpore: quãuis corpori ipsius quãdoq3 accidat apostema.

¶ Quidã cõtinuãt sic tractatũ. ¶ Supius Aui. determinauit de accidentib⁹: hic determinat de morbis. Sunt aũt 4or. s. morb⁹ cõpositus. solutio cõtinuitatis. mala cõplõ. ⁊ mala cõpositio. Primo ergo determinat de morbis q sunt apata. Scõo de solõne continuitatis. ibi (In vltimo cap. hui⁹ tractat⁹ separatio.) Tertio de morbis qui sunt male cõplones. ibi (In pn° quarti tractat⁹.) Quarto de morbis q sunt male cõpões. ibi (In pn° qnti trac.) ¶ Sed hec ptinuatio cõfundit scientiã hui⁹ fen. Nã subeth dici põt accidẽs sicut soda est accidẽs. Et si tu dicis: q subeth põt fieri a mala cõplone: ita ẽt soda põt fieri a mala cõplone. Simil'r põt dici q subeth est morbus cõpositionalis: vt cũ fit a mã flegmatica oppilãte. Etiã apoplexia ⁊ epilepsia pñt dici accidẽtia ⁊ pñt dici morbi cõplonales q2 cum eis cõcurrit mala cõplexio. Aliter ergo d3 ptinuari nõ subtilizãdo aliter q̃3 velit. A. in rubrica. Et dicat q in supiori trac. A. determinauit de soda: hic determinat de apatib⁹ capitis: ⁊ de solõne cõtinuitatis. Primo de apatib⁹. Scõo de solõne cõtinuitatis. ibi (Separatio.) ¶ Prima in tres. Primo determinat de apatib⁹ calidis. Scõo de frigidis. ibi (Lythargia.) Tertio de compositis. ibi (Hec egritudo.) ¶ Prima in duas. Primo determinat de apatibus calidis: qñ sunt in pãniculis cerebri. Scõo qñ sunt in suba. ibi (Plurimũ qdẽ.) ¶ Prima in tres. Primo determinat de apatibus hmói que cõi noie dicunt charabit⁹: diffiniẽdo ⁊ suas diuersitates ponẽdo. Scõo ponit signa. ibi (Signa.) Tertio curã. ibi (Cõis quidem.) ¶ Prima in tres. Primo notificat charabitũ p sui diffõnẽ. Scõo p sui diuersitatẽ ⁊ spẽs. ibi (Et sirsen qdẽ.) Tertio circa hoc ponit quorũdã sñia3. ibi (Quidã vo medicoꝶ.) ¶ Prima in. d. Primo diffinitionẽ pmittit. Scõo declarat eã. ibi (Nõ enim.) ¶ Circa pma3 partẽ cõsidera pmo circa diffinitu3: qd est charabit⁹ ⁊ sirsen: ⁊ est frenesis. Dicit charabit⁹ alienatio ⁊ furia: que sunt accidẽtia hui⁹ apatis: ⁊ ab hoc accidẽte est ipositũ hoc nomẽ. Ita eni3 significat apud arabicos. Et iõ qdã auctores simul loquentes de charabito loquunt de mania ⁊ demonio ⁊ de spe mel'ie siue manie: que dicunt cucubut: vt facit Ras. pmo ptinẽtis. 9. ca. Dicit sirsen apa cerebri a sir qõ est caput: ⁊ sen apa: qõ est apa capitis. Dicit frenesis nostra noiatione. i. freni lesio: ⁊ tunc dr vel lesio freni. i. mentis q2 mens multũ ledit in hac passione: vl'lesio freni. i. diaphragmatis: qõ frenũ appellat siue ẽt mens: vt Gal'. de iteriorib⁹. 5. 4. cap. Et hoc ẽt q2 mens multum ledit ex apate diaphragmatis vt Gal'. ibidẽ: iõ qdã auctores dterminãtes de frenesi determinãt de apostemate diaphragmatis cũ hoc vt Ras. p ptinẽtis. 9. cap. ⁊ Isaac 4. lib. febriũ cap. de frenesi. Hoc tñ Aui. nõ facit: q2 de eo determinatur in cap. de pleuresi sicut facit Mes. ¶ Circa diffinitionẽ cõsidera q ponit ibi genus apostema differẽtia calidũ. s. in essentia: q2 fit de calida materia cholerica: vel sanguinea: l3 quandoq3 habeant mistionẽ. Alia differentia est in velamine ⁊c.

Dubm pm ¶ Dubitat vtrũ charabitus possit eẽ sine apostemate. ¶ Dicẽdũ q duplex est charabit⁹. s. verus in quo est ptinua alienatio: ⁊ iste est cũ apate. i. est apa cerebri. Alius est charabit⁹ nõ verus ⁊ est alienatio: sed nõ cõtinua: sicut fit in febrib⁹ ex vaporib⁹ ascẽdẽtibus a corpore vel stomacho: ⁊ talis charabitus crescit crescẽte febre: ⁊ diminuit cũ ipsa tepescit: l3 aliquãdo ptingat q febre recedẽte talis alienatio fortificatur: vt sumitur a Rasi pmo cõtinẽtis. 9. cap. ⁊ causa huius potest eẽ: q2 febris derelinquit impressionẽ: vel qa in resolutione paroxismi aliqui fumi iuerunt ad caput ⁊ ibi sunt retẽti qui in statu poxismi nõ iuerunt: sicut ego cognoui homine3 qui cessante poxismo febris duplicis tertiane icurrebat dolorem capitis vaporosum: ⁊ talis charabitus fit sine apostemate.

Dubm 2m ¶ Dubitat scõo de qua mã frequẽtius fiat hoc apa pãniculoꝶ cerebri. ¶ Videt q ex mã frigida: q2 pãniculi cerebri sunt mẽbra frigida: ergo frequẽtius in eis passio fiet frigida. hoc eni3 mõ arguit Gal'. scõo de iterioribus. 7. cap. ¶ In cõtrariũ est hic Aui. ¶ Dicendum q hoc apostema fit frequentius ex mã calida ⁊ subtili: q̃3 ex alia mã: vt Zoar tracta. 3. penul. cap. Ratio sumit ex mẽbri cõpositione. Na3 pãniculi sunt mẽbra in substãtia dura nõ penetrabilia ab humorib⁹ frigidis grossis: sicut nos dicimus q pleuresis plus fit ppter hoc a mã calida vt infra cap. de lythargia. ⁊ fen. 10. trac. 4. 1. cap. ⁊ in cõmẽ. afor. 33. 6. pticule. Aciduz ructuãtes. Ex quo apparet q l3 frequẽtius apa pãniculoꝶ cerebri fiat ex mã calida: tñ apostema calidũ notificatũ hoc noie charabit⁹: maxime fit a mã calida ⁊ subtili: tendẽte ad nãm cholere: vt Isaac inuit: ⁊ signũ huius est fortis alienatio ⁊ rixa i vero charabito: vt Rasis ponit pre allegato cap. ⁊ Alexã. ca. de frenesi. Isaac tñ aliã cãm dat a priori. imaginant eni3 q mãe in febrib⁹ ascẽdẽtes ad caput vel sunt vaporose humide: ⁊ tũc cõgelant ⁊ distillant ad pectus ⁊ faciũt pleuresim. vel sunt vaporose sicce: ⁊ tunc iuiscant in cerebro ⁊ apant. ¶ Ad ȝriu3 dõm q l3 pellicule cerebri ex nã cõplonali sint magis parate ad morbos fridos q̃3 calidos: tñ ex nã substãtie dure nõ penetrabilis ab humorib⁹ fridis sunt plus parate ad apata calida.

¶ Tertio dubitat in quo pãniculo frequentius fiat hoc apostema: an in subtili. s. pia matre: an in grosso. ¶ Videtur q in subtili: quia Rasis pmo ptinẽtis: cõparãs apostema pãniculoꝶ cerebri apostemati substãtie cerebri: dicit plus fit in pia matre. Si ergo plus fieret in dura matre cõparasset apostema illud ad apa substãtie cerebri. ¶ Item. G. in cõmẽto pulsuu3. c. de pulsu freneticoꝶ. vbi dicit q fit fm subtilẽ myringam. ¶ In cõtrariũ videt Serap. in hoc cap. qui explicat q est apostema pãniculi duri qui est sub craneo. Amplius in pãniculo capaciori frequẽtius d3 hoc fieri apostema: sed dura mater est hmõi. Amplius modus loquẽdi Auẽzoar lib. 1. trac. 3. cap. 5. videt cõcedere q frequẽtius fiat in pãniculo grosso. ¶ Dicẽdũ q forsan verus charabit⁹ frequẽtius fit ex apate in pia matre pp duas causas. Prima est q2 vene sunt ibi magis collocate sanguinẽ portãtes. nã pia mater est sicut secũdina seruãs situs venaꝶ vt supra. A. huius fen. 2. cap. Scõa cã est q2 iste pãniculus est laxior siue mollior siue penetrabilior. Et Sera. sñia posset torqueri ad hoc: q2 dicit q fit in pãniculo: ex quo nascit vuea ⁊ secũdina oculi: s3 illa est pia mater: ⁊ si verus charabitus icludit in sui rõne piculositatẽ: vt Alex. ⁊ Rasis ponãt: tunc magis habebit hoc cu3 erit in pia matre. ¶ Cõsiderãdum tñ q alie rões ȝrie possent poni ppter quas pãniculus durus frequẽtius apostemat. Primo q2 est ignobilior: ⁊ sic minus a nã defensus q̃3 pia mater. Scõo qa spatiosior fm pfunditatẽ. Hoc tñ apostema nõ est tanti piculi: ⁊ ideo posset dici q charabitus piculosior fit in pia matre frequentius: s3 minus piculosus fit in dura matre: absolute tñ circunscripta hac cõditione qd de facto frequẽtius ptingat nõ est facile nuntiare: ⁊ staret in hoc experientie ⁊ bone estimationi. Rões enim hincinde nõ cõuincunt. ¶ Postpositis tñ auctoritatibus q2 quilibet potuit pcedere cũ sua estimatiua: dicẽdu3 q nõ sequitur. hoc mẽbrũ h3 plures venas ⁊ est mollius ergo frequẽtius apostemat: tũc enim pulmo frequẽtius apostemaret q̃3 musculus. Nec seqt. hoc mẽbru3 est ignobilius ⁊ spatiosius: ergo frequẽti⁹ apostematur: q2 vnguis ignobilior est pãniculo ⁊ grossior ⁊ simil'r os q̃3 caro quedã: non tamẽ frequẽtius apostemantur.

¶ Quarto dubitat vtrũ charabitus sit apa solius pãniculi: vel etiã sit apa substãtie cerebri. ¶ Videt q ẽt substãtie ex Halya. 9. theo. sc3 ca. 4. ca. de frenesi. ⁊ ẽt Azarauius idẽ vult ⁊ Ras. 9. ptinẽtis in hoc cap. s. cap. 9. ¶ In ȝrium est Auic. cũ dicit. absq3 corpore. ¶ Dicendum q hec questio est in noie. Nã charabitus põt accipi dupliciter. Uno mõ vt cõprehẽdit sub se flegmone3 ⁊ sibare de qbus ifra dicet: ⁊ vt sic est apa pãniculi vel apa substantie cerebri ⁊ sic sumit Halyab. ⁊ multi auctores. Alio mõ vt ȝdistinguit illis: ⁊ vt sic est apostema pãniculoꝶ cerebri absq3 corpore: l3 possit cõmunicare corpori cerebri: ⁊ hoc modo sumit Auicẽ. Dubm 4m

¶ Quinto dubitatur an apa pãniculi sit peius q̃3 substãtie cerebri. Dubm 5m ¶ Videt q sic: q2 cũ eo est fortis dolor: s3 cũ apate cerebri nõ ẽ dolor: cũ nõ sentiat vt. 4. de accidẽti. cap. vltimo. ¶ In ȝrium q2 apa substãtie cerebri est passio nobilioris ptis. ¶ Dõm q apa substantie cerebri est peius. rõ est dicta: q2 est ps nobilior. vñ virtus aialis magis ledit ex eius apate. ¶ Ad ȝria dicẽdu3 q apa substantie cerebri sequunt accidẽtia prauiora q̃3 sit dolor qui cõsequitur apostema pãniculoꝶ: vt apparebit infra cap. de sibare.

¶ Nõ eni3 queadmodũ qda3 existimãt medicoꝶ q cerebrũ ipm nõ apostemat. Verũ hoc est qõ dicũt. Na3 qõ est lene sicut cerebrũ ⁊ duru3 sicut ossa nõ extendit ⁊ qõ nõ extenditur non apostematur.

¶ Hic Aui. declarat dicta in diffõne: vl' tota orone pmissa. Nõ aũt expedit decl'are qd sit apa nec qd sit calidũ apa: q2 ista itelligunt ex pmo cañ. fen. 2. nec qd sit pãniculus subtilis ⁊ qd sit grossus: qa itelligunt ex anathomia cerebri. declarat aũt mõ que dixit. Et primo declarat qõ dixit. quãuis corpi ipsius accidat apa. Scõo h qõ dixit charabit⁹ q̃si notificãdo hoc nomen ibi (Et illud est.) ¶ Pria in duas. Prio circa h pmittit quorãdã errorẽ. Scõo remouet. ibi

(Hic autē sermo.) Prima in .d. Primo ꝑmittit errorē negādo illū. Scđo ponit rōnem qua ip̄robaꝛ ille error. ibi (Hoc est qđ dicunt.) Dicit ꝑmo ꝙ nō est verū ⁊c̄. queadmodū qdā medicoꝝ .s. Serap̄. ꝑmo sui breuiarij .s. cap̄. 20. ca. de frene. Uerū h̄ est. Arguit sic. Res mollis sicut cerebrū ⁊ dura sicut ossa nō pōt extēdi: ergo nō pōt apostemari. ꝓbat ꝯñam q2 qđ ap̄atur opȝ ꝙ extēdaꝛ: ergo qđ nō extendiꝛ nō ap̄atur. añs ꝑsupponit: q2 res mollis aquea cōsentit ⁊ nō extenditur. ita ponit Serap̄. cap̄. 20.

Hic autē sermo est erroneus: ⁊ illud ideo quoniā lene viscosum extenditur ⁊ ossa etiaȝ apostemantur. Et Gal. illud confessus est. Et nos mōstrabimus sermonem de eo in capitulo dentium.

Primo vadit ꝯtra eoꝝ añs. Scđo cōtra ꝯclōnē. ibi (Immo dicimus.) Prima in duas. Prio vadit ꝯ ꝑmā ꝑtē añtis: cū dicebaꝛ molle, sicut cerebrū nō extendiꝛ. Hoc Aui. destruit sic. molle viscosum extēdiꝛ: sed cerebrū est molle viscosuȝ: vt ostēdit tactus. Innuit ergo .A. ꝙ molle est 2x .s. liqdū fluidū vt aqua ⁊ h̄ nō extēdiꝛ. aliđ est molle viscosuȝ: ⁊ hoc pōt extēdi. Scđo Aui. vadit ꝯ scđaȝ ꝑteȝ añtis cū dicebaꝛ. durū sicut ossa nō extēdiꝛ. Et vadit ꝯ hoc ⁊ ꝯ conclusionē quātū ad istaȝ partē. Et arguit sic. ossa apostemanꝛ: ergo extenduntꝛ. ꝙ apostementꝛ ꝓbat auc̄te Gal. quā nō habemus nisi violenter qs velit trahere ex cōmē. afoꝛ. 55. 7. ꝑticule. Quib᷒ iter freꝛes. ⁊ ipse ēt dicit ꝑmo cañ. fen. 2. ⁊ īfra fen scđa ꝑmo caplo.

Immo dicimus ꝙ omne qđ nutriꝛ extēdiꝛ ⁊ augmētaꝛ cū nutrimēto. Et ꝑꝑ hoc cōcedendū est ꝙ extēdiꝛ ⁊ augmentaꝛ cū sup̄fluitate ⁊ illud est apostema.

Hic vadit ꝯ ꝯclōnē ⁊ ēt ꝯ antecedēs. Arguit sic. Omne qđ extēditur cū nutrimēto pōt extēdi cū sup̄fluitate ⁊ sic pōt apostemari: sed cerebrū ⁊ ossa extēdunꝛ cū nutrimēto vt notū est: ergo ⁊c̄.

Dubᵐ 6ᵐ Dubitaꝛ ergo vtrū cerebrū possit apostemari. Uideꝛ ꝙ nō per Serap̄. 1. lib. 2. cap̄. ⁊ rōne sua: q2 qđ nō extendiꝛ vel non tumescit nō ap̄atur: q2 ap̄a est tumor: vt in cōmē. afoꝛ. 75. 4. ꝑtic. Si a febre habito ⁊c̄. Sed cerebrū nō extendiꝛ neq̧ tumescit: cū sit molle. Et eodē mō ꝓbaꝛ de ossibus: cū sint dura. Et iđ Sera. ponit ꝙ mēbra que apostemanꝛ sunt media: vt caro ⁊ similia. In ꝯrium Auicē. Rñsio cōmunis quā ēt sup̄ fen. 2. ꝑmi al's dixi: est: ꝙ cerebꝛ apostemari pōt dupl'r itelligi. Uno mō sic ꝙ tumescat: ⁊ vt sic cerebꝛ nec ossa ap̄anꝛ: q2 nō p̄nt itumescere: ⁊ ꝓprie ossa. Alio mō ꝙ apostemanꝛ q̄si iproprie ⁊ sine tumore: ⁊ hoc est pol'e. Hec sol'o cui Cōciliator assentit dꝛia. 96. est ꝯ veritatē: ⁊ ꝯtra .A. g ꝓbat ꝙ cerebrū oīno pōt ap̄ari ⁊ i tumorē eleuari cū sit molle viscosuȝ. Alia rñsio est Cōciliatoris: ꝙ cerebrū ⁊ ossa p̄nt ap̄ari ap̄ate facto per viam cōgestionis sup̄fluitaꝫ ex ꝓprio nutrimēto: sed nō p̄nt ap̄ari ꝑ viā defluxus. Rō est: q2 cerebrū ⁊ ossa nō h̄nt venas ramificatas de magnis ad paruas: ꝑ quas possit fluere mā. Et sic sedat ꝯdictionē auctoꝝ. Sȝ miror quō hic Cōciliator tātū errauerit. Primo ꝯdicit Serap̄. cui᷒ gratia dicit. Nā Serap̄. vult ꝙ ligamēta ⁊ nerui possint ap̄ari: sed ligamēta ⁊ nerui nō h̄nt venas: ergo sicut cerebrū ⁊ ossa nō p̄nt ap̄ari ꝺm mentē Serap̄. vt ipse dicit: sic nec nerui. Scđo ꝯdicit veritati. Nā mēbrū ad qđ pōt mā defluere: illud ꝑ viam defluxus pōt ap̄ari: sed ossa ⁊ cerebrū sunt talia. Ad illud qđ dicit dicēdū ꝙ modus fiendi ap̄a per viā defluxus de venis maiorib᷒ ad minores: q ponitꝛ in thegni tracta. 3. tex. cō. 155. est ꝑticularis ⁊ exēplaris: sȝ sicut ꝑ venas fluit mā in mēbro habente illas: sic in nō h̄nte fluit per vias ꝑ° latiores: postea minores quousq̧ repleaꝛ. Dico igitur cū Aui. ꝙ cerebrū ⁊ ossa p̄nt vere ap̄ari: sed ap̄ate quo ipsa iplenꝛ ⁊ tumescūt. Ratio est Aui. recte ꝯtra Serap̄. Omne mēbrū qđ in suis dimēsionib᷒ pōt distendi vel distrahi a mā preter nām repellēte illud pōt ap̄ari: sed cerebrum ⁊ ossa sunt hmōi. ergo ⁊c̄. Maiorē vera ⁊ ꝯcessa a Sera. Minorē Aui. sic ꝓbat. oē mēbrū qđ nutriꝛ qđ extēdiꝛ ⁊ augmētaꝛ cū nutrimento pōt extendi cū sup̄fluitate .s. a mā preter nām: sed cerebrū nutritur ⁊ extēdiꝛ cū nutrimēto q2 augmētaꝛ: ergo sup̄fluitatib᷒ poterit extendi. sed h̄ est ap̄a: ⁊ hoc est qđ dicit. illud est ap̄a ⁊c̄. ergo cerebrū ⁊ ossa p̄nt vere apostemari. Sed ꝯ istam rōnē arguo. Prio diceret aliqs nō est simile de nutrimēto ⁊ sup̄fluitate cū nutrimētū sit qd nāle: qđ per appositionē extēdit mēbrū. Scđo diceret aliqs: seqtur ex hoc ꝙ postq̧ cessat augmētū: cessare possȝ ap̄ari: q2 postq̧ cessat augmētū cessat posse extendi a nutrimēto: q2 mēbrum nō pōt ex nutrimēto adueniēte amplius extēdi. cerebrū ergo ⁊ ossa solum p̄nt ap̄ari vsq̧ ad. 30. annos vsquequo durat augmētū: vt Arist. ꝓble. 27. 7. ꝓble. Itē saltem dentes nō poterūt ap̄ari: q2 nō crescūt nec extendunꝛ ꝺm oēm dimēsionē: vt. 5. de gñatione aīaliuȝ. cap̄. vlti. ⁊ fen. 7. Ad ꝑmū dōm ꝙ simile est quo ad hoc: ⁊ quātū ad ꝓpositū sufficit. Nā si mēbrū cū augeꝛ extēdiꝛ ꝺm oēm dimēsionē: ⁊ hoc qa nutrimētū ad oēm particulaȝ adueniēs facit ēt distare ꝑtes in pulsum .s. a virtute: ⁊ h̄ q2 duo corpora nō p̄nt simul eē: sequiꝛ ex hoc ꝙ ēt sup̄fluitates poterūt iplere illas ꝑticulas: ⁊ distrahere vel distēdere eas ꝺm quascūq̧ dimēsiones salteȝ apparēter: ⁊ hoc ꝑ vnā ꝓpōnē quā Aui. itelligit: sed nō ponit: que est: ꝙ ad quācūq̧ minimā particulā formalē venit nutrimētū ꝺm nām: ad eandē venire pōt sup̄fluitas siue humor innālis. ⁊ sicut ex nutrimēto mēbrū distractione distēdiꝛ ita ex sup̄fluitate. sed dꝛia est magna in alio: q2 nutrimētū venit ad totū mēbrū ⁊ cōicaꝛ: sed sup̄fluitas pōt venire ad partē vnā mēbri: ⁊ illā extēdet: ⁊ eleuabitur in tumorē q2 est extēsibilis: da .n. ꝙ nō tunc nō fuisset augmentabilis: ⁊ sic ma stans ibi preter nām ⁊ coadunata faciet ap̄a cum tumore: siue sit os siue cerebrū. Et hic cōsidera ꝙ si augmētatio fit per viaȝ vere rarefactionis vt qdā credūt: tūc rō Aui. nihil concluderet forsan. Ille aūt modus ponēdi augmētū est al's a me retractat᷒ ⁊ iprobat᷒. Cōsidera tñ ꝙ lȝ ossa ⁊ cerebrū possint vere apostemari: vt dictū est: tñ frequētius ap̄anꝛ nō vero ap̄ate. Dico nō vero .s. in hoc qđ ē tumefieri: tñ vero q̊ ad alia eēntialia: q̄ sunt mala cōpl'o: solutio ꝯtinuitatis: ⁊ mala compositio: vt diaꝛ repletio. Tumor enim nō est de eēntia ap̄atis: reperiꝛ eniȝ herisipila q̄ nō ipellit vt. 4. cañ. fen. 3. cap̄. 4. Ad scđm dōm ꝙ saltē Auic. hȝ ꝓpositū ꝙ aliquo tp̄e p̄nt vere ap̄ari vt toto tp̄e quo mēbra sunt extēsibilia. Uel forsan Aui. cautus hēret ꝓpositū suū hic ꝯ rōnem Serap̄. Tu eniȝ dicis ꝙ mēbra corporis nr̄i idu ranꝛ ⁊ terrestrificanꝛ circa. 30. annū ⁊ nō p̄nt ampli᷒ crescere. Tūc .A. arguet sic: ergo cerebro adueniēt aliqua durities: sȝ illa tollet mollitiē qua nō poterat extēdi: ergo cerebrū post. 30. annos poterit extendi ⁊ sic ap̄ari. Sed tu dices saltē ipse dic̄ ꝙ ossa nō p̄nt ap̄ari post. 30. annos: q2 nimis idurata. Dōm ꝙ istud nō est de ꝓposito hic sufficit ergo .A. S. auctoritas. Uel dōm ꝙ post. 30. annos nō p̄nt vere apostemari: sed ꝯcauitates coꝝ replenꝛ vel ingrossanꝛ: ⁊ accidit ex h̄ res que ap̄ati assimilaꝛ vt ꝑ cañ. fen. 2. ca. de egritudinib᷒ cōposit̄. Ad 3ᵐ dōm. Primo ꝙ dētes nō vere apostemanꝛ .s. v̊tute apparitionis tumoris: q2 nō distēdunꝛ ꝺm oēm dimēsionē ⁊ sic non p̄nt vere tumescere: vel aliter qđ ad itumescere sufficit extēsibile eē: ⁊ hic eēt loc᷒ ꝯsiderationis. Ad ꝯria dōm. Primo ad Serapionē negādo eū: sicut .A. facit: ⁊ forsan cōtradicit sibiipsi eodeȝ ꝑmo lib. cap̄. de lythargia. Ad rōnem suam iam est solutum.

Et illud est qm̄ si cerebrū qñq̧ ap̄aꝛ: tūc charabit᷒ ⁊ sirsen est nomē ꝓpriū ap̄atis velaminis cerebri cū est calidū: lȝ in qbusdā locis qñq̧ ꝯcedaꝛ ēt dici de ap̄ate substātie cerebri ⁊ est vsus ꝓprius huiusmodi.

Hic notificat hoc nomē charabit᷒ qđ erat diffinitū. Et ꝑ° ostendit ꝙ ꝯcesso ꝙ cerebrū apostemeꝛ: ⁊ ēt pāniculi: hoc nomē charabit᷒ ⁊ h̄ nomē sirsen est ipositū ap̄atib᷒ cerebri cū est ap̄a calidū in pāniculo. Scđo vnūqđq̧ illoꝝ noīuȝ declarat. ibi (Uerūtamē.) Sūma snīe ꝑme ꝑtis est ista: q2 hoc nomē charabit᷒ ⁊ h̄ nomē sirsen est nomē ꝓpriū significās ap̄a cal'm in pāniculo cerebri: ⁊ in aliqb᷒ locis ꝯcediꝛ ꝙ sit nomē ap̄atis substātie cerebri: ⁊ est vsus ꝓprius hui᷒ nois .s. ꝺm modū dictū ꝙ significet ap̄a calidū pāniculi cerebri: sȝ qñq̧ sigñat ap̄a substātie: ⁊ h̄ est qđ dicit. ⁊ illud est .i. habito hoc. qm̄ si cerebrū ⁊c̄. Collige ergo ex Auic. ꝙ h̄ nomē charabitus ⁊ sirsen de ꝑ̊ significato vel vtpl'm significāt ap̄a calidum pāniculi cerebri. sȝ de secūdario vel vt raro significāt ap̄a substantie cerebri. Et his modis debemus vti hoc noīe charabitus.

Uerūtamē trāsumptū est ex noīe accidētis qđ ipsuȝ comitaꝛ: ⁊ est alienatio ⁊ itellectus ꝑmistio cuȝ caliditate adurente: ⁊ nomē accidentale cadit sup̄ hoc accidens ⁊ artificiale super hoc apostema.

Hic declarat vnūquodq̧ istoꝝ noīuȝ. Et ꝑmo ostēdit vnde vnūquodq̧ illoꝝ sumiꝛ. Scđo hoc declarat. ibi (Et actio.) Dicit primo ꝙ quāuis sint duo noīa mō ꝑdicto .s. charabit᷒ ⁊ sirsen: verūtñ est nomē trāsumptū ex noīe accidētis qđ comitaꝛ ip̄m .s. ap̄a calidum pāniculoꝝ cerebri: ⁊ est hoc accidēs triplex: alienatio quātū ad imaginationē: q̄tū ad estimationē ꝑmistio ⁊ caliditas adurēs simul iuncta: ergo istud nomē charabitus qđ est accidentale quia sumptū ab accidēte cadit sup̄ hoc accidēs scilicet alienatio ⁊ permistio cū caliditate ⁊c̄. sed hoc nomē sirsen est artificiale: q2 ꝑ artem ethimologie cōpositū: ⁊ cadit sup̄ hoc apostema cerebri: ⁊ h̄ itelligit cū dicit. ⁊ artificiale super hoc apostema cerebri.

Et actio qdē hec similis est ꝑmutationi nois accidētis qđ est subeth ad egritudinē facientē ip̄m ⁊ significantē ipsum que est sirsen cerebri ⁊ est illud.

contra conciliat: · Rx · ppa · instantia · soto

❡ Hic declarat qđ dixit statim de sumptiõe hoꝝ nominū. Et p̄mo declarat ꝙ hoc nomē charabitus sit accidētale. s. sumptū ab accidente. Scđo declarat ꝙ h̄ nomē sirsen sit artificiale sumptū ab h̄ noie apostema. ibi (Quidā aūt.) ❡ In p̄ma pte arguit a sili dicens ꝙ sicut h̄ nomē subeth est accidētale sumptū ab accidēte sequente lythargiā que lythargia facit subeth: ⁊ signat subeth sicut cā significat effectū: ita hoc nomē charabitus est accidētale sumptuȝ ab accidēte apātis calidi in pāniculis cerebri: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ actio qdē. s. impōnis nois charabitus siue ꝑmutationis est similis ꝑmutationi nois accidētis qđ est subeth ad egritudinē que est sirsen. s. frigidū que est lythargia facientē ipm accñs ⁊ significātē ⁊c. tamē si littera diceret significātis eēt clarior: ⁊ illud scilicet charabitus est. s. nomē. eodē modo ꝑmutatū. significat enim apostema pāniculoꝝ cerebri calidum: ⁊ tamē est sumptū ab accidēte qđ est alienatio ⁊c. Uel ⁊ illud est. i. ita est vt est dictum.

❡ Quidā aūt hoies sunt q prenomina ignorātes existimant ꝙ birsen sit nomē apostemat̄. Et ꝙ sirsen sit leuius ipso sȝ nō est ita. Naȝ birsen est dictio persica. bir enim est pectus ⁊ sen est apā. Et sirsen etiaȝ est ꝑsicū. sir enim est caput ⁊ sen est apostema ⁊ egritudo.

❡ Cū ꝓbauit ꝙ nomē charabitus sit accidentale ⁊ ꝑmutatuȝ. Hic ꝓbat ꝙ hoc nomē sirsen sit artificiale. s. ꝑ ethimologiā significās apostema cerebri. Primo in hoc p̄mittēs sniaȝ Rasis: ⁊ dicit. qdā hoies. i. Rasis. i. ꝯtinētis. 9. cap̄. ⁊ in diuisionibus inuit cap̄. de birsen. prenoia ignorātes. i. noia iposita rōne alicuius dn̄ie estimāt ꝙ ipsum birsen sit nomen huius apostematis. s. cerebri: ⁊ ꝙ sirsen sit leuius. i. sit idem apostema leuius tamē ꝙ̃ birsen. Et hic est textus collectus. i. cōtinētis. 8. cap̄. sirsen aliud est ꝓpter apostema cerebri: ⁊ donec humor non dominatur capiti est sirsen. Secūdo Auicē. eum reprobat cum dicit. sed nō est ita. Nam birsen est dictio persica ⁊c. patent reliqua.

❡ Et sirsen qdē factū in febrib⁹ aut factū ꝑꝑ humores in ore stōchi adustos ⁊ illud qđ est ꝑꝑ apostemata in partib⁹ capitis extrinsecis aut in pāniculo extrinseco. Et sirsen factū cū birsen ⁊ est illud qđ fit ꝑꝑ cōitatē velaminis. s. diaphragmatis ⁊ apā eius ⁊ reliquoꝝ lacertoꝝ pectoris: ⁊ factū i apāte vesice ⁊ matricis ⁊ stōchi ꝑꝑ similitudinē cadentē in hoc noie: narrātiuȝ narratiōes diuersificanᷣ sicut diuersificanᷣ narratiōes narrantiū lythargiā q̄ est sirsen frigiduȝ qđ noiaᷣ obliuio. Sirsen aūt veꝝ ƀȝ vsuȝ artificialē est aliud qđ diximꝰ.

❡ Jam notificauit charabitū quātū ad diffōnē ⁊ nomē: vtens duobus noibus. s. charabito ⁊ sirsen. Hic notificat eū quātū ad sui diuersitates ⁊ modos siue spēs. Sunt aūt qnqȝ diuersitates i charabito qđ est sirsen. Prima ꝗ̃tū ad modū: q̄ qdā verus: ⁊ qdā nō verus. Scđa ad locū: q̄ veꝝ sirsen hȝ ēt diuersa loca. ibi (Et qñqȝ apostemaᷣ cū ipso.) Tertia ꝗ̃tū ad causas. ibi (Et eiꝰ qdē p̄nᵐ.) Quarta ꝗ̃tū ad manerię. ibi (Et illud qdē ex quo.) Quinta ꝗ̃tū ad terminationē. ƀm h̄ ꝫ qnqȝ facit. ibi (Et charabitꝰ qdē multotiēs.) ❡ In p̄ma pte in summa itendit. A. ꝙ charabitꝰ siue sirsen est duplex. s. verus: ⁊ est illud qđ diximus. s. in p̄nᵒ cap̄. q̄ apā calidū in velamine ⁊c. ⁊ de hoc p̄ncipaliter itendiᷣ in cap̄. isto. vñ rubrica dicit de charabito q est apā capitis. Alius est charabitꝰ siue sirsen nō verus: vt factus in febribꝰ: aut ꝑꝑ humores in ore stōchi ⁊c. Sed qa oēs isti sirsen siue charabiti cōicant in silitudine nois: iō narrationes auctoꝝ narrātiū sirsen siue charabitū diuersificanᷣ: q̄ qdam narrāt vnū sirsen siue quosdā sirsen: ⁊ qdā alios: ⁊ qñqȝ narrāt vnū qñqȝ aliuȝ: sicut diuersificanᷣ narrātes lythargiā: que est sirsen frigidū ⁊ obliuio. diuersificanᷣ narrātes oēm modū vñ pōt accidere obliuio cū tñ sirsen frigiduȝ sit apostema cerebri: h̄ ꝫ est qđ dicit. Et sic dȝ cōstrui littera. Et narratiōes narrātiū sirsen siue charabitū factū in febribꝰ. ⁊ est sirsen casus accusatiui. Aut narrantiū sirsen factū ꝑꝑ humores ⁊c. Et narrātiū illud qđ est ꝑꝑ apā in ꝑtibꝰ capitis extrinsecis: vt in timporibꝰ vel circa aures. Aut narrātiū sirsen factū in pāniculo extrīseco. Et narrātiū sirsen factū cū birsen. i. cū apāte pectoris. Dico narratiōes auctoꝝ narrātiū istas sirsen diuersificanᷣ ꝑꝑ ꝯsimilitudinē cadētē in hoc noie. s. sirsen siue charabitꝰ sicut ⁊c. ❡ Cōsiderādū ꝙ nō verus charabitꝰ siue nō verus sirsen ē hic nouē modoꝝ. Primus ꝑꝑ febres. Scđs ꝑꝑ humores in ore stōchi: de qbus Halᷣ. loquiᷣ. 3. cap̄. 7. ⁊. 4. de iterioribus. cap. 2. Tertius ꝑꝑ apāta in ꝑtibus extrinsecis: vt circa aures: vt Rasᷣ. p̄ ꝯtinētis. 9. cap̄. Quartus ꝑꝑ apā in pāniculo extrinseco: de quo apāte logtur Joar p̄ᵒ lib. trac. 3. 5. cap̄. Quintus modus est sequēs apā diaphragmat̄. Sextus seqᷣ apā aliorū lacertoꝝ pectoris. Septimus sequiᷣ apā vesice. Octauus apā matricis. Nonus stomachi. Et sic itelligit alios modos sequētes nocumēta ⁊ apāta alioꝝ mēbroꝝ. Oia eniȝ pñt dici charabitus. i. alienatiōes ⁊c. ⁊ sirsen. i. capitis egritudines. s. cū alienatiōe: ⁊ ꝑꝑ hāc cōitatē nois cōueniunt tales diuersitates narrantiū. ❡ Sed tu diceres quare nō fecit mētionē de charabito ꝑꝑ ebullitioneȝ sanguinis in corde: de quo facit mētionē Jsaac feb. quarto. ⁋ Dicenduȝ ꝙ si ille sanguis ascēdens apostemat cerebrū: vt sic est verus charabitꝰ. si aūt non apostemet tūc reduciᷣ ad charabitū factū ꝑꝑ febres. ❡ Cōsiderādum scđo ꝙ totū istuȝ sermonē Auic. ꝓtulit ꝑꝑ Rasim p̄mo cōtinentis cap̄. 9. q determinādo de charabito ⁊ sirsen determinat de alienatione ꝑꝑ febres ⁊ ꝑꝑ apā pectoris stomachi ⁊ alia.

❡ Et qñqȝ apostemaᷣ cū ipso subā cerebri ⁊ cōicatiōe ⁊ ꝑmutatione ⁊ illud est vehemēter malū perimens in quarto: ꝙ si ipȝ ꝑtrāsit euadet. Et plurimi qdē q moriunᷣ ex bisen moriunᷣ ꝑꝑ ipedimētū in spiritu.

❡ Hic ponit diuersitatē veri sirsen quātū ad loca cerebri. Et p̄mo cōparādo loca q̄ sunt ꝑtes adinuicē. s. medulla ⁊ pāniculus. Scđo cōparādo adinuicē loca quātū ad situm. s. ante ⁊ retro ⁊ mediū. ibi (Et apostema.) ❡ Hic dicit p̄mo ꝙ hoc apā dictuȝ charabitꝰ vel sirsen calidū: qđ est in pāniculo: qñqȝ est in pāniculo tm̄: ⁊ qñqȝ extendiᷣ ad substātiā cerebri: ⁊ hoc fit duplr̄. s. cōicatiōe qñ existens in pāniculo extendiᷣ ad subām: ⁊ ꝑmutatiōe. s. qñ recedit a pāniculo ⁊ vadit ad sƀam cerebri ⁊ illud siue cōicet siue ꝑmuteᷣ est vehemēter malū: q̄ nocumētū magnū significaᷣ in substātia cerebri perimens in quarto q̄ est passio valde ꝑacuta. ꝙ si ipm ꝑtransit euadet. i. poterit euadere: q̄ significat fortē virtute. Subdit aūt ꝙ plurimi q moriunᷣ ex birsen. i. ex sirsen: ƀȝ ꝙ cōicat substātie cerebri vel ꝑmutaᷣ moriunᷣ ꝑꝑ ipedimētū in spiritu. i. anhelitu: q̄ cerebro nocito vehemēter ledunᷣ lacerti: ⁊ non pñt anhelare: ⁊ vehemētia febris idiget forti euentatiōe. ❡ Sed tu diceres: q̄re hic dixit ex birsen: cū deberet dicere sirsen. ⁋ Dicēdū ꝙ si nō est defectus scripture de quo suspicor: hoc fecit sequēs Rasim: vt ostenderet ꝙ de nominibꝰ nō est curandū. Uel forsan voluit inuere differentiā inter mortē ex apostemate pectoris ꝓprie diaphragmatis: q̄ fit magis ꝓpter defectū anhelitus ꝙ̃ per mortē sirsen: ⁊ inter mortem ex sirsen que fit magis per malitiā febris.

❡ Et apā hoc hȝ loca diuersa ƀm partes cerebri diuersas: ⁊ qñqȝ cōicāt in ipso due ꝑtes ⁊ cōicant loca oia. ⁊ plurimū cū fit nō stat eius aduentus nisi in eo quod sequiᷣ vacuitatē anteriorē ⁊ in eo qđ mediatur.

❡ Hic ponit diuersitatē quātū ad ꝑtes situales: ⁊ dicit ꝙ hoc apostema hȝ loca diuersa ƀm ꝙ ꝑtes sunt diuerse. s. in ꝑte anterioris ventriculi vel medij vel posterioris: ⁊ aliqñ due ꝑtes cōicāt in ipo scȝ apāte: ⁊ aliqñ oēs ꝑtes: vtplm̄ tñ fit in ꝑte anteriori ⁊ media: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ plurimū cuȝ fit. s. hoc apostema. nō stat eius aduentus. i. nō aduenit nisi in eo qđ sequiᷣ vacuitatē. i. ventriculum anteriorē ⁊c. ⁊ in pāniculo ipso vel substātie cerebri que est cōtra ventriculū anteriorē vel mediuȝ. Ratio est q̄ in istis partibus est maior caliditas ⁊ plures vene: ⁊ sunt loca magis leuia: ex quibus sequitur ꝙ sint magis apta apostemari.

❡ Et eius qdē principiū est sanguis: aut citrina cholera pura: aut rubea pura: aut adusta trahēs ad nigredinē ⁊ est vehemēter malū: ⁊ q̄si nō fit ƀm plurimū nisi a sanguine cholerico p̄ter apā flegmaticū aut a citrino. Et q̄si nō finiᷣ nisi sudore aut fluxu sanguinis ex naribus: ⁊ multotiēs apostemaᷣ velamē ⁊ vene q̄ sunt exteriora capitis: ita vt fortasse aperianᷣ cōmissure.

❡ Hic ponit diuersitatē a ꝑte mãe: ⁊ dicit eius p̄nᵐ. i. cā itrinseca est sanguis. ❡ Cōsiderādū ꝙ ex littera p̄mo accipimus materias a qbꝰ fit: q̄ sunt tres. s. sanguis cholera ⁊ melā adustione facta. Cholera aūt est duplex. s. citrina pura ⁊ rubea pura. Scđo accipimus de qua mā frequētius fiat: q̄ de sanguine cholico misto cum cholera rubea aut a sanguine citrino. s. misto cū cholā citrina. In quo aūt iste due cholere differunt: vide p̄ᵒ lib. cap̄. de humoribus. ❡ Sed tu dices qd vult dicere preter apostema flegmaticū. ⁋ Dicendū ꝙ duplr̄ pōt exponi. Primo ꝙ velit dicere ꝙ nō fit a flāte vt dicatur. ⁊ eius. s. sirsen siue charabiti p̄nᵐ est sanguis ⁊c. preter apostema flegmaticum. i. non est apostema flegmaticū. Alio modo pōt exponi preter ꝙ nō excludat sed presupponat vt sit sensus

p̄ter h̄ ꝙ̄ istud apostema fit a flegmate fit ēt ab aliȷs humorib⁹: ⁊ in hoc mō loquēdi inuit ꝙ̄ raro valde fiat a flegmate. Tūc.n.po suisset flegma in ordine causaꝝ: hic etiā infra in signis nō ponit signa. ❡Sed tu dices quō ponit̄ h̄ apostema calidū si fit a flegmate. ⁋Dicēdum ꝙ̄ nō erit tunc ꝓprie charabitus: sed improprie. ⁋Uel dicēdum ꝙ̄ erit quādo flegmati miscetur cholera.

Dubm 7m ❡Dubitat̄ circa singula dicta Auic. Primo q̄ꝛ nō fecit mētionē de mel'ia fecali: q̄ꝛ qua rōne pōt fieri a flegmate eadē rōne a mel'ia.

Dubm 8m ❡Scōo ipse dicit ꝙ̄ fit a chol'a pura. ⁋Cōtra ꝑ Auēzoar li.1.trac. 3.5.ca. vbi dicit. ⁊ scias ꝙ̄ nō gn̄atur apā in hoc pāniculo: nec ī alio loco ex vno simplici humore: cui ēt alius humor nō sit admistus.

Dubm 9m ❡Tertio ipse ponit ꝙ̄ generat̄ a cholera rubea vel citrina. ⁋Contra ꝑ Isaac febriū q̄rto q̄ vult ꝙ̄ gn̄at̄ ex fumo calido ⁊ sicco.

Dubm 10m ❡Quarto ipse dicit: ⁊ Halyab.9.theorice.c.4. ꝙ̄ fit ꝫm plurimū a sanguine cholerico. Huius ꝯ̄riū ponit Auēzoar ꝑallegato cap̄. vbi dicit. ⁊ scire debes ꝙ̄ oīa apāta q̄ fiunt in cerebro pro maiori pte sunt ex cholera mista flegmati. ⁋Dicēdū ꝙ̄ fit ab aliȷs materieb⁹ quas Aui. dicit. q̄ꝛ sic penetrāt in pāniculo. q̄ꝛ ꝓpria hui⁹ egritudinis est alienatio cū furia: ⁊ tūc soluo ꝯ̄ria. ⁋Ad p̄mū ꝙ̄ si illud contingat. A. dedit ītelligi ꝑ illud qō̄ dixit de flegmate. ⁊ forsan nō dixit q̄ꝛ adhuc minus ꝯtingit ex mel'ia fecali q̄ꝫ flegmate cuꝫ minus in cerebro reperiat̄: ⁊ forsan sit minoris penetrationis ī mēbro solido sicut sunt pāniculi. ⁋Ad scōm dicēdū sicut ip̄e Auēzoar dicit. ꝙ̄ cū dicimus. humor purus. ītelligit̄ ꝙ̄ vehemēter vīcat: ⁊ sic intelligit Aui. ⁊ sumit̄ a Gal'.2. ꝓnosticoꝝ.38. cōmēto. ⁋Ad 3m dōm ꝙ̄ Isaac ītelligat ꝙ̄ illa chol'a siue sanguis choleric⁹ in ascēsu est ita subtiliatus ꝙ̄ est q̄si vapor: tn̄ in cerebro colligit̄: ⁊ facit apostema in forma humoris. ⁋Ad 4m dōm ꝙ̄ frenesis vtpl'in fit a sanguine chol'ico. Ratio est: q̄ꝛ hic humor est aptissim⁹ penetrare in s̄bam pāniculoꝝ: ⁊ ītelligo per sanguinē cholericū ēt cholerā sanguineā. ❡Sed tu dices ꝫꝫ hoc plus fieret a chol'a pura: q̄ꝛ magis est apta penetrare. ⁋Dicēdū ꝙ̄ verū est ex hoc: tn̄ rarissime pura reperiet̄. ⁋Ad Auēzoar est difficile rn̄dere: tn̄ possumus dicere ꝙ̄ sirsen calidū siue frenesim fieri ex chol'a cui flegma miscet̄: potest dupl'r ītelligi. Uno mō q̄ꝛ illi cholere misceat̄ corporal'r multa flegmatis q̄ꝫtitas ⁊ hoc mō nō fit frequēter: q̄ꝛ flegma ꝓhibet penetrationē. vn̄ ipsemet Auēzoar subdit ꝙ̄ raro hꝫ a flegmate ꝓueni re. Alio mō pōt ītelligi ꝙ̄ q̄si v̄tualiter ⁊ aliq̄d aquosuꝫ subtile illi cholere misceat̄: ⁊ ab hac chol'a frequēter accidit frenesis. Nam cholera sanguinea siue sanguis choleric⁹: ex q̄b⁹ frequēter fit charabit⁹ hn̄t aliquā īfectionē humidā fl'aticā ꝑꝑ cerebri nām in quo flegma abūdat: ⁊ hoc ēt inuebat Auicē. cū dicebat. aut a citrino. s. sanguine: ⁊ ille est in quo chol'a citrina est hn̄s flegmatis mistionē aliquā. Alius modus soluēdi a me datus est distinguēdo apā ꝑ cōgestionē ⁊ ꝑ defluxū: qui modus hic omittat̄. ❡Cōsiderādū vlterius ꝙ̄ sudor ⁊ fluxus sunt cōformes crises v̄o charabitui vt Gal'. 3. de crisi. ⁊.4. can̄. fen.2.3. cap̄. ❡Cōsiderādum ēt ꝙ̄ apostematio pāniculi extrinseci ⁊ venaꝝ pōt duob⁹ modis accidere. Uno mō ꝑ viam ꝑmutationis materieꝝ ab intra ad extra: ⁊ est bonum. Alio modo per viaꝫ cōitatis: ⁊ est hoc pessimū. Sed quōcūq̄ꝫ fiat potest fieri aptio cōmissuraꝝ ꝑꝑ motū materieꝝ apientiū: si tn̄ cōmissura eēt fortis vnitionis nō fieret aptio: ⁊ iō dixit fortasse.

❡Et illud q̄dē ex quo fit ꝑmistio rōnis cōposita ex fletu ⁊ risu hora post aliam est malū. Et cū est ꝑmutatio ex peripleumonia quoniā significat fortē calorem humoris. Et simil'r si permutet̄ ad nō verū ⁊ cum accidit vt ꝑseueret grauitas in partib⁹ capitis ⁊ pulmonis deinde superuenit spasmus ⁊ vomitus vt erugo eris viridis moritur īfirmus in hora sua: ⁊ ꝓlixior mora eius est vnus dies aut duo dies si virtus fuerit fortis.

❡Hic ponit diuersitatē charabitus siue sirsen ex pte maneriei. Et p̄mo ponit modos mali sirsen. Scōo ponit modos laudabilis sirsen. ibi (Et specieb⁹.) Tertio iteꝝ ponit modos mali sirsen. ibi (Cū ergo.) ❡Circa p̄mā ptē cōsidera ꝙ̄ Auic. ponit 4or spēs siue modos mali sirsen. ⁋Primus est illud sirsen cū quo ē ꝑmistio rōnis cōposita ex fletu ⁊ risu. cā malitie est: q̄ꝛ sign̄at mām diuersaꝫ cōpositā ex sanguine: vn̄ fit risus: ⁊ ex mā adusta tendēte ad nigredinē mel'icaꝫ: vn̄ fit fletus: ⁊ vult Rasis cap̄.9. ꝙ̄ sit signum ꝓpinque mortis. ❡Scōs modus est ꝙ̄ fit ꝑmutatio frenesis ex ꝑipleumonia: ⁊ est afo.12. Hippo.7. parti. cū dicit. Ex ꝑipleumonia freneb malū. Hoc āt pōt dupl'r ꝯtingere. Uno mō ꝙ̄ ꝑipleumonia remaneat: ⁊ ꝙ̄ hoc sit malū certū est. ⁊ cā huius frenesis est fortis calor in humorib⁹ circa sp̄ualia īductus: vn̄ calefacti hūores caput ascēdunt: ⁊ hoc est qō̄ Aui. dicit sign̄at calorē fortē humoris. Uel cā ē: q̄ꝛ illa ꝑipleumonia est de mā chol'ica feruēti: cuius fumi ascēdūt ⁊ faciūt frenesim: ⁊ hoc idē. A. inuit cū dicit. sign̄at calorē fortē humoris. ⁊ est sermo Gal'. in cōmē. afo. eiusdē cū dicit. si ꝑipleumonia de acutis fit humorib⁹: necesse est in cerebrū ascēdat fumus nimius vn̄ frenesis cōficit̄. Alio mō pōt hoc cōtingere: q̄ꝛ recedente ꝑipleumonia sequat̄ freneb ꝑ trāslationē mãe chol'ice a qua q̄n̄q̄ꝫ fit ꝑipleumonia ad cerebrū. ⁊ ꝙ̄ hec frenesis sit mala est notū: cuꝫ adueniat virtute existēte debili. ⁋Tertius modus mali sirsen est si ꝑmutet̄ ex vero ad nō verū. ⁋Sed ꝯ̄: q̄ꝛ verus sirsen est acutior morb⁹: sed nō verus vt de mā grossiori est minus acut⁹: ⁊ vt sic minus malus. ⁋Dōm ꝙ̄ nō verus charabitus siue sirsen dr̄ trib⁹ modis. Uno mō q̄ꝛ fit ꝑ cōpassionē: ⁊ vocat̄ ab Alexādro parafrenesis: sicut accidit in febrib⁹ vel humorib⁹ in stōcho: vel ꝑꝑ aliquaꝫ cām ꝫꝫ nouē modos supra narratos. Et de hoc nō vero charabito nō loq̄tur hic. A. lꝫ ꝯtingēter posset verificari ꝙ̄ permutatio veri sirsen ad aliquē illoꝝ modoꝝ nō verorum eēt ꝑmutatio mala: ⁊ si vtraq̄ꝫ passio ꝑmaneat nō est dubiū ꝙ̄ sit maluꝫ. Scōo mō dicitur nō verus charabitus siue sirsen: q̄ꝛ fit in s̄ba cerebri: sed verus est ille q̄ fit in pāniculo: ⁊ hoc mō si verus ꝑmutet̄ in nō veꝝ. i. ad substantiā cerebri est malū: vt notū est. Tertio dr̄ nō verus: q̄ꝛ de mā magis grossa: ⁊ tūc si verus charabitus ⁊ sirsen. s. de sanguine cholerico subtili ꝑmutet̄ ad nō verū: q̄ꝛ semꝑ per adustionē ⁊ assationē sanguis ille ⁊ cholera igrosset̄ est malū: nec est incōueniens ꝙ̄ morb⁹ aliq̄s acutus breuis sit minoris malitie aliquo lōgiori: ⁊ ēt in accidētib⁹ quietiori. Ex quo cessat rō in ꝯ̄riuꝫ ducta. ⁋Quartus modus mali charabit⁹ vel sirsen est cū ꝑseuerat grauitas in capite ⁊ pulmone. i. in ꝑtib⁹ pectoris. Ista aūt grauitas vel est defect⁹ mot⁹: vel sensus pōderositatis: q̄ꝛ mā ꝑ adustionē ꝓcedit ⁊ ingrossando ⁊ pōderosa fit deinde suꝑuenit spasm⁹ ꝑꝑ fortē exiccationē ⁊ vomitus. vt ꝫ ⁊c̄. q̄ꝛ significat vltimationē adustionis in epate ⁊ adiacētib⁹ ꝑtibus morit̄ ⁊c̄. in hora sua. i. tūc. ſꝫ si est fortis pōt pl's viuere: vt die vna vel duob⁹: ⁊ est estimatiuū iudiciū: ⁊ ista est sn̄ia Rab. p̄mo ꝯtinētis auctoritate Hippo. tertio epidimiarum.

❡Ex spēb⁹ v̄o charabit⁹ in qua maior est fiducia est illa in qua eger recordat̄ ei⁹ cū quo alienauit post alleuiationē sue febris. Et q̄n̄ accidit ei res risus aroonati est egritudo in qua hō̄ sꝑ ridet est sign̄atio laudabilis.

❡Hic ponit spēs siue modos laudabilis charabit⁹: ⁊ sunt due species. Una in qua recordat̄ post alleuiationē febris sicut dixit Gal'. 4. de īteriorib⁹. In illa eni habet̄ fiducia: q̄ꝛ vel significat̄ ꝙ̄ nō est verus charabitus: vel ꝙ̄ parū ledit cerebrū vn̄ nō exiccat̄ sic quin spēs īp̄rimāt ēt tꝑe alienationis: ⁊ iō dixit: cuꝫ quo alienauit. Alia spēs est q̄n̄ accidit risus aroonati. i. ꝯtinuus: ⁊ est laudabilis quia sign̄at mām sanguineā nō adustā sed satis sanguini ꝓpinquā.

❡Cū ergo laborat hn̄s sirsen ⁊ euomit cholerā rubeā ⁊ est debilis morit̄ ea die: aut fortis ⁊ ꝓlongat̄ duob⁹ diebus. Et nullus quideꝫ visus est hn̄s apā in ꝑtibus cerebri cuius vrina fuerit aquosa qui euaserit.

❡Hic ponit ēt spēs male frenesis. Una est cū laborat. i. ingetatur oīno vel laborat. s. in anhelitu ⁊ euomit cholerā rubeā qō̄ significat fortem inflationē moritur eadē die: ⁊ nō dixit in sua hora. i. statim sicut dixit supra: q̄ꝛ illa dispositio est peior vnde euomebat ille cholerā eruginosam. Alia spēs est in qua vrina apparet aquosa: ⁊ significat cōpletū raptuꝫ materieꝝ ad caput: ⁊ est signū cōfirmate frenesis: a qua non fit euasio ꝫm Meb. cap̄. de frenesi. ⁊ hoc est dictum Gal'. in cōmē. afo.72.4. parti. Quibus vrine limpide albe. ⁊ ideo debet exponi: nullus visus est. s. a. H. ⁊c̄. Unde dicit. ego confirmo infirmum huiusmodi non euasisse: si talem habeat vrinam. Quare v̄o in frenesi vrina sit discolorata Gilbertus facit longam digressionem ⁊ non domesticam.

❡Et charabitus q̄dē multotiēs resoluit̄ ꝑ hemorroidas cū fluunt. Et q̄n̄q̄ꝫ īfrigidat̄ ⁊ mutat̄ in lythargiā ⁊ q̄n̄q̄ꝫ liberat̄ ab eo ⁊ cadit in ethicā: aut fit demoniacus ⁊ multotiēs permutat̄ nō verum in verum.

❡Hic determinat de charabito quantum ad diuersitatem quintam: que est ex parte terminationis.

❡Dubitat̄ quare Auic. nō posuit alios modos terminationis: vt ꝑ sudorē sanguinē nariū ⁊ ventrē. ⁋Dicendū ꝙ̄ terminationē ꝑ ventrē dedit ītelligi: terminationē aūt per sudorē ⁊ sanguinē nariū supra posuit: que sunt cōuenientes terminatiōes: ⁊ ꝓprie frenesis vere: ⁊ multū accidētis. s. eius que fit a sanguine cholerico: ⁊ iō illos modos terminationis ibi posuit. ❡Cōsiderādū ergo ꝙ̄ si modos illos terminatiōis ⁊ istos simul cōiungis videbis ꝙ̄ charabit⁹ pōt septē modis terminari. Primo per sudorē. Scōo per sanguinem Dubm 11m

narium.

narium. Tertio per fluxum hemorroidarum: ⁊ hoc quãdo fluxus cholericus faciens frenesim tenderet ad nigredinem melancholicam. Quarto per mutationem in lythargiam.

Dubm 12m ¶ Dubitat̃ 2° quõ põt mutari in lythargiã cũ lythargia sit apa flegmaticũ. ¶ Dixerũt aliqui sup fen. 2. primi cañ. c. 8. c. de cõplendis dispõnib⁹. ꝙ ista nõ est mutatio nisi ſm sitũ: vt cũ frenesis est in ꝑte anteriori: ⁊ trãsit eius mã ad ꝑtẽ posteriorez: ⁊ tũc dicit̃ lythargia nõ rõne mãe sed rõne loci in quo est mã. ¶ Ista rñsio est cõtra Aui. 1. q2 supra vocauit charabitũ ẽt cũ est in parte posteriori. Secũdo q2 dicit. ⁊ qñq3 infrigidat̃. sed in tali ꝑmutatione nõ fit infrigidatio. ¶ Alius modus dicẽdi est ꝙ hic sumitur frenesis pro apostemate facto a sanguine vel cholera: qbus aliqõ flegma est admistuz: vnde resolutis partib⁹ calidis põt remanere flegma: ⁊ sic mã infrigidat̃: ⁊ poterit sequi lythargia. ¶ Tertius modus dicẽdi est ꝙ hic lythargia nõ sumitur pro apostemate sed pro accidente qõ est obliuio ⁊ stupiditas. Cõtingit etiam qñq3 ꝙ frenetici qui prius erãt quasi maniaci remissa acuitate materie ⁊ ingrossata ꝑ viã resolutionis ⁊ ꝓpter vsum medicinarũ frigidaꝝ: ipsi apparẽt q̃si stupidi ⁊ ĩmobiles: ⁊ hoc est malũ: vnde ꝑ cañ. fen. 2. ꝑallegato ca. dĩ ꝙ talis permutatio est mala. ¶ Quartus modus dicẽdi est ꝙ ꝑꝑ vsum frigidaꝝ medicinaꝝ in ꝑn° frenesis cholera ⁊ sanguis q sũt causa frenesis cõuertunt̃ ad nãm flegmaticã: ⁊ tũc expulsi ꝑ repcussiua vadunt ad partẽ posteriorem cerebri: ⁊ faciũt lythargiaz: tñ talis nõ est vera lythargia: q2 cholera saltẽ non põt conuerti in flegma cũ assum nõ possit ĩcrudari: vt Auer. 3. coll3. ca. 4. ¶ Quintus modus dicẽdi est ꝙ lythargia sequat̃ ad frenesiz nõ ex illa mã ex qua fit frenesis sed ex alia. Et modus est iste ꝙ ꝑꝑ multũ vsum frigidoꝝ in frenesi mã calida quietat̃ ⁊ repcutit̃: ⁊ iterũ multiplicat̃ frigida mã ex qua pulsa ad posterius fiat lythargia: ⁊ ideo dixit. ⁊ qñq3 infrigidat̃ ⁊ mutat̃ in lythargiã. ¶ Sextus modus terminationis est per casum in ethicã: ⁊ improprie dicit̃ terminatio: ⁊ est ꝓpter caliditatẽ adurẽtẽ sequentẽ charabitũ ꝑꝑ exiccationẽ ⁊ fixionẽ caloris venit̃ quãdoq3 ad ethicã: ⁊ cõtingit ꝙ charabito recedẽte remanet ethica: l3 quandoq3 simul cũ eo ⁊ cũ ethica moriat̃: ⁊ ideo dixit quãdoq3. ¶ Septimus modus est per casuz in demoniũ: ⁊ hoc fit ꝑꝑ multam adustionẽ cõuertẽtem mãm ad nãm nigraz me'icam: ⁊ ꝓprie si sequatur fibare. ¶ Octauus modus est permutatio de nõ vero in verũ: ⁊ hoc põt fieri multis modis sicut multipl'r dĩ nõ verus charabit⁹. Un⁹ tñ modus qui frequẽter aduenit est q2 aliqs h3 charabitũ nõ verũ sequẽtẽ ꝑꝑ febrẽ: vñ vapores aliq caput ascẽdũt: ⁊ fortificat̃ in hora augmẽti febris. Cõtingit aũt ꝙ ex hoc nõ vero fit verus ⁊ apostemosus: ⁊ hoc vel q2 illi vapores colligunt̃ ad nãm humoris ⁊ apostemant. Uel q2 sunt cã attractionis ⁊ motus humoꝝ ad caput vnde fit apostema.

¶ Et senes quidem raro euadunt ab egritudine charabitus.

¶ Hic addit cañ. ⁊ est Hip. 7. epidimiaꝝ. vt dicit Ras. 1. cõti. 9. cap. Causa hui⁹ est. q2 ꝓpter charabitũ sunt valde elõgati ab eoꝝ dispositione: cũ ex hoc ĩcurrãt febres acutas ⁊ ardẽtes: ⁊ significat ꝑditionẽ: vt in cõmẽto afoꝛ. 14. partic. prime. Qui crescunt.

¶ Quidam vo medicorum existimãt ꝙ quandoq3 accidit egritudo similis charabitui absq3 febre significãs vacuitatem apostematis.

¶ Hic circa charabitos ponit quorũdã sñiam. Et primo eam ꝑmittit magis in generali. Secũdo in speciali declarat. ibi (Dicũt eni3.) Tertio ponit suam sentẽtiam. ibi (Et dico ego.) ¶ Dicit primo ꝙ quidã dicũt. s. Rasis. 1. cõtinẽ. 9. cap. ꝙ aliquãdo accidit dispositio similis charabito absq3 febre. ¶ Consideradũ ꝙ ex hoc ꝙ ibi non est febris: non põt esse verus charabitus: ⁊ ideo dĩ sil'is ꝓpter alia accidentia de alienatione ⁊ rixa ⁊ furia ⁊ termĩatiõe veloci significans vacuitatẽ apostematis. ¶ Iste textus cõsueuit exponi duppliciter. Primo vacuitatẽ. i. ꝙ apa est euacuatu3 ⁊ ruptum vñ febris cessat. ¶ Sed hec expositio nõ vadit ad mẽtẽ Rasis nec Aui. q2 quãdo hõ est in tẽpore in quo apostema cerebri est ruptũ: tunc deficit in eo virtus motiua: ⁊ est resolutus ⁊ debilitatus: vt nã nõ possit facere conatũ ad saltandũ: ⁊ tamẽ isti saltant ad muros. Secũdo vacuitatem. i. apostema in locis vacuis circa cerebrũ: s3 mirabile est ꝙ esset sine febre. Aliter igit̃ dicẽdum vt al's diximus ꝙ talis dispositio similis charabitui: q2 est sine febre: ideo significat vacuitatẽ apatis. i. priuationem: ⁊ ꝙ nõ est apa in capite nec in pectore vel diaphragmate. Q2 nõ fit in capite apparet: q2 tũc nõ eẽt dispositio similis charabitui: ĩmo esset charabitus: ⁊ esset febris. Q2 nõ fit in diaphragmate apparet: q2 eẽt febris: ⁊ hoc est qõ dicit Ras. ⁊ iã euenit morbus similis charabit⁹ sine febre ⁊c̃. ⁊ nõ potest dici ꝙ sit apa calidum in diaphragmate: q2 nõ febricitat.

¶ Dicunt enim qm̃ fit fortis ingetudo ⁊ oscitatio ⁊ habẽs eã nõ tolerat qetẽ: ⁊ fortasse saliẽdo ascẽdit parietes ⁊ ei⁹ rixa fit fortis: ⁊ stringit̃ ipsi⁹ anhelit⁹ ⁊ sitis ei⁹. Et cũ bibit aquã strangulat̃ ea: ⁊ expellit ipsam.

¶ Hic declarat in speciali dispositionem ista3 ponẽdo accñtia specialia illius: ⁊ oĩa que hic dicit: sunt v̾ba Rasis ꝑallegato loco. Et ideo dicunt. s. Rasis ⁊c̃. Fit fortis inquietudo. ⁊ in hoc assimilatur charabitui: ⁊ causa inquietudinis est vehemẽtia lesionis in capite ⁊ spũalibus. Et oscitatio. i. oris apertio: ⁊ hoc q2 isti quasi suffocãtur. al's excitatio. i. alienatio. Nõ tolerat quietem. s. in vno loco: et est inquietudo. Saliendo ascendit ⁊c̃. Istud est de furia eoru3: ⁊ similiter rixa. Stringitur anhelitus. ꝓpter nocumẽtu3 spiritualiũ. Et sitis eius. sup. apparet vel sitis eius. s. astringit̃. i. retinetur quia non potest sedari cum potu: q2 cum bibit aquam strangulat̃ ea. i. per eam: ⁊ causa est: q2 ꝓpter suffocationẽ nõ possunt tãtũ retinẽ anhelitum ꝙ possint bibere: ⁊ hoc est qõ Ras dicit. sitit ⁊ neqt bibere: ⁊ cu3 accipit vas ad potandum quasi strangulatur: q2 nõ potest retinere anhelitum. ĩmo addit Rasis ꝙ aqua qua3 potat erit spumosa: q2 illa aqua intrat per cãna3 pulmonis: ⁊ ideo impetuose cum aere extra educitur ⁊c̃. Et cum accidentibus strangulationis: ⁊ hoc est qõ. A. dicit. ⁊ expellit ipsam. s. aquam spumosam.

¶ Et dicũt ꝙ est pernecans ea die ſm plurimũ: ⁊ quãdoq3 extenditur vsq3 ad quatuor dies ⁊ ab ea nullus euadit post illud: sed accidit vt ipsorũ facies nigrescãt ⁊ lingue: ⁊ sint ipsoꝝ oculi ꝯgelati ⁊ dispõnes sint sicut dispõnes timentiũ: deinde ipsoꝝ leniuntur motus ⁊ cadunt eorum virtutes ⁊ pulsus ⁊ moriunt̃: ⁊ plures mortes ipsoꝝ sunt cum strangulatione ⁊ vides eos currentes: deinde vides post illud eos statim cadere ⁊ mori.

¶ Et dicunt ꝙ est pernecans ea die. ꝓpter sui pessimitate3. ⁊ quãdoq3 ⁊c̃. ⁊ hoc cum virtus est fortis ⁊ morbus nõ est oĩno vltimate malitie. sed pro et. accidit etiam vt ipsorum facies nigrescant ⁊ lingue: ⁊ hoc propter caloris mortificationem: vel ꝓpter suffocationem: sicut accidit his qui strãgulant̃. Unde Ras dicit. possibile est ꝙ denigretur facies ⁊ lingua: ꝓpter strãgulatione3. Et accidit vt sint eorum oculi cõgelati. i. oculi patientium cõgelatione3: quia stant aperti. Et dicit Ras. ꝙ est ex forti distensione cartilaginũ: et credo ꝙ ĩtelligat neruoꝝ ⁊ chordarũ musculoꝝ oculi ⁊ palpebrarum qbus accidit spasmus. Et hic est sermo Ras. Oculi patientis nõ mouent̃: s3 stant apti: ⁊ hoc est qõ accidit ex forti distẽsiõe cartilaginũ. Et dispositiones eorum. s. quantum ad oculos sunt similes timẽtium ꝓpter istam apertionem. Deinde. s. post vehemẽtiã istorum accidentium: ipsoꝝ motus leniuntur. i. deficiunt. Et cadũt virtutes. s. sensitiue ⁊ pulsus ⁊ moriuntur. Et plures ⁊c̃.

¶ Et dico ego nõ est lõge quin causa in hoc sit ꝑꝑ cõitatẽ cerebri cũ aliquo membro nobili sicut mẽbro anhelitus cũ accidit eis spasmus magnus: aut corruptio alia sicut strãgulatio ⁊ ꝑueniat ad cerebrũ ⁊ permutet ⁊ corrũpat ipsum ⁊ permisceat intellectũ ⁊ faciat sitim ꝓpter desiccationem partium capitis ⁊ gutturis.

¶ Hic Auic. ponit suam sñia3. Et cõsidera ꝙ ista dispositio est valde mirabilis: ⁊ multu3 fuit notabilis apud Rasi3. Et dicit ꝙ hic est morb⁹ subtiliter indagandus: ⁊ dicit credo istum morbum fieri ex ascẽsu caliditatis totius corporis ad cerebrũ. Hic autẽ ſmo Ras. est valde obscurus: ⁊ male põt comprehendi quid velit dicere. nõ enim põt intelligere nisi ꝙ ascẽdat caliditas preter naturã: sed ea stante in capite mirabile est ꝙ nõ sit febris. Et ideo Auic. nõ comprehẽdens ꝙ causa quã dat Rasis possit habere veritate3: voluit dare aliam causa3 ⁊ dixit. Ego dico ⁊c̃. Et assignat. A. duas causas. Una est spasmus magnus in mẽbro anhelitus. per mẽbrum autẽ anhelitus potest ĩtelligere pectus vel diaphragma. Spasmus aũt magnus duobus modis est. s. q2 sit fortis cõtractio vnde hõ impeditur in anhelitu: ⁊ ex hoc sequũtur inquietudo ⁊ saltus: q2 quasi ꝓpter magnam angustia3 nescit quid faciat: ⁊ sequit̃ strangulatio ab aqua ⁊ similia. Secũdo mõ intelligitur iste spasmus magn⁹ qa cõiunctus magne cause: vel alicui materiei de malo genere: que ledat ꝓprietate sue malitie: ⁊ sic sicca poterit capiti cõicari: ⁊ facere alienationem: vnde etiã poterit sequi furia ⁊ saltus: ⁊ que facit ẽt exiccationem fortem: ⁊ sequitur sitis ⁊ alia accidẽtia: ⁊ hoc est qõ dicit. A. perueniat ad cerebrũ ⁊ ꝑmutet ⁊ corrumpat ipsu3. s. ꝑ malitiam qualitatis materie: etia3 q2 accidẽtia ista fiũt a magnis causis dictis: ideo sequitur cito mors. Alia causa est strangulatio: ⁊ h

est qd̄ dicit. aut sup. causa fit in hoc corruptio alia. s. cadēs in aliq̄ instrumēto anhelitus que corruptio est strāgulatio. i. aliquis modus suffocationis ꝓpter causā in gutture que causa ledat musculos sui malitia: non apatione qꝛ sequeret febris: ⁊ ex tali mō strangulationis possunt sequi omnia ṗdicta accidentia: vt pꝫ eodē mō quo diximus de spasmo diaphragmatis ⁊ pectoris. Istam autem cām fateor me vidisse in iuuene sicce cōplōnis piloso: qui de mēse Augusti in ꝓcessu noctis per vnā horā incepit egrotare cū oib⁹ signis hic narratis: eadem nocte ante diem vt opinor per duas horas mortuus est cū spuma sicut strāgulatus cum laqueo.

¶ De signis eius cōmunibus. Cap. 11m.

Signa aūt cōmunia specieb⁹ ipsius veris sunt ista Alienatio superfluit quandoqꝫ ⁊ abscinditur alia vice.

¶ Hic ponit signa charabitus siue sirsen. Et primo magis in generali: siue signa cōia. Secūdo in spāli. ibi (Lūcqꝫ vides.) ¶ Pria in q̄tuor. Primo ponit signa cōia: siue in generali sumpta ab accidētibus virtutis aīalis. Secundo ponit signa sumpta a qualitate mutata. ibi (Et plurimū.) Tertio ab exeunte. ibi (Ipsoꝝ autē vrine.) Quarto in pulsu. ibi (Et ipsoꝝ pulsus.) ¶ Circa primā cōsidera ꝙ per species veras intelligit spēs distictas ex parte materiei de q̄bus dixit. ibi (Et eius q̄dem principium.) Sūt autē vere quādo sūt ex apate pāniculorum cerebri. ¶ Considerādū 2° cōia. dixit hic p̊ qꝛ reperiunt in istis veris speciebus: ⁊ cū hoc reperiri possunt in non veris multa ex illis signis. Uel secundo dixit hoc: qꝛ hec signa cōicant oībus veris speciebus: nec per ista signa distinguunt abinuicē species hic: sed per signa infra dicēda. Uel tertio ꝫ alios ista signa dicūtur cōmunia: quia quandoqꝫ insunt quandoqꝫ non. Hoc autem dictum posset redargui si quis vellet. Alienatio superfluit quandoqꝫ ⁊ abscinditur alia vice.

Dubm pm ¶ Cōtra hoc qꝛ Gal. 5. de interiorib⁹. 4. cap. ⁊ Rasis p̄mo continē. 9. cap. ponens differētiam inter alienationē sequētem apostema cerebri ⁊ sequētem passionē alioꝝ membroꝝ vel sequentem febrē dicit ꝙ alienatio sequēs apostema cerebri que est verus charabitus est cōtinua: sed sequēs alias passiones que nō est verus charabitus nō est cōtinua. ¶ Item Alexā. in ca. de frenesi dicit ꝙ parafrenesis. i. alienatio sequēs febres non in toto tēpore permanet in febre: sed pausat. s. quādoqꝫ. Frenetica autē passio. s. ex flegmone cerebri semꝑ manet. ¶ Amplius si causa alienationis semꝑ est in cerebro cōtinua: igitur ⁊ alienatio. ¶ In cōtrariū Aui. Hic est triplex modus soluēdi. Primus per vnam lrām que reperitur que dicit. signa autē speciebus ipsius cōia: ⁊ non dixit speciebus veris. Ista ergo signa sunt cōia. s. veris ⁊ non veris. Et modus cōmunitatis erit talis: ꝙ quedā ex his signis reperiūtur in speciebus nō veris: quedam in veris: ⁊ quedā in vtrisqꝫ: vt notum est. ¶ Secūda solutio est ꝙ species siue modi vere frenesis distiguūtur vt ad p̄sens spectat: vel ex causa qꝛ quedā ex sanguine: quedam cholerica de cholera rubea pura: vel adusta ⁊c. distinguūtur etiam ex loco: qꝛ quedam in pāniculo solū: quedā cōmunicant substantie cerebri: vel quedā in parte anteriori: vel quedā in posteriori ⁊c. Distinguūtur tertio frenesis species ex tēpore: qꝛ quedā est dispositioni ꝓpinqua. s. futura fieri: quedā est in actu. Dico igit ꝙ hoc signum est cōe omni speciei vere frenesis siue distiguat ex causa siue ex loco: sed non cōicat modis siue spēbus frenesis distinctis ex tēpore: qꝛ lꝫ competat frenesi future fieri: nō autē est signum eius actu existētis. ¶ Tertius modus soluēdi est ꝙ hic qd̄ dicit abscinditur alia vice: referatur ad abscisionē vehementie excessus alienationis: ⁊ non intelligatur de abscisione totali.

¶ Et abominatio loquele ⁊ pigritia ab ea.

Dubm 2m ¶ Cōtra hoc per Rasim in hoc cap. vbi dicit. ꝙ quādoqꝫ patiēs clamat. Item Zoar in hoc ca. cap. 5. trac. 3. Itē statim Auic. ponit. ei⁹ excitatio est permista cū vocibus. Amplius ad sensū videmus ꝙ ipsi multum loquūtur. ¶ Respōdent quidam abominatio loquele fit in freneticis. Rō est ista. qꝛ loquela est ad explicandum mentis cōceptum: sed ipsi nō habēt aliquem cōceptum. Ista ratio est multum rudis. Nā frenetici habēt multos ⁊ varios conceptus: lꝫ falsos. ¶ Secunda solutio est ꝙ ipsi abominant loquelas aliorū ⁊ pigritant in audiēdo eas: sed volūt semꝑ loqui ipsi ⁊ alios vel abominant vel fingunt siue pigros ostēdunt se audire: ⁊ hoc totū contingit ex inquietudine vel alienatiōe. ¶ Tertia solō est ꝙ frenesis vel est parata venire vel iā venire incipit. Siq̄dem sit parata venire ꝓpter capitis dolorē vel acuitatē febris: tunc homo abominatur loquelā suam ⁊ pigritat ab ea: ⁊ abominat loquelā alioꝝ. Rō est qꝛ talis hō est adhuc in bono iudicio imaginatiue vel estimatiue: ⁊ qꝛ locutio sua vel alioꝝ ledit caput: ideo abhorret eas. Si autē iam incipit materia iprimere ⁊ ascendere caput: ⁊ sit pri-

cipium charabitus: qꝛ tūc impedit iudicium imaginatiue vel aliarum virtutū: ⁊ alienat ⁊ rixatur: ideo tūc clamāt ⁊ respōdent non vocati. Et sic exponet tex. Aui. 4. cañ. fen. 2. cap. 52. Et multitudo sermocinationis in taciturno initiū. alienationis significat. s. frenetice. ¶ Quarto modo posset dici ꝙ fit sermo de confirmata frenesi in qua iam virtus deficit.

¶ Et permistio intellectus.

¶ Et permistio itellectus est nocumētū estimatiue vel cogitatiue: de quo apparebit infra ⁊ differentia eius ⁊ alienationis.

¶ Et plurimum horum circa quartum diem.

¶ Cōtra. qꝛ frenetici habēt exacuitiones per tertium: vt in cōmē. afor. 12. 1. particule. Paroxismos. ¶ Dōm p̄mo ꝙ loquatur de frenesi sanguinea. ¶ Scd̄o pōt dici ꝙ apparitio hoꝝ accidentiū mag̃ siue eoꝝ fortificatio potest habere duas causas. Una est materie: ⁊ vt sic fortificant in tertia die ⁊ quinta. Et scd̄a est nā diei indicatiui: ⁊ vt sic fortificant ⁊ multiplicant in quarta. Nā in die indicatiua apparēt accñtia leuis pugne: vt Aui. 4. cañ. fen. 2. 1. tra. 2. c. et tra. 2. c. de diebus indicatiuis. cap. 9. ¶ Tertio pōt dici ꝙ Aui. non vult ꝙ circa quartum diem plus appareant: sed ꝙ si steterint q̄tuor diebus: tunc significant frenesim. si enim durarent duob⁹ vel tribus forsan non esset signum certum frenesis. — Dubm 3m

¶ Et inquisitio extremitatum.

¶ Et inquisitio extremitatū. i. inquirūt cū manibus ac si pilos colligant vel aliq̄d venent: ⁊ huius cā est nocumētū imaginationis: vt Cōmētator inuit. 1. ꝓnostico. cōmē. 26. ¶ Sed cōtra. qꝛ tūc frenesis oīs esset mortalis. ꝓbatur ꝯñtia: qꝛ istud est signū vnū mortale: vt Hip. p̄mo ꝓnosticoꝝ cū dicit. manuum mobilitas signat ⁊c. ¶ Dōm p̊ ꝙ hoc signū est cōe spēbus frenesis veris ⁊ malis: ⁊ tūc oēs sunt mortales in q̄bus hoc apparet. ¶ Uel dōꝫ ꝙ mortale dr̄ aliq̄d dupl'r. s. ad qd̄ necessario sequit mors: ⁊ hoc modo signa ista nō sunt mortalia: qꝛ aliqui euadūt a frenesi in qua appet inq̄sitio extremitatū. Alio mō dr̄ mortale: qꝛ valde malū: ⁊ ad hoc frequēter mors sequit: ⁊ hoc mō signū hoc est mortale: ⁊ oēs spēs vere frenesis. qm̄ Gal. ibidē dic. frenesis est ꝑnitiosa in omni gñe suo.

¶ Et extremorum frigus.

¶ Hoc accidit vel quādo peruenit ad malitiā. vel ꝓpter discoopturam. vel ꝓpter motum humorum ad intra. Trahuntur enim ad apata loca vt sumitur primo cōmento. 7. particule.

¶ Et agitatio.

¶ Et agitatio. s. extremoꝝ: qꝛ nō q̄escit cū eis. Uel agitatio. i. iectigatio: siue q̄dā ipetuosi mot⁹ ex nocumēto pāniculoꝝ cerebri.

¶ Et spūs agitatus nō ordinatus sed est magnus.

¶ Spūs. i. anhelitus. agitatus. i. inequalis siue transmutatus a nāli dispōne. Causa aūt diuersi anhelitus est fortis pugna iter virtutē ⁊ morbū: cū morbus sit acutus valde. Causa ēt est agitatio alienata cū multis phātasijs vt sumit a. G. in lib. de disnia. sūma. 2. ca. 2. doctrina. 2. Et iste sunt cause pulsus ineq̄lis: vt. A. p̊ cañ. fen. 2. Et eedē sunt cause inequalis anhelit⁹: vt infra fen. 10. tract. p̊. ¶ Non ordinatus. cā est vehemētia dictarū causarū. Cōsiderādum ꝙ hic reperit duplex lrā. Una que dicit. nō inordinatus. ⁊ debet intelligi sic sicut est inordinatus anhelitus propter passionem ꝓpriam spiritualium vehementem vt esset constrictiua suffocatiua. Alia lrā dicit non ordinatus. ⁊ causa est dicta ⁊ est melior littera.

¶ Magnus. Dubitat vtrū sit magnus eoꝝ anhelit⁹. ¶ Uidet ꝙ nō: qꝛ anhelit⁹ sunt pulsib⁹ ꝓportionales: vt in thegni. 2. tex. cōmē. 10. trac. de corde. sꝫ pulsus eoꝝ sint parui: qꝛ duri: ergo ⁊ anhelitus. — Dum 4m

¶ Dubitatur 2° an sit magnus frequēs: an magnus rarus. ¶ Uidet ꝙ sit frequens: per Halya. 9. theorice. s. cap. 4. cap. de frenesi. vbi dicit anhelitus varius. ¶ In ꝯriū Gal. 5. de interio. 4. ca. ⁊ Ras p̄mo ꝯtinē. 9. cap. vbi dicit. anhelit⁹ ꝑmistus causa cerebri. i. frenesis: que est causa cerebri est rarus. ¶ Dōm ꝙ freneticoꝝ anhelit⁹ nisi deficiat iā calor ⁊ virtus est magnus. Rō est duplex. Prio necessitas euētationis cū remanētia instri: calidū eni ⁊ siccū nō ipedit motus aīales nisi vltimetur aut spasmet. Secūda causa spālis est defectus frequētie: vñ opꝫ in magnitudine restaurari. ¶ Propter qd̄ cōsiderandū ꝙ ꝫm doctrinā Gal. in libello de disnia ca. 8. sūma. 3. doc. prime illo cap. vtrū aūt operationes aīales. de q̄b⁹ ꝫm eum est anhelitus: negligēter quādoqꝫ fiūt quādo hō vacat cū sua mente circa alia: ⁊ tunc cū recognoscit hō se neglexisse qd̄ debuit conat ad magnificētiā operationis illius. Exēplū est. G. ibidem in nobis quādo icipimus ambulare ad aliqd̄ opus faciendū: ⁊ aduenit nobis in via aliqua fortis cogitatio: ad quā fortiter intēdam⁹: tunc nos pigritamus ab ambulatione: ⁊ tepide incedimus: cū aūt recordamur nostri ꝓpositi ꝓpter qd̄ viam assumpsimus: tūc sicut a somno surgentes festinamus ad viam. Eodem modo freneticis accidit ꝓpter multa phātasmata de quibus cōsiderant negligunt — Dubm 5m

actum

actum anhelitus ⁊ alios actus. vnde negligunt mingere ⁊ bibere: sed coacti ꝓpter necessitatem anhelitus quasi recordantes faciũt anhelitum magnum. ⸿ Ex quibus apparet solutio ad secũdaȝ dubitationẽ. s. an istoꝝ anhelitus sint magni rari vel frequẽtes: q̄ꝛ dicendũ ꝙ non sunt frequẽtes: sicut sunt magni: ⁊ ideo dicũtur rari ⁊ magni: quãtuȝ eniȝ deficit eis de frequentia: tãtuȝ recuperant in magnitudine. Unde Gal. eodeȝ lib. illo cap̄. ante dicit. In desipientys enĩ semper obtinet raritas ⁊ magnitudo. ⁋ Ex hoc apparet error Thadei in hoc. s. quare freneticoꝝ pulsus est rarus: vide in glosis primi ꝓnosticoꝝ illo. §. Spiritus. ⁋ Ad Halyabatẽ dicendum ꝙ fortasse intelligit ꝙ respectu anhelitꝰ sui sani est frequẽs: non tamẽ tãtum frequẽs quãtum magnus. ⁋ Uel posset dici ꝙ in magnis percussionibus est rarus: siquis tamẽ dicta Gal. considerat posset ostẽdere ꝙ etiaȝ respectu sanitatis cõuenit q̄ꝫdoq̄ꝫ istorum anhelitum eẽ rarum: lȝ ex natura egritudinis. s. frenetice inflãmationis oporteat esse frequẽtem: potest tamẽ eorum imaginatio tãtũ eos impedire: vt rarificent eoꝝ anhelitũ multũ. Et ideo subdit ibideȝ Gal. phãtasmata quãdoq̄ꝫ magis quãdoq̄ꝫ minꝰ egredi faciunt ab eo qđ ẜm naturã rarum. ⁋ Ad rõnem primaȝ dicenduȝ ꝙ lȝ pulsus sint ꝓportionales anhelitui: nõ tamẽ equales: contingit enim operationem anhelitus cogi ẜm volũtatem ⁊ diuersificari: qđ non ꝯuenit de pulsu: vt declarat Gal. in libello de disnia. illo cap̄. sed de his quidem que simil'r cap̄. 5. summa. 3.

⸿ Et extẽsio ossium pectoris ad superiora multa.

⸿ Extensio ossium pectoris ad superiora: q̄ꝛ sursum trahunt materie. Uel forsan in hoc vult ꝙ istorum anhelitus sit magnus in magno motu totius pectoris vnde ossa videntur moueri ⁊ eleuari ꝓpter aeris attractionem.

⸿ Et tremor membrorum cum ipso ⁊ ante ipsum nunciat ipsum.

⸿ Tremor mẽbroꝝ cum ipso. s. charabito. Tremor põt sumi proprie ⁊ tũc non fieret cũ charabito nisi iã cadente virtute. Alio mõ potest sumi pro saltu siue modis iectigatiõis ⁊ hoc mõ sumit̄ hic: ⁊ fit ex vaporibꝰ multis cõmunicatis neruis ⁊ chordis a cerebro: vel ꝓpter punctionem siue nocumẽtum pãniculorum. Unde vt fugiant a nocente faciunt ictuosas quasdam cõtractiones: nõ tamẽ perducẽtes ad spasmuȝ vel sternutationem. ꝑma tñ causa de istis est melior. Et tremor ante ipsum. s. charabitũ nuntiat. i. ꝓnosticat ipsum venturũ: q̄ꝛ significat raptum vapoꝝ multoꝝ ad caput.

⸿ Et quãdoq̄ꝫ est cũ eo somnus inquietus ⁊ excitãtur ab ipso ⁊ clamãt ⁊ quãdoq̄ꝫ dormiũt ⁊ quãdoq̄ꝫ vigilãt: ⁊ est eoꝝ somnus ẜm plurimũ agitatus cõmotꝰ cuȝ phãtasijs ⁊ somnijs corruptis terribilibꝰ ⁊ eius excitatio est permista cũ vocibus. Et sunt illic inuerecũdia ⁊ audacia ⁊ ira vltra cõsuetudinẽ ⁊ abhorrent radios ⁊ auertũt se ab ipsis. Et agitantur lingue eoꝝ vehementer ⁊ stringũt eas: ⁊ quãdoq̄ꝫ apostemantur.

⸿ Et quãdoq̄ꝫ somnus inquietus: q̄ꝛ cũ somnys: vel q̄ꝛ cũ corporis inquietudine ꝓpter cerebri nocumẽtuȝ. Excitant̄ ⁊ clamãt. ꝓpter terribilia que in somnys viderũt. ⸿ Et quãdoq̄ꝫ dormiũt ⁊ quandoq̄ꝫ vigilant. Cõsiderandũ ꝙ plus vigilant q̄ꝫ dormiunt: vt notum est: ⁊ ideo vigilias dicit eẽ accidẽs eoꝝ. Haliab. 9. theorice. ca. 4. quãdoq̄ꝫ tamẽ dormiunt: ⁊ forsan ꝙ hic dixit: in freneси sanguinea in qua vigilie nõ superfluũt. vel hoc dixit in frenesi cũ ꝑmutat̄ ad lythargiaȝ. Et est eoꝝ somnus. Cã est ꝓpter malos vapores cerebrum occupãtes: ⁊ repetyt hoc signũ quasi innuens causaȝ huius. Quãdoq̄ꝫ excitant̄ cũ vocibus ꝓpter terribilia somnia. Sunt illic inuerecũdia ⁊c̄. ꝓpter errorẽ estimatiue. Audacia ⁊ ira ꝓpter feruorem caloris. Abhorrẽt radios ⁊ auertunt ⁊c̄. q̄ꝛ coopiũt sibi oculos vel vertũt faciẽ ne videant lumen. Causa est debilitas cerebri ex resol'one spirituũ: vt Cõmẽtator. 1. ꝓnostico. 13. cõmẽ. ⸿ Sed tu dices ita deberent se auertere a vocibus ⁊ clamoribus. ⁋ Dõm ꝙ forsan quãdoq̄ꝫ contingit hoc. ⁋ Uel dõȝ ꝙ oculi egent multo spiritu: ⁊ pluri q̄ꝫ aly sensus: ⁊ ideo spirituũ resolutio in cerebro plus cõicat oculis. Et hic eẽt locus cõsiderationis. Et agitant̄ lingue. vl' ꝓpter siccitatem oris vnde querũt humectationem. Uel ꝓpter diuersa phãtasmata: vnde quãdo nõ loquũtur imaginant̄ loqui ⁊ sic mouent linguas stringũt eas. s. cum dentibꝰ ⁊ apostemant̄. s. ex h̄. Istud quãdoq̄ꝫ faciunt frenetici errore imaginationis.

⸿ Et multotiens abscinditur eorum vox.

⸿ Et multotiens. i. quandoq̄ꝫ abscindit̄ ipsorum vox. hoc contingit quãdoq̄ꝫ errore imaginatiue: q̄ꝛ imaginantur oportere non loqui. Et quandoq̄ꝫ contingit ex siccitate ⁊ arefactione multa lingue vt quasi contrahatur intus: ⁊ non possit extendi.

⸿ Et desiderant aquã ⁊ bibunt ex ea parũ nõ multiplicantur: ⁊ neqȝ ipsam etiã desiderant plurimum.

⸿ Dubitat̄ q̄ꝛ dicit ꝙ desiderãt aquam ⁊ nõ desiderãt ipsam plurimũ. ⁋ Cõtra. q̄ꝛ cum istis veris freneticis est fortis febris ⁊ sic fortis sitis. ⁋ Amplius Auẽzoar trac. 3. 5. ca. inter signa frenesis ponit multitudinem sitis. Idem primo Uiatici cap̄. de frenesi. Dub^m 6^m

⸿ Dubitat̄ 2°. q̄ꝛ dicit q̄ꝛ bibũt ex ea parũ. ⁋ Cõtra per Gal. in libro de disnia. illo cap̄. Uanũ aũt. cap̄. 8. qui dicit de hmõi desipiẽtibus bibũt semel vltra cõmoderatũ. ⁋ Dõm ad primũ dupl'r. Primo ẜȝ cõem modũ ꝙ in freneticis nõ est spãlis inflãmatio in nutritiuis: ⁊ ideo nõ tãtũ sitiunt quãtũ si illud apa eẽt in stomacho: ⁊ ideo sitis eoꝝ nõ est ꝓpter stomachũ: sed plus ꝓpter pulmonẽ: ⁊ iõ plus desiderant aerẽ frigidũ q̄ꝫ aquã. Ista solo põt satis ĩpugnari. ⁋ Alius modus soluẽdi est quẽ credo de mẽte Gal. ⁊ Auic. ⁋ Dico igit̄ ꝑ̊ ꝙ veri frenetici sitiũt vehemẽter. Rõ est. q̄ꝛ hñt multã inflãmatiõeȝ stomachi: ⁊ hoc ꝑꝑ fortẽ febrẽ: ⁊ ꝓpter cõitatẽ spãlem cerebri ad stomachũ per neruos magnos. ⁋ Dico 2° ꝙ isti nõ querũt potum nisi raro. Et rõ est diuersio mẽtis ad multas ⁊ varias phãtasias: sicut etiã stante vrina in vesica ⁊ stimulãte ad exitũ nõ mingũt: ĩmo multũ cõcumulãt ⁊ aggregãt vrinã. Eodẽ mõ frenetici lȝ ex ꝑte inflãmationis stõchi ⁊ sensibilitat̄ stõchi ipsi sitiant: tñ ex ꝑte imaginationis occupate ⁊ intẽte ad alia nõ desiderant aquã. s. desiderio sequẽte iudiciũ estimatiue: ⁊ hoc in nobis expimur: qñq̄ꝫ enim necessitatẽ magnã hñtes bibẽdi supueniente subita occupatione obliuiscimur sitis: ⁊ hoc mõ Aui. ĩtelligit cuȝ dicit. neq̄ꝫ desiderant ipsaȝ plurimũ. s. desiderio sequẽte iudiciũ estimatiue: ⁊ h̄ est qđ dicit Ras. 17. cõtinẽ. 4. cap̄. dicit. vidi ꝙ causa ꝑꝑ quã patientes firsen nõ querũt aquã cũ vehemẽti caliditate ⁊ siccitate lĩgue quam hñt: nõ est nisi ꝑꝑ vehemẽtẽ ꝑmistionẽ rõnis: ꝓpter qđ video ꝙ qualibet hora aq̄ frigida mittẽda est ꝑ os ipsoꝝ: ⁊ facere ipsos reminisci potus. ⁋ Dico 3° ꝙ isti pluribꝰ vicibus parũ bibunt. Rõ est iã dicta. Nã isti petentes aquã obliuiscent̄ quesiuisse. Sil'r hñtes vas in manu obliuiscũtur debere potare. Incipientes sil'r potare statim obliuiscũtur debere cõtinuare potũ: ⁊ totuȝ hoc accidit ꝑꝑ varietatẽ phãtasiarũ in eis: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit. bibũt ex ea paruȝ. s. in multis vicibꝰ: q̄ꝛ esto ꝙ in multis vicibus det̄ eis potꝰ petentibus eis: si cõtingat: vel nõ petẽtibus: parũ tñ bibũt: ⁊ lȝ sit̄ stomachi in eis sit fortis. Et ideo subdit vel forsan est littera que debet eẽ extra. nõ multiplicant̄. i. nõ frequẽter potant: vel si potant frequẽter non multuȝ potant. ⁋ Dico 4° ꝙ si isti paucis vicibꝰ q̄rant potũ ꝑꝑ diuersionẽ mentis: tñ cũ vltimat̄ sitis in eis: ⁊ ꝑꝑ necessitatẽ vehemẽtem: recordãtur eius quo indigẽt: ⁊ figũt imaginationẽ sup hoc: ⁊ tũc ipsi multũ supra modum bibũt: ĩmo quasi vno ictu: sicut vno ictu multã faciũt vrinã: sicut ẽt vno tpe magnuȝ faciũt anhelitũ: tñ q̄ꝛ anhelitꝰ necessitas est maior in eis: ⁊ aĩalibꝰ oĩbus respirãtibꝰ q̄ꝫ sit necessitas bibẽdi: ideo frenetici sepiꝰ faciunt magnos anhelitꝰ: q̄ꝛ nõ põt eẽ lõgo tẽpore obliuio anhelitꝰ: sed q̄a pñt eẽ lõgo tẽpore obliuisci potare: ⁊ iõ raro potãt multuȝ. Et hoc vult. A. in toto sermone cũ dicit desiderãt ⁊ bibũt aquã paꝝ. i. non bibũt frequẽter: ⁊ hoc est qđ dicit non multiplicant̄. s. in numero potationis: vel ẽt in quãtitate multi potus: ⁊ multis vicibꝰ qñq̄ꝫ tamẽ sic. Et neq̄ꝫ ⁊c̄. Ista oĩa sunt v̊ba Gal. preallegato cap'lo. Dub^m 7^m

⸿ Et plurimum infrigidantur eorũ extremitates absq̄ꝫ frigore extrinseco faciente hoc.

⸿ Hic ponit signa a q̄litate mutata: ⁊ dicit ꝙ infrigidant̄ extrema absq̄ꝫ frigore aeris: ⁊ q̄ꝫuis nõ discooperiãt se: ⁊ cã in hoc est ꝯctio caloris intus vt supra apꝑuit: ⁊ ideo fit plurimũ. i. quãdoq̄ꝫ.

⸿ Ipsorum autem vrine sunt declinantes ad tenuitatẽ ⁊ subtilitatem.

⸿ Hic ponit signa ab vrina: ⁊ dicit ꝙ declinat ad tenuitateȝ: ⁊ ꝑ. i. subtilitatem. Uel tenuitatem in substantia: subtilitatem in calore vel econtra: ⁊ causa est deriuatio cholere ad caput.

⸿ Et ipsoꝝ pulsus sunt duri ꝑꝑ essentiã apatis in membro neruoso duro. Et ꝓpter duritiẽ vene ⁊ debilitatẽ virtutis ad cõprimendã mãm sentis in pulsibꝰ eoꝝ virtutẽ aliquã vsquequo appropiquẽt timori: q̄m siccitas aggregat ⁊ stringit: ⁊ sunt ꝑtes cõstrictionis ⁊ dilatatõis velociores ⁊ cũ sua serrinitate nõ euat̄ abvndositate quadã: q̄m cerebrũ est substantia humida.

⸿ Hic ponit signa a pulsu ⁊ dicit ipsoꝝ pulsus ⁊c̄. ⸿ Cõsidera ꝙ ẜȝ principia medicoꝝ: qñ apa est in mẽbro duro pulsus ex hoc dure-

ſcit: ⁊ qñ eſt in mēbꝛo molli molleſcit: ⁊ hoc hꝫ difficilē verificationē. ¶ Cōſidera 2° ꝙ aliqñ diſpō arterie fingit fortitudinē pulſus plus ꝙ̃ ſit: ⁊ hoc eſt ꝓꝑ reſiſtētiā. Fit aūt hec reſiſtentia ꝓꝑ duritiem arterie: ⁊ ꝓꝑ hoc ꝙ quaſi remanet nō ꝯcta intus: ⁊ iō vr̄ ꝙ pulſus ſit fortis plus ꝙ̃ ſit. Et iō decipiunt medici multū in iudicādo fortitudinē virtutis ex pulſu freneticoꝝ: ⁊ hoc eſt qḋ. A. dic̄ ꝓꝑ duritiē vene. i. arterie: ⁊ debilitatē virtutis ad cōprimēdā. i. ꝯſtringēdā mām. i. arteriā: ⁊ hoc qꝛ eſt dura: ⁊ ēt qꝛ virt⁹ deficiat lꝫ nō vltime. ſentis. i. ſentire tibi vr̄ in pulſib⁹ eoꝝ virtutē aliquā. i. vltra ꝙ̃ ſit. vſquequo timori. ſ. mortis ⁊c̄. qꝛ cū defect⁹ virtutꝭ eſt magn⁹ tunc durities arterie nō pōt te decipe qꝛ vides iā formicantē pulſuꝫ: ergo fuiſti decept⁹: qꝛ nō credebas tantā eſſe debilitatē. Quoniā ſiccitas aggregat ⁊ ſtringit. Jſta lr̄a pōt dupl'r exponi. Primo ꝙ cōtinuet̄ cū ꝓcedēti lr̄a vt dicat̄. ſentis. i. ſentire tibi vr̄ fortitudinē aliquā: quaꝫ ſiccitas aggregat ⁊ ſtringit. i. ſolidat ⁊ īdurat arteriā: vñ te tāgente inuenis reſiſtētiā quā credis eē ꝓꝑ fortitudineꝫ: cū tñ ſit ꝓꝑ duritiē. Scḋo mō pōt exponi ꝙ ꝯtinuet̄ cū lr̄a ſequenti: ⁊ dicat̄ ꝙ ēt ꝑtes ꝯſtrictiōis ⁊ dilatatiōis. i. ꝑter hoc ꝙ pulſus ſunt duri ſūt ēt in diaſtole ⁊ ſyſtole veloces: qm̄ ſiccitas aggregat ⁊ ſtringit. ſ. arteriā: ⁊ ideo ꝓhibet a magnitudie diaſtolis ⁊ ſyſtolis: ergo opꝫ ꝙ recuperet̄ cū velocitate ⁊ cū ſua ſerrinitate. ¶ Cōſiderādū ꝙ ſm̄ rei veritatē pulſus ſerrinus eſt pulſus durus cum inequalitate vt explicat Auer. collꝫ. 4. ca. 17. Jā ergo habet̄ ex dictis Aui. ꝙ ſit durus ⁊ ꝙ ſit ineq̄lis: ergo vt ſit ſerrinus: tñ cū hac duritie nō eſt intenſus: qꝛ hꝫ aliqḋ mollitiei ſiue vndoſitatꝭ: hoc tñ eſt raro. ſ. cū apā cōicat ſb̄e cerebꝛi. Vñ Gal. in cōmēto pulſuuꝫ in hoc ca. dicit. freneticus pulſus fluctuoſus. i. vndoſus rariſſime fit. ⁊ hoc īnuit. A. cū dicit. qm̄ ſb̄a cerebꝛi eſt humida: ⁊ forſan vult ꝙ ꝗuis freneſis non cōicet ſubſtātie cerebꝛi: nō tñ eſt ſic durus pulſus ſicut in pleuretico: qꝛ cerebꝛi ſubſtātia eſt mollis humida.

¶ Et qñqꝫ accidit pulſib⁹ eoꝝ vt dilatent̄ aliquotiēs ⁊ magnificent̄ ꝓpter neceſſitatē: ⁊ vt frequentes fiant ⁊ diuerſificent̄ in partib⁹ loci ⁊ tremāt: ⁊ illud qdē eſt ex eis que nūtiant ſyncopim niſi ſit genus tremoris ⁊ diuerſitatē ⁊ tremoreꝫ faciant durities venaꝝ ⁊ fortitudo virtutis: quoniam tūc non nuntiant illud.

¶ Conſiderandū ꝙ virtus coacta qñqꝫ facit motū vehementē: ⁊ iō nō poterūt ꝓꝑ duritiē mouere arteriā: tñ addita multa neceſſitate ꝑ quādā violentiā virtus deſeruit: ⁊ magnificat pulſuꝫ vltra ꝙ̃ fecerit. Et vt. i. ⁊ accidit vt fiāt frequētes ⁊c̄. ¶ Cōſiderādū ꝙ pulſus tremulus eſt duplex. Unus q fit a virtute debili nō potēte dilatare arteriā: ⁊ ꝓꝑ impotētiā ⁊ ꝓꝑ duritiē: vnde facit frequētiſſimas dilatationes ⁊ ſimul in diuerſis ꝑtibus arterie: ⁊ talis pulſus tremulus indicat q̄ſi cordis tremorē: qui eſt actu: ⁊ ad tremorē ſequit̄ ſyncopis: ⁊ ad ſyncopiꝫ mors: vt infra fen. 11. ⁊ de hoc tremore loquit̄. A. cū dicit: ⁊ accidit pulſib⁹ eoꝝ: vt frequētes fiāt: ⁊ diuerſificent̄. i. ſint frequētes diuerſi in ꝑtib⁹ loci. i. arterie: hoc eſt ꝙ frequētia talis cū diuerſitate eſt ſimul in diuerſis ꝑtib⁹ arterie vel in diuerſis ꝑtib⁹ nō ſimul. Nam in hoc differt vndoſus a tremulo: vt A. īnuit ꝓ can̄. fen. 2. cap̄. de cauſis ſpēruꝫ pulſus. ⁊ tremant. i. ſint tremuli iſti pulſus. illud eſt ex eis ⁊c̄. Alius eſt pulſus tremulus q fit ex forti virtute: neceſſitate addita: ⁊ inobediētia inſtrī: tūc eniꝫ conans virtus ad motū arterie ⁊ fortiter ꝑcutiēs nō potēs ipſam dilatare quātū eget: tremit ſimul ſm̄ totū ſicut aliqḋ durū corpuꝫ cōcuſſum: ⁊ talis tremor nō īdicat ſyncopim: ⁊ hoc eſt qḋ Aui. dic̄ niſi ſit genus tremoris. ſ. aliud a ꝓdicto: ⁊ faciāt diuerſitatē. ſ. pulſus ⁊ tremorē. ſ. pulſus durities venarū ⁊ fortitudo virtutꝭ ſup. et neceſſitas addita: ⁊ hāc nō expreſſit: qꝛ notū erat in freneticis qm̄ tunc. ſ. cū talis eſt tremor pulſus nō nuntiat illud. ſ. ſyncopiꝫ. ¶ Sꝫ tu dices qūo cognoſcā pulſum tremulū qui fit ex defectu virtutꝭ: vnde frequētat percuſſiones a pulſu tremulo qui fit a forti v̾tute cōcutiente inſtr̄m durū. ‖ Dōm ꝙ Gal. ꝓſumpſiſſet dicere ꝙ ꝑ bonū tactū diſtinguit̄. Ego v̾o mirarer de hoc: dico ꝙ̄ ꝙ cognitio eſt ꝯiecturalis ⁊ eſtimatiua: vl' forſan ē ꝑ ꝯſiderati ōeꝫ alioꝝ ſignoꝝ.

¶ Et quandoqꝫ accidit pulſui ipſoruꝫ vt ſit ſpaſmoſus ⁊ nuntiat ſpaſmum.

¶ Spaſmoſus pulſus eſt in quo arteria videt̄ ſpaſmate moueri: ⁊ hoc ſignificat multam ſiccitatem ducentem ad contractionem: ⁊ ideo ſignificat ſpaſmum ſiccum: lꝫ poſſit ſpaſmus repletiōalis fieri in freneticis vt apparebit fen ſecūda.

¶ Cūqꝫ vides ſigna egritudinuꝫ acutaꝝ ⁊ febꝛes prauas ⁊ ſtringitur nā tūc illud nuntiat ſirſen. Et eſt ex q̄ſi ex nūtijs fortib⁹: ⁊ precedūt charabitus obliuio rei ꝓpinque ⁊ triſtitia ſine cauſa ⁊ ſomnia mala ⁊ ſoda multa ⁊ grauitas ⁊ repletio ⁊ antecedūt ip̄m ſm̄ plurimuꝫ citrinitas faciei ⁊ vigilie ꝓlixe ⁊ ſomnum inquietus.

¶ Jam poſuit Aui. ſigna cōia. hic ponit ſigna magis in ſpeciali ſm̄ oēm diuerſitatē charabit⁹. Diuerſificat̄ aūt quatuor modis diuerſitate egente ſignis. ſ. vna diuerſitas eſt ex ꝑte tēpoꝝ ipſi⁹. Secūda ex parte loci. Tertia ex parte modi: qꝛ qdā verus quidā nō verus. Quarta ex ꝑte terminationis. Signa aūt charabit⁹ ſm̄ diuerſitatē ex parte maneriei iā ſunt intellecta ſuperius: ⁊ cōplebuntur narrādo iſta ſigna. Primo ergo ponit ſigna ſm̄ primā diuerſitatē. Scḋo ſm̄ ſcḋam ⁊c̄. 2ª ibi (Nos aūt addimus.) 3ª ibi (Factū v̾o ex humorib⁹ ꝓpter cōitatē.) 4ª ibi (Signa autē ꝑmutationis ei⁹ ⁊c̄.) ¶ Ad primi euidētiā conſiderandū ꝙ charabitus rōne tēporis diſtinguit̄ tribus modis. qꝛ vel eſt futurus fieri vel fiens vel factus. Primo ergo ponit ſigna futuri charabitus ſiue ſirſen. Scḋo ſigna fientis. ibi (Et hec accñtia.) Tertio facti. ibi (Et cuꝫ incidūt.) ¶ Cōſiderādū circa primā partē ꝙ accñtia que Aui. enumerat nō ſignificant aliud ꝙ̃ aptitudinē multā ex parte corporis ⁊ capitis: ꝙ fiat freneſis: qḋ apparet diſcurrēdo ꝑ ſigna. Egritudo acuta. ſ. de materia cholerica vel ſanguinea: ⁊ febꝛis praua. ſ. ex mā furioſa iſta ſignificāt mām aptā: ⁊ cum ſtringit̄ venter ſignificat deuiationeꝫ ex partib⁹ ventris ⁊ fortē exiccationē. Nō ergo mirādū ſi iſta nuntiāt. i. ꝓnoſticātur ſirſen futurū: ⁊ ponit̄ idē. 17. cōtinē. 4. cap̄. ⁊. 5. Reliqua ſigna ſunt obliuio rei ꝓpique. Rō eſt. quia fortis calor in capite ⁊ vapores multi incipiūt multiplicare phātaſias: vt diſcurſus multus ⁊ varius faciat obliuionē rerū occurrentiū ab extra: ⁊ hoc eſt qḋ dicit ſm̄ vnā expōnem rei ꝓpinque. Alia cauſa eſt ſiccitas que incipit īduci vt ſpēs nō imprimāt in phātaſiā: ⁊ ideo dic̄ rei ꝓpinque: que enim iā impreſſerūt bene retinētur: de diuerſitate v̾o memorie preteritoꝝ ⁊ ꝓpīquoꝝ īfra apparebit. Triſtitia ſine cauſa exteriori ꝓꝑ malas imagiatiōes. ſomnia ⁊c̄. Soda m'ta. Hec eſt cā attractiōis materierū. Grauitas. ſ. capitꝭ ex mā. Ul' grauitas. ſ. corꝑis totius ꝓꝑ repletionē: qꝛ hoīes multū repleti ſūt parati ad freneſiꝫ: vt ꝓ cōtinē. 8. ca. Citrinitas ex dñio cholere ⁊c̄.

¶ Et accidentia hec fiunt fortiora dum materie perſeuerant in itinere perueniendi ad caput ⁊ reuoluunt̄ in venis ſuis ⁊ ſubtiliantur.

¶ Hic ponit ſigna ſirſen qñ eſt in fieri. Duplex autē eſt eius fieri. ſ. initiatiuū qḋ eſt principiū ſirſen. Aliud eſt ꝓceſſiuū qḋ pōt dici augmētū. Primo ergo ponit ſigna quādo fit initiās. Secūdo qñ ꝓcedit. ibi (Et cū ꝓpinquat.) ¶ Cōſiderādū circa primam partē ꝙ ita eſt principiū in ſirſen: ſicut in alijs apātibus mēbꝛoꝝ in quib⁹ ſunt vene: tūc aūt apā inchoat cū replentur vene: ⁊ de maiorib⁹ tranſit ad ꝑuas ⁊ occultas ſiue inſenſibiles venas: vt quaſi ꝑiculuꝫ ſit effundi aliqd in poroſitate mēbꝛi: vt Gal. ponit in thegni trac. 3. tex. cōmē. 155. ⁊ ideo tūc materie dicūtur reuolui in venis ⁊ ſubtiliari: qꝛ ad ſubtiliſſimas vias veniūt: ⁊ hoc eſt qḋ Auic. dicit dū māe ꝑſeuerant in itinere ꝑueniēdi ad caput. i. dum materie actu veniūt ad caput: ⁊ hoc apparet ex vocabulo perſeuerāt: nō eni dixit dum ſūt parate: ſed dixit: dū perſeuerāt in itinere: hoc eſt dū fluūt actu ad caput. i. dū māe actu veniūt: ⁊ reuoluūtur ⁊c̄. per hoc ꝙ̄ deſcribit Aui. principiū veri ſirſen. i. freneſis. ¶ Cōſiderādū 2° ꝙ hec accidētia q̄cūqꝫ dicta ſunt ſtatim fiūt fortiora: qꝛ cerebꝛū incipit apoſtemari: ꝙ̄ auget̄ febꝛis ⁊ prauitas accñtiuꝫ: vt notum eſt.

¶ Et cum appropinquant ei ⁊ biberit cerebꝛum materiam inueniunt principium doloris in poſteriore parte capitis apud locum in quo eſt coniunctio colli ⁊ capitis ⁊ propꝛie in cholerico.

¶ Hic ponit ſigna quādo in fieri ꝓcedit ⁊ poteſt dici ꝙ ponit ſigna augmēti. ¶ Cōſiderandum ꝙ quādo materia reſudat a venis vel vijs: ⁊ incipit occupare poros cerebꝛi. ſ. pāniculoꝝ vel ſubſtātie: ſi fiat in ſubſtātia: tunc materia appꝛopinquat magis cerebꝛo. ſ. pāniculis vel ſubſtātie ꝙ̃ quādo ſtabat in venis: ⁊ hoc eſt augmētuꝫ apoſtematis. Uel forſan eſt verū principiuꝫ: ⁊ de hoc nō curo hic: qꝛ eſt queſtio in principijs medicine. Hoc ergo tempus qualitercūqꝫ vocetur Aui. deſcribit cum dicit. ⁊ cū ꝓpinquat ei. ſ. mā: ⁊ bibit cerebꝛum: tunc autem bibit quando intrat poros cerebꝛi. ſ. pāniculorum: vel ſubſtātie. ¶ Cōſiderandū aūt ꝙ Aui. dat ītelligere alia ſigna ꝓdicta oīa. ſ. ꝙ hoc tēpore etiā fiunt fortiora.

¶ Dubitat̄ de hoc ſigno qḋ ponit primo de cauſa eius. ſ. quare frenetici in hoc tempore ſentiunt dolorem poſterius. Dubm 8m

¶ Secūdo dubitatur qꝛ Alexāder ponit hoc ſignum inter ſigna ꝓnoſticātia freneſim futuraꝫ: ⁊ Gal. 5. de interioribus. ca. 4 ‖ Dōm Dubm 9m
ꝙ Raſis ꝑmo cōtinentis cap̄. 9. ⁊ Alexan. hic cōcordant ꝙ hoc ſit

ſignum

signum frenesis: tamē a nullo inuenio causam. ⁋ Causa igitur potest dari duplex. Prima ꝓpter qđ sciēduȝ ꝙ hic erit sermo de vera frenesi que est apostema pāniculi: sed sicut apparet ad sensum: pāniculus cerebri est satis vniformis ⁊ terminatus ad fineȝ cerebri ⁊ principium nuche: ⁊ ibi quasi aggregant̃ ad pūctum: lȝ etiam subsequēter nucha cooperiatur eisdē duobus pāniculis. Exñte ğ apostemate in pāniculo: ⁊ ꝓprie quādo est cholerica materia: ⁊ ꝓprie quādo iam bibit illam pāniculus: tunc fit aliqua in panniculo cōtractio ꝓpter lesionē ⁊ mordicationē: ⁊ qꝛ terminatur ad principium nuche ⁊ finē cerebri: ideo etiaȝ ibi sentitur dolor: sicut per simile videmus ꝙ ex vlceribus in vesica sentit̃ dolor in capite virge: lȝ in hoc alia sit spālis causa. ⁋ Secunda causa est. qꝛ in capite frenetici sunt multi vapores qui totum caput occupāt: illi ergo q̃ sunt in partibus anteriorib⁹ cerebri habēt exitū magis liberū per cōmissuras ⁊ per nares ⁊ per palatū: vñ natura potest eos impellere: sed vapores cōgregati in parte posteriori nō habēt sic liberū exituȝ: qꝛ non sunt tot spiracula nec cōmissura nec ossa ita rara vt supra apparuit: ⁊ ideo dolēt ibi. ⁋ Ex q̃bus apparet ꝙ hoc signum pōt eē demōstratiuum quātum ad primā cām: ⁊ potest ꝓnosticari futuraȝ frenesim: ⁊ etiā significare eā quātum ad scđam. Uapores enī multiplicari possunt in capite añ frenesim ⁊ cū ipsa: ⁊ pñt demōstrare fiētē freneŝȝ ⁊ ꝓnosticari futurā freneŝȝ. ¶ Sȝ tu. d. quare dixit īueniūt principiū doloris in parte posteriori capitis. ⁋ Dōm ꝙ forsan est modus loquēdi: ⁊ exponat̃. i. dolorem. Uel dixit vt ostēderet ꝙ hoc sit signū ꝓnosticū. Uel dixit principiū doloris. s. in fortificatiōe doloris qñ fit exacerbatio siue poxismus: ⁊ in hoc sequit̃ Rasim ꝑ ꝯtinē. 8. ca. cū dicit. cū in freneticis appropinquat īsultus poxismi sentiūt dolorē in posteriori parte capitis.

¶ Et cū incidunt in ip̄m ⁊ ap̄atur cerebrum desiccātur primuȝ oculi eoꝝ vehemēter: deide accidūt lachryme ⁊ ꝓprie ex vno oculoꝝ. Et multotiens accidit vt vene ipsoꝝ forti afficiant̃ rubedie. Et qñq; succedūt eis distillatiōes sanguis ex narib⁹. Et plerūq; fricāt oculos suos ⁊ declināt ad quietē ⁊ requiē in maiori p̄te corporis nisi in manibus: qm̄ cum eis fortasse ingrunt ⁊ colligunt villos: ⁊ fit illud plurimū cū clausione oculoruȝ. Et quādoq; fit cū pupillatione ⁊ querela. Et qñq; pigri fiūt in loquēdo manifeste nō addētes sup̄ motū lingue. Et qñq; accidit eis distillatio vrine cū cognitiōe ipsoꝝ aut absq; cognitiōe: ⁊ est in febrib⁹ de significationib⁹ fortibus ꝙ sirsen est pñs. Et obliuiscunt̃ doloris si est in mēbris ipsoꝝ: imo si aliq̃d de mēbris ipsoꝝ dolosis impetuose tāgit̃ nō ꝑcipiunt ipsum.

¶ Hic ponit signa facti sirsen. ⁋ Et considera ꝙ iā. A. compleuit signa principij augmēti ⁊ status. Signa autē declinationis sunt nota si sit ad salutē. Si autē sit ad mortē etiā satis apparent ⁊ forsan ponūtur hic: cū ponūtur signa facte frenesis: qꝛ nō fit euasio a frenesi cōfirmata vt ponit Mes. ¶ Cōsiderādū etiam ꝙ per hoc qđ dicit. apostemat̃ cerebrū. possumus intelligere duo. Primo cerebrū. s. quātum ad pāniculos: ⁊ est sensus ꝙ iam ap̄a est factuȝ ⁊ in statu quo ad fluxū materie. Secūdo cerebrū. i. substantia cerebri: ita ꝙ mā non solū cōprehendit pāniculos sed sbām: ⁊ oīa signa q̃ dicit verificant̃ ſm vtrāq; expōnem. tñ quādo ap̄a est in sba cerebri: tunc accidētia sunt prauiora. Dicit ergo ⁊ cū incidūt. s. materie ip̄m. s. cerebrū: ⁊ ap̄atur ⁊c̃. vel cū incidunt. i. cadunt in ip̄m. s. charabitum: qꝛ iā fit factum. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ signa ap̄atis iaȝ facti: hic ponūtur decē ab. A. ⁊. H. 5. de interiorib⁹. c. 4. ⁋ Primuȝ signū est ꝙ oculi desiccantur. Causa est qꝛ mā sui caliditate: ⁊ exiccatiōe magis attigit ad pāniculos vnde oriūtur oculoꝝ tunice: ēt ipsa mā magis per resol̃onem exiccatur. ¶ Cōsiderādū tamen ꝙ alia signa ꝑdicta debēt ītelligi etiā quādo sunt hoc tēpore: vt prauitas febris ⁊ somnia mala ⁊ similia. ⁊ hoc. A. īnuit in mō loquēdi ſm vnam lr̃am que hȝ ⁊ desiccant̃. q. d. ⁊ fiunt alia signa predicta: ⁊ cum hoc desiccātur ⁊c̃. ⁋ Scđȝ signū est accidūt lachryme. ¶ Sȝ tu. d. quomō accidunt lachryme si oculi siccant̃. ⁋ Dōm ꝙ sba oculi potest eē sicca ⁊ cōcauata: ⁊ tamē lachryme fluēt ꝓpter defectū contentiue cerebri ⁊ oculi ex vltimatiōe passionis in cerebro: ⁊ ꝓprie ex vno: ⁊ hoc si passio declinat plus ad vnam partem: tūc oculus illius partis magis lachrymatur. vel hoc est ex oculo sup̄ quo iacet: qꝛ defectu ꝯtentiue magis illuc fluit humiditas: ⁊ de hoc diximus supra tractatu p̄mo. ⁋ Tertiū signū est ꝙ vene ipsoꝝ. s. oculoruȝ forti afficiātur rubedine: vel qꝛ materia est sanguinea: vnde iam facto apostemate vene oculoꝝ replentur. vel qꝛ forti calore cōicato pāniculis cerebri cōmunicatur etiaȝ oculis: vnde rubesiūt attractione sanguinis ad venas. ⁋ Cōsiderādū tamē ꝙ oculoꝝ rubor cōmunicat etiam quādoq; principio frenesis: imo ſm Alexandrum hec possunt eē signa future frenesis ex ꝓpinquo. ⁋ Quartū signum est distillationes sanguinis: quandoq;. s. si materia sit sanguinea etiam si nō sit. fit autem hoc plus quando materia iaȝ in cerebro stat. s. ꝙ apostema sit in statu vt notum est. ⁋ Quintum est ꝙ fricant oculos. Causa est qꝛ materie mordicāt pāniculos: quarum mordicatio ⁊ fumi oculis cōmunicāt cum pāniculi oculi sint ex pāniculis cerebri. ⁋ Sextum signum ꝙ declinant ad quietem. ⁊ pro. i. requiem: qꝛ virtus iam prostrata est in maiori p̄te corporis nisi in manib⁹. Ratio est. qꝛ corrupta phātasia conantur exeq̃ manibus qđ possunt ⁊ virtus prius deficit in pedibus. Uide qđ supra diximus in questione ꝓpria. s. qđ mēbrum plus deficiat nocito ꝑncipali an ꝓpinquuȝ an lōginquum. ⁋ Septimū signum lȝ posset poni pars sexti est ꝙ ista inquisitio cum manibus quādoq; fit oculis clausis: quādoq; fit oculis apertis ⁊ motis: ⁊ hoc est qđ dicit. cum pupillatione. Et causa huius diuersitatis est multus defectus virtutis: vnde oculi stant clausi. Uel non tātus defectus ⁊ potest stare cum oculis apertis. Et causa posset eē diuersitas in materia: qꝛ si esset cholerica subtilis incitat ad apertionem. Si autē esset sanguinea: ⁊ ꝓprie cuȝ eēt in via ad lythargiā mouet ad clausioneȝ et querelam. s. oculorum: qꝛ quādoq; cū oculis videt̃ aliq̃d querere. vel querela. i. lamētatione ꝓpter multū nocumētū. habēt. n. multas imaginationes ⁊ nō possunt exequi. ⁋ Octauuȝ signuȝ ꝙ qñq; pigresiunt in loquēdo manifeste: qꝛ nō explicant vocem: ⁊ hoc est qđ dicit. nō addentes sup̄ motum lingue: qꝛ mouent linguā volentes loqui: ⁊ tamē nō exprimūt aliq̃d. ⁊ causa est defectus virtutꝭ. ⁊ istud est pessimuȝ signū. Unde. 4. cañ. fen. 2. cap̄. de signis sumptis ex rōne. ca. 53. dicit. Alienatio cum alguacre. i. quādo hō loquit̃ plane vel apoplexia vel taciturnitate est mortalis. ⁋ Nonum signum est distillatio vrine. ⁊ hoc significat defectū cōtentiue cōicatuȝ vesice ex forti ⁊ cōfirmato nocumēto cerebri. ⁊ ista distillatio quandoq; est cum cognitione: qꝛ cognoscunt se vrinare ⁊ quādoq; nō: ⁊ hoc est vel ſm cōtingētiaȝ variationis phantasiarum vel ſm gradus maioris vel mīoris nocumēti in cerebro. ⁊ est de significationibus fortib⁹ ⁊c̃. ⁊ in frenesi facta significat defectū contētiue cōicate cerebro. ⁋ Decimū signum est: qꝛ obliuiscunt̃ doloris ⁊c̃. Causa est qꝛ his mens egrotat. vt afoꝛ. 5. ꝯfirmat 2ª ꝑticula. Quicunq; dolētes ⁊c̃. Si ergo ista oīa signa ꝯsideras vides ꝙ sunt signa ꝯfirmate frenesis: ⁊ cū ipsa sunt ꝯiūcta ⁊ intēsa sunt signa mortis.

¶ Nos vō addimus ⁊ dicim⁹ ꝙ qñ apostema fit in ꝑte anteriore corrūpit imaginationē. Cū ergo est illud incipiūt colligere villos ex vestib⁹ ⁊ paleas ⁊ que sunt similia illis ex parietibus: ⁊ imaginant̃ aliquas phātasias que nō inueniunt̃. Qꝛ si sit in medio corrūpit cogitationē ⁊ turbat̃ in eo qđ agit ⁊ loquit̃ cū alienatione plurima. Et cū cadit in eo qđ est corā posteriore obliuiscit̃ ei⁹ qđ videt̃ ⁊ agit in dispositōe ita vt qñq; petat aliq̃d ⁊ pñtetur ei ⁊ nō recordet̃ se quesiuisse illđ: ⁊ plurimū petat peluim vt mingat in ipsa ⁊ ponat̃ corā ipso ⁊ obliuiscatur eius. Si autem apostema comprehēdat super partes omnes apparent hec omnia signa.

¶ Hic ponit signa sirsen diuersificati ſȝ loca ⁊ hȝ ꝑtes q̃nque sicut quinque sūt loca siue ꝑtes cerebri in q̃bus potest fieri. Prio ergo ponit signa quādo est in parte anteriori. Scđo quando in medio. ibi (Qꝛ si.) Tertio quādo in posteriori. ibi (Et cum.) Quarto quando occupat totuȝ. ibi (Si auteȝ.) Quinto quādo est in sba cerebri. ibi (Et si cū eo.) ¶ Cōsiderandū circa primā partem ꝙ Aui. dicit. nos addimus. qꝛ signa narrata sunt dicta supra ca. de charabito. ⁊ a Rasi ꝑ cōtinentis. ca. 9. ⁊ plurima ēt ab Halyab. 9. theo. ca. 4. et Alexādro. sed que. A. dicit hic addit ad dicta illoꝝ. Rō eius qđ dicit est: qꝛ in parte anteriori est virtus imaginatiua. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ hec est differētia inter imaginationes siue phantasias ꝓueniētes causa nocumenti in anteriori vētriculo: ⁊ ꝓuenientes causa oculorum: qꝛ ille que sunt causa oculoꝝ nō apparent nisi in lumine: sed que sunt ꝓpter nocumētuȝ cerebri apparēt in lumine ⁊ tenebris ⁊ clausis oculis. hec declarata sunt supra 3ª fen huius. Causa ei⁹ qđ dicit in scđa parte. s. si fit in medio capitis corrūpit cogitationem est: qꝛ in medio vētriculo est cogitatiua virtus siue rationalis siue estimatiua vt supra apparuit. Et cum cadit. s. frenesis vel sirsen in eo qđ est coram posteriore. s. parte cerebri. vbi est virtus memo-

ratiua obliuiſcitur eius qđ videt. Et hic nota ꝙ nūꝗ fuit mens. A. ꝙ virtus que eſt in parte poſteriori conſeruet intentiones ſolas: imo etiā cum hoc ſpecies ſenſatas ⁊ agit in diſpoſitione. i. agit ſicut diſponitur: ita vt quādoꝗ petat aliquid ⁊ ei preſentet᷑ non recordat᷑ ſe queſiuiſſe illud. ¶ Cōſiderādū tñ ꝙ obliuio cōicat etiam alijs ſpēb⁹ freneſis: ⁊ hoc ꝓꝑ multā phātaſiaꝝ variatiōeꝫ ad quas oēs ſicut occurrūt ita attēdit: ⁊ ſic variant᷑ ita variat᷑ imagīatio vl᷑ cogitatio: ⁊ ꝓꝑ h̄ ſūt in obliuione eoꝝ q̄ debēt facē ō potu vl᷑ ābelitu vel vrina vel egōne vel alia re: vt ſupra dcm̄ fuit. Si aūt. pꝫ.

¶ Et ſi cū eo apoſtemet᷑ cerebrū rubea fit ipſius facies ⁊ oculi ⁊ exeunt oculi exterius vehemēter: ⁊ fiūt rubei ſi materia faciens apoſtema ſit ſanguis: aut citrini fiūt ſi materia faciens apoſtema ſit cholera pura.

¶ Hic ponit ſigna quādo apa cōicat ſubſtātie cerebri ⁊ dicit. ſi cuꝫ eo. ſ. apate pāniculi qđ eſt charabit⁹ apoſtemet᷑ cerebruꝫ. i. medulla. rubea fit ⁊c̄. Cauſa eſt: q꜄ ſignificat᷑ ꝙ multa eſt mā qñ ſimul cū eo apoſtematur medulla cerebri: ⁊ ideo ex multa materia colorat᷑ facies ⁊ ꝓminent extra oculi ⁊ rubefiūt ſi materia eſt ſanguis ⁊c̄. ¶ Sed tu dices inter ſigna freneſis quādo eſt in ſtatu. Aui. poſuit ſiccitatem oculoꝛuꝫ: ſed talis cōicatio fit maxime in ſtatu vel augmēto: cum materia eſt amplioꝛ: quomō ergo oculi poterūt ꝓminere ſi ſunt exiccati. ¶ Dicēdum ꝙ ſi bene conſideras iſta ſtant ſimul ⁊ ſunt oculi ſicci ⁊ macrefacti: ⁊ tamē poteſt eis aduenire ꝓminentia. aut citrina pura. i. non multum permiſta.

¶ Factū v̄o ex humorib⁹ ꝓpter cōitateꝫ ſignificat euētus eius ſubito: ⁊ ꝯſitia malitie diſpōnis mēbri alteri⁹ ⁊ paroxiſmus qui eſt in exacerbatiōe foꝛtitudīs eius ⁊ minuunt᷑ cū diminutiōe ⁊ diſpōne alterius ⁊ augmētātur ipſius augmentatione. Et factū a ſirſen cerebri accidit paulatim paulatim ⁊ ſequitur vel adheret. Et ſigna ſirſen veri inſeparabilia antecedunt: deinde accidit egritudo. Nō verum auteꝫ precedūt egritudines alioꝝ membroꝝ: deinde apparent ſigna eius.

¶ Hic in ſpeciali ponit ſigna ſirſen vt diſtinguit᷑ ex ꝑte modi quo nos dicimus ꝙ ꝗdam eſt ſirſen vel charabitus verus ⁊ quidā nō verus. Et p̊ in generali ponit ſigna diſtinctiua inter verū ⁊ non verū. Secūdo in ſpāli. ibi (Factū aūt.) Hic ponit tria ſigna. Primum ꝙ alienatio ſiue freneſis ex cōpaſſione fit ſubito ſed ꝓꝑ apa cerebri fit paulatim. Scōm ſignū ꝙ nō vera freneſis additur ⁊ minuitur ad diſpoſitionem alterius membri in materia vt accidit febricitanti. Tertium ꝙ in vera freneſi precedunt ſigna ⁊c̄.

Dubm 10m ¶ Dubitat᷑ quare alienatio in nō vera fit ſubito: ſed alienatio in vera freneſi fit paulatim. ¶ Dicēduꝫ ꝙ in non vera nocumētum cōicatur ſubito: ⁊ ideo alienatio fit ſubito: ſꝫ alienatio in vera freneſi fit ꝓpter magnum nocumētū qđ paulatim cerebro cōicat᷑: ⁊ iō fit paulatim. Aliter pōt dici alienationē fieri ſubito: eſt aliquā paſſionē precedere manifeſte ⁊ poſtea ſequi alienationē: ſed fieri paulatine eſt fieri ꝭm oēm gradū egritudinis ⁊ gradū alienationis: ⁊ ita eſt in freneſi apoſtemoſa. ¶ Sꝫ tu dices in quo differt hoc ſignuꝫ a tertio. ¶ Dōm ꝙ tertiū ſignū declarat hoc primuꝫ ſignum vt cadat hic ꝙ nō ſolum alienatio in apoſtemate cū īcipit apoſtema ſꝫ ante pōt incipere cum incipiāt ſigna antecedētia future freneſis. ¶ Cōſideranduꝫ circa primā parteꝫ ꝙ verus charabitus ſumitur hic pro apoſtemate calido cerebri. Nō verus autē ſumit᷑ pro alienatione ⁊ pro miſtione intellectus cū febre abſꝗ cerebri apatione ſed ſolū per cōitatē: ⁊ ideo exponat᷑ ex humorib⁹. i. ex vaporib⁹ humoꝝ: vel etiā ex humorib⁹ dūmodo nō apoſtemēt: vel etiā ex humoribus ledētibus cōitate. ¶ Cōſiderāduꝫ etiam ꝙ duo ponit ſigna nō veri charabitus. Primū q꜄ fit ſubito: vt etiam ponit Raſis p̄mo cōtinētis. cap̄. 9. ſicut ſubito ſalit fumus ad caput. Scōm ſignum eſt ꝙ cōſequitur diſpōnem malam alterius membri. v̓. g. ſi eſſet ꝓpter apoſtema ſtomachi ſequit᷑ ad illđ: ⁊ ſua foꝛtificatio eſt ſicut foꝛtificat᷑ paſſio illius membri ⁊ diminuit᷑ ſicut illa diminuit᷑. Et ita intelligitur ſi ſequatur febꝛem abſꝗ nocumēto determinati mēbri: ſicut in tertianis puri quādoꝗ videmus hmōi alienationem. ⁊ hoc eſt qđ dicit. ⁊ ſignificat eū charabitum nō verum. cōſequētia male diſpoſitioni ⁊c̄. i. q꜄ cōſequitur malam diſpoſitionem alterius mēbri ſui: vel totius vt in febꝛe ſine apoſtemate. ⁊ paroxiſmus. ſ. charabiti qui eſt in exacerbatione. i. in foꝛtificatiōe. foꝛtitudinis eius. ſ. egritudinis ad quā ſequit᷑. minuitur in diſpoſitione. i. declinatione. alterius. ſ. paroxiſmi egritudinis. vel in diſpoſitione. i. cū diſponitur coꝛpus ad aduētum alterius. ⁊ hoc eſt tempus inter paroxiſmū ⁊ paroxiſmum. ⁊ augmentatur ⁊c̄. Dico etiā ꝙ Auic. ponit duo ſigna charabitus veri qđ ſequitur apa cerebri. Primum eſt ꝙ fit paulatim ſicut nō verus fit ſubito. Rō eſt: quia cuꝫ ſirſen ſit apoſtema qđ eſt foꝛtis egritudo: primo p̄cedit diſpoſitio: ⁊ ſic ſigna diſpoſitionis que ſunt ſigna ꝓnoſtica: poſtea materia incipit fluere replēdo venas magnas: poſtea reſudat ⁊ ſic ꝓcedit fiendo: ⁊ hoc eſt qđ dicit. factū. i. charabit⁹ factus a ſirſen. i. apoſtemate cerebri. accidit paulatiꝫ ⁊c̄. ⁊ ſequit᷑. i. cōſequit᷑ apoſtema. vel ſequit᷑. i. ꝓcedit ſic fiendo quouſꝗ ſit in ſtatu. Et foꝛſan Aui. voluit in modo loquēdi ponere 2m ſignuꝫ: ⁊ eſt ꝙ iſte charabitus ſit cōtinuus poſtꝗ incipit ⁊ nūꝗ ceſſat: ſed charabitus nō verus ceſſat vt ſupꝛa apparuit. Secūdum ſignum vel tertiū eſt ꝙ ante veꝝ charabitum precedūt ſigna inſeparabilia nūtiatiua futurū charabitū que dicta ſunt ibi (Cuꝫ vides.) Deinde poſt illa ſigna ſequitur egritudo que eſt apa cerebri: ſed in nō vero charabito primo fiunt egritudines alioꝝ membroꝛuꝫ ad quas dꝫ ſequi charabitus. i. alienatio. Deinde poſtea apparent ſigna eius. ſ. charabiti.

¶ Factū autē ex partibus velaminis diſtinguētis ⁊ lacertoꝝ pectoꝛis antecedūt ſigna birſen ⁊ pleureſis que ſunt doloꝛ pūgitiuus in latere apud anhelitū ⁊ ſtrictura anhelit⁹ ⁊ pulſus ſerrinus ⁊ tuſſis primū ſicca: deinde humectat᷑ ꝭm plurimū ⁊ expuit: ⁊ fit cū febꝛe continua cuius plurimū caloꝛis tēdit ad ꝑtes pectoꝛis. Et in vero ad ꝑtes capitis cū quo multiplicat᷑ extēſio oſſium pectoꝛis ad ſuꝑioꝛa ⁊ ꝓprius fit eis ſenſus doloris ſuꝑ vertice nō cōpꝛehendens. Et nō fiūt ſigna p̄dicta eius in eo qđ preterijt foꝛtia ⁊ multa: ⁊ eius ſpirit⁹ fit diuerſus: debilitatur eni quādoꝗ ⁊ fit frequens et magnificatur alia vice ⁊ fit ei ſimilis ⁊ paruus ⁊ debilis plus: ⁊ fit quandoꝗ ſicut incus. Sed in charabito vero fit ſpiritus maioꝛ: imo fit magnus. Et duo ꝗdem ſirſen cōicant in foꝛtitudine humoꝛum.

¶ Hic in ſpeciali ponit ſigna modoꝝ charabiti. Et primo ponit ſigna nō veri. Secūdo veri. ibi (Et nūc quidē.) ¶ Prima in quatuoꝛ. Primo ponit ſigna charabitus ſequētis apoſtemata pectoꝛis et diaphꝛagmatis. Secūdo ſequētis febꝛes. ibi (Uerūtamē.) Tertio ſequētis diſpōnem ſtomachi. ibi (Cū eo.) Quarto ſequētis diſpoſitionem alioꝝ membroꝝ. ibi (Et factuꝫ.) ¶ Cōſiderāduꝫ circa primā partem ꝙ Auic. ponit ſigna birſen. i. apatum pectoꝛis vt diaphꝛagmatis qđ eſt velamen diſtinguens. ⁊ pleureſis. i. apatis pectoꝛis circa coſtas. Iſtarū enim egritudinum ſigna antecedūt cuꝫ eſt charabitus ab eis ꝓueniēs. Signa autē ſunt famoſa. ſ. doloꝛ lateris pūgitiuus ⁊c̄. Apud anhelitum. q꜄ hoc eſt cōe in apoſtematibus pectoꝛis. Quandoꝗ enim nō dolent foꝛtiter niſi apud anhelitum: vt infra fen. 10. ſtrictura ⁊c̄. Pulſus ſerrinus. ¶ Sed tu diceſ hoc ſignū ponebat᷑ ſupꝛa inter ſigna freneſis. ¶ Dōm ꝙ eſt ꝓprioꝛ ſerrinitas in pulſu pleureticoꝝ ꝗ̄ in pulſu habētium verum charabitū. ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo ex natura mēbri: q꜄ cerebꝛum eſt molle in ſubſtātia. Secūdo quia arterie bꝛachij cuꝫ cooperiant᷑ a pāniculo tegente coſtas magis tendūtur ⁊ indurantur ex hoc apoſtemate lateris ꝗ̄ cerebri. ¶ Tuſſis. ꝓpter nocumentū pulmonis ſicca in principio: q꜄ mā eſt cruda: deinde humectat᷑ cuꝫ incipit digeri materia ⁊ reſudare: vt p̊ de criſi ca. 18. ⁊ in cōmē. afoꝛ. 12. p̄me partic. Paroxiſmos. Scōm plurimū. q꜄ quādoꝗ nō expuet etiam in ꝓceſſu. Cū febꝛe cōtinua. Hoc ſignū nō dꝫ ſumi diſtinctū: q꜄ etiā in charabito fit febꝛis cōtinua: cuius caloꝛis plurimū tēdit ad ꝑteſ pectoꝛis: q꜄ trahit᷑ ad locuꝫ apatis. Et in vero. ſ. charabito qui eſt apa calidū cerebri ad partes capitis. ſ. trahit᷑ caloꝛ. Cum quo. Iſta lr̄a pōt dupliciter exponi. Primo cū quo. ſ. vero charabito multiplicatur extēſio oſſiuꝫ pectoꝛis ad ſuperioꝛa. i. hypocūdria trahūtur ſuperius. hoc idē dixit ſupꝛa in p̄n° capituli. Alio mō pōt exponi. cū quo. ſ. apate pectoꝛis ꝓpꝛie diaphꝛagmatis. multiplicat᷑ extēſio oſſium pectoꝛis ad ſuperioꝛa: ⁊ hoc eſt ēt verū. differt auteꝫ tractus hypocūdrioꝝ ſuꝑius in pleureſi ⁊ vera freneſi: q꜄ in pleureſi eſt in p̄n°. vnde fen. 10. c. de pleureſi. eſt in principio tenſio myrach ad ſuperioꝛa: ſed in apate cerebri eſt magnus tract⁹ qñ ſuperius eſt maximus rapt⁹ materie: ⁊ hoc eſt in ꝓceſſu freneſis: ⁊ q̄ſi iam facta freneſi: cū tunc tota ſurſuꝫ ſit tracta mā. Uñ Raſis p̊ cōtinētis. 9. c. in pꝛīcipio manifeſtat᷑ apa diaphꝛagmatis ex extēſiōe hypocūdrioꝝ verſus ſuꝑioꝛē partē in pꝛīcipio moꝛbi: ſꝫ in apate cerebri in fine moꝛbi: ⁊ eis. ſ. pleureſi ⁊ charabito fit ꝓprius ſenſus doloꝛis. ſ. in pectoꝛe nō in capite ſicut in charabito vero: ⁊ hoc eſt qđ dicit, ſuꝑ verticē ⁊c̄, vel ſupꝛa verticē, i, vltra v̓ticē: q꜄ in pleu-

reticis

reticis in pte anteriori capitis nō fit pprius sensus doloris:sed in pectore nō in capite sicut in charabito vero:⁊ hoc est qd̄ dicit.et nō fiunt predicta signa eius.s.veri charabiti.fortia multa:q2 fiunt pauca ⁊ debilia.s.alienatio:clamor:citrinitas faciei:somnia terribilia ⁊ oīa alia dicta.Eius spiritus.i.anhelitus hn̄tis charabitum nō verum sequētē apa pectoris fit diuersus.Et hic Auic.pbat q̄a aliquādo debilitat.i.fit paruus ⁊ frequēs:⁊ alia vice magnificat. cuius cā est q2 sm.G.in lib.de disnia.c.5.sūma.3.mēbra dolētia ex flegmone valde ledunt ex motu.cuz igit in pectore costis vel diaphragmate est flegmon vel alius dolor:hō non audet magnificare anhelitū:sed loco magnitudinis facit plures paruos anhelitus:et hoc est qd̄ dicit.debilitat.i.paruificat:⁊ etiaz debilitat per voluntatē.⁊ fit frequēs.sed q2 quādoq3 necessitas euētandi cogit ad motum cū nō sufficit frequētia:ideo quandoq3 magnificat anhelitus:q̄uis hō multuz doleat.Et q2 facē magnū anhelitū est in vero charabito:ideo qn̄ in pleuretico anhelitus magnificat:fit tūc anhelitus eius silis ei anhelitui veri charabit9:tn̄ vtpl3 est paruus ⁊ debilis pulsus.Et quādoq3 fit sicut incus.i.sicut pcussio cū malleo ad incudem:q2 fit geminatio anhelitus:⁊ est quasi bis pulsans anhelitus siue anhelitus duplus sicut accidit homini qui odorat aliqd. Causa autē huius est dolor fortis in spūalibus:vel siccitas ex calore apatis:vnde nā īcipit motū:⁊ territa a dolore vel inobedientia pectoris ītersecat ⁊ statiz cōplet vt pōt colligi in cōmēto afor.54. 6.particule.In acutis passionib9 ⁊c̄.Rasis vō p̄ ptinē.cap.9.istum anhelitū assimilat motui ignee flāme:q2 sic̄ ignea flāma q̄n in tēpore nō pcepto bilinguat:q2 duas linguas flāmeas emittit:sic iste anhelitus geminat motū sicut ēt malleus sup īcude.Et duo sirsen s.verus qd̄ est apa pāniculoꝝ cerebri:⁊ nō verus qd̄ est alienatio sequēs apostema velaminis vel lateris.cōicant in fortitudīe.i.vehemētia ⁊ acuitate humoris q2 ambo fiūt a mā calīa:vt notū est.

Verūtamē sirsen sequēs differt a sirsen vero in hoc quod sequitur in fortitudine sua fortitudinem feb.⁊ alleuiatur cum alleuiatione feb.

Hic ponit signa sirsen sequētis febres:⁊ dicit ꝙ sequēs.s.febres differt a sirsen vero in hoc quod sequitur.s.sirsen non verum sequens febrem in fortitudine ⁊c̄.

Dub^m 11^m Sz tu.d.nōne ēt alleuiat alienatio a vera frenesi cū feb.alleuiat. Item dices si vna febris eēt cōclusa nō habēs exacerbatiōes:⁊ sequeret alienatio:tūc illa nō alleuiaret si eēt ptinua sicut in vera frenesi. Ad primū dōm ꝙ alienatio ⁊ febris ambo sunt accidentia in vero sirsen:⁊ ideo l3 alienatio aliqn̄ in vera frenesi sit minor cū febris est remissior:nō tn̄ est q2 cōsequat febrez:imo ambo sequunt tertiū.s.apa cerebri:sed alienatio nō vera sequēs febrez est accidēs febris. Et q2 in iudicio signoꝝ hoc dcm̄ nō sufficit:iō dico aliter ꝙ alienatio in vero frenetico nō tātuz remittit siue alleuiat quātum remittit illa que sequitur febrē:ppterea q2 apostema semp manet in cerebro. Ad 2^m dicēduz ꝙ in illa feb.cōclusa oportebit redire ad alia signa. Vel aliter ꝙ q̄uis vna febris eēt vnius modi nō habēs exacerbationes alienatio tamē sequēs eaz ppter vapores caput ascēdentes posset remitti ⁊ alleuiari qn̄q3. Et rō est.q2 vapores illi cōtingēter ferūtur ad caput:⁊ ita ptingēter possunt quandoq3 non ferri.Cause autem possunt esse multe. verbi gratia vna lotio vel fricatio pedum que diuertat:sed cū frenesis est ex apostemato cerebro continua est alienatio.

Dub^m 12^m Ex quo dubitat an alienatio sequens apa stomachi vel matricis vel alterius mēbri sit cōtinua. Videt ꝙ nō:q2 per Rasim p̄ cōtinētis.9.cap.⁊ per Azarauiū.c.de charabito. In p̄riuz q2 stāte fixa egritudine stat accidēs:sed apato diaphragmate vel stōcho vl alio mēbro stat passio cōtinua a pricipio apatis vsq3 ad finē:g̃ ptinua erit alienatio. Dōm ad hoc.Propter qd̄ sciēdū ꝙ vtplīmū alienatio sequēs hec apata mēbra sequit pp vapores capiti cōicatos:ergo si tu queris an sit cōtinua alienatio:hoc pōt dupl'r intelligi.Prīo an sit cōtinua:q2 statim a p̄n° inchoātib9 his apatib9 sequat alienatio.Et dico ꝙ nō.Ratio est.q2 non statim cōicat vapor capiti.Vn̄ fen.10.c.de pleuresi.c.2.in hirsen postponit pmistio intellectus.Et statiz.A.ponit cū dicit.cū eo autē.Alio mō pōt intelligi ꝙ sit cōtinua:q2 postq3 incipit nunq3 cessat quousq3 stat apa.Et dico ꝙ hoc mō nō est necessariū ꝙ sit cōtinua.Rō est duplex.Vna iā est dicta q2 ptingēs est vapores illos qui ad caput ascenderunt qn̄q3 nō ascēdere stāte eadē passiōe.Scd̄a cā est:q2 ascēsio illoruz vapoꝝ qb9 alienatio d3 fieri reqrit determinatā quātitatē in se:⁊ in egritudine a qua surgūt vapores.Sz possibile est ꝙ egritudine apostemosa exn̄te vna a pricipio vsq3 ad finem:non sit vigor in ea nec in vapore nisi qn̄ paroxismat siue fortificat:ergo alienatio nō erit cōtinua postq3 īcepit.Cōtingere aūt pōt ꝙ sit continua. Ad p̄riū dōm ꝙ stante egritudīe stat accidēs ppriū:⁊ ideo stāte apate cerebri stat ppriū accn̄s qd̄ est alienatio.Sz stante egritudine non stat accidēs:q2 cōsequitur eam in gradu determinato:⁊ determinato mō se hn̄di sicut est alienatio ad apata aliorum mēbroꝝ.

Cum eo autem qd̄ fit propter humorez in ore stomachi sentit mordicationez in ore stomachi ⁊ nauseam ⁊ sitim ⁊ amaritudinem oris.

Hic ponit signa charabitus siue sirsen sequētis humores in ore stomachi:⁊ dicit cum eo ⁊c̄.propter humorem.s.calidum:vt cholericum in ore stomachi:q2 ibi existēs maxime cerebro cōicet vaporem siue fumum.Sentit mordicatio ⁊c̄.patent.

Et factum ppter apata mēbroꝝ alioꝝ scitur ppter illud qd̄ apparet de dispositionibus eius.Quoniam dū non sunt apparentes ⁊ manifeste non ducit ad permistionem intellectus ⁊ sirsen manifestum.

Hic ponit signa sirsen facti ppter apostemata alioꝝ membroꝝ:⁊ dicit ꝙ scitur per illd̄ qd̄ apparet de dispōnibus eius.s.membri apati:q2 sequitur sirsen determinatā dispōnez apostematis.s.vehemētiam:quoniā dum non sunt apparentes ⁊ manifeste.s.dispositiones illorum apatuz non ducit illud.s.apostema ad pmistiōez. ⁊ pro.i.sirsen manifestuz.Et hic cadit questio quā disputaui statiz supra:sed ibi disputata est ex consequentia sermonis.

Et nūc quidē rememoremur signorum spērum veri sirsen.Dicemus ergo ꝙ primū signoꝝ facti a sanguine est ꝙ cōitas accidentium eius predictoꝝ cōiuz accidit cum risu.Et accidūt ei distillatiōes sanguinis ex naribus:⁊ magnificatur eius spiritus:⁊ distillāt oculi ei9:⁊ lippitudinem patiuntur:⁊ non sunt vigilie que accidūt ei cum hoc superflue.Et est asperitas lingue in ipso tēdens ad rubedinem decliuem ad nigredinem:deinde nigrescit ⁊ fit lingua in ipo grauis Et quādoq3 pigrescit a locutione propter grauitatē lingue.Et sunt phātasie eius quas videt rubee:⁊ vene frontis ⁊ oculoruz eius sunt plene.Et accidit ei frequentia sedendi ⁊ standi absq3 necessitate quam inde habet.

Hic in speciali ponit signa veri charabitus siue sirsen.Verū aūt sirsen fit:aut a sanguine:aut a cholera rubea vel citrina:aut a cholera adusta:vt supra Aui.posuit. Primo ergo ponit signa sirsen facti a sanguīe.Scd̄o a cholera rubea vel citrina.ibi(Qd̄ aūt fit.) Tertio a cholera adusta.ibi(Eius autem.) In p̄ma parte ponit 11.signa veri sirsen ex sanguine.s.puro si cōtingat vel dn̄anti.Primum signū est ꝙ accidētia cōia p̄dicta in principio capitali sūt cū risu:q2 de pprietate sanguinis est īducere risum:vt coll'3 3°c.4.et c.de melācholia dicet.⁊ supra in q̄ne de risu. Scd̄m signum est distillatio sanguinis per nares ppter multitudinē sanguinis:⁊ iste distillationes fiunt frequēter. Tertium signū est ꝙ anhelit9 magnificatur.Causa est q2 calor sanguinis incitat ad hoc ⁊ nō īdurat instra vt impediātur:⁊ ideo l3 magnus anhelitus fit in alijs spēb9 sirsen:tamē in sanguineo est maior. Quartū signum est ꝙ oculi sc3 ambo distillant.i.emittūt multum sanguinem ⁊ multā eius humiditatem cuius est multiplicare lachrymas:vt plixe declaratuz est super fen.3.Et cōsidera ꝙ differt hic distillatio lachrymarū ab illa que supra ponebat signum frenesis iam facte:q2 illa erat pauca lachryma:⁊ ex vno oculo plus:⁊ in tēpore determiāto.Ista autem lachryma est toto tpe hui9 apatis aut pluri tēpore:⁊ est multa ex duobus oculis. Quintū signum est lippitudo que est superfluitas grossa circa oculos:⁊ ista etiam multiplicat ex grossa parte sanguinis. Sextū signum est ꝙ vigilie nō superfluunt:q2 l3 calor faciat vigilare:tamē humiditas mouet ad somnū. Septimū signum est asperitas lingue ppter caliditatē exiccantez tendit ad rubedinē:postea aucto calore exiccāte nigrescit. Octauū signuz est grauitas lingue ad loquēdum:⁊ hoc ppter multitudinez materie sanguinee:vnde aggrauat. Nonū signū est phantasie rubee. Decimū plenitudo venarum. Undecimuz signum frequentia sedendi ⁊ standi absq3 necessitate:q2 nō existente causa:q2 d3 surgere erigit se:⁊ nō exn̄te causa q̄re debeat sedere sedet.Cā est,q̄a calor motiuus alienādo īcitat ad surgēduz:sed repletio sanguinea grauans incitat ad sedēdū:⁊ ideo mō agit vnū:mō reliquum.

Qd̄ aūt fit ex cholera rubea pura vigilare plurimuz facit:⁊ alleuiantur cum eo oculi valde:⁊ exasperat lingua fortiter ⁊ citrinatur prius:deide nigrescit ⁊ febris fit fortis:⁊ multiplicatur desiderium ⁊ amor tergendi

oculos. Et imaginātur quedam tendentia ad citrinitatem ⁊ ingreditur in mores eorum rapacitas ⁊ melancholie proprietas ⁊ audacia in disceptando ⁊ est quasi in forma eius qui vult litigare: ⁊ attenuātur nares eorum ⁊ proprie ipsarū extremitates: ⁊ accidit eis in frōtibus suis attractio fortis ad superiora.

¶ Hic ponit signa sirsen cholici a chola pura. i. pax mistiōis hn̄te vel pura. i. nō adusta. Sūt aūt signa q̄ ponit noue vel decē. Primuz vigilie ex calore ⁊ siccitate. Scōz leuitas. s. oculox: qr hz eos multū mobiles ⁊ nō graues pp caliditatē ⁊ siccitatez ⁊ leuitatem chole. Tertiū exaspatio ligue cū citrinitate. Quartū fortis febris. Quītuz amor tergēdi oculos: ⁊ hoc pp aliq̄ mordicationē oculis cōicatam. Sextū pz. Septimū sigm̄ ē a moribus: qr sūt rapaces. ⁊ melīci. s. maniaci. ⁊ hoc ē qd dic. melie ꝓprietas. i. manie. ⁊ hoc pp furiā cholicā. et iō sūt audaces: ⁊ sic irati ⁊ litigiosi. Octauū sigm̄ est attenuatio nariū pp fortē exiccationē ⁊ ꝓprie extremitates: qr sūt carnose ꝯsūptibiles: vt Cōmētator p̊ ꝓnostico. 10. cōmē. Nonū sigm̄. attractio fortis ⁊c. ⁊ hoc pp fortē exiccationē: vnde quasi spasmatur.

¶ Eius aūt qd fit ex chola adusta ⁊ est illd qd pimit signa sunt ꝙ cōitas accn̄tiū accidit cū demonio ⁊ rixa ⁊ spūs magnificat: ⁊ magnificatur inquisitio. Et sūt oculi eox conturbati: ⁊ eius causa est sibare ⁊ est q̄si ipa.

¶ Hic ponit signa sirsen veri facti a chola adusta: ⁊ p̊ dic ꝙ pimit. Cā est: qr humor est valde extraneus. Un̄ dixit supra ꝙ p adustionē tēdit ad nigredinē: ⁊ ex hoc ad nāz melicā. Signa autē ista sūt sigᵃ cōia supius dicta in pn° ca. apparēt cū demonio. i. cuz mania ⁊ rixa. ¶ Sz tu dices. ista signa apparēt in sirsen facto a chola rubea. vn̄ dicebat īgredit in mores eox rapacitas. ⁊ ꝓꝓetas melie. i. lupinositas. ¶ Dōm ꝙ vehementior siue pfidior ⁊ peior est mania q̄ fit a chola adusta q̄z a cholera nō adusta: ⁊ ista vocat dmoniū. Spūs. s. anhelitus magnificat. Cā ē: qr isti ī suis phātasys sunt fixi pp māꝫ melicā adustā. ⁊ iō obliuiscētes anhelare tādē pp multā necitatez cogunt facē magnū anhelitū valde. Magnificat inq̄sitio. s. cū manibus. qr pſistūt ⁊ pseuerāt inq̄sitōe eius qd īcipiūt ingrē cū māibus. Oculi turbati: qr aliqualr obscuri cū mā tēdat ad nigredinez. ⁊ cā eius. s. sirsen a chola adusta ē sibare. ¶ Considerāduz ꝙ sibare accipit zʳ. Uno° p apate cholico in sba cerebri: ⁊ tūc lr̄a zʳ exponi pt. Prio ꝙ sibare causat charabitū ex chola adusta. ⁊ hoc qr cōseq pōt ad sibare. pp īflāmationē eniz pōt fieri adustio alicuius chole circa pāniculos ⁊ fiet charabitus ex illa chola. Secūdo mō pōt exponi ꝙ charabitus ex chola adusta sit cā faciens sibare: qr ex chola adusta apostemāte pāniculos pōt cōicatio fieri ad sbam cerebri ⁊ fiet sibare: imo q̄si est ipsa sibare: ⁊ tunc exponet causa casus ablatiui. ¶ Scōo mō accipit sibare p accn̄te qd est alienatio demoniaca: ⁊ tūc dicemus ꝙ charabitus de chola adusta causet sibare. i. demoniacā alienationē vel ez. demoniaca alienatio causat charabituz sicut aliqd an̄cedēs: vt hic apparebit in difficili ca. de sibare.

¶ Signa vo permutationis eius sunt ista. Nam si pmutatur in lythargiam ⁊ illud est qd in eis expectat. Uides oculos profundari in clausione cum lachrymis et saliua currit ⁊ pulsus tardatur ⁊ leuis fit.

¶ Hic ponit signa charabiti siue sirsen diuersificati ex pte terminatiōis. Terminat āt charabitus vl p euōnē: ⁊ huius signa nō posuit dere linquēs nota ex scia. 4. can̄. fen. 2. ca. 64. vl termiat pmutationez ad aliā egritudinē: ⁊ huius sigᵃ ponit. Et p̊ sigᵃ pmutatiōis ad lythargiā. Scōo ad scachilos. ibi (Signa vo.) Tertio ad ethicā. ibi (Et signa.) Quarto ad spasmū. ibi (Sigᵃ.) Q̄uis āt q̄n̄q̄ nō verus charabitus pmutet in vex: vt sup posuit: tn̄ signa non expediebat ponē cū sint nota. ¶ Cōsiderādū circa primā partē ꝙ lr̄a que dicit. ⁊ illud est qd expectat. duplr pōt exponi. Primo ꝙ si tu expectas. i. si times ꝙ pmutet in lythargiā. Alio mō ꝙ talis pmutatio mltoties expectet: ⁊ hoc pp multā infrigidationē qua medici vtuntur. ¶ Dubitatur: qr dic ꝙ oculi ꝓfundant. Cōtra. qr īter signa lythargie. A. infra ponet exitū oculox. ¶ Dōm ꝙ in lythargia īchoāte cuz sit multe repletiōis cū apa ē in sba cerebri: tūc oculi ꝓminēt: sz ī lythargia facta p viā pmutatiōis pp ꝯsūptiōez ⁊ dfectū ex pcedēte frenesi ⁊ augmētū in hoc ex morbo supueniēte fit oculox infossatio. Ul exponat vl ꝓfundāt ī clausiōe. i. ꝓfunde siue fortiter claudāt: tn̄ cū lachrymis pp māz hūidā q̄ fac lythargiā: ⁊ pp dfectū vtutis. Currit saliua. hūiditate māe flegmatice: ⁊ iō remittit acuitas caloris: vn̄ tardat pulsus addit mollities: vn̄ pulsus fit leuis.

¶ Signa vo pmutatiōis eius in scachilos ⁊ apa cerebri sunt ꝙ apparent scachilos signa: ⁊ occultat nigredo oculox ⁊ apparet albedo q̄n̄q̄: ⁊ nō diligit dormire nisi resupinus ⁊ iflat vēter eius: ⁊ extēdunt ossa pectoris eius ⁊ multiplicat tremor mēbrox eius. Et signa pmutatiōis eius in ethicā sūt ꝓfunditas oculox ⁊ sedatio febris ⁊ nigredo corpis ⁊ puitas pulsus ⁊ durities eius.

¶ Cōsiderāduz hic ꝙ scachilos est idē qd scabilos vel schilos apd Rasim. i. cōtinētis. ca. 9. Est autez apa magnū cū corruptōe ⁊ mortificatione substātie cerebri: vt sumitur a Rasi. vnde etiaz scachilos est corruptio membri ⁊ enumerat cum cancrenis ⁊ estiomenis. 4. can̄. fen. 3. ca. 15. ⁊ hoc est qd. A. dicit. ⁊ est apostema. s. puuz. ⁊ hoc est qd Hippo. vocat spachilion. 7. ptic. afor. afor. 51. Signa autē huius apatis parui sunt ꝙ occultatur nigredo oculox. causa est retractio oculoruz versus cerebrū sicut appropinquātibus morti. ⁊ in potētia perfecte clausionis palpebrax. diligit dormire supinus: qr pp defectū virtutis nō sustētat in latere. Inflat vēter pp dfectū caloris ⁊ vapores eleuant a materiebus nutritiuox ⁊ ibi retinent. Et extēdunt ⁊c. qr sursuz materie trahunt. Multiplicat tremor pp defectū virtutis sicut in appropinquātibus morti. Unus eniz modus tremoris est iste: vt Auer. collz. ca. 31. Uel tremor. i. iectigatio sz Rasiz. ⁊ hoc pp multos vapores in cerebro cōicatos neruis. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ Rasis ponit alia sigᵃ. s. ꝙ apparēt scintille coram oculis: ⁊ hoc pp māꝫ multā ad caput tractā: ⁊ ꝙ testiculi apparēt albi: ⁊ cā posset eē tractus caloris ad ptes capitis: ⁊ hoc est qd dic Ras. possibile est ꝙ mutet in scachilos: ⁊ eius signa sūt ꝙ apparebūt corā oculis patientis scintille ⁊ sola alba oculox vidēt ⁊ testiculi apparēt albi ⁊ iacet eger supinus: ⁊ eius hypocūdria tendunt ⁊ venter inflat ⁊ iectigant membra hora post horas. ¶ Et signa ⁊c. Hic ponit signa pmutationis in ethicā que sunt ꝓfunditas oculox pp multā exiccationē. Sedatio febris. s. iudicio infirmi: qr cū sit facta nō tātū sentit caloris quantū ex putrida. Uel sedatio. s. quātū ad exacerbatōes quas nō hz nisi sequētes cibū: vt Gal. p̊ de differētys febriū. ca. 9. Nigredo corporis ꝓpter multā arefactionem. Paruitas pulsus ex debilitate virtutis ⁊ duritie arterie.

¶ Signa vo permutationis eius in spasmum nos afferemus in capitulo spasmi.

¶ De cura specierum eius. Cap. 13ᵐ.

Communis qdez spērum eius cura verax est flōmia ex cephalica ⁊ egressio sanguinis aliquātula: īmo multa valde. Et incipiatur in hoc loco sicut incipiunt humores si nihil forte fuerit qd ꝓhibeat. Et opz vt fiat eius flobothomia cum cautela in cognoscēdo dispōnē ipsius ex syncopi si cecidit in ipsam aut sit ei vicinus ⁊ retineat sanguis cum syncopis adest ꝓpinqtas ⁊ ingeniet in cognitione illius. Nam in eis nō appet dispositio incolumitatis a dispositione lippotomie multuz manifeste: sed pulsus q̄n̄q̄ significat ipsaz. Nam cū tremit ⁊ descendit ⁊ diuersificat absq̄ ordine ita vt inuenias vnā magnaz ⁊ aliam paruā significat ꝓpinqtatē syncopis. Et opz vt sit cautela in ligatiōe vitte sup ipsam ita vt sit firmata: quam motus ipsius ⁊ agitatio irrationabiles nō soluāt. Quādoq̄ enim soluit eam ⁊ eijcit per seipsum ꝓpter imaginationem corruptam ducentem eum ad illud.

¶ Jaz posuit diuersas causas ⁊ signa charabitus: hic ponit curaz et. Primo in cōi gn̄alibus can̄. Scōo in spāli sz vnāquāq̄ cāz. ibi (Eius vo qd diuersificat.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curaz in gn̄ali mag. Scōo in gn̄ali minus determinādo se ad tp̄s ⁊ q̄dā accn̄tia. ibi (Et opz qdē in pncipio.) Tertio concludit. ibi (Et hic quidem ⁊c.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ q̄nq̄ intētiones cadunt in cura frenesis. Una est euō materie. Scōa ꝯfortatio capitis ne recipiat ⁊ repulsio. Tertia sedatio accn̄tiū. Quarta diuersio materie ad ꝯrium. Quinta rectificatio diete. Et q̄uis Mes. videatur pax ab hoc ordie ⁊ mō dissonare: tn̄ apd prudētes ī idē redeūt dicta sua. Scōz hoc g. A. quinq̄ facit. Prio ponit curā charabitus ītendēdo ad euōnē. Scōo ad ꝯfortationē capitis ne recipiat ⁊ ad repcussionez. ibi (Et pone sup caput.) Tertio ad sedationē accn̄tiū. ibi (Et stude vt ipz facias dormire.) Uel ibi (Et fac eū qescē.) Quarto ad diuersionē ad oppositū. ibi (Et postq̄.) Quīto ad dietā. ibi (Et pmo icipe.)

¶ Ad primi

¶ Ad primi euidentiã cõsidera ꝙ. A. ponẽs curã intẽdẽdo ad euacuationẽ facit hoc ꝑ flõmiã. Et ꝑmo vene brachij que euacuat diuertẽdo. Scõo vene frõtis que ꝓpriꝰ respicit locũ. ibi (Deĩde post hoc.) ¶ Cõsiderãdũ circa ꝑmã ptẽ: qꝛ dicit. specierꝝ verarꝝ. Nã nõ poterat hic Auic. dicere ꝙ flõmia cõpetat vel nõ cõpetat in spẽbꝰ nõ veris. Nam intãtũ cõpetit vel nõ cõpetit inquãtũ egritudines indicãt ad quas sequit̃ alienatio que nõ est vera frenesis. Hic aũt sermo fuisset hic valde ꝓlixus ꝛ cõplet̃ in particularibꝰ capitulis illarꝝ egritudinũ: bene ergo dicit. specierum verarum.

Dubm pm ¶ Dubitat̃ vtrũ in omni vera frenesi. s. sanguinea cholerica ꝛ adusta cõpetat flobothomia. ⁋ Videt̃ ꝙ nõ: ꝑmo qꝛ Rasis in diuisionibꝰ ca. 6. nõ ꝑcipit flobothomiã in frenesi cholerica. Itẽ Azarauius nõ ꝑcipit eã in cholerica frenesi. Itẽ nec Mes. Probat̃ rõne: qꝛ frenesis põt fieri a mã alia a sanguine ꝛ ab eo sepata: vt notũ est: ergo flobothomia in illa nõ cõpetet ꝑ cañ. gñalẽ ꝑmo cañ. fen. 4. ca. de flõmia. ⁋ In ꝯtrium est Auic. cũ dicit. cõis. s. cura ꝛc. ꝛ Serap. ca. 2. ꝛ Alexãder in hoc caplo. ꝛ Halya. 5. prac. ca. 13. ⁋ Amplius diuersio ad oppositũ cõpetit in qualibet specie frenesis: sed istam docet facere Mes. cũ ꝓuocatione hemorroidarꝝ: ꝙ in qualibet specie cõpetit hemorroidarũ ꝓuocatio: igit̃ eadẽ rõne cõpetit flobothomia. Itẽ in acutissimo apostemate ꝛ in maximo dolore laudat̃ flobothomia ẽt vsqꝫ ad syncopim in cõmẽ. afoꝛ. 23. ꝑme pticule. Que egerunt̃. Sed frenesis quelibet vera est acutissimũ apõa: ꝛ est maximus doloꝛ in capite: igit̃ in qualibet cõpetit flobothomia. ⁋ Quidã iam absolute dixerũt ꝙ in omni frenesi vera cõpetit flõmia. qꝺ ꝓbant duplr̃. Primo vbi est maxima inflãmatio febrilis ꝛ doloꝛ maximus ibi cõpetit flõmia: vt Cõmẽtatoꝛ ꝑallegato cõmẽto. sed in frenesi ista sunt. Scõo vꝫ simile de frenesi vera ꝛ de ꝯtusione: sꝫ in contusione ꝙuis nihil sit de mã humorali in pte: tñ ꝓpter timorẽ ne trahat̃ mã flobothomamus: ꝛ quãuis corpus nõ sit plenũ. 4. cañ. fen. 4. cap. de cõtusione. trac. 2. ca. 3. Hic modus dicẽdi nõ vꝫ verus oĩno: qꝺ appet aliter dicẽdo ad qõnẽ. ¶ Dico igit̃ tria. Primo ꝙ nõ in omni frenesi vera cõpetit flobothomia. Rõ ꝑma in flõmia est: cauẽdũ ne ꝑducamus ad ebullitionẽ cholericorꝝ humorꝝ: sicut est cauẽdũ ne ꝑducamus ad frigidorꝝ cruditatẽ: sed in aliqua frenesi flobothomia ducit ad cholericorũ humorꝝ ebullitionẽ: vt cũ est de cholera vincẽte ꝛ separata a sanguine. Scõa ratio flõmia nõ cõpetit in omni herisipila: vt. 4. cañ. fen. 3. ca. 5. ergo nec in omni frenesi ꝓpter eãdẽ cãm. Tertia ratio quasi idẽ qꝺ ꝑma: illud qꝺ facit frenesim magis prauã nõ cõpetit: sed flõmia facit quãdã frenesim magis prauã: vt qñ mã est a sanguine separata: ergo in quadã frenesi nõ cõpetit flobothomia. Et istud cõsiderãtes predicti auctores in frenesi cholerica nõ ꝑceperunt flõmiã. s. qñ cholera ꝑ flobothomiam furit. ¶ Dico scõo ꝙ flobothomia vtplurimũ cõpetit in frenesi vera. Et ratio est ꝙ cõpetat: qꝛ vtplurimũ materia faciẽs frenesĩ est sanguini mista: qꝛ mã alia a sanguine faciẽs frenesim verã est cholera: sꝫ valde longinquũ est ꝙ ipsa in pãniculis cerebri vel cerebro repiatur a sanguine depurata cũ sit cõploni cerebri ꝯtria: imo ipsa fil'cuꝫ sanguĩe fluit. Et ideo ad diuersionẽ ꝛ minorationẽ cõpetit flõmia vtplm̃. ¶ Dico tertio ꝙ in flobothomia fienda sunt seruande cõditiones que sunt quinqꝫ. Prima ꝙ fiat de cephalica. ¶ Sed tu dices. Nõne cõpetit aliarꝝ venarꝝ flobothomia: vt saphene basilice ꝛ nigre. Itẽ de qua cephalica: an dextra an sinistra. ⁋ Dicẽdũ ꝙ in frenesi põt cõpetere flobothomia venarũ pedis vel brachij: ꝛ hoc Auicẽ. omisit hic ꝓpter cañ. gñales supra: sꝫ singulariter expressit de flobothomia cephalice: qꝛ flobothomia istius vene maxime competit: qꝛ simul euacuat a capite ꝛ diuertit. ⁋ Ad scõam dicẽdum ꝙ si doloꝛ capitis declinat plus ad vnã partẽ ꝙ̃ ad aliã debes facere flobothomiã de cephalica ꝯtraria: ꝛ possibile est ꝙ de eadẽ vt declarauimus supra in caplo de canonibꝰ generalibꝰ. Si autẽ doloꝛ capitis in frenetico sit cõmunis: tũc potes flobothomare de ambabus cephalicis si vides necessitatẽ magnã: sed volẽdo flobothomare de vna cephalica sicut plurimum facimus potes facere de quacũqꝫ placet. Qñqꝫ tñ cõsideramus in hoc cõsuetudinẽ ꝛ dispositionẽ vene manifestiorẽ in vno brachio ꝙ̃ ĩ alio: ꝛ alia multa ꝓpter que eligimus flobothomiã de vna cephalica plus ꝙ̃ de alia. ¶ Scõa cõditio vel cõsideratio est ꝙ fiat flobothomia pauca siue copiosa: ꝛ hoc est qꝺ dicit. aliquãtula. ĩmo multa. i. qñqꝫ pauca: ꝛ h̄ fiat cũ ĩcipiunt humores facere quasi apõa: qꝛ si ĩcipiũt facere apostema humores sanguinei multi fiet flõmia multa. si ĩcipiunt hu. alij a sanguine fiat pauca. Et ideo. A. infra in frenesi cholerica precipit ꝙ flõmia fiat minoꝛ ꝛ cũ cautela: ꝛ hoc est ꝙ hic vult cuꝫ dicit. incipiat̃ in hoc. s. in flobothomia aliquãtula vel in flobothomia multa: sicut ĩcipiunt humores. s. faciẽtes hoc apõa. ⁋ Et ꝯsidera modũ loquẽdi. A. incipiat̃: qꝛ flobothomia est ꝑmũ ꝛ maximũ remediũ in hac egritudine: vt Serap. in hoc ca. ꝛ Alexã. vnde Halyabas. 5. prac. In frenesis medela primũ omniũ ad cephalice venẽ flobothomiã currẽdum. ¶ Tertia cõditio est ꝙ nõ sit aliquid forte ꝓhibẽs. ⁋ Et cõsidera ꝙ ly forte: nõ est aduerbium dubitandi: sed est nomẽ forte. i. vehemẽs. Nam ꝓhibẽtia quedã sunt debilia hic vt hora diei ꝛ tẽpus anni ꝛ similia: ꝛ ista in frenetico non prohibẽt flobothomiã. Quedã sunt vehemẽtia vt casus virtutis etas ꝛ similia: ꝛ ista eorꝝ fortitudine prohibẽt: ꝛ hoc est quod dicit littera exterioꝛ. ea vi. i. fortitudine ꝛ vehemẽtia. ¶ Quarta conditio est ꝙ tu caueas syncopim. s. videndo ne sit vicinus vel ne actu syncopizet: ꝛ in hoc accidit deceptio. Dispositio bona ꝛ dispositio lippotomie. i. syncopis non apparet quãdoqꝫ distincta in frenetico. Et cã est qꝛ eorꝝ loquacitate ꝛ virilitate quã oñdũt: decipimur de virtute vitali. Scõa causa est: qꝛ durities pulsus decipit. Nam ex pulsu duro ꝓpter resistẽtiã indicatur quedã fortitudo: ꝛ tamẽ nõ est vt supra ĩuuit Auic. ꝛ Gal. explicat in cõmẽto pulsuũ. lib. 4. cap. de pulsu pleureticorꝝ: tamẽ possibile est etiã ꝙ ꝑ pulsum cognoscatur ꝓpinquitas syncopis: ꝛ ꝙ homo caueat sibi ab hac deceptione. Nam si pulsus est tremulus. s. ex multa frequẽtia vt supra diximus: ꝛ descẽdit. i. gradatiꝫ tendit ad ꝑcussiones minores: vt per hoc in hoc sit cauda soricina: ꝛ est diuersus inordinatus: qꝛ ista omnia significãt defectũ virtutis. Et vna percussio sit magna alia parua: ꝛ in hoc parũ seruet ordinẽ: significat ꝓpinquitatẽ syncopis: qꝛ omnia illa attestãtur defectũ virtutis. ¶ Sed tu. d. quomodo docet ipse cauere syncopim in flobothomia cum Halya. 5. prac. docet flobothomare vsqꝫ ad syncopim. ⁋ Dicẽdum ꝙ Auic. docet curare syncopim quãdo vadis ad flobothomandũ ꝙ nõ inuenias in hoĩe syncopim sicut est necessitas: ĩmo in modo loquendi cõcedit cum dicit. retineatur sanguis cũ syncopis adest propinquitas: quasi diceret vsqꝫ prope syncopim potes flobothomare. ¶ Quinta cõditio est ligatio debita: ꝛ causam ponit. ¶ Ad cõtraria dicẽdum primo ad. A. ꝛ alios auctores qui flobothomiã absolute cõcedũt in omnibus speciebꝰ vere frenesis. quod hoc ideo fecerunt qꝛ rarissimũ est ꝙ nõ cõpetat. Alij autẽ cõsiderantes quandoqꝫ lꝫ raro aliquã frenesim in qua nõ cõpetat flobothomia: ideo nõ ꝑceperunt in ea nec tamẽ expresse prohibuerũt: ꝛ hoc vt si possibile est semꝑ declines plus ad faciẽdũ flobothomiã ꝙ̃ ad omittendum eam. ⁋ Ad rationẽ dicẽdum ꝙ diuersio in qualibet competit: non tamẽ cum qualibet re in qualibet frenesi. ¶ Tu dices. Mesue docet diuertere cum fluxu hemorroidali. ⁋ Dicẽduꝫ ꝙ ẽt cum alijs hoc docet: ita ꝙ vbi expedit fiat cum prouocatione hemorroidarũ: ꝛ vbi expedit fiat cum alio: vt ventosis ꝛ fricatione. Et si in capitulo de frenesi sanguinea cõmẽdet in omni specie frenesis: tamẽ intelligitur in omni sanguinea. ¶ Ad ꝑmam rationẽ oppositionis illorꝝ dicẽdum ꝙ non semꝑ vbi maxima inflãmatio ꝛ doloꝛ competit flobothomia: qꝛ illa posset fieri a cholera a sanguine separata. ¶ Sed tu dices. G. in cõmẽto afoꝛ. ꝑalleg. in forti doloꝛe ponit flobothomiam eẽ optimam. ⁋ Dicẽdum ꝙ dꝫ intelligi reliquis indicãtibus. Nam in cholica flegmatica vẽtosa est fortis doloꝛ: ꝛ tamẽ nõ cõpetit flobothomia. ¶ Sed tu dices quãuis frenesis sit a cholera a sanguine separata: tamẽ fortis doloꝛ ꝛ inflãmatio attrahet ad caput materiã sanguineã etiã: hoc enim est ꝙ plurimũ attrahit̃ in doloꝛe: vt supra ca. de signis sode.: ergo ratione huius cõpetit flobothomia ad diuertẽduꝫ. ⁋ Dicẽduꝫ ꝙ illa diuersio vel põt fieri cũ ligaturis ꝛ fricatione: ꝛ tũc nõ cõpetit flobothomia. vel nõ põt fieri qꝛ in reliquo corpoꝛe est multa sanguinis plenitudo: ꝛ tunc dꝫ medicus cõsiderare quid sit maius: vtilitas diuersionis an nocumẽtũ depurationis ꝛ effrenitationis cholere per flobothomiã: ꝛ hoc est iudicium estimatiuũ. ꝛ si deliberat flobothomiã faciat medicus de vena ex cuius flobothomia cholera que apostemat cerebrũ minus depuret̃ vt ex saphena vel communi vel alia sicut estimatio affirmat. ⁋ Ad scõam rationẽ dicit̃ negãdo similitudinẽ cũ frenesis sit apostema nobilis mẽbri ꝛ contusio sit dispositio carnis ꝛ cutis vt cõceditur. Et ratio nihil cõcludit: qꝛ ẽt in frenesi posset fieri flobothomia quãuis in corpoꝛe nõ eẽt repletio: vt si fieret frenesis a cã ꝑmitiua. s. ꝑcussione: tũc eniꝫ plurimũ qꝺ trahit̃ est sanguis sicut in cõtusionibus.

¶ Deinde post hoc flobothoma venas frõtis si virtus fuerit fortis ꝛ fecerit oportere illud dispositio ꝛ fortitudo egritudinis. ꝙ si virtus ꝛ dispõnes nõ cõsentiunt vt fiat flobothomia eius vniuersalis ꝛ ex manibꝰ eius aut nõ est tibi possibile habere manus eius: ꝛ qꝺ additur ei ex hoc ducit ipsum ad inquietudinẽ ꝛ rixam fortem: tunc flobothoma eum in fronte.

¶ Hic ponit curã ꝑ euãtionẽ ex flobothomia vene frontis que est particularis flobothomia magis appropriate ex loco euacuãs.

¶ Dubitat̃ vtrum nõ facta flobothomia vniuersali. s. brachij possi- Dubm 2m

mus in freneſi facere flobothomiā vene frõtis. ⁋ Uidet ꝙ nõ: pri
mo ex modo loquẽdi. A. cũ dicit. deinde poſt hoc. Amplius eũatio
vlis dꝫ pcedere pticularẽ: vt Meſue cap. de cura ſode. ſed flobo-
thomia brachij eſt vlis ⁊ frõtis eſt pticularis: vt Aui. ponit. ⁋ In
cõtrariũ ſumit ex tex. Aui. qui dicit ꝙ ſi nõ eſt poſſibile hre venaꝫ
manus eius: flobothoma eũ in frõte. Itẽ Sera. pmo lib. de frene-
ſi. c. z. ponit idẽ. Amplius Alexã. narrat ſe curaſſe quẽdã p iciſio-
nẽ vene in fronte quẽ ſui cõſanguinei ligaturis tenebãt cõſtrictũ.
dicit ꝙ hec flobothomia dꝫ fieri ſi nõ põt ppter ingetudinẽ in bra
chio incidi vena. Itẽ pmo ptinẽtis. 9. cap. ſcribit. flobothomet in
pmis i brachio: ⁊ ſi poſſibile nõ ſit ſaltẽ flobothomet de vena frõ-
tis vel naſi. ⁋ Dõm ꝙ cũ medicus rõnalis vult apire venã frõtis:
vel nõ fuit prius neceſſitas eũonis per flobothomiã vene brachij:
vel fuit neceſſitas. Sigdẽ nõ fuit neceſſitas flobothomie: tũc ſecu
re potes apire venã frõtis: vt notũ eſt. ⁋ Sed tu diceres quõ eſt
poſſibile ꝙ homo fiat freneticus: ⁊ nõ ſit indigẽtia flobothomie.
⁋ Dicẽduꝫ ꝙ difficile eſt hoc videre. Et raro eſt cõtingẽs lꝫ enim
accidat frequẽter ꝙ in freneſi ſit indigẽtia flobothomie: ⁊ tñ non
fiat pp phibẽtia. ꝙ tñ nõ ſit indigẽtia flobothomie vlis: ⁊ tñ ſit in-
digẽtia pticularis flobothomie: hoc vr valde raruꝫ. Erit igit h qñ
corpus nõ eſt poſitũ ſub dñio ſanguinis nec caput recipit a corpo
re: ſed ſolũ mã que fecit freneſim fuit in capite mota vel cõgeſta.
Si aũt pceſſit flobothomie vlis neceſſitas: tũc vel ceſſauit raptus
mãe vel nõ ceſſauit. Si qdẽ raptus materie ceſſauit: tunc põt fieri
flõmia de vena frõtis vel naſi: qꝛ mãm in capite ad quã eſt intẽtio
euacuat. Et hoc põt ↄfirmari de intẽtione Meſue palle. ca. q eua-
cuationẽ pticularẽ docet pmittere qñ mẽbrũ recipiẽs mãm non
eſt auarũ in recipiẽdo: ⁊ trãſmittẽs nõ eſt potẽs in dãdo. hoc ſen-
tit Guil. lõbardus in hoc ca. cuꝫ dicit. aptio vene que eſt in fronte
poſt ↄfirmationẽ ĩfirmitatis in loco remouet mãm apatis meli
pter ꝙ aliqd trahat ad locũ. Si aũt raptus materiei ad caput non
ceſſauit: tũc dico ꝙ in hac flõmia eſt dubiũ: ⁊ põt nocere: qꝛ eũan-
do a capite erit cã attractionis ad caput cuꝫ mã fluat vſus caput.
⁋ Sed tu. d. ↄtra qꝛ faciã flõmiã de naſo: ſꝫ talis cũ h ꝙ eũat etiã
diuertit. Nã Meſ. ſanguiſugas in manib poñit eẽ diuerſiuas ca.
de freneſi. ⁋ Dõm ꝙ flõmia de vena naſi ⁊ extractio ſanguinis cũ
ſanguiſuga ⁊ ſimilr flõmia vene frõtis ſunt diuerſiue pticulares:
nõ tñ ſunt diuerſiue cões reſpectu rapt a corpe toto. Euacuatio-
nes aũt pticulares a mẽbris quãuis euacuent ⁊ diuertant: tamẽ ſi
corpus eſt plenũ ⁊ mã eſt in fluxu debẽt poſtponi eũonib vlibus
ſicut ẽt pcipit. G. in lib. de flõmia noue trãſlationis. ſumma. z. c. 7.
cuꝫ pcipit vẽtoſas apponi collo ⁊ parti poſteriori capitis. ⁋ Se-
cundo dices. hoc eſt ↄtra. A. hic qꝛ ſtãte fluxu materiei ad caput:
cõcedit flõmiã vene frontis: qõ apparet p vba que ponit cũ dicit:
⁊ qõ addit ei ex h. ſ. ex mã ducit eũ ⁊c̃. ⁋ Dõm pmo p littere expo
ſitionẽ aliã vt dicat. ſi tibi nõ eſt poſſibile hre manus ĩfirmi vt flo
bothomes: ⁊ illud qõ addit ex hoc. ſ. de litigio ⁊ violẽtia volẽdo p
vim tenere brachiũ eius ducũt ad ingetudinẽ ⁊ rixaꝫ ex qb addit
in paſſione ⁊ motu materieꝝ ad cerebrũ plus ꝙ ſit iuuamẽtuꝫ flo-
bothomie vene brachij: tũc flobothoma ⁊c̃. ⁋ Aliter tñ poſſet dici
ꝙ ↄtingẽs eſt qñꝙ exiſtẽte mã in fluxu ad cerebruꝫ plus iuuari ex
eũatione materierũ a capite p flõmiã vene frõtis ꝙ noceri ex tra
ctu materieꝝ ad caput p hãc flõmiaꝫ: ⁊ hoc nõ põt iudicari a me-
dico niſi ex effectu ⁊ forſan optime eſtimatiue ⁊ exercitato multũ
in arte. ⁋ Cõſiderãdũ tñ ꝙ qñ in freneſi eſt neceſſitas flõmie vlis:
⁊ medicus nõ põt eã facere ⁊ vult facere flõmiã vene frõtis expe-
dit pmittere ſi põt fricationes ligatiões ⁊ vẽtoſas in ptib ĩferio-
ribus: vt illud qõ nõ põt facere de diuerſione p flõmiã ſuppleat p
il'a vt poſſibile eſt. Expedit ẽt ſi põt ſecundare flõmiã vene frõtis
vt ſi flobothomia pma traxit mãm ad caput: de nouo p hanc eua
cuatur. Et forſan iter alias vtilitates ſecũdationis hui flobotho-
mie hãc attẽdit Alexãder cũ dicit. poſtea ſecũdantes tãtũ detraxi
mus quãtũ ratio poſtulat. ⁋ Tertio poſſet dici ꝙ poſtꝙ mã eſt in
aliquo mẽbro: ⁊ iam ceſſauit fluxus pñt accidẽtia a mã ↄueniẽtia
ↄcedere augmẽtando: ⁊ hoc ppter ↄceſſum actionis materie in
mẽbrũ: ⁊ ppter augmẽtũ corruptionis qõ fit in ea. Prima tamen
rñſio magis vadit ad textũ. A. ⁋ Ex qbus apparet mens. A. in lit-
tera. Nã pmo vult ꝙ fiat flobothomia vlis: qꝛ hoc eſt magis re-
gulare. ⁋ Scdõ vult ꝙ fiat flõmia vene frontis: ⁊ in hoc obſeruat
tres ↄditiones. Prima ſi virtus fuerit fortis. Scda ſi diſpoſitio. ſ.
repletionis ſanguinee in capite facit oportere. Tertia ſi egritudo
eſt fortis. ſ. ſi ſanguis caput replẽs ĩducit accidẽtia fortia ⁊ forteꝫ
dolorẽ. Uel forſan dixit. diſpoſitio. ſ. loci qꝛ ſi dolor ſit ante flobo-
thomet poſterius: ſed ſi ſit magis verſus poſt flobothomet vena
frontis. ⁋ Dico tertio. A. vult ꝙ qñcũꝙ nõ potes facere flõmiam
vlem fac particularẽ de fronte: ⁊ hoc ppter tria. ⁋ Primo ppter
virtutẽ debilẽ in qua cõfidis ꝙ melius tolerabit aperturam vene
frontis ꝙ brachij. ⁋ Scdõ qꝛ diſpõnes nõ cõſentiãt. Iſte aũt pñt
eẽ multe: ſed vna eſt: qꝛ in toto nõ eſt repletio. Scda qꝛ nõ eſt mã
in fluxu. Tertia qꝛ alia circũſtantia de etate aere ⁊ ↄſuetudine ſm
tuã eſtimationẽ nõ cõſentiunt flõmiam vniuerſalẽ ex manibus. i.
brachijs: ⁊ eſtimas ꝙ ↄſentiũt flobothomie vene frõtis. ⁋ Tertio
qñqꝫ nõ põt: qꝛ nõ vult pbere brachiũ: ⁊ tunc facimus pticularem
flobothomia ante vlem. ⁋ Ad ↄtraria dõm ꝙ pma locutio Aui.
fuit in cañ. regulari: ſed ſcda fuit in cañ. coacto. ⁋ Ad rationẽ dicẽ
dum ꝙ euacuatio vniuerſalis pcedit particularẽ regulariter: co-
acte tamẽ in caſibus quos etiã Meſ. poſuit particularis euacua-
tio ſit nõ premiſſa vniuerſali ſicut in propoſito.

⁋ Dubitat ſcdõ qõ ſit melius volẽdo facere in freneſi flõmiã par- Dubm 3m
ticularẽ an flobothomare venã frontis an venaꝫ naſi. ſ. que eſt in
lepore naſi. ⁋ Uidet ꝙ venã naſi: qꝛ eſt magis diuerſiua cũ ſua eua
cuatione cuꝫ magis diſtet a cerebro puncta naſi ꝙ vena frontis.
⁋ In ↄtrium eſt cõis locutio auctorꝝ q de vena frõtis pcipiunt flo-
bothomiã. ⁋ Dicẽdum ꝙ vel in hac flõmia intẽtio eſt ad copioſaꝫ
eũonẽ a capite: ⁊ tũc flõmia vene frõtis eſt melior: qꝛ eſt vena ap-
parẽs: ⁊ a qua ſufficiẽter exit de ſanguine: ſed a vena naſi exit ſan-
guis valde paucus: vt Aui. pmo cañ. cap. de flobothomia. Uel in-
tentio eẽt aliqua diuerſio particularis ⁊ nõ curares de multa eua
cuatione: ⁊ tũc eẽt cõueniẽs flobothomia de lepore naſi. Et qꝛ vo-
lendo facere particulares euacuationes plus intẽdimus ad eua-
cuationẽ: ideo flobothomia vene frontis abſolute melior eſt.

⁋ Dubitatur tertio qõ ſit melius: an flobothomare has venas: an Dum 4m
ſanguiſugas apponere. ⁋ Et dicẽduꝫ ꝙ vena frõtis melius eſt flo-
bothomo apire: cũ ſit ſatis magna ⁊ apparẽs vnde ſanguis ex hac
melius inde emanabit ꝙ p ſanguiſugam: ⁊ iõ ſi ex alicui ĩdiuidui
ipſa eẽt occulta nõ bñ apta flobothomo eẽt melius illi apponere
ſanguiſugam. Uene aũt naſi melius eſt apponere ſanguiſugaꝫ: qꝛ
p flobothomiã paucus ſanguis exit: ſed ſanguiſuga ſuggẽdo plus
inde euacuat ⁊ plus diuertit. Poſſent autẽ multa pticularia iudi-
cia occurrere que predictis pceptis non eẽnt conſona ⁊ in quibus
oporteret incedere ſm ꝙ eſtimatio indicaret.

⁋ Dubitat quarto an in pncipio freneſis cõpetat eũatio cuꝫ phar- Dubium
maco: ⁊ qꝛ eũatio cũ pharmaco maxie cõpetit in freneſi cholica:
ideo hec qõ poſtponat vſqꝫ ad illũ locũ. reliqua patẽt ⁊c̃.

⁋ Et pone ſup caput ei in principio oleũ roſ. cũ aceto
infrigidatũ niue ⁊ reliqua que numeraui tibi ex expreſ-
ſionib infrigidãtibus. Et cholericus qdeꝫ iuuatur ſi
fiat capiti eius emplaſtrũ ex folijs ſentis valde.

⁋ Superius Aui. poſuit curã freneſis quãtuꝫ ad intẽtionẽ eũonis:
hic ponit cañ. curationis quãtũ ad aliã ĩtẽtionẽ que eſt capitis cõ
fortatio ne recipiat mãm ⁊ repcuſſio illius. hmõi aũt capitis cõ-
fortatio ⁊ repulſio materiei ⁊ ↄhibitio ne recipiat ſit duobus mo
dis. Uno mõ p localia qdã capiti approximata. Alio mõ p moduꝫ
regiminis quãtũ ad qdã extriſecus occurrẽtia. Primo g facit pri-
mũ. Scdõ ſcdm. ibi (Et fac.) ⁋ Circa pmã ptẽ eſt pma dubitatio:
vtrũ poſſum vti oleo ro. cũ aceto ⁊ vliter repcuſſiuis ante flobo-
thomiã. Et pro hac qõne reqre ſupra trac. 1. ca. de cañ. gñalibus.

⁋ Dubitat ſcdõ an hoc oleũ ⁊ acetũ ⁊ ſilia debeãt poni actu frida Dubm 5m
infrigidata ẽt vehemẽter. ⁋ Uidet ꝙ nõ p Auer. 7. colliget. cap. 3.
vbi dicit. cerebrũ nõ ſuſtinet medicinã multũ actu frigidã ⁊c̃. Am-
plius Theodorus priſcianus videt ĩnuere ꝙ hmõi olea tepida po
nant. Itẽ Gilbertus ca. de freneſi. Itẽ ſimile videt de oleis talib
⁊ embrocis. Sed embrocas cõiter applicamus calidas ẽt qñ cum
ſpõgia vel pãno apponimus. Unde Halya. prac. 5. ca. 13. facta de-
coctione ex oleo viol. ⁊ ſimilib dicit. in decoctiõe lineũ tinges pan
num aut ſpõgie fruſtuꝫ magnũ ⁊ capiti apponas tepidũ. Idẽ dicit
Raſis. 9. Almã. ca. 3. ⁋ In ↄtrium eſt Aui. hic. ⁊ Halyab. ibidẽ. ⁋ Di
cẽdũ ꝙ in cura freneſis vel ĩdicationẽ ſumimus ab ipſa paſſione:
vel cũ hoc alia coindicantia attẽdimus. Sigdẽ reſpicimus ipſam
paſſionẽ in pncipio: tũc vtimur oleo roſ. frigido actu: qꝛ in pño paſ
ſio eſt cũ multa capitis iflãmatiõe ⁊ vehemẽti raptu materiei ad
caput: ergo opꝫ vti medicamine qõ ſine mora ⁊ vehementer reſi-
ſtit. hoc aũt eſt repcuſſiuuꝫ ⁊ ſedatiuũ actu frigidũ. Si aũt cuꝫ hoc
alia coindicãtia attẽdimus: ⁊ hoc qñ paſſio nõ eſt cũ vehemẽti in-
flãmatione ⁊ multo ſiue ſubito raptu: vnde ĩclinamur in nrã eſti-
matiua coindicationẽ ſumere a nã mẽbri. qõ eſt frigidũ. ſ. cerebri
⁊ ledit ab actu ⁊ fortiter ĩfrigidatis: tũc vtimur eis nõ multũ actu
infrigidatis ſꝫ forſan tepidis. Similr etiã ſi eſtimationẽ habeam
ꝙ frigidus aer coindicet. v. g. eſt freneticus in aere fortiter frigi-
do hyemis timemus ꝙ frigus aeris ⁊ oleũ ro. actu ĩfrigidatuꝫ ni-
mis ĩfrigidaret: vtimur ergo eo tepido. Et qꝛ paſſio freneſis eſt ve
hemẽs in calore ⁊ raptu materiei ad caput vtplm: ideo ſm pluri-
mũ indicat applicari illa frigida actu. ⁊ ſic loquit Auicẽ. Quia vo
qñꝙ medici eſtimatiua diuertit intẽtionẽ ad reliq coindicatiua:

ideo q̄nq3 a quibuſdā inuenit ꝙ iſta applicent nō multum frigida actu. Ex q̄bus ceſſant due auctoritates premiſſe. Ad rationē cuz dicitur: ſimile videtur de embrocis ⁊ vnctione. Dicendum ꝙ medicus vtitur embrocis quandoq3 ad intentionez inducēdi ſomnū: ⁊ tunc dico ꝙ debet eis vti tepidis ſicut ibidem facit Halyab. Ratio eſt: q2 embrocis talib⁹ nō miſcemus acetū ꝙ faciat penetrare: ⁊ h̄ q2 timemus ne forſan acetū vigilias īducat: vtimur ḡ eis cum qualitate tepida qua penetrāt. Scd̄a cā eſt: q2 tepidū ꝑ modū cuiuſdā delitie ēt vocat ad ſomnū. Tertia cā: q2 vſus iſtoꝝ maxīe eſt in augmēto vel ſtatu vbi addunt vigilie. Et iō ne oīno mãe cōpingant a frigidis medicis ſomniferis vtimur eis tepidis. Scd̄o medicus vtit embrocis ad ītētionē reſolōnis vel magis pure ſicut in declinatiōe vel miſte cū repcuſſiuis ſicut in augmēto: ⁊ tūc etiā d3 eis vti tepidis ſiue calidis: vt notū eſt. Tertio poſſet medic⁹ eis. ſ. embrocis vti ad intētionē repcuſſionis ſicut ſi vteret in p̄n°. Et dico duo hic. Primo ꝙ poſſet vti eis actu fridis ſicut vtit oleo ro. ⁊ aceto: ⁊ ꝑꝑ eandē cām. Scd̄o dico ꝙ poſſet vti eis calidis ſiue tepidis: ⁊ hoc ꝑꝑ duo. Primo q2 embroce ſui tepiditate aperiēt poros ⁊ parabūt viaz oleo ro. ⁊ tu cōfidis ꝙ illa tepiditas nō pōt nocere īterim attrahendo. Scd̄o q2 embroce q̄uis tepide ponant: ⁊ ꝑꝑ aliquā vtilitatē tepiditas actualis tu eligis eas: tn̄ ipſe reuertunt ad frigiditatē virtute aque: qđ nō ꝯtingit de oleis. Ex q̄b⁹ ceſſant multa cōtraria. Cōſiderandū ēt ꝙ l3 in cōi vſu ſit oleū roſ. cū aceto ⁊ reliqua dicta ſupra. c. de ſoda calida. ex expreſſionib⁹. i. ſuccis īfrigidātib⁹. vt eſt ſuccus ſempuiue ſolatri ⁊ hmōi: tn̄ ī cholerica laudat empl̄m ex folijs ſalicis: al's ſentis. i. albe ſpine. ſunt enim frida l3 ſicca in v̄tute: ⁊ iō forſan cū oleo viol. ſiue alia re pn̄t miſceri: tn̄ ēt ſi nō miſcerētur ſunt repercuſſiua frigida.

Dubm 6m Dubitat quātum debet eē acetum reſpectu olei. Dicendum ꝙ ſm Alexādrum debet eſſe quinta pars aceti: tamen ſupra in cañ. de hoc late ſcripſimus.

Et fac euz quieſcere in domo tēperata in aere puro in quo nō ſunt picture neq3 forme. Nā ipſe diligit ītueri imaginatiōes eaꝝ: ⁊ illud eſt ex eis que ledunt cerebrū eius ⁊ velamina ipſius cerebri. Et op3 vt in domo eius ⁊ iuxta ipſuz ſit multitudo redolentiū fridoꝝ ſicut nenufar viola ⁊ roſa ⁊ cāphora que numerauimus tibi in canone. Et aſſocia ei amicos ſuos prudentes ſibi caros ⁊ miſericordes eius: ⁊ ex quo verecūdet ⁊ ceſſet ꝓpter ipm̄ a ſua ꝑmiſtione ⁊ agitatiōe que ei nocēt.

Hic cū forma regiminis ēt intēdit ad ꝓhibitionē aſcēſus materierū ad caput: ⁊ hoc fit ꝑ rectificationē aeris vt ſit tēperat⁹ ⁊ purus ab oī malo vapore ⁊ fumo ⁊ nō ſint picture ⁊ imagies: q2 ꝑ cōuerſionē ad illas laborat imaginādo: iō ledit cerebrū. Prīo q2 eius eſt opō imagiatio. Scd̄ario pāniculi ꝑ cerebri leſionē. Alia patēt.

Dubm 7m Dubitat vtrū aer in quo locat freneticus debeat eē tēperat⁹ vel frigidus. Videt ꝙ frigidus ꝑ Platearīū. Itē q2 melius euentat diſtēperiē cordis. In ꝯriuz Aui. Dicēdū ꝙ aer iſtoꝝ potētial'r d3 eē frigidus ⁊ de hoc nullus dubitat. Dico aūt potētialiter ꝑ appoſitionē in eo reruz frigidaꝝ po^a vt nenufaris roſaꝝ ⁊ ſimilium. Sed dubitat vtrū ſit melius ꝙ ſit actu frigidus vel tēperatus. Dōm ꝙ melius eſt ꝙ ſit tēperat⁹. Hoc ꝓbat ḡnaliter ex dicto Gal. 10. tera. ca. 10. ſpāliter in freneticis ꝓbat ex Alexādro ⁊ Raſi p̄ cōtinētis. ca. 9. ⁊ ēt ex Meſ. ⁊ Sera. Et rō eſt. Nā aer nimis frigidus denſat poros. Et hoc eſt maxime ꝯſiderādū in freneticis q nō pn̄t ſtare pānis coopti ſed ingetant: vnde aer fridus occurrit nō ſolū capiti vel faciei ⁊ ꝑ anhelituz ītrat: ſ3 ēt occurrit reliquo corpori. Si aūt aer ſit calidus replet caput attrahēdo ⁊ debilitat virtutē reſoluēdo. Unde p̄mo ꝯtinētis. ca. 9. hoc ca. ita ſcribit. Locet patiēs in aere tēperato ⁊ nō in frido cōſtringēte poros nec in calido diſſoluēte ⁊ replente caput. Et ideo q̄n aer eſt nimis calidus in eſtate reducimus ad moderamētū cū poſitione ⁊ decurſu aquarū frigidaꝝ: vt docet Halyab. 5. prac. ⁊ q̄n eſt nimis fridus vt in hyeme reducimus ad tēperamētū cū ignis acceſſione. Ad Platearium dōm ꝙ frigido ītelligit tēperate. Ad cōtrariā rōnē dicendum ꝙ l3 melius eueniet: tamē in alijs impedit.

Dubm 8m Dubitat ſcd̄o an locus ī quo ſtat debeat eē luminoſus vel obſcurus. Videt ꝙ obſcurus: q2 Meſ. dicit ꝙ domus ī qua locat debeat eē exuta a formis ⁊ luciditate. ſicut ḡ nulla ibidē eē d3 pictura: ſic nulla luciditas. Itē Platearius in hac cura dicit. ꝯſtituatur eger in domo obſcura. Itē in ꝯrium eſt Theodorus in p̄° lib. ī hoc ca. vbi dicit. in ſatis luminoſo loco iacēt. Et Alexāder ēt expreſſit ſic dicēs. ſit aūt magis luminoſus aer q̄3 obſcurus. Hāc ꝯdictionez difficile eſt ſedare. Credo tn̄ ꝙ medicus pōt diſponere ꝙ aer ſit obſcurus ⁊ pōt diſponere ꝙ ſit luminoſus: debitē tn̄ ꝙ ſit ſuꝑflue lucidus nō eſt cōueniēs: vt notū eſt. Si ergo īfirmus ſit de incurrētib⁹ timorē ex tenebra: vel ſit talis ꝙ ꝓfundet in diſcurſib⁹ imaginatiuis amoto lumine: tūc medicus d3 facere aerē tēperate luminoſuz taliter ꝙ geſta īfirmi cōprehēdat ⁊ pn̄tes amici a quibus verecūdat cognoſcant. Si aūt ſit infirmus qui pn̄tia luminis diſcurrat cū oculis ⁊ ſiue in obſcuro qeſcat ab hoc d3 eū in obſcuro locare. Unde. 4. regiminis acutoꝝ. cōmē. 43. dicit Cōmē. ꝙ accubare in obſcuris domib⁹ eſt correctiuū anxietatis: ergo ſm varias eſtimationes varia ꝓtulerūt medicine auctores predicti.

Et ſtude vt ipm̄ facias dormire: ⁊ vt fiat hoc aliq̄d opij duob⁹ cornib⁹ frōtis ei⁹ appropinqua ⁊ naſo ipſi⁹ ſi virtus eſt fortis: ⁊ ſi nō: caue q̄m illud eſt perimens: īmo ſine opio ſis ꝯtentus. Sed adminiſtra qđ ſit ſicut ſyrupus de papauere. Et fac empl̄m capiti eius ex lactuca: ⁊ potes eū ſemine papaueris ⁊ aqua ordei.

Hic ponit curā quātū ad intētionē tertiā que eſt accn̄tiuz ſedatio. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o redit ad cām ī euōne ꝑ flōmiā. ibi (Uerūtamē.) Cōſiderādū circa p̄mā partē ꝙ inter accidētia maxime nociua in freneſi ſunt vigilie ſuꝑflue. Nā ipſe debilitant ⁊ augent morbū q2 replent caput: vt īfra. c. de corruptiōe memorie. Et ideo. A. maxime ad vigiliaꝝ ſedationē intēdit. Facit āt hoc cū extra applicatis ⁊ aſſumptis. Extra applicata ſunt opiū. ſ. diſſolutuz in oleo ro. ſm Gilbertū: vel cū aceto vini ſm Halyab. Ego v̄o diſſoluo in camomillino: q2 h3 virtutē cōſolatiuā ſue malitie. Extra ēt docet approximare empl̄m ex lactuca: tn̄ cōiter embroca vtimur. Raſis v̄o. 9. Almā. ⁊ Halya. 5. practice. hoc idē ponūt addendo res vel detrahēdo ſm ꝙ apparet. Aſſumpta v̄o īterius ſunt ſyrupus papaue. Et ꝯſidera ꝯtra quoſdā ꝙ vbi Aui. ꝑꝑ debilitatē virtutꝭ ꝓhibet opiū ex applicari: ibi ꝯcedit potuz ſyrupi de papa.

Sed dubitat an iſte ſyrupus de papa. debeat eē cū ſapa vel ſine. Dubm 9m
Iſtis enim ſyrupis cōiter in noſtra patria vtunt medici. Dicendum ꝙ credo ſecurius vti ſyrupo de papa. ſimplici. aliqual'r enim ſuſpicandū eſt de ſapa. Alexā. v̄o vtitur diacodion. Auicen. vtitur ſemine papaueris cum aqua ordei.

Dubitat vtruz opio poſſumus vti vngēdo q̄n virtus eſt debilis. Dubm 10m
Videt ꝙ ſic: q2 p̄mo ꝯtinētis ita ſcribit. inueni in lib. de tyriaca ceſaris. ſi datur in potu opiū habēti virtutē ſolutā. i. debilē ex vigilijs liberabit q2 inducit ſomnū ⁊ facit redire virtutē. ſed ſi opium datur in potu debili: multomagis extra pōt apponi.

Item dubitat quare ſolū duob⁹ cornib⁹ apponitur ⁊ naſo. Ad Dubm 11m
p̄mū dicēdum ꝙ cū virtus opij ſit narcotica. ſ. mortificatiua req̄rit fortē virtutē: ⁊ ſi nō eſt fortis cōgelando occidit. Unde ēt īuentus eſt hō mortuus ꝑ eius ſuppoſitionē in ano vt infra fen. 16. cap̄. de fluxu ventris oīum modoꝝ. Ad auctoritatē Raſis ex libro q dicit Gal. de tyriaca ad ceſarē. Dicendū ꝙ nō eſt aſſentiēdum ei. Uel dicēdum ꝙ ſi debilitas ſit pauca ſequēs vigilias ⁊ depēdens ab eis pōt opiate rei vſu remoueri. ſed ſi ſit multa debilitas non. Ad ſcd̄m dicēdū ꝙ iſtis opiatis vtimur maxime eo tp̄e quo nō egemus puris frigidis ſed frigidis repcuſſiuis ⁊ partim reſolutiuis: cū ille vigilie ſint in augmēto: ⁊ ideo applicatio opij cū ſit coacta q2 nō reſoluit ſed cōgelat materias d3 fieri nō in multa parte capitis: nec in ea parte a qua fit multa euaporatio ſicut eſt iaphet ſiue ſinciput: ſed ſufficit in fronte ⁊ naſo ⁊ eſt ſomniferum.

Uerūtamen rectius eſt vt expellas ꝑ flobothomiaz ſi tolerat eā hora ⁊ non fuerit in poſtremo eius timor: fac illud in principio duob⁹ diebus aut tribus diebus. Amplius cuz flobothomat ſi eſt poſſibile nō ꝑueniat donec non remaneat in corpore ſanguis quo cōfortet natura ad reſiſtendum vaporibus ⁊ defectui nutrimēti ſi fecerit hora illud oportere.

Hic redit ad cañ. in flobothomia. Cā reditus eſt duplex. Una vt doceat ꝙ ſi potes curare vigilias cura vera ꝑ abſciſionē cauſe facies illud: q2 eſt rectius: ⁊ hoc eſt qđ dicit. verūtn̄ recti⁹ eſt vt expellas. ſ. vigilias ꝑ flobothomiā ⁊c̄. Alia cā eſt: vt dearticulet ſermonē ſuperius dictū. Cura cōis ſpecierū verarū eſt flobothomia hoc eſt rectius in cura freneſis ſi īdicationes cōſentiūt: ⁊ iō dixit. rectius eſt vt expellas. ſ. mām̄ freneſis ꝑ flobothomiaz. ſi tolerat eā hora. i. pn̄tia indicantiū eam. ⁊ nō ſumit hora pro ſolo tp̄e anni ſed pro oībus indicantib⁹ preſentib⁹. Uult ergo. A. ꝙ l3 ſit dictum ꝙ flobothomia eſt cōis cura: tn̄ cōſidera omnes indicationes.

Sed tu dices ipſe dixerat iſtud ſupra cū dixit. ſi nihil forte fuerit Dubm 12m
qđ ꝓhibeat. Dicēdum ꝙ hic magis dearticulate dicit cū decla-

rat se dicēs: ⁊ nō fuerit in postremo eius timor. Iste aūt timor in postremo statim declarabiť. ¶ Uel dicēduȝ ꝙ ſm Cōciliatorē differētia. 167. arabes sunt magis timidi in flobothomādo ꝙ̄ greci: ⁊ ideo Auicē. repetit cautelam in flobothomia. ¶ Cōsiderānduȝ ꝙ littera que dicit. fac illud in principio duobus diebus aut tribus. potest dupliciter exponi. ¶ Primo ꝙ illa flobothomia fiat a principio p̄mo die scđo vel tertio: ⁊ post non fiat ex hoc: quia timetur ꝙ post tertiū diē mā sit nimis a sanguine sepata. ⁊ est sil'e ei qđ dicimus ꝙ in tertiana fiat flōmia vsq; ad tres piodos: vt. 4. cañ. de cura tertiane. ⁊ aliqual'r sil'e ei qđ dicimus ꝙ in morbillis fiat flōmia vsq; ad 4^m diē: vt. 4. cañ. suo cap̄. ¶ Scđo pōt exponi ꝙ flōmia ista fiat a p̄n°. i. a die quo icipis. duob⁹ ⁊c̄. i. ꝙ tu nō facias eaȝ vna die cōpleta sȝ secūdes in scđa die vel tertia. ⁊ est canō sil'is. 4. lib. fen. 1. c. de cura putridaꝝ in gn̄ali. cū dī. multiplicatio numeri ē melior multiplicatiōe ꝙ̄titatis. ¶ Cōsiderādū vlterius ꝙ Aui. recordať cañ. gn̄alis p̄mi lib. c. de flōmia. cū sepe dixit ꝙ sanguis pro thesauro recōdať: ita ꝙ hic vult ꝙ postꝙ̄ tu facis flōmiā nō vltimes eā tātū ꝙ nō remāeat sanguis. s. valde paucus. Nā sanguinis pōt eē idigētia egritudine ꝓcedēte pp̄ duo. Primo vt resistať vaporib⁹ q a malis materieb⁹ surgūt ⁊ faciūt accn̄tia cretica: siue nō faciāt illa: sȝ si virt⁹ p multā sanguis eūonez est debilis nō poterit resistere motib⁹ vaporosis ⁊ accidētib⁹ creticis: ⁊ h̄ idē dic̄ palle. ca. cū dicit. debilitať virt⁹ a resistēdo in crisib⁹ expectat̄. Scđo qa in tpe restaurationis p nutrimētū vt in declinatōe remanebit virtus supflue debilis: vel ēt in tpe crisis in quo opȝ subtilissime dietare v̄tus nō poterit sustinere q̄re cogemur dare cibū pp̄ tuā supfluā flōmiā: ⁊ h̄ est ꝙ dicit. nō pueniat donec nō remāeat sanguis in corpore. i. nō supflue flōmes: sȝ remaneat sufficiēter de sanguie quo nā ꝯforteť. i. stet fortis ad resistēdū vaporib⁹. s. in statu facientib⁹ accn̄tia cretica: ⁊ defectū nutrimēti. i. subtiliationi regiminis si hora. i. tp̄s siue dispō morbi vt stat⁹ fecerit oportere illud. s. ꝙ resistať vaporib⁹ ⁊ ꝙ regimē subtilieť. Al'r ēt pōt exponi vt ex dictis appet. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ subtil'r iuestigans totū sermonē. A. hic posset referre ad flōmiā q̄ fit in frenesi tpe multe istātie vigiliarū nō obstāte ꝙ prius in p̄n° frenesis sit facta alia flōmia. Et iō in hac flōmia opȝ duo attēdere. Primū ꝙ fiat plurib⁹ vicibus. Scđo vt fiat modica. Et iō dixit. A. si tolerat hora. i. tēpus morbi: qꝛ iam sumus in augmēto. Si ḡ istātia vigiliarū pōt tuo iudicio p flōmiaȝ remoueri: vt qꝛ sit pp̄ sodaȝ sanguineā pulsatiuā quāuis sit in augmēto: ⁊ iō sit facta flōmia in p̄n°: tn̄ fac eā nūc in augmēto: sed diuide eā in duas vel in tres ptes: qꝛ credēdū est ꝙ virt⁹ sit debilis: ⁊ fac eā a p̄n°. i. a p̄mo die quo incipis ⁊c̄. Et quāuis diuidas eā tn̄ cū hoc nō multā quātitatē sanguinis trahas: sȝ ꝯserueť vt resistať vaporib⁹ ⁊ defectui nutrimēti que occurrūt in hora status.

¶ **Et postꝙ̄ flobothomaueris eū: tūc opȝ vt ipsuȝ clysterizes clysteri valde leni sicut oleum ros. cū aqua ordei ⁊ aqua ⁊ oleum. ꝙ si eges hoc ⁊ qđ sit fortius hoc postꝙ̄ sit in gradu lenitatis fac.**

¶ Hic ponit cañ. quātū ad itētionē q̄ est māe subtractio siue diuersio materieꝝ. Et p̄ p clysteria. 2° p fricatiōes ⁊ alia. ibi (Et trahe.)

Dub^m 13^m ¶ Dubitať p̄mo an ante flōmiā sit fiendū clystere. ¶ Uideť ꝙ sic p cōiter opantes. ¶ Amplius flōmia stringit nām vt sumiť p̄ lib. fen 4. ca. de flōmia: ḡ prius opȝ eā linire. ¶ Ampli⁹ de cura febris tertiane nō pure ꝓponiť ꝙ cū flobothomabis nō indigebis clysteri. Et ſm expōnē notā vult ꝙ tu debes prius fecisse clystere. ¶ In ꝯriuȝ Aui. cū dicit postꝙ̄. ¶ Dōm ꝙ clystere pōt fieri ante flōmiā ⁊ post ſm ꝙ necessitas vrget: ⁊ qn̄q; fiunt eodē die: qn̄q; diuersis diebus ſm ꝙ medico prudēti vī. Tn̄. A. in mō loquēdi īnuit ꝙ si simul cōcurrat necessitas flōmie ⁊ clysterijs in frenesi debemus a flōmia incipe. Rō est: qꝛ stātib⁹ duab⁹ idicationib⁹ de duob⁹ medicus dȝ incipe ab eo qđ magis necessitat: ⁊ in cui⁹ omissione est min⁹ picculū. Siqs aūt icipiat fieri freneticus ⁊ hȝ feces in itestinis: vn̄ clysteri est opus: ⁊ mā sanguinea manifeste ad caput fluat ⁊ apostemet necesse est si tu vacas ad clystere eo tpe quo ponis clystere ⁊ pficiť ei⁹ opus: ille īfirmus multū ꝓcedit in augmēto frenesis: melius est ḡ flobothomare prius ⁊ statim ponere oleū ros. mistū cuȝ aceto ⁊ postea facere clystere. Ex q̄bus cōtraria cessant.

Du^m 14^m ¶ Dubitať scđo an possumus facere clystere acutū. ¶ Uideť ꝙ sic: qꝛ in p̄n° frenesis possumus dare pharmacū solutiuū imo scamoneā ſm Rasim. 17. ꝯtinē. 4. ca. ergo multomagis clystere acutum possumus facere. ¶ Amplius in cura apātū epatis vtimur clysteri acuto cū collogntida: vt. H. 13. tera. c. 12. in. c. de cura apātū epatis: ergo multomagis in cura apātū cerebri: qꝛ nō sic fortiter agūt clysteria in ptes cerebri sicut in ptes epatis. ¶ Ampli⁹ in soda cholerica tēporali attrahimus mās ad iferiora cū clysteri calido. i. acuto: ḡ in frenesi cū ibi sit dolor chol'icus. ¶ Ampli⁹ in obthalmia cōpetūt clysteria acuta violēta: vt Raſ. 2. ꝯtinē. ca. 2. ḡ eadē rōne in frenesi. ¶ In ꝯrium. A. ⁊ Mesue ⁊ Halyab. ⁊ oēs auctores cōiter. ¶ Dicēdū ꝙ in p̄n° frenesis cū intētio p clysteria est emūdatio itestinoꝝ ⁊ diuersio vapoꝝ a capite debemus vti clysterib⁹ lenib⁹ vt cū oleo ros. ⁊ aqua ordei vel oleū. s. aliqđ vel cōe vel viol'. ⁊ aqua. s. pura calida: ⁊ nō debemus vti clysterijs acutis. Rō est: qꝛ in vera frenesi acuta clysteria agitāt ⁊ inflāmāt mām que a corpe caput ascēdit: qꝛ clystere acutū calefacit ⁊ iducit febrē: imo ēt debilitat epar: vt p̄mo cañ. fen. 4. cap̄. 17. Materia aūt cōmota ⁊ calefacta disruptius furiēdo currit ad caput: ⁊ h̄ est qđ Mesue dicit. administratio clysterioꝝ leuioꝝ vt nō fiat icitatio. s. materieꝝ ad fluxū p eaꝝ cōmotionē. Clysteria aūt leuia tria faciunt iuuamēta p̄ncipalia i frenesi. Unū est: qꝛ materias itestinales. s. feces ⁊ alias corruptiōes humoꝝ emundāt. Scđm est: qꝛ diuertūt materias vaporosas eleuatas a corruptis materieb⁹ itestinabilib⁹. Tertiū est: qꝛ tēperādo calorē quietāt materias chol'icas ⁊ sanguineas: sique a ptib⁹ illis eēnt apte ascēdere vel facere al's ascēdere: ⁊ qꝛ qn̄q; nō sufficit oleū ro. ⁊ vio. solū cū aqua ordei: qꝛ feces ⁊ adiacētes māe nō sunt multū apte: iō si cogeris ire ad fortiora clysteria: nō tn̄ sint in gradu acutoꝝ sed leniētiū vt cū cassia ⁊ decoctione blitis ⁊ sale sicut ēt Halya. docet. c. 13. 5. prac. ¶ Cōsiderādū aūt qđ notāter dixi in p̄n° vere frenesis: qꝛ si frenesis nō eēt vera pp̄ materias i stomacho vel pectore vel in itestinis vel alibi poteris vti clysterib⁹ leuib⁹ vel acutis ſm ꝙ p̄cipiť in capitulis istaꝝ passionū: ⁊ eēt hic lōguȝ narrare. Sil'r si frenesis iam trāsiuit p̄n^m ⁊ totuȝ tp̄s in quo de raptu materieꝝ timeť: imo fit. v̄. g. in declinatiōe: pōt ꝯtingere ꝙ qn̄q; acutiorib⁹ clysterijs idigebimus. ¶ Ad ꝯria dōm cū primo dī in p̄n° frenesis possumus dare solutiuum. Dōm ꝙ cōiter in p̄n° precipiť solutiuū lenitiuū vt cassia. ¶ Et cū diciť ꝙ Raſ. p̄cipit dare scamoneā. Dicēdū dupl'r. Primo ꝙ illud est coacte ⁊ irregulariter: ⁊ sic coacte ēt possumus vti clysteri acuto in p̄n°. ¶ Uel dicēdum vtputo melius ꝙ ꝯueniētius pōt dari scamonea in p̄n° frenesis vere ad ꝓhibēdū raptū materie ꝙ̄ possit fieri clystere acutuȝ. Rō est: qꝛ scamonea sumpta p suā nām educit choleraȝ: sȝ clysteria acuta nō hn̄t potētiā fortē educēdi illaȝ: ⁊ iō plus cōmouent ꝙ̄ educāt. ¶ Ad scđm dōm ꝙ in apātibus epatis vtiť Hal'. clysterijs acutis cū sunt in declinatiōe ⁊ alique materie sūt ibi igrossate vel idurate. Et siqs ēt ꝯsiderat clystere acutū multū cōmouet ⁊ iflammat ⁊ minus diuertit euacuādo materias a ptib⁹ capitis: sȝ a partib⁹ epatis potētius diuertere pōt euacuādo. ¶ Ad tertiū dicēduȝ ꝙ cholera faciēs sodā tēporalē in qua p̄cipiť clystere calidū. i. acutum: est de mā chol'ica grossa flegmati mista ⁊ situata radical'r in ptib⁹ stōchi: ⁊ tūc ꝯfert acutū clystere. ¶ Ad 4^m dōm ꝙ nō est simile de obthalmia ⁊ frenesi: cū in frenesi sit fortissima fe. ⁊ magis timeať iflāmatio ⁊ icitatio materieꝝ ad fluxum ex clysteri acuto. Uel forsan ſmo ille est itelligēdus in obthalmia de mā grossa non in chol'ica vel sanguinea subtili. Hoc tn̄ disputauimus fen. 3. hui⁹.

¶ **Et trahe mām ad iferiora oīno fricatiōe pedū ⁊ reliquis ⁊ funde sup eos aquā calidā: imo ligando ⁊ stringendo ⁊ ponēdo ventosas sup eos ⁊ ꝓprie in dispōne descēsionis: ⁊ grauitas fortitudinis febris si adest ei illud qn̄q; facit oportere pricipio egritudinis dispōnis vt ponanť ventose in loco qui diciť cheelen.**

¶ Hic ponit curam per fricationem. ⁊ pȝ.

¶ Circa scđam ptē cōsiderādū. diceret aliqs. iste fricatiōes ⁊ ligature ⁊ ifusiones cū aqua calida pn̄t ne fieri anteꝙ̄ fiat flōmia vniuersalis: vel debēt fieri oīno post flōmiaȝ. ¶ Dōm ꝙ si necessitas est flobothomare ⁊ est poſ'is dȝ flōmia p̄mitti. Stante eniȝ multa repletiōe timēduȝ est ex istis ne mā agiteť plus ꝙ̄ diuertať: vt dictum fuit supra in cañ. gn̄alibus. ⁊ hoc si fricatiōes sint fortes ⁊ ligature etiā ⁊ alia. debilis aūt fricatio ⁊ ꝓprie a lōginquo icipiens forsan nō ꝓhibeť ante euacuationē: ⁊ in hoc cadit estimatio. Dub^m 15^m

¶ Dubitať scđo: an iste vētose debeāt poni cū scarificatione vel sine. ¶ Dicēdū ꝙ illud est ſm ꝙ vides necessitatē euātionis in diuertendo. ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ littera que dicit. ꝓprie in dispōne descensionis. dupl'r exponiť. Primo. i. pedibus pendētib⁹: vt lr̄a extra: ⁊ ad hoc vt melius trahať materia. Scđo in dispōne descēsionis. i. in declinatione exacerbationis. Unde Alexāder loquēs de hmōi fricationib⁹ ⁊ ligationib⁹ ⁊ infusionib⁹ extremitatuȝ dicit. sed opȝ hoc fieri in declinatione accessionū. ⁊ intelligať hic declinatio totum tēpus quietis qđ etiā est tēpus ante aliū paroxismū. Naȝ ista est melius facere qn̄ virtus minus grauatur: ⁊ qn̄ mā nōduȝ est in motu ad caput ꝙ̄ qn̄ per paroxismū grauať ⁊ iam est mā in motu versus caput sicut in summa facilius est regimē p̄uisiuū ⁊ melius ꝙ̄ curatiuū. ⁊ ideo Rasis primo cōtinētis. 9. cap̄. dicit. dȝ fieri ante Dub^m 16^m

principiū ꝑoxismi: ⁊ post eius declinationē. ⁊ ideʒ inuit Alexāder. ¶ Considerādum ēt ꝙ grauitas fortitudinis .i. multa fortitudo febris cū grauitate capitis indicat multā repletionē sanguineā in capite frenetici: ⁊ iō opʒ ꝙ ponant vētose .i. cheelen .i. in collo. in ꝑn° dispōnis egritudinis .i. cū egritudo est in ꝑncipio: nō tñ ante flobothomiā sʒ post: ita ꝙ vna die pñt poni si multa apparet repletio: ⁊ ideo sint vētose cū scarificatione. ⁊ hoc est qđ Halyab. ponit. 5. prac. ca. 13. vtaris aūt flobothomo ⁊ sitia ꝑmo ⁊ scđo ⁊ tertio die.

¶ Et primo incipe nutrire ipm subtili nutrimēto ita vt sis contentus oxymelle: deinde post hoc die vno aut duob⁹ ꝑmuta ipm ad aquā ordei subtilē cū oxymelle: deinde ad grossaʒ. Et ꝯsidera in hoc ꝟtutē ⁊ egritudinē: ⁊ quotiēs videris accñtia egritudinis fortiora incipe in pricipio subtiliatiōe cibi multa nisi ꝟtutis casu timeat: tūc eniʒ nutriant. Et aliena eos ab aq̄ vehemētis frigoris ꝓprie si fuerit in velamine distinguēte apa aut in viscerib⁹. Et sicut videbis egritudinē declinare gradatim in nutrimēto ꝓcede aut ex ipso adde ⁊ pone vt ipm sit ex cucurbita ⁊ herbis frigidis ⁊ almes ⁊ granis fridis aut effiteiati aut acetosuʒ cū fructib⁹ fridis: ⁊ in hac hora iuuant pane simile infuso in aqua frigida ⁊ iulep infrigidato cū niue vehementer.

¶ Hec est cura frenesis quātū ad ītentionē gnrā que est rectificatio diete. Et sunt in hoc sex cañ. ordinati vt videre potes. ¶ Primus cañ. est de dieta cū qua opʒ īcipere ⁊ est ꝙ subtilissime eū nutrias parū: vel nihil dare. Et ħ est dare rem subtilis nutrimenti .i. pauci valde sicut oxymel .s. zuccharinū si times mellis īflāmationē. ¶ Scđs cañ. est: vt scđa vel tertia die: ⁊ ħ est vna die vel duobus: a ꝑma des sibi nutrimētuʒ siue grossius siue copiosius: ⁊ ħ est aqua ordei subtilis .s. in qua est virtus ordei. Deinde post scđm vel tertiū dieʒ da grossaʒ .s. in qua est de corpore ordei vt ptisanam.

Dubm 17m ¶ Dubitat ꝑmo de hac forma regimīs: q2 vꝫ ꝯ̄ria dictis Hippo. ꝑ° ꝑticula afoꝛ. afoꝛ. 8. 9. ⁊ 10. ⁊ dictis suis. 4. cañ. fen. 1. ca. de cibatione febricitātiū. vbi ꝑcipit ꝙ a ꝑn° dieta sit grossior ⁊ versus statū sit tenuior. Amplius Halya. 5. prac. c. 13. in ħ ca. in die flobothomie docet dari ius pulli cū hosetē aqua .i. acresta. Sed dies flobothomie est ꝑ° dies frenesis si est poſ'is: ꝗ ꝑma die vel scđa: si tunc fiat flōmia opʒ grossius dietare. ∥ In ꝯ̄riuʒ Aui. ∥ Dōm ꝙ forma regiminis ꝑ dietā in morbis acutis apostemosis in aliqb⁹ variat a forma regis in morbis acutis sine apate: vt declauimus sup ꝑ° ꝑtic. afoꝛ. ⁊. z. regis acutoꝝ. Et vnū in quo variat est ħ: q2 a ꝑn° motus materierū ad apandū mēbrū conamur subtilissime dietare vt corpus fiat auarū: ⁊ ex ħ cesset fluxus. Et similē modū dietādi Aui. innuit īfra fen. 16. ca. de cura fluxus cū excoriatione. ⁊ ca. de cura tenasmonis. ⁊ vbi medicus nō crederet hāc intētionē sibi valere nō vltime subtiliaret a ꝑn°. ∥ Ad scđm dōm ꝙ illa dietatio Halyab. respicit virtutꝭ casum. accidētib⁹ aūt virtutē dissolvētib⁹ ēt in statu cibus dādus est: vt in cōmē. afoꝛ. 9. ꝑticule ꝑme. Cōtēplari aūt. Et. A. ēt hoc ītelligit cū dixit. ⁊ cōsidera in hoc virtutem.

Dubm 18m ¶ Dubitat ēt: q2 docet miscere syrupū acetosum .s. oxymel ⁊ aquā ordei. Cuius ꝯ̄riuʒ precipit. 4. cañ. fen. 1. ca. 9. ∥ Dicēdū dupl'r. Primo ꝙ dʒ ītelligi ꝙ iste dent diuisim. Scđo ꝙ si nō ē timor de acetosatione aque ordei pñt misceri ⁊ sic ītelligit hic. Plurimū enim frenesis fit in corporib⁹ calidis cholericis in qb⁹ nō dubitat de acetosatione aque ordei in stōcho. Si aūt timeret cōuersio aque ordei in acetositatē: tūc nō dʒ sibi misceri syrupus acetosus: ⁊ sic intelligit. 4. cañ. fen. 1. ⁊ aliȷ modi sunt dicti a me ibidem. ¶ Tertius cañ. est notus ⁊ est ille afoꝛ. Contēplari auteʒ. ¶ Quartus cañ. est ꝙ nō detur frenetico aqua fortiter frida ⁊ ꝓprie ⁊c̄.

Dubm 19m ¶ Dubitat: vtrū in frenesi cōpetat aqua frida. ∥ Et vꝫ ꝙ sic ꝑ Azarauiū ca. de sirsen. vbi dicit. nec vnꝙ̄ ꝓhibeat frenetico aqua frigida. Idē ponit Ras. in diuisionib⁹ ca. 6. ⁊ 7. ꝯtinētis. 4. ca. vbi dicit. qualibet horaꝝ aqua frida mittēda est ꝑ os ipsoꝝ freneticoꝝ. Itē. A. īfra dicit. in choŀico nō alienat aq̄ frida oīno. Ampli⁹ aqua frida est digestiua cholere: vt. 4. ca. fen. 1. ca. 7. ⁊ cōpetit ēt in sanguineis febrib⁹: vt. 9. tera. ca. 5. sʒ frenesis vel est sanguiea vel cholerica: igit in q̄libet frenesi cōpetit frida aq̄. Itē statiʒ dat aquā ⁊ iulep fortiter frida. ∥ In ꝯ̄riū est. A. hic. ⁊ Meß. ⁊ Alexāder qui sic dicit. fridaʒ aquā oīno ꝓhiberi opʒ ꝑꝑ qđ nō est vtilis. ∥ Modus dicendi cōis in sili qōne ⁊ in hac est ꝙ electiue fride aque vsus nō cōpetit. Rō est: q2 nocet ꝑtib⁹ neruosis. frenesis aūt est passio panniculoꝝ q neruosi sunt. Scđa rō: q2 pot⁹ fride aque ꝑcutit debilez partē: vt. 9. tera. ca. 5. Hec aūt est ꝑcipua pars debilis .s. cerebruʒ. Tertia cā est: q2 ꝓhibet resolutionē: coacte tñ vtimur potu fride aque: vt cū timemus vehemētiā adustionis ⁊ casuʒ in tabem siue spasmū exiccationis. Alius modus dicēdi est practicabilior q sumit ex Aui. de cura putridarū in generali. ∥ Propter qđ sciēdum ꝙ de exhibitione aque fride in frenesi multa pñt īdicare ⁊ multa pñt ꝓhibere. Indicat qdē ⁊ ꝯsentit aquā fridaʒ dari ī frenesi ipsa mā egritudinis sanguinea subtilis: vel choŀa a qb⁹ vtpl'm fit frenesis: ⁊ indicāt vel ꝯsentiūt etas iuuētutis: habitudo carnosa: cōsuetudo potādi aquā fridaʒ: bona ⁊ robusta viscerū dispō nālis: ⁊ fortitudo nālis caloris: ⁊ tēpus caŀm: timor cōsumptionis ⁊ ꝯuersionis in ethicā: ⁊ alia possent numerari. Prohibēt aūt ei⁹ dationem passio ꝑcipua vt pāniculoꝝ cerebri: ⁊ si etas sit senectus: habitudo macra: dissuetudo potādi aquā fridā. Uñ lesus fuit Ari. ille vt mōstrat in libello ꝯsuetudinis a Gaŀ. ⁊ stōchi vel alterius visceꝝ. Uñ q hēbat mery debile ꝑꝑ frigide aque potū remāsit trāsglutire nō potēs: vt. 7. terap. ca. 9. Et ħ inuit. A. cū dixit. ⁊ ꝓprie si fuerit supple apa vel spālis debilitas in velamīe distiguēte .i. diaphragmate: vel in viscerib⁹ vt stōcho: vel alibi. Et tp̄s ēt friduʒ nō ꝯsentit: ꝗ opʒ medicū bone estimationis hr̄e lassitudinē vt aduersantib⁹ īdicationib⁹ sciat eligere qđ magis īdicat. Et iō auctores vaꝛȷ varia dixerūt. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ aqua frida pōt dari vel solū in potu ⁊ in pauca q̄ntitate: vt cuʒ misceat syrupo de mane: ⁊ in ħ nō expedit tātū suspicari. ⁊ iō. A. ꝯcedit eā statiʒ cū dixit. ⁊ ī hac hora. Halya. ca. 13. 5. prac. ēt syrupos dat cū aq̄ frida. Uel pōt dari in multa q̄ntitate: ⁊ in ħ opʒ medicū ꝯsiderare multa. Sil'r opʒ ꝯsiderare in datione aque fride vehemēter. In datiōe aūt ei⁹ q̄ nō manifeste nec multū ē frida nō opʒ suspicari tātuʒ. vñ. A. dixit. ab aq̄ vehemētis frigoris. ¶ Quintus cañ. est ꝙ sicut egritudo declinat: ita gradatim ꝓcedet in nutriēdo .s. eundo de gradu subtili ad grossiora cibaria: aut ex ipso adde .i. q̄uis nō mutet cib⁹: tñ mutet q̄ntitas: q2 de eo da in maiori quātitate. Enumerat aūt cibaria q̄ sunt frigidi nutrimēti: q2 q̄uis frenesis sit in declinatiōe: tñ est timēdū de flāma caloris febrilis. Almes .i. pise: vel faseoli .s. misti cū aliquo acetoso. Effiteiati est apud arabes genus cibi acetosi cū aceto vini: aut acetosuʒ .s. aliqđ cibariū cū fructib⁹ fridis .s. acetosis: vt piris acresta vel granatis vel arancȷs vel silib⁹. ¶ Sext⁹ cañ. est in hac hora .s. declinationis: ⁊ ħ qñ remāsit multa inflāmatio stōchi ⁊ epatis vt frequēter ꝯtingit. Uel in hac hora .s. ꝑncipȷ. ¶ Sed tu dices Alexāder ponit hui⁹ ꝯ̄riuʒ dicēs. panē eis in calida aqua dabis īfusuʒ. ∥ Dicendū ꝙ panis siŀe .i. de flore farine pōt dari in aqua calida: si nō intēdis ad flāmā stomachi: ⁊ in aqua multū frigida: si intendis ad flammam stomachi ⁊ epatis.

¶ Et q2. A. nō docet dare carnes aut vinū ideo dubitat ꝑ an stante frenesi cōpetāt carnes. ∥ Hec dubō apud me satis est leuis. Nā si virt⁹ nō suffert sine eis opʒ eas dare correctas: tñ cū acetosis ⁊ frigidis: vt. A. docet ⁊ in ꝓcessu capŀi Aui. ꝯcedit eas in declinatione cū dicit. effiteiati .i. cibariū acetosuʒ: qđ ēt pōt cū carnib⁹ fieri. Dum 20m

¶ Dubitat scđo: an durante frenesi possumus vti vino. ∥ Uidet ꝙ nō: q2. A. nec in ꝑn° nec in declinatiōe ꝯcedit. Et sil'r Halya. Meß. ⁊ Azarauius. Ampli⁹ qđ materias portat ad caput ⁊ mentē ledit nō cōpetit. Uinū aūt hoc facit cū sit ꝑforatiuū cito īplens neruos. Amplius īter oēs auctores Theodorus Priscian⁹ in hoc. c. vinuʒ ꝓhibet ⁊ cām assignat. Uinū oīmō nesciāt qm̄ sitis ardorē cōmouet ⁊ feruorē ⁊ alienationē īcitat. ⁊ Aui. statiʒ. ∥ In ꝯ̄rium est Alexāder. ¶ In hac qōne nō est magna ambiguitas de vino aquoso cū in acutis ꝯcedat a Gaŀ. 3. regi. acutoꝝ cōmē. 9. ⁊ 10. nec est dubitatio an si accidat syncopis cordialis ꝑꝑ multaʒ resoŀōnē debeamus cū vino succurrere: sed dubitatio est vtruʒ in aliquo tp̄e frenesis possumus dare aliqđ vinū aquosuʒ loco potus in cibo. Et dicenduʒ ꝙ vsq̄ ad declinationē nō est securū dare ꝑꝑ causas quas ponit Theodorus. Cūq̄ eniʒ in ꝑn° cōmoueat mām ⁊ faciat eam versus caput fluere: ⁊ ēt in augmēto. In statu ꝟo cuʒ sit multa inflāmatio vnde pōt multū ꝑiculi īducere. In declinatiōe ꝟo debite lymphatū ita ꝙ sit plus aqua q̄ vinū iuuādo ad resoŀōnē materie cōfortādo ēt virtutē ⁊ īducēdo somnū cū sit humectās: vt. 4. cañ. fen. 1. ca. de cura tertiane pōt multū iuuare. Et in hoc attēdēda est bibentiū ꝯsuetudo: ⁊ stomachi debilitas in digerēdo que multum indicat vini dationē: ⁊ hec sunt dicta Alexā. ⁊ Rasis ꝑmo ꝯtinentis. c. 9. vnde ēt post. 7. ⁊ vltra ēt. A. cōcedit vinū in hoc ca. Dubm 21m

¶ Et opʒ qdeʒ vt in principio administres repercussiua pura nisi sit de genere magno ex quo apostemant vene que sunt extra caput cuʒ cōmunitate velaminis. Illic enim opʒ te incipere ab eo in quo sit parum mollificationis ⁊ sedationis doloris deinde stiptica. Et sit tibi securitas multa in clysteribus. Deinde administra

ƀm plurimum embrocas infrigidantes non cum stipticitate. Et misce in eis parum papaueris vt dormire facias ⁊ parum camomille etiam vt resistat papaueri ⁊ resoluat resolutione modica.

¶ Jam. A. posuit curã frenesis quãtũ ad q̃nq̃ intẽtiones magis generales: hic ponit curã minus gñalẽ descẽdẽdo ad tẽpora ⁊ determinata accidẽtia. Et p̃° ponit curã que cõpetit in p̃n° ⁊ in augmento inuens de statu ⁊ ponẽs declinationẽ quo ad qd. Scd̃o sp̃aliter ponit regimẽ in declinatiõe. ibi (Amplius cũ p̄cedũt.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curã frenesis quãtuȝ ad dicta tẽpora: ⁊ hoc qñ ipsa est cito terminabilis. Scd̃o qñ est p̄lixa. ibi (Q̃ si egritudo.) Tertio docet subuenire accidẽtib⁹ q̃busdã. ibi (Et cũ nõ mingũt.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã in p̃n° ⁊ in augmento. Scd̃o quo ad qd in declinatiõe. ibi (Cũq̃ egritudo.) ¶ Cõsiderãdũ q̃ A. lȝ supra facta flobothomia in p̃n° docuerit repercutere: hic tñ resumpsit illũ canonẽ vt declaret illũ ponẽs exceptionẽ q̃ nõ semp a p̃n° vtimur rep̄cussiuis: ⁊ hoc est qñ freneticũ ap̄a statim est cũ tanta magnitudine p̄p repletionẽ q̃ ẽt vene extrinsece apostemãtur per cõitatẽ velaminis. i. pãniculi extrinseci ad ĩtrinsecũ: ⁊ est simile ei qd̃ dicimus de guardẽgi que est obthalmia magna ĩ qua nõ possumus ĩcipere cũ rep̄cussiuis vt declaratuȝ est fen. 3. cap̃. de guardẽgi. vbi queras multa pro decl̃one passus. ¶ Cõsiderãdũ ẽt q̃ p̄pter duas causas hic nõ possumus incip̄e a puris rep̄cussiuis. Una est quãtitas multa materie qua a frigidis repercussiuis in loco cõstringit᷑. Alia cã est locus ad queȝ iam apostematio p̄uenit. s. pãniculus extra craneũ. cũ enim ille pãniculus ap̄atur nõ debem⁹ vti rep̄cussiuis: vt Joar tracta. 3. 5. cap̃. vnde dicit sic. ap̄a fit in pãniculo q exterius craneũ tegit: qd̃ lenius ceteris eẽ iudicamus. Et cura ipsius est flõmia cephalice abstinẽdo cuȝ omni sollicitudine ab appõne frigidoꝝ illi loco ne facias redire mãm ⁊ lesionẽ nobiliori mẽbro. ¶ Ex q̃bus apparet quid fiendũ ƀm mentẽ Aui. Nam factis euacuationib⁹. s. per flobothomiã: p̃mũ a quo debes incip̄e est aliq̃d mollificatiuũ sedatiuũ doloris: ⁊ hoc est aliquid calidum anodinũ vt aqua decoctionis camomille ⁊ malue: ⁊ est in hoc aliqua remollitio siue resolutio sine attractiõe: ⁊ cũ mã est aliqual'r minorata: ⁊ ex hoc ap̄atio pãniculi extrinseci cessauit. s. sua impletio poteris ĩcipere rep̄cutere cũ stipticis frigidis vt oleo rosato ⁊ aceto vt supra p̃ceptũ est: ⁊ hoc est qd̃ dicit. deinde stiptica. i. vtaris frigidis stipticis. s. frigidis rep̄cussiuis q̃bus ante vti nõ potueras. Et q̃ aliquis diceret: ista resolutiua nõ poterũt absolui ab attractione. Rñdẽdũ est q̃ tu debes eẽ securus p̄pter clysteria supple ⁊ alias eũones. Uel forsan vult dicere sit tibi securitas ⁊c̃. i. vtaris multũ clysterȳs q̃ multũ a capite diuertũt: ⁊ hoc maxime requirit᷑ in istis. Alia littera hȝ. sit tibi cã. s. q̃ tu vtaris resolutiuis p̃mo ⁊ postea stipticis securitas ⁊c̃. ⁊ est p̃ma expositio.

Dum 22m ¶ Deinde ⁊c̃. Dices tu. hic. A. ɔ̃dicit: p̃mo. n. dicit. deinde stiptica. ⁊ modo dicit administra embrocas nõ cũ stipticitate. ¶ Dicẽduȝ q̃ hi sermones referunt᷑ ad diuersa tempora. Prima eniȝ op̄atio. s. vsus remollientiũ fuit in p̃n°: ⁊ scd̃a operatio. s. vsus stipticoꝝ ẽt fuit in p̃n°. Cũ iam illa mã fuit a sui multitudine minorata ⁊ cessauit a pãniculo extrinseco: ex q̃bus timebat᷑ repercussio ⁊ mõ nõ timetur. Ista aũt operatio est in augmẽto ap̄atis. ¶ Propter quod sciendũ q̃ in augmẽto frenesis localia debẽt hr̃e tres op̄ationes. Una est q̃ repercutiãt sed nõ sic fortiter sicut in p̃ncipio: ⁊ ideo dixit. administra embrocas ĩfrigidãtes nõ cũ stipticitate. s. tãta q̃ta in p̃ncipio. Scd̃a operatio est q̃ aliqual'r resoluãt p̄pter id qd̃ iaȝ fluxit: ⁊ ideo ponit᷑ camomilla: vnde dixit ⁊ resoluat resol'one modica. s. in p̃ncipio augmẽti. Tertia op̄atio est sedatio vigiliarũ: q̃ in augmẽto augent᷑ vigilie: ⁊ hoc fit ponẽdo parum ⁊ nõ multũ papaueris ⁊ parum camomille ad resistendũ nocumẽto papa. remouet eniȝ camomilla nocumentũ narcoticoꝝ: vt supra dixit in cañ. generalib⁹. ergo in hm̃õi embrocis approximatis hoc tp̄e augmẽti camomilla ponit᷑ ad duas intẽtiones. s. ad cõsolanduȝ papaue. ⁊ ad resoluẽduȝ. Dicit aũt ƀm plurimũ vel q̃ pluri tp̄e vteris ⁊c̃. vel q̃ vtplurimũ vtimur embrocis: possemus tamẽ vti oleis. ¶ Sed tu diceres si in apostemate magno in quo ap̄atur pãniculus exterior positis mollitiuis nõ sedat᷑ illa repletio q̃d erit fiendum. ¶ Dicendum q̃ remanet tue estimationi: tamẽ credẽdum est q̃ sit passio mortalis: ⁊ ideo fugiendũ est vel admittas localia.

¶ Cumq̃ egritudo fuerit finita his medicaminib⁹ ⁊ remanserit alienatio: tunc mulge sup̄ caput lac ex vbere ⁊ mamilla. Si virtus q̃deȝ in ipso est fortis: lac caprarum. Et si debilis q̃dem fuerit: lac mulierum. Et omni mulsioni moranti super ipsum vna hora fac succedere ablutionem cũ embrocis equalibus in q̃bus ponãtur viole ⁊ radices lilȳ ⁊ camomilla cũ reliquis infrigidatiuis sicut videbis in antidotario.

¶ Hic ponit curã in declinatiõe quo ad qd. s. quo ad alterationem que quãdoq̃ remanet. ¶ Cõsiderãdũ q̃ qñ recedẽte frenesi remanet aliqua mala cõplexio calida ⁊ sicca: vnde homo remanet cum aliqua alienatione: studiũ ergo est in aliqua ĩfrigidatione ⁊ humectatione cũ lacte: ⁊ q̃ lac remanẽs corrumpit᷑ ⁊ quasi ĩcollat᷑ cuti capitis: ideo decet ex vbere aĩalis mulgere vel ex mamillis mulieris vel docet lauare cũ embrocis tẽperatis. s. in actu tñ frigidis in virtute ⁊ humidis: ⁊ ponit᷑ in eis radix lilȳ ad abstergẽdũ: ⁊ camomilla ad refrenãduȝ excessum frigidoꝝ. Quare aũt lac caprinũ in forti: ⁊ mulierũ in debili dictuȝ fuit supra in canonibus generalibus. Et ille est cañ. Serap̃. in hoc cap̃. cap̃. 20.

¶ Dubitat᷑ q̃re nõ posuit curã frenesis: cũ est in statu. ¶ Dĩm q̃ vel dedit ĩtelligi: q̃ tunc vteris embrocis magis resolutiuis. ¶ Uel dicẽdũ q̃ si frenesis veniat ad statũ nõ recipit curã: vt ponit Mes. Dum 23m

¶ Dubitat᷑ igit᷑ vtrũ si frenesis veniat ad statuȝ possit curari. ¶ Uidetur q̃ sic: q̃ oĩs morbus salubris hȝ quatuor tẽpora: vt p̃ lib. fen 2. ⁊ p̃° de crisi cap̃. 2. in p̃n. sed aliqua frenesis est salubris: ergo habebit quatuor tẽpora: ergo statũ: igit᷑ a frenesi que venit ad statũ hõ liberat᷑: imo impo'e est q̃ liberet᷑ nisi veniat ad statũ. ¶ In ɔ̃rium videt᷑ Mes. cũ dicit. Si iam ĩpressit: cura est cassa. ¶ Quidã dixerunt q̃ frenesis põt eẽ in statu dupl'r. Uno mõ cũ vltimata accidẽtium malitia ⁊ prauitate: ⁊ si ad hũc statũ veniat frenesis nõ recipit curã. Alio mõ põt esse in statu cũ malitia non vltimata: sed tñ multa: ⁊ tũc põt hõ ab ea liberari. Quod ṽo Thadeus in hoc sentit lege sup̄ illo afoꝛ. 5. p̄ti. Quib⁹ vrine limpide. ¶ Aliter ergo dicẽdum ⁊ clarius: q̃ in freneSi põt duob⁹ modis esse status. Uno modo p̄ totalẽ cõfluxũ materiei ⁊ adunationẽ eius in cupũ: ita q̃ fiat exitura vera: ⁊ ab hac freneSi veniẽte ad taleȝ statũ hõ nõ euadit. Unde oĩa signa que supra. A. posuit frenesis facte siue existent᷑ in statu erãt mortalia: si simul ɔ̃siderabantur. Rõ est: q̃ a tanta solutione ɔ̃tinuitat᷑ in pãniculis ⁊ multo minus in sub̃a nõ est imaginãduȝ q̃ hõ possit liberari. ¶ Sed tu dices ɔ̃. ab exituris cerebri saniatis ⁊ ruptis: vt mã exeat p̄ aures aut nares: hõ põt liberari: vt ĩnuit Aui. 4. cañ. fen. 3. ca. de exituris. Et Hippo. 6. p̄ti. afoꝛ. illo afoꝛ. Caput dolẽti ⁊ circũdolẽti. afoꝛ. 10. ¶ Dĩm q̃ vt al's declarãtũ ẽ a me: exiture ille cerebri ⁊ eruptiões nõ debẽt dici p̄prie p̄ collectionẽ materiei totius in vnũ cupũ: ⁊ per manifestã sol'onẽ ɔ̃tinuitatis dilacerãdo pãniculũ aut substãtiã cerebri. Nulli eniȝ est dubiũ q̃ nõ posset q̃s ex hoc liberari: sed dȝ ĩtelligi ĩproprie ⁊ similitudinarie: ⁊ q̃ illa mã nõ sit in cupũ aggregata sed q̃eta in porositatib⁹ digerit᷑: ⁊ cũ ab eis expellit᷑ dicit᷑ eruptio: si ab ea ɔ̃tingat liberari. Alio mõ in freneSi põt eẽ status p̄ hoc qd̃ est eẽ in aliquo termino vltra quẽ nõ p̄cedit: ⁊ ab illo statu põt liberari. Et hũc ẽt statũ neciuȝ est hr̃e oẽm frenesim salutiferã. Hũc aũt statũ possumus dupl'r imaginari. Uno mõ q̃ aliqua frenesis ĩcipiat de pauca mã ad cerebrũ mota que cũ tota ad cerebrũ venerit ⁊ nõ fecerit vnũ cupũ: sed repleat venas paruas ⁊ poros ⁊ extẽdat: tũc frenesis est in statu: q̃ nihil amplius de mã fluit: sȝ q̃ hec mã est pauca ⁊ paꝝ ledẽs: ideo põt hõ ab illa freneSi liberari: q̃uis tñ ista frenesis sit in statu q̃tũ ad hoc: qd̃ est fluxã eẽ suã mãm: nõ tñ est in statu quãtũ ad hoc qd̃ est eẽ mãm in cupũ q status fuisset vel esse potuisset: si mã fuisset amplior: vt ĩtrans poros dilacerraret ⁊ cõcauitatẽ faceret. Alio mõ possumus imaginari hũc statũ frenesis salubris p̄ p̄hibitionẽ p̄cessus fluxus materieꝝ: quãuis multa sit parata ad fluxũ: ⁊ hoc fit q̃ medicus repercutit. cũ ẽ p̄ rep̄cussioneȝ mã ĩcipit retrocedere: tũc ĩcipit declinatio ⁊ illud vltimũ intẽsionis frenesis ad qd̃ p̄uenit cũ mã fluebat est status. Utrũ aũt in illo vltimo stet tp̄e vel instãti: est questio tendẽs ad p̃ncipia nãlia: tñ in flegmone extrinseco istum modum status possumus videre: vt cũ flegmon curat᷑ p̄ rep̄cussiua in p̃ncipio vel curatur in statu. Et iste status siquis bene ɔ̃siderat est pars principȳ vel augmẽti terminata vel posita in actu. Ex quibus cessant cõtraria.

¶ Q̃ si egritudo p̄longat᷑ ⁊ nõ remouet᷑ medicinalib⁹ istis aut grauis est faciens subeth ⁊ ptrãsierit terminũ principȳ ⁊ quies in ea fuerit maior motu tũc aliena ei ea que vehemẽter ĩfrigidãt ⁊ p̄prie papauer ⁊ adde ei in embrocis tunc post septimã balsamitã ⁊ mentastrũ ⁊ ruthã ⁊ expressionẽ menthe ⁊ mellilotũ ⁊ pone super caput mucillagines seminis lini cũ oleo ⁊ aqua ⁊ vnge corpus cum oleo calefacto assidue.

¶ Hic ponit curā frenesis ꝓlire. Et p̄mo ponit curā ꝑ medicinas. Scđo ꝑ regimē. ibi (Cunq̄ꝫ.) Tertio addit quēdā cañ. in cura istorum. ibi (Et multotiēs.) ¶ Cōsiderādũ ad primi ītellectũ ꝙ qñ frenesis ꝓlongat̃ ⁊ nō remouet̃ dictis medicinis repcussiuis: vel etiā si frenesis est grauis. s. cũ grauitate capitis: ⁊ apparet in ea suberb ⁊ maior quies q̄ꝫ mot⁹: tunc significat̃ ꝙ nō est vera: sed hꝫ aliquā flegmatis mistionē: ⁊ hoc hꝫ aptitudinē trāsitus in lythargiā siue hoc sit ex se siue q̄a vsus frigidoꝝ mām nimis īfrigidauit. Ex quo apparet qualis debet eē istoꝝ cura: q̄ꝛ nō cũ puris frigidis sed mistis cũ calidis resolutiuis: ⁊ ideo adde in embrocis calida que ponit hic: vt balsamitā. i. sisimbriũ. mentastꝝ. s. cāpestre: ⁊ expressionem mēthe vel myrte. Et cōsidera modos loquēdi Aui. Primo q̄ꝛ dicit ⁊ pertrāsierit terminum p̄ncipij: q̄ꝛ in p̄n° huius frenesis mā existente frigida simul cũ calida vtimur frigidis puris sicut in lythargia. Scđo q̄a dicit ⁊ adde ei in embrocis: q̄ꝛ nō debes vti calidis istis puris: sed addere embrocis p̄dictis remoto papauere ꝑꝑ multā cōgelationē quā posset facere ⁊ somnum. Tertio dicit post septimā q̄ꝛ certitudinaliter trāseunte p̄n°. Et forsan ꝙ ītelligit aliqua digestione existēte in mā sicut modus Aui. est qñq̄ꝫ dicere. Cũ enim dicit. vsq̄ꝫ ad septimā vel septimanā. ītelligit qñq̄ꝫ vsq̄ꝫ ad digestionis apparitionē: vt apparet. 4. cañ. fen. 1. cap̄. de cura putridarũ in generali. ⁊ cap̄. de cura emitritei ſm nostrā expositionēꝫ. Et pone. s. post hec mucilaginē ⁊c̃. Cũ oleo. s. aliquo vt camomillino vel cōmuni. ⁊ fiat hoc ad resoluēdũ: q̄ꝛ vapores grossi ꝑ neruos currunt facientes iectigationē ⁊ minantes spasmũ: ideo opꝫ corpus inungere. Et videt̃ ꝙ Alexandri sit is sermo.

¶ Cunqꝫ videris ꝙ virtus preseruat̃ post longitudinē egritudinis ⁊ postq̄ꝫ ꝑtransierit septimanā ⁊ qđ est supra ip̄m tibi inest vt potes ip̄m parũ vini ꝑmisti.

¶ Hic cōsidera ꝙ vinũ pōt dari tēpore declinationis. Hoc aũt tēpus describit per duo. Primo cũ dicit. ꝙ virtus p̄seruat̃. q̄ꝛ declinatio ad salutē est cũ virtutis cōseruatione. Scđo cũ dicit. postq̄ꝫ. q̄ꝛ morb⁹ ille vel est peracutus: ⁊ tũc post septimũ cessat. si aũt nō est ita peracutus: tũc cessat post lōgitudinē egritudinis ⁊ post septimũ. si ergo vides virtutē ꝯseruatā. s. fortē post septimũ vel vltra ⁊ post lōgitudinē: tũc potes dare vinũ sed parũ ⁊ lymphatũ vt dictũ est supra. Aliter quādoq̄ꝫ iam exposui. vel virt⁹ preseruat̃. i. nō alienatur postq̄ꝫ pertrāsiuerit septima. i. stetit septē dieb⁹ sine alienatione. Aliter tamē quādoq̄ꝫ exposui iam cũ viderit ꝙ virt⁹ cōseruatur. s. quia nō alienatur: vel virtus conseruatur. i. lꝫ virtus sit fortis: tamen propter consuetudinē vel stomachi frigiditatem potest dari vinum. Uel tertio virtus. s. cerebri que cōseruat̃: quia nō multũ debilitetur. Remanet enim in q̄busdam quādoq̄ꝫ tanta cerebri debilitas: vt quolibet potu vini ledantur.

¶ Et multotiens accidit eis vomitus ⁊ iuuātur eo. Et quādoq̄ꝫ potant̃ quidā ipsoꝝ aqua permista cũ oleo: ⁊ sit ipsoꝝ vomitus facilis ⁊ humectat eos.

¶ Hic addit quēdam canonē in cura hoꝝ: ⁊ pꝫ. ¶ Cōsiderādũ ꝙ leuis vomitus in freneticis istis pōt ꝯferre siue fiat sponte siue per artem: nō tamē debet fortibus ꝓuocari: q̄ꝛ faceret multā in cerebro agitationē: ⁊ ideo sufficit aqua ⁊ oleum frigidum. s. violatum vel ros. vel cōmune. Et ista facit Rasis p̄mo cōtinētis cap̄. 9. Frenetici aũt in q̄bus īnuat sunt veri de materia cholerica vel ēt nō veri. s. de materia habēte flegmatis mistionē: ⁊ tunc ꝓprie cũ humores stomachi coaugent euaporādo materias capitis.

¶ Et cũ nō mingunt ꝓpter defectũ ītellectus ⁊ debilitatem sensus inunge eoꝝ vesicas cuꝫ oleo tepido. Et melius est oleũ de oliuis aut embroca ipsos cuꝫ aqua calida ⁊ aqua in qua cocta sit camomilla: deide super eas cōprime donec vrina ꝓuocet̃. Et sis sollicitus cuꝫ hoc ex eis omni hora ⁊ cōprime vesicas eorũ in omni hora sperās in ipso vrinā ꝓuocari. Si aũt illud nō respōdet administra embrocas ſm ꝙ dictũ est: ⁊ oportet vt stringas eos ligando si inueneris eos multiplicare permutationē ⁊ agitationē: ⁊ leduntur ab eis vehementer ⁊ ꝓprie cuꝫ flobothomas eos ⁊ scissura nōdum est consolidata vel incarnata.

¶ Hic docet subuenire duob⁹ accidentib⁹. Et p̄mo retētioni vrine que accidit eis ꝓpter defectũ intellectus circa vrinationē. Occupant̃ enim multis phātasijs. Et accidit ꝓpter defectũ sensus vesice: q̄ꝛ nō sentit mordicationē vrine ꝓpter occupationē vel ꝓpter nocumentũ in sensu tactus. Regimen igitur est cōpressio ⁊ vnctio ⁊ embrocatio vt vesica sentiat ⁊ mollificet̃ ⁊ laxet vrinā. Ego vidi ꝯferre eis fricationē in radice virge ꝓpe anum. Scđo docet subuenire īquietudini ⁊ agitationi: ⁊ hoc ligādo eos ⁊ ꝓprie cũ timemus ne apertura vene fluat: ⁊ est cañ. Halyab. 5. prac. cap̄. 13.

¶ Amplius cũ ꝓcedunt in declinatione ⁊ exitu a fortitudine egritudinis plurimũ reges eos regimine conualescentiũ ⁊ adhibe eis restaurantia leuia.

¶ Hic ponit curā in declinatione: ⁊ accidētiuꝫ remissione: ⁊ est regimē humectatiuũ vt ꝯualescētiũ: ⁊ iō dantur cibaria restaurątiua leuia. i. facilis digōnis: vt carnes pulle ⁊ hedi ſm Rasim.

¶ Et aliena ipsos ab aeribus ⁊ vētis malis ⁊ calidis ⁊ canicularib⁹ dieb⁹ ⁊ sole vt nō īcurrant recidiuam.

¶ Hec pars est clara.

¶ Cum vis autē eos balneare balnea ipsos in aquis sapidis balneationibus lenibus vt facias eos dormire: nam in dormitione eorum consistit iuuamentum plurimum. Et ciba eum carnibus leuibus.

¶ Hic ponit curam eorum per balneum ⁊ patet.

¶ Et hic q̄dem est sermo vniuersalis in cura ipsoruꝫ.

¶ Concludit.

¶ Eius v̄o qđ diuersificat̃ aliud est cholericum aliud sanguineũ. Cholericũ eniꝫ īdiget in sui cura eductione cholere cũ solōne plurima ⁊ flōmia minore. Et sit qđ soluēdo educit cholerā ex eo potus ex lubrificantibus subtilib⁹ predictis ex purgātib⁹ sanguinē. Et tibi inest vt ponas in eis fumũterre si sciueris ꝙ nā obediēs sit ſm oēm dispōnēꝫ Et quādoq̄ꝫ ponunt in eis scamoneaꝫ cũ cōfidunt de obediētia nature ſm cōsuetudinē egri. Et cholericus cũ flobothomat̃ nō ꝯsequat̃ ꝓpinquitatē syncopis: ſꝫ flobothomet̃ flōmia bona cũ cautela inde habita: deide solōne euacuet̃. Et ēt ꝯueniēs est vt ponas cibos eius frigidos ⁊ humidos.

¶ Hic ponit curaꝫ ſm spēs: ⁊ ideo est sermo spālis respectu superioꝝ. Et p̄mo premittit. Scđo exequitur. ibi (Cholericũ.) ¶ Et hec scđa in tres. Primo ponit curam cholerice frenesis. Scđo sanguinee cōparando ad cholericam. Tertio cholerice de cholera adusta. Iste enim erunt tres spēs vere frenesis. Scđa ibi (Cibi autē.) Tertia ibi (Et in cholera.) ¶ Dicit p̄mo cholericum. s. sirsen: siue charabitus. Dico cholericũ de cholera rubea vel citrina. ¶ Considerādum ꝙ Auic. ītendit ad duo. s. ad euacuationē: ⁊ rectificationem regiminis: q̄ꝛ ista duo egebāt specialiori sermone in hoc charabito. Intētio eniꝫ ꝓhibitionis materieꝝ ⁊ sedationis accñtium ⁊ diuersionis iam est dicta: ⁊ sufficit in forma gñali iam dicta: euacuationē aũt docet facere cũ solōne cholere: ⁊ cũ flobothomia.

¶ Dubitat̃ igitur pro intellectu huius partis: an in principio frenesis cōpetat pharmacia. ¶ Uidetur ꝙ nō: q̄ꝛ supra precipiens euacuationē precipit cũ flobothomia: ⁊ si cũ alio precipit cum clysterijs lenibus. ¶ In ꝯ̄rium Cōstantinus in viatico: ⁊ Gal. 13. terapē. cap̄. vlti. qui generaliter in apostematib⁹ capitis īchoantib⁹ dant pharmacũ hypolatũ. i. solutiuuꝫ. ¶ Hec questio est determinata supra in cap̄. de cañ. generalib⁹. ¶ Hic tamē succinte dicēdum ꝙ materia frenesis: vel est sanguinea: ⁊ tũc maxie cōpetit flobothomia: nec alia pharmacia cōpetit nisi sanguinis mundificatiua. vel est mā cholerica: ⁊ tunc competit pharmacia. Et q̄ꝛ mā cholerica aptius educit̃ cũ pharmacia q̄ꝫ cũ flōmia ideo dixit hic Aui. cũ solutione plurima ⁊ flobothomia pauca: q̄ꝛ plus intēdimus euacuationi cholere q̄ꝫ sanguinis: iō copiosius ⁊ frequēti⁹ possumus vti solutiuis q̄ꝫ flobothomia. ¶ Ad ꝯ̄rium dōm ꝙ cañ. Auic. p̄mi fuerunt de p̄ma intētione gñales: ⁊ iō solũ expressit de eūone q̄ omni speciei frenesis cōpetit: ⁊ illa est flōmia. Omisit autē de pharmacia que est spālior eūo ⁊ dixit de ea in canonib⁹ specialibus. Dum 25m

¶ Sed dubitat̃ an in frenesi cholerica a p̄n° debeamus vti pharmacia lenitiua: ⁊ debili solũ: vt cassiafistu. ⁊ similib⁹: an possumus vti scamonea ⁊ fortib⁹ solutiuis. ¶ Uidet̃ ꝙ cũ lenitiuis debeam⁹ euacuare: ex mente Halyab. 5. prac. cap̄. 13. ⁊ Raſ. 9. Almā. cap̄. 3. ⁊ Cōstantini p̄mo viatici q̄ in frenesi cōiter leuia pharmaca precipiunt: vt mānaꝫ cassiam tamarindos ⁊ similia. ¶ In ꝯ̄riũ est Raſ. 17. cōtinētis. 4. cap̄. q̄ in frenesi cholerica docet statim euacuare cholerā cũ rebus violentis: tales aũt sunt scamoneate medicine. Dum 26m

¶ Istam dubitationē. A. soluit in littera: ⁊ dicit ꝙ solutiuū in frenesi cholerica potius. i. vtplurimū: vel potius qꝛ regul'r operando dꝫ eē lenitiuū: ⁊ hoc est qđ dicit. ex lubrificātibus subtilib⁹. i. lenibus predictis. s. in generali: ⁊ in cap̄. de soda cholerica. Et ista sunt que sanguinē mūdificant de qbus est fumusterre. ¶ Dico aūt ꝙ solutiuū dꝫ esse lenitiuum: si tu sciueris ꝙ nā infirmi sit obediens ad eūationem per ista: sm oēꝫ dispositionē. i. oino qꝛ cassia vel māna vel decoctio in qua est fumusterre optime purgāt euꝫ. ¶ Dico secūdo ꝙ quādoqꝫ ⁊ quasi coacte opando opꝫ purgare ēt in principio cū scamonea. Et hoc est qñ nā infirmi non obediens est lenitiuis. Et hoc Aui. īuuit per oppositū eius qđ dixit: est etiā hoc quādo mā chol'ica est plurima mobilis permutabilis siue furiosa. Et hoc. A. īuuit ex generalissimis canonibus primi libri fen. 4. 3. capi. Quādoqꝫ vō auctores sequūtur viam mediam purgātes cum leuioribus q̄ꝫ sit scamonea ⁊ fortiorib⁹ q̄ꝫ sit cassia: ⁊ dant infusioneꝫ myrabo. citrinoꝝ vigoratoꝝ ⁊ consolatorum cuꝫ alijs: sicut tu inuenies in plurib⁹ libris. Moderni vō medici vtūtur expressiōe reubarbari cū pulpa cassie. In danda vō scamonea Aui. vult ꝙ consideres obediētiam nature. i. cōformitatē nature: ⁊ hoc scias p consuetudinē: ⁊ hoc ne simus cā sue mortis. Et iste cañ. hic particularizatus est positus generaliter supra in cap̄. de canonib⁹ generalibus. ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ quādoqꝫ ponūt. s. Rasis. 17. cōtinentis. 4. cap̄. ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū vltimo ꝙ. A. īuuit in istis quātitatē flobothomie: qꝛ nō dꝫ esse multa sed pauca: vñ nō ducit ꝓpe syncopim. Sed si mā esset sanguinea posset copiosior fieri. Scđo īuuit ordineꝫ. s. ꝙ primo flōmetur deinde purgeť. qđ autē istoꝝ debeat p̄cedere est qđ que pēdet ex p̄ncipijs p̄mi libri fen. 4. 4. cap̄. ¶ Scđo Auic. intendit ad regiminis rectificationem. ⁊ patet.

¶ Cibi autem sanguinei sint frigidi. Et ptransit vt sint stiptici quando facta est euacuatio ex solutione ⁊ clysteribus. Et cibi sint sicut qui fiunt cuꝫ acresta ⁊ ribes ⁊ granatis ⁊ cydonijs ⁊ pomis.

¶ Hic ponit curam cholerice frenesis cōparando ad sanguineā. Et primo per regiminis rectificationē. Secūdo p remotionē cuiusdā accidentis. ibi (Et opꝫ vtplurimū.) ¶ Prima in tres. Primo ponit cibaria cōuenientia in sanguinea. Scđo in cholerica cōparādo ad sanguineā. ibi (Cholerico autem.) Tertio assumat regimen. ibi (Et scias.) ¶ Cōsiderādum circa p̄mā partē ꝙ cibaria ista stiptica nō conceduntť añ eūonē ne vētrē stringāt de qua stipticitate habem⁹ in frenesi multū esse solliciti ne accidat. vbi ꝫ sum⁹ de h̄ securi. s. ꝙ per hanc viam non possumus nocere competunt hec cibaria: qꝛ resistunt per frigiditatem caliditati ⁊ per siccitatem significatam ex stipticitate resistunt humiditati eius.

¶ Cholerico autem non conueniunt isti: sed qui sunt sicut qui fiūt ex cucurbita ⁊ alchelcheti. s. facto ex ordeo excoriato ⁊ qui fiunt ex spinachijs ⁊ atriplicibus ⁊ almuiati. Et est qui fit ex almes ⁊ similibus illis: ⁊ eoruꝫ acetositas fit ex aceto ⁊ zuccharo aut ex prunis ⁊ que sunt illis similes.

¶ Hic ponit cibaria. in cholerica cōpetentia cōueniunt cibaria frigida ⁊ humida que enumerat. Alchelcheti. i. citrullis. s. ꝓ ⁊ facto ex citrullo vel. s. factus: ⁊ tūc est expositio eius qđ dixit. alchelcheti. vt dicamus ꝙ alchelcheti est cib⁹ fact⁹ ⁊c̄. Almuiati est modus cibi qui fit ex almes. i. pisis vel faseolis. s. mistis ꝓ alijs rebus humectantibus. Eoꝝ acetositas ex aceto ⁊ zuccharo. i. simul cuꝫ zuccharo vt remittat audaciā aceti ⁊ similia. s. granatis ⁊c̄.

¶ Et scias ꝙ cholericus indiget extinctione plus ⁊ sanguineus resolutione plus: ⁊ in cholerico non timetur omnis cautela infrigidationis que timetur in sanguineo: ⁊ non alienatur aqua frigida omnino.

¶ Hic assumat regimē ⁊ etiā curam per alterationeꝫ. Causa primi dicti est: qꝛ cholera est calidior humor ⁊ acutiorē flāmā inducens sed sanguis facit morbū magis repletionalē vapoꝝ multitudīe: ꝫ indigemus resol'one pluri ⁊ vapoꝝ eductione. Causa secundi dicti est eadē: ⁊ vult dicere ꝙ nō opꝫ ita timere ⁊ cautelosum eē in īfrigidādo cholericum sicut sanguineum: qꝛ aq̄ est plus digestiua cholere q̄ꝫ sanguinis: ideo nō oino alienatur a chol'ico: ⁊ est dcm̄ Rasis in diuisionib⁹. cap̄. 6. vel aqua frida oino. i. multum frigida.

Dum 27m ¶ Dubitať an in cholerica frenesi cōpetat frigida aqua. ¶ Videť ꝙ sic per Aui. hic: ⁊ Rasim in diuisionibus cap̄. 6. ⁊ p̄mo conti. cap̄. 9. ⁊ per Azarauiū. ¶ Probať rōne: qꝛ cuius mā ⁊ qualitas rectificať ab aqua: aqua ei maxime cōpetit: sed cholerica mā ⁊ etiā qualitas rectificať ab aqua vt notū est. ¶ In cōtrarium Mesue ca. de frenesi cholerica: vbi dicit. alienet oino cibaria grossa ⁊ aquam frigidam. ¶ Dōm ꝙ de cōpetētia frigide aque possumus loqui dupl'r. Uno mō absolute ⁊ sic possunt aliqua īdicare eā dari: ⁊ aliqua ꝓhibere sicut supra dictū est. vnde auctores in hoc ꝓcedentes diuersis iudicijs estimatiuis diuersa ꝓtulerunt. Alio mō possumus loq de cōpetentia aque frgide in frenesi cholerica cōparando ad sanguineā. ⁊ hoc rōne materieruꝫ ⁊ vt sic plus cōpetit in chol'ica q̄ꝫ in sanguinea. Et rō est: qꝛ in cholerica plus īdigemus estimatiōe: vt dicit Aui. ⁊ Mes. ibidē. Dico aūt ex pte materie: qꝛ alia ānexa cholerico qñqꝫ minus possent īdicare aquā frigidā vt excarnatio: vñ timeremus de ꝑcussione mēbroꝝ discooꝑtoꝝ. In sanguinea autē pp habitudinē magis carnosam si eēt minus timeremus. ¶ Sed tu diceres qđ faciam de facto. ¶ Dōm ꝙ assumes indicātia aquaꝫ frigidā ⁊ cōtradicētia. Et considera quoꝝ indicatio preualet.

¶ Et oportet vtplurimum sis sollicitus in somno ipsorum: ⁊ illud erit sicut embroce humectantes ⁊ cum administratione oleorum sicut olei lactuce ⁊ cucurbite ⁊ que ipsis similantur faciendo caputpurgium.

¶ Hic intendit ad vigiliarū remotioneꝫ cum humectātibus apponendo capiti ⁊ naribus suggēdo. Dicit autē ipsoꝝ. s. habētium frenesim cholericam in quibus plus abundant vigilie. vel ipsorum. s. quorūcūqꝫ freneticorum in quibus vigilie superant.

¶ Et in cholera que est adusta multipliceť studiū cum humectantib⁹ ⁊ cū administratione enematum infrigidātium ⁊ humectantiū in eis quantū possibile est.

¶ Hic ponit curam cholerice frenesis facte ex cholera adusta.

¶ Dubitať quare ponit curā eius cū supra dixerit ꝙ ꝑimit. ¶ Dōm ꝙ perimit vtpl'm. ¶ Vel dōm ꝙ ꝑimit si iā est in augmento vel ꝓcessu principij. Sed si sit futura fieri: vel sit in p̄ncipio: primo possibile est ꝙ hō libereť ab ea: ⁊ ideo Aui. tenuit nouū modū loquēdi de hac frenesi: qꝛ nō dixit in chol'ica frenesi. s. que fit actu: sed dixit in cholera adusta. q. d. cū frenesis est in sua causa ⁊ parata venire vel hñs pricipiū principiās: ⁊ qꝛ ista chol'a est adusta tēdens ad nigredinē mel'icaꝫ: vt supra dictū est: ideo maxie. A. exp̄ssit curā fieri cū humectatiōe ⁊ īfrigidatiōe ēt approximatis per clysteria vt tēpereť calor in partib⁹ nutritiuis a qbus vtpl'm materia talis cōsurgit. ¶ Sed tu diceres quare nō dixit de flōmia ⁊ eūonib⁹ alijs. ¶ Dōm ꝙ dedit intelligi ex cañ. p̄missis: ⁊ forsan ꝙ flobothomia minus competit in hac q̄ꝫ in cholerica dicta: qꝛ materia est magis extranea ⁊ magis distans a natura sanguinea. Dum 28m

¶ Dubitať vtrū in frenetico cōpetat appositio ad caput galloꝝ canum vel colūboꝝ ⁊ similiuꝫ. ¶ Videť ꝙ nō: qꝛ si in eis eēt vtilitas: tunc auctores famosi fecissent mētionē. Sed Auicē. hoc nō ponit: nec Ras. in. 9. Almā. cap̄. 3. nec in diuisionib⁹. cap̄. 6. nec in p̄mo continētis. cap̄. 9. nec etiam Mes. ponit nec Halya. 5. practi. ca. 13. sm Stephanū: nec Alexāder: nec Serap̄. cap̄. 20. nec Zoar trac. 3. cap̄. 5. nec Azarauius. Mirabile autē est ꝙ tanti viri essent insufficientes. ¶ Amplius qđ materias trahit ad caput nō cōpetit: sed talia animalia trahūt materias actuali eoꝝ calore: ⁊ etiā virtuali: vt columbe ⁊ galli: sunt enī calide cōplexionis. ¶ In cōtrariū est famosa operatio apud Italicos: ⁊ moderni auctores multi in hoc ꝯsentiunt. ¶ Ad solutionē huius oportet p̄ scire ꝙ auctores greci ⁊ arabes viri illustres predicti de hoc remedio nō fecerūt mētioneꝫ: nō tamē ꝓpter hoc eius vtilitas est neganda: quēadmodū non est neganda vtilitas emplastri capitalis quod curat fracturam cranei absqꝫ ossis eleuatione vt infra dicetur: q̄ꝫuis a precedentib⁹ doctoribus scriptuꝫ non fuerit. Multi vō modernorum precipiūt hoc. Quidam tamē precipiūt pulmonē pectoris. s. arietis vel pecudis caliduꝫ apponi sicut ab aīali educitur: vt Theodorus Priscianus cap'o de frenesi. Quidam autē precipiunt apponi catuluꝫ scissuꝫ: ⁊ quidam gallū: ⁊ quidam colūbos: vt colligitur ex Gilberto Anglico in hoc ca. ⁊ a Plateario ⁊ Constantino quinto prac. Pantegni. Gerardo super viatico. ¶ Considerandū etiā ꝙ quidam experimētatores quādoqꝫ ponunt gallum scissum in aceto calido parum vel frigido. Et quidam in decoctionib⁹ aliquibus ponunt pulmonem arietis. ¶ His premissis dicēduꝫ: ꝙ frenesis vera de qua est hic sermo: vel est in principio: vel in augmēto: vel in statu: vel in declinatione. ¶ Siquidem sit in principio: vel augmēto nō competit vsus predictorū animalium vel partium. Ratio est. qꝛ in p̄ncipio oportet vti puris repercussiuis: in augmento vō repercussiuis ⁊ resolutiuis. Ista autē animalia vel partes vtpluriműꝫ nō repercutiunt cum pura applicātur. Et ideo si applicentur infusa in aceto vel aliq̄ decoctione: possunt cōferre in augmento: sicut qñqꝫ vsus sum ego pulmone arietis infuso in decoctione capitum pa-

paueris rosarum violarũ ordei mundi ⁊ floꝝ camomille. Conside-ra tamẽ ꝙ quãdoqꝫ accidit in vsu illoꝝ magna deceptio apd̃ vulgares. Utũtur enim quãdoqꝫ in augmẽto: imo qd̃ peius est in ꝑncipio frenesis vere appositione galli medico rõnali ꝓhibẽte: etiaꝫ post appõnem galli vel alterius cõsimilis ⁊ reiteratione attracta multa materia ad caput fit frenesis confirmatio ⁊ casus virtutis. Uñ cũ prius ante galli appõnem infirmus loqueret̃ alte: ⁊ surgeret: mõ iacet ⁊ nõ loquit̃: vel mouet linguã: ⁊ nõ addit in voce sup̃ motũ lingue: ⁊ hoc est ꝑꝑ prauitatẽ frenesis ⁊ eius cõfirmationeꝫ vt supra apparuit. Dicũt ꝗ vulgares eũ esse melioratũ: ⁊ tñ ipse est in via festine mortis. Et postqꝫ vidẽt euꝫ mortuũ dicũt ꝙ si priꝰ apposuissent qñ medici vetabãt ꝙ infirmus fuisset liberatꝰ. sic ꝗ ĩfamant nos. sed deus nos liberet a manibꝰ eoꝝ. ⁋ Si aũt frenesis sit in statu dico in statu ẜm modũ declaratũ in quo post cessationẽ fluxus põt eẽ aliqua frenesis salubris: tunc possumus vti istis ⁊ meo indicio ꝓprie pulmone aliq̃ qꝛ in eo est satis tepida ⁊ mollis caliditas: vñ resoluit sine attractiõe: ⁊ leuiter mollificat. Uñ exptꝰ suꝫ ꝙ somnũ inducit. Gallo v̄o vel colũba ꝓprie si mã est multuꝫ cal'a nõ est sic securũ vti: nec ẽt cane: lꝫ post pulmoneꝫ canis sit melior. ⁋ Si aũt sit in declinatione: tũc securius possumus vti istis: ⁊ conferũt cõplẽdo resolõnẽ: dꝫ tñ medicus cõsiderare excessuꝫ caliditatis materie ⁊ ẜm illũ vti: vel pulmone vel cane vel gallo vel colũbis. ¶ Considera etiã ꝙ aliqñ est aliqua mã vaporosa in capite retẽta faciẽs nõ verã frenesim quã curat vsus ꝑdictoꝝ: ⁊ credunt ignorãtes curatũ fuisse hoiem a vera frenesi. Ego ẽt vidi quosdaꝫ apponẽtes ranas scissas capiti: ⁊ quidã non scissas sed viuas ⁊ faciũt somniũ: sicut in doloribꝰ iũcturarũ qñqꝫ precipiuntur.

¶ De flegmone accidente ipsi substantie cerebri. Cap. 4^{m}

Plurimum quidem accidit ex sanguine putrido apostemante cerebrum.

¶ Jam determinauit de apatibus calidis factis in velaminibꝰ cerebri: hic determinat de apatibus calidis factis in sbã cerebri. Et sicut tria erãt illa apata sic tria sunt ista. s. apata de mã sanguiea: de mã chol'ica pura. s. nõ adusta: ⁊ de mã cholerica adusta ꝯclinãte ad nigredinẽ. Primo ergo determinat de apate sanguineo accidẽte in sbã cerebri. Scd̃o de cholerico puro. ibi (Qñqꝫ accidunt.) Tertio de chol'ico a chol'a adusta. ibi (Dicit̃ sibare.) ⁋ Prima i. d. Prĩo notificat hic apata per cãm ⁊ signa. Scd̃o ponit curam. ibi (Et ipsiꝰ qdẽ.) ⁋ Prima in tres. Prĩo ponit sui cãm ⁊ locũ. Secũdo signa. ibi (Et qñqꝫ.) Tertio terminationẽ. ibi (Et est ẜm pl'imũ.) ¶ Cõsiderandũ circa primã parteꝫ ꝙ ex duobꝰ notificat istuꝫ flegmoneꝫ. Prĩo ex sui causa: qꝛ fit ex sanguine putrido. Scd̃o ex loco: cum dicit. apante cerebrũ. i. substantiã cerebri: vt dicit rubrica.

Dub^{m} 3^{m} ¶ Dubitat̃ quare iste sanguis est putridus. ⁋ Dñ̃m ẜm Mundinuꝫ ꝙ sba cerebri cũ sit laxa non tꝫ mãm subtilẽ sicͣ ẽt pulmo: ꝗ vt sanguis teneat̃ in sbã cerebri opꝫ ꝙ ĩgrosset̃: ⁊ in hoc putresit vel putredo illũ ĩgrossat. ⁋ Aliter est dñ̃ꝫ ꝙ cã est qꝛ sanguis ille exit loca venarum. Et ideo est necesse ꝙ putrefiat: ⁊ hoc vtplurimuꝫ vt cum moratur. Possibile tamen est ꝙ in principio ⁊ breui tempore non sit putridus: ⁊ ideo dixit plurimum.

¶ Et quãdoqꝫ separat cõmissuras ⁊ rarificat ⁊ forsitan caput cũ ea disrũpitur ⁊ scindit̃ ⁊ dolor cũ ipsa fit fortꝭ ⁊ oculi fiunt rubei exeuntes valde ⁊ maxille valde rubescunt: ⁊ quãdoqꝫ accidit euꝫ ea spasmus: ⁊ quãdoqꝫ accidunt vomitus ⁊ nausea ꝓpter cõmunitateꝫ stomachi ⁊ declinatur ad resupinationem valde ẜm contrarium cõsuete resupinationis ⁊ ẜm diuersitatẽ ordis.

¶ Hic ponit signa. Cã quare sepat vel rarificat vel aliqual'r elargat cõmissuras vel ẽt scindit: vel qꝛ vehemẽtissime sepat: est multa repletio sanguiea ĩflãmãs ramos venaꝝ ⁊ pãniculoꝝ exñtiuꝫ ꝑ cõmissuras ⁊ inflãs cerebrũ: ⁊ ꝑꝑ hanc supfluaꝫ repletionẽ a sanguine accidit istis ꝙ tumescat facies: vt ponit Azarauius in h̊ ca. ⁊ Halyab. 9. theo. cap. 4. ⁊ vocat̃ ab eo masera. ¶ Et dolor fortis. Sed ꝯ. qꝛ sba cerebri nõ sentit. ⁋ ⁋ Dñ̃m ẜm quosdaꝫ ꝙ sentit aliter ꝙ dolor est ꝑ cõitatẽ ad pãniculos: qꝛ multũ extẽdunt̃ ꝑꝑ maximã repletionẽ que est in venis ⁊ arterijs cerebri: vt ponit Azarauius: ĩmo videt̃ ponere ꝙ ibi putresit illa mã. s. in venis ⁊ arterijs. Et ꝑꝑ hãc excessiuã repletionẽ sanguis fiũt oculi rubei ⁊ maxille ⁊c̃. Qñqꝫ accidit spasmus si mã cõicat̃ neruis: ⁊ musculis fiet spasmus de repletiõe. Et quãdoqꝫ ⁊c̃. declinat ad resupinationem ꝓpter multum virtutis casum ⁊ ad grauationem. Et ideo si hõ sit cõsuetus resupinari: tamẽ in illa cõsueuit quiescere: ſꝫ ille non gescit in hac resupinatione: ⁊ ideo est ẜm cõtrariũ ꝯsuete resupinationis ⁊ ẜm diuersitatem ordinis: qꝛ nõ ordinate resupinatur.

¶ Et est ẜm plurimum pernecans in tertio. Si autem ipsum pertransierit fiducia habetur.

¶ Hic ponit eiꝰ terminationẽ. Et ꝓ facit hoc. Scd̃o declarat qd̃dã. ibi (Et scias.) ¶ Circa ꝑn^{m} ꝯsiderandũ ꝙ hic morbꝰ cũ sit vehemẽtissimus corrumpẽs cerebri sbam opꝫ ꝙ citissime occidat. s. tertia die. Dixit: vtpl'ꝫ: qꝛ posset hõ euadere: vel forsan posset ẽt in quarto occidere: sed si euadat est signũ ꝙ ille morbꝰ nõ fuit tante vehementie: ⁊ malignitatis: ⁊ ꝙ virtus est fortis: vñ poterit subleuari ⁊ liberari infirmus: ⁊ ideo dicit. fiducia habet̃. Et tale apa põt dici spachilon de quo loquitur Hippo. 7. particula afoꝛ. cuꝫ dic̃. Quicunqꝫ spachilon in cerebro patiuntur: in tribus diebus pereunt. si v̄o hos effugerint salui fiunt. i. sanari possunt.

¶ Et scias ꝙ egritudo non est vehemẽter praua alioquin membrum non tolerat ipsam cum hac essentia et cum hac sublimitate.

¶ Ad intellectũ huius ꝑtis dubitat̃ qꝛ Aui. videt̃ ꝯdicere sibi. Prĩo enim dicit ꝙ hec passio vtpl'm in tertio pernecat. Et postea dic̃ ꝙ hec egritudo nõ est vehemẽter praua. Dub^{m} 2^{m} ⁋ Ad hanc ꝯdictionẽ rñdet Mũdinus ꝙ hoc apa põt dupl'r cõsiderari. Uno mõ cõparãdo ad charabitũ. Alio mõ ẜm se. Sigdem cõparet̃ ad charabituꝫ tũc vel cõparat̃ ex parte essentie vel ex parte accñtiũ. Sigdem cõparat̃ ex ꝑte essentie vt sic: hoc apa est prauius q̃ꝫ charabitus: qꝛ est maius apa ⁊ de mã ampliori cũ plus recipiat de mã substãtia cerebri q̃ꝫ pãniculi eius. Si aũt cõparet̃ ex parte accñtiũ: tunc hoc apostema non potest dici prauius q̃ꝫ charabitus. Et rõ est qꝛ hoc apostema non hꝫ ita seua accñtia sicut habet charabitus. Si aũt loquamur de huius egritudine ẜm se: ⁊ hoc dupl'r. Uel ẜm se ⁊ absolute ⁊ sic est praua: qꝛ pernecãs. Uel ẜm se cõparata termino triũ dieꝝ quem trãsiuit ⁊ sic nõ est praua: qꝛ exquo trãsiuit tres dies põt ad salutem terminari. ¶ Isti sermones in hac vltima cõclusione habent veritatẽ: lꝫ ab eo male proferãtur: sed in alia cõclusione quã dixit ꝙ in hoc apate non sunt accidẽtia prauiora: ĩmo minus praua q̃ꝫ in charabito: iste vir vehementer errauit: ⁊ est forsan culpa scholaris reportãtis. Est enim hoc cõtra Rasim ꝑmo cõtinẽtis 9° capl'o in fine ⁊ cõtra Auẽzoar ⁊ cõtra rõnem. Prauiora enim sunt accidẽtia que fiũt ex apostemate partis nobilioris. Nobilior autẽ pars est cerebrũ q̃ꝫ pãniculi. Et si voluisset forsan ĩtelligere ꝙ non est tãtus dolor: dicemus ꝙ per se est verũ: tamẽ per cõmunitateꝫ est dolor fortis: vnde ex multa repletione fit cõmissurarũ separatio. ¶ Dico ergo aliter ad hãc dubitationem. Primo ꝙ hec egritudo põt dici praua duobꝰ modis. Uno modo ratiõe subiecti nobilis in quo fit: ⁊ hoc mõ est praua: ita ⁊ pernecãs per sui acuitatem cõparataꝫ nobili membro. s. cerebro. Alio mõ potest dici praua ratione materie: ⁊ hoc modo talis egritudo nõ est vehementer praua: qꝛ materia est sanguis putridus. Iste autẽ nõ est vehementer malus: ⁊ sua essentia ẽt nõ est mala sicut sibare. Rõ est quã Aui. assignat qꝛ tunc cerebrũ nõ posset tolerare hoc apostema: taliter ꝙ ab eo fieret euasio. ¶ Scd̃o mõ potest dici ⁊ subtiliter intuẽti redit in idem. Propter qd̃ sciẽdum ꝙ Aui. vult declarare cañ. datuꝫ in quo sunt duo dicta. Unuꝫ est ꝙ hoc apa occidit in tertio. Aliud est ꝙ si ꝑtrãsit tertiũ habet̃ fiducia. Ad hoꝝ declarationẽ sciẽduꝫ ꝙ aliqs morbꝰ est malus pernecãs dupl'r vt ad pñs spectat. Uno modo qꝛ per sui essentiã hꝫ mortem inducere in ꝑte in qua est: sic̃ dicimus ꝙ herpestiomenꝰ siue scachilos mortificat ⁊ occidit sbaꝫ mẽbri in quo est. Et impossibile est ꝙ aliqua pars illius mẽbri in quo est nõ sit occisa: ⁊ hoc mõ tale apa qd̃ dicit̃ flegmon substãtie cerebri nõ est mortale ꝑnecans: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ est vehemẽter prauũ. Rõ est quã Aui. assignat: qꝛ si hec egritudo eẽt vehemẽter praua: qꝛ de rõne sua eẽt occidere siue mortificare aliquã partẽ sbe cerebri: tũc sequeretur: ꝙ cerebrũ nõ posset eã tolerare. s. vt ꝑtrãsiret tertiũ ⁊ eẽt spes euasionis: ĩmo necessario occideret. Dico ꝙ non posset tolerare cũ hac essentia. s. vehemẽtis prauitatis: vñ occidit partẽ mẽbri in quo fit. Et cũ hac sublimitate. s. accñtiũ prauoꝝ cõsequentiũ essentialẽ suã malitiã. Alio mõ aliqua egritudo est ꝑnecans: ⁊ per ꝯñs vehemẽter mala: per malitiã ꝯtingẽter exñteꝫ lꝫ vtpl'm tñ possibilem nõ eẽ: sicut apa in genere est occidẽs ⁊ febris pestilẽtialis: tñ possibile est ab eis liberari: cũ sint determinatorũ modoꝝ siue determinatarũ spẽrum. Et hoc mõ flegmon sbe cerebri est egritudo vehemẽter mala ⁊ pernecãs vtpl'm: qꝛ ꝑꝑ multaꝫ mãm ⁊ putridã dissipantẽ ⁊ corrũpẽtẽ cerebrũ occidit: ⁊ si cuꝫ hac dispõne incipit necessario occidit. Sꝫ qꝛ flegmoni cerebri h̊ est accidẽs: ⁊ nõ de sui essentia qꝛ sequit̃ hoc multitudinẽ vel malignitatẽ sanguis que duo nõ sunt eẽntialia flegmoni vt flegmon: iõ possibile est ꝙ ĩcipiat flegmon nõ talis nec tante malitie ⁊ tolerabitur post tertiũ a nobiliori mẽbro hoc. s. cerebro ⁊ poterit ab eo hõ li-

berari: ⁊ hoc est qđ Aui. vult ⁊ exhibitur subtilr ex dictis Gal. in cõ. preallegati afoꝛ. ⁊ est sermo Ras. ꝑ cõtinẽ. cap. 9. Aliter põt solui dicta cõtradictio ꝙ illa que occidit in tertio est vehementer praua: sed cũ ptrãsit tertiũ significat ꝙ nõ est tãte malitie ⁊c̃.

¶ Et ipsius quidez cura est cura sirsen ⁊ fortioꝛ: ⁊ confert ei flõmia que est sub lingua vehementer. Et illud post flobothomiam vene cõis ⁊ venarum aliaruz.

¶ Hic ponit curã: ⁊ dicit ꝙ est cura sirsen. s. ꝑ flõmiã: ⁊ euãtiones ⁊ dietã. Et fortioꝛ. Quia fortioꝛ est passio ⁊ iõ copiosioꝛ flõmia fiat: ⁊ de multis venis: vt ꝑcepit Azarauius: ⁊ Auicẽ. inuit. Flõmet ꝗ de brachio de frõte ⁊ de naso ⁊ sub lĩgua. Et iõ dic̃: ⁊ post flõmiaz vene cõis: ⁊ aliaꝝ q: cephalice: ⁊ vene frontis: ⁊ nasi: si expedit: lz venaꝝ sub lingua flobothomia posset fieri post flõmiaz venarũ brachij: ⁊ ante flobothomiã vene frontis: q: vene sub lingua euacuãt a venis circa collum: ⁊ illa euacuant a guidez occultis.

Dub^m 3^m ¶ Dubitat quid ponam ad caput. ⁋ Dõz ꝙ si repletio est magna vt sit cõmunicata pãniculo extrinseco: ⁊ iam tumefiat facies: fac qđ supra ꝑcipit Aui. in cura charabitus. illo. §. Et opoꝛtet quidem. Si autez sit paucioꝛ materia: incipe cum repercussiuis.

¶ De herisipila ⁊ impetigine accidentib⁹ in cerebro ⁊ vsacro. Cap. 5^m.

Quandoqz etiaz accidunt in ipso cerebro: herisipila ⁊ vsacro.

¶ Hic determinat de apate cholerico in sba cerebri. Et primo notificat hoc apa. Secũdo ponit curã. ibi (Et eaꝝ cura.) ⁋ Prima in duas. Primo notificat hãc passionẽ per sui locũ ⁊ nomẽ. Scđo signa. ibi (Et fit doloꝛ.) ¶ Considerandũ circa primã ptẽ ꝙ hoc apa notificat hic per locuz cũ dr̃. etiã in ipso cerebro. i. etiã sic̃ flegmon accidit qñqz in sba cerebri ita etiã herisipila. Scđo notificat ꝑ sui nomẽ. Et sunt tria nomina colligẽdo rubricã. Dicit enĩ herisipila: ⁊ hoc nomẽ est generale apatuz cholericoꝝ. ⁊ in hoc ĩnuit cãm hui⁹ apatis. s. cholericã mãm purã. i. nõ adustã adustione faciente eam declinare ad nigredinẽ: q: eẽt sibare: ⁊ demoniũ de qbus dicet in sequẽti cap̃. Scđm nomẽ est vsacro. Tertiũ est ĩpetigo. Accipitur aũt ĩpetigo 2^r. Uno mõ pro qbusdã pustulis paruis fixis siccis nascentib⁹ circa partes cutis. ⁊ hoc mõ sumit ab. A. 4. cañ. fen. 7. ca. de ĩpetigine. Alio mõ sumit ĩpetigo pro apate cerebri cholerico. ⁊ vt sic sumitur hic. hoꝝ autẽ noĩum est nobis incognita impositio. ¶ Cõsiderandũ ẽt ꝙ. A. dixit qñqz: ⁊ hoc q: raro fit illud apa. Et ꝑ q: raro valde reperit sicut pura cholã in capite: frequẽtius autez sanguis ⁊ flegma. Scđo q: si reperiat non est apta cholĩca materia teneri in mẽbro sicut alie. ⁊ hoc propter sui subtilitatem.

¶ Et fit doloꝛ fortis ⁊ inflãmatio vehemens. In facie võ quandoqz accidit frigus propter occultationẽ caliditatis ⁊ citrinitatis ꝑpter illud ⁊ pꝛopꝛie in oculis: deinde calefit subito ⁊ rubificatur.

¶ Hic ponit signa. Doloꝛ fit cõitate ad pãniculos. Inflãmatio ⁊c̃. ꝑpter foꝛtẽ febrẽ fit in toto ⁊ fit in capite. Qñqz tñ accidit frigus in faciẽ. ⁊ hoc q: caloꝛ trahit ad locuz apatis. ¶ Sed tu dices. ita debet ẽẽ in flegmone. ⁋ Dõm ꝙ non sic accidit ꝑꝑ duo. Primo q: caloꝛ cholere est mag̃ acutus ⁊ attractiuus. Secundo q: apa sanguineũ est magis repletionalis: ita ꝙ repletio ex sanguine extendit ad faciez ⁊ partes circa cutim: vnde apparet facies calã. Et citrinitas ꝑpter illud. i. ꝑpter aliquam infectionem factam ab hoc apostemate: ⁊ ꝑpꝛie in oculis: qa magis cõmunicant cerebro: vel ꝑpter illud. i. ꝑpter caloꝛis fugam: ⁊ illa impꝛopꝛia est citrinitas: que est quedã subalbedo: sicut qñqz sumit ab Aui. citrinitas vt fen 3. huius. Uel citrinitas. i. fuga cholere que facit citrinitatem. Deide calefit subito ꝑpter vapoꝛes subito motos ad exterioꝛa.

¶ Uerũtamen ꝺm plurimum sit tendens ad citrinitatẽ ⁊ frigus: ⁊ est siccitas vehemens in oꝛe.

¶ Contra. q: si cholera citrinat: ergo dz calefacẽ. ⁋ Dõm ꝙ vel est nõ vera citrinitas. i. subalbedo ꝑpter fugam caloꝛis. Uel est vera ⁊ illa fit a pauca cholera que potest citrinare ⁊ non calefacere. Et est siccitas ⁊c̃. propter foꝛtem caliditatem ⁊ siccitatem.

¶ Et cum eis non est tantum ex subeth quantum accidit in flegmone.

¶ Hec locutio est impꝛopꝛia q: cũ istis nõ est subeth: ⁊ ideo littera exterioꝛ magis cõueniens est cum dicit. ⁊ cũ eis non est subeth sic̃ accidit in flegmone. q: in flegmone ꝑpter humiditatez ⁊ multam materiã accidit dispositio quasi somni ꝓfundi vt subeth sed non veri: vt apparuit supꝛa in capitulis de signis complexionuz.

¶ Uerũtamen accidentia in eis sunt terribilioꝛa ⁊ febris est foꝛtioꝛ.

¶ Notuz est ⁊ foꝛsan posset eius accidere dispositio similis somno ꝑpter casum virtutis ⁊ esset potius impotentia vigilandi.

¶ Et earum cura est cura sibare.

¶ Hoc post apparebit.

¶ Et plurimum eius pernecat in tertio. Si autem non interficit in tertio euadit.

¶ Hoc apparet ex eo qđ dictũ est de flegmone: q: tã flegmoni: q: herisipila in sba dicunt sacaculos vel scachilos vel spachilion.

¶ Et pueris quidem quandoqz accidit herisipila in cerebro ⁊ pꝛofundantur cuz ipsa sinciput ⁊ oculi ⁊ minoratur oculus ⁊ desiccatur totum coꝛpus.

¶ Ista sunt verba Rasis. i. cõtinentis. 9. cap̃. in quo narrat se curasse puerum de quadam secta. Profundantur sinciput. i. iaphet siue locus fontanelle capitis. Et hoc q: pars illa in eis est multum tenera. ⁊ ideo ꝑpter foꝛtem exiccationem contrahitur. Et oculi etiam ꝑpter foꝛtem exiccationez. Et minoꝛatur oculus. s. vnus quãdoqz q: illi potest passio magis cõmunicari. Et desiccatur ⁊c̃. ꝑpter foꝛtem caloꝛem: ⁊ ipsi sunt valde resolubiles.

¶ Medicentur ergo ex vitello oui cum oleo ro. infrigidato ⁊ permutato omni hoꝛa: ⁊ cum expꝛessionibus et herbis humidis ⁊ frigidis super caput pꝛopꝛie cum cucurbita ⁊ coꝛticibus melonis ⁊ cucumeris.

¶ Ista cura est cum rebus frigidis ⁊ humidis sicut cõuenit in ꝑncipio hoꝝ apostematum: lz in vitello oui sit aliqs caloꝛ paucus valde: tamen tollitur per oleum ros. debet autem mutari omni hoꝛa ne calefiat. Et cum expꝛessionibus. i. succis. ⁊ patet.

¶ De sibare. Cap. 6^m.

Dicitur sibare demoniũ supfluũ accñs cũ sirsen calido cholĩco ita vt hõ cũ hoc qđ habet sirsen alienet ꝑpter demoniũ agitatiuum.

¶ Hic determinat de apate sbe cerebri facto a cholã adusta. Et ꝑ quãtuz ad sui eẽ ⁊ causas. Scđo ponit signa. ibi (Cũqz sibare.) Tertio curam. ibi (Et ipsius qdẽ.) ⁋ Prima in tres. Prio notificat hoc apa ꝺm se. Scđo cõparando ad charabitũ. ibi (Et cuz charabito.) Tertio qđ dicit declarat. ibi (Nam cuz ipsa.) ¶ Cõsiderandum ꝙ in ipsa diffõne primo tangit nomẽ ex parte diffiniti: q: dicit sibare. i. mania a mane siue demone. Et hoc est nomẽ accidẽtis sic̃ lythargia ⁊ charabitus noĩa sunt accidentis vt supꝛa apparuit. Ita etiã sibare est nomen accidẽtis. ⁋ Scđo in diffõne tangit ꝑdicatũ cũ dicit: demoniũ superfluũ ⁊ ponit hic loco generis. Naz demoniũ põt fieri sine apate: vt apparebit hic ⁊ infra. Uñ est gen⁹ ad sibare ⁊ ad alios modos manie sine apate. Dicit ãt demoniũ q: mania quedã est canina: quedã est lupina: quedaz demoniaca que est vehemẽtioꝛ sumẽdo eam in specie: q: aliqñ demoniaca mania dr̃ etiã canina ⁊ lupina. Sed demoniaca supflua est spẽs: ⁊ est praua valde in qua hõ alienat ⁊ furit ⁊ rixat vehementer sine aliqua q̃si intermissione vel acgetatione in mẽte. ⁋ Tertio tãgit loco differẽtie essentia passiõis ad quã hoc accidẽs cõsequit: q: accidit hoc demoniũ cũ sirsen calido. i. cũ apostemate sbe cerebri calido cholerico. s. de cholera adusta. ¶ Ubi cõsiderandũ ꝙ sirsen est gñale nomẽ ad omne apa cerebri: sed sirsen calidũ dr̃ de omni calõ apostemate siue fit in pãniculis siue in sba cerebri. Spãliter tamẽ sup sumebat pro apate calido pãniculoꝛum. Hic ergo sumit sirsen ꝑ apostemate in cerebro ⁊ 3hendo sumit pro apate calido sbe cerebri. ⁋ Ex qbus appet ꝙ illius diffinitio põt sic componi: sibare est sirsen calidũ cholericũ de cholã adusta cuz quo hõ alienat alienatione demoniaca. Et sic Aui. cõponit eã cũ dicit assumẽdo textuz. Sibare est cũ hoc qđ hz sirsen alienet: ꝑꝑ demoniũ agitatiuuz. Cã aũt quare Aui. nõ incipit statim ab ista diffõne: sed premisit aliam cõtinentẽ istã in alio mõ loquẽdi fuit: q: illud nomẽ est ĩpositũ ab accidẽte. Et videt ꝙ apud eos illa passio ĩnotescat multũ ꝑ hoc accidẽs: ⁊ iõ dixit sibare dr̃ demoniuz sicut si dixisset charabit⁹ dicit alienatio ⁊c̃. Et sicut si diceret: lythargia dr̃ obliuio. Auic. igit qñqz vtitur nomine sibare pro accidẽte: quãdoqz pro apate: ⁊ quãdoqz pro vtroqz. ¶ Cõsideranduz ꝙ q: sibare fit a materia cholĩca adusta tẽdente ad quandam nigredinem: ⁊ in hoc iste humoꝛ includit nãm pessimitatis cholere ⁊ pessimitatis melãcholie: ideo alienatio facta ab hoc humoꝛe est pessima demoniaca agitatiua.

¶ Et cũ charabito qdem puro fit alienatio ⁊ rõnis ꝑ

mistio

mistio ⁊ nō est cū ipso demoniū. si aūt est demoniū est sibare: ⁊ est ēt q̄si mania cōposita cum charabito sicut charabit⁹ est q̄si melēia cōposita cuz apate calido ⁊ febre. Et multotiēs q̄dē añcedit in ipsa demoniū: deide succedit ei apā ⁊ febris ⁊ non fit sibare nisi cum charabitus est a cholera rubea dura ⁊ adusta.

¶ Hic notificat sibare cōparando ad charabitū: ⁊ cuz hoc cōparat sibare ad suū accñs. ¶ Ad cuius itellectū cōsiderādū ꝙ charabit⁹ purus dr̄ ex duob⁹. Primo ex pte loci: q2 fit in solo panniculo. Secūdo ex pte materie: q2 fit de mā sanguinea: vel cholerica puris. i. nō adustis. Dicit ḡ cuz charabito puro. s. duob⁹ modis dictis simul fit alienatio ⁊c̄. nō tñ ē ibi demoniū q2 demoniaca alienatio seq̄t cholericā māz: que est adusta: ⁊ que attigit sbam cerebri. Purus aūt charabit⁹ nullū istoꝝ hz. Sz si cū ipso. s. charabito: ⁊ nō dico cū ipso puro: q2 eēt ꝯdictio. Est demoniū est sibare q2 est signū ꝙ mā illa cholerica est adusta ⁊ ꝙ est pertingēs apā ad substātiaz cerebri. ¶ Cōsidera tñ hic diuersuz modū loquendi: ⁊ supra. dicit enim hic: si est cū charabito demoniū: est sibare. Supra vō dixit cap̄. de signis. charabit⁹ a cholēa adusta est sibare: ⁊ est quasi ipsa. Cā hui⁹ diuersi modi loquēdi est. Nā quādo charabit⁹ est de mā cholerica adusta vel apatio cōicat sbe cerebri ⁊ tūc fit demoniū: ⁊ est veruz sibare: q2 sibare est demoniuz cum apate sbe cerebri. Uel tale apā nō extēdit ad sbam: sed hō hz demoniū agitatiuū pp cholēaz illam adustā solū apantē pāniculos: ⁊ tūc est q̄si sibare ⁊ nō ꝓpe sibare. ¶ Ex q̄bus dictis apparent due diffōnes. Prima q̄dem est ista. sibare cū charabito nō est aliud q̄ mania. i. demoniū agitatiuū cōiunctū cū charabito: ⁊ tūc vel est demoniū sequens adustionez ꝑter hoc ꝙ apā cōicet sbe cerebri: ⁊ dicit q̄si sibare vt supra. vel sequit adustionē ⁊ extēsionem apatis ad sbam cerebri: ⁊ tūc est verum sibare. Scd̄a diffinitio est: ꝙ ēt verus ⁊ purus charabitus est melēia. i. alienatio cōposita cū apate calido: ⁊ cuz febre. Hic ḡ alienatio charabitus puri ⁊ veri nō est demoniaca. ¶ Cōsiderāduz 2° ꝙ Aui. cōparat accidens ad suā passionē. s. ad apā: ⁊ vult ꝙ in ipsa sibare q̄ñq3 est talis ordo: ꝙ p̄mo venit accidens. s. demoniū: ⁊ postea sequit apā: ⁊ febris sequens apā. Dicit vlterius ꝙ nō fit sibare. i. demoniū. s. cū charabito vel nō fit sibare. i. nō fit charabit⁹ de quo dicimus ꝙ est sibare nisi cum charabitus est a cholera rubea pura ⁊ adusta. ¶ Cōsiderādū ꝙ purū ab Auic. q̄ñq3 est idē q̄ non adustum: ⁊ hoc mō nō sumitur hic. Alio mō purū. i. non mistū sanguini: ⁊ ita sumit hic. Debet eniz illa cholera que facit demonium agitatiuū eē adusta tendēs ad nigredinē melēicam: ⁊ dz eē non mista sanguini. Mistio eni eius cū sanguine tēperaret eius malitiaz: ⁊ nō faceret demoniū prauū: bene igit dixit pura ⁊ adusta.

¶ Nā cū ipsa ad cerebrū ipellitur cū pricipio sue applicationis facit ꝓuenire demoniū: ⁊ cū ipso aut post ip̄z ꝓuenit apā ⁊ est causa sibare. In charabito autem est demoniū accidēs ab apostemate ⁊ in sibare apā ⁊ demoniū ꝓueniūt simul a mā: neq3 vnum eoꝝ est cā alterius ex quo aliud inueniatur: sed si quādoq3 fiat vnūquodq3 ipsorum causa additionis alterius.

¶ Hic declāat que dixerat. s. ꝙ aliq̄ñ antecedit demoniū in sibare: ⁊ post fit apā. Et extēdit Aui. sermonē: vt maḡ declaret sibare.

Dubm pm ¶ Ubi dubitat q2 in tex. vident ꝯdictiones. Primo eni dicit ꝙ cholera adusta in principio sue applicationis. s. ad substantiam cerebri: facit prouenire demoniū ⁊ post ipsum ꝓuenit apā. Et inferius subdit ꝙ in sibare apostema ⁊ demonium proueniunt simul.

Dubm 2m ¶ Scd̄o est ꝯdictio q2 p̄ dicit. Et est. s. apā causa sibare. i. causat sibare. Et post subdit. Neq3 vnū eoꝝ est cā alteri⁹: ergo vult ꝙ apostema nō sit cā sibare. Hoc aūt vr̄ manifeste falsuz. Prio q2 accñs sufficiēter causat ab egritudie: sz demoniū est accñs apatꝭ ex mā cholerica adusta: ergo apā sufficiēter causabit hoc demoniū. Secūdo q2 mā cholēica adusta per solā applicatiōem ad substātiā cerebri facit demoniū: ḡ apā ex hac materia multo magis.

Dubm 3m ¶ Tertio dubitat q2 dicit q2 in charabito demoniuz est accidēs sequēs. Sed ꝯ. accidētia charabiti primo ꝓueniūt ⁊ postea fit egritudo vt supra. ¶ Ad itellectū hoꝝ ꝯsidera ꝙ sibare est 2x. Una nō sic ꝓprie: vt est sibare dicta charabitus. s. q̄ñ charabit⁹ est de materia cholerica adusta apante solū pāniculū: lz possit extēdi ad sbātiaz de qua dixit Aui. supra cap̄. de charabito. ⁊ de qua dic̄ hic. ⁊ si cū ipso est demoniū ⁊c̄. lz ēt hic loquatur de sibare cū charabito quādo apā extēdit ad sbam cerebri. Alia est sibare ꝓprie dicta que fit ex cholera adusta apante sbam cerebri: ⁊ hāc sibare hic ꝓprie Aui. inuestigat cum dicit. nā cum ipsa. ¶ Ad huius ḡ intellectū cōsidera ꝙ ista sibare ꝓprie dicta determinat siue cōditionat ex quatuor. s. ex loco ex materia ex accidente ⁊ ex ordine ad suum accidēs. Prima sua cōditio est ex loco: q2 est apā sbe cerebri: ⁊ in hoc differt a charabito: q2 est apā pāniculoꝝ. Scd̄a cōditio est ex mā q2 eius mā est cholerica adusta trahēs ad nigredinē. ⁊ in hoc vt apparuit differt a duab⁹ spēbus charabiti puri: sed cōuenit cū charabito tertie speciei: qui nō pōt dici sic purus charabit⁹: vt apparuit. Tertia cōditio est ex accidentibus: q2 hz pro sui accñte demoniū agitatiuum vltra: vel plus q̄3 sit aliq̄ demoniū vel aliqua mania. Et quātum est in hoc accidēte cōuenit cum hac tertia specie charabit⁹: q2 etiā in charabito de mā adusta cholerica demonium est accidēs: vt supra apparuit. Quarta cōditio est ordo accidentis ad egritudinē. s. demonij ad apā. ¶ Ad cuius intellectū cōsiderāduz q2 differt mā cholerica adusta que apat pāniculos ⁊ facit charabitū: a mā cholerica adusta que apostemat sbaz cerebri ⁊ facit sibare ꝓprie dcm̄: q2 illa que pāniculos apostemat cuz incipit moueri ab apandū: anteq3 inchoet apā nō facit demoniuz siue maniā. Et hoc q2 talis mā distat a sba cerebri: ex partibus in quibus vigent virtutes ex quarū forti lesione fit demoniū. Sz cū ipsa apostemat sbam cerebri ꝓpter vehemētiā passiōis: tūc facit demoniū: ⁊ hoc est q̄ Aui. dicit. in charabito de cholēa adusta est demoniū accidēs ab apate. Sed mā adusta que apostemat sbam cerebri cum in ea mouet anteq3 apostemet ꝓpter suaz ꝓpinq̄tatem ad loca spirituum ⁊ virtutū facit demoniū. Et hoc est q̄ Auic. dic̄ in principio sue applicationis facit ꝓuenire demoniuz. i. in principio cū applicatur ad sbam cerebri anteq3 apostemet facit demoniū. Et hoc nō cōtingit de mā cholerica adusta applicāte se ad pāniculos: q2 anteq3 apostemet nō facit demoniū: imo postq3 apostemat ⁊ facit charabitū: ⁊ ideo in charabito demoniuz est accidens ab apate: sed in vera sibare est accidēs ante apostema. ¶ Ex q̄b⁹ dictis apparet expositio tex. ⁊ solutio ad ꝯdictiones p̄missas. ¶ Et primo appet solutio ad tertiā cū dicitur ꝙ accidētia charabit⁹ p̄cedunt. ¶ Dōm ꝙ verū est accidentia cōia: sed propria sequūtur. ¶ Cōtra. q2 supra dixit ꝙ antecedūt accidētia inseparabilia. ¶ Dicēdum ꝙ dicunt inseparabilia: q2 semp in oībus insunt: tñ cū hoc sunt cōia: q2 oībus alijs spēbus insunt: sicut. v̄. g. alienatio absolute. Uel dicēdum aliter ꝙ demoniuz cū sit agitatio vehemēs valde non est accidens nisi sequens in charabito ⁊ non est añcedens.

¶ Sed tu dices illa cholera adusta anteq3 faciat charabitum nōne faciet alienationē. Dico ꝙ sic sed nō demoniacam. ¶ Ad solōnem secūde vel prime cōtradictionis est cōsiderādum ꝙ mā cholerica adusta impulsa ad sbam cerebri quādoq3 prius facit demoniuz q̄3 apā: ⁊ quandoq3 simul facit vtrūq3: q2 simul apostemat ⁊ facit demoniū. Hoc autez pōt accidere sicut accidit in ptibus nostri corporis extrinsecis. v̄. g. circa manuz: sanguis eniz pulsus ad manuz quādoq3 sparsim mouet in principio: ⁊ nō apostemat in principio sui cursus ⁊ postea apat. Quādoq3 aūt in p̄n° sui cursus apat: ita mā cholerica adusta mota ad sbam cerebri quādoq3 sparsim mouet ⁊ inficit non apando in p̄ncipio: ⁊ tamen facit demoniū in hac applicatione: ⁊ postea illa mā est possibile ꝙ apostemet. Et h̄ est q̄ dixit supra ⁊ multotiēs antecedit in ipsa sibare demoniū: deide succedit apā multotiens ergo. i. quando ⁊ multis vicib⁹ accidit sed non semp. Similr̄ mā cholerica adusta possibile est ꝙ sic mouetur ad sbam cerebri: ita apostemet: ⁊ tūc fit simul apā ⁊ demoniū: ⁊ vnuz nō p̄cedit alterum: ergo possibile est ꝙ demoniuz p̄cedat apā ⁊ possibile est ꝙ simul fiāt. Et ideo dixit Aui. cū ipsa cholēa adusta ad cerebrū impellit cū p̄n° sue applicationis. s. ad sbam cerebri facit ꝓuenire demoniū: ⁊ cū ipso demonio ꝓuenit apā quādo in ipsa impulsione apat: aut post ipsuz demoniū ꝓuenit apostema quādo in ipsa impulsione hmōi cholere ⁊ applicatiōe ad sbaz cerebri nō apostemat sed post: ḡ p̄uenit demoniuz ante apā. Et sic oportet ꝙ textus cōponat: sed in charabito nūq3 demoniū fit ante apā sed accidit ab apate. Mā enim adusta cholerica in p̄n° sue applicationis ad pāniculos cerebri ⁊ ꝓprie ad durā matrē nō pōt facere demoniū nisi passio fiat vehemēs ⁊ cōicet nocumētum ipsi sbe cerebri. ¶ Ex his dōm ad formā cōtradictionis. Cū enim Aui. dicit ꝙ prius est demoniū ⁊ post apā intelligit quādoq3 hoc eē. Cū autē postea dixit apā ⁊ demoniū ꝓuenire simul a mā cholēica adusta intelligit ēt quādoq3 hoc eē. Et illud Auic. inuit in duob⁹ modis loquendi. Primo in eo q̄ supra dixit. ⁊ multotiēs. ⁊ nō dixit semper. Scd̄o in eo q̄ dixit. ⁊ cuz ipso demonio aut post ip̄m demoniū ꝓueniunt simul. exponat q̄ñq3 ꝓueniūt simul ne littera cōtradicat. ¶ Scd̄a cōtradictio duplr̄ tollit. Primo sic. Propter q̄ sciendū ꝙ demonium ⁊ apā ꝓuenire simul a mā pōt duplr̄ intelligi. Uno modo simul in tēpore: ⁊ hoc mō nō est verū semp: sed quandoq3 vt iam est dictū. Alio mō simul nō in tempore sed imediate a causa siue imediate ab vna cā siue in vno tp̄e ꝓueniant siue in diuersis. Et hoc mō simul ꝓueniūt a cholēa adusta demoniuz ⁊ apā.

Nã si p̃cedat demoniũ ⁊ fiat postea ap̃a: demonium nõ est cã causans ap̃a. Silr̃ si fiat a cholera adusta ap̃a ⁊ demoniũ simul: tamẽ demoniũ nõ ꝓducit̃ ab ap̃ate: sed imediate a chol'a adusta: q̄ non existente ap̃ate illa chol'a ꝓducere posset demoniũ sicut nõ p̃existente demonio posset illa cholera ꝓducere ap̃a: ergo ap̃a ⁊ demonium sunt q̄dam effectus imediate ꝓducti a cholera adusta stãte in s̄ba cerebri: nec vnũ de istis ꝓducitur mediãte alio: sicut mediante causa necessario interueniẽte. Sũma hui⁹ ꝓprie sol'onis stat in hoc sibare que est passio s̄be cerebri: tã sibare. i. alienatio d̄moniaca q̃ ap̃a fiũt a chol'a adusta: nec reqrit̃ q̄ vt cholera adusta faciat ap̃a p̃cedat sibare: ita q̄ sibare sit ap̃atis cã: q̄ possunt simul fieri: nec ad hoc q̄ fiat sibare p̃cedat ap̃a: ⁊ si non sit ap̃a fit quandoq̄ sibare ex applicatione mel'ie aduste nõ ap̃antis. Unum ergo istoꝝ non est causa alterius: lꝫ vnũ possit alteri addere: sꝫ in charabito ap̃a põt dici cã sibare. i. demoniace alienationis: ex hoc q̄ illa chol'a adusta nõ facit demoniacã alienationẽ nisi apostemet.

Sꝫ tu diceres pone q̄ tãta chol'a adusta quãta ap̃at pãniculum nõ apostemaret sed staret ibi nõne faceret demonium. Dõm q̄ forsan nõ vel q̄ sic: sed de facto accidit q̄ ap̃at vtplurimũ: tunc ad formã cõtradictionis cũ dicitur Auicen. dicit ⁊ est apostema causa sibare: dico q̄ dꝫ exponi ⁊ est. s. chol'a cã sibare: ⁊ non dꝫ exponi est ap̃a. Et h̄ dicit littera extra: ⁊ tũc verificat̃ etiã q̄ dicit. vnum eoꝝ. s. demonij ⁊ ap̃atis non est causa alterius: q̄ in sibare nec demoniũ causat ap̃a: nec ap̃a causat demonium: imo cholera adusta causat illa ambo. Nõ eñi requirit̃ in sibare ad esse demoniũ q̄ sit siue p̃esit ap̃a nec ad ap̃a q̄ sit siue p̃esit demoniũ: sed in charabito ad esse demoniũ requirit̃ necessario q̄ sit ap̃a saltem vt ꝯcurrens: imo nisi mã apostemet̃ nõ faciet demoniũ: ꝫ bene dixit etiã supra q̄ demoniũ in charabito est accidens ab ap̃ate. Ad rões dõm q̄ rões cõcludunt verũ. s. q̄ mã cholerica adusta ap̃ans facit demoniũ: ⁊ hoc est verũ: tamẽ illud demoniũ ꝓuenit a cholera adusta ẽt si nõ esset apostemãs. Secũdo mõ soluitur contradictio. Propter q̄d sciẽdũ q̄ cause efficientes: quedã sunt de nouo producẽtes effectũ: ⁊ ille dicũtur inuenientes vel inueniendo causantes. Quedã aũt sunt addẽtes super aliquo: vel ẽt cõseruantes. Hãc distõnem causarũ Aui. inuit primo cañ. fen. z. p̃ cap̃. cũ dicit. dicemus q̄ cause ⁊c̃. Demoniũ ergo ⁊ ap̃a in sibare sic se habet: q̄ vnũ nõ est causa effectiua alterius. s. q̄ efficiat de nouo inueniendo. ap̃a ergo a chol'a adusta existente in s̄ba cerebri nõ facit demoniũ inueniẽdo: q̄ potuit p̃eesse demoniũ anteq̄ ap̃a. Et tũc cũ demoniũ p̃eest: ⁊ post sequit̃ ap̃a: dicimus q̄ ap̃a causat demoniũ addẽdo ad demoniũ p̃existẽs. Silr̃ ẽt quãdo cholera adusta statim cũ applicat̃ ad s̄bam cerebri facit ap̃a ⁊ demonium: tũc demonium non est causa ap̃atis: posset tñ addere ad ap̃a: q̄ rixa ⁊ furia possunt eẽ cã additionis in eo: ⁊ hoc est q̄d dicit: nec vnũ eoꝝ est causa alterius ex quo aliud inueniat̃: ⁊ si quandoq̄ fiat ⁊c̃. Cũ ꝫ dixit supra q̄ ap̃a est causa sibare. i. demonij: volẽdo omittere l'ram extrinsecã: dꝫ intelligi q̄ ap̃a est causa addens ad sibare: nõ tamẽ q̄ ad nouã ⁊ totalẽ ꝓductionẽ sibare. i. demonij reqrat̃ ap̃a. Nec ad nouã ⁊ totalẽ ꝓductionẽ ap̃atis requirit̃ demoniũ: sed vnumq̄dq̄ põt addere ad alterum. In charabito autẽ de mã cholerica adusta ad ꝓductionẽ totalẽ demonij requirit̃ q̄ sit ap̃a. Nõ enim precedet demoniũ anteq̄ sit ap̃a: sed cũ ap̃at mã tunc facit d̄monium: ergo ap̃a est sicut causa necessario ꝯcurrens in charabito: vt demonium fiat. si cõsideras est plus cõcurrens in ratione significantis vehementiam cause q̃ in ratione cause productiue.

Quandoq̄ sibare incipit apparere vigilie sunt prolixe ⁊ somnus inquietus: ⁊ timor est in somno ⁊ oscitatio ⁊ spiritus magnus frequẽs: ⁊ obliuio ⁊ respõsio nõ similis interrogationi ⁊ oculi rubescunt: ⁊ ipsorũ agitatio adest ⁊ grauitas est in eis ⁊ sũt quasi lippi. Et quãdoq̄ est in eis s̄m q̄ diximus citrinitas: ⁊ fit illic sensibilitas extensionis apud spõdiles ⁊ dolor propter eleuationem vaporis: ⁊ fit etiam in eis cursus lachrymarum inuoluntarie ex vno oculo.

Hic ponit signa. Et p̊ ponit signa sibare pure. Secundo nõ pure ibi (Et q̃nq̄.) Pria in. d. Primo ponit signa p̃ncipij ⁊ augmenti. Secũdo signa stat⁹. ibi (Deĩde cũ sistit̃.) Dicit p̊ ⁊c̃. vigilie prolixe. ꝑꝑ fortẽ siccitatẽ. Somn⁹ inget⁹. lꝫ ꝑꝑ multas causas notas h̄ eis accidit: tñ ꝑꝑ timorẽ ex terribilib⁹ somnijs multũ h̄ fit. Et excitatio. i. agitatio ⁊ ingetudo. al's oscitatio ꝑꝑ aliq̄s vapores. Spũs. i. anhelit⁹ magnus ꝑꝑ multã necessitatẽ. ⁊ frequẽs ꝑꝑ eãdẽ cãm.

Dub^m 4^m Sed tu diceres quare in frenesi est rarus vt supra dicebatur ⁊ in sibare est frequẽs. Dicendum q̄ maior flãma cordi communicatur in sibare q̃ in charabito ꝓpter ꝓpinq̄tatẽ ⁊ ꝓpter multam inflãmationẽ s̄be cerebri: cuius est refrenare cordis calidũ: vt sup̃ z. cap̃. Obliuio. q̄ spẽs nõ imprimũt: ⁊ iõ non respõdẽt s̄m iterrogata. Oculi ⁊c̃. ꝑꝑ multã flãmã. Agitatio ꝑꝑ calidũ ⁊ siccũ. Grauitas in eis. s. oculis ꝑꝑ debilitatẽ: ⁊ hoc mag̃ in ꝓcessu. Uel in eis. i. corporib⁹ eoꝝ. Quasi lippi. i. quasi habentes lippitudinem: q̄ lippitudo est sicca propter defectum digestiue fit lippitudo ⁊ calor ⁊ siccitas eam exiccat. Citrinitas. dictum est supra de herisipila. Et fit apud spondiles. s. colli cãm ponit ipse. Et aliqui dicũt q̄ illa extẽsio est spasmus de inanitione. Decursus lachrymaꝝ ꝓpter d̄fectum ꝯtentiue. de hoc supra ꝓlixius diximus in duob⁹ locis.

Deinde cũ sistit̃ egritudo indurat̃ febris ⁊ exasperat̃ ligua ⁊ siccat̃: deĩde in postremo ipsi⁹ q̄escũt mot⁹ palpebraꝝ ꝑꝑ debilitatẽ ⁊ grauitas mot⁹ ꝑuenit vsq̄ ad motũ palpebraꝝ: ⁊ remanet ex demonio alienatio intercisa cũ defectu sermõis ⁊ paucitate ipsi⁹: ⁊ s̄ꝫ h̄ ꝓuenit pl'm colligere villos ⁊ paleã. Et in pulsu fit augmẽtũ debilitatꝭ ⁊ minoratiõis ⁊ durities ꝑꝑ siccitatẽ.

Hic ponit signa in statu. Induratur. i. vltime fortificatur. In postremo. i. prope mortem. Quiescunt ⁊c̃. q̄ non mouent. Et grauitas. Ex hoc vult q̄ difficulter mouẽt si mouent. alia signa sunt nota ex dictis supra cap̃. de signis charabitus.

Et q̃nq̄ fit sibare q̃ nõ est simplex pura. Quare sporuꝫ dispõnes diuersificant̃ in s̄mone ⁊ memoria ⁊ motib⁹: plerũq̄ eñi fiũt ordinati ⁊ plerũq̄ inordinati.

Diceret aliquis: non videtur q̄ aliqua sibare sit pura: q̄ cholera adusta sapit nãm duoꝝ humoꝝ. Dõm q̄ nõ dicit̃ pura ex h̄: sꝫ q̄ nõ mista est eius mã alteri humori. Cum ergo misceret̃ cholera adusta sanguini aut flegmati: tũc dicit̃ sibare non pura. Et si cõsideras: in sibare põt fieri demoniũ: q̃uis cholera adusta nõ sit pura: ⁊ hoc ꝓpter mobilitatẽ partis ⁊ ꝓpinq̄tatẽ ad loca virtutum moraliũ. Sꝫ in charabito nõ fit demoniũ: nisi cholera sit pura adusta: vt supra posuit: q̄ pãniculi cerebri nõ sunt sic nobiles: ⁊ ꝓprie dura mater: vt supra dixim⁹. Qñ ꝫ mã sibare ẽ mista tũc diuersificant̃ s̄mones ⁊c̃. q̄ non puri furiosi: vel rixosi: sꝫ s̄m diuersam impressionẽ diuersoꝝ humoꝝ fit diuersitas in s̄monib⁹ ⁊ alienatiõe. Dub^m 5^m

Et ipsius quidem cura est cura sirsen cholerici cum additione in humectãdo multa: ⁊ oportet vt extremorum ligatio assiduetur.

Hic ponit curam: ⁊ iam apparet ex ca. de charabito. quid fiendum de flobothomia ⁊ pharmacia ⁊ alijs. Cum additiõe in humectando. i. cum fortiori humectatione: q̄ cholera est siccior ꝓpter adustionẽ: ⁊ cõplexio partis indicat hoc. Extremoꝝ ligatio vt fiat diuersio: ⁊ ad sedãdum agitationem eorum demoniacam.

De lythargia que est sirsen frigidum cuius interpretatio est obliuio. Cap. 7^m.

Lythargia dicitur ap̃a flegmaticũ factũ intra craneũ ⁊ est sirsen flegmaticum.

Superius Auicẽ. determinauit de ap̃atibus cerebri calidis que dicunt̃ sirsen calidi. Hic determĩat de apostematib⁹ fridis siue sirsen fridis. Ap̃ata aũt frida sunt flegmatica ⁊ mel'ica ⁊ aquosa. Primo ergo determĩat de flegmaticis ⁊ aliq̄d dicit de mel'icis. Secundo determinat de aquosis. ibi (Qm̃ q̃nq̄.) Uel aliter q̄ p̊ determinat de ap̃atib⁹ itrinsecis. Secũdo extrinsecis. ibi (Q̃nq̄ accidũt.) Determinat ꝫ in hoc cap̃. de ap̃ate frigido q̄d dicit̃ lythargia siue obliuio vt dicit rubrica. Et p̊ determĩat de eo quãtum ad sui eẽ ⁊ causas. Sc̄d̄o ponit signa. ibi (Sũt soda.) Tertio curã. ibi (Si nõ fuerit.) Pria in. d. Pr̃o notificat hoc ap̃a per sui diffõnem. Sc̄d̄o ꝑ causas: ⁊ in hoc inuit suas spẽs. ibi (Et q̄ q̄dã medici.) Prima in duas. Pr̃o ponit diffõnẽ. Sc̄d̄o eã declarat. ibi (Et plurimũ.) Cõsiderãduꝫ circa p̊mã ptẽ q̄ Aui. loquit̃ caute cũ dicit d̄r: ⁊ nõ dicit est: q̄ sumit̃ hoc nomen ab accidẽte q̄d est obliuio: sed per viã ꝑmutationis hoc nomen significat passionẽ. s. ap̃a: ⁊ ideo non est ap̃a de sui p̊ ⁊ vero significato: sed d̄r. Cõsiderãdũ z° q̄ hic ponitur genus ap̃a. Sc̄d̄o ponuntur differentie flegmaticũ. Et intra ⁊c̃. i. sub craneo: ⁊ ideo vel in cerebro. i. in substantia cerebri vel in pãniculis: ⁊ est ⁊c̃.

Et plurimũ q̄dem ei⁹ fit in meatib⁹ substãtie cerebri absq̄ velaminib⁹ ⁊ vẽtriculis ⁊ substãtia cerebri.

Hic declarat diffinitionẽ p̃dictam. Et primo quãtũ ad aliquod dictum

dictum ex parte diffinitionis. Secũdo quãtum ad diffinitũ. ibi (Et hec qdem.) ¶ Prima in duas. Primo premittit qd intẽdit. Secũdo ꝓbat. ib (Qm̃.) Qd autem premittit est declaratio eius qd dixit intra craneũ. In hoc enim cõfuse posuerat locũ huius apatis. Dicit ergo ꝙ intra craneũ sunt quatuor loca. s. pãniculi corp⁹ cerebri ⁊ meat⁹ siue cõmissure sbe cerebri. De qbus dicit Aui. supra. c. z. huius fen. Et ventriculi. Hoc ergo apa fit in meatibus sbe cerebri ẜm plurimũ. Absq ⁊c̃. i. raro aũt fit in velaminibus ⁊c̃.

¶ Quoniam flegma raro congregaẜ ⁊ penetrat in pãniculos cerebri propter ipsorum duritiez: neqz in substantiam cerebri propter ipsius viscositatem.

¶ Hic ꝓbat p̊ per rõnẽ. Scdo p silitudinẽ. ibi (Sicut etiam.)

Dubium ¶ Dubitatur circa primã partẽ: q2 Aui. videtur defectiuus: dz eniz probare ꝙ hoc apostema flegmaticuz non fiat in pãniculis nec in substãtia nec in vẽtriculis: ⁊ per cõsequẽs ꝙ fiat in meatibus. Et ipse solũ probat ꝙ nõ fiat in pãniculis nec in substãtia: ⁊ non ꝓbat ꝙ non fiat in ventriculis. ¶ Dicẽdum ꝙ cum materia lythargie sit flegma ẜm veritatem: ⁊ ipm flegma non possit penetrare in pãniculos ꝓpter duritiem nec in sbam ꝓpter viscositatem substantie cerebri: ⁊ viscosum nõ bene penetratur a viscoso nec in ventriculos: q2 tunc eẽt apoplexia vel epilepsia: seqtur ꝙ fiat ex flegmatica mã penetrãte in cõmissuras cerebri siue in anfract⁹ ⁊ meat⁹. Et q2 notum erat ꝙ materia flegmatica occupans ventriculos facit apoplexiam vel epil'iaz ⁊ non lythargiam: ideo Auic. hoc omisit.

¶ Sicut etiam pleuresis ẜm plurimum est cholerica: et raro fit flegmatica ꝓpter paruitatẽ penetrationis flegmatis in substãtiã sypbachiaz neruosam duram.

¶ Primo facit hoc. Scdo remouet dubiuz. ibi (Lz.) In suo exẽplo solũ decl'at ꝙ hoc apa non fit in pãniculis sicut pleuresis cũ sit passio mẽbri duri. s. pãniculi fit ex cholera ⁊ nõ ex flegmate ⁊c̃.

¶ Lz sit possibile vt fiat illud in paucis ambaruz: possibile est enim vt cadat hoc apostema in substantia cerebri ⁊ in eius velaminibus.

¶ Hic remouet dubium ne credatur ꝙ lythargia nõ possit fieri ex apate flegmatico in sba ⁊ in pãniculis cerebri. Hoc eniz est possibile: lz raro. Et ideo dixit ꝙ illud. s. qd dictũ est de apate flegmatico amborum. s. pãniculi ⁊ substantie cerebri: possibile est vt fiat in paucis. i. raro. Possibile enim est vt cadat hoc apa. s. flegmaticum dictum lythargia. Cadat. i. eueniat in substantia ⁊c̃.

¶ Et hec quidem egritudo nominatur nomine sui accidentis. Uerũtamen lythargia vniuersaliter est obliuio. Et hanc egritudinem comitatur obliuio: ⁊ ꝓpter nomen eius errant in ipsa plures medicorum ignorãtes ꝙ itẽtio in ipsa est egritudo facta ex apate frido: imo existimãt ꝙ hec egritudo in seipsa sit obliuio.

¶ Hic declarat vel exponit diffinitum qd est lythargia: ⁊ declarat quid est hoc nomen. ¶ Cõsideranduz qd ex mente Aui. lythargie nomẽ accipitur dupliciter. s. proprie siue spãliter: ⁊ tunc idem est qd obliuio sequens apostema frigiduz cerebri: ⁊ vt sic illud nomẽ sumitur ab accidente illius apostematis. Alio modo sumiẜ hoc nomen lythargia large: siue generaliter: ⁊ tunc significat obliuionez a quacũqz causa sit: ⁊ vt sic determinatur a quibusdaz de ea: sicut si eẽt egritudo per se. Et isti medici errant. q2 lythargia est obliuio ab apostemate frigido: ⁊ ipsi credunt ꝙ obliuio illa dicta lythargia sit egritudo per se. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ medici qui in hoc errauerunt fuit Azarauius ꝓprie qui fecit capl'm de obliuione siue de lythargia. reducẽs in hoc oẽs causas obliuionis. Et Halyab. 9. theorice. cap. 5. aliqualiter determinans de lythargia videẜ determiare de ea vt est obliuio general'r. Auic. tñ vult ꝙ ꝓprie lythargia nõ sit quelibet obliuio: sz illa que sequiẜ apa frigidum cerebri.

¶ Et ꝙ quidam medici sunt qui nominant lythargiam omne apostema frigidum in cerebro siue sit melãcholicum siue flegmaticum. Uerũtamen plures antiquorum flegmaticum hoc nomine appropriauerunt: ⁊ tuñ est vt in ipso nomines vtrũqz.

¶ Hic inuestigat causas lythargie. Et p̃mo causas intrinsecas. Secũdo extrinsecas. ibi (Et hec.) ¶ Prima in duas. Primo ponit ei⁹ causas in se. Secũdo comparatiue. ibi (Et huiusmodi.) ¶ In p̃ma parte inuit: ꝙ duo humores faciunt hoc apostema. s. flegma ⁊ melãcholia ꝓprie tamẽ flegma: q2 hic humor ꝓprie facit obliuionez per frigiditatem ⁊ humiditatem: que ambo cõtrariantur memorie directe: vt ĩfra apparebit: tñ tu nomina vt vis: ⁊ hoc est qd dicit. ⁊ quidã medici. s. Rasis in diuisionib⁹ cap. 6. ¶ Cõsiderandum aũt ꝙ si premissa ĩspicimus possumus accipere quot sunt spẽs lythargie. Nam si distinguunẜ ex pte cause: sunt due. s. flegmatica ⁊ hec est proprie lythargia: ⁊ mel'ica. Si autẽ distinguuntur ex pte partis in qua fit: tunc sunt tres species: q2 vel fit in meatib⁹ substãtie cerebri: ⁊ hoc est vtplurimũ. vel fit in pãniculo vel in substãtia: ⁊ hoc est rarum. In vẽtriculis autez nunqz fit: q2 tunc est apopl'ia vel epilepsia. Possunt ẽt distingui ex parte loci: q2 vel fiunt in posteriori cerebro: ⁊ hoc est vtplurimum. vel in anteriori vel in medio. Et hãc diuisionẽ Aui. consentit quãdo absolute dicit: ꝙ fit hoc apostema in meatib⁹ cerebri. ¶ Amplius partes cerebri anteriores ⁊ medie possunt apari apostemate frigido: tunc quero qd erit nomẽ illius ⁊ in quo capl'o contineẜ. Manifestum est ꝙ in capl'o de lythargia. ¶ Sed tu diceres: qũo ad apostema partis anterioris cerebri ⁊ medie potest sequi obliuio. ¶ Dõm ꝙ hoc est per viã cõmunitatis. Etiam ẜm Aui. in parte anteriori est aliqua virt⁹ cõseruatiua. ¶ Cõsiderandũ etiã ꝙ ex omnibus p̃missis accipim⁹ ꝙ illa tria noia sũt posita ab accñte. s. charabit⁹: sibare ⁊ lythargia: tñ ẜm ꝓpriũ vsuz significãt apata: ad que accñtia dicta sequunẜ.

¶ Et hmõi qdẽ egritudinis materia ꝓpinqua est materiei sadur: sed est vehementius confirmata.

¶ Hic ꝯsidera ꝙ materia sadur. i. scothomie vel vertiginis est materia vaporosa surgens a flegmate vtplurimũ: vt apparebit ĩfra. Et q2 vapor flegmaticus vel mel'icus habet de nã flegmatis ⁊ melãcholie: ⁊ sic etiã de vapore cuiuslibet humoris: ideo dicit ꝙ materiei sadur est ꝓpinqua: sed q2 materia faciens lythargiã est in forma humorali: que est aliqd magis fixum ⁊ firmũ qz vapor: ideo dixit: sed est vehementius confirmata. i. est fixior: q2 sua materia fixior est. s. flegma in foꝛa humorali. ¶ Ex qb⁹ dictis appet sol'o ad q̃stiones: que de lythargia ꝯsueuerunt moueri. Et primo in qua pte sub craneo frequẽtius fiat: q2 Auic. hanc determinat. Scdo an possit fieri in quolibet loco. s. ante ⁊ post. q2 dictũ est ꝙ sic. Tertio in qua parte plus fiat an ante an post. q2 dicendum ꝙ post: vt põt apparere ex dictis in cap̃. de charabito: sicut eni charabitus frequentius fit in parte anteriori cerebri: ita lythargia frequẽtius fit in parte posteriori. vnde. 7. partic. afoꝛ. afoꝛ. z1. super illo afoꝛ. In lythargico. dicit Cõmẽtator ꝙ lythargia est apostema puppis cerebri ex materia flegmatica. Quarto quot sint species eius ⁊ iam apparet. Quinto de quo humore plus fiat. quia de flegmate. Et q2 hec omnia ex dictis nota sunt: ideo non curo de vnaquaqz questione in proprio titulo disputare.

¶ Et hec egritudo generatur ab omni quo generatur humor flegmaticus ⁊ in quo sunt vaporatio ⁊ putrefactio. Quapropter plurimum generatur a comestione cepaꝝ. Et gñaẜ ex repletiõe nimia stomachi ⁊ multitudie potus ⁊ multitudie comestionis fructuum.

¶ Hic inuestigat causas extrinsecas lythargie. ¶ Cõsideranduz ꝙ cepe habẽt duas partes. quasdã grossas ex quib⁹ generaẜ flegmaticus humor. ⁊ quasdã acutas que faciũt vaporare ⁊ calore iuuãt ad putrefaciẽdum. Flegma ergo generatũ ex cepis hz ꝙ ad caput vaporet vel fluat ⁊ penetret ⁊ corrũpatur: ergo comestio ceparuz plurimum generat lythargiã. Et generatur a repletione nimia stomachi. s. que facit fastidium q2 talis est repletio flegmatica. Et dicit hic ad differẽtiam repletionis stomachi faciẽtis mordicationẽ: que potius faceret charabitũ non verũ: q2 illa repletio est cholerica. Et multitudine potus. s. aque que infrigidat ⁊ ducit ad flegmatis multiplicationẽ. Et multitudie etiã potus. s. vini q2 p viaz suffocationis calidi vinum generat egritudines frigidas: vt 2° de accidenti ⁊ morbo. cap̃. 3. ⁊ proble. 3. 5. ⁊. z3. proble. Et multitudine comestionis fructuum. s. frigidorum ⁊ humidorum.

¶ De signis eius. Cap̃. 8m.

Sunt soda leuis ⁊ febris lẽta: necessaria ei est febris in omni apostemate facto ab humore putrefacto in membro principali. Et propter hoc separatur a subeth. Uerũtamẽ ipsa est lẽta quoniam materia est flegmatica. Et hec quidez febris quandoqz non sentitur cum ea.

¶ Hic ponit signa. Et primo ponit signa que eam significãt. Secũdo signa que ꝓnuntiant eam futurã. ibi (Ex signis autem ĩcessus.) Tertio ponit signa significãtia salutem vel mortẽ in ea. ibi (Cũqz.) ¶ Prima in duas. Prio ponit signa lythargie ẜm diuersitatẽ ma-

teriei. Secūdo ꝺm diuersitatem partis in qua fit. ibi (Et cuꝫ lythargia est in substātia.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa lythargie quādo materia est flegmatica. Secūdo quando est melācholica. ibi (Qꝛ si melicuꝫ.) ⁋ Prima in sex sicut in sūma sex signorū varietates ponit. Primo ponit signa a dolore ⁊ qualitate mutata. s. a feb. Secūdo ponit signa a quibusdā actionibus mutatis. ibi (Et fit cum ea subeth.) Tertio ponit signa ab anhelitu ⁊ dispōne partiuꝫ oris. ibi (Et spūs.) Quarto ponit signa ab exeūtibꝰ. ibi (Et egestio.) Quinto ponit signa a situ. ibi (Et sunt cū diuersitate.) Sexto ponit signa a pulsu. ibi (Et pulsus.) ¶ Dicit p̊ ꝙ signa eiꝰ sunt soda leuis: hoc est ꝓpter locū qui distat a pāniculis: ⁊ ꝓpter māꝫ frigidā que nō facit sic fortē dolorem: vt calida vt supra declaratum est. Et febris lenta. Prio Aui. ꝓbat ꝙ sequatur febris: qꝛ in omni apate. s. principalis membri facto ab humore putrefacto est necessaria febris. Et tu supple minorē ꝓpōnem: sed lythargia est apa principalis membri vt cerebri ab humore putrefacto: qꝛ illud flegma cum sit ibi preter nām: opꝫ ꝙ putrefiat: ergo in omni lythargia sequit̃ febris. maior est nota: qꝛ apate de mā putrida existēte in ꝑncipali mēbro: opꝫ ꝙ putrida calitas cordi cōicetur. Secūdo Aui. ꝓbat ꝙ sit lenta qꝛ mā est flegmatica: imo dicit ꝙ qñqꝫ est ita lenta ꝙ non sentit̃ hoc cū in illo flegmate est pauca putredo. Et iō si nulla esset (qꝺ raro ꝯtigit) nō eēt febris: qꝺ dico ꝑꝑ Halyab. 5. prac. ca. 15.

¶ Et fit cum ea subeth grauis. Sicut enim habēs eam aperit oculum sic claudit: ⁊ fit cum ea obliuio.

¶ Causa horum est: quia due qualitates sunt ibi facientes subeth ⁊ obliuionem. s. frigiditas ⁊ humiditas.

¶ Et spūs est rarus ⁊ tardus valde debilis. Et fit quasi cū strictura spūs parūper ⁊ cuꝫ sputo ⁊ multa oscitatione ⁊ aptiōe oris ⁊ ipsius clausione: ⁊ qñqꝫ remanet eius os post oscitationē aptū ꝑꝑ obliuionēꝫ ꝙ oporteat eū ipm claudere: ⁊ ꝓpter pigritiaꝫ ab ea: ⁊ si velit ipm claudere: ⁊ adest ei singultus ꝓpter cōitatem stomachi: ⁊ albedo in lingua ⁊ pigritia in responsiōe et in motu palpebrarum ⁊ cōmistio intellectus.

¶ Et spūs. i. anhelitus rarus ⁊c. ꝓpter obtusioneꝫ caloris ab humiditate ⁊ frigiditate flegmatis. Et fit q̄si cōstrictura ꝑꝑ mām q̄ cadit in gutture: vel ꝑꝑ aggrauationē a mā: vel ꝑꝑ obliuionē voluntatis anhelādi. Ex quibus apparet ꝙ est paruus. Si eniꝫ est debilis opꝫ ꝙ sit paruus ⁊ sumitur ꝑmo cōtinentis. 8. ca. Cum sputo ꝓpter mām flegmaticam cadētem a cerebro. Et multa oscitatōe ꝓpter vapores a flegmate eleuatos cōicatos musculis mādibularꝝ. Et apertione oris. quādoqꝫ. Et ipsius clausione. s. qñqꝫ: ⁊ hoc ꝓpter obliuionem claudēdi cum est aptum ⁊ aperiendi cum est clausuꝫ. Singultus. ꝓpter cōmunitateꝫ stomachi. s. ex flegmatica mā que in os stomachi penetrat. Et ex flegmate dealbat̃ lingua. Et pigritia ⁊c. Cōmistio intellectus. i. stoliditas que q̄uo fiat dictum est supra illo. c. Visuꝫ est Gal. ⁊ forsan ꝙ vapores flegmatis putridi sūt causa ꝑmistiōis itellectus. i. alienatiōis: lꝫ sit alienatio cū qete.

¶ Et egestio ꝺm plurimum est humida: ⁊ si siccat̃ siccatur leuiter ⁊ temperate: ⁊ vrina est sicut vrina asinoruꝫ. Et qñqꝫ accidit ei tremor ⁊ sudor extremitatuꝫ.

¶ Et egestio. cū est cōicatio materiei flegmatice partibus illis. Descendit eni per colatorium ⁊ cōicat stomacho ⁊ etiam epati: etiaꝫ vapores a flegmate putrido eleuati possunt cōicari venis ⁊ partibus vrine. ⁋ Ex quo apparet causa quare cū in frenesi mā ascēdit caput vrina non inficitur a cholera: ⁊ cuꝫ in lythargia flegma ascēdit: vrina inficitur a flegmate. ⁋ Dōm ꝙ flegma ꝓpter multitudinem ⁊ aptitudinem descēsus: ⁊ ꝓpter grossos vapores ab eo eleuatos aptos teneri ⁊ non exire inficit vrinam in lythargia. Cholera autem in frenesi non ꝓpter cōtrarias causas. Quidaꝫ tamē dixerūt ꝙ in lythargia deuiante flegmate a viis vrine surgunt sanguis ⁊ cholera ⁊ tingūt. Hec tamē causa posset reprobari cuꝫ tinctura sanguinis ⁊ cholere nō faciat vrinam silēm vrinis asinorꝝ: lꝫ illud etiam possit cōtingere. Et quādoqꝫ accidit tremor ꝓpter motuꝫ flegmatis ad neruos: ⁊ hoc est malum lythargia manēte. Significat enim exuberātiam materiei ⁊ debilitateꝫ virtutis: vñ per incōtinentiam fluit ad neruos: vt in cōmēto afor. 21. ꝑallegati 7ᵃ parti. ⁊ a Sera. 17. de lythargia. c. Et sudor extremitatū. ⁊ hoc fit vel ꝓpter expulsionē grossorum vaporū flegmatis. Aut ꝓpter defectum continue in eis deficiente calore per viam suffocatiōis: sicut quandoqꝫ accidit quibusdam syncopizantibus.

¶ Et sunt cum diuersitate habentium charabitū. Ipsi enim in lectis suis precipitati iacent: charabituꝫ vo habentes eleuantur.

¶ Considera ꝙ frenetici qꝛ alienātur cum rixa quousqꝫ perseuerat virtus in eis querūt surgere ⁊ erigere se versus caput lecti: sed lythargici ꝑꝑ aggrauationē ⁊ mollificationē inductam a flegmate precipitantur versus pedes. Et hoc est qꝺ Aui. hic itēdit: ⁊ est sermo Ras p̊ cōti. 8. cap. auctoritate Hipp. dicens. ⁊ lythargici semꝑ declināt in lecto versus pedes: ⁊ frenetici versus caput.

¶ Et pulsus ipsorꝝ sunt magni multū rari tardi tremuli vndosi similes pulsibus peripleumonicorꝝ. Verūtamē sunt minoris latitudinis ⁊ lōgitudis ⁊ tardiores ⁊ fortius rari ⁊ minoris diuersitatis: qm̄ nocumētuꝫ cordis ab ea factū est minus: ⁊ cadit in pulsu eiꝰ cadēs in medio plus: qm̄ virtus vitalis in ipa est sanior ⁊ febris cū ea est minor ꝓpter lōgitudineꝫ ipsius a corde. Sed eiꝰ obliuio est maior: quoniā materia hec est in ipso cerebro ⁊ in peripleumonia eleuat̃ ex apate pulmonis.

¶ Dubitatur an lythargicorum pulsus sint magni. ⁋ Videt̃ ꝙ non: qꝛ anhelitus debēt eē pulsibus ꝓportionabiles: vt in thegni trac. 2. tex. cōmen. 5. tracta. de corde. Sed anhelitus eorꝝ est paruus: ergo ⁊ pulsus. ⁋ Amplius pulsus lythargicorꝝ est d̄bilis: vt Gal. in cōmēto pulsuum lib. 4. cōmē. 12. ergo erit paruus vel nō magnus: vt sumit̃ ex docrina Gal. in q̄pluribus locis ibidem: ⁊ ab Auicē. p̊ cañ. fen. 2. cap. de causis pulsuum cōtentiuis. ¶ In ꝯ̄rium est Aui. hic: ⁊ Gal. ibidem. ⁋ Dōm ꝙ lythargia cuꝫ sit apostema cerebri: plus hꝫ impedire anhelitū q̄ pulsum. Et ideo mollificādo neruos ⁊ obtundendo calidum: facit anhelitū paruū debilem ⁊ rarum. ¶ Sed tu diceres respectu cuius dicit̃ anhelitus paruus rarus ⁊c. ⁋ Dōꝫ ꝙ respectu triū. Primo qdē paruitas ⁊ debilitas est respectu eiꝰ qꝺ erāt in sanitate. Raritas aūt si sit lenta febris: forsan erit respectu sani anhelitus. ⁋ Et in hoc est cōsiderādū: ꝙ opꝫ imaginari ꝙ plus inducit ad raritatem obtusio caloris a flegmate q̄ ad frequētiam necessitas euentationis a calore febrili. Vel rarus ⁊ tardus respectu magnitudinis. ⁋ Secūdo illa comparatio de anhelitu potest fieri ad anhelitū peripleumonicorꝝ: ⁊ esset sermo minoris ambiguitatis. ⁋ Tertio potest fieri cōparatio ad pulsuꝫ. Vel posset dici ꝙ isti sermones sunt absoluti. Ex qbꝰ apparet ꝙ pulsus lythargicorꝝ est magnus: ⁊ hoc qꝛ cor nō leditur sicut cerebruꝫ: ⁊ illud qꝺ deficit de magnitudīe anhelitus inducit necessitatē ad magnificādū pulsuꝫ: ⁊ cū virtus nō sit multū debilis: nec instr̄m inobediens: ideo fit pulsus magnus respectu ꝑuitatis anhelitꝰ: nō tñ maior q̄ in sanitate: ⁊ qꝛ ꝑ magnitudinē cōplet necessitatē: ideo sunt rari ⁊ tardi. ⁋ Ad cōtraria dōm. Ad primū ꝙ pulsus ⁊ anhelitus sunt ꝓportionabiles: nō tamen equales. Vel dicendum ꝙ illud verificat̃ in sanis. ⁋ Ad 2ᵐ dicēdum primo virtus debilis per se facit ꝑuum pulsum: coacta tñ facit magnū. ⁋ Vel dōm ⁊ melius ꝙ iste pulsus nō est magnus super equalē sed satis ꝓpe: qꝛ sicut deficit virtus: opꝫ ꝙ deficiat magnitudo vera pulsus: ⁊ qꝛ nō multū deficit: ideo dicit̃ magnus. ⁋ Tertio dōm: ꝙ pulsus lythargicorꝝ dicit̃ debilis ꝓpter virtutis aggrauationē: ⁊ ista debilitas stat cū magnitudine pulsus: ⁊ ostēdit̃ talis debilitas per inordinationē pulsus a mā humida: ⁊ videt̃ sermo Halyab. 7. theo. 9. ca. est magnus respcū eorum in sanitate: lꝫ eni virtus sit debilior: tñ multitudo vaporꝝ putridorꝝ: ⁊ sic calidorꝝ aliqualr̃ ⁊ defectus eructuationis ꝑ anhelitū facit magnificari pulsuꝫ ⁊ ꝓprie in systole: ⁊ hoc credo. Vel secūdo respectu apatuꝫ calidorꝝ: in quibus arteria sicca tensa nō pōt tātū dilatari. Vel tertio respectu pulsus peripleumonicorꝝ cū qbꝰ virtus cordis magis deficit. Vel quarto respectu differētiarū aliaruꝫ. s. raritas: est enim magnus ⁊ tardus ⁊ rarus. Et tu ꝯsidera. ¶ Tremuli. Hic cōsidera ꝙ improprie sumit̃ tremulus pulsus. Sꝫ dꝫ exponi tremuli. i. diuersi vel tremuli vndosi. i. multū vndosi: cū vndositas ⁊ mollificatio facta a flegmate. Similes ⁊c. ¶ Verūtñ. Hic cōsidera ꝙ in peripleumonia magis cōicatur nocumentū cordi q̄ in lythargia. Et ideo arterie magis disponūtur ꝺm dispositionem flegmatis faciētis peripleumoniā q̄ lythargiā. Ergo magis mollificata arteria ꝑipleumoniaci apparet pulsus latior: ⁊ lythargici minus latus: ⁊ qꝛ magis necessitat ad euētationē ideo est longior: ⁊ lythargici minus lōgus. ⁋ Et ex hoc apparet quare lythargicorꝝ pulsus etiā sunt tardiores ⁊ rariores: ⁊ hoc est ꝙ dicit nocumētuꝫ cordis factum ab ea. s. lythargia est minus q̄ a peripleumonia. Et cadit in pulsuꝫ eius. s. lythargici. Cadēs in medio. ⁋ Cōtra. qꝛ causa cadētis in medio est virtutis laxitudo ⁊ defectus: vt primo cap. fen. 2. sed peripleumonicis plus deficit virtus. s. vitalis que facit pulsuꝫ q̄ in lythargicis; vt statim dixit; ⁊ dicit. ⁋ Dōm dupliciter. Dubᵐ ꝑᵐ

Primo

Primo exponēdo aliter textum vt dicat̄ cadit in pulsu ei⁹.s.peripleumonici cadens in medio plus q̄ȝ in lythargico. Et tunc lr̄a videtur plana. Aliter v̄o secundo possumus dicere magis ad mētem Gal'.in cōmēto pulsuū.cap̄ de pulsu peripleumonicoꝝ. ¶ Propter qd̄ sciēdum ꝙ apud Gal'.quidam est pulsus deficiens 7 quidaȝ est intercidens. ¶ Videt̄ ꝙ sit deficiens cui est tanta quies ꝙ aliq̄ ꝑcussio posset fieri 7 non fit: 7 hoc fit a frigiditate 7 obtusione caloris: vnde sufficit vna percussio magna 7 talis est pulsus lythargicorum: 7 istum vocat Auic. cadentem in medio. Intercidēs auteȝ est cui deficit aliqua pars motus ꝓpter virtutis defectum. Intercidēs etiam potest dici cui aduenit geminatio motus 7 quasi bis pulsans stante virtute ꝓpter necessitateȝ: 7 ille duplex mot⁹ pulsus intercidētis plus accidit in peripleumonia. Primo plus accidit ille qui est intercidens defectu virtutis: q2 virtus vitalis magis deficit in peripleumonia: vnde est mortalior egritudo ꝑipleumonicorum: vt Gal'.preallegato ca. Similiter plus accidit intercidēs s.bis pulsans ꝓpter maiorem necessitateȝ ex forti febre: 7 ex calore maiori cordi cōmunicato. Et hoc inuit Auic. cum dicit. quoniaȝ virtus vitalis in ipsa lythargia est sanior 7c̄. Exponit auteȝ glosa. vitalis.i.animalis sed fuit additū falsum.i.falsuȝ est. Et iste fuit hō qui ignorauit principia Aui. virtutem enim vitalem aialeȝ vocat. ¶ Ad 2ⁱᵘᵐ dicendum est ꝙ aliter accipit̄ hic cadens in medio et aliter supra primo can̄. Sed eius.s.lythargici obliuio 7c̄.p3.

¶ Cū si melācholicuȝ dicatur lythargia sunt eius signa ꝙ dolor sit fortior: 7 fiunt cuȝ ea rixa 7 alienatio 7 oculi sunt aperti intuentes in vno loco.

¶ Hic ponit signa lythargie quando materia est melācholica: si h̄ concedatur. Et dicit. dolor sit fortior ꝓpter siccitatem que cuȝ frigiditate magis causat dolorē q̄ȝ humiditas cum frigiditate: q2 siccitas est magis agens q̄ȝ humiditas: 7 ideo fiūt in eo que motui cōparantur vt rixa 7 alienatio. ¶ Et oculi sunt apti 7c̄. Hic considera ꝙ ista lythargia vocat̄ cōgelatio que est passio ꝓueniens a frigido 7 sicco: vt in cōmento afor̄.3.secūde particu. Somnus 7 vigilie. Propter siccitatem aūt materie musculi palpebrarū non tendunt ad clausioneȝ. Simil'r etiaȝ q2 passio ista fit proprie posteri⁹: vt 4.° de interiorib⁹.cap̄.2.7 infra cap̄. de subeth. nec etiā dispositio eorum declinat ad subeth: 7 ideo stant oculis apertis: 7 ex hoc apparent intuentes in locum vnum 7 terribiles. Et quia siccitati non coniungitur calor motiuus. Cum enim calidum sicco coniungitur: tunc oculi sunt aperti 7 mobiles non intuentes in locū vnū. Rixa.s.aliqua alienatio propter siccum.

¶ Et cum lythargia est in substantia cerebri subeth est fortior 7 difficultas motuū est maior: 7 albedo lingue est in ipsa valde vehemēs: 7 oculi ad exitū tēdūt: 7 difficultas motus 7 dolor ad laxitatē tendunt.

¶ Hic ponit signa lythargie ꝫm diuersitateȝ partis in qua fit. Et p̊ quando apostema est in substantia cerebri. Secūdo quando est in pāniculis.ibi (Si autem.) ¶ Tertio addit signum qd̄dam lythargie.ibi (Et accidit.) ¶ Dicit primo ꝙ si lythargia est in substantia cerebri subeth est fortior: q2 magis imprimit materia in loca virtutum sensitiuarū 7 motiuarum. Albedo lingue ꝓpter maioreȝ ꝓpinquitatem vel cōitatem substātie cerebri cum lingua q̄ȝ pānicu loꝝ cum ea. Oculi 7c̄. ꝓpter multam repletionē flegmaticā 7 vaporosaȝ a flate. Et difficultas mot⁹ ad laxitudinē: q2 mot⁹ ē difficilis cū laxitate remollitiōis. Et dolor ad laxitudinē.i.ad obtusiōeȝ.

¶ Si autem est in velaminibus dolor est fortior 7 motus sunt leuiores.

¶ Causa est quia pāniculi sunt sensibiles 7 motus leuiores: quia sic leduntur nerui in origine.

¶ Et accidit in eis multotiēs retētio vrine ꝓpter obliuionem 7 propter debilitatem lacerti vrinalis.

¶ Hic ponit quedam signa cōmunia lythargie: 7 dicit. quādoq3 accidit retentio vrine ꝓpter obliuionem.s.a relaxando lacertuȝ colli vesice. ¶ Et cōsidera ꝙ illud est quandoq3: q2 in omnibus in quibus ille lacertus fortiter constringitur 7 homo indiget voluntate 7 quasi conatu 7 imperio vt relaxetur. Et ꝓpter debilitateȝ lacerti vrinalis.i.lacerti colli vesice que debilitas est iam dicta. Vel lacerti vrinalis.i.lacerti vētris qui iuuat ad vrinādū exprimēdo.

¶ Ex signis aūt incessus hoīs ad lythargiaȝ est multitudo tremoris capitis cum pigritia 7 grauitate.

¶ Hic ponit signa ꝓnosticātia lythargiā: 7 sūt tremor capitis 7 pigritia 7 grauitas motuū q̄ signt̄ mās flaticas abūdātes in cerebro maxie in ꝑte posteriori vbi ē ꝓnᵐ neruoꝝ motiuoꝝ plurimum.

¶ Cūq3 fortiora fiunt accidentia lythargie 7 multiplicatur sudor valde est tunc perimens: propterea ꝙ sudor deijcit virtutem.

¶ Hic p̊ ponit signa lythargie mortalis. Scd̄o salubris.ibi (Et cū.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cū accn̄tia lythargie fiūt fortiora 7c̄. per hec autē accidētia lythargie intelligimus: vel accidentia significātia eaȝ vt febris anhelit⁹ paruus 7c̄. vel accidētia cōsequētia: vt tremor mēbrorum: vt sudor extremitatum. Et q̄uocunq3 intelligamus verificatur ꝙ si accidentia multiplicantur: vnde significatur vehementia passionis: 7 cum hoc multiplicatur sudor est mortale: q2 tūc sudor significat virtutis casum: 7 facit cadere virtutem.

¶ Et cū spiritus dilatatur 7 fit bonus 7 declinant accidentia: tunc tendit ad salutē 7 ꝓprie si apparēt apostemata post aures: plurimū enim crisis eius fit per eam.

¶ Hic ponit signa laudabilis lythargie: 7 dicit cum anhelitus dilatatur.i.magnificatur: q2 prius erat paruus 7 fit bonus: quia remouet̄ sua raritas 7 tarditas 7 declināt accn̄tia.s.de feb. dolore capitis malitia pulsus 7 alijs: 7 tunc tendit ad salutem. Et proprie 7c̄. quia materia istius egritudis est flegmatica grossa viscosa: 7 loca post aures sunt apta ad hanc materiam recipiendam: ideo vtplurimū crisis fit per eum: vel eam.i.per apostema post aures.

¶ De cura. Cap̄. 9ᵐ.

Si nō fuerit qd̄ prohibeat flobothomet̄ prius deinde administra eis clysteria acuta 7 attrahatur materia ad inferiora. Et fac eū vomere cum pēna synapi 7 melle illinita. Et fac eū quiescere in domo luminosa 7 prohibe ipsum ne in subeth ꝓfundetur assidue excitando ipsum.

¶ Istud capl'm posset dupl'r exponi introduci vel diuidi. Primo q2 A. ponit curā lythargie quātū ad qnque intētiones. Et primo q̄ȝtū ad materierū eūoneȝ 7 subtractionem. Scd̄o quātū ad eius remotionem a partib⁹ capitis que fit repcussione 7 resol'one.ibi (Et in principio.) Tertio quātū ad diuersionē ad oppositū.ibi (Et frica.) Quarto quātū ad accn̄tiū sedationē.ibi (Cū aūt in subeth.) Quinto quātū ad rectificationē regiminis: 7 cōplet ibi can̄. in eūone 7 sedatione accn̄tiū.ibi (Et cuȝ nutris.) ¶ Scd̄o modo pōt diuidi ꝙ p̊ Auicē. ponit curā magis in gn̄ali. Secūdo in spāli.ibi (Et in principio.) ¶ In cura generali. A. ad tria intendit.s.ad eūonē ad tractuȝ in contrarium 7 sedationem accidentium. Prima duo fiūt cū flobothomia 7 clysteribus 7 vomitu. Tertium fit ponendo in domo luminosa.s.temperate: vt ponunt alij doctores: 7 hoc ne calidum intus fugiat: sed ex lumine ad exteriora moueatur.

¶ Dubitat̄ vtrum flobothomia cōpetat in lythargia. ¶ Videtur ꝙ Dubᵐ p̊ᵐ
non. q2 Mesue non precipit. ¶ Amplius educto sanguine flegma magis incrudat̄. ¶ In contrariuȝ Aui. 7 Alexan. ¶ Dōm vt supra dictū est ꝙ si mā flegmatica sit sanguini mista 7 indicationes consentiunt 7 ꝓprie virtus vt Alexā. dicit fiat flōmia. Indicationibus v̄o aduersantibus non fiat: 7 sic cessant contraria.

¶ Dubitatur quare nō dixit de pharmacia. ¶ Dōm ꝙ ꝓpter duo h̄ Dubᵐ 2ᵐ
facit. Prio q2 forsan in principio vult ꝙ sis cōtentus acutis clysterijs quousq3 aliqua maturatio appareat in mā 7 postea vtaris solutiuis. Scd̄o q2 d̄dit itelligi ex can̄. gn̄alib⁹ d̄ cura apatū fridoꝝ.

¶ Dubitat̄ q2 in lythargia in p̄n° vtimur clysterijs acutis 7 nō i frenesi. ¶ Dōȝ ꝙ est ꝓpter tres causas 7 multas alias que possent assignari. Prima q2 febris est mitis. Scd̄a q2 mā est grossa non apta furere ab acuitate clysteris. Tertia q2 vtpl'm minera istius flatis est in stomacho a quo satis diuertit 7 euacuat acutum clystere: et ideo ēt cōpetit vomitus. ¶ Et ꝯsidera ꝙ ly deinde: nō dicit ordinē necessariū: q2 q̄ȝuis nō fiat flōmia pōt fieri clystere: vnde Halyx.5. prac.c.15. statiȝ ab eo ichoat: 7 sil'r alij auctores. Quid āt sit p̄mittēdū stāte necitate flōmie 7 clysteris: declatū est supra.c. de frenesi. Dubᵐ 3ᵐ

¶ Et in principio rei repelle materiam cum oleo rosato 7 aceto.

¶ Hic ponit curam in spāli.s.ꝫm tempora. Et primo quādo lythargia est in principio. Scd̄o quando in augmento 7 statu.ibi (Deinde inunge.) Tertio quādo in declinatiōe.ibi (Deinde cū finitur.)

¶ Sed tu.d. quare non posuit curā ꝫ diuersitatē materieꝝ. ¶ Dōȝ Dubᵐ 4ᵐ
ꝙ dedit itelligi ex hac forma curationis quā ponet que est: cū repercussiuis 7 resolutiuis: tamē q2 lythargia vera proprie flegmatica est: iō ad hāc videtur dirigere can̄. suos.

¶ Circa primū dubitat̄: an huic oleo ro. 7 aceto debeamus miscere Dubᵐ 5ᵐ
aliqd calidum vel eis solū vti. ¶ Videt̄ ꝙ aliquid calidum ex men

de Alex. in hoc cap. qui docet castorei aliqd admiscere. ¶ In ꝯriū Aui. ⁋ Dōm ꝙ in principio principiante possumus vti istis puris: qꝛ tunc ad solam repercussionem intendimus: sed post principiū principians possumus aliquid calidum admiscere ꝓpter qualitatem humoris ⁊ ſbam: ⁊ videtur intētio. G. 13. terapē. c. 16.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Secūdo dubitatur vtrum debeat poni frigidū vel calidū siue tepefactū. ⁋ Dōm ꝙ auctores hoc non determināt volentes ꝙ forsan vtaris eis paruꝫ calefactis. ⁋ Uel dimittentes tūc estimationi ſm dispōnem caloris in capite ⁊ dispōnis aeris ⁊ aliorum.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitaᵗ tertio cui parti capitis apponemus hoc oleū rosᵃ. ⁋ Uideᵗ ꝙ parti posteriori: qꝛ vbi dꝫ fieri repcussio ibi dꝫ apponi: sꝫ q̄rit repercussio a parte posteriori. ⁋ Ampliꝰ vbi poniᵗ medicamen resolutiuū: ibi videᵗ ꝙ debeat apponi repcussiuū: sed pti posteriori apponimus resolutiua in hac egritudīe: vt vꝫ docere Mesue in c. de lythargia. ⁊ in. c. de scothomia. ¶ In ꝯriuꝫ est cañ. generalis supra positus in cañ. generalibus. ⁊ in cap. de cura sode temporalis. ⁋ Dōm ꝙ in lythargia medicamē repcussiuū dꝫ apponi pti anteriori: dico tamē ꝙ nō eēt magnuꝫ mirabile si extēdereᵗ vsqꝫ ad partē posteriorē. hoc fuit de intētione. G. 13. terapē. vltimo caplō qui post sermonē de lythargicis ⁊ freneticis premissuꝫ dicit. huic parti anteriori debere apponi localia. Huius ēt rō est duplx. Prima qꝛ est locus hic aptus: vt virtutes medicinarū penetrēt: ⁊ non timeᵗ de nocumēto neruoꝝ vt timeᵗ in parte posteriori vt supra declarabaᵗ. Scḋa ratio est. qꝛ ascēsus materierū ad caput maxīe fit per anteriorē ptē. Uapores enī qui surgūt a stōcho ⁊ vene ascēdētes ad cerebrū maxīe attigūt ptes cerebri anteriores: ꝗ volētes a cerebro repcutere siue vapores stōticos siue mās veniētes p venas. s. guideꝫ ⁊ adiacētes fiet meliꝰ si pti añriori apponimꝰ repcussiuū. dico tñ ꝙ nō eēt mirandū si qñqꝫ cū repcussiuo extēderemus nos vsqꝫ ad partē posteriorē: ⁊ hoc si estimatiua boni medici suaderet: ꝙ a partibꝰ posterioribus ascēdit sursuꝫ materia qḋ pōt cōtingere vt supra cap. de egritudinibꝰ per cōitatem. Etiā si inde cōfidis posse repellere mām. ⁋ Et ad cañ. A. supra positū gñalē dōm ꝙ regularis est ille cañ. cū maiorem vtilitatē speras ex appositōe repercussiuoꝝ q̄ꝫ sit nocumentū qḋ ex his medicinis fieret nuche ⁊ origini neruorum. Q̄uis tamē medicamē repercussiuū in lythargia debeat maxime applicari parti anteriori: medicine tamē resolutiue possunt plus applicari parti posteriori. Rō est duplex. Pria qꝛ exquo mā iam est in parte vnde queriᵗ resolō: medicamē positum super eadē parte pōt illam mām attingere. Scḋa rō est: qꝛ nō timeᵗ nuche ⁊ neruis de nocumento a resolutiuis cū sint calida sicut timeᵗ de nocumēto a repercussiuis cū sint frigida. Tertia causa est: qꝛ densitas ossis posterioris nō sic impedit virtutem calōrū cum sint magis ꝓfundabilia ⁊ penetrātia sicut impedit virtutem frigidoꝝ que sunt non sic penetratiua vt sunt medicine calide: ⁊ iō auctores expresserunt calidas medicinas in lythargia que est apostema partis illius poni ad partem posteriorem. Non auteꝫ dixerunt hoc de frigidis repercussiuis: q̄uis tamē calide medicīe possint ibi poni: possunt etiam ⁊ debent poni ad partem capitis superiorem: ⁊ resoluent ēt de mā partis posterioris: vt notum est.

¶ Deinde post duos dies a principio sui misceatur eis castoreum ⁊ sit acetum squilliticum ⁊ non potes aqua frigida ipsuꝫ nisi parumper ⁊ in principio ꝓprie ⁊ apḋ statum eius ⁊ proprie in fine sui ⁊ prohibe illud: deinde inunge corpus eius oleo ⁊ nitro ⁊ semine vrtice ⁊ laureole ⁊ pipere ⁊ pyretro ⁊ similibus.

¶ Hic ponit curā in ꝓcessu principij ⁊ in augmēto ⁊ in statu. ⁋ Ad cuius itellectū cōsidera ꝙ Aui. intēdit in his tēporibꝰ ad quinque. Prīo ad remotionē materie a partibꝰ capitis. Scḋo ad diuersionem. ibi (Et frica.) Tertio ad remotionem vel sedationeꝫ accidētis. ibi (Cum autem.) Quarto ad rectificationeꝫ regiminis. ibi (Et cum.) Quinto ad eūationem materie cuꝫ pharmacia. ibi (Q̄ si tibi.) Scdm hoc ergo quinqꝫ facit. ¶ Ad primi euidētiā cōsidera ꝙ remotio materierū a partibꝰ capitis fit in ꝓcessu pncipij cū repercussiuis mistis cū resolutiuis: ⁊ iō dixit admisceaᵗ eis. s. oleo rosᵃ. ⁊ aceto: castoreū: ⁊ sit acetum squilliticū: qꝛ resolutiuū virtute sq̄lle. Et ne aliqs crederet ꝙ aq̄ frigida cōpeteret in hoc tpe: qꝛ sedaret motū materierū: ideo oīno ꝓhibet aquā frigidā nisi parūper. i. nisi parū frida: qꝛ sit parūper calida saltē sicut in qua paꝝ sol impressit. Alij tñ dicūt nisi parū. i. nisi pauca quātitas: ⁊ qꝛ nocumētuꝫ frigide aque est multū: ideo. A. dixit nō potes aq̄ frida in pnº. s. nō potes frida aqua ꝓprie. Et apud statū. s. nō potes aq̄ frida. ⁊ ꝓprie in fine ⁊c. s. nō potes frida aqua: qꝛ in his tēporibꝰ queriᵗ resolō quā aqua ipedit. Et per principiū ⁊ statū dedit intelligi augmentum: ꝗ qꝛ aq̄ frida in nullo tpe cōpetit: iō dic. ⁊ ꝓhibe illḋ. s. aquā fridaꝫ.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed tu diceres cōpetit ne vinū. ⁋ Dōm ſm Alex. ꝙ nō: nisi digestio appareat in materia. potus aūt comendatus est aqua mellis. ¶ Considerādū vlterius ꝙ quādo iam cessat cursus materieꝝ ad caput: possumus vti puriorib ⁊ fortioribꝰ resolutiuis: etiaꝫ stante cursu possumus eis vti ad reliquū corpus vt materia diuertatur ⁊ resoluaᵗ: ⁊ ideo dicit. deinde vnge corpus. ⁊ hoc ad resolōneꝫ materierum: ⁊ etiā diuersionē ⁊ illud fit procedēte augmento.

¶ Et administra embrocas fortis resolutiōis ⁊ odoramenta ⁊ sternutamenta ⁊ gargarismata subtiliatiua in quibus sunt hasce ⁊ hyssopus ⁊ calamentum ⁊ origanum. Et gargarismata cuꝫ melle ⁊ squilla ⁊ reliqs que sciuisti in canone: ⁊ cum squillam super caput eius administras proprie humidam valde ea iuuatur: ⁊ administra etiam reliqua rubificantia super caput ⁊ linimētum fac ex synapi.

¶ Et illud fit cum cessauit cursus ⁊ est intentio ad remotioneꝫ materierum a capite per fortem resolutionem: ⁊ talis etiaꝫ materierum remotio fieri pōt per sternutatoria: ⁊ alia que ponit que materiam euacuando ⁊ resoluendo a capite remouent. Tēpus auteꝫ vsus oīum istorū est notū: per generales canones supra trac. 1.

¶ Et frica extremitates eiꝰ ⁊ cōprime eas donec rubescāt ⁊ doleāt: qm̄ est magni iuuamenti ⁊ fiat illud assidue.

¶ Hec est cura ad diuertendum materias: ⁊ quāuis hoc multum cōpetat in pnº ⁊ augmēto: tñ in statu ⁊ declinatione cōpetit vt cerebrū debile nō suscipiat corporis vapores: ⁊ iō dixit. fiat assidue.

¶ Cum aūt in subeth ꝓfundi fiūt extēde capillos ipsoꝝ ⁊ euelle quosdā eoꝝ: ⁊ pone etiā apud nocrā ventosas multas cū igne absqꝫ incisiōe: ⁊ forte incisio tibi necīa est cum est necessitas euacuationis sanguinis.

¶ Hic intendit ad accidens qḋ est subeth: ⁊ intendit cum duobus. Primo cum eo qḋ opponitur accidenti euigilando sicut est molestia eis facta euellendo capillos quosdam vt timporis: quia est in eorum euulsione maior dolor propter sensum musculi ibi existentis. Secūdo intendit ad remotionem eius per remotionem cause cum vētosis diuertentibus vapores illos flegmaticos que ponuntur apud nocram. s. in collo cum igne absqꝫ incisione si materia est pure flegmatica: ⁊ fortasse cum incisione. ⁊ patet.

¶ Et cuꝫ nutris nutri eos cum aliquibus que sint sicut aqua lupinoꝝ ⁊ aqua ciceris cum ordeo fracto.

¶ Hec est rectificatio regiminis. Aqua cicerum ⁊ lupinorum mouent materias ad vrinam. Ordeum fractum ad aliqualeꝫ nutricationem maiorem q̄ꝫ fit in illis aquis.

¶ Cūqꝫ eis cibaueris cōprime extrema ipsoꝝ aliqbus horis vt vapor ad superiora non trahatur.

¶ Iste cañ. est expositus supra in capº de canonibus gñalibꝰ.

¶ Q̄ si tibi necessarium fuerit propter egritudinis longitudinem vt potes ipsum solutiuo: ⁊ proprie quando cum ipso apparet tremor pota ipsuꝫ duabus tertijs aurei ex castoreo cuꝫ pauca scamonea que sit minus pondere vnius danich. Et si timeᵗ supfluitas febris aliena scamoneam ⁊ sis contentus castoreo ⁊ permutatione complexionis absqꝫ euacuatiōe. Et melior euacuationum illa est que fit cum clysteri. Si autem alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandum hierepicre pondus. ʒ. vnius: quartaꝫ. ʒ. vnius de pulpa colloquintide et tribus. ʒ. myrabolanorum et danich vno masticis: et si febris non est vehementis caloris et confidis ꝙ soluat. ꝙ si non confidis propter illud fac eis suppositoria aut collyria vt due cause ad illud faciendum se iuuent: deinde excita ipsum ⁊ precipe ei vt permutetur ad egerendum.

¶ Hic ponit curam per euacuationem cum pharmacia. Et secūdo iterum intendit ad accñtis remotionem. ibi (Et cū accidit.) ¶ Circa primam partē cōsidera ꝙ Auic. primo ponit quid indicat solōnem: qꝛ duo sunt. s. longitudo egritudinis quā times: ⁊ hoc ꝓpter materiam multā: vel etiam longitudo que iam est: qꝛ plures iam transierunt dies. scdm est tremor: quia etiam multā mām signat.

Scḋo ponit hoc solutiuum ⁊ est castorei due tertie partes aurei ⁊ sunt duo. ʒ. qui sunt due tertie vnius aurei si aureus est. ʒ. j. ⁊ scamonea que sit min⁹ vno danich. danich est. 8. g̃. ordei. apud quosdam est. 4. sit ergo minus: q: sufficiũt. g̃. 2. Alexãder v̄o talem facit ꝓportionē sufficiunt duo. ʒ. castorei: cui admiscebis diagridij ʒ. j. aut amplius aut minus ſm virtutē. ¶ Sed tu diceres ad qd datur scamonea. ⁋ Dicēdū ꝙ acuit castoreũ ⁊ vt sic iuuat ad flegmatũ euonē. ¶ Tertio Auic. ponit ꝓhibēs: vt fortitudo febris ⁊ dicit. sis ꝯtentus ꝑmutatione cōplonis. s. cũ rebus calidis que flegma calefaciũt ⁊ diuidunt absq; euone. s. forti. ⁊ ideo si potes transire cũ clysteri est securius. ꝙ si nō sufficit ⁊ idigemus pharmaco alio q̃ sit scamonea ⁊ castoreũ: ⁊ alio q̃ clysteri: da ad potādū ⁊c̃. ¶ Et cōsidera ꝙ in hac medicina basis ad euacuādū est hierapigra. s. cōis ⁊ colloquintida. Myrabolani v̄o. s. chebuli quāuis euacuent etiā flegma: tñ simul cũ mastice ꝓhibēt nocumētũ collogntide ⁊ cōfortāt stomachũ. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ in datione hui⁹ medicine opꝫ obseruare ꝙ febris nō sit vehemētis inflammationis. Hiera eniꝫ in talib⁹ ꝓhibet: vt. 5. cañ. trac. 2. Dr̃ si nō confidis. s. ꝙ soluat ꝑ illud. i. ꝓpter fortitudinē febris. fac eis ⁊c̃. ¶ Hic cōsidera ꝙ ſm istuꝫ modũ exponēdi fortitudo caloris febris īpedit medicinā: maxime cũ datur in forma pulueris vel dura. Exurit enim a forti caliditate febrili ⁊ nō opatur: ⁊ ideo in febrib⁹ fortibus cuꝫ cogimur purgare damus eas cũ rebus humidis resistentib⁹ inflāmationi vt cũ decoctione prunoꝝ ⁊ iuiubarũ ⁊ cuꝫ syrup. viol. ⁊ similibus. ⁋ Aliter tamē posset tex. exponi vt dicatur ꝙ si nō ꝯfidis scꝫ dare medicinā per illud ⁊c̃. fac suppositoria aut collyria. s. magna: vt due cause. i. collyria ⁊ suppositoria. qñq; eniꝫ duo suppositoria: vnũ post reliquũ iponim⁹. Uel vt ꝑ cũ due cause. s. fortitudo febris ⁊ icōfidētia ꝙ soluat iuuēt se ad illud. i. nō dādũ medicinaꝫ.

¶ Et cum ei accidit obliuio vrine ⁊ stercoris embroca vtraqꝫ emunctoria ⁊ ventreꝫ cum aquis in quibus cocta sint camomilla ⁊ mellilotum ⁊ viola ⁊ radices lilij ⁊ comprime vesicam vt vrinam emittat.

¶ Iste cañ. est positus supra de cura frenesis.

¶ Deinde cum finitur egritudo administra restauratiua ⁊ fac eum tolerare terminum exercitij parui ⁊ adhibe ei regimen conualescentium.

¶ Hic ponit curā in declinatione per restaurātia ⁊ exercitiũ puuꝫ: q: debilis est in neruis. ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu. d. nōne in declinatione cōpetit purgare istos. ⁋ Dicēdū ꝙ si est materia quā virtus nō expellat potes eos purgare: ⁊ q: pharmacia solutiua pōt dari in declinatione in statu ⁊ in augmento ⁊ processu principij: ⁊ totuꝫ hoc oportet scire ex canonibus generalibus: ideo Auicē. non expressit quo tempore purgetur ⁊c̃.

¶ De aqua intra craneum. Cap. 10^m.

Quoniam quandoqꝫ aggregantur humiditates aquose intra craneum ⁊ extra ipsuꝫ: tunc si fuerint extra craneuꝫ significabit eas quod propinque dicemus.

¶ Superius Auicē. determinauit de apostematibus flegmaticis ⁊ melancholicis intra craneũ: hic determinat de aquosis. Et primo premittit quandaꝫ diuisionem. Scḋo exequitur. ibi (Et si fuerit.) ¶ Dicit primo ꝙ aqua aggregatur quādoq; intra craneum.

Dub^m p^m ¶ Dubitat quare in infantib⁹ aqua aggregat quādoq; ītra craneũ: quādoq; extra. si intra dicit hic: si extra dicetur in sequenti caplo. ⁋ Respōdet Guil. in principio sue chirugie. Et dicit p̄mo sic ꝙ hec aqua est ex humiditate aquosa menstruali quā non potuit rectificare natura mulieris nec natura pueri. Scḋo ponit ꝙ causa quare hec aqua in capite aggregat est duplex. Una est capacitas magna capitis in cōparatiōe ad alia mēbra ītrinseca. Scḋa cā est: q: infans in vtero situatur capite inclinato: ⁊ ideo materia aquosa illuc fluit. Sed iste cause lꝫ sint apparētes: tamē difficile est Gulielmo assignare cām quare ista aqua nō fluat ad ventrē pueri cũ eis locus sit capacior ⁊ decliuior q̃ sit caput: ⁊ lꝫ caput ſm situꝫ sit extrinsecũ: tamē respectu cōcauitatis vētris per nobilitatē est ītrinsecum. ⁋ Dicēdū igitur ꝙ causa huius aque in capite est triplex. Prima est natura membri scilꝫ cerebri: q: est membrũ valde humidũ ⁊ aquosum inter omnia nostri corporis membra: ⁊ maxime in p̄ncipio natiuitatis. Unde supra tertio caplo dicit Aui. in omni cerebro in principio natiuitatis humiditates sup̄flue existũt. Secunda causa est densitas sui cooperimēti scilꝫ ossis: vnde humiditates non possunt libere exhalare ⁊ in vaporē cōuerti sed retinentur. Tertia causa est ꝯuentus vaporum ad ipsum qui ibi congregati conuertuntur in aquā frigiditate eius: vt sumit scḋo de partibus animaliũ. c. 9. al's cap. 7. Cum ergo he cause iuuant se in aliquo infante: tunc in capite eius cōgregatur aqua.

¶ Sed dubitatur quare est ꝙ aliqs puer nascit sine aqua in capite: ⁊ postea per septeꝫ dies vel circa apparet in capite eius aqua. Dub^m 2^m
⁋ Hic esset locus multe iuestigationis. s. videre quare quedā egritudines habētes radicē ex vtero statim apparēt vt aqua: quedaꝫ tardius vt morbilli ⁊ variole: quedā tarde multũ vt lepra. ⁋ Tamen oportet breuiter pertrāsire dicēdo ꝙ omnis egritudo que hꝫ radicem ⁊ virtualitatē ex cōceptione siue vtero ⁊ sue actuali existentie ꝯtrariat dispositio paruaꝝ etatum: opꝫ ꝙ eius manifestatio tardet: vt apparet de lepra que est morb⁹ siccus. s. melancholicus. Et ideo lꝫ eius radix possit acquiri ex vtero: tñ eius apparitio tardatur ad. 30 annũ quādoq; ⁊ vltra vt scribit Azarauius cap. de lepra. Eodē mō apparitio morbilloꝝ ⁊ variolarũ eget calido ebullitionē faciente ⁊ nō oīno obtuso ⁊ ideo nō statim in p̄ncipio apparent: sed cũ calor incipit pōt expergefieri ⁊ agitare materiā vt circa tertiũ annũ vel quartũ vel circa ſm cōplexionē diuersitatem ⁊ multā aut paucā infectionē mēstrualē. Et si aliquis apparet circa 20. vel. 40. annũ: hoc est ex alia cā extrinseca. ⁋ Ex qbus apparet quid dōm de aqua pueroꝝ: ipsa enim pōt statim in exitu apparere quia intus in vtero est cōgregata in capite q: huic etas non repugnat. Possibile tamē est ꝙ aqua in puero aggreget per viā euaporationis ad caput. Cũ igitur est in vtero ꝓpter caliditatē actualem vteri mulieris: ⁊ ꝓpter ossis teneritatē vapor ille exit: ⁊ humiditates cerebri resoluunt. existēte v̄o extra puero ꝑ ꝯstrictionē vapoꝝ illoꝝ cessante calido actuali ⁊ magis īdurato osse fit vaporum ꝯuersio in aquā: ⁊ adiuuare pōt euaporatio addita a cibo stomachi quē modo accipiunt. Et ideo cum nati nō ostendāt aquā in craneo posterius poterit apparere in eis.

¶ Et si sunt intra craneum ⁊ locus earum supra pāniculum durum sentit eger grauitatem interius.

¶ Hic exequit. Et p̊ de aqua ītra craneũ. Scḋo extra. ibi (Qñq; accidunt.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa. Scḋo abijcit curā. ibi (Et in huius.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex modo loquēdi Auic. pōt sumi ꝙ aqua ista pōt aggregari inter craneũ ⁊ duram matrē: ⁊ hoc est qḋ dicit intra craneũ ⁊ supra pāniculum durũ. potest ergo ſm hoc aggregari sub dura matre. ⁊ hoc vel inter durā ⁊ piaꝫ matrē vel inter piam matrem ⁊ substantiā cerebri. Et diuersitas in hoc est vt cōtingit materiā pelli ad hec loca. ¶ Cōsiderādum est scḋo ꝙ illud p̄mum signũ qḋ Auic. ponit est scientiale non tamen experimentale in infantibus: q: infans non narrabit medico grauitatem sui capitis: tamē in rei veritate ita dꝫ esse. Et si ista aqua aggregetur in capitibus prouectoꝝ: tunc ipsi narrabunt hāc grauitatem: tamē rarum est: ⁊ si non sit possibile vt credo.

¶ Et sit cum ea difficilis clausio oculi imo non est possibilis: ⁊ humectantur oculi valde ⁊ lachrimantur assidue ⁊ stant aperti intuentes in vnum oculum.

¶ Secundum signum est ꝙ sit difficilis clausio oculi īmo impossibilis: ⁊ ideo stant aperti intuentes in locum vnum.

¶ Dubitat de cā hui⁹ accidētis. Aqua eniꝫ ista deberet mollificare ⁊ relaxare palpebras. ⁋ Respōdet a qbusdā ꝙ mā ista grauat lacertos mouētes palpebras. Al's dixi ꝙ isti musculi claudentes in eoꝝ radice nō pñt firmari: tñ vt experiētia vidi: isti quasi eleuant oculos ⁊ palpebras supiores hñt cōtractas. Cũ igit est q: aqua illa premit sup dura matre: ⁊ sic ēt p̄mit sup neruos oriētes a parte cerebri anteriori: ⁊ iō nō pñt distendi. De his aũt neruis sunt q mouent palpebras: ⁊ iō si aqua eēt sub dura ⁊ pia matre mollificādo neruos faceret oculoꝝ clausionē. Et humectant. Cā est resudatio humiditatis aquose ad partes illas. Et cōsidera ꝙ ſm plm caput apparet magnũ valde ſm ꝓportionem ad collum ⁊ membra. Dub^m 3^m

¶ Cura ⁊ in huiusmodi non est ingenium.

¶ Hoc etiā vult Halyab. 9. prac. cap. 16. Et cā est: q: multa significatur in cerebro malitia. Quidaꝫ tamē narrauit se vidisse aliquos curatos cum cauterio attingente vsqꝫ ad partem ossis ⁊ non perforante totum ⁊ cũ resolutiuis medicinis.

¶ De apostematib⁹ que sunt extra craneuꝫ ⁊ aqua extra caput ⁊ atasi im rosamō. i. iflationib⁹. Cap. 11^m.

Quando accidunt in velaminib⁹ que sunt extra caput apostemata calida ⁊ frida. Et quādoq; accidit ⁊ proprie infantibus egritudo que est congregatio aque in capite: ⁊ quandoqꝫ etiam accidit in maioribus.

¶ Hoc capitulū pōt tripliciter introduci. Primo ꝯtinuando ad capitulum de charabito. Qꝛ postq̄ determinauit de apostematibꝰ simplicibus magis sub craneo existētibus: hic determinat de apostematibus existētibus extra craneū. Scd̄o sic ꝙ postq̄ determinauit de apostematibꝰ frigidis sub craneo: hic determinat de apostematibus frigidis extra craneū. Et cū hoc extendit sermonē suū ad apostemata calida ⁊ tumorē infantiū: ⁊ modo ꝯtinuat ad capitulum de lythargia. Tertio sic vt cōtinuetur ad cap̄lm precedens ꝙ postq̄ determinauit de aqua sub craneo: hic determinat de aq̄ super craneū: ⁊ cū hoc determinat de apostematibus extra craneum: ⁊ atas.i.tumorē infantiū qui apparet in capitibus eorum. Et p̄mo p̄mittit has egritudines. Scd̄o exequit̄.ibi(Et hec qdē.) ¶ Considerādū ꝙ tres narrat egritudines.s.apostemata calida: ⁊ sub hac comprehendit atas apostemata frigida ⁊ aquam extra craneum. Hec aūt aqua plus accidit infantibus propter humiditatem cōplexionum eorū: ⁊ ꝓpter causā quā Auic.ponit. Potest etiā accidere maioribꝰ sicut accidunt aquosa apostemata in eis.

¶ Et hec quidē egritudo est humiditates retente inter craneū ⁊ cutē ⁊ īter duos pāniculos extrinsecos: ⁊ accidunt īferioratio in loco illo capitis ⁊ fletus ⁊ vigilie.

¶ Hic p̄mo notificat has passiones. Scd̄o ponit curā.ibi(Infantibus aūt ⁊ alijs.) ⁊ Prima in duas. Primo notificat has passiones in generali. Scd̄o in speciali.ibi(Infantibꝰ qdē. ¶ Dicit p̄mo sic ꝙ huiꝰ egritudo.s.aqua ⁊ āpata est humiditates.s.humorales vel aqua.retente intra craneū ⁊ cutim.i.in loco medio īter os capitis ⁊ cutem. Hoc aūt pōt esse dupl̄r: vel ꝙ sit inter os ⁊ pāniculum: ⁊ tunc īmediate attingit os. vel est inter cutem ⁊ pāniculū: ⁊ tūc attingit os mediāte pāniculo: ⁊ hoc ītelligit cū dicit. ⁊ īter duos panniculos extrinsecos.s.ab osse ⁊ isti sunt cutis ⁊ pāniculus. Cutis.n. īproprie vocari pōt pāniculus. Aliter aūt posset ītelligi īter duos idest sub duobꝰ: ⁊ hoc qa cutis ⁊ pāniculus starent supra aquā: vel si materia illa faceret chistim. Et accidunt. Inferioratio.i.depressio: ⁊ hoc dicit. Uel qꝛ os sub materia deprimit̄. Uel qꝛ si materia est aquosa tactus inuenit eam cum pressione.nam cedit. Fletus. propter nocumētū in particula: ⁊ ideo fiunt vigilie.

Alr.in p̄n cipio rei. ¶ Infantibus quidem accidit illud f̄m plurimū cum obstetrix errat ⁊ cōprimit caput ⁊ separat ipsū ⁊ aperiuntur orificia venarum. Et currit ad illud quod est

Alr.Et q non sunt sub cute sanguis aquosus. Et quādoq̄ sunt humores alij ab humiditatibus aquosis.

¶ Hic in speciali declarat has egritudines in infantibꝰ proprie. Et p̄mo ostendit modū fiendi eas. Scd̄o ponit signa.ibi(Qꝛ si color.) ¶ Considerādū ꝙ Auic.ponit solum vnā cām generationis aque supra craneū.s.indiscretā cōpressionem quā facit obstetrix volendo figurare caput: vnde separat ipsum in locis cōmissurarū: ⁊ ex hoc distrahuntur orificia venarū: ⁊ resudat subtile aquosū de sanguine. Et propter hanc cām f̄m plurimū accidit eis aqua. Uel f̄m aliam litterā in p̄ncipio rei.i.a principio ortus quia tunc obstetrices figurant caput ⁊ premunt: tamen absq̄ hac extrinseca causa: vt ex ipso defectu in vtero potest aggregari vt notum est: ⁊ dedit hoc intelligi. ¶ Cōsiderandū etiā ꝙ duplex reperit̄ littera post. Una que dicit. ⁊ qui nō sunt. quasi diceret in hac cōpressione maxime fluit aqua ⁊ nō alij humores: qꝛ cōpressio nō frangit venas cū sint in infantibꝰ molles: sed distrahit eas ⁊ rarificat: vnde resudat ab eis aquosa materia. Alia littera dicit. ⁊ quādoq̄ sūt humores. ⁊ in hoc vult ostendere cām gn̄ationis apostematū calidorum vel frigidorū: ⁊ dicatur. quādoq̄ sunt humores alij ⁊c̄.s.illi qui fluunt ad loca inter craneū ⁊ cutim: siue fluant ꝓpter violentā cōpressionem: siue ex alijs causis quibus mēbra recipiunt materias: ⁊ tunc illi humores faciunt apostemata que non sunt aquosa.

¶ Qꝛ si color cutis est cū dispositione sua ⁊ cutis est eleuata: cōpressa expulsa: tunc est aqua in capite.

¶ Hic ponit signa aque. Scd̄o apostematū.ibi(Et si color.) ¶ Notandum ꝙ duo sunt signa aque. Primo ꝙ color cutis sit f̄m dispositionem suam scilicet naturalem: quia aqua quasi nō mutat colorem mēbri sicut mutant humores. Scd̄o ꝙ cutis eleuata cū comprimitur expellitur intus. Hoc aūt nō fit in apostematibus qa resistunt tactui: ⁊ hoc est quod dicit. cutis est eleuata propter aquā. Compressa expulsa.i.expulsa intus quādo cōprimitur.

¶ Et si color est mutatus ⁊ tactus diuersus ⁊ est ibi fortitudo ⁊ ꝓhibitio ad expellendum ⁊ sentit̄ mordicatio ⁊ dolor: tunc ibi est apostema extra craneum.

¶ Considerādum ꝙ materia humoralis frigida vel calida apostemans mutat colorem vt notum est. Et tactus est diuersus.s.quia in apostemate calido calidus: ⁊ in frigido frigidus. Uel diuersus scʒ a tactu aque. Et est ibi.s.in loco fortitudo idest resistētia: ⁊ hoc est quod declarat. Et ꝓhibitio ad expellendū.i.ꝓhibet expulsionem siue pressionem ad intus ꝓpter tensionē quā apostema facit. Et sentitur mordicatio si est apostema calidū. Et dolor siue calidū siue frigidū sit: aqua tamē nō ita facit dolorem.

¶ Infantibus autē ⁊ alijs cū est aqua in capitibꝰ eorū: ⁊ hoc plurimū nō fit nisi infantibꝰ: tunc opʒ vt cognoscas an sit multa an sit expulsa ab exterioribꝰ ad interiora violenter. Nā si taliter fuerit nō medicatur.

¶ Primo ponit curā aque. Scd̄o apostematū.ibi(Que aūt.) ⁊ Prima in duas. Primo docet cognoscere aquā extra craneū que non curatur. Scd̄o ponit curā possibilis curari.ibi(Si aūt.) ¶ Notādum p̄mo ꝙ infantibus aqua vtplurimum aggregatur in capite tam a causa intrinseca propter multā eorū humiditatē q̄ ēt a causa extrinseca.s.ꝓpter cōpressionē malam ab obstetrice. ¶ Considerādum scd̄o ꝙ aqua extra craneū nō curabilis habet duas cōditiones. Prima ꝙ sit multa. Scd̄a ꝙ ab extra fluat intus quādo homo violenter premit super cuti: ⁊ erit quādo cōmissure sunt dilatate: vnde aqua ista habet mineram suam in cerebro: ⁊ illuc confluit. nā si taliter fuerit.s.ꝙ sit multa ⁊ ꝙ fluat interius nō medicatur.s.vtplurimū: qꝛ significat̄ multa malitia in cerebro.

¶ Si autē fuerit pauca ⁊ retenta inter cutem ⁊ craneū: tunc fac aut scissurā vnā in latitudine. aut si fuerit multa tunc fac scissuras duas sese secantes. aut tres scissuras secātes se si fuerit plurima. ⁊ euacuetur quod est in ipso. deinde stringe ⁊ liga ⁊ superpone ei vinū ⁊ oleum vsq̄ ad tres dies. postea solue ligaturā ⁊ medica cum vnguentis ⁊ lycinijs si eis indigueris ⁊ filo ⁊ puleriza tione si illud sufficit ⁊ nō indigebis vnguentis.

¶ Hic ponit curā curabilis aque extra craneū. Et p̄mo eius que curatur per chirugiā. Scd̄o eius que curatur sine ea.ibi(Si autē.) ¶ Notādū ꝙ Auicē.ponit quatuor modos aque extra craneū curabilis: qꝛ vel est pauca vel multa vel plurima vel pauca valde.

¶ Sed tu.d.ipse iam dixit ꝙ si sit multa non medicatur. ⁊ Dicēdū Dubium.
ꝙ si sit multa ⁊ in tactu recurrat sub osse tunc non curatur. sed si sit multa ⁊ stans extra os retenta ibi curatur. Et ideo Aui.dixit. si fuerit pauca ⁊ retenta.s.non fluens ad cerebrū ab extra ad ītus. Et sic semper oportet ꝙ repetatur illud dictum: aut si fuerit multa.s.retenta: aut plurima.s.retenta: aut valde pauca.s.retenta. In tribus ergo primis competit incisio. In prima competit vna in latitudine tumoris aque. In secunda quia amplior materia competunt due sic. In tertia tres sic vt ponit Halyab.nono practi.ca.16. Et euacuetur.s.non subito. superpone vinum ⁊ oleum.s.cōmune: quia vinum exiccat aquā ⁊ oleum prohibet consolidationē: vt remaneat apertū vulnus: ⁊ ambo mittigant dolorē. Postea ⁊c̄. medica cum vnguentis.s.mundificatiuis ⁊ abstersiuis ⁊ resolutiuis: vt ceraseos Mes.⁊ vnguentū Nicodemi ⁊ similia. ⁊ lycinijs.i.tentis. ⁊ filo.i.filis pānorum: ⁊ hoc ad exiccationē aque. ⁊ puluerizatione.i.pulueribus quātum ad ītentiones quas vis. si sufficit illud scilʒ puluis exiccatiuus ⁊ fila. Et nō indigebis vnguentis.q.d.si potes cum pulueribus hoc facere nō cures de vnguētis: qꝛ reliquis paribus pulueres fortius exiccant aquam.

¶ Et si carnis generatio tardetur precipitur vt os leuiter radatur vt caro nascatur.

¶ Hec est vltima intentio in hac cura.i.incarnare quod pōt quandoq̄ ꝓhiberi ꝓpter ossis malitiam. ⁊ patet.

¶ Si autem aqua fuerit valde pauca sufficit tibi vt resoluatur humor aquosus cum emplastris.

¶ Cura hec sine incisione est cum emplastris calidis ⁊ resolutiuis ⁊ exiccatiuis: vt hec: sulphure aristologia farina lupinorū ⁊ similibus. eorum enim est magna copia.

¶ Que autem ex apostematibus extrinsecis sunt calida ⁊ que frigida cognosces tactu ⁊ colore ⁊ cōuenientia eius quod ad ipsam peruenit. Et in omnibus quidem sentit dolorem comprimentem craneum ⁊ cū tangis inuenis dolorem.

¶ Hic ponit curā āpatū extra craneū. Et p̄o in gn̄ali. Scd̄o in sp̄ali. ibi(In atas.) ⁊ Prima in.d. Primo quasi resumit signa ⁊ cōplet.

Scḋo curā ponit. ibi (Et cura.) ¶ Dicit p̄ᵒ ꝙ ⁊c. cōueniētia. i. ex iuuantibꝰ ⁊ nocētibꝰ dolorē cōprimētē ac si aliqd p̄meret craneū.

¶ Et cura ipsuȝ medicamine leuiore ex cura sirsen: ita tn̄ ꝙ tu sis securus in administratiōe fortioris in ipso: ⁊ ventose qdeȝ in ipso cōferunt plus minutione.

¶ Considerādum ꝙ Auic. nō ponit curam explicitā: sed inuit ꝙ sit sicut cura sirsen. i. apostematū cerebri calidorum. Et qr in p̄ncipio nos repercutimus illa apostemata: ideo in p̄ncipio istoꝝ cōpeteret repercussio. De hoc tamē eēt dubitatio: sed dicēduȝ ꝙ si apostema est in pāniculo. Auenzoar ex toto ꝓhibet repercussionē: tn̄ siue in pāniculo siue in cuti sit: si timemus eius recursuȝ versus cerebrū vel loca gule nō cōpetit repcussio. Si aūt de hoc nō timeret qḋ in tua estimatione consistit posses eis vti. Credo tn̄ tutius fore nō repcutere. dicamus igit ꝙ qcquid de hoc sit: medicamē locale qḋ ponit sup hoc apostena dȝ esse leuius q̄ȝ illud quo vtimur in cura sirsen. Et causa est: qr medicamē īmediatius occurrit materie. Si ergo apostema sub craneo resolueret cum castoreo ad resolutionē extrinseci sufficeret fenugrecū vel camomilla: sed lȝ ita sit si expedit vti fortibꝰ medicinis securius potes vti quādo apostema est extrinsecū q̄ȝ qn̄ est itrinsecū: qr minus timet de operatione fortis medicine sup parte extrinseca cū sit ignobilior q̄ȝ sup intrinseca pte. s. cerebri cū sit nobilis pars: ⁊ ideo cū nō patit apostema ⁊ bene se hȝ sed extra craneū est apa: tūc ex vsu fortiū medicinarum nō timemus: ⁊ hoc est qḋ dicit. ita tn̄ ꝙ tu sis securus ⁊c. scilicet si indiges. Quare aūt plus cōferunt vētose est notum.

¶ In atasijm aūt infantiuȝ opȝ vt lactans aquā potet ordei aut aquā sauich eius si infans solōnē habuerit: ⁊ īfanti detur ad potādū tunc aliquātulū spodij torrefacti ⁊ se. portulace torrefacti. Solutio eniȝ in hac egritudine est mala. Et lactanti interdicat balneū ⁊ ponatur super sinciput eius viola infrigidata.

¶ Hic ponit in speciali curā atas. i. tumoris vel īflationis ⁊ est apa calidū extra craneū. Intēdit aūt ad tria. Primo ad īfrigidādū lac nutricis cū aqua ordei ⁊ ꝓhibendū balneū nutrici ne eam inflammet. Alij exponūt lactanti īterdicat balneū. i. nō balneet puerum. Scḋo intēdit ad ꝓhibēduȝ fluxū ventris: qr dicit ꝙ est mala solutio ventris: qr timetur ne illa mā inducat dissinteriā ⁊ ne coꝝ dissoluatur virtus cū etiā ipsi sint resolubiles ⁊ dissoluant vigilijs dolore ⁊ febre. Resistit aūt solutioni cuȝ aqua sauich. i. ordei torrefacti: qḋ est parū stipticū cū sua frigiditate: ⁊ ideo sua aqua data nutrici sic disponet lac. Et det ēt ad hāc intētionē infanti spodiū ⁊c. qr ista sedant inflāmationē ⁊ torrefactio acquirit eis stipticitatē. Tertio intēdit ad prohibitionē materie cum viola. ¶ Et cōsidera ꝙ nō posuit stiptica timens forsan de forti repercussione.

¶ De subeth asabari quam quidam medicorum nominant suchos: sed nō est ipsa: imo suchos est species cōgelationis. Cap.12^m.

Hec egritudo est egritudo sirsemati composita ex sirsen calido ⁊ frigido: qm̄ apa est factū ex duobus humoribꝰ simul. s. flegmate ⁊ cholera. Et eius qdē cā est repletio quā generat gulositas ⁊ multitudo comestionis ⁊ potus ⁊ ebrietatis. Et vtriqȝ qdē humores qn̄qȝ equant ⁊ qn̄qȝ vnus ipsoꝝ vincit ⁊ vincūt tūc eius signa. Si ergo flegmaticus vincit nominat subeth. Et si vincit cholericꝰ nominat sabara subethia. Et qn̄qȝ cōueniūt ī egritudine vna cū numero vt vnusquisqȝ eoꝝ impugnet alterū: ⁊ quādoqȝ vincet flegma ⁊ quādoqȝ cholera.

¶ Superius determinauit de apostematibꝰ cerebri calidis ⁊ frigidis simplicibꝰ magis: hic determinat de apostematibus cerebri. s. sub craneo cōpositis. s. ex cholera ⁊ flegmate: ⁊ lȝ alij modi cōpositionis possint eē: dedit eos ītelligere ex simplicibꝰ. Expressit auteȝ magis de hac cōpōne: qr multū accidit: ⁊ qr valde ꝯria ⁊ noua accidētia ex ea ꝯsurgunt: ⁊ qr flegmaticus humor facit subeth: cholericus aūt facit vigilias: ideo qn̄ apostema ex istis ꝓuenit in cerebro fiunt accidētia ꝯria que noīe cōposito noīantur. vnde rubrica dicit. de subeth asabari. i. de dormitione vigiliatiua. Et qa in hac passione aliqn̄ homo stat oculis apertis fissis in ītuitu: ideo a quibusdā medicis dicit ꝙ vocat suchos. i. cōgelatio siue modus conglationis. Sed hoc nō est verū: qr subeth asabari nō est ipsa. s. suchos: imo suchos est species cōgelationis. ¶ Cōsiderādum aūt ꝙ cōgelatio duplr̄ accipit. Uno modo pro thetano: vt supra quarto caplō in fine. cū dicebat ꝙ risu sine causa significat ꝯgelatio. Alio modo sumitur pro apostemate melācholico in cerebro: vnde stat oculis apertis īmobilis: vt supra dicebat qūo sumit cōmēto afoꝛ. scḋe ꝑticule afoꝛ. 3. somnus ⁊ vigilia. cū dicitur ꝙ si frigiditas coniungatur humiditati facit lythargiā: si frigiditas ꝯiungat siccitati facit cōgelationē: ⁊ hoc modo etiā sumit a Serap. p̄mo prac. cap. de ꝯgelatione. Et si dispositio in qua hō stat īmobilis oculis apertis: ⁊ in quacūqȝ dispōne homo īueniat cū hac ꝯgelatione: in eadē remanet. s. si sedens sedet: si cū aliqua re in manu vt scribēs: sic ēt stat: vt Serap. preallegato cap. Et de hac specie ꝯgelationis Aui. se expediuit cū locutus est de lythargia melancholica. ¶ Uult igitur Auic. dicere ꝙ suchos nō est subeth asabari: sed est vna spēs cōgelationis. s. illa que sequit apostema melancholicū cerebri: sic ergo ꝓcedit. Quia p̄mo ponit diuersitates ⁊ causas huius subeth asabari. Scḋo signa. ibi (Et facit qdē.) Tertio curā. ibi (Cura aūt.)

¶ Notādum circa primā partē ꝙ Auicē. hāc passionem per quatuor notificat. Primo per sui nomen. s. sirsemati. Ex quo apparet ꝙ sicut apostema calidū hȝ duo noīa. s. charabitus ⁊ est nomē ab accidēte: ⁊ sirsen calidū ⁊ est nomē artificiale ab egritudine. sicut etiā apostema frigidū habet duplex nomē. s. lythargiā ⁊ sirsen frigidum: ita hoc apostema cōpostituȝ hȝ duplex nomē. s. subeth asabari ⁊ est nomē ab accidente: ⁊ sirsemati qḋ in lingua eorū signat sirsen caliduȝ ⁊ frigidū: ⁊ est nomē ab egritudine. Et ideo subdens cām nominis dicit. quādoqȝ ⁊c. ¶ Sciēdum tamen ꝙ Gal. in libro de comate videt vti duobꝰ vocabulis in his accidētibus. s. subeth asabari. Uocat enim hoc coma ⁊ cathaphora. Tamē Gal. cū hoc in his vocabulis hesitat. Et ideo ipse in ītroductorio pulsuū ⁊ in libro cōmenti eiusdeȝ de pulsu chatacoꝝ vbi dicit ꝙ est cognita signis penuria proprij noīs. Halyab. etiā nono theorice cap. 6. dicit ꝙ est obstupefactio per vigil. ⁊ qnto practi. cap. 17. dicit ꝙ est cuma. Scḋo notificat eam per cām coniunctā que est cholera ⁊ flegma. Tertio per cām extrinsecā siue primitiuā que est malitia regiminis: vt multa comestio ⁊ multus potus vini ex quo contingit generari humores flegmaticos simul cū cholericis sicut apparet in causis emitritei. Quarto notificat per sui diuersitatē siue spēs imponēs etiā nomē. Nam quādoqȝ in hac cōpositione vincit flegma ⁊ tunc preponit nomen fm̄ signa vincentis: ⁊ dicitur subeth asabari. Quandoqȝ dominat cholera: ⁊ dicitur asabari subeth. Et quādoqȝ equatur ⁊ nō est impositum nomē. ¶ Considerāduȝ etiā ꝙ littera que dicit. ⁊ quādoqȝ cōueniunt in egritudine vna cū numero. pōt duplr̄ exponi. Primo conueniunt humores. s. flegma ⁊ cholera cū numero. i. numerabiles ⁊ distincti. Et tunc inuit hāc diuisionē ꝙ hi duo humores facientes hoc apostema cōposituȝ: vel sunt cōpositi fm̄ viam permistionis vel soluȝ fm̄ viaȝ vicinitatis ita ꝙ vnus est ab alio numeratus vel sepatus ⁊ distinctus: ⁊ tunc etiā vel vincit cholera vel flegma ⁊c. Alio modo exponit expositione mea. Et est ꝙ Auic. vult hāc diuisionē īnuere ꝙ in hac egritudine vna existente fm̄ numerū a principio vsqȝ ad finem: quandoqȝ apparet victoria cholere ⁊ sua accidentia: ⁊ quādoqȝ victoria flegmatis ⁊ sua accidentia: ⁊ hoc est ꝙ vnus humor alteri impugnat: ⁊ est simile ei quod dicit quarto can̄. caplō de emitriteo. qḋ propter pugnā ⁊ reluctationē materieruȝ apparent etiā accidentia diuersa. Et qa Auic. dicit ꝙ quādoqȝ cōueniunt dat intelligere ꝙ quādoqȝ in aliqua cōpositione a principio ad finem vincūt accidentia cholere: ⁊ in aliqua accidentia flegmatis.

¶ Sed dubitatur quomodo est possibile ꝙ simul ꝯiungant subeth ⁊ vigilia cū ipsa opponātur priuatiue. ¶ Hec esset questio in philosophia naturali in qua oporteret videre an habitui īsint gradus ⁊ etiā priuationi. Et Gal. dubitauit in hoc. s. an hec passio sit mista ex frenesi ⁊ lythargia sicut vna forma media inter duo contraria que est neutrū illorū: an sit cōposita. s. illa duo cōprehēdens. Et de hoc permittit se dicturū vt apparet in libro introductorij pulsuū. ¶ Tamē quātū medico sufficit dictuꝝ me mō offero. s. ꝙ somnus aliquādo est cōiunctus quibusdā modis ingetudinis ⁊ signis similibus vigilie: vt cū homo dormit ⁊ tamē oculi sunt aperti. ⁊ econtrario quādo vigilat: qḋ apparet qr ambulat ⁊ loquit ⁊ tamē oculos tenet clausos: vt Gal. in libello de comate. Nō ḡ est ex somno ⁊ vigilia resultare formā tertiā per confractionē sicut ex calido ⁊ frigido sed est accidentia vni dispositioni similia reperiri cuȝ alia dispōne: ⁊ in summa est impfectus somnus ⁊ īperfecta vigilia. Dub^m p^m

¶ Et facit qdeȝ flegma in ipsa subeth qn̄qȝ ⁊ grauitatē ⁊ pigritiā ⁊ clausionē oculoꝝ. Et difficile sit eis rn̄dere ad illud qḋ queritur ab eo. Et est ipsius responsio: respōsio tardantis ⁊ cogitātis. Et cholera qdē in ipsa

efficit inquietudinē ⁊ alienationē cōtinuam ⁊ palpitationem. Et neq̄ꝫ ꝑmittit ipm ꝓfundari in subeth. Jmmo eius subeth est subeth a qua excitať cū excitať.

¶ Hic ponit signa. Et primo ſm victoriā humoris. Secundo ponit signa cōmunia ⁊ aggregata. ibi (Et desiderat.) Tertio ponit signa in cōparatiōe ad quasdā alias passiones. ibi (Et quādoq̄ꝫ similať.) ¶ Prima in duas. Primo ponit signa ſm q̄ vnusq̄sq̄ꝫ humor ipugnat ⁊ vincit in eadeꝫ egritudine numero. Scdo ponit signa victorie alteri⁹ in diuersis egritudinib⁹. ibi (Et cū flegma vincit.) ¶ Prima in duas. Primo ponit signa qñ i eadē egritudie vincit flegma. Scdo quādo in illa eadē vincit cholera. ibi (Et cholera qdē. ¶ Dicit p̄o q̄ flegma facit in ipsa egritudine vna numero subeth quandoq̄ꝫ qꝛ tunc quādo vincit. Et grauitatem. s. motus ⁊c̄. Omnia ista ꝓueniūt a frigiditate ⁊ humiditate ⁊ grossitie flegmať que pigritant ad motus ⁊ rñsionē: ⁊ iō videť quasi vt in aliquo cogitet: cū tñ nō sit pp hoc sed qꝛ stat attonitus. Et cholera quidē in ipsa. s. eadē egritudine qñ in pugna vincit sup flegma efficit inquietudineꝫ pp caliditatē ⁊ siccitatē ⁊ alienationē cōtinuā: qꝛ quousq̄ꝫ ei⁹ victoria durat. Et palpatione. s. cū manib⁹: qꝛ icitat ad motū ⁊ ad colligēdū villos ⁊ festucas vt in charabito accidit. Vel palpitationeꝫ. i. oculoꝝ aptionē. Et neq̄ꝫ ꝑmittit ⁊c̄. qꝛ cholera mouet ad vigiliam.

¶ Et cum flegma vincit generať subeth ⁊ claudiť palpebra cum aperiť. Et quando vincit cholera excitať ⁊ alienatur ⁊ peruenit ad motū ⁊ aperit oculū absq̄ꝫ palpitatione ⁊ nō clauditur. Jmmo ipsius superior extremitas attrahitur sicut accidit patienti sirsen.

¶ Hic ponit signa sirsemati ſm dominiū humoris in diuersis numero sirsematib⁹. Et p̄° ponit signa sirsematis in qua vincit flegma ⁊ dř subeth asahari. Scdo in qua vincit cholera ⁊ dř sahari subeth. ibi (Et qñq̄ꝫ vincit.) ¶ Dicit p̄mo q̄ qñ vincit flegma. s. qa est sirsemati ex flegmate pluri q̄ꝫ cholera grauať. i. fit fortior vel grauať ⁊c̄. Et claudiť palpebra cū aperitur. i. qñ cū tuo digito subleuas eam: ⁊ hoc ꝓpter mollificationē ⁊ aggrauationē a flegmate: ⁊ ꝓfundationē ad subeth. Et qñ vincit cholera excitať. i. tendit ad excitationē ⁊ vigiliaꝫ. Et alienať. s. cū ingetudine ⁊ rixa: ⁊ h̄ est qd̄ subdit. ⁊ ꝑuenit ad motū ⁊ aperit oculū suū absq̄ꝫ palpitatiōe.

Dubm 2m ¶ Sed tu. d. ipse ꝯdicit qꝛ supra dixit q̄ cholera efficit alienationē ⁊ palpitationē: ⁊ hic dicit q̄ facit alienationē absq̄ꝫ palpitatione. ¶ Dōm tripl'r. Primo q̄ lřa supior dicebat. palpitatiōe. s. cū manibus. ¶ Vel dōm q̄ hic ꝑ palpitationē itelligit motū ad clausionē: ⁊ supius ꝑ palpitationē itelligit apertioneꝫ. ¶ Tertio modo dōm q̄ si cholera in eadē egritudie est quasi equalis flegmati: ⁊ nō vincit nisi ad tēpus. s. qñq̄ꝫ ꝓpter pugnā ⁊ reluctationē iter cholerāꝫ ⁊ flegma: tunc hō apertos tenet oculos cū palpebrarū motu sub ⁊ supra: ⁊ hoc est palpitatio: ⁊ hoc qꝛ cholera non multū vincit: ⁊ sic loquebať supra. Si aūt cholera in vna egritudine tota multū vincit a p̄n° ad finē: tunc iste est valde ꝓpinquissimus ad charabituꝫ verū: ⁊ ideo ꝓpter multā cholere victoriā hō hꝫ oculos apertos ⁊ paucissime declinātes ad clausionē ⁊ ideo dicunť apti absq̄ꝫ palpitatiōe. Et ita loquiť hic: vnde dicit. sicut accidit patiēti sirsen. s. calidum. i. charabitū. Vel quarto absq̄ꝫ palpitatiōe. s. multa imo cuꝫ pauca: ⁊ ita exponať supra cuꝫ palpitatiōe. s. pauca: vel palpitatio quedam cū clausione: ⁊ ita nō fit vel absq̄ꝫ illa fit.

Dubm 3m ¶ Dubitatur quare nō posuit signa sirsemati qñ cholera ⁊ flegma equanť. ¶ Dōm q̄ dedit intelligi ex dictis. Nam qñ isti humores equanť tūc ꝓpter pugnā: nūc vincit vnus ⁊ eius signa. ⁊ nunc vincit alter ⁊ eius signa: ⁊ forsan q̄ in sequēti parte signa aggregata que ponit sunt signa sirsemati qñ chol'a ⁊ flegma equal'r abūdāt.

¶ Et desiderat resupinari ⁊ eius resupinatio est nō naturalis: ⁊ inflatur ipsius facies ⁊ declinat ad viriditatē ⁊ rubedinē ſm q̄ in dominatiōe dispositionū eius: trahitur palpebra eius ad supiora ⁊ clamat ita q̄ non intelligit. Et cū aperit oculum suum est ipsius apertio sicut apertio habētis suchos ⁊ cōgelationē absq̄ꝫ palpitatione Cum aūt loquitur eius sermo nō est ordinatus. Et strangulatur ab aqua ita vtplurimum redeat aqua ex naribus eius. Et similiter strangulatur a sorbitionibus. Et hec qdem signa sunt mala: ⁊ multotiēs accidit in ipsa retentio vrine ⁊ egestionis ⁊ paucitas vtriusq̄ꝫ. Et accidit ei strictura spiritus.

¶ Hic ponit signa sirsemati cōmunia ⁊ aggregata. Dico cōia illa que inesse pñt omni spēi sirsemati. Dico aggregata illa signa quorū aliqua isunt vni speciei vel vno tpe: ⁊ hoc cum vincit vnus humor: vel in qua vincit vnus humor: ⁊ aliq̄ insunt alteri speciei: vel alio tpe vt cū vincit alius humor. Et p̄mū signū est q̄ desiderat resupinari. Cā hui⁹ pōt fingi duplex. Vna qꝛ illud aꝑa cōicať duum ꝓpter multos vapores a mā multa: ad quoꝝ vapoꝝ eleuationem iuuat cholera ⁊ ad illoꝝ retētionē flegma. Jn hoc aūt hō declinat ad resupinationē vt supra apparuit. Scda cā est qꝛ virtus grauať multū a duob⁹ materieb⁹ sicut dicimus in feb. emitritea ēt: ex qua aggrauatiōe hō querit iacere supinus: nō est tñ nālis resupinatio qꝛ cū inquietudine sīl'e ei qd̄ dicebať supra in flegmone.

¶ Sed dubitať an hoc signū sit cōmune. ¶ Videť q̄ nō ꝑ Halya. 9. theorice. 5. ca. vbi loquēs de hac passione dicit. Que aūt huius ꝓpria sunt morbi signa sunt hec. eger supinus iacet ⁊c̄. ¶ Jn cōtrariuꝫ est Azarauius in cap̄. de subeth parua. vbi loquēs de hac passione dicit. Cōmunia signa hui⁹ sunt eo q̄ eger iacet supinus. ¶ Dicendū q̄ hoc signū est cōmune: qꝛ omni speciei sirsemati inest: sed pōt dici ꝓpriū inquātū multū cōsequiť hāc egritudinē ⁊ nō ita: al's tamē iudicio meo multas alias cōsequiť. ¶ Jnflatur ipsius facies ꝓpter multā repletionē capitis. Vnde littera exterior. Cū humore. Jsta eniꝫ apostemata cōposita cerebri nō fiunt sine magnis repletionib⁹. Jnflatur ēt facies ex multis vaporib⁹. Et hoc ēt signuꝫ est cōmune. ¶ Et declinet ad viriditatē ⁊ rubedinē. Jsta signa sūt aggregata: qꝛ si flegma dominať declinat ad viriditatē. i. ad quandā subalbedinē. Si aūt cholera dominať declinat ad rubedineꝫ. s. cholericā que est citrinitati mista: ⁊ hoc est qd̄ dicit. ſm q̄ in dominatiōe dispōnuꝫ. i. ſm q̄ dominať in dispōne flegma aut cholera. ¶ Trahiť eius ⁊c̄. Hoc signū est hic aggregatuꝫ cū alijs. Et est signū ꝓpriū qd̄ aduenit qñ cholera dominať ⁊ ꝓprie qñ dominať multū: ⁊ ideo pōt ꝯtinuari littere supiori vt dicať. palpebra trahiť ad supiora. ſm q̄ in dominatiōe dispōnuꝫ eius. s. vincit cholera: qꝛ cholera siccitate ⁊ caliditate mouet ad vigiliā ⁊ ꝯtractionē palpebrarū sursuꝫ. Cholera ēt mouet ad clamorē: vnde clamat. ¶ Et cuꝫ aperit ⁊c̄. qꝛ sicut habēs suchos. i. cōgelationē stat apertis oculis: ⁊ nō claudit eos: ita iste cuꝫ cholera valde vincit. Et ex hoc apparet q̄ sahari subetia similať suchos. i. ꝯgelationi. ¶ Cū aūt loquiť. istud signū absolute sumptū est de cōibus signis. Si enim loquunť cū ipsi sint alienati nō loquunť ordinati. Simil'r in eadeꝫ egritudine numero: modo loquunť quietius cuꝫ flegma vincit: ⁊ mō acutius ⁊ cū rixa maiori: ⁊ hoc qñ cholera vincit. Et ista est inordinatio sermonis. Et strangulanť ab aqua. ¶ Cōsiderāduꝫ ſm Halya. itētionē q̄ istud signū nō est cōe omni sirsemati: sꝫ solū qñ est praua: tūc enim pp multā alienationē nō recordanť trāsglutire. Et iō humidū seipso fluēs versus tracheā arteriā iducit accidētia trāsglutionis: quare ipulsu aeris moti i tussi exit per nares. Et forsan posset hec difficultas trāsglutiēdi fieri pp multū nocumētū cōicatum musculis merj ⁊ ꝑtibus gule: vñ trāsglutitio nō pōt fieri. Si aūt pōt trāsglutire signat sirsemati nō malā. Vñ Halya. 9. theorice. 5. c. Cū hec passio debilis est ⁊ aliqd in ore poniť patiētis humidū trāsglutit. Cū aūt est valida ⁊ humidū qd ori ifundiť nō trāsglutit sed emittit ⁊ narib⁹ eijcit. ⁊ h̄ est qd̄. A. dicit q̄ signa sunt mala.

¶ Sed tu. d. Azarauius contradicit istis. Dicit enim sic. signum remisse subeth est quia cum ponitur ori patiētis aqua vel pulmentum egreditur per os ⁊ nares. ¶ Dicēduꝫ q̄ Azarauius per remissam subeth itelligit ideꝫ qd̄. A. per sirsemati ⁊ illa remissa subeth pōt etiā esse praua. ⁊ multomagis accidit. Hoc signū est de cōmunibus. Fit autē talis retentio ꝓpter obliuionē: vt sepe superius dictum est. ⁊ strictura spiritus. i. anhelitus ꝓpter nocumentum cōmunicatum pectori nocitur neruis mouentibus illud. ⁊ illud accidens accidit: quia non consequitur necessario. Dubm 5m

¶ Et qñq̄ꝫ similať in pluribus dispositionib⁹ prefocationi matricis. Verūtamē facies in prefocatione matricis est cū dispositione sua ⁊ adsunt reliqua signa prefocationis dicta in capl'o suo. Hic aūt possibile est vt in ea aliqd loquēdo eger annuntiet ⁊ si precipiť vt intelligat. Jn ea autē cuius matrix prefocata est non est possibile illud dum in prefocatione perseuerat.

¶ Hic ponit signa in cōparatiōe ad quasdā dispōnes cū qb⁹ cōuenire vř hec passio. Et p̄mo ponit signa quedā. Scdo special'r signa a pulsu. ibi (Et pulsus.) ¶ Prima in tres sicut tres sunt passiōes ad quas cōparat sirsemati. Primo ad p̄focationē matricū. Scdo ad lythargiā. ibi (Et hoc qdeꝫ.) Tertio ad charabitū. ibi (Et similať.) ¶ Notandū circa p̄mā ꝑteꝫ q̄ Aui. ponit cōuenientiā ⁊ differētiā iter p̄focationē matricū ⁊ sirsemati. Cōueniētia aūt ē: qꝛ sicut p̄focata iacet oculis clausis nō loquēs sic qñq̄ꝫ ille q hꝫ sirsemati; ⁊ iō

Dum 4m (margin, beside "Sed dubitať an hoc signū sit cōmune")

dixit qñqꝫ in pluribꝰ dispōnibꝰ.i.signis:q2 nō semꝑ similat:sꝫ qñqꝫ q2 maxime cū vicit flegma. ℭDifferētia vo est ī quatuor. Primo q2 hñs ꝓfocationē hꝫ faciē magis silem sibi sane:q2 passio longinqua est a cerebro ꝛ mēbris faciei.sed hñs sirsemati ꝑꝑ nocumētū in cerebro hꝫ faciē magis ꝑmutatā:ꝛ hoc est qꝺ dicit.facies in prefocatiōe est cū dispōne sua.Et ītelligat ꝙ nō est hoc semꝑ in ꝓfocatione. Scđa dr̄ia est:q2 prefocata hꝫ reliqua signa dicta ī suo caplo.v.g.q2 sentit mulier quasi aliqd ex pectine ascēdat. Tertia dr̄ia est:q2 hic.i.in hac passione posse est vt in ea passione idem ea stante eger enūtiet ꝛ loquat:ꝛ si ꝑcipit sibi ꝛ cogat dat signū ꝙ ītelligit hoc quāuis iaceat satis subethicꝰ. Sed in hñte ꝓfocatione matricū:nō est posse ꝙ loquat nec det signū ꝙ intelligat:ꝛ hoc ꝑꝑ coartationē vel īpedimētū spūaliuꝫ mēbrorum.vñ nō pōt vocem formare:īmo qñqꝫ ex toto vr̄ auferri anhelitꝰ:vt.6.de īteriori.ca.4.ℭSed tu diceres hñs ꝓfocationē matricis si nō sit praua ꝓfocatio narrat cū euadit plurimū eiꝰ qꝺ fit ei:ergo ipsa ītelligit.Luiꝰ cōtrariū est Aui. Dicēduꝫ ꝙ lꝫ prefocata ītelligat qñqꝫ nō tñ ītelligit si ꝑcipit.s.ꝙ faciat signū in sermone vel nutu:dato ꝙ ipsa ītelligat nisi forsan in ꝑnº ꝛ leui prefocatiōe:ꝛ tñ euadit:sed dum ꝑseuerat nō.Sed hñs sirsemati pōt loqui:lꝫ iaceat satis subethicus:ꝛ si precipiat sibi ꝙ auscultet ꝛ molestet in hoc:ītelligit ꝛ rñdet ꝑ modū quo tu cōprehēdis ꝙ ipse intelligit:q2 pōt loqui. Quarta dr̄ia est:q2 hñs ꝓfocationē ꝑseuerat in egritudine:q2 est egritudo paroxismalis accidēs qbusdā semel in mēse vel bis. Sed sirsemati est vnū apā qꝺ cū acciderit occidit vel liberat ꝛ nō reuertit cuꝫ periodis vt ꝓfocatio:ꝛ hoc est qꝺ dicit.deinde in ꝓfocatiōe ꝑseuerat. Littera tñ alia hꝫ.dum.ꝛ est sensus ꝙ hñs ꝓfocationē mr̄icis nō pōt ītelligere dū in ꝓfocatiōe ꝑseuerat vt iam expositū ē.Et sic sunt solū tres differētie īter prefocationē matricū ꝛ sirsemati.

ℭEt hec qdeꝫ egritudo similis est lythargie:sed tamē differt ab ea:qm̄ facies nō est cuꝫ dispōne sua sicut est in patiēte lythargiā.Et iteꝝ eis adsunt vigilie ꝛ aptio oculoꝝ absqꝫ palpitatiōe ꝛ febris est in ipsa fortior.

ℭHic ponit signa sirsemati ad lythargiā.ℭLōsiderāduꝫ aūt ꝙ similat lythargie in dolore capitis ꝑmistione ītellectus ꝛ modo subeth.Differt aūt a tribus. Primo in facie:q2 plus est ꝑmutata facies a sua dispōne in sirsemati qꝫ in lythargia. In lythargia enim iacet sicut dormiēs. Hoc aūt ꝑmutatur ꝛ inflatur plus ꝓpter diuersam ꝛ multā repletionē. Potest tamen aliter leuius exponi vt dicat ꝙ facies habētis lythargiā ꝛ habētis sirsemati sunt diuersarū dispōnuꝫ:q2 facies hñtis sirsemati est cū dispōne modo dormientis modo vigilātis nec perfecte dormiētis nec ꝑfecte vigilātis:sed facies habētis lythargiā est cum dispōne perfecte.s.pure ꝛ ꝓfunde dormiētis.Scđa differētia est:q2 eis habētibꝰ sirsemati adsunt vigilie ꝛ apertio oculoꝝ ꝛc̄.s.quādo cholera vincit multum:sed in lythargia est subeth.Tertia differētia est ꝙ in ipsa sirsemati febris est fortior ꝓpter cholerā qꝫ in lythargia.

ℭEt similatur charabito:sed tamē differt ab eo:quoniam subeth in ipsa est maior ꝛ alienatio minor.

ℭHic ponit signa cōparādo ad charabitū.ℭLōsiderāduꝫ ꝙ similatur charabito in alienatione ꝛ hoc quādo vincit cholera.sed differt in duobꝰ. Primo q2 in sirsemati est subeth maior.i.est aliqs modus subeth ꝓpter flegma:qui tñ nō est in charabito.Scđo differt qa in sirsemati alienatio est minor.i.quietior ꝓpter flegma.

ℭEt pulsus quidem eius est velox ꝛ frequens propter apostema ꝛ permistionem congelatiuam quare diuersificatur a pulsu lythargie.

ℭHic ponit signa a pulsu.Et ꝑmo ponit pulsum eius quo differt a lythargia.Scđo quo differt a charabito ꝛ ēt lythargia.ibi(Et est latus.)Tertio quo differt a ꝓfocatōe matricis.ibi(Et fit pulsus.) ℭAd ītellectū primi ꝯsiderādū ꝙ hec passio sirsemati est apā cōpostituꝫ ex cholera ꝛ flegmate.ꝛ ideo ponit mediū īter frenesim ꝛ lythargiā:vt Gal.in ītroductorio pulsuū.ꝛ ī cōmēto de pulsu chaꝛuchoꝝ.Ad hāc āt cōpōneꝫ sequit ꝑmistio.i.alienatio ꝯgelatiua.i.silis ꝯgelationi:q2 nō est subethica pura:vt in lythargia.nec est furiosa ꝛ vigilatiua magis pura vt in frenesi.Ex hac aūt cōpositione opꝫ ꝙ pulsus sit velox ꝛ frequēs ꝓpter choleraꝫ:sed in lythargia nō est sic velox nec sic frequēs:ꝛ hoc est qꝺ dicit.pulsus eiꝰ.s.sirsemati est velox ꝛ frequēs.s.respectu lythargie ꝓpter apā.s.cōpositum ex cholera ꝛ flegmate.ꝛ ꝑmistionē.i.alienationē.ꝯgelatiuā.i.similē cōgelationi.Quare diuersificat a pulsu lythargie:q2 pulsus lythargie est tardus ꝛ rarus ꝓpter apā flegmaticū ꝛ permistionē subethicā:q2 talis ꝑmistio subethica est signuꝫ flegmatici apātis sicut ꝑmistio cōgelatiua.i.silis cōgelationi est signū apātis cōpositi ex cholera ꝛ flegmate. ℭEt cōsidera ꝙ notāter dicit.cōgelatiua.i.similis ꝯgelationi:q2 iaꝫ.A.dixit ꝙ sirsemati siue subeth asahari nō est suchos.i.cōgelatio:tñ vt dicebat de mēte Auic.similat ꝯgelationi.ℭLōsiderādū ēt ꝙ lr̄a posset aliter exponi:ꝛ ad idē vadit vt dicat ꝓpter apā ꝛ ꝑmistionē.i.cōpōnem humoꝝ cholere ꝛ flegmatis ꝯgelatiuā.i.ꝑducētē ad similitudinē cōgelationis.

ℭEt est latus ꝛ breuis ꝓpter flegma ꝛ apostema suū:quare diuersificatur a charabito:ꝛ ipsius quidem breuitas est ꝓpter latitudineꝫ sui.Amplius est fortior pulsu lythargie ꝛ debilior pulsu charabiti.

ℭHic ponit signa a pulsu cōparādo ad charabitū ꝛ ēt lythargiā:ꝛ dicit ꝙ pulsus sirsemati respectu pulsus charabiti est latus ꝛ breuis.i.curtus.Et cā latitudinis est ꝑꝑ flegma ꝛ apā flegmaticuꝫ:qa mollificat ꝛ vt sic dicā latificat arteriā. Hoc aūt apā sirsemati est flegmaticuꝫ respectu charabiti.Et posset dici ꝙ cā latitudinis est flegma:q2 eiꝰ calor nō pōt in longū extendi sicut calor cholere. Lā vo eius breuitatis est latitudo:sicut q2 sufficit latitudo:ideo nō fit longus.Uel q2 latitudo facit apparere reꝫ magis breuē sicut subtilitas vel strictura facit apparere rem magis longaꝫ. Amplius est fortior.i.durior pulsu lythargie ꝛ debilior.i.mollior pulsu charabiti.Lausa est:q2 est in medio harū passionū:vt Gal.in cōmēto pulsuum.4.lib.Et posset aliter exponi ꝙ est fortior sicut vocabulum sonat.ꝛ Gal.sic profert preallegato capitulo.

ℭEt fit pulsus nō extensus rarus valde spasmosus sicut fit in prefocatione matricis.

ℭHic ponit signa a pulsu cōparando ad suffocationem matricis. ℭLōsiderādū aūt ꝙ in suffocatiōe siue ꝓfocatiōe matricū pulsus est extēsus spasmatice:q2 matrix est neruosuꝫ mēbrū. Silr̄ ēt est rarꝰ valde ꝑꝑ īfrigidationē calidi cordis:nisi suffocatio matricis sit ꝑiculosa ꝛ ꝓpe mortē:tūc eni fit pulsus frequēs:vt īfra fen.21.in hoc cap.Et hec sūt vba Gal.in cōmēto pulsuū.lib.4.cōmē.20.de pulsu matricis.sꝫ in sirsemati pulsus nō ē extēsus spasmatice:q2 est passio mēbri mollis vel cū fit in medulla:ꝛ ēt de mā ꝑm ꝑteꝫ flegmatica molli:nec ēt pulsus ē valde rarꝰ cū ibi sit febris:nec calor cordis fit ita īfrigidatꝰ.ꝛ hoc est qꝺ dicit.ꝛ supple in sirsemati fit pulsus nō extēsus spasmosus:ita opꝫ cōstruere.Uñ Gal.ꝓalle.cōmēto ꝛ textu volēs ponere pulsuꝫ suffocatiōis mr̄icis quē pulsum ille negat a sirsemati dicit. Matricalis aūt suffocationis extēsus spasmatice ꝛ est rarus.ergo dꝫ exponi ꝛ fit pulsus sirsemati nō extensus spasmosus sup.ꝛ fit pulsus nō rarus valde sicut in ꝓfocatiōe. ℭLōsiderādū tñ ꝙ lr̄a posset exponi extēsus.i.lōgus: q2 sicut apparet pulsus sirsemati erat curtus:ergo opꝫ ꝙ negatiua nō sic repetat fit pulsus nō extēsus.i.nō lōgus sꝫ curtus nō rarus nec spasmosus.Et simili modo loquēdi Auic.vtitur.4.lib.fen.1.cap.de signis febriū putridarū.vbi vnū nō vult pluries repeti.

ℭSed virtus in ipsa nō remanet neqꝫ egreditur ab ordine omni illo egressu sicut fit in ꝓfocatione matricis:īmo virtus cadit ꝛ pulsus fit frequens.

ℭIsta lr̄a est difficilis ꝛ pōt sic exponi. Propter qꝺ sciēdū ꝙ Auic. vult ꝙ pulsus sirsemati nō est cadēs in medio sicut pōt ꝯtingere in ꝓfocatiōe matricis.Nā in ꝓfocatione ꝑꝑ multū nocumētū cordis pōt ꝯtingere casus in pulsu ꝛ magna ītercidētia qñ vꝛtus cordis qsi desistit ab opatione.Silr̄ in ꝓfocatiōe pōt ꝯtingere multa inordinatio pulsus:sꝫ in sirsemati nō fiunt hmōi ītercidētia ꝛ īordinationes pulsus que fiunt in soffocatiōe mr̄icis sꝫ fit pulsus frequēs:q2 virtꝰ cadit.i.debilitat nō potēs magnificare pulsuꝫ salteꝫ in longū:ꝛ iō fit frequēs:ꝛ hoc est qꝺ dicit.virtus in ipsa sirsemati nō remanet.i.nō desistit ab actu dilatādo arteriā:ꝛ iō nō fit pulsus cadēs in medio siue in ītrinsecuꝫ:neqꝫ egredit ab ordine omni cū illo egressu matricis.s.quo egredit in suffocatiōe mr̄icis:ꝛ hoc est qꝺ dicit.sicut fit in ꝓfocatiōe.ꝛ iō pulsus nō est sic inordinatus ꝛ īmo virtus cadit.i.debilitat a motu arterie in sirsemati ꝛ sic nō facit pulsuꝫ cadētē:lꝫ faciat eū debilē ꝛ pulsus fit frequēs.s.in sirsemati. Scđo mō littera pōt exponi ꝙ.A.velit ponere cām gñalē diuersitatis pulsus ꝓfocationis a pulsu sirsemati. Lā enim quare istoꝝ pulsus nō sunt similes est:q2 virtus vitalis in vtrisqꝫ nō stat eodē mō disposita:ꝛ hoc est qꝺ dicit.virtus.s.vitalis in ipsa.s.sirsemati nō remāet.i.nō stat disposita neqꝫ egredit ab ordine.s.virtus vel pulsus cū illo egressu sicut ꝛc̄.tunc.A.ꝓbat ꝙ virtus vitalis nō disponat in vtrisqꝫ.Similr̄ ꝛ ꝙ pulsus nō exit ab illo ordine naturali in vna passione sicut in alia:q2 in prefocatiōe matricis si pulsus debet exire ad īnaturalē sequētiā:opꝫ ꝙ virtus cadat.Nō enim fit pulsus frequēs in prefocatione matricum nisi cadat virtus ꝛ appropinquet morti:siue cum est parua suffocatio:vt Auic. infra fen.21.ꝛ Gal.lib.4.cōmenti pulsuum tex.ꝛ cōmento.20.sed in sirsemati pulsus fit frequēs ꝛ dimittit ordinem nālis frequen-

tie quãuis virtus nõ cadat.s.casu multo: ⁊ hoc est qd̃ dicit.imo cadit.s.in ꝑfocatione matricis.qñq; ⁊ pulsus fit freqũẽs.s.qñ cadit. sed in sirsemati fit freqũẽs qñ nõ cadit virt⁹. ¶ Tertio mõ põt exponi ꝙ.A.velit cõparare nocumẽtũ aĩalis ṽtutis ĩtrinsece in sirsemati ⁊ suffocatiõe matricis: ⁊ est ꝙ plus ledunt ṽtutes sensitiue ĩteriores in sirsemati ꝙ̃ in suffocatiõe: lз eniз suffocata nõ possit loq ĩpedimẽto anhelitus: tñ ĩtelligit ⁊ narrat que sibi facta sũt sibi cũ surgit: ꝙ̃ aĩales virtutes lз sint ĩpedite: nõ tñ est eaꝝ opatio corrupta: sз hñs sirsemati hз actus virtutũ ĩtrinsecaꝝ corruptos: vñ alienat ⁊ falsa dat iudicia quãuis posset illa exprimere: sз suffocata nõ sic false iudicat: lз non possit exprimere: ⁊ h̔ est qd̃ dicit.in ipso sirsemati nõ remanet virt⁹.s.aĩalis. Dico ꝙ nõ remanet ĩ bonitate iudicij vel cognitionis vel memorie ad quãcũq; ptẽ attigat sirsemati saltẽ ꝑfectio virtutꝭ ƀm illã ptẽ nõ remanet sed corrũpit opatio neq; egredit virtus aĩalis ab ordine cũ illo egressu.s.simili egressu quo egredit ĩ suffocatiõe mr̃icis: imo ṽtus.s.aĩalis cadit.i. ledit fortiter ĩ h̔ apate sirsemati: ⁊ fit pulsus freqũẽs.s.ĩ sirsemati.

¶ De cura. Cap.13m.

Cura autẽ cõmunis est flobothomia sic̃ scis: deinde clysteria in quoꝝ attractione ⁊ lenitate addis ƀm quãtitatẽ in qua ĩuenis materiaз ƀm signa ꝑdicta ita vt cognoscas an vincat cholera vel flegma. Et cib⁹ ẽt ꝓhibeat ƀm ꝙ fit ĩ charabito ⁊ proprie si eius cã fuerit multitudo cibi. Quapropter cũ cã fuerit multitudo cibi fac egrum vomere ⁊ purga stomachuз ipsius. Si aũt cã eius fuerit ebrietas nõ curabit oĩno donec abscindat ebrietas. Deinde sit cõtentus humectãtibus caput ipsius: deinde ad vltimũ curet eo quo curatur finis ebrietatis.

¶ Hic ponit curã ⁊ melius ĩtelligeret totũ caplm legendo simul ꝙ̃ diuidẽdo.est enim assũmatio cure. Dicemus tñ ꝙ p̃mo in gñali siue gñalem ponit curã. Scd̃o in spãli.ibi (Et opз vt ponas.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curã gñalez ꝑ euacuationẽ. Scd̃o ꝑ dietam.ibi (Et cibus.) Tertio ꝑ alia remedia.ibi (Et ipsius.) ¶ Considerandũ circa primã partẽ ꝙ cura cõmunis est que omni speciei põt cõpetere: siue vincat cholera siue flegma siue equent. Hec ãt cura est ꝑ euacuationẽ materie. Et hoc dupl'r.s.ꝑ flobothomiaз si materia peccat in sanguine: ⁊ ꝑ clysteria. Flobothomia aũt est sicut scis: ⁊ hoc scis in generalib⁹ canonib⁹ p̃mi libri ⁊ ex canonibus generalib⁹ in hac fen.s.an debeat fieri vel nõ ⁊ de qua vena. Clysteria autẽ si mã est magis flegmatica opз ꝙ sint fortiora ⁊ acuta attractiua. Si aũt est cholerica a predominio opз ꝙ sint magis lenitiua: vt Halyab.5.practice in hoc caplo: cap̃.17. Et hoc Auic.ponit hic. Cura que cõis est etiaз est rectificatio regiminis: ⁊ hoc est qd̃ docet cũ dicit.cibus etiã ⁊c̃. ¶ Cõsiderãduз aũt ꝙ Auic.statim a p̃ncipio declinat ad regiminis subtiliationẽ sicut fit in charabito. Et cã huius est que ibi dicit. Proprie aũt debet regimen subtiliari quãdo est multa repletio volens ad illius cõsumptionẽ intendere. Et ideo tunc cũ cã est repletio quã generat gulositas siue voracitas: opз ad purgationẽ stomachi ꝓuocare vomitũ. Et si cã est repletio ex vino.s.ebrietas: opз ꝙ ipsa ebrietas abscindat vt dictum est supra cap̃.de soda ab ebrietate. Vocat aũt Aui.abscisionẽ ebrietatis: eductionẽ vinose materie a stomacho. Deinde post hoc opз ꝙ simus ꝯtenti humectãtib⁹.i.embrocis resoluẽtibus vapores vini: deinde fiat cura que fit in fine ebrietatis.s.cũ exercitio ⁊ regimine debito posita supra.c.de cura sode ab ebrietate.

Dubium. ¶ Dubitat aũt circa predicta quare nõ posuit curã ꝑ pharmaciam sicut fecit per flobothomiã ⁊ clysteria. ¶ Dicẽdũ ꝙ ex canonibus generalib⁹ dedit ĩtelligi ⁊ statim dicet de eis. Expressit aũt de flebothomia q2 forsan minus de ea visuз fuisset: ⁊ de clysterijs dixit: q2 indigebãt distinctione in hac egritudine ƀm suas species.

¶ Et ipsius quidem species cõmunicant in embrocis ⁊ emplastris ⁊ sternutatorijs ꝑdictis ⁊ eũonibus subtilibus cũ eo qd̃ bibitur ⁊ clysterizat sicut scis.

¶ Possemus dicere ꝙ hic ponit curã magis spãlem: tamẽ ƀm formam diuidẽdi superius positã dicemus ꝙ ponit curã cõem quantum ad multa. Et p̃mo premittit illud cõmune in quo cõmunicat spẽs sirsemati. Scd̃o ponit cañ.in hoc.ibi (Et iste quidẽ.) ¶ Dicit primo ꝙ species sirsemati cõmunicãt pro cura in embrocis.s.cõpositis ex embrocis charabitus ⁊ lythargie predictis.s.in canonibus generalib⁹. Euacuationibus subtilibus.i.leuibus. Cum eo qd̃ bibitur.i.cũ medicinis. Et clysterizatur sicut scis.s.in canonibus ⁊ caplo de frenesi ⁊ lythargia ⁊ capitulis de soda. Expressit autẽ de euacuationibus leuibus: quia est in eis maior securitas.

¶ Et iste qdẽ medicine in ipsa nõ sint in termino frigiditatis que ꝑcipit in charabito neq; in termino calefactionis qui ꝑcipit in lythargia: sed sint cõposita ex eis ⁊ vincat in eis illud qd̃ opз ƀm ꝙ apparet ꝙ aliquis duoꝝ humoꝝ sit magis abundãs. Et tibi qdẽ iaз premissum est in canone totũ qd̃ opз facere in hmõi.

¶ Hic ponit circa hoc cañ.dixerat enim ꝙ iste spẽs sirsemati cõmunicãt in embrocis: q2 hñt embrocas cões ⁊ emplastra. Et h̔ est dicere.ꝙ in eis vti possumus embrocis: emplastris sternutatorijs ⁊ hmõi. Vult ergo Aui.hic declarare ꝙ embroce ⁊ emplastra clysteria ⁊ medicine nõ debẽt eẽ eiusdẽ qualitatis in omni specie sirsemati nec debẽt eẽ sicut ille que ꝑcipiunt in frenesi; nec sicut ille que ꝑcipiunt in lythargia sз cõposite. Et in hac cõpõne opз ꝙ vincant medicine calide vel frigide ƀm victoriã vnius duoꝝ humoꝝ. Et hoc est p̃missum in canone.s.in canonibus generalibus.

¶ Et opз vt ponas in embrocis eius si fuerit chol'a superabundans folia salicis ⁊ violas ⁊ radices lilij ⁊ ordeuз cũ camomilla ⁊ corona regia ⁊ anheto. Et qñq; das in potu syrupũ de papauere si nõ timet ꝙ supueniat ei dominiũ flegmatis: ⁊ intẽtio quidem quare ei in potu tribuitur est vt dormiat. Qz si vtreq; materie sint equales adde ĩ his hasce ⁊ amaracũ. Et si flegma est supabundãs adde in eis folia lauri ⁊ ruthaз ⁊ mentastrum ⁊ hyssopuз ⁊ castoreuз ⁊ origanum.

¶ Hic ponit curã magis in speciali: hoc est ƀm vnãquãq; speciem ĩnuendo ƀm tẽpus. Et p̃mo ponit curã ƀm vnãquãq; mãm ĩnuendo curã ƀm totum tẽpus: qd̃ est a p̃ncipio vsq; ad finem. Scd̃o ponit curã quãdo est in fine.ibi (In fine.) ¶ Prima in duas ad cuius euidentiã sciendũ ꝙ hec cura specialis est declaratio eius qd̃ premiserat de eis in qbus cõmunicant spẽs. ¶ Primo ergo declarat curã ⁊ ponit eam specialez quãtũ ad id qd̃ premisit de embrocis. Scd̃o quãtũ ad id qd̃ dixit de emplastris ⁊ clysterijs.ibi (Et similiter.) ¶ Prima in tres sicut tres sunt spẽs sirsemati: quarũ curaз ponit ꝑ embrocas. Primo ponit curã quãdo vincit cholera. Secundo quãdo equant.ibi (Qz si.) Tertio quando vincit flegma.ibi (Et si flegma.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã ꝑ embrocas. Scd̃o addit per medicinas potatas.ibi (Et quãdoq;.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ Aui.gradatiз enumerat medicinas quãdo vincit cholera. In p̃ncipio enim ad repercutiẽdũ vtimur frigidiorib⁹ vt sunt folia salicis ⁊ viola ⁊ gradatim ꝓcedẽdo magis resoluimus. ¶ Cõsiderãduз etiã ꝙ timet syrupũ de papauere in materia flegmatica. ¶ Circa scd̃am ptem ꝯsidera ꝙ quãdo due materie sunt equales calidioribus vtimur ꝙ̃ quando cholera vincit: ⁊ ideo addit predictis medicinis hasce.i.thimuз vel hyssopũ.⁊ amaracũ.i.sansucuз vel matricariã: ⁊ iõ in tertia ꝑte vincẽte flegmate addit calidiora. ¶ Considerãdum autẽ ꝙ Auic.ĩnuit in hoc curã ƀm tẽpora: lз explicet curaз ƀm species: sicut enim in hoc apostemate cum vincit cholera indigemus frigidioribus medicinis: ⁊ cum vincit flegma calidioribus: ita in p̃ncipio quãdo vincit cholera indigemus frigidioribus: in augmẽto autẽ minus frigidis ⁊ sic gradatim. Et totuз hoc Aui.vult esse notum ex cañ.generalibus.

¶ Et similiter est dispositio in emplastris ⁊ enematib⁹ ƀm hunc canonem: ⁊ tibi quidem est possibile colligere ea ex antidotario.

¶ Hic ponit specialem curã vel declarat qd̃ dixit de emplastris ⁊ alijs.⁊ dicit ꝙ eodeз modo se habet de emplastris ⁊c̃.q2 si vincit cholera oportet ꝙ sint vnius modi.⁊ si vincit flegma sint alterius modi. ¶ Et tibi quidẽ. Possibile est colligere ex antidotario ea.i. has medicinas.s.quãtũ ad modum exponẽdi eas.

¶ In fine autem egritudinis ⁊ postꝙ̃ declinauerit infirmitas: tunc aliena ab eo embrocas frigidas ⁊ sis cõtentus subtiliatiuis que scis: deinde balnea ipsuз ⁊ rege cum regimine conualescentium.

¶ Hic ponit curã in declinatione.s.cum valde processerit declinatio: ⁊ ideo dicit.postꝙ̃ ⁊c̃. Cura autẽ fit cũ resolutione exclusis frigidis: quia oĩs cessauit timor de fluxu: ⁊ intẽdimus ad cõsumptionem materierũ: ⁊ dubium esset ne frigida lederẽt ptes cerebri debilitatas: ⁊ ideo oз vti subtiliatiuis resolutiuis que scis in canoni-

bus. vt amaraco hyſſopo origano ⁊c. deinde balnea ad reſolutionem reſidui ⁊ cõfortationem mẽbrorum per attractionem nutrimenti: ⁊ rege regimine cõualeſcentium. 4. cañ. fen. ſcda.

¶ De plaga ⁊ iciſione cutis capitꝭ ⁊ curatiõe. Ca. 14m.

S Eparatio eueniens in capite aut eſt in cute ⁊ carne.

¶ Superius determinauit Aui. de apoſtematib⁹: hic determinat de ſolõne ꝯtinuitatis cutis ⁊ oſſis ⁊ pãniculoꝝ ⁊ etiã cerebri. Unde Rubrica caplm de inciſione ⁊c. Et pmo notificat eam. Scdo ponit curã. ibi (Et pnm.) ⁋ Prima in quatuor ſicut q̃tuor ſunt ſolões ille ꝯtinuitatis. Nã pmo ponit eã que fit in cute ⁊ carne. Scdo que fit in oſſe. ibi (Aut in oſſe.) Tertio in pãniculis. ibi (Et ex eis.) Quarto in ſuba cerebri. ibi (Cũ vo inciſio.) ¶ Circa primum cõſidera ꝙ per carnẽ etiã intelligas pãniculum extra craneum qui eſt groſſus: ⁊ poteſt dici carnoſus.

¶ Aut in oſſe aut mãifeſta aut in ſcimati aut ita ꝙ oſſa inde extrahenda ſunt aut ſimach.

¶ Hic notificat ſeparationẽ eueniẽtẽ in oſſe q ꝓprie vocatꝛ fractura. Et qꝛ ſm Paulum de fractura cranei ⁊ Halyab. nono practice caplo. 84. ſpecies fracturarũ cranei ſunt quedã ſimplices: ⁊ q̃daꝫ cõpoſite cũ apoſtemate: ideo primo ponit ſpecies ſimplices. Secundo cõpoſitas cum apoſtemate. ibi (Eſt alfutarati.)

Dubm pm ¶ Ad primi euidentiã dubitatꝛ: qꝛ. A. videtꝛ iſufficiẽs. Ponit eñi ſpecies ſiue modos tres fracture cranei: qꝛ aut eſt manifeſta aſcimati. i. cõtuſio aut ſimach. Sed Paulus ⁊ Halya. 9. prac. cap. 84. ponunt plures. ſ. fixurã capillarẽ ⁊ depreſſionẽ oſſis ⁊ alias ſpecies. ⁋ Dõm ꝙ Aui. ponẽdo tres dedit alias ĩtelligere. Per pmã enim ſpẽm dat ĩtelligere tres ſpẽs. Primo duas quas ĩcludit. Naꝫ fractura oſſis manifeſta dicitꝛ duob⁹ modis. Uno mõ: qꝛ manifeſtum fruſtuꝫ oſſis ſit eiectum ſicut eycitꝛ a ligno cũ aſcia. ⁊ dr̃ aſcialis ab Albucaſi. ⁊ nõ penetrat vſqꝫ ad pãniculũ ſed fundamẽtũ vulneris ⁊ terminus eſt os. Scdo mõ dicitꝛ fractura manifeſta in qua ẽ manifeſta ſepatio partiũ oſſis ⁊ nõ penetrat ita ꝙ fundus vulneris ⁊ terminus eſt ẽt os. Et iſte ambe fracture dicuntꝛ manifeſte: qꝛ apparet os. ſ. in fundo vulneris: vt dicit gloſa. Scdo. A. dat ĩtelligere tertiã ſpẽꝫ fracture ex oppoſito. ſ. fracturã capillarẽ occultã que nõ manifeſtatur niſi cũ aliquo liquore nigro. ⁋ Et ꝯſidera ꝙ oẽs ille tres vocari pñt manifeſte. i. cũ oſſis detectiõe. Et ſic ſonat ſupficies gloſe. i. ꝙ appet os. ⁋ Per ſcdam aũt ſpẽm quã vocat ſcimati. i. ꝯtritio ſiue cũ cõtritione. ſm vnã litteram dat ĩtelligere duas ſpẽs. Nã ꝯtritio oſſis aut eſt vera ⁊ multa: ita ꝙ oſſa extrahenda ſunt inde: ⁊ hãc ſpẽm. A. ponit. Aut non eſt vera ꝯtritio nec multa ſicut ſi eẽt fixuꝫ ad crucẽ vel ad multiplices cruciatiões ⁊ nõ oporteat trahere os. ⁊ hãc ſpẽm Auicẽ. dat ĩtelligere ex oppoſito eius qd dicit. aut ita ꝙ oſſa inde extrahẽda ſunt. Si aũt littera Aui. ſic ſtaret aut ſcimati: ita ꝙ oſſa inde extrahenda ſunt eẽt littera clarior. ⁋ Tertia aũt ſpẽs quã Auic. ponit eſt qñ os rumpitꝛ ⁊ caro ⁊ cutis nõ rumpitꝛ: imo tenetꝛ ſup oſſe fracto: de qua. A. loquitur. 4. cañ. fen. 5. ca. de fractura cranei. Et h̃ eſt qd dicit lr̃a exterior. aut ſimach. i. cũ caro ſup os tenetꝛ ſm partẽ. ſ. in quo eſt fractura.

¶ Et ex ſimach eſt alfuturati ⁊ eſt vt exuberet velamẽ ad exteriora ⁊ apetur ⁊ ĩpinguetꝛ ⁊ fiat ſicut futurati.

¶ Littera eẽt clarior ſi diceret. aut eſt alfuturati. Hic ponit ſpẽm fracture cõpoſitũ cũ apate pãniculoꝝ ⁊ dicit eſt ſupple ẽt alia ſpecies fracture dicta alfuturati. i. fungalis: ⁊ eſt vt exuberet velamẽ ideſt pãniculus. dura mr̃ ad exteriora. i. qꝛ apoſtemetꝛ ⁊ ĩpiguetꝛ. i. inñetꝛ ⁊ fiat ſicut futurati. i. ſicut fungus in ſui forma. ¶ Cõſiderãdum ꝙ ꝑ hãc ſpẽm cõpoſitã dat ĩtelligere quãdã aliam ſpẽm fracture ſimplicẽ in qua frãgitꝛ os manifeſte vſqꝫ ad pãniculum: ⁊ tñ pãniculus nõ apoſtematꝛ. Lꝫ etiã iſta ſpẽs poſſet dari ĩtelligi ꝑ primã que dicit aut manifeſta. Ex qb⁹ cõprehẽditꝛ ruditas quorũqꝫ q ſup pmo de iterioꝛib⁹. 1. cap. dicunt ꝙ in fractura cranei naſcitur qddã ſicut fungus ex ſupfluitatib⁹ illuc currentib⁹ que colliguntꝛ circa partes oſſis ⁊ cõponuntꝛ ad formã fungi. Ex qbus apparet ꝙ fracture oſſis capitis ſunt octo modoꝝ. ſ. capillaris occulta. Secunda eſt aſcialis. Tertia eſt fractura nõ penetrãs. Quarta eſt penetrãs. Quinta eſt cõtuſio vnde oſſa educi opꝫ. Sexta eſt cõtuſio nõ ſic ꝓprie. Septima eſt fractura oſſis ſine ſolutiõe cõtinuitatis in carne ⁊ cute. Octaua eſt fractura fungalis. Et has ẽ poſe reducere ad minorẽ numerũ ſm Paulũ ⁊ Halya. ⁊ poſſibile eſt in iſtis diuerſos modos imaginari: ⁊ ideo littere. A. pñt dari diuerſi intellectus alij a predicto. Sed qꝛ ſermo eẽt ꝓlixus omitto. Ex qb⁹ ceſſat inſtantia in ꝯriuꝫ: qꝛ oẽs ſpẽs fracture ab Aui. cõprehẽduntur. Fractura vo in qua os premitꝛ intus improprie dicitꝛ fractura: ſed potius plicatura ⁊ depreſſio ſicut accidit vaſi argenteo ⁊ plumbeo quãdo a corpore duro ꝑcutiuntꝛ: vt Halya. 9. prac. 84. cap.

¶ Et ex eis eſt que fit in matre ⁊ in ſeruatiua ⁊ in eis eſt timor: ⁊ in vulneribus quidẽ peruenientibus ad panniculum cerebri accidit laxitas in latere vulnerum ⁊ ſpaſmus in oppoſito eius.

¶ Hic notificat ſolutionẽ ꝯtinuitatis in pãniculis. ſ. matre dura ⁊ ſeruata. i. pia matre: qꝛ ſuat ſituꝫ venaꝝ: vt ſupra. 2. cap. ⁊ h̃ eſt qd dicit. ex eis. ſ. ſolutionib⁹ ꝯtinuitatis ⁊c. ¶ Cõſiderãdũ aũt ꝙ duo dicit de hac ſolõne ꝯtinuitatis. Unuꝫ eſt ꝙ eſt timor in eis ⁊ h̃ eſt certũ. Aliud eſt ꝙ ĩ latere vulneꝝ accidit ꝑalyſis ſiue mollificatio: ⁊ in oppoſito accidit ſpaſm⁹. Et addit Aui. ꝙ qñ ĩciſio nõ venit ad vẽtres. i. ad ſbam cerebri vbi ſunt vẽtres. ſ. veri vẽtres ⁊ ventres nõ veri q ſunt cõmiſſure: ſꝫ ad terminuꝫ velaminis. i. ſꝫ terminantꝛ ad velamẽ ſubtile. i. piaꝫ matrẽ: eſt magis incolumis. Et h̃ ĩnuit ꝙ ex ſolõne ꝯtinuitatis rumpẽte durã matrẽ ſit poſſibilis liberatio. Hoc aũt nõ intẽdo diſputare: nec ẽt vtrũ ſi incidatur ſuba cerebri poſſit hõ liberari. In his enim qñqꝫ mirabilia viſa ſunt: vt in cõmẽto afor. ſexte ꝑtic. afor. 18. Ueſicã ĩciſam. 7. 8. de vtilitate ꝑticularũ. ca. de vẽtriculis cerebri. ca. 10. vbi narrat de adoleſcẽte ꝑcuſſo vſqꝫ ad vẽtriculuꝫ cerebri qui iuſſu dei liberari eſt viſus.

¶ Sed dubitatꝛ an lat⁹ ꝑtis ꝑcuſſe ꝑalyticũ fiat ⁊ oppoſitũ ſpaſmetur: vel ecõtra. ⁋ Uidetꝛ ꝙ ecõtra. ſ. ꝙ pars ꝑcuſſa ſpaſmetꝛ ⁊ oppoſita fiat ꝑalytica. ꝑ Guil. 2. lib. 1. cap. vbi dicit. Qñ fuerit leſio in parte dextra ꝑalyſis fit in ſiniſtra ⁊ ecõuerſo. Et ꝑ hoc ſcitꝛ ꝙ nerui q veniũt ad ꝑtẽ dextrã radicalr̃ ſunt ĩ ſiniſtra ⁊ ecõuerſo. ⁊ hoc vult. 3. lib. c. de ĩciſione capitꝭ. Ampli⁹ ꝑcuſſus in timpore vno ꝑdidit viſum de oculo oppoſito: vt ponit Alber. de ſenſu ⁊ ſenſato. & eadẽ rõne ꝑcuſſione facta in vno latere capitis magis leduntꝛ nerui partis oppoſite: ſed maior leſio eſt ꝑalyſis ꝙ̃ ſpaſmus: ergo ⁊c. ⁋ In ꝯ̃rim eſt Aui. ⁋ Dõm ꝙ ſiue in capite ſiue in nucha fiat ꝑcuſſio pars ꝑcuſſa paralyticatꝛ ſiue mollificatꝛ ſiue relaxatꝛ: ſꝫ pars oppoſita ſpaſmatꝛ ſiue ꝯ̃hitur. Et h̃ dico cũ accidẽtia mala apparẽt. In hoc aſſignantꝛ tres cauſe. Prima qꝛ ꝑtes ꝓpinque parti ꝑcuſſe ſunt magis debilitate. ſed ꝑtes lõginque ſunt minus debilitate. pars aũt magis debilitata nõ põt ꝯtrahi ſuper materiã: ſed ſub illa relaxatꝛ: ⁊ ſic fit paralyſis ⁊ mollificatio. pars aũt oppoſita ꝯ̃hi põt: ⁊ ſic ſpaſmatꝛ. Scda cã eſt: qꝛ ad partẽ ꝑcuſſaꝫ ⁊ ꝑtes ſibi propinquas fluit multa mã que vincit ⁊ ꝑfecte oppilat vias ſpirituũ: ⁊ iõ fit paralyſis ſiue mollificatio ⁊ ꝑditio ſenſus ⁊ mot⁹: ſꝫ ad partem oppoſitã nõ currit tanta mã: ⁊ ideo nõ ſic ꝑfecte oppilat: ⁊ iõ fit ſpaſmus ſicut mã epilepſie: qꝛ impfecte oppilatꝛ ⁊ facit ꝯ̃ctionẽ ideſt ſpaſmũ: vt apparebit in ca. de epilepſia. Tertia cã eſt: qꝛ verſus ꝑtẽ ꝑcuſſaꝫ mouentꝛ mãe groſſe ⁊ mãe ſubtiles: ſed mãe ſubtiles veniũt vſqꝫ ad partẽ ꝑcuſſaꝫ ⁊ ĩbibuntꝛ in ea: nec ab ea pñt expelli: ⁊ ideo ꝑalyticãt ⁊ mollificãt eã: ſed materie groſſe nõ veniũt ita ꝓpe: ſed retinentꝛ in ꝑtib⁹ remotis ⁊ oppoſitꝭ: ⁊ ille mãe groſſe que veniũt nõ ĩbibuntꝛ ⁊ pñt pelli ad loca oppoſita vñ ſpaſmãt illa. Sciẽdum tñ ꝙ ꝯtingẽs eſt qñqꝫ ꝯ̃rium eius qd. A. dicit ꝙ pars ꝑcuſſa ſpaſmatꝛ ⁊ oppoſita ꝑalyticatꝛ: ⁊ hoc eſt: qꝛ ꝯtigit materias ſpaſmãtes venire ad partẽ ꝑcuſſaꝫ: ⁊ paralyticãtes ad ꝑtẽ oppoſitam. ⁊ hec ꝯtingẽtia eſt poſſibilis: lꝫ raro. Silr̃ ẽt qñqꝫ ꝯtingit fieri ſolã ꝑalyſim ſiue ſpaſmũ: ⁊ qñqꝫ ſolũ ſpaſmuꝫ ſine ꝑalyſi. ⁋ Ad Guil. dõm ꝙ miror de illo textu ⁊ ſuſpicor ꝙ textus ſit corruptus ⁊ nõ ſit ſuus. ⁋ Ad aliud dõm ꝙ illud fuit ꝑ accñs. Nam ꝑcuſſio a ꝑte oppoſita fecit ſinuꝫ ⁊ nõ potuit purgari: ⁊ iõ oculus oppoſitus fuit leſus. Et alij modi dicẽdi ſũt quos dixim⁹ ſup. 3. fen. hui⁹. 1. ca.

Dubm 2m

¶ Et cum inciſio nõ peruenit ad ventres ſed ad terminum velaminis ſubtilis eſt magis incolumis. Cum vo peruenit ad cerebrũ apparet febris ⁊ vomitus cholere ⁊ nõ eſt ex eis que ſanatur niſi raro.

¶ Hic determinat de ſolutiõe ꝯtinuitatis eueniẽte in ſubſtãtia cerebri. Et pmo ponit accidẽtia. Scdo cõparat ĩciſiones ꝑtiuꝫ cerebri adinuicẽ. ibi (Et ꝓpinquior.) ¶ Cõſiderãdum ꝙ tria ponit accidentia ſequẽtia inciſionẽ. Primũ eſt febris. Ratio eſt: qꝛ ſtatim ad talẽ ĩciſionẽ ſeqtꝛ apoſtema ⁊ fit febris: vt in cõmẽto afor. ſexte particule. afor. 50. Quibuſcũqꝫ ſurſum ⁊c. Scdum accidẽs eſt vomitus cholere. Ratio eſt: qꝛ ſtatim ſtomachus cõpatitꝛ ꝓpter neruos magnos a cerebro ad ſtomachum veniẽtes: quare humores fluunt ad ſtomachũ: ⁊ illi ꝓprie qui ſunt apti ad curſum vt cholera ⁊ ſubtiles humiditates que leuigate ⁊ aſcendẽtes ad os ſtomachi qd eſt valde debilitatũ: qꝛ neruoſum faciunt vomitũ: vt ẽt ſumitur in cõmẽto afor. ꝑallegati. Tertiũ qd ſequitꝛ eſt mors ꝓpter nobilitatẽ mẽbri niſi raro. Põt enim ꝯtingere forſan: vt Hal. narrat in duobus locis predictis: ⁊ ſatis dicitur cõmuniter.

¶ Et ꝓpinquior ad icolumitatē qdē incisio est que cadit ad futurati duoꝝ ventriū anterioꝝ. Cuz enim cito succurris ei cōtinuat. Ille vō que in duob⁹ ventribus posteriorib⁹ fuerint sunt prauiores Et ea que fit i medio prauior ea que fit in posteriore ⁊ remotior vt redeat ad dispōnez naturalez nisi sit valde parua.

¶ Hic cōsidera ꝙ littera pōt tripl'r exponi. Primo incisio que cadit ad futurati.i.ad pāniculuz:ita ꝙ non incidat:sed appareat sua sup̄ficies que est sicut fungus. Alio mō ad futurati.i.ad pāniculuz ita ꝙ incidat:tñ raro cōtingit ad hac liberari:⁊ solū cū est parua vt medulla non exeat:vt dicit Brunus. Tertio mō pōt exponi ꝙ hic cōparet adinuicē fracturas que sunt cū a p̄ate pāniculi:vñ apparet sicut futurati.i.sicut fungus.⁊ sic itelligit cōparationē manifestā. ¶ Cōsiderādū scd̄o ꝙ accipimus cōparationē iter icisiones partiū cerebri:q2 icolumior est cadēs i p̄te anteriori vbi sunt duo vētriculi:q2 anterior vētriculus diuidit in duos:⁊ nocito vno pōt ꝑ aliuz vētriculū fieri qd̄ opz:vt Gal'.inuit p̄alleg.loco.8.de vtilitate p̄tiuz.ca.10.⁊ hoc nō ꝯtingit in alijs vētriculis. Sed in vētriculis posteriorib⁹.s.medio ⁊ postremo sūt prauiores. Rō est:q2 duo anteriores sunt ignobiliores q̄ medius ⁊ forsan q̄ posterius:medius tñ iter oēs est nobilior:vt.3.de iteriorib⁹.7.ca. Posterior aūt est maioris suspicationis q̄ anterior:pp duo. Primo q2 forsan est nobilior eo. Scd̄o q2 hz substātiā minus ꝓfundam:vnde nocumentum statim appropinquat ad vacuitatē ventriculi.

¶ Et principiū quidē consistit in emplastris ⁊ erit eius rectificatio velociter. In cura vō cōsistit principiū ad ꝓhibēduz apostema cū eo qd̄ tolerat dispositio.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo in sermone gñali. Scd̄o magis in sp̄āli. ibi(Distinctionē.) Prima littera pōt tripl'r exponi. Primo particulariter ꝙ referat ad id qd̄ dixit.cuz cito succurris rupture futurati ⁊ alijs minus malis:ꝯtinuatur.i.liberat hō. Hic aūt succursus est ad ꝓhibēdum apostema. Hoc aūt fit cū duob⁹.s.cū emplastris rep̄cussiuis ⁊ cū cura alia ꝓhibitiua apostematis ꝑ flōmiā ⁊ clysteria ⁊ similia. Et hoc est qd̄ dicit.p̄ncipiū qdē.s.quātuz ad localia:consistit in emplastris.s.rep̄cussiuis ⁊c. In cura vō.s.alia localia.a localibus p̄ncipiū cōsistit ad prohibēdū apostema cū eo qd̄ tolerat flobothomiā vel vētosas ⁊ alia. Scd̄o modo pōt exponi generaliter.ꝓpter qd̄ sciēduz ꝙ duplex cura intēdit in fractura. Una magis directa que est ad cōsolidāduz ⁊ icarnandū cū emplastris capitalib⁹:⁊ hoc est cū cessauit timor de apostemate ⁊ cō fluxus humoꝝ:⁊ p̄ncipiū huius cure fit cuz emplastris.s.capitalibus:⁊ erit eius.s.fracture rectificatio velociter:q2 cito postea sanatur:vt notū est. Alia cura est magis indirecta ⁊ illa est ad prohibēdum apostema ⁊ fit cū eo qd̄ tolerat ifirmus:⁊ hoc est qd̄ dicit. in cura vō.s.cū est intētio cōsolidatio ⁊c. Tertio modo pōt exponi:ꝓpter qd̄ sciēdū ꝙ fractura cranei aliquādo curatur sine ossis eleuatione ⁊ tūc omne principiū cure est in emplastris.s.capitalibus sicut cōmuniter fit hodie.aliquādo curatur cū ossis eleuatione:⁊ in cura tali p̄ncipiū consistit ad ꝓhibēdum apostema:q2 osse eleuato anteq̄ eleuetur dūmodo iudicatio sit ꝙ percussio fuerit tam praua ꝙ debet os eleuari principium est ꝓhibere apostema. Et hoc satis videtur consonum littere.

¶ Distinctionem vō medicaminis vulneris plagatiui qd̄ est in cute ⁊ carne dicemus vbi vlcerū rememorabimur in libro quarto:⁊ dicemus curam fracture que est ex eis in capitulo fracture ⁊ restaurationis.

¶ Hic magis in sp̄āli ponit curā. Et p̄mo inuit diuersitatē medicinaꝝ vulneꝝ ⁊ fracturaꝝ capitis. Scd̄o circa curā fracture cranei ponit diuersas curas ⁊ sñias.ibi(Et medici.) In prima p̄te vult ꝙ medicamē solōnis ꝯtinuitat̄ in cute ⁊ carne q̄ dr̄ vulnus plagatiuū scit.4.cañ.fen.4.sz medicamē fracture cranei dicet fen.5.

¶ Et medici in fractura cranei in qua extrahenda sunt ossa cū extracta sunt ossa hñt duas intētiones. Intentio eniz quorūdā est vt declinēt ad medicinas sedatiuas que dolorē vehemēter q̄escere faciūt. Et intētionē alioꝝ qb⁹ videt ꝙ administrāde sunt medicine vehemētis desiccationis ⁊ administrāt post icisionē fracti ⁊ eradicationē secti ⁊ extractionē fracture eius medicinas attractiuas i vnguētis:⁊ alij supra locū supra ip̄m exterius existēte epithimate ex aceto ⁊ melle.

¶ Hic p̄mo ponit has diuersas sñias.s.intētiones siue opationes. Scd̄o cōparat eas adinuicē.ibi(Et hoc modo.) In p̄ma p̄te ponit id qd̄ Gal'.ponit.6.de ingenio sanitatis.in fi.⁊ est ꝙ in cura fracture cranei post ossium eleuatiōe:si expedit medici sunt bip̄titi. Quidā eniz ponūt medicinas sedatiuas doloris ⁊ ꝓhibitiuas apostematis:⁊ hoc facit oleū ro. Et qdā ponūt vnguēta vel empl'a capitalia exiccatiua ⁊ attractiua materierū malaꝝ:⁊ cū hoc sup̄ hec emplastra ponūt epithima ex aceto ⁊ melle:⁊ hoc ad refrenāduz ne ꝑ attractionē fieret a p̄atio:⁊ hoc facit acetū:sed mel remouet aceti mordicationē. ¶ Cōsiderādum ꝙ in fractura ossis cōcurrit quādoq3 incisio cutis:⁊ quantū ad hoc dixit incisionē fracti. Concurrit etiā eductio ossis incisi:q2 primo incisionē ⁊ trapanationez facimus ⁊ post incidimus ⁊ eradicamus illud frustum:⁊ quātū ad hoc dixit.⁊ eradicationē secti. Cōcurrit etiā quādoq3 in cōtusionibus extractio ossis fracti absq3 hoc ꝙ medicus aliquā incisionem ossis faciat:⁊ quantū ad hoc dixit extractionē fracture ossis.

¶ Et hoc modo per manus hoꝝ posteriozuz peruenit maior incolumitas q̄ per manus priorum.

¶ Hic cōparat has opatiōes adinuicē. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o qd̄ dixit ꝓbat auctoritate Gal'.ibi(Et illud.) ¶ Dicit primo ꝙ plures sanati sunt per manus eoꝝ qui post ossis attractionē sunt vsi emplastris capitalibus.s.exiccatiuis ⁊ attractiuis q̄ per manus eoꝝ qui sunt vsi medicinis doloris sedatiuis.

¶ Et illud quidē nō est mirum. Gal'.eniz dixit ꝙ complexio ossis ⁊ pāniculi est sicca.

¶ Probat qd̄ dixit. Et arguit sic.cōplexio pāniculi detecti osse eleuato ⁊ cōplexio ossis est sicca:ergo incolumius est vti medicinis siccis. Ista ratio est.G.6.de igenio sanitatis in fine:⁊ hoc est quod dicit.G.enim dixit.s.loco preallegato.

¶ Dubitat vtruz vulnera capitis cum fractura ossis possint curari absq3 icisione ⁊ ossis eleuatiōe vel abrasione. Et vr̄ ꝙ nō ꝑ Gal'. sexto de igenio trac.3.ca.1.⁊ Auic.4.cañ.fen.5.⁊ per Albucasim ⁊ Auer.7.coll'z.cap̄.27.⁊ ꝑ Pauluz cap̄.de fractura ossiuz.3.cap̄.⁊ ꝑ Halya.9.prac.84.cap̄. Probat rōne:q2 si curatur absq3 ossis eleuatione:hoc fieret cū medicina:sed medicina nō poterit penetrare in fixuris capitalib⁹ ⁊ ꝑuenire ad sup̄ficiē dure matris vbi materie corrupte tenent. Amplius hec medicina vl' est rep̄cussiua:⁊ illa nō cōpetit saltem cū mā est in parte:vt inter superficiē fracti ossis ⁊ iter os ⁊ duraz matrē. Uel est attractiua:⁊ illa attrahet apostema si statim ponat:sed si ponit post aliquos dies ēt nō poterit per strictas partes ossis attrahere:⁊ si attrahet erit cuz violentia:⁊ sic ēt erit suspitio de a p̄ate. Uel talis medicina est icarnatiua ⁊ illa etiā non cōpetit nisi vulnere mundificato. Mundificari aūt nō pōt nisi os eleuetur. In ꝯ̄rium vr̄ vna auctoritas Serap̄. p̄mo sue prac.ca.de cura sode ex ꝑcussione.c.12. Item experiētia cōis est in ꝯ̄rium. Itē si reperit medicamē qd̄ de fundo corpis trahit spinas ⁊ materias difficilis eductionis:eadē rōne poterit reperiri medicina que ꝑ rimulas fracti ossis poterit trahere materias saniatas ⁊ nō saniatas indigētes expurgatiōe absq3 hoc ꝙ os eleuetur. Sed rep̄itur talis medicina vt oēs scribūt ⁊ scribit.4.cañ. fen.4. ¶ Hec questio nō querit an si os sit fractū ⁊ cutis super eo nō sit fracta:oporteat facere cutis sectionē. Quia dicēdū eēt ꝙ sic nedū si cutis nō sit rupta:sed si quātitas fracture ossis non correspōdeat quātitati rupture cutis. Quāuis viderim presumptuosos chirugicos qui intm̄ cōfidunt in quodā capitali empl'o:ꝙ credunt eis eē secretū vt fracto osse ⁊ nō fissa cuti aliquo mō aut non fissa b̄m ꝓportionē ad rupturā qui sunt cōtenti vsu illi⁹ emplastri: nec querūt an si est aliqd̄ ossis frustū in ꝯtusione separatum oporteat illud eleuare q2 de hoc nō est dubiū. ¶ Sed querit an existente fractura in osse possit curari sine ossis eleuatiōe. Et dicēdū ꝙ in fractura vel partes distant sicut quādo ꝯtingit in fracturis cranei factis cū securi:⁊ tūc nō est opus eleuare os:q2 exquo partes distant libere pōt materia expurgari. Uel partes nō distāt:sed est fissura capillaris. Et de hac est dubitatio an sine p̄ticule ossis eleuatione quocūq3 modo eleuetur possit curari. Et dicēduz b̄m Cōciliatorē ꝙ sic.qd̄ probatur. Primo q̄a reperit medicamē:qd̄ cerebrū cōfortat ⁊ defendit ab exterioris aeris impressione ⁊ materiā que est inter partes ossis:⁊ illam que est sub osse super dura matre expurgat absq3 hoc ꝙ ossis pars eleuet. Talis aūt medicina est hec. ℞.gūmi elemi.ʒ.ij.rasine pini purissime.ʒ.iiij.cere.ʒ. vj.al'.ʒ.iiij.olei rosacei.ʒ.ij.⁊.s.armoniaci.ʒ.ij.terbētine.ʒ.ij.⁊.ʒ. v.fiat vnguētū. Et aliā ponit etiā Cōciliator ibi. Et quidā addūt in hoc farinā siliginis. Quidā farinā fabarū nigrarū. Quidaz semen plantaginis. Et quidā cōponunt cū vino absq3 oleo ⁊ cera. Secūdo ꝓbatur:q2 illa cura est fienda que est cū accidētib⁹ minus prauis:sed illa que fit absq3 ossis eleuatiōe ⁊ hmōi. Nā in ossis eleuatione est

Dub^{m} 3^{m}

Du

tione est timor: q꞉ propter cōmotionem attrahit apostema quā-
doq꞉: similiter q꞉ pāniculus detegitur ⁊ occurrit acri leditur ex h:
vnde ex ossis eleuatione videmus quādoq꞉ spasmū ⁊ febres ⁊ mul
ta mala accidētia sequi. Cum ergo medicina aliqua reperiat̃ que
materiā stantem inter partes ossis ⁊ sub oē mūdificet: q̄uis fixu-
ra sit capillaris nō videtur cōueniens ꝙ elaboretur in ossis eleua-
tione. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ ſm Cōciliatorem hoc medicamen
dꝫ apponi post q̄ sanguis a loco fluxerit: ⁊ nō debet apponi cū iaꝫ
apparent accidentia timorosa: nec etiam si ꝓpter percussionē hu
mores ad intra cōcurrerent supra duram matrē. s. apostemātes:
nec etiam quādo fractura nō penetrat ⁊ humores etiam sunt sup
dura matre. imaginat̃ eni Cōciliator ꝙ nisi fixura penetret nō po
test materia existens sub osse extra educi. quibus sic cōditionatis
reducit in vsum hāc curam. ⁊ suadet ꝙ sic ꝓcedat̃ absq꞉ ossis ele-
uatione. Dynus vō in suo scripto super cap. de fractura cranei ar
ctius conditionat ⁊ bene dicēs ꝙ in vulnere capitis qḋ est cū fra-
ctura cranei tota intētio in principio est: vt humiditas nō aggre-
getur in partibus ossis scissi: neq꞉ etiā aggregetur sub osse sup pā-
niculum: ⁊ detineat̃ ⁊ putrefiat. Cuꝫ ergo est possibile talem humi
ditatē bene ⁊ perfecte educi extra absq꞉ alia scissione ⁊ detectiōe
ossis deber hoc fieri: ⁊ tale vulnus sic debet curari. Est autem hoc
possibile stantibus his cōditionibus. Prima ꝙ corpus sit bonoruꝫ
humoꝝ in quanto ⁊ quali: ex qua bona dispōne nō est timor de flu
xu humorum ad locum vulneris: ⁊ si est: est ista parū: ꝙ non est cu
randum. ⁊ in hoc īnuit Dynus ⁊ etiaꝫ Cōciliator ꝙ sint facte flebo
thomie ⁊ vētosationes ⁊ reliqua diuertētia: si indicationes cōsen-
tiunt. Secūda cōditio est: ꝙ orificiū factum in carne ⁊ cute sit be-
ne amplum: ita ꝙ tota fractura ossis bene appareat. Tertia cōdi-
tio est ꝙ etiam ipsa fractura ossis sit ampla: vel nō valde stricta.
Quarta conditio est ꝙ fractura sit absq꞉ attritione facta in parti-
b^m 3^m bus ossis. Quinta ꝙ sit absq꞉ attractione facta in pāniculo. Nam
attractio est causa cōculcationis humiditatis in parte. s. inter os
⁊ pāniculum. Stātibus ergo cōditionibus predictis ſm Dynum ⁊
posito emplastro predicto attractiuo poterit absq꞉ eleuatiōe os-
sis curatio fieri. ¶ Moderni tamē quos vidi, de quibus etiam est
Dynus credūt ꝙ securior via sit discooperire ⁊ radere os nō cōfi-
dentes: ꝙ per scissurā capillarem possit mundificatio fieri. Q̄uis
enim nā per medium ossis saniem quādoq꞉ educat vt 7ª particu.
afor. super illo afor. afor. 55. Quib⁹ inter renes. Et q̄uis reperiant̃
medicine ex ꝓfundo materias attrahētes: tamē medicine que h
faciunt nō vidētur facere nisi cū multa violentia: ⁊ ideo nō stanti-
bus cōditionibus predictis timēdū est de apostemate: ⁊ de tali cu
ra. Et ideo oēs auctores secuti sunt viam istā. ¶ Sermo vō Sera.
vel est in fractura aperta: vel totus sermo suus dꝫ referri ad cu-
ram vulneris sine ossis fractura: q̄uis eni ibi mētionem faciat de
vulnere cū fractura ossis dicemus ꝙ eius curā non ponit. ¶ Illud
tamē qḋ decipit ignorātes ⁊ vulgares est ꝙ in magnis ꝑcussioni-
bus capitis multum aperto osse: ita ꝙ qlibet videat pāniculum: ⁊
post multū sanguinis cursum appositio huius emplastri curauit ⁊
liberauit hoīem. Et hoc rationabilr: q꞉ ibi suus effectus est cōue-
nientior: vt apparet. Et ex alia parte viderūt ꝙ aliquis de paruis-
sima percussiōe capitis vbi fractura erat capillaris facta ossis ele
uatione ⁊ rōnabiliter: tamē ifirmus mortuus est: q꞉ percussio pra-
ua fuit. Dicūt igitur ignorātes talis liberatus est de maxima ꝑcus-
sione cū emplastro: ⁊ talis est mortuus de parua cū ossis eleuatio-
ne: qui si cum emplastris curatus fuisset: nō esset mortuus: ⁊ tamē
ipsi falsum dicunt. hoc reduxit multam infamiā qbusdā in pericli-
tationib⁹ vsus istoꝝ emplastroꝝ. ¶ Contraria auteꝫ hincinde ces-
sant: quācūq꞉ enim partem defendere potes.
Dub^m 4^m ¶ Dubitat̃ secūdo vtrum eleuato osse siue cum perforatiōe ⁊ abra-
sione vel incisione vel secatione vel quocūq꞉ debeamus statiꝫ po-
nere medicinas sedatiuas. s. oleū ros. an debeamus ponere medi-
camē capitale exiccatiuū ⁊ mūdificatiuū siue attractiuuꝫ. ¶ Videt̃
ꝙ debeamus ponere oleū ros. per Paulum in hoc caplo ⁊ ꝑ Aui.
in quarto cañ. fen. 5. ⁊ per Albucasiꝫ ⁊ Halyab. ⁊ est vsus cōis. Itē
qḋ ꝓhibet euentum apostematis dꝫ osse eleuato superponi: sꝫ im
positio olei ros. est huius. Maior est nota q꞉ in ossis eleuatiōe ma-
xime de euentu apostematū timetur. Minor est nota. ¶ In cōtra
rium videt̃ Aui. hic auctoritate Gal. 6. de ingenio sanitatis in fine.
Et ꝓbat̃ ꝙ illud medicamē dꝫ medicus ponere osse eleuato: ꝑ cui⁹
positionem maior sequit̃ incolumitas: sed per positioneꝫ medica-
minis capitalis hoc euenit vt ponit Aui. vnde plures liberati sunt
per manus illius medici: qui vtebat̃ hoc medicamine q̄ per man⁹
eorum qui ponebant oleuꝫ ros. vt Gal. dicit ibidem. ¶ Amplius in
curatione vulneris sicci mēbri dꝫ poni siccuꝫ medicamē: sed os ca
pitis ⁊ panniculi sunt mēbra sicca: ergo cōpetit eis sicca medicina
s. capitalis. Et hanc etiam rōnem Auic. vt Gal. inuit. Item res fri-
gida non debet poni super dura matre cum sit mēbrum neruosuꝫ:
sed oleū ros. est frigiduꝫ: nec valet si tu diceres ponā illud actu ca-
lidū: q꞉ nihilominus reducet̃ de sua frigiditate potētiali ad actua-
lem. ¶ Amplius simile videt̃ de punctura nerui ⁊ lesione dure ma
tris: sed super nerui pūctura non ponimus oleum sed in partibus
circunstantibus: vt quarto cañ. fen. 4. cap. 1. ergo supra dura ma-
tre discooperta non ponemus etiam oleum.
¶ Respōdet Dynus ad hanc dubitationē ꝙ osse eleuato primū qḋ
debemus ponere est oleum ros. ratio est q꞉ medicus quando due
passiones cōiūguntur debet intēdere ad magis suspectam: vt. 3. c.
9. ⁊ quarto cap. 2. ⁊ septimo theo. ca. 12. Eleuato auteꝫ osse maior
est suspitio de apate q̄ de vulnere: sicut etiam in vulneribus ⁊ pū-
cturis neruoꝝ non intēdimus ad medicinas incarnatiuas: īmo ad
prohibitiuas spasmi: etiaꝫ eleuato osse ⁊ detecto pāniculo non de-
bemus intēdere ad cōsolidationem vulneris cū medicamine capi
tali fortiter sicco: sed ad ꝓhibendū apa ⁊ sedationem doloris. Nā
in eleuatione ossis ꝓpter duram matrē que est neruosum mēbrū:
fit dolor fortis. Similr ꝓpter cōmotioneꝫ in humorib⁹ attrahūtur
humores ⁊ iflāmātur: ⁊ maxime humores calidi: ⁊ ideo est timor
de apostemate calido: ergo opꝫ ponere medicamē qḋ mitigat do
lorem ⁊ repercutiat ⁊ temperet calorē. Et ex hoc prohibetur apo-
stema. Tale autē est oleum ros. ipm eniꝫ ꝯuenit maxime īter oia.
Primo q꞉ temperate frigidū. Secūdo q꞉ stipticuꝫ ⁊ ꝓhibitiuum ⁊
cōfortatiuū: ⁊ ideo magis cōuenit q̄ oleū viol. Tertio q꞉ in virtu-
te est aliqualr siccum ꝓpter rosas. Quarto q꞉ cerebruꝫ a ꝓprieta-
te confortat: vt secūdo cañ. cap. de oleo. Q̄uis tamē oleuꝫ ro. sit il
lud a quo debemus incipere post ossis remotionē: non tamē mul-
tum debemus eo vti: sed vt ad plus vsq꞉ ad tres dies. Si enim ni-
mis cū eo staremus eēt causa putrefactionis ꝓpter suam mollifi
cationē: ⁊ hoc vult Gal. ⁊ Aui. hic ꝙ q꞉ medici indiscrete ⁊ super-
flue: q꞉ per longius tempus q̄ debēt vtebātur oleo ros. ideo plu-
res moriebātur per manus eoꝝ q̄ per manus illius senis qui ele-
uato osse vtebatur medicinis capitalibus. s. siccis multum. non ta
men vult Gal. ꝙ a principio tu non debeas vti oleo ros. ⁊ stare cū
eo tempore conuenienti: non superfluo.
¶ Hāc opinionem Dyni credo esse falsaꝫ in sua cōclusione genera-
liter accepta: q̄uis extra eaꝫ multa bona inserat. Probo igitur ꝙ
quādoq꞉ osse eleuato nō debemus statim ponere oleū ros. sed po-
tius medicinā capitalem exiccatiuā ⁊ attractiuaꝫ: q꞉ eleuato osse
potest eē dispositio oīno ꝓhibens appōnem olei ro. vel alteri⁹ re-
percussiui: ergo ipsuꝫ non debet poni: sed sic est q꞉ pōt aliqua ma-
teria mala eē in loco. s. super dura matre ⁊ circa partes ossis que
per sui moram putrefacit pāniculum: ergo opꝫ vti abstersiuo siue
mūdificatiuo siue attractiuo: nō autem oleo ro. vel aliquo detinen
te mām illaꝫ in loco. ¶ Dico igit̃ ꝙ ossis eleuatio vel sit cito: ⁊ hoc
vsq꞉ ad dies septē vel decē: ⁊ cum adhuc timet̃ de cursu materie-
rū vel tardat̃ post prefinitū tps ab auctoribus: ⁊ cuꝫ iam mā est in
parte ⁊ fluxus cessauit: siqdem fiat cito vel quocūq꞉ tēpore fiat: et
adhuc de cursu materierū est timor osse eleuato dꝫ apponi oleum
ros. Ratio est duplex: q꞉ quādo os cito eleuat̃ ⁊ materia est in flu-
xu est magnus timor de apate. Et hoc ꝓpter tria. Primo q꞉ mate
ria adhuc fluit. Secūdo ꝓpter doloreꝫ qui adhuc inest. Tertio q꞉
dura mater satis est ossi applicata: vnde in ossis eleuatiōe fit cir-
ca eaꝫ magna cōmotio. Secūda causa est q꞉ quādo os cito eleuat̃
non est in parte mala materia de cuius retētione timeat̃ siue de
cuius repercussione. Et hoc mō Auic. ⁊ Paulus ⁊ alij eleuato osse
precipiunt apponi oleum ros. Loquūtur enim ad medicū rōnaleꝫ
qui cito ⁊ in sua hora os eleuauit: nō tñ dico cito: q꞉ in p̄ma die: sꝫ
cito q꞉ non transiuit terminum cōuenientē vt permiserit mām in
parte congregari ⁊ corrumpi: sed vel mā nō est aggregata aliqua
notabilis quātitatis: vel si est ibi aliqua nō est corrupta mala: ⁊ iō
de eius repercussione non timetur. Et huius signum est quia post
hanc repercussionem precipiunt medici incarnationem.
¶ Sed tu diceres quō illud oleum ro. dꝫ poni. ¶ Dōm ꝙ debet ac-
cipi pecia tante latitudinis quāte est distantia partiū ossis ⁊ ifun-
di in oleo ros. tēperate calido ⁊ apponi: ⁊ postea bōbyx infusus in
eodem oleo: ⁊ super hoc alia pecia infusa in oleo ros. misto cuꝫ vi-
no. Et hic modus mihi placet qui a Paulo sumit̃. Si aūt eleuatio
ossis sit tāta: ⁊ iā materia est in parte mala corrupta sicut frequē-
ter contingit chirugicis pigritātibus: dico ꝙ non debet poni oleū
ros. sed magis tūc laudo medicamē capitale mūdificatiuuꝫ ⁊ exic-
catiuū. Ratio est. q꞉ est timor de remanentia materiei corrupte ⁊
ꝓprie cū est cōmota. Secūdo q꞉ non sic timet̃ de apate vt suppo-
nitur etiā quādo os eleuat̃ ⁊ materia est iā quiescēs inter os ⁊ pā-
niculū nō est tantus dolor in eleuatione. Tertio q꞉ si est aliquis ti-
mor d̄ apate ꝑ ōcursuꝫ noue materiei: pōt ille timor remoueri ef-
fundēdo oleū ro. in ꝑtib⁹ circūstātib⁹ ⁊ circa collū ⁊ rectificādo re-
gimen. ¶ Sed diceret aliquis. Primo si mā est corrupta in parte:
tūc infirmus est moriturus ⁊ sic est dimittēdus. Scōo si mā est in

parte corrupta: tunc eleuato osse ipsa statim extra fluet apta sibi
via. Tertio diceret aliqs adhuc est maior timor de apostemate ꝙ̃
de alia re. ¶ Ad primū dōm ꝙ vtplurimū cū tardatur eleuatio os-
sis intātū ꝙ materia est in loco ⁊ corrūpitur homo morit̃. Quan-
doq̧ tamē aliquis liberatur cum mā nō apat nec est multe corru-
ptionis. ¶ Ad scōm dōm duplr. Primo ꝙ quādoq̧ in prima ope-
ratione nō perforamus totū os: ita ꝙ nō statim attingimus ad sa-
niem. ¶ Vel dōm ꝙ lꝫ qñq̧ hoc ꝙ vsq̧ ad saniē siue corruptā ma
teriā attingamus perforato vel eleuato osse: nō tñ totū qđ est ibi
emanat. ¶ Ad tertiū negat̃ ꝙ sit maior timor de apostemate: tūc
ꝓpter duas causas dictas: ⁊ sic soluitur ratio Dyni. Verificatur ꝫ
sermo Dyni vtplurimum. ¶ Ad contraria dōm: vt ipse dicit. ¶ Ad
rōnem primaꝫ ⁊ scđam dōm ꝙ lꝫ in curatione mēbri sicci debea-
mus vti siccis volendo incarnare: tñ ad ꝓhibendum accñs qđ est
apa possumus vti eis que ad hoc iuuāt: lꝫ non debeamus perseue-
rare. Medicus ergo qui vtebat̃ capitali emplastro plures cura-
bat ꝙ̃ illi: q2 illi alij superflue insistebāt cū oleo ro. ¶ Ad tertiā di-
cēdū ꝙ oleū ro. est pauce friditatis: imo dr̃ de eo qđ calefactos i-
frigidat: ⁊ infrigidatos calefacit. Vel dōm ꝙ dꝫ poni calidū. Et cū
dr̃ ꝙ reducit̃ ad frigiditatē. Respōdet Dynus ꝙ nō dꝫ intelligi ꝙ
reducat̃ ad frigiditatē actualem: sed ad quēdā actū: per quem pōt
agere. Iste sermo est cōfusus: sed nō tractandus ad p̄sens. Posset
tamē leuius pertrāsiri: dicēdo ꝙ frigida possunt conferre mēbris
neruosis infirmis ifirmitatibꝰ egentibꝰ infrigidatione: de qbus est
apa calidū. ¶ Ad quartam dōm ſm Dy. ꝙ nō est simile de vulnere
nerui ⁊ de dura matre discooperta osse eleuato ꝑꝑ duo. Prio qa
in dura matre timet̃ apa ꝑꝑ cōmotionē ⁊ ebullitionē: ⁊ ideo opor
tet ponere medicamē sedatiuū super ea: sed in neruo discoopto ti
met̃ maxime ꝑꝑ dolorem ⁊ cōtractionē in neruo: ⁊ ideo sufficit su
per toto membro infundere oleū rosatum. Scđo q2 cuꝫ caro ⁊ cu
tis sint rara possunt ab oleo penetrari: ⁊ virtus olei venire ad ner
uos: ꝙ̃uis non īmediate super neruo ponatur: sed si ponat̃ circū-
circa os capitis non ꝑꝑ hoc penetraret ad duram matrem ⁊c̃.

¶ Tractatus Quartus de egritudinibus capitis ⁊ plurimo nocumēto ipsius in oꝑationibꝰ sensus ⁊ moribꝰ.

¶ De subeth ⁊ somno. Cap. pᵐ.

Dicitur subeth somnꝰ supfluus ⁊ grauis.

¶ Omissa forma diuisionis ⁊ introductionis eo-
rum qui male itelligunt: dicemus ꝙ in p̄cedenti
tractatu. A. determinauit de apatibus capitꝭ ⁊ so
lutione cōtinuitatis. Hic determinat de egritu-
dinibus capitis: quarū plurimū nocumētuꝫ est in
operationibus virtutū sensus ⁊ moꝝ. Et hoc dic̃
rubrica: dixit autē plurimo: vt distingueret hunc
tractatum a tractatu sequēti in quo determinat de egritudinibꝰ:
quarū nocumētum est in operibꝰ virtutū motiuarū ⁊ etiaꝫ sensus
⁊ neruoꝝ al's moꝝ. Sed in hoc tractatu determinat de egritudibꝰ
que maxime nocēt virtutibus sensibilibꝰ ⁊ moralibus: non tamen
ita ledunt virtutes motiuas. Et si in aliqua ledatur virtus motiua
s. in subeth: non tamē ita principaliter sicut ledit̃ sensus: ⁊ ideo di-
xit plurimo. ¶ Cōsiderādū etiam circa rubricā ꝙ per operatiōes
sensus possumus intelligere operationes sensuū interioꝝ. i. sensuꝫ
cōis imagiatiue cogitatiue ⁊ memoratiue: qbus insunt nobis mo-
res: vnde dicūtur virtutes intrinsece virtutes morales: vt sup̄ de-
claratum fuit. Et ſm hāc expōnem Aui. distinguit hūc tractatuꝫ a
sequēti: q2 in hoc tractatu determinat de egritudinibꝰ quaꝝ nocu
mētum plurimū est in operationibꝰ virtutū sensitiuaꝝ intrinseca-
rum que dicūtur morales: lꝫ cōtingat in aliqua ledi etiā virtutem
motiuā: vt in subeth. Sꝫ in sequēti tractatu determinat de egritu
dinibus quaꝝ nocumētū plurimū est in virtutibꝰ motiuis: ⁊ etiaꝫ
sensitiuis moralibꝰ. Possumus scđo intelligere ꝑ opōnes sensus:
operationes sensuū exterioꝝ. Et ſm hāc expōnē Auicē. inuit ea de
quibus determinat in hoc tractatu. Quia p̄mo determiat de his
egritudinibꝰ qbus fit lesio in oꝑationibꝰ sensus. Scđo determinat
de his egritudinibꝰ qbus fit lesio in opōnibꝰ moralibus. i. virtutum
intrinsecarū. ibi (Spēs nocumēti.) Quocūq̧ tamē modo cōtinuet̃
dicemus ꝙ primo determinat de accñtibꝰ siue egritudinibus que
sunt somnus ⁊ vigilia que sunt accidētia circa sensum cōem: quia
somnus ⁊ vigilia circa eū fiunt: vt sumit̃ ab Ari. in de somno ⁊ vi-
gilia ⁊ ab Auer. z. collꝫ. ca. zo. Scđo determinat de accñtibꝰ siue
egritudinibꝰ que sunt circa alios sensus itrinsecos. ibi (Spēs nocu
mēti.) Cōsiderādū aūt ꝙ notanter dico de accñtibus vel egritudi
nibus: q2 ea de qbus in hoc tractatu determinat̃ sunt in se accidē
tia: vt somnus ⁊ vigilia: ꝑmistio sensus amētia stoliditas ⁊c̃. melā-
cholia ⁊ mania: sed radicalr̃ sunt egritudines: q2 fiūt a malis com
plexionibꝰ vel apatibus vel oppilationibus: vt apparebit. Et ideo

etiā rubrica dicit de egritudinibus capitis ⁊ plurimo nocumento.
¶ Prima in duas. Primo determinat de somno supfluo. Secūdo
de vigilia supflua. ibi (Vigilia.) ¶ Prima in tres. Prio determiat
de subeth: qui est somnus supfluus quātuꝫ ad sui eē modos ⁊ cau-
sas. Secūdo quātuꝫ ad signa. ibi (Si autē.) Tertio ponit curaꝫ. ibi
(Subeth qdem.) ¶ Prima in quatuor. Primo determinat de su-
beth quātū ad sui diffōnē ⁊ causas. Scđo quātū ad partē sui nocu
menti ⁊ modū. ibi (Et quādoq̧.) Tertio quātū ad ordinē causarū.
ibi (Oēs autē subeth.) Quarto addit cañ. ibi (Amplius.) ¶ Pria in
duas. Prio p̄mittit diffōnē. Scđo declarat. ibi (Nō tamen.)
¶ Dubitat hic qdā ⁊ ruditer: vtrū subeth sit res ꝯ nāꝫ. Et arguit ꝙ Dubᵐ pᵐ
nō: q2 cōfortat. Probat̃ q2 est somnus: sed somnus cōfortat. Item
res nō nālis nō est ꝯ nām: subeth est res nō nālis: q2 est somnꝰ: sed
somnus ⁊ vigilia sunt res nō nāles. ¶ In ꝯrium q2 Auicē. dicit ꝙ
est superfluus. ¶ Dōm vt dicit ꝙ est res contra nām. Ratio est: q2
sequit̃ morbum: vt apparebit. ¶ Ad primā rōneꝫ dōm ꝙ somnus
tēperatus est qui cōfortat: ⁊ non superfluus. ¶ Ad scđam dōm ꝙ
res nō nālis cū excedit fit p̄ter naturā. ¶ Cōsiderandum ꝙ Auic.
dicit duo: superfluus quantuꝫ ad tempus perdurationis: ⁊ grauis
quantum ad modum: quia fit profundus.

¶ Non tamen omnis superfluus ⁊ grauis sed ille cuius grauitas est in materia ⁊ qualitate simul: ita vt ipsius spatium sit prolixius ⁊ eius eleuatio fortior ⁊ debilitetur excitatio ipsius ab eo.

¶ Hic declarat diffōnem. Et primo differentias in ea positas. Se
cūdo genus. ibi (Somnus aūt.) ¶ Prima in duas. Primo fac̃ hoc.
Secūdo infert diffōnem quādā. ibi (Et eius.) ¶ Cōsiderandū circa
primā partē ꝙ per māꝫ ⁊ qualitatē possumus duo itelligere. Pri-
mo ꝑ mām ſbam materie: q2 sit grossa: ⁊ per qualitatē q2 sit frida
⁊ humida: que duo. s. grossities ⁊ q̄litas frida ⁊ humida cōueniunt
flegmati. Sicut igit̃ in somno subeth sūt duo. s. ꝓlixitas ⁊ profun-
ditas: ita depēdent a duobꝰ. Nam ꝓlixitas maxime fit a grossitie
materie que ꝑdurat in oppil'one: sed ꝓfunditas fit a qualitate fri-
gida ⁊ humida intēsis que vehemēter obtūdūt sensus: ꝙ̃uis subti
liter speculādo vtrūq̧ possit fieri ab vtroq̧. Vult igit̃ Aui. ꝙ quā-
do dicit̃ subeth est somnus supfluus. i. prolixus grauis. i. ꝓfundus.
dꝫ intelligi quando ista fuerint a mā grossa ⁊ frigida ⁊ humida: vñ
spatiū est prolixū: ⁊ eleuatio. i. excitatio fortior. i. debilior. ⁊ hoc est
qđ subdit. ⁊ pro. i. debilitet̃ ⁊c̃. q2 excitatio nō iprimit in eo: ⁊ ideo
dicit. debilitet̃. Quādo enī ista simul cōueniunt in vna mā: tunc iu
uāt se ad faciēdū somnū grauē ⁊ ꝓlixū. Et ideo dꝫ exponi. cuiꝰ gra-
uitas. i. cuius excessus ab eo qđ ſm nām est in mā. s. grossa. ⁊ qua-
litate. s. frida ⁊ humida. Ex quo statim Aui. inuit ꝙ sit qdā somnꝰ
supfluus grauis cuius excessus non est sil' in q̄litate ⁊ mā. ¶ Que-
rit̃ ergo qs est iste somnus. ¶ Dōm ꝙ est q̄dā ipotētia vigilādi ꝑꝑ
multū casuꝫ virtutis. ¶ Vel dōm ꝙ mā quādoq̧ est grossa sed nō
frigida humida: imo frigida sicca vt mel'a. vel calida humida vt
sanguis. Somnus ꝫ p̄ter nām siue excedens factus ab istis mate-
riebꝰ: lꝫ posset dici aliqualr̃ superfluus ⁊ grauis: nō tñ ꝓprie sic ille
cuius excessus est sil' in q̄litate ⁊ mā: ⁊ ideo nō dꝫ dici ꝓprie subeth
sed qdā grauis somnus. Secūdo ꝑ mām ⁊ qualitatē possumꝰ itel-
ligere māle in somno ⁊ formale. Māle quidē accipit̃ hic ꝓ spatio
perdurationis: sed qualitas siue formale est ipsa ꝓfundatio. Vult
igit̃. A. ꝙ somnus subeth est somnus supfluus ⁊ grauis: nō tamen
omnis: sed ille cuius grauitas. i. excessus ab eo qđ ſm naturam est
in mā. i. in tꝑe perdurationis ⁊ q̄litate. i. in ꝓfunditate. Includit ꝫ
verus subeth in sui rōne duo. s. ꝙ sit ꝓlixus: ⁊ ꝙ sit ꝓfundus sil'. Ex
quo imediate inuit ꝙ illa pñt separi: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ repiri pōt somnꝰ
cuiꝰ excessus ē i tꝑe solū ⁊ aliꝰ cuiꝰ excessus ē in ꝓfunditate solū.

¶ Si autēꝫ excitatur tunc somnus eius est naturalis in quantitate ⁊ qualitate sua.

¶ Hic dubitat̃ de ꝯñtia Aui. q2 dicit. si excitat̃. s. facilr̃ somnus est
nālis in quātitate ⁊ qualitate. sed cōtra. q2 leuiter excitari oppo-
nitur ei qđ est ꝓfunde dormire. bñ ergo sequit̃: excitat̃ faciliter: ꝫ
somnus est nālis in qualitate: nō tamē sequitur. ꝫ est naturalis in
quantitate ꝑdurationis: q2 posset homo multū dormire ⁊ nō ꝓfun
de sed leuiter. Itē hō posset excitari in principio somni: ⁊ tūc non
eēt nālis in quātitate: imo diminutus. ¶ Dōꝫ p̊ ꝙ per hoc qđ Aui.
dicit excitat̃: dꝫ itelligi ꝙ excitat̃ facilr̃: ⁊ ꝙ non vltra inclinat̃ ad
somnū. si enī leuiter excitat̃ ⁊ statim post hoc iterum rueret in so-
mnū: tunc nō diceret̃ excitatꝰ. Ex quo cessat p̄ma istantia. ¶ Ad se-
cundam dicēdum ꝙ Auicē. non vult nisi ꝙ sit naturalis in quanti-
tate. s. nō superflua in qua opponitur superflue dormire duratio-
ni somni. subeth. Secūdo modo possumus dicere ꝙ lꝫ ꝓfunditas
somni ⁊ longitudo somni sint diuersa vt hic Auic. inuit: tamē non
bene possumus experiri de vno sine alio. si eniꝫ aliquis dormiens
leuiter

leuiter excitatur videtur posse argui ꝙ ipse non est paratus lōgo tempore dormire. Causa eniȝ ꝓpter quā leuiter excitatur est paucitas materie: ⁊ eius aptitudo ad resolutionem. Hoc autē non potest longo tempore tenere somnū: ⁊ saltem qđ dicitur videtur verum frequenter: nō tamen assero ꝙ sit semper verum.

¶ Et eius quidem alius est grauis alius est subeth ꝓfundus.

¶ Hic infert diuisionem: ⁊ est ꝙ eius. s. somni subeth alius est grauis: alius profundus.

Dub[m] 2[m] ¶ Dubitatur de hac diuisione: q̄ꝛ iam dixerat ꝙ subeth est somnus grauis: sed graue eē est esse ꝓfundum. ⁋ Dōm p̊ ꝙ subeth quidaȝ est ꝓfundus minus ⁊ ille vocatur hic grauis. quidam est ꝓfundus magis: ⁊ iste absolute vocatur ꝓfundus. Et eodeȝ modo potuit facere diuisionem ꝙ subeth qdam est prolixus minus: ⁊ qdam magis prolixus. Secūdo modo pōt dici ꝙ graue sumitur hic pro ꝓlixo: ⁊ tunc dicemus ꝙ subeth est trium spērūȝ. Una species est veri subeth in quo simul est somni ꝓfunditas ⁊ ꝓlixitas. Alie due sūt species non veri subeth. Et vna est quādo est prolixus ⁊ non est ꝓfundus. Alia quādo est ꝓfundus ⁊ nō prolixus. Et has duas species tangit hic cum dicit. ⁊ eius. s. subeth. q. d. Jam posui tibi qd est verus subeth ⁊ ei⁹. s. subeth in genere ⁊ large. vel eius. s. nō veri. alius est grauis. i. prolixus nō tamē ꝓfundus. alius est subeth profundus sed nō ꝓlixus. ⁋ Ex quibus apparet ꝙ grauitas siue graue sumit̄ hic ab Auic. tripliciter. Primo sumit̄ graue pro ꝓfundo vt cōtradistinguitur prolixo quō sumitur in diffōne cuȝ dicit. ⁊ grauis. Secundo sumitur graue pro excessu ab eo qđ est ꝫm nām. Et hoc mō grauitas est distemperātia in ꝑduratione ⁊ in ꝓfunditate quō sumitur cum dicit. sed ille cuius grauitas. i. cuius excessus in ꝓlixitate ⁊ profunditate. Tertio modo sumitur graue vel grauitas ꝫ ꝓlixitatem vt distinguitur contra profunditatem: ⁊ hoc mō sumitur hic cum dicit: alius est grauis.

Dub[m] 3[m] ¶ Dubitat̄ vtrū sit reperire somnū ꝓlixū ⁊ leuē siue nō ꝓfunduȝ. s. a quo hō excitet̄ leuiter. ⁋ Uȝ ꝙ nō: q̄ꝛ oīs somnus hñs cām de difficili remouibilē est ꝓfundus: q̄ꝛ hō tunc nō potest leuiter excitari. Sȝ oīs somnus ꝓlixus hȝ cām de difficili remouibilē cū multuȝ ꝑduret: ergo oīs somnus ꝓlixus est ꝓfundus. Eodem mō potest reprobari: ꝙ oīs somnus ꝓfundus est ꝓlixus: q̄ꝛ oīs somnus profundus hȝ cām fixā ⁊ ꝑmāsiuā: sed oīs talis somnus multū ꝑdurat: ꝫ oīs ꝓfundus somnus est ꝓlixus siue aptus ꝓlixitati. ¶ Jn ꝯriū est Aui. in mō loquēdi cū dixit. nō tñ oīs. ¶ Jn ꝯriuȝ est Gal'. in cōmē. 3. 2ᵉ parti. afoꝛ. sup illo afoꝛ. Somnus ⁊ vigilie. Uñ ꝫm trāslationē grecā dicit. Cōcedāt somnū recte noīari lōgū cū tp̄e solū superexcedat eā que ꝫm nām cōmēsuritatē: nondū aūt difficile erigibile habēs. Ecce ꝫm mētē Gal'. ꝙ pōt somnus eē longus: ⁊ tñ cū facilitate erectionis ab eo: ⁊ eadē rōne vꝫ ꝙ somnus possit eē breuis: ⁊ difficile sit ab eo erigi. ⁋ Dōm ꝙ si nō frequēter accidat: tñ est possibile somnū eē lōgum: ⁊ nō ꝓfundū. Pōt aūt dici nō ꝓfundū 2ʳ. Uno° q̄ꝛ sit ꝯiunctus qbusdaȝ accn̄tib⁹ silibus accn̄tib⁹ vigiliaꝝ de locutione ⁊ motu ⁊ aptione qñq̄ palpebrarū: ⁊ hoc est possibile vt apparet ex Gal'. in lib. de comate. ⁊ supra ēt dictuȝ est. Alio° q̄ꝛ sit somnus purus ⁊ ꝓlixus: ⁊ cū hō clamat vel tāgit dormienteȝ statim erigat̄ ⁊ euigilet̄: ⁊ hoc est possibile: q̄ꝛ pōt aliqua mā vaporosa rara facere somnū que sit multa: saltē per viā renouationis ⁊ successiue euaporationis ad caput. Cū igit̄ hō dormit ꝑꝑ talē mām: non ꝓfunde dormit: q̄ꝛ statim mā cessat ab oppil'one ⁊ obtusiōe quam facit cū sit rara ⁊ leuis: sed tñ hō hic lōgo tp̄e paratus est dormire ꝑꝑ multā successiuā euaporationē. ⁋ Ex hoc cessat p̄ma instantia: q̄ꝛ dicit̄ difficile remouibilis duob⁹ modis. Uno mō dꝛ remouibilis difficulter a sui actuali ip̄ressione: ⁊ hoc mō somnus est profundus. Alio mō dicit̄ de difficili remouibilis a sui ꝯtinuatione: ⁊ hoc mō est ꝓlixus. Poest ꝫ cā ab actuali ip̄ressione ꝑ vno nunc faciliter remoueri: q̄ꝛ mā subtilis vaporosa: ⁊ sic somnus nō est profundus: sed tñ a cōtinuatione nō imouebit̄: imo statim iste excitatus reinclinabit̄ ad somnū: ⁊ hoc ꝑꝑ renouationē euaporatiōis. Ex quibus ēt apparet ꝙ somnus pōt eē ꝓfundus ⁊ non ꝓlixus: ⁊ hoc q̄ꝛ causa eius est aliqua mā frigida humida grossa sȝ pauca: ⁊ ideo in sui actuali cū causat somnū facit eū ꝓfundū ⁊ nullis accidētib⁹ vigilie mistū: ⁊ si hō tangat̄ vel clametur pro illo tunc non erigit̄: tamen q̄ꝛ pauca est mā: non multuȝ perdurabit hic somnus. Et si tu fortiter laboras in eius euigilatione ita ꝙ excitetur nō reinclinat̄ ad somnum. Jste ergo somnus est breuis ⁊ profundus. Et sic soluitur ratio cum dicitur: omnis somnus profundus hȝ cām fixā ꝑmansiuā. Dōm ꝙ verū est in actuali impressione: ⁊ pro illo tūc nō tñ habet eā fixam. i. perdurāteȝ cū causa possit eē pauca.

¶ Somnus autē vniuersaliter est reditus spiritus animalis ab instrumentis sensuum ⁊ motuū ad principiuȝ cum quo priuantur ipsoꝝ instrumēta ab exitu operationum in ipsis nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat: ⁊ illa sunt sicut instrumenta spiritus.

¶ Hic Aui. declarat genus positū in diffōne: ⁊ ex hoc ꝓcedit ad inuestigandū causas subeth. Genus aūt est somnus. Primo ꝫ declarat qd est somnus in gn̄ali. Secūdo in sp̄āli. ibi (Et somnus qdeȝ.) ¶ Cōsiderandū p̊ circa diffinitū: q̄ꝛ dicit somnus vniu'r: q̄ꝛ hec diffinitio est somni in cōi ad somnū quēcūq̄ siue sit nālis siue nō nālis siue cōtra nām. ¶ Notandū circa diffōnē ꝙ somnus est retractio: ⁊ hoc maxime exp̄ssit Aui. q̄ꝛ hoc est sicut formale in somno: vt sumit̄ 2° coll'ȝ. cap̄. 20. lȝ ꝫm aliū modū posset dici efficiēs imediatū. Jn hac aūt retractione tāgit qd est illud qđ retrahit̄: q̄ꝛ spiritus aīalis. s. ab aīa dictus: q̄ꝛ quilibet spūs retrahit̄ intus: lȝ manifestius: ⁊ plus aīalis spūs. s. cerebri. Scđo tāgitur id a quo fit retractio: q̄ꝛ ab instr̄is sensus ⁊ motus. Tertio ad qd fit retractio: q̄ꝛ ad p̄nᵐ. s. ad coꝛ ꝫm Auer. 2° coll'ȝ. Et rō est: q̄ꝛ sicut coꝛ est p̄ncipiū ⁊ dominus expāsionis caloris ita ad coꝛ fit reuersio: vt ibidē dicit Auer. Quarto ostendit qd ꝯsequat̄ ad hāc retractioneȝ: q̄ꝛ ꝓuatio sensus ⁊ motus: ⁊ hoc est qđ dicit: cuȝ quo. s. reditu priuant̄ instr̄a ipsoꝝ sensus ⁊ mot⁹ ab exitu opationū in ipsis. s. existētiū. Et dixit ab exitu opōnuȝ: ⁊ nō dixit a potētia opatiua. Quinto ponit exceptionē: q̄ꝛ lȝ priuet̄ motus ab instr̄is mouētib⁹: nō tñ ab instr̄is spiritus. i. anhelitus: q̄ꝛ eius necessitas est in vita: aut ꝫ non retrahit̄ spūs aīalis ab eis: aut si retrahit̄ mouent̄ virtute nāliter eos mouēte: vt imaginari vꝫ Gal'. in cōmēto afoꝛ. apopl'iaȝ fortē soluē ⁊c. cōmē. 42. 2. pti. Et si ꝯsideras hec est valde cōpleta diffinitio: ⁊ cōprehēdit illaȝ quā ponit Albertus 2° de aīa. p̊ cap̄. s. ꝙ somnus est quies aīe ab exteriori opere sensuū: ⁊ inuit eam Plusq̄cōmentator in thegni trac. 3. ⁊ Auer. coll'ȝ 2°. cap̄. 20. ⁊ 3. cap̄. 38.

¶ Et somnus quidem nālis absolute est cuius reditus est cum ꝓfundatione spiritus vitalis ad interiora vt digeratur cibus quē in ipso sequitur spiritus animalis sicut fit in motibus corpoꝝ subtiliū permistoꝝ ꝑꝑ necessitatem vacuitatis: ⁊ qđ est etiā ꝓpter quietem eius et vt spiritus adiungat sibi partē eius: quo. al' dū. nutriat̄ ⁊ sustētetur ⁊ augmētetur substātia illius ⁊ recipiat restaurationē eius qđ ex ipso in vigilijs resoluitur.

¶ Hic in speciali oñdit quid sit somnus declarās qd sit in quacūq̄ specie somni. Et p̊ qd est somnus nālis. Scđo qd est somnus non nālis. ibi (Et huic.) Tertio qd est cōtra naturā. ibi (Et qñq̄ accidit somnus.) ¶ Dicit p̊ ꝙ somnus nālis absolute. i. ꝯ distinctus nō naturali: ⁊ cōtra nām est cuius. i. in quo est reditus ⁊c. ¶ Circa hanc diffōnem ꝯsidera ꝙ ipse tāgit duas causas. Prio cām formalē vel efficientem: q̄ꝛ est reditus spiritus vitalis cuȝ profundatione. i. sūmersione ad profundum vt ad coꝛ.

¶ Dubitatur p̊ an aliquis somnus sit absolute nālis. ⁋ Uidet̄ ꝙ nō: per Aui. 1. lib. fen. 2. cap̄. de signis cōplexionū. vbi ponit ꝙ somnus nō est ex sūma operationū nālium absolute sed cōditional'r. ¶ Jn ꝯrium est hic Aui. ⁋ Dōȝ ꝙ somnus pōt dupl'r cōsiderari. Uno mō vt cōparatur ad vigiliā: ⁊ vt sic nō est absolute nālis sicut vigilia: imo est ꝓpter defectū qui ex vigilia cōsequit̄. Uigilia aūt est naturalis: q̄ꝛ aīa ꝫm naturā se hñs vigilat: vt Aristo. 18. ꝑticula. ꝓble. p̊ ꝓblemate. Et sic loquit̄ Aui. p̊ libro. Alio mō pōt considerari vt in suas species diuiditur: ⁊ vt sic quidaȝ dicitur somnus absolute naturalis: ⁊ quidā non naturalis: ⁊ quidam contra naturam. Dub[m] 4[m]

¶ Scđo dubitat̄ quare diffiniēdo somnū absolute dixit ꝙ erat reditus spūs aīalis ab aīa dictus: sed diffiniēdo somnū nālem dic̄ ꝙ est reditus spūs vitalis. ⁋ Dōm ꝙ somnus absolute comprehēdit oēm spēm somni: sed in quadā specie somni principal'r redit spūs animalis cerebri vel ꝓhibet̄ expandi vt in somno malo facto propter cerebri frigiditatē solā. Jn quadā etiā specie somni mālā p̄ncipal'r reuocatur ⁊ ꝓhibetur expādi spiritus nālis apud medicos vt in somno ꝓpter eūationes ⁊ defectus spirituū nālium. Et in quadam somno pōt principal'r reuocari spiritus vitalis: ꝓpter ꝫ igit̄ Aui. diffiniens somnū absolute dixit ꝙ est reditus spūs aīalis. i. cuiuscūq̄ spiritus. Sed in somno nāli dixit ꝙ est reditus spūs vitalis: ⁊ causa est q̄ꝛ in somno nāli retractio caloris fit a virtute regitiua ꝫm Auer. 2. colliget. cap̄. 20. ⁊ eius finis principalis est restauratio eius qđ de spiritib⁹ est resolutū in vigilijs: ergo somn⁹ dȝ dici principal'r retractio illius spūs qui est radix ⁊ principiū restaurationis oīs alterius spiritus. Talis aūt spiritus est vitalis: vt notum est. Scđa causa est q̄ꝛ retractio caloris ad interiora fit etiam ꝓpter cōplementū digestionis illius: ergo spiritus debȝ dici reuocatio qui maxime ad digestionem facit: ⁊ talis est spiritus vitalis. Dub[m] 5[m]

Et hoc est qđ dicit Aui. ⁊ cū profunditate spiritus vitalis ad interiora vt digeratur cibus. ¶ Secūdo Aui. in hac diffōne ponit cām finalem huius somni nālis: ⁊ per cōsequens huius retractionis: ⁊ ponit tres causas finales. Una est vt digeratur cib9 ex vnione caloris: ⁊ hoc est qđ dicit. vt digeratur cibus. Et hic caderet questio quo tempore fiat melior digestio an in somno an in vigilia. Et hāc diffuse discussimus cōtra Dynū. Secūda causa finalis est quiescere ab operib9 sensibilibus. Nam in actione accidit languor: ⁊ ideo querit quies de somno ⁊ vigilia: ⁊ in cōmēto secūdi celi ⁊ mūdi cōmēto. 6. ⁊ hoc est qđ Aui. dixit. ⁊ qđ est etiā. i. est illa ꝓfundatio spiritus ꝓpter quietē. Tertia causa finalis est spirituū predictoꝝ restauratio: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ vt spiritus sibi cōiungat ⁊c̄. Esset autem hic speculatio in quo differūt ab inuicē he cause: ⁊ quem ordinem hñt. ¶ Considerādū 2° ꝙ Aui. tangens finē somni qui est digestio imposuit eū reuocationi spiritus vitalis solū cū dixit. cum profundatione spiritus vitalis ad interiora vt digerat cibus: ⁊ in reuocatione spūs vitalis ad hunc finē qui est cibi digestio dicit ꝙ reuocat spiritus aīalis quasi per quādā ꝯñtiam siue necessitatem vacui. Quādo eni duo corpora subtilia adinuicē sunt mista ⁊ vnū mouet ad aliquā partē opꝫ ꝙ aliud per quādā violentiam consequatur ne sit dare vacuū inter vnum ⁊ reliquū. Et hoc mō dic̄ ꝙ spiritus aīalis sequitur vitalē. Est ergo mens. A. ꝙ spiritus aīalis reuocat interius: nō ꝓpter digestionē cibi sed per quādam consequētiam. Ulterius postq̄ Aui. posuit spiritū vitalem ⁊ etiā aīalē reuocari intus subiūxit duos fines vtrisq; cōmunes. s. vt quiescāt: ⁊ vt restaurent: ergo spiritus vitalis reuocat interius ꝓpter tres causas. s. ꝓpter digestionē ꝓpter quietem ⁊ ꝓpter restaurationē suiipsius. Sed spiritus animalis reuocatur ꝓpter duas causas finales. s. ꝓpter quietem ⁊ propter restaurationē suiipsius. i. vt restauretur: ⁊ ꝓpter tertiam cām. s. ꝓpter necessitatē vacuitatis.

Dubm 6m ¶ Dubitat ergo vtrum spiritus animalis in somno reuocet ꝓpter ciboꝝ digestionē. ⁋ Uidet ꝙ sic per Auer. in cōmēto cantice. cap. de somno ⁊ vigilia. 2° cōmento. al'. 138. vbi dicit ꝙ in somno fit melior digestio cū predictis duob9 caloribus. s. calore vitali ⁊ aīali reuocatis intus. ⁋ Amplius hic spiritus aīalis reuocatur itus vt restauret partē sui: sed hoc nō fit sine digestione: ergo reuocatio sua est pro digōne. ¶ In cōtrarium Aui. ꝺm premissam expōnē. ⁋ Dicēdū ꝙ questio nō querit aliud nisi an spūs animalis sensitiuus ⁊ motiuus reuocatus in somno agat ad digōnē cibi in stomacho vl' epate vel mēbris: ita ꝙ se habeat rōne cause efficientis. Et dico ꝙ spiritus animalis sensitiuus ⁊ motiuus apud Auer. pōt duo importare vel spiritū a cerebro missum per neruos: vel spiritū vitalem missum ad mēbra sensibilia ⁊ motiua. s. in mēsura conuenienti pro sensu ⁊ motu: que mēsura est alia vel vltra eam que est ad opera nutrimenti absolute. Siqdem querit questio de spiritu aīali sensitiuo ⁊ motiuo qui a cerebro vadit ad neruos. Dico ꝙ iste spiritus nō facit manifeste ad cibi digestionē. Ratio huius est. q2 iste spiritus est valde pauci caloris: imo tendit ad remissam caliditatē: q2 cōsequit suam cōplexionem a substantia cerebri que est frida. ¶ Sed tu diceres multa mēbra frigida faciunt digestionem ⁊ iuuant ad eā. ⁋ Dōm ꝙ nos loquimur de digōne cōmuni cordis stomachi epatis ⁊ venaꝝ quā per se ⁊ directe nō facit calor remissus sicut est calor spūs aīalis: imo calor fortis sicut calor spūs vitalis. Et ideo reuocationē solius spūs vitalis dixit fieri ꝓ digestōe. Dico aūt ꝙ spūs aīalis nō facit manifeste ad digōnē cōem: q2 siqs vellet imaginari ꝙ iste spūs cum habeat aliquē calorē actualē: ⁊ ille q̄uis sit paucus possit iuuare ad digestionē posset sustineri. Si āt questio querat de spiritu aīali: qui est idē qđ vitalis spūs a corde datus mēbris sensibilibus ⁊ motiuis in mēsura pro sensu ⁊ motu: tūc dicēdum ꝙ talis spūs reuocatus iuuat ad digōnē effectiue cū habeat calorem actualē potētem: ⁊ de hac loquit Auer. p̊ cantice. preallegato cōmēto. Et sic apparet sol'o ad primū. ⁋ Ad scd̄m dōꝫ ꝙ restauratio spūs aīalis non fit actiue a spiritu aīali: q2 nō seipꝫ restaurat: ꝫ virt9 gñatiua ei9 est vna de virtutib9 nālib9 q̄ eū gñat.

Dubm 7m ¶ Dubitat 2° an quiescere sit finis cōis spiritui aīali ⁊ vitali. ⁋ Uidet ꝙ nō: q2 spūs vitalis nunq̄ quiescit a sua opōne. ¶ In ꝯrium est Aui. ꝺm expōnem datam. ⁋ Dōm ꝙ quies hoꝝ spirituū est finis cōis: tamen diuersimode: q2 spiritus aīalis ex toto ab ope quiescit: sed vitalis non quiescit ex toto: ꝫ ab ea pte q extendebat pro exercitio vigiliaꝝ: vel ꝑ qetē itelligit ꝓhibitionē resol'onis.

Dubm 8m ¶ Dubitatur 3° quare. A. multiplicat tot verba nutrit sustentat ⁊c̄. ⁋ Dōm ꝙ quādo ad spiritū resolutū in vigilia aduenit vel adiūgit alia pars spiritus: nos cōsideramus tria. Primo absolutā repositionem: ⁊ sic est id quo nutritur. Secūdo perdurationē eius in tēpore quo nō perdurasset: ⁊ vt sic sustētatur. Tertio additionē ad id qđ prefuerat: ⁊ vt sic augmētatur sba ipsius: ⁊ totū hoc vocat restauratio eius qđ in vigilijs fuit resolutū: ⁊ ideo dixit quasi comprehēdens omnia illa ⁊ recipiat ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū tamē ꝙ nutriri ⁊ augeri impropie tribuūtur spiritibus cū ꝺm cōiores opiniōes sint inanimati: ⁊ ideo lr̄a exterior dicit: dū nutrit: q2 littera iterior dicit quo nutritur: ⁊ videbatur qđ inuerat ꝙ spirit9 ꝓprie nutriret: ꝫ lr̄a exterior moderati9 loquit cū dic̄ dū nutriat. i. qñ nutrit: nō tñ ex h̊ affirmat ꝙ ꝓprie nutriat: ꝫ qñ nutrit ⁊ sustētat ⁊c̄.

¶ Dubitatur 4° an in motu spūs animalis ad interius sequētis spiritum vitalē spūs animalis primo vadit ad cerebrum ⁊ postea ad cor: an p̊mo vadat ad cor ⁊ non vadat ad cerebrū. Et hec esset ꝓfunda speculatio an spūs vitalis cui miscet aīalis ⁊ quē sequit necessitate vacuitatis sit spirit9 cōis missus mēbris per arterias cōmunes: ⁊ tūc spiritus aīalis imediate sequeret vitalē versus cor ⁊ nō versus cerebrū: an sit spiritus vitalis appropriat9 missus mediante cerebro: qui tamē nō est formal'r aīalis: vel lꝫ sit missus nō mediante cerebro: tamē sit appropriatus cum animali. ⁊ tunc retraheret ad cerebrum p̊mo ⁊ imediate ⁊ vltimo ad cor. Et an spiritus animalis qui sequitur vitalem possit dici pars vitalis spiritus dati organis sensuū vltra id quo indiget pro nutricatiōe ⁊ cū spiritu vitali motu versus cor: illa alia ps vitalis spūs qui pōt dici aīalis vadat cum eo versus cor ⁊ alius spūs aīalis a cerebro datus vadat versus cerebrū: sed ista presentialiter omittantur. Dubm 9m

¶ Et huic qdem ꝓpinquus est qui accidit ei qui sanitati vicinus est ab egritudine sua. Accidit eni ei somnus profundus ⁊ significat sedationē egritudinis eius: ipse tamen in sanis non significat bonitatem.

¶ Hic notificat somnū non naturalem. Et primo facit hoc. Secūdo ponit differētiam inter somnū nālem ⁊ nō nālē. ibi (Differentia vo.) ⁋ Pria in tres sicut tres causas ponit somni nō naturalis. 2a ibi (Et quādoq;.) 3a ibi (Et plurimum.)

¶ Dubitatur quare nō posuit diffōnem somni non nālis. ⁋ Dōm ꝙ iā ex duabus diffōnib9 hoc apparuit. Nā ex diffōne somni absolute apparet ꝙ est reditus spūs ad interiora sed ex diffōne nālis apparet ꝙ est reditus spūs pꝑ causas nāles. Ergo apparet ꝙ somn9 nō nālis est reditus ꝓpter causas nō nāles solū: ergo debuit Aui. ostēdere has causas. ¶ Cōsiderandū 2° ꝙ somnus de quo est hic sermo cōiter a medicis dicit nō nālis: q2 est quasi medius iter somnū nālem ⁊ somnū cōtra nām: tñ Aui. vtitur duob9 vocabulis de eo. Primo q2 dicit ꝙ est ꝓpinquus huic. s. nāli somno: est autē sibi ꝓpinquus q2 nō tātū distat quātū somnus cōtra nām: ēt q2 fit ad restaurationē faciendā eius qđ resolutū est ad qđ fit ēt nālis somnus: ēt q2 fit a causis nō nālibus: que non sunt ita imoderate sic̄ cause preternām. Aliud vocabulū Aui. est qđ dicit ꝙ hic somnus nō est absolute nālis. i. nō pure nālis sed deficit ab eo. ¶ Considerādū 3° ꝙ. A. in sūma ponit tres causas somni nō nālis. ¶ Prima est laxitas ab egritudine: ⁊ est dispositio neutra cōualescentie: vñ hō querit quietē: ⁊ sic spūs intus retrahunt. Dixit autē ei qui sanitati est vicinus: q2 si talis fatigatio eēt in prauitate egritudis diceret somnus ꝯ nām. Sꝫ cū appropinquat hō sanitati signat ꝙ egritudo sedata est: ⁊ homo remanet quasi fessus ⁊ querit quietē. Et ista causa intrinsece reducit ad resolutionem spirituū. Si qs cōsiderat ipse tamē somnus ꝓfundus in sanis. i. in his qui sani apparent non significat bonitatem: q2 significat vel supfluā eūationē vel laborem superfluū vel aliquam materiam oppilantem. Dubm 10m

¶ Et qñq; ēt accidit somnus hmōi generis ei qui euacuatus est medicina plurimum ⁊ somnus ille cōfert ei reddēs ipm virtuti sue. Et plurimū accidit somnus nō absolute naturalis: ⁊ ille qdē est reditus qui fit ad p̊ncipiū pꝑ superfluitatē resol'onis spiritus: etiam nō tolerat eius substantia dilatationem ꝓpter defectum sui augmēti simil'r illud qđ suffecit applicationi causa resolutionis facte ex motu ꝓfundatur: g̊ sicut fit in dispositione laboris ⁊ exercitij fortis. Et illud fit ꝓpter euacuationem superfluā accidētem spiritui aīali. Natura igit fit prompta ad recipiēdum qđ est in substātia ei9 nisi ꝯsequatur ipsa ex nutrimēto sustētaculum.

¶ Secūda causa somni nō nālis est multa euacuatio a medicina solutiua: vñ spūs diminuti per eūationem nō possunt extra expādi. Et somnus ille ꝯfert ei ⁊c̄. s. post alicuius cibi cōsumptionē: q2 supꝑ vacuitatē supfluā dormire est malū vt p̊ cañ. fen. 2. cap. de pulsu somni ⁊ vigilie. Et pl'm accidit somnus ⁊c̄. ¶ Tertia cā est superflua resol'o facta ex motu ⁊ exercitio vel labore ⁊ non tolerat sba spūs dilatationē. i. expāsionē ad extrema pꝑ defectū augmēti sui spūs super illud qđ sufficit applicationi. i. ad organa. s. intrinseca.

Et vult dicere ꝙ vltra id qđ dꝫ stare intus nõ supest qđ possit ex expādi applicat̃.s.ad organa extrinseca:qꝛ nõ solū spūs dꝫ habere quātitatem qua possit applicari organis extra:sed que possint ꝑdurare in exercitio opõnuꝫ.Profundant̃ ergo sicut fit ⁊c̃.Et illđ.i. talis resoľo fit ꝑꝑ euonem sup̄fluā accn̄tē spiritui aiali:qꝛ labor ⁊ exercitiū resoluūt maxime aialeꝫ spiritū.Nā igit̃ ⁊c̃.qđ est in sb̄stātia eius.s.spiritus.i.retinet spiritū.Vel ꝙ est in sb̄a eius.i.illud qđ est sb̄ale ⁊ necessariū in interiorib⁹:nisi cõsequatur.i.nisi adueniat aliqđ nutrimentū:qꝛ possibile est ꝙ ex hoc homo fortificet̃ ⁊ spūs multiplicet̃:⁊ homo nõ dormiat sicut accidit laborantibus q̄ comedūt laborando.¶Cõsiderandū aūt ꝙ per hoc qđ Auic.dicit ꝑꝑ euonem accidētem spiritui aiali põt sumi differētia inter hāc tertiā cām somni nõ nālis:⁊ inter alias:qꝛ ista causa est resoľo facta a motu qui maxime resoluit spiritū aialē.Sed scđa causa est resoľo facta a medicina solutiua que resoluit spiritū nālē ⁊ ēt vitalē.Sꝫ p̄ma cā est laxitas facta ab egritudine.s.febre que attigit spiritū vitalē:lꝫ vnicuiqꝫ haꝝ causaꝝ associet̃ resoľo vniuscuiusqꝫ spiritus.¶Cõsiderandū etiā ꝙ siqs vellet etiā posset has partes aliter īrroducere.Dicēdo ꝙ qdā est somnus absolute nālis q̄dam ꝓpinquus ⁊ quidā nõ absolute naturalis:⁊ tu considera:tn̄ p̄mus modus exponēdi est magis cõsonus mēti Auic.vt appet cū sb̄dit.Differētia v̄o.Nā somnos p̄dictos cõparādo in duos reduxit.

¶Differētia v̄o inter ip̄m ⁊ illum qui est ante ipꝫ est sicut differētia inter petitionem cibi a corpore sano vt sit loco resoľonis nālis ex eo ⁊ petitionē cibi a corpore debilitato a solutione ⁊ fluxu sanguinis. Primus eniꝫ duorum somnoꝝ petit restaurationem solutionuꝫ vigiliarum ⁊ est res naturalis. Et secūdus petit restaurationem resolutionis laboris:⁊ non est naturalis.

¶Hic ponit dr̄iaꝫ inter somnū non absolute nālem ⁊ somnū q̄ est ante istū.i.somnū nālem.Ex quo apparet ꝙ Aui.somnos p̄dictos reduxit in duas spēs.¶Cõsiderandū ꝙ Aui.inuit cõuenientiaꝫ:et ponit dr̄iam.cõueniētia est qꝛ vterqꝫ est ad restaurādū.sed differt qꝛ somnus naturalis querit restaurationem factam a re naturali sicut est vigilia:⁊ hoc est qđ dicit.⁊ est res naturalis.s.vigilia vel ⁊ est res naturalis.s.talis somnus.Sed somnus non naturalis petit restaurationem eius qđ resoluitur a labore ⁊c̃.

Dub^m 11^m ¶Dubitat̃ qꝛ dicit ꝙ somnus siue vigilia est res nālis:cū tn̄ ponātur inter res nõ nāles.Itē qua ratione somnus quo fit restauratio eius qđ dissolutum est ex vigilia est res nālis:eadem rõne somnus ex labore:qꝛ labor est res nõ naturalis sicut vigilia.Itē quarto de accidenti ⁊ morbo in fine dr̄ ꝙ ex magno labore fit somnus nālis. Itē labor videt̃ coincidere cū vigilia.Nā vigilia resoluit ꝑꝑ labores ⁊ motus qui in ea fiūt:ergo si somnus est nõ nālis:qꝛ ex eo restaurat̃ qđ cuꝫ labore resoluit̃ ⁊ vigilia resoluit per labores:ergo somnus succedens vigilie est nõ nālis.℟ Dõm ꝙ vigilia põt comparari ad somnū ⁊ põt cõparari ad laborē superfluū:de quo est hic s̄mo.Si quidē cõparet̃ ad somnū ipsa dr̄ nālis:qꝛ nobis magis s̄m nāꝫ inest q̄ꝫ insit somnus.Aia eni s̄m nām se hn̄s vigilat vt Ari.ꝓble.18. 8.ꝓble.Et iam declaraui hoc in q̄one de cõseruatiõe sanitatis.Similr̄ si vigilia cõparet̃ ad motū superfluū de quo est hic s̄mo:dicit̃ nālis:qꝛ vigilia quātūcūqꝫ s̄m nām nobis insit;resoluit nos:⁊ ideo necessarius fuit somnus.℟ Ex quo appet ꝙ qn̄ dicimus ꝙ vigilia siue somnus est nālis vel nõ nālis non accipit̃ eo mõ quo dicit̃ res naturalis vel nõ nālis.Sed dr̄ vigilia naturalis ⁊ somnus que sūt cū dispõne sana ⁊ causis existētib⁹ in latitudine sanitatis.Sꝫ dr̄ nõ naturalis sed ꝓpinquus qui est in dispõne neutra ⁊ causis neutris sanitati ꝓpinqs.Sed dr̄ cõtra nām qui est cuꝫ dispositione egra et causis egris.Et forsan subtilr̄ speculans hec noīa sunt conuenienter imposita sicut ēt rebus nālibus non nālibus ⁊ cõtra naturam. ℟ Ad ꝯ̄riuꝫ dõm ꝙ primo vigilia ⁊ somnus in dispositõe sana possunt dici naturales dispõnes:lꝫ in se sint res non nāles.℟ Ad scđaꝫ dõm ꝙ labor de quo hic est sermo est labor superfluus extra terminos sani laboris.℟ Ad Gaľ.dõm ꝙ large sumit ibi somnū nāleꝫ pro nõ nāli qui respectu somni subeth põt dici nālis.℟ Ad tertiaꝫ rõnem dõm duplr̄.Primo ꝙ vigilia resoluit omni labore motus circūscripto.s.q̄uis homo s̄m omnem particulā q̄esceret.Vel dicēdū ꝙ labor est duplex.Vnus qui coincidit cū vigilia nāli ⁊ de illo nõ est s̄mo.Alius est labor sup̄fluus:⁊ de hoc est sermo.

¶Et quādoqꝫ accidit somnus nõ naturalis absolute: ⁊ est vt sit reditus spiritus aialis ab instrumētis ꝓpter cām infrigidātem substātie spiritus contrariaꝫ:aut extrinsecus:aut ex medicinis infrigidātibus ⁊ instrumēta adipiscunt̃ frigus incõueniēs penetrationi spūs vitalis in eis s̄m modum suum renouātem infusionē spiritus in eis adunati corrumpentis cõplexionē qua recipit virtutem aialem.s.spūs a principio quare residuū redit ad ꝓfundum pectoris ⁊ fit piger ad dilatationeꝫ propter frigus cõplexionis:⁊ hoc est stupor.

¶Hic determiat de somno p̄ter nāꝫ:⁊ ille est qui ꝓprie dr̄ subeth. Et p̄ inuendo eius diffõnē ponit eius causas cõpľonales.Scđo ponit alias cās.ibi(Subeth p̄terea.)℟ Prima in tres.Primo on̄dit qūo subeth fit a frigiditate.Secūdo qūo fit ab humiditate.ibi(Et qn̄qꝫ.)Tertio qūo simul ab illis.ibi(Et he due cause.)¶Cõsiderāduꝫ circa primā partē ꝙ Aui.vtit̃ his vocabulis somnus nõ naturalis absolute.i.simplr̄:⁊ iste opponit̃ somno nāli absolute.i.simpliciter in spēbus somni.Somnū aūt medium inter istos vocauit trib⁹ noībus:qꝛ dr̄ non absolute nālis:qꝛ diminut⁹ a nāli:⁊ dr̄ huic nāli ꝓpinquus:⁊ dicit̃ nõ nālis.s.sine aliqua alia determiatione:⁊ hoc noīe vocauit cū dixit.secundus petit restaurationē resoľonis laboris:⁊ est nõ nālis.¶Cõsiderandū 2° ꝙ Auic.inuit hanc diffõnē ꝙ somnus absolute nõ nālis qui est dictus alio noīe p̄ter nāꝫ: est vt sit redit⁹ spūs aialis ꝑꝑ cām infrīdantē ꝯ̄riaꝫ substātie.i.cõplexioni spūs:⁊ ꝑꝑ alias causas ꝯ̄ nām que dicētur.¶Notādū 3° ꝙ somnus cõtra nām adueniēs ꝑꝑ frigus vel aduenit propter frigus aeris ⁊ dixit extrinsecus:vel propter frigus rerū que assumūtur:vt opij ⁊c̃.⁊ quātum ad hoc dixit aut ex medicinis.¶Sꝫ tu diceres nõne posset accidere a frigore materieꝝ humoraliū.℟ Dõm ꝙ sic:⁊ loquitur de eo in hoc cap̄.¶Cõsiderandū 4° ꝙ Aui.tāgit duos effectus frigoris occurrentis instr̄is sensuuꝫ ⁊ motus:vt cerebro ⁊ neruis.Vnus effect⁹ est:qꝛ frigus ꝓhibet penetrationem spūs vitalis ad membra qua ꝓhibita fit priuatio sensus ⁊ motus. ¶Sꝫ tu diceres quare dicit aialis.℟ Dõm ꝙ intelligit de aiali viuente.Vel dõm ꝙ solo aiali spiritu ꝓhibito põt fieri somnus contra nām.per instrumēta intelligit virtutes ⁊ cerebrum.¶Sed tu diceres quare dixit postea vitalis:⁊ nõ dixit aialis.℟ Dõꝫ ꝙ si frigus cõgelando ꝓhibet transitū vitalis spūs multo mag̃ animalis. Tangit aūt.A.subtiliter modū penetrationis spūs vitalis ad mēbra:qꝛ modus penetrationis eius est ad īnouādū:siue est īnouans illud qđ effundit̃ siue resoluit̃ de spiritu adunato in membris:debemus enim imaginari ꝙ spūs qui actu est in mēbris semꝑ extra fundit̃ siue resoluit̃:⁊ ideo opꝫ ꝙ semꝑ penetret vt stet actu sensus ⁊ mot⁹.¶Secūdus effect⁹ est:qꝛ frigus corrūpit cõpľonē spiritus qui est in membris sensitiuis ⁊ motiuis ꝑ quā cõpľonē meret̃ virtutē sensitiuam ⁊ motiuā a principio.s.a cerebro vel corde. ¶Ex his aūt duob⁹ effectib⁹ frigoris sequunt̃ duo alij.qꝛ ad p̄muꝫ qđ est ꝓhibitio penetratiõis seq̄tur ꝙ residuū spūs nõ potētis penetrare fugit ad suū principiū.s.ad cor:⁊ hoc est qđ dicit ad ꝓfundū pectoris.sed ad scđm effectū qui est corruptio cõpľonis spūs ꝑ sui infrigidationeꝫ ꝙ pigritat ⁊ ꝓhibet dilatari ⁊ extendi extra:lꝫ etiā hoc sequat̃ ad ꝓhibitionē penetratiõis ⁊ ad corruptioneꝫ cõplexiõis:⁊ hoc est stupor.i.subeth:in q̄ fit p̄uatio sensus ⁊ motus ⁊ sumit̃ hic stupor sic̄ sumit̃ a Gaľ.4.de īteriorib⁹.2.ca.Alij v̄o modi quibus accipitur stupor sunt dicendi fen 2ª huius.

¶Et qn̄qꝫ ēt accidit ꝑꝑ cāꝫ humectātē istr̄a ⁊ ꝑturbātē sb̄aꝫ spūs ⁊ oppilātē viā ei⁹ ⁊ laxātē sub̄aꝫ neruoꝝ: ⁊ lacertoꝝ:⁊ mollificatio quā seq̄t̃ oppilatio:⁊ coopimētū que ꝓhiberet spiritū penetrare:quoniā spūs ipsi⁹ substantia iam est ingrossata ⁊ perturbata:⁊ quoniam instrumēta eius iam sunt corrupta ꝓpter humiditateꝫ ⁊ laxitatem eorum simul.Et iste est somnus ebrietatis ⁊ accidit qđ est huic accidenti proximum ꝓpter nimiaꝫ stomachi repletionem ⁊ prolixitatem more cibi in stomacho.horum autem subeth remouetur vomitu.

¶Hic ostendit qūo fit subeth ab humiditate.¶Cõsiderandum ꝙ triplr̄ humiditas inducit subeth.Primo inturbidādo sb̄am spūs: qꝛ humidi est inturbidare:vnde nõ est aptus ad sensuꝫ ⁊ motū.Secūdo oppilando qꝛ spūs turbidatus est grossus nõ aptus penetrationi.Tertio laxādo sb̄am neruoruꝫ ⁊ musculoꝝ:vnde partes concidunt ⁊ fit oppilatio:⁊ hoc est qđ dicit:⁊ mollificatio sup.sequit̃ quā mollificationem sequit̃ oppilatio.⁊ cooperimētū.i.casus ꝑtis super parte que ꝓhibēt ⁊c̃.instrumēta sunt corrupta.i.inepta receptioni ⁊ penetrationi spiritus.¶Cõsideranduꝫ secūdo ꝙ ebrietas humectādo sic īducit subeth:⁊ repletiões stomatice:⁊ pꝫ.

¶Et he due cause cū firmant̃ sunt cā qua plurimū accidit subeth.Qn̄qꝫ etiā adunatur frigus ⁊ iuuat ipsum

humiditas simul in causis somni: verũtamẽ causa ãñcedens tũc est ex frigore ⁊ iuuat ipsum humiditas. Sicut aggregant in vigilĳs caliditas ⁊ siccitas: ⁊ est causa vera ipsa caliditas quã iuuat siccitas.

¶ Hic ostendit quõ fiet subeth ab illis causis simul ⁊ ponit ordinẽ. ¶ Dicit p̊ he due cause.s.frigiditas ⁊ humiditas cũ firmãt.i.cũ simul eueniũt ⁊ sunt fixe intense sunt causa subeth: q₂ faciũt somnũ ꝑfundũ ⁊ etiam ꝓlixum. ¶ Cõsiderãdum ꝙ somni nãlis principalior ⁊ ꝓprior causa est humiditas ꝙ̃ friditas: imo iꝓprie frigiditas dꝫ dici causa nãlis somni. vnde 4° de accidenti ⁊ morbo in fine vult Gal'. ꝙ ꝓprie medicina somnifera est humida: sed in causis somni inãlis vt subeth cũ cõcurrunt frigiditas ⁊ humiditas causa añs: tũc.i.causa principalis est frigiditas: ⁊ hoc q₂ frigus est mag̃ cõtrarians sensui ⁊ motui ꝙ̃ humidũ sicut in vigilĳs.s.supfluis ⁊c. ⁊ hoc perfecte declaraui in questione de somno cõtra Dynũ.

¶ Subeth p̃terea sũt cãe alie ex qb⁹ ẽ vehemẽtia ꝑoxismoꝝ febris ⁊ euẽt⁹ nãe cũ eẽntia sup suã egritudinẽ ⁊ ipsi⁹ cõpressio sub mã ⁊ sequit̃ ipsaꝫ spũs aĩalis sicut dictũ est: ⁊ ꝓprie si mã febris est frida flegmatica: ⁊ ipsa quidem non calefacit nisi cum putredine.

¶ Hic ponit alias causas subeth: ⁊ hꝫ quinqꝫ ꝑtes sicut qnqꝫ ponit causas. Prima causa est ĩsultus paroxismoꝝ quarũdam febrium. ¶ Ubi cõsiderãdũ ꝙ Aui. duo tãgit. Prio modũ ꝓuent⁹ isti⁹ subeth: ⁊ est q₂ natura venit vel insultat cum essentia.i.cum spiritu vitali super egritudinem conuenit in qua insultatione cõtingit ꝙ cõprimit̃ sub mã ⁊ ipsam.s.naturã cum spiritu vitali sequit̃ spirit⁹ aĩalis ⁊c. ⁊ proprie.s.comprimitur sub mã si est flegmatica. ⁊ hoc dixit. q₂ posset virtus sũmergi ꝓpter quantitatẽ vel prauitateꝫ. Secũdo Aui. tangit tẽpus perdurationis subeth in sũmersione calor̃ in feb. flegmaticis: q₂ est quousqꝫ nõ calefit. Causa aũt aduenit putrefactio ⁊ calefit mã: tunc fit expansio caloris ⁊ cessat subeth.

¶ Et quandoqꝫ fit propter malitiam humoruꝫ ⁊ vaporum ascendentiuꝫ ad interius cerebrũ a stomacho aut pulmone in egritudinibus suis ⁊ reliquis membris. Et quãdoqꝫ fit ex multitudine vermium ⁊ ascaridum.

¶ Hic ponit scđaꝫ cãꝫ ⁊ est malitia humoꝝ vel vapoꝝ cõicatoꝝ cerebro quãtũ ad partem anteriorem a stomacho vel pulmone ⁊c. ¶ Sed tu diceres põt ne vapor facere subeth circũscripto excessu humiditatis vel frigiditatis. ℟ Dõm ꝙ sic 2r. Prio per sui corpulẽtiã oppilãdo. Secũdo ꝑ sui iꝓportionẽ terrefaciẽdo ⁊ submergẽdo spũs sic in vaporib⁹ surgentib⁹ a vermib⁹ põt cõtingẽ.

¶ Et qñqꝫ fit ex coartatiõe cerebri ipsi⁹ sub osse cranei: aut lamia ei⁹: aut cortice ipsi⁹ cũ cerebro aduenit ꝑcussio. Et vehemẽtior vẽtriũ ad faciẽdũ subeth apd̃ icisionẽ ẽ vehemẽtior eoꝝ ad faciẽdũ subeth apd̃ ꝯpssiõeꝫ.

¶ Hic ponit tertiã cãm. Et p̃mo facit hoc. Scđo satisfacit dubitationi. ibi (Et vehemẽtior.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ hec tertia cã est constrictio facta in cerebro: ex qua cõstrictione fit oppilatio ⁊ ꝓhibitio mot⁹ spirituũ ad membra. Ista aũt cõstrictio fit ex osse fracto cuius lamina.s.magna vel cortex premit cerebrũ. ¶ Cõsiderandũ circa scđam partẽ ꝙ Aui. vult rñdere quesito quo queri possꝫ cuius ventriculi cerebri cõpressio est mag̃ causa subeth. Et rñdet ꝙ cõpressio siue cõstrictio ⁊ coartatio ventriculi medĳ sicut ei⁹ incisio plus incidit subeth ⁊ reliqua mala accidẽtia vt in p̃cedẽti cap̃. dcm̃ est. ¶ Notandũ ꝙ vẽtriculus medius est nobilior: ⁊ iõ ad ei⁹ nocumentũ peiora sequunt̃ accidentia. statim eniꝫ nocumẽtũ suũ cõicat reliquis vẽtriculis. Ad faciendũ aũt subeth per viã cõpressionis iuuat multũ sua strictura: q₂ enim inter oẽs ventriculos est magis strict⁹: imo est sicut via: ideo cõpressio siue coartatio statiꝫ claudit illum: ⁊ ex hoc fit stupor siue subeth ꝓpter nocumentuꝫ ẽt alĳs cõmunicatum: vnde Gal'. quarto de interioribus. 2. cap̃. ventriculo cerebri conculcato maxime medio stupor oritur.

¶ Et qñqꝫ fit ꝑꝑ vehemẽtem dolorẽ ꝑcussionis euenientis lacertis timporis: aut ſm cõitatem lesionis in ore stomachi aut in matrice: quare cõtrahitur ex eo cerebrum ⁊ oppilat vias spiritus sensibilis taliter ꝙ cuꝫ ea fit difficilis motus spiritus ad procedendum.

¶ Hic ponit quartã cãm que est fortis dolor: vnde cerebrũ in se cõtrahitur ⁊ oppilat vias spiritus ⁊c. vnde nõ procedit extra. ¶ Et cõsidera ꝙ forsan iste subeth est cuꝫ epilepsia vel dispositione illi consimili: vel si ex dolore intus confugiat spiritus fit subeth: sed si contractio fiat in pãniculis cerebri ⁊ cerebro fit epilepsia: ⁊ cuꝫ h̃ modus subeth. ¶ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ enumerat loca dolorosa: vt ex ꝑcussione in timporib⁹: q₂ locus dolorosus est ꝑꝑ musculos ⁊c.

¶ Et qñqꝫ fit ꝑꝑ vehemẽtem debilitatẽ spiritus ⁊ resolutionem ipsius quare fit difficilis eius dilatatio.

¶ Hic ponit quintã cãm subeth siue somni ꝯ nãm siue nõ nãlis absolute que est vehemẽs debilitas.i.defect⁹ in spũ ꝑꝑ resolutionẽ. ¶ Et considera q₂ resolutio spirituum ⁊ eoꝝ debilitas est triplex. Quedã que sequit̃ naturalẽ viam ⁊ exercitia naturalia: ⁊ ista facit somnũ nãlem. Quedam que sequit̃ exercitia superflua extra terminos sanitatis: tamẽ in terminis neutralitatꝭ: ⁊ ista facit somnuꝫ non naturalem sed ꝓpinquum naturali. Quedaꝫ aũt est resolutio que sequit̃ causas ꝯ naturã: ⁊ est dispositio egra: ⁊ ista fac̃ somnuꝫ cõtra naturã: siue non naturalem absolute: ⁊ de hac est sermo.

¶ Et quoniam primi sensuum qui priuãtur in somno ⁊ subeth sunt visus ⁊ auditus: oportet tunc vt sit impedimentum in subeth in anteriore cerebro.

¶ Hic determinat de subeth quãtũ ad sui locũ oñdens cui⁹ ꝑtis cerebri sit passio. Et p̊ facit hoc. Secũdo addit cañ. ad declarationeꝫ cuiusdã. ibi (Et oportet.) ℟ Prima in quinqꝫ: sicut quinqꝫ rationes adducit ad ꝓbanduꝫ ꝙ sit lesio partis anterioris principal'r. 2a ibi. (Et ꝓpter.) 3a ibi. (Nam si.) 4a ibi. (Neqꝫ esset.) 5a ibi. (Et nõ eẽt.) ℟ Hoc autẽ facit ꝓpter Serap̃. cap̃. 17. p̃mo bre. qui simul cuꝫ determinat de lythargia determinat etiã de subeth. Et sic videt̃ ponere ꝙ sit passio posterioris partis. ¶ Prima rõ est si primi sensus qui priuant̃ in somno ⁊ subeth sunt auditus ⁊ visus: oportet ꝙ impedimẽtuꝫ in subeth sit in parte anteriori cerebri: sed ita est ꝙ primi sensus qui priuant̃ sunt visus ⁊ audit⁹: ergo. maiorẽ presupponit vt notã: q₂ sensus visus ⁊ auditus sunt a parte anteriori cerebri. minorẽ ponit ⁊ cõclusionem. ¶ Cõsiderandũ ꝙ conclusio est artior parũper ꝙ̃ premisse: solũ eni infert ꝙ subeth sit nocumẽtuꝫ añrioris ꝑtis cerebri: q₂ h̃ erat ꝓpo^m qđ ĩtẽdebat: ⁊ poterat cũ h̃ inferre: ꝙ somnus ẽt q nõ est subeth est passio siue dispõ part̃ anterioris: quia etiã de somno sumpsit in premiss̃ ꝓpositionibus.

¶ Dubitatur quare nõ fecit mẽtionem de sensu gustus ⁊ odoratus: ⁊ etiã de tactu. ℟ Dõm ꝙ maxime fecit mẽtioneꝫ de istis duobus: q₂ inter alias maxime sunt ab ipso cerebro: ⁊ manifeste vt Ari. 2° de partib⁹ aĩalium cap̃. 21. al's cap̃. 10. vnde supra. 2. cap̃. hui⁹ fen. dicebat. anterius cerebrũ est factuꝫ lene: quoniã plurimũ neruorũ ⁊ ꝓprie qui sunt visus ⁊ audit⁹ oritur ex eo. Alia causa est: q₂ istis sensib⁹ maxime experimur adinuicẽ: si hõ dormit vel vigilat.

¶ Dubitant qdã quõ põt ledi visus cũ nerui optici sint lati nõ apti oppilari. ℟ Dicũt q₂ spiritus ingrossat̃ etiam q₂ retrahitur. Dubm 12m

¶ Dubitatur scđo an isti sensus alĳ ledant̃ vel priuẽtur in somno. Dubm 13m ℟ Et dõm ꝙ sic: qđ apparet de odoratu: q₂ est ꝓpinquus anteriori ventri: qcquid sit organum eius siue nares siue carũcule. simil'r priuatur gustus: q₂ nerui gustatiui oriũtur ab anteriori cerebro.s. a tertio pari neruoꝝ: lꝫ mouentes linguam oriantur a septimo vel sexto: vt Gal'. 4° de interiorib⁹. 2. cap̃. Tactus autem priuatur in somno: nõ q₂ nerui tactiui oriãtur a parte añriori omnes: imo plures a parte posteriori: sed ꝓpter ligamẽtũ sensus cõis: qui est radix sensuũ particulariũ. Fit etiam ligamentum sensus tact⁹ in somno: ⁊ ex hac causa ligant̃ omnes sensus: ⁊ in subeth q₂ nocet̃ sensus cõmunis ⁊ omnes sensus nocentur. Et hoc forsan voluit Auic. intelligere cum dixit. ⁊ ꝓpter cõmunitatem corruptionis imagiationis.i. ꝓpter nocumẽtum sensus cõmunis.q.d.sensus nocentur in subeth: q₂ nocetur pars anterior vnde oriũtur nerui sensus: et q₂ hoc non erat cõmune omni sensui: q₂ non omni tactui: etiaꝫ q₂ ſm Aristo. sensus gustus ⁊ tactus terminãtur ad cor: ideo Aui. dedit aliam causam: quare in subeth nocentur sensus particulares: ⁊ est ꝓpter nocumẽtum imaginationis.i.sensus cõmunis.

¶ Et ꝓpter cõitatem corruptionis imaginationis.

¶ Jam apparet q₂ illa pars põt dupl'r introduci. Primo vt dictuꝫ est. Secũdo ꝙ hic ponit secũdam rõnem ad probandum ꝙ somn⁹ subeth est lesio anterioris. Et arguit sic. in subeth sequit̃ nocumẽtum imaginatiõis.i.sensus cõmunis: ergo est lesio partis anterioris cerebri. tenet cõsequentia: q₂ sedes cõmunis est anterior pars cerebri. antecedẽs ponit: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ sup. oportet vt in subeth sit impedimẽtum in anteriori cerebro ꝓpter cõmunitateꝫ.i. sequelam: ⁊ q₂ cõicat ⁊ consequit̃ nocumẽtũ corruptionis.i.imaginationis.i.sensus cõis. ¶ Considerãduꝫ ꝙ modus. A. supra ⁊ infra est sumere corruptioneꝫ quandoqꝫ pro nocumento: modus ẽt eius est sumere imaginationem quãdoqꝫ pro sensu cõmuni: vt supra apparuit: ⁊. 6. de naturalibus particula. 4. ca. 1. Quomodo autem in somno sensus cõmunis ligetur non est presentis considerationis: sed ꝙ in subeth noceatur est euidens: sopitur enim ⁊ obtunditur ⁊ cessat ab operatione in subethicis.

¶ Nam

¶ Nam si non esset cõmunitas anterioris cerebri ⁊ nõ accideret nocumentum nisi posteriori parti non oporteret vt visui ⁊ auditui proueniret priuatio.

¶ Hic adducit tertiam rationez ⁊ arguit sic. si in somno subeth nõ sequeretur nocumentum in anteriori parte cerebri: sed esset nocumentum solum in posteriori: tunc sequeretur ꝙ visui ⁊ auditui non oporteret sequi priuationem. hoc est falsum ad sensum. cõsequentia est nota: q2 isti sensus sequuntur maxime partez cerebri anteriorem. ¶ Circa istam rationez sic ꝓcedit q2 primo ponit antecedẽs ⁊ cõsequẽs in propria forma. ⁋ Sed cõsidera ꝙ ista ratio ⁊ prima est vna in virtute: nisi ꝙ prima cõcludit directe: ⁊ ista ducit ad inconueniens. ⁋ Nota etiam ꝙ ex vtrisq3 rationibus sumit ꝙ nerui auditus oriuntur a parte anteriori cerebri.

¶ Neq3 esset somnus imo esset destructio motus ⁊ tactus solũmodo ⁊ essent sensus reliqui cũ dispõnib9 suis sicut ꝯtingit in egritudib9 cõgelationis ⁊ sochos.

¶ Hic adducit quartam rationez: ⁊ arguit sic. Si in somno subeth esset lesio in parte posteriori cerebri solum ⁊ non in anteriori: tũc nõ esset somnus. hoc est falsum per diffinitionem. Probatur consequẽtia: q2 tunc esset destructio motus ⁊ tactus: sed reliqui sensus essent sani. s. visus audit9 odorat9 ⁊ gustus sicut accidit in ꝯgelatione: ⁊ pro. i. sochos. sed qñ aufert motus ⁊ tactus ⁊ reliq sensus nõ sunt lesi: tũc nõ est somnus: ergo subeth nõ eẽt somnus. ¶ Circa hãc rõnẽ sic ꝓcedit: q2 p̊ ponit ꝯñs cũ dicit. ⁊ neq3 eẽt somnus. Secũdo ꝓbat cõsequentiã cũ dicit. imo esset destructio.

¶ Et nõ eẽt nocumẽtũ qđ subeth affert sensui vltra nocumẽtũ qđ ifert motui. Nã ipe đstruit sensuz oĩno ⁊ nõ penitus đstruit motũ: remanet eñi icolumis i anhelitu.

¶ Hic adducit quintam rationẽ ⁊ arguit sic. Si subeth somnus nõ esset lesio partis anterioris cerebri sed posterioris: tunc nocumẽtum qđ facit subeth in sensu non esset maius nocumẽtuz ꝙ̃ qđ facit in motu. sed hoc est falsum: naz videmus ꝙ subeth destruit: q2 aufert sensum oĩno. s. visum ⁊ auditum ⁊c. ⁊ tñ non oĩno destruit motum: imo non impedit quendam. s. motum anhelitus. ¶ Circa hanc rõnem sic procedit: q2 p̃mo ponit consequens. Secundo destruit illud. ibi (Nam ipse.) ¶ Cõsiderandum ꝙ ex Aui. potest argui ꝙ nerui motiui anhelitus non oriũtur a parte cerebri anteriori: s3 a parte posteriori. Arguit eñi ꝙ subeth mag9 ledat sensus: q2 est passio anterioris vẽtriculi: ⁊ iõ anhelit9 remanet incolumis.

¶ Et o3 qdẽ ne oppil'o ꝓueniẽs i subeth sit cõpleta n3 cũ multa spissitudĩe: ⁊ si nõ fiet nocumẽtũ in anhelitu.

¶ Hic đclarat quiddã. s. qualis oppilatio ꝯcurrit in subeth: ⁊ dicit ꝙ nõ est cõpleta: ⁊ hoc quantũ ad viaz: q2 nec perfecte claudit nec oẽs vias claudit neq3 cũ multa spissitudĩe: ⁊ hoc quãtũ ad mãm: ⁊ ꝓbatur q2 tunc fieret in anhelitu nocumẽtũ: ⁊ vt sic esset quedam apopl'ia: q2 clauso ꝑfecte ventriculo medio ꝓhiberet penetratio spũs motiui ad partes posteriores: ẽt fortis oppil'o ⁊ cõpleta non posset fieri sine causa valde forti a qua lederent multuz ꝑtes cerebri anteriores ⁊ posteriores. ¶ Cõsiderãduz aũt ꝙ hic cañ. est vtilis Aui. in duob9. Primo q2 dixerat ꝙ in subeth remanet anhelit9 incolumis. Vult igit hic oñdere ꝙ hoc est verũ in subeth puro nõ ꝑmisto apopl'ie vel ẽt lythargie qđ fit cũ oppil'o est cõpleta ⁊ materia est grossa spissa multũ. Secũdo est vtilis hic cañ. ad declarationẽ cuiusdã qđ supra inuerat. s. ꝙ in subeth fit oppilatio circa cerebrum: ⁊ hoc inuerat qñ dicebat ꝙ subeth fit a frigore ⁊ qñ dicebat ꝙ fit ab humiditate: ⁊ etiam quãdo dicebat ꝙ fit a dolore vel ossis compressione: vult ergo dicere ꝙ oppilatio non est perfecta: q2 esset motus apoplexie ⁊ fieret in anhelitu nocumentum.

¶ Omnis autem subeth ex complexione pendẽs est ꝓpter frigus primo: ⁊ ꝓpter humiditatem secundo.

¶ Hic ponit ordinẽ causaꝝ subeth: ⁊ iam supra declaratũ est.

¶ Amplius quãdoq3 fit permutatio ad subeth sicut ex peripleumonia ⁊ pleuresi ⁊ similibus.

¶ Hic ponit q̊sdã cañ. ⁊ sunt qnq3. Primus est ꝙ subeth qñq3 fit ꝑ viã ꝑmutationis ex ꝑipleumonia ⁊ pleuresi. s. flegmatica ⁊ sĩlibus ꝯpatibus stomachi vel gule ⁊ similibus. ¶ Et considera ꝙ ex hoc cañ. iuncto superius habemus ꝙ subeth qdã est ꝑ se: qdã ꝑꝑ mutationẽ. Et sic posset dici qdã ꝑ se qdã per cõitatẽ. Nam a pleuresi vel ꝑipleumonia põt ascẽdere vapor aut ꝑmutari materia.

¶ Et quidam hominum sunt quorum humores dũ sedent sunt fracti non nocentes quare cooperit eos dormitatio. Cũq3 se prosternunt profundatur calor inat9: ⁊ feruẽt ⁊ excitant vapores cerebri: quare somnus nõ ipm cooperit ⁊ ꝑ̃cipue in eo qui est sicce cõpl'onis. cu3 ergo multiplicant cooꝑture somni idicat egritudies.

¶ Hic ponit 2m cañ. Et primo facit hoc. Scđo declarat quiddam. ibi (Et sicut.) ¶ In prima parte dicit ꝙ quidam hoĩes sunt q hñt humores malos acutos ⁊ corruptos nõ aptos vinci a calido naturali. ⁊ humores isti sunt fracti nõ nocentes. i. obtusi nõ imprimentes. dũ sedent. i. dũ quiescũt isti humores: q2 isti humores non agitati nõ iprimũt. quare dormitatio. i. leuis somnus cooꝑit eos. i. humores: q2 nõ sentitur eoꝝ malitia. vel cooperit eos. s. hoĩes habẽtes istos malos humores. Cũq3 se ꝓsternunt. s. ad somnũ fortem ⁊ ꝓfundũ ꝓfundat calor ĩnatus ꝓpter somnũ: ⁊ feruẽt. s. illi mali humores: ⁊ excitãtur vapores cerebri. i. surgũt vapores ad cerebrũ: q2 somnus nõ cooꝑit ipm. s. hoĩem: q2 nõ põt dormire: vel ipm. s. humorẽ acutũ prauu3. Et precipue ⁊c. Sũma ergo sentẽtie est ista ꝙ in hoĩe aliquo ⁊ ꝓprie sicce compl'onis habẽte malos ⁊ acutos humores quies ⁊ somnus leuis que dr̃ dormitatio sedat illos humores: ⁊ quasi in vigilia ⁊ motu plus molestant. S3 somnus ꝓfundus agitando humores inquietat eos: ⁊ non permittit eos dormire ⁊ manifestat accidentia. Et est simile ei quod dicitur in cõmento afor̃. secũde particule. In quo morbo. cõmen. 1.

¶ Dubitatur quare hoc ꝓprie fit in homine sicce cõpl'onis: ĩmo videt cõtrariũ: q2 somnus humectãdo deberet eũ iuuare. ⁋ Dõm ꝙ per hoĩem sicce complexionis intelligo hoĩem habẽtez humores siccos acutos prauos qui statim in ꝓfundatione somni excitantur ⁊ inducũt accidentia praua: ⁊ ideo plus nocet somnus profundus excitando humores prauos ꝙ̃ iuuet humectando. Somnus aũt leuis ⁊ dormitatio qua dormiũt quasi sedẽdo non iacẽdo nõ sic eos molestant. ⁋ Vel dõm ꝙ per hoĩem sicce complexionis intelligit hoĩem excarnatum. s. macrũ habẽtez neruos discoopertos: vnde vapores ⁊ humores moti ꝓpter somnũ statim imprimũt in membra sensibilia: ⁊ etia3 inducũt accidẽtia mala. qđ nõ sic eueniret in hominib9 grossis cooꝑtis fm neruos. Cũ ergo multiplicant cooꝑture. i. oppressiones siue nocumẽta somni. i. ex somno ĩducũt egritudines: q2 significant malos humores qui a nãli calido vinci non possunt: ĩmo tacti fuerũt ⁊ nocent mag9: vt in cõmẽ. prealleg. afor̃. ¶ Cõsiderãdũ ergo ꝙ hoc vocabulũ coopertura vel coopertimentu3 sumitur in hoc capl'o tribus modis. Vno mõ pro conculcatione siue casu partis mẽbri humectati suꝑ parte qũo sumitur supra cũ dixit: sequit oppilatio ⁊ coopertimentũ. Scđo mõ sumit ꝓ tegimento siue cooperimento qũo sumitur ibi. cooperit eos dormitatio. Tertio mõ sumitur pro nocumento qũo sumiter hic cu3 dicit: cum ergo multiplicant cooperture. Infert autẽ merito ex p̃missis ergo: q2 dixerat ꝙ somnus excitat vapores ⁊c. ¶ Cõsiderãdu3 2o ꝙ lr̃a posset exponi superficial'r ꝙ cum hõ vult plura cooperimẽta in somno ꝙ̃ ꝯsueuerit significat egritudinẽ: q2 sigñat humorũ frigidoꝝ dominiũ vel alias causas: cũ nõ est a cã extrinseca.

¶ Et sicut aqua granatorum tardãte in stomacho que retinet vapores ⁊ liberat a vigilijs. Et nos quidẽ iam diximus qualiter oportet esse formam iacentiũ suꝑ cibum. Nunc autẽ dicemus ꝙ vsus resupinationis multotiens ledit dorsum ⁊ laxat ipsum. Cuius quidem cura est vsus surgendi p'urimus.

¶ Hic declarat dictum per cõtrarium. Dixerat enim ꝙ somnus in quibusdam proprie in siccis excitat vapores: ⁊ etia3 permittit hominem ꝓcedere in somno. ¶ Sed diceret aliquis quomõ est hoc possibile cum somnus humectet. ⁋ Respõdet ꝙ est per accidens: sicut aqua. i. succus granatorum acetosorum est sicce complexionis: ⁊ deberet facere vigiliam: ⁊ tamen si post cibum fugatur ꝓhibet vapores ad caput: qui erant causa vigiliarũ: vt scđo canonis: ⁊ ex hoc homo dormit ⁊ liberatur a vigilijs. Sicut ergo res sicca de se facit vigiliã: ⁊ ꝑ accñs liberat a vigilia: ita somnus per accñs excitãdo vapores ĩducit accñtia praua ⁊ vigiliã. Et nos dixim9. s. p̃mo cap̃. fen. 3. ledit multos. s. habentes calidos renes.

¶ Ex somno preterea in sole timetur capiti.

¶ Hic est quartus cañ. in quo docet cauere a dormitatiõe in sole: q2 trahendo materias ad caput timetur capiti.

¶ Et qui fit in luna facit possidere screatũ sanguis q fit cum rascatione propterea ꝙ luna mouet humores.

¶ Cõsiderandũ ꝙ luna debili caliditate mouet humores in capite: ⁊ dilatat eos ⁊ miscet cũ sanguine: vñ ꝑꝑ abũdantiã fluũt ꝑ colatoriũ: ⁊ screatu pellunt: ⁊ ideo ei9 nocumẽtũ est in catarro ꝓprie cu3 intrat per fenestrã q2 vnitur radius: vt Meß. cap̃. de catarro.

¶ Et cã quidẽ sonitus gutturis est cooꝑtura oris cãne

quare ſpũs non egredit̃ niſi in voce humiditatis.

¶ Hic ē qnt⁹ cañ.i. q̃ aſſignat cãz ſonit⁹ gutturĩ. in ſomno enĩ ē qñq; ſtertoꝛ gutturĩ ⁊ dic̃ q̃ cã ē cooptura oꝛificij cãne pulmõis: ⁊ iõ ſpirit⁹.i.aer nõ exit niſi voce illi⁹ humiditatꝭ quã rũpit ⁊ ſonat ⁊c̃.

¶ De ſignis ſpecierꝫ ſubeth. Cap. 2m.

SJ aũt ſubeth fit ex frigoꝛe puro extriſec⁹ eius ſigna ſũt vt fiat ꝑꝑ ſucceſſionẽ frigoꝛis vehemẽtis aduenientꝭ capiti exteri⁹: aut ꝑꝑ frig⁹ intra coꝛpus ⁊ cerebꝛũ: ⁊ nõ iuenit̃ in facie inflatio neq; in palpebꝛis: etiam eſt coloꝛ viridis ⁊ pulſus eſt extenſus tendens ad duritiem cum raritate vehementi.

¶ Hic ponit ſig^a ſubeth. Et p̊ ſꝫ diuerſitatẽ ſuarꝫ cãrũ. 2° ponit ſig^a qb⁹ diſtiguit̃ a qbuſdã alijs paſſiõib⁹. ibi (Et dr̃ia.) ⁋ Pꝛia i.3. Pꝛio ponit ſig^a ſubeth facti a mala cõplõne. Scd̃o a vapoꝛib⁹ ⁊ mẽb⁹ cõicantib⁹ ab alijs mẽbꝛis vl' ꝑmutatꝭ. ibi (Q̃ꝫ ſi cã.) Tertio facti a ꝑcuſſiõe. ibi (Qui ãt.) ⁋ Jn h̃ ãt. A. cõplet ſig^a ſm nũerꝫ cãrũ omiſſa ſolũ vna cã.ſ. ea q̃ ē d̃bilitas ⁊ reſol'o ſuꝑflua: ⁊ q2 h̃ erat ſatꝭ notũ: iõ omiſit. ⁋ Pꝛia in.d. Pꝛio ponit ſig^a ſubeth facti a mala cõplõne ſine mã. Scd̃o cũ mã. ibi (Si fiãt ex fl'ate.) ⁋ Pꝛia i.d. Pꝛio ponit ſig^a ſubeth facti a mala cõplõne frida pura.ſ. ſine mã. Scd̃o facti a mala cõplõne hũida. ibi (Q̃ꝫ ſi.) ⁋ Pꝛia i.d. Pꝛio fac̃ h̃. Scd̃o remouet erroꝛẽ. ibi (Si ãt.) ⁋ Pꝛia i.d. Pꝛio ponit ſig^a ſubeth facti a frigoꝛe ab ex̃.ſ. aerĩ. Scd̃o facti a frigoꝛe mediciarꝫ venenoſarꝫ. ibi (Et ſi ſubeth.) ¶ Dic̃ p̊ aut ꝑꝑ frigus ĩtra coꝛp⁹ ⁊ cerebꝛũ.i. cõe coꝛpoꝛi ⁊ cerebꝛo q2 totũ coꝛp⁹ tãgat. Nõ iuenit̃ iflatio: q2 nõ ē mã: et frig⁹ ꝯſtrigit ⁊ ꝑmit ĩtus. Coloꝛ viridis ſup.i. alb⁹ ꝑꝑ moꝛtificatõez a frigoꝛe. Pulſus extẽſus. q2 ſtrict⁹ ꝑꝑ frig⁹ tẽdẽs ad duritiẽ: q2 frigus ĩdurat arteriã: ⁊ ĩdurat pãniculũ vñ frig⁹ fac̃ pulſuꝫ durũ: vt p̊ de differẽtijs febꝛiũ. ca.7. Cũ raritate ꝑꝑ diminutã neceſſitatẽ.

¶ Et ſi ſubeth fit ex frigoꝛe pot⁹ alicui⁹ mediciarꝫ narcoticarꝫ q̃ ſũt opiũ ⁊ iuſqam⁹ ⁊ radix mãdragoꝛe ſemẽ mãdragoꝛe ⁊ nux metel: ⁊ fũgus: ⁊ lac ĩ ſtõcho acetoſum: ⁊ coꝛiãdrũ humidũ: ⁊ ſemẽ pſilij multũ ſigñat̃ ſignis q̃ dicem⁹ d̃ vnaqnaq; earꝫ ĩ cap̊ d̃ venenis. Et vt ſubeth fiat cũ alijs accñtib⁹ ꝓ̃focatiõis ⁊ viriditatꝭ extremitatũ: ⁊ friditate earꝫ: ⁊ ap̃ate ligue: ⁊ ꝑmutatiõe odoꝛis: ⁊ fit pulſus cũ caſu foꝛmicãs d̃bilis nõ cũ raritate: ĩmo frequẽs hñs frequẽtiã vẽtriculoſi foꝛmicãtꝭ. Et ſi fuẽit rarus nõ erit ei odoꝛ nꝫ foꝛtitudo: imo redit ex raritate ad ſpiſſitudiẽꝫ ⁊ ex ſpiſſitudiẽ ad raritatẽ. Scias q̃ ſi aliqd̃ horꝫ ĩ potu datũ ē: aut ipſe ꝑ ſe bibit ⁊ medicet̃ totũ illd̃ cũ eo qd̃ dicemus in capl'o de venenis.

¶ Hic Aui. ꝑ ſignis remittit nos ad lib. 4m fen. 6. Confuſe tñ ponit ſig^a ſatꝭ nota vt ꝓ̃focatio ꝑꝑ ĩfridationẽ ſpũaliũ. Viriditas ꝑꝑ ꝯgelationẽ. Ap̃atiõe ligue ſic̃ accidit in iuſqamo. Mutatiõe odoꝛis: ſic̃ accidit ex coꝛiãdro vel alio veneno frĩdo cui⁹ odoꝛ fit manifeſtus vt opio. ¶ Pulſus. Cõſiderãdũ q̃ ꝑꝑ pugnã ĩter virtutẽ ⁊ venenũ fit pulſus inoꝛdinatio: ⁊ iõ qñq; ꝓpe moꝛtẽ fit frequẽs.ſ. foꝛmicãſ: ⁊ qñq; de illis ꝑcuſſiõib⁹ alique deficiũt ꝑꝑ caſuꝫ virtutis: ⁊ fit rarus: vel fit rarus cũ virt⁹ aliqual'r vincit ⁊ ceſſat foꝛmiculatio.

¶ Sũt ãt qdã q̃ dicũt q̃ ſubeth frigoꝛis puri eſt leuioꝛ ſubeth materiei humide. Sed ſermo ille non eſt vehementer ſanus: imo quãdoq; eſt foꝛtis valde.

¶ Hic p̊ ponit ſñiaꝫ alioꝝ. 2° reꝓbat. ibi (Sꝫ ſmo.) 3° addit ſig^m cõe ſubeth ex frigoꝛe. ibi (Et oẽs.) ¶ Dic̃ p̊ qdã dicũt q̃ ſubeth frigoꝛis ſine mã eſt leuioꝛ.i. remiſſioꝛ q̃ ſubeth ex mã humida. Tãdẽ remouet hoc: ⁊ dic̃ q̃ hic ſermo nõ eſt vehementer ſanus: q2 qñq; ſubeth a frigoꝛe ē valde foꝛtꝭ. H̃ aũt Aui. nõ curauit ꝓbare: cũ.n. frigus purũ poſſit occidere cõgelando ⁊ inducere accñtia apoplexie ⁊ epilepſie vt infra apparebit: ergo põt inducere foꝛtẽ ſubeth.

¶ Et omnes quidem ſubeth facti ex frigoꝛe cerebꝛi in ſubſtantia ſua: aut propter medicinam ebibitaꝫ ſequit̃ coꝛruptio in cogitatione ⁊ memoꝛia.

¶ Cõſiderãdũ q̃ frig⁹ cẽbꝛi ĩ ſb̃a ĩtell'it frig⁹ purꝫ ab aere extriſeco. Cuꝫ ergo hõ fit ſubethicus ex frigoꝛe aeris vel ex frigoꝛe medicinarum vt opij tunc toti cerebꝛo cõicat nocumentuꝫ: ⁊ ideo ſequit̃ coꝛruptio.i. nocumentũ in cogitatione ⁊ memoꝛia.

¶ Q̃ꝫ ſi ſubeth ſit ex humiditate pura ſunt eius ſigna vt nõ videant̃ ſigna ſanguinis neq; grauitas flegmatꝭ.

¶ Cõſiderãdũ q̃ in nobis nõ eſt alius humoꝛ humidus niſi flegma ⁊ ſanguis. Cuꝫ ergo apparent ſigna ſubeth ex humiditate: ⁊ hoc ꝑ ſigna male complexionis humide poſita ſupꝛa: ⁊ non apparent ſigna flegmatis nec ſanguis, ſequitur: ergo eſt ſine materia.

¶ Si ãt fiat ex fl'ate ſcitur illd̃ ex ꝓ̃cedẽti repletiõe ⁊ nimia ſtõchi ſatietate ⁊ ml'titudiẽ pot⁹ ⁊ lenitate pulſus: ⁊ ipſi⁹ fluctuatõe cũ latitudiẽ: ⁊ ſcit̃ ex ꝓ̃fũdatõe ſubeth ⁊ grauitate ipſi⁹ ⁊ albediẽ coloꝛis ĩ facie ⁊ oculis ⁊ lingua: ⁊ grauitate capitꝭ: ⁊ ĩflatiõe in palpebꝛis ⁊ friditate tact⁹: ⁊ regimiẽ ꝓ̃cedẽte: ⁊ etate ⁊ regiõe ⁊ reliq̃s.

¶ Hic ponit ſig^a ſubeth a mala cõpl'one cũ mã. Mala auteꝫ cõpl'o mãlis vl' ē cũ fl'ate: ⁊ tũc fit a mala cõpl'one frida ⁊ humida. Vl' cũ ſanguiẽ: ⁊ tũc fit a mala cõpl'one hũida. Pꝛio q̃ ponit ſigna ſubeth fl'atici. Scd̃o ſãguiẽi. ibi (Ex ſanguiẽ) Tertio cõpoſiti. ibi (Et ſi cũ.) ¶ Jn p̊^a ꝑte ponit oĩa ſig^a dñij flegmatꝭ: fluctuatiõe.i. vndoſitate.

¶ Dubitãt qdã ĩ q̃ etate mag̃ fiat ſubeth. Et vr̃ q̃ ĩ pueritia: q2 ē ibi maioꝛ hũiditas. Jtẽ ſpaſm⁹ de repletiõe mag̃ fit ĩ eis: q̃ ſubeth cũ fiat ab eadẽ cã. ¶ Jn ꝯ̃riũ vr̃ q̃ ĩ ſenib⁹: q2 ĩ eis mag̃ fit lythargia: q̃ ſubeth cũ iſta nõ differãt niſi rõne loci. ⁋ Dicunt q̃ in ſenectute plus accidit ſubeth. Rõ ē. q2 mag̃ abũdat ĩ ea flegma qd̃ ē ĩnãle ⁊ eſt mag̃ q̃fluꝫ. ⁋ Ad ꝯ̃riũ dd̃ꝫ q̃ lꝫ pueri ſint mag̃ hũidi: tñ illa humiditas ē eis nãlis ⁊ ē rara vapoꝛabilis ⁊ nõ detinet̃. ⁋ Ad ſcd̃am dicit̃ pꝛimo q̃ mã ſpaſmi eſt ſubtilioꝛ q̃ ſubeth. ⁋ Aliter dr̃ q̃ illud eſt ꝓpter debilitatem neruoꝝ in eis ꝓpꝛie in febꝛibus. Dub^m p^m

¶ Ex ſanguiẽ v̊o factus ſcit̃ ex ĩflatiõe venarꝫ que dicunt̃ guideꝫ ⁊ rubediẽ oculoꝝ ⁊ maxillarꝫ ⁊ rubedine ligue: ⁊ ſenſu cal'itatꝭ in capite: ⁊ ſil'ib⁹ illis que ſciuiſti.

¶ Jn 2^a ꝑte ponit ſigna dominij ſanguis que ſciuiſti hac fen.

¶ Et ſi cũ h̃ ſanguis ⁊ fl'a cõiũgat̃ aggregatiõe ap̃atuꝫ videbis ſigna charabiti ⁊ lythargie ⁊ ſubeth aſahari.

¶ Jn 3ª ꝑte dic̃: q̃ ſi ꝯiũgat̃ flegma ſanguis aggregatiõe ap̃atũ.i. ſic̃ fit in ap̃atib⁹ videbis.ſ. ſil' ſigna charabiti ꝑꝑ ſanguinẽ: ⁊ lythargie ꝑꝑ flegma: ⁊ ſubeth ꝑꝑ flegma: aſahari ꝑꝑ caliditatẽ ſanguinis.

¶ Q̃ꝫ ſi cã ĩ ipõ fuerint vapoꝛes pulſi ex coꝛꝑe ĩ febꝛib⁹ ⁊ ꝓ̃pe apd̃ doloꝛẽ pulmonis ⁊ ap̃a ĩ ipõ noĩatũ ꝑipleumonia: aut vapoꝛes ſtõchi ſcies totũ ſuis ſignis. Nã ſi eſt ex ſtõcho ꝓ̃cedũt ipꝫ v̊tigo ⁊ ſcothomia: ⁊ tinit⁹: et phãtaſie: ⁊ ē leuis apd̃ famẽ: ⁊ augmẽtat̃ apud repletionẽ. Si v̊o ē ex ꝑte pulmonis ⁊ pectoꝛis ꝓ̃cedũt ipm doloꝛ grauis ⁊ doloꝛ ĩ ꝑtib⁹ pectoꝛis ⁊ ſtrictura ſpũs ⁊ tuſſis ⁊ accñtia pleureſis ⁊ ꝑipleumonie. Et ſil'r ſi fuerit ex epate precedũt ipſum ſignificationes egritudinis in epate. Et ſi eſt ex matrice precedunt ipſuꝫ egritudines matricis ⁊ eius repletio.

¶ Hic ponit ſigna ſubeth vapoꝛoſi ⁊ per cõmunitatem ſiue per ꝑmutationem: ⁊ totum eſt notum.

¶ Qui autem fit ex percuſſione facta ſuꝑ balhema aut ſuper timpus ſcitur ſuis ſignificationibus.

¶ Qui aũt fit ſuꝑ balhema.i. verticẽ: vt lamina aut coꝛtex pꝛemat. Aut ſuꝑ timpus vt ꝓpter doloꝛẽ contrahatur. ſcitur ⁊c̃. Eodẽ mõ intelligit q̃ ſciat̃ ſi eſt ꝓpter doloꝛem matricis vel ſtomachi.

¶ Et dr̃ia qdẽ ĩter ſubeth ⁊ apopl'iaꝫ ē q̃ hñte ſubeth poſſibile eſt ĩtelligere ⁊ excitari: ⁊ ſunt mot⁹ ei⁹ leuioꝛes ſenſibilioꝛes. Apopleticus aũt pꝛiuat̃ ſenſu ⁊ motu.

¶ Hic ponit dr̃iam inter ſubeth ⁊ apoplexiaꝫ. Secũdo ĩter ſubeth ⁊ ſyncopim. ibi (Et oĩno.) Tertio ĩter ſubeth ⁊ ꝓ̃focationẽ matricis. ibi (Et dr̃ia.) Cũ omnib⁹ enĩ iſtis pꝛima frõte conuenit ſubeth. ¶ Qd̃ p̊ dicit apparet ex pꝛedictis in pꝛecedenti capitulo.

¶ Et oĩno dr̃ia ĩter hñtẽ ſubeth ⁊ illũ in q̊ ē malefactio ꝑꝑ d̃bilitatẽ coꝛdis ē q̃ pulſus hñtꝭ ſubeth ē foꝛtioꝛ ⁊ ſil'ioꝛ pulſib⁹ ſanoꝝ. Et pulſus hñtꝭ ſyncopim ē d̃bilioꝛ ⁊ durioꝛ ⁊ ſyncopis ꝓuenit paulatiꝫ cũ mutatõe coloꝛis redeũtis ad citrinitatẽ ⁊ ad ſil'itudinẽ coloꝛis moꝛtuoꝝ ⁊ ĩfridãt̃ ex̃ma. Jn ſubeth ãt ñ alt'at̃ coloꝛ faciei niſi ad illud qd̃ ē bonũ ⁊ nõ exiccat̃ fruſtũ faciei ⁊ naſi nꝫ mutat̃ a foꝛma doꝛmiẽtiũ ĩ ꝑuo tumoꝛe ⁊ ĩflatiõe.

¶ Qd̃

¶ Qꝺ dicit i 2ª pte ē notū: ⁊ itelligēdo ꝺ subeth facto a cā itrīseca.s. flatica vl' sanguīea mā vl' alia cā: dūmō nō fiat a frigore ex vt aeri. nā tūc pulsus appꝫ durus ⁊ possꝫ color appere i facie sic̄ mortuorū: ⁊ possꝫ exiccari.s.frustū faciei ⁊ ꝑ.i.nasi: ⁊ i h̄ nō dīt a syncopi.

¶ Et dīa qdē iter h̄ntē subeth ⁊ illā cuius matrix ē ꝑfocata: est ꝙ possibile est ꝙ h̄ns subeth intelligat ⁊ loquaꝛ si ꝑcipitur. Illa v̄o cuius matrix est ꝑfocata itelligit cum difficultate ⁊ non loquitur penitus.

¶ Cōsiderādū ꝙ Aui.ponit tres ordines signoꝝ. Prim⁹ ē ꝙ habēs subeth.s. veꝝ itelligit ⁊ loqꝛ si ꝑcipiꝛ.i.si fortiter stimulaꝛ. Nā spūs obtusi agitanꝛ ⁊ sic itelligit nec ipedit motū lingue: cū ei⁹ nerui motiui veniāt a pte posteriori cerebri. Sꝫ h̄ns ꝑfocationē matricis cū difficultate itelligit ꝑꝑ multū nocumētū cordis cōicatuꝫ cerebro: ⁊ h̄ maxīe verificaꝛ i ꝑuitate dispōnis ei⁹: qꝛ si n̄ ē ꝑua itelligit ⁊ recordaꝛ eoꝝ q̄ circa eā facta sūt: ⁊ hec nō hꝫ subethicus: qꝛ ꝑꝑ hūiditatē lꝫ actu cōprehēdat: nō tn̄ est ita memor postq̄ surgit. Et nō loquiꝛ penit⁹ ꝑpter multū ipedimentū anhelitus.

¶ Et est motus ⁊ proprie motus colli ⁊ capitis ⁊ pedū facilior in eo qui habet subeth ⁊ sensus ⁊ apertio palpebrarum facilior in habentibus matricē ꝑfocatā.

¶ Scđs ordo signoꝝ ē ꝙ mot⁹ i h̄ntē subeth sūt magꝭ faciles ꝑpterea: qꝛ nocumētū ē plus i pte āteriori cerebri q̄ i posteriori: ⁊ sensus.s. visus ⁊ aptio ⁊c̄. qꝛ cerebrū in pte anteriori nō sic est lesum.

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ tu diceres ista ē ꝯdictio ꝙ sensus i ꝑfocata sint faciles ⁊ difficulter itelligat. ꝟ Dōꝫ 3ʳ. Prīo ꝙ aliꝺ ē facil'r sentire sensib⁹ pticularib⁹ ⁊ aliꝺ ē facil'r itelligē: sic aliꝺ ē cōprehēdē idolū ⁊ aliꝺ itētionē. ꝟ Uel dōꝫ 2° ꝙ i h̄ntē subeth mot⁹ ē facilior q̄ sensus: ⁊ in h̄ntē ꝑfocationē mr̄icis sensus sūt motib⁹ faciliores: sed cū h̄ stat ꝙ sensus sint difficiliores in h̄ntē ꝑfocationē mr̄icis q̄ in subeth. ꝟ Uel dōm 3° ꝙ sensus.i.rō siue itell's ē facilis ad cōprehendēdū nō tn̄ ad explicādū illꝺ. ꝟ Quidā tn̄ h̄nt aliā l'ram q̄ dicit facilior q̄ in h̄ntē mr̄icē ꝑfocataꝫ. Tn̄ cū ꝯsiderabiꝛ isti nō itellexerūt Aui. ⁊ melior l'ra est 3ª. Nā i ꝑfocatiōe mr̄icis q̄ distīguiꝛ ꝯ subeth cerebrū nō ē i se lesuꝫ ꝑ māꝫ i eo vl' sibi cōicatā: sꝫ est lesuꝫ cor: ⁊ iō sensus sūt faciliores ad cōprehēdēdū i ꝑ̊ occursu q̄ i subeth: ⁊ hui⁹ signū ē: qꝛ subethicus sibi dimissus nō narrabit aliqd de his q̄ circa ipꝫ fiūt: sꝫ ꝑfocata narrabit aliqd de his q̄ circa ipaꝫ facta fuerūt: ⁊ lꝫ ꝑfocata talis itelligat ⁊ sentiat facilius q̄ subethic⁹: tn̄ nō pōt illꝺ explicare loquēdo vel aliq̊ signo ꝑ motū manus vel labij. Nā multa ifrīdatio cordis ⁊ nocumētū tollit motū: ⁊ nō tn̄ ex toto tollit sensuꝫ: ⁊ h̄ ē qꝺ dicit sensus ⁊c̄. facilior. ⁊ cū dicit itelligit cū difficultate signat ꝙ itelligat respectu subethici: ⁊ esset ꝯsiderandū.

¶ Et est prefocatio matricis causa eueniēs subito ⁊ indicat potestatem sui ⁊ finitur aut minoraꝛ ⁊ subeth extenditur ⁊ fit introitus in ipso in profundatione gradatim ⁊ incipit a somno graui.

¶ Terti⁹ ordo signoꝝ ꝙ ꝑfocatio mr̄icis ē cā.i.ē aliqd eueniēs subito ⁊ indicat ptātē sui.i.ex h̄ signaꝛ sua potētia: qꝛ ē passio forꝭ. al's idicat ptātē sui.s.corꝑis.i.vicit corp⁹: ⁊ iō egritudo statim finiꝛ ad salutē vel mortē: vl' mioraꝛ.i.remittiꝛ. Nā.n.fortē motū tolerare neqt: vt in cōmē. afoꝛ. 5ᵉ pti. cōmē. 7. Quicūqꝫ a thetano apꝑhēdūtur. Sed subeth extendiꝛ: ⁊ fit introitus gradatim ⁊c̄. qꝛ nō est sic acutus morbus: ⁊ lꝫ gradatim ꝑcedat: tamen somnus cum quo incipit est grauis vel profundus vel prolixus.

¶ Nisi causa eius sit frigus subito eueniens aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

¶ Ista exceptio est ab eo qꝺ dixit ꝙ subeth extēdiꝛ ⁊ gradatī ꝑcedit. Hoc.n. verū ē nisi cā ei⁹ fit frig⁹ subito eueniēs: qꝛ sic̄ illud frigus subito eueniēs iprimere posset: ita subeth sic subito vltimareꝛ ⁊ nō graderet ⁊ cito occideret: ⁊ sic ēt posset eē a medicina venenosa ebibita: scias ḡ illud.s.a qua cā fit: ⁊ scias hāc distōnē ⁊c̄.

¶ De cura subeth ⁊ somni grauis facti i febrib⁹. Ca.3^m.

Subeth aūt que accidit ab egritudine existente in aliqb⁹ mēbris. Semita cura est ꝑuenire ad membrū illud cū regimine vt purgeꝛ ⁊ remoueaꝛ qꝺ in ipso est ⁊ cōfortatio cerebri ita vt materiā nō recipiat. Et illud qdeꝫ.v̄.g. fit cum oleo ros. ⁊ aceto plurimo ne oleū dormire faciat ⁊ ꝑcipue cū ipsum est solū cū expressionib⁹ fructuū cōfortātiuꝫ. Et post illud adhibeanꝛ embroce ifrigidatiue. Deinde fiat ꝑmutatio ad resolutiua si fuerit in cerebro retenti aliqd. Et tu qdē iam sciuisti oīa illa in canone.

¶ Hic ponit curaꝫ. Et ꝑ̊ ꝺm vnāquāqꝫ spēm siue cām. Scđo ponit quēdā modū curatiuū. ibi (Et ex cura.) ꝟ Pria i.d. Prīo pōit curā subeth facti ꝑ cōitatē. Scđo facti a mala cōpl'one. ibi (Ille aūt q fit.) ꝟ Pria i.d. Prīo pōit curā magꝭ i ḡnali. Scđo in spāli. ibi (In eo aūt.) ¶ Cōsiderādū circa ꝑ̊ᵃᵐ ptē ꝙ i h̄ cap. nō solū poniꛆ cura veri subeth.s.ḡuis ⁊ ꝑfundi: sꝫ ēt nō veri.s.solū ḡuis vl' solū ꝑfundi: ⁊ iō rubrica dicit cura subeth.s.veri ⁊ somni ḡuis.i.nō veri subeth. ⁊ qꝛ h̄ ē accn̄s multotiēs i febrib⁹ eueniēs dixit facti i febribus. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ Aui. itēdit ad mēbrū: cuius cōitate fit subeth ⁊ itēdit ad cerebꝝ: ⁊ h̄ cū duob⁹.s.reꝑcussiōe ꝑ̊ ⁊ resol'one 2°: ⁊ hoc totū est scitū ex canonib⁹ ḡnalib⁹: ⁊ ex capl'o de cura sode. vnde soda erat exemplū reliqs egritudinibus materialibus.

¶ Dubitaꛆ vtꝝ qn̄ i subeth icipim⁹ reꝑcutē dēat eē oleū ros. min⁹ q̄ acetū. ꝟ Et vī ꙩ sic ꝑ Aui. hic. ꝟ In ꝯriū ē Sera. cap. de subeth cap.17. Ibi.n.i ꝑn° ad resol'onē.i.remotionē māe docet applicare oleū ro. cū pauco aceto. ꝟ Dōꝫ ꝙ itētio i ꝑn° subeth aut ē ꝑncipaliter ad reꝑcutiendū: ⁊ sic dꝫ eē oleū ros. plus ⁊ acetū parū qꝺ det sibi penetratiōe. ⁊ sic loqꛆ Sera. Aut itētio ē ad reꝑcutiēdū: ⁊ cū h̄ ꝑncipal'r ad exiccādū ⁊ repugnādū accidēti qꝺ ē subeth: ⁊ tūc debem⁹ miscē oleū ro. cū pl'imo aceto: qꝛ acetū sui siccitate ⁊ acuitate ꝓhibet somnū. ēt sui siccitate ꝓhibet olei humectationē q̄ somn⁹ iduciꛆ: ⁊ h̄ ē Aui. dic̄ ne oleū dormire faciat ⁊ ꝑcipue cū ipꝫ sit oleū ro. ē solū.s. cū aceto mistū: qꝛ si aliꝺ misceretꛆ cū aceto de rebus calefaciētib⁹ vt castoreo vel alio nō oporteret multiplicare acetū. vel cū ipm̄.s.subeth est solū.i.purū distinctū ꝯ lythargiā: qꝛ tūc ꝓprie opꝫ acetū multiplicare. Et ex h̄ mō loquēdi inuit sol'onē ꝯdictiōis itra se ⁊ Sera. Nā Sera. docet ponē paucū acetū i cura subeth nō puri: sꝫ sequētis lythargiā i cui⁹ ꝑn° nō tāta ē itētio ad subeth quāta ad reꝑcussionē māe: sꝫ hic poniꛆ cura subeth puri i cui⁹ ꝑn° itēdiꛆ vehemēter ad remotionē ipsi⁹ accidētis. ¶ Sꝫ tu diceres acetū pl'm dꝫ eē plus q̄ oleū ro. an plus q̄ acetū qꝺ cōiter misceꛆ ad reꝑcutiendū. ꝟ Dōm ꝙ h̄ estimationi relinquiꛆ. Credo tn̄ ꝙ cōiter plus debeat esse oleū q̄ acetū: tn̄ acetū dꝫ eē plurimū respectu aceti qꝺ poniꛆ in lythargia ⁊ subeth nō puris.

Dub^m p^m

¶ In eo aūt qui fit in febribus ⁊ in principio periodoꝝ oportet vt incipiaꛆ a ligatione extremitatum ⁊ a motu sternutationum assidue ⁊ odoramēto aceti ⁊ vaporis eius ⁊ vnctione capitis cum oleo ros. ⁊ aceto plurimo aut aqua acreste aut aqua granati ⁊ stipticoꝝ.

¶ Hic in spāli ponit curā subeth facti ꝑ cōitatē: ⁊ ponit curaꝫ eius qui fit per cōitatē ad totū vt in febrib⁹ q̄a facti ꝑ cōitatē ad stomachum vel pectus ⁊c̄. cura apparet ex capitulis ꝓprijs. Intēdit autē in subeth facto in febrib⁹ ad 4ᵒʳ.s. ad diuersionē vaporū cū fricatiōe. Scđo ad euōnē eoꝝ q sunt i capite cū sternutatiōe. Tertio ad excitationē cū sternutatiōe ⁊ aceto. Quarto ad reꝑcussionē.

¶ Ille aūt qui fit ꝑpter potū narcoticū cureꛆ ꝺm illud narcoticū: ⁊ detur egro ad potāduꝫ tyriaca ipsius qꝺ dicturi sumus in libro.4. Subeth autē facti ex frigore extrinsecus aduenīēte cura est pot⁹ tyriace ⁊ metridati ⁊ diamusc: ⁊ embroceꛆ caput cuꝫ aquis in qb⁹ cocta sunt rutha ⁊ castoreū ⁊ pyretrū: ⁊ vngaꛆ caput cū oleo de been ⁊ oleo de duab⁹ spicis cū castoreo ⁊ squilla ⁊ oleo muscellino ⁊ oleo costino cū castoreo. Et sil'r adhibenꛆ empl'a facta ex castoreo ⁊ sqlla ⁊ musco: ⁊ sint castorei ptes.ij. ⁊ squille pars.j. ⁊ musci quātitas ꝑua ⁊ odoret muscū assidue ⁊ vtatur eis que dicta sunt in calefactiōe cōpl'onis cerebri: sꝫ ē labor absqꝫ facilitate.

¶ Hic ponit curaꝫ subeth facti a mala cōplexione. Et ꝑ̄mo a mala cōplexione frigida sine materia. Scđo a mala cōplexione humida ⁊ etiā frigida cū mā. ibi (In illo aūt.) ꝟ Prima in duas. Primo ponit curā subeth facti a mala cōpl'one frigida ꝑueniēte a narcoticis. Scđo a frigore extrinseco scꝫ aeris. ibi (Subeth aūt.) ¶ In ꝑ̄ma pte remittit nos ad.4. librū sexta fen. In scđa pte docet calefacere caput cū reb⁹ ꝑ os sumptꝭ vt tyriaca.s. antiq. Diamusc.i. diamusci. Oleo muscellino.i. de musco: lꝫ apꝺ Simonē alias h̄eat expōnes. Sed cū labore ⁊c̄. qꝛ cū forti fricatione ⁊ agitatione.

¶ In illo aūt qui factus est ꝑpter dominiuꝫ sanguinis opꝫ vt incipiaꛆ a flobothomia cephalice ⁊ vētose crurium aut flōmia saphene: ⁊ vtatur clysteri tēperato ⁊ subtiliatione cibi: ⁊ vtatur eo quod torrefactum est

vel aqua ciceris: vel qđ acescit aliter acrescit.

¶ Hic ponit curã subeth a mala complexione humida. Et p̃mo cũ materia sanguinea. Secũdo sine materia. ibi (Illum.) Tertio cuꝫ materia flegmatica. ibi (Et si fuerit.) ¶ In p̃ma parte Auicẽ. assumat curam. Nam quando debeat fieri flobothomia saphene vel cephalice vel ventose dictum est supra in generalibus canonibꝰ. Quod etiam clysteria leuia competant in materiebus calidis dictum est. Subtilis etiam dietatio competit ne sanguis multiplicetur. Utatur eo qđ torrefactũ est: vt ordeo torrefacto. est enim pauci nutrimenti ⁊ sicci: ⁊ prohibet euaporationeꝫ ad caput. vel aqua ciceris ad diuertẽdũ versus vrinã: vel qđ acrescit. i. acetosis.

¶ Illuꝫ aũt qui factus est pp dominiũ humiditatis pure que nõ est cũ materia opꝫ vt cures cũ emplr̃is factis ex castoreo ⁊ flore squinãti ⁊ costo ⁊ nuce cupressi ⁊ sauina ⁊ euforbio ⁊ pyretro ⁊ desiccetur cibꝰ ⁊ alienent̃ olea ⁊ embroce nisi cum cautela. humectatio eniꝫ que est i oleis q̃nq̃ꝫ vincit virtutẽ medicinaꝝ nisi sit valde fortis. Et opꝫ vt administratio fiat vnctionis capitis ⁊ rubificationis eius ⁊ odorationis musci

¶ Hic cõsidera ꝙ fortioribus medicinis egemus quãdo volumus eas miscere cum oleis vel in embrocis apponere q̃ꝫ quãdo in emplastris ponimus. Et ratio est qꝛ olea ⁊ similiter aque pp actualẽ humiditatẽ vincunt virtutem medicinarũ. Et ideo ĩdigemus cautela vt ponant̃ medicine fortiter sicce: ⁊ hoc est quod dixit. nisi sit valde fortis scilicet virtus medicine. Similiter opꝫ ꝙ fiat ĩunctio fricando ⁊ abstergendo vt cesset humectatio olei: ⁊ hoc est quod dicit littera exterior: fiat vnctio que fit cum fricatione.

¶ Et si fuerit humiditas cũ m̃ã flegmatis opꝫ vt euacues cum clysteri forti prius ⁊ ingenietur vt euomat: ⁊ plurimũ eius qđ ex flegmate est in st̃õcho oꝫ vt euomat cũ eo qđ flegma incidit ex eis que dicemus in loco suo: ⁊ administra embrocas digestiuas fortes ⁊ caputpurgia ⁊ sternutatoria ⁊ gargarismata: ⁊ ea que sciuisti in canone sicut tibi preterijt.

¶ Hic ponit curã subeth a mala cõplr̃one humida cũ m̃ã flegmatica: ⁊ in hoc ĩnuit curã eius qui fit a mala cõplexiõe frigida cũ m̃ã. Et ĩtendit in hoc ad euacuationes cõmunes ⁊ ꝓprias ⁊ diuersionem: ⁊ totũ hoc est scitum supra in cañ. generalibus.

¶ Et ex cura est vt eger audiat ⁊ videat res que cõtristant ipsuꝫ. tristitia enim in hm̃õi egritudinibꝰ in quibꝰ debilitat̃ cogitatio ⁊ extinguit̃ est ex eis que cõmouẽt animã ⁊ reducunt eam ad rectitudinem.

¶ Hic ponit curã cõeꝫ ad subeth ⁊ ẽ respiciẽs accñs ꝓp̃e. s. ad excitandũ: ⁊ hꝫ duo. s. duo ponit remedia. Scd̃a ibi (Et ex medicinis.)

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̃ circa p̃mã partẽ: qꝛ tristitia vr̃ addere ad somnũ: cũ moueat calidũ intus. ℣ Dicẽduꝫ ꝙ tristitia est duplex. Una de preterito ⁊ illa facit dormire. Alia est de futuro ⁊ illa facit vigilare: vt innuitur in lr̃a extra p̃mo cañ. fen. 2. illo caplr̃o. oĩa anime accidẽtia. ℣ Ad 2ᵐ dom̃ ꝙ tristitia de futuro: lꝫ ĩtus moueat calor: tñ ẽt cũ hoc extra mouet̃: qꝛ homo sollicitũ se reddit ⁊ cõmouet̃ in aĩa sua ad imaginãduꝫ modos effugiẽdi tristabile futurũ: ⁊ iõ vigilat ⁊ reducit̃ hõ ad rectitudinẽ. s. vigiliaꝝ vel ad rectitudinẽ. s. rõnis: qꝛ ratiocinat̃ qualiter sit p̃uidendũ. Et de hac tristitia loquit̃ Aui.

¶ Et ex medicis gdẽ vigilare facientibꝰ ẽ epithima factũ cũ calcanto ⁊ abstersio faciei cuꝫ aceto ⁊ ꝯstrictio extremitatũ inferiorũ ⁊ administratio sternutatorioꝝ.

¶ Calcanto. i. vitriolo aliquo: qꝛ siccat fortiter. Et abstersio. i. lauatio ⁊ tactus cum aceto: qꝛ exiccat fortiter sui siccitate ⁊ acuitate mouet ad vigilandũ ⁊ excitat. Constrictio ⁊c̃. quia diuertit vapores: ⁊ excitat: ⁊ etiam sternutatio idem facit.

¶ De vigilijs ⁊ sahara. Cap. 4ᵐ.

Vigilia quidẽ est dispositio animalis cũ effunditur spiritus animalis ad instrumẽta sensus ⁊ motus vt eis vtatur. Sahara võ est superfluitas in vigilia ⁊ egressus a re naturali.

¶ Determinauit Auic. de somno subeth: hic determinat de vigilia ⁊ sahara que est vigilia supflua. Et p̃mo ponit eius diffõnẽ ⁊ causas. Scd̃o signa. ibi (Signa.) Tertio curã. ibi (Sed gdẽ.) ℣ Prima in tres. Primo ponit diffõnem. Scd̃o causas. ibi (Et eius.) Tertio excusat se. ibi (Et nos.) ℣ Prima in. 2. Primo ponit diffõnẽ vigilie absolute. Scd̃o ponit diffõnem vigilie supflue que dr̃ sahara. ibi (Sahara võ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ cũ vigilia opponat̃ somno sicut in somno fit reuersio spiritus aĩalis dicti ab anima: ita in vigilia absolute fit expãsio spũs aĩalis dicti ab aĩa: ⁊ quãtũ in somno ligant̃ sensus ⁊ motus: ita in vigilia fit exercitiũ sensus ⁊ motꝰ: ⁊ hoc est qđ dicit. vt eis vtatur. s. instrumentis sensus ⁊ motus.

¶ Dubitatur quare nõ diffiniuit vigiliaꝫ naturalẽ nõ nãlẽ ⁊ ꝯ nãm. ℣ Dicẽduꝫ ꝙ dedit ĩtelligi ex opposito diffõnis somni: ⁊ ꝑ hoc qđ dixit. sahara est supfluitas in vigilia. dedit ĩtelligi vigiliã nõ nãleꝫ ⁊ cõtra nãm ẽm ꝙ superfluitas vigiliarum est maior aut minor. Dubium

¶ Et eius quidem causa complexionalis est caliditas ⁊ siccitas propter igneitatem spiritus ⁊ mouet semper ad exteriora ⁊ caliditas vehementius est faciẽs sahara ⁊ anterius faciens.

¶ Hic ponit causas vigilie supflue. Et p̃mo facit hoc. Scd̃o ponit cañ. ꝓnosticũ. ibi (Et dicit̃. ℣ Prima in tres. Primo ponit multas causas sahara. Scd̃o signat cãm cuiusdã accidẽtis ꝯiuncti sahara in senibꝰ. ibi (Et dolor.) Tertio addit quãdã aliaꝫ cãm. ibi (Et est.) ℣ Prima in. 2. Primo ponit cãs que sunt magis appropriate cerebro. Scd̃o que sunt ꝑ cõitatẽ. ibi (Et est sahara que est pp malitiã digõnis.) Prima pars põt diuidi in tot quot causas ponit. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ sicut in causis somni supflui qñ cõiungit̃ frigiditas ⁊ humiditas p̃ncipalis cã est frĩditas: ita in causis vigiliaꝝ cũ cõiungit̃ caliditas ⁊ siccitas p̃ncipalis: ⁊ anterior causa est caliditas q̃ꝫ siccitas: cũ ꝓuenit preparatus: qꝛ in hoc magis fit ĩpressio. alia pꝫ.

¶ Et sahara quidem quãdoq̃ꝫ fit ex nitrositate humiditatis occultate in cerebro aut ꝓpter dolorẽ ⁊ cogitatiões cõmunes. Et est sahara cuius causa est lumen ⁊ loci illuminatio cum prouenit in huiusmodi aliquis preparatus sahare. Et est sahara que est ꝓpter malitiam digestionis ⁊ multitudinẽ repletionis. Et est sahara que fit causa eius qđ ĩflat ⁊ cõmouet humores ⁊ somnia ⁊ timorẽ in somno sicut fabe ⁊ similia.

¶ Hic ponit cãs sahare ꝑ cõitatẽ. Et p̃mo ad stomachũ. Scd̃o ad corpus totũ. ibi (Et est sahara que fit in febribus.) ¶ Et sciẽduꝫ ꝙ malitia digõnis duplr̃ põt facere sahara. vel ꝓpter malos vapores a st̃õcho surgẽtes. vel ꝓpter anxietatẽ stomaticã: vñ hõ non põt quiescere. ⁊ eodẽ modo multa repletio stomachi. ¶ Considerandũ ꝙ fabe ⁊ similia vt porra generãt vapores ad caput ascendentes faciẽtes somnia terribilia: vt Auic. 2. cañ. de porris.

¶ Et est sahara que fit in febribus ꝓpter eleuationem vaporum siccoꝝ mordicatoꝝ ad cerebrum.

¶ Et est sahara que fit in febribꝰ he sunt cholr̃ice vel melr̃ice alique.

¶ Et dolor gdem qui decrepitis accidit ex sahara est ꝓpter nitrositateꝫ humoꝝ eoꝝ ⁊ salsedinem ipsoruꝫ ⁊ siccitatem substantie cerebri eorum.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ ĩ decrepitꝭ ex supflua vigilia accidit dolor capitis: ĩmo silr̃ cũ vigilia ẽt p̃ñt hr̃e h̃ accñs. Cãm igit̃ Aui. dicit eẽ siccitatẽ nitrosam vel salsaꝫ humoris: vnde etiam cerebrũ exiccatur.

¶ Et est sahara que fit causa apostematis melacholici aut cancrosi in partibus cerebri.

¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ in partibꝰ cerebri põt ĩtelligi. i. in ipso cerebro: ⁊ tunc lõginquũ est ꝙ fiat in eo apostema cancerosuꝫ nisi ẽm quãdã silr̃itudinẽ. Alio mõ in partibꝰ cerebri. i. in locis ꝓpinquis vt in collo ⁊ gula: ⁊ tunc ꝑ cõmunitatẽ vapoꝝ siccoꝝ fit vigilia.

¶ Et dicitur ꝙ ille in quo sahara fit fortis: deinde accidit ei tussis moritur. Et nos quideꝫ iam diximus in capitulo somni quod oportuit nos dicere.

¶ Videt̃ mihi ĩuenisse a Rasi p̃mo ꝯtinẽtis cap. 8. Et cã est qꝛ significatur vehemẽs siccitas cerebri pulmoni cõicata: ⁊ qꝛ hoc nõ est neciuꝫ: qꝛ posset eẽ pp aliquã m̃ãm cadentẽ ad pectus que gñata fuit pp indigõneꝫ ex supflua vigilia: iõ dicit. dr̃. Et nos. q. d. ꝑfecta notitia de vigilia habet̃ ex opposito ẽm ꝙ dictũ est in somno.

¶ De signis. Cap. 5ᵐ.

Signa igitur eius que fit a siccitate pura sine materia ⁊ non socia caliditati sunt leuitas capitis ⁊ sensuũ ⁊ siccitas oculoꝝ ⁊ lingue ⁊ nariuꝫ ⁊ ꝙ nõ sentit̃ in capite calor neq̃ꝫ frigus.

Eius vo fit ex caliditate ⁊ ſiccitate ſigna ſunt inuētio ſignorum ſiccitatis cum inflammatione ⁊ aduſtione ⁊ quādoq; eſt cuꝫ ſiti ⁊ aduſtione in origine oculoꝝ. Et eius quidē que fit ex nitroſitate humoꝝ ſigna ſunt humectationis inuentio in narib⁹ ⁊ lippitudo oculorū ⁊ ſenſibilitas grauitatis parue ⁊ velocitas excitationis apud ſomnū cū ſaltu: ⁊ illud qdē ſignatur ex regimine preterito ⁊ etate. Et eius qdē que fit ex illuminatione loci aut ex cibo. Signa ēt ſūt cauſe eius. Eius vo q̄ eſt ex apate melancholico ſigna ſunt ſigna p̄dicta multotiens. Sed eius que eſt ex dolore aut cogitationib⁹ cōmunibus ⁊ febribus acutis ſigna ſunt eius cauſe.

¶ Habet tot ptes quot ponit modos ſignoꝝ ſm modos cāꝝ ⁊ ſūt ſex. 2ª ibi (Eius vo.) 3ª ibi (Et eius.) 4ª ibi (Et ei⁹.) 5ª ibi (Eius vo.) 6ª ibi (Sed ei⁹.) Qd dic̄ i p̄ª pte eſt notū. ¶ Circa ſcdaꝫ ptē diceret aliqs ipſe dic̄. qñq; eſt cū ſiti: imo ſp deberet eē cū ſiti ⁊ aduſtione. ꝟ Dicēduꝫ ꝙ nō eſt neceꝭ niſi cū calor cōicatur ſtōcho ⁊ iprimit. Poſſet aūt aliqs hr̄e ſtōchū humidū nō leuiter exiccabilē: ⁊ ita de aduſtione oculoꝝ. ¶ Circa tertiā partē cōſidera ꝙ flegma ſalſum dominās in ptib⁹ cerebri ſui ſubā humida in actu facit nariuꝫ humiditatē ⁊ oculoꝝ lippitudinē ⁊ ſaltem facit hoc aliud flegma qd ſimul cū eo ſignificaṫ abūdare. Flegma ēt ſalſuꝫ facit paruā grauitatē ⁊ nō tātā quātā flegma purū. Nā ſalſedo alleuiat illud pp calorē ꝓprie cū eēt ſalſuꝫ ex cholere miſtione: ⁊ qꝛ vapores flegmatis ſalſi ſunt pungētes groſſi: iō faciunt exiccari cū ſaltu. i. iectigatione: ⁊ illud. ſ. ſahara ex flegmate ſalſo ſignificaṫ ex regimine preterito multiplicatiuo flegmat̾ ſalſi ⁊ etate ſenectutis. Alia patēt.

¶ De cura. Cap. 5ᵐ.

Oportet quidē vt habēs illaꝫ cuius cā eſt ſiccitas vtatur cibo humido ⁊ balneis tēperatis ꝓprie ꝙ ipſum balneuꝫ nō facit dormire: tūc nō eſt tēperati corporis ⁊ nō bone cōplexionis ⁊ neq; eſt niſi in ptāte ſiccitatis aut i poteſtate humoꝝ maloꝝ quos balneuꝫ eleuat. ⁊ opꝫ vt deſerat cogitationē ⁊ coitum ⁊ laborē ⁊ vtatur quiete ⁊ tranquillitate ⁊ aſſiduitate inunctionis capitis cū oleis humectatiuis predictis ⁊ emulſione lactis ſuper caput ⁊ embrocis humectātibus predictis ⁊ attractione in naribus oleoꝝ ⁊ caputpurgijs ipſoꝝ ⁊ diſtillatione eoꝝ in aure ⁊ ꝓprie olei nenufarini ⁊ precipue faciendo caputpurgiuꝫ ⁊ in fricatione inferiorum pedum.

¶ Hic ponit curā ſahara. Et p̄mo ſm diuerſitatē cāꝝ. Scdo ſm diuerſitatē gradus. ibi (Et qñq; opꝫ.) ꝟ Prima i qnq;. Primo ponit curā ſahare facte ex ſiccitate. Scdo a caliditate ⁊ ſiccitate. ibi (Et eius vo.) Tertio ex dolore. ibi (Eius vo.) Quarto ex febribus. ibi (Factū vo.) Quinto ex humiditate nitroſa. ibi (In ea.) ¶ Cōſiderāduꝫ circa p̄mā partē ꝙ cū hō vigilat pp malā cōplōnē ſiccā ⁊ nō curaṫ ꝓpter balneū ꝓprie tēperatū. ſ. dulcis aque ⁊ tēperati caloris: hoc nō eſt niſi ꝓpter duas cās. Una eſt: qꝛ ſiccitas valde excedit ⁊ dominaṫ cerebro: ⁊ hoc eſt qd dicit. neq; eſt niſi in poteſtate ſiccitatis. Scda cā eſt: qꝛ in eo ſunt mali humores q a balneo excitanṫ qui humores dominanṫ ⁊ hō eſt in ptāte eoꝝ: ⁊ hoc eſt qd dicit. aut in ptāte humoꝝ ⁊c̄. Poſſet tn̄ exponi in poteſtate. i. in potētia trāſmutabili p virtutē actiuā balnei. Et hec expoſitio forſan in idem redit qd dictū eſt. Reliqua que ponit ſunt nota. oīa enim ſunt ad humectādum ⁊ ad hoc fit aſſiduatio vnctionis capitis cōprimēdo vt dicit littera extra: ⁊ hoc fit vt oleum magis penetret. Et ad hoc fit fricatio pedū inferiorū. i. partiū iferiorum coxaruꝫ ⁊ tibiarum ⁊ pedum cū oleis predictis humidis.

¶ Eius vo que eſt ex caliditate cū hoc regimen eſt cuꝫ additione facta in regimine haruꝫ medicinaꝝ: ⁊ adminiſtratio verbi gratia raſure cucurbite ⁊ portulace ⁊ mucilaginis pſilij ⁊ virge paſtoris ⁊ ſemperuiue ⁊ ſimiliuꝫ. Et ex huiuſmodi minocticis eſt ſomnus ſuauis ſubtilis cum quo nō eſt bezeze ⁊ ſit eius caſus breuis: aut ſi ſit cū bezeze ſit equalis: ⁊ ꝓpter illud ſonitus arborū ⁊ aque faciunt dormire. Eius vo que facta eſt ex dolore regimen eſt ſedatio doloris. Et ipſius cura eſt cū eo qd ꝓpriū eſt vnicuiq; dolori in caplō ſuo.

¶ Hic ponit curā ſahare a caliditate cū hoc. i. cū ſiccitate. Regimē eſt ⁊c̄. i. addaṫ ad has medicinas adminiſtrādo. v. g. raſurā cucurbite: qꝛ oꝫ addere ad ifrigidationē. Et ex minocticis. i. ſomniferis. ¶ Cōſiderādū ꝙ ſonus inſtr̄i ſine chorda graui eſt magis acutus ⁊ vnus ſiue vniformis: ⁊ tūc diſtrahit aīam ad intētionē p audituꝫ nō iterceptū ⁊ reuerſionē mō ad acutū ſonū mō grauez: ⁊ ideo eſt ſomniferū qd. ¶ Quō ſonus arboꝝ ⁊ aquaꝝ ſūt ſomniferi ꝓpter vniformitatē ſoni vniformiter diſtrahētis: ſic ēt comeſtio equorū in nocte. Aīa aūt diſtracta ab alijs ſenſib⁹ ⁊ auditui intenta ⁊ in h̄ ſuauiter fatigata retrahiṫ ſm audituꝫ: ⁊ ſic fit ſomnus. Si ergo in inſtr̄o ſit bezeze. i. chorda ſonū reddēs grauē: tunc ipedit ſomnum qꝛ graue trahit quodāmodo ad ſe acutū: vt ꝓblematū. 19. 12. problema. modo ergo anima vertitur ad acutū modo ad grauem niſi ſit equalis: qꝛ fit cū optima melodia: vt quod omnino quaſi acutū ad grauem trahatur melodie. Eius vo. patet.

¶ Facta vo in febrib⁹ multotiēs habēti datur in potu adeiacur purū ⁊ facit dormire. Et opꝫ vt hñs eaꝫ vtatur ablutione faciei ⁊ embrocis ⁊ vnctione timporis ⁊ frontis cū oleo de papauere ⁊ lactuca ⁊ vt ponatur in ſorbitionib⁹ ipſius ſemen papaueris albi. Et qñq; ſtupefacit ex narcoticis quoꝝ deſcriptiōes ſunt in antidotario ⁊ trociſ. de croco p̄dicti in cap̄. de ſoda calida cū diſſoluunṫ in expreſſione papaueris aut aqua ro. i qua coctuꝫ eſt papauer aut aqua lactuce ⁊ liniṫ eo frons ⁊ ꝯferūt. Et ex eis qdē que ad illud expta ſunt eſt vt ſumanṫ caſſia lignea ⁊ opiū ⁊ crocus. ⁊ diſſoluanṫ i oleo ro. ⁊ abſterganṫ ex eis nares. Et ſilr̄ epithima factum ex corticib⁹ papaueris ⁊ radicib⁹ mādragore ſup vtraq; timpora ⁊ etiā odoramēta ex eis. Et q ſumit ex iſtis quātitatē vnius grani dormit ſomnū temperatū.

¶ Ponit curā ſahara in febribus. Et primo qñ mā eſt magis ſubtilis. Scdo quādo eſt groſſa. ibi (Qꝛ ſi humor.) Tertio ponit qddaꝫ remediū ad ſomnū iducendū. ibi (Et ex eis quideꝫ.) ꝟ Prima pars diuidi pōt in tot quot ponit remedia: oīa enim ſunt ſomnifera. ſꝫ p̄mo Aui. icipit a leuiorib⁹ vt ſomniferis cuꝫ papauere ſicut deiacur: qd eſt electuariū de papauere: cuius deſcriptionē Meſue ponit purum qꝛ forſan ſine ſapa vel alia additione. Scdo tranſit ad opiata ⁊ ſimilia dicta in antidotario ⁊ ad trociſcos de croco dcōs ſupra. Ex quo apparet ꝙ ibi dꝫ intrare opium ⁊ pꝫ.

¶ Qꝛ ſi humor ad ipm aſcēdens fuerit groſſus fiat emplaſtrū fronti ei⁹ ex mellilloto cū camomilla ⁊ robub.

¶ Qꝛ ſi humor ad ipſum. ſ. cerebrum aſcendens fuerit groſſus fiat emplaſtrum ⁊c̄. quia iſta ſunt ſubtiliatiua ⁊ reſoluentia illum humorem groſſum ⁊ ſic curant a vigilijs.

¶ Et ex eis quidem que dormire faciunt febrientes ⁊ alios eſt vt extremitates habentiū ſaharā ligentur cū ligamine faciente dolorem ⁊ corā ipſis ponatur lāpas ⁊ precipiatur preſentibus vt multiplicent ꝯfabulationes ⁊ ſermones. Deinde ſoluantur repente ⁊ remoueatur lampas ⁊ precipiatur ibi exiſtētibus vt taceant repente ⁊ tunc dormient.

¶ Iſtius cañ. igeniantis ad ſomnuꝫ. A. reminiſcitur in tribus locis ſcꝫ hic ⁊ infra fen. 13. de deſtructione appetitus. ⁊ clarius fen. 1. 4. cañ. Et cā in hoc eſt ſubita fatigatio v̉tutis ab iſto lumine ⁊ ſonis: quibus ſubito ſedatis intus reuertiṫ cū ſpū ⁊ fit ſomnus.

¶ In ea auteꝫ que facta ſunt ex humiditate nitroſa ſalſa propter nitroſitatem ⁊ ſalſedinem opꝫ vt acceptio omnis acuti ⁊ ſalſi alienetur ⁊ cibetur eam habens piſcibus petroſis ⁊ carnibus ſubtilibus ſurabegeti cum pauco ſale ⁊ euacuetur cuꝫ pillulis ex ſebeba: ⁊ aſſidue fiat inunctio capitis cū oleis ſuauibus tepidis.

¶ Hic ponit curaꝫ ſahara ex mā nitroſa. Et p̄ in cōi magis. Scdo applicādo ad ſenes. ibi (Lunc; hec ſpēs.) ¶ In prima parte intendit ad ꝓhibitioneꝫ ſalſe materiei ſahare ⁊ euacuationem eius cū

pillulis scebar dictis supra in canonibus generalibus: ⁊ itellige ꝙ vigorentur cum turbith vel agarico vel alia ſm ꝙ expedit.

¶ Cũq3 hec species sabare accidit in etate senij eius cura est praua: verũtamẽ oportet vt eã habẽs vtat embroca ex aqua in qua cocta sunt ordeum ⁊ camomilla ⁊ alachuen ⁊ nõ aliud omni nocte. facit enim bene dormire. ⁊ similiter odoret narib⁹ facta ex oleo albacuen aut oleo irino aut oleo de croco.

¶ Cã huius est q2 semp fit in senib⁹ huius mãe multiplicatio: ⁊ cu3 hoc est grossa mã: ẽt nõ sustinẽt fortia solutiua qb⁹ o3 hec mã educi: op3 igit vti reb⁹ subtiliantib⁹ ⁊ resoluẽtib⁹ ẽt remouẽtib⁹ acuitatẽ salsedinis qualia sunt q̄ ponit. Albacuẽ. i. matricaria ſm Simonẽ. ⁊ lr̃a extra dicit ꝙ est herba filĩs cotule fetide. ¶ Cõsidera tñ ꝙ ꝯueniẽs est ꝑmittere euõnes possibiles ⁊ ẽt sequi cũ eis.

¶ Et qñq3 op3 vt in potu tribuamus habẽti sabarã superfluã3 virtutis cuius timetur resolutio ceratina ⁊ similia ex opio vt faciat ipsum dormire.

¶ Hic ponit cura3 sabare ſm gradus. Et primo quando est fortis. Scd̃o quãdo est debilis. ibi (Si vo.) Quod primo dicit p3. Ceratina. i. medicamen aliquod opiatum.

¶ Si võ q nõ h3 sabarã cũ hmõi supfluitate sufficit vt laboret exercitet ⁊ balneet. Deide ante cibũ bibat aliquãtulũ vini ⁊ comedat cibũ qm̃ dormiet in hora.

¶ Laboret ⁊ exercitet ⁊c. ad aliquã fatigationẽ inducendã ⁊ remotionem superfluitatũ ad humectãdũ cũ balneo. Bibat aliquãtulũ vini ante cibũ. Dicit a quibusdã ꝙ cã est vt facile digestibile antecedat. Alij dicunt ꝙ fit vt precurrat ad mẽbra ⁊ humectet. Uel dicendũ ꝙ fit vt nõ superflue sed cõuenienter simul cũ cibo euaporet ad caput: qm̃ ex hoc dormiet in hora. i. statim.

¶ De lesione sensus. Cap. 7[m].

Species nocumẽti sensus cõtingentis in operationibus cerebri sunt ꝓpter duas causas ⁊ cognoscuntur tribus modis.

¶ Supius determinauit de egritudinib⁹ pl'm nocumẽtũ quarũ est in sensib⁹ exteriorib⁹ l3 fit ẽt lesio radicalis in sensu cõi: hic determinat de nocumẽto virtutum moraliũ que sunt imaginatiua siue phãtasia siue sensus cõis ⁊ cogitatiua ⁊ memoratiua. Et primo in generali hoc facit. Scd̃o in spãli. ibi (Permistionis.) Pria in. d. Primo in gñali ponit causas ⁊ modũ cognoscẽdi nocumẽta harũ virtutũ. Scd̃o in gñali ponit curã. ibi (In curis autẽ.) Prima in duas. Primo ꝑmittit. Scd̃o exequit. ibi (Cũ eni3 sensus.) ¶ Dicit ꝑmo sic ꝙ spẽs nocumẽti cõtingens in opationib⁹ cerebri. s. pncipalib⁹ que sunt opationes virtutũ intrinsecaꝝ. s. cogitatiue imaginatiue ⁊ memoratiue: sunt ꝓpter duas causas. s. ꝓpter mala3 cõplexionẽ calidã: vel pp malã cõpl'onẽ frigidã pncipal'r. Uel ꝓpter duas causas. s. ꝓpter cãm in cerebro vel ꝓpter cõpassionẽ.

¶ Cum eni3 sensus hoĩs est icolumis ⁊ imaginatio formaꝝ reꝝ in somno ⁊ vigilijs est sana. Deinde sunt res ⁊ dispõnes quas videt in vigilijs suis aut i somno suo ex eis de qb⁹ possibile est ipm̃ ꝓponere ⁊ remouent ab eo: ⁊ cũ audit eas ⁊ testificat nõ remanẽt apud eũ: tũc lesio illa est in memoria ⁊ in posteriore cerebro. Qd̃ si in hoc nõ est ipedimentu3 sed loquat ea que non sunt dicẽda: ⁊ timet ab eis a qbus timere nõ op3 ⁊ putat eẽ bonũ qd̃ nõ debet putari bonũ: ⁊ sperat qd̃ nõ est sperandum: ⁊ inquirit qd̃ inquirẽdu3 nõ est: ⁊ facit qd̃ faciendũ nõ est: ⁊ est potẽs seruare quoꝝ vult recordari: tũc lesio est in cogitatione ⁊ in pte media cerebri.

¶ Hic declarat. Et ꝑ° qũo lesiones sensus cognoscunt trib⁹ modis. Scd̃o qũo fiunt pp duas cãs. ibi (Et qd̃cũq3.) ¶ Ad primi euidentia3 ꝯsiderãdũ ꝙ modi cognoscẽdi sunt aggregatiões triũ ordinu3 signoꝝ qbus cognoscit nocumẽtũ cuiusq3 triu3 virtutũ moraliu3. Primo ḡ ponit signa lesionis siue nocumẽti memorie. Scd̃o ponit signa nocumẽti cogitatiue. Tertio imaginatiue. Quarto ponit signa nocumẽtoꝝ oium simul. Sũt ḡ tres modi signoꝝ nocumentoꝝ simpliciũ. Et quart⁹ modus est nocumẽti cõpositi. 2ª ibi (Qz si.) 3ª ibi (Si vo.) 4ª ibi (Et si.) ¶ Circa ꝑma3 ptẽ ꝯsidera ꝙ sensus accipit quatuor modis. Uno mõ cõiter ad sensus interiores ⁊ exteriores qũo dicimus ꝙ sensus distinguit ꝯ intell'm. Scd̃o mõ accipimus pro sensib⁹ exteriorib⁹ distinctis ꝯ virtutes itrinsecas que dicunt morales: qũo accipit supra Auic. 4. capl'o. ⁊ in rubrica huius tractat⁹ ſm vnã expõne3. Tertio mõ accipit sensus vt communiter se h3 ad iteriores sensus. s. imaginatiuã cogitatiuã ⁊ memoratiuã. ⁊ hoc mõ accipit in rubrica hui⁹ capl'i. cũ dixit. de lesionib⁹ sensus. i. virtutũ itrinsecaꝝ: ⁊ in hoc ẽt apphẽdit sensus cõis. Quarto mõ accipit sensus pro rõne siue cogitatiõe siue ṽtute cogitatiua siue estimatiua: qũo sumit hic sicut ẽt vulgariter dicimus iste hõ est boni sensus: vt dicit lr̃a extra. ¶ Cõsiderãdũ scd̃o ꝙ ex sanitate imaginationis ⁊ cogitatiue ⁊ nocumẽto actus memoratiue arguimus lesione3 in memoria ex pte posteriori. v̇. g. sensus. i. rõ ⁊ actus cogitatiue est sanus: ⁊ imaginatio reꝝ in somno ⁊ ẽt in vigilijs est sana. Et in h̄ inuit sanitatẽ sensus cõis: ita ꝙ imagiatio sumat pro sensu cõi: ẽt ⁊ spẽs illaꝝ reꝝ delent ab eo: ita ꝙ ipse pcipit se posse ꝓponere ⁊ rõcinari de hmõi reb⁹ cõprehẽsis in somno vel vigilijs: s3 sunt remote ab eo. ⁊ cũ audit eas testificat illas fuisse de qb⁹ dicere ⁊ ꝓponẽ volebat: nõ tñ remanet apud ei⁹ vsum. i. ꝙ ipse possit eis vti: imo abolent a memoria. Uel possent ꝓponere. s. in actu eoꝝ. s. postq3 cessauerũt. Dixit aũt res q3tũ ad spẽs sensatas ⁊ dispõnes q3tũ ad isensatas. Uel dixit res q3tũ ad spẽs directe iportãtes. Dixit dispõnes q3tũ ad circũstãtias. Qz si ponit ordinẽ signoꝝ qb⁹ cognscimus nocumentũ estimatiue siue rõnis. ⁊ dicit. ꝙ si in h̄. s. imaginatiua nõ est ipedimẽtũ: sed loquat ⁊c. q2 turpia vñ nõ verecũdat ⁊ timet ⁊c. hec oĩa sunt peccata circa iudicia intẽtionũ ⁊ spẽrũ nõ sensataꝝ. Et est potẽs. Hoc signãt sanitatem memorie: sequit qd̃ fit nocumẽtũ in cogitatione siue rõne ⁊c.

¶ Si võ ipsius memoria ⁊ ipsius loquela sunt sicut eẽ debent ⁊ nõ contingit in his que agit ⁊ loquit aliquid cõtrariu3 rectitudini ⁊ imaginatur res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singularia mẽdosa ⁊ ignes ⁊ aquas aut reliqua mẽdosa aut debiliter imaginatur formas rerum in somno ⁊ vigilijs: tũc lesio est in imaginatione ⁊ in ventre anteriore cerebri.

¶ Hic ponit ordinem signoꝝ quo cognoscimus nocumentũ imaginatiue ⁊ partis anterioris: ⁊ dicit. si ei⁹ memoria ⁊ loquela. s. obediendo estimatiue sunt sicut debet ⁊c.

¶ Et si aggregentur duo ex illis aut tria: tunc lesio est in duobus ventribus aut tribus.

¶ Hic oĩa signa simul aggregat vel duo. Et primo facit hoc. Scd̃o ponit quãda3 cõparationem. ibi (Et si cogitatio.)

¶ Et si cogitatio infirmetur ⁊ accidat in eo abbreuiatio propter cõmunitatem lesionis in memoria precedentis primum facilius est q3 si infirmetur cogitatio ⁊ sequatur eam egritudo memorie.

¶ Hec scd̃a pars põt dupl'r exponi. Primo facili⁹. i. minus malum est ꝙ pncipalis passio fit in memoria ⁊ in cogitatiua fit cõpassio q3 ꝙ pncipalis passio fit in cogitatiua ⁊ in memoratiua fit cõpassio. Et cã est: q2 in cogitatiua est pncipalior ⁊ nobilior virt⁹. ⁊ eadẽ cõparatio est de cogitatiua ad imaginatiuã. ¶ Scd̃o mõ põt exponi ꝙ facili⁹ ⁊ sic frequẽtius accidit nocumẽtũ in cogitatiua pp nocumẽtũ in memoratiua q3 ecõtra. Rõ cõis est ventriculus posterior est durior q3 medius: ḡ eo leso qd̃ magis d3 resistere facili⁹ erit ledere mediũ ⁊ ẽt anteriorẽ. sed q3uis medius vẽtriculus ledat cum sit mollior non ꝓpter hoc ledit faciliter posterior. Scd̃a rõ est: q2 opatio cogitatiue plus pẽdet ab opatiõe memorie. s. ab eo qd̃ memoratiua sibi ministrat q3 opatio memoratiue pẽdeat ab eo qd̃ cogitatiua ministrat. h̄ decl'at 2r. Primo q2 memoria falso repñtãs facit appere nocumẽtũ in cogitatiua: vt videat in ea eẽ error. vt si memoratiua ponit coram estimatiua spẽm inimici vt Petri: loco spẽi amici vt Martini: iudicat inimicitiã vbi d3 iudicar amicitiã. s3 si cogitatiua errat in iudicio nõ sic appet in h̄ error memorie: q2 datũ iudiciũ siue bonũ siue malũ: si retineat di memoratiua sana. Decl'at h̄ scd̃o: q2 in nobis ꝓuectis iudicia estimatiue multũ pẽdẽt a reb⁹ in memoria reseruatis: ⁊ circa ilias multũ exercitamur plus q3 exercitemur in reb⁹ ab ex̃ veniẽtib⁹. Si eni3 de aliquo mõ volumus facẽ iudiciu3: an bonũ sit vel malũ vel ꝓsequẽdũ vel fugiẽdũ: excludim⁹ in nobis exteriores sensatiões ⁊ ꝯuertim⁹ nos ad itrinsecas spẽs p sil'itudinẽ ⁊ ꝯrietatẽ ⁊ discursu3 in multis a nobis auditis: ⁊ visis ꝯsulimus sic eẽ fiendũ. Actus ergo iste iudicij multu3 pẽdet ab actu memorie pñtantis spẽs multas hactenus cõprehẽsas. sed actus ꝯseruatiue. s. memorie nõ sic pendet ab actu estimatiue. Si eni3 pro aliquo nunc vel tẽpore cogitatiua nihil ministret memoratiue ipa põt in se habere species diutius ante ꝯseruatas.

Aliter aũt ꝙ memoria sumiꝛ pro virtute memoratiua iudicatiua ⁊ reminiscẽtia: ⁊ ista est mãlior: ⁊ illa facilius lediꝛ ꝑ lesionẽ simplicis cogitatiue: qꝛ est mãlior ꝙ̃ regitiua. Sumiꝛ memoratiua pro ꝯseruatiua: ⁊ ad illius lesionẽ plus accidit ledi cogitatiuã. semper eniꝫ virtus mãlis ledit magis ĩmaterialeꝫ ꝙ̃ ecõtra: vt Auer.

¶ Et quodcũqꝫ horum est declinans ad diminutioneꝫ tunc egritudo est ex frigore. Et quodcũqꝫ est decliue ad ꝑmutationẽ ⁊ agitationẽ est ex caliditate.

¶ Hec pars põt dupliciter exponi. Primo ꝙ hic ostendit ꝑ aliũ modũ a predicto quõ nocumẽta sensuum cognoscanꝛ tribus modis. Naꝫ hec nocumẽta vel sunt cũ allatione: ⁊ hoc dat ĩtelligi. vel diminutione vel corruptiõe siue ꝑmutatione. ¶ Scdo mõ põt exponi ꝙ hic ostendit quõ spẽs nocumẽtoꝝ sunt ꝓpter duas causas. Et primo hic ostendit vna via. Scdo alia. ibi (Causa vero.) ¶ Prima in duas. Primo facit hoc. Scdo declarat quoddã. ibi (Et qdaꝫ.) ¶ Primo arguiꝛ sic. nocumẽtũ oꝑationũ virtutũ vel est diminutionis ⁊ fit a frigore. vel ꝑmutationis ⁊ fit a calore. ergo due sunt cause nocumentoꝝ cũ nõ sint alij modi nocumẽti: hec declarata sunt supra.

¶ Et quidam existimauerunt ꝙ declinatio ad diminutionem est ꝓpter diminutionẽ substãtie cerebri: ⁊ hoc quidem nõ est longinquum apud me.

¶ Quia diceret aliqs est ne alia cã diminutionis oꝑationũ cerebri. dicit ẽt ꝙ põt poni tertia cã. s. diminutio substantie cerebri apud quosdã. s. Rasim ꝑmo ꝯtinẽtis. ca. de nocumẽto memorie. cap. 4. ¶ Cõsiderãdum ꝙ diminutio substãtie cerebri de qua est sermo Ras. est sua extenuatio: vnde etiã fit dimĩutio spirituũ ⁊ sic actuũ etiã diminutio: ⁊ hoc nedum ꝙ nõ sit longinquũ: sed etiã est possibile. vnde dicit ibidem Rasis dico ꝙ multotiẽs accidit in cerebro egritudo ex diminutionibus quãtitatis eius: ⁊ ideo deficiũt rões viroꝝ debilium ⁊ extenuatoꝝ preter nãm: qꝛ medulla ⁊ cerebrum minoraꝛ in oĩbus animalibus multi temporis ⁊c̃.

¶ Causa vero eius aut est imprimis in ipso cerebro aut est ex membro alio. Et quandoqꝫ est ab extrinsecis sicut percussione aut casu.

¶ Hic ostendit quõ nocumẽta in operationibus cerebri fiant ꝓpter duas cãs. Põt aũt modus iste sic fieri. Cause nocumẽtoꝝ cerebri: vel sunt in cerebro: vel sunt per cõpassionẽ: ⁊ tunc annectit tertiã cãm: lꝫ ꝑncipaliter sint due. Uel posset dici ꝙ causa extrinseca reducitur ad cãm in cerebro. ¶ Scdo mõ põt fieri hec diuisio causarũ. quedã sunt ĩtrinsece. quedã extrinsece. ⁊ ĩtrinsece vel sunt in cerebro vel in alio mẽbro ad qd cerebrum compatitur.

¶ In curis autem oportet te esse sollicitum ſm principia que dixi in canone. Et collige ex tabulis egritudinum membroꝝ capitis in libro secundo medicinas ad oĩa illa iuuatiuas quibus in eis vteris ⁊ considerabis que ex eis ⁊ qui ex cibis ledũt eos quare alienabis eos in eis: ⁊ inde eas considerabis ⁊ alienabis eos a cibis qui eos ledunt in ipsis.

¶ Hic in gñali ponit curã nocumẽtoꝝ sensuũ. Hec aũt cura ꝑficiꝛ sciẽdo cañ. medicationis dictos supra hac fen: qꝛ hec nocumenta sequuntur aliquã egritudinem: ⁊ ibi ponuntur cañ. ad hoc ⁊ perficitur sciendo cibos ⁊ medicinas confortantes sensus ⁊ nocẽtes: ⁊ ista sciuntur ex secundo canone.

¶ De ꝑmistione sensus ⁊ alienatione. Cap. 8m.

Permistionis vero sensus ⁊ alienationis declaratio est: qm̃ que fit ꝓpter cerebruꝫ ipsum est aut ex cholera nigra aut ex sanguine calido inflãmato aut ex cholera citrina aut ex cholera rubea aut ex calore puro aut ex vapoꝛ calido. Et illa quideꝫ sunt ex illis que desiccant quare cerebrum materia spiritus ĩnati priuant: per cuius simile possibile est rationi viam suam seruare.

¶ Jam in generali determinauit de nocumẽtis sensuũ. i. ꝟtutuꝫ intrinsecaꝝ cerebri que dñr ꝟtutes morales: hic determinat de nocumẽtis haꝝ virtutũ in spãli. Et pͦ de nocumẽto vniuscuiusqꝫ virtutis diuisim. Scdo de nocumẽto aliaꝝ ꝟtutũ qñ simul ꝯiunguntꝛ oĩum virtutũ vel duaꝝ lesio siue nocumẽtũ. ibi (Expositio manie.) ¶ Prima in tres. Prio determinat de nocumẽto ꝟtutis cogitatiue. Scdo de nocumẽto memoratiue. ibi (Ipsa est cõpar stoliditati.) Tertio de nocumẽto imaginatiue. ibi (Ipsa eadẽ.) ¶ Pria i. d. Primo determinat de nocumẽto cogitatiue siue rõnis qd est corruptio siue ꝑmistio. Scdo de nocumẽto qd est diminutio vel ablatio. ibi (Dãia inter.) ¶ Prima in tres. Prio ponit cãs. Scdo signa. ibi (Scias.) Tertio curã. ibi. (Curã.) ¶ Prima in. d. Primo ĩuestigat cãs. Scdo spẽs quasdã hoꝝ nocumẽtoꝝ cõparat adinuicẽ. ibi (Et ꝑmistio.) ¶ Prima in duas. nã ꝑꝑ duas cãs erãt spẽs nocumẽti oꝑationũ cerebri. s. ꝑꝑ cãm in cerebro: ⁊ ꝑꝑ cãm extra. s. ꝑ cõitatem siue cõpassionẽ. Primo ergo declat ꝑmaꝫ spẽs caꝝ. Scdo scdas. ibi (Et facta ꝑꝑ mẽbrũ.) ¶ Notãduꝫ ꝙ ꝑ ꝑmistionẽ sensuũ ⁊ alienationẽ ĩtelligit nocumẽtũ cogitatiue siue rõnis qd est corruptio siue ꝑmutatio: ⁊ est. v. g. cũ rectũ ⁊ honestũ iudicat nõ honestũ nec rectuꝫ: ⁊ hoc est qd dicit rubrica. de ꝑmistione sensus. i. cogitationis: ⁊ pro. i. alienatiõe. i. de nocumẽto qd est corruptio cogitatiue: ⁊ tũc dicit de declõne ꝑmistionis ⁊c̃. qsi diceret. hic ego declaro ĩ spãli qd supra gñaliter posui. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ Auic. nõ declat spãliter quõ vnaqueqꝫ dictaꝝ caꝝ est cã nocumẽti cogitatiue qd ẽ corruptio siue ꝑmutatio: qꝛ satis est notũ: sꝫ ponit vnã cãm cõeꝫ oĩbus istis causis. Et est qꝛ oẽs iste cause exiccãt ⁊ ꝑuãt cerebrũ mã spiritus. Cholera eniꝫ nigra sanguis calidus inflãmatus ⁊c̃. oĩa ista cõsumũt spũm ꝑ cuius spũs sile. i. ꝑ ꝑsentiã: vel sile. i. silitudinẽ ⁊ virtutẽ qua ĩprimit posse est rõni. i. cogitatiue ꝟtuti seruare viã suã. s. recti iudicij: ergo cũ nõ põt seruare viã suã errat ĩ iudicio. ¶ Sed tu diceres ꝑ istaꝫ rõnẽ ego ꝓbo ꝙ friditas est cã ꝑmistionis rõnis: qꝛ diminuit spũm. ¶ Dõm ꝙ diminutio spũs vñ ẽ diminutio. i. incẽstiũ est diminutio nõ ẽ cã ꝑmistiõis rõnis: qꝛ tũc friditas eẽt cã huius. sꝫ diminutio a causis q̃ agitãt ⁊ cõmouẽt sicut ẽ calitas vel siccitas vel vtrũqꝫ: est cã ꝑmistionis rõnis: vt. A. ĩnuit in fine capli sequẽtis.

¶ Et facta ꝓpter mẽbrũ aliud aut corpus est sicut que fit ꝓpter stomachũ aut os eius aut myrach aut ꝓpter matricẽ aut ꝓpter totũ corpus sicut in febribus. Et totum illud est ꝓpter qualitatẽ purã venientẽ ad ipsum sicut eleuaꝛ a digitis pedũ ⁊ manuũ qñ apostemanꝛ ⁊ a mẽbris corrupte cõplõnis aꝑatis: aut ꝓpter vaporẽ calidũ cholere ⁊ flegmatis iam putridi ⁊ acuti.

¶ Hic ponit causas ꝑmistionis rõnis que cãe sunt ꝑ cõitatẽ ad mẽbrũ aliud aut corpus. s. totũ sicut in febribus. Et totũ hoc. i. hec cõitas. siue sit ad partẽ siue ad totũ: aut est ꝓpter qualitatem purã. s. sine materia: siue sit a qualitatibus primis vt caliditate vel siccitate: siue sit de qualitatibus malis. Et hoc ĩnuit cũ dixit. a digitis ⁊c̃. ⁊ a membris corrupte cõplõnis. s. male venenose vt ꝓpter materiã vaporosam: ⁊ hoc est qd dicit. aut ꝑꝑ vaporẽ. Et flegmatis iaꝫ putridi. Hoc dicit qꝛ vapor flegmatis frigidi faceret diminutionẽ cogitationis nõ ꝑmistionẽ. Sed cũ vapor est flegmatis putridi acuti: tũc generat nocumentũ qd est corruptio siue permutatio.

¶ Et permistio rationis magis ĩcolumis est que est cũ risu ⁊ que est ſm quietem: ⁊ deterior que est cum agitatione ⁊ rixa ⁊ audacia.

¶ Hic cõparat spẽs hoꝝ nocumẽtoꝝ: ⁊ ĩcludiꝛ hic afoꝛ. 6. ꝑti. afoꝛ. 53. Desipiẽtie cũ risu ⁊c̃. Dicit ergo ꝙ magis ĩcolumis est que fit cũ risu: qꝛ signat meliaꝫ sanguineã. Et getẽ. qꝛ significat mãm nõ multũ acutã. Et deterior. qꝛ significat materiã acutã multum.

¶ De signis. Cap. 9m.

Scias ꝙ omnis dolor vehemens de quo patiens nõ conqueritur ⁊ in quo nõ sentit ꝑmistionem ⁊ vrina oleagina significant in febribus permistionem rationis.

¶ Hic ponit signa. Primo in gñali. Scdo in spãli. ibi (Que vero fit.) ¶ In ꝑma ꝑte ponit duo signa ꝑmistionis rõnis. Unũ est dolor in parte de qua patiẽs nõ queriꝛ: ⁊ in quo nõ sentit ꝑmistionẽ. i. nocumentũ siue tediũ. Significat enim ꝑmistionẽ rõnis: qꝛ significat ꝙ nõ iudicat nociuũ qd est nociuuꝫ: ⁊ est afoꝛ. 5. scdẽ ꝑticule. Quicunqꝫ dolẽtes aliqd corporis plurimũ dolorẽ nõ sentiũt his mens egrotat. Sed tu diceres vnde sequiꝛ ꝙ actus cogitatiue sit lesus si homo nõ ꝑcipit dolorẽ in parte aliqua: hoc enim posset eẽ propter defectũ sensus tactus in particula illa. ⁊ cogitatiua erit sana. ¶ Dicendũ ꝙ iudiciũ de dolore inquantũ est dolor formaliter forsan ꝑtinet ad estimatiuã: qꝛ est iudiciũ de eo qd est nocitiuũ: ⁊ ꝙ non est aliq̃ res sensata extra: sed est potius ĩtẽtio: ⁊ iõ existẽte aliquo nocitiuo ꝑñte ⁊ non iudicare illud esse nocitiuũ est signũ nocumenti estimatiue siue cogitatiue. Tactus ergo distinctus ab estimatiua iudicat de cã que facit dolorẽ. Sed estimatiua iudicat de ĩtẽtione

que est dolor. ¶ Sz tu diceres illud nocumētū vr̄ eē ablatio actionis vel diminutio: nō aūt ꝑmutatio siue corruptio. ⁋ Dōm ꝙ dʒ ꝓ supponi ꝙ estimatiua iudiciuʒ ferat de existētia doloris ita ꝙ adsit dolor in iudicio estimatiue: tm̄ nō iudicet eē nocumētuʒ: ⁊ vt sic est actio corrupta. Aliter tm̄ posset dici ad ꝑmā īstantiā qđ. A. itelligit ꝙ nō iudicare de dolore sit pp defectū a cerebro: ⁊ non fit pp defectū ꝓprii sensus tact⁹: ⁊ h̄ ꝯfirmat pp qđ dicit de vrina oleagina. ⁋ Uel dr̄ ꝙ iudiciū est duplex. Unū absolute qꝛ dolet: aut ſm qđ nocitiuus: qꝛ est qd potēs corrūpere: ⁊ h̄ iudiciū est estimatiue sed ꝑ^m est tact⁹. Ad h̄ aūt iudiciū estimatiue seq̄r q̄rere ⁊ sollicitari de cura: qꝛ iudicat se noceri ⁊ ꝑmutari ab eo ꝙ hʒ nām: ⁊ h̄ est qđ dicit. in quo nō sentit ꝑmistionē. i. nocumētū. Et est sil'e sicut si aliquis videret sibi amputari manum: ⁊ tm̄ nō iudicaret se noceri ab hoc: ⁊ hoc nō curare eēt nocumentū in cogitatiua: hic eēt loc⁹ speculationis. Aliud signum est vrina oleagina qꝛ significat fortez calorem: vnde cogitationis actus permiscetur.

¶ Que v̊o fit ex melancholia est cum tristitia ⁊ alienatione mala aut cuʒ signis melancholie quoꝝ in capl'o ipsius rememorabimur. Et si melancholia est chol'ica est cū lupinositate ⁊ audacia. Et si est melācholia sanguinea est illic letitia ⁊ risus cū exuberatiōe venaꝝ.

¶ Hic in spāli ponit signa. Et ꝑ° ei⁹ que fit pp cām i cerebro. Scđo eius q̄ fit ꝑ cōitatē. ibi (Illa v̊o.) ⁋ Prima in .d. Primo ponit signa ſm vnāquāq; cām. Scđo ponit signa distictiua iter ꝑmistionē rōnis a caliditate sicca ⁊ a cal'itate humida. ibi (Et vl'r.) ⁋ Prima in 4^or sicut 4^or sunt ei⁹ cāe. Primo ponit signa facte a mel'ia: ⁊ in h̄ cōprehēdit signa facte a sanguine. Scđo ponit signa facte a cholera. ibi (Facta aūt a chol'a.) Tertio signa facte a cal'itate ⁊ siccitate sine mā. ibi (Cū ea.) Quarto signa facte a flegmate. ibi (Factā āt.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit signa facte a mel'ia melācholica. s. que est fex sanguinis vel ex fece sanguinis. Scđo facta a cholerica. ibi (Et si melancholia.) Tertio a mel'ia sanguinea. ibi (Et si est.) ¶ Cōsiderādū ꝙ de rōne melācholie melācholice est īducere tristitiā ⁊ malā estimationē. s. malū iudiciū: qꝛ timet de q̄ nō est timēdū. De rōne aūt mel'ie facte a chol'a adusta est ex cal'itate ⁊ siccitate īducere mores rapaces furiosos ⁊ lupinos. De rōne sanguinee est īducere risum: ⁊ hec decl'abunt̄ magis in capl'o de melācholia. ¶ Cōsiderādū ꝙ sanguinea pōt dici qꝛ facta ex sanguine inflāmato ⁊ vt sic cōprehēdit̄ qđ dixit supra in causis. Uel dr̄ sanguinea qꝛ fit de melācholia sanguini mista: ⁊ qualitercūq; sit dūmodo cū illa mel'ia peccet sanguis īducit accidētia risus ⁊ letitie.

¶ Facta aūt a cholera citrina est cū inflāmatiōe ⁊ caliditate ⁊ rixa: ⁊ malitia moruʒ ⁊ agitatione vehemēti ⁊ imaginatiōe ignis ⁊ scintillaꝝ ⁊ adustiōe anguloꝝ oculoꝝ iterioꝝ ⁊ citrinitate coloris ⁊ inflāmatiōe capitis ⁊ extēsione cutis frōtis ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ ⁊ saltu ad oppositū. Et in illa qdē que fit ex chol'a rubea sunt accidētia ista vehemētiora ⁊ magis ꝑuersa. Et hmōi quidē generis est ꝑmistio que fit in febrib⁹ ⁊ plurimuʒ fit in pestilentialib⁹. Cū ea aūt que facta est ex caliditate ⁊ siccitate puris nō sunt grauitas neq; signa materierū ꝑdictaꝝ in canone ⁊ in cap̄. precedētibus.

¶ Hic ponit signa ꝑmistionis facte a cholera. Et ꝑmo facte a cholera citrina. Scđo facte a cholera rubea. ibi (Et illa qdē.) ¶ Considerādū ꝙ cholera citrina ⁊ rubea pñt dupl'r accipi. Uno mō vt accipit̄ ꝑmo cañ. fen. i. ca. de humorib⁹. Nā cholera citrina est cholera nālis facta ꝑ ꝑmistionē alicui⁹ subtilis flegmatis. Cholera aūt rubea est cholera īnālis facta ꝑ adustionē cholere nālis cui⁹ pars adusta nō sepat̄ sed miscet̄. Et ista est que ab Auic. ponit̄ iter spēs minoris fame. Et ſm hūc modū accipiēdi appet ꝙ lʒ vtraq; chol'a sit mala: tm̄ illa que dr̄ rubea est prauior: ⁊ iō facit accidētia magis ꝑuersa ⁊ vehemētiora. Alio mō pōt accipi cholera rubea ⁊ chol'a citrina pro duab⁹ spēb⁹ cholere factis ꝑ adustionē cholere nālis: tm̄ cholera citrina fit ꝑ minorē adustionē: sʒ chol'a rubea fit ꝑ maiorē adustionē: vñ illa rubedo nō ē nisi obscuritas ex grossitie que iuncta citrino facit citrinū obscurū: iō dr̄ rubea: ⁊ h̄ mō forsan sumit hic Aui. has spēs ⁊ est sermo magis cōformis dictis ꝑmo ꝯtinētis. s. cap̄. ⁋ Ex qb⁹ apparet verificatio accidētiū: qꝛ chol'a citrina īducit cal'itatē ⁊ rixā ⁊c̄. Extēsione cutis frōtis pp exiccationē. Saltu ad oppo^m. i. motu inordinato mō huc mō illuc. vñ Rasͣ. pallega. cap̄. dicit mouent̄ in lecto ac si pugnarēt cū alio. Et hmōi qdē ꝑmistio in febrib⁹ pp caliditatē vnde cholera excitat̄. Plurimuʒ fit in pestilētialib⁹. s. ꝓueniētib⁹ ex forti aeris caliditate. Cū ea scʒ ꝑmistione. Puris. i. sine mā. In canone. s. cognitionis malaꝝ complexionū cū mā ⁊ sine: ⁊ in cap̄. plurib⁹ supra positis tractatu ꝑ°.

¶ Factā autē ex flegmate iam putrefacto ⁊ acuto habētibus accidit vt eis adsit cū ꝑmistione seueritatis ⁊ vt eleuent supercilia sua manib⁹ suis omni hora: ⁊ vt ipsoꝝ capita grauent̄ ⁊ patiant̄ subeth ꝓpter substantiam frigoris sicut ꝑmiscent̄ eoꝝ rōnes ꝓpter accidentia caliditatis. Et isti quideʒ nō separant̄ ab eo qđ tenent ⁊ plurimū qdem accidit eis vt existiment seipsos bestias ⁊ aues. Et vniuersaliter quidē permistio rōnis cum accidit caliditate sicca tunc ipsam significāt vigilie: aut a caliditate humida sanguinis aut a flegmate putrefacto: tunc significat ipsam subeth.

¶ Hic ponit signa ꝑmistionis rōnis facte a flegmate hñte acuitatem: ⁊ dicit ꝙ cū adest cū hac ꝑmistione rōnis seueritas. i. ꝑtinacitas intēdēdo qꝛ nō est mobilis ꝓpter frigiditatē itrinsecā flegmati ⁊ grossitiē. Eleuent supcilia ⁊c̄. ꝓpter grauitatē quā sentiunt ex flegmatica mā: cui⁹ est facere grauitatē: ⁊ iō grauant̄ capita. Patiuntur subeth. i. aliquē somnū plus q̄ faciāt alij q hñt ꝑmistionē ex cholera vel melancholia ꝓpter sbam frigoris. i. quia humor in substātia ⁊ nāli cōpl'one est frigidus lʒ accidētaliter sit calidus: vnde nō ꝑmiscent̄ ⁊c̄. Nō separātur. ⁊ hec est seueritas que fit qꝛ humor nō est motiuus multū. Et plurimū ⁊c̄. Ratio est: qꝛ frigiditas ⁊ humiditas substātialis huius humoris cōiuncta calido accidentali mouēt ad vigiliā cogitatiuam: ⁊ ideo opinātur se eē bruta animalia. Et isti sermones sunt Rasis ꝑmo cōtinētis nono capl'o cuʒ dicit. signa ⁊ melācholia ex putrefactione flegmatis ⁊ acuitate ei⁹ sunt motus supercilioꝝ cū eius manibus ⁊ grauedo capitis: ⁊ opinatur patiens esse brutū animal ⁊ semꝑ dormitat: ⁊ cū tenet aliqd in manu nō vult ipsum dimittere. Et vniuersaliter. patet.

¶ Illa v̊o cuius causa est vapor ascēdens ex membro cognoscitur ex dispōne illius mēbri dolorosi si fuerit membrū: aut totius corporis si fuerit cōprehēdens sicut in febribus cōmunicantibus: ⁊ cognoscit̄ an est pura aut est materia aut vapor. Et signa qdem omnium illorum predicta sunt in capitulo de soda.

¶ Hic ponit signa ꝑmistionis cuius cā est ꝑ cōmunitatē: ⁊ inuit ꝙ si est per cōmunitatē ad determinatū mēbruʒ cognoscit̄ ex dispositione illius mēbri dolorosi. i. patientis: aut totius corporis si fuerit cōprehēdens. s. totū ⁊ cognoscitur. s. cōmunitas. an est pura scʒ sine mā. s. humorali ⁊c̄. in cap̄. de soda. s. ca. de signis spērū sode.

¶ De cura. Cap̄. 10^m.

Curam autem que melancholie adhibet̄ dicemus in capitulo melancholie.

¶ Primo ponit curā. Scđo ponit quedā spālia remedia. ibi (Cunq; cū caliditate.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curā ꝑmistionis que est pp cām in cerebro: ⁊ īnuit curā eius que fit ꝑ cōitatē ad notū. Scđo ponit curā ei⁹ que est pp cōitateʒ. ibi (In ea aūt.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curaʒ eius que fit a melācholia. Scđo ei⁹ que fit a sanguīe. ibi (In cura.) Tertio a cholera. ibi (Eius v̊o.) Omittit aūt Aui. curā ei⁹ que fit a flegmate ⁊ q̄ fit a caliditate pura sicut nota. ¶ Qđ dicit in ꝑma ꝑte est notū.

¶ In cura aūt ꝑmistionis facte ex sanguine opʒ incipere a flobothomia ⁊ ab oibus que temperāt sanguineʒ ⁊ ipsum infrigidant ⁊ eius essentiā rectificant.

¶ Quod autem dicit de secunda parte est notum.

¶ Eius v̊o que facta est ex cholera citrina aut rubea cura est vt icipiat̄ ⁊ euacuet̄ ⁊ permutet̄ cōplexio aut corporis totius aut capitis ꝓprie ⁊ administrent̄ infrigidationes ⁊ humectationes predicte in canone ⁊ administrentur emplastra post rasionē capilloꝝ: ⁊ si coartatur ⁊ fortior fiat regatur alio regimine. Et ex eis quidē que cōueniūt ꝑmistioni sensus cholere est ceratum ifrigidatū ex oleo ros. ⁊ aceto sincipiti suppositum

⁊ oleum viol'.⁊ lac ſi nõ fuerit febris aut oleum roſa.⁊ papauer cum cautela repreſſionis vaporum.

¶ Jn tertia parte Aui. pͥmo ponit curã indicatione ſumpta a cauſa ⁊ grauitate. Scḋo ab accidēte. ibi (Lũq; vigilie.) ¶ Prima ĩ duas. Primo ponit curã qñ pmiſtio nõ eſt multũ fortis. Scḋo qñ eſt fortis. ibi (Q; ſi.) ¶ Jn pͥma parte Auic. ad tria intēdit. ſ. ad materiei cholerice euonez. Scḋo ad rectificationē cõplõnis. Tertio ad repulſionē materiex a capite remotis capillis. Uel ēt ad reſolõnem ſi expedit: ⁊ ideo dixit in emplaſtra. ſ. ſiue repcuſſiua ſiue reſolutiua ſiue alia: vt opꝫ. Q; ſi coartaẗ. ſ. ĩfirmus ab egritudine: ⁊ fortior fiat. ſ. egritudo regaẗ regimine alio: q2 fortiorib⁹ repcuſſiuis ĩfrigidatiuis ⁊ humectãtib⁹ qualia ſunt que ponit: cũ dicit. ⁊ ex eis. Jſta tñ pars poſſet eē pars p ſe: vt dicaẗ ꝙ hic ponit curã pmiſtionis a calore ⁊ fit cũ reb⁹ ĩfrigidantib⁹ de qb⁹ eſt lac: ſi nõ fuerit febris: q2 timet: vel vapox remotionē vł lactis corruptionē: vt ſupra declaratũ fuit: aut oleũ ro. ⁊ papauer cuꝫ cautela. q. d. ſi ſit febris põt poni oleũ roſ. ⁊ papauer: q2 iſta repellũt vapores. Et ad hãc intentionē ponimus lac: tñ nõ ſic repellit: ſꝫ potius detinet vapores.

¶ Lũq; vigilie adſunt: tunc oĩa epitdimata nõ ſunt iuuantia: ⁊ qñq; faciũt eũ poſſidere cõſtrictionē calidi tatis quare nõ facias caputpurgiũ ⁊ facias augmētuꝫ in attractiõe: imo cõſequēter adhibe clyſtere lenitiuũ.

¶ Hic ponit curã cõſiderato accidēte: ⁊ dicit. cum vigilie adſunt. ſ. vtendo pͥdictis frigidis ſup caput qb⁹ credebas pellere vapores: tunc oĩa epithimata. i. quecũq; localia frigida poſita ad caput nõ ſunt iuuatiua: q2 eſt ſignuꝫ ꝙ vapores retineñ in capite: ⁊ hoc eſt qḋ dicit. ⁊ quãdoq; nocēt. q2 qñq; faciũt poſſidere cõſtrictionē ⁊c. ſcꝫ cõſtrictis ⁊ retentis vaporib⁹. Et q2 inſipiens medicus crederet facto caputpurgio illos vapores retentos euacuare: ideo Aui. phibet: q2 ſtante multa repletione plus eēt cã attractionis ad caput q̃ euacuationis. Oportet igiẗ ad cõtrariũ trahere materiaꝫ: ⁊ vapores cũ clyſteri lenitiuo. Et ĩtelligit etiã ꝙ fricationes fiant ⁊ euacuationes ſi expedit ſm cañ. ſupra poſitos.

¶ Jn ea aũt que fit ꝓpter mēbri cõmunitatē vtere capitis cõfortatione ⁊ eius frigidatione ⁊ attractione ad cõtrarium. Et hoc totũ quidē iam ſcitur ex canonibus preteritis vniuerſalibus ⁊ particularibus.

¶ Hoc pꝫ ⁊ ſcitur ex cap̄. de ſoda. ⁊ ēt ſupra in cura ſubeth dicit.

¶ Lũq; cuꝫ caliditate ⁊ rationis permiſtione non ſunt debilitas ⁊ ſigna apoſtematũ opꝫ vt patiēs alapis cedatur vehemēter: ⁊ quãdoq; neceſſaria eſt pcuſſio vt ad ipſum ipſius redeat ratio: ⁊ quãdoq; opꝫ vt caput eius ſm crucē cauterizeẗ ſi nihil aliud confert.

¶ Ponit tria remedia. Primũ eſt ꝙ habēs pmiſtionē rõnis cedaẗ alapis ⁊ percutiaẗ ad hoc vt ratio reuertaẗ ſupra ſe ⁊ corrigat ſe. Aui. eniꝫ cõfidit multũ in dominio eſtimatiue ſup caput. Sed cuꝫ hoc attēdit ꝙ lꝫ talis pmiſtio ſit cũ aliq̃ caloris diſtēperãtia: nõ tñ ſit virtutꝭ debilitas nõ potētis tolerare pcuſſiones: nec ſit apa: q2 mã attraheret. ⁊ ſi nihil aliḋ ꝯfert fiat cauteriũ ſm crucem vel lineãdo vł ſint pũctualia ſituata ſꝫ crucē: poterit. n. vt ſic euari mã.

¶ Et ex rebus ipſi cõferētibus eſt vt fundaẗ ſuper capita ipſorũ decoctio pedum ⁊ capitum.

¶ Scḋm remediuꝫ eſt vt fundaẗ ſup caput decoctio peduꝫ ⁊ capitum ſcilꝫ arietis vel agni. Et hoc fit ad humectandum.

¶ Et multotiens ſanat eos alfeſur cum ex eo bibunt ⁊ comedunt ipſum diebus aliquibus ſicut eſt aut in aliquo alio fructuum ex dulcibus inter ea que cooperiũt ⁊ faciunt non apparere.

¶ Tertiũ remediũ eſt ſumere omni die de alfeſir. i. radice vitis albe. ⁊ ſumiẗ ſola vel miſta cũ aliqb⁹ fructib⁹ vt dactylis vel ficub⁹ ſiccis: vt Raſis pͥmo ꝯtinētis. 9. cap̄. ⁊ dulcib⁹ ĩter que dulcia cooperiunẗ hmõi amara: ⁊ faciunt ꝙ nõ apparet ſapor malus alfeſir. Et cõſidera ꝙ in hoc inuit curã pmiſtionis ꝓueniētis a flegmate putrido acuto. Nam radix alfeſir maxime euacuat flegma a cerebro ⁊ neruis: vt Meſ. in cap̄. de febre. Et fuit iſte ſermo Raſis primo cõtinētis. 9. ca. vbi dicit. radix vitis albe data in potu cũ aqua qualibet die mirabiliter cõfert. Dico quidã medicus narrauit mihi ꝙ quedã mulier paſſa eſt fortem permiſtionē antiquã ⁊c. ⁊ fuit curata a multis medicis ⁊ cum multis medicinis ⁊ nõ potuit liberari: deinde ſumpſit per aliquot dies de radice vitis albe ⁊ conualuit. doſis eius a. 3. j. ad. 3. ij. vel circa ⁊c.

¶ De ſtoliditate ⁊ amentia. Cap. II^{m}.

Differētia inter pmiſtionē rõnis ⁊ inter ſtoliditatē ⁊ amentiã quãuis ſunt duo ipedimēta rõnis ⁊ ſit cauſa faciēs cõtingere vtraſq; ſimul cadēs in vētre medio cerebri eſt ꝙ pmiſtio ſenſus eſt leſio ĩ opationib⁹ cogitationis ſm mutationē. Stoliditas vͦo ⁊ amentia ſunt leſio ſm diminutionē aut deſtructionē ⁊ diſpõ ſilis fatuitati ⁊ phantaſie. Et tu qdē iam ſciuiſti ꝙ ſpēs opationũ ſunt tres.

¶ Supius Auic. determinauit de nocumēto virtutꝭ cogitatiue ſiue eſtimatiue qḋ vocaẗ pmiſtio rõnis: hic determinat de nocumēto qḋ dr̄ ſtoliditas ſiue ſtultitia ⁊ amētia. Et pͦ ponit dr̄iaꝫ ⁊ ꝯuenientiã ĩter ea. Scḋo ponit cãs. ibi (Hmõi aũt egritudinis.) Tertio curã. ibi (Hec aũt egritudo.) ¶ Jn pͥma pte ĩnuit ꝯuenientiã pͦ ĩter hec tria. ſ. pmiſtionē rõnis ſtoliditatē ⁊ amētiaꝫ: ⁊ ꝯueniũt in duobus. Primo q2 ſũt nocumēta rõnis ſiue cogitationis ⁊ eſtimationis. Scḋo q2 ſunt cãe faciētes h̄ in vētriculo medio: q2 ibi eſt ſedes hui⁹ virtutꝭ. ¶ Scḋo ponit dr̄iaꝫ ⁊ eſt: q2 cũ tu iam ſciueris ꝙ ſpēs opationũ. i. leſiones opationis ſunt tres. ſ. ablatio diminutio ⁊ pmutatio: tñ pmiſtio ſenſus eſt nocumētũ cogitationis: q2 ē mutatio ſiue apud vocabula Gal'. corruptio. Sed ſtoliditas eſt nocumētuꝫ qḋ ē diminutio. Amētia vͦo eſt deſtructio ⁊ ablatio. Et iſta ſtoliditas ſiue amētia eſt diſpõ ſilis fatuitati. i. dr̄ fatuitas ⁊ ĩfantile. i. fatuitati ſiue ſimplicitati ĩfantiũ in qb⁹ nõ eſt opatio cogitatiue. aut ē valde diminuta niſi q̃ ineſt eis ex nã vt claudere oculos cũ abſtergiẗ ab eis lippitudo ⁊ extēdere man⁹: vt ſuſtēteñ ne cadãt qñ erigunẗ. Hec. n. eſtimatiua nãlis eſt ĩ eis: vt Aui. 6. de nãlibus. 4. pti. c. 3. tñ eſtimatiua ex vſu acqſita nõ eſt ĩ eis: ⁊ iõ carētes iudicio eſtimatiue dicim⁹ aſſilari ĩfantib⁹. Jn vſu aũt hox noĩuꝫ ĩuenitur multa diuerſitas apud auctores: tñ nõ eſt curãdum.

¶ Hmõi aũt egritudinis cauſe aut ſunt frigiditas pura aut cũ ſiccitate cõprehēdens ſup ventrē mediuꝫ cerebri in lõgitudine diex ⁊ ſpatij aut frigiditas cũ aliquo flegmatico in vacuitatibus vaſorũ cerebri.

¶ Hic ponit cãs. Et pͦ eas enumerat. Scḋo pbat. ibi (Et cã in hoc.) Tertio ĩfert qḋdaꝫ. ibi (Quapp.) Quarto remittit nos. ibi (Et tu.)

¶ Dubitaẗ circa pͥmã ptē: q2 dicit ꝙ cã eſt friditas ⁊ ſiccitas. Ꝯ. Nã in cauſis pmiſtionis rõnis eſt poſituꝫ ꝙ melía q̃ eſt humor fridus ⁊ ſiccus eſt cã pmiſtionis: q̃uo ḡ erit cã diminutiõis vel ablatiõis. Jtē ſupra. 5. ca. hui⁹ fen. dicit ꝙ diminutio ⁊ ablatio fit a friditate ⁊ hũiditate: ſꝫ pmutatio ⁊ q̃ motu cõparanẗ fiunt a ſiccitate ⁊ caliditate: ſiccitas ḡ nõ facit amētiã ⁊ ſtoliditatē. Jtē ĩ fine capł'i hui⁹ dicit: ꝙ ſiccũ nocet ſenſui: nõ vñ eſt diminutio. Jn ꝯ̃riũ eſt. A. cũ dicit. hmõi aũt egritudĩs. i. amētie ⁊ ſtoliditatꝭ ⁊c. ¶ Dḋm ꝙ frigiditas pura. i. ſine mã: vel pura. i. ſola abſq; ſiccitate aut cuꝫ ſiccitate põt facere hec nocumēta. Rõ eſt: q2 põt facere qetationē in ſpũ ⁊ ceſſationē a motu q vr̄ necius in actu hui⁹ v̄tutis cogitatiue. Ex q̊ appet ꝙ friditas eſt pͥncipalis cã ⁊ ꝓprie cã: ſiccũ aũt nõ. Si autē ſiccitas ſit cã diminutionis actionis: h̄ eſt z^{r}. Uno⁰ diminuēdo ſpiritũ ex cui⁹ diminutiõe ſequiẗ diminutio opationis: tñ q2 ſpũs ſiccus pauc⁹ eſt tñ mobilis: iõ illi diminutioni opõnis ꝯiungiẗ aliqua corruptio. ⁊ h̄ ĩnuit. A. in fine ca. Alio⁰ ſiccitas põt eē diminutiõis vel ablationis cogitationis act⁹ cã p ſui vltimitatē ⁊ fixionez vt ſi multũ augmēteẗ ⁊ figaẗ: q2 aucta q̃litas deſtruit v̄tutis actũ. Et h̄ vr̄ ſentire Aui. cõprehēdēs ſup vētrē ⁊c. cũ lõgitudie diex ſpatij. i. tpe lõgo: ⁊ h̄ maxime dixit. pp ſiccitatē: q2 frigiditas q̃uis nõ vltimeẗ poſſet facere hec nocumēta. ¶ Ad ꝯ̃riuꝫ dḋm ꝙ ſiccitas ſi nõ vltimeẗ multũ facere põt pmiſtionē: ⁊ ꝓprie qñ eſt ꝯiuncta membris vaporoſis ĩturbidãtib⁹ ſbam ſpũs vt eſt ſiccitas melie: ⁊ ideo forſan hic dixit. pura. i. ſine mã aut cũ mã flegmatica in vacuitatibus. i. in venis vel arterijs. ⁊ dixit h̄ vt poneret nobis iſtã paſſionē purã nõ cõiunctã apoplexie vel lythargie vel ſubeth. Ex mã enim flegmatica dominãte in venis ⁊ arterijs fieret ſpũs tardi motus: ⁊ ſic defectio fiet actus cogitatiue. ſ. diminutio vel ablatio ſm maiorē vel minorē exceſſuꝫ in friditate ⁊ hũiditate: ⁊ erit talis diſpõ nõ cũ apopl'ia vel epilepſia vel ſubeth q̃uis ille ſit ſomnolentus. Dub^{m} pͥ^{m}

¶ Et cã in h̄ nõ eſt nocumētũ ex friditate ⁊ nõ ex calitate niſi qm̃ hoc nocumētũ eſt deſtructio ⁊ diminutio.

¶ Hic pbat has cauſas facere nocumēta hec. Et primo premittit cõcluſionez quã pbare intēdit. Scḋo cã probat. ibi (Niſi quoniã.)

¶ Dicit pͥmo cauſa in hoc. ſ. non eſt nocumētũ ſcilicet qḋ eſt ſto-

liditas ⁊ amentia ex frigiditate.nisi qm̄.Et cā in hoc non est nocu-
mētū qđ est ꝑmistio rōnis ex caliditate.nisi qm̄ ⁊c̄. Uult ḡ ꝓbare
ꝓpter qđ est ꝙ amentia ⁊ stoliditas non fit nisi a frigido ꝓprie.i.
ꝑncipaliter:⁊ nō fit ex caliditate.Et ꝓpter quid est ꝙ ꝑmistio rō-
nis nō fit nisi ex caliditate nō aūt ex frigiditate.nisi quoniā arguit
sic. Nocumētū qđ est destructio ⁊ diminutio fit a frigido ⁊ non a
calido:sed stoliditas ⁊ amentia sunt destructio ⁊ diminutio : ergo
nō fiunt nisi ex frigiditate nō ex caliditate . Ponit maiorem p̄mo.
Scđo ꝓbat eā.ibi(Quoniā.)Conclusionē iam premiserat. Et pos
set dici ꝙ p̄mo ponit minorē.Secundo probat maiorem.

¶ Quoniā caliditas est faciēs cogitationē que ē vnus
ex motib⁹ spiritus qui mouet ab anteriore pte cerebri
vsq₃ ad eius postremā ⁊ ecōtrario. Et caliditatē qdē₃
eleuat mot⁹ ⁊ iuuat ipsa₃. Et cōgelatio ꝓhibet ipsa₃.

¶ Hic ꝓbat maiore₃ ⁊ arguit sic. Illud qđ perturbat siue ꝑmiscet
siue eleuat.i.extollit caliditatē que est p̄n^m motus cogitationis est
cā nocumēti:qđ est ꝑmistio rōnis.Et illud qđ ꝓhibet.s.priuat siue
diminuit caliditatē illā est cā nocumēti qđ est ablatio vel diminu
tio.Sed motus factus a calore incōuenienti eleuat:q₂ extollit vel
ꝑmiscet caliditatē que facit cogitationis actū:⁊ ꝯgelatio īducta a
frigore ꝓhibet ipsam caliditatē que facit cogitationis actū:q₂ vel
priuat vel diminuit.Ergo ꝯcludit ꝙ calor facit nocumentū qđ est
ꝑmistio:sed frigiditas facit nocumētū qđ est diminutio vel abla-
tio.i.amentia vel stoliditas. ¶ Circa hāc rōne₃.A.sic ꝓcedit. Pri-
mo ꝓbat maiorē.Scđo ponit minorē.ibi(Et caliditatē.) Conclu-
sionē aūt gn̄alem iam premisit . Maior ꝓpositio est nota ex hoc.
Na₃ caliditas facit cogitationē . Hoc ꝓbat q₂ cogitatio est vnus
motus de motib⁹ spūs quo motu mouet a parte cerebri anterio-
ri vsq₃ ad postremā:q₂ ab imaginatiua ad memoratiua₃ ⁊ ecōtra.
sed caloris est mouere ⁊ nō frigoris:ḡ caliditas facit cogitationē:
vt arguat sic Aui. Illud qđ facit motū localē a pte anteriori cere-
bri ad posteriorē facit cogitationis actū:q₂ cogitatio est talis mo-
tus:sed calidū facit motū vt notū est:⁊ p̄supponit ex p̄ncipijs me-
dicine ⁊ pħie nālis:ergo calor facit cogitatione₃. Ex quo sequitur
maior ꝓpositio.si.n.calor facit cogitationē:illđ qđ ꝑmiscet ⁊ per-
turbat calorē ⁊ nō tollit calorē ꝑmiscet cogitationis actū ⁊ nō tol
lit cogitationē.Et hoc est nocumētū qđ vocat ꝑmistio : ⁊ illud qđ
tollit siue ꝓhibet calorē tollit siue diminuit cogitatiōis actū:s₃ ca-
lor ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ īturbidatio siue ꝑmistio caliditatis qua₃ fa-
cit mot⁹ est ꝑ vapoꝝ mistionē quos mot⁹ cōmiscet ⁊ calor:vel est
ꝑturbatio iudicij ꝑꝑ spēs nō figi imo multiformiter mutari.

¶ Quapropter posita est cōplexio hmōi partis cerebri
decliuis ad caliditatē ⁊ posita est in medio vt sit ei re-
ditus ab imaginatione ad memoriā. Et tu qdē iam sci
uisti imaginatione₃ ⁊ memoriā in loco suo.

¶ Hic infert qddā vel declarat.s.ꝙ calor facit cogitationē. Signū
huius est q₂ pars cerebri media est decliuis ad caliditate₃. Decla-
rat ēt ꝙ cogitatio sit mot⁹ de imaginatiōe ad memoriā ꝑ signū:q₂
locus estimatiue est in medio : ⁊ hoc vt fiat reditus.i.accessus ab
imaginatiōe ad memoriā sup.⁊ ecōtra.Et illa sunt signa sicut p̄di-
ctoꝝ ita ꝙ īferunt ex p̄dictis . ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ ad ꝓbādu₃ ꝙ
stoliditas ⁊ amentia fiat a frigiditate:⁊ ꝑmistio sensus fiat a cali-
ditate.A.vtitur his ꝓpōnib⁹. ¶ Prima est ꝙ hoc nocumētū.s.sto
liditas ⁊ amētia est destructio ⁊ diminutio act⁹ cogitatiue. ¶ Se-
cunda ꝓpō est.caliditas facit cogitationē que cogitatio est vnus
ex motib⁹ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝓpō est.ꝙ motus.s.a caliditate extranea
eleuat siue ꝑmiscet caliditatē qui facit cogitationē ⁊ iuuat ipsa₃.s.
in motu cogitationis vt mot⁹ ⁊c̄.Et in hac tertia ꝓpōne est multū
cōsiderādū:q₂ intētio.A.est ꝙ mot⁹ a calore extrinseco iuuat ipa₃
caliditatē que facit cogitationē.s.adiutorio ad operationē absolu
te:⁊ cū hoc eleuat siue ꝑmiscet illam caliditatē q₂ ꝑmutat forma₃
debitā iudicij.Et cōsidera in h̄ que diximus supra ⁊ ēt fen.13.trac.
p̄mo. ¶ Quarta ꝓpō est cōgelatio que fit a frigore ꝓhibet calidi-
tatē factiuā cogitationis.Ex qb⁹ ꝓpōnib⁹ forma syllogismos vt ti
bi placet.Et ꝯcluditur ꝙ stoliditas ⁊ amentia fit a frigiditate ⁊ ꝑ-
mistio sensus a caliditate.Et tu sciuisti p̄mo cañ.fen p̄ma.c.de vir
tute aiali.⁊ sexto de naturalibus scđa ⁊ quarta particula.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat vtꝝ cogitatio sit motus localis spūs vel cū motu locali.
Et vtrū in opationib⁹ virtutū itrinsecaꝝ cogitatiuaꝝ siue sensiti-
uarū spūs localr̄ moueat. ¶ Uidet ꝙ sic ꝑ Auicē.hic.cogitatio est
vnus ex motib⁹ spūs quo mouet ⁊c̄.Et ꝯsidera ꝙ.A.dicit vnus ex
motib⁹. Nam spūs aialis videt hr̄e duplicē motu₃. Unus quo va-
dit de ventriculo in ventriculū vt ꝑficiat ꝑ digestionē:⁊ talis mo-
tus localis nō est cogitatio vel opatio alicuius virtutū cognitiua-
rū.nā in hoīe dormiente ⁊ nō somniāte in quo nulla ƀm actum est
operatio virtutū intrinsecarū aīaliu₃ pōt fieri ista spūum delatio.
Alius est mot⁹ localis quo defert spēs sensibiliū:⁊ iste est de quo
Auic.loquit.⁊ videt ƀm Auic.ꝙ cōcurrat in opere haꝝ virtutum.
¶ Amplius mot⁹ localis caloris est dignior omni motu ⁊ prior:vt
sumit.5.de accidēti ⁊ morbo antepenul.cap̄.s.c.5.⁊ pōt itelligi ab
Auer.2.de aīa.50.cōmē.Tūc arguat.virtus dignior eget digniori
⁊ priori motu : sed cogitatiua est dignior : vt.3.de anima sumit ab
Auer.cōmē.86.q₂ per ea nobis copulat itellect⁹:īmo quelibet vir
tus sensitiua itrinseca est nobilior:ergo īdiget locali motu sui or-
gani.s.caloris spirituosi. ¶ Amplius agētia debilis īpressionis de-
bent iuuari mō forti ad īprimēdū : sed oīa sensibilia ītrinseca sunt
debilis īpressionis:q₂ elongata ab extrinseco motore reali.s.sensi-
bilib⁹ extra:ergo op₃ ꝙ habeāt modū īprimēdi fortē:sed talis mo
dus fortiter īprimendi nō est aliquis modus ꝓprius vnicuiq₃ sen-
sibili:q₂ est modus intentionalis ⁊ appropriatus:ergo videt ꝙ sit
aliqs modus īprimēdi cōmunis oībus sensib⁹ istis:sed nō aliqs ni
si motus localis:ergo ad īprimēdas spēs sensibiles ⁊ virtutes ite-
riores cōcurret motus iste localis. ¶ Amplius quotiēs aliqua plu
ra īprimunt in aliqd vnū qđ est vnus actus videt ꝙ īprimant per
aliquē vnū cōmunē modū īprimendi.ꝟ.g.oēs colores īprimunt in
potētiā visiuā per rōnem visibilis:sed omnes intētiones īdiuidua
les.10.predicamētoꝝ īprimunt in virtutē cogitatiuā siue estimati
uam que virtus est vna ⁊ actus vnus.s.iudicare intētiones : ergo
videt ꝙ he intētiones per qđ vnū cōmune īprimant. Illud aūt cō
mune nō pōt esse aliqua vna intētio indiuidualis:ergo erit inten-
tio absolute siue īdiuidualitas : sed hoc est impoīe qa indiuiduali-
tas est quid vniuersale ⁊ obiectū intellectus:vt Auer.2.de aīa.65.
cōmē.ergo erit aliqd aliud cōmune qđ sui virtute īprimit hāc co
gnitionē.Sed nō videt aliud nisi modus motus localis spūs aīa-
lis:vt sicut celu₃ in suo motu locali cōtinet in virtute oīa īferiora:
ita spūs in suo locali motu ꝯtinet in virtute impressionē oīum co
gnitionū:sed dearticulat ad hāc ⁊ illa₃ per determinatā speciem.
¶ In ꝯ̄riu₃ arguit.aere quiescēte pōt ad oculū deferri spēs visibi-
lis ḡ eadē rōne spiritu quiescente poterit deferri spēs cogitabilis
vel imaginabilis. ¶ In hac qōne est ambiguitas apud me:q₂ non
inuenio de ea aliqd dictū:⁊ credo ꝙ in eo sit plus possibilis proba
bilitas quedā q̄₃ efficax ratio siue demōstratio. ¶ Dico igitur ꝙ in
operationib⁹ virtutū intrinsecaꝝ cōsideramus duo.s.p̄ma₃ īpres-
sionē speciei cognoscibilis.⁊ quātū ad hoc ad operationē cogitati
ue ⁊ virtutū intrinsecaꝝ nō cōcurrit motus localis spūs : ita ꝙ sit
motus localis vel simul cū motu locali. Ratio est q₂ actio facta in
instanti nō cōcurrit simul ⁊ adequate ad actione₃ factā in tēpore.
Dico simul ⁊ adequate qa successiue ⁊ inequate possunt ꝯcurrere
sicut alteratio ante gn̄ationē:⁊ sicut illuminatio aeris qn̄ aer mo-
uetur simul cōcurrit:tn̄ inequate.s.inesse:q₂ accidit illuminationi
qđ fiat in tēpore:q₂ aer mouet ī tēpore:s₃ receptio specieꝝ sensi-
tiuaꝝ in cogitatiua ⁊ virtutib⁹ intrinsecis abinuicē fit in instanti:
motus aūt localis fit in tēpore:ergo talis receptio nō est mot⁹ lo-
calis:vel nō est simul ⁊ adequate cū motu locali. Probat p̄ma ꝑs
minoris:q₂ receptio luminis ⁊ speciei coloris ī oculo ⁊ ab obiecto
fit in instanti:vt scđo de aīa cōmē.115.ergo multomagis receptio
specierū a sensu cōmuni in imaginatiua ⁊ ab imaginatiua in cogi-
tatiuā fit in instāti cū sint receptiones magis īmateriales. ¶ Con-
tra premissa.p̄mo cōtra ꝓbationē partis minoris cū dicit ꝙ rece
ptio speciei visibilis fit in instāti . Probat ꝙ fit in tpe:q₂ Ari.3.de
ꝓblematib⁹ ꝓble.10.querēs ꝓpter qđ ebrȷ̄s vnū videt duo.inuit
ꝙ plurib⁹ vicibus spūs ebrij tangit a visibili specie q̄₃ tāgat semel
spiritus hoīs nō ebrij.Si igitur spūs ebrij tangitur duab⁹ vicibus
erit in duobus instātibus:ergo spūs non ebrij tangetur in cōmuni
mēsura duob⁹ instātibus:sed hoc nō est nisi in tēpore. ¶ Cōtra se-
cundū dictū.s.ꝙ receptio specieꝝ in virtutib⁹ intrinsecis fit in in-
stanti.Cōtra.receptio siue trāsportatio specieꝝ per lineā obliquā
fit in tēpore:q₂ p̄mo terminat ad vnu₃ punctū postea ad reliquū.
Sed portatio specieꝝ a ventriculo imaginatiue ad ventriculū co
gitatiue ⁊ memoratiue fit per lineā obliquā. ¶ Ad p̄mū dōm tran-
seundo breuiter ꝙ spūs ebrij recipit bis siue plurib⁹ vicibus spe-
ciem in diuersis partib⁹ spūs fluctuātis in eadem mēsura instan-
tis:vel actione que recipit solū in toto spūs nō ebrij q nō fluctuāt.
¶ Ad scđm dicēdu₃ ꝙ ꝓpositio est falsa:q₂ eode₃ instāti quo spēs
est in speculo est in spatio ad qđ reflectit.Dico si spēs est in specu
lo. Ratio aūt que hoc ꝓbat falsum etiā imaginat. Nā quāuis par
tes adiacētes ƀm lineā obliquā recipiat pars.s.mediāte parte : tn̄
fit in instāti sicut illuminatio aeris fit mediāte igne:vel illumina-
tio reflexa.Dico ꝙ in opationib⁹ cogitatiue ⁊ virtutū aliaꝝ ītrin-
secarū cōsideramus ꝑsistentiā ⁊ conatū in opatione eaꝝ sicut vi-
demus qn̄q₃:imo multotiēs ꝙ hō post primā receptionē cogita-
bilis conat ad cōsiderādu₃ ⁊ cogitādu₃:⁊ conat augere vires suas
in hoc:

in hoc: ⁊ quantū ad hoc in opatione cogitatiue ⁊ ēt aliarū virtutū ꝯcurrit localis mot⁹ spūs: imo fit cū tali motu locali: ⁊ pōt dici ꝙ est talis mot⁹ localis lꝫ improprie. Rō est. qꝛ simile vꝫ in conatu visionis in conatu ītrinsecaꝝ virtutū cognitiuaꝝ vel sensitiuaꝝ. Sꝫ ad conatū visiōis spūs visibilis local'r mouet̄ ⁊ ꝯcurrit ad oculum vt notū est: imo ī attēta visiōe cogit̄ hō palpitare pp̄ h̄: vt declatū est a me ifra fen. 3. c. de colorib⁹ oculi. Eodē igit̄ mō in conatu cogitationis spūs mouet̄ ab ante post. s. ad cogitatiuā: ⁊ a p̄te post etiā ante: vt vndiqꝫ species delate figantur ⁊ presententur cogitatiue. ¶ Sꝫ cōtra illa ꝑ qꝛ ex hoc sequit̄ ꝙ virtus cogitatius sit actiua. conari enī videt̄ importare actionem. ¶ Dōm ꝙ forsan est actiua s̄m iudiciū simile ei qd̄ dicit Auer. 2. de aīa. cō. 149. ⁊ hoc eēt ꝓfun de speculatiōis. ¶ Secūdo dubitatur de motu istius spūs. s. quid sit illud qd̄ mouet spiritū. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ mouet̄ ab anima que est forma in illo spiritu siue calore: ⁊ videtur mēs Auer. 8. physico. 43. cōmēto. Et qꝛ plures tenent ꝙ spiritus nō sit animatus: ideo dicemus ꝙ cum motus istius spiritus sit determinatus mouet̄ ab aliquo terminato sicut est aīa que est forma substantie cerebri medullaris. s̄ba igit̄ cerebri medullaris mouet istū spiritū. ¶ Sed contra. primuꝫ mouens localiter aliqd̄ corpus si est corp⁹ diuiditur in motorem motum: ⁊ motorē nō motuꝫ: ⁊ per cōsequēs corpus primū localiter mouēs mouetur: vt 2° de aīa. com. 50. ⁊ 2. colliget. ca. 15. ergo s̄ba cerebri cū sit corpus mouebit̄ mouēdo spiritum. ¶ Dōm primo ꝙ est verū: qꝛ mouet̄ cōstrictione in ventriculo posteriori ⁊ anteriori vt premant̄ ⁊ pellant̄ spiritus ad ventriculum mediū ⁊ ventriculus medius dilatabitur: ⁊ hoc in conatu cogitationis. ¶ Uel dōm ꝙ illa ꝓpositio verificat̄ de primo mouente local'r solo motu locali: qꝛ si moueat local'r alia virtute ꝙ̄ īprimit pōt facere motū local'r: ⁊ tamē quiescet. v. g. magnes quiescens trahit ferrū: s̄ba igitur cerebri cum tali specie habet virtutē specificā motricē spūs. ¶ Restat soluere ad rationes vtriusqꝫ partis. Ad Aui. dōm ꝙ quādo dicit ꝙ cogitatio est vnus de motibus spūs loquitur de cogitatione quātuꝫ ad actū perseuerātie ⁊ conatus: ⁊ talis perseuerātia est que nobis multuꝫ apparet: ⁊ qua multum vtimur. ¶ Ad scd̄am dōm ad ꝓpōnem ꝙ loquit̄ Gal. de motu locali calori cordis qui est prior ⁊ dignior omni motu in nobis. ¶ Ad formā argu. cum dr̄. virtus dignior īdiget digniori ⁊ ꝑori motu. dōm ꝙ ꝓpositio hꝫ duplicem intellectū. Primus est ꝙ indiget sicut ꝑsupposito: ⁊ hoc est verū sicut omnes motus presupponunt motum celi. Alius est ꝙ indiget sicut medicatione actionis: ⁊ hoc est falsum. actio enim que fit in instāti nō fit mediāte motu qui fit in tēpore. ¶ Ad tertiā rōnem cū dicit̄. agens debilis actiōis ⁊c. dōꝫ ꝙ verum est: cū dꝫ fortē facere impressionē. sensibilia aūt intrinseca fortiter imprimūt quādo perseuerātia fit ⁊ conatus: ⁊ ideo concurrit ⁊ adiuuat ad hoc motus localis. ¶ Ad quartaꝫ negat̄ maior ꝓpositio. sufficit enīꝫ ꝙ si aliqua plura debent agere in vnū vniātur vnitione recipiētis: ⁊ ideo tenentes ꝙ vniu'le nihil dicat oīno in re extra dicunt ꝙ albū ⁊ nigrum nō imprimūt in visum per aliquā rōnem cōem. vel cōcessa maiori dōm ꝙ omnia imprimētia in cogitatiuam imprimunt per cōem rōnem cogitabilis. ¶ Ad rationem in cōtrarium dicēdum ꝙ non est simile de aere respectu oculi: ⁊ de spiritu respectu intrinsecarum virtutuꝫ: qꝛ aer nō est īstrumentum oculi intrinsecū vt conatus possit mouere aerē: sed bene est simile de spiritu visibili ⁊ spiritu cogitatiue: ⁊ ideo conat⁹ ⁊ ꝑseuerantia in vidēdo mouet spiritum oculi localiter ad oculum.

¶ Hec autē egritudo curatur calefactiōe cerebri ⁊ humectatiōe ipsi⁹ si fuerit cū siccitate aut resol'one ei⁹ qd̄ est in ipso ⁊ eūonibus cū medicis magnis ⁊ vomitu facto cū oxymelle squillitico aut semine raffani si fiunt a mā: ⁊ opꝫ vt ex illo ꝑueniat̄ ad excitandū cor cū medicinis sibi ꝓpriis sicut diamuscū ⁊ metridatuꝫ ⁊ elinufera ⁊ his silia. Et non oportet vt ꝓlongemus sermoneꝫ in hoc capitulo. Jam enim sciuisti modum similez huius regiminis in canonibus in eo qd̄ preteriit.

¶ Ponit curam signa aūt omittit: qꝛ supra apparēt signa q̄bus cognoscimus modos malaꝝ cōpl'onū cerebri. Primo ergo ponit curā stoliditatis ⁊ amētie q̄n fiunt a mala cōpl'one frida ⁊ sicca. Secūdo q̄n fiūt a frida ⁊ humida cum mā. ibi (Aut resol'one.) Tertio addit cañ. ibi (Et nihil.) Qd̄ ꝑ dicit pꝫ. Secūda ps hꝫ duas. Primo ponit curā ꝑ medicīas. Scd̄o per regimē. ibi (Et opꝫ.) ¶ Dicit primo ⁊c. cū medicinis magnis vt hieris magnis ⁊ pillulis. Elinufera dicit̄ ꝙ est aliq̄ ꝯfectio. alii dicūt ꝙ est succus enule. alii ꝙ est q̄dā liquor aromaticus. vñ ifra fen. 11. c. de cura tremoris cordis fridi dr̄ succus elinufera. Jn eo qd̄ ꝑteriit. i. in cañ. vniuersalibus.

¶ Et oportet q̄dē vt hospitiū eius domus luminosum sit: ⁊ vl'r q̄deꝫ vigilie ⁊ sahara ⁊ subtiliatio cibi ⁊ paucitas ipsius ⁊ declinatio ad cōpl'onē sicciorē ⁊ subtiliationē sanguis ad tēperādū ipsam ⁊ paucitas. ipsi⁹ ⁊ calefactio eius: ita ꝙ nō fit vehemens ebullitio ⁊ calefactio: imo sit caliditas subtilis nō feruens. Hec enim ex eis est que rectificant sensum ⁊ mundant ipsum.

¶ Omnia ista sunt ad excitandū spiritū ⁊ exiccādum humiditateꝫ. Et paucitas. i. nō sup̄fluitas: īmo diminutio qua fiat exiccatio sup̄fluaꝝ humiditatuꝫ. Sit caliditas subtilis. s. ꝓportionalis spiritui non feruens: qꝛ turbaret spiritus: qꝛ posset nimis exiccare.

¶ Et nihil est magis inimicum sensui ꝙ̄ repletio ex cibis ⁊ humiditatibus.

¶ Primo ponit vnū cañ. vbi sciēdū ꝙ repletio est duplex. Una ꝓpīqui tēporis vt ex cibis in stōcho: vnde vapores superflui eleuant̄: ⁊ caput replent: ⁊ quātū ad hoc dixit. ex cibis. Alia est repletio antiquior ex humorib⁹ in venis ⁊ in mēbroꝝ poris: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ humiditatib⁹. Jste repletiones turbando spiritus ⁊ oppilando ⁊ pigritando eos a motibus inimicantur sensibus.

¶ Et siccitas nocet sensui non vnde est diminutio: sed vnde est superfluitas in velocitate mot⁹: aut vnde est paucitas spiritus vehementer: aut eius resolutio cum aliquanto motu.

¶ Hic ponit 2^m^ cañ. in quo dubiū remouet. dixerat enim ꝙ humiditas noceret sensui. quare quereret aliquis: an siccitas nocet sensui. Et respōdet ꝙ sic ⁊ dat modū. ¶ Cōsiderādū ꝙ lꝫ hoc verificet̄ de omni sensu: tamē maxime hic per sensum intelligimus cogitationem: vt supra apparuit. ¶ Cōsiderandū ꝙ siccitas nocet cogitatiue nō vnde est diminutio. i. nō nocumēto qd̄ est diminutio: sed vnde est sup̄fluitas in velocitate motus. i. sed nocumēto qd̄ est ꝑmutatio: qꝛ facit multā spūs mobilitatē. Siccitas enī facit spiritū velociter mobilē: ⁊ sic facit errorem iudicii. Et qꝛ aliq̄s diceret ꝙ siccitas nullo modo faceret diminutioneꝫ actus cogitationis. i. nocumentū qd̄ est diminutio: ideo subdit ꝙ siccitas pōt facere nocumentū qd̄ est diminutio paucificādo spiritū vehemēter siue resoluendo. Siccuꝫ enī s̄m se exiccat ⁊ paucificat: sed rōne cal'i coadiūcti siue ratiōe velocitatis motus resoluit: ⁊ ideo dixit. aut sup. siccitas nocet sensui: vñ est paucitas. i. paucificat ⁊c. cum aliquātulo motu. in hoc Aui. īnuit drīam īter diminutionē actiōis factam a sicco ⁊ factaꝫ a frido: qꝛ diminutio a frido est pura: sꝫ diminutio a sicco est ꝑmista alicui corruptiōi siue ꝑmistiōi: qꝛ aliqual'r siccum mouet ⁊ sic disturbat iudiciū. hec d̄cl'ata sūt sup̄ ī gñalib⁹ capl'is.

¶ De corruptione memorie. Cap. 12^m^.

Ipsa est compar stoliditati nisi qꝛ est in posteriori cerebro: q̄m est diminutio ī aliq̄ opationū posterioris cerebri: aut destructio in oīb⁹.

¶ Cum determinauit de nocumētis cogitatiue: hic d̄termīat de nocumētis memorie. Et ꝑ cōparat hoc nocumētū ad nocumētū cogitatiue. Scd̄o ponit eius causas. ibi (Et eius.) Tertio signa cōplens causas. ibi (Sꝫ si est.) Quarto curam. ibi (Jlla aūt.) ¶ Circa ꝑmaꝫ partem est cōsideranduꝫ ꝙ corruptio memorie potest dupl'r accipi. Uno mō vt distinguit̄ cōtra diminutionem ⁊ ablationem: ⁊ hoc modo nō accipitur hic: sed infra cū dicit. ⁊ obliuio quidem ⁊ corruptio. Alio mō accipitur pro quocūqꝫ nocumēto: ⁊ sic accipitur hic in rubrica cū dicit. de corruptiōe memorie. i. de nocumēto memorie. ¶ Secūdo est considerāduꝫ ꝙ nocumēta memorie. s. qd̄ est diminutio vel ablatio est cōpar. i. similis stoliditati ⁊ fatuitati infantili: qꝛ quādo hō nō retinet formas rerum ⁊ non pōt eas reducere: tunc nō habet copiam eoruꝫ cū quibus possit exercere actū discursiuum cogitatiue: ⁊ ideo sicut cōtingit ab extra ei representari: ita iudicat nec persistit in iudicio: qꝛ spēs nō imprimūtur vel non retinētur: ⁊ ideo talis est dispositio infantilis. Jnfantes enī siue pueri non rōcinātur de speciebus in memoria reseruatis: qꝛ nō sunt bene retinentes ⁊ nō habēt copiam memorabilium cū etiam parum sunt exercitati: sed sicut res ab extra ꝑsentatur: ita pro tunc de eis iudicant: ⁊ statim aboletur ab eis res ⁊ iudicium: ⁊ ideo mō dicunt de vno mō de alio: ⁊ ideo nunc plorant: nūc statim rident: ⁊ sequūtur gallum siue aucā: ⁊ hoc est qd̄ Aui. probat cū dixit. quoniaꝫ est diminutio. q. d. in diminutione facta vel ablatione in opatione memorie: tunc leditur cogitatiua cum non sit copia specierum ⁊ iudiciorū nisi solum spērum ab extra cōtingenter occurrentiū: ⁊ ideo

hic tunc habet dispositionem similem infantile. ¶ Tertio cōsiderandū ꝙ lꝫ ista dispositio sit similis īfantile: tamē differt q꜡ in hac dispositiōe ledit̄ pars posterior: ⁊ hoc est qđ dicit. nisi q꜡ est in posteriore. Ex quo accipit̄ ꝙ cogitatiua dupl'r diminuitur in suo actu vel ex lesiōe in ꝓprio organo vt ex frigiditate ⁊ humiditate in medio ventre non permittente fieri debitam spirituū ꝯseruationem in eo. Uel potest fieri ex nocumēto cōicato ex defectu memorie. i. ꝯseruatiue. ¶ Sed contra virtus memoratiua est īmaterialior ꝙ̄ imaginatiua vel cogitatiua: vt Auer. in de memoria ⁊ reminiscentia. Sed virtus mālior non nocet̄ per nocumētum virtutis īmaterialis: sed eꝯ: vt ibidē Auer. ¶ Dōm ꝙ virtus memoratiua duo dicit. Primo virtutē cōseruatiuā nō cognitiuā ⁊ ista est mālior: q꜡ ꝑficit̄ multū dispōne corpali. s. sicco ꝓportionato. Scđo dicit ꝟtutē recognoscitiuā: ⁊ ista est īmālior ꝙ̄ pura cogitatiua: ⁊ ē ꝫm nostrā opīonē virt⁹ cogitatiua q̄ iterū recognoscit: lꝫ vocet̄ memoratiua.

Dubm. pm. ¶ Dubitat̄ que sunt iste opationes posterioris cerebri. ¶ Dōm ꝙ ī posteriori ꝑte cerebri cōsideramus quatuor opatiōes. Prima est mot⁹ spūs in vētriculo vt fiat ipressio q mot⁹ saltē aliq̄n cōcurrit: vel saltē dispō spūs que est actiue ipressio. Scđa est ipsa ipressio q est sigillatio passiua. Tertia ē mot⁹ spūs a posteriori ad mediū: vt reducat spēm ad cogitatiuā. Quarta opatio ē ipa recognitio spēi: ⁊ hic est vltim⁹ act⁹ memorie: q꜡ lꝫ formal'r sic cogitatiue tribuit̄: tñ ventriculo posteriori improprie ⁊ vt termino a quo. Quicunꝙ̄ igitur actus de tribus actibus deficit oportet ꝙ deficiat quartus actus. s. recognitio: ⁊ hoc respectu eiusdem recognoscibilis.

Dubm. 2m. ¶ Dubitat̄ 2°. q꜡ videt̄ diminut⁹ cū nō ponat nisi duos modos nocumenti. s. qđ est ablatio: ⁊ qđ est diminutio: quare nō dixit de nocumēto qđ est ꝑmutatio siue corruptio. ¶ Dōꝫ dupl'r. Primo ꝙ dedit intelligi: ⁊ hoc nocumētū erit q̄n hō recordatur vnius ꝓ alio: ⁊ quēadmodū diminutio ⁊ ablatio memorie est cōpar stoliditati et amētie: ita ꝑmistio est cōpar permistioni rōnis: ⁊ hoc nocumētuꝫ memorie fit a caliditate cū siccitate vel etiā cū humiditate. Cal'm eniꝫ ꝑmiscet vt sepe dictū est supra. vñ statim Aui. subdit. fortasse erit ex siccitate cū caliditate ⁊ erit cū ea ꝑmistio sensus. ¶ Scđo mō posset dici vt al's dixi: ⁊ sentit hoc Plusꝙ̄cōmētator in thegni trac. 2. super illo ca. s. de signis egritudinis nunc cerebri: ꝙ virtuti memoratiue vt ꝯseruatiua est solū cōparant̄ duo modi nocumenti. s. nihil retinere vel parū retinere. ꝙ aūt vnū pro alio retineāt: h̄ est defectu īprimētis nō defectu retinētis: imo quorūcūꝙ̄ est impressio eoꝝ dꝫ eē memoria. i. cōseruatio. vñ Gal'. 4. de interio. cap. 2. retinuit formas villoꝝ ⁊ iudicia que dabat de eis: ⁊ inde sui memoria nō erat lesa. ¶ Sꝫ ꝯ̄ ita dicā de cogitatiua si falsum iudicat est q꜡ falso īprimit̄. ¶ Dōm fugiendo ꝙ nō est sile: q꜡ cogitatiua dꝫ cognoscere idolū ⁊ intētionē ⁊ distinguere. Si igit̄ in febricitante imprimit̄ calor ab ītra: ⁊ ex hoc iudicat ignē eē extra: tūc errat cogitatiua. ¶ Cōtra. si organū memorie disponat̄ male ex cal'o si adueniat spēs frigoris recipiet̄ ⁊ retinebit̄ sub forma caloris. Iste āt retētionis act⁹ est īnālis ⁊ nō dꝫ dici diminutio actionis nec ablatio: igit̄ dicet̄ corruptio. ¶ Et q꜡ h̄ argumētū est difficile nec soluit̄ p̄ñti: ideo redeūdū est ad p̄mā sol'onē. vꝫ. ꝙ Aui. dedit ītelligi illuꝫ modū nocumēti ⁊ videt̄ cōforme sue intentioni. Nā supra illo capitulo. has operationes. visus est ponere nocumentum memorie qđ est corruptio cum dixit. aut propter eum qui permutatur ⁊c. ⁊ etiam statim ponet illum cum dicet. ⁊ fortasse.

Dubm. 3m. ¶ Dubitatur 3° quare dixit diminutio in aliqua ⁊ destructio in oībus. ¶ Dicēdum ꝙ forsan vsus est isto modo loquendi: q꜡ si vna sola opatio de opationibus posteriorib⁹ partis auferat̄ nō dicet̄ vere ablatio memorie. i. operationū posterioris partis: opꝫ ergo oēs auferri: sed ad diminutionem sufficit alteram diminui.

¶ Et ei⁹ qdeꝫ cā prima apud Gal'. est friditas aut pura aut cū siccitate ⁊ nō imprimitur in illa simile: aut cū humiditate ⁊ non seruat qđ impressum est in ea.

¶ Hic ponit cās ⁊ dicit ꝙ apđ Gal'. s. 3° de interiorib⁹. 5. ca. eius. s. nocumēti memorie qđ est diminutio vel ablatio cā p̄ma ⁊c.

Dubm. 4m. ¶ Dubitat̄ vtrū causa lesionis memorie sit friditas. ¶ Videt̄ ꝙ nō: imo humiditas per Auer. in cōmēto de memoria: ⁊ Gal'. in thegni trac. 2. tex. cō. 41. ⁊ Aui. 6. de nālibus particula. 4. c. 3. Oēs eniꝫ cōcordāt ꝙ mala memoria est signū humiditatis cerebri. ¶ Ampli⁹ cuius p̄ina ꝓportio est in sicco: eius prima ꝓportio est in humido. Sꝫ memorie p̄ma ꝓportio est in sicco debito: q꜡ per siccū fit retētio: vt Auer. p̄allegato loco ⁊ oēs cōcordant: ergo p̄ma cā lesionis est humiditas. ¶ In ꝯ̄riuꝫ est h̄ Aui. auctoritate. G. ⁊ supra illo ca. 6. has operationes. ¶ Amplius oīs operatio ꝑficitur sicut instrumēto ꝓprio calore ⁊ spiritu: vt potest sumi. 2. colliget. c. 4. ⁊ ideo calor naturalis: q꜡ est radix omnis opationis vocat̄ calor elemētaris sicut elemētum ⁊ primuꝫ vt trac. canticoꝝ. 45. cōmē. ⁊ trac. 3. 155. cōmē. al' vt p̄ canticoꝝ. 73. vel. 74. cōmen. ⁊ in eodem p̄. 140. cōmē. ⁊. 143. Qđ ergo primo cōtrariatur calori est p̄ma causa nocumenti oīs virtutis: ⁊ per ꝯsequēs memorie. Sed frigiditas primo cōtrariatur calori: ergo ⁊c. ¶ Dicēdū dupl'r. Primo vt iam dixerunt qdam: ⁊ nos super 3° de interioribus. ꝙ causa pōt dici p̄ma dupl'r. Prio īmediata ⁊ vt sic humidū est causa prima lesiōis memorie. Rō est iā dicta: q꜡ ꝓportio organi eius cōsistit in sicco debito vt fiat retētio: ergo īmediate disproportionabit̄ ab humido nō a frido. Scđo mō causa dr̄ p̄ma. i. vniu'lis ⁊ mediata: ⁊ vt sic fridū est causa p̄ma. Est qdē p̄ causa mediata: q꜡ ꝓportio retentionis siue retētiue est īmediate per siccū cōtēperatū humido vt dcm̄ est: ⁊ iō frigidū nō īmediate ponit hāc īproportionē sed mediante humido. Est 2a cā vl'is. i. cōis p̄ in nocumento oīs virtutis q꜡ friditas ledit oēs opōnes: vt p̄ma cañ. fen. p̄a. c. 3. de virtutib⁹. Scđo est cā cōis in duplici de nocumēto memorie. s. in nocumēto qđ est nō imprimi spēs: ⁊ in nocumēto qđ est nō retineri. ⁊ hoc volebat. G. 3. de īteriorib⁹ preal. c. q postꝙ̄ īuestigauit ꝙ frigiditas est q̄litas ledēs virtutes aīe ꝑ viā stuporis dicit ꝙ frigidū est ī hoc in p̄mo gradu: sed humidū est in scđo gradu. i. frigiditas est agens p̄muꝫ: ⁊ humiditas est agens scđꝫ. i. īmediatū. Hec rñsio nō est ad menteꝫ. A. hic ⁊ est ꝯtra rōnē. Naꝫ frigiditas sola sine excessu humidi pōt facere nocumētū memorie. Unde. A. subdit. Et si fuerit illic frigiditas pura ⁊c. Ergo frigidū īmediate pōt ledere memoriā. nec ēt est ītentio Gal'. ibi sed vult ibi ꝙ p̄ncipalius facit stuporē friditas ꝙ̄ humiditas: q꜡ potētior qualitas in h̄ ⁊ qđ ēt īmediate faciat. Primū ergo ⁊ scđm apud. G. ibidē nō dicit ordinē agentiū in h̄ ꝙ frigidū sit mediatū ⁊ humidū īmediatū: sꝫ dicit ordinē in vigore: q꜡ frigidū est vigorosius: ⁊ plus faciēs stuporē ꝙ̄ humidū: lꝫ qdā dicāt ꝙ frigidū in p̄mo gradu. i. in paruo excessu: ⁊ humidū in scđo. i. in maiori excessu facit hoc nocumētū. Ista tñ expō nō vadit ad mēteꝫ. G. ibi dicit̄ aliter ⁊. ¶ Scđo dōm est ad q̄ōneꝫ. Propter qđ sciendū ꝙ in memoria duo ꝯsideramus. Primo motū spūs ad sigillandū spēm memorabilē ⁊ ēt ad reportādū: ⁊ vt sic p̄ma. s. īmediata cā nocumenti memorie. s. nō ipressionis actiue ⁊ nō reportatiōis est friditas. Rō est q꜡ qualitas cui⁹ est īmediate ⁊ p̄mo ꝓhibere motū est illa que facit īmediate illa nocumēta que sunt ꝓhibitiōes mot⁹: sꝫ frigiditas est hmōi. Nā frigidi ꝑ se est īmobilitare ⁊ quietare sicut calidi est mouere: vt. A. loco p̄alleg. ⁊ Aristo. 13. ꝑtic. ꝓble. 5. Scđo in memoria cōsideramus ipsaꝫ retētionē: ⁊ vt sic īmediata cā nocumēti est humiditas. Ratio est q꜡ retētio fit ꝑ siccū īmediate: ergo impediens īmediatū erit humidū. hoc vr̄ fuisse ad mentē. A. q꜡ puro frigori ⁊ quāuis sit nō purū sed cū sicco cōparat nocumētuꝫ nō īpressionis sꝫ frigori cū humiditate cōparat nocumētum nō retētionis īpressi. ¶ Restat soluere vnā rōnem supra positā cū dr̄. oīs opatio ꝑficit̄ calore. ¶ Dicēduꝫ dupl'r. Primo ꝙ verū est vt motiua sed vt cōseruatiua vel fixiua pōt fieri īmediatius a sicco. ¶ Vel dōm scđo ꝙ calor q est instr̄m oīs opationis est qđdā cōpositū: ⁊ ꝓportionatur ex calido ⁊ frigido: sicco ⁊ humido: vt in libello de rigore ⁊ tremore ponit. G. c. 6. ⁊ ideo est in calore nāli ꝓportio oīs qualitatis. Et alie ēt qualitates sequunt̄ ad illas q̄bus sunt opationes. v̄. g. spiritus siue calor visibilis recipit speciem visibilem per naturā diaphaneitatis sequentis talem complexionem.

¶ Sed si est cuꝫ siccitate significant ipsam vigilie ⁊ insomnietates. Nam seruat res preteritas ⁊ non est potens seruare res momētaneas illius hore.

¶ Hic p̄mo ponit quedā signa. Scđo cōplet narrationē cārum. ibi (Et illud.) Tertio ponit cañ. ꝓnosticū. ibi (Et scias.) Quarto excusat se a narratione signoꝝ. ibi (Opꝫ vt.) ¶ Prima in quatuor sicut quatuor sunt gñā signoꝝ ꝫm q̄tuor modos causaꝝ. 2a ibi (Et si est.) 3a ibi (Et si fuerit.) 4a ibi (Et fortasse.) ¶ Dicit p̄mo sic. sꝫ si est. s. nocumētū memorie cū siccitate. i. ꝑꝑ siccitatē. Vel aliter. sed si est scꝫ frigidas ledēs memoriā cuꝫ siccitate q̄n sit mala cōpl'o frida ⁊ sicca. Vigilie ꝑꝑ siccitatē. ⁊ īsomnietas. i. nō vera vigilia: q꜡ lꝫ siccum inclinet ad vigiliā: tñ frigidū nō sinit eā eē liberā sed mouet ad stuporē: ⁊ iō est sicut dispō media inter somnū ⁊ vigiliā. nā. i. ⁊. ¶ Considerandū ꝙ quādo organū memorie disponit̄ per siccū: tūc nō est ipressibile p̄ñtis: ⁊ iō hō p̄sentia nō seruabit: sꝫ q꜡ p̄mo fuerūt aliq̄ signata: iō preterita seruat. Et hoc appet in senib⁹ q narrabūt nobis multa q̄ in annis p̄teritis viderūt: ⁊ tñ rei p̄ñtis nō memorant̄. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ ly nā: pōt etiā exponi ꝙ sit redditiuū cause ei⁹ qđ dixit īsomnietates: nā nō recordari presentiuꝫ ⁊ tñ rōcinari de preteritis facit stare homini in forma patiētis īsomnietatem.

¶ Et si est cū humiditate significat eā subeth ⁊ ꝙ preterita penitus nō seruat. Et forsitā seruat ea que sunt illius hore ⁊ momētanea spatio maiore ꝙ̄ preterita.

¶ Quādo aūt organuꝫ memorie disponitur humido tunc preterita

impressa

impressa labunt̃: sed pn̄tialiter impressa aliquãtulo tẽpore pñt cõseruari: ⁊ ideo pueri preteritoꝝ nõ recordant̃ per se nisi qñq; valde fiat impressio in eis propter admiratione͂: vt inuit Auicen. 6. de naturalibus ꝑticula. 4. cap. 3. ⁊ tame͂ presentiũ mome͂taneoꝝ possunt recordari: dixit aũt forsitan: q2 oportet ꝙ nõ sit omnino multa humiditas quia tunc nec presentia nec preterita seruat.

¶ Et si fuerit illic frigiditas pura erit stupor ⁊ v̾tigo.

¶ Notãdum ꝙ frigiditas põt dici pura dupl'r. Uno mõ. i. sine mã: talis aũt põt facere vertigine͂ ⁊ stupore͂ vt supra cap. de subeth. Scd̃o mõ dr̃ frigiditas pura. i. sine excessu siccitatis: vel e͂t humiditatis: ⁊ ad hoc verificat̃ qđ dicit vt appet ex p̃dictis capitulis.

¶ Et fortasse erit ex siccitate cum caliditate ⁊ erit cum eo permistio sensus.

¶ Et fortasse erit. s. nocumentũ memorie ex siccitate cũ caliditate. nã lz ꝓportio organi memorie cõsistat in sicco: tñ exce͂de͂s siccitas põt nocere: q2 ĩmoderata qualitas destruit actũ ꝓprie virtutis: vt sumit̃ ĩfra fen. 13. cap. de egritudinib⁹ stomachi ⁊ in cõme͂. afor̃. 20. scd̃e ꝑticule. Quibuscũq; iuuenib⁹ existentib⁹. ¶ Erit ꝑmistio. Cõsiderãdũ ꝙ vt videt̃ Auic. in hoc ĩnuit nocume͂tũ memorie: qđ est corruptio siue ꝑmutatio cũ vna res reseruatur aut presentat̃ pro alia: ⁊ hoc multũ facit calidũ qđ est motiuũ ⁊ ĩpressiuum aliter q̃ sit in re extra: vel aliter q̃ sit in memoria reseruatũ: ⁊ ideo est sensus permistio: q2 cõsequitur ex hoc error iudicij.

¶ Et illud quide͂ est aut in illa parte cerebri ipsius: aut in ventre ipsius: aut in vase eius.

¶ Hic cõplet narratione͂ cãꝝ. Et p̃mo ſm diuersitate͂ locoꝝ cause. Scd̃o ſm diuersitate͂ modorũ cause. ibi (Et obliuio.) Primo dicit ⁊ illud. s. qđ dictũ est de istis causis noce͂tib⁹ memorie. Aut in illa ⁊c. idest aut est in illa ꝑte cerebri: ĩ qua est memoria. s. in subã cerebri posteriori: aut in ventre. i. in spiritu qui ꝯtinet̃ in ventre: aut in vase. i. in suꝑficie ve͂triculi posterioris. Uel aliter põt exponi in vase idest. in pãniculis: vel. i. in cõmissuris substãtie cerebri: in quib⁹ spiritus cõtinet̃: vt supra. 2. cap. vel in vase. i. in craneo. ¶ Sed tu diceres cõtra q2 Gal'. dicit. 3. de interiorib⁹. 4. cap. nõ põt ee͂ passio in craneo vt tollat memoriã. Dice͂dũ ꝙ verũ est nisi sit fortis valde.

¶ Et quãdoq; fit ꝓpter humores ⁊ malitiã cõpl'onis timporũ perueniente͂ ad cerebrũ. Et quidã antiquorũ iam dixerũt hoc ⁊ est ex eis que testificata sunt ⁊ experta. Et obliuio quide͂ ⁊ corruptio memorie ſm pl'm non accidunt nisi ex frigiditate ⁊ humiditate. Quãdoq; tñ fit ab apostematibus cerebri ⁊ ꝓprie frigidis.

¶ Et qñq; fit. q. d. cã ledens memoriã nõ solũ põt ee͂ in altera trium partiũ p̃dictarũ: sed e͂t in ꝑtibus timpoꝝ: q2 materie ibi stantes ⁊ nocume͂ta ibi facta pñt cõicari parti posteriori. Dixit aũt plus de locis timporis q2 sunt loca sensitiua ꝓpter musculos ⁊ capacia in receptione materierũ ⁊ craneũ est ibi tenue. Quidã antiquorũ. aliqualiter põt sumi ab Halya. 9. theo. cap. de cura obliuionis. cap. 5. Et obliuio ⁊ corruptio. i. nocume͂tũ ſm plurimũ ⁊c. q2 iste qualitates magis sunt parate ledere memoriã: vt supra apparuit. Quandoq; tñ. in hoc ergo ĩnuit ꝙ cause horũ nocume͂torũ sunt male cõplexiones vel cũ materia vel sine. ⁊ si cum materia vel apostemãte vel nõ apostemãte: ⁊ in hoc cõpletur causarum narratio.

¶ Et scias ꝙ obliuio quando accidit cũ sanitate nuntiat egritudines cerebri propinquas sicut apoplexiam epilepsiam ⁊ lythargiam.

¶ Hic cañ. est dictũ Ruffi vt apparet p̃mo cõtine͂tis. cap. de nocumento memorie. Cũ sanitate. s. reliqui corporis vel cũ sanitate scz appare͂ti. Nã ex hoc significamus in cerebro materiã flegmaticã ex qua põt fieri epilepsia apoplexia ⁊ lythargia: vt notum est.

¶ De signis. Cap. 13m.

Oportet vt cognoscas illud ex canonibus predictis: ⁊ non iteres eos in omni hora.

¶ Hic excusat se a signis causaꝝ ⁊ specieꝝ. Cãrũ vt an sit mala cõplexio cũ mã vel sine. ⁊ si cũ mã aut apostemante vel nõ. Specierũ vt an sit flegmatica an melancholica. Ex cañ. p̃dictis. s. hac fen generalibus ⁊ spãlibus: vt apparet.

¶ De cura. Cap. 14m.

Illa autem que separata est a caliditate ⁊ siccitate est facilioris cure. Et huiusmodi quide͂ cura est cũ eo qđ dictũ est multotiens.

¶ Hic ponit curã nocume͂ti memorie. Et p̃mo ei⁹ qđ fit a mala cõplexione. Scd̃o ei⁹ qđ fit ab aꝑate. ibi (Facta v̾o.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit curã qñ fit a mala cõplexione sine materia. Scd̃o cũ materia. ibi (Qz si fuerit.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã qñ fit a frigiditate: vel etiã si cũ hoc sit humiditas. Scd̃o quando fit a siccitate. ibi (In ea v̾o.) ¶ Dicit p̃mo illa. s. corruptio. i. nocume͂tũ memorie que seꝑata est ⁊c. ⁊ per ꝯñs que est a frigiditate: vel que est ab humiditate: vel ambo simul. s. a frigiditate ⁊ humiditate facilioris: q2 facile est calefacere ⁊ exiccare dictũ est multotiens: q2 vbicũq; supra docuit curã passionũ frigidaꝝ ⁊ humidaꝝ cerebri.

¶ In ea v̾o que facta est a siccitate nuda opz egrum nutriri ex cibis humectãtib⁹ te͂peratis ⁊ vt ad ministres exercitiũ ꝑtiũ capitis cũ fricatione ⁊ cõpressione facta cũ pãnis asperis ⁊ motione͂ manuũ ⁊ pedũ: ⁊ vniuersaliter exercitiũ qđ nõ sit forte sed sit ſm quãtitate͂ qua fiat fames: ⁊ ꝓueniat augme͂tũ cibi ⁊ quiete͂ ⁊ somnũ ⁊ balneũ ⁊ calefactione͂ cũ emplastris calefacientibus notis quoꝝ rememoratione͂ nõ iteramus: ⁊ cum ve͂tosis suꝑ caput absq; scarificatione ⁊ cũ medicinis rubificãtib⁹: ⁊ fortasse necesse erit vtplurimũ sit posterius vbi collũ iungit̃ craneo: ⁊ administrent̃ aque in qb⁹ cocta sint camomilla ⁊ mellilotũ ⁊ pedes capraꝝ: ⁊ ex oleis oleum de lilio ⁊ narcisco ⁊ cheiri.

¶ Notandum pura. i. sine mã vel pura. i. nõ cõiuncta frigiditati vel siccitati. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ ista cura confert e͂t si ibi sit frigiditas cũ siccitate: vt Serap̃. ponit p̃mo trac. in hoc cap. cap. 26. Omnia eniz que hic ponunt̃ sunt ad calefaciendũ ⁊ humectãdũ: ⁊ sup. administras qete͂ ⁊ somnũ. j. te͂perate ⁊ debite. ¶ Sed tu diceres ad qd ponunt̃ medicine rubificãtes: ad qd e͂t oleum de lilio ⁊ de cepe narcisci. ⁋ Dĩm ꝙ ista calefaciũt: ⁊ e͂t attrahe͂do pñt humectare.

¶ Qz si fuerit a mã habe͂te frigiditate͂ ⁊ humiditate͂ euacua ip̃m post digestione͂ cũ eo qđ scis. Et habitet ĩ domo multi luminis. Et incipiat̃ primũ ab euacuãtibus que sunt faciliora sicut hiera ⁊ pulpa collo͂qntide ⁊ castoreũ. Deinde gradatim ꝓcedas ad hieras magnas: postea administres si cõfidis ꝙ nõ est malitia cõpl'onis calide cõfectione͂ anacardinã qm̃ est fortior in cõfortatione sensus sufficie͂ter facie͂te acqrere seruatiõe͂ iuuatissima seruationis: ⁊ administrent̃ reliqua digestiua ex rubificãtib⁹ ⁊ gargarismis ⁊ odorame͂tis e͂t que scis: ⁊ nõ festines in desiccatiõe ei⁹ sed gradatim ꝓcede. Et caue ne desiccatio tua ꝯsequat̃ fine͂ humiditatũ principaliũ: ⁊ sequat̃ eã frigiditas cõplexionis. Illud eniz est ex eis que in obliuione augme͂tũ prebent.

¶ Hic ponit curã quãdo est a mala cõplexione cũ materia. s. frigida ⁊ humida: q2 vtplurimũ fit ab ea. Et p̃mo facit hoc pone͂do canones in nominãdo quasdã medicinas. Scd̃o ponit appropriatas medicinas. ibi (Et eis quide͂.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curã per medicinas. Scd̃o dat in eis ordine͂ ⁊ modũ vsus. ibi (Et non festines.) Tertio ponit regime͂ quãtũ ad res nõ nãles. ibi (Et opz vt.) ¶ In p̃ma parte vult ꝙ p̃mo digeras ⁊ postea euacues. Et primo incipias a leuib⁹ euacuatiuis: postea vadas ad fortia. Et omnia ista sunt nota ex canonib⁹ generalibus. Scd̃o vult ꝙ alteres complexione͂ cũ anacardina que est famosa cõfectio sed multum calida: ⁊ ideo dicit si confidis ꝙ nõ sit malitia ⁊c. q2 possent medicine induxisse alique͂ excessum caloris: vel posset homo ex nã habere epatis distemperãtiã calidam: est fortior in faciente vel faciens acqrere seruatione͂. i. potentiã seruãdi. seruationis. i. memorie. ⁋ Causa aũt q̃re oz habitare in domo multi luminis est: q2 isti istant sic̃ stupidi ⁊ subethici: ⁊ iõ debe͂t euigilari: ⁊ spũs piger excitari. Et nõ. pz.

¶ Et oportet vt aliene͂t a se ebrietate͂ ⁊ sufflatione͂ ventorum ⁊ repletione͂ ⁊ alienent̃ ab ablutione cum aqua penitus calida qdem ꝓpter illud qđ est in ea de mollificatione: ⁊ a frigida qde͂ ꝓpterea ꝙ stupefacit ⁊ nocet spiritui sensus. ꝙ si eis accidit repletio subtilient regimen post ipsã. opz ergo vt alienent̃ a cibis rete͂tiuis

⁊ grauatiuis ⁊ vaporosis. Repletio vero ex vino facta nocet valde: sed parũ dilatat animã ⁊ cõfortat spiritũ ⁊ facit ipm bonũ ⁊ excusat a multiplicatiõe aque. Eius enim multiplicatio est res magis nocens eis ⁊ dormitio multa in meridie. Et vniuersaliter somnus multus nocet multũ ⁊ ꝓprie super repletionẽ plurimã. Superfluitas quoqȝ vigiliarũ resoluit spiritũ ⁊ debilitat eũ: ⁊ cũ hoc replet cerebrũ vaporibus. Et ex eis quidẽ experta sunt acorus nutritus ⁊ piper lõgũ nutritũ ⁊ inuẽta sunt manifeste addẽtia in seruatiõe. Et medicamẽ hoc expertũ ⁊ eius qdẽ ꝯfectio. ℞. olibani cyperi piperis croci myrre ptes equales cõmisceant᷑. Sumatur omni die põdus. ʒ. vnius: ⁊ hoc ẽt iam expertũ est piperis ptes. ij. cymini tãtũdẽ: zuccHari albi ptes. iij. ⁊ expertũ ẽt omni die in ieiuno potare in ipsa olibani. iij. quartas aur᷑. ⁊ piperis quartã: ⁊ iterũ cymini ptes. v. piperis. j. acori. ij. cyperi. ij. myrabol᷑. ni. ij. mellis anacardi. j. mellis duplũ omniũ. Et oportet vt redeas ad medicinas singulares scriptas in libro secundo: ⁊ earum locus est in tabulis egritudinum capitis. Et oportet vt sit hospitium huius domus in qua sit lumẽ plurimum. Facta vero ab apostematibus cerebri curatur cum eo quod dictũ est in chabrabito ⁊ in lythargia ⁊ subeth asahari.

¶ Quod primo dicit patet. ¶ Sed dubitat᷑ cum quo isti debẽt lauari. Dicẽdũ ꝙ manus ⁊ etiã totũ corpus pñt lauari cũ aquis calidis actu ⁊ potẽtia: vt sulphuris aut decoctionis rerũ calidarũ. Etiam possunt lauari manus cũ vino: ⁊ iõ exponatur calida quidẽ. s. aqua pura ꝓpter illud qđ est in ea de mollificatiõe: vt appet in cõmẽ. ⁊ afo᷑. 5. ptic. afo᷑. 23. Calidũ ⁊c̃. Alienent᷑ a cibis retẽtis. i. moram facientibus in stomacho vt caseus legumina: ⁊ oĩa ẽt tarde digõnis: ex qbus ẽt multus vapor surgit ad caput. Repletio ex vini ⁊c̃. quia multũ vinũ per viam suffocationis ⁊ idigestionis ⁊ portationis ad mẽbra generat egritudines frigidas: quãuis sit calidum: vt scđo de accidẽti ⁊ morbo. cap. 3. ⁊ 3. de cõplexionibus. cap. 2. Paucũ ⁊c̃. qa est res que a tota substãtia cõuertit᷑ in spũm: ⁊ ꝯfortat. Et excusat ⁊c̃. quia est cã bone digõnis in mẽbris ⁊ trãsportationis nutrimẽti ad mẽbra: vnde mẽbra humectat: ⁊ ideo Aristo. 27. particula de problematib᷒. 4. ꝓble. dicit ꝙ vinum quietat sitim magis aqua. Superfluitas vigiliarũ ⁊c̃. debilitat: ⁊ pro qr resoluit. Replet cerebrũ vaporib᷒ qr multi vapores ascẽdunt ad caput: qui resolui nõ possunt ꝓpter debilitatẽ calidi: ex vigilijs etiã qa cerebrũ inflãmatũ mouet multos vapores. Et ex eis qdẽ. acorus nutritus docet᷑ a Mes. i. antidotario. Piper longũ potest nutriri sicut zinziber. Et expertum est. s. a Rasi primo cõtinentis cap. 4. vt patet.

¶ De corruptiõe imaginationis. Ca. 15m.

Ipsa eadem cognoscitur in signis narratis in alijs capitulis: verũtamẽ est in anteriore parte cerebri.

¶ Superius Aui. determinauit de nocumẽtis virtutũ cogitatiue q̄ in medio vẽtriculo ⁊ memoratiue que est in posteriori ventriculo: hic determinat de nocumẽtis imaginatiue que est in vẽtriculo anteriori. Et primo ponit diuersitates ⁊ causas horũ nocumẽtorũ. Secũdo ponit signa. ibi (Qđ aũt.) Tertio curã. ibi (Cure aũt.) Prima in duas. Primo facit qđ dictũ ẽ. Scđo remouet dubiũ. ibi (Verũtamen plurimũ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ corruptio sumit᷑ hic pro nocumẽto siue sit ablatio siue diminutio siue permutatio que di᷑ corruptio ꝓprio noĩe ẜm Gal᷑. ⁊ iõ exponat᷑ de corruptiõe. i. nocumẽto. ¶ Cõsiderandũ scđo ꝙ nocumẽtũ imaginatiue cognoscit᷑. s. in se qa possumus dicere iste hȝ lesionẽ imaginationis ex signis narratis. s. supra illo cap. has opationes ĩgredit᷑ lesio. ⁊ illo cap. statim supra. species nocumẽti ⁊c̃. ¶ Cõsiderãdum tertio ꝙ Auic. inuit tres modos nocumẽti virtutis imaginatiue que est virtus in parte anteriori: ⁊ ẜm diuersitatẽ nocumentorum ponit diuersas causas.

¶ Et eius corruptio aut est vt imaginetur quod nõ est: ⁊ videat res quibus non est inuentio: ⁊ illud est ꝓpter dominiũ cholere in anteriore parte cerebri: aut ꝓpter dominiũ malitie cõplexionis calide absqȝ materia.

¶ Primũ nocumentũ est ꝑmutatio: vt cũ hõ imaginat᷑: quod nõ est extra: sicut accidit illi medico de quo narrat Gal᷑. 3. de accidenti ⁊ morbo. ca. 3. ⁊ Aui. supra ꝑalleg. cap. Et huius nocumẽti cã est mala cõplexio calida cũ mã: vt apparet in hñtibus supfluã choleram in parte anteriori cerebri: vt in freneticis: vel sine mã qr calor pauc᷒ põt hoc facere nimis mouẽdo spũm: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit ꝓpter dominiũ cholerũ. s. rubee: aut ꝓpter ⁊c̃. Et fortasse dixit cholerum pro vtraqȝ cholera. s. cholera rubea ⁊ nigra. Cholera. n. nigra põt permutationẽ opationis facere in virtute imaginatiua: lȝ nõ fit cũ motu ⁊ agitatione: si nõ cõiungat᷑ calor: vel nõ fit cũ tanto motu.

¶ Aut vt minuatur imaginatio ⁊ debilitetur ab imaginãdo res imaginabiles ⁊ neqȝ videt visiones ⁊ somnia nisi parum ⁊ obliuiscatur eorum ⁊ obliuiscatur formarum sensatarum qualiter sunt.

¶ Scđm nocumẽtũ est diminutio imaginationis: ⁊ qr virt᷒ imaginatiua est cognoscitiua formarũ: ⁊ est ẽt retẽtiua: ⁊ dicit᷑ phantastica vt p̊ lib. fen. 1. cap. de virtutib᷒ aĩalib᷒. iõ Aui. tãgit duos modos diminute actionis. s. diminute cognitiõis cũ dicit debilitet᷑ ab imaginãdo res imaginabiles. Et neqȝ ⁊c̃. tangit ẽt modũ diminute seruationis cũ dicit. ⁊ obliuiscat᷑. Et cã huius nocumẽti est frigiditas ⁊ humiditas: ⁊ hoc est qđ dixit. ⁊ eius quidem ⁊c̃.

¶ Et neqȝ imaginet᷑ eas. Et eius quidem cã est eadem causa que est diminutionis memorie.

¶ Tertiũ nocumẽtũ est imaginationis ablatio: qñ hõ nihil imaginatur: ⁊ fit etiã a frigiditate ⁊ humiditate: qr cã diminuẽs actionem addita priuat actionẽ. Et hũc modũ nocumẽti Auic. dedit intelligi vel forsan expressit de eo cũ dixit. ⁊ neqȝ imaginetur eas.

¶ Verũtamẽ plurimũ corruptionis memorie nõ fit nisi a frigiditate ⁊ humiditate ⁊ paucitas ipsius fit a siccitate: ⁊ res hec est econuerso.

¶ Hic remouet dubiũ. dixerat enim ꝙ nocumẽtũ imaginatiue ẽ cum obliuione: ⁊ sic ẽt dixerat de nocumẽto memorie. Et iõ diceret aliquis in quo differt nocumẽtũ imaginatiue ⁊ memoratiue cũ vtrobiqȝ fit obliuio: ⁊ iõ assignat dr̃iam. Et primo vnã. Scđo aliam. ibi (Et corruptio qdem.) Prima in duas. Primo ponit dr̃iam illam. Scđo qđ dixit ꝓbat. ibi (Verũtamẽ hoc.) ¶ Dicit primo sic ꝙ plurimum corruptionis. i. nocumẽti memorie nõ fit nisi a frigiditate ⁊ humiditate. ¶ Et paucitas ⁊c̃. Cõsiderandũ ꝙ plurimũ põt dupl᷑r itelligi. Primo plurimũ nocumẽti. s. in euẽtu: ⁊ tũc est sensus: ꝙ vtpl᷑m in nobis expimur ꝙ memoria ledit᷑ a frigido ⁊ humido: sed imaginatiua vtpl᷑m ledit᷑ a sicco. s. ⁊ calido: ⁊ p ꝯñs plurimũ nocumenti memorie est diminutio ⁊ ablatio. Unde hos duos modos lesionis memorie explicauit supra. Sed pl᷑m nocumẽti imaginatiue est corruptio. i. ꝑmutatio: ⁊ in nobis expimur ꝙ vtpl᷑m sic ledit᷑. ¶ Sed cõtra primũ diceret aliqs: qr instr̃m memorie est creatũ siccũ: ergo vt plurimũ sibi eueniet nocumẽtum a sicco. ¶ Cõtra scđm qr instr̃m imaginatiue est creatũ lene ⁊ humidũ: ergo frequẽtius ledit᷑ ab humido. Dicẽdum ꝙ pluralitas horũ euentuũ est magis a cã p accidens: ⁊ nõ a cã p se. Locus enim cerebri posterior est siccus in cõplexione: ⁊ ex hoc frequẽtius egrotaret a sicca cõplexione: tñ ꝓpter debilitatẽ digõnis ⁊ qr nõ hȝ locũ manifestũ expurgationis supfluitatum frequẽtius egrotat ab humiditate flegmatica frigida humida: sicut senes frequẽtius egrotãt a flegmate. Pars autẽ cerebri anterioris est recipiẽs frequẽtius a corpore vapores calidos ⁊ siccos: ⁊ iõ frequẽti᷒ nocumẽtũ imaginatiue est corruptio: sicut a corpore frequẽti᷒ preter nãm ascẽdunt hui᷒ vapores: ⁊ pars anterior est magis apta recipere has euaporatiões q̃ posterior. ¶ Scđo mõ põt exponi plurimũ corruptionis: qr ĩtensiue vt sit sensus ꝙ memoria ledit᷑ plurimũ. i. vehemẽtius a frigiditate ⁊ humiditate. Et res hec. i. in imaginatiua res est cõtrario: qr parum ledit᷑ ab humiditate: ita ꝙ ly ecõtrario: referat᷑ ad id qđ expressit de siccitate: qr ecõtrario eius qđ dictũ est de siccitate: ⁊ ideo ecõtrario eius qđ dictũ est de frigiditate: qr ẽt pars cerebri anterioris plurimũ intẽsiue ledit᷑ a siccitate: sed posterior ab humiditate leditur plurimum extensiue.

¶ Verũtamen hoc instrumentũ lene creatũ est vt velociter fiat impressio eius qđ imaginat᷑: ⁊ illud durũ vt solutio ipsius difficilis fiat ab eo qđ in ipso est impressum ꝓpter res cadentes in ipso econtrario.

¶ Hic ꝓbat secundã expõnem: ⁊ arguit sic. cui᷒ organũ ex nã est magis humidũ: magis ledit᷑ a sicco: ⁊ cuius ex nã magis est siccũ magis ledit᷑ ab humido: sed organũ imaginatiue est humidum lene: vt velociter fiat in eo impressio: ⁊ illud. s. organũ memorie est siccum durũ vt bene retineat siue vt solo. i. sepatio ⁊c̃. ergo ⁊c̃. Notãdum

ꝙ econtrario

ꝙ ecõtrario põt exponi dupl'r. Uno modo sic. illud. s. organuȝ memoratiue ecõtrario. s. imaginatiue est durũ ⁊c̃. Alio mõ eõtrio. i. ꝑꝑ cãm õriã. Nã ꝑma ĩpressio imaginatiue est ad cognoscẽdũ siue est cognitiua: ita ꝙ retẽtio ibi est sic scd̃o intentũ. Sed ꝑa ĩpressio siue opatio in memoria est eõ. s. retẽtiue: ⁊ iõ dȝ eẽ siccũ eius organũ.

¶ Et corruptio quidem memorie cadit in duabus dictionibus sensatorum ⁊ in corruptione compositionis eoꝝ: ⁊ corruptio imaginationis cadit sicut i sensatis ⁊ formis ipsoꝝ. Et hoc qdem scitur ex arte alia.

¶ Hic ponit aliã dr̃iam nocumẽti memorie ⁊ nocumẽti imaginatiue: que imaginatiua vr̃ q̃daȝ memoria: ⁊ dicit ꝙ corruptio. i. nocumẽtũ memorie fit in duab⁹ dictionib⁹. i. in duob⁹ modis sensatoꝝ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ sicut scit ab arte alia. s. ex. 6. de nãlib⁹ scd̃a. cap̃. 2. ⁊. 4. ꝑticula. ca. 1. sensata sunt duplicia. s. sensata ꝑcepta a sensibus exteriorib⁹ ⁊ iterioꝛib⁹: vt sunt sensibilia cõia ⁊ ꝓpria: alia sũt sensata que dñr intẽtiones que appropriant estimatiue. Uult igit Aui. dicere ꝙ nocumẽtũ memorie est in duob⁹ modis sensatoꝝ. s. idoloꝝ ⁊ intẽtionũ: qꝛ vtraqꝫ sensata cõseruat: ⁊ iõ fit nocumẽtum in eoꝝ cõpositione ⁊ ẽt diuisione: sed nocumẽtũ imaginationis fit in vno genere sensatoꝝ. s. idoloꝝ ⁊ nõ intẽtionũ: ⁊ iõ dixit in sensatis ⁊ formis. i. sensatis que sunt forme siue idola. Et ex hac lr̃a comprehẽdit mens Aui. s. ꝙ memoria est thesaurus nõ solũ intẽtionũ sed ẽt idoloꝝ: lȝ sit idolorum ꝓpter intentiones: vt declarauimus primo cañ. fen. ꝑma. cap̃. de virtute animali.

¶ Qd̃ aũt magis significatiuũ est ꝙ egritudo est ex humiditate aut siccitate est dispositio somni ⁊ vigiliarũ ⁊ dispositio siccitatis oculoꝝ ⁊ nariũ ⁊ humiditatis eoꝝ. Et dispositio coloris lingue ⁊ humiditatis ei⁹ aut siccitate ipsius. Et qñ est egritudo corruptionis imaginationis nõ ipsius diminutio tu es sufficiẽs ad cognoscẽdum eã ẽt qñ est a melãcholia aut cholera aut cõpl'one calida singulari ꝑꝑ illud qd̃ dictũ est ⁊ scitur.

¶ Hic ponit signa: ⁊ dicit ꝙ tu cognoscis ꝙ passio sit ab humiditate ex somno: qꝛ sigñat humiditatẽ. ⁊ vigilijs: qꝛ sigñat siccitatem. ⁊ siccitate oculoꝝ qꝛ significat siccitatẽ ⁊c̃. Et hec oĩa sũt nota ex capitulis generalib⁹ supra. Dicit ẽt ꝙ si nocumẽtũ imaginationis qd̃ dicit corruptionis. i. ꝑmutatiõis õdistinctũ nocumẽto diminutõis ⁊ ablationis: tu potes cognoscere ꝙ est a cholera aut melãcholia. Ex his. n. humoꝛib⁹ corrũpit imaginatio aut cõpl'one calida sola: qꝛ ẽt mouet spũs ⁊ facit imaginari qd̃ nõ est. Et hec oĩa sunt dicta ⁊ scita supra hac fen in plurib⁹ capi. Et disputauimus nos supra in capitulis generalib⁹ illo cap̃. Et significatio quidẽ assumpta.

¶ Cure aũt illius sunt ꝑm curas que sunt in egritudinibus preteritis: verũtamen opȝ vt materia sit in partib⁹ principioꝝ sensus: ⁊ si necessaria est fricatio aut ventosarũ appositio fiat in anterioꝛe parte cerebri.

¶ Hic ponit curã: ⁊ dicit ꝙ est ꝑȝ curas in cap'lis ꝑterit̃. s. vbi sunt cure male cõpl'onis cerebri frigide ⁊ humide: ⁊ ẽt calide ⁊ sicce cuȝ mã ⁊ sine: ⁊ totũ hoc est scitũ. Addit tñ canonẽ ꝙ locus remedioꝝ sit pars anterioꝛ capitis vbi est locus imaginatiue ⁊ ꝑn^m sensuuȝ.

¶ De mania canina. Cap. 15^m.

Expositio manie est demoniũ lupinũ. Canina ṽo est spẽs eius existens cũ ira ꝑmista tripudio ⁊ inquisitione corrupta permista petitioni queẽadmodũ est ex naturis canum.

¶ Jam determinauit de nocumẽtis cuiusqꝫ virtutis sensitiue itrinsece: hic determinat de nocumẽtis virtutũ pluriũ siue de passionibus qbusdã in qbus plures virtutes ledunt: ⁊ sunt mania ⁊ mel'ia. Primo ꝑ determinat de mania. Scd̃o de mel'ia. ibi (Dr̃ melancholia.) ⁋ Prima in tres. Primo determinat de mania quãtũ ad spẽs diuersitates ⁊ cãs. Scd̃o ponit signa. ibi (Signa.) Tertio curã. ibi (Si repletionẽ.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit spẽs ⁊ cãs. Scd̃o diuersitates terminationis. ibi (Et hãc qdeȝ egritudineȝ.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit spẽs ⁊ causas itrĩsecas. Scd̃o extrinsecas. ibi (Hec auteȝ egritudo.) ⁋ Prima in. d. Primo in gñali notificat spẽs manie. Scd̃o in spãli. ibi (Et scias.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ est ista expositio qd noĩs vel iterpretatio ⁊ ostendit qd sigñat hoc nomen mania. ¶ Notãdũ circa ꝑmaȝ partẽ ꝙ in mania est nocumẽtũ plurium virtutũ: qꝛ est nocumẽtũ estimatiue: qꝛ nõ distinguũt amicũ ab inimico ⁊ fedũ a pulchro. Est ẽt ibi nocumẽtũ imaginatiue: qꝛ iudicat qñqꝫ res eẽ extra que nõ sũt ⁊ appet qñqꝫ nocumẽtũ memorie: vt est notũ. ¶ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ mania lupina sumit dupl'r. Uno mõ pro noĩe generis: ⁊ tunc ꝑdicat ẽt de canina: vñ Aui. canina ṽo est spẽs eius. Alio modo pro noĩe speciei: ⁊ tunc distinguit a mania canina sicut spẽs vna ab alia: ⁊ ambe sunt spẽs manie absolute: que ẽt dr̃ canina. Et differũt sic canis ⁊ lupus. Lupus. n. hȝ rapacitatẽ ⁊ demoniacã prauitatẽ sine õuersatiõe aliq̃: sed canis hȝ rapacitatẽ cũ aliq̃ domesticitate ⁊ aliquo tripudio. vnde canis mõ mordet ⁊ latrat ⁊ insidiat ⁊ mõ tripudiat cũ eodẽ ⁊ alludit sibi depressis aurib⁹ ⁊ quatiente cauda. Et ex his apparet textus Aui.

¶ Et scias ꝙ mã faciens demoniũ lupinũ est in substãtia materie facientis melancholiã: quoniã vtreqꝫ sunt melancholice. Uerũtamẽ cã faciens demoniũ est melãcholia adusta facta aut a cholera aut melancholia que est deterioꝛ: ⁊ faciẽs melancholiã est melancholia nãlis multa aut adusta. Sed ẽ facta a flegmate aut sanguine dulci: tñ parũ fit a flegmate adusto. Si autẽ fiat ab ipsa melãcholia tũc plurimũ cũ fit melãcholia non est nisi mania cũ sua applicatione in anterioꝛe ꝑte cerebri ⁊ substantia eius: quoniã ipsius applicatio ad cerebrum est sicut applicatio materiei charabiti.

¶ Hic in speciali notificat spẽs manie. Et ꝑmo notificat maniã lupinã: que est spẽs. Scd̃o maniã caninaȝ. ibi (Canina.) ⁋ Prima in duas. nã notificat maniã cõparãdo ad melãcholiaȝ. Et ꝑmo penes cãm. Scd̃o penes signa. ibi (Et melãcholia qdem.) ⁋ Prima in. d. Primo facit ꝙ dictum est. Scd̃o remouet dubium. ibi (Sed est.) ¶ Ad primi euidentiã cõsidera ꝙ inter maniã siue demoniũ lupinum ⁊ melancholiã: de qua dicet in sequẽti cap̃. est cõuenientia in genere cause: qꝛ vtraqꝫ passio fit ab humoꝛe: qui põt poni in genere melãcholici humoris: ⁊ hoc est qd̃ dicit subã. i. genus materie: qñ vtraqꝫ sunt melancholie: sȝ est dr̃ia in specie causaꝝ: qꝛ mania siue demoniũ fit a cholera adusta. i. a mel'ia facta ꝑ adustionẽ cholere: fit ẽt a melãcholia deterioꝛi ⁊ multum adusta: vel qꝛ facta ex adustiõe ꝑtis subtilis mel'ie: ⁊ est illa ex qua fugiũt musce: ⁊ bullit sup terrã. Sed passio mel'ica distincta õ maniã siue demoniuȝ fit a melãcholia nãli. s. fecali que peccat multitudine: vel ẽt que est adusta. s. nõ multũ. ¶ Cõsiderãdũ etiã ꝙ quedã littera reperit que dicit. qñqꝫ vtreqꝫ sunt melancholice. ⁊ forsan per hãc litterã vult ꝙ mania aliqñ nõ fiat a cholera adusta que trãsiuerit in nãm melancholici humoris. Sed chol'a que ꝑ adustionẽ adhuc stat in genere cholerici humoris põt facere maniã. ¶ Sed est facta. Quia diceret aliqs tu dicis ꝙ mel'ia fit a melancholia nãli vel adusta: põt ne fieri ab alio humoꝛe adusto. ⁋ Rñdet ꝙ sic: ⁊ dicit. sed est. s. mel'ia facta a flegmate. s. adusto vel a sanguie dulci. s. vero adusto. Uel sȝ est. s. mel'ia adusta ex qua fit passio melãcholica facta ⁊c̃. Paruȝ. i. raro. tñ fit. s. melãcholica passio a flegmate adusto. Et rõ est: qꝛ raro aduritur cũ multũ õriet adustioni. Si aũt fiat melãcholica passio ab ipso. s. flegmate adusto: tunc plurimũ. i. plerũqꝫ cũ sit melancholia. i. quãuis sit passio melãcholica non est nisi mania. i. hȝ accidentia manie. Uel aliter. si aũt sup. passio melãcholica fiat ab ipsa melãcholia. i. ab ipso melãcholico humoꝛe adusto: tũc ⁊c̃. Adustio enim siue in flegmate siue in melãcholia facit declinare humoꝛeȝ ad acuitatẽ: ⁊ sic facit aliquã furiã: ⁊ ꝑ õñs aliqua accñtia manie. ¶ Cõsiderãdũ ergo ꝙ humoꝛes frigidi in nã vt flegma ⁊ melãcholia sunt lõginqui vt faciãt maniã: ⁊ tñ facere possunt illaȝ cũ duab⁹ cõditionib⁹. Una cõditio est ꝙ fiant per putredinẽ vel adustioneȝ acuti: ⁊ hãc cõditionẽ Aui. inuit supra illo cap'o. Permistionis ṽo sensuuȝ. Alia cõditio est ꝙ mã talis attingat sbãm cerebri ad ꝑtes paruas: qꝛ nõ apostemet illas: sed imisceat illi ⁊ ꝑturbet ꝑuietatẽ eius ⁊ spũum sicut fit in charabito quodã dicto sibare quãtum ad partẽ melãcholie aduste que ꝑ sbãm cerebri pertrãsit ⁊ iducit accidẽtia demonij. Et hãc cõditionẽ Aui. ponit in littera: ⁊ sic debet itelligi. ¶ Cõsiderãdũ tñ ex predictis ꝙ mania lupina que est spẽs manie nõ fit ꝓpꝛie a flegmate adusto vel tali sanguine: sȝ fit a cholera adusta. Hic tñ Aui. extẽdit ꝑmonẽ suũ ad alios modos manie que ꝓpꝛie sunt modi mel'ice passionis cũ aliqb⁹ accidẽtib⁹ manie

¶ Et melancholia qdeȝ est cũ malitia existimationis ⁊ cogitatione corrupta ⁊ timoꝛe ⁊ quiete ⁊ nõ est in ipsa agitatio vehemẽs. Mania ṽo tota est agitatio ⁊ salt⁹ ⁊ inqsitio ⁊ luppositas ⁊ aspect⁹ cui nõ assimilat aspectus hoĩs: imo res cui magis similis est aspectus lupoꝝ.

¶ Hic ponit differentiā inter melancholiā ⁊ maniā. Sc̄d̄o iter maniam ⁊ charabitū quendā. ibi (Et differt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ melancholia fit ꝓprie ab humore melācholico nō habēte acuitatē ⁊ caliditatē: ⁊ ideo est ibi timor ⁊ quies: ⁊ inquātū humor hȝ de calore ⁊ acuitate ꝑ se vel ꝑ adustionē intantū est ibi de ingetudine ⁊ furia. Ex quo apparet ꝙ mania ꝓprie dicta fit ab humore adusto fortiter calido ⁊ acuto: ⁊ ibi ideo est ingetudo ⁊ ingſitio cū manibꝰ ⁊ pedibus: ⁊ est aspectus nō hois sed lupi: qꝛ talis hō totus stat in forma aggredi volentis ⁊ ꝑcutiēs ⁊ ꝑquirētis: imo etiā mordet.

¶ Et iam differt ab vna specie charabiti cui eā hn̄s in demonio assimilat̄: qm̄ cū hac egritudine nō est febris ſm plurimū. Sed charabitus nō euacuat̄ ab ipsa.

¶ Considerandū ꝙ in quadā specie charabiti est demoniū siue mania: vt supra apparuit: tamen cum tali charabito qꝛ ibi est apostema: opȝ ꝙ sit febris: sed in mania: qꝛ materia nō apostēmat sed est sparsa: ideo nō est ibi febris. Posset enim materia esse tanta ⁊ putrida ꝙ sequeret̄ febris ⁊ hec est raro: vel ꝓpter aliā cām posset cū mania iungi effimera: vt ꝓpter multas vigilias ⁊ motus.

¶ Canina autem est species manie in qua est associatio vehemens ⁊ amicitia cum obedientia ⁊ conuenientia simul. Et in ipsa quidem non est crudelitas alʼ credulitas cōtentionis que est in mania: ⁊ est quasi ad sanguineam propinquior.

¶ Considerādum ꝙ Auic. hic nō notificat maniam caninā ex parte eius qd̄ est mania: ⁊ qd̄ cōuenit cum lupina: sed soluȝ ex parte accidentium qbus differt a mania lupina ⁊ ex parte cause. Nā mania canina inquātū est mania est agitatio ⁊ īquietudo ⁊ rapacitas: sed īquātuȝ est canina. s. differēs a lupina hȝ mores qbꝰ canis differt a lupo. s. associationē ⁊ amicitiā ⁊ obedientiā ⁊ cōuenientiā quādā. s. cum hoibus: ⁊ ista non habet lupus nec mania lupina que est species distincta cōtra caninaȝ. Simil'r in mania canina nō est crudelitas cōtentionis siue litigationis: qꝛ a litigatione recedit ꝑsuasus: qd̄ nō conuenit in mania lupina. Aliter credulitas. i. non credit sue litigationi. Homo enim qui suo litigio credit nō recedit ab eo: sed qui nō credit recedit: ⁊ totum hoc est qꝛ iste est suasibilis. Que est in mania. s. lupina: ⁊ est quasi ad sanguineā. s. materiā vel maniam ꝓpinquior. q. d. est ex materia sanguinea adusta que adhuc hȝ satis de nā sanguinea. Nam ex ꝑte sanguinis est cōueniētia ad tripudium: sed ex ꝑte adustionis est luposītas ⁊ agitatio ⁊ similia.

¶ Hec aūt egritudo plurimuȝ accidit in autūno ꝓpter malitiaȝ humoꝝ. Et quādoqȝ multiplicat̄ in vere ⁊ in estate ⁊ est ei excitatio apud flatum septentrionis propter desiccationem septentrionis.

¶ Patet qd̄ primo dicit multiplicatur in vere ⁊ estate quando fit ab estate adustio ⁊ in vere motus aliquorum humorum adustoruȝ quietatorum in precedenti hyeme.

¶ Et hanc quidem egritudinem plurimū nō resoluunt nisi hemorroides ⁊ varices. Et cum accidit successione eius hydropisis soluit eam cū humiditate sua ꝓpriecuȝ eius causa est caliditas epatis ⁊ ipsius siccitas. Et multotiens accidit hec egritudo propter cōmunitateȝ stomachi quā vomitus sanat.

¶ Cōsiderandū ꝙ materie melancholice apte ꝑ hemorroidas ⁊ varices ferunt̄: ⁊ ideo sunt cōueniēs crisis illarū materieruȝ. vnde. 6. ꝑticula afoꝛ. afoꝛ. 11. Melancholicis ⁊ nefreticis hemorroides innate bonū. ¶ Cōsiderandū ꝙ in hydropisi asclite ꝓpter aquā īfrigidatur epar: ⁊ signū etiā est ꝙ epar frigidum sit factū: ⁊ ideo temperatur acuitas cholere aduste vnde mania fiebat. ¶ Considerandum ꝙ ad stomachos aliquorū cholera adusta fluit: vel in eo aduritur: vnde fiunt maniaci: ⁊ ideo vomitus sanat.

¶ De signis manie vl'ibꝰ ⁊ specierū eius. Cap. 16m.

Signa itaqȝ vniuersalia eius sunt ꝙ mutatio operationum moralium ⁊ mobilium est mutatio predicta.

¶ Primo ponit signa in generali. Secundo in speciali. ibi (Signa v̄o.) ¶ Considerānduȝ ꝙ ipsi actus cognoscitiui permutati vt dictum est ostendit maniam.

¶ Signa v̄o indicantia ipsaȝ sunt sicut incubus cum caliditate cerebri ⁊ sicut si repleantur pedes sanguine ⁊ fiant rubei: aut coaguletur sanguis in mamilla mulieris ⁊ significat motus corruptionis sanguinis. Et primum quādoqȝ significat ꝙ facta est causa corruptionis sanguinis in mēbro in quo calor īnatus nō est fortis regens sanguineȝ bene: imo corrūpitur in ipso sanguis aliqua corruptionis specie.

¶ Hic primo ponit signa pronosticantia eius aduentum. Secundo ponit signa quibus in ea pronosticamur. ibi (Et cum accidit.) Tertio ponit signa causarum eius. ibi (Et signum quidem.) ¶ Considerandum ꝙ incubus cum caliditate cerebri significat vapores materie calide coartate in cerebro vel significat vapores qui ī cerebro calido aduri possunt: ⁊ ideo est signum pronosticans maniā. Si v̄o incubus esset cum frigiditate cerebri potest significare melancholiā vel apoplexiā vel epilepsiam vt declarat̄ ex cap̄. de incubo. ¶ Considerandū sc̄d̄o ꝙ sanguis in aliqua ꝑte retentus vt mamilla vel pedibus potest corrumpi: ⁊ inde vapores acuti ascendentes ad caput faciunt maniā: ⁊ precipue fit mania cū sanguis est calidus: vnde pedes fiunt rubei. vnde Auic. ⁊ fiant rubei. similiter cū propter calorem ⁊ feruorem vadens ad mamillas que sunt frigidum membrum non potest in lac mutari: ⁊ in hoc innuit afoꝛ. 39. 5. particule. Mulieribus quibꝰ ad mamillas sanguis ꝯuertitur: maniam significat corruptionis sanguinis. ⁊ hoc est quod Auic. dicit. Et primum. i. ꝑ̄ncipale significatū huius manie sequentis sanguinē in pedibꝰ vel mamilla ꝙ facta est. s. mania causa corruptionis ⁊c̄. in quo calor innatus non est fortis: vt sunt pedes: quia nō sunt fortis caloris inquantuȝ sunt remoti a corde: vt in cōmento. 2. pronosticoꝝ. 3. cōmēto. similiter mamille. ⁊ in cōmento preallegati afoꝛ. Corrumpitur ergo sanguis aliqua specie corruptionis qꝛ ad acuitateȝ: ⁊ ideo debet exponi quod premisit coaguletur. i. aduneť ve. induretur per viam adustionis.

¶ Et cum accidit signum primuȝ in fine manie forsitan significat ipsius resolutionē significatione varicuȝ. Et multotiens accidit mania in egritudinibꝰ acutis significans crisim: ergo si reliqua signa eius inuentionē attestentur significat ꝙ crisis erit bona: ⁊ qn̄qȝ est vehementia manie significans crisim ipsius manie.

¶ Hec pars habet tres sicut tres ponit cañ. Primus cañ. est ꝙ primum signum est repleri pedes sanguine vel etiā mamillas. potest esse signū resolutionis. i. crisis manie sicut varices ⁊ signuȝ notū est. Secūdus cañ. est notus ex dictis fen. 2. quarti cañ. ⁊. 3. de crisi. cap̄. 11. Tertius cañ. est afoꝛ. 5. 7. partic. In mania estasis bonum.

¶ Et signū quidē facte ex melancholia adusta a melancholia est ꝙ eius demoniū ⁊ lupinositas eius fiunt cū cogitatione ⁊ quiete spatio aliquo. Deinde cū mouet̄ ⁊ loquitur incipit ratiocinari cogitās: postea cū iteratur super eū nō est possibile euadere ex eo neqȝ facere silere ipsuȝ. Et est extenuatio corporis in ipso vehemētior ⁊ color ad nigredinem declinior ⁊ somnia deteriora: ⁊ quādoqȝ vomit aliquid acetosum ex quo ebullit terra. In ea v̄o que est ex melancholia cholerica fiunt permutationes ad cōtentionē velotius ⁊ quies ab ea velotius: ⁊ non recordatur cōtentionis ⁊ odij sicut recordatur eius primus: aut minorat̄ eius quies ⁊ multiplicatur motus ipsius ⁊ rixa ⁊ agitatio eius.

¶ Hic ponit signa manie ſm diuersitatē causarum. Et primo ponit signa facte a melancholia adusta. Sc̄d̄o facte a cholera. ibi (In eo v̄o que est.) Non posuit signa alioꝝ modoruȝ: qꝛ iam sunt nota ex dictis ī hoc cap̄. ex dictis supra illo cap̄. permistionis. ¶ Causa v̄o huius qd̄ dicit in prima parte est: nā melancholicus humor est tardi motus: ⁊ tarde in eo figurant̄ species: ⁊ ideo stat quasi tardans ⁊ cogitans: sed postqȝ species sunt fixe tarde recedunt: ⁊ ideo cum iterantur cogitationes praue super eum figunt̄: ⁊ nō possunt sedari faciliter nec remoueri ab eoꝝ opinionibꝰ: ⁊ ideo si surrexerit nō potest fieri ꝙ sedeat. Reliqua signa patent. ¶ Et qd̄ dicit in secunda parte est notū ex hoc ꝙ natura cholere aduste est multa mobilitas ⁊ nō sic figunt̄ in eo species: ⁊ ideo non sic recordant̄ propter multā mobilitatē factā in eorū imaginationibꝰ: aut pro ⁊ minorat̄ eius quies ⁊c̄. Et ꝯsidera hic maiorē extenuationē ponit in maniaco melācholico qȝ in cholerico; de quo tñ nūc dimitto īuestigare.

¶ De cura.

¶ De cura. Cap. 17m.

SI repletionē vides humoꝝ flobotboma. Et si vides dominiū cholere in corpore ꝑ vrinaz ⁊ reliqua signa euacua cū decoctōe epithimi: aut decoctiōe mirabol. si est cholera melīca. Et si est melīa pura fortasse necesse erit tibi vt euacues cū epithimi puri pōdere trium.ʒ. cū oxymelle ⁊ pillulis de azulo. Deīde veni ad caput ⁊ euacua si est ibi repletio sanguinea: aut melīa sanguinea ex venis que sunt sub lingua. Et assidua ipsius euacuationē cū his pillulis. Quarum cōfectio. ℞. hierepigre epithimi sticados omniū trium añ. partē.j. scamonee myrabol. amboruz añ. partē.v. fiant ex ea pillule magne. Et post vl'ez euacuationē in noctib⁹ separatis sumatur ex eis quaqꝫ nocte pōdus.ʒ.ij. Et ex eis que cōferunt ad illud sunt pillule istius modi epithimi polypodij: amboꝝ añ.ʒ.v. lapidis armeni myrabol. chebu. añ.ʒ.j. sticados.ʒ.x. salis indi pulpe colloquintide: amboruz añ.ʒ.iiij. belliri. embli. asce. elle. ni. omnium añ.ʒ.ij. turbith.ʒ.xx. cōficiātur cum oxymelle mellino ⁊ administrentur. Et fiant gargarismata cum oxymelle scamoneato ⁊ non superflue vtaris de pillulis de sceibar: sed vtere eis tanto tempore quo assidue inuenitur in eis leuitas. Cuz aūt malitiā cōplexionis calide sentis abscinde eas.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo per medicinas. Scōo ꝑ dietā. ibi (Et opz vt sint cibi.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curā per euōnē. Scōo per rectificationē cōplōnis. ibi (Et post euōnē perueni ⁊c̃.) Tertio per accidētiū sedationē. ibi (Et fortasse.) ⁋ Prima in .d. Primo ponit curā per euōnez magis cōem. Scōo per ꝓpriā capiti. ibi (Deinde veni.) ¶ Qd̄ p̄mo dicit pz ex dictis in caplo generali huius fen. Decoctio myrabolanoꝝ. s. nigroꝝ: si est cholera melācholica. Myrabolanoꝝ amboꝝ. s. nigroꝝ ⁊ citrinoꝝ. Uel componaẽ sic lr̃a. myrabolanoꝝ. s. nigroꝝ amboꝝ. s. scamonee myrab. añ. ⁊c̃. Et ꝯsidera ꝙ iste pillule possunt dici ꝓprie capiti: qꝛ p̄ncipalr̃ caput respiciūt vt apparet ꝑ medicinas euacuatiuas plures que īgrediunẽ: ⁊ etiaz per medicinas cōsolatiuas cū hoc: tñ a toto euacuant virtute scamonee ⁊ virtute collogntide ⁊ ellebori ⁊ turbith. Scōe tñ pillule sunt fortiores p̄mis ⁊ p̄me sunt appropriatiores capiti. Et ideo docet eis vti post cōmunes euōnes cū oxymelle mellito ad differētiā zuccharini. forsan qd̄ est de melle cāne: lz in hoc non sit magna instantia. Nō superflue vtaris pillulis de sceibar que scripte sunt supra in caplo generali curationis: ⁊ hoc est qꝛ timeẽ exiccatio ⁊ calefactio: ⁊ iō abscinde cū sentis malitiā complexionis ⁊c̃.

¶ Et post purgationē ꝑueni ad īfridationē ⁊ humectationē cū embrocis ⁊ alijs. Et fortasse nec̃iuz erit vt in die qnqes embrocēẽ ⁊ linianẽ capita ipoꝝ ex ꝺcoctiōe pedū ⁊ capitū ⁊ mulgeaẽ sup ipsa lac ⁊ ponaẽ sup ea butyrū crudū. Sitqꝫ itētio tua ī hūectādo maior itētione tua īfrigidādo. Uerūtñ si nō inuenis medicinas vehemētis hūectatiōis nisi fridas pone cū eis camomillaz.

¶ Quia mala cōplo calida ⁊ sicca vincit in maniacis: iō docet īfrigidare ⁊ humectare ꝓprie post euōnez remoueaẽ qd̄ īpressuz est: sed qꝛ humectare est difficili⁹ ⁊ securius: iō opz ꝙ tua intētio sit plus in humectādo. Si ergo nō habes nisi medicinas multum frigidas humidas vt violas flores nenufaris ⁊ similia: tūc misce camomillam: qꝛ remouet malitiā narcoticorum: vt supra in cañ. generali: ⁊ hec specialius declarabuntur in cap̃. de cura melancholie.

¶ Et fortasse necessariū erit tibi vt eos dormire facias medicamē tribuere eis in potu: dabis ergo ei ad bibēdum cū aqua granatoꝝ dulciū vt humectet: aut cū syrupo de prunis vt liniat: aut cū aqua ordei: ⁊ embroca eos cū aqua ordei ⁊ cū aqua in qua coctuz sit papauer vt dormiat: verū rectius est vt ponas in eo paꝝ camomille: ⁊ emulge sup caput lac ⁊ olea iuuantia ad illud sunt bona. Et cū administraueris embrocas ⁊ caputpurgia ⁊ olea humectātia. Jngenia vt dormiāt postea ꝺm dispōnez qua fit somnus ex embrocis ⁊ oleis faciētibus subeth ⁊ ꝓprie oleo ex lactucis. Et ī potu tribue eis qd̄ humectat sicut aqua ordei. Et nō des eis ad potandū aliqd qd̄ currat cursu oxymellis ⁊ in quo sit subtiliatio ⁊ desiccatio ⁊ īcisio. Et quotiēs videris naturā durā clysteriza infirmū vt nō eleuenẽ ad caput vapores īpedientes ex fece. Et opz vt in aquis ipsorum des eis in potu radices feni. syluestris ⁊ semē eius ⁊ radicē vitis albe ⁊ est alfesir quoniā sunt iuuatiua. Sitqꝫ ipsorum ex eis potio quaqꝫ die aur̃.j Si autem ea non biberint absconde illa in cibis eorum.

¶ Hic docet resistere accidētib⁹ maniacoꝝ. Et p̄mo vigilijs. Scōo stipticitati vētris. ibi (Et quotiēs videris.) Tertio furie. ibi (Et coram īfirmo.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ fortasse ꝙ cū exuberāt vigilie nec̃iuz erit tibi medicamē eis ⁊c̃. vt eos dormire facias: dabis eis ad bibēduz. s. medicamē somniferū ⁊c̃. Jngenia vt dormiāt postea. s. abstinēdo rumores ꝺm dispōnez ⁊c̃. i. ꝺm ꝙ somnus fit ab his: qꝛ nisi sit regimē extrinsecū: ista nō p̄nt somnū ꝓuocare. ¶ Et nō des eis ad potādū ⁊c̃. Cōtra qꝛ supra cōcessit. ⁋ Dōm ꝙ duplex lr̃a reperitur. Una que dicit. ⁊ des. s. mistū cū alijs reb⁹. Alia dicit. ⁊ nō des. s. purum: vel nō des. s. cū intētio est ad somnū: sed qñ intētio eēt digō ⁊ resolō materie ⁊ abstersio. posset dari ⁊ oxymel ⁊ reliq̃ subtiliantia. ¶ Et opz vt des radices feniculi ⁊c̃. Cōtra qꝛ ista ꝓuocāt vrinā ⁊ per ꝯn̄s stringunt ventrē. Jterū ista sunt subtiliātia ⁊ exiccātia: sed talia sunt ꝓhibita. ⁋ Dicendū ad primuz ꝙ ista nō dantur tunc ad soluēdum ventrē: sed ad materie melancholice subtiliationez. Uel dicendū ꝙ dantur cū radice vitis albe: ⁊ tūc hoc medicamen soluit ventrē. ⁋ Ad scōm dicendū ꝙ subtiliatiua prohibentur cuz est intentio inductio somni: vt iam dictum est.

¶ Et coraz infirmo sedeat de quo verecundeẽ ⁊ quē timeat: ⁊ stringanẽ coxe ⁊ crura eius semꝑ vt assidue vapor ad inferiora trahatur. Qꝛ si timeẽ ꝙ seipsos ledant ligētur fortiter ⁊ intromittanẽ in cabijs ⁊ suspēdanẽ in suspēsorio eleuato quod est sicut argeatum.

¶ Quod dicit argeatum dicit littera extra ꝙ est genus īstrumenti quo aliquis eleuatur ⁊c̃.

¶ Et opz vt sint cibi eoꝝ humidi ꝺm oēm humiditatē: verūtamē opz ne cū sua humiditate sint ex eis que oppilationes venire faciunt sicut amilū ⁊ que similia sunt ei: illud eniz valde nocet eis. Et nō deẽ ipsis qd̄ plurimū ꝓuocat vrinā: illud. n. in ipsis nocet. Et relique cure ipsoꝝ in qb⁹ opz vt sibi timeāt ⁊ sibi caueāt sunt cura melīe ⁊ nos rememorabimur ei⁹ in suo capi. Cunqꝫ declināt nō est malū si ad potandū detur eis vinū plīm cōmistuz. Nā illud humectat eos ⁊ dormire facit.

¶ Hic ponit regimē ꝑ cibaria ⁊ potuz. Humidi vt resistaẽ siccitati humoris ⁊ corporis ꝺm oēm habitudinē. i. ꝺm omnē spēm manie. Uel ꝺm oēm habitudinē. i. ꝺm oēm moduz quo cibi p̄nt dici humidi. s. actu ⁊ po ͣ: ⁊ nāliter ⁊ artificialr̃: nō tñ debent eē oppilatiui vt amilū qd̄ hz quādā viscositatē: lz leniat pect⁹ ⁊ silīa: vt far siue candarusuz. Jllud. s. plīm ꝓuocās nocet. s. exiccādo nimis. Qꝛ aūt vinū cōmistū humectet est sermo. 4. cañ. fen. 1. ca. de cura tertiane. Cōcedit aūt in declinatiōe timēdo añ declinationē ne cōmoueat mãz ⁊ inflāmet: ⁊ marie sarracenis qb⁹ nō est cōsuetudo bibere vinū.

¶ De melancholia. Cap. 18m.

DIcitur melīa mutatio existimationū ⁊ cogitationū a cursu nāli ad corruptionē ⁊ ad timorē ⁊ ad malitiā ꝑꝑ cōplōnē melīcā faciētē syluestrē spūm cerebri iterius ⁊ faciētē ipm timidū ꝑꝑ tenebras ipsius sic̃ tenebre extrinsece sollicitāt ⁊ timere faciunt ꝺm ꝙ cōplexio friditatis ⁊ siccitatis ꝯ̄ria est spiritui debilitās ipm sicut cōplō caliditatis ⁊ humiditatis vt cōplō vini est cōueniēs ⁊ cōfortans.

¶ Jam determinauit de mania: hic determinat de melia. Et p̊ ma-
gis in cōi. Scđo determinat de qbusdā spālib⁹ modis melice pas-
sionis. ibi (Spēs melie.) ¶ Pria in tres. Prio determiat de ea q̄tū
ad sui eē ⁊ cās. Scđo ponit sigª. ibi (Signa.) Tertio curā. ibi (Op₃.)
¶ Prima i tres. Prio diffinit hāc egritudinē. Scđo cōparat eā ad
maniā. ibi (Lūq₃.) Tertio iuestigat ei⁹ cās. ibi (Et melācholie gdē.)
¶ Circa p̄mā ptē cōsiderādū p̊ circa diffinitū q᷑ melia accipit zʳ.
Uno mō pro humore melico. Scđo mō pro passiōe in qua fit nocu
mētū v̊tutū moraliū. Et iterū zʳ accipit. Uno° large vt cōiter se h₃
ad maniā: in qua est furor ⁊ audacia: ⁊ ad meliā ꝓprie dictā: i qua
est timor: ⁊ h̊ mō sumit īfra cū dicit. cūq₃ melia ⁊c̄. Alio° ꝓprie vt
distinguit ꝯ maniā ⁊ h̊ mō sumit hic accipiēdo ptes diffōnis ꝯiun-
ctim: qđ apparet cū dicit ⁊ ad timorē. Jn mania autē nō est timor.
¶ Scđo cōsiderādū circa diffōnē q᷑ ponit ibi aliqd tanq̄ genus. s.
mutatio. i. nocumētū siue ꝑmutatio a cursu nāli: ⁊ tūc si nocumētū
est ipsa actio lesa: melia est in numero accidētiū. si aūt nocumētū
est ipsa mutatio cōplonis cerebri: tūc melia est morb⁹ cōplonalis.
Ponit ēt aliqd loco differētiaꝝ. Et p̊ q᷑ est mutatio estimationū ⁊
cogitationū. i. v̊tutis estimatiue ⁊ cogitatiue: vt in h̊ cōprehendat
mutationē imaginatiue. ¶ Ex quo appet q᷑ i hac egritudie est plu
riū v̊tutū mutatio: vñ differt a ꝑmistiōe sensus ⁊ amētia ⁊ stolidi-
tate q̄ sunt nocumēta seorsū determinataꝝ v̊tutū: vt supra appa-
ruit. ¶ Sed dubitat q̄re nō dixit de nocumento memorie. ¶ Dōm
q᷑ nō forsan sic ledit in melica passiōe memoria sicut alie itrinsece
virtutes: l₃ ēt possit ledi: vt p₃ ex dictis in ca. de nocumētis memo
rie. Scđo tāgit alias dr̄ias cū dicit. ad corruptionē ⁊c̄. Jn hoc tāgit
quis modus nocumēti sit haꝝ virtutū. Nā ꝓprie est nocumētū qđ
est ꝑmutatio siue corruptio. Nā estimat qđ nō est: ⁊ cogitat quod
nō est. Per h̊ qđ dicit corruptionē itelligit nocumētū ꝑmutatiōis
imaginatiue siue estimatiue: q᷑ cōprehēdit qđ nō est extra reptū.
Uel i gn̄ali tāgit nocumētū ꝑmutatiōis haꝝ v̊tutū. Per h̊ qđ dicit
⁊ timorē ⁊ malitiā: tāgit spāliter qđdā nocumētū corruptiōis cogi
tatiue v̊tutis siue estimatiue si est vna virt⁹. Timor eni₃ sine causa
sign̄at defectū cogitatiue quo iudicat hō fugiēdū id qđ nō est fugiē-
dum: ⁊ hoc est iudiciū de intētione qđ pertinet ad estimatiuā. i. co
gitatiuā. Malitia est cū homo iudicat nocendū ei cui nō est nocen-
dum. ¶ Tertio cōsiderādum q᷑ Aui. assignat causam hoꝝ acciden
tium: ⁊ ꝓprie timoris ⁊ solitudinis timorose.

Dubᵐ pᵐ ¶ Ubi dubitat vtrū nigredo melie sit cā timoris i melicis. ¶ Uř q᷑
sic ꝑ Aui. hic ⁊ Gal. 3. de iterioribꝰ. 7. ca. ⁊. 5. de accidēti ⁊ morbo. vl
timo cap̄. ⁊ ꝑ Sera. 1. prac. 22. cap̄. Probat rōne: q᷑ sil'e vr̄ de tene-
bris exterioribꝰ ⁊ de iterioribꝰ: s₃ tenebre exteriores faciūt timere
hoīe₃ ⁊ tristari: g̊ tenebre iteriores. Hāc rōnē inuit Aui. hic ꝑalle-
gatis locis. ¶ Jn ꝯriū est Auer. 3. coll₃. penul. cap̄. q dicit q᷑ hec sūt
verba causationū. ¶ Et ꝓbat rōnibꝰ suis. Pria color nō est cā sub-
stātialis ad corrūpēdū oꝑationes aīe: s₃ nigredo melie est color: g̊
nō p̄t corrūpere oꝑatiōes aīe. cū igit tristitia ⁊ timor sint nocumē-
ta siue passiōes siue accidētia sequētia nocumēta cogitatiue: g̊ non
pn̄t fieri a colore. Maior ꝓpō ꝓbat: q᷑ si color posset ledere oꝑa-
tiones: tūc ꝓportio coloris eēt sanitas: ⁊ tūc spēs sanitatꝫ ⁊ egritu-
dinis eēnt a medicis īsufficiēter assignate. Probat scđo maior: q᷑
color nō vr̄ q᷑ possit agere nisi in visu₃ siue diaphanū. Hec eni₃ est
ꝓpō ꝑ se in scđo mō. color est visibilis vt Ari. 2. de aīa. ⁊ Cōmēta-
tor cōmē. 67. ¶ Scđa rō idē vr̄ de alijs egritudinibꝰ ⁊ de hac. i. acci
dētibꝰ virtutū cerebri vel alioꝝ mēbroꝝ: sed alie egritudines ꝓue-
niūt a modis male cōplonis ⁊ nō a colore: g̊ ⁊ iste egritudines. mi-
nor est nota. ¶ Tertia rō vadit ꝯ rōnē Gal. q dicit q᷑ tenebre exte-
riores faciūt timer ⁊ q̄si negat h̊. Et arguit sic. Jn obscuro nō adue
nit nisi ꝑuatio sensati sensu visus. s. ꝑuatio visibilis: s₃ ꝑuatio visi-
bilis nō facit timorē: g̊ obscuritas ꝑ se nō est cā timoris: s₃ solu₃ cā
ꝑuationis visibilis a sensu visus. Et q᷑ aliqs diceret q᷑ l₃ aīa exte-
rior. s. visiua ꝑuet visibili: tn̄ aīa iterior est illa q̄ cōprehendit tene-
bras exteriores: iō Auer. h̊ negat: ⁊ dicit q᷑ aīa in corpe. i. intꝰ exn̄s
nō videt terrorē nigredinis: q᷑ cōprehēsio timoris nigredis ē ꝑ vi-
sum. Et q᷑ ēt Auer. videbat cōcessisse aīa₃ itus ⁊ distinguere aīam:
iō dicit q᷑ h̊ est fatuū siue fedū: q᷑ aīa nō est intus nec extra: q᷑ iste
sunt dr̄ie pōnis siue loci. ¶ Quarta rō est quā ponit in theorica can
ticoꝝ: trac. 3. ca. de signis ꝓnosticis. cōmē. 13. al' in theorica cātico-
rū. cō. 354. ⁊ arguit sic. si melia ꝑ nigredinē facit timorē ⁊ tristitiā:
g̊ sanguis ꝑ albedinē ⁊ luciditatē facit letitiā. ꝯn̄s est falsu₃: q᷑ san
guis nō est albꝰ. ꝯn̄a ē nota: q᷑ oppositoꝝ opposite sūt cāe. ¶ Hec
qđ h₃ duas solōnes. ¶ Pria in qua cōcordat Auer. cū Gal. ⁊ est via
q̄ medicis est leuior: ⁊ itellexit eā Auic. hic: ⁊ ēt Gal. 3. de iterioribꝰ
7. cap̄. ¶ Propter quā sciēdū q᷑ tenebrositatē siue nigredinē melā
cholici hūoris eē cām tristitie ⁊ timoris pōt zʳ itelligi. Uno mō q᷑
sit cā sb̄alis. s. ꝑ se: ⁊ hoc mō nō est veꝝ ꝑꝑ rōnes Auer. quaꝝ effica
cior est q᷑ color nō est qualitas q̄ sit formal'r sanitas siue cā cōiun-
cta sanitatis: ⁊ iō sicut cerebrū ꝑ suā cōplone₃ agit oꝑa cogitatiōis
⁊ estimationis: ita ꝑ intēperātiā cōplonis ledit in suis oꝑationibꝰ.
cuius enim tēperies est sanitas: eiꝰ intēperies est morbꝰ: ⁊ hec est
fortior ratio pro Auer. Aliomō pōt itelligi q᷑ tenebrositas sit cā: q᷑
sit signū alicuiꝰ ꝓportionis siue cōplonis q̄ est cā huiꝰ: sicut dicere-
mus q᷑ reubarbaꝝ ꝑ citrinitatē purgat cholā₃: nō q᷑ citrinitas sit
cā sed est signū talis ꝓportiōis in cōplone reubarbari qua purgat
cholerā. Eodē mō tenebrositas ⁊ nigredo i melia nō est cā lesionis
actus cogitatiue v̊tutis: vñ sequat timor vel tristitia: s₃ est signum
modi cōplonis iꝓportionate pro oꝑatione aīe cogitatiue ⁊ esti-
matiue: vñ sequit iudiciū erroneū: vt timeat qđ nō est timēdum ⁊
tristet qs de quo nō est tristandū: ⁊ hoc est qđ Auic. dicit melia est
mutatio ⁊c̄. ad timorē ꝑꝑ cōplonē melicam. Ecce q᷑ Aui. reducit h̊
ad cōplonē melācholicā faciētē spūm cerebri syluestrē. i. saluaticū
siue feralē ⁊ fugitiuū ad īterius: ⁊ h̊ est qđ dicit īterius: vel. i. spūm
q est īteriꝰ: ⁊ faciētē spūm timidū. s. nō expādibilē ad extra ꝑꝑ te-
nebras ipsius. s. spūs ꝗm q᷑ ⁊c̄. q. d. l₃ dixerim ꝑꝑ tenebras: tn̄ tene-
bre nō faciūt h̊ nisi ꝑꝑ aliquā qualitatē siue cōplonē frigidā ⁊ siccā
melicā que est ꝯria cōploni spūs: ⁊ debilitat ipm. Spūs eni₃ ꝑ suā
cōplonē est fortis ad expādendū: s₃ ꝑ cōplonē melācholicā fit debi
lis ⁊ retrahit ītus. Cōplexio aūt sua ꝑ quā est fortis est cōplo cali-
da ⁊ humida ꝯria cōploni sicce ⁊ frigide melācholice: ⁊ iō vinū con
fortat spiritū. Apparet g̊ ex Aui. q᷑ cā huiꝰ nocumēti cogitatiue ⁊
estimatiue in melācholia reducit ad cōplonē. Color autē niger est
sicut signū illius cōplonis. Jde₃ sentit Gal. 3. de iterioribꝰ. 7. cap̄. cū
dicit. virtꝰ anime cōplonē corporis imitatur. ¶ Scđa solutio est
in qua reprobat Auer. ⁊ est bipartita. Una que vult ostēdere q᷑ te-
nebrositas melācholie ⁊ per ꝯn̄s spiritus melācholici est cā nocu-
mēti cogitatiue. Et ratio est: q᷑ tenebrositas siue nigredo est cā q᷑
spēs que in spiritu recipiunt nō recipiunt sub forma cōueniētis ⁊
iuuatiui: sed sub forma incōueniētis ⁊ horrēdi ⁊ nocitiui: sicut luci-
ditas est cā receptionis sub forma iuuatiui ⁊ cōueniētis: ergo tene
brositas siue nigredo spūs est cā timoris: sed luciditas est cā gau-
dij. Et per hāc rn̄sionē que fuit olim Mundini. Albertus. 5. de acci
denti ⁊ morbo in fine conat saluare cām medicoꝝ ⁊ cām Auerro.
Uult eni₃ q᷑ tam cōplo debita q̄ luciditas ⁊ claritas spūs sit cā bo
ne receptionis spēꝝ ⁊ sub forma iuuatiui. Simil'r cōplo ⁊ tenebro
sitas sint cā receptionis sub forma nocitiui. Hec solutio est appa-
rens: sed cū hoc qđ est ꝯ Auer. tn̄ Albertus credēs cōcordare non
soluit rōnē difficile₃ hāc. arguo igit sic. Omne qđ est īmediata ⁊ ꝑ
se cā male receptionis spērū cogitabiliū ⁊ estimabiliū i organo est
per se ⁊ īmediata cā lesionis oꝑationis: s₃ tenebra siue nigredo est
hmōi: ergo est per se cā lesionis oꝑationis. Maior est nota: q᷑ re-
ceptio est oꝑatio virtutis cogitatiue: vel oīs oꝑatio vel saltē vna
si iudicare est aliud q̄ recipere. Sed minor est Alberti ⁊ alioꝝ. Cō
clusio est falsa. Probat q᷑ tunc nigredo eēt formaliter morbꝰ: ⁊ co
lor. esset de qualitatibꝰ in quibus cōsistit sanitas ⁊ egritudo: qđ nō
vr̄ cōcessu₃: ergo est falsa aliqua premissarū siue sit maior siue mi-
nor īmo ambe: ⁊ h̊ est ꝯ eos. ¶ Alia via est que ponit hoc idem. Et
p̄mo ꝓbando q᷑ nigredo siue tenebrositas sunt per se cā īmediata
male receptionis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s lesionis oꝑationis. Et arguit sic. spiritꝰ
īmo forsan corpꝰ cerebri recepit debite spēs sensibiles ꝑ duas na-
turas. s. cōplonē ⁊ luciditatē: ergo male recipiet ꝑ tenebrositatem.
añs est notū: q᷑ posito q᷑ cerebrū ⁊ spūs haberet suā cōplonē ⁊ nō
essent lucidi nō bene reciperēt exēplum in cornea. Scđo ꝓbando
q᷑ color niger siue tenebrositas pōt causare effectiue aliquā ma-
lam dispōnem per quā ledit operatio. Et primo probat in genere
sic: forma cui videt minus tribui actio apud medicu₃ est agens ad
oꝑationes mēbroꝝ: vt quātitas que nō est de potentijs actiuis: vt
Cōmētator. 4. physi. cōmen. 84. ⁊ in dispōne mēbrorū ponitur nā
agens siue coagens: vnde est queda₃ sanitas quātitatis ⁊ morbus
quātitatis: ergo eadē rōne īmo multo magis color vr̄ posse agere.
¶ Amplius spāliter al's exēplariter videmus q᷑ tenebra fugat spi-
ritū īterius. Jsta aūt fuga est aliqua mala actio ex parte virtutꝫ re
trahētis: ergo tenebra est cā egra ⁊ mala istius male fuge. Tene-
bra g̊ vel facit vt tenebra: ⁊ sic habet ꝓpositū. vel vt frigida: ⁊ h̊ est
falsu₃: q᷑ tenebra estiui aeris hoc pōt facere. Sequit ergo q᷑ tene-
bra ⁊ color pn̄t esse morbi: ⁊ pn̄t causare: l₃ sint causa extrinseca. s.
p̄mitiua h₃ q᷑ mouet imaginatiuā: ⁊ forsan Auer. cauit sibi ad hoc
cū dixit q᷑ color nō est cā sb̄alis. i. intrinseca. s. añs vel coniuncta.
¶ Ad rationes Auer. apparet solutio cū dicit color non est cā sub-
stantialis ⁊c̄. negat. Ad ꝓbationē primā cū dr̄ q᷑ color eēt morbus
hic op₃ hoc cōcedere l₃ sit negatū a me in qōne de sanitate: tn̄ au-
ctores nō fecerunt mentionē: q᷑ colores sequunt valde cōplone₃.
⁊ q᷑ morbi coloris ⁊ tenebre sunt valde appropriati ꝑtibꝰ quibus-
dam. s. cerebri. ¶ Ad aliam cū dicit q᷑ color solu₃ agit in visum. hic
op₃ hoc negare. Nam actione cognoscitiua agit in visu₃: sed alijs
actionibꝰ alibi agit sicut calidū ⁊ frigidū ⁊ sicut vapor: l₃ in hoc sit
dubium nō paruum: ⁊ dubitauit de hoc Auer. 2. de aīa cōmen. 126.
¶ Ad scđam

/ Ad scđam dōm cōcessa similitudine: ⁊ cuʒ dicit ꝙ alie egritudines siue nocumēta ꝓueniunt a mala cōplexione. Dōm ꝙ etiam a colore ⁊ obscuritate: sicut apparet in morbis oculi. / Ad tertiam dōm ꝙ lʒ in obscuro nō fiat nisi priuatio visibilis: tamē ex hac priuatione spiritus intus retrahit: ⁊ ad sensum apparet ꝙ homo timet. Si ergo homo timet in tenebra: nō est ꝑꝑ operationē visiuā: lʒ ꝑꝑ imaginatiuā vel ꝑꝑ virtutē vitalē retrahētē spiritū luciduʒ: vel qꝛ spūs lucidus de se fugit ītus: non curamus mō de hoc: lʒ videant verba grossa: nec Gal'. voluit aīe assignare locum intus vel extra. / Ad quartā rōnē dōm ꝙ sanguis hʒ luciditatē oppositam tenebrositati melācholie. s. sanguis decoct⁹ ⁊ spumosus: vt ponit Gal'. 5. de iuuamētis mēbroꝝ pmo cap̄. auctoritate Platonis.

¶ Cum melancholia cōponitur cum rixa ⁊ saltu ⁊ scintillis permutat ⁊ nominat mania. Et neqꝫ dicit melācholia nisi cui⁹ euētus est a cholera nigra nō adusta.

¶ Hic comparat melancholiam ad maniam. Cōsiderandū ꝙ melancholia accipitur hic large: vt se extendit ad maniam. Scintillis. i. imaginatione scintillarum ⁊ ignis.

Dubm 2m ¶ Dubitatur qꝛ dicit ꝙ melancholia. s. distincta cōtra maniam nō est nisi a cholera nigra nō adusta. Sed ꝯtrariū huius posuit supra cap̄. de mania: cū dicit. faciens melācholiam est melācholia nālis melācholica: aut adusta. ꝯtrariū etiā ponit infra. / Dōm ꝙ melācholia distincta ꝯtra maniā proprie dictā est duplex. Una est que est oīno separata ab omni accidente manie ⁊ ista fit a melancholia nō adusta. Alia est que lʒ nō sit ꝓprie mania participat cuʒ aliquibus accidētibus manie. s. aliquali furia: lʒ pauca: ⁊ ista possunt fieri a melancholia adusta: lʒ non multum adusta.

¶ Et melancholie quideʒ causa aut est in ipso cerebro aut extra cerebrum.

¶ Hic determinat de mel'ia quantū ad cās. Et pmo vt cā diuersificatur ex parte mēbroꝝ. Scđo vt diuersificat ex parte causarum cause ⁊ specierū. ibi (Et vniul'r cholera nigra.) Tertio vt diuersificat ex dispōne corpoꝝ. ibi (Et qn̄qꝫ minoratur.) / Prima in duas. Primo pmittit diuisionem. Scđo exequitur. ibi (Et illa.) ¶ Dicit primo ⁊ melancholie. s. egritudinis huius que est mutatio ⁊c̄.

¶ Et illa que est in ipso cerebro: aut est ex malitia complexionis frigide ⁊ sicce sine materia permutante substantiaʒ cerebri ⁊ complexionem spiritus luminosi ad tenebras: aut est cum materia: ⁊ illa que est cum materia aut est cum materia que est in venis veniens ad eas ⁊ ex loco alio ⁊ conuertitur in eis ad choleram nigrā ꝓpter adustionē ei⁹ que in eis est ⁊ fit fex: ⁊ hoc est plurimū: aut est mā ībibita in corpore cerebri ⁊ est impediēs cerebrū qualitate ⁊ substātia sua ⁊ effundit in ventres. Et multotiens fit permutatione ex epilepsia.

¶ Hic primo exequitur de melācholia cuius causa est in cerebro. Secundo de melancholia cuius causa est extra cerebrum. ibi (Illi v̄o.) Prima potest diuidi vt patet.

Dubm 3m ¶ Dubitat q̄re dicit veniens ex loco alio: ⁊ tm̄ hic determinat de ea cuius cā est in cerebro. / Dōm ex loco alio. s. ipsius capitis. / Uel dōm ꝙ venit ex loco alio mā: nō tamē sub forma melācholica tali qualē acquirit in cerebro: nā in cerebro adurit. s. in venis cerebri: ⁊ fit fex. s. per ingrossationem ex adustione. ¶ Sed tu diceres qūo adurit ibi: cū cerebrū sit frigidū membruʒ. / Dōm ꝙ hoc pōt esse ꝓpter calores accidētales extrinsecos corpori ⁊ ēt ītrinsecos ⁊ actualis calor cerebri paulatim pōt euaporare mām ⁊ ingrossare eā. ¶ Et fit plurimū. s. respectu melācholie materiei cuius sit⁹ est in corpore cerebri: plus eni ꝯtigit ꝯtineri eā in venis q̄ꝫ in substantia cerebri. Impedit aūt qualitate. s. sicca: ⁊ substātia. s. grossa turbulēta: vnde substātia cerebri que dʒ esse lucida ⁊ peruia obscuratur. ¶ Sed tu dices ita ēt facit mā melancholica que est in venis. / Dōm ꝙ possum ad vtrūqꝫ referre. / Uel dōm ꝙ plus facit hoc quādo est in substātia cerebri: qꝛ est principalior pars q̄ꝫ vene pro actibus aīe aīalis. ¶ Et effundit in vētres. hoc pōt intelligi de vtraqꝫ mā: lʒ plus possit intelligi de mā que est in substantia cerebri. ¶ Et multotiens fit permutatio ex epilepsia. ¶ Diceret aliqs ꝯtra: īmo deberet dicere multotiens fit ꝑmutatio ad epilepsiā: qꝛ si mā faciens melācholiā effundit in vētres cerebri: tūc homo fit epilepticus: vt apparebit cap̄. de epilepsia. / Dōm sicut pōt sumi tertio de interiorib⁹. 7. cap̄. in translatione greca: mā melancholica pōt nocere cerebro vel alterādo cōplexionē ⁊ inturbando spiritus: ⁊ sic facit melācholiā: aut oppilādo corpulentiam cerebri. s. vias ⁊ cursus spūs oppilatione īperfecta: ⁊ tūc facit epilepsiam. Et iste due passiōes habēt adinuicē transitū: qꝛ ex epilepsia pōt fieri melācholia vt qn̄ mā que oppilat dispartit per substātiā cerebri ⁊ cessat oppilatio viarū cōiū. ⁊ ex mel'ia pōt fieri epilepsia qn̄ ecōtra fit: vn̄ sexta particula afor̄. Hippo. afor̄. 56. dicit. Melācholicis egritudinib⁹: ex h̄ periculose eruptiones: aut eniʒ apoplexiā ⁊ epilepsiā ⁊c̄. lʒ igit ex mel'ia possit fieri epilepsia: tn̄ Aui. ecōtra dixit: qꝛ ēt est pos'e. Et forsan per hoc qđ dicit. ⁊ effundit ad vētres. ītelligit ꝙ fiat trāsit⁹ ad epilepsiā. Et ꝑ h̄ qđ dicit: ⁊ multotiēs ⁊c̄. intelligit ꝙ ecōtra fiat: tāgit ergo vtrāqꝫ permutationē.

¶ Illi v̄o cuius causa est extra cerebruʒ communicat res aliqua ex qua ad cerebrū humor eleuatur: aut vapor tenebrosus.

¶ Hic determinat de melācholia cui⁹ causa est extra cerebrū que est melancholia per cōmunitatē. Et pmo in generali ostēdit quid ipsa sit. Scđo in spāli. ibi (Est ergo.) ¶ Dicit pmo ꝙ illi. s. passioni mel'ice cuius cā est extra ⁊c̄. cōicat. s. cām. res alia. i. aliud mēbrū a cerebro vel totū corpus ex quibus membris eleuatur ⁊c̄.

¶ Est ergo res illa: aut in toto corpore cum ei dominatur complexio melancholica.

¶ Hec ps hʒ septē sicut septē sunt res a q̄bus possunt surgere materie. s. totū corp⁹: aut splen: aut epar: aut myrach: aut stomach⁹: aut matrix: aut cor. ibi (Aut splen ⁊c̄.) qđ primo dicit pʒ.

¶ Aut splen cum in ipso retinetur melancholia ⁊ non pōt ipsam purgare: aut defectus ⁊ nō pōt trahere nigram ex sanguine: aut quia in ipso ꝓuenit apostema: aut nō ꝓuenit: sed nocumentum aliud.

¶ Assignat ex ꝑte splenis pmo duas causas. Prima qꝛ nō expellit. Scđa qꝛ nō attrahit: ⁊ hoc ꝓpter duo. s. qꝛ hʒ apostema vel aliud nocumentum. s. oppilationē vel malam complexionem.

¶ Aut propter vehementiam caliditatis epatis.

¶ Hic ostēdit quomō fit melācholia per cōmunitatem ad epar: qꝛ ꝓpter caliditatē. s. facientē fortē adustionē: ⁊ ēt ꝓpter frigiditatē ⁊ siccitatē debet intelligi: sed nō expressit vt notū est. Posset tamē aliter exponi vt dicat ꝙ splen nō attrahit mel'iaʒ ꝓpter caliditatē epat̄ q̄ retinent in eo hūores ⁊ nō ꝑmittunt expelli ad sua loca.

¶ Aut est res illa ipsum myrach cum in ipso adunant superfluitates nutrimēti ⁊ vapores intestinoꝝ ⁊ adurunt hūores ipsi⁹ ⁊ ꝯuertunt in genus melācholie ⁊ faciunt euenire apostema: aut si non faciunt euenire eleuatur ex eis vapor tenebrosus ad caput ⁊ nominatur hec inflatio myrachia ⁊ melancholia myrachia.

¶ Hic ponit cās mel'ie per cōitateʒ ad myrach: ⁊ hic per myrach nō dʒ intelligi myrach ꝓprie: sed large pro partibus mesenterij ⁊ meseraicarū ⁊ partibus eius circūstantib⁹. Et pmo ponit modum ſm quē fit melācholia myrachia: ⁊ hoc ſm suam sniam. Scđo ſm alioꝝ sniam. ibi (Et ipsa quidē.) ¶ Considerandum ꝙ modus ſm Aui. est ꝙ sup̄fluitates ibi adunate apostemātes vel nō ꝯculcate adurunt ⁊ ꝯuertunt in melācholiā ⁊ euaporant ad caput. ¶ Considerandū scđo ꝙ ista melācholia vocat myrachia a myrach: vocat inflatiua: qꝛ inflat ventrem qn̄qꝫ: ⁊ qn̄qꝫ vocat hypocundriaca siue hypocundrialis siue lateralis.

¶ Et ipsa quidē multotiēs eleuat ab apostemate portanarioꝝ epat̄ ⁊ adurit sanguis myrach: ⁊ est illđ qđ Gal'. posuit cām in melancholia myrachia.

¶ Primo ponit modū Gal'. Scđo Theophili. ibi (Et Theophilo.) Tertio alioꝝ. ibi (Et quidā.) ¶ Dicit primo ꝙ ipsa. s. melancholia myrachia eleuat. i. ꝯsurgit ab apostemate portanarioꝝ. i. venarū meseraicarū. vel portanarioꝝ. i. porte stomachi ad epar. s. intestini portanarij qđ statim ꝯiungitur stomacho. Et videtur hoc magis conforme dictis Gale. 3. de interioribus preallegato cap̄. 7. cuʒ dicit. mihi videtur ꝙ in horum stomacho. s. quantuʒ ad viam inferiorem: sunt quedam calida apostemata.

¶ Et Theophilo quidē videtur ꝙ eius cā est vehemētia caliditatis epatis ⁊ intestinoꝝ.

¶ Cōsiderandū ꝙ ſm l'ram Gal'. 3. de interioribus preallegato cap̄. Aui. nō ponit totā sniam Theophili. ſm tamē Rasim pmo ꝯtinē. cap̄. 3. Aui. sufficiēter loq̄tur. Aui. tamē nō curauit: ⁊ tu vide Gal'. ibidē. Causa tamen Theophili pōt verificari: qꝛ vehemens calor illarū partiū generat melācholiā per adustionē ⁊ euaporat.

¶ Et quidam alij ponunt cām in ea oppilationes que fiunt in meseraicis. Et si non sit apostema.

¶ Primo ponit alioꝝ sententiā. Scđo signa. ibi (Significat ergo.) ¶ Innuit in prima parte: ꝙ oppilatio meseraicarū siue sit apostemans siue nō sit apostemans pōt causare hanc passionē.

¶ Significat ergo qui ponit cām in illo oppilationē in meseraicis ⁊ si nō sit apostema ꝙ nutrimētū ipsoꝝ nō penetrat ad venas ⁊ accidit ei corruptio. Et sigñat q dicit illud esse ꝓꝑ apostema lōgitudinē retētionis cibi in eis crudi cū dispōne sua. Et hoc apostema ẜm plurimū nō fit calidū. Sed neqꝫ est illic fe. ⁊ sitis ⁊ vomit⁹ cholerū. Et qñqꝫ est cā generationis ei⁹ aer exterior.

¶ Hic ponit signa que dabanť ab istis ex qb⁹ ꝓbanť eoꝝ opiones. Et p̄mo ostēdit quare oppilatio meseraicarū est cā hui⁹ passiōis: ⁊ signū. Est qdē signū qꝛ nutrimētuꝫ nō penetrat. Est cā: qꝛ ex h̄ fit corruptio in mā: ⁊ sic corrupti vapores ascēdūt ad caput. Illi aūt qui dicūt esse ꝓꝑ apostema. s. portanarij siue venarū meseraicarū ponūt signū: qꝛ cib⁹ retineť in stōcho crudus: vnde scđo die euomūt illū. Ista ēt sunt dicta Gal'. 3. de iterioꝛib⁹. 7. cap̄. ¶ Scđo. A. satisfacit quesito. s. an hoc apostema sit calidū: aut friduꝫ. Et dicit ꝙ nō est calidum: qđ apparet per signa: qꝛ nō est febris neqꝫ sitis neqꝫ vomitus cholere. ¶ Sed tu diceres Gal'. ponit ꝯtrariuꝫ. 3. de iterioꝛib⁹: cū dicit: sed calorē eoꝝ naturalē excedenteꝫ ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ loquitur ibi auctoritate Theophili. Uel dōm ꝙ ista ap̄ata siue sint calida siue frigida pñt esse cā huius melācholie: qꝛ possunt eē cā corruptionis nutrimenti in partib⁹ illis ⁊ euaporationis ad caput. Aui. aūt nō curauit: qꝛ est notū vel qꝛ loquebať alioꝝ sñia vel qꝛ loquebať de remanētia cibi crudi. hoc aūt fit plus ex ap̄ate frigido. ¶ Tertio addit cām q̄ꝫdā cū dicit. ⁊ qñqꝫ est cā gnōnis ei⁹. s. mel'ie myrachie aer exterior. s. ꝯuertēs hūores i partib⁹ myrach ad nām mel'icam: ⁊ h̄ est ẜm dispōnē corpoꝝ in partibus illis.

¶ Et principium quidē generationis est in cerebro cū in stomacho est apostema calidum ⁊ aduritur vapor eius in humiditatibus cerebri.

¶ Hic ostendit qūo melācholia fit per cōitatē ad stōchū ⁊ pꝫ. Notandū ꝙ melācholia surgens ab apostematib⁹ stōchi calidis pōt dici stomachalis: qꝛ surgit a stomacho. pōt dici myrachia: qꝛ surgit a locis circa myrach: ⁊ ideo exponiť eius. s. melācholie myrachie. pōt etiā esse cerebralis: qꝛ ꝓpter calorē cerebro cōmunicatū vapor qui ascendit ad cerebrū pōt aduri ⁊ ꝯuerti ad naturā melācholicaꝫ: qui vapor anteq̄ꝫ esset adustus nō faceret accidentia melancholie: sed postq̄ꝫ peruenit ad humiditates cerebri inflāmati aduritur: ⁊ cum hoc etiam aduruntur iste humiditates ⁊ fit melancholia: que pōt dici cerebralis. Et ideo poterit exponi ⁊ principium eius. s. melancholie: ⁊ aduritur vapor ⁊c̄.

¶ Aut est in matrice aut in reliquis membris capiti cōmunicantibus.

¶ Notum est ꝙ in matrice vesica ano ⁊ alijs partibus possunt materie conculcari ⁊ aduri euaporantes ad caput.

¶ Eius v̄o que fit a frigiditate ⁊ siccitate sine mā cā est malitia cōplexionis mel'ice in corde cū mā aut sine mā cui cōicat in ipsa cerebrum: quoniā spiritus animalis continuus est spiritui vitali ⁊ ex substantia ipsius: q̄re complexio eius corrupta melācholica corrumpit cōplexionem cerebri ⁊ conuertit ad melancholiam. Et quādoqꝫ fit propter causas alias infrigidantes ⁊ exiccantes non ex corde solum.

¶ Hic determinat de melācholia cuius cā est ex corde. Et p̄mo facit hoc. Scđo remouet dubiū. ibi (Cū tñ.) Tertio addit cañ. ꝓnosticū. ibi (Et quādoqꝫ.) ¶ Dubitať qꝛ videť ꝯtradicere. Primo dicit malitia cōplexionis sine mā: ⁊ postea dicit cū materia aut sine. ¶ Iteꝫ qūo cōplexio frida ⁊ sicca sine mā diciť melācholica. ¶ Ad p̄mū dōm ꝙ mala cōplexio frigida ⁊ sicca: lꝫ sit in corde cū mā: tñ pōt cerebro cōicare sine mā. erit ergo melācholia in cerebro a mala cōplexione frigida ⁊ sicca sine mā: sed pendebit a mala cōplexione frigida ⁊ sicca cordis cū mā vel sine materia. ¶ Ad scđm dicendū ꝙ dicitur mala cōplexio frigida ⁊ sicca sine materia melācholica: nō qꝛ sit ab humore melācholico imediate: sed qꝛ similatur illi. vel dicitur melācholica qꝛ facit accidentia melancholice passionis. ¶ Considerandū ꝙ spiritus aialis est ꝯtinuus vitali in rhete mirabili facto ex arterijs suberhicis ascendentibus. Quomodo aūt sit ꝯtinuus vel ꝯtiguus apparet ex dictis in. 2. cap̄. cum querebať an transeat ad aliā formā. ¶ Considerandum tertio ꝙ ista pars seruit Aui. in duob⁹. Primo ostēdit qūo ex corde fit melācholia. Scđo qꝛ iā inuerat ꝙ melācholia cerebralis ⁊ sic etiaꝫ nō cerebralis fit ex mala cōplexione cū mā vel sine materia. Ostēdit igiť qūo fit melancholia a mala cōplexione sine mā vel cordis vel alioꝝ mēbroꝝ vel a causis extrinsecis: ⁊ ideo subdit: ⁊ qñqꝫ fit ꝓꝑ cās alias infrigidantes ⁊ desiccantes nō ex corde solum.

¶ Cum tamen nō sit possibile vt fiat absqꝫ cōmunitate cordis: immo fortasse magnitudo cause in ipso erit ex corde. Et propter hoc necessariū est vt consequať cura cordis cuꝫ cura cerebri in hac egritudine. Et scias ꝙ sanguis cordis quando est tersus subtilis clarus letificans resistit corruptioni cerebri ⁊ rectificat ipsum.

¶ Hic remouet dubiū. dixerat ꝙ melācholia qñqꝫ fit a malitia cōplexionis in corde: quare diceret quis esto ꝙ melācholia nō incipit a corde: sed a cerebro patieť ne cor. Rñdet ꝙ sic: ⁊ iō opꝫ ꝙ cura mel'ie cerebralis ēt fiat curādo cor. Primo ꝗ hoc p̄mittit. Secundo declarat. ibi (Et scias.) Et hec scđa ps in duas diuidiť. Primo oñdit ꝙ cū cura cerebri in hac passiōe opꝫ ꝙ sequať cura cordis. Scđo oñdit modū cōitatis cerebri ⁊ cordis adinuicem in hac passione. ibi (Immo.) ¶ Prīo arguiť sic: dispō bona spūs in corde est cā bone dispōnis in cerebro: ꝗ cū cura cerebri dꝫ seq cura cordis. añs ponit in lr̄a. ꝯñs siue ꝯclusionē iam p̄misit. ꝯñtia est nota. ¶ Considerandū circa antecedens ꝙ cū forma inducať ẜm dispōneꝫ māe ⁊ spūs vitalis sit mā spūs aialis: vt supra scđo cap̄. ꝗ si ille est clarus ⁊ tersus: opꝫ ꝙ ex hoc bonus fiat aialis spūs.

¶ Immo nō est mirū si sit ẜm pl'm principium illius ex corde. Licet nō ꝯfirmeť hec egritudo nisi in cerebro: nō eni ē nouū ⁊ lōginquū mirū si cordis cōplexio plurimū corrūpať ⁊ sequať eā cerebrū ⁊ corrūpať cerebri cōplexio ⁊ sequať eā cor ⁊ corrūpať cōplexio spirit⁹ in corde ⁊ fiat syluestris ⁊ corrūpat qđ ex eo penetrat ad cerebrū ⁊ iuuat cerebrū ad se corrūpendū.

¶ In his verbis Aui. īnuit circuitionē augmētationis passionis a corde ad cerebrum ⁊ ecōtra. ¶ Considerandū ꝙ principiū melancholie ex corde diciť plurimū dupl'r. Primo. i. plurimū eueniens: qꝛ cor est membrū calidū aptū incendere ⁊ adurere humores. vel scđo diciť plurimū. s. in virtute: qꝛ parua mutatio in corde ad nāꝫ melācholicā est magna in cerebro: qꝛ paruus motus in principio est magnus in principiato: vt Ari. īnuit qnto de generatione aialium. 2. cap̄. ⁊ Auer. 3. colliget cap̄. de accidentibus epatis cap̄. 21. ¶ Considerandū scđo ꝙ cū cerebrum sit in quo opōnes sensitiue manifestanť. s. cogitatiue ⁊ estimatiue ⁊ aliarū: ⁊ huius opōnes ledanť in melācholia: iō passio mel'ica ꝯfirmať in cerebro ꝓprie.

¶ Et qñqꝫ accidit in fine egritudinū māliū ⁊ ꝓprie acutarū melācholia ⁊ est signū mortis: ⁊ tūc accidit homini illi vt recordeť mortis ⁊ mortuoꝝ pluriū.

¶ Hic addit canonē pronosticū: ⁊ patet. ¶ Cōsiderandū ꝙ egritudines acute māles. s. febres cōtinue per viam adustionis praue in fine ante mortē ꝯuertūt corpus ad dispōnē melācholicā: ⁊ iō spirit⁹ facti tenebrosi ⁊ syluestres plus sūt apti figurari formis mortuoꝝ ad quos fuit cōpassio timor ⁊ tristitia q̄ꝫ formis viuoruꝫ: ⁊ iō recordantur eoꝝ: ⁊ est malū signū vt cōmuniter auctores ponunt ⁊ Rasis explicat quarto Almansoris. cap̄. 8.

¶ Et vniuersaliter quidē cholera nigra multiplicať ⁊ gñať qñqꝫ cā mēbri operātis nutrimentū qđ est epar cū aduriť sanguis aut debilitatur ab expulsione superfluitatis melācholice ⁊ est minus. Et qñqꝫ cā membri qđ est euacuatoriū cholere nigre ⁊ est splen cū debilitať in duab⁹ reb⁹ quarū vna est attractio fecis sanguinis ⁊ cineritatꝭ ei⁹ ab epate. Et altera est expulsio superfluitatꝭ q̄ ex eo ad ip̄m trahiť ad locuꝫ q est p̄paratus. Et qñqꝫ generať cholera nigra in mēbro alio: aut ꝓꝑ vehemētiaꝫ adustionis nutrimēti ei⁹: aut cā defectus ipsius ab expulsione superfluitatis nutrimēti sui quare resolwiť ei⁹ subtile ⁊ fit fex spissuꝫ ipsi⁹ melācholicū

aut propter vehementiam infrigidationis ⁊ desicca-tionis eius qđ ad ipm peruenit.

¶ Hic determinat de melica passione q̃tū ad diuersitatem melici humoris. Et p̄mo q̃tū ad diuersitatē cārū facientiū melicū humorem. Scđo q̃tū ad diuersitatē spērū melici humoris: siue q̃tuȝ ad diuersitatē mãe. ibi (Et opȝ vt scias.) Prima in duas. Prio ponit cās gnōnis melie mag̃ itrinsecas. Scđo extrinsecas. ibi (Et qñq3 etiā fiunt cā in gnōne ei⁹ cibi.) ¶ In p̄ª parte dicit q̄ melia multiplicaṫ vel cā epatis vel cā splenis vel cā alterius mēbri. Sigdeȝ cā epatis hoc est dupl'r. Uel q2 nō repellit mel'iam: ⁊ est minus: q2 plus multiplicaṫ mel'ia in epate per viā adustionis: q2 cito incenditur pp multū calorē q̃ȝ multipliceṫ defectu expulsiue: cū iuueṫ a splene in mūdificādo mel'iaȝ. Cōsiderādū ēt pp alios modos male cōplexionis epar pōt multiplicare melācholiā vt pp frigiditatē ⁊ siccitatē: ⁊ tacuit hoc sicut notū. Causa v̊o splenis est: vel q2 nō fortiter trahit vel nō expellit ad locū: qui est ei p̄parat⁹: vt est os stomachi. Cā v̊o ī mēbro alio vt myrach matrice ⁊c. est triplex. adustio defectus expulsiue ⁊ mala complexio frigida ⁊ sicca.

¶ Et qñq3 etiam fiunt causa in generatione eius cibi generatiui cholere nigre.

¶ Hic ponit cās extrinsecas: ⁊ hȝ tres sicut tres ponit cās extrinsecas. 2ª ibi (Et qbusdā.) 3ª ibi (Ex causis.) ¶ Qđ p̄mo dicit pȝ cuȝ nulli sit dubiū malū cibū malum sanguinē gñare: vt in cōmē. afoꝛ. 36. secūde particule. Sana habentes corpora.

¶ Et quibusdam medicoꝝ visum est q̄ melācholia cōtingat a demonio. Sed nos nō curam⁹ cū physicā docemus: si illud contingat a demonio: aut non contingat. Postq̃ȝ dicimus quoniā si ꝯtingat a demonio sufficit nobis vt cōuertat complexionem ad cholerā nigram ⁊ fit cā ei⁹ ꝓpinqua cholera nigra: deinde fit cā illius cholere nigre demoniū aut non demonium.

¶ Cōsiderandū circa p̄mā partē q̄ Azarauius cap̄. de epilepsia. ponit hoc qđ Aui. dicit. multa enī videm⁹ mirabilia nō reducibilia in cās nāles nobis notas. Quidā enī melancholici illiterati loquunṫ literaliter: vt Guilelm⁹ ponit. Quidā ꝓphetizāt. ¶ Utrū aūt h̄ possit fieri a mel'ico humore siue demonio: vt Ari. sentit. 30. particula de ꝓblematib⁹ ꝓble. 1. hȝ dubiū: tñ multi pħi reducūt ip̄ressionem hm̄ōi in demonia: sicut Azarauius ⁊ est ꝯforme sententie Platonis ⁊ scientie Apullegy in libro de deo Socrate in fine.

¶ Ex causis v̊o foꝛtibus in generatione melancholie est superfluitas tristitie ⁊ timoꝛis.

¶ Hic apparet q̄ imaginatio est causa realis motus.

¶ Et opȝ vt scias q̄ cholera nigra faciēs melācholiaȝ qñq3 est cholera nigra naturalis: aut flegma cū ꝯuertiṫ in cholerā nigrā ꝓpter spissitudinē: aut ꝓpter aliquā adustionē quāuis hoc sit parū ⁊ rarū: aut sanguis cū ꝓpter decoctionem ꝯuertiṫ absq3 adustione vehementi. Humoꝛ aūt cholericus cū in ipso cadit adustio vltima facit maniā ⁊ nō est ꝯtentus super melācholiā. Et vnaqueq3 specierum cholere nigre cuȝ in cerebꝛo est: modo predicto facit melancholiam. Uerūtamen quedam earum cum melancholia efficit maniam.

¶ Hic distinguit spēs mel'ie. Et p̄mo facit hoc. Scđo ponit vnum cañ. ibi (Et melancholia.) ¶ Qđ primo dicit pȝ. Propter spissitudinē. s. ex ꝯgelatione vel mistione melācholie cū eo: quāuis sit parū q2 raro est q̄ flegma aduraṫ vt fiat melācholia. Sanguis cū cōuertiṫ. s. ad melācholiā ꝓpter decoctionē. i. paruā adustioneȝ vel resolutionē. Humoꝛ aūt cholericus nō est ꝯtentus. i. nō solū faciṫ melācholiā. i. alienationē ⁊ malitiā cogitationis q̄uo sumiṫ supra capi. de sibare. Modo predicto. Quia aliquā triū specierū p̄dictarum ⁊ nō illa que fit ex cholera. Uel mō predicto: q2 omnes faciūṫ melācholiā: tñ cholerica melācholia facit melācholiā maniacā.

¶ Illa v̊o que est magis incolumis est illa que fit ex fece sanguinis ⁊ cum qua fit gaudium.

¶ Iste est afoꝛ. 53. 6. parti. desipientie cū risu facte securioꝛes sunt.

¶ Et melancholia quidem plurimū resoluitur per hemoꝛroides ⁊ varices.

¶ Hic est afoꝛ. 11. ali⁹ ibidē: melācholicis hemoꝛroides inate bonū.

¶ Et quandoq3 minoꝛaṫ generatio huius egritudinis in albis ⁊ pinguibus ⁊ multiplicaṫ in bꝛunis ⁊ pilosis extenuatis ⁊ durā carnē habentibus.

¶ Hic determinat de causis mel'ice passionis ƀm corpoꝝ dispōnē. Et p̄mo ƀm dispōnē ex cōplexione. Scđo ex sexu. ibi (Et hec gdē egritudo.) Tertio ex etate. ibi (Et multiplicaṫ.) Quarto ex tēporibus āni. ibi (Et minoꝛaṫ.) Quīto addit canonē ꝓnosticū. ibi (Et ad illū.) ¶ Prima in duas. Primo ponit corpora disposita ⁊ indisposita ƀȝ cōplexionē totius. Scđo ƀm cōplexionē partiū. ibi (Et multiplicaṫ.) ¶ Cōsiderāduȝ q̄ dixit quādoq3 q2 in albis ⁊ pinguib⁹ ēt quādoq3 possibile est q̄ fiat melancholia: ⁊ multiplicet ex defectu alicuius determinati membꝛi.

¶ Et multiplicatur generatio ipsius in eo cuius coꝛ est vehementer calidum ⁊ cerebꝛum ipsius est humidum quare fit caliditas coꝛdis eius generatiua cholere nigre in ipso ⁊ humiditas cerebꝛi ipsius susceptiua ip̄ressionis eius quod generatur in coꝛde ipsius.

¶ Primo ponit corpora disposita ad melancholiam ex cōplexione coꝛdis ⁊ cerebꝛi. Scđo ponit signa. ibi (Ex eis v̊o.)

¶ Circa primā partē dubitaṫ: q2 dicit q̄ homo humidi cerebꝛi est aptus ad mel'iam. ¶ Cōtra q2 in signis hōis apti ad mel'iaȝ poniṫ spissitudo piloꝝ capitis a Serap̄. p̄mo breuiary. 22. ca. sed hoc significat cōplexionē calidā ⁊ siccā vel fridā ⁊ siccā nō aūt humidā. ¶ Dōm q̄ aptitudo ad mel'iam est duplex. Una ex cōplexione totius: ⁊ sic homo in toto mel'icus est aptus: ⁊ de hoc loquiṫ Sera. ⁊ Aui. cum dixit multiplicaṫ in bꝛunis ⁊ pilosis. Alia est aptitudo ex cōplexione ptis. s. coꝛdis ⁊ cerebꝛi: ⁊ h̄ mō apt⁹ ad mel'iā est homo calidi coꝛdis ⁊ hūidi cerebꝛi: vt ponit Aui. hic ⁊ est sermo Hippo. scđo epidimiarū: vt ponit Rasis. 1. cōtinentis. 3. cap̄. ⁊ Halyab. 9. theo. cap̄. de melancholia. cap̄. 7. Du^m. 4^m

¶ Sed dubitaṫ an hō humidi cerebꝛi cū coꝛde calido sit etiaȝ mag̃ apt⁹ ad mel'iaȝ q̃ȝ hō sicci cerebꝛi cū coꝛde calido. ¶ Et videṫ q̄ hō cerebꝛi humidi ex mēte Aui. ⁊ rōne sua: q2 ille mag̃ est apt⁹ ad melācholicā passionē in quo cerebꝛū est mag̃ susceptiuū ip̄ressionis mel'ice gñate in coꝛde: sed in hōie humidi cerebꝛi ēt est hoc: q2 humidū est ip̄ressibile ⁊ figurabile ⁊ nō siccū. g̃ ⁊c. ¶ In ꝯtrariū arguitur q2 corpora mag̃ cadūt in passiones similes q̃ȝ in passiones cōtrarias: vt sumiṫ scđo de iterioꝛib⁹. 7. cap̄. Et rō est q2 passio contraria non fit nisi a magna cā. Similis aūt passio fit a cā parua vt sumiṫ ex cōmē. afoꝛ. 34. 2. pti. In moꝛbis minus ⁊c. ⁊ fen. 2. 1. cañ. cap̄. de cōplendis dispōnib⁹. Sed mel'ica passio est similioꝛ cerebꝛo sicco q̃ȝ humido. ¶ Hic posset eē locus speculationis: ⁊ ideo posset defendi q̄ homo mag̃ apt⁹ ad mel'iam est qui hȝ cerebꝛuȝ humidū cū calido coꝛde q̃ȝ q hȝ cerebꝛū siccū cū eo: ⁊ ratio est quā Aui. ponit. ¶ Ad ꝯtraria dōm q̄ lȝ per se sit verū q̄ mēbꝛa magis labunṫ in egritudinē similē q̃ȝ ꝯtrariā: qñq3 tñ per accidēs ꝯtrariū fit vt declarauimus fen. 3. cap̄. de obthalmia. ⁊ ideo lȝ cerebꝛū humidū sit magis aptū distēperari ad humidū ⁊ siccū ad siccū: tamē q2 humidū est faciliter figurabile ex hoc plus recipit cerebꝛū humidū ip̄ressionē coꝛdis calidi ⁊ sicci q̃ȝ cerebꝛū siccū. ¶ Posset etiā defendi ꝯtraria pars: ⁊ ad Aui. dicemus q̄ hic nō cōparat hōiem humidi cerebꝛi ⁊ calidi coꝛdis ad hōieȝ sicci cerebꝛi cū calido coꝛde: sed ad hōiem qui hēret coꝛ frigidū ⁊ cerebꝛum etiā humidum. ¶ Tertio mō posset subtiliter rñderi. Propter qđ sciēduȝ q̄ quis posset incurrere accidētia melācholica dupl'r. Uno mō ex ip̄ressione facta in oꝛgano cogitatiue ⁊ estimatiue a vapoꝛib⁹ siccis melancholicis ip̄rimentib⁹ spēs terribiles. Et hoc mō hō cerebꝛi humidi cuius coꝛ est calidū est plus paratus ad accidētia melācholica q̃ȝ homo cerebꝛi sicci. Et rō est: q2 posito q̄ ad cerebꝛū vtriusq3 ꝯtingat vapoꝛ siccus melancholicus a coꝛde calido: tñ in cerebꝛo humido retinebiṫ ⁊ ip̄rimet ille vapoꝛ spēs terribiles: q2 ei⁹ cerebꝛū est aptū impꝛessioni: sed in cerebꝛo sicco hoc nō ita eueniet: vt notū est. Alio mō pñt fieri accidētia melācholie ꝓpter cōplexionē melācholicā. s. frigidā ⁊ siccā vl' calidā ⁊ siccā que cōplexio mala est egritudo: ꝓpter quā opationes leduṅt ⁊ spiritus p̄mutanṫ. Et hoc mō hō cerebꝛi sicci plus ⁊ magis incurrit egritudinē melācholicā. s. siccam coꝛde existente calido q̃ȝ hō cerebꝛi humidi. Primo ergo mō intelligit Aui. qđ apparet ex mō loquēdi suo. Dub^m 5^m

¶ Ex eis v̊o qui ad ipsum sunt pꝛeparati sunt trauli et syllabam multotiens repetentes antequā dictionem proferant linguas habentes lenes ⁊ oculos mobiles quoꝛum facies sunt vehementis rubedinis ⁊ bꝛuni et pilosi ⁊ pꝛopꝛie in quoꝛum pectoꝛibus sunt pili nigri ⁊

grossi quoꝝ vene sunt ample ⁊ labia grossa. Quoniaꝫ quedam ipsoꝝ sunt significationes caliditatis cordis ⁊ quedam significationes humiditatis cerebri. Et plurimū sunt ſm ꝙ apparet flegmatici.

¶ Notādū ꝙ traulus est qui nō pōt proferre r. ⁊ s. ⁊ hoc ꝓpter humiditatē mollificātē: ex qua etiā accidit ꝙ ꝓpter nō posse figere linguā syllabā repetūt multotiēs. hec ḡ signa. s. traulizatio leuitas lingue ⁊ grossities labioꝝ significāt cerebri humiditatem. Alia v̄o signa significāt caliditatē cordis. Et plurimū sunt. s. apti ad melancholiā ſm ꝙ apparet. i. ſm primā apparitionē flegmatici: q2 signa apparētia circa caput indicāt flegmaticā cōplexionē. s. cerebri.

¶ Et hec qdē egritudo plus accidit in viris. Sꝫ in mulierib⁹ est deterior. Et multiplicaṫ in iuuenib⁹ ⁊ senib⁹.

¶ Rō est: q2 viri sunt mag̃ calidi. si ḡ fiat in mulieribus fit ꝑꝑ magnā ⁊ extraneā cām: ⁊ iō est ꝺterior. Et multiplicaṫ in iuuenib⁹ ꝑꝑ caliditatē acutā: ⁊ senib⁹ ꝑꝑ frigiditatē ⁊ siccitatē complexionis. ¶ Sed tu diceres Halyab. 9° theo. 7° cap̄. dicit ꝙ accidit melīa qn̄ in pectine pili ꝓducunṫ. ¶ Dōm ꝙ si lr̄a illa est vera intelligit de melīa myrachia vitio stōchi ꝑꝑ gulositatē ⁊ malitiam regiminis: vnde digestio corrumpitur ⁊ oppilatio generaṫ. Hoc aūt accidit circa. 14. annum maxime.

¶ Et minoraṫ in hyeme ⁊ multiplicaṫ in estate ⁊ autūno. Et qn̄qꝫ excitatur in vere plurimuꝫ: qm̄ ver eleuat humores ⁊ permiscet eos sanguini.

¶ Et minoraṫ in hyeme ꝓpter bonitatē digōnis: vt Rasis p̊ ꝯtinē. 3. c. ⁊ q2 hyems quietat mās. ¶ Et multiplicaṫ in estate ꝓpter calidū estiuū ⁊ adustiuū. Et autūno q2 generaṫ melancholia. In vere ⁊c̄. q2 eius calor est tepidus eliquatiuus ⁊ permistiuus.

¶ Et qn̄qꝫ est eius excitatio cum periodis in quib⁹ excitatur cholera nigra ⁊ feruet etiam.

¶ Et qn̄qꝫ est eius excitatio cū periodis. s. dierū vel alterius spatij ſm ꝙ materia mouetur ⁊ aggregatur ex causis multis.

¶ Et ad illū ēt qui preparatus est melācholie cito ꝑuenit ipsa cuꝫ adsunt ei timor aut angustia aut insomnietas: aut retineṫ in ipso ꝯsuetudo cursus sanguinis aut vomitus melancholicus aut reliqua.

¶ Hic ē afor̄. 23. sexte particule. Timor ⁊ pusillanimitas ⁊c̄. Et addit alia nota.

¶ De signis specierū eius. Cap. 18m.

Signa pricipij melīe sunt estimatio mala ⁊ timor sine cā ⁊ velocitas ire ⁊ dilectio solitudinis ⁊ tremor ⁊ vertigo ⁊ sonitus ⁊ tinitus ⁊ ꝓprie in myrach. Cuꝫ aūt ꝯfirmata est timor ⁊ malitia existimationis ⁊ angustia ⁊ sollicitudo ⁊ tristitia ⁊ alienatio sermonis ⁊ fastidiū propter multitudinem ventositatis ⁊ species timoris ex eis que non sunt aut sunt: ⁊ plurimum timoris eius est ex eis que nō timentur ſm consuetudinem.

¶ Hic ponit signa. Et p̄mo in cōmuni ſm diuersitatē cārum penes p̄ncipiū ⁊ ꝯfirmatum esse. Scd̄o in spāli. ibi (Signa v̄o.) ¶ Prima in duas. Primo facit h̄. Scd̄o declarat qddā. ibi (Et spēs.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ signa p̄ncipij sunt estimatio mala q2 iudicat qđ nō est: vnde aliqs incipit hēre odio aliquē sine cā. Et timor ⁊c̄. Totū hoc significat dominiū melācholie. Velocitas ire. hoc ꝓprie cuꝫ est a melācholia adusta. vel q2 iste incipit esse solitarius: ⁊ ideo irasciṫ siqs ab illo ꝓposito diuertit eū. Dilectio solitudinis. i. ꝙ fit solitarius ⁊ nō ꝯuersatiuus. Tremor qn̄qꝫ ex timore ⁊ alie pn̄t esse cāe. Vertigo ex melīcis humorib⁹ caput ascēdentib⁹. Et inde fit sonitus ⁊ tinitus auriū ⁊ ꝓprie in myrach. i. in melācholia myrachia in qua surgūt vapores ad caput. Cum aūt cōfirmata est sup. signa sunt timor ⁊c̄. Fastidiū ꝓpter multitudinē vētositatis. s. subleuantis cibū. Ex eis que nō sunt. q2 timebit de aliq̊ qđ dicebat eē extra in re: ⁊ tn̄ nō erat ⁊ timebit de eo qđ est ex̄ de quo nō est timēdū.

¶ Et species quidē iste sunt indefinite. Quidā eni eoꝝ timent casuꝫ celi super se. Et quidā eoꝝ timent ꝙ terra absorbeat eos Et quidam timent latrones ⁊ alij timent ne lupus ad eos ingrediaṫ.

¶ Hic declarat species harū malarū cogitationum ⁊ dixit ꝙ sunt indefinite. i. indeterminate. Ratio est q2 sequunṫ ꝯditiones indiuiduales in cōparatione ad impressiones humoris melancholici. Iste aūt ꝯditiones sunt infinite vt sexto colliget p̄mo ca.

¶ Et qn̄qꝫ res ꝓprie habēt in hoc ipressioneꝫ. Et cum hoc qn̄qꝫ imaginanṫ res corā oculis suis que nō sunt sane. Et qn̄qꝫ imaginanṫ seipsos factos reges aut lupos aut demones aut aues aut istrumēta artificialia. Amplius quidā eoꝝ sunt qui ridēt ⁊ ꝓprie quoꝝ melancholia est sanguinea: quoniā imaginaṫ qđ placet ⁊ delectat eos. Et quidā sunt qui plorāt ⁊ ꝓprie quoruꝫ melācholia est melācholia pura. Et qdā eoꝝ sunt qui diligunt mortē. Et quidā qui eam abhorrent.

¶ Considerandum ꝙ causa in varietatibus harum imaginationū melācholicarū difficulter assignabilis est. Probabiliter tamē aliquid dici pōt: vt ponit Serap̄. primo practice. 22. capitulo. Causa ergo in hoc pōt esse diuersitas humoris melācholici ⁊ diuersitas complexionū: vnde hic humor respectu indiuidui habet inducere talem modum alienationis: nec vltra hoc est alia causa: nisi q2 hoc est hoc agens: ⁊ hoc est hoc patiens: ⁊ ſm hanc viam venenū canis rabiosi inducit timorem aque vt diximus fen. 6. quarti can̄. In hac etiā diuersitate adiuuat qn̄qꝫ ars ⁊ negociatio hominum. Qui eni cerdo est errabit circa suā artē ⁊ sic de alijs: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit. ⁊ qn̄qꝫ res ꝓprie. i. artes ⁊ exercitia ꝓpria ⁊ negociationes hn̄t ipressionē. s. in varietatib⁹ melīcis vel res ꝓprie. i. ꝓprietates idiuiduales ignote nobis: vel res ꝓprie. i. versaṫ circa vnaꝫ rem ꝓpriā ⁊ nō circa aliā. qdā timebūt enim solū vnā rem.

¶ Signa v̄o eius que in cerebro est sunt ꝓprie superfluitas cogitationis ⁊ assiduatio sollicitudinis melancholice ⁊ assiduus aspectus ad reꝫ vnā ⁊ ad terrā ⁊ significāt ipsam color capitis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ nigredo piloꝝ ⁊ capitis ⁊ grossitudo eoꝝ ⁊ antecessio insomnietatis ⁊ cogitationū ⁊ mora in sole ⁊ q̄ similia sunt istis. Et egritudines cerebri antecedentes ⁊ vt absint signa que dicemus mēbris cerebro cōicantib⁹ ꝑuenta: ⁊ vt nō appareat iuuamētuꝫ qđ mēbrū illud medicaṫ: sed remaneat ⁊ vt sint accidētia valde magna.

¶ Hic ponit signa in spāli. Et primo ponit signa ſm diuersitatē mēbroꝝ siue modi fiendi. Scd̄o ſm diuersitatē cāruꝫ. ibi (Et dicim⁹.) ¶ Prima in duas. Primo ponit signa ei⁹ que fit a cerebro. Scd̄o eius que fit per cōitatē. ibi (Eius autē.) ¶ Prima signa sunt nota. Cerebrū enim in hac melācholia multum patiṫ ⁊ habilitat signa passionis in alijs mēbris: ⁊ q2 in hac melācholia cerebrum ꝯtinue patitur ⁊ multum: ideo accidentia sunt valde magna.

¶ Eius aūt que facta est ex cōitate totius corporis est nigredo corporis ⁊ eius arefactio ⁊ retentio eius qđ euacuaṫ ex splene ⁊ stomacho: ⁊ quod euacuaṫ cū periodis ex ano ⁊ menstruis ⁊ multitudo piloꝝ corporis ⁊ vehemens nigredo ipsoꝝ ⁊ antecessio ciboꝝ maloꝝ ⁊ melācholicoꝝ ⁊ quos te docuimus in libro secūdo. Et egritudines quidem quibus succedit melancholia sunt sicut febres temporales ⁊ permiste.

¶ Primo ponit signa facte per cōmunitatē ad totū. Scd̄o ad splenē. ibi (Verū signū.) Tertio ad stōchū. ibi (Signa aūt eius.) Quarto ad myrach. ibi (Signa v̄o myrachie.) ¶ Omisit aūt signa eius que fit per cōpassionē ad epar ⁊ ad matricē ⁊ ad cor dans itelligi ex signis passionis illoꝝ mēbroꝝ. ¶ Circa primā partē diceret aliqs melīa facta per retētionē eius qđ euacuaṫ a splene dꝫ dici per cōitatē ad splenē ⁊ nō ad totum. ¶ Dōm ꝙ materia ex splene pōt statiꝫ cōicari capiti: ⁊ tūc fit melācholia splenetica: vel pōt dispergi in ambitum corporis: ⁊ ex inde cōicari cerebro: ⁊ tunc diciṫ melancholia per cōmunitatem ad totum. Reliqua patent.

¶ Verū signa eius que facta est ex splene sunt multitudo desiderij ꝓpter effusionē cholere nigre ad stomachum ⁊ cū paucitate digestionis ꝓpter frigiditatē cōplexionis ⁊ multitudo rugitus lateris sinistri ⁊ iflatio

splenis. Et illud qdem est qđ nõ ab eis separaꝛ. s. repletio vehemẽs ꝑpter iflationẽ. Et qñq3 est cũ ea febris quartana ⁊ natura est lenis. Et quãdoq3 mordicatio cholere nigre facit nisi sit mania.

¶ Multitudo desiderij. istud signũ nõ est cõe meľie splenetice: sed eius in qua splen multã h3 melãcholiã ⁊ via ad stõchũ nõ est oppilata. Repletio ꝑpter inflationẽ: q2 melãcholica maxime est vẽtosa vt sumiꝛ ab Aristo. ꝑble. 4. 30. ꝑble. ⁊ supra sumiꝛ ca. de qlitate accidẽti sode ex materijs. Natura lenis. pp indigõne3. Sequiꝛ eni lenitas siue liẽteria ad indigõnẽ: vt. 6. de accidenti ⁊ morbo. z. ca. Mordicatio ⁊c. facit maniã ⁊ iquietudinẽ: ac si eẽt maniacus.

¶ Signa aũt eius que est ex stomacho sunt inuẽtio signoꝝ apostematis stomachi rememoratoꝝ in capitulo de egritudinibus stomachi ⁊ augmẽto egritudinis cũ satietate nauseatiua ⁊ repletiõe ⁊ in hora digõnis: ⁊ multotiẽs excitanꝛ cũ ea apđ comestionẽ vsquequo digeranꝛ dolores: deinde quiescunt apud digõnẽ. Si aũt est calidum significant ipm inflãmatio in myrach ⁊ sitis ⁊ plurimũ meliam habẽs est spleneticus.

¶ Hic ponit signa meľie a stõcho. ⁊ dicit in capľo egritudinu3 stomachi. fen. 13. trac. 4. Augmẽto ⁊c. q2 cibus grauat stõchũ apostematũ. Et q2 digõ facit cõmotionẽ in cibo ⁊ euaporationẽ: ideo excitat dolores qñq3 vsq3 ad finẽ digõnis ⁊ descensus. Et plurimum meľia3. s. myrachiã ꝰm ꝙ dicit Rasis ꝑmo ꝯtinẽtis. 3. ca. est spleneticus: q2 vel splen illã meľicã materiã expellit in myrach: vel si multiplicaꝛ in myrach propter cãm in ipso myrach splen trahit multũ de ea. Posset tñ istud dictũ referri ad alios meľicos qui nõ habẽt meľiam myrachiã: q2 in alijs ẽt vt multũ apparet in splene malitia: q2 meľia dominans inficit suũ receptaculũ.

¶ Signa ṽo myrachie sunt grauitas in myrach ⁊ attractio ad superiora ⁊ nausea inseparabilis ⁊ malitia aie ⁊ corruptio digõnis ⁊ eructuatio acetosa ⁊ sputũ humidum ⁊ rugitus ⁊ exitus ventositatis ⁊ inflatio ⁊ vt inueniat dolorẽ in stomacho aut dolorẽ inter vtrasq3 spatulas ⁊ ꝑprie post cibũ vsquequo digeraꝛ perfecte. Et qñq3 euomit flegma cholericũ ⁊ qñq3 euomit flegma acetosu3 ꝯgelans dentes ⁊ accidunt ei accidẽtia ex acceptione cibi: imo post ipsum per horas aliquas ⁊ erit egestio eius flegmatica cholerica ⁊ alleuiaꝛ ꝑpter digõnis bonitatẽ ⁊ augmẽtaꝛ diminutione ipsiꝰ ⁊ precedit plurimũ ipsa3 apostema in myrach aut est cũ ea ⁊ inueniꝛ tremor plurimus in myrach in qbusdam horis. Hec aũt egritudo augmentaꝛ cũ satietate nauseatiua ⁊ velocitate digestionis.

¶ Signa ṽo myrachie. s. ꝑpter materias apostemosas vel nõ apostemosas oppilantes partes ⁊ venas circa mesenteriũ. Grauitas myrach. ꝑpter meľiam ibi ꝯtentã. Attractio ⁊c. ꝑpter ventositatem sursum motam. Nausea inseparabilis.

Dub^m p^m ¶ Dubitaꝛ q2 Ras. 1. ꝯtinẽ. c. 3. dicit ꝙ ipsi hñt forte appetitũ cibi. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ l3 ibi Rasis dubitet: an meľia myrachia sit passio calida vel frida: tñ põt eẽ qñq3 passio frida: vt qñ fit a meľia fecali: ⁊ tũc fortificaꝛ appetitꝰ. ⁊ põt esse passio calida qñ fit a meľia ꝑ adustionẽ: ⁊ tũc est nausea ⁊ sitis ⁊ malitia aie. i. oris stõchi: l3 ẽt in meľia myrachia de meľia fecali qñq3 posset esse malus appetitus: ⁊ hoc qñ ꝑpter multas idigõnes stõchus repletus fastiditur. Põt ẽt in eodẽ corpore esse dispositio frida radicalis ⁊ calida per putredinẽ: ⁊ pp hoc Aui. cõmiscet varia ⁊ diuersa: imo ꝯria signa. Q2 aũt habẽs meľiã myrachiã iuuaꝛ a frigidis nõ arguit ꝙ sit passio calida: imo põt hoc per accidẽs ꝯtingere: vt Rasis ibidẽ ponit ⁊ Aui. infra in cura. Eructuatio acetosa. ꝑpter indigõnẽ a frigido vel a debili calido putrefactiuo. Sputũ humidu3: q2 aggregat flegma ꝑpter multas indigõnes. Rugitus a vẽtositate. Exitus ventositatis. s. per superius ⁊ iferius ⁊c. Et iflatio aľs inflãmatio. vel q2 meľia est facta per adustionẽ a calido epatis vel alio: vel q2 est ibi putredo. Dolorẽ in stõcho. ex corruptis humiditatibꝰ ex ciboꝝ indigestione. Dolorẽ iter spatulas. q2 ibi alligaꝛ myrach posteriꝰ vnde vapores a cibo corrupto ascendentes inferunt nocumẽtu3. Proprie post cibũ: q2 euaporat ꝑpter malã digõnem. Euomit flegma cholericũ. q2 indigestio facit flegma ⁊ aliq̃ inflãmatio putredinalis inflãmat cholerã. Quãdoq3 acetosu3. cum fit corruptio ad acetositatẽ. Accidũt accidentia ex acceptione. i. sumpto cibo: imo post. s. qñq3: q2 est facta tũc eius corruptio. Egestio flegmatica. s. qñq3. ⁊ cholerica. s. qñq3 ⁊ ẽt simul. Et alleuiaꝛ ⁊c. Precedit apostema. i. tumor ⁊ grauitas. Tremor. ꝑpter ventositatẽ. Augeꝛ cũ satietate nauseatiua: q2 multiplicaꝛ repletio. Et velocitate digestionis. i. diminutionis: vel. i. facta digõne ⁊ q̃uis velociter fieret: ⁊ ꝰ Aui. dixit. q2 iam posuerat ꝙ plurima accidẽtia istoꝝ sunt post cibũ: ⁊ ideo vult ꝙ etia3 vacuo stomacho ⁊ digõne facta pñt in istis accidẽtia fortificari: ⁊ hoc ꝑpter duas cãs. Una q2 facta digõne ⁊ euacuato cibo a stomacho calor stomchi agit in humorẽ aliquẽ corruptũ ibi existente3 ⁊ cõmouet eũ. Scđa cã est: q2 possibile est ꝙ in hora illa trahanꝛ materie male ad stomachum.

¶ Et dicimus ꝙ cholera nigra faciẽs melãcholiã cu3 est cũ sanguine est cũ gaudio ⁊ risu ⁊ nõ cõcomitaꝛ ipsam tristitia vehemẽs. Si aũt est cũ flegmate est cũ pigritia ⁊ paucitate caliditatis ⁊ quiete. Et si est cũ cholera est cũ agitatione ⁊ lesione ⁊ demonio ⁊ est similis manie. Et si fuerit cholera nigra pura: tunc cogitatio in ipsa erit plurima ⁊ audacia erit minus nisi moueaꝛ ⁊ rixetur ⁊ habet odium cuius non obliuiscitur.

¶ Hic primo ponit signa meľie facte a meľia sanguinea. Secundo a flegmatica. ibi (Si autem.) Tertio a cholerica. ibi (Etsi.) Quarto a melancholia fecali. ibi (Et. si.) Littera patet.

¶ Dubitaꝛ vtrũ aliq̃ melãcholia possit esse cũ risu. ¶ Videꝛ ꝙ non: q2 oĩbus melãcholicis cõmunicat timor ⁊ tristitia. tertio de interioribꝰ. 7. ca. ⁊ Aui. supra in diffinitione: ꝫ nulli cõicat risus. Dub^m 2^m ¶ Amplius cũ nocumẽto membri notabilis nõ videꝛ posse ꝯcurrẽ risus q2 significat gaudiũ: sed in melãcholia est nocumẽtũ notabilis mẽbri vt cerebri: ꝫ ⁊c. Itẽ si aliqua melãcholia fieret cũ risu ipsa eẽt a sanguine: sed sanguis nõ facit risum. Probaꝛ dupľr. Uno mõ qđ inducit terrorẽ nõ facit risum: sed sanguis ꝰm cerebrum abũdans inducit terrorẽ: q2 grauitatẽ. ⁊ facit etiã somnia terrorẽ inducẽtia vt natare in sanguine ⁊ sanguinẽ exire: vt fen 2ª primi libri ca. 7. doc. 3. Itẽ pueri statim nati habẽt multũ de sanguine: signũ rubedo in eis: ⁊ tamẽ quasi ꝯtinuo plorant. ¶ In ꝯtrariũ est Auicen. in littera. ¶ Respondet Mundinus forliuiensis ꝙ melãcholia accipiꝛ dupľr. Uno modo pro alienatione ab humore melãcholico facta ⁊ sic nulla est cũ risu. Ratio q2 melãcholicus humor est aptus facere timorẽ ⁊ tristitiã ⁊ nõ risum. Alio mõ accipiꝛ pro quacũq3 alienatione: ⁊ hoc modo sanguis põt facere melãcholiã. i. aliqua3 alienationẽ cũ risu ⁊ sic erit aliqua melãcholia cũ risu. Isti sermones possent impugnari ⁊ possent reduci ad bonũ intellectũ. ¶ Eis igiꝛ postpositis dõm primo ꝙ in titulo qõnis sumitur melãcholia pro nocumento facto in cogitatiua a melãcholico humore qđ nocumentũ est corruptio. ¶ Scđo est premittendũ ꝙ sanguis de sui natura siue substantiali siue cõplexionali siue ꝑprietate siue illustratione habet inducere risum. Et melãcholia per sui substantiã vel proprietatẽ vel cõplexionẽ vel obscuritatem siue nigredinem habet inducere terrorẽ ⁊ tristitiam: ⁊ hoc supponatur vt certu3. ¶ His ꝑmissis dico ꝙ passio melãcholica: vel fit ab humore melancholico puro: vel fit ab humore melãcholico nõ puro: sed permisto sanguini. Siquidem passio melãcholica fiat a melãcholia pura: dico ꝙ talis melãcholia nõ põt esse cu3 vero risu. Ratio est iam dicta q2 melãcholia de sui natura inducit tristitia3 ⁊ timorẽ. Dico tamẽ ꝙ posset esse cũ risu quodã mendoso. Ratio est iam dicta: q2 sicut melãcholia per cõditiones indiuiduales tam ex parte humoris ꝗ̃ ex parte corporis patientis põt determinari ad infinita vt infinite sunt species imaginationũ in eis: l3 oĩbus cõmunicet timor ⁊ syluestritas: ita poterit determinare aliquã spẽm risus: ita ꝙ figat in aĩa sua formã vnius ridentis: ⁊ sonet cũ pectore ⁊ distrahat labia videaꝛ ridens. ¶ Sed ꝯtra nulla indiuidualitas mouet ad ꝯtrariũ sue speciei. ¶ Dõm ꝙ verũ est ad contrariũ verum. Iste tamẽ risus est fictus: ⁊ nõ verus. ¶ Vel aliter ꝙ illa ꝑpositio possit negari. Exemplum in muliere nutrita ex veneno de qua prolixe scripsimus fen sexta quarti cañ. Si aũt passio melancholica fiat a melãcholia mista: tunc si mista sit cũ sanguine facit melãcholiã cũ risu. Rõ est: q2 quãdo aliqua passio pendet a duabꝰ materiebꝰ ꝯtrarijs op3 ꝙ appareant accidẽtia ꝯtraria permista ⁊ refracta: ⁊ qñq3 vincit vnũ accidens: qñq3 aliud ꝰm victoriã humoris. hoc apparet in emitritea febre ⁊ in sahara subethica: sed melãcholia ꝑueniẽs ab humore meľico sanguini misto ꝑuenit a duobus humoribꝰ habẽtibꝰ ꝯtrarios effectus in hoc: q2 vnus inducit tristitiã vt melancholia: ⁊ alter gaudiũ vt sanguis: ꝫ op3 ꝙ

ista accidētia appareāt cōmista ⁊ refracta ſm moduȝ dictū. Hoc Aui. intellexit cū dixit. cholera faciēs melācholiā cū est cū sanguine est cū gaudio ⁊ risu: ⁊ nō comitat̄ ipaȝ tristitia vehemēs. Ergo vult ꝙ habeant tristitiā: sed nō vehementē: imo cōmistā gaudio ⁊ risui. Quomodo aūt iste risus factus a dominio sanguinis sit verus: dictū est supra in questione de risu. ¶ Ad ꝯtraria dicendum. Ad primū ꝙ cū timore ⁊ tristitia stat risus: sed nō vehemēs ⁊ forsan mō ridet ⁊ mō tristat̄. ¶ Ad scd̄m dicendū ꝙ cum nocumento membri nobilis pōt stare risus: vt in frenetico ⁊ percusso sub diaphragmate ⁊ alijs qui moriunt̄ ridēdo de quibus dictū fuit supra. ¶ Ad aliā cū ꝓbat̄ ꝙ sanguis nō facit risum: dicendū ꝙ lȝ apostemet vel inducat illa somnia: tñ pōt inducere risum vt supra declaratū fuit. Et cū dicit̄ de infantibꝰ dicendū ꝙ plorāt ꝑꝑ cutis teneritatem ⁊ occursum ad inconsueta ledentia.

¶ De cura. Cap. 9[m].

Oportet vt cura eius fieri incipiat anteꝗ̄ cōfirmet̄: quoniā facilis est in pricipio ⁊ parua: praua ⁊ difficilis cum est cōfirmata.

¶ Hic ponit curā. Et primo premittit quēdam cañ. Secundo exequitur. ibi (Et necessarium.) ¶ Considerandū ꝙ cā huius dicti ponitur a Rasi p̄mo ꝯtinētis. 3. ca. auctoritate Ruffi. ⁊ ab Alex. c. de melācholia. Causa aūt est duplex. Prima q2 quando melancholia est cōfirmata tunc nimis ipressit in cerebrū: ⁊ materia melancholica mutauit quasi cerebrū ad sui nāȝ: vt etiā Alex. ponit: hoc etiā difficillimū est remoueri. Scd̄a cā est q2 confirmata hac passione propter multum errorem rationis nō possunt dari medicine patientibus q2 nō obediunt tibi.

¶ Et necessariū quidē est vt ſm oēm dispositionē aīa ipsius letificet̄ ⁊ iocūdet̄. Et sedeat in locis tēperatis ⁊ humectet̄ aer hospitij eiꝰ: ⁊ odorificet̄ sternēdo odorifera in ipso: ⁊ vniuersaliter oȝ vt semꝑ olfaciat odores bonos ⁊ flores boni odoris. Et sumat cibos laudabilis chimi humectatiuos valde. Et fiat augmentū in hoc vt corpus eius tenerescat cū cibis ꝯuenientibꝰ ⁊ balneo ante cibuȝ. Et effundat̄ suꝑ caput ipsiꝰ aqua tepida nō vehemētis caliditatis.

¶ Hic primo ponit curā in generali magis: ⁊ que se vertit ad rectificationē regiminis in rebus nō naturalibus. Scd̄o in speciali magis. ibi (Si aūt melācholia.) Tota prima pars legatur simul: ⁊ est nota in pluribus. Anima letificet̄. vt opponat̄ tristitie melācholice. Odorificet̄ ⁊c̄. ad ꝯfortationē cerebri ⁊ cordis. Odorifera eniȝ sunt cordialia: vt fen. 11. ⁊ aīa sensitiua iuuat̄ odore bono: vt scribitur in libello de pomo. Debent auteȝ ista odorifera esse calida aut frigida ſm cōplexionem melācholici humoris. Cibos humectatiuos ⁊c̄. vt caro pulloꝝ ⁊ perdicum iuuenuȝ ⁊ caro agni: vnde primo ꝯtinentis auctoritate filij Mesue dicit. de proprietate carniū agnoꝝ est iuuare patientes melancholiam.

¶ Cūꝗ̄ ex balneo egreditur si parū sitis hȝ nō est malum si parū aque potet: ⁊ administret̄ fricatio teneruȝ faciens p̄dicta in caplo de ꝯseruatiōe sanitatis. Sitꝗ̄ studiū tuū in humectatione ipsius supra studiū tuū in eius calefactione quantum possibile est.

¶ Istud est dictū Rasis primo ꝯtinentis: ⁊ fit hoc vt aqua illa humectet aliqualiter: ⁊ tollat calorē aliquē accidētalē ⁊ sitim si quā ipressit balneū. Fricatio tenerū faciens vt est fricatio leuis. Studiū in humectando ⁊c̄. q2 melicus humor plus peccat ꝑ siccitatē.

¶ Et alienet a se coitum ⁊ sudorem vehementem.

¶ Cōtra q2 infra fen. 20. caꝑ. de iuuamētis coitus. dicit coitus confert melācholie ⁊ pluribꝰ egritudinibus cholere nigre. ¶ Dd̄m ꝙ coitus per se ⁊ directe nocet melācholicis. Rō est q2 exiccat euacuando humidū spermaticū ⁊ spumosum: ⁊ ꝓpter exiccationem ꝓhibet̄ sudor vehemēs per accidēs tñ: ⁊ qñꝗ̄ pōt iuuare. Et hoc dupl'r. Prio inducēdo alacritatē: ⁊ hoc qñ coitus fieret cū ea quā diu desiderauit. Scd̄o si homo hēret accidētia cerebralia similia melicis ꝑꝑ vapores spermatis corrupti: ⁊ tūc coitus ꝯfert: ⁊ h̄ est qd̄ Aui. subdit ibidē. coitus ꝯfert mel'ie ⁊ pluribꝰ egritudinibꝰ cholere nigre: ꝓpterea q2 dilatat. s. aīam ⁊ spūm idućēdo letitiā: ⁊ ꝓpterea q2 expellit fumū spermat̄ aggregatū a parte cerebri ⁊ cordis. stat ꝰ in iudicio medici estimatiuo an dēat vti coitu in eo: vel nō. posset. n. plus qñꝗ̄ ꝯferre letificādo hoieȝ ꝗ̄ nocere exiccādo.

¶ Et alienet fabas ⁊ carnes salitas ⁊ lentes ⁊ caules ⁊ vinum grossum ⁊ nouum: ⁊ omne sal ⁊ omne salsum ⁊ acre ⁊ acutum: ⁊ omne quod est vehemētis acetositatis. Opȝ aūt vt sumat pingue ⁊ dulce. Et cum voluntas adest vt dormiant nō embrocent̄ eoꝝ capita nisi cum aqua papaue. ⁊ camomille ⁊ alhacoē. Somnus enim est ex cōuenientioribus curis eoꝝ.

¶ Et alienet fabas ⁊c̄. q2 oīa gñant melācholiā. Alacuen. i. matricarie. Et ponit̄ camomilla ad remouēdū malitiā papaueris ſm cañ. gñalē positū supra: ⁊ ad idē ponit̄ alachuen. Somnus est ex cōuenietioribꝰ curis. ¶ Cōtra Rasis p̄mo ꝯtinētis caplo. 3. dicit. ꝓsunt eis vigilie longe ⁊ determinate. ¶ Dd̄m ꝙ forsan tex. est ibi corruptus. ¶ Uel dd̄ȝ ꝙ loquit̄ auctoritate alterius ꝓprie Ruffi. ¶ Uel dd̄m ꝙ somnus ꝯfert ꝓpter multa: ⁊ inter alia ꝓpter remotionē eoꝝ a cogitationibus: sed vigilie ꝓsunt ꝓprie: cū ipsi ꝯuersant̄ cū hoibus diuersis: ⁊ diuertunt̄ a cogitationibꝰ eoꝝ in alias iocūdas cogitationes: ⁊ iste vigilie longe ⁊ sic determinate etiam cōferūt: ⁊ de istis loquitur Rasis.

¶ Uerūtamē succurratur cū eo qd̄ tantū afferat eis salutis quātū nocumentū papauer attribuit.

¶ Cōsiderādū ēt ꝙ papauer tribuit nocumētū ꝯgelationis ⁊ igrossationis. Camomilla aūt ⁊ similia cōtrariū faciunt.

¶ Si aūt melācholia fuerit ex malitia cōplexionis singularis frigide aut sicce sufficiet vt administres calefactionē cordis cum letificantibꝰ ⁊ medicinis de musco ⁊ tyriaca ⁊ metridato ⁊ similibꝰ. Et cura caput cuȝ eis que dicta sunt in capitulo de stoliditate. Et que ex ea fortis est accidens successione alterius egritudinis calide facilis cure est: ita vt embrocatiōibꝰ remoueat̄.

¶ Hic in speciali ponit curā melācholie ſm diuersitatē cāꝝ. Et p̄o melācholie ꝓuenietis a mala cōplexione sine mā. Scd̄o cum mā. ibi (Si aūt.) Tertio assumat curā. ibi (Et canon.) Quarto ponit curam intendendo ad accidentia. ibi (Si aūt accidat casus.) ¶ Considerandū circa finem prime partis ꝙ multotiēs post frenesim ⁊ qñꝗ̄ tertianā purā ⁊ febres multe inflāmationis remanet in cerebro aliqua inflāmatio ⁊ aliqua exiccatio que faciunt alienationē: ⁊ istam Aui. hic vocat melācholiā: ⁊ certum est ꝙ leuiter remouetur etiam embrocationibus que dicta sunt supra caꝑ. de charabito cum dixit. cūꝗ̄ egritudo finita fuerit ⁊c̄.

¶ Si aūt est ex materia melācholica ꝯfirmata in cerebro tunc thesaurus cure ipsius est tres res.

¶ Hic ponit curā melācholie materialis. Et p̄mo p̄mittit intētiones curatiuas. Scd̄o in spāli eas applicat. ibi (Incipimus.) ¶ Prima in duas. Primo p̄mittit. Scd̄o declarat. ibi (Prima earum.) ¶ Considerandū circa primam partem confirmata melancholia lȝ sit difficilis cure: nō tamē est impossibilis. Si ergo ista iprimūt in melācholia cōfirmata multomagis in non confirmata. Posset tamen aliter exponi cōfirmata in cerebro. i. cerebro iam propria: vt distinguat̄ cōtra melācholiā per cōmunitateȝ ad determinata membra: ⁊ tunc oportet sic dicere ꝙ primo ponit curaȝ melācholie confirmate. i. cerebralis. Scd̄o eius que fit per cōmunitatē. ibi (Qz si cā in melācholia fuerit apostema in stomacho.)

¶ Prima earū est euacuatio materiei ⁊ fortasse erit per clystere ⁊ vomituȝ nisi in illo cuius stomachus est debilis. Illum enim nunquaȝ in hac egritudine vomere facias neꝗ̄ etiam in myrachia.

¶ Habet tres sicut tres sūt iste res. 2[a] ibi (Et 2[a].) 3[a] ibi (Et tertia.) ¶ Consideranduȝ ꝙ ista intentio nō est prima in operatione sed potius in intētione. Clystere ⁊ vomitū: q2 forte materia habet in stomacho mineram lȝ in cerebrum impresserit. Nisi in illo ⁊c̄. q2 nimis stomachuȝ debilitare posset: ⁊ iō lȝ sit myrachia in qua videtur magis conuenire: tñ nō dȝ fieri: ergo minus in alijs.

¶ Et scd̄a est vt administres cū euacuatiōe humectationē assidue cū embrocis ⁊ oleis calidis.

¶ Cum euacuatione debet intelligi ante ⁊ post ⁊ cum ea. Nam regimen humectatiuū est conueniens in tota cure ꝓtelatione sicut sumitur a Mesue in hoc caꝑ.

¶ Et ponas i eis ex medicinis sicut camomillā ⁊ anhetum ⁊ mellilotum ⁊ radicem lilij vt nō ingrossetur humor propter resolutionē puram in qua non est leuitas

neqꝫ grossitudo vt humectēt ⁊ nō sit in eis resolutio.

¶ Considerandū ꝙ ista miscent simul cū humectant ⁊ nō fiat resolutio fortis: sicut solū faceret radix lilij ⁊ pura resolutiua vt nō ingrossetur ex hoc humor: sed fiat cū humectatiōe aliq̄ resolutio: ⁊ h̄ fit gradatī ⁊ est canon Meb. in hoc cap. ⁊ hoc est qđ dicit. vt nō ingrosset humor ꝓpter resolōnē purā in qua nō est leuitas: ⁊ iō ponunt medicine humectātes. Neqꝫ grossitudo fiat: vt humectēt. i. per solā humectationē. Et nō sit resolō. i. q2 non sit resolutiua virtus: ꝫ iam pura resolutiua q̄ꝫ pura humectantia nocent.

¶ Qꝫ si cholera nigra est elongata a caliditate interest vt addas scebam ⁊ folia lauri ⁊ calamentum cum humectatione ⁊ non cures.

¶ Et non cures. s. de eoꝝ calore: q2 resistitur a frigore melancholie fecalis ⁊ non fiat fortis resolutio. Vel nō cures. i. non euacues nisi faciendo hanc humectationem.

¶ Et administra cibos generatiuos sanguinis laudabilis sicut pisces petrosos ⁊ carnes laudabiles predictas. Et in quibusdam horis vinum album permixtū preter antiquum ⁊ forte.

¶ Hic docet humectare cū cibis. Vinū albū permistū: q2 magis humectat. est enī forte in humectādo: vt p̄ cañ. fen. 4. ca. 2. ⁊ 4. cañ. cap̄. de cura tertiane. Preter antiquū. q2 nimis calefacit ⁊ siccat. Et forte. i. potēs: q2 dꝫ esse mediocre.

¶ Et tertia est vt administres confortationē cordis si sentit cōplexionē frigidaꝫ cum letificantibus calidis. Et si sentit cōplexionē declinantē ad caliditatē cū letificantibus temperatis. Et si caliditas est valde fortis: tunc administra letificantia frigida multe frigiditatis ⁊ illud quidem scies ex pulsu.

¶ Et tertia est vt administres cū letificantib9 calidis: vt diamusco diamargariton calido tēperatis vt aromatico rosaceo vel alio a te ꝯstructo. Frigida multe friditatis vt faciēdo ex cāphora ⁊ sandalis ⁊ spodio scies ex pulsu veloci frequēti calorē ⁊c̄.

¶ Incipiamus antē distinguere regimina ista ⁊ dicamus euacuatio quidem ita faciēda est. Nā si vides venas plenas qualitercūqꝫ sit: tūc cholera nigra est sanguinea. Flobothoma igit̄ ex nigra: imo opꝫ ꝫm oēm dispositionē vt a flobothomia incipias nisi timor vehementis debilitatis affuerit. Et scias ꝙ si materie sunt pauce ⁊ sunt in cerebro tm̄: ꝙ tūc siccitas dominatur super cōplexionē. Amplius si flobothomas ⁊ inuenis sanguinem subtilem: nō retineas sanguinē ꝓpter hoc q̄m multotiens in ipsa p̄cedit subtilis. Et similiter opꝫ vt amplifices flobothomiā vt nō effluat qđ subtile est ⁊ augeat̄ malitia ⁊ retineat̄ grossum. Et considera ꝙ duoꝝ laterū capitis sit grauius ⁊ flobothoma cephalicā que sequit̄ ipsum. Et quādoqꝫ necessariū erit tibi vt flobothomes basilicaꝫ: ⁊ ante flobothomiā venarum frontis moue plus cum inuenis signa cōmunia.

¶ Hic in speciali ponit curā ꝫm p̄dictas res. Et p̄mo ponit curam melācholie cerebralis. Scđo eius que est per cōitatē. ibi (Qꝫ si cā in melācholia.) / Vel dici posset ꝙ primo ponit curā ꝫm diuersitatē materierū. Scđo ꝫm diuersitatē membroꝝ. ibi (Qꝫ si cā.) Et vtraqꝫ diuisio in idē redit. / Prima in duas. Primo ponit curam melācholie quātū ad primā rem que est euacuatio: ⁊ ēt ꝯfortatio cordis. Scđo quātū ad secūdā que est humectatio. ibi (Et tu qdē.) Tertio ponit sñiam quorūdā. ibi (Quidā aūt medicoꝝ.) / Prima in duas. Primo ponit curā per flobothomiā. Scđo per pharmaciā. ibi (Deinde si inuenis ⁊c̄.) ¶ Cōsiderādū circa primā parteꝫ ꝙ accipimus venas quas opꝫ flobothomare in melācholia cum est sanguinea. s. venā nigrā ⁊ cephalicā eiusdē partis: ⁊ quādoqꝫ basilicā anteqꝫ venas frontis. Et ex hoc accipimus ꝙ quādoqꝫ flobothomamus de vena frontis. Quādo aūt flobothomie harū venarum fieri debeāt apparet ex cañ. generalibus. / Scđo accipimus ꝙ aliq̄n dimittimus flobothomiā ꝓpter debilitatē: ⁊ q2 materie sunt pauce ⁊ sunt in capite tm̄: ex quo timet̄ ꝙ per flobothomiaꝫ fiat siccitas ⁊ sic nocumētū. / Tertio accipimus remotionē erroris: q2 nō debet stringi quāuis sit clarus. / Quarto accipim9 modū: q2 debet fieri ampla. / Quinto accipimus generalē canonem in quantitate flobothomie: q2 moue plus. s. de sanguine per flobothomiā cum inuenis signa cōmunia. s. repletionis in toto. ¶ Hic caderet dubitatio de ordine flobothomie harū venarū: tamē hoc generaliter declaratū est in cañ. generalibus.

¶ Secūdo caderet dubitatio de quo brachio. / De hoc aliqd Aui. tangit ⁊ supra ēt dictū fuit: tñ moderni auctores plus ꝯtentantur de flobothom9 in brachio sinistro ⁊ manu sinistra ⁊ in pede ꝓp cōmunitatē splenis que plurimū in melācholicis colligit mel'iam. Dubm 3m

¶ Tertio caderet dubitatio an posset flobothomia fieri nō p̄missa pharmacia. / Naꝫ Guilelmus lombardus in hoc capitulo nō inuenit vtilitateꝫ in flobothomia nisi pharmacia premittat̄. / Hec tamē questio est generalis. ⁊ Aui. vult ꝙ ꝫm oēm dispositioneꝫ. s. mel'ie sanguinee incipias a flōmia. Possunt enī mel'ie sanguinee esse pluriū dispōnū: vt notū est. s. ex sanguine facta vel ex cholera vel ex fl'ate vl' mel'ia: ⁊ tñ miste sanguini ⁊ cū sanguis exuberātia. Dum 4m

¶ Quarto querit̄ ꝓpter qđ in mel'ia p̄cipit̄ a Meb. ꝙ icipias a flobothomia vene cōis siue nigre. scđo a flobothomia basilice: sꝫ in mania incipit a basilica: postea vadit ad nigrā si opꝫ. / Sed dōm ꝙ existēte repletione in toto in mania ⁊ mel'ia requirit̄ flōmia que a toto euacuet: ⁊ cū h̄ ꝯueniēter mām diuertit. Materia aūt melācholica difficilius diuertit̄ ad longinqua: sed facilius ad ꝓpinq̄ ꝓp sui motus tarditatē ⁊ diuersa nō timet̄ sic recursa. Sed materia cholerica siue ad cholerā tendens ad longinqua facilius diuertit̄ ⁊ dꝫ diuerti timore recursus. Flobothomia aūt nigre ꝓpingoris diuersionis est: ⁊ ideo p̄cipit̄ in mel'ia sanguinea: sed flobothomia ex basilica lōginquioris: ⁊ ideo competit in mania cholerica. Forsan hec fuit imaginatio Meb. ⁊ alie cāe possent assignari q̄s de p̄nti dimitto. ⁊ hec que dicta sunt possunt pati calūniam. Dubm 5m

¶ Quinto dubitat̄ si aperta vena patiētis melācholiam exeat sanguis subtilis debeat ꝯstringi. / Et videt̄ ꝙ sic per Rasim p̄mo cōtinentis. 3. ca. vbi dicit. si ꝯtingat te aliquē melācholicū flobothomare ⁊ sanguis non exeat niger noscas ꝙ peccasti in opīone tua eo ꝙ sanguis dꝫ eē totus niger: ⁊ iō erit vena claudenda ⁊ nō erit permittēdus sanguis amplius exire. Probat̄ rōne q2 vena dꝫ constringi q̄n non eūat̄ sanguis qui dꝫ eūari: sed hoc est quādo eūatur sanguis subtilis: vt notū est. / In ꝯriū est Aui. / Ad solōnē huius ꝯdictionis sciendū ꝙ mel'ica mā vel inficit totuꝫ sanguinē: ⁊ tunc aperta vena sanguis apparet niger. vel nō inficit. s. q2 non miscet̄ secū: vnde flobothomia nō cōpetit: ⁊ tunc in principio flobothomie apparet sanguis bonus: ⁊ tunc dꝫ statim ꝯstringi: q2 ⁊ in processu flobothomie sanguis bonus apparebit. vel mel'ia inficit sanguinē in partib9 interiorib9 nō exterioribus: ⁊ tūc per flōmiā incipit euacuari sanguis laudabilis: nec ꝓpter hoc dꝫ fieri restrictio: q2 in ꝓcessu euacuabit̄ sanguis melancholicus. Qꝫ aūt aliq̄n sanguis qui est interior sit infectus: qui aūt est extra nō sit infect9 apparet ad sensuꝫ in vsu flobothomie. ⁊ sumit̄ ab Aui. 4. cañ. fen. 6. trac. 3. ca. 1. ⁊ p̄mo cañ. fen. 4. ca. de flobothomia. Pōt etiā ecōtra q̄nqꝫ ꝯtingere ꝙ sanguis extra erit infectus: sed intra nō sic. / Ex qbus apparet ꝯcordia inter Aui. ⁊ Rasim. qlibet enim eoꝝ ꝓcessit cū sua existimatiōe. Aui. enī flobothomat mel'icū: cui9 sanguis est extra bonus ⁊ intus malus. Sed Rasis flobothomat mel'icuꝫ cui9 sanguis totus est malus. Et forsan ꝙ est plus ꝯtingēs: vel flobothomat per errorē melācholicū cui9 sanguis totus est bonus: vnde ⁊ si aperta vena erit subtilis dꝫ ꝯstringi. ¶ Sed tu diceres quare flobothomas eū si sanguis totus est bonus. / Dōm ꝙ ꝯtingit ꝓpter errorē. estimabas enī qđ nō est sicut multotiēs ꝯtingit. Dubm 6m

¶ Deinde si inuenis humorē melācholicū ⁊ decliuem ad frigus euacua cū pillulis factis ex epithimo ⁊ aloe ⁊ elleboro nigro ⁊ icipe a digōne. Amplius euacua in principio rei cū medicinis lenib9 in qbus recipiuntur epithimū ⁊ pulpa colloquintide ⁊ scamonee parū: deinde cū decoctiōe in qua sint epithimū ⁊ agaricū. Postea si nō ꝯferūt administra hieras magnas: deinde si post illud indiges eūone administra elleboꝝ cū timore ⁊ cautela ⁊ lapidem lazuli ⁊ lapidem armenū ⁊ pillulas factas ex eis sine timore ⁊ cautela.

¶ Hic ponit curā q̄n melancholica mā est a sanguine separata. Et primo q̄n est mel'ia frigida. Scđo q̄n est calida. ibi (Et si mā.) Vel aliter vt supra apparet. / Prima in duas. Primo ponit curā quātū ad primā intētionē que est eūatio. Scđo quantū ad tertiā que est ꝯfortatio cordis. ibi (Cū purgaueris.) / Prima in duas. Primo ponit curā ꝑ eūonē cuꝫ solōne. Scđo cū vomitu. ibi (Et administra.)

Pria iterũ dr̃:q2 p̃ ponit curã p euonẽ qñ mã est tm̃ melãcholica. 2° quãdo est flegmatica admista. 2° ibi.(Et multotiens quidem.) ¶ Cõsiderãdum q̃ ly deinde:põt dicere ordinẽ ad flobothomiã 7 põt dicere ordinẽ sermonis.q.d.postq̃ʒ posui canonem in flõmia: nũc pono tibi cañ.in pharmacia. ¶ Cõsiderãdum scdo q̃ Auic.in euone attendit tria. Primo purgationẽ materie cũ dicit.incipe a digestione. ¶ Scdo attẽdit gradũ:q2 p̃mo a leuiorib⁹ euacuatiuis est ĩchoãdũ. ¶ Sed tu diceres quõ colloquintida 7 scamonea est leuis medicina:ĩmo est de fortib⁹. ¶ Dicẽduʒ q̃ est leuis respectu aliaꝝ que dicunt.s.magnaꝝ hieraꝝ 7 generũ ellebori. Uel dicẽdũ q̃ est leuis medicina si parũ de ea detur:vnde Auic.parũ. ¶ Tertio attendit Aui.iterationẽ euonuʒ. Humor enim hic cũ sit difficilis eductionis:nõ põt vna euone educi. Quod aũt dicit de timore ellebori declaratum est supra in cañ.generalibus.

¶ Et multotiẽs qdẽ iuuat eos admistratio haꝝ medicinaꝝ p̃dictaꝝ in aq̃ casei sʒ assiduationẽ 7 miorationẽ flatis ex medicina.alr̃ ex mã. Si ĝ nõ ꝯferũt reitera iteꝝ 7 i oi hebdomoda eũa vice vna cũ pillis subtilib⁹ medijs. Et iter spatiũ illud admistra triferã epithimi. Expertũ nãq̃ʒ est potare eos triferã epithimi s̃m hũc moduʒ. Sumant trifere.ʒ.iij.epithimi.ʒ.j.hiere.ʒ.j. Et in oi mẽse eũa cũ aliq̃ forti ex hieris magnis 7 pillulis magnis donec inuenias egritudinẽ iam remotã.

¶ Uult q̃ ponẽdo assidue has medicinas in aqua casei 7 assiduando dationẽ aque illius cõfert s̃m minorationẽ flegmatis ex mã.i. s̃m q̃ mã est paꝝ flegmatica:q2 si eẽt multũ de flegmate nõ sic cõferret aqua casei. Uel ex medicina.i.si vis cũ medicinis minorare flegma:tunc pone has mediciãs in aq̃ casei. Uel ex medicinis.i.si p̃cessit datio medicinaꝝ q̃ euacuauerũt flegma:tunc eniʒ securius põt dari aquã casei. In mã enim frigida 7 humida aqua casei non multũ videt vtilis. Omni mense euacua cum aliqua de hieris 7c̃. ¶ Cõtra q2 Rasis p̃mo cõtinẽtis ꝓhibet vsum hiere. ¶ Dicẽdum q̃ Rasis loquit in materia calida incensa:hic loquit Auic.in frigida. In calidis enim materiebus in qbus timetur inflãmatio non multum cõmendat hiera: vt quinto cañ.trac.2.

¶ Et administra etiã vomitũ ꝓprie si vides in stõcho aliqd qđ in egritudine faciat augmẽtũ:7 si nõ est egritudo vehemẽtis debilitatis:7 opʒ vt fiat vomit⁹ cum aq̃ in qua cocta sint calamẽtũ 7 raffani semẽ 7 recipiat exp̃ssionẽ raffani in quo infixus est elleborus 7 dimissus aliquot dieb⁹ donec currat in ipso virt⁹ ei⁹ cũ oxymelle 7 sumat hunc eundẽ raffanũ infusum in oxymelle. Sitq̃ʒ quãtitas oxymellis triũ sextarioꝝ 7 quãtitas expressionis ei⁹ sextarij vnius 7 augeat illud 7 minuat s̃m quãtitatẽ virtutis. Si autem virtutis times debilitatem aliena elleborum.

¶ Hic cõsidera duas cõditiones ad vomitũ. Prima si mã in eo auget morbũ. Scda est si egritudo nõ est multũ debilis:7 h̃ referẽdo ad vomitũ fortẽ cũ fortib⁹.s.elleboro q nõ minat⁹ cõpetit cũ egritudo est multũ fortis 7 fortiter est infixa melĩca mã que nõ educitur nisi forti medicina.s.elleboro 7 hieris magnis.plurime quarũ fortiũ medicinaꝝ ꝓuocãt vomitũ:7 ideo statiʒ dicet si antiquatur egritudo administra vomitũ cũ elleboro. Uel posset dici si egritudo nõ est vehemẽtis debilitatis.s.effectiue.i.nõ facit multã debilitatẽ virtutis. Sextariũ est pondus.ʒ.vj.5. Reliqua patent.

¶ Cũq̃ʒ purgaueris intende ad cor cuʒ eis que multotiens diximus:7 hec qdem trifera epithimi experta est in hoc caplo. Cuʒ ergo antiquat egritudo administra vomitũ cũ elleboro 7 administra masticationes 7 gargarismata nota. Et admistra odoramẽta bona 7 muscũ 7 ambrã 7 alefeniati 7 xyloaloem.

¶ Hic intendit ad cor:7 cũ hoc etiam ad euacuationẽ cõem 7 particularẽ.s.masticationibus 7 gargarismatibus notis in caplo generali supra. Alefeniati sunt spẽs aromatice vt gariofili 7 similia.

¶ Et si materia fuerit decliuis ad cholerã citrinã euacua cũ decoctione epithimi 7 pillulis stomaticis temperatis:7 ex eis quidem que euacuant choleram adustam sunt ea que dicuntur in capitulo suo.

¶ Diceret aliquis quare nõ ponit curã melãcholie cuʒ materia est decliuis ad flegma. ¶ Dõm q̃ dedit ĩtelligi supra cũ dixit.7 decliuem ad frigus. ¶ Cõsiderãdũ pillulis stomaticis tẽperatis:q2 nõ multũ violẽtis. Melãcholia eni decliuis ad cholerã citrinã est habilior ad motũ. In caplo suo.s.in caplo de cura sode calide.

¶ Et tu quidẽ adde in humectãdo 7 minora ex calefactione:quãuis nõ sit tibi excusatio ex camomilla 7 que sunt in eius virtute. Cũq̃ʒ admistras embrocas nõ est via ad administrãdũ infrigidãtia pura sup caput.

¶ Hic cañ.iam est supra expositus qñ.A.docuit cũ papauere miscere camomillã 7 alachuen.

¶ Quidã aũt antiquoꝝ medicoꝝ laudauerũt in hmõi loco vt sumat ex aloe oi die in ieiuno aliquãtuluʒ:aut deglutiat in die aquã in qua cocta sunt absinthij.ʒ.iij. 7.x.cherates exp̃ssionis absinthij dissoluti in aqua.

¶ Hic ponit curã alioꝝ snĩa. Et p̃ ponit in hoc vnuʒ p̃ceptũ. Scdo aliud.ibi(Et laudauerũt.) ¶ Dicit p̃.qdã aũt medicoꝝ.s.Ruffus 7 Alsulamẽ vt Rasis p̃ ꝯtinentis.2.cap̃.nõ laudat nec vituperat q2 materiã melãcholicã difficiliter mobilẽ aloes nõ educeret:sed aliquam melancholicaʒ cholerã forsan posset euacuare. Cherat est quatuor grana ordei:7 cõfert in mundificatione stomachi.

¶ Et laudauerunt vt absorbeat omni nocte acetũ forte 7 precipue acetum squilliticum.

¶ Primo facit hoc. Scdo ponit suã sententiã.ibi(Nos aũt.) Et laudauerũt.s.Rasis auctoritate Ruffi vel Gal.

¶ Nos aũt timemus in eo malitiã squille 7 aceti in hac egritudine nisi assit fiducia q̃ mã sit gñata ex cholera adusta:qm̃ est cal̃a. Nã tũc acetũ est magis iuuatiuuʒ ei alijs reb⁹ 7 p̃cipue squilliticũ:7 oxymel factũ cũ oxymelle sqllitico:7 sil̃r acetũ in quo ponit poliũ mõtanũ aut aristolo. Et quãdoq̃ʒ ẽt iuuat acetũ cum egritudo fit cum comitate splenis 7 materia est in ipso.

¶ Cõsiderãdũ q̃ acetũ s̃m se auget melãcholiã:vt Hippo.3° regiminis acutoꝝ ter.cõmẽ.40.7.2.cañ.7 iõ Aui.timet ei⁹ nocumẽtũ. timet ẽt malitiã sqlle pp sui resolonẽ 7 exiccationẽ. Sed si mã sit cal̃a ꝯfert acetũ pp ĩfrĩdationẽ:7 maxie si miscet ẽt cũ reb⁹ ꝯferẽtib⁹ in hoc vt poliũ 7c̃. Acetũ ẽt squilliticũ 7 oxymel factũ cũ aceto squillitico pp virtutẽ resolonis ꝯueniẽtioris 7 subtiliatioris ẽt ꝯferũt q̃uis mã sit tendẽs ad calorẽ. Acetũ 7 iuuat.s.miscẽdo cuʒ medicis splenis qñ melãcholia fit cõitate splenis q2 splen diligit acetũ:vt Auer.7° collʒ.cap̃.de curis apostematũ.c.31.

¶ Et opʒ vt fiat bonus odor eius cũ cõpositis equalibus in quibus recipiunt cãphora 7 muscus 7 oleum viol.7 sit multũ vincẽs cũ odore suo siccitatẽ cãphore 7 musci 7 odoramẽta frigida reliqua bene redolentia humida 7 ꝓprie nenufar.

¶ Resumit curã cũ ꝯfortãtib⁹. Et sit multũ vincẽs.s.oleũ violatuʒ. Siccitatẽ cãphore 7c̃.7 sup.in qb⁹ recipiunt reliqua odoramẽta frigida 7c̃. Et in hoc opʒ ꝯsiderare distẽperãtiã in calore vel frigiditate s̃m q̃ supra dicebat in cordialibus.

¶ Qz si cã in melĩa fuerit apostema in stõcho 7 visceribus aut cõplexio calida in eis adusta succurres illi cũ eis que ĩfrĩdãt caput 7 humectãt ip̃m 7 ꝯfortãt vt non recipiat qđ peruenit ad ip̃m ab alijs.

¶ Hic põit curã melĩe p cõitatẽ. Et p̃ ei⁹ q̃ fit p cõitatẽ ad stõchũ. Scdo ad myrach.ibi(Et si fuerit.) Tertio ad alia mẽbra q̃dam ibi (Qz si cã fuerit ꝓuocatio.) ¶ In p̃ma parte abbreuiat curã:q2 est cognita ex cap̃.apostematũ stomachi 7 malarũ cõplexionũ calidarũ viscerũ.s.stomachi epatis 7 alioꝝ:7 est cognita in canonib⁹ supra positis in cura sode.7 in cañ.generalibus.

¶ Et si fuerit cã in myrach 7 iueniunt vẽtositates 7 rugitus 7 his similia:quoniaʒ illud est apostema in myrach calidum cura ipsum 7 resolue cũ eis que sunt necessaria de quibus dictuʒ est in caplo de apostematibus:7 ꝯforta caput 7 inunge ip̃m cũ oleis ꝯfortatiuis 7 humectatiuis:

ꝛ humectatiuis: ꝛ administra ventosas cū scarificatione euacuādo sanguinē ꝛ nō calefacias in hmōi dispōne epar: imo tibi attinet vt ipm īfrigides cū iuenis ipm calidū adurentē sanguinē sua caliditate: ꝛ cōforta splenē ꝛ pone sup myrach vētosas ꝛ medicamē de synapi ꝛ similia vt nō mittat splen ad cerebrū materiam.

¶ Primo ponit curā melācholie myrachie quādo ꝯiungitur dispositioni calide. Scđo quādo fride. ibi (Et si fuerit.) Tertio ponit curā ad vētositatem que in ea multiplicaꝛ. ibi (Et multotiēs. ¶ Cōsiderandū ꝙ caliditas in ꝑtib' myrach vētosat materias melācholicas: ꝛ ideo dixit. qm̄. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ intētio Auic. est ad quatuoꝛ. Prīo ad curā apātis: ꝛ scitur ex caplo de apatibus. s. in generali. primo libro fen 4ª ꝛ infra fen. 14. de apatibus meseraicaruꝫ. Scđo intēdit ad confortationē capitis ꝛc. ꝛ scitur ex supra dictis. Tertio ad ꝓhibitioneꝫ generationis ꝛ multiplicationis melie: ꝛ fit rectificādo epar. Quarto ad diuersionē ꝛ ꝓhibitionē: ꝛ fit cū ventosis ꝛ medicamine de synapi ꝛ cōfortatione splenis. Hec confortatio est nota fen 5ª. ¶ Sed tu diceres vbi debent poni iste ventose. ⁋ Dōm ꝙ possunt poni circa ꝑtes colli: ꝛ si mā sanguinea in capite abūdat fiant cū scarificatione. Possunt etiam poni circa partes ventris. s. super partes epatis vel splenis: vbi etiam sunt vene quas quādoqꝫ flōmamus vt ꝑmo libro fen 4ª caplo de flobothomia. ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑter has itētiones in cura melie myrachie sunt intētiones cōes. s. euacuatio humectatio ꝛ cordis confortatio quas. A. itellexit ex ꝑmissis ꝛ ex his que dicit. ibi (Et canon.)

¶ Et si fuerit myrach frigide cōplonis i flegmatis ipm ꝛ nō fuerit ibi apostema neqꝫ iflāmatio dabis ei ad potandū aquā decoctionis absinthīj ꝛ succuꝫ eius ſm ꝙ dictū est: ꝛ embroca stomachū ipsius cū embrocis calidis ꝑdictis: fac ei emplastrū cū illis emplastris ꝛ administra in eis semē agni casti ꝛ semē ruthe ꝛ radicē lilīj ꝛ etiā herbā marie: ꝛ retine emplastrū sup ipm tempore longo. Deinde cū ipsum retinueris ponas vētosas sup locū ꝛ sup eum sit cottum ifusuꝫ in aqua calida ꝛ oleis aut lana carminata aut spongia: ꝛ confert vsus emplastri ex synapi super ipsum ꝛ super illud qđ est iter duas spatulas ꝛ emplastra dicta in antidotario: ꝛ confert vt ponanꝛ super ipsum ventose absqꝫ scalpellatiōe nisi illic sit apostema aut doloꝛ prohibens illud.

¶ Cōsideranduꝫ primo ꝙ duplex littera reperiꝛ. Una que dicit infrigidātis ꝛ pꝫ. Alia que dicit iuflantis: ꝛ hoc fit ex vētositate que etiā multiplicaꝛ in stōcho ꝓpter debilitatē naturalis calidi ex quo fit operatio impꝫfecta que est vaporatio: vt fen. 13. tract. 5. 1. ca. Nō solum ergo vētositas fit in myrachia melia in qua est distēperantia calida sed etiaꝫ in qua est frigida: neqꝫ fuerit apā. s. calidum: vel neqꝫ fuerit apā. s. aliquod: qꝛ si esset apostema requireretꝛ alia cura in principio. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ Aui. intēdit quasi ad rectificationē male dispōnis cum reb' calefaciētib': vt apparet ꝛ aperientibus: ideo dat succuꝫ absinthīj ſm ꝙ dictū est. s. supra: vt ibi. quidā auteꝫ medicoꝝ. Quo autē tēpore absinthiuꝫ debeat dari in morbis mālibus iam declarauimus. 4. ca. de cura emitritei. Herbam marie. i. artemisiā. Intēdit etiā ad diuersionē cuꝫ synapismo inter duas spatulas: ꝛ cum vētosis super vētre absqꝫ scalpellatione: qꝛ mā est frigida. Nisi illic ꝛc. ¶ Cōtra. qꝛ supra docuit ponere eas in myrachia cuꝫ apāte. ⁋ Dicēdū ꝙ ibi docet eas ponere post spatulas siue in collo: sed hic ꝓhibet eas in ventre. ⁋ Uel dicēduꝫ ꝙ cum apā est in via declinationis ꝛ cesset cursus materierū possunt poni vētose. sed cuꝫ apostema est in principio: ꝛ cū mā est in cursu tunc ꝓhibetur: ꝛ ꝓpter hoc doloꝛ ēt prohibet. s. doloꝛ materialis humoralis cum attrahit mām. ¶ Considerandū etiā ꝙ alie sunt intentiones que intelliguntur ex partib' premissis.

¶ Et multotiēs qdē necessariū est vt ad potāduꝫ denꝛ in melācholia inflatiua semē apīj ꝛ cyminū ꝛ anisum ꝛ syrupi in qb' semina ista decoquanꝛ ꝛ rutha ꝛ anhetū: imo qn̄qꝫ necium tibi erit vt administres semē ruthe ꝛ agni casti. Et multotiēs indiget myrachia antiqua vomitu cum elleboro albo: ꝛ opꝫ plurimū in melia myrachia vt rectificeꝛ epar ne ex eo genereꝛ chola nigra.

¶ Hic ꝑ facit hoc. Secūdo ponit canonē. ibi (Et opꝫ.) ⁋ Qđ primo dicit pꝫ. Primo ponit quosdā speciales canones. Scđo ponit cañ. cōmuneꝫ. ibi (Et canon.) ⁋ Prima in tres sicut tres cañ. ponit. Secūda ibi (Et multotiens.) Tertia ibi (Et scias.) ¶ Considerandū ꝙ rectificatio epatis siue sit calidum siue frigiduꝫ cōmunicat plurimum in melia myrachia: qꝛ epar factiuum est humorum.

¶ Et multotiēs iuuat habētes meliaꝫ myrachiaꝫ etiaꝫ vt administres infrigidātes: vnde sunt humectantes ꝛ opposite ꝓpter cholerā nigrā: ꝛ qꝛ ipse sunt ꝓhibitionem faciētes in generatione vētositatis ꝛ vaporis que vtraqꝫ ipediunt sua eleuatione ad caput. Si tn̄ est iuuamētum cū frigido nō est inde iuuamentū veruꝫ abscindēs egritudinē. Sed ex frigido cū est humidū non generaꝛ cholera nigra ꝛ abscindiꝛ materia eius. Neqꝫ etiā vaporat materia cōprehensa ꝛ fiducia est ꝙ natura dominabitur ei ꝛ rectificabit eam.

¶ Hic cōsidera ꝙ in melia myrachia ēt cū dispōne frigida epatꝭ ꝛ ventris accidit qn̄qꝫ erroꝛ cū medicus iuenit iuuamētū a frigidis. Hoc aūt iuuamētū est per accidens. Primo si denꝛ frigida humida. v. g. aqua vel pisces: faciūt eniꝫ hoc inquātū humida nō inquātum frigida: ꝛ hoc est qđ dicit. vn̄ sunt humectantes. Scđo modo faciūt hoc: qꝛ frigida quietāt vapores ꝛ vētositates. Hoc aūt non est verū iuuamētū abscindēs mām melicam. Tertio posset dici ꝙ hoc faciunt frigida. s. humida: qꝛ melia nō multiplicaꝛ in eis: ergo in spatio tꝑis quo nō multiplicaꝛ ꝛ nō vaporat natura resoluit de materia ꝛ vincit ꝛ rectificat: ꝛ hoc est qđ dicit. ex frigido cū est humidū nō generaꝛ cholera nigra. ꝛ sup. non abscindiꝛ materia eius. Uel aliter ꝛ abscindiꝛ. i. remoueꝛ eius materia. s. per accidēs: quia nō multiplicatur: ꝛ virtus ex alia parte consumit.

¶ Et scias ꝙ regimē grossuꝫ generatiuū flegmatis fortasse resistit chole nigre: ꝛ regimē subtiliatiuū ꝑꝑ illud qđ efficit ex adustiōe facile nocet ꝛ fortasse iuuat ipm.

¶ Primo ponit cañ. Scđo ifert quiddā. ibi (Nō ꝗ.) ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ regimē grossum. s. frigidū ꝛ humidū vt cōmestio pisciū grossorū ꝛ carnes porcine fortasse ꝑ humiditatē ꝛ ipinguationē resistit melācholie ꝛ cōfert ex hoc. Et qꝛ dicit. fortasse. inuit ꝙ ēt fortasse nocet ꝛ nō resistit melācholie: ꝛ hoc qꝛ addit qn̄qꝫ in oppilationē ꝛ ꝑ viam cōpressionis ꝛ aggrauationis a flegmatica materia. pōt nocere etiā ꝓpter frigiditatē additaꝫ ꝛ multiplicationem flegmatis posset etiā multiplicari melia. Regimen etiā subtiliatiuū: vt vsus rerū subtiliū sicut vitelloꝝ oui ꝛ carnes perdicis ꝛ rerū subtiliantiuꝫ sicut specierū aromaticarū fortasse nocet: qꝛ multiplicat melancholiā per viā adustionis. ꝛ fortasse iuuat multiplicādo spūꝫ in corde subtilē: ꝛ hoc maxime appꝫet in diuersis melancholicis.

¶ Nō ergo seducat te iuuatiuū quorūdā ꝑꝑ flegma qđ ipsi euacuāt vomēdo aut egerēdo. Nā illud nō est ꝑꝑ euacuationē flegmatis iuuantē ipsos: imo qm̄ multitudo ꝛ cōprehēsio humoꝝ adinuicē remoueꝛ ab eis: verum iuuatiuū eēntialiter est euacuatio cholere nigre.

¶ Cōsiderādū ꝙ qꝛ multiplicatio flegmatis accidit in melācholicis qn̄qꝫ: ꝛ hoc ꝓpter idigestionē ꝓprie hn̄tib' melācholiā myrachiaꝫ cū frigiditate: ꝛ illud flegma aggrauat eos ꝛ cōprimit mās melancholicas ꝛ ēt flegmaticas in ꝑtibus viscerū: ideo eūatio flegmatis iuuat qn̄qꝫ hn̄tes meliaꝫ. nō ergo decipiaris ꝛ credas ꝙ sit egritudo in radice flegmatica: ita ꝙ tu ex hoc coneris ad flegmatis euacuationē omissa eūone melie: qꝛ iuuamētū ꝑ se ē eūo chole nigre.

¶ Et canon qdem curationis melācholie est vt peruenias vsqꝫ ad vltimū in humectatione: ꝛ cū hoc non minuas in euacuatione cholere nigre: ꝛ quotiēscūqꝫ corrumpiꝛ cibus in ventrib' habentiū melancholiaꝫ duc eos ad hoc vt ipsum euomant ꝛ ꝓprie quādo. sentiunt acetositatē in ore: oportet eniꝫ vt tunc ꝓculdubio eos vomere facias ꝛ ꝓhibe eis ne comedant post cibuꝫ illum aliuni: ꝛ administra electuaria cōfortantia os stomachi: ꝛ caueantur ab ingressu balnei ꝛ ab itromissione cibi super cibum iam corruptum.

¶ Hec pars duplr est diuisa supra: ꝛ ideo duplr pōt intelligi. qđ dicit melancholie. s. myrachie: vel melancholie. s. cuiuscūqꝫ. Et ꝑmo

ponit cañ. in euacuatiõe humectatiõe ⁊ rectificatiõe cibi ⁊ stõchi cõfortatione. Scḋo in accidẽtib⁹ aie. ibi (Et opꝫ.) ¶ Cõsiderãduꝫ. ꝑprie qñ sentiunt. Ratio est: qꝛ tũc cibus est corruptus ⁊ declinat ad supiora. Electuaria cõfortantia os stõchi vt aliqui modi diacydonitẽ vel diagalanga vel diacalamẽtũ vel aliud ſm ꝙ tibi videt̃. Caueant̃ ab igressu balnei. ¶ Cõtra: qꝛ supra cõcessit balneũ. ⁋ Dicendum per expositionẽ littere caueatur ab igressu balnei post cibum iam corruptũ ⁊ ab itromissione cibi sup cibũ iam corruptũ.

¶ Et opꝫ vt meliaꝫ hñtes in aliquo sint occupati quocunqꝫ mõ sit: ⁊ vt eis sint pñtes de qbus verecundent̃ ⁊ cũ qbus gratulent̃: ⁊ ꝯfert vinũ albũ equale pmistuꝫ parũper: ⁊ occupent̃ etiã cũ cantilenis ⁊ letificãtib⁹: nihil eniꝫ est eis nocibilius q̃ timor ⁊ solitudo: ⁊ multotiens qdem iuuant eos accidentia eueniẽtia ipsis vt timeant aliquid ⁊ occupent̃ eo a cogitatiõe: ⁊ facere vt ipsi a cogitatione remittant̃ est cura eius optima. Qꝛ si cã fuerit ꝓuocatio retenta menstruoꝝ aut eius qḋ per anum egredit̃ aut reliqua ꝓuocabis illud.

¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ occupatio cõfert: qꝛ diuertit ab eoꝝ malis imaginationibus. Et cõfert vinũ albũ ⁊c. qꝛ humectat ⁊ multiplicat spiritus. Aut timet aliqd. Aliquis diceret videt̃ ꝙ ꝯdicatur. pͥmo dicit nihil est nocibilius q̃ timor. ⁋ Dicendũ ꝙ timor per se est causa nocens melãcholicis: tamẽ aliquis timor per accidens põt conferre. qꝛ facit mentis diuersionẽ a profunda cogitatione ⁊ timore precedẽtibus ⁊ cõsequentibus egritudinem melancholicã: ⁊ ideo dicit. occupantur eo. s. timore a cogitatione. ⁊ ideo Rasis pͥmo cõtinentis. laudat ludum scacoꝝ. Qꝛ si causa. patet.

¶ Si autẽ accidit casus desiderij: tunc egritudo est mala ⁊ siccitas est extensa.

¶ Isti canones sunt ꝓnostica: tamẽ itelligit ꝙ si eueniãt hec accidentia in melãcholia ꝙ tu cures cura debita istis accidẽtib⁹ nota ex capitulis suis: ⁊ explicat hoc in vltimo canone: ⁊ sunt qnqꝫ cañ. ¶ Circa pͥmũ cõsidera ꝙ per casum desiderij possumus itelligere casum appetitus cibi ⁊ est malũ sicut in qualibet lõga egritudine: vt Hippo. 7. particula afoꝛ. afoꝛ. 6. ⁊ in melãcholia sigñat ꝙ lõga exiccatio facit deficere digestiuã ⁊ nutritiuaꝫ in mẽbris vnde non querit̃ cibus: ⁊ hoc est qḋ dicit. siccitas est extẽsa. Possumus etiã itelligere casum appetitus coitus. Melãcholici eniꝫ ventosi circa genitalia sunt appetitiui: ꝫ casus hui⁹ appetitus est malũ ⁊ sigñat ꝙ multa siccitas destruxit vẽtositatẽ ⁊ sensuꝫ circa genitalia.

¶ Et cum accidunt in corporibus eorum vlcera significant ꝙ mors est propinqua.

¶ Hic est secũdus canon in quo cõsidera ꝙ vlcera pñt fieri ꝑ viaꝫ expulsionis meliẽ ⁊ sepationis a sanguine ⁊ sunt laudabilia: vt apparet in. 4. cañ. statim dicẽdo. Possunt ẽt fieri ꝑ viã corruptionis sanguinis ⁊ vltimationis in malitia: ⁊ tunc mors est ꝓpinqua.

¶ Et in cuiusqꝫ corpore fuerit cholera nigra mobilis erit magis susceptibilis cure q̃ ille cui⁹ cholera nigra nõ est mobilis ⁊ eius cholera nigra apparet i egestione ⁊ vomitu ⁊ vrina ⁊ in colore cutis ⁊ lentiginibus ⁊ pãno ⁊ vlceribus ⁊ scabie ⁊ varicibus ⁊ elephantia ⁊ cursu eius qḋ ex ano ꝓfluit: tunc illud significat ꝙ ipsa recipit discretionem a sanguine.

¶ Hic est tertius canon generalizatus primo cañ. fen. 1. cap. de humorib⁹. Signa aũt materie mobilis sunt: qb⁹ cognoscimus ꝙ ipsa sit cholerica. Fecalis aũt est imobilis ⁊ medie medio habent.

¶ Cũqꝫ aliqd eoꝝ in eis apparet est signũ bonitatis.

¶ Hic est quartus canon. Et ꝯsidera ꝙ oꝫ itelligi ꝙ appareãt per viam expulsionis: ⁊ ideo hic cõmẽdant̃ vlcera: ⁊ tñ supius in scḋo cañ. vituperabant̃: opꝫ igitur ꝙ cũ istis habeant̃ alia signa.

¶ Et cũ aliqbus ipsoꝝ accidit spasmus post solutioneꝫ ⁊ euacuationẽ: tũc ipsi sunt digniores illa q̃ alij ꝓpter siccitatẽ ipsoꝝ. Opꝫ ergo vt in aqua tepida sedeant ⁊ cibent pane infuso in iulep ⁊ pauco vino: ⁊ detur eis in potu aqua mista. Deinde dormiant: ⁊ post ipsum balneentur: deinde cibentur cum egridiuntur.

¶ Hic est quintus cañ. ⁊ dicit cũ aliquibus habẽtibus melãcholiaꝫ accidit spasmus post solutionẽ. s. ventris: ⁊ euacuationeꝫ. s. aliam. Ipsi. s. qbus hoc accidit sunt digniores illa. s. melãcholica passione ꝓpter siccitatẽ ⁊c. Uel ipsi melancholici sunt digniores illa. s. egritudine spasmi ⁊c. ⁊ tunc Aui. ponit regimen humectatiuũ ad curaꝫ huius spasmi de siccitate: ⁊ fit sedendo in aqua tepida sumẽdo paneꝫ cũ iulep qa ẽt humectat aqua mista. s. vino vel zuccharo: ⁊ pꝫ.

¶ De cucubut. Cap. 20m.

Species est melancholie plurimũ eueniens in Februario que facit vt hõ diligat fugere ab hoibus viuis ⁊ cupiat appropinquare mortuis ⁊ sepulchris cum malitia formationis repente ei eueniẽtis. Et est ꝓcessio habẽtis eã nocturna ⁊ ipsius occultatio ⁊ egressio diurna. Et totũ illud facit diligendo solitudinẽ ⁊ elongationẽ ab hoibus: ⁊ cũ hoc nõ quiescit in loco vno plus vna hora. Immo nõ cessat discurrere ⁊ ambulare icessione diuersa ignorãs quo vadat cauẽdo sibi ab hominib⁹. Immo quãdoqꝫ non cauet sibi ab eis negligens penitus illud ⁊ parum discernens illud qḋ videt ⁊ ei sit pñsens: ⁊ cum hoc ipse est in vltimo quietis ⁊ solitudinis ⁊ querimonie ⁊ cautele: ⁊ color est citrinus faciei: lingua sicca sitiens: ⁊ super crura ipsius sunt vlcera que nõ cõsolidantur.

¶ Hic vt supra dicebat̃ determinat de duob⁹ specialib⁹ modis siue spẽbus melancholice passionis. Et pͦ de cucubut. Scḋo de hylisci ibi (Hec egritudo.) ⁋ Prima in tres. Prĩo notificat cucubut quantum ad signa siue ꝓprietates. Scḋo quantũ ad causas. ibi (Et cãm quidẽ.) Tertio ponit curã. ibi (Cura.) ⁋ Prima in tres. Primo notificat istam passionẽ per sui accidentia siue ꝓprietates. Secundo quorundã ponit causam. ibi (Et eius quidem.) Tertio assignat causam sue nominationis. ibi (Et hoc neqꝫ nominatur.

¶ Dubitatur quare in februario: imo videt̃ ꝙ in martio. s. post medium vel aprili vel maio: qꝛ melancholia ⁊ mania mouetur in vere: vt supra Aui. ⁊ Hippo. 3. afoꝛ. afoꝛ. 21. ⁋ In ꝯtrium est Aui. hic ⁊ Azarauius in hoc ca. ⁋ Dicendũ ꝙ apud quosdã est ꝓprietas constellationis. Aliter dicẽdũ ꝙ hec melãcholia que facit cucubut nõ solum hꝫ malitiã cõem: imo ꝓpter determinatã adustionẽ hꝫ malitiam ꝓpriã. Seruata igit̃ ab autũno quiescit cũ forti frigore hyemali: versus finẽ aũt hyemis statim mouet̃: ⁊ ꝓpter sui malitiã accelerat motũ nõ expectãdo ver: ⁊ forsan ꝙ climata diuersa hñt in hoc ipressiones diuersas in qbus etiã diuersificãtur impressiones mẽsium. ⁋ Ad rõneꝫ dicẽduꝫ ꝙ nõ est incõueniẽs aliquã specialem melancholiã moueri in hyeme: lꝫ plures moueant̃ in vere. ¶ Homo diligat ⁊c. Cõsiderãduꝫ ꝙ istoꝝ cã in spãli assignari nõ põt quia sequunt̃ determinatos modos melãcholie ⁊ cõditiones idiuiduales: vt supra dicebat̃. Malitia formationis. i. imaginatões ꝑꝑ melancholicos vapores faciẽtes imaginari eẽ extra qḋ nõ est. Egressio. i. fuga a viuis diurna. Nõ quiescit in loco ⁊c. ꝓpter errorẽ cõsilij. Cauẽdo ab hoibus. qꝛ ꝓpter errorẽ cõsilij iudicat a quolibet eẽ fugiendũ. Et quãdoqꝫ spẽs indiuiduoꝝ nõ iprimunt: ⁊ ideo negligit ⁊ nõ discernit. Et in vltimo quietis. ¶ Cõtra iam dixit ꝙ nõ qescit in loco. ⁋ Dicendũ ꝙ hic accipit̃ quies vt opponit̃ furiositati maniace: qꝛ lꝫ sit mobilis: non tñ est audax vel furiosus. Uel aliter ꝙ est in vltimo quietis. s. quãdoqꝫ: ⁊ qñqꝫ est mobilis ſm varietateꝫ suoꝝ consilioꝝ. Querimonie ꝓpter tristitiã de quolibet. Et cautele. i. vꝛ ꝙ sit cautelosus. Uel cautela nõ sumit̃ hic pro ea que ab ingenio ꝓcedit: sed cautela dicit̃ a cauendo qꝛ ab oibus sibi cauet. Citrinus ⁊c. ꝑꝑ vigilias. citrinant̃ eniꝫ facies vigilantiũ: vt Auer. colliget scḋo. Lingua sicca ꝓpter siccitatẽ melancholicam.

Dubium

¶ Et eius qdẽ cã est corruptio materie melancholice ⁊ multitudo motus pedum eius quare materie ad ipsos descendunt: ⁊ precipue qꝛ est omni hora offendẽs ⁊ occurrit pedib⁹ illius aliqd: aut ipm mordet canis ⁊ fit illud causa vt effundat̃ multitudo materieꝝ ad crura ei⁹ quare fiunt in eis vlcera: ⁊ quoniã remanet ſm dispositionem suam ⁊ dispõneꝫ causaꝝ suaꝝ nõ cõsolidãtur: ⁊ fit siccus visus eius: neqꝫ lachrymantur oculi ipsius: ⁊ eius oculi sunt debiles ⁊ submersi: ⁊ totum illud est propter siccitatem oculorum cõplexionis ipsius.

¶ Hic assignat

¶ Hic assignat cām quorūdaꝫ accidētiū addens alia accidētia: ⁊ assignat cām vlcerū cruriū: ⁊ quare nō cōsolidanť. Et nota ꝙ si Aui. fuisset posse assignare verā cām alioꝝ mirabiliū accidētiū dictoruꝫ fecisset. Corruptio melācholie. vñ corrūpiť sanguis. ⁊ mult⁹ mot⁹ pedū est cā ꝙ māe corrupte īfra trahunť: ⁊ qm̄ remanēt ƀꝫ dispōnem causaꝝ. s. itrinsecaꝝ ⁊ extrisecaꝝ nō solidanť. Reliqua patēt.

¶ Et hoc neqꝫ nominať cucubut nisi propterea ꝙ eam habens fugit absqꝫ ordine: ⁊ quoniā eius icessio est diuersa. Ignorat ergo qua parte incedit: ⁊ est quasi fugiens ab indiuiduo apparente ei. Nam ipse ꝓpter paucitatem sue seruationis ⁊ defectum rectificationis consilij sui incipit in parte sua moueri obuians alij indiuiduo quare iterum fugit ad partem aliam.

¶ Primo ostendit quare dr̄ cucubut. Scd̄o ostendit sup qd̄ cadit ƀ nomē. ibi (Et cucubut.) ¶ Cōsiderādū ꝙ mēte Aui. in isto sunt duo scꝫ paucitas memorie. s. pñtiuꝫ vt appet ex dictis. c. de corruptiōe memorie: ⁊ paucitas recti cōsilij. Cuꝫ ǧ obuiat Petro iudicat fugiendū eē errore cōsilij: ⁊ cū fugiēs obuiat Martino iteꝝ iudicat eē fugiēdū ⁊ sic fugit mō ad vnā ptē mō ad aliā: ⁊ ex ƀ vocať cucubut. ⁊ paucitas memorie iuuat in ƀ: q2 si recordareť p̄teriti īdiuidui ⁊ cōsilij dati de fuga: posset arguere quare a tot ego fugio.

¶ Et cucubut quidem est bestiola existens in superficie aque que super eaꝫ mouetur diuersis motibus sine ordine: ⁊ quacunqꝫ hora aliquid accidit ei fugit ex eo qd̄ ipsi accidit: deinde apparet ⁊ dicitur bestiola alia non quiescēs: ⁊ dicitur esse masculus ex sabal ⁊ dicitur esse vulpis habamacu: verūtamen magis similia nostro loco sunt duo prius dicta. Et causa quidem huius egritudinis est cholera adusta ⁊ melancholia.

Dubium ¶ Considerandū ꝙ nomē cucubut cadit super quatuor. Diciť enim de bestiola quadā que super aquas vagať: ⁊ diciť vt a pueritia recolo schiaralelo. Et diciť de bestiola que non quiescit. Et diciť masculus ex sabal. i. demone. ista nō sunt nobis nota. Et diciť quarto vulpis habamacu. i. quedā species vulpis valde mobilis. Quāuis autem ista quatuor hic ponat: tamē reperiť ꝙ cucubut dicitur de colore sanguinis in facie putrefacti: vt apparet in synonymis cōmunibus: ⁊ in glosa super rubrica huius capituli: ⁊ forsan ꝙ talis sanguis reperitur in faciebus istoꝝ. Magis similia nostro loco. i. in nostra ꝯtrata: sunt duo prius dicta de his significatis. Et causa. ⁊ melācholia. s. adusta determinatis modis adustionis ⁊ malitie.

¶ De cura. Cap. 21m.

Cura huius egritudinis est cura ipsius melie cū est ex cholera aut melācholia adusta.

¶ Primo in generali premittit curam. Secūdo in speciali. ibi (Et oportet.) ¶ Primo inuit ꝙ tu redeas ad capitulum qd̄ precessit. s. ad tres res que sunt thesaurus cure.

¶ Et oportet vt in eius flobothomia ad hoc perueniatur vt sanguis plurimus ex eo egrediať ⁊ malefactioni propinquus fiat.

¶ Primo ponit curam per medicinas ⁊ dietam. Scd̄o per operationem manualem. ibi (Et cū.) ¶ Prima in sex sicut sex ponit cañ. in cura eorum. Primus est in flobothomia.

Dubm 2m ¶ Dubitať q̄re isti vsqꝫ ad syncopim flobothomanť. Facimus eniꝫ hāc flobothomiā in vehemēti repletiōe sanguinea: vt. 9. theo. c. 4. ⁊ in forti dolore: vt in cōmen. afor. 23. p̄me ꝑticule. Que egerūtur. ¶ Dōm ꝙ istud est preceptū Azarauij in hoc cap. ⁊ p̄ceptuꝫ Rasis p̄mo cōtinētis penul. cap. in fine. nullus tñ eoꝝ assignat cām. Dicemus ergo ꝙ si mā ista melācholica est vehemēter sanguini mista cū sanguinis abundātia ꝙ talis euacuatio dꝫ fieri vsqꝫ ad leuē syncopim. s. lippotomiam: ⁊ hoc q2 ex tali flōmia multa fit diminutio illius melācholie praue. Scd̄a cā est q2 forsan in istis timetur cerebri apostematio ꝓpter multā prauitatē melācholici humoris: ⁊ iō ad ꝓhibendū facimus istam flōmiaꝫ. Unde Rasis p̄allegato caplo nominat ipsaꝫ hirsen melancholicā. De qua aūt vena fieri debeat apparet ex canonibus generalib⁹: tamē Azarauius precipit ꝙ ex cephalica. ¶ Ad cōtrariuꝫ dōm ꝙ flobothomiā copiosaꝫ facimus quādoqꝫ ꝑꝑ passionis vehemētiaꝫ: vt hꝫ alibi declarari.

¶ Et regatur cibis laudabilibus ⁊ balneis bonis: ⁊ detur ei ad potandum aqua casei tribus diebus.

¶ Hic est scd̄s cañ. ad humectationē: ⁊ ꝓparationē ēt cū aq̄ casei.

¶ Sed tu diceres quare tribus diebus ⁊ nō pluribus. ¶ Dicēduꝫ ꝙ hoc est preceptuꝫ Rasis ibidem: vnde dicit. exhibeatur serum per tres dies. Et causa est: q2 statim vult euacuare aliquid de materia vt quasi de quarto in quartū euacues addendo epithimuꝫ in aqua lactis: sed hieras magnas da cū interuallo maiori. Dubm 2m

¶ Et post illud euacuetur humor cum hiera archigenis: deinde ingenietur vt dormiat.

¶ Hic est tertius cañ.

¶ Dubitatur q2 supra de ītētione Rasis ꝓhibeť hiera in mā calida. ¶ Dōm ꝙ nō dat hierā nisi postqꝫ tēperauit caliditatē ⁊ furiaꝫ humoris: ⁊ hoc cū flōmia cū balneo ⁊ cū aqua casei: ⁊ iō dicit. ⁊ post illud: deinde īgenieť vt dormiat. s. post hierā: q2 est fortis medicina. Uel sit canon absolutus vt dicať siue des hierā siue nō ingenies vt dormiat: q2 somnus valde cōfert eis: vt statim ponet. Dubm 3m

¶ Deinde cor eius confortetur post euacuationeꝫ cum tyriaca ⁊ que cursu eius procedunt.

¶ Hic est quartus canon qui vertit se ad cōfortationē cordis.

¶ Dubitať qūo Aui. cōcedit tyriacā cū sit medicamē calíduꝫ ⁊ exiccatiuū ⁊ resolutiuū: vt sumiť a Gal. in libro de cōmoditatib⁹ tyriace. vñ collaudat vsum eius in podagricis. ¶ Dicēdū ꝙ forsan itelligit de noua: ⁊ qñ cū cucubut nō est excessus caloris qd̄ cognosces ex pulsu: ⁊ ideo si apparet distēperātia in calore: tūc ꝯforta cū alijs que hñt virtutē cōfortādi ⁊ cū ƀ infrigidāt: ⁊ ideo dixit. ⁊ que cursu ꝓcedunt ⁊c̄. ¶ Uel dōm ꝙ opinio Auicē. fuit ꝙ tyriaca ex parte tyriacitatis cōfortat cor: vt est declaratū a me sup. 2. cañ. 4. cap. ⁊ cū hoc resoluit materias. Si ergo times de suo calore vteris frigidis vt dicit: ⁊ misce cū alia re. nec de suo calore multum dubitauit Auic. vt apparet in trac. de viribus cordis versus finem. Dubm 4m

¶ Et cum hoc valde humectetur ⁊ embroceť cum ifrigidantibus vt non aggregetur calefactio illarum medicinarū que necessarie sunt motibus exercitatiuis: verūtamen necesse est vt calefiat cor eius cum eo qd̄ ipm cōfortat ⁊ humectetur corpus ipsius ⁊ fiat vt dormiat ⁊ temperetur eius complexio. Complementum v̄o cure eius est dormitatio plurima.

¶ Hic est q̄ntus cañ. ⁊ dicit. ⁊ cū hoc. s. cū das tyriacaꝫ ⁊ medicinas cōsimiles que quāuis cōfortent exiccāt: valde humecteť ⁊ embroceť. s. sup caput: ⁊ alias ptes si expedit cū ifrigidantib⁹. Ut nō ⁊c̄. i. q2 ipsi multū moueňť ⁊ ingetanť ⁊ ambulant si pñt: vñ calefiunt ⁊ vsus tyriace ⁊ silíuꝫ ēt calefacit: iō opꝫ embrocare cū frigidis. Uerūtñ. q. d. in ꝯfortatiōe cordis istoꝝ nō possumus absolui ab vsu calidoꝝ. Et cā est que sumiť fen. 11. illo ca. Nos. Cōplemētū vel ibi.

¶ Et vt detur ei in potu epithimum q̄nqꝫ vt quiescat eius natura ⁊ abscindatur eius cogitatio.

¶ Hic est sextus cañ. ꝙ somnus conferat apparet ex p̄cedēti cap. Epithimi laus iam apparet. Et reliqua patent.

¶ Et cum in ipsa nō conferunt medicamen ⁊ cura flagelletur ⁊ fiat vt doloreꝫ sentiat ⁊ repercutiatur caput eius ⁊ facies ipsius ⁊ cauterizetur eius sinciput quoniā sanatur: ꝙ si redeat redeatur.

¶ Medicamē ⁊ cura. s. ꝑ medicinas ⁊ regimē. Flagelleť ⁊c̄. Et hoc vt rectificet estimationē. Aui. enim maxime credit obediētiaꝫ corporis anime estimatiue: vt apparet. 6. de nālibus. parti. 4. cap. 4. vt in sequēti ca. Cauterizeť. Hoc declaratū est supra cap. de ꝑmistione sensus. ⁊ illa declaratio afferatur ad hunc locum. ¶ Cōsiderandū cū dicit. quoniā sanatur debet itelligi. s. quādoqꝫ q2 de mente Rasis preallegato caplo isti frequentius moriuntur.

¶ De hylisci. Cap. 22m.

Hec egritudo est sollicitudo melancholica similis melancholie in qua homo sibi iam induxit incitationem cogitationis sue super pulchritudine quarundam formarum ⁊ figurarū que insunt ei. Deinde adiuuat ipsum ad illud desiderium eius ⁊ non consequitur.

¶ Hic determinat de alia specie melācholie que dr̄ hylisci. i. amor siue hereos. Et p̄mo hanc passionem vocificat. Secundo ponit curam. ibi (Considera.)

¶ Sed tu diceres nō videť ꝙ amor sit passio melica: q2 in practica canticoꝝ. 97. cōmē. ⁊ cāticoꝝ ꝑti. 2. poniť passio cholica. ¶ Dicēdū Dubm 2m

ꝙ illud est extraneũ dictũ: cũ dicit̃. cholerica ꝑ adustionẽ. quilibet enim humor acuit̃: ⁊ vt sic aliqualr̃ trahit ad nãm cholere cũ aduritur. ¶ Prima in tres. Primo notificat istaꝫ passionẽ ꝑ diffõnem. Scdo põit signa. ibi (Et signa.) Tertio subdit quẽdã canonẽ curatiuũ. ibi (Amplius cũ.) ¶ Cõsiderãdũ pº ꝙ hec passio vocat̃ hylisci apud arabes: ⁊ apud nos amor siue passio quã hõ ꝓpter amorem incurrit. Et vocat̃ hereos. i. passio herotica. i. diuina: qꝛ qdaꝫ putauerũt a deo fieri istam passionem: vt pmo ꝓnosticoꝝ cõmẽ. 7. Uel qꝛ isti sunt abstracti ab oĩbus aliis negociationibꝰ sicut accidit in contẽplatoribꝰ diuinoꝝ. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ Aui. dicit ꝙ hec passio est similis melie: qꝛ vt ex eius intẽtione apparet: ista passio ꝯuenit cum melia: ⁊ differt ab ea. Cõuenit qꝛ in vtraqꝫ est lesio cogitatiue cuꝫ multa sollicitudine. Sed differt ab ea: qꝛ melia fit necessario a vitio humorali siue cõplexionali puro que sunt dispões corporales egre respectu huius ĩdiuidui estimabilis. Sed amor fit sola vehemẽtia estimationis respectu huiꝰ indiuidui estimabilis: lꝫ etiaꝫ possit cõiungi vitiũ humoris: vel etiam a vitio humoris fieri.

Dubm 2m ¶ Dubitatur cui virtuti attribuat̃ amor. ¶ Dicẽduꝫ ꝙ formalr̃ virtuti appetitiue. Rõ est: qꝛ amor formalr̃ nõ videt̃ esse aliud nisi appetitus siue dispõ illũ sequẽs: vnde hõ apperit aliquã dominã: ꝫ vꝫ esse passio virtutꝫ appetitiue. s. cõcupiscẽtie. Dico ẽt ꝙ cuilibet virtuti cognoscitiue ĩtrinsece debet quodã mõ attribui. Et ratio ẽ: qꝛ cuiuslibet virtutis opatio cõcurrit. Primo enim cõcurrit sensata forma que apprehẽdit̃ ab imaginatiua ⁊ affert illaꝫ aliqs pticularis sensus. Scdo cõcurrit placibilitas iudicata ꝑ estimatiuã. Tertio cõcurrit ꝯtinuatio iudicii placibilitatis ⁊ cõtinua reportatione ꝑ memoratiua. Ex qbus vigoratis ⁊ vnitis cõsurgit appetitus coniungẽdi se cũ illa muliere quã hõ diligit. Et qꝛ assecutio fit cũ membris gñatiuis: iõ fit titillatio circa illa. Ex qbꝰ apparet ꝙ in amore est lesio imaginatiue ⁊ memoratiue ꝑ intẽsionẽ actus: sed estimatiua est lesa ꝑ corruptionẽ: qꝛ iudicat qñqꝫ pulchrũ qđ est fedũ. ⁊ est lesa ꝑ intẽsionẽ: qꝛ cõtinua sua actio est estimatio de pulchritudine ⁊ placibilitate illius: ⁊ qꝛ oĩa alia estimabilia quasi omittit: ⁊ hꝫ est qđ Aui. dicit. in qua. s. egritudine vel solitudine hõ adduxit incitationẽ cogitationis. i. incitauit ⁊ excitauit cogitationẽ suaꝫ super pulchritudinẽ quarũdaꝫ formaꝝ ⁊ figuraruꝫ que insunt ei. s. in aĩa. deinde adiuuat ad illud. s. ad incitatiõnẽ ⁊ augmentũ cogitationis. desideriũ. i. appetitus assequẽdi ⁊ nõ seqtur. Cũ enim nõ cõsequit̃: tunc fortius ardescit ad cogitationẽ ⁊ appetitum.

¶ Et signa quidem eius sunt profunditas oculoꝝ ⁊ siccitas ipsoꝝ ⁊ priuatio lachrymarũ nisi cuꝫ fletus adest ⁊ motꝰ cõtinuus palpebraꝝ risibilis quasi aspiciat aliquid pulchꝝ delectabile aut audiat rumorẽ iocundantem: aut letificet̃. Et est spũs eius plurime ĩtersectionis ⁊ reuersionis ⁊ fit multe eleuationis ⁊ alterat̃ dispositio ipsius ad risum ⁊ letitiam ⁊ ad tristitiã ⁊ fletum cuꝫ amoris cantilenas audit: ⁊ precipue cum fit rememoratio repudii ⁊ elongationis. Et sunt omnia mẽbra eiꝰ arefacta preter oculos: quoniam ipsi sunt cuꝫ sua profunditate graues magne: palpebre sunt grosse ꝓpter vigilias ipsius ⁊ ploratum eius qui fit cũ singultu: euaporant ex capite eius ⁊ eius figuris non est ordo. Et pulsus ipsius est pulsus diuersus absqꝫ ordine omnino sicut est pulsus habentium tedium.

¶ Primo ponit signa dispõnis huiꝰ. Scdo ponit signa qbus cognoscimus ꝑsonã que diligit̃. ibi (Et eius qdẽ pulsus.) ¶ Dicit pmo signa eius sunt ꝓfunditas ⁊c̃. ꝓpter siccitatẽ ex vigiliis multis. Motus ⁊c̃. Ratio est: qꝛ semꝑ in aĩa eoꝝ fixa stat forma dilecte mulieris. Spũs. i. anhelitus multe ĩtersectionis ꝓpter abstractionẽ aĩe ad cogitationẽ de forma dilecta. ⁊ est silr̃ ei qđ declaratũ est caplo de frenesi. de ĩtẽtione Gal. in lib. de disnia. Et pcipue alterat̃ dispositio ad tristitiã cũ fit rememoratio tripudii. s. in cãtilenis. Et elongationis. i. remotionis ad dominã que diligit̃. Uult igit̃ Aui. ꝙ isti si audiunt cãtilenas amoris in qbꝰ fiat ꝓmissio ⁊ spes assecutionis ipsi rident. Si aũt sint cãtilene in qbus inducat̃ desperatio ⁊ repudiatio ipsi plorant. Oĩa ⁊c̃. pter oculos. trahit̃ ad eos mã pp vigiliaꝫ ⁊ ploratũ. Graues magne. i. vehemẽter: vel magne palpebre. i. palpebre supiores crasse. i. grosse ⁊c̃. Euaporãt. i. fit mlta ex capite euaporatio pp vigilias ⁊ virtutũ ĩtrinsecaꝝ laborẽ. Reliq̃ patẽt.

¶ Et eius quidem pulsus ⁊ dispositio ipsius alterantur cum fit rememoratio eius qđ diligitur proprie ⁊ cum obuiat̃ ei subito: ⁊ possibile est ex hoc significare quis sit ille qui diligitur cũ nõ cõfitetur ipsuꝫ. Cogitatio aũt eius qđ diligitur est vna viarum cure ipsius ⁊ ingeniũ in hoc est vt nomina plura nominent̃ iterando multotiens ⁊ sit manus super pulsum ipsius. Cũqꝫ ꝓpter illud diuersificat̃ diuersitate magna ⁊ fit similis intersectio: deinde iteratur ⁊ experit̃ illud multotiẽs: scitur ꝙ illud est nomẽ eius qđ diligit̃. Deinde silr̃ rememorentur figura ⁊ mãsio: ⁊ illud in quo valet ⁊ artes ⁊ genus ⁊ regiones ⁊ cõparetur ad nomen eius quod diligitur vnũquodqꝫ eoꝝ ⁊ seruetur pulsus: ita vt cuꝫ alteratur apud rememorationem vnius rei multotiens aggregentur inde proprietates eius quod diligitur ex nomine: ⁊ ex eo in quo preualet ⁊ cognoscit̃ illud. Nos enim iam experti fuimus illud ⁊ inuenimus iuuamentum in faciendo moram in illo.

¶ Istud ponit̃ in pmo libro ꝓnosticorum. ii. cõmẽto. ⁊ cum pulchra hystoria ponitur a Galeno ad Epigeneꝫ primo lib. 6. cap̃. vbi narrat quomodo de quadã muliere cognouit ꝙ ipsa amabat virũ nomine Peliadeꝫ. Illud in quo valet. i. illud in quo est virtuosus. Dicendo est bonus homo in armis vel magnus litteratus.

¶ Amplius cum nõ inuenitur cura nisi regimen cõiunctionis inter eos ꝺm modum permissionis fidei ⁊ legis fiat: ⁊ nos qdeꝫ iam vidimus cui redita est salus ⁊ virtus ⁊ rediit ad carnem suã cũ iam peruenisset ad arefactionẽ ⁊ pertransisset ipsaꝫ ⁊ tolerasset egritudines paruas antiquas ⁊ fe. longas ꝓpter debilitatẽ virtutis factaꝫ ꝓpter nimietatẽ hylisci. Nam cũ sentit applicationem eius qđ diligebat euacuauit qđ habebat in breui tẽpore: ⁊ estimauimus mirabile esse ⁊ significauimus obedientiam nature meditationibus.

¶ Hic attende mentẽ Aui. quãta est obediẽtia corporis estimationi. ⁊ huius sentẽtie est sexto de nãlibus. particula. 4. cap̃. 4. ⁊. 8. de animalibus. cap̃. vlti. vbi dicit ꝙ quãdo gallina vincit gallũ in pugna erigitur quasi eẽt gallus ⁊ eleuat suã caudam quasi eẽt gallus: ⁊ aliquãdo nascitur illi cornu in crure quasi gallo: ⁊ in hoc percipi potest nature obedientia cogitationibus anime ⁊c̃.

¶ De cura. Cap̃. 23m.

Considera an eius dispositio ꝑuenerit ad adustionẽ humoris per signa que nosti ⁊ euacua. Deinde administra eis somnũ ⁊ humectationem ⁊ nutrimẽtũ ipsoꝝ cũ laudabilibus: ⁊ fac ipsos balneari ꝺm cõditionẽ humectationis notã.

¶ Primo ponit curam per medicinas ⁊ dietã. Scdo per accidẽtia anime. ibi (Et sit casus.) Tertio iterum per medicinas. ibi (Et fortasse.) ¶ Cõsidera modũ loquẽdi Auic. quia Auic. vult ꝙ nõ semꝑ sit vitium humoris ꝺm conditionẽ ⁊c̃. quia balneũ aque in quo nõ stet nisi parum sicut fit in ethicis: ⁊ ex inde est notum.

¶ Et sit casus eoꝝ in disceptationibus ipsoꝝ: ⁊ occupationibus ⁊ cõtrouersiis ⁊ vniuersaliter in rebus negociosis. Illud eni facit eos fortasse obliuisci delectationis eoruꝫ. Aut ingeniet̃ vt ipsi diligant aliud ab eo qđ diligunt qđ sit ex eis que lex permittit. Deinde cogitatio ipsoꝝ a scdo abscindatur anteqꝫ cõfirmet̃: ⁊ postqꝫ obliti fuerit primi. Si aũt ille qui diligit fuerit ex rõnalibus tũc adhortatio ⁊ correctio ⁊ vituperatio illius ⁊ coartatio illius ⁊ trãsformatio ad ipsuꝫ ꝙ illud qđ hꝫ nõ est nisi sollicitudo melancholica ⁊ percussio demonis erunt ex eis que multũ iuuabunt: verba eniꝫ in hoc caplo cõferunt. Et etiã vetule ad eũ incitent̃ vt vituperent illud qđ diligunt ipsi ⁊ rememorent̃ eius dispositiones ⁊ narrent ei res aliquas de ipso ex qbus horrorem incurrat

rem incurrat ⁊ narrẽt ei de ipso vituperatiões multas: Hec enim sunt ex eis que sedant plurimũ quãuis sit ex eis que alios cõsolent. ¶ Et ex eis que ad illos iuuant est vt narrent vetule iste formas eius qd̃ diligit cuȝ similitudinibus fetidis: ⁊ assimilent membra faciei eius cũ narrationibus horribilibus ⁊ assiduent illud ⁊ perseuerent in ipso. Hec enim sunt ipsarũ opera ⁊ sunt prudentiores in hoc viris nisi mollibus. Ipsis nãq; inest ars non breuior arte vetularum ⁊ propterea possibile est eis vt inueniant qualiter permutent amorem diligentis ad illud quod non diligitur gradatim. Deinde abscindant opus suum antequã confirmetur amor se-
al'emptio cundus. Et ex occupationibus predictis est corruptio puellarum ⁊ plurimus concubitus ipsarum. Et renouatio ipsarum ⁊ delectatio cum ipsis.

¶ Habet tot quot ponit modos regiminis circa eoꝝ animã. 2ª ibi (Aut igenietur.) 3ª ibi (Et etiã vetule.) 4ª ibi (Et ex eis.) 5ª ibi (Et ex occupationib⁹.) 6ª ibi (Venatio.) Qd̃ dicit in partib⁹ oĩbus fere notũ est. Et trãsformatio .i. iformare remouẽdo primã iformationẽ. Hoc enim cõfert hoĩb⁹ rõnabilib⁹ qui hñt de lumine itellect⁹. Alijs vͦo qui i sanitate eoꝝ sunt hebetes itellectu nõ cõfert quãuis sint ex eis que alios cõsolent. Quidã eniȝ ex his vitupationib⁹ magis incẽdunt in amorẽ: ⁊ hoc deridẽdo eũ qui vituperat amasiam sicut ignorantẽ ⁊ gloriando de se: q̃ cognoscit tantã dñe pulchritudinẽ ⁊ bonitatẽ. Vetule sunt prudẽtiores viris in hac pte vitupandi ⁊ laudandi pulchritudines mulierũ ⁊ viroꝝ: ⁊ hoc q̃ sunt in hoc exercitate plus q̃ viri: sed in alijs negocijs viri sunt prudentiores: viri tñ molles .s. muliebres vt ẽt sunt eunuchi hñt in hoc artem.

¶ Et quidam homines sunt quos sanat letitia ⁊ auditus cantilene. Et quidam sunt quos illud augmẽtat in hylisci ⁊ possibile est vt scias illud. Venatio autẽ ⁊ species ludi ⁊ dignitates assumpte ex regib⁹ ⁊ sil'r species tristitie magne omnia sunt sanantia.

¶ Et quidã sunt quos ad illud .s. auditus cãtilene augmẽtat. ¶ Cõsiderãdũ q̃ auditus cãtilene vel reducit i mentẽ formã domine vel ꝓpter multã delectationẽ abstrahit: siquidẽ abstrahat tũc curat. Si vͦo reducit: ⁊ tũc auget hylisci. Et tũc aut reducit sub foꝛa desperationis: ⁊ tũc ipse plorat. Aut sub forma assecutionis possibilis: ⁊ tũc ipse ridet. Ipsa aũt sunt cõtingẽtia ẜm dispõnes particulares hoĩum ⁊ ẜm diuersitates cantilenaꝝ ⁊ ꝓportionẽ earuȝ ad hoĩes. Tibi ergo est possibile scire illud ẜm modũ dictũ. Venatio ⁊c̃. Oĩa ista diuertunt cogitationẽ ab aspectu forme dilecte.

¶ Et fortasse necessariũ erit vt isti regãtur regimine habentiũ melancholiã ⁊ maniaȝ alcucubut: ⁊ vt euacuentur humores eoꝝ predicti cum hieris magnis ⁊ humectentur cũ eo quod dictum est ex humectantibus: ⁊ illud est cum permutantur cum moribus suis ⁊ sanitate corpoꝝ suoꝝ ad similitudinem ipsorum.

¶ Dicit fortasse q̃ nõ est neciuȝ q̃ in eis sit semꝑ peccatũ humorũ. Cũ ergo est tunc indiget cura ista: ⁊ hoc est qd̃ dicit ⁊ illud est .s. de cura p̃dicta cũ eũonib⁹ ⁊c̃. cũ permutant cũ morib⁹ .s. ꝓpter cogitationẽ multã ⁊ vigilias ⁊ alia que sequunt ad amorem. ⁊ sanitate corpoꝝ suoꝝ .i. a sanitate corporali. ad sil'itudinẽ ipsoꝝ .s. melãcholicoꝝ ⁊ maniacoꝝ ⁊ alcucubut. Mores ẜ sunt cã cõuertẽdi corpus ad extraneã cõpl'onẽ ⁊ generationẽ humoꝝ. Et hic ꝑ mores ẽt intelligit modũ vite qui sequit ad amoreȝ: vnde humores adurunt ⁊ fiunt melãcholici. Circa mãm de amore multi multa querũt. Prĩo an mulier viro magis afficiat amore. Scd̃o quo sensu quis magis amoret an visu an auditu an tactu: ⁊ multa alia de q̃bus exq̃rere nõ curamus: ⁊ iam in nostris cãtilenis vulgariter multa diximus in amore. ¶ Sed q̃ Aui. dixit q̃ verba in hoc capl'o cõferũt: iõ cadit dubitatio an verba ⁊ precãtationes ⁊ colli suspẽsiones siue breuia valeant. ⁋ Et videt q̃ sic per Auic. hic vbi verba in hoc capl'o cõferũt. Itẽ Serap. cap. de cicere. ponit q̃ si porri siue clauelones in kalendis tangãtur singuli singulo cicere: deinde ligent in pecia ⁊ proijciãtur post tergũ valet. Et ego audiui quosdã experiẽtia cõfirmãtes. sed hoc nõ est aliud q̃ res similis incãtationi. Itẽ in antidotario maiori docet cõfectio fieri hoĩe induta albis vestib⁹: ⁊ ad sonũ musice: ⁊ dicit q̃ ꝯfert: hec aũt est precãtatio. Amplius Chiranides in suo libro multas ponit incãtationes cões ⁊ ꝓprias circa herbarũ collectiones. Itẽ Gualteri⁹ in libͦ suo cap. de epilepsia docet per modũ incãtationis illa curare. Amplius Gilbert⁹ Anglicus in plurib⁹ capl'is vtit hoc mõ cure. Itẽ in Halyab. antiquo. 8. prac. fit de hoc capl'm. Itẽ. 8. de nã aĩaliuȝ cap. 2. Auic. narrat q̃ in terra denasacie erat q̃dã qui suũ corpus paragonizabat .i. dispone bat per incãtationẽ vel aliud nõ ẜm nãleȝ cursum: taliter q̃ aĩalia venenosa nõ offendebãt sibi: ⁊ narrat ibi mirabilia de filio illius q̃ patrẽ nõ inuenit. Amplius satis videt dispõ similis incantationi ⁊ suspẽsioni breuiũ: qñ accipit filus lane ⁊ intingit in sanguine murice ⁊ strangulat cũ eo vipera: ⁊ suspẽdit collo hñtis squinãtiã: quia cõfert: vt infra fen. 9. cap. de cura prefocationũ. ⁊ Gal'. 6. de simplici medicina. cap. de peonia. cap. 101. Itẽ rõne nõ minoris est entitatis incãtatio ⁊ similia q̃ spẽs in aĩa: sed tales spẽs alterãt: vt Aris. in libro de cã motus aĩaliuȝ. vbi dicit. alterãt aũt sensus ⁊ phantasie: ẜ ⁊c̃. Amplius illud põt curare qd̃ põt vehemẽtiaȝ speciei sanitatis iducere: sed icantatio ⁊ similia hec pñt: vt est notũ. maior ꝓbatur: q̃ spẽs de sanitate aliquãdo plus facit q̃ medicus cũ instrumẽtis: vt Auic. 6. de nãlibus particula. 4. penul. cap. ⁊ ideo ille plures sanat de quo plures cõfidunt: vt p̃ͦ ꝓnosticoꝝ. 2. cõmẽto. ⁋ In cõtrariũ est Gal'. 6. de simplici medicina. 1. cap. qui de hoc vitupat antiquos. Itẽ decimo de simplici medicina deridet illũ qui de carmine occidebat scorpionẽ: cũ tñ hoc faceret saliua: vt dicit cap. de saliua. cap. 9. Itẽ medicatio cõficit tribus modis. dieta potione ⁊ chirugia: vt 4ª fen p̃mi cap. 1. sed incãtatio ⁊ similia nõ sunt aliqd̃ istoꝝ. Itẽ Galenus de vtilitate pticularũ. 11. 14. cap. ꝯtra Moyseȝ ponit q̃ actio diuina ad aliquã formã nõ est suꝑ qualibet mã: ergo eadẽ rõne nec quoq; instrͦo nãli. Sed apud Galenũ naturalia istrumenta trãsmutationuȝ sunt 4ͦʳ qualitates: vt p̃ͦ de virtutib⁹ nãlibus cap. 3. ⁊ nõ sunt icantatiões: ẜ incãtationib⁹ nec hõ nec deus aliq̃d agũt. Amplius quãtitas nõ agit: vt Auer. 4. physi. 84. cõmẽto. Sed incãtatio est quãtitas q̃ est oratio q̃daȝ. Oratio aũt est in p̃dicamẽto q̃titatis. Recitat Cõciliator dĩa. 156. modos multos.

¶ Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in operationibus motus.

¶ De vertigine. Cap. p̃ᵐ.

Vertigo est vt habẽti ipsam imaginetur q̃ res suꝑ ipsuȝ voluant: ⁊ q̃ eius cerebrum ⁊ corpus ipsius reuoluant quare non regit se ita vt firmetur: imo cadit: ⁊ multotiẽs q̃deȝ abhorret voces ⁊ accidit ei ex obliuiõe sui ipsius sicut illud qd̃ accidit ei q̃ reuoluit suꝑ seipsuȝ multotiẽs cũ velocitate. Nõ eniȝ figitur sedẽs aut stans aut aperit oculos.

¶ Omissa cõtinuatione rudi cõmuni vt apparet ex p̃nͦ tertij tract. dicemus q̃ postq̃ in precedẽti tracta. determinauit de egritudinibus que sunt cũ plurimo nocumẽto sensus ⁊ moꝛũ: hic determĩat de egritudinib⁹ que sunt cũ plurimo nocumẽto motus: ⁊ hoc dicit rubrica hic ⁊ supra trac. 4. ⁊ quãuis dicant iste egritudines cũ plurimo nocumẽto motus tñ ⁊ sensus ledunt vt apparebit. sȝ p̃mum qd̃ nobis appet ⁊ manifestius est mot⁹ nocumẽtũ. ¶ Iste aũt egritudines sunt quinq; .s. vertigo alue incubus epilepsia apoplexia: ẜ habẽt partes quinq;. Primo determinat de vertigine. Secũdo de alue ⁊c̃. partes patẽt. ⁋ Prima in tres. Primo determinat de vertigine quãtũ ad sui eẽ ⁊ causas. Scd̃o ponit signa. ibi (Facta aũt.) Tertio curã. ibi (Facta quidẽ.) ⁋ Prima in quatuor ptes. Primo ponit diffõneȝ vertiginis. Scd̃o cõparat eã ad epilepsiã. ibi (Et differẽtia.) Tertio iuestigat sui causas. ibi (Et hec.) Quarto docet ex ea ꝓnosticari. ibi (Et vertigo quidem frequẽs.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit diffõnem siue notificationẽ vertiginis. Scd̃o declarat qd̃ dixit. ibi (Et illud.) ¶ Dicit p̃mo q̃ vertigo est ⁊c̃. Considerandũ p̃mo q̃ vertigo ⁊ scothomia apud Gilbertũ anglicum sunt idẽ: sed dicit vertigo q̃ res apparẽt volui: vnde dr̃ vertigo a verto vertis: vel dicit egritudo verticis. Tñ sciẽdũ q̃ nõ solũ sumitur vertigo pro dispõne in qua apparẽt res verti: sed ẽt quocunq; mõ moueri: sicut ẽt hoĩ qui imaginat q̃ cadat si sit a cã intrinseca vel extrinseca põt dici vertigo: ⁊ iõ Azarauius dicit q̃ vertigo fit ex aspectu de alto loco in ꝓfunduȝ. dicit scothomia quasi scopomia a scopos qd̃ est videre vel intẽdere: ⁊ mias qd̃ est musca quasi videns muscas. tñ ẜm Rasim p̃mo cõtinẽtis. 2. cap. vertigo est dispositio in qua apparẽt res volui ⁊ hõ nõ cadit sȝ regit se. Scothomia aũt est dispositio in qua apparent res moueri ⁊ homo cadit ⁊ vocatur sidre ẜm glosaȝ. 9. Almãso. cap. de scothomia. cap. 2.

¶ Sed tu diceres: dubitat q̃ ẜm hoc videt q̃ Auic. in hoc cap. non

loquatur de vertigine sed de scothomia: qꝛ dicit quare nō regit se vt firmet̃ imo cadit. ⁋ Dicendū tripl'r. Primo ꝙ hic sumit̃ vertigo pro scothomia: sed de vertigine distincta ꝯ scothomiā loqtur ĩ sequēti caplo ⁊ cū alue: vt ibi apparebit. ⁋ Uel al'r ꝙ hic sumit vertiginē ēt pro scothomia ⁊ vertigine: ⁊ lꝫ diffinitio apparēter ⁊ expresse sit de scothomia: tñ ex hoc ēt ĩtelligit̃ vertigo que est minor dispō ꝙ̃ scothomia. ⁋ Tertio possumus dicere ꝙ ꝑ hoc qđ dicit. ⁊ accidit ei ex obuiatiōe suiipsius ⁊c. dat ĩtelligere vertiginē distinctā ꝯ scothomiā. q. d. ꝙ si nō obuiaret sibiipsi. i. nō voluerit se nō caderet: ⁊ tūc dicet̃ vertigo. Sil'r ꝑ h̄ qđ dicit. aut aperit oculos. dat ēt ĩtelligere de vertigine. q. d. aliqs hñs vertiginē est q clausis oculis nō cadit ⁊ ista est vertigo. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ Auic. notificat vertiginē ex duobꝰ. Pⁱo ex sui ĩmediata dispōne: ⁊ hoc ex duabꝰ. Primo qꝛ apparēt ei oīa moueri ⁊ volui sup ipm. Scđo ꝙ appet ꝙ corpꝰ suū ⁊ cerebrū moueant̃. ⁋ Scđo notificat eā ex dispositōe pñte: ⁊ sunt tria. Primū ꝙ nō regit se vt firmet̃ ĩmo cadit. Cā in h̄ est duplex. Prima qꝛ spūs cerebri ĩdebite mouent̃ ad sui organa: ⁊ iō nerui corporis exñtes debiles nō pñt corpꝰ sustētare. Scđa cā ē q̄ hō q̄si cū corpore assequit̃ motū illū ⁊ timet: ⁊ iō cadit. Scđꝫ est qꝛ multotiēs abhorrēt voces: ⁊ h̄ qꝛ cerebrū cū hoc ē debile: vt dicebat̃ supra caplo de ouo. Tertiū est qꝛ ex obuiatiōe suiipsius non figit̃ siue sedeat siue stet siue apiat oculos: ĩmo cadit. Ista aūt obuiatio est motꝰ in gyrū: qꝛ tūc hō obuiat sibi ꝙ vertiginosus vult facere: ⁊ talis motꝰ pōt tētari fieri vel in hora ꝑoxismi vel post paroxismū siue ante. In hora qdē ꝑoxismi qꝛ cū hō hꝫ actu v̄tiginē ⁊ semel voluerit se in gyrū cadit: ⁊ nō pōt firmari sic̄ si hō sanꝰ multotiēs voluat se ĩ gyrū cadit. qđ igit̃ euenit sano in mult̄ gyrationibꝰ illi euenit ĩ vna. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ motꝰ iste q dr̄ obuiatiuꝰ suiipsius fit in actu vertigis a patiēte zr. Qñq; enī mouet̃ ƀm illā ꝑtē ƀm quā res apparēt moueri: ita ꝙ assequit̃ cū imaginatiua ⁊ motu ƀꝫ motū q appet sibi de rebꝰ: aliqñ conat̃ ad ꝯ̃riuꝫ moueri: qūocūq; fiat talis obuiatio. i. motꝰ obuiatiuꝰ in actu vertigis hō nō pōt se regere ⁊ si semel tm̄ faciat hoc. Dico scđo ꝙ talis motꝰ gyratiuꝰ pōt fieri nō existente ꝑoxismo: sed ante vel post vt sit sensus ꝙ hō dispositus ad vertiginē quāuis actu non habeat: tñ si semel se vertit ad gyrū ĩcurrit vertiginē: ⁊ cadit sicut si hō sanꝰ multotiēs verteret se in gyrū. ⁊ vr̄ ꝙ sit snīa Rasis. i. cōtinentis. z. cap̄. Et ex hoc pōt cognosci homo sanus ab homine parato ad vertiginem.

¶ Et illud est ꝑpterea ꝙ accidit spiritui in vētribꝰ cerebri eiꝰ ⁊ in venis ⁊ arterijs eiꝰ ex obuiatiōe suiipsius illud qđ accidit ei cū reuoluit̃ reuolutione continua.

¶ Hic declarat quare hñs vertiginē si obuiat sibi ⁊ mouet se se ꝓprie in gyrū cadit: ⁊ dicit ꝙ cā est qꝛ accidit spiritui in vētribꝰ cerebri: ⁊ stanti in arterijs ⁊ venis hñtis vertiginēꝫ. s. qñ semel mouet̃ illud qđ accidit sano cū multotiēs sup se: ⁊ hoc ē qđ dicit illud qđ accidit ei. s. sano cū reuoluit̃ reuolutiōe cōtinua. i. pluribꝰ vicibus. ¶ Cōsiderādum ꝙ obuiatio suiipsius est ꝓprie motus in gyrū reuolutiuus: qꝛ quasi homo tentat sibi obuiare ⁊ ꝓprie qñ conat̃ in actu vertiginis cōtra motū quē fecit imaginari vertigo. Ex h̄ autē motu facto ab habēte vertiginē cōtingit ꝙ spūs magis mouetur: ⁊ ideo cadit sicut ex cōtinua reuolutione cadit homo sanus.

¶ Et differentia quidem inter vertiginem ⁊ epilepsiaꝫ est ꝙ vertigo quādoqꝫ manet tempore aliquo. Epilepsia v̄o fit repente ⁊ cadit eam habēs similes ⁊ sanat̃. Uertigo autem est vt cum homo stat vel surgit obtenebrentur eius oculi ⁊ excitat̃ ad hoc vt cadat.

¶ Primo ponit dr̄iaꝫ inter epilepsiaꝫ ⁊ vertiginē debileꝫ in qua hō nō cadit. Scđo inter vertiginē fortē ⁊ epilepsiā in qua hō cadit. ibi (Et que ex ea est fortis.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ĩter vertiginē leuē ⁊ epilepsiaꝫ Aui. ponit dr̄iam in tribꝰ. Primo in mō euentus: qꝛ vertigo in sui aduētu manet tꝑe aliquo: sed epilepsia respectu eius accidit magis subito: ⁊ cā est qꝛ ꝑoxismus epilepsie est morbus magis acutus ⁊ violētus. Dico aūt respectu eiꝰ: qꝛ ēt ꝑoxismus aliquis epilepsie aliqñ accidit nō multū subito: vñ qdā epileptici ꝓueniūt ⁊ occultāt se. Scđa dr̄ia est in modo habēdi se qꝛ epilepticꝰ necio cadit: sed hñs vertiginē debilē excitat̃ vt cadat: nō tñ semꝑ al'r sup ple necio cadit. Tertia dr̄ia est in accidēte cōiuncto: qꝛ epilepticus silet quousq; stat egritudo. s. ꝑoxismus: ⁊ post sanat̃ ⁊ surgit. sꝫ habens vertiginē nō silet: ĩmo qñq; clamat in toto ꝑoxismo suo. ⁊ cā est qꝛ nō est tātuꝫ nocumētum in cerebro vt impediatur motꝰ lingue quantum est in epileptico.

¶ Et que ex ea fortis est similis est epilepsie. verūtamē non fit cum spasmo sicut fit epilepsia.

¶ Considerādū ꝙ Auicē. ponit vnā dr̄iam: ⁊ est qꝛ epilepsia fit cum spasmo: sed vertigo nō. Alia tñ differētia ponit̃ a Rasi: qꝛ in epilepsia fit spuma: nō tñ in vertigine etiā forti. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ fortis vertigo accidit satis subito ⁊ facit hominē cadere ad terram ⁊ stare cū silentio: ⁊ iō multū assimilatur epilepsie.

¶ Et hec qdē vertigo qñqꝫ accidit homini ꝑpterea ꝙ reuoluit seipm ⁊ reuoluunt̃ vapores ⁊ spūs in seipso sicut reuoluit̃ vas cōtinēs sup aquā tēpore aliquo: ⁊ qm̄ reuoluit̃ spūs imaginat̃ hō ꝙ res voluantur.

¶ Hic ĩuestigat causas vertiginis. Et ꝑmo cās extrinsecas siue primitiuas. Scđo cās magis ĩtrinsecas: lꝫ ēt aliqd de extrinsecis dicat. ibi (Et qñq; qdē fit vertigo ex causis corporeis.) ¶ Ad ꝑmi euidentiā est sciēduꝫ ꝙ vertigo ꝓprie dicta in qua appet hoī ꝙ res mundi in gyrū voluant̃ maxime vr̄ hr̄e duas cās ꝑmitiuas. quaruꝫ vna est reuolutio hoīs sup se. alia est aspectꝰ hoīs ad res que voluuntur. s. ad rotā molēdini ⁊ similia. Primo ergo Auic. ponit cām primā. Scđo scđaꝫ. ibi (Et hec qdē vertigo.) Tertio predictas cās applicat determinat̄ corporibꝰ ꝑatis ab eis ĩcurrere vertiginē. ibi (Et quātūcunq; fuerit.) ⁋ Prima in. d. Pⁱo ostēdit modū ƀm quē reuolutio hoīs est cā vertiginis. Scđo qđ dixerat declarat ⁊ probat. ibi (Nā equale est.) ¶ Cōsiderādū ꝙ si accipis vas ⁊ voluis illud in gyrū aqua in gyrū voluit̃ quāuis vas postea quiescat: ita ēt cū voluit̃ hō in gyruꝫ: spūs q sunt in vētriculis cerebri ⁊ ꝑtibꝰ alijs cerebri in gyrū voluunt̃: ⁊ iō apparēt res volui: vt arguat sic Auic. Cū hō vertit se in gyrū fit cā ꝙ eius spūs reuoluant̃: sꝫ qñ spūs cerebri reuoluunt̃: appet hoī ꝙ res mūdi reuoluant̃: ergo reuolutio hominis in gyrū est cā ꝙ appareāt res mundi volui: sꝫ h̄ est vertigo: ergo ⁊c. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ Aui. dixit vapores: ⁊ h̄ vel ꝑꝑ spūs nōduꝫ cōpletos: vel dixit vapores ꝑꝑ vapores ēt sup̄fluos q sunt in nobis. Et hūc modū loquēdi seruat. 4. cañ. ꝑmo cap̄.

¶ Nam equale est siue diuersificet̃ ꝓportio ꝑtiuꝫ spūs ad ꝑtes mundi cōtinētis ipsum ex ꝑte spūs: siue diuersificet̃ illud ex parte mundi cuꝫ fuerit sensibilitas ꝑ eas ⁊ sunt reuolutiones que sunt ꝑpter oppositionem.

¶ Probat minorē qꝛ maior est nota in exēplo de vase. Et ista pars dupl'r ĩtroducit̃. Primo pro rudibꝰ vt arguat sic. Si ad hoc vt videat̃ res moueri nō differt: ĩmo equale est: siue mutet̃ ƀm locū res extra siue mutet̃ spūs intus: igitur ex motu spūs in nobis appebit res moueri: sed ita est: qꝛ equale est ⁊c. Primo ergo ponit istā minorē qꝛ maior est Aristo. z. celi ⁊ mundi tex. cōmē. 48. Nihil enim differt moueri qđ videt̃ aut quo videt̃. Primo ergo minorem ponit. Scđo ꝓbat. ibi (Nam cū sentiens.) ¶ Dicit ꝑmo nā equale ⁊c. cū fuerit sensibilitas ⁊c. per eas. s. partes mundi: vel spūs permutatas: ⁊ reuolutiones que sunt. i. que apparent sunt ꝑpter oppositionem. s. partium mundi ad partes spūs permutatam.

¶ Nam cum sentiens mouetur permutantur opposita sicut cum mouetur sensatum.

¶ Probat hāc minorē: ⁊ posset dici ꝙ ꝓbat maiorē ⁊ arguit sic. Si res mūdi opposite oculis nostris mouent̃ ex motu sentiētis: sicut mouent̃ qñ ipse sensate extra exñtes mouent̃: igit̃ ad hoc ꝙ aliqd iudicet̃ moueri nō differt spūm moueri vel rem: sed sic est. Ponit minorē. ¶ Sed tu diceres h̄ est falsuꝫ qꝛ si oculus mouet̃ nō ꝑpterea mouent̃ colores. ⁋ Dōm ꝙ mouent̃ ƀm ꝙ recepti. Et cā est qꝛ recipiunt̃ in corꝑe mobili. s. in spiritu moto: ⁊ sic iudicant̃: qꝛ iudiciū fit de rebꝰ ƀꝫ modū recipiēdi vt Arist. ⁊ Cōmētator. z. tex. ⁊ cōmen. 121. ⁊. 3. de aia sepe. tex. ⁊ cōmē. 5. ⁊ alijs locis. Sil'r ꝑmutant̃ sensata nō solū vt recepta: sed ƀm modū recipiēdi extra: hoc apparet maxīe in visu. Propter qđ sciēdū ꝙ visio siue delatio spēꝝ visibiliū fit ꝑ lineas rectas redactas ad conū ĩ quo linea media vocatur assis. Sciēduꝫ ēt ꝙ in quolibet pūcto spatij in quo se multiplicat color est ponere istū conuꝫ siue signare: qꝛ da oppoᵐ: tūc nō in quolibet pūcto eēt visibilis. qđ est falsuꝫ. ⁋ Ex qbꝰ appet ꝙ mutato oculo mutat̃ modus veniēdi visibile ad visum: qꝛ mutat̃ pūctus linearū: ⁊ sic mutat̃ conus: ⁊ sic appet res moueri: ⁊ iō qescētibus nobis ⁊ quiescēte colūna: si mō aperis vnū oculū mō aliuꝫ apparet colūna moueri mō ad vnā ꝑtem mō ad aliā: vt Gal'. declarat. 10. de vtilitate ꝑticulaꝝ. 13. ca. ⁊ hoc ĩtelligit Aui. cū dixit cū sentiēs mouetur ꝑmutant̃ opposita sicut ⁊c. ⁊ nō dixit Aui. ꝑmutant̃ res sed dixit opposita. i. res ƀm ꝙ sunt opposite sensibꝰ. s. colores ƀꝫ ꝙ opponunt̃ ꝑ lineas pyramidales ad visuꝫ: ⁊ hoc est qđ dixit ēt supra. ⁊ reuolutiōes que sunt. i. que vident̃ a vertiginoso sunt ꝑ oppositionē ꝑmutatā. ⁋ Secūdus modus ĩtroducēdi hāc ꝑtem est subtilior. Et est: qꝛ Auic. sic voluit arguere. Si moto spiritu diuersificat̃ ꝓportio partiū spūs ad ꝑtes mundi ex ꝑte spūs sicut moto mūdo siue rebꝰ mūdanis diuersificat̃ ꝓportio ex motu spūs oīa apparebunt moueri:

bunt moueri: sed sic est ꝙ moto spiritu diuersificaṫ ꝓportio ꝑtiuz spūs ad ꝑtes mūdi sicut moto mūdo: ergo moto spiritu hō imaginaṫ oīa moueri siue volui. Circa hāc rōnem sic ꝓcedit qꝛ maiorez presupponit vt notā. Nā iudiciū de rebꝰ visibilibꝰ nō fit nisi cū q̄dā ꝓportiōe ꝑtium mundi visibiliū ad ꝑtes spūs. Si igiṫ illa ꝓportio mutaṫ ita ꝙ pars succedat ꝑti iudiciū erit rei mobilis. Maiorē. A. ꝓbat. Et p̄mo ꝑ vnā rōnem. Scōo ꝑ aliā. ibi (Nam.) Et arguit sic. ꝓportio ꝑtiuz mundi ad ꝑtes spūs est īter ꝑtes mundi: ⁊ ꝑtes spiritus: ꝗ ad mutādū istaz ꝓportionez equale est ⁊ nō differt siue fiat mutatio in ꝑtibꝰ mundi siue in ꝑtibꝰ spūs. ꝯn̄tia tenet ex hoc: quia quotiēs aliqua ꝓportio pēdet a duobꝰ ad mutationez ꝓportionis sufficit alterū ꝑmutari siue moueri: hoc est qđ dicit. cū fuerit sensibilitas ꝑ eas. i. ꝑtes mūdi ⁊ ꝑtes spūs: ⁊ vnū mouet ⁊ aliud recipit. equale est. i. nō differt siue diuersificeṫ ⁊c̄. nō differt. dico quo ad ꝑmutādū ꝓportionē istaꝝ ꝑtiuz adinuicē. ¶ Cōsiderādū ꝙ per hāc ꝓportionē ītelligo debitā ⁊ determinatā adiacētiā sensibilis. v̇. g. visibilis ad visuz que adiacētia est in tali situ ⁊ cū talibꝰ lineis: siue igiṫ ꝑmuteṫ sensatū siue sentiēs ꝑmutaṫ ista ꝓportio qua ꝑmutata opꝫ ꝙ res iudiceṫ ꝑmutata: vt dicit maior ꝓpō: ⁊ hoc est quod subdit: ⁊ sunt reuolutiōes. s. que apparēt cū hō imaginaṫ oīa volui in gyrū que sunt ꝑꝑ oppōnez. s. sensibilis ad sensuz ꝑmutatā: q̄ oppositio ꝑmutaṫ q̄cūq̧ mutato. s. sensato vl' sentiēte. Nā cū sentiēs. Probat scōo sic. moto sensitiuo siue sensato ꝑmutanṫ opposita. i. oppōnes: ꝗ quocūq̧ eoꝝ mutato mutaṫ ꝓportio: qꝛ ꝓportio consistit in illa oppōne. ¶ Circa p̄missa cōsidera ꝙ ex Aui. posset argui ꝙ spūs est aīatus qꝛ vocat illū sentiēs. Nec valet dicere ꝙ sentit organice. s. delatiue. Et arguaṫ sic. Nullū mediū in visione recipiēs intētionaliter exn̄s inaīatū ꝑ mutationē localez est cā mutationis ⁊ oppōnis siue ꝓportionis: si spūs est inaīatꝰ ⁊ recipit intētional'r: ergo nō eēt cā ꝑ sui motū ꝙ ꝓportio muteṫ. Maior ē nota: qꝛ aer motꝰ eēt cā ꝙ homini appꝫet res localiter mota. minor est nota. Dixit aūt recipiēs intētional'r ꝑꝑ q̄dā sensibilia que currūt in medio cū motibꝰ realibꝰ annexis vt odor ⁊ sonus: ⁊ iō ad motū aeris fit mutatio in iudicio. Sequiṫ ꝗ ꝯclō que est falsa: ergo aliq̄ p̄missaꝝ. nō maior: ꝗ minor: que dicit ꝙ spūs recipit vt mediū inaīatū. Ista rō lꝫ sit difficilis posset solui dicēdo ꝙ ē diuersa receptio spiritus ⁊ aeris: ⁊ hoc in duobꝰ. Primo qꝛ spūs est aīatus ⁊ recipit lꝫ aīatus nō tn̄ cognitiue. exēplū. memorialis seruatiua recipit ⁊ tenet sicut appꝫet in ꝑte posterioris cerebri: ⁊ tn̄ est pars aīata ⁊ non recipit nec tenet cognitiue. Scōo differt qꝛ spūs post aliquā retentionē īprimit suā spēm in ꝑtē aliā cognoscitiuā que pars est aīata formal'r. spiritus ergo retinēs spēm īprimit eā in ꝑtez que cognoscit cū suis diuersis ꝑtibus motiue siue mobiliter: ⁊ iō iudicaṫ moueri ⁊ eadē iudicaṫ bis: ⁊ tn̄ si q̄esceret spūs iudicareṫ semel. exemplū in visione ꝑ mediū aque: qꝛ aqua mota representat vnā rez bis ⁊ motā. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ apparet solutio ꝓblematis. s. ꝑꝑ quid nauigātibꝰ fit vomitꝰ. Possent eniz multe cause assignari. Una est cōmotio facta in humoribꝰ: vt quidaz dicunt. Alia est qꝛ eis motis appꝫet mundus moueri: ⁊ sic īcurrunt in quādā vertiginē: ⁊ sic stomachus per cōpassionē ad cerebrū ꝓuocatur ad vomitum.

¶ Et hec q̄dē vertigo q̄n̄q̧ fit ꝑꝑ cōsiderationē ēt ad res que voluunṫ ita vt īfigaṫ forma illa sensata in aīa.

¶ Hic ponit scđam cām vertiginis. Et p̄mo facit hoc. Scōo declarat siue ꝓbat dicta. ibi (Et ꝓpter hoc.) ¶ Cōsiderādū ꝙ hec vertigo differt a precedēti: qꝛ ista fit ex hoc ꝙ hō figit ītuitū ad rez que voluiṫ. v̇. g. ad rotā molendini: sed p̄dicta fit qꝛ hō vertit se in gyꝝ: ⁊ iō dixit. ⁊ hec. s. vertigo que fit cū sensatum mouetur.

¶ Et ꝓpter hoc diciṫ ꝙ oēs operatiōes sensibiles pendent ex instrumētis corporeis patientibus. Quoꝝ primū ⁊ dignius est spiritus sensibilis. Et remanet in ipso ab omni sensato forma ipsius post eius separationē cū sensatum est forte. Omne enim sensatū nō efficit in instrumēto sensibili nisi formā que est sibi similis.

¶ Primo ꝓbat ꝙ forma sensati figi pōt in spū siue ī organo postq̧ recessit sensatū. Scōo declarat quāto tꝑe ꝑdurat. ibi (Deinde firmaṫ.) Primo arguit sic. oēs oꝑationes sensibiles fiunt cum instr̄is corporalibꝰ patiētibꝰ. s. sigillabilibꝰ ⁊ īpressionabilibꝰ de q̄bꝰ est spiritus: ꝗ post sepationē sensati remanet forma sensati cū sensatuz est forte. an̄s ⁊ ꝯn̄s ponit in lr̄a. ꝯn̄a est nota: qꝛ corpꝰ figillabile impressibile qđ est spūs cū nō sit elemētū sed mistū pōt tenere formā īpressam virtute alicuiꝰ sicci in eo existētis: ⁊ ꝓprie si īprimēs fortiter sigillauit: qꝛ fuerit forte in īprimēdo. Hoc aūt qđ īprimiṫ est forma sil'is: qꝛ q̄dā silitudo sensati. ¶ Cōsiderādū ꝙ oꝑatiōes sensitiue cū sint māles ⁊ sint in patiēdo opꝫ ꝙ pēdeat ab instr̄o corꝑali ⁊ patiēte. Digniꝰ est spūs sensibilis. s. q̧ vitalis: vel n̄alis: vel saltez q̧ n̄alis: nō tn̄ est dignius q̧ instr̄m qđ est formaliter animatū.

¶ Deinde firmaṫ forma illa ⁊ euanescit cum quātitate receptionis instrumēti ⁊ fortitudine sensati. eius v̇o expositio in scientia continetur naturali.

¶ Hic dicit ꝙ forma sensati stat ⁊ recedit ꝭm ꝙ instr̄m recipit: ⁊ ꝭm ꝙ agens īpressit: ⁊ hoc est qđ dicit. cū quātitate receptionis. i. ꝭm ꝙ instr̄m recipit: qꝛ si est spūs humidus citissime figurabilis ⁊ agens debile cito recedit: sed si ibi est spūs siccus ⁊ īprimens forte diu durat. Eius v̇o expositio. s. omniū dictoꝝ cōtineṫ in sciētia n̄ali scꝫ. 6. de n̄alibus. ꝑticu. scđa cap̄. 2. partic. tertia caplo septimo.

¶ Et quātūcunq̧ fuerit corpus debilius erunt passiones iste fortiores sicut in egris: egritudo eniz plurimū in hoc sequiṫ elongationē: ita vt appareat eis semper ꝙ reuoluantur cū paruo motu ipsoꝝ. Non enim indigent in motu: vt iniungaṫ eis quatenus in motu vehementer perseuerēt ꝓpter debilitatē ipsorū. Nā spiritui eoꝝ accidunt nocumentū ⁊ passio ⁊ cōmotio.

¶ Hic applicat īpressiones dictarū causaꝝ ad quedā corpora: ⁊ dicit ꝙ iste passiones. s. a duabꝰ causis dictis erunt fortiores quanto corpus fuerit debilius qꝛ aptius erit ad patiēdū: sicut in egris actu vel patientibꝰ iam ex lōga egritudine. Egritudo eniz ⁊c̄. i. egritudo q̄n̄q̧ elongaṫ tātū ꝙ hō debilitaṫ: ⁊ cōualescēs ab ea ex q̄libet leui cā de predictis īcurrit vertiginē. Uel egritudo eniz ⁊c̄. i. q̄n̄q̧ egritudo in hoc. i. in hac vertigine cōsequiṫ elōgationē. i. longo tꝑe durat: sicut debilitas īpressa ab egritudine durat: ita vt appareat eis semꝑ. s. debilitas ab egritudine ꝙ reuoluanṫ ⁊c̄. i. ꝙ res videantur volui: ⁊ sic apparet eis vertigo cū ꝑuo motu ipsoꝝ. s. eoꝝ vel rerū mundi. Nō. n. indigēt in motu. i. cū ipsi volūt moueri ⁊ excitari. vel aliter moueri vt iniungaṫ. s. precipiaṫ eis quatenus ⁊c̄. vel vt iungatur eis. s. vertigo qꝛ ex parua cā iungiṫ eis vertigo. Naz spiritui accidit nocumētū. s. resolōnis ⁊ paucitatis passio. s. ex aliqua īproportiōe cōmotio qꝛ agitatio a qualibet re quāuis sit parua. Caderet autē hic dubitatio vtrū forma rei mote possit figurari vel figi in spiritu quiescēte: sed eēt sermo valde extra ꝓpositum.

¶ Et q̄n̄q̧ quidē vertigo ex causis corporeis aut presentibꝰ in vacuitate cerebri ꝯtentis in ipso ex vaporibꝰ ꝑuenientibꝰ in venis que sunt in ipso ⁊ in neruis aut ex humoribꝰ cōtentis in ipso oīs generis qui euaporātur cū paruo motu aut caliditate. Cū ergo mouenṫ vapores illi mouēt motu suo spiritū aīalem qui nō digeriṫ ⁊ rectificaṫ nisi in venis illis. Deinde requiescit in substātia cerebri: postea dispargiṫ in neruis ad corpus. Aut ꝓpter multitudinē vapoꝝ iam retētorū in ipso ascendentiū ad ipsuz ex locis aliȷ̄s: deinde quiescētiū in ipso remanentium in ipso ab egritudine acuta antecedente aut egritudine frigida: ⁊ erunt ventositates inflatiue quas mouebit virtus digestiua ⁊ resolutiua.

¶ Hic ponit alias cās. s. corporeas cōplens sermonē in causis primitiuis. Et p̄mo ponit causas vaporales ⁊ humorales. Scōo complexionales. ibi (Et q̄n̄q̧ non fit.) Tertio cōplet sermonē in causis extrinsecis. ibi (Et q̄n̄q̧ fit ex motore.) ¶ Sūma snīe p̄me ꝑtis est ꝙ vertigo fit q̄n̄q̧ ex causis corporeis: ⁊ hoc vel ex vētositatibꝰ siue humoribꝰ cōtentis in cerebro vel ex vētositatibꝰ ascēdentibus ad cerebrū antiquatis ibi ⁊ retētis. ¶ Sed tu diceres quare nō dixit aut ex humoribꝰ ascēdentibꝰ. Dōm ꝙ ītellexit hoc vt notuz: tn̄ illi humores nō faciūt vertiginē nisi euaporēt. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. fuit motꝰ ad dicēdū. Cū ergo ⁊c̄. vt declaret quare dixit istam ventositatē cōtineri in vacuitatibꝰ cerebri ⁊ venis in ipso: qꝛ ibi cōtinetur hec vētositas: vel illuc ꝑuenit vbi spiritus cōtineṫ sed spiritus continetur in venis ⁊c̄. Iste textus fuit expositus supra hac fen. 2. cap̄. Omnis generis. s. calidis vel frigidis. Erunt ventositates ⁊ iste ascendentes caput inflatiue: qꝛ satis grosse surgentes ab humoribꝰ corruptis in febre acuta vel egritudīe frigida: quas mouebit virtus digestiua: cum sit materierū digestio. Et resolutiua. i. expulsiua: vel. i. calor agens ad resolutionem.

¶ Et q̄n̄q̧ fit nō ꝑꝑ motū vapoꝝ in cerebro sed ꝑꝑ malitiam cōplōnis diuerse in ipso ex qua cōsequiṫ excitatio motus agitabilis in spiritu nō cū motore corporeo

permiscẽte ipm ex vapore: aut alio sicut accidit illd ex motu diuerso ꝓueniẽte ex aqua ⁊ igne cũ aggregant.

¶ Cõsiderãduz ꝙ sicut in igne agẽte in aqua fit in aqua mot⁹ diuersus agitabilis siue agitatiuus: ita ex aliqua mala cõplõne existẽte in spũ põt fieri malus mot⁹: q2 nãlis cõplõ spũs mouet ſm vnũ moduz: ⁊ cõplõ ĩnãlis mouet ſm alium. Et hoc est qd dicit ꝑꝑ malitiã cõplõnis ex qua ꝯsequit excitatio mot⁹ agitabilis. i. cũ agitatione q2 hincinde agitat. Et nõ curat Aui. an aque calefactio fit ꝑ qualitatẽ: vt multi sentiunt: an fit ꝑ corpora ignea mista aque: vt Auer. credit scõo de aĩa cõmẽ. 115. ¶ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ ex mẽte Aui. aliqd corpus põt moueri ꝑ qualitatẽ in eo existẽtẽ nõ differẽtẽ ſm locuz sed ſm eẽ nec hoc dissonat ab Aristo. in. 5. eniz de gñõne aĩaliuz ca. de pilatura ca. 4. al. ca. 3. ponit q2 iõ pilus fit crispus: q2 terreũ mouet ĩferius: sed calidũ suꝑius. ¶ Sed tu diceres q̃re dixit diuerse. ¶ Dicendũ diuerse. s. a nãli: vel diuerse. i. existẽtis in fieri: ⁊ tũc motor erit agens a quo ꝑendet illa qualitas: ⁊ q2 tunc diuerse partes diuersimode mouent: ⁊ iõ apparet magis motus agitabilis.

¶ Et qñq3 fit ex motore spiritus exterius sicut percussione capitis ⁊ fractione cranei ita vt comprimant cerebrum ⁊ spiritũ quietũ ⁊ sequãtur ipsum motus diuersi circulares vndosi sicut accidit in aqua ex percussione graui super eam aut casu verberationis fortis super dorsum ipsius. Reuoluuntur enim vnde eius ⁊ casus verbigratia in aere. Sed corpus aereum est dignius: sed tamen non sentitur.

¶ Hic cõplet harũ causaꝝ assignationẽ. Et ꝑmo ponit quãdã cãm extrinsecã. Scõo ĩtrinsecam. ibi (Et quãdoq3 fit.) Tertio declarat quiddã. ibi vapores.) ¶ Qd ꝑmo dicit ꝑ3. tamẽ ille textus. aut casu verberationis ⁊c. põt duplr exponi. Primo ꝙ referat ad aquã. aqua eniz põt ꝑcuti re graui ꝓiecta vt lapide ⁊ quãtũ ad hoc dixit ꝑcussione graui suꝑ eã ⁊ põt ꝑcuti aliquo fuste vel baculo: ⁊ quãtũ ad hoc dixit. verberationis. supra dorsum ipsius. s. aque. Alio modo põt referri ad corpus humanũ ꝑcussum: ⁊ vult ostẽdere ꝙ percussio nõ solũ in capite sed dorso facit vertiginẽ: q2 nucha in dorso cõmunicat cerebro: vnde quãtũ ad eleuationẽ ⁊ casus quãtum ad depressionẽ aer est dignius. s. cõmoueri. s. per hmõi ꝑcussiones qa subtilius: sed nõ sentit. i. nõ videt: vnde antiqui appellabãt aerem vacuum. 2. de aĩa. caꝑ. de somno. tex. cõmenti. 81.

¶ Et quãdoq3 fit ex vaporibus ascendẽtibus ad cerebrum in dispõne suarũ ascensionũ: ⁊ si nõ sint generati in substãtia cerebri neq3 retenti in ipso antiquitus: naz cũ ad ipm ascendunt mouẽt ipm. Et quãdoq3 fit ascensus eoꝝ ad ipsum aut in trãsitibus neruoꝝ: ⁊ est ex stomacho ⁊ chisti fellis: aut mediante stomacho ⁊ vesica ⁊ matrice ⁊ velamine cũ eis aduenĩũt egritudines: aut mouentur humores qui sunt in eis.

¶ Hic vult ostendere ꝙ vẽtositas quãuis nõ sit gñata in cerebro: ⁊ quãuis nõ sit antiquata in eo l3 aliunde venerit põt facere vertiginẽ ascẽdens ad cerebrũ ẽt in actu ascẽsionis. Et tandẽ ostẽdit ꝑtes a qb⁹ põt ascẽdere. ¶ Sed statim dices quare bis dixit de stõcho. ¶ Dicẽdũ ꝙ stõchus põt cõicare ſm ꝙ venosus: ⁊ ſ3 ꝙ neruosus. ¶ Aliter ꝙ põt eẽ terminus a quo: ⁊ quãtũ ad hoc dixit ex stõcho: ⁊ põt eẽ mediũ ꝑ qd: vt cũ ab ĩtestinis ad stõchũ ascẽdũt vapores ⁊ quãtũ ad hoc dixit mediãte stõcho. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ mot⁹ humorũ in his mẽbris ꝓñt fieri qñq3 quãuis hõ nõ egrotet in eis: ⁊ tñ sequit vertigo: ⁊ iõ dixit: aduenĩũt egritudines: aut mouent hũores.

¶ Illud enim plurimũ fit ex stomacho ⁊ post ipsum ex matrice recipiente superfluitates: aut in venis ⁊ arterijs: aut occultis: aut manifestis.

¶ Supra declaratũ fuit ꝙ mẽbrũ est cui stomachus magis cõmunicat. Aut in venis suꝑ. est materia a qua surgit vapor. Uel ĩ venis. i. per venas mouet. Occultis. i. subethicis ꝓfundis.

¶ Uaporis autez materia quãdoq3 est cholera ⁊ quãdoq3 est flegma.

¶ Primo declarat mãs vnde surgit vapor. Scõo cõparat quãdam vertiginẽ ad epilepsiaz. ibi (Et vertigo.) Tertio addit quosdaz modos vertiginis. ibi (Et multotiẽs.) ¶ Diceret aliquis quare nõ dixit de melãcholia. ¶ Dicendũ ꝙ ĩtelligit per hoc qd dixit cholera sc3 nigra ⁊ rubea: vel tacuit sic̃ notũ ex capitulo de qualitate accidenti soде ex materijs: ⁊ etiã de sanguine dedit intelligi.

¶ Et vertigo qdez flegmatica similis est epilepsie.

¶ Ratio est q2 epilepsia est egritudo frequẽtius flegmatica in qua ĩpedit sensus ⁊ mot⁹ ita in hac vertigine. Plus enim ĩducit obtusionẽ in sensib⁹ vapor flegmatis q̃3 cholerũ: vt ex ꝑdictis apꝑet.

¶ Et multotiens fit cõtinuitas scothomie ⁊ vertiginis nõ ꝓpter mãm cõprehẽsam: imo ꝑꝑ rem ĩcipientẽ cõtinuari cũ cerebro sua qualitate ⁊ facit possidere scothomiam ⁊ vertiginẽ sicut accidit cũ est vacuitas ⁊ fames quibusdã hoibus ⁊ ꝓprie eis qui famẽ nõ tolerãt ꝓpterea ꝙ os stõchi eoꝝ leditur cui cerebrũ cõmunicat. Et quãdoq3 fit vertigo ⁊ scothomia ſm semitã crisis.

¶ Hic addit duos modos vertiginis. Scõa ibi (Et qñq3 fit.) Cõsiderandũ ꝙ hoc qd dicit. sua qualitate. possumus ĩtelligere qualitate sola sine materia: q2 inflãmat stomachus: ⁊ tũc cõplexio cõmunicata cerebro est possibile ꝙ sit cã motus in spiritib⁹ vt supra Auic. dixit. ¶ Scõo possumus ĩtelligere qualitatẽ cũ mã: ⁊ tũc Aui. ꝑmisit notãter nõ ꝓpter mãm cõprehẽsaz: q2 ista mã l3 cerebro cõmunicet nõ debet dici cõprehẽsa sed cõicata. talis aũt mã põt eẽ multoꝝ modoꝝ sicut multi modi materieꝝ possunt cõfluere ad stomachuz nõ tolerãtiũ famẽ: vt notũ est ex ꝑmissis in hac fen. Qũo aũt fiat cõicatio solius qualitatis declaratum est supra in sermone de soda ꝑ cõitatẽ: ⁊ qñq3 ſm semitã q2 est de signis ethicis.

¶ Et vertigo quidez frequẽs ⁊ ꝓprie in decrepitis nuntiat apoplexiaz: ⁊ similiter vertigo eueniens successione stuporis cõmunicantis membrum: ⁊ quandoq3 soluit vertiginem soda accidens.

¶ Hic ponit tres cañ. ꝓnosticos. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in decrepitis siue senib⁹ vertigo nuntiat vapores flegmaticos mistos spiritib⁹ cerebri. Cũ ergo frequẽtãt illi vapores ĩgrossati ⁊ ẽt flegma a quo surgunt poterũt facere oppilationẽ ꝑfectã ⁊ ꝓprie senib⁹ ꝑꝑ defectũ virtutũ expulsiuaꝝ in eis ⁊ aliarũ. Secũdus canõ verificatur qa si mẽbrũ stupefit ⁊ postea seqt vertigo significat ꝙ mã multa ẽ que facit oppilationẽ: vnde mẽbrũ. s. notabile aliqd vt manus vel coxa stupescit: ea igitur crescẽte fit vertigo: ergo ⁊ cũ significet augmẽtum timendũ est de apoplexia: ⁊ eodẽ modo de epilepsia. Et quandoq3. Quia significat ꝙ vapor qui stabat in ventriculis est expulsus ad pãniculos: vnde fit soda: ⁊ cessat vertigo ⁊c̃.

¶ De signis eius. Caꝑ. 2m.

Facta aũt ex reuolutione hois suꝑ seipsuz: aut cõsideratione ipsius ad res reuolutas ⁊ luminosas cũ nõ sedet nota est per seipsuz: ⁊ similiter que fit a percussione aut casu.

¶ Hic ponit signa. Et ꝑmo eius que fit a cã extrinseca. Scõo ĩtrinseca. ibi (In ea aũt que fit.) Tertio ponit quosdã cañ. ⁊ cõplet sigᵃ. ibi (Scothomiã ṽo habẽs.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ res reuolute cũ sunt luminose melius vident: ⁊ fortius ĩprimũt spẽm reuolutionis: ⁊ iõ dixit ⁊ luminosas. vel forsan res multũ luminosa disgregãdo spiritum põt eẽ cã mali mot⁹ in eo: l3 supra in causis nõ expressit. Cũ nõ sedet. hoc dixit q2 hͦ accidẽs cũ est a reuolutiõe aut ꝯsideratiõe ad res que reuoluunt magis apparet qñ hõ erectus stat q̃3 qñ sedet.

¶ In ea autem que fit a retentione materierum vaporosarum precedentia in cerebro aut generataꝝ in ipso cerebro est egritudo assidua ⁊ nõ sequens egritudinez in aliquibus mẽbris: ⁊ non est excitata cum repletione ⁊ sedata cum vacuitate: ⁊ quãdoq3 antecedunt ipsam dolores capitis ⁊ sonitus ⁊ tinnit⁹ ⁊ grauitas est ĩ capite ⁊ inuenit tenebrositatẽ in visu suo fixam: ⁊ inuenit in sensibus abbreuiationez ita vt sit in gustu ⁊ odoratu: ⁊ sentit in arterijs anterioribus pulsationẽ vehemẽtez ⁊ inuenit grauitatem in odoratu.

¶ Hic ponit signa ei⁹ que fit a materieb⁹ humoralib⁹ vel vaporalib⁹. Scõo eius que fit a mala cõplõne. ibi (Illa ṽo que fit.) ¶ Pria in tres. Primo ponit signa vertiginis ꝑꝑ materias in cerebro existentes nõ pendẽtes tũc ab aliquo mẽbro. Scõo ponit signa vertiginis ſm diuersitatẽ materieꝝ: ex qbus vapor surgit: siue materie sint in cerebro siue in alijs mẽbris. ibi (Qꝫ si fuerit.) Tertio ponit signa vertiginis ſm vnũqdq3 mẽbrũ a quo ꝓuenit. ibi (Qꝫ si ei⁹ cã. ¶ Considerandũ circa ꝑmã partẽ: q2 dicit ꝑcedẽtium: vt ĩnuat ꝙ

quis iste

Quis istẽ mãe vaporose fuerint cerebro cõicate: tñ sunt mõ facte fixe ⁊ antiquate in eo: ⁊ iõ ex hac vẽtositate antiquata ⁊ etiã ex vẽtositate gñata in eo ꝓuenit vertigo assidua: q2 cũ sit ibi semp mã ꝓsens assidue facit egritudinẽ. s. vertiginẽ. vel egritudo assidua: q2 lz nõ semp hãc hẽat vertiginẽ: tñ semp cerebrũ eius est lesũ aliq̃ lesione. Hic est dubiũ vtrũ vertigo sequẽs cãm in cerebro sit cõtinua necessario. Sed hec qõ est q̃si eadẽ cuz illa que disputata fuit caplo de charabito. s. an alienatio facta per cõitatẽ sit ꝯtinua vel ĩterpollata. ¶ Et nõ est excitata ⁊c̃. Cõsiderãdũ ꝙ vertigo sequẽs cãm in cerebro põt excitari tpe repletiõis ⁊ tpe vacuitatis a cibo: q2 nõ sequit dispõnez alterius mẽbri: sz illa que est ꝑꝑ cãm in alio mẽbro excitat cũ illud mẽbrũ replet: ⁊ quiescit cũ eũat. Qñq3 antecedũt ipsaz dolores ⁊c̃. q2 mãe ille qñq3 mouent: ⁊ faciũt alia accidẽtia: anteq̃3 faciãt vtiginẽ. Grauitas est in capite. s. q̃si ꝯtinua: ⁊ hoc cũ est mã humoralis in capite a qua surgit ventositas. Tenebrositatẽ in visu fixaz: q2 fixa est mã que oculis cõicat vel que spiritũ cerebri ĩturbidat. Abbreuiationẽ. i. diminutionẽ siue nocumẽtũ in senib⁹ ⁊c̃. q2 cerebro patiente ⁊ spiritu q est in eo oẽs sensus patiunt. In arterys pulsationẽ. ꝓpter ventositatẽ in eis motam. ¶ Grauitatẽ in odoratu. Dices tu quare hoc nocumentũ repetyt. ‖ Dõm ꝙ prius loquebat de nocumẽto abbreuiationis. i. diminutionis: que fit a materia vaporosa ꝟm ꝙ frigida: sed hic loquit de nocumento corruptionis qõ fit ab hac mã ꝟm ꝙ mouens ad perceptionem odorabilium nõ ꝟm ꝙ sunt.

¶ Et si fuerit humor qui est in cerebro: aut in alijs mẽbris humor ex quo excitantur vapores flegmatici erit grauitas ⁊ timor vl' tumor ⁊ multitudo somni: ⁊ signa flegmatis predicta in canone. Et si fuerit cholera erũt vigilie ⁊ inflãmatio sine multitudine grauitatis ⁊ imaginationes citrine auree. Et si fuerit sanguis erũt vene inflate ⁊ facies ⁊ caput ⁊ oculi rubei ⁊ calidi ⁊ erũt grauitas ⁊ somnus ⁊ lassitudo ⁊ pulsatio. Et si fuerit a melancholia erit grauitas cum quantitate ⁊ erunt vigilie ⁊ imaginationes laminarum ⁊ capilli nigri ⁊ cogitatio corrupta ⁊ reliqua signa predicta.

¶ Hic ponit signa vniuscuiusq3 mãei a qua surgit vapor qui est cã vertiginis siue mã sit in cerebro siue in alio mẽbro ⁊ hz q̃tuor. Primo ponit signa flegmatice. Scõo cholerice. ibi (Et si fuerit.) Tertio sanguĩee. ibi (Et si fuerit.) Quarto mel'ice. ibi (Et si fiunt.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ si humor ⁊c̃. est flegma erit grauitas. ‖ Cõtra dices tu qd facit grauitatez in capite: si humor est alibi. s. in alio membro. ‖ Dõm ꝙ erit grauitas. s. in capite vel in alio membro in quo erit flegma. Uel erit g̃uitas. s. in capite ex vapore flegmatis cũ postea ꝯdensat. Et timor est ꝟm intentionẽ Azarauij ꝓpter frigiditatẽ faciẽtẽ spiritũ aliq̃liter syluestrẽ: vt supra apparuit. Alias tumor. s. ex vaporib⁹ illis cũ pertingũt ad loca faciei: vnde fit dispõ similis cacesie. Predicta in canone. s. supra capitulis de signis. ‖ Secũda pars pz ⁊ tertia. ‖ In quarta parte dicit laminarũ. i. rerũ lataruz nigrarũ ꝓpter grossitiẽ ⁊ nigredinẽ melãcholie. Et capilli nigri. i. habẽt capillos nigros q attestant nãli dñio mel'ie: vel capilli nigri scz imaginatio: q2 apparebũt ei imaginationes capilloꝝ nigroꝝ: ⁊ ista lr̃a est ꝟm Azarauiũ. Et reliq̃ signa predicta. s. supra de signis malarũ cõplexionũ cerebri in pluribus capituiis.

¶ Et si eius cã fuerit a stõcho erit cũ destructione desiderij aut ĩpedimẽti in ipso aut corruptiõe in digõne ⁊ tremore cordis ⁊ lassitudine spũs ⁊ erit permutatio in stõcho ⁊ declinatio nocumẽti ad anteriorez ptẽ cerebri ⁊ mediã ipsi⁹ ⁊ nõ elõgat qn ꝑueniat ad ipsi⁹ posteriorẽ ⁊ diuersitas dispõnis sitis: qñq3 eni sedat ⁊ qñq3 augmentat ꝟm repletionẽ ⁊ vacuitatẽ ⁊ fit successione satietatis nauseatiua cibo ꝓterite: ⁊ inuenit etiã dolores in stomacho ⁊ inflationem in quibusdã horis ⁊ fit in via cõmunitatis neruoꝝ: ⁊ ĩuenit ante ipsaz ⁊ apud eius reuersionẽ in postremo ipsius dolorẽ post sinciput apud originẽ paris sexti in partibus colli.

¶ Hic ponit signa vertiginis per cõitatẽ ꝟm vnũq̃dq3 membruz a quo surgit mã. Et ꝓmo ponit signa ei⁹ que fit a stõcho. Scõo eius que fit a mr̃ice. ibi (Et si est.) Tertio a vesica. ibi (Et sil'r.) Quarto a corde vel epate. ibi (Et si.) ¶ In ꝓma parte ponit plurima signa significãtia stõchi passionẽ q̃ue sunt ꝯfusa: ⁊ expedit ea declarari ex caplo supra de signis sode per cõitatẽ: ⁊ ex fen. 13. Dicit g̃ ꝙ est cũ destructiõe ꝺsiderij. i. appetit⁹: aut ĩpedimẽto: q2 mã in stõcho põt destruere ⁊ põt al'r nocere appetitui. Aut corruptiõe in digestione. i. nocumẽto digõnis. Et tremore cordis. s. stomatico qui est mot⁹ fen. 11. ⁊. 13. Lassitudine. i. nocumẽto. spũs. i. anhelit⁹ ꝑꝑ cõitatem stõchi ad diaphragma. Erit ꝑmutatio in stõcho. i. ꝟm ꝙ stomachus ꝑmutabit: ita ꝑmutabit dispositio capit͛. s. vertigo. Uel põt exponi erit ꝑmutatio in stõcho. s. in sũma stõch⁹ erit nocitus ⁊ ꝑmutat⁹. Declinatio ⁊c̃. Cã est q2 vapores a stõcho ascendentes petũt ꝟm rectitudinẽ anteriorẽ partẽ cerebri: ꝟm tñ colligantiaz per neruũ petũt partẽ posteriorẽ ꝑꝑ sextũ par neruoꝝ in quo stomachus colligat vt statim dicet: ⁊ iõ ꝑuenit ad mediã ⁊ posteriorez partẽ. Et est diuersitas dispõnis situs. i. anxietas stomatica in q̃ hõ in vno situ nõ q̃escit vt fen. 13. ⁊ in cõmẽ. afoꝛ. 7. pti. Alices ⁊ oscitationes al's diuersitas dispõnis sic qñq3 eni sedat ⁊c̃. ⁊ patet. Qñq3 eni q2 stõch⁹ qñq3 nocet repler⁹: qñq3 inanit⁹ vt sup̃ disputatũ fuit. Et fit ⁊c̃. pz. Et ĩuenit dolores ⁊ ĩflationẽ: ⁊ totũ verificat vt pz. Et fit. s. dolor in via cõitatis neruoꝝ. s. q̃bus stõchus cõicat cerebro. Ista aũt via est per mery in partib⁹ colli ⁊ circa medium spatularũ. Et ĩuenit ante ipsam. s. vertiginẽ: ⁊ apud eius reuersionẽ. i. cuz cessat vel recedit: ⁊ hoc est qõ dicit. ⁊ in postremo ipsi⁹. s. vertiginis: q2 in fine inuenit: dico dolorẽ post sinciput. i. post anteriorẽ partẽ: q2 in parte originis neruoꝝ sexti paris in q̃b⁹ stomachus cõmunicat in partibus colli. i. circa partes colli vbi adiacet mery cui applicantur isti nerui descendentes. ¶ Considerandũ ergo ꝙ stomacho cõicante capiti incipit mã ascẽdere per neruos sexti paris: ⁊ ideo ante vertiginem incipit dolor post sinciput ⁊ in fine vertiginis etiã remanet ibi dolor: ⁊ etiam in partibus colli ex eadem causa: q2 in stomacho est radix materie.

¶ Et si est ex matrice ꝓcedũt ipsaz ꝓfocatio matricis ⁊ retẽtio spermatis ⁊ mẽstruoꝝ ⁊ apostemata in ipsa.

¶ Patet.

¶ Et similiter si est ex vesica.

¶ Et similiter est ex vesica sup. precedunt egritudines vesice.

¶ Et si est ex principio membroꝝ oium: aut ex origine nutrimenti qõ est epar: aut ex origine spiritus qui est cor ⁊ eius transitus in venis ⁊ arterijs ortis ex eis: aut in illis que sunt post aurẽ: aut in illis que sunt in collo: ⁊ illius quidem signũ est vt sit cũ pulsatione vehementi ⁊ tensione vt corde venaꝝ que sunt in collo: ⁊ vt nõ inueniat dolorẽ de quo sit curandũ in collo ⁊ mẽbris eius neq3 in reliquis neruis: ⁊ cũ vides arterias extrinsecas extensas apud collũ ⁊ alleuiat cũ manu tua pulsum ꝓhibens aut ligamẽtis lacertoꝝ aut plumbo: aut linis super ipsum stiptica predicta: tunc scis ꝙ cursus est in eo: ⁊ si nõ tũc est in alijs. Et similiter experire in alijs: ꝙ si nõ inuenis: tunc est in vijs profundis.

¶ Dubitat vbi supra Aui. dixit de ascensu mãerũ ab epate ⁊ corde. ‖ Dõm ꝙ dedit intelligi qñ dixit: aut in venis ⁊ arterys ⁊c̃. Epar eni ⁊ cor ꝟm medicos sunt ꝓncipia istarũ venarum ⁊ arteriarum. ¶ Dubitat q̃re nõ posuit signa vertiginis ⁊ a chisti fellis. ‖ Dõm ꝙ dedit intelligi per signa cõia dicta in matrice ⁊ vesica: q2 ꝓcedit passio chistis fellis. ¶ Considerandũ ꝙ philosophice hic Aui. duo ponit principia. Unuz materiale. s. dans materiam vt epar. Aliud dans formã. i. dans spirituz vt cor: tñ Auer. vult in libro de corde. ꝙ idẽ membrũ sit dans hec duo. s. cor. ¶ Cõsiderãdũ etiã ꝙ signa vertiginis ab epate vel corde sunt duo in gñe. Quedaz sunt signa passionis cordis ⁊ epatis: ⁊ ista Auicen. omisit ex fen. 11. ⁊ fen. 14. Quedã aũt sunt signa partiuz per quas mã fert: ⁊ iste partes sunt vene ⁊ arterie aut extrinsece aut intrinsece ꝓfunde ⁊ signa distinctiua ponit in lr̃a: ⁊ sunt nota. nam vene per quas transit tendunt vt corda: ⁊ sentit in collo dolor: de quo curat q2 satis fortis: ⁊ hoc ꝓpter tensionẽ: ⁊ nõ sentit in neruis reliq̃s. s. colli vel aliarũ partiũ adiacẽtiũ ⁊c̃. ligamẽtis latinoꝝ. s. cũ institis. al's latinoꝝ. i. lenciarũ de pãno lini. Et sil'r expire in alijs. s. venis extrĩsecis. ¶ Sed dubitat an mã a corde ⁊ epate possit per neruos ferri. ‖ Dõm ꝙ vtplurimũ per venas ⁊ arterias portat: q2 cũ eis maxime cõicat: tamẽ nõ est incõueniens ꝙ etiã ꝯtingẽter per neruos transeat.

¶ Illa vͦo que fit a malitia complexionis diuerse scitur per leuitatẽ cerebri ⁊ ꝓuationẽ causarũ ꝓdictarũ ⁊ casus frigoris aut caloris repẽte exterius: aut ex recep͛

ĩfrigidãtib⁹ ꝛ calefaciẽtib⁹ subito ꝛ sequaꝛ eã vertigo.

¶ Hic ponit signa vertiginis a mala cõplexione sine mã ꝛ pꝫ.

¶ Scothomiã võ habẽs nõ tãtũ iuuaꝛ a vino quãtũ a potu aque. Et scias ꝙ scothomia ꝛ vertigo cum prolongantur tunc egritudo est frigida. Et signa quidem cretice manifesta sunt.

¶ Hic annectit tres cañ. Scõꝫ ibi (Et scias.) Tertiũ ibi (Et signa.) ‖ Rõ pmi est qꝛ vinuꝫ euaporat ꝛ cõmouet spũs: aqua võ quietat ꝛ iõ lꝫ vertigo esset de mã frida posset apparere nocumẽtũ ex vino. Causa secũdi est dicta supra cap. de emicranea: ꝛ signa cretice manifesta sunt quarto cañ. fen. z. capitulis de signis crisis.

¶ De cura. Cap. 3^m.

Facta qdẽ a reuolutione hois sup seipm ꝛ cõsideratione eius ad reuolutiones aut ꝯsiderationes ex loco alto curaꝛ cũ quiete ꝛ tranquillitate ꝛ somno si nõ cito sedaꝛ: ꝛ sumat stiptica acetosa ꝛ frãgat bucellas in eis ꝛ sumat ipsas.

¶ Hic ponit curã vertiginis. Et primo eius que fit a cã extrinseca. Scõo intrinseca. ibi (Que võ.) Tertio iterũ ei⁹ que fit a cã extrinseca cõplens curã alioꝝ modoꝝ. ibi (Et si cã.) ¶ Considerandũ ꝙ stiptica acetosa vt acresta sedant motũ spũs: ꝛ ideo ꝯueniunt.

¶ Que võ facta est a sanguine aut humore cõtento in corpore curaꝛ flobothomia ex cephalica.

¶ Primo qñ ẽ a mã. Scõo sine mã. ibi (Et si cã est malitia.) ‖ Pria in duas. Primo ponit curã qñ mã est per cõitatẽ. Scõo qñ est solum in capite. ibi (Cũ ġ.) ‖ Prima in duas. Primo qñ per cõitateꝫ ad totuꝫ. Scõo ad partẽ. ibi (Et si fuerit cã.) ‖ Pria in duas. Prio ponit curã qñ repletio est sanguĩea. Scõo qñ est ab alijs hũorib⁹ a sanguine. ibi (Si aũt.) ¶ Dicit pmo facta a sanguine aut humore. s. sanguini misto curaꝛ flõmia ex cephalica.

¶ Deinde ex vena quieta que est post aurem: est enim optima in curatione oium specieruꝫ vertiginis materialiũ: ꝛ qñqꝫ cauterizaꝛ ꝛ ꝓprie in ea cuius cã est ascẽsio vapoꝝ ex corpore in quacũqꝫ via eleuanꝛ.

¶ Considerandũ ꝙ Aui. vult ꝙ tu intelligas oẽs cañ. supra positos in flobothomia: vt si expedit flobothomeꝛ vena pedis vł basilica vel nigra vel cephalica. ꝛ vena post aurẽ est particulariter eũans a capite. Dixit quieta qꝛ in ea est maior securitas.

Dub^m p^m ¶ Dubitaꝛ an flõmia de vena qeta post aurẽ sit bona in cura oium spẽrũ vertiginis mãliũ. ‖ Videꝛ ꝙ nõ: qꝛ Rasis pmo ꝯtinẽ. z. cap. nõ in oĩ vertigine laudat ĩcisionẽ vene post aures: nec ẽt Gał. 3. de ĩterioꝛib⁹. s. cap. ‖ Ampli⁹ vertigo posset esse de mã frida ꝑm cerebrũ ꝯtẽta: talis aũt flõmia nocebit vt notũ ẽ. ‖ In ꝯriuꝫ est Aui. ‖ Dõm ꝙ in plurib⁹ spẽb⁹ ꝯfert. s. fridis per cõitatẽ ad corpus qꝛ isti modi vertiginis fiunt de vaporib⁹ ascẽdẽtibus ad caput. Si ġ fint de mãeb⁹ sanguineis ꝯfert illius vene apertio siue flõmia. Si aũt sint alij vapores siue frigidi siue calidi ꝛ tẽdãt per illas venas: tũc flõmia q̃si illã ĩcidẽdo põt ꝯferre ꝓhibẽdo transitũ vapoꝝ. A. tñ nõ ꝓtulit ꝑmonẽ suũ simpłr vłem: sꝫ cũ ꝯditiõe: qꝛ loquebaꝛ de vertigine facta a sanguĩe siue alio hũore sanguini misto: ꝛ tũc subdit. Est optima in curatiõe oiuꝫ spẽrũ mãliũ. s. de mã sanguĩea vel sanguini mista. Vel dõm oiuꝫ. i. pluriũ: vt dcm̃ est: ꝛ qñ cauterizaꝛ ꝓprie in ea ꝛc. alleuiaꝛ alias eleuanꝛ.

Dub^m z^m ¶ Dubitatur igitur vtruꝫ cauterizatio in qua tota vena preciditur: iuuet in vertigine quacũqꝫ via feratur vapor ad caput. ‖ Videtur ꝙ nõ: per Gał. 3. de interioribus. s. cap. Et ratione que sumiꝛ ibidẽ a Gał. qꝛ poł́e est ꝙ per arteriã quã tu amputas: nõ feraꝛ mã: sed ꝑ aliã: ġ nullã faciet vtilitateꝫ arterie amputatio per quã nõ ferꝛ. Idẽ ĩnuit Rasis pmo ꝯtinẽ. z. ca. ‖ Amplius pressio cuꝫ manu vel ligatura vel linimẽtũ cũ stipticis nõ iuuãt in vertigine qñ ꝑ arterias alias ferꝛ mã: ġ nec illaꝝ arteriaꝝ amputatio cũ cauterio vł alr. ‖ In ꝯriũ ẽ Aui. ‖ Dõm z^r. Prio ꝑ expõnẽ textus. vt dicaꝛ qñ cauterizaꝛ in q̃cũqꝫ via eleuaꝛ: vt ĩtelligas: vt illa cauterizeꝛ ꝑ quã vapor eleuaꝛ. ‖ Alr dõꝫ ꝙ p̃cisio vene cũ cauterio ꝑ se ẽ vtilis qñ ꝑ eãdẽ venã mã ferꝛ: sꝫ ꝑ accidẽs põt ꝯferre ꝑ q̃cũqꝫ venã feraꝛ. Et h̃ qñ teneꝛ locus cauterij apt⁹ ꝛ saniosus ꝛ ĩde mũdificaꝛ mã. ꝛ h̃ late discussim⁹ sup fen. 3. ca. de obthalmia. Esset ẽt dubitatio an possum⁹ ĩcidẽ arterias ꝛ quas: ꝛ an duas debeam⁹ facẽ ligaturas vel vnã. Et oĩa que ad hãc mãm pertinẽt ibi ꝑfecte discussimus.

¶ Ventose quoqꝫ conferunt nocrati superposite ꝛ etiã super caput.

¶ Vẽtose nocrati. i. circa collũ ꝛ sup caput: qꝛ sup cõmissura coronali. Et hec debẽt fieri factis eũonib⁹ sufficiẽtib⁹ vniułib⁹ ꝓprie.

¶ Si aũt fuerint cuꝫ sanguine humores diuersi: aut cã eius fuerint humores p̃ter sanguinẽ: tũc incipiatur ad euacuandũ cum pillulis de hiera aut infusione aloes. Si fuerint humores calidi aut decoctione myraboł. citrinoꝝ aut decoctione epithimi ꝛ pillulis stomaticis si fuerint diuersi: ꝛ post eũones administretur clystere cũ aqua centauree ꝛ colloquintide. Deinde ventoseꝛ super nucha ꝛ caput post perueniat ad gargarismata ꝛ caputpurgia ꝛ attractiones odoꝝ naribus in quib⁹ sunt muscus ꝛ castoreũ ꝛ nigella ꝛ amaracũ.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ ĩcipiaꝛ: dꝫ ĩtelligi duob⁹ modis. Vł ĩcipiaꝛ. s. facta flõmia: ꝛ h̃ si p̃ter sanguinẽ fuerit diuersi hũores: tñ peccẽt cũ sanguine. Vel ĩcipiaꝛ. s. nõ p̃cedẽte flõmia: ꝛ h̃ si fuerũt cã hũores alij ꝛ nõ peccẽt cũ sanguĩe siue in sanguĩe. Et iõ duos ꝑmones. A. pmi fit. Pillulis de hiera ꝛc. vide in antidotario tra. 9. ꝛ ĩfusione aloes scꝫ in aq̃ endiuie vł ꝑm ꝙ tibi vꝫ. Multi. n. sũt modi hui⁹ ĩfusionis ꝯclarati sup̃ in cura sode. Aut ꝯcoctiõe myrabolanoꝝ. s. pluriũ generũ. Reliq̃ patẽt ex canonib⁹ gñalibus. Amaracũ. i. sansucus.

¶ Cũqꝫ paroxismus excitatur tunc adiuua cum fricatione inferiorum extremorum.

¶ Hic ponit curaꝫ in hora paroxismi. ¶ Considerandũ aũt ꝙ hoc remediũ est securũ ꝛ leue: ꝛ diuertit vapores ad inferiora: tamẽ si necessitas vrgeret in hora paroxismi possemus flobothomare et clysterizare ꝛ alia facere ꝑm ꝙ videretur necessitas.

¶ Et si fuerit cã in h̃ ex stõcho ꝛ hũorib⁹ in ĩpo administra vomitũ cũ aq̃ in qua sunt anhetũ ꝛ raffan⁹: ꝛ ponanꝛ in ipsa mel ꝛ sal ꝛ reliq̃ vomitiua tẽperata. Deinde euacua cũ cochijs si virt⁹ fuerit fortꝫ: aut cũ pillulis de hiera ꝛ infusione aloes si virt⁹ fuerit minus fortis. Et scias si hũores sunt choła pura: tũc. n. cũ decoctione myraboł. cũ fumoterre: ꝛ illꝺ qdẽ scies ꝑ signationes p̃dictas in hoc capło ꝛ in capitulo de stõcho.

¶ Hic pmo ponit curã vertiginis per cõmunitatẽ ad stomachum. Scõo per cõmunitateꝫ ad alia membra. ibi (Et si causa.) ¶ Quod dicit in prima parte est notum: ꝛ comprehendit curã egritudinuꝫ stomachi repletionalium quã debes scire ex fen. 13.

¶ Et si cã fuerit in alijs mẽbris curabis totũ cũ eo qꝺ opꝫ ꝛ ꝯfortabis caput in principio sui cum oleo ros. cũ aceto ꝛ oleo camomillino ꝛ post confirmationem cuꝫ oleo camomillino singulari.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ hec cura pẽdet ex cura passiõis in quocũqꝫ mẽbro fit egritudo a q̃ surgit vapor siue sit matrix siue vesica siue epar. Et ꝓ his opꝫ recurrere ad ꝓpria capitula ĩfra: ꝛ iõ dixit cuꝫ eo qꝺ opꝫ. Pẽdet ẽt hec cura ad ꝯfortationẽ capitis: ꝛ hãc abbreuiat qꝛ scita est supra frequẽter. Et post ꝯfirmationem vel ꝯfortationẽ. s. factã cũ oleo rosaceo camomillino singulari. s. ꝓcedas.

¶ Cuꝫ ergo sciꝛ ꝙ mã est in capite tm̃ ponanꝛ ventose sup caput ꝛ nocrã. Et flõmeꝛ vena que est post aurẽ ꝛ administrenꝛ asceibaret ꝛ gargarismata ꝛ embroce et attractiones odoꝝ narib⁹ ꝛ caputpurgia p̃dicta ꝛ que similia sunt illis ꝑm materias ꝑm ꝙ sciuisti in canone.

¶ Sciendũ ꝙ hoc est notum: qꝛ Aui. dirigit totam suam intentionem ad particulares eũones a capite. Asceibaret. i. pillule asceibar que posite sunt supra in capitulo de canonib⁹ generalibus curationis: ꝛ iõ dicit ꝑm ꝙ sciuisti in cañ. s. vniuersali supra.

¶ Et si causa est malitia complexionis diuerse opꝫ vt scias causaꝫ eius: ꝛ signa per ea que scis ꝛ cura per cõtrarium vt temperetur complexio naturalis.

¶ Patet.

¶ Et si causa est percussio aut casus cureꝛ prius cũ eis que dicenꝛ in capitulis suis. Si ergo sanaꝛ ꝛ remanet vertigo cureꝛ vertigo cũ eis que sunt ostensa.

¶ Primo facit hoc. Scõo addit cañ. ibi (Et oportet.) in capitulo ipsius scilicet quarto cañ. fen. 5. capitulo de fractura cranei: ꝛ fen

4.tract.2.Curet̃ cũ eis que sunt ostẽsa.s.in hoc cap̃.q2 si remanet vertigo post curã ꝑcussionis: h̃ est q2 remanet agitatio sola: ⁊ tũc curet̃ sicut curatur ille cui accidit vertigo ex reuolutione super se vel remanet materia: ⁊ tunc euacua eam ſm ꝙ ipsa est.

¶ Et opz qdẽ vt habẽs vertiginẽ alienẽt a se ꝯsideratione ad oẽm rem cito reuolubilẽ ⁊ alienet̃ ab aspectu profunditatũ fouearum ⁊ verticũ montiũ ⁊ colliũ ⁊ superficierum supremarum.

¶ Patet.

¶ Scothomiã ṽo ⁊ vertiginẽ factas ꝑꝑ vacuitatẽ stomachi sedat acceptio bucellarũ infusarum in rob fructuũ stipticoꝝ ⁊ aquis ipsoꝝ ⁊ ꝓprie acreste.

¶ Hic ponit aliũ cañ.cure scothomie ⁊ vertiginis eueniẽtiũ in vacuitate stõchi: ⁊ q2 fit talis vertigo: q2 stõchꝰ ĩflãmat̃: ⁊ q2 cholera ad stõchũ fluit: iõ docet ꝯfortare cũ bucellis panis ĩfusis in rob.i. in succo inspissato fructuũ stipticoꝝ vt cydonioꝝ. Et aquis.s.succis nõdum inspissatis proprie acreste: q2 frigida ⁊ stiptica confortant aggregando partes stomachi ⁊c̃.

¶ De alue ⁊ est palpitatio. Cap̃.4[m].

Corpori qdez accidit ex ꝑte multiplicationis repletionis ⁊ similiũ in lacertis ⁊ venis dispõ que est sicut lassitudo ꝑꝑ quã extẽdunt̃ vene: ⁊ multiplicat̃ oscitatio ⁊ alaꝝ extẽsio ꝑꝑ multitudinẽ vẽtositat̃ ⁊ vaporis ⁊ cũ ea rubificant̃ facies ⁊ oculi ⁊ ꝓuocat inuolutionẽ ⁊ extensionẽ: ⁊ cuz illud in hoie multiplicat̃ significat repletionẽ.

¶ Hic determinat de alue que est palpitatio. Et p̃mo p̃mittit cãs ⁊ signa huius passionis. Scðo ponit curaz.ibi(Opz ꝗ.) ¶ Ad p̃mi ĩtellectũ ꝯsidera ꝙ cõiter expositores credũt ꝙ alue ⁊ palpitatio nõ sit aliud q̃ȝ modi alicũ ⁊ oscitationũ. Sed sermo iste est corruptus. Jã eni sufficiẽter de alicibꝰ ⁊ oscitationibꝰ Aui.tractauerat p̃ cañ.fen.3. Etiã ista est egritudo cerebri. Opz ꝗ his ꝯ̃clarare que sit hec egritudo cerebri. Alices.n.⁊ oscitationes in se sũt dispõnes musculoꝝ. Dico igit̃ ꝙ alue idẽ est ꝙ palpitatio: vt ponit Simon in synonymis. Palpitatio aũt est duplex. Una ẽ que oculoꝝ dispõ que est palpebrarũ frequẽs motꝰ. Alia est dispõ manuũ: q2 hoies vadũt palpitando sic̃ ceci faciũt. Hic ꝗ palpitatio sumit̃ ꝓ vtraqȝ dispõne: nõ ꝙ hic sit sermo de eis in se: sed vt ꝯnotãt ⁊ sunt accidẽtia cuiusdã modi vertiginis. Est igit̃ alue siue palpitatio quedã vertigo siue qdã scothomia in q̃ hõ oculis ⁊ manibus palpitat. Et in q̃ sunt alices qdã ⁊ oscitatiões ⁊ accidẽtia alia que in lr̃a ponũtur. Et ꝓuenit ex vaporibꝰ cõicat̃ cerebro a toto corꝑe: q sunt de sanguine vel cholera: ⁊ nõ solũ cõicant̃ capiti: sed ẽt venis corꝑis. Jlli ꝗ vapores q capiti cõicant̃: faciũt vertiginẽ: ⁊ faciũt rubedinẽ ⁊ tẽsionẽ venarũ faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ faciũt apparẽ imaginatiões corã oculis: vñ ĩfirmꝰ palpitat cũ palpebris ⁊ palpitat cũ manibꝰ: ⁊ forsan ꝙ ista palpitatio cũ manibus nõ solũ est ꝑꝑ imaginatiões q̃s vidẽt corã oculis: sȝ ꝑꝑ questũ alicuiꝰ apprehẽsiõis cũ manibꝰ timẽdo casuz: ⁊ forsan ꝙ ista vertigo est mior.s.nõ faciẽs cadere: q2 nõ multi vapores ascẽdũt cũ ꝑs spargat̃ in corpꝰ sȝ illa de qua superiꝰ dcm̃ est: est faciẽs cadẽ: ⁊ si nõ sit sic: sed faciat nõ curamꝰ dũmõ appeat ꝙ alue est modus ṽtiginis. Jlli aũt vapores q spargunt̃ in corpꝰ faciũt lassitudinẽ ⁊ tẽsionẽ venaꝝ ⁊ oscitatiões ⁊ alices. Et q̃uis dcm̃ sit: ꝙ isti vapores surgũt a repletiõe totiꝰ corꝑis posse tñ eẽt ꝙ a stõcho surgerent: ⁊ alices ille de qbus dr̃ in cõmẽ. afoꝛ.57.7.ꝑti. Alices oscitatiões ⁊c̃. q2 erũt qdã stõtice oscitationes.i.anxietates. ¶ Dicemꝰ igit̃ ꝙ alue ⁊ palpitatio ẽ vertigo in q̃ sunt palpitatiões alices oscitatiões tẽsiones venaꝝ rubificatio faciei ⁊ venaꝝ oculi: ⁊ h̃ est qð dicit lr̃a. Corꝑi qdez accidit ex parte multiplicatiõis repletiõis.s.in toto ⁊ similiũ.s.in stõcho: vel repletiõis.s.humoralis ⁊ similiũ.s.vaporose accidit dico in lacert̃ ⁊ venis dispõ q̃ est sic̃ laxitudo: q2 ẽ modus laxitudinis ꝑ quã dispõnẽ extẽdunt̃ vene ꝑꝑ repletionẽ ⁊ multiplicat̃ oscitatio ⁊c̃. ⁊ ꝓuocat inuolutionẽ.i.reuolutionẽ in lecto ⁊ extẽsionẽ.s.mẽbroꝝ vel venaꝝ. Et cũ illð ⁊c̃. Si ꝗ lr̃a que dicit ĩuolutionẽ exponat̃.i.imaginationẽ ꝙ res voluant̃: tũc lr̃a est plana. ꝙ si exponat̃ inuolutionẽ.i.reuolutionẽ in lecto: tũc opz supplere: ⁊ ẽt isti vapores faciũt vertiginẽ.

¶ Opz ergo vt eũet̃ humor sanguineus ⁊ cholericus ⁊ administret̃ aqua frigida. Jllud.n.q̃nqȝ sedat eam in dispõne propterea ꝙ tẽperat ebullitionẽ. acori quoqȝ inest ꝓprietas remouẽdi ipsaz cũ masticat̃ aut puluerizatꝰ sumit̃ ⁊ bibit̃: ⁊ forsitan cũ eo qð resoluit vẽtositates dominãtes: ⁊ simil'r zuccharũ cũ coriãdro.

¶ Primo ponit curã ꝑ eũonẽ. Scðo ꝑ alteratiua.s.sedãtia ebullitionẽ.ibi(Et administret̃.) Tertio per ea que a ꝓprietate curãt ⁊ ẽt resoluẽdo.ibi(Acori quoqȝ.) Quarto per ea que ꝓhibẽt ascensum vapoꝝ ad caput.ibi(Et balneationes.) Quinto per q̃daz manualẽ opõnẽ. ¶ Qð p̃mo dicit est notum: ⁊ qð scðo dicit. ¶ Circa tertiã partẽ ꝯsidera ꝙ acorus põt dupl'r ꝯferre. Primo per viaz ꝓprietatis siue specifice forme. Scðo per viaz resolutionis: q̃uis eni isti vapores surgãt a sanguine ⁊ cholera ⁊ in radice ĩdigeant ĩfrigidatione tñ calida sicut acorus pñt ꝯferre vel a ꝓprietate resoluẽdo: ⁊ hoc ĩnuit lr̃a. Et sil'r. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ coriandrũ hȝ proprietatez ꝓhibendi vapores ad caput: vt oẽs auctores ꝯcordant. zuccharũ aũt ponit̃ ad ꝯsolationẽ coriandri.

¶ Et balneatores sanant habentem eam constringendo manũ super venas ⁊ suꝑ duas apopleticas donec homini eueniat quasi syncopis ⁊ fortasse cuz eo quod exprimit̃ de spiritu ascẽdente ad cerebrũ oĩmoda fortitudine dominante materiebus cum resolutione. Et cum ipso quidem est cautela adhibenda.

¶ Primo ponit istũ modũ cure. Scðo ostẽdit cautelã in hoc obseruandã.ibi(Et cũ ipso.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ in balneis.i.stuffis h̃ accidens põt multũ accidere corporibꝰ repletis: q2 calor balnei mouet materias ⁊ facit eas euaporare. ꝯsuetudo forsan erat in partibus Auicen. ꝙ ministri balneoꝝ vidẽtes hoc accidẽs stringebãt manus super venas. ⁊ pro.i.super duas apopleticas.s.sub mento a lateribꝰ epiglotis: ⁊ ꝓhibebant ascensuz vapoꝝ ad caput. ⁊ hoc nõ poterat fieri quin ꝓhiberet̃ etiã spirituuz ascensio ad caput. ⁊ ideo homini eueniebat quasi syncopis. ¶ Cõsiderãdũ scðo ꝙ per hoc ꝙ dicit ⁊ fortasse. A. vr̃ assignare cãm q̃re talis cõstrictio curat istũ modũ vertiginis: q2 spũs ascẽdẽs expressus superius cum sua fortitudine resoluit. Ergo due sunt cãe q̃re talis ꝯstrictio curat. Una est: q2 ꝓhibet ascẽsum vapoꝝ. Alia est q2 spũs cũ fortitudine exꝓ̃ssus est cã resolõnis mãerũ a cerebro. ¶ Dubitat̃ an constrictio arteriarũ sit causa ꝙ spiritus cũ fortitudine dominet̃ materiebus. ¶ Uidetur ꝙ nõ: q2 qð est causa ĩfrigidatiõis in cerebro nõ est causa fortis resolutionis: sed talis constrictio est causa infrigidationis. Probat̃ p̃ q2 est cã somni. siquis.n.istas venas constringat accidit delectabiliter dormire vt Arist.ꝓble.35.8.ꝓble. ⁊ est cã syncopis: sed in syncopi fit qdã infrigidatio. Jtẽ calidũ fert̃ a corde ad cerebrũ. Ari.ꝓble.10.55.ꝓble. ⁊ fert̃ per has venas: vt Gal'.in libro de vtilitate pulsus. ꝗ eis ꝯstrictis calidũ nõ portabit̃ ⁊ sic nõ fiet mãerũ resolõ. ¶ Jn ꝯ̃riuz est Aui. ⁊ Ari.35.ꝑti.p̃allegato ꝓble. ¶ Ad hãc dubitationẽ posset 2r rñderi. Prĩo ꝙ ꝯstrictis arterijs cal'm qð est versus cor inflãmat̃ ꝓhibita euẽtatiõe ꝑ motũ illarũ arteriarũ: sȝ calidũ qð est in cerebro ĩfrĩdat̃: ⁊ ideo facta in hac ꝯstrictione nõ erit in partibꝰ cerebri: sed in partibꝰ corporis. vnde surgũt vapores ⁊ est satis simile: siquis eni liget brachiũ ꝑs versus cor inflãmat̃: sed ꝑs versus digitos ĩfrigidat̃ ⁊ denigrat̃: ⁊ tũc exponet̃ tex. Aui. ⁊ fortasse sanat talis ꝯstrictio cũ eo ⁊c̃.i.quãuis exp̃mat̃ spũs versus cerebrũ ⁊c̃. ¶ Scðo mõ põt respõderi ꝙ hec ꝯstrictio vel est in sui principio.s.in tẽpore: ⁊ tũc calidũ impeditũ in euentatione in seipso inflãmat̃ ⁊ resoluit mãs que sunt in cerebro. Aut est in ꝓcessu tẽporis: ⁊ tũc calidũ durãte ꝓhibitione euẽtatiõis ĩfrigidat̃ ⁊ extinguit̃: ⁊ iõ Aui. vult ꝙ nõ multũ teneant̃ manus in hac ꝯstrictione: q2 homo posset mori: vt appebit. ¶ Ex qbꝰ cessant ꝯ̃ria. Et cũ ipso.i.in hac ꝯstrictione cautela ẽ habẽda.

¶ Et opz ne manus suꝑ venas teneant̃ ea q̃ȝtitate quã homo nõ tolerat vt in ipso eius spiritus retineat̃.

¶ Ut in ipõ eiꝰ spũs.i.anhelitus teneat̃.i.ꝓhibeat̃: q2 ꝯstrictio posset tñ infrigidare cerebrũ ꝙ hõ fieret apopleticꝰ: ex q̃ anhelitꝰ retinebit̃.i.ꝓhibebit̃. ¶ Dubitat̃ vtrũ arteriarũ que sunt in collo ligatio vel strictura faciat hoiem apopleticũ. ¶ Videt̃ ꝙ nõ ꝑ Gal'. in libro de vtilitate pulsus.in p̃ncipio. ¶ Amplius ligatis illis est possibile ꝙ per alios ramos calor ascendat ad cerebrũ. ¶ Jn contrariũ est Aui. ¶ Dõm ꝙ ligatio siue strictura istarũ arteriarũ facit hoiem apopleticũ ⁊ syncopizantẽ. Rõ q2 iuuat cerebrũ calore: vnde infrigidatũ ꝯstringit̃ in suis vẽtriculis ⁊ fit apoplexia. Calidum ṽo qð est versus cor suffocatione etiã põt ꝯgelari ⁊ fieri syncopis ⁊ mors. ¶ Ad Gal'. dõm ꝙ ille sermo est disputatiuus sicut apparet. ¶ Cõtrariũ eni demõstrari põt ex dict̃ suis in alijs locis. ¶ Cõsiderãdũ ẽt circa totũ cap'm ꝙ illud qð facit imaginari istð cap'm esse de vertigine est: q2 ista ṽba in ꝓpria forma ponunt̃ a Rasi.1.ꝯti.2.ca.vbi loquẽs de vertigine siue scothomia dicit sic.

¶ Dico ꝙ hic morbꝰ euenit cū dispōne defectiōis.i.laxitudinis in corpe ⁊ ꝑcipue in supiori pte eiꝰ ⁊ tēdunt vene ⁊ oculi apparēt rubei ⁊ multiplicant in eo alices ⁊ oscitatōes: ⁊ iuuat in hoc morbo ſm ꝙ ego fui exptꝰ irrorare aquā fridaꝫ sup caput ⁊ dare in potu aquā niuis ⁊ ꝓuocare somnū: ⁊ qñ augmētat morbus dꝫ flōmari patiēs ⁊ purgari cholera. dixerūt chuzi.i.qdā aggregatio hoiuꝫ ꝙ acorus est valde bonꝰ: dico ꝙ qdā meꝰ amicꝰ fuit exptꝰ hāc medicinā.s.acoꝝ masticādo ꝯtinue eā ⁊ ꝯualuit. ⁊ fortasse h̄ opat acorꝰ a ꝓprietate. Et iuuat in hac egritudine sorbitio coriādri ⁊ zucchari: ⁊ iuuat silr ꝯstringē manibꝰ artarias subeth ꝑ paruā horā. Et ē cauēdū ne ꝑꝑ violētiā ligature eiꝰ supueniat patienti aliqs status similis apoplexie. Ecce igit totū ca. Aui. in his verbis Rasis ⁊c̄.

¶ De incubo ⁊ nominatur strangulator: arabice vō albodilez ⁊ alcharon. Cap. 5m.

Incubus aūt est egritudo in qua homo sentit cū in somnū igredit phantasma graue super se cadēs ⁊ cōprimēs ipm ⁊ angustiat eiꝰ spūs ⁊ intersecat vox ipsiꝰ ⁊ motꝰ eiꝰ: ⁊ fortasse ꝑfocat ꝑꝑ oppilationes poroꝝ: ⁊ cū ab ipso sepat excitat eū subito. Et est antecessor vnius triū egritudinuꝫ aut apoplexie aut epilepsie aut manie: ⁊ illud qdē cuꝫ fuerit ex materiebꝰ cōprimētibꝰ ⁊ nō fuerint ex causis aliꝭ nō materiatis. Eius vō cā ſm plurimū est vapor materierū grossarū sanguinearū aut flegmaticarū aut melācholicarum eleuatus a cerebro subito in dispōne quietis motus vigiliarū resoluentis vaporē ⁊ cū resolutione ois humoris cōmunicātis ipm.

¶ Hic determinat de incubo. Et p̄ notificādo eū ponit sui cās excusans se a signis. Scdo ponit curā. ibi (Cura eiꝰ.) ¶ Pria in .ḋ. Prio notificat ⁊ ponit cās intrinsecas māles. Scdo excusat se a signis. ibi (Signa aūt.) Tertio ponit causas extrinsecas. ibi (Et qñqꝫ fit.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā ptē ꝙ Aui. notificat istā egritudinem ex pluribꝰ. Prio ꝑ sui nomē: ⁊ hꝫ plura noīa ō qbꝰ nō curamꝰ. Scdo per tps sui euētus: qꝛ accidit cū somnuꝫ igredit ⁊ sic accidit in somno. Tertio ex pte ꝓprie dispōnis: qꝛ sentit hō phantasma graue ⁊c̄. Quarto per accidētia: qꝛ stringit anhelitus itersecat vox ⁊ motꝰ: qꝛ vult moueri ⁊ clamare ⁊ nō pōt. Et forte ꝑfocat.i.suffocat: vel.i.ꝓuat anhelitꝰ oīno ꝑꝑ oppilationē poroꝝ.i.viaruꝫ spūs. excitat subito: qꝛ mā vaporosa subito exoppilat. Quīto ex parte sue ꝓnosticationis: qꝛ ꝓnosticat apoplexiā epilepsiam ⁊ maniā.i. melīaꝫ: si fuerit ex causis mālibꝰ.s.vaporalibꝰ ab humoribus: qꝛ si fuerit cā nō materiata vt solū frigus occurrēs capiti nō ꝓnosticatur nec io alterā illarū egritudinū. Vapores ḡ illi q indicant mās ⁊ ipsimet multiplicati ⁊ retēti significāt oppilationes futuras ⁊ sic apoplexiā ⁊ epilepsiā: ⁊ si mā inficiat spūs: ⁊ fit melīca fiet melīa. Sexto ex parte modi cāe: qꝛ cā est vapor. Nā si esset mā humoralis sub forma humoris nō sic subito excitaret hō. Uidemus aūt ꝙ patientes incubū cū tāgunt statim excitati liberant ab illo phantasmate: ⁊ ſm vaporis grossitiē maiorē vel minorē est tarditas ⁊ celeritas excitationis: ex quo appet ꝙ mā ista ē vaporosa: qꝛ motus caloris ad extra ad exercēdū opa vigilie statim dissoluit illum vaporē. Septimo ostēdit locū ad quē iste vapor ascēdit ⁊ tps. Nā ascēdit subito ad cerebrū: ⁊ ꝑ h̄ ꝙ subito ascēdit terribilius phantasma iprimit in dispōne qetis motꝰ vigiliarū.i.cū quiescūt motꝰ vigiliarū: ⁊ hoc est in somno: motus dico resoluētis vaporē cū resolutione oīs humoris cōicantis ipm vaporē: qꝛ motus vigiliaruꝫ nō solū resoluit vapores: sed etiam humores.

Dubm p̄m ¶ Dubitatur an incubus possit fieri in vigilia. ¶ Dōm ꝙ ꝓprie non fit in vigilia. stante enim aliq̄ q̄ntitate vaporis grossi pōt inducere phantasma terribile in somno: qō nō faceret in vigilia. Nā parue phantasie dormientibus apparent magne: que vigilantibꝰ parue apparent: vt pōt intelligi ab Aristo. in lib. de somno ⁊ vigilia. Si tñ in vigilia alicui accideret modus icubi: nō esset sine magna cā: qꝛ esset tantus vapor ꝙ per calorē vigiliarum nō posset resolui: ⁊ etiā inducere phantasma: ac si insomniaret.

Dubm 2m ¶ Et si cōsideras esset quasi quidā modus apoplexie vel epilepsie. dubitat Gilbertus: q̄re in incubo ledit plus motus q̄ꝫ sensus. ¶ Et rñdet alioꝝ snīa: qꝛ vapores faciētes incubū maxime ipediūt cor qō est p̄ncipiū motꝰ: nō sic aūt ipediūt cerebrū qō est p̄nm sensus. ¶ Hi tñ sermones nec in quesito: nec in cā sunt oīno veri. In icubo eni sensus ledunt exteriores: ⁊ ēt iteriores nocent: ēt motꝰ nocet. Materia eni incubi maxime est circa partes cerebri.

Dubm 3m ¶ Dubitat q̄re multū accidit incubꝰ supine iacentibꝰ. ¶ Dōm ꝙ cā est: qꝛ talis forma iacēdi est cā oppilatiōis faciēdo mām ad posteriora declinare: vnde p̄ cañ. fen. 3. cap. de somno ⁊ vigilia. resupine dormire est malū ad malas ꝑparās egritudines sicut apoplexiā ⁊ frenesiꝫ ⁊ icubū: qm̄ supfluitates ad posteriora declinare facit ⁊c̄.

¶ De signis. Cap. 6m.

Signa aūt ois humoris manifesta sunt ꝑ canones antecedētes. Et qñqꝫ fit ex frigore vehemēti inueniēti caput subito apud somnum q̄re cōprimit ipm ⁊ igrossat ⁊ ꝯhit ⁊ efficit in ipo phantasias illas subito. Et illud qdē nō fit nisi ꝑꝑ debilitateꝫ cerebri sua caliditate: aut malitia complexionis: quā habet.

¶ Hic ponit signa. Et qñqꝫ. Cōsiderādū ꝙ cerebrū debile in sui calore nāli: ⁊ hoc per viā resolōnis: vt in ꝯualescētibꝰ: vel debile ꝑꝑ malitiā cōplōnis fride: cū occurrit frigori: tūc fit incubꝰ: ⁊ iprimit sensationē phantasmatꝭ suffocātis ⁊ ꝑmētis: qꝛ istō frigꝰ ꝑmit cerebrū ⁊ igrossat siue ispissat ipm: ⁊ sic tꝫ vapores ⁊ ingrossat eos ⁊ spiritū ⁊ ꝯhit: qꝛ quasi corrugat forti ꝯstrictione: ⁊ hoc vult Aui.

¶ De cura. Cap. 7m.

Cura eiꝰ est flōmia ⁊ solō vētris cū eo qō totuꝫ humorē educit: ⁊ si humores sint multi ⁊ grossi ꝯfert hoc solutiuū: cuiꝰ ꝯfectio. ℞. euforbiꝭ q̄ntitatē. ʒ.i. cū tertia pte. ʒ. ō scamonea ⁊ quarta. ʒ. de pulpa collogntide ⁊ duobꝰ danich anisi si virtꝰ fuerit fortis: ⁊ si nō cū pillulis de azulo aut pillulis stomaticis ⁊ epithimo ⁊ hieris magnis.s.hiera cucumeris asinini ⁊ hiera ruffi ꝓpe. Deide ꝯforta caput cū eo qō scinisti ex canone: ⁊ ex eis que iuuant ad h̄ est vt grana peonie in potu ſm ꝯtinuitatē sumant.

¶ Prio ponit curā icubi a causis mātis. Scdo a q̄litate. ibi (Si āt.) ¶ Cōsidera totū: qꝛ ꝑs remanēs ⁊ vaporās faceret incubū. Debet aūt fieri hoc in pluribꝰ euōnibus: vt supra declaratū est ex cap. de melīa. Reliq̄ patēt. ¶ Et hieris magnis. Dices tu ipse ꝓcedit hieras magnas si virtꝰ nō est fortis. Hoc aūt vr̄ satis inconueniēs qꝛ fortiores sunt magne hiere q̄ꝫ pillule quas descripsit. ¶ Dōm ꝙ intelligit de eis in pua dosi. ¶ Uel dōm ꝙ nō dꝫ referri ſmo Aui. ad hoc qō dixit: ⁊ si nō: sed referat ad illud qō dixit cuꝫ eo qō educit totū humorē. Grana peonie ſm cōtinuationē.i.ꝯtinuatis diebus. Docet aūt Rasis primo ꝯtinētis cap. 6. sumere. 15. grana peonie ⁊ debet intelligi. 15. nō in vna dosi sed pluribus sumendo vnum vel duo grana: vt tibi videt. Peonia eni ꝓprietatē hꝫ ad cerebrū.

¶ Si aūt cā in ipo est frigꝰ iueniēs caput ⁊ facit in ipo hāc phantasiā opꝫ vt olea calida administres calefacientia stiptica ⁊ emplastra rubificantia ⁊ reliqua. Et nō opꝫ vt prolongemus sermonem in ipso: quoniam iam precessit quod excusat.

¶ Olea calīa.s.actu calefaciētia.s.i v̄tute vt oleū nardinū ruthaceū ⁊ silīa stiptica. Cōtra qꝛ si frigꝰ stipticauit. Dōꝫ ꝙ debēt hr̄e stipticitatem paucā refrenatiuā nocumēti resolutiuoꝝ. ⁊ pꝫ. Precessit sup̄ i multꝭ caplīs: vbi docent euāri māe cerebrales ⁊ ꝯfortari caput: ⁊ alia que requirunt in cura egritudinū cerebri quacūqꝫ ⁊c̄.

¶ De epilepsia. Cap. 8m.

Epilepsia est egritudo ꝓhibens membra animata ab operationibus sensus ⁊ motꝰ ⁊ erectionis non integre: ⁊ illud est propter oppilationem contingentem.

¶ Cū determiauit de incubo añcessore epilepsie: hic determiat de epilepsia. Et p̄mo determinat de epilepsia q̄ntū ad sui eē ⁊ causas ⁊ oēm diuersitatē. Scdo q̄ntū ad signa. ibi (Dicimꝰ.) Tertio ponit cās eā mouētes. ibi (Permutatio.) Quarto ponit curam. ibi (Opꝫ qdē.) ¶ Prima in tres. Primo determinat de epilepsia q̄ntum ad sui esse ⁊ cās itrinsecas. Scdo de cāis extrīsecis. ibi (Et cās mouētes.) Tertio de modis terminatiōis. ibi (Epilepsia aūt multotiens resoluit.) ¶ Pria in duas. Prio determiat de epilepsia q̄ntū ad sui eē ⁊ cās itrinsecas ⁊ effectiuas. Scdo q̄ntū ad cās dispositiuas. ibi (Epilepsia vō plīm accidit ifantibꝰ.) ¶ Pria i .ḋ. Prio facit qō di-

ctū est in sermone magꝭ generali. Scđo in spāli ⁊ q̄si declaratiue. ibi(Et opꝫ qdē vt cōprehēdat ⁊c.) ¶ Pria in.d. Pⁱo ꝑmittit diffinitiones siue notificatiōes epilepsie in gn̄ali declarās illas. Scđo declarat vnā particulā positā in vna diffōne: vt ex illiꝰ notificatione iuestiget cās epilepsie. ibi(Et qm̄ oīs spasmꝰ.) ¶ Pria in tres. Primo ponit vnā diffinitionē. Scđo aliā. ibi(Plurimū vo.) Tertio infert q̄ddam. ibi(Quare facit.) ¶ Dicit pmo ꝙ epilepsia ⁊c. ¶ Cōsiderādū circa diffinitū ꝙ epilepsia sumit̄ qn̄qꝫ vt distinguit̄ ꝯ analensiā que est modus epilepsie factꝰ ꝑ cōpassionē ad stōchuꝫ ⁊ ꝯ chatalensiā que fit ex cōpassione ad aliq̄d extremoꝝ corporis vt Platearius ⁊ alij salernitani ponunt. Qn̄qꝫ sumit̄ epilepsia vt cōiter īportat epilepsiā cerebralē ⁊ chatalensiā ⁊ analensiā: ⁊ hoc mō hic accipit̄. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ multa sūt noīa huiꝰ morbi. Dicit̄.n. epilepsia ab epi. q̄d est supra ⁊ lesis lesio. i. lesio ptis superioris vt capitis. dr̄ morbꝰ caducus: q2 facit cadere. dr̄ morbꝰ lunaticus: q2 q̄busdā ꝑoxismat ſm motū lune. dr̄ passio īfantilis: vel mr̄ pueroꝝ vel vētus īfantilis: q2 multū comitat̄ īfantes ⁊ pueros. dr̄ morbꝰ eracleus siue herculeus ꝑꝑ sui fortitudinē. dr̄ morbꝰ diuinus vel q2 a deo credebat̄ fieri: vl' q2 diuinū locū possidet. s. caput. ⁊ multa alia sunt eiꝰ noīa posita ab Alex. ⁊ Azarauio de q̄bꝰ nō curamus. ¶ Circa diffinitionē ꝯsidera. dixit est egritudo. ꝯ q2 diffinit̄ per genus remotū. tales aūt diffōnes nō sunt bone: vt Auer. 6. coll'ꝫ pmo cap. ⁊ pmo canti. cōmen. 1. ¶ Dōm ꝙ Aui. nō curauit de hoc. Vel dōm ꝙ in epilepsia est morbꝰ cōplexionalis ⁊ cōpōnalis. Et iō dicēdo egritudo accipit ꝓpinquū genus illis cōe. Prohibēs mēbra aīata ab opōne sensus ⁊ motꝰ: per hoc differt a frenesi ⁊ similibꝰ in q̄bꝰ nō ꝓhibent̄ opōnes sꝫ corrūpunt̄. Et erectiōe: q2 nō pōt stare rectꝰ: sed cadit vel nō pōt se erigē. Nō ītegre. ꝑ h̄ differt ab apoplexia: q2 apoplexia ītegre ꝓhibet ab opōne sensus ⁊ motꝰ sed epilepsia nō ītegre ꝓhibet. Ex quo appꝫ ꝙ ly nō integre: pōt intelligi de opatione sensus ⁊ motus: q2 nō ꝓhibet̄ ītegre. i. oīno. Pōt scđo ītelligi de oppilatione: q2 si in epilepsia est oppilatio est nō ītegre: sed in apoplexia est ītegre. Pōt tertio intelligi de cā q2 mā faciēs epilepsiā nō est ītegra: sed medietas eius que facit apoplexiā: vt ponit Halyab. 9. theo. ca. de epilepsia cap. 6. Unde dicit. fert̄ cā epilepsiā faciēs dimidia eius esse que apoplexiā infert. Et illud. s. ꝙ ista egritudo ꝓhibet mēbra aīata ab operibus sensus ⁊ motus: est ꝑꝑ oppilationē. s. in vētriculis cerebri ꝯtingentē nō ꝑfectā: ⁊ in hoc differt epilepsia a q̄busdā modis syncopis in q̄bus pōt fieri ꝓhibitio sensus ⁊ motus ⁊ erectionis: non tn̄ ꝑꝑ oppilationem ꝯtingentē in cerebro: sed ꝓpter passionē cordis.

¶ Plurimū vo causa eius est spasmus vniuersalis accidens ex nocumento adueniēte vētriculo anteriori cerebri quare facit ꝓuenire oppilationē nō cōpletam: ⁊ ꝓhibet transitū virtutū sensus ⁊ motus in eo ⁊ in mēbris itegre fieri absqꝫ interfectione vniuersaliter ⁊ ꝓhibet a possibilitate erigendi ⁊ neqꝫ possibile est homini vt cum eo remaneat erectio corporis.

¶ Hec ꝑs pōt dupl'r ītroduci. Pⁱo ꝙ hic ponit aliā notificationē siue diffinitionē ⁊ est ꝙ epilepsia est spasmus totius: ⁊ est diffinitio Halya. p̄allegato ca. ⁊ Gal'. 3. de accidēti ⁊ morbo. cap. 3. ⁊. 3. de interioribꝰ. 7. ca. Dixit aūt plurimū: q2 qn̄qꝫ reperit̄ epilepsia in q̄ nō est spasmꝰ manifestꝰ vt īfra ponet. vel dixit. plurimū eius. i. lꝫ epilepsia dicat plura accidētia: tn̄ q̄d plus nobis appꝫ de epilepsia est spasmosus motꝰ. Vētriculo anteriori. s. pꝰus: q2 ēt in epilepsia nocet̄ posterior vētriculus vt īfra Aui. probabit. ¶ Scđo mō pōt ītroduci hec ꝑs vt dicat̄ ꝙ hic īcipit declarare particulas in diffinitione positas. ¶ Et pº declarat h̄ q̄d dixit egritudo: ostēdens que egritudo sit epilepsia: q2 est egritudo que est spasmꝰ. ¶ Scđo declarat illud q̄d dixit ꝓhibēs ab opōnibꝰ sensus ⁊ motus nō itegre. Nā sequit̄ est spasmꝰ: ꝫ facit ꝓuenire oppil'onē nō cōpletā. i. est oppilatio nō cōpleta. ꝓhibet transitū integre. i. integrū: q2 non cōplete trāsit spiritus ⁊ virtus sensus ⁊ motus ad membra: ⁊ hoc est q̄d dicit absqꝫ interfectione. i. abscisione vniuersaliter. i. totaliter: q2 nō totaliter abscindit. Et ꝓhibet ⁊c. pꝫ.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat̄ cōiter an epilepsia sit morbꝰ vel accidēs. ¶ Videt̄ ꝙ sit egritudo siue morbꝰ ꝑ Aui. ¶ In ꝯriū est Gal'. 3. de accidēti ⁊ morbo. ca. 3. q̄ ponit ꝙ sit accidēs. ¶ Amplius spasmus est accidēs: q2 malus motꝰ: vt. 5. de accn̄ti ⁊ morbo. ca. 2. sꝫ epilepsia est spasmꝰ: vt hic Aui. ꝫ est accidēs. ¶ Dōm ꝙ q̄ō ista est valde rudis: ⁊ iō ponēdo exēplū in epilepsia flegmatica: dico ꝙ ꝯsideramꝰ in tali epilepsia oppilationē vētriculoꝝ ⁊ viarum: ⁊ vt sic est egritudo receptaculoꝝ ⁊ vie. Cōsideramꝰ ēt malā cōplexionē frīdā quā illō flegma imprimit: ⁊ vt sic est egritudo cōplexionalis. Consideramus etiā malū motū spasmosum: ⁊ vt sic est accidens.

¶ Dubitat̄ 2º an in epilepsia ex toto auferat̄ sensus ⁊ motꝰ. ¶ Videt̄ ꝙ sic per Gal'. 3. de interioribꝰ. 7. ca. vbi dicit. sunt ⁊ alia huius passionis. s. huiꝰ epilepsie accidētia que cū patiunt̄ neqꝫ vidēt neqꝫ audiūt neqꝫ aliq̄ sensu sentiūt neqꝫ memorant̄ neqꝫ intelligūt. Idē ponit Alexāder in cap. de epilepsia: ⁊ ēt Azarauius. Probat̄ rōne. si in epileptico cessat oīs motꝰ agitatiuꝰ ⁊ erectiuꝰ ⁊ oīs sensatio: igit̄ in epilepsia ex toto tunc auferet̄ sensus ⁊ motus: sed sic est ꝙ qn̄qꝫ istud videmꝰ: q̄re ⁊c. ¶ In ꝯriuꝫ est. A. hic ⁊. G. in cōmē. afor. 45. 2. pti. epilepticoꝝ. ¶ Rn̄sio q̄dā est: ꝙ in paroxismo epilepsie nos ꝯsideramꝰ pnᵐ ⁊ finē: ⁊ q̄tū ad hec tēpora sensus ⁊ motꝰ non sunt ablati: sed ꝓhibiti. i. diminuti. Cōsideramꝰ ēt statuꝫ: ⁊ q̄tū ad hoc tp̄s ꝑoxismi epilepsie sensus ⁊ motꝰ sunt ablati. ¶ Cōtra hoc pmo tūc diffinitio quā Aui. dat de epilepsia eēt rudis q2 nō cōpeteret epilepsie in suo vero ⁊ potissimo eē: sed in statu ꝑoxismi eēt apoplexia. ¶ Amplius ita posset dici de ꝑoxismo apoplexie q̄d in pnº ⁊ fine non aufert ex toto sensum ⁊ motū sed in statu. ¶ Aliter igit̄ dōꝫ ꝙ ꝓhibitio sensus ⁊ motꝰ epileptici dupl'r ꝯsiderat̄. Uno mō in se: ⁊ vt sic q̄busdā epilepticis ex toto sensus ⁊ motꝰ est ꝓhibitus. s. ablatꝰ. Quibusdā aūt nō ex toto: sed diminutus: vn̄ Auer. 3. coll'ꝫ. vlti. cap. loquēs de epileptico dicit. ꝑuant̄ oēs sui sensus ⁊ virtutes aīales aut diminuunt̄. Rō est sensibilis: q2 videmꝰ q̄sdaꝫ epilepticos ex prauitate ꝑoxismi iacere sine oī motu ⁊ nihil sentire ſm aliquē exteriorē sensuꝫ: nec ſm īteriorē q̄tū possumꝰ iudicare: q2 videmꝰ istos se nō recordari habuisse aliq̄d nocumēti. Ecōtra ēt videmꝰ aliquos q̄ h̄nt leuē ꝑoxismū: q̄ nō ex toto sunt ꝓhibiti in motibꝰ mēbroꝝ: īmo h̄nt motū spasmosuꝫ leuē: ⁊ itelligunt ⁊ recordant̄ cū surgunt. Alio mō ꝓhibitio sensus ⁊ motꝰ epilepticoꝝ ꝯsiderat̄ in cōparatiōe ad suā cām cōparādo ad apoplexiaꝫ: ⁊ hoc mō sensus ⁊ motꝰ in oī epileptico curabili a ꝑoxismo est non ītegre ꝓhibitꝰ. Rō est: q2 oppilatio cuiuslibet epileptici est nō integra respectu oppilatiōis apoplectici: vt Halyabas pōit p̄allegato cap. ⁊ Aui. īnuit ⁊ reliq̄ auctores. ¶ Sed tu diceres: si in oī epileptico oppilatio est nō ītegra: q̄uo ꝫ in quodā epileptico sensus ⁊ motꝰ est ex toto ablatꝰ. ¶ Dōm ꝙ lꝫ oppilatio sit nō ītegra: tn̄ illō parū q̄d vadit de spū sensitiuo ⁊ motiuo ad mēbra: ⁊ illō q̄d est in vētriculis: non pōt exercere aliquē actū sensationis notū. ¶ Sed tu diceres: ita dicā de quodā ꝑoxismo apoplexie. ¶ Dōꝫ ꝙ adhuc minus transit de spū in apoplexia q̄ꝫ epilepsia in qua sensus ⁊ motus sunt integre prohibiti: etiā difficilius oppilatio apoplexie remouet̄ q̄ꝫ epilepsie: ⁊ ideo sensus ⁊ motus sub hac consideratione debent dici magis lesi in apoplexia q̄ꝫ in epilepsia: in qua homo nihil sentit nec mouetur. Contraria cessant.

¶ Et qm̄ oīs spasmꝰ queādmodū ostēdi fit aut a repletione aut a siccitate aut a cōtractione ꝓpter cām impedientem tunc similiter epilepsia.

¶ Hic declarādo causas spasmi vult inuestigare causas epilepsie. Et pmo eius. Scđo accidētis in ea: q̄d est spuma cōparādo epilepsiā ad apoplexiā ⁊ sternutationem. ibi(Spuma vo.) ¶ Prima in duas. Primo facit q̄d dictū est. Scđo ponit quorūdam opiōnē in causis epilepsie. ibi(Quidā aūt.) ¶ Prima in duas. Primo ex hoc ꝙ epilepsia est spasmus ponit diuisionē causarū. Scđo ostēdit ex qua illarū epilepsia fiat. ibi(Verum opꝫ.) ¶ Primo arguit sic. oīs spasmus fit ex repletione vel inanitione vel ꝯtractione: vt ostensum est fen. 2. huius. Sed epilepsia est spasmus ⁊c.

¶ Dubitat̄ q2 Hippo. in. 6. pte afor. illo afor. 39. Spasmus fit ex inanitione ⁊ repletione: sicut ēt singultus: solū ponit duas cās spasmi scꝫ repletionē ⁊ inanitionē. ¶ Dōm ꝙ spasmus cū sit motꝰ ꝯtiuꝰ mēbri inuolūtarie moti a repletione pōt fieri: vel solū a re preter nām: ⁊ sic hꝫ duas causas. s. inanitionē ⁊ repletionem. vel pōt fieri a re preter naturā siue a re naturali. s. natura ꝯtrahente cuꝫ fugit a nocente: ⁊ sic hꝫ tres causas: ⁊ ita Auicē. sumit hic. Dubᵐ 3ᵐ

¶ Verūtamen nō fit a siccitate: qm̄ epilepsia fit subito sed spasmus siccus non fit subito.

¶ Primo ꝓbat a q̄bus causis fit epilepsia: ⁊ a q̄bꝰ nō fit. Scđo ꝓbat suppositū. s. minorē ꝓpōnē. ibi(Et epilepsia qdē nō procedit.) ¶ Prima in duas. Primo ꝓbat a qua cā epilepsia non fit. Scđo a q̄bꝰ fit. ibi(Tūc restat.) ¶ Prima in duas. Primo ꝑmittit ꝙ nō fit a siccitate. Scđo ꝓbat. ibi(Et qm̄.) Et hec hꝫ duas: sic duas rōnes adducit. ibi(Et qm̄.) ¶ Primo arguit sic. epilepsia fit subito: ꝫ epilepsia nō est spasmus siccus: ⁊ per ꝯn̄s nō fit a siccitate.

¶ Et quoniam cerebrū ex siccitate sua nō consequitur vt spasmet̄ multum quin moriatur corpus prius.

¶ Arguit sic: si pꝰus accidit mors q̄ꝫ in cerebro fiat siccitas: qua possit consequi spasmus siue epilepsia: ergo epilepsia non fit a siccitate: sed sic est. ponit minorem propositionem.

Dub^m 4^m ¶Dubitaẜ vtꝝ epilepsia fiat a siccitate. ⁋Videẜ ꝙ sic: qꝛ spasmus in toto pōt fieri a siccitate cerebri: sed epilepsia est qdā spasm⁹ in toto: ergo ⁊c̄. Maior est nota: qꝛ a frenesi pōt fieri spasmus: vt supra tra. 3. sed talis est a siccitate: vt. 3. de interiorib⁹. 6. ca. in fine. Item epilepsia pōt fieri a mā mordicatiua incitāte ad ꝯtendū: vt notuꝫ est: ergo pōt fieri a siccitate: qꝛ res mordicatiua ē exiccatiua: vt Gal. in cōmento pmo. 5. particule afoꝝ. ⁋In ꝯtrarium est Aui. ⁊ Gal. 3. de interiorib⁹. 7. cap. ⁋Rn̄sio est duplex. Una antiqua: ⁊ est ꝙ epilepsia nō pōt fieri a siccitate. Ratio est: qꝛ mēbrū multū humiduꝫ: q̄le est cerebrū: nō pōt stāte vita tātū exiccari ꝙ corrugeẜ ⁊ ꝯtrahaẜ vt notū est: ergo nō poterit epilepsia a siccitate cerebri fieri: ⁊ hoc est qđ Aui. innuit cū dicit. nō ꝯsequiẜ vt spasmeẜ multū. q. d. bene posset ꝯsequi qdā siccitas ⁊ qdā spasmus nō multus: sed multus non pōt fieri. Uel pōt exponi multū. i. multotiens: qꝛ valde raro posset forsan ꝯtingere. ⁋Ad rōnē pmaꝫ diceẜ ꝙ frenesis est passio pelliculaꝝ cerebri que pn̄t tolerare exiccationē: ex q̄ ꝯsequaẜ spasm⁹ in toto: sed epilepsia est passio cerebri q̄tū ad vētriculos ⁊ meat⁹. ⁋Ad scđam dōm ꝙ hic est sermo de siccitate cōplexionali consument humidū taliter ꝙ īde fiat corrugatio. Et nō est sermo de siccitate alicui⁹ medicine vel humoris mordicātis pūgētis cerebruꝫ vt fugiat a nocēte. Ista rn̄sio posset impugnari: qꝛ Gal. ibidē vult ꝙ nec ex siccitate pelliculaꝝ cerebri possit fieri spasm⁹ q est epilepsia: vnde dicit īpossibile est ꝙ cerebruꝫ vel eius pellicule desiccenẜ: adeo quousqꝫ fierent velut coria coartata: nisi ex longis temporibus. ¶Et quāuis postposita auctoritate Gal. pōt opinio pdicta defendi: tn̄ aliter dōm ꝙ epilepsia pōt dupl'r accipi. Uno mō pro spasmo periodico subito eueniēte ⁊ subito recedēte: ⁊ hoc mō nō pōt fieri a siccitate ꝑꝑ duas cās quas Aui. dat. Prima tollit subitum aduentū: qꝛ spasmus a siccitate fit paulatim. Scđa cā tollit recessum subitū: īmo oēm recessum: qꝛ tāta siccitas qua cerebruꝫ vel eius pellicule corrugenẜ ⁊ totuꝫ corpus spasmeẜ occidit: īmo forsan prius q̄ spasmet. Alio mō accipiẜ epilepsia pro spasmo in toto sequēte dispositionē cerebri: ⁊ hoc mō non est īpossibile fieri epilepsiā talē. i. spasmū quēdā ex inanitione sicut in frenesi ꝯtigit: ꝫ forsan raro ꝯtingat: ⁊ hoc videẜ ire ad menteꝫ Gal. ibidē siquis attendit. Ex hoc enī ꝙ epilepsia fit subito: dicit ꝙ nō fit a siccitate cerebri: qꝛ talis siccitas nō fit nisi lōgo tēpore. ¶Ad ꝯria pꝫ solō.

¶Tunc restat vt ei⁹ qdē cā sit aut cōtractio cerebri ad expellēdā rē īpedientē que est aut vapor aut qualitas mordicatiua aut humectatiua male substātie.

¶Hic ostēdit a qbus causis fit siue cās a qb⁹ fit epilepsia. Et pmo applicat has cās ad epilepsiam vt est spasmus siue ꝯtio cerebri. Scđo vt est ꝯtractio alioꝝ mēbroꝝ cōicātiū cerebro. ibi (Spasmi aūt.) ⁋Prima in tres. Primo ostendit quō ꝯtio fit cā. Scđo quō repletio. ibi (Aut humor.) Tertio probat. ibi (Et sanitas.) ¶Dicit pmo ꝙ cū epilepsia nō fiat a siccitate: ergo fit a ꝯtractione que ꝯtractio fiet ⁊c̄. ¶Diceret aliquis in quo differūt iste tres cause qbus cerebrū ꝯtrahiẜ vt expellat. ⁋Dōm ꝙ oēs ꝯueniūt in hoc ꝙ nocent. res aūt nocētes sunt vapor aut humor aut qualitas mordicatiua aut venenosa: ⁊ hoc est qđ dicit aut qualitas mordicatiua. s. humoris: aut humectatiua male substātie. s. venenose. ⁊ dixit humectatiua: qꝛ ꝫ non mordicet: īmo leniat ⁊ humectet: dūmodo sit male substātie venenose incitabit ad expellendū. ¶Sed tu dices nōne ista diuisio posset applicari ad vaporē: qꝛ ledit q̄litate mordicatiua vel venenositate. ⁋Dōm ꝙ sic: ⁊ dedit hoc ītelligere: qꝛ vapores marie sortiunẜ nās ab hūorib⁹ siue hūiditatib⁹ qb⁹ surgūt.

Dub^m 5^m ¶Dubitaẜ quō cerebrū percipit qualitatē mordicatiuā cuꝫ nō sentiat. ⁋Dōm ꝙ ꝑcipit illā per sensuꝫ pāniculoꝝ. ⁋Uel dōm ꝙ est ꝑceptio nālis: qꝛ expulsiua nālis percipit nociuū ⁊ expellit.

¶Aut humor faciens euenire oppilationem ⁊ spasmū non integrum in ventriculis cerebri ⁊ principijs originum neruorum.

¶Hic ostēdit quō epilepsia fit ab alia cā. s. a repletione. Et primo facit hoc in generali. Scđo in speciali. ibi (Et quandoqꝫ.)

Dub^m 6^m ¶Dubitaẜ ꝙ Aui. dicit ꝙ humor faciens euenire oppilationē non integrā ⁊ spasmū. i. ꝯctionē in vētriculis ⁊ pricipijs neruoꝝ est cā epilepsie. Hui⁹ ꝯriū ponit Rasis. 1. ꝯtinē. ca. de epilepsia. in pn. ca. 6. Et ꝓbaẜ rōne: qꝛ tūc nō de facili dissolueretẜ. Ista ꝯdictio expectat solutionē in qōne qua īfra quereẜ an in oī epilepsia fit ꝯctio.

¶Et qn̄qꝫ fit illud ex humore ꝑꝑ motum vndosuꝫ cōtingentē in humore: aut ꝑꝑ ebullitionē caliditatis superflue in eo quod accidit ex oppilatione quare virt⁹ sensus ⁊ motus nō ꝑtransit suo naturali trāsitu.

¶Hic in spāli ostēdit quō epilepsia fit ab humore. Et pmo quō ab humore moto. Scđo quō ab hūore nō moto. ibi (Et cū ibi fuerit.) ⁋Prima in tres. Primo pōit vnū mēbrū diuisionis. Scđo remouet dubiū. ibi (Et fortasse.) Tertio ponit aliud. ibi (Aut ꝑꝑ ventū.) ¶Cōsidera ꝙ humor dr̄ inūdās qn̄ agitaẜ. Cū enī ipm sit corp⁹ humidū aqueum agitatio facit in eo vndas. humor igiẜ cū tali motu vndoso qn̄qꝫ facit illud. s. epilepsiā. Iste aūt mot⁹ fit aut ꝑꝑ ebullitionē aut ꝑꝑ ventum: vt ponet. Et ebullitio fit a caliditate supflua in eo qđ. s. caliditas extranea accidit ex oppilatione: qꝛ appilatio facit accidere caliditatē extraneā vt scđo de accidēti ⁊ morbo. c. 2. Uel ꝙ. s. epilepsia accidit ex oppilatione ⁊c̄.

¶Et fortasse eius antecessione nō compleẜ aliquid cū quantitate aliqua quare nō priuantur membra sensu ⁊ virtute motus integre.

¶Dupliciter exponiẜ. Primo ꝙ remouet dubiū. Diceret aliquis si humor iste ebulliēs ꝑfecte oppilaret qd faceret. Rn̄dit ꝙ apoplexiā: qꝛ mēbra ꝑfecte ⁊ ītegre puarenẜ sensu ⁊ motu: sed qꝛ nō ꝑfecte oppilat: iō nō ītegre puat sensuꝫ ⁊ motū: ⁊ h̄ est qđ dicit fortasse ei⁹ antecessione. i. cū iste humor antecedit ⁊ facit epilepsiā: non cōpleẜ aliqd. s. de nocumēto siue oppilatione: qꝛ nō cōplete oppilat cū q̄titate sua q̄re mēbra nō puanẜ integre ⁊c̄. qꝛ si ꝑfecte per q̄titatē antecederet ad faciēdū aliqd tūc priuarenẜ ītegre. Scđo mō pōt exponi vt declaret aliqd requiriẜ inūdatio in humore vt faciat epilepsiā: qꝛ ante ebullitionē siue inūdationē per ebullitionē nō faceret: ⁊ h̄ est qđ dicit. ⁊ fortasse ei⁹ antecessione. i. antequā inundaret per ebullitionē nō cōpleẜ aliqd. s. de epilepsia: qꝛ nō pōt eā īducere cū q̄titate. Sed qꝛ ebullitio mouet ⁊ auget siue inflat: iō facit ꝙ hūor mō cōplet epilepsiā: cū tn̄ pus nō cōpleret: q̄re ⁊c̄. Istud referẜ ad illud qđ dicit. nō pertrāsit suo nāli. i. trāsitu: qꝛ nō puanẜ ⁊c̄. ¶Cōsiderādū aūt qđ dixit. fortasse. ꝺm pmā expositionem: qꝛ ꝯtingit humorē ebullientē posse oppilare perfecte ⁊ facē apoplexiā ⁊ ēt īperfecte. Sed q̄tū ad secūdā expositionē dixit. fortasse: qꝛ pōe est ꝙ sine tali motu vndoso fiat epilepsia ab hūore.

¶Aut ꝓpter ventū grossum retentū in transitibus spiritus ꝺm ꝙ visum est philosopho magno Ari. ⁊ vidit ipsam esse vnam causarum epilepsie.

¶Hic ponit aliud membrū diuisionis. Naꝫ humor inundans facit epilepsiā: que inundatio fit non solū ꝓpter ebullitionē: sed ꝓpter ventū grossum retentū ⁊c̄. ꝺm ꝙ visuꝫ est ab Aristo. in libro de somno ⁊ vigilia. ¶Cōsiderandū ꝙ text⁹ iste dupl'r pōt exponi. Primo vt dictū est ⁊ est sensus ꝙ humor pōt facere epilepsiā sine motu vndoso: ⁊ de hoc dixit ⁊ dicet. aut cū motu vndoso. ⁊ motus vndosus vel est a caliditate ebulliente vel a vētositate. Et differt humor causans epilepsiā siue oppilationē nō integrā ebullitione vel ventositate: qꝛ qn̄ causat ventositatē: tūc ventus est sicut cā īmediata: sed ebullitione. i. inflatione ipsuꝫ corpus humoris est causa īmediata cū dilatatione ebullitionis. s. data ebullitione q̄uis nulla esset ibi ventositas. ⁋Scđo mō pōt ītroduci ꝙ hoc sit vnū mēbrum cōtradistinctū causis humoralib⁹ ⁊ dicaẜ: epilepsia fit a repletione. s. humorali vel ventosa: ⁊ humorali siue humore replente siue motu ebullitionis siue vndationis vel cuꝫ inundatione vel ebullitione. si vento est ꝺm ꝙ visum est Aristo.

¶Et cū ibi fuerit humor oppilās tūc cerebrum cū hoc etiā cōtraheẜ vt expellat illud qđ impedit.

¶Hic ostendit quomodo humor oppilans facit epilepsiaꝫ. s. q̄uis non sit motus motu vndoso: ⁊ quāuis nō cōuertaẜ in ventositate: ⁊ hoc est declarare illud qđ ibi dixit. aut humor faciēs euenire ⁊c̄. Non enim erat dubium quomodo ventositas vel humor vndose motus faciat in cerebro motū malū ⁊ incitat ad ꝯtractionē. Primo ergo pmittit qđ intēdit. Scđo ꝓbat. ibi (Sicut accidit.) ¶Dicit pmo ꝙ cū ibi. s. in cerebri vētriculis ⁊ pncipijs originū neruoꝝ fuerit humor oppilās. s. nō integre: vnde fit epilepsia quāuis non sit vndosus motus nec ventositas circa cerebrū: cū hoc cōtraheẜ etiam vt expellat ⁊c̄. Uult igiẜ Aui. ꝙ humor oppilans nō integre facit epilepsiā in qua est cerebri contractio etiam.

¶Sicut accidit stomacho ex singultu ⁊ nausea: ⁊ sicut accidit ex tremore cū est ꝯtractio ⁊ cōpressio pricipiuꝫ in expulsione membroꝝ eius qđ ipsa expellūt. Et cum cerebrū ꝯtrahiẜ motus eius diuersificantur ⁊ sequitur ipsum contractio neruoruꝫ in facie ⁊ in alijs membris: ⁊ diuersificantur motus ipsoꝝ.

¶Arguit sic. oē qđ pōt īcitare cerebrū ad expulsionē ē vel pōt esse cā vt cerebrū ꝯtractiue moueaẜ: materia īperfecte oppilās pōt h̄

facere: ergo ⁊c. Declarat minorē per simile in nausea ⁊ singultu ⁊ tremore. ¶ Considerandū ꝙ humor faciēs nauseā ⁊ singultū ⁊ etiaȝ tremorē q̄uis nō inundet nec vētoseť incitat mēbrū ad expulsionem: ⁊ hoc qđ dicit. cū est ꝯtractio ⁊c. pōt referri ad motū tremoris in quo mēbra se p̄mētia ⁊ ꝯstrigētia expellūt: ⁊ pōt referri ad totū qđ dixit de nausea ⁊ singultu ēt tremore: ⁊ ita mā in cerebro īperfecte oppilās incitat cerebrū ad p̄mendū ⁊ ꝯstringendū se vt expellať mā que si ꝑfecte oppilaret non posset cerebrū in se trahi ⁊ exprimere: ⁊ hoc est qđ dicit. cū ꝯtractio ⁊c. est p̄ncipiū ⁊c.

¶ **Et sanitas quidē aut cōtingit ꝓpter expulsionē humoris: ⁊ ꝓpter resolutionem ventositatis: aut ꝓpter expulsionem impedientis.**

¶ Probat ꝙ cause predicte faciant epilepsiam. Et arguit sic. Quoruȝ cessationē epilepsia curať sunt cāe epilepsie: sed euacuatione humoris resolutione ventositatis ⁊ remotione rei īpedientis: de qua dictū est supra ⁊c. ergo ille sunt cause.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitať vtrū humor absq; hoc ꝙ ꝯuertať in ventositatē siue vaporem possit facere epilepsiam. ¶ Videť ꝙ nō. p̄mo ex Aristo. allegato ab. A. ⁊ Serap̄. p̄mo sue pract. ca. de epilepsia. cap̄. 23. Ideȝ videť de intentione Auer. 3. colliget vltimo cap̄. Itē Auicen. infra cū dicit. ⁊ opȝ quidē. Probať rōne p̄mo ⁊ est rō Auer. ibidē quam sumit a Rasi primo ꝯtinētis. cap̄. de epilepsia cap̄. 6. Si epilepsia fieret ab humoribus flegmaticis grossis viscosis vel a melācholicis siue ventositate vel vapore: tūc nō cito accideret: vel cito dissolueretť. Hoc aūt est falsum q2 paroxismus epilepsie subito accidit ⁊ subito recedit. ꝯsequentia est nota q2 humor grossus ⁊ viscosus in eo qđ est talis nō dissoluiť nisi longo tēpore. ¶ Amplius ex illa materia maxime fit epilepsia que magis est apta subito motui: sed talis est materia ventosa siue vaporosa. ¶ Amplius simile videť de sternutatione ⁊ epilepsia: q2 sternutatio est parua epilepsia: sed sternutatio nō fit ex mā flegmatica nisi ꝯuertať in ventū vt in cōmē. afor. 52. 7. pti. Sternutatio fit ⁊c. ergo ⁊c. ¶ In ꝯriuȝ ē. G. 3. de interiorib᷒. 7. ca. ⁊ A. hic ⁊ alij medicine auctores. ¶ Dōm ꝙ epilepsia pōt fieri ab humore. v.g. flegmate oī circūscripta vētositate. Probať p̄mo rōne Gal. 3. de interiorib᷒. 7. ca. oppilatio viarum latarū est de humorib᷒ grossis ⁊ viscosis: q2 res subtiles non possent eas oppilare: sed epilepsia est oppilatio viarum latarū: q2 vētriculoꝝ cerebri: vt ibidē ponit Gal. ⁊ ponit solū ꝓpōnē miorē. ¶ Sed tu dices ista rō arguit ꝙ solū fiat de flegmate vel melia: ⁊ ꝙ nō fiat de cholera vel de vapore. ¶ Dōm ꝙ verū est vt est passio oppilatiua vētriculoꝝ q sunt lati. Tunc enī ꝓprie fit ab humoribus grossis. Et si fiat a ventositate est vt ꝑticipat grossitie grossi humoris. Rō tñ p̄dicta posset calūniari ꝙ nō fuit Gal. sed ꝯclusio eius. Scđa rō est Aui. Omne qđ pōt esse cā vt cerebrū cōtractiue moueať: pōt esse cā epilepsie: vt notū est: ſȝ humor solus oī vapore circūscripto est hmōi: ergo ⁊c. Minorē ꝓpositioneȝ Aui. ꝓbat per simile de singultu ⁊ nausea ⁊ tremore. Posset ēt minor ꝓbari. Nā mā humoralis oī circūscripto vapore pōt stimulare virtutē cerebri ad expellendū vel per qualitatē vel per quātitatem: ergo pōt esse cā vt cerebrū ꝯtractiue moueať ⁊ p̄mat se vt expellat. Et videtur ꝙ hec rō demōstratiue ꝯcludat. ¶ Considerandū tñ circa p̄dicta. Primo cū dictū sit ꝙ epilepsia est spasmus: in epilepsia cōsideramus duas oppilationes. Una est per corpulentiā materie: ⁊ ista lȝ sit cā nō transeundi spiritū sensitiuū ⁊ motiuū ad mēbra ⁊ ꝓhibitionis sensus ⁊ mot᷒ nō ītegre: nō tñ est cā spasmi. Alia oppilatio est que sequiť pressionē siue coartationem ꝯstrictionis cerebri vt expellat: ⁊ talis oppilato est ꝓprie in epilepsia vt ē spasm᷒. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ lȝ ex nā rei possibile sit ꝙ ex humoribus. v.g. flegmate fiat epilepsia oī circūscripto vapore: tñ de facto vel plurimū epilepsia fit a mā cui ꝯiungiť ventositas. Rō est: q2 flegmatici humores ⁊ ēt melici sunt apta mā vētositatis: vt Auer. p̄allegato loco ⁊ Aui. supra ca. de qualitate accidenti sode ex materijs. ⁊ calor cerebri ⁊ motus illoꝝ humoꝝ sunt cā ꝙ vapor inde cōsurgat. ¶ Ad ꝯria dōm. Primo ꝙ Aristo. ꝙ ꝭm Aui. dicit ꝙ est vna cāruȝ epilepsie ⁊ nō dicit ꝙ sit semꝑ causa. ¶ Ad Auer. ⁊ Aui. infra dōm ꝙ ideo dixerūt illud: q2 vtplurimum fit a materia cuȝ ventositate grossa. ¶ Ad rōnē primā dōm negando ꝯsequentiā. ¶ Ad ꝓbationem dōm ꝙ humor grossus viscosus in membro latarum viaruȝ pōt cito colligi ⁊ cito dissolui per viā eliquationis. Casus enim flegmatis in vētriculis pōt subito fieri. ⁊ eius expulsio per palatum ⁊ nares potest fieri subito. Et probatur q2 videmus apoplexiam subito accidere ⁊ subito quandoq; terminari ad paralysim. ¶ Ad secundam apparet solutio. ¶ Ad tertiam dicēdum ꝙ sternutatio pōt fieri a flegmate absq; hoc ꝙ ꝯuertať in vaporē: vt Auicen. dicit ꝯtra Gal. fen. 5. cap̄. de sternutatiōe. ¶ Ad Gal. dōm vel ꝙ ipse errauit: vt ibidem ꝯtra eum demonstramus. ¶ Vel dicendum ꝙ illud dixit: q2 vtplurimū fit ꝭm ꝙ ipse dicit.

¶ **Spasmi autē descendentis ad mēbra q̄bus associať epilepsia cā ē: q̄m materia que ꝑuenit ad cerebrū aut nocumentum qđ ipsum comitatur neruos etiaȝ quare est ipsoꝝ dispositio eius.**

¶ Hic ponit cām spasmi siue ꝯctionis in reliquo corpore. Et p̄mo facit hoc. Scđo qđ dixit ꝓbat vel declarat. ibi (Et illud.) ¶ Dico p̄mo ꝙ cā spasmi descēdentis est: q̄m mā que ꝑuenit ad cerebrū: ⁊ hoc q̄tū ad epilepsiā: cui᷒ cā est repletio aut nocumētū qđ ipm cerebrū comitať: ⁊ hoc q̄tuȝ ad epilepsiam cui᷒ cā est ꝯctio ad expellēdū rē īpedientē: comitať ēt neruos: q̄re dispō ipsoꝝ neruoꝝ siue mēbroꝝ est dispō ipsi᷒. s. cerebri. Cū ergo cerebrū ꝯhať ⁊ spasmetur: ergo mēbra q̄b᷒ cōmunicat cerebrū contrahuntur.

¶ **Et illud est ꝓpter tres cās. s. q2 nerui sequunť substātiā cerebri: ⁊ leduntť ab eo quo ipm lediť: ⁊ eoꝝ repletio ex hūore expulso ad ipsos in ꝑricipio ipoꝝ facit vt augmēteť eoꝝ latitudo ⁊ abbreuieť eoꝝ lōgitudo.**

¶ Scilicet ꝙ dispō mēbroꝝ sit dispō cerebri. Vel ⁊ illđ. s. spasmus descēdēs ad mēbra est ꝑꝑ tres cās. Prima est: q2 nerui sequuntur subām cerebri: q2 inde oriunť. Scđa cā est: q2 leduntť ab eo qđ ledit cerebrū. Et differt hec 2ᵃ cā a p̄ᵃ: q2 p̄mā cām nō ꝯcederet phs gdā. s. ꝙ nerui orianť a cerebro: ⁊ tñ ꝯcederet scđam cām. Tertia cā est: q2 repletio neruoꝝ ex humore expulso ad neruos in principio originis ipsoꝝ est cā vt augmenteť latitudo ⁊ abbreuieť longitudo: ⁊ hoc est spasmus. ¶ Et cōsidera ꝙ hec est cā particularis: q2 solū est in epilepsia repletionali cui᷒ cā est humor faciēs euenire oppilationem de qua dixit supra illo cap̄. aut humor faciēs ⁊c.

¶ **Et epilepsia qdē nō ꝓcedit cursu spasmi nō cursu laxitaťs ⁊ efficit ꝯctionē cerebri ⁊ abbreuiationē ⁊ nō facit mollificationē ⁊ dilatationē nisi q2 cerebrū administrat in hoc expulsionē alicui᷒ rei a seipso: expulsio v̂o nō cōpleť ⁊ ꝑficiť nisi ꝯtractione ⁊ expressione.**

¶ Hic declarat miorē ꝓpōnē rōnis supra facte qua dicebať ꝙ epilepsia est spasmus. Et p̄mo facit hoc. Scđo ponit quosdā cañ. ibi (Omni aūt.) ¶ Ad p̄mi ītellectū ꝯsidera ꝙ qdā bonoñ. rudissime exponūt textum dicētes ꝙ epilepsia nō ꝓcedit cursu spasmi. s. tm̄ nec cursu laxitaťs. s. tātū ſȝ cursu vtriusq;: q2 in p̄ncipio est spasm᷒ ⁊ in fine est laxitas. Ista expositio nō est ad mentē Aui. vt apparebit: nec est vera in se: q2 epilepsia nō currit cursu laxitaťs. i. mollificationis siue paralysis vt notū est: ⁊ q̄uis in fine ꝑoxismi epilepticus sit debilis: nō tñ dȝ dici ꝙ hēat laxitatē. i. paralysim. Vult igiť Aui. dicere ꝙ epilepsia nō currit cursu spasmi ⁊ nō currit cursu laxitatis. i. mollificatiōis. Et cā est: q2 cerebrū administrat ⁊c. Ergo lr̄a que dicit. nisi q2 ⁊c. dȝ ēxponi qđ cū hoc dixit. nō ꝓcedit cursu spasmi. ⁊ tūc hec oratio resoluitur in orationē affirmatiuam sicut cum diciť. ego nō comedo nisi vt viuam. i. comedo vt viuā. Reliq̄ v̂o littera que dicit. nisi cursu laxitatis. remanet negatiua.

¶ **Omni aūt spasmo materiali ꝯfert febris. Sed epilepsia est spasmus materialis. Et ap̄ata q̄ñ apparent in ipsa fortasse resoluūt cā ⁊ minuunt materiam eius. Et multotiens quideȝ permutať melia ad epilepsiam. Et multotiens quidē mutať epilepsia ad meliam.**

¶ Hic ponit tres cañ. Prim᷒ est notus. epilepsia est spasmus materialis. s. vtplurimū. Scđs cañ. est not᷒. dixit aut fortasse: q2 qñq; hmōi ap̄ata possent fieri de alia mā q̄ȝ sit mā epilepsie: ⁊ tunc non resoluerent ipsam. Tertius cañ. est dictū Hippo. sexta epidimiarū: vt ponit Rasis p̄mo ꝯtinē. ca. 6. Et dȝ ītelligi talis epilepsia q̄ñ est a materia melica: de qua ꝑmutatione dictū est supra caplo de melia. Et epilepsia flegmatica per flegmatis adustionē posset cōuerti in melancholiā ꝓuenientē a flegmate adusto.

¶ Dubitať vtrū in omni epilepsia sit cōtractio cerebri. ¶ Videť ꝙ nō: q2 nō distingueret epilepsia facta a ꝯtractione ab epilepsia facta a repletione qđ est ꝯtra Aui. supra. Itē in epilepsia vel fieret ꝯctio cerebri vt cerebrū fugeret a nocēte vel vt cerebruȝ expelleret rē nocētē nō vt fugeret a nocēte: q2 qñq; epilepsia fit a sanguine ⁊ flegmate nō malo in q̄b᷒ nō est q̄litas acuta mordicatiua vel venenosa: ⁊ ideo cerebrū nō fugeret nec ꝯheret: nec ēt ꝯhiť cerebrū vt expellat: q2 cuȝ oī ꝑoxismo epilepsie a q̄ aliq̄s surgit fit expulsio māerū: tūc oīs epilepticus cū resurgeret spasmareť qđ est falsum. Amplius si in epilepsia in toto corꝑe posset fieri spasmus absq; cerebri ꝯctiōe nō est necariū ꝙ in oī epilepsia cerebrū ꝯhať: sed sic est: ergo ⁊c. Maior est nō: q2 cerebri ꝯtractio nō videť ꝑꝑ aliđ Dubᵐ 8ᵐ

necessaria nisi vt totū corpus ꝯhat: vt Auic. inuit. minor est nota:
q̄r per oppilationē originū neruoꝝ pōt fieri spasm⁹ in toto cū au-
gmētat ipsoꝝ latitudo ⁊ abbreuiat ipsoꝝ lōgitudo: vt Aui. supra ⁊
Gal'. 3. de interiorib⁹. 7. ca. ergo in oī epilepsia nō est ꝯtractio cere
bri. ¶ In ꝯriū est Aui. supra cū dixit. ⁊ cū ibi fuerit humor. ⁊ cum
dixit. epilepsia nō currit cursu spasmi ⁊c̄. Itē oīs epilepsia fit vel
a ꝯtractione vel a repletione ⁊ est ibi ꝯtractio: vt Auic. dicit ibi. ⁊
cū ibi fuerit humor ⁊c̄. Itē si epilepsia est spasm⁹ cerebri in oī epi
lepsia est ꝯtractio cerebri: sed sic est: vt Rasis ꝑmo ꝯtinē. cap̄. de
epilepsia. cap̄. 6. auctoritate Tabri. ¶ Dōm ꝙ epilepsia fit vel a cā
que nocet qualitate vel a causa repletionali. Hec distinctio sumi
pōt ex mente Aui. Si qdē fiat a cā que nocet qualitate siue sit q̄li-
tas acuta siue venenosa siue cōgelatiua: dico ꝙ opꝫ ꝙ cerebrū ne-
cessario ꝯtrahat. Probatur dupl'r. Primo presupponēdo ꝙ in oī
epilepsia sit aliqua oppilatio īperfecta in ventriculis cerebri: hoc
videt ꝯcessum ab oībus: tunc arguat. ex mā nocente qualitate fa-
ciente epilepsiā opꝫ ꝙ fiat aliqua oppilatio imperfecta in ventri-
culis cerebri: ergo opꝫ ꝙ cerebruꝫ ꝯstringat ⁊ coartet. ꝯña tenet.
q̄r oppilatio īperfecta ventriculoꝝ cerebri vel fit per ꝯctionē vel
fit per corpulentiā māe: sed nō pōt fieri ꝑꝑ corpulentiam māe: q̄r
mā ista nō nocet repletione sed qualitate: ergo talis oppilatio fit ꝑꝑ
cerebri ꝯctionē. Scḋa rō in illa epilepsia cerebrū ꝯhit in qua cere
brū stimulat ad fugiēdū ⁊ exprimēdū se. Sed in oī epilepsia facta
a cā nocēte qualitate cerebrū stimulat ad fugiēdū ⁊ exprimendū
se: vt notū est. ¶ Si aūt epilepsia fiat a mā repletionali. v̇. g. humo
re flegmatico nō vētosato siue vētosato: tūc dico tria per ordinē.
¶ Primo ꝙ nō necessario ꝯcurrit ꝯctio cerebri. rō est: q̄r si in toto
pōt fieri sensus ⁊ mot⁹ ꝓhibitio nō integra ꝑꝑ oppilationē nō ꝑ-
fecte factā in vētriculis cerebri absq̄ hoc ꝙ cerebrū ꝯtrahat: epi
lepsia pōt fieri absq̄ ꝯctione cerebri: ſꝫ sic est: ergo ⁊c̄. Maior est nō:
q̄r epilepsia sic diffinit: sed minor est nota. Flegma eniꝫ sui reple-
tione imperfecte oppilans vētriculos cerebri ꝓhibebit nō īte gre
sensum ⁊ motū. Et appet ꝙ talis epilepsia erit sine spasmo: vnde
Aui. infra. multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato: ⁊ illud est
qñ mā faciēs ipsam est subtilis ⁊ operat cū repletione nō cū ma-
litia vehemēti. ¶ Dico scḋo ꝙ in epilepsia facta a flegmate reple
tionali pōt ꝯcurrē ⁊ multotiens ꝯcurrit cerebri ꝯctio. rō est si mā
repletionalis īperfecte oppilās pōt stimulare cerebruꝫ ad expul-
sionē: igit cerebri ꝯctio ꝯcurret: ſꝫ sic est. Pōt eni stimulare q̄r ag-
grauat ⁊ q̄r īfridat. Et appet ꝙ in tali epilepsia erit spasm⁹. ¶ Di-
co tertio ꝙ si dꝫ in toto corꝑe eē fortis spasm⁹ ⁊ agitatio in epile-
psia opꝫ cerebrū ꝯhi. Rō est: q̄r si in toto corꝑe non pōt fieri fortis
agitatio ꝯctio siue spasm⁹ nisi cerebrū spasmet siue ꝯhat: oꝫ ꝙ in
epilepsia in q̄ in toto est spasm⁹ ꝙ cerebrū ꝯhat: ſꝫ ita est vt sumit
de ītētiōe Gal'. 3. de īteriorib⁹. vlt. ca. quēadmodū. n. ex totius cor-
poris malitia siue paralysi arguimus nocumētū in cerebro: ita ex
spasmo totius arguim⁹ spasmū in cerebro. i. ꝯtractioneꝫ cerebri.
¶ Sed tu dices vī ꝙ in toto possit fieri spasm⁹ absq̄ h̄ ꝙ cerebrū
ꝯhat: q̄r repleꝫ originib⁹ neruoꝝ solis absq̄ cerebro abbreuiabit
lōgitudo augmētata latitudine: ⁊ sic fiet spasm⁹. pauca. n. mutatio
in ꝑn° est magna in ꝑncipiatis. ¶ Dōm ꝙ si talis mā nō est in ven
triculis cerebri siue in cerebro: sed in solis ꝑncipijs neruoꝝ ista nō
erit epilepsia. ¶ Sꝫ tu dices ego dicā ꝙ ista mā q̄tū ad vnā partē
est in vētriculis cerebri ⁊ īperfecte oppilat ⁊ cerebrum nō ꝯhit: ⁊
q̄tū ad aliā parteꝫ est in originib⁹ neruoꝝ: ⁊ ex hoc fit spasmus in
toto. ¶ Dōm ꝙ ista materia que est in neruis fuit expulsa a cere-
bro: vnde Aui. dixit ex humore expulso ad ipsos ⁊c̄. ⁊ in expulsio-
ne cerebrū fuit ꝯtractū. ¶ Contra hanc solutionē. Primo: q̄r quic
quid fuerit prius: tñ modo pōt esse actu epilepsia ex mā stante in
ventriculis cū qua cerebrū nō ꝯtrahet ⁊ ex materia stante in ꝑn-
cipijs neruoꝝ ex qua in toto erit spasmus. Amplius scḋo dicā ꝙ
illa materia venit ad neruos nō per viā siue modū expressionis ce
rebri vel ꝯtractionis: sed per modū eliquationis materie. ¶ Dōm
ad hoc ꝙ iste rōnes ꝯuincant opꝫ ꝙ tertia ꝯclusio supra posita sic
dearticulet ꝙ si in toto corpore dꝫ esse in epilepsia fortis spasm⁹
ꝑꝑ cās in cerebro opꝫ ꝙ cerebrū ꝯtrahat. Dico aūt ꝑꝑ cām in ce-
rebro: q̄r si talis ꝯtractio esset ꝑꝑ cāꝫ in ꝑncipijs neruoꝝ nō opor-
teret cerebrū ꝯhi. ¶ Sed tūc restat rñdere ad auctoritatē tertio
de interioribus: q̄r malitia totius corporis arguit passionē in cere
bro. Et eodē mō ex spasmo totius corporis dꝫ argui nocumentuꝫ
in cerebro. Dōm ꝙ per cerebrū ītelligit subām cerebri ⁊ pricipia
neruoꝝ oium vel oīa. Uel dōm ꝙ lꝫ arguamus passionē nō tñ ne-
cessario similē. qñ. n. totū corpus est spasmatū ꝑꝑ repletionem in
principijs neruoꝝ: tūc arguimus ꝙ passio ēt radical'r fuit vel est
in cerebro: q̄r materia illa a cerebro venit ad origines oēs neruo-
rū: nō tñ arguit ꝙ sicut corpus totū est spasmatū ⁊ ꝯtractū: ita ēt
cerebrū sit ꝯtractū: sed sufficit ꝙ radical'r talis lesio inde ꝓcedat.
Dubᵐ 9ᵐ ¶ Dubitat vlterius vtruꝫ ꝯtractio in mēbris epileptici possit fieri
ꝓpter oppilationē originū neruoꝝ. ¶ Uidet ꝙ nō per Rasiꝫ ꝑmo
ꝯtinē. ca. 6. ⁊ rōne sua: q̄r talis spasmus nō de facili dissolueret q̄ḋ
est falsum: ⁊ hoc est q̄ḋ dicit. ⁊ si hi motus. s. spasmosi euenirēt ex
madefactione radicū neruoꝝ madefactarū tali madefactione ꝙ
adderet ad amplitudinē eoꝝ: ex qua occasione accideret spasm⁹
nō de facili dissolueret ſꝫ duraret. ¶ In ꝯriū est. A. cū dixit supra.
aut humor faciens euenire oppilationē in vētriculis cerebri ⁊ ꝑn
cipijs originū neruoꝝ. Et cū dixit eoꝝ neruoꝝ repletio ex humore
expulso ad ipsos in principio ipsoꝝ vt augmentaret ipsoꝝ latitu-
do ⁊ abbreuiaret ipsoꝝ lōgitudo. ¶ Ista contradictio est difficilis
ad tollendū. ⁊. G. 3. de interioribus. 7. ca. qñ ꝓtulit hanc sñiaꝫ quā
Aui. hic ꝓfert loquit dubitatiue dicens forsan. Et siquis vellet ne
gare Rasim. rñderet negādo suā ꝯñtiā. Uel aliter ꝙ neruoꝝ prin-
cipia intelligunt cerebro ꝓpinquissima vel remota. Siquidē sint
ꝓpinquissima. s. ꝯiuncta cerebro ex illoꝝ repletione augmentāte
latitudinē pōt fieri spasmus in epilepsia: ⁊ hoc q̄r pauca mā suffi-
cit ad illud que pauca mā cito expellit. Si aūt principia intelligā-
tur cū aliqua quātitate a cerebro remota que ipleant cū hoc non
possit fieri sine melācholica mā: non est dōm ꝙ talis spasmus sit
paroxismus epilepticoꝝ: ⁊ hoc q̄r nō cito dissolueret: ⁊ sic loquit
Rasis: ⁊ alij modi ꝯcordie sunt quos per te ꝯsidera. ¶ Ex quibus
oībus apparet quare. A. in hoc capl'o varios sermones ꝓtulit de
ꝯtractione cerebri in epilepsia. Nam ꝯsiderans ꝙ in oī epilepsia
poterat ꝯcurrere cerebri ꝯtractio dixit. ⁊ cū fuerit ibi humor op-
pilans: tūc cerebrū cū hoc ēt ꝯhet. Et q̄r plurimū hoc ꝯtigit: dixit
etiā supra plurimū eius est spasmus. Quia v̇o qñq̄ ꝯtingit in epi
lepsia cerebrū nō ꝯtrahi lꝫ raro ꝯtingat dixit infra ꝙ epilepsia fit
sine spasmo qñq̄. ¶ Ad rōnes in ꝯtrariū dōm. Ad primā ꝙ q̄uis
in epilepsia a cā repletionali ꝯcurrat cerebri ꝯctio: ⁊ in epilepsia
facta a ꝯctione: tamē adhuc iste epilepsie differunt: nō tñ sub hac
cōi dispōne qua in vtrisq̄ est contractio: tñ in epilepsia facta a cā
repletionali nō necessario est ꝯctio: sed in epilepsia facta a ꝯctio-
ne necessario est ꝯctio: etiā in epilepsia facta a repletione est op-
pilatio diminuta oī circūscripta ꝯtractione: sed in epilepsia facta
a ꝯctione est oppilatio sequēs ꝓprie ꝯtractionē vt supra dictum
est: ⁊ apparet ꝙ in epilepsia a ꝯtractione. v̇. g. a re mordicāte sta-
tim incipit ꝯctio a principio paroxismi epilepsie: sed in epilepsia
a flegmate repletionali pōt īcipere paroxismus ⁊ cadit homo ad
terrā absq̄ principio spasmi: sed postea cū cerebrū premet ⁊ con-
stringet se vt expellat illud flegma apparebit spasmus. ¶ Ad se-
cūdā rōnē dico ꝙ in epilepsia repletionali vtroq̄ mō pōt fieri cō-
tractio cerebri. Et cū dicit: nō vt fugiat q̄r sanguis ⁊ flegma bone
qualitatis possunt facere epilepsiam. Dōm dupliciter. Primo ꝙ
tunc nō fit spasmus nec ꝯtractio ⁊ est ꝯcessum. Uel dōm ꝙ lꝫ ce-
rebruꝫ nō fugiat a qualitate flegmatis vel sanguinis tamē fugere
poterit a nocumeuto aggrauationis. Et cū dicitur. nō vt expellat:
q̄r tunc oīs epilepticus cuꝫ resurgit a paroxismo spasmaret. Hic
esset locus speculationis: tñ dōm ꝙ materia paroxismi epilepsie
vel subito expellit ⁊ cuꝫ expressione ad partes palati ⁊ narium: ⁊
tūc in tali expulsione necessario fit spasmus. vel expellit per mo-
dum cuiusdā eliquationis: ⁊ tunc nō spasmat. ¶ Et ꝯsidera in istis
dictis diuersitatē modoꝝ paroxismi epilepsie. Quidā eni incipiūt
hēre paroxismū cū spasmo: quidam sine spasmo: sed in fine adue-
nit eis spasmus siue in ꝓcessu paroxismi: vt ēt infra dicet. Posset
aliter dici ꝙ lꝫ in oī epileptico fieret expressio ⁊ spasmus propter
expulsionē: tñ ille spasmus nō est ꝓpinqu⁹ eleuationi a ꝑoxismo.
Post q̄. n. ventriculi cerebri cōstrinxerunt se ad expellendū: ⁊ ex-
pulerunt materiā: stant aliquo tēpore coartati: vnde epilepticus
iacet ꝓhibitus a sensu ⁊ motu ⁊ erectione nō integre. ¶ Ad tertiū
iam apparet quid dicēdū. Uel aliter ꝙ si debet esse in toto fortis
agitatio ⁊ spasmus opꝫ ꝙ cerebrū cōtrahatur: ⁊ nō sufficit oppila
tio sola principioꝝ neruoꝝ. ¶ Ad auctores cōtrarie partis appa-
ret solutio. ¶ Ad auctoritatem Tabri dicendum ꝙ vtplurimū est
verum quod dixit.

¶ Quidam autem homines existimant ꝙ quādoq̄ est epilepsia que non est a materia.

¶ Jam inuestigauit causas epilepsie. Hic circa eas ponit quorūdā
sententiā. Et ꝑmo illā ponit. Scḋo pertractat. ibi (Si ergo.) ¶ Di
cit primo ꝙ quidam homines ⁊c̄. s. Rasis ꝑmo cōtinentis. ca. 6. in
cura epilepsie. existimant ꝙ est epilepsia que nō est a materia.

¶ Si ergo significant per hoc ꝙ causa in eo est vapor aut qualitas nocens cerebro: ⁊ facit in ipso cōtractionem predictam: tunc sermo ipsorum intentionē hꝫ.

¶ Primo ponit vnum intellectum ⁊ illum probat. Secundo alium
⁊ illum damnat. ibi (Si autem.)
¶ Diceret aliquis circa primā partē. A. videt cōcedere illis q̄ḋ ipsi Dubᵐ 10ᵐ
volunt.

Volunt. Nam cōcedit ꝙ epilepsia fit a qualitate nocēte cerebro faciente ꝯctionē: ſ; talis qualitas nō est mā ⁊ pōt eē sine mā: ergo epilepsia qn̄qꝫ nō est a mā. ¶ Dōm ꝙ ꝑ qualitatē nocētē cerebro facientem ꝯctionē possumus duo itelligere. Vel q̄litatē simplicē nō pendētē a mā: ⁊ h̄ eēt ꝯ mētē Aui. q nūquā ꝓcederet ꝙ fieret epilepsia ꝓprie dicta a tali q̄litate. ¶ Vel possumus itelligere mām que sua qualitate maligna stimulat cerebrū ad ꝯctionē: ⁊ hoc est veꝝ ⁊ ad mentē. A. ⁊ tūc talis epilepsia dr̄ fieri nō a mā: qꝛ ꝫ illa qualitas fit ī mā: tn̄ illa mā nō facit epilepsiam rōne repletionis mālis ſ; rōne qualitatis: ⁊ iō lr̄a vult sic exponi. Si ergo significāt per hoc qȯ dicunt ꝙ epilepsia quedā nō est a mā ꝙ cā in ea est vapor: qꝛ nō dicitur mā. s. humoralis aut qualitas. i. humor siue materia qualitate nocens ⁊c̄. tunc sermo ipsoꝝ h; intentionē. s. veram.

¶ Si autem significant ꝙ causa illius est ipsa cōplexio pura cum est in cerebro ⁊ efficit epilepsiam: tunc illud est qȯ modum non habet.

¶ Hic ponit aliū modū ⁊ reprobat. Et p̄mo ponit illū. Scd̄o reprobat. ibi (Qm̄.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā ꝑtē ꝙ qualitas dr̄ pura zr. Uno mō. i. sola vna. s. sola caliditas vel frigiditas: ⁊ hoc mō non sumit̄ hic. Alio mō dr̄ pura. i. sine mā aliq̄ humorali vel vaporosa: ⁊ hoc mō sumit̄ hic: ⁊ ita d; exponi. Significāt. i. si itelligūt ꝙ causa ipsius. s. epilepsie quā dicunt eē sine mā est ipsa cōpl̄o pura. s. sine mā humorali vel vaporosa: tūc illud est qȯ modū nō habet.

¶ Quoniam cum qualitate illa affectum fuerit cerebrū oportebit vt sit epilepsia inseparabilis ei: ⁊ nō sit ex eis que separantur in dispositione.

¶ Hic reprobat reprobādo. Et p̄mo adducit vnā rōnē. Scd̄o aliaꝫ. ibi (Et silr̄.) ¶ Primo arguit sic. Si epilepsia fieret a mala cōpl̄one pura. s. sine mā: tūc epilepsia nō erit morbꝰ separabilis subito. i. subito recedēs ⁊ subito veniēs: ⁊ sic nō erit morbꝰ ꝑiodicus ſ; erit iseparabilis. s. nō ꝑiodicus. ꝯn̄s est falsuꝫ ad sensum. ꝯn̄a est nota. Circa hāc rōnem sic ꝓcedit. Primo format cōsequētiā. Scd̄o destruit cōsequēs. ibi (Verū cā.) Hoc est qȯ dicit. quoniā cū cerebrū fuerit affectū qualitate illa. s. pura sine materia: oportebit vt epilepsia sit iseparabilis. i. periodicās subito veniēs ⁊ vadens.

¶ Verum cā epilepsie est ex eis que subito fiunt ⁊ separantur in dispōne aut vincit ⁊ interficit.

¶ Hic destruit cōsequēs ⁊ dicit. verū epilepsia est ex eis que fiunt subito ⁊ separant̄. i. recedūt in dispōnem. i. subito. Vel verū cā epilepsie: ⁊ in idem redit aut vincit. q. d. ꝫ paroxismus epilepsie occidat: tamē cum hic est morbus periodicus: sicut dicimus febris flegmatica est morbus periodicus: ꝫ occidere possit: ⁊ iō qn̄qꝫ exposui: aut vincit ⁊ iterficit. i. ꝫ vincat ⁊ interficiat quādoqꝫ.

¶ Et similiter nō est qualitas pura in ipso cerebro sine materia aut qualitas adueniēs ei: ⁊ rescinditur ⁊ fit illud ex membro alio proculdubio.

¶ Hec est scd̄a rō: ⁊ arguit sic. Ista q̄litas pura que facit epilepsiaꝫ vel est in cerebro: vel aduenit ei ab alio mēbro: sed nec existēs ī eo nec aliūde veniēs facit epilepsiā. ponit istā minorē ⁊ probat eā sic. qualitas pura existens in cerebro siue cōicata nō est ⁊ rescindit̄. i. nō mō est ⁊ mō rescindit̄. s. modo recedit: sed epilepsia mō est mō rescindit̄: ergo qualitas pura nō facit epilepsiaꝫ: ⁊ hoc est qȯ dicit. ⁊ silr̄ nō est ⁊ rescindit̄ ⁊c̄. qualitas pura in ipso cerebro sine materia ⁊c̄. Et sit quāuis sit illud ex membro alio. Et apparet ꝙ possit dici ꝙ hic probat cōsequētiā postqꝫ destruxit cōsequens.

Dubm iim ¶ Dubitat̄ vtrū epilepsia possit fieri a mala cōpl̄one sine mā. ¶ Videtur ꝙ sic ꝑ Rasim p̄mo cōtinē. ca. 6. vbi ponit eius curā. Item a frigore exteriori pōt fieri epilepsia: vt Gal̄. p̄mo de accidēti ⁊ morbo. ca. 5. ergo a mala cōpl̄one sine mā. ꝯn̄tia est nota. ¶ Amplius a pūctura scorpionis pōt fieri epilepsia vt īfra Aui. ergo a mala q̄litate sine mā. Itē tussis pōt fieri a mala cōpl̄one sine mā: ergo epilepsia. Antecedēs est. G. 5. de accidēti ⁊ morbo. ca. 4. ꝯn̄tia tenet qa tussis est sicut sternutatio vt fen. 5. ca. de sternutatiōe. ⁊ fen. 10. tractatu. 3. 1. ca. Sed sternutatio est sicut epilepsia: ergo tussis ē sicut epilepsia. ¶ Amplius tremor cordis qui est q̄dā malus motus cordis pōt fieri a mala cōpl̄one frigida. s. sine mā: vt fen. 11. ca. de tremore cordis: ergo epilepsia que est malus motꝰ cerebri. Itē morbꝰ periodicꝰ vt effimera que h; ꝑoxismos: vt. 4. cañ. fen. 1. pōt fieri a mala conplexione pura sine mā: imo est morbꝰ materialis: ergo eadē rōne videt̄ ꝙ epilepsia fit a mala cōpl̄one pura. ¶ In ꝯtriuꝫ est Auic. hic ⁊ Auer. 3. colliget vltimo cap̄. ¶ In hac q̄one est p̄mo rn̄sio Alberti sup p̄mo de accidenti ⁊ morbo: ⁊ dicit ꝙ epilepsia ⁊ silr̄ apoplexia est duplex. Quedam facta a cā exteriori: vt a frigiditate aeris constringente cerebri ventriculos: ⁊ ista pōt fieri sine mā. Alia est epilepsia facta a cā iteriori: ⁊ ista fit necessario cum mā humorali vel vaporosa. Hec sol̄o est taꝫ rudis ꝙ nō meretur reprehēsionē. In summa enim si aperiat̄ hec solutio tm̄ dicet: epilepsia facta a qualitate extrinseca fit a qualitate sine mā: ⁊ que ab intra fit cum mā. Etiam sermo est falsus: que enim fit a cā extrinseca pōt fieri a materia: qꝛ cause p̄mitiue mouēt causas cōiunctas ⁊ añtes: ꝫ hoc nō sit cōtra Albertū ꝓpter modū suū loquēdi: vt apparet. Sed qȯ dicit ꝙ epilepsia a cā intrinseca semꝑ est cū mā humorali vel vaporosa est sermo falsus. Naꝫ cerebro pōt cōicari sola mala cōpl̄o calida vel frigida a stomacho habēte eaꝫ sine mā. hoc apparet ex dictis. s. ca. de soda per cōitatē. sed illa mala cōpl̄o poterit facere epilepsiaꝫ: vt notū est. ¶ Scd̄a est respōsio Joānis de parma puri medici ꝙ epilepsia quedā est incurabilis: ⁊ ista fit a mala cōpl̄one sine mā. v̄. g. ⁊ a frigiditate aeris: quedā est curabilis ⁊ ista fit a mala cōpl̄one cū mā vt ab humoribꝰ. ¶ Ista opinio ēt rudis est: quia epilepsia facta a cā exteriori pōt esse curabilis ⁊ icurabilis. Et silr̄ facta a cā interiori pōt esse curabilis ⁊ icurabilis. ¶ His postpositis dicēdum ꝙ epilepsia s̄m formā vocabuli arabici pōt duplr̄ accipi. Epilepsia enim idē est ꝙ sensuū apprehēsio siue occupatio: vt Azara. ponit ca. de epilepsia. ergo epilepsia pōt accipi pro quadaꝫ exterioꝝ sensuū dimissione ꝓpter vehemētiaꝫ sensuū interiorū. s. p̄ncipalioris sensus vt cogitatiue siue estimatiue: ⁊ hoc accidit qn̄ volūtas reduxit ad se estimatiuā siue cogitatiuaꝫ ⁊ illa sola vtitur ⁊ vehemēter: vnde cōtingit ꝙ oēs alie virtutes sensitiue dimittūt suas oꝑationes: ⁊ talis est dispō hoīuꝫ qui apud nostrā legē dicuntur migrātes. i. ad celestia trāseuntes. ⁊ apud saracenos sunt prophete. Cōtingit aūt ista voluntatio reducta sup estimatiua ex aliquo vehemēti appetitu ad appetibile ꝓpter aliquē finē. Et hic est multiplex. v̄. g. lucruꝫ vel vana gloria vt accidit aliq̄bꝰ hypocritis. vel dilectio diuini cultus. Cū enim cogitatiua ex aliquo istorū fuerit vehemēter intēta: ⁊ aīa rōnalis simul cū illa: cōtingit ꝙ oēs sensus exteriores dimittūt suas oꝑationes: vnde isti cadunt in forma epilepticoꝝ. Et qꝛ ex hac dimissione sensuū ⁊ extractiōe cogitatiue aīa nō ipedit̄ sensibꝰ exteriorībꝰ: nec etiā vacillationibus fictis phātasticis: sed aīa ꝑ estimatiuā ⁊ cogitatiuā ⁊ itellectiuaꝫ est parata obedire substātijs separatis ⁊ recipere illaꝝ ipressionē: iō cōtingit ꝙ isti qn̄qꝫ cōferant ⁊ dicunt verū: imo ꝓpheta est talis ⁊ iō dixit Auer. in cōmento de somno ⁊ vigilia ꝙ ꝓpheta est in forma epileptici. Intelligit aūt per ꝓphetā machometū: ⁊ de istis loquit̄ Rasis p̄mo ꝯtinē. cap̄. 6. ⁊ Algazel vltimo metaphy. ⁊ Azarauius: ꝫ Azarauius reducat in aliam cām. s. in demones. Si ergo loquamur de hac epilepsia a qua cā fiat. Dicenduꝫ ꝙ duplex est cā. Una imediata: ⁊ ista est vehemēs fixio speciei alicuiꝰ in estimatiua: vn̄ aīa tota illuc ꝯuertit̄ ⁊ dimittunt̄ opera alioꝝ sensuū. Si eniꝫ vna virtute vigorata alie remittunt̄: multo fortius hoc accidit in fortificatiōe estimatiue que est ꝑfectior virtus iter mālesꝰ v̄tutes. Alia cā que pōt dici mediata: ⁊ ista est cōpl̄o corporis dispōnēs ad hāc fixionē ⁊ talis cōplexio est frigida ⁊ sicca melācholica. Nam talis cōplexio facit ad fixionē ⁊ ꝓhibitioneꝫ discursus ꝑ multas spēs: ⁊ siccū facit ad claritatē iudicij: vt sumit̄ ab Auer. i cōmē. de somno ⁊ vigilia. Et ideo dicit̄ ꝙ hmōi ꝓphete fuerūt melācholici. Apparet ergo ꝙ talis epilepsia fit a cōpl̄one cū mā melācholica non ꝙ illa melancholia sit illi epileptico vel ꝓphete cā egra: imo est sibi sanitas siue sanatiua. ¶ Cōsiderādū tn̄ hic ꝙ cōplexio melācholica disponit ad fixioneꝫ alicuius speciei estimabilis: ⁊ hoc est h̄ qȯ disponit ad abstractionē anime a sensibꝰ ad recipiendū ipressionē superioꝝ corporū siue itelligētiaꝝ. Sed an disponat plus qꝫ aliqua cōplexio ad actū intelligēdi per virtutē itellectiuā ⁊ obediēdū voluntati vt reducat̄ ad ꝑfectionē scientiaꝝ speculatiuaꝝ est dubiuꝫ de quo h; queri alibi. Et Aristo. dubitauit de h̄ de ꝓble. 30. 1. ꝓble.

¶ Alio modo accipit̄ epilepsia ꝓprie pro egritudine qua vtplurimum cerebrū cōtrahit̄: vnde sensus ⁊ motꝰ ⁊ erectio in toto ꝓhibentur nō integre: vt Auic. sumit in hoc capl̄o. Et de hac epilepsia est hic sermo: ⁊ hec epilepsia est duplex. Una ꝓprijssime dicta epilepsia: que est periodicās. s. parata ꝑiodicare. Alia est epilepsia nō sic ꝓprie dicta que nō est periodicās siue nō est apta periodicare. ¶ Siquidē loquamur de epilepsia ꝓprijssime dicta que est morbꝰ caducus p̄dictus periodicus siue aptus ꝑiodicationi: tūc sequēdo Aui. istam epilepsiaꝫ fieri a mala cōplexione pura sine mā pōt tripliciter itelligi. Uno modo sine mā humorali: fiat tn̄ a materia vaporosa vel vētosa: ⁊ hoc modo epilepsia ꝑiodica pōt fieri sine materia. i. sine humore: qui sit sibi cā cōiuncta: sed cā cōiuncta erit vapor siue ventus: ⁊ hoc intelligit Auic. cū dixit: si ergo significāt per hoc ꝙ cā in ea est vapor sermo ipsoꝝ h; intētionē. Et ratio est: qꝛ si vapor imediate pōt facere in cerebro ꝯctionē periodice reuertentē: ergo pōt facere epilepsiaꝫ ꝓprijssime dictā: sed sic est. Nā sicut humor pōt ab aliquo mēbro ad cerebrū ꝯfluere ꝑiodice ita vapor ⁊ multo magis. ¶ Scd̄o mō pōt itelligi ꝙ hec epilepsia fiat a mala

Joannes de parma

Gentilis

Albertus

cõplone sine mã.i.lз fiat a mã humorali nõ tñ fit ab ea vt replet:sз vt hз qualitatẽ nocẽtẽ vt fit in cerebro ꝯctio:⁊ hoc ẽt modo verificat ꝙ epilepsia fiat a mala cõplone sine mã. Rõ ẽ.nã si humor simplici qualitate maligna circũscripta corpulenta humorosa siue repletionali põt eẽ cã ꝯctionis cerebri:igit epilepsia põt fieri a mala cõplone sine mã hoc mõ.sз ita est vt est notũ:⁊ hoc est qȝ Auic. ẽt intellexit cũ dixit.aut qualitas nocẽs.i.humor nocẽs qualitate:⁊ facit in cerebro ꝯctionem pdictã:tũc sermo intẽtionẽ hз.¶ Cõsidera igit ꝙ humor põt dupl'r nocere cerebro.Uno mõ vt humorosus siue vt qd corpulentũ.i.extẽdendo vel oppilãdo ⁊ talis epilepsia dr fieri a mã.Alio mõ vt qualitate aliqua mala agens: scilз venenosa vel acuta mordicatiua siue q̃litate cõgelatiua:⁊ illa epilepsia põt dici fieri a qualitate sine mã:qr facit eaз humor vt qualis:quãuis esset valde pauce quãtitatis.¶ Tertio mõ põt intelligi sine mã.i.a pura qualitate fundata in cerebro oĩ circũscripta mã humorali siue vaporosa.Et hãc qualitatẽ sine mã possumus imaginari dupl'r.Uno mõ qr veniat a cã extrĩseca.vbi gfa a frigore aeris.Alio mõ qr sit impressa ab aliquo humore ⁊ humor cessauerit siue sit in cerebro siue in alio mẽbro.verbi gfa in stõcho:⁊ stõchus cõicet illã cerebro.Dico pmo ꝙ imaginãdo cõplonem sine mã:primo mõ epilepsia piodica non põt fieri ab ea. Rõ est duplex. Una quã ponit Auer.3.colliget in fine.⁊ est ista.Si aer frigidus nõ inducit tantã alterationem que faciat epilepsiã:epilepsia nõ põt fieri a mala cõplone sine materia:qr a frigido aere.sed sic ẽ:qr alteratio facta ab aere cito dissoluitur.¶ Sз cõtra qr alteratio facta ab aere frigido põt occidere.¶ Dicendum ex hoc ꝙ Auic.hз ppositum qr si vltimo imprimit:ergo talis epilepsia est mortalis ⁊ nõ periodica.Secunda ratio est quã ponit Aui.hic.⁊ innuit eam Auer.ibidem.Si epilepsia fieret a pura qualitate extrinseca vel aeris vel alterius rei:tunc non esset morbus separabilis.i.periodicus.cõsequẽtiam Auicẽ.inuit cum dicit.qualitas non est ⁊ nõ rescindit ⁊c. ¶ Propter qȝ sciẽdum sicut sumitur ex mente Gal'.z.de differentiis febrium.vltimo caplo.Causa periodicationis est motus materiex fm mensuram tẽporis sumptaз ex virtute digestiua attractiua retẽtiua ⁊ expulsiua in mẽbro mãdante ⁊ recipiente:vt prolixe declarat Gal.ibidem.Si g epilepsia fiat a frigore aeris vel ab alia re extrinseca:tunc nullus erit ordo motus materierũ:sed sola cõtingentia sequens voluntatẽ siue casum.Si enĩ petrus incidit epilepsiam:qr ambulauit in aere frigido ⁊ euasit nunq̃ reincidet si volet ⁊ frequenter incidet si volet.Si autẽ imaginetur scdo mõ mala cõplexio sine mã.s.qr ĩpressa ab humore ⁊ cessauerit humor:siue sit cõmunicata cerebro a stomacho vel ab alio mẽbro:dico ꝙ epilepsia periodica nõ põt fieri ab illa mala cõplexione.Ratio est duplex.¶ Una quam ĩnuit Auer.preallegato loco a mala complone difficulter remouibili non põt fieri paroxismus epilepsie siue epilepsia paroxismalis:sed mala cõplexio sine mã.s.que est impressa a materia que cessauit est difficulter remouibilis:ergo ⁊c.Maior est nota:qr paroxismus epilepsie cito remouet. Minor est nota: qr mala cõplexio facta est habitus quidaз:sed habitus difficulter remouet.¶ Contra hãc rõnem diceret aliquis contra minoreз ꝙ aliqua qualitas cõmunicata cerebro aliunde vt a stomacho nõ est difficilis remotionis: qr lз in stomacho sit facta tamen poterit in cerebro esse fiens.¶ Dicendum primo ꝙ lз in se sit facilis remotionis inquantũ fiens:tamen inquantũ pendet a facto quod est in stomacho est difficilis remotionis.¶ Uel dicendũ ꝙ ista qualitas cõmunicata cerebro a stomacho si est fixa in cerebro est difficilis remotionis.Si autẽ sit fiens:tunc talis mala cõplexio põt dici materialis.i.habens causam corporalem vt stõchi cõplonem. Cause n.corporales sunt cõplonales ⁊ humorales: vt Aui.1.cañ.fen.z.ca. de causis.¶ Secũda ratio est quã Aui.ĩnuit hic.nulla mala qualitas sine materia mẽbro vel cerebro cõmunicata modo est ⁊ modo rescinditur:omnis epilepsia periodica modo est ⁊ modo rescinditur:ergo nulla epilepsia periodica fit a mala qualitate cerebro ĩnexistente vel sibi cõmunicata que sit ĩmaterialis.Jstam rõnem ĩnuit Aui.cũ dixit. ⁊ similiter.¶ Sed ꝯ.diceret aliquis qualitas cerebro cõmunicata verbi gratia a stomacho põt modo esse ⁊ modo recedere fm ꝙ stomachus sibi cõmunicat.¶ Dicendum ꝙ nõ est dubiũ ꝙ qualitas in cerebro facta nõ modo aduenit ⁊ modo recedit:sed de qualitate cõmunicata videtur aliqȝ dubium:tñ fm rei veritatem ẽt si sit ĩmaterialis non modo aduenit ⁊ modo recedit: ⁊ ideo Aui.de ea expressit cum dixit.⁊ si illud.i.quãuis illa complexio sit ex alio mẽbro:non tñ aduenit ⁊ recedit si est sine mã.Et ratio est:qr mẽbrũ aliquod verbi gratia stomachus alterãs cerebrũ sola qualitate sine materia non põt modo alterare ⁊ modo cessare ab alteratione nisi in alterãte stomacho sit nouitas.vel ergo in stomacho est mala ꝯplexio fixa sine materia ⁊ sic in stomacho nõ est ĩnouatio nisi esset p accidẽs a cibo.vel talis qualitas stomachi est cum materia;⁊ tunc fm diuersitatem fluxus materierũ ad stomachum fiet in cerebro alteratio:⁊ lз cerebrum sola qualitate alteretur a stomacho:tñ diceretur epilepsia materialis:qr radicaliter illa qualitas pendet a materia extra cerebrum.¶ Apparet igitur qd dicẽdũ sit de epilepsia ppriissime dicta que est morbus caducus periodicus.Si autem loquamur de epilepsia nõ sit ppriissime dicta que nõ est periodica:dico ꝙ põt fieri a mala cõplexiõe sine materia vt a frigore aeris ⁊ in summa a causis extrĩsecis.Rõ est:si cause exteriores possunt facere cerebri cõstrictionem ⁊ prohibitionem trãsitus sensus ⁊ motus ad membra ⁊ erectionis non integre:epilepsia poterit fieri a causis extrinsecis:sed sic est verbi gratia frigus aeris potest ꝯstringere cerebri vẽtriculos:etiã percussio:vñ fit cõpressio in carnes:vt ponit Ras.15. cõtinẽtis.cap.de fractura cranei.cap.3.similiter pũctura scorpionis qua surgit ad cerebrum aliquid venenosum:vnde cerebrũ ꝯstringit ⁊ fugit.Epilepsia tñ facta ab istis nõ est periodica:qr ad illas cãs nullus est ordo nisi casualis siue voluntarius.Si enim punctus a scorpione est factus epilepticus nunq̃ forsan amplius punget.¶ Ad contraria dõm ꝙ Rasis ⁊ Gal'.primo de accidenti ⁊ morbo.loquũtur de epilepsia nõ periodica.¶ Ad aliud dicẽduз ꝙ epilepsia a pũctura scorpionis nõ est periodica vt a scorpiõe fit.⁊ si post reuerteretur paroxismus sine morsu scorpionis erit qr illud venenũ disposuit humores ⁊ sic erit epilepsia materialis.¶ Ad illud qȝ dicitur de tussi dicẽdum q illa tussis nõ est piodica.Et eodem modo de tremore cordis:sed de hoc diffuse scripsimus feñ.11.¶ Ad illud qȝ dicitur de effimera dicẽdum vel ꝙ nõ est piodica febris:vel si hз aliquaз materiam vt effimera non vera:vel fm tuam opinionem effimera est febris fiens habens causam que est spũs:⁊ eius cura est cura composita:lз sit contra sententiam Gal'.8.terapen.cap.z.

¶ Spuma võ accidens in epilepsia est propter agitationem motus spiritus propter presocationem eius:⁊ illa agitatio est propter agitationem spasmi:⁊ in apoplexia quidẽ accidit pfocatio pp violentiã anhelitus.

¶ Primo assignat causam spume.Scdo comparat epilepsiam ad sternutationẽ ⁊ spasmũ ibi(Et epilepsia.)¶ Ad primi ĩtellectum ꝯsidera ꝙ spuma apparẽs in ore epileptici ⁊ apopletici ꝯueniũt ⁊ differunt.Cõueniũt in mã cõi q̃ est humiditas ⁊ cã cõi q̃ est motus ⁊ agitatio.Sed differunt in cã ppria: qr agitatio q̃ facit spumam in epileptico est ppter motũ spasmosum:vñ fit concussio contra partes spirituales ⁊ ptes oris:⁊ hoc est qȝ dicit.spuma accidens in epilepsia est ppter agitationẽ ⁊ motus spũs.i.anhelitus ppter pfocationem:⁊ illa agitatio est ppter agitationẽ spasmi:⁊ idẽ ponit Rasis primo cõtinentis.c.6.Sed agitatio que facit spumã apopletici ẽ ppter anhelitus violẽtatuз.Conant.n.trahere aerem qr suffocati:vñ qdam apopletici priuant anhelitu:⁊ quidam difficillime anhelant.Ex hoc ergo calor in spũalibus incendit ⁊ dissoluit humiditates pulmonis ⁊ facit spumã:⁊ hoc est qȝ dicit.in apoplexia quidẽ accidit pfocatio sup.⁊ spuma ppter violentiam anhelitus.i.qr anhelitus cũ magna violẽtia fit:vel.i.qr anhelitus patitur violẽtiã ablationis vel corruptiõis.vñ.A.4.cañ.fen.z.c.de signis sumptis a radice lingue.Spuma non fit nisi cũ cor ad tantã venerit calefactionem ꝙ destruunt ei opationes pulmonis ⁊ diaphragmatis ⁊ non põt facere redire anhelitũ cuз equalitate:⁊ ista spuma est sicut illa apopletici:qr est spuma strãgulati.Jdẽ ponit Rasis primo continẽtis.c.6.vnde dicit spuma fit in apoplexia ppter fortẽ violentiã anhelitus.Ex quibus apparet dña in ppria materia:qr in materia spume apopleticoꝝ est aliqd de substãtia humida pulmonis dissoluta a forti calore in coartatione siue violentia anhelitus:⁊ iõ significat mortẽ:vt in cõmẽ.apho.45.scde pticule. Strãgulatoꝝ.sed in spuma epileptici non est humiditas de substãtia pulmonis dissoluta nisi epilepsia pducat ad morteз suffocãdo.

¶ Epilepsia quidẽ est quasi spasmus pprius primuз cerebro:⁊ spasmus epilepsia ppria primũ mẽbro alicui. Et motus sternutationis est quasi motus epilepsie leuis ⁊ epilepsia est quasi sternutatio multa ⁊ fortis.Uerũtamen plurimum expulsionis sternutationis est ad partem anteriorem ppter fortitudinem virtutis ⁊ debilitatẽ materiei:⁊ expulsio epilepsie ad quãcunqз partem fuerit est facilior ⁊ possibilior.

¶ Primo cõparat epilepsiã ad spasmũ.Secũdo ad sternutationẽ. ibi(Et motus).Quod primo dicit patet.¶ Circa secũdã partẽ cõsidera ꝙ in sternutatione fit quedã cerebri cõstrictio ad expellendum.sed statim cessat illa cõstrictio:⁊ iõ dicitur quedam leuis epilepsia.Si ergo fortiter cerebrũ cõstringatur:tunc in toto fit agitatio ⁊ spasmus:⁊ sic est epilepsia vel fortis sternutatio.Ex quo apparet

paret quare currit in vsu dicere hominibus cū sternutent deus te adiuuet: qꝛ timor ē de epilepsia cū sternutatio sit parua epilepsia. Quidō loquuntur in nostra lege dant aliam cām: tamen ista consuetudo fuit ante nostrā legē: vt sumit ab Apu. in li. metamorphoseos. ¶ Considerandū ꝙ mā sternutationis cū sit debilis ꝛ virtus fortis expellit ad vias naturales ꝛ manifestas cerebri: ꝛ iō sternutās demucat ꝑ nares ꝛ expuit. Sed mā epilepsie cuꝫ sit amplior ꝛ virtus non sit fortis expellit ſm ꝙ virtus pōt post vel ante vel ad aliqḋ mēbrum. Et iō pōt paroximus epilepsie remoueri qñqꝫ cuꝫ paralysi vel nocumento determinati mēbri: ꝛ hoc est qḋ dicit. expulsio sup. materie est ad quācunqꝫ ꝑtem fuerit possibile.

¶ Et opꝫ quidem vt comprehēdatur qḋ dictū est: quoniam cū epilepsia est in ipso cerebro: tunc causa in ipso est materia proculdubio faciens ventositatem retentā in meatibus sensus ꝛ motus: aut replet vtrosqꝫ ventriculos anteriores cerebri impletione aliqua.

¶ Supius. A. determinauit de causis epilepsie in sermōe magis generali: hic determinat magis in speciali. magis est autem hic sermo specialis: qꝛ narrat spāles mās facientes epilepsiam ꝛ spāles modos. Et primo determinat de epilepsia cerebrali. Scḋo de epilepsia facta per cōitateꝫ. ibi (Epilepsia aūt cuius cā.) Tertio ponit quosdā canones. ibi (Verū ſm quācūqꝫ dispōnē.) ℣ Pria in duas. Primo pmittit notificationē epilepsie celebralis. Scḋo declarat. ibi (Et hec qdē mā.) ¶ Considerādū circa primaꝫ partem ꝙ illud qḋ dictū est cōprehenditur hic qḋ supra est dictuꝫ generalius: hic vo dicit specialius. ¶ Considerandū scḋo ꝙ. A. de epilepsia cerebrali tangit duo. Primo tāgit mām qꝛ mā faciens vētositatē: non tñ ꝙ hoc sit necessariū semꝑ vt dictū est supra: sed qꝛ hoc vt plurimū accidit. Nam mā ista epilepsie cerebralis vtplīm est flegmatica. flegma aūt est aptum ventosari. Scḋo Aui. tangit locum materie: qꝛ vētositas hec vel materia retinet in meatibus ꝛc. aut replet ventriculos anteriores. s. primo: tñ vt infra ꝓbat ēt replet posteriores. Dixit aūt impletiōe aliqua qꝛ iperfecta: si. n. ꝑfecte repleret eēt apoplexia. ¶ Considerandū tertio ꝙ cā cōiuncta epilepsie est in predictis locis tñ antecedēs posset esse in venis. Alia etiam sunt loca materierū facientium epilepsiam que statim dicentur. ¶ Cōsiderandū quarto ꝙ ly aut: pōt exponi ꝑ ꝛ. ꝛ pōt exponi diuisiue: ꝛ tunc tangit duas materias. Primo tangit materiam ventosaꝫ: cuius magis est oppilare vias artas ꝙꝫ ventriculos: ꝛ iō dixit in meatibus sensus ꝛ motus. Scḋo tangit materiam humoralem que sui grossitie pōt oppilare ventriculos: ꝛ ideo dixit. aut replet s. materia humoralis vtrosqꝫ ventriculos ꝛc.

¶ Et hec quidem materia aut est sanguis dominans ꝛ plurimus: aut flegma aut melancholia aut cholera.

¶ Prio ḋclarat diuersitatē i mā. Scḋo i loco. ibi (Et ōis cā.) ℣ Primo in. d. Prio enumerat mās. Scḋo comparat. ibi (Et est parua.)

Dum 12m ¶ Dubitatur vtrum epilepsia possit fieri a quolibet humore. ℣ Videtur ꝙ non: quia simile videtur de epilepsia ꝛ de alijs morbis cerebri vt frenesi ꝛ lythargia: sed isti non fiunt a quolibet humore sed determinato: ergo sic epilepsia. ℣ In contrariuꝫ est. A. ℣ Dicendum ꝙ epilepsia pōt fieri a quolibet humore ſm genus. s. flegmate cholera melancholia ꝛ sanguine. Rō est: qꝛ ōis humor pōt esse cā ꝯctionis cerebri vel impꝑfecte oppilationis: ergo epilepsie. Antecedens est notum: qꝛ cholera sui acuitate stimulat cerebruꝫ: sanguis poterit oppilare impꝑfecte ꝛ ēt flegma ꝛ melācholia. ℣ Ad contrariuꝫ dicendum ꝙ non simile de illis morbis ꝛ de epilepsia: qꝛ illi morbi sunt magis determinati ꝛ appropriati.

¶ Et est parua valde ꝛ post ipsam in paucitate est sanguis purus. Sanguis autem cuius complexio ad complexionem cholere nigre ꝛ flegmatis inclinatur essentia multotiens sit causa.

¶ Hic cōparat cās. Et primo facit hoc. Scḋo remouet dubium. ibi (Veruꝫ). Tertio qḋ dixit probat. ibi (Et Hip.) ¶ In prima parte habemus ab. A. tria. Primum est ꝙ rarissime accidit epilepsia a cholera: ꝛ hoc est quod dicit. ꝛ est parua valde. idest raro euenit. Et causa est qꝛ raro talis cholera multiplicatur in cerebro. s. in suis ventriculis. Scḋm dictū est ꝙ raro fit a sanguine: qꝛ nō sic raro sicut a cholera. frequētius. n. cōtingit eum ſm cerebrū multiplicari ꝛ posse in vētriculos effundi ꝙꝫ cholerā. Tertiū dictū est ꝙ multotiens fit a sanguine flegmatico ꝛ melancholico: qꝛ frequentius in capite multiplicant. ¶ Sed tu dices frequentius vr multiplicari sanguis cholericus ꝙꝫ sanguis melancholicus. ℣ Dicenduꝫ ꝙ si ita sit est magis aptus apostemare sanguis cholericus sꝫ melācholicus est magis aptus detineri ꝛ oppilare.

¶ Verumtamen cā plurima est humiditas denudata: declinans ad choleram nigram. Et plurimū. n. cuꝫ accidit epilepsia accidit a flegmate.

¶ Hic remouet dubiuꝫ. Diceret aliqs nonne pōt fieri epilepsia flegmate ḋpurato a sanguīe vel a melācholia: cū tu dixisti ꝙ fit a sanguine cuius cōplō inclinat ad cōplōnē cholere nigre ꝛ flegmatis. ℣ Rñdet ꝙ sic: ꝛ dicit ꝙ plurima. s. cā epilepsie est humiditas denudata. s. a sanguine declinans ad choleram nigram. enim ꝓ etiā plurimum cum accidit epilepsia accidit a flegmate. ¶ Considerādum ꝙ enim pōt duplr exponi. Primo vt dictū est. Secundo enī i. quia. Nam flegma depuratū a sanguine ꝑꝑ ingrossationem ꝛ cōgelationē tendit ad naturā melancholicam quodam modo.

¶ Et Hip. quidem dixit ꝙ plurime oues patiuntur epilepsiam cum cerebris suis anathomizantur inuenitur in eis humiditas mala fetida.

¶ Hic ꝓbat ꝙ epilepsia fit plurimū a mā flegmatica: qꝛ Hip. dixit in lib. de epidimia siue de morbo dei. ꝙ plurime oues q̄ patiuntur epilepsiā cū in cerebris suis anathomizant īuenit in eis humiditas mala fetida siue flegmatica. Qꝛ aūt hic textus debeat sic exponi apparet ꝑ Rasim ꝓ continētis. c. de epilepsia. c. 6. vbi sic dicit Hip. in libro de morbo dei ꝙ hic morbus accidit ex humiditate madefaciente cerebrū. Et manifestat ꝑ pecudes: qꝛ cuꝫ accidit eis hic morbus si apietur eis cerebrū īuenit plenum humiditate.

¶ Et ōis cā epilepsie cerebri cōparatur ad debilitateꝫ digōnis in ipso. Non ergo euacuat quin aut sit in substātia cerebri ꝛ velaminibus eius ꝛ est deterior: aut sit in panniculis ipsius ꝛ est leuior.

¶ Hic declarat cās epilepsie vt diuersificātur loco. Et primo facit hoc. Scḋo addit quādam comparationem. ibi (Et epilepsia).

¶ Circa primam partem diceret aliquis contra qꝛ posset fieri a debilitate expulsiue cerebri. Dubm 13m

¶ Dicendū ꝙ vtplurimū cōparatur defectui digestiue. Nam flegma multiplicatur in cerebro defectu digōnis. Si autem fiat defectu expulsiue est rarius nec est ita appropriata causa. ℣ Vel dicendum ꝙ quādo flegma aggregatur defectu expulsiue associatur cū hoc defectus digestiue ex flegmate retento.

¶ Dubitatur etiaꝫ vnde sequitur: non ergo. ℣ Dicendū ꝙ sequitur ex hoc: qꝛ digestio cerebri fit in suis partibus: ergo defectus digestionis ꝛ congregatio materie ex hoc fiet in suis partibus. Dum 14m

¶ Dubitat ēt qꝛ. A. videt distinguere panniculos a velaminibus. ℣ Dicendū ꝙ per velamina intelligit subtilia velamina sciꝫ piam matrē ꝛ ꝑtes eius intrantes in ꝓfundū cerebri: sꝫ ꝑ pāniculos intelligit durā matrē: illa tñ materia nō facit epilepsiam nisi cōicet nocumentū vētriculis ꝛ trāsitibus spūs. ℣ Vel dḋm ꝙ pro eodem accipit velamen ꝛ pāniculum. Sed vult dicere ꝙ si epilepsie materia occupat substantiam cerebri ꝛ panniculos est deterior ꝙꝫ si occupat solos panniculos aut etiam solam substantiam. Dubm 15m

¶ Et epilepsia melancholica fortis est deterior quamuis flegma sit pluries.

¶ Hic ponit quandā comparationē. Et pmo comparaudo quātuꝫ ad materias. Scḋo quātū ad modos. ibi (Et illa) ℣ Prima i duas. Primo facit cōparationem. Scḋo probat. ibi (Cuꝫ ergo.) ¶ Dicit pmo ꝙ epilepsia melancholica fortis est deterior. s. ꝙꝫ flegmatica. Dicitur autem fortis qꝛ cū fortibus accidētibus tremoris siue agitationis ꝛ timoris. Vel dicitur fortis: qꝛ de melancholia in forma humorali que est difficilis remotionis.

¶ Cum ergo flegma sit plus tunc melancholia magis oppilat transitus spiritus.

¶ Probat ꝙ epilepsia melīca sit prauior siue deterior ꝛ arguit sic. Illa epilepsia est deterior que lꝫ minꝰ accidat ꝙꝫ flegmatica: tñ fit de mā magis oppilāte. Sꝫ epilepsia melīca est hmōi: qꝛ minus accidit ꝙꝫ flegmatica: tñ magis oppilat transitus spūs. Nā materia melīca cum sit humor grossus terrestris magis videt oppilare ꝙꝫ faciat flegma: de hoc tñ infra dicetur. ¶ Considerandū ꝙ de hac littera apparet solutio que epilepsia sit peior an flegmatica an melīca. Nā ex pluralitate euētus est peior flegmatica: qꝛ pluries accidit: sed ex malitia accidentiū est peior melīca. ꝛ hoc est quod Aui. dicit. cum ergo flegma sit plus. s. cā in euentu epilepsie tunc ꝓ rñ. melīca. s. epilepsia vel materia magis oppilat ꝛc.

¶ Et illa que apud quosdam proprio nomine dicit mater puerorum interficit mulum: ꝛ quando continuant paroxismi epilepsie interficit.

¶ Hic cōparat quosdaꝫ modos epilepsie.s.illā que dr mater pueroꝝ ⁊ epilepsiā ꝓprie dictā epilepsiā: qꝛ ambe īterficiunt. ¶ Cōsiderandū ſm ꝙ Rasim ꝑ ꝯtinētis.cap.6.⁊ lra ⁊.mater pueroꝝ videt eē quedaꝫ epilepsia que nō est aliud ꝙ spasmus a siccitate sequēs acutā febrē: ⁊ quā docet curare cū rebus humectantibus vt ibi appet auctoritate Georgij: tn̄ ista nō est ꝓprie epilepsia: qꝛ epilepsia nō fit a siccitate vt supra apparuit: ⁊ ideo Auic.dixit. Et illa epilepsia que apud quosdā.s.Rasim ꝑ ꝯtinētis. ¶ Cōsiderāduꝫ tn̄ ꝙ talis spasmus q pueris cōtingit in febre acuta pōt eē repletionalis: ⁊ tūc ꝓprius diceret mater pueroꝝ q̄ est epilesia. Qꝛ aūt talis spasmus possit esse repletionalis appet in cōmēto tertij ꝓnosticoꝝ ca.36.sup illo verbo spasmus ⁊c̄.alias pueris ⁊c̄. Possum' ēt p matrē pueroꝝ ītelligere epilepsiā pueris ꝯtingentē a mā humida ēt sine febre. Qꝛ aūt epilepsia ꝓprie dicta possit interficere p reditum frequentē paroxismoꝝ vt quasi continuētur est notuꝫ.

¶ Epilepsia autez cuius cā est in mēbro alio fit aut qꝛ eleuant ab ipso ad cerebruꝫ vapores ⁊ ventositates ledentes quantitate sua ita vt ex eis aggregetur ſm semitam ascensionis aliquid. Deinde post illud inspissetur ⁊ fiat materia habens essentiam faciens essentia sua: aut eo qd ex ipsa generatur de vētositate: aut quia ad ipm eleuatur vapor: aut ventositas impediens non quantitate: imo qualitate: aut congelatione: aut adustione: aut ventositate: aut malitia substantie: aut quia eleuatur ad ipsum qualitas pura tm̄: aut quia eleuatur ad ipsum quod impedit duobus modis.

¶ Hic determinat de epilepsia facta per communitatem. Et p̄mo ostendit quot modis fit hec epilepsia ex parte eius qd cōicat. Secundo ex pte eius a quo fit communicatio.ibi (Membruꝫ aūt.)

Dubm 16m ¶ Dubitat: videt ꝙ Auic. sit insufficiens ꝙ nō ponat de cōicatione p ascēsum humoꝝ. Amplius qd vult dicere duobus modis: cū modi isti sint multi. ¶ Dōm ꝙ modi fiendi epilepsiā ex aliquo mēbro sunt duo. Naꝫ ab aliquo mēbro aut eleuat mā aut qualitas pura. Si mā maxime est mā vaporosa vel vētosa. Ista ergo ventositas siue vapor vel ledit qualitate vel quātitate. Si quantitate vel existēs in cerebro reuertitur in mām que mā pōt ledere p se: vel iteꝝ p reconuersionē in vētositatē: ⁊ tacet Aui.aliud mēbrū.s.ꝙ ista vētositas siue vapor pōt ledere nō cōuersa in materiā habentē essentiā.s.humoralē. Si autē ista vētositas ledat qualitate: tūc aut qualitate cōgelatiua aut adustiua aut vētosa. Si aūt eleuatur qualitas pura tm̄.⁊ pꝫ. ¶ Sed tu diceres ipse contradiceret: qꝛ supra probauit ꝙ epilepsia nō fit a pura qualitate. ¶ Dicēdum ꝙ lꝫ a stomacho ad cerebꝝ possit eleuari.i.cōmunicari pura qualitas. vt supra declaratū est ca.de soda per cōmunitatē: tn̄ illa qualitas pura nō faciet epilesiā ꝓprie dictā.i.periodicā: nisi habeat mām in stomacho salteꝫ. ¶ Ex quibus apparet qd vult dicere duobus modis: qꝛ eleuat qd ledit quātitate ⁊ qualitate. Uel duobus modis qꝛ eleuatur qualitas a mā simul. ¶ Ad aliud dōm ꝙ plurim' ascēsus mārum ad caput est in forma vaporosa siue vētosa: ⁊ ideo de hac materia plus dixit. dedit tamen intelli ꝙ possit etiam ascendere humor: ⁊ erat notum ex multis supra dictis.

¶ Membrum aūt ex quo eleuantur vapores ad cerebrum facientes epilepsiam multiplicari in ipso aut est totum corpus aut splen aut stomachus aut myrach: ⁊ contingit illud etiam in reliquis membris.

¶ Hic ponit diuersitateꝫ mēbroꝝ a qb' eleuat cā epilepsie ⁊ simul cū h tāgit mēbra a qbus eleuent vapores nocētes multitudine ⁊ a qbus eleuant q nocēt qualitate. Prio ḡ ostēdit primū. Scōo secūdū ibi (Illud aūt.) ¶ Qd ꝑ dicit notū est. Naꝫ a toto corpe ⁊ quolibet mēbro possunt ascendere vapores multitudine ledentes.

¶ Illud aūt quod impendit vaporem male substātie ⁊ qualitatis est in toto corpore etiam ita vt sit in digitis pedis ⁊ manus. Et fit causa illius retentio sanguinis: aut humoris in trāsitu cui iā accidit oppilatio ⁊ abscinditur ab eo calor innatus ⁊ moratur in ipso ⁊ putrefit ⁊ conuertitur ad malam qualitatem ⁊ procedit ex eo ſm deglutionem in primis materia vaporosa aut qualitas venenosa aut fit casus super ipsum quorūdam venenorum ⁊ imprimit in neruis sicut imprimit punctura scorpionis super neruos.

¶ Hic ostēdit mēbra a quibus eleuantur vapores nocētes qualitate siue substātia mala ⁊ sunt illa eadē mēbra. Et ꝑ ostendit ꝙ hec mā pōt eleuari a digitis. Scōo ab ītestinis habētibus vermes.ibi (Ex hoc aūt caplo.) Tertio a matrice ibi (Et qdam.) Quarto a vasis spermatis ibi (Et similiter.) Quīto iterū a matrice ibi (Et similiter.) Sexto a spōdilibus ibi (Et a nobis.) Septio ex myrach.ibi (Illa aūt.) ¶ Prima in tres. Primo ostēdit modū generatiōis siue inuētionis materie venenose in mēbris. Scōo ostēdit modū puentionis ad cerebrū ⁊ modū quo facit epilepsiā ibi (Et expellit.) Tertio que dixit declarat aucto. Gal.ibi (Et Galenus.) ¶ Considerandū circa primā ptem.ꝙ in toto corpore.pōt exponi dupl'r. Primo modo: qꝛ ī qualibet pticula corporis simul sicut dicimus ꝙ febris est passio totius: ⁊ hoc modo posset intelligi ⁊ eueniret hoc in aliqua febre pestilētiali de mā venenosa vel in aliquo venenato cui' venenū esset iā sparsum: si ergo ab istis surgeret vapor ad cerebrū posset dici ꝙ pōt a toto ascēdere. Alio modo in toto corpe pōt intelligi in qualibet pticula diuisim ⁊ ꝓprie ptibus extrinsecis vt sūt digiti manus ⁊ pedis. ¶ Cōsiderādū scōo ꝙ accipimus duplicem modū intētionis māe venenose in nobis. Unus est p generationē intrinsecā. Alius est p occursum ad venenosa vt scorpionē ⁊ similia. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ ſm deglutionē pōt dupl'r exponi. Prio i.ſm locū q deglutiuit materiā illā p̄mam. Scōo.i.ſm modum deglutiēdi.trāsit.n.vapor de pte ad ptē q̄si aliqd ībibitū ⁊ deglutitū.

¶ Dubitat: vtrū in nobis possit generari venenū. ¶ Uidet ꝙ nō: qꝛ vbi nō est agēs ad veneni generationē nō pōt generari venenū: sꝫ in nobis nō est agens: qꝛ oēs ptes corporis regunt naturali calore qui nos disponit ⁊ defendit: vt sumit ꝑ cañ.fen.2.cap.de signis cōplexionū.⁊.11.the.c.4.⁊.8.in cōmēto afo.15. Uētres hyeme. ¶ In cōtrariū est Aui.hic ⁊ Gal.tertio de interioribus.7.cap. ¶ Dicēdū ꝙ est hoc possibile vt declarat experiētia. Et rō est Aui.qꝛ possibile est humorē aliquē cōcludi in aliquo mēbro ⁊ derelinqui a regimine nature ⁊ succūbere praue putrefactioni. Ex hoc aūt fiet aliqd prauū ⁊ venenosuꝫ: imo videt ꝙ ex corruptiōe ciboꝝ in nobis fiat aliqd habens viā attractiuam ⁊ vomitiuā sicut elleborus: vt īnuit Serapio 3° practice.cap.de cholerica passione.ca.19. Ampli' in nobis pōt fieri vehemēs humoꝝ adustio: sꝫ ex hoc pōt fieri materia praue qualitatis p multas replicationes adustionis ⁊ etiam putredinis: ⁊ ideo videmus materias antracis ⁊ estiomeni ⁊ prauoꝝ apostematū. ¶ Cōsiderādū ꝙ multitudo siue inuētio istarum materierū venenosaꝝ maxime fit in partibus exterioribus: qꝛ tolerāt plus de nocumēto stāte vita: ⁊ ideo in digitis pedis ⁊ manus Aui.ponit exēplū.⁊ de ptibus interioribus fit multuꝫ in matrice: qꝛ est receptaculū multaꝝ supfluitatuꝫ. vnde Auer.tertio colliget in caplo de accidētibus matricis.cap.31.dicit. Ego dico ꝙ non est impossibile ꝙ generet in corporibus malis ⁊ eoꝝ substātia humor vnus similis veneno: ⁊ maxime in hoc mēbro.s.matrice eo ꝙ locus est ⁊ receptaculū supfluitatū corporis que parate sunt recipe corruptionē. ¶ Ad cōtrariū dōm ꝙ est ibi agēs.s.calor factus extraneus. ¶ Sed tu diceres calor nālis nō pōt extraneari extraneatione extra latitudinē vite: qꝛ tūc esset mors. ¶ Dōm ꝙ calor naturalis de se in actu nō extraneat extra vite latitudinē stāte vita: tn̄ patiētia.s.humores a calore extraneo recipiūt formas prauas vltra ꝙ sit ī actu caloris exneati: ⁊ alie vie eēnt subtiles q h omittūt. Dubm 17m

¶ Et expellitur eius venenum mediantibus neruis ad cerebruꝫ ⁊ ledit ipsum: quare contrahitur ex eo ⁊ spasmatur. Et agitantur motus eius sicut accidit stomacho cum recipit qd hꝫ mordicationem vacuus ſm ꝙ inuenimus ipsuꝫ in singultu. Et cū essentia oris stomachi est fortis sensus: ⁊ singultus quidē est species spasmi. Cū ergo accidit cerebro ab huiusmodi causa spasmus ⁊ ꝯtractio ⁊ abbreuiatio: tunc ipm ꝯsequit cōtractio omnium neruorum ⁊ spasmus ipsorum.

¶ Hic cōsidera ꝙ ex Aui.duo accipimus. Primo p quas vias vadit hic vapor quia per neruos. Secundo accipimus modum ſm quē facit epilepsiā: quia cum ledat cerebrū: contingit ꝙ cerebrum cōtrahitur ⁊ spasmat. Et arguit Aui.a simili.sicut se habet stomachus ad rē mordicantē: qꝛ contrahitur ⁊ fit singultus qui est quidam modus spasmi: ita se habet cerebrum ⁊c̄.

Dubm 18m ¶ Dubitat: qꝛ nō videt ꝙ isti vapores vadāt p neruos: qꝛ sunt alie vie aptiores vt sunt arterie ⁊ ēt vene. ¶ Dōm quia materia venenosa in exterioribus partibus sita pōt ire p venas ⁊ ledere epar ⁊ ire p artarias ⁊ ledere cor ⁊ ire p neruos ⁊ ledere cerebrū: quāuis principalis occursus venenoꝝ fit ad cor. Contingit aūt ꝙ plus fertur qū

tur qñ p neruos ꝓpter tres causas. Una est ex parte veneni quia hȝ ꝓprietatẽ ad cerebrũ. Uenena enĩ exteriora maxime ẽt diuersificatur in ꝓprietatibus qbus magis hoc membrũ q̃ȝ illud ledunt sicut cãtarides vesicã ⁊ lepus marinus pulmonẽ: vt apparet fen 6.4. cañ. Scđa cã ex pte situs: qꝛ situet̃ magis in neruis vel' iuxta neruos. Tertia cã est ex pte aptitudinis huius ĩdiuidui qđ est paratũ pati in cerebro hñs coꝛ ⁊ arterias ⁊ venas foꝛtes ⁊ resistẽtes ⁊ neruos paratos pati. Ex qbus cessat qđ in ꝯ̃trium ĩducebat̃.

Dub^{m} 19^{m} ¶ Dubitat̃ ẽt quare mã illa venenosa nõ ledit pticulã in qua ẽ. Di cendũ ꝙ ẽt ledit̃: ⁊ si nõ tãtũ ledat̃ est qꝛ assidue fit cuȝ illa mã si est intrinseca: vel qꝛ pars illa expellit materiam illam a se.

¶ Et. G. quidẽ de seipso narrauit ꝙ accidit ei singultus cum recipit diapipereon ⁊ post ipsum bibit vinuȝ propter impedimentũ oꝛis stomachi cũ acuitate: ⁊ nos ẽt testificamur in alio qđ illi est pꝛoximum. Et Gal'. ⁊ alij retulerunt ⁊ nos post ipsum testificamur illud qđ multotiens sentit epilepticus eleuari aliquid ex pollice pedis sui quod est sicut vẽtositas frigida: ⁊ tendit versus cerebꝛum ipsius. Cum ergo peruenit ad coꝛ ⁊ cerebꝛũ ipsius incurrit epilepsiam. Et Gal'. quidem dicit ꝙ cũ ligatur crus eius ligatione foꝛti ante paroxismũ ipsius pꝛohibetur illud aut alleuiat̃: ⁊ nos testificamur nos vidisse res mirabiles huius capituli. Et quidam coꝛuȝ quandoqȝ cauterizantur super pollicem suum: ⁊ quidam super digitos pedis: ⁊ vapoꝛ illius partis retẽtus est ⁊ sanati sunt. Ex hoc autem capitulo est epilepsia q̃ accidit pꝛopter vermes aut ascarides.

¶ Primo declarat ꝙ moꝛdicatio fit cã singultus. Scđo ponit exẽpla p̃dicte epilepsie. ibi (Et Gal'.) Dicit Gal'. 3° de ĩterioꝛibus. 7. ca. ⁊ in cõmen. afo. 6. pticule. 39. spasmus fit ex inanitione ⁊ repletione ⁊c̃. narrat ⁊c̃. ¶ De scđa pte dicit ꝙ Gal'. s. ibidem ⁊c̃. ¶ Sed tu diceres quare ista vẽtositas est frigida. Dõm ꝙ non est alia cã nisi qꝛ acquisiuit talẽ complexionẽ in generatione. Uel dõm ꝙ foꝛsan lȝ esset calida fugãdo caloꝛẽ nãlem ĩducit sensum frigiditatis. ¶ Cõsiderãdũ ẽt p hoc qđ dicit. cũ ergo puenit ad coꝛ. ꝙ ad h̃ qđ fiat epilepsia nõ ẽ neciũ ꝙ mã pueniat ad coꝛ sȝ põt puenire. Ego aũt habui in ciuitate Perusij epilepticũ a pollice pedis quẽcuraui. ⁊ Haly. ẽt narrat đscriptionẽ talẽ tra. 3. 191. cõmẽ. Ex h̃ ãt. pȝ.

¶ Et quidam modus epilepsie est compositus cuȝ syncopi quare foꝛsitan extrahunt medici de capitulo epilepsie. Uerũ in ipso est ⁊ est spẽs eius: ⁊ ipsũȝ nominat p̃focationem matricis: ⁊ est ꝙ quando mulieri accidit vt eius menstrua retineantur in non sua hoꝛa: aut constringantur cum retinentur ab ea pp dimissionem balnei cõuertitur illud in matrice sua ad qualitatem venenosam: ⁊ adsunt ei motus ⁊ vapoꝛationes aut cũ piodis aut sine piodis quare accidit vt eleuet̃ vapoꝛ eius ad coꝛ ⁊ ad cerebꝛum ⁊ incurrit epilepsiam mulier. Et similiter quandoqȝ cõuenit homini vt in vasis suis seminalibus aggregetur sperma plurimum ⁊ coꝛrumpatur ⁊ infrigidetur ⁊ conuertatur ad qualitatem venenosaȝ ⁊ accidit ei simile ipsius. Et similiter aduenit mulieri p̃gnanti epilepsia in impꝛegnatione. Cũqȝ deponit ⁊ euacuat materiam illã menstrualeȝ remouetur illud: ⁊ nobis quidẽ narrata fuit epilepsia incipiẽs a spõdilibus ⁊ epilepsia ĩcipiens a spatula ⁊ reliquis.

¶ Cõsiderandũ ꝙ in p̃focatione matricis vapoꝛ ascẽdẽs inquãtũ ledit coꝛ facit accidẽtia coꝛdialia: ⁊ est de capl'o egritudinũ coꝛdis. in quãtũ ledit cerebꝛũ est de capl'o egritudinũ cerebꝛi: ⁊ est de capl'o epilepsie ⁊ spẽs eius. ⁊ iõ dr̃ p̃focatio: qꝛ iacet p̃focata sicut epilepticus. sed inquãtũ mã est in matrice est de capl'o egritudinũ matricis. Aui. igit̃ nõ vult ꝙ medici extrahãt. i. extra ponant a capl'o epilepsie. s. qꝛ nõ possit dici epilepsia: imo põt dici epilepsia nõ cerebꝛalis sȝ p cõitatẽ. ¶ Retineant̃. Cõsiderandũ ẽt retineant̃. s. diminute: aut stringant̃. s. ex toto. Et aliter posset ĩtelligi cũ periodis s. oꝛdinatis vel sine. vel cũ piodis: qꝛ reuertit̃. vel sine: qꝛ nõ accidit nisi semel. ¶ Et sil'r. Cõsiderandũ ꝙ cõculcatio similis fit ĩfrigidatiõi p caloꝛis extinctionẽ: lȝ possit fieri calefactio p putredinẽ. Et idẽ dictũ sumit̃ ab Haly. trac. 3. cõmẽ. 191. Sil'e ipsi'. i. epilepsia similis p̃focatiõi matricis. Qđ dixi in qnta ⁊ sexta pte est notum.

¶ Illa auteȝ que fit ex myrach ⁊ ex stomacho ⁊ ꝓpter nauseatiuaȝ satietatẽ facit possidere oppilatiões in venis quare ipe nutrimentum laudabile non suscipiũt ⁊ coꝛrumpitur in eis humoꝛ: aut remanet in ipsis nutrimentum laudabile coarctatum pp oppilationes quare coꝛrumpit̃ ⁊ multotiẽs redit ad stomachũ coꝛruptũ ⁊ coꝛrumpit cibum bonũ laudabilẽ ⁊ multotiens accidit pꝛopter reuersionem illius coꝛrupti ad stomachuȝ vomitus cibi indigesti.

¶ Cõsiderandũ ꝙ ex malitia ꝓpꝛie digestionis stomachi ⁊ egritudinibus mãlibus myrach ⁊ repletionalibus nauseatiuis fiũt oppilationes in venis meseraicis: vñ nutrimẽtuȝ laudabile nõ possunt recipe: ⁊ putrefit humoꝛ oppilans: ⁊ putrefit humoꝛ q dȝ penetrare: ⁊ hoc si retinet̃: ⁊ hoc coꝛruptũ multotiẽs redit ad stomachuȝ.

¶ Uerum fm quãcũqȝ dispositionem fit epilepsia cuȝ cõmunitate aut absqȝ cõmunitate pꝛincipiuȝ epilepsie pꝛopinquuȝ ex cerebꝛo est scilȝ aut ex ventriculo eius anterioꝛe aut ex ventriculis alijs cum eo.

¶ Iã Aui. in gñali sermone determinauit de epilepsia cerebꝛali: ⁊ ea que fit p cõmunitatẽ: hic ponit quosdam cañ. in quibus ostẽdit modũ fiendi oĩs epilepsie tã cerebꝛalis q̃ȝ p cõmunitatẽ. Et pꝛimo facit hoc. Scđo ostẽdit modũ se habẽdi spasmi ad epilepsiam. ibi (Epilepsia ṽo fm plurimũ.) Prima in duas. Primo p̃mittit qđ intẽdit. Scđo pꝛobat. ibi (Quoniã.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ p p̃n^{m} ꝓpinquuȝ nos possumus duo intelligere. Primo cãm cõiunctam: ⁊ erit sensus ꝙ cã cõiuncta oĩs epilepsie siue fit cerebꝛalis siue p cõitatẽ est ex cerebꝛo. i. in cerebꝛo. de cã cõiuncta epilepsie cerebꝛalis non dubitat̃: sed de cã cõiuncta epilepsie p cõitatẽ est verũ ꝙ est in cerebꝛo. Nã quelibet cã epilepsie surgens ab alio mẽbꝛo extra cerebꝛũ quousqȝ nõ est in cerebꝛo hȝ rõnẽ cause antecedẽtis. Et ratio ẽ qꝛ nõ causat actu sed potẽtia. Sed cũ est in cerebꝛo ⁊ est in loco ⁊ quantitate sufficiẽti actu facit epilepsiã: ergo est cã cõiuncta. Causa ergo ꝯiũcta omnis epilepsie in cerebꝛo. Secundo est per pꝛincipium ꝓpinquũ oĩs epilepsie possumus ĩtelligere p̃ncipale ⁊ immediatũ subiectuȝ: ⁊ hoc est verũ. Cõparabit̃. n. epilepsia cerebꝛo sicut febꝛis coꝛdi: nec in hoc opoꝛtet ꝓlõgare. ¶ Cõsiderãdũ secundo ꝙ hoc qđ dicit ex vẽtriculo anterioꝛe dȝ intelligi iniciatiue nõ ꝙ fit in solo vẽtriculo anterioꝛe: sȝ põt cã faciẽs epilepsiã inchoare a ventriculo anterioꝛi: ⁊ põt radix illius cause esse in vẽtriculo posterioꝛe: tñ in omni epilepsia vtriqȝ vẽtriculi leduntur: vt apparebit: pꝛimo tamen vẽtriculus anterioꝛ. ¶ Et considera ꝙ foꝛsan opoꝛtet exponere aut pꝛo ⁊ ex ventriculis alijs cũ eo. s. anterioꝛe nisi aliã subtilẽ multũ velim' facere imagĩationẽ quã p te ꝯsidera.

¶ Quoniam pꝛimum nocumentum quo impedit contingit in sensu visus ⁊ auditus ⁊ in motibus lacertoꝛuȝ faciei ⁊ palpebꝛarum.

¶ Hic pꝛobat quod dixit. Et pꝛimo ꝓbat ꝙ p̃mum nocumentum fit ex ventriculo anterioꝛi. Secũdo declarat ꝙ nocumentum communicet ventriculis posterioꝛibus. ibi (Quamuis.) Primo arguit sic. si pꝛimum nocumentum epilepsie est in sensu visus ⁊ auditus ⁊ in motibus lacertoꝛum faciei ⁊ palpebꝛarum: ergo pꝛincipium epilepsie est ex ventriculo anterioꝛi. sed sic est: ergo ⁊c̃. Maioꝛ est nota: quia isti sensus ⁊ musculi communicant parti anterioꝛi cerebꝛi. Minoꝛem ponit in littera.

¶ Quamuis reliqui sensus ⁊ membꝛa mobilia in nocumento communicant. Nam si non communicarent in nocumento reliqui ventriculi nõ destrueretur intellectus neqȝ lederetur eleuatione anhelitus.

¶ Hic pꝛobat ꝙ fiat nocumentum in ventriculis posterioꝛibus cũ ventriculo anterioꝛi: ⁊ arguit sic. Si reliqui ventriculi non cõmunicarẽt in nocumento cũ vẽtriculo anterioꝛi: tũc non lederet̃ intellectus q ẽ in medio vẽtriculo: nec motus anhelitus supple nec alij motus qui pẽdẽt a parte posterioꝛi cerebꝛi: sed hoc est falsum. he rõnes sunt similes rõnibus factis supꝛa. c. de suberh.

¶ Epilepsiam ṽo fm plurimum antecedit spasmus. Deinde post ipsum fit epilepsia Et illud est quoniam

si confirmatur spasmus est epilepsia:⁊ cum expellitur causa ĩpediens aut resoluitur ventositas redeunt operationes sensibiles ⁊ motiue:⁊ quandoqz quidem apparet humor expulsus visibiliter in vtrisqz naribus ⁊ in gutture.

¶ Hic ostẽdit modum se habendi spasmi ad epilepsiam. Et primo facit hoc. Secundo ostendit modum cessationis. ibi(Et cuz.) Tertio remouet dubiũ. ibi(Et multotiens.) ⁋ Prima in duas. Primo premittit qđ intendit. Scđo probat. ibi(Et illud ē.) ¶ Dicit pmo ꝙ spasmus venit ante epilepsiam. Et illud. Arguit sic. spasmus cõfirmatus est epilepsia. s. spasmus siue contractio cerebri cũ cõfirmata tũc est epilepsia: ergo epilepsiam antecedit spasmus. s. fiẽs. tenet ꝯñtia: qꝛ fieri est ante factũ esse. ¶ Consideradũ ꝙ Aui. imaginatur quodqz proprie epilepsia sit spasmus siue cõtractio facta: ergo ante epilepsiam est spasmus. s. fiens. Et cum. patet.

¶ Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato. Et illud ideo quoniam materia faciẽs ipsam est subtilis ⁊ operatur cũ repletione nõ cum malitia vehementi.

¶ Hic remouet dubium siue declarat quiddam supra dictuz. Dixerat enim ꝙ epilepsiam sm plurimuz antecedit spasmus. Uult igitur declarare quare dixit sm plurimum. ⁊ dixit ꝙ hoc dixit: quia epilesia fit multotiens sine spasmo sensibili. ¶ Cõsiderandum ꝙ duas ponit causas propter quas non semper cum epilepsia fit spasmus. Una est: quia materia est subtilis: ex quo accidit ꝙ materia hec non replet principia neruorum vt extendat in latum. ⁊ decurret in longum. Secunda causa est: cum materia non habet malam qualitatẽ propter quam stimulet cerebrum ad cõtrahendum: sed facit imperfectam repletionẽ ⁊ prohibitionem sensus ⁊ motus nõ integram. Dixit aũt Aui. notanter sensato: qꝛ forsan cadebat in mente ꝙ epilepsia oportet ꝙ sit aliquis modus ꝯtractionis: quãuis occulte al's occultet in aliqua. Et rõ est: qꝛ nulla videt posse esse materia tã subtilis ⁊ taz bone qualitatis etiã preter naturã situata in ventriculis cerebri ⁊ originibus neruoꝝ que nõ incitat ad aliquã contractionem: quãuis non sit sensibilis qñqz.

¶ Epilepsia vͦo plurimum accidit infantibus propter humiditates ipsoꝝ: ⁊ plerũqz apparet in eis primũ cuz nascuntur: ⁊ quandoqz fit post pubertatem. Si ergo in regimine ipsorum sit rectitudo remouetur ⁊ si nõ remanet: ⁊ oportet quidem vt studium impendatur ad hoc vt illud remoueatur ab eis ante pubertatez. Pueri vͦo ab hoc sunt remotiores quibus in partibus capitis accidunt vlcera ⁊ apostemata ⁊ adest fluxus nariũ. Et equum qdem est vt ille in cuius cerebro est humiditas in principio creationis purget: ⁊ plerũqz purgat in matrice ⁊ qñqz purgat post natiuitatẽ. Si enim non purgat non erit excusatio quin incurrat epilepsiã. Plurime aũt epilepsie que pueris ꝯtingunt cura quãdoqz alleuiatur ⁊ remouetur cum pubertate cũ ipsam nõ adiuuat malitia regiminis ⁊ dimissio cure.

¶ Hic ostendit corpora sm etates disposita ad epilepsiam. Et primo ostendit qualiter ad illã se habent infantes ⁊ puberes. Secundo qualiter se habent adolescentes. ibi(Epilepsia.) Tertio qualiter senes. ibi(Senibus aũt.) ¶ Consideradũ circa pmam partem ꝙ pubertas est vsqz ad. xiiij. annum ꝓprie in viris: vt cõmẽto afo. 28. tertie particule. Senioribus ad iuuẽtutem. ⁊ 5. particu. in commẽto afo. 8. Epilepsie quibus ante iuuentã. ¶ Cõsideranduz ꝙ illud qđ dicit purgetur: põt dupl'r intelligi. Uno modo ꝙ purgetur a natura: ⁊ ideo pueri quibus apparẽt in capite vlcera sunt securi ab hoc. s. epilepsia. Alio modo ꝙ purgentur arte. ¶ Sed tu diceres quomodo possunt purgari in matrice. ⁋ Dõm ꝙ hoc fit dãdo mri ꝯfectiones cõsumptiuas: ⁊ tũc ĩfans in vtero rectificabit.

¶ Epilepsia aũt qñqz accidit adolescentibus. Si ergo fuerit post. xxv. annos ꝓpter egritudinez in cerebro ⁊ ꝓprie in substantia ipsius erit cõitas ⁊ neqz separabit ⁊ erit finis actiõis cure in eis alleuiatio a prauitate ipsius ⁊ tarditas paroxismi eius. ⁊ Hip. quidem dixit ꝙ epilepsia remanet: cũ eis vsquequo moriantur.

¶ Hic est afo. 8. Hip. quinta particula. Epilepsie ⁊c. ¶ Et considera conditionem quam Aui. ponit ꝙ epilepsia sit cerebralis ⁊ proprie in substantia: quia si esset ꝓpter nocumentũ in aliquo mẽbro vel in capite non tamen in substantia posset curari ẽt si post. xxv. annos accideret.

¶ Senibus autem paruz aduenit epilepsia oppilatiua. Et causas mouentes epilepsiam plerunqz adiuuant cause extrinsece sicut ĩmoderantia cibi ⁊ potus ⁊ satietas nauseatiua. Et sicut mora plurima in sole propter illud quod capiti attrahitur ex materijs. ⁊ illud qdem est ꝓpterea ꝙ prohibet dilatari materias in partibus corporis quare mouet eas ad superiora. Et coitus plurimus est ex causis eius: ⁊ ex causis ipsius sunt delitie ⁊ quies ⁊ paucitas exercitij. Et ex causis eius est exercitium super repletionem ꝓpterea ꝙ humores propter ipsum mouentur qui resoluuntur non integre ⁊ implẽt vacuitates. Ex causis ipsius ē illud quod debilitat cor ex timore aut euentu tumult⁹ ⁊ vocis subito. Et ex causis eius sunt ieiunium habentis stomachum debilem: ⁊ potatio vini puri etiam propterea ꝙ impedit stomachum: ⁊ cause quidem iste remote faciunt causas propinquas. Nos vͦo ponemus his causis capituluz singulare: ⁊ dicitur ꝙ cum epilepticus induit corium caprinum sicut excorticatum est recenter ⁊ dimittatur in aqua incurrit epilepsiam: ⁊ similiter cum suffumigatur cum cornu caprino ⁊ myrra ⁊ albasce.

¶ Dubitat vtrum senibus sepe vel raro fiat epilepsia. ⁋ Uidet ꝙ sepe ꝑ Auer. tertio colliget vltimo capl'o vbi dicit. Pro maiori pte illi qui patiuntur hanc egritudinez sunt frigidi ⁊ humidi sicut pueri: aut frigidi ⁊ sicci sicut senes. ⁋ Amplius vbi est mã grossa ibi maxime fit epilepsia ⁊ proprie oppilatiua: sed in senibus est materia grossa. Item in quibus fit apoplexia sepe in eis videt fieri epilepsiã sepe: qꝛ apoplexia est epilepsie vicina: sꝫ in senibus sepe fit apoplexia: vt pmo continẽ. ⁊ Hip. in afo. 57. 6. pticule. Apoplexia maxime fit. ⁋ In cõtrarium est Aui. ⁊ Azarauius capitulo de epilepsia. ⁊ Haly. 9. theo. cap. de epilepsia. cap. 6. ⁋ Jam dixi ꝙ epilepsia est duplex. Una cõtractiua facta a vaporibus malignis: ⁊ ista potest frequẽter fieri in senibus ꝓpter vapores malos potentes surgere a stomacho ⁊ alijs ptibus. Alia ē epilepsia de oppilatiua de mã in cerebro: ⁊ ista materia põt esse melancholica vel flegmatica. Epilepsia quidem de materia flegmatica raro fit in senibus primis: quia sunt sicce cõplexionis ⁊ nondũ multiplicauerũt flegma: sed epilepsia de materia melancholica põt in eis fieri: qꝛ melancholia in eis multiplicatur. Et hec solutio videtur ꝯformis menti Haly. 9. theo. capitulo de epilesia. cap. 6. vbi dicit: paruz accidit epilepsia grãdioribus ⁊ senibus eo ꝙ ipsoꝝ membra sunt sicca: sed ꝑ hoc ꝙ sunt sicca excludunt exuberantiã flegmatis sed ponunt multitudinẽ melancholie. Et in cõmento pallegato afo. sexte pticule. Hal'. dicit ꝙ illa apoplexia que fit a. 40. ãnis: ad. 60. dꝫ intelligi ꝙ sit de mã melancholica. ⁋ Aliter cõsueui respondere ẽt ꝙ de nulla materia humorali fit epilepsia in senibus nisi raro. de materia quidẽ sanguinea ⁊ cholerica hoc ē certũ: sed de materia flegmatica ⁊ de melancholica ꝓbatur ꝙ raro fiat epilepsia in senibus vel decrepitis. Nam illis rarius fit epilepsia melancholica vel flegmatica in qbus est paucus calor motiuus ad colliquanduz ⁊ etiam expellenduz materiam: sed hoc est in senibus. Maior est nota: qꝛ epilepsia ꝓprie est morbus subito veniẽs ⁊ satis subito recedẽs. Minor ẽt est nota. Si ergo volumus saluare Auer. dicem⁹ ꝙ nõ loquimur de epilesia oppilatiua: sed melãcholica vel flegmatica. ⁋ Ad rõnem dõm ꝙ nõ sufficit presentia materie grosse: sed requirit motor illius materie. ⁋ Ad aliam dicendum ꝙ non est simile de apoplexia ⁊ epilepsia: qꝛ apoplexia põt fieri per viaz simplicis exuberantie materie suffocantis ⁊ oppilantis perfecte nec expectat ita paroxismatio sicut in epilepsia: ĩmo si fortis est apoplexia nõ soluitur: sed epilepsia est magis paroxismans ⁊ indiget motore materie eliquatiuo ⁊ expulsiuo. ¶ Et causas. s. cõiunctas ⁊ antecedẽtes adiuuãt ⁊c. patet. Et potatio vini puri propterea ꝙ impedit stomachum. ⁋ Cõtra ꝑ Gal'. scđo regiminis acutoruz. 29. cõmento. Hic esset sermo prolixus in suo loco. ⁋ Hic tñ breuiter dõm ꝙ hoc dictũ refert ad euz qui est debilis stomachi. s. apti recipe cholerã ex ieiunio: ⁊ huic ꝯfert vinum granatoꝝ vel acresta ⁊ similia. Uinũ autẽ purum inflãmando excitat choleraz. Quibus-

dam

Dum 20m

dam autem ſm alios modos debilibus in ſtomacho pōt vinū purum cōferre: ſicut quibuſdaꝫ debilibus in ſtomacho pōt conferre aqua frigida: vt fen. 13. cap̄. de debilitate ſtomachi. Jn hoc autem ſunt multū conſiderande cōſuetudines. Nam qꝛ ſaracenis nō eſt licituꝫ bibere vinum: vt Auer. 7. colliget. cap̄. 26. ideo magis ab eo nocentur. Conſueti vō iuuantur magis vel nō ſic nocentur: ⁊ conſuetis concedit Auic. quāuis ſint diſtēperati in epate diſtēperātia calida: vt fen. 14. capitulo de cura male complexionis calide epatis. Et Dionyſius tyrannus ꝓpter conſuetudinem potus vini magis ſanus viuebat cum potu eius: vt Ariſto. ponit proble. 28. primo problemate. Et dicitur. ſ. ab Alexandro capitulo de epilepſia. Halyabas vō dixit ouinum. cap̄. 6. ⁊ in hoc non videtur niſi ꝓprietas albaſce. i. thimum a quibuſdam.

¶ Epilepſia autem multotiēs reſoluitur ꝓpter febꝛes quas tolerat habens eam ⁊ propꝛie que ſunt longe: ⁊ quartana ꝓpꝛie ꝓpter vehementiaꝫ longitudinis ſue ꝓpterea ꝙ digerit mām melancholicam donec reſoluatur ⁊ tremoꝛ foꝛtis qui fit in febꝛibus. Tremoꝛ enim excutit vehementer quod in cerebꝛo compꝛehenſum eſt de ſuperfluitatibus. Sudoꝛ autem iuuat tremorē ſua expulſiōe. Et quēadmodū apoplexia ꝯuertiṫ ad paralyſim ſilr̄ plurimū epilepſie cōuertiṫ ad paralyſiꝫ.

¶ Hic oſtēdit modos terminationis ſiue remotionis epilepſie. Et primo facit hoc. Scđo quoꝛūdā ſententiam ponit. ibi (Quidā autem.) Tertio iteruꝫ ponit modum quendā terminationis. ibi (Jnquit.) Quarto iterum ponit cañ. de ꝑparatione coꝛpoꝛuꝫ. ibi (Epilepſie pꝛeparatis.) ¶ Conſiderandum circa pꝛimam ꝑtem ꝙ quartana curat epilepſiam ꝓpter tria. Pꝛimo ſuus caloꝛ digeſtiuus ⁊ reſolutiuus multū durat: quia eſt pꝛolixa febꝛis. Secundo ꝓpter ſui tremoꝛem. Tertio pꝛopter ſui ſudoꝛē. ⁊ pꝫ. Et quēadmodū hoc dictum verificatur maxime de apoplexia ⁊ epilepſia flegmatica: qꝛ epilepſia melancholica terminatur ad melancholicā: vt Raſis pꝛimo continentis. cap̄. 6. auctoꝛitate Judei: ⁊ ideo ſtatim Aui. dicet epilepſia reſoluitur ad paralyſim ⁊ melancholiam.

¶ Quidam autem exiſtimant ꝙ flegmatice aſſociantur tremoꝛ ⁊ agitatio: quoniam flegma non conſequitur in ſpiſſitudine ſua vt oppilet meatus integre. Melancholia vō integre oppilat quare in ipſa accidit parua agitatio. Et alij exiſtimant ꝙ eius cum qua multiplicatur agitatio foꝛſitan cauſa eſt humoꝛ parue quantitatis aut pauce penetrationis in meatibus quare ponunt rem econuerſo. Nullus vō vtroꝛumqꝫ ſermo in eo eſt determinatus.

¶ Pꝛimo ponit quoꝛundam ſententiam. Secundo contrariam. ibi (Et alij.) Tertio oſtēdit quid ſit de hoc. ibi (Nullus.) ¶ Dubitatur in qua epilepſia ſit maioꝛ tremoꝛ cōcuſſio vel agitatio ſpaſmoſa: an in flegmatica: an in melancholica. ⁋ Videṫ ꝙ in flegmatica auctoꝛitate Symeonis quaꝫ ponit Raſis ꝑmo continentis cap̄. 6. Et idē ſua quā hic ponit Aui. cū dicit quidā autem. ſ. Symeon ⁊c̄. Nā in illis epilepticis eſt maioꝛ agitatio in quibus nō eſt integra oppilatio. i. in quibus oppilatio eſt minoꝛ. Sed in epilepſia flegmatica oppilatio eſt minoꝛ: ergo agitatio maioꝛ. Pꝛima ꝓpoſitio eſt nota: qꝛ quanto oppilatio eſt minoꝛ tanto ſpiritus ſenſitiuus ⁊ motiuus pōt ire ad membꝛa ⁊ magis poſſunt cōcuti ⁊ agitari. ēt quāto oppilatio eſt minoꝛ in cerebꝛo: tanto cerebꝛū pōt magis ſe contrahere vt expellat. Jn maioꝛi autē motu cerebꝛi cōtractiuo fit in coꝛpoꝛe maioꝛ agitatio. Uex igiṫ eſt ꝙ vbi oppilatio eſt minoꝛ agitatio eſt maioꝛ. Et ꝑ cōtrarias rōnes vbi oppilatio eſt maioꝛ agitatio eſt minoꝛ: qꝛ cerebꝛū non ſic pōt contrahi: imo ſtat relaxatum quaſi appꝛopinquās diſpoſitiōi apoplexie. Minoꝛ pꝛopoſitio eſt nota. Nā flegma nō eſt ſic ſpiſſum ſicut melancholia. i. non eſt ſic groſſum: ⁊ per cōſequēs nō eſt ſic oppilatiuuꝫ: ſed melancholia ꝑfecte ſiue integre oppilat. i. magis integre ꝙ̄ flegma: non tñ in epilepſia oīno ītegre: qꝛ tūc eēt apoplexia. Cōcludit ergo ꝙ in flegmatica fit magna agitatio. Quare in ipſa ſcilicet melancholica epilepſia accidit parua agitatio. ⁋ Jn cōtrariū arguitur cuꝫ dicit. ⁊ alij. pōt imponi Tabꝛi quē allegat Raſis. ⁊ ſumpta maioꝛi ꝓpoſitione Symeonis arguit ſic. in epilepſia fit agitatio magna ſiue maioꝛ in qua eſt minoꝛ oppilatio: ſed in epilepſia melācholica eſt minoꝛ oppilatio: qꝛ humoꝛ pauce quantitatis ⁊ pauce penetratiōis in meatibus minus oppilat: ſed melancholia reſpectu flegmatis eſt humoꝛ pauce quātitatis in nobis. flegma enim poſt ſanguinem plus abūdat: vt Meſue in de cōſolatione ſecundo caplō. Eſt etiā melācholia pauce penetratiōis qꝛ humoꝛ eſt nō ita labēs ſicut flegma: ergo faciet minoꝛē oppilationē: ergo in epilepſia melācholica eſt maioꝛ agitatio ⁊ tremoꝛ qđ eſt cōtra Symeonē. Hec oīa. A. in littera ponit. ⁋ Ad hāc qōneꝫ dicēdū ſicut Aui. dicit ꝙ nullus ſermo iſtoꝛum eſt determinatis qꝛ cōtingit vtrūqꝫ verificari. ⁋ Pꝛopter qđ ſciendū ꝙ tota difficultas ſtat in hoc: quis humoꝛ magis oppilet an flegma an melancholia. Et dōm ꝙ in his humoꝛibus cōſideramus quātitatē: ⁊ vt ſic magis oppilat flegma: tamen hic ſermo nō eſt omnino determinatus: quia ꝯtingēs eſt plus in aliquo peccare de melancholia in quodā minus flegma. Scđo cōſideramus eoꝝ ſubſtātiā: ⁊ hoc duplr̄. vel ſubſtantiā. i. fluxibilitatē: vel ſubſtātiā. i. groſſitiem vel ſubtilitatē. Siqdem conſideremus fluxibilitateꝫ cū flegma poſſit magis fluere ad meatus ⁊ loca oppilabilia ꝙ̄ ipſa melancholia ⁊ ſm hoc flegma magis oppilabit. Sed ſi conſideramus groſſitiē ſubſtātie: tunc melācholia magis oppilat. Poſita ergo in vna via poꝛtione flegmatis ⁊ melācholie melācholia magis oppilabit: qꝛ groſſioꝛ: ſed ad locū oppilandū tardius melācholia fluit: ⁊ qꝛ ꝯtingit qñqꝫ plus oppilare vel foꝛtius melācholiā qñqꝫ vō flegma: ideo neuter ſermo determinatus eſt.

¶ Jnqt Ruffus cū apparet albificatio albaras in partib⁹ capitis epileptici ſignificat reſolutioneꝫ coꝛruptionis epilepſie ⁊ ſanitatē. Et multotiēs qdeꝫ reſoluiṫ epilepſiam ad paralyſim ⁊ ad melancholiam.

¶ Patet.

¶ Epilepſie pꝛeparatis accidit epilepſia a propꝛie humidis pꝛopter etates ſuas ſicut infantibus ⁊ pueris ⁊ humectatis pꝛopter regimen ſuum ſicut qui nauſeatiuam ſatietatem conſueſcunt: ⁊ illis qui inhabitant terrā venti meridiōalis qm̄ iplet caput humiditate. Epilepſiā autē mulierū ⁊ īfantiū ⁊ oīum quoꝝ ſanguis eſt paucus eſt parua: alr̄ pꝛaua ꝑꝑ ꝯſtrictionē venaꝝ.

¶ Pꝛimo facit h̄. Scđo addit cañ. ibi (Epilepſia āt.) Qđ ꝑ̊ dicit pꝫ. ¶ Dubitaṫ vtrum epilepſia infantiū ⁊ mulierū ⁊ eoꝛum quoꝛū ſanguis eſt paucus ſit pauca ſiue parua. ⁋ Videṫ ꝙ nō: qꝛ epilepſia cito occidens eſt multa: ſed epilepſia infantiuꝫ ⁊ mulieꝝ ⁊ eoꝝ quoꝝ ſanguis eſt paucus cito occidit: vt Raſis ꝑ̊ cōtinētis cap̄. 6. auctoꝛitate Tabꝛi. Unde dicit epilepſia interficit velociter pueros ⁊ mulieres ⁊ illos quibus eſt paucus ſanguis: ⁊ eoꝛum vene ſunt arcte. ⁋ Dicendum ꝑ̊ ꝑ littere coꝛruptionē: qꝛ vbi dicit eſt pauca vult dicere eſt pꝛaua. i. cito occidens: ⁊ ſic cōcoꝛdat cum Raſi. ¶ Sed ſtatim dubitatur. nā moꝛbus cōſimilis nature non eſt pꝛauus: imo in eo minus ꝑiclitanṫ egrotātes: ſed epilepſia eſt moꝛbus ſimilis nature infantiū qꝛ ſunt humidi: ⁊ mulieruꝫ qꝛ ſunt frigide ⁊ humide: ⁊ hñtium paucū ſanguinē qꝛ ēt ſunt frigidi ⁊ aggregāt flegma ꝑꝑ debilitatē digōnis: ergo epilepſia in iſtis eſt minus mala ⁊ non eſt pꝛaua. ⁋ Dōm ſaluando lr̄am nr̄am ꝙ epilepſie iſtoꝝ ſunt ꝑue. i. a ꝑua ſiue pauca cā. Rō eſt qꝛ illa epilepſia eſt pauca. ſ. a pauca cā q̄ fit in cōſimili nā: ſed iſtoꝝ epilepſie fiūt in coꝛꝑibus nāe conſimilis vt declaratū eſt. Maioꝛ eſt. G. in cōmen. afo. 34. 2. pti. Jn moꝛbis minus ⁊c̄. ⁊ A. fen. 14. cap̄. de hydropiſi. ⁊ ꝑmo cañ. fen. 2. c. de cōplēdis diſpōnibus. ¶ Sed tūc reſtat ſoluere ad auctoꝛitatē Tabꝛi dōm duplr̄. Pꝛimo mō nō ꝯcedēdo illā auctoꝛitatē. Naꝫ moꝛbus ꝯſimilis nāe coꝛꝑis ſicut fit a ꝑua cā ⁊ eſt paruus: ita ē minus malus ⁊ minus occidēs. ⁋ Uel dōm dictū Tabꝛi pōt verificari. Nam lꝫ moꝛbus cōſimilis nāe ꝑ ſe ſit magis ſalubꝛis: tñ ꝑꝑ alias diſpōnes annexas pōt eē magis moꝛtalis ſicut appꝫ de catarro in ſenibus: ⁊ de ptiſi in ꝑparatis: vt Cōmen. ibidē. Dicemus ergo ꝙ epilepſia eſt pꝛaua in infantibus ⁊ mulieribus ⁊ hoībus pauci ſanguis ꝑꝑ debilitatē virtutū eoꝝ: qꝛ ſpaſmoſus motus ꝯſumit de ſanguine ⁊ ſpū: ēt ꝓpter hoc epilepſia iſtoꝝ eſt pꝛaua moꝛtalis: lꝫ epileſia que occidit per viā ſuffocationis poſſit poni pꝛauioꝛ in viris ⁊ calidis coꝛpoꝛibus: quia iſta coꝛpoꝛa minus viuūt pꝛohibitiua ab anhelitu: vt notū eſt. eſt ēt pꝛaua: qꝛ flegma cerebꝛi ⁊ coꝛpoꝛis nō recipiṫ in venis ꝑꝑ eaꝝ coartationem: ⁊ hoc eſt qđ dicit Raſis ꝑ̊ ꝯtinētis cap̄. 6. auctoꝛitate Hip. multi pueri moꝛiunṫ ex eo: qꝛ vene eoꝝ ſunt arcte: ⁊ non poſſunt recipere flegma plurimum ⁊c̄.

Dub[m] 21[m]

¶ De ſignis ſpecierum eius. Cap. 9[m].

DJcimus ꝙ ex ſignis cōmunibus pluribus ſpecierum epilepticoꝛum ſunt citrinitas lingue ipſoꝛum ⁊ viriditas venarum que ſunt ſub ea ⁊ plurimum quidē antecedit eā mutatio coꝛ-

poris a cōplexiōe sua ⁊ grauitas in capite ⁊ proprie cū irascitur: aut accidit inflatio in ventre: ⁊ antecedunt eā coarctatio in motu lingue: ⁊ somnia eorū mala ⁊ obliuio: aut pauor ⁊ timor ⁊ formido: ⁊ accidit ei vt loquatur secum ⁊ constrictio pectoris ⁊ ira ⁊ acuitas. Non omnis vō eius species recipit curā ⁊ que ex ea magis est ledens est illa ex qua proueniunt vertigo ⁊ agitatio plurimum fortis. Deinde sequuntur eā quies fortis addita vehementi additione ⁊ nocumentū in spū quare significat multitudinē materiei ⁊ debilitatē virtutis.

¶ Cum posuit causas ⁊ diuersitates epilepsie: ponit hic signa. Et pͦmo in generali ⁊ confuse. Secundo in speciali. ibi (Cum autem volueris scire.) / Prima in duas. Primo facit hoc. Secūdo comparat modos epilepsie. ibi (Non omnis vō.)

Dubm pm ¶ Dubitat vtrū epilepticis sit lingua citrina. / Videt ꝙ nō: qr epilepsia p̄rimū fit a flegmate: sꝫ cū flegma abūdat: nō citrinat linguā: imo dealbat. / In ꝯriū est Auic. h ⁊ supra in. c. de significationib⁹ sumptis ex dispōnib⁹ mēbrorū: q̄ sunt cerebro sic̄ ꝓpagines. / Dōz ꝙ iste textus repit arctior ab auctorib⁹ añ Aui. Alexāder. n. dic̄ ad cognoscēdū epilepsiā dr. viridis sub lingua eorū inuenit oīs vena. Rab vō pͦ ꝯtinē. c. 6. c. de epilīa dicit ferē ꝙ vene patiētis epilepsiā q̄ sunt sub lingua sūt virides. Nō āt dicūt h ꝓpria auctoritate: nec dicūt ꝙ supior ps lingue sit citrina. Cā āt viriditatis ē īfrigidatio sanguīs ptiū capitis: vñ tēdit ad mortificationē: ⁊ sic ad quādā viriditatē. Sꝫ ps grossior hui⁹ sanguīs sub lingua ꝯtinet magis: ⁊ iō appet ibi viriditas. ps aūt subtilis petit magis locū supra linguā: ⁊ iō facit in ea viriditatē magis clarā q̄ viriditas pōt dici citrinitas: īmo ita currit in vsu: vt Gal. in cōmē. 2. ꝓnosti. 20. cōmē. ⁊ 2ͦ regiminis acutorū. 22. cōmē. Alia cā posset dari ꝙ in epilepticis pp nocumētū in anhelitu fit aliq̄ īflāmatio in spiritib⁹: ⁊ sic aliq̄ cholere acuitas vñ lingua tingit: qr illis ptib⁹ cōicat: lꝫ ipa lingua sit p sui colores multū significatiua dispōnū corpis: vt Ari. ꝓble. 34. 4. ꝓble. Ex qb⁹ ꝯria cessant. ¶ Añcedit eā. s. epilepsiā vel porismū epilepsie mutatio: qr ex hͦ ipsa fit. Grauitas in capite. s. cū ipa ē mālis de mā hūorali ꝓprie cū irascit qr ira cōmouet mās: ⁊ facit eas ledere magis. Aut accidit īflatio in vētre. s. cū ē epilepsia cōitate stomachi vel myrach. Coartatio ī motu lingue. i. īpediunt in loq̄la pp nocumētū cerebri. Sōnia mala pp eādē cāz. Obliuio pp humectationē cerebri in flegmatica epilepsia: ⁊ in melīca ēt est obliuio rex illi⁹ hore: vt appet ex dictis supra capͦ de corruptiōe memorie. Pauor. Hic appet dria iter ista ꝑm lrām ex. Nā pauor ē de p̄teritis: sꝫ timor ⁊ formido de futuris. Ista fiūt pp paucitatē caloris ⁊ spūs vñ nō sunt audaces. Loquat secū ꝓprie ī melācholia: qr vnus modus melācholie. Et ꝯstrictio pectoris ex nocumēto cerebri. Ira ⁊ acuitas. s. in ira: qr sunt velocis ire. ¶ Sꝫ diceret aliqs ꝯ qr ira est feruor sanguīs: vt pōt sumi de differētijs febriū. c. 3. ⁊. 2ͦ li. de regi. sanitatis. / Dōz ꝙ in istis nō fit ira ex feruore sanguīs: sꝫ qr in epilepsia flegmatica ē humiditas ⁊ paucitas nālis caloris. Et pͦ ꝯtigit ꝙ faciliter spēs ꝑuipēsionū in eis īprimunt. Et scōo ꝯtingit ꝙ ipi quadā vtilitate estimāt se ꝑuipēdi ⁊ ex hͦ appetūt vindictā. ¶ Nō oīs qr leuis epilepsia recipit curā: sꝫ praua ⁊ fortis nō sic: iō ostēdit q̄ est ledēs ⁊ praua magis: qr illa q̄ vertiginē īducit: significat enīz nocumētū ēt spiritib⁹ cōicatū. ¶ Et agitatio plurimū fortis. Cōtra qr mā plurima plurimū oppilat: sꝫ vbi plurima oppilatio ibi pauca agitatio. / Dōm qñ epilepsia ē de mā praua ⁊ multa tūc pp prauitatē in pͦnͦ motus māe fit multa agitatio: qr cerebrū multū fugit ⁊ ꝯstringit: sꝫ postea pp multitudinē ⁊ grossitiē fit oppilatio ꝑfectior ⁊ cadit virtus: ⁊ iō stat getus ⁊ quasi ꝯgelatus ⁊ sine sensu ⁊ motu lōgo tpe: ⁊ hoc sequit nocumētū in spū. i. anhelitu pp multā cerebri lesionē. / Ad ꝯrium dōm ꝙ materia lꝫ sit multa: tñ in pͦnͦ sui mot⁹ nō multū oppilat ⁊ ledit malitia sua plus q̄ꝫ multitudine.

¶ Cum autem volueris scire si egritudo est in cerebro aut in membris alijs intende an semper inuenias grauitatem in capite ⁊ vertiginem ⁊ tenebrositatē in oculis ⁊ grauitatē in lingua ⁊ sensibus ⁊ agitationē in motibus ⁊ citrinitatem in facie. Cūqꝫ illud inueneris cum permistione in intellectu ⁊ obliuione assidua ⁊ amētia aut stoliditate ⁊ non est grauitas ⁊ minuitur ꝑm fluxū ventris cuꝫ eo quod contingit ex lenitate nature ⁊ euacuationibus: tunc iudica ꝙ illud est ex cerebro tantūmodo. Amplius si non inuenis in membris neruosis ⁊ in splene ⁊ epate neqꝫ in aliqua extremitatum ⁊ in iūcturis nocumentum neqꝫ eger sentit aliquid eleuari ad caput ex loco: certificatur apud te ꝙ impedimentum est ex cerebro.

¶ Hic in speciali ponit signa. Et pͦ epilepsie cerebralis. Scōo epilepsie p cōitatē. ibi (Eius vō cuius cā est a stōcho.) / Pria in tres. Prīo ponit signa qb⁹ cognoscim⁹ eā eē cerebralē. Scōo ponit sigͣ graduū ī malitia eius. ibi (Signa aūt epilepsie leuioris.) Tertio ponit signa ꝑm diuersitatē cārū. ibi (Et signū eius.) ¶ Cōsiderādū circa pͦmā ptē ꝙ Aui. tāgit quatuor modos signorū. / Primus ē a sensibus exteriorībus ⁊ motib⁹ in qb⁹ semꝑ īuenit nocumētū. s. qñ nō est actu porismus epilepsie: ⁊ hꝫ citrinitatē. i. malitiā coloris in facie. / Scōs ē a modo nocumētorū sensuū iteriorū qd āt sit amētia qd stoliditas supra dictū est. / Tertius modus signorū ē a iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹: qr nō ē grauitas. Et minuit. i. ⁊ minutio grauitatis. s. in capite ꝑm fluxū vētris ex leuitate nāe quātū ad fluxum nālem. Et euacuationibus quātū ad fluxū artificialē. ¶ Sꝫ tu diceres hoc ē falsuꝫ: qr in epilepsia cerebrali facim⁹ euacuatiōes ad euacuandū mām: vñ alleuiant paroxismi: ⁊ sic ēt grauitas capitis. / Dōm ꝙ grauitas capitis ⁊ sui diminutio nō ita depēdet in sui p̄sentia ⁊ diminutione ab euacuationibus ⁊ repletione in epilepsia cerebrali: sicut in stomatica vel intestinali ⁊ similib⁹ vt notū est. Albertus vō cogit exponere textū sic. ⁊ nō est grauitas. s. in corpe toto: sꝫ in capite. Vel nō est grauitas. s. morū: ⁊ minuit ꝑm fluxū ⁊c. Sed hec expositio nō est ad mētē Aui. Nā ipse iā dixerat de nocumēto virtutū moraliū. nec est ꝯsuetudo Aui. sic loq. Itē qūo alleuiari a fluxu est de signis epilepsie cerebralis. Melius igit est ꝙ exponat vt diximus. nō est grauitas. ⁊ sup. non minuit. Et iste modus est ꝯsuetus. A. Vñ supra dixit nō est ⁊ rescindit. i. nō est ⁊ non rescinditur. / Quartus modus signorū est a dispōne aliorū membrorū. ⁊ pꝫ.

¶ Signa autem epilepsie leuioris sunt vt sint accidentia magis sana ⁊ vt habenti ipsam cito redeat ratio ⁊ verecundetur cum sanatur: ⁊ vt velociter adueniat ei incolumitas sua ⁊ proprie cum sternutatorijs ⁊ attractionibus odorū p nares: ⁊ ex eis que mouēt vomituꝫ ⁊ ex eis que īgrediunt in guttur aut q̄ vomere faciunt.

¶ Hic ponit signa epilepsie ꝑm gradus. Et pͦ epilepsie leuioris. Secūdo prauioris. ibi (Signa vō.) Tertio signa medie inter ista. s. nō sic praue. ibi (Et minor.) ¶ Cōsiderādū ꝙ p accidētia possumus ītelligere ea de qbus p̄dixit. s. de mutatiōe corpis ⁊ grauitate capitis ⁊ malitia caloris in facie. Et possum⁹ ītelligere accidētia ī actu epilepsie q̄ sunt nocumēta sensuuꝫ ⁊ motus. Cito redeat rō. significat ex hͦ pauca mā ⁊ nō mala. Verecūdet significat bonitas memorie: vñ recordat sui porismi. Et bonitas estimationis. vñ iudicat timorē ꝯfusiōis siue vitupij iter hoīes p hūc morbū. Velociter ⁊c. ex hoc significat pauca mā ⁊ habilis expulsioni cū forti virtute.

¶ Signa vō eius que prauior est sunt difficultas spiritus ⁊ prolixitas agitationis: deinde longitudo cōgelatiōis post ipsaꝫ ⁊ paucitas euasionis post attractionem odorum naribus ⁊ sternutatorijs. Et minor istarum est aut in qua elongatur agitatio ⁊ non elongatur congelatio: aut in qua prolongatur cōgelatio ⁊ minoratur agitatio.

¶ Difficultas spūs. i. anhelitus ex quo significat multū nocumētū ī cerebro. Prolixitas agitatiōis. i. ꝑcussiōis ⁊ tremoris. Deīde lōgitudo ꝯgelatiōis. i. remanētie sine sensu ⁊ motu. ¶ Cōsiderādū ꝙ mā mala ⁊ multa fortis oppilationis pͦ facit fortē agitationē: ⁊ postea fortē ꝯgelationē: ⁊ iō parū ꝓsunt odoramēta ⁊ sternutatoria: sꝫ epilepsia minus mala ē: vel in qua est sola ꝯgelatio sine agitatiōe vel ī q̄ sola agitatio sine ꝯgelatōe. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ agitatio accidit qñqꝫ ex prauitate māe: ⁊ ista fit in pͦnͦ porismi. qñqꝫ accidit ex cōpulsiōe quā cerebrū facit vincendo mām: quā māꝫ videbitis in naribus ⁊ palato. ista agitatio fit quasi in fine paroxismi ⁊ nō est praua: ⁊ de hac agitatiōe nō ē hic sermo: qr talis agitatio nō significat epilepsiā prauā: vt Rasis pͦ continē. capitulo de epilepsia. cap. 6.

¶ Et signum eius cuius causa est ex ventositate grossa in ipsa generata est vt non inueniantur cum ea neqꝫ ꝓpe eam grauitas immo inueniatur sonitus ⁊ extensio neqꝫ sit spasmus eius fortis.

¶ Hic pōit signa epilepsie cerebralis ꝑꝫ diuersitatē cārū. Et pͦ ponit sigͣ epilīe a cā ventosa siue vaporosa. 2ͦ a cā hūorali ibi (Et signa.)

¶ Dicit

¶ Dicit primo signuꝫ ⁊c. in ipsa al's in ipso. s. cerebro: vel in ipsa. s. materia stante in cerebro. neqꝫ fit spasmus fortis. s. induratione.

¶ Et signa eius cuiꝰ cã est flegma sunt vt sit saliua eiꝰ calida spumosa grossa multa ⁊ sit in vrĩa eius aliquid simile vitro liquefacto. Et multiplicenť in ipso pauor ⁊ timor ⁊ pigritia ⁊ grauitas ⁊ obliuio. Et qñqꝫ cognoscitur ex re vomitꝰ ⁊ colore spume ⁊ ex colore ẽt sanguinis. Et qñqꝫ cognoscit ex etate ⁊ regione ⁊ ex causis ꝑteritis de cibis ⁊ regimine. Et ex eis qdẽ que eã significant sunt quies ⁊ trãquillitas ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliqua que sciuisti in canone.

¶ Primo ponit signa flegmatice. Scđo melice. ibi (Signa aũt cuiꝰ cã est cholera.) Tertio sanguinee. ibi (Signa aũt cuiꝰ cã.) Quarto cholerice. ibi (Signa aũt epilepsie.) ⁋ Prima in duas. Prio ponit signa flegmatice in gñali magis: lꝫ possint adaptari ad epilepsiã a flegmate nãli. Scđo ponit signa in spãli. ibi (Qꝛ si flegma.) ¶ Saliua calida: qꝛ illud flegma eget calore eliquante vñ calefit saliua. Sit in vrina ⁊c. qꝛ ipm̃ flegma eliq̃tũ. Multiplicetur pauor ⁊c. ꝑꝑ frigiditatẽ cõplexionis cerebri faciẽtis spiritus pigros ad expandendũ. Uomitus. s. flegmatici ⁊c. Colore sanguinis. si ꝯtingat eum flobothomari apparet sanguis flegmaticus. Etate pueritie. que ꝓpter indigestionis multiplicat flegma ⁊c. Que sciuisti in cañ. s. primo lib. fen. 2. cap̃. de signis dominij humoꝝ: ⁊ supra hac fen ca. de signis malarum cõplexionum cerebri.

Dubm 2m ¶ Dubitať cũ ista fit epilepsia cerebralis cuiꝰ mã flegmatica in cerebro gñať quõ põt per vomitũ cognosci sua mã. ⁋ Dõm ꝙ a cerebro põt flegma cõicari stõcho. ⁋ Uel dõm ꝙ epilepsia dꝛ cerebralis dupl'r. Uno mõ ꝓprijssime: ⁊ de hac dcm̃ est supra ꝙ ois cã epilepsie cerebri cõparať ad debilitatẽ digõnis. Alio mõ dꝛ epilepsia cerebralis ois epilepsia que fit vicio humoris vndecũqꝫ recipiať ille humor siue in cerebro gñeť siue aliũde veniat. Et dꝛ cerebralis disticta ꝯ epilepsiã ꝑ cõitatẽ ex vapore recepto siue simplici qualitate. Et illo modo sumitur hic epilepsia cerebralis quãdo dico ꝙ ponit signa epilepsie cerebralis. Et isto modo ꝓsequebatur supra de epilepsia per cõmunitatem.

¶ Qꝛ si flegma cũ hoc erit cudũ frigidum erit obliuio ⁊ stoliditas ⁊ grauitas capitis ⁊ corporis ⁊ profunditas somni plus ⁊ erit epilepsia magis laxans ⁊ debilitans ⁊ hec species est mala valde.

¶ Primo ponit signa epilepsie facte a flegmate crudo. Scđo a flegmate salso. ibi (In ea võ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ per crudũ põt intelligere mucilaginosum que due spẽs flegmatis peiores sunt q̃ꝫ flegma dulce naturale vel innaturale: ⁊ ideo faciunt peiora accidentia: ⁊ qꝛ magis oppilant: ideo spẽs epilepsie ab his est mala.

¶ In ea võ que facta est a flegmate salso est somni ꝓfunditas minor ⁊ frigus cerebri leuiꝰ ⁊ motꝰ saniores.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ qꝛ flegma salsum siue putrefactione siue mistione cholẽ fiat hꝫ de siccitate: iõ minus ꝓfundat ad somnũ: ⁊ est minus frigidũ hoc flegma: ideo frigus sensatũ in cerebro est leuius ⁊c.

¶ Signa autẽ eius cuius causa est cholera nigra sunt quoniã est melãcholia aut similis sanguini nigro: aut acuta: aut adusta: aut acetosa ex qua ebullit terra. Et sunt nature habẽtium eam decliues ad permistionem in suo sensu: ⁊ ad dispositionẽ que est sicut melancholia: neqꝫ intellectꝰ eoꝝ mundanť cũ separať. Et significať etiã melãcholia ex colore faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ ex siccitate nariũ ⁊ lingue ⁊ regimine generatiuo melie.

¶ Hic ponit signa epilepsie melice facte a mã melica. Et ꝓ distinguendo spẽs melie ponit signa gñalia. Scđo ponit signa vniuscuiusqꝫ spẽi melie. ibi (Si ꝗ fuerit melia.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lꝫ Aui. ponat tres spẽs melie: tñ alias dat itelligi. Per hoc enĩ qđ dixit similis nigro sanguini intelligit: vel eaꝫ que est fex sanguinis: vel eam que fit ex sanguinis adustione: vel eam que fit a sanguinis ꝯgelatione vel melãcholiã nãlem vel innãlem mistã sanguini: ita ꝙ sanguis fit innãlis per illius admistionẽ: ⁊ forsan ꝙ intelligit oẽs dictas spẽs. Aut acuta adusta. intelligit per hoc illaꝫ que fit ex adustione cholere: vel ex adustione subtilis partis melancholie. Aut acetosa. itelligit eã que fit ex adustione melãcholie nãlis. Omisit aũt melãcholiã factam ex flegmatis adustione dans intelligi: oẽs aũt iste species melãcholie in cerebro dominãtes possunt facere permistionẽ sensus: ⁊ ideo etiam cũ epilepticus a paroxismo surgit nõ est mundus in intellectu. Reliqua patent.

¶ Si ergo fuerit melãcholia fex sanguis nãlis erit epilepsia cũ laxitate ⁊ paucitate sermonis ⁊ cum quiete: ⁊ erit habẽs eam habẽs cogitationes quietas.

¶ Hic in spãli ponit signa. Et ꝑmo epilepsie ꝓueniẽtis a melãcholia que est fex sanguinis. Scđo a melancholia facta ex adustione cholere. ibi (Si fuerit.) Tertio ponit signa a melãcholia sanguini mista. ibi (Si aũt fuerit.) Quarto ponẽdo q̃ꝫdã sũmã signoꝝ inuit signa qñ melancholia est acetosa. ibi (Et tu qdẽ.) ¶ Dicit ꝑmo ⁊c. cum laxitate. i. pigritia: ⁊ hoc dicit cõparãdo ad reliquas species melãcholie factas per adustionẽ. Nam frigiditas nãlis melãcholie est causa talis pigritie ⁊ priuationis furiositatis.

¶ Et si fuerit melancholia de genere cholere aduste ⁊ est acuta: tunc eius permistio erit demoniuꝫ: ⁊ cũ multitudine sermonũ ⁊ vocũ: ⁊ eius epilepsia erit agitabilis ⁊ leuis remotionis: ⁊ quãdoqꝫ erit cũ febre ⁊ precipue cũ fuerit melancholia eius subtilis.

¶ Hec accidẽtia fiunt ex caliditate ⁊ siccitate huius mãe ꝑcipue. sup. est leuis curationis cũ fuerit subtilis: qꝛ obediẽs eũonibus: vt apparet supra cap̃. de melãcholia. ⁊ sumiť ꝑmo cañ. ca. de humoribus. vel ꝑcipue sup. erit febris ⁊ accidentia predicta.

¶ Si autem fuerit ex melancholia sanguinea erũt eius dispositiones cum risu.

¶ Dicitur hic proprie melancholia sanguinea: quia sanguini mista: lꝫ forsan alijs modis supradictis possit dici. ꝙ autem inducat accidentia cum risu: est notum ex predictis.

¶ Et tu quidem cognoscere potes substantiam melãcholie ex vomitu. Nã si est similis feci sanguinis: tunc est melãcholia naturalis. ⁊ si est similis feci vini est melancholia adusta. aut si est aspera tunc est stiptica ⁊ significat finem frigiditatis ⁊ siccitatis eius. aut est acetosa subtilis cũ spuma: ⁊ tũc ebullit super terram. aut si non est acetosa est spissa nõ habens spumã.

¶ Hic ponit diuersa signa ad cognoscendũ melãcholiã que expelliť vomitu: ex qua cognoscimus melãcholiã que est cã epilepsie. Et hic docet cognoscere melãcholiã acetosam: ⁊ dicit tu poteris cognoscere substantiã. i. cõplexionẽ ⁊ dispositionẽ melãcholie ex vomitu. i. ex ꝯsideratione circa eã cũ euomiť. Ponit aũt Aui. quinque signa in q̃bus cognoscimus quinque varietates melãcholici humoris. ¶ Primũ est qꝛ si illud qđ vomitu erit nigruꝫ est simile feci sanguinis: tũc iudica ꝙ melãcholia est nãlis. ¶ Sed tu dices eque est notũ significatũ hic sicut signũ. ⁋ Dõm ꝙ in hoc requiriť magistroꝝ actualis doctrina docentiũ discipulos ꝙ hoc nigrũ est simile feci sanguinis: ⁊ ideo est signũ dominij melãcholie nãlis: qꝛ melãcholia nãlis est fex sanguinis. ¶ Sed tu diceres l'ra dꝫ dicere est fex sanguinis: ⁊ nõ deberet dici similis feci. ⁋ Dõꝫ ꝑm Thadeũ 2. afoꝛ. Egestiones nigre. afoꝛ. 21. 4. ꝑtic. Qꝛ ista est iꝓpria locutio. ⁋ Uel aliter dõm est: ⁊ melius ꝙ melãcholia quãtũcũqꝫ fuerit nãlis ⁊ fex sanguinis: tamẽ expelliť ex corpore: ⁊ hꝫ aliquã innaturalitatẽ: nõ debet dici oĩno fex sanguinis: sed similitudinẽ multaꝫ habet cum fece sanguinis: ⁊ est talis melãcholia coloris nigri remissi: ⁊ est grossa. ¶ Scđm sig. est qꝛ si est similis feci vini: qꝛ habeat nigredinẽ cũ q̃dã luciditate significať ꝙ est melãcholia facta per adustionẽ. s. sanguinis. Utrũ aũt possit fieri per ꝯgelationẽ nõ inquirimus hic. ¶ Tertiũ sig. ꝙ si homo euomit aliq̃d nigrũ asperans sibi linguã sicut faciunt sorbe imature ⁊ vniuersaliter stiptica ex hoc significať ꝙ talis melãcholia est stiptica facta a frigiditate ⁊ siccitate per viam ꝯgelationis: ⁊ hoc intendit cũ dicit. aut si est aspera ⁊c. ¶ Quartũ sig. est qꝛ si ĩfirmꝰ sentit saporẽ acetosuꝫ subtilẽ. i. acutũ: ⁊ hꝫ aliquã spumã ꝓpter caliditatẽ facientẽ feruorem: ⁊ tũc cadẽs in terrã ebullit super terrã. i. significať ꝙ est melãcholia per adustionẽ partis subtilis melãcholie que ebullit suꝑ terrã. ¶ Quintũ sig. est ꝙ si talis melãcholia sentiť acetosa: ⁊ non hꝫ spumã ꝓpter sui grossitiẽ: talis melancholia est spissa: qꝛ facta per adustionem grosse partis melãcholie. Et ista est que cadẽs in terrã ẽt nõ ebullit. Hic aũt posset fieri lõgus sermo de spẽbus humorum melancholicoꝝ: sed rediremus ad ꝑncipia vniuersalia.

¶ Signa autem eius cuius causa est sanguis sunt ista. Nam dico ꝙ si sanguis facit epilepsiam cũ ebullitio-

ne ⁊ motu absq̄ quãtitate nõ apparet ei magna operatio in colore ⁊ exuberatione alguidez neq̄z est dispositio ꝓfocationis in horis in quibus est epilepsia: neq̄z apparent ex ea grauitas ⁊ stoliditas ⁊ laxitas ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillaginis sicut apparent cum flegmate ⁊ est cum caliditate ⁊ rubedine in oculis ⁊ vapore super caput sanguineo. Si võ cum quãtitate faciat cũ signis sanguinis est exuberatio in guidez ⁊ antecedit dispositio que est sicut prefocatio.

℃ Hic ponit signa epilepsie qñ mã est sanguis. põt aũt facere epilepsiã vel ebullitione ⁊ vndatione: q̄uis nõ sit mult⁹. s. q̄uis nõ peccet per q̄titatẽ: ⁊ signa talis epilepsie sũt ꝙ nõ est signũ repletionis nec signa flegmatice epilepsie: ⁊ sil'r intelligat̃ ꝙ nõ sunt signa mel'ice ⁊ pz. Si võ cũ q̄titate cũ signis. s. epilepsie cõmunibus: vel cũ signis. s. statim dictis de rubedine ⁊ inflatione venarũ ⁊c̃.

℃ Signa autem epilepsie que est propter materiã cholericam ⁊ illud quod est ſm minus sunt vt sint nocumentum ⁊ tribulatio ab ipsa vehementiora ⁊ spasmus in ea fit minor ⁊ spatiuz eius breuius. Motus võ sunt ea fortioris agitationis ⁊ ipsam quidẽ significant motus vomitus ⁊ inflãmatio ⁊ vehementia permixtionis rationis ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculorum.

℃ Hic ponit signa epilepsie cholerice. Et nota ꝙ spasmus põt dici fortis dupl'r. s. extẽsiue ⁊ duratiue: ⁊ vt sic nõ est fortis in epilepsia cholerica ꝓpter subtilitatẽ mãe: ⁊ iõ exponat̃ spasm⁹ fit minor ⁊ ꝑ. i. spatiũ breuius. Alio mõ põt dici fortis itẽsiue: q̄ ꝯcussio ⁊ agitatio fit fortis: ⁊ h̓ mõ in cholerica epilepsia spasm⁹ est fortior: q̄ mã cholerica sui acuitate fortiter stimulat cerebrũ ad ꝯ̄hendũ ⁊c̃.

℃ Eius võ cuius causa est ex stomacho signa sunt tremor in ore stomachi ⁊ precipue cum tardatur cibus: ⁊ concussio ⁊ tremor ⁊ cõmotio cum est epilepsia ⁊ voces ⁊ rugitus ⁊ ꝑcipue principio euasionis. Et sunt cũ ea solutio stercoris ⁊ exuberatio vrine ⁊ spermatis qd̓ emittitur propter amplexum mulieris ⁊ viri sine coitu ⁊ spermatis cum coitu: ⁊ tremor cordis ⁊ soda fortis ⁊ leuitas epilepsie aut ipsius remotio cũ administratione vomit⁹: ⁊ dispositiones significantes corruptionẽ stomachi ⁊ augmentũ epilepsie ⁊ sunt propter linimẽtum stomachi ⁊ purgationẽ ipsius: ⁊ qñq̄z iterficit hec ꝓpter frequentiam periodorum.

℃ Hic ponit signa epilepsie per cõitatẽ. Et ꝑmo per cõitatẽ ad stomachũ. Scõo ad myrach. ibi (Q2 si ẽ ex myrach.) Tertio ad epar ⁊ totũ corpus. ibi (Illa võ.) Quarto ad matricẽ. ibi (Illa võ cuius cã.) Quĩto ad splenẽ. ibi (Illa võ.) Sexto qñ mã est venenosa eleuata ab aliquo mẽbro. ibi (Eius aũt.) Septimo qñ est a vermib⁹. ibi (Signa võ.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa huius epilepsie in gñali. Scõo in spãli. ibi (Ex eo itaq̄z.) ℃ Dicit ꝑmo ꝙ signa epilepsie stomachalis sunt tremor in ore stomachi ꝓpter cõmotionẽ mãerũ in eo ꝑcipue cũ tardat̃ cib⁹: q̄ tunc trahuntur magis mãe ad stomachũ: vt supra dictũ est. Cõcussio tremor ⁊c̃. Ista accidentia possunt intelligi esse in stõcho ꝓpter agitationez humoris in eo: vnde stomachus ꝓpter conatũ expulsionis tremit: ⁊ ꝯcutit̃: ⁊ cõmouet̃. s. quasi ad nauseã. Possunt etiam intelligi esse in toto corpore. Nã mã a stõcho ad cerebrum perueniẽs nõ statim facit multã oppilationẽ: vt epilepticus iaceat ꝯgelatus: imo in ꝑncipio cerebrũ conat̃ ad expulsionẽ nociui ꝓueniẽtis ad ipm: ⁊ ideo fit in toto corpore ꝯcussio maior ⁊ cõmotio: ⁊ clamat infirmus presentiens nocumẽtũ ꝑcipue in ꝑncipio: q̄ postea iacebit vt ꝯgelat⁹. s. quasi ꝑuatus sensu ⁊ motu. Solutio stercoris. i. emissio egestionis ĩuolũtarie. ℃ Et exuberatio ⁊c̃. ⁊ spermatis. Cõsiderãdũ ꝙ est duplex sperma. qd̓dã qd̓ dĩ alguadi: ⁊ inicit̃ qñq̄z in tactu mulieris ⁊ visu sine coitu: vt apparet fen. zo. ꝑmo cap̃. Aliud est sperma verum qd̓ emittit̃ cũ coitu. vtrũq̄z igit̃ ab istis epilepticis fluit.

Dub^m 3^m ℃ Dubitatur: q̄ videt̃ ꝙ si ab epilepticis fluit sperma: nõ fluat egestio. Nã sperma fluit ab eis ꝓpter spasmũ siue ꝯtractionẽ factaz in vasis spermatis: vt ponit Gal'. 14. libro de vtilitate particularũ. 10. cap̃. in fine. Sed sicut fit in vasis illis: ita fit spasm⁹ in lacertis ani: sed spasmus lacertoꝝ ani est retẽtiuus: sicut spasm⁹ vasorum spermatis est expressiuus: ⁊ expressior est eiciens: vt ĩfra fen zo. cap̃. de multitudine spermatis ⁊ exuberãtia. ℃ Ad intellectuz huius ꝯsidera ꝙ exitus iuolũtarius spermatis vrine ⁊ egestionis põt fieri ꝓpter spasmuz: ⁊ hec cã põt cõicare oĩ epilepsie: ⁊ exitus inuolũtarius harũ materierum nõ spasmus vasoꝝ spermatis est ꝓpinqua cã ad exitũ seminis inuolũtariũ: vt notũ est. spasmus ẽt lacertoꝝ ventris põt esse causa: lz remotior exitus vrine ⁊ stercoris inuoluntarij: inquantũ cõpressis musculis ventris accidit comprimi ĩtestina ⁊ etiã vesicã: vnde põt ꝯtingere ꝓpter hanc expressionẽ exprimi egestionẽ ⁊ vrinã: ⁊ si ꝯtingat tunc spasmari musculos vesice ⁊ ani: possibile est ꝙ expressio vincat spasmũ colli vesice ⁊ ani ⁊ fiat expulsio: ⁊ nõ retẽtio: ⁊ forsan possibile est ꝯtrariuz. Si ergo ꝓpter spasmũ fiat exitus harũ materierũ. dico ꝙ in alijs modis epilepsie põt fieri h̓: sed si appropriari posset hoc plus stomatice esset si spasmus in partibus ventris esset in stomatica fortior ꝓpter adiacentiam stomachi illis partibus. Alio mõ põt fieri exitus inuolũtarius harũ materierũ ꝓpter relaxationẽ ⁊ quãdaz incõtinentiã que aduenit: postq̄z cessauit tremor ⁊ agitatio epileptici: ⁊ hoc etiã posset cõmunicari plurib⁹ specieb⁹ epilepsie: ⁊ nõ solũ stomatice. Tertio mõ põt ꝯtingere ꝓpter cõmotionẽ mãerũ in mẽbris nutritiuis. s. intestinis ⁊ meseraicis: ⁊ hoc lz posset euenire in epilepsia epatica: tamẽ multũ aduenit in stomatica: q̄ epilepticus cã stomachi aggregat multas materias ex fastidijs ⁊ repletionibus ꝑcedentib⁹ que cõmote in partibus stomachi ⁊ intestinoꝝ excitant ad exitũ egestionis: ⁊ q̄ talis cõmotio põt cõmunicari partib⁹ renũ: ideo cõmouet̃ vrina ad exitum ⁊ etiã sperma. ⁋ Ad ꝯ̄riũ apparet solutio dupl'r. Uno mõ ꝙ si fiat in hora spasmi dicemus ꝙ spasmus ventris vincit spasmũ musculoꝝ ani. Uel dicendũ ꝙ talis exitus fit in hora relaxationis cuiusdã siue debilitatis ꝯtingentis post agitationẽ. ℃ Tremor cordis ꝓpter tremorez stomachi. ℃ Soda fortis. Considerandũ ꝙ ꝯtingens est sodã fortiorẽ esse in epilepsia stomatica q̄z cerebrali: cui⁹ mã est in substãtia cerebri: eo ꝙ fumi siue vapores a stõcho pertingẽtes ad pãniculos faciũt dolores fortes. Leuitas ⁊c̃. pz. Et dispõnes ⁊c̃. s. sunt. Et augmentũ epilepsie. i. ex stomachi dispõne augmẽtata. Et sunt scz leuitas vel remotio epilepsie. Propter linimẽtũ. i. vnctiões bonas ⁊ emplastra ad stõchũ. Et purgationẽ. s. nõ solũ cũ vomitu: sz ẽt cũ sol'one vẽtris. Et qñq̄z ⁊c̃. q̄ põt esse fortiũ paroxismoꝝ.

℃ Ex eo itaq̄z est vt humor qui est in ea agat multitudine sua ⁊ multitudine vaporis sui: ⁊ hic humor est flegmaticus ſm plurimum ⁊ quãdoq̄z admiscet̃ ei alius. Et signa quidẽ eius sunt vt accidat epilepsia in horis repletionis ⁊ satictatis nauseatiue ⁊ alleuiet̃ cum vacuitas adest ⁊ cum venter soluit cibũ ⁊ fit ſm iterationem frequentem nauseatiue satietatis.

℃ Hic in spãli ponit signa epilepsie stomatice. Et ꝑmo qñ mã stomachi cerebro cõicata ledit multitudine. Scõo qñ ledit malitia q̄litatis. ibi (Et ex eo est vt humor q est.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit signa qñ hũor est flegma. Scõo qñ flegmati admiscet̃ cholera. ibi (Si g̊ fuerit.) Tertio qñ admiscet̃ mel'ia. ibi (Et si fuerit.) ℃ Causa eius qd̓ ꝑmo dicit est: q̄ humor qui plurimuz aggregat̃ in stomacho est flegma vt fen. 13. cap̃. de egritudinibus stomachi. Et q̄ maxime auget̃ ex repletione: iõ epilepsia talis accidit in horis repletionis. Et alleuiat̃ epilepsia vel accidẽtia eius in hora vacuitatis. Et cũ vẽter soluit. i. deponit cibũ. ⁊ fit. s. epilepsia ⁊c̃. Qũo aũt repletiones stomachi augeant̃ ⁊ egritudines sequẽtes in tempore vacuitatis vel repletionis disputatum fuit supra prolixe illo capitulo. Quoniam stomachus est membrum.

℃ Si g̊ fuerit ꝑmistio cũ illo mãe cholerice inueniet sitim ⁊ inflãmationẽ ⁊ mordicationẽ ⁊ adustionẽ.

℃ Patet.

℃ Et si fuerit cũ illo melãcholia multiplicabit̃ eius desideriũ in plurib⁹ dispõnib⁹ ⁊ sentiet gustũ acetosuz: ⁊ generat̃ ab eo cogitatio: ⁊ vt solus loq̄tur secũ quãuis ſm ꝙ significationes flegmatice sunt dominantiores.

℃ Et si in plurib⁹ dispõnib⁹ q̄ mel'ia excitat appetitũ: lz qñq̄z inducat deiectionẽ ei⁹. vel rõne sit⁹: q̄ imbibita: vnde ꝓuocat ad expellendũ. vel rõne q̄titatis q̄ adusta vt declarabimus fen. 15. z. cap̃.

℃ Et ex eo est vt humor qui in ipsa est agat malitia sui nõ multitudine sua: ⁊ signa ei⁹ sunt in epilepsia fiat in horis vacuitatis: ⁊ cũ materia ĩuenit os stomachi va-

cuꝫ ⁊ abscindat̃ epilepsia cũ cibo ꝯueniẽte laudabili.

❡ Primo ponit signa in gñali. Scḋo in spãli qñ mã nocens q̃litate est cholerica. ibi (Si vo.) ❡ Cõsiderandũ circa pmã partẽ ꝙ cibꝰ assumptꝰ ⁊ ꝓprie bone q̃litatis regit malitiaꝫ mali humoris. Sed cũ homo est vacuus: tunc humor malus furit ⁊ magis nocet.

❡ Si vo humor fuerit calidus de genere cholere cognosces ipsum per significationes quas diximus.

❡ Qḋ dicit in scḋa parte est notũ. ❡ Sed tu diceres posset ne esse alius humor q̃ꝫ cholericus ille qui sua q̃litate nocet? ⁊ Dicendũ ꝙ sic: qꝛ cuilibet humori põt accidere malitia: ⁊ quidam modus extraneitatis: sed expressit de cholera: qꝛ sibi frequẽtius accidit: nã in parua quãtitate ꝓpter sui acuitatẽ põt fortiter ledere.

❡ Or si est ex myrach eiꝰ signa sunt ructus acidus ⁊ inflatio ⁊ rugitus faciens dolorẽ tarde quietis ⁊ inflammatio i myrach: ⁊ qñq̃ꝫ excitat̃ cũ ea dolor intẽ vtrasq̃ꝫ spatulas post assumptionez cibi pauci nõ quiescẽs nisi apud eius digõnẽ: deinde redit post assumptionẽ cibi pauci nõ q̃escẽs nisi apud eiꝰ digestionẽ. Cuꝫ vo accidit ſm vacuitatẽ nõ accidit nisi cum duritie nãe ⁊ destruit̃ lenitate nãe: ⁊ ꝓprie si tu iuenis extẽsionẽ in myrach ad superiora ⁊ tremorẽ. Et istis q̃deꝫ accidit vomitus cibi indigesti ꝓpter illud qḋ diximus de reuersione cibi ipsoꝝ corrupti ⁊ oppilationibꝰ viarũ eius.

❡ Hic põit signa epilepsie facte per cõitatẽ ad myrach. Et p̊ in generali. Scḋo in spãli. ibi (Et ex illa.) ❡ Dicit primo ꝙ signa epilepsie ad myrach sunt ructus acidus pp ꝯuersionem cibi in stõcho ad acetositatẽ cum est in cã in hac melĩa vel flegma. Inflatio ⁊c̃. Tarde quietis: qꝛ mã est grossa. Et inflatio ex ventositate. Vel inflammatio qñ mãe ille putrefiunt: vel si cã est cholera. Dolor iter vtrasq̃ꝫ spatulas post assumptionẽ cibi pauci. i. quãuis sit paucus. Et cã est: qꝛ cibꝰ corrũpit̃ in stõcho qui euaporans per partes mery adiacẽtes dorso facit dolorẽ inter spatulas. Cũ ergo cibꝰ est digestus ⁊ d̃scẽdit cessat dolor: ⁊ si iterũ sumat̃ cibus iterũ dolor redit. Vel dixit cibi pauci: qꝛ paucus cibꝰ facilius corrũpit̃ q̃ꝫ multus. Cũ vo accidit. s. dolor vel epilepsia ſm vacuitatẽ. i. tẽpore vacuitatis stomachi nõ accidit nisi cũ duritie nãe. i. cum stipticitate ventris. ⁊ destruit̃. i. remouet̃ talis dolor vel epilepsia lenitate nature. ⁊ Considerandũ ꝙ quãdo tẽpore vacuitatis humor nociuus ad stomachũ fluit: vnde fit dolor in stomacho: ⁊ circa spatulas et etiã epilepsia: tunc accidit ventris stipticitas ex motu materierũ ad superiora ⁊ ad partes stomachi: ⁊ tandeꝫ ad caput. Si ꝫ adueniat lenitas nature: qꝛ nã mãm illã pellit per itestina: tũc destruit̃ ille dolor ⁊ illa accidentia: ⁊ ꝓprie supple significat̃ epilepsia myrachia ex ructu acido inflatione ⁊c̃. Si tu inuenis ⁊ ꝓprie intẽsionem ⁊c̃. qꝛ ista significat raptũ materierũ ad superiora. vel ⁊ proprie sup. accidit dolor stõchi ſm vacuitatẽ cuꝫ duritie nãe q dolor vel epilepsia remouet̃ ⁊c̃. Si tu inuenies ⁊c̃. qꝛ significat raptum mãerum ad stõchũ ⁊ superiora. Ex quo apparet ꝙ ista lr̃a nõ vult referri ad illud solũ qḋ dixit de lenitate nãe: qꝛ esset sermo falsus: nã tensio myrach ad superiora nõ significat motũ mãerũ ad inferiora. s. ad fluxũ ventris: imo ad superiora: vt sumit̃ q̃rto cañ. fen z. ca. de signis motuũ mãerũ ad supiora. Et tremorẽ. s. in myrach: qꝛ sigñat mãm in eo malã: vt supra diximꝰ ca. de melĩa. Et istis. s. patiẽtibꝰ epilepsiã myrachiã accidit vomitꝰ cibi ⁊c̃. hoc dixit sup cap̃. de causis epilepsie: illo. §. Illa aũt que fit ex myrach.

❡ Ex illa itaq̃ꝫ est cum est vapor myrach faciens epilepsiam cholericus ⁊ cognoscit̃ illud ꝓpter inflãmationem ꝯtingentẽ ex corpore ⁊ permistionẽ rõnis declinantẽ ad rixam ⁊ ad inquisitionem.

❡ Hic in spãli põit signa. Et pmo qñ cã est cholera in myrach euaporans ad cerebrũ. Scḋo qñ cã est melĩa. ibi (Et ex illa.) ❡ Considerãdũ pmo dixit vapor: qꝛ plurima cõicatio mãerũ est in forma vaporis. Inflãmationẽ ex corpore. i. qꝛ corpꝰ sentit̃ inflãmatum ⁊ calidũ. Et permistionẽ ⁊c̃. ⁊ inquisitionẽ. i. vt colligat aliq̃d: vt pilos: qꝛ vapores cholerici turbant albugineũ vel imaginatiuã.

❡ Et ex illa est cuius vapor est melãcholicꝰ ⁊ ꝓueniũt cũ eo rami melãcholie ⁊ timor: ⁊ vt solus secũ loquat̃: ⁊ vt vapor tenebrosus ꝓpter tenebrositatẽ materiei ⁊ accidit ex ea delectatio mortis ⁊ odiũ ipsius ⁊ timor: ⁊ reliqua que in melancholia dicta sunt.

❡ Rami. i. species siue modi melãcholie: sicut timor ⁊ secũ loq ⁊c̃. ❡ Considerandũ ꝙ omnis epilepsia myrachia a mã melãcholica est cũ passione aliqua siue specie melancholie: qꝛ vapor ille necessario turbidat spiritus ⁊ facit eos syluestres: nõ tamẽ omnis melancholia myrachia est cum epilepsia: qꝛ possunt spiritus ab illis vaporibus turbidari: quãuis cerebro nõ adueniat motus spasmosus contractiuus. s. epilepticus.

❡ Dubitat̃ quare nõ posuit signa eius cuiꝰ cã est vapor flegmaticꝰ. Dub^m 4^m
⁊ Dõm ꝙ forsan vtplurimũ vapores almyrach sunt melãcholici vel cholerici. Vel dõm ꝙ dedit intelligi ex signis cõmunibus.

❡ Illa vo cuius cã ⁊ principiũ sunt ex epate aut ex toto corpore significãt color ⁊ capilli ⁊ siccitas cutis ⁊ arefactio eius cũ nigredine aut ipsius laxitas ⁊ pinguedo aut eius macies ⁊ roris multitudo vaporis sanguinis: ⁊ significat ipsam pulsus ⁊ vrina ⁊ dispositio ciborum p̃cedentiũ ⁊ regiminis p̃teriti: ⁊ significat ipsaꝫ retẽtio eiꝰ qḋ euacuat̃ ex stõcho ⁊ mr̃ice ⁊ venis ⁊ reliq̃s.

❡ Hic ponit signa epilepsie cuius cã est cũ epatis cõmunitate: ⁊ qꝛ epar est pñcipiũ nutrimenti in toto: ⁊ toti disponit: iõ ponit signa epilepsie cuius cã est ex toto corpore. Et supra intellexit de epilepsia ab epate: qñ locutus est de epilepsia a toto. Et pmo facit hoc in generali magis siue in ꝯfuso. Scḋo in spãli. ibi (Si aũt.) Sermo pmus Aui. est valde ꝯfusus: qꝛ vult ꝙ scias signa dominij humoꝝ ex pmo libro fen. z. ⁊ signa cõplexionũ epatis materialium ex fen 14. ❡ Notandũ ergo ꝙ epar põt multiplicare choleraꝫ adustam vel melancholiaꝫ: vnde ꝯsurgit epilepsia: ⁊ tunc color est niger et capilli. s. ⁊ pili nigri ⁊ cutis arida nigra: ⁊ hoc est qḋ dicit color et capilli ⁊c̃. põt etiã multiplicare sanguinẽ flegmaticũ: vnde ꝓueniꝛe poterit epilepsia: ⁊ tunc est cutis laxitas siue mollities ⁊ piguedo: aut eius macies. s. si flegma sit malũ valde. Et multitudo vaporis sanguinis. s. si in toto sanguis abundat: qꝛ apparet multa euaporatio vapoꝝ humidoꝝ: ⁊ significat ipsam epilepsiaꝫ epaticã ſm diuersitatẽ materierũ. Pulsus qꝛ alius ⁊ alius pulsus aliã ⁊ aliam abundãtiã humoꝝ significat: ⁊ similiter vrina. Et dispositio ciborum ⁊c̃. patet. Et retentio eius. verbi gratia. aliquis ꝯsueuit habere euacuationem aliquã que restricta est: ⁊ mediante epate materia replet venas: vnde sequitur epilepsia.

❡ Si aũt est sanguinea tendens ad adustionem: vides rubedinẽ coloris ⁊ inundationẽ vene ⁊ risuꝫ apud casum. Si aũt fuerit cholerica aut flegmatica aut melancholica cognosces per signa eius predicta.

❡ Hic in speciali ponit signa epilepsie ab epate ⁊ a toto. Et primo quando materia est sanguinea. Secundo quãdo est cholerica flegmatica vel melancholica. ibi (Illa vo.) ❡ Consideranduꝫ primo dixit adustionem: quia hic sanguis est magis aptus euaporare ad caput. Et inundationem ⁊c̃. i. pulsuꝫ vndosum: tamen esset magis vndosus si sanguis nõ esset adustus. Risum apud casuꝫ. s. in paroxismũ: causa appareat de dictis in cap̃. de melãcholia. Si aũt ⁊c̃. per signa predicta. s. de signis dominij humoruꝫ fen. z. primi libri: vel predicta in hoc eodem capitulo.

❡ Illa vo cuius causa est matrix ꝓculdubio est cũ retentione menstruorum aut spermatis aut humiditatũ effusarum ad matricem quam quidem precedunt dolor in pectine ⁊ in vtrisq̃ꝫ inguinibus ⁊ partibus dorsi ⁊ grauitas in matrice.

❡ Ponit signa epilepsie a matrice. Humiditatũ effusarũ. s. aliaꝝ a spermate ⁊ sanguine mẽstruo periodico. A matricibꝰ eniꝫ quarũdam mulierũ euacuant̃ alie multe ⁊ male humiditates.

❡ Illa vo cuius cã est splen cognoscit̃ quoniã egritudo est melãcholica: ⁊ sentit̃ dolor i latere splenis ⁊ est cũ ea inflatio splenis ⁊ durities eiꝰ: aut cũ rugitu in latere ipsiꝰ ⁊ cũ cõitate corporis ad ipm ſm plurimũ.

❡ Pꝫ. Dixit aũt cũ cõitate ⁊c̃. qꝛ splen inficit corpus. v. g. versus nigrũ. Dixit ſm plurimũ: qꝛ possibile est esse paucaꝫ melĩam: ⁊ quasi totam moueri ad caput: vnde reliquũ corpus nõ inficit̃.

❡ Eius autem que est ex materia venenosa eleuata ab aliquo mẽbroꝝ mediantibꝰ neruis: principiũ autẽ est extrinsecũ ⁊ signa illius sunt manifesta sicut punctura scorpionis aut rutele aut vespe cuꝫ aliquid hoꝝ acci-

dit neruis. Aut itrinsecũ ⁊ sentit qđ eleuatur vapor ex eo ad caput quo obtenebratur visus ⁊ cadit Et membrum illud aut est pes: aut manus: aut dorsũ: aut pecten: aut aliquid ex visceribus sicut stomachus ⁊ matrix. Signa vo eius que fit ex vermibus sunt cursus saliue ⁊ casus vermium ⁊ ascaridum.

¶ Patet qđ dicit. Signa cursus saliue. s. in nocte ⁊ siccitas labiorꝝ in die: vt Aui. ponit fen. 16. trac. 3. ca. de signis vermiũ. Et casus. i. exitus vermiũ. s. longorꝝ ⁊ ascaridũ. i. cucurbitiorꝝ ⁊c̃.

¶ De causis mouẽtibꝰ epilepsiã. Cap. 10m.

Permutatio ad aerẽ est iuuãs ad epilepsiam. Sicut quedã cause remouẽtes ꝑmutationẽ ad aerẽ ꝯfert ei. Et oĩs calor superfluus solaris aut igneus. Et omne frigus. Et coitus plurimus. Et epilepsiã quidẽ cõmouet multitudo pluuiarũ. Et venti septẽtrionales ⁊ meridionales simul. Septẽtrionalis quidẽ qꝛ cõprimit materias ⁊ ꝓhibet eas resolui. Et meridionalis quidẽ ⁊ regiones meridionales: ꝓpterea qꝛ mouẽt humores ⁊ implent cerebrum ⁊ subtiliant eos ⁊ eleuat eos ad ipm ⁊ excitatur in hyeme multotiẽs. Sicut excitat̃ i septẽtrione ⁊ autũno ꝓpter corruptionẽ humorꝝ. Et minoratur in regionibus septẽtrionalibus: imo parũ fit qñ nisi causa fuerit fortis nõ accidet. Et odores boni qñq̃ mouent eã aliquo motu. Et speculatio motuũ velociũ ⁊ circularium. Et speculatio ab alto. Et lõgitudo more in balneo. Et balneum ante digestionẽ. Et effusio aque calide super caput.

¶ Hic ⁊ supra ꝑmisit determinare de causis mouẽtibꝰ epilepsiã. i. gñantibꝰ eã vel detegentibus. Et pmo de causis sumptis ex parte dispõnũ aeris. Scdo ex cibis ⁊ potibꝰ ⁊ somno ⁊ vigilia. ibi (Et assumptio eiꝰ.) Tertio de causis sumptis ex accidentibꝰ aĩe ⁊ motibus corporeis. ibi (Et passiones.) Quarto ponit quasdã medicĩas mouẽtes epilepsiã: ⁊ remittit nos ad scdm librũ. ibi (Medicinas.) ¶ Primũ textũ qdã sic exponunt. permutatio. s. subita ad aerẽ. s. quẽcunq̃ iuuat ad epilepsiã. s. causandã: qꝛ subita mutatio debilitat ⁊ terret virtutẽ. Alij sic. permutatio ad aerẽ. s. calidũ ⁊ siccum est iuuans ad epilepsiã. s. curandã. Alij sic. ꝑmutatio ad aerẽ. s. frigidũ ⁊ humidũ est iuuans ad epilepsiã. s. causandã. ¶ Secundum textũ sic exponũt. Sicut quedã cause remouẽtes permutationẽ ad aerẽ. i. q̃uis nõ permutẽt aerẽ: sed stent in eo in quo facti fuerunt epileptici ꝯfert ei. s. epilepsie ad hoc ꝙ ipsa reuertat̃ in suis paroxismis. ¶ Alij sic exponũt sicut quedã cause ⁊c̃. i. quedã non permutatio aeris ꝯfert. i. iuuat ei epileptico. v. g. nõ permutari ad aerẽ frigidũ ⁊ humidũ. ¶ Alias sic exposui. Propter qđ sciendum ꝙ epileptici querũt mutare ciuitatẽ ⁊ domũ siue locũ in quo habitant ꝓpter iram furiã tristitiã ⁊ clamores que credũt esse in loco in quo sunt: ⁊ ꝓpter illđ euenire. Remouere igit̃ istas causas que inducunt aĩam eius ad permutandũ aerẽ ꝯferunt ei. s. epileptico: ⁊ sup. mouet epilepsiã oĩs calor superfluus: qꝛ debilitat cerebrũ: ⁊ mouet materias: ⁊ oẽ frigus qꝛ etiã d̃bilitat. Et coitus plurimꝰ: qꝛ tẽperatus forsan nõ nocet. Epilepsiã eleuat. i. euenire facit multitudo pluuiarũ: qꝛ humectat. Venti ⁊c̃. simul. i. in ꝓpinquo tẽpore: qꝛ precesserit australis ⁊ sequatur septentrionalis. vel simul. i. vterq̃: qꝛ vterq̃ istorꝝ ventorꝝ facit epilepsiã. Et ꝓbat statim: subtiliant. i. eliquant ⁊ ꝯuertũt etiã in vapores quos nõ resoluunt vt apparet ex virtute afoꝛ. ⁊ cõmenti. 6. tertia particula. Austrini flatus ⁊c̃. Excitat̃ in hyeme ꝓpter humiditates ⁊ ꝓhibitionẽ resolutionis ꝓprie in corporibꝰ debilibus: qꝛ corpora fortia melius habent in hyeme: vt in cõmẽ. afoꝛ. 15. pme. Vẽtres hyeme ⁊c̃. Corpora aũt ad epilepsiã parata ſm plurimũ debilia sunt. Et autũno ꝓpter corruptionẽ. s. humorꝝ: qꝛ autũnus similatur morbo de corruptione: vt in cõmento afoꝛ. 17. pme parti. Et qbus semel aut bis. ꝙ epilepsia autũnalis erit maxime ex corruptiõe humorꝝ ꝓueniẽs: ⁊ minorat̃ in regionibꝰ septẽtrionalibus. ¶ Contra qꝛ statim dixit ꝙ fit ex vento septẽtrionali. Item dixit ꝙ epilepsia excitat̃ in septẽtrione. ¶ Dõm ꝙ habitantes in regione septẽtrionali sunt bone digestionis ⁊ fortes in virtutibꝰ ⁊ ideo epilepsia nõ multiplicat̃ in eis nisi a magna causa: tamẽ ventus septẽtrionalis veniens ad alias regiones causat epilepsiam: ⁊ ideo exponat̃ sic: excitatur in septẽtrione. i. in ꝯstitutione septẽtrionali: vel in vento septẽtrionali. ¶ Aliter posset dici: ꝙ regio septẽtrionalis ⁊ ventus septentrionalis possunt ꝯsiderari tripliciter ſm tres effectꝰ. Uno modo quantũ ad vigorationẽ quã faciunt circa digestionẽ: ⁊ vt sic nõ faciunt euenire epilepsiam: imo illã ꝓhibẽt. Alio mõ quãtũ ad exsiccationẽ qꝛ ventus septẽtrionalis est siccus: ⁊ sic etiã ꝓhibet eam: qꝛ ꝯsumit materias: vnde corpora ꝯstituit fortiora: ⁊ bene mobilia: vt tertia particula afoꝛ. 18. illo afoꝛ. Quotidiane vo ⁊c̃. Tertio modo quãtũ ad ꝓhibitionẽ resolutionis: ⁊ vt sic facit epilepsiam: ⁊ ideo etiã facit eã sicut hyems. s. ꝓhibẽdo resolutionẽ: qꝛ hyems fortificãdo digestionẽ ꝓhibet epilepsiam. Qđ aũt istorꝝ obtineat est ſm corporꝝ aptitudinẽ diuersam. Et odores ⁊c̃. mouent eos. s. humores in epilepticis. Speculatio ⁊c̃. qꝛ mouet spũs in cerebro: vnde faciunt vertiginẽ: vt supra cap̃. de vertigine ⁊c̃. Balneũ ⁊c̃. qꝛ mouet materias crudas: ⁊ est causa indigestionis. Effusio aque calide super caput. s. ante digestionem cibi.

¶ Et assumptio eius qđ generat sanguinẽ vaporosum feculentũ aut tenebrosum sicut vinũ feculentũ ⁊ antiquũ etiã ꝓpter nocumentũ suũ. Et nouũ qđ nõ est clarificatũ ⁊ nõ est trãsmutatũ ⁊ purũ nocumentũ faciẽs in cerebro. Et apiũ ꝓprie sua ꝓprietate quã hꝫ in ea. Et lentes ꝓpterea qꝛ generant sanguinẽ melãcholicũ nisi cõmisceat̃ ordeo cõfracto. Et fabe: et allia quia implent caput vapore. Et cepe similiter quoniã earũ substantia cõuertit̃ ad humiditatẽ malã. Et lac etiam. Et dulcia. Et plurimũ pinguedinis in cibo. Et omne grossum: et inflatiuũ: et stipticum: et frigidũ. Et omne calidũ ⁊ acutũ. Et nausea sunt ex eis que mouent epilepsiam propterea quia eleuant humores. Et mouent eos ad ipsam. Et repletio stomachi a cibo. Et malitia digestionis. Et vigilie.

¶ Vinum feculentum. i. nõ defecatum. s. turbidũ. antiquũ etiã propter nocumentũ. s. multi caloris ⁊ effumationis. Vinũ enim antiquũ est calidius nouo: vt sumitur. 7. terapen. cap̃. de cura sicce discrasie. cap̃. 6. ⁊ nouũ vt mustũ. ¶ Consideradũ ꝙ antiquitas ⁊ nouitas in vinis nõ est bene determinabilis. diuersificat̃ enim ſm vinorꝝ diuersitatẽ ⁊ climatũ: in quo etiã laborat Isaac cap̃. de vino. Non est transmutatũ. Quedã. n. vina nõ rectificant̃ nisi transmutent̃: ⁊ de illis est hic sermo. Et parũ qꝛ mentẽ siue cerebrũ percutit ⁊ neruos. Apiũ. pꝫ. Lentes ⁊c̃. Nisi ⁊c̃. qꝛ ordeũ sui viscositate ⁊ humiditate quadã remittit lentiũ siccitatẽ. Non aũt disputamus hic an ordeũ sit siccũ vel humidũ: quãuis. n. siccũ esset in cõplexione hꝫ quãdam viscositatẽ ꝓprie pultes eius. Fabe etiã ⁊ allia lac ⁊ dulcia. s. cito corruptibilia. Plurimũ pinguedinis in cibo: qꝛ corrumpit digestionẽ leuigando ⁊ lubricando. Omne grossum ⁊c̃. frigidũ stipticũ: qꝛ generat frigidos humores ⁊ ꝯstringit eos. Omne calidũ. s. superfluũ ⁊ subitũ sunt ⁊c̃. ⁊ assignat cãm. qꝛ calida ⁊ acuta ⁊ nausea eleuant humores. Et vigilie. s. superflue: qꝛ replent caput vaporibus: vt supra cap̃. de corruptione memorie: ⁊ ĩfra cap̃. de cura epilepsie: ⁊ debilitant ⁊ resoluunt spiritum.

¶ Et passiões aĩales fortes ex tristitia ira ⁊ timore. Et permutationes sensibiles fortes ex auditu vocũ magnarũ sicut tonitrui ⁊ percussiones tympani ⁊ rugitus leonis ⁊ vocũ durarũ sicut vocis molarũ. Et stridorũ etiã sicut stridoris porte acute. Et similiter ex visu splẽdorꝝ luminosorꝝ sicut fulguris rapientis visum ⁊ splendoris oculi solis. Et ex tractu motuũ ventorꝝ fortium sicut motuũ vẽtorꝝ turbinũ. Et qñq̃ excitat̃ epilepsia exercitio sup repletionẽ siue fiat ad resolutionẽ faciendã siue nõ. Et coitu. Et medicinis epilepsiã faciẽtibꝰ.

¶ Considerandũ ꝙ oĩa que enumerat cõmouẽt subito cerebrum ⁊ spiritus ⁊ debilitant virtutes. Tristitia ẽt lꝫ nõ subito hoc faciat. Turbo est ventus malus de quo forsan Aui. loquit̃ pmo cañ. fen. 2. illo ca. Nũc aũt ⁊c̃. versus finẽ. Exercitatio sup repletionẽ: qꝛ ẽ cã ĩdigestionis siue fiat ⁊c̃. qꝛ qdã exercitant̃ ad vnã ĩtẽtionẽ: qdã ad aliã quacũq̃ ĩtentionũ fiat dũmõ fit sup repletionẽ est malũ.

¶ Medicinas aũt epilepsiã facientes iã diximus ⁊ il-

las que detegũt epilepsiam in tabulis egritudinũ capitis cũ ignis sicut suffumigatio cum galbano ⁊ myrra ⁊ cornu caprino ⁊ comestio epatis hirci ⁊ olfatus odoris ipsi⁹: ⁊ similiter cũ ponit̃ myrra in nare eius.

¶ Cum signis. i. cum areolis ⁊c̃.

¶ De cura. Cap. II[m].

Oportet q̃dẽ vt epilepsia que est in infantib⁹ curet̃ ita vt nutrimentũ lactentis rectificet̃ ei fiat ꝯueniẽs ad caliditatẽ subtilẽ cũ bonitate chimi ⁊ lactans alienet a se oẽ q̃d generat lac aquosum aut corruptũ aut grossuꝫ ⁊ ꝓhibeat sibi coitum ⁊ ĩpregnationẽ. Et opꝫ vt hic infans alienetur ab oĩ re in qua est timoris subitatio ⁊ coarctatio sicut sũt voces magni sensus vt vox tympani ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolarũ ⁊ vox vociferãtiũ. Et vt alienet̃ a vigilijs insomnietate ⁊ ira ⁊ timore: ⁊ frigore vehemẽti ⁊ calore forti ⁊ malitia digestionis. Et iniungat̃ ei exercitiũ ante cibũ leue: ⁊ interdicat̃ ei motus post cibum. Et si tolerauerit eṽones que fiunt medicinis euacuantib⁹ flegma subtile fiat illud. Et eos q̃dẽ iuuat vt quãdoq̃ euomãt cũ aqua mellis: ⁊ vt potent zuccharũ ro. ⁊ melro. ⁊ olfaciant ruthã ⁊ reliqua. Nã olfacere odoramenta que diximus fortasse excusant laborẽ in eis.

¶ Jaꝫ posuit cãs ⁊ signa epilepsie. Hic ponit curã. Et p̃mo expedit se a cura epilepsie in etate determinata. Sc̃do g̃naliter ⁊ absolute. ibi (Amplius cõe.) ¶ Cã aũt q̃re posuit p̃mo curã infantiũ est: q꞉ illã etatẽ multũ comitat̃: vt supra ⁊. I. ꝯtinẽ. cap. 6.

Dub[m] p[m] ¶ Dubitat̃ q꞉ Alexãder ꝯcedit erucã: sed eruca generat sanguineꝫ nõ bonũ: vt. I. de differẽtijs fe. ca. 3. ⁊ per ꝯñs ẽt lac nõ bonũ. ⁋ Dicendũ ꝙ eruca ꝯcedit̃ ab Alexãdro gratia medicine ad subtiliandũ lac grossum. Hic v̊o ꝓhibet̃ in rõne cibi lactãti que nõ indiget lactis subtiliatione. ¶ Si tolerauit ⁊c̃. hoc est q̃ñ iam ꝓcesserunt plus in etate: vel etiã põt eis ꝯcedi decoctio de hyssopo.

Dub[m] 2[m] ¶ Nã olfacere. Cõtra q꞉ odores boni mouẽt epilepsiã: vt supra dixit. ⁋ Dõm ꝙ si in capite est multa repletio ista odoramenta eliquãdo mãm ⁊ replẽdo possunt mouere epilepsiam: sed si repletio sit pauca pñt ꝯferre: ẽt in multo vsu pñt nocẽ: in vsu aũt moderato nõ. Et hec regula ponit̃ a Mes. in suo de appropriatis. ca. de soda. ¶ Excusat laborẽ. i. nõ oportebit te laborare cũ alia medicina.

¶ Amplius cõmune est omnibus epilepticis vt vtãtur cibis laudabilibus quibus inest humectatio laudabilis non superflua ⁊ vt caueant sibi a repletione: ⁊ vt se custodiãt a malitia digestionis. Et illud est si sunt cõtenti ⁊ nõ secunt̃ cõplementũ refectionis. Et ille cuius consuetudo nõ tolerat vt semel reficiatur diuidat cibum suum qui est minor refectione sua in tres partes ⁊ sumat duas tertias in prandio ⁊ tertiaꝫ eius in cena post exercitium subtile.

¶ Hic ponit curã epilepsie absolute. s. nõ determinando ad etateꝫ. Et primo in generali. Sc̃do in speciali. ibi (Et cum fuerit causa cerebri epilepsia tunc ⁊c̃.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã per dietã. Sc̃do per medicinas. ibi (Cum aũt attracte sunt materie.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit regimẽ per cibũ ⁊ potũ ⁊ repletionem ⁊ inanitionẽ ⁊ per aereꝫ. Sc̃do per somnum ⁊ vigilia. ibi (Et multũ dormire.) Tertio per motũ ⁊ quietẽ. ibi (Primũ autẽ.) vel ibi (Q꞉ si exercitiũ.) ⁋ Prima in duas. Primo facit hoc magis in generali. Sc̃do in speciali. ibi (Et neq̃ multũ.)

Dub[m] 3[m] ¶ Dubitatur an due partes cibi epileptico debeãt dari in prandio ⁊ tertia in cena. ⁋ Uidetur ꝙ nõ per Rasim p̃mo ꝯtinẽtis cap. de epilepsia cap. 6. vbi dicit. due partes dimittãtur pro eorum cena. ⁋ Amplius tunc debet plus comedi de cibo cum fortior sequitur digestio: sed cenã fortior sequitur digestio ꝓpter quietẽ ⁊ somnũ nocturnum: vt Halyab. primo practi. cap. 13. ¶ In cõtrariũ Auic. hic. ⁋ Dicendũ ꝙ primo epilepticus debet minorare de tota quãtitate cibi cõsueti in sanitate: imo minus comedere q̃ ipse digerere possit. Ratio est: q꞉ cũ sit morb⁹ materialis de materia grossa: scꝫ ꝓprie loquẽdo de epilepsia flegmatica abstinentia ⁊ paucitas cibi est causa cõsumptionis materieruꝫ: vnde in febribus flegmaticis cõmendat̃ fames ⁊ somnus super famẽ. Et ex hac rõne in sextanis febribus laudat̃ regiminis subtiliatio: ⁊ ideo. I. cañ. fen 4. I. cap. ponit̃ ꝙ regimen subtiliatiuũ remouet multas ꝓlixarũ egritudinũ: ⁊ hoc innuebat Aui. hic cũ dixit cibuꝫ qui est minor sua refectione. s. ꝯsueta in sanitate: vel minor sua refectione: q꞉ nõ reficiatur sed remaneat cũ reliquijs appetitus: vnde dixit. nõ cõsequuntur cõplementum refectionis. Dico sc̃do ꝙ de toto isto cibo maior pars debet dari in prandio: ⁊ minor in cena: imo si posset oporteret dimittere cenã. Unde Auicen. nõ tolerat vt semel reficiatur. Ratio est: q꞉ ex multa cena fit ad caput multa euaporatio. hoc aũt epilepticis est valde nociuũ: ergo vel nõ debet cenare vel parũ. ⁋ Ad cõtrariũ dicendũ. Primo ꝙ textus ille Rasis credo ꝙ sit corruptus: ⁊ ꝙ vult stare sicut stat hic tex. Auicen. ⁋ Ad rõneꝫ dicẽdũ ꝙ illi cibo qui in mane sumitur sufficit digestio diurna: q꞉ etiã est minor refectione sua: ⁊ lꝫ de sero. s. in cena sumpt⁹ forsan potentius digeritur: sequitur tamen maius nocumentuꝫ. s. multa euaporatio. Post exercitiũ subtile. i. leue ⁊ cõueniens.

¶ Et neq̃ multũ vtat̃ vino q̃m ip̃m vehemẽter replet cerebrũ. Deinde si excusari nõ possunt quin ipso vtantur vino pauco antiquo clarificato declinãte ad ponticitatẽ. Et ex rebus quidẽ eis nocibiliorib⁹ est potus successione balnei ⁊ frigus repentinuꝫ. Jmmo opꝫ vt caput muniat̃ ab omni calore superfluo: aut a frigore superfluo: ⁊ in balneo nõ faciat moram.

¶ Hic in speciali ponit regimen. Et p̃mo per potũ addens de aere. Sc̃do per cibũ. ibi (Et epileptico.) Tertio docet rectificare nocumentũ repletionis. ibi (Q꞉ si epilepticis accidit repletio.)

¶ Dubitatur: q꞉ hic concedit vinum antiquuꝫ: supra autem prohibuit propter suum nocumentum. ⁋ Dicendum primo exponendo antiquum. s. debite antiquitatis q̃d sit nõ mistuꝫ sed politũ. ⁋ Uel dicendum secundo ꝙ vinum antiquum factis euacuationibus in fine epilepsie cũ parũ ex eo sumitur ꝯfert: sicut etiã dicimus in paralysi vt sc̃a fen. 2. cap. de cura paralysis. Uel dicendũ ꝙ si ꝯtingat peccare in vno minus malum est antiquum q̃ nouum proprie antiquũ habẽs de ponticitate: q꞉ minus est vaporosum. Dub[m] 4[m]

¶ Et epileptico quidem necessarium est vt alienet a se carnes grossas oẽs ⁊ fortis nutrimẽti ⁊ pisces omnes: imo carnes oium quadrupedũ magnoꝝ: ⁊ sit contentus pullis ⁊ duragi ⁊ atabiꝫ: ⁊ paruis auibus domesticis ⁊ syluestrib⁹ ⁊ canabit ⁊ turturib⁹ ⁊ hedis ⁊ capreolis ⁊ leporibus. Et iaꝫ dixi ꝙ caro porci syluestris valde iuuatiua est ei: ⁊ laudant̃ carnes caprine ꝑꝑ illud quod in eis est de siccitate ⁊ paucitate humectationis sicut vituperantur eis dulcia ⁊ pinguia ⁊ similia.

¶ Hic ponit regimen per cibum. Et primo per canones. Secundo per olera. ibi (Et alienet.) Tertio per fructus. ibi (Et oportet vt.) Quarto per radices ⁊ semina: ⁊ etiam herbas addens alia. ibi (Et oportet.) ¶ Considerandũ ꝙ carnes grosse ⁊ fortes. i. duri nutrimenti: vt vaccine carnes ⁊ auium aquaticarũ ⁊ similes generant grossos humores: ⁊ sunt in periculo corruptionis in stõcho. ¶ Pisces omnes. Contra per Alexandrum qui dicit: pisces auteꝫ offerendi sunt: quales sunt ⁊c̃. ⁊ enumerat multas species pisciũ. ⁋ Dicendum ꝙ in epilepsia. s. flegmatica proprie cõmunes pisces sunt minus laudabiles q̃ carnes laudate. Ratio est: q꞉ piscium nutrimentum est flegmaticum: tamen quidam pisces alijs minus mali sunt: ⁊ istos Alexander eligit vt minus malos. Duragi ⁊ atabiꝫ sũt aues parue: littera extra ponit: canauil. i. alauda. ¶ Hedis. Considera ꝙ in partibus nostris est caro multum humectans: vnde cõmunitas nostra dicit: ꝙ est reumatica: ⁊ s̃m hoc nõ multuꝫ cõpeteret: sed cõueniẽtior hedus esset iam quasi complet⁹ ⁊ preparatio sua per assationeꝫ. Caro porci syluestris est laudata plus q̃ caro domestica: vnde. 2. cañ. cap. de carnibus. Christiani v̊o dicũt ꝙ melior caro est porci syluestris ⁊ laudat̃. s. a Joãnicio: vt ponit Rasis primo continentis. cap. 6. ¶ Carnes caprine. Contrarium ponit Halyab. 5. pract. in hoc capi. 21. ⁋ Dõm ꝙ Halyab. intelligit de carne capre antique. Hic exponat̃ carnes caprine: scilicet non antiquate scilicet annualis capre. ¶ Et considera ꝙ Auicen. non confirmat nec reprobat hoc dictum: quia aliquod habet dubium. nã quãuis ex parte siccitatis nutrimenti cõueniant: tamen

ſunt dure digeſtionis ⁊ nutrimẽti: vnde per indigeſtionem gñant flegma: lȝ a quibuſdã credat ꝙ caprina caro calida ſit ⁊ ſicca: qđ tñ pſenter diſcutere nõ curamus. Vituperanť dulcia. ſ. groſſa: vt forſan dactyli: ⁊ pinguia. ſ. multũ q2 nõ bene digeſtibilia.

¶ Et alienent a ſe oĩa olera vſqȝ ad atriplices ⁊ blites nedũ alia ⁊ ꝓprie apiũ: eteni eſt ei ꝓprietas cõmouẽdi epilepſiã. Si aũt excuſari nõ põt adminiſtreť ei fumus terre ⁊ endiuia ⁊ eis qdẽ cõcediť lactuca: ego võ nõ plˀimũ eã laudo: ⁊ ꝯcediť eis coriãdrũ ꝓpterea: q2 ꝓhibet vaporẽ a cerebro: ego võ vitupero eis ip̃m ⁊ eius multiplicationẽ niſi in ſanguinea ⁊ cholerica. Et aq̃ qdẽ ſicle elixate in aq̃ ꝯdite cũ oleo ⁊ almuri ⁊ que currũt curſu eiꝰ ſi eiꝰ acceptio antecedit cibũ ꝓpter lenificationẽ nãe ꝯcediť: ⁊ rutha eſt ex ſũma herbarum que ꝯferunt ſuo odore olfata. Et cũ anhetũ ⁊ rutha in cibis ipſoꝝ ponunť conferunt.

¶ Contra q2 Alexãder epilepticis ꝯcedit blitẽ. ⁋ Dõm ꝙ blitis eſt diuerſarũ ſpecierũ: ⁊ aliq̃ ex eis calida ⁊ ſicca in cõplexione: ⁊ credo ꝙ ſit minor habẽs colorẽ viridẽ clarũ: ⁊ qñqȝ declinantẽ ad rubedinẽ: ⁊ iſta põt ꝯcedi: vnde ſtatim Auicen. cõcedit ſicle aquã ad nature lenificationẽ. Alia eſt frigida ⁊ humida in complexione: ⁊ credo ꝙ ſit maior viriditas obſcura: ⁊ iſta negatur in epilepſia. Et ex hac diuiſione apparet ꝯcordia iter auctores. Quidã eni ponũt ſiclam. i. blitẽ calide ⁊ ſicce cõplexionis: ⁊ quidã frigide ⁊ humide. Apparet etiã ſedatio ꝯtradictionis in tex. Aui. p̃mo libro fen. 3. doctrina. 5. eodẽ cap̃. vbi in hyeme in cibo ꝯcedit ſiclaȝ. i. blitem: ⁊ ſtatim negat blitem. Ex ꝓprie ⁊c. apiũ apparet ex ꝯceſſis ab oĩ auctore. Si aũt excuſare nõ põt: q2 homo oĩno vult ferculũ de olere aliquo vel nouo appetitu vel ꝯſuetudine endiuia. ſ. amara proprie: ⁊ eis qdẽ ꝯcediť lactuca. ſ. a Raſi p̃mo ꝯtinẽ. cap̃. 6. Ego ⁊c. q2 frigida ⁊ humida. Et ꝯceditur coriandrum ⁊c. Ego võ vitupero: q2 frigidum ſm Auicen. 2. cañ. ⁊ eius multiplicationẽ. ſ. continuatione vſus: vel multa doſi. Niſi ⁊c. iſta expoſitio põt referri ad lactucaȝ ⁊ coriandrum. Reliqua patent.

¶ Et opȝ vt alienet a ſe fructꝰ oẽs humidos: ⁊ oẽs fructus groſſos niſi quoſdã ſtipticos ſup cibũ quantitate alleuiationis pauce vt roborẽt os ſtõchi ⁊ deponant cibũ ⁊ lenificeť nã ⁊ ꝓhibeãt vaporem.

¶ Et opȝ vt fructꝰ humidos ſicut citrullos ⁊ cucumeres ⁊ mala et pira. Groſſos. i. groſſi nutrimẽti vt pira petroſa niſi quoſdã ſtipticos vt cydonia ⁊ aliquas ſpecies piroꝝ ⁊ neſpilla cum quãtitate alleuiationis pauce. i. alleuiando cum pauca quantitate: q2 paruȝ detur de eis: ⁊ reddit cauſam.

¶ Et opȝ vt vitent oẽs cibos graues qui ſunt ſicut napi ⁊ raffanus ⁊ caules ⁊ baucie: ⁊ opȝ vt alienent a ſe oẽ acre vaporoſuȝ: ⁊ ſynapis qdẽ eſt ex ſũma eoꝝ que impediũt ſua vaporatione ⁊ trãſmiſſione ſuperfluitatum ad ip̃m ⁊ eductione earũ verſus illud: ⁊ qua percutit cerebrum ſua acuitate: ⁊ alienent a ſe ebrietatem ⁊ exufflationem ventorum ⁊ repletionem.

¶ Ideſt difficilis digeſtionis. Baucie. i. paſtinace. ⁊ patet.

¶ Et deuitet ablutionem cum aqua penitus cum calida quidem propter illud qđ in ea eſt de laxitate: ⁊ frigida propterea ꝙ ſtupefacit ⁊ nocet ſpiritui ſenſibili. ꝙ ſi epileptico acciderit repletio cibi euomat ⁊ ſubtilietur regimẽ poſt ip̃m: ⁊ opȝ vt alienẽt a ſe cibos deſiccatiuos grauatiuos ſtupefactiuos vaporatiuos.

¶ Diceret aliqs cũ quo debẽt lauari manus. ⁋ Dõm ꝙ cũ aqua decoctionis herbarũ ꝯferẽtiũ in hac paſſione vt rutha ſaluia ⁊ ſimilia. vel laueť cũ aq̃ ⁊ vino. Qz ſi ſubtilieť regimẽ poſt vt rectificetur: ſiquid remanſit crudũ alienent cibos deſiccatiuos. ⁋ Contra imo talia ſunt ꝯceſſa. ⁋ Dõm ꝙ ĩtelligit ſimul iſta ſiccatiuos grauatiuos. ſ. ſiccos grauãtes ſtomachũ ſicut eſſet lens ⁊ caro bouis: ſtupefactiuos vt papauer vel lactuca.

¶ Repletio võ vini valde nocet. Sed parum ex ipſo ſumptũ dilatat aĩaȝ ⁊ ꝯfortat ſpiritũ ⁊ acuit ipȝ ⁊ excuſat a mltitudĩe aq̃. Mltiplicatio. n. eiꝰ ẽ nocibilior res.

¶ Cañ. hic eſt ſupra poſitus hac fen tractatu. 4. capitulo de corruptione memorie.

¶ Et multum dormire poſt meridiẽ nocet: ⁊ vniuerſaliter ſomnus multus nocet: ⁊ ꝓprie ſuper repletionem multã: ⁊ ſuperfluitas ẽt vigiliarũ debilitat ſpiritũ: ⁊ reſoluit ip̃m: ⁊ cũ hoc implet cerebrũ vapore.

¶ Patet.

¶ Primũ autem epilepſie regimẽ eſt alienatio cauſarũ mouentiũ epilepſiã quas diximus ⁊ quies ⁊ tranquillitas ſunt magis eis conuenientes.

¶ Primũ aũt. i. principale quies corporis ⁊ tranquillitas mentis.

¶ Qz ſi exercitiũ neceſſariũ fuerit poſt eũonẽ ⁊ mũdificationẽ corporis quarũ p̃ceſſit rememoratio oportebit vt adminiſtreť ſup repletionẽ exercitiũ nõ ꝯſis laxitudinẽ: deinde qeſcat poſt exercitiũ ⁊ ſtudeat vt caput ſuũ ſit eleuatuȝ ⁊ caueat ne ip̃m pendere faciat inquantũ poſſibile eſt neqȝ moueat ip̃m plurimũ: q2 multitudo materierũ ad ipſum trahať.

¶ Cõſiderãdũ ꝙ in exercitio ante eũones timeť agitatio mãerum: ꝯuenit ḡ magꝭ corpore mũdificato cũ eũonibꝰ dictis per pharmacias ⁊ flõmiã ſi expedit: ⁊ alia. Duplex aũt exercitiũ inuit Auicen. Unũ eſt poſt cibũ: ⁊ iſtud dȝ eſſe leue. Aliud eſt ante cibũ: ⁊ de hoc ĩnuit qđ ſit magꝭ forte ⁊ laxãs. ⁋ Uel dõm ꝙ per repletionẽ ĩtelligit repletionẽ de humoribus: vnde exercitia ⁊ fricationes facimꝰ in epilepticis ante eũones: ⁊ hoc ad p̃parandũ illos humores ad eũonẽ: ⁊ tale exercitiũ dȝ eẽ paucũ quo homo nõ laxeť: nec illi humores agiteť: ⁊ tũc opȝ ꝙ iſta pars ſit ſeparata: ⁊ per ſe oportebit ⁊c. Prima tamẽ expoſitio videť ꝯformior menti Auicen.

¶ Et opȝ vt moueat iferiora cũ ip̃e mouet ſupiora. Ex eis võ q̃ mãm ad iferiora trahũt eſt fricatio corporis gradatim facta a ſuperioribꝰ ad iferiora icipiẽdo a pectore ⁊ qđ ſequiť ip̃m cũ pãnis aſperis fricãdo donec rubeſcãt. Deinde gradatim deſcendat vſqȝ ad crura: ſitqȝ oĩs ſecũda fortior prima ⁊ ſit caput in diſpõnibꝰ eleuatũ: ⁊ poſt illud iniungať ei deambulatio. Sȝ opȝ vt eum qeſcere facias in loco exercitij ſui vt redeat ad ip̃m eiꝰ ſpiritus ⁊ quieſcat eius agitatio. Et ipſe quidẽ nõ ſeparetur a loco ſuo niſi poſt illud.

¶ Hoc totũ facit Aui. ne mã trahať ad caput: ⁊ iõ cũ exercitať manibꝰ ⁊ partibꝰ ſuperioribꝰ opȝ ꝙ exerciteť pedibꝰ vt mã ad inferiora trahať. Et ingenia in fricãdo docet etiã ad hoc: ⁊ pȝ.

¶ Cũ ḡ attracte ſũt mãe oẽs ad iferiora ꝯceduně tũc ei mũdificatio ⁊ ſolˀo vẽtris ⁊ vt fricet caput ⁊ vt pectinet ip̃m vt calefiat cũ ip̃o ⁊ ꝑmuteť eiꝰ cõplexio. Et ex eis qdẽ q̃ ip̃m iuuãt ſũt vẽtoſe ſup capite poſite ⁊ cauteriũ ſup ip̃m calefaciẽdo cerebrũ. Poſt mũdificationẽ võ ⁊ ſolˀonẽ vẽtris ⁊ qetẽ aliqbꝰ diebꝰ nõ eſt malũ ſi igrediať balneũ ⁊ ſi vẽtoſe ponanť ſup illđ qđ ẽ ſub hypocũdrijs ⁊ oſſibꝰ pectoris eiꝰ ⁊ calefiat caput eius cũ eo qđ ſciuiſti. Et qñqȝ poniť poſt ꝑoxiſmũ pila cadens iter dẽtes eiꝰ: ⁊ ꝓprie ex pilis vt remaneat os eiꝰ apertũ: ⁊ opȝ vt icipias eũare ſm eã: deinde intẽde vt purgãdo caput cũ gargariſmis attractiuis. Si aũt illđ accidit cũ periodis ⁊ multiplicať cum multitudine humoꝝ eũeť cũ apparẽte ⁊ educať humor q in ip̃o dominať ſm ꝙ dicturi ſumꝰ. Et ſi nõ fuerit qđ ꝓhibeat ipȝ a minutione flõmeť: ipſiꝰ eni flõmia in vere ⁊ ꝓprie in pedibꝰ eſt ex eis que ipſi ꝯferunt ſi per ipſam nõ ſequatur infrigidatio cerebri eius ſm ꝙ dicturi ſumus.

¶ Iam poſuit curã epilepſie quãtũ ad regimẽ in ſex rebus nõ naturalibus. Hic ponit curã magis per medicinas. Et p̃mo intẽden-

do ad egritudinē. Scđo ad accidēs. ibi (Cū ergo accidit epilepticis.) ¶ Prima in tres. Primo in cōmuni magis ponit curam per medicinas euacuantes ⁊ alterantes miscendo multos cañ. Scđo in speciali, ponendo multas medicinas. ibi (Et ex deglutiētibus.) Tertio annectit quēdam cañ. ibi (Et ex eis que eos iuuant.) Posset diuidi in tot partes quot ponit cañ.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitat̃ circa pmū cañ. an euacuatio per ventrē cū pharmacijs ⁊ mūdificatio cū clysterijs cōpetāt anteq̄ sint attracte māe ad inferiora. ¶ Dōm ꝙ magis tūc cōpetunt: vt notū est: sed etiā posset fieri q̄uis nō sint alio remedio inferius tracte sint tñ apte euoni. ¶ Fricet caput ⁊c̃. Ista ꝓprie ꝯueniūt factis tractibus māerū ad inferiora ⁊ euacuationibus: ⁊ forsan gratia hoꝝ Auicen. dixit istū sermonē calefiat ⁊ mutet̃. s. ad siccū q̄ illa resoluūt: ⁊ aperiunt poros: vnde ꝓcedunt̃ in ꝯseruatione sanitatis oculoꝝ ⁊ ꝓseruatiōe: vt Mes. ponit cap̄. de egritudinibus oculoꝝ: ⁊ infra fen tertia dicitur. ventose ⁊ cauteriū maxime ꝯueniunt factis euacuationibꝰ ⁊ tractis materiebꝰ ad inferiora: ⁊ etiā balneū. ¶ Sed tu diceres quare ponunt̃ ventose circa hypocundria. ¶ Dōm ꝙ possunt educere vapores flegmatis multiplicatos ibidem ⁊ diuertūt. ¶ Calefiat ⁊c̃. Sciuisti in cap̄. de canonibus vniuersalibus ⁊ cap̄. de cura sode frigide. Et qñq̄ ponit̃ post paroxismū. i. stāte ⁊ ꝓcedēte paroxismo: vt remaneat os apertū vt liberius anhelet̃ ⁊ nō amputēt sibi linguā vel corrūpāt qđ qñq̄ accidere ꝯsueuit. Uel post paroxismum. i. in fine: vt aperto ore distillēt humiditates que pulse sunt ad palatū per colatoriū. Incipias euacuare ſm eam. i. ſm diuersitatē māe: deinde factis purgationibꝰ itēde ⁊c̃. Si aūt istud. i. epilepsia accidit ⁊c̃. multiplicat̃ cū multitudine: q̄ vides multam repletionē. Euacuet̃ cū apparēte. i. cū potēti medicina: vel cū apparēte. i. sicut appet dominiū humoris: ⁊ pro. i. educat̃ humor ⁊c̃. ſm ꝙ dicturi sumus. s. in h̄ cap̄. Et si nō fuerit qđ ꝓhibet possunt prohibere natura materie virtus etas ⁊ multa que oportet scire primo cañ. fen. 4. 3. cap̄. ⁊ cap̄. de flobothomia. Laudat aūt flōmiā veris quia est tunc materia mista sanguini. Laudat autem flobothomiā pedis. s. saphene q̄ diuertit a capite. Dubita aūt semper in euacuatione sanguinis ne cerebrū infrigidet̃: q̄ si de hoc timeres q̄uis de materia sanguini mista multū per flobothomiā euacuares maius esset nocumentū infrigidationis cerebri q̄ iuuamētum euacuationis. Dicturi sumus. s. in hoc cap̄. parū infra.

¶ Cunq̄ hora ꝑoxismi ꝑtrāsit ⁊ tu potes facere vt ipse euomat penna cū oleo de lilio infucta in ore ipsius missa ⁊ ꝓprie si stomacho fuerit in hoc introitꝰ vt vomat humiditatem iuuabit eo tunc.

¶ Hic est alius canon in vomitu: ⁊ pōt dupliciter intelligi. Primo ꝙ cū pertransit hora paroxismi. i. cum cessauit paroxismus: ⁊ iste infirmus iam surgit ab eo. Uel cū hora paroxismi ꝑtransit. i. ante veniat secundus paroxismus prope aduentum eius: ⁊ ꝓprie hoc scies: si postponit ita ꝙ tu facias vomitū in hora in qua iam ꝯsueuit venire. vomitus autem confert proprie: si stomacho fuerit introitus. i. si causa huius epilepsie stomachus.

¶ Licet multitudo vomitus noceat epilepsie cerebri.

¶ Hic est canon ex premissis ⁊ declaratus in caplo vniuersali hac fen. Epilepsie cerebri. i. cerebrali. Uult Auicē. in sūma ꝙ vomitus ꝓprie ꝯfert epilepsie stomatice ⁊ nō ꝯfert epilepsie cerebrali sic. ¶ Sed ꝯtrariū ponit Alexander qui in epilepsia cerebrali laudat vomitū. ¶ Hoc est solutū supra preallegato capitulo ⁊ fen tertia in questione an vomitus conferat visui.

¶ Et ex deglutiētibꝰ in dispōne epilepsie ⁊ in alijs sunt assa ⁊ castoreū in oxymelle de melle. Ex isuflationibꝰ aūt in epilepsia sunt pulpa collognтide cucumer asininus ⁊ eiꝰ succus ⁊ sal ammoniacus ⁊ nigella ⁊ silia ⁊ elleborus al. ⁊ cōdisi ⁊ piper ⁊ zinziber ⁊ myrra ⁊ euforbiū ⁊ castoreū ⁊ sticados separatim ⁊ cōiunctim ⁊ asa fetida ⁊ pix sicca ⁊ alkitrā. Ex vaporatiuis est peonia. Et ex odoramētis est rutha in hora epilepsie ⁊ in hora quietis. Ex eis v̄o que humaiz eligit est gūmi ruthe agrestis permista cū farina ordei ⁊ aceto de vino ex q̄ fiāt forme maloꝝ ⁊ assiduet odorē eaꝝ. Et ex syrupis est oxymel sq̄lliticū ꝓprie qđ singulis diebꝰ in potu sumat: ⁊ silr̃ syrupꝰ de absinthio ⁊ apozima hyssopi cuz origano ⁊ oxymelle sq̄llitico sumptū i potu i hyeme cū aq̄ cal'a ⁊ in estate cū aq̄ frida. Et ex vnctiōibus q̄ eis sūt bone sūt cū eis q̄ dcā sūt medulla crurium camelli cū oleo ro. sup̄ timpora ⁊ cōmissuras ⁊ pectꝰ. Suspēsiōis v̄o peonie iuuamētū iā expti sr̃ antiq̄ i epilepsia. Et vi ꝙ illđ sit magis ꝓpriū illi que ē de romania humide.

¶ Hic in spāli ponit multas medicinas. Et p̊ ponit quasdā que deglutiunt̃. Scđo ponit medicinas que insufflant̃. ibi (Ex isufflationibus.) Tertio vaporationes. ibi (Ex vaporatiuis.) Quarto odoramēta. ibi (Et ex odoramētis.) Quinto syrupos. ibi (Et ex syrupis.) Sexto vnctiones. ibi (Et ex vnctionibus.) Septimo ponit suspensiones ad collū. ibi (Suspensionis.) Octauo pōit mltas alias medicinas que per os sumunt̃. ibi (Et ex medicina als materijs.) ¶ Dicit pmo ex deglutiētibꝰ. i. his que opꝫ deglutire q̄si in substātia grossa vt diu in stōcho morent̃. In dispōne. i. cū appropinquat epilepsie ꝑoxismus. Et alijs. s. ꝑtibꝰ. Cū oxymelle ō melle ad differentiā zuccharini: q̄ mel apuz magis calefacit ⁊ abstergit q̄ mel cāne. Relique medicine quas enumerat sunt note: ⁊ sunt calefacientes ⁊ resoluentes ⁊ exiccantes: vt pꝫ. Suspēsionis v̄o peonie expti sunt ⁊c̃. s. Gal'. 6. de simplici medicina. ca. de peonia. ca. 101. ⁊ ponit ibi hystoriā. Et videt̃ ⁊c̃. in hoc opꝫ stare experimento.

¶ Et ex medicinis qdem quas semp̄ in potu sumē opꝫ sunt agaricꝰ ⁊ siseleos ⁊ radix aristol'. ro. Et ex peonia oi hora i potu tribuat̃ cū aq̄: ēt ꝯuenerūt ꝙ potare oi die bōdachaten metridati duabꝰ vicibꝰ mane ⁊ cū vadit dormitū ē q̄si ex eis qbꝰ iā pl'es sanant̃. Et qdā volūt vt eis in potu tribuat̃ ex spuma maris oi die bis: ⁊ ex polio mōtano cū ꝓpetate sua in ea ⁊ albasce ēt. Et ex eis q̄ ipos iuuāt ē medicamē de sq̄lla ⁊ hmōi. sumat̃ sq̄lla ⁊ ponat̃ in vas vitreatū de terra in q̊ mel alr̃ nil fuit ⁊ caput eiꝰ stringat̃ ligamēto forti: deide cū corio grosso coopiat̃ ⁊ dimittat̃. 40. diebꝰ quoꝝ primus sit ante ortū aschere. 20. diebꝰ ⁊ ponat̃ vas expositū meridiei ⁊ ꝑmutet̃ oi hora ꝓpinq̄ vt sit illđ qđ ex calore ꝑtibꝰ eius aduenit eq̄lis applicatiōis: deide aspergat̃ os vasis ⁊ iuenies squillā iam ꝯcoctā ⁊ dissolutā: ipaꝫ igit̃ exprime ⁊ sume succuz eiꝰ ⁊ ꝑmisce ipm cū melle: ⁊ sumat̃ in potu die q̄ttitas coclearis vnius. Si aūt hora festinat coquat̃ sq̄lla in aq̄ ⁊ aceto ⁊ fiat ide oxymel mellinū. Et ex medicis qdē bonis ēvt sumant̃ siseleos aur̃. iij. baccaꝝ lauri tantūdem: aristol'. ro. radi. peonie amboꝝ aur̃. ij. castorei trociscoꝝ squilliticoꝝ amborū. aur̃. j. misceatur cuz melle dispumato ⁊ administretur omni die cum oxymelle.

¶ Hic ponit multas medicinas ⁊ fere oēs scribunt̃. i. ꝯtinē. cap̄. de epilepsia cap̄. 6. Et bondachaten. Rasis dicit nabacha est nomen ponderis ⁊ neutrum inuenio: tamen potest dari de tyriaca a. ℥. 5. vsq̄ ad. ℥. j. Reliqua patent.

¶ Et ex eis etiā que eos iuuāt est ꝑmutatio in regionibus. permutatio. n. in regionibꝰ donec aer iueniat̃ ꝯueniens desiccās subtiliās est sicut ꝑmutatio in etatibus ex infantia in adolescētiā in iuuamēto epilepticoꝝ.

¶ In hoc innuit afor̃. 45. 2. ꝑti. qui dicit. Epilepticoꝝ iuuenibꝰ ⁊c̃.

¶ Cū g̃ accidit epilepticis tōtuositas mēbri aut spasmꝰ eiꝰ eq̄r̃ fricatiōe cū oleo vt aq̄ tepida ⁊ cōpressiōe forti

¶ Patet quia intenditur tortuositati que accidit quādoq̄ in membris epileptici: ⁊ remanet post paroxismum ⁊c̃.

¶ Et cū fuerit epilepsia cā cerebri tūc meliꝰ est vt euet̃ cū elleboro ⁊ cū eis que sunt talia ⁊ pulpa collogntide ⁊ scamonea ⁊ hiera ⁊ decoctiōe agarici faciēdo sol'onē post sol'onē in āno. Cūq̄ necessariū est vt flōmia ex quocūq̄ humore sit opꝫ vt nō solum fiat flōmia: imo fiat ex duabus cephalicis simul: ⁊ sequat̃ flōmia vene que est sub lingua: ⁊ qñq̄ ventosat̃ sup̄ collū vt mā in hebdomada trahat̃ a cerebro si illic si fuerit ex cōple-

ꝑione cerebri ⁊ debilitate ipsi⁹ qḋ eã ꝓhibeat. Et qñqꝫ
tibi necessariũ est vt flõmiã multiplices. Cũ ergo illud
feceris oportebit vt quiescere facias ꝑ hebdomadaꝫ.
Deinde solue cũ potionib⁹ ⁊ clysterib⁹ fortib⁹ que sint
ex centaurea ⁊ pulpa collogntide ⁊ cherua ⁊ reliquis.
Deinde fac quiescere postpone vẽtosas apḋ elkeel et
caput ⁊ nocrati colli ⁊ suꝑ crus. Deinde fac eũ qescere
postea solue ⁊ nõ cesses ꝓcedere ſm quietẽ ⁊ iteratio-
nẽ vsquequo purget̃. Et administrent̃ post illud gar-
garismata ⁊ caputpurgia ⁊ que purgãt caput solũmõ
cũ eis que sciuisti. Cũqꝫ fit ei caputpurgiũ cũ siseleos:
postea cũ scebebic ⁊ cũ aqua amaraci est iuuamẽtũ.

¶ Jam posuit curã epilepsie quãtũ ad regimen ⁊ in sermone gene
rali. Hic ponit curã in speciali quãtũ ad diuersas spẽs ⁊ cãs epile
psie. Et p̃mo ponit curaꝫ epilepsie cerebralis. Scḋo epilepsie per
cõitatẽ. ibi (Qñ ṽo epilepsia est ex stomacho.) ⁊ Prima in duas.
Primo ponit curã intẽdẽdo ad egritudinẽ. Scḋo ad accidens. ibi
(Et cũ aliqbus mẽbris.) Prima in duas. Primo ponit curã epile-
psie cerebralis in gñali magis. Scḋo in spãli. ibi (Melius autēꝫ.)
⁊ Prima in duas. Primo ponit curã epilepsie cerebralis per eua
cuationẽ mãe. Scḋo per alterationẽ cõplexionis derelicte. ibi (Et
post illud totũ.) ⁊ Prima in duas. Primo facit qḋ dcm̃ est. Scḋo
ponit regimẽ spãle ꝓpe paroxismũ. ibi (Et opꝫ.) ¶ Jn p̃ma parte
Aui. ĩtẽdit ad eũonẽ mãei epilepsie cerebralis ⁊ hoc cũ medicinis
solutiuis: vt elleboro ⁊ similibus: ⁊ si expedit cũ flõmia ex quocũqꝫ
humore fit. s. sanguini misto siue fit ex sanguine. Docet aũt flõma-
re ex duabus cephalicis simul. s. si multa fit repletio: ⁊ ex vena sub
lingua: ⁊ docet ponere vẽtosas vt mã ĩ hebdomada trahat̃ ex ce-
rebro. s. cũ flõmia ⁊ vẽtosis. q. d. ista fiãt in vna hebdomada. s. flo-
bothomia ⁊ vẽtose: si illic nõ fuerit ⁊c. q: si cõplexio cerebri sit fri
gida vel sit homo debilis cerebri cũ flõmia noceret̃: non dꝫ fieri: ⁊
hoc est qḋ supra p̃misit se dicturũ: qñqꝫ necessariũ est vt flõmiam
multiplices. s. in numero vel quãtitate: vt tibi apparet. Cũ ꝰ fece-
ris illud. s. flõmiã ⁊ vẽtosas: vel illud. s. flõmiã ⁊ pharmaciã ⁊c. fa-
cias quiescere per hebdomadã vt virtus reconfortet̃. Deinde ⁊c.
vt euacuet̃ mã: ⁊ paulatim eius euacuatio cõpleat̃. Postpone vẽ-
tosas. s. si videt̃ earũ indigentia. Et tandẽ Auic. dat cañ. generalẽ ⁊
est ꝙ mõ quiescas: ⁊ mõ purges iterato: quousqꝫ euacuet̃ mã. Et
post illud. s. post euacuationes vniuersales administrẽtur garga-
risinata ⁊c. Hec sunt scita hac fen in capi. de cañ. vniuersalibus.
Scebebic. quidã dicunt ꝙ est cõfectio: alij dicunt ꝙ est anhetum:
alij rutha: alij ꝙ est opoponacuꝫ. Amaraci. i. maiorane. ¶ Consi-
derandum ꝙ lꝫ epilepsia de qua est sermo dicat̃ cerebralis: tñ cuꝫ
ea cõicat totius mala dispositio materialis: ⁊ ideo etiam euacua-
tiones vniuersales in ea fiunt ⁊ postea particulares.

¶ Et opꝫ qdẽ vt occurrat ꝑoxismus cũ mũdificatione
stõchi ⁊ si pol̃e fuerit ei vt euomat ante cibũ ⁊ proprie
ab eis que sunt vt pisces saliti ⁊ alia erit iuuatiuũ.

¶ Causa est vt non aggrauet̃ a repletione cibi ⁊ humoꝝ stomachi.
Euomat ante cibũ. i. p̃misso cibo: vel ante cibuꝫ. i. anteq̃ꝫ comedat
cibaria sua sibi ꝯueniẽtia: tamẽ premisso cibo iuuante ad vomitũ
sicut pisces saliti: ⁊ alia. s. similia vel allia.

¶ Et post illud totũ permuta cõplexionẽ cerebri cũ cõ
fortatiuis calefaciẽtibus ex emplastris ex synapi ⁊ que
taliter ꝓcedũt ex eis que docui te ⁊ nominaui tibi ⁊ fac
eum odorare ruthã. Et opꝫ ne labores in ipso cũ cale
facientibus ⁊ permutantibus cõplexionēꝫ subito: imo
gradatim in hoc incede Si aũt inde nocumentũ acci-
derit in operationibus suis tunc quiesce.

¶ Causa est: q: post materierũ eũonẽ opꝫ venire ad eam que facta
est dispõnẽ. Et q: epilepsia cerebralis ſm plurimũ est flegmatica:
ideo opꝫ seq cũ calefacientib⁹ ⁊ exiccantib⁹: que nos docuit supra
in cañ. gñalib⁹. Dat aũt cañ. in mõ vsus: vt paulatim agamus ⁊ nõ
subito: q: nãm terrẽt mutationes subite. Dat etiã terminũ altera-
tionis ⁊ signũ tue bone opõnis: vt cerebrũ nõ ledat̃: q: si appet le-
sio ex vsu calidoꝝ. v̇. g. permistio intellectus tũc quiesce.

¶ Melius autẽ quo purgatur illa cuius cã est flegma
est hiera ⁊ pulpa collogntide ⁊ hiera hermetis etiam.
Nam si vtatur hiere hermetis oĩ die pondere. ʒ. ꝫ. ma-
ne ⁊ pondere. ʒ. ꝫ. in sero magnificat̃ ea iuuamẽtũ ipsi.

¶ Hic in spãli ponit curã epilepsie cerebralis. Et p̃mo intẽdẽdo ad
cãm. Scḋo ad accidẽs. ibi (Ex aliqb⁹.) ⁊ Pria in tres. Primo po-
nit curã qñ cã epilepsie est flegma. Scḋo qñ cã est mel̃ia. ibi (Me
lancholia.) Tertio qñ est cholera. ibi (Jn epilepsia ṽo cholerica.)
Prima in duas. Primo ponit curaꝫ qñ cã est flegma sine peccato
sanguinis. Scḋo qñ cum flegmate est peccatũ sanguinis: ⁊ in hoc
innuit curã eius cuius causa est sanguis. ibi (Qꝫ si cum flegmate.)
¶ Qḋ primo dicit patet: ⁊ supra declaratũ est: quid est hiera ab-
solute prolata supra in capitulo vniuersali.

¶ Qꝫ si cũ flegmate est repletio vniuersalis: tũc flobo-
thomia ſm ꝙ narrauimus est ei iuuatiua. ⁊ simil'r eũo
cũ turbith ⁊ agarico ⁊ sticados ⁊ hiera ruffi ꝓprie.

¶ Jn secunda parte Aui. intendit post flobothomiã ad purganduꝫ
humorẽ peccantẽ ⁊ mũdificãdũ sanguinẽ cũ turbith ⁊c.

¶ Melancholia ṽo soluitur cum eis que sunt sicut de-
coctio epithimi ⁊ elleborus ⁊ lapis azuli ⁊ lapis arme
nus ⁊ sticados polypodium ⁊ myrabol'. Ex vnctioni-
bus medulla cruris camelli cum oleo ro. super collum
⁊ timpora ⁊ pectus.

¶ Jn tertia parte docet purgare melãcholiã ⁊ ꝯfortare partes ca
pitis ⁊ colli ⁊ pectoris que sunt membra neruosa cuꝫ inunctione.
Et similiter intellige ꝙ inunctiones ꝯueniẽtes possunt fieri in epi
lepsia flegmatica ⁊ alijs. Hic tamẽ Auicen. abbreuiat ꝓpter illud
qḋ perfecte dictum est in cañ. generalibus.

¶ Jn epilepsia ṽo cholerica oportet vt sit sollicitudo
cum infrigidatione ⁊ humectatione ⁊ proprie cuꝫ cly-
steribus. Si autem est adusta tunc est in iudicio melã-
cholie aut inter cholerã ⁊ melancholiã. Et ea que no-
minata est mater infantiũ forsitan est de genere chole
rice apud quosdã: ⁊ ꝓpter illud p̃cipiunt in cura ipsi⁹
vt administrentur tina ⁊ caputpurgia frigida ⁊ humi-
da ⁊ effusio lactis super caput ⁊ vtatur humectatione
corporis. Et si est infans precipiunt vt det̃ in potu la-
ctanti ipm̃ qḋ lac ipsi⁹ infrigidet: ⁊ p̃cipiũt vt in domo
ipsa frigida subterranea inhabitent: ⁊ videt̃ ꝙ sit hoc
apḋ eos epilepsia sibaria aut mania: verũtamẽ hm̃õi
nomĩs vsus nõ est famosus apud veridicos medicos.

¶ Jn quarta parte laudat vsum clysterioꝝ infrigidantiũ ⁊ hume-
ctantiũ vt ex decoctione portulace cucurbite ⁊ similium. Et cã est
q: cũ infrigidatione fit lenificatio vẽtris ⁊ diuersio a capite: sicut
diximus supra cap̃. de frenesi. Et ĩtelligit Aui. ꝙ tu euacues chole
rã. Si aũt cholera est adusta: tũc est in iudicio melãcholie. s. in cu-
ra ⁊ signis: q: adustio facit eã tẽdere ad nãm melãcholie. Aut ĩter
cholericã ⁊c. Nã adustio accidẽs cholere vel est talis modi ꝙ eã
ꝑmutat ad nãm melãcholie: tũc talis cholera est in iudicio melã-
cholie. vel nõ ꝑmutat eã sic: sed est in via: ⁊ tũc est media ĩter cho-
lerã rubeã ⁊ mel̃iaꝫ. Et ea. s. epilepsia que nominata est mater in-
fantiũ. Nã epilepsia dicta mater ĩfantiũ est similis mel̃ice: vel q:
fit ex mel̃ia forsan apud aliquos: vel q: est epilepsia ꝯiũcta multe
siccitati: vt superius pluries a Rasi. i. ꝯtinen. ca. 6. Unde in cap̃. de
spasmo dicit sic reperit̃ in libro de abbreuiationib⁹ ꝙ superuenit
pueris spasmus siccus qui appellat̃ a vulgo mater pueroꝝ. ꝰ ſm
hoc mel̃ica epilepsia ⁊ mater pueroꝝ sunt vnũ extremum ⁊ epile
psia cholerica est aliud extremũ. Sed epilepsia ex cholera adusta
vel est in iudicio mel̃ice: ⁊ simil'r matris pueroꝝ: vel est ĩter chole
ricã ex vna parte ⁊ mel̃icã ⁊ matrẽ pueroꝝ ex alia parte: ⁊ forsan
sup. mater pueroꝝ siue infantium est de gñe cholerice. s. epilepsie
apud quosdã. s. apud Rasim. i. ꝯtinẽ. ca. de epilepsia. ca. 6. ⁊ dicit ꝙ
inuenit hoc in quodã libro. Et ꝓpter illud q: dicũt esse epilepsiam
ex cholera p̃cipiunt ⁊c. Et videt̃ ꝙ huius nois. s. mater infantium
vsus ⁊c. q: dicũt eẽ ex cholera aliqliter adusta. Uerũtñ ⁊c. q: vĩ ꝙ
vsus sit suꝑ epilepsia que accidit infantib⁹ ex mã flegmatica que
vtplurimũ accidit eis. Et sic videt̃ ꝙ veridici medici vtant̃ h̃ vo-
cabulo. Rarissime enĩ infantib⁹ accidit epilepsia cholerica: vt no
tũ est. ⁊ Ex qbus apparet ꝙ mater infantiuꝫ siue pueroꝝ ĩportat
tres egritudines. s. epilepsiã que vtplurimum accidit infantib⁹: ⁊
vsus huius nomĩs videt̃ esse apud medicos veridicos: ⁊ epilepsiã
que fit a cholera ⁊ spasmuꝫ a siccitate in pueris: ⁊ hec colligunt̃ a
Rasi. i. ꝯtinẽ. ca. de epilepsia. ⁊ cap̃. de spasmo. cap̃. 6. ⁊. 7. lr̃a. r.

¶ Et cum

¶ Et cum aliquibus membris epileptici accidit tortuositas aut spasmus: iuuat ea fricatio cū oleo ⁊ aqua tepida: ⁊ vt in eis toleretur compressio.

¶ Cōsiderādū q̄ hic cañ. est bis positus in hoc capitulo. Nam p̄mo cadebat supra in canonibus generalibus cure epilepsie quibus intēdebat ad cām ⁊ ad accidēs. Hic aūt cadit in canonibus spālibus cure epilepsie. s. cerebralis in qua ēt intendimus ad cām ⁊ ad accidēs. Possibile enim est q̄ post paroxismuz epilepsie remaneat in mēbro aliquo tortura siue spasmus: vñ opz ea rectificare premendo ⁊ mollificando: vt cesset spasmosa tensio ⁊ durities.

¶ Quando v̄o est epilesia ex stomacho: tunc conueniētiora quibus fit euacuatio sunt pulpa colloquintide ⁊ sticados ⁊ fiat in anno illud multotiens. Et oportet quidem post mundificationez stomachi vt assidue vtātur confortatiuis ⁊ nō tribuant̄ eis nisi cibi velocis digestionis boni chimi ⁊ reducantur fm q̄ narrauimus in loco suo. Impendatur ergo studiū in comprehendēdo bonitatem digestionis: ⁊ oportet vt dimittant stomachum vacuum tempore longo.

¶ Hic ponit curā epilepsie per cōitatem. Et p̄mo eius q̄ est p cōitatē ad stōchū. Scd̄o eius que fit ex vapore eleuato ab aliqua extremitate: vt manu vel pede. ibi (In illa v̄o.) Tertio ponit curaz eius que fit ex vapore eleuato a toto corpore. ibi (In illa āt.) Prima in duas. Nā epilepsia ex stomacho in genere est duplex. Una cui⁹ cā agit multitudine sua: ⁊ est fm plurimuz flegma: ⁊ excitat̄ tpe repletionis. Alia est cuius cā agit sui malitia: ⁊ excitat̄ fm plurimuz tpe vacuitatis. Primo ergo ponit curā p̄me epilepsie. Secūdo secunde. ibi (Illi v̄o.) ¶ Curā p̄me epilepsie stomatice. A. abbreuiat: q2 vult te scire ex cura egritudinum stomachi fen. 13. tamen in summa ad tria intēdit. Primo ad euacuationē materie iterādo eā multotiēs in anno: q2 iste materie sunt fixe ⁊ cōtinuo regenerātur. Scd̄o intēdit ad cōfortationē stomachi post euacuationē. Et iste est cañ. positus fen. 13. c. de canonibus vl̄ibus curationis egritudinū stomachi. Sil̄r etiam oportet intēdere ad cōfortationē cerebri. Tertio intēdit ad rectificationē regiminis dando cibaria velocis digōnis boni chimi: ⁊ reducant̄. s. ad bonitatē digestionis si cōtingat eam corrumpi in eis: quia frequēter accidit fm q̄ narrauimus ⁊c. s. fen. 13. Dimittāt ⁊c. ad cōsumptionem materierum multarum: que recipiuntur in eorum stomachis.

¶ Illi v̄o que ex ea excitatur fm famē succurratur cuz eo qd̄ dictum est in. c. epilepsie ⁊ reliquorum.

¶ Hanc curam Aui. valde breuiter tibi īnuit: ⁊ vult q̄ scias eaz ex capl̄o epilepsie. s. isto vbi docuit curare epilepsiam fm vnāquāq̄ materiam illam euacuando. Uide ergo quis modus materie est qui ad stomachum fluit tpe vacuitatis ⁊ illum euacua. Uult etiaz q̄ scias eam ex capitulis alijs: q2 ex capitulis scriptis fen. 13. vbi scis modos euacuandi ⁊ curandi oēm materiam ad stomachum fluentem: ⁊ supra ex cap̄. de soda per cōitatem.

¶ In illa v̄o que fit cum eleuatione alicuius rei ex mēbro oportet vt ligetur supra illud membrum cum paroxismus adest: ⁊ fortasse p̄hibetur paroxismus: ⁊ euacuetur humor qui est in mēbro: aut per euacuantia scita si iā peruenit ad ip̄m virtus euacuationis: aut cum vlceratione ⁊ eductione puris in hora qetis cum medicinis que vlcerant ⁊ pus faciunt currere ⁊ cuz adustione materie sicut est epithima de gummi ruthe syluestris ⁊ euforbio ⁊ reliquis. Et has quidem medicinas cognouisti ex tabulis libri secundi. Et forsitan oportebit vt in eis eueniat gradus administrādi cātarides ⁊ alchecherē ⁊ stercus accipitris ⁊ anacardos ⁊ reliqua.

¶ In hac cura epilepsie. A. intēdit ad duo. Primo ad p̄hibitionem ascensus vaporis ligādo: sicut etiaz docet. G. 3° de interioribus. 7. cap̄. Secundo intēdit ad materie consumptionē: ⁊ hoc dupliciter. Primo per medicinas solutiuas scitas. v̄. g. p pillulas cochias vel fetidas vel de hermodactylis si virtus euacuationis iā p̄uenit ad ipsum. s. humorem. Quare. A. dubitat in hoc q̄ humor posset esse situatus in tali loco: ⁊ taliter q̄ virtus medicine nō perueniret ad ipsum. v̄. g. si esset in pollice pedis: ⁊ homo esset nō fortis virtutis: ⁊ humor esset ibi fortiter fixus non posses dare solutiuū cuius virtus cum efficacia perueniret ad attrahendū illū humorez ⁊ ad euacuandum eum per vētrē. Et ideo Aui. duo intendit ad cōsumptionem materie ⁊ euacuationē cum vlceratione ⁊ eductione puris: ⁊ cū adustione materie. s. cum medicinis causticis vel cū cauterio: ⁊ hec cura fit in hora quietis a paroxismo sicut ligatura fit cum incipit sentiri ascensus materie. Et enumerat. A. has medicinas causticas. Alchecherem est vna species lacticiny.

¶ In illa aūt que a toto corpore eleuat̄ dicunt quidaz q̄ si nō eēt timor i flobothomia duaꝝ arteriaꝝ apopleticarum nō in eo qd̄ nō possibile sit retētio sanguinis: sz p̄pter frigus qd̄ accidit cerebro ⁊ abscisionē spūs ⁊ sequit̄ eā apoplexia eēt in ea sanitas integra illius qui patitur epilepsiam cū cōitate corporis. Et p̄pter illud qd̄ ad cerebrum ascēdit ex eo: ⁊ nos quidē dicimus si hoc non est possibile in cuiusq3 arteriarum ascendentium incisione hic timor non existit non est longe quin magnificetur multitudo iuuamenti.

¶ Considerandu3 q̄ tunc dicimus a toto corpore eleuari p̄prie qñ vapor surgit a totius repletione: vt sanguine malo contento in venis vel sparso in corpus: ⁊ tunc cōpetit flobotomia quidē si nō timetur infrigidatio cerebri ⁊ apoplexia: ⁊ per consequens abscisio spūs. i. anhelitus. hec enim vena multū euacuat a cerebro ⁊ non timēt: q2 hoc dicunt q̄ nō possit sanguis retineri. quāuis enim in flobothomia haꝝ venaꝝ guidez sit timor de nimio fluxu pp nō posse retineri sanguinē: tñ ille timor est paruus respectu timoris qui est de apoplexia: q2 ēt confidūt posse venā restringere. Si ergo nō ē timor de h̄ ista flobothomia sanaret ab epilepsia cōitate ad totū. Et propter illud ⁊c. ex eo scil3 toto quāuis nō sit vapor sed humor. Et tādem Aui. ponit suā sñiaz: ⁊ dicit. q̄ si hoc. i. flobothomia guidez non est possibile est q2 est timor in cuiusq̄ ⁊c. q2 arteriarū post aures: ⁊ ideo magnificatur multitudo iuuamenti. Et hoc apparet ex dictis supra de cura vertiginis ⁊c.

¶ De apoplexia. Cap. 12m.

Apoplexia est ociositas membrorum a sensu ⁊ motu propter oppilationem contingentem in ventriculis cerebri ⁊ in cursibus spiritus sensibilis ⁊ motiui.

¶ Jam perfecte determinauit de epilepsia: hic determinat de apoplexia. Et primo quantū ad sui esse spēs diuersitates ⁊ causas. Secūdo ponit signa. ibi (Differētia.) Tertio curā. ibi (Cura.) Prima in sex. Primo ponit diffinitionē eius. Scd̄o species. ibi (Nam si.) Tertio causas. ibi (Hec v̄o oppilatio.) Quarto terminationez. ibi (Apoplexia v̄o fm plurimum.) Quinto locum passionis eius. ibi (Significat v̄o.) Sexto preparationem corporum ad illā. ibi (Et scias.) ¶ Circa p̄mā partem considerādū q̄ apoplexia duo importat. s. accidēs: qd̄ est nocumentuz in sensu ⁊ motu p̄prie ablatio: ⁊ quātum ad hoc dixit. ociositas mēbroꝝ a sensu ⁊ motu: q2 mēbra stant ociosa ⁊ nō sentiunt nec mouent̄. Scd̄o apoplexia importat egritudinis essentiā que est cā huius accidentis: ⁊ quantuz ad hoc dixit pp oppilationē ⁊c. q2 apoplexia est oppilatio: ⁊ p̄pter oppilationē fit priuatio sensus ⁊ motus. Posuit aūt Aui. accidens loco generis: ⁊ p̄mo in diffinitione q2 illud est nobis quid valde manifestū. ¶ Considerandū scd̄o q̄ Aui. dixit in ventriculis in plurali numero: ⁊ hoc q2 oēs vētriculi cerebri sunt oppilati in apoplexia: vt auctores sentiunt: vt viaticus ponit capl̄o de apoplexia. ⁊ Halya. 9. theo. sexto capl̄o. ¶ Cōsiderādum tertio q̄ p cursus spūs possumus duo intelligere. Primo cauernas cerebri. s. in substātia quas Aui. vocat cōmissuras supra. c. 2. huius fen. ⁊ hoc est veꝝ: q2 in apoplexia nō solū est nocumētū ⁊ oppilatio in vētriculis cerebri s3 ēt in substātia: vt Gal. ponit. 4. de interioribus. ca. 2. Scd̄o possum⁹ intelligere per cursus principia neruoꝝ: ⁊ hoc etiam est verum.

¶ Nam si euacuant̄ ex eo instrumenta motus ⁊ anhelitus ⁊ debilitētur non fit facilis anhelitus: imo illic est spuma ⁊ est habens vicissitudines sicut strangulatio aut sicut vox strangulati: hec ergo est praua significās defectum virtutis mouentis membra anhelitus: ⁊ ea quidē prauior est vt non appareat anhelitus ⁊ spuma neq3 vox strangulati. Si aūt nocumentuz non magnificatur in anhelitu ⁊ pertrāsit in gutture ipsius qd̄ im-

mittitur neqꝫ egredit̃ ꝑ nares: tunc quamuis ipsa sit in qua maior fiducia habetur ꝙ̃ alia: tamen non euacuatur a timore magno.

¶ Hic cõsidera ꝙ Aui. ponit tres spẽs apoplexie. Et p̃mo facit h̃. Scd̃o has spẽs apoplexie hic positas cõfirmat auctoritate Hip. ibi (Et Hip.) ¶ Circa p̃mam sciendũ ꝙ p̃ma apoplexia est in qua nõ fit facilis anhelitus: immo est ibi spuma ⁊ hꝫ anhelitus vicissitudines. i. intersectiones: sicut in strangulatione que fit a cã itrinseca vel ẽt extrinseca: ⁊ est ibi sicut vox que audit̃ in hoĩe qui strãgulatur. s. quidã sonitus circa guttur. Scd̃a species est in qua priuatur ex toto anhelitus ⁊ non est ibi spuma neqꝫ vox. Tertia spẽs est in qua anhelitus nõ multũ nocet̃ siue nõ magnificat̃ nocumentũ in eo: nec circa gutturis lacertos: vñ põt ẽt moderare se ⁊ sustinere anhelitum quousqꝫ deglutiat: vnde non reuertitur per nares illud qđ debet trãsglutire: ⁊ ista spẽs apoplexie lꝫ sit in qua sperat̃ de cura: tamẽ non est sine timore magno: ⁊ hoc qꝛ nocumentũ magnum est in cerebro: vnde etiã isti sunt parati trãsire in fortiorem apoplexiam ⁊ mori.

Dub^m p^m ¶ Dubitatur p̃mo de modo loquẽdi Aui. qꝛ dicit. si euacuant̃ ex eo scilꝫ spiritu instrumẽta motus ⁊ anhelitus nõ fit facilis anhelitus. Sed diceres: imo nullo modo fit anhelitus. ¶ Dõꝫ dupliciter. Primo modo ꝑ littere expositionẽ vt dicatur. nã si euacuant̃ ex eo. s. nõ ex toto. ĩstrumẽta motus ⁊ anhelitus aut pro. i. debilitent̃. i. debiliter ⁊ diminute recipiãt spiritum a cerebro. Scd̃o modo possumus dicere ꝙ Aui. hic cõfuse tangit cãm diuersoꝝ accidentium in diuersis spẽbꝰ apoplexie. s. in tribus. Naꝫ instrumenta anhelitus vel euacuantur ex spiritu. s. ex toto priuant̃: ⁊ tunc intelligatur ꝙ fiat scd̃a spẽs apoplexie quã ponit ibi: ⁊ ea qdẽ prauior. Uel instra anhelitus debilitant̃: non tñ p̃uantur motu sed faciunt motum anhelitus debiliter: ⁊ hoc dupliciter. Uel est ibi spuma ⁊ vox sicut strãgulati ⁊ vicissitudines: ⁊ hec est p̃ma species. Uel nõ tñ est nocumentum: ⁊ est hec tertia species.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat̃ secundo: qꝛ Aui. ponit ꝙ prauior species apoplexie est in qua non est spuma. ¶ Cõtra: qꝛ spuma in apopletico significat mortẽ. vnde strãgulati qui spumãt nõ euadunt nisi rarissime: vt sumitur ex afo. scd̃e ꝑticule. Strãgulatoruꝫ. afo. 43. ⁊ infra fen. 9. ca. de p̃focatiõibus. sed apoplexia mortalis est maior ⁊ prauior: ergo spuma significat apoplexiam prauioreꝫ ⁊ ꝑ ꝯñs prauior epilepsia nõ est sine spuma. ¶ Dicẽdũ ꝙ prauior apoplexia est in qua nõ est oĩno anhelitus nec aliqua spuma. Rõ est: qꝛ qñ nullus est anhelitus nullus fit ascensus aeris nec humiditatis ꝑ pulmonẽ ad os: ⁊ ideo ẽt tunc nulla fit spuma. Oportet enim ꝙ vt fiat spuma ascendat cum aere aliqua pulmonis humiditas que simul mista faciũt spumã: vt sumitur in cõmẽ. p̃allegati afo. ¶ Ad ꝯ̃rium dicẽdum ꝙ spuma significat mortẽ. Et cũ dicit̃ apoplexia mortalis est maior. dicẽdum ꝙ veꝝ est: sed cum hoc est ibi gradus. qꝛ adhuc est mortalior apoplexia in q̃ ex toto est priuatus anhelitus ⁊ nulla fit spuma ꝙ̃ in qua est aliquis anhelitus ⁊ spuma. Eo enim ꝙ nõ est aliqua spuma nec vox est signum ꝙ nullus est anhelitus. Et eo ipso ꝙ est aliqua spuma ⁊ aliq̃ vox significat̃ ꝙ fit aliqs anhelitus. Est ãt hec apoplexia mortalior. s. in qua nõ ẽ spuma nec vox nec anhelitus: qꝛ breuiori tꝑe homo cũ ea viuit: ⁊ qꝛ forsan nullus euadit: sꝫ spuma visa est qñqꝫ ⁊ euadit homo: vt infra fen. 9. in cõmẽto afo. Strãgulatoꝝ. vel si cõtingat euadere aliquem est rarius.

Dub^m 3^m ¶ Dubitatur 3° de numero specieꝝ apoplexie. ¶ Uident̃ enim esse quattuor ex cõi expositione cõmenti afo. 42. scd̃e ꝑticule. Soluere apoplexiã fortẽ. vbi videt̃ sentire Cõmentator ꝙ in apoplexia vel anhelitus est priuatus: ⁊ est p̃ma spẽs. Uel est angustiosus. i. cũ stercore vt dicũt: ⁊ est scd̃a spẽs. Uel est sine ordine ⁊ est tertia spẽs. Uel cũ ordine ⁊ est quarta spẽs que possibilis est curari. Uidet̃ scd̃o ꝙ sint due spẽs ꝑ aforismũ Hip. s. Fortis apoplexia ⁊ debilis. Uidetur ꝙ sint tres species ꝑ Auic. hic. ¶ Dõm ꝙ medici distinguunt species apoplexie quinqꝫ modis. Primo modo ex loco cause dicendo ꝙ materia oppilans vel est in vijs ad cerebrum: ⁊ sic sunt due species apoplexie quas Aui. infra ponet. ⁊ Auer. 3° colliget in fine. ⁊ Arist. p̃mo de ꝓble. 9. ꝓble. inuit. Ratio autem quare apoplexia fit ex oppilatione in altera istarum duaꝝ viarum est quã inuit Auer. preallegato loco. Nam sensus ⁊ motus in toto pẽdet a duabus principijs. s. corde ⁊ cerebro seruiẽte cordi in hoc: ergo ablatio sensus ⁊ motus fiet vel ꝓpter oppilationem viarum a corde ad cerebrum: vel ꝓpter oppilationem viarum a cerebro ad mẽbra. Scd̃o medici distinguũt species apoplexie ex causa: ⁊ tũc ꝺm generalẽ diuisionẽ essent due spẽs: qꝛ cã apoplexie vel est mãlis vel ĩmaterialis: tñ ꝺm diuisionẽ specialẽ quatuor sunt adaptãdo ad mãs humorales: qꝛ quatuor sunt humores: lꝫ rarissime fiat ex cholera ꝺm ꝙ dicebat̃ ẽt de epilepsia: ⁊ multo minus est imaginãduꝫ ꝙ apoplexia fiat ex cholera ꝙ̃ epilepsia. Tertio distinguũt ex manerie: ⁊ sic sunt due spẽs apoplexie. s. curabilis ⁊ ĩcurabilis. Quarto ex quãtitate: ⁊ sic ẽt sũt due spẽs apoplexie. s. fortis ⁊ debilis: vel magna ⁊ parua apoplexia. Quinto distinguũt ex accidẽtibus ꝓprie circa anhelitũ: ⁊ tũc ꝺm Auic. sunt tres spẽs: qꝛ vel fit anhelitus valde paruus intersectus cũ stercore ⁊ est vna spẽs. vel oĩno priuatur anhelitus ⁊ est scd̃a species. vel seruatur anhelitus absqꝫ nocumẽto magno ⁊ est tertia spẽs. ¶ Et siqs consideret has tres spẽs apoplexie: inuit Gal. in cõmẽ. p̃allegato ⁊ nõ ponit quatuor: tñ qꝛ diuersitates in anhelitu apopleticoꝝ possunt esse multe: iõ multe ꝺm hoc possunt poni species: ⁊ sic cessat contrarietas.

¶ Et Hip. qdeꝫ dixit ꝙ qñ apoplexia est fortis hñs eã non sanat̃: ⁊ si est debilis eius sanatio nõ ẽ facilis.

¶ Hic spẽs apoplexie positas ꝯfirmat Hip. auc̃te 2ꝰ ꝑticula afo. afo. 42. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ lꝫ spẽs p̃misse sint tres: tñ pñt reduci ad duas: qꝛ apoplexia vel ẽ fortis siue magna ⁊ nõ sanat̃ hñs eã. vel ẽ debilis: ⁊ eiꝰ sanatio nõ ẽ facil'. Si ãt sit fortis hec ẽ duplex. s. fortis in vltio vel fortis nõ ĩ vltio ĩ q̃ nõ fit facil' anhelitꝰ ⁊c̃. Cã quare apoplexia fortis nõ curat̃ ẽ: qꝛ ẽ cũ p̃uissimo accidẽte. s. p̃uatiõe anhelitꝰ vel magno nocumẽto cũ quo vita non põt ꝑdurare spatio quo mã apoplexie dissoluat̃ q̃ vt plurimũ ẽ flãtica grossa. de debili ẽt apoplexia est timẽdũ ne trãseat in fortẽ nec mã eiꝰ faciliter dissoluit̃.

¶ Hec v̊o oppilatio fit aut propter clausioneꝫ aut propter repletionem.

¶ Hic inuestigat cãs apoplexie. Et p̊ facit hoc. Scd̃o addit cañ. ibi (Et fortasse.) ¶ Prima in duas. Primo p̃mittit diuisionem. Scd̃o membra diuisionis declarat. ibi (Clausio.) ¶ Considerandũ ꝙ ꝺm A. clausio est parietum viaꝝ vel vẽtriculoꝝ constrictio: sed repletio est ex mã intus stante. Sumit ergo Aui. vnam particulam positã in notificatiõe apoplexie. s. hanc que dicit oppilationeꝫ ex inuestigatione causaꝝ oppilationis inuestigat cãs apoplexie.

¶ Clausio aũt est vt ad cerebruꝫ motu ꝑueniat qđ ipm dolere faciat aut ĩpediat ⁊ moueat̃ motu ꝯtractõis ab eo: aut si qualitas ꝑueniens ad ipsum stipticuꝫ faciens ingrossatiua in suis naturis sicut frigus forte.

¶ Hic p̊ inuestigat cãm oppilationis ⁊ ꝑ ꝯñs apoplexie que cã est clausio. Scd̃o que est repletio. ibi (Repletio v̊o.) ¶ Cõsiderânduꝫ circa p̃mã ꝑtẽ ꝙ cerebrũ p̃t claudi siue ꝯ̃hi duplici cã. Una ẽ virtꝰ stimulata vñ fugit ⁊ ꝯ̃hit cerebrũ. Põt aũt hoc fieri vel ex cã dolorẽ inferẽtẽ: ⁊ quãtũ ad hoc dixit ꝙ dolorẽ faciat: vel ex cã que nõ facit dolorẽ sed nã fugit ab ea ⁊ conat̃ ad expulsionẽ ⁊ expressionẽ nãl'r sicut accidit in expulsionibus virtutũ nãliũ: ⁊ quãtum ad hoc dixit. aut ĩpediat. s. sine sensu ⁊ dolore. Scd̃a cã in genere ꝑꝑ quaꝫ cerebrũ claudit̃ ẽ qualitas stiptica frigida sicut forte frigus cũ sicco: vñ ꝯstringunt̃ vẽtriculi cerebri ĩmediate ab hac qualitate: ⁊ h̃ est qđ dicit. aut si qualitas ꝑueniẽs ad ipsuꝫ. s. cerebrũ faciẽs stipticũ. i. trahẽs ĩgrossatiua. i. inspissatiua in naturis suis. s. in suis q̃litatibus. s. frigido ⁊ sicco. sic frigus forte: qꝛ est infrigidãs ⁊ stipticãs: vel ꝙ est frigidũ cũ sicco in aere: vt ostendit cõstitutio borealis.

¶ Repletio v̊o aut est repletio apostemãs aut non est ap̃ans. Repletio v̊o ap̃ans est vt illic ꝯtineat̃ mã ⁊ oppilet̃ ex ꝑte extensionis ⁊ est ex spẽbus apoplexie ꝑuerse ⁊ equale ẽ siue sit materia calida aut sit frigida.

¶ Hic p̊ p̃mittit diuisionẽ. Scd̃o exequit̃. ibi (Repletio.) Et hoc in duas. Prio declarat cãm oppilatiõis q̃ est repletio ap̃ans. Scd̃o nõ ap̃ans. ibi (Que v̊o.) ¶ Cõsiderãdũ circa p̃mã ꝑtem ꝙ ꝑ h̃ qđ dicit. illic. dꝫ intelligi. i. in substãtia cerebri: vel illic. i. in ventriculis cerebri ⁊ cursibus spũs sensibilis ⁊ motiui in quoꝝ parietibus siue sup̃ficiebꝰ põt fieri ap̃a: ⁊ hoc ap̃a extẽdẽdo ⁊ in tumorem eleuãdo oppilat: ⁊ hoc est qđ dicit. ex ꝑte extẽsionis. Et qꝛ talis oppilatio de difficili remouet̃: imo forsan ĩpossibile est remoueri in tẽpore in quo hõ põt cũ apoplexia viuere: ⁊ hoc qꝛ pẽdet ab ap̃ate cerebri qđ ĩ breui tꝑe nõ curat̃: iõ hec apoplexia ẽ ꝑuersa: qꝛ mortalis.

¶ Dubitat̃ qꝛ dicit eq̃le est siue mã sit calida siue frigida. ¶ Cõtra qꝛ ap̃ata calida sunt velocius ĩterficientia ꝙ̃ frigida cũ morbi calidi plus frigidis sint mortiferi ꝑꝑ ignis motus velocitatẽ: vt Damascenus in afo. Etiã ap̃ata cordis calida citius interficiũt ꝙ̃ frigida vt fen. 11. c. de egritudinibꝰ cordis. ¶ Dõꝫ dupl'r. Prio ꝙ oppilatio ex repletione apostemosa siue sit calida siue frigida: equale est. s. in esse apoplexiã mortiferaꝫ: quia vtraqꝫ apoplexia mortalis est tñ nõ est equale in tꝑe mortis vt iã argutũ est. ¶ Scd̃o põt dici ꝙ prauitas apoplexie vel põt cõparari ad ap̃a vt ap̃a ẽ: ⁊ vt sic equale est quecũqꝫ sit mã qꝛ vtraqꝫ apostemat. Uel põt ꝯparari ad materiã apostematis: ⁊ vt sic nõ est equale vt argutum est. Dub^m 4^m

¶ Que

¶ Que vͦo est absq₃ apostemate ⁊ est ea que est ꝯm plurimū: aut est in ipso cerebro ⁊ cum ꝓpinquitate sua in meatibus spiritus ad cerebrum.

¶ Hic p̄ p̄mittit diuisionem. Scḋo declarat membra. ibi (Et illa.) ¶ Dicit p̄ est q̄ ꝯm plurimū. Rō est q₂ facilius est mām oppilare nō apostemādo ꝙ̄ apostemādo: ⁊ iō facilius fit apoplexia sine apostemate: ⁊ facilius ēt resoluit᷑ reliquis paribus. ¶ Cōsiderandū ꝙ meatus spūs ex cerebro sunt loca directe respondentia principiis neruorum: ⁊ omnia ista loca terminant᷑ ad ventriculos. ⁊ ideo vētriculis oppilatis oppilantur vie spūs ex cerebro ad membra. Similiter ēt oppilatis anfractibus siue cōmissuris cerebri de quibus dictū est supra cap̄. de anathomia cerebri. Meatus vͦo spūs a corde ad cerebrum sunt arterie apopletice siue subethice.

¶ Et illa que est in meatibus spiritus in cerebro aut est humor sanguineus effusus ad ventriculos cerebri subito: aut est humor flegmaticus ⁊ est superabundās ⁊ multus.

¶ Primo declarat repletionē nō apostemosa₃ facientē apoplexiā que repletio ⁊ oppilatio est in meatibus spūs a cerebro. Scḋo declarat illā q̄ ē in meatib᷒ spūs ad cerebrū. ibi (Illa aūt.) ¶ Considerādū circa p̄mā p̄tē ꝙ duo humores iueniunt᷑ maxime in cerebro abūdare. s. sanguis ⁊ flegma: ⁊ iō maxime ex his subito fluentibus ad cerebri vētriculos fit apostema. Rarissime aūt ex melancholia ⁊ cholera sicut est dictū. c. de epilepsia. ¶ Considerandū secundo ꝙ lr̄a q̄ dicit ⁊ est sup̱abūdans ⁊ multus dupl̄r exponit᷑. Primo ꝙ humor flegmaticus est sup̱abūdans ⁊ multus in faciendo apoplexiam: q₂ vt plurimū apoplexia fit a flegmate: q₂ plus dominatur in cerebro extra sanguinē ⁊ cū sanguine ⁊ attestatur compl̄oni cerebri. Alio mō exponit᷑ ꝙ humor flegmaticus cū est superabūdās ⁊ multus in cerebro: tūc facit apoplexiā: q₂ si nō eēt multū abūdās faceret epilepsiā: vt diximus. c. de epilepsia auctoritate Haly.

¶ Illa autē₃ que est in meatibus spūs ad cerebrum est cu₃ oppilantur arterie ⁊ vene ex vehemētia repletionis ⁊ multitudine sanguinis ⁊ spūs non h₃ transitum quare non morat᷑ vsquequo p̄focet.

¶ Primo ponit hāc oppilationē que facit apoplexiā. Scḋo declarat. ibi (Et accidit.) ¶ Cōsiderādū ꝙ vehemētia repletiōis est quātū ad alios humores: vel quātū ad vaporosam repletionē: ⁊ multitudie sanguīs ꝙ̄tū ad repletionē sanguineā. Uel pōt exponi ⁊ ꝓ. i. multitudie ⁊c. q̄re nō morat᷑. i. nō dat dilationē vsquequo p̄focet.

¶ Et accidit ex illo ei quod accidit cum stringūtur due vene apopletice ex casu sensus ⁊ motus. Nam cum illi simile accidit ex causa primitiua efficit quod est simile illi actioni. He ergo sunt spēs apoplexie ⁊ cāe ipsius.

¶ Hic ḋclarat ꝙ oppilatio venaꝝ ⁊ arteriaꝝ subethicaꝝ facit apoplexiā: ⁊ arguit sic. Oppilatio facta a cā p̄mitiua. v̄. g. a cōstrictiōe facit sil'e₃ actionē apoplexie: q₂ facit somnū ꝓfundū in quo aufert᷑ sensus ⁊ motus: ergo oppilatio a cā intrinseca facit ēt ablatione₃ sensus ⁊ motus. ꝯña est nota: q₂ somnus ꝓfundus in quo ablatio sensus ⁊ motus est sil'is dispositiōi apoplexie. Si ḡ ꝯstrictio ab ex̄ facit h̄: ḡ ēt ꝯstrictio ab intra. Añcedēs est notū ex dictis supra. ca. de alue. ⁊ sumit᷑ in lib. de vtilitate pulsus. ⁊ ab Ari. ꝓble. 35. s. ꝓble. Prio ḡ pōit ꝯñs ⁊ dixit accidit ei. s. patiēti ex casu sensus ⁊ mot᷒. Deide ponit añcedēs cū dicit. qḋ accidit cū ꝯstrīgūt᷑ ⁊c. Deide declarat añcedēs cū dic̄. nā cū illi sil'e. i. ꝯstrictio arteriaꝝ accidit ex cā p̄mitiua: vt ligatura vel pressiōe cū digitis efficit qḋ est sil'e illi actiōi. s. q̄ est a cā ītrinseca: q₂ efficit ablationē sensus ⁊ motus. Et aliter posset exponi: tñ in eandē sñiam rediret. He ergo. cōcludit.

¶ Sed fortasse quandoq₃ dicunt apoplexiam ⁊ significant per eam paralysim cōem amborum laterum ⁊ si sint membra corporis sana: ⁊ quādoq₃ dicunt mollificationem partis apoplexiam illius partis: ⁊ illud quidem in sermonibus Hip. iam peruenit.

¶ Hic addit duos cañ. ibi (Aliqñ aūt.) Primus cañ. est de noīatiōe quia antiqui nominānt apoplexiam quandoq₃ paralysim communem duobus lateribus corporis. Et membra corporis reliqua. s. membra faciei sunt sana. Et aliquando particularem mollificationem siue paralysim vocant apoplexiam. v̄. g. paralysim brachij vel lingue dicūt esse apoplexiā illius membri: ⁊ hoc modo loquendo vsus est Hip. in afo. 41. septime particule. Si lingua ītemperate repēte fiat apopleticum aliquid significauit.

¶ Aliquando autē accidit vt homo apoplexiam incurrat: ⁊ non sit differentia inter ipsum ⁊ mortuum: ⁊ non appareat in ipso aliquid anhelitus: deinde reuiuiscit ⁊ sanatur: ⁊ nos plurimos eorum vidimus quorum dispositio hec erat ⁊ in istis qdē anhelitus nō app̱et. S₃ ipsorum pulsus non integre cadit.

¶ Hic p̄mo cōparat istum cañ. Scḋo declarat per cām. ibi (Et vr̄.)

¶ Dubitat᷑ q₂ Aui. vr̄ cōtradicere. Primo enim dicit ꝙ nō est differētia. s. in app̱itione inter ipm̄ ⁊ mortuū. Et postea dicit ꝙ pulsus nō ītegre cadit: s₃ si pulsus nō cadit ex toto: ergo apparet ꝙ viuit. Dubᵐ 5ᵐ
¶ Dōm ꝙ isti apopletici iacēt sine sensu ⁊ motu ⁊ cum facie simili mortuo: ⁊ nō app̱et anhelitus: vel q₂ forsan non anhelāt: vel ga adeo paruissimus est ꝙ nō pōt cōprehēdi aliquo signo nec appositione cotti ad nares vel os nec appositōe vasis pleni aqua sup̱ stomacho que sunt signa posita a Gal'. 6. de interioribus. 4. ca. auctoritate antiquorum. Eodem etiam modo dicimus de pulsu ꝙ pulsus brachiorum l₃ non cadat integre: tamen est adeo paruissimus ꝙ sensu medici nō comprehenditur. ¶ Uel posset dici ꝙ l₃ pulsus brachiorum cadat: tamen relique arterie profundiores ⁊ propinquiores cordi pulsant. Et hoc arguimus ex hoc: q₂ cum iste viuat ꝙ cognoscimus q₂ sanatus est: modo oportet ꝙ cor non cessauerit a motu: ⁊ per consequens nec arterie omnes.

¶ Et videt᷑ ꝙ calor inatus in eis non vehementer indiget᷒ euacuatione ⁊ expulsione vaporis fumosi a se anhelitu magno propter illud quod accidit ei ex frigore: ⁊ propter hoc volunt vt tardetur sepultura ambigui ex mortuis donec perpendatur eius dispositio: ⁊ necq₃ sit minus septuaginta duabus horis.

¶ Hic dat cām dicti ⁊ īfert quoddā ⁊ vult ꝙ iō isti viuere p̄nt: ⁊ tñ apparent mortui: q₂ ꝓpter frigiditatē cordis calor īnatus. i. naturalis nō īdiget magno anhelitu ⁊ similiter nec pulsu. Ex quo apparet ꝙ in forma loquēdi. A. innuit ꝙ isti quāuis appareāt mortui: non tamen sunt omnino priuati anhelitu: sed magno. s. manifesto. ¶ Considerandū ꝙ per hoc quod dicit. ⁊ accidit ei ex frigore. possumus intelligere de frigore naturali. Nam homo factus apopleticus vel est calidus in complexione cordis: ⁊ tunc si vides eu₃ priuatum apparenter anhelitu ⁊ pulsu credendu₃ est ꝙ sit mortuus: q₂ vita eius non staret sine pulsu ⁊ anhelitu apparentibus. Si aūt sit homo frigide cōpl'onis in corde possibile est vt viuat: ⁊ ideo d₃ tardari eius sepultura. Et quia mulieres frigidiores sunt viris: iō isti casus euasionis a dispositione simili mortui plus apparent in mulieribus. possumus etia₃ ītelligere de frigore accidētali. Nā in apopletico cerebrum infrigidatum a flegmatico humore infrigidat ēt cor vt non indigeat euentatione tanta.

¶ Dubitat᷑ quare apopleticus de quo ē ambiguitas ꝙ viuat d₃ teneri. 72. horis. i. tribus diebus quanuis Rasis p̄mo continentis cap̄. 1. dicat. 48. horis. ¶ Respondit Cōciliator dr̄ia. 182. ꝙ hoc est q₂ in tribus diebus omnes humores compleuerunt suum cursum siue euentationem: nec ex hoc apparet quid velit Conciliator nisi forsan imaginetur ꝙ cu₃ in principio quarti reincipiat euentatio siue cursus humoris: tunc manifestatur vita infirmi stantis in forma mortui. Secunda causa quam dat Cōciliator est q₂ luna in tribus diebus complet cursum vnius quadre circuli signorum. Istā tamen causa₃ ipse reprobat. Ego vͦo imaginor huius mensure nō posse dari certam causam nisi ꝙ credimus experientie. Ego etia₃ vidi hominem apopleticum portatum ad ecclesiam ⁊ fouea₃ qui motus parū reportatus est domū: ⁊ sanatus est ⁊ viuit nunc. Dubᵐ 6ᵐ

¶ Apoplexia vͦo resoluitur ꝯm plurimu₃ ad paralysi₃: ⁊ illud ideo quoniam cum natura deficit ab expulsione materiei ex vtrisq₃ lateribus simul expellit eam ad vnum duorū laterum quod magis est susceptibile egritudinis: ⁊ quod eorum est debilius ⁊ facit ipsam penetrare in vacuitatibus meatuum elongando eam a cerebro ⁊ ventriculis ipsius.

¶ Hic determinat de terminatione apoplexie: ⁊ dicit ꝙ resoluitur idest terminatur ⁊c. ¶ Considerandum ꝙ per hoc quod dicit. Ex vtrisq₃ lateribus simul possumus duo ītelligere. Primo ex vtrisq₃ euacuatorijs scil₃ colatorij per palatum ⁊ narium. Cum ergo materia apopletici non expellitur per has partes oportet ꝙ expellatur ad loca originu₃ neruorum: non enim est materia bene parata pelli ad extra vt fiat apoplexia aut raro. Secundo idest cu₃ nō

expellit ad duo latera aut dextrum ⁊ sinistrum: tunc expellit ad vnum quod est debilius: ⁊ innuit in hoc ꝙ apoplexia terminatur ad paralysim totius corporis: vel ad paralysim medietatis scilicet vnius lateris.

Dubm 7m ¶ Dubitatur quod latus frequentius fiat paralyticum post apoplexiam an latus dextruʒ an sinistrum. ¶ Uidetur ꝙ sinistrum quia materia apoplexie expellitur ad latus debilius: sed latus sinistrū est debilius. ¶ In contrarium sumitur in commen. afor. afor. 13. 3. particu. Si autem austrina. ¶ Respondit Conciliator differentia 183. ⁊ Thadeus super aforis. preallegato loquens quasi vna voce ꝙ latus quod frequentius paralyticatur ex apoplexia est latus dextrū: qđ ꝓ ꝯfirmāt ꝑ experientiam secundo ꝑ rōneʒ dupliciter. Prima est: q꞉ materia apoplexie plus colligit in latere sinistro ꝗ̄ in dextro. Et rō est: q꞉ latus cerebri sinistrum est debilius: ⁊ ideo materia flegmatica plus ibi adunatur: ex hoc arguunt: ergo latus dextrum magis paralyticabit. nam pars plena non recipit: cū ergo pars sinistra cerebri in apoplexia sit magis plena: igitur pellit mā ad dextrā. Scđa cā est: q꞉ pars dextra est rarior. ¶ Ad cōtrarium dicunt ꝙ ꝗuis latus sinistrum sit debilius ⁊ de se ex hoc magis aptum receptioni materieꝝ: tn̄ ꝓpter cām dictam latus dextrum magis recipit mām apoplexie. Isti sermones pn̄t reprobari. ⁊ in aliquo nō videntur ꝯsoni dicto Auicē. ca. de paralysi. illo. §. Non ergo ⁊c. vbi discutietur ista materia.

¶ Significat vō ꝙ oppilatio in apoplexia comprehendit super ventriculos: quoniaʒ si esset in ventriculo posteriore: solūmodo non oporteret vt ociositas sensus esset in anteriore parte capitis.

¶ Hic ponit locum passionis huius. Et ꝑmo facit hoc. Secūdo ponit cañ. quendam. ibi (Hip. vō.) ¶ Primo arguit sic. Si apoplexia nō cōprehenderet suꝑ ventriculos. s. oēs: sed suꝑ posteriores: tunc ociositas sensus ⁊ motus non esset in anteriori ⁊c. s. in membris faciei. hec argumentatio declarata fuit supra caꝑ. de subeth. ⁊ caꝑ. de epilepsia. ¶ Considerandum aūt ꝙ forsan aliqui q꞉ videbant apopleticū habere anhelitū: ⁊ nerui anhelitus originē hn̄t a ꝑte cerebri anteriori. s. tertio pari imaginabāt apoplexiā eē oppilationē vētriculoꝝ posterioꝝ ⁊ nō anterioꝝ: ⁊ ideo Aui. hoc remouet: tn̄ nerui veniētes ad diaphragma veniunt a ꝑte posteriori: vt sexto pari: ⁊ ēt nerui pectoris: vt ponitur fen prima ꝑmi. Qūo autem remaneat in apopletico motus anhelitus non possumus hic declarare: quia rediremus ad questionem an motus anhelitus sit naturalis vel voluntarius: ⁊ in hoc laborauit Gal. in commē. afo. 42. secunde particule. Soluere apoplexiam fortem ⁊c.

¶ Hip. vō inquit cui accidit dum est sanus dolor repēte in capite suo: deinde incurrit apoplexiam: tunc ipse moritur ante septimum diem nisi accidat ei febris ⁊ sit species vt cum ea resoluatur superfluitas.

¶ Hip. inquit. s. sexta ꝑticula afor. afo. 51. illo afor. Quibuscunqꝫ sanis dolores repente fiunt in capite: ⁊ ꝯtinuo fiunt sine voce ⁊ stertūt: pereūt in septē diebus: si nō febris accipiat. ¶ Esset dubitatio an septē dies debeant numerari ab hora doloris vel ab hora apoplexie. Si enim numerent ab hora apoplexie: certum est ꝙ intelligi dꝫ de apoplexia minori: ex qua ēt pōt sequi mors: ⁊ potest ēt cū ea homo septem diebus viuere. Si auteʒ numerentur ab hora doloris ita ꝙ ꝑueniat diebus aliquibus potest ītellige de maiori. Et videtur ꝭm Commenta. ꝙ de maiori sit sermo: hic tamen afor. indiget declaratione in suo loco.

¶ Et scias ꝙ plurimum accidit apoplexia habentibus etates ⁊ corpora ⁊ regimina humida ꝓpter cū est ibi cū humiditate frigus. Si aūt accidit cum caliditate complexionis ⁊ siccitate ipsius: tūc res ē praua. Egritudo enim cōtraria cōplexioni nō accidit nisi ꝓpter magnā cām: ⁊ cōplexio qdem ab hoc elongata est vt eam toleret. Apoplexia vō raro accidit a caliditate.

¶ Primo facit hoc. Scđo addit cañ. ibi (Cum aūt.) vel ibi (Apoplexia aūt.) ¶ Quod aūt dicit in ꝑma ꝑte est dictum afor. In morbis minus. ⁊c. particula secunda afor. 34. Apoplexia enim raro accidit a caliditate: quia vtplurimum fit a flegmate: q꞉ plurimuʒ accidit ab humiditate: cum ibi fuerit frigus. hoc enim est dispositio plus apta oppilationi.

¶ Cum autem dilatatur materia paralysis in vtrisqꝫ lateribus prouenit apoplexia sicut cuʒ constringitur materia apoplexie ad latus vnum accidit paralysis. Plurimum vō cause apoplexie existit in ambobus vētriculis posterioribus.

¶ Hec pars hꝫ tot quot ponit cañ. Primus est de transitu paralysis in apoplexiā ꝑ extensionē ⁊ dilatationē materie ad ꝑtes cerebri ⁊ econtra: de transitu apoplexie in paralysim. ¶ Secundus cañ. est ꝙ apoplexia plurimum fit in ventriculis posterioribus. Rō est: q꞉ ibi plus contingit multiplicari flegma ⁊ oppilatio perfecta magis fit cum sint anteriores ventriculi.

¶ Cunqꝫ cum apoplexia fuerit febris: tūc illic erit apostema ꝭm plurimum.

¶ Hic ē tertius cañ. Et ratio est: q꞉ apostema principalium seqtur febris vt supra caꝑ de lythargia: igitur cum ibi est febris significatur ꝙ materia flegmatica oppilans facit apostema: q꞉ de se nō faceret febrem. Dixit ꝭm plurimum: q꞉ posset ex alia causa sequi febris: vel posset esse apoplexia de alia mā: ⁊ hoc raro accidit.

¶ Dubitatur: vtrū cū apoplexia possit coniungi febris. ¶ Uidet ꝙ nō: q꞉ apoplexia est morbus acutus sine febre: vt in cōmē. afor. secūde particu. Acutoꝝ morboꝝ. afo. 19. ⁊ quinte particule. Mulieri in vtero habenti ab aliqua acutaꝝ ⁊c. afo. 31. Amplius vbi cor infrigidatur nō pōt coniungi febris cum in febre fiat cordis inflāmatio: sed in apoplexia cor infrigidatur intantum vt sufficiat qbusdam insensatus anhelitus ⁊ pulsus vt supra dictum est. ¶ In contrarium est Aui. hic. ¶ Dicendum ꝙ in apoplexia vtplurimum nō est febris. Ratio est: q꞉ fit ex materia flegmatica grossa viscosa nō putrida necessario oppilante vētriculos cerebri. Raro tn̄ accidit febris vt quando fit ex apostemate: vel quādo est materia calida: vel quando fit fortis cōmotio in humoribus: vnde febris superinuadit ⁊ terminatur apoplexia in paralysim vel aliter. ¶ Ad cōtraria apparet solutio. ¶ Ad rōnem dōm ꝙ cū infrigidatione caloris cordis pōt stare accidētalis calor: vt ꝓlixe alibi declarabimus. Dubm 8m

¶ Illi vō qui plurimum vtuntur flobothomia ꝓpter melancholicū sanguinē suum ⁊ multitudine quidē flobothomia iuuantur: sed in fine deficiunt. qn̄qꝫ incidūt in apoplexiam ⁊ similia ei.

¶ Hic est qrtus cañ. ⁊ dicit ꝙ illi qui plurimū vtunt flobothomia ꝓpter sanguinē melancholicū suū multitudine. i. multū flōmia iuuantur q꞉ sanguinē illū euacuāt. sed in fine. s. versus senectutē deficiunt. Qn̄qꝫ ⁊c. ⁊ similia. i. epilepsiam ⁊ paralysim ⁊ catarros: q꞉ ꝓpter multam sanguinis diminutionem infrigidantur ⁊ multiplicant flegma ⁊ ēt melancholiam extra sanguinem.

¶ Preparatio vō apoplexie periodice cum acceptione medicinarnm calidarum est festinatio faciens humores tardos velociter moueri.

¶ Hic est quintus cañ. in quo vult ꝙ accipere medicinas calidas v.g. ruthaʒ castoreum ⁊ similia in apoplexia ⁊ preparare mām digerēdo est facere festinare paroxismos apoplexie: q꞉ materie ꝑparata citius mouebitur. Et ex hoc Aui. vult duo. Primum est ꝙ lꝫ te bene curante cum digestiuis tu videas paroxismos festinare nō credas te male egisse: imo bene oꝑatus es. Scđʒ est ꝙ post ꝑparationē materierum non differas euacuationem ne iteratio festina paroxismorum possit esse causa mortis.

¶ Periodorum autem apoplexie iudicium iam diximus: inde ergo legatur.

¶ Hic est sextus cañ. ⁊ dicit ꝙ iam dixit iudicium periodoruʒ apoplexie: ⁊ dixit cuʒ loquebatur de epilepsia: q꞉ sicut epilepsia periodica est materialis ⁊ ita apoplexia ꝑiodica: ideo apoplexia facta a frigore aeris non est periodica. Uel diximus. s. cuʒ posuimus ꝙ apopleticus viuere potest tribus diebus. Uel pōt viuere septem diebus. cum dixit. Hip. vō inquit.

¶ De signis. Cap. 13m.

Differentia inter apoplexiaʒ ⁊ subeth ē ꝙ apopleticus clamat ⁊ eius anhelitum nocumentum ingreditur: sed subeth patiēs nocumētuʒ nō ē ita. ⁊ hn̄s subeth gradatim ꝓcedit de somno graui ad subeth: apopletico vō accit illud subito.

¶ Hic ponit signa. Et primo ponit signa quibus differt a subeth. Secundo ponit signa specieruʒ apoplexie ꝭm causas. ibi (Apoplexiam.) Tertio ponit cañ. pronosticum. ibi (Cuʒ ergo.) ¶ Dicit primo ꝙ ⁊c. Consideranduʒ ꝙ signa qbus differt apoplexia a subeth sunt vel ex accidentibus vel modo processus. Ex accidētibus duobus modis, Primo quia apopleticus clamat scilicet in aduentu

apoplexie

apoplexie:⁊ hoc quia percipit magnum nocumentum. Secundo quia nocetur anhelitus eius plus ꝙ̄ in subeth vt est notū. Secundo differt in modo ꝓcessus: qꝛ apopleticus subito videtur ire ad dispōnē apopleticam: sꝫ subeth accidit paulatiꝫ: vñ de graui somno ꝓcedit ad subeth: ⁊ ita cū forti clamore subethicꝰ pt excitari.

Apoplexiam preterea antecedunt ꝭm plurimum soda ⁊ inflatio ⁊ guideꝫ ⁊ vertigo ⁊ scothomia ⁊ tenebrositas visus ⁊ tremor in toto corpore ⁊ stridor dentiuꝫ in somno ⁊ grauitas ⁊ pigritia: ⁊ multotiens quideꝫ est eius vrina vaporosa ⁊ nigra ⁊ in ipso est sedimen serrinum ⁊ furfureum.

Primo ponit signa in generali ⁊ ꝯfuse. Scḋo in speciali. ibi (Illā vō.) Dicit pmo ꝙ apoplexiaꝫ antecedit soda ꝓpter vapores in capite multiplicatos. Dixit ꝭm plurimū: qꝛ aliquādo simul aliqua materia eliquatur ⁊ facit subito apoplexiā. Uel dixit ꝭm plurimū ꝓpter apoplexiā que fit a cā primitiua. Inflatio guideꝫ in sanguinea vel in flegmatica cum a flegmate surgunt vapores. Uertigo ex eisdem vaporibus scothomia ⁊c. tenebrositas ⁊c. Tremor in toto. s. qñqꝫ ex suffocatione caloris a materia flegmatica. Uel tremor. i. iectigatio ex vētositate flegmatica. Stridor ⁊c. totū hoc ex nocumēto cerebri fit. sed fit āt magis in somno stridor ꝑꝑ vapoꝝ cōclusionē. Urina vaporosa multotiens: qꝛ cū materie flegmatice aduenit aliqs feruor: ⁊ ideo vrina inspissaꝛ: ⁊ fit nigra. i. nō lucida. Et qꝛ flegmatis frusta possunt expelli in vrina: iō pōt qñqꝫ apparere hypostasis: vel sedimen serrinū. i. sicut serratura lignoꝝ cū frusta sunt grossa. ꝙ si sunt lata erit sedimen furfureum.

Illam vō que est a qualibet ꝑcussione aut casu aut communitate membri cognosces ex principijs que tibi iterata sunt.

Hic in speciali ponit signa specierum apoplexie ꝭm suas cās. Et primo ponit signa facte ex oppilatione ꝓpter clausionē. Scḋo ꝓpter repletionē. ibi (Que aūt.) Considerandum ꝙ clausio fit ex qualibet re qua surgit cerebrū sicut percussione casu aut mala materia cōmunicata ab aliquo membro: vnde cerebrum surgit ⁊ signa sunt nota ⁊ dicta in capitulo de epilepsia. Potest etiam fieri clausio a frigore faciente stipticum: ⁊ huius signa sunt nota: verbi gratia qꝛ homo ambulauit in vasto gelu.

Que aūt est ex apate non euacuatur a febre precedēte signa que diximus in apostematibus.

Hic ponit signa eius que fiūt ꝓpter repletionē. Et primo ꝑꝑ repletionē apostemosam. Scḋo nō apostemosaꝫ. ibi (Et illā.) Cōsiderādum ꝙ febris cōsequiꝛ necessario apa cerebri. ⁊ cū hoc ē signū cōe apatibus cerebri: ⁊ ideo vult Auic. ꝙ pter signū cōe quod est febris: ⁊ quod dicitur precedens signa particularia: sunt etiaꝫ alia particularia signa apatum dicta supra.

Et illa quidem que est ex sanguine significant signa sanguinis predicta multis vicibus. Et est facies rubea ⁊ oculi rubei valde ⁊ guideꝫ: ⁊ vene ceruicis sunt extēse ⁊ plene: ⁊ spatiū flobothomie est elōgatū ⁊ fuit antecedēs receptio eius qḋ generat sanguinē. Illā vō que ex flegmate est significāt color ⁊ forma oculi ⁊ humorositas narium ⁊ reliqua que dicta sunt.

Primo ponit signa sanguinee: ⁊ hec apoplexia vtplurimuꝫ fit ex oppilatione viaꝝ ad cerebrū: lꝫ ēt possit fieri ex oppilatione viarū a cerebro. Scḋo ponit signa flegmatice que vtplurimū fit ex oppilatiōe viaꝝ a cerebro. ibi (Illā vō.) Quod pmo dicit est notuꝫ. Ponit enim signa dominij sanguinis. Secundo ponit signa dominij flegmatis. Et oīa ista signa sunt supra multotiens iterata.

Cum ergo seni acciderit vertigo cōcomitans iterata tunc illud nuntiat apoplexiam.

Hic ponit cañ. ꝓnosticum. Cōcomitās. s. tpe longo iterata pluribus periodis: nuntiat apoplexiam propter causam dictam supra capitulo de vertigine.

De cura. Cap. 14m.

Cura quideꝫ eius que facta est ex lesione extrinseca est regimen illius cause primitiue: ⁊ illius que fit ex communitate est regimē mēbri cui communicat cum eo quod preterijt tibi in canone ⁊ preterijt tibi in capitulis alijs.

Hic ponit curā. Et p eius que fit a clausione. Secūdo eius que fit a repletione. ibi (Regimen.) Prima in duas. Naꝫ clausio in qua cerebrū contrahiꝛ fit vel a cā primitiua. s. casu ꝑcussione vel frigore: ⁊ cura ē remotio illius cause. vel a cōmunitate mēbri mittētis malū vaporē: ⁊ cura est vt sciuisti in cañ. gñalibus ⁊ in spālibus capitulis sode ⁊ de epilepsia: ⁊ ꝭm hoc duo facit ⁊ pꝫ.

Regimen vō illius que fit ex sanguine est flobothomia in hora illa ⁊ emissio multi sanguis: sanat. n. in dispositione: ⁊ post flobothomiā tunc clisteriza cū eo qḋ sciuisti de clisteribus: vt deponaꝛ mā a capite ⁊ subtilia regimē ipsius: ⁊ sis cōtentus in ea iulep ⁊ aqua ordei subtili ⁊ aqua casei: ⁊ fac ipsum olfacere qḋ confortat cerebrum ⁊ nō calefacit cū eo qḋ docui te.

Hic ponit curā apoplexie cuius cā est oppilatio a repletiōe. Et p qñ repletio ē nō apostemās. Scḋo pōit cañ. in cura qñ est apostemās. ibi (Cūqꝫ apopleticus.) Tertio addit cañ. quēdā. ibi (Et scias) Pria in. d. Primo ponit curā sanguinee. Scḋo flegmatice: ⁊ iste sunt spēs distincte ꝭm modos supra dictos: ibi (Si cū ea.) Cōsiderādū ꝙ lꝫ apoplexia possit fieri a materia melācholica vt Commē. in cōmēto. afor. sexte ꝑticule. Apopletici maxime fiūt ⁊c. afo. 57. tñ Aui. dedit intelligi curā ex cura epilepsie melācholice ⁊ aliarū passionum melācholicaꝝ dictaꝝ supra. De cholera vō est quasi monstrum ꝙ apoplexia fiat: ⁊ si fit apparet cura ex caplo de cura sibare ⁊ charabitus. qḋ dicit pꝫ cū dicit. qḋ docui te. s. c. de soda facta ab odoribus bonis vel ex cañ. vniuersalibus.

Si cum ea vō que facta est ex flegmate inueniuntur signa sanguinis flobothomeꝛ etiaꝫ: deinde clisterizeꝛ cū clisteribus fortibus ⁊ supponantur colyria fortia in quibus ponunꝛ gūme ⁊ fel bouinum: postea bibat qḋ soluit si in ipso pertrāsit ex pillulis in quarum potu habetur fiducia sicut pillule de euforbio.

Hic ponit curā apoplexie flegmatice: ⁊ ꝓtelat ī hoc sermonē qꝛ ē apoplexia frequētius accidēs. Et p dicit curā ꝑ medicias. Scḋo ꝑ dietā. ibi (Cibi aūt.) Prima in septem. Primo ponit curā ꝑ euacuationē. Scḋo ꝑ medicinas alterātes scilicet euaporātes ⁊ resoluentes ⁊ subtiliantes materias. ibi (Et fiat post illud.) Tertio per sternutatoria ⁊ caputpurgia. ibi (Et non est malum.) Quarto per vomitum. ibi (Et si est possibile.) Quinto ꝑ resolutiua vētositatis. ibi (Et opꝫ quidem.) Sexto ꝑ resoluentia ⁊ exiccātia post euacuationes. ibi (Et si est possibile.) Septimo spāliter ꝑ gargarismata ⁊ sternutatoria ⁊ masticationes ⁊ ēt vnctiones. ibi (Et cū videris.) Considerandū circa pmam ꝑtem ꝙ ly deinde. potest dicere ordinem opationis: ⁊ verificatur qꝛ facta flobothomia possunt fieri alie euacuationes. potest ēt dicere ordinem locutionis vt postqꝫ docuit curaꝫ si materia est sanguini mista: ponit curā ēt si flegma sit a sanguine denudatū. Bibat qḋ soluit si in ipso ꝑtransit. i. si pōt trāsglutire: vel. i. si pōt tolerare. Considerandum ꝙ statim incipit a solutiuo forti etiaꝫ non premisso digestiuo: quia iste morbus peracutus est valde.

Et fiant post illud suꝑ caput ipsius ⁊ mēbra vaporationes calefacientes ⁊ embroce facte ex aquis in qbus cocte sunt herbe calefacientes sicut anhetū ⁊ sceba ⁊ amaracum ⁊ folia citri ⁊ calamentū ⁊ albasce ⁊ hyssopus ⁊ mellilotum ⁊ origanum ⁊ abrotanum. Et cum oleis in qbus sit virtus calefaciēs sicut est oleuꝫ de rutha ⁊ sit iam dissolutum in ipō pyretrum ⁊ castoreum ⁊ opoponacum ⁊ galbanum ⁊ inunge totum corpus ipsius ex oleo in quo sit sulphur. Si auteꝫ vaporatōes fuerint ex gariofilis ⁊ albel ⁊ mace nuce muscata ⁊ acoro erit rectum. Et fricenꝛ pedes eius cum oleo calido calefacto ⁊ aqua calida ⁊ iungantur spōdiles ex sigia ⁊ euforbio: ⁊ pone super principium nuche synapim ⁊ ⁊ serapinum ⁊ castoreum ⁊ euforbiuꝫ. Et ex oleis quidem que sunt eis bona sunt oleum cucumeris asinini ⁊ oleum ruthe ⁊ oleum squilliticum factum ex oleo antiquo: aut in quo sit infusa propter humectationē xl. diebus: aut in quo sit cocta. Ita vt sumantur olei chist. j.

squille vnc. ij. in quo coquat adeo vt dissoluat. Et similiter oleum de pyretro secundum vtrosque modos predictos. Et rectius quidem est vt quodcunque sit oleum quod eis administras inspisses cum cera donec stet vt adhereat. Et oportet quidem vt incipias a debiliore vnctionum si confert: et si non adde et permuta te ad illud quod est fortius.

¶ Circa secundam partem considera duos canones. Primus est quare cera miscetur his vnguentis. Secundus canon est quod incipias a debiliori vnctione. Q Contra quia in forti morbo debemus a fortiori incipere vt Avi. primo canonis fen quarta primo cap. Q Respondit Conciliator differentia 154. quod hec cura est tentatiua. Q Vel dicendum quod bene incipimus a fortibus euacuatiuis et alteratiuis: sed non a forti vnctione: quia requirit euacuationem precessisse. Q Aliter possumus dicere quod inunctio a qua incipimus in apoplexia est fortis respectu inunctionum a quibus incipimus in debili egritudine: sed respectu inunctionum ad quas possumus permutari non est omnino fortis. ¶ Considerandum secundo modum loquendi Avi. quia dicit et fiat post illud. quia vult quod euacuationes debeant precedere albel. i. calcula maior. Persigia. i. storax liquida. Chist est due cotile: vt infra fen. 22. ca. de doloribus iuncturarum. Cotila est ℥.9. et apud aliquos est ℥.4.5: Secundum vtrosque modos predictos quia vel stet pyretrum in infusione et p. i. humectatione. xl. diebus: vel coquatur sicut dictum est de squilla.

¶ Et non est malum post euacuationem ipsius cum clysteribus et similibus vt naribus ipsius aliquid approximetur et proprie condisi et caputpurgia fortia et olea confortatiua et ignitum ferrum et oppone ipsum capiti ipsius: et vt capiti ipsius emplastrum apponatur ex emplastris resoluentibus que sciuisti.

¶ Circa tertiam partem considera quod ignitio ferri vt sartaginis est medicamen forte et securius est post euacuationem saltem cum clysterijs: et hoc ordine procedit Rasis 9° trac. Almansoris. c. de apoplexia. Condisi. i. elleborus secundum quosdam: sed non est verum vt sepe dixi.

¶ Et si est possibile fac eum vomere cum penna immissa gutturi ipsius illinita oleo de lilio aut oleo simplici: et proprie cum existimatur quod in stomacho aut in ore ipsius sit repletio: et iam precessit eam satietas nauseatiua a cibo: conferunt enim hec ei vehementer. Et in vomitu quidem aliud existit iuuamentum. Nam nausea et voluntas vomendi calefaciunt caput eius qui habet apoplexiam frigidam et humidam.

¶ Circa quartam considera quod in vomitu vel in appetitu vomendi fit circa partes superiores commotio: et ideo calefacit caput.

¶ Et oportet quidem vt ipsius ventositates resoluas cum eo quod eas educit quoniam cum hoc inuenit alleuiationem. Et quandoque incipit ad hoc vt pila in ore eius ponatur cuius antecessit rememoratio vt non destruantur dentes ipsius adinuicem. Et oportet vt cum parum euomunt in potu sumant olei de cherua decocti cum rutha omni die. ℥. ij. cum aqua de radicibus: et gradatim procedat donec bibat quaque die. ℥. v. Et si possibile est post euacuationem sumant quantitatem bondacate vnius ex tyriaca et metridato et ex scelite et alaurabele et sagzenec et que sunt similia illis: et de simplicibus castorei aure. j. cum aqua mellis: et oxymelle et mellino cum bibitur bachilla vna. Potus autem eorum sunt aqua mellis pura aut cum alefeniati secundum necessitatem.

¶ Circa quintam partem considera quod materia flegmatica euaporans multiplicat multas ventositates: et ideo ad illarum resolutionem conatur. ¶ Dubitatur quare in apoplexia oportet ponere pilam cum non sit spasmus in eo quo fiat dentium confricatio: sed hoc est proprium in epilepsia. Q Dicendum quod frequenter accidit quod apoplexia incipit ab epilepsia. Q Vel dicendum quod non est inconueniens sibi coniungi spasmum lacertorum mandibularum: quamuis in alijs musculis sit mollities: vel possit esset (Cum parum euomunt) sumant oleum de cherua: vt humiditates que non possunt per vomitum educi ducantur per ventrem et subtilientur et resoluantur virtute illius olei cuius modum ad dandum in potu ponit Avi. in proprio ca. fen. 16. in sermone cure colice. ¶ Considerandum quod tyriaca et similes confectiones magne cum sunt fermentate sunt fortis resolutionis: et ideo securius est post euacuationem vti eis. Et similiter simplicibus fortibus sicut est castoreum alsnarbage nomen confectionis: vide. 5. can. trac. 1. Bonadachate est nomen ponderis forsan. ℥. j. Bachilla. i. faba vna.

¶ Etiam cum videris alleuiationem fac gargarismata et sternutationes et pone ventosas super collum et nucham cum incisione aut sine incisione secundum causas materiei: et adhibe eis causas conualescentium in armachum: deinde fac eos balneari post tres hebdomadas: et vnge eos in die balnei cum oleis calefacientibus. Et ex gargarismatibus quidem eis conferentibus post purgationem vtilem est decoctio hyssopi et albasce et calamenti et origani et his similium in aceto cui admiscetur mel et etiam aqua in qua elixantur pyretrum et staphisagria et baurach et rose et sumach et terantur et commisceantur et fiant ex eis collyria. deinde administrentur masticationes ex eis aut gargarismata in decoctione hyssopi cum mastice. Et ex eis quidem que illis iuuatiua sunt cum fiunt sicut illud sunt piper longum et piper nigrum et synapis et calamentum. et ex eis que masticantur sunt calamentum et staphisagria et piper et amaracum et synapis sigillatim et coniunctim: et permiscetur eis sicut rosa et sumach si necessarium est. et acorus est ex eis que iuuant in hoc capitulo. et confortatur eius impressio. Et confert eius inunctio cum oleis calidis confortantibus spiritum qui est in neruis et substantiam neruorum resoluentibus superfluitates in quibus non est labor sicut est oleum de lilio: et post ipsum oleum amaracinum et oleum camomillinum et anethinum et oleum de squinanto et proprie super caput: ipsum enim est in quo fiducia habenda est in re capitis et proprie postquam iam assumpserit virtutem hyssopi et origani et calamenti et albasce et similium.

¶ Circa septimam partem considera quod huiusmodi particulares euacuationes securius approximantur cum iam aliqua apparet alleuiatio: vt notum est: et melius operantur in armachum. i. instrumento in quo aliquis appenditur ita quod exercitatur cum illo vt non laboret in conualescentia sua: et cum fortificatus est potest vti balneo. ¶ Dubitatur ad quid cum istis medicinis imponitur sumach cum sit stipticum. Q Dicendum quod hoc fit ad rectificandum immoderantiam resolutiuorum. Reliqua patent.

¶ Cibi autem habentium apoplexiam sunt subtiliores cibis habentium epilepsiam: et rectius quidem est vt sis contentus in eis in matutinis pane solo: et panis quidem cum ficubus siccis est bonus eis: et potus super cibum est ex rebus magnis nocitiuis eis. Cum autem voluntas adest vt cenent non est malum si ante ipsam premittas exercitium leue et moueant membra laxata motu aliquo: et cum aliquid sumunt non dormiant super ipsum velociter: sed expectent aliquantulum donec descendat et digeratur digestione aliqua: nec etiam plurimum vigilent. Illum enim iuuat cerebrum et resoluit ex cibis vaporem non digestum prohibentem digestionem. Quidam vero dicunt eis esse bonum origanum cum lentibus et vue passe et amigdale et ficus sunt ex fructibus conuenientibus eis. Vinum autem nouum non est conueniens eis propter illud quod in eo est de superfluitatibus: et antiquum propter illud quod in eo est de velocitate penetrationis ad cerebrum et declinationis eius. Sed magis conueniens vinum est eis illud quod est inter vtrumque.

¶ Hic ponit regimen per dietam. Sunt subtiliores: quia morbus est acutior et quia materia viscosior et grossior est credenda esse: quia congelatur magis in oppilatione. In matutinis. quia forsan vult quod cena differatur ad matutinum. Ficus sicce sunt fortis expulsionis ad exteriora. Illud. i. vigilia superflua iuuat cerebrum. s. in attrahendo vapores et replendo vt supra dictum est capitulo de corruptione memorie. Alia patent.

¶ Que

¶ Cũq; apopleticus febricitat fac morã in re ipsi⁹ donec discooperiat̃: fortasse eni est crisis. Sitq; mora vsq; ad septuaginta duas horas. Si aũt ita nõ est ꝫ febris est ꝑꝑ apostema ⁊ putredinem: tunc est mortiferum.

¶ Hic canõ. est ad distinguendum febrem curatiuam a febre que est signum mortis sequens apostema. ⁊ patent.

¶ Et scias ꝙ apoplexia ⁊ paralysis cõstringũt meatus cibi quare non sunt medicine facientes eũonez euacuãtes ex materia faciente ipsas proprie.

¶ Hic canon suadet vtendũ fortibus medicinis. Si enim in febre flegmatica turbith educeret de illo flegmate ĩ apoplexia ⁊ paralysi: q² materie sunt cõculcate in remotis locis nihil educeret̃ virtute turbith sed vtemur colloquintida: ⁊ hoc est qd̃ dicit: quare nõ sunt medicine. s. leues facientes ⁊c̃.

Dubm ¶ Dubitat̃ ẽt an in apoplexia debeamus aliquid operari. ℟ Videt̃ ꝙ nõ ꝑ Haly. 5. practice. ca. 22. qui ꝑcipit nihil eẽ agẽdum vsq; ad septuaginta duas hora. Itẽ morituri solis ꝓnosticis sunt diuidendi. ℟ In ꝯtriũ Aui. ⁊ Mes. ℟ Dicẽdũ ꝙ apoplexia vel ẽ quasi certuz ꝙ est mortalis: quia est maior: ⁊ tũc nihil agẽdum est ꝓpter cãm dictam nisi forsan gratia placẽdi amicis ⁊ cũ ꝓtestatione. Vel est minor apoplexia: tunc agendũ vt pz. ¶ Dubitatio esset hic vtrum cum apoplexia posset cõiungi spasmus: an semper sit ibi mollitia siue laxitas de qua diffuse diximus supra afo. 5. pti. Si inebriatus aliquis. afor. 6. ⁊c̃. Et forsan dicemus fen. 2. Teneo enim ꝙ possit cum apoplexia spasmus quandoq; coniungi.

¶ Expliciunt scripta Gentilis super fen Prima tertij.

¶ Gentilis expositio super secunda fen Auicenne.

¶ Dictio scd̃a de egritudinibus neruoꝝ que ẽ trac. j.

¶ Egritudines neruorum. Cap. pm.

Neruorum quidem ipsorum regimen ⁊ diuisionem ⁊ figuram ⁊ anathomiam ⁊ naturam iam sciuisti.

IN precedenti fen Auicẽ. determinauit de dispõnibus capitis: hic determinat de dispositiõibus ortoꝝ a capite. s. cerebro. Et pmo determinat de dispõnibus neruoꝝ tam sensibiliũ q̃ ẽt motiuoꝝ. Scd̃o de dispõnibus alioruz ortoꝝ. s. oculoꝝ ⁊ auriũ ⁊ aliorum In fen Tertia ibi (Virtus visiuũ.) Ex quo apparet ꝙ ista fen est quodãmodo cõis ⁊ pꝛior ad fen tertiã quartã ⁊ qntam ⁊ ẽt sextaz: ⁊ ideo ꝑcedit illas. ℟ Prima in duas. Primo pmittit quedã gñalia. Scd̃o exequit̃ de dispõnibus spãlib⁹ hoꝝ. ibi (Paralysis qñq; dicit̃.) Prima in duas. Prio excusat se ab anathomia. Secũdo exequit̃. ibi (De egritudinibus vo.)

¶ Cõsiderandũ circa pmam ptẽ ꝙ origo est ortus neruorum. Nascuntur aũt a cerebro ⁊ ẽt nucha: vt cerebri stipite siue vicario: vt supra fen. 1. 2. c. ⁊. 16. libro de vtilitate ꝑticulaꝝ Gal. 2. ca. q² eni nerui erãt multi: ⁊ q² ad distãtes ꝑtes quosdã oportebat ire: ideo fuit facta nucha vt seruiret cerebro in hoc. Diuisionẽ. i. distributionẽ per corpus. Etiã figurã: q² sunt corpora longa. Et nãm. i. cõplexionem: q² sunt frigidi: lꝫ quidam plus ⁊ quidã minus: vt primo cañ. fen. 1. illo caplo. dico ꝙ deus. Et anathomiã. i. cognitionẽ eorum ꝑ incisionẽ ⁊ qũo vadãt: q² ad quedaz mẽbra vadunt nerui sensitiui tm̃: ⁊ ad quedam motiui ⁊ sensitiui. Jam sciuisti. s. primo libro fen prima. Hic caderet dubitatio qd̃ sit nobilius ortum a cerebro: de qua scripsimus fen tertia in principio.

¶ De egritudinibus vo ipsorum scias ꝙ sunt tres egritudinum species. s. complexionalis instrumentalis ⁊ solutio singularitatis.

¶ Hic exequitur pmittẽdo quedã que sunt cõia ꝑticularib⁹ caplis sequẽtibus. Et p pmittit narrationẽ egritudinũ neruoꝝ. Scd̃o cognitionẽ eaꝝ. ibi (Significatiões aũt.) Tertio curationẽ. ibi (Exercitiũ vo.) vel ibi (Modus vo cure.) Quarto ostẽdit de qbus neruoꝝ egritudinib⁹ itẽdit determinare in hac fen. ibi (Et nos qdem.) ℟ Pria in. 2. Primo enumerat egritudines neruoꝝ. Scd̃o ponit vnã cãm potentẽ ad faciendũ in eis egritudines. ibi (Motus vo.)

¶ Circa pmã ptẽ diceret quis quare nõ fecit mentionẽ de morbo cõposito. s. apostemate. ℟ Dõm ꝙ dedit intelligi. ¶ Secũdo diceret aliqs qũo in neruis põt accidere morbus instrumentalis cum nerui sint mẽbra consimilia. ℟ Dicendum ꝙ morbus instrumentalis. v. g. malitia figure aut situs non. accidit neruis inquantuz sunt mẽbra ꝯsilia: sed inquantũ hñt naturã organicam.

¶ Et apparet quidem lesio in operationibus suis naturalibus ⁊ sensibilibus ⁊ motiuis.

¶ Hoc aũt iduxit quasi ad ꝓbandũ. Nã egritudo nerui ledit opationẽ. neruoꝝ aũt opationes siue iuuamẽta sunt: vel cões oĩbus vt nãles circa alimentũ. vel sunt opatiões sensitiue siue motiue. i. dare sensum ⁊ motum: ⁊ iste oẽs possunt ledi ex egritudinibus neruorum: ⁊ qñq; põt ledi vna opatio sine alia fm diuersitates egritudinum: vt apparebit in proprijs capitulis.

¶ Motus vo laboriosi in faciendo egritudines neruorum introitum magnũ habent supra illud qd̃ in alijs ẽ. Ipsi nãq; sunt instrumẽta motus. Laboriosi vo motus sunt sicut extensio cuz fune ⁊ eleuatio rei grauis ⁊ omne in quo est extẽsio ⁊ cõpressio ⁊ contractio.

¶ Considerandũ ꝙ Aui. conat̃ ꝓbare ꝙ motus laboriosi habeant magnã potẽtiã ĩprimẽdi in neruos ⁊ quasi intẽdit hãc rõnẽ. Illud qd̃ maxime neruos attĩgit est potẽs in neruos ĩprimere. Sꝫ mot⁹ attingũt neruos: q² nerui sunt ĩstr̃a mot⁹: g̃ motus hꝫ magnũ ĩtroitũ ⁊c̃. supra illud qd̃ ẽ in alijs. s. causis: q² plus q̃ alie cause.

¶ Dubitat̃ qũo nerui sunt instr̃a mot⁹: cũ scd̃o colliget. ca. 15. ⁊. 3. ca. 33. ponat̃ ꝙ musculus est instr̃m motus. ⁊ ẽt. s. phy. 43. cõmento. Dubm pm

¶ Dubitat̃ scd̃o: an sensatiões habeãt magnũ introitũ in faciendo neruos sensitiuos egrotare sicut motus laboriosi. Dubm 2m ¶ Ad pmũ dõꝫ ꝙ instr̃m motus est duplex. Vnũ ĩmediatuz ⁊ hoc est musculus vt hꝫ alibi demõstrari. Aliud est mediatũ: ⁊ hoc est neruus ꝑ quẽ motiuus spũs fert̃ ad musculũ. ℟ Ad scd̃m dõm ꝙ ẽt labor sensationũ est cã egritudinũ in neruis sensitiuis: nõ tñ sic forsan sicut motus. Nã sensatiões sunt magis ĩmateriales ⁊ minus realr̃ trãsmutãtes: sꝫ laboriosi mot⁹ vt tractio ⁊ pulsio sunt magis trãsmutatiui vt notũ est. ¶ Cõsiderandũ vlterius ꝙ Aui. multiplicauit verba cũ dixit. extẽsio cõpressio ꝯtractio. Primo fm quorũdã expositionẽ vt extẽsio fit fm longũ. cõtractio fm latũ. cõpressio fm ꝓfundũ. Scd̃o vt mihi videt̃ Aui. tãgit hic oẽm modũ dispõnis nerui qui ꝯtingit in hmõi motibus violẽtis. v. g. in capiẽdo aliquid manibus ibi enim accidit extensio cũ manus vltra porrigit̃ accidit compssio cum figitur ⁊ capit̃ aliqd. accidit ẽt contractio cum ad se retrahitur: iste ẽt tria accidunt in motu progressiuo.

¶ Significatiões aũt in dispositionibus eoruz sumens in operatiõibus sensus ⁊ motus ⁊ ex tactu ⁊ lenitate ⁊ duritie: ⁊ ex cõmunitate cerebri ⁊ spõdiliuz cũ eis: ⁊ ex doloribus ⁊ materijs que sunt ꝓprie neruis.

¶ Hic ponit signa cõia. Et pmo narrat quedã signa. Scd̃o ponit ordinẽ. ibi (Et plurima.) Tertio ponit quedã alia signa. ibi (Cuꝫ aũt.)

¶ Circa pmã ptẽ cõsidera ꝙ Aui. ponit quinq; signa. Primum signũ est ex opationibus sensus ⁊ motus fm ꝙ accidit eis nocumentũ ablatiõis diminutiõis vel corruptiõis. Quid aũt significẽt hi modi nocumentoꝝ habitũ est fen pma huius. 2m signum ẽ ex lenitate. i. mollitie neruosi mẽbri q̃ signat humiditatẽ ⁊ duritiẽ q̃ signat siccitatẽ siue tẽsionẽ vt ĩfra appebit. 3m signũ ẽ ex cõitate cerebri ⁊ spõdiliũ. s. nuche: q² egritudies cerebri calide ĩducũt suos modos egritudinũ in neruis: ⁊ egritudies frigide alios vt appet ex caplis positis fen pa. 4m signũ ẽ ex dolorib⁹ q² dolores neruoꝝ signãt malas cõplones vel solutas ꝯtinuitates. 5m signũ ẽ ex materijs q̃ sũt ꝓprie neruis. sunt ãt hui⁹ mãe flegmatice multiplicate ex defectu caloris. hoc aũt iudiciũ dat̃ hoc mõ: q² pma ꝯiectura qñ cognoscimus neruos pati est ꝙ causa in hoc sint materie frigide: tñ h̃ indiget postea distinctione: q² possibile est quandoq; ꝙ sint alie mãe.

¶ Et plĩma qdẽ signa qb⁹ ꝑuenit̃ ad cognitionẽ dispõnũ cerebri sunt ex nocumẽto operationum ⁊ ex tactu.

¶ Hic ponit ordinẽ signoꝝ q̊rũdã. Nã dixerat ꝙ de dispõnib⁹ neruoꝝ significamus ex cõitate cerebri ⁊ spõdiliũ. Et q² dispõnes cerebri cognoscim⁹ ꝑ signa: ostẽdit q̃ sint potiora: ⁊ dicit ꝙ sunt signa ex opatiõe ⁊ tactu. Alij tñ alr̃ ĩtroducũt: dicẽdo ꝙ q² Aui. dixerat ex signis qbusdã significare de dispõnibus neruoꝝ vult ostendere ꝙ ex qbusdã illoꝝ ẽt significamus de cerebri dispõnibus. ꝙ aũt signa ex opatiõib⁹ ⁊ ex tactu multũ significẽt super cerebri dispositiones est notũ. Operationes enim lese sequunt̃ morbum. Signuz aũt tactu ẽ quodãmodo a substãtialiter inherentibus.

¶ Cum autẽ dubitat̃ de aliqua egritudinuz neruorum an sit humida an sicca cõsideret̃ qualiter ipsa accidit. Nam si subito accidit nõ est dubitatio quin ipsa sit humida. Et etiã ex hoc ꝙ mẽbrũ vnctionẽ desiccat. Naꝫ si ipsa velociter exiccat non est dubitatio quin ipsa sit

sicca cum mēbrū nō sit calefactū calefactōe extranea.

¶ Hic ponit alia signa.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitaꝛ qꝛ dicit ꝙ egritudo humida accidit subito: ⁊ ꝑ ꝯñs sicca paulatim. ⁋ Cōtra ex itētione eiꝰ īfra caplo de paralysi in fine vbi dicit. si ē malitia cōplōnis frigide aut humide non accidit subito. ⁋ Amplius humectare difficiliꝰ ē q̄ʒ exiccare: vt. 7. terapen. c. 5. ⁊ p̄ cañ. fen. 4. scdo cap. ⁋ Dōm ꝙ egritudo humida est duplex. Una ꝑ alteratiōnē ab humida qualitate. Alia ꝑ īpletionē corꝑis a mā. Et egritudo sicca est duplex. vna ꝑ alterationē. alia ꝑ euōnē humidi. ⁋ Dōm igiꝛ ꝙ egritudo humida ꝑ alteratiōnē nō fit subito: immo magis subito fit sicca ꝑ alteratiōnē. Sed egritudo humida ꝑ īpletionē membri a mā fit subito ⁊ magis subito q̄ʒ egritudo sicca siue ꝑ alteratiōnē siue ꝑ humidi euōnē: ⁊ hoc qꝛ mãe eliquate subito fluūt ⁊ iplēt neruos siue musculos: ⁊ de hac loquiꝛ Aui. ⁊ ꝯcordat sermoni Gal. 3° de interioribus. 7. cap. ⁊ in cōmēto afor. 26. secūde ꝑticule. Febrē in spasmo. ¶ Cōsiderādū ꝙ ēt ꝑ recessum cognoscimus hoc. egritudo. n. humida subito recedit ⁊ sicca paulatiʒ cū difficile sit humectare. ¶ Cōsiderandū vlterius ꝙ exiccatio vnctionis pōt fieri a siccitate ⁊ a caliditate. Cū ergo mēbrū velociter exiccat vnctionē: ⁊ nō est a caliditate: signū ē ꝙ est a siccitate. Dixit āt velociter: qꝛ ꝑ h̄ ꝙ vnctio exicceꝛ nō significaꝛ sicca egritudo qꝛ mēbrū q̄uis hēret egritudinē humidā siue ēt frigidam qꝛ viuit hʒ calorē vitalē quo pōt exiccare. Si ḡ velociter fiat: significatur ꝙ est ex alia causa sciʒ a calore extraneo vel siccitate.

¶ Exercitiū vō post purgationem melius est illud qđ permutat cōplexionē: ⁊ vnicuiqʒ membro ſm seipsuʒ: ⁊ oʒ quidē vt a faciliori īcipias ⁊ gradatiʒ ꝑuenias ad illud in quo sit virtus equalis.

¶ Hec ꝑs pōt duplr̄ ītroduci. Prio ꝙ hic ponit cañ. in ꝯseruatiōe sanitatis neruorū. Scdo in curatione. ibi (Modus.) ⁋ Prio ponit cañ. in cōseruatiōe sanitatis ꝑ exercitiū: qꝛ multū imprimit in neruos: ⁊ dicit ꝙ fiat post purgationē. s. vētris a fecibus: ⁊ hoc exercitiū ꝑmutat cōplexionē. i. debite calefacit neruos: ⁊ talis ꝑmutatio est cōseruatio sanitatis eoꝝ. Scdo mō pōt introduci ꝙ hic incipit ponere curā egritudinū neruoꝝ. Et p̄ ꝑmittit quādam cām curatiuā.) Scdo assumat modos cure egritudinuʒ neruoꝝ. ibi (Modus vō. Tertio assumat res neruis nocētes ⁊ ēt iuuātes. ibi (Et neruis qdē.) ⁋ Tāgit āt de cā curatiua q̄ ē exercitiū quatuor. Prio tp̄s: qꝛ fiat post purgationē. s. cū medicis solutiuis ⁊ flōmia. s. si eēt indigētia. cā ē nota. ⁋ Scdo tāgit effectū: qꝛ ꝑmutat cōplōnē. nā calefac ⁊ plurīe neruoꝝ egritudīes sūt frigide ⁊ hūide. ⁋ Tertio tāgit modū exercitiȷ: qꝛ vnicuiq̄ mēbro ſʒ ꝙ ꝯuenit. Aliud. n. ē exercitiū pedū ⁊ aliud manuū. Et qdā hñt q̄dā mēbra aliȷs exercitatiora: vt cōmē. afo. 49. scde ꝑti. Assueti ⁊c̄. Et i h̄ ēt consideraꝛ modus se hñdi mãe. si. n. iā fluxit ad mēbrū illud exercitamꝰ. si āt ē in cursu exercitamꝰ ꝯ͂riū: sicut ꝑcipiꝛ ꝙ in manu sana qs graue aliqđ teneat cum alia apat: vt p̄ cañ. fen. 4. c. de cura apatū. ¶ Quarto tāgit ordinē vt incipiatur a debili exercitio siue fricatiōe: ⁊ eaꝛ ad fortius quod sit equale. s. eq̄potēs ꝯtra illā egritudinē. Aliȷ exponūt exercitiū. i. opus curatiuum vt sit cañ. generalis. Sed hic sermo est p̄ter mentem Aui. ⁊ falsus si ipsum consideras.

¶ Modus vō cure in purgatione neruorum ⁊ permutatione complōnis eorum est.

¶ Hic p̄ ꝑmittit hos modos cure. 2° declarat ponēdo medicias qbꝰ fiūt. ibi (Q̄m plimū.) ¶ Dicit p̄ modus cure ē. i. ꝯsistit ⁊c̄. ¶ Sed tu. d. q̄re nō dixit. ꝙ ēt ꝯsistit in ꝯfortatiōe. ⁋ Dōm ꝙ dedit itelligi ꝑ h̄ qđ dixit de alteratiōe cōplōnis. ⁋ Aliȷ dicūt ꝙ h̄ ponunꝛ itentiōes curatiue sūpte a re p̄ter nām. ⁋ Aliȷ ꝙ infra ponet cū ponet medicinas neruos confortātes ⁊ iuuantes maxime a proprietate.

¶ Quoniā plurimuʒ eius qđ est necessarium euacuare ab eis vniuersaliter ex materiȷs non est nisi ex frigidis: ⁊ euacuātia quideʒ eos sunt medicine fortes sicut pulpa colloquintide ⁊ elleborus ⁊ ꝓprie al. cum vomitus fit eo ⁊ euforbiū ⁊ allasaiʒ ⁊ serapinū ⁊ relique gumme fortes ⁊ hiere magne ⁊ fortes. Et ex subtilibꝰ que eos euacuant sunt balneū siccū ⁊ exercitiū tēperatū. Ipsoꝝ vō complexionem ꝑmutantia sunt ea que dicta sunt in capitulo de cerebro: ⁊ ꝓprie ea in quibus est vnctuositas ⁊ est oleū vnctuosum: ⁊ cū adipes administras sint adipes lupoꝝ. Feces quoq̄ʒ oleoruʒ calidorū sicut fex olei oliuarum ⁊ fex olei de lino sunt cōueniētes egritudinibus neruorum frigidis ⁊ cōgruentes duritiei ipsorum ⁊ oleum de costo ⁊ oleuʒ de andacocha sunt vehementis proprietatis cum neruis: deinde embroce ⁊ expressiones ſm complexiones eorum.

¶ Primo declarat intētionē euacuatiōis quātū ad materias q̄ debēt euacuari: ⁊ q̄ʒtū ad medicias cū qbus fit euacuatio. Scdo declarat ītētionē alteratiōis. ibi (ipsoꝝ vō.) Tertio ostēdit locū circa quē maxime oꝑamur. ibi (Et scias.) ¶ Cōsiderandū p̄ ꝙ nerui distāt a locis cōibus ductuū materie: ēt coarctāt vias ī eis ad eos: qꝛ vtplurimū sunt frigide: ⁊ iō fortes medicine sunt ille que ab eis euacuāt: vt pulpa collogntide ⁊ elleborus albus q̄ ē fortior nigro. Allasaiʒ. i. armōiacū. Relique gūme: vt serapinū bdelliū euforbiū. Et ex subtilibꝰ. i. leuibꝰ. Balneū siccū. i. stupha sicca sine aqua: vel siccū. i. cū rebus siccis vt roremarino sticados sulphure ⁊ similibus. Ipsoꝝ in. c. de cerebro. i. in caplo de canonibus curationis cerebri p̄ma fen huius tertiȷ. ¶ Cōsiderādū ꝙ tāgit olea feces oleoruʒ adipes ⁊ embrocas: ⁊ sint calida omnia ista sicut vtplurimum nerui egrotāt egritudine frigida. Proprie in quibus ⁊c̄. qꝛ oleum sui vnctuositate moratur: ⁊ est oleum sciʒ cōmune. ¶ Dices tu cōtra: quia ponitur temperatuʒ plus. secundo de simplici medicina cap̄. 1. tertie distinctionis. ⁋ Dicēdū ꝙ loquiꝛ de antiquo oleo: vel aliter ꝙ quāuis oleum sit tēperatum: tamē ad aliquā caliditatem declinat. ⁋ Lupoꝝ ⁊ ēt vulpinū. Fex olei. s. cōis: ⁊ est calida vt poniꝛ. 2. cañ. cap̄. de fece olei. Duritiei. s. extēsione. Oleuʒ de andacocha idest trifolio. Embroce ⁊ expressiones. i. decoctiones reruʒ calidarum post earum expressionem. i. colationē: vel expressiones. i. succi rerum calidarum vt saluie rorismarini.

¶ Uerūtamē opʒ vt ipsa sint in rectificatione complexionis neruorum fortiora valde ⁊ vt ad penetrandum taliter p̄parentur quatenus consequanꝛ resolutionem corporis ⁊ pororum apertionē fortiter.

¶ Hec lr̄a pōt duplr̄ exponi. Prio vt ipa. s. olea: ⁊ decoctiōes sciʒ fortiora. s. q̄ʒ olea: ⁊ decoctiōes que approximanꝛ egritudinibꝰ mēbroꝝ existētiū ī suꝑficie magis. vel fortiora. s. sint embroce q̄ʒ olea: qꝛ oleū ꝑseuerat suꝑ mēbro sʒ aq̄ citiꝰ euaporāt. Taliter p̄pareꝛ. s. ꝙ cadāt ab alto. Uel p̄parenꝛ. s. olea ⁊ embroce p̄ fricādo mēbrū.

¶ Et scias ꝙ intentio in curandis pluribus neruorum egritudinibus est intētio posterioris partis capitis nisi que in facie sunt. Deinde post illud extendatur neruus qui mouet illud mēbꝝ cuius īfirmus ē neruus. Et neruis quidem nocent res quedam ⁊ iuuantur a rebus quibusdam quaruʒ multotiens rememoraturi sumus. Quarum quedam sunt in tabulis medicinarum singulariū ⁊ illud quod non attendiꝛ nisi in dispositionibus ⁊ egritudinibus suis que sunt eis magis proprie.

¶ Cā eiꝰ qđ diꝛ ē nō. qꝛ nerui plimi in nūero a ꝑte posteriori nascūtur nisi q̄ in facie: qꝛ nascunꝛ a ꝑte anteriori. Deīde extēdaꝛ. s. si fuerit ꝯ̄ctū: alr̄s ītēdaꝛ ⁊ est melior lr̄a. Et neruis. Prio ꝑmittit. Scdo declarat. ibi (Res itaq̄ʒ.) ¶ Cōsiderādū dicit ꝙ multotiēs ē rememoratus. s. in lib. 2. Et ēt ea q̄ dixit fen p̄ꝰ huiꝰ. Quedā ⁊c̄. qꝛ q̄dā ēt sunt in. 5. lib. ¶ Cōsiderādū ꝙ lr̄a q̄ dicit. ⁊ illud. pōt duplr̄ exponi. Primo expōne cōi ꝙ Aui. velit ꝙ res iuuantes ⁊ nocētes hic ītelligunꝛ qñ nerui sunt egri: ⁊ nō qñ sunt sani: qꝛ si sunt sani nō īdigēt medicinis. Ista tñ expositio nō est ad mentē Auic. qꝛ inter ista ponit exercitiū tꝑatū: sed manifestū est ꝙ tale exercitiū ꝓfert ēt neruis sanis. Scdo mō pōt exponi ꝙ iste res nocētes ⁊ iuuantes que hic ponunꝛ attēdunꝛ in dispōnibꝰ. s. sanis ⁊ egritudinibus. Dispositiones aūt sane intelligunꝛ hic ꝓprie sane nūc que sunt parate ad lapsuʒ: ⁊ iō dicunꝛ ꝓprie dispōnes: qꝛ faciliter remouibiles. Dixit aūt que sunt magis ꝓprie: qꝛ in egritudinibꝰ frigidis ⁊ hūidis que ꝓprie sunt eis. Et ēt in dispōnibus. s. sanitatibus vt nūc ad frigidū declinātibus ⁊ humidū: qꝛ res dicēde que iuuāt sunt calide: plurime etiam sunt sicce: ⁊ res nocentes plurime sunt frigide.

¶ Res itaq̄ʒ neruos confortantes ex eis que in potu sumuntur sunt acorus nutritus ⁊ castoreuʒ ⁊ grana pini magna ⁊ cerebrum leporis assatum ⁊ sticados proprie. Cuius quidem potio sit omni die pondus. ʒ. i. in pillulis redacti aut cuʒ syrupo mellino. Et iuuant eos exercitium temperatum ⁊ olea calida.

¶ Primo

¶ Primo ponit res iuuātes siue ↄfortātes. Scðo res nocentes. ibi (Res vo.) ¶ Dicit p̄mo que in potu sumunt̄. i. que assumunt̄ per os. Acorus nutritus. i. ↄditus: ⁊ ponit̄ a Mesue in suo antidotario ⁊ in suo de appropriatis. cap̄. de egritudinib⁹ neruoꝝ. Grana pini magna ad differentiā paruoꝝ: q̄ magna dicta gelonꝫ sunt magis tēperata: vide hoc scðo cañ. Cerebrū ⁊c̄. videt̄ ꝓprietas: lꝫ q̄dā dicant ꝙ assatio ↄfert: q̄ facit acquirere aliquā stipticitatē.

¶ Res vo neruis nocētes sunt coitus plurimus superfluus ⁊ somnus super repletionem ⁊ potus aque frigide cōgelate ⁊ multa ebrietas ⁊ vinū plurimuꝫ propter vehementiam mordicationis vini ⁊ resolutionē ⁊ acetositatem infrigidantem cū hoc: ⁊ ledit eos omne acetosum ⁊ stipticum ⁊ infrigidatiuuꝫ in potentia ⁊ flobothomia plurima eis nocet.

¶ Coitus plurim⁹ sup̄fluus: q̄ nimis debilitat cerebrū ⁊ ēt stomachū: vt fen. zo. ca. de nocumētis coitus. Somnus sup̄ repletionē: q̄ suffocat calorē ⁊ retinet in cerebro vapores. Potus ⁊c̄. Multa ebrietas: al's multū zuccharū. Nō videtur esse cā in zuccharo nisi ꝓprietas eēt. Uinū plurimū. ¶ Diceret quis q̄uo vinū mordicat. Dōm ꝙ hoc est verū de antiquo iaꝫ exacuto: vel de vino q̄ð est ↄuersum in acetū in neruis. Et resolōnē. i. dissolutionē humiditatū quas portat neruus. vel resolutionē. i. suffocationeꝫ caloris: vnde vinū facit morbos frigidos: vt. 3. de cōplexionib⁹. cap̄. z. ⁊. z. de accidēti ⁊ morbo. cap̄. 3. vel resolutionē. s. caloris īnati qñ vinū est valde potens. s. multū inflāmans. Et acetositatē q̄ cōuertit̄ in acetū in neruis penetrans ad eos anteq̄ digerat̄: vt infra cap̄. de paralysi. oē acetosum frigiditate enim ⁊ acuitate nocet. Stipticū ꝓpter frigiditateꝫ: ⁊ etiam q̄ stipticat. Flobothomia plurima q̄ euacuat sanguinē ⁊ sp̄um: vnde nerui infrigidantur.

¶ Et nos quidē in hoc tractatu rememorari volumus egritudines neruoruꝫ complexionales ⁊ oppilatiuas. Ipsoruꝫ vo apostemata ⁊ vlcera tardabimus vsqꝫ ad librum qui sequitur librum hunc.

¶ Patet quia postponit sermonem de apostematibus ⁊ vlceribus ad librum quartum fen quarta.

¶ Et scias ꝙ aqua frigida nocet neruis ꝓpterea ꝙ facit eos deficere a digestiōe humiditatū que sunt in eis quare in humorē indigestū ꝑmutant. Et scias ꝙ agaricus ↄfortat neruos calefaciēdo ⁊ purgando.

¶ Ponit hic duos cañ. Primus est ꝙ aq̄ frigida infrigidando neruos debilitat digestiuā eoꝝ: vnde humiditates que deberent eos nutrire permutant̄ in humorē indigestum: ⁊ ex hoc fiunt egritudines male. ¶ Secundus cañ. est de vtilitate agarici: et patet ex ca. de agarico. secundo cañ.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat̄: vtꝝ frida noceāt neruis. Uidet̄ ꝙ nō: q̄ calidū nocet vt. 5. afoꝛ. afoꝛ. 17. Facit. n. carniū effeminationeꝫ: g̃ frigidū iuuat. Amplius ↄstitutio borealis est frigida: sed talis ↄfert neruis: corpora enī ↄstituit fortiora: vt. 3. ꝑtic. afoꝛ. afoꝛ. 18. Amplius cydonia sunt frida ⁊ sicca: ⁊ eoꝝ vsus ↄfert neruis: vnde zoar p̄mo libro p̄ cap̄. dicit ꝙ eoꝝ vsus remouet pigritiā. Itē cōplexio nālis ↄserua-

Opinio Thadei tur per similia: sed neruoꝝ cōplexio nālis est frida: g̃ ↄseruabitur fridis. In ↄriū est Aui. hic. ¶ Prima rñsio ē Thadei. 5. ꝑti. afoꝛ. sup̄ afoꝛ. 19. Fridū est inimicū neruis. vbi dicit ꝙ fridū neruis nocet rōne caloris eoꝝ: sed nō rōne subē. Istā positionē reprobant q̄dā Bononiēses sic. Primo tūc nulla intētio sumeret̄ in ↄseruatione sanitatis neruoꝝ exquo frigidū ex aliq̄ parte nocet ⁊ ex aliqua iuuat. Scðo sic: calor nālis neruis est sua cōplexio: sed sua cōplexio indicat similia ad ↄseruationē: g̃ calor nālis similia īdicat. ista aūt nō sunt calida īmo frida. Tertio sic: tūc neruis ↄuenirent tēperata: q̄ ex parte sbē frida ↄueniūt: ex ꝑte cōplexionis calida. Isti p̄mo male sumūt intētionē Thadei: ipse. n. vult ꝙ ex ꝑte cōplexionis. s. debilis caloris frida nocēt neruis ⁊ ossibus: sed ex ꝑte sbē nō nocēt: q̄ sub̄a eoꝝ est satis densa: nō t̄n dicit ꝙ iuuēt frida. Ad rōnē eoꝝ. Ad p̄mā dōm ꝙ est vilis ↄñtia: nō. n. sequit̄ sunt intentiones ↄrie: g̃ nulla est intētio: īmo g̃ ambe sunt: sed que sit p̄ferenda indiget rōne ⁊ iudicio medici iuxta cañ. 7. terapē. 1z. ca. ⁊ p̄ cañ. fen. 4. vlti. ca. Ad scðm dōm ꝙ cōplexio nerui nō īdicat similia: vt dicet̄. Ad tertiū dōm p̄mo ꝙ Thadeus nō dicit ꝙ frigida ↄueniāt rōne subē: sed dicit ꝙ nō nocēt. Uel dōm ꝙ īdicatio a

Opinio Dyni cōplexione nerui est p̄ncipalior q̄ īdicatio a modo subē: ⁊ ideo ne suus calor a frigidis extinguat̄ ↄueniūt calida ⁊ nō frigida. ¶ Secundus modus dicēdi est Dyni. 4. cañ. fen. 4. trac. 4. ꝓpter quod dicit esse sciēduꝫ ꝙ aliqua sunt frigida vel calida actu: ⁊ ista prima obuiatione agunt. ⁊ aliqua sunt calida vel frigida potentia: et ista indigent reductione ad actum. Secundum etiam ꝙ nerui vel sunt in dispositione sana vel egra. Siquideꝫ nerui sint sani nocentur a frigidis actu. Ratio est: q̄ debile calidum in eis nocet̄ a tali frigido ⁊ nerui incurrunt congelationem. Nocentur etiam a calidis actu ⁊ potentia simul: q̄ permutantur ex hoc ab eorum complexione: sed iuuant̄ a reb⁹ fridis in potētia ⁊ calidis actu. Nā ex hoc eoꝝ nālis cōplexio ↄseruat̄ per friditatē in potētia ⁊ caliduꝫ nō extinguitur. Si aūt nerui sint in dispōne egra eis nocēt frigida actu ⁊ potētia. ¶ Isti s̄mones nō sunt veri iudicio meo. Et p̄ sunt ↄ Aui. cū dicit. nocet eis oē fridū in potētia. Et sicut iā appet loq̄t de neruis ēt sanis existētib⁹: vel ēt egris. s. egritudine eis mag̃ ꝓpria. s. frida ⁊ hūida. Itē isti s̄mones ⁊ oēs quos Dynus vnq̄ loq̄t in mā de ↄ̄uatiōe sanitat̄ sūt valde mathematici: esset. n. ↄueniēs ꝙ explicaret mās: vt an aqua frida potentia actu calefacta sit bonus potus ꝓ ↄseruatiōe sanitatis neruoꝝ melior q̄ aq̄ mellis. Et an vsus lactucarū decoctarū sit melior q̄ vsus synapis. Amplius frigidū in actu nō nocet nisi ꝑ frigiditatē quā pōit in neruo. Tūc arguit̄: eandē mensurā frigoris pōt ponē fridū in potētia ⁊ friduꝫ in actu: lꝫ nō eodē tp̄e: g̃ equal'r nocēt. ꝓbat̄ añs: q̄ accipiat̄ aliq̄d frigidū in actu in vno gradu: ⁊ aliq̄d frigidū in potētia in vno gradu: manifestū est ꝙ ex vtroq̄ in neruo resultabit mēsura eadē frigoris. v. g. ex opio fit in nobis ↄgelatio q̄uis det̄ cū aq̄ actu cal'a: ⁊ ex aq̄ frida actu fit ↄgelatio: ⁊ s̄m hoc nocumentū est eq̄le in essentia. ¶ Sed tu diceres res frigida in potētia in vno g̃du data actu calida nō poterit īprimere vnū gradū frigoris: quin p̄mo īprimet calorē. Dōm ꝙ hoc nō est ad ꝓpositū: debet eniꝫ intelligi ꝙ illa res sit frigida in p̄mo: q̄ frigiditatē primi gradus possit inducere sicut illa frigida in actu pōt inducere frigiditatē vnius gradus: al'r enī cōparatio nō esset bona. Si enī tu diceres ꝙ frida in actu. s. in vltimo. s. quarti gradus vt aq̄ ↄgelata nocet neruis: ⁊ nō friduꝫ in potētia. s. debile: ita ēt dicat̄ ꝙ fridū in potētia in vltimo. s. quarti gradus vt opium nocet neruis ⁊ nō aqua frigida debilis frigoris.

Opio Gētilis ¶ His postpositis dōm ꝙ oīa frigida actu ⁊ frigida solū in potentia nocēt neruis sanis si sint res agētes. Rō est: ꝑtes nostri corpris frigide parate multū infrigidari ⁊ ↄgelari nocent̄ a frigidis sicut corpora cholerica parata inflāmari nocent̄ a calidis: ⁊ ideo plus ↄuenit regimē p̄seruatiuū q̄ ↄseruatiuum s̄m cōem modū dicēdi. Sed nerui sunt mēbra frigida pauci caloris apta ↄgelari: g̃ oē q̄ð in eis ponit friditatē nocet eis. Hoc aūt est fridū siue actu siue potentia. Dico aūt si sint res agētes: q̄ res patiētes ꝓprie. s. nutrientes debent esse frigide taliter ꝙ trāseūdo per p̄mā ⁊ scðam ⁊ tertiā digōnē ↄuertant̄ in humiditatē ꝓpīquissimā siue simillimā cōplexioni nerui: vt tandeꝫ recipiat aīam nerui. Qualia aūt sint hec cibaria difficile est. Sed sunt forsan extremitates aīaliū: vnde extremitates vaccarū ↄfortāt sensus: vt scribit̄ īfra fen. 10. trac. z. 1. ca. Dico aūt si nerui sint sani: q̄ si sunt infirmi q̄uis vtplurimū frigida noceāt eis: q̄ vtplurimū incurrūt passiones frigidas: tamē si neruus egrotaret morbo calido: oportebit vt sic vel sub hac intētione infrigidare: vt apparebit in sequētib⁹ cap̄. Ad ↄria dōm. Ad primū ꝙ calidū pōt nocere neruis relaxādo ⁊ frigidū pōt nocere ↄgelando. Ad scðm dōm ꝙ ventus borealis fortificat neruos ex frigiditate per accidens ↄcludendo ⁊ fortificando caliduꝫ ītus vnde ventres hyeme vere calidissimi sunt natura. Fortificat etiā ex siccitate exiccando humiditates superfluas cuius ↄriuꝫ facit auster. Ad tertium dicendum ꝙ sermo ille non multuꝫ concordat cum Rasi primo continentis cap̄. 1. vbi dicit. Multiplicatio esus granatorum ⁊ cydonioꝝ ⁊ alioꝝ pomorum nocet neruis. Uel dicendum ꝙ ex parte frigiditatis nocent: sed ex parte siccitatis qua superfluitates exiccant iuuant: ⁊ ideo cōtingit aliquem iuuari ex vsu cotanorum ⁊ aliquem noceri. Ad quartum dicendum ꝙ nō omnis cōseruatio de facto debet per similia fieri: īmo cum corpus est paratum labi preseruamus. Ista autem querantur in questione nostra de conseruatione sanitatis.

¶ De paralysi ⁊ mollificatione. Cap. 2^m.

Paralysis quādoqꝫ dicit̄ sermone absoluto: ⁊ quādoqꝫ dicit̄ sermone ꝓprio. Dictio vo paralysis s̄m intētionē absolutā significat illud q̄ð significat mollificatio in quocūqꝫ mēbro fit. Paralysis vo ꝓpria est illud q̄ð de mollificatione est cōe vni duarū partiū corporis in lōgitudine. Alia enī est in parte īcipiēdo a ceruice: ⁊ sunt facies ⁊ caput simul sana. Alia est que in tota parte currit a pede.

¶ Jaꝫ premisit quedā cōia ad egritudines neruoꝝ: hic in spāli exequiť de eis ⁊ hꝫ tot partes quot sunt iste egritudines: sunt aūt septē. Prima est paralysis ⁊ ab ea īcipit. Primo ġ ostēdit quid sit ⁊ eius cās ⁊ diuersitates. Scđo ponit signa. ibi (Paralytici aūt pulsus.) Tertio curā. ibi (Opꝫ vt sit.) ⁋ Prima in duas. Primo ostendit qđ īporteť nomine paralysis. Scđo inuestigat eiꝰ cās ⁊ diuersitates. ibi (Et scitū est.) ⁋ Prima in tres. Primo ostēdit quot modis sumať nomē paralysis. Scđo declarat. ibi (Dictio ỽo.) Tertio ostēdit quō cadat in vsu ꝺm vnūqđq; nomē. ibi (Lingua ỽo.) ¶ Dicit primo ꝙ paralysis qñq; dr̄ noīe absoluto. i. large vel cōiter ⁊c̄. ¶ De scđo dicit ꝙ paralysis absolute idem est ꝙ mollificatio in quocūq; mēbro sit: siue sit in toto siue in parte. Sed ꝓprie est mollificatio in vna duarū partiū diuidēdo per longū. Et hoc dupl'r: q2 vel est in vna parte tm̄ ꝺm longū diuidēdo vt in brachio dextro. s. in quarta parte corporis: vel in tota medietate. s. a capite ad pedeꝫ: ⁊ hoc est qđ dicit. in tota parte currit a pede. i. a capite ad pedem: tñ caput ⁊ mēbra faciei sint sana: siue sint in quarta pte corporis siue in media parte totius corporis. Aliter tñ posset exponi vt ponat duos modos paralysis medietatꝭ. Una in qua medietas est mollificata p̄ter collū. s. preter faciē. Alia in qua medietas faciei etiā est mollificata. Et illa est de qua dicit in tota parte currit a pede. i. a capite ad pedeꝫ: q2 etiā medietas capitis est mollificata. ¶ Considerandū ꝙ ex lr̄a hac iam habemus ꝙ paralysis idem est ꝙ mollificatio: ⁊ sic est accidens motiue virtutis.

¶ Lingua ỽo arabica paralysis significat hanc intentionem: paralysis enim quandoq; īuitur in lingua ipsoruꝫ ad partē ⁊ medietatē. Cūq; paralysis accipiť cū intentione mollificationis absolute: tunc cum ea est illud quod cōmunicat vtrisq; lateribus simul exceptis membris capitis quibꝰ si cōmunicaret esset apoplexia sicut ex ea qđ vni digito ꝓprium est.

¶ Hic ostēdit quō ista nomina cadūt in vsu: ⁊ dicit ꝙ apud arabes paralysis nomē est sumptū a medietate. Et ita ēt dicit Judeus: ⁊ hoc est qđ dicit. ad vnā partē. s. vnā medietatis. ⁊ medietatē. s. totā ⁊ sic sumiť ꝓprie. Sed cū paralysis accipiť cōiter: vt dicať paralysis. i. mollificatio absolute: tūc vel est mollificatio totius p̄ter membra capitis: q2 tūc esset apoplexia. vel est mollificatio partis vt vnius digiti. nō ꝙ pars sumať hic pro medietate.

Dubm̄ p̄m ¶ Dubitāt rudes vtrū paralysis sit morbus ↄsimilis vel officialis. ⁋ Videť ꝙ ↄsimilis q2 fit in ↄsimili mēbro. s. in neruo. ⁋ Videtur ꝙ officialis: q2 est morbus quātitatis. s. extensio. ⁋ Dōm ꝙ paralysis pōt ↄsiderari dupl'r. Uno mō quantū ad cām: ⁊ sic pōt eē mala cōplexio mala cōpositio: q2 oppilatio ⁊ solutio ↄtinui ⁊ morbus cōpositus vt apparebit. Alio mō pōt ↄsiderari rōne eius qđ cōsequiť: ⁊ hoc vel est lesio actionis motiue: ⁊ sic est accidens. vel est membri extensio: ⁊ sic est morbus quātitatis. qđ est accidens. vel pōt accidere ex aliqua causarū paralysis: vt ex mollificatione facta ex flegmate humectante. Ex hoc ↄtraria cessant.

Dubm̄ 2m ¶ Dubitať q̄re nō posuit diffinitionē paralysis. ⁋ Dōm ꝙ ex vocabuli expositione dedit intelligi ꝙ paralysis idem est ꝙ mollificatio. i. prohibitio motus. quandoq; tamen cum hoc est prohibitio sensus: vt Auicen. in processu innuit.

¶ Et scituꝫ est ꝙ destructio sensus ⁊ motus fit quoniā spiritꝰ sensibilis aut motiuus aut retineť a penetratione ad mēbra aut penetrat. Sed mēbra nō suscipiūt eiꝰ īpressionē ꝓpter cōplexionis corruptionē.

¶ Primo inuestigat causas paralysis absolute ꝺm ꝙ est mollificatio siue laxitas. Scđo vt est mollificatio vnius partis sine alia. ibi (Et scias ꝙ nucha.) Tertio ostēdit modū sequēdi ad alias egritudines. ibi (Paralysis ỽo quedam.) Quarto ostēdit causas eius ex dispōne aeris. ibi (Et paralysis qđeꝫ plurimū.) ¶ Prima in duas. Primo p̄mittit diuisionē modoꝝ causarū. Scđo exequiť. ibi (Cōplexio aūt.) ¶ Cōsiderandū ꝙ lꝫ paralysis sit ꝓprie nocumentum in motu: q2 ablatio motus: tñ pōt ↄiungi sibi nocumentū in sensu: ⁊ ideo dixit. scitū est. i. notū ꝙ destructio sensus ⁊ motus ⁊c̄. erūt igitur inuestigate cause paralysis quando erunt inuestigate cause destructionis sensus ⁊ motus.

¶ Complexio autem corrupta aut est calida aut frigida aut humida aut sicca.

¶ Primo declarat causas destructionis sensus vel motꝰ que sunt corruptio cōplexionis: vnde membrū nō recipit īpressionē. Scđo declarat causas que sunt ꝓhibētes spirituꝫ penetrare. ibi (Causa aūt retētionis.) vel ibi (Et mollificatio plurima.) ⁋ Pr̄ia in duas. Primo premittit. Scđo declarat. ibi.

¶ Et videť qđē ꝙ calidū nō ꝓhibet īpressionē sensus in eis duꝫ nō ↄsequiť finem queādmodū vides in habentibus extenuationē ⁊ ethicis. Jn ipsis enim cū caliditate eorum nō destruiť motus ipsoꝝ.

¶ Et hec in tres. Primo ostēdit quō se hꝫ mala cōplexio calida ad ꝓhibēdū īpressionē spūs. Scđo quō se hꝫ mala cōplexio sicca. ibi (Cōplexio ỽo.) Tertio quō se hꝫ mala cōplexio frigida ⁊ humida. ¶ Primo arguit sic. si calidū ꝓhiberet īpressionē sensus ⁊ motus in mēbris: tūc in habētibꝰ extenuationē ex calido quāuis non sint ethici ⁊ in ethicis destrueret sensus ⁊ motus: hoc est falsum: ġ ⁊c̄. Hoc est qđ dicit: videť ꝙ calidū nō ꝓhibet īpressionē sensus sup. ⁊ motꝰ in eis. s. membris: dum nō ↄsequiť finem. s. vltimū in malitia: q2 calidū posset per vltimationē auferre sensum ⁊ motū vt apparuit prima fen illo cap̄. has operationes.

¶ Et siccum etiam propinquum est iudicio ipsius.

¶ Scilicet calidi: q2 non prohibet impressionem sensus ⁊ motus: dum non sequitur finem: sicut etiam apparet in ethicis.

¶ Complexio ỽo que prohibet a sensu ⁊ motu ꝺm plurimum est frigida ⁊ humida.

¶ Hic primo premittit. Scđo ꝓbat. ibi (Et illud.) ¶ Dicit p̄mo cōplexio ỽo ⁊c̄. ꝺm plurimū q2 frequentius hoc contingit.

¶ Et illud quidem non est longinquum. Frigidum enī contrarium est spiritui ⁊ nocet ei.

¶ Hic p̄mo ꝓbat de frigido. Scđo de humido. ibi (Et nō est.) Tertio simul de frigido ⁊ humido quodā. s. sine mā. ibi (Ex causis enī.) ¶ Primo arguit sic. illud ꝓhibet a sensu ⁊ motu qđ est ↄtrarium spiritui ⁊ sibi nocet: sed frigidū est huiusmodi vt apparet ex sciētia principiorum primo libro fen. 1. ⁊. 2.

¶ Et non est longinquum quin humiditas faciat membrum preparatum stupefactioni.

¶ Hoc declarat de humido ponēdo ⁊ nō probādo: ⁊ dicit ꝙ nō est lōginquū a veritate ꝙ humiditas facit membrū p̄paratū stupefactioni. i. p̄uationi sensus ⁊ motꝰ. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ Aui. nō ꝓbauit de humido sicut fecit de frigido: q2 humidū nō dr̄ ↄ̄riū magꝭ q̄ siccū: īmo plus ↄueniēs cōplexioni spūs cū spūs sit de nā aeris: sꝫ q2 de facto videmus ꝙ humidū. s. corpulentū fluxibile plus disponit mēbra ad nocumentū sensus ⁊ motus q̄ siccū. Diceremꝰ ꝙ cā est. Primo per accidēs q2 humidū infrigidat vt. A. fen. 1. ca. de signis cerebri sumptis ex velocitate passionis. Scđo q2 mollificat ⁊ tollit fixionē in motu: ⁊ ideo māe humide plus īpediunt motū q̄ sicce: vt declaratū est fen. 3. huius tra. 1. in q̄dā q̄one. Tertio q2 humiduꝫ turbidat subām spirituū ⁊ ex hoc īpedit sensuꝫ: ⁊ siccū clarificat: vt supra fen. 1. illo ca. Has opōnes. ⁊ fen. 3. tra. 4. 1. cap̄. Quarto q2 humiduꝫ ↄculcat ꝑtes mēbri: ⁊ ꝓhibet recipi spūm in eis vt ēt sumiť fen. 1. cap̄. de subeth. Hic tñ esset locus speculationis.

¶ Ex causis enim destructionis motus sunt frigiditas ⁊ humiditas absq; materia.

¶ Hic simul ponit ꝙ frigiditas ⁊ humiditas q̄dā. s. sine mā humorali sit cā destructiōis sensus ⁊ motꝰ: de frido. n. ⁊ hūido cū mā satꝭ est notū. Et p̄ facit h̄. Scđo ponit ↄditiōes huiꝰ destructiōis sensus ⁊ motꝰ. ibi (Uerūtñ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. īduxit p̄m ꝺmonē in hoc. Jā enī dixerat: ꝙ friditas ⁊ humiditas ꝓhibēt a sensu ⁊ motu: et q̄uis de frido ꝓbaret: nō tñ ꝓbauit de humido. Et ꝓbatio quā fecit de humido indigeret ꝓlixitate sermonis in p̄ncipijs: voluit ġ hic ꝓbare de frido ex actuali experiētia ꝙ frigidū ⁊ humiduꝫ destruūt sensus ⁊ motꝰ: ⁊ iō dixit enī. i. q2 ex causis destructiōis motus sup. ⁊ sensus sunt frigiditas ⁊ humiditas absq; mā: vt ab aqua frigida ab opio a fungis ab aere frigido ⁊ hoc est notū per sensuꝫ.

¶ Uerūtamen illud est ex eis q̄bus succurrere est facile cum calefactione. Et est sicut illud qđ nō cōicat plurime parti corporis: aut vni lateri ipsius absq; latere alio: imo si necessariuꝫ fuerit accidet vni mēbro causa illius ꝺm ꝓportionem vt sit paralysis.

¶ Cōsiderādū ꝙ duas ponit ↄditiones p̄uationi sensus ⁊ motus a friditate extrinseca. Una est q2 est ex eis q̄bus facile est succurrē. Scđa est q2 nō cōicat pl'ime parti corpis vl' vni lacerti absq; alio.

¶ Dubitať de p̄ma ↄditione: q2 nō videť vera: pōt enī homo ex frigore aeris īcurrere nocumētū sensus ⁊ motꝰ a quo nunq; curabiť. Dubm̄ 3m
⁋ Dōm ꝙ dupliciter verificatur dictū Auicen. Primo ex pluritate euētus talis dispositionis. s. q2 qui nocentur in sensu ⁊ motu ꝑ-

ꝑter frigus aeris vtplurimũ curantur calefaciendo eos: ꝛ nõ multum differũt ad curãdũ. Sed q ſunt paralytici vitio humoris tarde ꝛ difficulter curant: lꝫ ſit poſſibile qñq; hoĩeꝫ frigiditate aeris mori. Scðo mõ verificat q̃tũ ad pluralitatẽ intẽtionuꝫ. Nã in cura paralyſis ex mala cõplexione cũ mã eſt duplex intẽtio. ſ. attractio ꝛ euacuatio mãe que euacuatio fit cuꝫ fortibus medicinis: vt colloquintida elleboro ꝛ ſimilib⁹ vt ſupra patuit. Sed qñ paralyſis fit a mala cõplexione frida pura tũc cura ꝑficit ſola alteratiõe ſ. calefactiõe: ꝛ h̃ eſt qð Aui. dicit facile ẽ ſuccurrẽ cũ calefactiõe.

Dub^m 4^m ❡ Dubitat de ſcða ꝯditione Aui. dicit ꝙ nocumentũ hoc nõ cõmunicat plurime parti corporis. ❡ Cõtra: qꝛ ꝓpter frigiditatem ſine mã põt corp⁹ totũ fieri ſine ſenſu ꝛ motu. ❡ Reſpõdet Albertus ꝛ ſequaces ꝙ frigiditas ꝛ humiditas ſine mã nõ ſufficiunt ad faciẽdum oppilationeꝫ: vt a toto corpore ꝑter mẽbra faciei auferatur ſenſus ꝛ motus. ❡ Iſte ſermo eſt multũ rudis. Et credo ꝙ fuit mala recollectio. Nã frigidũ ſine mã põt occidere nedũ auferre ſenſum ꝛ motũ. ❡ Dico ḡ ꝙ paralyſis diſtincta ꝯtra apoplexiaꝫ qñq; aduenit plurime parti corporis abſq; alia parte. v̇. g. qꝛ oĩa membra ſunt paralyticata a facie infra. Et iſta nõ accidit ꝓprie a frigiditate ſine mã. v̇. g. ab aere frigido. Naꝫ aer frigidus vel ſumptio opij nõ ita determinat ſuã frigiditatẽ ꝙ ſolũ ĩfrigidet totã nuchã ꝛ nõ cerebruꝫ. Sed hoc accidere põt aptius a mã flegmatica que põt oppilare ꝑncipiũ nuche ꝛ principia neruoꝝ oĩum a nucha naſcentiuꝫ. ❡ Dico ſcðo ẽt ꝙ qñq; aduenit paralyſis vni lateri abſq; alio. v̇. g. qꝛ media pars corporis perdidit ſenſuꝫ ꝛ motũ ꝑꝑ nocumentũ in medietate nuche. Et iſta ẽt paralyſis nõ accidit a frigiditate ſine mã. v̇. g. a frigiditate aeris vel a potu frigide medicĩe: qꝛ iſta nõ determinãt ſe ad ĩprimendũ: ita in medietate nuche ꝙ nõ in alia medietate. Nõ cõicat plurime parti corporis vt oĩbus mẽbris ꝑter faciẽ aut vni lateri abſq; altero. ❡ Dico tertio ꝙ eſt q̄dã paralyſis accidẽs ꝯtingẽter vni mẽbro. v̇. g. manui vel pedi: ꝛ iſta põt accidere a mala cõplexione frigida ſine mã ꝓprie extrinſeca ſcꝫ frigore aeris: qꝛ quis põt cũ manu vel pede occurrere ad frig⁹ extra ꝛ perdere ſenſum ꝛ motũ: vt frequenter accidit. Et hoc eſt qð dicit. ĩmo ſi neceſſariũ fuerit ſu. nocumentũ ſenſus ꝛ mot⁹ ſiue paralyſim fieri a mala cõplexione frigida ſine mã: accidit vni mẽbro: vt ſit paralyſis. ſ. in eo ꝺm ꝓportionẽ. ſ. cãe ad illud mẽbruꝫ. i. ꝺm ꝙ cã occurrit illi: ꝛ fuit vigoroſa ſuꝑ eo. ❡ Cõſiderandũ tñ ꝙ lr̃a iſta: ĩmo ꝛc̃. põt aliter exponi: ꝑꝑ qð ſciendũ ꝙ mala cõplexio frigida ſine mã põt trib⁹ modis imaginari facere paralyſim vni⁹ lateris ſine alio. Primo mõ ſi aliqua mã flegmatica fecerit ĩpreſſionẽ frigoris fortis in medietate nuche ꝛ ceſſauerit ꝛ remanſerit mala cõplexio. Scðo mõ ſi cã exterior infrigidãs mouerit cauſas ꝯiunctas ꝛ antecedẽtes. ſ. humorales. Primus hoꝝ modorum eſt forſan plus imaginabilis q̃ eueniẽs: de facto aũt raro accidit. Secũdus modus in veritate eſt a mala cõplexione cũ mã: ꝛ ið Aui. de eis nõ dixit. Tertio mõ põt ꝯtingere ꝑꝑ ꝓportionẽ cãe extrinſece ĩprimentis ad corporis partes. v̇. g. aliqs hꝫ ꝑncipiũ nuche debile: ſed cerebrũ forte: vel hꝫ medietatẽ nuche ex nã debilẽ ꝛ aliã fortẽ. Sicut homo põt habere vnũ neruũ euntẽ ad vnũ membrũ debilẽ ꝛ alios fortes. Sunt enĩ hoĩes diuerſi in hoc: vt apparet in cõmẽ. ꝑmi ꝓnoſticoꝝ ſuꝑ illo verbo. Frendere dentib⁹. cõmẽ. 24. Cũ ḡ iſte homo occurret frigori ſine mã patiet pars parata pati ꝛ non alia. Et hoc ꝓpter ꝓportionẽ iter cãm ꝛ illã partẽ. Et hoc eſt qð dicit: ĩmo ſi neceſſariũ fuerit. ſ. nocumentũ in ſenſu ꝛ motu a frigiditate ſine mã cõmunicari vni lateri abſq; alio: accidit vt ſit paralyſis vni membro. i. accidet ſicut paralyſis etiã accidit vni membro a frigiditate ſine materia: ꝺm ꝓportionẽ. ſ. cauſe ad illud mẽbrum vel ad illud latus. Declarauit aũt Auicen. in exemplo de vno membro: qꝛ plus accidit ꝙ vnũ membrũ ꝛ nõ aliud diſponatur ſic ad patiendũ q̃ accidat medietatẽ corporis diſponi ſine alia.

❡ Et mollificatio plurima q̃ fit ꝑꝑ retentionẽ ſpiritus.

❡ Iſta lr̃a dupl'r exponit. ❡ Primo ꝙ ſequat ꝯtinue partẽ ꝑcedentem: vt dicat accidit ꝛc̃. ꝺm ꝓportionẽ vt ſit paralyſis: ꝛ pro. i. mollificatio plurima: qꝛ frigiditas ſine mã facit paralyſim plurimam corrũpendo cõplexionẽ ꝛ ꝓhibendo tranſitũ: qꝛ frigidũ denſat poros ꝛ vias: ꝛ ideo ſubdit. Que. ſ. mollificatio plurima fit a frigiditate ꝑꝑ retẽtionẽ ſpũs. i. ꝓhibitionẽ penetratiõis ad membra. Et forſan Aui. dixit hoc: qꝛ iã dixerat ꝙ frigiditas deſtruit ſenſum et motũ corrũpendo cõplexionẽ mẽbri: ne recipiat ĩpreſſioneꝫ. Uult dicere mõ ꝙ ẽt hoc facit ꝓhibendo penetrationẽ ſpũs ꝛ reducat ad cãs oppilãtes ꝑ viã ꝯſtrictiõis ſicut ẽt facit ligatura. Et forſan dixit h̃ vt oſtẽderet ꝙ friditas facit mẽbrũ paralyticũ in diſponẽdo: ꝛ tũc nõ eſt plurima mollificatio: vel facit mẽbrũ paralyticum in diſponẽdo ꝛ ꝓhibẽdo trãſitũ ſpirituũ: ꝛ tũc eſt mollificatio plurima. ❡ Scðo mõ põt exponi: vt ſit ꝑn^m ꝑtis in qua Aui. ĩcipit ponere cãm deſtructiõis ſenſus ꝛ mot⁹ q̃ eſt ꝓhibitio penetratiõis ſpũs. Et ꝑ ꝑmittit que mollificatio ẽ. Scðo ponit cãs. ibi (Cã aũt.) ❡ Dicit ꝑmo ꝛ mollificatio q̃ fit ꝑꝑ retẽtionẽ ſpũs plurima ſu. ẽ.

❡ Dubitat que mollificatio ſit maior: an illa que fit a corruptione cõplexionis: an illa que fit ex ꝓhibitione tranſitus ſpiritus. ❡ Uidetur ꝙ illa que fit ex mala cõplexione: qꝛ ſicut cõplexio eſt quid magis virtutib⁹ ꝓpinquũ ad perficiendũ oꝑationes: ita nocumẽtuꝫ in cõplexione videt magis ꝓpiquũ in ledẽdo. ❡ In ꝯ̃riũ Aui. q dicit ꝙ illa que eſt ꝑꝑ retẽtionem ſpiritus eſt plurima. ❡ Dõm ꝙ mollificatio põt dici plurima dupl'r. Uno mõ ex parte modi leſionis oꝑatiõis ſenſitiue ꝛ motiue in organo. Et iſto mõ eſt plurima que fit a mala cõplexione ſine mã ĩdiſponẽte mẽbrũ. Dico aũt ſine mã: qꝛ ſi eſſet cũ mã nõ abſolueret ab alio mõ cãe. ſ. ab oppilatione ꝓhibẽte trãſitũ ſpirituũ. Eſt aũt plurima qꝛ talis cõplexio immediate ledit oꝑationẽ: ſed ꝓhibitio ſpũs nõ immediate: ĩmo forſan eſt leſio per cõitatẽ. Alio mõ põt dici plurima q̃tũ ad ꝑſeuerãtiaꝫ ꝛ difficultatẽ cure: ꝛ iſte eſt ꝓprius modus dicẽdi plurimã. Et hoc mõ mollificatio que fit ꝑꝑ ſpirituũ retentionẽ eſt plurima: qꝛ magis perdurans q̃ illa que fit ꝑꝑ corruptionẽ cõplexionis ſolam. ſ. exceſſu q̄litatis frigide ꝛ humide. Et forſan hoc voluit. A. cũ dixit. verũtamẽ illud. ſ. nocumentũ ſenſus ꝛ mot⁹ a frigiditate ꝛ humiditate ĩdiſponentib⁹ ſolũ eſt ex eis qbus ſuccurrere eſt facile: ſed mollificatio ꝑꝑ retentionẽ ſpũs eſt plurima: qꝛ ſibi nõ facile ſuccurrit. Et hoc apparet diſcurrẽdo per plurimas ſuas cãs ſtatim dicẽdas que ſunt oppilatio ꝛ ſolutio ꝯtinuitatis: difficulter enim iſta remouent. ❡ Ad ꝯ̃riũ dõm ꝙ rõ nõ ꝯcludit. cõplexio enĩ mala põt ĩmediatius ledere oꝑationes: ꝛ tñ facilius remoueri.

Dub^m 5^m

❡ Cauſa v̇o retẽtionis eſt oppilatio aut ſeꝑatio poroꝝ ꝛ trãſituũ ꝑducẽtiũ ad mẽbra cũ ſectione.

❡ Hic inueſtigat cãs huius retentionis ſpũs ſiue ꝓhibitionis trãſitus ad membra. Et primo premittit cauſas. Scðo ſubdiuidendo vnam multiplicat numerũ illarũ. ibi (Oppilatio.) Tertio declarat vnãquãq; cãm ꝺm multiplicatũ numerũ. ibi (Poroꝝ aũt.) ❡ Dicit primo cauſa retẽtionis. ſ. ſpũs ne vadat ad mẽbra eſt duplex. ſ. oppilatio. Alia eſt ſeparatio. i. remotio abinuicẽ poroꝝ ꝛ tranſituũ. i. viarum ſeparatio. dico cum ſeparatione. i. cum ſolutione ꝯtinuitatis. dixit autem pororum quantũ ad vias occultas magis: ꝛ trãſituum quantum ad manifeſtas.

❡ Oppilatio aũt aut eſt ꝺm ſemitã rei aggregãtis ambas res ꝛ eſt apa: ꝛ tũc eſt cã mollificationis ꝛ ꝑalyſis faciẽs abſciſionẽ ſpũs a membris ꝯtractio poroꝝ: aut repletio aut apoſtema: aut ſolutio ſingularitatis.

❡ Hic multiplicat has cãs ad numerũ quaternariũ: ꝛ dicit ꝙ oppilatio fit: vel ex apoſtemate: vel ꝯtractione: vel mã replente: ergo ſequit ꝙ cauſa paralyſis que ꝓhibet tranſitũ ſpirituuꝫ ad mẽbra eſt vel ꝯtractio poroꝝ vel repletio: vel apoſtema: ꝛ he tres cauſe ſunt reducte ad oppilationẽ. vel cauſa eſt ſolutio continuitatis: ꝛ ſunt in ſũma quatuor cauſe. ❡ Conſiderandũ ꝙ apoſtema aggregat ambas res. ſ. oppilationẽ ꝛ ſolutionẽ cõtinuitatis: hoc eſt qð dicit. Oppilatio v̇o aut eſt ꝺm ſemitaꝫ ꝛc̃. ꝛ eſt apoſtema ſup. aut oppilatio eſt ꝓpter ꝯ̃ctionẽ: aut ꝓpter repletionẽ. Et tunc eſt cã. ꝛ forſan ꝙ deficit ſcriptori lr̃a quã ſuppleo. Et ſi nõ ſuppleret intelligitur ex virtute ſequentis ſermonis.

❡ Poroꝝ aũt ꝯtractio qñq; accidit ꝓpter ligaturã ligantis exterius que eſt ex eis que poſſe eſt remoueri: ꝛ eſt mollificatio illa ꝛ deſtructio ſenſus ꝛ mot⁹ res accidentalis que remouet cũ reſoluit ligatura. Et qñq; fit ex cõpreſſione vehemẽti ſicut accidit apð ꝑcuſſionem aut caſum. Et ſicut accidit cũ declinãt ſpondiles ꝛ rumpunt ad vnũ duoꝝ laterũ dextrũ aut ſiniſtruꝫ ꝛ comprimunt neruos exeuntes a ſe in parte illa aut ad interiora aut ad poſteriora. Sed ad interiora ꝛ poſteriora accidit ex eis tenſio nõ coarctatio: quoniã occurſus ſpondiliũ duob⁹ laterib⁹ ante ꝛ retro nõ ſunt ſuꝑ exitũ neruoꝝ ꝺm ꝙ ſciuiſti. Et exit⁹ neruoꝝ ꝺm ꝙ ſciuiſti nõ eſt niſi ex duab⁹ partib⁹ ãteriore ꝛ poſteriore. Et qñq; ꝯtrahunt ꝓpter groſſitudinẽ ſubẽ mẽbri.

❡ Habet quatuor partes: ſicut quatuor ſunt iſte cãe quas declarat. Primo ꝯ̃clarat cãm que eſt poroꝝ ꝯtractio. Scðo que eſt repletio. ibi (Repletio.) Tertio que eſt apoſtema. ibi (Apoſtema.) Quarto que eſt ſol'o cõtinuitatis. ibi (Inciſio.) ❡ Dicit ꝑ° poroꝝ aũt ſup. ꝛ viarum ꝯtractio. i. ꝯſtrictio vel adunatio ſiue denſatio.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ tres assignat cãs huius ɔ̃ctionis. Una est ligatura. Scđa est casus ⁊ ꝑcussio: sicut apparet in dislocatiõe spõdiliũ. ¶ Cõsiderandũ ꝙ nerui exeũt a spondilib⁹ ƀm dextrũ ⁊ sinistrũ: ⁊ ideo dislocatio spondilis ad dextrũ ⁊ sinistrũ statiȝ coartat neruũ ꝓpter remotionẽ spondilis ad partẽ illam: ⁊ ꝓprie hoc accidit in spondilibus colli: q꜡ nerui oriunť a spondilib⁹ colli inter vnã spondilẽ ⁊ aliam: ita ꝙ foramen est cõe duabus spondilib⁹: vt Aui. primo cañ. fen p̃ma de anatho. spondiliũ: ⁊ Gal'. 4. de interioribus. 3. cap̃. Sed quãdo ante vel retro spondiles dislocanť: tunc nõ coartanť nerui: q꜡ nerui nõ exeunt ƀm illũ modũ: ⁊ hoc est qđ dicit occursus spondiliũ ante ⁊ retro nõ sunt super exituȝ neruoꝝ: q꜡ non exeunt inde: sed a latere: ⁊ ideo spondiles a latere occurrunt sibi super exitũ neruoꝝ: ⁊ ꝓprie est vnũ de spondilibus superioribus: qui occurrũt super exitũ sumẽdo super. i. iter vnũ ⁊ reliquũ. Sed sumẽdo sup large. i. v̓sus sic verificať de oĩbus spondilibus. vt pȝ.

Dub^m 6^m ¶ Dubitať q꜡ Aui. dicit ꝙ dislocatio ad anteriora ⁊ posteriora spõdiliũ nõ facit coartationẽ. ⁋ Cõtra q꜡ ex hac dislocatiõe fit destructio sensus ⁊ motus in mẽbris infra illã: vt Aui. 4. cañ. fen. 5. cap̃. de dislocatione spondiliũ. ⁋ Dõm ƀm Rasim p̃mo ɔtinẽtis primo cap̃. ꝙ dislocatio ante vel retro: aut est semicircularis vt apparet in gibbositate: ⁊ tũc nõ ɔstringunť nerui nec nucha: ⁊ ideo gibbosi nõ perdũt sensum ⁊ motũ. Aut est angularis. v̓. g. vna sola spondilis intus vel extra pelliť: sicut videmus in casibus sup dorso: ⁊ tũc nucha ⁊ nerui ɔstringunť ⁊ ꝓprie nucha: ⁊ homo perdit sensum ⁊ motũ: ⁊ moriť ƀm plurimũ. ¶ Tertia cã istius ɔstrictiõis viarũ ⁊ poroꝝ est grossitudo sube mẽbri. Possumus aũt per grossitudineȝ ĩtelligere apostema: qđ qñqȝ iuxta neruũ nascens coartat illũ. vel grossitudo. i. eminẽtia mẽbri: ⁊ talis eminẽtia põt fieri ẽt sine apãte: vt notũ est in duritieb⁹ neruoꝝ ⁊ chordarũ ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ.

¶ Repletio v̓o oppilatiua est ex materijs humidis currentibus quibus membrum humectatur: ⁊ currunt in vacuitates omnium membrorum: aut stant in principijs membrorum: aut in ramis neruoꝝ. Et qñqȝ fit in via spiritus currentis ex eis.

¶ Cõsiderandũ ꝙ huic mãe assignat q̃tuor loca. Aut totũ mẽbrum paralyticũ: q꜡ totũ est infusuȝ flegmate: ⁊ q̃tũ ad hoc dixit ex materijs humidis currentib⁹ qbus mẽbrũ humectať ⁊ currũt in vacuitates oĩum mẽbroꝝ. s. que fiunt paralytica siue sit vnũ mẽbruȝ siue plura. Secũdus locus est p̃ncipiũ neruoꝝ. s. p̃ncipiũ sue originis. Tertius locus est ramus nerui q ramus vadit ad mẽbrũ ⁊ dimittit aliũ ramũ ad aliud mẽbrũ. Quart⁹ locus est via spũs currẽtis in eis. i. mẽbris vel neruis. Per hãc viã possum⁹ ĩtelligẽ viã spiritus vitalis. s. arteriã: ex ei⁹. n. oppil'one pol'e est tolli sensuȝ ⁊ motũ. Scđo ꝑ viã intelligamus viã que in cerebro vel nucha est que respicit p̃n^m nerui. Tertio ꝑ viã. i. ramũ nerui appropriatũ membro: q꜡ iã est in mẽbro fundat⁹. Quarto viã. i. poros mẽbri in qbus currit: ⁊ recipiť spũs sensitiu⁹ ⁊ motiu⁹: q̃uis reliq̃ ptes illi⁹ mẽbri nõ sint ĩbibite mã. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ꝑ mãs humidas currẽtes in manifesto ƀmonis ĩtelligimus flegmaticas mãs a qb⁹ plurimũ fit hec oppilatio: tñ ⁊ alie mãe fluentes ⁊ oppilãtes possent illud facere vt melãcholia: ⁊ ẽt sanguis ⁊ rarissime cholera vt notũ est.

¶ Apostema v̓o quãdoqȝ accidit in originib⁹ neruorum: ⁊ ramis ipsoꝝ: ⁊ oppilat transitus.

¶ Patet.

¶ Incisio aũt que neruis accidit que in lõgitudine est nõ nocet sensui ⁊ motui: ⁊ que est in latitudine ꝓhibet sensum ⁊ motũ a mẽbris que imbibunť ex meatib⁹ qui sunt ɔtinui inter ipsa ⁊ villũ tunc incisum.

¶ Incisio in longitudine nõ nocet. s. multũ: q꜡ nõ prohibeť incessus spũs: in latitudine ꝓhibet ⁊c̃. a mẽbris q̃ ĩbibunť ex meatib⁹. i. qb⁹ meat⁹ pleni spũ exhibẽt spm̃ ⁊ mẽbra ĩbibũt sibi illũ spm̃ q ⁊c̃.

¶ Et scias ꝙ nucha similis est cerebro in dispõnibus suis ad duas diuisiones: lȝ sensus eas nõ discernat.

¶ Iaȝ Aui. inuestigauit cãs paralysis absolute. Hic inuestigat cãs paralysis ꝓprie: q꜡ ĩuestigat: quare vna ps corporis absqȝ alia fit paralytica. Et p̃mo p̃mittit qddã pro suo fundamẽto. Scđo declarat ꝓpositũ. ibi (Non g̃.) ⁋ Prima in duas. Primo p̃mittit. Scđo ꝓbat. ibi (Quõ eniȝ.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ nucha est similis cerebro in dispõnibus suis ad duas diuisiones. s. dexterã ⁊ sinistraȝ lȝ sensus non discernat eas sicut in cerebro.

¶ Quomodo enim non erit ita illud cuȝ procedat etiã a duabus diuisionibus cerebri.

¶ Arguit sic: nucha ꝓcedit a duab⁹ diuisionibus cerebri: q꜡ a cerebro in duas diuiso ⁊ loco diuisionis: g̃ est diuisa. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ɔ̃ñtia simpl'r nõ teneret de q̃libet orto a cerebro: q꜡ ƀm h̃ neru⁹ q̃libet eẽt diuisus: sȝ tȝ de eo qđ nasciť a duab⁹ diuisionib⁹: ita ꝙ ab vtraqȝ ꝑte cerebri nasciť: ⁊ iõ dixit a duab⁹ diuisionibus.

¶ Nõ ergo elongať quin seruet naturã vnius duoꝝ laterum purgando ⁊ expellat materiã ad latus quod est debilius ⁊ qđ est magis susceptibile materiei primũ: ⁊ cui accidit ꝑcussio ⁊ ictus ⁊ ad qđ expelliť sup̃fluitas lateris cerebri quod ipsum sequiť.

¶ Prio ostẽdit q̃re paralysis fit in vno latẽ ⁊ nõ in alio. Scđo ostẽdit q̃re fit in qbusdã ꝑtib⁹ ⁊ nõ alijs siue sit totũ corpus p̃ter faciẽ siue sit medietas toti⁹ siue vnũ membrũ. ibi (Et scias.) ⁋ Prima in duas. Prio facit h̃. Scđo qđ dixit declarat. ibi (Et nõ est.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ cerebrũ purgãdo mãȝ seruat siue defendit nãm vni⁹ duoꝝ laterũ: ⁊ expellit ad latus debilius: ⁊ mag̃ susceptibile: ⁊ hoc q̃tuȝ ad nãlẽ debilitatẽ. Et cui lateri accidit ꝑcussio ⁊ ict⁹: ⁊ hoc q̃tũ ad debilitatẽ accidẽtalẽ. Et ad qđ expelliť ⁊c̃. ⁊ hoc q̃tũ ad rectitudinem: q꜡ mã latens dextri cerebri expelliť ad dextrum: ⁊ sinistri ad sinistrũ nuche. h̃ tñ nõ ɔsonat dictis Cõciliatoris dĩa. 183. vt apparet fen. 1. sup ca. de apatib⁹. in qõne q̃dã. ⁊ hoc est qđ dicit ⁊ su. latus ad qđ expelliť est latus ad qđ expellať sup̃fluitas lateris cerebri: qđ su. latus ad qđ expelliť est vt ip̃m. s. latus cerebri sequitur.

¶ Et nõ est mirandum si egritudo sit ꝓpria vni lateri absqȝ alio latere: nã eni p̃cepto sui creatoris iã discernit qđ est subtilius hic: ⁊ tu qdẽ recordare hui⁹ ex principijs que tibi dedimus in libro primo.

¶ Hic d̃clarat qđ dixit. s. ꝙ nã cerebri seruit ⁊ defendit vnã partẽ: ⁊ expellit ad aliã. Et dicit ꝙ h̃ nõ est mirãdũ: q꜡ nã. s. regẽs corpus vel nã. i. virt⁹ nãlis discernit ꝙ ẽ subtili⁹ ad discernẽdũ q̃ h̃ sit. Uidem⁹. n. ꝙ discernit medicias ɔ̃rias adiuicẽ mistas: discernit vnũ humorẽ ab alio: imo ꝑtẽ a ꝑte: ⁊ h̃ appet ex p̃ lib. s. fen. 1. ca. de virtutib⁹. vbi sunt tacte opõnes virtutũ: ⁊ ẽt in multis capitulis p̃mi libri. hoc aũt dixit Aui. ꝑꝑ Rasim. 1. ɔtinẽ. 1. ca. qui valde mirať de hoc: tñ hec est veritas quã Aui. ponit ⁊ Gal'. 1. de ĩterioribꝰ. pe. ca.

¶ Et scias ꝙ multotiẽs expellitur materia humida ad extremitates propter dominium caliditatis in corpore aut motu subito ex timore: aut pauore: aut ira: aut delitijs: aut angustia.

¶ Iste canon ponit qddã ex quo declaranť dicta ⁊ dicẽda: ⁊ vult ꝙ multotiẽs mã humida. s. fluxibilis multotiẽs expelliť ad extremitates: q꜡ calor in corpore dominať: ⁊ hoc q꜡ fact⁹ est subitus mot⁹ ex timore. s. de futuris: aut pauore. s. de preteritis: aut ira: aut delitijs al's cõtrouersijs. i. rixis aut angustia.

¶ Diceret aliqs quõ ex tristitia siue angustia fit subitus mot⁹: imo paulatinus vt sumiť. 1. cañ. fen. 2. cap̃. de accidẽtib⁹ aĩe. Dub^m 7^m

¶ Itẽ quõ ista accidẽtia aĩe faciũt dominiũ caliditatis. Timor enĩ ⁊ angustia ĩfrigidãt. ⁋ Ad p̃^m dõm ꝙ ꝑ motũ subitũ ĩtelligem⁹ motũ nouũ in calore: ⁊ saltẽ oĩa aĩe accidentia in sui p̃n° aliqd subito ꝑmutãt. ⁋ Ad 2^m dõm 2^r. Primo ꝙ Aui. nõ vult dicẽ ꝙ ista accidẽtia faciãt dñari caliditatẽ: sed vult dare duas cãs ꝑꝑ quas mãe qñqȝ expellunť que prius nõ expellebanť. Una cã est: q꜡ calor mõ dominať: ⁊ p̃us non dominabať: ⁊ hoc põt fieri ꝑꝑ multas causas quas narrare esset ꝓlixũ. Alia cã est subitus mot⁹ in calore ⁊ spũ: ex quo accidit mãm moueri que p̃us nõ mouebať: vnde calor moueť ad ei⁹ expulsionẽ. ⁋ Scđo mõ possum⁹ rñdere ꝙ Aui. det vnã cãm. s. victoriã vel dñium caliditatis in corpore supra mãm: ⁊ ista victoria fit ex subito motu ꝑꝑ accidẽtia aĩe. Cõtingit enĩ ꝙ ex aliquo irascibili vel timoroso vel gaudioso calidũ cõmotũ subito fortificatur: ⁊ hoc vel vt vindicet vt in ira: vel vt prosequať vt in gaudio: vel vt se defendat vl' preuideat vt in timore. Calidũ aũt quasi vigoratũ expellit mãm: imo cõmoueť mã in accidẽtibus aĩe: que prius quiescebat: ⁊ ipsa cõmota stimulat ad expulsionẽ ⁊ necessitat. Uirtutes aũt naturales necessitateȝ assumẽtes vehementius operanť: vt Gal'. in cõmen. 4. pulsuũ p̃mo cõmen. super tex. furoris. ⁊ ideo visi sunt quidam liberati a fortibus egritudinibus mãlibus ꝓpter timorẽ ⁊ alia accidẽtia aĩe: vt innuit Auicẽ. lib. primo fen. 3. doctri. 7. de exercitio. 2. ca. vnde dicit. Nauib⁹ ferri in mare altum est fortius in remouẽdo egritudines quas noĩauimus: propterea ꝙ ƀm aĩam letitia ⁊ tristitia diuersificanť ⁊c̃. ⁊ Rasis. 18. cõtinentis cap̃. 2. cap̃. de q̃rtana dicit: ꝙ apud indos est expertuȝ ꝙ inuadere quartanariũ ense euaginato ⁊ facere ꝙ serpẽtes aggrediant eos extractis dentib⁹ ꝙ curat: ⁊ h̃ nõ est nisi ĩducẽdo timo-

rem ꝛ motũ faciẽdo subitũ in calore nãli: vñ dominat̃ sup mãm. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ex isto canone Aui. hꝫ tria. Unuꝫ est q̃uo ex accidẽtibꝰ aĩe põt fieri paralysis. Põt ẽt hẽri q̃uo ex accidẽtibꝰ aĩe cõtingit qñqꝫ curari paralysim. Nã mã hũida si est in venis põt moueri ad neruos ꝛ facẽ paralysim. Sed si hõ est actu paralyticꝰ põt mã faciẽs paralysim ꝑꝑ accidẽtia aĩe moueri ad exteriora: ꝛ liberabit̃ hõ: ꝛ iõ lr̃a põt alr̃ exponi: vt dicatur: multotiẽs expellit̃ mã humida. s. que facit paralysim ad extremitates. s. extra ꝛ recedat a neruis: vñ hõ liberat̃. Tertiũ qð ex hoc hꝫ est: q꞉ si nã ex impetu accidẽtiũ aĩe pellit mãm ab vna parte ad aliã: quid igit̃ mirabile est ꝙ pellat sine illis ad vnã partẽ nuche ꝛ nõ ad aliã.

¶ Et scias ꝙ cũ lesio ꝛ mã que faciũt paralysim sunt in vno latere vẽtriculoꝝ cerebri cõicat lateri corpis toti ꝛ lateri faciei cũ eo: ꝛ silr̃ si sunt in meatibꝰ lateris vniꝰ quẽadmodũ si esset in duobꝰ lateribꝰ vẽtriculoꝝ cerebri: aut in meatibꝰ esset apoplexia.

¶ Hic particularius iuestigat cãm ꝛ modũ ꝼm quẽ ꝯtingit totum paralyticari aut medietatẽ aut partẽ. Et p̃mo qñ nocumẽtũ ꝛ mã est in cerebro. Scðo qñ est in nucha. ibi (Si autẽ sunt.) Tertio qñ est in neruis. ibi (Q꞉ si nõ fuerit.) ¶ Cõsiderãdũ dixit lesio ꝛ mã: q꞉ lesio a cã mãli: q꞉ iste cãe ꝓprie faciũt has diuersitates i paralysi: vt sup̃ apparuit. vel dixit lesio q̃tũ ad cãs p̃mitiuas q̃sdã: vt est ꝑcussio: ꝛ mã q̃tũ ad cãs humorales. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ per meatus Aui. intelligit vias in subã cerebri directas ad p̃ncipia neruoꝝ. dicit ꝫ si lesio ꝛ mã sunt in vno latere vel in meatibus vnius lateris paralyticat̃ pars illa corporis: ꝛ medietas faciei. ꝛ pꝫ.

¶ Si aũt sũt apð originẽ nuche corpꝰ totũ eẽt ꝑalyticũ p̃ter mẽbra faciei: ꝛ qñqꝫ accidit cũ h̃ stupor i cute capit̃ si ꝓhibet̃ trãsitꝰ sensus: qm̃ cuti capit̃ adueniũt nerui sẽsibiles ex ceruice quẽadmodũ ostdimꝰ. Si aũt sũt i latẽ origis nuche cõicat lateri toti excepta facie. ꝙ si sũt dscẽdẽtes ab origie sũmergẽdo aut i latẽ vno mollificat̃ ꝛ ꝑalyticũ fit qð seq̃t̃ illð ex mẽbris q̃rũ nerui sẽ ex vno. ꝙ si nõ fuerit ex nucha: imo ex neruis mollificat̃ qð est ꝓpriũ illi neruo: siue sit in toto neruo aut in medietate eiꝰ aut in parte eius mollificat̃ qð mouet illud qð sequit̃ ip̃m ꝓpter illud qð venit ad ip̃m de illo leso ꝑꝑ mãm ꝛ resolutionẽ singularis aut apostema.

¶ De scða ꝑte dicit: ꝙ si lesio ꝛ mã sunt apud originẽ: q꞉ in p̃ncipio totius nuche ꝛ vtriusqꝫ ꝑtis eiꝰ totũ corpꝰ paralyticat̃ p̃ter faciẽ. Et cuti capitis accidit stupor si ꝓhibet̃: q꞉ ꝓhibet̃ ꝛc. q꞉ nerui dãtes sensum illi cuti nascunt̃ a ceruice. i. collo. s. a scðo pari: vt ostẽdimꝰ p̃ cañ. fen. 1. cap̃. de anathomia neruoꝝ a nucha. Si aũt sũt. s. nocumẽtũ ꝛ mã in latẽ. s. vno nuche cõicat ꝛc. pꝫ. Q꞉ si sũt descendẽtes. s. lesio ꝛ mã ab origine sũmergẽdo. i. totã nuchã ꝼm ꝓfunditatẽ ibi capiẽdo. v̇. g. in loco renũ: aut in latẽ vno. s. nuche mollificat̃ ꝛ ꝓ. i. paralyticũ fit ꝙ seq̃t̃ ꝛc. q꞉ vna ꝑs vel oĩa ĩfra illũ locũ. Q꞉ si nõ fuerit. s. nocumẽtũ siue paralysis mollificat̃ ꝛc. siue in toto: q꞉ in p̃ncipio. vel in toto q꞉ per totũ neruũ mã ĩbibat̃. aut ĩ medietate: q꞉ in vno ramo p̃ in ꝑte. s. nerui appropriata mẽbro ꝑꝑ illud qð venit ad ip̃m. s. mẽbrũ de illo. s. neruo leso: q꞉ lesus est cum per illũ non vadit spiritus: leso dico ꝑꝑ mãm ꝛc. sup. aut ꝑꝑ alias causas supra dictas: sed dixit plus de istis tribus: q꞉ prius contingit ex his appropriari nocumentum neruo.

¶ Paralysis võ quedam est que est crisis colice ꝛ multotiens remanet cum ea sensus: quoniam materia est cum ea in neruis motus ꝛ non sensus.

¶ Ostẽdit q̃uo paralysis sequat̃ q̃sdã egritudines. Et p̃mo q̃uo accidat vt crisis colice. Scðo vt crisis febriũ acutarũ. ibi (Et est paralysis.) ¶ Prima in duas. Primo p̃mittit. Scðo ꝓbat. ibi (Nam quidã.) ¶ Qð p̃mo dicit pꝫ: ꝛ declarabitur statim.

¶ Nã qdã antiquoꝝ dixerũt ꝙ cũ colica aliq̃bus ãnis cõicat iterficit plĩmos. Et q euadit: euadit cũ paralysi eueniẽti ei. q̃si. n. nã expellit illã mãꝫ q̃ ẽ adueniẽs neruis ꝛ reducit eã ad exteriora ꝛ eẽt maximũ vt cũ sudore denũtiaret̃. Retinet̃ ꝫ in neruis ꝛ facit paralysim.

¶ Nã p̃ ꝓbat per auctẽ. Scðo per rõnẽ dãdo modũ. ibi (Quasi. n.) ¶ Prio qdã. s. Halya. 9. theo. 8. ca. auctẽ Pauli. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ h̃ qð dicit aliq̃bꝰ ãnis põt zr̃ exponi. Prio aliq̃bꝰ ãnis. s. sup hoĩe: q꞉ hõ pluribꝰ ãnis fit passus colicã. Alio mõ aliq̃bꝰ ãnis: q꞉ fit egritudo seq̃uẽs ꝯstitutionẽ ãni: ꝛ fit q̃si pestilentialis. Et h̃ vꝫ ꝯforme dicto Aui. ĩfra fen. 16. de colica. 1. c. cũ dicit. Et qñqꝫ accidit colica ꝛ ileos ꝼm semitã accñtie egritudinũ pestilentialiũ. Quasi. n. arguit sic: mãm colice nã põt pellẽ de ĩterioribꝰ ad exteriora: ꝫ põt colica terminari ꝑ paralysim: ĩmo cũ facit hãc expulsionẽ multũ sequit̃ paralysis. añs ẽ notũ ex p̃nᵒ isto ꝙ mãe ab vltima sup̃ficie corpoꝝ p̃nt intꝰ trahi: vt tertio de virtutibꝰ nãlibꝰ. añpenul. cap̃. ꝫ multo magis ab intus ad extra. ꝯseq̃uẽtia est nota: q꞉ qñ nã mouet mãꝫ colice ad exteriora nõ denũtiat siue ostẽdit nisi forsan raro talem eũonẽ cũ sudore: ĩmo hoc esset valde maximũ: ꝛ ostenderet̃ maxima potẽtia virtutis: ꝫ illa mã stans in neruis faciet paralysim. Et hoc est qð dicit quasi enim natura expellit neruis. i. ad neruos ꝛc.

¶ Dubitat̃ de mõ ꝓuentꝰ mãe colice ad loca in q̃bꝰ faciat paralysiꝫ. Dub^m 9^m ¶ Dicũt qdã ꝙ colica fit qñqꝫ ex mã flatica a cerebro ad intestina fluẽte: ꝯtigit ꝫ ꝙ nã illã mãꝫ diuertit: qñqꝫ ꝛ pellit ad neruos. Aliꝰ modus dicẽdi ẽ ꝙ mã stans circa ĩtestina. s. mã hũoralis põt a nã moueri v̇sus spõdiles ꝛ penetrare ĩ nuchã vel p̃nᵒ neruoꝝ vl̃ moueri v̇sus neruos sparsos ꝑ corpꝰ ꝛ fiet paralysis. Et tu vidisti in fratre de ordine p̃dicatoꝝ. Nec ẽ nouuꝫ tales expulsiones fieri vt appꝫ in cõmẽ. afor̃. 7. ꝑti. Quibꝰ ĩter frenes ꝛc. afor̃. 55. ꝛ fen. 14. ca. de causis ydropisis. ¶ Ex q̃ appꝫ ꝙ talis paralysis fit ꝓp̃e ĩ colica hũorali nõ ĩ vẽtosa siue fecali. Mã aũt istiꝰ est flatica: lꝫ nõ sit ĩpoſ̃e ẽt si eẽt cholica: ĩmo vꝫ ꝙ ꝼm iudiciũ q̊rũdã medicoꝝ mã faciens istã colicã q̃ terminat̃ ad paralysim sit mã cal̃a: vñ curabãt illã colicã cuꝫ fridis: ꝛ p̃seruabãt ab epilepsia ꝛ paralysi: vt scribit Aui. fen. 16. 1. ca. Illa ꝫ paralysis eẽt ex oppilatiõe fcã in neruis ex mã illa: q̃uis sit cal̃a. Ego aũt vidi nouã paralysiꝫ in matheolo de asisio: hũit. n. iste duritiẽ ꝛ magnitudinẽ splenis q̃ ꝑueniebat vsqꝫ sub vmbilico ꝛ vsqꝫ ad dextrã: ĩcurrit paralysim fere totiꝰ corpis ꝛ scabiẽ fedã ꝛ cessauit splen ꝑfecte. Et cũ eũone mel̃ici hũoris curatꝰ ẽ a paralysi ꝛ scabie. ¶ Ex q̃bꝰ appꝫ ꝙ lꝫ paralysis vtpl̃m fiat a flatica mã: põt tñ fieri ab oĩ hũore: q꞉ q̃libꝫ põt oppilare: vt Aui. dicit supra fen. 1. cap̃. de q̃litate accidẽti soda ex materijs.

¶ Et multotiens quidem accidit vt in hac sit affirmatio sensus cum dispositione sua.

¶ Lã ẽ ꝼm quosdã: q꞉ nerui motiui sunt magis porosi: sed sensitiui sunt magis stricti in poris. Indigent enĩ motiui nerui pluri spũ et calore q̃ꝫ sensitiui. Et iõ mã colice expulsa ad extra plus recipit̃ in neruis motiuis q̃ꝫ sensitiuis: in vtrisqꝫ tñ põt recipi.

¶ Et est paralysis que est crisis in egritudinibꝰ acutis qua permutatur materia ad neruos.

¶ Prio p̃mittit. Scðo ðclarat. ibi (Et illð.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ꝑ egritudines acutas ĩtelligit ap̃ata cerebri siue cal̃a siue frida. Intelligit ẽt feb. ꝯtinuas sine apostemate: q꞉ per expulsionem materierum harũ põt fieri paralysis: vt notũ est.

¶ Et illð qdẽ ẽ cũ nã nõ põt ꝑꝑ etatẽ aut ðbilitatẽ itegre eũare: q̃re remanet residuũ mãerũ ĩ ꝑtibꝰ cerebri: ꝛ remanet post statũ soda ꝛ grauitas capit̃. Deide expellit ipsaꝫ nã expulsiõe grauitat̃ nõ expulsiõe eũonis integre q̃re accidit paralysis ꝛ sil̃ia. Et paralysis qdẽ pl̃m accidit ĩ fortitudĩe frigõis hyemis: ꝛ qñqꝫ accidit in regionibꝰ meridionalibꝰ eis q iã ꝑuenerũt ad ãnos l. ꝛ vltra ꝼm semitã fluxũ expulsoꝝ ex capitibꝰ eoꝝ ꝓpterea ꝙ meridionalis vẽtus plurimũ replet caput.

¶ Declarat ðterminãdo se ad acutã febrẽ cuiꝰ reliquie remanẽt in ꝑtibꝰ cerebri: ꝛ h̃ vel q꞉ egritudo fuit in cerebro vt frenesis: vel q꞉ ꝑ ꝑtes cerebri nã fecit crisim ĩperfectã ꝑꝑ debilitatẽ ex etate: vel ꝑꝑ debilitatẽ ex accidẽti vel nã remanet post statũ: q꞉ post crisim illã ĩperfectã soda ꝛc. Deide expellit ip̃m. s. residuũ expulsione g̃uitatis. i. difficultatis: q꞉ grauiter ꝛ difficulter expellit ꝛ non ꝑfecte potẽs ꝛc. q̃re accidit paralysis ꝛ sil̃ia: q꞉ possent fieri alie crises ꝑmutatiõis: vt appꝫ. 4. cañ. fen. 2. 1. ca. Q꞉ aũt paralysis possit accidere vt crisis frenesis appꝫ ꝑ Halyab. 9. theo. 8. ca. ꝛ paralysis in fortitudine frigoris: q꞉ debilitat calidũ ꝛ multiplicat flegma q̃nquaginta ꝛc. q꞉ flegma multiplicãt: ꝛ pꝫ qð dicit. Deinde cũ dicit.

¶ Paralytici aũt pulsus est ðbilis tardus ꝛ rarus. Nã cũ egritudo frangit virtuteꝫ debilitat̃ pulsus ꝛ fit freq̃uẽs ꝛ eueniũt vicissitudines sine ordine.

¶ Põt dici ꝙ hic incipit ponẽ signa. Et p̃mo generalia. Scðo specialia ꝼm diuersitatẽ causarũ. ibi (Illa aũt.) ¶ Pria in duas. Prio ponit signa significãtia eam. Secundo docet pronosticari. ibi (Et

quodcũq; membrũ.) ¶ Prima in tres. Primo ponit signũ sumptũ a pulsu. Scđo ab vrina. ibi (Et vrina.) Tertio iterũ a pulsu in q̃dã dispõne. ibi (Et qñq; accidit.) ¶ Uel aliter põt dici ꝙ hic Aui. põit quosdã canones cõpletiuos vt suus modus est in fine capituloꝝ.

Dubm 10m ¶ Circa primam partem diceret aliquis quaʒ virtutem frangit. i. debilitat paralysis.

Dubm 11m ¶ Scđo dr̃ q̃re ipe p° dicit ꝙ est rarus. postea dicit ꝙ est freques. ¶ Ad pm dõm ꝙ paralysis frãgit. i. deicit virtutẽ vitalẽ: q2 ꝓprie est passio frigida ⁊ humida: vñ spũs vitalis in corde vl' in arterys in calore remittit. Fit ḡ pulsus debilis tardus ⁊ rarus ꝑꝑ debilitatẽ ṽtutis ⁊ ꝑuationẽ necessitatis. Possumus ẽt dicẽ ꝙ debilitat aialẽ virtutẽ: ⁊ sic mollificat pãniculus tegẽs arteriaʒ: ⁊ iõ nõ põt apparẽ pulsus debita magnitudo nec fortitudo ex h°. ¶ Ad 2m dõʒ ꝙ frequẽtia nõ est ꝯnãlis pulsui paralyticoꝝ: sed qñq; aduenit cũ multũ cadit virt': ⁊ iõ sua frequẽtia est vicissitudinaria. i. aliq̃ vice aduenies: ⁊ nõ est hñs ordinẽ: nisi vt cõtingit cadẽ virtutẽ. Et h° est qđ dicit. Et fit freques pulsus. s. qñq;. Et eueniũt ei vicissitudines. s. in frequẽtia: q2 aliqñ siue aliqb' vicib' fit ista frequẽtia: vt cũ ꝯuenit virtutẽ multũ cadẽ sine ordine ⁊c̃. Aly exponũt vicissitudines. i. frequentes pulsationes. Que ṽo dicta sunt sumunt a. G. in cõmen. pulsuum tracta. 4. 16. cõmen. super tex. paralysis. ⁊ ab Halyab. 7. theorice. 9. cap̃.

¶ Et vrina ꝭm plurimum fit eis alba: ⁊ qñq; fit in eis valde rubea ꝑꝑ debilitatẽ renũ in discernẽdo sanguinẽ ab aquositate aut debilitatẽ venarũ ab attractiõe sanguinis: aut ꝑꝑ dolorẽ que fortasse est cũ eis: aut ꝓpter egritudinẽ eis aliam propinquam.

Dubm 12m ¶ Dubitat an vrina cũ albedine sit grossa vel subtilis. ¶ Rñdet Albertus ꝙ subtilis: q2 flegma qđ istã vrinã igrossaret tẽdit ad alia loca. s. ad neruos. ¶ Aliter dõm ꝙ ꝯtingit istã vrinã esse subtilem qñq; ꝑꝑ oppilationẽ: ⁊ qñq; grossaʒ ꝑꝑ dominiũ flegmatis: cuius pars ẽt cũ vrina põt expelli q̃uis ꝑs oppilauerit neruos. ¶ Considerãdũ ꝙ q̃tuor cãs ponit ꝑꝑ quas vria põt eẽ rubea in paralysi. Cũ. n. paralysis sit morb' frĩdus: dʒ esse cã albedinis in vrina. Si ḡ vrina fit rubea est ꝑꝑ alterã q̃tuor cãrũ. ¶ Prima q2 cõiungat eis debilitas renũ in discernẽdo sanguinẽ ab aquositate. vadit. n. vrina ad renes cũ aliq̃ pte sanguinis: vt ĩfra fen. 19. p° ca. Ista aũt debilitas qñq; est accidẽtalis. i. accidẽtal'r ꝯiũcta paralysi: qñq; ẽ ꝑꝑ cãm ex paralysi: vt cũ ꝯtingeret pãniculũ colatoriũ relaxari ⁊ mollificari: vt nõ possit fieri vrine colatura debita. ¶ Scđa cã est debilitas venarũ. s. post epar ab attractione sanguinis: vñ remanẽs in epate põt tingere vrinã: vel debilitas venarũ. s. epatis ab attractione. i. mũdificatione sanguinis ab aquositate. ¶ Tertia cã est aliqs dolor q fortasse eis accidit. ¶ Quarta cã est ꝑꝑ egritudineʒ eis ꝓpinquã. i. ꝑꝑ febrẽ ꝭm quosdã tñ febris nõ videt dispõ eis ꝓpinq̃. ¶ Dõm ergo ꝙ ĩtelligit ꝓpter hoc vel oppilationẽ in venis: vnde sequente putredine fit tincta vrina: vel ĩtelligit oppilationẽ in poro felleo ⁊ circa faciẽ ĩtestinoꝝ ⁊ multiplicato flegmate in eis: vñ cholera retenta tingit vrinam. Has causas ponit Aui. in sermone cõi p̃mo cañ. fen. 2. cap̃. de signis sumptis a colore vrine.

¶ Et qñq; accidit vt sit latus sanũ paralysis inflãmatum: ac si esset in igne: ⁊ alterũ paralyticũ frigidũ: ac si esset in niue: ⁊ sunt pulsus duorum laterum diuersi. est enim pulsus lateris frigidi deiectus ad hoc ꝙ iudicia eius frigida cogunt ipsum.

Dubm 13m ¶ Dubitat q̃uo vnũ latus põt esse frigidũ ⁊ aliud calidũ. ¶ Rñdet ꝙ paralytico existẽte vno latere põt suꝑuenire febris: ex q̃ apparebit in parte sana calor: sed in parte paralyticata cõmouebit flegma quo cõmoto ĩprimit sensus frigoris. Sicut apparet ẽt in febre in qua extra sentit frigus ⁊ ĩtus calor. Iste modus dicẽdi posset calũniari: q2 forsan flegma faciẽs paralysim nõ est modi illi': cũ sit flegma subtile aquosuʒ mag̃. Aliter põt dici ꝙ in venis alicui' pñt esse humores flegmatici crudi: ⁊ humores cholerici: ⁊ nã ad vnũ latus pellet cholerã: ⁊ ad aliud flegma: in latere ḡ frigido erit pulsus deiectus. i. paruus debilis tardus rarus ad hoc. i. intm̃ ꝙ cogũt ipm̃. s. latus iudicia eius frĩda. i. iudicare ꝙ sit frigidũ: vel iudicia. i. signa frigida: q2 apparẽt cũ h° alia signa frigiditatis. ⁊ ita intelligendũ est eꝯ ꝙ in latere calido apparet pulsus velox ⁊ frequẽs: ⁊ iudicia caloris: q2 ad tactũ sentit calor ⁊ apparet rubor.

¶ Et qñq; peruenit ad hoc vt oculus minoretur.

Dum 14m ¶ Dubitat qs oculus minorat. ¶ Rñdet Bertutius ꝙ oculus oppositus oculo partis in qua est paralysis. Iste ꝭmo nõ est ad mentem Rasis. Naʒ. 18. ꝯtinẽ. cap̃. de mirabilib' cap̃. 4. in fine. dicit ꝙ oculus partis frigide est ille q est minorat'. Et Aui. fen. 3. hui' cap̃. de ꝓfundatione oculi. ¶ Rñdet Albert' ꝙ oculus ptis paralytice est minorat': ⁊ rõnẽ assignat. Nã oculus partis paralytice paralyticat: ⁊ tũc oculus sanus trahit ad se oculũ paralyticum: ⁊ sic oculus paralyticus trahit intus. Iste sermo est valde corruptus. Nã cũ accidit oculo paralysis: tunc neruus obticus ⁊ musculus ꝯtentiuus relaxantur: ⁊ tunc oculus exit extra: vnde infra fen. 3. cap̃. de exitu oculi. Aui. ponit vnã cãm mollificationẽ. Nec illud qđ dicit est verũ ꝙ pars sana trahat partẽ mollificatã: vt apparebit infra cap̃. de tortura. Et qual'r illđ debeat ĩtelligi ibi dicet. Dico ḡ ꝙ qñ vna pars corporis ĩfrigidat: tũc põt in parte illa esse paralysis. Et si pars faciei paralyticata fiat oculus illius partis exibit extra: q2 relaxabit: tñ cũ h° põt minorari si paralysis sit mala: vnde deficiat oculi nutritiua. stãt ḡ ista simul ꝙ oculus paruificet: ⁊ ꝙ extra relaxet sicut manus paralytici macresit ⁊ relaxat. Põt ẽt in pte illa frĩda fieri spasm': ⁊ põt spasmari collũ ⁊ musculi oculi: ⁊ tũc oculus retrahit ĩtus. Et hoc mõ videt sensisse Rasis. 19. ꝯtinẽ. De hac aũt mã scripsimus fen. 3. hui' cap̃. de minoratione oculi ⁊ ꝓfunditate: vbi scripsimus hãc auctoritatẽ ex intẽtione Rasis. Et idẽ ponit Aui. ibi ⁊ p̃mo cañ. fen. 2. cap̃. de pulsu complexionum.

¶ Et quodcunq; membrorum mollificatorum ⁊ paralyticorum ꝭm colorem reliqui corporis existens nõ minorat neq; extenuat est de quo maior habenda est fidutia q̃ʒ illud quod est diuersum ab hoc.

¶ Causa hoꝝ est: q2 qñ stat habitudo membri ⁊ color significat sanitas vitalis ⁊ naturalis virtutis: ⁊ ideo spes est de cura.

¶ Ad paralysim p̃terea fit mutatio ex epilepsia ⁊ apoplexia ⁊ colica ⁊ ex prefocatione matricis ⁊ febribus temporalibus ꝭm semitam crisis.

¶ Hoc apparet ex dictis supra. Sed in muliere cui' matrix prefocatur aggregari possunt materie frigide: ⁊ exinde pelli ad neruos. Et sic potest fieri in febribus temporalibus. i. prolixis.

¶ Et paralysis eueniens a remotione spondiliũ mortifera est ꝭm plurimum: ⁊ illa que est ab ictu nõ cõtrahente neruos vehementer quandoq; sanatur. Si aũt superfluat non est spes vt sanetur. In illa auteʒ in qua est spes oportet incipere a flobothomia. Et iam quidem diximus qualiter dilatetur materia paralysis ad apoplexiam ⁊ econuerso.

¶ Cã est q2 dislocatio spondiliũ nõ rectificat nisi raro. s. si sit parua valde: vt sumit fen. 5. 4. cañ. Ab ictu. i. ꝑcussiõe vel ĩpulsione nõ cõterente neruos vehemẽter: qñq; sanat. s. si ꝑueniat anteq̃ʒ ꝯtritio neruoꝝ attrahat corruptionẽ in eis. Si. n. corrũpat in locis ꝯtritis: vel sit ꝯtritio fortis disrũpens neruos: non est spes vt sanet. Et iõ ne ꝯcussio vel ꝯtritio attrahat corruptioneʒ ⁊ apostema est incipiendũ a flobothomia p̃mo opposite partis. Et iaʒ qdẽ diximus. s. cap̃. de apoplexia. ⁊ in hoc capitulo innuit supra.

¶ De signis. Cap̃. 3m.

Illam aũt que est a tortuositate: aut casu: aut percussiõe: aut sectione causa significat: quãdoqʒ tamen occultatur causa in sectione cuʒ neruus est profundus. Ipsam ṽo significat: quia subito accidit ⁊ non confert ei regimen. Que aũt curam recipit est ea que non est a sectione: sed est cum apostemate ⁊ similibus.

¶ Hic ponit signa paralysis. Et p̃mo ei' cui' cã est ꝓhibitio penetrationis spũs ad mẽbra. Scđo ei' cui' cã est corruptio cõplexionis ꝓhibẽtis ĩpressionẽ spũs. ibi (Et si est ei' cã malitia cõplexionis.) Tertio addit cañ. ibi (Et dicit.) ¶ Ad p̃mi euidentiã ꝯsiderãdũ ꝙ spiritus retentio põt fieri: vel a cã extrinseca vel intrinseca. Primo ergo ponit signa paralysis huius a cã extrĩseca. Scđo intrinseca. ibi (Et si est cuʒ apostemate.) Ponit ergo signa eius que fit a tortuositate. s. spondiliũ. a tortuositate. i. ꝯstrictione facta a ligatura: ⁊ eius que fit a casu ⁊ similibus ⁊ est notũ. ¶ Cõsiderandũ ꝙ aliqñ neruo ꝓfundo ⁊ remoto a loco percussiõis accidit ꝙ inciditur siue rumpit ⁊ ignorat hoc. Et accidit q2 gladius fuit acut' tendens ad partẽ distantẽ a loco percussionis: ita ꝙ nõ creditur. Accidit etiã q2 in ictu casus ab alto aliquãdo homo euidẽter percutit vnã partẽ: ⁊ tamẽ neruus distans rumpitur ex cõmotione. hoc etiã occultat medico. Signũ ḡ est: q2 subito sicut fuit ꝑcussus vel cecidit facta ẽ ibi paralysis ⁊ nõ ꝯfert cura: que aũt paralysis

recipit curā.s.plus est que nō est a sectione.i.incisione nerui:sz est cū apostemate ⁊ similib⁹.s.causis corporalibus.Quasi velit Auic. dicere ꝙ paralysis ex incisione totali nerui nunq̄ʒ curat:q2 nō reuenit ille neruus taliter ꝙ spirit⁹ trāsire possit.Sed paralysis q̄uis sit ab apostemate ⁊ alijs causis plus pōt curari.Ego vō audiui mirabilia de neruis incisis que hic nō recito.

¶ Et si est cum apostemate calido tunc extensio ⁊ dolor ⁊ febris significant eam.

¶ Primo ponit signa paralysis per se venientis.Scđo ponit signa paralysis cretice accidentis.ibi(Et si fit.)¶ Prima in q̄tuor.Prio ponit signa paralysis facte ab apostemate.Scđo facte ab humiditate nō apostemāte.ibi(Paralysim aūt.)Tertio ponit signa facte a tortuositate.ibi(Factā vō.)Quarto ponit signa modi se habendi mām.ibi(Et si materia.)¶ Pria in tres.Primo ponit signa paralysis ab apate calido.Scđo ab apate duro.ibi(Et si.)Tertio a molli.ibi(Si aūt.)Qđ dicit in prima parte est notū.

¶ Et si est ab apostemate duro significat ipsam tactus ⁊ consideratio sensibilis in neruis ⁊ dolor antecedens. Nam fm plurimum accidit per ipsam tortuositas aut apostema calidum.

Dubm pm ¶ Circa scđaʒ partē diceret aliqs.Si apa durū eēt it⁹ v̄sus nuchā: vel ēt versus pfundū corpis quō p tactuʒ posset discerni.¶ Dōm dupl'r.Primo ꝙ nō loquit de illis apatib⁹ duris ad itra:sʒ qn̄ sunt extra.s.circa loca spondiliū versus extra:vel in aliq̄ manifesto loco corporis.Uel dōm ꝙ in q̄cūq̄ʒ loco sit neruus qui ex illo apate duro ledit q̄si pcipit durus in sua ramificatione:⁊ sic chorde ⁊ pāniculi cōpositi ex illo.vn̄ Aui.dixit ꝯsideratio sensibilis i neruis.s. q2 appet aliq̄ durities.Dolor an̄s.Dicit Albertus ꝙ dolor an̄cedit qn̄ hoc apa durū fit per viā defluxus q2 mā fluēs soluit cōtinuū:sʒ si mā ꝯgreget p viā ꝯgestionis nō fit dolor.Nā accidit p ipsaʒ.i.p ipm dolorē tortuositas.i.poroꝝ oppilatio:vel apa calidum sup.ex qb⁹ fit paralysis.Ista expositio est multū rudis homini itelligēti in pncipijs aliqd:⁊ iō eā nō reprobo.Dico igit ꝙ cū apate duro.s. mel'ico:vel duro:q2 cuʒ duritieb⁹ neruoꝝ nō est dolor actu:vt apparet fen.2.pmi libri ⁊ fen.3.4.can̄.Qn̄q̄ʒ tn̄ ante hui⁹apata dura ⁊ hui⁹ duritiē fiunt dolores:vt cū apostema durū fit ex pmutatione apatis calidi:tūc enī antecedit dolor.Simil'r cuʒ hui⁹ durities fit in neruis siue cordis siue iuncturis ex distortionibus:q2 tūc fit dolor.Sed cū in loco distorto fit inodatio ⁊ iduratio māerū:vnde apparet apostema durū.s.dictū nerui durities:tūc cessat dolor:et hoc est qđ vult dicere Aui.dolor an̄s.s.nō ꝯiunctus actualiter:sed pcessit ⁊ hoc fm plurimū.Nā fm plurimū accidit per ipsam.s.duritiem que facit paralysim.per ipsam dico:q2 ante ipsam tortuositas.i.ꝯtorsio circa spondiles vel iuncturas al's vel chordas:aut apostema calidū ex quibus sequitur durities.s.apostema durum: vel sibi simile:vnde potest fieri paralysis.

¶ Si autem est ab apostemate fluxo tunc significatio est difficilis:verūtamen fm quasdaʒ dispositiones nō euacuatur a dolore pauco ⁊ caliditate ⁊ a febre leni ⁊ ab augmēto doloris ⁊ eius diminutione fm motus ⁊ cibos ⁊ eius euentus non fit subito:imo fm dies:⁊ ex omnibus istis eger sentit apud voluntatē mot⁹ quasi sit aliquid prohibens in illo eodem loco.

¶ Significatio est difficilis:q2 valde ꝯuenit cum paralysi a mā flegmatica sparsa fm q̄sdaʒ dispōnes:q2 tēpore putredinis māe flegmatice mollis ⁊c̄.ab augmēto doloris ⁊c̄.Nā qn̄ hō mouet circa locū apatꝭ sentit dolorē:cū q̄escit q̄etat.Et cibos.q2 mala cibaria faciūt i loco sentire dolorē:vl' q2 post repletionē sentit dolorē ibi.

Dubm 2m ¶ Euentus nō fit subito.Contra:q2 mā pōt subito fluere.¶ Respōdet Albertus ꝙ hoc apostema si accidat per viā defluxus fit subito:sed per viaʒ ꝯgestionis nō fit subito.Aliter dōm ꝙ comparat euētū apatū calidoꝝ que magis subito fiunt.¶ Et ex oibus.exponunt.i.cū oibus signis apostematis flegmatici.Aliter tamē dicemus ꝙ Auicē.hic ponit signū qđdaʒ cōmune omnibus speciebus paralysis frigidis ab apostematibus siue calidis siue duris siue flegmaticis.Nam patiens quādo vult membrū suū paralyticum ex apostemate mouere:sentit quasi sit aliqđ phibēs in loco apatis: vt notū est:vnde ⁊ ex omnibus istis.s.apostematibus.

¶ Paralysim aūt habens factā ab humiditate expansa sentit cām expansam in toto mēbro paralytico.

¶ Paralysim sentit.s.medicus vel infirmus quia iudicat totū mēbrum esse remollitum:nec affirmat precipuum locum passionis: cum vult mouere non potest.

¶ Factaʒ vō a grossitudine neruoꝝ sigñat difficultas reuersionis mēbri a ꝯctione cū laborat in ipō eger sic est ei pos'e:aut faciat illđ alias ad dilatationē ⁊ mollificationē:⁊ neq̄ʒ sit mēbra leuia sic in paralysi absoluta.

¶ Grossitudo neruoꝝ est eoꝝ ingrossatio siue induratio in aliq̄ pte vt fiat ibi sicut nodus:vnde in reliquo neruo sensus ⁊ mot⁹ ipeditur.Et de hac dixit supra cū dixit:qn̄q̄ʒ ꝯtrahunt pori ppter grossitudinē substātie mēbri.Uel posset dici grossitudo.i.induratio in toto neruo.Significat ḡ talis paralysis.i.pūatio sensus ⁊ motus: q2 si membrū ꝯtrahat:q2 hoc faciat eger vel alius:tūc nō faciliter reuertit ad dilatationē.Et hoc q2 siccitas illa seruat formā.Et membrum paralyticuʒ nō apparet molle sic vt in natura paralysis que est ppric mollificatio:⁊ dicit absoluta paralysis.Ista.n.paralysis nō est pura:imo est cū quadā duritie:⁊ qn̄q̄ʒ tensione.

¶ Et si materia est cum sanguine significat eaʒ guideʒ ⁊ vene ⁊ oculus ⁊ repletio pulsus ⁊ significationes pdicte multotiens.Si vō est ex humiditate nuda significant eam albedo ⁊ mollities multa.

¶ Primo ponit signa qn̄ mā flegmatica est cū sanguinis abūdātia. Scđo qn̄ est nuda.s.a sanguie separata.ibi(Si vō.)¶ Dicit pmo ꝙ signat eā guideʒ.i.vene colli q̄ apparēt plene ⁊ vene.s.relique.⁊ oculus.s.rube⁹ ⁊c̄.pdicte multotiēs.s.p lib.fen.2.cap.de signis dominij humoꝝ ⁊ pluries fen pma huius.Qđ dicit scđo patet.

¶ Et si fit successione colice ⁊ febrium acutarum significant eam colica ⁊ febres acute.

¶ Patet etiam.

¶ Et si est eius causa malitia complexionalis singularis frigide aut humide non accidit subito neq̄ʒ sunt illic signa alia.⁊ indicatur de ipso per tactum ⁊ per res agentes in membrum.

¶ Hic ponit signa paralysis facte a corruptione cōplexionis:vnde mēbra nō suscipiūt ipressionē spūs.hec aūt cōplexio erat frigida ⁊ humida.Et dicit ꝙ paralysis ab hac cōplexione nō accidit subito. ¶ Cōtra:q2 subito pōt homo ifrigidari ab opio vel aere.¶ Rn̄det Albert⁹ ꝙ loquit de mala cōplexione facta a cā itrinseca.¶ Sermo iste nō v2 itelligi al'r nisi ꝙ mala cōplexio facta ab hūore frigido ⁊ humido vt a flegmate nō accidit subito.Et h est ꝯriū ei⁹ qđ dixit supra p cap.hui⁹ fen.Etiā ista cōplexio frida ⁊ hūida nō est singularis.i.sine mā.Nisi forsan vellet itelligere de mala cōplexione frida ⁊ humida quā ipressit humor ⁊ remāsit post humorꝭ euōnē. ¶ Aliter igit dōm ꝙ loquit de mala cōplexione sine mā que pueniit a causis extrinsecis vt aere potu medicinarū fridarū ⁊ similibus.Et cōparat eā ad ipressionē factā a causis extrinsecis facientib⁹ paralysim per viā solōnis ꝯtinuitatis.paralysis enim facta a solutione ꝯtinuitatis cū ferro magis subito accidit q̄ʒ hec:⁊ tamē ambe fiunt a cā primitiua.Neq̄ʒ sunt signa alia.s.de apatibus vel materieb⁹:⁊ iudicat per tactū:q2 apparet frigus ⁊ humiditas.Et per res agentes.i.per iuuātia ⁊ nocentia:vel per res agētes.i.imprimentes istā malā cōplexionē:q2 iste iuit per aerē frigidum vel potauit opiū.Et dicit.s.pmo ꝯtinētis cap.7.

¶ Et dicitur ꝙ cum vrina infantis est viridis nuntiat paralysim aut spasmum.

¶ Scilicet per ꝯgelationē que signat humiditates frigidas in corpore que mote ad neruos faciūt paralysim aut spasmū:⁊ hoc pprie in pueris:q2 sunt debiles in neruis:vt in cōmēto tertij pnosticoꝝ sup illo verbo.Spasmus ꝯtingit pueris tex.cōmē.36.⁊c̄.Et q2 pueri possent mori prius q̄ʒ hoc fiat:⁊ q2 viridis color posset esse per viam adustionis ⁊ nō significaret paralysiʒ:ideo dixit.dicitur tamē viridis vrina.apud Auic.signat spasmuʒ in pueris vt primo can̄.fen secunda cap.de signis coloꝝ vrine.

¶ De cura. Cap.4m.

Oportet vt sit intētio tua in egritudinibus neruorum.v.s.stupore ⁊ spasmo ⁊ tremore ⁊ paralysi ⁊ saltu intentio posterioris cerebri.

¶ Jam notificauit paralysim.Hic ponit eius curaʒ.Et p ei⁹ fm se. Scđo vt ꝯiūgit febri.ibi(Et scias.)¶ Pria in duas.Prio ponit curā in gñali.Scđo in spāli.ibi(Illa aūt q̄ est a tortuositate.)¶ Pria in duas.Prio pōit curā p medicias.Scđo p dietā.ibi(In regimie aūt.)¶ Pria in duas.Prio ponit can̄.curatiōis ostendēdo locū ad quē in paralysi ⁊ q̄busdā alijs egritudinibus neruoꝝ maxime opꝫ

intēdere. Scḋo ponit cañ. ostēdēdo virtutes medicinarū ⁊ tēpus qbus debemus vti. ibi (Et nō ꝓperes.) ¶ Cōsiderandū ꝙ cā ei⁹ qḋ p̄mo dicit est: q2 iste passiones ꝓprie sunt cōes toti corpori preter mēbra faciei. vel cū sunt in maiori parte vel in latere vno fiunt ꝑꝑ nocumentū factū in nucha ⁊ neruis motiuis: vt Mesue ponit capitulo de paralysi: siue tactiuis quātū ad stuporē inde exeuntibus: ⁊ ideo opꝫ ꝙ locus appositionis medicinarū sit pars posterior: et inde etiā intendas in euacuatione si expedit.

¶ Et nō properes in vsu medicinarum fortiū in principio rei: imo tarda vsqꝫ ad quartū ⁊ septimū. ꝙ si egritudo fuerit fortis vsqꝫ ad quartūdecimū. ⁊ in hac qdē hora sis ꝯtentus reb⁹ subtilib⁹ ex his que leniūt ⁊ digerunt ⁊ soluūt ⁊ cū clysteribus nō est malū in hac hora: deinde post illud euacua cū eūonibus fortibus.

Dubm pm ¶ Dubitat̄ an sit ꝓperandū in paralysi ⁊ similibus cū fortib⁹. ⁋ Uidetur ꝙ sic: q2 Rasis nono Almāso. cap̄. de paralysi. incipit curaꝫ cū fortibus medicinis vt pillulis fetidis. ⁋ Amplius in apoplexia cū fortib⁹ curamus statim a p̄ncipio: sed quedā paralysis pōt suffocare per priuationē mot⁹ lacertoꝝ pectoris ⁊ diaphragmatis. ⁋ In ꝯ̄riū est Mesue cap̄. de paralysi. aucto. Gal. ⁊ Aui. hic. ⁋ Dōꝫ ꝙ in cura paralysis ⁊ egritudinū māliū neruoꝝ nō est festinanduꝫ a p̄ncipio cū medicinis fortib⁹: cā est q2 ista agitant māni siue sint digestiua siue euacuatiua: ēt fortia euacuātia deiciunt virtuteꝫ nō inueniētia mām aptā: ⁊ iō opꝫ tardare vsum fortiū medicinarum regulariter: tñ coacte si paralysis aut spasm⁹ minarent̄ subitam mortē ꝑꝑ nocumētū neruoꝝ anhelitus possem⁹ a fortib⁹ īchoare: ex quo soluit̄ secūda instantia. ⁋ Ad p̄mā dōm ꝙ Rasis valde cōfundit suas curas in illo nono ⁊ indigēt declaratione: ⁊ iō cū dicit īcipiem⁹ dꝫ ītelligi p̄missis aliis leuib⁹: q2 illud est p̄nm cure fortis.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ scḋo: q2 in forti paralysi docet tardare vsqꝫ ad decimuꝫ quartū diē. ⁋ Cōtra q2 q̄to morb⁹ est fortior: tanto magis festinaret cū medicina forti vt apparet. 1. cañ. fen. 4. 1. cap̄. ⁋ Dōm ꝙ oīs paralysis flegmatica est morb⁹ nō acut⁹: ⁊ iō regulariter in vsu fortiū medicinarū opꝫ expectare digestionē: ⁊ q̄to mā est frigidior ⁊ grossior: tāto magis opꝫ tardare vsuꝫ fortiū euacuatiuoꝝ. Et ideo in paralysi forti. s. per māe maiorē grossitiē ⁊ frigiditatē tardam⁹ vsqꝫ ad quartūdecimū: sed in paralysi de mā nō sic īepta tardam⁹ vsqꝫ ad quartū vel septimū. ⁋ Ad ꝯ̄rium dōm ꝙ in morbo forti. s. acuto: qḋ nō dat spatiū operādi mag̃ festiamus. Sed in forti. i. de mā forti grossa frida mag̃ tardam⁹: ⁊ in hac. s. in qua nō potes vti fortib⁹ leniūt ⁊ digerūt. i. leuiter digerunt: vt decoctio origani vel maiorane: ⁊ nō syrupus de sticados Mesue. ⁊ soluūt. i. leuiter soluūt vt hiera simplex: ⁊ nō hiere fortes. Uel posset exponi leniūt. s. vētrē: ⁊ soluūt. s. nō laboriose: ⁊ iō s̄bdit: ⁊ cū clysterib⁹. s. nō multū acut̄. deīde post illḋ: q2 cū potes vti fortib⁹ vt post. 7. vel. 14. ⁊c̄.

¶ In regimine auteꝫ cibandi eos opꝫ vt paralytico in primis cū apparet sis ꝯtentus aqua ordei ⁊ aqua mellis duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ si tolerauerit virtus vsqꝫ ad quartūdecimū: ⁊ si nō tolerauerit virtus ciba eum carnibus auiū leuibus: ⁊ stude vt facias eū pati famē ⁊ ciba eum siccis cibis: deinde fac eū longam tolerare sitim. In mensis v̄o secūdis iuuat eum vti medulla nucleorum pini magne ꝓprie. ⁊ scias ꝙ aqua melior est ei q̄ꝫ vinuꝫ. vinum enim materias in neruis penetrare facit ⁊ plurimū quidem ipsius quādoqꝫ acescit in corporibus eorum ⁊ fit acetum. Acetum v̄o est ex rebus que neruis sunt nocibiliores.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ q2 Aui. docet ꝓcedere in dieta de multū subtili ad grossam: cuius ꝯ̄riū p̄cipit̄ in p̄ma parti. afoꝛ. afoꝛ. 9. ⁊ 10. ⁋ Dōm ꝙ in paralysi ad ꝯsumptionē māerū tendentiuꝫ ad neruos ⁊ stantiū in eis abstinētia multū ꝓfert: ⁊ q2 de crisi futura nō dubitamus: sicut in febrib⁹ ꝯtinuis dubitamus: iō possum⁹ statim a p̄ncipio facere eos tolerare famē ⁊ sitim ad māerū ꝯsumptionē ⁊ diuersionem a neruis. Regimē aūt qḋ p̄cipit Hippo. p̄a parti. afoꝛ. Est in febrib⁹ ꝯtinuis ꝓprie ⁊ in qbus crisim ⁊ statū expectam⁹. Aqua ordei vel mellis. Ordei aqua est in estate ⁊ etate calida ꝯueniētior: sꝫ aqua mellis in hyeme ⁊ sene: ēt aq̄ ordei directe pro neruis non cōpetit cū infrigidet: sed loco cibi ⁊ aliis indicantib⁹: vt distēperātia epat̄ cōpetit. Et ex hoc soluit̄ ꝯ̄dictio que videt̄ iter Aui. ⁊ Rasim p̄mo ꝯtinē. cap̄. 1. qui potuꝫ de ordeo nō laudat in egritudinib⁹ neruoꝝ. Si nō tolerauerit. In hoc ꝯsidera ꝙ subtiliationē regiminis Aui.

incipit ꝯsentiente virtute: a carnib⁹ auiū leuib⁹ vt perdice vel auiculis paruis. Cibis siccis: vt carnes passerum ⁊ freguilloꝝ ⁊ siccis per artē q2 frixis. Deinde q2 ex cibis siccis ⁊ siti ꝯsumet̄ multū de mā in mēsis secūdis. s. loco fructuū. Pini magne q2 magis ꝯuenit vt sumit̄ scḋo cañ. cap̄. de Heloume cap̄. 257. ¶ Considerandū ꝙ duas cās assignat: q̄re vinū nō cōpetit. Una est q2 mās facit penetrare in neruis: est eni penetratiuuꝫ: vt apparet in cōmē. afoꝛ. 6. 5. parti. Si inebriatus. ⁊ ducit secū mās. Scḋa cā est: q2 ꝯuertitur in acetū in neruis. s. qñ est plurimuꝫ ⁊ hoc q2 ibi stans putrefit ⁊ putrefactio facit in eo acetositatē: vt. 4. de simplici medicina cap̄. 3. Uel etiā ibi existens leuiter ebulit ⁊ incōplete: ⁊ hoc est cā acetosationis: vt apparet infra fen. 13. caplo de signis dispositionuꝫ stomachi. Acetum v̄o ⁊c̄. q2 infrigidat ⁊ mordicat.

¶ Illa aūt que est a tortuositate ⁊ coartatione curatur cum eo qḋ determinauimus in capitulo tortuositatis ⁊ cōpressionis postea. si aūt est a percussione aut casu tunc eius cura est praua.

¶ Hic in speciali ponit curā paralysis. Et p̄mo eius que fit a ꝯtorsione spondiliū. Scḋo eius que fit a mā flegmatica. ibi (Si aūt fuerit egritudo ipsa paralysis.) Tertio eius que accidit ꝓm semitam crisis colice. ibi (Habētes v̄o illā.) Quarto ei⁹ que fit a solutione cōtinuitatis. ibi (Que v̄o.) Quinto eius que fit a mala cōplexione sine mā. ibi (Illa v̄o.) Excusat̄ autē a cura paralysis facte ab apostemate per id qḋ dicet. Et per illud qḋ scit̄ de canonib⁹ cure apostematū in multis locis. Excusat̄ ēt a cura paralysis facte ab induratione nerui siue ingrossatione per id qḋ dictum est quarto cañ. fen. 3. de cura duritierū. ⁊ fen. 4. cap̄. de duritie ⁊ torsione neruoꝝ. ⁋ Prima in duas. Primo excusat se a totali cura. Scḋo aliqd de ea ponit ꝓm ꝙ huic loco pertinet. ibi (Eius tamē.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ paralysis que est a tortuositate. s. spondilis ⁊ cōpressione. s. nerui a spōdili torto curatur. ꝓm ꝙ dicet̄ postea ⁊c̄. s. quarto cañ. fen. 5. cap̄. de dislocatione spondilis. Si aūt est. s. tortuositas ⁊ cōpressio a percussione ⁊c̄. est praua cura: q2 forsan īpossibile est reducē spōdiles dislocatos: ⁊ dixit hoc q2 si fiat a cā intrinseca vt a p̄ate vel forti ventositate sicut accidit gibbositas: tūc est cura possibilior.

¶ Eius tamē cura ꝓm oēm dispositionē est vt ꝯsideretur an illa tortuositas euenire faciat apostema cū attrahat mām: ⁊ curet̄ totū cū eo qḋ conuenit ei. Et opꝫ vt ponant̄ medicine in cura illius in quocūqꝫ loco acciderit super loca percussionis ⁊ super p̄ncipiū ex quo egrediunt̄ nerui mouētes membrū paralyticū. posito aūt medicinarū suꝑ membrū paralyticū est ex eis que nō afferūt iuuamentū de quo sit curandū. ⁊ tibi qdeꝫ inest cognoscere originē neruoꝝ ⁊ equale est siue intētio in medicina sit prohibitio apostematis: aut sit intētio in ea mollificatio: aut sit intentio in ipsa calefactio ⁊ ꝑmutatio complexionis.

¶ Hic ponit cañ. curationis. Scḋo remouet dubiū. ibi (Etiā fortasse.) ¶ In p̄ma parte pōit duos canones. Primus est: ꝙ ꝯsideretur an mā que trahit̄: apostemet aut non: ⁊ curetur ꝓm ꝙ opꝫ de cura apostematis vel nō apostematis. Secūdus cañ. est ꝙ medicine ponant̄ super loco percussionis. Et simile huic ponit̄ p̄mo de interiorib⁹ cap̄. vlti. ⁊ infra fen. 14. 1. cap̄. in fine. Et cōsidera ꝙ hic canon est verus nō solū in paralysi ex ꝑcussione: sed etiā ex oppilatiōe vel alia cā appropriata p̄ncipio nerui: ⁊ iō dixit ꝙ opꝫ scire origines neruoꝝ: ⁊ verificat̄ ēt canon: siue iste medicine sint repcussiue ꝓhibētes apa siue mollificatiue. s. sedatiue doloꝝ ⁊ tēsiōis siue sint calefaciētes: opꝫ. n. ꝙ suꝑ loco patiēte p̄ncipali ponant̄.

¶ Et fortasse necessarium erit ponere iuxta membrum percussum ⁊ apostemosum incipiens resolui ventosas extrahentes sanguinem ab eo ad partem: aut ad illud quod apparet de corpore.

¶ Quia diceret aliquis pōt ne poni aliqua medicina qñqꝫ nō super loco. dicit ꝙ sic: vt cum intendis transponere materiam ad aliud membrum: vel ad superficiem socii vel ad profundū: tunc eni non super loco patiente: sed super socio ponimus. v̄. g. vētosas. Et innuit in hoc Auicen. ꝙ si ad longinquius vel ad oppositūꝫ trahere velis: pones medicamen in opposito.

¶ Si autem fuerit egritudo ipsa paralysis occulta facta propter mollificationem neruorum: tunc illud qḋ

est necessariū

est necessarium post regimen cõmune est communitas materiei cũ eo qđ descripsimus ⁊ diffiniuimus in euacuatione ipsarum materierum subtilium sine additione ⁊ diminutione.

¶ Hic ponit curã paralysis q̃ fit a flegmatica materia non apostemante: ⁊ ista paralysis est que plurimuꝫ accidit ⁊ dicit occulta: qꝛ nõ fit a cã ꝑmitiua: ⁊ qꝛ in loco ꝑcipuo nõ est apostema: sed materia est magis sparsa: ⁊ iõ nerui sunt remolliti ab illo flegmate. Et ꝑmo ponit eius curã dum ipsa perdurat. Scđo dũ est in declinatione. ibi (Cum mẽbrũ.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curaꝫ sua snia. Scđo alioꝝ. ibi (Quidam võ.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curã ꝑ res alterãtes ⁊ euacuãtes que corpus magis ingrediuntur ꝑ superius vel inferius. Scđo ꝑ res que extra apponuntur. ibi (Et ipsoꝝ spõdiles.) Tertio iterũ ꝑ eas que corpus ingrediunt̃ siue ꝑtem vnam. ibi (Et scias ꝙ insufflatio.) ⁋ Prima in duas. Primo i̾nuit cañ. generalẽ in vsu medicinaꝝ. Scđo enumerat. ibi (Et meliora.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ in cura paralysis ⁊c. duo sũt necessaria: vnũ est regimen cõe dictum in ꝑnº capituli: qꝛ sit ꝯtentus aqua mellis vel aqua ordei ⁊c. Scđo ẽ necessariũ cõitas materie. i. cõcomitãs mãm. vel cõitas. i. cañ. cõmunis dictus ad materias frigidas: cum eo qđ scripsimus quantũ ad medicinas: ⁊ diffinimus quantum ad regulas siue cañ. in euacuatione ipsaꝝ materieꝝ subtiliũ. i. subtiliaꝝ sine additione ⁊ diminutione. s. canonis: quasi dicat hic nõ addo nec minuo. Isti aũt cañ. sunt positi in generali caplõ fen. 1. ⁊ in ꝑnº huius capituli: qꝛ nõ ꝓperes cũ forti euacuatiuo. Vel materierũ subtiliuꝫ. s. flegmaticaꝝ: qꝛ materia que facit paralysiꝫ que ꝓprie dicitur mollificatio neruoꝝ est mã flegmatica subtilis respectu eius que facit spasmũ vt apparebit capitulo de spasmo.

¶ Et meliora quidẽ quibus euacuantur sunt pillule de euforbio ⁊ pillule aluenesteim ⁊ pillule de scetarac ⁊ pillule fetide ⁊ hiera hermetis. Et vomitus cũ elleboro albo cum dispositione sua: aut cũ expressione raffani in quo sit virtus eius: ⁊ similiter reliqui vomitus cõferunt eis: ⁊ quandoqꝫ fit superfluitas in hoc.

¶ Et ꝑmo ponit medicinas euacuantes. Scđo alterantes. ibi (Et in potu.) Tertio clysteria ⁊ suppositoria. ibi (Et opꝫ.) Pillule iste nobis note ponunt̃. 5. cañ. tractatu. 9. ⁊ ab alijs auctoribus. Aluenesteim sunt pillule nominate a loco in quo tenentur schole. Pillule de scetarac. i. de tapsia ⁊c. Fit superfluitas in hoc. s. vomitu: qꝛ videt̃ eius iuuamentũ: ideo multiplicamus eũ quandoqꝫ superflue: vel superfluit quãdo sumitur elleborus sicut est ꝓprie: vel etiaꝫ si sumatur eius virtus cum raffano.

¶ Et in potu detur tyriaca pondus vnius danich. Deinde addatur paulatim paulatim: neqꝫ augeat̃ supra. ʒ j. ⁊ quandoqꝫ administret̃ ei sisamum decorticatũ: qñqꝫ võ dantur oxymel cum sua dispositione ⁊ opoponacũ cum sua dispositione cum syrupo de melle: ⁊ eius quidẽ potio sit quãtitas bachileon ⁊ confert eis.

¶ Tyriaca. s. antiqua: ⁊ multum laudatur a Mesue Danich. i. viij. grana ordei neqꝫ supra. ʒ. j. qꝛ nimis forsan calefaceret ⁊ siccaret. Sisamũ decorticatũ vt plus moretur in stomacho. Oxymel cum dispositione sua. i. sicut est: quia simplex oxymel cum syrupo mellino. timet enim Auic. malitiam aceti: ⁊ ideo addit syrupum non acetosum. Bachileon est nomen ponderis apud quosdam vnius fabe ⁊. viij. gra. ordei.

¶ Et oportet quidem vt clysterizentur enematibus fortibus ⁊ colyria fortia supponantur ⁊ inclinentur eorum materie ad inferiora.

¶ Clysterizetur ⁊c. s. in processu. Inclinentur. s. cũ clysterijs ⁊ colyrijs ⁊ etiam fricationibus.

¶ Et ipsorum spondiles inungantur ex oleis fortibus: ⁊ conferunt eis vnctiones calide ex oleis ⁊ emplastra rubificantia quorum rememoratio est iterata multis vicibus ⁊ proprie cum destruitur sensus. ⁊ radix quidẽ lilij est ex medicinis bone rubificationis fricando cum ipsa ꝯm modum inungendi.

¶ Hic ꝑmo ponit curã per vnguenta ⁊ emplastra. Secũdo ꝑ ventosas. ibi (Eis preterea.) Tertio iteruꝫ per vnguenta ⁊ emplastra ibi (Et administra.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ inungantur spõdiles. s. faciendo compressionem: vt dicit littera extra: vt melius profundetur. Oleis fortibus scilicet calidis ⁊ siccis vt ruthaceo costino anhetino vulpino ⁊ similibus. debent aũt esse fortia: qꝛ nerui sunt mẽbra frida ⁊ ꝓfunda: ⁊ locus ẽt nuche est ꝓfundus ⁊ tectus. Emplastra rubificantia vt de castoreo synapi euforbio iterata supra cap̃. generali fen prima ⁊ in multis alijs specialibus capitulis: proprie cũ destruitur sensus qꝛ tunc significatur maior infrigidatio: ⁊ malitia ipsius flegmatis. Etiã qꝛ tũc non incurrit doloreꝫ ex vsu istoꝝ. Radix lilij ireos in modum inungendi. s. bene fricando ⁊ premendo vel miscendo cum aliquo oleo de predictis.

¶ Eis preterea confert positio ventosarum super capita lacertorum absqꝫ incisione. Sed post euacuationeꝫ ꝓpterea ꝙ calefacit lacertos ⁊ fortasse necessaria erit incisio aliqua: ⁊ oportet vt ventose stricta habeant capita ⁊ suspendantur cum igne multo ⁊ suctione forti ⁊ laboriosa ⁊ remoueantur velociter. Cum ergo ventose adhibentur oportet vt separatim ponantur super loca plurima si mollificatio est plurimum separata: ⁊ si non est plurima ponantur cõiunctim: ⁊ vtere super ea post illud pice ⁊ gumma pini.

¶ Considerandũ ꝙ in appositione harum ventosaruꝫ Auic. tangit octo. ⁋ Prĩo locũ. i. capita lacertoꝝ: ⁊ exponũt qdã. i. loca chordarũ: qꝛ ibi ẽ discoopta chorda ⁊ neruus: ⁊ ventosa põt magis trahere sanguinẽ ad illa. Sciendũ tñ ꝙ capita lacertoꝝ intelligunt̃ qñqꝫ partes chordaꝝ: qũo sumit̃ ab Aui. 4. cañ. fen. 4. ⁊. ca. sꝫ caput lacerti põt ẽt sumi pro parte sui ortus: vt sumit̃ ĩfra cap̃. de spasmo cũ dicit̃ ꝯhere ad caput. Et tũc lꝫ nerui nõ sint ibi discoopti: tñ ibi melius põt applicari vẽtosa: ⁊ sanguis illuc tractus retẽtus in carne magis forsan retinet̃ ibi. Etiam imprimit in maiori ꝑte nerui: ⁊ iõ credo ꝙ vtrobiqꝫ possit poni ꝯm ꝙ tibi vr̃. ⁋ Scđo tangit modũ operãdi circa ꝑtẽ: qꝛ nõ fiat scarificatio: qꝛ tunc euacuaret̃ sanguis cuius querit̃ retẽtio nisi forsan sup̱fluus esset attractus: tunc enim est necessaria aliqua incisio: vt dicit. ⁋ Tertio tãgit tẽpus qꝛ post euacuationẽ. s. vniuersalẽ ne materia sup̱flua ad ꝑtẽ trahat̃. ⁋ Quarto ponit cãꝫ quare vẽtose ponunt̃ ⁊c. patet. ⁋ Quinto formã: qꝛ habeant stricta capita: ⁊ hoc qꝛ melius appl:cant̃. ⁋ Sexto modũ: qꝛ cũ igne multo forti suctione ⁊c. ⁊ hoc totuꝫ fit vt fortius trahãt. ⁋ Septimo tangit distantiaꝫ positionis eaꝝ: qꝛ si hõ est paralyticus in multis ꝑtibus: verbi gratia in manu ꝑꝑ oppilationeꝫ in ortu neruoꝝ suoꝝ: ⁊ in pede ꝑꝑ oppilationẽ ẽt in suo neruo opꝫ ꝙ vẽtose ponant̃ sup̱ diuersa loca. sed si paralysis nõ est plurima qꝛ nõ est in pluribus ꝑtibus sed solũ in manu: verbi gratia ponantur vẽtose ꝯiũctim. s. circa vnũ locũ vt circa spõdiles colli in fine: vñ nerui manus hñt ortũ. ⁋ Octauo ostẽdit qd ponẽdũ post: qꝛ picẽ ẽt gũmã pini: qꝛ cõfortãt ⁊ retinẽt sanguinem attractum.

¶ Et administra super ea emplastra calida rubificantia sicut emplastruꝫ de farina gith ⁊ lilio cuꝫ melle. emplastrũ quoqꝫ de synapi est ex eis que ipsis conferũt. Et tu quidẽ permuta omne quod est debile ad hoc vt rubificet ⁊ vt vesicet. ⁊ emplastrum de sceitaram maxime confert paralysi iuuamẽ: ⁊ est apud plurimos eoꝝ excusans a gũma ruthe agrestis ⁊ synapi. Emplastrũ quoqꝫ de gumma ruthe syluestris est iuuans ⁊ ꝓprie cum nitro ⁊ sulphure ⁊ fricatio cũ oleo ⁊ nitro ⁊ aqua sulphurea ⁊ aq̃ marina ⁊ embroce subtiliatiue ꝯferũt.

¶ Hic ponit curaꝫ per vnguenta. Primo facit hoc. Scđo docet vitare errorẽ. ibi (Cunqꝫ sensus.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ vtaris emplastris calidis rubificatiuis: ⁊ postqꝫ es vsus leuibus permuta te ad fortia ⁊ pꝫ. Gith: dicũt aliq. i. loliũ: sed gith similat̃ nigelle: ⁊ vocatur apud nos giectone: ⁊ reperitur in frumento: sceitaram. i. tapsia.

¶ Cunqꝫ sensus est debilis fortasse emplastrum forte nocet ⁊ non sentit illud ⁊ educit illud ad lesionem ⁊ vlcerationeꝫ fortem. Oportet ergo vt omni custodia ab illo caueatur ⁊ vt consideret̃ dispositio impressionis emplastri. Nam si rubificat ⁊ inflat ⁊ cutem nõ pertrãsit ⁊ separatur compressione digitorum subtili ⁊ albificatur locus eius tunc impressio non pertransiuit cutẽ: ⁊ si rubificatio est magis fixa ⁊ caliditas magis appa-

rens tunc remoue. Modus vo cognoscendi hoc est vt auferas emplastrum omni hora ⁊ consideres dispositionem. Si ergo necessaria est ablatio remoue: ⁊ si necessaria est iteratio itera.

¶ Considerauit Aui. ꝙ si sensus partis paralyticate est debilis ex vsu fortium emplastroꝝ posset accidere nocumentũ: eo ꝙ hõ non sentit ĩpressionẽ: ⁊ ideo eleuare opꝫ emplastrũ omni hora. s. sepe ⁊ sepe: ⁊ cõsiderare colorẽ loci vt ipse docet: an. s. ptranseat cutem apostemando ⁊ vlcerando: vel non pertranseat quia non apostemauerit nec vlcerauerit. ⁊ patet.

¶ Et scias ꝙ insufflatio ex cõdisi in naribus eoꝝ valde confert: ⁊ similiter que sunt ei similia quoniam purgant cerebrum ⁊ conuertunt materias facientes egritudinem a parte egritudinis.

¶ Hic redit ad curandũ cũ eis que intus ponunt. Primo ꝑ caputpurgia. Scõo ꝑ potũ. ibi (Et vinũ.) Tertio ꝑ alia q̃dã. ibi (Et administratio.) ¶ Cõdisi sunt q̃dã radicule q̃bus lanarij lanã limpidãt: ſꝫ vtimur elleboro pro eis: ꝯuertũt a pte: q: ad ptem nasi ⁊ palati: ⁊ similiter que sunt ei similia vt gargarismata.

¶ Et vinum antiquum parum valde confert egritudinibus neruorum omnibus. Plurimum vo ex eo sumptum est res nocibilior neruis. Et administratio acori nutriti est ex eis que eos iuuãt: ⁊ similiter gradatiꝫ ordinetur in potãdo hieras ⁊ sint permiste cuꝫ aliquo qd sit sicut castoreum donec perueniant ad hoc vt ex inde in potu sumant põdus. ʒ. vi. post. ʒ j. Et similiter potus olei de cherua cum aqua de radicibus iuuat valde.

¶ Hic soluit qõ an vinuꝫ ꝯferat neruis de qua Cõciliator dicit differẽtia. 155. q: vel mã ẽ cruda ⁊ in fluxu: ⁊ tũc nõ cõpetit: q: magis facit illã fluere. vel mã est digesta ⁊ iam sunt facte euacuationes: ⁊ tunc vinum paucum antiquum cõfert: q: mãs resoluit ⁊ exiccat. paucum q: multũ noceret. antiquũ: q: magis calefacit ⁊ siccat. sed an debeat dari purum vel lymphatũ considera ex consuetudine ⁊ dispositionibus alijs hoc indicãtibus. Et administratio: q: acorus multam hꝫ ꝓprietatẽ in egritudinibus neruoꝝ. Gradatim ⁊c̃. Primo. n. sumat debiles hieras ⁊ postea fortiores. similiter primo sumat paruam dosim: vt. ʒ. j. postea magnam vt. ʒ. vj. Oleum etiam de cherua. i. pentadactylis confert: vt notum est.

¶ Quidam vo hominum sunt qui paralysim curant dando in potu omni die aur. j. ex hiera cum aur. j. piperis ⁊ sanatur. ⁊ oportet vt cum aliquid istorum sumunt in potu non potent aquam vt prolongetur eius mora in stomacho ⁊ fortasse moratur tota die deinde operatur. quandoq; vo sumunt in potu piperis aur. j. cum aur. j. castorei.

¶ Hic ponit curã quorũdã: ⁊ sumit ꝑ ꝯtinẽ. c. 1. ⁊ forsan ꝙ ista cura sufficit: ⁊ forsan ꝙ ĩdigemus fortioribus: ⁊ opꝫ non potẽt aquam.

Dub^m 4^m ¶ Diceret aliquis quõ possunt sumere in potu ⁊ nõ potare aquã: q: ĩ aq̃ vel alia re liq̃da opꝫ ꝙ dissoluãt. ℟ Rñdẽt q̃dã ꝙ qñ dic̃ nõ potẽt aquã intelligit aq̃ de q̃nq; radicib᷒. s. feni. petrosillij apij sparagi ⁊ brusci. ℟ Aliter dõm ꝙ Aui. vult ꝙ ista dissoluant cũ aliqua re vt cũ aqua: sed post istũ potũ nõ potẽt postea: q: faceret eaꝫ cito a stomacho descẽdere: ex quo sumas cañ. ꝙ qñ vis aliquã medicinã in stomacho morari nõ dꝫ post illã bibi: ne potus illã a stomacho ꝑcipitet. Qñq; vo. s. cũ iteruallo qd tibi vr: q: nõ possent cõtinuare: quoniam castoreũ nimis inflãmaret eos.

¶ Et illis quidem non est aliquid ita conferens vt tyriaca ⁊ metridatum ⁊ scelite ⁊ aliuenthere. Asa quoq; fetida vehemẽtius iuuamenti est bibita vel linita ⁊ ꝓprie cũ bis in die sumit ⁊ ẽt bondacha inda.

¶ Iste potest esse cañ. per se ⁊ nõ canon positus alioꝝ auctoritate: ⁊ diceremus ꝙ hic Aui. ponit quasdã medicinas alterãtes exiccãtes ⁊ resoluẽtes multũ ꝯferẽtes ĩ paralysi: sicut tyriaca. s. antiqua metridatum scelite: ponunt in 5° tractatu ꝑ. Aliuẽthere est aliqua magna cõfectio quã forsan non habemus: vtimur tñ anacardino. Bondacha quidã exponũt. i. auellana indica: sed hoc est falsum q: illa est fort. ter frigida vt apparet a Serapione caplo de fausel: ſꝫ forsan est qd dicitur bunca siue buncum de quo secundo cañ.

¶ Cumq; membrum redit ad se oportet vt ipsum exercites post illud ⁊ constringas ⁊ dilates ipsum vt ad integram redeat sanitatem. Et ipsi quidẽ quandoq; iuuantur a fe. ⁊ iuuantur vocibus ⁊ locutionibus altis. Et post euacuationes ⁊ iuuamenta ab eis quibus vtũtur: iuuantur balneo longo sicco aut balneis.

¶ Hic ponit curam paralysis quãdo iam declinat: ⁊ membrum paralyticum incipit redire ad se. i. ad suaꝫ virtutem. Et primo ponit multa iuuatiua. Scõo dat cano. in vsu quarundem medicinarum que tunc competunt. ibi (Et in fine.) ¶ Dicit de primo ꝙ oportet vt exercites. Dilates. i. frices ⁊ rarifices cum fricatione. Et constringas. i. premas: ⁊ totum fit ad excitandum calorem in membro ⁊ resoluendũ supflua. ¶ Sed tu. d. non ne possunt fricare ⁊ ꝑmere anteq; ad sanitatẽ reuertat. ℟ Dõm ꝙ exercitari de se non põt vt notũ est. Fricatiões aũt ⁊ ꝓssiones cũ oleis ⁊ sine possunt fieri ante sanitatẽ: si mã non esset in cursu ad neruos. Iuuant a febre quandoq;: q: cũ febris est debilis nõ tã fortis ꝙ periculũ minetur. ¶ Sꝫ tu. d. nõ ne iuuant añq; paralysis declinet. ℟ Dõꝫ ꝑ sic: ⁊ iõ dꝫ referri absolute ad paralyticos de mã flegmatica: de q̃bus est hic sermo vt dicat. Et ipsi. s. paralytici. ℟ Uel dõm scõo ꝙ iuuamẽtũ a febre est magis certũ cũ mã est iã diminuta: q: qñ esset multa repletio ꝑꝑ eliquationẽ materieꝝ posset eẽ ex febre magnũ ꝑiculũ. ¶ Iuuant vocibus ⁊c̃. Totũ hoc fit ad excitandũ calorẽ. Post euacuationes ⁊ iuuamẽta ⁊c̃. i. postq; est iuuatus a medicinis: quibus est vsus: iuuat balneo sicco: q: sine aqua vel cũ aqua sicca vel balneis vt de sulphure ⁊ silibus. Ista enim balnea ante euacuationẽ dilatarẽt materiã. ¶ Sed tu diceres. 11. terapẽ. c. 9. precipit: ꝙ balneũ nõ fiat: si particula est debilis: sed hic est debilis ꝑticula: vt nerui. ℟ Dõm ꝙ loquit in febribus in q̃bus ꝑs debilis posset ap̃ari hec aũt debilitas neruoꝝ ĩ palysi ex balneo remouet.

¶ Et in fine rei ⁊ post euacuationes: ⁊ vbi necessarium est soluere oportet vt non sint resoluentia cum lenificatione pura: sed cuꝫ aliquantula stipticitate. Quapropter oportet vt resolutio fiat cum aliquibus que sit vt anisum ⁊ sigia ⁊ castoreum ⁊ squinantum ⁊ que sunt similia his ex causis stipticis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ in declinatiõe paralysis factis euõnib᷒ securi᷒ possum᷒ resoluere q; aliquo tpe: tñ Aui. nõ vult ꝙ sint resoluẽtia cũ lenificatiõe. i. aptiõe siue resolutiõe pura: q: talia debilitãt mẽbrũ laxãdo subaꝫ eius: ⁊ resoluẽdo spũm: ⁊ iõ opꝫ ꝙ aliquam habeãt stipticitatẽ. Stipticum. n. remouet resolutiui grauamẽ: vt ꝑ cañ. fen. 4. c. de cura oppilationum. Hinc accipe ꝙ anisuꝫ aliq; habet stipticitatẽ: nisi forsan Auic. intelligat omnia ista simul mista esse resolutiua cum aliqua stipticitate. Sigia. i. storax liquida.

¶ Habentes vo illam que facta est post colicam iuuat medicamẽ factũ ex nuce romana scriptũ ĩ antidotario. Et iuuant eos olea que non sunt violente virtutis ⁊ multe cõpositionis: sed sit sicut oleũ de lilio ⁊ oleuꝫ de duabus spicis ⁊ oleum de narcisco: ⁊ oleuꝫ de oliuis ⁊ expertũ est oleum de nuce indica ⁊ oleum de narcisco ⁊ factum cũ gũma albotin vtrũq; simul acceptũ iuuatiuum est sua proprietate.

¶ Hic ponit curã paralysis que aduenit ꝑ viã crisis colice. Et ꝑ ponit vnũ modũ cure. Scõo aliũ. ibi (Qñq;.) Nux romana nõ videt ꝙ sit apud nos. est enim nux fortiter calefaciẽs ⁊ exiccãs. Et difficile est extrahere ex antidotario. Et Simon credit: ꝙ in hoc vocabulo sit magnus error in scõo canone. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ iste paralyticus: q: est debilitatus ex ꝑcedẽtibus doloribus colicis: nõ sustineret fortes medicias: ⁊ iõ docet inũgere ex oleis magnis nõ violẽte virtutis. Aliq tñ dicũt nõ magne cõpositiõis: q: paucaꝝ medicinaꝝ est melius plurimo: vt. 5. cañ. ꝑ. c. de duab᷒ spicis vt romana ⁊ nardi narcisco cepe canino. Oleũ de oliuis. s. antiquũ. albulati. i. albotim ⁊ ẽt terbẽtina. tñ. 5. practice Halyab. cap̃. 28. c. de paralysi post colicã dicit: ꝙ telat est quoddã compositum ex rasina pini ⁊ marmore trito: ⁊ est ibi in glosa. Repetijt autem Aui. de oleo narcisci: vel propter diuersas descriptiones: vel primo vsus est eo solo: ⁊ modo misto: ⁊ ideo dixit vtrũq; simul.

¶ Quandoq; vo iuuant plures eorum cum eis que infrigidant ⁊ cõfortant ⁊ prohibent materiã: ⁊ cũ medicant calidis augmẽtat egritudo: ⁊ illud ideo qñ ma-

teria subtilis

teria subtilis dilatat̃. per ea plurimũ. Cum vo mēbrum infrigidatur confortatur mēbrum a frigore ⁊ minoratur quãtitas materiei: ⁊ ꝑuenit ad hoc vt euanescat. Et non opʒ vt in eoꝝ calefactione perueniatur sed est necessariũ vt sint medicine ꝯfortate cuʒ aliquibus que sint sicut camomilla ⁊ mellilotũ ⁊ amaracũ ⁊ mētha ⁊ calamētũ ⁊ cōmisceant̃ eis allia: ⁊ ēt illud qđ aliquid infrigidatiōis habeat sicut succus ligritie ⁊ semē endiuie ⁊ reliqua. Hec.n.cũ administrant̃ iuuant valde.

¶ Iste canō pōt esse de cura paralysis post colicã ⁊ pōt esse canon in cura paralysis ꝑ se veniētis a mã flegmatica. ¶ Primo exponēdo est ꝯsiderãdũ: ꝙ illa mã in trãsitu ad neruos multũ subtiliat̃: ⁊ venit ꝑ viã defluxus de ꝑte ad ꝑtē. Cura igit̃ nũc est cuʒ frigidis in ꝑn°: q² ꝯfortãt.s. reꝑcutiũt ⁊ cōstringunt mēbrũ: ne mãm recipiat. Calida aũt in hoc ꝑn° subtiliãdo mãm faciũt eã magis fluere. Nũc aũt post ꝑnᵐ opʒ curare cũ calidis: sʒ nō puris: imo cōfractis ēt cũ aliqb' frigidis: vt cũ semine endiuie ⁊ succo ligritie: ⁊ hoc q² ēt intētio est nō solũ resolutio sʒ defensio mēbroꝝ: ne adhuc recipiant mãm ab intestinis. Et forsan ꝑ hũc modum medici curabãt: ne ex colica fieret ꝑalysis.s. igrossando mãm cũ frigidis ne ipa ad neruos penetraret vt aꝑꝑet ifra fen.16.c.1. de colica. ⁊ ē mēs Haly.5. prac.c. de ꝑalysi siue eneruatiōe post colicã.c.zs. ¶ Scđo mō exponēdo istũ cañ. dicem⁹: ꝙ referēdo ad ꝑalysiʒ ꝑ se veniētē a mã flãtica.s. subtili dulci: ⁊ forsan hñte aliquã cũ sanguine mistionē: q̃ cũ puris calidis nec cũ vehemēter calidis dʒ curari: vt patet.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitat̃ q² ponit succũ ligritie frigidũ. ¶ Dōm ꝙ dr̃ frigidus respectu illoꝝ: q² est quasi tēperatus: ⁊ tñ inter frigida ponit̃ ad sitis sedationē. 4. cañ. fen prima capitulo de regimine acutaꝝ feb. Quidam hic addunt ꝙ in paralysi vel est timor de materierũ induratione: tunc non debemus vti calidis puris sed mistis cuʒ frigidis. Uel non est timor: ⁊ tunc possumus eis puris vti.

¶ Que vo a sectione facta est curam non habet.

¶ Causa est: q² non pōt fieri vera consolidatio: partes enĩʒ nerui retrahuntur: ⁊ si coniungant̃ fit ibi durities ⁊ oppilatio quedaʒ: vnde spiritus pertransire non potest.

¶ Illa vo que facta est a complexione frigida cum calefaciētibus notus curat̃: ⁊ illa cuius cã cōplōnis ē potus aque multe frigide vtatur balneo multo sicco.

¶ Ponit curã paralysis a mala cōplōne frigida sine materia. Prio in generali. Scđo in speciali illius que fit potu frigide aque: curatur enim balneo sicco.s. calido.

¶ Et scias ꝙ quando aggregãtur paralysis ⁊ febris in aliquo tunc oxymel cũ zuccharo rosa. est conueniēs medicamen in illa hora.

¶ Oxymel.s. simplex cōfert neruis ꝑ mel ⁊ ꝑ acetũ febri ⁊ zuccharuʒ rosatũ ꝯfert febri: ⁊ iō est vsus hoꝝ simul conueniens.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat̃ cuius lateris ꝑalysis fit prauioris cure an sinistri an dextri. ¶ Uidet̃ ꝙ prauius curet̃ paralysis sinistri. Primo q² virtus ē in eo debilior. Itē tremor sinistri lateris difficilius curat̃ vt infra. ēt sciatica sinistri lateris vt ĩfra fen.zz.⁊.6.lib. viatici. ¶ In cōtrariũ q² paralysis q̃ occurrit lateri nobiliori ē difficilioris cure: sʒ paralysis lateris dextri est hmōi. ꝫ. ¶ Rñdet Conciliator dr̃ia.183. ꝙ prauius curat̃ paralysis lateris dextri. Rō q² morbus qui aduenit cũ maiori discōueniētia a nã ꝑtis difficili⁹ curat̃. Talis ē paralysis in dextro latere: q² est ꝑs calidior. paralysis aũt est frigidus morbus. Amplius paralysis ē difficilioris cure in qua magis debilitat̃ fons caloris ⁊ nutrimenti: sed paralysis vel in paralysi lateris dextri hoc ꝯtingit: q² magis debilitat̃ cor cum parteʒ dextrã magis respiciat: magis ēt debilitat̃ epar qđ est ꝑnᵐ nutrimēti: q² situatur in dextra. Itē paralysis difficilius curat̃ que ampliorē colligit mãm: sed paralysis in latere dextro est hec: q² pars rarior ⁊ magis suscipiēs mãm. ¶ Considerandũ tñ ꝙ hoc verificat̃ in paralysi totius lateris cuius ꝑnᵐ est a cerebro ⁊ nucha: q² paralysis aliq̃ particularis vt pedis vel vnius alterius partis in qua nucha cor ⁊ epar saluarent̃ illesa. Posset ꝯtingere ꝙ illa que ē lateris dextri facilioris cure eēt sicut ēt podagra pedis dextri ⁊ sciatica. ¶ Ad cōtraria dōm. Ad ꝑᵐ ꝙ lʒ virtus in sinistro ex nã fit debilior: tñ paralysis in dextro magis deicit virtutē. ¶ Ad secũdã dōm ꝙ nō est simile de illis passionibus ⁊ de paralysi totius lateris: cuius ꝑnᵐ esset a cerebro ⁊ nucha: vbi cor ⁊ epar sunt valde lesa cũ est in ꝑte dextra. Et si tremor ꝑ hũc modũ fieret in parte dextra difficilius curaret̃ ꝙ̃ in sinistra. Istã solutionē accipe si placet: ꝓtelare eniʒ in hac questione eēt redire ad questionem qua queritur an morbus similis nature partis sit curabilior ꝙ̃ dissimilis: ⁊ in qbus fallit illius afo. sententia: quod presentialiter non discutimus.

¶ De spasmo. Cap. 5ᵐ.

Spasmus est egritudo neruosa qua mouentur lacerti ad principia sua ⁊ inobedientes sunt ⁊ in dilatatione.

¶ Suꝑius determinauit de paralysi. Hic determinat de spasmo. Et ꝑ̊ inuestigat eius eē cãs ⁊ diuersitates. Scđo signa. ibi (Pulsus spasmatoꝝ.) Tertio ponit curã. ibi (In eo quidē.) ¶ Prima in quatuor. Primo ostendit quid sit spasmus. Scđo inuestigat diuersitatem quandam in modis eius. ibi (Eoꝝ itaq̃.) Tertio ingrit cãs ⁊ ꝑ ꝯsequens diuersitatē ex parte causarũ. ibi (Cã vo.) Quarto ponit quosdam canones. ibi (Cum ēt aliquis moritur.)

¶ Dubitat̃ circa ꝑmã ꝑtē: q² dicit ꝙ est egritudo: cũ Gal. 5. de accidēti ⁊ morbo. ca.z. ponat ꝙ est accidēs. Item dicit ꝙ est egritudo neruosa: contra: q².6. de accidēti. ca.z. dr̃ ꝙ ē egritudo lacertosa. Dubᵐ ꝑᵐ

¶ Ad primum dōm ꝙ in spasmo nos cōsideramus tria.s. malũ motũ vel malã quietē: ⁊ hoc mō est accidēs. ¶ Scđo ꝯsideramus malã figurã mēbri: ⁊ sic pōt dici egritudo officialis.s. in figura. ¶ Tertio ꝯsideramus ipsam cãm que facit hoc accidēs.s. malã cōplexionē siccã in spasmo sicco ⁊ alios modos egritudinũ in aliȷs modis spasmi: ⁊ hoc mō spasmus est egritudo. ¶ Uel possemus dicere ꝙ cũ Aui. dicit ꝙ spasmus est egritudo accipit nomē egritudinis large. ¶ Ad scđm dōm. Primo ꝙ qñ dicit neruosa intelligit.i. neruosoꝝ mēbroꝝ vt lacerti. ¶ Uel dicendũ ꝙ est passio lacertosa imediate. Nã cuius ē oꝑatio volũtarius motus, ei⁹ ē accidēs nocumētũ volũtariȷ motus: sʒ lacertoꝝ oꝑatio ē voluntarius motus: ergo spasmus vt ē impedimētũ volũtariȷ motus est accidēs per se ⁊ immediate lacertoꝝ: tñ mediate spasmus est accidēs neruoꝝ inquãtũ nerui portãt virtutē hãc ad lacertos. ¶ Cōsiderandũ ꝙ ꝑ principia ĩtelligimus loca versus ortũ neruoꝝ versus q̃ fit cōtractio ⁊ reflexio mēbri. ¶ Sʒ tu.d. cōtra: q² quãdoq̃ in se cōtrahit̃. ¶ Dicēdũ ꝑ̊ ꝙ semꝑ est ibi flexio mēbri: vñ cauda musculi vertit̃ ad ꝑnᵐ v̊.g. rasceta versus cubitũ. ¶ Scđo dicēdũ ꝙ forsan in oĩ spasmo vel in pluribus ē fuga a re nocēte: ⁊ ideo musculi fugiētes ad ꝑnᵐ trahunt̃. ¶ Dicit postea inobediētes sunt in dilatatione. ¶ Ex hoc apparet ꝙ spasmus accipit̃ hic. ꝓprie vt distinguit̃ ꝯtra thetanũ. Accipitur enim pro egritudine neruosa contractiua. Dubᵐ 2ᵐ

¶ Eoꝝ itaq̃ aliȷ remanēt ꝺm suam dispositionē ⁊ dilatant̃: ⁊ aliȷ eoꝝ facile redeunt ad dilatationē suaʒ sicut fit in oscitatione ⁊ singultu.

¶ Hic ponit diuersitatē ex ꝑte modoꝝ: ⁊ vult ꝙ spasmus qdaʒ est fortis ꝑdurãs: qdã ē debilis cito recedēs. Eoꝝ itaq̃.s. lacertorũ ꝯtractoꝝ: aliȷ remanēt ⁊c. aliȷ facile redeũt ad dilatationē sic̃ fit ĩ oscitatiōe.s. ꝙ hō cito suã mãdibulã reducit. Et singultu.s. ꝙ hō cito reducit̃ a ꝯctione stomachi ad dilatationē. vñ sicut quasi in ictu hō reducit mãdibulã: ⁊ in ictu stomachus in singultu recedit a ꝯstrictiōe: ita q̃si in ictu qdã spasmi durãt: ⁊ isti plurimũ sunt ventosi.

¶ Causa vo in ipso aut est materia aut causa absq̃ materia sicut caliditas ⁊ siccitas.

¶ Hic inuestigat causas spasmi ⁊ diuersitates spasmoꝝ ex diuersitate causaꝝ. Et ꝑ̊ facit h̃ in generali magis ⁊ via diuisiua. Scđo in spãli ponēdo quasdã spãles cãs spasmi ⁊ diuersitates ꝺʒ illas cãs. ibi (Reliquas aũt dr̃ias.) ¶ Pria in tres. Primo ꝑmittit diuisionē. Scđo exeqt̃. ibi (Materia qdē.) Tertio cōparat spasmũ ad paralysim ⁊ epilepsiaʒ. ibi (Et sic qdē spasmus.) ¶ Dicit ꝑ̊ ꝙ cã aut est mã aut absq̃ mã sic̃ caliditas ⁊ siccas. ¶ Cōsiderãdũ ꝙ absq̃ mã dupl'r ĩtelligit̃. Prio.i. ex inanitiōe sic̃ fac̃ cal'itas ⁊ siccitas. Scđo absq̃ mã.i. nō ꝑ modũ ĩpletiōis sed illatiōis nocumēti: ⁊ quãtũ ad hoc non posuit exemplum: sed intelligit etiam de hoc.

¶ Et materia quidem spasmi ꝺm plurimum est flegmatica ⁊ quãdoqʒ est melancholica ⁊ quandoqʒ sanguinea: ⁊ illud est in apostematibus lacertorum cum resoluitur materia faciens apostema cum vlcere villi nerui ⁊ augmentatur in latitudine sua ⁊ minoratur a sua longitudine.

¶ Primo declarat vnãquãq̃ istaꝝ cãꝝ. Scđo q² dixerat ꝙ caliditas ⁊ siccitas facit oñdit qũo calidũ ⁊ siccũ se hñt in hoc: ⁊ gr̃a hui⁹ qũo frigidũ ⁊ humidum. ibi (Spasmi aũt ex repletione humidi.) ¶ Prima in duas. Prio inuestigat has cãs ꝺm se. Scđo determinãdo spasmũ ad loca. ibi (Sicut eniʒ.) ¶ Pria in duas. Prio declarat cãm ꝑmã spasmi.s. mãm. Scđo declarat aliã.s. nō mãm: ⁊ per

ꝯńs ostēdit qūo spasmus fit a mā: ⁊ qūo nō a mā. ibi (Ex spasmo āt ꝗ fit.) ¶ Pⁱᵐa in tres. Pⁱᵒ ostēdit que sint māe faciētes spasmū. Scōo ostēdit locū materieꝝ istaꝝ: ⁊ complet enumerare mās. ibi (Et mā.) Tertio ostēdit qūo qñqꝫ spasmus accidit sequens alios morbos. ibi (Spasmᵘˢ vō mālis.) ℭ Cōsiderādū circa ꝑmā ꝑtē ꝙ mēbra neruosa sunt apta aggregare mās flegmaticas: ⁊ ideo plurimū spasmus fit a flegmate: pōt ēt a melāncholia ⁊ sanguine fieri qꝛ sunt humores potētes implere ⁊ tēdere. Ex quo apparet ꝙ raro fit a cholera: qꝛ nō est humor paratus facere tēsionē: ⁊ si fit ab ea fit frequētius ꝑ viā mordicationis. ℭ Cōsiderādū secūdo ꝙ lr̄a ꝗ dicit. ⁊ illud. pōt duplr̄ exponi. Primo ꝙ Aui. velit ꝙ mā sanguinea maxime facit spasmuꝫ apostemādo: ſꝫ alie due. s. flegmatica ⁊ melancholica faciūt spasmū ēt nō apostemādo. Et dicūt sic exponētes: ꝙ cā ē qꝛ sanguis sui bonitate stās in musculo nō facit tātū nocumētū nisi apostemet: cuꝫ ꝗ colligit ⁊ apostemat ⁊ implet villos ſm latū: tūc fit decurtatio ſm longū ⁊ fit spasmus: ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ illud. s. spasmus ex mā sanguinea supple fit in apostematibus lacertoꝝ ⁊c̄. vt enim apparet 3ᵒ colliget. cap. 33. qñ villi implētur in latū fit decurtatio: sed qñ in longū fit elōgatio sicut in paralysi. Alio mō pōt exponi ꝙ referat ad quālibet mām: ⁊ vult ostēdere qūo materie apostemādo faciūt spasmū: ⁊ dicit. ⁊ illō. i. spasmᵘˢ fit in apātibᵘˢ lacertoꝝ cū mā. s. qcūqꝫ sit faciēs apa: resoluit. i. trāsit ⁊ penetrat cū vlcē villi nerui. i. vlcerādo villū nerui: qꝛ soluēdo ꝯtinuitatē: ⁊ argumētat ⁊c̄. q. d. nisi apa soluēdo ꝯtinuū addat in latitudie ⁊ decurtet lōgitudinē nō faciet spasmū. Et qꝛ nō semꝑ fit h̄ in apātibᵘˢ lacertoꝝ: iō nō in omni apāte lacerti fit spasmus.

ℭ Et materia quideꝫ omnis spasmi materialis effectiua: aut ē comprehēdēs suꝑ lacertum totum: ⁊ illud est cum spasmus ē sine apostemate: aut ē cōprehēsa in loco vno quē relique partes sequuntur sicut fit a pasmo facto ꝓpter apostema a materia effusa ꝑꝑ ꝑcussioneꝫ aut abscisionē: aut ꝑꝑ cām aliā ex causis apostematis. Et non ē quidē longinquum quin sit spasmus eueniēs a vētositate inflatiua sparsa. Ipse. n. est ex eis ꝗ plurimuꝫ accidunt ⁊ remouentur in hora.

ℭ Hic ostēdit locū materierū istaꝝ in musculo: qꝛ qñqꝫ occupat totū qñqꝫ ꝑtē vt cū sit apa. Et apa fit vel a cā primitiua vt ꝑcussione abscisiōe. i. solutiōe cōtinuitatis. vel a causis alÿs. s. corpalibᵘˢ: ⁊ sūt dicte li. 1. fen. 2. c. de causis apātū. ℭ Cōsiderādū ꝙ dicit mā spasmi mālis: qꝛ loquit de mā que replēdo facit spasmum. ℭ Considerādū ēt ꝙ cōplet cās māles spasmi: qꝛ dic̄ ꝙ vētositas ēt fac̄ ⁊ pꝫ.

ℭ Spasmus vō materialis multotiens accidit ſm semitam ꝑmutationis materiei sicut accidit in successiōe sināꝺie ⁊ successione pleuresis ⁊ successione sirsen.

ℭ Hic ostendit ꝙ quādoqꝫ fit spasmus sequens alias egritudines: ⁊ fit ſm semitā permutationis materie. s. facientis aliam egritudinem. ⁊ pꝫ. Et intelligit ꝙ quandoqꝫ fit per viam crisis. vt apparet quarto cañ. fen secunda primo capitulo.

ℭ Et spasmo aūt qui fit ꝑꝑ priuationē materieri ⁊ humiditatis ⁊ dn̄ium siccitatis accidit vt cōtrahant lōgitudo ⁊ latitudo equaliter. Colligitur ergo ad seipsum sicut est dispositio coriȷ̄ positi in ignem.

ℭ Hic determinat de spasmo absqꝫ mā. Dicit aūt absqꝫ mā duplr̄. Uno mō qꝛ fit a siccitate. Alio mō qꝛ nō ꝓportionet ad mām quāuis ibi possit mā concurrere. Primo ergo determinat de spasmo absqꝫ mā ꝑ mō. Scōo mō. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Prima in duas. Primo ponit modum huius spasmi ⁊ cām. Scōo declarat in exemplo. ibi (Et tu quidē.) ℭ Cōsiderandum ꝙ ex ꝑma ꝑticula sumit cā huius spasmi ⁊ modus. Cām qdem Aui. notificat priuatiue: qꝛ ꝓpter priuationē māe. s. vētose ⁊ humiditatis. s. humoralis. Notificat ēt positiue: qꝛ fit ꝓpter dn̄ium siccitatis. Modū aūt huius spasmi Aui. dicit eē cōtractionē lōgitudinis ⁊ latitudinis villoꝝ equaliter. In hoc enim differt a repletionali spasmo in quo cōtrahit longitudo ꝓpter id qd̄ dilatat latitudo: sed in spasmo sicco taꝫ longitudo ꝗ̄ latitudo contrahit: ⁊ hoc ideo qꝛ siccitas adueniens musculo pōt ꝯsumere humiditates tā ſm longū ꝗ̄ ſm latū: ⁊ ideo sicut corium positū ad ignē ſm oēm sui dimēsionē corrugat ꝓpter exiccationē ita accidit in neruis ⁊ musculis ꝓpter siccitatem.

ℭ Et tu qdē scis dispōnes chordaꝝ esse ꝙ ipse elongātur in hyeme ꝑꝑ humectationē ⁊ abbreuiant in estate ꝓpter desiccationem ⁊ similiter nerui.

ℭ Hic declarat in exēplo: ſꝫ iam premiserit aliud exemplum.

ℭ Circa qd̄ dubitat: qꝛ Aui. dic̄ ꝙ chorde muscoloꝝ elōgant in hyeme ꝑꝑ humectationē. Sed Gal. 5. de accidēti ⁊ morbo. c. 2. ⁊ in cōmēto afo. 39. 6. ꝑti. Spasmus fit ex plenitudine ⁊c̄. dicit ꝙ iste chorde in aere humido cōtrahunt ⁊ corrugant. ¶ Dicēdum ꝙ Auic. nō curauit hic de hoc exēplo: nisi quantū suo ꝓposito seruit. s. in spasmo sicco in quo nerui ꝓpter siccitateꝫ corrugant sicut corrugant chorde instrumētoꝝ musicaliū in estate ꝑꝑ exiccationem. In hyeme aūt chorde vel īplent humiditate inflante eas: ⁊ sic decurtantur: vt Gal. dixit. vel humiditas nō inflat sed eas remollit ⁊ sic elōgantur: ⁊ hoc inferius apparebit. Dubᵐ 3ᵐ

ℭ Dubitat: vtrum a siccitate possit fieri spasmus. ¶ Videt ꝙ non: qꝛ effectus positiui cā dꝫ esse positiua: vt sumit in libello de motibus liquidis. cap. 7. Sed spasmus est effectus positiuus: qꝛ est quedā ꝯtractio: siccitas aūt est quedā priuatio humidi ꝑ resolutionē: ergo nō poterit facere spasmū. Amplius qd̄ nō nocet voluntario motui nō facit spasmū: cū spasmᵘˢ sit nocumētū quoddā in volūtario motu: vt. 5. de accidēti ⁊ morbo. 1. ca. ⁊. 2. ⁊ in lib. de tremore. vlti. ca. sed siccitas nō nocet volūtario motui: vt apparuit supra ca. de paralysi. Amplius arguit rōne mea: tunc qlibet ethicus hēret spasmū. ꝓbatio ꝯñie: qꝛ in eis est maxia siccitas vt finaliter deueniāt ad hoc ꝙ nihil videant aliud nisi coriū ⁊ ossa: vt sumitur ꝑ de differētÿs febriū. cap. 9. ¶ In ꝯriū est Aui. hic ⁊ Gal. ꝑallegatis locis: ⁊ sensus ostēdit. Nā simile est de neruis ⁊ chordis musicoꝝ: ſꝫ ille ꝑꝑ siccitatē ꝯhunt: ergo ⁊ nerui: ⁊ hoc exēplū est quo semper Gal. suasit. ¶ Dōm ꝙ a siccitate pōt fieri spasmus. Rō ē qd̄ pōt eē cā cōtractionis neruosoꝝ mēbroꝝ pōt eē cā spasmi: sed siccitas ē hmōi: ergo ⁊c̄. Maior est nota ꝑ diffinitionē spasmi concessam ab oibus. Sed minor est nota: qꝛ siccū corrugat ⁊ accētrat. Hoc etiā declarat in exēplo. Nā simile est de chordis organoꝝ musicaliū ⁊ de neruis: sed ille chorde corrugant ⁊ cōtrahunt a siccitate: ergo similiter nerui vel neruosa membra. ⁊ ista fuit rō Aui. ⁊ Gal. vbicunqꝫ de hac materia est locutus. ℭ Sed dubitat cū siccitas sit duplex. s. qualitas que ē forma dicta siccitas: ⁊ humidi priuatio: querit ꝗ siccitas sit cā spasmi siue ꝯctionis. ¶ Dōm ꝙ siccitas. i. priuatio humidi per se ⁊ formalr̄ accepta nō ē cā imediata spasmi. Rō est illud qd̄ ſm se nō est causa nisi cuiusdā modi distātie partiū vel raritatis cuiusdā illiᵘˢ nō est ꝑ se ⁊ imediata cā cōtractiōis: sed humidi priuatio est hmōi. Priuato enim humido a ꝑtibus mēbri nō videt aliud imediate sequi nisi qdā modus vacuitatū ⁊ quasi foraminū in locis a qbus humidū est euacuatū. ¶ Dico scōo ꝙ siccitas i. forma siccitatis ꝗ ē qͥlitas ē imediata cā ⁊ ꝑ se ꝯctionis in neruosis mēbris: ⁊ sic ē ꝑ se ⁊ imediata cā spasmi. Rō est: illud qd̄ ꝑ se hꝫ corrugare ⁊ accētrare ꝑtes mēbroꝝ neruosoꝝ ē ꝑ se cā ꝯctionis ⁊ spasmi eoꝝ: sed siccū ē hmōi: vt apparet ex. 4. methe. tex. cōmēti 1. ⁊ appꝫ ad sensuꝫ. Hoc ēt declat ex ꝯrio: qꝛ humidū hꝫ diffundere ⁊. fluidū facere: ergo siccū hꝫ cōtrahere ⁊ corrugare ex nā terre. ¶ Sed tu. d. siccū est cōe igni ⁊ terre: ergo ita inerit ei dilatare ex natura ignis sicut accentrare ⁊ corrugare ex nā terre. ¶ Dōm ꝙ sicco igneo ducēti ad formā igneam inest dilatare sed sicco terreo inest cōstringere ⁊ corrugare: sed manifestū est ꝙ siccū inuadens mēbra neruosa est faciens tendere ad nām terreā: cū istud siccum inducat educēdo humidū ⁊ ꝑtes eius subtiles: ēt mēbra in substātia eoꝝ corpulēta sunt terrea a dn̄io. ¶ Dico tertio ꝙ cuꝫ hac forma siccitatis que facit spasmū semꝑ ꝯiungit siccitas alia. i. priuatio humidi. Rō est: qꝛ ista siccitas nō est in quocunqꝫ gradu corrugās sed intensa: nō inducit aūt in nobis hec itēsa siccitas nisi ex caloribus fortibus ⁊ euonibus cū qbus fit humidi cōsumptio: ⁊ ideo Aui. subtiliter hoc sentiēs dixit infra ꝙ spasmi cā essentialis ē siccitas ⁊ caliditas iuuat ad ꝯsecutionē siue ꝯsumptionem ⁊ resolutionē humiditatis. Ex qbus soluit prima rō. ¶ Ad scōam rōnē cōcessa maiori respōdent quidā ad minorē negādo: ⁊ cū ꝓbat: dicūt ꝙ illud est verū nisi siccitas suꝑfluat. Cū eniꝫ suꝑfluit nocere pōt motui volūtario: ex oī enim mala cōplexione si valida fuerit virtus debilitat atqꝫ destruit. Hec solō prima frōte nō valet: qꝛ si siccitas ꝑ hoc ꝙ suꝑfluit ledere pōt volūtariū motū: ergo in ethicis in qbus nō minus suꝑfluit forma siccitatis ꝗ̄ in spasmatis erit impeditus motus volūtarius. Dōm igitur aliter ꝙ siccū īpedire motū volūtariuꝫ pōt duplr̄ intelligi. Uno mō ꝑ viā corruptionis complexionis: vñ mēbrū reddat indispositū ⁊ nō suscipiat virtutē siue īpressionē spūs sensibilis ⁊ motiui: ⁊ hoc mō siccū nō īpedit volūtariū: imo ē ꝓpinquū iudicio calidi: sed frigidū ⁊ humidū sūt qualitates ꝗ corrūpūt cōplōnē mēbri vt nō recipiat hanc īpressionē: ⁊ vt sic loquebat Aui. supra. Alio mō pōt ītelligi siccū impedire motū voluntariū ꝑ aliquā dispōnē ꝗ̄ inducat: vt ꝑ cōtractionē ꝑ quā mēbrū nō pōt dilatari: ⁊ h̄ mō siccū īpedire pōt volūtariū motū qꝛ pōt facere ꝯctionē. s. spasmuꝫ. ¶ Ad tertiā rōnē rn̄debat ꝑ a socio ꝙ cū illa rō nō querat aliud nisi quare siccitas ethici nō facit spasmum: ⁊ Dubᵐ 4ᵐ

mũ:⁊ ſiccitas quarũdã febriũ ⁊ eũonũ in ꝗbus corpus minus exic
caţ ꝗ̃ in ethico facit ſpaſmũ.cã eſt hec:qꝛ ſiccitas ethici eſt facta
⁊ nõ ſentiţ:⁊ ideo mẽbra ab illa ſiccitate nõ corrugantur:ſed alie ſic
citates qꝛ ſunt fiẽtes ſentiunţ ⁊ ĩducunt muſculos ⁊ neruos ad fu-
gã ⁊ ſic ad ↄ̃ctionẽ. Hec ſolutio impugnaţ a me. Primo qꝛ differt
ſpaſmus factus a ſiccitate ſiue inanitiõe:⁊ ſpaſmus factus ꝓpter
fugã a re nocẽte:vt.A.in lr̃a ponit:⁊ tñ ſm̃ iſtã ſolutioneꝫ caderet
ſpaſmus a ſicco in numero ſpaſmoꝝ factoꝝ a nocẽte re.Amplius
ſicco ſꝫ ſuã rõnẽ circũſcripta ſenſatiõe mẽbri ineſt corrugare ⁊ cõ
trahere. Rñdeţ ſcd̃o ab alio ſocio.m.Martino ꝓpter qđ ↄſide
rãdũ ꝙ nõ quecunqꝫ ſiccitas facit ſpaſmũ ſed intẽſa:nec quecũqꝫ
intenſa ſed ſubito eueniẽs inſtrumẽtis volũtarij motus. Rõ eſt:qꝛ
ↄſilr̃ videţ fieri ſpaſmꝰ de repletiõe ab hũiditate ⁊ ſpaſmꝰ de ina-
nitiõe.ſed ſpaſmus de repletiõe fit ab humiditate ſubito implẽte
mẽbrũ.ſ.lacertũ ſiue neruum.Si enim paulatim repleret faceret
paralyſiꝫ.eodẽ modo ſiccitas faciẽs ſpaſmũ opꝫ ꝙ ſubito veniat.
ſed ſi paulatim veniat nõ ẽ cã ↄ̃ctionis ⁊ corrugationis:⁊ hoc ap-
paret in corijs ⁊ chordis muſicoꝝ ꝗbus ſi ſubito adueniat ſiccitas
ↄ̃hunţ.Si autẽ paulatim ⁊ paulatim nõ ↄ̃hunţ ſed remanent ſub
propria figura:⁊ tñ inueniunţ dura ſiue arrida:⁊ tunc inſtat ↄ̃ ſe:ꝫ
ſpaſmus de inanitione fit ſubito qđ eſt ↄ̃ oẽs auctores. Rñdet du
pliciter. Prĩo ꝙ fit ſubito ſed nõ ſic ſubito ſicut ſpaſmus de reple
tione.Secundo ꝙ fit ſubito:qꝛ membrũ humidũ exiccare eſt faci-
le:ĩmo facilius ꝗ̃ humectare ſiccũ:vt.7.tera.ca.5.⁊.4.de accidẽti
z.ca.⁊.1.cañ.fen.4.z.caꝑ.Ergo eque ſubito põt fieri ſpaſmus de
inanitiõe ſicut ſpaſmus de repletione.Tñ ꝑꝑ dicta auctoꝝ eſt ↄſi
derandũ ꝙ ſpaſmus ſiccus põt cõparari ad duo. Primo ad cãm a
qua in eſſe ꝓuenit:⁊ ſic fit ſubito ſpaſmꝰ de inanitiõe ſicut ſpaſmꝰ
de repletiõe:qꝛ ita ſubito põt fieri inanitio mẽbri ſicut eius reple-
tio.Scd̃o põt cõparari ad diſpõnes que conſequunţ illas cãs que
diſpõnes ſunt nobis ſicut ſigna:⁊ hoc mõ ſpaſmus de repletiõe ſit
magis ſubito:qꝛ diſpõnes cõcomitãtes repletionẽ nõ apparẽt no
bis.ſunt eniꝫ multotiẽs corpora repleta:⁊ tñ nobis apparẽt ſana:
⁊ hoc eſt de mẽte Gal.in cõmẽto aſo.26.ſcđe ꝑti.Febrẽ ĩ ſpaſmo.
vbi dicit.ſi ſpaſmus ſano veniat ſubito.ſed manifeſtum eſt ꝙ ille
nõ erat vere ſanus ſed apparebat ſanus.Sꝫ ſpaſmus de inanitio
ne quãtum ad diſpõnes caꝫ cõcomitãtes fit paulatim qꝛ apparẽt
nobis multe diſpõnes que ſunt ſigna aduẽtus ſpaſmi vt ſunt ma-
cies corꝑis defectus virtutis ⁊ hmõi.Ex ꝗbus appꝫ ꝙ ſiccitas fa
ciẽs ſpaſmũ nõ eſt inducta ꝑ alterationẽ ſimplicẽ:qꝛ illa parũ agit
vt.7.terapẽ.5.ca.⁊ longo tꝑe ĩduciţ:ſed eſt ſiccitas ĩducta ꝑ humi
di ↄſumptionẽ:qꝛ hoc breui tꝑe ĩduciţ vt in forti eũone ⁊ febre col
liquatiua.Tũc ergo ad formã argumẽti cũ diciţ.tũc quilibet ethi-
cus hẽret ſpaſmũ.negat ↄñtiã.Ad ꝓbationeꝫ cũ dr̃ ꝙ in quolibet
ethico ẽ magna ſiccitas.dicit ꝙ nõ ſufficit ſiccitas magna vel ma
xima:ſed opꝫ ꝙ ĩducaţ ſubito.Sꝫ ſiccitas ethici nõ ĩduciţ ſubito.
hoc ꝓbaţ:qꝛ nõ eſt tãta ſiccitas in ꝑ̃ma ſpẽ quanta eſt in ſcđa ſpẽ
ethice ⁊ tertia:⁊ tũc inſtat ↄ̃ ſe:ergo ethica eẽt fiens.ꝓbaţ ↄñtia:
qꝛ qualitas cui põt additio fieri nõ eſt in termino motus ⁊ ſic nõ ẽ
facta. Rñdet dupl̃r. Primo ꝙ ſtãt ſimul iſta.ſ.põt fieri additio:⁊
tñ põt eẽ facta:qꝛ calidũ in ꝑ̃ gradu põt eẽ factũ ⁊ tñ põt ſibi addi.
Scd̃o dicẽdo ꝙ ethica a ꝑ̃nº hꝫ oẽs gradus caloris ⁊ ſiccitatis:tñ
ↄſideramꝰ in ethica duplicẽ ſiccitatẽ.Unã que ĩducta eſt ꝑ altera
tionẽ ſimplicẽ ſimul cũ calore que vna cũ caliditate ↄſtituit ethi-
cã:⁊ hec ſiccitas nõ põt facere ſpaſmũ:qꝛ nõ induciţ ſubito.Alia ẽ
ſiccitas in ethico ꝑ humidi inanitionẽ:⁊ hoc ſi ĩducereţ ſubito fa-
ceret ſpaſmũ:ſed nõ induciţ ſubito:ĩmo paulatim ⁊ lente ↄſumiţ
corpus. Sed tu.d.videţ ꝙ ſiccitas que cõſtituit ethicã ĩducaţ
ſubito:qꝛ ſi ĩducereţ pars poſt ꝑtẽ:tũc non haberet a ꝑ̃nº oẽs gra
dus cuius ↄ̃riũ dixiſti. Dõꝫ ꝙ hec ſiccitas põt cõpari ad cãs que
eã ĩduxerũt:⁊ ſic nõ eſt ĩducta ſubito niſi eſſet ↄñs inanitionẽ.Alio
mõ põt cõparari ad ſpẽm egritudinis quã ↄſtituit ⁊ vt ſic inducta
ẽ ſubito:qꝛ ſubito cõſtituit febrẽ ethicã.Ex eo igiţ ꝙ ſiccitas ethi-
ci que ẽ ex humidi cõſumptiõe vel inatiõe nõ fit ſubito nõ põt fa-
cere ſpaſmũ.Uel aliter ꝙ duplex eſt ſiccitas.vna ꝑ̃parãs ad ethi-
cã:⁊ hec fit paulatim.alia q̃ eſt terminus ꝑ̃me ſiccitatis:⁊ hec ĩdu
ciţ ſubito:qꝛ ꝑmutatũ eſſe:lꝫ ꝑ̃ma ſolutio plus valeat:hec ſunt di
cta ſocij fideliter recitata. Cõtra dicta multipl̃r arguiţ. Primo
querẽdo ꝓpter ꝗd ſiccũ ſubito inductũ eſt cã ↄ̃ctionis ⁊ nõ indu-
ctũ paulatim:cũ tñ ad eũdẽ terminũ poſſit venire vtrũqꝫ ſiccum.
Scd̃o arguiţ:qꝛ ex hoc habeţ ꝓpoſitũ.Nã ſiccitas ethice põt ſu
bito ĩduci.i.in tꝑe nõ ꝑſpecto ſicut apparet in ethica que fit ĩcipiẽ
do.Simil̃r ſcđa ſpẽs ethice põt ſubito induci ẽt nõ ꝑ̃cedẽte ꝑ̃ma:
vt Gal.1.de differẽtijs febriũ.c.9. Tertio arguiţ ↄ̃ hoc qđ dicit
ꝙ ſpaſmus de inanitione quãtũ ad cãm a qua in eſſe ꝓuenit fit ſu-
bito ſicut ſpaſmus de repletione. Hoc videţ ↄ̃ mẽtes auctoꝝ me-
dicine.Nã cã a qua ꝓuenit ſpaſmus de inanitiõe eſt mẽbroꝝ ner-
uoſoꝝ exiccatio:ſed cã a qua ꝓuenit ſpaſmus de repletiõe eſt eoꝝ

repletio.Facilꝰ ãt ẽ mẽbra neruoſa repleri ꝗ̃ exiccari:vt ẽ notũ:
⁊ ex h̊ ſolniţ rõ.Cũ.n.dr̃ ꝙ facilꝰ ẽ exiccare ꝗ̃ hũectare:dõꝫ ꝙ ve
rũ eſt hnmectare ꝑ viã reſtaurationis vel ꝗ̃ humectare ꝑ viã al-
terationis a q̃litate humida.ſꝫ ꝙ ſit facilius ꝗ̃ humectare ꝑ viaꝫ
repletionis eſt falſus ſermo ⁊ ↄ̃ ſenſum.Morbos eniꝫ ſubito eue
niẽtes maxime videmus eſſe morbos repletionales vt apoplexia
⁊ epilepſia ⁊ apoſtemata.Amplius ſubito fieri:vel mẽſuraţ reſpe
ctu ſanitatis ꝑ̃exiſtẽtis vel reſpectu neutralitatis vt imaginatur
aduerſarius.Si reſpectu ſanitatis manifeſtum eſt ꝙ aliquis actu
ſanus ſibi ſtans in latitudine ſue ſanitatis magis ſubito põt ſpaſ-
mari ſpaſmo de repletione ꝗ̃ ſpaſmo de inanitiõe.Nã aliquis ſi-
bi ſanus põt ꝑ additionẽ ad ſuã repletionẽ ſubito ſuffocari.vel po
teſt in aliquo mẽbro apoſtemari vt apparet in exercitantibus ad
ſummũ.aliquis tñ hõ non põt ſubito in neruis exiccari. Sed tu
d.ego accipio aliquẽ macrũ qui eſt ſibi ſanus:ſicut ille craſſus eſt
ſibi ſanus.manifeſtũ eſt ꝙ põt ſubito ab eo fluere multus ſanguis
nariũ vel hemorroidarnm vel ſumere medicinã ſolutiuã ⁊ ſic põt
ſubito exiccari. Dicendũ ꝙ nõ ita ſubito exiccatio perueniet ad
neruoſa mẽbra vt notũ ẽ:ſicut ꝑuenit motus mãe replẽtis.Si ãt
reſpectu neutralitatis ẽt magis ſubito fit ſpaſmus repletionis ꝗ̃
inanitionis.nã hõ eſt in diſpõne neutra reſpectu ſpaſmi de reple-
tiõe qñ eſt in eo cã añcedẽs debẽs trãſire in cõiũctã.Sed põt dici
neuter reſpectu ſpaſmi de inanitione qñ eſt in aliqua diſpõne ſic-
citatis q̃ nõ eſt egritudo.v̊.g.qꝛ eſt multũ macer:vel qñ ĩcepit age
re in corpus aliqua cã exiccãs.v̊.g.euacuatio aliqua.Sed manife
ſtũ eſt ꝙ magis ſubito aliqua mã ꝑ̃ter nãm ſtãs in venis vel extra
eliquaţ ⁊ replet cerebrũ vel neruos vñ fit ſpaſmus de repletione
ꝗ̃ cã exiccãs vltimet ſuũ effectũ in exiccãdo neruos:vñ fiat ſpaſ-
mus repletionalis.Et q negaret h̊ negaret ſenſum.Ex ꝗbus appa
ret aliq̃ ↄ̃dictio in ſermõe eius.Nã veꝝ ẽ dicere ꝙ ꝗlibet ſpaſmꝰ
⁊ ꝗlibet morbus fit ſubito reſpectu cãe a q̃ in eſſe ꝓuenit.i.reſpe-
ctu cãe cõiuncte:qꝛ poſita cã cõiuncta eodẽ inſtãti poniţ morbus:
⁊ quãtũ ad hoc auctores nõ loquunţ.Sed reſpectu cãe preuie ſiue
ſit antecedẽs ſiue ſit primitiua:dr̃ morbus fieri ſubito vel nõ ſubi-
to.Et ille dr̃ ſubitus inter quẽ actu exiſtẽtẽ ⁊ cãs preuias nõ appe-
rẽt diſpõnes euidẽtes preuie ſiue medie:ſed ille dr̃ paulatim factꝰ
inter quẽ actu exiſtẽtẽ cũ ſua cã ↄiuncta ⁊ caꝫ preuiã apparẽt diſ-
põnes.Sꝫ ipſe aduerſarius concedit ꝙ ſpaſmuꝫ de inanitione ꝑ̃-
cedũt diſpõnes:nõ ãt ſpaſmũ de repletõe:ergo ſpaſmus de reple
tiõe fit ſubito,Alia v̊o q̃ dicit de ethica:hic nõ redarguunţ qꝛ ſm̃
ſe exquirũt longũ ſermonẽ. Dico ꝫ ad rõnem q̃ fuit mea ꝙ cã q̃
ſiccitas ethici eſt nõ ſpaſmus eſt ſua vniformitas:vñ nõ fit corru-
gatio :ſiccũ enim corrugãs eſt difforme qꝛ in quadã ꝑte multuꝫ in
quadã ꝑte parũ. Cõtra:qꝛ anteꝗ̃ fiat ethica eſt difforme ſiccuꝫ
qꝛ fiẽs. Dõm ꝙ nõ eſt multũ:⁊ ideo ſi eſſet multũ ſiccũ ⁊ fiẽs fie-
ret ſpaſmus. Aliter poſſet dici ꝙ nerui ĩ ſpaſmo ſicco q ſit actu
ſpaſmꝰ ſunt plus exiccati ꝗ̃ nerui cuiuſcũqꝫ ſpẽi ethice:⁊ ex h̊ ſit
ↄ̃ctio. Cõtra qꝛ ad ſenſuꝫ nõ apparẽt ita macri ſicut ſunt ethici.
Itẽ ſpaſmus ſiccus in ꝑ̃nº curaţ. Dõm ad primũ ꝙ ethicus ap-
paret macrior:qꝛ in omnibus membris eſt ſiccus:ſed ſpaſmatus
eſt ſiccus in neruis.⁊ hoc ex aliqua ꝑticulari diſpoſitione in qui-
bꝰ neruis eſt magis ſiccus quolibet ethico. Ad ſcđꝫ dõꝫ ꝙ ꝑ ꝑ̃nm
ſpaſmi intelligo ꝑ̃uias diſpõnes nõ ꝙ ſit facta corrugatio ĩ neruis
aliq̃ . Iſtaꝝ ſolutionũ ꝑ̃ma eſt melior ⁊ facilior.ſ.ꝙ ſiccum corru-
gãs eſt difforme:q̃ſi enim corrugatio ⁊ ↄ̃ctio includit plicationem
⁊ flexibilitatẽ que rẽ difformiter eẽ ſiccam arguunt ⁊ patet.

Et qñqꝫ fit ſpaſmus qui ad materiam non ꝓportio-
natur eueniẽs cã rei impediẽtis a qua nerui fugiunt ⁊
congregaunţ ad expellẽdũ ipſam.Et cã illa aut eſt do-
lor ex cã dolorẽ faciente.Et multotiens eſt ex humore
calido mordicatiuo.Aut qualitate venenoſa ſuperue-
niẽte ad cerebrũ ⁊ ad neruos ſicut accidit ei quem pu-
pugit ſcorpio ſuꝑ neruos.Aut ꝓpter qualitatẽ non ve
nenoſam:ſicut cum ſpaſmus accidit ab infrigidatione
vehementi congregante neruũ ⁊ lacertũ ⁊ inſpiſſante
ipſum ⁊ contrahitur ad caput ſuum.

Iam inueſtigauit cãs ſpaſmi de repletiõe ⁊ ſpaſmi de inanitio-
ne:hic inueſtigat cãs ſpaſmi qui nõ eſt aliquis iſtoꝝ:⁊ diciţ cõi no
mine non proportionatus ad materiam.

Dubitaţ qꝛ vr̃ ſuꝑflua enumeratio iſtius ſpaſmi. Nã ſpaſmꝰ fit Dub^m 5^m
ex inanitiõe ⁊ repletiõe vt ſingultꝰ ſicut appꝫ.6.ꝑticula aforiſ.39.
Dixit Gal.ad hãc difficultatẽ ꝙ ſpaſmꝰ factus a dolore.ſ.a re pũ
gẽte dꝫ dici de inanitiõe:qꝛ oĩs res pũgitiua eſt deſiccatiua vt ap-
paret in cõmẽ.primi afo.5.ꝑticule. Salua tñ ſui reuerẽtia ſermo

eiꝰ nō fuit valde securus vt ibidē ꝓlixe īpugnauimus eū. Naꝫ rēs faciētes spasmū ꝑ viā doloris ⁊ mordicatiōis oī circūscripta inanitiōe ⁊ exiccatiōe īducit nocumētū quo nerui fugiūt ⁊ ꝯhunt: vñ fit spasmꝰ. Sua ēt rō peccat ꝑ multa sophismata. Nō enī sequit: res mordicās vel dolorē īducēs est sicca: ergo facit spasmū vt siccans ⁊ inaniēs. Sicut nō sequit tāgibile ē coloratū: ergo tāgit vt coloratū: lꝫ alr̄ possit ibi ōmōstrari fallacia. ¶ Aliꝰ modus dicēdi ē cōis: ꝓꝑ qđ sciēdū ꝙ cū spasmꝰ sit mēbri ꝯctio talis ꝯctio pōt fieri vel a re ꝑter nām vel a re nāli. Siqdē a re ꝑter nām: tūc vel fit a mā replēte vel fit ex inatiōe. Et de his duobꝰ modis spasmi locutꝰ ē Hip. in afo. ꝑallegato. Si aūt huiꝰ ꝯctiōis cā sit res nālis: hec virtꝰ ē ꝯhēs neruos siue musculos. lꝫ cū hec ꝯctio sit qđ ꝯ nām nō pōt fieri a virtute nālr̄ agēte. i. exn̄te in dispōne nāli oīno: sed fit ab ea fugiēte: ⁊ tūc fugit vel ex cā faciēte dolorē ⁊ sunt note: vel ex aliqua q̄litate venenosa vt accidit ex pūctura scorpionis quāuis nō eēt ibi dolor vt declārata sunt hec supra. c. de epilepsia. Hec solutio est bona sed tñ nō cōprehēdit oēm modū fiēdi spasmū. Nā spasmus pōt fieri a frigore congregāte lacertū. Sꝫ iste nō ē de repletiōe nec de inanitiōe: nec est semꝑ ꝓꝑ fugā. Nā ipm frigus circūscripta sensatione musculi pōt causare effectiue cōtractionē: lꝫ ēt possit causare cuꝫ malo sensu. ¶ Dicemꝰ igit ꝙ spasmꝰ qdā est pendēs a mā repletionali: ⁊ vocat spasmꝰ de repletiōe. Quidā aūt est spasmus de inanitiōe: ⁊ de istis duobus locutus est Hip. alios omittēs. Tertius est modus spasmi q nō ꝓportionat ad mām: ⁊ istū inuestigauit Gal. i cōmēto primi afo. quinte ꝑticule: ⁊ 3° de interioribus. c. 7. ⁊ perfectius. A. hic. Et iste spasmus fit dupl̄r: vel ꝓꝑ fugaꝫ vñ virtus ꝯhit mēbrum. vel q̄ cā ab extra occurrens vt qualitas frigida stiptica ꝯgregat mēbrū vt frigus aeris. vel medicinaꝝ frigidaꝝ venenosarum sicut dicebat supra. c. de apoplexia. Si aūt mēbrū fugiat hoc est: vel ꝓꝑ dolorē vel ꝓpter qualitatē venenosam a qua mēbra ꝓprietate fugiunt: ⁊ oēs modos Aui. ponit. ¶ Ad Hip. dōm ꝙ sicut quasi primus non potuit omnia perfecte excutere.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat scđo ipse dicit ꝙ isti modi spasmi non ꝓportionant ad mām. ¶ Cōtra q̄ statiꝫ dic̄ ꝙ ē q̄nq̄ ex hūore calido mordicatiuo. ¶ Dōm ꝙ humor pōt facere spasmū dupl̄r. Uno mō replēdo ⁊ extēdēdo ꝑm latū ⁊ curtādo ꝑm longū: ⁊ iste spasmus ꝓportionatur ad materiā: ⁊ dr̄ spasmus de repletione. Alio mō humor pōt facere spasmū malitia q̄litatis: vñ mordicat ⁊ dolorē īducit: q̄re membra fugiūt ⁊ ꝯhunt: ⁊ talis spasmus nō ꝓportionat ad materiam: q̄ non fit a materia repletiua sed mordicando.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat 3° q̄ vr̄ ꝙ spasmꝰ factꝰ ab hūore mordicāte sit ō repletione: q̄ spasmꝰ q curat ꝑ eūonē ē de repletōe: sꝫ talis curat ꝑ eūonē illiꝰ hūoris vt notū ē. ¶ Dōm ꝙ istū spasmū eē de repletiōe dupl̄r ītelligit. Uno° de repletiōe. i. ō p̄ntia alicuiꝰ hūiditatis vel māei ꝑter nāꝫ ꝯtēte ī ꝑte: ⁊ sic ē de repletōe: ⁊ curat ꝑ eūonē vt iā dcm̄ ē. Alio mō de repletiōe. i. de mā q replēdo ⁊ extēdēdo ī latū faciat ꝯctiōeꝫ in lōgū: ⁊ vt sic talis spasmꝰ nō ē de repletiōe vt pꝫ. modicissima. n. mā venenosa male q̄litatis pōt hūc spasmū facere stimulādo ad ꝯctionē: vñ nerui fugiūt ⁊ musculi ad caput suuꝫ. s. versus p̄nᵐ. Et hoc ꝓprie cū est ibi fuga: q̄ mēbra ad principia fugiunt.

¶ Sicut. n. mollificatio q̄nq̄ diuersificatur in membris ꝑm principia mēbroꝝ ⁊ silr̄ spasmus: ⁊ rō in ambobꝰ ē vna in eo qđ fit supra ceruicē aliter sub ceruice: ⁊ in anteriore ꝑte ⁊ posteriore ⁊ in parte que ē supra ceruicē.

¶ Inuestigat cās spasmi quātū ad ꝑtes. Et dicit ꝙ sicut ꝑalysis diuersificat ꝑm p̄ncipia mēbroꝝ sic spasmus: q̄ si cā ꝑalysis ē in p̄n° oīum mēbroꝝ fit ꝑalysis ī toto. si ē in p̄n° determiati mēbri fit ꝑalysis in mēbro illo. Et eodē mō ē de spasmo. ¶ Et rō in ambobꝰ. i. regula ⁊c̄. Ista lr̄a 2ʳ exponit. Prīo ꝑm Albertū ꝙ h̄ assignet cōueniētiā ⁊ dr̄iaꝫ īter ꝑalysim ⁊ spasmū. Cōueniētia ē ꝑtibꝰ supra ceruicē. i. collū: q̄ supra collū sic̄ ꝑalysis pōt fieri añ ⁊ retro: ita spasmus q̄ nerui supra collū. i. a cerebro nascētes nascunt ante ⁊ retro. Dr̄ia v̄o ē ī anteriori ⁊ posteriori: ⁊ in ꝑte q̄ est infra ceruicē. i. collū: q̄ spasmꝰ in ꝑtibꝰ sub capite fit añ ⁊ retro: sꝫ ꝑalysis fit ꝑm dextrū ⁊ sinistrū. Ista expositio ē mirabilr̄ rudis ⁊ falsa. Nā ꝑm veritatē ꝑm quācūq̄ ꝑtē pōt hō ꝑalyticari ꝑꝫ illā pōt spasmari ⁊ ecōtra: q̄ nō differūt he passiōes nisi ꝑm hoc ꝙ ē neruosa mēbra ꝯhi vel relaxari. Alio mō exponit vt sonat lr̄a. ꝙ ī ābobꝰ. i. in ꝑalysi ⁊ spasmo rō. i. regula ē vna. s. cōis in eo qđ fit supra ceruicē. i. collū ⁊ in anteriori ⁊ posteriori ⁊ in ꝑte q̄ ē supra ceruicē. Et hec est cōfirmatio dicti. Alia tñ lr̄a hꝫ suꝑ ceruicē. q. d. ꝙ sicut ꝑalysis fit supra ceruicē ⁊ sub ceruice ⁊ in ꝑte vna ⁊ ante vel retro ⁊ ꝑm dextruꝫ ⁊ sinistrū: ita spasmus. Sed Aui. abbreuiauit hunc sermoneꝫ.

¶ Spasmi aūt ex repletione humidi causa essentialis: aut est frigiditas aut humiditas. ⁊ frigiditas adiuuat ꝑm congelationem ipsius ⁊ eius grossitiē quare nō fit dilatatio. aut siccitas ⁊ caliditas iuuat supra cōsecutionem per resolutionem humiditatis.

¶ Hic vult ostēdē q̄uō calꝫ ⁊ siccū se hn̄t ī cāis spasmi ō inanitiōe: ⁊ gr̄a huiꝰ q̄uō fridū ⁊ hūidū ī spasmo repletiōali. Et dic̄ ꝙ cā spasmi de repletōe ē hūiditas: ⁊ frigꝰ pōt iuuare ꝯgelādo illā. Sic̄ spasmi de inanitiōe cā ē siccitas: ⁊ calor iuuat suꝑ cōsecutionē. i. finitionē ⁊ ꝯsumptionē ⁊ resolutionē hūiditatis. Uel ꝯsecutionē. i. ꝯctionē ꝑꝫ Alber. ⁊ h̄ mō pōt tex. ꝯstrui. aūt ꝑ sꝫ vel certe. spasmi aūt cā eēntialis ē hūiditas ex repletiōe hūidi. i. q̄ replet ⁊c̄. aut cā ē siccitas. vl̄ pōt ꝯstrui sic̄ iacet: vt dicat spasmi ex repletōe hūidi: q̄ nō de inanitiōe cā eēntialis: aut ē humiditas. s. cōgelabilis vt flr̄atica q̄ posset eē hūiditas cui nō ꝯiūgeret ꝯgelatio vt sanguinea aꝑans ⁊ iō dixit. aut ē ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ mā hūida ē cā spasmi eēntialr̄ replēdo: ⁊ iō ē cā eēntialis ꝑ hūidū. s. corpulētū: q̄ vt sic replet ⁊ nō q̄ frida. Eodē mō siccitas ē q̄ ꝯhit eēntialr̄: sꝫ calidū iuuat augēdo vel īducēdo siccitatē. Ex hoc mō legēdi apꝑet falsa expositio Alber. q credit ꝙ totū h̄ referat ad spasmū hūidū. i. ad spasmū de repletiōe: ⁊ vult ꝙ fiat ab hūiditate ⁊ friditate ꝯgelante. Et ꝙ fiat a caliditate ⁊ siccitate. s. dissoluēte hūiditates ⁊ faciēte ipsas currē ad neruosa mēbra. Hic āt modus exponēdi ē falsus ⁊ ꝯ mētē. A. ē qdē ꝯ mētē. A. q̄ istas causas omnes nō cōparat ad spasmū de repletiōe scilꝫ humidū ⁊ frigidū ad spasmum de repletione: ⁊ calidū ⁊ siccū ad spasmū de inanitiōe. est ēt sermo falsus: q̄ in faciendo spasmū de repletiōe cū fit ꝑ viā eliquatiōis calidū est cā essentialis ⁊ non siccum: cuius ꝯriū ipsi credunt dicere cū Aui.

¶ Materia v̄o faciens spasmum non efficit spasmum ⁊ mollificat nisi ꝓpter suā grossitudinē: ⁊ quia non est ingressa substātia villi paruo introitu quo iuuet: sed ē coarctata in foraminibus.

¶ Hic cōparat spasmū ad q̄sdā egritudines. Et p̄ ad paralysim. 2° ad epilepsiā. ibi (Et sic qdē.) ¶ Ad p̄mi euidētiā ꝯsidera ꝙ. A. duas dr̄ias ponit īter mām q̄ facit spasmū ⁊ q̄ facit ꝑalysiꝫ. Una ē ex ꝑte substātie q̄ mā faciēs spasmū ē grossior: ⁊ iō inflat ⁊ tēdit: ex q̄ mēbrū decurtat: sed in ꝑalysi ē aquosa fluida madefaciēs: vñ mēbrū remollit: ⁊ hoc est qđ dicit. Mā v̄o spasmū faciens nō efficit spasmū ⁊ supple nō mollificat. ⁊ iste modus loquēdi est sil̄is ei qui dictꝰ ē supra caplo de epilepsia. nisi ꝓꝑ suā grossitiē. Sic ergo vult ꝙ q̄ mā est grossa facit spasmū ⁊ nō facit mollitiē siue ꝑalysim: ⁊ h̄ ē qđ clarius ꝓfert Judeꝰ dicēs. Mā v̄o faciēs spasmū efficit spasmū ⁊ nō mollificat ꝓꝑ suā grossitiē. Ex q̄ apꝑet defectus Auer. colliget 3°. c. 33. q imaginat ꝙ hoc sit ꝑ ꝯuersionē in vētositate: q̄ vētositas occupat maius spatiū q̄ humor. nā q̄uis hoc sit veꝝ: nō tñ sꝑ mā spasmi oꝫ ꝙ vētoset: īmo stās sub forma hūorali pōt ꝑ sui grossitiē facere tēsionē siue decurtationē ꝑm longū: vt notum est. ¶ Scđa dr̄ia īter has mās est ex ꝑte loci. Nā mā spasmi est ītrās in foramina musculi magna ⁊ ibi ꝯstringit: ⁊ ex hoc ampliat parietes foraminū: ex quo ꝯtingit musculū inflari ⁊ ꝑ ꝯn̄s in lōgū ꝯhi: ⁊ hoc est qđ dicit. est coartata in foraminibꝰ. i. poris manifestis ⁊ magnis musculi ⁊ nerui: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō est īgressa ꝑ poros ꝑuissimos in substātiā villi: q̄ in tali introitu mollificaret villū ⁊ fieret paralysis: ergo mā paralysis est subtiliata ⁊ īgressa in paruissimis foraminibus substātie mēbri vel villi: ⁊ iō substātia villi madefit ⁊ mollificat ab illa mā sic subtiliata ⁊ sic diuisa in ꝑuissimas ꝑtes: ⁊ hoc ē qđ dic̄. q̄ nō ē īgressa ī substātiā villi ꝑuo ītroitu. i. ītroitu ad ꝑtes ꝑuas: quo. s. ītroitu iuuet. s. mā ad mollificādū. ¶ Cōsidera ergo h̄ ꝙ aliqđ hūidū ītrās aliqđ aliud corpꝰ. v̄. g. coriū si ad mīma diuidit mollificat illud ⁊ laxat. Sꝫ si remaneat cū corpulētia sua tēdit illđ siue īflat. Ex quo apꝑet ꝙ Alber. ⁊ Bertutiꝰ ignorāt qd velit Aui. q̄ dicūt quo iuuet. s. a resolutiuis debilibꝰ. Et sic volūt ꝙ mā spasmi nō iuuat a resolutiuis debilibꝰ sꝫ a fortioribꝰ ex ꝑte sui situs: ⁊ in hoc falsum dicunt: vt apꝑet: q̄ materia spasmi nō ꝓfundatur. ¶ Scđa expositio est eoꝝ quo iuuet. i. suꝑficialiter maneat: q̄ ipa ꝑmanet in ꝓfundo. Et hec expositio ē ēt manifeste falsa.

¶ Et sic qdē spasmꝰ ē epilepsia mēbri sicut epilepsia ē spasmus corporis totius. Differentia v̄o inter vtrūq̄ est cōitas ⁊ ꝓprietas: epilepsia eniꝫ plurimum resoluit velociter ⁊ fit cum periodis.

¶ Cōsiderandū ꝙ Aui. ponit cōueniētiā ⁊ differentiam inter epil. ⁊ spasmū. Cōueniētia ē: q̄ vnū pōt dici reliquū: q̄ vtrobiq̄ est ꝯtractio neruosoꝝ mēbroꝝ: ⁊ in h̄ cōparat spasmū ad epilepsiaꝫ. Dr̄ia est in tribus. Prīo q̄ epilepsia est spasmꝰ cōis. sed spasmus distinctꝰ ꝯ epi. ē spasmus ꝓpriꝰ vel alicui mēbro vel toti ꝑter mēbra faciei: ⁊ h̄ est qđ dicit. dr̄ia ē ꝓprietas ⁊ cōitas: q̄ epilepsia ē spasmꝰ cōis: sꝫ spasmus est epilepsia vel spasmus ꝓprius. Scđa dr̄ia est

in tpē pdurationis vel recessus. q2 epilepsia cito rēcedit: nō autem spasmus nisi sit ventosus. Tertia dr̃ia est: q2 epilepsia est morbus magis piodicus: q2 mãlis cui⁹ mã piodice aggregat: sed spasmus in sui rōne pōt fieri absq3 mã vt spasm⁹ de inanitione. silr spasm⁹ mãlis nō videt ita seruare piodum sicut epilepsia: vt appet p experientiam eius: tñ cãm dicere nunc esset plixum rc.

¶ Reliquas autem differentias scies.

¶ Jã determinauit de causis spasmi via q̃dã gñali r diuisiua: h̃ determiat de cãis spas. via magis spãli r q̃si ponēdo siue enumerando. Est ãt spãlis via: q2 pōit q̃sdã spãles diuersitates spasmoꝝ ponēdo q̃sdã spãles cãs. Est ēt ista via enũeratiua siue positiua: q2. A. numerãdo pcedit r nō diuidit. Tñ oẽs iste cãe spasmi effectiue vł sunt mãles vel eũones siue siccitas vel nō pportionate ad mãm: r iō oẽs spẽs spasmi pticulares que hic ponunt sunt vel de repletiōe vel inanitione vel nō pportiōate ad mãm. Reducẽdo igit ad ordinẽ possibilẽ dicem⁹ q̃ p̊ Aui. ponit q̃sdã dr̃ias siue spẽs spasmi sumptas ex diuersitate cãꝝ. Scđo ponit dr̃ias siue spẽs spasmi sũptas ex diuersitate ptiũ i qb⁹ accidit spasm⁹. ibi (Preterea ẽ spasm⁹ q est in labio.) Pr̃ia in duas. Prĩo ponit q̃sdã dr̃ias siue spẽs spasmi sumptas ex diuersitate cãꝝ disponẽtiũ. s. etatũ. Scđo pōit dr̃ias sumptas ex diuersitate cãꝝ efficiẽtiũ. ibi (Est pterea spasm⁹ q accidit pp timorẽ.) Pr̃ia ps pōt sic diuidi: lz cogamus q̃si cõiũctim legẽ. Prĩo pmittit eẽ alias dr̃ias siue spẽs spasmi a pdictis. Scđo exequit. ibi (Ex spasmo humido rc.) ¶ Dicit p̊: ita dictũ est q̃ spasmus qdam est a repletione qdã ab inananitiōe r qdaz non pportionatus ad mãm: tñ sunt in spasmo alie differẽtie r spẽs q̃s tu scies. s. nunc subsequenter. ¶ Considerandu3 tamen q̃ iste differentie r spẽs nō sunt alie disperate vel ex opposito distincte ab illis: sed sunt distincte sicut speciale a generali.

¶ Ex spasmo humido per illud qđ accidit lactantibus pp̃ter vicinitatẽ mamille r humectationẽ lactositatis in chordis r cõgelationẽ lactis i eis: r cũ vẽtres ipsoꝝ ꝯstringunt r in vigilijs ipsoꝝ r multitudinẽ flet⁹ ipoꝝ r spasmant ẽt in febribus suis quãuis sint leues.

¶ Hic p̊ oñdit spẽs spasmi eueniẽtis ex dispositiōe etatiua. Scđo dicta sua gñalizat declarando ea. ibi (Et vł̃r.) Dicit p̊ q̃ tu scies p̊ vnã spẽm siue dr̃iam ex spasmo humido. i. in spasmo de humiditate siue de repletõe. r istã spẽ3 scies p illud qđ accidit. s. de spasmo pueris lactãtibus: quasi dicat vna dr̃ia siue spẽs spasmi est q accidit pueris lactantibus: r tũc subdit cãm huius spasmi ex nã huius etatis cũ dicit pp̃ter vicinitatem mamille rc. ¶ Considerandum ergo q̃ in etate lactantiũ tãgit duplicẽ spasmũ. vnũ sine febre aliũ cũ febre. Spasmi sine febre tangit cãm p̊ dispositiuã. Nam lactantes disponunt ad spasmũ humidu3 sine febre eo q̃ hñt chordas r musculos r neruos molles r humidos: r p ꝯñs humectabiles r replebiles: r h̃ ẽ qđ dicit. pp̃ter illud qđ accidit. Scđo tãgit causas effectiuas. s. imediatas magis siue ppinquiores vt est ꝯgelatis lactis. i. humiditatũ ex lacte factaꝝ in eis. s. chordis r neruosis membris. Nã cũ multe hũiditate3 ex lacte gñate abũdẽt i neruis r chordis: r ipse sint apte cõgelari r ingrossari leui cã frigoris extrinseci vel intrinseci supueniẽte fit illaꝝ in chordis r neruis ꝯgelatio r fit spasmus. Tãgit cãs effectiuas mediatiores sicut est ꝯstrictio ventris. Nã est cã q̃ mali humores gñati in istis nō purgãt p vẽtrẽ s3 repũt in mẽbra. Uigilie ṽo r flet⁹ pñt poni signa mot⁹ malaꝝ r corruptaꝝ humiditatũ: r pñt poni cãe dispositiue ad spasmũ ẽt hũidũ inquãtũ debilitãt cerebrũ r ex hoc debilitãt neruos. Dico scđo q̃ tãgit spasmũ cũ febre cũ dicit. r spasmant in febre. ¶ Cõsiderãdũ tñ q̃ lz spasmus pdict⁹ de repletiōe accidat cũ illis signis sine febre: tñ pōt qñq3 accidere cũ febre r cũ signis pdictis. Pōt. n. lactãs puer hr̃e vigilias ploratũ r vẽtris ꝯstrictionẽ sine febre r incurret spasmũ p viã ꝯgelatiōis hũiditatũ in chordis r neruis. Pōt ẽt lactãs hr̃e vigilias ploratũ r stipticitatẽ vẽtris r febrẽ cũ h̃ r icurret spasmũ p viã cursus maloꝝ humoꝝ ad neruos q nerui sunt debiles in eis: vt ĩfra appebit r ponit Gal. in cõmẽ. terty pnosticoꝝ super illo verbo. Spasmus cõtingit pueris. tex. cõmẽ. 36. ¶ Considerãdũ scđo q̃ iste spasmus factus in febribus quãuis sint leues: pōt esse spasmus humidus. q2 febres leues colliquant r mouent materias q̃s nō resoluũt que mãe fluere poterũt ad neruos. Pōt ẽt eẽ spasmus de inanitione: q2 febres pueroꝝ quanuis sint leues siue lẽte possunt eos multum resoluere: q2 sunt apti resolutioni ex natura etatis: r ex hoc fiet spasmus de inanitione.

¶ Et vniuersaliter infantibus facilis ẽ casus in spasmũ pp debilitatẽ virtutis cerebroꝝ eoꝝ r mẽbroꝝ ipsoꝝ r lacertoꝝ eoꝝ: r fit facilis eoꝝ exitus ab ipo pp̃ter fortitudinẽ virtutũ epatũ ipsoꝝ r cordiũ eoꝝ: r qm̃ humores eoꝝ nō sunt inobediẽtes vehemẽtis grossitudinis: r propter hoc liberant a spasmo sicco velociter pp humiditatẽ cõplr̃onũ suaꝝ r humiditatũ cibi eorum.

¶ Hic generalizat r declarat. Et p̊ facit hoc. Scđo dubium remouet. ibi (Cũ tamen.) Prima in duas. Primo ostendit q̃ũo infantes se habent ad spasmũ. Scđo q̃ũo puberes. ibi (In puberibus.) ¶ Cõsiderãdũ circa p̊mã ptẽ q̃ p infantes nō solũ intelligit lactãtes s3 vsq3 ad septimũ annũ: vt sumit ex illi sermone Gal. 3. pnosticoꝝ pallegato cõmẽto. r a Rasi. 1. cõtinẽ. ca. de spasmo. ca. 7. ¶ Cõsiderãdũ q̃ vniuersalr̃ refert ad causas factiuas: q2 oẽs cause facilius faciũt spasmũ in pueris vel in ĩfantibus q̃3 in alijs. Refert ẽt ad spẽs spasmi. s. de inanitiōe r repletiōe: q2 istos spasmos faciliter incurrunt infantes. Rō est quã Aui. ponit. Jlli facilr̃ incurrũt spẽm spasmi de repletione vel inanitione q hñt cerebrũ debile r membra. s. neruos r lacertos: sed pueri vel infantes sunt hmōi. Maiorẽ Aui. psupponit vt notã: q2 debilitas hoꝝ mẽbroꝝ est cã q̃ faciliter patiant a causis repletiōalib⁹ r causis exiccãtib⁹. Sed minorẽ ponit in lr̃a: r ẽ ẽt Gal. palle. loco. r. 6. de regi. sani. 2. cap.

¶ Dubitat: an pueri faciliter incurrant spasmũ q nō proportionatur ad mãm. s. factũ pp̃ter fugã a re nocẽte. Et dōm q̃ ille spasmus est multoꝝ modoꝝ. Quidã q fit pp fugam in dolore: r istum forsan magis incidunt pfectiores in etate q̃3 ĩfantes. Rō est: q2 sensus tactus in eis ẽ perfectior: r sic dolores sunt acutiores q̃3uis ab eadẽ cã pueniãt. Alius ẽ q fit pp fugã a qualitate venenosa oĩ sensatiōe circũscripta: r fit pp fortitudinẽ virtutũ nãlium expulsiuarũ: vel ẽt fit p viã ꝯgelationis a frigore. Et forsan isti fiunt magis in pueris siue infantibus. i. sunt isti magis ex se parati. hñt enim expulsiuas naturales fortiores r hñt humiditates magis ꝯgelabiles in neruis. Jsta sint dicta nunc apparenter. ¶ Cõsiderandu3 q̃. A. duas cãs assignat quare ĩfantes facilr̃ liberant a spasmo de repletiōe. Una cã est fortitudo mẽbroꝝ pncipaliũ. Nã cura illius spasmi est p digōnẽ r resolutione siue eũonẽ materieꝝ. hoc aũt fit virtute cordis r epatis vt pncipioꝝ vite: sed pueri hñt has virtutes fortiores puectis in etate. nãles enim virtutes sunt fortiores in eis de quibus nãlibus est virtus cordis vt alś declaratum est. Secunda cã est: q2 humores infantiũ nō sunt sic grossi sicut puectorũ: r iō magis obediũt resolr̃oni r expulsioni r cuicũq3 eũoni. Dubm 8m

¶ Sed tu. d. si humores puectoꝝ sunt magis grossi: ergo sunt magis apti cõgelari q̃3 humiditates infantiũ cuius ꝯ̃riũ est dictũ. Dicẽdũ q̃ volẽdo defendere illa3 ptẽ: lz humores puectoꝝ de se sint aptiores cõgelatiōi: tñ calidũ acutius qđ ẽ in eis magis resistit. Dubm 9m

¶ Dubitat q2 dicit q̃ infantes liberant a spasmo sicco velociter. Dubm 10m Cõtra: q2 spasmus siccus ẽ spasmus de inanitiōe: sed talis ẽ mortalis vt in cõmẽto. 1. afor. 5. pti. Et frequẽter Rasis p̊ ꝯtinẽ. ca. 7. r oẽs auctores dicunt. Amplius in morbis dissimilibus cõplr̃oni magis periclitant egrotãtes: sed spasmus siccus est morbus dissimilis cõplr̃oni eoꝝ: q2 sunt cõplr̃onis humide i neruis: ergo magis morient ex eo: r ex hoc videt q̃ rō quã. A. inducit sit contra seipsum. Rñdet Thadeus sup p̊ afo. 5. pticu. q̃ iste tex. d3 sic exponi. pueri liberant a casu in spasmũ siccũ pp cãm velocẽ. q. d. pueri cũ sint humidi nō cadunt in spasmũ siccũ pp cãm velocẽ siue pp cãm leuẽ cũ sit ꝯ̃rius cõplr̃oni eoꝝ: r ideo si cadunt in ipsu3 nunq̃3 curant. Hec rñsio nō est ad mẽtẽ. A. r ẽ falsa. Prĩo qdẽ nō est ad mẽte3 Aui. q2. A. intelligit hic de liberatiōe r euasione a spasmo sicco sicut intellexit de euasiōe a spasmo humido: vñ dicit pp hoc: q2 pp illam eandẽ cãm: sed illa erat euasio r nō pseruatio. Thadeus aũt intelligit q̃ ista sit quedã pseruatio. Hoc ẽt est falsum: q2 sicut apparebit pueri cũ incidunt spasmũ siccu3 melius euadunt. Scđa rñsio est Alberti: pp̃ter qđ dicit eẽ ꝯsiderandũ q̃ spasmus pōt dici siccus vel a siccitate duplr̃. Uno mō p viã alteratiōis a sicca q̃litate: r iste est mortalis in pueris r nō euadunt: vel est eis magis cõtrarius q̃3 prouectis in etate. Alio modo per viã resolutionis siue euacuationis humidi r iste est magis salubris in eis: q2 pp fortitudinem virtutum eoꝝ melius pñt restaurari. Jsta opi. est corrupta ƀm ptem: q2 ponit spasmum de inanitione fieri a sola siccitate cõplexionali in pueris: cuius cõtrarium supra ẽ ostensu3. Et etiã falsa r cõtradicit in hoc sibimet. Nam omnis spasmus siccus per humidi euacuationẽ est etiã siccus per siccam qualitatem: q2 siccu3 pure priuatiuu3 non facit spasmum. Sed spasmus puerorũ salubris est siccus per euacuationẽ humidi: ergo est siccus per qualitatẽ. Tunc arguitur. Omnis spasmus per qualitatẽ siccus in pueris est prauus. Sed spasmus siccus p eũonẽ est siccus per qualitatẽ: g̃ prauus. Et quãuis ƀm rẽ iste siccitates sint diuerse: tñ de fctō ꝯcludit q̃ pueri nō euadunt a spasmo sicco. Dico g̃ alr̃ q̃ pueri liberant velociter a spasmo sicco. rō ẽ q sumit ex mente. A. ab illo

ſpaſmo velociter pueri ſiue īfantes liberanꝭ in quē incidūt a leui cā ꝛ q eis ē magis ꝯformis: ſꝫ ſpaſmū ſiccū īcidūt īfantes a leui cā reſpectu puberū ꝛ ē eis magis ꝯformis: ꝙ ꝛc̄. maior ē nota ex virtute afor. 34. ſcōe ꝑtic. In morbis minus ꝛc̄. minor declaraꝭ. Nā infantes ſunt humidi in cōplexione. ſ. humiditate aerea: ꝛ ꝑ cōſequēs a leui cā euaporabiles ꝛ ericcabiles ꝑ viā reſolutionis. Sed puberes habēt humiditates induratas ꝛ fixas ſiue terreſtres magis: ꝛ iō nō reſoluunꝭ niſi a forti cā: ſicut etiā dicimus ꝙ ab aq̄ calefacta leuiter aliqd euaporat: a lapide aūt ꝛ ferro difficulter: ergo ſpaſmus a ſiccitate a leuiori cā fit in pueris ſiue īfantibus ꝙ̄ in ꝓuectis: ꝛ hoc ꝓpter humiditatē eoꝝ aereā ꝛ euaporabilē: ꝛ hoc eſt qꝺ Aui. dixit. Liberanꝭ a ſpaſmo ſicco velociter ꝓpter humiditatē cōplexionū ſuarū ꝛc̄. qꝛ ſcilꝫ a leui cā ex hoc incidūt ſpaſmū. Ex quo apparet ꝙ iſte ſpaſmus de ſiccitate eſt eis cōformior. Nam humiditati aeree ꝛ aquee qualis eſt cōplexio infantiū conformior eſt euaporatio ꝛ cōſumptio ꝙ̄ humiditati ſicce terreſtri qualis ē natura ꝓuectoꝝ in etate. ℂ Sed tu. d. ego accipio graduū ſiccitatis poſitiuū qui ē forma dicta ſiccitas: ille plus contrariaꝭ cōplexioni pueroꝝ ſiue infantiū ꝙ̄ complexioni puberum. Sed nō pōt fieri ſpaſmus ſiccus niſi cōcurrat illa qualitas poſitiua ſicca. ⁋ Dicendum ꝙ illa qualitas ſicca lꝫ in ſe ſit magis ꝯ̄ria: tñ ipſa eſt depēdēs ꝛ in fieri ab humidi deꝑditione: quo humido deperdito reſtaurato illa ſiccitas ceſſat: ꝛ ideo lꝫ in ſe ſit magis ꝯtraria illa ſiccitas: tñ relata ad ſuam cām que eſt humidi deperditio eſt minus cōtraria. Et hoc qꝛ facilius induciꝭ ꝛ a leuiori cā: ꝛ ex hoc facilius remoueꝭ. Et nō ſolū ex hoc: ſed qꝛ infantes habētes virtutes naturales fortes ꝛ humiditates cito reponibiles. Et ideo Auic. dicit ꝛ ꝓpter hoc qꝛ ꝓpter cās dictas: ꝛ ēt ꝓpter humiditatē complexionū. ℂ Ad ꝯ̄ria dicendū. Ad p̄mū ꝙ ſpaſmus de inanitione vtplurimum eſt mortalis ꝓprie cōparatus ſpaſmo de repletione: tamē contingit qn̄qꝫ a ſpaſmo ſicco liberari. Et ſi aliquis ſit a quo cōtingit qn̄qꝫ liberari eſt ille qui fit in infantibus. ⁋ Ad ſecūdum dōm ꝙ ſpaſmus ſiccus eſt cōſimilis complōni humide puerorum ſiue infantiū: non ꝙ ſic formaliter ꝛ in ſe conueniat humido ſed aptitudine ꝓuentus ꝑ viam reſolutionis ſiue eūonis. Modica. n. febris plus reſoluit vnū infantem ꝙ̄ vnum puberem.

ℂ In puberibus v̄o non eſt facilis aliqua duaꝝ reruꝫ.

ℂ Hic oſtendit qūo puberes ſe habent ad ſpaſmum. ℂ Conſiderādū ꝙ ꝑ puberes poſſumus ītelligere eos q iā ſeptē annos trāſiuerūt: vt ſumiꝭ p̄ cōtinētis. c. de ſpaſmo. ca. 7. vbi ad lr̄am poniꝭ iſte textus. Et generaliter quēlibet ꝓcedentē in etate reſpectu eius q ē in etate p̄ori vt pueꝝ. 7. annoꝝ ad pueꝝ duoꝝ vel q̄tuor annoꝝ. ℂ Conſiderandū aliqua duaꝝ reꝝ pōt dupl'r exponi. Prīo. i. aliq̄s duoꝝ ſpaſmoꝝ. Nā puberes cū ſint iā fortificati in neruis ꝛ īdurati nō faciliter ꝯſumitur a cauſis reſoluentibus ꝛ euacuātibus: nec ēt eoꝝ nerui faciliter replenꝭ. Scōo mō pōt exponi aliqua duarū rerum. i. aduentus ſpaſmi ꝛ eius curatio. Quia ſicut non faciliter incurrunt ſpaſmum de repletione vel inanitione: ſic non curātur ſiue non liberantur faciliter.

ℂ Cum tñ qn̄qꝫ accidit infantibus ſpaſmus malus ſucceſſione febrium acutarum: ꝛ cū eo ſint ſigna que dicemus ex quo raro euadunt.

ℂ Hic. A. remouet dubiū. Fecerat. n. nos valde ſecuros de ſpaſmo ſicco īfantiū ꝛ ēt de ſpaſmo de repletiōe. Crederet forſan aliquis ꝙ ſꝑ eēt veꝝ. Et iō dicit ꝙ nō īmo qn̄qꝫ accidit infantibꝰ malus ſpaſmus. ſ. de inanitiōe vel repletiōe ſuccedens febribus ꝛc̄. i. euenīēs in febribꝰ acutis in q̄bus pōt multa reſolutio ꝛ ericcatio īcurabilis in eis fieri. pōt ēt fieri neruoꝝ repletio ex corruptis humoribus. Et cum eo. ſ. ſpaſmo ſint ſigna. ſ. mortalia.

Dubm iim ℂ Ex q̄bus ſoluiꝭ qꝺ qua ꝯſueuit queri an ſpaſmꝰ q accidit pueris in acuta febre ſit de repletiōe vel de inanitiōe. ⁋ Quia dōm ꝙ pōt eē de inanitiōe qn̄qꝫ ꝛ qn̄qꝫ de repletiōe. lꝫ Cōmē. 3° ꝓnoſticoꝝ loco preal. videaꝭ tāgere ſpaſmū qui de repletiōe fit. Certum. n. erat ſpaſmum poſſe fieri de inanitione in febribus fortibus.

ℂ Ille v̄o qui ſeptem tranſit annos non ſpaſmatur niſi propter febrem valde prauam.

ℂ Et hoc verificaꝭ cōparando eū ad illum qui eſt infans. Nā īfans a leui febre pōt ſpaſmū īcurrere vt ſupra dicebaꝭ: ſed ille qui pertranſiuit. 7. annū: iam habet ſuas humiditates magis ingroſſatas ꝛ iō non currit ſpaſmū de inanitione niſi a forti cā: nec etiaꝫ ſpaſmum de repletione vt apparet ex dictis.

ℂ Eſt p̄terea ſpaſmus qui accidit ꝓpter timoreꝫ ꝛ cās dilatatiuas ſummerſas ſubito ꝛ faciunt ſequi lacertos motos ad principia ſua ſm̄ ſuas formas.

ℂ Sup̄ius oſtēdit dr̄ias ſpāles ſpaſmoꝝ ex cā diſpoſitiua: h̄ ponit dr̄ias ſpāles ex cā factiua. Et lꝫ poſſent iſte ꝑtes ad aliquē ordinē reduci: tñ facilius ē ꝙ ſic diuidaꝭ hꝫ tot ꝑtes quot ſunt iſte dr̄ie ꝛ ſpēs ſpaſmoꝝ. Scōa. ibi (Et eſt ſpaſmus.) Tertia ibi (Et qn̄qꝫ ē.) Quarta ibi (Et qn̄qꝫ fit ex.) Quinta ibi (Spaſmus aūt.) Sexta ibi (Et eſt aliꝰ.) Septīa ibi (Et qn̄qꝫ accidit.) Octaua ibi (Et plerūqꝫ.) Nona ibi (Et quādoqꝫ accidit.) Decima ibi (Spaſmus v̄o factus.) ⁋ Pria ꝑs pōt dupl'r exponi. Prīo ſm̄ Bononiēſes ꝙ qñ in hoīe repleto malis humoribus timor ſuꝑueniēs mouet mās illas q̄ dilatāte ꝛ fluētes replēt neruos ꝛ fit ex hoc ſpaſmus. vñ dicūt ē p̄terea ſpaſmꝰ q accidit ꝑꝑ timorē q eſt cā extrinſeca. ꝛ cās dilatatiuas. i. cās humorales q̄ replēt ꝛ dilatāt muſculos. ſubmerſas. i. motas a calore ſubmerſo ꝛ faciunt ꝛc̄. Alio mō pōt exponi ꝙ hoc referaꝭ ſolū ad cās mouētes ſpūm ad intra. Et imaginaꝭ Auic. ꝙ ex forti reuocatiōe ꝛ ſubita ſpūum ad īteriora muſculi cōſequanꝭ illū motū ꝛ cōtrahanꝭ: ꝛ ſic hō ex accidētibus aīe mouētibus ſpūꝫ ad īteriora pōt ſpaſmari oī circūſcripta cā humorali. Pōt aūt ſpiritus moueri ad ītra dupl'r. Primo ꝑ ſe ex timore cuius eſt ſubito interiꝰ facere fugere calorē. Scōo ꝑ accidēs ex cauſis dilatatiuis ſpūs ꝑnitioſis q̄ cauſe mouēt ꝑ ſe ſpūm ad exteriora ex quo fit eiꝰ reſolutio: ꝛ tūc in fine fit ſyncopis: ꝛ reuocatio ad īteriora ſicē eſſet gaudiū ꝑnitioſum. Et reſolutiōes alie a cauſis reſoluētibꝰ. Tūc. n. cāe reſoluētes ꝓfundanꝭ tūc in fine ſpūs paucus q remāſit mouetur ad ſuū p̄nm ſubito. Et ex hoc pōt fieri ꝯ̄ctio ēt muſculoꝝ ītus. Et pōt fieri ī ſubito occurſu eaꝝ vt quaſi terreaꝭ hō ex eis ī p̄ aduētu: ꝛ hoc ē qꝺ dicit. eſt p̄terea ſpaſmus q accidit ꝑꝑ timorem ꝛ cās dilatatiuas ſubmerſas ſubito. i. ſubito occurrētes: ꝛ ꝓfundate ad reſoluendū ꝛ dilatandū: vñ final'r ſpūs ſubito interius reuocatur: ꝛ faciūt. ſ. timor ꝛ cāe dilatatiue ſubito occurrētes ſequi ꝛc̄. ſm̄ ſuas formas: qꝛ ſicut ſpūs moueꝭ intus ab illis cauſis: ita etiā lacerti. Si aūt lr̄a hēret delatiuas eēt littera clarior. Sed tu. d. ad quā diuiſionem ſpaſmi reduciꝭ hic ſpaſmus factus a timore. ⁋ Dicendū ꝙ ſm̄ primā expoſitionē reduciꝭ ad ſpaſmū de repletione ſed ſm̄ ſecūdam reduciꝭ ad ſpaſmū qui non ꝓportionaꝭ ad mām ꝛ fit ab hac cā. ſ. timore ꝛ vl'r recurſu ſubito ſpiritus ad ſubmerſionē. ℂ Sed tu. d. quare in oī homine in quo ſubito ſpiritus ad interiora mouetur nō fit iſte ſpaſmus. ⁋ Dōm ꝙ hoc ē propter diuerſitatē diſpōnum in muſculis ꝛ proportiones eoruꝫ diuerſas in hominibus ad ſequendū motum ſpirituum ad interiora.

ℂ Et eſt ſpaſmus qui contingit propter ſuſtētationem factam ſuꝑ aliquod mēbrorum qꝺ eſt cōtractū ad qꝺ fit effuſio ꝛ retinetur in ipſo aliquantulum ꝛ ſuper formam cōſtrictionis ſue: ꝛ qn̄qꝫ eſt cum eo accidens faciens illud: aut fit vt ipſum fuerat pondus graue: aut fit vt obdormiſcat ſuper lectum durum: ꝛ hoc quidem eſt ex eis que per ſe remouentur.

ℂ Hic ponit aliam differentiam ꝛ ſpeciem ſpaſmi. Et cauſa eſt mēbri contractio voluntaria: qꝛ contractione ſtante effunditur aliqua materia ad membrum contractum. Et effunditur ſuper formam ſue contractionis: qꝛ ſicut ſtat contractum ita materia pauca que effunditur venit ſuper illo membro cōtracto: ꝛ hoc eſt qꝺ dicit. ꝛ eſt ſpaſmus qui contingit propter ſuſtentationem factaꝫ ſuper aliqꝺ membrum quod eſt contractum. verbi gratia. homo ſuſtentat ſe ſuper genu contracto crure vel ſuper manu cōtracta: ad quod membrum contractum fit effuſio. ſ. alicuius materie: ꝛ retinetur. ſ. materia in ipſo ſcilicet membro contracto aliquantulū: qꝛ pauca eſt materia. ꝛ eſt. ſ. effuſio materie ſuper formam ſue cōtractionis. i. ſm̄ ꝙ ipſum eſt contractum: ꝛ quandoqꝫ eſt cum eo ſcilꝫ membro contracto accidens faciens illud ſcilicet effuſionem materie. vel illud ſcilꝫ contractionem vt fit. i. cum fit: vel ſicut fit vt ipſum ferat ꝛc̄. ꝛ hoc quidem ꝛc̄. qꝛ materia eſt pauca. ℂ Conſiderandum ꝙ iſte tex. aliter pōt exponi: vbi ſciendum ꝙ Auicen. noīat hic ſpaſmū quādā rigiditatē membroꝝ contractoruꝫ: vnde non ſtatim faciliter redeunt ad dilatationeꝫ: ꝛ fit hoc qꝛ homo ſuſtentatur ſuper brachio vel ſuꝑ crure contracto. Sicut accidit cū homo ſedet ſuꝑ crus contractum vel cū homo totum ſe diſponit ſuper brachio contracto: vel quādo homo cōtracto brachio fert graue pondus: vel ꝯ̄cto brachio dormit ſuꝑ eo in lecto duro. Cuꝫ aūt homo ſuſtentat ſe ſuꝑ membro contracto totū corpus ſuum effundit ſuꝑ illo. Et ideo exponeꝭ ꝙ. A. per effuſionem nō ītelligat effuſionē materie: qꝛ lꝫ ſit poſſibile effundi: tñ in huius ꝯtractionibus ꝛ cōpreſſionibus mēbroꝝ ꝯ̄ctoꝝ a ꝑtibus cōtractis exprimūtur māe ꝛ ſpūs ꝛ ꝯdēſanꝭ partes chordaꝝ: vnde fit ꝙ membrū remanet aliquātulo tꝑe ſic contractum. Et cum poſtea redit ſpūs ꝛ ſanguis cedit poſſibilitas dilatādi membrū: ꝛ iō faciliter remoueꝭ talis ſpaſmus: ꝛ hoc eſt qꝺ dicit, ad qꝺ, ſ. membrum ꝯ̄ctū fit effuſio. i.

fio. i.

sio.i.laxatio corporis:q₂ totum corpus supereffundit̃ ⁊ retinet̃ in ipso.i.in tali situ aliquãtulum:⁊ super formã ⁊c̃.i.eo stante sic cõtracto q₂ nõ posset multũ homo sic stare:vt apparet in his q totũ corp⁹ sustentãt super vna manu.⁊ qñ𝑞₃ ⁊c̃.faciens illud.i.illũ spasmũ:quãuis nõ sit sustentatio totius corporis super mẽbro:sed sit delatio rei grauis:vel dormitio super loco duro.

¶ Et quãdoq₃ est hic stupor adueniẽs membro ꝓpter repletionẽ ex materia effusa coarctãte spiritũ motiuũ ⁊ ꝓhibente penetrationẽ eius quare non est possibile vt moueat ad dilatationẽ faciendam:⁊ cu₃ redit virtus ⁊ confortatur materia fit dilatatio.

¶ Hic ponit tertiã differẽtiã spasmoꝝ.hec pars põt duplr̃ exponi sicut duplex lr̃a reperit̃.Una que dicit.cũ hoc.⁊ tũc dicem⁹ ꝙ inuestigat cãm stuporis ↄiuncti cũ isto spasmo facto ex sustẽtatiõe sup mẽbro ↄtracto.videmus enĩ qñq₃ ↄcurrere stupore₃ illi⁹ partis vt frequẽter accidit:⁊ dicit ꝙ cã eius est mã que effunditur ad mẽbrũ que coartat ⁊ oppilat:vnde spũs motiuus sup.⁊ sensitiuus nõ põt penetrare:ideo mẽbrũ ↄtum nõ põt dilatari:sed qñ redit virtus ⁊ ↄfortat̃ mã fit dilatatio:vel ↄfortat̃ mã.i.sup mã.Alia lr̃a dicit.⁊ qñq₃ est hic stupor.⁊ tũc dicem⁹ ꝙ Aui.determinat de vna specie spasmi cuius cã est stupor:ꝙuis iste spasmus fiat in cõtractione mẽbri super quo qs sustentat̃.Na₃ mẽbrũ factũ stupidũ.s.perdens sensum ⁊ motũ nõ põt postea dilatari. ¶ Sed tu.d.Aui.hic innuit ꝙ ad mẽbrũ cõpressu₃ effundit̃ mã:⁊ tu supra posuisti ꝙ nõ:imo exprimet̃ mã. ¶ Dõm ꝙ Auicẽ.dicit qñq₃.Uel dõm ꝙ ad membrũ ↄtractũ sup quo quis sustentat̃ ꝙtum ad quasdã partes mã venit ⁊ ꝙtũ ad quasdã partes mã exprimit̃ ⁊ partes membri adinuicẽ ↄculcant̃ ⁊ ↄdensant̃:⁊ hoc est qd̃ dicit.⁊ qñq₃ est hec.s.cã q̃re mẽbrũ ↄtractũ nõ dilatat̃.stupor.i.ꝓuatio virtutis motiue ⁊ sensitiue a mẽbro:vel motiue solius. ¶ Sed tu.d.in quo differt iste spasmus a spasmo de quo statim dixit. ¶ Dicendũ ꝙ spasmus in ↄtractione mẽbri sup quo quis sustentat̃:vel cũ quo fert graue pondus:põt duplr̃ ↄtingere.Uno mõ per partiũ adinuicẽ ↄculcationẽ ⁊ cõmassationẽ ⁊ ↄseruationem talis forme aliquãtulo tpe:vnde nõ est aptũ mẽbrũ dilatari:hoc mõ fit spasmus de quo dixit statim supra.Alio mõ per priuationẽ spũs mouẽtis mẽbru₃:ꝙuis partes mẽbri de se statim essent apte suscipere dilatationẽ:⁊ hoc modo fit spasmus de quo hic loquitur.Subdit ⁊ quandoq₃ fit extensione.s.membri illius simile:q₂ nõ põt illius membri fieri recõstrictio sicut si aliquis sustentatur vel iacet super membro extenso:⁊ dicetur hoc in capitulo de thetano.

¶ Et quãdoq₃ fit ex extensione illius simile:⁊ hoc qdẽ plurimũ fit post somnũ apud excitationẽ cũ remanent mẽbra ↄtracta nec extendunt̃ ẽt:qm̃ spũs in somno fit grauior pigrior:⁊ nõ fit assiduus in faciẽdo dilatationẽ ꝓpter declinationẽ suã ad interiorẽ partẽ.

¶ Hic ponit quãdã spẽm spasmi facta₃ ex somno:l₃ ꝑmo egrediat̃ vel ꝓcedat ex statim dictis.dixerat enĩ ꝙ stupor adueniẽs mẽbro ↄtracto sup quo quis sustẽtat̃ ⁊c̃.est cã ꝓhibens dilatationẽ mẽbri illius ↄtracti.Hic ostẽdit ꝙ talis dispositio similis stupori accidit qñq₃ ex somno:vnde qdã dormiẽtes membris ↄtractis sicut cõis vsus est post eoꝝ excitationẽ nõ statim possunt bene mẽbra illa extẽdere.Et si tenẽt ea extensa dũ dormiũt nõ possunt excitati bene illa ↄtrahere:⁊ hoc q₂ in somno spũs tendit ad interiora. ¶ Sed tu.d.ex hoc omni homini hoc accideret. ¶ Dõm ꝙ nõ accidit nisi qbusdã habentib⁹ neruos ⁊ chordas debiles ⁊ abundantes flegmatib⁹ grossis:vnde calore reuocato intus ꝓpter somnu₃ dominat̃ frigiditas super neruosas partes:quare excitati nõ põt statim spirit⁹ in illas partes penetrare:⁊ hoc est qd̃ dicit.Non fit assiduus ⁊c̃.⁊ hoc ego vidi in his qui longas sunt passi podagras.

¶ Spasmus autem siccus alius est qui fit successione febrium adurentium ⁊ proprie in febribus sirsen ⁊ successione motuum laborio soꝝ corporalium ⁊ animaliũ ei⁹ sicut sunt vigilie ⁊ angustia ⁊ timor:⁊ ille est ex eis quibus fit euasio.

¶ Hic ponit aliam spẽm spasmi.s.spasmũ ex inanitione ⁊ dicit ꝙ alius fit successione febriũ adurentiũ ꝓprie ⁊c̃.sirsen.i.apostematis cerebri calidi:q₂ magis ĩprimit in neruos ꝙ̃ apostema epatis vel stomachi.⁊ sup.alius est qui fit successiõe ⁊c̃.oẽs iste cãe exiccant:⁊ ex hoc possunt perducere ad spasmũ:⁊ timor de quo min⁹ videt̃ perducit ad siccitatẽ multis modis:vt notũ est.

Dubm 12m ¶ Dubitatur:q₂ dicit ꝙ a spasmo de siccitate fit euasio:cu₃ tamen cõmuniter cõcordent auctores esse incurabilem talem spasmum. ¶ Dicendũ ꝙ spasmus de siccitate vel est cõfirmatus in quo substantiales humiditates membroꝝ sunt cõsumpte:⁊ iste nõ põt curari ꝓpter duo.Primo q₂ tales humiditates non possunt restaurari.Secũdo q₂ si possent in lõgo tempore fieret in quo spasmus occidit.vel nõ est cõfirmatus in quo prime humiditates sunt cõsumpte:⁊ talis possibile est ꝙ curetur:q₂ ille restaurari possunt:sed difficulter.raro ergo ↄtingit a spasmo sicco liberari:vnde exponatur a quo fit euasio.s.quãdoq₃:vnde littera extra:ex quibus minoratur euasio:vel ex quo raro euadunt.

¶ Et est alius spasmus qui accidit in febribus cu₃ hoc ⁊ non est vehementer malus:⁊ est ille qui fit ꝓpterea ꝙ ipse faciunt currere aliquãdo materias in neruis et lacertis ⁊ ꝓprie cum corpus est plenum.

¶ Hic ponit aliam differentiam ⁊ specie₃ spasmi facti in febribus per viam colliquationis materierum:⁊ loquitur de eo Mesue capitulo de spasmo post purgationem.

¶ Et quãdoq₃ accidit illud in eis ꝓpter cõmunitatem oris stomachi ⁊ remouet ipsum vomitus:⁊ talis qualis est iste spasmus ex febribus nõ est illius prauitatis ⁊ malitie cuius est ille qui est in febribus temporalib⁹ in quibus desiccant̃ nerui ⁊ lacerti:imo cerebrũ ⁊ cõsumunt̃ humiditates inate ⁊ fit spasmus.

¶ Et quãdoq₃ accidit illud.i.spasmus in eis.s.febribus ꝓpter communitatẽ ⁊c̃.Ista est alia differẽtia ⁊ species spasmi:de qua etiã Gal̃.loquitur in cõmento afor̃.primi.5.particule.Et ponit̃ ibi exẽplum in quodam iuuene.⁊ pater.

¶ Et plerũq₃ est ex hoc capitulo qui fit ⁊ destruit̃ velociter:⁊ cã in ipso est siccitas cerebri ꝓpter debilitatẽ quã sequit̃ lacertoꝝ siccitas.Nam cum minima causa dsiccatiua cerebro aduenit reducit ad se humiditates a neruis.Deinde cum natura sollicitat̃ vt cerebro humiditatẽ acquirat sufficientẽ redeunt membra ⁊ fiunt obedientia dilatationi cum preceptione.

¶ Hic ponit aliam differentiã ⁊ speciem spasmi que reducitur ad spasmũ:⁊ causa eius est siccitas cerebri ꝓpter debilitate₃.s.cerebri:vnde patitur leuiter a causis occurrentibus exiccantibus:ex qua siccitate sequitur siccitas lacertoꝝ.⁊ modus est iste:q₂ cum minima cã exiccatiua aduenit cerebro.v̓.g.pauca euacuatio vl̓ vigilia reducit ad se humiditates a neruis ⁊ ex hoc nerui corrugantur aliqualiter:deinde acquisita humiditate membri reuertũtur ad dispositionem:q₂ cerebru₃ dimittit neruis humiditatẽ ⁊ fiunt nerui obediẽtes dilatationi cu₃ preceptione.i.voluntate. ¶ Considerandu₃ ꝙ istum spasmũ poteris videre in quibusdam hominibus qui sunt sicci cerebri ⁊ siccoꝝ musculoꝝ:qui statim in ĩmoderata vigilia quãuis nõ sit multu₃ ĩmoderata:⁊ statim in aliquibus fluxibus ventris incurrunt quẽdã neruoꝝ rigiditate₃ ⁊ indurationẽ ⁊ quasi cõtractionẽ ⁊ leuiter ab eis abscinditur.

¶ Et quandoq₃ accidit ex vehementia frigoris.Multotiens enim accidit spasmus propter frigiditatem cerebri ⁊ cõmunicant ei lacerti.

¶ Hic ponit aliã differentiã ⁊ spẽm spasmi.Et primo ꝑmittit.Secundo declarat modũ eius.ibi(Et spasmus quidem.) ¶ Considerandũ circa primã partẽ ꝙ l₃ frigus cerebro occurrens possit facere spasmũ ↄgelando ⁊ stringẽdo qui spasmus est vniuersalis:tñ spasmũ nõ vniuersalẽ põt facere absq₃ occursu ad cerebrũ.

¶ Et spasmus quide₃ impediens est huiusmodi factus a siccitate:⁊ est spasmus cu₃ siccitate factus qui est cũ specie congelationis humiditatis ⁊ minorat̃ ei⁹ quantitas ⁊ inspissat̃ vehemẽter:quare membrũ spasmatur sicut accidit ex vehementia frigoris:⁊ sicut accidit ei qui bibit medicinas narcoticas vt opium.

¶ Cõsiderandũ ꝙ spasmus a frigore factus est duplex.Unus leuis qui nõ est multũ ĩpediens qui põt fieri ex eo ꝙ musculi retrahuntur ꝓpter malũ sensum frigoris absq₃ hoc ꝙ in eis fiat alia praua dispositio.Alius est fortis spasmus qui fit ex hoc ꝙ frigus ↄstringit ↄgelando musculos ⁊ humiditates eoꝝ:⁊ iste est spasmus ĩpediens ⁊ malus:⁊ ideo dixit.⁊ spasmus quidẽ impediẽs hic. ¶ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ Auicẽ.ostẽdit quis est modus huius spasmi:q₂

dicit ꝙ pōt dici factus a siccitate: ⁊ tūc corrigit suū modū loquēdi ⁊ pro.i.est spasm⁹ fact⁹ cū siccitate: q̄ nō ꝓprie fit a siccitate sicut a cā efficiēte: sed cā efficiēs est friditas: tñ simul cū hoc ꝯcurrit siccitas: ⁊ hoc ꝓbat.A.per hoc qđ dicit.qui est cū specie ꝯgelationis humiditatis: vt arguat sic. Ille spasm⁹ est cū siccitate q̄ est cū ꝯgelatione humiditatis: sed spasmus fact⁹ a frigore est cū ꝯgelatione humiditatis: ergo est cū siccitate. Maiorē ꝓpositionē ꝓbat sic: ⁊ minorat̄ eius quātitas ⁊ inspissat̄: vt arguat sic. Cū humiditas inspissat̄ ⁊ minorat̄ tunc fit siccitas: sed cū fit ꝯgelatio a frigore humiditas inspissatur: ⁊ ex hoc eius quātitas dimensionis minorat̄: ergo fit siccitas.ex hac autē cōgelatione ⁊ minoratione ⁊ inspissatione factis a frigore membrum spasmatur sicut accidit ex vehementia frigoris.s.aeris: ⁊ sicut accidit ꝛc.

¶ Spasmus vō factus ꝓpter medicinas est sicut spasmatio potus vini. Fit enim spasmus post solutionem ꝓpter siccitatē: ⁊ fit etiā spasmus ante ipsam ꝓpter cōtrarietatē ⁊ ventositatē eius: quare nerui vehementeꝫ incurrunt lesionē cū qua cōtrahunt̄. Et huius quideꝫ generis sunt spasmus eius qui euomit humorē qui est vt erugo eris nocentē ori stomachi. Et spasm⁹ factus ꝓpter fortitudinē sensus oris stomachi cū ad ipm expellitur cholera. Et spasmus factus ꝓpter cōmunitatem cerebri ⁊ matricis in egritudinibus suis ⁊ vesice ⁊ reliquoꝝ. Et spasmus factus a punctura scorpionis et rutele ⁊ serpentis super neruuꝫ aut sectione eueniente neruis aut corrosione. Et factus ab egritudine in ore stomachi ⁊ matricibus ⁊ membris neruosis: ⁊ vicinus istis est spasmus antecedens propter vermes.

¶ Hic ponit aliā dr̄iaꝫ ⁊ spēm spasmi: ⁊ dic̄ ꝙ qdā est spasm⁹ fact⁹ pp medicinas.i.res medicinales sicut.v.g.ꝓpter potū vini.

Dub^m 13^m ¶ Dubitat̄ q̄re plus de potu vini posuit exēplū. Dōm ꝙ h̄ fuit pp duo. Prio q̄ in eoꝝ lege ꝓhibet̄ vinū: vñ hic multū ex h̄ illū vituperat. fuit enī.A.medi⁹ īter peripateticos ⁊ loquētes in legib⁹: vt alibi pꝫ. Scđo fuit h̄: q̄ res medicīales faciētes spasmū qdā sunt fride ⁊ de his dixerat.qdā sūt calide vt vinū: ⁊ de h̄ dicit hic.facit aūt spasmū portādo mās ad cerebrū ⁊ neruos.qdā aūt sunt medicine solutiue ⁊ de his statiꝫ subdit. Fit.n.ꝓ ēt: vñ dicem⁹ ꝙ hic determinat alia de dr̄ia ⁊ spē spasmi que fit a medicis solutiuis: ⁊ cū h̄ enumerat multas dr̄ias spasmi siles ei. Innuit aūt ꝙ medicina solutiua facit spasmū vel pp supfluitatē euōnis vel pp sui q̄litatē malignā venenosaꝫ: vnde nerui pp lesionē ꝯhunt̄: ⁊ de h̄ gn̄e spasmi q̄ ꝓuenit ex fuga a re nocēte sunt multi spasmi: sicut ille q̄ fit ex humore q̄ est vt erugo eris ꝛc̄.de quo scribit̄ p̊ cōmen.5.pti. Et patent alia. Sed ꝙ dicit vicinus istis est spasmus pp vermes. dixit hoc q̄ vermes faciūt spasmuꝫ: vel pp malos vapores quos cerebro mādāt: vel pp punctionē intestinoꝝ vel stomachi.

¶ Preterea est spasmus qui est in labio proprius ⁊ palpebra ⁊ lingua: ⁊ scitur ꝙ ei⁹ causa est ex ipso cerebro: ⁊ cum corpus in spasmo declinat ad anteriora: tūc spasmus est in lacertis anterioribus.

¶ Hic ponit differētias ⁊ species spasmi ex pte partiū. Et p̊ ex pte partiū magis particulariū. Scđo cōmuniū.ibi (Et cū corp⁹.) In p̊ma parte īnuit ꝙ qdā est spasmus ꝓprius labio: qdaꝫ palpebre ⁊ vl'r ptib⁹ ꝓpings cerebro: ⁊ significat ꝙ cā est ex cerebro: lꝫ non semp tñ respectu spasmi partiū remotarū vt digiti pedis vel manus plus ꝯtingit qđ est per cōmunitatē cerebri: de hoc tamē generaliter fuit discussum fen prima huius.ca.de signis cerebri.

¶ Et cū ad posteriora tunc spasmus est in lacertis posterioribus: ⁊ cum ad vtrasq̄ simul tunc egritudo est in vtrisq̄ simul sicut in paralysi.

¶ Hic īnuit ꝙ qdā est spasmus dictus epistonus.i.ante q̄ est in lacertis anteriorib⁹.s.spinalib⁹ q̄ sunt ītrinseci vel anteriorib⁹.i.vētris vt lōgitudinalibus qui sunt in myrach.qdā est posterius q̄ est in lacertis posteriorib⁹.s.spinalib⁹ qui sunt extra versus cutē.qdā est spasmus in vtrisq̄: ⁊ dr̄ ꝓprie thetanus quo homo stat tensus ⁊ rectus: sicut in paralysi exponit Albert⁹.i.sicut in thetano: ⁊ est ridiculosa expositio. Aliter dōm sicut in paralysi sup.contingit ꝙ homo pōt paralyticari in musculis anterioribus ⁊ pōt paralyticari in posterioribus ⁊ pōt paralyticari in vtrisq̄.

¶ Quādoqꝫ fit spasm⁹ adeo fortis vt ceruix torqueatur ⁊ dentes strideant.

¶ Q.ñq̄ ꝛc̄.vt ceruix.i.collū q̄ occupat musculos fere oēs colli et dentes strideant: q̄ cōicat mādibularū musculis: ⁊ iste est prauus spasmus: vt ponit Rasis p̊mo ꝯtinē.ca.de spasmo.cap̄.7.

¶ Dubitat̄ vtruꝫ spasmus lateralis possit fieri.i.ꝙ homo declinet ad latus dextrū vel ad sinistrū. Videt̄ ꝙ non: q̄ cōiter auctores nō ponūt. In ꝯriū: q̄ videm⁹ ꝙ homo nāliter pōt īclinari v̄sus partē dextra vel sinistrā: ḡ vr̄ ꝙ p̄ter nām possit īclinari illuc: ⁊ sic stare cū īpossibilitate erectionis. Rñdet Alber.ꝙ in vno membro est possibile fieri spasmū ad dextrū ⁊ sinistruꝫ vt in oculo. Rō est: q̄ oculus hꝫ musculos ad dextrū ⁊ sinistruꝫ mouētes. Et h̄ arguit ꝙ q̄ corp⁹ nostrū nō hꝫ tales musculos ꝙ nō spasmatur s̄m dextrū ⁊ sinistrū. Q̄ aūt tales musculos non hēat appet: q̄ tales musculi sunt situati s̄m longū.s.sup dorso intus ⁊ extra: ḡ spasm⁹ solū fiat ante ⁊ retro. Hoc idē sentit Thadeus quarta parti.afoꝛ. super illo afoꝛ.7. A spasmo ⁊ thetano habito. ⁊ ponit exēplum de axide lata quā est possibile flectere ante ⁊ retro: sed ad dextrum ⁊ sinistrū nō est possibile vel difficile valde. Hāc opi.credo falsaꝫ et credo ꝙ sit poſſe hoīem spasmari spasmo quo flectet̄ ad dextruꝫ vel ad sinistrū. Rō est duplex. Una iam dicta: q̄ videmus hoīem nāliter se posse flectere versus latera: ḡ si p̄ter nām flectat̄ dicet̄ spasmus q̄ñ erit cū ꝯtractione. Amplius musculi qui sunt circa dorsum aliqua figura cōtractiua figurant̄ quādo homo flectit se ad latera musculi: dico qui ad latera trahunt vel inclinant. Tunc arguit̄. Quācūq̄ formā musculus habet s̄m naturā mouēs aliqđ membrū: eandē formā pōt habere cōtra naturā: sed s̄m naturā hꝫ formā cōtractionis alicuius qua homo ad latera īclinat̄: ergo cōtra naturā illā cōtractionē poterit habere: sed cōtractio cōtra naturā est spasmus: ergo homo pōt spasmari versus latera. Maior est nota: q̄ forma musculi cū ꝯtrahit̄ naturaliter ⁊ cū cōtrahitur ꝯtra naturā est similis.s.s̄m actū: sed fit a causis diuersis: vt sumitur quinto de accidēti ⁊ morbo.2.ca. Etiā corrugatio est quedam forma in materia quā pōt facere virtus ⁊ pōt eā facere res cōtra naturā. Ad cōtraria dicendū ꝙ auctores nō faciunt mentioneꝫ dantes intelligi: ⁊ q̄ rarissime accidit vt apparebit. Ad rationē Alberti cū dicit̄ ꝙ homo nō habet tales musculos vel neruos: dicendū ꝙ hoc est manifeste falsum. Nā motus voluntarius fit per musculos ⁊ neruos vt medici cōmuniter ponunt: sed videmus ꝙ homo voluntarie flectit se ad dextruꝫ ⁊ sinistrū: ⁊ etiā eleuat̄ post flexionē: ergo necessario hꝫ musculos hoc faciētes. Tamē sciendū ꝙ isti musculi nō sunt omnino distincti a musculis qui mouēt ante ⁊ retro.sed quādo musculi spine dorsi posteriores trahūtur omnes: tunc homo flectitur posterius.similiter quādo omnes interiores vel anteriores: sed quādo hoꝝ musculoꝝ medietas trahitur: tunc homo inclinat̄ ad dextrū ⁊ sinistrū: ⁊ q̄ nocumentoꝝ hoꝝ euentus plus est ad totos musculos q̄ȝ ad medietatem: ideo plus ꝯtingit spasmari hoīem ante ⁊ retro q̄ȝ s̄m dextrū ⁊ sinistrū. Ad exemplū Thadei dōm ꝙ valde est dissimile a ꝓposito.

¶ Cum autem aliquis morit̄ ex spasmo corpore ipsius calido: tunc illud est ex eis que prefocando interficiūt ⁊ neq̄ suffocando interficit nisi q̄ lacertus anhelitus spasmatur ⁊ destruitur motus eius.

¶ Hic ponit duos cañ.ꝓnosticos.ibi 2^a (Et omnis.) ¶ Considerādum ꝙ hoc qđ dicit corpore ipsius calido pōt dupliciter exponi. Uno mō ꝙ sit calidū ante mortē: ⁊ hoc est verū.aliquis enim spasmatus nō apparebat distemperatus in calore: sed mō ꝓpe mortem inflāmat̄ ⁊ apparet calidus: hoc est ꝓpter inflāmationeꝫ caloris in spiritualibus qui nō pōt euentari ꝓpter spasmū instrumētoꝝ anhelitus: vnde statim moritur. Alio mō ꝙ sit calidus statim post mortē: remanere enī pōt aliqđ incendiū caloris omnino preter naturā vt partibus spiritualibus lacertus anhelitus est ꝓprie diaphragma: vt infra fen.10.ca.de anhelitu.⁊.4.de interiorib⁹ tertio ca. Et possumus ēt intelligere reliquos lacertos pectoris.

¶ Et oīs quidē spasmus sequens vulnus est mortalis.

¶ Dubitatur de hoc q̄ multi visi sunt euadere a spasmo in vulneribus. Dicēdū dupliciter. Primo ꝙ est impropria locutio oīs.i. vtplurimum vt Cōmentator ponit.5.particula afoꝛ.super afoꝛ.2. In vulnere spasmus superueniēs mortale. Uel dicendū ꝙ spasmus in vulnere fit ꝓpter alterā triū causarū. Uel ꝓpter doloreꝫ vt in puncturis neruoꝝ: ⁊ talis spasmus nō est semper mortalis. Uel ꝓpter tumorē ⁊ hoc dupliciter.vel ꝓpter tumorē successiue occupantē partes: ⁊ tunc nō necessario est mortalis: ⁊ de hoc spasmo videt̄ loqui Cōmen.in cōmēto p̄allegati afoꝛ. Uel pp tumorē apparentē ⁊ delitescētem: de quo loquit̄ Hippo.5.parti.afoꝛ.illo afoꝛ.66. Quibuscūq̄ tumores, ⁊ iste spasm⁹ frequētissime est mor- Dub^m 15^m

talis: qꝛ eſt fortis egritudo cū virtutis defectu: cuiꝰ ſignū eſt: qꝛ nō põt regulare humores. Tertia cã ꝑꝑ quã ſpaſmꝰ fit in vulnere eſt ſupflua ſanguis euãtio ⁊ iſte ē mortalis: qꝛ fit ex ꝯfirmata vel magna ſiccitate cū virtutis caſu: ⁊ de hoc. A. loquit̃ hic.

¶ De ſignis. Cap. 6m.

Pulſus ſpaſmatoꝝ eſt extenſus ⁊ diuerſus in ſitu aſcẽdens ⁊ dimittẽs ſicut ſagitte euadẽtes ex arcu ſagittarij: ⁊ diuſificat̃ motꝰ ꝑcuſſionū eius in velocitate ⁊ tarditate.

¶ Expediuit ſe a narratiõe ſpēꝝ ⁊ cãꝝ ſpaſmi: hic ponit ſigna. Et pͦ ſigna ſpaſmi ꝑ ſe eueniẽtis. Scđo eiꝰ q fit per viã ꝑmutatiõis. ibi (Cū aūt ſinãtie mãe.) ¶ Pria in. d. Prio facit qđ dcm̃ ē. Scđo ponit q̃daʒ ſigna ꝓnoſtica. ibi (Ex ſignis vͦ.) ¶ Pria in. d. Prio ponit ſigna a pulſu. Scđo ponit ſigna ſm diuerſitatẽ ſpẽrū. ibi (Spaſmi vͦ.) ¶ Pria in tres ſicut 3r docet ex pulſu ſigñare. Prio ex motu. Scđo ex tactu caloris. ibi (Et vena.) Tertio ex tactu forme vel figure arterie. ibi (Et eſt corpꝰ.) ¶ Dicit pͦ ꝙ pulſus ſpaſmatoꝝ eſt extẽſus. i. durus. ¶ Cõſiderãdū ꝙ hic eſt ſmo de ſpaſmo cõicato brachijs: vñ arteria ſpaſmat̃ ⁊ ꝯſtringit̃. Eſt ⁊ pulſus durus diuerſus i ſitu: h fit 2r. ſ. in diuerſis ꝑtibꝰ arterie: qꝛ ꝑꝑ ꝯctionẽ ſpaſmoſaʒ vna ꝑs eſt alta: ⁊ alia depſſa: ⁊ h eſt qđ dicit. aſcẽdẽs. i. eleuatꝰ pulſus ⁊ arteria q̃tū ad vnã ꝑtẽ. ⁊ dimittẽs. i. depreſſus pulſus: qꝛ arteria eſt depſſa q̃tū ad aliã ꝑtẽ. Scđo fit h in vna parte arterie ſiue in tota: qꝛ talis arteria ſpaſmata ⁊ idurata nõ ꝓprie eſt dilatabilis ⁊ ꝯſtrigibilis: ⁊ iõ nõ ꝓprie appet in ea diaſtoles ⁊ ſyſtoles ſʒ q̃ſi tota ſilr ꝯcutit̃: vñ Gal. in cõmẽ. pulſuū. c. de pulſu ſpaſmatorū alꝰ de pulſu cathecoꝝ dicit. ita vͦ ⁊ motꝰ ieq̃les ſurſuʒ ⁊ deorſum trãſlata arteria ſicut chorda: nõ. n. diaſtolis ⁊ ſyſtolis appitio eſt: ſʒ ꝯcuſſioni magꝭ aſſimilant̃. vult ⁊ Gal. ꝙ arteria tota ꝯcutit̃: qꝛ eſt tenſa ſiue idurata ⁊ ſpaſmata. Et iõ cū aduenit diaſtoles q̃ſi tota arteria ſurſuʒ appet eleuari: ⁊ qñ ſyſtoles tota iferius pelli: ⁊ hec eſt diuerſitas in ſitu. Et qꝛ iſta ſubito fiunt q̃ſi in tẽpore nõ ꝑſpecto: qꝛ ꝯcuſſio ad corpꝰ durū cū fit diaſtoles ſubito appʒ: ⁊ ſilr ꝯcuſſio cū fit ſyſtoles: iõ dixit ſicut ſagitte euadẽtes. q. d. ſic exitus ſagitte eſt ſubitꝰ: ita iſti motus ꝯcuſſiui ſubito fiunt: ſiue ſit in vno tꝑe in diuerſis ꝑtibꝰ arterie: qꝛ vna pars põt ſubito ſurſuʒ ferri: ⁊ alia iferius ſiue ſit in diuerſis tẽporibꝰ in tota arteria. ¶ Cõſiderãdū tñ ꝙ lʒ iſte ꝑcuſſiões vl motꝰ itus ⁊ ex̃ itelligant̃ poſſe fieri per diaſtolẽ ⁊ ſyſtolẽ qbꝰ tota arteria agitat̃ ⁊ nõ ꝓprie dilatat̃ vel cõſtringit̃: tñ hos motꝰ poſſumꝰ itelligẽ fieri ꝑꝑ ipm ſpaſmū dū eſt in fieri: qꝛ tūc eſt cū eo malus motꝰ ꝯctiuꝰ ⁊ dilatatiuꝰ. in motu. n. ſpaſmoſo muſculi ꝯctiuo arteria ꝯculcabit̃ ⁊ q̃ſi ꝯſtringetur: ⁊ tñ eiuſdẽ arterie vna ꝑs ꝯſtricta erit altera eminẽtior: ſed in dilatatione mẽbri arteria magꝭ appebit. ¶ Diuerſificat̃ motus ꝑcuſſionū ⁊c. ¶ Cõtra qꝛ dcm̃ eſt ꝙ fit ſubito ſicut ſagitte euadūt ab arcu. ¶ Dđm ꝙ lʒ fiant ſubito: tñ vna põt fieri magꝭ ſubito q̃ alia. Poſſibile enĩ eſt ꝙ ꝯcuſſio arterie ſurſuʒ fiat ſubito ⁊ tractꝰ ad itus. ſ. ꝯcuſſio ad itus fieri appeat magꝭ q̃ſi ſubito diſpareat: ⁊ ſic motus ad ex̃ reſpcū huiꝰ erit tardus: ⁊ motꝰ ad itus appebit nobis magꝭ velox. vñ Gal. ꝑ alle. loco loquẽs de hmõi motibꝰ ſm totã arteriã: ⁊ ſm diuerſas ꝑtes arterie dicit. ꝯcuſſioni. n. agitationi vel tremori aſſimilat̃: velut exiliẽte. i. ſaliente. ⁊ rurſus itus ſpaſmãti. i. ſpaſmoſe eunti: qñq; diſcrete. i. diuerſis tꝑibꝰ tota arteria hoc patiẽte: ſʒ in vno tꝑe multotiẽs qdẽ alia eiꝰ ꝑs ſurſuʒ ferri videt̃ queãdmodū ſagitta. illa vͦ intus ferri queãdmodū ab aliq̃ tracta. ⁊ hec qdẽ cito moueri: illa vͦ tarde. Poſſemꝰ tñ imaginari ꝙ motꝰ ad extra appeat velocior ⁊ motꝰ ad itra tardior: ⁊ hoc ẽt ꝑꝑ diuerſitatẽ que cadere põt in virtute cū conata eſt ad mouẽdū arteriam inobedientẽ vno motu: nõ põt ſic velociter in alio mouere.

¶ Et vena qdẽ ē calia ⁊ magis calefacta r̃liqs mẽbris.

¶ Hãc ẽt ſniam inuit Gal. ca. de pulſu cathecoꝝ. Cã eſt in ſpaſmo de repletiõe: qꝛ habitꝰ corporis alteriꝰ. ſ. muſculoꝝ eſt factꝰ ꝑꝑ flegma qđ replet neruos ⁊ loca neruoſa. Sed in ſpaſmo de inanitione cã eſt: qꝛ calor in arterijs hʒ mãm ſanguineã ⁊ ſubtilem ⁊ ſpūm cū qbꝰ põt ſe manifeſtare: ſed reliq̃ mẽbra ſunt arefacta: vñ calor eoꝝ nõ ſtatim ſe repñtat. Et ſimilis cã ei que in ethicis aſſignatur. Poſſet tñ aſſignari vna cã apparẽs cõis vtriq; ſpaſmo. Nã arteria ſpaſmata nõ ꝓpe eſt dilatabilis nec ꝯſtrĩgibilis: vñ q̃ſi tota ſilr mouet̃ ⁊ ſubito: ⁊ iõ calidū in ea exiſtẽs nõ euẽtat̃: imo icẽdit̃: ⁊ iõ calidiores apparẽt. hec tñ cã alijs diſpõnibꝰ qbuſdã poſſʒ cõicare.

¶ Et eſt corpus vene collectum non ſicut eſt collectio venarū in rigore: ⁊ neq; ſicut illud qđ coarctatum eſt ſicut fit apud duritiẽ vene ꝓpter longitudinẽ egritudinis: aut ꝙ factū eſt cū dolore viſcerum: ſed ſicut eſt aggregatio partiū inteſtini extenſi ab extremitatibus ſuis: ⁊ ego dicã ſigna doloris in ſpaſmo parū poſt.

¶ Hic docet ſigñare ex tactu forme vel figure arterie. Et eſt ꝯſiderandū ꝙ corpꝰ vene. i. arterie in ſpaſmo eſt collectū. i. aggregatū: qꝛ ſpaſmꝰ. ſ. de repletiõe ⁊ inanitione facit q̃dã aggregationẽ: vt appet in muſculo ⁊ ſic in ꝑtibꝰ cõpatiẽtibꝰ ⁊ adiacẽtibꝰ in arteria. talis aūt aggregatio repñtat q̃dã duritiẽ que vꝛ eẽ ſilis duritiebꝰ rigoris. ſ. duritiei: q fit in rigore: tñ nõ eſt vere ſilis: qꝛ illa eſt ex fuga caloris itus. ſilr ẽt nõ eſt oĩno ſicut durities febriuʒ ꝓlixarū: qꝛ illa videt̃ q̃dã arterie vniformis induratio: ⁊ h eſt qđ dic̃. Neq; eſt ſicut illud qđ coartatū. i. iduratuʒ ⁊ tẽſum eſt ſicut fit apud ⁊c. ſilr nõ eſt oĩno ſicut durities ⁊ tẽſio ꝑꝑ fortes dolores: ſʒ eſt ſic imaginet̃ qs vnū corpꝰ cauū vt iteſtinū aggregatū a ſuis extremitatibꝰ: ⁊ totū hoc eſt ſermo phantaſticus Gal. in cõmento pulſuuʒ. Et ſic vult ꝙ imaginemur arteriã que eſt qd ꝯcauū que i ſpaſmo aggregat̃ a ſuis extremitatibus. Et ſi tu ꝯſideras iſtud verificat̃ in ſpaſmo de repletione ⁊ in ſpaſmo de inanitione: qꝛ in ſpaſmo facto a dolore tenſio ⁊ ꝯtractio eſſet verſus pñm ⁊ nõ ad mediū ab extremis: ⁊ iõ Aui. ſubdit. ego dicã ſigna doloris in ſpaſmo. i. ſigna ſpaſmi facti a dolore. q. d. iſtud ſignū non eſt in illo ſpaſmo: imo arteria erit tenſa verſus intus in ſpaſmo facto a dolore viſcerū.

¶ Spaſmi vͦ facti a repletione ſigna ſunt ꝙ ꝓuenit ſubito ⁊ nõ bibit velociter qđ ſuper ipm ponitur ex oleo niſi iam aduenerit ei caliditas ꝓpinqui tẽporis.

¶ Hic ponit ſigna ſm diuerſitatẽ generū ſiue ſpẽruʒ ſpaſmi. Et pͦ ſm diuerſitatẽ ſumptã ex via diuiſiua. Scđo ſʒ diuerſitatẽ q̃rūdã ſpãliū cãrū. ibi (Factꝰ aūt ab aꝑate.) ¶ Pria in tres. Nã gña ſpaſmi pͦma diuiſione cãrū ſunt tria. ſ. ſpaſmꝰ de repletiõe ſpaſmꝰ de inanitiõe ⁊ ſpaſmꝰ q nõ ꝓportionat̃ ad mãm. Prio ⁊ ponit ſigna pͦmi. Scđo ſcđi. ibi (A ſiccitate vͦ.) Tertio tertij. ibi (Factuʒ vͦ.) ¶ Primo ponit duo ſigna ſpaſmi de repletiõe. Primū eſt ꝙ fit ſubito: qꝛ ſubito fluit mã: ⁊ ideo dicūt qdã ꝙ ſi materia ſpaſmi ꝯgreget̃ per viã ꝯgeſtionis fit paulatim. Scđm ſignū eſt ꝙ nõ bibit vl exiccat oleū ⁊c. niſi caliditas ꝓping tꝑis. i. aduẽtitia. ſ. extranea.

¶ A ſiccitate vͦ facti ſigna ſunt ꝙ fit paulatim paulatim: ⁊ ſucceſſione egritudinuʒ euacuantiū quodcunq; genus fuerit ⁊ euacuationis medicinarum aut cholirice paſſionis aut euacuationis per ſe.

¶ De ſcđa ꝑte dicit ꝙ ſpaſmi a ſiccitate ſunt duo ſigna. Primuʒ qꝛ fit paulatim. Scđm qꝛ pͦcedunt euões cuiuſq; generis ſint: qꝛ vl occulte vel manifeſte: ⁊ euões medicinarū. i. facte a medicis: aut cholirice. i. in cholirica paſſione: aut per ſe. i. euões que ſponte fiunt ſine aliqua extrinſeca cã vt menſtruoꝝ ⁊ ſimiliū.

¶ Factū vͦ a nocumẽto cognoſces ꝑ cãs extrinſecas ⁊ ea que bibunt̃ ſicut euforbiū ⁊ elleborus ⁊ reliqua: ⁊ ſicut cū nocumẽtū eſt ex ſtõcho ⁊ cõicat ei cerebrū dei de nerui: ſentit aũ illud ſollicitudinẽ ⁊ anguſtiã ⁊ obſidionẽ ſtõchi: ⁊ qñq; reperit̃ illđ tꝑe ſpaſmi: ⁊ qñq; eſt ille ſpaſmꝰ ſucceſſiõe vomitꝰ q ē ſic̃ ſuccꝰ porri aut erugo eris. Et ſimilr ille q fit ꝑꝑ fortitudineʒ oris ſtõchi. Quotiẽs. n. effundit̃ ad ipm mã ſpaſmat̃ hñs ipm. Verū pͦcedit ipm nocumẽtū in ore ſtõchi ⁊ mordicatio: ⁊ qñq; accidit ſimile illi in egritudinibꝰ mr̃icis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ cū fortes fiunt ⁊ fit cū dolore vehemẽti ⁊ ꝑꝑ nocnmẽtū manifeſtuʒ in illo mẽbro anteceſſio ſpaſmi. In reliqs vͦ ſpaſmis aut fit dolor cū eo aut fit dolor ꝯtingẽs a ſpaſmo nõ ſpaſmꝰ ꝯtingens a dolore.

¶ Hic ponit ſigna ſpaſmi q nõ ꝓportionat̃ ad mãm ſiue fiat a cauſis extriſecis ſiue itrinſecis vt ꝑ cõitatẽ ad ſtõchū vl mr̃icẽ ⁊ ſunt ſigna nõ. Obſidionẽ. i. nocumẽtū vel tribulationẽ. vel. i. ꝙ ſtõchus eſt obſeſſus a prauis accidẽtibꝰ ꝑꝑ fortitudinẽ. i. ꝑꝑ multã ſenſibilitatẽ. ¶ Cõſiderãdū ꝙ Aui. vltimo inuit hãc diuiſionẽ. Spaſmus ſequẽs alia mẽbra: vel ſequit̃ mẽbra multum ſenſibilia: ſicut. vͦ. g. os ſtomachi: ⁊ tūc pͦcedit dolor in illo mẽbro ⁊ ſubſequẽter fit ſpaſmus: ⁊ hoc eſt qđ dicit. fit cū dolore vehemẽti ⁊ ꝑꝑ nocumentuʒ manifeſtū. anteceſſio. i. ꝓceſſus ſpaſmi. i. ꝓcedit ſpaſmꝰ cuʒ dolor venerit: ⁊ iõ põt exponi añceſſio ſpaſmi. i. ad ſpaſmū: qꝛ dolor antecedit ſpaſmū: vl ſpaſmꝰ ſequit̃ mẽbra nõ multū ſenſibilia vt reliquū corpꝰ ſtõchi vel epar vel ſplenẽ vel os ſtomachi in hoĩe qui circa eū eſt obtuſi ſenſus: ⁊ tūc pͦus appet ſpaſmus q̃ illius mẽbri

dolor: imo quasi dolor fit cū spasmo vel post spasmū: ⁊ hoc est qḋ dicit. in reliqs vō spasmis. s. sequētib⁹ mēbra nō multū sensibilia fit dolor: cū eo. s. spasmo: aut ⁊c. q2 in actu spasmi mā multū cōmouet. Et forsan noluit p h̄ Aui. tangere spasmū qui fit absq3 cōitate ad quā sequit in mēbris dolor ⁊ nō ꝓcedit dolor ante spasmū.

¶ Factus aūt ab apate cognoscitur per ea que dixim⁹.

¶ Hic ponit signa spasmi ſm diuersitatē quarūdā spāliū causarū. Et p̄mo facti ab apate. Scōo facti a cā febris. ibi (Spasmum vō.) Tertio facti a cā dubellati. ibi (Et vrina.) Quarto pōit signa ðterminati spasmi in febre. ibi (Si aūt.) ¶ Pria i. d. Prīo facit qḋ dcm̄ est. Scōo ānectit signa p̄indicātia spasmū. ibi (Ex significatiōib⁹.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ fact⁹ ⁊c. que dixim⁹. s. de signis apatuz supra hac fen: si spasm⁹ sequaꝛ apata cerebri: vel que dixim⁹. s. quarto cañ. fen. 3. si spasmus sequaꝛ apata musculoꝝ. vel diximus vbicūq3 locutus est de signis apatū mēbroꝝ ad que pōt sequi spasmus.

¶ Et ex significationib⁹ quidem significantib⁹ aduentum spasmi est paruitas pulsus ⁊ ipsius raritas primū. Deinde eius ꝑmutatio ad illud qḋ dictū est: ⁊ multotiens rubificaꝛ facies ⁊ appꝑet in oculis ꝯtorsio ⁊ inclinatio ⁊ in anhelitu intersectio ⁊ disnia: ⁊ qñq3 accidit risus nō ſm radicē ⁊ ꝯstringitur nā ⁊ desiccaꝛ: ⁊ vrina ēt multotiēs retineꝛ ⁊ multotiēs non retineꝛ ⁊ egrediꝛ sicut aquositas sanguis ⁊ h3 ampullas: ⁊ accidit ei singultus ⁊ vigilie ⁊ soda ⁊ tremor ⁊ dolor sub luncturis ⁊ precipue sub iūctura ceruicis ⁊ inter spatulas ⁊ apḋ iuncturā alchatin ⁊ albosos sub illa.

¶ Hic ponit signa aduētus spasmi ⁊ sicut appꝑet sunt signa ꝯfusa ⁊ aggregata: q2 quedā sunt cōia spasmo de inanitione ⁊ spasmo de repletione: ⁊ q̄dā sunt ꝓpria spasmo de repletiōe vel alteri vt apparebit. Paruitas pulsus ꝑꝑ ꝯstrictionem seu pressionē arterie. Raritas p̄mū q2 diminuiꝛ necessitas ꝑꝑ infrigiditatez a flegmate eliquato: ⁊ ideo hoc fit in spasmo repletionali flegmatico, ꝑmutato ad illud qḋ dcm̄ est. s. de diuersitate in situ: vt dixit in p̄n° ſmonis de signis spasmi. Rubificaꝛ facies vel ꝑꝑ aliquos vapores motos in humoꝝ cursu siue in ꝯsumptione mēbroꝝ: vel ꝑꝑ malitiaz anhelit⁹ ⁊ iflāmationē spūaliū ex hoc. In oculis ꝯtorsio ⁊ inclinatio. s. ad vnā partē ꝑꝑ spasmū incohantē in lacertis oculoꝝ ſm diuersitatē: quoꝝ pōt fieri ꝯtorsio ⁊ iclinatio. In anhelitu itersectio a disnia. i. malitia ꝑꝑ spasmū incohantē in lacertis partiū pectoris. fit eni ex hoc itersectio: vt in cōmē. afoꝛ. 54. 6. parti. In acutis passionibus luctosa suspiria ⁊c. accidit risus ⁊c. i. nō verus risus: ⁊ hoc ꝑꝑ quādā ꝯctionē in musculis maxillaruz. Et stringiꝛ nā. i. nō sunt soluti vētre sed sicci: ⁊ hoc vel ꝓpter raptū māerū ad partes alias: vel ꝓpter defectū musculoꝝ vētris in cōprimēdo: vl' ꝓpter spasmū lacertoꝝ ani qui est retentiuus: vt Aui. fen. 2. cap̄. de causis multitudinis spermatis. Urina ēt multotiēs retineꝛ ꝑꝑ raptū ⁊ diuersionē māerū: vel ꝓpter spasmū lacertoꝝ colli vesice. multotiēs nō retineꝛ qñ multa q̄titas in vesica colligiꝛ: vnde erūpit: vel qñ spasmus musculoꝝ ventris ictuando p̄mit vesicā: ⁊ de hoc ꝓlire dixim⁹ in ca. de epilepsia. Egrediꝛ sicut aquositas ꝑꝑ nocumētū cōicatū renib⁹ ex lesione musculoꝝ spine. Habet ampullas in spasmo de repletione ꝑꝑ vapores flegmatis. Singultus ꝑꝑ nocumētū stōcho cōicatū. Cōsidera ꝙ aliqñ spasmato hoīe fit dispō similis singultui in ictu ꝯctionis circa musculos ventris ⁊ spine: ⁊ tu vide illud per experiētiā. Uigilie: q2 spasm⁹ facit vigilare ꝑꝑ dolorē. Soda ꝑꝑ nocumentū capiti cōicatū. Tremor. i. iectigationes mēbroꝝ ex vaporib⁹ flegmatis in hoc spasmo repletionali. Dolor sub iuncturis. s. circa loca ⁊ p̄ncipia lacertoꝝ ꝓpter materias que illuc moueꝛ. Precipue sub iunctura ceruicis. i. colli ⁊ inter spatulas ⁊ apud ⁊c. Lathin ⁊ albosos. i. caude. Et vult in sūma ꝙ dolor fit in tota spina a capite ad caudam: ⁊ hoc ꝓpter p̄ncipia neruoꝝ que sunt inde. ¶ Sed tu diceres ista oīa signa nō significāt aduentum: imo significant ꝙ actu fit spasmus. ¶ Dōm ꝙ significant p̄ncipiū spasmi: ⁊ in quibusdā partibus spasmū actu: sed ex hoc pronuntiabimus spasmū vniuersalē futurū in aliꝭ partibus.

¶ Spasmū vō ꝯtingentē causa febris significāt ⁊ nuntiant ipm̄ in febribus ꝯtorsio in oculo ⁊ rubificatio in extremitate oculi ⁊ in circuitu ⁊ stridor dentiū ⁊ nigredo lingue ⁊ ꝯstrictio cutis capitis ⁊ rubedo vrine primum: deinde eius albedo ꝓpter eleuationez materiei ad caput ⁊ pulsatio timpoꝝ ⁊ venaruz capitis: ⁊ quādoq3 desiccatur in eo venter aut spasmatur.

¶ Hic ponit signa spasmi in febre. Et primo facit hoc. Scōo circa hoc ponit sniam Hippo. ibi (Hippo. quidē.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ spasmū ꝯtingentē causa febris significant. s. actu ⁊ nuntiant. s. futurū ꝯtorsio in oculo ꝓpter spasmū lacertoꝝ oculi. rubificatio in extremitate oculi. s. circa lachrimalia ꝓpter fortē febrē consumptiuā ⁊ iflāmatiuā. stridor ⁊c. ꝓpter spasmū lacertoꝝ mādibule. nigredo lingue ꝓpter febrē adustiuā ⁊ ꝯsumptiuā. cōstrictio cutis capit. i. ꝯtractio ꝓpter exiccationē. rubedo vrine primū ꝓpter fortē calorem. albedo ꝓpter eleuationē. ¶ Sed tu. d. qd ad ꝓpositū de eleuatione materiei ad caput. ¶ Dōm ꝙ spasmus iste qui fit in acuta febre vt supra diximus: potest esse spasmus qñq3 de repletione ꝓpter eliquationē materierum: ⁊ pōt esse spasmus de inanitione ꝓpter cōsumptionē in febrib⁹ arsiuis: ⁊ pōt esse spasmus sequens apostemata cerebri: vt frenesim ꝓpter eleuationē materieruz ad caput. ¶ Pulsatio timporū ⁊c. ꝓpter materias caput ascendentes. desiccatur ꝓpter fortem febrē. quandoq3 q2 posset esse fluxus colliquatiuus cum spasmo ⁊ ante spasmum spasmatur. s. venter: q2 incipit quandoq3 ibi spasmus.

¶ Hippo quidez dixit ꝙ si accidat febris post spasmū melius est q̄3 si accidat spasmus post febrez. Cuius intentio est ꝙ cuz febris superuenit spasmo humido soluit eum. Spasmus vō qui prouenit ex febre est siccus qui raro recipit curam: ⁊ accidit ei ante ipsuz timor in somno ⁊ cōuersio coloris ad rubedinem ⁊ viriditatem ⁊ plumbositatē ⁊ cōstrictio nature. ⁊ vrina quidē cruda in febre ⁊ rigor cum eis associantur sudor in capite ⁊ tenebrositas in oculis significāt spasmū cuius causa est dubellati in visceribus.

¶ Scilicet secunda particula afoꝛ. afoꝛ. 26. Et patet: q2 Auicē. verificat dictū Hippo. raro recipit curā: q2 tūc solū quādoq3 inchoat ⁊ nō est ꝯfirmatus vt ponit Mesue in de ꝯsolatione medicinaruz in fi. accidit ei febrienti ante ipm̄. s. spasmum qui fit in febre timor in somno ꝓpter prauos vapores ascēdentes ad caput. ꝯuersio coloris ad rubedinem ad viriditatē ꝓpter diuersitatē materierum malarū. ꝯstrictio nature ꝓpter raptuz materierū ad caput. Et isti sunt sermones Hippo. tertio ꝓnosticoꝝ illo. §. Spasmus ꝯtingit pueris in acuta febre. tex. cōmē. 36. ⁊ iste spasmus vt diximus pōt esse de repletione ⁊ de inanitione: l3 cōiter credaꝛ ꝙ Cōmen. velit ibi ꝙ sit spasmus de repletione: ⁊ ita videꝛ suꝑficies vboꝝ Cōmē. ibidē. ¶ Et vrina quidē cruda. Considerandu3 ꝙ per dubellati intelleximus apostema saniatum qḋ erumpit. ista ergo signa que Auicē. ponit sunt potius signa apostematis dubellet qḋ erumpit q̄3 signa spasmi: sed q2 ad illud potest sequi spasmus: ideo Auicen. fuit contentus ponere signa hec. Ex quibus quedā significant apostema vt vrina cruda. i. subtilis ⁊ non multum tincta: q2 significat raptū materierū ad locum apostematū: vt innuit Auicen. quarto cañ. fen prima caplo de febribus effimeris factis ex apostematibus. Quedam autem significat collectionem vel rupturam: vt rigor ⁊ tenebrositas oculorum: scilicet per viam cuiusdam concauationis. Hec eni signa sunt collectionis ⁊ rupture: vt primo cañ. fen secūda capitulo de signis apostematum. Sudor in capite pōt sequi apertionem ⁊ euacuationem saniei: sicut accidēs in syncopi que potest sequi has apertiones.

¶ Si autem spasmus est cum febre ⁊ non est de fortitudine illius febris ⁊ longitudine temporis eius vt adurat humiditates ⁊ finiat eas: tūc ille est de genere ei⁹ cum quo non est illa siccitas tota.

¶ Hic Auicen. innuit modum spasmi in febre qui spasmus quāuis sit de siccitate: non tamen est multum malus: ⁊ hoc est quādo aliqua febris nec est multum fortis nec est multum longa: tunc non possumus dicere ꝙ siccitas tota. i. in vltimo fit cā in illo spasmo: sed erit spasmus de genere alicuius siccitatis parue. febris enī illa nō potuit adurere humiditates ⁊ cōsumere eas. Et hic modus spasmi est quasi quedā induratio siue ineptitudo extensionis mēbroꝝ a sicco. Et hoc dico si vis saluare solutionē secundā quā dedimus supra ad rationem difficilez in questione qua queritur an spasmus fiat a siccitate. Et cōsidera ꝙ Auicen. in hoc cañ. satisfacit ei qḋ supra dixerat. spasmus qui prouenit ex febre est siccus: ⁊ raro recipit curā. vult ergo ostendere quis spasmus ex febre siccus potest recipere curaz: q2 ille qui est a parua siccitate ⁊ forsan hic non est verus spasmus vt dixi.

¶ Et signis vero malis in spasmo est vt multiplicet ventositas in membris ⁊ ꝓprie quādo cum eo inflat venter ⁊ precipue quādo est in principio sui: ⁊ vrina acuta in spasmo ⁊ thetano est mala significās ꝙ causa est caliditas pura: ⁊ quādo cū spasmo sunt pulsatio ⁊ saltus: tunc illud est signum malum. Pulsatio nāq; vnā duarū rerū significat: aut apostema in visceribus magnificās pulsationē aut extenuationē in eis: q̄re apparet pulsus magnus qui est ꝓp ꝑcussionē magnā.

¶ Hic ponit signa ꝓnostica in tribus canonibus. 2ª ibi (Et vrina.) 3ª ibi (Et qñ.) ¶ Cōsiderādū circa pmū ꝙ vētositas in mēbris vel ēt vētre signat defectū caloris digerentis ⁊ resoluētis: ⁊ iō mala est. Et ꝓprie si in pncipio deficit virtus: qd eñ erit in augmēto ⁊ statu. ¶ Circa scōm ꝯsidera ꝙ vrina acuta dr̄. i. in colore intensa: vel acuta. i. fetida: ⁊ ambo significāt caliditatē purā. i. fortē. ¶ Cōsiderandū ꝙ percussor magnus est arteria magna descendens: cuius pulsatio nō sentit nisi ꝓpter alterā duarū causarū quas Aui. ponit ⁊ Cōmentator ēt pmo ꝓnosticorū. 31. cōmēto. ⁊ ideo exponitur: qñ cū spasmo est: aut sunt pulsatio. s. in ventre: ⁊ saltus. s. ꝓpter multam ventositatē: tunc ⁊c. ⁊ q2 iam dixerat ꝙ ventositas multiplicata erat malū signū: ⁊ vētositas est que facit saltuz: ideo nō ꝓbauit hic ꝙ saltus sit malū signū: sed solū de pulsatione dixit.

¶ Cum aūt sinantie materie declināt ad neruos vt ad ipsos permutate faciāt euenire spasmū significat illud apparitio spasmi in pulsu: ⁊ cū pleuresis declinat cum materia sua ad illud significat illud fortitudo constrictionis anhelitus: ⁊ neq; febris est valde fortis: ⁊ cuz permutat materia sirsen ad illud incipit cum timore ⁊ multitudine palpitationis ⁊ stridore dentium: deinde torquet oculus: deinde apparet spasmus.

¶ Hic pmo ponit signa permutationis a sināntia. Scōo a pleuresi. ibi (Et cū.) Tertio a sirsen. ibi (Et cū.) ¶ Qō primo dicit patet. In secundo ponit signū male pleuresis ⁊ cōmotionis materie ex malitia anhelitus: ⁊ singū motus materierum versus aliam partem ex hoc ꝙ febris non est multum fortis. In secūdo ponit signa motus materieruz circa cerebrū ex quo fit timor ⁊ signa motus versus neruos ex palpitatione ⁊ stridore dentiū ⁊c.

¶ De cura. Cap. 7m.

In eo qdē q factus est a ꝑcussione opz vt administrentur embroce que laxāt facte ex ordeo fracto ⁊ camomilla ⁊ malua ⁊ farina fenugreci ⁊ que illis sunt similia: ⁊ nos qdē iam ostēdimus in canone locū administrationis earum.

¶ Hic ponit curā. Et primo spasmi qui nō ꝓportionatur ad mām: ⁊ imiscet curā alicuius alterius speciei spasmi. Secūdo ponit curam spasmi facti a siccitate. ibi (Si aūt est a siccitate.) Tertio spasmi facti a repletione. ibi (Et si habens spasmū.) Quarto ponit curaz cuiusdā speciei spasmi. s. facti per cōitatē ad stomachū. ibi (Et cū hoc.) V Prima in sex sicut sex sunt species spasmi sm sex modos causarū quarū specierū curā ponit plures quaruz specierum sunt species spasmi nō ꝓportionati ad mām. 2ª ibi (Factus vo.) 3ª ibi (Et si fuerit.) 4ª ibi (Et si fuerit.) 5ª ibi (Et si est.) 6ª ibi (Et si ē.) ¶ Dicit primo si est a percussione. s. in aliquo mēbro ex qua fit dolor vehemens: vnde sequitur spasmus ꝓpter fugā: opz vt administrentur que laxant. i. mollificant: ⁊ sedant dolorē: ⁊ ista sunt temperate resolutionis: ⁊ ponit ea. Jam ostēdimus in canone locū ⁊c. q2 si est intētio ad sedationē doloris capitis ex percussione potes approximare embrocas: vt cadant super loco cōmissure: vel ostēdimus locū ⁊c. q2 ostēdimus pmo cap. huius. 2. fen: q2 ostēdimus locū administrationis medicinarū in egritudinibus neruorū: q2 est locus posterioris partis: ⁊ ideo lz tu sedes dolorē partis percusse: tamē cū hoc intende ad ꝯfortationē neruorū cū vnctionibus partis posterioris capitis ⁊ colli. Vel ostendimus in canone. s. primo locum. i. capitulum administrationis eorum. s. medicaminum sedantium dolorem: ⁊ hoc fen quarta penultimo cap.

¶ Factus vo a nocumento si fuerit propter potuz alicuius rei tunc curetur cuz eo qō cognoscetur in capitulo de venenis.

¶ Patet quia remittit ad quartum cañ. fen. 6.

¶ Et si fuerit cū febre curet cū humectatione vehemēti cerebri ⁊ neruorū ⁊ lacertorū cū mollificātibus vehemētis hūectatiōis q̄ docui te ⁊ habitet in domo frida.

¶ Hic ponit curā spasmi in febre. Et ꝯsidera ꝙ subtiliter imaginādo: iste spasmus pōt sm vnā ꝯsiderationē reduci ad spasmū factū a re nocēte: qui ad mām nō ꝓportionat. Nā febris pōt facere spasmū vel per viā ꝯsumptionis ⁊ corrugationis a sicco: ⁊ de hoc spasmo erit sermo. ibi (Si aūt est a siccitate.) vel per viam caloris ⁊ siccitatis: vnde calor acuit ⁊ vapores surgunt ad cerebrum acuti: vel materie cholerice ⁊ fit ꝯtractio ꝓpter fugaz cerebri ⁊ neruoruz a calore acuto ⁊ mordaci materiei: ⁊ talis spasmus est de quo forsan hic est sermo: ⁊ ideo docet humectare ⁊ infrigidare: lz non curem si hic intelligatur de spasmo ex inanitione.

¶ Et si fuerit ꝓpter dolorē seda dolorē post q̄z sciueris quis sit ⁊ abscinde causam ipsius.

¶ Illud qō supra. A. docuit specialiter in cura spasmi facti a dolore percussionis docet generaliter in cura spasmi a dolore forti a quacunq; causa fit vt patet.

¶ Et si est propter puncturam curetur qō ipsam facit cum eo quod dicetur in capitulo de puncturis.

¶ Propter puncturā. s. nerui vel neruose partis caplo de puncturis. s. quarta quarti tractatu tertio caplo dicto. s. de puncturis.

¶ Et si est ab apostemate curetur cum eo qō dicemus in cura apostematum neruorum.

¶ Considerandum ꝙ apostema potest facere spasmū replendo: ⁊ tunc cadit sub cura spasmi de repletione: ⁊ pōt facere per viā doloris: ⁊ tunc cadit sub alio genere spasmi: quomodocūq; tamen sit opz ꝙ scias curā apostematū neruorū: q2 illa faciunt maxime euenire spasmū: hoc aūt scitur. 4. cañ. fen. 4.

¶ Si aūt est a siccitate eius cura est praua. Verū ꝯueniētior eius cura est tina ⁊ inūctio ex oleo humido post ipsam ⁊ eius iteratio post ipsaz multotiēs: ⁊ illud cū nō est cū febre vbi nō itermittit oino ⁊ assidue fac illud in oibus iūcturis. Si aūt posse est vt tina fiat ex lacte fiat: ⁊ si nō ex aquis in qbus decocta sint folia salicis ⁊ ordeuz fractū ⁊ viola ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ citrulli. Aut fiat tina tota ex succo cucurbite aut succo cucumeris: aut sit totū illō ex aq̄ ro. in q̄ dcoctū est aliqd horū: aut aq̄ melonis idi: aut aq̄ salicis ⁊ que sunt similia illis. Et cū feceris eis clysteria ex istis exp̄ssionibus ⁊ oleis ⁊ aliqbus dissolutiuis humectātibus ipinguātibus erit vehemētis iuuaminis. Et admistrent sup iūcturas ⁊ sup originez lacertorū olea faciēdo vnctionē post vnctionē cū studio cerebri valde ⁊ cū positione quā te docuimus in humectatiōe cerebri. Et ifirmo dent in potu lac recenter mulctū sm mēsurā ꝯueniētē si nō fuerit febris: ⁊ aqua ordei ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ aq̄ melonis idi ⁊ iulep siue fuerit febris siue nō fuerit. Si g̊ misceat cū aliq̄ horū parū vini albi vt penetrare faciat erit ꝯueniens. Et silr sint aque ipsius miste cū aliq̄ parte vini: ⁊ opz vt assidue fiat ei cura hec p̄ter ꝙ moueat aut exercitio adhereat. Et si est posse vt totuz corpus eius sūmergat in oleo tepido fiat: ⁊ fiat ei caputpurgiū cū humectantibus que sunt ex oleis ⁊ succis: ⁊ humectet caput eius cū eis que sciuisti ⁊ opz vt sit firma statio in psilio ⁊ oleo rosa. Et ex eis qdē que ipsos iuuāt est vt in potu sumāt tereniabin et ꝓprie infantes. Qō si nō fuerint lactentes.

¶ Hic ponit curā spasmi ex inanitione: ⁊ totū studiū eius est ad humectādū. Primo cū tina ⁊ inūctione post tinā: vt ex vnctione retineat qō tina ipressit de aqua vel lacte vel alio succo. Scōo cū clysterys. Tertio cū vnctione sup iūcturas ⁊ lacertos. Quarto cū potu lactis ⁊ aliorū humectātiū. Quīto cū sūmersione in oleo. Sexto cū caputpurgio. s. cū imisso per nares. Septimo cū vnguentis ad caput. Et vltimo docet dare tereniabin. i. mānā. Et patēt partes.

¶ Cõſiderãdũ ꝙ cura eſt praua: qꝛ ĩpoſſibilis ſi eſt ↄfirmatus: ſed difficilis valde ſi nõ eſt ↄfirmat⁹ vt ſupra dc̃m eſt. Ubi nõ itermittit oĩno exponit̃ 2ʳ. Prio vt. ſ. cũ nõ eſt febris: nõ intermittit̃. i. nõ dat̃ ſpatiũ. q. d. ſepe pone eũ in tina. Scd̃o ſic. vbi. ſ. cum eſt febris nõ intermittit̃. i. non ponit̃ oĩno in tina: qꝛ febris. ſ. putrida ꝓhibet vſum tine niſi in ſui declinatione. Et cũ põne quã te docuimus al's cõpõne: docuit hoc capitulo de cura ſode a ſiccitate. ¶ Cõſiderandũ ꝙ ↄtingit aliqñ ventrẽ fieri ſtipticũ ⁊ mãna põt ſoluẽ ⁊ lenit: ⁊ iõ ↄcedit infantib⁹. i. exiſtẽtib⁹ in p̃ma etate: nõ tñ ſint infantes q lactent: qꝛ ſunt ex nã multũ ſoluti: ⁊ ſi ſunt ſtiptici egent leuiori re q̃ ſit mãna vt leui colyrio vel clyſterij ex lacte.

Dub^m p̃^m ¶ Dubitat̃ de ſermone Serap̃. trac. 1. 27. cap̃. Qui in cura ſpaſmi ſicci docet inũgere oleũ de rutha ⁊ oleu3 de cucumẽ aſinino ⁊ ſil'ia que exiccãt. ℟ Dõm ꝙ ſermo ille Serap̃. d3 referri ad ſpaſmũ de repletione: ⁊ iõ d3 ſic exponi lr̃a Serap̃. ſed qũocũqꝫ ſit diſpõ. ſ. in ſpaſmo de repletiõe: o3 vt regant̃ ſpaſmata mẽbra cũ oleo de rutha ⁊c̃. ⁊ al'r text⁹ Serap̃. eẽt falſus. vnde Raſis. 1. ↄti. ca. 7. cap̃. de ſpaſmo ꝑpendit de hoc dicit. Dixit filius Serap̃. in ſpaſmo ſicco medicinas ↄueniẽtes in ſpaſmo humido ⁊ nõ in ſpaſmo ſicco.

¶ Et ſi habens ſpaſmũ humidũ debilis fuerit virtutis nõ abſcidant̃ ab eo carnes ſicce ſicut carnes minutarum auiu3 ⁊ cubugi ⁊ cherubiti ⁊ alteile3: ⁊ ſi non fuerit eius virtus debilis ſint cibi eius panis cum melle ⁊ aqua ciceris cum anbeto ⁊ ſynapis etiam nutrita cum oleo ⁊ ponatur in eo qd̃ ipſe recipit piper.

¶ Primo ponit curã ſpaſmi humidi ꝑ dietã. Scd̃o ꝑ medicĩas. ibi (Cura ṽo.) Tertio ponit ſpãle regimẽ ꝑ potũ. ibi (Vinũ.) Quarto addit cañ. ibi (Et ſcias.) ℟ Pria in. d. Prio ponit cibaria ↄuenientia in ſpaſmo de repletiõe. Scd̃o gr̃a hui⁹ oſtẽdit cibaria vtilia in ſpaſmo de inanitione. ibi (Cibus.) ¶ Cõſiderãdu3 ꝙ carnes cubugi. i. ꝑdicis. cherubiti. i. laude. alteile3. i. ꝑdicis maſculi ſũt. i. pauce hũiditat̃ ꝓprie reſpcũ carniũ humidarũ vt pulloꝝ ⁊ porci ⁊ agni.

¶ Cibus aũt habentiũ ſpaſmũ ſiccũ ſit totũ qd̃ humectat ⁊ lenit ⁊ omnes ſorbitiones pigues lenes facte ex aqua ordei ⁊ oleo amigdalino ⁊ zuccharo bono ⁊ aq̃ carnis aſſumpta ex carnibus agnoꝝ ⁊ hedoꝝ: ⁊ qñqꝫ ponant̃ ex olerib⁹ humectatiuis qd̃ frangit nocumentum carnis ſi fuerit illic caliditas. ꝙ ſi cũ illo parũ vini miſceat̃ vt ip̃m penetrare faciat nõ erit longinquum a rectitudine: ⁊ ꝓprie cũ nõ fuerit caliditas ſuperflua: et ſimiliter ſi miſceat̃ vinũ cũ aqua quã bibit.

¶ Quod dicit in ſecunda parte eſt notum.

¶ Cura ṽo fiat ita: ſi enim eſt humidus oportet vt curetur cum euacuantibus ⁊ purgantibus fortibus predictis cum diximus euacuationem humoris groſſi ex neruis cum ſolutiuis ⁊ clyſteribus acutis. Et ſi tu videris ſigna ſanguinis dominãtia manifeſta valde flobothoma primo: ⁊ proprie ſi cauſa eius eſt repletio ⁊ potatio vini plurimi. Et nõ extrahas totũ qd̃ neceſſariũ eſt ex ſanguine cuius extractio eſt propter ſpaſmu3 aut egritudinẽ aliã ſignificantẽ eius extractionẽ: imo retine ex eo aliquid vt reſiſtat ſpaſmo ⁊ reſoluatur reſolutione motuum ſpaſmi.

¶ Primo ponit curam ſpaſmi de repletione nõ determinãdo ſe in plurimo ſermonis ad etatẽ. Scd̃o determinãdo ſe ad etatẽ infantiũ lactantiũ. ibi (In eo aũt.) ℟ Prima in duas. Primo ponit curã per eũonẽ cũ medicinis clyſterij3 ⁊ flõmia. Scd̃o ponit curã ꝑ exterius approximata. ibi (Et ex eis ſunt ſũmerſio.) Tertio iteru3 ꝑ ea que potant̃. ibi (Et ex eis qdẽ que in potu.) Quarto iterũ ꝑ vnctiones. ibi (Et ex cura.) ¶ Circa p̃mã partẽ ↄſidera ꝙ Aui. abbreuiat cura3 ꝑꝑ cañ. gñiales ſupra in cap̃. gñali: ⁊ ꝑꝑ illud qd̃ dixit in cura paralyſis. ꝙ aũt dicit ꝙ in ſpaſmo in quo eſt indigentia flobothomie nõ debemus extrahere totũ qd̃ eſſet neceſſariã trahi: ⁊ hoc qꝛ ſpaſmus reſoluit ſuo malo motu. ⁊ qꝛ facit vigilare eſt canon poſitus p̃mo ↄtinẽtis ca. 7. cap̃. de ſpaſmo. auctoritate Glauconis: ⁊ ponit vltimo cap̃. p̃mi canonis. Et ex hoc etiã qdã arguũt ꝙ in febribus fortiter reſoluentib⁹ ⁊ multũ vigilatiuis nõ debem⁹ multã facere flobotbomiã q̄uis repletio indicet.

¶ Et ex ei⁹ cura ſunt ſũmerſio in aqs thermarũ ⁊ ſeſſio in pellib⁹ vulpiu3 ⁊ lupoꝝ que dicent̃ in capl'o doloꝝ iuncturarũ: qm̃ iuuãt. ⁊ ſimil'r inunctio cũ adipidib⁹ lupoꝝ ⁊ oleo de lilio ſi nõ fuerit febris. ⁊ ſimiliter decoctio catuloꝝ canũ ⁊ ſeſſio in aqs in qbus decocte ſunt medicine ſubtiles ſicut abrotanu3 ⁊ folia radicis iunci ⁊ calamus aromaticus ⁊ folia lauri ⁊ linimentũ factu3 ex radice ſpine iudaice ⁊ ſemine ſpine albe ⁊ ſemĩe ſpine egyptiace ⁊ ſucco cẽtauree minoris ſigillatim ⁊ cõpoſite. Et ſcias ꝙ lõgitudo ſpatij more in tina ſiue ſit aq̃ ſiue aliđ eſt ex eis que nocẽt ꝓpter mollificationẽ virtutis. Tu aũt pone multitudinẽ numeri loco lõgitudinis ſpatij ⁊ fac ip̃m ſedere bis in die.

¶ Hic ponit curã per exterius approximata: l3 ẽt ponat curã que fit a febre. Et p̃mo per tinas ⁊ quedã alia. Scd̃o per ſũmerſionem in aquã frigidã. ibi (Ex eis aũt.) Tertio per ventoſas. ibi (Et illam qdẽ.) Quarto per febrẽ. ibi (Et ex cura.) Quinto per qd̃dã empericũ. ibi (Et ex curis qdẽ.) Sexto per ſternutatoria. ibi (In ſpaſmo p̃terea.) Septimo per q̃ſdã olei ſupꝑfuſiones. ibi (Et in eis.) Octauo per balnea ſicca. ibi (Balneũ.) Nono per emplaſtra quedã. ibi (Et emplaſtris.) Decimo per quaſdã inũctiones ⁊ vaporationes. ibi (Et inunctio.) ¶ In p̃ma parte laudat aquas termarũ. i. aquarum naturaliter calidarũ. ſ. ſulphurearum: de quibus ſunt multe apud nos. medicine ſubtiles. i. ſubtiliatiue ⁊ reſolutiue.

¶ Ex his aũt que iuuant habentẽ ſpaſmũ cõmunẽ qui nominat̃ theteis ⁊ thetanum factos a mã eſt vt ſubito in aqua demergat̃ frigida ſm̃ ꝙ dixit Hippo. nã corporis exteriora inſpiſſant̃ ⁊ ĩnatus calor in interiorib⁹ claudit̃ q̃re ↄfortat̃ ⁊ reſoluit̃ mã. Nõ eſt tamẽ omne corpus tolerans hoc a timore tutum: ſed corpus forte firmum carnoſum qd̃ vlcera nõ h3 ⁊ in eſtate. Plures enim per hoc iam euaſerunt.

¶ In ſecunda parte ponit afoꝛ. 5. parti. 22. Eſt autem vbi in therano. ⁊ ponit cauſa3 veritatis aforiſmi ⁊ ↄditiones: de quibus querere eſſet diſputare de illo afoꝛ.

¶ Et ille quidem qui vtitur ventoſis ſuper locum ad quem partes chorde extẽdunt̃ op3 vt vtatur ſine ſcarificatione ſi res eſt leuis: ⁊ ſi nõ eſt ita op3 vt fiat ſcarificatio. eſt enim mortalis ſi non ſcarificet̃ tunc. ⁊ nocent quandoqꝫ attrahendo materiam.

¶ Hic p̃mo ponit diuerſitatẽ poſitionis vẽtoſarũ. ſ. an ſine vel cu3 ſcarificatione. Scd̃o ponit loca poſitionis earu3. ibi (Ventoſarum aũt.) Tertio modũ. ibi (Et op3.) ¶ Cõſiderãdũ ꝙ res. ſ. ſpaſm⁹ de repletione eſt leuis: qñ mã eſt flegmatica: nõ apoſtemãs: ponere igit̃ vẽtoſas ſuꝑ loco muſculi verſus quẽ ↄhit̃ chorda eſt vtile: qꝛ ex hoc calefit locus ille in quo maxime mã flegmatica adunat̃: et ideo op3 ꝙ ſine ſcarificatiõe apponant̃. Sed ſi nõ eſt ita: ĩmo res eſt fortis: qꝛ repletio muſculoꝝ fit de mã apoſtemãte vel in ſimilitudine apoſtematis ⁊ multũ extendente muſculos in latũ: ⁊ hec mã eſt maxime ſanguinea aut illi miſta: op3 ꝙ vẽtoſe cũ ſcarificatione ponant̃. Nã ſine ſcarificatione attrahendo mãm adderent ad modum apoſtematis: ⁊ poſſet eſſe mortale. Qui autem ſint canones obſeruandi in euacuatione materierum per partem ſicut eſt iſta non oportet hic narrare.

¶ Ventoſarũ aũt loca ſunt in collo ⁊ ſpõdilibus dorſi ab vtroqꝫ latere ⁊ partes lacerti pectoris. ante veſicã ṽo ſuper renes nõ facimus illud niſi cũ timemus ⁊ miſerendo volumus vt ſanguis egrediat̃.

¶ Hic ponit loca ventoſaꝝ ⁊ ſunt loca muſculoſa ⁊ p̃ncipioꝝ neruoꝝ añ veſicã. Iſte eſt locus poſt finẽ coſtaꝝ mẽdoſaꝝ verſus nates ⁊ eſt loc⁹ valde carnoſus: vnde vẽtoſe cũ ſcarificatiõe pñt poni ad educẽdũ ſanguinẽ multũ. Et iõ cũ volum⁹ ſcarificãdo ꝓfunde educẽ ſanguinẽ ad ꝓhibẽdũ apoſtema vel multã repletionem ꝑtis vt ſuꝑ dixim⁹ tũc poſſum⁹ ſcarificare: ⁊ hoc eſt qd̃ dicit. ante veſicã. i. ĩ directo loco veſice. ſuꝑ renes. i. circa ꝑtes renũ. ⁊ ſub locis coſtaꝝ nõ facim⁹ illđ. i. nõ ponim⁹ vẽtoſas cũ ſcarificatiõe niſi cũ. i. tũc ponim⁹. ſ. cũ timemus. ſ. de apoſtematis additiõe: vnde a

parte per scarificationem volumus euacuare. ⁊ hoc est qđ subdit ⁊ miserendo.i.misericordiaȝ habendo ne confirmetur vel augeat apostema: volumus vt sanguis egrediatur.

¶ Et oȝ vt vẽtosas mltotiẽs nõ admistres neqȝ subito silr: ⁊ loca vẽtosaꝝ custodiãt ⁊ ꝯuent ne corp⁹ ĩfridet.

¶ Hic ponit modũ appositionis vẽtosaꝝ: ⁊ est ꝙ nõ multotiẽs applicent: qꝛ ledũt ꝑꝑ dolorẽ. neqȝ simul.s.multũ subito: qꝛ ẽt ꝑꝑ subitã mutationẽ dolorosam adderẽt ad motũ spasmosuȝ ⁊ loca ⁊c̃. ꝯseruent ne ĩfrigident: qꝛ adderet ꝯgelatio ⁊ ingrossatio in mã: ⁊ frigus occupat illas ꝑtes cito: qꝛ sunt rarificate ⁊ calefacte.

¶ Et ex curis ei⁹ ẽ vt applanet qđ spasmatũ est leniter.

¶ Quidã exponũt eius.s.loci ventosati applanet.s.cum vnctione aliqua. vel eius.s.loci spasmati ⁊ indurati propter attractionẽ applanetur.s.cum leui manus pressione ⁊ situatione.

¶ Et ex cura eius ꝯtingente ꝓm nãm est euẽtus febris a cute: ⁊ ꝓpterea dixit Hippo. vt si accidit fe. post spasmũ melius est ꝗȝ vt accidat spasm⁹ post fe. Quartana quoqȝ ꝯfert ad illud ꝑꝑ ꝯcussionẽ tremoris eius: ⁊ ꝑꝑ multitudinẽ sudoris ei⁹. Et cui accidit quartana raro accidit ei spasmus. nã securus est ab eo.

¶ Hic ponit sniam afoꝛ.26.2.partic. Febrem in spasmo. Et supra exposuit istum afoꝛ. ponit etiaȝ sententiã afoꝛ. ⁊ cõmenti.5.parti. A quartanis habiti. afoꝛ.70.

¶ Et ex curis qdẽ mirabilib⁹ exꝑtis spasmo ẽ vt ponat supra mẽbrũ spasmosuȝ ren ꝯstrict⁹ cũ piguedine sua. Deide dimittat suꝑ ipȝ dõec siccet: ⁊ mutet cũ altero.

¶ Ista vr̃ cura emperica: tñ Rasis.1.ꝯtinẽ.ca.7.nõ dicit ħ de rene: sȝ de pinguedine caude arietis: vñ dicit ꝯfert mirabilr mẽbro spasmato ligare desuꝑ peciã vnã piguedinis caude ⁊ nõ oȝ admoueri donec ꝑstet fetorẽ: ⁊ tũc renouet alia. Et ĩfra subdit eãdẽ sniam dicẽs. Cura cuiuslȝ mẽbri spasmati ĩ q̃libet etate est ꝙ iduat mẽbrũ ex pĩguedine caude arietine ⁊ nõ remoueat nisi cuȝ fetorẽ ꝑstat: ⁊ tũc reiteret recens. In ista aũt cura vr̃ marie eẽ virt⁹ ꝓprietatis.

¶ In spasmo ꝑterea toti corpori cõi ꝯfert ẽt ĩtentio cerebri ẽt cũ purgatiõe facta sternutatorijs magnifice.

¶ Qꝛ cura cum sternutatorijs conferat est certum quãuis sit toti cõmunis spasmus: qꝛ a cerebro euacuatur materia.

¶ Et in eis ẽt expertũ est vt ex lana plurimũ mollificẽt eis suspensoria que a collo ad vtrũqȝ brachiũ ꝓtẽdatur super que oĩ hora oleũ calidũ aspergat.

¶ Et in eis. patet.

¶ Balneũ quoqȝ siccũ magnifice iuuat eos: ⁊ vt inclinentur super lapides ignitos super quos aspergat vinum ⁊ vt sudent cũ eo cooperimentis.

¶ Homines habent multa ingenia in faciendo siccum balneum: ⁊ ipse etiam tangit aliquos modos: vt patet.

¶ Et ex emplastris quidẽ bonis est emplastrũ factũ ex storace liquida ⁊ euforbio ⁊ castoreo ⁊ cera citrina et oleo de lilio ⁊ emplastra dicta in ãtidotario ⁊ adipes ⁊ reliqua. Et inũctio ex fece olei sisamini ⁊ olei seminis lini spuma fenugreci: ⁊ ex vaporibus bonis est sal calefactus positus super exitum neruorum.

¶ Patet qđ dicit: ⁊ ẽt qđ dicit in sequẽti parte. spuma.i.mucilago.

¶ Et ex eis qdẽ q̃ in potu sumpta afferũt fe. sunt castoreũ ⁊ asa fetida ꝑmista cum melle accepta ꝓm ꝗȝtitatẽ nucis: afferũt.n.febrẽ ⁊ resoluit spasm⁹ ilico. Et similr oleũ de cherua ⁊ aq̃ mellis cũ asa fetida ⁊ ꝺcoctio carpobalsami. Ex eis q̃ valde ꝯferũt ipsis ẽ in potu sumẽ tyriacã ⁊ ꝯfectiões magnas. Et qñqȝ ꝯfert sumẽ diuretica. Hec ꝑterea medicia exꝑta est. In potu sumant ex radicib⁹ cotti.ʒ.xx.ꝺcoctas ĩ duab⁹ lib. aque donec tertia remaneat: ex q̃ potẽt fortir.ʒ.iiij.tepidas cũ.ʒ.ij. olei amigdalini. Illud.n.ꝯfert ⁊ ꝓprie in spasmo q est in posteriorib⁹. Et qñqȝ ꝺcoquunt loco radicis cotti carpobalsami.ʒ.x.⁊ ẽ ei⁹ potio.ʒ.iij.⁊ similr calamẽtuȝ agreste. Et ex eis q̃ vehemẽtꝫ sũt iuuamẽti ẽ sumẽ ĩ potu castoreũ ⁊ opoponacũ: ex qb⁹q fortꝫ est bibat aur.j. ⁊.s.ʒ.j. ⁊ custodi tũc stõchũ: qm̃ ipe ꝑ illud tũc ꝺbilitat vehemẽter: ⁊ asa ẽt fetida sumpta ꝓm ꝗȝtitatẽ seminis orobi in ꝗȝtitate.iiij.ʒ. ⁊ medie mellis ⁊ ãmoniaci. ⁊ silr bibat cottũ ⁊ ꝺcoctio hyssopi ⁊ aniudẽ ⁊ aq̃ castorei. sũt enĩ plurimi iuuamẽti ⁊ minimi nocumẽti. Sitqȝ potio ex eo quãtitas duoꝝ coclearijũ vsqȝ ad tria: det ad potãdũ plurib⁹ vicib⁹: ⁊ sit ꝗȝtitas in eo qđ bibit ꝗȝtitas ꝑdicta: ⁊ min⁹ qdẽ nocumẽtũ fit in ipo si sit post cibũ. ⁊ quocũqȝ mõ sit: nõ est enĩ in ipso timor. Et ex cura qdẽ ei⁹ est vt inungat ex oleis fortis resolutionis ꝑdictis: sicut oleo cucumeris asinini ⁊ oleo de cherua ⁊ oleo ruthino ⁊ oleo ꝺ costo cũ castoreo ⁊ pyretro: ẽ.n. valde iuuatiuũ. Et ren dissolutus ⁊ oleuȝ narciscinũ ⁊ oleũ qđ est hmõi. ℞. olei vtriusqȝ spice chist.j. cere.ʒ.ij. olei ꝺ berberis chist.j. polij mõ. storacis masticis: oiuȝ añ.ʒ.j. gariofil. euforbij: amboꝝ ana aur.iiij. spice.ʒ.j. olei balsami.ʒ.j. cõmisceat. Et ex illis q̃ ꝯferũt eis ẽ vt administret emplm̃ de euforbio ⁊ est iuuatiuũ valde.

¶ Hic ponit curã ꝑ q̃sdã medicinas sumptas iterius: ⁊ ꝑme ex eis sunt calefaciẽtes fortiter vt inducãt febrẽ: ⁊ põt diuidi in tot ꝑtes quot sunt iste medicine quas ponit. Tyriacã.s.antiqȝ. Et ꝯfectiones magnas vt metridatũ. Fortis bibat aur.j. ⁊ mediũ.s.in fortitudine: qꝛ nõ sit ita fortis.ʒ.j. Et hic habes ꝙ aureus est plus ꝗȝ.ʒ.tñ est ecõtra: vt appet fen.14.ca. de cura hydropisis. Custodi stõchũ defende cũ ꝯfortãtib⁹: vel ꝯsiderãdo ꝙ si est hõ debilis stõchi nõ det. Qm̃ ipe ꝑ ipm̃.s.opoponacũ vel castoreũ. Ammoniaci silr.s. in quãtitate semis orobi minus fit nocumẽtũ in ipo.s.potu istarũ medicinaruȝ fortiũ vt opoponaci castorei ⁊c̃. Si sit post cibum qꝛ cib⁹ nõ permittit ĩpressionẽ eoꝝ in stõchũ: nec in mẽbra que sunt sub eo quocũqȝ mõ sit.s.sumptio istarũ medicinarũ. Non.n.est timor.s.tantus. Et ex cura. Chist est libra.j.⁊.s. Oleũ de berberis ponitur ad refrenandũ aliqualiter ĩmoderantiã resolutiuoꝝ.

¶ In eo aũt qđ lactãtib⁹ ex spasmo accidit sint ꝯtente vt ipsarũ iũcturis apponat emplm̃ ex melle cũ quo cõfecta sint croc⁹ ⁊ radix lilij ⁊ anisum: ita vt sit plurimũ eorum radix lilij post anisum: ⁊ sit ex croco res parua: ⁊ ꝯsuescant ponere membra sua in aquis: in quib⁹ decocte sint camomilla fenugrecũ ⁊ mellilotum: ⁊ quandoqȝ confert oleum camomillinum solum.

¶ Ponit curã spasmi lactantiũ: ⁊ dicit sint ꝯtente.s.nutrices ipsorum.s.pueroꝝ iuncturis ⁊c̃. alij dicũt ipsarũ.s.nutricũ vt lac earũ ex hoc recipiat alterationem: sed tñ posset super mamillis poni. Post anisum põt dupliciter exponi.s.ꝙ anisum fit plus vel radix lilij plus: sed in his opȝ stare experimentis scriptis.

¶ Uinũ aũt paucũ ꝯfert hñtib⁹ spasmũ humidũ: resoluit.n.ipm̃ sicut febris. Plurimum ṽo est vna ex causis ei⁹: ⁊ oȝ vt eger ex veteri bibat ⁊ suꝑ cibũ parũper.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ vinũ sui calore exhalare facit mãs fridas sic̃ ⁊ febris facit: sed opȝ ꝙ sit paucũ.i.nõ suꝑfluũ: qꝛ plurimũ vinũ suffocãdo ⁊ ꝑcutiẽdo neruos est cã spasmi ⁊ egritudinũ neruoꝝ ⁊ cerebri: vt.2.lib. de accidenti ⁊ morbo. Bibat ex veteri: qꝛ calidius ⁊ siccius: vt.7.tera.caꝑ.6. Suꝑ cibũ.i.post cibũ: qꝛ euaporat ad cerebrũ parũper.i.parum de vino: vel parũper.i.pauco spatio: ⁊ vr̃ ꝙ sit spatiũ triũ horarũ vt infra fen.3.caꝑ. de cura ꝯturbationis.

¶ Et scias ꝙ cũ spasmus est cõmunis corpori exceptis membris faciei tunc medici intendunt cuȝ emplastris ⁊ vnctionibus spondiliũ colli. Et qñqȝ est in membris faciei tunc medici intendunt cerebro.

¶ Ponit cañ. qui est notus.

¶ Et cuȝ hoc si spasmus est ex cõmunitate stomachi ⁊ vides signa predicta: tunc incipe ⁊ fac hominem illuȝ vomere. Fortasse enim vomet choleram acutam aut humorem putridum ⁊ liberabitur in hora.

¶ Ponit curā spasmi ex cōitate stōchi: cui⁹ signa sunt dicta: ⁊ ꝑcipit vomitū ex quo subito liberari accidit fortasse sicut cōuenit illi de quo narrat Gal. in cōmēto. 1. afoꝛ. 5. parti. Dixit aūt fortasse: qꝛ posset esse superflua materia valde ⁊c̄.

¶ De thetano. Cap. 8m.

Thetanus est egritudo officialis ꝓhibēs virtutē motiuā a ɔtractione membroꝝ de quorum aptitudine est vt ɔtrahant ꝓpter nocumentum in lacertis ⁊ neruis.

¶ Hoc capitulū reputat valde difficile: ⁊ ei⁹ difficultas sola est in textus expōne. Dicemus igit ꝙ post determinationē de spasmo Aui. ɔterminat de thetano ⁊ cuzez. Primo q̄tū ad qd̄ gd est ⁊ cās ⁊ spēs. Scd̄o ponit signa. ibi (Signū gdē.) Tertio curam. ibi (Eadem ei⁹.) ⁋ Prima in duas. Primo ostēdit gd est. Scd̄o īuestigat ei⁹ cās ⁊ diuersitates. ibi (Cāe aūt cuzez.) ⁋ Prima in. d. Prio ostēdit gd est absolute. Scd̄o cōparando ad spasmum. ibi (Thetanus aūt.) ⁋ Primo ostēdit gd est thetanus. Scd̄o gd est cuzez. ibi (Dictione v̄o.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ thetanus idē est ꝙ tēsio: ⁊ ex h̄ sumit nomē. Est egritudo officialis. s. in figura: qꝛ mēbrū stat tensum: ⁊ nō pōt plicari: vel est moꝛb⁹ officialis in societate: qꝛ ɔtingit in eo mēbrū associari cui nō dꝫ insepabil'r associari. vel est moꝛb⁹ officialis in via: ⁊ hoc ī thetano repletionali ꝓp̄e in quo est oppilatio ꝓhibēs virtutē motiuā ɔ̄ctione ⁊c̄. qꝛ mēbrū tensum non pōt plicari siue ɔ̄hi: de quoꝝ aptitudine est vt ɔ̄hant. Dicūt gdā ꝙ h̄ dixit ꝑꝑ dispōnē mēbroꝝ que in somno iacēt extensa: ⁊ nō ɔ̄hunt tūc: nō tñ pōt dici thetan⁹: qꝛ nō est de eoꝝ aptitudine: vt tunc ɔ̄hant ꝑꝑ nocumentū in lacertis ⁊ neruis: hoc dixit qꝛ aliqñ mēbrū nō pōt flecti ⁊ ɔ̄hi ꝑꝑ īpedimētū in iunctura sicut in podagricis vel ꝑꝑ alias cās: ⁊ tñ mēbrū nō dicit tūc habere thetanum: sed qñ talis tēsio est in neruis ⁊ lacertis: tūc dicit thetanus.

¶ Dictione v̄o alcuzez vtunt in significationibus diuersis: aliqñ enim dicunt cuzez ⁊ significant per ipsū illum qui incipit a lacertis furcule ⁊ extēdit eos ad anterioꝛa ⁊ posterioꝛa: aut ī vtrasq̄ ꝑtes simul. Et qñq̄ꝫ dicunt cuzez oēm thetanum. Et quādoq̄ꝫ dicūt cuzez spasmum oculi ꝓp̄ie. Et quādoq̄ꝫ significāt per ip̄m thetanū qui est duo spasmi: aut duo thetani posterius ⁊ anterius. Et qñq̄ꝫ appropriāt noīe alcuzez illud qd̄ est ex frigoꝛe ꝑꝑ frigus congelatiuū.

¶ Hic ostēdit gd est cuzez: ⁊ qꝛ videbat hoc nomē plura īpoꝛtare: iō nō dat ei⁹ diffinitionē: sed diuidit ⁊ ostendit gd est in vnoquoq̄ mēbro diuisionis. Et vult Aui. ꝙ hec dictio. i. hoc nomen cuzez ſm vsum antiquoꝝ significat gnque dispōnes. Pria est spasmus incipiens a lacertis furcule. s. pectoꝛis superius ⁊ extēdit vel ad ante vel ad post vel ad vtrūq̄. Scd̄a est thetan⁹ cuiuslibet partis. Tertia est spasm⁹ ꝓp̄ꝛius oculo: lr̄a tñ hebꝛaica hꝫ. Et qñq̄ dicūt cuzez spasmū colli ꝓp̄ie. Quarta est thetanus ſm totū coꝛp⁹. s. ſm sursum ⁊ deoꝛsū: ⁊ iste thetan⁹ est duo spasmi vel duo thetani. Quita dispō est thetan⁹ a frigoꝛe fact⁹. ¶ Cōsiderādū hic p̊ ꝙ ſm expositionē socij nr̄i Aui. enumerat q̄tuoꝛ modos tetani q ꝑ oꝛdinē differūt ſm mag̃ cōe ⁊ minus. Nā p̄mus modus est dispō indifferēs ad thetanū ⁊ spasmū: ⁊ ītelligit ī gbuscūq̄ musculis coꝛpoꝛis: sed explicauit in lacertis furcule. i. pectoꝛis: qꝛ in pectoꝛe est multa multitudo musculoꝝ in gb⁹ pōt manifestari diuersa distēsio. s. ante ⁊ retro ⁊ ad vtrūq̄. Modus g̃ iste p̄mus est vl'is valde. Sed secūdus modus accipiēdi cuzez est minus vl'is: qꝛ solū sumit pꝛo thetano. Terti⁹ modus est minus vl'is: qꝛ est thetan⁹ solius oculi. Quartus aūt modus est minus cōis tertio mō saltē ex ꝑte cāe: qꝛ est thetan⁹ fact⁹ ex cā ɔgelāte: sꝫ thetanus tertij modi. s. thetanus oculi pōt a multis causis fieri. ⁋ Hic sermo p̄mo nō est sufficiēs qꝛ deficit in ponēdo significata cuzez. sūt. n. gnque vt bene apparet in lr̄a. Scd̄o qꝛ nō violētādo lr̄am: isti modi cuzez nō se hn̄t sicut excedēs ⁊ excessum: ⁊ lꝫ de vnoquoq̄ per oꝛdinē possit ostendi: tñ tu manifeste cōp̄ꝛehēdes in tertio mō cōparato scd̄o. Secūdus eni modus significat oēm thetanū. i. thetanū cuiuscūq̄ ꝑtis. Sed tertius modus nō signat thetanū oculi: īmo spasmum oculi al's colli. sumant g̃ ista signata cuzez sicut in lr̄a sonāt. ¶ Cōsiderādū scd̄o ꝙ diuersitas lacertoꝝ pectoꝛis si furcula sumit ꝓ pectoꝛe vel diuersitas lacertoꝝ furcule gb⁹ cōicat spatule ⁊ collo est ꝑꝑ qd̄ pōt fieri tract⁹ posterius vel anterius vel ad vtrūq̄: ⁊ tu vide anathomiā lacertoꝝ. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ nomē spasmi accipitur dupl'r. Uno mō gñaliter: ⁊ sic cōp̄ꝛehēdit sub se thetanū: vt in cōmē. afoꝛ. 57. 4. ꝑtic. A spasmo ⁊ thetano habito. Alio mō vt distinguit ɔtra thetanū: ⁊ differt ab eo qꝛ spasmus ɔtrahit sꝫ thetanus tēdit. Sed apud quosdā ignoꝛātes alcuzez ⁊ thetanus differūt qꝛ alcuzez fit a vētositate vtpl'm: sed thetanus nō: tñ ſm rei veritatē thetanus idē est ꝙ verus cuzez: accipiēdo cuzez vt ɔ̄ spasmū distinguit: ⁊ h̄ declarat ex mēte Aui. Nā oēs modi cuzez: vel sūt idē ꝙ spasm⁹ vt distinguit ɔ̄ thetanū: vel sūt idē ꝙ thetanus: ⁊ iō gcgd addit de sigñatiōe cuzez sup̄ thetanū est de capl'o spasmi: ⁊ opꝫ ꝓ illis modis sigñationis cuzez ire ad capl'm de spasmo. qd̄ appꝫ discurrēdo ꝑ oēs ei⁹ sigñatiōes. In p̊. n. sigñato cuzez sigñat illum spasmū q īcipit a lacertis furcule. s. pectoꝛis ⁊ extēdit ante ⁊ ꝓ vel retro. Sed manifestū est ꝙ iste sunt spēs spasmi dicte epistonus pistonus: ⁊ cadunt in capl'o spasmi: g est ɔ̄ctio: aut in vtrasq̄ ꝑtes simul: sꝫ hic est ver⁹ thetanus. ⁋ Ergo cuzez in p̊ sigñato vel est de cap̄. spasmi q̄tū ad duos modos p̄mi sigñati: vel est de cap̄. thetani. ⁊ est idē ꝙ thetan⁹ q̄tū ad tertiū modū p̄mi sigñati. ⁋ In scd̄o v̄o sigñato cuzez est oīs thetanus. s. oīs ꝑtis siue cuiuscūq̄ ꝑtis: sꝫ in h̄ est idē ꝙ thetanus: ita ꝙ cuzez siue sit in manu siue pede siue oculo siue collo est idē ꝙ thetanus. ⁋ In tertio v̄o sigñato cuzez est spasm⁹ ꝓp̄ꝛius oculo: ⁊ tūc si spasm⁹ accipit ꝓp̄ie: vt distiguitur ɔ̄ thetanū: cadit cuzez tertij sigñati in cap̄. de spasmo. si v̄o spasmus sumat large ad thetanū: tūc cuzez sigñat spasmū ꝓp̄ꝛiū oculi: ⁊ est in cap̄. de spasmo oculi. ⁊ sig̃t thetanū oculi: ⁊ tūc est idē ꝙ thetanus: ⁊ in cap̄. thetani oculi. ⁋ In quarto sigñato cuzez est idē ꝙ tēsio siue thetanus ꝑꝑ duos spasmos: vel duos thetanos in anterioꝛib⁹ musculis doꝛsi ⁊ posterioꝛib⁹. Qūo aūt fiat thetanus ex duob⁹ spasmis: ⁊ qūo ex duob⁹ thetanis dicet. ⁋ In gnto v̄o significato cuzez est thetanus a frigoꝛe factus. Ergo appꝫ ex dictis ꝙ totū qd̄ addit cuzez de modis sigñandi sup̄ thetanū: est de ca. spasmi ꝓp̄ie accepti: vt distiguit ɔ̄ thetanū. Et gcgd est cuzez preter sigñata spasmi est idē ꝙ thetanus: g̃ alcuzez ꝓp̄ie est idē ꝙ thetanus: vt ēt scribit Simon ianuēsis: ⁊ iō Aui. āmodo in ꝓcessu capl'i semꝑ cū noīat alcuzez intelligit idē ꝙ thetanus: ⁊ qñ nominat thetanū intelligit cuzez nec est āmodo diuersitas nisi in voce.

¶ Thetanus autem ſm veritatem est contrarius spasmo: ⁊ ingreditur in genus spasmi introitu cōtrarioꝛū in genere vno ⁊ eoꝛum comparatio ad causā vnā est eueniens casu contrarioꝛum.

¶ Hic notificat thetanū in cōparatiōe ad spasmū. Et p̊ p̄mittit cōparationē. Scd̄o qd̄ dixit ꝓbat. ibi (Uerūtñ.) Tertio īfert gddā. ibi (Cūq̄ thetanus.) ¶ In p̄ma parte ponit tres ꝓpōnes. Prima est ista: ꝙ thetanus est ɔ̄ꝛius spasmo. Scd̄a est ista: thetanus est in gñe spasmi: sicut duo ɔ̄ꝛia in vno gñe. Tertia est ista: thetanus ⁊ spasmus ꝓueniūt ab vna cā ɔtingēter vel per accidēs: sicut ɔtingit duo ɔ̄ꝛia fieri qñq̄ ab vna cā: ⁊ hoc est qd̄ dicit in tertia ꝓpositione: ⁊ eoꝝ. s. spasmi ⁊ thetani cōparatio ad cām vnā. s. in euentu est euenīēs casu. i. euētu ɔ̄ꝛioꝝ. s. ab eadē cā. Et apparet ꝙ expositio socij nō est bona que dicit. est euenīēs casu ɔ̄ꝛioꝝ. i. spasm⁹ cadit in ɔ̄ꝛias partes ipsi thetano. apparet enī ꝙ nō vult hoc Aui.

¶ Uerūtamen spasmus fit ad partem vnam.

¶ Hic ꝓbat tres ꝓpōnes siue ɔclusiones p̄missas. Et p̊ ꝓbat p̄mā ꝓpositionē ex cuius ꝓbatione habet ꝓbatio secūde. Scd̄o ꝓbat tertiā. ibi (Cū ergo.) ¶ Primo arguit sic. spasmus fit ad vnā partem: ergo ɔ̄ꝛiat thetano. antecedēs ponit in lr̄a vt notū ex diffinitione spasmi: qꝛ in spasmo fit ɔ̄ctio: ⁊ hoc fit ad vnā partē. ɔ̄ntia est nota ex diffinitione thetani: nā in thetano mēbrū stat tensum siue distēsum ꝓhibitū a ɔ̄ctione: sed esse tensū est ɔ̄ꝛiū ei qd̄ est esse plicatū siue ɔ̄ctū: g̃ thetanus ſm veritatē. i. vere loquēdo: vel ſm veritatē. i. thetanus ver⁹ distinct⁹ a spasmo est ɔ̄ꝛius spasmo. Et ista fuit p̄ma ꝓpositio siue ɔclusio. ⁋ Et qꝛ ɔ̄ꝛia ponunt sub eodē gñe: vt. 10. meta. tex. cōmē. 22. ⁊. 11. tera. cap̄. 12. Sequit ex hoc scd̄a ꝓpositio. s. ꝙ spasmus ⁊ thetanus īgrediunt in eodē gñe introitu ɔ̄ꝛioꝝ. i. sicut īgrediunt ɔ̄ꝛia sub eodē gñe. ¶ Cōsiderandū ꝙ istud genus sub quo reponit spasmus ⁊ thetanus est spasmus general'r sumptus: vt iam apparuit: qꝛ spāliter sumptus est spēs distincta ɔ̄ thetanū vt iam dictū est. Possemus tñ dicere ꝙ istud genus esset malitia figure cui supponit spasmus ⁊ thetanus. Sed thetanus est mala figura recta: spasm⁹ v̄o est mala figura curua: que adinuicē hn̄t aliquē modū ɔ̄ꝛietatis siue oppositionis.

¶ Cum ergo duo spasmi in duabus partibus contrarijs aggregantur fit thetanus quemadmodum accidit ei qui habet spasmum ante ⁊ retro simul. Accidit enim ei ex duobus motib⁹ cōtrarijs in membꝛis suis: vt extendantur.

¶ hic

¶ Hic probat tertiam ꝓpositionem ⁊ arguit sic. duobus spasmis ꝯgregatis ĩ duab⁹ ptib⁹ ꝯrijs fit thetanus: ergo euẽtus thetani ⁊ spasmi ꝓprie dicti ab eadẽ cã est euentus ꝯrioꝝ ab eadẽ cã. añcedens Aui. ꝓbat in lr̃a: qꝛ si hõ spasmet ãte ⁊ retro que sunt due ptes cõtrarie ſm hãc dr̃iam positiõis ⁊ fiãt simul isti duo spasmi: sequit ex his duobus motibus ꝯrijs in talibus mẽbris anterioribus ⁊ posterioribus ꝙ extendant. i. ꝙ tensa ⁊ recta remaneãt illa mẽbra ⁊ nõ curuata. Considerandũ aũt pro h antecedenti ꝙ ita accidit in h sicut accidit in vno ligno erecto: si enim liget ad eius cacumen funis vna ⁊ trahat inclinat ad illã ptẽ: sꝫ si liget ad aliã ⁊ trahatur: inclinat ad ptem aliam. si aũt simul ad vtrãqꝫ partẽ trahat: tunc manet lignũ erectũ: vt appet in castrametãtibus ⁊ in tẽtorijs ⁊ in multis sensibilibus. sic ẽt accidit in nostro corpore ꝙ hõ stat tensus in thetano pp duos spasmos in duabus ptibus cõtrarijs. s. añ ⁊ retro. Cõsequẽtiã Aui. presupponit vt notã claro ĩtellectui. Naꝫ spasmus ſm se ⁊ p se hꝫ ꝯctionẽ facere plicare mẽbrũ. Et cã spasmũ faciẽs hꝫ facere hãc ꝯctionem. ꝙ ergo fiat spasmus vel adueniat cã spasmãs: ⁊ nõ fiat ꝯctio ⁊ plicatio mẽbri: imo erectio ⁊ distẽsio: h est per accidens. Ista aũt accidentalitas est ex cõiunctione duoꝝ spasmoꝝ siue duarũ causarũ spasmantiũ in duabus ptibus cõtrarijs. Accidit enim ꝙ vna cã spasmãte musculos anteriores: occurrat causa spasmãs musculos posteriores. Hec ergo accidẽtalitas est in eaꝝ ꝯiunctiõe siue occursu ad ptes ꝯrias: ⁊ nõ solũ in hoc ẽ accidẽtalitas: sed in equalẽtia siue equali potẽtia spasmoꝝ siue cãrum spasmantiũ in duabus ptibus. Ex hoc. n. ꝓprie stat mẽbrũ tensum vere ad nullã ptiũ inclinans. Exẽplũ horum est qꝛ si erecto ligno ego traho funẽ ligatam ad caput ligni p se suꝫ cã inclinationis ligni versus me. Sed accidit mihi ꝙ alius trahat me trahente: ⁊ ego sibi accido. Ex hac ergo occurrentia simul q̃ ẽ per accidẽs ⁊ ex equali potẽtia lignum stat rectũ. ¶ Considerandũ ꝙ lꝫ ista sit probatio tertie cõclusionis: tñ Aui. illatiue locutus est cũ dicit: cunqꝫ ergo qꝛ etiam ex premissa propositione sequebatur ꝙ si spasmus fit ad vnam partem: ergo si alius spasmus fit ad cõtrariam partem: opꝫ ꝙ fiat thetanus siue tensio.

¶ Cunqꝫ thetanus iste sit duo spasmi dupli oportet vt acutior sit spasmo simplici: ⁊ erit eius crisis velocior.

¶ Hic infert quoddã. Et p̊ facit hoc. Scd̃o quoddã dictũ declarat. ibi (Et hic.) Tertio dictũ ꝓbat. ibi (Et neqꝫ euacuat.) ¶ Dicit primo ꝙ cũ thetanus sit duo spasmi dupli. i. ĩ duabus ptib⁹: opꝫ ꝙ sit acutior morbus q̃ꝫ spasmus simplex. Et ex hoc sequit ꝙ crisis ei⁹ scilꝫ thetani sit velocior: vnde in quatuor diebus pereũt ſm Hip. 5. pticula afor. afor. 7. ¶ Considerandũ ꝙ acuitas thetani ꝓprie ẽ ex accidẽtibus. s. ex dolore forti: si igit ĩ vno spasmo fiũt fortes dolores ⁊ reliqua accidẽtia multo magis in duobus spasmis. Quidã aũt volũt assignare in thetano acuitatẽ ex pte mãe: vt qñ thetan⁹ fit in febribus acutis incẽsiuis. Et ex pte cõpassionis ad cerebrum pp vehementiã doloris: sed de hoc nõ curamus presenter. Nam non est propria acuitas thetani illa que ẽ ex causa febris facientis thetanum. Et acuitas thetani per cõpassionẽ est illa que est ratione accidentium. ¶ Cõsiderandũ ẽt ꝙ duplex littera reperit. Una que dicit. cunqꝫ thetanus sit iste. alia que dicit. cunqꝫ thetanus iste fit. Et vtraqꝫ verificabitur in sequenti parte.

¶ Et hic quidem duplus non est ex duobus spasmis: imo ex duobus thetanis.

¶ Hic declarat qd̊ dixit. s. ꝙ thetanus ẽ duo spasmi: ⁊ dicit ꝙ hic thetanus duplus. i. qui dr̃ duplex spasmus nõ est ex duobus spasmis sed debet dici ꝙ est ex duobus thetanis.

Dubm̃ pm̃ ¶ Dubitat õ h dicto. A. qꝛ nõ vr̃ declarare dcm̃ suũ: imo vr̃ sibi ꝯdicere. Nã ex hoc qd̊ thetan⁹ ẽ duo spasmi: ipe arguit ꝙ sit acutior q̃ꝫ vnus spasmus: si igit thetanus nõ ẽ duo spasmi: iam Aui. negat suũ antecedẽs: ⁊ nõ sequit suũ ꝯsequens. ¶ Quidã vt Albertus dixit ꝙ Aui. vult dicere ꝙ thetanus nõ est ex duobus spasmis. s. immediate: sed mediate est ex eis. Iste sermo nõ intelligit ab eo nec ab alio: ⁊ nõ meret redargui intãtũ est vilis. ¶ Dico ergo ꝙ dupliciter possumus imaginari ꝙ thetanus nõ est ex duobus spasmis sed ex duobus thetanis. ¶ Primo modo sic: pp qd̊ cõsiderandũ ꝙ spasmus accipit dupl'r. Uno mõ pro actuali cõtractione musculi: vñ mẽbrũ est ꝯctũ ꝓhibitum a dilatatiõe: ⁊ hoc mõ thetanus non est ex duobus spasmis in duabus ptibus ꝯrijs: qꝛ hoc est ĩpossibile. Alio mõ accipit spasmus ꝓ existẽtia cause debẽtis facere contractionẽ: sed tñ impedit cã ꝓpter cãm eandẽ existẽtẽ in alio musculo partis cõtrarie: ⁊ hoc mõ sumẽdo spasmũ nihil videt aliud esse spasmus: nisi quidã conatus ad cõtrahendũ membrum: cui tñ accidit ꝙ nõ põt cõtrahere ꝓpter similẽ cãm ⁊ conatũ in musculo ꝯrie ptis: qlibet ergo musculus conãs ad tractũ stat tensus: ⁊ sic in quolibet põt dici ꝙ est thetanus. Appet igit ꝙ thetanus nõ est ex duobus spasmis in actu: sed est ex duobus thetanis. i. ex duab⁹ tensionibus pp duos musculos duaꝝ ptiuꝫ oppositaꝝ in quolibet quoꝝ est cã volẽs cõtrahere ⁊ conãs ad ꝯctionẽ: sed non põt fieri qꝛ adinuicẽ se impediũt: vñ membrũ remanet tensuꝫ: ⁊ hoc est qd̊ dicit. ⁊ hic quidẽ duplus. i. hic thetanus qui dr̃ spasmus duplus ꝯctione: sed ex duobus thetanis. i. duabus tensionibus: ergo actualis tẽsio vni⁹ musculi stat cũ violẽtia cãe conãtis facere cõtractionẽ. ¶ Alio mõ possumus imaginari ꝙ thetanus est ex dubus thetanis nõ ex duobus spasmis. Et hoc qñ vtrisqꝫ musculis accidit cã tẽdẽs. v̊. g. ꝯgelatio indurãs: ex qua cõtingit musculos stare tẽsos ꝓhibitos a ꝯtractione. hic enim est vnus modus fiendi thetanũ. Si enĩ thetanus est dispõ in qua mẽbrũ stat erectũ siue tensuꝫ ꝓhibitum a ꝯtractione: tunc hoc põt fieri vel pp duos spasmos in duabus ptibus ꝯtrarijs: vel põt fieri pp duos thetanos in duab⁹ ptibus. v̊. g. pp duas ꝯgelationes ingrossantes indurantes humiditates inter villos musculi vt posterius dicet Aui. Differt aũt thetanus ex duobus spasmis ſm modũ dictũ: ⁊ thetanus ex duobus thetanis. qꝛ thetanus ex duobus spasmis necessario reqrit duos spasmos eqpotẽtes. statim enim cũ vnus spasmus cessaret altero spasmo remanẽte mẽbrũ cõtraheret versus ptes musculi in quo existit spasmus. Sed thetanus ex duobus thetanis non requirit ad hoc vt mẽbrũ stet tẽsum vt sint duo thetani: qꝛ cõcurrentibus duob⁹ thetanis: si alter cessaret adhuc mẽbrũ staret tẽsuꝫ siue erectũ: qꝛ alter musculus staret cõgelatus ⁊ ĩduratus nõ potẽs flecti: lꝫ tũc maxime mẽbrũ stet tensum ⁊ durũ qñ vtriusqꝫ ptis musculi sunt ĩdurati p ꝯgelationẽ. Loquor aũt hic in exẽplo de ꝯgelatiõe: qꝛ est vna de causis thetani: lꝫ sint alie cãe de quibus ĩfra apparebit: ⁊ hoc mõ exponet lr̃a: ⁊ hic qdẽ duplus. i. hic thetanus: de quo ẽ dictũ ꝙ ẽ spasmus duplex nõ ẽ ex duobus spasmis. s. semper ⁊c̃. ĩmo ⁊c̃. ¶ Ex qb⁹ appet ĩtẽtio ei⁹ qd̊ Aui. dicit supra. Et qñqꝫ significãt p thetanũ q ẽ duo spasmi aut duo thetani. In hoc. n. innuit ꝙ thetanus aliqñ ẽ ex duob⁹ spasmis: ⁊ aliqñ ex duob⁹ thetanis: ⁊ apparet qd̊ dixit. Cũqꝫ thetan⁹ iste sit duo spasmi. i. cuꝫ thetan⁹ fit ex duobus spasmis. i. duobus conatibus ad ꝯhẽdũ: quasi dicat cũ fit ex duob⁹ ẽ acutior. Et innuit ꝙ aliqñ nõ fit ex duobus spasmis sed ex duobus verissimis thetanis: ⁊ tũc non dꝫ cõparari ad vnũ spasmũ vni⁹ ptis sꝫ ad vnũ thetanũ. Hi ẽt sermões sunt ꝯsoni ĩtẽtioni Aui. ĩfra statim cũ dicit: alcuzeꝫ. i. thetan⁹ q ẽ cõpositus ex duobus spasmis. qñqꝫ. i. nõ semp. qñqꝫ. n. thetanus ẽ ex duobus spasmis: ⁊ qñqꝫ ex duobus thetanis. ¶ Ex quibus apparet solutio ad ꝯriũ. cũ enim dr̃ ꝙ Auicẽ. negat suũ antecedens: dd̊m ꝙ non est veꝝ: imo dat eius sanum intellectũ. cũ enĩ dr̃ thetanus est spasmus duplex hoc non est veꝝ semp: sed qñqꝫ: qꝛ qñqꝫ est duplex thetanus: imo qñqꝫ vnus thetanus. Et qñ accidit ꝙ est duplex spasmus non est duplex spasmus actualis in duabus ptibus cõtrarijs: qꝛ hoc ẽ impossibile: vt dictũ est: sed est duplex spasmus quantum ad conatũ contrahendi: ⁊ quantum ad causam spasmantem.

¶ Et neqꝫ euacuatur spasmus in plurimo duarum reꝝ a dolore vehementi.

¶ Hic declarat dictũ. s. ꝙ thetanus: q ẽ duo spasmi: ẽ acutior spasmo simplici: ⁊ arguit sic. Spasmus vtplurimũ nõ euacuat a dolore vehemẽti: ergo spasmus duplex nõ euacuabit a dolore vehementissimo: ⁊ p ꝯñs est morbus acutior. antecedẽs est notũ qꝛ in spasmo est fortis contractio: ⁊ p ꝯñs solutio ꝯtinuitatis: ⁊ ẽt mala cõplexio: vñ fit dolor fortis. cõsequẽtia est nota: qꝛ thetanus est duplex spasmus: ergo duplicabit. s. in diuersis locis solutio cõtinuitatis ⁊ mala cõplexio. Dixit aũt in plurimo. i. vtplurimũ: qꝛ posset quandoqꝫ nõ esse dolor: aut paruus dolor propter obtusionẽ sensus ex aliqua cã. ¶ Considerãdũ ꝙ ly duarũ rerum. potest exponi dupliciter. Primo spasmus in plurimo duaꝝ reꝝ. i. in plurima terminatione duplici siue ad salutẽ siue ad mortẽ nõ euacuat a dolore vehemẽti. Scd̃o mõ potest exponi spasmus in plurimo duarum rerũ. i. in duabus partibus mẽbri. s. ante ⁊ retro non euacuat a dolore vehemẽti: ⁊ in hoc Aui. ponit ꝯsequẽs rõnis formate a me. Hebraici tñ nõ habent hãc litterã duaꝝ rerũ. ¶ Considerandũ etiam ꝙ nõ solum in thetano qui est duplex spasmus est maior dolor ex hoc ꝙ est duplex ⁊ duplũ excedit dimidiuꝫ: sed est maior dolor ex ipo modo spasmi q est in thetano. Nã in thetão q dicitur duplex spasmus ẽ multa violẽtia ⁊ conatus in musculo: vt fiat cõtractio: ⁊ non põt fieri: ⁊ in hoc magis soluit cõtinuitas villorum q̃ꝫ si fieret contractio. Sicut appet in exẽplo sensibili extra: si enim ligas filũ ad aliquod trahibile: siquidẽ illud trahit: vel plicatur nõ sic soluit ꝯtinuitas fili: sicut si resistit: ⁊ nõ trahit stãte conatu trahẽdi.

¶ Cause aũt cuzeꝫ similes sunt causis spasmi ſm modũ vnum ⁊ diuerse sunt ab eis ſm modum alium.

¶ Hic inuestigat eius cãs ⁊ diuersitates. Et p̊ via diuisiua comparãdo ad spasmũ. Secundo via positiua. ibi (Et sicut mollificatio.) ¶ Prima in duas. Primo premittit similitudinẽ ⁊ diuersitatẽ iter

spasmũ ⁊ thetanũ in suis causis. Scđo declarat. ibi (Eaꝝ autem.) ¶ Dicit p̊ ꝙ oẽs cãe cuzez. i. thetani sunt siľes causis spasmi. ⁊ pz.

¶ Earum autem similitudo cum eis est quoniam cuzez quãdoqꝫ fit ex repletione: ⁊ qñqꝫ fit ex siccitate: ⁊ qñqꝫ fit pp nocumẽtũ consequens membra neruosa: ⁊ interdum fit ex apostematibus.

¶ Pmo declarat similitudinẽ inter causas spasmi ⁊ thetani. Scđo declarat diuersitatẽ siue dissimilitudinẽ. ibi (Diuersitas.) ¶ Dicit primo ꝙ cuzez. i. thetanus fit qñqꝫ ex repletione ⁊c. ⁊ ita spasmus. ¶ Considerãdũ ꝙ lz Aui. enumeret apostema sicut aliqd distictuz ab illis tribus causis: tñ ſm veritatẽ non est cã vere distincta ab illis. Nã apa facit spasmũ: aut p modum repletionis: aut p moduz cõsumptionis: aut pp malitiã qualitatis materie siue ꝓpter fortẽ dolorẽ. Ergo spasmus ab apostemate factus: vel est de repletiõe vel inanitione vel non ꝓportionatus ad mãm: ⁊ sic etiaz facit thetanum. Et qꝛ Auicen. vult ꝙ tu scias hoc ex capitulo de spasmo: ideo non curauit ponere apostema causaz distinctã in enarratione. Et forsan fecit hoc: qꝛ apostema facit thetanũ plus per viã doloris vt apparebit. Sed apostema facit spasmum plus per modũ repletionis: ⁊ tu hoc considera.

¶ Diuersitas ṽo eius ab eo est quoniam spasmus nisi raro non fit a ventositate: alcuzez autem plurimuz fit a vẽtositate extensiua: imo alcuzez qui est cõpositus ex duobus spasmis quandoqꝫ fit plurimum ex ventositate cum dominatur in corpore.

¶ Hic declarat diuersitatẽ siue dissimilitudinem spasmi ⁊ thetani quãtũ ad causas. Et p̊ ponit duas differẽtias siue diuersitates ex quibus inuestigat cãs thetani facti ex repletione ⁊ facti pp fugã a nocẽte: qui diciẗ nõ ꝓportionatus ad mãm. Scđo ponit diuersitatẽ inter thetanũ factũ ex inanitione: ⁊ spasmũ factum ex inanitione: ex qua inuestigat cãm thetani facti ex inanitione siue modum sue cause. ibi (Et si cã in cuzez.) ¶ Prima ĩ duas. Pmo ponit diuersitatẽ vnam. Scđo aliã. ibi (Et diuersificaẗ.) Tertio quasi cõcludit vel finẽ ponit. ibi (Hoc quidẽ.) ¶ In prima pte ponit tres ꝓpositiones siue cõclusiones. Prima est ista: ꝙ spasmus raro fit a ventositate. Alcuzez ṽo. i. thetanus fit vtplurimũ a ventositate. Causa aũt huius est: qꝛ causa faciẽs thetanũ proprie illũ qui est duo spasmi: oportet ꝙ subito vtrasqꝫ partes musculoꝝ capiat. Materia aũt que maxime est apta subito mouere ⁊ occupare partes cõtrarias membroꝝ. s. ante ⁊ retro est materia ventosa: ⁊ ideo vtplurimũ thetanus fit ex vẽtositate extẽsiua: qꝛ est apta trahere vtrãqꝫ vel vtrũqꝫ membrũ. Si eniz esset vẽtositas quieta vel subtilis euaporans nõ faceret duos spasmos in duabus partibus: ⁊ sic nõ faceret tensionẽ. Scđa propositio lz posset dici tertia est ꝙ thetanꝰ qui quãdoqꝫ est duplex spasmus est ille qui fit vtplurimũ a vẽtositate dominãte in corpore. ¶ Considera aũt modum loquẽdi autꝯformẽ dictis supra. Jam. n. diximus ꝙ thetanus nõ semp est ex duobus spasmis: sed qñqꝫ: ⁊ iõ ẽt dixit hic qui qñqꝫ est cõpositus ex duobus spasmis. Si enim ly qñqꝫ: componeretur cum sequenti lr̃a eẽt sermo nõ ꝯueniẽs: dicẽt enim qñqꝫ plurimũ fit ⁊c. ⁊ quasi esset cõtradictio. ¶ Considerandum etiã ꝙ si thetanus fiat plurimũ a ventositate: nõ est verum de thetano qui est vnus thetanus vel duplex verus thetanus: nã iste thetanus fit ꝓprie a mã humorali ꝯgelata in rimis villi: ⁊ ab alijs causis ĩfra ab Aui. dictis ⁊ declarandis a nobis. ventositates enim extẽsiue facerẽt inflationez in musculo: nec facerẽt thetanũ nisi faciẽdo duos spasmos in duabus partibus ꝯrijs: vt apparet considerãti: ⁊ ideo dixit alcuzez ex duobus spasmis: qñqꝫ enim fit ex duobus spasmis iste est qui plurimum fit a ventositate. ¶ Ex quibus soluũtur quedam ꝓblemata. Primũ est ꝓpter quid thetanus vt multũ fit in digitis manuũ ⁊ in pedibus. Et est illud quod vulgares vocant glanco. ¶ Dõm ꝙ est propter elongationẽ a fonte caloris: vñ vẽtositates illud pellũtur ⁊ ibi retineñ. ¶ Secundum est propter quid fit multum post somnũ siue in somno. ¶ Dõm ꝙ ꝓpter retentionem vapoꝝ: vnde fit vẽtositas. ¶ Tertium est propter quid vtẽtibus aceto ⁊ vinis bruschis p̃ter consuetudinẽ vel vltra consuetudinẽ. ¶ Dõm ꝙ oĩa ista ⁊ similia sunt cã generationis vẽtositatis ⁊ retẽtionis eius.

¶ Et est hec egritudo peruersa. Cũ autez spasmus singularis accidit in mẽbro vno ex vẽtositate nõ est paruus: ⁊ illud ideo quoniam istud fit propter dominiuz vẽtositatis in toto corpore. Et quando cũ spasmo singulari dominaẗ ventositas est illic timor ⁊ signuz mortis. Qualiter ergo erit duplus.

¶ Tertia ꝓpositio est ꝙ thetanus ex vẽtositate dominãte. s. in toto corpe est egritudo ꝑuersa. s. praua. s. spasmus singularis vni mẽbro quãuis sit ex vẽtositate: nõ tñ est prauus. s. nõ dominãte vẽtositate toti corpori: ⁊ tandẽ Aui. ꝓbat ꝙ thetanus cuz ventositate dominante est egritudo peruersa: ⁊ arguit sic. Quando cum spasmo singulari scilz ad vnam partem vel singulari scilz vnius partis dominatur ventositas in toto est timor ⁊ est de signis mortis: ergo multo magis spasmus duplus cum ventositate in toto est signũ mortis. Antecedẽs ẽ notũ: qꝛ ex dñio vẽtositatis in toto significaẗ defectus caloris nãlis. fit enim vẽtositas ex caloris debilitate vt Gaľ. 6. de accidenti ⁊ morbo. cap̃. z. ⁊ A. infra fen. 13. tractatu 5. 1. ca. sed talis defectus est de signis prauis. Cõsequentia est nota: si. n. vnus spasmus cũ defectu virtutis in toto ẽ prauus: ḡ multo magis duplex spasmus. s. thetanus. ⁊ h̃ ẽ qđ Aui. clare diċ in littera: lz cõiter intelligẽtes credãt litterã debere trãsponi. Et illud iõ: quoniaz istud. s. thetanus qui est duplex spasmus fit ꝓpter dominiũ ventositatis in toto corpore. Et quãdo cum spasmo singulari. s. vnius mebri vel singulari. i. ad vnã ptẽ vt ante soluz vel retro solũ dominaẗ ventositas ⁊c. ¶ Considerandũ aũt ꝙ Aui. de thetano dixit istud: qꝛ de hoc caplõ est ꝓprie. Sumus enim nunc in capitulo de thetano. similiter hoc fuit suũ dictũ principale. Dixit enĩ ꝙ thetanus ex duobus spasmis. s. ante ⁊ retro fit plurimũ ex ventositate cũ dominaẗ ĩ corpore. Et ẽ egritudo ꝑuersa: sed spasmus ex vẽtositate in mẽbro vno nõ est prauus. Et illud iõ quoniã istud scilz thetanus ante ⁊ retro ⁊c. ⁊ est quasi resumptio sermõis: sed addit probationez. ¶ Hic autẽ essent multa narranda de spasmo vnius partis cũ dominio ventositatis in toto corpore: quandoqꝫ enim vidi ꝙ occidit cũ multiplicatione spasmi ad alias ptes oẽs corporis: ⁊ quãdoqꝫ sine. Essent etiam dicẽda de spasmo totius cũ ventositate in toto ⁊ de thetano cuz ventositate in toto. Et in his multa mirabilia vidimus per experientiã que prolixũ esset narrare ⁊ difficile nisi cũ sensibili demonstratione: quã quandoqꝫ nostri socij viderũt a nobis in hñtibꝰ actu spasmũ: ⁊ in hñtibus actu thetanũ. Legẽtibus eniz nobis hoc caplm apparuit puer cũ thetano qui in. 20. die mortuus fuit ꝯ afor. sniam. particula. 5. afor. 7. ⁊ hoc fuit: qꝛ ꝯtigẽter musculi pectoris nõ erãt spasmati siue thetanosi. Et fuit nepos Joãnis galassi famosi ciuis perusini.

¶ Et diuersificatur alio modo: ⁊ est quoniam causa in spasmo materiali est vt cadat in loco nerui ſm formaz ꝓhibitionis dilatationis: quoniam extendit villum in latitudine: aut constringit eum ad radicẽ suam ⁊ spasmatur. Causa ṽo in cuzez materiali est quoniam casus eius est econtrario.

¶ Hic ponit aliam dñiam inter causas spasmi ⁊ causas thetani. Et primo premittit eam. Scđo declarat. ibi (Aut enim humiditas.) ¶ Dicit p̊ ꝙ alia diuersitas ĩter spasmũ ⁊ thetanũ quãtũ ad suas cãs est: qꝛ causa que facit spasmũ mãlem est: idest ꝯtingit ꝙ cadit vel est vt cadat. i. tunc facit spasmũ cũ cadit in loco nerui siue musculi ſm formã talẽ ꝙ prohibet membrũ dilatari: ⁊ per cõsequẽs cõtrahi membrũ: ⁊ hoc iõ qꝛ extendit villuz nerui ⁊ lacerti in latũ: ⁊ per cõsequens decurtat in longũ. Aut cã spasmum faciens ꝓhibet dilatationẽ: qꝛ cõstringit villũ nerui siue musculi ad radicem suam. s. ad principiũ sui ortus: ⁊ hoc est propter fugam a nocente: sed causa thetani mterialis est causa cuius casus est econtrario. ¶ Considerandũ p̃mo ꝙ p spasmũ mãlem ⁊ p thetanũ mãlẽ itelligit oẽm spasmũ siue thetanũ qui distinguiẗ contra spasmuz vel thetanũ de inanitione: ⁊ hoc apper. Nã Aui. infra statim declarãs qũo causa in thetano materiali cadit ecõtrario. Nõ solũ declarat in eo cuius causa est repletio: sed etiã in thetano: cuius cã nõ proportionatur ad materiã: ⁊ si tu bene consideras quilibet spasmus ⁊ thetanus preter spasmum ⁊ thetanum de inanitione est propinquior vt sit materialis vel vt cum eo sit materia aliqua humoralis q̃ spasmus de inanitione factus: ⁊ ideo Aui. nõ curauit si oẽm spasmum siue thetanũ preter eos qui sunt de inanitione numerauerit materiales. ¶ Considerandũ scđo ꝙ radix nerui siue musculi est pars sue originis: sed cauda musculi est pars que est chorda siue versus chordam in habentibus chordaz siue est pars que applicatur ad membrũ qđ mouet: ⁊ sic cauda nerui est finis nerui siue pars versus finẽ. Vult igitur Auicẽ. ꝙ causa in cuzez. i. thetano materiali cadit ecõtrario cause spasmi. Et hoc primo quia cadit ſm formam prohibitionis contractionis nõ extendens in latum. Secundo quia stringit ad caudam siue versus caudam ⁊ versus finem non versus radicem: qđ statim declarat cum subdit.

¶ Aut enim humiditas faciens cuzez currit ſm longitudinem in rimis villi. Deinde ɔgelatur ⁊ remanet ſm

duritiẽ

duritiē ⁊ fit difficilis eius reditum ad ꝯtractionem.

¶ Hec pars hꝫ ptes tres: sicut tribus modis declarat ꝙ causa thetani cadit ecōtrario cause spasmi. Secūda ibi (Aut enim cadit subito.) Tertia ibi (Aut erit materia in cuzez.) ¶ Ad intellectū istarū triū partiū que cōiter non intelligunt oportet primo premittere eaꝝ generalē ⁊ breuem intētionē: ⁊ est ista: ꝙ causa thetani materialis cadit ecōtrario causis spasmi: qđ declarat tribus modis. Primo q̄ꝛ materia thetani stat inter villū ⁊ villū ⁊ ibi congelatur. Scđo q̄ꝛ materia thetani subito implet totū villū quantuꝫ ad oēs suos poros. In spasmo aūt neutruꝫ duoꝝ dictoꝝ modoꝝ est. Tertio q̄ꝛ cā thetani cadit q̄nq̄ in medio lacerti: sꝫ ē talis ꝙ lacertus nō potest trahi ꝑpter dolorem circa locū: in quo est causa: ⁊ ideo fugit pars lacerti versus suā caudam: ⁊ iste est quidā modus thetani. Oportet ergo premittere modū compositionis musculoꝝ ex suis villis. Sciēdū ergo ꝙ vt inuenio ab auctoribus ꝑprie a Gal. 6. lib. de vtilitate particulaꝝ cap̄. de substantia cordis cap̄. 8. Musculi in sui substātia nō componūtur nisi ex villis lōgitudinalibus protensis a radice musculi ad caudā: ⁊ in medio musculi est villus quasi linea perpendicularis: vt sumit ab. A. p̊ lib. cap̄. de anatho. musculoꝝ. dico aūt in substātia: q̄ꝛ forsan pāniculus cooperiēs in substātia sui est cōpositus ex diuersis spēbus villoꝝ ad eius solaꝫ contexturā. Ergo opꝫ imaginari rimos villoꝝ ⁊ sunt loca inter villum ⁊ villum: q̄ꝛ villus longus nō ē cōtinuus alteri villo: sed contiguus. Oportet scđo imaginari poros existētes in toto villo longitudinali. Oportet tertio imaginari partes musculi tres. s. radiceꝫ caudā. s. chordā vel versus chordā: ⁊ partem mediā. His preintellectis dico ꝙ Aui. in prima pte ostendit q̄uo cadit in musculo mā̄ faciēs thetanū: ⁊ dicit ꝙ currit ꝫm totā lōgitudinē villi in rimulis villi. s. inter villū ⁊ villū: ⁊ ibi ꝯgelatur ⁊ īduraꝛ: ⁊ ex hoc villus nō pōt cōtrahi: imo stat tensus: ⁊ hoc est qđ dicit: ita dictū est ꝙ mā̄ cuzez. i. thetani: cadit ecōtrario materiei spasmi. mā̄ aūt thetani sic cadit: aut. n. humiditas faciēs cuzez. i. thetanuꝫ currit ꝫm longitudinē. s. totā villoꝝ siue musculi in rimis. i. in rimulis siue vacuitatibus villi. s. inter villū ⁊ villū. deinde congelaꝛ ⁊c̃. ¶ Considerādū ꝙ. A. notificat istū casuꝫ siue modū materiei thetāi dupl'r. Primo ex loco: q̄ꝛ fit in vacuitates siue spatio inter villū ⁊ villū: ⁊ h̊ hꝫ totam longitudinē. Scđo ex natura siue forma mā̄e: q̄ꝛ fit ibi congelata ⁊ indurata. Et ex hoc sequiꝛ ꝙ mēbrū stat tensum nō plicabile hoc apparet manifeste in exterioribus. si. n. accipias multa fila ⁊ inter vnū filum ⁊ aliū ponas aliquid qđ ibi congeleꝛ ⁊ indureꝛ ⁊ applices illis. v. g. collā siue aquam q̄ fiat glacies: illa fila stabunt tensa erecta nō contrahibilia. Et sil'r fit thetanus isto primo mō. Non tñ sis ita rudis ꝙ in corpore nostro imagineris congelationē talem: qualis est glaciei: sed exēplariter loquimur.

¶ Aut cadit subito ⁊ implet villū preter ꝙ diuersificeꝛ eius causa ex causa villi: imo cadit ꝫm extensionē villi ⁊ dilatatur preter ꝙ in lōgitudine minuatur. Sed ipa seruat longitudinem implens foramine.

¶ Hic ostendit ꝫm modū fiendi thetanum mālem. Et p̊ facit hoc. Scđo ostēdit q̄uo ecōtrario se hꝫ in spasmo ei qđ dictū est de thetano. ibi (Materia aūt.) ¶ Dicit primo ꝙ aut humiditas faciens thetanū cadit subito in musculo ⁊ implet villū in substātia villi. s. implēdo poros: ⁊ implet eos oēs preter ꝙ ibi sint aliqui pori pleni ⁊ aliqui nō: imo oēs sunt pleni: ⁊ iō non ē ibi aliqua diuersitas in villo ex cā villi: q̄ꝛ. s. aliqua ps sit plena ⁊ aliqua non: imo totus villus ꝫm suā lōgitudinē in oibus poris est plenus: ⁊ ex hoc villus aliqual'r inflaꝛ: nō tñ ita ꝙ longitudo minuatur. s. manifeste: vñ sequaꝛ ꝯctio: q̄ꝛ tunc esset spasmus: imo ipsa mā̄ implendo foramina oīa villi. i. poros seruat longitudinē. ¶ Considerādū ꝙ modus iste fiendi thetanū differt a primo mō in hoc: q̄ꝛ mā̄ istius thetani est in poris: sed mā̄ illius erat in rimis. s. inter villum ⁊ villū cōgelata. ¶ Considerandū scđo ꝙ Auic. dicit cadit: q̄ꝛ recte hic est casus ⁊ precipitatio si subito dꝫ repleri villus ꝫm oēs suos poros aut ꝫm lōgitudinē totius rime. dicit ēt subito: vt in hoc īnuat ꝙ quasi simul oēs pori impleanꝛ. si enim vna pars prius impleꝛ: tūc fieret aliqua ꝯctio: ⁊ impedireꝛ impletio alterius ptis. sed cū subito cadit mā̄ super toto villo in omnibus poris fit villi tensio. ¶ Considerandū tertio de hoc quod dicit preter ꝙ diuersificeꝛ ⁊c̃. ꝙ repletio alicuius villi vel alterius corporis pōt diuersificari dupliciter. Uno modo ex parte cause replētis: q̄ꝛ fit diuersa. Alio modo ex pte corpis repleti: q̄ꝛ vna pars fit apta recipere ⁊ repleri ⁊ alia nō: ⁊ ex hoc vna pars repleatur ⁊ alia non: vult igiꝛ Aui. ꝙ quādo materia thetani implet poros villi dꝫ esse talis repletio ꝙ non diuersificeꝛ ex causa villi. s. q̄ꝛ vna pars sit plena ⁊ alia nō: imo quelibet ps villi in suis poris dꝫ esse plena: ⁊ ex hoc fit tēsio ⁊ prohibitio plicationis siue ꝯctionis; ⁊ hoc est qđ dicit p̄ter ꝙ diuersificeꝛ eius. s. thetani cā que est repletio ex cā villi. dꝫ igiꝛ repletio esse in toto villo: ⁊ sic non diuersa ex parte villi: ⁊ ideo dicit: imo cadit ꝫm extēsionē villi. i. ꝫm totū villū quantum durat eius extēsio. Q̄ꝛ āt nō sit diuersa ex parte cāe replētis scilꝫ materie est notū. ¶ Considerandum quarto ꝙ littera que dicit. ⁊ dilataꝛ. non reperitur in Aui. hebraico: pōt tñ dupliciter exponi. Primo dilataꝛ. i. inflatur villus: non tñ tm̄ ꝙ minuatur manifeste eius longitudo. Scđo dilatatur. i. diffunditur materia in toto villo.

¶ Materia aūt faciens spasmū in neruis ē diuersi situs in rimis neruorū nō penetrans in eis penetratiōe simili neq̄ꝫ penetratione plurima.

¶ Hic ostēdit q̄uo ecōtra se hꝫ in spasmo. Et p̊ facit hoc. Scđo mouet dubiū ⁊ soluit. ibi (Et videꝛ.) ¶ Dicit p̊ ꝙ mā̄ in neruis faciēs spasmū ē diuersi situs in rimulis neruoꝝ a mā̄ q̄ facit thetanuꝫ: q̄ꝛ nō penetrat in eis. s. neruis vel rimulis penetratione simili ⁊ neq̄ penetratione plurima. ¶ Considerādū ꝙ duobus modis iā dictis cadebat in neruis vel musculis mā̄ thetani: q̄bus duobus modis ecōtra se hꝫ casus mā̄e spasmi. Primo enim mā̄ thetani cadebat in rimis a capite musculi ad finē: ⁊ iō stabat musculus non potens ꝯhi. Sꝫ mā̄ spasmi cadēs in rimulis nō cadit in tota rimula a radice ad caudā musculi: imo cadit in quadā pte rimule: ⁊ ibi separat villū a villo: ⁊ sic fit inflatio nerui vel musculi: ⁊ ꝑ cōsequēs decurtatio ⁊ ꝯctio: ⁊ hic ē spasmus: ꝫ mā̄ faciēs spasmū cadēs in rimis cadit penetratiōe dissimili: q̄ꝛ vna ps rimule ē plena ⁊ alia ps rimule nō est plena: sꝫ in thetano erat penetratio sil'is ⁊ vniformis: q̄ꝛ rimula erat plena tota ꝫm lōgitudinem a radice villoꝝ vsq̄ ad caudā: ⁊ hoc est qđ dicit. mā̄ faciēs spasmū ī neruis ē diuersi situs in rimis. i. rimulis neruoꝝ nō penetrās in eis. s. rimulis vel neruis penetratione simili imo dissimili: q̄ꝛ rimula impletur in vno loco ⁊ in alio nō: econtra aūt erat in thetano quātuꝫ ad primū moduꝫ. Scđo mō cadebat mā̄ thetani in oībus poris villoꝝ: sꝫ mā̄ spasmi ecōtra hꝫ: q̄ꝛ cadit solū in quibusdā poris: ⁊ per ꝯñs diuersificatur repletio ex cā villi: ⁊ impleto villo quātū ad aliquos poros solum opꝫ ꝙ ꝯtrahaꝛ villus versus illā impletionē ⁊ fiat spasmus: sꝫ in thetano q̄ꝛ oēs pori villi sunt pleni: opꝫ ꝙ fiat tensio ⁊ ꝑhibitio cōtractionis: ⁊ hic est thetanus: ⁊ hoc est qđ dicit. neq̄ penetrat mā̄ faciēs spasmū penetratione pluria. s. in oībus poris imo in q̄busdā poris tm̄. sed materia thetani q̄ꝛ penetrat in oībus poris dr̄ ꝙ penetrat penetratione plurima. apparet igiꝛ ꝙ ecōtrario se hꝫ cā spasmi causis thetani quātū ad duos modos p̄dictos. ⁊ ꝯsidera ꝙ q̄ñ dicimus hic villū nerui intelligimus siue nerui siue musculi.

¶ Et videꝛ ꝙ sit transitus materiei alcuzez qui est ꝫm hunc modum similis transitui materie mollificatiōis.

¶ Primo mouet dubiū. Scđo soluit. ibi (Uerūtamē.) ¶ Dubiū est hoc: tu dicis ꝙ mā̄ thetani penetrat in villos penetratione plurima: q̄ꝛ quātum ad oēs poros. ⁊ Cōtra q̄ꝛ ex hoc videꝛ ꝙ mā̄ thetani simili mō penetret ⁊ materia palysis. Jā enim dixit Aui. cap̄. de spasmo. ꝙ mā̄ palysis penetrat ī neruos penetratiōe ad minutissimas ⁊ ꝑuissimas ptes neruoꝝ. Et hoc nō est aliud q̄ penetrare ī oēs poros: ⁊ hoc ē qđ dicit. ⁊ vr̄ ꝙ sit transitus materiei alcuzez. i. thetani qui est ꝫm hunc modum. s. ꝫm supradictum similis ⁊c̃.

¶ Uerūtamen illa materia subtilis est laxum faciens. Et hec quidem congelata est dura non ꝑmittēs membrum reflecti ⁊ contrahi.

¶ Hic soluit ⁊ dicit ꝙ lꝫ penetratio vtriusq̄ materie sit similis in hoc: tñ mā̄ est diuersa. Nā si mā̄ penetrās plurima penetratōe est subtilis aquea fluxibilis: tūc mollificat ⁊ madefacit: ⁊ facit palysiꝫ faciendo incontinentiā. Sꝫ si materia est dura ⁊ congelata: tūc facit thetanum. Et quia isti sermones sunt sensibiles: ideo non plus hic dicitur a me. Deinde cum dicit.

¶ Aut erit materia in cuzez. Deinde cadit in medio lacerti ⁊ chorde aut nerui: verūtamen in principio sui trahit neruum aut chordam in lōgitudine ⁊ non potest contrahi neq̄ꝫ penetratione plurimi: ⁊ videtur ꝙ sit transitus materie: aut erit illic apostema: aut materia cadit in rimis villi: ita ꝙ cum membrum contrahetur necessarium erit: vt propter ipsaꝫ contrahatur villus ⁊ ledatur dolore.

¶ Hic ostēdit tertium modum fiendi thetanū in quo oñdit q̄uo casus cause eius ꝯtrario se hꝫ spasmo. Et p̊ facit hoc. Scđo quoddā dictum declarat. ibi (Cā aūt.) ¶ Ad intellectū huius ptis ꝯsidera ꝙ Aui. subtiliter imaginaꝛ ꝙ sicut spasmus pōt fieri ꝑpter ꝯctio-

nem ⁊ fugam factam a causa dolorosa siue a re nocente: ita etiam
thetanus verbi gratia ponamus ꝙ aliquis in medio musculi bra-
chij vel in medio nerui habeat aliquod vlcus dolorosum: vñ cum
vult flectere brachiũ fortius dolet: iste stabit cũ brachio distenso:
⁊ nullo modo plicabili illud fugiẽdo a dolore: sicut in simili vide-
mus aliquẽ nullo mõ eleuare palpebrã pp aliqd qđ est in oculo le-
dẽs qđ motũ faceret maiorẽ dolorẽ. Sicut ẽt aliqs longo tpe reti
net vrinã ⁊ nõ pmit musculos vẽtris vt non pmat vesica ne vrina
exeat: ⁊ hoc pp vlcera dolorosa in virga que valde dolẽt in exitu
vrine. Hoc ergo Aui. intendit in textu isto difficili: ⁊ dicit. aut erit
mã in cuzez. i. thetano. deinde cadit in medio lacerti ⁊c. quia nõ in
toto lacerto chorda vel neruo: sed in pte aliqua proprie in medio
vel versus pnᵐ. verũtñ in pn° sui. s. casus. trahit neruũ ⁊c. i. cona-
tur trahere inquantum implet: ⁊ nõ põt ꝯhi. s. neruus vel chorda
versus locũ materie: ⁊ hoc ꝓpter dolorẽ: qꝛ augeť in ꝯctione: sed
refugit chorda neruus vel musculus ⁊ recedit ad ptez versus cau
dã. Et dico nõ põt ꝯhi aut sup. qꝛ erit illic apa sup. faciens dolorez
pp quẽ dolorẽ hõ refugit ꝯctionẽ. aut mã: ita dictũ ẽ ꝙ mã ĩ cuzez
cadit in medio. s. quantũ ad poros: vñ subdit exẽplũ de apate. aut
mã cadit in rimis villi sup. ita ꝙ facit dolorẽ. Non. n. solum mã ca
dens in poris põt facere dolorẽ: sed cadens in rimis facere põt do
lorẽ: ita ꝙ mẽbrum cũ ꝯheť erit necessariũ vt per ipsam ꝯctionez
mẽbri ꝯhatur villus: ⁊ ledať dolore sup. ⁊ iõ hõ nõ vult ꝯhere: imo
fugit ⁊ ẽt villus fugit. Et Judeus ita hꝫ istam litterã ⁊ ledať dolo
re ⁊ redit. Hoc aũt vides manifeste in habẽtibꝰ laxitudinẽ in mu-
sculis vlcerosam: stant enim mẽbris distensis ⁊ quietis nolentes
se mouere: qꝛ in motu inueniunt nocumẽtũ ⁊ augmentũ doloris.
❡ Considerandũ ꝙ Aui. pulchrũ modum loquendi tenuit cum di
cit: aut erit mã in cuzez: qꝛ materia humoralis que facit istũ modũ
cuzez. i. thetani: nõ facit eũ p viã repletiõis: sed p viã fuge a dolo-
re: vel p viam noledi cõtrahi pp additiõez doloris. Et iõ proprius
modus loquendi est dicere mã in thetano plus ꝙ̃ mã faciẽs the-
tanũ. ❡ Considerandũ scđo ꝙ ly deinde: nõ dicit ordinẽ tpis: sꝫ lo-
cutiõis: ⁊ est quidã modus loquẽdi: quasi dicat. Ego dico ꝙ aliqñ
est materia aliqua in cuzez: ⁊ hoc dicto dico deinde ꝙ cadit ⁊c. i.
ponať deinde ꝙ cadat ⁊c. ❡ Cõsiderandũ 3° ꝙ quãuis Auic. dicat
in medio lacerti: tñ si cadat in pn° eoꝝ cã faciens dolorẽ tunc pro-
prie cũ fit fuga ab illo pncipio versus caudam fit thetanus: cum ꝫ
dixit in medio ĩtelligit nõ solũ in medio: sed ẽt versus pnᵐ: ⁊ iõ cõ-
plebit sermonẽ in sequenti pte cũ dicet: cadet in principijs lacer-
toꝝ aut chordaꝝ. ❡ Cõsideradũ quarto ꝙ littera que dicit in pn°
sui cõtrahit neruũ põt duplr exponi. Primo vt dictũ est supra tra
hit. i. trahere conať ĩplẽdo. ⁊ nõ põt ꝯhi. s. pp dolorẽ: qui in tractu
pcipiť: vñ fit fuga ⁊ recusať tractus ⁊ sic mẽbrũ stat tẽsuz ⁊ nõ pli
catũ. Scđo mõ põt exponi trahit. i. ꝯhit: vt quasi in pn° casus ma
terie vel apatis vel sine apate vlcerãtis fiat tractus ⁊ spasmus: ⁊
post fiat thetanus pp fugã a dolore: ⁊ hic sermo nõ est lõginquus
a vero: videmus. n. thetanũ qñqꝫ ĩcipere a spasmo. Materia igiť
in p casu mouebit ad ꝯhendũ replẽdo: sꝫ postea qꝛ in tractu addiť
dolor recusať cõtractio. ❡ Considerãndũ qnto ꝙ apa in musculo
põt esse cã ꝯctionis pp repletionẽ: ⁊ sic ĩducẽdo tumorẽ erit causa
spasmi: sed pp dolorẽ qui addiť ꝯtractione ⁊ plicatura mẽbri põt
esse cã thetani vñ recusat hõ velle ꝯtrahere membrũ ⁊ villi ẽt fu-
giunt: ⁊ sic est cã thetani. Ista aũt sunt ꝯtingẽtia: põt enim eẽ qñqꝫ
apa plus cã spasmi pp tumorẽ ⁊ distractionem in latũ: ⁊ põt qñqꝫ
plus esse causa thetani pp dolorẽ qui addiť: cũ hõ vult plicare mẽ
brum: vel cũ villi contrahi tentant vnde fugiunt. ❡ Considerãdũ
sexto ꝙ fuga propter dolorem est duplex. Una in cerebro ⁊ in par
tibus musculi: qui sunt versus radicez: ⁊ talis fuga est causa spas-
mi. Alia est fuga versus caudam musculi ⁊ nolitio plicationis siue
refutatio: ⁊ talis est causa thetani.

❡ **Causa autem dolorẽ faciens ledens est materia: aut non materia cadẽs in principijs lacertorũ aut chordarum ⁊ fugiunt ab ea in longitudine: sicut accidit spẽs cuzez successione vomitus laboriosi ⁊ euacuationis propter lesionem existentez in chordis ⁊ in neruis lesis a stomacho.**

❡ Hic declarat quiddã: ⁊ est que sit cã dolorẽ faciens: vñ musculi
nõ ꝯhebanť: sed renuebãt cõtrahi ⁊ plicari: ⁊ dicit ꝙ cã faciẽs do-
lorẽ est mã humoralis vel nõ materia vt punctura: vel alia res ex
quo dolore fugiũt lacerti in lõgitudine: ⁊ hoc est thetanus: si. n. cõ-
traherenť in longitudine esset spasmus. ❡ Cõsiderandũ ꝙ cõtin-
gẽs est fugere lacertos in lõgitudine ⁊ cõtrahi stante cã dolorosa.
Si enim pp dolorẽ cerebrũ cõpatiať fortiter: tũc fit cõtractio: qꝛ
cerebrũ cõtrahiť. Si aũt pp dolorẽ nõ fiat talis cõpassio: sed mem
brũ recuset plicari: imo a plicatura fugiat ꝓpter doloris additio-
nẽ: tunc fit thetanus: ⁊ ista sunt contingẽtia. ❡ Sicut accidit. põt
dupliciter exponi. Primo ꝙ ĩcipiat ponere cãs thetani facti a sic-
citate: ⁊ dicit ꝙ sicut ẽt fit spẽs thetani ⁊c. hoc quidẽ ⁊ si sit cã sic-
citas fit qm̃ ⁊c. ⁊ legať tota lrã. Alio mõ magis ad mentẽ Auic. ex-
poniť vt hic ponat cãm thetani facti a dolore vnde musculi refu-
giũt: ⁊ nolunt cõtrahi: ⁊ dicit ꝙ cã faciens dolorẽ in musculis vñ
fit thetanus est mã humoralis: ⁊ de hac iã est dictũ. aut non mã: ⁊
quãuis plures possint esse cause que nõ sunt materie: tñ ponit exẽ-
plũ in cã: que ẽ lesio in chordis. s. lacertis ⁊ neruis lesis pp vomi-
tũ ⁊ euacuationẽ. ❡ Considerãdũ ꝙ in impetu vomitus ⁊ ĩpetuo-
sa euacuatiõe possunt duplr ledi lacerti ⁊ nerui. Uno mõ pp violẽ
tiã distractiõis in impetu expulsiõis: ⁊ hoc ꝓprie in vomitu impe-
tuoso difficili: ⁊ in homine multũ sensibili in ptibus musculorum.
Alio mõ violẽta euõne vt exiccet. Quocunqꝫ igitur ledantur prin-
cipia ista lacertoꝝ ⁊ neruoruꝫ siue lacerti ⁊ nerui: dũmodo fiat do-
lor siue malus sensus: tunc alie partes recusant contrahi ⁊ plica-
ri: imo fugiunt: ⁊ hic est modus thetani.
❡ Diceret aliquis sermo iste videtur extra diuisionem supius factã Dub^{m} 2^{m}
cuꝫ dicit cã in cuzez materiali est qm̃ casus eius est econtrario. sed
Aui. hic dicit ꝙ cã dolorem faciẽs qñqꝫ est non materia: ergo non
debet dici cuzez materialis.
❡ Scđo diceret aliquis qũo ista cã thetani cadit econtrario cause Dub^{m} 3^{m}
spasmi. ❡ Ad primũ dõm duplr. Primo ꝙ forsan Auic. puenit ad
illud mẽbrũ diuisionis per quandã cõsequẽtiaꝫ sermonis ⁊ non de
principali intentione. Uel aliter vt supra diximus ꝙ Auic. p theta
num mãlẽ intelligit omnẽ thetanũ distinctũ cõtra thetanũ a sicci-
tate. ❡ Ad secundũ dõm ꝙ casus istius cause est econtrario in mõ
causandi: qꝛ cã dolorẽ faciens spasmans ꝯhit musculũ versus pn-
cipium: sed cã dolorẽ faciens cãns thetanũ ꝓhibet ꝯhi musculũ:
imo est causa fuge versus caudam.
❡ Sed dubitať vñ cõtingit ꝙ existente vna cã dolorẽ faciẽte in mu Du^{m} 4^{m}
sculo: in quodã fit cõtractio: ⁊ in quodã fit tensio siue fuga in ꝯtra-
ctione. ❡ Dõm ꝙ hoc põt contingere propter tria. ❡ Unũ propter
diuersitatẽ cõpatiẽtis mẽbri: verbi gratia sit dolor in musculo do-
mestico brachij cuius radix est versus iuncturaꝫ cubiti: ⁊ cauda. s.
chorda versus manũ. s. versus rasetam ⁊ volã. Si igiť huic dolori
cõpatitur cerebrũ: vnde constringatur ⁊ fugiat: tunc fit spasmus ⁊
epilepsia. sed si partes musculi versus chordã cõpatianť: ⁊ quasi fu
giant versus manũ: tũc fit modus thetani: qꝛ manus nõ põt plica-
ri. ❡ Sed tũc adhuc queriť quare in isto hoĩe ꝯtingit plus compa
ti cerebrũ: ⁊ in alio ꝯtingit plus cõpati aliam partẽ musculi. ❡ Dicẽ
dum ꝙ est ex dispositiõibus diuersis ĩdiuidualibus quibus in hoc
hec pars est sic disposita ad cõpatiẽdũ. Et est sermo similis sermo
ni Gal. i. pronosticoꝝ super illo verbo Frẽdere dẽtibus. cõmento
24. ❡ Secũdum propter qđ põt cõtingere est diuersitas loci dolẽ
tis: nã si dolor sit in radice musculi: cõtingẽs est ptes versus caudã
fugere: ⁊ sic fit motus spasmo oppositus. ꝙ si dolor sit versus cau
dã. s. in chorda: fuga fit versus aliam partẽ: ⁊ sic fit motus spasmo
sus. Et ideo Auic. quãdoqꝫ explicans partes musculi: in qbus cau-
sa dolorosa est magis parata facere thetanũ dixit. cadens in prin-
cipijs lacertoꝝ. ❡ Sed tu dices ipse dicit. aut chordaruꝫ. sed prin-
cipium chorde est finis lacerti: ꝫ thetanus fit propter cãm dolo-
rosam in fine lacerti cuius contrariũ iã est dictum. ❡ Dicendum
dicit primo ꝙ sermones dicti oẽs loquũtur de euẽtibus casualibꝰ
⁊ contingentibus: sed plus ad vnã ptẽ ꝙ̃ ad aliã: ⁊ ideo nõ ꝯtingẽs
ad vtrũlibet. quãuis ergo thetanus possit ꝯtingere propter dolo-
rẽ in pn° lacerti ⁊ in fine lacerti: plus tñ cõtingit propter dolorem
in principio lacerti: vt dictũ est. ❡ Uel aliter dõm ꝙ qualẽ propor
tionẽ fecimus in lacerto quãtũ an pnᵐ ⁊ finem: eandẽ faciemus in
chorda: ⁊ cõsiderabimus pnᵐ ⁊ fineꝫ: ⁊ dolor in pn° chorde est ma
gis faciens thetanũ ꝙ̃ in fine chorde. ❡ Et tu cõsidera hic multas
contingentias vt quasi difficile in istis thetanis prouenientibus sm
moduꝫ dictũ imaginari thetanũ absqꝫ aliquo modo spasmi. Si ẽt
subtiliter cõsideras dolore existente in radice musculi contingens
est circa eandẽ partẽ propter dolorẽ fortez musculum contrahi: ⁊
sic spasmũ fieri. sed si plus contingit reliquas partes versus cau-
dã fugere vel nõ plicari ⁊ in hoc vincãt ⁊ minus ⁊ debilius fit illud
qđ fit de ꝯctione circa radicez musculi vbi est dolor: tunc plus dis-
positio que est thetanus ꝯtigit: ⁊ minus que est spasmus. Et hic vi
de multa. ❡ Tertiũ propter qđ põt ꝯtingere est diuersitas augmẽ
ti doloris in cõtractione vel in extensione. Contingens enim est ꝙ
existente causa dolorosa in musculo si membrũ stet contractum ⁊
hõ velit illud distẽdere ꝙ dolor fortiter augmentabiť: ⁊ tunc mem
brum stat contractum ⁊ non erigitur: ⁊ sic est quidam spasmus.
Contingens etiam est ꝙ existente causa dolorosa si membruꝫ stet
erectum ⁊ homo velit illud plicare ꝙ dolor vehementer augebi-
tur: ⁊ tunc homo recusat omnino contractionem: ⁊ stat membrũ
tensum: ⁊ est quidam modus thetani.

❡ Hoc

¶ Hoc quidem.

¶ Ista sola particula est in qua Aui.quasi cōcludit vel finit: ⁊ dicit hoc quidē.i.ita est sicut ego dixi.vel.i.hoc est qȝ ego dico vel dixi. Fuit āt sic locutus: qꝛ qȝ dixerat erat satis subtile: ⁊ ab eo solo dictū. Nō enim inuenio auctorē qui in hac mā dixerit qȝ hic dixit. Et Auer.3.colliget.c.33.fuerūt visa difficilia ea que apparēt in neruis ⁊ musculis de abbreuiatiōe pp repletionē ꝫm latū: cū tñ Auicē. facile fuerit visum. Et propter huius difficultates in motibus istis Auer.promisit facere tractatum quem nondum vidimus.

¶ Et si causa in cuzez sit siccitas: fit quoniam lacerti nō contrahuntur in latitudine nisi propter resolutionem humiditatum augmentantem longitudinē: ⁊ contrahuntur ex ea transitus in quibus penetrat virtus motiua ⁊ debilitatur a permutatione membrorum ad cōtractionem: ⁊ proprie cum adiuuat durities contingēs a siccitate ⁊ ad inobediendum.

¶ Hic inuestigat cāz thetani ex inanitione siue ex siccitate: ⁊ ī hoc ostendit quō differt a spasmo de inanitione. Et p̄ facit hoc. Scdō infert quiddā.ibi (Quapropter.) / Prima in duas. Primo ostēdit quō siccitas est cā thetani. Scdō quomodo siccitas est cā spasmi. ibi (Spasmus vō.) ¶ Dicit p̄ ꝙ qꝛ iam diximus de thetano māli: opꝫ nūc dicere ꝙ si thetanus fiat a siccitate hoc fit qñ ⁊c̄. ¶ Considerādū ꝙ tres ponit cās siue modos ꝯcurrentes qñ siccitas facit thetanū. Pria cā est qꝛ siccitas ꝯsumēdo hūiditates musculi strin git ꝫm latū: ⁊ augmētat ꝫm longū: ⁊ hoc ē qȝ dicit lacerti nō ꝯtrahunt in latitudine.i.nō constringunt vel adunantur vel rugantur nisi pp resolutionē humiditatū.i.ꝯsumptionē augmentātē lōgitudinē. Scdā cā est oppilatio viaꝝ vt rimulaꝝ que sunt inter villos: quibus trāsit spūs motiuus: ⁊ iō virtus motiua facta debilis non pōt plicare siue flectere mēbrū: ⁊ hoc est qȝ dicit. ⁊ ꝯhunt.i.oppilant pp ꝯctionē ⁊ rugationē transitus ⁊c̄. Tertia cā est: qꝛ siccitas iuuat ad inobedientiam plicature ⁊ cōtractionis.

Dub^m 5^m ¶ Dubitatur de prima cā quō est possibile ꝙ siccitas minuat ꝫm latū ⁊ non ꝫm longū. Itē quō auget ꝫm longū. / Dōm ꝙ facilius cōsumunt humiditates ꝫm latū ꝙ̄ ꝫm longū musculi ⁊ nerui. Nā cōsumptis humiditatibus stātibus inter villū ⁊ villū statim villi sibi appropinquāt: ⁊ sic fit ꝯstrictio ꝫm latū. / Ad 2^m dōm ꝙ illa nō ē ꝓpria additio ꝫm lōgū sed videt additio: qñ eniꝫ aliqȝ corpus ꝫm latū diminuit: videt ꝫm longū maius: cū tñ nō fit. ¶ Siquis tñ vellet h̄ subtilizare posset imaginari: ꝙ qñ villi musculi q̄ stāt inflati adiuicē applicant pp siccitatē tūc fit aliqualr elōgatio: sic̄ qñ curuum fit rectū. Ista tñ imaginatio difficulter saluat pp id qȝ positū est in medio musculi esse villū vel villos rectos ꝑpendiculares in quo nisi ꝑ violētiam nō pōt fieri hec additio.

Dub^m 6^m ¶ Dubitatur de secūda causa: quia sicut illa oppilatio debilitat ad contractionem: ita etiam debilitat ad dilatationem: ⁊ sic non minus est causa spasmi: ꝙ̄ thetani. / Dicendum ꝙ causa illa ꝫm se hꝫ ꝙ debilitet a motu: si ergo debilitat ad ꝯctionē est qꝛ cōiungit dilatato ⁊ erecto mēbro: vel cause que dilatauit. sed si debilitat ab erectiōe est qꝛ ꝯiungat ꝯcto mēbro vel cause que ꝯxit: ergo occursus haꝝ cārum est cōtingens: ⁊ ideo supra vocauit Aui.casum cause. Et eodem modo dicendū est de tertia causa.

¶ Spasmus vō siccus similis illi qñqꝫ cōtrahit in lōgitudine ⁊ latitudine simul ꝫm semitaꝫ equalitatis. Quapropter siccus spasmus deterior est alcuzez sicco.

¶ Hic ostēdit quō siccitas est cā spasmi: ⁊ quō est dissimiliter causans spasmum ꝙ̄ thetanū: ⁊ dicit ꝙ spasmus siccus similis thetano sicco cōtrahit siue decurtat simul in longitudine ⁊ latitudine ⁊ ēt equaliter.i.proportionaliter: nisi enim ꝫm longū fieret ꝯtractio nō esset spasmus. ¶ Considerandū similis illi ꝙ ista similitudo est in generalitate cause: qꝛ vtriusqꝫ causa est causa exiccās. sꝫ in speciali causatiōe est differētia: nā cā spasmans contrahit in latum ⁊ longū: sed cā faciens thetanum cōtrahit solum in latum.

Dub^m 7^m ¶ Sed tu dices vnde est ista diuersitas. / Dōm ꝙ pōt cōtingere ex parte vigoris cause: qꝛ cā fortiter exiccās faciet spasmū exiccādo fortiter: vñ ꝫm latū ⁊ ꝫm longū fit ꝯctio: sed cā parū exiccans solū ꝫm latū cōtrahit: ⁊ sic fit thetanus. Scdō pōt contingere ex dispōne humiditatū musculi: in hoc.n.homine sunt apte resolui humiditates: ex quarū cōsumptiōe in latū fit cōtractio: vt sunt ille que sunt inter villū ⁊ villū: ⁊ in aliquo sunt apte consumi iste ⁊ ille que sunt in poris ⁊ magis intrinsece villis ex quarū consumptione fit ꝯctio ꝫm longū ⁊ etiam ꝫm latū. Tertio pōt hoc cōtingere ex ꝯtingēti occursu cause exiccātis ad mēbrū qȝ stat plicatū ⁊ ꝯctū: ⁊ tūc siccitas ꝓhibet dilatari: vel ꝙ stat erectuꝫ: ⁊ tūc siccitas prohibet cōtrahi. ¶ Cōsiderandū scdō ꝙ ly qñqꝫ: pōt cōponi cuꝫ hoc qȝ dixit.similis illi. ⁊ tūc est sensus ꝙ spasmus siccus qñqꝫ est similis: ⁊ quādoqꝫ nō ipsi thetano sicco. dico similis in cā speciali: qñqꝫ eniꝫ fiunt ab eadē cā exiccāte verbi gratia fluxu ventris: qñqꝫ nō vult ꝙ sint similes: qꝛ fiāt ab eadē cā exiccante. Alio mō pōt componi cū hoc qȝ dicit cōtrahit ⁊ tunc est sensus ꝙ spasmus siccus aliqñ contrahit ꝫm latū ⁊ ꝫm longū: ⁊ per cōsequens aliquando nō contrahit.s.actuali ꝯctione. Nam spasmus siccus si est vnus solus cōtrahit actu ꝫm longū: ⁊ hoc differt a thetano. Sed si spasmus siccus esset duplus in duabus partibus ꝯtrarijs: tūc nō contraheret actu ꝫm longū: imo fieret thetanus. Cōparatio igitur Auic.est de spasmo sicco vno verbi gratia in musculo domestico brachij: qꝛ tunc cōtrahit ꝫm longū: ⁊ etiam latum ad thetanum: vnde vbi gratia in eodem musculo in quo non contrahit ꝫm longum sed solum ꝫm latum. Ex quibus imediate infertur corollarium: ꝙ spasmus siccus est deterior thetano sicco.

¶ Dubitat qꝛ videt contradicere dictis supra. Iā enim dixit ꝙ thetanus est acutior spasmo: ⁊ sic peior. / Ad hoc datur quadruplex responsio. Prima ꝙ Aui.loquit hic īterrogatiue ⁊ nō illatiue: quapropter ⁊c̄. deterior est ⁊c̄. quasi dicat nō īmo adhuc thetanus est deterior. / Scdā respōsio ꝙ per spasmum intelligit thetanū: ⁊ dicit ꝙ est deterior ꝙ̄ alcuzez. Iste due respōsiones nō placent: ⁊ leue est eas remouere. prima remouebitur ex dicendis. sed scdā responsio credit esse drīam inter thetanū ⁊ cuzez: cū tñ nō sit: nisi vt supra diximus. / Alia respōsio est puerilis que dicit nō sequit: est acutior: ergo est peior: supra enim dixit ꝙ thetanus est acutior: sꝫ hic dicit ꝙ spasmus sit peior ⁊ stant simul. / Quarta respōsio est mea ad mētem Aui. ꝙ spasmus siccus est deterior thetano sicco. Ratio est: quia spasmus siccus fit a tanta siccitate ꝙ contrahit ꝫm longū ⁊ latū: sed thetanus siccus fit a minori siccitate: vnde cōtrahit solū ꝫm latū ⁊ non ꝫm longū: ⁊ hec est mēs Auic. / Ad contrariū dōm ꝙ lꝫ in pluribus thetanus sit periculosior spasmo: tñ quidā spasmus potest esse acutior ⁊ periculosior quodam thetano. Vel aliter ⁊ subtilius ꝙ supra. A. cōparauit spasmū vnū duplici spasmo: q̄ duplex spasmus est thetanus: sꝫ hic cōparat spasmū vnū vni thetano q̄ nō ē duplex spasmus vt iā declarauimus ⁊c̄. Dub^m 8^m

¶ Et sicut mollificatio accidit pp sectionē similiter thetanus: ⁊ qñqꝫ fit vt cum plaga accidit elongetur lacertus ꝫm contractionem.

¶ Iā Aui.comparando cās thetani ad cās spasmi inuestigauit cās thetani via diuisiua: hic inuestigat eius cās via positiua magis siue enumeratiua. ponit eniꝫ varias cās thetani. Et p̄mo facit hoc. Secundo ponit quosdā canones significatiuos.ibi (Et quēadmodū.) Tertio ponit quanda drīam inter spasmū ⁊ thetanum. ibi (Et drīa.) Quarto ostēdit quasdā egritudines: ex q̄bus contingit ꝑmutari ad thetanū ibi (Et qñqꝫ.) Quinto ponit quasdam cās extrinsecas thetani.ibi (Et qñqꝫ.) / Prima in tres sicut tres ponit cās thetani. Scdā ibi (Et qñqꝫ ꝯtigit.) Tertia ibi (Et qñqꝫ accidit.) / Prima in duas. Primo facit hoc. Scdō annectit vnū canonem.ibi (Et ex alcuzez.) ¶ In p̄ma parte ponit cām thetani que est solutio cōtinuitatis: ⁊ facit hoc cōparādo ad paralysim: ⁊ ideo posset dici ꝙ prius comparauit ad spasmum: hic cōparat ad paralysim dicēs ꝙ sicut mollificatio.i.paralysis accidit ꝓpter sectionē.i.ꝓpter solutionē ꝯtinuitatis: similiter thetanus. Et tūc Aui.dat modū. ⁊ qñqꝫ fit.s.hoc qȝ dictū est: vt cū plaga accidit.s.in lacerto elonget.i.fugiat lacertus ꝫm cōtractionē.i.a contractione. ¶ Considerādū ꝙ neruus pōt pati solutionē cōtinuitatis vel ꝫm lōgitudinē ⁊ de hac nō est hic ꝓprie sermo: lꝫ posset de ea ēt verificari. vel ꝫm latitudinē: ⁊ in hac clarius apparent dicta Aui. Nā vel totaliter ꝫm latus neruus inciditur: ⁊ tunc fit paralysis qꝛ nō pōt pertransire sensus ⁊ motus ad mēbrū. vel nō totus incidit: ⁊ tūc ꝓpter fortē dolorē pōt fieri spasmus: qñ cerebrum compatit: vel qñ lacertus contrahit circa partem dolentē: ⁊ pōt fieri thetanus: qꝛ ꝑtes lacerti fugiunt versus caudā ⁊ renuunt ꝯtrahi: qꝛ in ꝯctione augetur dolor: ⁊ hoc est qȝ dicit. accidit vt elonget lacertus ꝫm cōtractionem.i. elongetur a contractione: qꝛ non contrahit se: ⁊ hoc ꝓpter dolorē qui in contractione acidit: ⁊ iō littera exterior dicit. ledatur lacertus a ꝯctionei: sta sunt ꝑfecte declarata superius.

¶ Et ex alcuzez quandoqꝫ accidit aliquid magnū forte: propter causam fortem ⁊ mām fortē plurimam.

¶ In hoc canone vult ꝙ aliquando ex thetano accidit aliqȝ accidens magnuꝫ forte. Dicunt aliqui ꝙ istud est stupor: de quo dicet. Nam mā thetani ⁊ sua cā pōt simul facere thetanū ⁊ stuporem: cum causa est multū fortis: pōt ēt thetanus permutari ad stuporē. / Aliter dōm ꝙ accidens magnū pōt esse dolor fortissimus sequēs cām fortē facientē dolorē. v.g. solutioneꝫ ꝯtinuitatis in ner-

no: ex qua sequi pōt thetanus: ⁊ ex illa cā ⁊ ex thetano fortissimus dolor pōt etiam sequi materiā fortē vt humorē aliquem prauum. Istud etiam accidens posset esse apostemata praua qn̄q₃ apparētia q̄ apostemata possunt sequi cās extrinsecas fortes vt prauas aeris ꝯstitutiōes mās fortes plurimū: q₂ humores prauos ī nobis gn̄atos ⁊ multos. Et plurima mala accidentia possemus enumerare qn̄q₃ venientia ex thetano. i. ex eadē cā ex qua fit thetanus.

¶ Et quandoq₃ contingit ꝭm modum euentus spasmi stupor repletiuus oppilans vias spiritus: ⁊ remanent membra extensa ⁊ non dilatantur ad hoc. Sicut remanent membra contracta: ⁊ non extenduntur ad hoc vt inueniat spiritus viam ⁊ transitum: ⁊ hoc quidem plurimum fit post somnu₃: quoniā spiritus in ipso intentus est ad interiora sicut diximus in spasmo.

¶ Quidam credunt ꝙ Auic. hic enumeret cās stuporis in thetano eueniētis: sed longinqui sunt a mente Aui. imo vult ostēdere qūo stupor est qn̄q₃ cā thetani. Et sn̄ia est hec ꝙ sicut spasmus quandoq₃ fiebat a stupore: ita ēt thetanus quandoq₃ fit a stupore: q₂ ꝓpter stuporē repletionalē oppilant̄ vie spūs: ⁊ iō membra remanēt extensa ⁊ nō possunt cōtrahi sicut in spasmo remanēt ꝯtracta ⁊ nō possunt dilatari: hoc est qꝺ dicit. Et quandoq₃ contingit ꝭm modū euentus spasmi: iō sicut accidit de spasmo cōtingit dico stupor repletiuus. i. cum repletione oppilans vias spiritus: ad hoc vt inueniat spūs viā ⁊ transitū. i. vias factas ad hoc vt sint vie spūs. Ille enim sunt que in stupore oppilant̄ ⁊ remanēt membra ⁊c̄. Et hoc quidem ⁊c̄. Et ista nō est littere transpositio: sed ex vi grāmatice est cōstructus pulchre latinitatis. Dixit aūt viā quantū ad occultas magis: ⁊ transitum quantū ad manifestas. ¶ Considerandū autem ꝙ stupor vel inuenit membrum contractū: ⁊ tunc impedit dilatationē ⁊ est causa spasmi. vel inuenit membru₃ distensu₃: ⁊ tunc impedit contractionem ⁊ est cā thetani. que autem circa h̄ dixit cap̄. de spasmo ibi declarauimus.

¶ Et quandoq₃ accidit ꝓpter forma₃ non naturalem inconuenientem contrariam accidentem lacertis ⁊ minoratur virtus eius ⁊ facit dolore₃ non tolerantem vt remoueatur: quare remanet ꝭm illam figuram sicut q₂ fune leditur: aut eleuat aliquid graue: aut affert super dorsum suum pondus graue: aut dormit super terram ⁊ terra ledit lacertos eius ⁊ contrahit eos: aut accidit ei casus: aut percussio cōterēs lacertos: aut sectio: aut adustio ignis faciens eos dolere: quare deficiunt a cōtractiōe: ⁊ quādoq₃ est cū hoc materia effusa ad eos: aut ventositas grossa generata in eis: aut ascendit ad eos extendens ipsos.

¶ Hic ponit aliam cām thetani: que cā est forma. i. figura nō naturalis mēbri. Ad cuius ītellectu₃ ꝯsidera ꝙ cā extrinseca faciens thetanū inuenit quandoq₃ membrum in nō naturali figura: sed in figura innaturali. s. extensum: ⁊ tunc occurrens causa inducendo dolorem facit ꝙ membrum nō pōt contrahi: ⁊ sic dicit̄ thetanus. vel ēt cā extrinseca pōt simul faciēdo dolorē etiā extendere membrū ināturaliter: ⁊ membrū sic extensum non audet ꝓpter dolore₃ postea plicari vel contrahi. verbi gratia. manibus alicuius ligant̄ funes ⁊ trahunt̄ ꝭm rectū: ⁊ ex hoc fiunt dolores fortes. iste igitur nō audet flectere manus: quia dolet in motu sed tenet eas tensas sicut funis extendit: ⁊ hoc est qꝺ dicit. sicut q₂ fune ledit̄. ¶ Secūdum exēplū est. Si aliquis leuat pondus graue ⁊ eleuādo erigit se dolēs fortiter ipse stabit erectus ⁊ nō vult se flectere: q₂ sentit additionē doloris in motu: ⁊ sic est thetani modus. Sicut si aliquis volens eleuare pōdus graue ⁊ stans curuus forte ex hoc incurrat dolorem nō audebit erigere se sed stabit vt spasmatus: ⁊ hoc dixit. aut ēt leuat aliquid graue aut fert ⁊c̄. ¶ Tertiū exēplū est ꝙ aliquis dormit super terrā. s. super rē duram non in lecto molli: ⁊ talis dormitio inuenit mēbra extēsa que in tali decubitu incurrunt dolorē propter attractionē factā a re dura: tūc iste nō audebit flectere vel cōtrahere membru₃ ꝓpter dolorē. Sicut videmus quādoq₃ ꝙ nō audemus mouere pedē: qn̄q₃ ꝓpter malū sitū super duro obdormitat̄: ⁊ hoc est qꝺ dicit. aut dormit ⁊c̄. ¶ Quartū exēplū est: q₂ aliquis cadens pōt cōteri in lacertis membro remanēte vel inuēto erecto: ⁊ tunc ꝓpter dolorē homo nō audebit plicare membrū sicut accidit multū cadentibus super dorso ⁊ ibi cōtusis: q₂ nō audent quādoq₃ se flectere. Et similiter pōt fieri ex percussiōe aut sectione. i. solutione cōtinuitatis: ⁊ hoc est qꝺ dicit. aut accidit ⁊c̄. ¶ Quintū exemplū est de cōbustione in igne vel ex igne. contingit enim ꝙ igne occurrente alicui mēbro erecto stāte vel tunc se erigēte: q₂ ꝭm illā erectionē est fuga ab igne fit dolor fortis: vn̄ homo nō flectit illud mēbrū timens de additiōe doloris: ⁊ hic est modus thetani: ⁊ hoc est qꝺ dixit. aut adustio ignis faciens dolere quare deficiunt attractione. i. cōtractione. Et istud dictū quare deficiunt attractione pōt referri ad vnāquāq₃ cām narratā: tūc exponat̄ lr̄a sic. Et qn̄q₃ accidit scil₃ thetanus ꝓpter formā. i. figurā nō naturalē cōtrariam. s. spasmose forme: vel cōtrariā. s. nāli accidētē lacertis. ⁊ minoratur virtus eius. s. lacerti: q₂ nō pōt cōtrahi. ⁊ facit dolorē. s. eā non tolerantē vt moueant̄. s. lacerti ad cōtractionē. vel minorat̄ virtus eius. s. cāe imprimentis verbi gratia. percussionis vel casus vel ignis. Et dicit̄ minorari in hoc ꝙ mēbru₃ qꝺ inuenit extensu₃ quāuis faciat dolere: nō tn̄ facit illud cōtrahi. Prima expositio est leuior: ⁊ posset exponi. Et minorat̄ virtus eius. s. cāe. i. l₃ cā nō sit multū potēs pōt facere istū modū thetani sicut expressione facta sup crure. quādoq₃ hō nō audet plicare crus: q₂ ē iductus qdā malus sensus: vn̄ dicūt vulgares q₂ ē crus obdormitatū. Subdit. A. ꝙ qn̄q₃ cum istis causis primitiuis materia. s. humoralis est effusa ad eos lacertos: aut ventositas grossa que pōt in eis generari: vel ascendit. i. venit ad eos.

¶ Sed tu. d. imo semp est ibi materia: q₂ oīs dolor trahit ⁊ oēs iste cause faciunt dolorem. ¶ Dōm ꝙ l₃ fit mā semp: nō tn̄ semp ē notabilis quātitatis. ¶ Uel aliter ꝙ hic loquit̄ de materia que attracta facit thetanū: l₃ igit̄ semp attrahant̄ ꝓpter dolorē aliquē materie: nō tn̄ ille sunt cāe thetani semp. regrit̄. n. modus materie ⁊ modus situs eius. Dub[m] 9[m]

¶ Dubitat̄ de intētione huius ptis. Nā Auic. dicit ꝙ iste thetanus fit ꝑꝑ figurā nō nālem: sed hoc ē falsum: imo fit ꝑꝑ dolorē iductu₃ a causis dictis: vt appuit. Itē si ego iaceo sup terra cū crure extēso: certū est ꝙ illa nō est figura inaturalis imo naturalis. ¶ Considerādū ꝓpter hoc ꝙ dupl'r possumus hāc figurā imaginari. Uno mō ꝙ cāe thetani eā inueniāt. Alio mō ꝙ eā faciāt. Siquidē ꝙ eā inueniāt hoc erit: q₂ qn̄ cā aduenit mēbrū stabat erectū: ⁊ tūc dico ꝙ talis figura recta ante aduētū cāe erat naturalis dispositio mēbri: q₂ erat cū potētia plicādi cū voluerit. Sed mō postquā cā impressit dolorē est dispositio ꝯ nām ⁊ figurā inaturalē: siue cōtra naturā: q₂ mēbrū nō pōt ab illa figura recedere cū non possit plicari. Et cū apparet ista mala figura in actu est formal'r thetanus: s₃ illa que p̄cessit l₃ fuerit tunc bona fuit tn̄ cā. s. dispositiua ad istū thetanū. Appet igit̄ qūo figura nālis ē cā. s. figura p̄cedēs: q₂ ē cā dispositiua. Si āt loquamur de mala figura facta a causis faciētibus thetanū: tunc dico ꝙ ista est ipse thetanus formal'r. ¶ Sed tu. d. qūo igit̄. A. dicit qn̄q₃ accidit thetanus ꝑꝑ formā nō nālem: imo debebat dicere thetanus est forma nō naturalis. ¶ Dōm dupl'r ꝙ illa fit predicatio cāe formalis ⁊ nō cāe efficiētis. ¶ Cōtra q₂ nō diceret qn̄q₃: q₂ semp thetanus est mala figura. ¶ Dicendū ꝙ ly qn̄q₃ refert̄ ad cās faciētes nō ad eē malā figurā. ¶ Uel dicendu₃ ꝙ thetanus accipitur quandoq₃ pro accidente quod est prohibitio contractionis: ⁊ ita sumitur hic. Et erit sensus: ⁊ qn̄q₃ accidit. s. thetanus. i. ipsa prohibitio contractionis ⁊c̄. Dub[m] 10[m]

¶ Et quēadmodum spasmus proprius membris faciei est malus: similiter thetanus quando consequitur palpebram aut linguam aut labiū solūmodo.

¶ Hic ponit quosda₃ canones significatiuos: ⁊ h₃ tot partes quot sunt cano. Primus can̄. est ꝙ thetanus quāuis sit in sola palpebra vel lingua vel labio est signū malum: sicut etiā spasmus solus istarum partium est dictum supra capitulo de spasmo ꝙ est malum signū. ¶ Considerandū ꝙ sicut apparet p̄mo cōtinētis cap̄. de thetano. c. 7. quādo thetanus est in istis partibus solis quāuis non sit in reliquis ꝑtibus corporis significamus vt plurimū ꝙ nocumētū est in cerebro: q₂ nerui istarū ꝑtium a cerebro veniūt. Et iō medici in cura spasmi hay ꝑtiū intēdūt ad cerebrū. S₃ qn̄ spasmus est in manibus solū vel solo pede: nō sic arguimus nocumētū in cerebro sed possum⁹ arguere eē ex nucha vel neruis illis appropriatis. Bene ergo dixit ꝙ thetanus istay ꝑtiū ē malus. Et hoc est qꝺ supra dicebat. c. de spasmo. spasmus q ē ꝓprius labio palpebre ⁊ lingue scit̄ ꝙ cā eius ē ex cerebro ipso. Ex spasmo. n. istay ꝑtium plus arguimus nocumētū in cerebro q̄₃ ēt spasmo ꝑtium remotarum: l₃ qn̄q₃ vtrarū partiu₃ spasmus vel thetanus possit fieri ꝑꝑ cām ꝓpriā neruis illarum ꝑtium absq₃ cā in cerebro vel nucha. ¶ Considerādum scd̄o ꝙ ꝑ thetanū istarum partium quas enumerat debemus intelligere thetanū aliay partium faciei vel oculi vel maxillay vel mādibulay. Cā aūt quare stante nocumento in cerebro huic contingit spasmari vel thetanari vel aliter ledi oculum: huic

do labium: dicta est in fen prima. ⁊ a Gal. primo ꝓnosticorum sup illo verbo. Frendere dentibus. cōmento. 24.

Et quandoqꝫ contingit species alcuzez mali sicci quem precedunt febres inseparabiles cum inquietudine ⁊ fletu ⁊ alienatione ⁊ color fit citrinus ꝓpter eas ⁊ desiccatur os ⁊ labium ⁊ denigratur lingua ⁊ ꝯstringitur natura ⁊ exasperatur cutis ⁊ extenditur.

Hic est scđs cañ. in quo ponunt signa quedā egritudinis ad quā sequitur vel sequi pōt thetanus de inanitione. Cōsiderādū aūt ꝙ ista signa pñt esse signa frenesis: vt notū est. febris enim cōtinua ⁊ nō quiescere infirmū ⁊ fletus ꝓpter malas materias in cerebro ⁊ alienatio oīa sunt signa frenesis cholerice. Et silr color citrinus significās dñium cholere ⁊ caliditatis adurētis: vñ sequitur desiccatio oris ⁊ labij ⁊ denigratio lingue. Constrictio ēt nature pp motū materiez ad cerebrum: ⁊ asperitas cutis ꝓpter multā siccitatem sunt accidētia frenesis. Et extenditur. i. īduratur. s. cutis cū quadam tēsione: vel extenditur. i. thetinosus fit patiens. Ex multa enim siccitate sequēte apostema frenericū tam ꝓpter se ꝙ ꝓpter accidentia cōtingit quādoqꝫ fieri spasmū ⁊ contingēs est fieri thetanū: vt supra declarauimus. Cōsiderādū scđo ꝙ ista possunt esse signa

ub^m 9^m praue febris ꝯtinue: quāuis non sit ibi vera frenesis ⁊ posset sequi spasmus de siccitate: ⁊ similiter thetanus: vt notum est. Et attendendum ꝙ iste thetanus siccus sequens febres huius prauas adurentes: vocatur quandoqꝫ a Rasi primo continentis. ca. de thetano mater puerorum. cap. 7. de hoc tamen diximus fen prima cap.

ub^m 10^m de epilepsia. Qꝫ autem iste thetanus siccus sit malus est notum. Est enim malus in se ⁊ rōne dispōnū accidētiū ⁊ cōiunctaꝝ vt inquietudinis ⁊ alioꝝ que augent siccitatē ⁊ augentur ab ea.

Omnis autem cuzez a percussione cui associantur singultus ⁊ punctio ⁊ permistio ⁊ destructio rationis est mortalis. Aduenit enim lacertis desiccatio ⁊ ebullitio humiditatis eorum donec extendit eos in lōgitudine: deinde seruatur illud in eis cum desiccatione vltima seruante inflāmationem.

Hic est tertius cañ. in quo docet significare in thetano ex ꝑcussione. s. in capite. Considerādū ꝙ ista signa significāt apa calidū sequēs in cerebro pp ꝑcussionē. Singultus qdē ⁊ punctio. s. stomachi vel itestinoꝝ pp cōicationē stomachi cū cerebro ex apostemate cerebri: vñ ꝯtingit cholericos humores ad stomachū trahi: vt in cōmēto afo. 50. 6. pti. Quibuscūqꝫ sursum cerebrū ꝯuertitur. Rōnis ꝑmistio. i. ꝑmutatio ⁊ ꝑ vel destructio. i. ablatio sequūtur nocumētū cerebri ex apate. Si igitur h apa sequatur cuzez. i. thetanus ē mortalis: qꝛ significat apatis malitiā: ⁊ ipse thetanus qꝛ fit ex multa exiccatiōe ē mortalis. Inter hec aūt signa dꝫ itelligi ꝙ sit febris ꝯtinua: de qua nō dicit: qꝛ notū est. Considerādū scđo ꝙ lrā que dicit. aduenit enim. qdā trāsportauerūt supra ⁊ coniunxerunt cuꝫ lrā que dicit. ⁊ exasperatur cutis ⁊ extenditur. aduenit. n. lacertis ⁊c. Sed nō opꝫ sic transponere. notū enim erat ꝙ febres inseꝑabiles cū fletu ⁊ alienatiōe ⁊ colore citrino ⁊ alijs signis dictis faciūt thetanū siccū exiccādo humiditates lacertoꝝ. Nō sic aūt manifestum erat ꝙ ꝑcussio in capite hoc faceret cū plurime alie egritudies cerebri ⁊ neruoꝝ sint cōes ꝑcussiōib' capitis: vt apa epilepsia stupor ⁊ paralysis ⁊ silia: ⁊ voluit exprimere signa qbus apparētibus pōt seq thetanus mortalis. In hoc g qđ dicit. aduenit. ostendit q̄re sit mortalis: qꝛ est de inanitione. aduenit. n. lacertis. Et ostēdit in hoc ēt cām istius thetani ⁊ modū ꝓuentus. Nā cū signa p̄dicta ostendāt apa calidū cerebri sequūtur ad ꝑcussionē ad qđ apa calidū necessario ꝯsequitur febris: aduenit ex hoc lacertis desiccatio. Causa hui' desiccationis est fortis calor febrilis ⁊ apatis cōicatus musculis ex quo calore humiditates bulliūt: in ebullitōe aūt fit desiccatio: ⁊ h ē qđ dicit. Aduenit lacertis desiccatio ⁊ ebullitio ⁊c. Et qꝛ nō oīs exiccatio facit thetanū: sꝫ illa q̄ tꝫ lacertū tensuꝫ in lōguꝫ nō ꝯctū versus p̄n^m: iō dixit. donec extēdit eos in lōgitudine. i. tūc accidit ex siccitate tali thetanus cū siccitas extēdit. i. tēdit in lōgitudine: nō aūt ꝯhit versus p̄n^m: qꝛ tūc esset spasmus. Cōsiderādū ꝙ sicut nō oīs ꝑcussio nec ī quolibet attrahit apa sic nō oē apa est cā spasmi vel thetani: ⁊ sicut accidit qñqꝫ apati facere spasmū ⁊ ꝯctionē: ita accidit facere thetanū: vt hec supra declarata sunt. Exiccatio igitur ꝯñs apostema cerebri ⁊ febrē continuam qñqꝫ facit spasmū: ⁊ ꝯtingit qñqꝫ ꝙ facit thetanū. Et hec ꝯtingentia est propter cās dictas supra in causis thetani ꝓuenientis a siccitate.

Dub^m 11^m Dubitatur: an thetanus a siccitate ꝑduret cū siccitas vltimatur. Uidetur ꝙ nō: qꝛ additio in siccitate ꝯhit in lōgitudinē ⁊ latitudineꝫ: vt supra. A. ⁊ ex h fit spasm'. Dōm ꝙ siccitatē ꝯtigit facē thetanū pp duas cās ad p̄ñs. Una est ꝯtingēs occursus ad musculos extrinsecos ⁊ itrinsecos mēbri: vñ ꝯtingit ꝙ fit thetan' q ē duplex spasm' ꝭm modū supra declaratū. Et talis cōtingēs occursus siccitatis fieri pōt in mēbro qđ hꝫ duos modo musculoꝝ sicut brachiū ⁊ dorsum. cū. n. siccitas q̄si equalr spasmat musculos itrinsecos ⁊ extrīsecos dorsi: tūc fit tēsio: ⁊ quāto siccitas ampli' ꝓcedit stat adhuc tēsio. ⁊ de hac siccitate ⁊ thetano loquitur Aui. cū dicit. reseruatur illđ i. illa tēsio siue thetan' ī eis. s. musculis cū desiccatiōe vltia. Alia cā ē occursus siccitatis debilis solū ꝯsumētis hūiditates ꝭm latū ⁊ nō ꝭm lōgū: vñ ꝯtingit musculi villos ꝭm latū restringi q̄si resolutiōe humiditatū stātiū in rimis ⁊ ꝯtingit in hoc ꝭꝫ lōgū nō ꝯhi. s. versus p̄n^m: ⁊ talis thetan' addita siccitate nō ꝑdurat sꝫ ꝯuertitur ī spasmū qꝛ addita exiccatiōe fit ꝯsumptio tāta ꝙ ꝭm lōgū ꝯhitur ⁊ iste spasmus siccus est deterior thetano sicco: vt supra declaratū fuit: ⁊ iō exponatur reseruatur. s. qñ thetan' ē spasmus duplex. Seruāte īflāmatiōeꝫ: ista lrā pōt duplr exponi. Pmo vt velit dicere ꝙ thetanus fit ⁊ remanet ꝓcedēte siccitate ad vltimitatē: ⁊ h qꝛ inflāmatio que exiccādo ꝓcedit ēt remanet. s. ex apate ⁊ febre que sequuntur ꝑcussionē: ⁊ tūc dicatur. Ois cuzez a ꝑcussiōe ⁊c. a ꝑcussiōe dico seruante inflāmatiōeꝫ. i. cū qua est īflāmatio ⁊ stat īflāmatio. Et ī h īnuit ꝙ in ꝑcussiōe aliqñ fieri pōt apa vel alia passio ⁊ stare vsqꝫ ad mortē vel salutē: ⁊ aliqñ pōt fieri apa calidū: ⁊ tūc si seruatur h apa ⁊ ꝑ ꝯñs febris vt fiat exiccatio pōt fieri spasm' ⁊ thetanus a siccitate: qꝛ si fieret apostema calidū ⁊ preueniret mors ante exiccationē nō fieret siccitas faciens thetanū. Alio mō pōt exponi ꝙ in hoc Auic. remouet dubiū. diceret. n. aliqs si siccitas vltimatur deberet calor nālis ⁊ febrilis extigui ⁊ sic cessaret īflāmatio. Rñdet ꝙ nō ē imaginādū ꝙ sit tāta que nō possit seruare inflāmationē: ⁊ hoc est qđ dicit. cum desiccatione vltima seruāte inflāmationem. i. caliditateꝫ.

Alcuzez preterea multotiens accidit infantibus ⁊ fit facilis in eis quanto plus sunt minores ꝭm ꝙ dictū est in spasmo.

Hic est quartus cañ. de quo disputatum est supra capi. de spasmo. inde ergo eligatur.

Et quādoqꝫ antecedit alcuzez plurimus saltus corporis ⁊ grauitas ipsius ⁊ grauitas sermonis ⁊ durities in lacertis ⁊ in partibus spondilium vsqꝫ ad alhosos ⁊ difficultates deglutiēdi ⁊ pruritus ⁊ cum scalpitur nō delectatur vel desiccatur inde.

Hic est qntus cañ. in quo ponit signa antecedētia thetanū. Cōsiderādū ꝙ hec signa qñqꝫ añcedūt: qꝛ antecedūt thetanū de repletiōe. silr qñqꝫ qꝛ ēt possunt añcedere spasmū. Ista aūt signa oia significāt repletionē flegmaticā ⁊ vētosam in ꝑtibus cerebri ⁊ neruoꝝ. Saltus eniꝫ plurim'. i. iectigatio significat dñiū vētositatis a mā flegmatica: vñ libro p̄ fen 3ª sūma de regimine iter agētiū. c. 1. dicit. qñ multus in corꝑe fuerit saltus regatur flegmatis euacuatōe: iō ne hoc hñs spasmū incidat ⁊ apoplexiā. Grauitas sermonis ex repletiōe neruoꝝ linguā mouētiū. durities in lacertis. i. aliq̄ tensio lacertoꝝ: ⁊ hoc pp vētositatē: vel durities. i. difficultas motus lacertoꝝ ꝙ ēt significat repletionē. Et in ꝑtibus spōdiliū sup. est durities siue tēsio siue iectigatio vsqꝫ ad alhosos. i. vsqꝫ ad spondiles vltimos. s. caude. ⁊ hoc pp mās vētosas ⁊ flegmaticas īcipiētes replere partes illas. Et difficultas trāsglutiēdi pp nocumētū cōicatū musculis p̄ncipij merij: vel pp nocumentū sensus in ore stomachi ⁊ pruritus. Cōtra: qꝛ cā eius est mā hñs acuitatē aliquaꝫ vt vult Gal. 3. de accidēti ⁊ morbo. ca. 5. Dōm p̄ ꝙ per pruritū intelligit punctionē aliquā sequentē extēsionē factā a vētositate. ita vult Rasis ponere istū textū p̄ cōtinētis. ca. de thetano. ca. 7. cuꝫ dicit. Precedūt extēsionē. i. thetanū pōderositas corꝑis ⁊ iectigatio ⁊c. ⁊ sentit punctionem a collo vsqꝫ ad os pudici. Uel dōm ꝙ mā faciens thetanū repletionalē pōt esse flegmatica cui ex calore accidētali pōt eē acqsita aliqua acuitas: ⁊ qñ mā pruritus est viscosa grossa: tūc nō valet scalpere: īmo cōmouēdo hō post scalpturā magis dolet: ⁊ ideo dixit nō delectatur īde. Tertio mō pōt dici ꝙ mā ista flegmatica ꝓhibet euaporationē sufluitatū nāliū acutarū que cōsueuerūt resolui que retente faciūt pruritū. Et est simile ei qđ dicit Gal. vltimo cōmēto tertie ꝑticule afor. ⁊ 4. cañ. fen 7ª capitulo de plāta noctis. Cōsiderandum etiam ꝙ canon iste totus posset violētari: vt ista accidētia ponantur signa preueniētia thetanū de siccitate factū in febribus multe inflāmationis. in quibus accidit saltus. i. pulsus venarū pulsatiliū nō consuetaꝝ percipi nec a medico nec infirmo manifeste perceptus ꝙ significat fortē caliditatē igneā ⁊ extenuationē: vt supra capitulo de signis spasmi. ꝭm qđ īnuit in cōmento secundi regiminis acutoꝝ. 24. cōmento. ⁊ p̄mo pronosticoꝝ. 31. cōmēto. s. super illo verbo. Si eniꝫ in ali-

qua eaꝝ ⁊c̃. Grauitas aūt sermōis ⁊ silīa sunt accidētia facta a dbi
litate virtutis ꝓp fortē caliditatē arefactiuā prurit⁹ ab acuitate hu
moꝝ ī ꝓfundo adustoꝝ: ⁊ iō scalpere nō ꝓdest s; nocet. Oīa autē
hec significant fortē febrē adustiuā ad quā pōt sequi thetanus.

¶ Cūqꝫ vrina est sicut putredo ⁊ virtus ⁊ est horripila
tio ⁊ tenebrositas in visu ⁊ sudor in capite ⁊ ceruice si-
gnificat extensionē in vtrisqꝫ lateribus futurā: quoniā
huiusmodi putredo multiplicaꝉ in eis nisi purgeꝉ infe-
rius ītegre: imo ascendat ex ea aliquid in eis ⁊ exinde
ad cerebrum ⁊ ledat ipsum ⁊ frangat corpus.

¶ Hic est sextus cañ. in q̊ ponit signa exiture intrinsece circa ꝑtes
nutritiuas ꝓprie qñ talis exitura ꝑuenit ad eruptionē: ex quo pōt
fieri thetanus: putredo. i. sanies: ⁊ virus. i. non sit vera sanies. Et h̄
dixit ꝓp diuersitatē materieꝝ ⁊ modoꝝ digestiōis ī apatibus. ista
aūt possunt appere in vrina apatoꝝ circa ꝑtes epatis ⁊ renūvt no
tū est: ⁊ ēt circa ꝑtes remotiores: q: mās saniosas pectoris cōtin-
git qñqꝫ ꝑ vrinā euacuari: vt. 3. cañ. fen. 10. c. de pure ⁊ sanie. ⁊ Gal.
de īteriorib⁹. 5. c. 3. ⁊ p̊ cañ. fen 2ª. c. de signis a substātia vrine. Hor
ripilatio. i. aliqs tremor q accidit in aptiōe apatū: vt p̊ canone fen
scđa. c. de signis apatū. ⁊ q̄rto canone fen tertia ca. de signis aptio
nis exituraꝝ ītrīsecaꝝ: ⁊ h̄ fit ꝓp mordicationē māe saniose expā-
se suꝑ loca sensibilia. Tenebrositas in vsu ꝓp multā ꝯcauationem
oculoꝝ ex resolutione ⁊ ꝯsumptione. Sudor in capite ⁊ ceruice. i.
collo. ⁊ h̄ ꝓp aliquē modū syncopis vel verā syncopim q̄ sequitur
apatū aptionē: vt q̄rto cañ. fen tertia p̄allegato. c. ⁊ 7ª ꝑticula afo.
illo afo. 8. In apatis intus ruptura ⁊c̃. Ista ḡ signa significāt extē-
sionē. i. thetanū in vtrisqꝫ lateribus. i. ante ⁊ retro: qm̄ huius putre
do. s. exiēs ab apate: multiplicaꝉ in eis. s. laterib⁹ a ꝑte īteriori vel
in eis. s. īfirmis habētibus hec signa. dico ꝙ multiplicabiꝉ nisi pur
geꝉ integre. Et in hoc īnuit. A. ꝙ vrina q̄ īcipit apparere cum pure
vel sanie non multipliceꝉ sed sit pauca vel fiat postea subtilis: nec
ēt ꝑ vētrē appareat huius saniei euacuatio: īmo aliqđ de ista mā
saniosa que stat in eis locis ascēdat versus ꝑtes suꝑiores: ⁊ ex illis
versus cerebrū ⁊ ad cerebrū: ⁊ talis sanies ledat cerebrū: ⁊ frāgat
corp⁹. i. ex lesiōe cerebri sequaꝉ in corꝑe cōfractio ⁊ nocumentū: ⁊
tale nocumētū pōt eē spasmus vel thetanus. ¶ Cōsiderādū ꝙ iste
ca. nō est valde cōfusus hoi nō exercitato in ꝑticularibus canoni-
b⁹. Nā p̊ Aui. vult ꝙ l; exēplū suū sit in exituris ꝓpinquis ꝑtibus
vrinalibus ex q̄bus pōt flueri vrīa saniosa: tñ verificaꝉ in exituris
ꝑtium quarūcūqꝫ potētiū mām cōicare cerebro. ¶ Scđo Aui. vult
ꝙ intelligaꝉ ab eo ꝙ nō solū thetanus pōt cōtingere in apatib⁹ exi
turalib⁹ erūpētibus s; ⁊ in nō erūpētib⁹. S; explicauit plus de istis
h̄: q: forsan nō sic communiter crederet ꝙ materia saniosa postq̄
erupit possit cerebro communicari: cum tamen possit euaporan-
do ⁊ confluendo simul cum fluxibus humoralibus cum ꝑtem ma
teriei cōtingit remisceri humoribus: non enim est hoc impossibi-
le. ¶ Tertio Aui. vult ꝙ si ꝑ vrinā vel alias ꝑtes sanies ꝑfecte mū
deꝉ nō sequiꝉ ex eius motu ad cerebrū thetanus vel spasmus: sed
cū retineꝉ ⁊ nō mūdificaꝉ: vñ fiat pauca vrina vel subtilis nō mista
cū sanie. Et iō supra ca. de spasmo īter signa similia his signis po-
suit vrinā crudā. ¶ Quarto Aui. vult ꝙ tu habeas ī mēte signa mo
tus materieꝝ exituraliū ad suꝑiora ꝑ signa nocumēti spūāliū ⁊ ce-
rebri. Et iō scias illa in gñali p̊ libro fen scđa ca. de signis apatū. Et
in spāli ex signis ꝑmutatōis cuiusqꝫ apatis ad suꝑiora in caplīs ꝓ-
prijs. ¶ Quinto vult Aui. ꝙ ad motū materieꝝ istaꝝ exituralium
ad cerebrū nō ꝯsequiꝉ necessario thetanus: s; necessario cōsequiꝉ
nocumētū: ⁊ quasi q̄dā modus fractionis in mēbris leso cerebro:
vel a vaporibus saniosis pulsis versus mēbra. Et iō cōtingens est
hominē mori antequā sequaꝉ spasmus vel thetanus. Et cōtingēs
est fieri solū spasmū: ⁊ cōtingēs est fieri thetanū ⁊ nō spasmū vnū.
Et hoc s; diuersos modos nocumēti quos vult te scire ex p̄missis.
¶ S; tu. d. si ista mā nō ascēderet cerebrū posset ne facē thetanū.
¶ Dōm ꝙ imaginabile est ꝙ sic vel ex occupatiōe simul duoꝝ mu
sculoꝝ. s. intus ⁊ extra: vel ex determinato modo nocumēti in mu
sculis interioribus tm̄ vt apparet ex dictis supra.

¶ Cūqꝫ alcuzez cōis incipit claudiꝉ os ⁊ rubificaꝉ fa-
cies ⁊ fit dolor fortior: ⁊ fit ne sit ꝯueniēs ꝙ ipse sorbet
⁊ multiplicatur palpitatio ⁊ lachrymanꝉ oculi.

¶ Hic est. 7. cañ. in quo ponunꝉ signa alcuzez: ⁊ est positus p̊ conti-
nētis. c. 7. auctoritate Hip. in lib. de cura egritudinum.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ De q̄bus verbis dubitaꝉ p̊ de clausione oris. Nam hoc vꝛ fieri ex
spasmo lacertoꝝ eleuantiū mādibulā inferiorē suꝑius: illi enim cū
ꝯhunꝉ claudūt os: vt sumiꝉ p̄mo cañ. ca. de anathomia musculoꝝ
mādibulaꝝ. ⁊ Haly. 3° theorice. 3. c. Itē quō palpitatio ē signū the-
tani cū palpitatio sit motus tremulus vel spasmosus musculorum
palpebre. ¶ Ad solutionē hoꝝ ꝯsidera p̊ ꝙ thetanus dꝛ cōis: q: in
cōibus musculis. s. dorsi: vel q: ē in oībus vel pluribus vel maiori-
bus ꝑtibus corꝑis. dꝛ ēt cōis ex ꝑte cause: q: ex repletiōe vel ina-
nitione. Ista igiꝉ signa preueniūt alcuzez. i. thetanū cōem quocūqꝫ
dictoꝝ modoꝝ. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ cā q̄ facit thetanū ꝯtingēter h̄
facit. Nā ꝯtingit ⁊ eā posse facē spasmū vt supra dictū ē. Et iō ra-
ro ē visus thetan⁹ q nō sit mistus aliq̄b⁹ ꝑticularib⁹ spasmis. Iā. n.
frequēter vidimus thetanū in crurib⁹ ⁊ coxis ⁊ dorso ⁊ collo cum
spasmo brachioꝝ ⁊ digitoꝝ man⁹: ⁊ hoc viderūt nostri scholares
hoc anno. Et qñqꝫ vidim⁹ spasmū cruriū ⁊ coxaꝝ ⁊ thetanū dorsi ⁊
qñqꝫ ecōtra. Et hui⁹ diuersitatis cā est s̄m ꝙ cōtingit mās humora
les diuersas eē in suis ꝑtib⁹ diuersimode ferri: ⁊ s̄m diuersitatē ꝑti
culariū oꝑationū in diuersis musculis. v̊. g. ī vno exēplo ꝯtingit ali
quos humores subito portari ad musculos: ⁊ ꝯtingit simul reple-
ri musculos dorsi extrinsecos ⁊ ītrinsecos. Et ꝯtingēs ē simul re-
pleri musculos cōes coxe ⁊ cruriū: ⁊ cōtingens est solū repleri s̄m
latū musculos intrinsecos brachioꝝ. Iste igiꝉ hō hēbit thetanū in
dorso ⁊ crurib⁹ ⁊ coxis ⁊ spasmū in brachijs. Et sicut dictū ē de cā
repletiōali: pōt ꝯtingēter de cā exiccatiua poni exēplū. Ex q̄b⁹ pōt
q̄s imaginari fere īfinitas cōpositiones thetani cū spasmo ī diuer
sis ꝑtib⁹ sicut iā vidim⁹ spasmū digitoꝝ oīu;. 4. man⁹ cū thetano so
li⁹ pollicis. Appet igiꝉ ꝙ spasm⁹ ꝑticulariū ꝑtiū faciei pōt p̄nūtia-
re thetanū cōe;. Nā īchoāte cā ī cerebro vel a cerebro: stati; inci-
piūt noceri ꝑtes ꝓpinquores. s. musculi timpoꝝ: vñ pēdet mot⁹ mā
dibule sursum ⁊ musculi palpebraꝝ: fit igiꝉ ex hoc cōtractio ⁊ clau
sio oris: ⁊ posset fieri ⁊ mandibule tremor vt notum est. ¶ Sed tu
d. nōne posset incipere thetanus in istis ꝑtibus faciei anteq̄ fieret
cōis toti. ¶ Dōm primo ꝙ posset: sed artificialius ē ex spasmo ꝓ-
nuntiare thetanū cōtingētē q̄ ex thetano ꝓnūtiare thetanū. Ista
aūt ꝓnūtiatio siue ꝓnosticatio d; eē cū cautela vt dicaꝉ possibile
est ꝙ sic erit. Nā possibile est sequi spasmū cōem ⁊ thetanū cōem
scil; reliquis partibus. ¶ Uel dicendū scđo ꝙ vt per experientia;
appet ante thetanū reliquis partibus cōe; antecedit oris clausio
⁊ ēt ante spasmum. Et s̄m hoc spasmus lacertoꝝ mouentium mā-
dibulā sursum est signū preueniēs spasmum cōem ⁊ thetanū cōe;.
Et rō est q: nocumēto inchoāte in cerebro facilius ⁊ citius cōicaꝉ
musculis timpoꝝ nocumētū q̊ statim trahunꝉ ⁊ fugiūt versus ce-
rebrū q̄ nocumentū quo tales musculi extendanꝉ. Nā quāuis no-
cito cerebro nō cōiceꝉ materia neqꝫ siccitas musculis partium fa-
ciei: est possibile ipsos ꝯhi versus cerebrū ⁊ ex hoc fit spasmus: s;
nocito cerebro non est poſſe sic istos musculos distendi thetinose:
nisi cōicetur eis materia s̄m modū quo op; ꝙ faciat thetanu; aut
cōmunicetur siccitas. ¶ Sed tu diceres nocito cerebro ita ꝙ ꝯha
tur in se poterit fieri simul ⁊ equalis contractio in musculis clau-
dentibus mandibulam ⁊ aperientibus ⁊ sic fiet ibi thetanus. ¶ Di-
cendū ꝙ hoc erit sicut in epileptico: aut igiꝉ continget mandibulā
inferiorem stare in medio situ: aut continget ꝓp bellum modo sur
sum trahi mō inferius ac si tremat. Nō tñ nego thetanum ꝑticula
rē in ꝑtibus faciei posse antecedere thetanū cōem pluribus ꝑtib⁹
īferioribus. Sed dico ꝙ aptior est spasmus vt añcedat: ⁊ hoc fre-
quētius ꝯtingit videre. ¶ Ad ꝯ̄ria p; solutio: q: dōm ꝙ talis clau-
sio fit ex spasmo lacertoꝝ subleuātiū mādibulā q sunt lacerti val-
de ꝓpinqui cerebro. Et hic spasmus vtplurimū añcedit thetanum
cōem ꝓp cām dictam. Puerilis tñ intellectus posset imaginari ꝙ
clausio oris fieret ex thetano musculoꝝ aꝑientium os trahentiu;
mandibulā inferius cū extendunꝉ vt in thetano: tūc mādibula sta-
bit clausa. Medicus tñ exercitatus videbit ꝙ vtplm̄ clausio oris
ante thetanū vel ēt ante spasmū cōes nō fit talis: q: talis oris clau
sio est de difficili aꝑibilis. Et tu hic cōsidera ⁊ poteris sermonem
ampliare. ¶ Rubificaꝉ facies. Quidā dicūt ꝙ ē ꝓp apa cerebri: s;
nos vidimus frequēter in thetano ⁊ spasmis cōibus quādo preue
niūt hec accidentia scil; clausio oris ꝙ ēt appet rubedo faciei. Cā
igiꝉ vel aliqs malus motus in lacertis ꝑtiu; faciei q sunt multi: ex
quo malo motu spasmoso fit resolutio ⁊ euaporatio: vñ rubescit
facies. vel hoc erit cū īcipit nocumentū cōicari ꝑtibus gule ⁊ pe-
ctoris: vñ malignaꝉ anhelit⁹ ex quo rubescit facies. Dolor fortior
scil; cū isti spasmi ꝑticulares incipiunt ante: q: ꝓp malū motu; fit
dolor circa easdem ꝑtes circa quas fit spasmus: vel dolor in ꝑti-
bus ad quas materie tēdūt vel cā extendiꝉ alia ex quibus d; fieri
thetanus. Et fit ne sit cōueniens qđ sorbet. idest nō pōt sorbere cō-
ueniēter ꝓpter nocumentu; musculoꝝ in principio merꝫ. Multi-
plicatur palpitatio. i. frequens palpebrarum motus propter mo-
dū spasmi in musculis palpebrarum: siue fit a siccitate siue ab hu-
miditate. Et iō infra fen. 3. tracta: 3. hoc signum ponit p̄iudicās the
tanū in acutis febribus. Lachrymāꝉ oculi. Hoc est ꝓprie in mate
riali thetano futuro ex multa materia in cerebro cōmota ⁊ colliq̄-
ta; l; ēt posset verificari in thetano a siccitate futuro.

¶ Et differētia

❡ Et differētia quidē inter thetanum ⁊ spasmū in principio sui est ꝙ spasmus icipit in lacertis cū motu. Thetani vō principiū in lacertis est cū quiete.

❡ Hic ponit differentiam inter inchoationem spasmi ⁊ thetani.

Dubm 13m ❡ De quo dubitaṫ. Naꝫ thetanus est de gñe spasmi: vt in cōmento afoꝛ.4.pti. A spasmo ⁊ thetano habito. afoꝛ.7. Sed spasmus est malus motꝰ: vt.4. de accidēti ⁊ moꝛbo.c.8. ¶ Amplius in spasmo q̄to spatio moueṫ mēbꝛū ad ↄctū eē tāto in thetano ad esse extensuꝫ. v.g. teneat aliqs manū. s. cū bꝛachijs ad pectꝰ ⁊ supueniat sibi thetanus: tūc manus extēdiṫ ⁊ recedit a pectoꝛe. Itē alter teneat manū extēsam ⁊ supueniat spasmus sibi: tunc manus ↄheṫ ad pectus: ꝫ vtrobiq; est tātus motꝰ. ¶ In ↄꝛiū Auicē. ¶ Hic pōt duplr̄ rñderi. Primo ꝙ thetanus accipiaṫ ꝑ spasmo quietato. spasmus ꝫ dum est in fieri est cū malo motu: sed cū est in facto esse est cum quiete: ⁊ tūc pōt dici thetanus: vnde Rasis ꝑ ↄtinē. ca. de thetano v̄sus finē dicit.c.7. Dico ꝙ inueni in pluribꝰ li. ꝙ spasmꝰ est ↄctio musculoꝝ v̄sus eoꝝ radicē cū aliq̄ iuolūtario motu. Et extēsio est distēsio musculoꝝ v̄sus radices eoꝝ cū cōpleta quiete sine aliquo eoꝝ motu. ¶ Scd̄o mō pōt dici subtilius ⁊ ad ꝓpositū ꝙ qñ aliqd̄ mēbꝛū. v.g. bꝛachiū spasmaṫ ⁊ ↄhiṫ v̄sus pectus: tūc fiunt plures ictus ⁊ q̄si qdā modus tremoꝛis musculis itrinsecis ↄhētibꝰ ⁊ extrinsecis extra resistentibꝰ: sed qñ ex eisdē musculis itrinsecis accidit thetanus pp̄ eoꝝ extensionē nō sunt tales ictus: qꝛ intrinseci musculi nō habēt ad ↄꝛiū pellere: ⁊ iō videṫ tūc thetanus icipe cuꝫ quiete excludēte hmōi ictus accidentes in spasmo: ⁊ de h̄ est fm̄o Auicē. ex qbꝰ soluunṫ ↄꝛia. ¶ Ad pm dōm duplr̄. Primo ꝙ thetanus nō est malus motꝰ: sed est mala quies. Ideo si aliquis malus motus pꝛecedat ille diciṫ spasmus. ¶ Uel dōm scd̄o ꝙ nō sic apparet malus motus in thetano sicut in spasmo. ¶ Ad 2m dōm duplr̄. Pꝛio mō vt appꝫ ex dict̄. Scd̄o ꝙ lꝫ spatiū talis motꝰ sit eq̄le: tñ modus motꝰ nō est silr̄is in spasmo ⁊ thetano vt alr̄s appꝫbit.

❡ Et qñqꝫ cōtingit ꝑmutationē fieri ad thetanū ex sinantia ⁊ pleuresi ⁊ sirsen fm̄ ꝙ fit in spasmo.

❡ Hic ponit egritudines ex quibus contingit permutari ad thetanum: qꝛ materia earū permutaṫ ad neruos ⁊ musculos fm̄ formā ⁊ situm qua facit thetanū. ↄtingit etiaꝫ qñq; permutari taliter ꝙ facit spasmum: ⁊ sunt squinantia. i. apostema gule. pleuresis apostema spiritualium. sirsen apostema cerebꝛi.

❡ Et quandoqꝫ multiplicatur in regionibus meridionalibus pꝛopter replctionem ⁊ motum humoꝝ ⁊ pꝛopꝛie in flegmaticis.

❡ Hic ponit quasdā cās extrīsecas thetani sicut regio meridionalis: ⁊ ita intelligo de ↄstitutione meridionali. replet enim ⁊ mouet humoꝛes tepido caloꝛe qui motꝰ humoꝝ pñt facere thetanū ⁊ spasmuꝫ ꝓpꝛie in flegmaticis: qꝛ sunt apti multiplicare humiditates ↄuenientes in faciēdo thetanū ⁊ spasmū repletionales.

❡ Et quādoqꝫ accidit in regionibus septētrionalibus ꝓpter retentionē superfluitatum ⁊ ꝓpꝛie mulieribus: qm̄ ipse sunt debilium membꝛoꝛum.

❡ Hic ostēdit ꝙ ēt regio ↄꝛia. s. septētrionalis pōt esse cā spasmi ⁊ thetani: qꝛ pp̄ frigiditatē ⁊ siccitatē supfluitates intus claudunṫ ⁊ ꝓpꝛie in mulieribꝰ: qꝛ sunt debiles in mēbꝛis: qꝛ sunt pauci calidi. ⁊ vult Aui. in hoc īnuere ꝙ constitutio boꝛealis ⁊ septentrionalis quāuis coꝛpoꝛa carnosa ⁊ multū calida faciat foꝛtia: vt tertia pti. afoꝛ. afoꝛ.18. Tamē coꝛpoꝛa facit debilioꝛa a resolutiōe superfluitatum ⁊ debilitat digestionē illoꝝ: ⁊ ideo pōt esse causa thetani ⁊ spasmi ⁊ alioꝝ moꝛboꝝ materialium.

❡ De signis. Lap.9m.

Signum quidē thetani absolute est vt nō sint lacerti respondentes ad contractionē.

❡ Quid Aui. superius fecerit notū est. Hic ergo ponit signa thetani. Primo absolute siue in gñali. Scd̄o in spāli. ibi (Alcuzez vō.) ❡ Dicit pmo ꝙ signū thetani absolute. i. iquātū est thetanus: ⁊ per ↄñs oīs thetanus siue sit cōmunis siue specialis tātū vni membꝛo est vt nō respondeant siue obediant lacerti ad ↄtractionem. ⁊ hoc qꝛ sunt tensi cū hec sit ratio thetani.

❡ Alcuzez vō signū si est in anterioꝛibus est quoniam homo est sicut pꝛefocatus suffocatam habens faciem ⁊ oculos: ⁊ quādoqꝫ imaginaṫ ꝙ ipse rideat ꝓpter extensionem lacertoꝝ faciei eius: ⁊ est apud eius tractuꝫ ad anterioꝛa ꝓcedens cum extensione oculoꝝ quare aspicere nō pōt: ⁊ quādoqꝫ nō pōt mingere ꝓpter extensionem lacertoꝝ ventris ⁊ debilitatē expulsiue: et quādoqꝫ mingit absqꝫ voluntate: quoniā lacertus vesice eius est extensus nō cōtractus: ⁊ quādoqꝫ mingit sanguinē ꝓpter rupturam venarum ꝓpter vehementiā coarctationis: ⁊ quādoqꝫ accidit ei singultus.

❡ Hic ponit signa thetani in spāli. Et pmo fm̄ diuersitatē partiuꝫ. Scd̄o scd̄m diuersitatē cārū. ibi (Signa.) ¶ Prima in tres. Pꝛio ponit signa thetani in anterioꝛibꝰ. Scd̄o in posterioꝛibꝰ. ibi (Et si est.) Tertio ponit signa vtriusq; cōia. ibi (Et ambo quidem.)

❡ Dubitaṫ quis est in anterioꝛibꝰ. ¶ Dōm ꝙ duplr̄ pōt dici. Uel qꝛ est in anterioꝛibꝰ musculis vt facie ⁊ pectoꝛe ⁊ vētris interioꝛibꝰ ⁊ exterioꝛibꝰ. Et thetanus posterioꝛ diciṫ ille qui est in posterioꝛibus musculis doꝛsi: ⁊ ēt costarū ⁊ cruriū ⁊ tales thetani nō sunt duplus spasmus: sed sunt solū thetani: vt supꝛa declaratuꝫ fuit. Uel dꝛ̄ thetanus in anterioꝛibꝰ. s. ille qui est cū aliq̄ ↄctione circa ptes v̄sus ante: sicut dꝛ̄ thetanus ad posterioꝛa in quo est aliq̄ ↄctio vl̄ curuatio v̄sus post. Nā difficillimū est inuenire thetanū in quo sit equalis tēsio vel ↄctio: vnde lꝫ sit duplus thetanus vel duplex spasmus nō inueniṫ equalitas pūctualis in tensione vtriusq; lateris: ⁊ ideo vtplurimū iueniṫ aliqua declinatio ad anterioꝛa vel posterioꝛa. Si ꝫ thetanus magis est anterioꝛ. i. cū aliqua iclinatione ad ante: vel qꝛ inchoꝛdati ⁊ tensi sunt musculi partiū anterioꝝ q̄uis nō sint ↄcti ad pꝛincipia: tūc homo est quasi pfocatus: qꝛ non pōt vocē ferre: ⁊ hꝫ accñtia similia pfocato pp̄ lesionē musculoꝝ colli ⁊ gule ⁊ pectoꝛis: ⁊ ideo hꝫ faciē suffocatā: qꝛ hꝫ eā aliqualr̄ ↄctaꝫ versus pectꝰ ⁊ hꝫ eā rubeā malignitate anhelitꝰ: vñ inflatio: ⁊ h̄ ēt est in spasmo illaꝝ partiū. Et oculos. s. hñt suffocatos: qꝛ pñt subclaudi palpebꝛe distēsis musculis subleuātibꝰ: ⁊ qꝛ oculi iflāmanṫ ꝓpter accidētia suffocationis. Et qñq; imaginaṫ ꝙ ipse rideat. Dubm pm

❡ Lōtra: qꝛ supꝛa caplo de spasmo dixit ꝙ hoc erat signū spasmi: ¶ Dōm ꝙ vt supꝛa declarauimꝰ ante spasmū ⁊ ante thetanū pñt signa antecedere vtriusq; cōia de qbꝰ est aliqs spasmꝰ pticularis partis faciei: ex quo significaṫ nocumentū in cerebꝛo: ex quo ↄtingens est fieri thetanū ⁊ ↄtingēs est fieri spasmū: ⁊ talis spasmꝰ est qui facere pōt apparere hoīem ridentē. s. qñ musculi circa maxillaꝝ poma ↄhunṫ: vnde fiunt ruge sicut in ridentibꝰ circa loca illa. Ego vō vidi monialem habentē thetanū in doꝛso ⁊ crurībꝰ que in partibꝰ faciei habuit diuersas dispōnes particulares musculoꝝ. s. musculos circa maxillarū poma spasmatos ⁊ tractos sursum: vñ erāt circa loca anguloꝝ oculoꝝ extrinsecoꝝ palpebꝛe subclause imobiles facte ex thetano musculoꝝ eleuantiū palpebꝛas ⁊ foꝛsan aliquo spasmo ↄhentiū. mādibula inferioꝛ ꝓminebat extra vt nō obuiarēt sibi dentes: ⁊ hoc ꝓpter aliq; distensionē musculoꝝ aperientiū os ⁊ nō poterat aperiri spasmo musculoꝝ claudentium ⁊ subleuantiū mandibulā. labia erāt extra eminētia sicut in hoīe q̄ vellet exsufflare: ⁊ hoc distēsione siue thetanus in musculis pꝛopꝛijs labijs. videbaṫ igiṫ ista sicut vellet nos osculari et ridens de nobis ex quo fere ↄtinuimus risum. ❡ Lonsidera igiṫ varios ⁊ diuersos effectus ↄtingētes in pluribꝰ materierū ad diuersas ptes. Exponaṫ ꝫ pp̄ extēsionē. i. tractionē lacertoꝝ faciei. vel extēsionē i. thetanū quoꝛūdā lacertoꝝ: ⁊ ꝓpter quoꝛūdā spasmū. ❡ Et ↄsidera ꝙ hoc vocabulū extēsio vt apparet in hebꝛaico signat qñq; tēsionē spasmosam: ⁊ qñq; thetinosam: vnde aliqua choꝛda indurata ⁊ resistēte siue per ↄctionē: vnde ingrossaṫ siue per extēsionem vnde subtiliaṫ dicimꝰ vulgariter: ista choꝛda est tensa: lꝫ ꝓpꝛie extensio debeaṫ thetano vbi nō est manifesta ↄctio musculi versus radiceꝫ vt mēbꝛi plicatio. Et est caput eius tractū ad anterioꝛa. s. qñ vincit spasmus ante vel qñ est tensio in musculis anterioꝛibꝰ. Lū extensione oculoꝝ: qꝛ lacerti pñt ēt esse tensi. Judeus hꝫ cū extensione colli: qꝛ nō est ꝓpꝛie spasmus: ⁊ qꝛ nō pōt collū nec oculū mouere: ideo nō pōt aspicere: ⁊ qñq; nō pōt mingere qñ in vesica adunaṫ vꝛina ⁊ ↄtingit ꝙ musculus colli vesice nō sit thetinosus: imo ↄctus stāte thetano in anterioꝛibꝰ musculis ventris: ⁊ homo nō pōt se pꝛemere ad expellendū: ⁊ ideo nō pōt mingere: ⁊ hoc est qd̄ dicit. nō pōt mingere ꝓpter extensionē. i. thetanū lacertoꝝ vētris. s. myrach qui iuuāt in expulsione vꝛine: ⁊ etiā fecū vt oēs auctoꝛes ↄcoꝛdant. Si aūt in hoc thetano ↄtingens sit ꝙ musculus colli vesice habeat thetanū: tunc aperiṫ ⁊ nō retineṫ vꝛina: sed inuoluntarie distillat: ⁊ hoc est qd̄ dicit. qñq; mingit. s. nō volūtarie: qm̄ lacertus vesice. i. qui est circa collū vesice est extēsus. s. ꝓpter thetanū: ⁊ nō ↄctus. Qd̄ ex thetano musculoꝝ ventris ⁊ doꝛsi fiat ↄctio villoꝝ ⁊ coartatio: vnde ↄtingit venas rumpi ⁊ pmere sanguinem: tūc fit eius mictura ⁊ posset fieri exitus per anū: ⁊ pressis materiebus ad stomachū posset fieri singultus. Dubm 2m

¶ Et si alcuzez ad posteriora est trahit caput ⁊ spatulas ⁊ lacertos tractiuos ad posteriora.

¶ Primo notificat formã hui⁹ thetani: vnde derelinq̃t nota signa. Scdo ponit vnũ signũ qđ sequit̃ in quodã determinato thetano. ibi (Et qñq;.) ¶ Qđ p̃mo dicit pȝ ex supra dictis quocũq; mõ accipiat̃ thetanus ad posteriora. si. n. accipiat̃ thetanus pro eo q̃ cõponit̃ ex duob⁹ spasmis: si vincet spasm⁹ exterior. s. spasm⁹ musculoꝝ exterioꝝ trahet caput posterius. si ẽt accipiat̃ pro duob⁹ thetanis si musculi exteriores plus indurent̃ ⁊ aliqual'r ĩgrossent̃ fiet versus post aliq̃ ꝯctio. ẽt si accipiat̃ ꝓ thetano simplici: ita ꝙ sit solũ in musculis extrĩsecis dorsi: dũmõ sint ĩchordati siue ĩdurati vt nõ possint flecti: tñ hic sint aliqual'r thetinati: ⁊ iõ ĩgrossati ĩclinabit hõ posteri⁹: talis thetan⁹ dicet̃ thetan⁹: qꝛ mẽbꝝ nõ põt flecti nec oĩno ẽ flexũ siue curuatũ: ⁊ paꝝ tñ dĩt a spasmo repletõali.

¶ Et qñq; accidit illud ad posteriora ꝓpter extensionem lacertoꝝ ventris cũ cõitate extensionis lacertoꝝ ficteris ⁊ nõ põt retinere qđ est ĩ ĩtestino recto: ⁊ neq; põt deponere qđ est in intestinis gracilibus.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ hec lr̃a põt exponi dupl'r siue tripl'r ƀm ꝙ ad tria põt referri illud. Prĩo illud. i. thetanus ad posteriora accidit qñq;: qꝛ tendunt̃ lacerti vẽtris. i. lacerti circa lumbos vel renes extrinseci ⁊ nõ lacerti colli ad posteriora: ⁊ tũc ille thetanus nõ erit cũ ĩclinatiõe capit̃ ⁊ spatulaꝝ: sȝ solaꝝ ꝑtiũ renũ. ¶ Scdo qñq; accidit illud. i. thetanus absolute ꝑꝑ extẽsionẽ lacertoꝝ vẽtris. s. myrach ad posteriora: ita ꝙ gibbosant̃ v̓sus renes: in h̓ igit̃ Auic. innuit ꝙ lacerti vẽtris. s. q̃ sunt in myrach aliqñ tẽdunt̃ tal'r ꝙ venter pellit̃ aliqual'r v̓sus renes: ⁊ ꝑ ꝯñs qñq; ecõtra: qꝛ vẽter videt̃ acui ⁊ inflari: ⁊ talẽ thetanũ nõ noĩauit anteriorẽ nec posteriorẽ: qꝛ ex ꝑte lacertoꝝ patiẽtis oĩs spasm⁹ ⁊ thetanus lacertoꝝ vẽtris põt dici anterior: sȝ thetanus in quo nõ est oĩmoda tẽsio: sȝ ĩcuruatio aliq̃ v̓sus ĩtus põt vocari ex h̓ thetan⁹ anterior: ⁊ si est cũ eminẽtia ad extra põt vocari posterior. hoc aũt est ꝯtingens.

Dubm 3m ¶ Sed dubitat̃ vnde est illa ꝯtingẽtia ꝙ stãte thetano in vẽtre põt venter ĩtus incuruari ⁊ põt extra eminere. ℞ Dĩm ꝙ lȝ multa hic possent discuti: tñ stante thetano in musculis lõgitudinalib⁹ ventris ꝯtingẽs est musculis latitudinalib⁹ aduenire spasmũ ꝑualentẽ: vnde fiat ꝯctus intus. vel ꝯtingẽs est eis latitudinalib⁹ euenire extensionẽ vel thetanũ ⁊ extra ꝓpellent vel nõ sic int⁹ trahent. h̓ ẽt põt ꝯtingere stante solo thetano in musculis lõgitudinalibus a vẽtositate in totũ musculũ distẽdere cui ventositati ꝯtingere põt ĩpetus ꝓpulsus ad extra vel ad ĩtra vt ꝯtigit vẽtositatib⁹. ¶ Tertio mõ põt exponi qñq; accidit illud qđ dictũ est de accidẽtib⁹ retentionis vel expulsionis vel etiaȝ emissionis vrine. ¶ Sed tu dices si thetanus sit posterior: quõ se hȝ in accidentib⁹ dictis. s. facie ⁊ oculis. ℞ Dĩm ꝙ si est posterior. i. in solis musculis posterioribus. s. extrinsecis dorso nõ fiunt illa accidẽtia: vt notũ est: sed si cũ hoc lederent̃ musculi alij fierẽt illa accidẽtia: vt appebit. ¶ Procedẽdo igit̃ cũ scda expõne: qꝛ cum ea mag̃ stat ꝯtinua lr̃a. A. dicemus ꝙ si thetanus fiat in lacertis vẽtris. s. in myrach ad posteriora incuruato vẽtre vel ẽt ad anteriora: ⁊ cũ hoc ficteris. i. q̃ hẽant thetanũ: ⁊ hoc est qđ dicit: cũ cõitate extensionis. s. thetani: ⁊ sup. ex hoc nõ põt retinere qđ est in intestino recto: egrediet̃ enim fex que ibi est sine volũtate. Et cã est: qꝛ illis lacertis patientib⁹ thetanũ anus dilatat̃ sicut illis ꝯstrictis anus ꝯstringit̃: dilatato g̃ orificio recti ĩtestini fex cadit inuolũtarie. Ego in q̃dam pestilẽtia vidi plurib⁹ hoĩb⁹ ⁊ mulierib⁹ accidere hãc dilatationẽ ani tantã ꝙ si poterat fieri clystere: sicut enĩ ĩtromittebat̃ aq̃ clysteris ita cadebat. Et nõ põt deponere qđ est in intestinis gracilib⁹. hic per intestina gracilia possumus intelligere oĩa alia ĩtestina p̃ter rectum a qb⁹ nõ deponit̃. s. per cõpressionẽ factã a musculis myrach. q̃cq̃d g̃ deponit̃ est per solũ actũ nãlẽ expulsione intestinoꝝ. Uel possemus intelligere intestina gracilia ꝯiuncta stomacho: ⁊ tunc dicemus qñ in thetano musculi ventris sunt incuruati ⁊ ꝓpulsi interius: tunc p̃munt intestina ⁊ oppilant: vnde non põt materia a superioribus ad inferiora penetrare. Quomodo aũt lr̃a seruet̃ cõtinua ƀm alias duas expositiones per teipsum vide.

¶ Et ambo q̃dẽ cõicant in p̃focatione aut insomnietate ⁊ vigilijs ⁊ dolore ⁊ aquositate vrine ⁊ multitudine inflãmationũ ventositatis in ea ⁊ casu a lectis.

¶ Rudes exponẽtes dicũt: ⁊ ambo. s. thetan⁹ ⁊ cuzez. Ignorãt igit̃ ꝓprias voces. ¶ Dicemus igit̃ ꝙ per ambo intelligit thetanũ in quo est equal'r ĩclinatio ante ⁊ retro: ⁊ per ꝯñs homo est vere tensus ad neutrã partẽ declinãs ꝑꝑ eq̃le nocumẽtũ in musculis interiorib⁹ ⁊ exteriorib⁹. s. in parilitate tractus ante ⁊ post. Uel ꝑ am-bo ĩtelligit thetanũ in quo homo est declinãs anterius ƀm modũ supra dcm̃ cũ lesione vtrorũq; musculoꝝ extrinsecoꝝ ⁊ ĩtrinsecorũ: ⁊ ẽt thetanũ in quo hõ declinat ad posteriora cũ lesione musculoꝝ anterioꝝ ⁊ posterioꝝ ĩtrinsecoꝝ ⁊ extrinsecoꝝ. In sũma igit̃ oĩbus talib⁹ thetanis cõicat p̃focatio ꝑꝑ nocumẽtũ lacertoꝝ pectoris ⁊ gule. ¶ Insomnietate. qꝛ turbat̃ somnus ꝑꝑ lesionẽ cerebri: ⁊ ẽt ꝑꝑ dolorẽ distẽsionis neruoꝝ ⁊ musculoꝝ. Uigilijs ꝑꝑ dolores. Aquositate vrine. i. cruditate ꝑꝑ defectũ caloris. vel. i. subtilitate ꝑꝑ coartationẽ. Accidit aũt qñq; ĩgrossari vel ꝑꝑ sanguineȝ ĩde erũpẽtẽ: vel ꝑꝑ eruptionẽ alicui⁹ exiture vt hic sup̃ apparuit: vel qꝛ nã ĩde mãm aliquotiẽs tẽtaret expellere. Multitudine inflãmationũ vẽtositatis. i. a vẽtositate. Cã aũt hui⁹ apparuit supra cũ dixim⁹ de thetano ꝙ fit multũ a vẽtositate. Casu a lectis. i. cadũt a ceruicali v̓sus pedes: qꝛ labunt̃ existentes tensi. vñ Rasis p̃° ꝯtinẽ. ca. de spasmo. ca. 7. cadit multotiens a lecto cã extẽsionis.

¶ Signa aũt hũidi ⁊ sicci ⁊ apostemosi ⁊ facti a lesione sunt ƀm regulã que dicta ẽ in spasmo: ⁊ multotiẽs q̃dẽ accidit eis colica ꝑꝑ frigus si egritudo fuerit frigida.

¶ Hic ponit signa ƀm diuersitatẽ cãruȝ. Et p̊ remittit nos ꝓ his signis. Scdo ponit qđdã accidẽs qđ multotiens eis accidit. ibi (Et multotiẽs.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ sicut spasm⁹ in gñe reducebat̃ ad tres cãs. s. repletionẽ ⁊ inanitionẽ ⁊ rẽ nocẽtẽ nõ cõparatã ad materiã sic ẽt thetanus vt sup̃ ꝑfecte declaratũ est: signa igit̃ thetani in his erãt sic̃ signa spasmi. ¶ Cõsiderandũ ꝙ in thetano ⁊ parat̃ ad eũ: ex mã frigida accidit multiplicatio flegmatis ⁊ vẽtositatuȝ ⁊ paucitas expulsionis viarũ: quare sunt cã colice qñq;.

¶ De cura. Cap. 10m.

Eadẽ est cura q̃ est spasmi. verũtñ vẽtosarum vsus sup̃ mẽbra hic plus fiat q̃ȝ in spasmo: ⁊ illud iõ vt reducat̃ calor. Sintq; cũ scarificatiõe ꝓpe sup̃ neruos colli ⁊ spõdiliũ ⁊ scerasif.

¶ Hic ponit curã. Prĩo in gñali dicẽs ꝙ est eadẽ cũ cura spasmi: ⁊ hoc qꝛ in gñe fit ab eisdẽ causis. Scdo in spãli. ibi (Ueruȝ.) Et hec in tres. Primo p̃mittit curaȝ per medicinas. Scdo per dietas. ibi (Cũq; habẽtes.) Tertio remittit nos addens cañ. ibi (Nos autẽ.) ¶ Ad p̃mi euidẽtiã ꝯsiderandũ ꝙ ponẽs curã spãlẽ thetani ponit maxime curã thetani a repletiõe: vt ponat hic aliq̃ ꝓpria in q̃bus differt a spasmo. Primo g̃ ponit qđdaȝ in quo differt thetanus a spasmo in cura cũ h̓ ponẽs qđdã regimẽ obseruãdũ. Scdo ẽt ponit qđdã aliud in quo etiã differt ponẽs quasdã medicinas spãles in thetano laudatas. ibi (Alcuzez.) ℞ Prima in duas. Prĩo ponit illud in quo differt aliqual'r thetanus a spasmo in cura. Scdo põit qđdã spãle regimẽ. ibi (Ex eis v̊o.) ¶ Cõsideranduȝ ꝙ cã quare in thetano mãli plus ꝯuenit vsus vẽtosarũ q̃ȝ in spasmo est: qꝛ thetanus plus fit a mã vẽtosa. vẽtose enĩ calefaciũt ⁊ reducũt calorẽ ad partẽ mẽbri vẽtosati: ⁊ iõ dixit. vt reducat̃ calor. Alia causa pro phantasticis posset dari: qꝛ vẽtosa corrugat musculi partes quod plus ꝯuenit in distensione. i. in thetano q̃ȝ in spasmo. ¶ Sint cum scarificatione. s. qñ mã est repletionalis. i. cũ aliq̃ mistione sanguinis: vel si esset multũ grossa vẽtositas vt sperares per poros posse educi: ⁊ iuuamentũ in hoc existimares magis q̃ȝ nocumentũ eductionis sanguinis ꝓprie. põt hic sermo referri ad ventosas absolute que maxime circa hec loca debẽt poni: qꝛ hec sunt loca musculoꝝ de quoꝝ nocumẽto mag̃ timet̃ vt notũ est. põt etiã referri ad eas que sunt cũ scarificatione in quibus intendis euacuare sanguinẽ: ⁊ tunc hec loca sunt ꝯuenientiora: qꝛ ꝓpinqua locis in quibus est multus sanguis. Scerasif. i. hypocũdrium.

¶ Ex eis v̊o que obseruanda sunt in patiente cuzez est vt quãdo eius corpus sudat ꝓpter doloris vehementiam aut ex medicina nõ dimittat̃ vt infrigidatio ei superueniat: qm̃ ipsum ledit: sed oportet vt desiccet̃ cuȝ lana infusa: ⁊ qñq; fit vt sedeat in oleo calefacto: qm̃ est fortis resolutionis. Ex opoponaco quoq; in potu det̃ vsq; ad. ʒ. i. ƀm virtutẽ ⁊ ex asa fetida etiam.

¶ Hoc qđ ponit est ꝙ si sudor accidat in thetano vt ex dolore. Nã dolor facit sudare cũ inflãmet caliditatẽ: vt p̃mo cañ. fen. 2. ca. de pulsu doloꝝ. Et qñq; facit hoc ꝑducẽdo ad syncopim siue accidat ex repletione: ideo dixit. aut accidit ex mã. Opȝ ꝙ nõ dimittat̃ talis sudor infrigidari super eo: qꝛ frigiditas nocet neruis: abstergatur ergo cuȝ lana infusa. s. in aliquo oleo de vtilibus in spasmo dicto supra cap̃. de spasmo. ⁊ hoc sedeat in oleo calefacto. s. cõmuni vel in quo d̊cocta fuerit vulpis ⁊c̃. Oleũ etiã cõe etiã calidũ videt̃

ꝯferre in spasmo de repletiõe ⁊ nõ ꝯcedit in spasmo de inanitiõe: vt Rasis ꝑmo ꝯtinē.ca.de thetano.ca.7.vbi dicit.ꝑmeditãdũ est de introitu pile.i.tine cũ oleo:q2 credo ꝙ oleum nõ sit vtile in spasmo de siccitate.docet etiam dare ex opoponaco ⁊ assa.Rasis võ ꝑmo ꝯtinētis dicit de castoreo ꝙ Aui.dicit de opoponaco.

¶ Alcuzez ꝑterea dignior est vt in curãdo ipm icipiat q̃z spasm⁹:qm̃ alcuzez est ledens ꝑfocans interficiēs.

¶ Hic ponit qõdã aliud in quo differt cura thetani ⁊ spasmi.Et ꝑ facit hoc.Scdo ponit qõdã iuuamentum in thetano.ibi(Ex eis.) ¶ Considerandũ circa primã partē ꝙ alcuzez.i.thetanus qui hic cõparat̃ ad spasmuz est thetanus qui est duplex spasmus:de quo dixit ꝙ est acutior spasmo simplici:⁊ iõ citius occidens.Hec aũt declarata sunt supra in principio capituli.

¶ Ex eis võ que dicunt̃ valde esse iuuatiua in cura alcuzez ⁊ spasmi est vt ferueat succus anbeti ⁊ mittatur in ipso catulus taboni aut catulus canis aut catulus vulpis ⁊ coquat̃ donec dissoluat̃.Deide ifundat̃ i ipo eger bis.Et silr̃ ꝯfert eis inũctio ex piguedine asini syluestris ⁊ adipe leonis ⁊ adipe vrsi ⁊ cerui ⁊ alchitiboa singulariter aut cũ medicis.Et ꝯfert eis enema ex olo rutbino cũ castoreo ⁊ centaurea.Et silr̃ suppositoria mordicatiua calida in qbus sunt baurach ⁊ pulpa colloquintide ⁊ que sunt similia illis.Qr si nimietate sua adurunt fiat clystere:postea cũ lacte asine ⁊ vnguento renũ singulariter cũ aliqua ꝑdictarũ pinguedinũ.

¶ Hic ponit iuuatiua in thetano:⁊ hz tot ptes quot iuuatiua põit. ¶ Primũ qõ ponit est balneũ aque in qua ferueat succus anbeti ⁊ in dicta aqua ponat̃ catulus taboni:dr̃ ꝙ est aĩal simile vulpi:⁊ dr̃ ꝙ est marmota.Ista aĩalia vt cõiter dr̃ hñt ꝓprietatē in morbis neruoꝝ ⁊ in ipsoꝝ ꝯfortatione. ¶ Scdm remedium est inũctio ex piguedinib⁹ in qb⁹ ē resolo ⁊ ꝯfortatio alchitiboa.Hic Judeus hz ⁊ vrsi ⁊ leporis singulariter.i.vnũqdq3 per se vel mista:aut cũ medicinis.s.alijs ꝯueniētib⁹ vt castoreo ⁊ similib⁹. ¶ Tertiũ remediũ est clystere cũ oleo de rutha ⁊ cētaurea.s.in decoctione:h̃ clysteri multũ nos vtimur:⁊ est efficax in euãdo ventositates ⁊ flegmata ⁊ resoluēdo. ¶ Quartũ remediũ est suppositoria.facimus aũt nos sic.℞.hiere q̃uis.ʒ.5.collogntide.ʒ.j.vel.ij.salis baurach vel gēme.ʒ.j.mellis q̃tũ sufficit fiant suppositoria lõga:⁊ nõ ponãtur medicine nisi iaz cocto melle vt nõ cõburant̃:⁊ qñq3 addo agaricũ.Et q2 ista clysteria acuta ⁊ suppositoria qñq3 aliquã adustionem faciunt circa rectũ intestinũ docet subuenire cũ lenitiuo:scz lacte ⁊ vnguēto renũ.i.fiat clystere cuz adipe renũ alicuius aĩalis vt capre sicut facimus in dissinteria.Alia lr̃a dicit.vnctio renuz.i.circa spinã singulariter.i.cũ aliquo spãli vnguēto de his que scribuntur ad spasmum aut cum aliqua predictarũ ⁊c̃.

¶ Et ex rebus magis conferentib⁹ thetano frigido humido est castoreum quare opz vt assiduetur.

¶ Hic collaudat castoreũ.Assiduet̃.s.in vngendo ⁊ in potando ꝭm regulam datam de assa:⁊ ꝭm ꝙ dictuz est ex capitulo de castoreo ⁊ supra capitulo de spasmo.

¶ Cũ q3 habētes cuzez cibant̃ nõ oportet vt transglutiant ex cibis nisi bucellã valde paruã:⁊ vt sorbeãt pultes subtiles valde:quoniã trãsglutire est eis ꝑuersum:⁊ fit inde spuma in naribus eorum ⁊ cõmouent̃ quare illud augmentat eorum egritudinem.

¶ Hic ponit cano.in dieta eoꝝ ⁊ non expedit numerare cibaria ⁊ potus:q2 iam apparēt ex caplo de cura spasmi.Solũ ꝫ dat cano.in forma cibãdi q2 dent̃ res de facili trãsglutibiles:q2 ꝑꝑ lesionez musculoꝝ colli ⁊ mery trãglutire est eis difficile.Retēto igit̃ cibo in ore ⁊ nõ potēte pelli per mery qñq3 labit̃ v̾sus cãnã pulmonis q̃re ipetu aeris pellit̃ ad colatoriũ ⁊ venit ad foramina nariũ:⁊ ide educit̃ ⁊ spumãt nares vētositate mista illo cibo vl potu vt humiditati cõmote ꝑ nares.Et iã nos vidim⁹ h̃.Augmentat̃ aũt ex hoc egritudo augēdo ad debilitatē ⁊ dolorē oĩum partiũ que cõmouētur ⁊ infirmus perterritus recusat postea sumere.

¶ Nos aũt dicemus medicinas quas in potu sument ⁊ ex quibus eorũ membra abstergant̃ ⁊ ipsorum nares in antidotario.Et similr̃ vnctiones ꝯferētes eis sicut oleum de alcãna ⁊ reliqua que dicta sunt.Et similiter caputpurgia ⁊ sternutatoria.Et sternutatorium eius melius est storax almusceme cũ quibusdã oleis.

¶ Hic primo remittit nos.Scdo addit cañ.ibi(Et sternutatoriũ.) ¶ Considerandũ ꝙ in antidotario.s.qnto cañ.ponunt̃ multe ꝯfectiões solutiue ⁊ nõ solutiue ꝯferētes spasmo ⁊ thetano repletionalib⁹ ⁊ multa olea ⁊ vnguēta ⁊ caputpurgia ⁊ sternutatoria:q̃re ibi i tractatib⁹ diuersis iuenies oĩa.Nates.i.ptes renũ:als nares i.sternutatoriũ in quo fit sternutatio ⁊ ponunt̃ in naribus:⁊ ꝯfert quãuis nõ sternutent storax almusceme.i.storax liqda:⁊ est notũ.cũ quibusdã oleis.s.vulpino ⁊ ruthaceo vel alcãna ⁊ similibus.

¶ Febris võ que naturaliter accidit est melior cura ei qui ex eo est humidus.

¶ Considerandũ ēt ꝙ est inducta per artē:sed forsan est timor inducēdo febrē:q2 nõ iducit̃ nisi cũ medicinis violētis:⁊ iõ dixit que nãliter accidit.Inducunt aũt febrē de ꝑdictis medicinis que sunt fortiter calida vt assa castoreũ ⁊ euforbiũ ⁊ anacardina ꝯfectio ⁊ multa emperica ponit Gilbertus lib.z.ca.de spasmo.Hanc autē febrē ꝯtingit esse effimerã qñq3 ⁊ nõ est suspecta:⁊ qñq3 contingit esse putridã talem que facit nos dubitare ⁊c̃.

¶ De tremore ⁊ signis specierũ eius. Cap.11m.

Tremor est morbus officialis eueniens propter defectuz virtutis motiue a motu lacertorum ꝭm cõtinuitatē cõpar grauitati cõpari intromittenti sua motione motionē voluntariam:quare cõmiscentur motus voluntarij cuz motibus nõ voluntarijs:⁊ est nocumentũ in virtute motiua sicut stupor est lesio in sensibili.

¶ Jam Aui.determinauit de thetano:hic determinat de tremore.Et ꝑmo ponit qd sit ⁊ cãs.Scdo signa.ibi(Signa võ.)Tertio curam.ibi(Fac.) ¶ Prima in quatuor.Primo ponit diffinitionem.Scdo cãs.ibi(Hec aũt.)Tertio diuersitates q̃sdaz.ibi(Tremor.) Quarto ostēdit cañ.cõpletiuos huius scie.ibi(Et Hippo.) ¶ Ad intellectũ ꝑme partis est ꝑmo intelligendũ circa diffinituz ꝙ tremor accipit̃ duplr̃.Uno mõ pro q̃dã ꝯcussione ⁊ agitatione oĩum mēbroꝝ siue totius corporis sicut videmus fieri in fortib⁹ rigoribus tertiane ⁊ quartane febris:⁊ de isto sermone nõ fit hic mētio.Alio mõ sumit̃ pro malo motu tremulēto accidēte vtplurimũ alicui mēbro sine ꝑcepto frigore vel rigore sicut dicim⁹ ille hz tremorem manus vt nõ possit pēnã sustētare vel cyatũ:⁊ de hoc tremore est hic sermo. ¶ Differũt aũt hic hi tremores in trib⁹.Prio q2 tremor qui est ꝯcussio sequēs fortē rigorē:aut ipse fortis rigor occupat totũ corp⁹:vnde totũ ꝯcutit̃ vt etiã faciãt ꝯcutere lectũ:sed tremor ꝓprie dict⁹ aduenit vtplurimuz vni vel pluribus mēbris. ¶ Scdo q2 cã tremoris.i.ꝯcussionis ⁊ agitationis totius est fortis motus expulsiue virtutis:vt Gal.5.de accidēti.cap.5.vult.n.ꝙ ex h̃ oẽs ꝑticule lacertoꝝ conant̃ vt rē nocētē expellãt mouet̃ fortiter ⁊ exinde totũ corp⁹ vel cã istius tremoris est mot⁹ inordinat⁹ caloris nãlis celeriter ad ĩtus ⁊ extra ꝓgrediētis ꝓpter cãm exneã v̾.g.frigus nõ ꝑmittens nãliter mouē:q2 accidit coadunatio interius ⁊ iterũ reditus ⁊ reflexio extra:⁊ iterũ ĩtus:⁊ fit ex hoc vaporosus siue nebulosus calor vt lõgis sermonib⁹ Gal.in lib.de rigore iectigatione ⁊ spasmo sentit.⁊ sentit hoc Arist.ꝓble.3.5.ꝓble. Que aũt istarũ cãrũ sit sufficiētior:hic nõ põt discuti:s3 cã tremoris de quo est sermo in caplo est defectus virtutis motiue voluntarie. ¶ Differētia tertia est.s.ꝙ tremor q est fortis rigor aut forte sequēs rigorē põt poni accidēs virtutis nãlis expulsiue:sed ꝭm aliã ꝯsiderationē põt poni accidēs virtutis volũtarie:⁊ hoc ĩproprie:sed tremor de quo est hic sermo:est accidens virtutis aĩalis motiue debilitate:⁊ iõ iste tremor accidit debilib⁹ ⁊ tētantib⁹ moueri:sed ille accidit fortib⁹ hoĩb⁹ ⁊ vigorosis:⁊ ēt q̾scē volētibus.Hec oĩa ꝓlixe legunt̃.5.de accidēti ⁊ morbo.ca.z.⁊.5.⁊ ex libro de rigore ⁊ tremore ⁊c̃. ¶ Circa diffinitionē est ꝯsiderandũ:ꝑmo dicit ꝙ tremor est morb⁹. ¶ Contra:q2 tremor vt est malus motus est accidens. ¶ Sed dicēdum ꝙ mala dispositio membri qua fit ille malus motus est egritudo. ¶ Considerandũ secundo ꝙ tremor dicitur morbus officialis triplr̃.Primo qñ est ex oppilatione:⁊ tũc hec diffinitio quãtuz ad genus nõ ꝯuenit tremori nec est ꝯueniēs sermo eius qõ subditur.Eueniēs ꝓpter defectũ ⁊c̃.Scdo dicitur morb⁹ officialis:q2 morbus in situ.s.pro loco:q2 est mala locatio vie mēbri:vnde mouet̃ nõ ꝭm cursuz nãlem vel voluntariũ:vt.A.ꝑmo lib.fen.z.3.ca.⁊ talē malũ sitũ facit virtutis defect⁹:⁊ sic accidens.s.virtutis defectus est cã morbi.i.male locatiõis:⁊ forsan ꝙ malus mot⁹ virtutis est morb⁹.Quõ aũt malus motus in loco

sit morb⁹: ꝛ q̄ɫo sit accidēs qđ est actio lesa nō declaramus hic: q2 esset redire ad p̄ncipia data in scđa fen p̄mi ꝛ p̄mo libro de accidēti ꝛ morbo. Tertio mō tremor dicit morbus officialis. s. in situ pro societate: q2 membrū tremēs nō ꝯuenienter associatur socio suo: vt notum videtur: tamen credo ꝙ Auicen. scđo mō intellexit tremorem esse morbum officialem: vt apparet fen. z. p̄mi libri. 3. ca.
Dub^m p^m ¶ Dubitaɫ aūt de his que postea ponunɫ de diffinitione tremoris. ꝛ p̄mo q2 dicit ꝙ tremor est ꝓpter defectū virtutis motiue. ¶ Cōtra: q2 accidit mēbris qñ volunt qetari ꝛ homo vult illa qeta tenē sicut capiti: aut qñq3 manui qñ homo vult eā extensam tenē. Istā instātiā facit Gal. in libro de rigore. ca. 4. ꝛ. 5. de accidēti ꝛ morbo. ca. z. Amplius nos videmus ꝙ hoīe nolēte fit tremor: ğ altera ps illius mot⁹ nō est volūtaria: ex quo eo nolēte fit. ¶ Et si tu dices dicam ꝙ illa que est grauitas est nō volūtaria. Sed ꝯ̄ quero de alia pte illius mot⁹ qua mēbꝝ subleuaɫ aut est volūtaria aut nō est voluntaria. Si nō est volūtaria: ğ tremor nō est ſm partē accidēs voluntarij mot⁹ vel volūtarius mot⁹ qđ est ꝯ̄ oēs. Si est volūtaria: ğ nō pōt ꝯ̄ volūtatē fieri. ¶ Amplius dr̄ ꝙ mot⁹ a virtute subleuāte ꝛ grauitate mēbri trahēte inferius sunt partes. Cōtra: ğ mēbrū versus nullā partē mouebiɫ: q2 ꝯtraria agētia equata nō agūt: vt Aristo. in libro de cā motus aīaliū. ¶ Iste sunt dubitationes cōes ꝛ vlterius dubitaɫ: q2 dicit ꝙ cōmiscenɫ isti motus. ꝛ videɫ dicere Aui. ꝙ ſm ꝯtinuationē se hēant. Contra: q2 isti sunt motus ꝯ̄rij: ğ nō sunt ꝯtinui: q2 quies interuenit: vt Arist. 8. phys. tex. cōmē. 6z.
¶ Propter solutionē istoꝝ ꝯsiderādū ꝙ opinio Gal. de illo motu
p^a ꝯclusio qui vocaɫ tremor est fundata in tribus ꝯclusionibus. ¶ Prima cōclusio est ꝙ tremor est motus cōpositus ex duplici motu. s. motu grauitatis mēbri ꝯ̄hentis inferius vel deorsum: ꝛ motu virtutis motiue volūtarie subleuātis sursum. Istā ꝯclusionē sic inducit. hō in sanitate pōt mouere mēbrū q̄ɫocūq3 vult ꝛ tenere illud firmū: sed qñ est mortuū vel paralyticū mēbrū cadit: ğ debilitata virtute nō ita bene poterit leuari qn ex sui pōderositate trahat inferi⁹. ¶ Scđa ꝯclusio ꝙ isti mot⁹ sunt fere ꝯtinui siue successiui adinui-
2^a cē: nūc. n. virt⁹ leuat ꝛ statim grauitas trahit ꝛ statim virt⁹ leuat. hoc ꝓbaɫ: q2 si isti mot⁹ nō essent sic q̄si imediati nō esset tremor: vt notū est. Has duas ꝯclusiones pōit Gal. in. 5. de accidēti ꝛ morbo. cū dicit. op3 bellū eoꝝ. s. virtutis ꝛ grauitatis mēbri optime inquiri. Nā virt⁹ nō dimittit mēbrū inferius ire sicut ꝯtingit in mollitia. i. paralysi. nec grauitas mēbri sinit virtutē superius eleuare ne decidat sicut faciebat in sanitate. Ideoq3 si aliqñ vincit ꝛ aliqñ vinciɫ ꝛ sic ꝯtinue vnus sequiɫ aliū ꝛ efficiɫ tremor. Ide3 pulchre in libro de tremore ꝛ rigore. cap̄. 3. in fine. ¶ Tertia cōclusio est ꝙ
3^a in istis motib⁹ siue potētijs motoꝝ est quedā paritas. Et rō est: nā si virtus oīno vinceret tūc grauitas nō traheret ꝛ mēbꝝ moueretur quo vellet. Si vō grauitas vinceret tunc mēbrū iferius quiesceret: ğ q2 est q̄dā paritas vt nūc vincat vnū nūc reliquū3 ideo fit tremor. Istā ꝯclusionē inuit Gal. in p̄dictis locis. ¶ Ex istis enim
4^a supra dictis ꝓpositionib⁹ inferɫ quarta ꝯclusio ꝙ tremor est accidens voluntarij motus siue voluntarie virtutis. Nā tremor fit ex defectu virtutis motiue cui ꝯtraoperaɫ grauitas mēbri: vnde libro p̄dicto. 5. ca. in fine dicit ꝙ tremor est nocumentū accidēs ꝓp debilitatē virtutis motiue. ꝛ ad idē ꝓbandum conaɫ q̄nto de accidenti ꝛ morbo ca. z. sequiɫ ğ ꝙ tremor est accidēs virtutis motiue. s. volūtarie. fit. n. tētantib⁹ mouere mot⁹ volūtarios queadmodū tremor fortis ꝯcussiuus. s. rigor pōt poni accidēs virtutꝭ nālis. Fit enī nō tētātib⁹ moueri: sed qescētib⁹: vñ Gal. p̄allegato libro ca. 6. tremor nō accidit nisi mouere volentib⁹ aliqđ mēbroꝝ suoꝝ. ꝯcussio aūt ꝛ agitatio que fortē rigorē cōicant accidūt corporibus violēter ꝛ ꝯ̄ volūtatē oīno intantū ꝙ hoīes qescere nequeūt quātūcūq3 sint ꝓbi audaces ꝛ potētes. Appꝫ igiɫ ꝙ tremor est cōpositus ex duob⁹ motib⁹ ꝯ̄rijs ꝯtinuis motib⁹ ꝛ motionib⁹ parib⁹: ꝛ ꝙ est a causis motiue virtutis volūtarie. A. igiɫ sequēs Gal. punctualiter in hoc: quecūq3 Gal. laboriose dixit recollegit in hac diffinitione dicēs ꝙ tremor est morb⁹ officialis: q2 si est malus mot⁹ mēbri in loco suo ꝛ ille malus mot⁹ fit ꝓp ꝺfectū virtutis motiue lacertoꝝ que est virt⁹ motiua volūtaria q defect⁹ ɓtutꝭ motiue est cōpar ꝛ ꝯtinuat⁹ in sui opōne ğuitati mēbri q̄ ğuitas est ēt cōpar ꝛ ꝯtinua defectui virtutis in sui opōne: illa ğuitas cōpar defectui ɓtutꝭ itromittit secū motionē volūtariā: q2 trahēdo iferius icitat ɓtutē ꝙ sursu3 subleuet. Ex hac ğ paritate ğuitatis ꝛ virtutis debilis miscenɫ mot⁹ volūtarij cū motibus nō volūtarijs: ꝛ h̄ est qđ dicit tex. Tremor est morb⁹ officialis: q2 malus mot⁹ in loco suo eueniēs ꝓp defectū virtutis motiue a motu lacertoꝝ ꝛ nō dixit a motu supfluitatū vel humoꝝ sup mēbra: q2 ɓt⁹ deficiēs a tali motu vel ꝑficiēs est nālis ɓtutꝭ: s3 que facit motū lacertoꝝ ꝛ que deficit a motu eoꝝ est volūtaria: ꝛ illa ē 4^a ꝯclo. Dico ꝓp defectū ɓtutis ꝛc. ſm ꝯtinuationē cōparē. i. parē: ꝛ ꝯtinuatā in sui actiōe ğuitati cōpari. s. ēt ſm ꝯtinuationē: q2 ğuitas cōtinuaɫ in actiōe ɓtutꝭ ꝛ sibi sit cōpar. Alia lr̄a h3 cōpar: ꝛ tūc exponaɫ ꝓp defectū q ē cōpar ğuitati ꝛc. Dico ğuitati itromittēti motiōe sua. s. q2 mouet iferius motionē volūtariā. s. qua mēbrū subleuaɫ superius. Ex h̄ enī ꝙ ğuitas trahat deorsu3 ꝛ virt⁹ īciteɫ vt trahat sursum: ğ ğuitas cōpar virtuti itromittit incitatiue motū volūtariū. i. motū q̄ virt⁹ sursu3 leuat: q̄re cōmiscenɫ mot⁹ volūtarij. i. motus a ɓtute facti cū motib⁹ nō volūtarijs. i. motib⁹ factis a ğuitate. ¶ Ex qb⁹ dictis habenɫ tres ꝯclusiones. Prio ꝛ merito seqɫ q̄rta: q2. n. grauitas ꝛ defect⁹ ɓtutis sunt cōpares ꝛ sunt ſm ꝯtinuationē iō isti mot⁹ sūt misti. Et tūc Aui. īfert ꝓpōnē quartā siue ꝯclusionē ꝓbādā a simili dicēs ꝙ sicut stupor qđ est nocumētū sensus tact⁹ est accidens sensibilis motiue tactiue: ita tremor est accidēs motiue. s. volūtarie. Ex qb⁹ explanata diffinitione dōm ad ꝯ̄ria. ¶ Ad p^m rñdet. G. dicēdo ꝙ qñ hō t3 mēbrū quietū: illa est q̄dā actio volūtaria: vnde auis que vr̄ in aere quiescere laborat ꝛ agit illā quietē sicut ꝓlixe tractat. G. in dicto lib. ca. 4. ꝛ. 5. de accidēti ꝛ morbo. clare dicit ſ3 trāslationē grecā. ca. z. virtute ğ debili facta ac tenēdo mēbrū qetū ꝯ̄opari poterit ğuitas ꝛ sic fiet tremor. ¶ Propter solōnē argumēti omissis ruditatib⁹ scripti cōioris. 5. de accidenti ꝛ morbo. est sciēdū ꝙ in tremore est duplex mot⁹ vt appꝫ. Unus. ɓ. g. deorsu3 ꝛ iste fit a ğuitate vt oēs ꝯcedūt ꝛ talis tremor est accidēs ɓtutis motiue: q2 est defectus act⁹ motionis voluntarie debētis esse ſm nām. Exēplū ꝓ volētib⁹ speculari. supponaɫ ꝙ actio visionis eēt q̄dā actio ꝛ vocareɫ. a. ꝛ qđdā aliud agēs occurrēs oculo causaret vnā aliā actionē que diminueret actionē. a. tūc ista actio. s. diminutio. a. est accidēs virtuti visiue: q2 est accidēs sue actioni. Exemplū aliud pone ꝙ actio alicui⁹ membri sit calefactio in vno ğdu ꝛ adueniat agens qđ infrigidet in medio ğdu hmōi ifrigidatio diceɫ accidēs mēbri calefaciētis: ꝛ tūc ꝓprie dr̄ accidēs qñ agens in visionē. a. vel agēs calorē p̄mi ğdus disponunɫ per agētia ꝯ̄ria: ita ꝙ ꝯ̄ria agētia sint dispōnes illoꝝ mēbroꝝ. ɓ. g. oculi vel epatis debentis gñare sanguinē calidū in ğdu vno. Hic habes semita3 speculandi. Alius mot⁹ in tremore est mot⁹ sursum factus a virtute volūtaria: ꝛ ille est accidēs voluntarie virtutis: q2 est sua actio: q2 l3 vt actio sit nāle: tamē vt mala est ꝯtra nām. ¶ Et cu3 dicit si est sua actio q̄ɫo fit ꝯtra volūtatē. Dōm ꝙ fit ex incitatione ğuitatis mouētis ad ꝯtrariū: ꝛ hoc īnuit cū dicit ꝙ motio per grauitatem itromittit motionē volūtariā: q2 q̄si facit necio illā seq incitās ad actū: sicut puluis in oculo facit mouē palpebrā ꝯ̄ volūtatem q̄uis mot⁹ palpebre sit mot⁹ volūtarius: ꝛ h̄ est qđ ꝯsueuit dici ꝙ motus volūtarius q est in tremore quo fit mēbri subleuatio: nō est vere volūtarius ſm p̄mā itētionē: sed est volūtarius ſm intētionem scđam: q2 fit per voluntaria organa vt per musculos: nō tñ iperio volūtatis sicut ꝛ aliq mot⁹ palpebre sunt sicut volūtarij. s. ſm secūda3 intētionē: vt Gal. in libro de motib⁹ liquidis cap̄. 8. ¶ Ad 3^m qñ dicit ꝙ agentia ꝯ̄ria paria in virtute nō agunt. Dōm ꝙ est verū si sint oīno paria: sed si sint paria cū quadam ꝓportione pōt tñ fieri actio: ꝛ iō in tremore nō est oīno paritas: q2 adhuc virt⁹ vincit. Al's dixi ꝙ ꝯtraria equata agūt ad mediū nō ad victoriā vni⁹ ꝯ̄rij vel extremi mot⁹: ğ tremoris est medius inter nālem motū ꝛ casum mēbri siue quietē ꝯtra nām. ¶ Ad 4^m dōm ꝙ Gal. dubitauit an iter duos motus qui sunt in tremore sit quies media. Et iō Aui. aliqñ dixit ꝙ nō est quies sensu percepta sicut in pulsu formicante: vt apparet quinto de accidēti ꝛ morbo. ca. z. ꝛ iō tremore3 assimilat illi pulsui. Aliqñ dixit ꝙ isti mot⁹ sunt aliqñ imediati vl' fere imediati: vnde in libro de rigore ꝛ tremore. 3. ca. in fine dixit. Cū ğ sic ꝓcedit motus mēbroꝝ ſm istā formā. s. motū ad superius cui nō cessat inherere: aut q̄si imediate ꝯiungi motus ad inferius: sequiɫ ꝙ sit mot⁹ cōpositus ex duob⁹ motib⁹: quibus mēbra permutatim mouenɫ ꝯtinue in locis suis. Et iste est motus quē medici vocāt tremorē: q2. s. est mot⁹ quo membra trahunɫ ad inferius cū ğuitate sua: ꝛ erigunɫ ad superius cū virtute ipsa ferente. Ecce ꝙ Gal. hos duos ꝯ̄rios motus ꝯiunctos in tremore dixit sibi inherere. s. immediate vel quasi imediate. ¶ Dubitauit ergo: ꝛ q2 hec est questio. 8. physicoꝝ. omittitur: post hoc pono rōnes meas que semper vise sunt mihi difficiles in eo ꝙ Gal. sentit de esse tremoris huius de quo loquimur in hoc caplo ꝛ ostēdendo ꝙ nō sit motus cōpositus ex duplici motu: quoru3 alter fit a grauitate mēbri.
¶ Prio sic. additio resistētie mobilis ad mouens est cā tarditatis p^a rō
motus: ꝛ stante eodē motore nō est causa alterius motus sed tarditatis in motu: sed in mēbro debilitato in quo dicit fieri tremor est additio facta in grauitate: ꝛ sic in resistentia mobilis ꝛ stat idē motor: ğ non fiet alter motus sed manus. ɓ. g. tardius mouebitur. Maior est nota. 4. physicoꝝ cōmen. 71. Et hoc exēplū declarat. si enī possum in vna hora portare vna3 librā plūbi vsq3 ad plateam: duas libras portabo illuc in duabus horis. Minor est nota. nā grauitas additur ꝛ resistentia mobilis respectu motoris propter defectū motoris vel ꝓp additionē mobilis in tremore: igiɫ oēs con-

cedūt ꝙ grauitas mēbri sit addita: qꝛ virtus est debilitata. stat ēt
idem motoꝛ. s. virt⁹ motiua lacertoꝝ volūtaria que adhuc domi-
naꝛ ſm ꝯcessionē cōmunē medicoꝝ. oēs. n. dicūt ꝙ in tremore ad-
2ª huc virtus dominaꝛ sup grauitatē: ꝫ nō sit in sanitate: ꝫ nō debēt
fieri duo mot⁹: sed vnus tardioꝛ illo qui fiebat in sanitate. ¶ Se-
cūdo sic. si grauitas cū mēbro esset cā alicuius mot⁹ in tremore se-
quereꝛ ꝙ grauitas esset egritudo. hoc est falsum. nunq̄ eni reper
tus fuit aliqs auctoꝛ qui diceret ꝙ grauitas est moꝛb⁹ nec in com
plexione nec in cōpositione nec in vnitate. ꝯñia est nota. Nā gra
uitas īmediate ledit actionē volūtariā: qꝛ facit descēdē: ꝫ īmedia-
te ledit actionē ⁊ sic est moꝛb⁹. Ista rō est multū difficilis tenēdo
nostra ṗncipia alibi. s. ꝙ egritudo foꝛmalr̄ nō est cā actionis lese:
ita ꝙ sit causans actionē: ſꝫ est cā lesionis in actione: hoc ꝫ aggre-
3ª gatū. s. membꝛū egrum facit actionē lesam. ¶ Tertio sic. membꝛū
graue ꝑpter debilitatē virtutis vt in tremore nō est maioꝛis gra-
uitatis q̄ꝫ membꝛū moꝛtuū. v. g. manus abscisa: sed mēbꝛū vt ma-
nus in foꝛti tremore efficit maioꝛē ictuꝫ vel īpulsum in motu quo
videꝛ īpellere vel descēdere q̄ꝫ faciat vna manus amputata: ꝫ il-
le mot⁹ nō fit a grauitate in tremoꝛe. Maioꝛ pꝫ: partes enī viuen-
tes hn̄t plus de igne q̄ꝫ partes nō viuentes in nobis: iō videꝛ ꝙ in
nobis existentes sint magꝫ poꝛtabiles vt appet de aq̄ hydropicoꝝ
quā in q̄ꝫtitate centū libꝛarū hydropicus poꝛtat: ⁊ cū extra est edu
cta q̄ūocūq̄ꝫ diuidas eā ⁊ ponas sup eū in capite pedib⁹ doꝛso ⁊ vē
tre nō poꝛtabit medietatē. hoc exemplū posuit ad excitandū. Mi
noꝛ est nota per experientiā. Inuenis enī hoīem habētē foꝛtē tre
moꝛē manus quā si capias cū manu īpellet te ⁊ faciet te totū tre-
mere: aut tremet manus tua simul cum bꝛachio: ⁊ si manus illius
eēt amputata ⁊ caderet a tāto spatio q̄ꝫtū est spatiū a quo manus
eius agitaꝛ nō cōmoueret manū tuā: ⁊ si nō credis accipias aliquā
rem tāti pōderis quāti credis foꝛe manū illius si eēt amputata ⁊
4ª experiaris illud. ¶ Quarto sic. per quācūq̄ꝫ potētiā aliqd moueꝛ
nālr̄ ad locū: per eādē vr̄ quiescere in loco in quo loco cū est ꝑ-
fectius videꝛ hēre ſm illā potētiā siue foꝛmā. Sunt. n. in loco ꝑfe-
ctioꝛes moti ad illa loca vt tertio celi ⁊ mundi. cōmē. 28. ⁊ 4.° celi
cōmē. 22. Exēplū de graui cū vadit deoꝛsuꝫ: sed mēbꝛū per graui-
tatē nālr̄ moueꝛ deoꝛsum: ꝫ cū erit ibi q̄escet per foꝛmā grauitatꝭ
per quā ꝑfectius hꝫ cū est deoꝛsum: ꝫ nō poterit moueri sursum.
5ª ¶ Quinto sic. virtus volūtarie motiua nō potuit graue tenere su
perius: ꝫ multominus poterit leuare ab īferioꝛi ad superius. Ista
rō cū p̄cedēti sunt ꝑpinque. Ista rō habebit fugā tenebꝛosam po
6ª nendo virtutib⁹ conatū. ¶ Sexto sic. isti duo mot⁹ oppositi ex q-
bus cōponiꝛ tremoꝛ nō simul incipiunt sed vnus p̄cedit. Quero ꝫ
ṗmo quis duoꝝ motuū in tremoꝛe est ṗoꝛ: si ꝫ prioꝛ motus p̄cedit
cū aliq̄ dispōne oꝛgani p̄cedit que est maioꝛ potentia motoꝛis ſm
illū motū: sed ista dispositio nō statim abijciꝛ: ꝫ non statim sequiꝛ
secūdus mot⁹ opposit⁹: īmo cū hominū dispōnes sint diuerse erit
tibi inuenire tremoꝛē in quo manifeste ⁊ lōgo tp̄e apparebit ascē
sus manus ⁊ etiā eius descēsus. Et vigoꝛaꝛ hec rō sic. qn̄ manus in
instanti. a. est in descenso esse hꝫ aliquā dispōnē qua grauitas ma-
nus fuit potentioꝛ virtute: vnde manus fuit trahens deoꝛsum. si ꝫ
post. a. manus moueꝛ sursum: hoc est per aliā dispositioneꝫ ꝯtra-
riā vel quasi ꝯtrariā. Aut igiꝛ hoc erit ex parte aīe aut ex ꝑte coꝛ-
poꝛis. nō ex parte aīe qꝛ ista nō esset nisi dispō ſm imaginationē: ⁊
sic motus sursum esset motus ſm volūtatē. s. qꝛ homo velit ⁊ ṗus
voluerit: ⁊ hoc est falsum qꝛ ꝯtra experientiā. nec vr̄ aliq̄ dispō ex
parte coꝛpoꝛis: qꝛ hoc non esset nisi aliqs modus cōplexionis quo
nūc mēbꝛū leuigareꝛ ⁊ virtus ꝯfoꝛtareꝛ: nunc aūt grauareꝛ ⁊ vir-
tus deficeret: ⁊ totū hoc videꝛ quedā fatuitas. Et videꝛ ꝙ Gal. co
natur dare cām in hoc. 5. de accidēti ⁊ moꝛbo. cap̄. 5. de tremoꝛe in
fi. ſm trāslationē grecā vbi. G. dat cām expulsionis humoꝝ a vir-
tute ad loca neruoꝝ ⁊ recōfluxū illoꝝ. Sed mirabile est ꝙ humo-
res frigidi faciētes tremoꝛē sint ita mobiles. Amplius nō omnis
7ª motus fit a mā. ¶ Septimo sic. motus volūtarij ſm intentionem
secundam vt motus palpebꝛe videnꝛ in multo numero posse fieri
ſm imperiū voluntatis. si ergo alter motus qui est in tremoꝛe est
motus voluntarius: lꝫ ſm intētionē secundā: ergo in multo nume-
ro poterit fieri īperio voluntatis. Tremulentus igiꝛ in manu po-
terit facere plures motus voluntate pura oppositos motib⁹ gra-
8ª uitatis: qđ tamē nō videmus fieri. ¶ Octauo sic. vel ista agentia
sunt oīno equalia: ⁊ tunc nullus fieret motus localis: lꝫ enim agen
tia cōtraria equalia in motu alterationis possint ſm quosdā age-
re vel ad mediū vel ad coꝛruptionē vtriusq̄ꝫ: tamē motoꝛes ad lo-
ca cōtraria si sunt equales nō agunt: qꝛ cōtraria loca sunt incōpa-
Rñ. tibilia. Uel nō sunt equalia: ⁊ tunc pꝛestantius vincet in mouēdo
ad suū terminū lꝫ tardius. ¶ Istas rōnes soluere est: siue erit dif-
ficile nisi ponaꝛ ꝙ in tremoꝛe est vnū mouens. s. virtus sic dispo-
sita: ita ꝙ tam motus sursum q̄ꝫ deoꝛsum fiat a virtute mēbꝛi mo
tiua: ⁊ fit hoc: qꝛ sic dispositum est membꝛū: ⁊ qꝛ hic sunt duo mo-
tus cōtrarij opꝫ necessario esse diuersitatem in pꝛimo mouente: ⁊
hoc erit modus motus in spiritu: ⁊ foꝛsan cogetur redire ad opi.
Pla. quā deiecit Gal. libello pꝛeallegato sexto cap̄. cum opinione
Asseni italici: ⁊ cogemur foꝛsan dicere ꝙ idē fere modus tremoꝛis
est de quo est hic sermo: ⁊ qui fit in foꝛti rigoꝛe. Et vr̄ ꝙ Ari. ꝯcoꝛ-
det cuꝫ īuestigat cās tremoꝛis ꝑblematum tertia. 5. ꝑble. Et si isti
tremoꝛes diuersificanꝛ est sicut idē accidens habēs diuersas cās.
Sed tn̄ qꝛ exēplū Gal. est valde rhetoꝛicū: iō facit imaginari duos
motus ⁊ duos motoꝛes: tamen siquis attendit sepe Gal. reuersus
ad veritatem: si hec erit veritas dixit ꝙ cā tremoꝛis est debilitas
virtutis. Et. A. hoc expꝛessit cū dixit. ꝑpter defectū virtutis: ⁊ cuꝫ
assimilatus est tremoꝛ stupoꝛi. nā sicut stupoꝛ nō dicit duas actio-
nes nec duo agētia sed dicit vnū agens dispositū sic ꝙ facit sensa-
tionem talis foꝛme: ⁊ talis sensatio nō est ꝑpꝛie due actiones: sed
vna actio mala. s. sensatio stupida: ita foꝛsan opꝫ ītelligere de tre-
moꝛe. Ista dimitto alijs lꝫ alibi a me multum discussa sint.

¶ Huius autē causa aut est in virtute aut in instrumen
to aut in vtrisq̄ꝫ simul.

¶ Hic inuestigat cām tremoꝛis. Et ṗ ṗmittit diuisionē. Scđo exe-
quitur. ibi (In virtute vō.) ¶ Dicit ṗ ꝙ ista cā. s. defectus virtutis
ꝑpter quā fit tremoꝛ: aut est in virtute aut est in instrumento ⁊c̄.

¶ In virtute vō cum debilitatur propterea ꝙ accidit
timoꝛ vel propter applicationem rei abscisse terribilis
sicut aspectus ex loco alto aut ambulatio super parie-
tem aut peroꝛatio coꝛam eo ex quo aliquis verecūda-
tur ⁊ qui timetur: aut reliqua ex quibus contrahuntur
virtutes animales aut angustia aut tribulatio aut gau
dium aut desiderium propter oꝛdines motuum virtu-
tis accidit tremoꝛ in neruis: ⁊ fit illud quoniā facit cō-
tingere diuersitatem in motu ipsius.

¶ Hic ponit ṗmo causas tremoꝛis. i. defectus virtutis motiue ad
quā sequiꝛ tremoꝛ que cause sunt in virtute. Scđo que sunt in in-
strumento. ibi (Qui aūt factus.) Tertio que sunt in vtrisq̄ꝫ. ibi (Cō
munitas vō.) Prima in tres. Primo ponit istas causas. Scđo
ponit modum quo causant. ibi (Propter oꝛdines.) Tertio addit
quandam causam reducibilem ad istas. ibi (Et ex causis.) ¶ Dicit
pꝛimo ꝙ causa tremoꝛis est in virtute: qm̄ qn̄ debilitaꝛ virtus ꝑꝑ
timoꝛē qui accidit: aut ꝑpter applicationem ⁊c̄. accidit tremoꝛ in
neruis: ita ꝙ lr̄a vsq̄ꝫ ibi est suspensa. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ hic pꝛimo
Auicē. narrat cās que sunt accidētia aīe siue passiones sicut timoꝛ
⁊ applicare mentē ad rem abscisam. s. extra se terribilē ⁊ alia que
patent. Scđo narrat modum q̄ūo causant. Iste aūt modus est du
plex. Unus īmediatoꝛ qꝛ ex istis accidentibus aīe fit diuersificatio
motus in spiritu. s. vitali: ⁊ fit motus diuersus ab eo quo membꝛa
egent pꝛo suis motibus: spiritu igiꝛ moto nō ſm ꝙ egent membꝛa
virtus debilitaꝛ ⁊ nō fit motus voluntarius debite: sed fit tremoꝛ.
Alter modus quē tangit est mediatus. Naꝫ diceret aliquis q̄re
moueꝛ spūs ſm aīe passiones. Respondet Auicen. ꝙ virtutes aīe
nostre habent hunc oꝛdinem naturalem vt existente imaginati-
ua in tali dispositione. v. g. timoꝛosa virtutes coꝛdis naturales ex
ipso oꝛdine mouent spiritū ad intra ⁊ ꝯtrahunt. ⁊ similiter in alijs
passionibus anime in quibus fit contractio spiritus ad intus sicut
in tristitia ⁊ tribulatione. i. angustia ⁊ econtra fit in gaudio. Acci-
dentia ergo anime causant tremoꝛem propter oꝛdinem motiua-
rum virtutum: ex quo oꝛdine fit diuersus motus in spiritu: qꝛ vel
nimis intra vel nimis extra vel aliter. ¶ Consideranduꝫ secundo
ꝙ iste cause dicuntur ex parte virtutis se tenere: quia tenēt se ex
parte accidentium anime cui anime maxime virtus attribuitur.
Dicuntur ergo cause in virtute: qꝛ sunt anime accidentia. ¶ Con-
siderandum ꝙ hec omnia accidentia īnuit. s. in quibus fit mot⁹ in-
tus vel extra vel ad vtrūq̄ꝫ in quibus omnibus cum spiritus incō
uenienter moueatur virtus motiua debilitatur.

¶ Et ex causis qdē eius ſm semitā debilitatis virtutis
est multitudo coitus post refectionē ⁊ repletionē.

¶ Considerandū ꝙ coitus pōt poni inter accidētia aīe vt dr̄ cōiter.
¶ Considerandū etiā ꝙ coitus post repletionē est cā debilitatꝭ di-
gestionis ⁊ malitie ei⁹ ex quo pōt seq tremoꝛ multus: ⁊ hoc est qđ
dicit. Ex causis tremoꝛis ſm semitā debilitatꝭ virtutis. i. debilitan
do virtutē est multitudo coitus. debilitat aūt digestiuā ⁊ motiuas
virtutes: ⁊ hoc mediate defectu digestiue ⁊ īmediate per viā reso
lutionis: ⁊ lꝫ dixerit ⁊ post refectioneꝫ stomachi: tn̄ tēpoꝛe vacui-
tatis etiam multuꝫ debilitat. repletionē. s. mēbꝛoꝝ ⁊ hoc supfluā.
¶ Cōsiderandū tertio ꝙ sicut accidētia aīe debilitāt virtutē mo-

tiuã ꝑpter diuersitatẽ motus spũs sic ⁊ coit' qꝛ diuersificat motũ spiritus: vel ꝑpter imaginationẽ ex coitu: vel ꝑpter eũonẽ spũuꝫ per genitalia vel per poros vel per viam euaporationis.

¶ Qui aũt factus est ab instrumento est qñqꝫ vt mollificationẽ aliquã incurrant nerui ꝑpter quã nõ cõsequeꝛ paralysis: quare nõ retinenꝛ apud motionẽ sicut est apud potum multum ⁊ ebrietatẽ frequentẽ ⁊ multitudinem potus aque frigide aut potu eius nõ in sua hora aut vt in membris cõtingat oppilatio ꝑpter repletionem plurimam prouenientẽ a causis notis sicut est satietas nauseatiua ⁊ dimissio exercitij: quare propter eas virtutes perfecte non penetrant. Et materia quidem frigida aut est patiens in meatibus in quibus ipsa moueꝛ: ⁊ quandoqꝫ cũ via penetrationis: ⁊ qñqꝫ cũ via ꝓhibitionis: aut nõ est patiens oĩno. Et aliud qdem fit vt instrumentũ ipsum aliquã incurrat desicationẽ ⁊ nõ obediat reflexioni obedientia facili.

¶ Hic ponit cãs tremoris ex parte instrumẽti ⁊ hꝫ ptes tres sic in gñe ponit cãs ex pte istrumẽti. Pria cã est mollificatio neruoꝝ q̃ nõ sit tãta ꝙ mẽbra fiant paralytica ⁊ nõ retineanꝛ siue sustẽtenꝛ mota: qꝛ tũc talis mollificatio ꝓuat motũ: sed sit talis mollificatio que debilitet: ⁊ iõ põt exponi q̃re nõ retinenꝛ .i. nõ bene firmenꝛ: ⁊ talis mollificatio põt fieri vel ex multo potu aque vel vini vel ex potu inordinato .i. tpe nõ suo. Scđa cã est oppilatio aliq̃ in neruis pp quã virt' ipediaꝛ nõ tamẽ oĩno ꝓhibeaꝛ. Et ista oppilatio põt fieri ex causis repletionalib' q̃s ponit: ⁊ tu itellige oẽs alias oppilationes. Tertia cã est siccitas neruoꝝ vel musculoꝝ: vñ non obediunt de facili motiui: ⁊ iõ mota tremũt. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ iste cãe dicunꝛ esse cãe debilitatis virtutis tenẽtes se ex pte instrumẽti eo ꝙ iste sunt q̃dã dispões corporee ⁊ a corpore incipiẽtes vel corpori attribute .s. remollitio siue laxitas oppilatio siue iduratio mẽbri: sed cãe ꝓdicte debilitatis virtutis tenebũt se ex pte virtutis: qꝛ sunt q̃dã aĩe passiones siue accidẽtia que corpori attribuuntur per aĩam. ¶ Considerandũ circa primã cãm ꝙ lꝫ vinũ actione ponaꝛ siccũ: tñ humectat per accidẽs. Primo ducẽdo materias humidas ad neruos. Scđo ifrigidãdo neruos: ⁊ hoc facit tripliciter. Uel suffocãdo sicut multa ligna igni exposita .2. de accidẽti ⁊ morbo .ca. 3. ⁊ 3. de cõplexionibus cap. 2. Uel qꝛ in neruis cõuertitur in acetum supra caplo de cura paralysis. Uel qꝛ sumptũ imoderate inflãmaꝛ ⁊ ꝯsumit naturalẽ humiditatẽ vnde accidit calidũ naturale extingui: vt Aristo. ꝓblematũ tertia .5. ꝓble.

Dubm 2m ¶ Dubitaꝛ q̃re qdã vinosi in mane tremũt anteq̃ꝫ bibant. ⁋ Dixim' supra .5. de accidẽti ⁊ morbo ꝙ h̄ vĩ qꝛ nerui sũt ifrĩdati retracto in nocte itus calore vñ paucificanꝛ spũs q in die postea vino ꝯfortanꝛ. ¶ Cõsiderãdum circa scđam cãm ꝙ lr̃a que dicit ⁊ mã qdẽ. põt tripl'r exponi. Primo ſm alios vt Albertũ ⁊ Bertutiũ vt dicatur ꝙ mã aut est patiẽs .i. ledẽs meat': ⁊ tũc facit tremorẽ. aut nõ: ⁊ tũc nõ facit tremorẽ. hec est truffa. Scđo mõ põt exponi ꝙ mãe fride faciẽtes tremorẽ oppilãdo qñq̃ꝫ sunt apte digõni ⁊ alteranꝛ in vijs ⁊ foraminib' in qb' penetrauerũt siue faciliter siue difficulter: aut talis mã est cruda nõ recipiẽs actionẽ mẽbroꝝ. In h̄ g. A. inuit diuersitateꝫ tremoris a mã flegmatica apta digõni ⁊ inepta ⁊ apta digeri: aliqñ apte penetrat vt aliq̃d flegma aquosuꝫ dulce nõ multũ frigidũ: ⁊ qñq̃ꝫ non penetrat apte: imo resistit vt flegma aliq̃d grossum: nõ tñ multũ frigidũ: posset eñi esse multũ subtile ⁊ multũ digõni ineptũ pp frigiditatẽ ⁊ defectũ virtutis: ⁊ iõ in paralyticis ⁊ tremulẽtis antiqs videbis aquam fluere per os ⁊ nares que est vt flegma aquosum subtile frigidũ digõni ineptũ ⁊ est malũ signũ vt experimento videmus. Tertio mõ ꝙ per hoc inuat ꝙ mã q̃dã est ibibita siue sit faciliter siue difficulter cũ restẽtia ⁊ ista vocaꝛ patiẽs: qꝛ diuisa in partes paruas per poros mẽbri. Quarto posset in hoc velle illud q̃d Gal. sentit in quadaꝫ sua phantasia ca. de tremore in fi. 5. de accidenti ⁊ morbo ſm translationẽ grecã.

Dubm 3m ¶ Dubitaꝛ: vtrum tremor possit fieri a siccitate. ⁋ Videꝛ ꝙ non: qꝛ Halyab. 9. theo. 9. ca. nec Azarauius p° libro de tremore. nec Gal. de accidẽti ꝓncipal'r istam cãm explicauit. ⁋ Amplius q̃d indurat mẽbrũ nõ est cã tremoris: qꝛ in tremore multiplicanꝛ mot': vnde opꝫ ꝙ mẽbrũ sit flexibile: sꝫ siccitas idurat. Amplius ethici maxime tremerẽt. ⁋ In ꝯtrium. A. ⁊ G. p̊ ꝓnosticoꝝ cõmen. 13. ⁊ in libro de simplici medicina .11. cap. de castoreo. cap. 9. ⁋ Dĩm ꝙ siccitas tam cõplexionalis q̃ꝫ per euacuationẽ humidi põt esse cã tremoris: ⁊ tribus modis. Uno mõ debilitãdo virtutẽ: qꝛ qualitas imoderata destruit actũ ꝓprie virtutis: ⁊ iste modus tremoris põt eẽ tremor de quo hic est sermo. Scđo mõ põt fieri tremor a siccitate causando ꝯctionẽ ⁊ motũ quẽdã maluꝫ spasmosum qui motus põt iproprie vocari tremor: qꝛ est mot' ictuosus: ⁊ hos duos modos. A. tãgit supra lib. 1. fen. 2. de causis motuũ nõ nãliũ. cũ dicitur hor cã est aut siccitas ꝺbilitãs sicut tremor: aut spasmificãs sicut spasmi sicci aut singultus sicci. Tertio mõ siccitas fit cã tremoris indurãdo mẽbra que mota cũ violẽtia cõcutiunꝛ quodãmõ ⁊ tremũt: ⁊ iste tremor nõ est ꝓprius tremor de quo loq̃mur hic: sꝫ potius diciꝛ mot' ꝯcussiu' aut tremulus: q̃uo dꝛ pulsus tremulus: vt p' cañ. fen. 2. cap. de causis spẽrũ pulsus. Et forsan ꝙ. A. hoc dixit vt faciat te perpẽdere ꝙ nõ solũ loq̃mur de tremore queꝫ ꝓprie vocãt medici tremoreꝫ: sed de alijs modis tremoris. vñ ẽt loqueꝛ de tremore q est rigor fortis qñ ponet auctoreꝫ Hippo. Potes tñ istũ textũ violẽtare vt dicaꝛ ꝙ in instrumẽtis incurrit desiccationẽ ⁊ nõ obedit reflexioni .s. pp defectũ ṽtutis a siccitate nõ pp indurationẽ: ⁊ tũc fit tremor virtutis defectu. ⁋ Ad ꝯriũ dĩm ꝙ alij auctores dederũt intelligi qñ dixerũt eũones supfluas esse cãs tremoris. Gal. etiã dedit itelligi qñ dixit ꝙ senect' est mala cõplexio frigida ⁊ sicca: vñ senib' fit tremor. ⁋ Ad rõneꝫ p̃mã dĩm ꝙ durities diciꝛ causare tremorẽ: vt notũ est: nõ eñi est intelligẽda cã vt mẽbra oĩno arefiant. ⁋ Ad scđam rõnẽ dĩm ꝙ etiaꝫ in ethico põt fieri tremor cũ tentant ambulare: ⁊ hoc ꝑpter eoꝝ debilitatẽ sequentẽ siccitatẽ ⁊ caliditatẽ: lꝫ ꝓprius defect' virtutis motiue sequaꝛ frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ: vt supra apparuit ca. de paralysi.

¶ Cõmunitas ṽo est vt in instrumẽto accidat nocumẽtũ ꝑueniẽs ad hoc vt noceat virtuti queãdmodũ aduenit ei frigus vehemẽs extrinsec' aut ex ꝑũctura aĩalis aut ex humore aut ex calore vehementi sicut apud adustionẽ ⁊ alia: ⁊ aduenit cũ eis virtuti ipedimẽtũ.

¶ Hic ponit cãs tremoris que sunt simul in virtute ⁊ in instrumẽto ⁊ hꝫ duas ptes sicut duplici via ostẽdit cãs posse dici cões virtuti ⁊ instrumento. Scđa ibi (Aut aduenit virtuti ⁊c.)

¶ Dubitaꝛ: q̃re ponẽs cãs ex parte virtutis ⁊ instrumẽti .i. membri ponit malas cõplexiones frigidas vel calidas a qb' fit virtuti impedimentũ. ⁋ Cõtra: qꝛ isto mõ cãe que superius sunt dicte ꝓprie instrumẽto possunt dici cões .s. mollificatio ⁊ oppilatio ⁊ siccitas: qꝛ iste sunt dispões instrumentoꝝ: ⁊ aduenit ex eis virtuti ipedimentũ: aliter eñi nõ facerẽt tremorẽ. Amplius. A. lib. 1. fen. 2. cap. de causis debilitatis mẽbroꝝ sumptis ex parte mẽbroꝝ siue istrumẽtoꝝ appellat malas cõplexiones cãs ex parte instrumẽti: q̃uo hic g dicunꝛ cãe cõmunes virtuti ⁊ mẽbro. ¶ Ad huius solõnẽ ꝯsiderandũ ꝙ. A. al'r distiguit p̃mo lib. fen. 2. cãs debilitatis mẽbrorum: ⁊ aliter hic cãs debilitatis virtutis motiue. nã ibi cãs debilitatis mẽbroꝝ dixit esse vel super mẽbro vt sunt male cõplexiones ⁊ cõpões debilitãtes: vel super spiritu vt cã spũs resoluẽtes: vel sup virtute vt oꝑationũ iterationes spũs resoluẽtes ⁊ debilitantes: que cãe q̃uo distinguanꝛ ibideꝫ declarauimus. Hic ṽo. A. cãs debilitatis virtutis motiue distinguit in cãs que sunt ex pte virtutis: ⁊ istas vocat accidẽtia aĩe ⁊ ãnexa: vt coitũ ſm modũ supra dictũ. ⁊ in cãs ex pte instrumẽti ⁊ istas vocat dispões corpulentas vt remollitionẽ oppilationẽ ⁊ idurationẽ q̃ flexioni resistit. ⁊ cãs cões: ⁊ istas cãs cões nõ itelligit in p̃mo mõ hic posito cãs cõpositas ex p̃mis causis aĩe: ⁊ causis .s. dispõnib' corporalib': sꝫ de hoc diceꝛ in scđo mõ itelligendi. cõitas .i. cãs cões: sed intelligit hic in p̃mo dicto cãs cões modos malarũ cõplexionũ. ¶ Ubi ꝯsiderandum ꝙ modi malarũ cõplexionũ tripl'r ꝯsiderari pñt seu dici cãe cões instrõ ⁊ virtuti. Prio mõ intelligẽdo de quacũq̃ꝫ mala cõplexione ꝑducẽte ad debilitatẽ virtutꝭ motiue ꝑ simplicẽ distẽperantiã. nã ipsa mala cõplexio poniꝛ cã ex pte instrĩ: qꝛ est dispõ q̃dam mãlis siue corpalis: ⁊ hec nõ hẽat accidentia aĩe q̃ dicunꝛ magꝭ dispões aĩe: ⁊ cũ h̄ ꝯuenit cõplexio cũ mollificatione ⁊ oppilatione ⁊ iduratiõe q̃ dicte sunt dispões istroꝝ: ⁊ ex h̄ dicunꝛ eẽ ex pte istrumẽti. Poniꝛ ẽt mala cõplexio neruoꝝ vel musculoꝝ cã ex pte ṽtutꝭ nõ qꝛ sit dispõ ṽtutũ siue aĩe sicut accidẽtia aĩe: sꝫ qꝛ cõplo ẽ dispõ q̃ iter oẽs dispões corporeas plus appropinq̃t ad existẽtiã ṽtutũ: ⁊ iõ qdã vocauerũt cõplonẽ ṽtutẽ: ⁊ dixerũt ẽt eã esse nãꝫ ⁊ sbam mẽbroꝝ: vt appet ex Haly. trac. 2. 26. cõmẽ. ⁊ 1. de iuuamẽtꝭ noue trãsla. ca. 2. ⁊ 3. de cõplonib'. ca. 4. Et iõ valde ꝑ se ⁊ imediatius cõplo mala ledit ⁊ debilitat virtutẽ. h̄ aũt nõ hñt cãe dicte ex pte instrĩ solũ .s. mollificatio induratio ⁊ oppilatio. Isti .n. sũt qdã modi sbe ⁊ effect' cõplonis .s. mollities ⁊ durities aut dispõ vie .s. oppilatio. Ista aũt q̃uis debilitent instrã .s. neruos ⁊ musculos: qꝛ al'r nõ possent eẽ cã tremorꝭ: tñ nõ sic ꝓncipal'r sic fac̃ mala cõplo. Appet igiꝛ ꝙ mala cõplo põt dici cã cõis: ⁊ appet solo ad p̃m ⁊ ad 2m argumentũ. ⁋ Scđo mõ ꝯsiderationis põt dici mala cõplexio

Dubm 4m

cā cōis ītelligendo nō de q̄libet cōplexione mala:qꝛ nō de illa que ledit per excessum solū in gradu:qꝛ talis reducit̄ in cām que est ex parte instrumēti:sed intelligemus modos malarū cōplexionū ledentiū cū ꝓprietatib⁹ malis vt cuꝫ venenositate.v̄.g.frigus venenosum aut caloꝛ venenosus.nō he cōplexiones īquātū sunt cōplexiones dicunt̄ cāe ex parte instrumēti:qꝛ sunt dispōnes corporales ⁊ māles magis:sed inquātū ledunt ꝓprietatib⁹ venenosis dicunt̄ cāe ex parte virtutis:qꝛ ꝓprie venenositas est quedā ꝓprietas post cōplexionē sicut virtus mēbri etiā:qꝛ venenositas opponit̄ ipsi virtuti:⁊ tūc exponemus textum.Cōmunitas vo.i.cōis cā instrumēto ⁊ virtuti est vt instrumēto accidat nocumentum.i.cā nocēs ꝑueniēs ad hoc vt noceat virtuti.s.per ꝓprietatē queadmodū frigus vehemens.i.venenosum.Extrinsecus.i.cā extrinseca vt iusquiamo vel opio.Aut punctura vt scorpionis.Aut ex humore.s.venenoso frigido.s.spermate ꝯgelato corrupto.Aut ex calore vehemēti sup.⁊ venenoso sicut apud adustione.s.a ventis venenosis prauis.Et alia vt pūcturis serpentū ⁊ similib⁹.¶ Tertius modus dicendi est ꝙ solā malā cōplexionē frigidā vocet hic cām cōem īstrumēto ⁊ virtuti motiue:⁊ hoc qꝛ mala cōplexio frigida per se ꝯtrariat̄ virtuti motiue:⁊ ideo pōt dici cā ex parte virtutis:sed īquātū est dispō mālis:dicit̄ etiā cā ex parte instrumēti.Dicit̄ aūt frigiditas per se ꝯtrariari virtuti tripliciter:qꝛ ꝯtrariat̄ motui qui est operatio virtutis cū frigiditas īmobilitet:⁊ qꝛ ꝯtrariatur spiritui:⁊ qꝛ ꝯtrariat̄ directe cōplexioni cū qua fundat̄ virtus ⁊ operat̄:qꝛ in omni tali vincit caloꝛ vt al's declarauim⁹.Ista aūt frigiditas inducit̄ a causis per se infrigidantib⁹ que sunt:vel infrigidantes absolute vt aer frigidus.vel infrigidātes cū venenositate vt pūcture aīaliū frigidoꝝ venenosoꝝ.Inducit̄ enim talis frigiditas per accidēs vt a causis calefacientib⁹ que resoluēdo infrigidant:ergo.A.hic solū enumerat cōplexionē frigidā malā.Et dicit cōmunitas.i.cū per cōmunitatē est vt īstrumēto accidat nocumētum.i.cā nocēs.s.frigus ꝑueniēs ad hoc vt noceat virtuti.s.ꝑncipaliter ⁊ directe queadmodū aduenit ei frigus vehemēs extrinsecus vt ab aere vel medicinis frigidis ⁊c̄.aut sup.aduenit frigus ex calore vehemēti sicut apud.i.post adustionē.i.fortē calorē aeris adustiuū qui resoluēdo īfrigidat:⁊ facit deficere virtutē motiuā.⁊ alia.i.alie res calefaciētes vt balneū.Hec expositio ꝯfirmatur ab Auicen.lib.1.fen.2.ca.de causis debilitatis mēbroꝝ cū dicit.Operatio ei⁹.s.caloris operationi frigiditatis in stupore est similis ꝓpterea ꝙ corrūpit cōplexionē spūs.s.resoluēdo queadmodū accidit ei qui multā in balneo fecit morā.Iā aūt sciuisti ꝙ tremoꝛ virtuti motiue est sicut stupoꝛ sensibili.¶ Quarto pōt dici ꝙ cāe ex parte virtutis dicunt̄ que multū īprimūt in spū.s.accidentia aīe ⁊ coitus.Et qꝛ frigiditas multū in spū īprimit:iō dicitur cā ex parte virtutis.dicit̄ etiā ex parte instrumēti:qꝛ etiā oppilat ꝯgelando.

¶ Aut aduenit virtuti ꝯm suam singularitateꝫ impedimentum suum qd̄ est sibi propriū.Et membro ꝯm suā singularitatem aduenit impedimentum sibi proprium ⁊ continuantur duo nocumenta simul.

¶ Hic est secūdus modus exponēdi cās cōes īstrumēto ⁊ virtuti.¶ Cōsiderandū aūt ꝙ dupl'r pōt lr̄a exponi siue ītelligi.Primo ꝙ alicui homini aduenit simul cā ex parte virtutis ⁊ suū nocumentuꝫ.v̄.g.qꝛ timet vel gaudet subito:⁊ cū hoc hꝫ cām tremoris corporeā siue ex parte instrumēti.v̄.g.qꝛ ꝓpter vsuꝫ ebrietatis hꝫ mollitiē in neruis:pōt igit̄ ꝯcurrere he due cāe ⁊ duo nocumēta causarū ⁊ facē tremorē:⁊ possibile est ꝙ vtraq̄ cā per se sit sufficiens in faciēdo tremorē:⁊ possibile est ꝙ vna iuuet aliam lꝫ occultetur qn̄q̄ tremoꝛ in vtentib⁹ ebrietate:qꝛ nondū impressit lꝫ cū pauco tremore vel ira tremūt.Scd̄o modo pōt exponi ꝙ alicui homini eueniūt cause resoluētes spūs ⁊ cōgelantes:⁊ iste dicunt̄ ex parte virtutis:⁊ ex alia parte adueniunt male complexiones que ꝯm se nō ꝯgelarent nec resoluerent:sed noceret alio mō.s.disponēdo organū:⁊ ideo dicunt̄ iste esse dispositiones instrumētoꝝ simul:ergo iuncte dicunt̄ cause ꝯm cōmunitatē.s.ex parte virtutis ⁊ ex parte instrumenti.Prima tamen expositio est melioꝛ.

¶ Tremoꝛ aūt qn̄q̄ est in omnibus mēbris:⁊ qn̄qꝫ in corpore:⁊ qn̄q̄ est in capite solū ꝯm applicationē nocumenti ad lacertū vnū sine lacerto alio.

¶ Hic pōit diuersitatē tremoris ex parte subti.Et p̄mo facit hoc.Scd̄o ponit cōparationē īter cās tremoris.ibi(Cā qdeꝫ.)¶ Prīa in.d.Primo ponit diuersitatē dictā.Scd̄o assignat cām cuiusdaꝫ.ibi(Et qn̄q̄.)¶ Dicit primo ꝙ tremoꝛ qn̄q̄ est in oībus mēbris.s.capite corꝑe manib⁹ ⁊ pedib⁹.qn̄q̄ est in corpore.s.toto p̄ter caput.⁊ qn̄q̄ est ecōtra:qꝛ in solo capite.Et cā harū diuersitatū est:qꝛ nocumentū est in aliquo neruo ⁊ nō in oībus.¶ Cōsideranduꝫ ꝙ lꝫ tremoꝛ qui est accidēs volūtarij mot⁹ frequētius ꝯtingat in vno mēbro q̄ in toto:⁊ hoc qꝛ plus ꝯtingit vnū neruū vel musculū vnius mēbri noceri q̄ totius corporis neruos vel musculos:tn̄ ēt pōt toti corpori aduenire tremoꝛ qui est accidēs volūtarij motus:qꝛ oībus lacertis pōt aduenire talis debilitas.Iste tn̄ tremoꝛ cōis toti corꝑi q fit a d̄bilitate virtutis motiue ⁊ mēbri grauitate nō est ille tremoꝛ cōis toti q fit a forti rigore vel q est fortis rigoꝛ.

¶ Sed dubitat̄ q̄re tremoꝛ q est accidēs volūtarie virtutis fit frequētius in mēbro vno:sed tremoꝛ q est rigoꝛ fortis vel ꝯcussio in rigore fit frequēter in toto:⁊ nō videmus ꝙ fiat in mēbro vno.vn̄ Gal.in libello de tremore ⁊ rigore ⁊c̄.ca.6.tremoꝛ est nocumētum accidēs in mēbro:⁊ rigoꝛ nō est nocumētū accidēs nisi toti corꝑi. Dubm 5m
¶ In hac.q.dicā sicut fugiēs.p̄ difficulto eā.nā bn̄ dicim⁹ q̄sdā partes corꝑis rigere vt manus vel pedes vt ꝓble.5.ꝓble.5.Et sumit̄ rigoꝛ ꝓ q̄dā circūinfrigidatione:sed tn̄ rigoꝛ ꝯcussiuus q nō fit spasmus fiens nō vꝫ appropriari vni soli pti sine alia.si.n.manus ꝯcutiat̄ aut est tremoꝛ q est accidens volūtarie virtutis aut spasmus fiens aut iectigationis modus.cōiter igit̄ nō fit pticularis rigoꝛ.s.ꝯcussio pticularis q̄lis est in toto ꝑꝑ frigus quartane.Dico igit̄ ꝙ si cā tremoris in rigore ponat̄ mot⁹ expulsiue:vt videt̄.5.de accidēti.c.5.nō facile est inuenire cām.si aūt cā ponat̄ caloris reuerberatio:qꝛ hec non fit fortis ⁊ agitatiua nisi in toto calido:leuius est in hoc cām videre.Alijs ergo nunc dimitto qꝛ nimis ꝓlongarem.

¶ Et quandoq̄ fit tremoꝛ in vtrisq̄ manibus ⁊ nō in pedibus:aut quoniā causa nō est in origine nuche:sed in ramis penetrātibus ad manus neruoꝝ:aut quoniā causa est in origine nuche:sed expellit eam ad propinquiora loca ⁊ ꝓpinquius latus:⁊ natura seruat nuchā ne penetret causa illa in ipsa ⁊ consequat̄ finem suum:aut quoniā spiritus motiuus in inferioribus corporis est fortioꝛ ⁊ magis vigens ꝯm necessitatem illoꝝ membrorum quā habent de suo simili quare non patiūtur vehementer a causis que nō sunt valde virtuose:ꝙ si patitur instrumentū confortatur eius superatio.Manus autem non est ita.

¶ Hic ponit quādā diuersitatē tremoris ⁊ cām ei⁹:⁊ est qd̄ de qua dubitat̄ p̄ cap.ꝯti.de tremore.s.q̄re accidit tremoꝛ qn̄q̄ q̄busdam in manib⁹ ⁊ nō in pedib⁹ ⁊ motiuū est h̄.si.n.nerui manus sunt lesi ꝑꝑ lesionē in nucha:multo mag̃ debēt esse lesi nerui pedis qui nascunt̄ sub illis.assignat g̃ tres cās.Prīa cā est:qꝛ cā q̄ facit tremorē nō ꝓcedat ex nucha:sed est in ramis neruoꝝ penetrantibus ad manus ⁊ extra nuchā ⁊ ab extra venit eis cā.Scd̄a cā est:qꝛ lꝫ cā īcipiat a nucha:⁊ inde oriat̄.v̄.g.aliq̄ mā flegmatica fluit a p̄n⁹ nuche:tn̄ nā statim expellit eā ad ꝓpinquiora loca que post talia sūt p̄ncipia neruoꝝ manus ⁊ latus ꝓpinquius.s.latus sursum qd̄ est ꝓpinquius māe p̄cedēti ab origine nuche q̄ lat⁹ deorsum.In hac g̃ expulsione nā ꝯsendit nuchā que est nobilioꝛ vt mā nō penetret in nuchā:⁊ vt nō assequat̄ finē suuꝫ.s.q est nocē toti nuche.Tertia cā est:fundata sup ista ꝓpōne.spūs motiuus est fortis in virtute ⁊ mag̃ vincēs in q̄titate in partib⁹ corporis inferiorib⁹.s.coxis ⁊ crurib⁹.Istā ꝓpōnē ꝓbat.in illis mēbris spūs motiuus est fortioꝛ in q̄bus est maioꝛ necessitas illius spūs siue mot⁹ facti per spiritū:sed in mēbris īferiorib⁹ abūdat necessitas mot⁹ ⁊ spiritus motiui plus q̄ in superiorib⁹.s.manib⁹.Huius rōnis ponit minorē dicēs ꝯm necessitatē illoꝝ mēbroꝝ.i.ꝯm necessitatē:quā habent illa mēbra de suo simili.i.de spū motiuo siue de operatione motiua:⁊ hic est vnus modus loquēdi Aui.in plurib⁹ locis.¶ Ex hoc īfert̄ ꝯclusio p̄ncipalis:nā stante vna cā nociua in nucha mag̃ patient̄ nerui manus q̄ nerui cruriū ⁊ coxarū:⁊ hoc qꝛ illi sunt debiliores in virtute motiua:sed nerui partiū īferioꝝ sunt fortiores:sed partes fortiores nō ita patiunt̄ vt debiles:nec patiunt̄ nisi a causis v̄tuosis ⁊ potētib⁹:⁊ iō si patit̄ instr̄m forte partiū īferioꝝ hoc est qꝛ cōfortat̄ superatio cāe:hoc est:qꝛ addit̄ cāe in fortitudine.Cā.n.vna potuit īpedire motū manus:qn̄ occurrit nuche illa cā:sed eadem nō potuit īpedire motū ꝓpriarū partiū īferioꝝ ꝑꝑ illoꝝ fortitudinem.si g̃ īpediat:est qꝛ additio facta est in virtute illius cāe vn̄ superat.manus aūt nō est ita.s.sicut est de partib⁹ īferiorib⁹:qꝛ īpediri pōt a cā nō multū forti.Aliter tn̄ al's exposui parteꝫ que dicit ꝙ si patit̄ instrumētū.i.si passio adueniat nuche ꝯfortat̄ eius superatio.i.est ita fortis pars īferioꝛ ꝙ pōt superare cāe īpressionem ⁊ nō noceri:sed manus nō est ita.vtraq̄ tn̄ expositio in ideꝫ redit.¶ Cōsiderandū ꝙ iste tres cause differunt abinuicē:qꝛ due prime ponunt cām nocentē extra nuchā.Tertia cā ꝯcedit ꝙ quāuis cā

nocens sit in nucha: tamen possunt noceri manus qꝛ debiliores: ⁊ nō pedes qꝛ fortior in eis est spūs motiuꝰ. Sed pᷓma causa differt a secunda: qꝛ prima causa ponit nocumentū nō habere principiū a nucha. Sed secunda causa ponit causam antecedentē illius nocumenti fuisse prius in nucha: sed pelli extra ad loca ⁊ latus manuum sicut ad propinquiora.

Dubm 6m ¶ Dubitaꝛ vtrū spūs motiuus ⁊ virtus motiua sit fortior in īferioribus corporis q̃ in superiorib. ¶ Videꝛ ꝙ nō. mēbra ꝓpinquiora membris que sunt fons caloris ⁊ spūs aīalis videntꝛ fortiora in spiritu motiuo. Nā calor cordis ⁊ cerebri sunt motiui vt alˢ declarauimus: lꝫ Auer. plus sentiat de calore cordis vt. 2. colliget ca. 4. ⁊. 3. cap̄. 33. Sed manus sunt ꝓpinquiores illis vt Gal. ꝓnosticoꝝ 2. cōmento. 3. ⁊ Serapio quarto breuiarij. 7. ca. Amplius Serap̄. quarto breuiarij. 7. cap̄. assignans cām quare manus hydropicorū non tumescunt sicut pedes. assignat cām: qꝛ sunt facilioris motus q̃ pedes: ⁊ etiam sunt multoꝝ motuū: ergo est maior necessitas motus ⁊ spiritus motiui in manibus q̃ in pedibus. Amplius tertio de anima tex. cōmenti. 38. poniꝛ manus organum organoꝝ. ⁊ problematum. 3. 5. problemate innuitur. ergo indiget multo spiritu motiuo: qꝛ ex hoc vel ad hoc est hoc organū. Amplius cōcesso ꝙ Auicen. dicit videꝛ posse ꝯ̃riū ostendi sicut duabꝰ virtutibꝰ existentibꝰ in vno mēbro per vnā viam delatis vna forti ⁊ alia debili: occurrente vna cā nociua īpediꝛ fortis totaliter ⁊ remanet debilis vt apparet de sensu ⁊ motu. si. n. per vnū neruū feranꝛ ad membrū ⁊ leso illo mēbro adueniat nocumētū pōt auferri motꝰ qui ꝯsistit in agere: ⁊ fortior est: ⁊ remanebit sensus qui cōsistit in pati ⁊ est debilior: vt ponit. G. 4. de accidēti ⁊ morbo cap̄. 5. g eadē rōne occurrēte vna cā in diuersis partibꝰ habētibꝰ virtutē motiuā diuersam vna fortiori reliq̄ debiliori remanebit virtus debilioris ⁊ nocebiꝛ virtꝰ fortioris. ¶ In ꝯ̃riū est Aui. ¶ Dōm ꝙ in partibꝰ īferiorib corporis spūs motiuus ⁊ virtus est fortior q̃ in superioribus. s. manibꝰ dico nāliter. Hoc declaraꝛ ex parte instrumētoꝝ. s. neruoꝝ: ⁊ ex parte finis. Primo ex parte neruoꝝ qꝛ nerui motiui in inferiorib sunt solidiores ⁊ fixiores q̃ in superiorib: ⁊ sic spūs grossiores ⁊ minꝰ sensibiles seu passibiles: ⁊ hoc apparet ex duobus. Primo qꝛ nerui quāto plus elonganꝛ a cerebro ⁊ nucha tāto ex hoc plus acqrunt de soliditate ⁊ duritie vt cōiter ꝯcessum est. Scđo qꝛ qñ ad aliq̃ ꝑticulā mittiꝛ neruus pro sensu ⁊ pro motu ⁊ sensum illius ꝑticule opꝫ eē certū expedit neruū sentiētē esse mollē: vt Gal. ponit in lib. 16. de vtilitate ꝑticulaꝝ. 2. ca. Sed qñ sensuꝫ nō expediebat sic eē certū potuit neruus sic esse durior ꝑꝑ motū: nūc manus plus appropinquāt cerebro ⁊ nuche molliori. silr hñt certitudinē multā tactꝰ. vñ Aui. īfra cap̄. de stupore. ponit ꝙ in tactu pedis respectu tactꝰ manus est sicut stupor: g eaꝝ nerui erunt molliores q̃ nerui cruriū ⁊ pedū. Scđo declaraꝛ h ex ꝑte finis: nā ꝑtes īferiores portāt totū onus corporis sustētando ⁊ trāsferēdo de loco ad locū: ⁊ tāta virtꝰ sustētatiua totius in quolibet crure solo opꝫ ꝙ sit. vñ Gal. 3. de vtilitate ꝑticularū. 5. ca. in ambulādo alterū cruriū moueꝛ: ⁊ alterū firmatū in terra totā portat corporis nr̄i molē. Idē ēt ponit. 15. lib. vlti. ca. Apparet igiꝛ ꝙ virtꝰ motiua ⁊ spūs motiuus fortior est in īferiorib q̃ in superiorib: vt sicut solidiores sunt nerui ita suo mō spūs motiui: ⁊ ita dicam etiā minus passibiles ab occurrētibꝰ causis. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ virtus motiua diciꝛ nō solū ꝓgressiua sed sustētatiua. ¶ Considerādū aūt ꝙ lꝫ virtꝰ motiua in inferiorib sit fortior: tñ in manibꝰ est dearticulatior. plures enī articulationes ⁊ artificiosos motus faciunt manus q̃ pedes vt apparet in operibꝰ artiū: ⁊ ex hoc diciꝛ organum organoꝝ ꝺm vnū modū dicēdi. ¶ Ad ꝯ̃riū dōm ꝙ prima ꝓpositio nō est ꝯcedēda simplr: nā calor operatiuus nō daꝛ mēbris ꝺm ꝓpinquitatē situalē: sed ꝺm necessitatē finis. plus enī caloris operatiui daꝛ epati ⁊ testiculis q̃ pāniculo tegēti costas: ⁊ tñ epar ⁊ testiculi remotiores sunt a corde. dico aūt caloris operatiui ꝑꝑ cām quā perpendere debes. ¶ Ad secūdā rōnē dōm ꝙ nō sequiꝛ ꝯ̃ña est multoꝝ motuū: ergo est fortioꝝ motuū. palpebra enim plures motus facit q̃ pes vel manus aut nō pauciores: tamen nō est fortior in motibꝰ. ¶ Vel aliter dōm ꝙ pluriū motuū vel nō paucioꝝ est crus q̃ manus. sunt enī cruriū operationes ambulatio cursus statio ⁊ saltatio quodā modo. manus aūt in genere non plures hꝫ motus istis: lꝫ dearticulationes multas particulares hēat. ¶ Sed tu diceres quomodo ergo verificaꝛ cā data a Serap̄. ¶ Dicenduꝫ ꝙ prima cā quā ibi dat est verior. Scđa ēt cā verificaꝛ qꝛ pluralitas motuū ꝺm numeruꝫ. s. ex multis dearticulatis motibus est cā multe resolutionis: sicut dicimus ꝙ motꝰ nō fortis ⁊ multus plus resoluit q̃ fortis nō multus: vt Auic. 1. lib. fen. 2. de his que ex motu proueniunt. ¶ Ad tertiā dicendū ꝙ manus est organuꝫ organorum: nō qꝛ fortior in motu: sed qꝛ dearticulatioꝝ motuū particularium. ¶ Ad quartā dicendū ꝙ similitudo nō tenet. cōparat etiaꝫ potentiam actiuam ⁊ potentiam passiuā ad duas potentias actiuas. In prima cōparatione potētie actiue. s. motiue passum sensitiuū est verū: qm̄ qñ per eundē neruū portaꝛ adueniēte cā nocēte: ita ꝙ īprimat aliqd īpediꝛ motus qui indiget pluri spiritu: sed qꝛ tactus eiusdē partis. i. sensatio per tactū pōt fieri cū pauco spiritu: ideo remanebit sensus tactus. nō sic aūt est comparando duas particulas: quarū vna est fortis in virtute actiua ⁊ in posse resistere ⁊ alia est debilis in illa virtute. Nam occurrente causa nocente particula debilis tātū patieꝛ nō potens resistere. Fortis aūt particula nō sic patitur. ¶ Sed tu diceres. Hic presupponiꝛ ꝙ causa occurrat eidem parti. s. principio nuche. ¶ Dōm ꝙ veruꝫ est. Sed nerui inferiores duriores nō sic alterabuntur successiue sicut superiores. ēt virtus tractiua spirituum erit fortior in inferioribus ⁊c. Hic tamē esset speculandum ⁊ difficultandum sed omitto.

¶ **Et causa quidem dominans in euentu tremoris fixi est frigus debilitans neruos ⁊ spiritum simul: aut humiditas liquida laxa minor etiaꝫ mollificatione humiditatis facientis paralysim.**

¶ Hic cōparat causas tremoris: ⁊ dicit ꝙ cā que vtplurimuꝫ facit euenire tremorē fixū est frigiditas. Causa est primo: qꝛ nerui paratiores sunt pati ab istis. s. frigido ⁊ humido: ⁊ frīde ⁊ humide egritudines ad neruos magis festinant. Scđa cā est qꝛ frigiditas ⁊ humiditas sunt qualitates magis impedientes virtutē motiuam vt supra apparuit cap̄. de paralysi.

¶ Dubitaꝛ qꝛ siccitas facit tremorē fixiorē q̃ frigiditas ⁊ humiditas cum difficilius sit siccū humectare. ¶ Dicendū tripliciter. Primo ꝙ q̃uis faciat tremorē fixiorē: nō tamē dominaꝛ in faciendo euenire frequēter. Scđo ꝙ hic fixus tremor accipitur vt cōtradistinguitur tremoribus huiusmodi subito accidentibus ⁊ euenientibus in accidentibus anime. Tertio ꝙ tremor a siccitate. s. indurando musculos nō est verus tremor. ¶ Consideranduꝫ primo ꝙ frigus ponit in neruis malam complexioneꝫ: ⁊ in hoc dicitur debilitans neruos. cōgelat etiā spiritus: ⁊ in hoc dixit. ⁊ spiritus. qđ dicit de humido patet ex supradictis. Dubm 7m

¶ **Et Hippo. quidem iam dixit. cui accidit in feb. causonide tremor: tunc sensus permistio resoluit eam ab ipso. G. quidem non concedit hunc afoī. Verūtamen non est ex eis que modum non habent.**

¶ Hic ad cōplendā scientiā de tremore dedit cano. tres. Secūdus ibi (Et scias.) Tertius ibi (Et tremor.) ¶ Prima in duas. Prīo ponit cañ. qui est afoī. Hippo. Scđo ponit expōnē eiꝰ. ibi (Gal. ꝙ.) ¶ Primo dicit ꝙ Hippo. dixit. 6. ꝑticula. afoī. afoī. 26. Cui accidit in febre causon tremor alienatio soluit. ¶ Gal. qdē. Hic ponit primo expositionē Gal. Scđo suā. ibi (Verūtamē.) ¶ Dicit primo ꝙ Gal. in cōmento illius afoī. Nō ꝯcedit hunc afoī. s. esse Hippo. ex eo qđ ad Hippo. mentem nō vadit: qꝛ Hippo. cōsueuit dicere ex accidentibus morbi perfectam eoꝝ solutioneꝫ: sed in hoc casu si soluitur causon: tamē alia passio nō minus periculosa induciꝛ. s. alienatio. ¶ Verūtñ. Hic remouens Gal. expositioneꝫ dicit ꝙ ꝺm rei veritatem; aforismus nō est falsus habens moduꝫ verificandi: īmo est verificabilis ⁊ habet modū. ¶ Considerandū aūt ꝙ duos veros intellectꝰ dat huic aforismo Auicē. 4. lib. fen. 1. cap̄. de causone. Unus intellectus est ꝙ causoni coniungitur tremor verus: ⁊ hoc ex materia frigida humida mollificante neruos dissoluta a causone: tunc si superuenit alienatio significat cerebri calefactionem: ⁊ ex hoc neruoꝝ: vnde pōt fieri tremoris curatio. Alter modus est: vt intelligas per textus transpositionē ꝙ in causone fiat alienatio ⁊ tremor superueniens significans expulsionē resoluat causonem ⁊ alienationē. Istos modos nō declaramus hic: tñ cōmuniter diciꝛ: ꝙ. G. in cōmēto illo intelligit ꝙ alienatio nō curat: qꝛ sit causa curans: sed bene vult ꝙ curat: qꝛ sit signū cure.

¶ **Et scias ꝙ tremō magis ꝑuersus ē q a sinistro īcipit.**

¶ Hic est secundus cañ. in quo vituperatur magis tremor lateris sinistri. ¶ Considerādum ꝙ quidā dixerunt ꝙ tremor lateris cōsideratur vel ratione cure: ⁊ sic est prauior: qꝛ virtus in latere sinistro est debilior. vel ratione cause ⁊ sic est minus prauus: qꝛ a minori causa fit: eo cū sit debilis siue debilius latus ⁊ frigidius a debiliori causa incidit tremorem respectu lateris dextri: vt patet illo afoī. 34. 2. parti. In morbis minus. de hoc diximus supra breuiter in capi. de paralysi.

¶ **Et tremor qdē in senibus medicamine nō remoueꝛ.**

¶ Hic est tertius canon. Considerandum ꝙ tremor senū vel est a frigiditate ⁊ siccitate senili: qꝛ aliquis senex potest tremere lꝫ nō omnis senex ⁊ talis tremor nō remoueꝛ beneficio medicine sicut nec dispositio senilis. Vel talis tremor est materialis a mā frida ⁊ humida:

⁊ humida: ⁊ talis ẽt nõ remouet aut raro ꝓꝑ defectũ virtutis eoꝝ ꝓprie si sunt multũ senes sicut ẽt dicit Hip. z. parti. afor. 40. afor. ꝙ branchi ⁊ corize in valde senibus nõ maturantur.

¶ Signa vero sunt cause ꝑdicte: ⁊ sunt ẽt manifeste.

¶ Considerandum ꝙ cause tremoris que sunt ex ꝑte virtutis sunt accidẽtia anime ⁊ sunt nota. Cause vero que sunt ex parte instri sunt ẽt note. s. mollificatio oppilatio ⁊ exiccatio. oppilatio cognoscitur ex cap. de paralysi ⁊ cap. de spasmo: ⁊ relique cause sunt note: ⁊ iõ dixit. Signa autem sunt cause predicte.

¶ De cura. Cap. 12^m.

Hac qd in alijs fecisti capitulis ex apertiõe oppilationum ⁊ destructione mollificationis ⁊ euacuatione ⁊ confortatione neruorum ⁊ humectatiõe si necessitas eius est in tremore si ẽ ꝓpter debilitatez ab egritudine ⁊ calefactione si est cũ frigiditate repẽtina aut ĩbibita ⁊ compressione ⁊ fricatione ⁊ expulsione si est necessaria: ⁊ ꝭz ꝙ ostendimus in canone: ⁊ balneum in aquis maris ⁊ balnea sicut q̃ sũt ex aqua nitri ⁊ arsenici ⁊ aspalti ⁊ sulphuris ⁊ aqua maris sunt iuuatiua etiam.

¶ Hic ponit curã. Et primo in sermone cõi siue aggregatiuo. Scdo in speciali. ibi (Et si est.) ¶ Considerandum circa ꝑmã ꝑtem ꝙ cura tremoris vult intelligi ordinatim ex cura paralysis ⁊ spasmi: ⁊ ideo breuiter ⁊ cõfuse hic ꝑtransit. Innuit ergo hic curam quãtuz ad preparationem materie. Primũ cũ dixit aꝑtione oppilationũ. Scdo quantum ad euacuationez cũ dixit: ⁊ euacuatiõe. ex quo sequit destructio mollificationis. Tertio quantũ ad neruoꝝ cõfortationẽ ex medicinis sciuisti supius. Quarto quãtũ ad rectificatiõez cõplõnis siue sit siccitas siue frigiditas. Cõpressione vero. i. fricatiõe forti: ⁊ fricatione. s. nõ sic forti: resoluunt mãe ⁊ calor vigorat. Expulsione. s. per clysteria. Et ꝭm ꝙ ostẽdimus ⁊c. quasi dicat gñalr cũ oĩbus dictis in cura gñali fen. z. 4. cap. de cura paralysis. Balneũ i aquis maris. i. tine. Et balnea. i. aque nãliter tales. Arsenici. i. auripigmenti. Aspalti. i. napte de qua Serap. caplm facit. Dixit bis in aquis maris. qꝛ in aquis salsis nãliter vel artificialiter vel in eis puris vel cõmistis cum alijs.

¶ Et si est causa eius frigus vaporationes ex nitro ⁊ synapi ⁊ inunctio cum oleo costino. Et si est causa eius potus multi vini euacua ⁊ administra oleum cucumeris asinini ⁊ que taliter procedunt ⁊ assidua inunctionem cum oleo canabino. Oleuz preterea de andacocha ꝓprietatez ꝭz in hoc mirabilẽ. Et similr si emplastrum fiat ex humida solũmodo.

¶ Hic dearticulatius ponit curã. Et ꝑ ꝑ medicinas. Scdo ꝑ dietaz. ibi (Et oportet.) Prima in duas. Primo ponit curã ꝭm diuersitatẽ causaꝝ. Scdo ꝭm diuersitatẽ partium. ibi (Et si tremor.) Prima in tres ꝭm ꝙ tres modos ponit cure tremoris ꝭz tres causas. Prima erit que fit a frigore. Scdo ab ebrietate. ibi (Et si.) Tertio ab humoribus grossis oppilãtibus. ibi (Si aũt.) Cura aũt tremoris ab accidẽtibus aĩe est nota: ⁊ ẽt ab alijs causis quas videtur omittere. Que primo dicit patent. ¶ Considerandũ circa scdam ꝑtez ꝙ ꝑ euacuationẽ possumus intelligere eũonẽ ꝑ vomitum ⁊ clysteria: si ebrietas nondũ impessit multiplicãdo materias in venis. vel eũonẽ ꝑ vomitũ ⁊ cũ solutiuis qñ iam multiplicauit materias. Reliqua aũt que ponit de oleis sunt ad resoluendum ⁊ confortanduz. Andacocha dicitur ꝙ est trifolium ⁊ videtur ꝙ humidum ⁊ siccũ conferat sed maxime humidum confortat.

¶ Si autem est ex humoribus imbibitis aut grossis aut confirmatur egritudo administretur positio vẽtosarum super spondilem primã ⁊ sedeat in tina olei calefacti ⁊ in iuribus animaliũ predictis in capitulo de paralysi ⁊ spasmo ⁊ alcuzez: ⁊ in fine rei detur in potu castoreũ in syrupo mellino aut cuz hieris magnis: ⁊ dentur in potu pillule facte ex rutha ⁊ scolopẽdria: ⁊ iuuãtur quidem ex cerebro leporis valde quare ex ipso comedant assato. Et ex eis quidem que tremulo ꝯferunt est vt bibant syrupuz mellinuz cum aqua in qua decocta sint semis malue ⁊ foliorũ dinuchiũ vnc. v. Et similiter sumãt in potu succũ eupatorij cũ aqua ⁊ velociter vtantur cum ipsa mollificatiuis.

¶ Considerandum ꝙ tremor ex humoribus subtilibus. s. imbibitus aut grossis. s. nõ sic aptis imbibitioni: aut est recẽs aut antiquatus ⁊ cõfirmatus: iõ dicit. Aut ꝯfirmat. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ huius tremoris curã Aui. multũ abbreuiat: ⁊ quasi ꝯfundit: qꝛ vult te scire eaz ex canonibus ꝑma fen ⁊ scda huius iam ꝑmissis. In summa tñ curaz ponit per extrinseca. Primo ⁊ hic ꝑ vẽtosas vt calefiãt loca: vel si mã ẽ sanguinea scarificet locus: ⁊ ꝑ tinas dictas supra in qbus est resolutio materieꝝ ⁊ ꝯfortatio. Intelligit aũt ꝙ si expedit precedãt euacuationes ꝭm generalem curam cano. euacuationũ. Scdo ponit curam ꝑ intrinseca. Ubi considerandũ ꝙ ꝑ finẽ rei debemus ĩtelligere vel ꝓcessum cure: quasi dicat prius incipe a leuioribus medicinis vt sunt hiere cõmunitatis. s. hiere leues ⁊ calefaciẽtia leuia. Sed in ꝓcessu dabis fortia calefaciẽtia vt castoreũ ⁊ hieras magnas que sunt fortiter euacuantes vt hiera hermetis vel ruffi vel hiera diacolloquintidos. Uel in fine. i. in finali ⁊ vltimata curatione qñ alia nõ valẽt. ⁊ redit fere in idẽ hec expositio ⁊ prior. Pillule enim rutha ⁊ scolo. qꝛ exiccãt ⁊ resoluũt. Cerebrũ leporis. scituz est supra ꝙ ꝭz ꝓprietatẽ. assat aũt vt remittat eius humiditas. Syrupus etiam mellinus. põt sumi ꝓ aqua ⁊ melle: põt sumi pro syrupis vsualibus ad neruoꝝ ꝯfortationẽ vt q df de sticados factus cum melle: qꝛ plus q̃ȝ zuccharum abstergit ⁊ calefacit. Dinuchiũ df a quibusdã folia arboris balsami ⁊ si nõ habetur sumat xylobalsamũ. Alij dicũt ꝙ sũt folia ruthe. Semẽ malue in hoc ꝭz ꝓprietatẽ: vel ponit ad refrenãdũ siccitatẽ alteri⁹ medicine ne difformiter exiccẽt. Succus aũt eupatorij ẽ exiccãs ⁊ calefaciẽs ⁊ velociter: quare in tremore mãli sis statiz sollicitus de cura que est dicta in caplo de mollificatiõe ⁊ h vt nõ ꝯfirmet passio: ⁊ ne mã perfecte imbibatur: postea enim curatio non valebit.

¶ Et si tremor est in capite ꝓprie iam expertum est eis sticados pondus. ʒ. j. aut duarum solum: aut cuz hiera pigra: vel ex qua facte sunt pillule: aut in syrupo mellino. Et ex eis qdẽ iã ẽ exꝑtũ in potu sumere pillulas cochias ij. ʒ. ⁊. 5. omnibus. x. diebus semel.

¶ Hic ponit curã tremoris qui est in capite docens alterare mãm ⁊ confortare neruos cum sticados ⁊ curare cuz hiera pigra. s. cõi data sicut est vel factis ex ea pillulis vel dissoluta cũ syrupo mellino ꝭm ꝙ tibi apparet: vel ꝭm diuersitatẽ infirmoꝝ in possendo sumere Pillule cochie. Iste dãtur in. ʒ. ij. qꝛ forsan non sunt ille quibus cõiter vtimur: hic sufficit enim de istis. ʒ. j. ℈. j. vel. ʒ. j. ⁊. 5. ⁊ raro ad. ʒ. j. ⁊. 5. ascendimus. vñ ẽt quarto cañ. fen. 7. cap. de cura alopicie in fine docet dare puberibus. s. circa nouẽ annos solũ. ʒ. 5. pillulaꝝ cochiaꝝ. Hoc ḡ signũ ẽ ꝙ ipse sũt apud eos diuersaꝝ descriptionũ: sic etiã apud nos. Hic laudo cochias ꝭz Rasiz nono tractatu Almãsoris ꝑmo capitulo. Tẽpus aũt qd hic ponit. s. de. x. dieb⁹ non est sumendũ punctualiter sed estimatiue vt tibi videtur. Ioar vero libro secundo tracta. 7. ca. secũdo. ⁊ ca. 19. in quibusdã suis solutiuis pro qualibet scella ĩterponit duos dies inter vnã dosiz ⁊ aliã: ⁊ totum est estimatiuum iudicium. Rasis enim nono tractatu de paralysi. cap. 7. docet solum tres dies interponere.

¶ Et oportet vt cibus sit velocis digestionis.

¶ Uelocis digestionis ne ꝓpter moraz in stomacho caput repleat.

¶ Et vinum quidem eis nocet ⁊ similiter aqua frigida: ⁊ q̃ ex aquis est ei melior ⁊ minoris nocumẽti est aqua pluuialis: ⁊ similiter omni egritudini neruose ⁊ leduntur multitudine flobothomie.

¶ Iam dictum est supra capitulo de paralysi quõ nocet ⁊ quõ non aqua frigida. s. actu vel aqua niualis idest glacialis. Aqua pluuialis est melior: qꝛ subtilis cito resolubilis ⁊ alterabilis. Multa flobothomia nocet multiplicãdo victoriã frigiditatis ⁊ frigidoꝝ humorum a quibus vtplurimum fit tremor. Si tamen causa tremoris esset sanguinis abundantia curat illum vt curata fuit illa ancilla Santonici de qua recitat Gal. aucto. Hip. in libello de rigore ⁊ tremore ⁊ iectigatione ⁊ spasmo. 5. cap.

¶ De stupore. Cap. 13^m.

Usus huius distinctionis stuporum in libris ẽ diuersus: plurimuz. n. ponit dictio stuporis synonyma dictioni paralysis.

¶ Iã cõpleuit sermonẽ de tremore. Hic determinat de stupore. Et ꝑ ostendendo quid sit stupor ⁊ cãs ⁊ diuersitates. Scdo ponit si-

gna.ibi(Ipsa eadē.)Tertio curā.ibi(Et cura.)¶ Pria ī q̄tuor. Primo ostēdit qd sit stupor. Scđo ponit cās.ibi(Cā aūt.)Tertio pōit diuersitates ex pte loci.ibi(Cāe vo.)Quarto pōit quosdā cañ.ibi (Cū ḡ posuerat.)¶ Pria in.d. Prio p̄mittēdo multiplicē esse significationē dictiōis hui⁹ stupor:ponit.n.p̄ vnū significatum stuporis. Scđo aliud.ibi(Nos vo.)¶ Dicit p̄ ꝙ h̄ nomē stupor qñq3 sumit. pro palysi:ita ꝙ sunt nomina synonyma:⁊ qñq3 est:qr paralysis ē ablatio sensus ⁊ motus:ideo qñq3 stupor pro hoc sumitur.

¶ Nos vo ⁊ plurimi hominuz vtuntur ea fm hunc modum:⁊ quidem stupor est morbus officialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumentum.s.aut destructionē: aut diminutionem cum tremore si est debilis:aut mollificationem si est confirmatus:quoniam virtus sensibilis non solum prohibetur a penetratione:sed etiam motiua prohibetur sicut exposui multotiēs : quāuis in quibusdaz horis inueniatur stupor absq3 difficultate: motus pp diuersitatem neruoꝝ motus ⁊ sensus.

¶ Primo p̄mittit significatū huius nominis stupor. Scđo illud qđ dixit ꝓbat.ibi(Qñq3.)Tertio remouet dubiū.ibi(Quāuis.)¶ Dicit p̄mo ꝙ nos ⁊ multi dicimus ꝙ stupor est ⁊c̄. ¶ Considerandū ꝙ significatū stuporis p̄mo mō ē impropriū:⁊ est idē ꝙ paralysis: ⁊ qr paralysis vr̄ ꝙ sit p̄ncipaliter nocumētum in virtute motiua: qđ est ablatio cū relaxatione:ideo sic est stupor:sed significatū 2m est verius ⁊ est p̄ncipal'r nocumētū in sensu tactus.s.diminutio vel ablatio cui pōt coniungi tremor aut paralysis.

Dubm pm ¶ Dubitat quō stupor est morbus officialis.¶ Dōm ꝙ est morbus in poris.s.oppilatiōis aut dilatatiōis eoꝝ fm ꝙ videt Cōciliatori dr̄ia.183.aut est ibi morbus in situ qñ cōiungit illi tremor siue mollificatio.i.laxitas cū ꝓhibitiōe motus ⁊ tūc dr̄ ꝓprie paralysis. Illi vo qui dicūt ꝙ oīs dispositio nocēs actibus organicoꝝ mēbroꝝ est morbus organicus:⁊ ꝙ opatiōes sensus ⁊ motus sunt opationes organicoꝝ faciliter saluant quō stupor tremor ⁊ paralysis sint organici morbi siue officiales. Nos vo de his nō curamus:qr redi remus ad p̄ncipia fen.2.p̄mi cañ.¶ Quoniaz virtus sensibilis ⁊c̄. Hic qr dixerat ꝙ in debili stupore est tremor:sed in forti est mollificatio ꝓbat hoc:⁊ arguit sic.cū virtus motiua ꝓhibet.i.impeditur a penetratione tunc fit tremor.s.qñ nō omnino ꝓhibetur:aut mollificatio qr cū ex toto ꝓhibet.s3 cū fit nocumētū ī sensu tactuali qđ est stupor tūc īpedit virtus motiua a penetratione:quare ⁊c̄.

Dubm 2m ¶ Dubitat vñ t3 ista ꝯñtia ꝙ qr in stupore ꝓhibet virtus sensualis siue sensibilis ꝙ pp hoc ꝓhibeat ēt motiua.¶ Dōm ꝙ prohibitio spūs a penetratiōe fit vtplurimū vel pp cām in via:quecūq3 autez cāe in p̄n° vt nocumēta cerebri:vel in via vt modi oppilationū ꝓhibēt sensibiles spūs penetrare ⁊ ꝓhibent ēt motiuos:vt apparet discurrēdo in passionibus cerebri q̄ sunt apoplexia epilepsia palysis vl'is aut vl'is spasm⁹:⁊ discurrēdo ēt p cās nocētes neruis oppilādo vt ex ca.de palysi ⁊ spasmo ⁊ thetano ⁊ tremore:⁊ iō dicit sic̄ exposuimus multotiens:qr hoc est notū ex oībus capitulis in quibus fit sermo de passionibus p̄dictis.s.epilepsia apoplexia paralysi spasmo thetano ⁊ tremore. Hic esset dubitatio vtruz stupor sit actio sensus diminuta vel ablata vel corrupta.¶ Sed omittamus hic:qr satis apparet ꝙ aliqs stupor est ablatio ⁊ aliqs diminutio: ⁊ cōtingēs est ꝙ ꝯtingat corruptio sensus tactus cū hoc vocabulū extēdat ad stupefactiuū dolorē.¶ Quāuis.hic remouet dubiū. dixerat.n.ꝙ in stupore ē nocumētū in motu.s.tremor aut mollificatio quare dubitat an hoc semper sit veꝝ.¶ Rñdet ꝙ aliqñ est in sensu tactus nocumētū ⁊ nō in motu:⁊ h̄ qr sensus tactus defert p propriū neruū aliū a neruo p quē defert motus:⁊ īuit ex h̄ sñiam Gal.4.de accidēti ⁊ morbo cap̄.5.ꝙ si ad mēbra deferat sensus ⁊ motus p neruū vnū si nocet sensus op3 ꝙ noceat motus:⁊ nō ecōtra.sed si p duos neruos pōt noceri motus sine sensu ⁊ sensus sine motu:⁊ ideo membrum erit stupidum ⁊ poterit bene moueri:⁊ h̄ videmus frequenter fieri in manibus ⁊ coxis.

¶ Causa enim stuporis aut est ex pte virtutis qm̄ debilitatur sicut in febribus fortibus ⁊ acutis ducētibus ad stuporem. Et sicut in illo qui passurus est syncopim statim ⁊ apud propinquitatem mortis.

¶ Hic determinat de causis stuporis. Et primo de causis ex parte virtutis. Scđo ex parte instrumēti.ibi(Aut ex parte.)

Dubm 3m ¶ Dubitat quare in capitulo de tremore cās ex parte virtutis dixit esse accidētia aīe.¶ Dōm ꝙ aliter noīauit hic cās ex pte virtutis: ⁊ aliter ibi. Nā accidentia aīe sunt magis cā tremoris q̄3 cā stuporis.leuis.n.impressio ⁊ reuocatio caloris intus ⁊ extra ⁊ vniuersaliter motus diuersus in spiritu pōt eē cā subita tremoris in nobis: ⁊ ideo accidētia que cōiter ꝯtingūt preter ꝙ sint vltima ingrediūtur inter cās tremoris:nō aūt ꝓprie inter cās stuporis.si igit Aui. volebat ponere diuisionē cārum stuporis ⁊ dicere ꝙ quedā erant ex parte virtutis oportuit euz ponere alias cās q̄3 accidentia aīe. vocauit igit illas cās ex parte virtutis:que causant maxime imprimēdo in spūm qui est virtutis lator ꝓprie in spūm vitalē:q ē sicut p̄ncipale ⁊ vl'e organuz in omni opere:vt al's declarauimus:⁊ iste cause sunt febris fortis acute que p viā resolutionis spūum vitaliū ⁊ p ꝯsequens animaliū est cā ablatiōis sensus ⁊ ēt motus:sicut ēt est syncopis in qua mēbra extrinseca priuant spiritu vitali ⁊ fit ad cor eius cōgregatio. Dixit aūt qui passurus est ⁊ nō dixit:q actu patit:vt in hoc ostēderet:ꝙ ēt stupor l3 ꝯiungat actuali syncopi: tñ statim ante syncopim apparet stupor qui non est syncopis:vnde non tāta priuatio siue reuocatio spiritus sufficit ad stuporem: ⁊ ideo pōt prouenire stupor anteq̄3 fit syncopis : l3 tamen illi appropinquēt:⁊ propter eandem cām accidit stupor prope mortem scil3 propter priuationem spirituum a membris.

¶ Aut ex parte instrumenti quoniaz corrumpitur eius complexio propter frigus vehemēs ex potu medicine aut ex punctura aīalis:sicut scorpionis aquatici.

¶ Hic ponit causas stuporis sumptas ex parte īstrumenti:⁊ qr iste cause vident hic confuse:ideo sic ordinēt hoc mō. Cāe stuporis ex parte instr̄i in genere sunt tres.¶ Prima cā:aut corrūpit cōplexio instrumēti.s.nerui ꝓpter frigus aut ꝓpter calores. Si ꝓpter frigus:primo potu medicīe:2° pūctura scorpiōis:3° tactu piscis. Aut ꝓpter calorē:p̄mo morsu serpētis:scđo mora in balneo:tertio febribus incēsiuis.¶ Scđa cā aut īgrossat substantia nerui a grossis humoribus vt sanguine ⁊ flegmate:aut subtilib⁹ vt cholera ⁊ melācholia.¶ Tertia cā aut fit oppilatio in neruo:aut ex humorib⁹: aut ex apāte vel exitura iuxta neruū:vñ fit coartatio nerui:aut ligatura aut situ:aut alia accidētali cā coartāte:aut ex dolore:vñ effundit mā ad mēbruz:aut ab humiditate aut siccitate. Iste tamen tres cause.s.ex apostemate ligatura ⁊ situ possunt reduci sub vna causa communi.s.ex coartatione.

¶ Dubitatur quare non posuit cās ex pte vtriusq3 simul. Amplius iste cause supra cap̄ de tremore sunt posite cāe ex pte vtriusq3.s. ex parte virtutis ⁊ ex pte instr̄i:⁊ hic ponunt cause ex parte īstrumēti.¶ Dōm ad hoc ꝙ cause stuporis ex parte instrumēti dicunt cause que sunt dispōnes magis māles siue corporales ēt que sunt dispositiones īstrumēti magis corpulēti sicut est ipm corpus nerui:⁊ ideo cōplexiones ⁊ oppilationes ⁊ īgrossationes substātie neruoꝝ:qr sunt dispositiones quedā materiales ⁊ organi corpulēti dicunt cause ex parte instrumēti. Inquātum vo ex istis causis sequtur dispositio mala in spū possent dici cā ex pte virtutis.¶ Ex qb⁹ apparet solutio ad primū. Nā dōm ꝙ .A.dedit itelligere.¶ Ad secundū dōm ꝙ iste cause sunt posite supra esse ex pte virtutis ⁊ ex parte instrumenti vt ex eis fit dispositio in organo corpulento vt neruo ⁊ in organo spirituali. Sed hic sunt posite cause ex pte īstrumēti vt sunt neruoꝝ dispositiones.¶ Sed tu diceres contra:quia Auic.dicit ⁊ facit cōtingere illud pp grossitiē siue grossitudinez in spiritu aut debilitatē:ergo vult ꝙ ista cā q est ex pte instrumēti fit ēt ex parte virtutis siue spiritus.¶ Dicendū dupliciter. Primo ꝙ cā ex pte virtutis nō est ex pte cuiuscunq3 spiritus:sed spūs cōis.s. vitalis.iste autem cause maxille disponūt spūm animalem.¶ Vel aliter dicendū ⁊ credo melius ꝙ iste cause dicte ex pte instrumēti:verbi gratia frigus inquātum sunt dispositiones neruoꝝ dicuntur cause ex parte instrumēti:sed inquantū sequit ad ipsas dispositiones in spiritu dicunt cause ex pte virtutis. Et qr de facto plurime istaꝝ causarum causant disponēdo instrumentū corpulentū.s. neruum:⁊ ēt faciēdo permutationē in spiritu:vt apparet de causa que est frigus ⁊ ēt que est calor:ideo iste cause dicūtur siue possunt simul dici esse ex parte virtutis ⁊ etiam ex parte instrumenti:l3 sub diuersis cōsiderationibus. Et ideo forsan.A.nō curauit ponere causas stuporis sumptas ex parte vtriusq3:quia iste sunt tales.s.ille quibus disponitur incōuenienter neruus ⁊ spiritus sicut proprie est frigus. Oppilatio vo proprie est causa ex parte solius instrumenti.¶ Scorpionis aquatici. Dixit forsan ad differentiam scorpionis algerat cuius venenum est calidum vt quarto canonis fen.6.trac.5.cap̄.4.aquatici autem frigidum.

¶ Aut tactu piscis qui nominatur berille:⁊ facit cōtingere illud grossitudinem in spiritu qui est instrumentū virtutis:aut debilitatem:aut corrumpit eius complexionem propter calorem vehementem sicut quem momordit serpens:aut remansit in balneo vehemētis caliditatis:

Dubm 4m

liditatis: aut in febribus incensiuis.

Considerandū ꝙ iste piscis mirabilis est impressionis: stans eniȝ in rheti piscatoris mediante rheti stuporē īducit vt inuīt ab Auer. 2. celi ⁊ mūdi. cōmē. 42. ⁊ a Gal. 6. de interiorib. 4. ca. 7. 4. de accidēti ⁊ morb. cap. 5. ⁊ nominatur ab eo turpigo. A. vocat berille. Considerandū ꝙ littera que dicit: facit contingere illud. pōt referri ad tactū istius piscis: ⁊ pōt referri ad totūȝ qđ dixit de potu medicine. s. frigide vt opij vel iusquiami ⁊ de pūctura scorpiōis ⁊ tactu piscis ⁊ vtroqȝ modo verificatur vt notū est. Cōsiderādū ēt ꝙ duo dixit. s. grossitudinē in spiritu: ⁊ hoc quātū ad effectū frigoris absolute. Aut pp debilitatē: ⁊ hoc dixit pp ꝓprietates malignas cōiūctas his infrigidationibus. Aut corrūpit. Ista lr̄a pōt habere duplicē intellectū. Unus est ꝙ calor p excessuȝ gradualē ⁊ ꝓprietatem malignā sibi ꝯiunctā faciat hoc accidēs. s. stuporē. Alio modo ꝙ calor faciat p accidēs: scilȝ resoluēdo vt febris incensiua: aut mora in balneo: aut resoluendo ēt ꝓprietate maligna vt venenum serpentum. est enim venenum eoꝝ caliduȝ vt. A. quarto canō. fen. 6. tracta. 3. ca. 21. i. cap. de serpentibus.

Aut propter grossitiem substantie neruorum quare spiritus in ipsa nō penetrant bene. Et propter hoc cōtingit in tactu pedis cum comparatione ad tactum manus sicut stupor. Aut fit propter oppilationem ex humoribus grossis. s. aut a sanguine aut flegmate aut melācholia. Et qn̄qȝ possibile est vt sit ex cholera: aut ꝓpter oppilationem ⁊ ex coartatione apostematis ⁊ exiture: aut coartatione vehemēti ⁊ ligatura ⁊ coartatione situs voluēte neruos: aut propter accidēs forte: aut propter dolorem cum quo effunditur ad membrū sanguis aut humor non plurimum oppilans transitus: ⁊ huius plurimum est a sanguine.

ub^m 4^m Per hanc grossitiem debemus intelligere īgrossationē substātie ꝓprie neruoꝝ sicut accidit in duritiebus eoꝝ: ⁊ est quasi quedā callositas. Ex hoc enī ꝯtingit spūs nō penetrare: ⁊ iō fit stupor ⁊ pp h̄ virtus tactiua in pedibus ē sicut stupida respectu virtutis tactiue manuū: tāgibilia. n. p digitos manus ꝓprie īdice optīe discernunt: sȝ p pedes nō sic: imo pedes respectu manuū sūt sic̄ stupidi: ⁊ h̄ qr cutis pedū ē callosa grossa ⁊ sua caro. silr̄ nerui pedū sunt grossi: ⁊ iō nō sic penetrabiles a spū: ⁊ per ꝯn̄s non sunt sic boni tactus.

Dub^m 5^m Sed cōtra predicta diceret aliqs ex hoc pōt probari: ꝙ ēt virtus motiua sit in pedibus defectu: qr nō pōt penetrare spūs motiuꝰ pp neruoꝝ inspissationē ⁊ grossitiē. Amplius nos videmus plātas pedū multū sensibiles: vn̄ hō ex tactu illaꝝ titillat. Dōȝ p̊ ꝙ pp efficaciā mouēdi nō requirit ꝙ spūs motiuus penetret ita ad ꝑuas ꝑtes ⁊ extremas sicut opȝ spūm sensitiuū ꝓ sensu. nā opȝ penetrare ad carneȝ sub cute: quo nō opȝ penetrare motiuum: al's motiua virtus vel spūs motiuus. Ad scōm dōm ꝙ illud est pp incōsuetudinē ƀm ꝙ vr̄ sentire Aristo. ꝓble. 35. 2. proble. Sed tu dices Aristo. ēt dicit ꝙ est pp subtilitatē cutis. Dōm ꝙ cū subtilitate pōt stare grossities. i. dēsitas. Uel dōm ꝙ sermo hic non verificat de tactu pedis in qualibet ꝑte: sed in parte qua cutis ⁊ caro est ingrossata siue īdurata ⁊ callosa facta. Uel tertio dōm ꝙ tactus pōt esse velocis receptionis ⁊ passiōis ⁊ cū hoc obtusi iudicij siue mali. Exēplū de luce in oculo debili. Exemplū de cōmestis in dēte ꝯgelato. Pes igit lȝ cito ⁊ fortiter patiat a tangibili: ⁊ hoc dico quātum ad aliquā ꝑtē pedis: vn̄ ex hoc hō titillat ⁊ cōquerit: tn̄ iudiciuȝ de illo tāgibili est obtusum ⁊ stupidū: sicut lȝ hō q hȝ dētes cōgelatos patiat ex comestione panis vel rei alterius vn̄ quasi totus ꝯqueritur: tn̄ iudicium super illo est obtusum ⁊ incertū. Consideradūȝ ꝙ littera que dicit aut pp dolorē pōt duplr̄ exponi. Uno mō vt supra in declaratione cāꝝ exponebat vt dolor ponebat vna de causis faciētibus oppilationē: ⁊ facit hoc trahēdo mām. Alio mō ꝙ h̄ dolor nō ponat vt cā p̄ncipalis: sȝ ostēdat Aui. modos qbꝰ coartātes cāe extrīsece faciūt oppilationē: vt dicat ꝙ neruoꝝ coartatio fit: vel a cā ītrīseca vt ab ap̄ate: vel a cā extrīseca: ⁊ hec cā est triplex. Uel coartatio absolute sic̄ strīgere mēbrū īter duos lapides ⁊ strictura ex forti onere. Uel coartatio ex ligatura. Uel coartatio ex situ tortuoso mēbri: sic̄ cū aliqs nimis torqt crus aut brachiū ⁊ h̄ est qđ dicit: aut ex coartatiōe vehemēti. s. pp onus. vel cōstrictiōe mēbri inter duo dura sicut cū aliqs sedet sup suo crure: ⁊ vel. i. ligatura vel coartatione ⁊c̄. Et dixit. ⁊ qr iste cause coartātes multum sibi appropinquāt ⁊ ꝯcurrūt qn̄qȝ simul: sicut cū hō grauis torquet crus suū: ⁊ sedet sup eū īcurrit ex hoc stuporem. In hoc. n. ꝯcurrit malus situs ⁊ coartatio ⁊ est ac si ibi esset ligatura circa locū ī quo hō ꝑmit: ⁊ tunc Aui. ostēdit qūo iste cause coartātes oppilāt: ⁊ dicit pp duas cās. s. pp accidēs forte. hoc aūt accidēs forte est fortissima cōpressio ⁊ partiū ꝯculcatio siue hoc accidēs forte fit dillocatio nerui a suo situ siue apostema aut pp dolorē: dolor eniȝ sequēs coartationes predictas pōt facere oppilationeȝ attrahēdo mās: ⁊ materie que magis trahunt sunt parate ad cursuȝ multitudine ⁊ fluxibilitate vt sanguis vt apparuit supra fen p̄ma caplo de signis fode sanguinis: ⁊ ideo dixit hoc plurimū est ex sanguine: lȝ ēt alius possit humor fluere. Nō plurimū oppilans. Hoc pōt exponi tripliciter. Uno mō vt referat ad sanguinē vel humorem vt sit sensus ꝙ dolor attrahēs sanguinē vel humorē nō plurimū est cā coartationis: ⁊ dixit hoc qr plurimū esset apostemans: ⁊ tūc iā apparuit de eo cū dixit pp accidēs forte quātum ad expositionem q̇ dixit. i. pp apostema. Alio mō vt hoc referat ad humorē alium a sanguine: vt sit sensus ꝙ pp dolorē effundit sanguis plurimꝰ aut humor non plurimus qr nō tātū est paratū fluere de alio humore. Tertio mō pōt exponi vt sic cōponat oppilās nō plurimū: qr si plurimuȝ oppilaret esset verius paralysis q̄ȝ stupor.

Et pp hoc cum ꝑmutatur situs eius ⁊ remouetur: ⁊ recedit ab eo qđ ad ipsum est effusum redit sensus.

Probat ꝙ sanguis q fluxit causans oppilationē sit causa stuporis: qr cum mēbrū ꝑmutat ab illo malo situ. Et remouetur. s. causa generans vel ligatura ⁊ recedit ⁊c̄.

Et quandoqȝ accidit illud ex siccitate ⁊ exiccatione ⁊ oppilantur meatus pp collectioneȝ villi ⁊ eius cooperturam ⁊ hoc est malum.

Et quādoqȝ accidit illud. i. oppilatio ex siccitate scilicet cōplexionali ⁊ exiccatiōe scilȝ p humidi cōsumptionē: ⁊ oppilatur meatus scilȝ nerui: vn̄ tn̄ fit spūs pp collectionē. i. ꝯstrictionē a siccitate. ⁊ cooperturam. i. quia vnus villus alium cooperit adherendo: ⁊ sic clauduntur tam pori q̄ȝ vie inter villum ⁊ villum. hoc est malum quia siccitas nerui de difficili sanatur.

Et qn̄qȝ accidit oppilatio ꝓpter mollificationem factam ab humiditate cōplexionali absqȝ materia ⁊ sequtur illam mollificationem clausio meatuum.

Considerandum ꝙ non dixit de mollificatione ab humiditate cū materia: quia notum erat.

Dubitat quare homini stupesit crus pp malū sitū quam vulgares vocāt obdormitationē: hō qn̄ est in via liberatiōis sentit quendā malū sensum: ac si formice pergerent mordendo crus suū. Dicendū ꝙ pōt esse cā ꝑceptio frigiditatis acquisite in compressione quā ꝑcipit reuertente sensu: vel cā est ꝑceptio aliquoꝝ vapoꝝ facientium mordicationem retentorum in compressione. ⁊ alie multe cāe sunt considerabiles quas tibi dimitto. Dub^m 6^m

Cause vō stuporis quandoqȝ sunt in ipso cerebro: ⁊ tunc si est vniuersalis cōis corpori toti est mortalis Et qn̄qȝ sunt in nucha: ⁊ qn̄qȝ est eius principium ex spōdili: ⁊ quādoqȝ est in ramis neruorum.

Hic ponit diuersitatē ex ꝑte subiecti: ⁊ vult ꝙ qn̄qȝ est toti corpi cōis: ⁊ significat cām eē in cerebro. qn̄qȝ ē in oībus mēbris a facie infra ⁊ est pp cām in p̄nᵒ nuche. sȝ qn̄ nocumētū ē in vna spondili: tūc nocumētū nō est in oībus: sȝ in aliqbꝰ mēbris cū ē ex spondili. s. in loco p̄ncipali neruoꝝ ab illa spōdili ꝓcedētiū: ⁊ ab īde in aliquo mēbro pp cām in ramo nerui postquā iam exiuit spondilem.

Diceret aliquis quare dixit si est vl'is nō ne si cā est in cerebro est vl'is stupor. Dōm ꝙ nō est necessariū qr cā posset esse in cerebro ⁊ pauca: vnde solum quedā mēbra circa faciē stupefiūt. cū ergo cā est in crebro ⁊ est vl'is stupor significat cā vehemēs que a toto corpore abstulit sensum: ⁊ ideo mortem significat. Dub^m 7^m

Cum ergo perseuerat stupor ⁊ prolongatur perducit ad mollificationem.

Hic ponit quosdam cano. Et primus canon est ꝙ stupor perducit ad paralysim.

Sed tu dices īmo vr̄ ꝙ stupor sit cū actuali ꝑalysi: qr si in toto est ablatus sensus ⁊ motus ⁊ multū nocitus: opȝ ēt vt sit ablatus motus: sed talis motus ablatio ē ipsa paralysis. Dōm ad hoc ꝙ stupor hic sumit pro dispōne que vocat qn̄qȝ ꝓfundus somnus siue subeth qūo sumit in cōmē. afo. 3. 2. ꝑtic. Somnus ⁊ vigilia. vbi ƀm trans. grecā dicit vbi loquens de somno dicit. In humido difficile erigibile stupor nūcupat. Pōt aūt hec dispō vocari stupor: qr hō ē obtusus in oī sensu: ⁊ iō inquantū ibi est sensus tactus obtusio pōt vocari stupor ꝓprie dictus: ⁊ iste ē stupor de quo Gal. loquit. 4. d Dub^m 8^m

interioribus.2.ca.Ex qbus cā eius appet ꝙ Auicē.dicit.nā stupor ꝑseuerās significat mām flegmaticā multā grossaȝ ⁊ viscosam dominātē in ꝑtib⁹ añrioribus cerebri plus.Et iō vel mā occupat oēs vētriculos ⁊ fit apoplexia ⁊ mors vt dixit statim supra.vel ꝑtransit ad neruos:⁊ terminat̄ ad paralysim siue mollificationē. ¶ Sed tu.d.S.ponit.4.de interioribus.2.caꝑ.ꝙ ex dissolutiōe apoplexie fit mollitia.i.ꝑalysis:sed ex dissolutione stuporis fit sanitas. Amplius si stupor ē passio cerebri magis q̄tū ad añriores vētriculos: q̄uo pōt terminari per paralysim cū mā paralysis occupat neruos posteriores.s.nuche.¶ Dōȝ ad ꝑ̄m ꝙ apoplexia ē aptior ad terminationē ꝑ paralysiȝ q̄ȝ stupor:⁊ hoc appet ex malitia maioris egritudinis:vñ virtus nō pōt ꝑfecte dominari māe vt appet:tñ cum hꝰ aliq̄s stupor vt ꝑlixus de quo dicit.A.hic ēt pōt terminari per paralysim.¶ Ad scōm dōm ꝙ nō est inconueniēs mām a parte cerebri anteriori pelli ad posterius ⁊ ad principiuȝ nuche.¶ Uel dōm ꝙ hec paralysis ē in ꝑtibus añrioribus recipiētibus neruis a ꝑtibus illis sicut sunt mēbra faciei.Pria tñ rñsio est verior:lȝ vtraq̄ȝ posset saluari:⁊ vtrūq̄ȝ posset de facto reperiri siue euenire.

¶ Stupor preterea nuntiat apoplexiā ⁊ epilesiā ⁊ spasmum aut alcuzeȝ aut paralysim cōmunem.

¶ Hic ē alius cañ.Cōsiderādū ꝙ stupor hic sumit̄ sicut prius ꝑ mōfubeth q̄ vt ē dispō cerebri cadit in sermōe fen.1.vt vō ē dispō neruoꝝ cadit in hac fen.mā igit̄ flegmatica grossa viscosa que est cā huius stuporis pōt ꝯtingenter pelli ad ventriculos cerebri ⁊ oppilare ꝑfecte cū auget̄:⁊ tūc fiet apoplexia.Si aūt nō ꝑfecte oppilet fiet epilepsia:ꝙ si moueatur ad neruos ⁊ musculos poterit facere spasmū cōem vel thetanū cōem aut paralysim cōem ſm diuersuȝ modū māe ⁊ diuersitatē modi hñdi:vt apparet ex capl'o de spasmo thetano ⁊ paralysi.dixit autē cōem vt hoc referat̄ ad omnes dictas passiones:ꝑpterea q̄ꝛ materia est in mēbro cōmuni.s.cerebro ⁊ eius expulsio erit ad nuchā:⁊ ideo vel totum corpus spasmabitur vel paralyticabitur vel medietas corporis vel magna pars: ⁊ tūc dicet̄ spasmus vel paralysis cōmunis.

¶ Et ois quidem stupor ois membri cum ꝑseuerat ⁊ sit fortis nūtiat paralysim aut spasmuȝ aduenientē ei. Et stupor faciei nuntiat torturam.

¶ Hic est tertius cañ.in quo cū iā posuit significatuȝ stuporis cōis qui dr̄ ꝑprie ꝑfundus somnus vel qui est cū ꝑfundo vel in ꝑfundo somno:ponit hic significatū stuporis ꝑticularis qui stupor ē nocumentū in sensu tactu particularis membri.Cā aūt eius qꝺ dicit est.Nā quādo stupor ē in aliquo mēbro:verbi gratia in facie ⁊ ꝑseuerat ⁊ est fortis significat mām flegmaticā multā ⁊ grossam vt plurimum:⁊ iō cū ꝑfecte oppilabit:faciet in eo paralysiȝ.ꝙ si mouebit̄ ad musculū ita ꝙ ſm latum extendat illū faciet spasmū:⁊ iō stupor faciei significat torturā:q̄ꝛ spasmum vel paralysim partiuȝ faciei ex q̄bus fit tortura:vt appet in sequēti caꝑ.hoc est ergo qꝺ dicit.Omnis stupor.ois.i.cuiuslibet membri.

¶ Et plurimum quidē succedit peripleumonie ⁊ pleuresi ⁊ sirsen frigido stupor.

¶ Hic est q̄rtus canon in quo vult ꝙ plurimū.i.plerūq̄ȝ stupor succedit peripleumonie ⁊c̄.⁊ hoc qñ materie iste ꝑmutāt̄ ad cerebrū vel euaporāt vapores flegmaticos.s.in ꝑipleumōia ⁊ pleuresi flegmaticis.⁊ sirsen.i.aꝑati pāniculoꝝ frigidoꝝ hoc vel q̄ꝛ mā ꝑmutat̄ versus ventriculos vel q̄ꝛ vapores grossos illuc cōicat.

¶ Et scias ꝙ cū stupor ꝑseuerat ⁊ nō remouet ipm euacuatio deinde succedit vertigo nūtiat apoplexiam.

¶ Hic est q̄ntus canon ⁊ pȝ.Cū.n.nō cessat stupor vl'is ꝑ euōnem significat̄ mā plurima:⁊ vertigo indicat illius cōmotionē:vñ in motu vapores grossi currētes in vētriculos cerebri faciūt vertiginē. Cum ergo multiplicati vapores cōuertunt̄ in mām per condensationem aut cuȝ materia sequit̄ post vapores illos ⁊ replet ventriculos fit apoplexia ⁊ ēt epilepsia posset fieri.

¶ Et scias ꝙ semen croci ortensis positum in enemate calefacit neruos.

¶ Hic est sextus canon incidēs hic ⁊ notabilis ex quo ꝯfortaris super vsu seminis croci ortēsis.i.cartami in egritudinibus frigidis neruoꝝ.⁊ dixit in enemate:q̄ꝛ est eius vsus in eo magis securus.

¶ De signis ⁊ cura. Caꝑ.14m.

Ipsa eadem sunt cause sicut dictum est in tremore.Significant ergo illud ex eis augmentum stuporis cum additione earum ⁊ eius diminutione.

¶ Hic ponit signa ⁊ dicit:ꝙ signa stuporis sunt ipse cause stuporis aut signa sunt ipse cāe tremoris. Dico ꝑ̊ signa stuporis sunt cause stuporis.v̊.g.discurrēdo ꝑ cās supra positas:q̄ꝛ signa sunt febres fortes aut syncopis aut vehemēs frigus aut pūctura scorpiōis ⁊c̄. ⁊ hoc est quod dicit.ipsa eadē.s.signa sunt cause. Dico scōo ꝙ signa stuporis sunt ipe cause faciētes tremorē siue signa causaꝝ facientiū tremorē:⁊ differt hoc dictū 2m a priori dicto:q̄ꝛ prius dcm̄ est gñale quo dr̄.cause faciētes stuporē sunt cause supra dicte:que ēt pñt facere tremorē ⁊ paralysim.sed istud dictū est magis dictū spāle quo dr̄ ꝙ signa causaꝝ stuporis sunt ipse cause que faciūt tremorē:siue sunt signa causaꝝ facientiū tremorē ⁊ in hoc ostenditur cōuenientia aliqua ⁊ similitudo īter causas stuporis ⁊ causas tremoris:⁊ hoc est qꝺ dicit.aut sicut dictuȝ est in tremore.i.aut signa stuporis sunt signa cārum tremoris:igit̄ cause ex eis causis tremoris significant illud.s.augmentum stuporis.i.stuporem ꝑ augmentū.s.tremorē:cū additione causaꝝ.s.causaꝝ que faciūt tremorem: q̄ꝛ cause faciētes tremorē addite faciūt stuporē simul cū tremore: sed minus addite faciūt solū tremorē:⁊ iō dixit ⁊ eius diminutiōe. Et tūc sic ꝯstruat̄.Significāt ergo illud.i.solū tremorē ei⁹ diminutiōe.i.diminutione causaꝝ ꝑꝑ hoc ꝙ nō pñt ꝯiungere tremori stuporem.Hec lr̄a posset aliter exponi vt dicat̄.Ipsa signa stuporis sunt cāe stuporis aut pro ēt quasi declarādo ꝓcedit Aui.sicut Ari. in libro ꝓblematū vtitur aut pro ꝑ̄nº solutiōis:⁊ iō dicemus:aut sicut dictū est in caꝑ.tremoris ꝙ signa tremoris sunt cause tremoris:ita ēt dr̄ hic:ꝙ signa stuporis sunt cause stuporis:q̄ȝ significāt illud.s.stuporē.Ex eis tñ causis quedā sunt que significant augmētū stuporis:q̄ꝛ stuporē cōiūctum paralysi:cū addūtur cause stuporis: ⁊ ex eis sunt q̄ significāt diminutionē stuporis:q̄ꝛ stuporē cōiunctū tremori:⁊ hoc cū cause stuporis sunt diminute.s.nō potētes facere mollificationē:⁊ hoc est qꝺ dixit supra in ꝑ̄nº capituli cū tremore si est debilis aut mollificatione si est ꝯfirmatus.Alie expositiones possunt dari ⁊ al's dedi aliam quā omitto.

¶ Et cura quidē est ſm ꝙ dictū est in tremore eadem. Uersūtñ si fuerit a sanguine ⁊ extāt significatiōes repletionis venaꝝ ⁊ īflatio guideȝ ⁊ grauitas corporis ⁊ somnus ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliq̄ tūc flobothomādo ꝑsequere.Nā multotiēs remouet stuporē soda ⁊ cū rectificatiōe regiminis ⁊ alleuiatiōe cibi.

¶ Primo premittit nos ꝑ cura ad capl'm de tremore.s.aptōeȝ oppilationū ⁊ euacuatiōem ⁊ ꝯfortationē neruoꝝ ⁊c̄.Scōo ꝑsequit̄ curā.ibi(Uerꝝ.)¶ Et hec in duas.Primo premittit curaȝ stuporis cōis.Scōo appropriati alicui mēbro.ibi(Cū ḡ.) ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ ꝑ̊ ponit curā stuporis ex oppilatiōe a mā sanguinea:⁊ hoc facit:q̄ꝛ forsan nō crederet̄ multū posse ab ea euenire:⁊ posuit ꝑ̊ signa eius q̄ significāt repletionē ex materia sanguinea dominātē in partib⁹ cerebri ⁊ ēt toti⁹ corpis:⁊ iō dixit.Et reliq̄.s.signa repletiōis toti⁹: lȝ repletio solius capitis possit hꝰ facere:tñ ponit curā cū flobothomia copiosa:⁊ iō dixit ꝑsequere in flobothomādo:vñ lr̄a exterior opȝ vt flobothomes in flobothomia vltima:⁊ pȝ totum.

¶ Cum ergo apparet stupor in aliquo mēbrorum ꝑꝑ cām antecedentē aut primitiuā sicut frigus:aut aliud eueniēs in principio neruoꝝ opȝ vt nō sis cōtentus curatione locis:sed sit ois cura in principio vie ad ipsuȝ. Et ex curis quidē ꝯferētibus stupori ē exercitiū illius membri ⁊ assiduatio motus eius.

¶ Hic ponit curā stuporis determīati mēbri siue cā sit corporea vt mā flegmatica vel alia siue primitiua vt frigus aeris morsus scorpiōis ⁊c̄.⁊ vult ꝙ cura sit in ꝑ̄nº nerui veniētis ad membrū sic.G.fecit in illo qui de mula cecidit.1.de īterioꝛib⁹caꝑ.vlti.Et q̄ꝛ aliquis crederet ꝙ nulla curatio sit adhibēda membro stupido:iō hoc remouēs dicit ꝙ ēt ꝯfert exercitiū illius mēbri ⁊ assiduatio motus: q̄ꝛ ex hoc viuificatur calor eius ⁊ aperit̄ oppilatio nerui veniētis ad membrum ⁊ rectificatur complexio eius.

¶ De tortura faciei. Caꝑ.15m.

Ipsa est morbus officialis in facie ꝑpter quaȝ trahitur pars faciei ad partē nō naturalem ⁊ alteratur forma eius naturalis ⁊ remouet̄ bonitas obuiationis vtroꝛūq̄ȝ labiorum ⁊ ambarū palpebrarum ex parte.

¶ Supius Aui.determinauit de stupore.Hic determinat de tortura.Et ꝑ̊ ponēdo q̄d sit iuestigat cās ⁊ diuersitates. Scōo signa.ibi (Sunt.)Tertio curā,ibi(Sollicitudo.)¶ Prima ī tres.Prio ostēdit q̄d

dit qd sit. Scđo inuestigat cās. ibi (Et eius.). Tertio poni cañ. ꝓno sticos. ibi (Oēs aūt torture.) ¶ Cōsiderandū circa p̄maꝫ ptē ꝙ lꝫ pluribus mēbris possit accidere tortura: lꝫ ēt possit ītelligi ex capitulo de spasmo. ⁊ cap̄. de paralysi. tñ qꝛ est dispō multū notabilis cū est in facie: ēt qꝛ in mō eius cadit diuersitas apud auctores: iō spāle caplm̄ fit de tortura faciei. ¶ Scđo cōsiderandū ꝙ tortura est morbꝰ officialis ī situ: qꝛ ptes faciei nō bñ situant: ⁊ ēt in societate ꝓprie labioꝝ: vñ impedit operatio. Et dr ēt morbus in figura. Et tūc opꝫ dicere ꝙ talis figura nō solū ē in caplo decorationis qꝛ nō esset morbus: sed in nā aliqua organica que sic ꝑmutata ledit opationē aliquā ptiū faciei: ⁊ qꝛ hoc sic nō est claꝝ sicut ꝙ ꝑ situm malū ⁊ ꝑ societatē ledit opationē: iō manifestius est ꝙ dicat morbus officialis: qꝛ morbus in societate ⁊ situ ptiū faciei: ex qbus īpedit opatio masticatiōis expuitionis ⁊ exufflatiōis: ꝑ quē. s. morbū officialē vel quā. s. torturā trahit ps faciei ad ptē nō nālez. ¶ Tertio cōsiderādū ꝙ. A. nō dixit ad quā ptē trahit: qꝛ nōdū declarauerat hoc an. s. moueat pars lesa ad ptē sanā vel nō: sed solū dixit ꝙ cōe est torture. s. ꝙ ps faciei trahat ad ptē nō nālē: nā cū in oī tortura sit morbus in situ necessario opꝫ ꝙ ps faciei ꝑmutet a nāli situ: sed que ps sit illa que appet difformata ⁊ mota a nāli situ nōdū ē manifestū: sꝫ statim dicet post. Et alterat. i. ꝑmutat forma nālis i. nālis figura faciei. ⁊ remouet bonitas obuiatiōis. i. occursus labioꝝ ⁊ ambaꝝ palpebraꝝ. s. supioris ⁊ inferioris. ex pte. s. egra. vel ex pte. s. sana vel egra: qꝛ qñqꝫ ꝯtingit de vna quandoqꝫ de alia vt apparebit. vel ex pte. i. ꝑꝑ cām in vna pte vt in vno labio vel vna palpebra. si enim sola palpebra inferior trahat inferius nō pōt fieri occursus palpebraꝝ. silr si sola palpebra supior trahat supius. ⁊ silr de labys. vel ex pte. i. qñqꝫ: qꝛ qñqꝫ in tortura solū ꝓhibet obuiatio palpebraꝝ: vt cū eēt tortura soliꝰ frōtis ꝑꝑ spasmū trahētez ad supiora. qñqꝫ ꝓhibet solū obuiatio labioꝝ vt cū esset tortura solū in inferiori parte faciei scilꝫ circa barbam.

¶ Et eius quidem cā est aut mollificatio aut spasmus lacertorum palpebrarum ⁊ faciei. Tu aūt iam sciuisti eos ⁊ sciuisti ipsoꝝ originem.

¶ Hic inuestigat cām. Et p̄ ꝑmittit. Scđo exequit. ibi (A mollificatiōe vō.) Tertio donit quorūdam sniam. ibi (Quidā vo.) Quarto ponit quādā spālē cām torture. ibi (Et pluribus vo.) ¶ Cā eius qđ p̄mo dicit ē qꝛ ps faciei ꝑmutat a figura sua nāli aut ꝑ viā casus siue p̄cipitatiōis: ⁊ sic ē palysis siue mollificatio: aut ꝑ viā cōtractionis ⁊ sic est spasmus. ¶ Cōsiderandū ꝙ ꝑ lacertos palpebraꝝ debemus ītelligere ēt lacertos frōtis: ex qbus mollificatis aut spasmatis appet facies feda ⁊ tortura. s. in ptibꝰ frōtis: vt ponit Rasis i. cōti. ca. 5. de tortura ꝑ lacertos partē faciei ītelligemus lacertos maxillaꝝ ⁊ lacertos labioꝝ ⁊ extremitatū nasi: ex qbus accidit tortura qñ mollificant vel spasmant. Et si oibus p̄dictis lacertis frōtis ⁊ faciei accidat nocumētū. s. ab vna medietate faciei: tūc appꝫ torta tota facies ⁊ feda: ⁊ silr ipedit obuiatio palpebraꝝ ⁊ labioꝝ.

Dubm pm

¶ Sed tu dices quid erit si omnibus lacertis frōtis ⁊ faciei tam ex pte dextra q̄ꝫ ex sinistra accidat nocumētū mollificatiōis vel spasmi. ¶ Itē dices quid ē de lacertis timporalibꝰ aut de lacertis mouētibus mādibulā. ¶ Ad p̄m dōm ꝙ facies nō apparebit sic deformis: vel qꝛ tota appebit equaliter relaxata vel tota equaliter cōtracta. vñ Rasis p̄ ꝯti. c. 5. de tortura loquēs de quodā dicit. Non apparebit in facie manifesta tortura: qꝛ passio erat in ambobus lateribus: ⁊ loquit ibi de lateribꝰ ambobus ab oculis siue frōte īfra: vt credo qꝛ iā Rasis premiserat istū habere difformitatē in ptibꝰ frontis ⁊ oculoꝝ. ¶ Ad scōm dōm ꝙ ex nocumēto musculoꝝ mouētiū mādibulā. s. timporaliū attrahētiū vel eleuātiū ⁊ alioꝝ pt fieri tortura in facie intātū inquantū mādibula torta facit appere faciē tortā: vt Rasis ēt īnuit p̄allegato capitulo: nō tñ sic immediate ptes apparētes faciei torquent ex illoꝝ nocumento sicut ex nocumēto musculoꝝ maxillaꝝ ⁊ frōtis: nec sic accidit ex illoꝝ spasmo vel mollificatiōe fieri torturā ī facie: nā ex musculoꝝ spasmo timpoꝝ fiet potius oris clausio. s. mādibulaꝝ: sed ex spasmo musculorū aperientiū aptio fiet oris. si aūt ex aliqbus lacertis mādibulaꝝ nocitis fieri ꝯtingat torturā erit ex spasmo musculoꝝ mouētium: qm̄ illi qui ab vna pte sunt spasmant: vñ mādibula ab vna pte torquet. silr ex ꝑua mollificatiōe lacertoꝝ timporaliū: vñ mandibula ad vnā ptē declinat cū grauitate ad illā ptē sup quā īfirmꝰ ꝯclinat sicut accidit qbusdā ī febribꝰ resolutiuis ꝓpe mortē. Sciuisti eos scilꝫ lacertos faciei ⁊ hoc quantū ad numeꝝ ⁊ opationē. ¶ Cōsiderādū aūt hic diligēter ꝙ musculi palpebraꝝ. i. frōtis ⁊ palpebraruꝫ sunt isti. vnus est musculus frōtis sparsus ⁊ cōiūctus cū cuti: ita ꝙ nō pōt separari: cuius p̄nm est a supiori ad īferius: ⁊ voco p̄nm siue originē illoꝝ ptē illā a qua incboat sibi neruus: ⁊ voco finē illā ptē cū qua attigit mēbrū mobile q finis in multis musculis ē chorda. Musculi aūt palpebraꝝ. s. superioris qꝛ illa sola hꝫ musculos sunt tres. vnus q eleuat palpebrā ⁊ p̄nm suū est a supiori versus cilium. ⁊ cauda siue finis est circa mediū extremitatis palpebre. duo autē sunt qui claudūt ⁊ īcipiūt a duobus angulis oculoꝝ. s. dextri a dextro ⁊ sinistri a sinistro ⁊ terminat ad latera palpebre: lꝫ Gal. x. lib. de vtilitate pticulaꝝ. 9. cap̄. dubitet de musculo claudēte palpebrā cuius p̄nm est a pte oculi domestica. Sed musculi maxillaruꝫ sunt duo: sicut sunt due maxille: ⁊ voco maxillā ptē faciei que ē sub pomis faciei versus mētū ⁊ versus labia que tumescit in tubicinatoribus qñ colligūt in ore aerē ⁊ sufflant. Isti aūt duo musculi sunt lati sicut ēt hec pars lata ē. ⁊ ꝓpria vtilitas ē maxillas mouere varys motibꝰ quos qlibet in seipso pōt expiri. ⁊ maxille motꝰ iuuat multū in deductiōe cibi ꝑ os vt molat a dētibꝰ sicut vna manꝰ reuoluēs ab extra ⁊ lingua reuoluēs ab ītra. Musculus aūt q maxillā mouet hꝫ quatuor p̄ncipia: vt. G. ponit. 11. lib. de vtilitate pticu. 16. cap̄: ⁊ aly oēs auctores eū sequunt. ⁊ cōicāt labia huic musculo maxime in his quatuor principys ⁊ simul cū maxilla illis motibus b̄m illa q̄tuor p̄ncipia mouent. vnū p̄nm est versus aures ⁊ ab illa pte sibi veniūt nerui. a. 3. pari neruoꝝ nuche: ⁊ qñqꝫ ꝯtinuāt cū auribus: ⁊ mouēt eas in qbusdā hoībꝰ: vt Auic. ponit p̄ cañ. ca. de anathomia hoꝝ musculoꝝ. ⁊ Haly. 3. the. 3. ca. ⁊ talē originē ego vidi. Alia aūt tria principia huius musculi maxime sunt a loco spatule vsqꝫ ad furculā pectoris ⁊ tracheā arteriā ⁊ īde recipit neruos: ⁊ vr ꝙ illi nerui sunt rami qnti paris neruoꝝ spine siue nuche vt intelligit ab. A. in cap. de anathomia hoꝝ neruoꝝ. Et p̄ncipia huius musculi lati maxille est ab his locis: qbus expitur qlibet cuꝫ ꝯhit maxillā ⁊ labia v̄sus illas ptes. Musculi āt ꝓpry labys sunt q̄tuor duo in labio supiori hñtes p̄nm a pte supiori gene siue maxille: ⁊ duo in labio īferiori hñtes p̄nm a pte īferiori v̄sus mētū: ⁊ istis musculis proprys labys vr ꝙ nerui veniāt a tertio pari neruoꝝ cerebri: ⁊ credo ēt ꝙ a spōdilibus colli ⁊ isti musculi labioꝝ sunt ita incarnati cū labys ꝙ nō pñt excarnari nec discerni ab eis: vt oēs cōcordāt anathomiste. Musculi vō aly mouētes sunt duo: ⁊ breues sunt valde habentes principiuꝫ a pomis maxillaꝝ: vt. G. ponit. 11. lib. de vtilitate pticulaꝝ. cap̄. 16. Hanc anathomiam musculorum faciei scire opꝫ volentem intelligere sciam Auic. hic: ⁊ iō dixit. Et sciuisti eos ⁊ ipsoꝝ originem. Et ex scīa istius anathomie ipse arguet in processu capituli contra quosdam.

¶ A mollificatione vō facta est quoniā cuꝫ declinat ad partem trahitur cum ea pars secunda ⁊ mollificat eaꝫ ⁊ mutat eam ⁊ a forma sua si fuerit fortis: ⁊ si debilis mollificatur sola.

¶ Hic p̄ notificat torturā factā a mollificatiōe. Scđo factā a spasmo. ibi (Facta vō.) ¶ Pria in tres. Prio ostēdit qs ē modus torture faciei facte a mollificatiōe. Scđo ponit in h̄ quorūdā sniam. ibi (Et apud.) Tertio declarat causas a sūma vna. ibi (Hoc āt.) ¶ Dicit p̄ ꝙ in tortura facta mollificatiōe siue paralysi cū pars mollificata declinat ad ptē: qꝛ labit a suo nāli situ trahit cum ea ps scđa. ¶ Cōsiderādū ꝙ ps scđa pōt dici pars opposita. v̄. g. si mollificatur maxilla dextra tūc ipsa p̄cipitat ⁊ cadit inferius ⁊ trahit secū labia sinistra: ⁊ sinistrā maxillā: si mollificatio ē fortis cū forti p̄cipitatiōe. sed si est debilis mollificatio ita ꝙ maxilla dextra parū eleuabit: tūc ipsa sola mollificat ⁊ nō mollificat. i. nō torquet nec trahit sinistrā. ⁊ ita ītelligat ecōtra. Alio mō pōt ītelligi ps scđa. i. ps īmediata illi ex eadē pte. v̄. g. ps p̄ma que mollificat sic sit maxilla dextra ⁊ illa sit q̄ p̄ patiat. pars scđa erit palpebra īferior oculi dextri. Si igit mollificatio in maxilla dextra sit magna trahet cū ea ps scđa. i. palpebra īferior dextra cū cuti pomi maxille ⁊ mollificat eā. i. facit eā cadere si esset mollificata. Si aūt mollificatio sit ꝑua: nō fit illud. p̄mā expositionē magis cōmendo.

¶ Et apud quosdā si est in latere mollificatio ⁊ attractio torti: sed nō ē cōcedēdū ⁊ ex eis quidē est paulus.

¶ Exponit duplr. Prio b̄m Dynū si est mollificatio in latere ē attractio torti. s. que attractio fit a parte mollificata trahēte ptē sanā. Ista expositio nō ē ad mētē Aui. qꝛ ipse dicit: ꝙ nō est h̄ cōcedendū ⁊ tñ Aui. iā nos hic docuerat: lꝫ posset dici: ꝙ hoc docuit cū ꝯditiōe. s. si mollificatio est fortis. Sꝫ ex hoc qđ dicit ⁊ ex eis qdeꝫ est Paulus. appet ꝙ expō nō est ad mētē Aui. Nā Paulus nō vult ꝙ in tortura facta a mollificatiōe ps mollificata trahat ptem sanā: imo vult oppositū. s. ꝙ ps sana trahat ad se ptem mollificatā: vñ appet tortura in pte sana ⁊ nō ī pte mollificata: ⁊ ecce textū Pauli in suo lib. c. deo eo qđ in vnaquaqꝫ ꝯsistit palysi. Scire opꝫ nō q̄ vr ꝯcta esse maxilla paralysim hēre sed opposita. Uult igit Paulus ꝙ ps faciei paralytica non trahit ad se ptē sanā: imo trahit a pte sana: ⁊ sic ps apparet ꝯcta. ⁊ hoc idē vult Gal. z. de accidēti ⁊ morbo. c. 7. de causis morbi in figura. ⁊ iō exponat littera. Et apud

quosdā.s.apud Gal'.si est mollificatio.i.paralysis in latere.i.in aliq̄ pte faciei dextra vel sinistra.⁊ ē attractio torti.i.fctā a pte torta q̄ ps torta ē sana ⁊ trahit ad se mollificatā ptē:sȝ nō ē ꝯcedēdū simpliciter ⁊ absolute.Ex eis qdem.s.q dicūt illō ē Paulus.v̄itatē āt in hoc qūo sit ꝯcedēdū:⁊ qūo non determinabit Aui.statim.

¶ Hec autem facta a mollificatione est propter causas mollificationis numeratas.

¶ In summa ponit causas:qꝛ cause eius sunt cause paralysis: ⁊ tu recurre ad capitulum eius.

¶ Facta autem a spasmo ⁊ est ea que contingit ꝼm plurimum est quoniam cum pars spasmatur stupesit pars secunda que sequitur ipsam.

¶ Hic determinat de tortura facta a spasmo.Et p̊ p̄mittit modum ei⁹. 2° pōit cās.ibi(Et cā.)¶ Dic̄ p̊ ꝙ tortura fctā a spasmo vtplurimū aduenit:rō ē qꝛ a leuiorib⁹ causis ī euētu accidit spasm⁹ q̄ȝ paralysis:qꝛ ex vētositate ⁊ ex reb⁹ īducētib⁹ mordicationē aliq lacerti fugiūt.he āt cāe sunt frequēti⁹ repibiles q̄ȝ cāe destruētes sensuȝ ⁊ motū mēbri sic̄ accidit ī vera palysi:⁊ hec tortura fcā a spasmo ē hoc mō:qꝛ cū vna ps faciei spasmaꝛ 2ᵃ ps.s.sana vadit versus eā ⁊ sequiꝛ ipaȝ:qꝛ trahiꝛ ab ea cū spasmus sit trahēs.⁊ si lr̄a staret sic eēt valde clara.Cū ps spasmaꝛ ps scōa.i.sana sequiꝛ ipam.Sȝ in alio latino dicit hoc Aui.Cū pars aliqua faciei spasmaꝛ stupesit.i. lediꝛ in suo motu ps scōa.i.ps sana sequiꝛ ipam.s.partē spasmatā.Hoc enim nomē stupor ē valde diuerse significatiōis in libris: vt supra dixit Aui.⁊ iō nō ē mirādū si exponiꝛ stupesit.i.impeditur vel ledit in suo motu inquātū trahiꝛ a pte spasmata.

¶ Et causa quidem in ipsa est causa que est in spasmo. Quod autem dictuȝ est in capitulo spasmi sicci sicut facti in febribus acutis ⁊ euacuationibus ⁊ ex fluxu ventris ⁊ vomitu ⁊ ex fluxu sanguinis ex naribus ⁊ alīs est pernitiosum.

¶ Hic ponit cās in sūma:qꝛ sunt cāe spasmi:⁊ qm̄ spasmus siccus ex febribus acutis ⁊ euacuatiōib⁹ ē pnitiosus:ita tortura sicca.

¶ Quidam v̊o dixerunt ꝙ latus egrum est in tortura latus quod sanum videtur quamuis causa sit in ipso ⁊ latus sanū ministrat attractionē ipsius vt equet.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Hic ponit p̊ istoꝝ sniam.Scōo remouet.ibi(Hoc āt.)Dicit p̊ ꝙ apud quosdā latus egrū in tortura.s.latus in quo ꝼȝ veritatē ē egritudo ē lat⁹ qō ꝼm apparitionē ē sanū.quāuis.i.cū cā.s.torture:q̄ cā ē egritudo.sit in ipso.s.latere qō apparēter ē sanū.⁊ lat⁹ sanū.s.ꝼm veritatē nō ꝼm apparitionē ministrat attractionē ipsius.i.lateris egri qō vere ē egrū.vt equet.i.ad eq̄litatē apparētis situs reducat illud latus egrū:⁊ in tali reductōe latus sanū qō vere ē sanū appet fedū corrugatū ⁊ ꝯctū.¶ Cōsiderādū ꝙ isti sunt Gal'.⁊ Paulus p̊dicti:⁊ totus hic sermo vr̄ d̄ tortura facta ex mollificatōe.Et quāuis supra de hoc dixit:qꝛ tn̄ nō plene reprobauit illoꝝ sermonē:iō hic cū maiori declaratiōe ⁊ reprobatiōe resumit.Posset v̊o text⁹ referri ad torturā factā a spasmo in q̄ tortura ꝼȝ Haly.latus egrū apparēter ē sanū ⁊ lat⁹ vere sanū appet egrū.i.ꝯctū ⁊ corrugatū:qꝛ egritudo ē in ipso latere qō apparēter ē sanū.i.pulchrū ⁊ nō ꝯctū. Et latus vere sanū appet ꝯtortū ⁊ fedū:⁊ hoc iō qꝛ latus vere sanū ministrat attractionē ipsiusmet.s.lateris in seipso:qꝛ in se ꝯhiꝛ vt equeꝛ ex hoc latus egrū vere.s.lat⁹ spasmatū.Et h̄ ē sermo Haly. 9.theorice.c.8.de tortura cū dicit.accidit aūt ⁊ ꝯtorsio hec ex spasmo alteri⁹ maxillaꝝ retrahiturq̄ȝ maxilla sana in seipsa:cui⁹ signa sunt ꝙ eger oculū q ē in sano latere claudere nequit.si eniȝ oculos vt claudat p̄ceperis:oculus q in sano ē latere remanet aptus:hoc q̄ꝙ ē pp palpebre īferiorē lacertū ad īferiora retractū.Ecce Halya.qui vult ꝙ ps spasmata appet sana:⁊ ps sana appet in seipsa ꝯtracta.Et forsan contra istum Aui.loquitur.

¶ Hoc autem non est verum ꝼm plurimum.

Dub. 3ᵐ ¶ Propter intellectū huius ptis dubitaꝛ vtrū ps faciei egra.i.hn̄s spasmū vel palysim sit torta.s.feda in figura ⁊ situ pmutata:an ps sana que nō hȝ spasmū nec palysim sicut illa q̄ torta appet.Et vr̄ p̊ ꝙ ps sana sit torta auctoritate Alexandri in ꝓblematib⁹ quā allegat Cōciliator differētia.184.qui Alexāder p̄cipit remedia localia in tortura poni sup pte visa sana.s.que appet sana:sed ꝼm veritatē est egra.amplius ps sana trahiꝛ vt equet ptē īfirmā mollificatā vel spasmatā.sed cū pars sana ꝯhiꝛ ipsa appet torta ⁊ corrugata ⁊ feda:⁊ pars egra equata apparebit pulchra ⁊ nō egra.ergo ⁊c̄. ¶ In ꝯriū est Aui.Amplius quecūq̄ȝ pars apparet torta ē mali situs ⁊ male figure:sed isti sunt modi morboꝝ:ḡ ps que apparet torta ē egra:igiꝛ si ps sana appet torta ipsa erit egra:cum igiꝛ sit egra impossibile est ꝙ sit sana:egra igiꝛ erit torta ⁊ sana non erit torta. ¶ Ad intellectū huius q̄ōnis cōsiderādū ꝙ lȝ in hoc sint multi modi dicēdi:sunt tn̄ oēs fundati sup hac diuisiōe ꝙ ps egra in tortura faciei:vel est egra egritudine spasmi vel paralysis: hoc fundamento habito sunt in hoc opiniones. ¶ Et p̄ma est opinio Mesue caplō de tortura ꝙ pars paralytica relaxat ad inferius.i.est torta inferius:sed ps spasmata est torta superius.s.ꝯhit supius. ¶ Ista snīa Mesue est p̊ ꝯfusa:qꝛ si ps spasmata ꝯhit supi⁹:nōdū tn̄ notū est si ꝯhit solū egrā ptē:an cōtrahat sanā simul cū egra.Etiā impugnator dicet ꝙ ⁊ in spasmo sana ꝯhit vt equet:⁊ hoc ꝓbaꝛ:qꝛ virtus p illud residuū qō hȝ de potētia ī tremore mouet ꝯ mēbri grauitatē:vt equet ⁊ reducat sursuȝ:⁊ sic igiꝛ ps sana ꝯopabiꝛ partiꝯhēti p spasmū:⁊ hoc sit argumētū:nō tn̄ sibi īnitor.Est ēt confusa:qꝛ lȝ pars mollificata relaxet ad īferius:nōdū tn̄ ē certū an ipa sola relaxeꝛ:an simul cū socia pte.s.pte sana. ¶ Amplius īpugnator diceret ꝙ ps sana traheret ad se mollificataȝ vt dicit Gal'.⁊ ēt Aui.h̄ ⁊ hoc vt equet.i.ꝯpōderet pti mollificate que tēdit ad grauitatē.¶ Scōo ista opinio nō pōt vl'r sustineri.Cū eniȝ dicit tortura ex spasmo ꝯhit supius ⁊c̄.vel intelligit superius ⁊ inferius versus frontē vel versus barbā:⁊ hoc nō pōt stare vl'r:qꝛ anathomia ⁊ dispō lacertoꝝ faciei facit te cognoscere ꝙ sermo hic est corruptus:in spasmo eniȝ lacerti ꝯhunꝛ ad sua p̄ncipia:sed principia q̄dā lacertoꝝ faciei sunt versus inferius vt p̄ncipia tria lacerti lati maxille vt supra apparuit:⁊ principia duoꝝ musculoꝝ labij inferioris:igiꝛ in spasmo hoꝝ ⁊ in tortura ab eis nō fiet ꝯctio supius.Uel ītelligit supius versus p̄nᵐ musculi:⁊ īferius versus caudā siue locū chorde musculi:⁊ tūc qō dixit de spasmo verificaꝛ:sȝ qō dicit d̄ paralysi nō verificaꝛ:qꝛ qdā lacerti habēt eoꝝ p̄ncipia īferius tale ꝙ est supius respectu corporis.s.versus frontē siue versus cerebrū:vt iā ex anathomia appet p̄missa.Sed tales musculi relaxati ⁊ mollificati nō fluēt versus eoꝝ finē:qꝛ irent versus sursum corporis.v̊.g.in exēplo pone ꝙ palpebra inferior hēret vnū musculū sustentātē eā sursum:⁊ illius musculi finis siue cauda esset sursum versus palpebrā supiorē:si igiꝛ talis musculus mollificareꝛ: tunc palpebra nō relaxareꝛ in sursum versus ptē supioreȝ īmo versus īferiorē caderet.s.versus pomū maxille.Sermo igiꝛ Mesue verificatur in quibusdā nō vl'r. Opinio Mesue ¶ Alia opinio est Cōciliatoris differentia.184.ꝙ si tortura fiat a paralysi ps que apparet torta est illa q̄ est sana.s.non habens palysim:⁊ ps que apparet sana.s.nō apparet torta est illa que hȝ paralysiȝ:⁊ quātū ad h̄ ēt vr̄ eē opio.G.2.d̄ acci.⁊ mor.c.de causis morbi in figura cap̄.7.⁊.4.de īteriorib⁹.2.c.in fine vbi dicit sic.lacerto sinistri lateris labiū manēte mollificato idē labiū ad dextrū vertiꝛ.Idē īnuit tertio de interioribus.10.c. Idē vult Paulus vt supra apparuit.Si aūt tortura fiat a spasmo tūc ps que appet egra ⁊ torta illa ē que est egra.s.que hēt spasmū ⁊ h̄ iō qꝛ ps egra trahit ad se pteȝ sanā:ita ꝙ egra apparet ꝯtracta ⁊ corrugata ⁊ ps sana non.Et istius sentētie fuit ēt Galenus p̊allegato cap̄.2.de accidēti cap̄.7.cū dixit.si spasmus fiat in aliquo latere a mēbris spasmatis:que sana sunt attrahunꝛ.⁊ Halyab.9.theorice.c.de paralysi ⁊ spasmo musculoꝝ oculi cap̄.13.eandē sentētiā voluit Gal'.s.ꝙ oculi lacertis spasmatꝭ vertiꝛ oculus versus ptē egrā spasmatā:sed eis mollificatis torquetur versus sanā.Idē vult Jesus Haly.in suo tractatu de oculis cap̄.de remollitione. Opinio Concil.

¶ Istā opinionē Aui.dānat quātum ad primū mēbrum cū dicit ꝙ ī tortura ⁊ paralysi ps sana trahit ad se pteȝ infirmā paralyticā:qꝛ posē est ꝙ sit sic fortis mollificatio vnde ps egra ita fiet grauis ꝙ nō poterit subleuari a pte sana:īmo sana mouebiꝛ versus egrā. ⁊ hoc ēt sensit Gal'.4.de interioribus.2.cap̄.post verba predicta cum dicit.Sanū latus erga mollificatum conuertiꝛ:mollificatum v̊o latus ad contrarium trahitur.Et sic Gal'.videꝛ sibi ꝯtradicere nisi exponaꝛ erga.i.cōtra.Exēplū v̊o Cōciliatoris nō ē semp veꝝ: dicit.n.ipse ꝙ si duo homines vnus fortis ⁊ alter debilis cōtraherēt duo capita funis pēdētis ad rotulā vnā:tūc fortis videꝛ deprimi ⁊ debilis subleuari.Istud exemplū in se est veꝝ ⁊ ideo arguit ꝙ duobus musculis volētibus trahere vnū mēbrū vno sano ⁊ altero īfirmo ꝙ musculus sanus trahet ad se ptem infirmā:⁊ hoc quidē veꝝ est quādoq̄ȝ in hora motus vt' dicit opinio Dyni.sed ponaꝛ ꝙ vtrūq̄ȝ quiescat:amplius possibile est ꝙ ps musculi debilis in virtute tractiua sit fortis in trahendo p grauitatē:sicut si homo debilis in manu esset valde ponderosus in corpore ⁊ esset alligatus funi possibile esset hominē fortiorē eo in virtute manuū nō trahere sȝ trahi.Quod aūt existēte palysi in vna pte faciei nō sit necessariū eam moueri versus partem sanam vtplurimum apparet per anathomiam:qua cognosces dispositionem lacertorum faciei. Nam quidam ex eis habent principia ⁊ radices inferius eis:igitur mollificatis ⁊ factis grauibus poterunt inferius cadere: scilȝ versus pectus ⁊ ne dum ꝙ trahātur a parte sana īmo trahent secuȝ partem

tem sanam: sicut quidam homines mollificati in brachio vadunt cum spatula depressa: ⁊ hoc innuebat Auic. cum dixit hoc non est verum ſm plurimuꝫ. Anathomia enim ⁊ qđ sciuisti de dispositione lacertorum faciei facit te cognoscere corruptionem eius scilꝫ dicti istorum qui dicunt: ꝙ latus sanū est illud quod videt̃ tortum: qꝛ ps sana trahit ad se ptem infirmam. ¶ Quātū vo ad 2m membrum opinionis dicte. s. ꝙ pars spasmata trahit ad se ptem sanā non redarguo eam: qꝛ etiaꝫ Aui. hoc dicit ⁊ forsan ꝙ est vt frequēter vera: ⁊ si posset fallere dicetur. ¶ Ad illud vo qđ dicunt Haly. ⁊ Jesus Haly de tortura oculi in spasmo ⁊ paralysi dicemus: ꝙ nō semper contingit vt ipsi dicunt. Uel dicenduꝫ ꝙ non est simile de musculis oculi ⁊ de musculis faciei. musculi enim oculi motiui alligant̃ ad corpus rotūdū vnū valde mobile qđ est oculus: ⁊ ideo cum musculus vnus. verbi gratia inferior mollificatur: statim oculus ab illa pte videt̃ resilire extra: ⁊ tūc supior musculus quasi cogitur ad attrahendum versus se. s. sursum: sꝫ musculi ptis dextre ⁊ sinistre faciei siue sint maxille siue narium siue labiorꝝ nō sic alligantur ad corpus vnum quod sit rotundum mobile statim.

Opinio Halyab.

¶ Reliqua est opīo Haly. alibi. s. 9. theo. c. de palysi cū loquit̃ de tortura ca. s. vbi vr̃ dicere ꝙ in tortura faciei a spasmo ps q̄ nō est spasmata: imo est sana est illa q̄ torta appet: ⁊ hoc qꝛ trahit̃ in seipsam. Et si sic exponat̃ tex. Aui. dicemus ꝙ hoc ſm plurimū nō est verum: imo ſm plurimū est falsum. anathomia enim ⁊ dispositio lacertorū faciei facit te cognoscere falsitatē huius sermonis. Nā quidam lacerti faciei. v. g. narium nō cōueniūt ita in vno mēbro ꝙ si in lacerto vnius ptis fiat spasmus alter lacertus incidet̃ ad ɔ̄hendum ad ɔ̄riuꝫ: imo cartilago inter foramina nasi mediat inter eos. Amplius si ps sana ɔ̄hitur: hoc nō est quādo spasmus est iā factus: sꝫ qñ iā est in fieri: ⁊ nō dꝫ dicere ꝙ ɔ̄hit̃ in se sed versus p̄nm. ¶ Ego aūt credo illū tex. Halyab. esse corruptū qđ apparet ex eo qđ subdit. Oculus q in sano ē latere remanet aptus pp palpebre vel inferioris lacerti ad inferiora retractionē: sed si ps sana ɔ̄hitur ɔtra partē spasmatā: tūc oculus clauderet̃ sub altera palpebra inferiori subleuato corio pomi maxille: sed forte istum sermonē Halya. referunt ad torturā factā ex mollificatiōe. Si aūt referat̃ ad spasmosam torturā oꝫ ꝙ textus sic exponat̃: retrahit̃ maxilla sana in ipsam. s. maxillam egrā. s. spasmatam.

Opinio Dyni.

¶ Reliqua opinio est Dyni quā dubitatiue ꝓfert dicens ꝙ in tortura facta a paralysi: si membrum mouet̃ qꝛ homo mouet labia. v. g. ⁊ tunc pars sana appet torta: qꝛ qñ musculus partis sane ɔ̄hitur ad faciēdū motū torquetur musculus: ⁊ pars sana ꝓpter pōderationē alterius ptis: sꝫ ps egra paralytica nō vr̃ torta: qꝛ equat̃ a motu alteri⁹. s. a motu partis sane: sed si in tortura a palysi mēbrum qescit ps egra appet torta. s. equaliter appet torta: ⁊ tūc tortura solū appet pp declinationē ⁊ laxitatē siue laxationē: ⁊ hoc soluꝫ est in pte egra paralytica. Jn tortura aūt facta a spasmo est ecōtrario. Naꝫ si pars faciei sit in motu ps spasmata appet torta qꝛ pp ɔ̄ctionē musculi qui est in parte sana: qñ eius motus exercet̃ pars sana nō trahit̃ ad pteꝫ infirmā. s. spasmatā. Si aūt pars faciei sit in quiete: tunc pars sana torquetur: qꝛ trahit̃ ab egra: ⁊ hoc qꝛ nō hꝫ tunc sana motū quo cōtraoperet̃ motui vel ɔtractioni perfecte a parte egra vel spasmata. ¶ Jsta opinio simpliciter nō pōt saluari lꝫ qñqꝫ: ⁊ ideo bñ facit Dy. ꝙ dubitatiue ꝓtulit dicens fortasse. ¶ Et primo cōtra p̄mum dictū possibile ē ꝙ in actu motus labiorꝝ vna pte existēte paralytica sit tanta paralysis ⁊ tāta laxitas ꝙ reliqua ps labiorꝝ sana trahat̃ ⁊ p̄cipitabit̃ simul cū pte paralytica. nec valet dicere ꝙ qñqꝫ musculus ptis sane mouet̃ ⁊ torquet̃ pp ponderositatē: qꝛ possibile est ꝙ nō ɔtorqueat̃ vincente pondere: imo totum labiū cōuertatur versus partē illā que est mollificata. ¶ Cōtra 2m dictuꝫ. Aliquis musculus sanus vel neruus sanus in actu motus ɔ̄hit ad se ptē mollificatā: ergo possibile est ꝙ post motū quiescat cū illa pte stans in termino motus: ⁊ hoc apparet multū euidēter in mollificatione siue paralysi per incisionē nerui. nā tunc pars sana in se cōtrahitur ⁊ trahit egrā ⁊ sic quiescit. ratio sua non valet cū dicitur ī tempore quietis: si aliqua pars est torta est propter mollificationē. ¶ Dōm ꝙ falsuꝫ est in oībus: nā possibile est ꝙ sit torta ꝓpter motū factū prius a parte sana: vñ non est in torto esse ⁊ quietato. ¶ Cōtra tertiū. Et p̄mo facio ppendere ꝙ Dynus nō vtit̃ vocabulis vniformiter: qꝛ dicit ꝙ in tortura a spasmo ī actu motus pars sana nō apparet torta: qꝛ non trahit̃ ad ptem infirmā. diceret igit̃ esse tortā quādo trahitur ad īfirmam partem. s. spasmatam: ⁊ tamen esse tortū supra accepit vno modo pro esse contractū in se sicut apparet in prima cōclusione. Tūc arguit̃ sic. Jn paralysi pars egra mouetur versus sanā: qꝛ sana ɔ̄hitur: ⁊ ex hoc ps paralyticata nō est torta: ergo in spasmo cū mēbrū quiescit ps sana nō ē torta: sed tracta versus egrā: ⁊ hoc est cōtra quartū dictum. Secūdo ostēdo ꝙ in actu motus pars sana pōt moueri ⁊ trahi versus partē spasmatā: ⁊ sic erit torta ſꝫ eū. Nā in motu musculorꝝ maxillarū nō semp ɔtingit moueri ptē sanā motu ɔ̄riāte parti mote motu spasmi vel spasmate: imo ɔtigit moueri motu illi nō ɔ̄riāte vel aliqualiter assequēti illum. v. g. sit spasmus in maxilla sinistra trahens versus aurē sinistrā: ⁊ homo mouet labia ⁊ maxillā dextraꝫ motu quo ꝓferat. a. vel. o. vel trahet ⁊ nō sufflet vel moueat labia circūuolutiue: manifestū ē ꝙ ī his motibus nō fit ī maxilla dextra motus ɔ̄rius recto motui spasmoso qui ē ī sinistra. ¶ Amplius qd ꝓhibet spasmosum motū vincere motū nālē ⁊ totū mēbruꝫ quāuis habeat nālē aliquē motū ad se euntē. ¶ Cōtra quartū dictuꝫ lꝫ sit verū vtplurimū nō tñ vr̃ necessariū. Nā mēbrū sanū in dispositione getis pōt eē ita forte in virtute: ⁊ spasmus socij membri ita debilis ꝙ nō trahetur latus sanū qđ est forte validū a latere infirmo debiliter spasmato. ¶ Sꝫ tu dices quō ego sciā ꝙ illa pars hꝫ spasmū: exquo pars sana nō cōtrahitur versus eā. ¶ Dōm ꝙ in tali spasmo debili erit corrugata ⁊ ɔ̄cta solū pars spasmata: nō eniꝫ ita cōueniunt ad vnum mobile oēs lacerti ⁊ faciei ⁊ omnia eorum fila que habent a principijs eorꝝ sicut cōueniūt musculi oculi ⁊ musculi digitorꝝ extrinseci ⁊ intrinseci: ⁊ illi qui plus cōueniunt ī vno sunt rami lacertorꝝ laterū duorꝝ duarꝝ maxillarꝝ qui veniūt ad eos a locis furcularꝝ pectoris: quorꝝ ramorꝝ dexter pertingit vsqꝫ ad sinistrū labiū ⁊ sinister vsqꝫ ad dextrū: vt sese ītersecēt ⁊ claudāt labia sicut bursa suis corrigijs: vt īnuit Auic. ⁊ alij preallegatis capitulis de anathomia. partes etiam faciei in quibus musculi ɔiungūtur vel cōueniunt sunt corrugabiles ⁊ extēdibiles: qđ nō contingit de collo vel digito. s. in parte cōuētus chordarꝝ ⁊ musculorꝝ intrīsecorꝝ ⁊ extrinsecorꝝ scias hoc.

Opio. A.

¶ Dico igit̃ ad questionem qđ credo de intētione Aui. fuisse ad cuius intellectū premitto p̄ᵒ ꝙ in tortura faciei pars dicit̃ egra q̄ hꝫ spasmum vel paralysim: ⁊ sana dicit̃ illa que ista nō hꝫ: ⁊ quia iste egritudines causant torturā idest fedā figurā ⁊ malū situm: ideo vocant̃ ab Aui. quandoqꝫ causa cū dixit: quāuis cā sit in ipso. ⁊ ideo si pars habeat malā figuram absqꝫ spasmo nō paralyticata egra nō dicit̃. Scđo ꝙ pars faciei dicitur torta: que exit a suo situ naturali: ⁊ qꝛ situs naturales sunt ſm sursum ⁊ deorsuꝫ dextrū ⁊ sinistrū: iō ſm hos situs pōt fieri mala figura siue tortura. imaginemur. n. in homine sano vnā lineā rectaꝫ. a. b. euntē p mediū frontis ⁊ p mediū pūcte nasi siue leporis: ⁊ p mediū barbe: ⁊ aliā. c. d. euntē de aure ad aurē sup. a. b. lineā. s. sup pūcta maxillarꝝ ⁊ super nasuꝫ: facies igit̃ pōt torqueri: vel qꝛ ps eius in se ɔ̄hitur versus aures ⁊ remouet̃ a linea recta. a. b. aut qꝛ extēdit̃ aut trahit̃ vltra lineā rectā. a. b. qꝛ vadit versus aliā ptem: aut qꝛ trahit̃ sursum versus lineā vel supra lineā. c. d. aut qꝛ trahit̃ vel precipitat̃ inferius versus barbā sub linea. c. d. ⁊ in his tractibus ⁊ laxitatibus siue p̄cipitationib⁹ poteris cōprehēdere multas pticulares diuersitates. Cū igit̃ auctores medicine dicūt ptem in tortura faciei esse tortā intelligūt frequētius ɔ̄ctam ⁊ corrugataꝫ: vt intellexit Paulus: lꝫ qñqꝫ intelligāt tortam quocūqꝫ modo sit torta siue distracta ⁊ extēsa siue in situ male situata ⁊ figurata dūmodo sit difformis ⁊ decliner ad partem nō naturalem. ¶ His p̄missis pono has ꝓpositiones ⁊ cōclusiones in hoc quesito in quibus saluant̃ dicta omniuꝫ precedentiū.

pᵃ ꝓpō.

¶ Prima propositio. Quecūqꝫ pars faciei est egra vel paralyticata siue spasmata: necessario est torta: large sumēdo tortū ⁊ nō sumēdo tortū pro ɔ̄cto solum. rō est qꝛ quecunqꝫ pars faciei mutat sitū suū ꝓpter laxitatē ⁊ mollificationē: ⁊ quecūqꝫ est spasmata mutat suū sitū pp ɔ̄ctionē: ergo quecūqꝫ est egra est torta: ⁊ apparet egra in hoc. Hāc cōclusionē A. intellexit quantū ad vnā ptem. s. ꝙ quelibet ps paralyticata mutat̃ a suo situ: ⁊ sic dr̃ torta: cuꝫ dixit ꝙ si mollificatio est fortis mutat nālem ptem ⁊ sanam a sua forma ⁊ sic nō mollificatur sola: ⁊ si est debilis mollificatio ipsa sola laxatur: ⁊ sic ipsa sola mutat formaꝫ ⁊ sitū. Sed quantū ad aliā partē huius cōclusiōis. s. ꝙ quelibet ps faciei spasmata mutet formā Aui. nō īducit ꝓbationem: qꝛ est notū. ¶ Sꝫ tu dices si semp ps egra ē torta: ergo semp appet egra que ē egra. Ad qd ergo dubitauerūt auctores: an ps q̄ est egra appeat egra: an ps sana appareat egra. ¶ Dōm ꝙ quidam auctores de quibus est Paulus partem faciei dicunt esse egrā siue apparere egrā qñ est torta p ɔ̄ctionē solam: ⁊ partem non ɔ̄ctam dicūt nō apparere egrā: qꝛ igitur cōtingens est in quadā tortura faciei: ꝙ ps sana que non hꝫ spasmum nec paralysim torquet̃ ⁊ contrahitur: ⁊ pars infirma. s. paralyticata nō ɔ̄hitur īmo versus sanā extendit̃: ideo dixerunt sanam partē esse in apparitione egrā. Sed Aui. dicit ꝙ ē pars paralyticata appet egra ⁊ torta. i. apparet mutata a situ naturali: lꝫ non per cōtractionē: sed per laxationē ⁊ precipitationeꝫ. ¶ Uel dōm ꝙ lꝫ semper pars egra spasmata vel paralyticata sit ēt torta. i. mutata a suo situ: tñ qñqꝫ pars sana ita pmutatur a situ cū parte egra simul: ꝙ pars sana vr̃ in appitione turpior q̄ꝫ sit ps egra: ⁊ ſm hoc occultata feditate partis egre dicimus de sana pte ꝙ est egra. ¶ Secunda propositio est ꝙ casuale ⁊ contingens est ꝙ vna parte faciei verbi gratia dextra existente egra ⁊ torta reli-

qua pars sana sinistra nō sit torta nec appareat torta. hoc declara
tur per quantitatē egritudinis: qꝛ pars egra pōt habere debilem
paralysim: vñ ipsa sola mollificatur parum: ⁊ ēt debilem spasmū:
vnde ipsa sola cōtrahetur: declarant ex loco spasmi: vel paraly-
sis. Nā pōt esse egritudo hic in musculo proprio vni parti labij vel
in vno musculo naris vnius: vel in vno p̄ncipio de quatuor princi
pijs musculi lati ⁊ ꝓprie cum non est in illo principio qui de parte
dextra tendit ad sinistram partem labij: vt notum est ex scientia
anathomie. Amplius iuxta pomum maxille versus oculum pote-
rit esse aliqua mollificatio: vñ palpebra iferior mollificabit̄: ⁊ tur-
pabit̄ facies: ⁊ tñ partes inferiores nec alie alterius partis erunt
in aliquo a situ ꝑmutate. Hanc ꝓpositionē intellexit Rasis p̄mo
continentis cap̄. 5. qui positis in pluribus locis varijs dictis anti-
quorum de parte torta dicit. Dico ꝙ vidi homines tortuosos pa-
tiētes paralysim ex illo latere in quo facies erat distorta. i. mutata
a suo situ: lꝫ pars sana non esset mutata a suo situ. Et hoc innuit cū
subdit: ideo falsificentur verba dicentium ꝙ morbus torture. i. pa
3ª ralysis nō est nisi in latere nō distorto. ¶ Tertia ꝓpositio. casuale
siue contingēs est ꝙ vna parte faciei. v̄. g. dextra existente paraly
tica vel spasmata reliqua pars faciei sana vt dextra torqueatur. i.
mutet̄ a sui figura. Ista ꝓpositio probat̄ per ꝑticulares ꝓpositio-
nes sumēdas qbus datur modus. Dicemus ergo ꝙ cōtingens est
ꝙ dextra ꝑte faciei patiente ꝑalysim ꝑs sinistra torqueat̄: qꝛ tra-
hat̄ versus ꝑteꝫ dextrā ēt si ambe partes sint torte. i. remote a suo
situ: ⁊ nulla eaꝝ est contracta. Hec possibilitas siue cōtingētia de-
clarat̄ primo ex anathomia qꝛ est possibile ꝙ oībus musculis par
tis dextre aduenat mollificatio fortis: vnde labent̄ iferius. Secū
do pōt esse mollificatio repletionalis: vñ fiat pars dextra grauis:
⁊ iō propter hoc trahet̄ sinistra: vnde Aui. dicit si mollificatio fue-
rit fortis trahitur pars secūda. ¶ Dico 2º ꝙ ꝯtingens est vna ꝑte
faciei paralyticata. v̄. g. dextra ꝙ pars sinistra trahatur inferius
ita ꝙ dextra ꝑalyticata ibit versus sinistrā sanam. ⁊ hoc frequen-
ter contingit: ⁊ sic vtraqꝫ ꝑs potest dici torta: sed vna contracta
vt sana: alia extensa vt paralyticata. Istam conclusionem contin-
gētem sentit Gal. scdo de accidenti ⁊ morbo ca. 7. vbi supra: ⁊ Ha-
lya. 9. theorice. c. de morbis musculorum oculi cap̄. 13. ⁊ Iesus Ha-
ly capitulo de remollitione. ⁊ Paulus in textu preallegato. Causam
autem huius oportet videre. s. quare contingit quandoqꝫ ꝙ pars
sana ꝯhitur in se: ⁊ ꝑs mollificata versus illā mouet̄. Et in hoc as-
signatur vna cā a Bartholomeo de varignana i quodā scripto su-
per. 3. de interioribus. ⁊ dicit ꝙ cā huius non est qꝛ pars sana tra-
hat ad se ꝑtem mollificatam: sed est qꝛ ꝑs mollificata ē debilis in
virtute motiua: vnde virtus motiua debilis nō potest illam ꝑtem
egrā mollificatā tenere rectā: ⁊ iō cadit. Hec rō non est sufficiens:
qꝛ queretur quare plus cadit versus partem oppositam q̄ꝫ infe-
rius. Alia causa datur a Dyno vt supra apparuit. s. ꝙ hoc sit in tē-
pore motus: nō autē in tempore quietis. Cā auteꝫ quare in tempo
re motus pars sana trahitur per ꝑtem mollificatā: est qꝛ propter
ponderositatem ꝑtis egre musculus ꝑtis sane contrahitur ⁊ tor-
quetur. Ista cā vt quādoqꝫ eueniens pōt saluari: sꝫ ponere ꝙ non
accidit hoc nisi in hora motus: aut ponere ꝙ semꝑ in hora motus
hoc fiat non conceditur a me vt supra apparuit. Aliam cām imagi
nor: lꝫ adhuc sit mihi in ambiguo. Sciendū ꝙ ꝑtes faciei tenentur
in situ debito ⁊ figura per tensionē nālem debitā ⁊ mensuratā mu
sculoꝝ vtriusqꝫ partis que tensio nālis lꝫ aꝑpeat quies partiuꝫ fa-
ciei est tñ operatio musculoꝝ facientiū sic quiescere. silr̄ si situs ⁊
figura nālis manus eēt ꝙ staret recta ⁊ tensa in quiete: hoc fieret
per tensionem nālem musculoꝝ vtriusqꝫ partis sicut tensio cōtra
naturā vt in thetano facit eā sic stare contra nām. stāt aūt muscu-
li vtriusqꝫ partis faciei tensi naturali tensione non soluꝫ per virtu
tem eorum que sic eos situat ⁊ situatos tenet: sed per oppositionē
earum adinuicem: ⁊ quasi quadam contraoperatione ex qua con-
traoperatione terminat̄ tensio eorum adinuicem: vbi vna ꝑs non
sit altera potētior. cū ergo altera pars mollificat̄: tūc sana non ha
bens cōtrahens ⁊ contraoperans in se cōtrahit̄: ⁊ mollificata ver
sus illā partem mouetur. Exempluꝫ de vno ligno tento recto per
duas chordas equiualētes in tensione: vna enim laxata alia cōtra-
hitur ⁊ lignū declinat ad illā: ⁊ hoc videtur ire ad mentem. A. cum
dicit alioꝝ auctoritate. Latus sanum ministrat attractionem late
ris egri vt equet. s. latus egrum in sua tensione naturali. sed cā exi-
stens egra nō habet illā: quia est laxa non potens cōtraoperari ei.
igitur laxum per attractioneꝫ factā a latere sano trahetur versus
sanum: ⁊ sanuꝫ contrahet. ¶ Sed tūc est dubitatio: ergo semꝑ ita
eueniet ꝙ latus laxuꝫ paralyticatum ⁊ sanū ꝯhetur in se ⁊ trahet
ad se egrū. cuius ꝯrium ponit secunda propositio siue ꝯclusio p̄nci
palis. ¶ Secundo: ergo quātūcunqꝫ sit debilis paralysis latum sa-
num cōtrahet̄: qꝛ pars egra nō poterit resistere tensioni partis sa
ne que contrahit vt equet: cuius contrarium iam est dictum.

¶ Tertio diceret aliqs videt̄ ꝙ ſm ꝓpositiones dictās possit esse
modus paralysis in ꝑte faciei in quo facies remanebit in suo nālī
situ. Nā reperit̄ ꝑalysis fortis cū precipitatiōe ꝑtiū faciei: qꝛ ꝑs sana
trahet̄ ad partē egrā. hoc dicit p̄ma ꝓpositio tertie ꝓpositiōis: ēt
reperit̄ ꝑalysis nō sic fortis in qua fit econtra: qꝛ pars sana trahit
ad se ꝑtem paralyticā. Igit̄ paralysis medie dispositionis in qua
nō trāscēdit ꝑs ꝑalytica versus sanā vltra lineā. a. b. nec sana ver-
sus paralyticā citra lineā. a. b. ¶ Ad primū dicendū ꝙ nō semꝑ eue
niet qꝛ pōt impediri propter contrariā causam: verbi gratia quia
sit paralysis magna repletionalis cum grauitate partis paralyti-
ce: vnde pōt paralytica pars trahere sanaꝫ ad se plusq̄ꝫ sana pos-
sit trahere paralyticā. Et fateor me istū casum vidisse. ¶ Ad secū-
dum dicendum ꝙ pōt esse debilis ⁊ cuꝫ hoc nō contrahet̄. Et hoc
primo si debilitas sit gradualis: qꝛ paucus defectus tēsionis vnde
parum siue insensibiliter trahetur pars sana. sed cum hoc ista de-
bilis ꝑalysis sit cū mā flegmatica expāsa v̄sus suꝑficieꝫ cutis ⁊ oc-
cupet magnā ꝑtē: tūc in illa ꝑte cutis erit laxa mollis ⁊ difformis:
non tñ in musculis erit mollificatio notabilis: vnde deficiat sibi
cōtratēsio quā debet facere ad ꝑtem sanā: ⁊ si deficit erit parū in-
sensibile. Secundo si mollificatio sit in musculis vel ꝑtibus muscu
loꝝ nō multum coniunctis cuꝫ partibus alterius ꝑtis faciei. ¶ Ad
tertium dicendum ꝙ si erit illud erit valde raro cōtingens. ¶ Uel
dōm ⁊ melius ꝙ posito ꝙ reperiatur paralysis. v̄. g. partis dextre
faciei que sit moderate laxitatis siue precipitationis siue grauita-
tis: vnde ꝯtraoperet̄ tensioni ꝑtis sane vt nec trahat̄ nec trahat:
tūc dicemus ꝙ ibi nō erit tortura faciei per malū sitū a dextro ad
sinistrū ſm terminos linee. a. b. sed erit aliqua mollificatio ſm sur
sum ⁊ deorsum. sed semꝑ cōsidera ꝙ ꝑtes faciei sunt rare dilatabi
les ⁊ cōdensabiles. ¶ Tertio dico ꝙ ꝯtingens est ꝙ ꝑs faciei spas-
mata ꝯhat versus se ꝑtē sanā: ita ꝙ spasmata erit ꝯcta sana ⁊ cri
spata erit versus eā extensa: ⁊ hoc frequēter accidit vt est notū ⁊
Aui. ponit: ⁊ tunc etiā vtraqꝫ pars dicetur torta vt apparet. Sed
spasmata erit torta cōtracta: sed sana erit torta distracta siue ex-
tensa. ¶ Dico quarto ꝙ raro siue quādoqꝫ stante spasmo in fieri in
vna ꝑte contingēs est in parte sana fieri quosdā ictus cōtractiuos
cōtraoperātes motui spasmoso. Istius ꝓpositiōis ꝓbationē sicut
raro contingentis possumus accipere ex hoc sensibili. Aliquando
n. mēbra nālia vt matrix ita fortiter pellunt̄ ⁊ pellunt ꝙ precipitā
tur simul cū pulso vt tertio de naturalibus virtutibus. ca. 12. quid
igitur esset impossibile ꝙ existēte spasmo ictuoso in parte dextra
pars autem sinistra forti conatu ictuās econtra ad contrariū mo
ueret in aliquo ictu ⁊ maxime cum spasmus esset in lacerto ma-
xille lato quantū ad illā parteꝫ neruorum que cum illa cruciatur.
¶ Quarta propositio principalis est: frequēter euenit ꝙ vna ꝑte 4ª
faciei paralyticata vel spasmata altera pars ꝑmutat̄ etiam in fi-
gura quia contrahit̄ vel extenditur. Rō est: qꝛ cum partes faciei
cōicent in loco cōmuni. s. labijs cōmunicant ēt in dispositionibus.
¶ Quinta ꝓpositio p̄ncipalis ē in tortura faciei accidere possunt 5ª
multe diuersitates dispōnū figuraꝝ ⁊ situs ꝑtiū faciei ⁊ labioruꝫ ⁊
oculoꝝ ⁊ frōtis: ⁊ ex hoc varia accidētia ⁊ apparitiones in diuer
sis ⁊ varijs hoībus. Et cā est non solū diuersitas causarum. s. spas-
mi vel paralysis: sed diuersitas partium faciei ⁊ musculorū in situ
⁊ origine ipsorum: ⁊ diuersitas facieruꝫ in hominibus: ⁊ ista potes
ex p̄missis accipe. Et ex h̄ auctores varij varia dixerūt. ¶ Sexta
ꝓpositio principalis duobus medicis inspicientibus vnam facieꝫ 6ª
spasmatam vel paralyticatā: vnus dicit vnam partem esse tortaꝫ
⁊ turpem: alius dicit oppositam partem esse turpem: hoc accidit
propter duo. Primo qꝛ vnus intelligit tortum cōtractum: ⁊ alius
itelligit tortū distensum ſm locū. Scdo qꝛ vnus iudicat turpitudi
nē eē in ꝯctione alterum in extensione. Ex quibus iam dictis sol-
uit̄ questio cum querebat̄: an in tortura faciei pars egra spasma-
ta vel paralyticata sit torta an pars sana: qꝛ dōꝫ ꝙ large siue cōi-
ter accipiēdo tortū vt accipit Rasis p̄mo cōtinētis in hoc cap̄. ꝑs
egra semꝑ est torta: sed accipiendo stricte tortū pro contracto vt
accipit Pau. ꝑs egra paralytica nō est torta sed ꝑs spasmata. Di-
cendū ēt ꝙ ꝯtingēs est ꝑtē sanā nō eē tortā: ⁊ ꝯtingēs est eā eē tor
tā ſm modos dictos supra. ¶ Ad cōtraria dōm primo ad Alexan.
ꝙ accipit tortum ꝓ cōtracto: ⁊ ꝑtem visam sanam non tortaꝫ vo
cat ꝑtem non corrugatam nec contractam quāuis sit egra para
lytica. ¶ Ad rationem cum dicitur. pars sana ꝯtrahitur vt equet.
Dicendum ꝙ hoc est contingens non semper vt iam apparet.
¶ Ad rōnem in ꝯrium que ꝓbat ꝙ quandoqꝫ pars torta sit egra.
Dōm ꝙ pōt eē torta ꝓpter spasmū vel paralysim in alia ꝑte non
in se: ⁊ sic nō habebit egritudinem que sit spasmus vel paralysis:
sed habebit malam figuram ⁊ turpem que est vel de capitulo de-
corationis vel de capitulo egritudinum vt supra diximus. ¶ His
habitis opꝫ exponere tex. Aui. ⁊ referamus eū totum ad torturaꝫ
factam a paralysi in qua plus fuit visa discordia antiquorū. Et tu
poteris

poteris referre sermonē Aui. ad tortuā fractā a spasmo si cōsideras que expssa sunt. Dicamus igit ꝙ iam Aui. dixerat de tortura a paralysi: ꝙ si fuerit fortis trahit pars sana cū ea: ⁊ mollificat siue ꝓcipitat cū ea. Et si fuerit d̄bilis qd̄ nō fit hoc. ⁊ dixerat alioꝝ sniā ꝙ pars paralytica trahit a parte sana: que ps sana torquet ⁊ dixerat ꝙ iste ſmo q est ēt Pau. nō est ꝯcedēdus: nō aūt induxerat ꝓbationē istoꝝ: nec ēt induxerat rōnes q̄re sermo illoꝝ nō sit cōcedēdus. Primo igit ponit opi. ⁊ ꝓbationē que est ꝙ pars sana torquet: q2 trahit ad se latus paralyticū vt equet. Scd̄o reprobat et ꝑmo ꝑmittit: scd̄o inducit rōnes. ibi (Anathomia.) ¶ Dicit primo hoc dictū nō verificat semp: ꝯtingit enī sic esse ⁊ ꝯtingit nō esse: ⁊ hoc est qd̄ dicit. hoc nō est verū ſm plurimū. i. ꝯtingit sic esse ⁊ cōtingit nō esse. abutitur enim. A. hoc vocabulo plurimū.

¶ Anathomia enim ⁊ qd̄ sciuisti de dispositione lacertorum faciei facit te cognoscere corruptionem eius: ⁊ casus huius cōmunis. Et quoniam sensus in ipsa eorū destruitur a latere torture.

¶ Inducit tres rōnes. Prima est sumpta ex parte anathomie per quā scis dispōnē lacertoꝝ faciei. Nā lacerti faciei qdā sunt ita situati ꝙ pnt paralyticari tali paralysi ꝙ nō trahent a parte sana: imo trahent sanā vt sup apparuit: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. anathomia. Et sciuisti ꝑmo cañ. de dispōne lacertoꝝ faciei. facit te cognoscē corruptionē eius. s. ſmones dicti q2 est ſmo corruptus. ¶ Scd̄a rō est sumpta ab eo qd̄ accidit: ⁊ arguit sic. Casus siue ꝯtingētia cōis ad hoc ⁊ ad suū oppositū nō dꝫ determinari ad vnū: sed in paralysi faciei casuale siue ꝯtingēs est partē sanā ꝯhere paralyticā: ⁊ ꝯtigēs est partē paralyticā trahē sanā: ḡ nō debet dici ꝙ in tortura a paralysi pars sana sit torta ⁊ trahat egraꝫ: ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ casus huius. i. ꝯtingētia huius cōis. s. ad esse: sic vt isti dicūt. Et ad oppositū ostēdit etiā corruptionē sermonis istoꝝ qui dicūt ꝙ in tortura a paralysi semper pars egra trahitur ⁊ pars sana trahit ad se. ¶ Tertia rō pōt formari dupl'r. Primo ꝙ. A. arguat solū ꝯtra hoc qd̄ dicūt ꝙ in tortura latus sanū trahat ⁊ egrū trahat. Contra latus tortū ꝯctū qd̄ trahit pōt esse egrū: ḡ falsum est dicere ꝙ latus qd̄ trahit ⁊ torquet semp sit sanū. ꝙ possit esse egrū apparet: q2 inuenit aliq̄ tortura in qua ex latere torture. s. in parte torta ꝯcta et que ꝯhit aliā destruit sensus eoꝝ. s. lacertoꝝ. Si igit hꝫ sensuꝫ destructuꝫ: igit est egra: ⁊ tu dicebas ꝙ ps sana est illa que trahit vt equet: ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ sup. sermo istoruꝫ est corruptus: qm̄ ⁊c̄. ¶ Sed tu dices qñ est ꝙ ps trahēs torta hꝫ sensum destructum. ¶ Dōm ꝙ pōt hoc ꝯtingē ⁊ forsan est qñ in spasmo ptis qñꝫ ps per spasmū torquet: ⁊ trahit ꝙ cū illo spasmo sit d̄struct' sensus. ¶ Sed tu dices nō loquimur de tortura a mollificatione. ¶ Dōm ꝙ possibile est vnā partē faciei habere paralysim ⁊ aliam habere spasmū vt ponit Jesus Haly preallegato caplo: ⁊ tunc pars trahēs torta nō erit sana: ⁊ nō vult plus Auicē. ꝯtra illos. ¶ Uel vōm ꝙ illa rō arguit absolute ꝯtra eos qui dicunt ꝙ pars torta est sana: nō aliter determinādo ad curam ꝯtra paralysim sed absolute. ¶ Alio mō pōt formari rō sic in forti paralysi nō est dōm ꝙ pars sana trahet partē egrā: imo pars fortiter paralytica valde precipitata: vel trahet sanā vel nō poterit trahi a sana parte: sed reperitur quādoꝫ fortis paralysis in qua cū destructione mot' lacertoꝝ destruit etiā sensus in parte torta per paralysim: ḡ in tali nō trahet pars paralytica ad partē sanā. Ecce qd̄ dicit. ⁊ sup. sermo istoꝝ est corruptus: qm̄ sensus eoꝝ lacertoꝝ destruitur in ipsa tortura a paralysi in latere torte. i. ex latē paralytico ⁊ torto sub paralysis dominio. Sed talis est valde fortiꝫ paralysis: ⁊ forsan Aui. inducit hoc dictū ad remouendū falsum intellectum quē illi habebant in assignādo cām dicti eoꝝ. Naꝫ volebant forsan dicere siue itelligere ꝙ ideo pars sana trahit paralyticā: q2 pars sana sentit grauitatē partis paralytice que precipitat: vt igit ꝯtra ponderet grauitati illius ꝯtrahit. Tūc arguit Auicē. ꝯtra hoc: q2 in ipsa tortura faciei ex latere qd̄ dicis debere torqueri d̄struit sensus. v. g. que ꝓpter egritudinē vel ꝓpter spasmū priuatur: ⁊ tunc illa pars nō sentiet grauitatē partis paralytice: igit nō contrahet: ⁊ hoc est qd̄ dicit ⁊c̄. qm̄ ⁊c̄. Ex latere torture. i. ex latere in quo tu dicis ꝙ debet esse tortura: q2 sentiens grauitatē debet ꝯtrahi vt adequet: ⁊ sic apparet expositio passus difficilis quem Conciliator nō intellexit: imo nō hꝫ istum textū. Et casus huius cōmunis. ⁊ quem quidam moderni ignorantes expositores corrūpunt.

¶ Et pluribus quidem hominū accidit apostema in lacertis colli ⁊ est causa suffocationū ⁊ aduenit eis inde tortura ⁊ aduenit eis paralysis ⁊ iam extendens vsꝫ ad manus: qm̄ lacerti ex quo hauriūt lacerti colli virtutem motiuā: origo etiam est ex spondilibus colli.

¶ Hic ponit quādā spālē cām torture que cā est apostema in partib' colli ⁊ est modus squinātie. Ex hoc aūt apostemate pōt fieri tortura per modū spasmi ⁊ per moduꝫ paralysis ex oppilatione: q2 nerui musculoruꝫ faciei plurimi oriunt a spondilibus colli: ⁊ q2 inde oriunt nerui manuū: ideo pōt fieri etiam cum hoc paralysis in manibus: ⁊ etiam spasmus lꝫ nō explicet: ⁊ hoc est qd̄ dicit. origo est ex spondilibus colli. s. vnde etiam oriūtur nerui manus vel lacerti colli. i. protensi ad faciem. Et in hoc assignat causam quare fit tortura faciei ex apostemate illo.

¶ Omnis autē torture extense vsꝫ ad sex menses fortasse nō speratur rectificatio. Et scias ꝙ tortura colli plurimum nuntiat paralysim: imo multotiens portendit apoplexiam. Cōsidera ergo an associentur ei accidentia epilepsie ⁊ apoplexie q̄re icipe ab euacuatione forti. Quidam autē existimauerunt ꝙ in patientibus torturam timet mors subitanea vsꝫ ad quatuor dies eorum. Si autem pertranseunt eos euadunt. Et videt ꝙ sit illud cā epilepsie fortis quā tortura nuntiat.

¶ Hic ponit tres cañ. Causa primi est: q2 significat fort' impressio ⁊ fixa. ⁊ dixit fortasse: q2 possibile est in quibusdā ꝙ liberatio fiat. quidā aūt steterunt cū tortura. 30. vel. 40. ānis. ⁊ nullū aliud exinde sustinuerunt nocumentū. ex qua apparet ꝙ. s. tortura nūtiauit alios pessimos morbos ⁊ mortales: vt inuit Rasis primo cōtinē. cap. 5. de tortura. Et ideo debet medicus considerare signa. s. cum tortura sicut signa passionis cerebri vnde timeatur de apoplexia vel epilepsia: ⁊ tūc opꝫ incipere cū forti euōne: q2 timet de morte: Et sic apparet secūdus canon ⁊ tertius: ⁊ lꝫ non solū vsꝫ ad q̄tuor dies: sed etiā post in tortura possit timeri mors cā epilepsie fortis vel apoplexie: tñ credendū est ꝙ postꝙ̄ apparuit tortura ex mala dispositione cerebri: vnde timeret epilepsia mala vel apoplexia non multum debeat differri quin veniat ⁊c̄.

¶ De signis. Cap. 16m.

Signa sunt vt accidāt inflatio ⁊ sputi emissio ex latere ⁊ non retinetur saliua partis ⁊ multotiens consequitur cum ipsa soda ⁊ proprie in ea que est spasmosa.

¶ Primo ponit eius signa presentia. Scd̄o ponit signū ꝓnosticum ei'. ibi (Ex signis.) ¶ Prima in duas. Primo ponit signa cōmunia. Scd̄o specialia. ibi (Cognitio.) ¶ Inflatio. Dicunt quidam ꝓpter cursum materie. Alij. i. difformitas. Alij. i. quedam tensio in parte que versus aliam trahitur: vnde cessantibus rugis videtur inflata. Ego credo litteraꝫ corruptam: ⁊ vult dicere insufflatio ⁊ emissio sputi ex latere: ⁊ ita apparet in istis. nam q2 labia nō bene sibi obuiant nō possunt in rem sufflare vel spuere: sed lateraliter. vel inflatio: q2 cum homo est sanus omnem parteꝫ potest inflare: sed habens torturam non potest inflare nisi partem sanam. ¶ Considerandu3 ꝙ hoc est in tortura cōmunicata partibus oris. si enim esset particularis circa partes superiores hoc non fieret.

¶ Dubitatur a quo latere exit sputum ⁊ insufflatio an a latere paralytico vel spasmato an a sano. ¶ Dicendum ꝙ quia isti nō possunt vnire labia simul ⁊ aggregare ea ad directum: ideo non possunt in rectuꝫ expuere nec sufflare: exit ergo sputū vel saliua vel aer a latere: ⁊ tunc exitus eorum vel est cū mollificatione aliqua ⁊ hoc est raro: ⁊ tunc est a parte labioꝝ sana: q2 possunt se aliqualiter modificare. vel est per viā elapsus cuiusdam ⁊ euasionis vel eruptionis vel effugitionis: ⁊ tunc fit a parte labiorū infirma vbi nō fit occursus vel fit malus occursus: ⁊ hoc videbis per experiētiam ꝙ isti quādo volunt expuere aliquid parum possunt modificando expuere per partem sanā: sed improuise spuentes vel prouise impotenter spargūt sputū ⁊ effugit multus per partes egras labiorum. Et tu cōsidera hic multos diuersos modos mali occursus labioruꝫ adinuicem in parte egra ⁊ in parte sana: ⁊ poteris ex hoc verificare ⁊ iuenire multas diuersitates ⁊ i sufflādo ⁊ i spuēdo in diuersis torturis. ¶ Non retineatur saliua partis. i. proprie paralytice cadentis infra versus barbam vel spasmate spasmo trahente labium inferius versus furculam. Sequitur soda. i. dolor circa partes capitis in spasmosa ꝓpter dolorē cōtractionis ⁊ in paralytica etiam si esset materia proprie apostemans. Dubm ꝑm

¶ Cognitio autem qua duarum partium fit lesa est ꝙ cum ipsa extenditur ⁊ rectificatur manu: reditus alterius ſm naturam ad figuram suam est facilis.

¶ Primo ponit signa que significant que pars sit infra. Secundo ponit signa significantia quā infirmitatem habent an spasmuꝫ an paralysim. ibi (Signa autem in tortura.)

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Circa p̄mā partē dubitaṫ: q2 istud nihil videṫ dicere: q2 iam presupponiṫ ꝙ tu p̄cognoscas partē egrā qñ tu rectificas eā cū manu. Amplius pars sana tracta a parte spasmata si violēter trahatur: possibile est ꝙ in illo actu rectificetur pars spasmata. ⁋ Dōm ꝙ istud signū est ad distinguendū partē tortā ⁊ ꝯtractā sanā in paralysi ⁊ egrā in spasmo: q2 vtrīꝗ pōt cōmunicari parteꝫ ꝯtrahi ⁊ crispari ⁊ corrugari: ⁊ signū distinctiuū est: q2 qñ pars est torta ꝓpter spasmū: q2 sit corrugata in se ⁊ ꝯtracta si tu eā extēdis ⁊ trahis reliqua pars faciei statim redit ad suā naturalitatē: q2 non est egra: sed quādo partē cōtractā rectificas ⁊ reliqua pars nō reducitur: imo apparet laxa male figure: etiā tunc pars ꝯtracta quam rectificas nō erit egra: imo sana que trahebat ad se partē paralyticā. Et hec dicta possent aliqualiter cauillari sed omitto: hec fuit mens Aui. cū dixit. que duarū partiū. s. tortarū ⁊ ꝯtractarū sit lesa per spasmū: cū ipsa. s. pars torta extendiṫ ⁊ sic erat abbreuiata et ꝯtracta. Reditus alterius ⁊c̄. ⁋ Ad cōtrariū dōm ꝙ primo medicus habet notitiam confusam ⁊ coniecturalē postea certificat se cum hoc experimento: ⁊ si partem contractaꝫ extendendo videt aliam bone figure iudicat hāc partē cōtractā esse egrā. s. spasmatam. ꝙ si nō videt rectificari iudicat partē tortā nō esse egraꝫ: ⁊ h̄ signū vt apparet distinguit torturā a spasmo a tortura paralysis. ⁋ Ad 2ᵐ dōm p̄mo ꝙ hoc signū debet intelligi referēdo extēsionem ⁊ ꝯtractionē ad partē ꝯtractā nō ad partē extensam versus aliā partem. ⁋ Uel dōm scd̄o ꝙ illud esset difficile facere: vel ꝙ lꝫ trahat partē sanā adhuc pars spasmata remaneret spasmata.

¶ Signa aūt in tortura mollificatiua sunt: qm̄ motꝰ est debilis ⁊ sensus sunt turbati ⁊ sentit in cute lenitateꝫ ⁊ in lacertis: ⁊ neꝗ sentit extēsionē: ⁊ est palpebra inferior demersa: ⁊ videṫ medietas pāniculi q̄ est sup̱ palatū qđ est ex p̱te illius oculi mollificata ⁊ humida laxa: ⁊ appet ꝙ mediteṫ homo ⁊ aspiciat ad iferiora. Et cā in hoc ēt est cōitas huiꝰ pāniculi cū pāniculo extrinseco vie lingue secante palatū in longitudine ⁊ est cōmunicās ei: ⁊ est cutis declinās a partibꝰ colli ⁊ elongaṫ in eis ⁊ difficilis fit reditus ipsius ad eas.

¶ Primo ponit signa torture a mollificatione. Scd̄o a spasmo. ibi (Signa aūt.) ¶ Dicit p̄mo signa in tortura mollificatiua ⁊ facta a mollificatione siue paralysi ꝓprie materiali a materia flegmatica: motus est debilis si nō sit ex toto ablatus ⁊ sensus. s. tactꝰ sunt turbati: q2 materia ledēs virtutē motiuam aliqualiter ledit tactiuā: q2 ydem forsan nerui sunt qui portant sensum ⁊ motū: ⁊ videṫ innuere Azarauius capl'o de tortura. Et neꝗ sentit. pꝫ. Palpebra inferior demersa. i. cadens versus inferius. ¶ Considerandū ꝙ in quadā tortura palpebra inferior est demersa vt in tortura a paralysi maxille ⁊ est palpebra a p̱te paralytica: ⁊ q2 oculus discooperiṫ: ex hoc ideo homo querēs coopertura eius mouet oculū versus inferius: ⁊ apparet quasi mediteṫ ⁊ aspiciat inferius in quadā tortura eadē palpebra est sursum coartata ⁊ pressa: vt quādo fit a spasmo musculi maxille quātū ad partē versus aures: ⁊ ꝓprie qñ homo est breuis in facie: tunc ꝯgregata cuti circa pomuꝫ maxille premiṫ iferior palpebra versus superius. In quadā tortura vnus oculus videṫ quasi claudi ⁊ alter aperiri ⁊ nō posse claudi: ⁊ hoc si tortura esset cōposita ⁊ ex vna parte esset spasmus dictꝰ: ⁊ ex alia parte paralysis. Uel si spasmus magis ex vna parte impleret palpebrā que est in parte spasmata versus sursum ⁊ trahēdo aliam partē traheret palpebrā inferioreꝫ versus deorsum: ⁊ imaginato hic alios modos quos de facto inuenies. Considera etiā ꝙ ex tortura facta ꝓpter mollitieꝫ musculi frontis fit oculoꝝ clausio: sed ꝓpter spasmū fit apertio ⁊ eleuatio superioris palpebre: ⁊ pōt cadere in hoc diuersitas ꝓpter diuersitatē partiū musculi mouētis frontē. Medietas pāniculi ⁊c̄. propter cōmunitatē mãe vel cause mollificātis: ⁊ hoc est qđ dicit. Causa in hoc. s. medietas pāniculi palati est mollificata. Est cōmunitas huiꝰ pāniculi. s. exterioris in facie iuxta lacertos. Cū pāniculo extrinseco. i. itus in ore sup̱ficiali tñ: ⁊ ideo extrinseco vie lingue. i. oris secāte ⁊c̄. quasi remouens dubiū: q2 solū medietas est mollificata: q2 respōdet medietas medietati: vnde per mediū patitur ⁊ secat palatū in lōgitudine cutis declinans a partibus colli: q2 propter paralysim moueṫ cutis motu laxitatis ⁊ precipitationis versus decliuia loca menti siue barbe elongaṫ: quoniā quasi pendet difficilis fit reditus propter mollificationem: vnde lꝫ reponas statim relabitur.

¶ Signa aūt spasmose sunt quoniaꝫ sensus sunt turbati s̄m plurimū ⁊ cutis extensionem habet cuꝫ qua destruunṫ ruge ⁊ lacerti faciei sunt duri ⁊ minoratur saliua ⁊ sputū s̄m plurimū: ⁊ est declinatio cutis ad partes colli plus: ⁊ reditio eiꝰ ab eis fit difficilior. Signa aūt eius que est ex spasmo humido ⁊ sicco sunt ea per que cognoscitur. Et ex signis quideꝫ euentus torture est ꝙ homo inuenit doloreꝫ in ossibus faciei sue ⁊ stuporem in cute sua ⁊ multitudinem saltus eius.

¶ Sensus sunt turbati. Cōtra Rasis in diuisionibus cap̄. 14. signa facte a spasmo sunt ꝙ eger sensuū turbationē nō habet. ⁋ Dicēdū ꝙ in vtraꝗ tortura sensus possunt turbari ꝓpter nocumentū factū in neruis sensus ⁊ motus: lꝫ nō sit necessariū semper: sed in facta a spasmo minus turbanṫ sensus q̄ꝫ in facta a paralysi mãli: q2 in spasmo mãli mã est magis grossa minus penetrans in partes neruoꝝ q̄ꝫ mã paralysis vt supra capitulo de spasmo. ⁊ minus est remollita mã spasmi ⁊ fiunt minus obtusi sensus. ⁊ forsan voluit ꝙ sensus sunt turbati. s. visus ⁊c̄. ⁊ h̄ quādo tortura est a cerebro. Extensionē. i. duritiē a spasmo. ¶ Destruunṫ ruge. Contra: imo in spasmo fit corrugatio. Dicendū ꝙ destruunṫ a debito numero: q2 alie fiunt plures. vel destruunṫ. s. q2 earū fundamentū nō apparet sed iacet occultū sub crispatura lacerti ⁊c̄. Minoraṫ saliua. ⁊ p̱. i. sputū. hoc ꝓprie est in spasmo sicco ⁊ etiā in materiali q2 mã eius est grossior q̄ꝫ mã paralysis: etiā nō sic cadunt labia in spasmosa: ⁊ ideo sic fit bauositas. Declinatio cutis ad partes colli: q2 ibi sunt principia multoꝝ neruoꝝ faciei: sed in spasmoso membra mouentur ad sui principia. Signa ⁊c̄. cognoscunṫ sup. cap̄. de spasmo. Et ex signis est: q2 mã p̱ueniēs debēs spasmare vel paralyticare pōt resolui pars in ventositatē ⁊ facere saltū. Et dolorem in ossibus. i. iuxta ossa ꝓpter pāniculos: ⁊ sua qualitas inducit stuporē.

¶ De cura. Cap̄. 17ᵐ.

Sollicitudo est ⁊ intentio vt nō moueaṫ tortus vsqꝫ ad. 4. ⁊ 7. ⁊ cibetur etiam cuꝫ eo qđ subtiliat sicut aqua ciceris cuꝫ oleo: ⁊ nō desiccetur cuꝫ desiccatione mellis ⁊ pullis columbarū. Qr̄ si natura fuerit sicca moueatur in die secundo cum clysteri vehementis lenitatis: quoniam est conueniens. Intendere aūt ad gargarismata in principio est nocens. Et quādoqꝫ attrahit qđ est propinquū ⁊ non resoluit crudum ⁊ spasmus in primis fit fortis: ⁊ neqꝫ facias euacuationem cū debilibus non sufficientibus donec digestio aliqua vice fiat. Festinatio autem ad medicinam acutam exiccat materiam ⁊ minorat eam ⁊ desiccat neruos ⁊ debilitaṫ operatio medicine in ea: imo abstine.

¶ Istud capitulū difficulter pōt ordinari: q2 ordo cure eiꝰ pēdet in ordine cure spasmi ⁊ paralysis: ⁊ iō Aui. solū ꝓcedit narrādo sicut occurrit. Primo ḡ ponit quosdā canones gn̄ales in cura torture. Scd̄o spāl'r exequiṫ. ibi (Iaꝫ aūt.) vel ibi (Et opꝫ vt cures.) ⁋ Prima in qnꝗ vel sex sicut tot ponit cañ. ¶ Nō moueaṫ. s. cū forti solutiuo. ⁊ est cañ. sup̄. ca. de paralysi. ⁋ Cōtra: q2 supra in hoc cap̄. dixit ꝙ si associanṫ accidētia apoplexie vel epilepsie debes icip̱e ab eūone forti. ⁋ Dōm ꝙ regulariter nō debemus hoc facē ꝓpter mãe cruditatē sed coacte. ⁋ Uel dōm ꝙ lꝫ doceat incipere supra a forti euacuatione: nō tñ dicit ante quartū vel septimū: ⁊ q2 mãe sunt diuerse iō dixit quartū vel septimū: q2 q̄dā citius alijs pñt habere principiuꝫ digestionis qđ ꝯsentit alicui euacuationi. ⁋ Aqua ciceris. vt remoueaṫ sui siccitas ⁊ stipticitas quā hꝫ ꝓuocādo vrinam. Et ideo subdit. Non desicceṫ. i. nō fiat stipticus vētre cū exicatione mellis. s. cocti vt feludech ⁊ pullis columbarū: q2 sunt stiptice eo ꝙ sunt longe more in stomacho: vt infra fen. 13. capl'o de cura malarū cōplexionū stomachi cū materia feludech cū sit mel coctū ⁊ tarde digestionis morans in stomacho: vt sumiṫ tertio Almansoris. ca. 13. Dynus exponit nō desiccetur. s. in p̄ncipio ne subtile resoluatur ⁊ grossum remaneat. Cuꝫ desiccatione mellis. i. cū potibus factis cum melle ⁊ alijs rebus que habent virtutem exiccandi. Alij habent litteram affirmatiuam que dicit vt exiccetur ⁊ tu cōsidera. Prima tamē expositio mea videtur ꝯformior Auicē. vnde subdit ꝙ si natura fuit sicca ⁊c̄. in die secūdo a p̄ncipio egri-

tudinis: vel secundo. s. a die stipticitatis est ꝯueniens: qꝛ securum vt factũ ex decoctione malue vel oleo vel similib⁹ intẽdere in p̃n-cipio ante euõnẽ attrahit ad cerebrũ a partibus ꝓpinquis plenis in hoc est periculuꝫ apoplexie vel epilepsie. ⁋ Et qñq̨ ꝛc. nõ soluit crudũ. i. nõ euacuat crudũ qđ est in cerebro: imo dilatat illud: ꝛ iõ p̃mũ fortificat spasmũ: si est a spasmo tortura: ꝛ ibi ĩtelligaꝛ de ea que est a paralysi. Et neq̨ facias euõnẽ. Hic Dynus vult ꝙ tu non facias euõnẽ neq̨ cũ debilib⁹ neq̨ cũ acutis ante digestionem: qꝛ medicina fortis acuta ingrossat mãm. Et minorat. i. lꝫ minoret et desiccet. i. debilitet neruos ꝛ debilitaꝛ operatio eius ꝛc. in ea. s. mã anteq̃ sit digesta. Aliter credo ꝙ Auicẽ. vult recordari cañ. positi quarto cañ. cap̃. de cura feb. putri. in gñali ꝛ caplõ de cura febris tertiane nõ pure. ꝙ aliqñ ĩdigemus medicina forti debili cũ parũ euacuet ex malo. Ita vult hic nõ euacues cũ debilib⁹ oĩno que nihil ĩprimũt in mãm sicut est cassia fistula: ꝛ hoc est qđ dicit. cũ debilib⁹ nõ sufficientib⁹: sed cũ debilib⁹ sufficientib⁹: qꝛ sunt vno mõ debilia. ꝛ alio mõ fortia donec digestio ꝛc. qꝛ lꝫ nõ sit digestio ꝑfecta: sed incboans in morbis huiusmodi flegmaticis multis: tñ minuimus de eis cũ medicinis solutiuis debilibus ꝛ sufficiẽtibus vt odor turbith ꝛ agarici ꝛ dimittim⁹ debiles nõ sufficiẽtes vt purã cassiã. Festinatio enĩ ad medicinã acutã. s. fortẽ: vt colloquintida exiccat ꝛ minorat ꝛ restringit ingrossando ꝛ desiccat neruos: qua nõ habẽs mãm humoralẽ totã paratã ꝯuertit se ad humidũ neruoꝝ. debilitaꝛ operatio. i. nõ facit operationẽ in mãm quã tu vis. Vel ꝯbilitaꝛ. Hic ꝓbat ꝙ nõ daꝛ medicĩa valde leuis nõ sufficiẽs.

⁋ Et oportet quidem vt cures paralysim aut spasmuꝫ sicut scis ꝓm qđ pertinet. Iaꝫ aũt expertũ est ꝙ si tortus omni die põdus. ʒ. ij. ex hyera hermetis bibat per mensem ꝯtinuũ fortem efficiet impressioneꝫ. Qđ autẽ expertũ est vt bibat omni die est vt ex ꝫiꝫibere ꝛ acoro confectis cũ melle sumat mane ꝛ vespere quãtitatẽ nucis: ꝛ opꝫ ne abscindaꝛ ab eo aqua mellis. Quidam aũt medici indi dixerunt ꝙ ex perfectionibus quibus tortura medicatur est vt approprietur membrũ lesuꝫ: ꝛ caput cuꝫ carne syluestri elixata: ꝛ videtur ꝙ melior syluestris ad hoc sit lepus ꝛ altbiboa ꝛ vulpis ꝛ hirci syluestres ꝛ cerui ꝛ asini syluestres ꝛ qui sunt minores ataba absq̨ gazellis ꝛ que sic procedunt ꝛ ex his que carne sua non calefaciunt.

⁋ Primo p̃mittit. Scđo ponit experta. ibi (Iam.) Tertio exequiꝛ curã. ibi (Et opꝫ.) ⁋ Si tortus. s. a mã flegmatica. Hiera hermetis famosa est: sed difficile esset illã tantũ ꝯtinuare. Aqua mellis: qꝛ sit eius potus: tamẽ ꝓpter ꝯsuetudinẽ hic difficile est admouẽ vinuꝫ. Approprieꝛ. i. ꝓprie emplastret. Altbiboa. diciꝛ ꝙ est marmota minor de eis. Absq̨ gazellis. i. solũ gazellas: vel forsan dubitat de forti calore gazellarũ: vnde subdiꝛ nõ calefaciũt. s. multum. Vel absq̨ gazellis. i. nõ vtaris illis syluestrib⁹: quoꝝ carnes nõ calefaciunt sicut gazelle ꝛ similia vt forsan porci ꝛ camelli.

⁋ Et opꝫ si sit egritudo humida vt ligeꝛ pars in q̃ est morbi principiũ ꝓm formã naturalẽ. Si aũt est spasm⁹ incipe primũ ab eius lenificatione: deinde ab ipsi⁹ resolutione. Qꝛ si iuenis signa sanguinis flobothoma venam que est sub lingua ꝛ superpone ventosas spondilibus primis absq̨ scalpellatione.

⁋ Hic ꝓsequiꝛ curã ꝛ solũ ꝓsequiꝛ curã torture a materia flegmatica replente faciẽte spasmũ vel paralysim. Et p̃mo in hoc ponit diuersos canones. Scđo inuestigando locũ materie huius egritudinis ꝓcedit ad curã cũ multis remedijs. ibi (Et nõ est dubiũ.) Vltimo ponit curã torture infantiũ. ibi (Infantibus.) Primus canõ patet. ⁋ Lenificatione. i. digestione materie: vel. i. applanatione ꝛ extensione cũ ligatura. Resolutione. i. euõne. Signa sanguinis. i. materie in sanguine: qꝛ raro est a sanguis dominio puri. ⁋ Absq̨ scalpellatione. Contra. imo cũ scalpellatione ex quo sanguis abũdat. Dicendũ ꝙ forsan hic sermo est per se separatus loquens de tortura humida. s. a mã flegmatica depurata. vel forsan dubitat Auicen. de euõne subtilis sanguinis per eas. vel intelligit ꝙ si opꝫ fiat cum scalpellatione: non enim potuit oĩa iterare in oĩ loco.

⁋ Et nõ est dubiũ quin materia torturã faciẽs veniat ex principijs neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ faciei: ꝛ ꝓpter hoc diligiꝛ vt medicine rubificãtes superponanꝛ spõdilibus ceruicis ꝛ suꝑ mandibulã etiã cũ plurimi villi sint veniẽtes ex eis ad lacertos qui sunt in facie. Lacerti ṽo faciei nõ sũt ex illa sũma. Et eoꝝ regimẽ est purgatio anterioris ꝑtis cerebri: ꝛ simil̃r vaporatio sicca super spõdiles ꝛ mandibulã inferiorẽ ꝛ fricatio ei⁹ ꝛ fricatio capitis etiã ꝓprie super famẽ vehementẽ.

⁋ Primo inuestigãdo loca patiẽtia ponit multa que in tortura materiali ꝯueniunt: ꝛ ponit loca applicationis illoꝝ. Scđo ponit alia ꝯuenientia q̄bus etiã declaranꝛ p̃dicta. ibi (Et ex eis.) ⁋ Ex principijs neruoꝝ lacertoꝝ faciei: qꝛ a nucha in loco colli ꝛ aliquid a cerebro. Ceruicis. i. colli. Super mandibulã. s. inferioreꝫ ꝛ etiã superiorẽ. Ex eis. s. mandibulis: qꝛ super eas ꝛ proprie suꝑ inferiori: vt apparet supra in anathomia: qm̃ spasm⁹. Lacerti ṽo faciei. s. oẽs vel quantũ ad oẽm sui partẽ nõ sunt ex illa sũma. s. ꝙ ad eos ꝓueniat plurimũ neruoꝝ a mandibula ĩferiori: qꝛ lacertis timporalibus veniũt a cerebro: lacertis etiã labioꝝ aliquid venit a cerebro. Et eoꝝ regimen. s. tortoꝝ purgatio. Anterioris. Cõtra: ĩmo posterioris versus collũ. Dđm ꝙ purgatio anterius purgamus etiã posterius. anterius enim cerebri hꝫ manifesta purgatoria per que etiã põt cerebrũ purgari vel eoꝝ principiũ neruoꝝ ꝛc. vel eoꝝ musculoꝝ faciei qui nõ sunt de sũma p̃dicta. Et similiter ꝯfert in tortura humida super famem ne materia trahatur ad caput.

⁋ Et ex eis etiã que iuuãt tortũ est assiduatio ablutionis faciei cũ aceto ꝛ delinire loca p̃dicta cũ aceto ꝛ ꝓprie cũ in ipso coquunꝛ subtiliatiua: ꝛ si est acetum in quo decocta est synapis est mirabile ꝛ vt inclineꝛ suꝑ decoctionẽ sceba ꝛ abrotani ꝛ albarmel ꝛ laurus ꝛ similia: ꝛ assumanꝛ sub eo que sint sic̃ tamaricis ꝛ albetil. Cũ ergo medicine nõ ꝯferũt fiat cauteriũ suꝑ venã que est post aurẽ eius. Et opꝫ vt iniungaꝛ ei vti gargarismo plus q̃ȝ alijs: ꝛ administrentur masticabilia ꝛ ꝓprie acorus ꝛ nux muscata ꝛ pyretrũ. Et ex eis quib⁹ in masticatione vtitur sunt myrabolani nigri: ꝛ opꝫ vt retineaꝛ masticabile in ꝑte lesa ꝛ sit in domo tenebrosa ꝛ fiat ei caputpurgiũ ex fellib⁹ gruũ aut ammoniaco aut oleo aut cũ ꝫeboti aut exp̃ssione canapis ꝛ amaraci ꝛ scile: aut aq̃ opoponacis cũ oleo de lilio aut euforbio q̃ȝtitatis lẽtis cũ lacte mulieris. Et cureꝛ caput cũ eis que ip̃m purgãt de q̄b⁹ diximus in canone egritudinũ capitis cuiusq̨: ꝛ ex caputpurgijs experti ei est auellana indica ꝛ ꝓprie cortex ei⁹ superior ꝛ auricula muris ꝛ exp̃ssio cucumeris asinini ꝛ ciclaminis: ꝛ qñq̨ misceñꝛ illa cũ eis que cũ sternutatiõe calefaciũt sicut castoreuꝫ ꝛ nigella ꝛ reliq̃. Dignius ṽo quo fit caputpurgiũ est auricula muris: ꝛ cũ caputpurgiũ fit põdẽ. ʒ. ij. ex aq̃ ei⁹ cũ danich opoponacis. ʒ. v. olei ꝯfert imo sanat in q̄nq̨ dieb⁹. Et qñq̨ p̃cipiunꝛ intueri specula vt sit semꝑ eoꝝ intẽtio in rectificatiõe faciei ꝛ specula ꝯueniẽtiora eis que sunt ꝓpria in vidẽda facie ꝛ sunt illa que de calibe sunt facta. Infantib⁹ aũt cum aduenit tortura ĩ fine veris deꝛ in potu trifera mior aliq̄b⁹ dieb⁹ vsq̨ ad septẽ dies: ꝛ cibus sit aqua ciceris.

⁋ Hec pars hꝫ tot partes quot ponit remedia in tortura. Aceto. s. acuto. Sceba. i. sticados. Albarmel. i. rutha q̃dã: nõ tñ rutha syluestris ꝓm Auicẽ. 4. cañ. fen. 6. ca. de cura morsus vipere. similia vt origanũ ꝛc. Post aureꝫ de huius cauterijs late diximus super fen tertia ꝛ aliquid super fen p̃ma. Gargarismata habes ea supra fen p̃ma capitulo de canonib⁹ curationis egritudinũ cerebri. Plus q̃ȝ alijs: qꝛ multũ euacuãt a capite ꝛ a loco anteriori ꝛ posteriori. In parte lesa vt in ea ĩprimat. In domo tenebrosa. hoc dcm̃ iacet sic p̃mo ꝯtinentis in pluribus locis. ca. de tortura. ca. 5. debet morari patiens torturã in domo obscura ꝛ nõ exire nocte neq̨ die. ꝛ mirabile videꝛ de hoc. Sed causa põt assignari vel vt ibi stans soluꝫ masticationi intẽdat: vel forsan fit vt caueaꝛ facies ab ĩpressione venti. est enĩ facies membrũ rarum vt ꝓble. 36. ʒ. ꝓble. Zeboti for-

san est ꝙ supra dixit subal. vel est nigella que arabice dicit̃ subala marti. exponitur cõiter. i. maiorane. Danich. 10. grana ordei al's. 8. Specula vt vidẽtes se turpes studeãt ẽt cũ imaginatiõe rectificare faciẽ. De calibe ⁊ in sũma specula plana in qb' facies pñtat̃ lata: ⁊ sic mag' appet oĩs sua difformitas. Triferã minorẽ. leuis medicina est ⁊ exiccatiua ꝯferẽs humiditatib' eliquatis in fine veris. Lib'. s. torturã patientiũ: vel cibus. s. infantiũ patientiũ torturã.

De saltu ⁊ signis eius. Cap. 18m.

Saltus est motus lacertosus: ⁊ quãdoq3 mouet̃ cũ eis cutis que eis adheret: ⁊ ipse quidẽ est ex vẽtositate grossa inflatiua. Significationes aũt ꝙ ipse sit ex ventositate sunt velocitas resolutionis: ⁊ qð nõ est nisi in corporibus frigidis ⁊ causis frigidis ⁊ potibus rerum frigidarum ⁊ sedant eum calefacientia.

Determinat hic Aui. de saltu q a. G. in libris trãslatiõis de arabico vocat̃ iectigatio: s3 in libris ex greco vocat̃ palmos. Et p̊ ponit qd est. Scðo ꝓbat qð dixit. ibi (Signationes.) Tertio ostẽdit qd signat̃ ex eo. ibi (Et scias.) Quarto põit curã. ibi (Vaporet̃.) Cõsiderandũ ꝙ saltus nõ est semꝑ mot' lacertosus: sed qñq3 accidit lacerto: s3 est mot' in oĩ mẽbro habẽte ꝯcauitatẽ in q̊ possit vẽtositas teneri ⁊ ibi facẽ dilatationẽ ⁊ ꝯstrictionez: vt ponit Gal'. 5. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 2. ⁊ in libello de rigore ⁊ tremore. ca. 5. ca. de iectigatione. Est igit̃ determinatio de saltu ãnexa huic fen in qua ponunt̃ neruoꝝ dispõnes: ⁊ h̃ vel q2 hec passio salt' accidit musculis quoꝝ ꝑncipalis pars est neruus. vel q2 accidit mẽbris habẽtibus ꝯcauitates manifestas vel occultas dilatabilib' vel ꝯstringibilib' vt stõch' ĩtestina vesica musculi loca sub cuti ⁊ oĩa ista mẽbra hñt villos ⁊ neruos. Ex qb' appet ꝙ differt tremor ⁊ iectigatio siue salt': q2 tremor qñ est rigor est ꝓpria passio lacertoꝝ ⁊ mẽbroꝝ volũtarie motoꝝ. Sed iectigatio siue salt' est passio mẽbrorũ habẽtiũ ꝯcauitatẽ dilatabiliũ ⁊ depressabiliũ ⁊ in tremore mẽbrũ mouet̃ de toto loco in totũ locuz. Sed in iectigatione nõ: imo dilatat̃ ⁊ ꝯstringit̃ ⁊ in h̃ differũt multũ: vt ponit Gal'. in locis ꝑallegatis. Et cã salt' est vẽtositas: s3 cã tremoris est defect' virtut̃. Alie quoq3 differẽtie tãgunt̃ a Gal'. q̃s hic nõ curo ponẽ: q2 excitat difficultates in duob' locis. Primo in eo qð dicit in tremore motus est velocior q̃3 in iectigatiõe. Scðo in eo qð dicit ꝙ cã depressionis in saltu siue iectigatione est ventositas expiratio siue resolutio. in his enim duobus non sum oĩno concors cum Gal'. sed hic nimis longũ esset declarare ista: l3 enim sicut Gal'. dicit nõ semper est illud necessarium: ⁊ tu considera.

Sed significationes ꝙ ipse sit lacertosus carnosus neruosus sunt qdẽ: qm̃ in parte que est lenis sicut cerebrũ nõ retinet̃ vẽtositas: ⁊ simil'r in ea que est dura sicut os: sed accidit frigidũ plurimũ ei qð est sunt virtus infrigidatiua ⁊ materia humida ⁊ accidit saltus mediuz in duritie ⁊ lenitate. Et cãe qdẽ saltus ex accidentib' aĩalibus plurimũ ⁊ ꝓprie in gaudio: ⁊ multotiens accidit ex tristitia ⁊ ira ⁊ reliquis: qm̃ motus spirit' quãdoq3 resoluit materias in ventositates.

Primo ꝓbat ꝙ salt' fiat a vẽtositate. Et p̊ q2 nulla mã est in nobis cito resolubilis vt vẽtositas: sed salt' est mot' q cito recedit. Scðo q2 cãe gñantes vẽtositatẽ gñant saltũ: ⁊ cãe resoluẽtes resoluũt illũ. Scðo ꝓbat ꝙ sit mot' lacertosus ⁊ neruosus. s. mẽbri dilatabilis ⁊ ꝯstringibilis habẽtis ꝯcauitatẽ detẽtiuã: ⁊ hoc q2 mẽbra multũ mollia nõ habẽtia parietes villosos vt cerebrum in suba sua nõ iectigãt nec mẽbra dura vt ossa: l3 hẽant ꝯcauitatẽ: q2 nõ sunt dilatabilia nec ꝯstringibilia: igit̃ mẽbra que sunt media. s. lacertosa villosa dilatabilia ⁊ ꝯstringibilia sunt in qbus fit saltus vt stomach' vesica cutis palpebre ⁊c̃. Tertio ponit cãs ex qbus declarat̃ etiã ꝙ cã sit vẽtositas. Virt' infrigidatiua. i. res habens virtutẽ infrigidãdi: q2 debilitat calidũ ⁊ calidũ debile generat vẽtositatẽ: vt Gal'. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 6. ⁊ infra fen. 13. trac. 5. ca. p̃mo. ⁊ etiã res infrigidans ꝓhibet resolutionẽ vapoꝝ a nobis. Et materia humida. s. actu vel actu ⁊ potẽtia vt flegma ⁊ melancholia qui sunt humores vẽtosi multũ vt supra fen p̃ma de qualitate accidẽtali soda ex materiis diximus. Gaudio ⁊c̃. apparet ꝙ calor põt esse cã saltus cũ inuenit materias vẽtosabiles quas mouet.

Et scias ꝙ saltus cũ cõis est corpori nũtiat apoplexiam ⁊ cuzez. Et qñ perseuerat in myrach nũtiat melancholiã ⁊ epilepsiã. Et cũ perseuerat in facie nũtiat torturaz. Et saltus qui est sub serasif qñq3 signat apostema in velaminibus: qm̃ est de comitantib' ipm.

Saltus cõis signat mãm flegmaticã que totũ replet: ⁊ iõ poterit ascendens ⁊ multiplicata in capite facere apoplexiam ⁊ eadẽ vẽtositas pulsa ꝑ oẽs musculos. s. ante ⁊ retro faciet thetanũ. Qñq3 tñ saltus est in myrach ⁊ signat ventositates in partib' myrach ⁊ mãs ibi corruptas que euaporãtes ad cerebrũ pñt facẽ mel'iam ⁊ apoplexiã ⁊ epilepsiã myrachias. In facie ⁊c̃. sup̃ appuit salt' sub serasif. i. hypocũdrys. Qñq3 sig̃t apostema qñq3 fit a sola vẽtositate ⁊ aliqñ põt fieri ab apate magno faciẽte percipi pulsuz arterie magne descẽdẽtis: ⁊ iste nõ est salt' ꝓprie dict': s3 est qdã modus doloris pulsatiui de quo loquit̃ Hippo. p̊ ꝓnosticoꝝ illo. §. si eniz in aliq̃ eaꝝ pulsus erit magnus. tex. cõmẽ. 31. ⁊ Cõmẽtator ibidem.

De cura. Cap. 19m.

Vaporet̃ cũ vaporationibus calefacientibus. Illud eniz remouet ipm. Et si nõ vtere oleis resolutiuis incipiendo a debiliorib' ⁊ perueni ad illud qð est fortius nam remouet̃. Et si nõ solutiuũ in potu da: ⁊ assidua post illud medicinas calefacientes. Castoreo quoq3 cũ sambaco inest proprietas in hoc capitulo. Et neq3 dent̃ aq̃ ꝯgelata ⁊ vinum multũ: ⁊ qð inflationẽ h3 ⁊ infrigidationẽ: ⁊ ipsi' quidem cura est propinqua cure ipsius similiũ. Compleamus ergo sermonem de egritudinibus neruoruz hic ⁊ simus contenti his que sunt sensuales ⁊ motiue ⁊ situales. De apostematib' v̊o ⁊ solutionibus cõtinuitatis ⁊ reliquis tardabimus sermonez vsq3 ad quartũ librum si deus voluerit.

Hic ponit curã. Et p̃mo intẽdit ad resolutionẽ vẽtositat̃ gradatim ascendendo a debilibus ad fortiora resolutiua. Scðo intendit ad euacuationẽ materie a qua surgit vẽtositas si nõ sufficit resolutio. Tertio facta euõne reuertit̃ ad resolutiua. sambaco. i. iesemino. Quarto rectificat regimen nõ dans aquã cõgelatã: q2 stringit ventositates. Et nõ detur vinũ multũ: q2 suffocando extinguit calidũ: vt colligit̃. 2. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 3. ⁊ tertio de cõplexionibus. c. 2. Neq3 det̃ qð h3 inflationẽ ⁊ infrigidationẽ sicut fabe lentes pisces ⁊ hmõi. Cause similiuz. s. tremoris materialis ⁊ spasmi ventosi. Cõpleamus sensuales. i. in virtute sensitiua ⁊ motiua ⁊ in situ. De apostematibus v̊o ⁊c̃. 4. cañ. fen. 3. tracta. 4. Si deus voluerit. Qui sit benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

Gentilis Fulginatis super scða Fen tertij canonis Auicen. Expositionis acuratissime. Finis.

Gentilis expositio super tertia Fen Auicenne.

Fen tertia de dispositionibus oculoꝝ.

De anathomia oculi. Cap. p̃m.

Virtus visiuum ⁊ materia spirit' visibilis procedit ⁊ penetrat ad oculuz per viam duorum neruoruz concauoꝝ quos nouisti per anathomiam. Cũq3 nerui ⁊ pãniculi qui eis associãtur ad orbitam descendunt dilatatur extremitas cuiusq3 eorum ⁊ repletur ⁊ ampliatur: itaq3 ꝙ comprehẽdit humores qui sunt in pupilla.

PRecepta ĩsequẽs Joãnis Mesue in suo de appropriatis medicinis p̃mo cap. Deũ honorãdũ timẽduz ⁊ ꝓponendũ in oĩbus affirmandis. Incipiã cũ Auer. in ꝓhemio canticoꝝ Auicẽ. Imploro diuinũ auxiliũ ad perficiendũ nobilẽ intentionẽ hoꝝ dictoꝝ ⁊ eximiã speculationẽ ⁊ laudẽ eoꝝ. Deinde dicam cum Zoar in theisir libro primo tracta. 8. cap. 3. Oculus est mẽbrũ subtile delicatũ pre ceteris mẽbris. In qb' verbis Zoar ĩter ꝑtes nr̃i corporis oculũ laudare vel ꝓferre videt̃ ex duob'. Primo qdem ex sui cõpõne mirãda. Scðo ex sui operatione auidius appetẽda. Primũ tãgit cũ dicit. Oculus est mẽbrũ subtile. Scðm tangit cuz addit. Et delicatũ pre ceteris.

¶Dicit p̄mo ꝙ oculus cõmendaṫ sui cõpositione miranda: cũ dicitur subtile. Oculũ aũt dupl'r possumus intelligere esse subtilem. Uno mõ subtilẽ.i. tenuẽ vt superficialiter lr̃a sonat. Et isto mõ cõparando oculũ ad membra exteriora vere põt dici tenuis vel subtilis: qꝛ alia mẽbra exteriora sunt coopta cute que est grossior ꝙ̃ oculi pellicula. Huius aũt tenuitatis signũ declarat. Nã in apostematibꝰ oculoꝝ resudãt mãe: qꝺ nõ ꝯtingit ab alijs mẽbris coopertis cute cũ apostemanṫ: vt apparet in cõmẽ.12. p̄me particu. afoꝛ. illius afoꝛ. Paroxismos ⁊ ꝯsistentias. Huius aũt resudationis cã est coopertorij tenuitas: vt.H.6. de ĩterioribꝰ.ca.7. Si aũt oculus ad mẽbra interiora cõpareṫ nõ diciṫ ꝑ alijs tenuis. Plura enĩ interiora membra sunt tenuiori coopta pãniculo vt epar ⁊ pulmo vt apparet ad sensum. Scꝺo mõ possumus ĩtelligere oculũ subtilẽ.i. subtiliter ⁊ artificiose cõpositũ inter oĩa mẽbra nostri corporis: ⁊ isto mõ etiã verificaṫ ꝙ oculus est mẽbruꝫ subtile. Sua aũt artificialis cõpõ ex tribꝰ ostẽdiṫ. Primo ex suarũ partiũ numerositate. Scꝺo ex earũ diuersitate. Tertio ex mirãda armonie amenitate. Prĩo qdẽ ex partiũ numero: qꝛ ꝑtes hꝫ decẽ ſm Halya. theo.3.c. de oculis.ca.13. ⁊ Aui. hic ĩnuit. Denarius numerus ꝑfectus est: vt Arist.15. ꝓblema. ꝓble.3. tñ cũ spũ cõnumeramꝰ erũt.11. Et si alias coadiuuãtes ꝑtes adiũgimꝰ vt palpebrarũ ꝑtes ⁊ musculos ad numerũ.27. ꝑtiũ vel.28. vel amplius ꝑueniemꝰ vt ostẽdeṫ in fine capituli. Scꝺo oculus dĩ cõpositꝰ artificiose ꝑtiũ diuersitate: qꝛ ĩter eas magnã diuersitatẽ reperies. q̃dã. n. ex eis fridiores sunt ⁊ q̃dã calide vt spũs ⁊ arteriarũ eius sanguis. q̃dã humide. q̃dã sicce. q̃dã lenes. q̃dã aspere. q̃dã fixe. q̃dã fluxibiles. q̃dã diaphane. q̃dã colorate. ⁊ alie diuersitates ſm ꝙ oĩa in h̃ cap̃. apparebũt. Tertio oculus dĩ artificiose cõpositꝰ miranda partiũ armonia: qꝛ oẽs debite adinuicẽ ꝯiunguṅt vt sibiipsis seruiãt ꝓ totius opõne: ⁊ intãtũ talis ordinatio põt dici admirãda: qꝛ iuuamẽta que eis ordinate imponimus q̃si sunt existimata plus ꝙ̃ certe cognita. Unde Auer.2. colliget.c.12. de iuuamẽtis oculi. maior ꝑs iuuamẽtoꝝ ſm ꝙ vidisti sunt iuuamenta arbitraria. Et iõ Gal. merito in lib.10. de vtilitate ꝑticularũ.c.12. vocabat oculũ organũ diuinũ visione ꝑ demonẽ facta. ¶Dico 2° ꝙ ʒoar oculũ laudat sui appetẽda ⁊ ꝯseruãda opõne in h̃ qꝺ dicit delicatũ vt exponaṫ.i. delitiose tenẽdũ ne turbeṫ vel ĩfirmeṫ. Est aũt sua opõ appetẽda. Prĩo ꝑꝑ sui ꝑfectionez in se: qꝛ ĩter oẽs sensus exteriores hic est perfectior cũ sit mirabilior: ⁊ ꝑ ꝯñs sua opõ: vt Gal'.4. de accidẽti ⁊ morbo cap̃.2. ⁊.4° de interioribꝰ.2.ca. ⁊ Auer. ĩnuit.3. coll'ꝫ cap̃. de accidẽtibꝰ visus cap̃.38. Scꝺo est appetẽda oculi opõ ꝑꝑ finẽ. Eius aũt finis triplex vehemẽter appetẽdus cognosciṫ vel triplex vtilitas. Primo sciarũ vel notitiarũ acq̃sito. Scꝺo qꝛ ĩter oẽs sensus hic maxime ad sciẽtiã ꝯfert: lꝫ auditꝰ per accidẽs plus ꝯferat: vt ꝓbat Arist. in libello de sensu ⁊ sensato. ⁊ cã est vt ideꝫ Aristo. dicit: qꝛ obm visus est mag̃ cõe oĩbꝰ alijs obtis alioꝝ sensuũ. Unde etiã corpora celestia sunt visiua: sed obm alioꝝ sensuuꝫ est particulare mag̃ vel determinatũ: vtputa auditui sonus. Unde Aristo. in ꝓhemio metaphysice. Ip̃m videre pre oĩbus vt dicit eligimus. Causa aũt est: qꝛ hic qdẽ sensuꝫ maxime cognoscere nos facit: ⁊ multas differẽtias nobis demonstrat. Et qꝛ oculus in hoc maxime aĩe deseruit: ideo de eiꝰ dispõnibꝰ maxime indicat. Unde Auicẽ. p̄mo de aĩalibꝰ cap̃. ꝑ̄. Inter oĩa membra oculi maxime sigñant mores aĩe. Secũdus finis oculoꝝ est appetẽdus cũ sit nostra directio ad incedẽdũ ꝓsequendo vel fugiẽdo: ⁊ ideo positi sunt in loco alto corporis vt sint sicut custodes. Unde. A. in p̄ncipio huius tertij. Intẽtio in creãdo caput nõ est cerebrũ ⁊c̃. sed intentio in ipso est bonitas in dispõnibus oculi vt hẽat eleuationẽ. Cõparatio enĩ oculi ad corpꝰ est ꝓpinqua cõparationi speculatoris ad exercitiũ. Et Jesus Haly lib. primo secũdo capl'o. Utilitas oculi est seruare corpꝰ ab occasionibus superuenientibꝰ ⁊ dirigere euꝫ quo voluerit. Et iõ positus est in ꝑte superiori corporis sicut custos viridarij. Tertius finis oculi est vtilitas quã in gnõne hꝫ. inter partes enĩ nostri corporis maxime alias a principalibꝰ oculi potestatem habẽt in gnõne. Unde Aristo. ꝓblematũ quarta scꝺo ꝓblemate diciṫ. magnaꝫ hñt oculi potentiã ad gnõnem. hmõi aũt cã sũmiṫ ab Aristo. scꝺo de gnõne aĩaliuꝫ penultimo cap̃. qꝛ circa oculos porus eoꝝ que circa caput maxime spermaticꝰ est. qꝺ duplici declaratur signo: qꝛ mulieres volẽtes experiri si mulier sit sterilis vel fecũda tingũt loca oculorũ cũ croco vel alia re tingẽte: ⁊ si tingiṫ saliua signũ est ꝙ non est sterilis: qꝛ sigñat poros circa oculos nõ esse cõclusos vel ꝯ̃ctos vt ponit ibidẽ Aristo. Unde Aui. post fen.11. de sterilitate dicit. Oculus sigñat supra matricẽ apud Hippo. Reliquũ signuꝫ est ꝙ oculi in coitu multũ debilitanṫ vt in ꝑ̄dictis locis Aristo. ponit: ⁊ infra declarabiṫ. Cum ergo inter partes nostri corporis oculus tantam habeat dignitatẽ merito in eius ꝯseruatione ⁊ curatione insistere debemus: dictũ attendentes eiusdẽ ʒoar eodẽ tractatu capl'o.22. In egritudinibꝰ pedũ abstinẽtiã seruamus: quãto magis in oculo cuius sanitas tam necessaria existit. q. d. multomagis. Et iõ merito antiqui amici Gal'. rogabãt eũ singulariter scribere doctrinam curatiuã de oculo ⁊ ꝯseruatiuã ⁊ oĩum passionuꝫ oculoꝝ vt appeṫ in fine.13. terapẽ. cap̃. vlti. ⁊ ideo inter oẽs quos vidimus hucusq̧ auctores tractãtes de oculis. A. ꝑfectius ⁊ ordinatius tractat. Et qꝛ multa iacent in eius dictis obsura: ꝓposui in expositionibꝰ huius fen singulariter laborare vt sit qꝺdã distinctũ opus a tota alia mea expositione suꝑ tertio cañ. Et ad hoc ẽt maxime inuitãt me socioꝝ nõ pauci: qui mihi huius laboris onus ĩponũt. Et qꝛ video hanc partẽ sciẽtie cõiter male scitã ⁊ ad incantatores ⁊ vulgares rudissimos deuolutã. Simil'r qꝛ nõ ꝑuenit ad me ꝙ super illa exponẽda hactenus aliq̃s laboraret: qꝺ. n. ab alijs habeo nõ scriptũ: sꝫ scholastice recollectũ: nullius aut paucissime ẽ vtilitaṫ. ¶Procedentes ergo ad expositionẽ huius fen.3. sicut esset liber vnꝰ per se assumptꝰ dicemus ꝙ. A. ꝯsiderãs tãtã necessitatẽ ꝯseruationis oculoꝝ ⁊ curationis eoꝝ librũ in medicina cõposuit istũ.i. hãc fen: ex quo apparent ea que in principijs libroꝝ queri cõsueuerũt ſm Alexan. in ꝓhemio libri sectarũ. s. cã mãlis formalis efficiens ⁊ finalis titulus libri ⁊ cui parti medicine supponaṫ. ¶Materialis cã est corpus humanũ sanabile ⁊ egrotabile quãtũ ad sui nobilẽ partez que est oculus. De hmõi enĩ hic tractaṫ. ¶Causa formalis que est forma tractandi est modus ꝓcedendi quẽ. A. seruat q est q̃nq̧ diffinitiuus: quãdoq̧ resolutiuus: q̃nq̧ cõpositiuus: ⁊ q̃nq̧ recitatiuus dictoꝝ alioꝝ. Forma aũt tractatus est diuisio libri in qua apparebit ordo huius fen. ¶Causa efficiens fuit. A. homo subtilissimi ingenij in oĩbꝰ peritꝰ scientijs vt in sua chronica recitaṫ. ¶Cã finalis est vt ista scĩa habita possimus sanitatem oculi ꝯseruare ⁊ egritudinẽ eius remouere. Titulus talis est. ¶Incipit tertia fen de dispositiõibꝰ oculoꝝ. Parti medicine subijciṫ magis practice: qꝛ hic tractaṫ qualitas ⁊ modus curatiuus ⁊ ꝯseruatiuus: lꝫ etiaꝫ multa speculabilia inserantur.

¶His habitis veniendum ad diuisionem ⁊ ordinem libri: dico ꝙ postꝙ̃ Auicen. determinauit superius fen secunda de dispositionibus quorũdam ortorum a cerebro. s. neruorum tam sensitiuoruꝫ ꝙ̃ motiuorum: deinceps determinat de dispositionibus alterius orti a cerebro. s. oculoꝝ. Causa aũt quare prius de dispositionibus neruoꝝ determinauit ꝙ̃ oculi est: qꝛ illa scientia est cõmunior: qꝛ de omĩbꝰ neruis: ista aũt est specialior: cõmunia aũt naturaliter ⁊ artificialiter ꝑ̄cedũt vt Cõmentator tertia particula afoꝛismoꝝ super illo afoꝛis.16. Cõstitutiones quidem anni. ⁊ Auicẽ. sexto naturaliuꝫ particula prima capl'o primo. Sed causa quare prius de oculis ꝙ̃ de auribus vel naribus vel lingua est ꝓpter huiusmodi membri nobilitatẽ. Secunda causa est: qꝛ inter neruos a cerebro nascentes nerui oculoꝝ sunt magis manifesti vt anathomia ostẽdit. ¶Primo igiṫ Auicen. premittit oculi anathomiã. Secũdo de eius dispositionibꝰ curationẽ ⁊ cõseruatione determinat. ibi (Cognitio illius.) Ordinẽ enim dedit nobis in ꝓhemio Auicẽ. ¶Prima in duas. Primo per anathomiam notum facit oculũ quãtum ad partes suas principales eum integrantes. Secũdo quantũ ad partes circũadiacentes. ibi (Lacertũ autẽ mouentẽ.) ¶Prima in duas. Primo per anathomiã notificat dispositionez totius oculi in generali. Secũdo notificat vnãquãq̧ sui particulaꝫ in speciali. ibi (Quoꝝ medius est glacialis.) ¶Dicit sic de prima parte quantum ad vnum intellectũ ꝙ virtus visiua ⁊ materia spiritus visiui procedit ⁊ penetrat ad oculũ per viam duoꝝ neruoꝝ cõcauoꝝ.i. neruoꝝ obticoꝝ: quos nouisti per anathomiã. s. p̄mo libro fen prima capl'o de anathomia neruoꝝ a cerebro. Cũq̧ nerui ⁊ pãniculi qui associanṫ eis. s. neruis descendunt ad orbitã.i. ad locũ rotundũ qui est in circuitu ossis. dilataṫ.i. ampliaṫ extremitas cuiq̧ eoꝝ.i. neruoꝝ ⁊ panniculoꝝ. ⁊ repleṫ. s. humoribꝰ oculi. ⁊ dico ꝙ dilataṫ taliter ꝙ cõprehẽdit humores. s. tres qui sunt in pupilla.i. in parte interiori oculi. ¶Ad intellectuꝫ huius partis est primo intelligenduꝫ ꝙ cũ anathomia nõ sit aliud ꝙ̃ incisio recta ⁊ clarificatio eoꝝ que in aliquo abscondita sunt corpore: vt Alexan. in cõmẽto libri sectarum.8. cõmento. al's.11. cõmento. ideo Auicen. clarificat per anathomiã oculũ. Ea aũt que nobis per anathomiã ĩnotescũt vt ibidem apparet sunt.7. vel.8. s. membri operatio. vel iuuamentum eius: situs: forma: substantia: numerus: quãtitas: ⁊ ꝯtinuitas: que omnia hic Auicen. per anathomiã declarat vel ĩnuit de oculo. Nam per hoc qꝺ dicit. Uirtus visiuũ.i. virtus visiua ⁊ spiritus venit ad oculum. innuit ꝙ operatio oculi est visio siue eius vt organi siue eius vt etiam instrumenti subiecti vel medij. ¶Secũdo per hoc qꝺ dicit penetrat per viam duoꝝ neruoꝝ ꝯcauoꝝ. cũq̧. s. nerui ⁊ pãniculi ⁊c̃. innuit oculi colligantiaꝫ: qꝛ colligatur cerebro cum neruis ⁊ pãniculis. Non solum enim colligãtur oculi cuꝫ cerebro neruis ⁊ pãniculis: sed etiam venis ⁊ arterijs que cum dictis neruis associanṫ. qꝺ ĩnuit Halyab. tertio theo. cap̃.13. vbi sic ait loquẽs de neruis obticis. vt aũt ex foramine qꝺ in osse est ocu-

loꝝ nerui egrediunt̃ inuoluunt̃ circa eos vene ⁊ arterie ⁊c̃. Apparet ǵ ꝙ oculoꝝ colligãtia ad cerebrũ est per neruos ⁊ pãniculos ⁊ venas ⁊ arterias: ⁊ hoc forsan inuit Aui. in lr̃a que dicit sic. Nerui ⁊ pãniculi ⁊ que eis associant̃. vel que. s. rami venarũ ⁊ arteriarũ. Cã aũt sue colligationis est: q̃ est cerebri ortuz: vt sumit̃ a Gal. in z. thegni illo capl'o. Ex his ṽo tẽdens. ⁋ Dico tertio ꝙ Aui. tetigit oculi formã per hoc qđ dicit. descẽdunt ad orbitã. i. ad rotũdã cõcauitatẽ ossis. Orbita aũt dr̃ ab orbe. i. a rotũditate. Si ǵ pãniculi ⁊ nerui oculũ ꝯstituẽtes dilatant̃ ad orbitã ⁊ cõprehẽdunt humores: opꝫ ꝙ h̃ fiat in forma rotũda sicut locus ille rotũdus est. al'r locus ille nõ esset adequate ꝯtinẽs locatũ qđ est incõueniẽs. ⁊ cõtra Arist. 4. phy. ⁊ ꝑ Cõmẽ. cõmẽto. 4z. Cã aũt q̃re oculi sunt rotũdi est: q̃ ista figura est minꝰ passibilis. Unde castellani faciũt turres rotũdas vt machina nõ possit eis nocere: vt dicit Auer. z. colliget ca. s. ⁋ Dico 4° ꝙ Aui. declarat nobis oculi subam. Nã suba oculi est talis q̃les sunt sue ꝑtes. Partes aũt oculi vt inuit Auic. in gñe sunt duplices. s. pelliculares ꝯtentiue ⁊ humores cõtenti. ⁊ in hoc Aui. inuit modũ quo partes oculi ponunt̃ adinuicẽ. Nã ita cõponunt̃ ꝙ humores sũt a pelliculis cõprehẽsi. ⁊ h̃ Aui. tãgit cũ dicit. Extremitas dilatat̃ ⁊ cõprehẽdit humores. ⁋ Quinto. A. tãgit numerũ cũ loquit̃ in plurali visuũ. simil'r cũ dicit. neruoꝝ. per hoc. n. inuit ꝙ oculi sunt duo. Causa aũt q̃re sunt duo: vt dicit Halyabas tertio theo. ca. 13. est q̃ si vni accidat nocumẽtũ: alter stat loco eiꝰ. De quãtitate aũt oculi Aui. nõ fecit mentionez: q̃ est valde sensui nota. Sic aũt dedit intelligi cũ loquebat̃ de forma sua: vel dixit in ꝑma fen huius tertij cañ. ꝑmo cap̃. ℂ Scđo intelligẽdũ est vt melius dicta appareãt. ℂ Diceret aliq̃s cũ Aui. apud te nõ vtat̃ modis loquẽdi varijs nisi ex cã q̃re dixit visuũ virtꝰ ⁊ nõ virtꝰ visiua. ℂ Scđo diceret quis: q̃re Aui. nõ dixit. ⁊ spũs. sed dixit ⁊ mã spũs visibilis. ℂ Tertio q̃re dicit ꝓcedit ⁊ penetrat: q̃ solũ sufficiebat alterũ dicere. ⁋ Ad pᵐ possumꝰ respõdere. Prĩo sicut dcm̃ est qđ dixit visuũ in plurali vt inueret duos oculos ad quos ambos vadit tã virtꝰ q̃ spũs. ⁋ Scđo mõ possumꝰ dicere ꝙ Aui. dubitabat: an visio fieret in oculo: ⁊ iõ si dixisset virtꝰ visiua iam certe affirmasset ꝙ in oculo fieret visio: vt ǵ ꝓseruaret se ab hoc dixit. virtꝰ visuũ. i. virtꝰ oculoꝝ: vel que reperit̃ in oculis quecũq̃ sit illa siue visiua siue ꝑparatiua ad visionẽ. ⁋ Tertio possumꝰ respõdere ꝑꝑ qđ est itelligendũ ꝙ virtꝰ ad ꝑsens põt accipi dupl'r. Uno mõ pro aĩe potẽtia q̃uo sumit̃ ab Aui. ꝑmo libro in capl'o de virtutibꝰ. Secundo mõ accipit̃ pro quacũq̃ dispõne ẽt corporea qua põt inesse aliq̃ vtilitas vel operatio vel mollificatio operis queadmodũ durities rei est q̃dã virtus: q̃ per eã resistit occurrentibꝰ: ⁊ ista virtꝰ cõis potẽtia vocat̃. vnde Aristo. ꝑma ꝓble. ꝓble. z4. potẽtia nostra. i. dispõ qua ad motuz habilitamur in articulis. i. in iuncturis est ⁊c̃. Hoc viso sciendũ ꝙ oculus a cerebro nõ hꝫ solã virtutẽ visiuã que est potẽtia aĩe: ⁊ iõ Aui. nõ dixit virtꝰ visiua: imo hꝫ ab eo virtutẽ sensitiuã ⁊ motiuã. hꝫ ẽt ab eo virtutẽ vel saltẽ spiritũ naturalẽ ⁊ vitalẽ: lꝫ in virtute cordis ⁊ epatis. simil'r ẽt oculus a cerebro hꝫ virtutẽ que nõ est potẽtia aĩe: q̃ duritiẽ suarũ pelliculaꝝ que sunt dure ⁊ mollitiẽ vel tenuitatẽ hꝫ a pellicula cerebri vel a neruo molli vt declarabit̃ posterius: ⁊ ad hoc denotandũ Auic. dixit. virtus visuũ. i. virtus oculoꝝ: ⁊ nõ dixit virtꝰ visiua. Uirtus enĩ visiua est vna sola potẽtia aĩe. Uirtus aũt visuuz. i. oculoꝝ est virtus multiplex: q̃ oculoꝝ virtus motiua eoꝝ est necessaria sensitiua ⁊ virtus aliq̃ visiua. ⁊ virtus. i. durities debita suarũ pelliculaꝝ extrinsecarũ: vt resistat occurrẽtibꝰ extrinsecis. ℂ Diceres ǵ debuit dicere virtutes visuũ. ⁋ Dõm ꝙ si dixisset satis fuisset cõueniẽs: tñ siue loquẽdo in plurali siue in singulari de virtute habebat suũ ꝓpositũ ex hoc ꝙ nõ dixit virtus visiua: ⁊ hoc satis testat̃ fuisse de mẽte Aui. cũ dixit. Per viã duoꝝ neruoꝝ ꝯcauoꝝ ⁊ nõ dixit per ꝯcauitatẽ duoꝝ neruoꝝ obticoꝝ. via. n. neruoꝝ cõcauoꝝ. i. obticoꝝ est foramen qđ est in osse ⁊ reliq̃ loca per que transit: sed per eandẽ viã vadũt ẽt nerui sensitiui ⁊ motiui ⁊ pellicule ⁊ vene ⁊ arterie: vt dcm̃ fuit sup̃: q̃uis tñ oĩa ista vadãt per vnã viã: tñ ꝑncipaliter ista dr̃ via neruoꝝ obticoꝝ: q̃ ꝑncipal'r pro eis est facta: ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo q̃ neruus obticus est ꝑncipalior ꝑs oculi q̃ sint alij nerui ⁊ pãniculi cuz plus faciat ad visionem. Scđo q̃ iste neruus obticus est nobilior neruis corporis: vt Jesus Haly. 1. lib. 19. ca. ℂ Iterũ diceres: q̃re ǵ resumpsit postea oculũ in singulari numero dicẽdo ad oculũ. ⁋ Dõm ꝙ per ꝑmũ modũ loquendi dabat intelligere ꝙ loquebat̃ de pluribꝰ virtutibꝰ que sunt in oculo: sed q̃ per anathomiã hic ꝑncipaliter oculi partes volebat notificare: ⁊ hoc sufficit in vno oculo dixit ad oculuz. ℂ Ad zᵐ quesitũ dicunt q̃dã ⁊ cõiter exponẽtes ꝙ dꝫ ita exponi mã spũs. i. substãtia: vel ipse spũs visibilis. ⁊ posset tolerari ista expositio. ⁋ Secundo possumus respondere: ꝓpter qđ notãdũ ꝙ a mẽbris principalibus ad alia membra duo concurrunt. vnuz sicut forma ⁊ est virtus, aliud sicut materiale respectu istius formalis ⁊ est corpulentia spiritus: ita ꝙ spiritus corpulentia nõ fuit necessaria nisi vt virtutes portaret ⁊ teneret in mẽbris. vnde Auicẽ. in libro de medicinis cordialibꝰ ꝑmo capl'o. ⁊ capitulis de virtutibus ꝑmo libro vocat spiritũ vehiculũ virtutuz aĩe. Hec aũt sunt dicta ꝺm medicos: q̃ de virtutũ delatione ⁊ spirituum vtilitate: alia est mea doctrina in ꝑncipijs medicine. Ex q̃bus apparet ꝙ Aui. in suo ꝺmone optime dixit. sic enĩ sunt duo que a ꝑncipalibus dant̃. s. virtus ⁊ spiritus qđ est illius subiectũ virtuale delatorium: ita duo dixit. virtꝰ visuũ quantũ ad virtutẽ que portat̃: ⁊ materia spiritus visibilis quãtũ ad spiritũ vt est illius subiectũ delatoriũ: ⁊ q̃ principale qđ fertur est virtus: ideo primo dixit de ea ⁊ secũdo de spiritu: ⁊ tũc ꝺm hanc expositionẽ opꝫ exponere virtus visuũ. i. virtus visiua. ⁋ Tertio mõ possumus respondere: ꝓpter qđ sciendũ ꝙ ꝺm medicos in spiritu aĩali sensitiuo ad ꝑsens qui est a cerebro est duplex virtus. Una per quã põt absolute in opere sensationis cuiuscũq̃. s. tactus visus auditus gustus ⁊ odoratus. Alia est virtus per quã põt ita determinate in visum ꝙ nõ in aliũ sensum ⁊ respectu cuiuscũq̃ istarũ virtutũ se hꝫ spũs vt subiectũ vel mã: differenter tñ q̃ virtutẽ qua põt absolute sentire recipit a cerebro. virtutem aũt qua põt determiare in hmõi sensus operationẽ recipit in mẽbro in quo est illius sensus organũ. ṽ. g. spũs qui venit ad oculum per obticũ neruũ a cerebro hꝫ solũ qđ sentiat. s. virtualiter: sed ꝙ sentiat sensu visus hꝫ ab oculo. s. a crystallina vel in crystallina. ⁊ hec est sñia Auic. ꝑmo cañ. ca. de virtute vitali. vbi dicit sensus. s. visus apud medicos nõ ꝓuenit per spiritũ aĩalẽ qui est a cerebro nisi ad crystalloidẽ penetret. ⁊ in libro de viribus cordialibꝰ ꝑmo capl'o. ꝑncipiũ virtutis visiue auditiue ⁊ gustatiue est in cerebro. Sed nihilominꝰ ꝺm eos. s. medicos disponit̃ ad recipiẽdũ has vires particulariter in mẽbris alijs: ita ꝙ visiua mediãte cõplexiõe crystalline: quãtũ ǵ ad spiritũ qui venit ad oculos vt hꝫ virtutem sensus dixit virtus visuũ. quãtũ aũt ad eundẽ spiritũ vt debet recipere ĩpressionẽ a crystallina ⁊ dꝫ fieri visibilis actu dixit ⁊ mã spiritus visibilis. Ille enĩ spũs hꝫ se vt mã respectu particularis virtutis quã debet in crystallina recipere. Que autẽ sit ista virtus in spiritu quã hꝫ a cerebro: ⁊ que sit illa quaz in crystallina acq̃ri an sit virtꝰ an cõplexio: aut q̃d est in quo medici laborãt: nos prolixe super ꝑmo cañ. discussimus. ℂ Ad 3ᵐ quesitũ dõm ꝙ penetratio videt̃ maxime attribui corporibꝰ: sed ꝓcessio de ĩcorporalibꝰ rebꝰ põt dici: ⁊ iõ dixit. ꝓcedit q̃tũ ad virtutẽ ⁊ penetrat q̃tũ ad spiritũ q̃ est corpꝰ. ⁊ forsan ꝙ in eoꝝ lĩgua istđ mag̃ sĩgt̃ q̃ apđ nos. Ex q̃bꝰ oĩbꝰ appet q̃uo ista lr̃a põt al'r sñiari q̃ ꝑus in ꝑnᵒ lectionis.

ℂ Sed circa istam partẽ cadunt tres dubitationes. Prima dubitatio est: an principalius ortũ a cerebro sit oculus. ⁋ Et videt̃ ꝙ nõ. Primo q̃ a cerebro oriuntur nerui mouẽtes pectꝰ: sed motus pectoris est principalior operatio q̃ operatio oculi: q̃ illo stãte stat vita: ⁊ nõ stante nõ stat vt Gal. 6. de interioribꝰ penul. cap̃. ǵ oculi nõ sunt ꝑncipalius ortũ. ⁋ Itẽ nucha est ꝑncipalius ortũ. qđ ꝓbatur: q̃ qđ est vicarius cerebri videt̃ eẽ ꝑncipalius q̃ qđ est q̃dã particulare ortũ: sed nucha est vicarius cerebri: vt sup̃ fen. 1. z. ca. nõ. n. oẽs nerui potuerũt ĩmediate ab eo ꝓcedẽ vt Aui. ꝑᵒ lib. ca. de anathomia spõdiliũ. ⁊ iõ Haly in. z. thegni. z8. cõmẽto. dicit ꝙ nucha exit a cerebro sic̃ crus ab arbore: ǵ ⁊c̃. Preterea est aliqđ ortũ ꝓpinquius vt carũcule. ⁋ Itẽ nerui dãtes sensuz tactꝰ oriunt̃ a cerebro: sꝫ isti sunt ꝑncipaliores q̃ nerui oculoꝝ cũ sine tactu nõ possit aĩal stare: vt. z. de aĩa. tex. cõmẽ. 117. ⁊ in libro de sensu ⁊ sensato: ǵ ⁊c̃. ⁋ In ꝯriũ arguit̃ ex dictis Jesus Haly. lib. ꝑᵒ. ca. 19. vbi neruos oculi. s. obticos iter oĩa orta a cerebro ipse laudat. ⁋ Dõm ad hoc ꝙ aliqđ ortũ põt dici dupl'r ꝑncipalius. Uno mõ ꝙ sit magis necessariũ inesse vite. Alio mõ ꝙ sit perfectius: mõ orta a cerebro multa sunt que sunt ꝑncipaliora q̃ oculi. i. mag̃ necessaria vt nerui mouẽtes pectꝰ vt arguebat̃ sicut nucha ⁊ nerui dantes sensum tactꝰ: de quo Arist. 3. de aĩa. tex. cõmẽ. 67. Manifestũ q̃m̃ est necessariũ hoc solo ꝑuata sensu. s. tactu aĩalia mori. Huius aũt cã est: q̃ hec potẽtia stat in ꝓportione primarũ q̃litatũ. s. calidi fri̇di humidi ⁊ sicci cũ qua ꝓportiõe stat aĩa ⁊ vita: sꝫ h̃ nõ ꝯtingit de visu. nõ enĩ est necessarius nisi ꝑꝑ bene esse: vt Ari. ⁊ Cõmẽ. in de sensu ⁊ sensato. Alio mõ ĩtelligẽdo ꝑncipalius. i. ꝑfectius vel dignius: dico ꝙ oculi sunt ꝑfectius ortuz qđ est a cerebro que orta a cerebro sunt q̃nq̃ ꝺm numerũ q̃nq̃ sensuũ: sed iter oẽs oculus est nobilior siue ꝑfectior: vt sup̃ in ꝓhemio appꝫt. ⁊ iõ possumꝰ dicẽ sil'e ṽbuz Ari. in ꝓhemio meta. necessariores sũt alij sensus visu: dignior ṽo visus nullus: vñ Cõstã. monachꝰ in lib. de oculis dicit. Oculi nobilissime sũt actionis. ℂ Sꝫ tu dices stati nerui motiui ꝓgressiue sunt nobiliores ⁊ ꝑfectiores oculis: q̃ agẽs nobilius ẽ patiẽte: vt pꝫ. 3. de aĩa. tex. cõmẽ. 19. sꝫ virtꝰ motiua est actiua: visiua est passiua: cũ sentire sit q̃dã pati: vt. z. de aĩa. tex. cõmenti. 118. ⁋ Dicendum ꝙ virtꝰ motiua est duplex. s. in cerebro que est estimatiua vel voluntaria siue appetitꝰ post estimationẽ: ⁊ ista virtꝰ ẽ nobilior iter oẽs

Dubᵐ pᵐ

vel eque nobilis: ⁊ de ista nõ est sermo: qꝛ nõ dr̃ ortũ a cerebro: sꝫ
in cerebro residet ſm medicos. Alia est virt⁹ motiua que ē in mu-
sculis: ⁊ ista est ignobilior q̃ꝫ virt⁹ visiua sicut musculus est minus
nobilis q̃ꝫ oculus: ⁊ posset ꝓbari tripl'r. tñ ad pñs dicem⁹ ꝙ saltez
visio est opõ imãlior q̃ꝫ sit ꝯstrictio ⁊ dilatatio musculoꝝ: ⁊ iõ pos-
set ꝑfectior dici. ¶ Ad rõnē cũ dr̃ agens est nobilius patiēte. Dõm
ꝙ verũ est respectu sui passiui: sed respectu cuiusdã alterius pas-
siui nõ est necessariũ. ¶ Ad aliã rõnē qñ dr̃. illud qđ est ꝓpinqus ce-
rebro est nobilius est negãdũ: qꝛ elr̃nta sũt ꝓpingora celo q̃ꝫ nos: et
tñ elr̃nta sũt minus nobilia. Aliaꝝ rõnũ solo pꝫ ex ꝑdictis.

Dubm 2m ¶ Scđa dubitatio est. vtrũ nerui obtici sint ꝯcaui. ¶ Et vr̃ pmo ꝙ
sic ex Aui. hic per viã duoꝝ neruoꝝ ꝯcauoꝝ. Itē Gal'. 4. de accidē-
ti ⁊ morbo cap̃. 2. neruus qui descendit a cerebro ad oculos solus
fit ꝯcauus. Preterea Rasis pmo lib. ad Almãsorez. ca. 8. de forma
oculi loquēs de his neruis dicit. Idcirco ꝯcaui fuerũt. ¶ In ꝯ̃riuz
videt̃ esse sensus: qꝛ neruus obticus apparet sine manifesta cõca-
uitate saltē iuxta oculũ. ¶ Dõm ſm cõem responsionez ꝙ neruos
obticos esse ꝯcauos põt dupliciter intelligi. Uel qꝛ sint ꝯcaui sicut
cãna vel pēna: ⁊ vt sic nõ sunt ꝯcaui vt sensus ostēdit. Uel qꝛ sunt
ꝯcaui. i. habētes vias ⁊ decursus spiritus apertiores ⁊ maiores: ⁊
isto mõ dicunt̃ nerui obtici ꝯcaui. Et hoc põt declarari de mente
Rasis loco ꝑallegato qui volēs ꝓbare ꝙ isti nerui sint ꝯcaui: pro-
bat per hoc ꝙ per eos transit spiritus ⁊ nõ sola virtus: sed sic pos-
set de quolibet neruo dici. Cũ ergo alij nerui ꝓpter delationē spi-
rituũ nõ sint ꝯcaui: sed sufficiebant eis vie per quas transirent: sic
erit de neruis oculi: tamē qꝛ illi nerui portant maximã spirituum
quãtitatē: ideo vie neruoꝝ obticoꝝ dicunt̃ quasi q̃dã ꝯcauitates:
quēadmodũ etiã nerui virge: qꝛ debēt multa vētositate repleri di-
cunt̃ ꝯcaui vel cauernosi: vt Gal'. sexto de interiorib⁹ caplo finali.
Et hec est sententia Gal'. 9. de iuuamentis mēbroꝝ cap̃. 4. vbi ait.
Fuit in illo ramo. i. neruo obtico inter alios ramos cerebri quasi
via sensibilis: qm̃ in eo currit spiritus aĩalis plus q̃ꝫ in alijs ramis
cerebri: qm̃ sensus visus cũ sit luminosus clarus indiget vt ad euz
veniat spiritus aĩalis multus. Ecce ergo qũo Gal'. vult ꝙ nõ sit cõ-
cauus: sed via quasi sensibilis vel quasi via: quãuis tamen neruus
virge sit sicagodus. i. cõcauus: nõ tamē videt̃ sic cõcauus sicut ner-
uus oculi: sed tēdit ad ligamentalē substãtiã. Et ideo auctores di-
cunt ꝙ solus neruus obticus est concauus. Unde in libro de diffe-
rentia spiritus ⁊ anime dicitur. Isti nerui oculorum inter ceteros
neruos sunt concaui.

Dubm 3m ¶ Sed tu diceres quare spiritus animalis non defertur per cor-
pora cõcaua sicut defert̃ nãlis ⁊ vitalis. ¶ Dõm breuiter. Primo
ꝙ spiritus nãlis ⁊ vitalis sunt calidiores ⁊ magis agitatiui: ⁊ ideo
vt ꝯtinerent̃ ⁊ ꝓhiberent̃ a resolutione fuerunt delati per ꝯcaua
corpora. Scđo qꝛ forsan magis indiguerunt custodia q̃ꝫ spũs ani-
malis. Tertio qꝛ in operatione sensus ⁊ motus corpora ipsa ner-
uosa habent ingressum: ⁊ ideo ſm oẽm partē eoꝝ debent esse spi-
ritus: sed arterie ⁊ vene nõ habent ingressuz in operatione nutri-
cationis alioꝝ membroꝝ nisi per spiritũ ⁊ per sanguinē. ¶ Notã-
dum tamē ꝙ siquis vellet tenere ꝙ nerui obtici essent vere cõca-
ui nõ esset magnũ periculũ. Et hoc posset declarari. Primo qꝛ do-
ctores singulariter ponũt ꝙ isti nerui dicunt̃ obtici vel ꝯcaui. Unñ
Gal'. de vtilitate particularũ decimo cap̃. loquens de istis neruis
obticis. ca. 12. dicit. Apparent hi soli poros sensibiles habentes in
seipsis. Scđo põt declarari ſm eos qui tenent ꝙ visio fiat in cry-
stallina ⁊ nõ in neruo: quia si neruus obticus comparatur ad cry-
stallinã: nõ sicut intrans in substãtiã eius: sed sicut dans sibi spiri-
tum: ergo iste neruus põt portare spiritũ in cõcauitate: sed ita est
ergo ⁊c̃. Maior pꝫ ex dictis statim. minor pꝫ ad sensum. ¶ Et siqs
bene ꝯsideret in anathomia videt̃ ꝙ saltez in cruciatione sit aliq̃
ꝯcauitas. Unde. A. pmo lib. cap̃. de anathomia neruoꝝ loquēs de
neruo obtico dicit. Et ipm̃ quidē est paruũ ventrez habens. vt in-
telligat per ventrē ꝯcauitatē illã que est in illo spatio. Et tũc pos-
sumus respõdere ad illud qđ in ꝯtrariũ arguitur per anathomiaz
ꝙ imo anathomia ostendit ꝯtrariũ saltē circa cruciationē. ¶ Uel
dõm ꝙ in aĩali mortuo ꝓpter infrigidationē fit ꝯclusio vel cõge-
latio vt nõ appareant multe ꝯcauitates que ostēduntur in viuo:
vt dicit Gal'. tertio de virtutibus naturalibus penulti. cap̃.

Dubm 4m ¶ Tertia dubitatio est. vtruz nerui obtici crucient̃ tal'r ꝙ a dextra
nascēs vadat ad sinistrũ oculũ: ⁊ sinistra ad dextrũ. ¶ Et videt̃ pri-
mo ꝙ sic ex Haly. theori. 2. ca. 10. vbi sic ait. Qui a latere cerebri
est sinistro dextro detur oculo: ⁊ qui dextro latere sinistro detur.
Iterũ ꝓbat̃ auctoritate Alberti super de sensu ⁊ sensato: ⁊ hoc cõ-
firmat per signũ: qꝛ quidã miles cuz esset percussus in vno tēpore
venit nocumentũ ad aliũ locũ. Hoc ꝓbat̃ rõne. Ille ꝓcessus ner-
uoꝝ est ꝯuenientior quo habent stabilitatē cõuenientiorē: sed per
talē elongationē hoc habēt qđ ꝓbat̃: qꝛ isti nerui sunt valde mol-
les: si ergo ad directos sibi oculos irent remanerēt molles. in elõ-
gatione aũt que fit eundo ad oculos ſm dextrũ ⁊ sinistrũ induran-
tur: hoc enĩ est cõmune neruoꝝ ⁊ magis elongati a cerebro indu-
rantur: vt ponit Gal'. 10. de iuuamentis membroꝝ cap̃. 5. ⁊ omnes
auctores affirmant. ¶ In ꝯtrariũ est. A. pmo lib. cap̃. de anatho-
mia neruoꝝ cerebri: vbi ait. Ille qui a dextra nascit̃: ad pupillam
dextrã penetrat. Et qui nascit̃ a sinistra ad sinistrã. Et. G. 10. de vti-
litate particularũ illo cap̃. 12. Fere oĩa ⁊c̃. ¶ Ad istã dubitationez
dõm cũ. A. ꝙ nerui obtici nõ cruciant̃ ita ꝙ nascēs a dextra par-
te vadat ad sinistram. Et ecõtra: imo qui nascit̃ a dextra parte ce-
rebri vadit ad dextrũ oculũ: ⁊ qui a sinistra ad sinistrũ oculum: qđ
pmo auctoritatib⁹ ꝯfirmat̃. Primo Auer. colliget pmo cap̃. 7. de
anathomia neruoꝝ. vbi dicit loquens de neruis obticis. Exeunt ⁊
tendunt vnũqđq3 eoꝝ ad oculũ existentem in latere sui. ⁊ nõ dixit
Auer. in latere opposito. Idē Rasis pmo tracta. Almãsoris ca. 4.
de anathomia neruoꝝ. vbi dicit. neruus quisq3 neruoꝝ obticoruz
exiens a craneo oculo in parte sua dirigit̃ existēti. Idē Azarauius
primo lib. ca. de neruis. vbi dicit. vadit sinister ad sinistrũ oculuz:
dexter ad dextrũ oculũ tendit. Et Cõstantinus lib. 3. Neruus q de
latere dextri ventriculi exierat ad dextrũ oculuz tendit ⁊ sinister
ad sinistrũ. Idē sentit Jesus Haly. lib. pmo cap̃. 19. vbi dicit. Dein-
de vadit oĩs neruus ad oculũ oppositũ. s. ſm rectũ non ſm diame-
trum principio originis eius a cerebro: neruus dexter ad oculum
dextrũ ⁊ sinister ad sinistrũ. Hoc etiã põt rõne suasiua ostendi: qꝛ
isto mõ nerui oculoꝝ debēt ꝓcedere quo melius a principali vir-
tutem recipiunt: sed directe ⁊ nõ diametraliter a principali virtu-
tem recipiunt vt certũ est: ergo sic debebãt procedere. ¶ Sed tu
dices exquo cõiungunt̃ in loco vno nõ differũt in receptione a pn-
cipali membro. ¶ Dõm ꝙ quãuis ꝯiungant̃ nihilominus vtriusq3
rectitudo ad suã partē cerebri facit ꝙ decentius ab eo recipiant.
Istam rõnem voco suasiuã: qꝛ in mã ista demõstrare esset duruz.
Similiter qꝛ videmus quosdã neruos qui per multã obliquatio-
nem recipiũt a pncipali virtutē magis aptaz operationi q̃ꝫ si eẽnt
recti sicut apparet in neruis reuersiuis. Est tñ circa ꝑdicta intelli-
gendũ ꝙ q̃uis obtici nerui nõ se intersecent: tñ ꝯiungunt̃ adinui-
cem ⁊ faciunt vnã ꝯcauitatē. Unde Auer. pmo colliget. Isti duo
nerui sunt cõcaui: ⁊ qñ elongant̃ a cerebro tũc vniunt̃: ⁊ foramen
vniuscuiusq3 hoꝝ tangit foramen alterius. Et Rasis loco ꝑallega-
to. Qui nerui obtici a cerebro orti cũ ab eo aliquãtulũ elõgati fue-
runt: ꝯiungunt̃ ⁊ ex vtrorũq3 ꝯcauitatibus vna ꝓuenit ꝯcauitas.
¶ Causa aũt istius triplex est que põt ab. A. sumi preallegato cap̃.
Una vt cũ spiritus ab vna pupilla ꝓhibet̃ vadat ad aliã. s. ex ꝓpin-
quo loco cõmuni. ⁊ ideo cũ homo claudit vnũ oculum alterius pu-
pilla dilatat̃. Scđa est vt due spēs a duob⁹ oculis vniant̃ ibi: ⁊ fiat
vnũ videre: ⁊ ideo subleuato vno oculo: qꝛ per nerui subleuationē
nõ fit ibi specieruz vnitio: vna res apparent due. Tertia cã est: qꝛ
per istam vnitionē melius sustētant̃. Ex qb⁹ apparet ꝙ qꝛ isti ner-
ui ꝯiungunt̃: verũ est dicē ꝙ neruus dexter sinistrat̃ qñ obliquat̃:
nõ tñ ad sinistrũ oculũ terminat̃: sed ad dextrũ ⁊ sinister dextrat̃:
tñ reuertēs vadit ad oculũ sinistrũ. ⁊ hoc est qđ. A. ibidem scribit.
¶ Ex his ad ꝯ̃ria inducta. Primo dõm ad Haly. ꝙ sibi non credit̃
sicut crederet̃ Gal'. in dictis anathomie. Et de isto perpendit Aui.
in cap̃. de anathomia neruoꝝ cerebri. cũ dicit. Quidam v̄o qui nõ
est Gal'. dicit ꝙ ad secationē cruceã siue reflexione penetrãt. q. d.
Auicē. lꝫ Haly. sit Gal'. imitator: tñ istud dcm̃ suũ non est Gal'. In-
nuit ēt Auicē. aliã solutionē per hoc qđ dixit. sine reflexione. q. d.
si Haly. intelligit ꝙ a parte dextra cerebri vadat neruus ad sini-
strũ. i. vsq3 ad locũ cruciationis: ⁊ postea reuertit̃. istud dcm̃ est ve-
rum: sed si vadit sine reflexione: qꝛ pertransit a parte dextra vsq3
ad sinistrũ oculũ: tunc iste sermo nõ est Gal'. ⁊ non est verus. Et ad
auctoritatē Alber. ea postposita dico ꝙ ad signuz qđ inducit pmo
qꝛ inter oẽs homines mũdi ipse plura narrat mirabilia. Scđo di-
cemus ꝙ istud potuit accidere ꝓpter duas cãs. Una qꝛ mã a loco
percusso potuit transire vsq3 ad oculũ oppositũ: quãuis ꝓpingor
locus esset oculus eiusdē partis nec est de hoc mirãdũ. Uidemus
enim ꝙ nã q̃nq3 educit mãm splenis per vrinã ⁊ ꝓpingor est sibi
via intestinoruz ⁊ amplior: ⁊ multa similia videmus. Scđa cã põt
esse que assignatur a Cõciliatore differētia. 64. ꝯtra Cassiũ felicē:
qꝛ cuspis gladij percutientis ad aliã partē transiuit ⁊ ibi fecit vul-
nus arctũ qđ expurgari nõ potuit: sed a parte percussa potuit me-
lius fieri mundificatio: ⁊ ideo eiusdē partis percusse nõ ledit̃ ocu-
lus apparēte in alio nocumēto. ¶ Ad rationē dõm ꝙ ad stabilita-
tionem eoꝝ sufficit ꝙ adinuicem coniungant̃: ergo ⁊c̃.

¶ Quoꝝ medius est glacialis: ⁊ ipse quidē est humor
clarus sicut grando. Glacialis v̄o est rotundus cuius
minuit rotũditatē compressio ipsius ab interiore par-
te eius: ⁊ ipse quidē comprimit vt in eo informatio cõ-

ueniētioris sit q̄tātitatis ⁊ hēant parua que videntur sectionē magnā in qua formet̄. Et ꝓpter h̄ ei⁹ postremū parūꝑ ꝯstrictū ē vt ipsi⁹ cooꝑtura ī corꝑib⁹ fiat bona que ipm̄ deglutiūt ⁊ sunt ꝓfunda ⁊ dilatata a ꝯstricto: vt ⁊ ipa bn̄ cooꝑiant eū: ⁊ hic qdē humor posit⁹ ē in medio: qm̄ est dignior locis que sunt cū custodia.

¶ Superius Aui. per anathomiā notificauit nobis oculū in gn̄ali: ⁊ q̄tū ad ipm̄ totū hic notificat nobis in sp̄ali ⁊ q̄tū ad suas particulas. Oculus aūt vt ponūt auctores oēs cōponit̄ ex trib⁹ humorib⁹ ⁊ septē tunicis. Primo ḡ notas facit oculi humiditates vl' humores. Scd̄o notificat ei⁹ tunicas. ibi (Ampli⁹ extremitas nerui.) ⁋ Prima in tres ꝫm ꝙ tres sunt humores oculi: quos per anathomiā notificat. Prīo ḡ notificat humorē crystallinū. Scd̄o vitreū. ibi (Sed post ipm̄.) Tertio albugineū. ibi (In anteriori parte ei⁹.) ⁋ Cā aūt q̄re a crystallini incepit notificatione est q2 est melior ⁊ p̄ncipalior inter oculi ꝑtes vt declarabit̄: sed ab eo qd̄ melius est īcipiēdū est: vt Gal'. in lib. de malitia cōpl'onis diuerse ca. 4. ¶ De p̄ª ꝑte dicit sic ꝙ inter humores istos in oculo cōprehēsus est humor existēs in eoꝝ medio q dr̄ glacialis: ⁊ ipē est clarus sicut grando ꝟo ꝓ ēt iste glacialis h3 figurā rotūdā nō tn̄ oīno: q2 diminuit̄ sua rotūditas a ꝑte anteriori v̄sus pupillā: q2 h3 ibi aliq̄ depssionē. s. planitiē. Et cā illi⁹ depssionis est vt res sub ꝯueniēti q̄titate possit in ea recipi: ⁊ h̄ maxime vt res ꝑue q̄titatis hēant sectionē ⁊ figurationē in tali planitie crystallini. magnā. i. sufficiētez. Pars aūt posterior crystalline ē reducta ad q̄dā ꝯstrictionē. i. q̄si acuitatē ad h̄ vt bene cooꝑiat̄ a corꝑib⁹ que ipm̄ deglutiūt. s. ab humore vitreo: ⁊ talia corꝑa. i. humor vitreus hn̄t ꝓfunditatē: ⁊ sua dilatatio q̄ deglutit crystallinū īcipit a loco arcto vel ꝑuo ⁊ tēdit ad magnuz: q2 vt sic bene cooꝑit crystallinā. Posit⁹ aūt est in medio humoris: q2 hmōi loc⁹ dignior est ad custodiā. s. qua īdiget humor crystallinus p̄ alijs oculi ꝑtib⁹. ¶ Cōsiderandū aūt ꝙ Aui. ex trib⁹ notificat humorē crystallinū. Prīo per sui nomē: q2 noīat eū glacialē vl' grādineū ⁊ crystallinuz. Dicit̄ qdē glacialis a glacie: q2 sicut in glacie est diaphaneitas ⁊ ꝯstātia vel ꝓpria termiatio vt appet ex sui duritie: vn̄ non fluit: ita in isto humore crystallino sunt ista duo. Et pp eādē cām dr̄ crystallinus a crystallo q est aq̄ congelata spatio. 20. vel. 30. ānoꝝ ꝫm Oribasiū in cōmēto illi⁹ afor̄. 5. ꝑti. Frigida sicut nix. Dicit̄ aūt grādineus a grādo grādinis in q̄ sunt ista duo que dixim⁹ de glacie ⁊ est ibi rotūditas ⁊ sic ēt in humore illo. ⁋ Ex qb⁹ noīb⁹ Aui. dat nobis ītelligē que sit sub̄a illi⁹ crystallini: q2 sua sub̄a est aquea fixa respcū istoꝝ duoꝝ humoꝝ: l3 eni illi duo humores. s. vitreus ⁊ albugineus sint aquei: tn̄ non sunt fixi vel terminati: ita vt est crystallinus: ⁊ iō non hn̄t ꝓprias figuras per quas notificant̄. Cā aūt q̄re crystallinus h3 istā duritiē vel terminationē est: q2 spēs in eo indigent aliq̄ retētione. Si eni in crystallina fiat visio: op3 ꝙ retineat̄ in ea spēs vt fiat de ea iudicium. Si aūt nō fit in ea visio sed posterius: tn̄ ꝫm Auer. in de sensu ⁊ sensato ab ea recipit̄ spēs in sensu cōi mediāte vitreo humore: ita ꝙ iste crystallinus nō posset reddē formā vel spēm nisi p̄ter diaphaneitatē hēret aliq̄ dēsitatē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ēt aliq̄ terminationē sicut apparet ꝙ aer nō reddit spēm. s. terminatiue: nec aq̄ l3 minus aer: et ideo istū humorē Auer. vocat q̄si speculū mediū iter nām aeris ⁊ aque: vnde recipit spēm ab aere exterius. s. mediāte albugineo et reddit speciez sensui cōi mediante aqueo. s. vitreo. dicta hec sunt Auer. ibidē. Sed cā sue claritatis vel peruietatis est vt bene recipiat oēs spēs visibiliū: ⁊ q2 aq̄ plus est apta ad hoc q̄ aer: iō illi humores sunt aquei. ¶ Scd̄o. A. notificat crystallinā per sui figuraz cū dicit. ⁊ rotūdus. Cā aūt rotūditat̄ est vt per talē figurā nō recipiat īcōmoda: vt Halya. theo. 3. ca. 13. de oculi cōpōne. ei⁹ tn̄ rotūditas nō est ꝑfecta: s3 a ꝑte anteriori h3 aliq̄ planitiē: ⁊ a posteriori eminētiā. Et hui⁹ īperfecte rotūditatis cā est: q2 si esset oīno rotūda: tūc esset instabilis ⁊ nō esset fixa. vn̄ Haly. ca. p̄allegato. figura sphérica. i. rotunda vix vnq̄ stabilit̄ ⁊ fixa est. Sed cā q̄re a ꝑte ante est aliqual'r plana est vt res in ea debite formet̄: ⁊ maxime res ꝑue: si. n. eēt oīno rotūda: tūc conus quo repn̄tat̄ res visibilis occurreret illi crystallino in puncto: q2 sphericuz tāgit̄ a plano in pūcto: ⁊ q2 res ꝑue q̄titat̄ occurrūt crystalline cuz lineis redact̄ ad conū mag̃ acutū vel strictū q̄ res q̄titatis magne: ideo si crystallina esset oīno rotūda ꝑue res nō possent bene sup̄ ea secari. i. formari: q2 occurrerēt sibi mag̃ in puncto. vt ēt res ꝑue hēant sectionē magnā. i. figurationē ꝯuenientē debuit esse crystallina depressa. i. lata vel plana. Vocat aūt Aui. descriptionē rerū paruarū quā deberēt hēre in crystallina magnā sectionē. i. figurationē. nō qdē q2 debeat ista descriptio eē maior q̄ sit rerū magnarū stante distantia eq̄li: īmo sic̄ res est ꝑua respcū alterius: ita in eodē situ ⁊ reliq̄s partib⁹ facit sectionē. i. figurationē ꝓportionaliter paruā. Sed dr̄ magna respcū eius quā hēret: si crystallina esset rotūda. Res aūt magna occurrit cum cono mag̃ late vt sic loquar: ⁊ ideo q̄uis crystallina eēt rotūda: tn̄ amplecteret̄ de ei⁹ suꝑficie spherica plus q̄ res ꝑua sicut pōt in exēplo exteriori declarari: ⁊ ideo Aui. istā cām plus appropriauit reb⁹ ꝑuis q̄ magnis: ⁊ q2 res magne pn̄t esse in tāta distātia ꝙ occurrē pn̄t cū lineis reduct̄ ad conū valde acutis. Cuius signū est: q2 res magna a longe appet ꝑua: vt ponit Algazel. 4. meta. 2. ca. iō ēt multa rotūditas īpediret visionē rerū magnaꝝ cū multū distant: ⁊ q̄tū ad hoc cā dicta posset aptari ad res ꝑue q̄titat̄ ⁊ ēt magne: ⁊ iō Aui. q̄si p̄ in gn̄ali sumpsit sermonē suū dicēs vt in eo formatio ꝯuenientioris sit q̄titatis: ⁊ sic vult intelligi sermo Auer. 2. coll'3. ca. 12. cū dicit. nō fuit ordinata rotūditas istius humiditat̄. s. crystalline: cū aliquātula cōuexitate. i. planitie. nisi vt reciperet rerū sensibiliū. i. spērū veniētiū a reb⁹ sensibilib⁹ multā q̄titatē. ⁊ nō vult dicē Aui. ꝙ istud sit solū vel maxime pro receptione rerū magne q̄titat̄: īmo res magne q̄titatis stante rotūditate melius ꝑciperent̄ q̄ res ꝑue q̄titatis vt visum est. Sed cā q̄re crystallina a parte posteriori h3 aliquā eminētiā est vt melius collocet̄ in vitreo ⁊ deglutiat̄ ab eo: et ista cā est illa quā ēt dicebat Halya. vt dcm̄ est sup̄: corp⁹ nō eminēs nō ita deglutiet̄ ⁊ figit̄ vsq̄ ad sui medietatē sicut facit habēs eminentiā: ⁊ q2 res habēs eminentiaz in cuspide est stricta: sed in alia parte est lata: iō crystallina habens talē planitiem deglutit̄ a cōstricto versus latus qd̄ est in altiori circulo crystalline: ⁊ ꝑ ꝯn̄s vitreus humor ꝯglutit eā a ꝯstricto versus latū: ⁊ hoc est qd̄ Aui. vult dicere. ¶ Sed tu dices q̄re dixit in plurali sunt corpora profunda dilatata a ꝯstricto. ⁋ Dōm ꝙ nō solū vitreus humor ībibit crystallinā: sed etiā tunica rhetina mediāte vitreo. ¶ Tertio notificat crystallinam per sui locū: q2 dicit ꝙ est in medio. Et cā est hec: q2 humor hic cū sit p̄ncipalior pars oculi tegit̄ loco nobiliori sicut est locus medius: vnde vocat̄ locus regis ab Auer. 2. colliget ca. 6. ⁊ q2 ista cā hēret aliq̄ calūniationē: iō Aui. ponit cām scd̄am meliorez dicens ꝙ hic locus est dignior ad custodiam crystalline. Causa est: q2 occurrētia mag̃ ab ea distant. Tertia cā esse pōt: q2 crystallina est sicut terminus qdā receptionis ab aere mediante albugineo ⁊ redditionis sensui cōi mediāte vitreo vt īnuit Aui. in de sensu ⁊ sensato. ⁊ iō in eoꝝ medio debuit stare. Colligantiā aūt crystalline tangit Aui. infra cum loquit̄ de tunica rhetina. Ex qb⁹ pōt apparere que sit operatio crystalline: q2 ei⁹ operatio est recipere species omniū visibilium ⁊ reddere eas sensui cōmuni posterius vel virtuti visiue sicut distincta a sensu cōmuni. Et cā est: q2 nō est corpus in oculo: ita lucidum ⁊ clarū vt videbit̄.

¶ Circa hāc partez p̄º dubitat̄: vtꝝ p̄ncipalior ꝑs oculi sit crystallina. ⁋ Et videt̄ ꝙ sic. Primo auc̄te Gal'. 4. de accidenti ⁊ morbo. 2. ca. qui vult ꝙ oēs ꝑtes oculi sint deseruientes crystalline: ait. n. oīa mēbra que in oculo hēnt̄ sunt coadiuuātia crystallinā: ex quo sequit̄ ꝙ ipsa sit p̄ncipalis pars. Preterea. 7. terapē. 2. cap̄. idem īnuit. Itē Haly. in thegni tracta. 2. cōmento. 66. Omnia que sunt in oculo ex tunicis ⁊ humorib⁹ aut sunt iuuantia in ea. s. crystallina aut seruientia ei. ꝓbat̄ rōne sumpta ab. A. hic. Illa pars oculi est principalis que situat̄ in loco maioris custodie: sed crystallina est hmōi: ḡ ⁊c̄. Maior p3: q2 nō poneretur magis custodita nisi eius esset p̄ncipatus. minor est Aui. ⁋ In ꝯ̄riū arguit̄ p̄mo auctoritate Aristo. p̄mo de hystorijs aīaliū. 9. cap̄. qui dicit ꝙ illud quo videtur oculus est pupilla: sed illud quo videt est principalior pars oculi: ergo pupilla est p̄ncipalis pars oculi ⁊ nō crystallina. Amplius videt̄ ꝙ aranea sit p̄ncipalior: q2 illa pars est p̄ncipalior in qua rerū forme vel imagines describunt̄ ⁊ representant̄: sed hoc est in tela aranea: ḡ ⁊c̄. Maior p3: q2 pars oculi que recipit solum nō pōt principalis dici: q2 tūc cornea ⁊ albugineus ⁊ vitreus esset pars principalis. Dicit̄ ḡ principalis que ex hoc ꝙ recipit retinet ⁊ representat vt fiat visio. Minor p3 per qd̄dam dictū Halyab. 3. theo. vbi in fine capituli de oculis. cap̄. 13. ait loquēs de tela aranea. forma que in oculi foramine videt̄ cū oculuz intuemur in hac est tunica. si ḡ homo qui apparet in pupilla oculi cum inspicimus nos adinuicē representat̄ a tela aranea nobis: eadē rōne repn̄tat posterius sicut si esset vnū speculum qd̄ hēret duas facies de quo Auer. ponit exēplū in cōmēto de sensu ⁊ sensato. Alia tn̄ l'ra h3 cū speculū intuemur. hoc idē sentit Iesus Halya. lib. 1. cap̄. 13. vbi loquens de tunica aranea dicit. Color eius. s. aranee tele est alb⁹ politus lucidus valde: ⁊ ꝓpter hoc qn̄q̄ accedit homo ad oculuz videt formā indiuidui hominis: q2 videt formā in politura ei⁹. ¶ In ista q̄ōne reperit̄ aliqua ꝯtrouersia. Auer. ꝟo colliget. 2. ca. 17. de iuuamentis oculi. videtur ponere auctoritate Gal'. ꝙ principalior pars oculi sit tela aranea. vnde dicit sic. Gal'. cōfitet̄ ꝙ aranea est in vltimitate ꝑuietatis ⁊ luciditatis: q2 colores ⁊ forme īprimuntur in ipsam: ḡ ista tela est ꝓpriū instrumentū visus vel per se vel per adiutorium crystalline: ḡ sentit Auer. ꝙ crystallina sit quasi

Dub^m 5^m

Opinio Auer.

coadiuuans

coadiuuãs telã araneã. Posset hec sñia Auer. cõfirmari rõne. s. ꝙ tela aranea plus facit ad visum: ꝛ sic erit pricipalioꝛ oculi ps. Quotiẽs alique due ꝑticule cõcurrunt ordinatim ad vnã operationẽ ei ꝑncipalius dꝫ illa opatio attribui que plus hꝫ de pñº formali regsito ad illã operationẽ. Sed tela aranea ꝛ crystallina cõcurrunt ad operationẽ visionis ita ꝙ ambo sunt receptiua specieꝝ: ꝛ aranea plus hꝫ de principio formali in hac operatione: ergo aranea est ꝑncipalioꝛ ps q̃ crystallina. Maioꝛ pꝫ: qꝛ opatio principalis est a forma vel a supposito per formã apud philosophãtes. Minoꝛ declarat supponendo ꝙ formalius principium operationis sit spiritus visibilis: vel saltẽ corpus animatũ plus habens de spiritu visibili reliqs alijs existẽtibus paribus. Sed manifestũ ꝙ tunica aranea ẽ compar in luciditate ꝛ peruietate ipsi crystalline vt oẽs concedũt ꝛ cũ hoc hꝫ plus de spiritu: qḋ ꝓbat: qꝛ ipsa est cõtexta de filis nerui obtici: qḋ ꝓbat: qꝛ tunica rhetina fit ab illis neruis: vt sumitur a Rasi primo almã. c. de forma oculi. c. 8. ꝛ ab Aui. in isto. c. sed aranea nascit a rhetina: vt Rasis in fine illius capli ponit ꝛ Aui. infra in hoc. c. ergo sequit ꝙ aranea sit principalioꝛ ps visus. ¶ Sed tu dices cõtra istã rõnem per viã istã posset probari ꝙ rhetina esset principalioꝛ: qꝛ statim fit ex neruis obticis includẽtibus spiritum. ¶ Diceret ꝙ verũ esset: si esset cõpar crystalline in claritate sicut ẽ sibi cõpar aranea: sed hoc nõ est: imo rhetina hꝫ plus de coloꝛe ꝛ minus de diaphano claro vel puro. ¶ Sed opinio ista: lꝫ possit defendi per rões: qꝛ vtriusqꝫ ꝑtes sunt probabiles: tñ primo ostẽdã ꝙ ipse Auer. in hac dubitauit opinione: ꝛ ideo non cõcordãt sua dicta. Secundo ponã aliã opinionem que hꝫ testimonia plurium famosorum in ꝑticularibus q̃ fuerit Auer. ¶ Primo quidẽ Auer. dubitauit in hac questione: qḋ apparet: qꝛ in eodem capitulo circa principium dicit sic. Apparet ꝙ primũ instrumẽtũ istius sensus sit humiditas rotunda vocata crystallina aut rheticula aranea posita super hãc humiditatē. Ecce ꝙ Auer. sub dubitatione loqtur. ¶ Dico scḋo ꝙ sermones eius adinuicẽ nõ vident concordare. Nã in cõmento libri de sensu ꝛ sensato videtur ponere principalē ꝑticulã oculi rhete quãtum ad ꝑtem que est in orizonte. i. in extremitate circulari versus craneũ ꝛ nõ versus aerẽ: sed ista est extremitas tele rhetine ꝛ nõ est tela aranea: vñ dicit sic. Uirtus sensibilis est in orizonte rhetis in extremitate circulari versus craneũ ꝛ nõ versus aerem: sed ista est extremitas tele rhetine ꝛ nõ est tela aranea: vñ dicit sic. Uirtus sensibilis est in orizonte rhetis in ꝑte cranei nõ in ꝑte aeris. Et alij sermões eius nõ ꝯsoni adinuicẽ possent adduci: non tñ de isto mirãdum est: qꝛ Auer. vt ipse in fine capituli ꝑallegati dicebat. Juuamenta ꝑtium oculi sunt arbitraria: ꝛ ideo quãcunqꝫ ꝑtem in hac qõne posset quis defendere. ¶ Mõ ponam aliã opi. eã testimonio nostroꝝ auctorum confirmãdo: ꝛ ne cõtingat cauillare: isti auctores bñ sciuerunt distinctim noĩare crystallinã ab aranea. Dico ergo ꝙ crystallina est ps principalioꝛ oculi sumendo oculũ pro isto corpore rotundo solo contento in orbita qḋ primo ostẽdo de mẽte Gal. in locis ꝑdictis. 4. de accidẽti ꝛ morbo cap. 2. ꝛ. 7. terapẽ. 2. ca. Jdẽ ponit Zoar libro primo trac. 8. 14. ca. vbi dicit. Jlla grãdinosa humiditas ꝑncipaliter istrꝫ visus existit. Jtẽ idẽ ponit Jesus lib. 1. ca. 8. Jtẽ idem ponit auctoꝛ ꝑspectiue: ꝛ hoc etiã põt probari rõne auctoris ꝑspectiue. Jlla ps est principalioꝛ in oculis qua nocita maxime nocet visus: ꝛ alijs nocitis non sic nocet visus: sed nocita crystallina fit in visu nocumentuꝫ quod sic non cõtingit de alijs: ergo ꝛc. Maioꝛ est nota: qꝛ sicut circa idẽ versat sanitas ꝛ egritudo sic ꝛ principalr̃ circa idẽ. ꝛ põt sumi primo de accidenti ꝛ morbo. ca. 1. Minorem dixerunt hi auctores eẽ notã ꝑ experimẽtum: vnde ꝓpositio ꝑspectiue dicit sic. Uisum vigere in glaciali humoꝛe super quo Cõmẽta. eius dicit. hoc expimẽto docet: qm̃ si alij cuicunqꝫ tunice vel humori lesio accidat salua glaciali ꝑ medicinã recipit curationẽ ꝛ sanat ꝛ restituit visus: ipa ꝟo corrupta corrumpit visus irrecuperabiliter. Scḋa rõ põt formari de mẽte Jesu. Jlla ꝑticula est minus principalis in oculo q̃ crystallina que est recipiens superfluitates a crystallina: sed aranea est hmõi vt ipse ponit dicens in. 13. caplõ. Jnquãtum sunt superfluitates nutrimẽti crystallini expellit eas ad araneã. Tertia rõ ẽ. illa ps oculi nõ est ꝑncipalis in visu que non hꝫ supficiem cõtinuã: aut si hꝫ eã hꝫ regularẽ vel vniformẽ in planitie sicut hꝫ eã crystallina: sed aranea est hmõi: ergo ꝛc. Maioꝛ pꝫ: discontinuatio supficiei corꝑis diaphani si fit ad ꝑtes vehemẽter ꝑuas facit ꝙ in illo nõ põt spẽs presentari: si fit ad ꝑtes sufficientes tot formãtur species quot sunt ꝑtes: aut format ibi vna spẽs quasi fracta: ꝛ hoc ꝑꝫ situs diuersitatẽ vt ad sensum appet in speculo: sed ista impediũt ꝑfectionẽ visiõis. Silr̃ supficiẽ hẽre nõ leuẽ ꝑfecte impedit actuꝫ visionis: vel melius loquẽdo est cã ꝙ nõ perfecte recipiat spẽs vt põt sumi ab Aristo. 5º de generatione aĩaliũ. c. ꝑ. de doloribus oculorum. Minoꝛ declarat. Primo ꝙ non est cõtinua: qꝛ est facta ex villis neruorum sicut vnum rhete: vel ẽt qꝛ est facta de villis venarum arteriarum ꝛ neruorum. Et probatur ꝙ rhetina fit de illis villis: vt ponit Jesus lib. primo. 10. c. ꝛ Haly. tertio theorice ca. 13. Sed cõmuniter tenet ꝙ aranea fit de extremitate rhetine: ergo erit composita de illis villis neruoꝝ arteriarum ꝛ venaꝝ. Sꝫ ista cũ sint diuersa valde nõ vident posse continuari adinuicẽ: qm̃ iter villum ꝛ villum fit spatium: ergo videt ꝙ tunica aranea nõ fit cõtinua. Dico etiã ꝙ concesso ꝙ ista corpora continuent: qꝛ esset de solis villis neruoꝝ: adhuc videtur ꝙ non posset esse regularis. i. eq̃lis ꝛ polite supficiei oĩno. qḋ ꝓbatur: qꝛ villi illoꝝ corporuꝫ vel ꝛm̃ vnum situm situant vel adinuicem cruciant ꝛ trãsuerse supponũtur. Siquidem ꝛm̃ vnum modum situantur. ꝟ. g. ꝛm̃ longitudinē: ergo species apparebit longioꝛ: hoc demõstrat in speculo in quo ꝛm̃ longum distrahunt applicationes plumbi: qꝛ faciem facit apparere longam. Si aũt supponuntur: ergo non habent supficiem oĩno equalē. Jsta rõ videt sensibilis. ¶ Sed tu dices per istã rõnem ego ostendã ꝙ tela aranea impedit visionẽ nedum ꝙ sit ꝑncipalis pars vel coadiuuans. ¶ Dicendum ꝙ nõ ꝓbat ꝙ impediat: sed ꝙ nõ sic ꝑfecte ꝓ actu visionis recipiat in aranea sicut recipit in crystallina: que crystallina est corpus nõ factum ex villis immo vniforme valde ꝛ politissimũ in supficie: ꝛ iõ lꝫ nõ recipiat ita ꝑfecte aranea: tñ perfectius recipt aranea q̃ cornea. ¶ Ad dicta in ꝯ̃rium. Primo ad auctoritatem Aristo. dõm ꝙ pupilla sumit tribus modis. Uno modo pro foramine qḋ videt apparere in oculo: ꝛ isto modo sumit Gal. 4. de accidenti cap. 2. cum dicit. ꝑ pupillã intendo foramen vue. Secũdo modo sumitur pro tota concauitate oculi inter pelliculas vel ꝓ oculo ipso quo sumit ab Aui. in ꝑncipio capituli cũ dicit. Humores q sunt in pupilla. ꝛ infra cap. de obthalmia. Tertio modo sumit ꝓ crystallina sicut vulgares eã nominãt: ꝛ isto mõ sumit ab Aristo. vñ dicit. Jnterius aũt oculi humidũ quidẽ quo videt pupilla. Ecce qũo vocat pupillã humiditatem. ¶ Ad rõnē. illa est ps principalis in qua rerũ forme vel imagines describunt ꝛ representãt possumus duplr̃ rñdere. Prĩo cõcesso isto minorem negãdo. ¶ Et ad auctoritates ꝓbãtes dõm ꝙ repñtant virtute crystalline. Uel aliter ꝙ rõ arguit oppositū: dicendo ad maiorem ꝙ illa ps est principalioꝛ ꝛc. verũ ẽ si illa representatio est immãlis sufficienter tunc in minori dicã ꝙ illud qḋ repñtat rhetina hꝫ adhuc nimis de mãlitate. Cuius signũ ẽ istud ꝙ spẽs sensibilis q mouet in rõne ꝓprij obiecti sicut pura silr̃itudo sumit: vt ab obiecto videtur eẽ immaterialioꝛ q̃ illa q mouet obiectũ ꝑ se. Jsta ꝓpositio reliqs paribus videt posse saluari: qꝛ spẽs que mouet sicut esset ipsamet quoddã obiectũ vr̃ magis hẽre rõnem entis nãlis causantis actũ. Sed que nõ mouet nisi vt obiecti silr̃itudo vr̃ minus esse ens nãle: ꝛ magis appropinquare ad rõnem relatiõis. Sed illa spẽs quã pñtat rethina iudicat in oculo: opꝫ ergo ponere aliã ꝑtem preter rhetinã que recipiat immãlius. Cõtra assumptam tñ propositionem posset multum instari maxime per scientiã de speculis: sed propter prolixitatẽ omitto. ¶ Ad Auer. dicendum ꝙ ipse fuit in questione ambiguus. ¶ Ad rõnem concessa maiori dico ad minorẽ negãdo eã. Primo dicendo ꝙ spiritũ totuꝫ queꝫ hꝫ aranea non hꝫ nisi per crystallinã: sicut si diceremus ꝙ arteria plus hꝫ de spiritu q̃ caro ad quã vadit: tñ in opere carnificationis non est principalioꝛ arteria q̃ caro: qꝛ arteria est deferens ad carnem: ergo. ¶ Uel aliter subtilius respondendum ꝙ presupposito ꝙ spũs non sit animatus dicemus ꝙ crystallina circunscripta corpulẽtia spiritus est principalioꝛ ps in visione ꝛ nõ similis cum corpulentia: qḋ põt probari premissis duabus propositionibus. Prima ꝙ sensatio. s. ꝓ vltimo receptiuo perfecte fit operatio cõsimilis. qḋ primo ꝓbat per Auer. 2. colliget. c. 5. vbi videtur ĩnuere ꝙ caro ꝛ neruus cum sint duo corpora nõ possunt ambo eẽ vnũ organũ sensus: determinatũ est ꝙ sensus simplex nõ inuenit nisi a corꝑe simplici. ꝛ Arist. scḋo de ꝑtibus aĩalium primo ca. vbi dicit. Que susceptiua sensibiliũ eẽ simplicium ꝑtiuꝫ. ꝛ posset hoc ꝓbari rõne sed esset valde longũ. Scḋa ꝓpositio est ꝙ spũs ꝛ corpulentia crystalline non faciũt vnũ corpus simplex ꝛ oĩno vniforme põt ꝓbari: qꝛ vnũ est corpus terminatũ vt crystalline corpulẽtia: ꝛ aliud est interminatũ vt spũs: cũ igitur sint duo corpora iõ non vnum simplex. ¶ Amplius vel faceret vnũ refractione in corpus tertiũ: ꝛ tũc dubiũ quid sit huius agens: vel qꝛ trãsit in nutrimentũ ꝛ tunc corpulẽtia spũs nutriret quod nõdum positum est. ¶ Amplius illi qui ponũt spũm eẽ aĩatum ponũt ꝙ spũs ꝛ mẽbrũ faciũt vnũ qḋdã ordinẽ: ergo multomagis illi qui ponũt spũꝫ inanimatũ tm̃: ergo ad ꝓpositũ ꝙ corpulẽtia spũs ꝛ corpulẽtia crystalline nõ sunt vnũ corpus cõsimile oĩno sicut spũs solus vel sola crystallina. His habitis arguatur. perfecta receptio sensibilis fit in aliquo consimili: aut igitur in spiritu solo: ꝛ hoc videt falsum: qꝛ est inaĩatus: vt ꝑsupponitur. aut in crystallina sola: ꝛ hoc saluari põt qꝛ aĩata est. ¶ Sꝫ tu dices primo quid ergo facit spiritus iste de vtilitate ipsius crystalline. ¶ Dicendum ꝙ dat sibi moduꝫ quẽ-

Opinio cõmunis.

dam cõplexionis ꝛ ꝓportionis quo disponit ad opationem. ¶Se
cũdo dices: Auer. colliget. 3. ca. 38. de accidẽtibus visus hũc sermo
nẽ ponit. Corpora ista. s. aer ꝛ aqua dãt spẽm coloris oculo: deinde
apprehendit spiritus visibilis esse coloris. ⁋ Dõm ꝙ Auer. loqui
tur de apprehẽsione iudicatiua: de qua erat dubium in qua parti
cula fieret. nominauit ergo spũm sicut in exẽplo.

Dubm 6m ¶Secunda dubitatio est: vtrum crystallina sit membrũ. ⁋ Videtur
ꝙ nõ. illud qđ est humor nõ est mẽbruꝫ: qꝛ sunt sic distincta: sꝫ cry
stallina est humor aliqs: vt oẽs ponũt auctores in anathomia ocu
li. Itẽ vel esset mẽbrum spermaticũ vel sanguineũ. sed nõ sperma
ticũ: qꝛ talia sunt dura vt ossa ꝛ cartilagines. vel tenacia: vt nerui
qđ nõ hꝫ crystallina nõ sanguinea: qꝛ ista paucã trãsmutationẽ fa
ciũt in sanguine ꝓ cõuersione: sꝫ ad crystallinam venit ꝑ multas
trãsmutationes. Amplius auctores nominãtes ꝑtes cõsimiles nõ
nominãt crystallinã: vt cõiter dicitur. ⁋ In ↄ̃rium sumitur a Gal.
primo de ingenio sanitatis. 6. cap. ⁋ Dõm ẜm cõem modũ ꝙ cry
stallina est mẽbrũ. qđ ꝓbat primo. pars ꝑ̃ncipalis mẽbri vr̃ eẽ mẽ
brum: sed crystallina est pars principalis membri: vt probatum
est: ergo ꝛc. ¶Sed tu dices ↄ̃ maiorem spũs est ꝑs ꝑ̃ncipalis mẽ
bri organici: vñ Auer. coll. 2. ca. 4. mẽbra simplicia nõ fuerũt inuẽ
ta nisi ꝑꝑ cõposita ꝛ cõposita ꝑꝑ ipm calorẽ. i. spũm missum a cor
de tñ spũs nõ est aĩatus. ⁋ Dõm ꝙ ista rõ est bona ꝓ illis q tenent
ꝙ spũs sit aĩatus. possum ergo dicere ꝙ spũs nõ est ꝑs ꝑ̃ncipalis
organici opatiua: sed instrumẽtalis: ꝛ in hoc nõ facio mõ vim. Se
cũda rõ cõis: illud qđ nutrit est aĩatũ ꝛ ꝑ ↄ̃ñs ẽ mẽbrũ: sed crystal
lina est talis vt omnes auctores dicunt: vñ Auicen. post ipsum cry
stallinum positus est humor vt nutriat ipsum. ⁋ Thadeus preter
dictam solonem dat duas alias solones: quas ponit: ꝛ nõ probat.
⁋ Prima solutio est ꝙ crystallina põt dupl̃r considerari. Uno mõ
rõne substãtie: ꝛ vt sic est mẽbruꝫ: sed humor siue humiditas. Alio
modo rõne officij: ꝛ vt sic est mẽbrũ. ⁋ Scđa solutio est: ꝙ crystal
lina rõne substãtie nõ est vere mẽbrũ sed est quasi tenẽs medium
inter nãm mẽbri ꝛ nãm humoris: sed rõne officij est mẽbrum. He
ꝓpositiões qꝛ sine ꝓbatiõe ponunt: ideo nõ molestant a me. ¶Ad
ↄ̃ria dõm. Primo ad ꝑ̃mum: qđ est humor nõ est mẽbrũ. cõcedat.
sed minor negat. tu ꝓbas ꝑ auctores. dõm ꝙ improprie tunc sumi
tur humor ab eis: qꝛ si ꝓprie sumeret: iã facerẽt mentionẽ de eo i
capitulis de humoribus: cũ sit tãte nobilitatis ille humor. ⁋ Ad 2m
dõm ꝙ est mẽbrũ spmaticũ. i. factũ a ꝑ̃ma gñatiõe de mã optime
digesta: ꝛ multũ trãsformata: ꝛ nõ est facta ad replendum loca va
cua: sicut carnis ꝑticule: hoc. n. est eẽ spermaticũ: vt al's declara
tur. Tamẽ dices mẽbra spermatica sunt dura. dõm ꝙ pñt esse du
ra ꝛ mollia: sicut appꝫ ꝺ cerebro: de quo nõ põt dici ꝙ nõ sit sper
maticũ membrum. ⁋ Ad tertiũ est dõm ꝙ. G. in lib. de dr̃ia mẽbro
rum consimilium ꝛ organicorum nominat crystallinũ inter consi
milia: vt posterius ponit in quadã alia questione.

Dubm 7m ¶Tertia dubitatio est: vtrũ crystallina sit mẽbrum cõsimile vel or
ganicum. ⁋ Videtur ꝙ sit organicum. illud membrum est organi
cum cuius si ꝑtem acceperis non cõicat toti noĩe ꝛ diffinitione: vt
ponit. A. lib. 1. fen. 1. ca. de mẽbris. sed crystallina est hmõi: ergo ꝛc.
vt notum est. ⁋ In contrarium est Gal. preallegato loco. ⁋ Dõm
dupl̃r. Propter qđ est notãdũ ꝙ mẽbroꝝ quedã sunt vere organi
ca vt facies manus ꝛ pes: ꝛ quedã sunt vere ↄ̃similia ꝛ simplicissi
ma vt caro: ꝛ qdã sunt inter ista media: ꝛ quedã approximãt plus
ad vnũ extremũ: ꝛ quedã ad aliud: hoc põt sumi a Gal. in ꝑ̃allega
to libro: ꝛ ꝑ̃mo de accidẽti ꝛ morbo. c. 2. ⁋ Dõm ꝙ crystallina non
est mẽbrũ vere ↄ̃simile vt caro simplicissima nec vt adeps nec ve
re organicũ vt pes sꝫ est quasi in medio iter ista. ⁋ Alio mõ possu
mus rñdere: ꝛ quasi redit ad hoc ꝙ crystallinam possumus dupl̃r
cõsiderare. Uno mõ rõne sue subẽ cũ complexione ꝛ diaphaneita
te: ꝛ vt sic est mẽbrũ cõsimile: rõ qꝛ quelibet ꝑticula eius sensibilis
quãtitatis est diaphana: ꝛ eiusdẽ cõplonis ꝛ subẽ cũ tota crystalli
na. Alio mõ põt ↄ̃siderari rõne sue figure quãtitatis ꝛ situs que cõ
currũt ad suã opationẽ: vt est ꝑs organici: ꝛ isto mõ dr̃ organicum
mẽbrũ. rõ est: qꝛ nõ oĩs ꝑticula crystalline hꝫ figurã ꝛ quãtitatẽ to
tius crystalline ꝛ ꝑ ↄ̃ñs nõ est cõsimile mẽbrũ: ꝛ qꝛ crystallina con
gregat nãm ↄ̃silis ꝛ organici: iõ merito dicebat in ꝑ̃ma solutiõe ꝙ
ipa tꝫ mediũ inter mẽbra vere cõsimilia ꝛ vere organica: ꝛ in hoc
ẽt reuertit solo quedã que ↄ̃sueuit dari. s. ꝙ crystallina põt cõpa
rari ad duo. Uno mõ ad ꝓpriã opatiõem q̃ est nutricatio: ꝛ vt sic ẽ
mẽbrũ cõsimile. Alio mõ põt cõparari ad opationẽ totius organi
ci que est visio: lꝫ sit sua operatio sicut ꝑ̃ncipalioris: ꝛ vt sic est mẽ
brum organicuꝫ. ¶Dubiũ tñ est ꝑ quã nãm est ꝑ̃nm opatiõis orga
nici an ꝑ cõsilem an ꝑ officialẽ: de qua qõne nihil ad pñs. G. tñ oẽs
opatiões radicaliter i cõplexiõeꝫ videt reducere. Unde in spãli lo
quẽs de mutatiõe crystalline pro actu visionis dicit primo de ige
nio. 6. cap. Crystallina mutari nõ posset nisi esset clarissima ꝛ lucẽ
tissima: neqꝫ est clarissima nisi complexio sua taliter extitisset. In

ducta in ↄ̃rium faciliter soluuntur.

¶Quarta dubitatio est: cuius complonis sit crystallina. Et vr̃ ꝙ sit Dubm 8m
complonis sicce auctoritate Jesus lib. 1. 8. cap. vbi dicit: nã aũt ei9
frigida est ꝛ sicca. probat etiã rõne. membrum iduratũ est siccum:
sed crystallina est huiusmodi: vt notum est: ergo ꝛc. Maior pꝫ: qꝛ
durities sicco attestatur vt patet scđo de complexionibus cap. 3. ꝛ
4. metheo. trac. 3. Minor est nota. In ↄ̃rium sumit de mẽte oĩum
auctorum qui dicunt ꝙ natura humoꝝ oculi est aquea: sicut appa
ret per Ari. in de sensu ꝛ sensato. vnde etiam Arist. in primo de hy
storijs. 9. cap. vocat ipm crystallinum humidum. nõ est ergo com
plexionis sicce. ⁋ Dõm est ad hoc ꝙ apud medicos nõ dubitat de
crystallini cõplexione quãtum ad actiuas: quia cõcessum videt ꝙ
sit complexionis frigide: sed dubitatur an sit complexiõis humide
vel sicce. ⁋ Quicqd tñ sit dicemus ꝙ crystalline cõplo sicut aliarũ
partium põt determinari vel in compatiõe ad mediũ mẽbrorum
qꝫ ẽ cutis: vel ad mediũ speciei: vel põt compari ad reliquos hu
mores q sunt in oculo. Si aũt loqmur de cõplexiõibus mẽbroꝝ cõ
parãdo ad cutim: sicut loquit Aui. de cõplexiõibus mẽbroꝝ. 1. cap.
fen. 1. illo ca. Dico ꝙ deus ꝛc. Et. G. in fine ꝑ̃mi de cõplexionib9. vt
sic cõplexio crystalline est humida. rõ est. Illud mẽbrũ ẽ humiduꝫ
qđ ad tactũ appꝫ humidi9 ꝛ mollius cuti: sed crystallina hoĩs cõ
parata cuti hoĩs ẽ hmõi vt sensus anathomie ostendit: ergo ipa ẽ
cõplexiõis humide. Si aũt loqmur de crystalline cõplexiõe com
parãdo ad mediũ speciei: tũc quedaꝫ crystallina est sicca: ꝛ quedã
humida cõparãdo ad crystallinam tempatam. Et rõ est qꝛ vbi est
dare mediũ necessario sunt extrema aliqua: aliter nõ diceret me
diũ. Sed est dare aliquã crystallinã inter oẽs crystallinas tẽpera
tã vt illa que ẽ in meliori oculo: ergo erit dare crystallinã distẽpe
ratam in sicco ꝛ humido: ꝛ in calido ꝛ frigido potest etiam dici.
Et iõ. G. i. 2. thegni. illo ca. tex. cõmẽ. 57. Ex his võ tẽdẽs ꝑ dispõnẽ
aliã ꝛ aliã crystallini dicebat significare sup oculo sicco vel humi
do. Si aũt loqmur de cõplexiõe eius in cõparatiõe ad alios humo
res oculi vt sic crystallina põt dici sicca. rõ ẽ. Illa ꝑticula põt dici
sicca respectu humoris vitrei ꝛ albuginei q̃ hꝫ plus de terminatio
ne vel fixiõe ꝙ̃ illi: sed crystallina est hmõi: ergo ꝛc. maior est nota
qꝛ humidũ aqueũ nõ põt cõstare nisi per aliquod siccũ: ꝛ ꝓprie sic
cum terreũ: vt declarat. 4. metha. tex. cõmẽ. 21. sed minor ꝓposi
tio est nota ad sensum. ¶Sed tu dices quõ se hꝫ in calido ꝛ frigi
do respectu illoꝝ humoꝝ. ⁋ Dõm respectu vitrei põt dici magis
frigida in cõplexione: sed respectu humoris albuginei põt dici mi
nus frigida in cõplexiõe: ꝛ vt sic posset dici cõplexiõis calide respe
ctu illius. Rõ primi est ista: qꝛ illud mẽbrũ respectu alterius est fri
gidius qđ reliqs paribus minus ꝑticipat de sanguinis nã: sed cry
stallina respectu vitrei est hmõi: ergo ꝛc. maior est nota: qꝛ sangui
nis ꝑticipatione ꝑticula dicitur calida magis vel minus: vt. 3. de
cõplexiõibus. cap. 4. Sed minor declaratur duplici signo. Primo
qꝛ vitreus humor hꝫ aliquã rubedinẽ a nã sanguinis: vt colligitur
ab Aui. hic. Scđo qꝛ rami venaꝝ ꝛ arteriarũ ꝑueniũt magis mani
festi sup toto vitreo ꝙ̃ sup toto crystallino. Nã tunica rhetina cõ
posita de illis cõprehẽdit totum vitreum: sicut ponit Aui. nõ tamẽ
cõprehẽdit totum crystallinum. Rõ secundi est qꝛ illud membruꝫ
vel illa ꝑs est frigidius ꝙ̃ crystallina ꝙ magis ꝑticipat nã aquea:
sed albungineus est hmõi: ergo ꝛc. maior est nota: cum aqua sit fri
gidoꝝ primũ. minor ẽ nota ad sensum excedit enim humor crystal
linus a nã aquea plus ꝙ̃ albugineus per aliquam constãtiã. Sed il
la fuit effectiue a calore nãli aliqualiter digerente: qꝛ ille ẽ qui ge
nerat mẽbra: ꝛ hoc appꝫ qꝛ a calido addit sibi densitas vt cuꝫ de
coquit: ergo crystallinus ẽ calidior ꝙ̃ sit albugineus. ⁋ Ad ↄ̃ria di
cendũ ꝙ Jesus compauit crystallinã ad alios humores.

¶Sed ꝛ post ipsum positus ẽ humor alius adueniens
ei ex cerebro vt nutriat ipsum. Inter ipsum enim ꝛ in
ter sanguinem purum est gradatio. Hic aũt humor si
milis est vitro liquefacto: ꝛ color vitri liquefacti est cla
rus: ꝛ declinat ad paruam rubedinẽ. clarus võ ẽ quo
niam nutrit claꝝ: parue autem est rubedinis quoniam
est ex substantia sanguinis.

¶Supius Aui. notificauit ꝑ anathomiã vnum humorẽ oculi qui ẽ
crystallinus. Hic notificat nobis aliũ. s. vitreũ humorẽ. Et ꝑ̃mo fa
cit h. Scđo qđ dixit declarat. ibi (Et ipe.) Tertio eius notificatio
nẽ complet. ibi (Et hic humor.) ¶Dicit sic. primo ꝙ post crystalli
nã est humor alius. s. vitreus dictus: ꝛ talis vitreus aduenit ei cry
stallino a cerebro vt nutriat ipꝫ crystallinũ: qꝛ iter ipꝫ crystallinũ
ꝛ sanguinẽ puꝝ ẽ gradatio. s. q̃ fit ꝑ vitreum. hic aũt humor simila
tur vitro liquefacto: qꝛ color vitri liquefacti ẽ clarus declinãs ad
ꝑuã. i. occultã rubedinẽ. sꝫ cã q̃re ẽ clarus humor vitre9 ẽ: qꝛ nutrit
clarum

clarū: sed ē parue rubedinis: quia iste fit ex substantia sanguinis. ¶ Circa quā ptem est ꝯsiderādū ꝙ Aui per anathomiā tria ostendit nobis de humore vitreo. Primo sui sitū ꝑ hoc qđ dicit. Et post ipsum. s. crystallinū. ergo locus eius est post ipm. s. crystallinū: ergo locus eius est post. s. versus cerebrū: qꝛ añ in oculo versus aerē ē. Ex quo appet ꝙ lrā dicēs adueniēs ei a cerebro: pōt exponi adueniens. i. situatus ei crystallīo. a cerebro. i. a pte cerebri. Pōt alio mō exponi sicut iacet: qꝛ substantia ipsius vitrei aduenit a cerebro. i. a sanguine: vel mā cerebri. Et hoc pōt dupl'r declarari. Primo ex cōueniētia mãe eius qꝛ mā istius humoris ē aquea ꝯueniens fuit ꝙ veniret a cerebro sicͭ a fonte magis imediate: ⁊ ꝺm istū modū posset dici ꝙ tā crystallina ꝙꝫ albugineus est adueniens a cerebro: tñ qꝛ ille vitreus imediatius aduenit ꝙꝫ crystallinꝰ ⁊ albugineus: imo crystallinus mediāte vitreo ⁊ albugineus mediāte crystallino: iō de alijs duobus humoribus nō dixit Aui. ꝙ ꝓuenirent a cerebro. Scđo modo pōt declarari aduētus huiꝰ humoris a cerebro ex sui adiacētia: qꝛ cū adiaceat venis arterijs ⁊ neruis venientibus a cerebro imediatius ꝙꝫ alius humor: iō pōt dici adueniens a cerebro. Qꝛ autē illis venis ⁊ arterijs adiaceat: apparet qꝛ tegitur rhetina que ex illis facta est. ¶ Scđo Aui. notificat nobis vitreū humorē ex sui opatiōe vel vtilitate cū dicit. vt nutriat ipm crystallinū. Hic aūt videṫ suus finis: qđ dictū pōt dupl'r exponi. Uno mō sicut sonat: ⁊ tūc opꝫ tenere ꝙ vitreus nō sit mēbrū: qꝛ vnū membrū nostri corporis nō subijciṫ pro nutrimēto alterius. Alio modo pōt exponi vt nutriat. i. nutrimētū preparet: sicut si diceremus ꝙ stomachus nutrit oīa mēbra: ⁊ hoc mō intellexit Aui. qđ apparet ex sermone quē subdit statiꝫ: ⁊ quē posterius ponet. Dicet. n. inter ipm ⁊ sanguinē purū ē gradatio: vt. A. sic arguat. illud pōt dici nutrire crystallinū qđ graduat. i. gradatim facit trāsire sanguinē ad crystallinū: sed humor vitreus facit istā gradatiōe: ergo pōt dici ꝙ nutrit: ⁊ iō dꝫ exponi inter ipm. s. crystallinū ⁊ sanguinē purū est gradatio. i. gradata ꝑmutatio facta ꝑ vitreū. ¶ Propter qđ est notandū sicut sumiṫ a Jesu lib. 1. cap. 9. nutrimētū crystalline nō potuit imediate esse a sanguine. ⁊ cā est: qꝛ opꝫ vt ipse sit in vltimo claritatis ⁊ ꝑuietatis: si sanguis ad ipm imediate ꝑueniret in illa hora oīa apparēt rubea: oportuit ergo vt ꝑ̊ sanguis ꝯuerteret ad claritatē: ⁊ hoc fit ꝑꝑ vitreū humorē. ista enim est gradatio. s. trāsire de gradu dispōnis ad gradū aliū: ⁊ huic dicto cōcordat sermo Auer. colliget. 2. cap. 12. ⁊ Haly. 3. theorice. cap. 13. ¶ Tertio notificat vitreū humorē ex sui noīatione: cū dicit est similis vitro liquefacto: ⁊ hoc ipse declarat. Ex hoc aūt tertio tria alia innuit nobis. Unū est cuius coloris sit hic humor: qꝛ est coloris albi cū ꝑua. i. occulta rubedīe: rubedo. n. eis plus eē vꝛ rōne arguta ꝙꝫ sensu appenti demōstrata. sensus. n. in humore vitreo iudicat plus quādā fuscitatē vt quasi nō sit ꝑfectissime clarus. Et hec snīa est Jesus lib. 1. cap. 9. vbi dicit color. s. vitrei est albus: ⁊ est decliuis ad fuscitatē. Scđo A. innuit cuius substātie sit: cū dicit liquefacto: qꝛ subē aquee: quod ostēdit sua liquiditas: ⁊ color albus. i. clarus: hꝫ ēt grossitiē aliquā respectu albuginei. Tertio innuit suā cōpl'onē respectu humoꝝ aliorū: cū. n. sit ex suba sanguinis cū aliqua virtute remanētis plus in eo ꝙꝫ in alijs humoribus: ⁊ hoc ostēdit color attinens rubedini pōt respectu illoꝝ dici cōpl'onis calide. Nā Jesus ꝑ̄alle. loco. Natura vitrei est calidior: tñ respectu tēꝑati in genere membroruꝫ est frigide compl'onis: vt supra dictum fuit in quadam q̄ōne.

¶ Et ipse non conuertitur ad similitudinem eius quod nutritur integre.

¶ Hic. A. qđ dixerat declarat. Prīo vnū. Scđo aliud. ibi (Et hoc.) ¶ Dicit ꝑ̊ ꝺm vnā expositionē dixerat statim ꝙ vitreus erat ꝑue rubedinis: qm̄ ē ex suba sanguis. Sed diceret aliqs ita posset dici de crystallino: qꝛ ēt est ex sanguine: ⁊ iō vult declarare q̄uo esse ex sanguīe est cā rubedinis in vitreo ⁊ nō in crystallino. Dicēs ꝙ ipse sanguis nō cōuertiṫ itegre. i. ꝑfecte ad sil'itudinē eiꝰ qđ nutrit. i. qđ dꝫ nutrire vt crystallini: ⁊ hoc qñ vitreus agit humor in eū: vt ꝑ̄paret crystallino: tūc arguaṫ: ergo seruat in eo aliqđ de dispōne que ē rubedo. Cā aūt eius qđ Aui. dicit est ista: qꝛ qñ duo agētia ordinatim ꝯcurrūt ad trāsmutādū vnā mām taliter ꝙ postremū agēs ꝑfectissime illā vincit: opꝫ ꝙ primū sit disponēs ⁊ nō ꝑfecte vincat. cū ergo crystallina ad ꝑfectā claritatē trāsmutat vitreū: ⁊ vitreus illi ꝑ̄dispōat: ergo vitreus nō itegre iducit formā claritatis: remanebit ergo aliqđ coloris: sꝫ prius ꝑ̄existens color erat rubeus: iō vitreus humor aliquā hꝫ rubedinē. ¶ Et notandū ꝙ ꝑ istā rōnē possumus ꝯcludere ꝙ ꝑtes vitrei humoris quāto sunt ꝓpingores crystallino: tāto sunt clariores: vt forte iter crystallinū ⁊ illā ꝑtē vitrei quā tāgit nō sit drīa i claritate: ⁊ quāto plus distāt ab eo tāto plus de illa modica rubedine participāt. ¶ Sꝫ diceres tu. A. deberet ꝓbare rubedinē in vitreo ex sanguīe q ꝯuertiṫ i suā subam: ⁊ tu ꝓbas ex sanguīe q ꝯuertiṫ i crystallinū. ¶ Dōꝫ ꝙ eadē mā sanguinea ē cuiꝰ ꝑs trāsit in subaꝫ vitrei: ⁊ ꝑs in subaꝫ crystallini: ⁊ tūc dicemꝰ ꝙ vitreus nō vꝛ ꝙ det plus de claritate sanguini: vt agit ꝓ se: ⁊ vt ꝑ̄parat crystalline: sicͭ nō dat plus de albedine mamilla sanguini ꝓ se ꝙꝫ ꝓ lacte. Et hāc sol'onē vide ifra in q̄ōne: an vitreꝰ sit coloratus. ¶ Scđo mō pōt expōi ꝙ. A. arguat vitreū hēre paꝝ rubedinis ex eo sanguīe q trāsit in suā subaꝫ ꝑ actū nutricatōis: ⁊ dicit sic: ꝙ ipse sanguis nō ꝯuertiṫ itegre ad similitudinē eiꝰ. s. vitrei: qđ nutrit. Et ex hoc vult hēre ꝙ esto ꝙ vitreus generēṫ a ꝑ̊nͦ gn̄ationis clarissimus: qꝛ tꝑe sua nutricatio fit ex sanguīe veniēte ad eū cū minori ꝑmutatione ꝙꝫ ad crystallinū: opꝫ ꝙ nō ꝑfecte in eū transmuteṫ sicut in crystallinū. ¶ Tertio mō pōt exponi: ⁊ vꝛ multū ire ad mentē Aui. ꝙ Aui. vult hͥ declarare dicta q̄dā: dixerat eniꝫ tria. Primo ꝙ iste humor est post crystallinū. Scđo ꝙ aduenit sibi a cerebro. Tertio dixerat vt ipꝫ nutriat. Prīo ergo declarat hic 3ᵐ. s. q̄uo vitreus nutriat. Scđo declarat 2ᵐ q̄uo ꝑuenit a cerebro. ibi (Et hic q̄dā humor.) Tertio declarat ꝑ̊ᵐ q̄uo est positꝰ post. ibi (Et hic humor eleuaṫ.) ¶ Dicit primo ꝙ ipse humor vitreus nō cōuertiṫ itegre. i. cū sua integritate ⁊ suba ad similitudinē eius qđ nutrit. i. ad similitudinē crystalline quam diximus ꝙ ipa nutrit. Uult ergo dicere. A. ꝙ ipsa crystallina nō nutriṫ ex vitreo sicut ex sua substātia ⁊ mā: sed nutriṫ ab eo sicut a preparāte sibi mām vt statim dicet.

¶ Et hic quidem humor non peruenit ab eo nisi quia mittit ei sanguinem a cerebro mediante rheti: quare oportet vt sequatur partem eius.

¶ Declarat aliud: ꝑꝑ qđ sciēdū ꝙ lrā pōt exponi dupl'r. Uno mō sic. Aui. dixerat vitreꝰ humor nutrit crystallinū. Ne igiṫ aliqs credat ꝙ suba vitrei trāsit in crystallinū vult ostēdere modū quo dꝫ dici ꝙ crystallinus nutriṫ a vitreo. Et dicit ꝙ hic humor. s. crystallinꝰ nō ꝓuenit. i. nō nutriṫ ab eo. s. vitreo: nisi qꝛ vitreꝰ mittit ei. s. crystallino sanguinē a cerebro. s. veniētē mediāte rheti. i. tunica rhetina mediāte. Uel posset dici. Et hic humor. s. vitreus non pōuenit ab eo. i. nō hꝫ hāc rubedinē que est nutrire crystallinā: ⁊ hic ē quidā modus loquēdi. ¶ Ad cuius euidētiā est sciendū ꝙ vene q̄ agūt virtute alicuius corꝑis cui inirūtur trāsmutāt ad colorē illiꝰ corporis. cuius signū ē: qꝛ vene epatis trāsmutāt ad rubedinē: ⁊ vene mamillaꝝ ⁊ albedinē: vt sumiṫ ab Aui. huius tertij fen. 12. 1. ca. ⁊ 5ͦ de iuuamētis mēbroꝝ. ca. 1. Et in cōmē. afor. 5. ꝑticu. afor. 39. Si mulier q̄ neqꝫ ꝑ̄gnās ē ⁊c. Uult ergo Aui. qꝛ vene ⁊ arterie q̄ cōponūt rhetinā agūt in mām in eis ꝯtētā virtute humoris vitrei: ⁊ iō iducūt in sanguinē quē ꝯtinēt claritatē: ⁊ iste ē ex quo nutriṫ crystallina. Et nō ē de sua intētione ꝙ vitreus subijciat se ꝓ mā crystallini. Uñ Haly. 3. theo. cap. 13. nā vitrei facta ē vt sanguinē alteret ⁊ trāsmutet i nām suā. quo. i. qꝛ trāsmutatio fiat nāe crystalloides. eoqꝫ. i. sanguine sic trāsmutato pascaṫ crystallina. Et ꝺm hāc expositionē inferṫ de mēte Aui. ꝙ qꝛ vitreus disponit mām veniētē ad crystallinū cū illa mā sibi veniat ꝑ venas a cerebro: ergo opꝫ ꝙ vitreus stet crystallino a ꝑte cerebri. Uñ dicit quare opꝫ vt sequaṫ scilꝫ vitreus ꝑtē eius. s. cerebri: qꝛ sit a ꝑte post cerebrū. vel sequiṫ ꝑtē eius. s. crystallini: qꝛ sit post crystallinū sicut in ꝑ̊nͦ. §. dixit. Sꝫ post ipm positus est humor alius. Alio modo pōt littera exponi vt Aui. declarat illud dictū adueniēs ei a cerebro. aliqs. n. male itelligēs illū sermonē crederet ꝙ iste humor vitreus veniret ⁊ flueret a cerebro ad crystallinū. Uolēs Aui. hūc errorē abijcere dicͭ ꝙ humor hic vitreus nō ꝓuenit a cerebro aliter: nisi qꝛ vitreus mādat ei crystallino sanguinē q venit a cerebro ⁊ mādat illū sanguinem mediāte rheti. i. tunica rhetīa. s. quātū ad ramos venaꝝ ⁊ arteriarū: ⁊ qꝛ sic dꝫ itelligi: ꝙ ꝓueniat. s. qꝛ sanguinē a cerebro ad crystallinā māder: seqtur quare opꝫ vt sequaṫ. ¶ Ex qbus appet de mente. A. ꝙ humorē vitreū venire a cerebro pōt itelligi tribus modis. Uno mō ꝙ substantialiter veniat: ⁊ hoc est falsum: qꝛ tunc prius generareṫ a cerebro ꝙꝫ i oculo: ⁊ tūc nō possent ꝑ neruū obticum transire. Alio mō pōt intelligi ꝙ veniat māliter: ⁊ hoc est veꝝ: qꝛ mā sanguinea vñ fit in ꝑ̊nͦ generatiōs est de sup̄fluitatibus cerebri sicut totus oculus ex tali mā fit: vt habet declarari in alijs locis. Tertio mō situaliter potest intelligi. i. ꝙ situetur a ꝑte versus cerebrum: ⁊ hoc ēt est verum ꝑꝑ vtilitatem dictam.

¶ Et hic humor eleuatur ad medietatem posterioris partis glacialis vsqꝫ ad maiorem circulum qui est in ea.

¶ In parte ista Aui. cōplet notitiā vitrei ꝑ anathomiam declarat tertiū supradictū. Et dicit ꝙ iste humor vitreus eleuaṫ. i. ascendit vsqꝫ ad medietatē versus posterius humoris crystallini. ¶ Circa quā partē est notādū ꝙ his verbis innuit duo Auic. de humore vitreo. Unū est locū ipsius quē hic in speciali declarat: nā lꝫ iā supra dixerat ꝙ locus vitrei est post crystallinū: nō tñ ꝑfecte ostēderat q̄uo est posterius in occupādo locū: declarans ergo hoc dicit ꝙ lo

cus eius puenit vsq ad medietatē crystallini q̄ medietas est in altiori circulo: ꝛ hoc est veꝝ. corpus eni sphericū nō pōt habere medietatem nisi in circulo altiori ſm q̄ Aui. innuit ipsius colligātia ē: si colligantia dici pōt q꞉ colligat crystalline mediāte rheti: sicut illa mediante preparat sibi nutrimentum.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Dubitat̄ p̄ vtrū humor vitreus paruā hꝫ rubedinē vel fuscedinē. ¶ Et videt̄ q̄ nō. Illud qd̄ ē mediū d̄latiuū speciei coloris nullū dꝫ hr̄e colorē: sed vitreus ē hmōi sicut sumit̄ ab Auer. de sensu ꝛ sensato. Maior pꝫ q꞉ mediū ē recipiēs: ꝛ recipiēs dꝫ eē denudatum a nā recepti: ꝛ declarat̄ ex exēplo. nos. n. videmꝰ q̄ si postq̄ spēs visibilis recipit̄ in medio diaphano lucido trāseat p mediū coloratū realiter vel itentionaliter res illa appet coloris illius medij. Exemplū p̄ᵐ ē qn̄ nos ispicimus p vitrū rubeū oīa vident̄ rubea. Exēplū 2ᵐ ē qd̄ ponit Auer. colliget. 3. ca. 39. ꝛ in cōmē. de sensu ꝛ sensato. q꞉ trāseuntibus nubibus p loca viridia res que sub nubibus in recto aspectu subiacēt apparēt virides. Sꝫ manifestū est q̄ mediū a nubibꝰ intētionaliter recipit: ꝛ tn̄ ē cā q̄ videātur res virides. Silr̄ appet qn̄ pānus vere rubeus ponit̄ in aere facit circūstātia videri rubea: ḡ sic erit de vitreo. ¶ In ꝯriū sunt oēs auctores q volunt q̄ iō dicat̄ vitreus: q꞉ assimilat̄ vitro pticipās de eius colore. Inter oēs tn̄ Auer. minus hoc expressit forsan ꝯtētus q̄ dicat̄ vitreꝰ ex pte substātie liqde grosse ꝛ nō ex pte coloris. ¶ Dōm ad hoc q̄ vitreus ē alicuius rubedinis pue: ꝛ rō ē Auic. q꞉ qm̄ sanguis nō ꝯuertit̄ itegre ab humore vitreo: ḡ nō est pfecte clarus: sed sanguis nō pfecte ꝯuertit̄: qd̄ pbat̄: q꞉ est agēs disponēs mām ꝛ nō iducens formā vltimā: qd̄ pbat̄: q꞉ tūc vitreus esset crystallina. ¶ Sed tu dices ista rō pbat q̄ sanguis q est in ramis venaꝝ ꝛ arteriaꝝ rhetine retinet aliquā rubedinē: nō tn̄ hoc pbat d̄ corpe vitrei humoris. ¶ Dōm est ad hoc q̄ ex hoc ifert̄ q̄ corpus vitrei humoris aliquā tꝫ rubedinē: q꞉ mēbrū alteri p̄parās iducit i eū vltimū sue pfectionis qd̄ vel quā pōt iducere ꝛ quaꝫ hꝫ: imo plus forsan q̄ hēat formaliter. Uidemus enim q̄ sanguis est rubicūdior q̄ epar sicut ꝛ lac albiꝰ q̄ mamillaꝝ caro. Cū igit̄ sanguis q in rhetina continet̄ nō sit expoliatus oīno a rubedine: ḡ nec vitreus humor: q꞉ si vitreꝰ esset omnino clarus: oīno clarā generaret humiditatē. Scd̄o possumus dicere q̄ sanguis ille q ē in rhetina nō hn̄s pfectā claritatē suppositus vitreo est cā alicuius rubedinis in eo vel realis vel intētionalis saltē. ¶ Ad rōnem in ꝯriū possumus rn̄dere q̄ iter ptes vitrei sit aliqua ps vere clara nullū hn̄s colorē: ꝛ illa sit ps eiꝰ media: pars aūt circūferētialis q̄ tāgit rhetinā ē illa que hꝫ paruā rubedinē: ꝛ tūc appet q̄ cū vitreus sit delatiuus specieꝝ per sui ptē mediā que rn̄det crystalline ꝛ p̄ncipio nerui obtici: ꝛ illa sit clarissima q̄ optime possunt deferri spēs posterius per eū. ¶ Sꝫ tu. d. a pte posteriori versus neruū obticū adhuc ꝯiungit̄ rhetine: q꞉ ibi ēt ē rhetina: ḡ ibi erit coloratus p te. ¶ Dōꝫ q̄ saltē in illa pua pte qua obuiat fini nerui obtici non hꝫ aliquē coloreꝫ q꞉ nō obuiat ibi alicui sanguini. ¶ Alio mō possumus dicere q̄ spēs visibilis in vitreo sit colore vitrei affecta tn̄ ibi nō fit de ea iudiciū: sꝫ posterius in cerebro vel in neruis obticis: ꝛ ideo cum postea reicit̄ in spiritu vere diaphano: pdit illā affectionē coloris humoris vitrei. ¶ Sed tu dices ꝯ: ḡ nā nāliter operās tenderet de pfecto ad iperfectum. sed hoc est falsum. pbat̄ ꝯn̄tia: q꞉ spēs in crystallina hꝫ maiorem pfectionē cū sit pprius representatiua: sed in vitreo nō hꝫ illud cū sit false representatiua. ¶ Dōm q̄ pp maiorē vtilitatē nō est illud incōueniens: sed maior est vtilitas q꞉ vitreus humor hn̄s aliqualē colorē stet post crystallinū q̄ sit damnū de iperfectione quā acqrit spēs. ¶ Tertio possumus dicere q̄ nulla ps vitrei est vere cum colore aliquo: sed solū humiditas que est in ramis venaꝝ rhetine. Si aūt sit rubedo in vitreo aliqua: est magis itentionalis p rubedinē verā que ē in sanguie ꝯtēto in rhetina. ¶ Sed tenēdo istā viaꝫ opꝫ soluere duas rōnes. ¶ Ad primā q꞉ tūc sanguis in rhetina ꝯtētus esset ēt pfecte factus clarus: sic̄ vitreus ē pfecte clarus. Dōm q̄ nō opꝫ q̄ agēs ēt p̄parās oēm pfectionē quā hēret iducat i passo: in qbusdā eni verificat̄ in qbusdā nō. ¶ Scd̄o opꝫ rn̄dere ad illud qd̄ dicebat̄ q̄ mediū itētionalr̄ dispositū a colore est cā q̄ res alie videant̄ colorate. Dōm q̄ ista dispō nō ē vere itētionalis: imo aliqualr̄ appropinquat reali dispōni: ꝛ declarat̄ hoc: q꞉ tūc ēt spēs nigri in medio phiberet spēm albi: ꝛ ſm istā viā opꝫ tenere q̄ rubedo a pāno rubeo apparēs in aere nō hꝫ oīno eē itētionale. Ista tn̄ sunt dubia valde ꝛ dimittēda ad p̄sens: sed pro cōplemēto huiꝰ vide infra trac. 4. 1. ca. in qōne qua querit̄ an nocumētū in vitreo factū sit pricipale. ¶ Scd̄a dubitatio est an humor vitreus subijciat̄ māliter in nutricatiōe crystallini. ¶ Et vr̄ q̄ sic: q꞉ plurimoruꝫ auctoꝝ verba ita sonāt: vn̄ Auer. colliget. 2. cap̄. 12. humiditas vitrea facta fuit ad nutriendū hanc humiditatē crystallinā per viaꝫ rorationis. Sed certe sanguis sic nutrit mēbra in rorādo illa: q꞉ in humiditates roridas primo conuertit̄. sic ēt vident̄ sonare verba Jesus cap̄. 9. primi libri. Cōfirmat̄ ēt rōne. illud nutrit crystallinuꝫ qd̄ apparet sibi cōueniens ꝛ attingēs quātum ad maiorē pteꝫ: sed humor vitreus attingit multū crystallinū vt iā apparuit: silr̄ est cōueniēs in claritate ꝛ spissitudine: ḡ nutrit ipm̄. ¶ In ꝯrium arguitur de mente Aui. hic vt supra expositū fuit. ¶ Dōm q̄ vitreus humor nō subijcit̄ pro mā crystallini in nutricatione: sed solū imittit sibi mām p venas rhetine. probat̄ hoc primo auctoritate Zoar li. 1. trac. 8. 14. cap̄. vbi sic ait. Principalior ꝛ nobilior humiditas est grādinosa ꝛc̄. cui a pte iteriori v̄sus craneū humiditas vitrea appodiat̄ amplectēs illā circulariter ex illa pte deferēs sibi nutrimētū. vult igit̄ iste q̄ vitreus defert nutrimētū nō q̄ māliter nutriat. Amplius pbat̄ rōne. illud qd̄ est mēbrū nō nutrit aliud mēbrū: sed vitreus est mēbrum cū sit de ptibus p̄ncipalibus corpis aīati. hec tn̄ rō nō hꝫ locum: q꞉ pōt leuiter negari q̄ sit mēbrū. Alia rō suasiua pōt fieri. quātitas nutrimēti dꝫ pportionari quātitati mēbri ꝛ sue necessitati: sed crystallina nutriēda est pua ꝛ ab ea fit parua resolutio: ergo pauca mā idiget. Sed cū videmus vitreū esse magne quātitatis nō est credēdū q̄ sit ad nutriēdū crystallinū. ¶ Sed tu diceres quantū est pro nutricatiōe deberet esse paucus: sed p alia vtilitate fuit multiplicatus. ¶ Sed ꝯ quero de vtilitate: vel ē vtilitas preparatiōis nutrimēti: ꝛ hoc est ꝯ te: vel vtilitas portatiōis spērum: ꝛ tunc cadis in difficultatē p̄missam: q꞉ si est factus pure ad portādū spēs: tunc nā vadit ex intentione de pfecto ad impfectū qd̄ vr̄ absurdum. Qꝫ aūt portet nutrimentū vel mādet iā apparuit. ¶ Ad auctoritatem Auer. iam dicendum q̄ p rorationem non intelligit q̄ substantia vitrei roret: sed q̄ substantia vitrei roret mediāte humiditate que ē in rhetina. Uel aliter q꞉ forsan imaginat̄ q̄ si humor vitreus sit mēbrū qd̄ aliqd roridū a substātia sua resudet ꝛ humectet crystallinū ꝛ nutriat. ¶ Ad rōnem cū dr̄ illud nutrit crystallinū qd̄ apparet sibi cōueniēs. est dōm q̄ verū est. ad minorē negat̄ vt ex p̄missis appet. Uel dōm maiori qd̄ verū ē: nisi aliud sit cōueniētius: sed cōueniētius est qd̄ dat sibi rhetina.

¶ In anteriori parte est alius humor similis albugini oui: ꝛ nominatur albugineus: ꝛ est sicut superfluitas a substantia glaciali proueniens. Sed superfluitas clari clara est: sed positus est anterius propter causaꝫ antecedentem: ꝛ pp cām que est sicut cōpletiua. Cā autē antecedēs est qm̄ pars superfluitatis opposita est parti nutrimenti Et cā cōpletiua est vt gradet̄ delatio luminis sup glaciale ꝛ fit ei sicut clipeus.

¶ hic. A. p anathomiā notificat humorem albugineū: ꝛ dic̄ q̄ a pte anteriori crystallini est alius humor similis albugini oui: ꝛ iō hꝫ hoc nomē albugineus: ꝛ est sicut quedā supfluitas pueniēs a suba crystallini: ꝛ ideo est clarus. i. diaphanus vel trāsparēs: q꞉ supfluitas clari mēbri vel partis est clara: ꝛ positus ē ante humoreꝫ crystallinū oppositus sibi pp duas cās. Quarū vna est mediata: ꝛ non sic principalis. Alia cā est magis imediata vel vicina ꝛ finalis. Cā quidem antecedens. i. mediata est: q꞉ superfluitas opponit̄ parti eius nutrimenti vel nutriti: cuius est superfluitas. Causa aūt imediatior que dicit̄ completiua est q꞉ tota causa est: vt lumen ab extra gradatim perueniat ad crystallinum: q꞉ subito veniens posset nimis disgregare: ꝛ ideo est sicut clipeus crystallini. ¶ Circa quā ptem ad intellectū eius est considerandum q̄ Aui. quatuor modis declarat albugineū. Et p̄mo. s. a suo situ: dico q̄ notificat p sui nomē: q꞉ dicitur albugineus: q꞉ similat̄ albugini oui. Est autē duplex in ouo albugo: quedam grossa habens de se aliquā terminationē: quedā subtilis aquosa oīno diaphana intantum q̄ remanente ea in testa oui vitello cuꝫ pte albuginis adherentis abiecto nō videtur q̄ in illa testa sit aliquid: ꝛ huic albugini oui talis oculi humor subijcit̄. Un̄ Jesus lib. 1. ca. 14. dicit. Est similis albugini oui subtili. Similat̄ āt sibi in duobus. Primo i diaphaneitate. Scd̄o i subtilitate. Nā est valde subtilis vt quasi non possit teneri in manu sꝫ effluit: ꝛ per istam causam forsan haly. 3. theo. cap̄. 13. vocat eum euangoides. i. quasi vagans. ¶ Secundo notificat nobis eum ex parte sue dispositionis: quia dicit q̄ est clarus: assignat causaꝫ: q꞉ est superfluitas clari. ¶ Tertio notificat per sui situm: q꞉ est ante oppositus crystallino sicut clipeus: ꝛ de hoc duas cās assignat: propter quod est considerandum q̄ aliqui intelligunt per causaꝫ antecedentem. i. causam efficientem. Iste tamē intellectus corruptus est: nam locari albugineū ante propter istam cām q̄ est supfluitas nō est dicere q̄ sit efficiens. Alij sunt qui exponūt per cām añcedenteꝫ. i. necessariā: sed iste sermo est magis corruptus: q꞉ statim Aui. distinguit hanc cām antecedentē ꝯ cām cōpletiuā. i. finalē: ergo causa finalis distinguitur ꝯ necessariaꝫ quod est absurdū. ¶ Ad veꝝ intellectum hoꝝ vocabuloꝝ sciendū q̄ hoc vocabulum antecedēs apud Aui. ad presens sumit̄ duobus modis. Uno mō di

citur

citur cā antecedēs distincta cōtra primitiuā cām: ⁊ ꝯtra cām con-
iunctā: ⁊ vt sic cā antecedēs est cā corporalis inter quā ⁊ dispōnē
cadit mediū: quō sumit ab Aui. primo cañ. fen. 2. de causis. primo
cap. Scdō mō cā antecedens sumitur vt distinguit cōtra cām vici
nātem sine ꝓximā vel imediatā siue ista cā antecedēs sit corpora-
lis siue primitiua quō sumit ab Aui. infra fen. 10. cap. de sputo san-
guinis. cū dicit. Et haꝝ causaꝝ cōiunctaꝝ sunt cause magis antece
dēs ⁊c. ⁊ sic sumitur. 4. cañ. fen. pma. cap. 2. al's cap. 6. de febribus
effimerinis. cū dicit. nā si diuersificet: tūc erit pp cām aliaꝫ antece
dentē. ¶ Hoc habito est sciendū ꝙ poni humorē albugineū añ cry
stallinū hꝫ duas cās. Una cā est imediata q2 finalis: ⁊ iō dicit cōple
tiua: ⁊ ista est vt gradet lumen ad crystallinū. Alia ē cā antecedēs
⁊ nō sic principalis nec ita vicina: ⁊ ista cā est sumpta ex eo qō est
supfluitas que dꝫ opponi parti nutrimēti. Per ꝑtē aūt nutrimen-
ti nos possumus duo itelligere: vel partē vnde venit nutrimentū:
vel partem ipsam que nutrit. Siquidē intelligat primo mō tunc ē
veꝝ ꝙ pars ꝑ quā venit nutrimentū ad particulā dꝫ esse opposita
parti in qua ē supfluitas nisi sit ꝓhibēs: ⁊ hoc mō q2 nutrimentuꝫ
veniebat a ꝑte crystalline posteriori oculi: ergo superfluitas debe
bat esse in parte anteriori: ⁊ hoc volebat Aui. cū dixit opposita est
parti nutrimēti. Si aūt intelligat scdō mō. s. pars que nutrit: tunc
ēt verificat: nā superfluitas q̄ decidit ab aliqua particula que nu-
trit dꝫ esse mō quo ē possibile in loco opposito illi particule: ⁊ cā ē
q2 supfluitas est illi sicut ꝯria ⁊ eiecta ab eo: ⁊ iō nō dꝫ esse in eodeꝫ
loco: sed in habēte oppositionē: ꝫ cum albugineus sit crystallini su
perfluitas dꝫ esse in loco oppsito: sꝫ nō potuit eē posterius: q2 ibi-
dē ē locus nutrimenti nec sursum nec deorsum: q2 ēt illa loca occu
pant a vitreo: ergo sequit ꝙ situetur ante crystallinū. Scda cā est
cōpletiua quare locat. i. est cā principalis ⁊ imediatior vel finalis:
cuius ꝓpriū est eē cōpletū: ⁊ est vtilitas quā facit crystallino i gra
dādo sibi lumen ⁊ visibilia. Si ergo bene attēdimus ista cā est prin
cipalis: q2 est id proprie pp qō humor albugineus est factus sicut
finis ꝓprius vt est pars oculi. Sed illa alia cā est mediata ⁊ ante-
cedēs vel nō pncipalis: q2 inest sibi per hoc qō est supfluitas: sꝫ al
bugineū esse supfluitatē est posterius saltē intentione nature gene
rātis oculū: ergo bene dictū est ꝙ illa cā est añs: alia est completi-
ua. ¶ Quarto Aui. notificat albugineū quātū ad sui vtilitatē: ⁊ po
nit vnam eius vtilitatē explicite. s. vt gradet lumen. Sunt tñ ꝑter
hanc vtilitatē tres alie quas explicat Jesus libro pmo. 14. c. Una
est q2 humectat crystallinā ne exiccet a calore naturali ⁊ a calore
aeris: ⁊ istā cām inuebat Aui. cum dicebat vt gradet delatio lumi
nis: q2 lumen subito adueniēs crystalline nō solum noceret disgre
gādo spm̄ visibilē sꝫ ēt exiccādo cū radius vel lux calefaciēdo pos-
sit exiccare. Scda vtilitas est vt humectet tunicā vueā ne exicce-
tur ⁊ durescat. Tertia vtilitas q2 cū vuea habeat asperitatē iteriꝰ
ꝓhibet eius asperitatē iterius ne attigat crystallinū. Quartā vti
litatē ponit que est ꝫm opinioneꝫ Platonicoꝝ qui posuerūt visuꝫ
fieri extramittēdo de quoꝝ secta Jesus fuit: ⁊ ideo non ponaꝫ eā.
Jstas autem cās. A. inuebat cuꝫ dixit. Et sit sicut clipeus. Et easdē
innuit Halya. theo. 3. cap. 13.

Dubᵐ IIᵐ ¶ Circa quā partē dubitat primo de sermone Aui. Utrū superflui-
tas clari sit clara. ¶ Et videt ꝙ nō: q2 sanguis est corpus clarum.
Gal. quinto de iuuamentis membroꝝ. primo cap. vbi dicit de san-
guine est rubeus ⁊ mūdus: ⁊ apparebit in eo color ex luce que ē in
humore similis lumini celesti: sicut dixit Plato. sed melācholia ē
sua supfluitas: vt idē Gal. lib. 5. cap. 4. ⁊ tñ ipsa nō est lucida: imo
nigra: vt Gal. ibidē: ergo nō est verum ꝙ superfluitas clari sit cla-
ra imo turbida. ¶ Amplius si supfluitas est contraria ei cuius est
supfluitas: ergo supfluitas clari non est clara: sed sic est vt ponit
Mesue in suo de appropriatis medicinis. cap. de peripleumonia.
vbi ait. Jam dixit Ari. ꝙ superfluitas est cōtraria illi rei cuius est
supfluitas. Etiā. A. hic supfluitas est pars contraria siue opposita
parti nutrimēti. ¶ Jn cōtrariū est Aui. ¶ Ad cuius intellectumꝰ est
considerandū ꝙ aliqd pōt dici supfluitas alterius duobus modis.
Uno mō q2 aliūde ad illud pellat sicut flegma est supfluitas pul-
monis vt sumit primo libro fen. 1: ca. de cōplexionibus membroꝝ
sicut humores q de mēbris ad mēbra pellunt innāliter: ⁊ loquēdo
de talibus supfluitatibus ipse possunt eē similes ⁊ ꝯrie ꝫm ꝙ mām
ad mēbrū pelli ꝯtingit. Alio mō aliquid dicitur supfluitas alterius
q2 ex sui actione in mām aliqua pars effugit actum quem agens
intēdit siue itendat formā suā sicut in mutatione siue itendat for-
mā separatā a se sicut in gñatione sanguis. Jsta aūt supfluitas du
plex est in quāto ⁊ quali: vt oēs clamāt: supfluitas vere qualis est
contraria ei: cuius est superfluitas: vt cholera flegma ⁊ melācho
lia sanguini: nam omnes isti habent ꝯrietatem ad eū: lꝫ nō oēm
ꝯrietatē. huius aūt cā ē: q2 nō dr supfluitas qualis vt ad p̄sens suf-
ficit: nisi q2 ꝑ aliquā qualitatē resistit agēti nāliter disposito: ꝫ nō
recipiet formam sibi cōuenietē: sed potiꝰ in aliquo sibi ꝯriāte: quā-
uis tñ hoc sit nihilominus aliqō vestigiū hꝫ agentis. vñ pōt dici ei
similis: sicut vrīa tꝫ de vestigio nālis caloris ⁊ egestio ⁊ saliua: ⁊ in
hoc iste supfluitates nāles aliquo mō pñt dici sil'es. Supfluitas āt
quāti nō est ꝯria ei: cuiꝰ est supfluitas sicut humiditas spermatica
in extremitatibus venaꝝ: ⁊ hmōi cā est: q2 supfluitas talis nō resi-
stit mēbro ꝑ aliquā q̄litatē: ⁊ iō mēbrū trāsmutat illā: ⁊ conuertit
ad formā. s. actualē sibi sil'em: lꝫ nō vniat sibi. Et hoc est qō Mesue
loco p̄allegato volebat. vbi ponēs exēplū de supfluitate qualis di
xit. sicut fimus. i. fex ⁊ chilus. i. respectu chili: ⁊ sicut vrina: ⁊ mas-
sa sanguinea. i. respectu masse sanguinee ⁊c. Ponēs aūt exēplum
de supfluitate peccāte in quāto dixit. nisi sit supfluitas ⁊c. sic sper-
ma. Ecce igit ꝙ Mesue vult ꝙ supfluitas q̄lis est ꝯria ei: cuius est
supfluitas: sed supfluitas in quāto nō est ꝯria: imo potius similis.
Uerba tñ que ibi dicunt a Mesue que dubia hñt nō exquirēdū est
hic. Dico tñ ꝙ humor albugineus nō est supfluitas primo mō: q2 il
li modi supfluitatū vel sunt res p̄ter nām: sicut inꝰ malis cursibus
humoꝝ ad mēbra: ⁊ tale nō ē humor albugineus. vel sunt res aliū-
de currētes hñtes aliqō iuuamētū sicut flegma ad pulmonē: ⁊ ta-
le qdē nō est albugineus: in nullo enī mēbro alio generat vt ꝓycia
tur in oculū: nec est supfluitas in quali residēs ex actione crystal-
line in ꝓpriū nutrimētū vel ex actione rhetine siue vitrei. ⁊ cā est:
q2 haberet manifestā ꝯrietatē vel incōueniētiā ad illas ꝑtes: ⁊ sic
eēt cā corruptiōis illaꝝ. ¶ Dicemꝰ ꝫ cū mō loquēdi Aui. ꝙ hūor al-
bugineꝰ ē sic supfluitas. s. i q̄to respcū crystallini. dr āt supfluitas
in quāto nō vere supfluū: sꝫ sic supfluū q2 nō ꝯriat ei: cuiꝰ ē sic sup-
fluitas in quali que hꝫ malitiā: vt apparuit. Modus auteꝫ quō fit
iste albugineus est qñ gñat in embrione: ⁊ qñ generat ꝑ nutrica-
tionē vel gñatiōem ꝯtinuā. Prio qñ gñatur in embrione virtus i-
formatiua sicut de supfluo cerebri facit oculos: vt Arist. 2. de gña-
tiōe aīalium. cap. 12. ⁊. 13. al's cap. 40. ita dicam de supfluo crystal-
lino fac albugineū. Scdō qñ generat ꝑ nutricationē vel gñationē:
si nō nutrit possumꝰ dicere ꝙ de mā nutrimētali q̄ cōtinet in tuni
ca rhetina fiūt tres ꝑtes. vnā accipit sibi vitreus. aliā accipit cry-
stallinus. ⁊ tertiā que supfluit crystallino accipit albugineus. ⁊ iō
dicit ꝙ albugineus est de supfluitate crystallini. ¶ Sꝫ diceret ali
quis ita possum ꝓbare ꝙ crystallinus sit supfluitas vitrei: q2 nu-
trit de parte post vitrū. ¶ Dōm ad hoc breuiter ꝙ quotiēs aliqua
ꝑticula obtinet pncipatū quāuis ab alia ꝑte predisponat illa mā:
⁊ pars p̄disponēs vtat mā illis prius nō dꝫ dici ꝓprie ꝙ pricipalis
pars sit nutrita supfluitate eius: sic nō dicimus cor nutriri supfluo
epatis. ⁊ cā est: q2 oēs actiones aliaꝝ ꝑtiū sunt in illa sicut in fineꝫ
⁊ pfectionē: ⁊ iō dꝫ dici ꝙ nutrit de ea mā in qua est sibi seruitiuꝫ:
sicut nō dicimꝰ regē de supfluitate coci nutriri. Sꝫ alie ꝑticule que
post pncipalē nutriunt dicunt versus nutriri de supfluo pncipali:
sicut familie de supfluo cibo regis: ⁊ iō Ari. in. 2. de gñatiōe aīaliuꝫ
4. ca. al's cap. 14. assimilat nām sapiēti iconomo siue dispensato-
ri domus. ¶ Scdō diceret aliqs q̄ est cā ꝙ crystallinus nō acci-
pit illā ꝑtē que vadit ad albū. ¶ Dōm p̄ ꝙ nō est alia cā: nisi q2 nō
pluri eget q̄ꝫ id qō accipit: sed ꝙ veniret illud plus fuit ex ordina-
tiōe ꝑticularum mittentiū vt cerebri ⁊ capiētium: ⁊ ideo sicut illa
pars que ad crystallinū vadit est iā quasi ꝑfectissime lucida: ita il-
la que vadit ad albugineū: q2 supfluitas alicuiꝰ clari cuius est solū
supfluitas ꝑ quātitatē necessario opꝫ ꝙ sit clara. Secūdo mō pos-
sumus dicere ꝙ mā ista hꝫ aliquā in ꝑtibꝰ diuersitatē penes gros-
sum ⁊ subtile: igit illud qō est grossius magis aptū recipere fixiōes
trahit a crystallina: illud aūt qō est aquosius trahit ab albugineo:
⁊ q2 subtilitas nō repugnat diaphaneitati ⁊ claritati: ideo supflui-
tas ista est clara: q2 est clari crystalli quā nō tenuit ꝓpter turbulē
tiam quā haberet sed pp nimiaꝫ subtilitatem. Ex quo apparet ꝙ
ista supfluitas aliquo modo est supfluitas in quāto: ⁊ aliquo mo-
do in quali. Jn quali quātum ad modū substātie: q2 nō est ita fixa:
sicut illa quā trahit crystallinus. Est āt in quāto: q2 participat ma
gnā partē de dispositionibus bonis eius a quo venit. ¶ Tertio di
ceret aliqs cōcesso ꝙ albugineus sit supfluitas in quāto crystalli-
ne: quero a te an habeat alias supfluitates que sunt vere supflui-
tates in quali. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ hꝫ aliquas isensibiles eua-
porationes: ⁊ iste sunt que hoī acuti visus apparēt de qbus Auic.
dicit infra tracta. 4. cap. de imaginatiōibus. vbi dicit. Et sil'r cum
sunt in iteriori ꝑte ꝓpter vestigia vapoꝝ paruoꝝ non euacuātur
ex eis cōplexio ex natura oīno. Alio mō ꝙ ꝫm nostrā opinionē in
pncipijs medicine est dare aliqō digestibile qō nō emittit necessa
rio supfluitatem in quali. Sed q2 illud vr fatuum dicere pp mul-
tas rōnes ⁊ expssas auctoritates ꝯrias quibus alibi responsuꝫ est:
⁊ ideo hic omittat. ¶ Ex qbus soluūtur rōnes in cōtrarium. ¶ Ad
pmum dōm ꝙ arguit de melācholia respectu sanguinis: ⁊ respe-
ctu cuius est supfluitas in quali. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ Mesue loquitur
de supfluitate in quali: vt apparuit. Uel dōꝫ ꝙ large ⁊ aliquo mo
do oīs superfluitas pōt dici ꝙ habeat aliquā ꝯrietateꝫ ei cuius est

ſuperfluitas.¶ Ad auctoritatē Aui.dōm ꝙ Aui.dicit ꝙ pars ⁊ locus ſupfluitatis eſt oppoſita parti nutrimenti : qꝛ ſiue ſit ſupfluitas qualis vel quāti dꝫ aliū hēre locum ab eo cuius eſt ſupfluitas. De ſupfluitate in quali eſt notū:cum habeat multā cōtrarietateꝫ: ſed ſupfluitas in quāto ſicut ꝯriaṫ vel opponiṫ iuuatiuo in quātitate large ſumēdo hic ꝯrietatē:ita opꝫ ꝙ opponaṫ in eo qꝺ quātitatē cōſequiṫ.ſequiṫ aūt quantitatē locus:qꝛ talis quātitas eſt ſm tres dimenſiōes ex qbus cōſtituiṫ corpus:opꝫ igiṫ ꝙ ſicut humoꝛ albugineus ē ſupfluitas in quāto oppoſita cryſtallino:ita opponatur ſibi in loco:aut igitur fuiſſet locatus poſt cryſtallinū vt ſupꝛa: vel ſupꝛa eum vel ſubtus eo:⁊ hoc fuit impoſſibile pp vitreū cuius ſituatio quo ad hoc pꝛius fuit neceſſaria ex natura rei:quia neceſſitas iuuatiui eſt pꝛioꝛ ꝙ̄ neceſſitas ſupfluitatis:ergo opoꝛtuit ꝙ locaretur in alia locatione oppoſita.

Dub^m 12^m ¶ Scđo dubitaṫ vtrum humoꝛ albugineus ⁊ vitreus ſint mēbꝛum. ¶ Et videṫ ꝙ nō.Pꝛimo qꝛ oēs auctoꝛes nominant eos humoꝛes. ꝓbaṫ rōne:illa coꝛpoꝛa nō ſunt aīata ⁊ per ꝯñs non ſunt mēbꝛa:qꝛ nō ſunt terminata ꝓpꝛio termino:ſed ſunt fluida currentia:ſꝫ vitreus ⁊ maxime albugineus ſunt hmōi:ergo ⁊c̄. Maioꝛ ē nota ex duobus.Pꝛimo qꝛ talia coꝛpoꝛa fluentia ſunt tēdentia ad nām ſuperfluitatis elementi aquei.aqua.n.eſt ſicut mā liquabiliū:vt pꝫ.5. metha.cap̄.de nā.aīal aūt perfectū maxime ⁊ ꝑ ꝯñs ſue ꝑtes non ſaluanṫ in tanta elementoꝛuꝫ extremitate:imo opꝫ ꝙ mā mereaṫ animā:⁊ elementa ſint ad mediū quoddā reducta:vt Auic.nāliū 6.4.ꝑticula.penul.cap̄.Scđo apparet iſta maioꝛ:qꝛ aīa eſt actus coꝛpoꝛis oꝛganici:vt Ari.2.de aīa.coꝛpus aūt liquidū currens non pōt eſſe oꝛganicū.minoꝛ eſt nota ad ſenſum.Itē illa coꝛꝑa nō ſunt mēbꝛa in qbus nō appet vena aliqua nec meatus pꝛo nutrimēto: ſed vitreus albugineus ſunt huiuſmodi:ꝰ ⁊c̄.maioꝛ eſt nota : quia actus aīe nutritiue cōicat oī aīato.minoꝛ eſt nota ad ſenſum.amplius cambiū nō eſt aīatū vt oēs ꝯcedunt:ergo nec albugineus nec vitreus.tꝫ cōſequentia:qꝛ illa humiditas nō hꝫ minus de cōditionibus membꝛi ꝙ̄ vitreus ⁊ albugineus.¶ In ꝯriū arguiṫ de mente Gal.in libꝛo tertio de dr̄ia omiomerarū partiū:vbi inter conſimiles ꝑtes humoꝛes oculi cōnumerat.¶ Ad hāc qōneꝫ eſt dōm ꝙ iudicio meo in hac qōne nō pōt certe demonſtrari a pꝛioꝛi nec a poſterioꝛi ſed ad vtrāqꝫ ꝓbabiliter agui:⁊ maxime de albugineo humoꝛe nō pōt pꝛobari ꝙ ſit mēbꝛum ꝓbatione certa:⁊ iō Gal.in libꝛo pꝛeallegato in hac qōne dubitauit:vbi ait omiomeroꝝ enim.i. cōſimiliū.os dens cartilago tenon.i.choꝛda cerebꝛum ſpinalis medulla mēbꝛana ſimplex caro.innes.i.villus vel villi.pīguedo grando.adhuc aūt cū his in oculo vitreū humidū ⁊ cryſtallinū ⁊ coꝛnea ⁊ vuea tunica:⁊ qui ꝓpꝛie nominaṫ poꝛi:⁊ humiditas ꝓpoſita cryſtallīe.i.albugineus.Quocirca ⁊ de hac.ſ.humiditate oculi in logica fit qō:an ſit dōm eā ꝑticulam vel non ſicut ⁊ de ſanguine ⁊ ſpiritu.Ex quo textu pꝛimo poſſumus ītelligere ꝙ Gal.iſtos humoꝛes nominauit inter cōſimilia mēbꝛa.Scđo accipimus ꝙ dubiuꝫ erat:⁊ ꝙ tale dubiū erat logicū.i.argumentatiuuꝫ:quaſi vellet dicere ꝙ rōnes ꝓbantes hinc ⁊ īde ſint logice.i.argumētatiue.Tertio accipimus ꝙ Gal.dubitauit ſingulariter de humoꝛe albugineo an ſit membꝛū vel nō:⁊ ſm eius modū loquendi videṫ plus ſenſiſſe ꝙ nō ſit mēbꝛū:qꝛ dubitat de humoꝛe albugineo ſolo:vñ dicit de hac ſcilꝫ humiditate poſita ante cryſtallinū fit queſtio.Poſtea ſubdit ſicut de ſanguine ⁊ ſpiritu:quaſi dicat ſicut queriṫ de ſanguine an ſit animatus ſic de iſto humoꝛe:⁊ ſicut ſanguis nō eſt animatus ſic nec albugineus humoꝛ.Unde poſtea.G.in penul.ca.p̄allegati libꝛi noīans īter ꝑticulas coꝛꝑis humiditates oculoꝝ ſolū noīat vitreū ⁊ cryſtallinū nō faciēs mētioneꝫ de albugineo.Uñ ait.vitri foꝛme i.vtreꝰ ⁊ cryſtalli foꝛme.i.cryſtallina ꝓpꝛia ſpēs eſt vtrūqꝫ in vna ꝑticula animalis.¶ His pꝛemiſſis dico ꝙ volens defendere iſtos humoꝛes eſſe mēbꝛa pōt pꝛobabiliter cōfirmare.Pꝛimo auctoꝛitatibꝰ.Scđo rōnibꝰ.Pꝛio auc̄titate Gal.1.de ingenio ſanitatis.6.c. vbi dicit.Similia mēbꝛa dicunṫ que cōſimilibus cōſtituunṫ:vt vitrea ⁊c̄.Ecce quō vocat humoꝛē vitreū membꝛum:⁊ eodeꝫ modo dꝫ intelligi de albugineo:qꝛ videtur ab eo ſola ſubtilitate differre. Item Gal.tertio cap̄.libꝛi pꝛeallega.inter oēs ſimiles ad quas vene terminanṫ nominat humoꝛes oculoꝝ.vnde dicit. Sicut perueniunt aūt ad eas particulas arteria ⁊ vena ⁊ neruus aut diſſeminati multifoꝛmiter in ipſis aut ſꝫ extremitates ꝑticipātes ſolū ſicut in humiditatibus que ſm oculū.¶ Rōnibus ꝓbaṫ pꝛimo ſic.Illud qꝺ nutriṫ in coꝛpoꝛe aīalis eſt mēbꝛū cū ſit animatū:ſꝫ humoꝛ cryſtallinus ⁊ albugineus nutriunṫ de vitreo.ēt appet ꝑ Haly.theo. 3.ca.13.vbi vult ꝙ a rhetina currat cibus ad vitreū humoꝛē.Idem ſenſit Jeſus pꝛimo lib.10.c.Sed ꝙ albugineus nutriaṫ apparet ꝑ Aui.hic cū loquēs de tunica rhetina dixit.aduenit ei.ſ.albugineo nutrimentum ab anterioꝛi ⁊c̄.Idem Jeſus.15.ca.vbi dicit ſcđa vtilitas vue eſt vt nutriat albugineum . ¶ Ratio ſecunda.illud quod eſt membꝛum eſt pars compoſita membꝛi ſcilicet oꝛganici:ſꝫ cryſtallinus ⁊ vitreus ſunt huiuſmodi:ergo ⁊c̄.maioꝛ videtur eſſe nota:quia cum oꝛganicum ſit animatum videtur ꝙ partes eius materiales ⁊ pꝛincipales ſint animate.minoꝛ eſt nota.nam componitur oculus ex eis ſicut ex partibus faciētibus pꝛincipaliſſime poſt cryſtallinū ad operationeꝫ que eſt viſio:vt notū eſt.¶ Tertio illud eſt pars animata qꝺ deperditū in coꝛpoꝛe nō reſtauratur:ſꝫ albugineus ⁊ vitreus ſunt huiuſmodi:ergo ⁊c̄.maioꝛ ē nota:quia ſi nō eſſet membꝛum:eoꝛum generatio eſſet ſicut humiditatum vel humoꝛū generatio : qꝛ ſi deperdantur reſtaurantur .minoꝛ eſt nota ad ſenſum.Si enim aliquid de huiuſmodi humoꝛibus egrediatur: ⁊ maxime poſt pꝛimā etatē nūquam regeneraṫ:imo oculus remanet paruus.Dico autem poſt pꝛimā etatē pp caſum nouū queꝫ vidit Gal.vt recitat quarto de accidēti ⁊ moꝛbo.cap.2.de puero qui actu perfoꝛauit coꝛneā:vnde emanauit humoꝛ albugineus ⁊ tamē puer euaſit:⁊ illud vt narrat eſt raro.¶ Quarto illud qꝺ ſemꝑ remanēs in coꝛpoꝛe nō cōuertiṫ in coꝛpus nec coꝛrūpiṫ eſt membꝛū: ſed albugineus ⁊ vitreus ſunt hmōi:ergo ⁊c̄.Maioꝛ eſt nota:qꝛ ſi nō eēt membꝛuꝫ non poſſet dici ꝙ eſſet niſi humoꝛ ſed in coꝛpoꝛe manet humoꝛ vel conuertiṫ vel putreſit:vt pōt ſumi ſcđo de dr̄ijs feb.6.ca.¶ Ad ꝯria dōm ꝑ̊ ad auc̄itates ꝙ īpꝛopꝛie noīat albugineū ⁊ vitreū humoꝛes.¶ Ad rōnē cōceſſa maioꝛi ad minoꝛem ꝙ hūoꝛ albugineꝰ hꝫ tātā termīationē ⁊ oꝛganizationē ꝙ ſufficit ad rōnem anime:ſicut tenētes ꝙ ſpiritus ſit animatus:dicunt de ſpiritu ꝙ eſt coꝛpus tāte oꝛganizationis ꝙ pōt recipe foꝛmaliter animā:⁊ tūc aduerſarius nō bñ hꝫ quomodo ꝯrium pꝛobet.¶ Ad ſecūdū dōꝫ ꝙ maioꝛ eſt falſa:lꝫ.n.nō appareāt oculis:tñ eſt ſm veritatē ꝙ mōſtraṫ:qꝛ in minima ꝑticula carnis non eſt vena nec appet ad ſenſum via:⁊ tñ eſt mēbꝛū ⁊ nutritur.¶ Ad tertiā dico negādo ſimilitudinē:qꝛ humiditas cābij eſt facta ꝓ nutricatiōe:vñ nō eſt aīata:ſed īmediate trāſit in aīatū.Iſte aūt humiditates vitreus ⁊ albugineus nō ſunt facti vt in aliud ꝯuertanṫ:ſꝫ vt recipiant ſpēs īmaterialius ꝙ̄ faciat aer qꝺ hꝫ per talē diaphaneitatem cū eoꝛū anima.¶ Si enim aliqs vellet tenere ꝯriā opinionē ꝓbabil'r poſſet eā defendere:⁊ ponēdo pꝛimo rōnes ſupius factas poſſet addi rō q̄ hꝫ apparētiā.Et ꝓbat ēt ꝙ cryſtallinus nō ſit mēbꝛū ſic.ſi cryſtallina eſſet aīata:tūc ſpēs in ea recepta nunꝙ̄ appareret vel eēt vna.hoc eſt falſuꝫ.ꝯñtia ꝓbaṫ:qꝛ ſpēs que recipiṫ cū aliqua retētione in aliquo polito terſo diſcōtinuo eſt duplex:vel appet diſcōtinua ſicut appet in ſpeculis fractis.ſed ſi cryſtallina vel vitreus ēt eēnt ꝑtes aīate quoꝝ ſupficies eſſet diſcōtinua qꝛ in ſuperficie eſſent poꝛi tenētes nutrimētū inanimatū:ſed aīatum ⁊ inanimatū nō ſunt cōtinua:vt notū eſt:ergo iſti humoꝛes nō ſunt aīati.¶ Tūc ad rōnes in ꝯrium dicemus ꝙ oēs auctoꝛes q dicunt ꝙ ſunt membꝛa:ītelligunt ꝙ impꝛopꝛie ſunt mēbꝛa:quō dicit Haly.in thegni trac.2.31.cōmen.ꝙ pili ingrediunṫ in genere mēbꝛoꝝ.¶ Ad auctoritates que ꝓbāt ꝙ nutriunṫ dōm ꝙ impꝛopꝛie ſumunt nutricationē vt ſe extēdit ad generationē:quō accipit.G.12.theo.5.ca.cū dicit ſpūm nutriri.¶ Ad rōnem pꝛimā.illud eſt mēbꝛū qꝺ cōponitur ⁊c̄.Dōm ꝙ nō eſt vera:niſi inducēdo in pluribus:tñ nō eſt generaliter aſſumēda.Nā ſi oꝑatio alicuius oꝛganici eſt in aliqua receptione que abſqꝫ aīa pōt fieri non eſt neceſſarium illius oꝑationē fieri ꝑ particulā pꝛincipalē vel coadiacētes animatas.Dicit ergo tenēs iſtā partē ꝙ operatio oculi nō eſt videre iudicatiue:ſꝫ ſolū recipere ſpēs rōne īmaterialioꝛi ꝙ̄ aer ⁊ aqua exterioꝛ.Sed hoc pōt habere ꝑ diaphaneitatē hāc quā hꝫ ex tali mō miſtiōis quāuis nō ſit in anima.¶ Sed tu dices quare ergo tunice fuerūt aīate.¶ Dōm ꝙ ipſe fuerūt ad cuſtodiam illaꝝ humiditatū:⁊ qꝛ fuerūt occurrētes cauſis reſoluētibꝰ opoꝛtuit eas ſe reſtaurare:illi āt humoꝛes q fuerūt īteriꝰ cuſtoditi nō eguerūt hoc:ſꝫ ſufficit eis regnātio.¶ Ad tertiā dōm negādo maioꝛē:lꝫ.n.ſit vera in multis:tñ in iſtis humoꝛibus eſt dicere ꝙ nō ſunt mēbꝛa:⁊ ꝙ nō reſtauranṫ deꝑdita.⁊ cā eſt:qꝛ qñ deperdunṫ regriṫ aliqua mala diſpō in rhetina ⁊ ſecūdina q̄ ſunt ꝑn^m mãe ⁊ regnātionis iſtoꝝ:⁊ iō nō regenerantur.¶ Ad quartam dico interimendo maioꝛem:videmus eniꝫ cataractam que eſt quoddaꝫ humidum inanimatum ⁊ cum magno ſpatio vite perdurat ⁊ nō coꝛrumpiṫ neceſſario.Uel dicendū ꝙ iſti humoꝛes nō manent in tota vita idem numero.

¶ Amplius extremitas nerui compꝛehendit vitreum ⁊ glacialem vſqꝫ ad terminum qui eſt inter glacialem ⁊ albugineum:⁊ terminus apud queꝫ peruenit vitreus eſt apud coꝛonam ſicut rhete compꝛehēdit venatiōeꝫ quapꝛopter nominatur rhetina.

¶ Sed regeneranṫ ⁊c̄.Superius Aui.ꝑ anathomiā notificauit nobis ꝑtes oculi que dicunṫ humoꝛes tres.Hic notificat eas que dicunṫ tunice.Et ꝑ̊ notificat nobis ꝑtes que nō ſunt vere tunice vel pāniculi.

pāniculi. Scđo notificat nobis eas que ꝓprius dicunt tunice ⁊ pāniculi. ibi (Extremitas aūt.) / Pria in duas sicut sunt due tunice q̄ nō ꝓprie dicunt tunice vel pāniculi. s. rhetina ⁊ aranea: ⁊ hoc ꝑꝑ eaꝝ ꝑuitatē ⁊ mollitiē. Primo notificat rhetinā. Scđo araneā. ibi (Et nascitur.) ¶ Dicit primo ꝙ extremitas nerui. s. obtici dilatata cōprehēdit humorē vitreū ⁊ crystallinū vsq̄ ad terminū inter crystallinū ⁊ albugineū: ⁊ termin⁹ vsq̄ ad quē cōprehendit est vsq̄ ad locū ad quē venit vitreus. s. est apud coronā vbi est locus altior glaciali. Et dico ꝙ cōprehendit sicut vnū rhete cōprehēdit venationē ⁊ ideo dicit rhetina. ¶ Circa quā ꝑtē notādū ꝙ Aui. notificat nobis tunicā rhetinā ex quatuor. / Primo ex mō sue ꝓductōis cū dicit. Extremitas nerui. Modus aūt quo fit rhetina ē q2 neruus obticus in sui extremitate dilatat: ⁊ capit in se vitreū. / Scđo notificat rhetinā sui fine vel vtilitate: q2 cōprehēdit vitreū. Sciendum aūt ꝙ alias h3 vtilitates rhetina. Prio q2 nutrit crystallinū vt supra posuit Aui. Scđo q2 portat virtutē visiuā ad crystallinā: vt Jesus loco ꝑallegato. / Tertio notificat nobis rhetinā sui colligantia: q2 a ꝑte posteriori oculi alligat obtico: imo ꝯtinuat ⁊ est substantia ipsius: a ꝑte aūt anteriori alligat crystallino in supiori ꝑte coronali. Et q2 de extremitate rhetine nascit aranea tela: pōt dici ꝙ neruus siue locus ad quē ꝑuenit rhetina est neruus. i. aliqua quedam tela neruosa de neruis facta: sicut est aranea: ⁊ iō saluat lr̄a que dicit. cōprehēdit vsq̄ ad neruū. Ex qb⁹ soluit qđ in qua cōsueuit queri quātū intret in ꝓfundū oculi neruus obticus. Et dōm ꝙ in ꝓpria forma nō venit nisi vsq̄ ad ꝑn^m rhetīe ⁊ vitrei humoris a ꝑte post. s. versus cerebrū: sed si sumat neruus obticus ꝓ eo qđ ex ipo fit dicemus ꝙ venit vsq̄ ad crystallinā ⁊ capit eā. / Quarto notificat ex sui noīe: q2 dr̄ rhetina a rhete qđ cōprehēdit venationez: vt Aui. ponit. Uel dicit rhetina: q2 sicut rhete filis ita ramis componitur venaꝝ ⁊ arteriaꝝ: vt Haly. theo. 3. ca. 13.

Dub^m 13^m ¶ Dubitatur vtrum rhetina componitur ex solis neruis vel ex neruis venis ⁊ arterys. / Et videt ꝙ solis neruis componat. primo aucto. Aui. hic. Extremitas nerui comprehēdit. Itē Rasis. 1. Almāso. cap̄. de anathomia oculi cap̄. 8. dicit sic. Ex neruis ⁊ supradictis corporibus duobus fit ex eo pāniculus q rhetina vocat. Sed duo corpora dicta erāt duo pāniculi: ergo. / Amplius si penetratio nutrimēti nō fit ab hac tunica: ergo nō cōponit ex venis ⁊ arterys. nō eniz viderent pro alio ille vene ⁊ arterie: nisi pro nutrimēti penetratiōe ad ꝑtes oculi. S3 penetratio nutrimēti nō fit a rhetina: imo est officiū secūdine. Uñ iferius Aui. Ipsa secundina facit penetrare nutrimētū ꝺm veritatē. / In ꝯriū est Haly. theo. 3. de anathomia oculi. cap̄. 13. vbi dicit sic. Diciturq̄ hec tunica rhetialis eo ꝙ rhetis gerit similitudinē ꝑꝑ iniectionem al's irretionē in ea venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. / Dōm ad hanc dubitationē ꝙ rhetina componitur ex neruis. s. obticis ⁊ venis ⁊ arterys. probat primo aucto. Jesus libro. 1. cap̄. 10. vbi dicit. Tunica rhetina est cōposita de duab⁹ rebus. Una a neruo ꝯcauo. Scđa ex subtilissimis venis que dicuntur vritides. i. pori. ⁊ infra subdit miscent vene ad essentiam nerui deinde irretiunt adinuicem: ⁊ fit ex eis tunica rhetina. Idē Auer. colliget. 2. cap̄. 12. loquēs de rhetina dicit. Dat iuuamentū caloris naturalis ꝑ arterias q̄ sunt in ea. De venis aūt dedit itelligi ꝑ illud qđ dixit de vtilitate nutricatiōis. Hoc sensit Zoar lib. 1. tracta. 8. 14. cap̄. vbi dicit. neruus diuiditur spargit distinguit ⁊ subtiliatur ⁊ cōiungit cum venis pulsatilibus: ex qbus est rhetina cōtexta diuine ꝓuidētie p̄cepto. Itē. G. 10. de vtilitate ꝑticulaꝝ. 2. cap̄. vbi loquēs de rhetina dicit. apparet plena qbusdā venis ⁊ arterys. Oꝫ rōne ꝓbat opposita ei q̄ in ꝯtrarium sumit. Ex illis d3 cōponi rhetina ex quibus ꝯsequit suū finē: sed ex venis ⁊ arterys ꝯsequit finē suū aliquē. Nā vnus finis eius est dare nutrimētū bene dispositū crystalline: ⁊ h3 aliquos ēt vitreo. S3 hoc fit ꝑ venas ⁊ arterias: ergo ex venis ⁊ arterys cōponit simul cū neruis. / Ex quo appet cuius cōpl'onis fit rhetina: q2 inquantū ibi abūdat neruus ⁊ corpora neruoꝝ ⁊ arteriaꝝ pōt dici cōplexionis frigide ⁊ sicce: tñ respectu humoris oculi est cōplexionis calide ⁊ humide ꝑꝑ sanguinis ⁊ spiritus maiorē quantitatē. / Ad ꝯria dōm. p̊ ad Auic. ꝙ dedit intelligi cōponi eā ex venis ex dictis supius. / Ad scđam possumus dicere ꝙ ꝑ duo corpa itelligit venas ⁊ arterias: ⁊ hoc apparet q2 de duobus pāniculis cerebri dicit. s. generare tunicā. i. vueam a secundina. i. a pia matre: ⁊ scliroticaz intelligit generari a dura matre. / Ad rationem apparebit solutio ibidem.

¶ Et nascit ex ipsius extremitate tela aranea ex qua generat tunica subtilis cū qua penetrāt suture ꝑtis secundine quā nominabimus: ⁊ illa quidē tunica distinguit inter secundinā ⁊ inter albugineū vt inter subtile ⁊ spissum sit sepatoriū aliqđ ⁊ vt adueniat ei nutrimentum ab anteriore parte ipsius penetrās ad ipm a rhetina ⁊ secūdina: subtilis nō fuit sicut tela aranee nisi q2 si eēt spissa erecta in facie glacialis non elongaret quin accideret ex ea ꝑꝑ suā spissitudinē vel alterationē eius qđ velaret lumen a glaciali ex via albuginei.

¶ Hic Auic. ꝑ anathomiam notificat nobis tunicā q̄ dicit tela aranea. ⁊ dicit ꝙ ab extremitate ipsius rhetine nascit tela aranea. ⁊ volēs declarare eius substantiā ⁊ modū ortus dicit: ex qua extremitate rhetine generat tunica subtilis. s. que dr̄ tela aranea cū qua scil3 tela aranea quantū ad ꝑn^m sui ortus vt est iuxta finez rhetine penetrāt suture partis secūdine. i. qdā ꝓportiōes vel ꝑticule secūdine in modū suture. Et ista tunica aranea distinguit. i. sepat inter secūdinā ⁊ albugineū: vt inter ⁊c̄. lr̄a patebit statim. ¶ Circa quaz ꝑtē ad itellectū littere est notādū ꝙ Aui. notificat nobis araneam telam ꝑ quinq̄. Primo per sui nomē q2 dicit tela aranea: est enim in vltimo tenuitatis vt tela aranea: vt aly auctores dicūt. ¶ Secūdo nobis notificat eā ꝑ ꝑn^m sui ortus: ex quo habet colligātia ⁊ ꝑ modū ortus siue sue cōpositionis. Principia enim ortus tāgit ꝑ hoc qđ dicit. Nascit ex ipsius rhetine extremitate. Et tangēs modū cōpositionis dicit. Ex qua generat tunica subtilis. i. quāuis generet ab extremitate rhetine: tñ tunica aranea est subtilis in substātia: ⁊ in ꝑn° sui ortus associant sibi alique particule secūdine in modū suture. Et attēdēdū ꝙ si aliqs attēte inspiciat anathomiam oculi alicuius magni animalis videbit ꝙ vbi finit rhetina in loco maiori crystallini ibi appet aliqua colligatio secūdine in modū suture inspicit ibi aliqd nigredinis: vnde ibi est terminus, vltra quez secūdina nō procedit: l3 sit cōtinua vuee: tñ ab ide in antea nō dicit secūdina sed vuea. Sed hoc vult. A. dicere cū qua aranea quantuz ad sui ꝑncipium ⁊ finem rhetine penetrant suture ꝑtis. i. ꝑticule alique a secundina in modū suture. ¶ Tertio notificat eaz per sui societatē: ⁊ iā apparēt: q2 sociant per moduz colligationis tunice rhetine: ⁊ similiter sociant partibus secūdine per modū cuiusdaz suture. Et notāter dixit suture: quia colligātia aranee ⁊ rhetine est magis cōtinua q̄ȝ aranee ⁊ secundine. ¶ Quarto notificat eā per sui vtilitatē: cui Aui. assignat duplicē vtilitatē. Una est vt separet inter secūdinā ⁊ albugineum. ¶ Sed diceret aliqs ꝯ: imo iter crystallinū ⁊ albugineū. / Dōm dupl'r. Prio ꝑ lr̄e correctionē vt cōiter extra fit: ⁊ illa qdē tunica distinguit iter crystallinum ⁊ albugineū. Uñ Jesus lib. p̊. 13. cap̄. Una vtilitas aranee est: q2 diuidit iter humorē crystallinū ⁊ albugineū. Scđo mō possumus dicere ꝙ. A. habuit pro noto ꝙ separet iter crystallinū ⁊ albugineū ⁊ solū dixit id qđ minus vr̄ esse notū. s. ꝙ tunica aranea separat inter secūdinā ⁊ albugineū: quasi dicat ꝙ ille suture secūdine nō itrant in albugineū sed sunt in ꝑn° aranee: ⁊ iō aranea ꝑ illas suturas est finiens secūdinā: ⁊ ibi a latere aranee icipit albugineus: ergo bñ separat iter secūdinā ⁊ albugineū: q2 ex hoc itelligitur: q2 separat iter crystallinū ⁊ albugineū: iō subdit vt iter subtile. i. albugineū ⁊ spissum i. crystallinū sit sepatoriū aliqđ. Et ꝙ illa expositio sit ad mentem Aui. apparet. nā nō erat necessariū ꝙ iter albugineū ⁊ secūdinā interueniret mediū ꝑꝑ spissitudinē: quia si hoc eēt necessariū multo fortius fuisset necessariū ꝙ interuenisset iter albugineū ⁊ vueā: q2 vuea est spissior q̄ȝ sit secūdina: vñ. A. ifra loquēs de vua dicit. illđ qđ trāsit ad añriora ispissat. / Scđa vtilitas est quā Aui. assignat tunice aranee vt ei albugineo adueniat nutrimētū a ꝑte añ. i. a ꝑte secūdine ⁊ rhetine.. ¶ S3 tu dices ista expō est ꝯ mētē Aui. ꝙ añ in oculo vocat versus aerē ⁊ post versus cerebrū vt supra apparuit. / Dō3 ꝙ ante in oculo est duplex. Unū ꝺm ꝙ recipit spēs visibiliū: ⁊ illud est versus aerē. Aliud est añ ꝺm ꝙ recipit nutrimētū: ⁊ istud est versus rhetinā ⁊ secūdinā q̄ nutrimētū mandant. A. aūt vult ꝙ necessitas harum suturarum q̄ ad araneā vadunt est vt in albugineo idē nutrimētū recipiat. Nā illa ꝑs añ est ꝯueniētior q̄ȝ si nutrimētū trāsiret ꝑ totā vueā ⁊ reuerteret a ꝑte posteriori albuginei q̄ est versus corneā. hmōi aūt cā est q2 illud nutrimētū iaz sufficiēter dispositū est iuxta crystallinū: ⁊ iō ibi pōt itrare in albugineū iuxta suturas secūdine cū aranea. / Ex qbus appet ꝙ. A. hic ponēs vtilitates aranee: ponit vnā q̄ sibi debet: q2 sepat. aliā ponit q̄ debet sibi ꝑ suturas secūdine: nā dat nutrimētū albugieo: nā ipa secūdina ⁊ ꝑ ꝯñs sue ꝑtes qbus ligat ꝑn° aranee in crystallina h3 facere trāsire aliquo mō nutrimētū: ⁊ h̄ est qđ volebat Jesus lib. 1. 11. c. vbi dicit ⁊ icarnat rhetina sup mediū crystalline ⁊c̄. / Ex q̊ soluunt multe ꝯdictiōes q̄ vident iter auctores de nutricatiōe albuginei. Quidam. n. volūt ꝙ nutriat a tela aranea: vt pōt itelligi a Jesu. 14. c. ⁊ istud verificat inquātū ipaz fac̄ q̊dāmō penetrare nutrimētū. qdā dicūt ꝙ a secūdina. qdā ꝙ a rhetina. qdā ꝙ ab vuea. ⁊ vtrūq̄ verificat. rhetina. n. ⁊ secūdina quātū ad ꝑtē quā ꝯiungit crystallino sunt ꝑn^m nutricatiōis albuginei. sil'r vuea quātū ad ꝑtē quā tāgit secūdinā. ¶ Quinto notificat nobis Aui. istā telā araneā

ꝑ sui subaꝫ.s.dādo cām in hoc q̄re fuit ita subtilis:q꞉ si eēt grossa velaret lumē glaciali ex via albuginei. ¶Sꝫ diceret aliqs nō vr̄ h̄ eē necessariū:q꞉ si eēt grossa adhuc eēt diaphana:sicut videmꝰ ꝙ crystallina grossa est:⁊ tn̄ est diaphana. ⸿Dōm ꝙ differt nā crystalline a nā tele aranee:q꞉ crystallina ex mā fit aquea:vn̄ cuꝫ sua grossitie stat diaphaneitas.aranea aūt fit de suba nerui:⁊ iō nisi vltime eēt subtilis nō eēt diaphana cū neruꝰ de nā sui nō sit diaphanus nisi ꝑꝑ aliquā acq̄sitā dispōnē. ⸿Ex q̄bus appet qualis est cōplexio tele aranee:q꞉ pōt dici ꝙ frigide ⁊ sicce cuꝫ sit neruosa. vn̄ Jesus.c.13.dicit.nā eius tele aranee frigida ē ⁊ sicca.Ex quo ēt soluit̄ dubitatio:an tela aranea cōponat̄ ex neruis ⁊ arterijs:q꞉ forsan nō:sꝫ cōponit̄ ex ramis nerui vel villis:tn̄ suture secundine ad p̄nm ꝯiūgūt̄:⁊ posset ēt teneri ꝙ ex illis cōponit̄ vt supiꝰ ponebat̄.

¶Extremitas aūt panniculi subtilis implet̄ ⁊ texitur ex venis sicut secūdina:qm̄ ipa facit penetrare nutrimētū ƀm veritatē. Uerū nō est necessariū vt sint omnes partes eius p̄parate ad iuuamētū nutribilis:sed pars postrema que nominatur secundina.

¶Hic.A.icipit notificare tunicas q̄ sunt vere pāniculi:vl' tunice respectu duaꝝ dcāꝝ. Jsti pāniculi sūt tres ꝯsiderata eoꝝ ꝯtinuitate. Primꝰ ē a pte itrinseca oculi.s.secūdine ⁊ vuee:q꞉ ꝯtinuitate faciūt vnā tunicā vel panniculū. Scōs aūt est supior illo.s. sclirotica simul cū cornea. Tertiꝰ est ꝯiūctiua. ⸿Prio ḡ notificat p̄m pāniculū. Scōo 2m.ibi(Scōs v̄o pāniculus.)Tertio 3m.ibi(Tertiꝰ v̄o.) ⸿Pria i duas.nā pāniculus ille hꝫ duas ptes.vnā posteriꝰ versus cerebrū:⁊ dr̄ secūdina.aliā aūt versus corneā ⁊ dr̄ vuea. Prio notificat ptē versus cerebrū. Scōo v̄sus corneā vel aerē.ibi(Jllud aūt qō ꝑtrāsit.) ⸿Pria i duas. Prio facit hoc. Scōo remouet cauillatiōeꝫ.ibi(Uerū nō est.) ¶Dicit p̄ ꝙ extremitas pāniculi ⁊c̄. Ad intellectū lr̄e est ꝯsiderādū ꝙ.A.notificat nobis tunicā secūdinā per tria. ⸿Prio ꝑ p̄nm sui ortus cū dicit.Extremitas pāniculi subtilis. Propter qō notādū ꝙ ꝑ extremitatē pāniculi subtil' possumꝰ duo itelligere. Prio extremitatē pie mr̄is q̄ associat̄ neruo obtico. Nā ipsi optico neruo duo associāt̄ pāniculi a cerebro.s.dura mr̄:⁊ pia mr̄.sic̄ igit̄ de extremitate obtici dilatata fiebat rhetina:ita de extremitate pie mr̄is fit secūdia. Di extremitas pāniculi subtil'.i.pie mr̄is q̄ subtilis est respectu dure mr̄is:⁊ sic̄ pia mr̄ stat imediate sub cerebro:ita secūdina sub obtico. Scōo possumꝰ itelligere ꝑ extremitatē pāniculi subtilis ptē istiꝰ pāniculi extremā v̄sus cerebꝝ ꝗ pāniculus subtilis ē respectu scliroticí vel ꝯiūctiui. ⸿Scōo notificat scōinā ꝑ modū sue cōpl'onis cū iplet̄.s.in supꝰficie ⁊ texit̄ ⁊c̄. Et possumꝰ dicere ꝙ in h̄ ostēdit suas ptes. ⸿Tertio notificat euꝫ ꝑ sui vtilitatē:q꞉ est faciēs penetrare nutrimētū.s.in ptes multas oculi:⁊ ex hoc habetur suum nomē.s. secundina.nam secūdina fetus itexit̄ venis ⁊ arterijs:⁊ facit nutrimētū penetrare:ita ista tunica:⁊ iō dicit iplet̄ ⁊ texit̄ venis sic̄ secūdina:qm̄ ipa facit penetrare nutrimētū. Jesus v̄o aliā addit vtilitatē:q꞉ defendit rhetinā ab occasiōibus. Tertiā ēt ponit vtilitatē que nō differt a p̄ma dicta. Uel dicit̄ secūdina:q꞉ a secūdo pāniculo cerebri.s.pia matre orit̄. vnde Haly.theo.3.cap.13.dicit.hec tunica secundina sicut mater tenuis cerebri dicta est secundina a qua hec oritur.

Dum 14m ¶Dubitat̄ ꝯ istā ptē vtrū scōina faciat penetrare nutrimētū. ⸿Ur ꝙ nō:q꞉ h̄ ē offm̄ rhetine:vt supra dicebat̄. Jtē si faceret penetrare nutrimētū maxie faceret ad oculi hūores:sꝫ h̄ ē ipol'e:ḡ ⁊c̄. maior est nota:q꞉ illi sunt ptes oculi p̄ncipales. minor ꝓbat̄.nā illud qō ē coloratū nō pōt dare nutrimētū ptibus diaphanis:q꞉ ificeret eas vt pōt ex dictis supius hēri.tunica aūt ista ē colorata:q꞉ tēdit ad nigrū vt sensus oñdit. ⸿Jn ꝯriū est h̄ Aui. ⸿Dōm ꝙ sic̄ supius dicebat in iuuamēto ptiū oculi iter auctores currit aliq̄ discordia:⁊ cā est q꞉ plīma sūt arbitraria:vt colliget.c.12.Auer.⁊ Zoar lib.1. tracta.8.ca.13.dicit ꝙ ptes oculi sunt multe ⁊ opatiōnē scire ⁊ vtilitatē cuiusqꝫ eaꝝ dicit ꝙ erat difficile tpe Gal'.intātū ꝙ Gal'.ꝓposuit in corde suo non reddere rōnē singulariter de p̄dictis:⁊ sic vr̄ in ꝓposito. Jn penetratiōe eni nutrimēti auctores discordant a q̄ pticula fiat. Un̄ Aui.hic ponit ꝙ ƀꝫ rei v̄itatē secūdina ē illa q̄ facit penetrare nutrimētū. Et supius ponebat ꝙ nutrimētū mittebat̄ a rhetina. ⸿Dico ḡ ad dubitationē dupl'r. Prio ꝙ aliq̄d pōt facere penetrare nutrimētū ad ptes oculi dupl'r. Uno mō ichoatiue. Alio mō ꝑfectiue. Dico ḡ ꝙ secūdina ichoatiue fac̄ nutrimētū penetrare:sꝫ rhetina magis ꝑfectiue. rō ē:illa tunica fac̄ sanguinē penetrare in q̄ ichoat icessus venaꝝ in oculū ⁊ sanguis in priori forma. Jlla āt dr̄ facere penetrare ꝑfectiue in q̄ penetrat sanguis decoctꝰ ⁊ clarificatꝰ:sꝫ tunica scōina ē illa i q̄ ichoat icessus venaꝝ vt sensus anathomie oñdit:⁊ videmꝰ ibi sanguinē i ꝓpria forma:tunica aūt rhetia appet tēdēs ad claritatē ꝑ albedinē:ḡ ⁊c̄. Opꝫ igit̄ imaginari ꝙ secūdina portat sanguinē ⁊ p̄parat:deide sanguis iste ꝑ viam porositatis exit ꝑ poros ⁊ cadit in ptes rhetine:⁊ a rhetina vadit in vitreū ⁊ a vitreo in crystallinū ⁊ a crystallino in albugineū mediāte aranea. Et ista fuit snīa ƀꝫ ptē Haly.3.theo.ca.13.q vult ꝙ secūdina pascit rhetialē. Sꝫ Jesus.11.ca.exp̄ssius ponit dicēs de secūdina:necessaria ē ꝑꝑ tertiā vtilitatem vt subtiliet sanguinē:deide expellit eū ad rhetinā ⁊ subtiliat̄.i.clarificat̄:deide expellit eū ad vitreū:⁊ subtiliat̄.i.clarificat̄ i vitreo:⁊ expellit eū ad crystallinū. Et ita possemus dicere ꝙ a crystallino iret ad albugineū. Jste aūt Jesus vult ꝙ a crystallino vadat ad araneā ⁊ illā nutriat:vt ponit 13.capl'o. ⸿Ex q̄bus appet ꝙ nutrimētū humoꝝ oculi ē ꝑ resudatiōnē:q꞉ nō habeat venas:vn̄ Jesus ca.p̄dicto.ca.14.dixit ⁊ Gal'. ꝙ nō est i istis tribꝰ hūoribꝰ q sunt in oculo vena nec pulsatilis nec nō pulsatilis.⁊ iō dixit Joānitius in trac.7.libri sui ꝙ fit nutrimentū via resudatiōis:quāuis tn̄ isti auctores sint imaginati:nos imaginari ēt possemꝰ ꝙ vitreꝰ accipet nutrimētū imediate a rhetina:⁊ crystallina ēt imediate a rhetina:⁊ albugineꝰ imediate ab extremitate rhetie cū suturis secūdine:vt Aui.inuit supra. ⸿Scōo mō possumꝰ rn̄dere ad dubitationē ꝙ nutrimētum ferri ad ptes oculi pōt itelligi duobꝰ modis. Uno mō sustētatiue.i.sustētatiōe venaꝝ:⁊ vt sic plus facit secūdina:q꞉ vene forsan nō potuissent bn̄ sustētari in rhetina:⁊ iō ƀm vnā ptē sustentant̄ in secūdina que est in firmiori pāniculo. Alio mō p̄paratiōe ꝑfectiori:⁊ sic facit rhetina:q꞉ plus hꝫ de nā diaphani:q̄ req̄rit̄ in nutrimēto illoꝝ humoꝝ:nō tn̄ itelligo qn secūdina ēt p̄paret nutrimētū:q꞉ si vene ad istā sustentant̄:opꝫ necessario ꝙ ipsa aliq̄d agat:sꝫ est p̄paratio parua. Ex q̄bꝰ opꝫ phantasiari ꝙ eadē est vena rhetine ⁊ secūdine:ita ꝙ vena ab vna pte supficiei tāgit secūdinā ⁊ ab alia rhetinā. Et possumus ēt imaginari duplices venas:quasdā secūdine ꝓprias ⁊ q̄sdā rhetine:⁊ tūc a venis secūdine ad venas rhetine fit trāsitus nō ꝑ vene ꝯcauitatē sꝫ ꝑ irroritatē quandam ꝑ poros. Ad ꝯria pꝫ solutio. ⸿Ad rōnes ꝯcessa maiori ad minorē dōꝫ ꝙ suus color est celestis lucidus:vn̄ p̄parat ad luciditatē. ⸿Uel dōꝫ ꝙ p̄paratio facta a secūdina est pauca ⁊ remota. ¶Uerꝝ nō ē. Hic remouet cauillatiōnē. Dicēt.n.aliqs ps istiꝰ pāniculi añrior deƀēt vocari scōina exñs cōtinua pte posteriori:⁊ deberet facere trāsire nutrimētū:⁊ sic ēt dici secūdia. ⸿Rn̄det ꝙ nō ē nec̄ariū vt oēs ptes istiꝰ pāniculi sint p̄parate ad iuuamētū nutribilis.i.nutricatiōis:qō ē facē penetrar̄ nutrimētū:sꝫ posterior ps eius.s.v̄sus cerebrum q̄ dr̄ ex h̄ scōina. ¶Sꝫ diceret aliqs a quo loco dr̄ posterior versus cerebrū. ⸿Dōꝫ ꝙ a loco vbi ꝑ suas fimbrias vel suturas cōiungit̄ crystalline vsqꝫ ad vltimū v̄sus cerebrū. Dr̄ posterior ps pāniculi istiꝰ p̄mi ⁊ vocat̄ secūdina:sed añ illud vocat̄ vuea:de qua statiꝫ loquet̄. qūo aūt ps ista anterior non habeat iuuamētum nutribilis:apparebit statiꝫ.

¶Jllud autem quod pertransit illum terminum ad anteriora inspissatur ⁊ fit tunica vsqꝫ ad grossitudinem aliquam habens colorem celestem inter albedinem ⁊ nigredinem vt congreget visum ⁊ vt equet lumen operatione sua qua cooperit visum apud laxitudinem indigentem tenebris:⁊ compositione luminis ⁊ tenebrarum ⁊ vt distinguat inter humores ⁊ inter forte vehementis duritiei ⁊ stet sicut mediatrix iustitia:⁊ nutriat corneam cum eo qō aduenit ipsi a secundina:⁊ ipsius quidem comprehensio non complet̄ ab anteriori parte eius: vt non prohibeat aduentum formarum: sed dimittit in anteriori parte sui fenestram ⁊ foramen:sicut relinquitur in vua quando remouetur suspensoriū ipsius ab ea:⁊ in illo quideꝫ foramine cadunt aduenientia. Cum ergo constringitur prohibet̄ visus:⁊ in anteriore parte huius tunice vualis est rugositas vbi obuiat glaciali vt sit magis similis raro leni:⁊ vt minoretur nocumentum tactus eius. Durior v̄o partium eius ē anterior pars eius vt obuiat tunice cornee dure ⁊ vbi finitur vt sit illud quod comprehendit foramina durius:⁊ foramen quidem est plenum humiditate propter iuuamentum predictum ⁊ spiritu quod significat extennatio que est coram foramine apud propinquitatem mortis.

¶Hic notificat nobis ptē anteriorē istius primi pāniculi:⁊ dicit ꝙ illud ⁊c̄.eius snīa est plana. Ad cuius lr̄e expositiōem cōsiderandū ꝙ.A.

ꝙ.A.notificat nobis tunicã vueã p.9.res. ¶ Prĩo p sui pncipiũ qꝛ terminus sui pncipij est finis secũdine: ⁊ est vbi sepant ille future v̄sus crystallinũ ⁊ h̄ est qđ dicit: ꝙ ptrãsit illũ terminũ.s.secũdine ad anterioꝛa.i.v̄sus corneã. ¶ Scđo notificat eã p sui subaꝫ: qꝛ dicit ĩspissat: nã ipsa est spissioꝛ ⁊ grossioꝛ q̃ȝ secũdina: lꝫ respcũ cornee possit dici mollis. Causa aũt sue spissitudinis pōt esse duplex. Una qꝛ nõ hꝫ raritatẽ a sanguine ⁊ spũ sicut hꝫ secũdina eo ꝙ nõ sic pparat ad iuuamentũ nutribile. Scđa cã est qꝛ obuiabat duro corpori vt cornee: ⁊ lꝫ deberet obuiare albugineo: tñ recõpẽsauit hoc nã: vt appebit statim. ¶ Tertio notificat vueã per sui colorẽ qꝛ est medius ĩter albedinẽ ⁊ nigredinẽ.s.cũ luciditate: ⁊ iō dr̄ coloꝛ celestinus: ⁊ iō pōt ẽt dici media ĩter nigrũ ⁊ venetũ.i.viride: qꝛ de viridi pticipat vt ponit Halya.3.theo.c.13.⁊ ex h̄ cessat ꝯrietas ĩter.A.⁊ eũ. ¶ Quarto per sui iuuamẽta que dicent. ¶ Quĩto per sui formã vel figurã: qꝛ pforata est. ¶ Sexto per sui nomẽ qꝛ dicit vuea a medio gñno vue: cuius suspẽsoriũ est ãmotũ. ¶ Septimo p sui supficiẽ: qꝛ ĩterius est rugosa: qꝛ ex hoc q̃si q̃dã ĩbibitione albuginei similat rei rare leni sicut spongia: lꝫ possit dici dura. cũ tamẽ in suis rugis capit aquaꝫ lenificat vel lenioꝛ appet. ⁊ ex h̄ ẽt dicit rara ĩpꝛopꝛie cõsiderata distantia ĩter ruge eminẽtias. ¶ Octauo notificat eã per partiũ diuersitatẽ: qꝛ interioꝛ versus albugineũ ⁊ crystallinũ est lenioꝛ: sed versus corneã est durioꝛ vel spissioꝛ. Similiter pars anterioꝛ v̄sus aerẽ est durioꝛ cũ qua ꝯiungit cornee: sed pars posterioꝛ est lenioꝛ in qua est lenitas fm modũ dictũ: ne etiã crystallinũ ledat cui in extremo obuiat: vel saltẽ cõpꝛessioneꝫ possit obuiare. Et ps que est circulus foraminis est durioꝛ: ⁊ hoc est qđ vult Aui. cũ dicit: durioꝛ pars est anterioꝛ vbi obuiat tunice cornee dure ⁊ ibi finit: vt illđ qđ cõpꝛehẽdit foramẽ.i.illa pars que est extremũ oculi foraminis durius. ¶ Nono notificat eã per ꝯtentũ: ꝯtinet enĩ ibi aquosa humiditas.s.albuginea ⁊ spũs visibilis ⁊ declarat hoc per signũ. Et notãdũ ꝙ si homo moriat cõgelatione spũs aq̃ densat: vnde depꝛimit ⁊ rugat pars cornee que illi foramini corrñdit. Si ẽt moriat resolōne h̄ ꝯtingit: ⁊ extenuatione hoc manifestius ꝯtingit. ¶ Ulterius circa istã partẽ est ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. in gñe q̃tuoꝛ ponit iuuamẽta ⁊ vtilitates tunice vue. ¶ Primũ ꝙ sumit a coloꝛe vt aggreget spiritũ visibilẽ. Nã de nã lucis est spiritũ disgregare: vt declarabit ĩfra trac.4. coloꝛ aũt niger vel ad nigredinẽ tendens reaggregat: ⁊ iō ꝯtingit vt Halyab. ponit.3.theo. ꝙ homo forti lumine lesus claudit palpebꝛas: vt spiritũ visibilẽ ꝯuertat ad locuꝫ nigredinis. Ex quo appet qũo equat lumẽ: nã duob' modis hoc pōt facere. Primo equat lumẽ.i.spiritũ visibilẽ reducit ad eq̃litatẽ cũ est dispersus ⁊ rarefactus: vnde resoluit: ⁊ iō pōt exponi equat lumẽ.i.ĩpꝛessionẽ a lumine factam in spiritu: ⁊ hoc facit qꝛ cooperit.i.retinet visum.i.spiritũ visibilẽ apud lassitudinẽ indigentẽ tenebꝛis. lassitudo aũt que ĩdiget tenebꝛis est lassitudo resolōnis spirituũ oculi. posset tñ exponi opōne sua ⁊c̃.i. in opōne clausionis oculoꝝ: que fit cuꝫ homo est in visu a lumine lesus: ⁊ hoc ꝯcoꝛdat cũ Halyab. vt ex dictis appet. Scđo ista vuea per talẽ colorẽ equat lumẽ.s.ab extra veniẽs: qꝛ lumen qđ ad visum reqrit disgregationẽ faceret nisi remitteret vel temperaret ab illo coloꝛe nigro cui lumẽ adiungit: ⁊ iō subdit cõpōne luminis ⁊ tenebꝛarũ.i. qꝛ cõponit lumẽ ab extra ⁊ tenebꝛa ĩterioꝛ que est a nigredine vuee. Posset tñ alr̄ hic exponi ꝙ Auicẽ. velit ostẽdere ꝙ tunica vuee est pfecte ꝯfortatiua spũs visibilis resolui vel ne resoluat: ⁊ hoc qꝛ coloꝛ ei' cõponit ex luce ⁊ tenebꝛa. Ex parte igit qua coloꝛ est lucidus ꝯfortat spũs visibilis per similitudinẽ vel ꝯueniẽtiã: qꝛ ẽt spũs visibilis ponit lucidus: sed inquãtuꝫ est ibi nigredo tunc tenebꝛa ꝯfortat phibẽdo resolutionẽ ⁊ ꝯstringẽdo: ⁊ hoc est qđ vult dicere equat lumẽ ⁊c̃. cõpositione luminis ⁊ tenebꝛarũ.i. qꝛ est luminosa: ⁊ qꝛ est tenebꝛosa. ¶ Scđa vtilitas huius tunice est separare ĩter humores.s.albugineũ ⁊ crystallinũ q̃ȝtũ ad sui pncipiũ ⁊ ĩter corneã que dr̄ fortꝭ vehemẽtis duritiei: ⁊ posset intelligi sclirotica q̃ȝtũ ad aliq̃ȝ partem: ⁊ qꝛ per sui mediationẽ iste partes se nõ ledunt adinuicẽ merito dr̄ mediatrix iustitia: q̃ȝuis tñ hoc sit nõ potuit in totũ hec tunica distiguere: qꝛ saltẽ in loco foramĩs albugine' obuiat cornee ĩmediate vel spũ mediãte. ¶ Tertia vtilitas est nutrire corneaꝫ: ⁊ h̄ p suas venas q̃s a secũdina pticipat: ⁊ nutrire ẽt albugineũ: vt Jesus ponit.15.ca. A.tñ voluit albugineũ nutriri ppꝛius a secũdina vt dictũ fuit supꝛa.

Dubm 15m ¶ Sed dubitat aliqs: nã Aui. videt sibi ꝯdicere. supꝛa enĩ posuit ꝙ pars pãniculi que est vuea nõ fuit pparata iuuamẽto nutribili: et hic ponit ꝙ nutrit corneã. ¶ Dōm est ad hoc ꝙ secũdina est pparata iuuamẽto nutribili pp duo. Primo qꝛ alia ei' iuuamẽta sunt pauca ⁊ debilia pter istud qđ est facere penetrare nutrimẽtũ. Secũdo qꝛ ad plures ptes oculi facit penetrare.s.ad vitreũ crystallinũ araneã ⁊ albugineũ fm Auicẽ. sed lꝫ vuea faciat penetrare nutrimẽtũ ad corneã: nõ ppterea dr̄ pparata iuuamẽto nutribili pp duas cãs oppositas. Primo qꝛ hꝫ alia iuuamenta plura ⁊ maioꝛa q̃ȝ sit illud. Scđo qꝛ pauca mẽbꝛa nutrit: qꝛ soluꝫ corneã vt sentit Aui. ⁊ qꝛ cornea nõ hꝫ venas: iō eius nutrimẽtũ erit per viã resudationis: vt ponit Jesus.15.ca. ¶ Quarta vtilitas est vt per sui foramẽ trãseãt spẽs visibiles ad oculũ. ⁊ h̄ declarat Aui. per signuꝫ. ¶ Aliã v̄o vtilitatẽ ponit sibi Jesus q̃ ẽ aggregare humorẽ albugineũ ne exteri' ꝯfluat vt appꝫ lib.1.15.c. ponit ẽt in ea spãlẽ vtilitatẽ p h̄ ꝙ ẽ rugosa a supficie ĩtrinseca: p h̄ vt suspẽdat ibi aq̃.i.cataracta p aspitatẽ: ⁊ h̄ ĩ tpe depssionis cũ instrõ. ⁊ forsan h̄ voluit Aui. cũ dicit. ⁊ cadũt aduẽniẽtia.i.res q̃ veniũt ad eũ vt cataracta: cui ẽt assentit sñia Halya.theo.3.cap̃.13. sed de hoc infra dicet.

¶ Secundus v̄o pãniculus est strictus valde vt sit bona retentio eius.

¶ Superius Aui. notificauit nobis per anathomiã pmũ pãniculuꝫ oculi q hꝫ suas ptes secũdinã ⁊ vueã. Hic notificat 2m pãniculuꝫ. Et pmo notificat eũ in ꝯfuso: ⁊ q̃ȝtũ ad se totũ. Scđo q̃ȝtũ ad suas partes. ibi (Et nominat postremum.) ¶ Dicit pmo ꝙ secũdus ⁊c̃. Circa quã partẽ est notificãdũ ꝙ iste pãniculus dr̄ secũdus respectu pãniculi: cuius partes sunt secũdina ⁊ vuea. ⁊ pōt ẽt dici secũdus respcũ ꝯiunctiue. siue enĩ incipias numerare partes oculi ab ĩtra siue ab extra: iste pãniculus dr̄ secũdus. Similr̄ ẽt pōt dici secũdus: qꝛ a pãniculo scđo cerebꝛi.s.dura matre est natus: vt apparebit. ¶ Notãdũ vlterius ꝙ iste pãniculus pōt dici strict' tribus modis. Uno mō vt intellexit Dynus dr̄ strict'.i.ĩcipiẽs a stricto ⁊ tẽdens ad latũ: sed hic ĩtellect' nõ est ad mẽtem Aui. qꝛ hic cõicat pãniculo pmo: ĩmo multo magꝭ. Scđo mō pōt ĩtelligi strict'.i.depꝛessus in sua suba: ⁊ h̄ pōt verificari: qꝛ sensus h̄ ostẽdit. Cã autẽ q̃re est ita depssus est vt bene ꝯtineat: ⁊ h̄ est qđ dicit. est strict'.i. depꝛessus valde: vt sit bona retẽtio ei'. Tertio mō pōt exponi strictus sicut vocabulũ sonat: vt cũ dicimus vestimẽtũ strictũ: ita iste pãniculus est strict': lꝫ enĩ actu tm̃ sit strict' pãniculus pmus q̃ȝtũ est secũdus: ⁊ h̄ pportiōalr̄: qꝛ pmus est ab isto scđo ĩclusus aptitudinalr̄: tñ pmus pãniculus simul cũ rhetina ⁊ albugineo sunt latiores q̃ȝ sit iste pãniculus: ⁊ hoc aptitudinalr̄: cui' signũ est: qꝛ ĩcisione facta in scđo panniculo. v̄.g. in sclirotica statim resilit extra albugineus: ⁊ ille due tunice apparẽt dilatari: sicut cũ ĩcidit vestimentũ qđ stringit bꝛachiũ resilit ex̄ bꝛachij cutis ⁊ caro. Est g̃ iste pãniculus strict'.s. sup illud qđ ꝯtinet vt sit bona ei' retẽtio: ⁊ vt bene teneat: qꝛ tũc ꝯtẽtũ attingit bene ⁊ nõ vacillat. ¶ Ex qb' apparet quis sit finis istius pãniculi totius: qꝛ est ꝯtinere partes intrinsecas oculi. Unde per anathomiã oĩbus alijs partibus oculi abiectus extra istum pãniculũ remanebit oculus: sicut vnũ corp' rotundum durũ per istum pãniculum.

¶ Et nominatur postremum ipsius tunica dura.

¶ Hic Aui. notificat istũ 2m pãniculũ q̃ȝtũ ad suas ptes. hꝫ ãt ptes duas. Unã posterius v̄sus cerebꝝ: ⁊ noiat tunica sclirotica. Aliaꝫ anterius multũ ⁊ noiat cornea. Primo notificat partẽ postremã. Scđo ptẽ anteriorẽ. ibi (Ei' anterioꝛ ps.) ¶ Ad ĩtellectũ aũt pme ptis notandũ ꝙ Aui. hic abbꝛeuiauit notificationẽ tunice scliroti ce. Nos possumus tñ dicẽ de mẽte auctoꝝ. ꝙ ipsius notificatio est per q̃tuoꝛ. Primo per oꝛtũ ei': nã sicut pãniculus oculi pm'.i.secũdina ⁊ vuea nascunt a pia mr̃e: ita iste nascit a pãniculo q dr̄ dura mr̄: ⁊ iō est durus ⁊ grossus. h̄ sentit Jesus lib.1.12.ca. h̄ tñ Aui. dedit ĩtelligẽ per illud qđ posuit supꝛa pãniculũ pmũ hẽre oꝛtũ ab extremitate subtilis pãniculi.i.pie mr̃is. ⁊ per h̄ istũ pãniculũ vocauit scđꝫ. Scđo notificat sui vtilitate: ⁊ h̄ est stricte tenere ptes oculi ĩtra se: ⁊ hãc vtilitatẽ Aui. tetigit. Tertio notificat sui suba: qꝛ est durus ⁊ depssus seu dẽsus. ⁊ hoc ẽt Aui. ĩnuit in lr̃a. Quarto notificat eum per sui nomen: qꝛ dicit tunica dura vel sclirotica.i. dura. scliros enim idem ꝙ durum. ⁊ hoc etiã Aui. posuit in lr̃a.

¶ Et eius anterioꝛ pars cõpꝛehendit totã pupillã ⁊ fit peruia vt nõ phibeat visus. Et est ppter illud in colore cornu subtiliati limatiõe ⁊ abꝛasione: ⁊ noiat ppter illud cornea. Clarioꝛ aũt partiũ ei' est illa que est ãterioꝛ ⁊ est fm virtutẽ sicut cõposita ex tunicis subtilib' q̃tuoꝛ que sunt sicut cortices suppositi vt si excoꝛticet vnus eoꝝ nõ fiat cõmune nocumentũ.

¶ Hic Aui. notificat partẽ ãteriorẽ istius pãniculi: ⁊ dicit ⁊c̃. ¶ Ad cuius ĩtellectũ est ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. istã partẽ anteriorẽ notificat nobis per q̃tuoꝛ. Primo per sui operationẽ vel vtilitatẽ: qꝛ compꝛehendit totã pupillã. per pupillã intelligemus nõ solũ foramen sed maiorem partem vuee: ex quo etiam possumus accipere oꝛtũ istius tunice: quia vocat eam anterioreꝫ respectu sclirotice: vnde ⁊ ipsa sclirotica nascitur. Secundo notificat eam per sui dispositionem: quia est peruia.i. diaphana vel transparens: et causa est

qꝛ ſi eſſet colorata ꝓhiberet viſuȝ. Tertio notificat eā per ſui ſimilitudinē a qua noīaṫ: qꝛ eſt ſicut cornu limatione ſubtiliatū. cornu enī limatū vel ſubtiliatū trāſparet vt apparet in laternis ſtructis ex oſſibꝰ ſeu cornibꝰ: ⁊ iō diciṫ cornea. Quarto notificat eā ꝑ partiū diuerſitatē. Partes aūt eiꝰ ſunt dupl'r diſtincte. Unde qdā ſunt medie ⁊ qdā laterales. Pars media que pupille corrñdet eſt clarioꝛ. ⁊ cā eſt nō. Partes aūt laterales adherentes ſclirotice nō ſic ſunt in vltimo claritat̾: imo aliqbꝰ bene vidētibꝰ ⁊ ſibi ſanis apparēt ille ptes colorate. locus aūt ꝯiūctionis cornee cuȝ alijs tunicis vocaṫ iris vt Gal'. 10. de vtilitate ꝑticulaꝝ. z. ca. ⁊. 14. theo. in fine. vocaṫ ēt corona: vt. G. 10. de vtilitate ꝑticulaꝝ. z. ca. Scdo mō diſtinguunṫ ptes cornee ſm ꝓfunditatē: ⁊ dicimꝰ ꝙ ſm veritatē ex q̄tuoꝛ tunicis cōponiṫ: cuiꝰ cā eſt qꝛ cū iſta ꝑs multa īdigeat cuſtodia ⁊ ſit in directo occurſu: nā īgeniauit in defenſione illiꝰ vt ſi vnꝰ cortex rūpaṫ alter ſub eo maneat illeſus. Iſtas aūt ptes Jeſus ponit. 16. ca. differētes in cōpl'one: qꝛ interioꝛ cortex hȝ aliqd plus caloris: ſed exterioꝛ eſt frigidioꝛ illo. Illi aūt medij ſunt tēpatiores.

❡ Et de ea eſt que opponitur foramini: quoniā ille locus eſt magis indigens fortitudine ⁊ tutela.

❡ Poteſt duobꝰ modis exponi. Primo ꝙ ipſe ponat ſcdam cām ⁊ ſpālēȝ: q̄re cornea cōponiṫ ex quatuoꝛ tunicis. Prima. n. cā fuit vt ſi vni parti accidat nocumētuȝ nō ledaṫ alia. Scda cā ſpālis huic particule eſt: qꝛ cornea opponiṫ foramini. i. pupille: ſed locus pupille oppoſitꝰ vl' ipa pupilla indiget maioꝛi fortitudine ⁊ tutela: ſȝ ſi eſt ſic compoſita fortioꝛ ⁊ tutioꝛ erit: ⁊ h̓ eſt qꝺ dicit. Et de ea. ſ. cā: q̄re cornea cōponiṫ ex q̄tuoꝛ tunicis eſt ꝙ. i. qꝛ opponiṫ foramini. i. pupille. ē: dico qm̄ locus ille. ſ. pupille: ⁊ per ꝯñs ſuus clipeus magis ⁊c̄. vel locus ille. ſ. pupilla: clipeus ⁊ cornea ⁊c̄. ⁋ Scdo mō pōt exponi: vt cōparet ptes cornee medias ad ptes laterales: ⁊ velit dicere ꝙ pars cornee media eſt illa que manifeſte cōponiṫ ex quatuoꝛ tunicis: ⁊ cām aſſignat: qꝛ eſt oppoſita ⁊c̄.

❡ Tertius v̓o comprehendit lacertum motus pupille: ⁊ impletur totus carne alba ⁊ pingui vt leniat oculum ⁊ palpebram ⁊ prohibeat eos exiccari ⁊ vocatur totū eius coniunctiua.

❡ Hic Aui. notificat tertiū pāniculū ⁊ vltimū q dicitur cōiunctiua.

❡ Ad cuius ītellectū ꝯſiderādū ꝙ̄uis hic. A. abbreuiet: tñ iſte panniculus ab auctoribꝰ notificaṫ ex pte ꝑ̄ncipij ortus: qꝛ naſciṫ a pāniculo q īmediate tegit os capit̾ ſtans īter cutē ⁊ os: vt ponit Jeſus lib. 1. 17. ca. ⁋ Scdo notificaṫ ſui vtilitate qꝛ apphēdit: nā a circūferētia cornee poſt totū oculū cōprehēdit. ⁋ Tertio notificat ex pte īmediatiꝰ cōprehēſoꝝ: que ſunt tria. ſ. lacerti caro ⁊ piguedo. iſta. n. tria īmediatiꝰ attingunṫ cōprehēſione ꝙ̄ hūores: ⁊ reliq̄ tunice ſub ipa. iſta ēt tria hñt ordinē. Nā ꝑ̄cipalius qꝺ a ꝯiunctiua cōprehēdiṫ eſt muſculus: ⁊ dico ꝑ̄ncipalius nō tñ īmediatius: ē. n. ꝑ̄ncipalioꝛ ꝑticula ꝙ̄ ſit pinguedo ⁊ caro alba. Et ꝙ̄uis. A. in ſingulari dicat muſculus: tñ ſūt plures muſculi vt appebit. Dicunṫ aūt iſti muſculi motꝰ pupille ꝓ tāto: qꝛ motꝰ oculi nō eſt niſi vt pupilla debite ſitueṫ ad res viſas: ⁊ vna pupilla alteri ordineṫ: vñ habētes oculos male diſpoſitos adinuicē mouēt eos hincinde vt bene ſituent eos ſm ꝙ ſumiṫ ab Ariſt. 31. ꝓble. 7. ꝓble. pupilla tñ ſumiṫ ꝓ oculo qñq̄ ab Aui. īfra ca. de obthalmia. ⁋ Quarto notificat ex pte vtilitat̾ ꝑtiū ꝯtētarū: qꝛ vtilitas lacerti iā appet: qꝛ eſt ad modū pupille: vtilitas carnis ⁊ piguedinis eſt tenē oculū lenē: ⁊ ēt palpebras: qbꝰ occurrūt mediāte ꝯiūctiua ne ꝑꝑ motū ⁊ aerē exiccētur. ⁋ Quīto notificaṫ ſui noīe: cū dicit. Uocaṫ totū ꝯiūctiua. Ubi eſt notādū: qꝛ. A. dixit totū: qꝛ iſte pāniculus nō diuidiṫ in ꝑtē poſteriorē ⁊ anteriorē tal'r ꝙ duo hēat noīa: ſȝ totꝰ ipe vocaṫ ꝯiūctiua: ex q̊ ēt appȝ ſui vtilitas clarius: nā ipm oculū ꝯiūgit craneo ab ex̄. Jeſus tñ ponit. 17. ca. ꝙ diṫ ꝯiūctiua: qꝛ cornee ꝯiungiṫ: vñ ſicut ſclirotica tunica ab ītra ꝯiūgit oculū: ⁊ fortificat eū: ita iſta ꝯiūctiua ab extra ꝯiūgit. Hec aūt oīa Aui. in lr̄a ſua dedit ītelligi ſiqs inſpiciat. nutrimētū aūt ꝯiūctiue vel eſt a venis ſclirotice vel a venis que ſunt in pāniculo a q̊ naſciṫ: vt ponit Jeſus loco ꝑ̄allegato.

Dub^m 16^m ❡ Dubitatur cuius cōplexionis ſunt tunice oculi. ⁋ Ad quā dubitationē dōm ꝙ earuȝ cōplexio pōt determinari: vel in cōparatione ad cutim: vel ad mediū ſpēi ꝙ erūt tunice tēperate: vel ad ſeipas. Siqdē cōplexio earū tunicarū determinaṫ in cōpatione ad cutiȝ: dōm ꝙ ipſe oēs cōiter credunṫ frigide ⁊ ſicce cōplexionis. Huius rō eſt: mēbra neruoſa ⁊ pāniculoſa ſunt cōpl'onis fride ⁊ ſicce: ſed oēs tunice oculoꝝ ſunt neruoſe vel panniculares: g̃ ⁊c̄. Maioꝛ eſt nota: qꝛ pāniculi ſunt mēbra frida ⁊ ſicca: ſimil'r ēt ⁊ nerui taȝ ſenſuū ꝙ̄ motuū: vt Aui. ꝑ̄mo cañ. fen. 1. cap̄. de cōplexionibꝰ mēbroꝝ. Minoꝛ eſt nota: nā tres tunice ſunt pāniculares: qꝛ a tribꝰ pāniculis capitis. ſ. pia matre dura matre ⁊ gingia. i. exterioꝛi panniculo: quē Halya. 3. theo. ca. 13. ſionicū al's ſeniacū vocat. ſȝ tunice ītrinſece. ſ. rhētina ⁊ aranea ſūt neruoſe vt ſup̄ apparuit. Si v̓o earuȝ cōpl'o determineṫ reſpcū medij īter tunicas: tūc ī oī ſpē tunicarū ē aliq̄ tunica tēpatior| cōpl'onis ad quā alie cōparate diuerſificantur: vt qdā dicunṫ calide alie fride alie ſicce alie humide ſm diuerſaȝ cōpl'onē hoīuȝ in oculis. Si v̓o cōpl'o earū determineṫ ꝑ cōparationē adinuicē: poſſemꝰ dicē ꝙ īter tunicas oculi illa que eſt minus fride cōplexionis eſt tunica ſecūdina ⁊ vuea: qꝛ lȝ ipſa fiat ex pāniculo: tñ in ea ſunt vene ⁊ arterie plures qbꝰ reddiṫ calida. illa v̓o que plus eſt frida eſt ꝯiunctiua: qꝛ naſciṫ a pāniculo mag̃ ꝑ̄uato caloꝛe: ſicut eſt pāniculus exterioꝛ cranei. Sed tunica rhetina aranea ſimul cuȝ cornea ſclirotica ſunt in medio iſtarū: qꝺ apparet. Primo diṫ tunica aranea ⁊ rhetina: qꝛ fiunt ex neruo: ſȝ nerui nō ſunt fridi ſicut pāniculus: vt ſumiṫ ab Aui. ꝑ̊ cañ. fen. 1. ca. de cōplexionibus membroꝝ. Scdo appet de ſclirotica ⁊ cornea: qꝛ iſte particule cū orianṫ a dura matre que plus hȝ ō calido ꝙ̄ exterioꝛ pāniculus habebūt ēt plus de calida cōplexione. Forſan tamē nō multū in cōplexione iſta diſtāt ꝯiunctiua ⁊ pāniculus ſecundus. i. ſclirotica ⁊ cornea: ⁊ forſan in cornea caderet dubitatio an ſit frigidioꝛ ꝙ̄ ꝯiunctiua. ſatis. n. videṫ poſſe defendi ꝙ ſit frigidioꝛ: qꝛ venis ꝑ̄uata vt ſupra dicebaṫ. Si aūt loq̄mur de iſtis tunicis ꝙ̄tū ad paſſiuas q̄litates: poſſet dici ꝙ tunica minus ſicca eſt rhetina ⁊ aranea qꝺ declaraṫ ad ſenſuȝ tactꝰ. ſil'r appet hoc: qꝛ iſte tunice fiunt de neruis qui ſunt minus ſicce cōplexionis ꝙ̄ ſint pāniculi: vt Aui. īuuit ca. ꝑ̄allegato. ⁊ ad h̓ coadiuuant humores quos in ſe ꝯtinēt: qbꝰ ēt humectanṫ: lȝ aranea ponaṫ ſiccioꝛ vt Jeſus cap̄. 13. ſed tunica ſiccioꝛis cōplexionis eſt tunica coniunctiua vel tunica ſclirotica ſimul cū cornea. Sed que iſtaruȝ ſit ſiccioꝛ eſſet difficile iudicare: exiſtimatiuū tñ iudiciū eſt ꝙ ꝯiunctiua ſit ſiccioꝛ: ex h̓ ꝙ pāniculus a quo ipſa gñaṫ vehemēter īfigiṫ oſſi: vñ multā acgrit ſiccitatem: lȝ videaṫ in ſclirotica ⁊ cornea magna durities. Inter iſtas aūt tunicas media eſt ſecūdina cū vuea que oīa dicta ſentit Jeſus Haly. Nā de tunica ſecūdina ⁊ vuea dixit cap̄. 11. ꝙ nā eaꝝ eſt decliuis vel decliuioꝛ ad caloꝛē vl' lenitatē. i. humiditatē. Sed de tunica rhetina dixit cap̄. 10. ꝙ eſt minoꝛis caloꝛis ꝙ̄ ſecūdina: ſed eſt lenioꝛ. i. humidioꝛ. ⁊ ſm modū dictū ſere vnicuiq̄ tunice videtur ſuam aſſignare complexioneȝ. Iſta enī iudicia ſunt multū arbitraria: ⁊ ideo nō curo inſiſtere.

❡ Scdo dubitaṫ an tunice oculoꝝ ſint ſeptē vl' plures. ⁋ Uideṫ ꝙ Du^m 17^m
ſint ſeptē ex Haly. theo. 3. ca. 13. Idē ponit Joānitius ī libello ſuo. ⁊ Auer. coll'ȝ. 1. ca. 17. ⁊ Raſis ꝑ̊ Almāſo. ca. de anathomia oculi. et ꝙ̄plures auctores. ca. s. ⁋ In ꝯ̄riū eſt Aui. hic qꝛ numerat tres pāniculos ⁊ duas telas. Itē Cōmentatoꝛ ꝑſpectiue ponit eas q̄tuoꝛ. ⁋ Dōm ad hoc ſicut ponit Jeſus ca. 6. ꝙ tunice oculi pñt numerari ſeptē: ſicut Gal'. ⁊ ſui ſequaces dicūt. ⁊ pñt numerari ſex vel qnque vel quatuoꝛ vel due. ❡ Propter qꝺ eſt notādum ꝙ ſi tunica large accipiṫ pro quocūq̄ cooperiēte ſiue ſm totū ſiue ſm parteȝ ſiue cooperiēs ſit durū ſiue lene: vt ſic tunice ſūt ſeptē. Si aūt tunica accipiaṫ ꝓprie: vt ſic tegēs ⁊ nō ſit afferēs nutrimentū poſſumus abijcere tunicā rhetinā: qꝛ tunica videṫ eſſe ad cooperiēdū: ſed rhetina ad nutriēdū eſt: ⁊ ſic remanēt ſex. Simil'r poſſumus abijcere araneā: qꝛ lȝ cooperiat: tñ paruā partē cryſtallini cooperit ⁊ ſic remanēt qnque. Simil'r qꝛ officiū ꝯiunctiue plus videtur eſſe ad ligandū ꝙ̄ ad tegendū: ideo qdā dixerunt quatuoꝛ: ⁊ qꝛ ille quatuoꝛ reducunṫ ad duas: qꝛ ſclirotica ⁊ cornea faciūt vnā: ⁊ ſecundina ⁊ vuea ſimiliter: ideo tunice oculi poſſunt dici due. Et qꝛ poſita vna ſecūdina ⁊ vuea poſſunt dici due ſiue poni due: cornea ⁊ ſclirotica ſm hunc modū erunt tres. Hec eſt ſnīa Jeſus libro ꝑ̊ 7. cap̄. in quo ēt laboꝛat Cōſtantinus in ſuo de oculis. libro. 1. cap̄. de ortu tunicarū. Unde Azarauius ꝑ̄mo libro cap̄. de diſpoſitione oculoꝝ dicit. Iaȝ quidē diſcordes ſunt auctores in huiuſmodi tunicis: qm̄ alij dicūt ꝙ ſunt. 7. alij. 6. alij. 5. alij. 4. alij. 3. alij. z. Uerūtamē inter eos diſcrepatio nō eſt in re: ſed in verbo tm̄. Auicē. v̓o oī verboꝝ ambage poſtpoſita inueſtigat telas ⁊ pāniculos. telas quidē duas dicens eſſe: ſed pāniculi ſi diſtinguunṫ ſm ꝙ ſunt adinuicem continui in ſuis partibus: ⁊ ſic ſunt tres. Si v̓o diſtinguātur ſm iuuamenta diuerſarum partium diſtinctarū vel ſignatarū in ante ⁊ retro: ⁊ ſic ſunt quinque: ⁊ ideo ipſe nō magnā fecit vim in numeratione. Ex quibus ceſſant ꝯtraria.

❡ Lacertum autem mouentem oculum iam diximus in anathomia.

❡ Iſta pars dupliciter poſſet ītroduci. Primo qꝛ Aui. declarat qꝺ dixerat. Jam enī dixit ꝙ tertius pāniculus cōprehendit lacertuȝ quare diceret aliquis qui ſūt iſti lacerti. Reſpōdet ꝙ lacertū mouentē. i. lacertos diximus in libro ꝑ̄mo. fen. 1. ca. de anathomia lacertoꝝ oculi. Aliter poſſet introduci ſicut a ꝑ̄ncipio capituli dicebaṫ ꝙ poſtꝙ̄ Aui. per anathomiā notificauit oculuȝ quantum ad partes ꝑ̄ncipaliter eū ꝯſtituentes: hic notificat ptes eū ꝯſtituen-

tes que nō sunt pncipales oculo sicut ille saltē vt partes oculi habent ordinē ad crystallinam: ⁊ qr partes iste sunt musculi ⁊ palpebre: ideo Aui. notificat musculos. Primo remittēs nos ad pmum librū. Scdo notificat palpebras ⁊ suas partes. ibi (Palpebre vo.) ¶ Qd dicit in pma parte est notū. Circa quā partē est aduertēdū ꝙ musculi mouētes oculū sunt sex: vt Auic. pmo libro notificauit pallegato cap. ⁊ Gal. 4. de interiorib⁹ cap. 2. s. vnus q mouet oculū sursum: ⁊ alter qui mouet deorsuz: ⁊ vnus qui mouet ad lachrymale domesticū alter ad syluestre: ⁊ duo q circūuolutiue mouent. fuerūt aūt necessarij vt absq; totius capitis motu hō posset plura videre: sed pter istos sunt musculi qui tenēt neruos obticos q sūt duo vel tres. Et de hoc Gal. loco pallegato nō curat qd ēt Aui. ad lrām ponit pmo cañ. fen. 1. cap. de anathomia musculoꝝ oculi. sed Jesus Haly. ca. 18. ponit ꝙ tres sunt. Eoꝝ aūt vtilitas ē vt neruos obticos teneāt firmos: ⁊ per ꝯñs oculos. Unde relaxatis eis seu icisis oculus eminebit: vt ponit Rasis in suo ꝯtinēte libro scdo ca. 3. Rasis vo libro scdo ꝯtinētis. eodē cap. ponit vnū esse musculuz: quicquid tamen sit eius vel eoꝝ vtilitas est manifesta.

¶ Palpebre vo create fuerunt vt expellant qd ad oculū volat: ⁊ descēdit ad ipm de capite: ⁊ vt equēt lumē sua nigredine: ⁊ cū eis quidē ponit qddā simile panniculo que similat cartilagini vt eoꝝ statio super ipsum sit bona ⁊ non cadant ꝓpter debilitatē eius in quo fixi sunt: ⁊ vt lacertus aperiens oculum habeat sustētaculum sicut os vt bona fiat eius motio.

¶ Hic notificat oculū quātū ad aliā partē que est palpebra que est pars circūiacēs. Et p notā facit eā quantū ad sui iuuamēta ēt ponēdo quasdā partes. Scdo spāliter ei⁹ ptes enumerat. ibi (Partes aūt palpebre.) ¶ Ad itellectū pme partis est ꝯsiderādū ꝙ Aui. ponit vtilitates palpebraruz: ⁊ ponit vtilitatē vtriusq; palpebre. ponit ēt vtilitatē piloꝝ: qr d vtrisq; verificat qd dicit: ⁊ iō lrā que est ex qdā habēt int⁹ ⁊ dicit sic. Palpebre vo ⁊ pili palpebrarū ⁊c. ⁊ hoc apparet: qr expellere habēt id qd ad oculū volat de pilis et puluere fit a pilis: qr nō pmittūt itrare in oculū: vñ faciūt offendētiū repulsiones: vt Arist. scdo de partib⁹ aialiū. ca. 35. al's. ca. 15. fit ēt a palpebris vtrisq;: ⁊ iō stantes in puluere habēt palpebras puluerosas: tñ palpebra superior plus adiuuat pp motū. similr expellunt palpebre qd descendit. s. de pulueribus grossis. ex capite. i. ex parte superiori. s. versus caput: vel qd descēdit. s. de humiditatib⁹ ad oculū a capite. Undē videmus ꝙ habētes lippitudinē stringūt palpebras ⁊ exprimūt lippitudinē: ⁊ ad hāc vtilitatē palpebra nō facit nisi iquantū palpebre applicat lippitudo. Hoc idē aūt appet de alia vtilitate que dicit. vt equet lumē in sua nigredine. nā palpebra nigredinē inducit claudēdo se: similr pili palpebrarū per nigredinē hoc idē faciūt: ⁊ iō nigredo piloꝝ palpebrarū est melior: ⁊ est magis ꝓm nām q̄ alius color. vnde in plurib⁹ sunt talis coloris. Habet ēt palpebra vtilitatē: qr defendit oculū ab ipressione caloris ⁊ frigoris: vt Jesus cap. 21. ⁊ iō oculus hñs grossas palpebras melius videt. Unde Auer. in cōmē. de sensu ⁊ sensato pp hāc cām fuerūt palpebre in oculo ad ꝯseruādū cōplexionē a reb⁹ extrinsecis sicut vagina gladij: ⁊ ideo qui maiorē ⁊ grossiorē hz palpebraz magis respiciet in remoto: qr ꝯseruāt illā partē a calore extrinseco ⁊ frigore extrinseco: ⁊ iō multa aīalia respiciūt in remoto plus q̄ homo ꝓpter grossitiē palpebrarū. ¶ Ulterius ꝯsiderandum ꝙ Aui. tangit vtilitatē spālē cuiusdā partis palpebre que est subtilis cartilago in sui extremitate: ⁊ ista pōt dici subtilis cartilago p duritiē per quā gerit officiū ossis. ⁊ pōt dici pāniculus p sui subtilitatem: ⁊ iō dicit simile pāniculo qui similat cartilagini. hui⁹ vo panniculi vtilitas est respectu piloꝝ vt hēant locū fixū in quo stent: ⁊ ēt respcū musculoꝝ. Nā musculi indiguerūt aliq̊ fixo: cū dī nō potuerunt in palpebra esse os stetit ibi cartilago loco ossis: vt. A. lib. pmo fen. 1. ca. de mēbris. ⁊ hoc est qd dicere vult hēat sustētaculū sicut os. ¶ Sz tu. d. q̄re dixit de musculo aperiēte ⁊ nō de claudētib⁹. Dōm ꝙ dedit de alijs musculis intelligē: sed expressit plus de isto: qr sustētatio plus reqrit ad dilatādū. i. leuādū palpebrā q̄ ad claudēdū. ⁊ cā est qr in aptione mouet palpebra ꝯtra motū grauitatis sue. ¶ Notādū ꝙ in toto ꝯtinēte scdo libro iuenit auctoritate. G. qd alij nō ponūt. s. ꝙ in palpebra iusta angulū maiorē sunt qdā foramina ad humectādū palpebras ꝓ hūiditate quā mittūt: ⁊ appet ad sensuz ꝙ q̄si semp ibi videm⁹ aliqd parū humidi: ⁊ h declarabit ifra cap. de additione ⁊ diminutiōe carnis lachrymalis.

¶ Partes autem palpebre sunt coopertorium: deinde vna duarū tunicarū pāniculi: deinde eius adeps postea lacertus eius: deīde tunica postrema ⁊ est hec superior. Inferiori vo ex partib⁹ deest lacertus.

¶ Hic Auic. enumerat partes palpebre. Primo superioris. Scdo iferioris. ibi (Inferiori.) Tertio refert qddā. ibi (Et loc⁹.) ¶ Dicit pmo ꝙ partes palpebre superioris sunt coopertoriū. i. tenuis cutis: deinde pāniculus pmus ⁊c. Notandū ꝙ lz Aui. dicat lacertus: tñ ei⁹ lacerti sunt tres: duo ad claudēdū ⁊ sūt laterales: ⁊ vnus ad aperiendū ⁊ est in medio. Huius vo cām assignat Auic. pmo cañ. fen. 1. ca. de anathomia lacertoꝝ palpebre. Deinde cū dicit. ¶ Inferiori vo ex partib⁹. Hic enumerat partes palpebre iferioris: et dicit ꝙ iferior palpebra hz oēs partes quas hz superior preter lacertū. Notandū ꝙ in homine palpebra superior hz motū ⁊ nō iferior. ad clausionē eñi oculi altera sufficiebat: ⁊ ideo melius fuit ꝙ superior moueret vt istrumēta suis pncipijs appropinquēt. Neruus ergo motiuus ꝓpinquior est cerebro si mouet superior palpebra q̄ si moueat inferior. Hanc causam assignat. A. pmo cañ. preallegato cap. ⁊ qr sic est inferior palpebra nō habuit lacertum nec motū voluntariū: pōt tamē ipsa moueri per accidēs ad motū musculoꝝ faciei vel generū: vt ponit Jesus cap. 21.

¶ Et locus quidez in cuius scissione est timor est ex eo qd sequit anteriorē partē ei⁹ apud initiū lacerti.

¶ Propter qd ꝯsiderādū ꝙ lrā pōt triplr exponi. Uno mō ꝓm Dynum ꝙ loquat in palpebra iferiori: vt dicat ꝙ locus palpebre iferioris in cuius loci incisione est timor est ex eo ꝙ sequit anteriorē partē. i. superiorē apud initiū lacerti. i. apud locuz vbi terminaret lacertus si haberet eū. Et cā est vt dicit qr palpebra nō ꝯsolidatur nec ꝓputiū: est eñi pellis sine carne: vt Aristo. de partib⁹ aīalium 2. cap. 32. al's. 13. Et de hystorijs. 3. cap. de pilis. cap. 11. Hec expositio omittat cuius apparebit vtilitas positione aliaꝝ. Scdo mō pōt exponi ꝓm qd est notandū ꝙ multotiēs cogimur icidere palpebrā superiorē sicut ꝯtingit in passione arsanach. Cum ergo incidimus eaz debemus iter alia cauere ne inciso musculo occurrat: ⁊ maxime in loco vbi minus consolidatur: sic iuxta cartilaginem vel maxime ad anterius: ⁊ hoc pre timore musculi qui est fact⁹ ad aperiendū: eo enim inciso nō remanet alius. Auicē. ergo nolebat aliud nisi ponere cautelam in incisione palpebre vt nō incidat musculus: ⁊ ideo refert se ad palpebrā superiorem: ⁊ hoc est qd vult Rasis in toto ꝯtinente libro. 2. vbi auctoritate. G. sic dicit ad lrām loquens de incisione palpebre. aliquando erit incisum de musculis multum: ⁊ residuū musculi erit debile ad eleuandū palpebras. Tertio posset exponi vt per id qd sequit anteriorē partē palpebre intelligat frontem in cuius incisione ꝓm rugaz rectā est timor ꝓm ꝙ Auicen. scribit. 1. cañ. fen. 4. ⁊ 4. cañ. fen. 3. Ex quibus oībus apparet quot sunt partes oculi coadiuuantes circūiacentes ⁊ principales: qr sunt septē tunice: tres humores. 9. musculi neru⁹ obticus caro alba pinguedo. 7. partes palpebre superioris ⁊ pili: ⁊ sunt. 30. ⁊ possent numerari pauciores: ⁊ si partes palpebre inferioris numerentur per se: erunt. 36. ⁊ posset cum eis numerari spiritus visibilis.

¶ Sed dubitatur: qr auctores nō numerāt spiritū visibilē iter partes oculi. Dicendū dupliciter. Primo qr est in ꝯtinua inouatione. Scdo qr auctores in talib⁹ capitulis numerāt partes que per anathomiā possunt inueniri de qbus nō est spirit⁹. Uel dōm ꝙ ēt de eo faciūt mētionē: vnde Aui. supra foramē est plenū spiritu. Dubm 18m
¶ Scdo dubitat vtrū motus palpebre sit nālis. De ista qōne dicet in sequēti caplo: cū queret vtrū motus oculi sit nālis.

¶ De cognitione dispōnū oculi ⁊ cōplexionū ei⁹ ⁊ sermone vniuersali de egritudinib⁹ eius. Cap. 2m.

Cognitio illius est ex tactu eius ⁊ ex motu ei⁹ ⁊ ex venis eius ⁊ ex figura ipsius et ex colore eius ⁊ ex quātitate ipsius ⁊ ex operationibus ꝓprijs ⁊ ex dispositionibus eius qd currit ab eo ⁊ dispositionibus passionum eius.

¶ Jam Aui. per anathomiā notuz fecit nobis oculū: hic exequitur de suis dispositionibus curatione ⁊ ꝯseruatione. Et primo in generali exequitur de istis. Scdo in speciali. ibi (Obthalmia.) Pria in duas. Primo determinat de dispositionibns oculi docens istas per signa cognoscere in generali. Scdo determinat de curatione ⁊ ꝯseruatione eius. ibi (Cure oculi.) Prima in duas. Primo ponit in generali signa quibus cognoscimus dispositiones oculi tam sanas q̄ etiā egras. Scdo ponit signa quibus egritudines oculi cognoscimus. ibi (Signa generationis egritudinis oculi.) Et hoc est qd rubrica dicit. Capitulū pmū de cognitione dispositionū oculi: ⁊ hoc quātū ad egras: ⁊ cōplexionū: ⁊ hoc quātū ad sanas. Qz autē hoc nomen dispositio sumat qñq; pro egritudine apparet in ru-

brica sequētis capl'i.Sꝫ qꝛ ista oīa signa videnť plus adaptari ad
sanas dispōnes oculi:lꝫ ēt ex eis in egritudinib⁹ nūc possumus si-
gnificare vt apparebit in ꝓcessu:iō possum⁹ dicē ꝙ.A.in hoc cap̄.
ponit signa qb⁹ cognoscim⁹ dispōnes oculi nāles.Scḋo ꝑter nāꝫ.
ibi(Signa gnōnis ⁊c̄.)Et tūc dicemus ꝙ Aui.duo dixit.s.dispōnū
quātū ad dispōnes alias a cōpl'one:⁊ cōplexionuꝫ q̄tū ad dispōnē
sanā in cōplexione.¶ Pria pars hꝫ duas.Prīo ponit signū dispō-
nū oculi.Scḋo in gn̄ali enumerat oculi egritudines ⁊ diuersitates
in eis.ibi(Oculo ꝑterea.)Et hoc ēt vult rubrica cuꝫ dicit.⁊ s̄mone
vl'i de egritudinib⁹ ei⁹.¶ Pria ps hꝫ duas.Prīo ꝑmittit ex quot
signis dispōnes oculi p̄nt cognosci.Scḋo exequiť docēs s̄m vnū-
qḋq꞉ illoꝝ cognoscere oculi dispōnes ⁊ cōplexiones.ibi(Cognitio
aūt illius.)¶ Qḋ dicit in ꝑma parte est notū:qꝛ enumerat noueꝫ
modos signoꝝ qbus de dispōnibus oculi significamus.

Dubm pm ¶ Circa quā partē ꝑmo intelligēdū.Diceret aliqs q̄re Auicē.prius
nō enumerauit dispōnes oculi:⁊ postea posuit signa.¶ Dōm ordo
scribēdi scibilia medicine qn̄q꞉ fit ab Aui.s̄m ordinē operationis:
qn̄q꞉ s̄m ordinē ītentionis.Ordine ītētionis ꝑmo numeranť egri-
tudines ⁊ dispōnes ⁊ modi ꝯseruādi ⁊ curādi eos.Sed ordine ope
rationis ꝑmo poneńť signa.qḋ enī est ꝑus in opōne est posterius
in ītentione:vt sumiť in thegni ꝑmo tex.cōmē.4..Et iō videm⁹ ꝙ
Auic.aliqn̄ īcipit narrare dispōnes ⁊ postea signa:vt īfra fen.11.et
sup̄ fen.1.aliqn̄ incipit ponere ī gn̄ali signa:⁊ postea narrat dispō-
nes aliquas sicut infra fen.10.Et fecit hoc Auicē.quasi nō faciens
vim in hoc quid precedat ⁊ quid sequatur.

Dubm 2m ¶ Scḋo diceret aliqs cū orta a cerebro sint multa.s.nerui sensitiui
⁊ motiui ⁊ reliqua instrumēta alioꝝ sensuū:quare Auic.nō posuit
signa qbus nos cognoscimus dispōnes cōplexionales illoꝝ nāles.
¶ Dōm ꝙ vna cā est maior dignitas oculoꝝ q̄ȝ alioꝝ ortoꝝ:vt sup̄
dicebat.Sed alia cā ꝓprior est:ꝑmo qdē de neruis nō fecit hic ca
pitulū:qꝛ nerui sensitiui.s.tactiui ⁊ nerui motiui in suis cōplexio-
nibus nālibus diuersificanť:vel ex diuersitate cōplexionū cerebri
vt homo calidi cerebri hꝫ calidos neruos ⁊ frigidi frigidos:vel di
uersificanť ex diuersitate cōplexionis musculoꝝ ⁊ habitudinis to
tius:sed signa cerebri supra posuit fen.1.Signa v̄o habitudinis to
tius sumunť libro ꝑmo fen.2.Scḋo etiā de aurib⁹ aut narib⁹ non
fecit tale capl'm:qꝛ organa odoratus et auditus sunt occulta.Uel
possemus dicere ꝙ homo exercitatus in cognitione dispōnū cere
bri oculi poterit se extendere ad cognitionē dispōnū auriū ⁊ alioꝝ
īstrumētoꝝ:vnde Haly in thegni.tracta.2.66.cōmē.Quādo exer
citatus fueris cū visu in eo qḋ diximus ex signis cōplexionis cere
bri ⁊ ex signis cōplexiōis oculi nō occultabunť tibi signa cōplexio-
nis auditus:nec cōplexionis odoratus neq꞉ gustus neq꞉ tactus:lꝫ
Thadeus derideat in h̄ Halyab.siue Haly:tn̄ bene ītelligēdo ve-
rificať:⁊ qꝛ oculus cū sui nobilitate hꝫ diuersitates in cōplexioni-
bus in qbus nō est necesse ꝙ sequať cerebrū:iō ꝓpria signa cōple-
xionum eius posuit.¶ Sed diceret qs nata attestanť ꝑncipio:vt
Gal'.2.tex.cōmē.37.in thegni:ergo cū oculi sint a cerebro nati sequē-
tur cerebri cōplexionē.¶ Dōm ꝙ nō est īcōueniēs ꝙ oculi h̄eant
cōplexiones ꝓprias in qbus diuersificenť a cerebri cōplexione:et
hoc apparet qꝛ habēt ꝓpriā cōpositionē ⁊ diuersitatē in suis par-
tibus.¶ Ad rōnē dōm ꝙ nata non est necesse ꝙ in oībus ꝑncipijs
attestenť:nerui enī nati sunt a cerebro ⁊ paruꝫ diuersificati ab eo
respectu dispōnis oculoꝝ:⁊ tn̄ habēt cōplexionē frigidā ⁊ siccam
qualis nō est cōplexio cerebri:⁊ hoc ad ꝑsens sufficiat.

Dubm 3m ¶ Tertio circa hanc partē dubitať:vtrū numerus signoꝝ qbus co
gnoscimus oculi dispōnes sit sufficiēs.¶ Et videť ꝙ nō:qꝛ Gal'.in
thegni docet significare super oculi cōplexionē ex albuginei ⁊ cry
stallini dispōne que signa Auicē.nō ponit.Amplius signa quedam
sumunť a nālib⁹ operationib⁹ que hic nō ponit.¶ In ꝯriuꝫ est hic
Auicē.¶ Dōm ꝙ numeratio signoꝝ hoꝝ est sufficiēs:sicut enī su-
miť a Gal'.3.de accidēti ⁊ morbo.in capitulis vltimis.⁊ ab Auicē.
ꝑmo can̄.fen.2.ca.illo.Accidētia ⁊ significationes signa sunt in ge
nere triū modoꝝ.s.signa sumpta ab actione mutata qualitate mu
tata ⁊ exeūte mutato:que diuisio satis appropīquat illi quā Gal'.
ponit in thegni tracta.2.tex.cōmē.7.ꝙ signa q̄dā sumunť a substā
tialiter īherentib⁹:quedā ab effectibus ⁊ quedā a casibus.¶ Inse
quendo igiť ꝑmissam diuisioneꝫ diceremus ꝙ signa que de cōple-
xionibus ⁊ dispōnib⁹ oculi significant vel sunt sumpta ab opera-
tionib⁹ vel ab exeuntib⁹ vel a qualitatib⁹.Si ab operationib⁹ vel
ab operatione motiua habemus 2m signū:vel ab operatione sen-
sitiua.s.que sibi est ꝓpria sic habemus septimū signū.Si aūt signa
sumanť ab exeuntib⁹ sic habem⁹ octauū signū.Si aūt signa sumā
tur a q̄litatibus vel sumanť a qualitate tangibili vel sibili vel a cō
muni q̄litate large sumendo qualitatē.Sigdē hec signa sumanť a
q̄litate tangibili:hoc est dupl'r.vel s̄m ꝙ iexistit:vel s̄m ꝙ ab agē
te extra induciť.Si ꝑmo mō signū sumptū a tactu ꝑmū habem⁹.
Si v̄o scḋo mō habem⁹ signū sumptū a dispōnib⁹ passionū;lꝫ istō

signū qḋ Aui.appropriat exequēdo tāgibili q̄litati possit ītelligi in
alijs qualitatib⁹:vt ibidē apparebit.Si v̄o hec signa sumanť a q̄-
litate visibili habemus signuꝫ a colore.Sed si hec signa sumanť a
qualitatib⁹ cōmunibus.i.a cōmunib⁹ sensibilib⁹:tūc maxime hec
signa sumunť a figura ⁊ quātitate.nā lꝫ numerus sit de sensibilib⁹
cōmunibus:vt Aristo.2.de aīa.tex.cōmen.64.tamē a numero in
oculis nō sumiť significatio ꝓprie de dispōnib⁹ eius:a motu v̄o qḋ
est qualitas vel sensibile cōmune iā dictū est ꝙ sumiť significatio
vt ab operatiōe oculi:quies v̄o reduciť ad motū sicut ꝯria ad ideꝫ
genus.Remanet ergo ꝙ a qualitatib⁹ cōmunib⁹ plurib⁹ sensibilib⁹ su
miť significatio a figura ⁊ quātitate:aut ergo a figura ⁊ quātitate to-
tius oculi aut partis.si a totius figura habemus quartū signū:si a
totius quātitate habemus sextū.Si v̄o hec signa sumanť a figura
⁊ quātitate partis habemu⁹ tertiū signū sumptū ex amplitudine ⁊
grossitie venarū que sunt q̄dā figure ⁊ q̄ntitates earū.¶ Sed tu di
ces cū in oculo sint alie ꝑtes q̄ȝ vene:quare ex illarū figura ⁊ quā-
titate nō docuit significare super oculi cōplexionē.¶ Dōm ꝙ par
tes oculi nobis apparētes que sunt tunice maxime sequunť oculi
quātitatē ⁊ figurā ꝓportionalē:sꝫ vene nō sic est necessariū:vnde
per earū dispōnē possunt maxime diuersificare oculi cōplexionē.
¶ Ex quibus iam dictis apparet hoꝝ signoꝝ sufficientia.¶ Tunc
ad rōnes in ꝯriū.Ad Gal'.dōm ꝙ ille s̄mo Gal'.subsequiť ad signū
sumptū a colore oculoꝝ:nā ꝑmo per colorē docet significare sup̄
dispositionē partium oculi.s.vitrei albuginei ⁊ crystalline:deinde
ex istarū partiū dispōne docet significare sup̄ oculi cōplexioneꝫ:ergo
illud signū reduciť ad signū qntuꝫ qḋ sumiť a colore:q̄uis color de
quo.A.hic loquiť non sit color de quo ibidē loquiť Gal'.sed forsan
alius modus coloris vt declarabiť in tract.3.¶ Ad scḋam dōm ꝙ
signū sumptū a nālibus operationib⁹ oculi que sunt operationes
circa nutrimentū dať ītelligi per octauū signū qḋ sumiť ab exeun-
te mutato.Nā circa illud possumus ꝯsiderare bonitatē digōnis ⁊
malitiā.Aliter tn̄ posset rn̄deri:sed ad ꝑsens omittiť.

¶ Quarto dubitať cuius cōplexionis sit oculus.¶ Et videť ꝙ com Dubm 4m
plexionis calide ⁊ sicce aucto.Halyab.4.theo.11.cap̄.Et ꝓbatur pa ro
rōne:illud membruꝫ est calide ⁊ sicce cōplexionis in quo abundat
ignis:sed in oculo abundat ignis:ergo ⁊c̄.Maior est nota:qꝛ ignis est
calidus ⁊ siccus.Minor declarať ꝑmo per Aristo.31.ꝑti.De ꝓble-
matibus circa finē.vbi dicit.visus qdē ignis.auditus v̄o aeris.Et
declarať ista mior rōne sic.in illo organo dominať ignis qḋ deser
uit virtuti magis īmateriali:sed ipse oculus seruit virtuti magis
īmateriali respectu alioꝝ organoꝝ sensuū particulariū:ergo ⁊c̄.Ma
ior est nota:qꝛ organū dꝫ ꝓportionari potētie.si igiť potētia ignis
est īmaterialior ⁊ organū īmaterialius:cū ergo sit īmālius elementū
īter alia dꝫ seruire īmaterialiori potētie:sed minor apparuit in ꝓ-
hemio.Istā rōnē ponit Auer.3.coll'ꝫ.ca.de accidentib⁹ sensus vi- 2a rō
sus.ca.38.Preterea in illo organo dominať ignis in quo dominať
lumē intrinsecum naturale:sed in oculo est h̄mōi:ergo ⁊c̄.Maior est
nota:qꝛ lumē videť participari inferiorib⁹ per naturā ignis.Sed
minor apparet:ꝑmo qꝛ in oculo poniť lumē cōnaturale:vt Arist.
de sensu ⁊ sensato.cuius signū est:qꝛ qbusdā ꝑcussis circa timpo-
ra in bello:ita ꝙ pori oculoruꝫ.i.nerui obtici abscindereńť accidit
fieri tenebras sicut si extinguereńť lucerne:vt Ari.ibidē.Itē appa
ret qn̄q꞉ ꝙ homini percusso cū pugno sup̄ oculo videt quasi lumi-
nis scintillationes.Itē in tenebris qn̄q꞉ apparēt nobis q̄dā lumi- 3a rō
nis phantasie:ergo videť ꝙ in oculo abūdat ignis:⁊ per ꝯn̄s calide ⁊
sicce cōplexionis est.Amplius illud mēbrū qḋ nō riget videť cali-
de ⁊ sicce cōplexionis:sed oculus nō rigescit vt apparet ad sensuꝫ.
⁊ ponit Aristo.in de sensu ⁊ sensato.⁊.31.ꝑtic.ꝓblema.22.Maior
est nota:qꝛ rigor videť occupare loca frigida:vt sumiť ex afo꞉.5.
parti.afo꞉.69.Rigores mulieribus maxime ⁊c̄.Et hoc ideo qꝛ ri-
gor est frigus aut cū frigore:vt sumiť ab Auicē.4.can̄.fen.1.ca.de
sermone rigoris ⁊c̄.⁊ Gal'.in libello de rigore.ca.6.⁊.7.Pars ergo
que huic passioni resistit videť ꝯtrarie cōplexionis mulieri:⁊ per
ꝯsequēs calide ⁊ sicce.¶ Scḋo ꝓbať ꝙ oculus sit cōplexionis ca Scḋo prin-
lide ⁊ humide.ꝑmo per Azarauiū in principio sui libri cap̄.de ocu cipaliter
li cōpositione vel cōplexione.vbi dicit.Oculi cōplexio manifesta
est in caliditate ⁊ humiditate.Iteꝫ scribit Iesus Haly.3.cap̄.vbi
dicit.Natura oculi appropriata sibi est calida.cōplexio autē eius
nālis est humida.Hoc ꝓbať rōnibus que sumunť ab eo.¶ Primo pa rō
illud membrum est calide complexionis ad qḋ veniunt multe ve-
ne ⁊ arterie:sed ad oculum multe vene veniūt ⁊ arterie vt sensus
ostendit:ergo ⁊c̄.Maior est nota:qꝛ per illas portatur spiritus et
sanguis que sunt corpora calida ⁊ humida.¶ Item illud membrū 2a rō
est caliduꝫ qḋ est facillimi ⁊ multi motus:sed oculus est h̄mōi vt
apparet ad sensum.Maior est nota:quia frigidi non est mouere:
sed quietare ⁊ imobilitare:vt Auicen.primo can̄.fen prima.ca.de
virtutibus ministrantibus.⁊ Aristo.proble.13.ꝓbleba.5.Etiā ꝙ sit
cōplexionis humide ꝓbať:qꝛ illud membruꝫ videť humide com-

plexionis qᷦ oritꝰ a cerebro cū cerebrū ſit humiduꝫ:ſed oculus eſt
hmōi:ꝫ ⁊c̄. Jſtā rōnē ponit ibi Jeſus cū dicit.cōplexio eius eſt hu
3º rõ mida:⁊ hoc q꞉ origo eius eſt a cerebro.⁋ Amplíꝰ mēbrū ſpirituo-
ſum videtꝰ eſſe calide ⁊ humide cōplexionis:ſed oculus eſt hmōi.
nā oēs ponūt ꝙ hēat neruū ꝯcauū ꝓpter multū ſpiritū quo indi-
4º rõ get.⁋ Amplius mēbrū pingue videtꝰ eſſe calidū ⁊ humidū:q꞉ pin-
guedo eſt calida:vt Ariſto.ꝓble.8.9.ꝓble.Sed oculus ad ſenſum
eſt pingue:īmo ēt carnoſus.Unde Aui.ſupra.Jmpletꝰ totus carne
Tertio p̄ncipal'r alba ⁊ pingui.⁋ Tertio ꝓbatꝰ ꝙ ſit cōplexionis frigide ⁊ ſicce.ꝙ
ſit frigide videtꝰ eſſe multū ꝯceſſum a pluribꝰ.Sed ꝙ ſit cōplexio-
nis ſicce ꝓbatꝰ auctoritate Gal'.3.de igenio ſanitatis penul.ca.vbi
oculū iter mēbra ſicca ponit.Jtē illud mēbrū eſt ſiccū qᷦ ꝯſerua-
tur ſiccis:ſed oculus eſt hmōi.Nā cū qbuſdā mineralibꝰ auctores
ꝯſeruant vt cū thutia ⁊ ſimilibꝰ:vt etiā īuit Ariſ.ꝓble.9.6.ꝓble.
Quanto p̄ncipal'r Jn diſpōnibus oculi laudans eis flos eris.⁋ Quarto arguitꝰ ꝙ ſit
cōplexionis frigide ⁊ humide de mēte Ari.in de ſenſu ⁊ ſenſato.⁊
5.de gnōne aīaliū p̄mo ca.Utrobiqꝫ enī ponit ꝙ eſt mēbꝝ a domi
nio aqueū:⁊ ꝓbatꝰ ſigno eius q꞉ erupto oculo exit aqua.
Ad q̄ōnē Mūdinꝰ ⁋ Ad iſtā qōnē rn̄det Mundinus ꝙ in oculo ꝯſideramus duplices
partes.ſ.tunicas ⁊ humores.Si loq̄mur de eiꝰ cōplexione quātū
ad tunicas vt ſic dꝫ poni cōplexionis frigide ⁊ ſicce.Et rō ē:q꞉ tu-
nicarū cōplexio eſt frigida ⁊ ſicca cū ſint partes neruoſe ⁊ pellicu
loſe.Sed ſi loquamur quātā ad humores vt ſic eſt frigide ⁊ humi
de cōplexionis ſicut ſunt humores:iſta reſpōſio pōt pertranſire:
q꞉ in ſe vera eſt cū tn̄ non ſatiſfaciat queſito.querimus.n.in ſūma
Thadeus que cōplexio vincat in oculo.⁋ Thadeus reſpondet ꝙ oculus dꝫ
poni cōplexionis frigide ⁊ humide.Rō q꞉ pars p̄ncipalis vt cry-
ſtallina eſt frigida ⁊ humida:tn̄ q̄tū ad tunicas dꝫ poni cōplexio-
nis frigide ⁊ ſicce:quātuꝫ ad humores frigide ⁊ humide:ſed rōne
ſpirituū eſt cōplexionis calide ⁊ humide.⁋ Sed hec opi.quātū ad
principalē poſitionē:lꝫ ſit vera:tn̄ per malā viā ꝓbat.nō.n.ſequitꝰ
particula principalis organici eſt talis cōplexionis:ꝫ totū organi-
cū.qᷦ apparet p̄mo in exēplo quorūdā:q꞉ cor eſt calide ⁊ ſicce cō
plexionis:tn̄ totus homo nō dicitur calide ⁊ ſicce.apparet in alio
exēplo.nā in muſculo p̄ncipalis pars apud medicum eſſe neruus
motiuus cū ſuo ſpū qui neruus ponitꝰ cōplexionis frigide ⁊ ſicce:
tn̄ muſculus eſt cōplexionis calide ⁊ humide.Dico aūt apud medi
cos q꞉ Auer.poneret aliā partē p̄ncipalē in muſculo mouētem vt
pōt ſumi collꝫ.2.ca.15.⁋ Poſſet tn̄ Thadeus ſaluari vt intelligat
totū organicū virtualiter poſſe dici talis cōplexionis q̄lis eſt pti-
Rn̄ſio cōmunis cula p̄ncipalis nō tn̄ formaliter.⁋ Alia rn̄ſio ad p̄dictā qōnē com
munior eſt ꝙ cōplexio oculi a p̄dominio eſt frigida ⁊ humida qᷦ
declaratꝰ.Primo q꞉ illud mēbruꝫ in quo partes frigide ⁊ humide
vincūt eſt cōplexionis fride ⁊ humide:ſed oculus eſt hmōi.ad ſen
ſum.n.videmus ꝙ aquee partes ſuperāt partes pelliculares:⁊ h̄
eſt qᷦ Ari.volebat in de ſenſu ⁊ ſenſato.vbi cū p̄miſiſſet ꝙ viſus
nā eſt aque:⁊ ꝙ pupilla ⁊ oculus aquei ſunt:ſubdit tria ſigna per
que hoc declarat.Primū cū dicit.videtꝰ.n.aqua que diſcurrit cor-
ruptis oculis ⁊c̄.Scōm ſignū eſt:q꞉ oculi embrionum nouiter for
matoꝝ excedunt in frigiditate ⁊ humiditate ⁊ claritate que aque
atteſtatꝰ.Tertiū ſignū:q꞉ oculi ſunt pingues in aīalibꝰ habentibus
ſanguinē:⁊ hoc eſt vt humidi permaneant.Scōo ꝓbatꝰ rōne que
ſumitꝰ ibidē ab Ariſto.⁊ alijs expoſitoribꝰ.Jllius.n.cōplexionis dꝫ
eſſe oculus que eſt ꝯueniēs ꝓ ſui opōne:ſed cōplexio aque eſt cō-
ueniēs opōni eiꝰ:⁊ per ꝯn̄s cōplexio eius eſt frigida ⁊ humida:q꞉
per aque dominiū eſt hmōi:ꝫ ⁊c̄.Maior eſt nota:q꞉ cōplexio datꝰ
pro operatione:vt Aui.p̄mo cañ.fen.1.ca.de cōplexionibꝰ.Minor
apparet.Nā operatio oculi erat recipe ſpēs viſibiliū oīuꝫ:ſed re-
ceptio talis eſt corporis diaphani tranſparentis.Corpora aūt dia
phana ſunt aer aqua ⁊ ignis:ꝫ oportuit alterū iſtoꝝ dn̄ari:ſed ocu
li receptio eſt cū aliq̄ retētione vel ꝯſeruatione:⁊ hoc nō facit aer
nec ignis multominus ꝑꝑ raritatē.aq̄ aūt pōt aliq̄liter ſeruationi
eſſe apta ꝑꝑ ſuā groſſitiē ampliorē:vn̄ Ari.ibidē magis eſt ſerua-
bilius aqua aere.Aqua.n.iter oīa elemēta magis cū oꝑatione viſi
ua ꝯuenit que eſt receptio ⁊ ꝯſeruatio aliq̄:receptio per diapha-
neitatē ⁊ retētio per groſſitiē.qᷦ aūt receptio oculi ſit retētiua ap
paret in cōplexione loco viſionis:oculus ꝫ eſt cōplexionis frigide
⁊ humide.Notandū ꝙ manualis operator hꝫ tenere diuiſionē p̄-
miſſam de partibus oculi.ſ.ꝙ tunice ſunt frigide ⁊ ſicce:humores
frigidi ⁊ humidi:vnde curās oculū quātū ad tunicas medicias ap-
ponet ſiccas ex nā tunicaꝝ.Qūo v̄o a totius oculi cōplexione que
eſt frigida ⁊ humida ſumatꝰ intētio curatiua dicetꝰ poſterius in ca.
de canonibꝰ vniuerſalibꝰ curationis oculi.⁋ Ex qbꝰ ſoluuntꝰ ꝯria.
Ad Haly.dōm ꝙ ipſe platonicus fuit ponēs viſuꝫ fieri extramit-
tēdo pro quo ignis reqrebatꝰ.ꝯ quē eſt Ariſt.in de ſenſu ⁊ ſenſato.
⁋ Ad rōnē ꝯceſſa maiori:dōm ꝙ minor eſt falſa.⁋ Ad ꝓbationes
eius dōm:p̄mo ad auctoritatē Ariſt.ꝙ ibi Platonice loquitꝰ ſicut
in multis partibus cuiuſdā libri dicit aliqua que nō ſunt de ſui in-
tentione:ſed dicebat vt antiquis alluderet:vnde ꝓble.10.ꝑtic.58.
ꝓble.Ponit ꝙ ſperma venit a cerebro per ſpinā.cuiꝰ tn̄ ꝯriū ſen-
tit p̄mo de gnōne aīaliū ca.24.al's.18.⁊.31.ꝑti.de ꝓblematibꝰ.21.
ꝓble.vbi dicit.viſum extramittēdo fieri.vnde dicit.exiens viſus.
⁋ Ad rōnē p̄mā.qdā vt Dy.ſic ſoluūt ꝙ organū viſus eſt 2ˣ.ſ.īme- pº rn̄ſio
diatū ⁊ minꝰ corporeū vt ſpūs viſibilis.aliud eſt mediatū ⁊ magis
corporeū in q̄ recipitꝰ ſpūs deferēs virtutē vt corpꝰ oculi.quātū ꝫ
ad organicū qᷦ eſt ſpūs vincit ignis ⁊ quātū ad hoc dꝛ 2º de aīa ꝙ
ignis aut nullius ſenſus eſt organum aut oīs:q꞉ igitꝰ iſte ſenſus eſt
ſpūalior:iō pluri ſpū eget:⁊ ꝑ ꝯn̄s pluri igne q̄tū ad ſpūm.Sꝫ ſer-
mo iſte eſt corruptꝰ:q꞉ ſi organū viſus īdigeret pluri igne q̄tū ad
organum p̄ncipale:tūc cryſtallina vel nerui obtici indigerēt pluri
igne.hoc eſt falſum:q꞉ ponuntꝰ cōplexionis fride ⁊ humide:⁊ dico
ſm ꝙ hn̄t cōplexionē īnatā actuatā per influētē.ꝓbatꝰ ꝯn̄tia q꞉ al
tera iſtaꝝ duaꝝ partiū eſt p̄ncipalior in vidēdo q̄ꝫ ſit ſpūs.⁊ ꝓbatꝰ
q꞉ ſm eiꝰ ſpūs nō eſt aīatꝰ ſꝫ mēbruꝫ:viſio aūt eſt opō aīati.⁋ Alia 2º
rn̄ſio pōt ſumi a Cōciliatore.31.ꝓble.22.ꝓble.dicente auc̄te Pla-
tonis ſcōo thimei ꝙ virtꝰ ignis eſt 2ˣ.vna edax ⁊ corruptiua.alia
ſaluatiua luminis.Jn oculo igitꝰ vincit ignis nō q̄tū ad ignē vt ca-
lefacit ⁊ ꝯſumit:ſed q̄tū ad ſui virtutē luminoſaꝫ ſaluatiuā ⁊ ſatꝭ
videtꝰ poſſe teneri.nā nō eſt aliqᷦ organū ſenſus qᷦ ita ſit lumino
ſum vt oculus.⁋ Dōm igitꝰ ad formā rōnis cuꝫ dꝛ in illo organo dꝫ
dominari ignis qᷦ deſeruit virtuti magis īmāli:verū eſt aliq̄ mō
dominij:⁊ tūc ꝯceſſa minori ꝯcluditꝰ:ꝫ dominatꝰ ignis.ſ.q̄tū ad vir
tutē luminoſitatꝭ.⁋ Sed tu dices qūo pōt vincē luminoſitas ignis
ſine victoria q̄litatū ſuarū.⁋ Dōm ꝙ eſt ꝑꝑ multiformes varieta
tes in modis miſtionis nobis occultas:de facto.n.videmꝰ in qui-
buſdā rebꝰ dn̄ari lucē:⁊ tn̄ nō calorē ſicut videmꝰ in quercu putri
da ⁊ ſquamis piſciū.Etiā.A.vidit ouū galline lucēs ⁊ locuſtā ⁊ gril
lū mortuū:vt apparet ſexto de nālibꝰ parti.3.3.ca.⁋ Tertiā rn̄ſio- 3º
nē ab alijs inueni qui ex vi argumēti dicūt ꝙ in oculo vincit ignis
q̄titatiue:ſed nō q̄litatiue:hāc rn̄ſionē nō ꝓſequor.⁋ Quarta rn̄- 4º
ſio eſt cuiuſdā Moder.qui dicit ꝙ nō eſt dōm ꝙ in viſu exuberet
ignis:q꞉ in ſenſu maxime paſſiuo nō exuberat elementū maxime
actiuū:⁊ iō elemētū ignis lꝫ ſit īmālius nō tn̄ ponitꝰ ī organo viſus:
ſed iſta nō eſt ſolutio:ſed ꝯtra arguere.⁋ Quinta rn̄ſio poſſet a q- 5º
buſdā philoſophātibꝰ dari ꝙ rō tm̄ arguit ꝙ in organo viſus vin-
cit ignis reſpcū organoꝝ ꝓprioꝝ alioꝝ ſenſuuꝫ.Unde dicemus ꝙ
oculus eſt calidioris cōplexionis vel minus frigide q̄ꝫ neruus ſen-
ſus tactꝰ:⁊ q̄ꝫ ītrinſecū organū guſtus vel odoratꝰ vel auditꝰ:cum
hic tn̄ conſtat ꝙ oculus ſit cōplexionis frigide reſpcū cutis qᷦ eſt
mediū in gnōne mēbroꝝ:⁊ iō hāc viā tenētes dicūt ꝙ virtutes in-
teriores.ſ.ſenſus cōis ⁊ eſtimatiua ⁊ memoria ſint īmāliores:ita
in organo earū vincit elemētū īmālius vt ignis:vnde ꝓpriū earuꝫ
organū eſt in corde.Sed iſta rn̄ſio ponit multa ambigua que non
pn̄t in p̄ſentia tractari.⁋ Sexta rn̄ſio eſt que mihi videtꝰ:⁊ eſt ꝙ 6º
rō illa quā facit ante ⁊ quā ꝓmiſit ſe alibi ſoluere peccat per falla
ciaꝫ equocationis.Forma.n.aliq̄ dicitꝰ magꝭ īmālis duobꝰ modis.
Uno mō q꞉ a mā eſt eleuata per gradus receptionis ⁊ per virtua-
litatē ꝯtinētie aliarū formarū vel qūocūqꝫ ꝯtineantꝰ:⁊ iſto mō aīa
⁊ oīs forma miſti eſt īmālior oī forma elemētari.Scōo mō dꝛ for
ma īmālior:q꞉ minus de mā ſua forma īcludat:⁊ ſic corꝑa rariora
ſunt īmāliora corporibꝰ dēſioribꝰ:⁊ ſm hoc ignis eſt īmālior q̄ꝫ ſit
terra.Nā minima ꝑs formalis ignis ꝯtinet centeſimā ꝑticulā vel
decimā minimi terre:q꞉ ex minimo terre fiunt centū vel decē mi
nima ignis vel ſm aliū numerū.Ex q̄ vides ꝙ paucior mā ignis q̄ꝫ
terre eſt ſub maiori extēſione ſub forma ignis q̄ꝫ ſub forma terre.
Extenſio.n.ignis eſt vltima in magnitudine quā mā poſſit recipe:
vt Auer.2.de aīa.97.cōmē.⁋ Ex his ſoluitꝰ rō negādo maiorē for- 7º
mādo ſic rōnē.ī organo ſeruiēte virtuti magꝭ īmāli dꝫ dn̄ari elm̄tū
magꝭ īmāle.Dōm ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt falſa ꝑꝑ equocationem:al'r
eniꝫ ſumitꝰ īmāle ex ꝑte ſubīti:⁊ al'r ex parte p̄dicati vt apparet ex
dictis.virtus.n.viſiua dicitꝰ īmālior nō ꝙ ſit forma rarioris orga-
ni:ſꝫ q꞉ eſt ꝑfectior:⁊ q꞉ forſan pluri ordine formaꝝ īducta.⁋ Sꝫ
tu diceres eaſdē formas preſupponit virtus tactiua ⁊ guſtatiua:⁊
alie quas p̄ſupponit viſiua ēt.⁋ Dōm ꝙ poſſet negari:ſꝫ eēt lōguꝭ
ſmo.⁋ Uel al'r dōm ꝙ ſaltē diſpōnes accidētales pluriū ꝑfectio- 8º
nū reqrit virtꝰ viſiua q̄ꝫ alie:⁊ huiꝰ ſignū eſt mirāda ꝯſtitutio orga
norum viſus.⁋ Predicti v̄o ſermones poſſent cauillari per diffi-
cultates extraneas.ſ.an partes materie ſint alie a partibus quā-
titatis:⁊ an minimum rarioris ſit maius minimo denſioris.Pro-
cedendo igitur cū maiori propoſitione in terminis vniuocis:tunc
minor propoſitio variat medium cum diceretur:ſed ignis eſt ele-
mentum magis īmateriale.hoc eſt falſum.Omnia enim elemen-
ta ſunt vti ſic equaliter materialia:quia omnia habēt formas im
mediate impreſſas in materia prima:vt Auer.ſecundo de gene-
ratione et corruptione cōmen.46.⁋ Ad ſecundam rationem di- Ad 2ᵐ
cendū vno modo ꝙ poteſt in aliqua re dominari lumen:nō tamē

ignis quātum ad qualitates suas vt supra apparuit. Uel aliter ꝙ in oculo non est naturaliter lumen sed ab extra. Unde Auer. in de sensu ⁊ sensato dicit sic. Et lux non est in oculo per naturam oculi sed intra ipm ab extrinseco. Notādū ꝙ nō intelligit ꝙ nō sit oīno lumē: qꝛ ꝯdiceret dictis suis ⁊ Aristo. sed nō est sufficiēs lumē ad illuminandū mediuꝫ: qꝛ tunc homo videret sine exteriori lumine. vnde subdit. si esset ei lumē de nā eius videret in obscuro. ¶ Sed tu diceres si illō lumē est in oculo lꝫ paruū: q̄re ꝯtinuo nō videmꝰ illud sicut videmus in oculi cōpressione vel percussione. ⁋ Dōm ꝙ illud lumē nō hꝫ qō videat nisi cū hꝫ rōnē mouentis: ita ꝙ vna ꝑs oculi sit mouēs ⁊ alia mota. h aūt fit presso oculo. nam vna ꝑs que alteri supereminet in pressura emittit suū lumē ad aliā: ⁊ alia recipit eū sicut dicūt Halyabas ⁊ Alexā. in cōmēto ꝯ sensu ⁊ sensato. Exemplū aūt huius est: qꝛ si teneat cādela suꝑ vase magno pleno aqua: ⁊ si sit in luce diei videt forma luminis candele suꝑ tota aq̄: ⁊ hoc qꝛ vna pars aque alterā mouet deflectentē adinuicē formā candele. Exempluꝫ etiā posset poni de forma solis que rep̄sentat in aqua quiescēte: qꝛ est vna: sed si ꝯcutiat aq̄: sibi multe forme solis vident. si ḡ in aq̄ esset virtus visiua ⁊ forma solis esset sibi innata: tūc aqua quiescēte nō videret eā: sed cū aq̄ moueret: qꝛ in pluribꝰ partibꝰ eiꝰ recipit forma solis vna parte aliā mouēte: tūc aq̄ videret illā formā solis: imo plures formas: ⁊ ita in oculi agitatione plures scintillas lumīosas q̄nꝙ videmꝰ. fit aūt talis luminis visio maxīe clausis palpebris vel in obscuro: qꝛ in luce maius lumē obumbrat minus: nisi forsan esset vehementissima agitatio oculi sicut appet in magnis ꝑcussionibꝰ factis in capite vel oculo. ēt in die: qꝛ homo videt hmōi appitiones vel apertiones. Aparitio aūt que fit sine aliq̊ motu oculi sicut in q̄busdā p̄paratis ad fluxū sanguinis vel ad q̄sdaꝫ spēs cataracte: iō fit qꝛ suꝑueniunt ad oculos

Ad 3m vapores aliq splēdidi: vnde ēt mouēt vel oculū vel sensum cōem. ⁋ Ad aliā rōnē cū dr̄ ꝙ oculus nō riget. dōm ꝙ Ari. ibidē ponit ꝙ hoc nō est qꝛ sit ibi ignis a dominio: sed qꝛ pinguis est oculus. pinguedo aūt ꝑꝑ depressitatē qua ꝓhibet exteriora frigora: ⁊ qꝛ calidū interius recludit ꝓhibet īfrīdationē que est rigor. Iste tū̄ sermo videt ꝯdicere ſmoni Ari. ꝑti. 8a. 8. ꝓble. quā ꝯdictionē ad pn̄s nō intēdimus soluere. ⁋ Ad Azarauiū vo ⁊ Iesum dōm ꝙ loquūtur de oculo quātū ad partē carnosam. ⁋ Ad rōnē cum dicit ꝙ ad eū veniunt vene ⁊ arterie. dōm ꝙ alie partes frigide sunt plures. ⁋ Ad aliā rōnē membrū multi motus est calidū. dōm ꝙ veruꝫ est in parte motiua ⁊ illa pars est musculi: ad motuꝫ tū̄ oculi adiuuat sua rotūditas ⁊ superficiei lenitas. ⁋ Ad aliā cū dr̄ orit a cerebro. ista rō ꝓbat ita de tunicis oculi sicut de humoribꝰ: ⁊ iō est negāda ꝑpositio: qꝛ neruus orit a cerebro ⁊ est siccus. ⁋ Ad aliā membrū spirituosum est calidū. dōm dupl'r. Uno mō ꝙ verū est quātuꝫ ad spiritū illū. Uel aliter ꝙ spiritus visiuus dꝫ poni respectu cutꝭ frigidus ⁊ humidus: qꝛ dans cōplexionē ei est cerebrū ⁊ crystallina: vt supra apparuit que sunt frigida ⁊ humida. ⁋ Ad aliam negādo maiorē: tu dicis pinguedo est calida. dōm ꝙ nō respectu cutis: dicitur tū̄ calida per accidens duobꝰ modis. Primo qꝛ reflectit calidū seu retinet sicut etiā dicit de zirbo: ⁊ isto mō res frigide calefaciunt sicut plumbū ⁊ stannū calidū est isto mō: vt Aristo. ꝓble. 8. ꝑti. 19° ꝓble. Scđo pinguedo pōt dici calida virtualiter: qꝛ hꝫ aliquid caloris vestigiū sicut cineres: vt Aristo. ponit. 3. de partibus aīaliū. ca. de renūculis. cap. 16. al's. 9. ⁋ Ad auctoritatē Gal'. que ꝓbat oculum esse complexionis sicce: dicenduꝫ ꝙ loquitur quantū ad tunicas: ⁊ ita etiam ratio arguit.

¶ Cognitio autem illius ex tactu eius est: quoniam inuenit eum tactus calidum aut frigidum aut durū aut siccum aut lenem aut humidum.

¶ Superius. A. enumerauit gn̄a signoꝝ q̄bꝰ dispōnē ⁊ cōplexioneꝫ oculi cognoscimus. In ista parte exequit vnūq̄dꝙ istoꝝ iudicare de oculi dispōne. Et p̄mo facit hoc. Scđo satisfacit cuidā quesito. ibi (Et scias.) ⁋ Prima pars hꝫ partes nouē sicut nouem sunt ista signa. 2a ibi (Sed cognitio illius ex motu eiꝰ.) 3a ibi (Illius vo.) 4a ibi (Cognitio vo.) partes patēt. ¶ Dicit p̄mo ꝙ cognitio dispōnū oculi ex tactu est ⁊c̄. ¶ Circa hāc partē sunt p̄mo notāda quedaꝫ generalia. Et p̄mū est sicut ponit Gal'. in thegni tex. cōmē. 2. tract. de corda. de signis cōplexionis cordis. q̄n de aliquo mēbro querimus cōplexionē scire vt qō ex illis sit calidū vel frigiduꝫ siccū vel humidū nos cōparamus illud mēbrū ad seip̄m tēperatū. v̄. g. cum querimus signa calidi cordis vel frigidi: intelligunt signa ista respectu tēperati cordis: ita etiā de oculo q̄n ponunt signa diuersarum cōplexionū oculi ⁊ dispositionū ītelligunt in cōparatione ad oculū temperatū. ¶ Sed statiꝫ diceret aliquis: ergo ꝑius debuit ponere signa temperati oculi: deinde distemperatoꝝ. ⁋ Dicēdum ꝙ oculi distēperati sunt mag̃ manifesti in suis signis q̄ꝫ tēperati: nō eni est icōueniēs aliq̄n p̄uationē notiorē esse suo habitu. s. quo ad nos: vt Cōmē. inuit. 8. phy. cōmē. 27. Ponēs igit Aui. hic extrema dispōnū oculi: collegit inde mediuꝫ oculū: vt infra apparebit. ¶ Scđo est intelligendū ꝙ ad verificandū signa que hic ponunt: opꝫ accipere ꝯditiones quas ponit Gal'. in thegni. ca. de signis cerebri. Et p̄ma ꝯditio est vt inspiciat ne ista signa vel aliqua ex eis ꝓueniāt ex aeris dispōne. v̄. g. per colorē talē vel per lachrymam iudicabo oculū talis cōplexionis: tū̄ ista possent ab aere vel rebus alijs extrinsecis fieri. Scđa ꝯditio est ꝙ oculi dispositio sit ad totum ꝓportionata: posset enim aliquis habere oculū ex natura frigidum: ⁊ tū̄ in corpore eius abundaret cholera que aliq̄n euaporans faceret oculū citrinū aut rubeū: vn̄ in iudicio me deciperet.

¶ Deinde specialiter est circa l'ram aduertenduꝫ. Diceret aliqs qō est signū ⁊ qō est significatū. ⁋ Dōm ꝙ cōplexio oculi calida frigida sicca ⁊ humida est hic significatum: sed calor ⁊ frigus percepti manu sunt signū cōplexionis istius calide aut frigide. Complexio aūt humida ⁊ sicca habēt duo signa tactu perceptibilia. Naꝫ oculus humide cōplexionis appet tactu humidus: ⁊ oculus humide cōplexionis ēt apparet lenis. i. mollis: qꝛ mollities est effectus humidi. Sed oculus sicce cōplexionis appet tactu siccus ⁊ ēt durus: qꝛ durities est effectus sicci: vt apparet. 4. metheo. tex. cōmē. 30. Dubm 5m

¶ Sed tu diceres que est cā ꝙ cōplexiones oculi siccā vel humidā docuit cognoscere per q̄litatē ipsam cōprehēsaꝫ a tactu: ⁊ per effectū q̄litatū ēt a tactu cōprehēsam ⁊ nō fecit sic in calida ⁊ frigida cōplexione oculi. ⁋ Dōm dupl'r. Uno mō ꝙ hoc fecit: qꝛ q̄litates actiue sunt fortis ⁊ manifeste īpressionis vt seipsis īnotescant tactui: sed q̄litates passiue sunt debilioris: ⁊ ideo preter ꝓpriā impressionē posuit effectus earū qui sunt durities ⁊ mollities. ⁋ Secundo possumus respōdere ꝙ effectꝰ calidi ⁊ frigidi sunt digōnis spēs ⁊ sua opposita: sed hoc signum innuet Auicē. quādo de lippitudine loquetur. Et aliter posset responderi sed non curo.

¶ Scđo dubitat circa l'ram vtꝝ iudicio tactus possumus iudicare Dubm 6m de oculi cōplexione. ⁋ Et videt p̄mo ꝙ nō: qꝛ tangēs medicus vel erit tēperatus vel distēperatus. nō erit tēperatus: qꝛ difficile eēt inuenire in mūdo medicū tēperatū. Itē videt īpossibile inueniri: qꝛ optima sanitas vel eucrasia nunꝙ fuit vel in pusillo vel in īstāti tēporis: vt Gal'. 1. de regimine sanitatis. ⁊ idē inuit Haly trac. 2. 24. cōmē. ⁊. 104. cōmēto. al's cōmē. 11. tracta. testiculoꝝ. Nec dabit hoc iudiciū medicus distēperatꝰ: qꝛ nō poterit iudicare de sibi simili in cōplexione: qꝛ nō patiet ab eo. ab eo eni qō simile est res nō patit vt Aui. p̄ cañ. fen. 1. ca. ꝯ cōplexionibꝰ. ⁊ Ari. ꝓble. 8. ꝓble. 18. vbi dicit. simile a simili nō patit. ēt oculū tēperatū iudicabit distēperatū. ⁋ Itē quero vbi tāget oculus: an suꝑ palpebrā an intꝰ. ⁋ Amplius nō videt ꝙ per durū vel lene possumus de humido et sicco iudicare. Nos eni videmus multa que sunt lenia: ⁊ tū̄ sūt sicce cōplexionis vt gūme eliquate. Simil'r multa dura que sunt cōplexionis humide vt glacies. ⁋ Dōm ꝙ per tactū possumus iudicare de cōplexione oculi. Rō est talis de eo per tactū possumꝰ iudicare qō est ꝓpriū tactꝰ obm: sed calidū frigidū siccū ⁊ humidū sūt hmōi. Maior est nō: qꝛ sensus nō decipit circa ꝓpriū obm in maiori parte. i. vt in pluribꝰ: vt Cōmen. 2. de aīa. cōmē. 63. Minor est Ari. ⁊ Cōmē. ibidē. ⁊ idē Gal'. 2. thegni ꝯ signis cōplexionis calide frigide ⁊ humide ⁊ sicce q̄uis in rōne humidi ⁊ sicci velit ꝙ rōne vtamur cū sensu vt hꝫ ibi declarari. ⁋ Ad ꝯria dōm. Ad p̄mū ꝙ si reperit medicus tēperati tactus iste rectius iudicabit. ⁋ Ad illud qō dr̄ ꝙ nō reperit cōplexio tēperata. dōm ꝙ loquit de vltima tēperie secūdi modi equalitatꝭ de qua alibi demr̄auimus ꝙ nō perdurat nisi in instanti in puncto ⁊ illud est in medio totius vite. Si aūt medicus distēperatꝰ dꝫ hoc facere iudiciū opꝫ ꝙ fiat cū q̄daꝫ collatione rōnis: vt. v̄. g. cognoscat se esse distēperatuꝫ in vno ḡdu caloris: tūc si tangēs aliquē oculū inueniat se nō pati ab eo: erit signū ꝙ ille oculus erit sibi similis in complexione: erit ḡ calidus in ḡdu p̊. Si aūt ꝑcipiat vnū gradū caloris in oculo: ḡ ille oculus erit distēperatꝰ in duobꝰ gradibꝰ caloris. Si aūt tangat oculū ⁊ appareat sibi multū fridus: tunc ille oculus erit cōplexionis frigide. Si aūt appet valde parū fridus. i. remisse calidus ille poterit estimatiue iudicari oculus ī cōpl'one tēperatꝰ. Et siqs bn̄ īspiciat ista oīa sūt iudicia estimatiua. Nā medicꝰ cuiꝰ cōpl'o ī cuti vel habitudine totiꝰ est calidior tēꝑato hoīe in vno ḡdu si non patit ab oculo quē tāgit dꝫ iudicare eū calidū in vno gradu respectu cutis hoīs tēperati. q̄to ḡ cutis hoīs tēperati est calidior oculo tēperato tāto dꝫ ille oculus iudicari calidior respcū oculi tēperati suꝑ id qō iudicabit de eiꝰ caliditate a medico calido in vno ḡdu ⁊ hoc est ꝯueniēs. nā nō occurrit oculus tangētis medici oculo tactu: sꝫ occurrit cutis manus. oculus aūt in sua sanitate est fridior sana cuti ⁊ hic nō ꝓfundamꝰ ampliꝰ ſmonē: eēt. n. redire ad p̄ncipia p̄ma medicine. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ oculus tanget tam super palpebraꝫ q̄ꝫ īmediate ſm ꝙ pol'e erit. cōiter tū̄ suꝑ palpebra oculo clauso ponimus manū ꝯfidētes ꝙ ea mediāte oculi cōplexio occurrat nr̄o tactui. Sed Rn.

in hoc opʒ medicū esse īdustriosum ne ꝓpter palpebrarū dispōnē
decipiat̄ in tangēdo. Ad 3^m dōm ꝓm quosdā ꝙ iudiciū de cōple-
xione sicca ꝛ humida ꝑ durū ꝛ molle est duplex. qͦdā gn̄ale quo
res ponunt̄ in cōplexione respectu eq̄lis ad pondus: ꝛ isto mō nō
tenet: vt est argutū. aliud est iudiciū spāle vt in eadē spē: ꝛ tūc ve-
rificat̄ ꝙ si aliq̄ eiusdē spēi sunt duriora illa sunt icciora ꝛ si mol-
liora sunt humidiora. Aliter tn̄ possum⁹ dicē ꝓm mentē Gal. z. de
cōplexionib⁹. 3. ca. quā. A. sumpsit. 1. can̄. fen. z. ca. de signis cōple-
xionū. ꝙ qn̄ per molle ꝛ durū iudicam⁹ de sicco ꝛ humido: dʒ p̄sup
poni eq̄litas in calido ꝛ frigido: q2 calidū eliquādo humidū posset
rē siccā facere humidā apparere sicut appet in reb⁹ siccis fluidis:
ꝛ hoc facit q2 eius est p̄mo humidū eliq̄re ꝙ̄ ꝯsumere sicut appet
in pane sicco posito ad ignē: q2 in p̄ncipio appet mollior: vn̄ Arist.
ꝓble. 21. ꝓble. 24. Panis siquis ip̄m asset durior fit. sigs aūt ip̄m
tepefaciat hūidior vsq3 ad aliqd. Ecōtra v̄o fridū ꝯgelādo hūiduʒ
posset facē rē humidā apparē siccā vt in glacie. In ꝓposito igr̄ di
co ꝙ oculi in qb⁹ iudicam⁹ ꝑ durū ꝛ molle dʒ p̄supponi eq̄litas ca
loris vel frigiditatis in vtrisq3: ꝛ h̄ ēt volebat illoꝝ p̄ma rn̄sio. Aliȷ
v̄o tertiā dant rn̄sionē quā sermone Gal. z. de cōplexionib⁹ vigo-
rāt: sʒ eā omitto. Ultimo ītelligēdū ꝙ queādmodū ex hoc signo
possum⁹ iudicare de cōpl'onib⁹ nālib⁹ oculi: ita ēt de cōpl'onib⁹ p̄-
ter nāʒ. nā oculo in suis opōnib⁹ leso: si mala cōplexio calida sit in
eo que sit egritudinalis tactu ēt poterit cognosci. vn̄ Aui. in seque-
ti caplo ponēs signa egritudīs sanguinee dicit. ꝛ caliditas tact⁹.

Sed cognitio illius ex motu eius est vt cōsideres an motus ipsius sit leuis ꝛ significabit caliditatē aut siccitatē qͦd tactus discernet ipsi⁹ an sit grauis ꝛ significabit frigiditatem aut humiditatem.

Hic Auicen. per signa sumpta ex motu docet significare super
oculi dispositione: ꝛ qͦd dicit in littera est notum.
Dub^m 7^m Circa quā ptē dubitat̄ q̄re. A. ponēdo signa a leuitate mot⁹ sum
pta dixit significat caliditatē aut siccitatē: ꝛ ponēdo signa a ḡuita
te mot⁹ dixit cū copulatiua frigiditatē ꝛ humiditatē. Itē nō vr̄
ꝙ leuitas significet siccitatē: q2 siccitas pōt stare cū ḡuitate: ḡ nō
significat eā leuitas: sed ita est ꝙ siccitas pōt stare cuʒ ḡuitate: q2
humor mel'icus est grauis: ꝛ hic pōt dici modus motus: q2 est ter-
reus cuius ꝓpria passio est ḡuitas ꝛ tn̄ est siccus: ḡ siccitas stabit
cū ḡuitate motus. Tertio diceret aliqs: quero an ista siccitas ꝛ
humiditas ꝛ caliditas ꝛ frigiditas egritudinales vl' neutre sint cū
mā vel sine: an sint cū nāli dispōne humoris. i. sint cōplexiones sa-
1° nō ne. Ad hoꝝ intellectū ꝯsiderādū: q2 in motu nos ꝯsideram⁹ du-
plicē ḡuitatē ꝛ leuitatē. vna q̄dā leuitas in motu est in eo qͦd mo-
uet̄. i. qͦd sentiat̄ leue ꝛ nō ponderosum. alia leuitas est in mō mo-
tus. i. ꝙ velociter moueat̄. Et differūt ista adinuicē. Prio q2 de le-
uitate ꝛ nō pōderositate iudicat tact⁹ eius cui⁹ est oculus: sʒ de ve
locitate motus iudicat visus medici aspiciētis. Scđo differūt q2
res pōt esse in pōdere leuis: ꝛ tn̄ ḡuiter. i. nō velociter moueri: ꝛ h̄
q2 p̄n^m mouēs sibi ꝯiunctū nō est fortiter motiuū: ꝛ pōt esse leuis
ꝛ velociter moueri: ꝛ tūc ꝯcurrit in motu isto duplex leuitas. s. le-
uitas que est velocitas: ꝛ leuitas moti que nō est pōderositas vel
grauitas. Eodē mō grauitas in motu dicit̄ duplex. Nā vno mō dr̄
grauitas in motu: q2 illud qͦd mouet̄ sentit̄ ponderosum. Scđo q2
illud tarde mouet̄: ꝛ ista ēt in duob⁹ differūt. Primo q2 de tardita
te mot⁹ iudicat visus medici: sed de grauitate oculi moti iudicat
sensus īfirmi. Scđo q2 posset oculus sentiri grauis: ꝛ tn̄ velociter
moueri: q2 hʒ p̄n^m motiuuʒ forte. posset ēt sentiri grauis ꝛ ḡuiter
2° nō moueri. Scđo est ꝯsiderādū ꝙ leuitas in motu. i. velocitas de-
pendet a duob⁹. s. a calido sicut a p̄ncipio actiuo: q2 calidi est mo-
uere vt Auer. coll'ʒ. z. ca. 15. de iuuamēto instr̄oꝝ volūtariȷ mot⁹. ꝛ
8. physi. cōmē. 43. Scđo depēdet leuitas ex habilitate ꝛ nō resistē
tia patiētis vel moti ꝓm ꝙ motū mag̃ vel minus mouēti resistit:
sed hic diuersificat̄ mot⁹ ī velocitate ꝛ tarditate: vt Auer. 4. phy.
cōmē. 71. Ista aūt dispō in motu est mag̃ a sicco ꝙ̄ ab humido ꝑꝑ
duo. Primo q2 ad siccū mouēs pōt īniti ꝛ fulciri. nā mouēs req̄rit
aliqd ad qͦd figat̄: vt Ari. in lib. de cā mot⁹ aīaliū. ꝛ de ꝓgressu aīa-
liū. ponit̄ exēplū de mure q̄ sup farinā nō pōt ambulare: iō manus
nō pōt per aerē lōge ꝓycere ꝑuissimū lapidē sicut nō pōt ꝓportio
nari in magnitudine vt sumit̄ ꝓble. 5. 8. ꝓble. ꝛ. 23. pti. 29. ꝓble. et
iō rectius currit canis cū cauda ꝙ̄ sine ꝛ cū lapidib⁹ in manu qdaʒ
plus saltāt. Scđo per siccū res mota hn̄s ꝓpriū terminū nō labit̄
neq3 disgregat̄: ꝛ per ꝯn̄s meli⁹ colligit̄ a motore: ꝯgregatū. n. me-
lius expellit̄ ꝙ̄ dispartitū: vt. A. infra fen. 16. Cū igit̄ siccitas faciat
fixionē cui patiēs pōt īniti ꝛ faciat terminationē ꝛ q̄si ꝙ̄dā aggre
gationē plus disponit mēbra nr̄a ad motū ꝙ̄ humiditas: humidū
eni itrat solū ꝑ flexione ꝛ q̄si tēperās siccū: ꝛ hoc voluit. A. p̄ can̄.
fen. 1. ca. de virtutib⁹ ministrātib⁹. vbi dicit p̄bet siccitas auxiliuʒ
eo ꝙ multā efficit sustētationē que in motu est nec̄ia: quā sustēta-
tionē humoralis ꝓhibet fluxus. i. humiditas. Istā tn̄ lr̄am ibi dis-
cussim⁹ lōga expōne: sʒ tm̄ nobis sufficit hic queādmodū leuitas. i.
velocitas in motu a duob⁹ depēdet: ita ḡuitas. i. tarditas. s. a p̄nci
pio ꝓhibitiuo agētis: ꝛ hec est friditas. a p̄ncipio dispositiuo pa-
tiētis: ꝛ hec est humiditas vt ex p̄missis pōt ītelligi. Tertio est 3° nō
ītelligēdū ꝙ ḡuitas rei mote. i. sua ponderositas: vt cū mēbra pci-
piunt̄ pōderosa pn̄t depēdere a duplici cā. Una est defect⁹ a p̄nci
pio tenēte mēbrū sicut est virtus: vn̄ cū deficit appet mēbroꝝ ḡui
tas. ꝛ de hac ḡuitate loquit̄. A. 4. can̄. fen. z. ca. de signis sumptis
ex pte extremitatis. ca. 48. cū dicit. ḡuitas sign̄at debilitatē virtu
tis aīalis. ꝛ. G. in cōmē. secūdi ꝓnosti. cōmē. 7. cū dicit. ḡuitas mē-
broꝝ est ex maiorib⁹ significationib⁹ debilitatis virtutis. ꝛ de ista
grauitate etiā loquit̄. 5. de accidēti ꝛ morbo. ca. z. de causis tremo
ris cū dicit. Tremor fit ex duob⁹ motib⁹ ꝯriȷs. Uno quo mēbrum
mouet̄ sua grauitate inferius. ꝛ. A. supra fen. z. ca. de tremore cuʒ
dicit. In diffinitione tremoris cōpar ḡuitati ꝛ huic cāe grauitāte:
ꝛ per ꝯn̄s ḡuitati opponit̄ leuitas: ꝛ cā leuitatis que est virtutꝭ po
tentia in tenēdo ꝛ regēdo mēbrū. Alia cā ḡuitatis vel pōderosita-
tis est in p̄n° moto sicut in mēbro: ꝛ ista cā est pn̄tia corpis alicui⁹
p̄mētis mēbrū īferius ꝛ ḡuātis ꝛ pōderosum reddētis: ꝛ q2 oīs hu
mor supadditus in mēbro respcū mēbri dicit aliqd pōderi addens
ꝓm istā viā: oīs hūor pōt facē istā ḡuitatē: ꝛ ͦd hac ḡuitate loq̄t̄. A.
forsan p̄ can̄. fen. z. de signis repl'onis: vbi loquēs de signis repl'o-
nis in q̄ītitate dicit. Signa sūt ḡuitas ꝛ pigritia. ꝛ de hac loq̄t̄ sup̄
fen. 1. ca. de signis sumptꝭ ex grauitate ꝛ leuitate capitis vbi dicit.
Grauitas capitis sign̄at supra mām. ꝛ de hac etiā loquit̄ sup̄ fen. 1.
cap̄. de signis vl'ib⁹ ostēdētib⁹ spēs sode cū dicit. Signa facte a cō
plexionib⁹ puris sunt retētio cōpl'onū illaꝝ cū p̄uatione ḡuitatis.
Ecce ꝙ. A. ex p̄uatione hūoꝝ arguit p̄uationē ḡuitatis: ꝛ semp. A.
in signis cuiuscūq3 humoris illo ca. ponit signa a ḡuitate. Sciē-
dū tn̄ ꝙ differūt ḡuitas. i. pōderositas ex ͦdfectu p̄ncipiȷ: ꝛ illa que
est ex pōdere māe: q2 illa que est ex pōdere māe sentit̄: ꝛ si mēbrū
nō tētat motū: eo. n. quiescēte hūor īprimit suā ḡuitatē: sed ḡuitas
que est defectu p̄ncipiȷ motiui vl' retētiui sentit̄ in motu: vt cū hō
vult mouē nō pōt. vn̄. G. z. ꝓnosti. 7. cōmen. Sign̄atio infirmi sup
grauitatē suoꝝ mēbroꝝ est qn̄ conat̄ motū cuʒ volūtate sicut ḡui-
tas cruriū declarat̄ qn̄ conat̄ surgere ꝛ ambulare. Sciendū ēt 4° nō
ꝙ lʒ oīs mā humoralis p̄us in mēbro faciat ḡuitatē. i. pōderosita-
tē: tn̄ in hoc est ordo q2 mā cholerica cū sit leuior minus pōderat.
Flegmatica aūt ꝛ mel'ica sunt mag̃ pōderose. Un̄. A. loquēs de si-
gnis cholerice māe faciētis sodā p̄alle. ca. dicebat. Grauitas in ea
est minor. qūo aūt melancholia ꝛ flegma se hēant adinuicē dicet̄.
Huic aūt grauitati opponit̄ leuitas per subleuationeʒ mēbri sur-
sum ab aliqua mā vel per priuationē grauitatis māe: de qua pri-
uatione grauitatis loquit̄. A. in tribus capitulis supra fen p̄ma de
signis cognitionū cerebri absq3 mā. res aūt in corpore nostro exi-
stens potens facere mēbri subleuationē vl' nō grauitatē est vēto-
sitas: ꝛ iō ipsa nō facit grauitatē nisi forsan eēt cū ea grossities: q2
p̄uā faceret ḡuitateʒ: ꝛ de hac leuitate. i. ḡuitatis p̄uatione: loquit̄
Aui. ca. de signis sode cū dicit. Cū ea que facta est a ventositatib⁹
minorat̄ grauitas: ꝛ subdit ꝙ in ventosa nō est grauitas. Ulte-
rius sciendū ꝙ lʒ ḡuitas. i. mēbri pōderositas ꝛ leuitas sibi opposi
ta distinguant̄ a ḡuitate que est mot⁹ tarditas: ꝛ a leuitate que est
mot⁹ velocitas: tn̄ mēbri pōderositas ꝛ p̄uatio pōderositatꝭ iuuāt
ad velocitatē ꝛ tarditatē mot⁹. Si. n. mēbrū est pōderosuʒ ē aptū
ḡuiter moueri: ꝛ si mēbrū nō est pōderosuʒ est aptū velociter mo-
ueri. Et iō auctores de istis ḡuitatib⁹ ꝛ leuitatib⁹ faciūt sermones
mistos q̄ ad vtrūq3 pn̄t trahi. Ex qb⁹ appet ꝙ humor disponēs ad
velocitatē mot⁹ est maxime cholera: q2 per calidū vigorat agēs ꝛ
ꝑ siccū disponit patiēs: humor aūt q̄ maxime ad tarditatē motus
disponit ē flegma: q2 sui friditate debilitat calidū mouēs: ꝛ sui hu-
miditate laxat mobile ꝛ īdisponit. mel'ia v̄o q̄si medio mō hʒ. nam
friditate debilitat agēs: sed siccitate disponit patiēs. Sed q2 mot⁹
plus depēdet ab agēte ꝙ̄ a patiēte: iō mel'ia plus tēdit ad faciēduʒ
ḡuitatē ī motu ꝙ̄ leuitatē: sʒ min⁹ ꝙ̄ flegma. ꝛ isto mō loquebatur
A. supra de signis māerū frigidaꝝ cerebri cū dicit. Grauitas in mā
flegmatica est aliquātulū maior: in mel'ia v̄o est ḡuitas minor. Sʒ
si accipimus ḡuitatē. i. mēbri pōderositatē: tūc humor per se mag̃
ponderosus est mā mel'ica: deinde flegmatica vltimo cholerica: ꝛ
de ista pōderositate vel grauitate loquebat̄ Aui. infra fen. 14. ca.
de apostemate duro in epate cū dixit. significat ip̄m vehementia
grauitatꝭ valde. ꝛ tn̄ nō dixit hoc in flegmatico ap̄ate: ḡ plus cōue-
nit facere grauitatē melācholie: ꝛ hoc per se ꝙ̄ flegmati. Dico aūt
per se q2 per accn̄s flegma posset plus facē ḡuitateʒ. s. que est per
virtutis defectū: q2 cū sit frigidior humor mag̃ debilitat virtuteʒ.
simil'r mag̃ relaxat villos qbus ꝯtinet̄: mēbrū etiā ip̄m mag̃ mul-
tiplicat̄ in quātꝭ ꝙ̄ mel'ia: ꝛ iō si melācholia ꝛ flegma aggregētur.

in mēbro:cui⁹ suspēsio fit per pāniculū ad quē illi humores nō at-
tingāt sicut appet in epate:tūc mel'ia minorē facit grauitatē q̄ fle-
gma.Si aūt villi q tenēt mēbrū attingant ab his hūoribus:q2 fle-
gma plus infrigidat ꝛ relaxat pōt facere apparere maiorē graui-
tatem q̄ mel'ia:ꝛ iō plus ponderat in oculo flegma q̄ mel'ia:vt in
sequēti ca.Ista tñ dicit pōderositas per accidēs.⁋Possemus igr̄
dicere ꝙ ponderositatē ꝓprie dictā que etiā in quiete sentit plus
facit mel'ia q̄ flegma:sed pōderositatē nō sic ꝓprie dictā que sen-
tit in motu plus pōt facere flegma.Dibus his p̄missis opꝫ intelli-
gere ꝙ leuitas ꝛ grauitas mot⁹.i.velocitas ꝛ tarditas habēt mā-
siones.Est enī aliqua velocitas mot⁹intēsa valde ꝛ aliq̄ velocitas
pm dictū remissa:ꝛ ita de tarditate est dōm.⁋Ad ꝓpositū igit applicando
sermonē.A.ad oculū sanū dicem⁹ ꝙ loquit de velocitate ꝛ tardi-
tate mot⁹ cū dicit.an sit leuis.i.velox.an grauis.i.tardus ꝛ hmōi.
Rō est.nā in hoīe sano ꝓprie nō est grauitas vel leuitas per corpa
humoꝝ:vel per vētositatē vel per defectū virtutꝭ.oīa.n.ista face-
rēt eū egrū vel neutrū.hic tñ locus esset speculationis.Et iō.G.in
thegni ter.cōmē.58.dicebat.Et mouet facil'r ꝛ frequēter.Ex quo
vult ꝙ ista facilitas sit dr̄ia mot⁹ que est velocitas:leuitas ḡ ꝛ ḡ-
uitas ꝛ mot⁹ oculi in hoīe sano est ex ꝯueniēti ꝓportiōe mouētis
ad motuꝫ ꝺm mag̃ ꝛ minus ꝺm ꝙ sanitas hꝫ latitudinē.Si ḡ ocu-
lus leuis ꝛ velocis mot⁹ est ꝛ fit velocitas multa sigt fortitudineꝫ
motoris:ḡ sigt calorē ꝛ dispōnē bonā in passo:ḡ siccitatē aliq̄:ꝛ iō
oculi cito mobiles sigñant ꝺceptores ꝛ calidos ꝺm physionomiā:
vt 2° Almāso.ca.28.vbi Alber.alamanus.Velocitas.n.est ex sic-
citate cholerica.Si aūt velocitas sit in motu:lꝫ nō multa poterit
alterū istoꝝ disiunctim sigñare.s.vel calorē aut siccitatē.Et rō q2
pōt oculus eē humidus vel nō sicc⁹ ꝛ tñ in eo est mult⁹ calor:ꝛ ad-
huc mouebit velociter lꝫ nō ita sicut si ibi eēt siccitas.Sil'r oculus
ex siccitate pōt eē habilissim⁹ ad motū:ꝛ iō nō existēte multo cali-
do erit leuis.i.velocis mot⁹.⁋Ex qb⁹ appet ꝙ per mot⁹ velocita
tē sigñam⁹ de trib⁹ cōplexionib⁹.s.de calida ꝛ sicca:vel calida so-
lū vel sicca solū.Id aūt qꝺ ponit dr̄iaꝫ īter velocitatē oculi in mo-
tu factā a solo sicco ꝛ factā a calido solo erit tact⁹q visa velocita-
te motus īueniet oculū:aut calidū sine humiditate ꝛ leuitate:aut
siccū durū sine caliditate:ꝛ hoc est qꝺ Aui.voluit cū dixit.ꝙ tact⁹
discernet ipsi⁹.Eodē mō ḡuitas.i.tarditas motus.si sit multa sigt
frīditatē ꝛ humiditatē:sꝫ si nō sit multa poterit alterū istoꝝ soluꝫ
sigñare.humidū.n.solū poterit in motu facē ḡuitatē ꝛ frīdū solū:
ꝛ tunc dꝫ ēt ītelligi ꝙ tact⁹ discernat.ꝛ iō Auicē.dixit ꝛ voluit per
illū modū loquēdi ꝙ vbi p° posuit aut ītelligat etiā:ꝛ vbi ꝟo scꝺo
posuit ꝛ ītelligat ēt aut.In oculis aūt egris vel neutris possumus
significare ex duplici grauitate ꝛ duplici leuitate.Primo qdeꝫ ex
leuitate ꝛ grauitate ꝺm ꝙ sunt diuersitates mot⁹.i.velocitate vel
tarditate:ꝛ hoc super mala cōplexione cū mā vel sine mā.Naꝫ si
oculus hꝫ malā cōplexioneꝫ sine mā ꝛ mouet velociter:significat
aut caliditatē ꝛ siccitatem:aut caliditatē tm̄:aut siccitateꝫ tm̄.Si
aūt oculus mouet tarde:significat aut malā cōplexioneꝫ frigidā ꝛ
humidā:aut frigidā tm̄ aut humidā tm̄:ꝛ hoꝝ causa apparet ex su
perius dictꝭ.Eodē mō est in significādo malas cōplexiones cū mā.
Nā si egritudo oculi est mālis ꝛ velociter mouet significat ꝙ est
calida.Unde Auicē.supra fen p̄ma illo cap̄.significatio aūt oculi.
dicit.plurimū mobilis significat īflāmationē ꝛ caliditatē ꝛ demo-
niacū.si aūt tarde mouet sigñat ꝙ est flegma.si aūt q̄si minus tar-
de mel'ia sigñat.si ꝟo minus velociter posset sigñare sanguis.
⁋Caderet tñ hic dubitatio vtrū oculus eger possit esse velocioris
motus q̄ oculus sanus qui inter oēs sanos oculos est velocioris
motus.⁋Ista tū dubitatio faceret nos redire ad ardua principia
medicine.Et ideo persuasiue ad p̄sens dōm ꝙ duplex est mot⁹ ve
locitas.Una ordinata ꝛ perdurās:ꝛ ista est intēsior in oculo sano
ꝓpter virtutis fortitudinē.Alia est velocitas inordinata:īmo im-
petuosa ꝛ quasi nō perdurans:ꝛ ista posset esse maior in oculo ha
bente egritudinē calidā ꝛ siccā:sicut dicimus ꝙ fortior est motus
2m dictū in frenetico q̄ in sano.⁋Dico scꝺo ꝙ leuitate ꝛ grauitate ꝺm ꝙ
sunt differentie corporis mobilis.i.dicūt pōderositatē possumus
significare in corporib⁹ infirmis ꝺm oculos:illa aūt grauitas erat
duplex.Una que fiebat defectu principij motiui:ista aūt grauitas
si appareret in oculis significaret defectū neruoꝝ vel musculorū
sustentātiū:ꝛ tot res significaret a quot causis ille defectus perue
niret de quo posterius apparebit.Leuitas aūt que vere illi ḡuita
ti opponit que est bonitas dispositionis p̄cipij reperit vel expe-
ritur in hoīe sano:ꝛ ideo nō reperitur ꝓprie in egro nisi forsan in
fieri vt in cōualescēte qui iudicaret se sentire oculū sibi in motu ꝛ
sustentatione melius obedire.Alia aūt est grauitas que est dispo-
sitio ponderositatis ex aliquo qꝺ in mēbro existit ꝛ per talē pon-
derositatē significamus diuersas mās.Nā si oculus etiā in quiete
multū pōderat sigñat mel'iaꝫ:si minus illo flegma sigñat:si adhuc
minus cholerā:q2 istū ordinē hñt hūores isti in eē pōderosos.Le-
uitas aūt grauitati huic opposita est tribus modis imaginabilis.
Uno mō per priuationē oīs māe grauātis:ꝛ ista cōmunicat cū sa-
nitate vel cū egritudine sine mā.Alio mō per p̄ñtiaꝫ alicuius māe
nō grauātis:imo forsan īpetu subleuātis sicut est vētositas subti-
lis.Tertio mō per minorē grauitatē respectu magne:qūo dicere-
mus ꝙ ex mel'ia stāte in oculo sentit ponderositas magna:sed ex
cholera sentit leuitas.i.valde minor pōderositas:ex flegmate ꝟo
medio mō nisi per accidēs faceret maiorē pōderositatē:vt supra
declaratū fuit.⁋Ad sciendū igit hos tres modos leuitatis:opꝫ ꝙ
curas ad alia signa cū saltē primus modus nō dicat aliquā vnam
rem.⁋Ex qbus oīa superius in ꝯtriū inducta soluunt:hic tñ atten-
de ꝙ nō est curādū si aliqs cauillans vellet ꝙ dr̄ia grauitatis mē-
bri que est pōderositas ex parte principij motiui reduceret ad dif
ferētiā mot⁹ ꝛ vocaret tarditas mot⁹.Ultimo ꝟo attēde ꝙ sicut
per velocitatē ꝛ tarditatē de cōplexione oculi iudicamus:ita per
frequentiā ꝛ raritatē cū sit cōpar tarditati ꝛ velocitati.
⁋Scꝺo circa istā partē dubitat:vtrū motus oculi sit voluntarius Dubm 8m
vel nālis:ꝛ sic intelligendo de palpebra.⁋Et videt ꝙ sit nālis ex
Ari.2.de partib⁹ aīa.illo ca.ꝛ hoīes.cap̄.32.al's.13.Ubi ad l'ram di
cit loquēs de motu palpebraruꝫ nō ex electione:sed nā facit.Am-
plius ille mot⁹ est nālis q fit sine ꝯsilio ꝛ deliberatione:sed motus
oculi est talis vt appet.Maior est nota:q2 in h̄ differt nāle a volū
tario.⁋In ꝯtriū p̄mo:q2 ille mot⁹ est volūtarius q fit nobis volen
tib⁹:sꝫ talis est oculi mot⁹:saltē.n.semp cū velim⁹ mouemus ocu
lū.Istā rōnē adducit Gal'.10.de vtilitate ꝑticularū.c.de musculis
mouētib⁹ palpebras.ca.9.Ad ꝓbādū motū palpebrarū eē volūta-
riū.Scꝺo motus est volūtarius qui fit cum organo volūtario:sed
motus oculi est hmōi:fit enī cū musculis:sed musculi sunt organa
volūtarij mot⁹:vt Gal'.in lib.de motib⁹liqdis.ca.3.distin.2.ꝛ p̄mo
de iuuamētis.ca.5.ꝛ p̄mo de interiorib⁹ penul.ca.Itē ꝓbat ꝙ nō
fit mot⁹nālis.nā tunc oculo clauso nō aperiet.hoc aūt est falsum.
ꝓbat.nā qꝺ nāliter mouet ad aliqueꝫ finē mouet ꝓpter aliq̄ dis-
positionē sibi ꝯtriā quā querit dimittere:ꝛ ideo acqsito fine nō re-
trocedit ab illo:vt Aui.ponit.9.meta.2.ca.ꝛ declarat per exēplū.
graue enī mouet deorsum ꝛ ibi qescit.si ḡ oculus nāliter moueat
tunc qñ ad vnā partē mouet nō recedit ab illa.⁋Ad hanc dubita-
tionē est cōis rñsio medicoꝝ sup qua conat.G.in libello de moti-
bus liquidis ꝙ mot⁹ ab aīa ꝓcedēs est triplex.Unus qui est sim-
pliciter nālis ꝛ iste fit a virtute simpl'r nāli nō agēte cognoscitiue
ꝛ fit cū organo nāli vt cū villo nō vt sentiēte ꝛ est ad nāe finē sicut
attractio chili ab epate.virtus enī epatis attractiua nō est cogno
scitiua:villus enī saltē ꝓprius vene nō est sentiens vel mouens vt
cognoscens ꝛ finis restauratio.Alius est motus simpliciter volū-
tarius sicut motus deambulationis qui fit a virtute cognoscitiua
vt ab estimatiua vel a volūtate post estimationē ꝛ deliberationē:
fit ēt cū musculis qui sunt instrumēta volūtarij mot⁹ ꝛ fit ad finē
qui est volūtatis executio:vel aliqꝺ extra.Tertius est motus me
dius:ꝛ tūc medici dicūt istū esse duplicē:q2 motus iste medius est
ab extremis cōpositus:aut ḡ est medius qui fit virtutib⁹ duab⁹ ꝛ
duob⁹ organis ad eū ꝯcurrentib⁹ sicut est mot⁹ trāsglutionis vbi
ꝯcurrit virtus aīata ꝛ nālis ꝛ organū aīatū vt musculo in p̄ncipio
merij:ꝛ organuꝫ nāle vt villi eiusdē merij.aut dr̄ medius:q2 q̄uis
ꝯcurrat vna virtus.s.aīalis ꝛ suū organū:tñ modus mot⁹ est nālis
sicut modus anhelit⁹.nā ipse fit a virtute cerebri.ꝛ signū qꝺ dat a
medicis sup hoc est:q2 īciso neruo q venit ad pect⁹ cessat hic mo-
tus.fit ēt ab organo virtutis aīalis.s.a musculis pectoris vel dia-
phragmate q musculus dici pōt:tñ iste motus:q2 fit sine delibera-
tione vt appet in somno:dr̄ mot⁹ medius vñ vocat a medicis mo
tus volūtarius de scꝺa intētione.i.nō vere:ꝛ p̊ volūtarius.Dicunt
igit ꝙ mot⁹ oculi ꝛ palpebre nō est volūtarius p̄ma intētione nec
nālis p̄ma intētione ꝛ vere:sed est medius.nō qdē medius:q2 ibi
duo organa ꝛ due virtutes ꝯcurrāt:sed solū ꝯcurrit virtus aīalis
ꝛ instr̄m ei⁹ vt musculus:tñ q2 nō p̄meditantib⁹ nobis:īmo nolen
tibus oculi mouent in hoc ꝑticipant de nā motus nālis:lꝫ etiā qñ
volumus moueamus:ex hoc ḡ mot⁹ oculi dr̄ volūtarius de scꝺa
intētione.Cām aūt quare nō obstāte ꝙ virt⁹ volūtaria aīalis mo-
ueat:tñ sine nostra volūtate fit talis mot⁹:conant cōiter assigna-
re medici ꝙ hoc est ꝓpter instantē necessitatē que ꝯtinue mouet
agēs ad finē.s.ad mouēdū.vñ Gal'.in cōmē.afor.Apoplexiā solue-
re.ꝺm translationē grecā volens saluare qūo nō īperantib⁹nobis
motū anhelit⁹ factū a virtute aīali:tñ ab ea fiat dicit sic.Uidetur
aūt fieri hoc ꝓpter necessitatem respirationis erigētis ipam que
in neruis virtutē ad actū ꝛ ꝑꝑ demū sepius oēs musculi in apople
ticis agūt q mouēt thoracē.Et dicūt ēt medici ꝙ h̄ nō est mirādū:
videm⁹.n.ꝙ aliq̄ dispositio in mēbrū acqsita p ꝯsuetudinē que nō
mouet in rōne finis:sꝫ sicut dispō est cā ꝙ mot⁹ qui fit a volūtate
fiat sine cognitiōe ꝛ p̄meditatōe sicut appet in ꝯsueto citharizare
q eo loquēte cū alio citharizat.Et sicut appꝫ ī sacerdote q mouet
mandibulas

mandibulas vt càret psalmos: ⁊ aliud imaginaꝛ vt cócubinã: ergo
multo magis pñs necessitas que mouet in róne finis erit cã ꝙ mo
tus qui ꝓuenit a virtute aïali: ꝓueniat ẽt aliqñ sine volũtate: ⁊ ta
lis est motus oculi. motus igiꝛ oculi est volũtarius de scđa intẽtio
ne. Iste modus soluẽdi est apparens satis ⁊ rhetoricus: ⁊ fui contẽ
tus al's eo in tractatu quẽ de corde construxi: ⁊ posterius in alijs
q̃ónibus istũ modũ reprobaui ⁊ sequutus suꝫ in his viã Auer. quã
ponit. 2. colliger. cap̃. de instrumẽtis mẽbroꝝ anhelitus. ca. 16. cui⁹
tñ opionis ipse nõ fuit iuentor. ⁊ est ꝙ motus palpebre sit cóposi-
tus ex motu nãli ⁊ volũtario. vñ loquẽs de motu anhelitus dicit.
Et alij sapiẽtes volũt ꝙ sit cõpositus ex duabus virtutibus. vꝫ. vo
lũtaria ⁊ nõ volũtaria hoc est nãli ⁊ aïali. ⁊ hoc iueniꝛ in motu plu
riũ mẽbroꝝ sicut in motu palpebre ⁊ oculi. ad presens tñ nõ prose-
quor eã. ⁋ Ex quibus ꝯ̃ria soluunꝛ. Auctoritates enim ⁊ rões que
ꝓbant ꝙ motus oculi sit nãlis: probant ꝙ sit nãlis ex pte mõ quo
fit: q̃ sine deliberatiõe qñq;. Rões vo que ꝓbãt eũ volũtariũ cõ-
cludunt ꝙ sit voluntarius ex pte virtutis ⁊ instrumenti ⁊ qñq; ex
pte modi vt cũ fit volẽtibus nobis. ⁋ Ad rõnem. A. dõm ꝙ loqui-
tur de motu simpl'r nãli sicut est motus elementoꝝ de quo hic nõ
est sermo. Et al'r subtil'r posset solui sed taceatur.

¶ Illius vo cognitio ex venis ei⁹ est vt cognoscas an sint grosse ⁊ ample ⁊ significat illud humiditatem ei⁹: an sint subtiles ⁊ stricte ⁊ significant siccitatẽ eius: aut plene ⁊ significãt multitudinẽ materiei in ipso.

¶ Superius Aui. docuit cognoscẽ oculi dispões ex tactu ⁊ ex mo
tu: hic docet eas cognoscere ex venis. i. ex dispõne venarũ: ⁊ dicit
ꝙ si vene sunt grosse ⁊c. ¶ Ad huius ptis itellectũ ꝯsiderandũ ꝙ
cũ vena sit quoddã corpus cõcauũ alterius cõtẽtiuũ queadmoduꝫ
de arteria dicit Gal. in libello de differẽtijs pulsuũ. ca. 2. nos cõsi-
deramus in ea duos modos dispõnũ. Unus modus est ex pte eius
qđ ꝯtineꝛ ẽm ꝙ dicim⁹ ꝙ vene sunt plene aut vacue. Ali⁹ modus
dispõnum eius est ẽm ꝙ vena est lõga lata ⁊ ꝓfunda: ⁊ quantũ ad
hoc dicimus in venis oculi ꝙ ipse pñt apparere alte ⁊ late ⁊ dicũ-
tur grosse: ⁊ pñt appere submerse vel depsse ⁊ stricte ⁊ dicũꝛ sub-
tiles. sil'r aũt possunt appere late solũ: ⁊ q̃uis nõ sint alte ⁊ iste vo-
canꝛ ample: ⁊ pñt appere stricte solũ: ⁊ posito ꝙ nõ sint depresse ⁊
vocanꝛ stricte. Quãuis ãt alij modi cõbinationũ possent fieri: per
istos tñ itelligunꝛ ⁊ molestũ eẽt narrare eos. Differunt aũt modi
dispõnũ venaꝝ q̃ sumunꝛ ab eis ẽm ꝙ sunt corpora lõga lata ⁊ ꝓ-
funda: ⁊ modi dispositionũ q̃ sumunꝛ ab eis ẽm ꝙ corpora cõtinẽ-
tia ⁊ cõcaua. Nã est pos'e ꝙ vena sit alta ⁊ lata dicta grossa ⁊ tñ nõ
sit plena. sil'r ẽ ops'e ꝙ vena sit stricta vel subtilis ⁊ sit plena: q̃uis
ꝯsequaꝛ plus ꝙ si ẽ lata vel grossa ꝙ sit plena: ⁊ si ẽ subtil' stricta
Quesi. pᵐ sit vacua. i. nõ hñs de hũido in se: tñ q̃cq̃d sit ille dispões differũt.
Quesi. 2ᵐ ¶ Sed diceret aliqs p̊: quare nõ docuit significare p alias dispões
venaꝝ. s. p caliditatẽ ⁊ frigiditatem duritiem ⁊ mollitiem.
¶ Scđo diceret aliqs: quare. A. p dispõnem venaꝝ nõ docuit signi
ficare super cõplexionẽ calidã vel frigidã. ⁋ Ad hui⁹ solutionẽ cõ-
siderandum ꝙ q̃uis vene sequanꝛ epatis dispositionẽ sicut mem
bri a quo aliquo mõ ramificãtur: ⁊ iõ vene de epate significãt: tñ
ipse possunt significare de cõplexione mebri in quo fundanꝛ: q̃ ẽꝫ
eius cõpl'onẽ disponi pñt. Dicemus ergo ꝙ venarum amplitudo
⁊ grossities. i. latitudo cũ eleuatiõe significãt oculi cõpl'onẽ calidaꝫ
⁊ humidã. nã latitudo ⁊ grossitudo sicut ab agẽte fiũt calido: sꝫ cali
dũ nõ posset mãm extẽdere si esset sicca: ꝙ reqriꝛ humiditas apta
expansioni ad circũferẽtias: ⁊ ex hoc fit vena lata ⁊ alta ⁊ sic gros-
sa: vl' solũ lata ⁊ sic dꝛ ampla latitudo: ergo grossities venaꝝ signi-
ficat caliditatem ⁊ humiditatem: ergo subtilitas venarum que
grossitiei opponitur ⁊ strictura que opponitur amplitudini signi-
ficat frigiditatem ⁊ siccitatem. significat ergo frigiditatem nõ po
tentem materiam extendere. significat siccitatem que prohibet
extensionem. ⁊ hoc est etiam qđ Gal. vult in thegni. 2. tex. cõmen.
58. vbi p venas latas sup caliditate cõplexõis oculi docet significa
re. ⁊ gñaliter ẽt hoc vult. 2. de cõpl'onibus. 4. cap̃. vbi dicit. Cuius
vene sunt ample est in nã sua calidus. ⁊ cuius vene sunt stricte est
in nã sua frigidus. ⁊ illud iõ q̃ñ caliditatis ꝓprietas est dilatare ve
nas ⁊ aperire. idẽ sentit Aui. p̊ cañ. fen. 2. de signis compl'onuꝫ. vñ
in thegni trac. 2. trac. ventris. tex. cõmẽ. 12. dicit. G. angustia frigi-
ditatis est filia: amplitudo vo caliditatis.
Quesi. 3ᵐ ¶ Sed diceret aliqs: quare nõ docuit significare p lõgitudinẽ vena
rũ. ⁋ Dõm ꝙ forsan dedit itelligi. ⁋ Uel dõm aliter ꝙ lõgitudines
venaꝝ videnꝛ esse ẽm lõgitudinem mẽbroꝝ ad que debẽt ire in oi-
bus vel in pluribus: ⁊ iõ ex hoc auctores nõ curãt sumere signũ.
Ques. 4ᵐ ¶ Scđo diceret aliqs posset ne p venarum latitudinẽ significari so
la caliditas vel sola humiditas. ⁋ Dõm ꝙ p manifestã latitudinẽ
⁊ grossitiẽ venaꝝ significamus caliditatẽ ⁊ humiditatẽ: q̃ ipsa nõ
posset sic esse manifesta nisi cõcurrerẽt p̃nᵐ efficiẽs ⁊ materiale
vtrũq; abũdanter: sed p grossitiẽ ⁊ amplitudinẽ minorẽ possemus
sub altero solo significare: vel caliditatẽ solam cum temperie hu
midi: vel humidum abundãs cũ tẽperie caloris: ⁊ ĩtelligatur simili
ter de subtilitate ⁊ strictura. ¶ Ex his ad argumẽta. Ad primuꝫ di
cẽdũ ꝙ amplitudo ⁊ strictura venarũ ⁊ subtilitas ⁊ grossitudo sũt
dispões venis ꝓprie: sed durities ⁊ mollities ⁊ caliditas ⁊ frigidi
tas sunt cões toti oculo: vñ sub signis sumptis a tactu comprehẽ-
dunꝛ. ⁋ Ad 2ᵐ dõm ꝙ Aui. dedit ĩtelligere. Cã auteꝫ q̃ mouit plus
A. ad explicãdũ humiditatẽ ⁊ siccitatẽ q̃ꝫ caliditatẽ est: q̃ amplitu
do ⁊ grossities ⁊ subtilitas ⁊ strictura cũ sint q̃dã humidi passiões:
q̃ sunt extẽsiones vel ꝯ̃ctiones ĩmediatius depẽdẽt ab humido ⁊
sicco sicut a p̃nᵒ ĩmediate: sed a cal'o ⁊ frĩdo mediatius ⁊ a p̃nᵒ ex-
trinseco mouẽte. ¶ Ulterius circa istã ptẽ est ĩtelligẽdum p h̊ qđ
dicit aut plene: significat multitudinem mãe: q̃ plenitudo ⁊ vacui
tas venaꝝ nõ hꝫ significare ĩmediate sup oculi cõpl'one calida vel
frigida vel alia: sꝫ plenitudo sup mãe pñtia siue sit humoralis aut
vaporosa ⁊ vacuitas sup materieꝝ priuationeꝫ: ⁊ iõ. A. dixit ꝙ ple
nitudo significat multitudinẽ materie. ¶ Considerãduꝫ ẽt ꝙ ex h̊
signo possumus significare in oculo sano ⁊ in oculo ĩfirmo. In ocu
lo q̃dẽ sano sup cõplexiõe calida vel frigida vel sicca vel hũida: vt
si venas hꝫ latas ⁊ grossas naturaliter significat calidã ⁊ humidaꝫ
complexionem: ⁊ si habet contraria significat frigidam ⁊ siccam.
In oculo autem egro maxime significamus per venarum plenitu
dinẽ vel vacuitatem vt apparebit post.

¶ Cognitio vo illi⁹ ex colore ipsius est quoniam color significat humorẽ dominãtem ꝓportionalẽ. s. rubeus ⁊ citrinus ⁊ plũbeus ⁊ fuscus.

¶ Hic docet cognoscere oculi dispões ex parte coloris. ¶ Circa
quã ptẽ est ĩtelligẽdũ ꝙ color in oculo ẽ duplex. vnus color verus
qui sup ꝯiũctiua apparet. alius est color q̃ nõ est sic verus factus
p radioꝝ reflexioneꝫ: ⁊ iste appet nobis in toto spatio cornee. mõ
sermo Aui. nõ est de colore facto p radios: q̃ ille nõ fit ꝓprie a p̃-
sentia q̃tuor humoꝝ: sed sermo eius est de vero colore qui sup cõ
iũctiua appet in hominibus sanis: ⁊ sup toto oculo in egrotãtib⁹
q̃busdam: q̃ isti colores fieri pñt a dñio humoꝝ. ¶ Ex q̃bus dictis
appent duo. Prĩo q̃ũo ex colore significamus: q̃ si video oculum
rubeũ significo sanguinẽ. si vo eũ citrinũ significo cholerã. si plum
beum. i. albũ cũ aliqua obscuritate significo flegma. si fuscum. i. tẽ-
dẽtem ad nigredinẽ significo melancholiam. Scđo appet in q̃bus
oculis significam⁹: q̃ tam in sanis q̃ꝫ in ĩfirmis vt notũ ẽ. ¶ Sciẽ-
dũ tñ ꝙ aliqñ vna mã cui medicus dꝫ p̃ncipal'r ĩsistere ẽ p accidẽs
cã colorãdi oculũ alio colore q̃ꝫ sit illius materie color: sicut cũ eẽt
in oculo aliqua mã crocissima cholerica vel melancholica: ex qua
propter dolorem traheret ad oculum multus sanguis ⁊ crederet
materia eẽ sanguinea que p̃ncipal'r ledet: cũ tñ nõ sit: attẽde ergo
illud. Sermo vo ꝓlixus de colorib⁹ oculoꝝ fiet in tractatu. 3. ⁊ ibi
queretur vtrum oculus sit coloratus ⁊ quomodo.

¶ Sed cognitio illius ex figura ipsius est quoniam bonitas sue figure significat fortitudinẽ eius: in creatiõe ⁊ malitia sue figure significat contrariũ illius.

¶ Hic docet cognoscere oculi dispositionem ex figura.
¶ Circa quã ptẽ diceret q̃s p̊ que est bonitas in figura oculi. Quesi. 5ᵐ
¶ Scđo diceret aliquis. quam dispositionem significamus per bo Quesi. 6ᵐ
nitatem ⁊ malitiam figure. ¶ Ad p̃mum dõm ẽm nostros aucto-
res ꝙ nãlis oculi figura est rotũda. Uñ auctor ꝓspectiue dic̃. Ocu-
lus quãtitati capiẽde nõ congrueret si rotũdus nõ esset: quod etiã
demõstratiue ibidẽ deducit Commẽtator. ⁋ Ad scđm dõm ꝙ ma
litia figure hꝫ duo significata. Unũ ĩmediatũ: ⁊ hec est mala cõposi
tio oculi siue naturalis cum qua stat sanitas nũc siue egritudina-
lis: ⁊ vocaꝛ morbus in cõpositionali nã: ⁊ ita bona figura oculi sa-
nitatẽ in compositione ĩdicat. Aliud est significatum mediatum: ⁊
⁊ istud est defectus virtutis ĩformatiue in p̃ma generatione. Cũ. n.
virtus informatiua sit illa a qua mẽbroꝝ significatiões proueniũt
sicut ⁊ alie nature organice: vt sumiꝛ ab Aui. p̃mo lib. fen. 1. de vir-
tutibus. 2. c. ergo si oculus male figuratus est ĩformatiue virtutis
significat defectũ. Si aũt oculus hꝫ bonã figurã significat informa
tiue bonitatẽ: ⁊ hoc est qđ Auic. dicit. bonitas sue figure significat
fortitudinẽ in creatione: ⁊ p ꝯñs informatiue: q̃ illa est que creat
⁊ malitia significat ꝯtrarium. virtus aũt ĩformatiua cũ calore na-
turali operaꝛ: vt Cõmen. 7. metha. cõmento. 31. ergo bonitas figu-
re ⁊ forme significat in oculo compl'oneꝫ vel tẽperatã vel calidaꝫ.
malitia aut figure significat defectũ informatiue: ⁊ tot põt signifi-
care modos male cõplexiõis quot qualitates pñt virtutẽ ĩforma-
tiuã impedire. quãuis aũt oĩs qualitas possit ĩproportionare orga
nũ virtutis informãtis: tamẽ principal'r frigiditas illam impedit
sicut ipsa principal'r cũ calore operatur: ergo figure malitia videꝛ

plus significare defectum caloris in oculo: lꝫ ēt alios modos malarum complexionuꝫ possit significare. ¶ Sed circa ista dicta tu dices. ista dicta arguūt ꝙ oculi figura significet sup cōplōne subiecti vel instrumēti in quo est virtus informatiua: qđ est sperma nō tn̄ arguit de oculo. ¶ Dōm ꝙ complexio mēbri nō solū dependet a materia ex qua fit vna ex impressione quā facit agens. ¶ Ex qb⁹ apparet ꝙ istud signū pōt applicari sano oculo in significādo dispōnes cōplōnales vel compositionales. Sed in oculo nūc egro nō possumus eodem mō applicari: qꝛ si ex tpe fiat in oculo mala figura: lꝫ ex hoc nos significemus morbū in cōpositione: tn̄ egritudinē complōnalem nō possumus significare nisi inquātum illā malam figurā reduceremus ad talem humorem qui fecit eam. ¶ Sed diceret aliquis que figura oculi est peior. ¶ Et dicendum taꝫ lōga ꝙ̄ lata videt̄ eē equalr̄ mala qꝛ equalr̄ distat a ꝑfectione rotūdi. Si ergo aliquis oculus eēt in sua figura minus malus esset ille qui parum a rotunditate recederet: ⁊ in hoc essent necessarie demōstrationes mathematice in distantijs figurarum: ⁊ ideo omitto.

¶ Dispositio aūt magnitudinis eius paruitatis ipsius est ſm ꝙ dictū est in capite.

¶ Hic docet significare per oculi quātitatem ⁊ dicit. ꝙ a quātitate oculi magna vel parua sumit̄ significatio sicut a capite magno vel paruo. ¶ Ad cuius ītellectum est considerandū sicut sumit̄ a Gal. in thegni scđo tex. cōmen. 36. ⁊ supra ab Aui. fen ꝑma. magnitudo ⁊ paruitas capitis diuersificant̄ in significando ſm ꝓportionem ⁊ īproportionē eis additam. Si enim caput sit magnum ⁊ cū bona ꝓportione significat materiam abundanteꝫ ⁊ īformatiuam fortem. Si vō caput sit magnū ⁊ male ꝓportionis significat materiā abundantem ⁊ īformatiue defectū. Caput vō paruuꝫ lꝫ omnino sit malum: tamē si est cum bona ꝓportione minus malū significat ꝙ̄ si est cū mala ꝓportiōe. Ita ēt est de oculis suo modo. Si enim oculus sit magnus ⁊ bone ꝓportionis significat fortitudineꝫ virtutis īformatiue ⁊ mām exuberantē. Si aūt sit oculus magnus ⁊ male ꝓportionis significat abūdātiaꝫ materie ⁊ defectū īformatiue virtutis. Ex qbus apparet quā cōplexionem significamus in oculo ex magnitudīe: qꝛ si est magnus ⁊ bene ꝓportionatus significat cōplexionē calidā ⁊ humidā. calidā quidē qꝛ significat vigorē īformatiue virtutis. ⁊ humidā: qꝛ significat māꝫ multā: vel significat caliditatē solā cū tēꝑantia humidi: vl' humiditatē solā cū tēperātia calidi: ⁊ hoc si magnitudo oculi parū recedat a tēperamēto. Si āt oculus sit magnus ⁊ male ꝓportionatus significat cōplexionē humidā in oculo qꝛ significat māe exuberātiā: sed qꝛ defectus fuit īformatiue significat̄ ex hoc cōplexio frigida. oculus ergo magnus īproportionat⁹ significat cōplexionē frigidā ⁊ humidā. Thadeus vō vult ꝙ possit significare cōplexionē calidā ⁊ humidam ⁊ alias cōplexiōales. ¶ Notādū tn̄ ꝙ duplicē cōplexionē possumus imaginari in oculo. Unā que sequit̄ eū rōne materie ſm se: ⁊ vt sic oculus magnus male ꝓportionis pōt esse calidus frigidus siccus ⁊ humidus simpliciter vel composite: qꝛ mā multa ex qua oculus magnus est factus potuit esse cōplexionis calide. Aliā cōplexionē imaginamur in oculo siue alio modo ex dispōne materie relata ad agens ⁊ vt sic mā apta extēdi est mā hu. sed nō bene format̄ maxime defectu agētis. deficit aūt vtplurimum a frigido: iō magnus ⁊ male proportionatus frigidā ⁊ humidā cōplexionē vtplurimū arguit. Ex qbus dictis multe instātie que possent fieri soluunt̄. Quāuis tamen siqs vellet subtiliter speculari posset defendere ꝙ materia multa nisi sit humida nō possit trāsmutari ad oculuꝫ magnū sed esset sermo nimis ꝓlixus. His habitis de oculo magno dicendum eodē modo de paruo. Si enim oculus sit paruus ⁊ bene proportionatus significat paucam mām ⁊ ex hoc siccaꝫ: ⁊ qꝛ est bone proportionis significat vigorem informatiue ⁊ complexionē calidam. oculus igit̄ paruus proportionatus est calide ⁊ sicce complexionis. Si aūt sit paruus nō bene ꝓportionatus significat frigiditatem ⁊ siccitatē vt satis patet. ⁊ eodē modo intelligatur de oculo paruo sicut de magno ꝙ ex parte nature materie ſm se potest eē complexionis calide frigide sicce ⁊ humide: sed ex parte complexionis quam habet ex dispositione materie respectu agētis est sicut prius dictum fuit.

Quest.7m ¶ Sed diceret aliquis que est ꝓportio ista quā dꝫ habere oculoruꝫ magnitudo vel paruitas. ¶ Dōm ꝙ quadruplicē ꝓportionē oculi possumus accipere ad quam oculus magnus vel paruus pōt cōparari. Una est ꝓportio ad orbitā vel ad fonteꝫ in quo est: quia in eo debite situetur non prominēs nec nimis profundus quāuis ꝓfundatio pro visu plus laudet̄ ꝙ̄ eminentia. Unde Aristo. de hystorijs aīalium primo ca. 10. Oculi qui intus maxime acutissimi visus in oībus aīalibus. Secunda ꝓportio est ad figurā qꝛ sit debite figure. Tertia est ad caput: qꝛ sit ſꝫ istā magnā magnitudinē ⁊ paruitatē ex hoc. n. significat̄ informatiue bonitas. Quarta est ad operationes: ⁊ hoc certificat totū qꝛ sit bone visionis. oculus enim in quantitate magnus vel paruus bene proportionatus in dictis quatuor rebus commendatur.

¶ Sed ꝯsueuit queri quare caput paruū ex toto vituperat̄: oculus aūt paruus nō. ¶ Dōm ꝙ cerebrū paruo existēte capite non pōt in suis vētriculis esse spatiosum: ⁊ cū sit multoꝝ ab eo ortorum ꝑn^m nō pōt bn̄ ꝑncipiare illa eo existēte paruo. Un̄ Haly in thegni tractatu. 2. 61. cōmen. vbi dicit. Cām quideꝫ in vituperatione sua quā vituperauit paruitatē cerebri: iā ꝑmisimus qm̄ ipm̄ est radix nuche ⁊ neruis ⁊c̄. Et de oculis subdit. Oculi aūt sunt rami ⁊ nō sunt radix: nō ergo nocet paruitas eoꝝ quādo est cū proportione ⁊ bonitate in visibus ⁊c̄. ¶ Ulterius sciēdū ꝙ si cōsideramus h̄ signuꝫ maxime significat in corporibus sanis. In corꝑibus enī egris nūc ꝑ quātitatē oculoꝝ aliter significamus. s. ſm ꝙ sunt ꝑuificati ⁊ ēt extenuati vel ingrossati: vt apꝑebit in capitulis ꝑticularibus. Quest.8m

¶ Sꝫ dubitabat̄ qs oculus sit melior an ꝑuus an magnus vel mediocris. ¶ Videt̄ ꝙ magnus. nam. G. in thegni. 2. tex. cōmē. 61. laudat eū dicēs ꝙ significat substantiaꝫ materie ex qua facta sunt eucratam idest bone cōplexiōis. Itē oculus est melior qui est aptus plura videre: sꝫ magnus est huiusmodi: qꝛ pluribus lineis visualibus occurrētibus est expositus vt notuꝫ est. ¶ Ur̄ ꝙ oculus ꝑuus sit melior auctoritate Ari. ꝑal. 1. de hystorijs aīalium. c. 10. Itē Rasis. 2. ꝯtinētis. c. 4. vbi laudabiliores oculi sunt parui ꝓfundi. Amplius ille oculus est melior q nō īpedit̄ a lumine in sua visione: sed oculus ꝑuus est hmōi: qꝛ ꝑuus est vtplīm ꝓfundus ⁊ sic nō disgregatus a lumine exteriori: sicut videmus ꝙ hō de die in puteo stās videt stellas vt Cōmē. ꝑspectiue ꝓpōne. 9. ⁊ A. 6. de nālibus ꝑti. 3. c. 3. ⁊ Ari. 5. de gn̄atione aīaliū. c. 2. al'. 1. ⁊ cā in h̄ est qꝛ nō disgregat̄ visus a lumīe. ¶ Videt̄ ꝙ oculus tꝑatus in quātitate sit melior qꝛ fortitudo virtutis stat cū tēꝑamēto cōplōnis: vt Haly. in thegni trac. 2. 99. cōmē. trac. testiculoꝝ cōmē. 6. ⁊ 7. ergo eadē rōne cū tēperamēto cōpositiōis. ¶ Dōm est ad hoc ꝙ oculus debite magnitudinis ꝓportiōatus in figura ⁊ positiōe: ⁊ qꝛ nō sit nimis ītus nec nimis extra ē melior. ꝓbat̄ ꝑ ꝑ Ari. de gn̄atione aīaliū. 5. ꝑmo ca. vbi dicit. mediū multi ⁊ pauci humidi optim⁹ visus. sed oculus medius in multo ⁊ pauco humido ē mediocris ꝙ̄titatis: qꝛ quātitas oculi maxīe a quātitate suoꝝ humoꝝ depēdet. Idē sentit Ari. 1. de hystorijs. 10. cap. vbi dicit. Oculoꝝ aūt hi qdē magni: hi qdeꝫ ꝑui: medij aūt optimi. h̄ vult Ari. in sua maiori physionomia vbi dicit. Quicūqꝫ oculos ꝑuos hn̄t pusillanimi referūt̄ ad symiā. q vō hn̄t magnos oculos referunt̄ ad boues. igit̄ bn̄ natū opꝫ neqꝫ magnos neqꝫ paruos hēre oculos. qcunqꝫ hn̄t cōcauos malitiosi reducunt̄ ad symiā. qcūqꝫ hn̄t oculos eminētes fatui referunt̄ ad appentiaꝫ ⁊ asinos: quare neqꝫ eminētium oculoꝝ neqꝫ cōcauoꝝ opꝫ eē: medius vtiqꝫ habitus dominabit̄. Et quāuis physionomice dicat: nihilominus tn̄ nāliter ītelligitur. Itē Aui. ꝑmo de aīalibus loquēs de oculo dicit. medius est bonus inter ista. Idem vult Aui. in ꝓcessu capituli vbi dicit ꝙ medius in omni dispōne haꝝ specieꝝ est equalis ⁊c̄. hoc ꝓbatur rōne. ¶ Primo ille oculus est melior qui significat fortitudinē virtutis generatiue ⁊ obediētiā materie: sed oculus mediocris ⁊ ꝓportionatus est hmōi: ergo sic. Maior est nota: declarat̄ minor. Nam fortitudo virtutis significat̄ ex debita ꝓportione quā eū dicimus habere: sed materie obedientiā significam⁹ quātitatis mediocritate. ex hoc enim nec significamus multitudinē humidi īpediētis agēs: nec paucitatem nō ꝑfecte capiētis suā actionē sꝫ coartantis eā. ¶ Scđa rō. ille oculus est melior q significat in cerebro tēperamētū: sed oculus mediocris est hmōi: ꝙ ⁊c̄. Maior est nota. Nā temperamētuꝫ in cerebro est bene disponēs oculū causatiue ⁊ significatiue: qꝛ cerebrū est eoꝝ ꝑn^m: vt Arist. 2. de generatiōe aīaliū. c. 12. al's. 4. Sed minor ꝓpositio est Alberti theotonici in cōmēto qđ fertur fecisse super physionomia Ras. 3. trac. Almāsoris vbi Albertus dicit. Mediocritas oculoꝝ tēperamētū notat esse in cerebro. ex tēperata enī complōne cerebri seqtur perfectio virtutum aīalium ⁊ maxime rōnalis: vn̄ ⁊ morū venustas. ⁊ quāuis sermo Alberti videat̄ esse particularis: tn̄ vniuersaliter videt̄ eū ꝓferre. ¶ Tertia rō. illi sunt meliores oculi q melius ⁊ ꝑfectius habēt se in vidēdo: sꝫ oculus medius ꝓportionaliter se hn̄s in alijs est hmōi. Nā oculus magnus de sui quātitate hꝫ qđ plus ꝓmineat nimis irradiat̄: oculus paruus ecōtra paꝝ irradiat̄: medius āt medio modo. Silr̄ oculus paruus sui paruitati ꝓportionatus ꝓfundior ꝙ̄ oculus mediocris hꝫ hoc qđ stāre equali situ. i. nō moto capite multas res nō pōt videre: qꝛ pyramidales linee īpediunt̄ ne eū attingāt a rebus lateralibus sibi stātibus lꝫ lucē magis recipiat sicut apparet in riuis strictis: vt Auer. colliget. 3. c. 38. ¶ Ex his ad ꝯria dōm. Primo ad auctoritatē Gal. dōm ꝙ nō simplr̄ collaudat oculos magnos: sꝫ magnos ꝓportionatos respectu magnoꝝ improportionatoꝝ. ¶ Ad rōnem dōm ꝑmo negādo maiorē: plura enī videre posset esse cū mala visione. Uel concessa Dubm 10m

cessa maiorē ad minorē dōm ꝙ oculus tēperatus est taliter situatus ꝙ nulla rerū possibiliū videri ipedit pyramidaliter eū attingere: vnde nec ossa supercilij ne faciei sibi ipedimētū faciūt. Si aūt oculus magnus sit plus extra ꝓminēs nihil ꝓpterea addit ad recipere. ¶ Ad Arist. dōꝫ ꝙ loquit de oculo paruo respectu magni: ⁊ ex hoc dicemus ꝙ oculus paruus melior ē magno: si sue paruitati rñdet ꝓfunda situatio. vñ Auer. 3. colliget. c. 38. qui habet oculos profundos remotius videt. ¶ Ad rōnem dōm. Primo cōcessa maiori ad minorē dōm ꝙ oculus temperatus non impedit etiā a lumine propter sue virtutis fortitudinē: imo minus ipedit ꝗ̄ oculus ꝑuus ꝓfundus. Uel aliter dōm ad maiorē: qꝛ lꝫ in hoc oculus paruus ꝓfundus sit laudabilior: tñ hꝫ duos alios defectus. Unus qꝛ in paruo lumine nō sic illuminat vt tēperatus oculus. Scđo qꝛ ꝑꝑ ipedimentū supcilij ⁊ lateraliū ꝑtiū in qbus respectu tēperati oculi ꝓfundat nō pōt tot reꝝ species simul pyramidaliter recipe.

A.l.redit.

¶ Illius vō cognitio ex operationibus eius proprijs est qm̄ si ipse videt occultum a longe ⁊ ex ꝓpinquo simul ⁊ non leditur ab eo qđ ad ipsum reddit a visibilibus fortibus est fortis cōplexionis ⁊ equalis.

¶ Hic Aui. docet cognoscere oculi dispōnē ꝑ signa sumpta ab operationibus sibi ꝓprijs. operatio aūt sibi ꝓpria est visio. Primo ꝑ visionē factā que est videre rem a ꝓpe vel a lōge bona visione docet cognoscere oculi dispositionē: qꝛ melior est ꝗ̄ possit esse. Secundo ꝑ alias varietates incontingētes que sunt iperfecte visiōes docet supra malas dispōnes oculi significare. ibi (Si est debilis.) Cā aūt quare Auic. in hoc sermonē ꝓlongauit: qꝛ hoc signū sumit ab operatione. tale aūt est primū ⁊ perdurans vt ipe ponit libro p̊ fen. 2. illo ca. Accidētia ⁊ significationes. ¶ Ad p̄me partis euidentiā est intelligēdum ꝙ Aui. ex ꝑfecto actu visionis docet significare sup bonitatem cōplexionis. nā lꝫ operationes organicoꝝ prouениant aliquo modo a mā compositionali: tñ radicaliter a cōplexione ꝓueniunt: vt Gal. semp voluit: vt apparet. 7. terapē. 2. cap̄. ⁊ p̊ de iuuamētis mēbroꝝ. 2. ca. ⁊ in cōmēto. 18. afo. tertie ꝑticu. Quotidiane vō. Bona igit oculi opatio. i. sua perfecta visio bonā cōplexionē oculi significat. Bona aūt cōplexio in oculo est cōplexio tēperata: igit visio ꝑfecta cōplexionem temperatā significat: ⁊ hoc est qđ Aui. vult cū dicit. est fortis cōplexionis ⁊ equalis. i. est cōplexionis tēperate ad iustitiaꝫ. ¶ Sed tu dices quare Aui. cōplexionē tempatā vocauit fortē ⁊ equalē. ¶ Dōm ꝙ in complexione tēperata consideramus duo. s. virtutē anime ⁊ ipsam cōplexionem. quantū ad primū dixit fortē. quantum ad cōplexionē dicit equalē. Uel aliter ꝙ cōplexionē equalem possumus considerare dupliciter. Uno modo in se ꝺm ꝙ ab extremis refractis resultat ⁊ vt sic dicit equalis. Alio modo ꝺm ꝙ est operationis p̄n^m ⁊ vt sic dicit fortis. Uel tertio modo possumus dicere ꝙ cōplexio temperata dupliciter considerat. Uno modo vt exterioribus causis resistit ⁊ vt sic vocat fortis. Alio modo vt dictū est ꝺm ꝙ ab extremis resultat ⁊ vt sic vocāt equalis. i. iustitialis: vt est operationis p̄n^m ⁊ vocat fortis. i. restitēs causis corrūpētibus. ¶ Scđo diceret aliqs cū ex perfecto actu visionis iudicemus cōplexioneꝫ equaleꝫ oculi quā cōpositionē iudicabimus. ¶ Dōm ꝙ iudicabimus oculum ēt equalē in cōpositiōe: ⁊ hoc p̄mo qꝛ ꝑfecta cōplexio arguit ꝑfectaꝫ cōpositionē sicut cā arguit effectū. naꝫ cōplexio est cā cōpositiōis: vt sumit a Gal. 2. de cōplonibus. vlti. ca. ⁊ primo de iuuamētis mēbroꝝ. 2. ca. Iste oculus dꝫ iudicari equalis cōplexionis a posteriori. nam nō posset ꝑfecta visio fieri nisi esset ꝑfecte compositionis. Aui. igit dedit hoc itelligi: ⁊ forsan per hoc qđ dixit cōplonē istius oculi esse fortē intellexit ꝙ esset bone cōpositionis. nam cōplexio bona mēbri fortis reddit qñ mēbri cōpositio est bona: qꝛ occurrētia minus ledunt. ¶ Ulterius est intelligēdū ꝙ ꝑfecta visio videt in tribus maxime cōsistere. Primo in distātia visibiliū: qꝛ videant longinqua ⁊ propinqua. Scđo in iudicij rectitudine: qꝛ tā longinquuꝫ ꝗ̄ ꝓpinquum bene discernat: ⁊ sic est ita ꝙ nullus oculus eo melius discernat. Tertio in modo iudicandi: qꝛ nō ledat: ⁊ vt dicā ꝙ nō sit oculo tediosum vel laboriosum. Hec tria Auic. hic tetigit volēs notificare perfectissimū actū visionis. nā tangit certitudinē iudicij: per hoc qđ dicit. videt occultū. i. videt rē paruam vel occultā oī alteri oculo distemperato. ipse tñ q est tēperatus iudicat eā. Scđo tāgit aliud in quo cōsistit ꝑfecta visio. s. distātia visibiliū: qꝛ tā ꝓpinqua ꝗ̄ lōginqua videat: ⁊ hoc cū dicit. videt a lōge ⁊ ex ꝓpinquo simul. ¶ Notādū tñ ꝙ simul pōt duobus modis itelli. Uno mō simul. i. eodē istanti vel tpe isensato cōprehēdit lōge ⁊ ꝓpe: ita ꝙ oculus tēpatus nō eget p̊ ispicere ꝓpe ⁊ postea gradatim ꝓcedere ad inspiciēdū lōge nec ecōtra: sed vna palpebraꝝ aperitione inspicit simul longe ⁊ ꝓpe. Alij aūt oculi deficientes a sua bonitate quasi cum quadā gradatione inspiciūt de ꝓpe ad longinquum ⁊ de longinquo ad ꝓpinquuꝫ. Scđo mō pōt exponi simul vt dicat simultatē in re obiecta: quasi dicat ꝙ res ꝓpinqua ⁊ lōginqua est ab eo melius visibilis ꝗ̄ ab aliquo oculo. Alij aūt oculi deficiētes a bonitate eius nō hñt simul hec duo visibilia: sed quidam videt de ꝓpe ⁊ nō de lōge ⁊ qdā ecōtra: ⁊ in hoc est magna varietas ꝺꝫ magis ⁊ minus in hoībus. ⁊ sicut dico de re ꝓpinqua qđ est meli⁹ visibilis ita de re longinqua. Tertio. A. tāgit tertiaꝫ in quo ēt cōsistit ꝑfectio visionis. s. ꝙ oculus nō laxet vel noceat in ispiciēdo. qꝛ minus laxet aliquo oculo: ⁊ qꝛ maxime fatigātia oculū sunt visibilia fortia ⁊ lucētia ⁊ alba: ⁊ ideo dixit. nō ledit. i. minus ledit ab eo qđ reddit ad ipm̄ de visibilibus fortibus. ¶ Sed tu dices quid vult dicere reddit ad ipsum. ¶ Dōm ꝙ illud intelligit spēm a visibili forti venientem: qꝛ illa est quam visibile reddit oculo: ⁊ tūc exponit nō ledit ab eo qđ a visibilibus fortibus. i. qđ forte ⁊ excellēs visibile reddit ad ipm̄ oculum: ⁊ dꝫ scribi reddit per geminum. dd. Alio modo possumus dicere ꝙ. A. loquitur hic ꝺꝫ medicos platonicos q dicebant visum fieri extramittēdo. illi enim ponebāt spūm visibilē exire oculum ⁊ ad oculum redire: ⁊ ideo dicit. non ledit ab eo qđ redit ad ipm̄: ⁊ tūc dꝫ scribi redit per vnum. d.

¶ Et si est debilis visus ⁊ ꝺm contrariuꝫ illius: tunc in cōplexione eius ⁊ in creatione est corruptio.

¶ Hic Aui. ꝑ alios modos visionis iperfecte docet significare dispōnes oculi. Et p̊ in gñali. Scđo in spāli. ibi (Et si ipe nō est.) ¶ Ad itellectū p̄me partis sciendum est ꝙ littera dupl'r pōt itelligi. Primo ꝙ sermo Aui. sit de quodā spāli defectu visus q est ledi ab oībus visibilibus etiā paruis. vna eni conditio ꝑfecte visionis erat ꝙ nō lederet a visibilibus fortibus: ergo visio dicet impfecta qñ visus a visibilibus debilibus nedū fortibus ledit. ista āt operationis visiue malitia significat corruptionē. i. malam dispōnē in complexione ⁊ creatione. i. cōpositiōe. ¶ Sed tu dices quā malā complexionē significat ⁊ quā malā cōpositionem. ¶ Dōm ꝙ qñ homo ledit a quocunqꝫ visibili significat ꝓprie multā spūum resolutionē ⁊ cōpōnis oculi laxitateꝫ: sicut nos dicimus ēt de stomacho qui a quolibet cibo ledit: ⁊ qꝛ id quo oculus imediate nō tolerat visibilia nō est cōplexio vt calida vel sicca vel frigida vel humida: sꝫ est potius qdā in spiritibus resolutio ⁊ quedā laxitas texture oculi: iō Aui. vocauit hoc corruptiōem cōplonis: vt quasi dicat plus facit hec iproportio ꝗ̄ excessus qualitatis. Sil'r ēt vocauit corruptiōeꝫ creatiōis. i. quādā laxitatē in oculi cōpōne. ¶ Et qꝛ mala cōplexio calida ꝑ viā resolutionis pōt hoc facere: ⁊ mala cōplexio frigida ꝑ viā paucificatiōis spūs ⁊ relaxatiōis: ⁊ mala cōplexio sicca per viā ꝓhibitionis trāsitus spūum: ⁊ mala cōplexio humida ꝑ relaxationē ⁊ oppilationē: iō dicemus ꝙ altera illaꝝ significat nō ꝙ illi modi cōplonis faciāt hoc ꝑ excessum qualitatis absolute: sꝫ potius ꝑ improportionē. Qui aūt vult hoc ꝑfecte itelligere videat qđ diximꝰ sup ca. scđe fen. p̄mi libri de causis debilitatis mēbroꝝ. ⁊. 3. cañ. fen. 13. ca. de stomachi debilitate. ⁊. 3. cañ. fen. 14. ca. de epatico. nā iste oculus assimilabit stomatico ⁊ epatico. ⁊ dicet infra trac. 4. 1. ca. Sic ergo exponat lr̄a si visus est debilis: ⁊ pro. i. ꝺm ꝯ̄riuꝫ illius scilꝫ fortis visus: qꝛ ille nō ledebat a fortibus visibilibus. Iste aūt ledit a quolibet visibili. In cōplone est corruptio. s. ꝑ iproportionē cū spūuꝫ paucitate taliter ꝙ nullū sustinēt visibile. ⁊ in creatione. s. ꝑ quādā substārie laxitatē. ¶ Scđo mō pōt lr̄a expōi ꝙ h̊ sit qdā sermo gñalis statiꝫ declarādus: qꝛ si oculus est debilis aliquo triū modoꝝ dicendoꝝ: tunc in eo est cōplexio corrupta. i. mala: qꝛ vel hꝫ spūs multos grossos vel paucos subtiles vl' paucos grossos vt statim dicet: ex quoꝝ spūuꝫ malitia oculus est male cōplonis: qꝛ vō mala cōplexio nociua ipedit iformatiuā: ideo talis oculus q est debilis in visu erit aliquo mō male cōpōnis respectu oculi tēperati: ⁊ hoc est qđ dicit. in creatione corruptio. i. malitia.

¶ Et si ipse non est impotens in comprehendendo ꝓpinquum quanuis sit paruum ⁊ est impotens in comprehendendo longiquum: tunc spiritus eius est clarus sanus paruus Et dicunt medici: quoniam non est sufficiens dilatationi egrediēti ꝓpter subtilitateꝫ sui: ⁊ significant per illud radiuꝫ quem credunt esse de summa spiritus: ⁊ quod egredit ⁊ obuiat visibili: ⁊ si nō est impotēs in comprehēdendo longinquum: ⁊ si appropinquat ei illud quod est paruum non videt ipsum: ⁊ si recedit ab eo ꝺm quātitatē lōgitudinis videt ipm̄: tūc spiritus eius est multus conturbatus non clarus neqꝫ subtilis imo humidus ⁊ eius cōplexio est humida. Et

dicūt medici quoniā nō subtiliat neq̄ clarificatur nisi motu lōgo: ⁊ qñq̄ procedit radius in motu subtiliatur ⁊ attenuat: ⁊ si debilitat in vtrisq̄ dispositionibus tunc eius spūs est paruus ⁊ turbidus.

¶ Hic ꝑ spāles modos debilitatis vel defectus virtutis visiue docet sup oculi dispōne significare. Triplex aūt pōt eē defectus visionis oppositus visiōi ꝑfecte: vel q2 oculus videt ꝓpe ⁊ nō lōge: vel videt lōge ⁊ nō ꝓpe: vel nō discernit ꝓpe nec lōge. Prio ḡ ostēdit qd significat visio a ꝓpe ⁊ nō lōge. Scdo quid visio lōge ⁊ nō ꝓpe. ibi (Et si nō est impotēs.) Tertio qd visio nō discernēs rem prope nec lōge. ibi (Et si debilitat.) ¶ Ad itellectū harū partiū simul est cōsiderādū ꝙ. A. vult verificare ista signa q̄ ponit medicoꝝ auctoritate. s. G. ⁊ Haly. Nā. G. sequēs Platonē sentit visuz fieri extramittēdo: vt sumit. 4. de accidenti ⁊ morbo. c. z. ⁊ in cōmen. primi ꝓnosti. z6. cōmē. Idē sentit Haly. 6. theo. c. 11. Ista aūt signa sumpta ab opatione visiua defecta sunt tria. Primū ꝙ homo nō ipotēs est cōprehēdere rē paruā a ꝓpinquo ⁊ illā bñ videt: tñ a lōginquo nō pōt eā videre: huius aūt cā est. nā q2 in isto est spūs paucus ⁊ clarus: ⁊ q2 medici dicūt ꝙ iste spūs q est in oculo exit extra vt fiat visio: vel exit ꝑs eius: ⁊ hoc est qδ dicit. de sūma eius: iō spūs iste paucus nō pōt ad longinquū extendi: ⁊ iō iste nō videt longe: sz sufficit iste spūs extēdi ad ꝓpinquum spatiū: ⁊ iō rez a ꝓpe videt: ⁊ q2 ille spūs est clarus iō clare videt rē ꝓpinquam: vñ ⁊ si sit parua videt eā. Scdm signū ꝙ hō videt rē lōge: sz si appropinquat sibi rem paruam nō videt eam: videt tñ rē ꝓportionalis ꝑuitatis a lōge: ⁊ hmōi cā est multitudo spūs turbidi grossi. Nā dicunt medici platonici ꝙ q2 spūs est multus pōt extēdi ad longinquum: ⁊ q2 est grossus in motu ad longinquū spatiū subtiliat quātuz ad substantiā: ⁊ attenuat. i. ad ꝑtes paruas diuidit: ⁊ ideo clare rē pōt longinquā videre. Tertiū signū est. si debilitat in vtrisq̄ dispositiōibus. i. q2 nō clare videt nec ꝓpe nec lōge. Et cā est spūs paucus vel ꝑuus ⁊ ex hoc nō videt lōge. ⁊ turbidus: ⁊ ex hoc non videt prope. s. ꝙ discernat. ¶ Ulteri⁹ est ꝯsiderādū ꝙ ex lr̄a tota accipim⁹ tria signa significātia tres modos malaꝝ cōplonū in oculo. nā si homo nō videt lōge ⁊ videt clare de ꝓpe significat cōplexionē calidā ⁊ siccā. s. cholericā: q2 huius humoris est facere spūm paucum clarū. vel significat paucū sanguinē subtilē. si v̊o homo videt longe ⁊ nō ꝓpe significat cōplexionē tendentē ad flegmaticitatē. s. frigidā ⁊ humidā: q2 spūs multus ⁊ grossus fit a sanguīe flegmatico grosso: eo. n. ipso ꝙ est multus: opz multā esse humiditatē: ⁊ eoipso ꝙ est grossus oporter esse grossitiē. ⁊ ideo dixit Aui. turbatus non clarus ⁊c. imo hūidus. Et ex hoc posset ēt quis ꝯcipere ꝙ hic significaret cōplexionē calidā ⁊ humidā cū grossa humiditate tm̄: iudicio tñ estimatiuo plus credo ꝙ significet cōplexionē frigidā ⁊ humidam. Si aūt homo nō videt discernēdo nec ꝓpe nec longe significat cōplexionē oculi frigidā ⁊ siccā q2 melancholicā: q2 spūs paucus ⁊ turbidus maxime melancholie attestat. ⁋ Et notandū ꝙ signāter dico: ⁊ si hō nō discernit ꝓpe nec longe: q2 de isto homine dz dici ꝙ videt sed cōfuse. si. n. nō videret deberet dici cecitas: ⁊ tunc nō eēt sermo Auic. hic sufficiens: cum cecitas plures causas habeat ifra dicēdas. 4. tractatu. Ista v̊o medicoꝝ dicta non habēt veritatem in eoꝝ fundamento cum dicunt visum extramittēdo fieri. Inuestigatio tñ de causis hoꝝ defectuum visus postponetur ad tractatū quartū. ¶ Ulterius circa hanc partem diceret aliquis an hoc signū pōt attēdi in sanis ⁊ egris nūc. ⁋ Dōm ꝙ si videmus quosdaz a principio natiuitatis habere tales defectus in visu: ⁊ isti dicunt sani. quosdā v̊o videmus ex tempore incurrere in hos defectus: ⁊ isti possunt dici egri nunc: si impediuntur ab operationibus cōsuetis. ⁊ loquor hic ſm cōem modū dicendi nō ſm meū qui teneo ꝙ a principio generationis possit egritudo vt nunc contrahi.

¶ Cognitio aūt illius ēt ex dispōne ei⁹ qδ ab eo currit est: qm̄ si ipse est siccus ⁊ nō facit lippitudinē oīno: tūc ipse est siccus: ⁊ si facit lippitudinem superflue tūc ipse est humidus valde.

¶ Hic docet cognoscere oculi dispōnem ex. s. signo. s. lippitudine.

¶ Circa hāc ꝑtē primo diceret aliqs. Aui. vr̄ rude loq: q2 arguit si oculus est siccus: ḡ est siccus. ⁋ Dōz ꝙ siccitas est duplex vt sumit de cōplonibus. z. c. 1. Una est ꝑ priuationē corꝑis humidi. Alia est siccitas qualitatiua. Aui. ergo sic arguit. Si oculus ē siccus: q2 oīno nullā facit lippitudinem: ergo est cōplonis sicce. arguit ḡ a priuatione corꝑis humidi ad siccitatē cōplonalē.

¶ Scdo dubitat cū ab oculo exeat ñ solū lippitudo sz ēt lachryma quare ꝑ lachrymā nō docuit significare. ⁋ Dōm ꝙ lippitudo accipit dupl'r. Uno mō ꝓprie vt distinguit ꝯ lachrymam: quō sumit a Cōmē. ꝑ ꝓno. 13. cōmē. h̄ mō nō sumit hic. Alio mō large vt extēditur ad lachrymā: ⁊ sic sumeret hic vt. A. velit docere significare super cōplonem oculoꝝ siue sani siue infirmi sint: ⁊ ideo non solū in hoībus sibi sanis per fluxum lachrymarum ⁊ lippitudinis iudicamus: imo etiam in patientibus obthalmiam: vt infra patebit. Secundo mō possumus respondere vt statim apparebit.

¶ Dubitat tertio vtrū in oculo temꝑato possit accidere lippitudo. Dubm IIm
⁋ Et vr̄ ꝙ nō. ꝑ ꝑ. A. 1. cañ. fen. 1. illo ca. nutriēs. vbi enumerādo superfluitates tertie digestiōis particulares nō enumerat lippitudinē: sz solū dicit. cuius ꝑs est ꝙ ꝑ foramina egredit sensibilia: sicut ꝑ nares ⁊ istr̄z auditus. Hoc ꝓbat rōne: q2 si lippitudo fit ꝓꝑ defectū digestiue virtutis circa nutrimētū: ergo nō poterit appere in oculo temꝑato: q2 tūc nō esset tēꝑatus: sed lippitudo fit a defectu virtutis digestiue: vt Cōmētator. 1. ꝓno. 13. cōmēto. vbi dicit: lippitudo est supfluitas cibi: cuius digestio nō rectificat. ⁊ subdit post. remanet vt sit cā illi⁹ debilitas virtutis. Amplius si lippitudo posset appere in oculo tēꝑato: tūc eadē rōne lachryme possent appere. sz vr̄ falsū cū auctores ponāt curā lachrymaꝝ sic̄ rei ꝯfectuose: nō ḡ appebūt i sanis optie. Itē i illis nō ꝑt appere lippitudo i qb⁹ virtus nālis oculoꝝ ē fortis: sed h̄ est in oculis tēꝑatis: ḡ ⁊c. maior est nota: q2 quāto calor inatus fortior est tāto resol'o supfluitatis ē occultior vt sumit in cōmē. illi⁹ afo. Uētres hyeme ⁊ vere. afo. 15. ⁊ A. 4. cañ. fen. z. caꝑ. de diuersitate dispositionū in sudādo. ⁋ In ꝯriū arguit: q2 si lippitudo nō appet in oculo tēꝑato: tūc signū qδ h̄ ponit ab. A. nō eēt vl'e: q2 nō cōprehēdret hoīem tēꝑatū. ⁋ Dico ꝙ lippitudo appet i oculo tēꝑato sed pauca. Probo ꝑ de mēte. A. q2 oculū oīno vacuū a lippitudine dicit eē siccū: ⁊ oculū faciētē lippitudinē supfluā dicit eē humidū: ḡ oculus tēꝑatus vel est oīno sicc⁹ nō faciēs lippitudinē: ⁊ tūc erit siccus nō tēꝑatus. vel est oīno lippitudine abūdās: ⁊ h̄ ē ēt falsuz. Sequit ḡ ꝙ i oculo tēꝑato sit aliq̄ lippitudo. Idē ēt sentit. A. cū dicit ꝙ i oīb⁹ spēb⁹ dispōnū oculi ꝑter vnā de qua dicet: oculus medius est eq̄lis. i. tēꝑatus: sz de dispōnibus oculi est vel oīno nō h̄re lippitudinē vel supfluā h̄re: ḡ cū mediū iter ista sit aliqd h̄re lippitudīs: ḡ in oculo tēꝑato nāl'r aliq̄ appet lippitudo. Hoc idē ꝯfirmat de mēte. G. 1. de regi. sani. i fine vbi volēs declarare q̄re est ꝙ quedā mēbra supfluitates tertie digestiōis purgāt sensibil'r ⁊ ꝑ plures vias. dicit ꝙ est ꝓꝑ dignitatez mēbri iclusi iter duas ꝑtes: sicut est cerebrū qδ purgat ꝑ nares ⁊ palatū ⁊ aures ⁊ ēt ꝑ suturas. vel est q2 mēbrū dz eē actiōis multū certificate sic̄ oculus ⁊ iō purgat narib⁹ ⁊ ꝑ palpebras: ⁊ iō dic̄. G. ꝙ nā purgat q̄dā mēbra nō solū i poris isensibilib⁹ sz ⁊ sensibilib⁹ vel ꝓꝑ ꝑncipalitatē mēbri vel ꝓꝑ depressitatē ꝯtinētiū corpoꝝ vt cerebrū qδ ē dom⁹ rōalis aīe ⁊ ab osse ꝯtinet depsso: iō expurgat ꝑ nares ⁊ palatū ⁊ aures ⁊ ꝑ suturas caluarie. vel ꝓꝑ certitudinē actiōis vt oculus: quē purū eē opz in quez qδ ex cerebro defluit. i. nutrimētū expurgat ꝑ nares ⁊ palpebras. ⁋ Uñ alia translatio de regi. sani. li. 1. 9. c. circa finē. Oculus nō vt ꝑncipalius sz vt certissime purus eē idigēs ad actus certitudīe sensibilibus vel sensibus euacuat poris totā quāta supfluitas in eo gñat ſm nares ⁊ palpebras. Ex h̄ arguo sic. oculus q2 certissime ⁊ clare opationis hz expurgatoria sensibilia: ḡ oculus tēꝑatus nō ꝓhibet q possit sensibiliter suas supfluitates emittere. ¶ Sz tu dices cerebrū hz sensibilem viaz vt suturas: non tñ sensibilem inde emittit supfluitatem. ⁋ Dicendum ꝙ imo q2 capitis sorditiem: sordities autem sensibilis supfluitas dici pōt: vt sumit ab Auic. 1. cañ. fen. 1. caꝑ. de qualitate gñatiōis humoꝝ. ⁋ Scdo ex h̄ arguo. oculus hz suā sensibilez expurgatiōez nāliter ꝑ nares: ḡ nō vr̄ icōueniēs ꝙ ēt ꝑ palpebras scilz ꝑ lippitudinē sensibilē nāl'r mūdificet. ⁋ Tertio arguo rōne ꝓbabili. mēbrū abūdās in humiditate ⁊ hñs calorē debilē vr̄ ꝙ nāliter possit sensibiliter suas supfluitates expurgare: sed oculus est mēbrū humidū vel cū multa humiditate: ⁊ ē debilis caloris: q2 frigide cōplonis quātūcūq̄ oculus sit tēꝑatus: ḡ vr̄ ꝙ oculus suas superfluitates nāliter possit sensibil'r expurgare: talis āt supfluitas appet in lippitudine. ¶ Notādū tñ ꝙ differt lachryma ⁊ lippitudo: q2 lachryma ē supfluitas aquosa subtilis ⁊ maxie q̄ ad oculum venit in dispōne in ꝑte anteriori: sic̄ appet ex tristitia i q̄ ꝓꝑ motū multū in ꝑte cerebri: in quo eliquat aliqδ flegma: ⁊ iō calefacto capite maxie in ꝑte anteriori: sicut appet in tristitia i qua ꝓꝑ motū multū in ꝑte anteriori capitis ⁊ ꝯclusionē quādā caloris fit lachryma: ⁊ ēt in multo gaudio: ⁊ ista est lachryma quā sepe videmus: sz ꝑter hāc de supfluitate nutrimēti oculi fit ēt lachryma: sz ista non appet nobis: q2 purgat ꝑ nares: vt statim dicet. Sz lippitudo est supfluitas nutrimēti oculi. Ista āt supfluitas est duplex. Una nālis: ⁊ ista est de mā q̄ nāliter exuberat de nutrimento oculi que sui qualitate nō est apta cōuerti: ⁊ ista est nālis lippitudo. Alia ē q̄ ꝓꝑ defectū virtutis oculi nō ꝯuertit: sicut appet in lippitudine febricitātiū febrib⁹ malignis: ⁊ de hac lippitudine nō est h̄ sermo: q2 est ꝑter nām. lippitudo v̊o nālis q̄ est supfluitas nāliter ꝯñs nutrimētū oculi; ista est q̄ pōt appere in oculo tēꝑerato. ¶ Ad cuius itellectū est

etiã est sciẽdũ ꝙ quatuor sup̄fluitates nãliter possumus ꝯsiderare in nutrimẽto oculi. Una est subtilitas oĩno insensibilis: ⁊ ista recedit euaporando insensibiliter. Alia est non sic subtilis sed tñ vaporosa ⁊ sicca: ⁊ ista ꝯuertit̃ in pilos palpebre. Tertia est aquosa fluida: ⁊ ista exit ꝑ nares: vñ ab oculis ad nares sunt vie q̄bus iste aquose sup̄fluitates siue humiditates purgant̃: ⁊ iõ Gal'. ꝑ de regi mi. sani. vnã oculi purgationẽ ponebat fieri ꝑ nares. vñ Gal'. 9. de iuuamẽtis. 4. ca. loquẽs de iuuamẽto foraminũ nariũ dicit ꝙ fuit iterũ vnũ iuuamẽtũ al'instrm̃ in oculis. s. via in qua apte sunt superfluitates ab extrinseco. i. a partibus oculi. ad intrinsecũ. i. ad ꝑtes nariũ. lꝫ ꝯ̃ria littera reperiat̃ ⁊ possit saluari. Ista aũt mã que per nares euacuat̃ est illa que lachrymas facit: cũ nõ põt inde euacuari: ⁊ põt ꝯtingere ꝑꝑ multas causas: vt dicet̃ ĩfra ca. de lachrymis. vñ totũ ꝯtinens lib. 2. ca. 5. ponit ꝙ si humiditas aquosa nõ põt ire ad nares facit lachrymã vel garab. ⁊ hoc ĩfra declarabit̃. Et hꝫ posset assignari cã: quare qñ fricamus oculũ cessamus sternutare: q2 aliqua mã a ꝑtibus nariũ ad ꝑtes oculi diuertit̃: vel q2 fricato oculo liquat̃ aliq̄d aquosum in nnrez qd̄ remouet mordicationez alicuius rei faciẽtis sternutationẽ: lꝫ alia cã assignet̃ ab Ari. ꝓble. 33. 2. ꝓblema. Quarta sup̄fluitas oculorũ est magis digesta ⁊ parum grossior. i. cõstãtior. ⁊ ista est lippitudo. Ex q̄bus apparet ꝙ lippitudo ⁊ lachryma. i. mã lachryme ꝑncipal'r differũt in duobus. Primo ex ꝑte loci eũonis: q2 lachryma. i. hũiditas aquosa subtilis dꝫ euacuari ꝑ nares sꝫ lippitudo ꝑ vias palpebraꝝ ⁊ iuxta lachrymalia. Scd̃o ex ꝑte mãe: q2 mã lippitudinis ẽ parũper ꝯstãs magis per digõnem: lachryma aũt est magis cruda. Ex q̄b⁹ possent sumi alie dñe: q2 lachryma est de nutrimẽto oculi nõdũ ꝓpinquo ꝑ digõnẽ: ĩmo remoto ⁊ crudo: sꝫ lippitudo est de nutrimẽto qd̄ iã trasformat̃ in oculũ: ⁊ maxime in sui tunicas exteriores. Ex quo ẽt appet ꝙ lꝫ lippitudo nãlis in sanis similet̃ saniei: nõ tñ est vera sanies sicut apatis: q2 sanies apatis fit ex mã corrupta. lippitudo aũt nõ ẽ necessarium ꝙ ex illa fiat. Ex q̄bus sumit̃ alia dña ꝙ lachrymam ꝑ oculũ eũari nõ est ẜm nãm: vñ nõ põt inesse oculo optime sano: sed eũari lippitudinẽ põt oculo optime sano inesse. Alia ẽt dña sumit̃ ꝙ lachryme mã est tꝑe prior ꝗ̃ lippitudo: vñ lachryme mãm possumus similare sup̄fluitati aquose q̃ in mẽbris gñatur circa nutricationẽ q̃ ẽ sudor nãlis in q̄busdã: lꝫ ẜm meã opinionẽ sit ros. i. humiditas q̃ dr̃ ros. sꝫ lippitudinẽ possumus similare sorditiei mẽbroꝝ: quãuis tñ lippitudo hoĩ optime sano possit inesse: ipa tñ dꝫ eẽ ꝯditionata ex ꝑte quãtitatis: q2 non sit multa ex ꝑte sube: q2 sit digesta debite sube ex parte tꝑis appꝑitionis: q2 maxĩe in fine somni appeat: q2 tũc sup̄fluitates alique circa oculũ retẽte ꝑꝑ ꝓhibitionẽ resolutiõis. Et q2 ista lippitudo est valde pauca: iõ lꝫ cõiter hoĩes ab ea nõ absoluant̃ quãtũcũqꝫ sani: tñ ipsa cadit leuiter ab oculis tã de se cũ est exiccata ꝗ̃ ꝑꝑ motũ palpebraꝝ ꝯtinuũ: ⁊ ꝑꝑ multa alia. ¶ Dices tu q̃re nã sup̄fluitatẽ oculi aquosaꝫ euacuauit ꝑ nares: sꝫ illã sup̄fluitatẽ magis digestã euacuauit ꝑ oculos. ⁋ Dicẽdũ ꝙ cã fuit. Primo ex ꝑte quãtitatis ẽ q2 aquosa sup̄fluitas erat amplior: sꝫ lippitudo erat paucior. Secundo q2 sup̄fluitas aquosa erat de nutrimẽto adhuc remoto ⁊ ꝑ ꝯñs sepabat̃ anteꝗ̃ nutrimẽtũ attingeret ꝓpinque ad subam oculi: ⁊ iõ ꝑ viã lõginquaꝫ potuit euacuari. ⁋ Ex quo dicto põt solui ꝯ̃dictio q̄dã que vr̃ qñqꝫ ĩter loquẽtes de mã aquosa q̃ ab oculis ꝑ nares eũat̃ an sit sup̄fluitas cerebri vel oculi: q2 põt dici vtriusqꝫ. põt quidẽ dici cerebri sup̄fluitas sicut mẽbri a quo tota mã ꝓ nutrimẽto oculi venit: sꝫ põt dici sup̄fluitas oculi sic̃ eius a cuius nutrimẽto segregat̃: vt tãdẽ nutrimẽtũ oculi derelinquat̃ purius: lippitudo vo de ꝓpinquiori nutrimẽto: ⁊ iõ ꝑ viã ꝓpinquã euacuabit̃. Imaginor enim ꝙ lippitudo resudat ꝑ poros tunicarum vel tunice exterioris oculi.

¶ Ex q̄bus iã dictis apparẽt tria. Primũ est q̃re nõ docuit significare ꝑ lachrymã. Dõm ꝙ lachryma oculo nãliter se hñte saltẽ optime nõ põt inesse: ĩmo est signũ malũ: q2 ad minus significat ꝙ mã nõ tẽdit ꝑ suã viã. dꝫ. n. ire ꝑ nares. ¶ Sꝫ tu dices quare ḡ ꝑ exituꝫ humiditatis a naribus nõ docuit significare sup̄ oculi cõplexione. ⁋ Dõm ꝙ multũ poterat decipere ꝑꝑ dispõnẽ humiditatũ a cerebro veniẽtiũ q̄bus ille q̃ ab oculo veniunt admiscent̃ ⁊ sunt valde pauce respectu humiditatũ veniẽtiũ a ꝑtibus cerebri. ¶ Scd̃o apparet quare lippitudo multa significat humiditatẽ: q2 significatur exuberãtia nutrimenti ꝓpinq̃ oculo ei⁹. Uñ. A. siccitas. i. priuatio significat in oculo nutrimenti paucitatẽ ⁊ siccitatẽ ꝯsumptiuam. ¶ Sꝫ tu dices ĩmo vr̃ ꝙ lippitudis exuberãtia significet siccitatẽ. Primo q2 famosuꝫ vr̃ ꝙ lippitudo ẽ sup̄fluitas mel'ica: sic̃ auriũ sordities ẽ sup̄fluitas cholerica. ⁊ antiqu⁹ ille Maurus hꝫ ꝯtulit ⁊ introductori⁹ Raf. Signũ ãt col'ice sup̄fluitatꝭ ꝑ aures ẽ suus color: ⁊ exꝑiẽtia q2 pictores q̄dã libroꝝ ponũt auriũ sup̄fluitates ad rũpẽdũ spumã coloꝝ. Signũ vo mel'ie eũonis ꝑ oculos ẽ color liuidus. sꝫ quãto plus abũdat mel'ia: tãto plus ẽ ĩ oculo siccitas. Ampli⁹ hꝫ nutrimẽtũ põt eẽ mel'ice ꝗ̃titatis: ⁊ tñ in q̃litate siccũ. Itẽ hꝫ nutrimẽtũ a quo ista lippitudo decidit̃ ẽ nutrimẽtũ ꝓpiquũ pelliculis oculi: ⁊ tñ ipe sunt sicce. ⁋ Ad hꝫ possum⁹ dupl'r rñdere. Primo ꝙ humectatio ẽ duplex. Una ꝑ pñtiaꝫ hũidi corꝑis fluidi. Alia q̃litatiua. Dicem⁹ ḡ ꝙ. A. ꝑ multã lippitudinẽ ĩ oculo sano arguit hũiditateꝫ i. nutrimẽti abũdãtiã. cui⁹ rõ ẽ: q2 ĩ oculo sano nõ pt̃ eẽ multa lippitudo nisi vel ex multa mã: vel ex virtutꝭ defectu. nõ q̄dẽ ex defectu virtutꝭ: q2 tũc poti⁹ diceret̃ ĩfirm⁹: ḡ tũc ẽ ꝑꝑ multũ nutrimẽtũ. oculus ãt ĩ q̊ sua nutrimẽtalis mã abũdat ẽ humidus respcũ hñtis ꝯ̃fectũ nutrimẽti. Sil'r ꝑ ꝑuationẽ lippitudis significat̃ in nutrimẽto paucitas: vel fortis exiccatio siccitas significat̃: sꝫ si ocul⁹ mediocriter circa lippitudinẽ se hẽat significat̃ tẽꝑantia. ⁋ Ex q̊ apparet sol'o 2ᵃ: q2 nõ solũ multa lippitudo ⁊ eius priuatio significãt humiditatẽ ⁊ siccitatẽ ꝑ pñtiã hũidi nutrimẽti ⁊ ei⁹ ꝑuationẽ: sꝫ ẽt significãt hũiditatẽ ⁊ siccitatẽ cõpl'onales. multitudo. n. nutrimẽti in mẽbro nãl'r se hñte ⁊ nutrimẽto solo in quãto respcũ illi⁹ peccãte est cã sue humectatiõis respcũ mẽbri paucificati ĩ quãto eiusdẽ nutrimẽti: semꝑ. n. nutrimẽti paucitate ẽt q̃litatiue mẽbrũ exiccatur: ⁊ ẽt ĩfridat̃ in vltio: vt sumit̃. 7. the. ca. 7. ⁋ Hic eẽnt multa videda sꝫ omittant̃. ⁋ Ad ꝯ̃ria dõm ꝑ̊ ꝙ lippitudo nõ est sup̄fluitas mel'ica: sed intãtũ attestat̃ mel'ie respectu aliaꝝ sup̄fluitatũ aquosaꝝ inquãtũ hꝫ plus de ꝯstãtia. Color ẽt eius dꝫ eẽ alb⁹ nãl'r nõ liuidus. ⁋ Ad 2ᵐ dõm ꝙ hꝫ ꝑsumit̃ reliq̄s parib⁹: q2 ãbo oculi sint sani: ⁊ equal'r in cal'o ⁊ frido dispositi. si. n. in vno abũdat nutrimẽtũ ⁊ in alio deficit necessario vnũ ẽ siccũ ⁊ reliquũ humidum. Ex quo appet ꝙ ꝓprie sup̄ humiditate ⁊ siccitate significat lippitudo: nõ sup̄ caliditate ⁊ frigiditate. ⁋ Ad 3ᵐ dõm ꝙ lꝫ locus ĩmediate decisiõis sint pellicule: tñ lippitudo est de sup̄fluitate nutrimẽti toti⁹ oculi: ⁊ maxĩe est de sup̄fluitate musculoꝝ carnis ⁊ pinguedinis q̃ sunt sup̄ ꝯiũctiua. ⁋ Uel al'r ꝯcedẽdo ꝙ sit de sup̄fluitate tunicaꝝ q̃ sunt sicce cõpl'onis: ⁊ tũc adhuc sequit̃ ꝙ tunice oculoꝝ quanto magis sunt depauperate nutrimento ẽt ꝓprio: tanto sunt magis sicce: quãto aũt nutrimẽto plus abũdãt: tãto sunt magis humide. ¶ Tertiũ qd̄ ex premissis apparet est quare in homine bene sano ẜm oculos põt esse lippitudo: ⁊ non lachryma.

¶ Tunc ad ꝯ̃ria. ꝑ̊ ad auctoritatẽ Aui. dõm ꝙ ibi nõ enumerat oẽs corꝑis sup̄fluitates: vñ ꝯ̃dit alias ĩtelligere: q̃ nobis ẜm nãꝫ ĩsunt: sic̃ ẽt est s̄pma. ⁋ Ad rõnẽ dõm. Ad auctoritatẽ Cõmẽta. ꝙ loquit̃ de lippitudĩe ꝑter nãm q̃ appet in febrib⁹ malignis cũ oculoꝝ ꝯcauitate: ista enĩ fit ex defectu virtutis: ⁊ distinguit̃ ꝯ̃ lippitudinẽ factã multitudĩe mãe: sic̃ ab Aui. sumit̃. 4. cañ. fen. 2. de signis oculorũ: ⁊ a Cõmẽtatore ibidẽ. ĩmo differũt hi modi lippitudinũ sic̃ sordities eueniẽs hoĩ ẜm nãm: ⁊ sordities q̃ accidit in fine sudoꝝ paroxismaliũ. ⁋ Ad 2ᵃᵐ rõnẽ dõm ꝙ ꝯ̃ñtia nõ tenet: mã. n. lachrymaꝝ nõ dꝫ nãliter ꝑ oculos educi vt apparuit. ⁋ Ad 3ᵃᵐ dõm ꝙ fortitudo virtutis nõ tollit eũonẽ sup̄fluitatuꝫ sensibil'r q̃ dẽret sensibil'r eũari: sic̃ nec fortitudo virtutis tollit fecẽ vel vrinã: sed tollit eas que debẽt insensibil'r euacuari sicut sunt mãe quedã vaporose mẽbroꝝ: que si virtus est debilis nõ euacuant̃ occulte sed manifeste. mã aũt lippitudinis est mã sufficiẽter grossa: ⁊ calor oculi naturalis quãtũcunqꝫ sit oculus tẽꝑatus nõ est multuꝫ fortis vel acutus: cũ oculus sit membrũ frigidũ ⁊ humiduꝫ: ⁊ ideo eget sensibili eũone. Hec sint dicta de lippitudine prolixe: q2 parum inuenit̃ de ea dictum ab aliquo. vñ hoc erit ꝑnᵐ inuestigationis alijs. ¶ Ulterius est notãdũ: ꝙ lꝫ ꝑ lippitudinẽ possemus alijs modis significare: illi tñ multũ appropriantur in egritudinibus. s. iudicium ex forma ex calore ⁊ ex substantia: de q̄bus posterius in particularibus capitulis apparebit. Et Aui. nõ dixit de hoc hic.

¶ Ex dispõne aũt passionũ eius qm̃ si ipse ledit̃ a calore ⁊ sanatur a frigore: tunc ipse hꝫ malitiam cõpl'onis calide: ⁊ si ledit̃ a ꝯtrario tũc ipse contrariũ habet.

¶ Hic Aui. docet significare sup̄ oculi dispõne ex passiõe. s. quã ab extra recipit. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã notãdũ ꝙ ẜm mẽtẽ Gal'. in thegni 2. tex. cõmẽ. 59. illo ca. Ex his vo tẽdẽs oĩs ĩmoderata discrasia nocet̃ a simili iuuat̃ a ꝯ̃rio moderato vsu. ḡ si oculus iuuat̃ a frigido ipse est in cõplexiõe calidus: ⁊ si nocet̃ a calido: ipse ẽ in cõplexione calidus. ¶ Sꝫ tu diceres quõ iudicabimus de oculo tẽꝑato. ⁋ Dõm ꝙ altero duoꝝ modoꝝ: vel q2 nõ nocet̃ nec a calido nec a frigido: q2 corpus temꝑatũ est potẽs resistere egris causis: vt. G. in thegni. 2. tex. cõmẽ. 16. vel q2 a tẽꝑatis causis cõseruat̃. Iste tñ sermo indigeret prolixa inq̄sitiõe: de qua ꝑfecte scripsimus in qõne nostra de cõseruatiõe sanitatis. ⁋ Ex quibus apparet ꝙ iste canon verificat̃ in sanis ⁊ in infirmis: in sanis vt dictũ est. sed in ĩfirmis: q2 siq̄s egrotet in oculo ⁊ iuuat̃ frigidis significat ꝙ morbus est calidus. si iuuat̃ calidis ⁊ nocet̃ frigidis significat̃ ꝙ est frigidus nisi forsan ĩpressio accidẽtalis decipiat: q2 morbũ oculi mãlẽ calidũ posset iuuare medicina calida ꝑ viã resol'onis. ab hoc tñ errore docet cauere. A. in cañ. gñali. ꝑ̊ libro fen. 4. 2. caꝑ. ⁊ 3. cañ.

fen.13.de signis dispõnum stomachi.ꝛ fen.22.de signis podagre.

¶Ulterius notandum ꝙ si faciem nostraꝫ reuoluimus ad oīa supra scripta signa inueniemus illud qđ dicebať in principio capituli.s.ꝙ ista signa significãt dispõnes sanas ꝛ egras in oculis. vñ Auicen.in fine sequentis cap̃.docet illa accipere lꝫ prius adaptenť ad dispõnes sanas.silr hec signa significant de complõnibus oculi:ꝛ quedã ex eis de naturis compositionalibus vt visum est.

¶Et scias ꝙ medius in omni dispositione haruꝫ specieꝝ est equalis nisi superfluus in bonitate visus: ipse enim est equalis.

¶Supius Auic.docuit significare ꝑ nouē signa suꝑ oculi dispõnes declarãdo de vnoquoqꝫ ꝑ se. In ꝑte ista declarat quiddaꝫ de quo posset queri.nã diceret aliqs cũ oīa ista signa habeant extrema ꝛ mediũ quero que de illis significãt oculuꝫ tẽꝑatum:vel sunt oculi tẽꝑati. Rñdet Aui.ꝙ in oī dispõne haꝝ specieꝝ.s.signoꝝ.i.ĩ oī dispõne signata per species dictoꝝ signoꝝ medius.s.oculus in dispõne indicata ꝑ signa est equalis.i.oculus temꝑatus ad iustitiaꝫ:nisi in vna dispositione illoꝝ signoꝝ.s.in dispõne signata ex oꝑationibus oculo ꝓpriis vt ex visione:qꝛ oculus medius in actu videndi non dꝫ dici equalis:ĩmo oculo superfluus in bonitate visus:ꝛ hoc erat vnũ extremũ:ille est qui dicitur equalis.i.tẽꝑatus ad iustitiã.

¶Ad cuius ĩtellectũ notandũ ꝙ discurrẽdo ꝑ oīa ꝓmissa signa isto mõ eligemus ad oculũ tẽꝑatũ: ¶ Nã quãtũ ad ꝓᵐ signũ sumptũ ex tactu oculus tẽperatus est: cuius tactus nõ excedat in calore nec in frigore nec in aliqua passiuaꝝ qualitatũ. ¶ Quãtum ad scðm signũ ꝙ nõ sit pigri motus nec oĩno velocis qꝛ sunt extrema sꝫ medii. ¶ Quantũ ad tertiũ signũ oculus tẽꝑatꝰ est nõ hñs venas grossas amplas nec subtiles strictas:qꝛ hec sunt extrema:sed hꝫ eas mediocres. ¶ Quãtũ ad q̃rtũ signũ ꝙ nõ sit coloris rubei ĩ suis tunicis nec albi plũbei vel fusci. ¶ Quãtũ v̊o ad q̇ntũ signũ.s.ad figurã ꝙ nõ sit figure lõge vel late sꝫ rotũde. ¶ Quãtũ ad signũ sextũ ꝙ nõ sit magnus nec paruꝰ sꝫ mediocris. ¶ Quãtũ ad septimũ ꝙ nõ sit siccus priuatus oĩno lippitudine nec habeat eaꝫ multã. ¶ Quãtũ ad octauũ ꝙ nõ noceať a calido vel frigido. Ergo oculus temperatus in oībus dictis signis tenet medium ꝛ nõ aliqđ extremũ. Sꝫ quãtũ ad signũ sumptũ ab operationibus tꝫ extremũ.s.hoc qđ est longe ꝛ prope videre ꝛ occultiora plus q̃ꝫ alius oculus.

Dubᵐ 12ᵐ ¶Sed dubitať diceret aliqs:nõ vř ꝙ oculus temꝑatus sit in extremo operationis in fine:qꝛ si hoc eẽt sequereť ꝙ visiua oꝑatio non posset ledi tripl'r:sicut alie oꝑationes.sed hoc est falsuꝫ:qꝛ Gal'.in thegni.2.trac.vẽtris.tex.cõmẽ.33.ꝛ.3.de accidẽti ꝛ morbo cap̃.4. lesam actionẽ distinguit tripl'r.qꝛ vel auferť vel diminuiť vel intẽdit.ꝯñtia est nota:qꝛ in intesione vel augmento visiue operatiõis sit optima oculi sanitas:vt hic.A. Itẽ omne extremũ videť dicere excessum.ꝛ ꝑ ꝯñs distemꝑantiã. Itẽ videť ꝙ oculus tẽperatus occupet extremũ in q̇busdaꝫ signis aliis:vt in signo a colore:qꝛ nãliter quãtũ ad ꝑtes coloratas dꝫ eẽ albus:vt apꝑet de ꝯiũctiua:silr quãtũ ad figuras:qꝛ figura rotũdior est extremuꝫ. ¶ In ꝯ̈rium est Aui. ¶ Ad huius intellectũ opꝫ videre quõ in oꝑatiõe visiua cadũt extrema ꝛ mediũ. ¶ Dicemus aũt ꝙ duplicẽ quãtitatẽ ꝯsideramꝰ in oꝑatione oculi.s.intensiuã ꝛ extẽsiuã. Intẽsiuã cũ dicimus ꝙ ĩtense videt vel remisse vel medio mõ:ꝛ sub hac diuisione põt reduci alia diuisio que est posse videre occultũ ꝛ paruã rẽ:vel manifestũ vel mediũ. Silr sub hac diuisiõe ẽt possunt cõprehendi videre sine aliqua lesione vel cũ lesione vel medio mõ:sed extẽsiuã quãtitatẽ ꝯsideramus ex ꝑte distantie:vt cũ dicimus videt reꝫ ꝓpe vel lõge vel medio mõ. Modo si bñ cõsideramus oculus equalis in cõplexione ꝛ cõpositiõe nõ appropriat sibi oꝑatiões visiuas medias: ĩmo extremũ. v̇.g.quãtũ ad intẽsionẽ:dicimus ꝙ oculus equalis intẽse videt:ꝛ nõ dicimus ꝙ videat remisse vel mediocriter:ꝛ iõ occulta aliis nõ occultanť sibi. Silr dicimus ꝙ videt sine aliqua lesione que sibi ĩferať a visibilibus:ꝛ nõ dicimus ꝙ videat cũ lesiõe magna vel cũ mediocri. Eodẽ mõ oculus tẽꝑatus nõ dicimus ꝙ videat res in mediocri distãtia:ĩmo videt eas in longissima ꝛ ꝓpinqua q̃ꝫ ab alio aliquo oculo videať. vñ Auer.3 colliget ca.õ accidẽtibus sensus visus.ca.38.optimus visus nõ est nisi qñ videmus in remotis ꝛ ꝓpinqs debito mõ. Et intelligo debito mõ duobꝰ modis.s.ꝙ sine lesione vel aggrauatione vel fatigatione. Scðo ꝙ videat ẽt clare ꝛ bene iudicãs. ¶ Notãdũ tñ ꝙ si optimus oculus bene videat ꝓpe ꝛ longe nõ dꝫ ĩtelligi ꝙ hic sit equalis:qꝛ necessario melius videt ꝓpe q̃ꝫ lõge:sed dꝫ ĩtelligi ꝓportionaliter ad oculos alios:qꝛ nullus est qui ꝓpe melius eo videat nec ꝓpinqus. silr qꝛ a lõge nullus melius vel longinqus videt. Vñ Auer.coll'.3.c.8. Et ĩpoľe est eẽ visionẽ reꝝ propinquaꝝ ꝛ rerũ remotaꝝ equalẽ nec in debili visu in fine nec in forti in fine. ¶Sꝫ statim diceret aliqs:ex hoc videtur ꝙ oculus temꝑatus occupet duo extrema.s.videre ꝓpinque ꝛ videre remote. ¶ Dõm dupl'r. Prio ꝙ hoc argumẽtũ

est logicũ. Ista enim sunt extrema magnitudinis:sed nõ dicuntur extrema modi visiõis. Nã Aui.sic format extrema ꝛ mediũ. Visio aut est longinq aut ꝓpinq ꝛ ista sunt duo extrema:aut medio mõ:ꝛ illud mediũ diuidiť in duas:qꝛ vel videt ꝓpe ꝛ nõ lõge:vel videt lõge ꝛ nõ ꝓpe. Oculus igiť tẽꝑatus accipit hoc extremuꝫ vnũ qđ est videre ꝓpe ꝛ lõge. ¶ Vel possemus aliter soluere ꝙ oculus tẽperatus maxĩe dř equalis ꝛ fortis:qꝛ videt multũ a remotis: ꝛ in hoc excedit alios oculos sanos:qꝛ in videre a ꝓpe nõ forsan excedit. Vñ Auer.3.colliget ca.38.nõ dicit ꝙ virtus visiua sit fortis:nisi qñ videt remotas res: sicut diciť ꝙ turtur hꝫ oculos similes rubini colori:ꝛ videt multũ lõge.ꝛ hoc accidit ei ꝑꝑ claritatẽ ĩstři ꝛ bonitatẽ virtutis ꝛ subtilitatẽ sensus:sicut nos vidimus in vulture ꝛ ꝛ in multis aliis volatilibus:qꝛ dř ꝙ eo existente in damasco videbat carnes mortuas babilõie. Ecce ꝙ ad ꝑfectionẽ visus ponit in videre remota:ꝛ hoc est qđ subdit post:possumus dicere ꝙ sane visiões nõ hñt excessuꝫ suꝑ alias nisi in visiõe remotaꝝ reꝝ:qđ est qꝛ res ꝓpinque videnť a debilibus ꝛ fortibus ꝰm vnũ modũ:qꝛ sine dubio nos videmus res ꝓpinquas sicut videt aq̇le q̃ nõ hñt excessum suꝑ nos in visu:nisi in rebus remotis:sic hec res ĩueniť in spẽ:ita in ĩdiuiduis.i.sicut se hꝫ de spẽ ad spẽm:ita de ĩdiuiduo ad ĩdiuiduũ. Ista tñ dicta multã possent pati calũniam:vt apparebit trac.4. ¶ Ulterius ꝑꝑ soľonem rõnũ est ĩtelligẽdũ ꝙ sicut colligiť in thegni:oꝑationũ lesio distinguiť:qꝛ vel auferť vel diminuiť vel ĩtẽdiť:ꝛ hec est vna diuisio:sed alia est ꝙ vel corrumpiť vel auferť vel diminuiť:quas diuisiões quõ saluare possumus nõ ẽ ꝑ̄ntis inq̇sitionis. ¶ Dico tñ vt al's declaraui ꝙ diuisio nocumenti oꝑationũ qua dicimus ꝙ oꝑatio vel auferť vel diminuiť vel ĩtẽdiť nõ põt applicari ad virtutes cognoscitiuas sed ad nãles:ꝛ forsan nõ ad oẽs illas:ꝛ sumo in ꝑ̄nti hoc mẽbrũ qđ est operatio ĩtẽsa. ¶ Dico ergo ꝙ virtutes cognoscitiue nõ debẽt dici egre qñ sunt in ĩtẽtissima oꝑatione:ĩmo tũc sunt in ꝑfectissimo eaꝝ cẽ:ꝛ huius cã ẽ. Nã virtutes cognoscitiue ordinanť adinuicẽ taliter ꝙ vna ĩ vltio sui actu nunq̃ꝫ põt aliaꝫ excedere corpore exñte sano:ĩmo tũc maxime alteri deseruit. v̇.g.potẽtia visiua nunq̃ꝫ põt capere aliqđ tã magnũ vel distãs visibile ꝛ tã clara visione ꝛ certa ꝙ in hoc possit excedere sensum cõem:nec sensus cõis põt comprehẽdere tã magnũ cõprehẽsibile ꝛ ita clare ꝙ excedat imaginatiuã:nec imaginatiua estimatiuã:nec estimatiua ĩtellectũ:ĩmo in istis comprehensionibus:quãto magis excedũt:tãto magis sibi seruiunt. ¶Sꝫ tu dices cõtra:videmus quosdã ꝓpter ĩtensaꝫ imaginationẽ ĩfatuari. ¶ Dõm ꝙ illud est propter falsa iudicia:vnde nõ est ex intẽsione actus imaginatiue:vel qꝛ nimis eã exercitat:vnde spiritus cerebri resoluunť. Dicemus ergo ꝙ sicut cũ oculus rẽ quãtũcũqꝫ distantẽ clare videt plus aliquo oculo disponit ꝙ sensus cõis meliꝰ de ea iudicet:ꝛ hoc iõ qꝛ ĩmaterialius sibi repñtat.ita eodeꝫ mõ se habent alie virtutes ꝑ ordinẽ. nunq̃ꝫ.n.spẽs in sensu ĩferiori põt ad tantam perfectionẽ per actus virtutis ĩtensioneꝫ venire ꝙ excedere possit virtutẽ superiorẽ. Sed in virtutibus naturalibus nõ sic hꝫ:qꝛ attractiua põt tãtũ attrahere ꝙ excedat potentiaꝫ retẽtiue:ꝛ retẽtiua poterit retinere tãtũ cibuꝫ ꝙ excedet potẽtiã digestiue:ꝛ sic per ordinem vsqꝫ ad virtutẽ nutritiuã. ¶Sed tu dices cũ virtus nutritiua sit vltima virtus:ergo illa per sui actus intensionẽ nõ poterit ledi:qꝛ nõ ordinať in aliam. ¶ Hic essent multa dicenda:sed breuiter ita dico ꝙ ipsa seruit virtuti vel aĩe sensitiue q̃ stat in mẽbris vt forma:vt.2.colliget.c.8.vel saltẽ seruit tali trãsmutationi seu ꝓportiõi ad quã dꝫ trãsmutare cibũ:vñ põt excedere vel mutare illã ꝑ sui ĩtensionẽ in actu. ¶ Ex quibus apparet ꝙ subtiliter ĩtelligẽs põt dicere:ꝙ lꝫ optima visio possit dici extremũ visiue oꝑatiõis ꝰm modũ supradictũ:tñ ipsa põt dici mediuꝫ ꝑ aliã viã:qꝛ hõ iudicãs ꝑfectissime õ visibili ẽt distãti distãtia vltia ad oẽm aliũ oculũ excludit a se duo extrema q̃ sunt lesio ꝑ resoľonẽ ꝛ lesio ꝑ aggrauationẽ. Et alii ẽt modi possent dari. ¶ Ex qbꝰ ad ꝯ̈ria dõm. ¶ Ad ꝓmã rõnẽ pꝫ soľo ex dictis:ꝛ videbis ꝙ fuit õ mẽte Aui.ꝓ̇ cañ.fen.2.illo ca. Accidẽtia ꝛ significatiões.vbi de nocumẽto visus ponẽs exemplũ dixit ꝙ destruiť corrũpiť ꝛ diminuiť: lꝫ ꝰm illud exequať ẽt in aliis membris. ¶ Ad 2ᵃᵐ dõꝫ ꝙ extrema dicunt excessuꝫ eque distantie a medio:sed nõ dicũt necessario excessum imperfectione:ĩmo aliqñ dicunt perfectionem:sicut sanitas formaliter est extremũ:ꝛ ꝰm medicos neutrum est medium: ꝛ tñ est ꝑfectior. ¶ Ad aliam dõm ꝙ oculus tẽꝑatus in signo sumpto a colore occupabit mediũ priuatiue.i.ꝑ viã abnegationis coloris:vt qꝛ in partibus ꝓ̇ncipalibus ꝓ visu erit oculus diaphanus Vel dõm ꝙ respectu coniunctiue priuat oẽm colorem quaꝫ Aui. ponit.si enim cõiunctiua sit alba nõ debet esse alba plũbea nec fusca nec rubea nec citrina:sꝫ dꝫ hẽre quãdã albedinẽ claraꝫ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ figura rotunda respectu longe ꝛ late põt dici media. Vel aliter ꝙ oculus nãliter nõ dꝫ esse omnino rotundus:sed habere quãdã planitiẽ,vnde Alchãnamosali de oculis libro.1.3.cap̃.

Oculus

Oculus est corpus cuius cōplexio est humida: forma rotunda cuꝫ quadam planitie ex septem tunicis ꝛc̄.

℄ Oculo preterea accidūt oēs spēs egritudinuꝫ.ſ.mā͞les ꝛ pure cōposite ꝛ instrumentales ꝛ cōes.

℄ Hic Aui.enumerat nobis oculi egritudines ꝛ diuersitates quasdā in eis.hoc enim ꝓmisit in rubrica huius capl'i.Et p̊ egritudines oculi enumerat.Scđo remouet dubiū.ibi(Et oculo qdeꝫ.)Tertio ponit quādā diuersitatē egritudinū oculi.ibi(Amplius egritudīes oculi.)℄ In p̄ma pte dicit:ꝙ in oculo fiunt spēs egritudinū.ſ.mala cōplexio soluta cōtinuitas ꝛ apostemata.

Dum 13m ℄ Sed diceret aliqs ꝯ.in oculo nō fit morbus in nūero ꝑ additiōeꝫ vt ꝙ hō hēat tres oculos.sil'r nō pōt fieri morbus in situ totali:qꝛ sit alibi ꝙ̄ in orbita.ēt nō pōt fieri morbus in situ ꝑticulari:qꝛ ꝑtes oculi nō pn̄t aliter situari:vt ꝙ cornea nō sit extra.vn̄ Auer.coll'.3.ca.38.debes scire ꝙ egritudo nō supuenit vnicuiqꝫ generi sanitatis:sic̄ nos videmus in ordine tunicaꝝ oculoꝝ.Ampli⁹ albedo cornee est morbus:ꝛ tn̄ nō cōpl'onalis nec cōpositionalis nec apā nec sol'o cōtinui.¶ Ad hui⁹ euidētiā notādū ꝙ Aui.nō vult aliud nisi ꝙ in oculo fiunt oīa gn̄a morboꝝ.ſ.morbus cōpl'onalis:ꝛ ista est mala cōpl'o que vel est cū mā̄ vel sine mā̄:ꝛ quātū ad hoc dixit mā̄les.i.male cōpl'ones cū mā̄ ꝛ pure.i.sine mā̄.similiter mala cōpl'o vel est simplex vel est cōposita.ꝛ isti ēt modi male compl'onis fiunt in oculo:vn̄ dixit:ꝛ ꝯposite.i.male cōpl'ones cōposite supple ꝛ ēt simplices ꝛ instrumētales.i.fiūt morbi officiales.ſ.creature numeri quātitatis ꝛ situs:ꝛ cōes.i.apāta ꝛ solute cōtinuitates.Dicit autē apā morbus cōis:qꝛ colligit in se genus cōe morbi:sed solutio cōtinuitatis dicit cōis:qꝛ fit in nā cōi.i.in vnitate:vt Gal'.1.de accidenti ꝛ morbo.cap̄.4.Posset tn̄ lr̄a que dicit.cōposite.cōponi sic.cōposite instr̄ales.i.egritudines instr̄ales:que pn̄t dici composite:qꝛ sunt mēbri cōpositi.i.organici:qđ est ex cōsimilib⁹ cōpositū.ꝛ dicitur mēbrū instr̄ale:qꝛ ꝓprie aīe instr̄m:vt Aui.1.can̄.fen.1.c.de mēbris.¶ Ad ꝯria dōm ꝙ Aui.nō vult ꝙ fiāt oēs spēs vltime egritudinū in oculo:sed sufficit ꝙ de oī genere fiant alique:vn̄ lꝫ nō possit fieri morbus in numero addito:tn̄ pōt fieri in numero diminuto.sil'r lꝫ nō possit fieri morbus quātū ad sitū ex toto ꝑmutatū pōt fieri quātū ad situs malitiā.¶ Ad Auer.dōm eodem mō.Aliter tn̄ possumus dicere ꝙ oīno p̄ter nām oīs egritudo situs tā ꝑtiū oculi ꝙ̄ totius oculi pōt fieri.¶ Ad illud qđ dr̄ de colore in oculo.Dōm ꝙ ista qđ est de principijs qbusdā alijs in medicina:ꝛ iō nō prosequor:tn̄ chyrugicus hꝫ tenere ꝙ morbus quātū ad oculi colorem in cornea vel in humoribus reducat ad morbū cōpl'onis:qꝛ dispō illa diaphaneitatis quā calor remouet valde a ꝓpinquo sequitur compl'onē:ꝛ sic ēt de colore dicimus.vnde Gal'.6.cap̄.primi de ingenio.loquēs de claritate crystalline dicit:nō esset clarissima nisi compl'o sua taliter extitisset:ēt qꝛ medicus vtit alteratiuis ꝛ abstersiuis:sicut vtit in morbis compl'onalibus:ꝛ nō vtit alijs istr̄is vt in morbis cōpōnalib⁹.Ista tn̄ dicta rudia sunt sed sufficit.

℄ Et oculo quidem in dispōnibus suis que ei accidunt in forma palpitationis ꝛ clausionis ꝛ apertions ꝛ colore ꝛ lachrymis adsunt in iudicia pendētia ex egritudinibus acutis:ꝛ opꝫ vt inquiratur in eis.

℄ Hic Aui.remouet dubiū.diceret aliqs cū in oculo possint multa cōsiderari signa:quare nō enumerat hic nobis.Rn̄dit qꝛ ingret de eis.4.can̄.fen.2.qꝛ ista signa multū attendunt circa egritudines acutas:ꝛ h̊ est qđ dicit in oculo adsunt iudicia in dispōnibus suis q̄ accidūt ꝛc̄.Judicia dico pēdētia ab acutis.i.q̄ pēdēt a notitia egritudinū acutaꝝ:ꝛ iō talia iudicia in acutis morbis attēdunt.℄ Notandū ꝙ egritudines acute maxime debilitāt virtutes p̄ncipales:qꝛ cor cerebrū ꝛ epar.Cerebro ꝰ leso opꝫ ꝙ maxime in oculis appareat nocumētū:qꝛ est mēbrū multū sibi ꝓpinquū:ꝛ iō.A.statim ponet ꝙ ꝓpinqus qđ sibi cōicat est cerebrū:ex talibus aūt acutis febribus sequunt varia accidētia in oculis de palpitatōe ꝛ clausione:qꝛ claudit qn̄qꝫ ꝛ nō aperit:ꝛ qn̄qꝫ aperit ꝛ nō claudit:ꝛ de istis multis alijs accidētib⁹ scriptis.4.can̄.fen.2.Ex quo appet ꝙ ista iudicia pēdēt ab acutis:qꝛ signa qb⁹ iudicamus pēdēt ab illis effectiue:ꝛ sic de illis iudicāt.¶ Notādū tn̄ ꝙ nō solū acuti morbi pn̄t facere apparere praua accidētia in oculis:īmo ēt longi morbi.Sꝫ qꝛ acuti magis hoc faciūnt:iō magis expressit de eis.

℄ Amplius egritudines oculi quandoqꝫ sunt proprie: quandoqꝫ sunt cū cōitate.propinquus v̊o qđ ei communicat est cerebrum ꝛ caput ꝛ velamina exteriora ꝛ interiora:deinde stomachus.

℄ Hic ponit quādā diuisionē egritudinū oculo eueniētiū.Et p̊ facit hoc.Scđo iter quasdā illaꝝ cōparat.ibi(Et ois egritudo.)℄ Dic̄ p̊ ꝙ egritudines oculi vel sunt ꝓprie vel ex cōitate ad plura membra que sunt caput cū omnibus suis partibus.littera patet.

℄ Dubitat vtrū post caput stomachus magis cōicet oculo.¶ Videntr ꝙ non:qꝛ est dare aliud mēbrū caput ꝓpinqus sicut pulmonē ꝛ costas.Amplius si aliqđ mēbrū plus ledit caput ꝙ̄ stomachus:ꝰ ēt oculi magis ledūt ab illo mēbro ꝙ̄ a stomacho:sed sic est vt arterie de mēte Aui.supra fen.1.ca.1.de soda.in fine.vbi dicit.Soda v̊o plurimū fit ꝑꝑ qđ arterie afferūt capiti vapores fraudulētos. Dum 14m
¶ Dōm ad hoc ꝙ iter oīa mēbra caput plus cōicat:rō est Auic.qꝛ est sibi ꝓpingus:ꝛ intelligit Aui.de ꝓpingtate multe colligatiōis ꝛ sit⁹:ꝛ iō ēt totū caput eis cōicat mediātib⁹ tribus pāniculis neruis venis ꝛ arterijs:sed post caput est stomach⁹ ꝑꝑ duas cās.Primo qꝛ stomachus alligat cerebro ꝑ magnos neruos iter oia mēbra iferiora vt anathomici ꝯcordant.Vn̄.A.supra fen.1.15.ca.Om̄ stomachus ē ex mēbris plurimū cōitate sua ledētibus cerebrum.Scđa cā est qꝛ stomachus aggregat multos humores:vn̄ ifra fen 11.cap.de syncopi.stomachus est minera collectiōis humoꝝ diuersoꝝ.¶ Ad rōnē in ꝯriū dōm ꝙ lꝫ pulmo ꝛ coste quātū ad situꝫ sint ꝓpingores ꝙ̄ stomachus ad cerebrū:nō tn̄ sunt ꝓpingores ꝑ tantā neruoꝝ manifestoꝝ alligātiaꝫ.Simil'r nō colligūt tātas corruptiones humoꝝ.¶ Ad 2am ꝯcessa maiori.ad minorē dōm ꝙ debet exponi plurimū.i.pleraqꝫ:qꝛ multotiēs fit lꝫ alius modus lesionis capitis frequētior sit.Aui.v̊o multuꝫ vtitur illo vocabulo in significatione dicta:ꝛ est quasi iuxta vulgare.℄ Sed diceret aliqs qn̄ oculi patiunt mediante capite a stomacho est necesse caput pati.¶ Dōm ꝙ nō est necē pati sensibil'r:qꝛ possunt vapores paulatim ꝛ pauci ascēdere ad caput ꝛ ire ad oculos sic̄ in cataractis qbusdā q vapores nō īpediūt caput sensibiliter:ꝛ tn̄ oculo nocebūt.sed si mā̄ eēt multa p̄us ad caput vadēs:necessario caput egrotaret.

℄ Et oīs egritudo oculi que fit per cōitatē velaminuꝫ exteriorum est magis salua.

℄ Hic Aui.cōparat īter quosdā modos dictaꝝ egritudinū ꝛ dic̄ ꝛc̄.hui⁹ cā est:qꝛ melius possumus resistere in p̄n° cū repcuissiuis ꝛ diuersiuis:qꝛ mā̄ illa trāsit īter cutim ꝛ os:ꝛ nō est ꝓfunda sicut illa que fit per communitatem velaminum iteriorum.

℄ Sꝫ dubitat que egritudo in oculo sit peior:an facta in eo ꝑ cōitatē:an facta in eo per ꝓpriū defectū.¶ Vr̄ ꝙ passio oculi facta per cōitatē:vt ad cerebrū sit peior.Illa passio ē peior q̄ difficili⁹ curat:sed illa q̄ ē ꝑ cōitatē est huiusmodi.qđ ꝓbat:qꝛ opꝫ ꝙ curent duo mēbra.ſ.oculus ꝛ mēbrū mādās:sed solo oculo patiēte nō indiget cura nisi oculus.¶ In ꝯriū arguit qꝛ passio que est cū maiori defectu virtutis in membro est peior.solus enim virtutis defectus signū est malū:vt Aui.4.can̄.fen.2.ca.de iudicijs maloꝝ signoꝝ.sed passio q̄ est in oculo a se sine aliquo membro mittēte est cū maiori defectu virtutis vt notū est.¶ Dōm ad hāc dubitationē ꝙ egritudo oculi ꝑ cōitatē maxīe ad cerebrū est peior ꝙ̄ egritudo in eo ex ꝓprio ꝺfectu:reliqs dico paribus:rō hui⁹:egritudo mēbri orti ab alio ē peior qn̄ p̄ncipale patit ꝙ̄ qn̄ nō patit:sꝫ qn̄ oculus hꝫ egritudinē ꝑ cōitatē ad cerebrū:tūc mēbrū p̄ncipale est patiēs.ſ.cerebrū a quo oculi hn̄t ortū:ꝰ ꝛc̄.maior est nota.Nā qn̄ aliqđ ortuꝫ a p̄ncipali īfirmat solū pōt sibi a p̄ncipali subueniri:sed corrupto.i.īfirmato p̄n° nō est a quo fiat auxiliū alijs ex hoc ortis:vt Ari.3.de ꝑtibus aīaliū.cap̄.de corde.ca.11.al's ca.4.minor est nota.℄ Sed tu dices si mēbrū cuius cōitate īfirmat oculus eēt aliqđ mēbrum.v̊.g.stomachus vel aliqua pars.ignobilis quero vtrū esset passio illa peior.¶ Et dōm adhuc ꝙ reliqs paribus adhuc eēt peior:rō ē supius dicta:qꝛ medicū duplicē habere opꝫ ītentionem:vnam ad oculū:reliquā ad ꝑtē mittētē.solo aūt oculo īfirmato ad eū solum intēdit.Dico aūt reliqs paribus ꝑꝑ duo.Prio qꝛ aliqua egritudo oculo ꝓpria posset eē tāte mā̄e ꝛ tātoꝝ accidētiū ꝙ esset peior ꝙ̄ illa q̄ est ꝑ cōitatem.Scđo qꝛ si cogeremus dicere ꝙ oīs egritudo oculo ꝓpria esset in eo facta:ꝛ quasi habitualis ꝛ facta ꝑ cōitateꝫ eēt quasi depēdēs:tunc egritudo propria esset peior ꝛ difficilioris cure ꝑ cōitateꝫ facta:sicut syncopis cordialis est peior ꝙ̄ syncopis ꝑ cōitatē facta cū significet malitiā in corde fixā:ꝛ isto mō rō arguebat.Ex quo video ꝙ optime posset teneri ꝙ passio oculi per cōitatē est minus mala ꝙ̄ passio oculo ꝓpria.hoc tn̄ in particularibus sermonib⁹ cū loquemur de curis oculi melius apparebit.

℄ De signis dispōnū oculi. Cap.3m

Signa generationis egritudinis oculi cū communitate cerebri sunt vt sint in cerebro quedā significationes nocumētoꝝ suoꝝ p̄dicte.

℄ Superius Aui.in generali sermone determinauit de signis dispositionum oculi ꝛ complexionum eius ꝛ enumerauit in generali eius egritudines.Hic determinat generali sermōe de signis egritudinum oculi.Ex quo apparet ꝙ lꝫ istud capitulum sit generale

respectu sequentium: est tñ speciale respectu precedentis capituli. Et primo ponit signa egritudinũ que sunt male cõplexiões a mã depẽdentes: lʒ possent etiã esse alie egritudines ⁊ egritudinũ imaterialiũ. Scðo ponit signa egritudinũ officialiũ ⁊ cõium. Nam ista fuit diuisio quã Aui. supra ꝓmisit. ibi (Unicuiqꝫ ãt.) ¶ Pria ĩ duas. Prio ponit signa egritudinũ cõplexionaliũ cũ mã. Scðo sine mã. ibi (Cõplõnes võ puras.) ¶ Prima in duas. Prio ponit signa egritudinũ oculi inquãtũ sunt ꝑ cõitatẽ. Scðo inquãtũ sunt in ipso. ibi (Signa võ egritudinis mãlis.) ¶ Prima in duas. egritudines eniʒ oculi per cõitatẽ erant ꝑ cõitatẽ vel ad caput vel ad stõchũ qui se quebat eum. Primo ergo ponit signa egritudinũ oculi que sunt ꝑ cõitatẽ ad caput. Scðo que sunt ꝑ cõitatem ad stomachũ. ibi (Et si fuerit cũ cõitate stomachi.) ¶ Pria in duas. Primo in generali ponit signa egritudinũ oculi cũ cõitate ad cerebrũ. Scðo magis ĩ spãli. ibi (Nã si mediator.) Dicit primo ꝙ signa que significãt ꝙ oculi egritudo generat a cerebro sunt signa nocumentorum in cerebro apparentium que superius sunt dicta fen prima. ¶ Ad huius ĩtellectum est considerandum ꝙ oculi egritudinem per communitatẽ possumꝰ duplr̃ cõsiderare. Uno mõ vt est dependẽs a membro cuius cõpassione fit: ⁊ vt sic dr̃ gñari. Alio modo vt est iam in mẽbro fixa. Aui. igit volens ponere signa passionũ oculi per cõitatem vt sunt depẽdẽtes a cerebro dixit signa generationis egritudinis. dependere enim egritudinem oculi in fieri a cerebro est ipsam generari. ¶ Scðo est notandum ꝙ signum proprium ꝙ passio oculi a cerebro generetur est: ꝙ tu vides signa nocumentorum a cerebro. si enim oculus per seipsum passus esset nõ oporteret necessario illa signa appꝫre: opꝫ tñ videre si signa nocumẽtoꝝ cerebri ꝓappareãt: qꝛ ex hoc significat ꝙ passio oculi est posterior ⁊ passio cerebri prior a qua passio oculi generatur. ¶ Sed tu dices quare dixit quedam significationes nocumentorum. ¶ Dicenduʒ ꝙ hoc dixit: qꝛ nocumẽto in cerebro quedaʒ sunt q̃ oculis manifeste cõicant: sicut nocumẽta repletionũ materialium: ⁊ istorum signa dʒ medicus videre: si preapparẽt passionibus oculi. Quedam autem sunt nocumẽta in cerebro que in oculis nõ sic cõicãt sicut male cõplexiones sine mã ⁊ melice impressiones cũ qbus visus remanere põt nõ lesus sensibiliter: ⁊ istis signis medicus nõ innitit. Ex hoc ꝗ Aui. dixit: vt sint in cerebro quedam significationes ⁊c̃. ¶ Uel possumus dicere ꝙ oculi egritudines sequentes cerebrũ: quedã sunt quas medicus cõsiderat vt signa dicta nec in earũ cura laborat: ⁊ istas non intendit Aui. hic principaliter ponere: sicut. v̇. g. esse defectus visus in frenesi aut corrupta visio. Quedã aũt sunt egritudines oculi sequẽtes dispositiones cerebri: quas medicus considerat per se vt distincte curabiles: ⁊ tunc respectu istarum inspicit cerebri dispositiones a qbus depẽdẽt sicut signa repletionalia sʒ materierum diuersitatẽ: qꝛ ergo non oẽm dispõnem oculi sequentem omnem dispositionem prauam cerebri Auic. hic intendebat: sed quasdam: ideo dixit quedã significationes nocumentorum.

¶ Tertio est notandum ꝙ per cerebrum totuʒ caput intelligit. s. vsqꝫ ad cutim quod statim apparet.

¶ Naʒ si mediator fuerint velamina intrinseca videbit lesionẽ ⁊ dolorẽ ĩcipe a ꝓfundo oculi. Et si fuerit mã calida inuenies sternutationẽ ⁊ prurituʒ in naso. Et si fuerit frigida senties cursum frigidũ: ⁊ raro quidẽ erit hec cõitas cum malitia cõplexionis singularis.

¶ Hic Aui. in speciali magis ponit signa egritudinũ oculi cũ cõitate ad cerebrũ. i. caput. põt aũt oculus cõicare a capitate egritudinem vel ꝑ ꝑtem interiorẽ vt intrinsecos pãniculos vel ꝑ exteriorẽ. ¶ Prio ergo ponit signa: vt ista cõicatio fit ꝑ ꝑteʒ ĩtrinsecã. s. inter craneũ. Scðo vt ꝑ extrĩsecã. s. extra craneũ. ibi (Qꝛ si fuerit cõitas.) ¶ Littera ꝓme ꝑtis est nota ĩtelligẽti. Notãdũ tñ ꝙ. A. tria innuit. ¶ Primũ est signũ cõe in egritudine oculi: cuius mã venit a ꝑte intra craneũ. s. ꝑ pãniculos intrinsecos duram matrem, ⁊ piam matrem: qꝛ vides dolorem ⁊ accidẽtia incipere a profundo oculi. ⁊ cã est: qꝛ pãniculi isti colligantur neruo optico: ⁊ ex eis fit secũdina vel sclirotica. mã ꝗ ꝑ illos pãniculos veniente nõ est mirandũ si dolor in ꝓfundo oculi incipit ⁊ in radice vbi alligantur illi panniculi. ¶ Sed tu diceres si mã veniret per substantiam cerebri insensibileʒ que erunt signa. ¶ Dicendũ ꝙ nocumentum virtutũ anterioris partes cerebri vel oppilatio nerui obtici. ¶ Scðʒ qð Aui. ĩnuit est diuersitas signoꝝ ꝯm ꝙ mã est calida vel frigida: que a cerebro transit ad oculos ꝑ vias intrinsecas. ⁊ ponit duo signa materiei calide. s. sternutationeʒ ⁊ pruritũ in naso: ⁊ hoꝝ cã ẽ. nam vie que ab ĩtrinseco capitis portãt istas mãs ad oculum sint ꝓpinque naribus: vt anathomia ostendit ⁊ oẽs auctores ꝯcordãt mã ergo calida mota versus ꝑtes illas facit in naso pruritũ ⁊ ex ꝭ posset sequi sternutatio: qꝛ mordicatio in naso eã facit: vt appꝫt ĩ impositiõe reꝝ hoc faciẽtiũ: vt est elleborus vel piper: vt ĩfra fen 5. appꝫt. sequit sternutatio preter hoc: qñ mã ꝑ cerebrũ mota ẽ cã generãdi vel euaporãdi aliquã ventositatẽ in cuius expulsione nã laborat ⁊ est cã sternutatiõis: vt põt ex quodã simili sumi ab Ari. 33. ꝓble. 4. ꝓble. Tandem Aui. ponit signa frigide materiei: ⁊ ponit hoc signum solum qꝛ sentit cursum frigidum. i. percipit quasi aliquod frigidum currens circa partes nasi.

Dubm 3m

¶ Circa qð dubitat vtrũ trãsitus materiei frigide a cerebro ad oculũ ꝑ venas vel vias ĩtrĩsecas faciat sternutationẽ. ¶ Videt ꝙ sic: qꝛ opiũ põt facere sternutationẽ: si naribus approximetur: ꝗ multo magis frigide materie. Qꝛ autem opiuʒ hoc faciat apparet tertio cañ. fen quinta. ca. de medicinis faciẽtibus sternutationẽ. Itẽ videmus infrigidatos homines in capite vel pedibus sternutare: ergo materie frigide multo magis hoc facere possunt. ¶ In ꝯriuʒ Aui. dðm ꝙ mãe frigide per se non faciũt sternutationẽ mote ad nares. rõ huius: qꝛ materie frigide sunt de se tardi motus. similiter nõ sunt fortis vel subite imꝑssionis in cerebrũ: nec de se euaporant: quare nõ sunt de se apte ad sternutationẽ faciẽdã: ꝑ accidẽs tñ hoc faciunt: ⁊ hoc põt dupliciter ꝯtingere. Primo qꝛ materia frigida abundante in cerebro aliqua caliditas est actiua: vñ partẽ illius materie euaporat: ⁊ facit sternutationẽ ꝯm quã viã videmꝰ ꝙ calidũ solis mouet sternutationẽ in habẽtibus cerebri humiditatẽ aptã euaporationi: vñ fit ventositas. Istius enim vẽtositatis motus est cã sternutatiõis: vt Ari. ꝑ allega. ꝓble. ⁊ Hip. 7. ꝑticula afor. afor. 52. cũ dicit. sternutatio. Scðo põt cõtingere cũ mã frigida forti cursu mouetur per nasum quo forti motu ĩducit pruritũ. Sed ex pruritu põt sternutatio accidere. Unde Aui. 3. cañ. fen. 5. vltimo ca. loquens de pruritu in naso dicit fit ꝑꝑ catarrũ fortis cursus quãuis sit frigidus: ⁊ qꝛ isti modi qbus materie frigide faciũt sternutationẽ: vtplurimũ coniũgũt cũ eis: iõ Rasis in toto cõtinẽte. lib. 2. ca. 2. sternutationẽ posuit pluries signũ materieꝝ venientiũ ad oculũ a parte intrinseca capitis nõ distinguens si est frigida vel calida ꝑ signa a sternutatione. Unde secũdo libro cap̃. 2. dicit. Si reuma fuerit ab interioribus cranei nõ apparebit venaꝝ exterioꝝ repletio: ⁊ patiens sternutationẽ habebit cũ pruritu. Et infra aucte Aarõ. Si fuerit ĩtra craneũ signa eiꝰ sunt sternutatio. Et multũ ĩfra aucte Almatay. Si ꝓlõgatus est fluxus cũ sternutationibus: fluxus est subtus craneũ. Ecce igitur ꝙ Rasis videtur sentire ꝙ sternutatio communicet mãe frigide ⁊ calide. ¶ Ad vtriusqꝫ partis argumenta rñdeo. Primo ad Auic. tex. vult dicere apium. ipm eniʒ mouet sternutationẽ cũ sit de mouentibus epilepsiaʒ: vt Aui. supra cap̃. de epilepsia. ⁊. 2. cañ. sternutatio aũt est parua epilepsia: vt Aui. c. de epilepsia. si aũt lr̃a habeat opium poterit etiaʒ saluari qꝛ hʒ quasdã ꝑtes calidas subtiles: q̃s sapor amarus ostẽdit: ⁊ quas forsan acqrit per assationẽ quã faciũt quida de opio: ⁊ quia iste partes non absoluũtur a partibus frigidis: ideo est de facientibus sternutationem debiliter. ¶ Ad rõneʒ dðm ꝙ homines qui in aere frigido sternutant quadrupliciter possunt sternutare: vel propter vapores reclusos qui caput ascendũt. vnde videmus ꝙ aliqui oscitant vel alices agunt post frigus: vt Aui. 1. cañ. fen. 3. cap̃. de alicibus ⁊ oscitationibus: vel propter calidi reclusionem quod materias in cerebro dissoluit: vel propter cerebri compressionem: vnde vehemẽter mouent frigide materie ⁊ forti cursu faciunt in naso pruritũ: vel ꝓpter frigus qð ad nasuʒ ꝑtingit qð ibi idem creat mordicationem cum frigidũ mordicatiuũ sit: vt Gal. 4. de simplici medicina. 3. cap̃. ¶ Ad Aui. hic dðm ꝙ ipse posuit signum ꝓprium materiei frigide a cerebro fluentis quo põt distingui a materia calida. ¶ Tertio. A. inuit modũ cõplõnis peruenientis ab hmõi materiebus fluẽtibus: qꝛ raro erit cõplõ mala singularis: qð dictũ potest dupliciter exponi. Prio qꝛ raro materie ex cerebro ad oculũ fluentes faciũt malã cõplexionẽ simplicem: sed vtplurimum compositã. ⁊ cã est qꝛ materie fluentes vtpluirimuʒ habent excessuʒ in duabus qualitatibus: tñ ꝯtingere posset ꝙ flueret sanguis ⁊ cholera talis ꝓportionis ꝙ essent in humido ⁊ sicco temperati: tñ propter excessum caloris amboꝝ inducerent malaʒ cõplexionẽ calidã. Scðo modo posset exponi ꝙ cõitas cerebri ⁊ oculi plus est cũ materia q̃ꝫ sine mã: ⁊ hoc qꝛ cerebruʒ est humiditatibus valde abundans: ⁊ etiam ꝓpter alias causas notas: ⁊ hoc est quod vult raro erit ⁊c̃.

¶ Qꝛ si fuerit communitas cum velaminibus extrinsecis: ⁊ si fuerit materia eueniens ab eis sentiet extensionem incipientem in fronte ⁊ venis extrinsecis ⁊ apparebit nocumentum in eo quod sequitur palpebrã magnam.

¶ Hic ponit signa generationis egritudinum oculi materialiũ ⁊ ꝑ cõitatem ad caput medinatibus panniculis extrinsecis: ⁊ lr̃a pꝫ.

¶ Sed

¶Sed diceret aliqs q̃re Auicē.addit:⁊ fuerit materia.¶Dõm ꝙ vult ponere signa egritudinis per cõmunitatē cuȝ materia:nõ ei⁹ que esset a cõplexione:qꝛ illa nõ esset eis extensio.¶Scõo intelligendũ ꝙ cũ pãniculus iste appropinquet cuti ⁊ venis ibi sparsis: si materia currit per pãniculũ vel per venas:⁊ h̓ est ẜm plurimũ: opȝ ꝙ vene fronꝭ ⁊ ptes palpebrarũ recipiãt illi⁹ mãe ĩpressionē: ⁊ h̓ est qð vult Aui.⁊ pticulariter repetet̃ in cap̃.de obthalmia.

¶Et si fuerit cũ cõmunitate stomachi erunt signa p̄dicta in capitulo de cõmunitate cerebri cũ stomacho:⁊ si fuerit illic phantasie cã stomachi minorabuntur vacuitate ⁊ multiplicabunt̃ in saturitate.

¶Hic ponit signa egritudinũ oculi que sunt cõitate ad stomachũ. ¶Sed diceret aliqs Auicē.ponit ꝙ si passio ĩ oculo sit ex cõitate stõchi ꝙ tu debes cõsiderare signa dicta in caplõ de cõitate cerebri cũ stõcho.s.sup̃ p̄ma fen huius:sed ꝯ qꝛ põt egrotare oculus a stõcho nõ patiente sensibil̓r cerebro:ḡ nõ poteris ꝯsiderare signa cõitatis cerebri cũ stõcho.¶Dõm est dupl̓r.Pͥo ꝙ Auic.loquit̃ hic de passionib⁹ oculi qñ fiunt a stõcho tal̓r ꝙ cerebrũ p̄us patiatur:⁊ recipit mãs malas a stõcho:⁊ deinde recipit eas oculus iaȝ cerebro patiēte.Et hoc videt̃ fuisse de mēte Aui.ꝙ statiȝ fecit mētionē de passione oculi que est imaginatio:que cum possit fieri in oculo nõ prius sensibiliter leso cerebro.Auic.nõ vult vel noluit eē ꝯtētus eo qð p̄miserat:sed posuit aliud ꝓpriũ signuȝ.¶Scõo mõ possum⁹ respõdere:ꝓpter qð ꝯsiderãdũ ꝙ signa cõitatis cerebri ad stõchũ sunt duoꝝ modoꝝ:vt sumit̃ ab Aui.sup̃ fen.1.ca.5.Quedam sunt que in stõcho ipso ꝯsiderant̃:sicut dispõnes appetitus: nausea:⁊ alia signa passionũ stõchi.Quedã sunt que ꝯsiderant̃ in cerebro vt sit passio in cerebro.s.post p̄dicta signa stõchalia.Dicemus ḡ ꝙ Aui.in signis egritudinis per cõitatē oculi ad stomachũ vult ꝯsiderare signa dicta in caplõ cõitatis cerebri ad stõchũ:non qdē ꝙ necessario illa signa que sunt in cerebro cõsiderent̃:sed illa que sunt in stõcho.¶Tertio est intelligēdũ ꝙ quare imaginationes siue phãtasie que sunt a stomacho multiplicant̃ tēpore repletionis est:qꝛ hmõi imaginationes sunt de vaporib⁹ ascendentib⁹ a stõcho:qui magis surgũt cũ stomachus est plenus q̃ȝ cuȝ est vacuus:⁊ idē innuit Gal̓.4.de interiorib⁹.2.cap̃.⁊ fere oēs auctores: ⁊ de hoc disputabit̃ infra capitulo de imaginationibus.

¶Signa v̓o egritudinis materialis inquãtũ est in ipo oculo sunt:qñ sanguineaȝ significat grauitas ⁊ rubedo ⁊ lachryma ⁊ inflatio ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ pulsatio timpoꝝ ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo ⁊ caliditas tact⁹ ⁊ ꝓpꝛie qñ cũ eis associant̃ signa sanguinea capitis.

¶Hic Aui.ponit signa egritudinũ materialiũ oculi ĩquãtũ sunt in ipso oculo.Jsta aũt signa diuersificant̃ ẜm diuersitatē quatuor humoꝝ qui pñt in oculo ꝯtineri.Primo ḡ ponit materie sanguinee. Scõo flegmatice.ibi(Flegmaticã v̓o significat.)Tertio cholerice.ibi(Cholʼicã aũt.)Quarto melʼice.ibi(Sed melʼicã.)¶Ad euidentiã p̄me partis intelligendũ:ꝙ Aui.caute locutus est cũ dixit: ĩquãtuȝ est in ipso oculo:⁊ nõ dixit egritudinis ꝓpꝛie oculi sine cõmunitate.⁊ cã est:qꝛ Aui.ponere intendit signa materierũ que in oculis sunt:siue sint aliũde trãsmisse:siue sint ex suo ꝺfectu aggregate.si ḡ Aui.dixisset signa egritudinis materialis ꝓpꝛie oculo:iã exclusisset signa materierũ que in oculo sunt ad euȝ tñ transmisse fuerunt:⁊ si dixisset:signa materierũ que in oculo sunt aliunde exclusisset signa materierũ quas oculus de se aggregat:vt ḡ vtrũq̃ saluaret dixit ĩquãtum sunt in oculo ipso.

Dubm 2m ¶Scõo est ĩtelligendũ.diceret aliqs nõ videt̃ ꝙ signa ista possint adaptari ad materias que sunt in oculo ex ꝺfectu istius oculi ⁊ nõ veniētis aliũde:qꝛ materie ille quas oculus de se aggregat nõ sũt sanguinee vel flegmatice vel melʼice:sed sunt q̃dã hũiditates que iam trãsiuerũt formã humoralē per actionē vltime digõnis.¶Dicendũ ad hoc ꝙ materie quas oculus aggregat suo ꝺfectu ⁊ si nõ possint dici ita materie vere flegmatice cholʼice sanguinee vl̓ melãcholice sicut ille q̃ aliũde veniũt.s.a cerebro:tñ hñt q̃dã assimilationē ⁊ naturã illoꝝ humoꝝ:oĩs enĩ superfluitas quã oculus aggregat vel est magis grossa ⁊ terrestris ⁊ assimilat̃ melʼie.vel erit mag̃ humida ⁊ assimilabit̃ flegmati.vel erit acuta corrosiua vl̓ vlceratiua ⁊ assimilabit̃ cholē.vel hēbit plus de ꝑfectione per actũ digõnis ⁊ assimilabit̃ sanguini.⁊ iõ Aui.ponēs signa istaꝝ mãeruȝ nõ dixit sanguinē sig̃t ⁊c̃.sed dixit sanguineaȝ.s.qꝛ siue sit sanguis siue sanguini attestet̃.¶Al̓r possem⁹ rñdere:ꝙ ēt oculus suo defectu aggregat istas materias.nã humores natural̓r ad oculum venientes q stant in venis oculi saltē anteq̃ȝ ꝓfundent̃ ad rhetinã adhuc hñt formã humoralē:⁊ ẜm diuersitatē hoĩum pñt eē in aliqb⁹ cholerici in alijs melʼici ⁊c̃.oculus ḡ nõ trãsmutãs illos humores aggregabit eos ibi sui defectu:⁊ tunc ille materie erũt flegmatice sanguinee vel melʼice ẜm ꝙ in illo sanguine natural̓r ꝓ nutrimēto oculi abũdabit.¶Ex quo appet ꝙ lȝ iste humor a cerebro veniat: nõ tñ oȝ dici egritudo per cõitatē ad cerebꝝ:qꝛ cerebrũ trãsmittit sibi tãtũ ⁊ tale q̃ȝtũ ⁊ q̃le debebat:tñ oculus nõ fuit potēs in transmittēdo:dicet̃ igit̃ sup̱fluitas oculi:qꝛ defectu oculi aggregata nõ obstãte ꝙ sit sub forma humorali.¶Notãdũ tñ ꝙ nõ solũ ꝺfectu q est nõ trãsmutare mãm:ille sup̱fluitates pñt ĩ oculo aggregari: sed ēt defectu q est mãm corrũpere:⁊ tũc ẜm diuersuȝ modũ q̃litatis quã dat oculus illi materie dicet̃ mã illa cholʼica vel flegmatica vel melʼica.¶Tertio est ĩtelligēdũ ꝙ ex his signis que Aui.ponit:q̃dã sũt sumpta a q̃litate mutata:q̃dã ab actione:q̃dã ab exeũte q̃litate qdē mutata vel sensibili ꝓpꝛia vel sensibili cõi.Sensibili ꝓpꝛia alicui sensui sicut rubedo visui:qꝛ significat dominiũ sanguinis:et ĩtelligat̃ rubea nõ clara:qꝛ illa est cholere.vel est ꝓpꝛia tactui vt caliditas tact⁹:qꝛ etiã sanguini attestat̃.Si aũt sit hec q̃litas sensibile cõe sicut est inflatio ⁊ exuberãtia venarũ:qꝛ cũ sanguis sit humor maxime in q̃ȝto peccãs:iõ est maxime replens venas.dixit aut inflatio q̃ȝtũ ad venarũ extēsionem.dixit exuberãtia vel q̃ȝtũ ad numerũ:qꝛ multe appareãt:vel q̃ȝtũ ad sitũ:qꝛ intãtuȝ replent̃ ꝙ extra oculi sup̱ficiē apparere vident̃.Uel posset dici inflatio.i.tumor totius oculi de hoc ēt sensibili cõmuni timpoꝝ pulsatio cũ sit mot⁹ sanguinis:sanguis enĩ cũ sit calidus ⁊ euaporans facit in timporib⁹ pulsationē ⁊ exuberat in ptib⁹ oculi.Jsta autē pulsatio põt sentiri a medico p̱ tactũ:⁊ ēt ipsemet ĩfirm⁹ iudicat qꝛ sentiet dolorē pulsatiuũ:qꝛ sanguis sui corpulētia replens ⁊ coercens arterias circa ptes oculi ⁊ sui calore necessitãs ad motum facit ꝙ mot⁹ arteriarũ sentiat̃ ab ĩfirmo q tpe sanitatis nõ sentiebat̃.Jsta enĩ sunt signa pulsatiui doloris:vt appet scõo de interiorib⁹ cap̃.3.⁊ Aui.1.cañ.fen.2.cap̃.de spēbus doloris:⁊ qꝛ dolor est actio sensus ⁊ corrupta:vt.4.de accidēti ⁊ morbo.cap̃.6.possem⁹ dicē ꝙ hic ponit signũ ab actione mutata.Aliud signũ qð sumit̃ a cõmuni sensibili est grauitas per quã possum⁹ intelligere vel grauitatē in motu:⁊ hoc verificat̃:qꝛ libere nõ põt mouē oculuȝ sicut si esset mã cholerica:vel grauitatē.i.põderositatē:⁊ hoc etiã verificat̃:qꝛ mã sanguinea replēs oculũ facit eũ sentiri ponderosuȝ.si aũt ista signa sumunt̃ ab exeunte mutato sic est lippitudo.s.abundans ꝓpter multitudinē mãe.⁊ ꝯglutinatio.s.lippitudinis cũ palpebris.vnde palpebre adinuicē ꝯglutinant̃.Et cã huius est:qꝛ sanguis hȝ humiditatē satis digestã ⁊ digõni aptã:cũ ḡ apparet lippitudo de materia sanguinea:qꝛ ista lippitudo est aliqua pars illius sanguinis transmutata per actum alicuius digestionis contingit ꝙ ipsa adinuicem palpebras ãnectet sui humiditate:⁊ qꝛ ibi moratur ingrossat̃ plus ⁊ vnã cuȝ alia alligat.¶Sed tu dices quare Auicen.dixit.⁊ proprie cũ eis associantur signa sanguinea capitis. ¶Dicendum ꝙ hoc dixit:qꝛ tunc ista signa magis certificant.Uel hoc dixit:qꝛ lȝ alie materie possunt inueniri in oculo ꝓpter defectum sue cõplexionis:per quã conuertit materias ad naturã cholere vel flegmatis vel melãcholie:tamē ꝓpꝛie sanguineȝ sui defectu nõ põt aggregare.s.cõuertendo humiditates vel humores ad sanguinis naturã saltem vt põt cõuertere ad naturaȝ alioꝝ:⁊ hoc est qꝛ alioꝝ generatio est magis in quodã esse innaturali.cõuersio autē ad naturã sanguinis est magis ĩ esse naturali:lȝ posset sanguinem putrefacere.Opȝ igit̃ ꝙ materia sanguinea maxime a cerebro veniat.Et ideo dixit.Et ꝓpꝛie cũ eis associant̃ signa sanguinea capitis.Et ideo nõ repetet in sequētibus hunc sermonē.

¶Flegmaticã v̓o significant grauitas vehemens ⁊ rubedo occulta cũ plũbositate quadã ⁊ conglutinatio ⁊ lippitudo ⁊ tumor ⁊ paucitas lachrymarũ.

¶Hic Aui.ponit signa mãei flegmatice.Circa quã partē est intelligendũ ꝙ ista signa pñt reduci ad ordineȝ sicut priora signa:⁊ ideo exinde colligant̃.Primũ signũ est ḡuitas vehemēs p̱ quã possum⁹ intelligere vel tarditatē in motu:⁊ hoc est qꝛ flegma inflãdo calidum qð est motiuũ:⁊ mollificãdo ĩpedit localē motũ:vñ fit mot⁹ tardus.Uel possum⁹ ĩtelligere per grauitatē ponderositatē:⁊ tũc flegma facit per accidēs maiorē ḡuitatem aliquo humore.melʼia v̓o per se:vt sup̃ apparuit.Rubedo occulta.i.valde pauca:vt q̃si per hoc velit dicē ꝙ nõ sit ibi rubedo.Uel possum⁹ dicere ꝙ etiaȝ mãe flegmatice preter nãm existētes in oculo nõ absoluunt̃ quin aliq̃ȝ paucã rubedinē ĩducãt.Et hoc pp̱ tria.Primo pp̱ dolorē aggrauatiuũ quē faciũt:vnde inflãmat̃ aliq̃liter calidũ.Scõo in motu earũ si sit aliqñ fortis etiã excitãt caliduȝ.Tertio qꝛ raro est ꝙ fluant nisi hēant aliquē calorē vel mãm calidã que eas faciat currere:motus enim frigidoꝝ humoꝝ est valde difficilis:vnde indigent motore:vt Cõmētator.3.ꝑnosti.cõmē.31.Cuȝ plũbeitate que est albedo cũ aliqua liuiditate:⁊ hoc fit a flegmate suo frigore.Et

ꝯglutinatio ⁊ lippitudo: qꝛ lippitudo flegmatis est viscosa: vñ cōglutinat palpebras. Et tumor. cā est pmo ex parte q̄titatis humoris. Nā post sanguinē in corpore plus abūdat: vt Mesue de ꝯsolatione medicinarū. z. cap. Simil'r in cerebro plus abūdat q̄ cholera ⁊ melia: ⁊ iō est apt' aggregari in oculo in multa q̄titate. Scđo qꝛ sui friditate ⁊ viscositate ⁊ debilitate caloris oculi nō est aptus bene trāspirare: ⁊ iō remanēs facit tumorē: ⁊ maxime p suos vapores retētos circa palpebras ⁊ oculū. Tertio qꝛ debilitat oculū: ne etiā ppriā supfluitatē resoluat. Ex qb' oib' oculi sunt tumidi: ⁊ ex hoc vides q talis tumor q̄tuz ad exteriores partes est sicut tumor cacesie. Paucitas lachrymarum: qꝛ mā nō est apta labi sui grossitie. Scđo qꝛ ex sui frigiditate mās nō trahit aliūde. Tertio qꝛ nō mordicat. humor aūt sanguineus p rōnes oppositas facit lachrymare: lꝫ nō sit mordicatiuus quousq̄ remanet imputridus.

Cholericā aūt significant punctura ⁊ inflāmatio cuꝫ rubedine ad citrinitatē tēdēte que nō est sicut rubedo sanguinea ⁊ subtilitas sanguinis acuti ⁊ paruitas conglutinationis ⁊ caliditas tactus.

Hic ponit signa cholerice māei: ⁊ dicit q significat eā pūctura: qꝛ dolor cū pūctione: ⁊ hoc ppter cholere acuitatē. Et inflāmatio cum rubedine ⁊c. qꝛ talis est color cholere. Inflatio fit: qꝛ cholera sui calore est cā attractionis māeruꝫ: nō tñ q de se cholera ita sit apta facē tumorē sicut māe alie corpulentiores: imo reperit q̄nq̄ herisipila que nō īpellit: vt. A. 4. cañ. fen. 3. Alia lr̄a hꝫ inflāmatio. Subtilitas sanguinis acuti: qꝛ quasi visus sui subtilitate iudicat: ⁊ de acuitate tact'. Uel posset hoc ītelligi in toto corpore: qꝛ homo hꝫ sanguinē venarū totū cholericū. Paruitas cōglutinationis: qꝛ nō est mā lippitudinis pp siccitatē: simil'r sua lippitudo nō est viscosa glutinatiua ⁊c. Caliditas tact'. Notādū hic q Aui. nō posuit signū a grauitate: qꝛ cholera facit motū oculi respcū aliaꝝ māerū velocē. Simil'r est respectu alioꝝ humoꝝ in pondere leuis. Similiter nō posuit signū a lachrymis: qꝛ non est apta cholera de se facere lachrymas. per accidens tñ pp mordicationē posset eas facere: sed de istis dicet perfecte in capitulo de obthalmia.

Sed melancholicam significant grauitas ⁊ offuscatio ⁊ paruitas conglutinationis.

Hic ponit signa māerū melācholicarū: ⁊ dicit q significāt eam grauitas. i. tarditas in motu: qꝛ oculus cū ea est tardi motus: non tamē dixit grauitas vehemēs: qꝛ nō facit tantā tarditatē mot' in oculis melācholia quātā facit flegma: vt supra dicebat. vel grauitas. i. pōderositas: qꝛ oculus sentit aliqđ ḡue in se: etiā qꝛ flegma debilitat ⁊ relaxat plus villos retētiue q̄ faciat melancholia: iō a flegmate per accidēs sentit maius pondus vel grauitas vt supra declarabat. Et offuscatio: qꝛ talis est coloratio quā melācholia facit. Et paruitas glutinationis. pmo qꝛ paucā facit lippitudinē cuꝫ sit grossus humor. ēt lippitudo sua pp siccitatē nō est glutinatiua. Ex quo apparet signū a lachrymis: qꝛ pauce sūt lachryme: cū nec per se nec per accidēs melācholia apta sit ad multiplicādū lachrymas. Reliqua aūt signa Auicē. dedit intelligi de qbus est tact' frigiditas ⁊ siccitas respectu aliarum materierum.

Complexiones vō puras significāt priuatio grauitatis cū exiccatione ⁊ inuentione significationuꝫ quas prediximus in capitulo cognitionis.

Hic Aui. ponit signa egritudinis in oculo que est mala cōplexio sine mā: ⁊ dicit q signū est pmatio grauitatis ⁊c. Ad cuius ptis intellectū est notādū: q ista signa aliqual'r pñt applicari ad egritudines oculi vētosas: qꝛ nō est ibi lippitudo nec ḡuitas: tñ plus applicat ad malas cōplexiones sine aliqua mā: qꝛ ventositas si dꝫ in oculo facere egritudinē: opꝫ q sit aliqual'r grossa: ⁊ q̄si alicui humiditati īmista: qꝛ al'r nō retineret multū in oculo: talis aūt vētositas aliq̄ grauitatē inducit vt supra fuit dictū. Scđo est intelligēdū: q mala cōplexio pōt dici pura. i. sine mā duob' modis. Uno mō qꝛ nō hēat materiā que sit sui cā effectiua vl' ꝯseruatiua q̄uis hēat mām sensibilis q̄titatis ꝯsequētē: qꝛ est cā gnōnis illius materie: ⁊ isto mō mala cōplexio oculi pura non est cū exiccatione. i. puatione humiditatis ab oculo. s. lippitudinis vel lachryme: imo pōt esse cū apparitione lippitudinis vel alicuius humiditatis ab oculo exeuntis ſm q illa mala q̄titas est cā gnōnis eius insensibili q̄titate. Alio mō pōt dici cōplexio pura: qꝛ sine mā: qꝛ nō pēdet ab aliq̄ mā efficiēte vel cōseruāte nec gñat aliq̄ sensibilē materiā in oculo existētē: ⁊ ista cōplexio sine mā est illa quā significat puatio grauitatis cū exiccatione: ⁊ iō Aui. dixit puras. i. ab oī materia separatas. Et īuētionē significationū ⁊c. Diceres tu que sunt illa signa. Dōm q tact' indicat in hac cōplexione: dico q indicat de qualitate. Alia tñ signa opꝫ hēre: an sit ibi mā an nō. simil'r motus velox aut tardus. simil'r signū sumptū a iuuātib' ⁊ nocētib': ⁊ hoc est qđ dixit in cap. cognitionis: qꝛ in cap. precedenti.

Unicuiq̄ autem egritudinum instrumentaliū ⁊ cōmunium adueniet capitulum.

Hic Aui. excusat se a signis aliaꝝ egritudinū. Notāduꝫ q tñ notāter dixit. vnicuiq̄ ⁊c. qꝛ vult q in gñe: lꝫ ipse etiā posuerit signa egritudinū instr̄aliū ⁊ cōium inquātuꝫ a mā depēdent: si. n. apa vel ruptura oculi fit a chol'a iā dicta sunt supra signa māei cholerice: ꝫ in gñali sunt dicta ēt signa harū egritudinū: vt a mā pēdent: remanet: ꝫ de eis sermo spālis fiendus: q̄re bene dixit vnicuiq̄ eaꝝ egritudinū īstrumētaliū ⁊ cōium adueniet capl'm ppriū.

De curationibus vl'ib' egritudinū oculi. Cap. 4m.

Cure oculi sunt opposite egritudinib' oculi.

Jam Aui. gñali sermone posuit signa dispōnū naturaliū oculi ⁊ pter naturaꝫ: hic in gñali ponit cañ. curationis egritudinū oculi: ⁊ cañ. ꝯseruationis sanitatis ei'. Primo ergo in generali ponit cañ. curatiuos egritudinū oculi. Secundo ponit cañ. cōseruatiuos. ibi (Oportet in primis.)

Sed diceret aliq̄s: quare Auicē. premisit cañ. curationis canonibus ꝯseruationis sanitatis: cū tñ Mes. in suo de appropriatis faciat ꝯriū. Dōm q Aui. iō fecit vt ostēderet q nō erat curādū de antecessione ⁊ postpositione sermonis in istis: dūmō sciētia hēat perfecta. Uel forsan fecit: qꝛ capl'm hoc curatiuū adminiculat capitulo de ꝯseruatione sanitatis oculi: qꝛ hic tāgunt modi curationis vel eūonis ab oculo: ⁊ modi medicinarū oculū alterantiuꝫ: q̄s res opꝫ medicū scire pro ꝯseruatione sanitatis oculi: ⁊ qbusdam quarū vtimur ad ꝯseruationē sumēdo ꝯseruationē large etiaꝫ ad perseuerationē. In hoc eniꝫ capl'o nominant vene que pro oculo flōmant: que etiam in regimine pseruatiuo sunt necessarie: ⁊ ideo Jesus haly in fine libri locut' est de ꝯseruatione sanitatis. Ad Mesue dōm q ipse ꝯsiderauit dignitatē pseruationis ⁊ cōseruationis supra dignitatē curatiue partis: ⁊ ideo illas pmisit. Prima pars hꝫ tres ptes. Prio ponit curā egritudinū oculi que nō copulant alteri egritudini diuertēdi curatiuā ītentionē. Scđo ponit curā eoꝝ ſm q alteri cōplicant. ibi (Et scias.) Tertio ānectit quēdā cañ. ibi (Et cū eūatio.) Prima ps hꝫ duas. Primo ponit cañ. vel modos vel regulas curationis egritudinuꝫ oculi. Scđo ponit medicinas quibus curatiue intentiones perficiunt. ibi (Medicinarū aūt oculi.) Prima in duas. Primo pmittit cañ. generalissimū curationis egritudinū oculi. Scđo ꝯclarat eū. ibi (Et quoniā.) Qđ dicit pꝫ ⁊c. Notandum q cura oculi pōt dupliciter accipi. Uno mō pro causa curatiua: sicut. v. g. pro succo lactuce que est cōtraria egritudini oculi: qꝛ si egritudo est calida: cā que eam curat est frigida. Alio mō pōt accipi cura pro ea intentione que iacet in mente medici. Et hec duplex. Una que est sicut finis quē intendit: ⁊ ista intentio est sanitas: que pōt dici ꝯtraria egritudini sicut medium ꝯtrariat extremis vel sicut habitus priuationi. Alia est modus ad finē inducendū: ⁊ ista intentio est intentio istius presentis dispōnis male: ⁊ hoc etiā sibi ꝯtrariat: sicut illud quo aliquid corrumpit: ⁊ id qđ corrūpit. Bene ergo dixit Aui. Cure oculi sunt opposite egritudinib' oculi. Rō aūt huius est: qꝛ oīs cura fit per contrariū: vt. G. in thegni trac. 3. tex. cōmē. 83. Scđo est ītelligēduꝫ: q egritudo hic pōt accipi pprie vt distinguit ꝯtra morbuꝫ ⁊ accidens: ⁊ pōt accipi large ad oēm rem pter naturā ⁊ vtroq̄ mō verificat: qꝛ vt sumit. 11. tera. 12. cap. tam egritudo q̄ cā q̄ accidens ꝯtrario mō iterimit. Ex quo apparet q iste canon hic positus est generalior q̄ esse possit in curis oculi ⁊ ideo prior. Dub^{m} p^{m}

Et qm̄ egritudines sunt: aut māles: aut pure: aut cōposite: aut solutio ꝯtinuitatis. Tunc cura oculi aut est euacuatio ⁊ ingreditur in ipsam regimen apostematū aut regimē cōplexionis aut rectificatio forme sicut est in egressione aut cōsolidatio ⁊ incarnatio.

Hic cañ. premissum declarat. Et primo premittit quādā diuisionem cure oculi que est ſm diuisionem egritudinū oculi. Secundo membra diuisionis in generali declarat. ibi (Ab oculo vō.) Ad intellectū prime partis considerandum q hec diuisio recte egreditur ex cañ. posito: qꝛ si cure oculi sunt opposite egritudinib' oculi: ergo quot sunt egritudines oculi tot sunt cure eius: qꝛ vno oppositorū multiplicato multiplicabitur reliquum. Egritudines vō oculi sunt quedam male complexiones cum materia cuius cura est euacuatio: ⁊ qꝛ euacuatio est etiam cura apostematis: cum sit modus etiā a materia pendens: ergo regimē. i. cura apostematū: ⁊ etiā omniū egritudinū oculi materialiū igredit in ipsa. s. cura que

fit per euacuationẽ. Quedaꝫ aũt sunt male complexiones pure. s. sine mã quarũ cura est alteratio: ⁊ hoc est qđ dicit regimẽ. i. cura male cõplexionis. s. per alterationẽ. Quedã aũt sunt egritudines cõposite. i. officiales: ⁊ cura est rectificatio male cõplexionis. ⁊ ponit exemplũ in mala figura oculi sicut in egressione. s. oculi extra qꝛ ꝓminet: vel in egressione. s. vuee. Quedã vͦ sunt solõnes cõtinuitatis: ⁊ cura est ꝯsolidatio ⁊ incarnatio: dicit̃ ꝯsolidatio q̃tum ad reunitionẽ seu discontinuationẽ: sed dicit̃ incarnatio quãtũ ad partis regenerationem vel econtra.

¶ Ab oculo vͦ eũant̃ materie: aut ſm semitã ꝯuersionis ab eo: aut ſm semitã resolutionis ab eo.

¶ Hic declarat membra ꝑmisse diuisionis. Illa aũt membra erãt quatuor modi cure dispositi quatuor egritudinũ oculi. Primo igr̃ declarat nobis modũ cure qui est per euacuationẽ. Scđo qui est per alterationẽ. ibi (Cõplexiones aũt.) Tertio qui est per ꝯsolidationẽ. ibi (Sed solutio.) Quarto reuertit̃ ad declarandũ illũ q est per euacuationeꝫ. ibi (Et opꝫ vt scias.) ¶ Sed dices quare omisit tertiũ modũ cure qui est rectificatio cõpositionis. ¶ Dõm ꝙ sufficiebat sibi istud qđ dixerat in exẽplo: cuꝫ dixit. sicut in egressione vuee. si enĩ vltra hoc dixisset esset canones spãles ponere qđ non ptinet huic caplͦ. ¶ Prima in duas. Primo subdiuidit modũ curationis qui est per eũonẽ. Scđo declarat diuisionis membra. ibi (Cõuersionis aũt.) ¶ Ad intellectũ prime partis est ꝯsideranduꝫ ꝙ vt ad ꝑsens expectat mãei eũatio diuersificat̃ trib⁹ modis. Uel ex parte mãe que eũat̃: ⁊ hãc diuisionẽ Aui. nõ sumpsit: qꝛ dat̃ intelligi ex dictis supra: cũ aliqñ sit positũ ꝙ mãe oculi sunt sanguinee vel cholerice ⁊c̃. Scđo diuersificat̃ eũatio ex parte rerũ cum q̃bus fit: ⁊ istã diuisionẽ nõ sumpsit: qꝛ dꝫ ĩtelligi ex canonib⁹ ꝑmi cañ. fen. 4. ⁊ notitia medicinarũ simpliciũ ⁊ cõpositarum secũdi ⁊ q̃nti libri. Tertio diuersificat̃ eũatio ex parte partis per quã fit in qua ꝯcurrit diuersitas eũonis q̃tũ ad intẽtionẽ vel modum: ⁊ ista diuisio est quã diximus ꝙ mãerũ a q̃bus depẽdent oculi egritudines q̃dã: vel qñq3 eũant̃ per aliã partẽ: qñq3 per eandẽ: ⁊ istã diuisionẽ generalẽ eũonis positã hic ab. A. sumit̃ ẽt ex lib. 1. fen. 4. 1. c. vbi generalius accipit̃ ẽt ex dictis Gal. in thegni trac. 3. tex. cõmẽ. 157. Eũatio per aliã partẽ vocat̃ ꝯuersio: qꝛ recte illa mã ab oculo ꝯuertit̃: tendẽs v̾sus aliã partẽ. Eũatio aũt ab ipso oculo per eammet vocat̃ resolͦ. ¶ Sed tu dices nos possumus eũare ab oculo mãm manifesta eũone: sicut apparet in sanie sub cornea cũ incidimus: vt Gal. 14. tera. circa finẽ. Similiter etiã per lachrymarum cursum: ⁊ tñ ista eũatio nõ est resolutio. ¶ Dõm ꝙ resolutio accipitur dupl̃r. Uno mõ ꝓprie vt distinguit̃ ꝯtra oẽm eũonẽ manifestam que etiã dissolutio vocat̃ a Gal. in cõmẽ. afoꝛ. 7ͤ pti. Corporibus humidas carnes ⁊c̃. ⁊ vt sic nõ sumit̃ hic. Alio mõ sumit̃ resolutio large: vt etiã ad euacuationẽ manifestã per partẽ se extendit: sicut etiã de apostemate pleuretico qđ per sputũ terminat̃: dicim⁹ ꝙ terminat̃ per resolutionẽ: ⁊ hoc mõ large sumit hic Aui. resolutioneꝫ. s. pro eũone vel sensibili vel insensibili: dũmõ eũatio fiat per ipm oculũ. Causa autẽ quare in eũone mãei ab oculo per ipm oculum est vsus hoc vocabulo est: qꝛ plus eũamus materias ab oculo per ipm paulatine: ⁊ quasi insensibiliter magis q̃3 sensibiliter. Et ideo dixit ſm semitã resolutionis ex eo ⁊c̃.

¶ Cõuersio aũt ab eo est prima ex corpore si est repletũ. Deide ex cerebro cũ eo qđ sciuisti de mũdificatiuis cerebri. Deide ꝑmutatio ab eo per viã nasi ⁊ ꝑ venas ꝓpinquas oculo sicut sunt due vene lachrymaliũ.

¶ Hic declarat istos modos eũonis. Et ꝑmo illũ qui est per ꝯuersionẽ. Scđo illũ qui est per resolutionẽ. ibi (Extractio aũt.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ euacuatio materierũ que est per viã cõuersionis ꝑma est ⁊c̃. ad intellectũ cuius est ꝯsideranduꝫ ꝙ quãdo nos dicim⁹ ꝙ materie oculi euacuant̃ per ꝯuersionẽ. s. per aliã parteꝫ q̃3 sit ipse oculus: dꝫ intelligi ꝙ sint mãe oculi. i. passiones oculi. passio auteꝫ oculi materialis quedã est futura fieri: quedã est fiens: q̃dã est facta: ⁊ voco eam factã ex parte motus in mã. i. qꝛ materia iam fluxit: sicut dicimus de apostemate qđ est factuꝫ in statu. Euacuatio ergo ista vel est materiei potentis fluere: ⁊ ista nõ est in oculo. vel est mãei fluentis: ⁊ ista partim est in oculo: ⁊ partim in membro a quo fluit. vel mãei fluxe: ⁊ ista est in oculo. Ex q̃bus apparet ordo eũonis materierũ quẽ Auic. ponit. Naꝫ ꝑmo resistimus materiei parate fluere: ⁊ hoc per totius corporis mũdificationẽ. Scđo resistimus ei que fluit actu: ⁊ qꝛ maxime talis fluxus venit a cerebro purgamus eum. Tertio educimus mãm in oculo existẽtẽ aperiẽdo venas lachrymaliũ vel per nasuꝫ. Intelligẽdũ tamẽ ꝙ volẽtes etiã vnã mãm euacuare que est in oculo: cogimur per ordinẽ ista tria facere. Nã si corpus est repletũ: ⁊ tu velles per nasum eũare mãm plus ad oculũ traheres. Opꝫ ergo ab eũone totius prius incipere: sicut est corporis euacuatio totius: ⁊ hec est flobothomia: vel pharmacia ſm ꝙ dispositio ĩdicat: ⁊ ista vocat̃ prima eũatio: qꝛ primo ab ea incipimus: ⁊ qꝛ est cõis eũatio. Scđo debes eũare caput si est repletũ: qꝛ eũatio capitis est vl̃is ẽt respcũ oculi. Tertio fit euacuatio materiei oculi permutãdo ad nasum ⁊c̃.

¶ Sed dubitat̃ vtrũ mãm oculi possimus eũare non ꝑmissa vniul̃i eũone corporis. ¶ Et videt̃ ꝙ sic: qꝛ possibile est ꝙ aliq̃s sit in oculo eger mãli egritudine: ⁊ tamẽ in toto nõ est repletio. ¶ In ꝯ̃triuꝫ arguit̃: qꝛ eũatio vniuersalis dꝫ particularem ꝑcedere: vt Mesue in suo de appropriatis cap̃. de soda. ¶ Dõm ad hoc ꝙ medicus volens mãm ab oculo eũare vel tẽtatiue operat̃ vel certificata ⁊ regulata operatione. Siquidẽ agit tẽtatiue: dico ꝙ aliquã particularẽ eũonẽ mãe oculi põt facere: sicut cũ leui resolutiuo in dolore oculi incipiẽs operari. Nã ista euaporatio aut curat aut docet curare: vt sumit̃ in cõmẽ. afoꝛ. 6. pti. afoꝛ. 31. Dolores oculoꝝ. debent aũt ista resolutiua esse leuia ⁊ nõ ꝯtinuari cũ eoꝝ nõ apparet iuuamentũ vt ab auctorib⁹ sumit̃. Si aũt medicus agit iam certificat⁹ volẽs mãm in oculo ꝯtentã eũare vel per eũ vel trãsponẽdo: tunc vel in toto corpore est repletio vel corpus est mundũ. siquidem sit in toto corpore repletio vel est de mã que facit egritudinẽ in oculo ⁊ apta ẽt ad oculũ fluere ẽt si sit alia: vel est de mã alia vel nõ parata fluere. Siquidẽ sit repletio in toto ⁊ mã sit apta ad oculũ: debes ꝑmo eũonẽ vl̃em ꝑmittere. Rõ est: qꝛ illa eũatio est ꝑmittẽda qua nõ ꝑmissa egritudo in oculo auget̃: sꝫ nõ ꝑmissa vl̃i purgatione vel eũone per partẽ eũanteꝫ vel mãm ptis passio auget̃ ꝑꝑ cõmotionẽ quã in partẽ facis siue cũ medicinis eũantib⁹ siue cũ flobothomia venarũ: lachrymalis mã cõmouet̃ circa ptes illas: ⁊ qꝛ corp⁹ ꝑsupponit̃ plenũ de mã apta ad oculuꝫ fluere: g̃ disruptius fluet: ⁊ hoc est qđ. G. volebat in thegni tra. 3. 159. si fuerit totũ corpus pletoricũ nõ opꝫ per ipsaꝫ partẽ eũare: si vͦ carasationib⁹ ⁊ ĩcisionib⁹ sensibiliter curauerim⁹ dolẽtes attrahemus per dolorẽ amplius: si vͦ calefaciẽtib⁹ diaforesim. i. resolutionẽ aggessi facẽ fuerimus trahemus calore amplius. Si aũt in toto sit repletio de alia mã vel nõ parata ad oculũ fluere: ⁊ hoc qꝛ nec oculus est mõ aptus recipere: nec corpus est potẽs trãsmittere: possum⁹ eũare ab oculo sine aliq̃ alia priori eũone. v̾. g. hꝫ aliq̃s in oculo cholerã: sed in toto vel in capite abũdat flegma: ⁊ iudicamus ꝙ nõ est mã apta ad oculũ currere possem⁹ mãm illã oculi resoluere nõ ꝑeũantes. Istud põt ꝯfirmari de mẽte Mes. in suo de appropriatis cap̃. de soda. vbi vult ꝙ in istis casibus possit eũatio particularis sine vl̃i ꝑmitti. Notãdũ tñ ꝙ iudicio meo securius est ꝑus corp⁹ totuꝫ eũare. ⁊ cã est: qꝛ tu nõ potes eẽ cert⁹ ꝙ illa mã nõ fluat ad oculuꝫ nisi quodã iudicio estimatiuo. Si aũt totũ corpus sit mundũ: dico ꝙ potes eũare mãm ab oculo: ⁊ nullã ꝑmittere purgationeꝫ cum pharmacia. Rõ est: qꝛ exquo corp⁹ est purũ nõ est ĩdigẽtia pharmacie. si g̃ dabit̃ erit ex ea nocumẽtũ: vt in afoꝛ. Hippo. afoꝛ. 36. ⁊ 37. 2ͣ pti. Sana habẽtes corpa. ¶ Sed de flõmia an d̾beat fieri an nõ posito ꝙ corp⁹ sit mũdũ: dico ꝙ aut ex flõmia timeret̃ alicuius humoris abũdãtia: ⁊ si tũc nõ debem⁹ eã facẽ. Rõ est: qꝛ tũc de corpore puro facim⁹ nõ purũ. aut ꝑ flõmiã nõ timet̃: qꝛ sanguis q̃uis sit sufficiẽs in q̃to est bonus ⁊ laudabilis nõ ꝓmpt⁹ trãsire ĩ cholerã vel mel̃iã vel flegma: sꝫ remanet paucior ⁊ bonus tñ: ⁊ tũc dico ꝙ aut oꝫ te ab oculo eũare mãs cũ fortib⁹ medicis: ⁊ tũc debes flõmiaꝫ ꝑmittẽ. v̾. g. si debes vti fortissimis abstersiuis: sicut in albugine oculi: aut debes ꝑforare lachrymale: dico ꝙ q̃uis corp⁹ sit purũ nõ hñs sanguinẽ suꝑfluũ est bonũ facẽ flõmiã. Ratio est: illa oꝑatio medici est bona ꝑ quã corp⁹ reddit̃ auarũ: vt nõ trãsmittat mãm ad oculũ in quo est fortis mordicatio: sꝫ ꝑ talẽ flõmiaꝫ istud fit: g̃ ⁊c̃. maior est nota: qꝛ fortis mordicatio in oculo est cã fortꝭ attractionis esto ꝙ corp⁹ sit puruꝫ: sed minor est nota. ¶ Sed tu. d. q̃uis ista flõmia faceret fluere aliquẽ humoreꝫ debeo facẽ ꝑꝑea. ¶ Dõm ꝙ debes estimatiue iudicare qđ sit maius an iuuamẽtuꝫ qđ fit in hoc qđ corp⁹ reddit auarũ: an nocumẽtũ exuberãtie illi⁹ humoris: ⁊ an illũ humorẽ cõfidas eũare. Qꝛ aũt medicine auctores ad hoc qñq3 ĩtendãt appet: qꝛ qñq3 flõmiã docẽt: esto ꝙ nõ sit repletio. s. a ꝑatis timore: vt. A. 1. cañ. fen. 4. cap̃. de flõmia vbi dicit. Et illis q̃bus percussio accidit aut casus: qui qñq3 minuunt̃ vt eis nõ accidat apostema. Et gñalius loquens. 4. cap̃. fen. 4. 1. cañ. dicit. Nõ oẽs eũones ꝓpterea fiunt ꝑꝑ suꝑfluitatẽ repletiõis. vñ G. 13. tera. 5. cap̃. al̾s ca. 2. dist. 2. eũamus totũ nõ solũ in plectorica dispõne: sed ꝑꝑ multitudinẽ passionis ⁊c̃. ⁊ subdit dolor ⁊ calor flegminitatꝭ mẽbri. cause reumatis fiunt: ⁊ si corp⁹ sine suꝑfluitatib⁹ fuerit: opꝫ igit̃ deficiẽtius id facẽ. i. magꝭ vacuũ ⁊ auarũ: vel. i. paruam flõmiam opꝫ facere. Ecce ergo ꝙ. G. timore caloris ⁊ doloris particularis corpore nõ existẽte pleno docet eũare. Si autẽ circa oculũ deberes intẽdere cũ lenibus: nõ opꝫ hãc flobothomiã premittere: vt est notũ. Ex q̃bus ꝯtraria soluunt̃. Dub^m 2^m

¶ Extractio autem ex eo fit per medicinas educentes lachꝛymas.

¶ Hic declarat modũ aliũ euõnis que fit per ipm̃ oculũ. ¶ Ad cuius ītellectũ notãdũ: ꝙ quis. A. explicet medicinas faciētes euacuationē mãerũ oculi per lachꝛymaruꝫ cursum: tñ dꝫ intelligi de alijs modis euõnis mãerũ siue per resolõnē siue per attractioneꝫ aliq̃: vt cũ medicinis attrahētibꝰ lippitudinē siue per incisionē.

Dubm̃ 3m̃ ¶ Sed dubitaꝛ vtrũ volētes euãre ab oculo possimus vti medicinis ꝓuocãtibꝰ lachꝛymas. ⁋ Videꝛ ꝙ nõ: qꝛ in curis oculi nõ debemus medicinis vti acutis moꝛdicatiuis. vnde Gal. 13. tera. vlti. ca. sensibilissima particula oculus infundeꝛ: ẜ ei pharmacia mollissima. Idē Rasis in scd̃o totius ꝯtinentis: sed medicine lachꝛymas ꝓuocãtes acute sũt. ⁋ In ꝯtrariũ Aui. ⁊ Rasis. 2. totius ꝯtinētis. vbi dicit. Iuuat aliq̃n vsus colyrioꝝ ꝓuocãtiũ lachꝛymias: qꝛ tergũt ⁊ expellũt humiditates ab eis. Et infra tracta. 3. cap. de gesse. ⁋ Cõmunis rñsio est per lr̃e expõnē: qꝛ extractio mãe fit ex ip̃o oculo ꝑ medicinas educētes lachꝛymas. i. humoꝛes. ⁋ Intelligendũ tñ ꝙ medicĩa põt duobꝰ modis educere ab oculo lachꝛymas. Uno mõ per viaꝫ dissolutionis que fit a calido sine moꝛdicatiõe: sic isto mõ medicĩe calide que mãm oculi eliquarēt diceren̄ lachꝛymatiue: vt a q̃busdã exeũt lachꝛyme a caloꝛe solis vel ignis. Alio mõ dicũtur medicine lachꝛymã educētes cuꝫ aliq̃ moꝛdicatione: ⁊ iste debent hēre acuitatē qua moꝛdicationē inducãt ⁊ humiditatē ꝯiunctã cũ eis. Et ex hoc accidit duplex vtilitas. Pꝛimo qꝛ medicina illa mag̃ figiꝛ ⁊ applicaꝛ oculo sui humiditate. Scd̃o qꝛ mãm motã per moꝛdicationē nõ exiccat: ⁊ ẜm hanc viaꝫ cepe sui moꝛdicatione facit lachꝛymas: silr̃ oleũ qꝛ penetrat ꝑtes oculi ⁊ ibi retinetur: ⁊ succꝰ q̃dē quē pueri exp̃mũt a coꝛtice arancioꝝ: ⁊ iõ possent eē res calidioꝛes: q̃ tñ euapoꝛãtes ad oculũ nõ facerēt lachꝛymã: sicut rutha vel oꝛganũ vel multa alia: nisi foꝛsan suꝑ oculũ ponerenꝛ. Unde Aris. ꝓble. ꝑti. 20. 22. ꝓble. mediocriter. opꝫ q̃d dꝫ lachꝛymas facē moꝛdicatiuũ ⁊ humidũ eē ⁊ viscosuꝫ: ꝑꝑ q̃d oleũ facit lachꝛymare debilē hñs moꝛdicationē: ꝑꝑ viscositatē. n. ⁊ subtilitatē intrãs facit laboꝛē ⁊c̃. Notãdum tñ ꝙ medicina põt 2r esse moꝛdicatiua. s. vel cũ caliditate vel cũ frigiditate: lꝫ medicĩa moꝛdicatiua debeat eē subtilis penetratiua: tñ calida vel frida põt eē vt. 4. de simplici medicina. ca. 3. ⁊ Aui. 2. cañ. 4. ca. medicina ṽo lachꝛymare faciētes moꝛdicatiõe ⁊ caloꝛe sicut eēt aliq̃d colyriũ de felle tribꝰ modis mãꝫ ex oculo educit. Uno mõ sui subtilitate siue caliditate resoluēdo vel eliquãdo. Scd̃o mõ sui acuitate diuidēdo mãꝫ. Tertio mõ doloꝛe mouēdo mãm. Pꝛio mõ põt medicĩa acuta calida ⁊ moꝛdicatiua euãre mãs oculi cũ lachꝛymis: sed caloꝛe solũ dissoluit: ⁊ põt euãre mãm nõ per lachꝛymã: sed eã caloꝛe resoluit. Et ex hoc vides ꝙ aliq̃ medicina dꝛ lachꝛymatiua: ⁊ tñ mãꝫ moꝛbi põt educere resoluēdo sine lachꝛyma. s. isensibiliter. Scd̃o mõ põt euãre mãs oculi per se solũ cũ lachꝛymis. Tertio mõ facit lachꝛymas de mãebꝰ que nõ sunt in oculo: sed aliũde trahunꝛ per doloꝛē: lꝫ ēt doloꝛ illas que sunt in oculo agitet. Et ex hoc appꝫt ꝙ aliq̃ medicina acuta oculo apposita faciet lachꝛymas ⁊ tñ mãm egritudinis oculi nõ educet cũ illis lachꝛymis: imo poterit resoluere eã insensibiliter: sicut hoc faciũt medicine de fellibꝰ: ⁊ sic̃ medicine foꝛtes que ponunꝛ ad abstergēdũ coꝛneã. nã medicina que coꝛneã abstergit nõ facit necessario lachꝛymam de mã illa coꝛnee quã ꝯsumit: qꝛ illa est mã dura vel sicca inepta oĩno cõuerti in lachꝛymã: ⁊ tñ facit lachꝛymare: sed medicina faciens lachꝛymare moꝛdicatione cũ cõplexione frida sicut sunt acetosa subtilia. Ista q̃dē pñt duobꝰ modis educere mãm. Pꝛio per sui doloꝛē moꝛdicatiuũ vñ mãs trahũt: que currētes faciũt lachꝛymã. Scd̃o per subtilitatē sub̃e qua mãs diuidũt: ex quo accidit ꝙ fluũt. Ex q̃bꝰ apparet ꝙ iste medicĩe nõ hñt tãtã vim in educēdo mãs ab oculo q̃tã hñt medicine moꝛdicatiue cũ caloꝛe. ¶ His habitis dico ꝙ cũ volumus mãs ab oculo euãre possumus vti medicinis educentibꝰ lachꝛymas sine moꝛdicatione: ⁊ de hoc nõ est dubitatio. ⁋ Dico etiã ꝙ possumus vti medicinis educētibꝰ lachꝛymas moꝛdicatiuis: rõ est si aliquas mãs oculi nõ possumus alijs medicinis abijcere opꝫ ꝙ vtaꝛ istis: sed ita est. sunt enĩ aliq̃n in oculo mãe grosse dure ad dissoluendum vel ad abstergendũ sicut in scabie antiq̃ vel in sebel vel vngula ⁊ antiqua obthalmia ⁊ gesse mãli: que p̃terq̃ cũ frido nõ pñt remoueri nisi ab acutis medicinis que lachꝛymas ꝓuocãt siue lachꝛyme sint de illa mã que ab oculo dissoluiꝛ vel de alia. Ex quo appꝫt ꝙ iste mãe faciētes lachꝛymare q̃bus vti debemus ad mãs dissoluēdas vel ad abstersionē foꝛtē sunt medicĩe que lꝫ moꝛdicēt sunt calide: qꝛ iste ꝯferũt in remouēdo illas mãs. Medicine aũt frĩde moꝛdicatiue: lꝫ ꝓuocēt lachꝛymas nõ ꝯueniunt: qꝛ nõ sic dissoluũt illas mãs. Si aũt aliq̃n ꝯueniãt: dicetur in suo loco. ⁋ Ex q̃bꝰ soluiꝛ rõ in ꝯtrariũ: qꝛ illa auctoꝛitas est maxime in ꝑncipio obthalmie vel circa: vnde timeꝛ aꝑatis additio. Sed in alijs moꝛbis duris: ⁊ iã q̃escēte mã possumꝰ vti. Et iõ Rasis. 2. ꝯtinētis vult ꝙ nõ ꝓuocenꝛ lachꝛyme: si timoꝛ sit de apostemate: vnde dicit. ꝓuocãde sunt lachꝛyme cũ euãri debēt humoꝛes adherētes oculis: et ꝓhibēde sunt ab oculis a q̃bꝰ p̃ter acuitatē lachꝛymarũ timeꝛ de apostemate: ⁊ possemus dicere ꝙ illarũ medicinaruꝫ vsus est q̃si coactus cũ nõ possint remouere mãm q̃n aliq̃d attrahant.

¶ Cõplõnis aũt ꝑmutatio iuuaꝛ medicinis ꝓpꝛijs ēt.

¶ Hic declarat aliũ modũ cure oculi. s. cõplexionis sine mã: ⁊ dicit ꝙ permutatio cõplexionis iuuaꝛ: qꝛ perficiꝛ etiaꝫ ꝓpꝛijs medicinis. s. alteratiuis: vt cõplexio calida frigidis ⁊ econtra.

¶ Sed solutio ꝯtinuitatis in ipso aduenie̋s curaꝛ ꝑ medicinas que habēt exiccationē nõ plurimaꝫ: ⁊ q̃n sunt cum elongatione a moꝛdicatione: ⁊ tu scies has medicinas ex sermone nostro de obthalmia ⁊ reliquis egritudinibus materialibus in oculo.

¶ Hic ponit curam egritudinis oculi que est solutio continuitatis ⁊ dicit ꝙ patet ⁊c̃.

¶ Dubitaꝛ vtꝝ in curatione vlcerũ oculi debeamus vti medicinis foꝛtiter siccis ⁊ moꝛdicatiuis. Dubm̃ 4m̃ ⁋ Videtur ꝙ sic: qꝛ auctoꝛes ponũt anthimoniũ sanguinē dꝛaconis ⁊ hmõi. Amplius videmꝰ ꝙ q̃ñq̃ vtunꝛ medicinis multũ acutis. ⁋ In ꝯtrariũ. A. hic. Itē rõne. mēbꝛuꝫ humidũ ad curã solõnis ꝯtinuitatis indiget medicinis minus siccis: vt Gal. 3. de īgenio sanitatis. ca. 3. sꝫ oculus est mēbꝛũ humidũ vt supꝛa ꝓbatũ fuit. ⁋ Dõm ꝙ solute ꝯtinuitates oculi egēt medicinis multũ siccis: q̃d declaraꝛ. Nã p̊ īdigemꝰ medicinis siccis ꝑꝑ intētionē cõem que est in oĩ vulnere que est exiccatio: vt appꝫt in thegni trac. 3. tex. cõmē. 3. ca. 4. ⁊ 3. de ingenio sani. Scd̃o īdigemꝰ medicinis siccis: qꝛ vulnera oculoꝝ fiunt in tunicis eiꝰ que cũ sint pãnicularia mēbꝛa sunt sicce cõplõnis. Est tñ ītelligēdũ ꝙ lꝫ h̊ sit verũ respcũ quoꝛũdã mēbꝛoꝝ. s. tēperatoꝝ ⁊ humidoꝝ vel minus siccoꝝ q̃ꝫ sint oculi pellicule: tñ respcũ aliquoꝝ mēbꝛoꝝ: vt. ṽ. g. auris oculus nõ indiget ita siccis medicinis: ⁊ cã est: qꝛ auris est mēbꝛũ siccius q̃ꝫ sint pellicule oculi. Ex q̊ appꝫ ꝙ si oculi pellicula eēt ꝑs alicuiꝰ mēbꝛi sicci: ⁊ nõ ꝯtineret coꝛꝑa hũida: sic̃ ꝯtinet in oculo: ꝙ ei sicciora appꝛoximaremus: qꝛ ṽo vt sunt ꝑtes hũidi mēbꝛi siccitas earũ q̊dãmõ remittiꝛ: vñ nõ īdigēt ita siccis sic̃ idiget pellicula mēbꝛi sicci sic̃ est pellicula auris. s. illa q̃ tegit os: vel illa que īcludit aerē. Et hec. A. ꝯsiderãs dixit. Curaꝛ ꝑ medicias q̃ hñt exiccatiões nõ plĩmas. Et hic ēt appꝫt illud q̃d suꝑ ꝓmittebaꝛ. s. ꝙ cõplexio totiꝰ remittit ītētionē curatiuã q̃ sumiꝛ a cõplõne ꝑtis ẜm ꝙ est de ītētiõe Aui. p̊ cañ. fen. 4. caꝑ. de cura solõnis ꝯtinuitatꝭ. ⁊ G. 3. de īgenio sani. ca. 4. hic abbꝛeuio: qꝛ ẜmo eēt valde lõgãdus. ⁋ Ad auctoꝛitatē dõm ꝙ ille medicine sunt minus sicce q̃ꝫ medicine auriũ que sunt scoꝛia ferri cũ aceto ⁊ similia vt apparet īfra fen. 4. ⁊ a Gal. de īgenio sani. ⁋ Ad 2m dõm ꝙ medicine moꝛdicatiue sunt nociue: cũ agũt actu moꝛdicationis: qꝛ trahũt mãs: ⁊ ꝓhibēt ꝯsolidationē. Cũ tñ appꝛoximanꝛ medicine moꝛdicatiue nõ ad moꝛdicãdũ: imo ad foꝛtiter exiccãdũ ⁊ mũdificãdũ mãs saniosas vel coꝛruptas vulnerũ oculi ꝯueniũt: ⁊ tunc nõ moꝛdicant cuꝫ obuiant materiebꝰ coꝛruptis: aut moꝛdicãt parũ: cuius moꝛdicationis nocumētũ est parũ. ⁋ Ad rõnē in ꝯtrariũ. Dõm ꝙ si oculus ponaꝛ humidus ꝓpter plures partes in eo esse humidas: hoc nõ tollit quin sue pellicule sint sicce: lꝫ remittat aliquo modo.

¶ Et opꝫ vt scias ꝙ in egritudinibus materialibus in oculo est necessariũ vt administreꝛ minoꝛatio nutrimēti ⁊ acceptio eiꝰ q̃d generat humoꝛē laudabileꝫ ⁊ alienatio oĩs vapoꝛosi ⁊ oĩs cuius mala est digestio.

¶ Hic Aui. reuertiꝛ ad cõplēdũ in gñali curationē q̃ debeꝛ egritudini mãli. huiꝰ cã fuit: qꝛ ista egritudo est q̃ plus accidit oculo: ⁊ qꝛ oĩa gñia egritudinũ pñt fieri cũ mã. ¶ Cura aũt mãlis egritudinis oculi gñali ītētiõe ꝑficiꝛ regiminis rectificatiõe ⁊ medicinarũ vel auxilioꝝ appꝛoximatõe q̃ mag̃ ex directo respiciũt mãꝫ. Regimē enĩ ĩ vita nõ sic directe aspicit eã. Pꝛio ẜ põit curã ꝑ dietã. Scd̃o per alia que directius mãm respiciũt. ibi (Et cũ mã ⁊c̃.) ¶ Ad euidentiã ꝯsiderandũ ꝙ quatuoꝛ ꝯditiones vult Auicē. obseruari in cibatione eius qui hꝫ oculi egritudinē materialē. ⁋ Pꝛima est vt obserueꝛ minoꝛatio nutrimenti: ⁊ causa est vt coꝛpus sit auarum ⁊ per inanitionē materie ꝯsumanꝛ. Dixit autem Auicē. in egritudinibus mãlibus: qꝛ in egritudinibꝰ sine materia: ĩmo cũ inanitione ꝓcediꝛ copiosa nutricatio: vt in particularibꝰ sermonibꝰ apparebit. ⁋ Scd̃a ꝯditio est sumere que humoꝛē generãt laudabileꝫ. Notanduꝫ tñ ꝙ huius nutrimenti laus ad pñs debet esse triplex. Una generalis ꝙ cibus nõ sit aptꝰ coꝛruptioni vel coꝛruptꝰ: sicut īflatiua cibaria vel cibaria apta putrefieri vt ꝑsica. Scd̃a laus est

ſpālis ꝑm vnāquāqꝫ mām: qꝛ aliud dꝫ eſſe nutrimētū in mā chole-
rica: aliud ī flegmatica: ſi dꝫ laudabilē ꝓbere māꝫ venis ⁊ corpori:
⁊ hoc apparebit in ſuis capitulis īfra. Tertia laus eſt ſingulis ꝑm
varietatē indiuiduoꝝ: ⁊ hoc opꝫ vt ſciaꝛ experimēto: nā familia-
ritas que eſt īter cibos ⁊ corpus cognoſciꝛ experimento: vt. 6. de
regimine ſanitatis. 6. cap. ¶ Tertia conditio eſt euitare euaporo-
ſa. ⁊ cā eſt: qꝛ iſta replent caput ⁊ tandē oculos. iſta aūt vaporoſa
ſunt multoꝝ modoꝝ: vt declaratū eſt a me infra fen. 13. de egritu-
dinibus ſtomachi: ⁊ dicetur in ſequenti cap. ¶ Quarta ꝯditio eſt:
ꝙ bene digeratur: ⁊ in hoc Auicē. innuit omne regimen laudabilē
quo digeſtioni fiat auxiliuꝫ ⁊ prohibeatur ſua malitia qđ vult te
ſcire infra fen. 13. tractatu tertio.

¶ Et cum materia procedit ex membro intende in flo-
bothomando illud membrum.

¶ Hic declarat curā morbi mālis oculi per ea que directius mām
reſpiciūt. Et ꝑmo per ea que reſpiciūt eā: vt eſt a mēbro mādāte:
⁊ via per quā mādaꝛ. Scđo ꝺclarat qđdā. ibi (Uene aūt ⁊c.) Ter-
tio per ea que reſpiciūt māꝫ in mēbro ſuſcipiēte. ibi (Et ſcias ⁊c.)
¶ Prima in duas. Primo facit qđ dcm̄ eſt magꝫ in gñali. Scđo in
gñali minus. ibi (Et cū ⁊c.) ¶ Ad ītellectū ꝑme partis notāduꝫ: ꝙ
lꝫ Aui. dicat ꝙ mēbrū mandans debeat flōmari: tñ dꝫ ītelligi etiā
de alijs euacuationibꝰ: vnde cōiter ⁊ bene exponiꝛ intende in flo-
bothomādo. i. intēde in eūando. ⁊ ita ītelligaꝛ etiā ſi totū corpꝰ eſt
mandās. Auicē. vo magꝫ expreſſit de flōmia ꝓpter duo. Primo qꝛ
ipſa eſt euacuatio cōior. Scđo qꝛ ipſa multū vtimur in curſibꝰ ma-
terierū ad oculos: vt apparebit infra cap. de cura obthalmie.

¶ Et cum materia aduenerit ex velamine in extrinſeco
adminiſtrabis ventoſas ⁊ adminiſtrabis apocruſtica
ſuper frontem. Ex quorum ſumma eſt cortex bathece
ad calidam ⁊ calcadis ad frigidam.

¶ Hic Aui. quaſi ſpālius ponit curā morbi mālis oculoꝝ ītēdendo
ad mēbrū mādans determinatū: ⁊ ad viā per quā mandaꝛ. ¶ Ad
cuius ītellectū notādū ꝙ in fluxu māei a capite quātū ad pānicu-
lum extrinſecū Aui. duabꝰ intētionibus inſiſtit. Una que ſe vertit
ad mām mēbri mittentis: ⁊ hec intētio eſt remotio māei ab eo ad
aliā partē. ⁊ hoc fit vētoſis. ſ. poſitis in collo ⁊ partibꝰ ſequētibꝰ:
qꝛ capitis mām trahūt: ⁊ maxime illā que eſt īter cutim ⁊ os capi-
tis: qꝛ eſt ꝓpinquior. ¶ Sed tu dices debēt eſſe cū ſcarificatione
vel ſine. ¶ Dōm ꝙ hoc eēt ꝑm diuerſitatē māerū quā ſcire debes.
Intelligenduꝫ ēt ꝙ per vētoſas debemus intelligere alias ēt res
que mām illā pāniculi exterioris poſſunt euacuare ſicut eſt caute-
riū in collo vel laqueū quē qñqꝫ facimus vel medicinaꝝ rubificā-
tiū appoſitio ⁊ ſimiliū. ¶ Scđa intentio vertit ſe ad mām vt per
talē partē trāſmittaꝛ: ſed pars per quā trāſmittiꝛ eſt frons cui ī-
ſiſtimus ne mām recipiat: vt via īmo poſterius retrocedat. hoc
aūt fit per apocruſtica. i. repercuſſiua: que venas frontis ⁊ meatꝰ
coartant ⁊ retroire faciūt mām. Et attēdendus eſt. A. ordo ꝙ pre-
miſit vētoſandū ꝑus: deinde apponi apocruſtica: qꝛ medicine hu-
ius ꝓhibētes tranſitū māe ⁊ verſus caput repellentes: tunc ſecu-
rius ⁊ melius operabunꝛ ꝙ̄ qñ iaꝫ in capite mā eſt diminuta: ⁊ ad
aliā partē declinat. Sed de hoc plus īfra diceꝛ. Medicine vo que
hic ab. A. ponunꝛ ſunt due. Una ad mām calidā fluentem. ſ. cortex
bathece. i. melonis magni viridis: eſt. n. frigide cōplexionis ⁊ hu-
mide: ⁊ māebꝰ calidis currētibꝰ infrigidādo frontē reſiſtit ⁊ maxi-
me calidis ⁊ ſiccis: qꝛ eis plus ꝯriaꝛ: vt ſupra ca. de melone. Unde
A. z. cañ. fiat vt cortex eius frontis adhereat: ⁊ ꝓhibeat fluxū fieri
ad oculū. Alia medicina eſt ad mām frigidam. ſ. calcadis. ⁊ eſt vna
ſpēs atramēti. Simon vo ianuenſis longū de eo facit ſermonē ⁊ ſi
nō poſſit haberi alie atramentoꝝ ſpēs ſunt ꝯuenientes: qꝛ omnia
atramēta calida ſunt ⁊ ſicca ⁊ ſtiptica. Notādū aūt ꝙ iſte due me-
dicine ponunꝛ hic loco exēpli aliaꝝ multarū que inferius ponenꝛ.

¶ Uene autem que flobothomantur propter oculum
ſunt ſicut cephalica. Deinde vene que ſunt in partibꝰ
capitis. Que ergo in anterioribus ſunt magis iuuati-
ue in permutatione facienda ex loco: ⁊ que ſunt poſte-
rius ſunt magis iuuatiue in attractione.

¶ Hic declarat qđdā. dictū. n. eſt flōmiā eſſe curā māerū oculi: q̄re
diceret aliqs que ſunt vene que propter oculos flōmanꝛ. Dōm ꝙ
ſunt vene in brachio. ſ. cephalica: ⁊ vene que ſunt in capite.

Dubm 5m ¶ Dubitaꝛ qꝛ Auicē. videꝛ diminutus in enumerādo venas que ꝓ-
pter oculos flōmanꝛ: qꝛ Meſue enumerat baſilicam ⁊ ſaphenas.
Itē Ieſus haly tracta. 3. 26. ca. dicit conare trahi mām ad infe-
riora, ⁊ hoc fit per flōmiā ſaphenaruꝫ. ¶ Dōm ꝙ vene que ꝓpter
oculos flōmanꝛ ſunt duoꝝ modoꝝ in genere; quedā que ſibi magꝫ
approprianꝛ: quedā que nō approprianꝛ. Ille qdē que egritudini-
bus oculi materialibꝰ ſunt magis appropriate ſunt cephalica: et
vene que ſunt in capite. Uene vo que nō ſic approprianꝛ ſunt ve-
na ſaphena ⁊ vena baſilica ⁊ vena cōmunis. Iſte enī vene ꝑſtant
iuuamentū oculo magis in diuertendo mām que fluere poſſet ꝙ̄
in diuertendo mām que actu fluit: aut in euacuādo eam que iam
fluxit niſi forſan valde mediate: ſed vena cephalica: qꝛ ſtatiꝫ eua-
cuat a capite ꝯfert in diuertēdo mām etiā ſi actu fluat: lꝫ etiā cō-
ferat in mā ſtante in partibꝰ capitis que eſſet parata fluere. ipſa
etiā pōt de mā oculi euacuare īquātū caput euacuat. vene ēt que
ſunt in capite ſunt māebꝰ oculi valde appropriate: tñ differenter:
vt. A. ponit. Nā vene que ſūt anterius in capite vt maxime vene
lachrymaliū ⁊ naſi euacuāt mām ꝑmutādo. ſ. ab oculo. Uene aūt
que ſunt poſterius. ſ. poſt aures vel circa nocraꝫ euacuant attra-
hendo ad ꝯtrariū: ⁊ hoc eſt qđ. A. dicit que in anterioribꝰ ſunt ma-
gis ſunt iuuatiue in ꝑmutatione faciēda ex loco. ſ. ab oculo: qꝛ eſt
euacuatio q̄dā ꝑmutās nō ꝙ poſſit dici ad ꝯriū trahens cū ſit pau-
ca diſtātia: ⁊ vene que ſunt poſterius ſunt magꝫ iuuatiue in attra-
ctione māe ad ꝯriū: vene aūt tēpoꝝ ſunt medie īter eas. Ex qbus
apparet q̄re. A. de iſtis venis fecerit mētionē ⁊ nō de alijs: qꝛ ma-
gis ſunt oculis appropriate ꝙ̄ vene alie corporis. ſi. n. alias venas
flōmamus plus facimus ꝓpter repletionē cōem que ꝯiungiꝛ paſ-
ſioni oculoꝝ ꝙ̄ ꝓpter repletionē capitis aut oculi: ⁊ ideo ipſaruꝫ
flōmiā voluit te ſcire ex alijs locis. Meſ. vo. ⁊ Ieſus haly nume-
rauerunt alias venas eſto ꝙ nō ſic approprienꝛ oculis. Ulteriꝰ no-
tandū ꝙ. A. ex mō loquēdi: deīde flōmiā cephalice voluit ꝑmitti:
⁊ cā eſt qꝛ illa eſt vniuerſalior flōmia ꝙ̄ ſit flōmia venaꝝ que ſunt
in capite. Scđa cā eſt: qꝛ illa flōmia eſt plus diuerſiua: ſed flōmia
venarū in capite eſt plus euacuatiua a parte reſpectu cephalice.
Euacuatio aūt diuerſiua ꝑcedit euacuationē acceptiuā ex parte:
vt ſumiꝛ. 4. de ingenio ſanitatis. ca. 4. ⁊. 6. ⁊ ab. A. fen. 4. 1. cap.

¶ Et ſcias ꝙ illud qđ accidit in oculo ex materijs ⁊ ī-
diget ꝑmutatione eiꝰ ab eo ad mēbrū aliud: tunc illud
ad qđ rectius ꝑmutaꝛ eſt naris: ⁊ illud cū nō fuerit in
via effuſionis ad oculū: ⁊ hec qdem permutatio nō fit
niſi ꝓpter caputpurgia ⁊ odoramenta ꝑdicta in locis
alijs vbi diximus doloris capitis regimen.

¶ Hic ponit modū curationis egritudinū materialiū oculi q reſpi-
cit membrū recipiens: ⁊ dicit ꝙ ſi materia dꝫ permutari a mēbro
patiente ad aliud membrū: tunc rectius ꝑmutaꝛ ad nares cuꝫ ca-
putpurgijs ⁊c. ⁊ dꝫ fieri quādo mā nō eſt in fluxu. Notandū ꝙ. A.
euacuationē māei ab oculo per partem ꝓpinquā vocat permuta-
tionē nō ꝓpter aliud niſi vt diſtiguat hāc euacuationē ab euacua-
tione attractiua. i. ad ꝯtrariū diuerſiua: ⁊ ab eūone per ipm oculū
que nō pōt dici permutatio. ¶ Scđo ꝯſiderandū ꝙ. A. tria innuit
in hac eūone. Primo partem magis cōuenientē qꝛ nares.

¶ Sed dubitaꝛ. diceret aliqs videꝛ ꝙ in accipiendo mām ab oculo Dubm 6m
ſit melior vena lachrymalis qꝛ ꝓpinquior: ſed eūatio quāto ꝓpin-
quior tanto melior. Facilius enī eſt purgari aliqd ad loca vicina:
vt Gal. 4. de ingenio penulti. cap. ¶ Dōm ꝙ per nares dedit intel-
ligi etiā venas lachrymaliū que ibi adiacent. ¶ Uel dōm ꝙ eūatio
māerū oculi per nares eſt ꝯueniēs ꝑꝑ quinqꝫ cās: quarū q̄dā defi-
ciūt venis lachrymaliū. Una eſt qꝛ ſunt partes ignobiles apte re-
ceptioni materieruꝫ: ⁊ hoc nō habēt ille vene lachrymales. Scđa
cā qꝛ oīs mā pōt per nares educi qđ nō ꝯtingit ſic per venā. Ter-
tia cā eſt: qꝛ raſcādo vel mordicādo nares vt inde fluat mā nō ti-
meꝛ de paſſione nariū: ſicut pōt timeri de fiſtulis lachrymalibꝰ in
flobothomia venarū eius: vt. A. ꝑmo cañ. fen. 4. cap. de flobotho-
mia. Quarta cā eſt: qꝛ hꝫ rectitudinē ⁊ ſocietateꝫ in eūatione ſicut
habēt eā lachrymaliū vene. Quinta cā eſt: qꝛ ꝑꝑ ſui aliqualē diſtā-
tiā ⁊ amplitudinē hñt nares: ꝙ ſi per agitationē vel dolorē aliūde
trahaꝛ mā ꝙ ipſa nō recurrat in oculos qđ nō ꝯtigit ſic de lachry-
malibꝰ: nec pōt tāta de eis hēri ſecuritas: ⁊ propter iſta forſan. A.
noiauit plus nares ꝙ̄ aliā partē. ¶ Scđo īnuit tps aptū ad talem
euacuationē: qꝛ cū mā nō eſt in via effluxionis. i. nō eſt in fluxu: ſꝫ
iaꝫ quieſcit: nec eſt apta amplius fluere: qꝛ corpus eſt iā eūatū. Et
cā eſt qꝛ ſi tꝑe fluxus fieret talis māe permutatio. i. apte eūatio:
aut ꝑꝑ eūonē circa partes illas mā magꝫ verſus oculuꝫ traheret.
¶ Tertio īnuit ea cū qbꝰ fit: qꝛ caputpurgia odoramēta ſternuta-
tionē ꝓuocātia vel eliquātia ⁊ exiccantia materias circa partes
nariū: vnde ꝑm viā ꝯſequētie eliquanꝛ ⁊ exiccanꝛ māe oculoꝝ.

¶ Medicinarū autē oculi alie ſunt permutantes com-
plexionem ⁊ ſunt aut infrigidantes ſicut ſucci ſolatri ⁊
virge paſtoris ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua lactuce et aqua

ro.⁊ succus etiā ⁊ mucilago psillij. Et alie sunt calefacientes sicut musculus ⁊ piper ⁊ acorus ⁊ memitē ⁊ similia. Et alie sunt exiccatiue sicut thutia ⁊ āthimoniū ⁊ climia. Et de sūma earū sunt ꝯstrictiue sicut sief memithe ⁊ aloes ⁊ alfeluzabaragi ⁊ crocꝰ ⁊ rosa. Et alie sunt leniētes sicut lac ⁊ ɔ̄fricatio lazuli ⁊ albugine oui ⁊ mucilago. Et alie sunt maturatiue sicut vene ⁊ aqua fenugreci ⁊ croci ⁊ rob ⁊ ꝓprie illud in quo infundit panis. Et alie sunt resolutiue sicut sarcocolla ⁊ aq̄ feni. Et alie sunt stupefactiue sicut succus pomorū mādragore ⁊ papaueris ⁊ opium.

¶ Hic.A.pōit medicias qbꝰ curatiue ītētiones oculi pficiunt:⁊ reducit eas ad sex ordīes:q₂ alie st alteratiue alie ꝯstrictiue.i.stiptice:alie lenitiue alie maturatiue alie resolutiue alie stupefactiue.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Sꝫ tu.d.Jesus haly.1.ca.scd̄i tractatꝰ enumerat.7.virtutes medicinaruꝫ oculi.s.oppilatiuas:aperitiuas:abstersiuas:putrefactiuas:restrictiuas:maturatiuas:⁊ stupefactiuas. Itē Cōstan.lib.9.de oculis.enumerat solū q̄ztū ad virtutes duas.14.ordines medicinarū. ¶ Dōm ad hoc ꝙ si.A.nō posuisset aliq̄ꝫ medicinā oculorū in hoc.c.s.numerādo virtutes earū:⁊ nominādo eas potuisset excusari per ea que dixit in.2.cañ.tā in.ca.4.p̄mi tractatꝰ q̄ꝫ in particularibꝰ cap̄.sed ex alia parte vidēs ꝙ famosi medici eū p̄cedētes sicut fuit Rasis 2° ꝯtinen.⁊ Jesus haly qui eum precessit qui posuerūt has medicias ⁊ virtutes earū qñ curas oculorꝫ tractāt:sequēs illos voluit noīare medicinas quibus in curis oculorꝫ vtimur.s.numerādo virtutes earū in gñe ⁊ exēpla ponēdo. Nominauit aūt solū sex gña earū:q₂ iste nobis mag̃ occurrūt in vsu vt notum est.alias v̉o qbus vtimur raro noīabit in particularibꝰ capitulis. Jesus haly v̉o ⁊ Cōstantinus noīant vsuales ⁊ eas qbꝰ raro vtimur res que hic ponunt plurime sunt note. Memiten.i.celidonia. Climia est illud qd̄ adheret superioribꝰ fornacis in purificatiōe metallorꝫ:⁊ iō qñq̄ꝫ dī climia auri vel argēti vel eris p̄m ꝙ vult eā medicus mag̃ vel minus exiccantem. De medicinis humectantibꝰ nō fecit mentionē:q₂ dedit intelligi:⁊ q₂ rarius occurrit illarū vsus. Sief est nomē oīs medicine ocularis que dꝫ in oculuꝫ distillari cū fricatione cū aliquo liquore:postq̄ꝫ est liquidū dicitur colyriū a colādo. Forma v̉o sief ē sicut nucleus dactyli apud Symeonē vel sicut pedona scachorꝫ. Memithe est herba satis nota apud bonos oculares lꝫ cadat error:q₂ qdam accipiunt pro eo folia papaueris de succo illiꝰ fit sief. Modus est quē ponit Serapio capl̄o de memithe.q₂ accipit herba ⁊ in vase eneo exiccat parū:⁊ pistat ⁊ trahit succus ⁊ exiccatur ⁊ fiunt forme sief.illa aūt pauca exiccatio fit vt humidū aquosuꝫ putrescibile resoluat. Sed.29.libro seruitoris.alius modus ponit quē ibi lege. Alfeluzaharagi est herba de qua fit lyciū:vt Symeon:possumꝰ igit vti lycio. Crocus ponit q₂ aliq̄ꝫ hꝫ stipticitatē:vt dicit secūdo canonis.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed dubitat q₂ ponit fricaturā lazuli lenitiuā. ¶ Contra q₂ Aui.secūdo cañ.ca.de azulo.dicit ꝙ inest sibi virtꝰ putrefactiua ⁊ acuta. ¶ Dōm ꝙ sine dubio aliqua videt discordia inter auctores de hoc siquis capitulū scd̄m aliter suū amplius inspiciat de lapide lazuli. Uia tamē soluendi est ꝙ lapis lazuli pōt administrari nō lotꝰ:⁊ tunc hꝫ partes acutas corrūpentes ⁊ mordicantes:vnde assumptus ꝓuocat vomitū/⁊ nauseā fortiter. Alio mō pōt approximari lotus multis lotionibus.sicut etiā Mesue docet:⁊ tunc recedūt ab eo partes acute ignee:⁊ remanent ptes frigide terrestres que si vehemēter fricet cū lacte vel mucilagine cydoniorꝫ rep̄mit materierum acutarū asperitatem:vnde Serap̄.cap̄.de lapide lazuli.infrigidat palpebras quādo depilantur ꝓpter humores aliquos acutos:⁊ talē modū preparandi Auicē.innuit cū dixit.⁊ fricatio.i.vehemens fricatio que fit ꝓpter lotionē ⁊ triturationē multam. ¶ Alie maturatiue sicut vene. Notandū ꝙ vena aliquādo accipit pro vena tinctorꝫ.i.rubea tinctorꝫ.aliquādo pro vena celidonie.i.radice celidonie. ¶ Credit Dynus ꝙ debeat sumi pro radice celidonie:tñ siquis inspiciat ab Auicē.capl̄m de memithe.i.celidonia nō īponit sibi ꝙ sit maturatiua:nec etiā pōt ītelligi hic per venas rubea tinctorꝫ ꝓpter eandē cām:quāuis medicine diuersaruꝫ cōplexionū possunt esse maturatiue ꝓpter diuersitatē materierū:vt declarauit fen.3.4.libri.⁊ in.4.cap̄.scd̄i cañ. ¶ Remanēt alij modi intelligendi venas.sumit aliquādo vena pro mineralibꝰ terre:vnde Alchanamosali lib.1.cap̄.de venis terrarū dicit.he sunt terrarum vene cuperosum salnitrū auripigmentuꝫ alumen ⁊c.⁊ isto mō nō sumit hic vena:q₂ isto mō nō sunt maturatiua. Aliquando sumitur vena pro vermibus terre qui dicunt isculi a Serap̄.⁊ ab Auicen.caratim.⁊ siquis inspiciat capitula pōt a longe colligi ꝙ insit eis aliqua maturatio. Alij v̉o per venas intelligunt radices feniculi ⁊ petrosilij ⁊ posset tolerari. ¶ Aqua fenugreci.i.eius decoctio.⁊ rob.i.rob.s.sapa.⁊ ꝓprie in quo infundit panis:q₂ panis acquirit sibi humiditatē ⁊ viscositatē que ad maturationē iuuāt.talis aūt panis nō dꝫ esse furfuraceus:q₂ est siccior ⁊ magis resoluens:vnde Aui.4.cañ.fen.3.cap̄.de cura prune ⁊ ignis persici.panis plurimi furfuris subtilior est in substātia sua. Reliqua patent.

¶ Et scias ꝙ quando cum egritudine oculi fuerit soda:tunc oportet vt incipias in cura sode ⁊ non cures anteq̄ꝫ ipsam remoueas.

¶ Hic Aui.ponit canones curationis egritudinū oculi vt sunt alij egritudini cōplicate:ex quo diuertit cura.egritudo aūt cui maxime est apta ꝯiungi est dolor capitis:q₂ cerebrū est p̄ᵐ mēbruꝫ cui cōmunicat oculus:vt supra Aui.⁊ dicit ꝙ si ꝯiungit dolor capitis ⁊ passio oculorꝫ opꝫ a dolore capitis incipere.

¶ Sed diceret aliqs:p̄mo iste videt īcōueniēs:q₂ dolor capitis pōt seq ad dolorē oculi:vt Jesus haly tract.3.24.ca.qui remouebit curato oculo.nō igit opꝫ remouē p̄us illū dolorē. Dubᵐ 9ᵐ ¶ Ad intellectū huius est ꝯsiderandū ꝙ dolor capitis ⁊ dolor oculi possunt taliter se habere ꝙ vel dolor capitis p̄cedit ⁊ sequit eum dolor oculi vel ecōtra:vel vterq̄ꝫ est per seip̄m passio.siquidē dolor capit̄ p̄cedat ⁊ sequat eū dolor oculi debes regulariter prius curare capitis dolorē. Rō est:q₂ si tu inciperes a cura oculi:vel māᵐ repercuteres ⁊ sic augeres capitis dolorē:⁊ ex hoc iterū augebit dolor oculi.vl māᵐ resolueres ⁊ magis attraheres a capite existente repleto.⁊ qd̄ dico de dolore oculi ītelligat de alijs egritudinibꝰ. Et iō dicebat Jesus ca.1.scd̄i trac.qñ fuerit cū egritudinibꝰ oculi soda vehemens nō cures eū vsquequo mitiget soda ⁊c.sinaūt induces infirmo magnū maluꝫ. Dico tñ ꝙ irregulariter ⁊ coacte cogimur p̄us oculi dolorē quādoq̄ꝫ curare q̄ꝫ capitis dolorem remouere sicut si esset oculi dolor acutissimus dissoluēs virtutē:tūc festinamus cuꝫ aliquo sedatiuo doloris ⁊ iteruꝫ intēdimus ad caput. Si v̉o dolor capitis sit sequēs ad dolorē oculi sicut ꝙ sit pēdens a dolore oculi:q₂ sit per solā cōpassionē:dico ꝙ p̄us debemus regulari operatione curare oculi dolorē. Rō est:q₂ intentione sumpta a cā prius cām debemus abscindere. Similiter intentione sumpta ab ordine prius debemus curare morbū:quo nō curato īpossibile est aliū curare:vt apparet p̄mo cañ.fen.4.vlti.ca.⁊.7.terapē.circa finē. In ꝓposito vt presupponit:ita se hꝫ dolor capitis ꝙ dolor capit̄ est pendens a dolore oculi sicut vmbra ad corpꝰ.si aūt vterq̄ꝫ dolor sit per seip̄m:ita ꝙ vnus ab alio nō depēdeat:tunc intētio curatiua prior ⁊ posterior opꝫ ꝙ sumat vel a dignitate lese actionis:⁊ tunc incipiemus semper a capitis dolore:q₂ nobilius membruꝫ.vel a nocumento virtutis dispensantis totū:⁊ sic prius incipiemꝰ ab eo qui prauiora facit accidētia siue esset dolor capitis siue oculi.⁊ in hoc determinabit iudicium medici.

¶ Et cum euacuatio ⁊ mundificatio ⁊ regimē ꝯueniēs nō iuuant scias ꝙ tunc in oculo est cōplexio mala aut materia mala inuiscata in tunicis corrūpens nutrimētū penetrās ad ip̄m aut illic est d̄bilitas in cerebro aut loco in quo expellunt fluxus ad oculū.

¶ Hic Aui.ponit quēdaꝫ cañ.vt suus mos est in cañ.generalibus. ¶ Ad cuius cañ.intellectū est ꝯsiderādū ꝙ egritudines oculi que sunt de materiebꝰ que nō multū impresserūt curant per debitas euacuationes ⁊ dietas:⁊ sufficit post illud etiā leuis alteratio cōplexionis ad plurimū euacuatis materiebꝰ nō indigemus alteratione ꝓpter solā cōplexionē que remaneat.s.vniuersalis. Cū ergo tu curas aliquā oculi passionē ⁊ nō iuuat euacuatio.s.vniuersalis quā facis:nec mundificatio.i.euacuatio particularis:quecunq̄ꝫ sit illa ⁊ nō iuuat regimē ꝯueniens.s.per dietā ⁊ per alterationē que vident debere sufficere:tūc hoc est ꝓpter malitiā fixā in aliq̊ triū membrorꝫ.i.vel in membro recipiēte:vel in mēbro mittēte:vel in via qua fit trāsmissio:& vel in oculo est mala cōplexio.s.fixa habituata nō depēdens a mā:vel est ibi aliq̄ mā mala vehemēter infixa in tunicis:ita ꝙ euacuationi nō obedit:⁊ vtraq̄ꝫ tā mala cōplexio q̄ꝫ mala mā quecūq̄ꝫ sit est corrūpens nutrimentū ad oculū veniens:⁊ ideo euacuatio tua nō ꝓficit:q₂ semper materia renouatur:vnde Rasis scd̄o ꝯtinētis. Reumata quādo ꝓlongat eorꝫ fluxus colligunt in tunicis oculorꝫ malā cōplexionē fixam īmutantē quicquid ibi accidit etiā si bonū esset:vel illic.i.in tali passione oculorum est debilitas in cerebro qd̄ est membrum mittens:debilitas.s.vehemens vel fixa:vnde semper materie regenerātur:vel est debilitas in loco:ex quo.i.per queꝫ fluxus.i.materie pelluntur ad oculum sicut in vijs medijs:vnde semper generant aliquā malam materiam quā pellunt ad oculum.

¶ De cõmemoratione conseruationis sanitatis oculi ⁊ eorum que nocet ipsi. Cap.5^{m}.

Oportet in p̄mis vt ille q̄ laborat in ꝯseruãdo sanitatẽ oculi tueatur eũ a puluere ⁊ fumo ⁊ aeribꝰ egrediẽtibꝰ ab eq̄litate in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ a vẽtis crudis ⁊ a venenosis.

¶ Superius Auicẽ. posuit cañ. gñales in curatione egritudinũ oculi: hic ponit cañ. in ꝯseruatione sanitatis oculi enumerãdo res iuuantes. Et p̄mo ponit hos cañ. ostẽdendo a q̄bus dꝫ cauere. Scd̃o enumerat res iuuãtes ⁊ nocẽtes. ibi (Res aũt quarũ vsus.) ⁋ Prima in sex. Primo ponit canones ꝯseruationis sanitatis quãtũ ad res nõ nãles que ad aerẽ reducunt. Scd̃o q̄tuꝫ ad motũ ⁊ quietẽ ipsius oculi vbi p̃ot annecti aliq̄d de accidentibꝰ aĩe. ibi (Et nõ assiduet.) Tertio q̄tũ ad somnũ ⁊ vigiliã. ibi (Et nõ ꝓlonget.) Quarto q̄tũ ad inanitionẽ ⁊ repletionẽ. ibi (Et scias.) Quinto q̄tũ ad cibũ ⁊ potũ. ibi (Et oẽs.) Sexto reuertit ad cõplenduꝫ cañ. in somno ⁊ vigilia. ibi (Et scias ꝙ multitudo.) ¶ Circa hãc partẽ est ꝯsiderandũ p̄mo ꝙ Auicẽ. istud cap̄lm vocat de rememoratione quasi velit dicere ꝙ magna pars istoꝝ que hic dicunt sunt posita alibi in alijs nostris libris. ⁊ maxime scd̃o cañ. ⁊ gñaliter tertia fen primi. ⁊ ideo q̄d hic dicit ſm maiorẽ parteꝫ est rememoratio. ¶ Secundo ꝯsiderandũ ꝙ isti canones maxime referunt ad oculũ temperatũ: q2 qñ auctores loquunt absolute de ꝯseruatione itelligũt de illo: q2 ad eũ oĩa referunt: vt Gal. in thegni trac. 2. tex. cõmẽ. 11. trac. testiculoꝝ. tñ medicus oẽs istas res applicabit ad alia corpora sana: diuersimode tñ ſm eoꝝ diuersitatẽ. Nã ex istis rebꝰ in q̄bus oculi nocent q̄dã sunt oculi qui nocent magis ⁊ q̄daꝫ minus: sicut. v.g. ab aere calido plus nocebit oculus cholericus. ⁊ eodem mõ est de rebꝰ iuuantibus. ¶ Tertio intelligẽdũ circa lr̃am ꝙ pulueres ⁊ fumi nocẽt exasperãdo oculũ ⁊ reddẽdo eius superficiem malã ⁊ fumus maxime nocet mordicando. vnde ꝓble. 31. ꝓble. 21. ꝓpter quid fumus oculos magis mordet: aer excedens in calido vel frigido permutat eius sanitatẽ cõplexionalẽ: ⁊ eodẽ mõ venti mali. s. venti crudi. i. faciẽtes crudũ vt sunt venti duri ⁊ fortes: vt v̄bi grã. boreales: vnde Hippo. 3a pti. afor. afor. 18. Quotidiane v̄o ꝯstitutiones boreales ⁊c. oculos mordent ⁊c. Per vẽtos venenosos intelligit ventos inflãmatos ⁊ malignos quales sunt in diebꝰ canicularibꝰ vt ponit lr̃a exterior. ⁊ idẽ vocabulũ habet a Serap. in sua practica tracta. 6. 2. cap. in rubrica. Deinde cum dicit.

¶ Et nõ assiduet intueri rem vnaꝫ a qua nõ auertat: ⁊ ex eis a q̄bꝰ opꝫ vt vere custodiat est multitudo fletꝰ: ⁊ opꝫ vt minoret aspectꝰ in litteris vel lineis subtilibꝰ nisi interdũ ſm semitam exercitij.

¶ Hic ponit cañ. ꝯseruationis sanitatis oculi per motũ ⁊ quietem ipsius. s. q̄tũ ad suã operationẽ visiuã ⁊ ẽt motiuã que ibi ꝯcurrit. ¶ Circa q̄d sciẽdũ ꝙ per intuitũ fixum ad rem vnam fit ab oculo multa spirituũ resolutio tam spirituũ visibiliũ q̄ motiuoꝝ resoluunt spũs visibiles ꝓpter exercitiuꝫ ꝯtinuũ visionis: sed resoluũtur spũs motiui: ⁊ per ꝯñs alij spũs: q2 lꝫ oculus in intuẽdo fixe rẽ vnã quiescat a motu locali: tñ ibi est virtutis labor tenẽtis musculos in tali situ post eoꝝ figurationẽ sicut si hõ tꝫ manũ extẽsaꝫ ⁊ videat q̄escere: tñ musculoꝝ virtꝰ laborat: vt p̃ot sumi a Gal. in lib. de tremore ⁊ rigore ⁊c. ca. 4. ¶ Scd̃o ꝯsiderandum ꝙ multitudo fletus p̃ot reduci ad accidẽtia aĩe inquantuꝫ est ibi tristitia: vel ad inanitionẽ inquantũ est ibi lachrymarũ ꝓuocatio ⁊ p̃ot reduci ad operationẽ vel ad motũ inquantũ est ibi aliqua operatio opposita risui. Quicq̄d tñ sit dico ꝙ fletus nimius p̃ot duobꝰ modis nocere. Primo: q2 est cã multe exiccationis ꝓpter multarũ lachrymarũ eũonẽ: ⁊ id̃o dicebat in scd̃o totius ꝯtinẽ. ca. 4. dixit Judeus. ploratus nimius debilitat visuꝫ ⁊ iducit ptisiꝫ. i. ꝯsumptionẽ oculi. Scd̃o mõ nocet: q2 ꝓpter motũ factũ in partibꝰ oculi ⁊ suoꝝ pãniculoꝝ multe mãe mouent versus oculos que sunt causa nimie repletionis: vnde videmꝰ aliquos post fletũ habere oculos inflatos. Ex quo apparet ꝙ fletus p̃ot esse causa multe exiccationis in oculis ⁊ etiã multe repletionis cũ diuersitate: vt visum est.

Dub^{m} p^{m}

¶ Sed tu dices que est cã ꝙ in fletu lachrymę currunt. ⁋ Dõm ꝙ duplex p̃ot esse res in cã. Una q2 ꝓpter tristitiã ⁊ motũ ꝯsequẽteꝫ in spiritibus ab intra ꝯcluso aliquo calore circa cerebrũ fit humiditatũ eliquatio: vnde currunt ad oculos: imo etiaꝫ ad os ⁊ ad nares. sic etiam fit motus in fletu partiũ spiritualiuꝫ ⁊ circa partes faciei oppositus motui risus quodãmodo vt sicut motu quodam in risu fit expressio talis gaudiosi cõceptus: sic motu q̄daꝫ in ploratu fit expressio tristis cõceptus: talis aũt motus calefacit ⁊ materias mouet. Alia causa est: q2 in tali mõ tristitie quo homo plorat quasi pãniculi cerebri ⁊ cerebrũ cõstringunt: vt nociuã rem ⁊ tristantẽ pellant: vnde accidit humiditates iferius pelli. ⁋ Notãdum tamen ꝙ fletus qui nocet est fletus imoderatus. Fletus aũt moderatus posset habere aliq̄d iuuamentũ ꝓpter duo: q2 oculuꝫ exiccaret aliqualiter. Scd̃o q2 aliquã facit materieruꝫ eũonẽ: ⁊ id̃o Auicẽ. solũ vituperat fletũ superfluũ. etiã Rasis. vnde in cõseruatione sanitatis pueri Auicẽ. fletũ tẽperatũ laudat ad caloreꝫ excitandũ ⁊ minorãdũ superfluã cerebri humiditatẽ. vnde. 3. fen. 1. fletus quoq̄ paruus ante lactationẽ ei cõfert. ¶ Tertio intelligẽdũ ꝙ intuitus in lr̃is subtilibus: vel p̃ot fieri per viã alicuiꝰ exercitij: ⁊ tũc ꝯfert q2 calidũ oculi excitat ⁊ sup̄fluitateꝫ resoluit: ꝓpterea q2 est quidã oculi labor. vel posset assidue fieri: ⁊ istud noceret ꝓpter resolutionẽ spirituũ oculi. in legẽdo enim lr̃as minutas laborat tam virtus oculi motiua q̄ visiua. Et laborat quideꝫ visiua ꝓpter difficultatẽ iudicij: ⁊ forsan q2 vult in hoc multã lucẽ. Laborat etiã motiua: q2 opꝫ ꝙ oculus figat ad paruissimas lr̃as ⁊ valde gradatim moueat. Et quodã mõ etiã possemus dicere ꝙ est labor in legendo litteras valde magnas q̄re oculus fatigat in motu magno de lr̃a ad lr̃am. Fatigatur etiã aliqualiter visiua in cõpressione magnoꝝ spatioꝝ vel quãtitatẽ lr̃arũ. ⁊ id̃o Mesue in suo de appropriatis auctoritate Aristo. laudat plus exercitiũ per intuitum ad lr̃as mediocres dicẽs hoc auctoritate Aristo. sic exercitatio legẽdi lr̃as mediocres visum corroborat ⁊ sanitatẽ custodit.

¶ Et non ꝓlonget somnus eius super collũ.

¶ Hic ponit canonẽ ꝯseruationis sanitatis per somnuꝫ: ⁊ dicit ꝙ nõ dormiant super collũ. ¶ Notandũ ꝙ dormire super colluꝫ est dupliciter. Primo q2 homo sup collo sustentet ⁊ caput deprimatur: ⁊ hoc est malũ q2 est causa motus materierũ ad caput dupl'r. Primo ꝓpter sitũ capitis depressum. Scd̃o q2 collum dolet vnde trahunt materie que postea ad caput possunt transire. Scd̃o dormit homo super collũ. i. suppinus: sicut. H. hoc mõ loquẽdi vtitur p̄mo ꝓnosti. cõmen. 17. cũ dicit. Oportet vt cõsideres ne sit decubitus infirmi super collũ suũ cadens in ꝯsuetudine. Iste aũt decubitus nisi sit nãlis est valde malus: q2 superfluitates que deberẽt per nares purgari retinent. simil'r etiã nõ bene possunt eũari per palatũ. Unde. A. p̄mo cañ. fen. 3. de regimine per somnũ ⁊ vigiliaꝫ dicit. resupine dormire est maluꝫ: ad malas p̄parans egritudines facit apoplexiaꝫ ⁊c. qm̃ superfluitates ⁊c. retinent ⁊ per suos non incedunt cãnales sicut nares ⁊ palatum.

¶ Et scias ꝙ m'ltiplicatio coitꝰ ẽ nocibilior res oculo.

¶ Hic docet oculi ꝯseruationẽ per repletionẽ ⁊ euacuationẽ q̄buꝫ p̃ot ãnecti coitus inquãtũ fit in eo euacuatio. ¶ Circa quã parteꝫ est ꝯsiderandũ ꝙ coitus moderatus cũ oĩ ꝯditione posita fen. 20. ꝯfert: q2 euacuat materias: ex quarũ retentione posset fieri visus tenebrositas ⁊ alia mala accidẽtia: sed coitus superfluus nocet: ⁊ de hoc Aui. loquit cũ dicit. multiplicatio coitus. Quis autẽ coitus superfluus toti noceat: tñ notabil'r iter p̄tes corporis plurimũ videt nocere oculis. ⁊ cã est que ab Arist. quarta de ꝓble. 2. ꝓble. 2. 32. q2 in coitu fit multa humiditatũ nãlium eũatio: ⁊ etiã spirituuꝫ q̄bus maxime oculus indiget. Alia cã est q2 coitus multum nocet stõcho vt fen. 13. tracta. p̄mo vlti. ca. sed nocumẽtũ stomachi mediante cerebro multũ oculis cõmunicat: vt supra dicebat.

¶ Et similiter multiplicatio ebrietatis ⁊ impletionis cibi ⁊ etiam somnus super repletionem.

¶ Causa est nota: q2 in ebrietate cerebrũ valde nocet propter vini vapores: vnde ebrietas dicit trasileos. i. capitis iectigatio vel passio: vt in cõmen. afor. 5e partic. afor. 6. si inebriatus aliquis ⁊c. Repletio aũt ex cibo nocet oculis ꝓpter multã euaporationẽ ad caput ⁊ somnus super repletionem. causa est q2 in tali somno multi vapores eleuant ad caput tendẽtes. Et notãdũ ꝙ nõ solũ somnus post multaꝫ ciboꝝ repletionẽ nocet: imo statim post comestionẽ: q2 cũ cibus nondũ ad stomachi inferiora descendit: vapor qui ab eo eleuatur ascendit ad caput ⁊ ledit oculũ: ⁊ ideo talẽ somnũ generaliter Auicẽ. vituperat p̄mo cañ. fen. 3. cap. de regimine per somnũ ⁊ vigiliã. Ex q̄bus opꝫ accipere ꝙ pro custodia sanitatis oculi nõ opꝫ statim post cibũ dormire siue cibus sit superfluus siue cõuenientis quãtitatis vt in hoc apparebit capitulo.

¶ Et omnes cibi ⁊ potus grossi ⁊ oĩa vaporẽ emittentia ad caput: ⁊ de sũma eoꝝ est omne q̄d hꝫ acuitateꝫ sicut porrũ ⁊ ãdacocha: ⁊ omnia que exiccãt sup̄flue: de quoꝝ sũma est sal multus: ⁊ oĩa ex quibus generat vapor multꝰ sicut caulis ⁊ lens: ⁊ omnia que diximus in areolis medicinarũ singularĩi que sunt proportionata ad hoc sunt nocitiuo oculo.

¶ Hic ponit regimen per cibū ⁊ potū. ¶ Ad cuius itellectū ꝯsiderandū est ꝙ Aui. in q̄nq̃ gn̄a reducit cibos ⁊ potus oculis nocitiuos. s. in cibaria grossa: vt sunt legumina ⁊ carnes vaccine ⁊ similia. ⁊ dicunt̃ grossa q̄ꝛ grossuꝫ gn̄ant humorē: siue sit grossities terrea sicca sicut est caseus ⁊ caro salita: siue sit grossities viscosa sic̃ pisces. Unde Aui. z. can̄. ca. de piscib⁹. dicit ꝙ acquirūt cecitatē: ⁊ ista cibaria nocēt q̄ꝛ spiritū visibilē ingrossant: ⁊ ideo multū vituperant̃ carnes vaccine ab Alchana mosali lib. p̄mo ca. de reb⁹ nocentib⁹ oculo. ca. 4. ¶ Scd̄s ordo cibarioꝝ est eoꝝ que mittūt vaporē ad caput: ex qb⁹ gn̄at̃ multus vapoꝛ. ¶ Sed diceret aliquis q̄re Aui. dixit vaporē mittentē ad caput: postea dixit: ex qbus generat̃ multus vapoꝛ. ¶ Dd̄m ad hoc ꝙ res pōt dici vaporosa tripliciter. Uno mō mālit̃ q̄ꝛ subijcit̃ pro mā̄ vapoꝝ sicut sunt oīa grossa nō vincibilia a calido in digōne: sicut sunt fructus ⁊ legumina. Unde. A. fen. 13. ca. de egritudinib⁹ stomachi nihil adeo vaporosum: vt fructus ⁊ legumina etiaꝫ ponunt̃ vaporosa: vt. A. fen. 13. trac. 5. ca. p̄mo. explicat de lente ⁊ faseolo. Fabe etiā sunt vaporose: vt in cōmen. regi. acu. sup illo verbo. ptisana v̓o ordeacea. Secūdo mō aliq̄ dicunt̃ vaporosa actiue: q̄ꝛ sui caliditate cū obuiant mā̄eb⁹ illas euaporāt sicut calida: vt alliū. vnde. 4. regi. acu. cōmē. 94. Alliū fissam. i. vētositatē facit. Uinū etiā ponit̃ hoc mō esse vaporosum: lꝫ etiā vinū sit mā̄ vapoꝝ. Notādū tamē ꝙ illa que sunt actiue vaporosa nō semper faciūt vaporē: imo q̄nq̃ vapores ⁊ vētositates dissoluūt sicut q̄n nō inueniūt materiā a qua vaporē eleuent. Et ꝑpter hanc cām̄ alliū in qbusdā facit ventositatē ⁊ dolorem ventosum: ⁊ in qbusdam sedat dolorē resoluendo ventositatem: vt. 12. terapen. 8. cap̄. vbi alliū dicit tyriacaꝫ rusticoꝝ. Tertio aliqua sunt vaporosa mālit̃ ⁊ effectiue simul sicut radix que comedit̃ ⁊ raffanus: q̄ꝛ hꝫ partes humidas grossas que ꝯuertunt̃ in vaporē ⁊ habēt partes calidas acutas que vaporē gn̄ant: ⁊ iō sunt multe euaporationis. Auicē. ergo dixit. vaporē emittētia. quantū ad ea que agunt vapores effectiue vel actiue ⁊ mālit̃. ⁊ dixit. et omnia ex quibus generat̃ multus vapoꝛ quātū ad ea que sunt materialiter vaporosa. ¶ Considerandū vlterius ꝙ vapoꝛ pōt dupl'r accipi. Uno mō ꝑprie vt distinguit̃ ꝯtra ventū sicut vapoꝛ dicitur quādo quiescit: sed vētus quādo mouet̃ vt zoar lib. z. tract. 7. ca. 28. ⁊ hoc mō nō sumit̃ vapoꝛ hic. Alio mō sumit̃ large pro vapore vel vento vel fumositate: ⁊ isto mō hic sumit̃. ¶ Tertiū genus ciboꝝ visui nocentiū est habentiū acuitatē sicut porrū ⁊ andacocha ⁊ species trifolij: ⁊ sic intelligat̃ de cepe ⁊ similibus. Causa aūt est: q̄ꝛ eoꝝ acuitate corrumpunt sanguinē: vnde malus generat̃ spūs similiter: q̄ꝛ ista acuta mouēt similiter vapores ad caput. ¶ Quartum genus est ciboꝝ exiccātiū sicut multus sal. ⁊ causa est: q̄ꝛ oculus ꝯsistit plus in ꝑportione humiditatis: ⁊ ideo humidi defectus maxime sibi nocent. Ex hoc apparet quare Auicē. nō fecit mētionem de humectantibus rebus. causa est q̄ꝛ exiccantia ꝑprius nocent visui q̄̃ humectātia. ¶ Quintū genus ciboꝝ est eoꝝ qui a ꝑprietate nocent: sicut. v̓. g. anhetum: ⁊ hoc forsan voluit dicere ꝙ sunt ꝑportionata. i. que hn̄t ꝑportionē vel ꝑprietatē que nocēt.

¶ Et scias pro multitudo vniuscuiusq̃ duoꝝ. s. somni ⁊ vigiliarum est vehementer nocitiua oculo ⁊ magis cōueniēs ei est tēperamētū vniuscuiusq̃ eoꝝ.

¶ Hic cōplet canones ꝯseruatiuos per somnū ⁊ vigiliā. Causa aūt eius qd̄ dicit est. q̄ꝛ somnus superfluus resolutionē ꝓhibet: vnde caput repletur ⁊ tandē oculi: sed vigilie nimis resoluūt: vnde corpus exiccatur. ⁊ sicut somnus per se facit euenire egritudines repletionales: ita vigilia per se facit accidere egritudines inanitionis: lꝫ vtrūq̃ posset vtrūq̃ facere euenire. ¶ Sed dices tu esto ꝙ homo peccaret in altero istoꝝ ad qd̄ debet mag̃ declinare. ¶ Dicendū ꝙ in corpore tēperato eēt difficile rn̄dere: ⁊ eēt plus respōsio estimatiua q̄̃ alia. in corporib⁹ aūt distēperatis si sint apta morbis repletionalibus plus debēt peccare in vigilijs. si aūt sint apta morbis resolutionis plus debent peccare in somno.

¶ Res aūt quarū vsus confert oculo ⁊ cōseruat virtutem ei⁹ sunt ea que fiunt ex anthimonio ⁊ thutia sicut spes thutie nutrite cū aqua sansuci ⁊ aqua feni. ⁊ facere colyrium omni hora ex aqua feniculi est mirabile ⁊ magni iuuamenti: ⁊ infrigidatio granati dulcis est mirabilis etiam: ⁊ puluis etiā factus ex granatis vtrisq̃ cum pulpis suis decoctis in thanor cum melle: ⁊ sicut scies illud in loco suo: ⁊ ex eis autem que abstergunt oculum ⁊ acuunt ipsum est submergi in aqua clara et aperire oculum in ipsa.

¶ Hic Auicē. nominat res que ingrediuntur conseruationeꝫ sanitatis oculi: ⁊ res nocentes vt eas euitemus. Primo ergo enumerat res ꝯferentes. Scd̄o nocentes. ibi (Renū aūt visui.) ¶ Ad intellectum prime partis considerandum ꝙ res que oculi sanitatē conseruant: vt ponit Mesue in suo de appropriatis faciunt hoc quinque modis. quedam faciunt hoc suam superficiem seruando in sua dispositione naturali: scilicet bene politaꝫ ⁊ tersam. quedā cōseruando cōplexionem naturalem. quedam faciunt hoc cōseruando sui debitā organizationem. i. talem compositionem quam habēt. verbigratia suam figuram. quedā faciūt hoc seruando debitam vnitatē partium. ⁊ quedam cōfortando spirituꝫ visibilem. In istis enim proportionatis stat oculi sanitatis. Auicē. ergo enumerat res visus sanitatē conseruantes quātum ad has intentiones: ⁊ hoc quantū ad ea que extrinsecus applicātur. Nam anthimonium ⁊ thutia cum sint medicine frigide ⁊ sicce sine mordicatione ⁊ maxime tuta cōueniunt cōplexioni frigide ⁊ sicce pellicularum oculi quibus occurrunt: ⁊ sic oculi complexionem seruant scilicet quantū ad tunicas: etiam inquantū prohibēt materias in oculum recipi: ⁊ cōfortant partes eius ⁊ aggregāt. Possumus dicere ꝙ conseruant debitam organizationē ⁊ vnitateꝫ. Unde Serapio capitulo de thutia. Thutia lota desiccat humiditates que veniunt ad oculum ⁊ prohibet eas venire ⁊ ingredi tunicas eius. Aqua v̓o feniculi habet cū sua ꝑprietate abstergere leuiter superficiem oculi: ⁊ ideo eius sanitatē cōseruant superficiem tenendo leuem. sua etiā ꝑprietas est multa in visu: vt omnes auctores affirmant: vnde animalia exeuntia de cauernis natura decocta fricant oculos super feniculo ⁊ comedunt: vt Mesue ponit et Serapio ⁊ Diascorides. Infrigidatio autē granati dulcis cōfert propter suam debitā frigiditatē qua cōuenit frigiditati oculoꝝ ⁊ per lenitatē ⁊ aliquā leuem abstersionē q̄̃ per suā dulcedinē habet: et ideo duabus intentionib⁹ cōseruat oculi sanitatē. s. cōseruādo cōplexionē ⁊ tenendo superficiē lenē. ¶ Sed tu dices quare Auicē. dixit īfrigidatio granati. Amplius quomodo res frigide ⁊ calide que sunt cōtrarie cōseruāt oculi sanitatē: ⁊ ex hoc vnum effectuꝫ inducunt. ¶ Dicenduꝫ sicut sumit̃ ab Aristo. ꝑble. 9. ꝑble. 9. nō est incōueniens res cōtrarias conferre oculo diuersimode. Sanitas enim oculi nō cōsistit in natura vna: sed in pluribus. Ea ergo que sui cōplexionē seruāt possunt esse frigida ⁊ possunt esse sicca que ab extra occurrūt: ea que sui organizationē ⁊ superficiē cōseruāt ⁊ que laxum prohibēt possunt esse calida inquantū abstergunt et frigida stipticando. ¶ Ex quibus soluit̃ secūda instātia: ⁊ apparet solutio ad primū quesitū. Nam Auicē. posuerat multam vtilitatē aque feniculi que est calide cōplexionis. Si dixisset granatū conferre credidisset quis ꝙ hoc esset inquantū dulce lenitiuū non inquantū habet aliquā frigoris mensurā: vt ergo ostendat ꝙ etiam per sui debitam infrigidationē potest conferre dixit. infrigidatio granati dulcis. dixit aūt dulcis: q̄ꝛ purum granatū acetosum esset nimis infrigidans vel mordicans: ⁊ ideo granati acetosi expressio nō approximatur nisi dulcoret̃ cū melle vel alia re. ⁊ in hoc Auic. sequit̃ modum loquendi Rasis in cōtinente libro scd̄o cap̄. z. vbi dicit sic loquens de rebus cōuenientib⁹ oculis. Refrigeratio que fit ex succo granatorū ⁊ vocatur abstersio oculorū ⁊c̄. Puluis v̓o granatorū duorū. s. dulcis ⁊ acetosi vel aqua. i. expressio eorum: vt habet littera alia confert: q̄ꝛ abstergit ⁊ temperate infrigidat et stipticat oculi partes: ⁊ hoc facit per diuersas virtutes que sunt in isto medicamine cuius compositionē scies in loco suo. s. tract. 4. 1. cap̄. Submergē oculos in aqua clara dicitur ꝙ confert. Primo per aliquam vim lauatiuā. Secūdo q̄ꝛ confortat spirituꝫ visibilem aggregando eū. Ex quo apparet quis debet esse cui hoc cōfert: q̄ꝛ homo calide complexionis in oculis ne excessus frigoris aque debilitaret debilē calorē habētis oculū frigide cōplexionis. Secūdo in quo tempore debet fieri: q̄ꝛ maxime in estate q̄ꝛ oculi sunt calidiores. Tertio quale vas debet esse: q̄ꝛ dicit̃ a quibusdaꝫ ꝙ vas debet esse viride vitreum: vt viriditate cū claritate conferat. Quarto aq̄ debet esse clara ne turbulētia sua oculos exasperet. ¶ Ulterius est considerandū. Diceret aliquis quare Auicen. nō nominauit res visui conferentes que comedunt̃ vel bibuntur. ¶ Dicendū ꝙ si posuisset bene fecisset: tamē dedit intelligi ex his que supra dixerat: cū enumerauit cibaria mala. ¶ Considerandū etiā circa expositionē vocabuloꝝ ꝙ thutia nutrit̃ quando ipsa in aliquo succo vel aliquo liquore infunditur. Dicit̃ autem nutriri ⁊ lauari. Nutriri est quādo vis ꝙ thutia recipiat virtuteꝫ a liquore in quo infundis: ita ꝙ virtus liquoris remaneat in thutia. Fit aūt hoc duob⁹ modis. Primo permittendo longo tempore thutiam in liquore permanere. Secūdo in mouēdo thutiā vt ad se trahat liquorē. Lauare aūt est quādo solū vis īmunditiā vel partes acutas abijcere q̄̃uis nō cures ꝙ virtus liquoris in thutia remaneat ⁊ fit agitādo thutiā cū aqua post eius triturationeꝫ ⁊ quietē cum

aqua vel

aqua vel aliquo liquore. Auicen. ergo hic potest ĩtelligere per thutiam nutritam siue sit nutrita siue lota. Modus autem preparationis ⁊ factionis thutie: vide a Seruitore ⁊ a Serapio. c. de thutia. Sansucus. i. maiorana vel persa. in tenor. i. instrumentum siue vas in quo fit talis decoctio. aqua feniculi. s. distillationis vel decoctionis vel aqua que resudat ab eius virgultis cũ ad ignem ponunꝫ: quã multum laudat Diascorides ⁊ Serapio.

¶ Rerum autem visui nocibilium alie sunt operationes ⁊ motus ⁊ alie sunt cibi ⁊ alie sunt dispositiones cõuersionis in cibis.

¶ Hic Aui. enumerat res visui nocẽtes. Et pͦ pmittit diuisionem. Scdͦo mẽbra diuisionis exequiꝫ. ibi (Operatiões.) ¶ Circa quaꝫ partẽ intelligẽdũ est ꝙ operationes dicunꝫ actiões virtutum: sed motus dicunꝫ agitationes vel motiones ille vel ad illud ꝯsequentes: vel alij motus. vͦ. g. vomitus est virtutis oꝑatio: sed agitatio facta in cerebro a vomitu nõ dꝫ dici operatio sed motus. Silr̃ potatio vini est operatio: sed iectigatio vel calefactio facta in cerebro dꝫ dici plus motus. Silr̃ balneatio est motus ⁊ non est ꝓprie operatio. ¶ Sed tu dices qũo operationes virtutũ nocent oculis cũ virtus sit posita ad salutẽ ĩ aĩali: vt Gal. 3. de crisi. 8. cap̃. ⁊ Dicẽdũ ꝙ virtutis operatiões ĩdebite facte sunt cause nocumẽti nõ tñ cũ debite fiunt. ¶ Scdͦo ꝯsiderãdũ ꝙ dispões ꝯuersionis. i. trãsmutatiõis in cibis sunt dispões in digestiõe ciboꝝ: qꝛ digestio cõuersio est. Differt enĩ nocumẽtũ a cibo malo ꝓueniens ⁊ nocumẽtũ qdͦ ꝓuenit ab eo ꝓpter ꝯuersionẽ: qꝛ cibus posset esse bonus: ⁊ tñ conuersio sua mala in stomacho faceret eum nociuum.

¶ Operationes autem ⁊ motus sunt sicut omnia que exiccant sicut coitus plurimus: ⁊ longitudo aspectus ad luminosa ⁊ legere subtilia superflue. medium enim in eo confert. similiter operatio paruorum ⁊ somnus super repletionem ⁊ cenam: imo oportet illum qui in visu habet debilitatem expectare donec digestio fiat: deinde dormire: ⁊ omnis repletio nocet ei: ⁊ omne qdͦ exiccat naturam nocet: ⁊ omne quod sanguinem turbidat siue sit de rebus salsis siue acutis siue alijs nocet ei: ⁊ ebrietas nocet ei.

¶ Hic exequiꝫ. Et pͥmo enumerat res visui nocẽtes que sunt operatiões ⁊ motus. Scdͦo que sunt cibi. ibi (Cibi vͦ.) Tertio que sũt dispões cõuersionis in cibũ. ibi (Cõuersio aũt.) ⁊ Prima in tres. Primo enumerat quasdã res nocẽtes que sunt oꝑatiões ⁊ mot⁹. Scdͦo spãliter ostẽdit de operatiõe que est vomitus. ibi (Uomit⁹ aũt.) Tertio cõplet narrationẽ haꝝ reꝝ. ibi (Balneo.) ¶ Considerãdũ ꝙ per operationeꝫ paruoꝝ possumus intelligere ſm quorũdã expositionẽ fletũ: qꝛ paruoꝝ ⁊ pueroꝝ. s. inuicẽ est plorare. Ista tñ expositio lꝫ sit rhetorica: nõ tñ est ad mentẽ Aui. qꝛ statiꝫ dicet: ⁊ fletus plurimus: ⁊ ideo ꝑ oꝑationẽ paruoꝝ ĩtelligem⁹ artes circa minutissima sicͭ est ars faciẽtiũ ornamẽta de margaritis ⁊ ꝑforantiũ acus minutas ⁊ silia: ⁊ cõcordat cũ dicto Aui. trac. 4. 2. ca. vbi resumit hoc cũ dicit. ⁊ similiter actiões minute. ¶ Scdͦo ꝯsiderandũ ꝙ oẽ qdͦ naturaꝫ. i. ventrem exiccat. i. stipticat nocet: qꝛ est cã motus fumoꝝ ad caput ⁊ materierum corruptarum.

Dubm 2m ¶ Dubitaꝫ qd sit pei⁹ oculis: an ventrẽ esse nimis solutuꝫ an nimis stipticũ. ⁊ Ur̃ ꝙ vẽtrẽ eẽ nimis fluxibilẽ sit peius: qꝛ Ari. ꝓble. 4. ꝓblema. 3. querẽs cãm quare eunuchi nõ habẽt acutũ visuꝫ. rñdet ꝙ est ꝑꝑ fluxibilitatẽ vẽtris eoꝝ: vñ dicit eunuchis crura inflanꝫ ⁊ vẽtres bñ fluxibiles sic deorsum mutato humido. ⁊ In ꝯ̃riũ Auicẽ. qui de sola ventris stipticitate facit mẽtionẽ. ⁊ Dõm ꝙ vẽtris fluxibilitas est peior in faciẽdo euenire egritudies inanitiõis vel exiccatiõis oculi: sed cõstrictio vẽtris põt dici peior in faciẽdo venire egritudines repletiõis vel mãles. ¶ Sed tunc postea restat querere que egritudines sunt peiores an materiales an egritudines inanitiõis in oculo. ⁊ Et dõm ꝙ egritudo large põt dici peior tribus modis. Uno mõ ex difficultate curatiõis: ⁊ vt sic est peior morbus oculi ꝑ viam inanitionis: qꝛ difficilius est curare morbos inanitionis ꝙ̃ repletionis: vt ponit Mesue in suo de consolatiõe medicinaꝝ. penul. ca. Alio mõ dici peior intẽtiõe lesione operationis: ⁊ hoc modo videmus oculũ fortius ledi pͥsentijs materieꝝ ꝙ̃ resolutionibus ⁊ exiccationibus nisi quis vellet exiccationẽ nominare humoꝝ oculi eruptionẽ: ⁊ ſꝫ hoc equaliter lederẽt materiales egritudines in vltimo: ⁊ egritudines inanitionis in vltimo: qꝛ vtraqꝫ ducit ad cecitatẽ. Tertio modo põt dici egritudo peior pluralitate modoꝝ eius ⁊ plurium euentuuꝫ: ⁊ vt sic egritudines mãles sunt peiores: qꝛ pluries accidunt: ⁊ qꝛ sunt plurium modoꝝ ꝙ̃ sint egritudines oculi exiccatiõis. Ex qbus apparet solutio ad cõtraria. ¶ Tertio est ĩtelligendum ꝙ illa q̃ sanguinẽ turbidãt sunt salsa: ⁊ hoc ꝑ cõuersionẽ ad siccitatẽ terreã. ⁊ acuta: ⁊ hoc per inflãmationẽ ⁊ ebullitionẽ siue alijs sicut vaporosa ⁊ generãtia sanguinẽ melĩcũ. Ex sanguine aũt turbido fit spũs turbidus. Reliqua que in hac parte ponunꝫ sunt declarata superius.

¶ Uomitus aũt confert ei inquantum mundificat stomachum: ⁊ nocet ei inquantũ mouet materias cerebri ⁊ expellit eas ad ipm: ⁊ si nõ fuerit excusatio quin fiat: tunc opꝫ vt fiat post cibum ⁊ cum facilitate.

¶ Hic spãliter ostẽdit de vomitu qũo se habeat in nocẽdo ⁊ iuuando ⁊ qualiter dꝫ fieri. ¶ Ad cuius ĩtellectũ est ꝯsiderandũ ꝙ Aui. de vomitu duo dicit. Primo qualiter ꝯfert ⁊ qualr̃ nõ. ⁊ pꝫ. Scdͦo qualiter ꝓuocetꝫ si eius necessitas est: qꝛ fiat faciliter: sed cum fit post cibũ facilius fit: ⁊ ideo post cibuꝫ fieri dꝫ semꝑ: tñ Aui. vult ꝙ recordemur aliarũ cõditionũ q̃ debent attendi in prouocatione vomitus que ponunꝫ lib. 1. fen. 4. cap̃. de regulis vomitus.

¶ Sed vt clarius appareat mens Aui. dubitaꝫ: vtrũ vomitus cõferat in egritudinibus oculi. ⁊ Et videꝫ ꝙ nõ ꝑ Aui. pͦ cañ. fen. 4. ca. de vomitu. vbi dicit. Et vomitus qdem corpori confert sed visui nocumẽtũ facit. Idem sumiꝫ de mẽte Halya. 1. prac. ca. 12. cap̃. de regimine corporis ꝑ mũdificationẽ. Probaꝫ rõne. illud qdͦ nocet auribus multo magis nocet oculis: ſꝫ vomitus est hmõi: ergo ⁊c. Maior est nota: qꝛ oculus est sensibilior ꝑs ꝙ̃ auris. ponitur eniꝫ mẽbrũ sensibilissimũ a Gal. 13. terapẽ. vlt. c. ⁊ a Rasi in. 2. ꝯtinẽtis. Minor est Aui. primo lib. fen. 4. cap̃. de vomitu. vbi dicit. Uomit⁹ cũ suis iuuamẽtis plerũqꝫ affert egritudines sicut generat surditatẽ. Amplius illud maxime nocet oculis in quo de oculoꝝ custodia maxime sollicitamur: ſꝫ hoc est in vomitu. Aui. eniꝫ pͥcipit pilas sup oculos teneri cũ fit vomitus. ⁊ In ꝯ̃riũ arguiꝫ ꝑ Auicẽ. fen 4. ca. 13. vbi dicit. Uomitus remouet grauitatẽ que accidit capiti ⁊ clarificat visum. ⁊ Dõm ad hãc dubitationẽ: vt. A. ĩnuit ꝙ egritudines oculi vel sunt sine mã: ⁊ de istis nõ dubitaꝫ: qꝛ vomit⁹ nõ ꝯfert sed nocet. Uel sunt egritudines mãles: ⁊ iste vel sunt de mã oculo appropriata q̃ iã in eo gescit: vel sunt de mã cerebri vel stomachi vel alioꝝ mẽbroꝝ. Siqdẽ egritudo oculi sit de mã q̃ iam in oculo gescit vomitus nocet sicut. vͦ. g. in cataracta cõfirmata. Rõ ẽ: qꝛ vomit⁹ nõ euacuat illã mãꝫ: imo agitat eã: ⁊ facͭ magꝭ mãꝫ fluere ad oculũ. vñ ĩ. 2. ꝯti. patiẽtes cataracta nõ debẽt vomere: qꝛ vomit⁹ ĩducit fluxũ reumatũ. Si vͦo fit de mã cerebri ẽt vomit⁹ nõ cõfert. Rõ ẽ: si vomit⁹ in egritudinib⁹ cerebri nõ ꝯfert: nisi ille sint in stomacho frido: alr̃ a stõcho facte: ꝗ multominus ꝯfert egritudinibus oculoꝝ q̃ a cerebro pendẽt: ſꝫ sic est ꝙ vomitus nõ cõfert in passionibus cerebri q̃ nõ sunt a stõcho: vt. A. supra fen. 1. c. de cañ. vlibus curatiõis egritudinũ cerebri. vbi dicit. Uomitus est ex eis qbus nõ est iuuamẽtũ in curis egritudinũ capitis nisi fiãt ꝑ cõitatẽ mãe in stõcho. Et si cogeremur restringere auctẽꝫ istã Aui. dicẽdo ꝙ in egritudinibus capitis de mã capiti appropriata vomitus ꝯferat qdͦ dico: qꝛ Alexã. pͥmo. prac. cap̃. de epilepsia cerebrali. vbi post capitis purgationeꝫ expedit vomitibus exagitare corpus. Dicemus ꝙ cũ ille vomitus sit valde violẽtus si dꝫ ĩde mãm trahere plus nocebit oculis ꝑ cõmotionẽ ꝙ̃ iuuet ꝑ mãeꝝ capitis euoneꝫ. Si vͦo fit de mãebus alioꝝ membroꝝ a stõcho: dico ẽt ꝙ vomitus nõ ꝯfert. Rõ est: qꝛ ab alijs membris materia ꝑ vomitũ nõ potest euacuari nisi fit vomitus valde violẽtus: sed talis vomitus nocet oculis ꝑꝑ multã cõmotionẽ. Aui. ꝗ ponẽs ꝓ certo ꝙ vomitus nocet in oĩbus egritudinib⁹ oculi nisi sint egritudines a stõcho: iõ de oĩb⁹ omisit ⁊ solũ dubitauit an in egritudinib⁹ oculi depẽdẽtibus a stõcho ꝯferat vomitus: ⁊ in hoc nulla est rñsio nisi illa quã Auicẽ. facit. s. ꝙ in vomitu est iuuamẽtũ ⁊ nocumẽtũ ei. s. oculo. est iuuamẽtũ inquãtũ mũdificat stõchum. ⁊ ex hoc mãe que vadũt a stomacho ad oculũ aut debẽt ire purganꝫ. est aũt nocumẽtũ inquãtũ mouet mãs cerebri. i. mãs q̃ sunt in cerebro siue venerit a stõcho siue sint ꝯgregate in cerebro. ille aũt mote ꝑꝑ violẽtiã vomit⁹ pellunꝫ ad oculũ ꝑꝑ cõmotionẽ in eo factã: ⁊ ꝑꝑ debilitatẽ quã hꝫ ex egritudine: ⁊ hoc est qdͦ dicit. ⁊ expellit eas. s. vomitus. i. est cã expulsiõis ad ipm. s. oculũ. Et iõ si necessitas cogit ad faciendũ vomitũ: qꝛ mã stõchi a qua ꝓuenit egritudo in oculo nõ põt mũdificari nisi vomitu: tũc opꝫ ꝙ fiat faciliori mõ quo est poẽ vt non fiat in oculis multa agitatio. Facilius aũt fit vomit⁹ post cibũ: ⁊ iõ tũc est melius illũ facere ⁊ fit cũ minori agitatione: ⁊ hoc est qdͦ dicit. ⁊ si nõ fuerit excusatio quin fiat vomitus: tũc opꝫ ꝙ fiat post cibũ ⁊ cũ facilitate. ⁊ iõ Rasis scdͦo ꝯtinen. auctoritate Ruffi. ẽt post comestionẽ pͥcipit vomitũ in obscuritate visus. Si aũt mã stõchi posset alr̃ mũdificari ꝙ̃ vomitu: nõ opꝫ tẽtare vomitũ: qꝛ illa est via ĩfallacior: sed euacuare cũ vomitu fallacior est cũ possit eẽ cũ ĩforma- Dubm 3m

tione oculi ꝓpter motū in eo factū. ista aūt est vna fallacia in cura vt a. G. sumit. 14. terapē. c. de cura morbi in quantitate. Ex quibꝰ iam dictis soluunt contraria que procedunt suis vijs.

Et balneatio nocet ei ⁊ somnus superflue nocet ei ⁊ fletus plurimus ⁊ multitudo flobothomie ⁊ ꝓprie cuȝ ventosis continuis nocent.

Hic cōplet narrationē reꝝ premissaꝝ. Considerandum ꝙ balneatio est ꝓprie in aqs artificial'r calidis que dicunt stuphe q̄ nocent: qꝛ resoluūt spūs ⁊ relaxant. Multitudo aūt flobothomie nocet ꝑ spūum eūoneȝ: ⁊ qꝛ ventose maxime circa partes colli euacuant sanguinem subtilem: iō ille maxime nocent.

Dubm 4m Sed diceret aliqs imo vident ꝯferre oculis: vt appet ꝑ li. fen. 4. c. de vētosis. vt ponit ꝙ vētose sup lacadan. i. supra loco vbi collū capiti ꝯiūgit tenēt vicē cephalice: ⁊ cōferūt mēbris q̄ sunt in facie sicut dētes ⁊ oculi. Et posterius ponit ꝙ ꝯferūt egritudinibus oculi: imo hec est maior eoꝝ vtilitas. In ꝯtrium Aui. Dōm ꝙ vētosarū appositio pōt fieri pauca: ⁊ in istis pōt in egritudinibus oculi eē iuuamētū qꝛ mām euacuāt ⁊ attrahūt ad ꝯtrium si posterius ponant. s. in collo: vel pōt eaꝝ approximatio fieri frequēter ⁊ cū multo vsu: ⁊ tunc ipse lȝ possint ꝯferre euacuādo mās: tñ eaꝝ appebit nocumētū qꝛ debilitatabūt visum ꝓpter multā eūoneȝ sanguinis subtilis ⁊ spūs: lȝ forsan plus hoc faciat flobothomia: ⁊ iō etiā multitudo flobothomie posito ꝙ iuuet in passionibus oculorum vel in alijs passiōibus eūando materias: tñ defectū visus īducit. ⁊ simile verbū sumit ab Aui. supra ca. de apoplexia. vbi vult ꝙ illi q vtunt flobothomia ꝑ sanguinē melācholicū multitudine iuuant: sed in fine nocent qꝛ cerebrū debilitāt: nō ḡ flobothomia nocet nisi cum multa fuerit ⁊ sil'r ventose: ⁊ hoc est qḋ Aui. dixit. multitudo flobothomie. i. extractiōis sanguinis ⁊ ꝓprie cū vētosis cōtinuis nocet. Ex quibus apparet solutio ad cōtraria: qꝛ lȝ vētose illis egritudinibus conferant: tamen cum hoc possunt facere nocumentuȝ debilitando visum: quod nocumentū posterius apparebit.

Cibi v̄o salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi qui ledūt os stomachi sunt cepe ⁊ porri ⁊ allia ⁊ bedarungi comesta ⁊ oliue mature ⁊ anhetum ⁊ caulis ⁊ lens.

Hic enumerat res oculis nocētes que sunt cibi. Intelligenduȝ ꝑ cibos large illud qḋ comedit ⁊ bibitur. Considerādū ꝙ littera que dicit. q ledūt os stomachi. pōt dupl'r exponi. Primo qꝛ cibi salsi acres. i. acuti ⁊ vaporosi nocēt oculis: qꝛ ledunt os stomachi: ⁊ qꝛ stomachus cerebro alligat: iō mediāte colligatiōe tali nocēt cerebro: ⁊ hoc dixit Auic. vt ostendat ꝙ ista cibaria dupl'r pñt nocere oculis. Uno mō corrūpēdo sanguinē agēdo in eū ⁊ material'r generādo: ⁊ de hoc dixit supra. Alio mō nocēdo stomacho: ⁊ de hoc loquit hic. Cā aūt quare ista nocēt ori stomachi est: qꝛ salsa ⁊ acuta exiccāt ⁊ mordicāt stomachū: sed vaporosa ꝓhibēt eū a ꝯstrictione sup cibo. Alio mō pōt exponi littera vt intelligatur ibi vnum ⁊ vt dicat. Cibi v̄o qui nocēt oculis sunt salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi: ⁊ q ledūt os stōchi. q. d. ꝙ ēt alia cibaria ⁊ si nō eēnt sasa vel acria vel vaporosa dūmō ledunt os stomachi nocēt sicut ipe exēplificat de oliuis maturis q̄ ledūt mollificādo stomachū. dixit aūt maturis qꝛ īmature cōdite aliquo mō roborāt: vñ appetitū excitāt: vt. G. z. alimētoꝝ. c. 25. lȝ oliue cōdite ꝓpter salē ēt noceant: vt sumit a Jesu tractatu. 3. zz. c. Bedarūgi idest ozimū maius: qꝛ est mali nutrimēti stomacho nocet. Uñ Gal. z. alimētoꝝ. ca. 53. de basilicō dicit. Cacochimū enim ⁊ malū stomacho ⁊ indigestibile oē olus hoc vere itaqȝ dices ipm. ⁊ in hoc alij auctores cōcordāt. dixit aūt comestibile qꝛ bedarūgi emplastratū sui calefactione cū aliq̄ aromaticitate pōt stōchū cōfortare: qꝛ suba eiꝰ grossa nō ꝑtrāsit. Anhetū lȝ sit vaporosū ⁊ calidū ⁊ siccū: tñ credit ꝙ ꝓprietate plus noceat visui.

Dubm 5m Dubitat qꝛ caules in nostro climate sunt in multo vsu: vtruȝ noceāt visui. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ qḋ lenit nām videt visui cōferre cū siccitas nāe noceat vt. A. hic. sȝ caulis vt cōiter ꝑparat qꝛ nō eijcitur ꝑma aqua lenit nām: vt. z. alimē. c. 4z. ⁊ tertio de simplici medicina distin. 3. c. 1. ⁊ oēs cōueniūt. Amplius qḋ maxime ebrietatem sedat videtur esse de rebus ponēdis inter ea q̄ oculuȝ iuuant cum ebrietas ⁊ nocumentū vini sit oculis magnū: sed caulis sedat ebrietatē ⁊ nocumentū vini: vt. A. primo cañ. fen. 3. c. de regimine aque ⁊ vini. ⁊ supra fen ꝑma caplo de soda ab ebrietate. dicit. Et in caulibus quidē est ꝓprietas qua vapores a capite ꝓhibent. Et in hoc videt contradictio inter sermones. A. qꝛ ibi ponit caules ꝓhibere vapores: ⁊ hic ponit eos vaporosos. Idē Arist. sentit ꝓble. 3. ꝓble. 17. c. 4. In ꝯtrium est. A. ⁊ Rasis. z. continētis ⁊ omnes medicine auctores. Ad intellectū est ꝑmo considerandū ꝙ quāuis caules sint multaꝝ maneriēꝝ: tñ hic est sermo de caule vsuali qui ab auctoribus ponitūr quādoqȝ frigide ⁊ sicce complexionis: ⁊ hoc propter partem terream quam hȝ. ⁊ quandoqȝ ponit calide ⁊ sicce: ⁊ hoc ꝓpter partem nitrosam quā in superficie hȝ inter quas ptes pōt decoctio separare: vt Aui. explicat. z. cañ. 1. ca. Et iō si multum coquatur ⁊ aqua abijciat cōstringit ventrē. Uñ Ari. in preallegato ꝓble. loquēs de caule dicit. Ad vehemētes diarias vtunt ipso medici elixātes vehemēter. Si aūt nō multum coquat ⁊ sua decotio sumat soluit ventrē. Uñ. A. preallegato ca. loquens de caule. Aqua eius est solutiua: ⁊ corpus eius est stipticuȝ. Itē. G. tertio de simplici medicina distin. z. 7. caꝑ. al'. distin. 3. caꝑ. 1. Et propter suaȝ nitrositatē hȝ caulis: ꝙ trahit cū ponitur super caput puerorum. Secundo est considerandum ꝑ qōne hac ⁊ pro qualibet que de huius simplicibus fieri posset: ꝙ caulis vsus pōt esse in comestiōe ⁊ in applicatione extra per modū emplastri vel colyrij. Uel aliter hic est sermo de caule ꝺm ꝙ est cibus: qꝛ vt sic vt appebit oculis nocet. nō aūt est sermo de eo vt extra applicat. posset. n. conferre oculis per aliquam repercussionē ⁊ abstersioneȝ quā faceret succus eius. Unde Rasis scḋo continentis auctoritate Dia. Succus cauliū iuuat obscuritatē visus ⁊ debilitati. Et isto mō possunt multe ꝯdictiones solui etiā de alijs rebus sicut apparet de anheto ꝙ multum dicit nocere oculis. s. in cibo sumptū: ⁊ tñ extra approximat oculis vt medicina iuuās. Unde Zoar tracta. 8. primo ca. inijcere in oculis olei rosati partes duas ⁊ tertiā de anheto. ⁊ in. c. z. idē ponit. Simil'r cepe est de rebus que comeste maxime nocent oculis: ⁊ tñ exterius approximate cōferunt. Uñ scḋo cañ. c. de cepe. Succus eius qḋ comedit abstergit visum. Etiam de caule dicemus ꝙ sumptus in cibo nocet oculis: tñ positus extra loco medicine pōt iuuare. vñ cañ. z. caꝑ. de caule. obtenebrat visum cū hoc tamē quod ponit in alcophol. i. quāuis ponat vt medicina iuuans in alcophol. i. in medicina colyrij: vt large sumat hic alcophol etiaȝ ad colyria. ⁊ istū modum soluēdi has ꝯdictiones Auic. inuit cū dixit in lr̄a loquēs de cibis nociuis oculo comesta quasi dicat ꝙ extra positi possunt iuuare. Tertio attendendū ꝙ caulis vsus potest esse in corporibus sanis ⁊ in corporibus actu egris. Siquidem sit caulis vsus in corporibus egris ipsi possunt cōferre visui inquātum cōferūt passionibus illis a qbus visus posset noceri: sicut verbi gratia si hō habet caliginem oculoꝝ ex vaporibus qui surgāt a fecibus retentis in intestinis ꝓpter stipticitatē: tūc decoctio cauliū qꝛ lenit ventrē istius cōfert oculis eius: ⁊ per hanc viā facit somnū quāuis exiccet: qꝛ diuertit vapores horribiles ⁊ acutos q facere pñt vigilias. Unde Auic. secūdo cañ. facit somnū. Eodem mō siquis ꝓpter ebrietatē ledatur in oculis: caules sibi cōferunt ebrietatē sedando. Secūdum aūt hanc viā multe cōtradictiones auctoꝝ loquentium de simplicibus remouent ꝺm qḋ ꝓlixe declaratum fuit sup. z. cañ. sermo igitur de caule vt est cibus hominibus sanis. quacunqȝ sanitate. s. optima vel lata. Dico igit ꝙ caules habēt nocere visui cuiuscunqȝ sani hoīs. Dico tñ z° ꝙ alicui sano habet multum iuuamētū cum suo nocumento: intātuȝ ꝙ suum iuuamētū est valde maius respectu nocumēti. Ratio primi cibus ex quo generatur sanguis melācholicus nocet omni visui sano: sȝ caules sunt huiusmodi: ergo omni visui sano nocēt. Maior ꝓpositio est nota: qꝛ omnis spiritus visibilis tendit ad naturā lucis ⁊ excludit tenebras. sanguis aūt omnis melācholicus ad naturā obscuritatis ⁊ tenebrarū tendit cū melācholia sit tenebrosa: vt Gal. 5. de accidēti ⁊ morbo in fine. sed minor ꝓpositio est Gal'. tertio de iteriorbus. 7. cap. vbi inter herbas solos caules pōit generare melācolicum humorem: ⁊ hoc qꝛ maxime eum generat. Uñ Auer. qnto colliget. caꝑ. 41. Caules necessario generāt humorem melancholicū: ⁊ ideo auctores medicine hoc attēdentes cōmuniter eum vituperāt pro oculis sicut Mesue vituperat eum vt vaporosum vapore turbido. i. melancholico. Et siquis bene cōsideret in hoc nocumento corpora sana diuersificātur: qꝛ vapor melancholicus factus de caulibus ex quo fit melancholicus spiritus sciȝ cuȝ vapor de sanguine surgit plus nocet oculo tēperato: idest qꝛ plus distare facit a sui natura. nocet etiā multum oculo melancholico nō per viā similitudinis: sed inquantū spiritus oculi melancholici est paratus cadere in grossitiē ⁊ turbulentiā quā statiȝ generabit vapor caulis: ⁊ ideo senes multū vtētes caulibus incidunt grossitiem spiritus visibilis ⁊ defectū visus qui inde cōtingit. Si autem aliqs hō est qui habeat oculum cholerici spūs. s. resolubilis: vsus cauliuȝ lȝ noceat inquātum inturbidat: tñ qꝛ spūs illos aggregat ⁊ ꝓhibet a resolutiōe minus nocet ei q̄ȝ predictis corporibus. Dico secundo ꝙ alicui homini sano caulis comestio cū suo nocumento multam hȝ vtilitatē sicut si esset hō humide cōplexiōis ꝺm totū vel ꝺm caput ⁊ oculos: caules ei prodessent qꝛ rectificarēt eius cōpl'onē dupliciter: qꝛ generarēt sanguinē siccū: secundo qꝛ siccitate compl'onali exiccarent humiditatē oculorum supfluam: ⁊ qꝛ illa humiditas reddebat eos obtenebrosos ⁊ lassos ⁊ graues in motu: ideo ea exiccata apparebit visus nociti iuuamētū vel nō apparebit nocumentū. Et hoc ē qḋ. G. vult. z. alimen. c. de caule. cum dicit. exiccāt

quidem

quidem igitur similiter īuicē lenticula ⁊ caulis: ⁊ ꝓpter hoc visuꝫ hebetāt excepto si forte quādoqꝫ humidior sit ꝑter naturaꝫ totus oculus. qđ dictū assumēs Rasis. z. ꝯtinē. dicit auctoritate Gal. inducūt obscuritatē visus nisi oculus sit naturalr̄ humidior tēperata cōplōne. alia lr̄a hꝫ si oculus. Ex qbus pōt intelligi: quare in hoībus nostri climatis in qbus est tātus vsus cauliū nō apparet sensibiliter ex eis defectus in visu. Cā est: qꝛ hoīes huius habitationis sunt multū humidi: ⁊ h̄ ꝑꝑ multā comestionē ⁊ potū ⁊ lasciuiā in eis: vñ īdigōnes faciūt: ēt habitatiōes iste sunt satis humide: ⁊ iō cauliū vsus eis nō nocet: ad hoc ēt adiuuat modus ꝑparādi eos: qꝛ cōiter vtunꝭ cū aliqbus humidis vt carnibus vel oleo qbus resistitur eoꝝ incōuenienti siccitati: vnde Auicē. z. cañ. c. de caule. sanguis eius est malus: cū ꝫ decoquiꝭ cū carne pingui ⁊ gallinis fit bonus parū. ⁋ Ex qbus apparet solutio īductoꝝ ī ꝯ̄riū. Ad illud v̄o qđ videꝭ de ꝯ̄dictione in sermōe Aui. dōm caules materialiter sunt vaporosi: qa sanguis eoꝝ est melicus grossus: sed mel'ia maxime est vētosa ⁊ ꝑ ꝯñs vaporosa: vñ mel'ici sunt vētosi: vt Ari. 4. ꝑticu. de ꝓblematib᷒. 30. ꝓble. tñ possunt reprimere aliaꝝ reꝝ vapores sic in ebrietate: ⁊ hoc faciūt dupl'r. Prio ꝑ virtutē abstersiuā quā hñt faciūt materias a stomacho descēdere inducēdo ventris lenitatē. Scđo qꝛ pars cauliū terrestris frigida infrigidat vinum ⁊ suos vapores: vñ est cā ꝙ qescāt ⁊ nō ascēdāt ad caput. Ari. ēt videꝭ sentire ꝙ caulis ꝓuocando vrinam iuuet in ebrietate.

Conuersio autē in cibis est vt ita comedanꝭ ne eorū digestio corrūpatur ⁊ multiplicetur ipsorū vaporatio ꝺm ꝙ in loco suo demonstrabiꝭ: ⁊ ego iam ꝑueniā illic ⁊ tu scies illud in tractatibus huius tertij libri.

Hic ostēdit res nocētes visui que sunt ꝯuersiones. i. ꝑmutatiōes facte in cibis qñ digerunꝭ. ⁊ dicit ꝙ tales debēt esse cōuersiones si debēt oculis ꝓdesse ꝙ nō corrumpaꝭ digestio ⁊ euaporatio ad caput fiat: ⁊ talis doctrina ostēdeꝭ tibi: ⁊ iam est aliqd hic dictū. s. qñ positū est regimē sex rebus nō naturalibus. ⁊ hoc est qđ dicit. Ego iā ꝑueniā illuc ⁊ scies in tractatib᷒ ⁊c̄. in fen. 13. trac. 3. Considerādū ꝙ ꝑ ꝯuersionē in cibis possumus ītelligere formā ꝑparationis eoꝝ. Cōsiderādū vlterius ad ꝑfectā notitiā eoꝝ q̄ in h̄ capl'o intēdunꝭ ꝙ preter ea que Auic. enumerat que oculis nocent: sunt quedā alia dicta ab aliqbus auctorib᷒. nā vituperanꝭ in oculis manus. i. tactus cū manib᷒ ⁊ maxime in egritudinib᷒: vt ponit Alchanamosali libro p̊. ca. 4. etiā lactuca citraria ⁊ portulaca comesta ⁊ acetū: vt sumiꝭ a Rasi in scđo libro cōtinētis. ca. 4. nocēt ēt oculis capita columbaꝝ syluestriū ⁊ capita gallinaꝝ: vt scribit Zoar li. 1. trac. 8. 21. c. vñ dicit de istis capitib᷒. Capita istoꝝ ꝓbanꝭ ꝓprietatē habere in faciēdo cecitatē: hoc est nō videre post occasuꝫ solis sicut cerebra predictoꝝ ꝓprietate habere dicunꝭ in augendo seu multiplicādo ītellectū. Juuāt aūt oculos rape: vt in scđo totius cōtinē. c. 4. ⁊ Zoar ꝑallegato cap̄. ⁊ cap̄. 18. a quo accepit Auer. colliget. 5. ca. 41. tñ Cōciliatori dr̄ia. 131. nō multū placet. cōfert aspicere in oculos asini syluestris: Zoar trac. suo. 8. 18. ca. primi libri. Alia multa inuenies a Mesue ⁊ ab alijs auctoribus que recitare esset longum. Aui. tñ per ea que supra dixit dedit intelligi.

De obthalmia ⁊ cōturbatione. Cap. 6m.

Obthalmia alia est vera ⁊ alia est ei similis.

Superius Aui. determinauit de dispositionib᷒ oculi ⁊ canonibus curationis ⁊ ꝯseruationis eius in generali. Deīceps exequiꝭ in sp̄ali determinādo de vnaquaqꝫ egritudine oculo cōtingēte nō exequiꝭ in sp̄ali de vnaquaqꝫ sanitate: ⁊ hoc qꝛ species sanitatis vltime nō sunt tot quot sunt egritudīes eo ꝙ vni bone dispōni possunt opponi plures male: vt Gal. sexto de regimine sanitatis. z. ca. Uel si tot sunt sp̄es vltime sanitatis quot egritudines: vt vult Auer. coll'. 3. c. 1. ⁊ tertio celi ⁊ mūdi. cōmēto. 18. dicemus ꝙ ꝑ canones gñales cōseruationis sanitatis: ⁊ ꝑ canones remotionis vniuscuiusqꝫ egritudinis dedit ītelligere canones particulares ꝯseruationis sanitatis: ⁊ hoc fuit cōueniēs: qꝛ species egritudinis que circa oculū fit sunt nobis notiores q̄ꝫ sp̄es sanitatis. Sic aūt procedit Aui. qꝛ p̄mo determinat de egritudinib᷒ oculi q̄ possunt dici lesiones in instr̄o. Scđo q̄ possunt dici lesiōes in virtute. scđa ꝑs īcipit in trac. 4. Debilitateꝫ visus. Quare aūt iste dicanꝭ lesiones in virtute: ⁊ iste in instr̄o cuꝫ tñ vtrobiqꝫ virtus ledaꝭ diceꝭ ibidē. ⁋ Pr̄ia pars diuidiꝭ in duas. Primo determinat de egritudinibus que fiūt in ipso oculo. Scđo de egritudinibus que fiūt in īstr̄o extrinseco. s. in palpebris. ibi Jn tertio tracta. (Mā pediculoꝝ.) ⁋ Pr̄ia in duas. Prio determinat de alijs egritudinib᷒ q̄ apparēt in manifesta parte oculi. s. in cōiunctiua. Scđo determinat de alijs egritudinibus q̄ fiūt in ꝑtibus oculi īmanifestis ⁊ de alijs ēt egritudinib᷒ q̄ in oculo fiūt. ibi Jn scđo tra. (Cōtigūt in oculo.) ⁋ Pr̄ia in tres. Prio determinat de egritudinibus eueniētibus in ꝯiūctiua que egritudīes sunt sp̄es obthalmie quatū ad modos ⁊ cās. Scđo determinat de signis. ibi (Scias ꝙ dolor.) Tertio de cura. ibi (Jn cura ꝯturbatiōis.) ⁋ Pr̄ia ītres. Prio premittit quādā diuisionē specieꝝ obthalmie vel modoruꝫ. Scđo exequiꝭ mēbra diuisiōis. ibi (Que nominanꝭ.) Tertio adiūgit cañ. quedā. ibi (Et scias.) Dicꝭ p̊ ꝙ obthalmia alia ē vera: alia ē similis ei. s. vere: ⁊ ꝑ ꝯñs nō dꝫ dici vera sꝫ similaꝭ. Ad intellectū dicēdoꝝ generaliter est ꝯsiderādū ꝙ auctores determinantes de passionibus oculoꝝ nō īcipiūt p̊ determinare de morbis cōplexionalibus ⁊ postea de alijs: ⁊ cā est duplex. Una qꝛ determinādo de diuersis morbis materialibus determinant de malis cōplexionibus. Scđa cā est: qꝛ egritudines oculi ꝺm ꝙ vi sui inferūt nocumētū maxime apparēt diuerse sensibus nostris ꝺm ꝙ quedā egritudines sunt apostemose: ⁊ quedam sunt vlcerātes: ⁊ quedaꝫ sunt male cōpositiones: ⁊ ideo ꝺm has diuersitates exequunꝭ. Scđo intelligendū ꝙ in exequēdo inter auctores est diuersitas. quidam enim incipiūt a morbis palpebraꝝ. alij a morbis cōiunctiue de qbus fuit Aui. ⁊ Mesue ⁊ Halya. ⁊ multi alij: ⁊ qꝛ morbus cōiunctiue oculi qui plurimū accidit est obthalmia ⁊ est manifestior: iō ab obthalmia īcepit. Ex qbus possunt solui multe instātie. Tertio cōsiderandum: diceret aliqs Aui. nō incepit a diffinitione obthalmie sicut fecit Haly. in sua prac. 5. c. 34. ⁊ sicut fecit Jesus Haly. tracta. z. c. 35. ⁋ Dōm p̊ ꝙ h̄ fecit: qꝛ via diuisiua adiuuat viā diffinitiuā: vt appet ex scīa alia. Scđo qꝛ forsan diffinitio que daꝭ de obthalmia nō ꝯuenit sp̄ebus obthalmie nō vere qđ tñ īfra diceꝭ.

Que nominatur conturbatio ⁊ vacillatio ⁊ ipsa calefacit ⁊ humectat cum accidit oculo ex causis extrinsecis facientibus in ipso bothor ⁊ rubificantibus eum sicut sol ⁊ soda adustiua ⁊ effimera adusta ⁊ puluere ⁊ fumo ⁊ frigore in quibusdam horis propter cōstrictionem ipsius ⁊ percussionem ꝓpter cōmotioneꝫ ab ipsa ⁊ vento ꝓcelloso ꝓpter suam prauitatem.

Hic exequiꝭ de sp̄ebus obthalmie. Et p̊ determinat de obthalmia nō vera sed simili vere. Scđo determinat de obthalmia vera ibi (Obthalmia v̄o.) ⁋ Prima in tres. Prio notificat nobis hanc sp̄em obthalmie nō vere. Scđo quoddā qđ dixit declarat. ibi (Jllius v̄o.) Tertio subiūgit sp̄em quādaꝫ obthalmie que similaꝭ obthalmie nō vere. ibi (Et de speciebus quidē.) Ad euidentiā hui᷒ prime partis est cōsiderandū ꝙ Aui. notificat nobis obthalmiam nō verā per tria. s. per sui nomē. Scđo per sui dispōnem. Tertio ꝑ cās. Prio qdem per sui nomē: qꝛ vocaꝭ cōturbatio ⁊ vacillatio. Diciꝭ qdem cōturbatio: qꝛ cōturbat colorē ꝓpriū ꝯiunctiue sicut fit in ebrietate in qua ꝯiunctiua supaspergiꝭ aliqua rubedo qua oculus diciꝭ factus turbidus: vñ ⁊ vulgares ita dicūt. Diciꝭ aūt vacillatio ꝑꝑ duo. Prio qꝛ talis passio vacillat: qꝛ mō appebit ⁊ mō recedet sic cā p̄mitiua faciēs eā ⁊ occurrit sicut h̄ ēt in ebrijs videm᷒ q̄ qñ sunt ebrij habēt illā cōturbationē: cū aūt cessauit ebrietas aliq̄ spatio post cessat illa ꝯturbatio oculi: ⁊ cū iteꝝ inebriaꝭ iteꝝ reuertitur ⁊ sic vacillat. Scđo diciꝭ vacillatio: qꝛ patiēs aliquā ⁊ paucā percipit aggrauationē vel lesionē: vel vt melius dicaꝭ quasi habet quēdaꝫ malum sensum: ⁊ ideo credit illud cū motu oculi abijcere: vnde cū oculis vacillat ⁊ cū palpebris ⁊ intātum ꝙ ipsi ebrij applicant manus ad oculū. Scđo notificat nobis obthalmiam nō veram per sui dispositionem cū dicit. Et ipsa calefacit ⁊ humectat: scilꝫ oculū: ⁊ inest dispositio oculi calida ⁊ humida. Sed diceret aliqs cōtra: qꝛ cause extrinsece possunt mouere materias ad oculū nō solum calidas ⁊ humidas īmo frigidas. sil'r pōt moueri cholera ⁊ facere in oculo ꝯturbationē ⁊ vacillationē ⁊ tunc est dispositio oculi calida ⁊ sicca nō autem calida ⁊ humida: vt Auicen. dicit. Ad intellectū huius cōsiderādū ꝙ nō vera obthalmia dicta vacillatio differt ab obthalmia vera maxime in hoc: qꝛ ista accedit ⁊ recedit ꝺm aduentū ⁊ recessum cause primitiue mouentis. nulla aūt materia est apta ad hoc sicut sanguis ⁊ suus vapor. Nā materia flegmatica ⁊ vapor suus ⁊ si possint ad oculum moueri a cā primitiua que inuenit illā mām: tamen ipsa nō cito dissoluitur ⁊ recedit: ⁊ ideo illa nō pōt vocari vacillatio. ⁊ eodem modo est de materia melācholica. materia aūt cholerica ⁊ suus vapor esto ꝙ de se sit apta cito euenire ⁊ recedere: tamē ꝓpter acuitatem ⁊ mordicationem quā facit in oculo attrahit multas materias: ⁊ ideo nō cito illa passio curaꝭ. sed materia sanguinea ⁊ suus vapor qꝛ suauis ⁊ mitis est: ideo ad oculū mota per causaꝫ primitiuā potest cito ab eo recedere recedente īpressione cause primitiue: ⁊ ideo ꝓprie de materia sanguinea fit vacillatio: ⁊ ideo dixit. Jpsa calefacit ⁊ humectat. ⁋ Aliter tñ posset responderi: propter quod notandum ꝙ obthalmia nō vera maxime fit a causa primitiua que non inuenit

causam antecedētē in corpore: ⁊ per ꝯsequens in hoc corpore oēs humores sunt sub actu sanguinis nō excedētes nec apti excedere. Causa autē primitiua oculis occurrēs plus mouet sanguinem ꝗ̄ alium humorē: ⁊ ideo vocaṫ vacillatio.i.nō vera obthalmia plus fit a sanguine. Ista tamē respōsio posset calumniari. ¶ Tertio.A. notificat obthalmiā nō verā ꝑ sui cās cū dicit.que accidit ⁊c̄. Innuens in hoc ꝙ cause primitiue sunt faciētes eā. Dupl'r aūt Auicē. has causas narrat. Prima generaliter: qꝛ oēs cause extrinsece potētes facere in oculo aliquā eleuationē siue tumorē etiā paruum ⁊ potētes rubificare iste sunt que faciūt obthalmiā nō veram: quia obthalmia nō vera nō est aliud ꝗ̄ qdā paruus tumor ⁊ rubificatio in ꝯiunctiua: ⁊ hoc est qḋ dicit.accidit oculo ex causis extrinsecis faciētibus in ipso bothor.i.paruā eleuationē vel tumorē ⁊c̄.vnde Serapio tractatu scḋo ꝑ capitu.loquens de hac obthalmia dicit. Una species obthalmie nominaṫ tarkinisis ⁊ ītentio eius est eleuatio que accidit oculo ex causa extrinseca. Scḋo Aui.has causas primitiuas narrat specialiter numerando vnāquāq;. ¶ Sed diceret aliquis cōtra Aui.ipse dꝫ numerare cās primitiuas ⁊ enumerat effimerā que est cā corporalis: ⁊ per ꝯn̄s nō est primitiua.similiter enumerat dolorē capitis. ¶ Ad cuius intellectū notādū ꝙ ex istis causis quedā sunt vere ꝑmitiue: sicut sol.i.caliditatis solaris: fumus puluis ⁊ frigus aeris: ⁊ oīa ista reducunṫ ad aerē: ⁊ ꝑcussio que de rebus nō necessario occurrētibus ⁊ vētus ꝓcellosus paruus quem supra vocauit venenosuꝫ in capitulo precedēti.quedaꝫ aūt ex istis non sunt vere primitiue īmo sunt cāe corporales sicut effimera ⁊ soda.i.dolor capitis.de effimera enim nō est dubium ꝙ est cā corporalis.s.cōpl'onalis: sed cā corporalis non pōt vere dici primitiua: sed qꝛ effimera adustiua.i.ab adustione facta: ⁊ soda.i. dolor capitis adustiua pendēt in eaꝝ ꝓductione a causis primitiuis.s.ab adustione solis: ideo Aui.enumerat istas cās inter primitiuas.tn̄ de dolore est dubium ꝑ se: vtrū dolor formaliter sit causa corꝑalis vel incorporalis.de hoc tn̄ perfecte diximus in quadam qōne generali in qua quesiuimus vtrū actus virtutū sint cāe corporales vel incorporales. Ex q̄bus soluiṫ qḋ in ꝯ̄riū īducebatur. ¶ Ulterius ꝯsiderandū ꝙ Aui.tangit modū quo quedaꝫ istarum cārum faciūt obthalmiā cū dixit.frigore ꝓpter ꝯstrictionē. Propter qḋ notandū ꝙ frigus cōstringēdo pōt duo facere. Unū est materieꝝ repulsio ab oculo: ⁊ vt sic nō fac̄ hāc ꝯturbationē. Aliud est vaporꝝ coartatio ⁊ retētio: ⁊ hoc mō facit eā. Tetigit etiā qūo percussio facit ꝯturbationē cū dixit.ꝓpter cōmotionē ab ipsa.i.qꝛ cōmouet humores ad oculū: siue sit ꝑcussio capitis siue oculi. Tāgit ēt qūo vētus ꝓcellosus hoc facit cū dicit.ꝑꝑ suā prauitatē.i.venenositatē: vt declaratū fuit in principio capl'i precedentis.

¶ Illius vō totius impressio leuis est associata cause que non ita remanet post ipsam vt de ea sit curanduꝫ: ⁊ si non medicatur remouetur cum remotione cause multotiens: ⁊ noiatur grece tarasis.

¶ Hic Aui.declarat qḋdaꝫ qḋ dixit. Et ꝑ̊ facit hoc. Scḋo declarat quoddā aliud qḋ in hac declaratione dixerat.ibi(Qꝛ si cā corporea.) Illud qḋ primo Aui. declarat est quare ista obthalmia non vera dr̄ vacillatio ⁊ dicit ꝙ īpressio leuis.s.in oculo.illius totius.i. ab omnibus illis causis. vel impressio leuis illius totius.i.tota leuis īpressio que nominaṫ obthalmia nōvera.est associata cāe.i.est in depēdētia a causa ꝑmitiua.que.s.impressio nō ita remanet post ipsam.i.actiōem cause primitiue: vt de ea.s.impressiōe in oculo sit curandū: ⁊ iō si nō mediceṫ remouetur multotiens ad remotioneꝫ cause primitiue: ⁊ nominatur ⁊c̄. ¶ Ex quibus verbis accipimus duo. Primū est ꝙ ista obthalmia recte vacillat: qꝛ vadit ⁊ venit ſꝫ ꝙ vadit ⁊ venit cā primitiua. ¶ Sed tu dices quare Aui.nō declarauit ꝙ illa obthalmia non vera esset cōturbatio. Dicēdū ꝙ hoc fecit qꝛ illud erat magis notū.s.ꝙ ipsa sit cōturbatio.oīs enim obthalmia oculū turbat. Uel hoc fecit: qꝛ supra dedit intelligi cuꝫ dixit.ipsa calefacit ⁊ humectat.in hoc enim dedit intelligi ꝙ oculus inturbidatur vel conturbatur. ¶ Secundum quod accipimus ex istis verbis est nomen vnum istius obthalmie: qꝛ grece diciṫ tarasis. Serap.vō dicit talchimisis: vt supra dictum est.

¶ Qꝛ si causa corporea aut extrinseca inuenerit materialem primam: possibile erit tunc vt velociter permutetur in apostema manifestum ⁊ verum: sicut mutantur febres effimere in alias febres. Cum autē permutatur ⁊ est in principio permutationis nominatur grece aphriben.

¶ Hic.A.declarat quoddā statiꝫ dictū.dixerat.n.ꝙ ista īpressio facta in oculo a causis primitiuis sanaṫ multotiēs cū remotiōe cause. Uult igiṫ.A.declarare quare dixit multotiens: ⁊ per ꝯn̄s qn̄ est ꝙ ista impressio a causis primitiuis nō sanaṫ remotiōe cause: ⁊ dicit ꝙ si cāe que faciūt hmōi ꝯturbatiōem īueniāt cām materialeꝫ primā pōt velociter ꝯturbatio ꝑmutari ad obthalmiam verā que est apostema manifestū.s.apparēs.⁊ verū sicut febris effimere ꝑmutanṫ in alias feb.s.putridas vel humorales qn̄ cause primitiue īueniūt in corpore humores superfluos: ⁊ quādo ista permutatio incipit fieri noīatur aphrien. Ex quo vult Auic.ꝙ talis obthalmia nō remouebitur remotione causaꝝ primitiuarum.

¶ Circa quā partem primo dubitaṫ qꝛ.A.dicit.si cā corporea. Cōtra: qꝛ cā corporea nō est cā primitiua: ⁊ tn̄ ista obthalmia dr̄ fieri a causis extrinsecis.i.primitiuis. Dōm ad ħ sicut ex supradictis apparet ꝙ lꝫ oēs cause numerate possint quodāmodo dici extrinsece vt apparuit: tn̄ qꝛ quedā ex illis ſꝫ rei veritatē sunt cāe corporales vt effimera: iō.A.dixit ꝙ si cā corporea quātū ad cās dictas que pn̄t dici intrinsece vel corporales aut extrinseca: ⁊ hoc quātū ad cās que vere pn̄t dici primitiue: ⁊ nō possunt poni cause corporales aliquo modo sicut sol puluis fumus frigus ⁊ similia. Dubm pm

¶ Scḋo dubitaṫ qd vult.A.ītelligere ꝑ cām mālem ꝑmaꝫ. Dōm ꝙ cā materialis est duplex. Una ꝑma.i.remota ⁊ mediata que dr̄ antecedēs. Alia est scḋa.i.cōiuncta. Uult igiṫ dicere.A.ꝙ cāe ꝑmitiue faciētes ꝯturbationē nō opꝫ necessario ꝙ inueniāt cām antecedētem: qꝛ aliqn̄ inueniūt corpus bene dispositum in humoribus quātū ad quātitatē ⁊ qualitatē: ⁊ tūc fit ꝯturbatio ⁊ vacillatio vera que nō transit in obthalmiā verā. Sed si cāe ille inueniant cām materialem ꝑmā.i.cām antecedentē vt corpus male dispsituꝫ in humoribus: tūc statim cōturbatio trāsit in obthalmiā veraꝫ sicut effimera trāsit in putridam in hoīe male disposito in humoribus suis. ¶ Sed tu.d.cū oīs ꝑturbatio necessario hēat aliqnā cām cōiunctā humoralē: ⁊ cā cōiuncta prius est antecedens: ergo oēs iste cause que faciunt conturbationem inueniunt causam antecedentem. Dōm ꝙ aliqua mā humoralis pōt dici antecedens cā duobus modis. Uno mō ꝓprie qꝛ de se sit supflue quātitatis vel male qualitatis: ⁊ ex hoc est apta in ꝯiunctā cām trāsire: ⁊ hanc causam antecedentē nō semꝑ inueniunt cause primitiue: vt cuꝫ corpus est bene dispositū in humoribus. Alio mō cā pōt dici antecedēs īproprie: qꝛ violentia alicuius agētis ab extra fit cā coniūcta alicuius morbi sicut ꝑs sanguis boni in quāto ⁊ in quali: que fluit ad partē ꝑcussam: ex q̄bus appet mēs Aui. ¶ Ulterius notandū ꝙ nomē illud aphriben est grecū: ⁊ ideo nobis īcognitū: forsan nobis tantuꝫ significat quātū hec orō oīs obthalmia nō vera transiēs in veraꝫ. Dubm 2m

¶ Et de speciebus quidem obthalmie est que sequitur scabiē in oculo cuius causa est scalptura oculi que in principio rei ꝓcedit cursu ꝯturbatiōis ⁊ neqꝫ aduenit eius cura nisi post scabiei fricationem.

¶ Hic Aui.determinat de quadā specie obthalmie nōvere que est vere similis ꝯturbationi. ¶ Ad cuius ītellectū notādū ꝙ Aui.notificat nobis hāc obthalmiā ꝑ sui cām: qꝛ cā est scabies palpebraꝝ. Scḋo ostēdit qūo scabies hoc faciat qꝛ scalpit oculū: palpebra.n. scabiosa mota fricaṫ super oculo: vn̄ attrahit mām ⁊ facit ꝯturbationē. Sil'r qꝛ medici fricāt vel scalpunt illā palpebrā: iō talis fricatio a medico facta pōt esse cā attractionis materierū ad oculū. ēt qꝛ īfirmi nō possunt abstinere quin manibus scalpant: iō ēt ex hoc pn̄t incurrere ꝯturbationē. ꝓpter has ergo scalpturas vel ꝓpter aliquam eaꝝ fit talis ꝯturbatio. ⁊ iō.A.dixit cuius cā est scalptura oculi. Tertio Aui.ostēdit modū ꝓcessus istius obthalmie cū dicit. in principio rei currit cursu turbatiōis.q.d.ꝙ ista obthalmia a ꝑncipio nō est vera sed est ꝯturbatio.ſꝫ qꝛ scabies perseuerat a lōgo tpe facit scalpturā: ideo postea durante scabie pōt conuerti in obthalmiā verā. Quarto ostēdit modū cure: qꝛ nō curaṫ nisi fricata scabie.s.fricatione que est scabiei cura. De ordine tamen curationis scabiei ⁊ obthalmie cū ꝯiunguntur dicetur infra.

¶ Obthalmia vō omnino est apostema in ꝯiunctiua.

¶ Supius.A.determinauit de obthalmia nō vera: hic determinat de obthalmia vera. Et ꝑ̊ ꝑmittit eius diffinitionē. Scḋo determinat de ea quātū ad oēm sui diuersitatē.ibi(Et alia quidem est.) Ad intellectū ꝑme partis est notandū ꝙ oīno pōt duobus modis exponi. Uno mō.i.vl'r: vt sit sensus ꝙ vl'r obthalmia est apostema cōiunctiue: siue sit vera obthalmia siue nō vera. ⁊ hec expositio concordat intētioni Serap.trac.2.primo ca.⁊ Haly.9.tractatu theorice.c.de obthalmia.c.13. Isti enim cū diffinierūt obthalmiā dicēdo ꝙ est apostema: diuidunt postea eā in tres species. Et ſm hanc expositionem dicemus ꝙ diuisio quam statim ponit Auic.non est obthalmie quam statim diffiniunt: sed est vnū mēbrum diuisionis supra posite.s.ꝙ obthalmia alia vera alia nō vera. Alio modo pōt exponi oīno.i.vera vt sit sensus obthalmia vera est apā calidu꞉ in

coniunctiua: ⁊ hec videtur ire magis ad mentem Auicē. vnde statim subdit eius diuisionem. Et alia quidem ⁊c.

Dub^m 3^m ¶ Circa quā diffinitionē ꝑ dubitaṫ vtrum oīs obthalmia. s. tā vera ꝙ̄ nō vera sit apostema. ¶ Et vr̄ ꝙ sic ex mēte Serap. ⁊ Halya. ⁊ alioꝝ qui diffiniēdo in cōi dicunt ꝙ sit apostema. ¶ In cōtrarium A. qui videṫ hic solū dicere de obthalmia vera cū dixit omnino. i. vera. ¶ Dōm ꝙ apostema pōt dupl'r accipi. Primo large ad oēm eleuationē vel mutationē in mēbro factam ex pn̄tia alicuius materie: ⁊ isto mō obthalmia nō vera diciṫ apa. s. large ⁊ improprie. Alio mō accipiṫ apa ꝓprie pro tumore ꝑter nām facto ex presentia materie inducētis tria genera morboꝝ q̄uo sumiṫ. 13. de igenio sanitatis. c. 1. ⁊ 3. ⁊ hoc mō vera obthalmia est apa. Obthalmia āt nō vera non est veruꝫ apostema sicut nec ipsa dicitur obthalmia vera sed dicitur nō vera: ex quo cessant cōtrarietates. Siquis tamen subtilizans vellet ꝙ obthalmia nō vera eēt verū apostema: q2 ēt tria genera morboꝝ aggregat: nō curo.

Dub^m 4^m ¶ Secūdo dubitaṫ vtrū diffinitio obthalmie vere hic sit bene data. ¶ Videṫ ꝙ nō: q2 Iesus trac. 2. c. 35. ponit ꝙ obthalmia est apa calidū. hoc idē dicit Haly. theo. 9. ⁊ Cōstantinus lib. 12. primo cap. ⁊ Sera. trac. 2. ꝑ ca. ⁊ Rasis scḋo cōtinentis. c. 1. Itē pōt fieri apostematio in cornea: quare ergo nō dixit in cornea: sed in ꝯiūctiua. ¶ Dicēdū ꝙ diffinitio est bene assignata: q2 poniṫ ibi aliquid loco generis scilꝫ apostema: ⁊ poniṫ dr̄ia. s. in coiūctiua. apostemata. n. ꝑtiū nr̄i corporis nō hn̄t dr̄ias essentiales ex ꝑte locoꝝ: q2 oīuꝫ mēbroꝝ apata coicāt in hoc ꝙ est fieri ex humoribus. locus ergo est sibi dr̄ia magis accidētalis: ⁊ ista sufficit medico ad ei9 notificationē. ¶ Ex quo appeṫ ꝙ diffiniēdo obthalmiā vt est apa in oculo nō dꝫ poni ꝙ sit apa calidū. nā inquantū est apostema pōt fieri de mā calida ⁊ frigida: ⁊ iō nō pōt dici ꝙ sit apa calidū: sed absolute dꝫ dici apa vt hic A. fecit. Unde Rasis scḋo cōtinētis. c. 1. dixit. S. obthalmia est apa qḋ accidit in supiori tunica oculi: tn̄ q2 frequētius illud apostema est calidū ꝙ̄ frigidū: ideo auctores alij diffiniētes obthalmiā dixerūt ꝙ ē apa calidū. ¶ Cā āt q̄re h̄ apa vtplurimū est calidū est: q2 mā q̄ facit obthalmiā: vel est radical'r calida vt cholera ⁊ sanguis: ⁊ tūc quādo obthalmia fit ex istis diciṫ apostema calidum. vel est materia radical'r frigida: vt melancholia ⁊ flegma. ⁊ qn̄ isti humores faciūt obthalmiā nō diu moranṫ quin putrefiāt: ⁊ sic fit calidū apa ꝑ accidens. Un̄ Aui. fen. 1. huius tertio ca. ſm vnā lr̄am. ex frigidis humoribus putrefactis sequunṫ apostemata calida. Ideꝫ ēt vult primo can̄. fen. 2. ca. de egritudinibus cōpositis. ¶ Sꝫ diceret aliquis quare materie frigide in oculo nō diu moranṫ quin putrefiant. ¶ Dōm ꝙ cā est duplex. vna gn̄alis q2 relinquūtur a regimine nāe. reliqua est sp̄alis ⁊ melior: q2 māe frigide moranṫ in membro absq3 putrefactione qn̄ tēdūt ad ꝯgelationē ⁊ īdurationem sicut appeṫ in sephyros ⁊ in flegmatibus vitreis. Qn̄ āt hmōi hūores remouenṫ a ꝯgelatione ꝑ calidū nec cū hoc reguntṫ a nā: tūc subyciunṫ calido putredinali. flegma ergo ⁊ melancholia cū ad oculum fluunt vt apostement rarissime fluunt puri: īmo cum sanguine misti. Et hoc declaratur cā ⁊ signo. Causa cōi: q2 raro hi humores puri iueniunṫ sed vtplurimum misti: vt Gal'. ꝑmo de accidenti ⁊ morbo. penul. ca. ⁊ 2. ꝓnostico. 38. cōmēto. Signo. q2 auctores cōiter in omni specie obthalmie precipiūt flobothomiā estimātes ꝙ quāuis obthalmia sit de alio humore a sanguine: tn̄ cū sanguine fluat. Cum ergo ꝑ calorē sanguinis vel ēt cholere si ꝯtingeret illi humores frigidi ꝓhibeanṫ congelari vel īdurari nec ex illo calore reducanṫ ad regimē nature: īmo ꝑter naturalē ordinē in poros fluāt ⁊ apostement: cōtingit etiā ex hoc eos calefieri ⁊ putrefieri. Tertia rō quorūdā vltramōtanoꝝ posset assignari: q2 quāuis mā sit frigida que facit obthalmiā: tn̄ ꝓpter sensibilitatē multā oculi cum sit valde sensibile: vt. 2. ꝯtinē. ⁊ 13. the. ca. 17. trahunṫ sp̄us ⁊ sanguis: ex q̄bus calefiūt humores illi ⁊ disponūṫ putredini. Ex q̄bus apparet solutio ad ꝑmū. ¶ Ad scḋm dōm ꝙ lꝫ Aui. ponat ꝙ obthalmia est apostema in cōiunctiua: pōt tn̄ ad corneā extendi vel in cornea fieri: sed q2 cornea est mēbrū depressius ꝙ̄ ꝯiūctiua rarius recipit materiā apostemanteꝫ: ideo auctores nō dicunt ꝙ fiat in cornea. Uel aliter ꝙ auctores distinguētes passiones oculoꝝ penes ꝑtes oculi voluerūt ꝙ obthalmia esset apostema cōiunctiue nō autem apa cornee: īmo cornee apostema vocauerunt potius bothor siue pustulam. ⁊ cā fuit: q2 forsan nō sic eleuaṫ in tumorē magnum cornea sicut cōiunctiua ex mā apostemāte. vnde Rasis. 2. cōtinētis. c. 1. nūerās morbos ꝯiūctiue dixit. morbi oculoꝝ sunt obthalmia ⁊c. morbi cornee sunt bothor ⁊c. Idem etiam Halya. 9. theo. cap. 3. ⁊ ⁊ Azarauius tracta. 2. sue medicine.

¶ Et alia quideꝫ est que est apostema simplex non pertransiens terminuꝫ. Et plerūq3 est in eo venarū exuberatio ⁊ cursus ⁊ dolor.

¶ Hic determinat de obthalmia quantū ad sui diuersitatem ⁊ cās intrinsecas. Scḋo quantū ad diuersitates eius vt cōparaṫ ad cās extrinsecas. ibi (Et scias ꝙ in regionibus meridionalibus.) ¶ Ad ꝑmi euidentiā notandū ꝙ diuersitates que obthalmie ꝯtingūt ꝑter cās extrinsecas sunt q̄nq3. Una ex ꝑte quātitatis ſm ꝙ magna vel nō magna. Scḋa ex ꝑte cause ſm ꝙ a diuersis pōt fieri humoribus. ibi (Et qm̄ obthalmia vera est apostema.) Tertia ex parte loci vnde cā fluit vel venit. ibi (Et qn̄q3 est humor.) Quarta ex ꝑte modi motus. ibi (Amplius de speciebus obthalmie.) Quīta ex ꝑte accidētiū ⁊ quorūdam alioꝝ. ibi (Et violētia quidē doloris.) Scḋm hoc ergo q̄nq3 facit sicut de obthalmia determinat quātuꝫ ad hec q̄nq3 que de ea consideramus. ¶ Prima in duas sicut duas ponit species vere obthalmie. Scḋa ibi (Et alia ⁊c.) ¶ Ad primi euidentiā notandū ꝙ Auic notificat ꝑmā spēm vere obthalmie ex parte sue essentie ⁊ ex ꝑte suoꝝ accidētiū. Primo q̄dem ex ꝑte essentie: q2 dicit ꝙ est apostema simplex. ¶ Sed diceret aliq̄s ꝯ: q2 oē apostema est cōpositus morbus: vt Aui. primo can̄. fen. 2. cap. de egritudinibus cōpositis. ¶ Dōm ꝙ apostema pōt cōparari ad ꝑma genera morboꝝ. s. malā complexionem compositionem ⁊ solutā cōtinuitatē: ⁊ vt sic apa oē diciṫ cōpositū. Alio mō pōt cōparari vnuꝫ apostema alteri: ⁊ vt sic vnū respectu alterius dr̄ simplex. v. g. apostema qḋ est cū vlcere manifesto corrosiuo vel ambulatiuo est cōpositū respectu apostematis qḋ nō hꝫ illud: ⁊ istud est simplex respectu illius. ista ergo ꝑma spēs vere obthalmie est simplex respectu secunde speciei que dr̄ alguardenisi. ⁊ hoc Aui. declarat ꝑ hoc qḋ dicit: ꝙ tale apostema nō ꝑtrāsit terminū. s. multe quātitatis: nec terminū subiecti: q2 solū apostemat cōiunctiuā ⁊ nō superexcedit illā. ¶ Scḋo. A. notificat nobis eā ex ꝑte suoꝝ accidentium que sunt venaꝝ exuberātia circa cōiunctiuam cursus lachrymaꝝ ⁊ dolor: ⁊ ista accidentia fiunt ex materia replente.

¶ Et alia est que est magna pertransiens terminum in magnitudine in qua superabundat albugo super pupillam ⁊ tegit eam ⁊ prohibet clausioneꝫ ⁊ nominatur chimosis ⁊ apud nos diciṫ alguardenisi que plurimū accidit infantibus ꝓpter multitudinē materieꝝ eoruꝫ ⁊ debilitatē oculoꝝ ipsoꝝ. Et ipsa quidem nō fit a materia calida tm̄: imo ⁊ a flegmatica ⁊ a melica.

¶ Hic notificat aliā obthalmiā verā. ¶ Ad cuius itellectū ꝯsiderādū ꝙ Aui. notificat aliā spēm obthalmie ex quatuor. Primo ex sui essentia cū dicit. magna pertransiēs terminū ⁊c. Ex hoc eniꝫ habetur ꝙ non est apostema simplex: īmo vltra illud qḋ sufficeret ad rōnem vnius apostematis addidit morbū quātitatis vel morbum numeri. ⁊ similiter possum9 dicere ꝙ addit morbū societatis. Primo q̄dē addit morbū quātitatis inquātū plus ꝙ̄ prima obthalmia facit crescere per extēsionē venas ꝯiunctiue. Addit ēt morbū numeri: q2 illud ꝑ extensionē additū pōt dici morbus in numero preter nām rei addite: īmo qn̄q3 vidimus hāc obthalmiā vt videatur frustū carnis cooperiens totū oculū vt nihil appeat de oculo. Addit ēt morbū societatis: q2 nō ꝑmittit palpebrā superiorē tangere īferiorē ⁊ associari sibi: vn̄ Aui. in hoc ꝓhibet clausionē. Possem9 ēt dicere ꝙ addit aliud apostema vt hec obthalmia sit qn̄q3 duo apostemata. vnū in ꝯiunctiua ⁊ reliquuꝫ in palpebra: vnde Iesus Haly. trac. 2. 35. ca. loquēs de hac specie obthalmie dicit. ⁊ sequiṫ eā apostema palpebraꝝ. ¶ Ex q̄bus iam dictis apparēt duo. Prio q̄uo h̄ apa ꝑtrāsit terminū: q2 ꝑtrāsit duplicē terminū. s. quātitatis debite prime speciei obthalmie ⁊ terminū subiecti: q2 se extēdit vltra cōiunctiuā. Scḋo appeṫ ꝙ hoc apostema cū addat vltra primam spēm obthalmie morbos qui dicti sunt debet dici apostema cōpositum. Et ꝑma spēs obthalmie dꝫ dici apostema simplex. ¶ Dico scḋo ꝙ Aui. notificat hāc speciē obthalmie ex sui noīe cū dicit. nominaṫ chimosis. Propter quod est notandū: ꝙ ille qui nominauit hoc apostema chimosis fuit Serapio trac. 2. ca. 1. ⁊ sicut ipse ibidem ponit chimosis idem est ꝙ apostema calidū in palpebris: ⁊ hec spēs obthalmie nō est ꝓprie ⁊ ꝑncipal'r apostema calidum in palpebris; īmo in cōiunctiua: ideo Aui. nō placet ista noīatio: sed noīatur apud Aui. alguardenisi. i. apostema magnū. ¶ Tertio notificat hanc spēm obthalmie ex ꝑte corporuꝫ in q̄bus maxime acciditq2 maxime fit in infantibus: vt hic sumanṫ infantes ēt pro pueris vsq3 ad pubertatem: q2 oēs isti comparati eis qui sunt post eos abundāt in humiditatibus ⁊ oculos ēt habēt debiles. vn̄ Rasis. scḋo continentis belaui. ca. 2. Rosariuꝫ accidit plus in pueris. ⁊ intelligit per rosarium hanc spēm obthalmie: tn̄ sciendum q2 ista debilitas est ꝑꝑ multam mollitiem ⁊ laxitatem partiū oculi: vnde eoꝝ oculi sunt apti ad recipienduꝫ materias. ¶ Quarto. A. notificat hāc spēm obthalmie ex parte māe; q2 dicit ꝙ non fit tm̄ a materia calida īmo a flegmatica ⁊ melica.

Dubm 5m ¶ Circa quã ptẽ ꝑ dubitaꝛ. Diceret aliqs quare Auic. nõ notificauit hãc spẽꝫ obthalmie ex pte accidẽtiũ sicut fecit de alia spẽ. ¶ Dicẽdum ꝙ Auic. notificauit hanc speciem obthalmie per illud in quo maxime ab illa differt sicut per essentiam suaꝫ: q2 est apostema cõpositum. Et ſm hoc dedit intelligi ꝙ in hac specie obthalmie est exuberatio cursus lachrymaꝝ ⁊ dolor: ⁊ q2 hoc erat notuꝫ: ideo nõ posuit: Jesus tñ in ꝑallegato ca. ponit: vnde dicit sequũtur eaꝫ oĩa accidẽtia ⁊c. sicut inflatio dolor rubedo ⁊c.

Dubm 6m ¶ Secundo dubitaꝛ. Diceret aliquis Aui. dicit ꝙ hec spẽs obthalmie fit ab vnaquaqꝫ mã: huius ꝯ̃riũ ponit Haly. 9. sue the. c. de obthalmia. ca. 13. vbi loquẽs de hac obthalmia quã ipse ponit tertiã spẽꝫ dicit hec ex materiei sanguinee est multitudine. Amplius hec tertia spẽs obthalmie est cũ dolore ⁊ rubedine: vt Jesus ꝑalle. ca. sed ista sunt signa sanguinis. Jtẽ Rasis. 2. cõtinẽ. caꝑ. 2. vocat hoc apostema rosariũ: q2 a rubedine rose que sanguini attestaꝛ. ¶ Dicẽdũ ꝙ hec spẽs obthalmie vtplurimũ fit a materia sanguinea: ⁊ hoc appet: q2 hec obthalmia est de materia multa replẽte multũ ⁊ extendente venas. ista aũt posset maxime facere mã sanguinea plus ꝙ̃ aliqua mã: vt notũ est. quãdoqꝫ tamẽ põt fieri a flegmate ⁊ melancholia cũ vehementer sugfluunt ⁊ replẽt. hoc auteꝫ rarius cõtingit. tñ sciendũ ꝙ si flegma ⁊ melancholia possint facere hanc spẽm obthalmie: maxime hoc faciũt quãdo simul cũ sanguine mouenꝛ: q2 tũc melius possunt currere ⁊ extẽsionẽ ⁊ repletionẽ facẽ. ¶ Ex qbus apparet solutio ad Halya. q2 loquiꝛ de obthalmia ista ſm ꝙ vtplurimũ accidit. A. võ loquiꝛ ſꝫ ꝙ accidit vtplĩmũ ⁊ vt raro. ¶ Ad rõnẽ dõm ꝙ lꝫ melĩa ⁊ flegma nõ faciãt de se multã extẽsionẽ: q2 nõ sunt humores ꝓtẽsibiles: neqꝫ ẽt faciũt rulorẽ vel fortẽ dolorẽ: rõne tñ sanguinis cui miscenꝛ vel qui attrahiꝛ ex dolore possunt facere accidentia illa lꝫ nõ sint intensa.

¶ Et qm̃ obthalmia vera est apã in pupilla sequẽs cõiũctiuã. Et omne apostema aut ẽ a sanguine aut a cholera aut flegmate aut melãcholia aut vẽtositate: tunc simil'r obthalmie nõ euacuaꝛ cã ab vna istaꝝ causaꝝ.

¶ Hic Aui. determinat de obthalmia quãtũ ad diuersitatẽ que est in ea ex parte cause. s. humoralis. ⁊ quasi Aui. arguit. oẽ apostema fit ex altero quatuor humoꝝ vel vẽtositate: sꝫ obthalmia est apã in pupilla. i. in oculo: ergo fit ex illis. Maiorem ꝓpositionẽ ꝑsupponit notã ex ꝑmo cañ. fen. 2. c. de egritudinibus cõpositis: ⁊ ponit eam in littera. Minor ẽt est nota: ⁊ ponit in littera.

Dubm 7m ¶ Sed diceret aliqs Aui. videꝛ isufficiens: q2 ꝑmo cañ. fen. 2. ponit ꝙ cãe mãles vñ fiunt apãta sunt sex. s. q̃tuor humores: aquositas ⁊ vẽtus: hic nõ ponit nisi quinqꝫ. ¶ Dõm dupl'r. Primo ꝙ aquositatẽ dedit ĩtelligere per illud qđ dixit de materia flegmatica. Uel aliter ꝙ illa apostemata habẽt ꝓpriũ nomen: q2 dicũtur vesice de quibus dicetur infra secundo tractatu.

Dubm 8m ¶ Secũdo dubitaꝛ: vtrũ species obthalmie sint tres vel q̃tuor vel quot. ¶ Et videꝛ ꝙ sint due de mẽte Aui. in principio capl'i. vbi dicit ꝙ obthalmia alia vera alia similis. Jdẽ Azarauius. c. de obthalmia. Uidetur ꝙ sint tres de mẽte Serapiõis scđo tractatu sui breuiarij. 1. ca. ⁊ de mẽte Jesus tracta. 2. 35. caꝑ. ⁊ Halya. lib. 9. caꝑ. de obthalmia. caꝑ. 13. Uideꝛ ꝙ sint quatuor per Rasim. 2. lib. ꝯtinẽtis caꝑ. 2. vbi dicit. ⁊ dixi in diuisiõibus obthalmie quatuor sunt spẽs. ¶ Dõm ꝙ species obthalmie possunt tripliciter distingui: vel ex parte modi vel ex pte cause. s. materieꝝ vel ex parte accidentiuꝫ. Sigdeꝫ distiguanꝛ ex parte modi vt sic prima diuisione sunt due species: q2 obthalmia quedã est vera ⁊ quedã non vera. ⁊ ista etiã distinctio põt reduci ad modos cause: q2 nõ vera fit maxime a causis primitiuis: sed vera fit a causis corporalibus: vt supra innuebat Auic. quãuis tamen prima diuisione facta species obthalmie sint due: tamen subdiuidendo alterum membruꝫ fiunt tres in summa: q2 obthalmia vera: quedã est simplex nõ trãsiẽs terminũ: quedaꝫ autem est obthalmia vera magna valde: vt Auicẽ. distinxit. ⁊ isto modo Serapio ⁊ Halyabas ⁊ Jesus ⁊ Rasis ⁊ plures in secundo cõtinẽtis. caꝑ. 2. ponũt tres esse species obthalmie. Si aũt distinguantur ex parte causarum. s. materieꝝ: vt sic possunt poni quatuor ſm ꝙ quatuor sunt humores. ⁊ sic intelligebat Rasis scđo cõtinentis cũ dicebat. obthalmie quatuor sunt species. Possunt etiã poni sex adiũgendo aquositatem ⁊ ventositatem. Et possunt poni qnqꝫ reducẽdo aquositatem ad flegma: vt superius diximus. Si autẽ distinguanꝛ ex parte accidentiũ: sic prima generali diuisione species obthalmie sunt due: q2 obthalmia quedam est multorum accidentiũ: quedam paucoꝝ: tñ diuisione speciali accidẽtiuꝫ spẽs obthalmie possunt esse multe valde ſm ꝙ multa diuersa sunt accidẽtia in obthalmia penes que obthalmie pñt diuersificari: sicut etiã exemplo dicimus ꝙ obthalmia quedã est cũ dolore violento ⁊ quedã non. Jtẽ obthalmia quedã est sicca quedã fluens: ⁊ sic de alijs. Ex quibus soluuntur contraria adducta.

¶ Tertio dubitaꝛ ex q̃ mã frequẽti᷒ fiat obthalmia: an de mã frigida an de mã calida. Dubm 9m ¶ Uideꝛ ꝙ de mã frigida: vnũqđqꝫ mẽbrũ magis est paratũ ĩcurrere egritudines de mã simili ⁊ conformi: ꝙ̃ de mã difformi: sicut põt colligi a Gal'. 2. de interioribus. 7. ca. vbi dicit ꝙ pellicule sunt frigide. frigide passiones festinãter veniũt ad eas. Jdẽ põt sumi ab Haly in thegni trac. 3. 135. cõmen. sed oculus est frigidũ mẽbrũ vt supra patuit. Jtẽ ex illa mã magis fit obthalmia que magis ſm cerebrũ abũdat: sed mã frigida est hmõi: ergo ⁊c. Maior est nota: q2 materie vtplurimum veniũt ad oculos a cerebro vt supra habitũ ẽ ⁊ est notũ. Minor declaraꝛ q2 cerebrũ ponitur a pluribus auctoribus frigide cõplexiõis ⁊ humide: ergo in eo flegmatici humores abũdãt. Hoc aũt ẽt sumiꝛ a Gal'. in li. 8. de vtilitate ꝑticulaꝝ noue trãslatiõis. 6. ca. vbi vult ꝙ natura fecit purgatoria cerebri ad euacuãdas sugfluitates flegmaticas: q2 si nõ fieret hoc frequẽter apoplexia occupareꝛ. Hoc ẽt appet ad sensum: q2 cerebrũ totũ flegmaticũ videꝛ: ẽt sugfluitates ab eo purgate apparẽt flegmatice. Jtẽ hoc videꝛ de intẽtiõe Gal'. 13. terapẽ. vlti. ca. vbi dicit. ꝙ̃ multũ quidẽ aut frigida discrasia fit ſm caput aut humida. Jdẽ videꝛ ꝙ obthalmia vtplurimuꝫ fiat de melancholia: q2 de illo humore vtplĩmũ fit obthalmia: qui maxime ad oculos a cerebro dirigiꝛ: sed humor melancholicus est hmõi ſm cõem dictuꝫ dicentiũ ꝙ superfluitas melãcholica cerebri euacuaꝛ per oculos. ¶ Jn ꝯ̃riũ dictoꝝ sunt auctores medicine plures q diffiniẽtes obthalmiã dicũt ꝙ est apã calidũ ꝯiũctiue: vt supra dictũ fuit. ¶ Dicẽdũ ꝙ obthalmia sicut reliqua apãta põt fieri duobus modis. Uno mõ ꝑ viã fluxus. Alio mõ ꝑ viã ꝯgestiõis. s. q2 humor apostemans in ipsomet oculo genereꝛ ⁊ hoc raro accidit: omisso que mã in oculo aduneꝛ per viã cõgestionis: q2 de hoc statim diceꝛ: dicemus ꝙ obthalmia que fit ꝑ defluxũ materierũ a cerebro: dico ꝙ ista obthalmia vtplurimũ est de mã calida: hoc apparet ꝑmo experientia. Declaraꝛ ẽt rõne ex illa mã vtplurimũ fit obthalmia que magis est apta fluere a cerebro ad ꝯiunctiuam vt apostemet eaꝫ: sed mãe calide scilꝫ sanguis vel cholera in sanguine sunt magis apte fluere a cerebro ad cõiunctiuã vt apostemet eã. Hoc probaꝛ. Primo ex parte nature materieꝝ. Scđo ex pte mẽbri recipiẽtis. Tertio ex pte mittẽtis. Quarto ex pte ꝑtium per quas fit trãsmissio. ¶ Primo quidẽ ex pte materieruꝫ q2 materie calide aptiores sunt ad cursus de se ꝙ̃ sint frigide. ¶ Scđo declaratur ex pte ipsius cõiũctiue q̃ recipit. ipsa enim est mẽbrum pãniculare solidũ. tale aũt magis est aptũ penetrari ⁊ apostemari a materieb᷒ calidis ꝙ̃ frigidis: vt sumiꝛ in cõmẽ. illius afo. afo. 33. sexte parti. Acidũ ructuãtes. vñ. A. infra fen. 10. tractatu. 4. ca. ꝑmo in mẽbris neruosis nõ penetrat nisi subtile. ¶ Tertio declaraꝛ ex pte mittẽtis. s. cerebri ſm ꝙ est mittẽs. cerebrũ eniꝫ mittit ad cõiũctiuã materias quas hꝫ in venis. iste auteꝫ materie sunt magis sanguinee. similiter cerebrũ mittit materias quas ab alio corpore recipit. iste aũt maxime sunt mãe calide apte ascẽdere ad caput vt cholera ⁊ sanguis subtilis ⁊ maxime in hominibus nostre legis: q2 sunt homines dediti vino. ¶ Sed tu. d. quare cerebrũ pellẽs mãm ad ꝯiunctiuaꝫ pellit plus materias que sunt in venis ꝙ̃ alias vel arterias. ¶ Et dõꝫ ꝙ mãe alie que extra venas i cerebro exuberãt vt modi qdã flegma tũ hñt loca plurima per que apte euãnꝛ. Sil'r quãuis ista flegmata nõ expellanꝛ qñqꝫ per suas vias nãles magis sunt apta pelli in ventriculos vel in neruos ꝙ̃ per venas penetrare ad tunicã ꝯiunctiuã. ¶ Quarto declaraꝛ ex parte partiũ per quas trãsmittiꝛ. cerebrũ. n. trãsmittit ad ꝯiunctiuã materias mediantibus partibus quibus secũ alligatur vel sociaꝛ. iste aũt partes quibus magis colliganꝛ sunt vene ⁊ arterie ⁊ pãniculus ex quo fit ꝯiũctiua. sed certũ est ꝙ ꝑ pãniculum ipm: q2 depressus: ⁊ per venas ⁊ arterias q2 ille satis subtiles saltẽ ꝓpe oculũ melius põt portari mã calida ꝙ̃ mã frigida. Ex qbus quatuor causis simul ⁊ nõ diuisiꝫ sumptis apparet ꝙ obthalmia per viã defluxus plus fit a materieb᷒ calidis: raro aũt a frigidis. Etiam apparet ꝙ mãe frigide flegmatice ⁊ melãcholice si debẽt currere ad faciendũ obthalmiã opꝫ ꝙ cũ sanguine misceanꝛ dãte eis cursum. ¶ Sed tu dices posset ne sola cholera facere flegma vel melãcholiam currere ⁊ fluxibiles. ¶ Dõm ꝙ possibilitas est res ampla: vt. A. 4. cañ. fen. 1. ca. de febre sextana. Et iõ dico eẽ possibile. raro tñ credo ꝙ accidat. ¶ Sed tu. d. ꝯ̃: q2 podagra vtplurimũ fit de flegmate cũ aliqua cholera que eliquauit: vt sumiꝛ ex libro de iũcturis. Raꝛ. c. 1. ¶ Dõm ꝙ nõ est simile. nã in partib᷒ epatis ⁊ stomachi sepe reperiꝛ cholera cũ flegmate crudo ⁊ vene ad pedes eũtes sunt late: in cerebro aũt rarius reperiꝛ. Appet ẽt vlteri᷒ ꝙ si cerebrũ mittit mãs ad oculos ꝑ neruos ⁊ mittit mãs extra venas stãtes ꝙ ille mãe sunt magis flegmatice: imo quasi semꝑ sicut appet in oppilatiõe nerui obtici ⁊ in cataracta que dꝛ a qbusdã gutta serena. ¶ Tñ ad ꝑdicta notanduꝫ ꝙ nõ reputo ĩpossibile lꝫ sit lõginquũ ꝙ flegma solũ vel melãcholia

possit

Dubm 9m possit obthalmiā facere currētes a cerebro ad ꝯiunctiuam.pōt.n. cerebrū has adunare materias:⁊ eas ad oculos pellere.Et notandū ēt ꝙ materie calide que a cerebro ad oculos fluunt nō sunt vtplurimū multū acute:imo eaꝝ acuitas ⁊ mordacitas remittiᷓ frigiditate ⁊ humiditate cerebri:⁊ iō raro est ꝙ materie acute fluant a cerebro ad oculū ⁊ lꝫ sint calide:⁊ sic intelligit.G.13.terapē.ex qbus soluunᷓ cōtraria.¶Ad ꝑmā rōnem dōm ꝙ mēbrum magis ꝑ se est aptum egrotare egritudinē sili ꝙ̄ ꝯria:tñ ꝑ accidēs pōt magis vel frequētius egrotare egritudine ꝯtraria:sicut pulmo ex intrinseca cōplōne est aptus frequētius apostemari a cholera ꝙ̄ a flegmate:tñ ꝑ accidēs vel ex alia cā vt ex sui cōpositione q̄ est rare substātie plus apatur a flegmate ꝙ̄ a cholera:vt in cōmē.afo.6.ꝑti.afo.33.Acidum eructuātes.¶Uel aliter ꝙ rō arguit de egritudine facta ex sup̄fluitate ꝓprij nutrimēti:nō aūt de egritudine ex materia aliūde veniēte.¶Ad tertiā rōnē cū diciᷓ ex illa mā vtplurimū fit obthalmia que magis ꝑm cerebrū abūdat.verū est si abūdat in locis a qbus cerebrū mittit ad ꝯiūctiuam.vel verū est si illa mā sit apta fluere ad cōiunctiuā.Ad minorē qdam vltramōtani dicunt ꝙ in ꝑte anteriori cerebri abūdat sanguis cholericus. Aliter tñ dōm ꝙ istud flegma nō est aptū currere.Uel dōm ꝙ flegma in cerebro nō abundat in venis sed extra:vt quasi sit quedā mā cruda sup̄fluens in nutricatiōe cerebri.Uel sit facta ex vaporibus humidis sup̄ius ascendētibus:vt sumiᷓ ab Aristo.2.de ꝑtibus aīaliū c.de cerebro.cap̄.5.al'.ca.7.¶Sed tu dices sanguis de quo nutriᷓ cerebrū est flegmaticus:ḡ ibi in venis exuberat flegma.¶Dicēdū ꝙ flegma exuberat respectu sanguinis nutriētis alia mēbra calidiora ꝙ̄ sit cerebrum:tñ sanguis sup̄ alios humores plus est in venis:vt Haly.2.thegni.99.cōmē.al's trac.epatis.12.cōmē.¶Ad tertiū dōm vno mō ꝙ sermo ille forsan nō est verus:vt supra dictuꝫ fuit.Uel aliter ꝙ lꝫ melācholica sup̄fluitas cerebri purgeᷓ ꝑ oculos:ipsa tñ venit ad loca lachrymalium:nec est apta imbibi in cōiunctiuam:cum sit panniculus densus.

Dum 10m ¶Quarto dubitaᷓ ꝯcesso ꝙ de sanguine cholera flegmate vel melācholia possit fieri obthalmia:⁊ ꝯcesso ꝙ frequentius fiat de sanguīe:queriᷓ de qua mā frequētius eueniat post sanguinem:an de cholera:an de flegmate:an de melācholia.¶Dōm breuiter sine argumētis ꝙ vel loquimur de cholera flegmate ⁊ melancholia mistis sanguini vel puris.Si puris pōt teneri ꝙ frequētius de cholera:postea de flegmate:vltimo de melancholia.Rō q̄ hunc ordinē hñt ad aptitudinē fluxus.Si aūt loquamur de his humoribus sanguini mistis forsan posset defendi ꝙ post sanguinē frequētius facit obthalmiā sanguis flegmaticus:postea cholericus:raro aūt melācholicꝰ.⁊ rō est:q̄ in capite multū exuberat sanguis flegmaticus:vñ frequēter sentimus in saliua ⁊ reumatismis:⁊ est ille sanguis satis aptus ad cursum:vñ lꝫ sanguis cholericus sit aptior:raro tñ īuenitur in cerebro abūdare respectu flegmatici sanguinis.¶Sed tu dices:ita dicaꝫ de puro flegmate ⁊ pura cholera q̄ frequentius fit a puro flegmate.¶Dōm ꝙ nō est simile: q̄ purum flegma est valde ineptū ad apandū cōiūctiuā:sed pura cholera est valde apta:⁊ iō quāuis raro ꝺpureᷓ cholera in cerebro:⁊ sepe depureᷓ flegma:tñ ex raris depurationibus cholere plus pñt fieri obthalmie ꝙ̄ ex frequētibus depurationibus flegmatū:⁊ hoc ꝑꝑ multā flegmatis ineptitudinē respectu cholere.sanguis āt flegmaticus nō est in extremo ineptitudinis respectu sanguinis cholerici:⁊ iō cū sua frequēti multiplicatione in capite ⁊ satis esse aptum ad apationē possumꝰ defendere ꝙ frequētius apostemat.Sigs āt vellet tenere ꝯriū nō curo:q̄ ēt posset defendi:⁊ posset dici ꝙ plus fit obthalmia de sanguine cholerico:deinde a sanguīe flegmatico.vltīo vō melīco.¶Notandum tñ ꝙ regiōes ⁊ ꝯstitutiōes ⁊ etates multā hñt efficaciā in euētibꝰ pluribꝰ diuersaꝝ spērum obthalmie ꝑm ꝙ diuerse regiōes ꝯstitutiones diuersas multiplicāt mās.

¶Et qñqꝫ humor apans generaᷓ ī ip̄o.Et qñqꝫ ē adueniēs ei a cerebro ꝑm semitā catarri ꝑ viā velaminis extrinseci cooperiētis caput:aut ꝑ viā velaminis ītrinseci ⁊ oīno a cerebro ⁊ ꝑtibꝰ ipsiꝰ.Nā cū in cerebro aggreganᷓ māe plurime ⁊ repletio tūc vix euadit oculus quin obthalmiā incurrat nisi fortis fuerit valde.

¶Hic Aui.ponit diuersitateꝫ obthalmie ex parte loci : vnde venit mā.Et primo facit hoc.Secundo remouet dubium.ibi(Et quandoq̄.)Quod dicit primo notum est.

Dubm 11m ¶Sed diceret aliqs que mā est illa que generaᷓ in ip̄o oculo.¶Dicēdū ꝙ illa mā vel residet ex nutrimēto cōi oculo:⁊ tēdit ad frigiditatē ⁊ humiditatē:q̄ tale est suū nutrimētū.vel est ex nutrimento tunicaꝝ:⁊ sic est cōplōnis frigide ⁊ sicce.pōt tñ illa sup̄fluitas diuersos modos corruptiōis recip̄e ꝑm corpoꝝ diuersitateꝫ ⁊ ꝑm alia multa occurrētia.Ex quo apparet sol'o ad illud qꝺ supra dicebaᷓ de qua mā fiat obthalmia facta ꝑ viā ꝯgestiōis.¶Cōsiderādū vlterius ꝙ catarrus hic sumiᷓ ꝓ oī cursu vel fluxu:mām āt currere ꝑ viā velaminis.i.pāniculi extrinseci.s.extra os:vel ītrinseci.i.dure matris vel pie matris:pōt duplr̄ intelligi.Uno mō ꝙ fluat ꝑ venas que sunt in illis velaminibꝰ.sustentanᷓ.n.vene cū velaminibꝰ illis:⁊ h̄ vtplurimū ꝯtīgit:q̄ ꝑ eas sunt magis apte currē māe.Alio mō ꝙ fluāt ꝑ ipsammet subaꝫ velaminū ⁊ hoc pōt ꝯtingē:nō tñ sic plurimū:⁊ iō Aui.volens notare ꝙ māe obthalmie maxime fluūt ꝑ venas pāniculis associatas:dixit ꝑ vias velaminis:⁊ nō dixit ꝑ velamē.¶Cōsiderādū vlteriꝰ ꝙ.A.tria tāgit.s.mēbrū qꝺ recipit:q̄ est oculus cū dixit:ei.s.oculo.tāgit mēbrū ꝑ qꝺ recipit: q̄ viā velaminis.tāgit tertio mēbrū a quo:q̄ oīno.i.vl'r cerebrū ⁊ ꝑtes eius.⁊ q̄ ꝑtes cerebri sunt vene ⁊ velamina ipsius:iō nō obstāte ꝙ sunt vie pñt ēt eē ꝑtes a qbus mā mittiᷓ ⁊ multiplicaᷓ.¶Cōsiderādū vlteriꝰ ꝙ cū in cerebro abundāt māe peccātes in quali:⁊ repletio.i.māe peccātes in quāto:tūc vix euadit oculus ⁊c̄. Cā est: q̄ oculus est mēbrū multū cerebro ꝓpinquū:tale aūt cito recipit nocumētū cerebri vt supra fen.1.c.illo.Has opatiōes.⁊.1.ꝓno.cōmē.13.Silr̄ q̄ a capite ad oculū sūt vie satis apte:⁊ q̄ ad māe receptiōeꝫ ꝑter virtutē īpellētis requiriᷓ aptitudo recipiētis:iō si oculus eēt fortis valde stāte cerebro pleno nō recipet.

¶Et quandoqꝫ sunt arterie que effundunt ad ipsuꝫ superfluitates suas:cum sunt superfluitates in ipsis multiplicate:siue arterie sint ītrinsece siue extrinsece:⁊ quādoqꝫ materia non est eueniens ei a parte cerebri ⁊ capitis.Sed aduenit ei a parte aliorum mēbrorum:⁊ ꝓprie cum oculum iam cōsecuta est malitia cōplexionis ēt debilitauit eū ⁊ fecit ip̄m susceptibileꝫ nocumētoꝝ: ⁊ est ad quem effunduntur superfluitates.

¶Hic Aui.remonet dubium:q̄ dixerat ꝙ materie que effunduntur a cerebro veniunt.

¶Dubitaret aliqs vtrū ab ipsismet arterijs possent venire. forsan enī aliqs credidisset:q̄ arterie ꝯtinēt sp̄m solū apud quosdā ꝺ secta Erasistratis:quos.G.īprobauit singulariter:vt recitat in lib.de moribꝰ liqdis.c.3.vel ꝯtinēt ꝑm veritatē sp̄m ⁊ sanguinē valde purū ꝙ ab arterijs nō posset fluere.hoc Auic.remouēs dicit ⁊c̄.Silr̄ q̄ dixerat ꝙ māe iste fluāt a cerebro vult ostendere ꝙ ēt ab alijs ꝑtibꝰ corꝑis:⁊ hoc qñ oculus est multū debilitatꝰ:⁊ iō videmus ꝙ hoīes q sunt in oculis multū passionati ex leuissimo errore cibi vl' potus vel alteriꝰ rei:statim sentiūt lesionē in oculis:⁊ hoc ideo q̄ oculi sunt facti valde apti ad recipiēdū propter debilitatem. Dum 12m

¶Amplius de spēbus obthalmie est que hꝫ ꝑiodum ⁊ paroxismū ꝑm periodum effusionis materie ⁊ periodū hore generationis eius.

¶Hic Aui.determinat de obthalmia quantum ad modum sui motus:⁊ dicit ꝙ de speciebus ⁊c̄.

¶Circa hāc ꝑtē dubitaᷓ vtrū oīs obthalmia hēat ꝑiodum.¶Et vr̄ ꝙ sic:oīs obthalmia fit ex aliq̄ hūore vel ꝓportionali hūori:sꝫ oīs hūor hꝫ ꝑiodū q sibi ꝯuenit:ḡ oīs obthalmia hꝫ ꝑiodū.maior ē.A.sup̄.minor ē.A.4.cañ.fen.1.c.ꝺ febribꝰ apatū.Jtē cā ꝑiodicatiōis est gñatio māe ⁊ receptio in mēbro:vt Gal'.2.de differētis febriū.vlti.ca.sꝫ oīs obthalmia fit ꝑ māe gñonē ⁊ receptionē in oculo:vt satis pꝫ.⁊ Gal' ēt ibidē in obthalmia ponit exēplum:ḡ oīs obthalmia hꝫ periodū.¶Jn ꝯrium est Aui.qui dicit ꝙ de spēbus obthalmie est que hꝫ ꝑiodum:⁊ nō dicit ꝙ oīs obthalmia habeat. Dum 13m

¶Scōo dubitaᷓ qs sit ꝑiodus obthalmie:an tertianꝰ an q̄rtanꝰ ⁊c̄. Dum 14m

¶Ad ītellectū hoꝝ ē ꝓmittēdū.Prīo qd sit ꝑiodus ⁊ qd ꝑoxismꝰ.Est aūt ꝑiodꝰ reditꝰ egritudīs ad id qꝺ priꝰ fuit.ꝑoxismꝰ vō ē peior ꝑs ꝑiodi:vt sumiᷓ ī cōmē.afo.1.ꝑti.Paroxismos ⁊ ꝯsistētias.q̄ ē motꝰ vel ꝑs fortioris motꝰ:sumēdo ꝑoxismū ēt ꝓ exacerbatione.Scōo ꝓscire opꝫ:vt in q̄ōnibꝰ nr̄ls ē declaratū ꝙ ꝑiodicatio pēdet ex nā māe cū suis dispōnibꝰ:⁊ pēdet ex gñone sup̄fluitatum receptiōe vel aggregatōe ī ꝑticula patiēte:vt.G.2.ꝺ differētijs febriū.Periodicatio qdē pēdēs ex nā materieꝝ diuersificaᷓ ꝑm materierū diuersitatē.⁊ ꝑꝫ h̄ cholera ꝑoxismat vel ꝑiodicat de tertio ī tertiū:flegma de die in diē:melīa de q̄rto in quartū:sanguis vō vniformiter affigit.q̄ aūt nā sit ista ⁊ dispō humoꝝ nō est pñtis declaratiōis.Periodicatio vō q̄ causaᷓ a gñone sup̄fluitatū ⁊ aggregatione fit diuersimode ꝑm diuersitatē tēpoꝝ aggregatiōis ⁊ receptionis materieꝝ:vt si cerebrū alicuiꝰ gñat talē ⁊ tātū humorē ⁊ expellit ad oculū vt mō faceret dolorē:tūc talis dolor nō reuerteᷓ iterū quousq̄ cerebrū nō readunet ⁊ expellat tātā mām vel talē.¶Ex q̄ statim app̄et ꝙ lꝫ aliqs humor de se eēt aptꝰ moueri ad ꝑiodicandū taliter.v.g.cholera de tertio in tertiū:posset tñ ꝺ die ī diē ꝑio-

dicare si cerebrũ oĩ die ad oculos aliqd de cholera mitteret: vel d quarto in quartũ si tm̃ tardaret cholere missionẽ: vtplurimũ tñ diuersitas tp̄is aggregatiõis ꝯformat diuersitati nãe materierum. ¶ Ex qb⁹ ẽt appet ꝙ duo reqrunt ad piodũ. Unũ ẽ ꝙ mã noua generet. Scðz ẽ ꝙ ipa effundat in mẽbro in q̃ ẽ passio .i. recipiat. Si eñi mã solũmõ gñaret in mẽbro mittẽte ꝛ nõ effũderet ad mẽbrũ recipiẽs nõ fieret piodcatio passiõis q̃ est in mẽbro recipiẽte. v.g. in oculo q hꝫ obthalmiã ex mã que a cerebro fluit: ꝛ hoc ẽ qð Aui. dicit in lr̃a. ſm piodũ effusiõis mãe. ꝛ piodũ hore .i. tp̄is gñationis.

¶ His p̄missis dico ad q̃oñẽ p̄mã duo. Primũ ꝙ obthalmia oĩs est apta hẽre piodũ aliquẽ. Scðz ꝙ nõ oĩs obthalmia hꝫ piodũ aptũ. ¶ Rõ p̄mi: si post mãz prius ad oculũ missaz p̄ vt faciat dolorẽ obthalmicũ põt d nouo alia supeffundi: oĩs obthalmia q̃ ẽ p effusionẽ mãe𝔯 põt piodũ hẽre. Sꝫ ita ẽ postq̃ .n. cerebrũ mãz p̄ trãsmisit ad oculũ nõ ẽ ipoſ͛e imo sat̃ poſ͛e ꝙ aliã trãsmittat ĩ aliq̃ tp̄is spatio. ¶ Sꝫ tu dices istud arguit de obthalmia facta p viã defluxus. Sꝫ q̃ro si obthalmia fcã p viã ꝯgestiõis põt habere istos piodos. ¶ Et dõm ꝙ sic: sꝫ nõ sic appet ĩtellectui in obthalmia facta p viaz ꝯgestiõis: sicͭ in obthalmia facta p viã defluxus. ꝛ cã est: q̃ ĩ obthalmiã fcã p viã defluxus ẽ distinctũ mẽbrũ mãdãs vt cerebrũ a mẽbro recipiẽte vt ẽ oculus. Sꝫ in obthalmia fcã p viã ꝯgestiõis idez mẽbrũ ẽ generãs mãm ꝛ recipiẽs eã: g ſm tp̄s gñonis mãe in ipso oculo ꝛ tp̄s in quo sit tãta mã ꝯgesta qð possit facere apostemationẽ vel augere siue dolorẽ innouare erit tẽpus periodicationis. ¶ Rõ scði est ista: poſ͛e est ꝙ aliqua obthalmia fiat de mã a cerebro missa ad oculũ: ꝛ ꝙ nunq̃ illud cerebrũ plus de mã ad oculum mittat: tota g mã q̃ p̄ ad oculũ venit faciet obthalmiã ꝛ nunq̃ aliã exacerbationẽ hẽbit. ꝙ aũt hoc sit poſ͛e est notũ p se. Ista aũt declarant p simile. videmus .n. ꝙ aliqua cholera effusa extra venas facit vnũ porismũ tertiãe. si ite𝔯 effundet ite𝔯 veniet alter porismus. si aũt nõ effundat amplius nõ hẽbit aliũ porismũ. ꝛ iõ reperit tertiana que in vno parorismo finit: vt Aui. 4. cañ. fen. 1. ca. de febre tertiana. ita eodẽ mõ põt eẽ de mã que facit obthalmiã que in vno solo parorismo finiet: ꝛ nõ habebit aliã sup exacerbationẽ q̃ noua mã nõ effundet. ¶ Hic tñ eẽt locus speculationis: vtrum mã que in p̄ticula recepta est quãuis nulla alia effundat ipamet possit exacerbare per modũ agitatiõis de tertio in tertiũ si est cholera vel aliter si ẽ alius humor: vel p modũ successiue corruptiõis in partibus. hec tamẽ questio est in principijs vl̃ibus. ¶ Ad secundaz q̃oñez dicendũ ꝙ obthalmia de cholera magis fortificatur de tertio in tertiũ. flegmatica vͦo de die in diẽ. melãcholica de quarto in quartũ. sanguinea vͦo si hꝫ pioduz erit ꝓportionalis tertiano periodo: q̃ sanguis extra venã vr̃ de tertio in tertiũ piodũ habere vt cõiter credit de mẽte Gal. scðo de differẽtijs febriũ cap. 9. ꝛ apparet scðo de crisi cap. 12. tñ sicut ex p̄dictis appet: põt hi humores mutare periodos propter diuersitatem aggregationis ex mẽbro mãdãte ꝛ recipiẽte: vñ non reputo incõueniens ꝙ obthalmia cholerica de die in diẽ habeat porismũ: ꝛ ita de alijs humoribus. ¶ Hic tñ eẽt loc⁹ speculatiõis. si obthalmia de puro sanguine hẽat piodũ: sꝫ omittat: q̃ pẽdet ex alijs dubitationibus arduis. ¶ Ex q̇bus ꝯ̃ria soluunt: nã oĩs obthalmia est apta hr̃e piodũ: vt rõ ꝓbat: nõ tñ oĩs obthalmia hꝫ actu piodũ: imo aliq̃ hꝫ: vt .A. dixit in lr̃a.

¶ **Et violẽtia qdẽ doloris in obthalmia aut est p̄p humorẽ mordicatiuũ corrodẽtẽ tunicas: aut p̄p humorẽ plurimũ extensiuũ: aut p̄p vaporẽ grossum ſm raritatem ꝛ inde est raritas in dolore.**

¶ Supius Aui. determinauit de obthalmia quãtuz ad diuersitates q̃sdã in eadẽ existẽtes: hic determinat de obthalmia quãtũ ad sui accidẽtia: ꝛ quãtũ ad quedã alia: assignãs illo𝔯 cãm. Cõsideramus aũt in obthalmia p̄ter ea que dicta sunt dolorẽ quãtitatẽ exiẽs qð est lachryma: termiationẽ ꝛ maneriẽ. Et p̄ g ponit cãz fortis doloris in obthalmia. Scðo cãm magne quãtitat̃ ei⁹. ibi (Et ille cui⁹.) Tertio lachryma𝔯 qu〈a〉drũdã. ibi (Et q̃ñq̃.) Quarto terminationis cuiusdã tãgit modũ. ibi (Et multotiẽs.) Quĩto maneriei ꝛ quãtitatis. ibi (Et scias ꝙ malitia.) Pr̃ia in duas. P͛io ponit cãs violenti doloris. Scðo ponit diuersitatẽ cãrũ illo𝔯 ex p̄te loci: vñ mã fluit. ibi (Et mãe qdẽ.) ¶ Dicit p̄ ꝙ violẽtia .i. fortitudo vel vehementia doloris fit trib⁹ de causis. s. p̄p humorẽ mordicatiuũ corrodẽtẽ ꝛc̃. vel p̄p humorẽ extensiuũ vel ꝓpter vẽtositatẽ grossam ꝛc̃. ¶ Notandũ ꝙ lꝫ Aui. dicat in obthalmia: tñ verificat in alijs passionib⁹ oculo𝔯: quibus si fortis dolor cõiũgat fit p̄p alterã illarũ causarũ. dixit tñ plus de obthalmia: q̃ dolor est accidẽs eã subsequẽs ꝛ valde molestũ in ea: ꝛ ideo quidam determinat de obthalmia solum sub nomine doloris: sicut fecit Alexãder in libro suo.

Dubm 15m ¶ Sed dubitatur. diceret aliquis Aui. vr̃ insufficiẽs in numerando causas violenti doloris: q̃ Rasis. 2. helaui capi. 2. ponit vnã aliam causaz. s. occultationẽ humiditatũ grossa𝔯: vnde dicit sic. Et violentus dolor accidit in oculis: aut ex acuitate humiditatis que ĩducit inflãmationẽ: aut ex distẽsione sua𝔯 tunica𝔯 prouenientẽ ex oculorũ repletiõe: aut ex occultatiõe humiditatũ grossa𝔯: aut ex vẽtositate existẽte in eis. Idẽ Gal. 13. tera. cap. vltimo. ¶ Dõm ꝙ violentia doloris fit a causis: quas Aui. enumerat: q̃ violẽti dolores maxime fiũt ex solutiõibus cõtinuitatis. soluit aũt oculi continuitas: vel ex acuitate ꝛ corrosiõe: vel ex distẽsione. distẽsio aũt fit vel ex mã multũ replẽte: vel ex materia multũ impellẽte: sicut est vẽtositas. ¶ Ex q̇bus apparet ꝙ ex tribus causis quas Aui. ponit põt fieri quatuor. Nã dolor factus a mã pungitiua siue mordicatiua differt a dolore facto a materia corrosiua: sicut differt mordicatiua ꝛ corrosiua materia. materia eniz corrosiua hꝫ aliqd plus de grossitie q̃ mã mordicatiua: ĩmo mã mordicatiua dꝫ habere subtilitatẽ penetratiuã: vt hꝫ declarari. 2. cañ. 4. ca. q̃ tñ ille materie sunt calide ꝛ multũ simul sunt seu similes sunt corrosio ꝛ mordicatio: ideo .A. simul de eis loquutus est: ꝛ isto mõ ĩtelligemus Rasim: q̃ per acuitatẽ humiditatis intelligit materiã mordicãtẽ: p occultationẽ humiditatis grosse ĩtelligit materiã corrodẽtẽ. ¶ Uel possumus dicere ꝙ mã grossa occultata de qua loquit Rasis ẽ sanguis grossus: vt vr̃ posse sumi ex ꝓcessu suo𝔯 verbo𝔯: q si dꝫ facere dolorẽ violẽtũ facit p extẽsionẽ sup̄fluã: ꝛ iõ reducit ad vnã causaruz quã Aui. ponit. Et ex hoc appet ꝙ hec dictio plurimũ: põt cõponi cũ duobus. vel cũ hoc qð dicit humorẽ: ꝛ est sensus p̄p humorem plurimũ. vel cũ hoc qð dicit extẽsiuũ: ꝛ tũc est sensus. extẽsiuũ plurimũ mã aũt grossa plurimũ põt extẽdere. ¶ Ulterius est considerandũ ꝙ lr̃a que dicit ſꝫ raritatẽ põt dupl'r exponi. Uno mõ ꝙ referat ad totũ qð p̄cessit: ꝛ est sensus ꝙ raro ĩuenit in corpore altera ista𝔯 triũ causa𝔯: ꝛ iõ raro fit dolor violẽtus. ¶ Propter qð cõsiderandũ ꝙ dolor violentus est dolor fortissimus. vltra dolorem qui cõiter cõsequitur obthalmiã: ꝛ ideo sua violẽtia ad se totã curã trahit. vñ Rasis. 2. helaui. 2. cap. cũ dolor violẽtus insistẽdũ est cũ narcoticis. raro aũt hoc cõtingit respectu doloris cõiter consequẽtis obthalmiã. huius aũt cãm .A. assignat ſm raritatẽ .i. q̃ raro iste cause reperiunt: ꝛ ĩde erit raritas in dolore .i. raro reperiet talis dolor. ꝙ aũt reperiunt he cãe raro: notũ est. ¶ Sed tu dices q̃ mã plurima extensiua frequẽter reperit: sil'r acuta: nã supra ꝓbatũ est ꝙ frequẽter fit obthalmia de sanguine ꝛ de sanguine cholerico. ¶ Dõm ꝙ ad faciendũ violentũ dolorẽ nõ solũ requirit ꝙ sit sanguis qui de se est multus: nec solũ reqrit ꝙ sit cholera vel sanguis choleric⁹: sꝫ reqrit ꝙ sanguis vehemẽter multũ exuberet vltra id qð cõiter facit accidere de obthalmia: sil'r ꝙ sanguis choleric⁹ hẽat acuitatẽ vltra acuitatẽ q̃ cõiter repit: q̃ .s. sit acuitas valde vehemẽs: aliter .n. nõ faceret violentũ dolorẽ: ꝛ sil'r ventositas: opꝫ ꝙ sit vltra modũ cõem multa: ꝛ multũ ĩpellẽs: ꝛ detẽta cũ sua grossitie. ista aũt raro repiũtur: vt .A. dixit. ¶ Scðo mõ põt exponi ſm varietatẽ vt solũ referat ad ventositatẽ: ꝛ erit sensus: q̃ dolor violẽt⁹ accidit p̄p vaporẽ grossuz .i. grossaz vẽtositatẽ ſꝫ raritatẽ .i. raro: ꝛ ĩde ẽ raritas in dolore: ꝛ ex h̃ raro fit talis dolor a lmã ventosa grossa. Hoc aũt posset suaderi sic: vapor in oculis motus vel est subtilis: ꝛ iste nõ retinet. vel grossus: ꝛ iste raro in oculo generatur. ad hoc eñi vt vapor grossus eleuet indiget forti calore cũ eleuet de materieb⁹ grossis. talis autẽ fortis calor nõ repit in oculo. ¶ Sed tu dices posset sibi mitti a cerebro. ¶ Dicẽdũ ꝙ quãuis cerebrũ mitteret ad oculũ vaporẽ grossuz mobilẽ: tñ humiditas ꝛ frigiditas oculi sunt cã quietatiõis illius vaporis: vñ nõ põt facere violẽtũ dolorẽ. Sil'r cerebrũ raro mittit vaporẽ illũ. plus enim est aptus vapor ille tendere ꝛ impelli versus pãniculos cerebri q̃ moueri versus oculos. raro igit ꝯtingit dolor violentus a tali mã. põt tñ q̃ñq̃ ꝯtingere vt cũ accidit ꝙ cerebrũ talẽ vaporem mittit: ꝛ in oculo nõ est cõplexio tam frigida ꝛ humida ꝙ possit illum quietare: vel quando oculus per sui caliditatem accidẽtalẽ vel aliã gñaret illam ventositatẽ. ¶ Tertio mõ põt exponi lr̃a ſm raritatez .i. interpolationẽ: quasi dicat ꝙ mã ventosa interpolatim facit dolorẽ: q̃ venit ꝛ resoluit: ꝛ ex hoc ẽ raritas in dolore .i. ꝛ dolor vẽtosus interpolat. Et ex hoc accipim⁹ vnũ signũ violẽti doloris a ventositate. nã alie mãe cũ sint difficilioris resolutiõis q̃ sit vẽtositas: q̃ q̃libet mã humoralis ẽ corruptibilior q̃ vẽtositas faciũt dolorẽ magis ꝯtiuuũ: sꝫ vẽtositas facit eũ magis interpolatim: q̃ mõ venientẽ ꝛ mõ ex toto recedẽtẽ: qð tñ sic de alijs nõ ꝯtingit: lꝫ forsan q̃ñq̃ possit accidere maxime in mã cholerica subtili.

¶ **Et mãe qdẽ illius sicut sciuisti: aut sunt ex corp̄e: aut ex capite ip̄o: aut ex venis q̃ oculo afferũt mãm malã calidã aut frigidã. Et q̃ñqꝫ sunt in oculo ip̄o: ꝛ illud si accidat tunicis oculi corruptio cõplõnis p̄p humorez retẽtũ in eis: aut obthalmiã veniẽtẽ sup eas ꝛ ꝯuertat totũ qð aduenit ei de nutrimẽto ad corruptionem.**

¶ Hic

¶ Hic ostendit loca ꝓcessus istarũ venarũ que faciũt dolorẽ violẽtum sicut ostẽdit de mã obthalmie: ⁊ est notũ. ¶ Sed diceret aliquis Aui. numerat materias frigidas inter eas que faciunt dolorem violentũ: cuius ꝯriũ videt̃ sumi generaliter. i. cañ. fen. z. cap. de signis apostematũ. vbi dicit. frigidũ aũt apostema dolor ꝓculdubio nõ cõcomitat̃. ¶ Dõm ꝙ mãm fridã hic intelligimus mãm ventosam: qꝛ mã ventosa de se frigida est sicut etiã dicimus ꝙ vẽtus de se est frigidus. vnde Ari. ꝓble. 5. 36. ꝓble. Oĩs vẽtus fridus est. Aliter tñ posset dici ꝙ hic nõ loqtur de causis violẽti doloris: sed de causis obthalmie in generali. Hec tñ solutio ponit Auicẽ. nugatoriũ: qꝛ iam supra dixerat. quomõ autẽ frigida apostemata nõ faciant dolorem nõ est presentis speculationis.

¶ Et ille cuius sunt oculi exterius prominentes est susceptibilior magnitudinis obthalmie ⁊ fortioris eius ꝓpter humiditatem ipsorum oculorum ⁊ apertionem pororum ipsorum.

¶ Hic assignat cãm magne q̃titatis obthalmie: ⁊ cã ista sumitur a signo magnitudinis oculi. ¶ Ad cuius intellectũ ꝯsiderãdũ ꝙ oculi pñt exterius ꝓminere vel ꝓter nãm vt pp mollificationẽ lacerti vt ĩfra dicet̃: de tali ꝓminẽtia nõ est ẽmo. vel pp magnitudinez significantẽ caliditatẽ ⁊ humiditatẽ oculi: ⁊ de tali ꝓminentia est hic sermo. oculi enĩ calidi ⁊ humidi in cõplexione pp humiditatẽ aggregãt mãs multas. vnde Aui. pp humiditatez oculoꝝ suoꝝ. vñ Rasis 2° helaui cap. z. ⁊ in libro de ꝓblematibꝫ. Ari. q̃re habẽtes oculos magnos in obthalmia habebũt magnã eminentiã: qꝛ sunt magne humiditatis: ⁊ ꝓpter caliditatẽ habẽt poros ⁊ vias apertas: vnde possunt multã recipere mãm. vnde Auicẽ. ⁊ apertionez poroꝝ ex qbus fit obthalmia magna: qꝛ de multa materia: ⁊ fortis: qꝛ cũ multis accidentibus: ⁊ maxime cum forti dolore ꝓpter extensionẽ a multitudine factã: ⁊ ideo dixit est susceptibilior magnitudinis obthalmie ⁊ fortioris eius. Hic tñ esset fortis dubitatio vtrũ oculus humidus egrotet de pluri mã q̃ siccus: sed qꝛ ista questio redit in principia viliora in medicina: ideo dimittat̃.

¶ Et quandoq̃ qdẽ multiplicant̃ lachryme frigide in speciebus obthalmie pp priuationem digestionis.

¶ Hic Aui. assignat cãm quarũdã lachrymarũ. s. frigidarũ dicẽs ꝙ illud est ꝓpter priuationẽ digestionis. ¶ Ad huius intellectũ considerandum sicut sumit̃ ab Aristo. 31. proble. 3z. ꝓble. ꝙ materie vel sunt multe nõ vincibiles a calore: ⁊ sic remanent indigeste et frigide. vel sunt pauce ⁊ vincibiles: ⁊ sic digerũtur ⁊ apparent calide: cum digestio a calido fiat: lachryme ergo frigide significant materiam nõ vincibilem. Sed calide significant materiaz magis vincibilem. vnde Aristo. ibidẽ quando fuerit superfluitas multa non potest interius calidum digerere quare necesse est frigidam esse: quando autẽ pauca vincit. ⁊ hoc est qđ Rasis allegato primo ꝯtinẽtis. lachryme frigide superueniunt obthalmie: quia sunt indigeste ⁊ insolute calide: quia sunt digeste.

Dubm 16m ¶ Sed diceret aliqs mã nõ vincibilis multa põt esse mã cholerica ⁊ tñ faceret lachrymam calidaz: ergo erit lachryma calida indigesta. ¶ Dõm ad hoc p̃mo ꝙ Aui. nõ dixit vl̃em sermonẽ: sed dixit q̃nq̃ quidẽ multiplicant̃ ⁊c. vt in hoc Aui. velit ostendere ꝙ lachryme frigide ẽt q̃nq̃ nõ sunt per priuationẽ digestionis: sed per dissolutionẽ alicuius flegmatis a capite nõ seruant̃ extra calorẽ: lꝫ possit dici ꝙ illud flegma sit nõ digestũ. sil'r lachryme calide q̃nq̃ nõ sũt per digestionẽ: vt statim dictũ est. Uel aliter ꝙ lachryme que fiũt de cholera nõ digesta pñt dici frigide. i. priuate calore nãli: quẽadmodũ Aristo. dicit ꝙ genitura. i. sperma frigidũ est. s. anteq̃ hẽat calidũ spirituosum: vt ꝓblema. 4. vlti. ꝓble. Similiter dicemꝰ ꝙ aqua hydropicoꝝ est frigida. s. priuatione calidi nãlis. Tertio posset dici ꝙ lachryme magis digeste sunt magis calide: ⁊ nõ digeste minus calide. Et rõ cholera cruda faciet lachrymã minus calidaz q̃ cũ est digesta. In hoc tamẽ esset multa cõsideratio ⁊ difficultas pp sermonẽ. H. in cõmẽ. z. regiminis acutoꝝ. cõmẽ. 46.

¶ Et multotiens resoluit̃ obthalmia cũ solutione nãe.

¶ Hic determinat de obthalmia q̃tuz ad terminationẽ: ⁊ est sñia illi ꝯueniẽs afor. 6. pti. afor. 17. In oculis patiẽti a diaria accipi bonum. vigorata enĩ nã materias obthalmie per ventrẽ põt euãre.

Dum 17m ¶ Dubitat̃ per quẽ modum terminat̃ frequẽtius obthalmia: ⁊ per quẽ rarius. ¶ Dõm ꝙ rarius p fluxũ vẽtris. Rõ est: qꝛ mã obthalmie est distans a loco euõnis per ventrẽ: ⁊ inde difficulter illuc ꝑuenit mã. est enĩ mã obthalmie iam exiens paruas venas ⁊ penetrans vel penetrauit in partes ꝯiunctiue que partes multũ distãt ab intestinis: ĩmo q̃nq̃ videt̃ obthalmia resolui per fluxũ vẽtris: ⁊ nõ est ita: sed solũ cã añs parata fluere q̃nq̃ euãt̃: residuũ aũt nã alleuiata per ꝑuationẽ cursus mãe resoluit ĩsensibiliter: nõ tñ est incõueniẽs ꝙ fluxus vẽtris cãm ꝯiunctã obthalmie q̃nq̃ euacuet cũ ab vltima superficie corporis possit transduci mã in ventrẽ: vt Gal'. 3. de virtutibꝰ nãlibꝰ. ca. 13. De alijs aũt modis terminationis dõm ꝙ absolute obthalmia magis est apta terminari per resolutionẽ q̃ per saniositatẽ vel sclirosim vel corruptionẽ. huius ratio maxime sumit̃ ex nã membri in quo fit hoc apostema: qꝛ oculus membrũ rarũ est: vnde ex eo apte trãspirat mã vel insensibiliter vel sensibiliter per resudationẽ: que resudatio etiã dicit̃ terminatio per resolutionẽ. dico aũt absolute: qꝛ cõparando ad materias possumus dicere ꝙ materie calide sunt magis apte resolui: materie aũt frigide sunt magis apte saniari ⁊ indurari: lꝫ forsan materie calide sint magis apte ẽm quẽdã moduz saniationi q̃ materie frigide. hoc tñ nõ põt presentialiter discuti: lꝫ aliquid de hoc sit dictum fen. 16. cap. de fluxu ventris omnium modorum.

¶ Et scias ꝙ malitia obthalmie est ẽm q̃litatem mãe ⁊ magnitudo eius ẽm quãtitatem ipsius.

¶ Hic determinat de obthalmia quãtũ ad manieriẽ ⁊ quãtitatem assignãs earũ cãs: ⁊ dicit ꝙ malitia obthalmie est ẽm qualitatem mãe. i. ẽm ꝙ mã est mala ⁊ magna ⁊c. ¶ Notãdũ ꝙ q̃uis malitia ĩmediatius sequat̃ qualitatẽ mãe magnitudo quãtitatẽ eiꝰ: tamẽ malitia põt etiam sequi quãtitatẽ mãe: lꝫ mediatius magis: qꝛ ad multaz mãm põt sequi multa extensio ad quã sequit̃ dolor fortis qđ est accidens malitiosum in obthalmia.

¶ Et scias ꝙ in regionibꝰ meridianis multiplicat̃ obthalmia ⁊ remouet̃ velociter. Sed aduẽtus eiꝰ in ipsis plurimũ est pp cursuz materierũ eoꝝ ⁊ multitudinem vapoꝝ earũ. Sanitas ṽo eius in ipsis velox est ꝓpter raritatẽ poroꝝ mẽbroꝝ eoꝝ ⁊ solutionẽ naturarũ ipsoꝝ: ꝙ si subito supueniat eis frigus fit difficilis ipsorũ obthalmia ⁊ ꝓhibet humorẽ eius a cursu.

¶ Hic determinat de obthalmia quãtuz ad cãs primitiuas. Cause aũt primitiue eã cõmouẽtes sunt tres. s. regio. ꝯstitutio ãni. ⁊ balneũ. Primo ergo determinat de obthalmia ẽm regionũ diuersitatez. Scdõ ẽm diuersitatẽ ꝯstitutionum. ibi (Cũq̃ hyemi.) Tertio vt a balneo ꝓuenit. ibi (Et sicut.) ¶ Prima in duas. Primo ostẽdit modũ obthalmie in regionibus calidis ⁊ humidis. Scdõ in fridis. ibi (In regionibꝰ aũt.) ¶ Notandũ circa p̃mã partẽ ꝙ regiones meridionales. i. calide ⁊ humide multiplicãt multos humores: qꝛ sũt vaporose. s. vaporibꝰ humidis: qui nõ ꝯsumunt̃. similiter istos humores faciũt currere: qꝛ calidũ eliquãs humiduz facit cursum: ex qbus duobꝰ multe obthalmie fiunt in regionibꝰ calidis: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit pp cursum mãerũ eoꝝ. s. qui ibi habitãt: ⁊ multitudinem vapoꝝ earũ. s. regionũ. iste tñ obthalmie cito recedũt ꝓpter duas cãs quas Auic. tangit. Prima est: qꝛ pori eoꝝ sunt aperti pp calidũ. vnde mãe leuiter resoluunt̃. calidũ enĩ ⁊ humidũ raritatez facit: vt in cõmen. afor. 5. parti. afor. 64. Simil'r ⁊ in maribus. Secunda cã est: qꝛ in hac regione habitãtes sunt fluxibiles vẽtre pp humidũ qđ eliquat̃ in eis. Subdit Aui. ꝙ si occurrãt frigori difficilis fit obthalmia: qꝛ frigus ꝓhibet a cursu. i. a resolutione.

¶ Diceret aliqs: vr̃ ꝙ ista obthalmia fit lõga. Primo qꝛ fit a multa mã que abundat in hac regione ẽm capita. vñ Aui. fen. z. ca. de locis habitabilibꝰ meridionalibꝰ. Capita morãtiũ in illis sunt plena humidis materijs. Scdõ ꝓbat̃. in illis ꝓlõgat̃ obthalmia in qbus mã igrossat̃: sꝫ ĩ habitãtes regiones meridionales mãe ĩgrossant̃: ita vr̃ ꝓbare Aui. ꝙ in hac regione nõ fiunt febres acute sed lõge: vñ dicit. acute ṽo febres parũ accidũt eis pp qđ eoꝝ vẽtres multũ resoluunt̃ ⁊ dissoluit̃ subtile qđ est in eoꝝ humoribꝰ. ita ẽt dicemus de obthalmia. ¶ In ꝯriũ est. A. ¶ Dõm enĩ ꝙ obthalmia meridionalis est breuis. Et rõ est duplex: quã Aui. ponit. Prima poroꝝ apertio. Scda vẽtris fluxibilitas: vñ mãe minorant̃ vel minorari pñt. ¶ Ad p̃mã rõnẽ posset quis tenere ꝙ fiũt iste obthalmie de pauca mã cũ fiant in simili dispositiõe. hic tñ est multa ꝯrietas: al'r tñ ꝙ lꝫ mãe sint multe: tñ sũt apte euõni. ¶ Ad scdm dõm vno mõ ꝙ Aui. loquit̃ ibi in senibꝰ: in qbꝰ virtꝰ debilis nõ iuuat se vt p fluxũ mãz vniformiter euẽt: sꝫ solũ euãt subtilẽ aptiorẽ ad cursuz. in alijs aũt etatibꝰ nõ erit ita. ¶ Uel dõm ꝙ lꝫ mã igrosset̃ plus est iuuamẽtũ per viã minorationis ⁊ diuersionis ad vẽtrẽ q̃ sit igrossationis nocumẽtũ. ¶ Uel dõm ꝙ forsan nõ sic fluxꝰ igrossat mãs obthalmie sicut ingrossat mãs febriles: ⁊ hic esset sermo ꝓlixus. Dubm 18m

¶ In regionibus autez frigidis ⁊ temporibus frigidis minoratur obthalmia: sed est praua. Et prauitas quidem eius in eis est ꝓpter quietez humoꝝ in ipsis ⁊ cõgelationem eoꝝ. Eius ṽo prauitas est quoniã quãdo

cōprehenduntur in membro nō resoluuntur velociter ꝓpter coartationem meatuū: quare extēdunt̄ magnifice donec accidat vt ex eis findatur syphac.

¶ Hic determinat de obthalmia in regione frigida ⁊ tēpore frido: ⁊ vult hic Auicē. ꝙ obthalmia in regione frigida minorat̄. i. raro accidit respectu regionū calidarū ⁊ humidarū: sed est ꝑua. Et paruitas qdē eius. i. rarus euentus eius. in eis. i. regionib⁹ frigidis est ꝑꝑ quietē. s. humoꝝ. ⁊ ꝯgelationē. s. factā a frigido. Et notanduz ꝙ plus est congelatio ꝙ̄ quies. Eius vō prauitas ⁊c̄. vt frigidatur syphac. i. pāniculus coniunctiua.

¶ Cūqz precedit hyems septētrionalis ⁊ sequitur ipsaz ver meridionale pluuiosum ⁊ estas pluuiosa multiplicatur obthalmia.

¶ Hic determinat Aui. de obthalmia ꝟm diuersitatē ꝯstitutionū: ⁊ hz q̄tuor ꝑtes: qꝛ tres tangit ꝯstitutiones in qb⁹ obthalmie fiūt. ⁊ quarto remouet dubiū. 2ª ibi (Et simil'r.) 3ª ibi (Et estas qdē.) 4ª ibi (Et qn̄qz.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ si hyems est septētrionalis. s. frida ⁊ sicca: ⁊ sequit̄ ver meridionale pluuiosuz. s. calidū ⁊ humidū multū: ⁊ si estas ēt est pluuiosa multiplicatur obthalmia. s. in estate. cā huius sumit̄ ab Ari. 1. de ꝓblematib⁹. ꝓble. 8. ⁊ a Gal. in cōmē. illi⁹ afoꝛ. 3. ꝑti. afoꝛ. 12. De tēporib⁹ vō. Nā ꝓpter multā humiditatem veris: ex qua humiditate aer ⁊ terra humectat̄: aggregant̄ in corporib⁹ multe humiditates que mote per calorē estatis fluētes ad oculos faciunt obthalmiā. ¶ Sed tu dices quid facit frigiditas ⁊ siccitas hyemis. ¶ Ad hoc dicēdū ꝙ si hyems fuisset calida ⁊ humida ⁊ ver etiam calidum ⁊ humidum iste obthalmie venissent in vere ⁊ non tardassent ad estatem apparere.

¶ Et similiter quādo hyems est calida ⁊ meridiana replet corpus humiditatibus: ⁊ deinde sequitur eaz ver septētrionales: tunc constringit eos.

¶ Hic ponit scḋaz ꝯstitutionē cātiuā obthalmie: ⁊ dicit ꝙ hyems calida ⁊ meridiana. i. humidosa ⁊ pluuiosa: vt vult Ari. 1. de ꝓble. ⁊ Hippo. 3. ꝑti. afoꝛ. illo afoꝛ. 13. Si aūt hyems austrina replet corpora humiditatib⁹: si ꝗ sequat̄ ver septētrionale. i. frigidū ⁊ siccū: ꝯstringit illos humores: ex quo exp̄munt̄ ad oculos ⁊ fiūt obthalmie. ¶ Notādū ꝙ p̄dicta ꝯstitutio ⁊ ista de q̄ hic d' sūt ꝯ̄rie: vt apparet. silr p̄dicta est ꝯstitutio triū tempoꝝ ista aūt duoꝝ. ¶ Sz tu dices iste obthalmie vel fiunt in vere vel in estate. ¶ Dōm ꝙ de mēte Gal. in cōmē. illius afoꝛ. 3. ꝑti. Si aūt hyems austrina. iste obthalmie fiunt in vere: qꝛ frigiditas ⁊ siccitas borealis exprimūt a capite ad oculos sicut exprimit̄ aqua a spōgia cū manu p̄mit̄: ⁊ qꝛ frigidū ⁊ siccū in aere ꝯstringit poros: iō talis obthalmia nō emittit humiditates: vn̄ d' obthalmia sicca. Sed illa que fit in p̄dicta ꝯstitutiōe erit humida ꝑꝑ oppositā cāz. Sz ꝯ̄ mēte Ari. 1. de ꝓble. 9. ꝓble. tā ver ꝙ̄ estas subsequēs in tali ꝯstitutiōe est morbosa: vn̄ poss̄e est ꝙ humiditates que nō mouent̄ in vere moueant̄ in estate a calore eliquāte que fluētes ad oculos erūt cāe obthalmie.

¶ Et estas quidem borealis multiplicat obthalmiam ⁊ proprie post hyemem meridianaz.

¶ Hic ponit tertiā ꝯstitutionez ⁊ dicit ꝙ estas borealis. i. frigida ⁊ sicca multiplicat obthalmiā: ⁊ ꝓprie post hyemē meridionalez. s. calidā ⁊ humidā. hui⁹ cā est: qꝛ estas frida ⁊ sicca exp̄mit humiditates p̄us in hyeme ⁊ vere ꝯgregatas que mote ad oculū faciunt obthalmiā. maxie aūt aggregant̄ iste humiditates si hyems p̄cessit calida ⁊ humida. ¶ Sz tu dices cū iter hyemē ⁊ estatē mediet ver q̄le dz eē h' ver. ¶ Dōm ꝙ siue sit calidū ⁊ humidū siue sit ꝟuās nām suā estas faciet obthalmiā: ⁊ plus si ver fuerit calidū ⁊ humidū: qꝛ plures existūt sup̄fluitates: ⁊ in plurib⁹ corporib⁹.

¶ Et qn̄qz multiplicat̄ etiā in estate cuius ver fuit meridianū: ⁊ sicca hyems ⁊ septētrionalis.

¶ Hic p̄° remouet dubiū vnū. Scḋo aliud. ibi (Et tu qdez.) ¶ Primū dubiū sic remouet̄. dixerat ꝙ si hyems est septētrionalis ⁊ ver meridianū ⁊ pluuiosuz in estate pluuiosa m'ltiplicant̄ obthalmie. ¶ Quare diceret aliqs si estas nō eēt pluuiosa: sed suā nām seruaret: nōne ī ea fierēt obthalmie. ¶ Rn̄det ꝙ sic: dicēs. Et qn̄qz multiplicant̄. s. obthalmie: ēt in estate. s. seruante suā nām ⁊c̄. qn̄ eniz aliqd absolute ꝓfert̄ dz ītelligi de meliori: vt sumit̄ a Gal. 3. alimētoꝝ cap̄. 1. ⁊ p̄ de creticis. 9. cap̄. estas autē hic absolute ꝓfert̄: ꝗ de meliori estate intelligit̄: meliora aūt tempora sunt que suā seruāt nām: vt. 4. can̄. fen. 1. trac. 4. 1. cap̄. Aliter tn̄ posset istud dubiū remoueri vt dicat̄: qꝛ dixerat ꝙ estas borealis facit obthalmiā ꝓp̄e post hyemē meridianā. Diceret aliqs si hyems esset borealis: ver septētrionale. Rn̄det ꝙ estas. s. borealis facit obthalmiā p̄cedēte hyeme boreali: dūmō ver sit calidū ⁊ humidū. s. meridianū.

¶ Et tu qdē ꝯsidera corpora dura ꝟm regiōes septentriōales ⁊ corꝑa lenia ⁊ rara ꝟz meridiōales regiōes.

¶ Hic rn̄det alteri quesito. Diceret aliqs q modi obthalmie sunt ꝟm has regiones: ⁊ ita ītelligat̄ ꝟm tꝑa. Rn̄det ꝙ tu debes ꝯsiderare in regionib⁹ frigidis ⁊ siccis ⁊ septētrionalib⁹ corpora eē dura v'l in poꝛ stricta: vn̄ obthalmie erūt nihil emittētes: sz ī regionib⁹ meridionalib⁹ corꝑa sunt mollia ⁊ rara: vn̄ obthalmie ab eis resudabūt ⁊ erūt obthalmie hūide: ita ēt dz ītelligi de temporib⁹.

¶ Sicut regiones calide faciunt obthalmiaz similiter balneum valde calidum cum homo ipsum ingreditur proculdubio facit obthalmiā.

¶ Hic ostēdit euentuz obthalmie ab alia causa p̄mitiua. s. balneo. Notandū ꝙ balneū multū calidū dissoluendo humiditates a capite ⁊ ꝯ̄bilitādo oculos per viā resolutionis facit obthalmiā. ¶ Sz tu dices qūo balneū facit obthalmiā cū nos dicamus ꝙ curat obthalmiā. vn̄ Hippo. 6. afoꝛ. afoꝛ. 31. ⁊. 7. afoꝛ. 47. Dolores oculoruz lauacrū. i. balneū soluit. ¶ Dōm ꝙ balneū intēperatum ⁊ cū homo vtit̄ eo post multā repletionē est cā obthalmie: vnde si mām inuenit in capite superfluā dissoluit eā ⁊ facit obthalmiā. vn̄. 2. ꝯtinen. cap̄. 2. Rasis dicit Alexā. balneū calidū generat obthalmiā in oculis: ⁊ parati ad obthalmiā nō intrent balneū. Si vō qs debite balneo vtatur ꝟm ꝯditiones infra dicendas iuuatur ab eo.

¶ Et scias ꝙ qn̄ adest obthalmia ⁊ oculi dispō mutat̄ ꝯsequēs cū cura recta ⁊ purgatione vltima: tūc causa eius est materia retenta in oculo corrūpens nutrimētum: ⁊ catarrus ex cerebro ⁊ capite ꝟm ꝙ declarauimus in illis que sunt premissa.

¶ Hic Aui. ānectit quēdā can̄. ⁊ iō dixerat de hoc supra cap̄. de canonib⁹ vniuersalib⁹ in curis oculi: ⁊ ibi declaratum fuit. Dicit ꝗ ꝙ cū est obthalmia ⁊ oculi dispō mutat̄. s. in malū: vel nō mutat̄. s. in bonū: ꝯn̄s est cura recta. i. de ꝯsequēte ⁊ ꝓcedente cū cura recta: ⁊ hoc ꝙ̄tū ad medicinas extra approximatas: ⁊ ꝙ̄tū ad regimē: ⁊ purgatione vltima. i. multa eūone per flōmiā ⁊ pharmaciā vt tibi videt̄ ꝯuenire. cā in hoc ⁊c̄. vt ibi declaratū fuit ⁊c̄.

¶ De signis. Cap̄. 8m.

Scias ꝙ doloꝝ qui in oculo ꝯtingūt alij sunt mordicatiui ⁊ alij cōrosiui ⁊ alij extēsiui. mordicatiui qdē sign̄ant corruptionē qualitatis māe ⁊ corrosiui acuitatem ipsius: ⁊ extensiui significant multitudinē eius: aut ventositatem.

¶ Superius Aui. determinauit de obthalmia ꝙ̄tū ad sui spēs modos ⁊ causas: hic determinat de ea quātuz ad signa. Et p̄mo ponit signa obthalmie sumpta ex diuersitate specierū doloris. Scḋo ex diuersitate exeuntis. ibi (Et obthalmia velocioris status.) Tertio ponit signa obthalmie ꝟm diuersitatē specierū eius. ibi (Post hoc aūt dicamus.) Quid dicat in p̄ma parte notū est ex his que supra diximus illa parte (Et violentia qdē.) ¶ Notandū ꝙ iō per diuersitatē specierū doloꝝ docuit significare. A. sup̄ diuersas materias in obthalmia: qꝛ dolor est accidēs ꝯcomitans obthalmiā: ⁊ valde in ea molestū: ⁊ ꝓpter similē cām docuit ex lachryma ⁊ lippitudine significare: qꝛ ista obthalmiā sequunt̄. ¶ Sed tu dices cū spēs doloris sint. 15. vt p̄mo can̄. fen. 2. quare non docuit per spēs alias significare. ¶ Dōm ꝙ illi tres modi doloꝝ maxime in oculis ꝯtingunt: ex qbus diuersas materias significamus: ⁊ hoc est valde vtile ad curationē. ¶ Sed tu dices quid intelligit per dolorez corrosiuum: cū in p̄mo lib. fen. 2. nō fecerit de eo mētionē. ¶ Dōm ꝙ intelligit pruritū vel intelligit dolorē acutū ꝓtensiuū. dolor. n. acut⁹ fixus vocat̄ absolute acutus: sed acut⁹ ambulatiuus vocabit̄ corrosiuus dūmō nō sit a vētositate. vel dicit̄ ꝙ ista est alia spēs doloris habēs nomē a māei mō: qꝛ est corrosiua: vn̄ multa alia gn̄a doloꝝ circuit: ⁊ ad illa pōt reduci. vel pōt dici ꝙ ītelligit vlcerosum.

¶ Et obthalmia velocioris stat⁹ est in qua lachryme magis currunt ⁊ que acutiorem hz mordicationem ⁊ tardioris est que est magis sicca.

¶ Hic ponit signa ab exeunte: lz etiam dicat de alijs accidentibus vt de mordicatione. Et primo ponit signa a lachryma. Secundo a lippitudine. ibi (Et lippitudo.) ¶ Qḋ dicit in prima parte est notuz: quia cum currunt lachryme. ⁊ est multa mordicatio in oculo significatur materia calida acuta: et per consequens obthalmia acuta: vnde status erit cito: sed cum est sicca obthalmia: quia non

fluit ⁊ non sunt accidentia acuitatis doloris ⁊ similium: tunc est materia grossa quieta: ⁊ tunc status erit tardius.

¶ Et lippitudo qdē est significatio vera maturationis aut grossitiei mãei. Lippitudo nãq3 que est velox cu3 leuitate accidētiū excepta grauitate oculi est significatiua grossitudinis mãei: ⁊ illa cui associat maturatio ⁊ cu3 qua est oculi exiccatio in initio parūper ⁊ resoluit velociter est laudabilis: ⁊ illa cuiꝰ granū est paruū raro est significatiua oculi bonitatis. paruitas aūt grani maturationis significat tarditatē qñq3 palpebre ꝯglutinari incipiūt: tūc iam maturationis adest ꝓpinqtas: sicut dum ꝑseuerat cursus aquosus est initiū adhuc.

¶ Hic ponit signa a lippitudine adiūgēs ēt alia signa. Circa quam partē est ꝯsiderandu3 ꝙ ex ista lr̃a accipimus ꝙ lippitudo est 2x. Una que sigñat grossitiē in mã. Alia vͦo que sigñat digōnē. Lippitudo que sigñat grossitiē mãe ⁊ ineptitudinē ad digōnē ꝯditionat ex duobꝰ: ⁊ pōt qñqȝ esse tertiu3. ¶ Primo q2 est velox in apparitione. ¶ Sed ꝯtra diceret aliqs. A. ꝯdicit sibi: q2 dixerat supra ꝙ obthalmia sicca est tardioris statꝰ: ⁊ per ꝯñs est de mã grossa magis. ⁊ hic ponit ꝙ velox apparitio significat grossitudinē materie. ⁋ Dō3 ad hoc ꝙ mãe grosse faciētes obthalmiã sūt duoꝝ modorū: qdã sunt grosse sicce: vt melice vel cholerice de cholera grossa: ⁊ in istis nō apparet a ꝑncipio lippitudo: imo sunt sicce ⁊ tarde apparent lippitudines ⁊ pauce lachryme. alie sunt grosse humide ⁊ flegmatice: ⁊ in istis cito pōt apparere lippitudo: l3 nō vera nec laudabilis: mã. n. flegmatis exuberãs resudare pōt per poros cito cū ipsa nō est multū viscosa: ⁊ faciet lippitudinē ꝗdã sicut etiã videmus in fe. humidis in vrinis qñqȝ hypostasi3 que videt eē alba laudabilis que tñ nō est vt sumit ab. A. 1. cañ. fen. 2. ca. de hypostasi. lippitudo. n. laudabilis per digōnē facta in mã tali cū debeat in lōgo tpe mã digeri nō pōt velociter apparere: ⁊ iō si cito app3 est signū mãe grosse. talis ēt lippitudo que cito apparet in mã grossa distinguit maxime per alia signa vt per accidētiū lenitatē. Et hec est scđa ꝯditio: nã lippitudo que per digōne3 appet nēcio est post accidētiū difficultatē vel cū accidētiū difficultate: circa. n. gnōne3 saniei dolores ⁊ feb. mag accidūt: vt Hippo. 2. ꝑti. afoꝛ. afoꝛ. 47. Cū ḡ vera lippitudo per digōnē factã in obthalmia sit qdã sanies: op3 ꝙ post accidētiū difficultatē appareat. si aūt nō apparuerunt accidētia difficilia talis lippitudo nō sigt̃ maturationē: sed mãm grossa3 exuberãtē. ⁊ h̄ est qđ dicit cū lenitate accidētiū: s3 q2 grossa mã ante digōnē est pōderosa: iō l3 cū illa lippitudine sit lenitas alioꝝ accidētiū: tñ est ibi ḡuitas. vñ Aui. excepta ḡuitate. Ex qbus appet solo ad ꝯdictionē. ⁋ Aliter tñ posset rñderi ꝙ velox apparitio lippitudinis in mã grossa dr̃ velox respcū tarde apparitiōis lippitudinis per viã digōnis in mã eadē grossa: ⁊ non dr̃ velox respectu apparitionis lippitudinis ⁊ lachrymarū in mã subtili acuta faciēte obthalmiã velocis statꝰ: imo respcū illiꝰ est tarda in apparitione: ⁊ vsqȝ ad illud tp̄s apparitionis prime lippitudinis ista obthalmia de mã grossa pōt dici sicca. ⁋ Tertio ꝯditionat lippitudo qñqȝ que sigt̃ grossitiē mãe ⁊ nō digōnē ex forma sui: q2 si ḡnu3 est paruū est sigñatio grossitudinis mãe: ⁊ raro bonitatꝭ: q2 sigt̃ ꝙ mã nō vincit a virtute: q2 tūc copiose exiret: ⁊ ideo tarde digeret mã. vñ Rasis. 2. helaui. ca. 2. Cū lippitudo accidit sic ḡna ꝑua deterior est ea que accidit cū ḡnis magnis: q2 sigt̃ tarditatem digōnis mãe. Idē Jesus cap̄. de obthalmia. ca. 35. 2. trac. Dixit aūt Aui. raro: q2 si mã esset pauca valde posset in forma ꝑuoꝝ ḡnoꝝ expelli. ¶ Accipimus 2º ex lr̃a hac ꝙ est lippitudo alia que sigt̃ digōnē: ⁊ talis lippitudo ē quã ꝑcessit exiccatio. i. ꝑuatio lippitudinis in initio. i. in ꝑnº parūper: q2 ꝑus nō appet lippitudo ⁊ mō per digōne3 appet. Simil'r ipa resoluit velociter. i. cito sepat ab oculo: ⁊ h̄ ꝓp eq̃litatē quã h3 ex digōne. lippitudo aūt indigesta nō sic cito separat: vel cito resoluit. i. nō lōgo tpe ꝑdurat in apparitiōe: q2 nã mō est potēs cito eūabit totã mãm. ¶ Sed diceret aliqs Aui. īnuit ꝙ lippitudinē bona3 ꝑcedit siccitas oculi. Cōtra: q2 pōt ꝑcedere alia lippitudo que apparet in mã grossa nō digesta. ⁋ Dōm ꝙ apparē lippitudinē que significat mãm grossa3 anteqȝ appareat lippitudo que significat digōnē hoc est solu3 in tali mã grossa. Sed in mã subtili nō est hoc: imo prius nō apparet lippitudo: ⁊ postea apparet per viã digōnis. ⁊ huius cã est: q2 mã subtilis nō est apta vt faciat lippitudinē: nisi per digōnē īgrosset: remanēs eñi subtilis mã est apta vt faciat lachrymã. ⁋ Possumus ḡ dicere ꝙ oēm lippitudinē digestã ꝑcedit siccitas oculi per ꝑuatione3 lippitudinis: siue mã sit grossa siue subtilis: tñ differēter: q2 si mã sit subtilis ꝑcedit ea3 īmediate ⁊ parūper: q2 obthalmia de mã subtili cito venit ad statū ⁊ digestionē. Si vͦo sit mã grossa ⁊ ꝯditionata vt supra dictū est precedit mediate: ita ꝙ primo fit siccitas: postea lippitudo cu3 leuitate accidentiū excepta grauitate: postea lippitudo digesta: ⁊ ideo dixit parūper: q2 nō totū tp̄s ante digestionē occupat illa siccitas. ¶ Sed tu dices sunt ne alia signa istius lippitudinis que significant bonitatē. ⁋ Dōm ꝙ sic: vt q2 ꝑcesserint accidētia difficilia vel difficiliora qȝ accidētia principij: ⁊ ꝙ sit in magna quãtitate nō sicut grana parua. ¶ Cōsiderandū vlterius ꝙ cursus aquosus vt lachrymarū nō inuiscantiū significat mãm crudã aquosa3: ⁊ ideo nō inuiscat. cū aūt mã iam est digesta: q2 humidū aqueū sicco terreo permistū est: tunc fit tenax ⁊ inuiscat palpebras: ⁊ ideo significat maturationē: vnde vulgares ab experientia in obthalmia laudant hanc inuiscationem. ¶ Sed tu dices Auicē. īnuebat supra ꝙ lippitudo digesta cito resoluit. i. separat: ⁊ per ꝯsequens nō est sic viscosa quãdo est digesta sicut quãdo est cruda: ergo nō sic glutinabit palpebras. Ite3 aliqua mã flegmatica est indigesta per viscositatē: ḡ digesta est minus viscosa. ⁋ Dicendū vno mō ꝙ supra Auicē. cōparat lippitudinē digestã ad lippitudinē indigestã que significat materiã grossam: ⁊ tunc aliquãdo applicatio palpebrarū: vt cum est per lippitudinē ex multitudine materie viscose grosse nō significat maturationē: ⁊ hoc videmus ꝙ in qbusdã obthalmijs flegmaticis inuiscant valde oculi anteqȝ appareat maturatio. Sed. A. hic cōparat lippitudinē digestã ad cursu3 lachrymalē aquosu3. Uel aliter soluendo simul ad ꝯtradictionē ⁊ rōnē: q2 res magis viscosa in se nō necessario magis inuiscat aliq̃ extrema: sicut mucilagines cydonioꝝ ⁊ psilij sunt in se viscose: ⁊ nō inuiscant. reqrit eñi inuiscosum qđ debet alia inuiscare ꝙ hēat aliquã penetrationē: vnde oleū cū visco miscet a cultoribꝰ vinearū: ⁊ sic in ꝓposito hoc omitto: q2 esset sermo lōgus ex 4º metheoroꝝ: ⁊ forsan qđ dictū est apparet plus qȝ sit verū.

¶ Post hoc aūt dicamus ꝙ ꝯturbatio cognoscit leuitate sui ⁊ cã sui ⁊ quantitate apostematis primitiui.

¶ Hic Aui. ponit signa obthalmie q̃tū ad suas spēs. Prima aūt diuisio obthalmie in primas spēs erat ꝙ qdã est obthalmia vera ⁊ qdã nō vera dicta ꝯturbatio. Primo ḡ ponit signa obthalmie non vere. Scđo ponit signa obthalmie vere. ibi (Et obthalmiã qde3.) ¶ Ad intellectū ꝑme partis notandu3 ꝙ Aui. tria signa ponit obthalmie que est ꝯturbatio. Primū signū est: q2 ē leuis. i. in suis accidentibꝰ: ⁊ ideo dicebat vacillatio. Scđm signū est sui cã. s. ꝑmitiua: ⁊ possumus dicē sui cã. s. intrinseca: q2 nō sit inuēta cã añs. Tertiū signū est q̃titas apostematis primitiui. q̃titas aūt huius apostematis primitiui est quãtitas parua. huiꝰ ratio est: q2 apostema nō primitiuū fit ex repletione corporis: l3 illã mãm possit mouere causa primitiua. Sed apostema pure primitiuū. i. a causa primitiua: cum nō inueniat causa primitiua repletionē facit paruu3 apostema: ergo vnum de signis obthalmie nō vere est paruitas sua.

¶ Et obthalmiã qdē que est cū cōitate capitis significat soda ⁊ grauitas capitis. Nã si via fluxus a cerebro ad oculū nō est nisi per velamē extrinsecū cooperiens caput frons est extensa ⁊ vene exteriores sunt plene: ⁊ simil'r inflatio īcipit venire ad palpebrã ⁊ in fronte sūt rubedo ⁊ pulsatio: ⁊ si est per velamē intrinsecū nō apparet illud ⁊ apparet sternutatio ⁊ pruritꝰ in naso ⁊ palato: ⁊ si est cū cōitate stōchi associat ei nausea ⁊ ꝯturbatio ⁊ signu3 illius est humor in stomacho.

¶ Hic ponit signa obthalmie vere. diuisio aūt obthalmie vere ꝺm quã debemus eã cognoscere est duplex. Una est ex parte loci vñ mã venit. Alia est diuisio ex parte mãerū. Primo ḡ pōit signa obthalmie q̃tū ad diuisionē ꝑmã. Scđo quãtū ad secundã. ibi (Sanguinea3 vͦo.) ⁋ Pria in duas. Primo ponit signa obthalmie facte ex mã cōmunicata a capite. Scđo a stomacho. ibi (Et si est cu3 cōmunitate.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa obthalmie huiꝰ quãdo materia venit per velamen extrinsecum. Scđo qñ per intrinsecum. ibi (Et si est.) Qđ dicit in istis partibus est notu3 per ea que dicta sunt supra tertio capitulo. ¶ Sed diceret aliqs: quare non posuit signa materierum in oculo generatarum. ⁋ Dicendu3 ꝙ dedit intelligi per priuationem horum signoꝝ: ⁊ per ea que dixit. 3. cap̄. in fine vt supra in isto cap̄.

¶ Sanguineã vͦo obthalmiã sigñant color oculi ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ pulsatio timpoꝝ ⁊ reliq̃ signa sanguinis in partibꝰ cerebri: ⁊ ꝙ nō lachrymat plurimū: sed lippitudinē patit ⁊ ꝯglutinat apud somnū.

¶ Hic ponit signa obthalmie s'm diuersitatē mãeȝ. Mãe aūt a q̄bus obthalmia fiebat: erāt q̄nqꝫ: sanguis: cholera: flegma: mel'ia: ⁊ vētositas. Primo ꝙ ponit signa obthalmie sanguiee. Scđo cholerice. ibi (Cholericā.) Tertio flegmatice. ibi (Flegmaticā.) Quarto mel'ice. ibi (Mel'icā.) Quinto vētose. ibi (Cū vētosa aūt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ obthalmiā de sanguine significat color oculi. s. rubeus: exuberatio venaȝ: ꝑpter multā earū plenitudinē: cū sanguis iter alios humores magis crescat ⁊ exuberet in venis: ⁊ ideo ĩgrossantur palpebre ꝑpter repletionē venarum: vt Azarauius in suo lib. Pulsatio ⁊c. ꝑpter multā caliditatē vaporosam ⁊ reliqua ⁊c.

Dubm pm ¶ Dubitaꝛ vtrū in obthalmia de sanguine multiplicenꝛ lachryme. ⁋ Videꝛ ꝙ sic ex Azarauio cap̄. de obthalmia. vbi dič. Inter signa obthalmie sanguinee multitudo lachrymarū. Idem sentit Jesus Haly tracta. z. 35. cap̄. vbi dicit. Inter signa obthalmie sanguinee multitudo humiditatis ⁊ ranū. i. lippe. per multitudinē aūt humoris nō pōt itelligē nisi lachrymā: q2 de lippitudine explicat. Idem ponit Rasis 2o ꝯtinē. ca. z. vbi dicit. Oculi si sunt cū magna rubedine multe hūiditatis ⁊ lippitudinis humor faciens h' est sanguis. Exponem' ꝙ humiditates. i. lachryme. Idē Guilelm' lombardus: vbi dicit. Signa obthalmie pp sanguinē sunt ⁊c. multitudo lachrymarū. ⁋ In ꝯriū est Aui. cū dicit nō lachrymanꝛ plurimū. ⁋ Ad huius ꝯdictionis solutionē ꝯsiderandū ꝙ humores pñt multiplicare lachrymas dupl'r. s. mãliter ⁊ effectiue. mãliter q̄dem: vt cū humor subijciꝛ pro mã lachryme. effectiue aūt vt cū mouet ⁊ incitat ad lachrymāduȝ. Hoc aūt pōt aliq̄s humor dupl'r facere. Uno mō calore eliquatiuo vel dissolutiuo. Alio mō dolore mordicatiuo maxime faciente ad oculos currere lachrymas: vt superius dicebaꝛ.

¶ His p̄missis est ꝯsiderādū ꝙ humores obthalmiā faciētes pñt cōparari adinuicē: vel solū multitudine ⁊ paucitate lachrymarū: vel pñt cōparari in multitudine ⁊ paucitate lachrymaruȝ respcū lippitudinis multe vel pauce. Siquidē p̄mo mō cōparenꝛ: dicem' ꝙ humor minus faciens lachrymas est mel'ia: nec. n. facit lachrymas mãliter nec efficiēter. vñ ĩfra. A. mel'icā obthalmiā significat exiccatio. s. oculi. a lachryma: nisi forsan eēt mel'ica per adustionē gñata que sui acuitate faceret lachrymare. Alij ꝙ tres humores. s. sanguis chol'a ⁊ flegma: possunt cōparari in faciendo lachrymas: vel mãliter: vel effectiue: si mãliter tūc humor magis aptus ad lachrymā faciendā est cholera: postea sanguis: postea flegma: ⁊ huius rō est: q2 cū lachryma sit q̄d subtile mãliter multiplicaꝛ magis ab humore subtiliori. Humor aūt subtilior est cholera: deide sanguis: deide flegma: vt hȝ declarari in p̄ncipijs vniu'lib'. Et loquor de cōparatione hoȝ humoȝ seruantiū suā nām in suba: q2 al'r flegma aquosum posset plus multiplicare lachrymas mãliter q̄ȝ sanguis. Si aūt cōparenꝛ isti humores in faciēdo lachrymas effectiue: tūc flegma non facit lachrymas: q2 nec inflāmat sui calore: nec ēt acuitate mordicat nisi forte eēt flegma salsum. Restat cōpatio īter cholerā ⁊ sanguinē in efficiēdo lachrymas: ⁊ dicemus ꝙ effectiue plus multiplicat lachrymas chol'a q̄ȝ sanguis: qđ appȝ: q2 in cholera sunt duo. s. calor dissoluens mãs ⁊ acuitas mordicans. In sanguine aūt q̄uis sit calor: nō tamē est acuitas mordicatiua. ⁋ Ex q̄bus apparet ꝙ ex parte pluralitatis dictarum cārū humor plus faciens lachrymas est cholera: deinde sanguis postea flegma: vltimo mel'ia. Dico aūt ex parte pluralitatis dictarū cārū: q2 ex pre quarūdā aliarū cāȝ posset nō esse ita. v. g. cholera reperiꝛ paucior q̄ȝ sanguis ⁊ q̄ȝ flegma. Sil'r cholera cū sui calore hȝ exiccare mãs humidas que possent multiplicare lachrymas. ⁋ Ex quo apparet ꝙ pōt cōtingere in obthalmia sanguinea plus fieri lachrymas q̄ȝ in cholerica: ⁊ pōt ecōtra ꝯtingere. si enī aliq̄ obthalmia sit de sanguine multo ⁊ subtili in hoīe habēte caput plenū eliquatis materijs: tunc fient plures lachryme q̄ȝ in obthalmia cholerica q̄daȝ: ⁊ sic aliq̄ obthalmia cholerica de cholera multa ⁊ in capite ēt sint mãe eliquabiles fient plures lachryme q̄ȝ in q̄daȝ obthalmia sanguinea: ⁊ q2 signa a multitudine ⁊ paucitate lachrymarū sunt multū ꝑmutabilia: iō Aui. nō curauit de h' signo: vñ in obthalmia cholerica nō dixit aliq̄d de paucis vel de multis lachrymis: sed soluȝ dixit ꝙ erāt lachryme calide. Reliq̄ aūt auctores allegati ꝯsiderātes ꝙ sanguis īter oēs hūores vincit: vñ multa de eo quātitas aggregaꝛ: ⁊ suo calore est eliquationi apt': dixerūt in obthalmia sanguinea multas fieri lachrymas. Si aūt humores faciētes lachrymas cōparenꝛ in multitudine ⁊ paucitate lachrymarū respcū lippitudinis: vt sic dicem' ꝙ hūor sanguineus ēt flegmaticus ⁊ etiaȝ mel'ic' plus faciēt lippitudinē q̄ȝ lachrymas respcū cholerici: sed chol'ic' facit plus lachrymā q̄ȝ lippitudinē respcū illoȝ. Rō est: q2 sanguis sui suba est ꝯformior lippitudini q̄ȝ sit lachryma: nec etiā mordicat vt fluē faciat lachrymas: ⁊ iō lȝ obthalmia sanguinea sit cū lachrymis multꝭ: tñ ꝑportiōal'r plus est lippitudo q̄ȝ lachryme. Et eodē mō pōt declarari de flegmate. est. n. humor in sba ⁊ colore ꝑportiōalis lippitudini, vñ Rasis in diuisionib' cap̄. de obthalmia. ca. 19. dicit. signa flegmatice sunt ⁊c. cū multitudine lippitudinis ⁊ lachrymaȝ. Ecce ꝙ p̄mittit lippitudinē lachrymis. vñ ēt. A. in signis obthalmie flegmatice pōit lachrymā. Et eodē mō mel'ia minus inepta est lippitudini q̄ȝ lachryme. Chol'a v̄o cū sit subtilis plus est ꝯformis ꝯuerti in lachrymā q̄ȝ sit apta ĩspissari ⁊ fieri lippitudo: vt notū est. ⁋ Ex q̄b' soluunꝛ ꝯrietates iter auctores q̄ dicūt in obthalmia sanguiea est multitudo lachrymaȝ. loquunꝛ cōparādo has mãs ad lachrymas absolute: q2 in sanguiea ⁊ chol'ica mã lachryme sūt multe: sȝ in fl'atica ⁊ mel'ica mã sūt pauce. A. v̄o cōparauit istas mãs: nō ĩquātū ad lachrymas absolute: sed quātū ad lachrymas cōparatas lippitudini: q2 in sanguinea: lȝ sint multe lachryme: ⁊ ēt in cholerica sint multe: tñ multe lachryme ĩ sanguinea obthalmia sunt pauce ꝑportional'r respcū lippitudinis: ⁊ multe in chol'ica sūt lachryme respcū lippitudinis: vt ꝺclaratū ē. vñ Aui. dixit ꝙ nō lachrymanꝛ plurimuȝ: sed lippitudinē patiunꝛ.

¶ Scđo dubitaꝛ q̄re palpebre mag̃ glutinanꝛ apud somnū. ⁋ Doȝ ꝙ hui' cā est triplex. Prima est: q2 q̄escūt. Scđa est: q2 in somno fortificaꝛ vigō: vñ lippitudo multiplicaꝛ que ꝯglutinat palpebras. Tertia cā: q2 mã humectaꝛ pp ꝓhibitionē resolutionis que fit in vigilijs: ex qua humectatione mã fit magis apta inuiscare. Dubm 2o

¶ Cholericā autē significat punctura vehemēs ⁊ dolor adustiuus inflāmatiuus vehemēter ⁊ rubedo ꝑua ⁊ lachryme subtiles acute: et q̄nqꝫ exulcerat: et quandoqꝫ euacuatur lachrymis sicut est euacuatio sanguinei: ⁊ nō cōglutinantur apud somnum.

¶ Hic ponit signa obthalmie cholerice. Et p̄ in cōi. Scđo ponit signa quorūdā particulariū modoȝ. ibi (Et hui'.) ¶ Circa p̄mā partē ꝯsiderāduȝ ꝙ cū cholera sit hūor calidus acut' subtilis: merito cū apostemat ꝯiunctiuā facit pūcturā ⁊ dolorē adustiuū: ⁊ h' q̄ȝtuȝ ad arriditatē vel siccitatē ibi ꝯiunctaȝ: ⁊ inflāmationē q̄ȝtū ad calorē. rubedo parua q2 nō est rubedo rosea sicut in sanguinea: sȝ rubedo clara vel citrina. exulcerat. s. cū chol'a est multuȝ acuta. q̄nqꝫ euāꝛ a lachrymis: ⁊ h' q̄ñ chol'a est grossa ⁊ multū sicca: sicut ē eūo sanguinei. i. sicut in obthalmia sanguinea: ⁊ ēt q̄nqꝫ euāꝛ a lachrymis: vt cū sanguis est grossus ⁊ paucus nō glutinaꝛ apud somnū: q2 materia est sicca non apta cōuerti in lippitudinem.

¶ Et huius quidē generis est quedam que est rubedo adueniēs oculo ⁊ est de sūma cōplexionū pessimaruȝ: ⁊ q̄nqꝫ cauterizat oculū ⁊ exulcerat ipsuȝ faciēs exulcerationē motiuam ⁊ ambulatiuam.

¶ Hic ponit signa quorūdā particulariū modoȝ obthalmie. Et p̄o vnius. Scđo alterius. ibi (Obthalmie.) ¶ Primo dicit huius q̄dē generis. i. obthalmie cholerice ⁊c. ¶ Cōsiderandū ꝙ cholera aliquando est adusta: vnde facit obthalmiā pessimā ⁊ cōplexionem prauam: q2 cōburit oculuȝ ⁊ facit corrosionem vel vlcerationem motiuam. i. ambulatiuam.

¶ Obthalmie preterea cholerice est genus pruritiuū ⁊ exiccatiuuȝ cū paruitate rubedinis ⁊ paruitate lippitudinis: ⁊ nō appet apostemati ipsi' quātitas de qua sit curandū neqꝫ cursus ⁊ est ex materia parua acuta.

¶ Hic ponit signa alterius modi obthalmie. ⁊ pȝ qđ dicit. aliq̄ñ. n. chol'ica mã est valde pauca ⁊ acuta mordicatiua: vnde fit obthalmia in q̄ȝtitate parua: ⁊ ideo etiā neqꝫ fit cursus. i. nō fiunt lachryme: ⁊ fit pruritus ex acuitate ⁊ alia fiunt que Aui. ponit.

¶ Sed flegmaticā significāt grauitas vehemēs ⁊ caliditas parua ⁊ rubedo debilis: imo in ea vincēs est albedo ⁊ sunt lippitudo: ⁊ ꝯglutinatio apud somnū ⁊ est cum inflatione ⁊ cōicant ei facies ⁊ color. Q2 si ei' p̄ncipium est stomachus associatur ei nausea.

¶ Hic Auic. ponit signa obthalmie flegmatice. Et p̄mo signa cōia. Scđo signa cuiusdaȝ determinati modi eius. ibi (Et flegmatica.) ¶ Consideranduȝ ꝙ sicut supra dicebaꝛ flegmaticus humor: lȝ nō sit grauis sicut melācholicus: tñ per accidēs plus facit grauitatē: q2 cum suo frigido ⁊ humido ꝯtradicit habilitati motus. simil'r q2 plus in quātitate est aptus congregari in partibus oculi ⁊ capitis q̄ȝ mel'ica lippitudo: q2 flegma sui grossitie ⁊ viscositate ē aptū facere lippitudinem ⁊ cōglutinationē cuȝ inflāmatione: q2 vapores flegmatis inflāmant: vnde etiā cōmunicat facies in hoc: ⁊ color. s. faciei albus per cōmunitatem: vnde est sicut q̄dā modus cacesie. ¶ Cōsiderandū ꝙ stōchus plus est aptus mittere materias de se flegmaticas q̄ȝ cholericas aut sanguineas vel mel'icas: ⁊ hoc ideo

q: flegma nāliter in stomacho abūdat: vt Aui. fen. 13. ponit cap̄. de egritudibus stomachi. ⁊ Mesue in suo de appropriatis cap̄. de soda. Flegmate aūt multo in stomacho exuberāte nauseā facit: ⁊ iō Aui. in obthalmia flegmatica dixit: ꝙ si eius principiū ⁊c̄. tñ si alij humores a stomacho ascenderent erunt signa dominij alioꝝ humoꝝ in stomacho: ⁊ hoc scitur ex fen. 13.

¶ Et flegmatica quidem quandoqꝫ cōsequitur hoc vt in ipsa excrescat coniunctiua super nigrū propter magnitudinem apostematis: verūtamen non est manifeste rubedinis neqꝫ vehemētis: neqꝫ sunt cū ea lachryme: sed lippitudo.

¶ Hic ponit signa cuiusdaꝫ specialis modi obthalmie flegmatice. ¶ Cōsiderādū ꝙ ista obthalmia alguadengi. i. obthalmia magna: ⁊ signa que ponit sunt nota. ∥ Ex qb⁹ accipimus vt supra dicebat ꝙ ista obthalmia nō solū fit ex sanguie: sed ēt ex alijs humorib⁹: ⁊ q: flegma plus abundat in corpore q̄ʒ alius humor post sanguinē: vt Mes. ponit in suo de ꝯsolatiōe. z. cap̄. iō ista obthalmia magna plus fit de sanguie: deide plus a flegmate: minus aūt ab alijs humorib⁹: ⁊ ideo in obthalmia flegmatica fecit de ea mentioneꝫ. ¶ Considerandū vlterius ꝙ sermo iste neqꝫ sunt cū ea lachryme ꝫ lippitudo pōt referri ad signa cōia flegmatice obthalmie: ⁊ ad signa obthalmie magne: ⁊ de vtrisqꝫ verificaṫ: flegma. n. plus est aptū ꝯuerti in lippitudinē q̄ʒ in lachrymā.

¶ Melācholicā vō significāt grauitas cū offuscatiōe ⁊ exiccatio ⁊ pseuerātia ⁊ paruitas ꝯglutinationis.

¶ Hic pōit signa obthalmie mel'ice ⁊ sunt signa nota. Exiccatio. i. q: nō fluūt lachryme: neqꝫ lippitudo. pseuerātia. i. lōgitudo ipsi⁹ q: ex grossitie māe multū durat. vel perseuerātia. s. in exiccatiōe ⁊c̄.

¶ Cum ventosa autem est extensio tantum sine grauitate ⁊ neqꝫ est cursus.

¶ Hic ponit signa vētose obthalmie. Et p° facit hec. Scdō remouet dubiū. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Cōsiderādū p̄mo ꝙ mā vētosa est apta extendere ⁊ sui subtilitate respectu humoꝝ nō pōderat: ⁊ iō dixit: extensio tm̄ sine grauitate: ⁊ neqꝫ cursus. s. lachrymaꝝ neqꝫ lippitudinis: q: ventositas nō est apta cōuerti in hoc.

¶ Et quādoqꝫ rubedinē facit euenire extensio.

¶ Hic remouet dubiū. dixerat ꝙ in obthalmia vētosa est tm̄ extēsio. Diceret aliqs: sunt ne ibi alia accidentia: vt. v̄. g. rubor ⁊ calor. Respōdet ꝙ extensio qñqꝫ facit ruborē. dixit aūt qñqꝫ: q: extensio vel est fortis: ⁊ tūc est fortis dolor ex quo forti dolore attrahitur sanguis ⁊ rubet oculus. vel nō est fortis extēsio: ⁊ tunc nō fiet rubedo. ∥ Ex hoc ēt appet ꝙ saluaṫ lr̄a negatiua que dicit. ⁊ neqꝫ rubedinē facit venire extēsio. s. qñ nō est fortis. ∥ Ex qbus soluiṫ ꝯdictio que videṫ esse inter Aui. ⁊ Azarauiuꝫ: q: Azarauius in cap̄. de obthalmia. ponit ꝙ signa obthalmie vētose sunt magis tumor cū magna rubedine: ⁊ hoc qñ est fortis dolor ex extensione. Si auteꝫ nō sit fortis dolor extensiuus nō est in obthalmia vētosa rubedo.

¶ De cura conturbationis. Cap. 4m.

In cura ꝯturbationis ⁊ obthalmie leuis que cursu eius ꝓcedit: qñqꝫ cause sufficit abscisio scꝫ si fuerint cā īnata a repletione sanguinis aut alterius cū euacuatione: ⁊ quandoqꝫ sufficit sedatio motus eius: ⁊ distillatio lactis: aut albuginis oui: aut alterius rei in ipso.

¶ Superius Aui. determinauit de obthalmia q̄ʒtuꝫ ad signa ⁊ cās. Hic ponit eius curā. Et p̄mo ponit curā vacillationis siue obthalmie non vere. Scdō ponit curā obthalmie vere. ibi (Canon cōis.) ∥ Pria in duas. Prio ponit curā obthalmie nō vere que fit a causis extrinsecis. Scdō ei⁹ que fit a scabie oculoꝝ. ibi (Et obthalmia qdē.) ∥ Prima in duas. Prio ponit curā obthalmie nō vere facte a cā extrinseca siue p̄mitiua qñ iuenit cām mālē in corpore vt repletionē. Scdō qñ nō iuenit. ibi (Et si cōturbatio.) ¶ Dicit p̄ ꝙ in cura obthalmie nō vere aliqñ sufficit abscisio cāe cū eūone. s. si cā fuerit īnata al's iuuatiua: a repletione sanguis vel alterius humoris ⁊c̄. ¶ Ad huius itellectū ꝯsiderādū ꝙ ex sermone Auic. possumus accipere ꝙ due itētiones cadunt in curatione ei⁹ que ambe hanc curā ꝑficiūt: ⁊ possem⁹ accipe itētiones que sunt duoꝝ modoꝝ obthalmie. Prio qdē mō dicem⁹ ꝙ in obthalmia a cā extrinseca cū repletiōe corꝑis cadit zᵃ itētio. Una est ad cāꝫ antecedētē que est corꝑis repletio: ⁊ ista ꝑficiṫ cū eūone: ⁊ h̄ fit qñqꝫ: q: indeterminato tp̄e: vt statim in p̄n°: ⁊ hoc est p̄mū a quo icipim⁹. Secunda vō itētio vertit se ad oculi dispōnē: ⁊ hoc est sedare motuꝫ māe fluētis ad oculū: ⁊ hoc fit cū reb⁹ debite frigidis habētib⁹ lenitatē: sicut est lac ⁊ albugo oui vel alterius rei: vt aque rosate cū cāphora vel sine ea s̄m ꝙ tibi videbiṫ necessariū. Et istoꝝ approximatio fit qñqꝫ: q: postq̄ʒ euacuasti. Si aūt itelligamus ex Auicē. duas intentiones: quarū vnaqueqꝫ est sufficiēs curare suā obthalmiā: dicemus ꝙ in obthalmia nō vera in qua est corꝑis repletio: cura fit cū eūone: ⁊ hoc qñqꝫ sufficit q: eūone facta māerum illud parū qd̄ in oculo ipressit recedit absqꝫ alia opōne: ⁊ qñqꝫ nō recedit: ⁊ iō dixit qñqꝫ sufficit. Si aūt obthalmia sit nō vera: ⁊ nō sit cū corꝑis repletiōe: tūc intētio ꝓprie est ad sedandū motū: ⁊ h̄ est qd̄ dicit p̄mo ad sedandū motū cāe primitiue: q: faceret cessare illa. Scdō ad sedādū motū māei ad oculū ⁊ in oculo: ⁊ hoc fit per medicinas dictas: ⁊ hoc sentit Jesus haly trac. z. cap̄. 35. vbi dicit. ⁊ si fuerit p̄ma species obthalmie. nō facias nisi scindere cām generatiuā ⁊c̄. ⁊ ablue cū lacte ⁊c̄. Et hoc ēt qñqꝫ sufficit: q: qñqꝫ nō sufficit: imo requiriṫ aliud qd̄ mām ab oculo resoluat.

¶ Et si conturbatio fuerit ex percussione distilletur in oculum sanguis columbe calidus: aut alterius: aut ex sanguine suiipsius: ⁊ quandoqꝫ sufficit euaporare ipm cum spōgia: aut lana infusa in oleo rosato ⁊ decoctione lactis: aut decoctione lentis: aut distilleṫ in ipꝫ lac mulieris ex mamilla calidū: ꝙ si illud non confert tūc decoctio fenugreci ⁊ sieṫ albi.

¶ Hic ponit curā obthalmie nō vere qñ cā extrīseca nō iuenit repletionē. Et p̄ qñ ꝓuenit a cā extrīseca q̄ est ꝑcussio. Scdō que est frigus. ibi (Illi vō.) ¶ Sed tu dices cū multe sint alie cāe p̄mitiue sup̄ enumerate: q̄re nō posuit curā obthalmie ꝓueniētis ab illis. ∥ Dōm ꝙ obthalmia a sole calore fumo ⁊ puluere: oēs cōicant in itētione sedatiōis mot⁹ cū reb⁹ lenificātib⁹: ⁊ iō illarū obthalmiarū cura dabaṫ intelligi per id qd̄ dixit. Et qñqꝫ sufficit sedatio motus ⁊c̄. ¶ Dicit p̄ ꝙ si cōturbatio fuerit ex ꝑcussione: distilleṫ sanguis ⁊c̄. vel alterius vt turturis. suiipsi⁹. i. ipsiusmet hoīs. ⁊ decoctione lactis: aut pro sed decoctio. s. lactis. aut ꝺcoctione lētis ⁊c̄.

¶ Circa quā partē dubitaṫ: q: Aui. in hac obthalmia icipit a resolutione: q: incipit a sanguine colūbe qui calidus est ⁊ resolutiuus. ∥ Dōm ꝙ Auicē. hoc merito fecit ex duob⁹ canonib⁹ alibi ab eo declaratis. Prim⁹ canon est p̄ lib. fen. 4. de cura apatum. vbi vult ꝙ in apatib⁹ factis a causis p̄mitiuis: vt. v̄. g. percussione: si nō est humoꝝ repletio dꝫ medicari cū resolutiuis. Secundus canon est eadē fen cap̄. de cura solute ꝯtinuitatis. vbi vult ꝙ in alfasse. i. cōtusione incipiamus a resolutiuis: lꝫ alfasse aliud dicat: qui canō lꝫ particularius fuerit dict⁹. 4. cañ. fen. 4. trac. z. ca. z. Cū g̊ obthalmia fit ex percussione in oculo possumus dicere ꝙ ibi incipit apostematio a cā p̄mitiua: ⁊ ꝙ est ibi aliq̄ ꝯtusio lꝫ īproprie: merito g̊ a resolutiuis incipiendū: ⁊ ideo cōiter in hmōi dolorib⁹ ex percussione ponūt cerā albā cū puluere cymini: ⁊ fuit p̄ceptū Platearij. ∥ Tamē notandū ꝙ in obthalmia ex percussione vel solū intēdimus mām statim receptā in particula: ⁊ tūc debem⁹ vti resolutiuis: vt sanguine. Uel intēdimus ad ꝓhibitionē fluxus māe ad partem: ⁊ hoc est qñ corp⁹ est plenū ⁊ mā appet ꝙ vehemēter fluit: ⁊ tūc intēdimus cū repercussiuis simul cū resolutiuis: vel cū vna re habēte has duas virtutes. Et q̄ʒtū ad hoc Aui. dixit ꝙ apponim⁹ oleū rosatū cū spongia: ⁊ hoc oleū nō dꝫ eē oleū onfancinū: ⁊ dꝫ eē actu calidū. tale enī oleū rosatū resoluit ⁊ repercutit: vt notū est: ⁊ s̄m hanc intētionē poniṫ lac calefactū ⁊ lac calidū ex mamilla: ⁊ q: ista nō sufficiūt aliqñ iō approximamus duas res simul: quarū vna resoluit manifeste: vt fenugrecuꝫ: ⁊ alia repercutit: vt sieṫ album. s. iuncta simul. Sieṫ autem album est multarum descriptionum: hic tamen accipitur pro eo qd̄ fit ex gūmi arabico dragaganto ⁊ cerusa: lꝫ quidam ponant opium. Dubium

¶ Illi vō que ex frigore accidit cōfert balneum si non fuerit factū apa ⁊ nō fuerit caput ⁊ corp⁹ repleta: ⁊ cōfert ei vaporatio cū decoctiōe camomille: ⁊ vinū subtile post tres horas a cibo: ⁊ somnus lōgus post vinū ē ex curis iuuātib⁹: siue sit ex sole aut frigore aut alijs.

¶ Hic ponit curā obthalmie nō vere facte a frigore qñ nō inuenit cām corporalē: q: corpus est purū. ¶ Considerandum ꝙ hec obthalmia fit ex poroꝝ coartatione ⁊ ꝓhibitione resolutionis. balneum autē. s. aque calide aperit ⁊ resoluit: vnde confert. si tamen corpus esset purum vel esset apostematio vera in partibus oculi inchoans: q: balneū mām dissolueret nō ꝯferret. ⁊ pp eandē cām si corpus nō est plenū ꝯfert euaporatio cū decoctione camomille.

si aũt esset plenũ: icipimus ab euõne. Et vinũ subtile ⁊c. hui⁹ cã est: q2 ante tres horas esset forsan cã penetrationis cibi idigesti. Sed in trib⁹ horis aliq̃ ps cibi digesta est: vnde si vinũ q̃tũ ad aliq̃ partẽ ptransit: nõ ducet indigestũ: nõ igit dz dari ante tres horas nec dz dari ieiuno: q2 cito de stõcho remoueret. Si aũt det post cibuz tũc ↄueniẽter retinet in stõcho: ⁊ ↄueniẽter fumat ad caput: ⁊ est cã resoluõnis mãerũ a frido ↄstrictarũ. Dico aũt ↄueniẽter: q2 ieiuno stõcho vinũ facit ad caput effumationẽ mag icõueniẽtẽ: ⁊ hoc sufficiat hic. ¶ Et somnus lõgus. Notãdũ q̃ ex somno post vinuz acqrit digestio mãe: vnde post somnũ melius expellit: ⁊ fm h cõfert in obthalmia ex frigore: ⁊ in alijs factis ab alijs causis pmitiuis. Simil'r ex somno post vinũ mẽbra mag humectant ⁊ remouet ariditas: ⁊ in hoc ↄfert in obthalmia facta ex calore solis. Vñ 2° ↄtinẽtis ca. 2. auctoritate Ruffi. Cũ accidit obthalmia occasione solis: da patiẽti vinũ: vt dormiat: q2 cura ei⁹ est somn⁹ ꝓlixus: ⁊ q2 ex somno sedant mot⁹ mãerũ ⁊ ipressiones sensate cãrũ primitiuarũ: ideo ẽt ↄfert in istis ⁊ in alijs obthalmijs.

¶ Et obthalmia qdem cuius cã est scabies ⁊ est leuis fricet scabies in pmis: deide curet obthalmia: ⁊ qñq3 remouet post fricationẽ scabiei p seipsam. q̃ si magna fuerit nõ tolerans ꝓpinquitatẽ pparationis fricationis administrent subtiliatio ⁊ lenificatio ⁊ mundificatio: ita vt fiat obthalmia obediẽs ⁊ toleret iter se vicinitatẽ ⁊ iter regimẽ mundificationis fricationis.

¶ Hic ponit curã obthalmie ↄueniẽtis a scabie palpebrarũ. ¶ Cõsiderandũ q̃ ab Aui. accipim⁹ qñ est q̃ debem⁹ curare pus scabiẽ q̃ obthalmiã: ⁊ qñ ecõtra. nã vel obthalmia est parua: ⁊ tũc prius debem⁹ fricare scabiẽ ⁊ remouere eã: qua cessante possum⁹ ire ad curaz obthalmie: ⁊ est pole q̃ obthalmia si sit parua: q̃ recedet p seipsam recedente scabie. Vel obthalmia est magna ⁊ nõ tolerat molestiã que fit in oculo cũ tu vis fricare ⁊ pparare palpebrã scabiosaz: ⁊ tũc oz q̃ itẽdas pus ad obthalmiã vt mioret obthalmia ⁊ sustineat vicinitatẽ iter se ⁊ iter curã q̃ fit in scabie p fricationẽ. Intẽdim⁹ aũt ad obthalmiã cũ trib⁹ in gñe. Prĩo cũ dieta subtili: vnde dicit administret subtiliatio. Scdo cuz lenificatione vẽtris: vnde dicit ⁊ lenificatio: vel cũ lenificatione partiũ oculi: vt in positione lactis vel albuminis oui: vel mucilaginis seminũ cydonioꝝ ⁊ similiũ: ⁊ h est qd dicit ⁊ lenificatio. Tertio cuz minoratione vel euõne mãerũ per pharmaciã vel flõmiã: ⁊ hoc est qd dixit ⁊ mundificatiõe. Omnia aũt ista declarabunt in caplo sequenti.

¶ De cura communi specierum obthalmie ⁊ effusione fluxuum ad oculum. Cap. 9m.

Canon cõis in regimie obthalmie mãlis ⁊ reliquarũ egritudinũ oculi mãliũ est mioratio cibi ⁊ ipsi⁹ exiccatio ⁊ electio ei⁹ qd gñat humorẽ laudabilez ⁊ alienatio ois euaporosi ⁊ alienatio ois rei que ẽ male digõnis ⁊ alienatio coit⁹.

¶ Superius Aui. posuit curã obthalmie nõ vere que dr ↄturbatio vel vacillatio: hic ponit curã obthalmie vere: ⁊ gñaliter oium fluxuũ mãerũ ad oculuz: vt dicit rubrica. Et pmo facit hoc magis in gñali. Scdo in spãli. ibi (Regimẽ cõmune.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã obthalmie q̃tũ ad oẽm intentionẽ. Scdo in sũma recolligit curã illã. ibi (Et penitus cura obthalmie.) vel ibi (Et opz vt patiẽs obthalmiã.) ¶ Ad pmi euidentiã notãdũ q̃ itẽtio in cura obthalmie ⁊ cursuũ mãerũ ad oculũ vertit se ad. 8. res. Prima est rectificatio regiminis infirmi. Scda est ꝓhibitio cursus mãerũ ad oculũ ⁊ tractus ad ↄriũ. ibi (Et opz vt ex toto.) Tertia est specialis catarri ꝓhibitio. ibi (Et qñq3 cauteriũ.) Quarta est mãeruz equatio vel rectificatio. ibi (Et qñq3 administrantur in ea.) Quita est mãerũ inclinatio ad aliã partẽ. ibi (Interdũ vo admiscentur.) Sexta est mãerũ resolo. ibi (Et de medicamẽtis.) Septia est materierũ euãtio. ibi (Et opz si fuerit.) Octaua est correctio accidentiũ. ibi (Et qñq3 doloris vehementia.) fm hoc. s. facit. ¶ Prima in duas. Primo ponit regimẽ obthalmie quãtũ ad sex res nõ nãles. Scdo q̃tũ ad q̃dã particularia circũstãtia que illis ãnecti pñt. ibi (Et expedit ne pili.) ¶ Prima in sex: sicut sex sunt res nõ nãles fm quas docet regimẽ. Prĩo per cibũ ⁊ potũ. Scdo p accñtia aie. ibi (Et alienatio ois rei.) Tertio per motũ ⁊ getẽ reuertẽs ex ↄtinuatione fmonis ad cibũ ⁊ potũ. ibi (Et mot⁹.) Quarto per euõnẽ. ibi (Et assiduatio.) Quinto p aeris rectificationez in pticulari. ibi (Et opz qdẽ.) Sexto per somnũ ⁊ vigiliã. ibi (Et opz vt ad ipm trahat somnus.) ¶ Circa pmã est itelligendũ q̃ per obthalmiã mãlẽ in-

telligimus obthalmiã verã ↄtradistinctã vacillationi: lz eniz hoc regimẽ in vtraq3 ↄueniat: maxime tñ ↄuenit in vera.

¶ Scdo diceret aliqs nõ videt q̃ ↄueniat cibi exiccatio: q2 Auicẽ. ꝓhibet salsa: ⁊ tñ sicca sunt. ¶ Ad h dõm tripl'r. Prĩo q̃ sicca cibaria maxime cõpetũt in obthalmia flegmatica. ¶ Scdo q2 cib⁹ siccus mag ↄuenit q̃ humidus: q2 humidus multum vaporat ad caput: sed siccus nõ. Unde per cibaria sicca itelligim⁹ comestionem absq3 brodijs: vnde põt comedẽ farinã ordei farinatã ⁊ oua recentia pdita in aq̃. per cibaria vo humida itelligem⁹ brodia carniũ ⁊ pisces ⁊ poma humida sicut mala. ista eni oia sũt vaporosa: vnde multiplicãt in capite mãz: ⁊ iõ Jesus Haly. 35. ca. dicebat. Caueãt que humectãt stõchũ: q2 gñant in oculo lachrymã nociuam. s. vel multiplicãdo mãm in capite: volo dicẽ cibaria vel humida sũt humiditate ↄueniẽti ⁊ ista ↄueniũt: vel humiditate aquosa euaporatiua: vt brodia pisces poma ⁊ talia humida nõ ↄueniũt: imo sicca respectu illoꝝ. ¶ Ex quo appet solo ad ↄriũ: q2 Aui. itelligit p exiccationẽ cibarioꝝ priuationẽ supflue humiditatis vaporose: nõ tñ itelligit sic cibaria supflue sicca: sicut sũt salsa ⁊ acuta: qñq3 tñ cõcedimus pp multã cruditatẽ: vñ in cholerico dolore ↄcedit Alex. melones. ¶ Tertio possemus rñdere pp qd notãdũ q̃ cibaria pñt dupl'r minorari vt sumit a Gal. in cõmẽ. illius afor. Tenues ⁊ certe diete. ⁊. 1. cañ. fen. 4. ca. 1. Uno mõ per minorationẽ q̃titatis vt cũ dat parũ. Alio mõ per minorationẽ q̃litatis. i. nutribilitatis: vt cũ dat cib⁹ parũ nutriẽs. In obthalmia igit dz minorari cibus ex parte q̃titatis: q2 parũ dz comedẽ: ⁊ q̃tuz ad hoc dixit minoratio cibi. dz ẽt minorari ex pte nutribilitatis: q2 dz dari pauci nutrimẽti: ⁊ q̃tũ ad hoc dixit. ⁊ ipsi⁹ exiccatio. vñ Mesue de cura obthalmie: dicit. eligẽdo cibos pauci nutrimẽti. ⁊ iõ est cibus ↄueniẽs in obthalmia de olerib⁹ decoctis vt spinachia vel atriplice ⁊ hmõi fm q̃ qdã ẽt bonoꝝ oculistarũ vtunt: ex tali eni cibo q2 paruz nutrit corp⁹ exiccat. i. ↄsumit mãz q̃ ad oculũ fluit: nihilomin⁹ vẽtrẽ soluũt lubricãdo. ista tñ cibaria dẽbẽt eẽ boni chimi. ⁊ patẽt reliq̃. Dub^m p^m

¶ Circa scdam partẽ dubitat q̃re Aui. alienat coitũ in obthalmia. Cõtra q2 coit⁹ ↄfert in egritudinib⁹ de flegmate: vt Aris. 4. de ꝓble. 16. ꝓble. ⁊ pmo ꝓble. 50. Sed aliq̃ obthalmia fit de flegmate: g erit vtilis. ¶ Dõm pmo q̃ loqtur de coitu moderato: sed Aui. hic loqtur de imoderato. ¶ Vel al'r q̃ habẽs obthalmiã nullo mõ dz vti coitu: q2 in coitu fit agitatio: vñ mã in capite agitat. Scdo q2 in coitu multi euãnt spirit⁹: vnde oculi qui multo spiritu egẽt debilitant. vñ Ari. vlti. ꝓble. 4. pti. Propter qd si coeat homo oculi ifirmant. ¶ Ad auctoritatẽ in ↄriũ dõm q̃ Ari. dicit q̃ coit⁹ ↄfert ad q̃sdaz egritudines de flegmate: ⁊ nõ dicit ad oẽs: confert enim si materia flegmatica esset circa loca sana spermatica ⁊ circa renes ⁊ esset parata cursui. Dub^m 2^m

¶ Et motus ⁊ applaudationis que est a vino.

¶ Hic ponit regimen absolute quãtũ ad motum ⁊ quietẽ: ⁊ vult q̃ quiescat. Notandũ q̃ per motũ debemus intelligere motũ corporeũ ⁊ aialẽ. mot⁹ eni corporeus agitãdo humores nocet in obthalmia. sil'r accidẽtia aie mouẽdo humores ⁊ spũs: vnde viatici. 2. 1. cap. scribit. Infirmo pcipiat ne se moueat. ⁊ Mes. cap. de obthalmia. vitet fatigatio ⁊ prauitas aie. Applaudationis. Notãdũ q̃ h cõsueuit exponi. i. qñ de vino paulatim dat: ⁊ hoc nocet: q2 ponit indigestũ supra digestum. Aliter tñ ⁊ melius põt exponi. Propter qd notãdũ q̃ infirmi applaudunt medicis vt dent eis vinũ: ⁊ hoc querẽdo paucã q̃titatẽ. medicus aũt nõ dz applaudationi ↄdescẽdere: ⁊ nõ dz eis dare vinũ aliquo mõ: ⁊ sic nõ debet sibiipsi medicus applaudere dicẽdo parum nõ nocebit sibi. Dub^m 3^m

¶ Dubitat vtruz in regimine obthalmie cõpetat vinũ. ¶ Videt q̃ sic: ex afor. Hippo. pti. 6. afor. 32. Dolores oculoꝝ mery potio soluit. Et Gal. ibidẽ. Itẽ Aui. statim ifra: ↄcedit potũ vini puri. Item infra in obthalmia calida ⁊ frigida ↄcedit vinũ purũ. ¶ In ↄrium Aui. hic qui ex toto negat vinum: ⁊ Jesus. 35. ca. ⁊ Rasis. 9. tracta. Almãsoris. ca. 15. ¶ Solutio huius dubitationis euidenter sumit ex mente auctoꝝ. Nam obthalmia vera vel est ex mã multa in capite ⁊ repletione corporis sicut in pncipio augmẽto ⁊ statu vt plurimũ ↄtingit: vel est de mã pauca ⁊ corpus mũdũ. Siquidẽ sit mã multa cũ reliq corporis repletione: tũc nõ cõpetit vinũ. Rõ est: q2 mãm agitat suo calore: ⁊ eaz euãre nõ põt: q2 multa est: ⁊ h mõ. A. hic ꝓhibet vinũ: ⁊ per ↄñs bibat aquã. vñ Rasis. 2. ↄtinen. aucto. Pauli. cũ incipit obthalmia dz patiẽs minuere cibũ: ⁊ non bibere nisi aquã. Et post subdit. patiens obthalmiã ⁊c. bibat aquã. Qñq3 tamẽ ↄcedimus coacti vel pp multã ↄsuetudinẽ vel pp stomachi defectũ: sicut ẽt coacte Aui. ↄcedit. 3. cañ. fen. 14. cap. de cura malitie cõplexionis calide epatis. Si aũt mã sit pauca ⁊ corp⁹ sit euacuatũ: q̃uis in capite ẽt sit mã: dũmõ sit pauca ⁊ digesta: tũc cõpetit vinũ: ⁊ maxime si materia sit grossa: q2 vinũ illã mãm subtiliat ⁊ resoluit. vnde Gal. in cõmento preallegati afor. dicit. Cum san-

guis grossus ⁊ coagulatus sit in oculis sine reliq corporis plenitudine: medicari opꝫ cū potatione vini. vinū enī ꝓprie coagulata dissoluit. vñ. z. ↄtinē. cap̄. z. qñ vene oculoꝝ sunt replete grosso sanguine ⁊ corpus nō est repletū curat̃ patiens cū potu vini: qꝛ operatio vini est dissoluere humorē illū: ⁊ ↄsonat sermoni Aui. statiz cū dicit: ⁊ cū corpꝰ est mūdū ⁊ humor faciēs obthalmiā est effusus in venis ⁊ ex gñe sanguis grossi: ⁊ ꝓprie in fine obthalmie: tūc balneationis ip̄ressio ⁊c. ⁊ potꝰ vini puri sūt iuuātes. An aūt h̄ vinum dꝫ esse purū: an nō: dicet̃ posterius. Ex qbus ↄ̄ria soluunt̃.

ℭ Et alienatio comestionis acetosi ⁊ salsi ⁊ acuti ⁊ assiduatio lenitatis nature.

ℭ Ratio est: qꝛ salsa ⁊ acuta generant sanguinem acutuꝫ: qui mordicatione nocet. simil'r ista acuta sicut cepe ⁊ allia sunt causa euaporationis ad caput.

Dub. 4m ℭ Dubitat̃ vtrū acetosa ↄueniāt in habētibꝰ obthalmiā. ⁋ Et videt̃ ꝙ nō ex auctoritate hic Aui. Idem vult Jesus tracta. 1. 35. cap̄. vbi dicit. Et caueat acetū: qꝛ pessimū est habēti obthalmiaꝫ ⁊ acetosa restrictiua: ⁊ Rasis 2° ↄtinē. cap̄. z. filius Mes. Acetū nō est bonū habētibꝰ obthalmiā. ꝓbat̃ rōne: qꝛ qđ acuit sanguinē ⁊ facit eum mordicatiuū nō ↄuenit in obthalmia. acetosa sunt hmōi vt notuꝫ est. ⁋ In ↄ̄riuꝫ est Rasis 2° ↄtinen. cap̄. z. vbi dicit ꝙ acetosa sunt optima. ꝓbat̃ rōne: qꝛ qđ refrenat materias cholericas ⁊ sanguineas: videt̃ in obthalmia ↄferre saltē in aliq̄ specie obthalmie: sꝫ acetosa sūt hmōi per earū frigiditatē. Itē ablutio faciei cū aceto ⁊ aqua ↄcedit̃ in obthalmia. vnde Rasis 2° ↄtinē. ca. z. in cura obthalmie. abluat̃ facies cū aceto ⁊ aq̄. Et Aui. infra cap̄. de obthalmia calida idē dicit. ꝫ multo magꝫ pōt ab intra ↄcedi: qꝛ nō sic imediate occurrit oculo. ⁋ Dōm ꝙ acetosa possent approximari vel itus vl' extra. Siquidē ex̄ vna itelligis ꝙ approximent̃ nō ad oculum: sed ad partes faciei: vel itelligis ꝙ imediate sup̱ oculo applicent̃. Siquidē itelligat̃ ꝙ acetosa applicent̃ ad faciē: vt ad frontē ⁊ ad partē anteriorē capitis: sic dico ꝙ pñt ↄuenire in ꝑncipio obthalmie calide cauēdo ne in oculis igrediant̃. Rō est: illud ↄuenit qđ hꝫ repercutere materias ⁊ refrenare eas ne ad oculuꝫ currāt: sed acetosa sūt hmōi eoꝝ frigiditate vt notū est. ⁊ iō si poneremꝰ sup̱ frontē ⁊ caput oleū rosatū vel succos aliquos ad repercutiendum m̄ām: tunc ↄueniēter acetū misceremus cū illis: qꝛ ifrigidando dat eis penetrationē. est enī subtile in partibꝰ: vt. 10. tera. cap̄. 9. ⁊ ꝓpter istā cām Rasis ↄcedebat lotionē faciei cum aq̄ ⁊ aceto. acetū aūt nō dꝫ esse multū: ne suus vapor acutꝰ oculos mordicet: sed debet esse aqua multa ⁊ paucū acetū. vnde Serapio scđo lib. sui breuiarij cap̄. de cura obthalmie. abluat̃ facies tota cum aqua rosata ⁊ cū aqua veri frigorꝭ mista cū pauco aceto. In obthalmia frida nō sic ↄuenit approximatio aceti ad faciē ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo qꝛ nō sic vehemēter repercutimꝰ materias frigidas sicut calidas: nec multū possumus insistere cuꝫ repercussiuis circa eas ꝓpter earū grossitieꝫ vt infra patebit. simil'r repcussiua in eis debent tēdere ad calorē: de qbus nō est acetū: cū sit frigidū. Si tñ applicatio aceti ad frontē vel faciē in m̄ā frigida cōpeteret esset maxime ꝓpter tria. Unū est qñ sup̱ frōtē velles ponē aliqđ stipticū: sicut aloes ⁊ thus ⁊ mastix ⁊ similia que ↄueniunt in m̄ā frigida: ⁊ cū hoc velles ꝙ eoꝝ virtꝰ magꝭ penetret itus: qꝛ forsan homo est dense cutis ⁊ grosse in fronte: vnde cū illis medicinis misces parū aceti: ⁊ hoc vt magꝭ illarū virtꝰ penetret. Scđm est: si aliqđ accidens vt subeth inciperet ↄiungi cuꝫ obthalmia flegmatica: vnde ad inducēdū vigilias ⁊ ad ꝓfundādū ēt medicinas pro subeth miscemus acetū ⁊ applicamꝰ medicinā illā capiti: sicut auctores docent: an aūt anteriori vel posteriori parti capitis nō est ꝑsentis inquisitionis. Tertio posset aliqñ applicari cū aq̄ calida ad lauandū palpebras iuiscatas que in flegmatica multū inuiscant̃. vñ Rasis 2° ↄtinē. cap̄. z. Si de nocte iuiscant̃ palpebre lauent̃ cū aq̄ ⁊ aceto. ⁋ Si aūt itelligit ꝙ sup̱ oculo statim applicentur: tūc vel pura acetosa vel alijs rebus mista: dico ꝙ pura acetosa sup̱ oculo imediate approximari nō debēt. Rō ꝑma est: qꝛ ista mordicāt nimis: ⁊ per ↄñs attrahūt multā m̄ām ad oculū ex vehemēti dolore: cuꝫ oculus sit sensibilissimū mēbrū vt. 13. tera. vlt. cap̄. ⁊ pp̱ h̄ ēt in vsu oīum acutoꝝ sup̱ oculū est suspitio: vt auctores ↄcordāt. Scđa rō est: qꝛ qñ aliq̄ medicina cū suis iuuamētis hꝫ manifestū nocumentū: ⁊ iueniunt̃ alia que illa iuuamēta hñt sine nocumēto: debemꝰ intelligē medicinā que ꝓdest ⁊ nō nocet: vt ponit Haly in thegni trac. 3. 88. cōmē. ⁊ sumit̃ a Gal'. in cōmē. z. regi. acu. z. cōmē. Acetosa aūt iuuāt iquātū repcuterēt m̄ām ifrigidarēt ꝑticulā ⁊ diuiderēt m̄ām icidēdo: ⁊ h̄ faceret maxime acetū acutū sicut est acetuꝫ vini: sꝫ est in eo nocumētū multe mordicationis in oculis: ⁊ sil'r in oī acetoso. reperit̃ aūt medicina simplex vel cōposita in q̄ sūt ista iuuamēta: ⁊ tñ nō mordicat: sicͨ est albumē oui subtile ⁊ lac ⁊ modi sief ⁊ colyrioꝝ dicēdi: ꝫ nō ꝺbemus vti aceto puro sup̱ oculo: ⁊ maxime in ꝓpria forma: qꝛ in forma vaporꝭ qñqꝫ vtimur: sicut in exitu vue: vt ifra cap̄. de rupturꝭ cornee. ⁋ Si aūt intelligat̃ ꝙ ista acetosa apponant̃ imediate sup̱ oculo mista cū alijs medicis: dico ꝙ pñt apponi. nā multe sūt medicie qbꝰ vtunt̃ ad oculos q̄ ꝑparant̃ vel miscent̃ cū aceto acuto vel acetoso vel agresta. vñ Alcānamosali lib. z. 1. ca. ⁊ lib. 3. ca. 3. in qbusdā medicis ponit agrestaꝫ. Idē ēt in. 4. lib. 3. ca. in ꝑparatiōe puluerꝭ nitri. sil'r ēt ꝑparat̃ aliq̄ medicina ocularis cū aceto cōi sicut thutia. docet ꝑparari ab Alcānamosali siue Jesu Haly cap̄. de ꝑparatiōe thutie: vbi dicit loquēs de thutia: opꝫ vt eaꝫ extinguat in aceto vel in aq̄ ḡnatoꝝ. Cā aūt q̄re cū acetosis ꝑparant̃ qñqꝫ medicie oculoꝝ est ad remouēdū malitiā multe calefactiōis mediciarū vel m̄ārū malarū vl' ad acq̄rēdū aliq̄ꝫ stipticationē q̄ duo pōt facē acetū: ⁊ maxie acetum acreste: ⁊ nocumētū sue mordicatiōis remouet̃ p̱ admistionē cuꝫ alijs: ⁊ qꝛ parū de eo iponit̃: ⁊ iō in forti iflāmatiōe oculi vt in obthalmia multū cal'a ꝑcipit̃ parū aceti misceri cū rebꝰ ifridātibꝰ ⁊ apponi oculo. Uñ Haly. ca. 34. de cura obthalmie docet aquā apponē rosarū cū modico aceto mistā: ⁊ loquit̃ in obthalmia qñ est fortꝭ iflāmatio ⁊ acumen. dꝫ aūt acetū esse valde parū: ⁊ forsan tutius est ꝙ dextre clausis palpebris applicet̃. ℭ Si aūt qđ querat: vtꝝ possimꝰ vti acetosis sumēdo p̱ os: ⁊ h̄ maxime vꝫ q̄rere qđ: qꝛ de h̄ auctores discordāt. Dico ꝙ acetū est 2x. s. acetū acutū factuꝫ per putrefactionē vini: ⁊ acetū acetosuꝫ qđ fit magꝭ a frigore vel debili calore: sicut est acreste succus ⁊ succus ḡnatoꝝ acetosoꝝ ⁊ similiū. Siquidē loqmur de aceto acuto. s. aceto vini: tūc eiꝰ vsus pōt fieri duobus modis. Uno mō via cibi. Alio mō via medicie: ⁊ dn̄t hi modi maxie ex ꝑte q̄ꝫtitatꝭ eiꝰ qđ sumit̃ ⁊ ex ꝑte eius cū q̊ sumit̃. Ex ꝑte qdē q̄ꝫtitatis: qꝛ vsus eiꝰ cū cibis vel loco cibi est in maiori q̄ꝫtitate sicut qdā sumūt cū lactucis vel faciēdo aliq̄ viscosa. Sed loco medicie est in parua q̄ꝫtitate sicut qñ dat̃ cū syrupis vt cū dat̃ syrupꝰ acetosus simplex vel cōpositꝰ. Ex quo appet q̄ūo differt talis vsus ex parte eoꝝ cū qbꝰ sumit̃. nā cū sumimus acetū loco cibi ⁊ potus sumimus cū alijs cibis vel potibꝰ ad nutriēdum: qꝛ acetū de se nutrit: sed cū sumimus loco medicine digerētis materias ponimus in syrupis. ℭ Siquidē querat qđ: vtruꝫ patiētes obthalmiā possent vti aceto in cibis vel potibꝰ. ⁋ Dōm ꝙ nō: regulariter loquēdo. Rō est: qꝛ acetū acq̄rit sanguini acuitateꝫ. sanguis enī iste cū ꝑtingat ad venas oculi in distributione nutrimenti ad mēbra erit cā maioris cursus m̄āruꝫ ad oculū per suā mordicationem: ⁊ hoc maxime qꝛ oculus debilis est ex obthalmia. Et istud inspiciētes auctores ꝓhibuerunt vsuꝫ acetosoꝝ: tamē qñqꝫ coacti ꝓpter nimiū casum appetitus: aut ꝓpter multā stomachi iflāmationē ꝑelegimus dare acetū nō curātes de nocumēto suo: sed ad maius iuuamētū intendētes. ℭ Si aūt querat̃: an possimꝰ vti aceto in syrupis quos damus ad materias digerēdas. ⁋ Dico ꝙ sic: qđ declarat̃ ꝑmo: qꝛ acetū est de rebꝰ multū iuuantibus in digōne m̄āruꝫ: vt Auicē. 1. fen. 3. in cap̄. de canonibꝰ vniuersalibꝰ. de curationibꝰ egritudinū capitis. Scđo qꝛ parua sumit̃ de eo q̄ꝫtitas: si. n. damus. ℥. ij. syrupi alicuiꝰ cōpositi acetosi ad digōnē materie: nō ingredit̃ fere. ʒ. 5. aceti. simil'r si damꝰ oxyzaccharā in dosi ℥. j. non recipiet de aceto vltra. ʒ. j. vel. 5. vel. iij. Tertio qꝛ malitia aceti multū remittit̃ per dulcorositatē zucchari vel mellis: ⁊ similiter per decoctionē: ⁊ iō si idicāt m̄āe que digeri debēt ꝙ det̃ syrupus acetosus alicui secure dari pōt. Et si vis potes facē hos syrupos minus acetosos ponendo minus de aceto q̄ꝫ ponat̃ in alijs syrupis vsualibꝰ: ⁊ pp̱ istā cām nō timuerunt nr̄i antiq dare syrupos acetosos in pleuresi: vt apparet ꝑmo re. acu. tex. cōmē. 4. z. ⁊ 3° cañ. fen. 10. trac. 5. ca. 1. Si autē loquimur de aceto acetoso. i. de acresta arancijs ḡnatis acetosis cydonijs ⁊ similibꝰ: tūc maxime querit qđ: vtꝝ possimus vti istis in cibis vel cū cibis: qꝛ ista cadūt multuꝫ in vsu. Et dico ꝙ ista acetosa vel sunt intēse acetositatis: sicut est acetositas limonis ⁊ lumie: ⁊ aliq̄ granata in excessu acetosa: ⁊ ista nō cōpetunt. Rō est: qꝛ sanguinē faciūt mordicatiuuꝫ: ⁊ istud ↄsiderās Jesus cap̄. de obthalmia. dixit. Et ꝓhibe fructꝰ sicͨ mala ḡnata. Si aūt ista acetosa nō sunt vehemētis acetositatis: ⁊ sint cū aliq̄ stipticatione: sicut acresta ⁊ rob eiꝰ ⁊ cydonia: tūc ante cibū data in obthalmia nō ↄueniunt. Rō est: qꝛ stringunt ventrē ⁊ faciunt ascēdē vapores ad caput: ⁊ hoc est qđ volebat Jesus ꝑal legato cap̄. cuꝫ dicebat. Caueat acetosa restrictiua: imo ante cibū debemꝰ dare ea que vētrē teneāt lenē nisi esset fluxꝰ vētris. vnde Aui. ⁊ assiduatio lenificationis nāe. Et ad hāc intētionē Mesue de cura obthalmie: dat aquā psilij in matutinis. Si aūt detur post cibuꝫ vel q̄si cum cibo: tunc ↄueniunt ꝓprie in m̄ā calida: qꝛ ꝓhibēt euaporationē ad caput: ⁊ ad hanc intētionē loquebat̃ Mes. ꝑallegato cap̄. cum dicebat. sint cibi frigidi ⁊c. ꝓprie condita cum rob granatoꝝ aut agresta remisse acetositatis. ⁊ hoc intēdebat Rasis 2° continētis cap̄. z. cum dicebat. Dico ⁊ probaui ⁊ inueni ꝙ acetosa stiptica sicut caresta ⁊ sumach sunt optima. Et Mesue etiaꝫ

super cibuꝫ stiptica cõcedebat. Ex quibus apparet cõcordia inter
istos auctores qui multuꝫ discordare videntᷣ. Et apparet solutio
ad rões superius factas: q᷑ suis procedunt vijs.

⁋ Et flobothomia ex cephalica est ꝯueniens in omni-
bus specicbus eius.

Dubm 5m ⁋ Circa quã partẽ dubitatᷣ p̃mo vtrũ in oĩ specie obthalmie vere
cõpetat flõmia. ⁋ Videtᷣ ꝙ nõ. Primo Azarauius cap̃. de obthal-
mia nõ p̄cipit ea fieri in obthalmia cholerica nec in obthalmia
melica. Itẽ Alexãder de cura obthalmie ex cholera nõ p̄cipit eã.
Itẽ Viatici. 2. ca. de obthalmia. nõ p̄cipit flõmiã in cholerica ob-
thalmia. Amplius Iesus Haly. ca. 35. nõ p̄cipit flõmiã in flegma-
tica nec melica. Probatᷣ rõne: q᷑ in flõmia opꝫ vt sũmope caueas
ab humoꝝ cholericoꝝ ebullitione ⁊ frigidorũ cruditate: vt Auic.
p̃mo cañ. fen. 4. cap̃. de flõmia: sed obthalmia põt fieri a cholera
que ebullitioni erit parata si a sanguie depuretᷣ. simil'r põt fieri a
flegmate vel melãcholia que sunt apta ĩcrudari per sanguinis di
minutionẽ: vt notũ est: ꝫ in istis flõmia nõ cõpetit. Amplius in apo-
stematibꝰ oĩbus aliarũ partiũ extrinsecarũ nõ cõpetit flõmia: sed
in qbusdã sic ⁊ qñq₃: ⁊ in qbusdã nõ: vt apparet in particularibus
capitulis tertie fen. 4. libri: ꝫ nec in oĩbus a p̄atibꝰ oculoꝝ cõpetit
flõmia. Itẽ Aui. infra de cura obthalmie frigide nõ p̄cipit flõmiã:
sed ponit ꝙ euētᷣ humor fridus. ⁋ In ꝯ̄triũ. A. hic flõmia ex cepha
lica est ꝯueniẽs oĩbus spẽbus eius. In ꝯ̄triũ est Mesue ca. de cura
obthalmie. vbi dicit. Flobothomia ex cephalica est ꝯueniẽs oĩbꝰ
spẽbus eius. Itẽ Serap̃. tracta. 2. p̃mo cap̃. vbi dicit. Administre-
mus in p̃mis flõmiã cephalice. Cõstãtinus etiã in lib. de passioni-
bus oculoꝝ. ca. 11. dicit. Initio curationis in p̃mis corpꝰ cũ flõmia
purgemus. ⁋ Dõm ꝙ sicut põt sumi a Gal'. in cõmẽ. afor. 6e pticu.
afor. 31. Dolores oculoꝝ ⁊c. obthalmia ⁊ vl'r cursus mãerũ ad ocu
lũ: vel est de mã sanguinea: vel est de mã alia a sanguine. Siquidẽ
mã sua sit sanguinea maxime flõmia cõpetit cuꝫ ista sit ꝓprie illiꝰ
eũatiua: vt sumitᷣ p̃mo cañ. fen. 4. ca. de flõmia. Si aũt alij humo-
res a sanguine sint cã obthalmie: tunc vel nõ multũ a sanguine di
stant ⁊ illi miscentᷣ: vel a sanguine multũ distãt ⁊ separati sunt ab
eo. Siquidẽ p̃mo mõ: tunc flõmia ꝯueniens est: q᷑ de eis põt eua-
cuare eũando sanguineꝫ cui illi miscentᷣ ⁊ diuertere ẽt põt. differt
tñ flõmia in obthalmia sanguinea ⁊ in obthalmia de alio humore
a sanguine: q᷑ in mã sanguiea põt copiosa fieri flõmia: q᷑ nõ time
tur de alicuius humoꝝ furia vel malitia: sed qñ obthalmia fit de
alijs humoribꝰ sanguini mistis: opꝫ ꝙ flõmia reuerẽtius fiat ⁊ nõ
sit copiosa ne per multã sanguis eductioneꝫ humor ille malignus
fiat ⁊ a sanguine separetᷣ. humores aũt alij a sanguine intantũ hñt
de bonitate ⁊ aptitudine ad digestionẽ inquãtũ de sanguinis natu
ra participãt: vt põt sumi ab Auer. 4. coll'ꝫ. ca. de signis febris san
guinee. cap̃. 30. Si v̾o mã obthalmie sit alius humor a sanguine ⁊
sit a sanguine separatus: tunc vel in reliquo corpore est sanguinis
plenitudo vel nõ. Siquidẽ corpꝰ reliquũ sit sanguie plenũ dꝫ fieri
flõmia: nõ q᷑ per flõmiã illuꝫ humorẽ velimus eũare vel minora-
re: q᷑ ex quo est a sanguine separatus nõ põt cuꝫ flõmia educi: sed
hec flõmia fit ꝓpter tres cãs. Una ne dolor oculi trahat ad oculũ
multã mãm sanguineã que in corpore abundat: vnde cũ prior mã
que facit obthalmiã etiã alia que trahetᷣ posset oculus total'r apo
stemari ⁊ sic paralyticari. Scđa cã est q᷑ si iste indiget eũone cuꝫ
pharmacia purgatiua illius humoris qui obthalmiã facit non po
terit dari: ⁊ maxime si illa pharmacia sit aliquo mõ fortis vt pillu
le cochie vel de hiera vel hmõi. Et cã est: q᷑ ꝓpter multitudinem
sanguinis nõ poterit bene mãs per vias educere. simil'r pharma-
cia sanguinẽ illũ cõmouebit: ⁊ erit dubiũ de febris superuentu vel
aliquo periculo. Tertia cã est: q᷑ nõ potes vti medicamine aliquo
ad oculũ quin noceas: neq₃ eñi repercussiuo: q᷑ corpus plenũ exi-
stens extra nõ recipiet: vt. G. in thegni tracta. 3. nec resolutiuo: q᷑
ista magis attrahũt cũ corpus est repletũ: vt Gal'. in cõmẽto secũ-
di regiminis acutoꝝ p̃mo cõmen. Unde Auic. infra. ⁊ in euapora-
tione qdẽ nõ ꝯsistit bonitas ante mundificationẽ. Si aũt in corpo
re reliquo nõ sit sanguis plenitudo vel sit sanguis paucus: dico ꝙ
regulariter nõ cõpetit flõmia. Rõ est: q᷑ per eã nõ eũatᷣ de isto hu
more aliqd neq₃ per eã fit aliud iuuamentũ: imo potius nocumen
tum: q᷑ corpus debilitatᷣ cũ eũatᷣ humor cuius eũatio nõ est neces-
saria. similiter humor faciens obthalmiã magis fit prauus ⁊ magꝭ
a sanguine elongatᷣ vt notũ est: que oĩa gñaliter innuit ɓmo. G. 4.
de regimine sanitatis. 5. cap̃. vbi sic dicit. In his quidẽ qui parum
distant a sanguine audacter vtendũ flõmia. in his v̾o qui plus re-
uerẽtius: in his aũt qui plurimũ nequaq₃. Et subdit puta si contin-
git ꝙ paucus quidẽ est bonus sanguis plurimus aliquis alius hu-
mor abstinẽdũ a flõmia ⁊c. Dico aũt regulariter q᷑ coacti qñq₃ flo
bothomaremus. Illud aũt qđ nos cogit in hoc casu esset si in ocu
lo esset fortissimus dolor quo oculus totus inciperet apostemari
⁊ a corpore illuc sanguis trahi q̄uis nõ exuberet in corpore: tũc. n.
timore cursus cogimur ad flõmiã ꝓpter maius malũ euitãdum:
queẽadmoduꝫ etiã in casibus ⁊ percussionibus flõmamus: q̄uis in
corpore nõ sit sanguis plenitudo: vt sumitᷣ ab Auicẽ. p̃mo cañ. fen
4. cap̃. de flõmia. ⁊ a Gal'. 13. tera. cap̃. 5. al's cap̃. 2. 3. distin. ⁋ No-
tandũ tamẽ hic duo. Primũ est ꝙ in tali flõmia debes multũ cuꝫ
estimatiua preuidere ne ex ea in venis fiat alicuius mali humoris
deprauatio: cuius fluxus ad oculuꝫ esset peior q̄ fluxus sanguinis:
q᷑ si de hoc non dubitas potes flõmare coactus ex dicta cã. Illud
aũt qđ tibi hoc demõstrat est si sanguis illiꝰ hoĩs q̄uis nõ super-
fluat vel lꝫ sit paucus est tamẽ bonus vnde ex eius eũone alterius
humoris furia nõ timetᷣ. ⁋ Scđo notandũ ꝙ si talẽ diuersionem
posses facere cũ fricationibus vel vẽtosis sine scarificatione esset
minus suspectũ q̄ venã aperire vt notũ est. Ista v̾o oĩa remanẽt
in tuo iudicio estimatiuo. ⁋ Ex qbus oĩbus apparet ꝙ ipsa flobo
thomia vtplurimũ in obthalmia cõpetit. ꝓprie tamẽ competit in
sanguinea: in alijs aũt obthalmijs de alijs humoribus raro est ꝙ
nõ cõpetat: q᷑ vtplurimũ alij humores ad oculũ fluunt cũ sangui-
ne: ⁊ q̄uis etiã fluant sine eo raro est ꝙ ꝓpter dolorẽ vehementẽ
nõ attrahatᷣ sanguis: ⁊ isto mõ Mesue cap̃lo de obthalmia dice-
bat ꝙ flõmia ꝯueniens est oĩbus spẽbus obthalmie ⁊ proprie san
guinee. ⁋ Quidã v̾o auctores attendẽtes ꝙ aliqñ mã obthalmie
põt esse alia a sanguine nec sanguini mista: ⁊ ꝙ in corpore non est
qñq₃ repletio: ⁊ simil'r ꝙ nõ timetᷣ de multo cursu ad oculũ nõ p̄ce
perunt flõmiã: ⁊ istud raro accidit. ⁋ In his aũt flõmijs ꝯsuetudi-
nem etatẽ regionẽ ⁊ alia multa ꝯsiderare opꝫ que Auicẽ. vult tibi
esse nota ex canonibꝰ vniuersalibus p̃mi libri. ⁋ Et ex his soluuntᷣ
ꝯ̄tria: q᷑ ꝓcedunt vijs suis si bene inspiciatᷣ distinctio data.

Dubm 6m ⁋ Scđa dubitatio est cuius vene flõmia magis ꝯueniat: an cepha
lice an basilice vel cõmunis vel saphene. ⁋ Et videtᷣ ꝙ in ea cõue-
niat flõmia basilice per Auenzoar trac. 8. 17. cap̃. vbi dicit. Si apo
stema fuerit ⁊c. de basilica extrahere debes. Itẽ Mesue precepit
saphenas flõmari cap̃. de flõmia oculoꝝ. ⁋ In ꝯ̄triũ sunt plures au
ctores. p̃mo Aui. hic qui de cephalica flõmiã p̄cepit. Idẽ Halya.
prac. 5. ca. 34. ⁊ Alchanamosali lib. 6. ca. de pãno ⁊c. cap̃. 8. ⁊ Rasis
9. Almã. cap̃. 15. ⁋ Istã qõnẽ soluit nobis Mesue p̄allegato cap̃. ⁊
Aui. ĩnuit solutionẽ eius fen p̃ma huius tertij ca. de canonibꝰ vni-
uersalibus curationis egritudinũ cerebri. ⁋ Propter qđ ꝯsiderã
dum ꝙ obthalmia in qua flõmia cõpetit: vel est cũ plenitudine to
tius: vel solũ est plenitudo capitis ⁊ partiũ circũstantiũ ꝓpinqua-
rum. Siquidẽ sit solius capitis ⁊ ꝓpinquarũ ptiuꝫ plenitudo sine
reliq corporis plenitudine: tunc dꝫ fieri flõmia cephalice. Cã est:
q᷑ ista vena mãm ab illis partibꝰ educit: vt Gal'. 2. regiminis acu.
cõmẽ. 10. ⁊ Auicẽ. p̃mo cañ. fen. 4. cap̃. de flõmia. Si aũt sit in toto
corpore plenitudo: tũc potes incipere a flõmia vene cõmunis vel
basilice vel saphene: ⁊ hoc ɓm diuersam corporis dispositionem.
⁋ Debet aũt medicus in hoc maxime ꝯsiderare duo. Unum est si
mã fluit vel parata est fluere vel iam fluxit: ⁊ q̄tũ ad hanc diuersi
tatẽ sic docet in flõmia ꝓcedere. Si eñi mã parata est ad fluxum
versus caput ⁊ oculũ põt flõmare venã basilicã vel venã saphenã
ɓm ꝙ statim dicetᷣ: q᷑ istarũ venarũ flõmia euacuando totius cor-
poris repletionẽ ꝓhibet fluxũ mãerum ad oculũ. Si aũt mã fluat
cõpetit flõmia vene cõmunis ⁊ ẽt basilice. nã ipsa repletionẽ com
munẽ euacuat ⁊ inquantũ ꝯtinuatᷣ vene cephalice ⁊ basilice ⁊ cõ-
munis diuertit ⁊ euacuat a capite. Si aũt mã iam fluxit ad caput
⁊ oculũ opꝫ inspicere. nã si repletio in toto est quieta: ita ꝙ nõ ti-
metᷣ de nouo cursu mãei ad oculũ flõma cephalicã: q᷑ ista est que
ꝓprie sanguinẽ in capite ꝯtentũ euacuat. Si aũt de fluxu mãei est
timor: tunc prius eũandum de vena cõmuni vel basilica vt totius
repletio remoueatᷣ. Deinde v̾o flõmanda est cephalica: ⁊ q᷑ stante
in toto corpore sanguinis plenitudine q̄uis mã ad caput ⁊ oculuꝫ
fluxerit suspicanduꝫ est semꝑ de nouo fluxu mãei: ideo melius est
ante flõmiã cephalice p̄mittere flõmiã vene cõmunis vel basili-
ce: ⁊ q᷑ vtplurimũ ꝯtingit ꝙ siue mã fluat siue multũ de ea fluxe-
rit ꝙ in toto corpore repletio ꝯtinetᷣ que indicat remoueri: iõ vt-
plurimũ melius est p̃mo p̄mittere flõmiã vene basilice vel cõmu-
nis ɓm ꝙ tibi videtᷣ: deinde subseq cũ flõmia cephalice. nostri eñi
tẽporis hoĩes sunt dediti suauitati ⁊ repletionibus multis: ⁊ ideo
Iesus tracta. 1. ca. 35. Ego expertus sum aliqñ obthalmiã acutã. i.
calidã p̃ma die medicari per minutionẽ vene basilice sepe ⁊ vidi
eam valde vtilẽ: ⁊ hoc ideo q᷑ attrahit mãm ad ĩferius corporis:
⁊ si cogit necessitas ad extrahẽdũ sanguinẽ scđo fit de cephalica.
⁋ Scđm aũt qđ dꝫ medicus ꝯsiderare in hmõi flõmijs est si cum
hac totius repletione ab aliq parte corporis mã est magꝭ parata
fluere. v̾. g. si corpore existẽte repleto mã sit multuꝫ parata fluere
a partibꝰ inferioribꝰ ⁊ illarũ partiũ cã mã sit in toto multiplicata
vt si hemorroides sint restricte vel mẽstrua: tũc eñi opꝫ prius in-
cipere a flõmia vene saphene vnius vel duarũ: ɓm q̄titatẽ reple-
tionis:

tionis: deīde fiat flobothomia cephalice: vel si repletio adhuc est
multa post flobothomiā saphene flobothomet vena cōis: deinde
cephalica. Cā aūt huius ordinis est. nā p flobothomiaz saphene tu
facis tres vtilitates. Pria est: qꝛ de cōi repletione minuis. Scđa
qꝛ a capite versus ꝯriū ſm longitudinē mām diuertis. Tertia qꝛ a
pticula que est radix aggregatiōis materie euellis māz sicut a ma-
trice ⁊ a ptibus hemorroidalibus vt ꝑsupponit. Sed p flobotho-
miā vene cōis scđo factam si indicat duo facis iuuamenta. Unum
est: qꝛ si adhuc est in toto repletio que per flobothomiam saphe-
ne nō potuerit remoueri tu remoues eā. Scđz iuuamētuz est: qꝛ ēt
a capite diuertis materiā: ⁊ aliquo mō euacuasti inquantum vena
cōis colligat cephalice. per flobothomiā vo tertio factā de cepha
lica tu euacuas a capite ⁊ ēt diuertis. Iste ergo fuit ordo laudabi-
lis. Et eodē mō est inspiciēdū si cū corporis repletiōe sit epatis re-
pletio multiplicātis sanguinē sicut hoc appebit cū videbis hoīem
epatis sanguinei: tunc enim prius flobothoma venā basilicā: dein
de si expedit cōem ⁊ postea venā cephalicā. ¶ Cōsiderandū tñ ꝙ
lꝫ ordo ꝑdictus sit rōnalis: tñ qñqꝫ nō expedit facere in eadem ob-
thalmia has tres flobothomias: imo qñqꝫ sufficit ꝑ sola flōmia vl'
de saphena vel de basilica vel de cōi vt non expediat ꝓcedere ad
flobothomiā cephalice: ⁊ hoc iō qꝛ facta flobothomia prima illud
qđ de materia ad oculuꝫ fluxit resoluit sine alia flobothomia: ⁊ hꝫ
ideo qꝛ flobothomia saphene vel basilice vel cōis q̄ prius faca fuit
sufficiēter minuit corpis repletionē ⁊ materiaꝫ ab oculo diuertit.
vnde materia que in oculo erat: qꝛ cessauit fluxus resoluta est ope
re nature vel medicaminis: vñ nō expedit ꝙ aliā facias flobotho
miā: ⁊ iō dicebat Jesus loco ꝑallegato. Si cogit necessitas secun-
ubm 6m do fit de cephalica: quasi dicat ꝙ aliqñ nō cogit. Cōtingit etiam ꝙ
iste tres flobothomie vel due nō fiūt: sed soluꝫ vna. s. flobothomia
cephalice: ⁊ hoc qꝛ in corpore est paucus sanguis ⁊ homo est debi
lis ⁊ materia in actuali fluxu ad oculū: ita ꝙ de ea multū est in eo:
vñ Zoar trac. 8. ca. 17. Si virtus fuerit debilis ⁊ tp̄s ineptum de ce
phalica minuere debes ⁊ in modica quantitate.

Dubm 7m ¶ Sed tūc dubitat. diceret aliqs si aliqđ mēbrū pticulare eēt reple
tū sanguine a quo obthalmia inciperet vel īcipere posset quaꝫ ve
nā flobothomabo. Dōm ꝙ ꝑ opꝫ flobothomare venā illi mem-
bro ꝓpriā. v. g. corpus nō est repletū ſꝫ totū: sꝫ circa venas hemor-
roidales est repletio: dico ꝙ nō expedit flobothomare saphenaꝫ
sed solū opꝫ īcipere aperire hemorroides. vnde Aui. īfra hoc ca.
Si fuerit mā ꝓcedēs ex mēbro opꝫ vt euacuet illud mēbrū. Et su-
pra caplo de cañ. vl'ib' dicebat: cū mā ꝓcedit ex mēbro ītēde in flo
bothomādo illud mēbrū: ⁊ deinde si expedit: qꝛ materia iā in capi
te cōtineat potes de cephalica flobothomare. Sed si materia sit
mota ad supiora ⁊ nōdū cōtineat in ptib' oculi sꝫ sit circa spiritua-
lia potes flobothomare venā cōem capiti ⁊ ptibus inferiorib' sic
est vena cōis vel basilica. ⁊ hoc voluit dicere Mesue in cap. de flo
bothomia oculoꝝ. Si cū cōitate alicui' ex mēbris fuerit flobotho
māda est vena ꝑ illius mēbri deseruiēs: deīde vtriusqꝫ cōis. Eodeꝫ
mō si solum circa epar eēt hmōi sanguis abundātia vel circa sple
nē: tunc opꝫ incipere a flobothomia basilice: ⁊ credo ꝙ ꝓprior flo
bothomia eēt flobothomia saluatellaꝝ in manib': qꝛ iste vene ma
gis videntur appropriari repletiōib' ꝓprijs epatis ⁊ splenis q̄ flobo
thomia basilicaꝝ: vt ab Aui. sumitur. 3. cañ. fen. 22. ca. de cautela a
dolorib' iūcturaꝝ. Hec oīa que dicta sunt demonstrari possent ex
ꝑncipijs generalibus ꝑmi libri: ⁊ pticularibus sumunt ab. A. supra
de cañ. vl'ib' curationū egritudinū cerebri: ⁊ a Mesue i. c. de flobo
thomia fiēda in egritudinibus oculoꝝ. Ex qbus appet que vene in
Dubm 8m obthalmia debent flobothomari: vnde ꝯria soluuntur.

¶ Tertia dubitatio est: ꝯcesso ꝙ debeat flobothomari vena cepha
lica: vtrū eiusdē ptis vel ꝯrie. Uidet ꝙ ꝯrie. ꝑmo p Silibertū. 3.
lib. ca. de obthalmia. vbi vult ꝙ fiat flobothomia de cephalica p
antiphrasim. i. ꝯriā attractionē. sed hoc fit per ꝯriam cephalicā flo
bothomatā. Itē Guilielmus lombardus. fiat flobothomia de ve-
na cephalica que est in manu ꝯrie ptis. Idē sentit Rasis. 9. tracta.
Almansoris. c. de obthalmia. ca. 15. Hoc probatur rōne. illa flobo-
thomia magis cōuenit que cū hoc qđ euacuat materiā eam diuer
tit a fluxu: sed flobothomia cephalice cōtrarie est hmōi: vt notuꝫ
est. In ꝯrium arguit. ꝑmo auctoritate Jesus. c. de obthalmia. c.
35. scđi trac. vbi dicit. Incipe apire cephalicas ex pte doloris vehe
mētis. Itē Serapio trac. 2. 1. c. vbi dicit. Administremus in ꝑmis
flobothomiā cephalice ex latere vehemētis egritudinis. qđ affir-
mat Rasis scđo ꝯtinētis. vbi dixit. Dixit filius Serapionis cū acci
dit apa pessimū in oculo minuat cephalica ex eadē pte. Hoc ꝓba
tur rōne. diuersio in duos diametros nō dꝫ fieri: vt Auic. ponit pri
mo cañ. fen. 4. 3. ca. Sꝫ facere flobothomiaꝫ de cephalica ꝯtrarie
partis est diuersio in duos diametros: qꝛ vna est ſm latitudinē ca
pitis. s. a dextro oculo ad sinistrū vel ecōtra. Alia est superius ad i-
ferius versus brachiū: quare flōmia de ꝯria cephalica fieri nō dꝫ.

¶ Ad huius qōnis solōnē opꝫ videre ꝑ qñ cephalicā flobothoma-
mus: scđo in quo differat flobothomia cephalice de eadē parte a
flobothomia cephalice de pte ꝯria. ¶ Propter primū est confide
randū ꝙ sicut ex dictis pōt haberi flobothomia cephalice: tūc fit
qñ mā p flobothomiā euacuabilis abūdat in ptibus capitis a qua
obthalmia depēdet. Huius rō est: qꝛ vena cephalica mām maxie
a ptibus capitis ⁊ circūiacētibus ptib' euacuat: ⁊ ideo si aliqs eēt
debilis in oculis: vñ disponeret ad obthalmiā ⁊ mā abundaret in
ptibus inferioribus: nōdū tñ supius ascēdisset vel ascēderet: si fie-
ret flobothomia de vena cephalica posset īcurrere obthalmiaꝫ: ⁊
hoc ideo qꝛ flobothomia illi' vene euacuaret a capite: ⁊ tñ caput
in illo nō īdiget euōne vt ꝑsupponit: ⁊ ex alia pte materiaꝫ que est
in inferiorib' trahit versus supius: ex quo errore cōtingit ꝙ oculi
⁊ caput debilitati illā mām suscipiūt: ⁊ ideo ex hac cā videm' mul-
tos ꝓpter flobothomiā cephalice īcurrere obthalmiā ⁊ passiōes
reumaticas oculoꝝ quas ante flobothomiā nō habebant. Si tñ re
pletio in ptib' inferiorib' esset pauca pp flobothomiam cephalice
posset homo ab obthalmia futura ꝑseruari. Nā lꝫ ipsa cephalica
ꝑncipalr a supiorib' euacuet: pōt tñ a toto euacuare. vñ Gal. in cō-
mēto scđi re. acu. cōmē. 10. Euacuatio ex qbuscunqꝫ fuerit locis at-
trahit ex toto corpore. i. euacuat a toto. ¶ Propter 2m sciendū ꝙ
flōmia cephalice ex eadē pte vel ꝯria in hꝫ differūt: qꝛ ex eadē pte ē
magis euacuatiua māe q̄ ad oculū fluxit: sed ex pte ꝯria est cū euō-
ne magis diuersiua illi' māe q̄ a capite ex ꝓpinqs ptibus ad oculū
fluit: vt notū est. ¶ Ex quibus appet solō ad qōnē. In obthalmia
eniꝫ vel mā plus ad oculum fluxit q̄ fluat a capite: vel plus fluit a
capite nō tñ est flura q̄ medicus sola estimatiōe cognoscit. Siqdeꝫ
mā q̄ caput replet fluit ad oculū: lꝫ aliqd fluxerit: tūc debemus flo
bothomare cephalicā ptis ꝯrie. Rō ē qꝛ cephalica ꝯria faciet ista
duo qbus īdigemus. nā euacuabit a capite: ⁊ p ꝯñs ab oculo pote-
rit euare. silr distrahet mām que versus oculum fluit distractione
magis ad ꝯriū. Sꝫ si mā capitis repletiua iā multa ad oculuꝫ fluxit
nec est in motu nec fluxu vel paꝝ est in fluxu: tūc debem' flobotho
mare cephalicā eiusdē ptis. ⁊ hoc volebat Ras. 9. Almā. vbi dicit.
Flobothomanda est ex manu cephalica vel brachio partis ꝯrie
nisi vet' fuerit obthalmia: qꝛ in obthalmia antiqori iā mā plus flu
xit q̄ fluat: ⁊ iō de eadē pte dꝫ fieri flobothomia. cuius rō est: qꝛ in
hac obthalmia prior intētio ē euō q̄ diuersio: qꝛ mā nō est in fluxu
vel parū est in fluxu: ⁊ iō debem' aperire venā q̄ ꝑncipalr a capite
euacuet q̄uis nō tm̄ sit diuersiua: ⁊ ista est cephalica eiusdē ptis: ⁊
qꝛ mā repletiōalis in capite pri' ē in fluxu: scđo ē flura ⁊ minus in
fluxu: iō prius ꝯuenit flobothomia cephalice ꝯrie ptis: deīde ꝯue-
nit flōmia cephalice de eadeꝫ pte. vñ Mesue de cura obthalmie.
flōmia cephalice ꝯueniēs est ex opposito latere pri': deīde ex late
re eodeꝫ. vñ Azarauius. c. de obthalmia. Flobothomet cephalica
de manu opposita pti egritudīs. si egritudo ꝯfirmata est post flo-
bothomiā flobothomet vena cephalica alterius man'. s. de eadeꝫ
pte pti patiēti. ¶ Notādū tñ ꝙ expedit semp hūc ordinē seruare.
aliqñ eni sola flōmia de vena cephalica oppñsita sufficit ad curā:
nec expedit aliā cephalicaꝫ aperire. ⁊ hꝫ iō qꝛ pole est: qꝛ p illā flo-
bothomiā sufficiēter repletio capitꝭ euacuet: ⁊ mā que fluebat ad
ꝯriū trahat: ⁊ mā que ad oculū fluxerat resoluat nā vel arte vel ēt
pp flōmiā: iteꝝ retrahat si illud est pole: ⁊ iō nō opꝫ aliā cephalicā
aperiri. vnde Mesue dicebat deinde fiat flobothomia ex latere
eodem si flobothomie iteratio necessaria est. Similiter etiā aliqñ
sola flobothomia de vena cephalica eiusdē ptis sufficit ī cura ob-
thalmie: nec pmittit flōmia cephalice de pte ꝯria: ⁊ hoc iō qꝛ iam
mā fluxit ad oculū quātū ad magnā vel maiorē ptē vel totaꝫ. Et si
repletio in capite nō est in agitatione ⁊ fluxu magno: vñ flōmia ce
phalice de parte eadē euando repletionē illā pficit curā vt nō sit
opus prius cephalicā oppositaꝫ flobothomare.

¶ Sed circa istā parteꝫ dubitat: diceret aliquis in quo ergo differt Dubm 9m
flobothomia cephalicaruꝫ a flobothomia venarum circa caput
vt timpoꝝ nasi post aures frontis ⁊ similiū. Dicendum ꝙ flobo
thomia illaꝝ venarum circa caput est adhuc particularis magis
euatio a capite: sed flobothomia cephalicaꝝ cuꝫ hoc ꝙ est euacua
tio a capite ēt est euacuatio a partibus circunstantibus vt collo ⁊
partibus supioribus pectoris: iō flobothomia cephalice est sicut
euacuatio vniuersalis respectu flobothomie venarum frontis ⁊
nasi ⁊ cōsimiliū. Auctores ergo medicine diuersa inspiciētes diuer
sam flobothomiam ꝑceperunt quidam de cephalica eiusdeꝫ par-
tis: quidam vo de cephalica cōtraria: quidam vo de vtraqꝫ: ⁊ oēs
soluant vt visum est. Ad rōnem cum dicit. Caue ne in duas dia-
metros prolongationem facias. Dico ꝙ verum est quādo sunt dia
metri complete ⁊ distantes sicut a summo dextre ad infimū sini-
stre. Sꝫ qñ due diametri sunt parue pōt fieri sicut est hic. s. ab ocu
lo ad oculū: ⁊ ab oculo ad brachiū eiusdē partis lateris eiusdem.

¶ Quarta dubitatio est. vtrū in passionibus oculorum sit fiēda flo- Dum 10m

bothomia ex venis que sunt inter pollicē ⁊ indice. ¶ Videt̄ ꝙ nō. Primo qꝛ. G. in libello de flōmia. 9. trac. vlti. c. nō docet flobothomare inter pollicē ⁊ indicē venā sed arteriā: neqꝫ alicubi in libro illo expresse de hoc fecit mētionem. Itē Halya. 8. trāslatione Constan. nō enumerat flobothomiam harum venaꝝ inter venas que flobothomari debēt. Itē vel flobothomia harū venarū fieret ad diuertendū vel ad euacuandū. nō ad diuertendū: qꝛ tam cephalica q̄ꝫ cōis posset hoc facere. nō ad euacuandū solū ab oculo: qꝛ vena lachrymalis vel frōtis hoc faceret. ¶ In contrarium est cōis vsus medicoꝝ oculistarū. In cōtrariū est Alcanamosali lib. primo cap̄. de cura doloris oculoꝝ ex materia calida vbi dicit. Cū dolores veniunt in oculis ex calidis humoribus fac minutionez ex manibus ambabus ex venis cephalicis que sunt supra digitū magnū. i. grossum. A Rasi v̄o inuenit̄. 9. Almāsoris. c. 15. ꝙ in obthalmia est flobothomanda cephalica ex manu vel brachio: ⁊ ꝑ manum quidaꝫ intelligunt venā pollicis. ¶ Ad q̄ōnem dico ꝙ nullū auctorē famosum inuenio qui in cursibus materieꝝ ad oculos ꝑcipiat harū venarū flobothomiā: ⁊ hoc qꝛ viderunt ꝙ flobothomia istarū venarū directe nō cōuenit in his passionibus: qꝛ sit appropriata euacuationi a capite. Rō huius est: qꝛ vena q̄ est inter pollicē ⁊ indicē non est ramus vene cephalice: imo est ramus vene cōis cui coniungit̄ in curuatiua brachij basilica vena: vn̄ etiā posset dici ramus vene basilice. Aui. tn̄. c. de anathomia venaꝝ. ⁊. 13. de aīalibus. c. 7. videt̄ sentire ꝙ sit ramus vene nigre. i. cōis. Et ꝓpter ignorātiam huius ex anathomia credūt rudes oculiste ꝙ sicut saluatella est ramus basilice: ⁊ tamen ꝓprie nō est eius solius ramus: ita vena que est inter pollicē ⁊ indicē sit ramus cephalice q̄ð est manifeste falsuꝫ: vt sumitur ex anathomia ⁊ est de intētione Auic. lib. primo fen prima. c. de anathomia venaꝝ. ⁊ pōt sumi ab eodē fen quarta. cap̄. de flobothomia. ⁊ ab alijs auctoribus medicine. Ramus v̄o vene cephalice est vena que dicit̄ funis brachij que nō est in manu sed est in syluestri parte brachij inter cubitū ⁊ rasetā: ⁊ ideo q̄ vellet flobothomare ramū cephalice flobothomaret funē brachij in loco illo ⁊ nō in manu. s. non circa loca digitoꝝ ⁊ pectinis manus: sed qꝛ vena dicta funis brachij est ibi super musculos: vn̄ timet̄ de coruꝫ punctura in flobothomia: ideo forsan eius flobothomia non est in vsu. Quanuis tamen earum flobothomia non directe conferat: indirecte tamen pōt cōferre: qꝛ euacuando sanguinem a vena basilica cui ip̄a associat̄ mediante vena cōi vel in coniunctione cū vena cōi: euacuat etiam ab epate: ⁊ sic pōt eē cā minoratiōis sanguinis in epate ⁊ remissionis feruoris in eo quādo debite fit. Si ergo obthalmia hēat materiam suā ab epate poterit illarū venarū flobothomia cōferre. Similiter ēt iste vene euacuāt a vena cōmuni cuius euacuatione materia a capite pōt euacuari per cōiunctionē cōis cū cephalica. ¶ Sed tu diceres q̄re ergo in passionibus epatis nō flobothomamus istas venas: sed flobothomamus saluatellas: ⁊ tn̄ saluatella ⁊ vena pollicis sunt rami vene cōis. ¶ Dicendū ꝙ hoc est ꝓpter duas cās. Una qꝛ aliqua maior distātia est saluatellarū q̄ꝫ venaꝝ que sunt inter pollicē ⁊ indicē: ⁊ ideo ad lōgingus trahit̄ sanguis ab epate ꝑ istas venas. Scd̄a causa est ⁊ melior qꝛ inter pollicem ⁊ indicē videt̄ ꝙ arteria sit magis manifesta: cuius signum est qꝛ auctores ibi docēt eam flobothomare: vt Auic. c. de flobothomia auctoritate. G. ⁊ ideo propter illius arterie timorem forsan nō flobothomat̄: ⁊ ideo credo ꝙ flobothomia istarum venarū cōferat in passionib⁹ epatis. cuius signū est: qꝛ flobothomia arterie ibi existētis ꝯfert ēt in doloribus illaꝝ partiū epatis: vt sumitur a. G. in lib. de flobothomia vltimo ca. ¶ Notandum tn̄ circa ꝑdicta ꝙ cū vene in nobis ramificent̄ sicut arboruꝫ radices vel sicut riui qui hortos irrigāt: vt sumitur ab Ari. tertio de partibus animalium cap̄. 12. al's. c. 5. est possibile ꝙ ƀm diuersitatem hoīum rami istarū venaruꝫ sint diuersi. Si ergo eēt aliq̄s a cuius vena cephalica ramus protenderet̄ recte suꝑ manum ad locū inter pollicē ⁊ idicē: tūc flobothomia istaꝝ venarum. s. inter pollicē ⁊ indicē: sibi ꝯferret: tn̄ plus appꝫet ꝙ ramus cephalice associat̄ vel appropinquat ramo tendente ad saluatellas q̄ꝫ alterius vene manus: ⁊ ꝓpter istud forte quidā oculiste flobothomāt saluatellas in passionibus oculoꝝ. Ex quibus soluuntur contraria.

¶ Et opꝫ quidē vt visus patiētis obthalmiā nō cadat super albedinem ⁊ super radios: imo sit quod substernitur ei ⁊ quo ipse circundat̄ nigrum ⁊ viride: ⁊ super faciem eius suspendatur pānus penitus niger apparēs oculo eius. Et niger quideꝫ sit in dispōne egritudinis: ⁊ celestis in dispositione sanitatis.

¶ Hic. A. ponit regimen in obthalmia per aeris rectificationē: nō quidē per rectificationē cōem: qꝛ precipiat caueri a ventis puluere ⁊ fumo: qꝛ hoc supponit vt notū ex supra habitis: sed ponit regimen per rectificationem ꝓpriam que est circa coloreꝫ: ⁊ vult ꝙ nō inspiciat res albas sed nigras aut virides. Et qꝛ forsan aliquis diceret ꝙ eodem mō se haberet oculus ad hos colores: dicit ꝙ color niger plus cōfert in dispositione egritudinis. sed celestis. i. viridis plus ꝯfert in dispōne sanitatis ⁊c̄.

¶ Dubitat̄ an in passionibus oculoꝝ debeamus inspicere tenebrosa nigra vel virida. ¶ Videt̄ ꝙ nō: qꝛ oculus posset eē debilitatus ꝓpter tenebrā: vnde multū in tenebris morātes nō bn̄ vident postea: vt. 4. de accidenti ⁊ morbo. c. 6. sed in passione a tenebra non debemus inspicere tenebrā. Itē illud q̄ð fugat spūs ab oculis non cōuenit in passione oculorum: qꝛ spirituum presentia stat virtutis fortitudo: qꝛ spiritus ⁊ calor sunt eius instrumentum: vt. A. primo can̄. fen. 2. c. de signis compl'onū. sed tenebra fugat spiritū: qꝛ sibi cōtrariatur. spiritus. n. est de natura lucis: vt ab Auic. sumitur primo de virtutibus seu medicinis cordialibus cap̄. 2. ⁊ sexto de naturalibus. 3. particula. cap̄. vlt. ¶ In cōtrariū est. A. ⁊ Rasis. 2. cōtinētis in pluribus locis. ¶ Dicendum ꝙ debilitas visus: aut est per viā resolutionis: aut per viam multe aggregationis spūum. Sigdem fit per multam aggregationē ⁊ cōstrictionem sicut fit in hominibus diu carceratis in tenebris: tūc eis nō debemus approximare nigra tenebrosa imo lucida. Sicut. n. nigredo ⁊ tenebra fuerūt causa defectus in visu ꝓpter multā aggregationē: ita lux erit causa curatiua reducēdo spiritum ad sparsionem ⁊ dilatationeꝫ. Notandū ꝙ ei qui exit tenebras nō debet subito lux approximari ⁊ vehemens lux: qꝛ ex hoc per subitam mutationē ad cōtrarium noceretur ⁊ perderet visum sed paulatim ⁊ gradatim debet fieri. Et ideo Dionysius tyrānus carceratos suos cecabat subito de obscuro mouens ad cameram lucidaꝫ: vt ponit Galenus. 10. de iuua. mēbrorum noue translationis quarto cap̄. huius autē causa dicet̄ quarto tractatu. Si v̄o debilitas visus fuerit ꝓpter resolutioneꝫ spirituum: tunc cōpetit aspectus rei nigre vel viridis: ⁊ qꝛ in obthalmiā nocumentum spiritus vel visus fit maxime per viā resolutiōis ꝓpter dolorem vel calorem vel ꝓpter vtrunqꝫ: ideo in obthalmia cōuenit intuitus ad res nigras vel virides ⁊ nō ad albas. huius autem causa est qꝛ cura fit per cōtraria debilitati: ergo que est per resolutionem resistimus aggregando: hoc fit per nigrū vel viride que habēt cōgregare sicut albū habet disgregare: vt. G. 4. de accidenti ⁊ morbo ca. 2. Ex quibus cessat ratio prima. ¶ Ad secundā dicendum. Primo negando maiorem qꝛ spiritus qui fugatur ab oculis ex nigro est spiritus visibilis nō autem spiritus naturalis vel vitalis. modo patiēti obthalmiaꝫ est vtile ꝙ spiritus visiuus recedat ab oculo versus cerebrū ad hoc ne per sui ꝑsentiaꝫ oculus in videndo laboret: ⁊ tunc remanebunt naturalis ⁊ vitalis ad digerendum ⁊ expellendum materiam. ¶ Et qꝛ hanc solutionē posset instari: nam spiritus vitalis sequitur in suo motu animaleꝫ ⁊ econtra: vt sumitur ab Auicen. prima fen huius cap̄. de somno ⁊ subeth. ideo oportet dare aliam solutioneꝫ. s. ꝙ plus est iuuamētum q̄ð fit in ꝓhibitione resolutionis per ītuitū ad nigrū q̄ꝫ sit nocumentum alicuius fuge spūs visibilis.

¶ Dubitatur secundo quare oculis egris plus cōfert intuituꝫ ad nigrum sed sano plus cōfert intuitus ad viride celestinum. ¶ Respōdet Dynus ꝙ cā est qꝛ color nigre debiliter mouet: sed celestinus fortiter: ⁊ qꝛ in egris virtus est debilis: ideo cōuenit intuitus ad rē debiliter mouētem: ⁊ hic est color niger. Sanis aūt qꝛ virtus est fortis mouet: ⁊ hic est color viridis. ¶ Hic tamen modus dicendi subtiliter intuenti nō est cōueniens: sed qꝛ redargutio eius faceret transire ad mās nimis extraneas: ideo omitto. ¶ Aliter ergo dicēdum est: ꝓpter quod sciendum ꝙ color niger est fortiter ꝯgregās vel ad multum cōgregans. Sed color viridis est cōgregans minus q̄ꝫ niger: ⁊ ideo mediocriter dicit̄ ꝯgregare. ⁊ causa est: qꝛ color niger est extremus respectu albi ⁊ lucis: ⁊ sicut igit̄ lux ⁊ albedo vltime disgregāt: sic nigrum ⁊ tenebra vltime cōgregant: sed color celestinus est de coloribus medijs participās de luce: ⁊ ideo remisse cōggregat: vt sumitur ab Ari. 31. parti. de proble. proble. 19. ¶ Ulterius cōsiderandum ꝙ homo infirmus ex obthalmia est multuꝫ disgregatus. i. resolutus in visu ⁊ visibili spiritu: sed homo sanus respectu infirmi est parum disgregatus vel parū disgregat̄. Ex q̄bus sequitur ꝙ egro oculo qꝛ multum disgregato competit remediū multum aggregans: ⁊ hoc est nigrum ⁊ tenebra. Sed oculo sano qꝛ nō tātū disgregatus est competit res minus ꝯgregās: ⁊ hoc est color celestinus. i. viridis: ⁊ hoc est q̄ð. A. dicebat. Et niger quideꝫ sit in dispōne egritudinis: ⁊ celestis in dispōne sanitatis. Et est sil'e sicut de frigida medicina que cōpetit febriēti: sed minus frigida res cōpetit sano. nō enim sanus indiget forti īfrigidatione sicut si esset febriens. Et hec que dicta sunt sumunt̄ de mente Gal'. quarto de accidenti ⁊ morbo ca. de causis delitie. c. 6.

¶ Tertio queritur quare. A. videt̄ contradicere sibi. Primo enī dicit ꝙ patiens obthalmiaꝫ inspiciat res nigras ⁊ virides: ⁊ postea

dicit ꝙ

dicit ꝙ niger fit ĩ dispõne egritudis ⁊ viridis in dispõne sanitatis: ꝫ viridis nõ cõuenit patiẽti obthalmiaꝫ: qꝛ nõ est sanus. ℭ Ulteri⁹ diceret aliqs q̃re Aui. dixit in dispõne egritudis ⁊ nõ dixit egritudine. ℭ Ad primũ dõm ꝙ in obthalmia vel est multa resolutio spirituum: vel nõ fit multa. Siquidẽ multa resolutio fiat tunc conuenit inspicere nigrũ colorẽ ⁊ tenebrosum: qꝛ ista poterunt resistere multe resolutioni. Si aũt nõ fiat multa resolutio: tũc sufficit color viridis: qꝛ in obthalmijs cholericis ⁊ sanguineis multa fit resolutio ꝓpter calorẽ materierum ⁊ ꝓpter fortes dolores. In obthalmijs ṽo melancholicis ⁊ flegmaticis nõ fit tanta resolutio: ideo color niger solum cõuenit in obthalmijs calidis: color ṽo viridis cõuenit in frigidis. Et ideo auctores cõsiderantes qñq̀ multam resolutionẽ in obthalmia dixerunt ꝙ cõuenit color niger. considerantes ṽo qñq̀ ꝙ põt fieri pauca resolutio ⁊ põt fieri multa dixerunt ꝙ cõpetit color viridis vel niger. vnde Rasis. 2. cõtinen. cap̃. 1. patienti obthalmiã est ponenda pecia de pãno nigro super faciem. ⁊ post in fine capituli. patientes dolorem oculoꝝ debent habere in manibus pãnos virides ⁊ nigros. ¶ Notandum tñ ꝙ iudicio meo qñ aliquis in passionibus oculorum est multũ resolutus ⁊ debilitatus in virtute ꝙ visus nigroꝝ seu vsus supflue nõ est vtilis qꝛ paucum spiritũ qui remãsit cõgregat ⁊ repellit: ⁊ ideo forsan aliquando facere eũ inspicere virida esset vtile sicut videmus in simili ꝙ in hoĩe febriẽte iam multum resoluto nõ possumus vti vehementer extinctiuis qbus vtebamur quando ipse erat in via resol'onis. ¶ Ad aliud quesitũ dõm ꝙ color niger ⁊ viridis nõ ꝯueniunt rõne obthalmie vt obthalmia est cũ fit apostema cui color nõ ꝯriat̃ sed cõueniunt sibi rõne dispõnis cõsequentis que est spirituum resolutio: ⁊ ideo dixit in dispositione egritudinis.

ℭ Et oportet vt sit domus in qua habitat ad tenebrositatem declinans. Et oportet vt ad ipsum attrabatur somnus. Est enim medicamen bonum.

ℭ Hic Aui. ponit regimen patientium obthalmiam per somnum ⁊ vigiliam. ⁊ patet textus.

ℭ Dubitat̃ in quo tempore plus ꝯueniat somnus in obthalmia: an in principio vel augmento vel statu vel declinatione. ¶ Videt̃ ꝙ in statu ⁊ declinatione: sil'e vr̃ de somno in obthalmia ⁊ de febrib⁹ mãlib⁹. Sꝫ in febrib⁹ mãlib⁹ magis ꝯuenit in statu ⁊ declinatiõe: vt appet in cõmẽto afo. scõe ꝑticu. afo. 1. In quo morbo ⁊c. ⁊. 4. cañ. fen. 2. cap̃. de signis ex somno ⁊ vigilia. Itẽ nõ videt̃ ꝙ somnus cõueniat: qꝛ somnus replet caput: qꝛ somnus ꝓhibet resolutionem: vt Gal'. 12. terap. ca. 3. ¶ In ꝯrium est Aui. ¶ Dõm ꝓpter qd̃ oportet p̃mittere ꝙ tẽpora in obthalmia distinguantur dupl'r. s. ex parte accidẽtiũ ⁊ ex parte alterationis materie. Ex parte quidem accidentiuꝫ: qꝛ obthalmia est in principio quãdo dolor inchoat ⁊ rubor ⁊ tumor ⁊ similia: sed est in augmento quando dolor auget̃: est in statu quãdo dolor vltimo stat: sed est in declinatõe qñ dolor declinat. Sꝫ distinguũtur tẽpora in obthalmia ex parte alterationis qꝛ qñ materia est cruda est principiũ: quãdo est in via digestionis est augmentũ: sed qñ est digesta est tunc status: ⁊ qñ euacuat̃ hoc digestũ declinatio. Ista aũt tẽpora in obthalmia se habent quasi sint in pleuresi. nam nõ oĩa coincidũt simul: imo qñ obthalmia est in statu quo ad materie bonã digestioneꝫ: tunc est in declinatione quo ad accidẽtia: ⁊ qñ est in augmẽto quo ad alterationẽ mãe: vel quo ad fluxũ mãe: tunc in statu quo ad accñtia. s. caloris ⁊ doloris. Huius aũt cã sumit̃ primo ex nã generali egritudinis. Scõo sumitur ex natura loci patiẽtis. Primo qdẽ ex natura generali egritudinis que est apostema. nam morbi de materia apostemosa nõ habent tẽpora distincta ex alteratione materie simul cum tẽporibus distinctis ex parte accidentiũ. apostemata enim habẽt praua accidentia cũ materia est in fluxu ad mẽbrũ ⁊ in via saniationis. facta aũt sanie accidẽtia remittunt̃ iuxta Hip. afo. 47. 2. particula. circa generationẽ saniei dolores ⁊ febres ⁊c. ergo declinatio quo ad accidẽtia ꝯcurrit cũ statu quo ad alterationẽ materie: sic etiã erit in obthalmia cũ obthalmia sit apostema. Scõo declarat̃ ex parte nature loci: oculus enim quantũ ad cõiunctiuam in qua fit obthalmia est mẽbrum panniculare: vnde mã ibi contenta resudere põt: ⁊ ideo apostemata oculi assimilantur in hoc apostematibus interiorum membrorum. vt in commento afor. 12. partic. 1. Paroxismos ⁊ consistentias. quemadmoduꝫ enim ab apostematione epatis ⁊ costarum põt materia resudare: ita ⁊ ab apostemate coniunctiue oculi qd̃ apostema dicitur obthalmia: tunc ergo in obthalmia erunt accidentia fortia: quando materia multuꝫ extendit pãniculũ ⁊ minus de ea expellitur vel resudare põt. Sed tunc accidẽtia erunt remissa quãdo materia magis expellit̃. Sed quãdo materia faciens obthalmiã est digesta: tunc magis est parata expulsioni ⁊ resudat magis per poros oculi: ergo tunc accidentia remissa erunt. cõcurrit ergo status quantum ad alterationem materie cum declinatione quantũ ad accidẽtia eodem modo sicut de pleuresi dicimus. Et intelligo hic per digestionẽ nõ solum quando materia saniatur: sed etiã quãdo disponitur bona dispositiõe qua sensibiliter vel insensibiliter resoluitur: qꝛ istis modis põt obthalmia terminari ad bonũ sicut pleuresis. Quare aũt in febribus cõtinuis talis tẽpoꝝ distinctio nõ fiat: nõ est p̃ntis ꝯsideratiõis. ℭ Istis habitis dico ꝙ in obthalmia somnus ꝯfert ꝑꝑ quinq̀ iuuamẽta que facit. Primo qꝛ in somno sedatur motus oculi ꝫm locum: vnde nõ sic trahitur materia ⁊ nõ sic dolet. mouere enĩ oculũ sub palpebrã causat dolorem ꝓpter occursum oculi repleti ad palpebrã. Scõo qꝛ ꝓhibet vsum proprie operationis. s. visionis in qua oculus ĩfirmus fatigat̃ ⁊ sic nocetur. Tertio qꝛ somnus quietat materias sicut vigilia mouet: vnde somnus quieti vehementer similis existit vt Aui. fen. 2. primi libri: lꝫ per accidẽs quãdoq̀ sit causa cõmotionis humoꝝ: vt ꝓpter reuocationeꝫ caloris sup aliquos humores intrinsecos malignos quos agitat calor reuocatus: vt sumit̃ in cõmẽ. afo. 1. 2. parti. ⁊ in cõmẽ. afo. 66. 4. ꝑti. In febribus ex somnis. Quarto ⁊ si somnus mouet hũores mouet versus ĩtus nõ ad extra sic̃ est motus mãeꝝ ad oculuꝫ. Quinta qꝛ sedat dolorẽ: qꝛ somnus est de causis sedatiuis doloꝝ: vt p̃mo cañ. fen. 2. ⁊. 4. specialiter tñ in materia cholerica ⁊ mel'ica facit iuuamentũ. Sexto qꝛ somnus cum humectet resistit in hoc acuitati cholere ⁊ siccitati mel'ie.

ℭ Ex qbus soluit̃ rõ scõa: cuꝫ dicitur somnus nocet: qꝛ replet caput. Dõm ꝙ est maius iuuamẽtum quod facit ex predictis rebus q̃ꝫ sit nocumẽtũ ꝓhibitionis resolutionis. difficile enim est inuenire ꝙ multũ prosit: noceat autẽ nihil: vt Gal'. 11. theo. 9. cap'lo. Dico scõo cum querit̃ in quo tempore magis cõferat somnus: vel ꝙ intelligis de tẽporibus distinctis quantũ ad accidentia vel quantuꝫ ad materie alterationem. Siquidẽ cõsideras tempora obthalmie quantuꝫ ad accidentia: hoc nõ est nisi qꝛ ꝓuocatio somni fit ad accidentiũ sedationẽ ⁊ maxime accidẽtis qd̃ est dolor: ⁊ tunc dico ꝙ somnus ratione doloris plus cõuenit in statu quo ad accidẽtia: ⁊ plus cõuenit quãdo dolor est maior. Ratio est: qꝛ tũc plus est vtilis somnus quãdo plus querit̃ accidẽtis. s. doloris remotio: sꝫ hoc est in statu. s. quãdo dolor est vehementior. Maior est nota: qꝛ de vtilitatibus somni est sedare dolorẽ: vt dictũ est. Si aut tempora obthalmie cõsideret̃ vt distinguũtur ex parte alterationis materie: tũc dico ꝙ somnus plus cõuenit in p̃ncipio ⁊ augmẽto: vigilia aũt plus cõuenit in statu ⁊ declinatiõe. Rõ est: qꝛ somnus ꝓprie ad digestionẽ facit: vigilia aũt ad euaporationẽ: vt. 12. terap. cap̃. 3. Illo ergo tp̃e somnus est vtilior in obthalmia quo digõne materie magis egemus: ⁊ illo tempore vigilia est vtilior quo magis egem⁹ resolutione: sed in p̃n° ⁊ in augmento magis egem⁹ digestiõe mãe cũ mã sit cruda in p̃n° ⁊ in augmento nõ sit ꝑfecte digesta. In statu ṽo egemus resol'one ⁊ euacuatiõe mãe ad extra cũ sit iã digesta in statu: ⁊ ꝑ ꝯñs in declinatione: ergo somnus in principio obthalmie ⁊ augmẽto plus ꝯfert: ⁊ per ꝯñs vigilia nocet: sed in statu ecõtra erit ⁊ in declinatiõe. vnde. A. tertio cañ. fen. 13. tracta. 2. c. de cura nauseatiue satietatis. somnus nocet vbi egent supfluitates expulsione: ⁊ vigilie nocent vbi eget materia digõne. ¶ Notandũ tñ ꝙ per accidẽs in p̃n° ⁊ augmento obthalmie posset somnus nocere: ⁊ hoc cũ in corpore esset superflua repletio quaꝫ a resol'one ꝓhiberet: aut essent multi humores mali nõ apti digeri quos incitaret. sil'r vigilia in statu ⁊ in declinatione posset nocere: qꝛ corpus esset nimis debile ⁊ nimis resolubile: vnde ꝓpter vigiliam virtus plus noceretur q̃ꝫ si dormiret. noceretur. s. in expulsione materie. Ista aũt sunt iudicia particularia ⁊ existimatiua. ¶ Ex quibus apparet ꝙ obthalmia in qua plus coferret somnus est cholerica: ⁊ hoc ideo qꝛ illa obthalmia de se est vigilatiua ꝓpter choleraꝫ: est etiam acutissimi doloris ⁊ est de humore sicco. somnus aũt omnibus illis prodest. Sed in flegmatica lꝫ conferat inquantum ad digestioneꝫ: iuuat inquantũ tamen retinet vapores flegmaticos qui sunt grossi ⁊ multi nõ sic confert: nec etiã est tanta eius necessitas propter dolorem cũ non sit sic acutus dolor. In melãcholica autẽ fere sicut in flegmatica dõm est. In sanguinea autẽ medio modo si attente consideres. ¶ Ex quibus soluitur ratio in cõtrariũ. tu dicis. simile videt̃ de obthalmia ⁊ febribus materialib⁹. Dõm ꝙ nõ est simile: qꝛ ille fiũt de mã in toto corpore que in p̃n° motus suffocat calidũ: vñ somnus nõ ꝯuenit: sꝫ obthalmia fit de mã in ꝑticula vna determinata. ℭ Sꝫ tu dices: sicut se hꝫ virtus totius ad materiã toti⁹: sic virtus partis ad mãm ꝑtis: ꝫ sicut virtus in toto ledit̃ a somno stãte mã in toto: ita virtus oculi ledet̃ a mã oculi tẽpore somni facti in p̃n°. ¶ Dõm ꝙ similitudo nõ tenet. nam qñ in p̃n° febris calor in toto suffocat̃ a mã nõ est aliqd̃ membrũ a quo possit subsidiũ recipere. Sed quãuis in p̃n° somni calor oculi quodãmodo sub materia conculcetur: tamen qꝛ vigoratur ex hoc in corde ⁊ in cerebro: suscipit tamen oculus iuuamentum. Aliter etiam posset solui ratio distinguendo in obthalmia tp̃a particularia ⁊ vni-

uersalia sicut fit in febribus sed esset nimis longum.

¶ Et expedit ne pili ꝑmittantur ꝓlongari: qm̄ valde sunt nociui obthalmie nisi fuerint pili in radice soluti. illud enim confert inquantum exiccant humiditates attrahendo ad nutrimentum eorum.

¶ Superius Aui. posuit canones in regimine obthalmie quantum
ad sex res nō naturales: hic ponit canones in regimine eius quan
tum ad quasdā speciales res que possunt rebus non naturalibus
annecti. Et primo ponit canonem vnum circa pilorum remotionē
vel diuisionem. Secundo ponit canonem circa balneum ⁊ vsuȝ vi
ni. ibi (Et cum corpus.) Tertio ponit canonem circa situationē ca
pitis. ibi (Et ex eis quidem.) ¶ Considerandū autem ꝙ duo p̄mi
cañ. possunt reduci ad reȝ non naturalem que est euacuatio. nā ad
hoc diriguntur: vt Aui. innuit. sed tertius canon reducitur ad regi
men in quiete: qꝛ est de modo quo habens obthalmiaȝ debet cum
capite quiescere. Et aliter posset dici. Dicit primo ꝙ pili habentiū
obthalmiā nō debēt ꝑmitti ꝓlōgari: qꝛ sunt nociui obthalmie ⁊c.
¶ Circa quam parteȝ est notādū ꝙ ꝑ pilos possumus ītelligere pi
los palpebre: ⁊ possum⁹ ītelligere pilos capitis. i. capillos. ¶ Quā
tū ad p̄mā expōnē dubitat̄ quid Aui. vult dicere nisi fuerint pili so
luti in radice. ⁋ Dōm est ad hoc dupl'r. Primo sic. ꝓpter quod est
sciēdum ꝙ pili palpebrarum longi videntur remoueri debere in
obthalmia: quia de eis est timor ne inuersentur ex quo fit aliqua
punctio in oculo. sunt autē apiti ad inuersationeȝ versus oculum
quādo sunt magni. similiter lippitudines ⁊ res que oculo apponū
tur habentes viscositatem illos pilos inuiscant ⁊ reflectūt versus
oculum. bene ergo precipit Aui. ꝙ pili palpebrarum nō permittā
tur stare lōgi sed remoueant̄: tamē duobus modis possunt remo
ueri. Uno modo ex toto euellendo eos cuȝ tenaculis capientibus
pilos. Alio mō possent pili palpebrarum remoueri nō ex toto sed
radi. i. īcidi: ita ꝙ radix pili remaneat in palpebra. Remotio pilo
rum palpebre per totalem euulsionē non est conueniens propter
duo. Primo qꝛ euulsio totalis causat dolorē ⁊ cōmotioneȝ in ocu
lo: vnde est cā attractionis materie ad euȝ. Scđo qꝛ materie que
consueuerat conuerti in pilū que est materia superflua nō habet
in qđ cōuertat̄: ⁊ iđ retenta pōt nocere oculo. ¶ Sed tu dices ista
mā exire poterit per porū vn̄ fuit euulsus. ⁋ Dicendū ꝙ iaȝ ille po
rus est oppilatus ⁊ cōstrictus vel cōclusus ꝑꝑ mām que exuberat
in ꝑtibus oculoꝝ: sed remotio eoꝝ ꝑ īcisionē dimissa ꝑte illoꝝ cō
fert. Prīo qꝛ ꝓhibet ne oculū tāgat. Scđo qꝛ reliqua pars q̄ rema
net attrahit ad se superfluitates que in pilū ꝯuertunt̄: ⁊ tunc si ite
rū crescit tunc iterū incide. Et hec videt̄ sententia. A. cuȝ dicit. Ex
pedit ne pili ꝑmittant̄ prolōgari: qm̄ valde sunt nociui obthalmie
scilȝ cū inuersant̄ ⁊ pungunt nisi fuerint pili soluti. i. rasi vel incisi.
in radice. i. iuxta radicē: qꝛ radix dȝ dimitti. Illa enim. i. talis pilo
rū remotio dimittēdo eoꝝ radices cōfert inquantum exiccant ⁊c.
¶ Scđo possemus istā lrāȝ exponere vt quidā aliꝫ dicūt. Propter
qđ notandū ꝙ pili palpebrarū sunt duoꝝ modoꝝ. Quidā sunt qui
generant̄ a p̄n° generatiōis ꝓpter finē: ⁊ isti sunt vtiles in obthal
mia. Et rō est: qꝛ diminuūt de materia oculoꝝ cōuertēdo in suum
nutrimētum: ⁊ maxime qꝛ diminuūt materias fumosas que sunt
materie piloꝝ. sunt enim pili in nobis ad hoc vtiles quēadmoduȝ
etiā lupini in terris qui suggūt nitrositatē terraruȝ vt ponit Auer.
secūdo colliget. c. de iuuamēto piloꝝ cap̄. 5. vbi dicit. mihi videt̄ ꝙ
nature adducūt istum vaporem vt sit mā pili adh̄ vt pilus trahat
illam malam materiam ex corpore ad mundificandū ipsum per h̄
sicut tu vides ꝙ faciunt artificialiter laboratores terre qui quan
do volunt ꝙ ipsa fructificet semināt semina que habēt attrahere
partē terrestrē adustā. Aliꝫ sunt pili qui in ꝓcessu generant̄ in pal
pebris qui sunt superflui: ⁊ isti oblongati reflectunt̄ in oculum: ⁊
ideo debent abꝫci: ⁊ hoc est quod. A. vult dicere. nisi sint pili soluti
in radice: ⁊ nisi sint pili palpebrarum qui generant̄ a principio na
tiuitatis. Hec expositio secūda que fuit Dyni mihi nō placet: quia
nō vadit ad textū: ⁊ qꝛ pili palpebraruȝ quicunqꝫ sint si elongant̄ ⁊
flectantur in oculum debent remoueri.

Dubm 15m ¶ Quātum ad aliam expōnem factā de pilis. s. ꝙ Aui. intelligat per
pilos capillos: dubitat̄ vtrum capilli habentis obthalmiā debeāt
remoueri. ⁋ Uidet̄ ꝙ sic auctoritate Rasis. 2. continentis de cura
obthalmie vbi dicit. Abrasio capitis valet obthalmie: ⁊ infra ra
dantur capilli. ⁊ subdit auctoritate Gal. Abrasio capitis in obthal
mia est necessaria. Probat̄ ratione: qꝛ si in obthalmia oportet ca
piti medicinas apponere: ergo oportet capitis capillos remoue
re. Aliter. n. medicine non bene īprimerēt: sed opȝ quādoqꝫ ad ca
put medicinas apponere vt notum est. ⁋ In cōtrariuȝ sunt aucto
res plurimi qui nō explicāt hoc fieri debere. Et probatur rōne: qꝛ
qđ est causa retentionis vapoꝝ in capite nocet in obthalmia; sed
remouere capillos est huiusmodi. Maior est nota: qꝛ vapores re
tenti augent magis obthalmiā. sed minor est nota. nam vna est vti
litas piloꝝ capitis que est calefacere: ⁊ sic defendere ab impressio
nibus aeris vt communiter ponitur: ergo illoꝝ remotio erit causa
densationis cutis. ⁋ Ad hanc dubitationē possumus dare duas so
lutiōes. Prima erit clara scilȝ ꝙ in obthalmia vel expedit ad par
tes capitis ponere aliquas medicinas: ⁊ sic expedit remouere ca
pillos. ⁊ cā est: qꝛ sup̄ capillos posite nō imprimēt. Uel nō expedit
aliquā medicinā extra applicare capiti: ⁊ tunc melius est ꝙ nō re
moueant̄. Et rō est inquantum est possibile vt capitis ꝯseruetur sa
nitas nō faciēdo in eo mutationē ab eo qđ cōsueuit: ⁊ ideo si aliqs
ꝯsueuit ire tōsus capillis: ⁊ modo sint sibi additi ⁊ īcidat in obthal
miā: cōueniēs est statim eos tōdere ⁊ reducere caput suū ad suam
cōsuetudinē nālem. Debēt enī medici iuxta possibilitatē nō corrū
pēdo curā obseruare naturales cōsuetudines. Letant̄. n. nature in
cōsuetudinibus vt dixit Hip. s̄m ꝙ ponit. G. 8. tera. in fine. cap̄. 2.
⁋ Alia solutio multū miranda quā ponit Rasis secūdo cōtinentis
de cura obthalmie vbi dicit. ꝙ capilli capitis vel sunt plani: ⁊ isti
nō debent remoueri. vel nō sunt plani: ⁊ isti debent remoueri. ⁊ vo
lēdo exponere dictū Rasis credo ꝙ per capillos planos intelligit
eos qui crescunt: ⁊ in quibus homo curā hȝ pectinādo ⁊ lauādo ca
put ⁊ isti nō debēt remoueri: qꝛ per eoꝝ p̄ntiam faciunt vtilitateȝ.
Primo qꝛ fumositates capitis ad se trahūt. Scđo qꝛ per eoꝝ pre
sentiaȝ tenēt cutim capitis bene transpirabilē: ⁊ ex hoc ꝯtingit ꝙ
humiditates capitis cōsumunt̄ vel minuunt̄ ⁊ extra euaporāt. Sȝ
per capillos nō planos intelligit eos qui sunt adinuicē intrincati
⁊ quasi facti vt vellera lane: ⁊ qui nō crescunt nisi valde parū ⁊ de
quibus nō habetur cura: vnde multa īmundities tenet̄ in capite: ⁊
istos capillos est melius remouere: qꝛ per eoꝝ p̄ntiā caput magis
replet̄. Et hoc est qđ Ras dicebat auctoritate Ari. Ut videt̄ abra
sio capitis valet obthalmie: ⁊ multitudo capilloꝝ nocet nisi capil
li sint plani: qꝛ si sunt plani ꝓsunt: qꝛ desiccāt ⁊ trahunt humidita
tē capitis ad se: ⁊ qui nō sunt plani replēt caput nec ꝑmittūt desic
care illud. Et h̄ vr̄ velle dicere Aui. hic accipiēs illud a Rasi. Expe
dit ne pili. i. capilli ꝑmittant̄ ꝓlongari. i. crescere: lȝ parū crescāt. i.
longo tp̄e remanere in capite: qm̄ valde sunt nociui nisi fuerint pi
li soluti in radice. i. nisi fuerint pili plani ⁊ ꝯsueti pectinari: qn̄. n. pi
li sunt plani. i. homo de eis curat, radices piloꝝ. i. partes versus cu
tim sunt oēs ab īuicem solute ⁊ bene separate: ita vt cū digito pos
ses ad quācūqꝫ radicē capilli ꝑuenire qđ nō ꝯtingit in hoībus qui
nō habēt eos planos īmo habēt eos īuolutos ⁊ adinuicē insertos.
⁋ Ad īducta in ꝯriū dōm ꝙ reliq auctores nō sic minutim oēs ca
nones posuerūt sicut Aui. fecit. ⁊ Rasis in ꝯtinēte. ⁋ Ad rōneȝ dicē
dū ꝙ qn̄qꝫ plus eligimus ꝙ aliq vapores teneantur q̄ȝ velimus di
mittere appositionē medicinaꝝ ad caput: vn̄ opȝ capillos abꝫci.
Uel aliter ꝙ illud verificatur in habentibus capillos planos: ⁊ ta
men in istis si necessitas posititionis medicinaruȝ ad caput vrget
eleuabimus capillos.

¶ Scđo dubitat̄ vtrū si medic⁹ deliberauit remouere capillos de Dubm 16m
beat eos radere vel tondere forpicibus. ⁋ Uidet̄ ꝙ debeant radi:
qꝛ oēs auctores ⁊ Rasis in scđo cōtinētis dicunt ꝙ fiat rasio. ⁋ In
ꝯtrariū. A. eniȝ vult ꝙ abrasio cū nouacula cutim depressat vt ap
paret. 4. cañ. fen. 1. c. de sermone rigoris horripilationis ⁊c. ⁊ fen
2. c. de regimine ꝯualescentiū. ⁋ Dōm ꝙ post capilloꝝ eleuationē
vel nullā vis capiti īnouationē īponere sed soluȝ remoues eos qꝛ
nō sunt plani vt dixit Rasis: ⁊ tūc est melius ꝙ tondas ⁊ nō radas.
cā est: qꝛ capilli illius nō possent mollificari cū aqua: qꝛ p̄supponit̄
ꝙ capiti eius nihil debeat applicari: ⁊ iđ rasio fiēda eēt sine aliqua
mollificatiōe capilloꝝ. ista aūt rasio est aspera ⁊ quedā fricatio: ta
lis aūt īspissat cutim: vt. G. 3. de regimine sanitatis. ⁊ Auer. colliget
6. ca. 6. ⁊. 7. Si aūt capillos leuas vt medicamina aliqua ponas: tūc
siue radas siue tōdas nō est multū cōsiderādū. nā vel sequeris ī cu
ra ⁊ ponis capiti medicamina resolutiua: ⁊ tūc si radisti remouet̄
illa oppilatio quā īduxit abrasio. Silr̄ ēt de reb⁹ ipsis quas debes
apponere potes facē decoctionē: ⁊ cū illam mollificare capillos ⁊
postea radere. Si ēt debeas subseq cuȝ medicinis reꝑcussiuis sup̄
caput nō est magna vis si capillos radas: qꝛ ēt decoctioneȝ potes
facere reꝑcussiuā ⁊ cū illa mollificare capillos. v̄. g. decoctio rosaꝝ
vel aqua rosata: ⁊ ideo auctores medicine debentes post capilloꝝ
remotionē capiti apponere resolutiua nō dubitauerūt rasionē fa
cere. ⁊ iđ Aui. eā cōcessit tertio lib. fen. 1. c. de soda in febribus. G. ēt
13. terapen. vlti. ca. nō curauit siue radat̄ siue tondat̄ caput cui de
bebat approximare reꝑcussiua. in summa tamen vt apparet secu
rius est tondere q̄ȝ radere. Ex qbus appet solutio ad cōtraria.

¶ Tertio quereret aliqs vtrū patiēti obthalmiā posset ꝯcedi capi Dum 17m
tis pectinatio. ⁋ Et dōm ꝙ vel ē in p̄n° cursus mãe ad caput ⁊ ocu
los: ⁊ tūc nō dȝ ꝯcedi. rō ē: qꝛ fricatio cū pectine mouet mãs ad ca
put, vel est in declinatiōe ⁊ corpus ē mūdificatū ⁊ paucoꝝ humoꝝ
⁊ tūc

⁊ tūc cōpetit ⁊ maxime ieiuno stomacho. ⁊ cā ē q̄ꝛ rarificat cutīꝫ ⁊ purgat ide imūditias: ⁊ sic residuū materieꝝ absoluit a capite ⁊ vapores ab oculis diuertit. Est ꝗ pectinatio quedaꝫ fricatio ꝑticularis: ⁊ sic quedā ꝑticularū eūatio a ꝑtibus capitis. Et ꝑꝑ h̄ Mesue auctoritate Arist. precepit ea fieri ad ꝯseruationē sanitatis oculi.

Du^m 18^m ¶ Quarto diceret aliqs. A. dicit ꝙ pili exiccāt humiditates attrahēdo ad nutrimētū eoꝝ. ¶ Cōtra q̄ꝛ pili nō nutriunt̄ cū nō sint aīati sicut nec vngues: vt ponit. G. in thegni. Itē humiditas nō est mā pili sed vapor fumosus: vt ponit Auic. p̄ cañ. fen. 1. illo ca. Dico ꝙ deus. ⁊ Gal. scd̄o de cōplexionibus. ¶ Ad primū dōm ꝙ nutrimentū sumit̄ hic iproprie: q̄ꝛ pilus auget̄ ꝑ viā appōnis nō ꝑ viam vere nutricatiōis: vt cōiter dicit̄ lꝫ satis sit dubium. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ humiditatē Aui. accipit large ꝓ supfluitate. ēt vapor fumosus pōt dici humiditas. nā opꝫ ꝙ tātū habeat de humido ꝙ partes sue cōtinuentur. aliter. n. nō posset fieri pilus ꝙ est corpus cōtinuum.

¶ Et cum corpus est mūdū ⁊ humor faciēs obthalmiā est effusus in venis: ⁊ ex genere sanguinis grossi ⁊ proprie in fine obthalmie: tūc balneationis ipressio in subtiliando materiam: ⁊ potus vini puri ad repellendum ipsam ⁊ euacuandum sunt iuuantes. Et balneum quidez post euacuationē est melius medicamē ad obthalmiā: ⁊ ꝓprie si fuerit vaporatio sedans dolorem.

Du^m 19^m ¶ Hic. A. ponit cañ. circa balneum ⁊ vsum vini.
¶ Ad cuius itellectū duoitat̄ de eo qd̄. A. dicit. s. balneū cōfert cum corpus est mūdū. ¶ Sꝫ ꝯ: q̄ꝛ Gal. balneauit patiētē dolorē oculorū eo tp̄e quo euaporatio nocebat oculis: vt apparet in cōmē. afo. 6. ꝑti. afo. 31. dolores oculoꝝ. Sꝫ illo tp̄e corpus est plenū: q̄ꝛ vnuꝫ de signis repletionis est qñ euaporatio nō ꝯfert: vt sumit̄ hic ab. A. ⁊ a Gal. ibidē. ⁊ in cōmen. secūdi regi. acu. cōmen. 1. ¶ Ad euidentiaꝫ istius cōsiderandū p̄mo ꝙ per balneū debemus itelligere balneuꝫ aque simplicis calefacte debite. cū. n. balneum absolute ꝓfert̄ de isto itelligit̄ ⁊ proprie in febre: vt. G. 11. tera. 9. ca. Per vinū aūt intelligimus vinū albū subtile odoriferū medium cōsistētia: vt nō sit nouū neq̄ꝫ nimis antiquū. dꝫ. n. intelligi in meliori esse cum aliquid absolute ꝓfert̄: vt docemur a Gal. 3. alimē. Melius aūt vinū est illud qd̄ est dictū. ⁊ iō. A. ifra in. c. de obthalmia frigida dicit administratio vini albi puri. ¶ Hoc p̄misso ꝯsiderānduꝫ ꝙ. A. quatuor cōditiones tāgit q̄ reqrunt̄ in obthalmia ad hoc vt balneū ⁊ vinū possint ꝯcedi. Pria est ꝙ corpus sit mūdū. corpus pōt duobus modis mūdū eē. vno mō ƀm totū. alio mō ƀm caput. Dico ꝙ balneum nō dꝫ fieri repletiōe existēte in toto: sed debuit p̄cessisse flobothomia vel pharmacia vel vtrūq̄ꝫ vel alia ꝓportionalis eūatio. vnde Mesue. c. de dolore oculoꝝ. Balneatiōis ipressio oībus doloribus oculoꝝ cōfert post eūonē. Ratio hui⁹ est vt sumit̄ ibidē: q̄ꝛ hoc balneū agitat materias que postea magis fluūt ad ꝑticulā patientē ⁊ adiuuat balneū ad talē cursuꝫ: q̄ꝛ vias dilatat. vnde. G. 11. terap. penulti. c. Assueuit quidē balneū ifluere supfluitates ibecillibus ꝑticulis. in balneis ṽo magis vtiq̄ꝫ hūidis effusis ⁊ vijs p̄paratis ⁊c̄. Eodē ēt mō vinū qñ dat̄ in hm̄oi dolorib⁹ opꝫ ꝙ corpus sit mūduꝫ ƀm totū: q̄ꝛ aliter vinū sui caliditate mās mouet ⁊ facit eas currere. Vñ Rasis. 2. cōtinē. c. 2. dicit. Balneū ⁊ vinū sunt maioris periculi si corpus nō est eūatū. Si aūt repletio sit in solo capite dico ꝙ balneū ⁊ vinū pñt cōpetere: q̄ꝛ mās illas p̄parāt eūatiōi ⁊ resoluūt: opꝫ tñ alias ꝯditiōes dicēdas attēdere. ¶ Scd̄a ꝯditio quā. A. tāgit est ꝙ humor faciēs obthalmiā sit effusus in venis. s. oculi. nā si humor eēt in effundi quāuis in toto nō eēt repletio: sꝫ caput eēt repletū nō sic tutū eēt dare vinū vel facere balneū: q̄ꝛ ista in p̄mo occursu agitāt ⁊ mouēt mās que cū de se sint in cursu possent eas magis icitare ad cursum: posset tñ ꝯtingere ꝙ stāte hac dispōne ipetus balnei ⁊ vini ꝓdessent: q̄ꝛ mām quāuis sit in fluxu resoluerent ⁊ in hoc cadit estimatiuū iudiciū: ⁊ iō Mesue ca. de doloribus oculi. in datiōe vini vult ꝙ suspitio agitatiōis sit sublata que suspitio tollit̄ ꝑ iteratas eūones que p̄cesserunt. ¶ Tertia ꝯditio est ꝙ humor sit ex gñe sanguinis grossi: vbi est ꝯsiderādū ꝙ sanguis ē grossus vel ꝑꝑ fl'a vel ꝑꝑ mel'iaꝫ. Sigdē est grossus ꝑ mel'iaꝫ: tūc ꝯfert balneū q̄ꝛ ariditatē ⁊ grossitiē mel'ici hūoris tēꝑat ⁊ subtiliat. vñ Mesue preallegato cap̄. balneatip ꝯfert dolorib⁹ mel'icis. Si autē sanguis sit grossus ꝑ flegma: tūc magis competit vinū: q̄ꝛ ꝯriat̄ illi materie ⁊ digestionem cōplet ⁊ resoluit. vñ Mesue ibidē. vini potio ꝯfert flegmaticis dolorib⁹. ¶ Tamē notādū ꝙ vini potio ꝯfert in materiebus siccis grossis mel'icis: q̄ꝛ subtiliat eas ⁊ resoluit. vñ Rasis. 2. ꝯtinētis. ca. 2. potus vini iuuat obthalmiā siccā vetereꝫ. cuius signa sunt: q̄ꝛ oculi sunt macri sicci rubei. sil'r balneuꝫ ꝯferre pōt in materieb⁹ flegmaticis resoluēdo eas. vnde Aui. infra in obthalmia frigida ꝯfert administratio balnei ⁊ vini. ¶ Ulterius circa hoc notādū ꝙ balneū solū maxime ꝯfert in māebus cholericis acutis que sua acuitate sunt causa vehementis doloris in obthalmia. vñ Oribasius sup illo afo. Dolores oculoꝝ. dicit choleric⁹ humor facit feruorē q̄ꝛ icendit. ipꝫ ṽo dolorē per lauacrū tēperabis. Hic tñ sermo cōplebit̄ infra cap̄. de obthalmia calida. ¶ Quarta cōditio est ꝙ sit finis obthalmie. ꝑ finē aūt obthalmie accipimus duas cōditiones. vnā ꝙ mā sit digesta. aliam ꝙ mā sit pauca. ⁊ iste due ꝯditiones oēs alias ꝯditiōes modificāt. nā si mā in oculo ⁊ ꝑtibus capitis est pauca ⁊ est digesta nō est dubiū ꝙ vinū ⁊ balneum ꝯferūt. nā si in solo capite est ēt repletio ⁊ mā indigesta cruda calida vel frigida nō sic rite possumus vti balneo ⁊ vino: timēdo illius materiei agitationē ⁊ dilatationē: vñ lꝫ mā sit calida si sit idigesta aliquā suspitionē de balneādo idicat ne ipsa agitet̄ ⁊ nō educat̄. ⁊ sil'r suspicandū est de vini datione in ea ⁊ fortius suspicādū ꝑꝑ vini calorē. vñ Auic. ifra in obthalmia calida balneū p̄cipiebat post cerebri mūdificationē ⁊ ēt vinū dari. sil'r ēt mā in capite abundās ⁊ si sit idigesta nō idicat secure balneū: aut vinū ꝑꝑ timorem agitatiōis. vñ Aui. supra fen. 1. ca. de cañ. vl'ibus curatiōis egritudinū capitis dicebat. Et oīs qui ꝯquerit̄ de frigida egritudine capitis nocet̄ a vino ⁊ mora in balneo. ¶ Cōsiderās Aui. ꝙ ista cōditio erat principalis ⁊ oēs alias modificās dixit. Et ꝓprie i fine obthalmie. Stātibus igit̄ oībus ꝯditiōib⁹ dictis balneū ⁊ vinū ꝯferūt. balneū qdē subtiliādo mām ⁊ vinū ad repellēdū. i. expellēdū ⁊ euacuādū. dixit aūt repellēdū ⁊ euacuādū: q̄ꝛ ad duas eūones ꝯfert vinū. s. insensibilē resoluēdo: ⁊ ad eūonē sensibilē ꝑꝑ lippitudinē ad quā preparat disponēdo mām ⁊ extra iplendo. Ex qbus appꝫ ꝙ Aui. tetigit ordinē in vsu balnei ⁊ vini: q̄ꝛ prius dꝫ balneari postea dari vinū. Balneū enim est sicut p̄parās eūoni fiende ꝑ vinū: ⁊ ideo dixit balneatiōis ipressio in subtiliādo: ⁊ potus vini ad repellendū. i. expellēdū mām. vñ Cōstātinus de oculis lib. 11. in fine nō nunq̄ꝫ dolor oculoꝝ fit ꝑꝑ sanguinē coagulatū in oculorum venis cōclusum ⁊c̄. que passio curat̄ merata potione. i. potu vini: balneo tñ p̄cedente: aliqñ tñ vno eoꝝ solo vtimur: q̄ꝛ sufficit ad curā: vt notū est. ¶ Sꝫ ꝑꝑ solutiōeꝫ ꝯdictiōis que videt̄ iter Gal. ⁊ Aui. est ꝯsiderandū ꝙ vsus balnei ⁊ vini in obthalmia est triplex. Unus oīno fallax ⁊ ꝓhibet̄. Alter oīno certus ⁊ sine oī fallacia. Alius est q̄ cum aliquali suspitiōe esse pōt. Primus qdē est vsus balnei ⁊ vini cū repletione totius corpis ⁊ cū agitatiōe ⁊ cruditate materie: tūc enim balneū ⁊ vinū oīno nocēt q̄ꝛ mās agitāt ⁊ fluere faciūt sicut ēt eūones ꝑticulares qñ p̄mittunt̄ euacuatiōib⁹ vl'ib⁹: ⁊ sumit̄ a Mesue cap̄. de dolorib⁹ oculoꝝ. Alter ṽo vsus est qñ mā est pauca in oculis ⁊ circa ꝑtes capitis ⁊ est digesta: tūc eniꝫ vinū ⁊ balneū oīno ꝯferūt ƀm diuersitatē materieꝝ dictaꝝ. ⁊ cā est: q̄ꝛ mās resoluūt ⁊ expellunt. Tertius ṽo vsus vini ⁊ balnei est qñ corp⁹ est mūdū: caput ṽo adhuc sufficiēter repletū: tūc eniꝫ vinū ⁊ balneū possunt ꝯferre. Balneū qdē in oī mā. vinū ṽo in mā grossa: vt pōt a Mesue sumi. ⁊ ab Aui. hic tñ nō oīno certi sum⁹ de iuuamēto. Si enī vinū ⁊ balneuꝫ ꝑuenirēt in agitādo mām que est in capite q̄uis totū corpus reliquū sit mūdū posset eā fluere facere versus ꝑtes oculoꝝ: expedit igit̄ vt quātitatē māe que est in capite ꝯsideres: q̄ꝛ pōt esse multa ⁊ nimis exuberās: q̄ꝛ si nimis multa sit dubitādū est in dādo vinū ⁊ in balneādo. ¶ Cōsidera ēt qualitatē ei⁹ si sit acuta: vñ plus ꝯfert balneū. an sit grossa vbi vinū ⁊ ēt balneū ꝯfert. ¶ Cōsiderāduꝫ ēt si multū est a digōne lōginqua: vñ est dubiū vti istis: an sit digōni ꝓpinquior: vñ securius vti possum⁹. Hec aūt oīa remanēt in salubri estimatiua medici. ⁊ hoc volebat dicere Mesue p̄allegato ca. cuꝫ dicebat. Hic aūt sermo nō est sermo quē nō oēs cōprehēdunt nisi q̄ se exercēt ƀm prudētiā ⁊ viā industrie. ¶ Ex qbus appꝫ solo ad auctoritatē Gal. nā corpus illius cui Gal. fecit balneū nō erat plenū in toto sꝫ circa ꝑtes capitis habebat multitudinē. vñ ibidē dic̄. humoribus acutis nocētibus oculis multis corpore nō pleno. Gal. ergo exercitatus ⁊ optime estimatiōis vidit ꝙ lꝫ in capite eēt plenitudo que per spongiam appositam incitabatur: preuidit tamen balneum posse illā mām rectificare ⁊ euaporare.

¶ Scd̄o dubitat̄: vtrū istud vinū debeat eē purū. ¶ Uidet̄ ꝙ nō: q̄ꝛ Gal. in cōmēto p̄allegato dedit vinū parū mistū. s. aqua. Itē vinuꝫ dꝫ eē tale ꝙ citius penetret ad mām: sed mixtū cū aqua est hm̄oi: q̄ꝛ aqua dat sibi penetrationē: vt sumit̄ p̄ cañ. fen. 3. c. de regimīe vini ⁊ aque. ⁊ ab Ari. ꝓble. 3. ꝓble. 3. ¶ In ꝯriū Aui. hic. ¶ Itē oīs obthalmia vel est calida vel est frigida: sed taꝫ in calida q̄ꝫ in frigida cōpetit vinū purū: vt appꝫ in sequētibus cap̄lis: quare ⁊c̄. ¶ Ad h̄ duplex pōt dari solutio. Una ꝙ vinū pōt dici dupliciter. Uno mō ꝙ nullā habeat aque mistonē. Alio mō ꝙ parū habeat: vt sumitur a Gal. in cōmento scd̄i regiminis acutoꝝ. 35. cōmēto: al's. 23. Modo qñ Auicen. dicit. vini puri itelligit. i. misti cum aqua pauca. ⁊ h̄ est qd̄ ēt vult loco p̄allegato Gal. cū dicit. p̄cepi vt biberet vinum parū mistū. ¶ Alia solutio dari pōt ꝓpter qd̄ notandū ꝙ de dādo vinū in obthalmia idicat vel mā vel accidēs vel ꝑticularis mēbro Du^m 20^m

rū dispō. Si idicatio sumatur ex mā: tūc vel mā est grossa sicca: ⁊ tūc cōpetit vinū cum aqua: qa magis humectat: ⁊ maxīe si mā sit aliqualiter calida dꝫ aqua īponi: qꝛ tūc pōt ēt aliqualiter īfrigidare: vt sumit a Aui. 4. cañ. fen 1. cap̄. de cura tertiane. Uel mā est hūida sicut est mā fl'atica: ⁊ tūc cōpetit vinū magis purū: qꝛ magis calefacit ⁊ exiccat q̄ si aqua misceat. Et silr si vis mām plus resoluere opꝫ ꝙ sit vinū purū. Si aūt nō intendis sic ad resolutionē sed ad tēperandā ariditatē dꝫ esse aqua mista. Si aūt īdicatio sumat ab accidēte. v̄.g. a vigilijs sup̄fluis dꝫ dari vinū lymphatū: qꝛ plus ꝓuocat somnū humectādo: ⁊ ideo Gal'. dedit vinū mistū aqua ꝑꝑ duas cās predictas. Primo qꝛ obthalmia illius erat de mā grossa sicca. Scđo qꝛ voluit somnū inducere. vnde subdit grauis somnus sibi venit. Si aūt medicus ꝯsideret in datione vini dispōnes ꝑticulares mēbri. v̄.g. in stomacho debilitatē in digerēdo: tūc dꝫ dari vinū purū: qꝛ magis digōnē debilē iuuabit: vt sumit a Gal'. in cōmento scđi regi. acu. 23. cōmēto. ⁊ 35. Et multa alia accidētia ⁊ dispositiōes ꝑticulares mēbroꝝ ⁊ cōsuetudo ⁊ etas ⁊ regio ⁊ similia possent ꝯsiderari in obthalmia: ex q̄bus sumeret īdicatio de datione vini puri vel aqua misti. ¶ Ad rōnem p̄maꝫ dōm ꝙ lꝫ vinū cū pauca aqua sit velocis penetratiōis: tñ qñq₃ querimus plus ꝙ conferat ꝑ virtutem maioris resolutionis q̄uis non sic cito penetret. ¶ Ad secundam rōnem que est in contrarium dicēdum ꝙ qñ Aui. cōcedit vinū purum in obthalmia calida ⁊ frigida facit hoc intendendo plus ad resolutionem illarum materierum.

Dub. 21 ¶ Tertio dubitat: q̄re Aui. singulariter repetijt de balneo sermonē dicēs. ⁊ balneū q̄dē post ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ balneū quodā mō est vniuersalius ad oēm mām q̄ vinū. Uinū eniꝫ lꝫ ꝯferat ēt in omni mā: nō tñ ꝯfert sic in materia calida acuta sicut cōfert balneū. nam in mā calida subtili vinū nō cōpetit nisi ꝓpter id qđ resoluit: sed balneū resoluit ⁊ acuitatē remittit. In materiebus ēt frigidis ⁊ humidis lꝫ vinū videat plus cōferre: tñ balneū multū confert calefaciēdo ⁊ exiccādo ꝑ viā resolutionis. ⁊ ideo Mesue dicebat. balneationis īpressio omnibus oculorum doloribus cōfert. quāuis tñ balnei sit multa vtilitas in doloribus oculoꝝ: reqrit tñ eius approximatio ꝯditiōes: ⁊ ideo Aui. repetijt ⁊ fiat post eūoneꝫ: ⁊ vt sic est meliꝰ medicamē ad obthalmiā: qꝛ ad oēm obthalmiā ꝯfert: vt dictū est. Et forsan voluit Aui. ꝙ ad dandū vinū reqrimus plures cōditiōes q̄ ad vsum balnei. In dando enī vinū opꝫ ꝙ corpus sit mundū materia digesta ⁊ pauca in capite: ⁊ ꝙ iā fluxerit. Sed ad vsuꝫ balnei forsan voluit ꝙ sufficiat corpus eē euacuatū q̄uis mā nō sit sic digesta nec oīno pauca: ⁊ iō dixit balneū post eūonem est meliꝰ medicamen ad obthalmiā. Et lꝫ forsan que dixi aliqualiter possint verificari: tñ affirmatiue dico ꝙ certissimus vsus balnei in obthalmia fit qñ materia est pauca euacuato corpore: ⁊ materia etiā est digesta. vñ Rasis. 2. cōtinētis. qñ materia erit digesta ⁊ corpus est totū mundificatū balneū est de magis iuuantibus rebus patienti. Idē. 13. terapē. vlti. ca. ¶ Ultimo ꝯsiderandum ꝙ lr̃a que dicit. ⁊ ꝓprie si fuerit ⁊c̄. pōt dupliciter exponi. Uno mō ꝙ Auic. determinet hic modū balnei. Balneū enim quoddā est toti corpori vel maiori parti eius cōe vt illud qđ fit in tina. quoddā est particulare ad solū oculū sicut cū ponit spōgia cū aqua calida sup̄ oculo: ⁊ ista est vna maneries fomētationis vel vaporatiōis. in vsu balnei cōmunis toti corpori est magis timēduꝫ q̄ in vsu balnei particularis ad solum oculū: vt de se notū est. Uoluit ergo Auicen. dicere ꝙ lꝫ balneum in obthalmia post euacuationem sit melius medicamē: ꝓprie tñ illud balneū est melius qđ dicit euaporatio facta ad oculū: qꝛ sedat dolorem nec in eo est tanta suspitio. Alio modo pōt exponi ꝙ Auicē. ponit vnū signū quo cognoscimus ꝙ secure possumus balneare patientē obthalmiam: ⁊ per cōsequēs ꝙ corpus est mundificatū. Est aūt hoc signum sumptū ab effectu vaporationis. nā si euaporatio nō sedat dolorē sed auget significat ꝙ in corpore est repletio. vnde trahit de materia plus q̄ per euaporationē resoluat: vt sumit in cōmento afo. 6. ꝑticu. Dolores oculorum ⁊c̄. ⁊ tunc certa oīno deliberatione balneuꝫ nō cōpetit. Si aūt euaporatio sedat dolorē significat ꝙ corpus nō est plenū: ⁊ ꝙ mā circa oculū est euacuatiōi ⁊ resolutiōi disposita: tūc enī īdubitāter iudicare potes ꝙ balneū est ꝓprie ꝯueniēs: ⁊ hoc est qđ in toto sermone ītelligit cū dicit. balneū post euacuationē seu euaporationeꝫ est melius medicamē in obthalmia: ⁊ ꝓprie si euaporatio fuerit sedans dolorem.

¶ Et ex eis quibus opꝫ regimē esse in obthalmia ⁊ reliquis egritudinibus oculi materialibus est eleuatio puluinaris ⁊ cautela descensionis eius.

¶ Hic Aui. ponit tertiū cañ. q est de mō q̄escendi vel situādi caput patiētis obthalmiā ⁊ alias egritudines oculi materiales. ¶ Considerandū aūt ꝙ littera que dicit. Et cautela descēsionis eius: dupliciter pōt exponi. Uno modo ꝙ Aui. velit ꝙ patiētis obthalmiā caput eleuet super puluinari alto: ita ꝙ stet capite alto: ad h̄ vt materia versus caput nō currat: cū hoc tamē qđ caput eleuatur debet cautelose situari circa descensionē ad partes colli. nā per malā situationeꝫ colli capite eleuato ⁊ corpore reliquo depresso accidit multotiens ꝙ homo īcurrit dolorē colli. sicut potest sumi ex Aui. p̄mo cañ. fen. 4. c. penulti. Alio mō pōt exponi: ꝓpter qđ notandū ꝙ duplex situatio dꝫ attēdi in capite patiētis obthalmiā. Una cōis scilꝫ ꝙ stet capite alto. Alia spālis. s. ꝙ stet super oculo opposito oculo patiēti ⁊ nō iaceat super oculo patiēte ne illuc mā declinet. Unde Rasis. 9. trac. Almāsoris. c. de obthalmia dicit. Caueat ne super oculū īfirmū dormiat. Et h̄ vult dicē. A. cū dicit. Et cautela descēsiōis eiꝰ. s. puluinaris. i. caueat descēsio in puluinari: ⁊ ꝑ ꝯñs in oculo: qꝛ puluinar ab ea ꝑte descēdit a qua ꝑte oculus vł caput super eo iacet: g̃ caueat ne a ꝑte infirmi oculi puluinar descēdat. i. ne iaceat hō sup̄ oculo infirmo. Tertio mō posset exponi vt dicat cautela ⁊c̄. i. caueat ne puluinar descendat: sed sit altū vt dixit.

¶ Dubitat vtrū patiēs obthalmiā debeat iacere super oculo infirmo vel sup̄ oculo sano. Du. 22
¶ Uidet ꝙ sup̄ oculo īfirmo: qꝛ Rasis scđo ꝯtinētis p̄cipit sup̄ oculo h̄ñte bothor debere dormiri vt infra videt tra. scđo. ca. 2. ¶ Uidet ꝙ sup̄ oculo sano auctoritate Rasis. 9. trac. Almā. c. 15. de obthalmia vbi dicit. Caueat ne sup̄ oculū infirmū dormiat. ¶ Ur ꝙ sup̄ neutro debeat iacere sed supinus auctoritate Jesus. c. de obthalmia. c. 35. vbi dicit. Precipe ꝙ dormiat supinus. ¶ Dōm ad hoc ꝙ mā obthalmie vel alteriꝰ egritudinis materialis oculi vel est in fluxu vel iā fluxit. Siquidem est in fluxu ad oculū vnū: vel est aliqua suspitio ꝙ ad oculū aliū fluat vel non est. Siquidē sit suspitio ꝙ fluat ad aliū oculū: tūc īfirmus dꝫ dormire altus supinus. Et rō est: qꝛ si dormiret declinādo ad partē sanā faceret materiā illuc fluere citius de qua suspitio est ꝙ fluat: si dormiret sup̄ egrā disponit eam magis ad fluxū. Cognoscis aūt ꝙ de alio oculo sit suspitio: qꝛ vides ꝙ hō est debiliū oculoꝝ ex natura: ⁊ qꝛ consueuit qñ egrotat in vno oculo ēt in alio egrotare: ⁊ qꝛ vides aliqđ p̄nᵐ occultū ruboris ⁊ pūctiōis in oculo sano. Si aūt nō sit suspicādū de fluxu māe ad oculuꝫ sanum pōt super eo dormire. ¶ Sciendū tñ ꝙ tutius credo ꝙ sup̄ neutro oculo a p̄nº fluxus materie quiescat: sꝫ solū alto capite appodiādo occipitiū. Et rō est: qꝛ semꝑ debemus esse suspecti ꝙ mā lꝫ incipiat ad vnū oculū fluere: tñ ꝙ disponat ad fluxū ad aliū oculū. Et hoc ideo qꝛ oculi multum adinuicē cōicant: vt vno patiēte alius valde paret passioni. Cōicāt aūt p̄º in ꝓpinqtate: qꝛ homo īter alia aīalia minimā vel paruā hꝫ distātiā oculoꝝ: vt ponit Arist. ꝓble. 10. ꝑticula. 15. ꝓble. Scđo cōicāt in alligātia venaꝝ intrinsecaꝝ ⁊ extrinsecaꝝ ad eos veniētiū: vt anathomia ostēdit ⁊ maxime apparet de ītrinsecis venis. Tertio cōicāt in alligātia adinuicē neruoꝝ obticoꝝ: ex q̄bus cōuenit ꝙ patiēte in oculo vno a cā intrinseca frequēter fit passio in alio: ⁊ iō securius est nō quiescere sup̄ aliquo neutro latere: ⁊ hoc cōsiderauit Jesus cum dixit. Precipe ꝙ dormiat supinus. s. alto capite: vt ipse ponit. Si aūt materia iā in oculo q̄uerit ⁊ corpus sit mundū: pōt qñq₃ iuuatiuū esse si sup̄ oculo īfirmo dormiat. ⁊ cā est: qꝛ reflexione facta in calore circa ꝑtes oculi mā digerit ⁊ resoluit. sicut ēt diximus ꝙ dormire sup̄ vētre iuuat ad digōnē: vt sumit ab Aui. p̄º cañ. fen tertia ca. de regimine ꝑ somnū ⁊ vigiliā. Et ex h̄ accidit ꝙ multi patiētes in oculis qñ de nocte dormierūt super oculo infirmo super puluinari molli ꝙ in mane surrexerunt cuꝫ multa lippitudine circa oculum ⁊ sanati vel meliorati sunt: ⁊ hoc qꝛ mā erat iā fluxa cirta partē oculi. Ex quibus soluunt cōtraria īducta.

¶ Et opꝫ vt ex toto elongetur oleum a capite patientis obthalmiā: qm̄ ipm est magis vehemētis nocumēti: ⁊ distillatio olei ⁊ sit oleuꝫ rosatuꝫ in aurē est valde magni nocumenti. Et quandoq₃ magnificat obthalmiam adeo vt stringat tunicas.

¶ Iā posuit curā obthalmie quātū ad intētionē vnā que est rectificatio regiminis in sex rebus nō naturalibꝰ: ⁊ in hoc multa īclusit: hic ponit curā obthalmie quātū ad aliā intētionem que est ꝓhibitio cursus māe ⁊ tractus ad ꝯ̄riū. Et p̄º ponit res in hac intētiōe incōuenientes docēs eas euitare. Scđo pont regulas ⁊ circa hoc ꝯuenientes. ibi (Q̄ si fuerit mā.) Tertio annectit canonē vnū. ibi (Cūq₃ prolongat.) ¶ Circa p̄mā partē considerandū ꝙ Aui. duobus modis prohibet oleū. s. ad caput ⁊ aurē ne. s. in ea īstillet: ⁊ assignando cām dicit qꝛ magnificat obthalmiam: vnde tunice oculi franguntur vel extenduntur. i. ꝓpter multam materiam.

¶ Dubitat vtrū oleo rosato possimus vti in obthalmia. ¶ Et videt Dub. 23
p̄mo ꝙ possumꝰ eo vti ad caput: qꝛ obthalmia pōt fieri de mā calida ad caput attracta: sed oleū ro. capiti appositū in hoc maxime ꝯfert. Primo qꝛ cōplexionē temperat. Scđo qꝛ a capite mām repellit. Unde Aui. scđo cañ. c. de oleo. Oleū ro. est bonū valde iflāmationi cerebri: ⁊ in principio apparationis apostematis. ⁊ supra

fen. 1.

fen. i. sepe hoc inuit. Idē videt̄ eē de intentione. G. 13. tera. vltimo cap̄. ꝙ si caput habeat cōplexionem malam calidā: vnde mittat oculis acre. i. calidū ꝛ acutū reuma: non opꝫ capiti ponere medicinas acutas calidas sicut synapim ꝛ afodillū: vt ponit trāslatio arabica: sed ↄtēdū est oleo onfancino ꝛ hispano ꝛ rodino ꝛ rosato oleo. Itē Gilbertus lib. 3. de doloribꝰ oculoꝝ. docet in mā frigida applicari frōti oleū laurinū ꝛ nardinū: ergo in mā calida posset applicari oleum ros. nō. n. videt̄ magis rō de vno ꝙ̄ de aliu. ¶ Scd̄o vr̄ ꝙ possimus vti oleo ro. super oculo de mente Rasis scd̄o ↄtinen. in pluribus locis. Unde auctoritate Isaac docet miscere oleū rosatū cū lacte ꝛ oculis imponi. Idē sentit̄ secūdo Uiatici. primo cap̄. vbi vitellū oui cū oleo rosa. docet supponere. ꝛ Auic. infra in hoc cap̄. Itē Aui. supra. cap̄. de cura ↄturbationis. docet apponere lanā infusam in oleo rosato. ¶ Tertio videt̄ ꝙ oleū ro. possimus in aures īstillare: qꝛ illud qd̄ pōt dolorē oculi mitigare cōuenit in cura obthalmie: sed distillatio olei rosati in aurē est hmōi: qd̄ probat̄. nā si in oculo sit dolor de materia frigida vt de aliq̄ ventositate grossa. si in aure ponat̄ aliqd̄ medicamen calidū dissolutiuū vētositatū ↄfert ꝛ mitigabit dolorē: vt. G. 12. terapē. vlti. cap̄. vn̄ dicit. Scire vo opꝫ pharmacū qd̄ est diacastoreū. i. ꝑ castoreū nō soluꝫ aurium dolorē mitigare: sed oculoꝝ ꝛ dentiū īstillatū in auribus. Uult igit̄ Gal. ꝙ castoreū medicamē si in auribus distillet̄ mitigabit dolorē oculoꝝ factū a vētositate frigida grossa vt ipe ibidē īnuit: ergo eadē rōne oleū ro. instillatuꝫ in auribus mitigat dolorē factum a materia calida. Amplius si oleum rosatū noceret positū in aureꝫ: hoc esset qꝛ sui frigiditate cōstringeret materias: vt vr̄. A. sentire: sꝫ ex hoc nō dꝫ ꝓhiberi. Primo qꝛ nō est multe frigiditatis: īmo ponit̄ quasi tēperatū in frigiditate: vt Auic. 2. can̄. c. de oleo auctoritate Gal. 3. de simplici medicina. c. 4. scd̄e distin. Scd̄o nō dꝫ ex hoc ꝓhiberi qꝛ nos videmus ꝙ in materiebus calidis veniētibꝰ ad oculū auctores ꝑcipiūt ꝙ ꝑ nares trahant̄ medicine frigide. Un̄ Zoar li. 8. c. de repletione cōiūctiue cū apostemate. c. 29. dicit. Et si in naribus inycies colyriū de memithe videbis iuuamen. Sed loca nariuꝫ sunt ꝓpinquiora oculo ꝙ̄ loca auriū. Si ergo oleū ro. stringit materias in oculo positū in auribus: multomagis faciet hoc venire memithe positū in naribus. Tertio qꝛ memithe est medicīa frigida in secūdo gradu ſm Serap. vel in tertio gradu ſm Albumasar in suo de simplicibus cap̄. de medicinis oculoꝝ. ¶ In ↄtriū predictoꝝ est. A. hic vt ifra. c. de rupturis cornee. Itē Zoar trac. 8. c. 3. dicit ꝙ inūgere cū oleo aliquo ꝓhibitū est in oī mēbro in quo cholera dominat̄: sed in aliqua obthalmia pōt dominari cholera in capite vel in oculo: ꝙ inūctio nō erit fiēda nec in capite ne in oculo.

¶ Propter solutionē istaꝝ ↄ̄dictionuꝫ est ↄsiderandū. Primo ꝙ in oleo duo ↄsideramus. Unuꝫ est ipsius oleagineitas. i. sua substantia sua viscositas. Aliud est sua virtus quam hꝫ ex rebus secū mistis sicut est virtus stipticādi ꝛ ifrigidādi in oleo ro. ꝛ virtus resoluendi in oleo camomille. Dico igit̄ ꝙ oleuꝫ quodcūq̄ ex parte sue oleagineitatis nocet in obthalmia: siue sup caput siue sup oculos siue in auribus. Rō est qꝛ ex hoc oleū hꝫ oppilare ꝛ retinere vapores qui transpirāt vel trāspirarent per poros capitis ꝛ per aures ꝛ hoc multū facit oleū per sui viscositatē subtilē ꝛ adherentē: ꝛ qꝛ non resoluitur cito a poro īmo illū diu obturat. ꝛ iō Auic. qn̄ timet ab oleis talē oppilationē docet facere inūctiones ꝛ postea abstergere vt plus remaneat virtus olei ꝙ̄ sua corpulētia. singulariter etiam oleum nocet oculis oleagineitate qꝛ est mordicatiuuꝫ: vt supra declaratum fuit. Si aūt olea considerent̄ quantum ad ꝓprias virtutes vt sic pn̄t conferre ꝛ possumus eis vti. ¶ Ad cuius declarationem est intelligendum ꝙ obthalmia vel est futura fieri: vel fit actu: vel iā est facta. Siqdem sit futura tunc in regimine corporis huius possumus super caput ꝛ in auribꝰ apponere olea vel calida vel frigida ſm ꝙ dispō īdicat. nam potest obthalmia esse futura fieri: qꝛ alicuius corporis complexio est frigida multū: vn̄ timetur ne in eo flegma aduuetur ꝛ postea fluat ad oculum ꝛ in tali corpore. Uel flegma iam est in capite cōgregatum: lꝫ ad oculos īcepit fluere: ꝛ hoc tu cognosces per signa repletionis flegmatis ſm caput que habes supra fen ꝑma: ꝛ in tali dispositiōe nō ↄuenit aliqd̄ oleum capiti apponere: qꝛ nō oleum frigidū in cōplexiōe: qꝛ noceret ꝓpter frigiditatem cerebri: nec oleum calidū: quia eliquaret illā materiā ꝛ faceret eam versus oculum fluere. vel in capite istius nōdum materia est ↄgregata: sed suspicat̄ ꝙ congreget̄ vel pauca materia cōgregata est. vel si fuit multa purgasti eam: ꝛ tūc dico ꝙ caput eius totū possumus inungere cū oleis calidis resolutiuis illius pauce materie: qꝛ enim pauca est non timetur de illius eliquatione. Confert etiam talis inunctio quia malaꝫ complexionem frigidā capitis rectificat. Unde supra Auicen. in soda frigida cuꝫ oleo ruthe docet caput inūgere: ꝛ queādmodū dixi de vnctione capitis: ita dꝫ intelligi de distillatione in aure: sed sup oculo nō est curandū aliqd ponere: ex quo nondū aliquid obthalmie īcepit nisi forsan in oculo esset aliqua dispositio per quā paret̄ ad attrahendum vel recipiendum illam mām: tunc enim poteris sibi insistere cum eo quod sibi conuenit. Potest etiam obthalmia esse futura ex calore capitis attrahente vel generante materiam calidā: ꝛ in hoc dico ꝙ si sit timor de obthalmia: qꝛ caput suo calore materiam trahat ꝛ nōdū traxerit: vel qꝛ materiam debeat multiplicare ꝛ nōdum multiplicauerit possumus vti oleo rosato super caput: ꝛ instillando in aures ad rectificandū malam cōplexionem calidā que in capite est: ꝛ ad hāc ītentionem etiam Galenus dicebat vti oleo rodino ad caput. vnde ibidem ponebat. Aliquādo quideꝫ cerebrū mittit reuma: ꝛ oportet quidē hanc crasim corrigere epithimatibus. i. īpositionibus totius capitis. Et Rasis. 2. ↄti. secūdo caplo. quando morbus oculorum est prolixus ꝛ in corpore non est superfluitas debet curari caput: ꝙ si acquisiuit malā cōplexioneꝫ calidam balneetur cū aqua dulci ꝛ oleo rosato ad alterandum cōplexionem pungitiui humoris. Si aūt generauerit cerebrum iam materias in capite vel traxerit siue sint pauce siue multe: dico ꝙ nō est tutū vti rebus īfrigidantibus ꝛ stipticis vti oleo rosato: nec super caput nec in auribus. Ratio est: qꝛ talia lꝫ iuuent remittendo calorem cerebri: tn̄ nocent qꝛ materiam premunt que non minus poterit ire ad oculos ꝙ̄ ad aliam partē: īmo magis qꝛ presupponitur ꝙ isti sint ad obthalmiā preparati. Unde vidi multotiēs in frenesi in qua cogimur vti reꝑcussiuis ꝙ superuenit obthalmia in ambobus oculis vel vno ꝓpter materie expressionem. Et iō textus Gal. statim allegatus debet sic exponi. Aliquādo quidē cerebruꝫ mittit. i. mittere pōt reuma. Et opꝫ quidē hāc ꝛc. s. anteꝙ̄ materia in capite aduuet̄. Et pōt cōuenientius fieri hec expositio: qꝛ postꝙ̄ mā est in capite que ad oculuꝫ dꝫ fluere: tūc nō est ītētio ad corrigēdum malam cōplexionē cerebri ꝑmā ꝙ̄tum ad opus: sꝫ est ītentio ad euacuādum mām a capite: ꝛ ꝓhibere ex hoc ne ad oculū vadat ꝛ ea euacuata cōplexionē rectificare. Ex qbus apparet ꝙ multū differt vsus oleoꝝ calidoꝝ resoluentiū ꝛ frigidoꝝ reꝑcutiētiū sup caput in mā que est futura fluere. Nā si sit mā calida pauca vel multa ↄgregata circa ꝑtes capitis nō possumus secure vti oleo rosa. nec alio reꝑcussiuo ad caput nec in auribus: ꝛ hoc timore expressionis versus oculos. lꝫ minor timor sit cuꝫ mā est pauca. Sed in mala cōplone frigida capitis: si aliqd de mā frigida sit in capite: dūmodo sit pauca securius possumus vti oleis resolutiuis.

¶ Uiso qualiter olea se habeant ↄ̄ obthalmiam futurā: videndum est de obthalmia que actu fit de qua plus curat̄. Dico igit̄ ꝙ in obthalmia q̄ actu fit possumus sup oculo ponere oleū rosatū. Rō est: qꝛ pōt repercutere mām ꝛ oculū ↄfortare: ꝛ hoc ꝓprie qn̄ mā est calida: ꝛ qꝛ oleū est de mordicātibus opꝫ cautelose illud applicare oculo. Et ꝑo ex ꝑte loci: qꝛ securiꝰ est clausis palpebris supapponē. Scd̄o ex ꝑte reꝝ cū qbus miscet̄: qꝛ misceat̄ cū rebꝰ remouētibꝰ mordicationē sic multi auctores miscere docent cū vitello oui: vt Rasis scd̄o cōtinētis. ca. 2. auctoritate Joānis. lꝫ vitellus oui cum oleo ros. ↄueniat in declinatiōe obthalmie calide: vt a Serap. sumitur trac. 2. i. c. Aliqn̄ docemur miscere cū lacte sicut ibidē docetur auctoritate Isaac. Tertio ex ꝑte modi quo fit applicatio: quia docet̄ qn̄q̄ īfundi lana vel bōbyx. s. expssa: postea īponat̄ in oculo: que oīa dabat ītelligi Rasis in hoc sermone scd̄o ↄtinē. 2. c. Folia violaꝝ recētiū cū lacte iuuēcule ꝛ oleo ros. madefacta bōbyx in eo supponat̄ oculis. Dixit igit̄ supponat̄ ꝛ nō dixit īstillet̄. Dico tamē ꝙ nullū oleum possemus apponere capiti: nec in aures distillare qn̄ obthalmia est in fieri. nā vel approximaret̄ aliqd̄ oleuꝫ calidū in virtute vel oleū frigidū. Prīo qdē oleum calidū nocet siue mā sit calida siue frigida. nā mām fluentē agitādo ꝛ eliquādo facit magis fluere: ꝛ cū hoc poros magis obturat qd̄ est cōe nocumētū oī oleo. posset tn̄ mā frigida esse pauca: ita ꝙ per viā resolutiōis traheret̄ ad ↄ̄triū ꝛ ꝓhiberet̄ a fluxu ponēdo aliqd̄ oleū calidum in aures vel ad caput: ꝛ hoc relinquit̄ estimationi. Nocet ēt oleū frigidū ꝙ̄uis mā esset calida. Rō huius est: qꝛ exprimit eā versus oculū nō minus ꝙ̄ versus aliā ꝑtē. res enī debētes repercutere debēt occurrere a ꝑte ad quā mā vadit: nō aūt a parte a qua mā venit. Cum ergo mā fluat a capite vsus oculos nō est ↄueniēs capiti applicare oleū ros. qꝛ ex hoc mā magis in oculuꝫ fluit. Ex q̄ ēt appꝫt ꝙ oleū ro. si tūc ponat̄ in auribꝰ vehemēter nocet. Nā auris cōicat cerebro versus ꝑtem posteriorē: qꝛ neruus auditus orit̄ a quinto pari neruoꝝ: vt Auicē. ponit ꝑmo can̄. fen. i. cap̄. de anathomia neruoꝝ cerebri: oleum ergo rosatū repellit mām ita ad partē anteriorē cerebri sicut ad posteriorē ꝛ magis ad anteriorē: qꝛ mā habet illuc cursum: hoc ergo est qd̄ Auicē. voluit dicere. ꝛ distillatio olei in aurē: ꝛ si sit rosaceū ē magni nocumēti: qm̄ magnificat obthalmiā. s. ꝑ impulsionē materie versus oculuꝫ ꝛ cōstrictionē vapoꝝ. Ex qbus ēt appꝫt ꝙ quāto in capite ꝛ corpore est maior repletio: tāto istoꝝ oleoꝝ appositio ꝛ distillatio ī aurē magis nocet.

¶ Uiso de obthalmia fiente oportet videre de obthalmia facta.

Dico ꝙ si obthalmia sit facta ita ꝙ tota ĩtẽtio medici sit ad mãm que est in oculo ⁊ non sit intẽtio ad caput nec ad alia membra: tũc non expedit capiti apponere aliquod oleum nec aliquod medicamen nisi forsan noua surgeret intentio preuisiua de qua prius diximus: nec ẽt ad resoluendum illam materiam ab oculo est necessarium vtplurimum aliqḋ oleum ponere in oculo: ⁊ hoc qꝛ auctores fecerunt colyria appropriata in resolutione materierum ab oculo ⁊ alias medicinas que suo loco apparebunt: ⁊ ideo nõ expedit vti oleis. ad hoc quidam tamen vtuntur oleo balsami in resolutionibus materierum vt post declarabitur.

¶ Sed circa predicta dubitatur. diceret aliquis quare oleum rosa. non posset poni ad frontem ad repercutiendum sicut possunt poni stiptica alia: vt Auicen. ponit ⁊ precepit supra capitulo de canonibus vniuersalibus curationis oculi. ⁊ infra etiã ponet. ¶ Ad hoc respondebitur infra. ¶ Notandum tamen' ꝙ cũ loquimur de oleo rosato precipiendo eius visum aut prohibendo: intelligo de oleo rosato communi ⁊ vsuali quod fit ſm communem descriptionem Nicolai. in alijs enim oleis rosatis possent esse alie virtutes cum quibus possent aliter iuuare vel nocere quas ex illorum oleorum compositione consideres ſm diuersos auctores. ¶ Ad rationes in in contrarium apparet solutio. Ad primam ꝙ concessum est ꝙ capiti possumus quandoq̧ oleum rosatum applicare. ¶ Ad Gilbertum dicendum ꝙ olea calida docet applicare fronti quando materia frigida est pauca: cuius signum est: qꝛ vomitus ⁊ euacuationes vult precessisse. ¶ Ad tertium concessum est. ¶ Ad quartum dicendum est dupliciter. Primo ꝙ in dolore oculorum humorali nõ competit appositio rei calide in auribus: sed in dolore de materia ventosa. scilicet que non habeat materiam multam a qua eleuetur. Uel aliter ꝙ non est simile de appositione frigidorum in auribus ⁊ de appositione calidorum quando materia est in fluxu ad oculos: quia olea frigida premunt materias in cerebro ⁊ mouent eas versus oculum quanuis que fluit non esset vehementer multa: vnde nocumentum habuit ille de quo recitat in libro de mirabilibus Rasis. Sed oleum calidum stillatum in aurem in materia frigida si sit pauca pōt facere aliquam diuersionem ad contrarium per viam resolutionis. ¶ Ad quintum dicendum ꝙ oleum rosatum prohibetur: qꝛ frigidum repercussiuum. ¶ Tu dices non est frigidum multum. ¶ Dicendum ꝙ veruȝ est: sed est tante frigiditatis ꝙ pōt materiam repercutere: ⁊ non est dubium ꝙ magis noceret si esset magis stipticum ⁊ frigidum: ⁊ ideo. A. dicebat. Et si sit oleum rosa. quasi dicat ꝙ de oleo rosato nõ videretur ꝙ deberet nocere ⁊ tamen nocet. ¶ Et cũ dicitur ꝙ auctores precipiunt frigida ⁊ repercussiua per nares. Dicendum ꝙ ipsa sunt cõuenientiora q̄ȝ per aures: qꝛ occurrunt materiebus ex parte cõuenienti. vnde magis possunt ab oculo repcutere versus intus. ¶ Ad Auenzoar dicendum in contrarium ꝙ timet olei viscositatẽ adherentem. suus etiam sermo est valde mirandus.

¶ Or si fuerit materia procedens ex membro: tunc oportebit vt euacuet᷑ mẽbrum illud ⁊ trahat᷑ ad ꝯtrarium partis cuȝ qualibet re. s. per clystere aut flobothomiam ⁊ alia. Et fortasse non sufficit flõmia ex cephalica ⁊ est necessaria flõmia arterie timporis ⁊ auris ad abscindendũ viã ꝑ quã aduenit materia: ⁊ illud qñ materia aduenit oculo per arterias extrinsecas.

¶ Hic Auicen. ponit tres cõuenientes in prohibitione cursus materie ⁊ tractu ad cõtrarium. Et primo facit hoc. Secundo quoddã declarat. ibi (Cunq̧ voluntas.) ¶ Considerandum ꝙ Auicẽ. duo docet facere. Primo scilȝ euacuare membruȝ: si a membro fuerit ꝓcedens ⁊ nõ fuerit ꝑ viam ꝯgestionis in oculo. Secũdo docet incidere arteriam. Per primam operationem duas intẽtiones perficimus: qꝛ trahimus materiam ad contrarium. Secũdo qꝛ cursuȝ prohibemus. v.g. si epar mittit sanguinẽ ad caput ⁊ oculos opȝ te flobothomare venam epatis: ex qua flobothomia trahitur materia ad cõtrariũ sui cursus ⁊ ex hoc prohibet᷑ etiam ire ad oculum ⁊ est quasi vnus actus. Et eodem modo si cerebrũ est mittens flobothomamus venam cephalicam. Et qꝛ stomachus ⁊ partes intestinoꝝ possunt quandoq̧ esse membra mittẽtia: ideo quando euacuamus ⁊ diuertimus cũ clysteri. Similiter ẽt qꝛ alie materie a sanguine possunt esse ille que ad oculum vadunt: ideo qñq̧ euacuamus ⁊ diuertimus cum pharmacia. Et qꝛ aliquãdo diuertimus cũ ventosis cum scarificatione: aliquando sine: aliquando etiam per fricationes ⁊ ligaturas sine euacuatione sensibili a membro: ideo Aui. dixit cum qualibet re. s. per clystere aut per flobothomiam ⁊ alia. ¶ Dico secundo ꝙ Auic. docet aperire vel incidere arteriam timporis vel auris. ⁊ per hãc operationẽ principaliter habemus prohibitioneȝ cursus materie ad oculũ: qꝛ clauditur via vnde currit: non autẽ ex hoc habet᷑ manifesta diuersio ad ꝯ̃rium: sed aliqua diuersio possit dici. ¶ Notandum tamẽ ꝙ Auicẽ. dixit fortasse: qꝛ possibile est ꝙ per flobothomiam solaȝ cephalice materia sit tracta ad contrarium: ⁊ facta sit prohibitio cursus vt non ĩdigeamus incidere arteriam. Si ergo materia que fluit ad oculum sit multe renouationis vadens ad extrinsecas arterias: ⁊ ille arterie sunt quasi dilatate ⁊ disposite ad portandũ materias sicut ductus portant aquam: vt sumitur a Rasi secundo continentis secundo capitulo. oportet incidere eas: qꝛ flobothomia non sufficit de cephalica nec de alijs venis ⁊c̄.

¶ Dubitatur: vtruȝ in obthalmia quãdo clysterizamus debeamus facere clystere lenitiuum solum vt ex cassia ⁊ oleo communi vel violato ⁊ zuccharo rubeo vel aqua ordei ⁊ cõsimilibus: an debeamus facere clystere acutum: vt cuȝ hiera ⁊ benedicta: aut acutius vt cum agarico vel centaurea vel colloquintida ⁊ similibus. ¶ Uidetur ꝙ lenitiua clysteria sint fiẽda auctoritate Mesue ca. de obthalmia. vbi dicit. lenificet᷑ natura quantũ possibile est cũ facilitate. Itẽ qḋ magis agitat non cõpetit: sȝ clystere acutũ est tale cũ ĩflãmet. vnde etiam prohibetur in frenesis principio ⁊ conceditur lenitiuũ: vt Mesue. cap̄. de cura frenesis. ¶ In ꝯ̃rium est Rasis. z. cõtinẽ. z. ca. vbi dicit. purget᷑ vẽter cũ medicina violẽta vel clysteri violento. Idẽ ẽt infra ponit᷑ clysterizare cũ clysteribus violẽtis. ¶ Dicendũ ꝙ in obthalmia cuȝ clysteri: vel intendimus ad fecum eductionem ⁊ sic sufficiunt clysteria lenitiua: vel ad materieruȝ diuisionem ⁊ euacuationẽ ⁊ sic potes vti clysteribus fortibus. ¶ Notandum tamen ꝙ securius possumus vti eis quando materia est digesta: vel aliqualiter digesta q̄ȝ omnino in ꝓ̄ncipio: ⁊ hoc ideo qꝛ mã magis est apta euacuationi ⁊ minus timetur sua agitatio: ⁊ ideo Gal'. 13. terap. ca. 9. tertie distin. In materiebus circa epar faciebat clystere acutum maxime in declinatiõe digesta mã: in principio tamen vtimur non sic tute: ⁊ hoc esset quãdo non possemus aliter euacuare: vel qñ materia esset multa: vt cũ alijs eũonibus videmus clysterioꝝ indigentiam. ¶ Ad ꝯ̃ria dicendum ꝙ Mesue loquitur de lenificatione ventris qua intenditur intestinorum mundificatio. ¶ Ad rationem dicendnm ad presens ꝙ non est simile de frenesi ⁊ obthalmia: quia cum frenesi est febris cõtinua: ideo de inflammatione ex clysteri acuto magis timetur: ⁊ per ꝯsequẽs de agitatione materierum. Du^{m} 24°

¶ Cũq̄ȝ volũtas adest incidẽdi arteriaȝ capitis: opȝ vt radat᷑ caput ⁊ ꝯsideret᷑ que illaꝝ paruaꝝ arteriaruȝ sit magis pulsans ⁊ maior ⁊ calidior ⁊ incidat᷑ ⁊ ꝑueniat᷑ ad finem in eius extirpatione si est ex eis que incidun tur ⁊ sunt parue nõ magne: ⁊ quãdo inciditur illa que est suꝑ timpus opȝ vt liget᷑ in primis: deide abscindat᷑ post q̄ȝ eligit illud cuius preterijt rememoratio. s. vt sit post euacuationẽ ⁊ abscindat᷑ maior minoꝝ ⁊ calidior earum: ⁊ opȝ ante incisionẽ vt stringat᷑ qḋ est in ea inferius cum filo firmo in longitudine ⁊ dimittatur ligatura in ipsa: deinde incidatur qḋ est post ipsam. Et cũ putrefit lȝ vt afferat᷑ strictura: ⁊ ipsa quidem est necessaria in ea que est maxima. In parua ṽo sufficit vt ꝓfunde scarificet᷑ quatenus currat qḋ in eis est de sanguine. Illud enim qñq̄ȝ ꝓximũ est iuuamẽto ventosarum in nocra ⁊ positioni sanguisugarũ suꝑ frontem.

¶ Hic Aui. declarat quoddã qḋ ipse dixerat. fortasse opȝ incidere arterias quare vult ostẽdere modũ incidẽdi eas ⁊ cõditiones que requirunt᷑. Et ꝑͦ facit hoc. Scḋo qꝛ qñq̧ nec flobothomia nec incisio arteriaꝝ sufficit: ostẽdit quid fiendum. ibi (Et qñq̧ nõ sufficit.) ¶ Ad intell'm ꝑ̄me ꝑtis ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. in incisione arteriaꝝ capitis in gñe nos docet tria. Primũ est quas arterias debem' ĩcidere. Scḋm qñ debeamus incidere. Tertiũ qual'r dȝ fieri ista ĩcisio. Prĩo dico ꝙ docet arterias q̄s debem' ĩcidẽ. Notificat aũt istas arterias ex tribus. Prĩo ex parte situs: qꝛ sunt circa ꝑtes timpoꝝ vel auriũ: ⁊ h̄ certificat᷑ visu ⁊ tactu: vñ docet radere caput vt totus ꝓcessus arterie melius aꝑpeat. Notificat eas scḋo ex quãtitate: qꝛ tam ꝑua arteria q̄ȝ magna pōt ĩcidi: diuersimode tñ vt apparebit. Tertio notificat eas ex motu: qꝛ dȝ ꝯsiderari q̄ sit magis pulsans ⁊ que magis aꝑpeat dilatata: ⁊ illa est ĩcidenda: qꝛ ex hoc significat᷑ ꝙ mã portat᷑ ĩde ad oculũ. ¶ Scḋo Aui. docet qñ debeamus ĩcidere istas arterias. sunt aũt quatuor cõditiones in hoc attendende. ¶ Una est ꝙ flobothomia ⁊ alie euacuationes nõ ꝓfue-

rint. ex

rint.ex hoc significatꝛ ɔtinuus mãe motus ⁊ innouatio ad oculos:
vnde Auic.forsasse nõ sufficit flõmia ⁊ est necessaria flõmia arte-
rie ⁊c.vel incisio vel flõmatio vt apparebit.¶ Scðã cõditio est ꝙ
quãdo tu incidis arteriã corp⁹ sit ꝑus sufficiẽter euacuatũ.Ratio
est:qꝛ si corpus esset plenũ posset ꝓpter dolorẽ ⁊ cõmotionẽ factã
in loco incisionis mã multa ad caput trahi que per illas venas et
arterias disruptius fluet:vnde dicit.Ut sit post eũonẽ cui⁹eũonis
preteryt rememoratio.s.statim supra:vel preteryt ex cañ.vniuꝰli
ꝑmi libri:qꝛ eũatio particularis dꝫ sequi post vl'em.Incisio autẽ
vel extractio arterie timpoꝝ particularis eũatio est.Unde Rasis
2º ɔtinẽ.Et hec.s.incisio venarũ timporis dꝫ fieri post eũonẽ toti⁹ Dum 24m
corporis.¶ Tertia ɔditio est ꝙ mã feratꝛ ad oculum per arterias
extrinsecas:qꝛ si per intrinsecas.s.intra os capitis feratꝛ illa icisio
nõ ɔfert.Unde Rasis 2º ɔtinẽ.ca.2.Si mã spargitꝛ per venas oc-
cultas que descẽdunt suꝑ neruos.s.obticos non valet hec cura.Ɓ
dicit hic Aui.qñ mã venit oculo ⁊c.¶ Quarta ɔditio est ꝙ in capi
te nõ sit fortis dolor:qꝛ agitãdo mãm posset dolorẽ illũ augere:vñ
alia mala accidẽtia fieri possent.Hãc ɔditionẽ ponit Rasis scðo
ɔtinẽ.caꝑ.2.dicẽs.Cũ soda accidit fortis in morbis oculoꝝ nõ cu-
retꝛ patiẽs cũ extractione venarũ timpoꝝ donec mitigetꝛ soda:qꝛ
inducetꝛ patiẽti magnũ nocumentũ.¶ Tertio Aui.docet q̃liter dꝫ
fieri ista incisio.nã arteria que icidit aut est parua aut est magna.
Siquidẽ sit parua põt ex toto extirpari.i.magnũ frustũ de ea põt
eyci:vnde Aui.perueniatꝛ ad finẽ eius in extirpatione:si est ex eis
que icidunt ⁊ sunt parue.Si v̾o sit magna nõ põt extirpari.causa
est qꝛ maior de illis arteriys est ꝑncipiũ multoꝝ alioꝝ ramoꝝ:vñ
posset capiti nocumẽtũ fieri per remotionẽ vie spirituũ ⁊ sangui-
nis arterialis:etiã magnũ frustũ arterie maioris nõ posset ampu-
tari ⁊ extirpari sine magno labore ⁊ dolore.sufficit ꝫ ꝙ icidatꝛ ita
ꝙ pars a ꝑte separetꝛ:⁊ fit ligãdo sicut dicetꝛ.Hec dicta innuit hic
Aui.⁊ Mesue caꝑ.de obthalmia.⁊ Gal.13.tera.circa finẽ.
Dum. 25m ¶ Circa ꝑdicta sunt dubitationes.Prima dubitatio vtrũ medicus
debeat facẽ vim siue dr̃iaꝫ in incidẽdo arterias timpoꝝ vel arte-
rias circa aures.¶ Et dõm ꝙ vel inuenit istas equal'r pulsantes
vel inequal'r.Si equal'r ita ꝙ nõ possit cõprehẽdẽ ꝙ per vnã eaꝝ
plus feratꝛ mã q̃ per aliã:dico ꝙ ꝑus dꝫ incidẽ arterias timporuꝫ
q̃ circa aures.Rõ hui⁹ est duplex.Una qꝛ ille arterie sunt vie ma
gis appropriate partib⁹ oculoꝝ ⁊ ĩmediatius portãtes ad oculuꝫ.
Scðã rõ:qꝛ in ĩcisione arteriarũ timpoꝝ nõ timetꝛ sterilitas:time
tur tñ in incisione arteriarũ post aures:vt sumitꝛ ab Aui.infra fen
20.ca.3.Si aũt ineq̃liter pulsantꝛ:vnde in vna sentiatꝛ plus mot⁹ ⁊
cursus mãe q̃ in alia:dico ꝙ si arteria timpoꝝ sentitꝛ magis pul-
sans:⁊ ꝙ per eã mag̃ feratꝛ mã illa dꝫ incidi.Et si sentitꝛ ꝙ per ar-
teriã post aurẽ mag̃ feratꝛ mã dꝫ ĩcidi illa que est post aures.Hec
est snĩa.G.13.tera.cũ dicit.Opꝫ radentẽ caput tangẽ arterias que
posterius ꝭm alterutraꝫ aurẽ ⁊ que in fronte ⁊ ꝭm timpora.Que-
cũqꝫ earũ v̾o tibi appet calidiorẽ alys esse ⁊ mag̃ pulsare illas in-
cide.Ecce igitꝛ ꝙ Gal.nõ facit vim de loco arterie:sed vult ꝙ illa
ĩcidatꝛ que appet calidior ⁊ mag̃ pulsans:qꝛ per illã fertꝛ mã:⁊ qꝛ
arterie timporuꝫ plus cõicant oculis q̃ ille que sunt post aures:iõ
cõiter medici plus incidũt arterias timpoꝝ q̃ post aures.¶ No-
tandũ tñ ꝙ medici estimatio aliqñ posset vidẽ maiorẽ vtilitatẽ in
incisione arterie post aures q̃ timporuꝫ qꝛ vellet facere aliquam
diuersionem a partibus oculi plus q̃ faceret incisio vene post au
res:hoc autem stat in sua estimatione.
Dum 26m ¶ Scðã dubitatio est vtꝝ debeamus incidere venas nõ pulsatiles
timpoꝝ vel post aures.¶ Et vĩ ꝙ non:qꝛ auctores cõiter arterias
ꝑcipiũt incidi.¶ Amplius Gal.13.tera.volens assignare rõnẽ q̃re
incisionẽ faciẽdo circa timpora vel aures debemus ligare de filo
sirico forti:dicit ꝙ hoc est:qꝛ in arterys ɔtinuus est motus.vnde
si nõ ligantꝛ incise aperitꝛ orificiũ.in venis aũt cũ sunt ĩcise põt clau
di orificiũ sine ligatura facta cũ filo.¶ In ɔ̃rium arguitꝛ:qꝛ Azara-
uius in caꝑ.de sebel absolute dicit.Incidantꝛ vene timpoꝝ.Rasis
etiã.2.ɔtinẽ.sepe incidantꝛ vene.Cõfirmatꝛ rõne qꝛ mã põt per ve
nas fluere sicut arterias.¶ Dicendum ad hoc ꝙ in incisione harũ
venarum semper cuꝫ incidit arteria fit incisio vene:sed nõ semꝑ
cuꝫ fit incisio vene fit incisio arterie.Ratio est hec:qꝛ sicut appa-
ret per Gal.16.libro de vtilitate particularum capl'o.10.de distri-
butione arteriarũ.vene ⁊ arterie quando distribuũtur ad aliquaꝫ
particulam semper mittunt ramos aliquos circunadiacentibus
corporibus:sed vene mittunt ramos multos et magnos.Arterie
v̾o mittũt ramos pauciores ⁊ minores:⁊ causa est vt ipse subdit:
quia omnes particule indigent nutrimento:nõ autem omnes in-
digent mensuratione ⁊ euentatione caliditatis per pulsum arte-
rie vt particule frigide.Ex quo concluditur ꝙ vbicũqꝫ est arteria
circa particulas extrinsecas ibi est vena:sed nõ vbi est vena cir-
ca partes exteriores ibi est arteria.Pauci eniꝫ quidã rami vena-
rũ circa cutim reperiuntꝛ sine arteriarũ ramis:vnde dicit caꝑ.de

vtilitate venarũ.vbicũqꝫ videris vas arteriosuꝫ ibi necessario est
vena.paucis.i.q̃busdã venis diuisis ad ea que circa cutim sũt cor-
pora absqꝫ arterys.Cũ igitꝛ arteria circa timpora ⁊ circa aures nõ
sit sine vena:⁊ ramus arterie sit subtilior q̃ vene ⁊ sit ẽt mag̃ ꝓ-
fundus:sicut ẽt appet in arteria brachy nõ poterit medicus distĩ
guere arteriã a vena:ꝫ cũ ĩcidit arteriã necessario ĩcidit venã.Di
co tñ ꝙ nõ semꝑ cũ fit incisio vene fit ĩcisio arterie:qꝛ si ĩueniretꝛ
aliq̃s ramus vene in timporib⁹ qui esset calidus ⁊ nõ pulsans dicẽ
remus ꝙ per illã venã portatꝛ sanguis ad oculũ:⁊ iõ incidẽdo illaꝫ
incidemus solũ ramũ vene ⁊ nõ arterie.¶ Sed tu dices si cuꝫ illa
vena eẽt arteria ⁊ solũ plenitudo esset in vena posset cognosci re-
pletio an esset in sola arteria vel sola vena.¶ Dõm ꝙ si vena esset
plena ⁊ esset iuxta arteriã sentiretꝛ pulsatio arterie ꝑꝑ plenitudi-
nẽ in vena:⁊ lꝫ arteria nõ eẽt plena:sicut ẽt isto mõ fiunt dolores
pulsatiui:vt appꝫ scðo de ĩteriorib⁹ ca.3.Ex quo accipias ꝙ si vis
cognoscere venã nõ associatã arterie solã esse plenã sine arteria:
⁊ ꝙ sola vena sit illa per quã fit trãsitus mãe nõ põt cognosci nisi
qꝛ vides viã latã ⁊ calidã ⁊ nõ pulsantẽ.Sed repletio solius arte-
rie vel solius vene associate arterie non posset forsan distingui:qꝛ
si vides venã pulsantẽ latã ⁊ calidã hoc posset esse ꝑꝑ mãꝫ in sola
arteria:vel ꝑꝑ mãm in sola vena cui arteria associatꝛ.¶ Ex q̃b⁹ap
paret ꝙ solã venã possumus incidere si aliqñ reperitꝛ ꝙ per illam
solã mã feratꝛ.Causa aũt q̃re auctores noĩauerũt plus arterias q̃
venas est duplex.Una qꝛ vtplurimũ mã que vadit ad oculos per
venas ista vadit per arterias.Et rõ est:qꝛ ista mã venit a ꝑtib⁹ife
riorib⁹ ascẽdẽdo per ramificationẽ venarũ ⁊ arteriarũ.mã autẽ
apta ascẽdere est mã subtilis que plus ĩuenitꝛ in arterys.Ɓ est qð
dicit Rasis.2.ɔtinẽ.ca.2.Possibile est ꝙ occasio pulsationis ocu
loꝝ ⁊ earũ dolor sit ex sanguine calido ascẽdẽte ad caput:⁊ multi-
plicatꝛ in ipsis vel ꝓprys arterys:⁊ ex tunc querẽde sunt vene ⁊c.
⁊ incidantꝛ.Alia cã est ⁊ melior ꝙ rami q̊s ĩcidim⁹ in timporib⁹ vl'
fronte vel post aures sunt rami satis magni ⁊ notabiles q̃ sunt ra
mi venaꝝ existẽtiũ cũ arterys.rami.n.valde parui venaꝝ nõ sunt
cũ arterys:magni tñ nõ vĩ ꝙ absoluantꝛ ab eis.Et iõ ĩcidẽdo illos
ramos ĩcidimus simul venas ⁊ arterias:sed dicitꝛ ꝙ tũc vna inci-
ditꝛ arteria ꝓpterea qꝛ per pulsuꝫ iudicam⁹ q̃ arterie appropriatꝛ.
¶ Ad cõtraria apparet solutio.Ad Azarauium dõm ꝙ per venas
intelligit venas ⁊ arterias:aliquãdo enim vno noĩe nominantur.
¶ Tertia dubitatio est:vtrũ incisio venarũ ɔferat qñ mã vadit ad Dum 27m
oculos per venas intrinsecas.s.sub craneo.¶ Et videtꝛ ꝙ sic:qꝛ ĩ-
cisio illarũ venarũ ɔfert in passionib⁹ capitis de mã ĩtrinseca sub
craneo:ꝫ eadẽ rõne ɔfert in passionibus oculoꝝ factis a mã intra
craneũ.Sed sic est ꝙ illarũ venarũ incisio ad hoc cõfert:qð ꝓbatꝛ
ꝑmo auctoritate Aui.supra qui in caꝑ.de soda per cõitatẽ ad sto-
machũ docet incidere arterias timpoꝝ:sed stõchus mittit mate
rias ad partes ĩtrinsecas capitis:qꝛ colligatꝛ sibi per neruos sexti
paris.Iteꝫ Ras.1.ɔtinẽ.caꝑ.6.caꝑ.de epilepsia facta a vaporibus
stõchi.docet flõmare duas arterias que trãseunt per craneũ:sed
iste nõ sunt nisi arterie exteriores que ramificantꝛ per timpora ⁊
per partes auris.Sed epilepsia fit de mã ĩtra cerebrum:ꝫ flõmia
istarũ venarũ ꝓdest in mãeb⁹ ĩtra craneũ stantib⁹.Itẽ Ras.1.ɔti.
ca.10.in dolore antiquo capitis docet incidere venas amboꝝ tim
poꝝ.Sed dolores antiq̃ capitis sunt de mãeb⁹ ĩtra craneũ stanti-
bus:vt notũ est:qꝛ al'r passio nõ posset multum antiquari.Incisio
igitꝛ istaꝝ arteriarũ videtꝛ vtilis:⁊ q̃uis mã veniat ad oculũ a par-
tibus ĩtrinsecis.¶ In ɔ̃riũ est Aui.⁊ Rasis.2.ɔtinẽ.vt suꝑ allega-
tum est:imo dicit in.2.ca.satis in ꝑncipio.si accidit ex venis que
sunt intra craneũ ĩpossibile est eoꝝ cura.s.per venarũ incisionẽ.
Idẽ est de mẽte Mesue ca.de obthalmia.Idẽ sentit Gal.13.tera.
in fine vbi dicit.Sed cũ demũ vasoꝝ in ꝓfundo iacentiuꝫ ⁊ desuꝑ
simul cũ neruis ad oculos veniẽtiũ fuerit hec passio nihil hoꝝ.s.
incisionis venarum possibile est gerere:ideoqꝫ difficile sanabilia
omnibus talia reumata sunt.¶ Dõm ꝙ incisio arteriarũ timpoꝝ
vel auriũ vel frontis maxime ⁊ per se ɔfert in passionib⁹ reuma-
tis oculoꝝ factis per cursuꝫ mãe per venas exteriores.Rõ est:qꝛ
incisa vena ꝓhibet cursum.Ex quo apparet ꝙ per se non ɔfert si
mã veniat per ĩtrinsecas venas qꝛ ex hoc nõ tollitꝛ per se ille cur-
sus.Dico tñ ꝙ ex q̃dã ɔ̃ntia:⁊ per accidens põt ɔferrẽ.Et hoc ꝑꝑ
duas cãs.Una est qꝛ trũcatis illis venis diminuitꝛ oculo nutrimẽ-
tum:q̃re põt se ɔuertere super mãm que venit ad eũ a partib⁹in-
trinsecis ⁊ ɔsumere mag̃ eã.Scðã cã:qꝛ si locus incisionis dimit-
tatur apert⁹ ⁊ ꝓcuretꝛ in eo sanies tũc fit mãerũ mũdificatio per
illã partẽ ex qua eũone ⁊ mũdificatiõe põt mã ab oculo diminui.
Uel per ipsas partes tñ extrinsecas vel per cõitatẽ venaruꝫ que
exeunt per viã cõmissure:cui cõmissure timpora cõicãt mediante
pãniculo extra craneũ situato.Ex q̃b⁹ opꝫ colligere ꝙ si materia
fluat ad oculũ a venis extrinsecis:⁊ solum velis cursum ꝓhibere
sufficit facere ĩcisionẽ ⁊ statim regenerare carnẽ.Si aũt vis ꝙ de.

mā que est circa partes oculi euacuet per locū incisionis: opꝫ generare ibi saniē: ⁊ ponere ibi medicinas attractiuas. Et iō Auicē. supra cap. de cura sode per cōitatē docebat īponere in loco vbi ille vene cauterizant sarcocollā ⁊ crocū ⁊ aliq̄ stiptica. sarcocollaꝫ qdē ⁊ crocū ad maturationē ⁊ attractionē: stiptica aūt pro tūc ad ꝓhibendū fluxū sanguinis. Et per hunc modū pōt teneri ꝙ cauteriū ⁊ incisio illarū venarū ꝯfert in egritudinib⁹ de mā sub craneo ⁊ passionib⁹ oculoꝝ etiā de mā ab intra fluente. Et per experientiam ego vidi hoc ⁊ audiui a quibusdam expertis oculistis ꝙ ipsi inueniunt iuuamentum in passionibus oculorū de materia ab intra veniente per apertionem illarum venarum. ¶ Ex quibus soluuntur contradictiones que vident esse inter auctores.

Dum 28m ¶ Quarta dubitatio est vtrū possimus incidere arteriā magnā in tēpore vel post aures. ¶ Et videt ꝙ nō: q2 Aui. dicit ꝙ ꝯsideretur que illarū paruarū sit maior: ꝗ vult ꝙ nulla magnarū īcidi possit. Amplius arteria magna est deferēs spirituꝫ ad multa mēbra: sed illa incisa oīa illa mēbra possent periclitari. ¶ In ꝯtrariū arguit. Prio q2 Mesue magnā aut paruā docet incidere. Itē ligatura arteriarū euntiū ad mēbrū q̄ntūcūq͂ sit magna arteria nō facit nocumentū: vt ponit Gal. ī libello de vtilitate pulsus. 1. c. ꝗ q̄ntūcūq͂ magna arteria capitis incidat vel liget nō videt ꝙ inde debeat eē dubiū. ¶ Dōm ꝙ oēs arterie que sunt in timporib⁹: ⁊ post aures pñt dici parue cōparate ramo earū qui est in collo a quo ipse ramificant. nā ramificatio arterie timporꝝ ⁊ ēt circa aures ē ab arterijs carotidis. i. subethicis ꝫm ꝙ ponit. G. 16. lib. de vtilitate ꝑticularū 12. ca. Arterie aūt que sunt subethice magne sunt: ⁊ q̄ntū ad h̄ Aui. hic oēs arterias timpoꝝ ⁊ circa aures vocat paruas. si aūt iste arterie intra se cōparent vna earū respcū alterius dꝫ dici magna et minus parua. ¶ Ulterius ꝯsiderādū ꝙ arteria dupl'r pōt dici magna. Uno mō nāliter: q2 est sicut stipes respcū alteri⁹. Alio mō accidētal'r: q2 per cursuꝫ māe ⁊ repletionē est dilatata ⁊ facta manifestior. ¶ His habitis dico ꝙ arteria magna ꝑꝑ cursuꝫ māe ⁊ repletionē illa dꝫ incidi siue sit cū h̄ magna nāliter: siue sit de paruis nāliter. ⁊ rō est: q2 talis īcisio fit ad ꝓhibēdū cursuꝫ: sed cursus nō pōt ꝓhiberi nisi īcidat via vñ currit mā. talis aūt est arteria plena vt p̄supponit: ⁊ iō auctores nō ꝯsiderauerūt: an arteria sit magna vel parua ex nā: sed an sit repleta ⁊ per eā currat mā: q2 illam debes īcidere. Cognoscis aūt ꝙ sit repleta: q2 appet lata pulsans ⁊ calida: vt Aui. pōit: vñ. G. 13. tera. circa finē. opꝫ aūt radētē caput diligēter tāgere arterias que posterius ꝫm alterutraꝫ aurē: ⁊ que in frōte ⁊ ꝫm timpora. Quecūq͂ v̄o earum tibi apparēt calidiores alijs esse ⁊ mag̃ pulsantes illas īcide. Ecce ꝙ. G. solū attendit que arteria sit plena per quā fert mā. ¶ Sed tu dices si per venas ferat mā frigida quō potero illō cognoscere: q2 mā frigida nō facit apparere pulsationē nec calidiorē arteriam. ¶ Dōm ꝙ signa que Aui. ponit significāt mām que fert eē calidā: ⁊ h̄ q2 vtplurimū illā ꝯtingit fieri a partib⁹ īferiorib⁹: vt supra dictū fuit. Et h̄ videt. G. sentire p̄allegato loco. dicēs aliqñ calidus sanguis ⁊ vaporib⁹ plenus ad caput fert ⁊ supabūdat maxime ꝫm arterias in quo vtilissimū iuentū ē a medicis arterie īcisio. si aūt qñq͂ aliq̄ mā flegmatica per venas portaret: ⁊ nō eēt alia via curādi etiā īcisionē fieri opꝫ: vt notū est: vel si māe fride infecissent arterialē sanguineꝫ: vt Serap. p̄mo breuiarij. 9. cap. ¶ Ad ꝯ͂ria īducta appet sol'o. Ad auctoritatē Aui. iā est dictū. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ per alios ramos ꝓcedētes a stipite poterit portari spūs ⁊ sanguis: ⁊ ēt per poros sicut appet in his q per īcisionē vel ruptoriū ex hernia curati ꝫm ꝑtes īferiores testiculoꝝ nutriri pñt: imo qñq͂ aliqō simile spmati ab eis resudat: vt ab vtroq͂ latē curati aliqd humiditatis emittūt in coitu: q̄uis forsan illa humiditas non veniat a testiculis: ⁊ iō si aliqs eēt infelix in mō ramificationis arterie ⁊ vene timporꝝ: ⁊ ꝑ venā iuxta obticū parū de nutrimento veniret ad oculuꝫ: iste posset eē in periculo per īcisionē maioris arterie vel vene timporꝝ: sicut ego vidi hoīeꝫ cui post īcisionē vene ī timpore oculus īcepit ꝑuificari nutrimēti defectu: ⁊ in fine tot⁹ oculus est exiccatus. Ego tñ ī excusationē medici operātis dixi fuisse nō ꝑꝑ īcisionē: sꝫ ꝑꝑ malitiā passionis in oculo. Et poterat h̄ defendi: estimatio tñ plus indicabat ꝙ essēt nutrimēti defect⁹ ex vene īcisione. Istud tñ raro credo ꝯtingere ⁊ nō posset p̄uideri ab aliq̄ medico: ⁊ iō nō dubitet medicus ex hoc vbi nocumentū videt: sed secure īcidat. ¶ Ad rōnem in oppositū nō r̄ndeo: q2 non est ꝯtra nos: lꝫ falsum ponat: vt videat sermo. G. illud sonare: alia tñ est ibi sua occulta intētio.

Dum 29m ¶ Quinta dubitatio est vtꝝ qñ ligamus arterias debeat fieri vna ligatura vel due. ¶ Uidet ꝙ vna de itētione Aui. ⁊ videt ꝯsonum v̄bis. G. 13. tera. ¶ In ꝯ͂riū Mesue ca. de cura obthalmie. vbi dicit. si fuerit ex arterijs magnis liga cuꝫ filo de sirico in duobus locis. ¶ Propter sol'onē notāduꝫ ꝙ diuersimode hodie arterie iste p̄cidunt. Quidā solū īcisionē faciūt cutis ⁊ arterie simul: ⁊ īplēt locū īcisionis tastis de bombyce vel filis. Et qdā cū albumine oui īfundunt tastas. Et qdā v̄o alij sunt q solū cutim īcidūt ⁊ arteriā accipiunt cū vncino vel cū digitis de qb⁹ fuit Jesus Haly tracta. vlti. 25. cap. Et sunt qdā qui incidunt eā: ⁊ vtrāq͂ partē cauterizāt. Alij sunt qui ligant eā: ⁊ isti sunt duoꝝ modoꝝ. Quidā ligāt eā in duobus locis: ⁊ in medio faciunt incisionē: vt docet Mesue. Quidā ligant in vno loco ⁊ faciunt incisionē sub ligatura versus oculū nō versus stipitē arterie: sicut Auicē. docet: ⁊ hoc est qō vult dicere. Opꝫ vt stringat qō est in ea inferius in lōgitudine. i. ꝫm longū cuꝫ filo ⁊c̄. vel cū filo siricino in lōgitudine. i. cū filo siricino lōgo: ita vt pendeat extra īcisionē: ⁊ dimittat ⁊c̄. vt arteria nō possit aperiri: deinde incidat qō est post ipsam. s. ligaturā. post. s. versus oculuꝫ. Quidā v̄o sunt qui cauterizāt cutim ⁊ venas sine alia incisione. Et in cauterio qdā faciūt vim volētes ꝙ sit ex auro: vt Gilbert⁹ lib. 3. Harū v̄o diuersitatū causas reddere esset ꝓlixū. ¶ Tamē sciendum ꝙ diuersitas est inter solā incisionē ⁊ cauteriū: q2 cauteriuꝫ est magis securū in p̄mo occursu a ꝓhibitione fluxus sanguinis: ⁊ q2 p̄parat ad saniationē faciendo escarā. Inter ligaturā v̄o vnā ⁊ duas est differētia: q2 si vis venā versus oculū euacuare fac vnā solā ligaturā vt orificiū vene incise versus oculū remaneat apertum: vt illā venā possis euacuare si credis ibi sanguinē malū esse. si autē hoc nō vis fac duas ligaturas: vt Mesue precipit. In hac autē p̄cisione oportet vnū generale attēdere. Primo ꝙ quocunq͂ modo potes facilius expediri ⁊ sine maiori molestia fiat. Oportet scdō etiā attēdere infirmi morē. Quidā enim sunt qui omnino timent cauteriū. Et quidā qui oīno timent ferruꝫ incidēs. hoc īnuebat Haly. in sermone generali in thegni. tracta. 3. 137. cōmē. Tertio opꝫ attēdere dispositionē tēporis: in hora enim estatis non est tutū cauterizare: vt Auicē. īnuit supra cap. de cura sode ꝓpter cōmunitatē. ¶ Ex quibus apparet solutio ad cōtrariū. ¶ Ultimo cōsiderandū ꝙ littera que dicit: ipsa necessaria est in ea que est maxima: pōt dupliciter exponi. Primo vt velit dicere ꝙ ipsa ligatura est necessaria in maxima obthalmia: ⁊ h̄ vt ex toto fluxus ꝓhibeat. In parua v̄o. s. obthalmia sufficit vt ꝓfunde scarificet. s. arteria: nec expedit vt liget ⁊ incidat: q2 mā nō est multa. Scdō mō pōt exponi: vt velit dicere: ipsa ligatura est necessaria in maxima scꝫ arteria: ⁊ hoc ꝓpter timorē fluxus. In parua v̄o arteria sufficit ⁊c̄. quasi dicat nō expedit illā incidere: sed solū scarificare: ⁊ cū vētosa inde accipere materiā. ¶ Ex quo appare quid vult dicere illud enim. In hoc enim Auicē. suadet vētosas quādoq͂ ponēdas esse in nocra. i. circa partes colli. Nocra enim est locus vbi colluꝫ cōiungit humeris. Suadet etiā sanguisugas ponēdas esse fronti: q2 tales vētose ⁊ sanguisuge ꝓhibēt cursum ⁊ materiā euacuant. Illud ergo. s. scarificatio venarū timpoꝝ vel illud. s. incisio venaꝝ timpoꝝ ⁊ maxime cū cauterio ꝓximuꝫ est in iuuamēto ventosarum ⁊c̄. i. iuuant sicut vētose ⁊c̄. q2 ꝓhibent cursuꝫ ⁊ materiā euacuant a loco. Dixit autē quādoq͂: q2 cū debite fit ⁊ cū materia non est multa nec vt forma scarificatione ꝓfunda mā educat: ⁊ nō attrahat plus de materia q̄ sit illud qō per scarificationē educit.

¶ Et quando non sufficit illud qō fit fiat flobothomia ex lachrymali angulo ⁊ ex vena frontis: cū tamē ventose nocre sunt vltimi iuuamenti.

¶ Hic Auicē. ostēdit quid fienduꝫ quādo p̄dicta remedia nō sufficiunt. ¶ Ad cuius intellectū cōsiderandū ꝙ. A. duo īnuit. Primuꝫ est quid est fiendū quādo p̄dicta remedia nō cōferūt. v̄. g. nec flobothomia nec incisio venarū: q2 debet aperiri vena lachrymalis domestici: que est multū manifesta vena: vel vena frontis. s. propinqua supercilijs. Et causa est: q2 si ista remedia nō cōtulerint: significat ꝙ materia est multa circa partes oculi que poterit euacuari apertione venarū ꝓpinquaruꝫ. s. lachrymalis ⁊ frontis aut vnius earū ꝫm ꝙ tibi videbit. ¶ Secundū qō Auicē. occulte īnuit est qōdā remediū quo multū debemus vti iudicio meo quādo tales operationes particulares facimus circa caput. In istis morbis mālibus oculoꝝ hoc remediū est appositio ventosarum circa collū. In obthalmijs. n. que ꝓtelant ⁊ in quibus incidimus venas timpoꝝ ⁊ flobothomamus lachrymales venas vel venas frontis est timendū cōtinuo de nouis tractib⁹ materierū ad oculū taꝫ ꝓpter operationē ⁊ cōmotionē quā facimus q̄ ꝓpter debilitatē ⁊ aptitudinē oculoꝝ ad recipienduꝫ: ⁊ ideo est vtile sepe facere apponi ventosas ad colluꝫ cum scarificatione vel sine ꝫm ꝙ tibi videtur: ⁊ hoc est qō Auicē. ibi innuebat cum dixit: cuꝫ tamen ventose nocre sint vltimi iuuamenti.

¶ Cunqꝫ prolongatur egritudo administrentur sief in quibus ponuntur es vstum et atramentum vstum: et quandoqꝫ sufficit facere alcofol ex aloe solo.

¶ Hic Aui. ponit quēdam cañ. Et primo facit hoc. Secundo quod

dixit complet ⁊ probat.ibi(Et cum prolōgatur obthalmia.) ¶Ad euidentiam primi oportet quedam vocabula exponere.s.quid sit sief.est eniꝫ medicina oculoꝝ dura in forma ossis dactylorum vel pedone scachoꝝ.⁊ trociscꝰ etiā pōt dici sief.Alcofol est medicina in forma pulueris subtilissimi:sicut ille qui est in radio solis.Colyriū est oē qđ colando in oculo mittit:⁊ iđ taꝫ sief ꝙ alcofol pōt dici colyriū qn̄ cū aliq̄ liquido miscent ⁊ in oculū instillant:tamē alcofol hꝫ ꝓpriū modū appositionis.s.cū radio. ¶Scđo sciendum ꝙ es vstum est rame vstum:⁊ moduꝫ adustionis ponit Seruitor 28.libͦ.Et facilior ⁊ melior vt videt est:ꝙ accipiat limatura eris pars vna sulphuris pars octaua:ponant in pecia lutata cū argilla ⁊ permittat siccari ⁊ post sepeliat in igne facto ex stercoribus aīaliū duobꝰ diebꝰ:⁊ erit es vstum.Et ad sciendū hos modos cōburēdi ⁊ lauādi ⁊ faciēdi alias ꝑparationes opꝫ medicū oculistā hēre librū ꝑdictū.Uirtus aūt eris vsti est fortiter desiccatiua ⁊ stiptica cū acuitate:vt Aui.ponit.⁊ Gal.9.de simplici medicina cap̄.35. ¶Atramentū est multiplex:vt ponit.A.vnde vitrioluꝫ ⁊ cinabriū ⁊ atramentuꝫ scriptoꝝ oīa dicunt atramenta.in oībꝰ autem atramētis est virtus exiccatiua fortis ⁊ stiptica mordicatiua:sed adustio remouet ab eis mordicationē:vt Aui.2ͦ cañ.5.cap̄.Aloes notū est. ¶Ex qbus apparet ꝙ iste medicine cōueniūt quādo obthalmia ꝓlongat.nā quādo factis ꝑdictis remedijs permanet in oculis passio significatur ꝙ mā est grossa difficilis resolutionis in partibꝰ oculoꝝ:vnde indigemus medicinis fortis exiccationis:vt illa mā cōsumat ⁊ ꝓhibeat:etiā in hac forti exiccatione:qꝛ ꝯcurrit aliqua mordicatio ne trahat mā ad oculū ⁊ in hoc facit stipticitas istaꝝ medicinarū:⁊ qꝛ aliqn̄ mā nō est vehemēter grossa:vn̄ nō indigemus forti medicina sicut es vstū ⁊ atramenta:iđ sufficit puluis ex solo aloe:qꝛ est minoris īpressionis ꝙ̄ es ⁊ atramentū.

Dub^{m} 30^{m} ¶Dubitat vtrū aloes qđ ponit in oculo debeat esse lotū:⁊ cuꝫ quo etiā debeat lauari. ¶Dōm ꝙ vel vis mām magis exiccare ⁊ resoluere ⁊ minus oculū ꝯfortare per stipticitatē aloes:⁊ tūc nō debet lauari.Uel vis ꝙ sit minus resolutiuū ⁊ magꝭ stipticuꝫ:⁊ sic debes illuꝫ lauare.Rō est:qꝛ lotio accipit sibi partes subtiles ⁊ dimittit grossiores stipticas:vt sumit a Mesue in suo de ꝯsolatione medicinarū.⁊ ab Aui.2.cañ.5.cap̄.Res aūt cū qbus lauat sunt diuerse:qꝛ si vis remittē suū calorē laua cū aq̄ pura vel cū aq̄ ro.si aūt vis addere in sua calefactione laua cū vino vel cū aqua feniculi.Sief aūt in qbus ponunt es ⁊ atramētū scribunt a Rasi.9.Almāso.ca.de vngula.⁊.5.cañ.sūma.2.tracta.2.⁊ a Serap̄.7.sue practice.

¶Et cum prolongatur obthalmia ⁊ non iuuatur ab aliquo:tunc scias ꝙ in tunicis oculi est materia mala corrumpens nutrimentum superueniens ei:quare recedens confuge ad aliquid qđ sit sicut abluta thutia permista lenitiuis sicut cerusa ⁊ climia aurea abluta ⁊ amilo ⁊ pauco gummi.

¶Hic Auic.ꝓbat hoc qđ dixit ⁊ cōplet.Ad cuius euidentiā est notandū ꝙ Auic.posuerat ꝙ in obthalmia quādo ꝓlōgat:debemus vti medicinis fortis exiccationis cū aliq̄ stipticitate:⁊ posuit exēplum de ere vsto atramento ⁊ aloe.Uult ergo Auic.ꝓbare.Primo ꝙ tales medicine exiccatiue cōueniāt.Scđo vult ponē alias medicinas cōueniētes.Ad ꝓbādū autē arguit sic:quādo in oculis est mā mala habituata ita ꝙ corrūpit nutrimētū veniēs ad oculum quāuis sit bonū:opꝫ vti medicinis que materias illas exiccēt ⁊ oculū ꝯfortēt:sed tales sunt medicine exiccatiue cū stipticitate cōfortatiua:sed quādo obthalmia ꝓlongat ⁊ nō iuuat per eūones ⁊ flobothomiā ⁊ incisiones venarū:hoc nō est ꝓpter aliud nisi qꝛ in oculo est mā mala:ergo opꝫ tales ponere medicīas.Ex qbꝰ apparet ꝙ merito Auic.istū cañ.⁊ ꝑcedentē hic posuit.Medicus.n.oculista qn̄ curauit obthalmiā cuꝫ pharmacijs ⁊ flobothomijs et incisionibꝰ venarū timpoꝝ ⁊ cū colyrijs repercussiuis ⁊ sedatiuis dolorū:⁊ etiā resolutiuis cōmunibꝰ credit fecisse totū qđ expedit:vnde turbat ꝙ oculus nō ꝯsequit sanitatē perfectaꝫ ex sua cura.Uoluit igit Aui.nos docere rectū modum operationis post tātas res factas in obthalmia:qꝛ opꝫ oculū ꝯfortare ⁊ rectificare suam malā cōplexionē ⁊ mām infixaꝫ exiccare.Et ideo etiā Rasis.2.cōtinentis.cap̄.2.dicit ꝙ post incisionē arteriaꝝ vt nulla videat via cursus materierū ad oculuꝫ adhuc multiplicat reuma in oculo:ħ est ꝓpter malā cōplexionē fixam in oculo que nutrimentū corrūpit. ¶Scđo ꝯsiderandū ꝙ Aui.hic ponit alias medicinas ꝯueniētes in obthalmia ꝓlongata sicut thutiā cerusaꝫ ⁊c̄. ¶Propter qđ notandū ꝙ ex medicinis cōuenientibꝰ in hoc:q̄dā sunt leuiores ⁊ securiores sicut medicamen qđ hic Aui.ponit.Quedā sunt fortiores sicut illud qđ supra posuit.Uidens igit Aui.medicamē qđ superius posuerat fortis esse exiccationis:voluit hic ponere leuius medicamen quo securius vti possumus:⁊ ideo ab eo est incipiendum:vnde dixit.cōfuge ad aliqd ⁊c̄.quasi dicat.dimissis flobothomia ⁊ alijs eūonibꝰ:ꝑm ad qđ venias sit medicamen de thutia ⁊c̄.differt etiā hoc medicamē a ꝑori:qꝛ istud ꝯuenit in mā magꝭ mordicatiua que hꝫ secū aliquid de calore malo ⁊ acuitate.Sed si mā sit humidior ⁊ grossior tēdens ad frigiditatem vtilius esset medicamen de ere vsto ⁊ atramēto ⁊ aloe. ¶Tertio opꝫ hic qđdā generale attēdere ꝙ quādo cōponimus medicinas pro oculis:aliqn̄ per eas volumus eandē operationē sicut per es vstum ⁊ atramētū intēdimus exiccare.Aliqn̄ vna miscet cū alia:qꝛ volumus ꝯriā operationē sicut in augmēto obthalmie admiscemꝰ stiptica ⁊ resolutiua:sicut qn̄ facimꝰ colyriū ex cerusa ⁊ sarcocolla.Aliqn̄ miscet vt vna alterius remoueat malitiā sicut medicine viscose miscent cū acutꝭ:vt eaꝝ acuitas remittat:sicut ponit cerusa cū viride eris.Aliqn̄ ꝟo vt penetrādo iuuēt sicut crocus ⁊ succus raffani ⁊ balsamus.Admiscet qn̄qꝫ alijs medicinis oculoꝝ ꝓpter istaꝫ ītentionē:lꝫ etiā hēant alia iuuamēta.Aliqn̄ miscent vt resistāt ei qđ oculus posset incurrere de nocumēto ex medicīa cōposita:vt si medicina esset attractiua ponimus cuꝫ ea medicinā stipticā vt attractionē ꝓhibeat:sicut lapis emathitꝭ ponit ī qbusdā colyrijs acutis:lꝫ etiā hēat aliā vtilitatē.Aliqn̄ miscent vt medicīas alias faciāt morari in oculo:⁊ hoc faciūt q̄dā medicine sui viscositate q̄ adherēt:sicut gūmi arabici vel dragagantuꝫ:q̄dā sui friditate quia figūt ⁊ īmobilitāt mām ⁊ ꝓhibēt a resolutione sicut opiū ⁊ cāphora.Aliqn̄ miscent ꝓpter cōem intentionē que est oculi ꝯfortatio sicut credūt qdā ꝙ auri limatura muscus ⁊ ambra a ꝓprietate cōfortēt oculos. ¶His habitis dico ꝙ medicamē qđ hic ab Auicē.ponit est recte cōpositū.basis enī vel fundamētū in hac medicina est thutia in qua est virtꝰ exiccatiua ⁊ stiptica.ē etiā basis climia aurea que etiā exiccatiua ⁊ ꝯfortatiua est que ambo conueniūt in obthalmia ⁊ māebꝰ oculoꝝ qn̄ querit illarū exiccatio ⁊ aliq̄ stipticatio.debēt aūt lauari vt remoueat ab eis mordicatio.miscentur aūt cū cerusa:qꝛ sui glutinositate tenet eas in loco ⁊ mittit acuitatem vel mordicationē earū:etiā qꝛ sui siccitate iuuat ad exiccādū materias illas.amilū ēt ⁊ gūma dragaganti ad liniēdū ponunt.cū ꝭ operatus es cū hac medicina:⁊ nō videris effectū poteris ꝑmutare ad medicamē factū cuꝫ ere vsto ⁊ atramēto:vel poteris vti isto medicamīe augēdo in eo thutiā ⁊ climiā ⁊ ponēdo parū de cerusa ⁊ parū de amilo ⁊ parū de dragaganto ꝺm ꝙ tibi videbit.

¶Dubitat vtrū cerusa que oculis administrat debeat lauari. ¶Et dōm ꝙ securius est abluere cerusaꝫ.Rō est:qꝛ cerusa hꝫ de virtute aceti:qꝛ in eiꝰ factione requiritur acetū:vt lib.29.Seruitoris.lotio autē illam virtutem aufert per quā posset mordicare.vnde Rasis 2ͦ cōtinētis.1.cap̄.Cerusa habet superfluitateꝫ aliquā aceti:⁊ ideo eius ablutio est bona. Dub^{m} 31^{m}

¶Dubitat vtrū in ꝑncipio cursus māerū ad oculum possimus vti thutia ⁊ medicinis recipientibus eaꝫ. ¶Et videt ꝙ sic:qꝛ in principio possumꝰ vti medicinis frigidis repercussiuis:sed thutia est huiusmodi:qꝛ est frigida ⁊ stiptica ꝺm Gilbertū.vnde lib.3.quelibet thutia mitigat ⁊ repercutit.Item qđ ꝯfert in doloribꝰ oculorum videt in ꝑncipio cōferre siue cōuenire:qꝛ tūc dolores īcipiūt qui debent sedari ne materia trahat:sed thutia cōfert doloribus oculoꝝ:vt Auicē.2ͦ cañ.cap̄.de thutia.⁊ Mesue in capitulo de cura doloꝝ oculoꝝ.docet facere alcofol ⁊ sief cū thutia. ¶In ꝯriūm sunt auctores qui cōmuniter in obthalmia ⁊ cursibꝰ māerū nō incipiunt a medicinis in qbus sit thutia.vnde Auicen.hic vtebat ea in obthalmia prolongata. ¶Ad huius intellectū notandū ꝙ thutia est medicina vere frigida ⁊ sicca in cōplexione:apud quosdam est sicca in scđo:apud quosdam ꝟo in tertio vt apud Albumasar:virtꝰ autē scđa est stiptica ⁊ aliqualiter mordicatiua ⁊ corrosiua. ¶Tamen sciendū ꝙ corrosio est duplex.quedā proprie dicta que fit a forti calido ⁊ sicco:sicut in viride eris:⁊ talis corrosio non est in thutia nec mordicatio illā corrosionē sequēs.quedaꝫ est corrosio debilis que est fortis exiccatio ⁊ talis est in thutia. ¶Et ꝓpter hoc soluunt cōtradictiones que sunt de thutia īter auctores.Nā Jesus Haly.tracta.3.cap̄.27.ponit ꝙ thutia desiccat sine mordicatione.⁊ cōmuniter plures auctores cōcordant.Gilbertus tamē ⁊ quidā alij dicūt ꝙ omnis thutia corrodit.veꝝ est tamē ꝙ aliter possent cōcordari.Nam thutia lota nō est corrosiua nec mordicatiua:qꝛ suas partes subtiles acutas perdidit.vn̄ Serapio auctoritate Gal.cap̄.de thutia.Uirtus thutie ablute est sicca ⁊ plus desiccatiua omni alia medicina sine mordicatione.Sed thutia non lota hꝫ aliquid de mordicatione:qꝛ tenet de virtute partiū ignearum.vn̄.G.9.de simpli.medi.11.cap̄.Thutia que ex fornacibꝰ est hꝫ necessario de ignis potētia.decēter ꝭ lauātes ipsam operatur siccitatē modicā ⁊c̄.Ex quo caplͦ ⁊ alijs auctoribꝰ habet ꝙ thutia q̄dā est mineralis ⁊ q̄dā ex fornace:⁊ hn̄t diuersitatē in virtutibus aliquā:⁊ ex suis capitulis legere debes.Similiter quedam est alba:quedam nigra:quedam rubea:⁊ aliquam habent diuersitatē. Dub^{m} 32^{m}

¶ His p̃missis sciendū ꝙ qdā voluerunt ꝙ thutia alba possum⁹ vti in principijs obthalmie. Et rō est: qꝛ illa est plus frigida. vnde Gilbert⁹. thutia alba mag̃ repercutit ⁊ valet in feruoꝛib⁹ ⁊ ruboribus oculoꝝ. Alijs aūt spēb⁹ thutie vt nigra ⁊ rubea nō possumus vti. ¶ Sed his postpositis dico p̃mo ꝙ tēpus vsus thutie ⁊ reliq̃rum medicinarū foꝛtiter exiccantiū ⁊ stipticoꝝ est in pꝛolongatis passionib⁹ oculoꝝ cū iam cessat fluxus māerū ⁊ coꝛp⁹ est p̃euacuatum cū oībus modis eūonib⁹ ꝯuenīētibus. Hec declarant. nā intētio in his obthalmijs ꝓlongatis est oculi ꝯfoꝛtatio: remotio malarū cōplexionū ⁊ māerū ꝯsumptio. naꝫ ex longis doloꝛib⁹ oculus est quasi relaxatus ⁊ debilitatus. est etiā mala cōplexio vehemēter partibus oculi infixa: māe etiā ibi aggregant ⁊ retinent: ꝙ opꝫ approximare medicinas que oculū ꝯfoꝛtent ⁊ quadā stipticitate ꝯgregent ⁊ lassitatē ꝓhibeant: etiā malā cōplexionē remoueāt ⁊ exiccent materias: talis auteꝫ medicina est thutia ⁊ medicamē in quo ipsa ingredit. nā sui debita stipticitate oculū recōfoꝛtat lassatum multis doloꝛib⁹ ⁊ cursib⁹ māerū. simil'r sui siccitate materias ꝯsumit: remouet etiā malā cōplexionē tam calidā q̃ꝫ frigidaꝫ non qdē ipsa per se: sed per aliarū medicinarū calidarū vel frigidaruꝫ mistionē cum ea: ⁊ per diuersum modū p̃parationis eius. Qui. n. vult eius vtilitatē in māeb⁹ frigidis p̃paret eam cum vino odoꝛifero ⁊ cum aqua maioꝛane ⁊ similib⁹. Qui v̓o vult iuuamentuꝫ in calidis egritudinib⁹ p̃paret eā cū aqua rosata ⁊ cū cāphoꝛa: vt docet Seruitoꝛ capitulo de ꝯfectione cathimie. p̃ter hoc aūt thutia in ꝓlongatis passionib⁹ mālib⁹ oculoꝝ hꝫ vtilitatē: qꝛ iste passiones nō absoluunt ab aliquib⁹ vlcerationib⁹ occultis vel manifestis in qbus thutia ꝯfert: vt Gal'. 9. de simplici medicina. 11. cap̄. ⁊ alij auctoꝛes. ¶ Dico scd̃o ꝙ tēpus vsus istarū medicinarū non est in p̃ncipio. rō est sumpta ex parte triū. Primo ex parte foꝛtis exiccationis. Scd̃o ex parte stipticitatis. Tertio ex parte moꝛdicationis. ¶ Prima qdem cā sumit ex parte foꝛtis exiccationis: qꝛ medicine foꝛtiter exiccatiue requirunt materias digestas vt vnifoꝛmiter sint parate exiccari: aliter enim remaneret grossioꝛ mā. Requirūt etiā materias nō multuꝫ exuberātes vt possint exiccari. In p̃ncipijs autē cursuū materierū ad oculū māe crude sunt et multe: ⁊ ideo nō bene apte exiccari a medicinis in qb⁹ virtus thutie cadit. ¶ Scd̃a cā sumit ex parte stipticitatis: qꝛ medicine apparēter stiptice nō debēt apponi in oculo cū mā est multa ⁊ multe renouationis: qꝛ talē mām in oculo coartāt nō possunt eam expellere. vnde Rasis scd̃o ꝯtinētis cap̄. 1. Medicine magne stipticitatis nō valent ad ꝓhibitionē cursus: qꝛ per eoꝝ grossitieꝫ magis addunt ad doloꝛē q̃ꝫ iuuent ad expellenduꝫ fluxuꝫ. ¶ Tertia cā sumit ex parte moꝛdicatiōis: qꝛ tales medicine foꝛtiter sicce nō absoluunt ab aliquo modo moꝛdicationis. Et hoc ꝓpter duo. pꝛimo ꝓpter foꝛtē siccitatē. scd̃o ꝓpter substātiā lapideam grossam. talis autē moꝛdicatio in oculis a p̃ncipio obthalmie debet multum caueri. ¶ Ex quib⁹ omnib⁹ apparet ꝙ in ꝓcessu egritudinū istarum. s. in tempoꝛib⁹ declinationū thutia ⁊ medicine sibi cōsimiles scꝫ cū ere vsto atramento aloe climia ⁊ similib⁹ conferunt ꝓpter sex causas. Primo qꝛ mā habet plus de digestione. Scd̃o qꝛ paucificata. Tertio qꝛ cessauit flux⁹. Quarto qꝛ ex hoc nō timet moꝛdicationis nocumentū. Quinto qꝛ ꝯfert vlcerationib⁹ que vtplurimū ꝯiungunt illis. Sexto qꝛ oculū ꝯfoꝛtat relaxatū ex lōgo moꝛbo. vnde Rasis 2° ꝯtinētis. 1. ca. Thutia valet p̃cipue inanito coꝛpoꝛe ⁊ capite spāliter flōmia ⁊ fluxu. Et Jesus cap̄. 35. tracta. 2. Si ꝯsidis ꝙ caput ⁊ coꝛp⁹ sunt mūda ponas in lacbꝛymali maioꝛi parū puluerꝫ de thutia: qꝛ est medicina ꝓspera ad abscindēdū mās: Et subdit. Et caue ne vtaris ea. s. medicina de thutia nisi post purgationē: sin autē induces infirmo magnū malū. Et subdit īfra. Et si tardauerit declinatio egritudinis post mundificationē coꝛpoꝛis ⁊ tēperātiā dicte ⁊c. h̓ significat ꝙ in ipsa tunica oculi est retētio. pone ꝙ ibi thutiā ⁊ amidū: vt desiccet ⁊c. Et 2° ꝯtinē. cap̄. 1. thutia abluta desiccat sine pūctione. ⁊ ꝓpterea curent ex ea oculi qñ fluit ad eos mā acuta subtilis: ⁊ h̓ dꝫ eē post eūonē capitis ⁊ totius coꝛpoꝛis flōmia vel fluxu. Et quis bene ꝯsideret. simile est de medicinis hmōi. s. thutia ere vsto atramēto ⁊ similib⁹ in cura egritudinum oculi sicut de vsu myrabolanoꝝ in febꝛib⁹ mālib⁹: ⁊ de vsu trociscoꝝ de rosis. sicut eni in febꝛib⁹ isti nō ꝯcedent nisi iā digesta ⁊ minoꝛata mā: sic in passionib⁹ oculoꝝ nō ꝯcedunt thutia ⁊ p̃dicte oēs medicine nisi iam minoꝛata mā ⁊ obthalmia ꝓlōgata. Attendēdū tñ ꝙ si alicui⁹ estimatio singularis eēt ꝙ paucū thutie in qbusdaꝫ medicinis ꝯferret in p̃ncipio obthalmie: ita ꝙ virt⁹ thutie eēt ibi valde occulta: ego nō ꝓhibeo eū a sua estimatiōe. ¶ Ex qb⁹ soluūtur ꝯria. Ad p̃m dōm ꝙ lꝫ thutia sit frida ⁊ possit dici repcussiua: hꝫ tñ alia nocumēta qb⁹ nō ꝯuenit. ¶ Ad Mesue dōm ꝙ doloꝛes oculoꝝ in qb⁹ thutia ꝯfert sunt in obthalmia ꝓlōgata: ⁊ appet si quis ꝯsideret alias medicinas quas cū thutia docet miscere.

¶ Et quādoq̃ꝫ cauteriū super verticē est necessariū vt retineat catarrus. Quādoq̃ꝫ eni eius perseuerātia est propter perseuerantiam catarri.

¶ Supius. A. posuit curā obthalmie q̃tū ad duas ītētiōes p̃dictas. Hic ponit ei⁹ curā q̃tū ad ītentionē tertiā que est catarri ꝓhibitio. Et p̓ facit h̓. Scd̃o qꝛ cauteriū fit in obthalmia cui⁹ mā fluit a capite: ⁊ talis fluxus pōt fieri ab ītra ⁊ ab extra: cōparat q̃tuꝫ ad mām obthalmiā factā a mā que ab exterioꝛi pāniculo fluit ad eaꝫ que ab īterioꝛi. ibi (Cū aūt.) ¶ Circa p̃mā partē notādū ꝙ obthalmia aliqñ totaliter pēdet a mā fluente a capite. aliqñ cōseruat ab illa: q̃uis de mā ab alio membꝛo fluat q̃ꝫ capite: qūocūq̃ꝫ sit ꝯfert cauteriū. Et ideo Aui. dixit. qñq̃ꝫ ei⁹ perseuerātia est ⁊c. q. d. siue generatio siue perseueratio fit ex catarro ꝯfert cauteriū. ⁊ cā est: qꝛ mā que ad oculū fluit per tale cauterium diuertit ⁊ cessat cursus. ¶ Scd̃o ꝯsiderandū ꝙ q̃tuoꝛ ꝯditiones sunt p̃ncipal'r obseruāde p̃ncipales in tali cauterio. ¶ Prima ꝙ coꝛpus sit eūatū: qꝛ eūatio vl'is dꝫ p̃cedē particularē. ¶ Scd̃a ꝙ fiat sup cōmissura coꝛonali: qꝛ per eā mā diuertet siue egrediet. Cognoscit aūt talis locus ponēdo extremitatē manus in radice nasi. s. iuxta supcilia: ⁊ loc⁹ vbi peruenit index vel anularis ibi est fiendū cauteriū ꝭm ꝙ Aui. ponit supꝛa fen. 1. cap̄. de canonib⁹ curationis egritudinū cerebꝛi. vl' locus vbi ꝑuenit medius digit⁹ ꝭm Mesue cap̄. de flōmia. in egritudinib⁹ oculoꝝ. ⁊ dꝫ ītelligi medius digitus q̃tū ad locū vētriculi qui est idē terminus cū termino anularis ⁊ indicis. vel opꝫ ponē finē manus qui est circa rascetā sup lepoꝛe nasi ⁊ extēdere manū. ⁊ locus vbi ꝑuenit digitus medius cū replicatione vnius ossis digiti ibi est locus cauterij: vt pōt sumi p̃mo ꝯtinē. cap̄. 9. cap̄. de frenesi. Alij ēt modi mensure fiunt qui vulgo sunt noti. ¶ Tertia ꝯditio est ꝙ fiat cū ferro non cū auro vel ere. Rō est: qꝛ talis cauterij nō querit cita ꝯsolidatio: sed ꝙ apertū remaneat. Cauteria auteꝫ cū ere facta citius sanant q̃ꝫ cū ferro: sicut pōt sumi ab Ari. ꝓble. 1. 34. ꝓble. Et q̃tū ad hāc ītētionē plus laudat cū ferro q̃ꝫ cū auro factū. vt pꝫ 2° cañ. cap̄. de auro. ¶ Quarta conditio est sumpta ex parte hoꝛe. s. vniuersalis: qꝛ in cauterizando cauemus estatē ⁊ ēt hyemē: ⁊ eligimus tēpoꝛa tēperatioꝛa: lꝫ coacti: ⁊ estate ⁊ hyeme faciam⁹ ēt ex ꝑte hoꝛe ꝑticularis: ⁊ cōiter circa vesperā faciūt. Et in h̓ ꝯsiderāt medici ꝙ homo nec est vacuus cibo nec sit debilis: nec est plenus cibo vt in digōne īpediat. Cauteriū eni multū commouet qdā coꝛpoꝛa plus ꝑꝑ timoꝛē q̃ꝫ ꝑꝑ aliud. Sunt ēt alie cōditiones in cauterio obseruāde quas considerare potes.

¶ Dubitat vtꝝ cauteriū ꝯferat in q̃cūq̃ꝫ mā fluēte a capite ad oculos. ¶ Videt ꝙ nō qꝛ qd̓ inflāmat nō cōpetit saltē in mā cholerica. Cauteriū inflāmat cū sit actual'r calidū. Itē Mes. p̃alleg. ca. cōcedit cauteriū in egritudinib⁹ frigidis ⁊ humidis capitis. vnde dicit eius iuuamēta sunt sublimia ad egritudines capitis frigidas ⁊ humidas. ⁊ subdit. ⁊ vniuersaliter ꝯfert ad oēs egritudines catarri frigidas ⁊ humidas. ¶ In ꝯriū Aui. q ponit hoc in canonib⁹ vniuersalib⁹ qui sunt canones tam ad mām calidā q̃ꝫ frigidā. Dub. 33

¶ Scd̃o dubitat vtꝝ aliud cauteriū q̃ꝫ in cōmissura coꝛonali conferat. ¶ Ad p̃m dōm ꝙ in quacūq̃ꝫ mā ꝯfert h̓ cauteriū. Rō est: qꝛ illud cauteriū eūat ⁊ diuertit ab oculis per viā ꝯñtie māe ad mām. Diuertit ēt: qꝛ nā hūs viā vñ expellat illuc digerit mām. Sꝫ qlibet mā est trahibilis per ꝯñtiā ꝑtis ad ꝑtē. sil'r q̃ꝫlibꝫ mām nā pōt expellere ad locū illū. ⁊ iō Aui. sup̄ fen. 1. ca. de canonibus curationis egritudinū cerebꝛi dicebat. Ex eo in q̓ humoꝝ diuerse māe cōicāt est vt fiat cauteriū ⁊c. Difficile tñ eēt iudicare in q̃ mā plus cōferret. Nā lꝫ mā calida noceat q̓dāmō a calido ignis: tñ ipsa est mag̃ trahibilis ad locū cauterij q̃ꝫ mā frida. Et mā frida ecōtra. In mā tñ frida in p̓ occursu plus ꝯfert calefaciēdo eā ⁊ diuertēdo. Et ꝑꝑ hoc foꝛsan Mesue in frigidis ⁊ humidis egritudinib⁹ plus cōmendauit cauteriū: vel foꝛsan hoc fuit: qꝛ egritudines frigide sunt que ꝓpꝛie ꝓlongant tm̄ ꝙ egemus cauterijs: egritudines autē calide nō ꝓlongant sic īmanētes calide. vnde Auic. supꝛa fen. 1. tracta. 2. vlti. cap̄. dicebat. Egritudo cuius spatiū ꝓlongat est frigida. Ideꝫ in cōmē. afoꝛ. 2. parti. Senes iuuenib⁹ afoꝛ. 39. ⁊c. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ illud nocumentū est paruū respectu iuuamēti qd̓ ꝯsequit ex diuersione. ¶ Ad scd̓am qōnē dōm ꝙ de cauterijs cōmendatū est illud qd̓ fit posterius in collo qd̓ mag̃ diuertit q̃ꝫ illud qd̓ fit supꝛa cōmissurā coꝛonalē: ⁊ ideo multā vidi vtilitatē in eoꝛm ponēdo laqueum de sirico vt diu maneat apertum. Du. 34

¶ Cum autem initium est ex velaminibus extrinsecis: tunc cura est difficilis nisi sit ei⁹ resolutio ꝭm euacuātia foꝛtia cū administratione emplastroꝝ ꝯfoꝛtantiuꝫ caput cognitoꝝ ad hanc rē. Sicut est emplastrū factū de spica ⁊ rosa ⁊ achacia cū aq̃ coꝛiādri humidi ⁊ ipso coꝛiādro humido ⁊ sicco cū pauco croco dimissuꝫ sup

locum vna hora aut duabus: deinde remoueatur.

¶ Hic Aui. cõparat iter obthalmiã factã a mã que fluit a pãniculo exteriori: ⁊ eã q̃ fit de mã que fluit ab iteriori: ⁊ qđ dicit notũ est.

Dubm 35m ¶ Sed dubitaẜ pmo: vtrũ cauteriũ ↄferat in obthalmia facta a mã fluẽte per pãniculũ exteriorẽ. ⁋ Et dõm ꝙ sic: pmo qdem ↄfert in ea que fit a pãniculo exteriori: q2 vsq3 ad eũ vadit cauterium: imo vsq3 ad os vadit. vnde Mesue pallegato cap̃. dicit. ꝓcedat cauterizatio vsq3 ad superficiẽ ossis. Confert etiã in ea que fit a parte iteriori: q2 per cõmissurã illã super qua fit cauteriu3 põt mã extra exire: vt notum est ex scientia anathomie.

Dubm 36m ¶ Scđo dubitaẜ que sit difficilior obthalmia: an illa que fit de mã fluente ab extra vel ab intra. ⁋ Et videẜ ꝙ illa cuius mã est ab intra per Auic. supra. z. cap̃. in fine vbi dicit. Omnis egritudo oculi que fit per cõitatẽ velaminu3 exteriorũ vel extrinsecorũ est magis salua. ⁋ In ↄtrariu3 hic Aui. ⁋ Dõm ꝙ obthalmia põt esse difficilior: vel ex parte cure: vel ex parte prauitatis accidentiũ. Ex parte qdẽ accidentiũ illa que est de mã ab intra fluẽte est difficilior. Rõ est: q2 associaẜ nobilioribꝰ mẽbris in nocumẽto. s. dure matri ⁊ pie matri a cerebro ⁊ neruis obticis. Illa võ que fit a mã fluente ab extra per oppositã cãm est facilior ⁊ securior: sicut loquebaẜ Aui. supra in fine capituli. Si aũt queraẜ que sit difficilior ex parte cure: tunc dõm ꝙ vel cura fit per medicinas ab intra datas vel extrinsecus. Siquidẽ ab intra datas leuius curaẜ obthalmia de mã ab intra fluente q̃3 de mã ab extra. Rõ est: q2 medicine facilius et plus euacuãt a partibus interioribꝰ q̃3 ab exterioribꝰ: etiã medicine alteratiue prius debent alterare loca iteriora q̃3 exteriora qñ interius assumunẜ. Si autẽ medicine exterius applicenẜ: tunc facilior per eas est cura obthalmie facte a mã fluẽte ab extra. Et rõ est: q2 medicine imediatius illi mãe occurrũt: ⁊ hoc est qđ Aui. dicebat. Cum aũt initiũ. s. obthalmie est ex velaminibus extrinsecis cura est difficilis nisi sit eius resolutio. i. nisi fiat resolutio cũ medicinis fortiter euãtibꝰ resoluẽdo cũ administratione emplastrorum. i. cũ euõne facta per emplastra ↄfortantia caput vel cũ euacuatione. i. vacuando vel intendendo ad emplastra.

Dum 37m ¶ Tertio dubitaẜ: dicit Aui. ꝙ resolutio fiat cũ empl'is ⁊c. ⁊ postea ponit rosam ⁊ achaciã que sunt medicine ꝓhibẽtes euõnẽ. ⁋ Dicendũ ad hoc tripl'r. Primo ꝙ iste euãnt exiccãdo mãm q̃uis sint stiptice. ⁋ Scđo dõm ꝙ in tali emplastro mediciẽ resolutiue iste sunt plures: iste aũt stiptice sunt pauciores que plus habẽt moderare resolutionẽ ne superfluat q̃3 eã ipedire vel ꝓhibere: ⁊ iõ istđ emplastrũ cõpeteret q̃si in augmẽto: oĩa eni que in eo ponunẜ sũt resolutiua p̃ter achaciã ⁊ rosam que nõ manifeste resoluunt. Coriandrum enim l3 sit frigidũ tamẽ resolutiuũ poniẜ: vnde resoluit scrophulas: vt. A. z. cañ. z. S. ⁊ ideo istud emplastrũ est ↄfortatiuũ tam per medicinas stipticas q̃3 per resolutiuas que sunt cõfortatiue. s. spica ⁊ alie medicine hic posite. ⁋ Tertio dõm ꝙ Aui. inuit medicinas pro duobꝰ emplastris. Quorũ vnũ sit stipticũ de rosis ⁊ achacia: ⁊ hoc ↄuenit in pricipio fluxus ad recipiendũ cursu3 materie ⁊ nõ ad resoluendum. Aliud võ sit de resolutiuis ⁊ cõpetit in declinatiõe vel statu. Prima ⁊ scđa solutio est melior. ¶ Ultimo notandũ ꝙ istud emplastrũ nõ debet multũ super capite dimitti q2 posset nimis inflãmare per viam reflexionis calidorũ.

¶ Et qñq3 administranẜ in ea glutinatiua ⁊ cõmensuratiua mãerũ acutaru3. Et genera lactis sunt ex sũma eorum ⁊ nõ est cõueniens vt dimittaẜ distillatio eius in oculo tẽpore lõgo: imo op3 vt remoueaẜ ⁊ renoueẜ oĩ hora. Et de eis est albugo oui: ⁊ nõ est necessariu3 in ipsa vt remoueaẜ: imo si dimittaẜ horis aliquibꝰ nõ nocet: ⁊ est laudabilior in hoc lacte: ⁊ si sit lac magis abstersiuũ: ⁊ albumen quidem oui aggregat cũ lenificatione ⁊ applanatiõe sua si nõ adheserit ⁊ nõ strinxerit poros: ⁊ decoctio fenugreci aggregat cu3 lenificatione sua ⁊ maturatione sua vt faciat planũ ⁊ sedet dolorem: ⁊ oleum ros. est huius generis.

¶ Hic ponit curã obthalmie q̃tũ ad itẽtionẽ quartã que est rectificatio mãerũ in oculo. Et pmo ponit has medicinas. Scđo ponit quẽdã generalẽ cañ. in mõ p̃parationis ⁊ virtute medicinarũ que ad hanc intẽtionem approximanẜ. ibi (Et penitus op3.)

Dubm 38m ¶ Ad intellectũ pme partis dubitaẜ. diceret aliqs. Cũ mãe ad oculum occurrẽtes que indigent rectificatione: sint nõ solũ acute sed frigide ⁊ grosse: q̃re nõ posuit medicinas rectificãtes mãs fridas. ⁋ Dõm dupl'r. Prio ꝙ posuit istas medicinas qñ dixit: ⁊ đcoctio fenugreci. Scđo possumus dicẽ ꝙ iõ posuit pmo: ⁊ maxime istas medicinas explicat que rectificãt malitiã mãerũ calidaru3: q2 tales medicine multũ inueniunẜ in oculo per viã defluxus: vt supra dicebatur: similiter q2 de talibus plus timeẜ de oculo ꝓpter duas causas ꝓpter vehementiã doloris ⁊ ꝓpter vlcerationem.

¶ Scđo dubitaẜ: diceret aliqs q̃re dixit qñq3. ⁋ Dõm ꝙ hoc dixit vel q2 hoc fit maxime in principio cursuũ mãerũ ad oculũ: qñ enĩ mã calida est incipimus a rebꝰ frigidis vt albumine oui ⁊ lacte ⁊ similibꝰ. vnde Mes. cap̃. de cura obthalmie. In morbi principio repercussiuis vtendũ est ⁊c. ⁊ subdit. distilleẜ aũt in oculis lac mulieris ⁊ albumẽ oui. Unde possemus dicere ꝙ dixit. qñq3. q2 solu3 qñ est intẽtio ad remissionẽ acuitatis mãe. In pncipio enim si mã nõ fuerit acuta mordicatiua ex qua fiat dolor vehemẽs ⁊ timeaẜ vlcus: nõ debemus vti albumine oui cũ nõ sit indigẽtia eiꝰ. Sed si fuerit acuitas multa in mã ⁊ mordicatio ita ꝙ timorẽ inducat vlceris aut noue apationis ꝓpter dolorẽ acutũ possumus vti albumine oui nõ solũ in pncipio: sed in quocũq3 tpe hoc timeaẜ: ⁊ tunc ista cura erit coacta pp itẽtionẽ maxime ad accidẽs: maxime qñ in alio tpe a pncipio facimꝰ eã. Et pp istã itentionẽ albumẽ oui cõpetit in grossitie ⁊ asperitate palpebrarũ: nõ q2 sit vere curatiuu3: sed solum asperitatem sedat. vnde Albumasar cap̃. de medicinis oculoru3. dicit. valet palpebris grossis ⁊ prohibet dolore3 qui euenit oculis propter eum. i. propter grossum humorem palpebrarũ. Utimur quandoq3 etiam albumine oui extra horam pncipij propter lauationem lippitudinis: vt infra Auicẽ. ponit.

Dubm 39m

¶ Tertio notãdũ ꝙ ponit medicinas rectificãtes mãs calidas oculorũ: ⁊ noĩat duobꝰ noĩbꝰ. s. glutinatiuas ⁊ mẽsuratiuas. Uocat eas mẽsuratiuas. i. tẽporatiuas. ⁊ h faciũt duplici q̃litate. s. frida ⁊ humida: ⁊ mõ sube. Primo q̃litate frida remittũt ⁊ tẽperãt caliditatẽ: sed humiditate tẽperãt siccitatẽ istarũ mãerũ acutarũ. sui aũt lenitate applanãt asperitatẽ quã siccitas mãerũ iducit. Scđo vocat eas glutinatiuas. i. viscosas: q2 debẽt aliquã viscositatẽ hẽre: vel per se sicut albumen ⁊ lac ⁊ succi herbarũ frigidarum: vel per accidens vt cũ medicine dure sicut fieẜ: liquanẜ cum istis. s. lacte ⁊ albumine: ⁊ hoc ideo q2 talis viscositas iuuat in remanentiam et adherentiã in oculo. vnde Rasis z° ↄtinẽtis. z. cap̃. albumẽ oui q2 habet in se viscositatẽ diutius imoratur.

¶ Quarto dubitaẜ qđ sit melius in mãebꝰ calidis acutis: an albumẽ oui an lac. ⁋ Videẜ ꝙ lac. pmo auc̃te Rasis z° ↄtinẽtis. vbi cũ pdixit de albumine oui subdit lac est mag̃ ↄueniẽs i cura obthalmie. Dum 40m ⁋ Probaẜ rõne: q2 illud est melius qđ nõ sic ↄstringit poros: s3 lac est hmõi. Videmꝰ. n. ꝙ albumẽ calefactũ ⁊ remanẽs multũ adheret ⁊ oppilat. vñ Cõstantinus lib. 10. cap̃. de ouis. albumẽ oui oppilat: vnde ꝓhibet fluxũ sanguinis in vulneribꝰ. ⁋ In ↄ̃riu3 Aui. hic. Et ꝙ sit laudabilior lacte ꝓbaẜ rõne: q2 qđ est facilioris corruptionis est peius: sed lac est hmõi: est. n. lac de rebꝰ cito corruptibilibꝰ vt in cõmẽ. afor. 5e pti. Lac dare caput dolẽtibꝰ. afor. 65. ⁊. 7. tera. cap̃. 6. ⁋ Dõm ꝙ Aui. soluit in lr̃a istã q̃õnẽ: q2 in mãebꝰ acutis calidis vel tu indiges aliq̃ abstersione ⁊ timeẜ multũ pororũ oppilatio: ⁊ tũc albumen oui ꝓhibeẜ: q2 oppilat ⁊ nõ abstergit. s. manifeste: vel ꝓprie qđ dr̃ pp Auer. coll'3. 7. ca. de mã apatũ. ca. 3. qui dicit ꝙ abstergit lippitudinẽ ⁊ illud est nõ ꝓprie abstergere: sed lac est melius: q2 nõ ita adheret ⁊ aliquã h3 abstersionẽ. ⁊ Aui. vt si sit lac mag̃ abstersiuũ. ⁊ de albumine oui dicit. ⁊ si nõ adheserit ⁊c. vl' nõ times de oppilatione vel nõ curas: ⁊ tũc est meliꝰ albumẽ oui. Rõ est: q2 illud est melius qđ põt diutius in oculo dimitti sine innouatione. hoc aũt est albugo oui: q2 nõ cito corrumpiẜ: ⁊ h est qđ Aui. dicit. nõ est necessarium in ipsa vt renoueẜ. Et ideo dicit Rasis z° cõtinẽtis. z. cap̃. laudaẜ albumen oui magis q̃3 lac: q2 l3 in lacte sit aliqua proprietas abstersiua: possibile est ꝙ lac sit corruptũ ⁊ habeat saporẽ horribile3. ¶ Sed diceret aliqs quãdo est ꝙ debemꝰ timere de oppilatione facta ab albumine oui: ⁊ tũc sit melius lac. ⁋ Dõm ꝙ materia acuta mordicatiua vel est pauca oĩno ledens acuitate ⁊ mordicatione nõ aute3 quãtitate: ⁊ tunc melius est vti albumine oui: q2 cũ materia sit pauca nõ timeẜ nocumentu3 clausionis pororũ: cum enim erit rectificata natura postea pellet illa3: ⁊ q2 plus frigidũ est albumẽ oui q̃3 lac: vel ista materia cũ sui acuitate ⁊ mordicatione h3 in loco quãtitatẽ multã: vnde quæriẜ ꝙ ps eius trãspiret. si enĩ retineret ꝓpter subcõclusionẽ posset frangere tunicas oculi: ⁊ tũc est melius lac q̃3 albumẽ: q2 nõ sic strigit poros: vt Auicẽ. ponit ⁊ habet aliquam abstersionem.

¶ Quito dubitaẜ qđ sit melius lac an lactãtis feminã. s. que eã peperit: an masculũ. ⁋ Et videẜ ꝙ lac lactantis masculũ: q2 lac perfectius est melius: sed lac lactantis masculũ est perfectius: q2 magis digestũ. Unũ enim de signis fetus masculi est ꝙ lac sit bene digestu3 ⁊ ↄstans: vt. 3. cañ. fen. 21. cap̃. de signis fetus masculi. ⁋ In contrarium sunt omnes auctores. vnde Rasis. 9. Almanso. docet approximare sieẜ album in lacte lactantis puellam. ⁊ Mesue de cura obthalmie. distilletur in oculis lac mulieris lactãtis puellã. Dum 41m

⁋ Dõm ꝙ in mãeb⁹ acutis calidis ꝯueniẽtius est lac lactãtis puellam.s.quã peperit ꝗ̃ lactãtis masculũ.Rõ illius:lac est melius qd̃ est frigidius ⁊ subtilius per aquositatẽ:sed lac mulieris que peperit feminã est fridius ⁊ aquosius:vt sumit ca.p̃allegato.⁊ iõ melius.❡Sed tu dices:si mulier peperit feminã ꝗ̃uis nõ lactet eam eẽt ne bonũ lac.⁋ Dõm ꝙ nõ est bonũ si nõ lactat puellaȝ vel puerũ.Rõ est:q̃ lac remanẽs in mamillis nõ suctũ posset corrũpi ⁊ ingrossari.❡Scõo diceres qd̃ est melius an ꝓpinquũ partui an distans.⁋ Dõm ꝙ ꝓpinquũ debita ꝓpingtate:illud.n.est ꝯueniẽter digestũ ⁊ dulce:vt sumit.4.de gñã.aialiũ.ca.10.al's.cap̃.8.❡ Hic possent multa videri.In sũma tñ medicus oculista dȝ sup̃ manu sua emulgẽ lac:⁊ videẽ si est aquosuȝ ⁊ vti illo.ꝙ si sit grossuȝ nõ sic laudat.❡Ad rõnẽ cũ dicit lac ꝑfectius est melius.Dõm ꝙ veruȝ est:lac ꝑfectius pro operẽ nostro:⁊ tale est lac lactãtis puellã.

Dum 42m ❡Sexto quereret aliqs qd̃ albumẽ oui sit melius.⁋ Dõm ꝙ albumen subtile:vt 2° ꝯtinẽtis cap̃.2.q̃ leuius ⁊ mag̃ penetrat.simil'r dȝ esse albumẽ oui recẽtis ne paret corruptioni.❡Ulterius ꝯsiderandũ ꝙ Aui.q̃tuor enumerat medicinas mẽsuratiuas mãeruȝ.s. albumẽ oui lac aquã fenugreci ⁊ oleũ rosa.Oẽs tñ cõicãt in aliq̃:⁊ in aliq̃ dĩnt.Cõicãt qdẽ in lenificatione:lȝ h̃ ꝓprie faciat albumen oui:deĩde lac ⁊ aq̃ fenugreci:lȝ enĩ fenugrecũ sit calidũ:tñ hȝ quandã hũiditatẽ in q̃ est lenificatio:cui⁹ signũ est:q̃ mucilaginẽ emittit:oleũ ẽt ro.lenit sui humiditate:cui⁹modũ vsus supra diximus. Differũt aũt q̃ albumẽ oui solũ lenit ⁊ planat ⁊ acuitatẽ remittit: vnde dolorẽ sedat:nõ tñ resoluit:vel ẽt non eũat mãm:imo poros claudit:iõ Aui.dicit:albumẽ oui aggregat cũ lenitione sua ⁊ applanatiõe vt faciat planũ ⁊ sedet dolorẽ.⁊ iõ ẽt.G.13.tera.in fine multũ cõmẽdat.Dixit aũt Aui.duo.s.applanatione ⁊ lenitate sua.nam asperitas mẽbri põt dupl'r remoueri.Uno mõ humectando.Alio mõ per subam corpulẽtã rei humide adequãdo asperitatẽ.Albumẽ ḡ oui:tũ q̃ lenit humectãdo:tũ q̃ applanat.s.sui corpulẽtia:facit planũ.i.remouet asperitatẽ a siccitate mãerũ acutaꝝ inductã: sed lac lenit vel applanat:nõ tñ sic poros oppilat cũ hẽat aliq̃ viȝ abstersiuã.vnde Aui.⁊ si sit lac mag̃ abstersiuũ.i.est abstersiuũ ꝙ nõ ꝯuenit albumen oui:sed fenugreci aqua.i.decoctio vel mucilago lenificat ⁊ applanat sui hũiditate:⁊ sui caliditate resoluit ⁊ maturat.Ex qb⁹ duob⁹ dolor etiã tẽperat.vñ Aui.decoctio fenugreci aggregat.i.cõprehẽdit:vel hȝ cũ lenificatione ⁊ maturatione.i.cũ virtute lenitiua ⁊ maturatiua vel resolutiua:vt faciat planũ ⁊ sedet dolorẽ:ita ꝙ vtriq̃.s.albumini oui ⁊ fenugreci aq̃ adiũgat iste sermo:⁊ q̃ maturatio ⁊ resolutio ꝯuenit plus in ꝓcessu ꝗ̃ in p̃n° obthalmie:iõ talẽ aquã plus approximam⁹ in ꝓcessu obthalmie. Et si de calore fenugreci timem⁹:miscem⁹ secũ semina cydonioꝝ ⁊ est medicamẽ expertũ a me pluries.Oleum v̇o ro.ꝙ ĩfrigidet ⁊ mitiget dolorẽ ⁊ aliquo mõ applanet:vt notũ est de quo satis sup̃ diximus.Aliquã etiã hȝ resolutionẽ ꝭm auctores.

❡Et penitus opȝ vt non sit in medicina administrata in oculo ⁊ proprie in obthalmia asperitas neq̃ q̃litas saporis acetosi aut acuti:⁊ opȝ qdeȝ vt cõterant valde quatenus ipsius remoueatur asperitas:⁊ q̃to plus tibi est possibile vt sis contentus insipidis odore priuatis.Nam illud est bonum.

❡ Hic ponit quẽdã cañ.gñalẽ in mõ p̃parationis ⁊ virtute medicinarũ.Notanduȝ ꝙ Aui.docet has medicinas artificialiter p̃parare per hoc qd̃ dicit:ꝙ nõ sit asperitas:q̃ si res quã approximare debemus esset dura aspera opȝ ꝙ vltimo eã cõteramus:⁊ ideo subdit vt ꝯterat valde.Docet etiaȝ.A.eligere has medicinas q̃lis debeant esse virtutis quãtum ad saporem ⁊ odorem dicens:ꝙ nõ debent esse saporis excedentis nec odoris.

Dum 43m ❡Sed dubitat vtrũ in obthalmia possemus vti medicinis excedẽtis saporis vel odoris.⁋ Uidet ꝙ sic:q̃ Mesue de sief ad obthalmiã calidã docet facere sief.vbi ponit olibanum ⁊ crocus ⁊ sarcocolla.ista aũt excedũt q̃dã in sapore q̃dã in odore.Amplius sief de spica est odoriferũ:⁊ tñ in obthalmia laudat.Itẽ cãphora est valde odorifera:⁊ tñ vtimur ea in obtalmia calida.vnde Mes.docet facere puluerẽ ad obthalmiã calidã in quo ĩgredit cãphora.⁋ In ꝯ̃riũ Aui.⁊ Rasis 2° ꝯtinẽtis ca.2.⁋ Dõm ꝙ obthalmia vel est de mã frida:⁊ sic pñt cõpetere medicine iste saporis ⁊ odoris excedẽtis:⁊ hoc ꝑꝑ duo.Primo q̃ q̃litates istaruȝ medicinarũ resistunt frigiditati mãerũ.Scõo q̃ nõ timet ita de vehemẽtia doloris in obthalmia frigida sicut in calida.Et ideo in p̃ncipio istius obthalmie frigide approximãs colyria in qbus est spica vel myrra:vt infra Aui.ponet.⁋ Uel obthalmia est de mã calida acuta:⁊ tũc vel est in p̃ncipio vel in augmẽto ⁊ ꝓcessu.Sigdẽ sit in p̃ncipio ⁊ maxime dico in p̃ncipio p̃mo tunc nõ ꝯueniunt medicine acute in sapore.Rõ est:q̃ iste medicine vel sunt calide sicut sarcocolla viride eris ⁊ similia:vel sunt frigide vt acetũ ⁊ agresta.Sigdẽ sint calide tunc attrahunt mãm:⁊ eam magis acuunt.si v̇o sint frigide: lȝ per qualitatẽ frigidam cõueniant tamẽ acuitate mordicant:vt supra declaratũ fuit.Ex quo apparet ꝙ res insipide sicut cerusa amiliũ albumen oui ⁊ similia maxime cõueniũt:q̃ leniunt ⁊ temperant calorẽ.vnde Auicẽ.nã illud est bonuȝ:⁊ hoc volebat Rasis secũdo cõtinẽtis cap̃.2.cum dicebat nõ est cõueniens humoribus acutis ⁊ pũgitiuis medicina habens qualitatẽ saporis manifesti: q̃ amara acetosa ⁊ omnia violenta addunt ad dolorẽ huius morbi:⁊ nõ ꝯueniunt huic nisi insipida que desiccant sine mordicatione ⁊ punctione:⁊ curentur cum sief albo ⁊ albumine oui.Dico tamen ꝙ res habentes odorem manifestum:sunt duoꝝ modorum. Quedã quibus respondet complexio calida odori:sicut sarcocolla spica ⁊ crocus:⁊ istis nõ debemus vti in principio:causa est q̃ mãm magis attrahunt ⁊ inflamãt.Quedã aũt sunt in qbus odor nõ ꝓportionat cõplexioni sicut aqua rosarũ vel aqua violaruȝ:q̃ lȝ sint odorifere:tamen frigide cõplexionis sunt:⁊ istis possumus vti in principio obthalmie calide acute.Ratio est:q̃ ista possunt mãm infrigidare ⁊ repellere ⁊ acuitatem remittere.⁋ Notanduȝ tamẽ ꝙ ꝭm quosdã adhuc est simpliciter meli⁹ apponere ea que sunt odore priuata:vt sunt solatrũ vel mucilagines psilij si ĩdiges forti infrigidatione ꝗ̃ apponere aliqd odoriferuȝ.⁊ rõ est:q̃ odorifera nõ absoluunt ab aggrauatiõe capitis.vnde Hippo.5.afor. 29.Et ad multa vtilia forent si nõ capitis grauedinẽ facerẽt.si aũt ista apostemata calida sint in ꝓcessu pñt hmõi cõpetere ad resolutionẽ ⁊ maturationem:⁊ sic loquunt auctores quãdo has res in obthalmia calida volũt approximari.Utrũ aũt crocus vel sarcocolla in principio possit applicari in obthalmia calida infra dicet.

❡Interdum v̇o administrãtur caputpurgia mundificatiua ⁊ que eorum cursu procedunt existentia ex eis que per nares materiei partem extrahũt:⁊ de quibus tunc non timetur ꝙ ad oculum aliã trahant materiã: gargarismata quoq̃ quãdoq̃ administrantur in ea.

❡ Hic Auicẽ.ponit curã obthalmie quãtũ ad intentionẽ q̃tã que est materie inclinatio ad aliã partẽ.⁋ Notandũ tamẽ ꝙ nõ docet curã per ĩclinationẽ ad aliã partẽ lõginquã sed ꝓpinquã per quã etiã fit illius mãe euacuatio.per inclinationẽ enim ad partes longinquas dedit intelligi cũ dixit.de flobothomys.⁊ dedit ĩtelligi de fricationibus extremitatũ ⁊ ligaturis.⁋ Secũdo notanduȝ ꝙ caputpurgia quedã sunt ĩproprie dicta:sicut illa que solũ alterãt:vt attractio aque rosate per nares vel aque frigide:⁊ de talibus nõ est sermo:q̃ in principio possumus vti istis.Alia sunt ꝓprie dicta que mãm purgant per partes nariũ:⁊ ista sunt multimoda:q̃dam leuia sicut succus sicle vel succus maiorane:quedã fortia vt attractio ellebori vel succi bucormarien.i.panis porcini:et de istis est sermo.vnde Auicẽ.interdũ administrant caputpurgia mũdificãtia.Dixit autẽ que eoꝝ cursu ꝓcedunt ꝓpter sternutatoria:vel q̃ caputpurgia multis modis fieri possunt.s.in forma liquida vel in forma pulueris.⁋ Notandũ ꝙ gargarismata sunt que per os materiã euacuãt que fiunt cũ oxymelle vel hiera vel cuȝ similib⁹:de qbus perfecte locutus fuit Auicẽ.supra fen.1.ca.de cañ.curatiõis egritudinũ cerebri.⁋ Quarto notandũ ꝙ lȝ multa debeant attẽdi in vsu gargarismatũ ⁊ caputpurgioꝝ:tamẽ principale est ꝯsiderare ne ampli⁹ de materia ad oculũ trahat ꝗ̃ illa que euacuat.hoc autẽ fit si tu vteris eis post eũones vniuersales:⁊ post capitĳ multam mundificationẽ:⁊ post digestioneȝ materie.Si enim corpus esset plenũ vel caput vel materia cruda inepta motui:tunc gargarismata vel caputpurgia agitãdo materiã plus facerent eã fluere versus oculũ:⁊ eam in eo multiplicarent.vnde Auicẽ.de qb⁹ tunc nõ timet ꝙ ad oculũ trahant aliam materiam.

❡Dubitat in cuius vsu in obthalmia medicus possit esse mag̃ securus:an in vsu caputpurgij vel in vsu gargarismatis.⁋ Uidet ꝙ securius possumus vti gargarismate:q̃ illo possumus vti securi⁹ qd̃ magis ad lõginquũ distrahit mãm:vt nõ sit timor de recursu: sed gargarisma hoc facit vt notũ est.⁋ In cõtrariũ:illo vti nõ possumus cuius magis dubiũ de nocumento nobiliori membro timetur:sed per gargarisma timetur pulmoni nocumentuȝ:vt Auicẽ. supra fen prima.preallegato cap̃.⁊ Mes.ca.de catarro.⁋ Dicẽdũ ꝙ ex argutis questio põt solui.nã timorẽ in vsu caputpurgij ⁊ gargarismatis possumus cõparare:vel ad ipsaȝ oculoꝝ passionẽ:vel ad alioꝝ mẽbroꝝ dispõnẽ.Siquideȝ cõparet ad oculũ:dico ꝙ est maior timor in vsu caputpurgij ꝗ̃ gargarismatĳ.Ratio ex illo magis est timẽdũ in passione oculoꝝ qd̃ maiorẽ in oculis facit cõmotionẽ:sed caputpurgia sunt hmõi:vt notuȝ est.Unde ego vidi hominẽ qui ex vsu caputpurgij in obthalmia antiq̃ ĩcurrit vehemẽtem dolorẽ in fronte ⁊ radicib⁹ oculoꝝ ⁊ ꝑseuerauit plus ꝗ̃ ꝑ an- Dum 44

num: vnde addita est in malitia in oculis. Si aūt cōparent̄ ad alia mēbra plus timet̄ de gargarismate q̄ȝ in caputpurgio: q2 ex eo timet̄ pulmoni ⁊ gutturi nocumētū. ¶ Sed tu dices: ex caputpurgio timet̄ cerebro qđ est nobilius q̄ȝ pulmo. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ nō sic timet̄ cerebro ex caputpurgio sicut timet̄ gule ex gargarismate: q2 necessario gargarisma tāgit ꝑtes gule. ¶ Uel aliter ꝙ nocumentum vie aeris pōt esse maius inquātum subito occidit ⁊ suffocat q̄ȝ nocumentum qđ caputpurgium facit in cerebro. ¶ Ad rationes apparet solutio: q2 vadunt vijs suis.

¶ Et de medicamentis qdē iuuatiuis est vaporatio ex aquis tepidis cū spongia ⁊ lana. Et qn̄qȝ administratio semel facta aut bis satis sufficit. Et qn̄qȝ est necessariū vtplurimū iteret̄ ſm fortitudinē obthalmie ⁊ ei⁹ debilitatē. Cūqȝ in aqua qua fit vaporatio melliloti ⁊ fenugreci fuerit decoctio erit vltima in ꝯferendo.

¶ Hic ponit curā obthalmie q̄ȝtuȝ ad ītētionē que est resolo māe. Et p̄mo facit h̄. Scđo reuertit̄ ad cōplendū curā q̄ȝtū ad quādam ītētionē superius positā. ibi (Interdū.) Tertio quēdā cañ. spālem ponit. ibi (Et opȝ qdē.) ¶ Circa p̄mā partē notādum ꝙ Aui. tāgit duos modos euaporationis. s. euaporationē cū aqua calida vl' tepida: ⁊ euaporationē cuȝ aqua melliloti ⁊ fenugreci que due euaporationes conueniunt: quia vtraqȝ est humida.

Dum 45m ¶ Sȝ tu dices q̄re nō posuit euaporatiōes siccas: sicut ponit Hip. 2. regiminis acuto. tex. cōmē. 6. ¶ Dōm q2 euaporationes sicce nō absoluunt̄ oīno a mordicatione sicut ille que fiunt cuȝ sale vel milio: ⁊ hoc dico maxime sup oculo ꝙ est mēbrū valde sensibile. Uoluit ḡ Aui. ꝙ in obthalmia ⁊ maxime de māeb⁹ calidis vel nō frigidis māeb⁹ vt fiant euaporabilia leuia ⁊ humida vt securet̄ a mordicatione. dn̄t tn̄ iste euaporationes q2 euaporatio cū sola aq̄ est minus resolutiua ⁊ tēpat acuitatē māe calide plus: sȝ euaporatio cū aq̄ fenugreci ⁊ melliloto mag̃ resoluit̄ māȝ ꝓpter calorē fenugreci ⁊ melliloti: ⁊ iō minus resistit acuitati māerū: q2 tn̄ plus resoluit ⁊ poros aperit: ideo Aui. dixit est vltima in ꝯferēdo: ⁊ ideo tutius est incipere ab euaporatione cum aqua sola.

Dum 46m ¶ Sed tu dices est ne dr̄ia iter spongiā ⁊ lanā qn̄ eas ībibimus aq̄ calida ⁊ oculo apponimus. ¶ Dōm ꝙ sic: q2 in spōgia est aliq̄ resolutio ⁊ exiccatio. vn̄ Aui. 4. cañ. fen. 3. cap̄. de cura apatis mollis. In suba spongie sunt exiccatio ⁊ resolutio: ⁊ iō forsan melius eēt applicare p̄mo cū bombyce madefacto in aqua calida vel cuȝ lana. secundo cum spongia: lȝ de hoc nō multum curem.

Dum 47m ¶ Scđo diceret aliq̄s in qua obthalmia plurimū euaporationem iteram⁹: an in forti an in debili. ¶ Uidet̄ ꝙ in forti: q2 euaporatio fit ad doloris mitigationē: vt sumit̄ scđo regimi. acu. tex. cōmen. 1. sed in forti est maior dolor. ¶ In ꝯriū q2 multa stante mā nō dȝ iterari euaporatio: imo dimitti: vt in cōmen. 31. afor̄. 6. ꝑticu. Dolores oculoꝝ. ⁊ 2. regimi. acu. 2. cōmē. sȝ in forti obthalmia mā est multa. ¶ Dōm ꝙ obthalmia pōt dici fortꝭ dupl'r. Uno mō ex ꝑte quātitatis māe: ⁊ sic debilis erit de pauca mā: ⁊ tunc in debili obthalmia possumus plus iterare euaporationem q̄ȝ in forti: q2 si mā est multa. s. fluens augmētat obthalmiā. ⁊ iō lȝ semel aut bis facta sit euaporatio: si tu vides mām multā vnde dolor post auget̄: debes dimittere euaporationē ⁊ ire ad alia remedia sicut Gal'. facit in cōmento p̄allegati afor̄. Pauca v̄o existēte mā potes itarare ⁊ iterare euaporationē quousqȝ ꝯsumet̄ mā tota. si aūt sit fortꝭ ex parte vehemētie doloris: ita ꝙ alia dispō nō ꝓhibet vsum euaporationis ⁊ dolor indicat: ⁊ hoc q2 mā est pauca: sed multū acuta: tūc pluries poteris iterare euaporationē in obthalmia forti q̄ȝ in debili. vnde 2° ꝯtinētis. Calefacere si dolor est violēt⁹ sepius iuuat: ⁊ si dolor est paucus sufficit semel vel bis calefacē cū aq̄ ꝺcoctionis fenugreci ⁊ melliloti. Et h̄ vult Rasis 2° ꝯtinē. cap̄. 2. vbi dicit. Et si dolor est violētus pluries calefiat. ⁊ h̄ dȝ eē post bonā eūonē. Rō est: q2 ex quo ei⁹ dolor indicat nō times de alia mā que trahatur: ḡ vbi fortior dolor ibi frequētius potes ponē euaporationem quousqȝ dolor mitiget̄ vel recedat. Aliqn̄ tn̄ est ꝙ dolor acut⁹ oculo accidat de pauca mā humorali vel vētosa: ⁊ tūc ponēte te euaporatoriū cessat dolor ⁊ iterū post reuertit̄: ⁊ iterū euaporatiōe posita cessat: ⁊ h̄ pōt multotiēs ⁊ multotiens iterari: ⁊ qn̄qȝ nō iterat̄ vltra bis vel ter. ⁊ h̄ voluit Aui. cū dixit. qn̄qȝ administratio semel facta aut bis sufficit. Et qn̄qȝ est necessariū vtplurimū iteret̄: lȝ ēt dolor fortis nō recederet: sed maneret plus īdicat iterationē euaporationis q̄ȝ dolor debilis vt notū est: lȝ forsan in vna vel duabus appositionib⁹ possit accidere ꝙ remouet̄: ⁊ hec oīa īnuebat Aui. cū dicebat. ⁊ qn̄qȝ administratio ⁊c̄. Qn̄qȝ est necessariuȝ vtplurimū iteret̄ ſm fortitudinē obthalmie ⁊ eius debilitatē. ¶ Ad rōneȝ in ꝯtrariū apparet solutio: q2 in quadā obthalmia forti plus iteramus euaporationē: ⁊ in q̄dā obthalmia debili plus vt apparet.

¶ Interdum preterea super frontem liniūtur apocrustica ⁊ proprie cum via effusionis materiei est velamē extrinsecum. Et hec quidā apocrustica sunt sicut cortices bathece proprie ⁊ sicut sief memithe ⁊ sicut feluzabaragi ⁊ aloes ⁊ semen rof. ⁊ crocus ⁊ sarcocolla ⁊ que sunt sicut aqua solatri ⁊ aqua virge pastoris: ⁊ silr̄ rānus ⁊ sauich ordei ⁊ solatrum ⁊ cydonium.

¶ Hic Aui. reuertit̄ ad cōplendū curā q̄ȝtum ad quādā intētionem superius positā que est ꝓhibitio cursus māerū. Docuit eñ Auicē. ꝓseq curā q̄ȝtuȝ ad illā intētionē īcidēdo arterias timpoꝝ vel frōtis: talis aūt ꝓhibitio cursus pōt fieri per stiptica apposita frōti. ēt. A. docuit curā obthalmie q̄ȝtuȝ ad intētionē que est māeruȝ rectificatio: que qn̄qȝ fiebat cū albumine oui: ⁊ dicebat̄ ibi q̄ȝtum ad vnū modū exponendi ꝙ illud fiebat maxime in p̄ncipio. Cōplet ḡ hic Aui. curā que in p̄ncipio cōpetit: ⁊ hoc q̄ȝtum ad ītentionē que est repercussio māe: nō docet aūt hic Aui. quācūqȝ vel qūocūqȝ facere repercussionē: sed per medicinas fronti appositas que repcutiunt ⁊ ꝓhibēt māerū trāsitū. Primo ḡ in gn̄ali mag̃ ponit cañ. q̄ȝtuȝ ad hāc ītentionē: ⁊ ponit medicinas que ad illā ītentionē ꝓducūt. Scđo mag̃ in spāli. ibi (Qȝ si superfluitas.) Tertio ānectit quēdā cañ. ibi (Et oȝ qdē vt assidue oculus.) ¶ Dicit p̄ ꝙ aliqn̄ sup frontē apponunt̄ apocrustica. i. stiptica repcussiua ⁊c̄. ¶ Notādū ꝙ plurima ex his que hic dicunt̄ sunt exposita superius. 4. ca. batheca. i. melon. sief ⁊c̄. supra declaratū est qd sit sief memithe ⁊ qd feluzabaragi. rānus ſm quosdā est spēs rubi. rubus aūt est fridus ⁊ siccus ⁊ stipticus: vt Aui. in scđo. sed Serapio distincta facit capitula. potest tn̄ dici ꝙ est spēs rubi: q2 spinosa herba est vna spēs rāni: ⁊ est ſm Simonē herba de qua fit lyciū. Unde lyciū fit de feluzabaragi vel de ranno. ita v3 sentire Simon ianuensis. Sauich ordei fit ꝓprie ex ordeo nō maturo: cū accipit̄ ⁊ torrefit parūper: ⁊ manifestū est ꝙ est frigidū cuȝ aliqua stipticitate: ideo reprimit cholerā: vt Simon ponit: ⁊ de tali sauich ordei hic intelligit Aui. Est eñ alius modus sauich quē docet facere Rasis in Almāsore. cap̄. de fluxu ventris. cap̄. 72. noni. ⁊ alius ſm Auer. 5. colliget. ca. 31. de quibus nō est hic sermo.

¶ Dubitat̄ vtrū in fluxibus materierū ad oculos possumus applicare fronti medicinas stipticas repercussiuas. ¶ Et videtur ꝙ nō aucto. Gilberti. lib. 3. cap̄. de dolore oculoꝝ. vbi dicit non apponat̄ in cornu capitis aliqd repercussiuū violēter: ne repercutiat̄ materia ad neruos obticos: ⁊ fit causa ꝑpetue cecitatis. Amplius oleū rosatum ꝓhibitū est superius: ergo ⁊ medicine stiptice repercussiue eadē rōne debēt ꝓhiberi. ¶ In ꝯtrariū est hic Aui. ⁊ Mesue de cura obthalmie. ⁊ Rasis scđo cōtinentis cap̄. 1. ⁊ 2. ⁊ Halyab. 5. practice. 34. cap̄. ¶ Solutioneȝ huius dubij īnuit Auicē. ¶ Propter qđ notandum ꝙ fluxus materierū ad oculuȝ vel est per vias extrinsecas. s. iuxta cutim ⁊ extra os capitis: vel est per vias ītrinsecas. s. sub osse capitis. Siquidē fit per ītrinsecas vias nō debēt apponi stiptica vel repcussiua fronti. Ratio est: q2 huiusmodi stiptica nō minus impellunt mām versus neruos obticos q̄ȝ repellant ab eis: vt notū est ei qui nouit situȝ neruoꝝ obticoꝝ per anathomiaȝ. de tali autē repulsione est vehemens timor: q2 materie que ad neruos obticos trahunt̄: figuntur in nobilioribus ⁊ ꝓfundis partibus oculoꝝ: vt tandē impossibile sit aut difficile eas remouere: ⁊ sic loquebat̄ Gilbertus. Si v̄o materie fluunt per partes exteriores: dico ꝙ haruȝ medicinarū stipticarū appositio cōfert. Ratio est: q2 pōt mām repcutere versus partes a q̄bus fluit: ⁊ pōt sufficienter venas coartare per quas materia transit: vnde ꝓhibet̄ a transitu. vnde Auicē. interdū liniunt̄ apocrustica. ⁊ proprie. i. tunc cum via effusionis materie est velamen extrinsecum. Notandum tamē ꝙ quādoqȝ posset nocere: vt cū multa materia cōtineret̄ a partibus frontis vsqȝ ad oculos. stiptica eniȝ illā materiam versus oculū cito exprimerent. vnde Mesue loquens de huiusmodi stipticis frōti appositis ꝓprie si materia fluxerit per vias extrinsecas: dicit. verum interdū nocēt: quoniā que iam descendit: mām aggregant ⁊ constringunt in tunicas oculoꝝ ⁊c̄. Cognoscere autē istud est de estimatione medici. Oportet eñ ꝙ medicus in sua mente liberet qđ sit maius periculū: an fluxus multe materie ad oculū qđ posset per medicamen stipticū remoueri: an impulsio alicuius partis materierū versus oculū qđ etiā facit stipticū fronti applicatū. ¶ Notandū vlterius ꝙ in corporibus macre frontis ⁊ subtilis cutis impressio harū medicinarū stipticarū est fortior ⁊ melior: vnde in homine habente cutim grossaȝ ⁊ frontem carnosam plenā: ista nec ita p̄munt nec sunt ita secura: q2 humiditates multas quas ibi īueniūt versus venas ⁊ oculū p̄us exprimūt: ꝯsidera ergo illud. ¶ Ex quib⁹ apparet solutio ad ꝯtraria.

Ad rõnẽ possumus dicẽ ꝙ eo mõ quo dictũ est de istis stipticis eodẽ mõ dicaꝫ de oleo rosato: vnde hec qõ cõplet illaꝫ. Vel alr ꝙ oleũ rosatũ appositũ fronti in mãebus calidis nõ est ita cõueniẽs sicut medicine stiptice quas ponit Auic. vt galla balaustia ⁊c. Rõ huius est: qr pmo lꝫ oleũ rosatũ repcutiat: nõ tñ succedit cũ tanta stipticitate vt teneat vias clausas sic faciũt pdicte medicine: imo oleũ rosatũ quis sit stipticũ: tñ remollit actualr nec est tam vehemẽter stipticũ. Scõo lꝫ in oleo rosato ponaꝫ aliq̃ resolo: nõ tñ ita ꝯsumit mãs per viã exiccatiõis sicut faciũt pdicte medicine.

Qr si superfluitas fuerit vehementis caliditatis ⁊ tenuitatis administrẽt epithimata vehemẽtis stipticitatis sicut de gallis ⁊ de balaustijs ⁊ tribul ⁊ emplastrũ ex eis cursibꝰ fluxuũ adhibitis hꝫ maximã efficaciaꝫ: ⁊ hoc qdẽ cum materia fuerit calida. Sed si fuerit frigida: tunc fiant ex eis que exiccant ⁊ constringunt ⁊ cõfortant membrum cum calefactione sicut epithimata ex sambaco ⁊ sulphure ⁊ baurach.

Hic ponit cañ. magis spãles in hac intẽtione qui sunt fm diuersitatẽ materierũ. Et pmo in calida. Scõo in frigida. ibi (Sed si fuerit frigida.) Qõ dicit est notũ: ⁊ cã eius. Tribulus herba est frigida ⁊ sicca: notificata bene a Serap. Aui. võ vocat euꝫ hasech in scõo cañ. Sambacus. i. bieseminũ. Baurach est spẽs salis.

Et oportet quidem vt oculus assidue mundificetur a lippitudine ex lacte distillato in ipsum ⁊ laua ipsum albumen oui. Qr si tactus fuerit necessarius oportebit vt sit cum facilitate.

Hic addit quẽdã cañ. pcipiẽs lippitudinẽ ab oculo mũdificari: ⁊ cã est qr eius pñtia malũ quẽdã sensum inducit ⁊ nocet: vñ Auic. ĩfra. In lippitudinis mũdificatione est doloris alleuiatio. Considerandũ ꝙ lrã que dicit ex lacte: põt duplr exponi. Uno mõ ꝙ lippitudo laueꝫ cum lacte aut cum albumine oui: qr sunt lauatiua et a mordicatione remota. Alio mõ ex lacte. i. lippitudine que fit ex lacte. lac enĩ ⁊ albumẽ ꝯuerti possunt in quãdã sorditiẽ in partibꝰ oculoꝝ quã remouere opꝫ: que sordities ĩproprie diciꝫ lippitudo. Scõo notandũ ꝙ tactus oculi fit vel stilo vel digitis subleuãdo palpebras. Modũ aũt subleuãdi Jesus Haly docet trac. z. 1. cap. dꝫ fieri cũ facilitate ne oculus molesteꝫ. In hoc eniꝫ oculista dꝫ eẽ intẽtus ⁊ nõ frequẽter oculũ tangat: si est enĩ possibile: vnde scõo ꝯtinẽtis cap. z. Eleuatio palpebrarũ sepius inducit dolorẽ.

Dum 49m Dubitaꝫ cũ quo sit melius mũdare lippitudinẽ ab oculo. Uidetur cuꝫ albumine oui ⁊ lacte de mente Aui. In ꝯtriuꝫ vĩ Rasis. 9. Almãsoris ca. 5. qui docet abstergere cũ cotto ĩfuso in aq̃. Dõm ꝙ mundificãtia lippitudinẽ debẽt diuersificari fm diuersitatẽ materierũ ⁊ fm diuersitatẽ tempoꝝ obthalmie. Scõm diuersitatem qdẽ mãerũ: qr in mã calida lippitudo dꝫ abstergi cũ albumine oui vel lacte. In mã aũt frigida dꝫ lauari cũ cotto ĩfuso in aq̃ calida. s. calida actu ⁊ virtute: qr in aq̃ decoctionis camomille vl ꝯsimiliũ. Scõm diuersitatẽ tempoꝝ: qr si mã est in fluxu põt abstergi cum albumine oui ⁊ lacte: vel cotto ĩfuso in aqua. s. rosata. fluente enĩ mã aliq̃ pars põt in lippitudinẽ ꝯuerti. Si aũt mã quiescit in loco ⁊ intenderemus ad cõplementum maturationis posset lippitudo abstergi cũ aqua calida actu vel potẽtia. Si aũt est iaꝫ declinatio: cũ solo cotto põt abstergi: qr exiccat. Et iõ auctões ad diuersa respicientes diuersimode docent abstergere. vñ Jesus Haly tract. z. 35. ca. cũ simplici cotto docet mũdificare qõ maxime credo cõuenire in lippitudine declinationis: lꝫ ipse in quocũqꝫ tpe ꝓcedat. vñ dicit. Et opꝫ facere ad mundificationẽ ⁊ abstersionẽꝫ ab oculo semp ꝙ inuoluas super stilum subtilẽ cottũ: ⁊ munda cum eo.

Et oportet si fuerit obtbalmia vehemens vt fiat flobothomia vsquequo timeatur lippotomia: sanguinis nãqꝫ emissio plurimi sanat in hora.

Superius Aui. posuit cañ. gñales curationis obthalmie quãtuꝫ ad sex ĩtẽtiones dictas: hic ponit cañ. curationis q̃tũ ad ĩtẽtionẽꝫ septimã que est intẽtio euõnis mãe. Notandũ tñ qr Aui. supra de euõne mãerũ cañ. multũ gñalẽ posuerat in pncipio capituli: ideo hic ponit cañ. qui est illius cõpletiuus ⁊ est declaratiuus: ⁊ qr euacuatio mãerũ est pmũ ad qõ opꝫ ĩtẽdere in obthalmia: vel est pncipale ex quo rectificatur vsus alioꝝ remedioꝝ: ideo ponit cañ. in vsu resoluentiũ repercutientiũ simul cũ canonibꝰ euõnis mãeruꝫ per flõmiã vel pharmaciaꝫ. Repercussiones. n. neqꝫ resolutiones neqꝫ alia remedia localia pñt fieri debite nisi euõnibꝰ mãerũ pcedentibꝰ vt prehabitũ est. Prius ḡ ponit cañ. in euõne per flõmiã ⁊

pharmaciã. Scõo ponit cañ. in vsu medicinarũ localiũ post hoc. ibi (Et in vaporatione qdeꝫ.) Prima in duas. Primo ponit cañ. in flobothomia. Secundo in pharmacia. ibi (Nature võ lenitas.) Prima in duas. Primo ponit cañ. in flobothomia. Scõo in vsu colyrioꝝ post eam. ibi (Et opꝫ.) Quid dicat patet.

Dubitaꝫ vtꝝ in obthalmia vehemẽti cõpetat flõmia. Uideꝫ ꝙ nõ: qr obthalmia vehemẽs est illa in qua est vehemens dolor: sed in dolore vehemẽti nõ cõpetit flõmia: qr dolor vehemẽs põt fieri a vẽtositate grossa: vt supra Aui. ⁊ Gal. 13. terapẽ. vlti. ca. sed in dolore a vẽtositate nõ cõpetit flõmia: ĩmo remedia pcipiunꝫ resolutiua vẽtositatis: vt Auicẽ. infra cap. de obthalmia a vẽtositate: ⁊ Gal. pallega. cap. In ꝯtriũ Aui. hic ⁊ Rasis z° ꝯtinẽtis vbi cõcordans cũ Aui. dicit. in violẽti obthalmia pmo minutio fiat ⁊ extrahaꝫ tãtũ de sanguine vsquequo debiliteꝫ patiẽs si est virtꝰ fortis. Dõm ꝙ obthalmia põt dici vehemens siue magna duplr. Uno mõ ex parte essentie: qr. s. sit magna apostematio de mã multa: et tunc si mã est sanguinea vel illi ꝓpinqua ꝓut plurimũ ꝯtingit cõpetit flõmia copiosa. Rõ est: qr talis flõmia põt illã multitudinem euãre ⁊ nõ alia euãtio ꝓprie. vnde sanat in hora. i. subito. ⁊ ideo si virtus ꝯsentit vsqꝫ ad lippotomiã euacueꝫ. s. in multa quãtitate: sicut fecit Gal. ꝓcuratori cuiusdã diuitis Romani habẽti in oculo flegmonẽ maximũ a quo pma ablatione tres libras sanguĩs eduxit hora diei qnta: hora võ nona vnã librã vt ipse scribit in suo lib. de flõmia. sũma scõa doctrina. z. cap. 5. qõ etiã affirmat Rasis z° ꝯtinẽtis cap. z. Causa aũt ꝓpter quã humor faciẽs obthalmiã magne quãtitatis vtpluriműꝫ est sanguis vel humor in sanguine est: qr sanguis est humor maxime inter alios paratus in q̃to peccare ꝓut dicunt cõiter medici. Si eniꝫ esset a mã a sanguine depurata talis euãtio per flõmiã nõ cõpeteret: vt supra visum fuit. Alio mõ põt obthalmia dici magna ex parte accidẽtis ⁊ maxime ex parte doloris: qr si sit dolor vehemẽs intolerabilis: ⁊ tũc vtplurimũ cõpetit flõmia copiosa. Rõ est: qr dolor vtplurimũ fit ex mãebꝰ multis ad oculũ fluentibꝰ. Iste aũt sunt sanguinee vel sanguini miste: in taliũ aũt diuersione maxime cõpetit flõmia: ⁊ si talis dolor eẽt de mã vẽtosa: ⁊ esset valde vehemẽs: lꝫ ex parte cause ꝯiuncte nõ cõpeteret: tamẽ ex parte eiꝰ qõ timeꝫ cõpetit flõmia. Timeꝫ autẽ ne ex acutissimo dolore fluant mãe ad oculũ: ⁊ illum vehementer apostement: ad hoc ergo ꝓhibendũ facimus flõmiã. Ex qbus apparet ꝙ in obthalmia vehementi vtplurimũ flobothomia cõpetit copiosa: sicut in alijs fortibꝰ doloribꝰ. vnde Gal. in cõmento. z3. afoꝛ. pme parti. Que egerũtur. dicit. In forti dolore nulla est melior medicina hac defectione. i. euacuatione vsqꝫ ad defectionem. Ad rationem in contrarium est iam solutum. Dubm 50m

Et oportet inquantũ possibile est vt retardeꝫ in obthalmia colyrioruꝫ administratio vsqꝫ ad tres dies: ⁊ sufficiat regimen predictũ ex euacuationibus ⁊ attractione materieruꝫ ad extrema: ⁊ in mora quã diximus locoꝝ ⁊ dispositionũ. Deinde si post illud administretur colyrium non erit malum: plerũqꝫ enim sanaꝫ ab obthalmia his rebus absqꝫ cura alia.

Hic Aui. pcepta flõmia ponit cañ. in vsu colyrioꝝ: ⁊ vult ꝙ vsqꝫ ad tres dies nõ administrenꝫ colyria: sed sufficit tibi regere infirmum cũ euõne ⁊ tractu ad ꝯtrarium. Et in mora locoꝝ. i. faciendo ipm morari in locis superius dictis. s. in locis obscuris. Et dispositionũ. i. faciendo ipm stare dispositũ: vt supra dictuꝫ est: vt eleueꝫ puluinar. vel dispositionũ. s. per regimen dictũ superius. Dubm 51m

Dubitaꝫ vtrum a pmo die obthalmie vel scõo possimus administrare colyria. Uideꝫ ꝙ sic per Halyab. 5. practi. 34. ca. vbi post flõmiã dicit. vtere medicaminibꝰ que acuitatẽ sedent ⁊ calorẽ mitigent ⁊ molliant ⁊ clarificent vt albumen oui tenue illi instilla et colyriũ albũ. Et post multa remedia dicit. hoc vsqꝫ in diẽ fac tertiũ. ḡ vult Halya. añ diẽ tertiũ ĩponi posse colyriũ albũ. Itẽ Rasis z° ꝯtinẽ. ca. z. aucto. Gal. vbi post flõmiã vsqꝫ ad diẽ tertiũ docet ponere in oculũ sieꝫ albũ. Itẽ Serap. tracta. z. cap. 1. distillemꝰ in pncipio albumẽ oui subtile ⁊c. ⁊ subdit fm hãc similitudinẽ ꝯfert lac mulieris qñ distillaꝫ in oculo solũ: ⁊ cũ sieꝫ albo. Sed albumen oui statim pmo die poni põt: ḡ sieꝫ albũ. Itẽ Gal. in libro de flobothomia. sũma. z. ca. 5. die sequẽti ad flõmiã ĩmisit colyriũ in oculũ. ḡ si ego flõmiã facio die pma potero die sequẽti. s. scõa colyriũ imponere. Amplius Alexãder de cura flegmonis oculoꝝ ex sanguie post flõmiã suis colyrijs vtiꝫ nõ solũ in oculo sed extra oculũ. Itẽ Mesue ca. de obthalmia. vbi dicit. Post diẽ vtendũ distillatione sieꝫ albi. Probaꝫ rõne: qr in pncipio obthalmie cõpetũt repcussiua: sed colyria q̃dã sunt repcussiua ⁊ mitigatiua doloris: vt ponũt auctores: ḡ ante tres dies cõponũt colyria. In ꝯtriũ Aui. cũ dicit.

Retardeꝫ

Retardet in obthalmia colyrioꝝ administratio vsq; ad tres dies. In cōtrariū est Rasis scḋo ꝯtinen. vbi dicit. Dicit nō sunt curandi oculi dolētes ex colyrijs nisi post tertiū diē. ¶ Ad solonem dubitationis preintelligendū ꝙ hic ꝑ colyria debemus ītelligere ea que in oculū colant prius existentia dura in formā sief ꝯfricata cū albumine oui vel alio possunt colari in oculū: lꝫ ēt ꝑ colyria possum⁹ intelligere oē qḋ in oculū colat: vt apparebit. ¶ Cōsiderādū etiā ꝙ hic nō fit qḋ de colyrijs frigidis reꝑcussiuis quoꝝ vsus ē ī materiebus calidis: ⁊ talia colyria vocant cōiter colyria alba: ⁊ hoc ꝑꝑ cerusam q̄ ea dealbat: ⁊ ꝑꝑ amilū. Ista aūt colyria lꝫ sint multarū descriptionū: quedā tame ex eis fiūt cū opio: ⁊ quedam sine opio ⁊ vere nō īuenies ab auctoribus colyriū. i. sief albū sine opio descriptū. Hic ergo nō fit qḋ an opiata colyria in pn° ante tres dies cōpetāt: sed an alia colyria alba que sunt sine opio in quibus est virtus reꝑcussiua īfrigidatiua ⁊ applanatiua siue remissiua acuitatis materieꝝ cōpetāt ante tres dies: sicut colyria facta ex sief: in quibus recipit cerusa ⁊ amilū ⁊ albumē oui. vel cerusa ⁊ amilū ⁊ gūmi arabicū dragagantū ⁊ albumē oui. vel cerusa amilū sief memithe ⁊ albumē oui ⁊ ꝯsimiles istis. Rasis vo scḋo ꝯtinē. ca. z. docet facere sief albū ex cerusa suffumigata cū camphora liniēdo ex ea vitreū: ⁊ suffumigādo cū cāphora pauca tribus vicibus: de qua recipiat ꝑs. j. amili ꝑtes. v. gūmi dragagāti partes. vj. coadunētur cū aqua rosa. est mirabile. ¶ His ꝑmissis dico ꝑ ꝙ regulariter operātes in obthalmia a pn° nihil approximare debemus oculo. voco aūt regularē oꝑationē que sine aliquo nocumēto finē cōsequit que vocat infallax operatio: vt pōt sumi. 14. terap. Huius rō est: q2 a pn° aliqd oculo approximātes si resolutiuum est magis attrahimus. si aūt reꝑcussiuū est mām que de se ab oculo trāspiraret retinemus. ¶ Sciendū tñ ꝙ apostemata oculoꝝ in hoc differunt ab apostematibus reliquoꝝ mēbroꝝ extrinsecoꝝ: q2 ab apostematibus oculoꝝ paratū est fluere aliqd statim ꝑꝑ cutis tenuitatē: sꝫ ab alijs aꝑatibus q̄ sunt sub cute nō: vt supra dcm̄ fuit. hmōi ergo colyria repercussiua mām hmōi exire ꝓhibēt: ⁊ iō regulariter operātes nihil reꝑcussiuum a pn° oculo apponē debmus. hāc aūt regularē oꝑationē nō accidit nos facē nisi qñ obthalmia est de mā benigna ⁊ pauca: q̄ per flobothomias ⁊ euacuatiōes alias ⁊ fricationes ⁊ alio bono regimine remouent absq; hoc ꝙ oculo aliquid applicet. vñ Auic. tardet colyrioꝝ administratio vsq; ad dies tres: ⁊ sufficiat regimē ꝑdictū ⁊c. Plerūq; enim sanat obthalmia his rebus absq; cura alia. s. locali ad oculū. ¶ Dico scḋo ꝙ coacti cū localibus remedijs statim a pn°. s. ante tertiū diē apponimus medicinas reꝑcutientes oculo. Ista autē coactio est ꝑꝑ obthalmie vehemētiā: vñ dubitamus de magna apostematione: ⁊ tūc tutius a quo possumus incipere est emplastrare oculū cū frigidis rebus in materieb⁹ calidis. Scḋo si nō sufficit in oculū instillamus albumē oui subtile. Tertio si hoc nō sufficit ponimus sief albū colyrizatū cū albumine oui. Hoꝝ cā est: q2 oculus mēbrū est subtilissimū qḋ valde patit ex reb⁹ eū tāgētib⁹: ⁊ tāto magis quāto magis sunt dure vel aspere: aut aliū excessum habētes: ergo si cogeris oculo approximare medicinas reꝑcutientes ⁊ potes hoc facere absq; oculi molestia melius est illud facere. hoc aūt fit emplastrādo suꝑ palpebrā. Si aūt opꝫ itus in oculū aliqd mittere est meli⁹ incipere ab eo qḋ minorē faciat molestiā: sicut est albumē oui vel aq̄ ro. ⁊ hmōi leuia. Colyria aūt ex sief que sunt magis dura ⁊ aspera oculo q̄ sit albumē tardi⁹ approximari īdicāt: ⁊ iō nō pñt īponi qn aliquā molestiā oculo faciant. vñ Rasis. z. cōtinētis. c. z. dicit. Colyriū dꝫ poni ⁊ dimitti ꝑ horā donec cesset dolor: ⁊ secūdario supponat. s. eodē mō q2 multa cōtinuatio colyrioꝝ nocet visui: ⁊ ꝓpter hanc cāz prohibent medicine que in forma pulueris administrātur. Et dꝫ ab eis medicus cauere in pn°. vñ Rasis. z. cōtinētis. Oēs pulueres sunt mali in pn° obthalmie ⁊ pustulaꝝ. Hoc ēt īnuebat Mesue. c. de cura obthalmie. vbi dicit. In morbi pn° reꝑcussiuis vtēdū ē ⁊c. administrāda sunt igit in pn° si mā fuerit calida que materiei acuitatē ⁊ inflāmationem reprimāt: qualia sunt portulaca trita ⁊ supposita ⁊ endiuia ⁊ solatrū ⁊c. distillet aūt in oculis lac mulieris ⁊c. Ecce ꝙ Mesue primo docet applicare res frigidas extra: deinde docet in oculū instillare albumen ⁊ tertio docet colyrijs vti: vt ibi apparet que dicta sunt de mente Rasis. 9. Almāsoris caꝑ. de cura obthalmie caꝑ. 15. ꝑ docet īsistere cū euacuationibus ꝑ flobothomiā ⁊ pharmaciā sperās ꝙ cū istis curet. si aūt nō sufficiūt ista: docet approximare sief. hoc aūt est cū transierint dies: q2 certū est ꝙ flobothomia ⁊ pharmacia in vno die nō possunt expediri: nisi forsan vehemēs esset necessitas. Sciendū tñ ꝙ lꝫ ꝑdictus ordo sit ꝺm ītētionē medici: in actu tñ operis nō semꝑ talis ordo seruat circa hūc hoiez: imo qñq; statim in ꝑma die facta flōmia cogimur īcipere a colyrio albo: ēt cū opio ꝑꝑ vehemētiā obthalmie vt dicet: aliqñ cogimur īcipere ab albumine oui: cū nō est multa vehemētia. aliqñ vo a solis qbusdā frigidis extra cū credimus illa posse sufficere. aliqñ nihil oculo approximātes cōsidētes de cura obthalmie ꝑ euacuationē sine alio remedio. Auctores igit medicine qñ ꝯsiderauerūt obthalmiā securā benignā ꝑceperunt nihil a pn° poni: nec apponi colyriū vsq; ad tres dies. qñ aūt ꝯsiderauerunt obthalmie vehemētiā ꝑceperūt statim vti a pn° colyrijs. sed qñ ꝯsiderauerūt viā mediā: q2 noluerūt fortiter reꝑcutere: neq; voluerūt oculū dimittere absq; defensiōe tāgēte cū ꝑceperunt in h̄ rē securā. s. albumē oui. vñ Jesus Haly ca. 35. Nō opꝫ vti ī ꝑmis dieb⁹ nisi albumīe oui qḋ est vtile in pn°. ⁊ Gal'. 13. theo. vlti. ca. laudat illud in hac itētione. ¶ Sꝫ tu dices q̄re ponit termin⁹ dieꝝ triū: ēt post dies tres colyrio pñt vti. ¶ Dōm ꝙ auctores ꝯsidūt ꝙ in spatio triū dierū sit facta euacuatio tā ꝑ flōmiā q̄ ꝑ pharmaciā ⁊ ventosas ⁊ alia si expedit. Cōsidūt ēt ꝙ in h̄ spatio recesserit obthalmia: si fuerit de mā benigna. Si ḡ nō recesserit nec ē in declinatiōe tūc imaginādū est ꝙ sit in via augmēti. vñ cōpetunt colyria resolutiua ⁊ reꝑcussiua sicut est colyriū factū ex sief albo. Rab. 9. Almās. vñ Almāsor ibidē ꝙ si ista nō suffecerūt sief albū in lacte ⁊c. ¶ Notādum tñ ꝙ in istis colyrijs administratis post tertiā diē nō posset dari alia regula nisi hec ꝙ talis debēt eē virtutis qualē vides dispōnez in oculo scilꝫ de fluxu multo mãe vel pauco: ꝯ dolore acuto vel debili: ⁊ de alijs a te ꝯsiderādis. vñ Aui. absolute dixit si post illud administretur colyriū ⁊ nō dixit hoc colyriū vel illud. ¶ Huic tñ dubitationi ꝯsueui aliter rñdere. s. ꝙ añ tertiū diē nō debēt administrari talia scilꝫ resolutiua: ⁊ hoc vtplīmū: q2 vtplurimū obthalmia est in pn° ante tertiū diē: sed post tertiū diē pñt admīstrari colyria hñtia de virtute resolutiōis. Ex qbus soluūtur auctoritates in ꝯriū. Auctores eni q ꝓhibēt colyria añ tertiū respiciūt oꝑationē vel ītētionē regularē oīno vel magis regularē. Qui aūt ꝯcedūt illa hñt ītētionē sumptā a vehemētia obthalmie. Ad auctoritatez Gal. in lib. de flōmia. dōm ꝙ illa auctoritas nō est ad ꝓpositū: colyriū enim qḋ Gal'. īposuit fuit ēt resolutiuū: ⁊ nō fuit in pn° obthalmie: īmo iā sibi trāsiuerāt. zo. dies. Ad rōnē cū dr cura obthalmie in pn° est reꝑcussio. dōm ꝙ verū est īdicatiōe sumpta ab eēntia egritudinis que est aꝑa: sed īdicatiōe sumpta a nā ꝑticule patiētis qñq; ista intentio nō sumit vel cū executiōe nō ponit. vñ Aui. infra post illum sermonē dicit. verum exigitur ꝑꝑ mēbrum superflua facilitas.

¶ Nature vo lenitas est res que est necessaria: immo etiam necessarium vt solutione educat humor dominans sanguini post flobothomiam.

¶ Hic. A. ponit cañ. in pharmacia tā in se q̄ in ordīe ad flōmiam.

¶ Dubitat vtrū in obthalmia stāte īdicatione flōmie ⁊ pharmacie Du^m 52^m
debeat ꝑcedere flōmia vel pharmacia. ¶ Ur ꝙ flōmia ꝑ. A. h. Itē eūo cōis dꝫ añcedere: vt Mesue in suo de appropriatis. c. de soda sꝫ flōmia est cōis humoꝝ euacuatio: vt Aui. li. z. fen. 1. c. de canonib⁹ curationis egritudinū cerebri. ¶ In ꝯriū vr modus loquēdi. A. in pn° capl'i cū lenitatē nāe ꝑmisit flobothomia dicēs. Assiduatio lenitatis nāe ⁊ flōmia ⁊c. Itē qḋ addit ī malitiā alioꝝ humoꝝ peccātiū nō dꝫ ꝑmitti: sꝫ flōmia addit in malitiā: q2 si sint frigidi euacuato sanguine magis īcrudant: si aūt sint calidi ebulliūt: vt ponit A. ꝑ cañ. fen. 4. de flōmia. ¶ Ista qḋ ī ꝑncipijs vlibus est valde ꝓlixa: hic tñ breuiter dicet inquātū oculistis ꝑtinet: dicēdo qñ qualr ⁊ qd de facto habeāt agere. Dico ḡ ꝙ mā que īdicat euacuari per pharmaciā large sumēdo nomē pharmacie: vel est in ꝑtib⁹ stōchi ⁊ intestinoꝝ: vel est circa venas: vel in mēbris remotis. Sigdē sit circa faciē stōchi ⁊ītestinoꝝ ita ꝙ sufficiat ī illi⁹ eūone solū clystere vel cassia: vel syrupus violatus: vel hiera simplex ⁊ sil'ia: dico ꝙ regulariter illius mãe euacuatio dꝫ ꝑmitti. Rō est: q2 flōmia ē vtilior subsequēs: q2 nō erit timor de tractu illoꝝ humorū in venas. Et ꝺm hūc modū cōiter ꝑcipit clystere ante flōmiā. Dixi aūt regulariter q2 coacti subito flobothomam⁹. Si eni vides subitū fluxū humoꝝ ad oculū vñ apparēter aꝑatio ⁊ dolor crescit: quāuis īfirm⁹ hēat in vētre feces siccas vel humores. credo melius eē subito flobothomare eū stātibus alijs ꝯditionibus: ⁊ quacunq; hora siue de nocte sit siue de die ante cibū vel post. Et rō hui⁹ est. Nā qñ iminet ꝑiculū maius qḋ pōt tolli lꝫ cū aliqua lesiōe medicus dꝫ illi ꝑiculo ītendere: q2 semꝑ ītēdit ad id qḋ est magis suspectū vt Auic. ꝑmo cañ. fen. 4. 1. ca. Magna aūt apostematio oculi magnū ꝑiculū est: cui pōt ꝑ flobothomiā subueniri: lꝫ aliqualiter noceat qñ sit stiptico vētre ⁊ humoribus aliqbus ibi stātibus: tñ iuuamētum est maius. eo eni tꝑe quo fieret clystere vel quo expectaret cassie operatio obthalmia ꝯfirmari ⁊ magnificari pōt. Uidi enim hoiez qui in spatio vnius hore de ꝑua rubedine oculi ꝑꝑ guttā sudoris qui in eū ītrauit ꝑmutatus est ad obthalmiā magnā valde ex qua tādē facta ē cornee ruptura. Si āt mā sit in venis ꝓprie post epar ⁊ in mēbris remotis: tūc vel humores in sanguīe equalr peccant vel inequaliter. Sigdē equalr dꝫ flōmia fieri ꝑ: q2 flōmia est euacuatiua talis diūj humoꝝ: vt Aui. 1. cañ. fen. 4. c. de flōmia. postea

debet dari pharmacia si videt necessitas eius: q facta flõmia põt
ꝯtingere ꝙ alicuius humoris peccatũ per se ostẽdit. Si aũt humo
res inequaliter peccẽt: imo alij humores a sanguine distincti pec
cẽt in venis vel extra venas: tũc vel euacuatio dz fieri forti medi
cina: vt est elleborus vel collogntida ⁊ similia: ⁊ sic debemus a flo
bothomia incipe: q fortis pharmacia sanguinẽ exuberantẽ cõmo
ueret ⁊ posset inducere ꝑiculũ suffocationis: ⁊ iõ melius est prius
flõmare quãuis in hoc aliqđ nocumẽtũ sequat: q illi hũores post
flõmiã fiũt aliqualiter magis maligni: tñ hoc est minus nocumen
tũ ꝙ̃ illud. Illa tñ flõmia nõ dz eẽ copiosa sꝫ tãta que securet a no
cumẽto pharmacie fortꝭ. ⁊ post pharmaciã poterit iterari flõmia.
Si aũt hũores isti leui solutiua medicia possent educi: q ipsi eẽnt
multũ apti euacuatiõi ex ꝑte dispõnis sube eoꝝ ⁊ ex ꝑte locorũ: q
essent in venis ⁊ nõ multũ pulsi in mẽbra: tũc ꝑmo dz dari pharma
cia: ⁊ hoc q ex ipsa nõ timet in sanguine agitatio cuꝫ sit medicina
debilis: vt. v̆. g. reubarbarũ vel fumus terre: ẽt q effugimus nocu
mentũ qđ humores incurrerẽt sanguine euacuato qđ nocumentũ
est icrudatio si sunt frigidi: vel ebullitio si sunt calidi. Hec oĩa col
ligunt ab Aui. 1. cañ. fen. 4. ca. 4. Ex qbus ꝯ̃ria soluunt.

Et in vaporatiõe quidẽ nõ existit bonitas añ mũdi-ficationẽ neqꝫ in balneo. Et qñqꝫ fit illud cã attrahen-di mãm plurimã cooperiẽtẽ tunicas oculi.

Hic Aui. ponit cañ. in vsu remedioꝝ localiũ. Et ꝑ̊ in vsu resoluen
tiũ. Scđo i vsu reꝑcutiẽtiũ. ibi (Et opꝫ vt i ꝑn° nõ administrẽt ⁊c̃.)
Tertio in eis iterum resumit. ibi (Resolutiua v̊o in principio.)

Du^m 53^m Dubitat vtrũ in euaporatiõe sit bonitas ante mundificationem.
Ur ꝙ sic: q auctores docẽt eã facere tẽtatiue. Itẽ possibile ẽ ꝙ
cũ ea cura ꝑficiat: vt põt sumi in cõmẽ. z. regi. acutoꝝ. cõmento. 1.
In ꝯ̃rium Aui. Dõm ꝙ vel es certus de repletiõe in corꝑe vel
nõ es certus. Siqdẽ sis certus nõ ꝯuenit euaporatio. Rõ ẽ: q plus
trahet de mã ꝙ̃ resoluat. vñ. z. regiminis acutoꝝ. 1. cõmẽ. Euapo
ratio attrahit ad locũ morbi ex sanguie plusꝙ̃ resoluat: qm̃ de nã
reꝝ calefaciẽtiũ in nã sua est sicut ipe resoluũt rẽ retentã in mem
bris qb⁹ appropinquat. silr ẽt attrahũt ad ea illud qđ iueniũt suꝑ
fluũ in mẽbris viciñãtibus eis. Ex attractione aũt multa materie
rũ fit augmẽtatio obthalmie: ⁊ hoc intẽdebat Gal. 13. tera. vlti. ca.
Euaporatiua pharmacia multitudie existẽte in toto corꝑe qbusdã
allata ꝑticulis replẽt magis ꝙ̃ euacuẽt. Et h̊ est qđ Auic. ẽt voluit
cũ dixit. Quandoqꝫ fit cã illud ad attrahẽdũ mãm plurimã coope
rientẽ tunicas oculi. Dixit ãt. qñqꝫ. q qñqꝫ fit ante mũdificationẽ:
vel dixit. qñqꝫ. q nõ semꝑ trahit tanta materia ꝙ tunice oẽs ocu
li cooperiant: ita ꝙ nihil de oculo appareat. Sed qñqꝫ fit h̊: semꝑ
tñ attrahit plus de mã ꝙ̃ resoluat. Et qđ dictũ est de euaporatiõe
itelligat de balneo. Si aũt nõ es certus de repletione sed es in am
biguo: tũc ab euaporatiõe potes icipere: q vt supra dictũ fuit: aut
curat aut docet curare: vt Gal. ponit in cõmẽto. 6. ꝑti. suꝑ illo afo.
31. Dolores oculoꝝ. Et hoc mõ põt verificari lr̃a exterior que dic̃.
In euaporatiõe quidẽ nõ existit bonitas post mũdificationẽ. Dico
ꝙ nõ existit bonitas tẽtatiua: ita ꝙ tu vtaris ea via signi: sed exi
stit bonitas certa: q post euonem suo tꝑe ꝯfert ⁊ non tentas.

Du^m 54^m Dubitat z° de quo eẽt mai⁹ ꝑiculũ añ purgationẽ: an de balneo:
an de euaporatiõe. Ur ꝙ đ balneo: q balneũ plures cõmouet hu
mores ꝙ̃ euaporatio. In ꝯ̃riũ q saltẽ balneum diuertit ab oculo.
Dõm ꝙ ꝑ balneũ possem⁹ itelligere: vel ad totũ corpus: ita ꝙ ẽt
caput totũ cũ corꝑe reliquo calefiat sic̃ accidit in balneis artificia
lib⁹. s. stuphis: ⁊ tũc de hoc balneo ẽ maior timor añ euonẽ ꝙ̃ de fo
mẽtatiõe. i. euaporatiõe. Rõ ẽ: q istud balneũ calefacit oculũ: ⁊ tra
hit ad eũ ⁊ cõmouet hũores in corꝑe: quos cũ non possit educere:
q sunt suꝑflui parat ad cursuꝫ. Et q oculus ẽ mẽbrũ qđ iaꝫ icepit
mãm recipe illuc deriuabit fluxus humoꝝ: cuꝫ humores ad debi
lia loca fluãt ⁊ currãt: vt. z. de diffs febrium. caꝑ. vlti. ⁊ tota medi
cĩa clamat. Uel ꝑ balneũ possem⁹ itelligere solã tinã i qua balneet
hõ vsqꝫ ad loca spatulaꝝ: oculis ⁊ facie defensis a vapore: ⁊ forsan
h̊ min⁹ noceret ꝑꝑ cãm dictã: ⁊ marie si hõ hẽret aliqđ mẽbrũ ife
rius defectũ vt pedẽ vel genu. Uñ ꝑꝑ balneũ illuc attraheret mã.
iste. n. icurreret egritudinẽ illi⁹ mẽbri ad qđ mẽbrũ traheret mãe:
⁊ sic aliqualiter iuuaret in obthalmia. h̊ tñ iuuamẽtũ añ euonẽ for
tuitũ est: q posset hõ icurrere egritudinẽ peiorẽ ꝙ̃ sit obthalmia:
⁊ iõ nõ est fiẽdũ balneum añ euonẽ. Ad rõnẽ tu dicis. balneũ di
uertit ab oculo. veꝝ est si fiat solũ in ꝑtib⁹ inferioribus. Uel aliter
ꝙ cõmouendo materiam facit magis ad oculum fluere.

Et oportet vt in principio nõ administrent inspissati-ua fortia ⁊ que sunt vehemẽter stiptica: quoniã inspis-sant tunicas ⁊ ꝓhibẽt resolutionẽ ⁊ magnificãt dolo-rem: ⁊ ꝓprie cũ dolor fuerit fortis. Et ea etiã que debi-liter constringunt in principio nõ sufficiũt ad ꝓhiben-dam materiã ⁊ nocent ꝓpter inspissationẽ tunicarũ ⁊ cõstringũt materiã in eis. Q si aliquid hoꝝ cõtigeret succurre cũ vaporatione ex aqua calida semꝑ: ⁊ soluꝫ colyriũ albũ dissolutũ in aqua melliloti ẽ ꝯueniẽs: for-tius nãqꝫ illo cũ repletiõe capitis qñqꝫ est ei nociuuꝫ.

Hic ponit cañ. in vsu medicinaꝝ stipticaꝝ q sũt reꝑcutiẽtes. Et
ꝑ̊ docet cauẽ ab vsu stipticoꝝ. Scđo docet corrigẽ nocumẽtũ idu
ctũ ab eis cũ cadit error in vsu. ibi (Q si aliquid hoꝝ.) In ꝑma
parte vult probare ꝙ in ꝑn° obthalmie nõ competant medicie sti
ptice: oculo applicate: ⁊ arguit sic. Uel cõpeterẽt medicine stipti
ce fortes: ⁊ iste nõ cõpetũt ꝓpter cãs quas in lr̃a explicat. Uel sũt
medicine stiptice debiles: ⁊ iste etiaꝫ sunt male: vt ipse ponit hic
in lr̃a eo ꝙ non sufficiunt ad ꝓhibendum materiam.

Dubitat vtrũ medicinis stipticis possimus vti in ꝑn° obthalmie. Dub^m 55^m
Et vr̃ ꝙ sic ꝑ Aui. ifra vbi dicit. Illud nõ cõplet nisi sit stiptici
tas ei⁹ qđ refrenat tẽperate. Itẽ ifra ca. de medicinis obthalmie
dicit ꝙ tu iuenies in talibus oculi medicinaꝝ singulariũ reꝑcussi
ua sic̃ merdaschi ⁊ rosa ⁊ achacia ⁊ galle ⁊ lutũ sigillatũ: sꝫ ista sũt
stiptica. Itẽ Rasis. z. cõtinẽtis enumerat medicinas debilis stipti
citatis: vñ dicit. Medicine parue stipticitatis valẽt ꝓprie ad ob
thalmiã: ⁊ añ dixerat Rasis hũc sermonẽ. Medicine stiptice que
sunt tẽperate valẽt ad expellẽdũ fluxũ in obthalmia ⁊ pustulis vt
sunt rose ⁊c̃. Itẽ Serap. trac. z. c. ꝑ̊. ad summũ cõferũt in ꝑn° medi
cine faciẽtes stipticitatẽ. Idẽ sentit Cõstãtinus li. 12. in ꝑn°. Pro
bat rõne q reꝑcutiẽtia cõpetũt in ꝑn° obthalmie: sꝫ medicine sti
ptice sunt reꝑcussiue vt notũ est: ergo. In oppositũ hoꝝ ẽ Auic.

Hec dubitatio hꝫ duas solutiões. Pria est leuis. Propter quã pª rñsio
est sciẽdũ ꝙ in ꝑn° obthalmie idicatiõe sumpta ab aꝑ̃ate cõpetũt
reꝑcussiua. reꝑcussio aũt lꝫ ꝓprie sit effectus frigidi: vt sumit scđo
cañ. 4. ca. cũ frigidũ qđ marie reꝑcutit est ꝯiunctũ sube grosse ter
ree: ⁊ ꝑ ꝯñs est frigidũ stipticũ. Et rõ est que sumit qnto de simpli
ci medicina. c. 1. ⁊. 4. distin. 4. q res frigida ⁊ stiptica hꝫ ꝑ sui gros
sitiẽ ⁊ stipticitatẽ: vt extra circũdet mẽbro ⁊ ꝯgreget seu congelet
illud totũ: ⁊ ex hoc repellat vt Serap. ponit. ca. de medicinis reꝑ
cussiuis. Et ꝑꝑ hoc ẽt dicim⁹ ꝙ medicine reꝑcussiue possunt ẽt esse
stiptice: ⁊ lꝫ ẽt nõ sint frigide reꝑcussiuis tñ nec frigidis nec stipti
cis possum⁹ vti in ꝑn°. s. añ euacuationẽ. Huius rõ est q corꝑ⁹ ple
nũ existẽs nõ põt recipere mãm que reꝑcutit: vt pꝫ in thegni tra.
3. tex. cõmen. 159. Uñ Jesus Haly. trac. z. c. 35. nõ mederis. i. medi
caris obthalmiã ante purgationẽ. Et hãc rõnẽ inuebat Aui. dicẽs.
nã reꝑcussiua si sint fortia nõ possunt repellere mãm stante reple
tione. iducũt ꝫ in oculo effectus malos quos Aui. ponit. Si autem
sunt debilia nõ sufficiũt ẽt ad repercutiẽdũ mãꝫ ante euonẽ: ⁊ hoc
est qđ Aui. volebat cum dicebat. Et opꝫ vt in ꝑn°. s. corpore pleno
nõ administrent inspissatiua fortia. i. reꝑcussiua per frigiditatẽ: ⁊
que sunt vehemẽter stiptica. i. reꝑcussiua per stipticitatẽ. Si autẽ
corpus sit euacuatũ ⁊ facte sint vel fiãt diuersiones: dico ꝙ possu
mus vti medicinis stipticis debilibus non fortibus. Q aũt medi
cinis stipticis nõ fortibus nos possumus vti post euacuationeꝫ ad
reꝑcutiẽduꝫ mãm obthalmie apparet per Auic. qnto lib. summa
scđa trac. scđo. qui colyriũ rosa. cõmẽdat in fluxibus materieꝝ ad
oculũ. Et Mesue ca. de sief ad obthalmiã. Probat rõne: q qđ põt
fluxũ materierũ ꝯueniẽter ꝓhibere cõpetit: medicine stiptice tem
perate sunt hmõi. Q v̊o non possumus vti medicinis fortis sti
pticitatis apparet: q iste medicine quãuis repercutiant mãm: tñ
ex alia ꝑte multũ nocẽt: q iducũt in oculo asperitatẽ ꝓpter idura
tionẽ quã iducũt: stiptica. n. sunt iduratiua vt scđo cañ. tertio ca.
⁊ Gal. 4. de simplici medicina. c. 4. scđe distin. Et hec est expressa
sentẽtia Rasis scđo ꝯtinẽtis. c. ꝑmo. vbi dicit. Stiptica violenta. i.
fortia nocent oculis: q faciunt in eoꝝ tunicis asperitateꝫ magis
ꝙ̃ valeãt ad ꝓhibitionẽ fluxus materie. Ex quibus ꝯ̃ria cessant.
Aui. enim hic prius ꝓhibet stiptica antequã corpus sit euatũ. Alij
v̊o auctores post factas flõmias ⁊ euacuatiões ⁊ alias diuersiões 2ª rñsio
ꝫm ꝙ ꝯuenit. Scđa solutio est ꝙ hic. A. solũ loquat de medicis
stipticis quas vocat ispissatiuas ⁊ stipticas. dicunt quidem stipti
ce ex parte saporis: sed dicunt ispissatiue ex ꝑte effectus. Stipti
cũ enim hꝫ ispissare. Et dico ꝙ intentio. A. est ꝙ qñ debem⁹ vti re
percussiuis: in obthalmia cõpetũt reꝑcussiua frigida ꝑꝑ frigidita
tẽ: nõ aũt cõpetũt reꝑcussiua stiptica ꝑꝑ stipticitatẽ. Hoc declara
tur ꝑmo ex natura reꝑcussiui absolute. nã lꝫ repercussiuum sit fri
gidũ ⁊ stipticũ: principalius tñ reꝑcussio attribuitur actioni frigo
ris. Unde Aui. secũdo cañ. quarto caplo. Medicina reꝑcussiua est
cuius ꝓprietas est ꝑ frigiditatẽ suã ⁊c̃. ⁊ iõ siue apostemata sint ca
lida siue frigida intẽdendo in eis repercussioni vtimur medicinis
frigidis: sed in apostematibus calidis vtimur eis puris: in frigi
dis

dis aūt vtimur eis mistis: vt ponit. A.li.p̄.fen.4.c.de medicatiōe
apātū. Et h̄ īuebat Aui. īfra de cura obthalmie frigide cū dic̄. Sit
initiū cure repcussiuis que nō sunt īfrigidātia valde. q.d. lꝫ repcus
sio vt repercussio nō possit absolui a medicīa frigida: qꝛ tn̄ mā apo
3ᵒ rn̄sio stematis frigidi cōtradicit per sui cōplexionē: ideo misceant̄ frigi
da repcussiua cū calidis. ¶ Sed qꝛ iste sermo īducit dubitationeꝫ
de virtute repcussiui: vtrū. s. repcussio principalius sit attribuēda
frigido an stiptico: ideo do aliam rōnē que rō sumit̄ ex natura re-
percussiui vt oculo cōparat̄. Et dico ꝙ cōcesso ꝙ repcussio debea-
tur plus stiptico: tn̄ repcussio materieꝝ ab oculo non dꝫ fieri p me
dicinas que hoc faciūt per stipticitatē: sed potius per medicinas
que hoc faciūt p frigiditatē. Hoc declarat̄ qꝛ medicīa que per sti-
pticitatē p̄ncipaliter repercutit mām obthalmie: inducit in oculo
tres effectus malos: quoꝝ vnus effectus malus est in suba coniū-
ctiue oculi ⁊ tunicaꝝ quibus occurrit: qꝛ exasperat ⁊ īdurat eas cū
Dubᵐ 5ᵐ stipticū habeat exasperare ⁊ īdurare ex quo malo effetu sequitur
magnificatio doloris. Naꝫ asperitas tunicaꝝ oculi est causa dolo-
ris in ipso motu palpebre: qꝛ oculus dꝫ sibi occurrere lenis ⁊ non
asper. Est ēt cā doloris in ipsamet substātia pellicule oculi pp arri
dā aggregationē quā facit stipticitas quas duas cās doloris quili
bet in seipso manifeste experit̄ circa linguā cū sibi occurrit res sti
ptica. lingua enim sicut pcipit malum sensum sue asperitatis ⁊ p-
cipit̄ malus sensus in suo occursu ad palatū: ita contingit de oculo
exasperato a medicina stiptica: qꝛ dupl'r dolor circa oculū augmē
tat̄ ⁊ percipit̄. Secūdus effectus malus est exiccatio fortis quam
facit in mā: sed talis exiccatio ante digōneꝫ materie nō competit:
vt supra dictū fuit. Tertius malus effectus stiptici in p̄nᵒ obthal-
mie quāuis sit facta euacuatio etiā in mā que debet repelli est: qꝛ
5ᵒ rn̄sio mām illam retinet. Stipticū enim inquantū stipticū hꝫ mām quie
tare ⁊ retinere. vnde Aui. scdo can̄. 3. ca. Operationes stiptici sunt
retentio. Facit aūt medicina stiptica retētionē materieꝝ in oculo
īgrossando mām ⁊ īmobilē eā reddēdo per siccū. Dico īmobilem
passiue ⁊ coartādo vehemēter ptes ⁊ vias exteriores mēbri. Ex h̄
autē ꝙ stipticū mām retinet ⁊ igrossat cū sicco ꝓhibet eā a resolu
tione ex quo etiā sequit̄ augmētatio doloris. Et ꝓprie cū dolor fue
rit fortis: qꝛ significat̄ amplior mā que quāto magis in oculo figit̄
⁊ retinet̄ tāto dolor fit amplior: ⁊ mā quanto est pluris quantita-
tis faciens maiorē dolorē: tanto a stiptico minus est apta reprimi
⁊ repelli: ⁊ magis est apta cōstringi in loco. Ex qbus apparet ꝙ qꝛ
stipticū inquantū stipticū nō ꝯuenit ad repercutiēdū materias ab
oculis ꝙ nō cōpetit stipticū forte nec stipticū debile. nā tam stipti-
cū forte ꝙ̄ debile hꝫ predictos malos effectus. s. exasperare ⁊ reti-
nere materias ad qd̄ ꝯsequit̄ augmentuꝫ doloris. ⁊ iō ꝓpter istos
malos effectus Aui. ꝓhibeat tam stipticum forte ꝙ̄ debile. vn̄ assi
gnās cās quare nō cōpetit stipticū forte dixit. nō administrent̄ in
p̄nᵒ. s. qn̄ cōpetunt repcussiua inspissatiua fortia: ⁊ pro. i. que sunt
vehemēter stiptica: qm̄ īspissant tunicas. i. idurāt ⁊ exasperant ⁊
ꝓhibent resolutionē. s. retinēdo vel ingrossando mām. ex qbus se-
quit̄ augmētum doloris. vnde subdit ⁊ magnificāt dolorē ⁊c̄. Assi-
gnans aūt causas quare nō cōpetit stipticū debile dixit illas easdē
causas cū dixit. Ea que debiliter ꝯstringūt. i. stiptica debilia nocēt
scilꝫ hora p̄ncipiȷ quando debet repcuti mā ꝓpter inspissationem
tunicaꝝ. i. qꝛ īdurant ⁊ exasperant tunicas ⁊ cōstringunt mās. s. re
tinendo ⁊ igrossando eas vn̄ prohibent̄ a resolutiōe. Et ex eis de-
pᵃ dubᵒ bemus inferre ꝙ talia stiptica ⁊ si sint debilia augēt dolorē. ¶ Sꝫ
circa p̄dicta sunt quatuor dubitationes. ¶ Prima qꝛ ex predictis
posset cōcludi ꝙ ēt frigida medicamina nō cōpetant in repercus-
sione materierū: qꝛ sicut stipticum retinet mām in loco quietādo
2ᵃ dubᵒ ipsam: ita ēt frigidum illā retinebit in loco quietādo ⁊ īgrossando
illam. ¶ Secūda dubitatio est: qꝛ si predicta sunt vera in nullo tē-
pore obthalmie cōpetunt stiptica fortia: qꝛ omni tēpore approxi-
mata īducēt in oculo asperitatē. Uidemus aūt auctores facere co
lyria ⁊ medicinas oculoꝝ in qbus ponunt̄ achacia hypoqstidos ⁊
balaustie que sunt res fortis stipticitatis. Item īter istas medici-
rn̄sio nas oculoꝝ numerat Jesus Haly vltimo sui libri myrtū ⁊ balau-
3ᵃ dubᵒ stiā. ⁊ Rasis. 2. contīnē. ca. 1. numerat ēt emathite ⁊ achaciaꝫ. ⁊ Al-
bumasar. de medicis oculorū. ¶ Tertio dubitatur: qꝛ Rasis scdo
4ᵃ dubᵒ ꝯtinen. c. 1. ⁊ Jesus Haly trac. 2. 1. c. cōcedūt stiptica debilia: ⁊ p te
debilia ēt stiptica sunt ꝓhibita. ¶ Quarto dubitat̄: qꝛ dctm̄ est ꝙ
stiptica retinēt in loco materiam cuius contrarium sumitur a Se
rapione caplo de medicinis repercussiuis. ⁊ a Gal'. 4. de simpl. me
dicina. cap̄. 1. quarte distin. Et ꝓbat̄ qꝛ stipticum constringit mem
Ad pᵐ brum sicut aggregantur res cū digitis de foris: vt ibidem Gal'. sed
in tali aggregatione fit expressio. ¶ Ad p̄mum dōm ꝙ ad repercu
tiendum materiam ab oculis considerando actū ipsum repulsio-
nis plus cōuenit frigidum nō siccuꝫ sicut est succus portulace sola
tri ⁊ albumē oui ⁊ similia ꝙ̄ cōueniat siccū frigidū sicut sunt res sti
ptice vt rosa achacia hypoqstidos ⁊ similia. Hui' ratio est. qꝛ fri-
gida aggregant mēbrū vnde retropellit̄ mā: ⁊ cum hec non igros-
sant vel cōstringunt mām in loco: sed operatio stiptici lꝫ ēt sit ag-
gregare mēbrū: vnde ex hoc retropelleret mām: tamē simul cum
hoc sui virtute stiptica sicca īdisponit mām faciēs eum ineptam
expulsioni: qd̄ nō contingit de frigido humido vel nō sicco: īmo fri
gidum cū hoc ꝙ mēbrū ꝯstringit saluat in mā mobilitatem passi-
uam: īmo si est frigidū humidum facit eā fluxibilem ex parte hu-
midi: stipticū autem nō facit hoc: īmo retinet eā. vn̄ Aui. dixit. strī
gūt mām in eis. Ex qbus sumit̄ ꝙ singulariter in materiebus ocu-
li nocumētū stiptice apparet: qꝛ pp pellicule tenuitatē opatio sue
cōstrictionis simul occurrit ad membrū ⁊ ad materiā: ⁊ qꝛ pellicu
la oculi natural'r dꝫ esse lenis. Jn materiebus aūt stātibus in aliȷs
mēbris qꝛ cōtinent̄ sub cute que est mēbrum grossum stipticū eēt
magis potēs in repercutiēdo absqꝫ nocumēto retētiōis materie:
⁊ qꝛ si cutis fiat aspera nō ꝓpterea malū eēt: ideo in cura flegmo-
nis ⁊ herisipile fortia stiptica a p̄nᵒ nō prohibent̄ sicut ꝓhibent̄
in curis obthalmie: vt pōt colligi. 4. can̄. fen tertia. cap̄. de flegmo
ne ⁊ herisipila. ¶ Ad rōnem in ꝯrium dōm ꝙ si ratio bene īducat̄
cōcludit̄ ꝯrium. qes enim quam facit frigidū in mā est p remotio
nē calidi agētis motū: non tn̄ remouet aptitudinē mobilitatis pas
siuā tantū quantū facit stipticū: ⁊ hoc est qd̄ iuuat in repcussione
Ad 4ᵐ materieꝝ: vt apparet. 2. can̄. 4. cap̄. ¶ Ex qbus soluit̄ quarta du-
bitatio: qꝛ dicemus ꝙ Gal. loquit̄ ibi de stipticis occurrētibus mē
bro cute cooperto cui nō simul occurrit mēbro ⁊ materie. Jn mē-
bris aūt qbus simul occurrit nō verificat̄ sicut in oculo ⁊ similib'.
Uel aliter ⁊ melius apud quosdā ꝙ lꝫ medicīa stiptica plus expri-
mat a mēbro: tn̄ illud totuꝫ qd̄ in eo retinet̄ plus prohibet ab eua-
cuatione: ⁊ ideo medicine frigide stipticādo nō retinēt. i. ꝓhibent
euacuatiōes manifestas a mēbro. ita īnuit Gal'. 5. de simplici medi
Ad 2ᵐ cina ca. de medicis repcussiuis. c. 1. 3. distin. ¶ Ad scdm dōm ꝙ sti
ptica fortia ⁊ pura in nullo tpe obthalmie cōpetunt. Et rō est pro-
pter multā asperitatē quā in oculo faciunt. aliqn̄ tn̄ parum de eis
miscem' cū aliȷs medicis oculoꝝ ad illoꝝ ꝯsolationē ⁊ rectificatio
nē. admiscemus ēt ad ꝯfortationē spūs visibilis ne patiat̄ a forti-
b' resolutiuis. ⁊ iō in fortibus colyriȷs qbusdā in exiccādo vel re-
soluēdo īuenimus ꝙ auctores ponūt achaciā ad p̄dictas ītētiōes.
vn̄ Jesus trac. 2. c. 1. Ea quoꝝ restrictio est vehemēs nō pmittant̄
qꝛ nocumētū est maius vtilitate eoꝝ: qꝛ generāt asperitatē in ocu
lo: tn̄ aliqn̄ ponunt̄ in aliqbus medicis que acuūt visum. Jdeꝫ po-
nit Cōstātinus libro p̄ in fine. ⁊ Rasis. 2. cōtinē. ca. 1. idē ponit. Qūo
aūt stiptica fortia ꝯueniāt in medicis qbusdā ad asperitatē palpe
braꝝ īfra dicet̄. sed in exitu vuee vtimur eis ꝓpter maius iuuamē
Ad 3ᵐ tū. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ stiptica parue stipticitatis inquātū stiptica
nō ꝯueniūt ꝙ̄uis possimus repcutere mām. Et cā est quā Aui. po-
nit: qꝛ debilia exiccātia non possunt repcutere ⁊ nihilominus non
absoluit̄ ab eis effect' ꝯstrictiōis. Dico āt īquātū stiptica: qꝛ īquā-
tū sunt īfrigidātia ⁊ aliquo mō ꝯfortantia possumus eis vti in p̄nᵒ
obthalmie ad repcutiēdū. Modus aūt quo a debilib' stipticis vt
rosa possum' habere effectū īfrigidatiōis ⁊ ꝯfortatiōis oculi ⁊ vti-
litatē in repcutiēdo ⁊ euitare nocumētū exasperatiōis ⁊ ꝯstrictio-
nis est ꝙ nō vtamur eis puris in p̄nᵒ: sed cōmistis cū medicis fri-
gidis fluidis vel humidis. Ex hoc enī remouet̄ īpressio exasperan-
tis ⁊ ꝯstringētis stiptici: ⁊ iō in hoc rose recētes sunt meliores ⁊ cū
albumīe oui debēt īponi hmōi colyria. vn̄. 5. can̄. summa 2ᵃ. tract.
2. Colyriū qd̄ noīat̄ rosatū ⁊c̄. ℞. rosaꝝ recētiū ⁊c̄. ꝯficiant̄ cuꝫ aq̄
pluuiali ⁊ administrent̄ cū albumīe oui: ⁊ qꝛ cū toto hoc ꝙ hmōi sti
ptica approximamus repressa cū humidis pōt ꝯtingere ꝙ nō sic
sunt repressa: qm̄ īducāt effectū asperitatis ⁊ constrictionis māe:
qꝛ qn̄qꝫ ex ignorātia medici ꝯtīgit ꝙ approximant̄ stiptica nō de-
pressa: iō Aui. vult ꝙ tu succurras nocumēto illoꝝ cū vaporatione
cū aqua calida que remouet asperitatē ⁊ ꝯstrictionis nocumētū:
vt notū est. Et ēt est tunc vtile colyriū albū in aqua mellilotí: qꝛ ex
parte colyriȷ albi erit repcussio: ex pte v̄o melliloti remouet̄ aspe
ritatis nocumētū. Ex quo apparet qd̄ vult. A. dicere. fortius nāqꝫ
illo. pōt. n. dicere ꝙ illud qd̄ tu approximares eēt fortius illo cum
aqua melliloti. Uno mō fortius: qꝛ magis repcussiuū: ⁊ hoc nō cō-
peteret si p̄cessit nocumētū stiptici: qꝛ minus ꝯstringeret mām ⁊
maxime cū repletiōe capitis: qꝛ caput plenū nō recipiet mām. Di
xit aūt qn̄qꝫ qꝛ posset qn̄qꝫ accn̄taliter iuuare: repcuteret. n. mām.
⁊ si aliquā mām in loco ꝯstringeret virtus de se posset illā resol-
uere. Alio mō posset esse fortius medicamentū: qꝛ esset magis re-
solutiuū ꝙ̄ sit colyriū albū cū aqua melliloti. v̄. g. qꝛ eēt pura aqua
melliloti vel fenugreci: ⁊ istud noceret: qꝛ mām nimis ad locū tra
heret ⁊ ꝓprie cū capitis repletiōe. Dixit āt qn̄qꝫ qꝛ p accn̄s posset
videri ēt ꝓfuisse. ¶ Ex quibus apparet ēt solo ad ꝯria. ¶ Primo
ad auctoritatē dōm ꝙ stiptica tēperata que ab auctoribus preci-
piunt̄ nō precipiunt̄ pura sed pmista: ⁊ sic nō inquantū stiptica: ⁊
isto mō Aui. ītelligat̄ īfra cum dicit. sit stipticitas eius qd̄ refrenet

tēperata.i.refracta.⁊ ēt parua. ¶ Ad rōnem cū dicit.in pn° repercussiua ⁊c̄.Dico ꝙ verū est.Cū dicit.stiptica repcutiūt.Dico ꝙ repcussio ꝓprie fit a frigido ⁊ non fit ꝓprie a stiptico vt apparuit:⁊ iō auctores solū medicinā frigidaꝫ ꝯcedunt apponi in pn° obthalmie vt sunt portulace vel solatrū.nō aūt cōcedūt purā stipticā sed alteri mistā.Uel aliter ꝙ lꝫ stiptica sint repercussiua oculo:nō tñ cōuenit repcussio a stiptico.medicus enim nō dꝫ solū inspicere quid curat passionē:sed ꝙ h̄ fiat sine nocumēto pticule patientis:vt Gal. ponit in terapentica ad Glauconem.z.lib.ca.s.

¶ Resolutiua vō in principio obthalmie vehementer deuita.

¶ Hic iterū in medicinis resolutiuis ⁊ stipticis ponit cañ.Et p̄ in resolutiuis.Scd̄o in stipticis.ibi(Et plerunq̧ ⁊c̄.)patet.

Du^m 56^m ¶ Circa primā ptē dubitat:an resolutiua sint multū vitanda in pn° obthalmie. ¶ Uidet ꝙ nō:qꝛ euaporatiōes siue fomētatiōes a pn° ꝯcedunt:iste aūt vident resoluere. ¶ Jn ꝯ̄riū Aui. ¶ Dōm ꝙ medicamē resolutiuū dupl'r pōt accipi.Uno mō ꝓprie sicut Aui.inuit z.cañ.4.ca.est eni medicamē resolutiuū cui⁹ virtus est fortis calefactionis:vt humorē separet a loco in quo fuit retētus extrahēdo ip̄m per ptem post partē sicut est castoreū:⁊ ꝙ hoc medicamine resolutiuo nō possim⁹ vti in pn° nō ē dubiū.Alio mō sumit medicamē large p q̊cūq̧ euaporatiuo medicamīe qd̄ poti⁹ dꝫ dici mollificatiuū vel subtiliatiuū apud Aui.⁊ hoc mō cadit multū ī vsu h̄ vocabulū:qūo dicim⁹ ꝙ aq̄ calida ⁊ decoctio camomille est medicamē resolutiuū:⁊ loquēdo de h̄ medicamīe:dico ꝙ tētatiue possum⁹ eo vti in pn° obthalmie:⁊ h̄ ē qñ nō sum⁹ certi an mā sit pauca vel multa.Si āt sum⁹ certi ꝙ obthalmia est ī pn° ⁊ mā fluit ⁊ reliq̄ parata ē fluere pp corpis repletionē ⁊ loci aptitudinē:tūc resolutiua vehemēter vitari debem⁹:imo opꝫ ītēdere diuersiōib⁹ euōnib⁹ ⁊ repcussionibus:vt supra declaratū est.Ex qb⁹ ꝯtraria cessant.

¶ Et plerunqꝫ est necessaria post ista stiptica ⁊ proprie quādo eis narcotica sunt admista distillatio aque zucchari ⁊ aque mellis in oculo:ꝙ si ꝓuenit ex istis cōmotio egritudinis infrigidabis eam cū eo in quo non sit inspissatio ad succurrendum ei.

¶ Circa scd̄am partē est cōsiderandū ꝙ aliqñ vtimur in pn° stipticis credētes ea eē refracta vel tēperata.vtimur ēt qñq̧ opiatis vt post appebit:ex qbus cōsequit cōstrictio ⁊ ꝯgelatio māerū.Logimur ḡ distillare in oculū aquā zucchari vel aquā mellis aut ambo simul ī qb⁹ ē aliq̄ absterso ⁊ pauca calefactio saltē in aqua zucchari:vt ex his remoueat māerū cōstrictio ⁊ cōgelatio.Uñ Azarauius ca.de obthalmia.aquā zucchari ⁊ mellis docet īstillare ī oculo cū mā est multa ⁊ multū de ea adheret circa palpebras.Uñ Alexan. de passionibus oculorū.c.103.p̄mi tractatus de aqua mell' quā vocat mulsam:eā vehemēter ad hoc collaudat.Et qꝛ aqua mellis vl' aqua zucchari posset eē causa alicuis inflāmatiōis in materia vel cōmotionis ⁊ ꝓprie aqua mellis:ideo expedit infrigidare eam.s. aquā mellis vel zucchari:vel eā.s.egritudinē cū eo in quo nō sit īspissatio.i.stipticitas vel cōgelatio:vt verbi gratia cum albumine oui vel mucilagine cydoniorū:⁊ hoc est qd̄ Auicen.subdit.Qꝫ si ꝓuenerit ex istis egritudinis cōmotio ⁊c̄.

¶ Et opꝫ vt intendas ante hoc ad mundificationē lippitudinis cum facilitate ⁊ non noceas oculo.Jn lippitudinis nāqꝫ mūdificatiōe est doloris alleuiatio ⁊ abstersio oculi ⁊ medicinis adest possibilitas opandi.

¶ Hec ps pōt tripl'r ītroduci.Prīo ꝙ hic Aui.p̄dictis addit quendā cañ.Scd̄o mō ꝙ postq̧ posuit cañ.in euōne māerū per flōmiaꝫ ⁊ pharmaciā ⁊ occultā euōnem que fit cū resolutiuis vel repulsiuis:hic ponit cañ.in euōne māe a pte qua mā sensibiliter euacuatur.Tertio mō ꝙ postq̧ Aui.posuit cañ.curatiōis obthalmie quātum ad septē intētiones p̄declaratas:h̄ ponit cañ.curatiōis quātū ad ītentionē vltimā.s.octauā que est accñtiū sedatio:que ītētio lꝫ sit vltima in narratiōe ⁊ in regulari ītētione vel curatione:qñq̧ tñ est prior in executiōe:vt cū est accñs vehemēter molestās.Accidētia aūt sunt duplicia qbus ītendim⁹ in obthalmia.s.exiēs mutatū qd̄ est lippitudo:⁊ actio mutata sicut est dolor.Prīo ḡ ponit cañ.quātū ad p̄mū.Scd̄o quantū ad z^m.ibi(Et qñq̧.)Canon autē curationis qui se verteret ad qualitatē mutatā nō ponit:vel qꝛ ītelligit cū logtur de materierūꝫ rectificatione:vel qꝛ infra ponet cañ.in remotione malorū colorū oculi. ¶ Dicit ḡ p̄ ꝙ añ hoc.i.añq̧ ponas colyria vel aquā zucchari vel mellis vel aliqd aliud intendas ⁊c̄.s.si videris eā in oculo. ¶ Notādū ꝙ p istā l'raꝫ Aui.posset laudare vsum aque mellis vel zucchari volēs ꝙ cū illis fiat abstersio vel lauatio lippitudis.Posset.n.aliqs ꝯ̄ Aui.dicere q̄re vteris aqua mellis vel zucchari ex qbus īcurris nocumētūꝫ cōmotionis ⁊ cogeris tandē īponere frigida.Rñdet ꝙ ipse vtitur aqua illa añ hoc.i.ante ista frigida ad mūdificādū lippitudinē:ita ꝙ eius iuuamētū fuit maius nocumēto.Uñ Alexāder p̄allegato cap̄.ꝯsonans snīe p̄dicte dicit loquēs de aqua mellis.Nescio enim si fuerit inuētū ab aliquo tā magnū adiutoriū:facit āt opportune ⁊ in qb⁹ generat lippa.i.lippitudo satis.n.purgat ⁊ multū:⁊ educit celerius ⁊ sine dolore efficit:sed nec alias permittit nasci ⁊c̄. ¶ Scd̄o notandū ꝙ triplicē vtilitatē ponit.A.in remotione lippitudinis.Primo qꝛ dolor alleuiat.Scd̄o qꝛ oculus mūdat.Tertio qꝛ medicine pñt melius oculo īprimere nō h̄ntes medium inter se ⁊ oculum.

¶ Et quandoqꝫ doloris vehementia facit necessariaꝫ stupefacientium adhibitionem sicut succi pomorum mandragore ⁊ lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliquātule aque sumach.Expelle ergo illa quantum potes.ꝙ si aliqd eorum administras propter necessitatem administra ipsūꝫ s̄m cautelā:⁊ si possibile est tibi vt sis contentus cum albumine oui conquassati cum aqua in qua papauer sit decoctum fac:⁊ fortasse oportebit vt ponas cūꝫ eo fenugrecum vt iuuet ad sedandum dolorem ex parte resolutionis ⁊ resoluat etiam ⁊ remoueat nocumentum stupefactionis.

¶ Quot modis hec ps possit ad p̄cedētes ītroduci ex p̄missis apparet:igit intētio sua est ponere cañ.remotiōis vel sedatōis accñtis qd̄ est dolor.Hoc.n.accidēs est cui vehemēter īsistimus vt.12.tera.c.1.cū trahat mām multā:vt scd̄o de differētijs febriū.c.vlti.⁊ ꝯsternat vel dissoluat virtutē:vt.H.p̄ ꝓno.3s.cōmē.⁊.3.regi.acu.35.cōmen.imo paruus dolor debilitat:vt Alguazar in suo trac.de accñtib⁹.Prīo igit ponit cañ.in succurrēdo vehementi dolori qui pōt dici canō gñalis.Scd̄o ponit cañ.in succurrēdo determinatis modis doloris qui pñt dici canones spāles.ibi(Qꝫ si mā est subtilis.)Tertio subiungit duos canones speciales.ibi(Cū autem.) Du^m 57^m

¶ Ad ītellectū p̄me partis dubitat vtrū regul'r possimus vti medicinis narcoticis ī obthalmia. ¶ Uidet ꝙ sic p̄ auctoritate Mesue.c.de cura obthalmie.vbi in qnta ītētione dicit.Utēdū est distillatione sief albi p̄mi.Sꝫ sief albū primūꝫ qd̄ ipse ponit auctoritate filij Zezar recipit opiū:nec valet si diceret ꝙ illa est cura coacta:qꝛ statim Mesue ponit post illud sertā ītentionē que est ad mitigādūꝫ dolorē:qnta aūt erat ad alterādū mām.Jtē plurima magna ⁊ efficacia colyria que approximant oculis recipiūt in se opiū vt apparet legēti:⁊ tñ illa colyria regul'r approximant.Amplius qd̄ oī bothor dꝫ administrari vr ꝯuenieter posse apponi ī obthalmia.bothor enī in ꝯiunctiua nō vr eē aliud q̄ parua obthalmia .sed narcotice vel opiate medicine in oī bothor p̄cipiunt:vt Rasis.z.continētis vbi dicit.Et necesse est vt in pn° cure bothor oīs ⁊ vlceris ītendas ad medicinas diuersas cōpositas īfrigidatiuas mitigātes acuitatē sicut cerusa ⁊ amilū ⁊ gūmi arabicū:⁊ digestiuas sic̄ sarcocolla ⁊ myrra thus ⁊ crocus ⁊ fenugrecum:⁊ narcoticas sicut opium. Amplius qd̄ regul'r administrari pōt in dolore colico vr regulariter posse administrari in dolore oculi.s.in obthalmia:qꝛ eadē mā ⁊ eadē cā approximatiōis ⁊ iuuamēti pōt eē in vtraq̧ passione .sꝫ narcotice pñt in colica quadā regulariter approximari:vt pōt sumi.12.terap.vlti.ca.vbi dicit sic Gal.Sꝫ hec.s.narcotica vel torpificātia pharmaca:nō solū in sensus torpificatiua vtilia ꝯsistūt:sed vt cōsistētia faciētia ⁊ īgrossantia humorē subtilitatē ⁊ adhuc calorē vehemētē existētē īfrigidātia.Ex qbus pōt formari alia rō talis.Jllud regul'r cōfert in obthalmia quadā vt calida qd̄ facit cōsistētiā humorū.i.ꝓhibet fluxū qd̄ īgrossat mām subtilē cholericā:⁊ extinguit calorē oculi q est cā attractionis:sed medicine narcotice hoc faciūt:vt ponit Gal.in auctoritate prima:ḡ vident regulariter posse approximari in quadā obthalmia. ¶ Jn ꝯ̄riū hic Auic. vñ dicit.Expelle illa stupefaciētia quātū potes.⁊ Gal.in cōmen.31. afo.6.parti.Dolores oculorū.vbi loquens de colyrio opiato dicit. Ego medicinā istā nūquā laudaui.Jdē vult tertio de īgenio sanitatis.z.cap̄. ¶ Ad intellectū huius dubitationis p̊ sciēdū ꝙ medicina narcotica est illa que sensūꝫ aufert vel obtūdit in mēbro:⁊ hoc facit sui frigiditate īspissatiua substātie spūs aīalis:vt sumitur ab Auic.z.cañ.4.c.Et iō medicina narcotica dr stupefactiua vel obdormitiua vel cacotida vel torpificatiua.oīa.n.ista vocabula īueniunt de ea in libris:⁊ idē significat.Tales aūt medicine sunt opiū iusquiamus:papauer ꝓprie nigrū:succus lactuce:mādragora.⁊ īter has Aui.hic enumerat aquā sumach:lꝫ.n.sumach nō sit multū medicina frida:qꝛ est frida in scd̄o ⁊ sicca in tertio:est tñ cum hoc multū īgrossatiua:⁊ iō pōt poni īter stupefactiua.s.leuia. ¶ Scd̄o

sciendū

ſciendū ꝙ vſus medicine ſtupefaciētis.v.g.opij.pōt eſſe ad duas intentiones.Una intētio eſt ꝑncipal'r ab eo queſita:vel quā ꝑncipaliter hꝫ.ſ.intētio ſtupefaciēdi.Alia pōt eē intētio in vſu opij correctio ſeu rectificatio quarūdā medicinaꝝ.Differt autē vſus opij quātū ad has duas intētiones:q2 volētes vti opio ꝓ ꝑma intētiōe facim⁹ipm baſim medicine cōpoſite:⁊ ponim⁹ de eo in pluri quātitate ꝙ̄ qñ vtimur ꝓ alia intētione.Alias aūt medicinas quas cū eo miſcem⁹nō miſcem⁹vt tollat̃ ab eo virtus ſtupefactiua:ſed vt rectificet̃ ſtupefactio quantū poſ'e eſt ſic̄ appet in cōpoſitione philonij ⁊ cōſimiliū medicinaꝝ.Sed qñ vtimur opio ꝓ alijs intētionibus:minus de opio ponimus ⁊ miſcemus cū eo medicinas potētes ſup eo:vt auferat̃ ab eo virtus ſtupefactiua:aut vehementer occultet̃ ſicut apparet in multis magnis cōfectionibus poſitis ab Aui.lib.5.trac.1.¶Alie aūt intētiones ad quas opiū miſcet̃ vel ponit̃ in magnis medicis a quibus nō queritur ſtupefactio ſunt ſex. ¶Una eſt depreſſio audacie caloris vel acuitatis illaꝝ:ſicut in exēplo ad ꝓpoſitū in multis colyrijs vel ſief vel puluuribus in qbus ponent̃ viride es vel es vſtū ponit̃ opiū:vt apparet in deſcriptionibus aliqbus qnto cañ.ſumma ſcđa trac.ſcđo.⁊ Serapio tra.z.33.c.opiū aūt ibi īter alias vtilitates quas hꝫ iſtā vr̃ hēre que dicta ē.¶Alia ītētio eſt facē qeſcere medicinā ī loco que de ſe eēt apta ad receſſum:ſic̄ ſi aliqñ īueniat̃ miſtū alicubi cuꝫ oleo balſami vel cū alia medicina ſubtili.¶Tertia intentio eſt qetare mās que eliquant̃ vel eliquarent̃ a medicina ſicut ponit̃ ad hāc ītētionē in colyrijs ⁊ medicis fortis diſſolutiōis.¶Quarta ītentio eſt defenſio ſube mēbri ⁊ nālis humiditatis ne abſtergant̃ a medicis fortis abſterſionis ſicut in colyrijs abſterſiuis.Jeſus haly ad hāc ītētionē ponit opiū vt ponit trac.z.c.p̄.¶Quinta ītentio eſt īfrigidatio aliqua ab eo ſine apparēti ſtupefactione:⁊ hoc ꝓpter paucā quātitatē ⁊ ꝓpter medicinas alias que cū reprimūt ſicut in multis colyrijs ad mās oculoꝝ ponit̃ paꝝ de opio vt ex eo ſequat̃ īfrigidatio aliq̄ repcuſſio ſine ſtupefactione.¶Sexta ītētio eſt iuuamētū in fermētatione medicinaꝝ:lꝫ.n.fermētatio fiat in humido ⁊ maxime cū aliqua viſcoſitate ſicut zucharo ⁊ melle.actiue tñ fit a calido cui opꝫ ꝯiacere fridum aliqđ tēperati caloris vt tādē ſequat̃ forma miſtionis ſicut ēt fit in generatiōe miſtoꝝ.Et iō in magnis electuarijs ſemꝑ vel vtplurimū īuenimus opiū qñ volumus ꝙ illa ꝑ fermētationē veniāt ad vnā formā.Et q2 opiū ē medicia multū fortis:iō quouſqꝫ nō eſt facta ei⁹ refractio calore ꝯtinētis ⁊ medicinaꝝ aliaꝝ multū ſua virtus manifeſtat̃ in cōpoſito:ſicut apparet in tyriaca ante fermētationē que hꝫ aliquā vim ſtupefactiuā:vt qnto cañ.ca.de tyriaca.⁊ tertio cañ.fen.18.c.de cura lapidis renū.Et iō qui vellet facere colyriū ex multis reb⁹ querēs in eo vnā formā per fermētationē:opiū eēt in eo ꝯueniēs.Nos aūt nō laborabimus in hoc ſed vtemur colyrijs ⁊ medicinis alijs vſitatis.

¶Tertio eſt cōſiderādū ꝙ de medicinis ſtupefactiuis quedā ſunt vehemētes ſicut opiū ⁊ iuſquiamus ⁊ ſil'ia que in doſi debita in oī mā ⁊ diſpōne ſtuporē īducūt.Quedā aūt ſunt medicie ſtupefactiue debiles ſic̄ medicie que ſtupefacerēt ſolū q2 fride nō aūt per aliquā ꝓprietatē ſaltē vehemētē ſicut ſuccus ſolatri cōis ſuccus endiuie ſuccus portulace ⁊ nix ⁊ aqua frida.Quedā aūt quaſi medie inter iſta ſicut papauer.Et in oībus iſtis poſſet fieri graduatio:tñ eſtimatōi medici derelinqt̃ ⁊ teſtionio auctoꝝ.Et iō exēpla poſita vbi ꝑ eſtimatiōem alicui⁹nō hēret oīmodā veritatē:recipiant̃ tñ vt exēpla.¶His ꝑmiſſis dico ad.q.qñ q̄rit̃ vtrū ī obthalmia poſſum⁹vti regul'r medicis ſtupefactiuis.Uel eſt ſermo de ſtupefactiuis veris ſic̄ eſt opiū iuſqam⁹poma mādragore ⁊ ſil'ia.vel eſt ſermo đ medicis nō ſic vere ſtupefactiuis.Siqdē ſit ſermo de ꝑmis:vel queris an poſſum⁹ vti eis ꝙ̄tuꝫ ad ꝑmaꝫ eoꝝ virtutē ⁊ intētionē que eſt ſtupefactiua virt⁹.Uel quātū ad aliā ītētionē nō ꝑncipalē in eis nec ꝑmā.Siqdē quātū ad ꝑmā eoꝝ virtutē:dico ꝙ regul'r narcoticis in nulla mā vti poſſum⁹.vñ Aui.Expelle ꝗ illa quātum potes.Ratio ꝑma eſt:illa medicina regul'r nō poſſumus vti in obthalmia que cū iuuamēto qđ facit debilitat ſpūm viſibilē mortificat mēbrū ⁊ īgroſſat oculi tunicas ⁊ ēt mām:ſed narcotica vſitata quātū ad virtutē eoꝝ ꝓpriā ꝑmā faciūt illa.Maior ꝓpoſitio nota eſt ex hoc q2 illa nocumēta ſunt maxime euitāda:⁊ ꝓprie tria prima nocumēta:ēt īgroſſatio māe dꝫ euitari niſi mā ſit ſubtilis:⁊ in mā ſubtili nō laudat̃ īcongrua īgroſſatio.Minor eſt nota.nā medicamē fortis ſtupefactiōis applicatū oculo vt ꝑncipale operans hꝫ virtutē mortificatiuā caloris ⁊ ſpūs aīalis:hꝫ ētvim īſpiſſatiuā tunicaꝝ oculi.Ex qb⁹ ꝯtingit ꝙ īfirm⁹ꝑducit̃ ad cecitatē qñqꝫ aut ſempiternā viſus debilitatē.vñ in cōmēto afo.6.ꝑti.Dolores oculoꝝ.dicit Gal'.ꝙ ſi adeo colyria.ſ.opiata fortia ſint dolorē remouētia ſpiritui viſibili nocēt vt poſt ſanitatem a̅patis viſus deficiat ⁊ groſſities ⁊ durities in pāniculis oculoꝝ ſupꝑſit.Et 3° de īgenio ca.z.loquēs de medicinis ſtupefactiuis.dicit.Quidā ex hoc paſſi ſūt caliginē viſus:q2 defectionē ⁊ poſt nō multū tp̄s cataractici facti ſunt ⁊c̄.quā auctatē accepit ⁊ expoſuit Raſ.z.ꝯti.z.c.vñ.z.cañ.ca.de opio.plures antiquoꝝ fuerūt q nō fuerūt eo vſi ī obthalmia ꝑꝑ nocumētū qđ viſui īfert.Scđa rō eſt:q2 narcotica īter alia mala q̄ faciūt elōgāt morbū.⁊ cā eſt:q2 ꝯgelāt mām ⁊ debilitāt virtutē in illi⁹expulſione.vñ Jeſus trac.z.35.c.loquēs de ſtupefactiuis dicit.nō multiplicent̃ q2 tardāt ſtatū ⁊ maturatōeꝫ.Dico tñ ꝙ coacti vtimur eis.Jllud aūt qđ nos cogit ē doloris vehemētia ex quo timet̃ ſuꝑ īfirmo de diſſolutiōe virtutis vel ſuꝑuētu alteri⁹ morbi in cerebro vel ſuꝑ oculo de magna a̅patione ⁊ diſruptiōe tunicaꝝ oculi:⁊ iō magis eligimus īfirmuꝫ debilitari in viſu aut ꝓlongari obthalmiā ꝙ̄ velimus pñtem oculi diſruptionē:aut aliud mortis periculū.vñ Aui.doloris vehemētia facit neceſſariā ſtupefaciētiū adhibitionē.⁊ ideo Raſ.z.ꝯtinē.ca.1.⁊.z.ſepe iterat talē ſermonē ſi dolor eſt violētus ponant̃ narcotica.¶Ex qbus ſoluit̃ alia dubitatio.ſ.in qua obthalmia narcotica plus cogimur adhibere ⁊ minus nocēt:q2 in obthalmia de mā calida ⁊ hoc q2 in illa dolor ē violētior.Etiā mā calida iuuat̃ per īfrigidationē quā faciūt narcotica lꝫ nō ſit cōueniēs īfrigidatio.Jn materieb⁹aūt frigidis eſt totū cōtrariū.¶Soluit̃ ſcđo ex hoc quedā alia dubitatio.ſ.ī quo tꝑe obthalmie plus vtamur talibus ſtupefactiuis.¶Quia dꝫ ꝙ in ꝑn° ſumēdo ꝑnm vt diſtinguit̃ quo ad māe diſpōneꝫ.Et rō eſt:q2 tunc fūt multa ex qb⁹fit mai⁹ iuuamētū a narcoticis.ſ.doloris vehemētia calor ⁊ fluxus māe.Cū aūt īcipit augmētū quo ad digōnē materie īcipit accidētiū alleuiatio:q2 ſtatim mā īcipit euacuari ſicut in pleureſi:vt ſupra dictū fuit.⁊ colligit̃ a Gal'.in cōmēto tertij regi.acu.cōmento.63.Et q2 narcotica ꝓhibēt materierū euonē:iō magis nocent tūc cū magis debeāt euacuari māe:⁊ h̄ eſt in augmēto ⁊ magis in ſtatu:⁊ multo magis nocēt in declinatiōe:tūc eniꝫ nullā ꝑ ſe vident̃ habere vtilitatē.¶Si aūt queſtio querat an poſſum⁹vti narcoticis quātū ad ītentionē nō ꝑncipalē ab eis:vel quantū ad virtuteꝫ nō ꝑncipalē.Dico ꝙ regul'r eis poſſumus vti:⁊ hoc nō eſt aliud dicere niſi ꝙ regul'r poſſum⁹vti medicis in qbus ītrat opiū in parua quātitate:ita ꝙ nō ponit̃ ibi opiū:vt ab eo ꝑueniat ſtupefactio:ſed ꝑꝑ alias vtilitates de ſex vtilitatibus ſuꝑius dictis.Huius rō eſt:q2 in obthalmia vti poſſumus medicis in qbus eſt vtilitas ſine nocumento.Sꝫ ſunt quedā colyria vel puluere ⁊ ſief in qbus ītrat opiū que hñt magnas efficacias ⁊ non hñt nocumētū ex opio:ꝗ illis poſſum⁹vti.Q2 aūt nō noceāt ꝓpter opiū apparet ꝙ nocumētū opij eſt inquātū eſt narcoticū:ſed in illis medicinis nō ponit̃ opiū vt narcotizet vel ſtupefaciat:ſed ꝓ aliqua intētionū ꝑdictaꝝ:vñ paꝝ de eo ponit̃.Et qđ dictū eſt cadit multum in'mēte auctoꝝ.Jpſi.n.faciūt colyria ſief ⁊ alcofol ad obthalmiaꝫ ⁊ ad alias paſſiones oculoꝝ in qbus eſt ītentio abſterſionis vel reſolutiōis.Et qñqꝫ ītentio ꝓhibitionis exitus vue in qbus medicis ponit̃ aliqd de opio ⁊ abſolute docēt vti illis medicis nō dubitantes de opio.vñ Gilbertus anglicus libro 3°.vnū ſuū colyriū in quo opiū recipit̃ vehemēter cōmēdat que dicta cōprehēdere poteris ſi īſpicis colyria ⁊ alcofol ⁊ ſief.Meſue ca.de paſſionibus oculorū.⁊ dicta ab Aui.5.cañ.ſumma.z.tra.z.¶Ex qbus duo poſſumus colligere.¶Primū eſt ꝙ tales medicie non dicunt̃ ꝓprie narcotice:q2 virtus eaꝝ nō eſt ꝓprie ſtupefactiua.v.g.alcofol quā docet facere Meſue in fine capl'i de obthalmia:recipit opiū non tñ puluis ille dici dꝫ ſtupefactiuus.nō enī īduceret ſtuporē ꝓpter paruitatē quātitatis opij reſpectu aliaꝝ mediciaꝝ ⁊ ꝑꝑ repreſſionē ei⁹ ex aloe ⁊ feniculo.Sil'r ēt multe alie medicie ponunt̃ ab auctorib⁹ in qbus eſt aliqd de opio:nō tñ dicunt̃ ſtupefactiue ⁊ appet ī multis euidētius ꝙ̄ in puluere ſupradicto.Sed dicunt̃ narcotica:q2 in ſe recipiūt medicinā narcoticā.ſ.opiū.¶Scđo poſſumus colligere in quo tempore obthalmie ⁊ in qbus morbis regularius poſſumus vti hmōi medicis que īproprie dicunt̃ narcotice.Jn temporibus qdē alijs a tempore ꝑncipij obthalmie.Et rō huius eſt:q2 tales medicie recipiūt in ſe opiū ad refrenādā ⁊ remittēdā audaciā medicinaꝝ ſolutiuaꝝ vel abſterſiuaꝝ aut faciēdas alias vtilitates medicis que ſunt calide.Sed medicis calidis nō vtimur ī ꝑn° obthalmie ſed īcipimus eis vti in augmēto ⁊ ꝓſeqmur verſus finē.Jn ꝑn° aūt obthalmie ⁊ ꝓprie calide vtimur medicis frigidis vt albumine oui:ſuccis herbaꝝ frigidaꝝ cerusa ⁊ amilo que non īdigēt rectificari ꝑ opiū.ſi.n.aliquā vtilitatē eis faceret:h̄ eēt q2 acqreret eis fixionē.ſꝫ h̄ nō īdigēt:q2 tales medicie vt cerusa ⁊ amilū ſeipſis ſunt fixibiles.Si āt eēt via imaginādi ꝙ in ꝑn° obthalmie cōpeteret medicia opiata.i.recipiēs opiū q̄ tñ nō eēt ſtupefactiua eēt h̄:q2 illa paꝝ valde hēret de opio:vñ ex ſui paucitate eſtimaremus ꝙ nō hēret effectū ſtupefaciēdi ſꝫ īfrigidādi mām aliquā feruētis caloris.h̄ aūt eſt iudiciū eſtimatiuū.Poſſum⁹ ēt cōprehēdere q morbi ſunt in qbus medicie ſic opiate ꝯueniunt:q2 ſunt illi in qb⁹ꝯueniūt fortes medicine.ſ.vel fortiter abſterſiue ⁊ reſolutiue ſic̄ vlcera ſanioſa:vel fortiter exiccatiue vel ꝯſtrictiue ſic̄ in vlceribus in qb⁹timet̃ ꝑuce exit⁹vt pōt ab auctorib⁹videri.Nō āt terreat̃

medicus oculista cũ videt aliquas receptas que opiũ recipiũt vti illis sic gdā faciũt timētes nomē opij. ⁋ Viso qd dõm de medicis stupefactiuis.i.ð medicis recipiētib⁹ veꝝ stupefaciēs: vt est opiũ: dõm aũt est de stupefactiuis debilib⁹ ⁊ nõ veris. Et dico ꝙ eis magis possumus vti regulariter in p̄n° obthalmie. Ratio huius est duplex. Pria qꝛ nõ timētur ex eis nocumēta que timēt ex opio ⁊ iusquiamo. Scõa cā est: qꝛ põt repiri mā tāti caloris que non posset tēperari nisi a succo solatri vel a succo lactuce vel ab aqua frida. Et ideo Mesue in p̄n° obthalmie p̄cipit vti solatro cũ dixit administrāda sunt igit in p̄n° si mā fuerit calida que materiei acuitatez ⁊ inflāmationē deprimāt qualia sunt portulaca endiuia ⁊ solatruz.

⁋ Sz diceret aliqs: ita dicā ꝙ posset seu põt repiri mā tanti caloris que idigebit extingui p opiũ: ⁊ sic opium regulariter cõpeteret in mā illa. ⁋ Dõm ꝙ opiuz datũ ad vehemēter infrigidādũ nõ absoluit a stupefactiõe: sz res multũ fride vt psiliũ aqua frida ⁊ solatrũ q̄uis ifridēt mās multũ calidas nõ tñ cõcomitat stupefactio. Et videt ƀm hoc ꝙ in opio simul cũ ifrigidatiõe sit ꝓprietas in inducendo stuporē: vñ lz aq̄ frida sit in quarto gradu friditatis sicut opiũ: nõ tñ hz ꝓprietatē stupefaciēdi. ⁋ Vel aliter possum⁹ rñdere ꝙ vtrobiqꝫ est irregularis approximatio: tñ est magis irregularis in vsu opij. Qꝛ aũt vtrobiqꝫ sit irregularis opatio coacta declaratur: qꝛ siue approximet succus solatri ⁊ aqua frida siue approximet opiũ ad tēperandũ acuitatē mãe vehemētē: est veꝝ dicere ꝙ tũc itētio curatiua se vertit ad caloris acuitatē ⁊ vehemētiā omissis alijs itētionibus. ⁋ Ex gbus appet solo ad p̄dicta ꝯria. ⁋ Prio ad auctoritatē Mesue: dõz p̄ ꝙ p siet albũ nõ itelligit p̄mũ in suis receptis: sed p̄mũ in vsu medicoꝝ regulari: ⁊ tale siet est sine opio vt supra dictũ est de itētione Raƀ.z.ꝯtinē. ⁋ Scõo mõ possumus rñdere ꝙ ibi Mesue ponit curā aliqualr̄ coactā ad tēperandũ excessuz caloris. cuius signũ est: qꝛ alia remedia nõ ꝯtulerũt prius q̄ fuerũt de albumine oui vel succis herbaꝝ frigidaꝝ. si.n. ille contulissent i repcutiēdo vel tēperādo calorē nõ fuisset expediēs vti siet albo: ⁊ hoc ꝯcordat cũ itētione Haly.5.prac.34.c. vbi dicit. Si dolor roborat ⁊ his nõ qescit ⁊c̄. colyriũ adhibe albũ in quo est opiũ. ⁋ Tũc ad ꝓbationē cũ dr̄. Mesue ponit postea sextā itentionē ad correctionē accidētiũ q̄ est itentio coacta. Dõm ꝙ in qualibet itētione de alijs cadit coactio ⁊ regularis opatio. v̄.g. itētio ad alterādũ mām si pfici põt cũ reb⁹ q̄ ex alia pte nõ noceāt: tũc regulariter exeqmur. Si aũt pficiat cũ rebus que noceāt ex alia pte v̄bi gratia in mā multũ calida itēdimus cũ multuz frigidis que ex alia pte iducunt nocumētũ: talis itētio pficit irregulariter ⁊ coacte: qꝛ cũ dolor est accidēs multũ cogēs ⁊ ꝓprie est accidēs: qꝛ actio lesa: iõ Mesue ponēs sextā intētionē ad accidētia que itētio est de cura coacta solũ dixit de dolore. ⁋ Ad scõam instantiā de magnis colyrijs apparet solo. ⁋ Ad tertiā dõm ꝙ Rasis per bothor ⁊ vlcera itelligit vlcera bothoralia vel bothor vlcerosas aptas in gbus idigemus medicinis fortiter abstersiuis ⁊ mũdificatiuis saniei gbus nõ possumus vti sine repressione: ⁊ hoc fit cũ opio ⁊ fridis medicis: ⁊ ad hāc itentionem loquitur: tñ de hoc plus apparebit infra in scõo tractatu huius. ⁋ Ad quartā possum⁹ rñdere. p̄mo negādo maiorē: qꝛ est maior timor in oculo de opiata medicina q̄ȝ in colica de itestino: ⁊ hoc pp duo. Primo qꝛ in colica medicia opiata p̄mo occurrit stomacho ⁊ ibi trāsmutat: vñ ꝑuenit ad itestina fracte virtutis: sed in oculo statiz supponit. Scõo qꝛ itestina sunt coopta multis mucositatibus stantibus in eis sicut stagnatio: vt Rasis p̄ Almāsoris.ca.16. qui defendit ab ea ipressione forti medicine opiate: sed oculo imediate occurrit. ⁋ Aliter possumus rñdere negādo minorē: qꝛ Gal. nõ vult ꝙ medicamē narcoticũ in colica cholerica posset regulariter adhiberi: sed ꝙ minus regulr̄ q̄ȝ in colica frigida: vñ dicit nocēt aũt minime.i. min⁹ aliaꝝ has ⁊c̄. ⁋ Ad qntā dõm ꝙ veꝝ est si nõ faceret alia nocumēta magna q̄ dcā sũt.

Dum 58m ⁋ Scõo dubitat qð sit melius in vehemēti dolore oculi: an stupefactiuũ ponere sup oculo: an potare illud. ⁋ Et vr̄ ꝙ sit melius extra apponere p Mesue de ꝯsolatione medicinaꝝ intētione tertia ca. z.cañ.6. vbi loquēs de vsu narcoticoꝝ dicit. meli⁹ est vt nõ in potu dent: sz administrare in emplastris tātũ est melior cura. Itē opiata que docent ab auctoribus in doloribus oculoꝝ oĩa sunt emplastrabilia vel colyrizāda vel alcofolāda sigs attēdat: nõ aũt sunt electuaria vel trocisci sumēdi. ⁋ In ꝯriũ est A.lib.1.fen.4.penul.ca. vbi dicit. Et fortasse quidem bibere erit melius sicut bibere qð stupefaciat ꝓpter dolorē oculi: qm̄ ex hoc minor malitia ꝓuenit ⁊c̄. ⁋ Ad dissolutionē huius dubitationis notādũ ꝙ si cogit medicus vti medicis stuporē iducētibus dz hoc agere cũ timore ⁊ cautela. Cautela aũt quā dz habere est obseruando quedā ex parte medicine: quedā ex parte corporis: quedā ex parte modi vsus. Ex pte medicine dz ista obseruare. ⁋ Primo ꝙ vtatur leuiori stupefactiuo quo vti põt si necessitas vltra nõ cogit. Vñ Aui. sit cõtētus albumine oui cõquassato cũ aqua in qua papauer sit decoctuz.s. papauer album. Unde primo cañ. fen quarta.c.1. Et si tibi necesse fuerit stuporē iducere nõ trāscēdas tale quale est papauer album: qm̄ cum suo stupore domesticũ. ⁋ Scõo ꝙ tale stupefactiuũ sit cõsolatum cũ medicis que sui malitiā reprimũt: vt docet Mesue p̄allega.ca. vnde Auic. hic fortasse oportebit vt ponas cũ eo fenugrecũ ⁊c̄. Dixit aũt fortasse: qꝛ cũ debili stupefactiuo nõ est necessarium miscere qð refrenet sed põt miscere: ⁊ iõ dixit fortasse: vel dixit fortasse qꝛ quādo materia est grossa ⁊ multũ de ea esset iā in oculo: tũc cũ quocunqꝫ stupefactiuo opz miscere aliquid qð iuuet ad resoluendũ. Resolutiuũ ergo ꝓpter duo miscet cũ narcotico.s. vt iuuet ad resoluendũ idest vt resoluat ⁊ vt remoueat nocumētum factum a stupefactiuo. ⁋ Tertiũ qð dz obseruari est ꝙ ipsa sit medicina ex parte fermētationis ꝯsolata. recēs.n. est magis suspecta vt ponũt p̄allegati auctores. vñ.12.tera.primo cap̄. loquēs de stupefactiuis gbusdaz dicit. Omnia v̄o hec meliora post annũ a quo composita sunt. Et Mesue preallega.cap̄. dare ea.s. narcotica antiquiora minoris est nocumēti. ⁋ Quartum est quātitas eius qð de eo dat: qꝛ plus declinetur ad paruā dosim vt Mesue ibidē. ⁋ Dispõnes aũt corporis obseruande sunt. Primo ꝙ si dantur interius corpus sit forte in virtute. Et sic ēt dz ꝯsiderari fortitudo virtutis oculi. in homine.n. nāliter debilium oculoꝝ suspicādũ est ne mortificet in eo calor naturalis. Vñ qdam in vsu narcoticoꝝ ꝑuenerũt ad ptisim oculi.i. ad cõsumptionē per viaz.s. defectus caloris nālis: vt sumit tertio de igenio sanitatis.c.z. Et scõo lib. cõtinen. Rasis.cap̄.z. loquēs de malis effectibus narcotici dicit. Aliq passi sunt ptisiz oculoꝝ ⁊c̄. ⁊ istud accidit ex ꝑuitate oculoꝝ que ꝓuenit ex nutrimenti defectu. Scõo ꝙ non sit repletũ nimis. Unde Mesue preallegato cap̄. Caue ne dederis ea corꝑibus ipuris. Et queadmoduz hoc obseruādum est in corpore sic in oculo: qꝛ nocumētum narcotice magnificat in hora in qua mā abundat indigens eũone ꝑfecte sicut in augmēto ⁊ statu: vt supra declaratũ ē. Modus āt obseruādi in dādo hmõi narcotica: vel sumit ex pte ptis cui applicat: vel ex pte tpis. Sigdē ex pte tpis vel mēsurātis dispõnē corpis vt sic debēt dari hora somni: vt ibidē Mesue. Facili⁹.n. ꝓuocat hõ ad somnũ qð ex eis querit. Vel tpis mensurātis dispõnem oculi: ⁊ tũc obseruandũ est hec cũ iam leuia remedia nõ ꝯtulerũt imo dolor auget: vnde periculũ iminet: tũc.n. a narcotico desistere nõ possumus sz vtimur eis: vt supra dictũ est auctoritate Halya.5.prac.34.c. Obseruandũ ēt est ꝙ nõ cõtinuent in vsu qꝛ ꝓlongāt nimis morbum ⁊ ꝑducũt ad malam dispõnem: vt Jesus Haly. tracta.z.35.c. Vñ Rasis.z.cõtinētis.c.z. nõ nimis assiduet vsus narcoticoꝝ que reddũt morbũ fixũ ⁊ debilitāt visum. Si v̄o modus exhibitiõis diuersificet ƀm partē qua dz exhiberi.s. itus vel extra: ⁊ tũc vel p huius narcotica simplr̄ intēdit doloris sedatio vel itendit cũ hoc aliqua materiei infrigidatio ⁊ ispissatio ab illis. Siquidē querat sola doloris sedatio ⁊ timeat cum hoc dolor in oculo: melius est dare huiusmodi stupefactiua itus q̄ȝ oculo applicare. Et rõ est qꝛ intus data somnũ iducent qui dolorē sedabit nec oculo nocebit. ⁋ Sed tu d. melius est nocere oculo q̄ȝ stomacho ⁊ itestinis. ⁋ Dõm ꝙ p̄supponit ꝙ mēbra ista sunt bene disposita: vñ virtus narcotici nõ ledet ea manifeste. Si āt medicus p̄ter stupefactionē credat in medicina narcotica facere vtilitatē per viā infrigidationis caloris ⁊ sedationis fluxus: melius est extra ad oculũ applicare narcotica: vt notũ est. De facto igit sic erit agenduz ꝙ si dolor cuius stupefactioni intēdimus sit de mā grossa ⁊ multa nec in oculo sit multus calor melius est stupefactiuũ itus approximare vel forsan temporibus. Unde Rasis.z.cõtinē.cap̄.z. ponant narcotica fronti ⁊ timporibus non super palpebras. Si aũt dolor sit de materia subtili cum multo calore melius est super oculo applicare vt ex premissis põt ostendi. ⁋ Ex quibus apparet solutio ad cõtraria superius inducta. procedunt enim vijs suis.

⁋ Qꝛ si materia est subtilis ⁊ corrosiua non est malum apud me vti opio ⁊ stupefactiuis. Ipsum nanqꝫ est sanans eam ⁊ non succedit dolor: q̄uis oporteat credere ꝙ inquātum visui nocet est malum. verum opio in doloribus a materia corrosiua prouenientibus nõ est malum apud me vti. Ipsum.n. sanat celeriter.

⁋ Hic ponit cañ. curatiõis. intēdēdo ad sp̄ales modos doloris. Et p̄mo itēdēdo ad dolorē corrosiuũ. Scõo ad dolorē mordicatiuum. ibi (Et cura quidē mordicatiõis.) Tertio ad dolorē extēsiuũ. ibi (Et cura quidē extēsiõis.) ⁋ Cā autē quare de his modis doloris fecit mentionem est: qꝛ proprie hi oculo accidunt ⁊ maxime sunt suspecti minādo vlcerationes prauas ⁊ malignas in ipso.

⁋ Circa p̄mā ptē dubitat vtrũ in dolore oculi a mā corrosiua cõpetat opiũ.i. medicina opiata narcotizans. ⁋ Vr̄ ꝙ nõ ex. G. in cõmēto afo. afor.31.6.ꝑticule. Dolores oculoꝝ. vbi dicit. Qꝛ si humores

fluentes

fluētēs ad oculū sint acuti ꝙ ꝑ vsuȝ opiatoꝝ vulnerāt ⁊ corrodūt. Itē qȝ māᷓm acutā corrosiuā magis detinet in loco vr̄ nocere: sed opiata sunt hmōi vt notū est. ⁋ In ɔ̄riū est Aui. ¶ Ad huius itellectū ɔsiderādū ꝙ aliqua mā pōt dici corrosiua duob⁹ modis. Uno mō ꝓprie vt ɔ̄distinguit mordicatiue: ⁊ hoc mō mā corrosiua hēt aliquā grossitiē. nā effectus corrosiue rei est minuere de suba corrose ꝑtis cū sua resolutione ⁊ vlceratione quā facit sicut sumit ab Aui. z. cañ. 4. ca. Et isto mō nō sumit ab Aui. hic mā corrosiua. qȝ apparet ꝑ ex mō loquēdi Aui. cū dixit. ꝙ si mā est subtilis. ¶ Sed tu dices Auer. 5. colli. dicit ꝙ medicia corrosiua est subtilis. ⁋ Dōȝ ꝙ loquit respectu caustice medicie. ⁋ Scđo appet ꝙ si mā corrosiua est mā alicui⁹ grossitiei: tūc opiata nō ɔueniūt qȝ eā magis in loco detinēt: ⁊ quāuis faciāt eā ꝓ aliq̊ tꝑe qescē a corrosiōe: ɔuertit tñ corrosio fortior q̄ꝫ pri⁹. ⁋ Alio mō pōt accipi mā corrosiua vt se extēdit ad mordicatiuā: ⁊ talis mā est subtilis cui⁹ effect⁹ est soluere continuitatē in plurib⁹ minimis ꝑtibus mēbri: vñ nō sentit ꝑ se quelibet solutio ɔtinui sȝ totū in ɔfuso: ⁊ hoc nō pōt facere nisi mā sit multū subtilis vt sumit. z. cañ. 4. c. Et in tali corrosiōe dico ꝙ cōpetit opiū. Rō est: qȝ remouet acuitatē māe ⁊ igrossat eaȝ vt nō imbibat: ⁊ qȝ iste māe sunt vtplurimū pauce: lȝ sint in qualitate male: iō nō timet de stupefactiuo qȝ ꝓpter exuberantiā māe faciat reuerti dolorē: imo illa mā pauca rectificata ab approximatiōe opij cessante nocumēto mordicatiōis expellit tandē a virtute: ⁊ hoc est qȝ. A. dicebat. Si mā est subtilis ⁊ corrosiua. i. mordicatiua: nō est malū apud me vti opio ⁊c. ipm̄ nāqȝ est sanās eā. s. corrosionē. i. mordicationē: ⁊ hoc rectificādo māȝ. ⁊ nō succedit dolor. i. nō magnificat neqȝ reuertit postea dolor: qȝ cū iste māe sint pauce quātitatis nō habētis renouationē per viaȝ defluxus a cerebro ɔtigit ꝙ rectificatis eis expellūt. ¶ Sȝ ꝓcedēdo cū hac solōne cadit duplex dubitatio. Prio qȝ. A. vr̄ supfluus. nā statim ponet curam doloris mordicatiui in oculo. nō ḡ dȝ hic exponi corrosiua. i. mordicatiua. ⁋ Dōm ꝙ cura mordicationis est duplex. Una respiciēdo ipsam mordicationē respicit multū māᷓm: ⁊ talis cura fit cū opio: qȝ sedādo mordicationē vehemēter rectificat māᷓm. Et istaȝ curā Aui. ponit hic cū dixit. Si mā est subtil' ⁊ corrosiua. Alia ē cura mordicatiōis que nō multū rectificat māᷓm: sȝ magis resistit ipi mordicatiōi in se: ⁊ ista fit cū glutinatiuis ⁊c. ⁊ de tali loquit statiȝ: vñ dicit. Et cura mordicationis: ⁊ nō dicit māe mordicatiue.

¶ Scđa dubitatio est vbi ḡ. A. de cura doloris corrosiui faciet mētionē. ⁋ Dōm ꝙ in ca. de vlceribus oculi. corrosio. n. statiȝ vr̄ significare vlcerationē esse in oculo. ¶ Et qȝ ista sol'o forsan alicui non placeret speculādo ꝙ mā corrosiua possit eē subtilis ⁊ grossa propterea do aliā solōnē. Propter qȝ cōsiderandū ꝙ mā corrodens tunicas oculi vel est subtilis vel est grossa. Siqdem sit subtilis: dicemus ꝙ opiū competit ꝑꝑ causas dictas supius. Uñ Aui. Si mā est subtilis ⁊ corrosiua. Et Rasis. z. cōtinētis. ca. z. dicit. Dolorem qui est in humore acuto. i. subtili corrosiuo opiū nō mitigat casualiter sed curat. Si aūt mā corrosiua sit grossa: tūc opiū nocet retinēs ⁊ igrossans illā: vñ magis remouet eā a dispōne eūationis. ⁊ ē sil'e ei qȝ dicit Aui. 4. cañ. ca. de igne ꝑsico. loquēs ad hāc itētiōeȝ. nō opȝ vt sit linimētū vehemētis ifrigidationis qñ mā ad grossitudinē est decliuiȝ. ⁋ Sciendū tñ ꝙ quāuis opiū in tali mā ɔueniat: nō tñ oīno regularis est vsus eius: qȝ ex eo timet nocumētū in spiritu visibili ⁊ alijs spiritibus: tñ qȝ iuuamētum eius est in hac mā plus suo nocumēto cū ꝓhibeat pessima dispō. s. vlceratio: iō Aui. post timorē vsus eius affirmauit in mā corrosiua subtili opio fore ɔtēdū: dicēs quāuis oporteat credere ꝙ inquantū ⁊c. verūtamen opio in doloribus ⁊c. ¶ Ad ɔ̄ria dōm: ꝑmo ad. H. ꝙ itelligit de mā corrosiua quādo est grossa. ⁋ Uel dōm ꝙ itelligit de mā multum fluente ad oculū calida que lȝ actu nō sit corrosina: retēta tñ in loco pōt ɔuerti in corrosiuam. ⁋ Ad rōnem dōm ꝙ primus effectus opij est sedando dolorē rectificare māᷓm illaȝ subtilē rectificatione qua preparat expulsioni: ⁊ ideo nō retinetur imo digesta expellit. in materia aūt grossa non contingit illud,

¶ Et cura qdem mordicationis est ex cōglutinatiuis ⁊ infrigidatiuis ⁊ subtiliatiuis.

¶ Hic ponit curā doloris mordicatiui. Notādū ꝙ mā mordicatiua est subtilis acuta penetrās in multas partes membri vt predictū fuit: ergo qȝ sibi opponit est glutinatiuū. i. habens virtutē glutinosam oppilatiuā: ⁊ ex hoc ꝓhibet materia a penetratiōe in partes membri. Est etiā tale medicamē frigiduȝ vt remittat acuitatē materie: ⁊ per hec duo. s. per glutinatiuā virtutē ⁊ per frigiditateȝ ingrossant substantiā materie mordicantis. ¶ Sed tu. d. quid vult dicer̄ subtiliatiuis. ⁋ Quidā exponit. i. carminatiuis ⁊ resolutiuis: ⁊ cū hoc ꝙ materia illā corrigis eā resoluas miscendo resolutiua cū frigidis glutinosis sicut fiet albū cum aqua melliloti vel feniculi; vel faciēdo hoc in diuersis tēporibus. vt ꝑmo ponant glutinosa frigida: scđo ponāt resolutiua. Alio mō pōt exponi subtiliatiuis. s. subtilibus inquantuȝ est possibile: vnde lȝ glutinosa sint grossa: ex eis tñ eligimus grossa minus sicut est albumen oui.

¶ Et cura extensionis est cū mollificatione oculi ⁊ resolutione per ca quoꝝ vnumquodqȝ diximus in loco suo ⁊ permutatione materiei.

¶ Hic ponit curā doloris extensiui. Ad cuius itellectū notandum ꝙ vt supra apparuit dolor extēsiuus sit vel ex multitudīe māe vel ex vētositate. Ɔicāt aūt hi dolores extēsiui in cura mollificatiōis ⁊ resolutiōis. nā siue extēsio fiat a vētositate siue a māe multitudine ɔueniens est poros dilatare: ⁊ hoc facit medicia mollificatiua. est ēt ɔueniēs māᷓm per illos poros trāspirare ⁊ euaporare: ⁊ hoc facit medicina resolutiua sicut ad has duas itētiones sunt semē lini anhetū camomilla ⁊ mellilotū. Sȝ differūt in hoc: qȝ si dolor sit extēsiuus ex multitudine: tūc ꝓprie sibi ɔuenit ꝑmutare eā vel diuertere a ꝑtibus oculi cū flōmia aut ventosis aut alijs modis: vt sumit. 13. terap. vlti. caꝑ. lȝ ēt possit dici ꝙ ēt materie vētose cōpetit transpiratio: ipsa tñ vētositas plus est apta eūari per partē q̄ꝫ materia humoralis: ⁊ ideo in materia ventosa securius possumus icipere cuȝ euaporatione: in materia autē humorali tutius est incipere a diuersione vel trāspiratione materie. ⁊ postea euaporare. vnde. 13. terapē. in fine. Intētione aūt euacuātes ⁊ in his totum corpus ⁊ nimirū antipascātes. i. reuelantes iferius reparationem humoꝝ: deinde ipsis localibus auxilijs ⁊c. que euaporant.

¶ Cum auteȝ egritudo sit chronica: tunc est flobothomia facienda ex lachrymalibus ⁊ flobothomāde sunt ambe arterie que sunt post aures.

¶ Hic Auic. subiungit duos cañ. Secundus ibi (Et opȝ.)

¶ Dubitat vtruȝ in obthalmia chronica cōpetat flōmia vene particularis. ⁋ Uidet ꝙ nō: qȝ obthalmie chronice sūt de materieb⁹ grossis flegmaticis aut melācholicis. morbi eniȝ ꝓlongati sunt frigidi: vt supra Aui. caꝑ. de emicranea. ⁊ in cōmento afo. scđe ꝑticu. cōmē. 39. Senes iuuenibus ⁊c. Sȝ in materieb⁹ fridis nō competit flōmia: qȝ materia ex hoc fit grossior ⁊ frigidior. ⁋ In ɔ̄riuȝ est. A. ⁋ Dōm dupl'r. Prio ꝙ obthalmia chronica si est de sanguie grosso cōpetit flobothomia. Si aūt sit de alia mā nō cōpetit. ⁋ Uel possumus dicere aliter ꝙ quāuis obthalmia sit flegmatica vel melācholica a predominio iuentū est per experiētiā ꝙ flōmia venaruȝ particulariū alleuiat ⁊ cōfert: ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo qȝ mēbrū reddit inanitū vt ex hoc sup māᷓm severtat ⁊ digerat ⁊ ɔsumat illā. Scđo qȝ lȝ obthalmia sit mel'ica vel flegmatica: vtplurimuȝ tñ sanguis q est in venis ꝓpinqs oculo ificit ⁊ corrūpit: vñ nutrimētū oculi malignat: facta ḡ flōmia fit illi⁹ correctio ⁊ eductio: ⁊ hec est vna de maioribus causis ꝑꝑ quas flōmia venaꝝ ꝑticulariū cōfert in obthalmia chronica. ⁋ Ad ɔ̄riū quid dōm apparet. Du^m 59^m

¶ Et opȝ vt patiens obthalmiam ⁊ patientes reumatismos ad oculos deuitent quēadmodum multotiens diximus inūctioneȝ capitis ⁊ distillationem alicuius olei in aurem.

¶ Hic ponit quēdam alium cañ. Uel possumus dicere ꝙ hic icipit in summa nobis recolligere curā obthalmie. Et ꝑmo ostēdēdo qd nō cōueniat. Scđo quid cōueniat. ibi (Et penitus.) ¶ Quod dicit ꝑ̊ notum est ex declaratis supra in questione de oleo. ¶ Notādū tñ ꝙ dixit distillationē alicui⁹ olei: qȝ forsan in hora resolutionis materierum possemus in aurem distillare oleum aliquod calidum.

¶ Et penitus cura obthalmie est sicut cura reliquoruȝ apostematū ex repercussione primo ⁊ resolutiōe scđo. Uerūtamē exigitur ꝓpter membruȝ ipsum superflua facilitas: ⁊ est vt illud qȝ repellit ⁊ reꝑcutit ⁊ subtiliat ⁊ qȝ resoluit ⁊ abstergit non sit laborisi tactus ledens sensum faciens euenire asperitatē. Et illud quidē non cōpletur nisi sit stipticitas eius qȝ refrenat tēperata: ⁊ mordicatio ei⁹ qȝ resoluit leuis parua: imo ē melius vt sit in illo exiccatio sine mordicatōe: ⁊ vt violētia laboris eius frangat per illud quod eis admiscet de eis que sunt sicut albumen oui ⁊ lac mulieris mulctū sup confricationem colyrij quo fit alcofol.

¶ Hic vt supra dicebat resumit curā. Et ꝑ̊ in gñali magis. Scđo in spāli. ibi (Cū aūt mā.) ¶ Ad itellectū ꝑme ꝑtis notādū ꝙ lȝ obthalmie inquātū aꝑa cōpetat ꝑ̊ reꝑcussio ⁊ postea resolutio: ⁊ grada-

tim ire a repcussiuis ad resolutiua: tñ ista medicamina valde dearticulanť ⁊ determinanť pp mēbri nām. s. oculi qđ est mēbꝛuʒ lene sensibile multũ. Determinať āt ꝓ qꝛ nec repcussiuũ nec resolutiuũ debet esse laboꝛiosi tactus. Hoc aũt perficitur cum modo appꝛorimationis: qꝛ leuiter ⁊ suauiter multũ debet medicus tāgere oculũ vt Jesus haly. trac. z. 35. c. Perficitur ēt ꝙ medicine que ad hoc appꝛorimāť nõ sint aspere: imo semꝑ sint actualiter lenes: ⁊ ideo si expedit aliquā medicinā durā appꝛorimare sic. v. g. sieť vel puluerē: opʒ ꝙ sieť colyrizeť cũ aliquo leni sicut est albumen oui: ⁊ ꝙ ꝯfricetur sieť vt id quod emanat ab eo sit subtile sicut alcofol. i. sicut puluis subtilissimus qui apparet in radio solis: ⁊ etiam si solũ puluerē cuʒ radio vellet appꝛorimare expedit ꝙ sit subtilissimus vt non ledat oculũ suo tactu: ⁊ hoc inuebat Auic. cũ dicebat super cõfricationē quo fit alcofol. i. cõfriceť colyriũ ita suauiter ꝙ illud qđ ex eo separať sit subtile vt alcofol. Dixit aũt Aui. mulctũ. i. mulsum. quia imediate ab vbere debet cadere lac super loco cõfricationis ⁊ nõ debet in vase seruari: qꝛ cito coꝛrũpitur: vt Gal. septimo terapen. cap. 6. Determinatur aũt vnũqđqꝫ istoꝝ medicaminũ per se: qꝛ medicamē repercussiuũ ⁊ si habeat aliquā stipticitatē dʒ esse tantũ illa refracta ⁊ tēperata ꝭm modũ supꝛadictũ. silr resolutiuum: qꝛ calidum dʒ esse lene ne suo caloꝛe moꝛdicet: imo exiccet scilʒ exiccando ⁊ resoluendo sine moꝛdicatione.

¶ Cum autem materia iaʒ est euacuata ⁊ doloꝛ nõ est in summo laboꝛis administra colyriũ noīatũ vni⁹ diei cõmistum cuʒ eo quod sit sicut vitellus oui: ⁊ neqʒ est longinquũ quin saneť infirmus in die suo ⁊ ingrediať balneum in sequenti.

¶ Hic in speciali resumit curā. Et ꝑmo qñ est in statu. Scđo qñ est in declinatione. ibi (Sitqꝫ illud.) ¶ Causa aũt quare nõ assumpsit curā ꝑncipij ⁊ augmēti distinctim est: qꝛ ex ꝓcedēti ꝑte põt haberi. est eniʒ cura pꝛincipij ex repcussiuis: sed augmēti ex resolutiuis scilʒ mistis cũ eis. ¶ Ad ꝑme ꝑtis ītellectũ notandũ est ꝙ mā obthalmie põt dici eũata duobus modis. Uno mõ ꝙ ꝓcesserũt eũones cũ flõmia ⁊ pharmacia ⁊ alijs sicut expedit. Alio mõ eũata. i. fluxa: qꝛ cessauit fluxus materie qũo vtiť isto vocabulo Auic. lib. i. fen. 4. i. ca. vtroqꝫ modo põt intelligi hic euacuata. ¶ Scđo sciendũ ꝙ cũ doloꝛ nõ est in summa laboꝛis. i. doloꝛ nõ est foꝛtis: tũc mā est digesta vel ꝓpe: ⁊ iõ tunc moꝛbus est in statu: qꝛ mā est multuʒ digesta vel magna ꝑs est digesta. Ex q̄bus appet qũo ꝯueniat colyriũ vnius diei. Colyriũ eniʒ vnius diei qđ in oculo colyrizať siue sit puluis siue sieť siue colyriũ facit opationē in die suo ex foꝛtitudine sue opationis: ⁊ iõ hmõi colyria sunt diuerse descriptiones. vñ Serap. tra. z. i. c. puluerē citrinũ vocat medicamē vnius diei. Puluis aũt citrinus ⁊ si sit diuersaꝝ descriptionũ: tñ cõponiť ex rebus foꝛtiter resolutiuis ⁊ foꝛtis resolutionis vel exiccatiuis vt myrra sacocolla aloe ⁊ croco: ⁊ ex medicis stipticis vt achacia sieť memithe ⁊ opio: ⁊ ex medicis digestiuis sicut ēt est crocus. Raß. z. cõti. ca. z. vocat medicamē vnius diei sieť quoddaʒ foꝛtis resolutionis exiccatiõis ⁊ mũdificatiõis cũ maturatione cũ aliqua medicīa stiptica. vñ dicit. Jn sieť vni⁹ diei apponiť achacia parũ eris vsti crocus myrra lyciũ ⁊ galbanũ. Sʒ idē Rasis in alio loco dicit sieť vni⁹ diei. Accipe memithe aureos. s. croci ceruse sarcocolle. añ. aure. j. opij aure. 5. ⁊ ex hoc fac sieť qđ diciť vnius diei. Aui. ỽo. 5. lib. summa scđa trac. z. vocat colyriũ vnius diei colyriũ rabiosum: de quo dicit ꝙ resoluit apa. s. obthalmiā ⁊ carminat ipʒ in hoꝛa sua. Per colyriũ ğ vni⁹ diei ītelligemns colyrium rabiosum. A. vel qđcũqꝫ aliud colyrizabile in oculũ qđ sit foꝛtis exiccatiõis ⁊ resolõnis. Et qꝛ talia colyria nõ cõpetũt nisi euacuata mā ⁊ iā ea digesta ꝭm totũ vel ꝭm maioꝛē partē: iõ Aui. dixit. cũ aũt mā ⁊c. tũc enim ista colyria cũ foꝛti ipꝛessione in vna die multũ ꝯsumũt ⁊ resoluũt ð mā: ⁊ ideo diciť tũc ea die īfirmus sanari: qꝛ moꝛbus manifeste declinat: ita ꝙ pauca de ea remanēte ad residui resolutionē: qꝛ iā obthalmia posita est in declinatiõe possit hõ in sequēti die a die vsus colyrij īgredi balneũ ⁊ erit sanus. ¶ Sciēdũ tñ ꝙ medicine vnius diei. i. foꝛtis opatiõis diuersum hñt modũ eliquatiõis. naʒ si in eis vincũt medicine stiptice sicce vt achacia climia ⁊ huiusmodi: tũc debent eliquari cā albumine oui ⁊ fieri subtilissima vt nocumentũ stipticaꝝ remoueať. Si aũt vincāt medicine resolutiue mundificatiue que cõpetunt magis qñ magꝭ mā appet digesta: tunc nõ expedit ꝙ eliquenť sic subtiliter: sed maneāt in foꝛma magis spissa: qꝛ nocumētũ eaꝝ non sic timeť ⁊ magis impꝛimēt effectũ mundificationis ⁊ resolutionis ⁊ cõplemēti maturatiõis: ⁊ ideo poterit eliquatio fieri cũ mucilagine seminis lini vel seminũ cydonioꝝ vel fenugreci. Et ex hoc exponiť textus obscurus Serapionis trac. z. ca. i. in fine. vbi dicit. Si fuerit in ipso. s. medicamine vnius diei stipticitas plus subtilia ipsum cũ albumine oui ⁊c. Et si est stipticitas in eo diminuta ⁊ appet digestio. s. in mā obthalmie: qꝛ tũc cõpetit medicamē vni⁹ diei diminute stipticitatis: tũc opʒ vt īspisseť: ⁊ ꝭm plurimũ in die ꝓ diminuiť qñ adhibenť iste medicine ⁊c.

¶ Sitqꝫ illud quod sufficit ad resoluendum residuum materiei sicut est colyriuʒ de spica: ⁊ quādoqꝫ hoꝛa facit necessarium vt facias ipm odoꝛare de colyrio alistiꝑtatan in die pꝛimo rem modicaʒ: ⁊ addas in die secũdo de eo ⁊ erit cum eo salus.

¶ Hic ponit curā qñ est in manifesta declinatiõe ⁊ quasi in fine. Et ꝑmo qñ materia non est oīno difficilis resolutionis. Scđo qñ est multũ difficilis. ibi (Cũqꝫ materia sit pꝛaua.) ¶ Circa ꝑmā parteʒ notandũ ꝙ per colyriũ de spica possumus intelligere omnē medicinā debite resolutionis. vnde si in fine obthalmie facerē colyriuʒ ex spica croco gũmi arabico ⁊ dragāto eēt bonum resolutiuũ. Similiter ēt si ex sola aliq̃ decoctione resolutiua fomētares oculuʒ. Expꝛesse tñ descriptio sieť. de spica poniť a Mesue ⁊ laudať in mā frigida: lʒ ēt in mā calida cõferat ꝭm diuersum modũ administrationis vt ab eo īuiť. Et qꝛ aliqua materia non est sic obediēs resolutioni: opʒ pꝛocedere ad foꝛtius colyriuʒ sicut est colyriũ absticon qđ ponitur. 5. cañ. cap. de colyrijs. ¶ Sciendũ tamen ꝙ hoc qđ dicit. odoꝛare. põt dupliciter exponi. Pꝛimo vt sonat vocabulũ. i. vt ꝙ odoꝛet ꝑ nares. est tñ hoc qñqꝫ necessariũ cũ nõ toleret īfirmus amplius appositionē reꝝ in oculũ: ⁊ tu cõfisus es ꝙ sola odoꝛatio sufficiat ad resolutiõem ⁊ h̾ posset ꝯtingere. Nā peonia sui ēt euapoꝛatiõe exiccat in cerebꝛo mās cũ ipsa collo suspendiť: vt sumiť a Gal. 6. de simplici medicīa. c. 10. Alio mõ põt exponi vt facias ipʒ odoꝛare: ponas in oculũ aliq̄d parũ in modũ odoꝛis: vel qꝛ solum virtutē ponas: ⁊ hoc potest verificari. Nā colyriũ absticon est valde potēs in exiccādo. vñ Rasis. z. cõtinētis. ca. z. Stacõ. i. acutum colyrium. parũ igitur de eo dʒ īponi ⁊ ꝙ sic sit odoꝛ: ⁊ hoc est quando resolutiua leuia non contulerunt.

¶ Cũqꝫ materia sit pꝛaua in obthalmia antecedens ad dissoluendum: tunc foꝛsitan est aliquid quod sit simile succo cucumeris asinini.

¶ Hic ostēdit q̄d fiendũ qñ mā oīno pꝛaua est in resolutiõe: ⁊ dicit ꝙ cũ mā sit pꝛaua in obthalmia antecedēte ⁊ diu ꝓcedēte ⁊ tardāte ad resoluēdũ: tũc ⁊c. ¶ Notādũ ꝙ succus cucumeris asinini est foꝛtis resolõnis: ⁊ iõ ꝯfert in obthalmia q̄ tardat ad resoluēdũ. ꝙ si vteris eo cũ cautela vtaris: ⁊ vide modũ ꝑparatiõis Seruitoꝛis. ⁊ si nõ vis vti eo vtaris aliquo simili. i. aliquo alio foꝛtiter resoluēte.

¶ De cura obthalmie calide cholerice sanguinee ⁊ herisipile. Capꝫm 10m.

Regimen cõe obthalmie cuius causa est materia cholerica aut sanguinea est flobothomia ⁊ euacuatio. Nam si causa fuerit sanguis calefactus cholericus aut cholera sola ꝯfert cũ flõmia euacuatio ex decoctiõe mirabol. ⁊ qñqʒ ponitur in ipsa turbith. Qꝛ si cũ ea fuerit aliquantulum grossitiei ⁊ sciueris ꝙ materia sit imbibita in velaminibus cerebꝛi: confoꝛtabis eam in hierapigra: ⁊ foꝛtasse sufficit in huiusmodi infusio aloes: ⁊ si illic fuerit caliditas erit aqua in qua ipse infundetur aqua endiuie aut aqua pluuialis aut ille ambe.

¶ Supꝛius. A. posuit cañ. generales curatiõis obthalmie ⁊ fluxuuʒ materierũ ad oculũ: hic ponit cañ. spāles. Et ꝑmo ponit cañ. intentionũ curatiuaꝝ: enumerando ēt materias que ad intentionē ꝑducunt. Scđo enumerat medicinas quasdā ad obthalmiā. ibi (Colyriũ q̄dē albũ.) ⁋ Pꝛia in duas. Pꝛimo ponit cañ. curatiõis obthalmie humoꝛalis. Scđo obthalmie vētose. ibi (Obthalmia āt vētosa.) ⁋ Pꝛia in. d. Nā obthalmia q̄dā est simplex nõ ꝑtrāsiēs terminũ in magnitudie. quedā terminũ ꝑtrāsiēs que dr alguardēgi. Pꝛimo ğ ponit curā ꝑme obthalmie. Scđo scđe. ibi (Obthalmia ỽo que facta est alguardēgi.) ⁋ Pꝛia in duas. Pꝛio ponit curā obthalmie calide quātũ ad oēs suas spēs in generali vel in cõi. Scđo frigide. ibi (Jn obthalmia frigida.) ⁋ Pꝛia in duas. Pꝛia ponit curā obthalmie calide quātũ ad oēs suas spēs in gñali vel in cõi. Scđo quātũ ad vnāquāqꝫ in spāli. ibi (Qꝛ si mā fuerit.) ⁋ Pꝛia in q̄tuoꝛ. Pꝛimo ponit cañ. curationis obthalmie calide qñ est in ꝑn°. Secũdo quando est in augmento. ibi (Cunqꝫ repuleris.) Tertio quando est in statu. ibi (Postea transi.) Quarto quando est in declinatione.

tione.ibi(Cũq; descẽdere.)℟ Pria in duas. Primo ponit curã per euões. Scõo per localia.ibi(Et opz qdẽ.)℟ Posset tñ alr diuisio fieri. Qõ p ponit curã obthalmie calide in gñali. Scõo in spãli.ibi (Q; si mã.)℟ Pria in duas. Prio ponit curã per euonez. Scõo p localia.ibi(Et opz.)Et ista ps ⁊ opz.diuidet postea in qtuor:⁊ iste modus diuisionis est bonus in h:q2 regimẽ in obthalmia p euonẽ nõ solũ occupat tps pncipij:imo et augmẽti ⁊ status.

Dubm pm ¶ Circa pmã partẽ dubitat:p q2 Aui.dicit ꝙ in mã sanguinea cõpetit flõmia ⁊ euatio cũ pharmacia.℟ Cõtra q2 euacuatio non cõpetit sanguini.s.cum pharmacia.vt Gal.in libello de pharmacijs.

Dubm 2m ¶ Scõo diceret aliqs nõ videt ꝙ cũ cholera sola est causa obthalmie cõpetit flobothomia:q2 talis flobothomia facit illaz cholerã magis ebullire:vt sumit pmo cañ.fen.4.cap.de flõmia.

Dubm 3m ¶ Tertio quare turbith competit in materia sanguinea cuz ipsum euacuet flegma vt auctores ponunt.

Dubm 4m ¶ Quarto dubitat qre Aui.dicit. Si mã sit ĩbibita in velaminibus cerebri:qõ purget cũ hierapigra.℟ Cõtra:q2 hiera nõ euat nisi a partibꝰ stõchi ⁊ itestinoꝝ:vt Gal.7.tera.ca.11.⁊ Aui.5.lib.trac.2.

Ad pm ¶ Ad pm dõm ꝙ qñ aliq egritudo fit ex solo sanguĩe nõ põt durare qn associet sibi alius humor per sanguinis corruptionẽ in illuz:⁊ ideo in febre synocha que fit ex sanguine nõ solũ itentio est sanguinis euatio:sed illius mũdificatio vt appet.4.cañ.in cap.de febre sanguinis:⁊ q2 sanguis corrũpit vtplurimũ in cholerã:iõ in sui mũdificatione docet pre alijs vti decoctione myrabol.s.citrinoꝝ. Alr tñ posset rñderi vt referat dcm dicto regimini cõi in obthalmia:cuius cã est mã cholerica aut sanguinea cuiꝰ euatio est flobothomia.

Ad 2m ¶ Ad 2m dõm ꝙ flõmia maxime in triplici dispõne cõpetit. Primo qñ mã est sanguis peccãs in quãto:⁊ quãtũ ad hoc dixit Aui.sanguinea. Scõo qñ est sanguis peccãs in quali:vt.v.g.q2 sit sanguis subtilis calidus:nõ dico per cholerã cum eo mistã:sed q2 ipse calidus ⁊ subtilis est sub forma sanguinis:⁊ hoc ĩtelligit cũ dicit.sanguis calidus cholericus. Tertio cõpetit flõmia qñ mã est cholerica.s.sanguini mista:⁊ hoc intelligit cũ dicit.aut cholera sola.ita ꝙ nõ intelligat sola.i.a sanguine separata:sed sola q2 nõ peccat alius humor nisi ipsa:⁊ tñ ipa est sanguini mista:⁊ in hac cõpetit flõmia. Et iõ Aui.in rubrica dicit. Cura obthalmie cholerice.s. de cholera sanguini mista vel de sanguĩe cholerico.⁊ sanguine.i. de sanguine peccãte in quãto.⁊ herisipile.i.de cholera a sanguine separata. Possemus tñ aliter rñdere ꝙ in obthalmia de cholera pura a sanguine sepata cõpetit flõmia:nõ qdẽ rõne ipsiꝰ cholere:q2 speret ꝙ per flõmiã possit educi:sed cõpetit flõmia rõne eiꝰ qõ in ea timet. Nam qñ obthalmia est de cholera pura in oculo est magna inflãmatio ⁊ dolor:vnde timet de trãsitu sanguinis multi ad oculũ:⁊ per ɔñs de tota eiꝰ apostematione ⁊ corruptione.per flõmiã aũt corpꝰ fit auarũ ⁊ ꝓhibet ne illuc mã currat:nec ex ista flõmia timet in cholera nocumentũ:q2 iaz separata psupponit in oculo:⁊ ideo parũ aut nihil fit super ea de furia vltra id qõ erat:⁊ habet magnũ iuuamẽtũ qõ est ꝓhibitio disruptionis oculi ꝓpter nouã apostematione que superuenire posset:⁊ hoc volebat Auic. 4.cañ.fen.3.ca.de cura herisipile.vbi ɔcedebat flõmiã in herisipila qñ mã erat ĩter duas cutes ⁊ nõ qñ erat ꝓfunda:lz tex.ille etiaz hẽat alios modos exponẽdi.

Ad 3m ¶ Ad 3m dõm ꝙ de intẽtione Aui.2.cañ.turbith crudũ euat de humoribꝰ adustis nõ aũt ɔcoctũ:⁊ hoc ĩnuebat hic ex mõ loquẽdi cũ dicit. Et qñq;.s.qñ in sanguĩe humores sunt adusti de quoꝝ euone nõ ɔfidis per myrabolanos:q2 sũt forsan nimis grossi.ponit in ipsa.s.decoctione turbith. Et nõ dixit Aui.ɔcoquat turbith volẽs ꝙ ponat eiꝰ puluis:⁊ ɔsidera ꝙ nõ cõcessit de myrabolanis nisi decoctionẽ:dubitãs de stipticitate corporis eoꝝ:vnde in pncipijs febriũ ꝓhibent:vt Auic.4.cañ.fen.1.cap.de cura putridarũ in gñali. Uel possemus aliter respõdere vt smo qui dicit. Et qñq; ponit in ipsa.exponat.in ipsa.s.euone que cõpetit in obthalmia sanguinea. Obthalmia autez sanguinea cui cõpetit euatio põt esse nõ solũ illa in qua sanguis in aliũ humorez corrumpit:sed in qua sanguis ad corruptionẽ pparat ꝓpter aliuz humorẽ in eo vincẽtẽ. Humores aũt vincẽtes qui pñt hoc facere sunt flegma:melãcholia:⁊ cholera:⁊ ideo tres ponunt sm hoc febres sanguinee de tali mõ sanguinis:vt Auer.in cãtica seu practica cãticoꝝ.68.cõmẽ. A.igit qñ docuit euare cũ myrabolanis intellexit qñ in sanguine abũdat cholera vel melãcholia:⁊ tũc si chola vincit euat cũ citrinis:si melãcholia cũ nigris. Sz qñ dixit de turbith ĩtellexit qñ in sanguĩe abũdat flegma.⁊ iõ Aui.4.cañ.cap.de cura febriũ sanguinis.docet in febre illa sanguinẽ mundificare ab humore nõ solũ cholerico ⁊ melãcholico:sed ab humore aquoso vel flegmatico.

Ad 4m ¶ Ad 4m dõm triplr. Primo ꝙ illa euatio nõ fit:q2 hiera illaz faciat:lz hiera ipsa mista cũ turbith iuuat ad ꝓficiẽdũ illã euonẽ:q2 spẽs aromatice que sunt in hiera simplici:lz non possint a capite educere humores grossos infixos:tñ educũt illos virtute turbith vel myrabolanoꝝ:⁊ sic fit illoꝝ euatio:⁊ est simile sicut si diceremus ꝙ aloes de se est debilis euonis:sed mistũ speciebꝰ aromaticis vigorat in euone:⁊ sic dz exponi ꝙ si cũ ea.s.mã a qua ꝓuenit obthalmia fiunt aliquãtulũ grossitiei ⁊c.cõfortabis eã.s.decoctionẽ myrabolanoꝝ:vel eã.s.decoctionẽ in q ponit turbith cũ hiera.s.simplici:⁊ poteris ponẽ.3.v.vl.3.ij.⁊ vt tibi videt. ¶ Sed tu.d.qũo cognoscã ꝙ mã sit in velaminibꝰ.℟ Dõm ꝙ per dolorẽ fixam in toto capite.mã aũt grossam esse opz ꝙ cognoscas per signa supradicta. ¶ Scõo possumus rñdere ꝙ sermo Aui.hic nõ est de hiera simplici:sed de aliqua alia hiera accipiente colloquintidã vel agaricuz vel turbith vel alia solutiua que a remotis partibꝰ euant:⁊ talis hiera sola sine decoctione myrabol.vel turbith põt euare mãs grossas cerebro infixas vt appet ex auctoribꝰ scribẽtibꝰ hieras. ¶ Tertio possumus dicere ꝙ Aui.logt de exhibitione solius hiere simplicis:⁊ tunc dicemus ꝙ ipsa ĩmediate et per se a stõcho ⁊ intestinis euacuat:⁊ nõ pertrãsit partes epatis. Unde Aui.5.cañ.trac.2.nõ est eius solutio cũ attractione ex lõginquo:ĩmo nõ soluit illud nisi illud cui obuiat ⁊ cui admiscet ex stomacho ⁊ intestinis:⁊ lõginquior qdem terminus sue attractionis est pars epatis absq; venis. Idẽ etiã Gal.7.terapẽ.cap.11.qũuis tñ nõ ĩmediate euacuet nisi ab illis:tñ per modũ cõsequẽtie ⁊ admotionis minere mãei põt a capite ⁊ partibus eius euacuare ⁊ etiaz a iuncturis ⁊ alijs membris:⁊ hoc quãdo minera egritudinũ illorum membroꝝ est stomachus. Et ideo Auicẽ.dicebat loquens de hiera quã scribit.G.7.terapẽ.cõfert ad humiditates generatas.i. stantes in capite ⁊ stomacho. Ex quo apparet solutio ɔtradictionis inter Gal.⁊ Auicẽ.⁊ etiã Auicen.ad seipm in isto casu:lz possit dici ꝙ Auicẽ.dicit cõtrarios sermones sm diuersum modũ dandi hierã cũ decoctione vel sine. Et fortasse.q2 si materia sit pauca ⁊ sit in stomacho apta euationi sufficit infusio aloes:⁊ si timet de calefactione infundat in aqua pluuiali vel endiuie.infusionẽ bonã aloes docet facere Mesue cap.de soda.

¶ Et opz qdẽ vt in initio fiat in ipso emplastrũ oculo ex infrigidatiuis que sunt expressiones sicut expressio lingue arietis ⁊ expressio folioꝝ salicis ⁊ mucilagines ⁊ distillatio eaꝝ in ipso. Deinde albumen oui cũ lacte asine aut solũ. Deinde colyriũ albuz ⁊ reliqua colyria que rememorabimur in apocrusticis:⁊ neqz i eis finẽ consequaris propter quem tunice inspissantur ⁊ materie constringant ⁊ dolor fortior fiat.

¶ Hic ponit medicinas locales in principio cõuenientes. ¶ Ad intellectũ textus opz pmo inspicere ordinẽ quẽ Auicẽ.seruat in vsu medicinarũ repercutientiũ:q2 nõ vult ꝙ statim coles aliqõ colyriũ in oculũ:sed vult ꝙ emplastres oculũ cuz rebꝰ fridis:⁊ postea distilles succos istos. ¶ Sed tu dices por distillatio deberet fieri ex albumine oui q; ex succis.℟ Dõm ꝙ verũ est:sed Auicen.secutus est cõtinuũ sermonẽ in succis herbarũ frigidaruz ostendendo ꝙ possunt emplastrari ⁊ distillari:⁊ nõ curauit ponẽ ordinẽ inter distillationẽ albuminis oui ⁊ succoꝝ:q2 ex superiori cap.dabatur intelligi. Ultimo autẽ Aui.vult ꝙ colyriũ instillet.s.si illa nõ sufficiunt.⁊ hic sermo cõsonat dictis nostris superius in.q.de tẽpore vsus colyrioꝝ. ¶ Secũdo opz videre formã quarũdã medicinarũ harũ cũ dicit.ex infrigidatiuis que sunt expressiones.vult enim in hoc Auicẽ.ꝙ nõ ponant corpora illarũ herbarũ:sed soluz succi.⁊ in hoc.A.cõsonat superius dictis. Nã ipse timet stipticitatẽ substantie corpulente ⁊ grossitiem:⁊ ideo sola expressione vtit lingue arietis ⁊ folioꝝ salicis ⁊c.q2 sunt res frigide:⁊ per hoc intelligere debemus expressionẽ solatri endiuie semperuiue ⁊ similiuz sm ꝙ tibi videt. Per mucilagines intelligimus mucilagines cydonioꝝ seminis lini psilij ⁊ alioꝝ sm ꝙ videt. Lac autẽ asine subtile frigiduz est:⁊ ideo in pncipio hoꝝ apostematũ plus cõuenit q; lac humanũ:lz nõ sit multũ curandũ. ¶ Tertio opz attẽdere tẽpus vsus cũ dicit.neq; in eis repercussiuis finẽ cõsequaris.i.nõ cõtinues cũ eis lõgo tẽpore:q2 qñ expedit resoluere ⁊ tu stas cuz puris repercussiuis coartas tunicas ⁊ materias in oculo vñ dolor auget.põt tamẽ exponi:neq; in eis.i.repcussiuis finẽ ɔsequaris.i.vltimitatẽ in gradu.fortia eni repcussiua vltra q; dispositio egeat etiã mãm in loco stringunt ⁊ ꝓhibent a resolutione.vnde dolor fit fortior.

¶ Cũq; repuleris materiam per euacuationẽ ⁊ attractionẽ ⁊ apocrustica:tunc gradatim tendas ad maturatiua:⁊ sint in primis mista cum apocrusticis.

¶ Hic ponit curaz que in augmento cõuenit. Et primo ponit intẽtionem. Secundo medicinas.ibi(Est ergo in primis.) Tertio modum vsus quarũdam istaruz medicinarũ.ibi(Et si est necessariũ.) Quarto ponit quoddam expertum.ibi(Et iam expertus.)

Dubm 5m ¶Dubitat̄ circa p̄mā partē: vtꝝ qñ cessamꝰ a puris repcussiuis debeamus itēdere ad maturātia. ⁋Videt̄ ꝙ nō: imo ad resoluentia: qꝛ ad illud debemꝰ intēdere qđ est melius: sed terminatio per resolutionē est melioꝛ ꝙ̄ per saniationē: vt notū est: ⁊ vt pōt sumi in libꝛo de malitia cōplonis diuerse. ca. 4. Debemꝰ igit̄ a resolutiuis ichoare. Itē ab illis medicis debemꝰ icipere que magꝭ resistūt nocumēto iducto per medicias p̄cedētes: sed h̄ faciūt medicie resolutiue. nā medicie que p̄cesserūt repercussiue oppilauerūt poros. resolutiuū aūt aperit illos ⁊ nō facit h̄ maturatiuū: imo medicina maturatiua est aliqualr̄ oppilatiua poroꝝ: vt sumit̄. 5. de simplici medicia. ca. 5. dist. 2. ⁊ 2. cañ. 4. ca. ⁋In ꝯ̄riū Aui. ⁋Dōm ꝙ in obthalmia icipiēdo a maturatiuis incipimꝰ a resolutiuis: qꝛ mā obthalmie sicut maturat̄: ita resudat pp pellicule tenuitateꝫ: ⁊ talis resudatio vocat̄ in obthalmia terminatio per resolonē sic̄ in pleuresi terminatio per sputū de mā nō collecta ad cupū: sed successiue eūata vocat̄ terminatio per resolonē. ⁋Alr̄ possemꝰ rn̄dere ⁊ melius ꝙ medicine maturatiue sunt duoꝝ modoꝝ. Quedaꝫ que sunt ꝓpꝛie maturatiue ⁊ de p̄ma ītētione sicut sunt medicie tēperate in caloꝛe habētes aliq̄ꝫ viscositatē sicut in exēplo essent folia malue ⁊ altee vel farina frumenti: ⁊ ēt mucilagines hn̄t aliq̄ꝫ vim maturatiuā: lꝫ q̄dā plus ⁊ q̄dā minus: ⁊ a talibꝰ maturatiuis nō debemus icipere in obthalmia qñ desistimus a repcussione pp cām assignatā in rōnibꝰ supꝛadictis. Quedā aūt sunt maturatiua nō de p̄ma ītētione: sed q̄si de scđa. i. qꝛ p̄ncipalr̄ sunt ꝯ̄uenīēter resolutiua: ⁊ si nō pn̄t resolonē ꝑficere iuuāt ad maturādū ꝯ̄foꝛtādo calorē ⁊ minorādo mā. vñ caloꝛ pōt illā melius vincere sicut isto mō decoctio camomille mellilotí anheti ⁊ aq̄. i. ꝺ̄coctio fenugreci: ⁊ a talibꝰ debemꝰ icipere. Et hoc appet ex ꝭmone Aui. q magꝭ collaudat ichoanduꝫ esse ab aqua fenugreci ꝙ̄ a mucilaginibꝰ. Et rō est: qꝛ mucilagines sunt magꝭ pꝛompte ad maturāduꝫ ꝙ̄ ad resoluendum: ⁊ hoc pp earū viscositates que itus icludunt calidū. aq̄ eniꝫ fenugreci est p̄ncipalr̄ resolutiua: ⁊ ideo si poterit ꝑficere resolutionē erit bonū: ꝙ si nō iuuabit ad maturationē. Et iō ēt Aui. ꝯ̄siderans ꝙ maturatiua a qbꝰ debemus icipere nō debēt esse talia de p̄ma ītētione: sed q̄si debēt esse talia de scđa ītētione. s. ꝙ debent esse talia ꝙ si nō resoluāt: iuuēt tñ in maturādo ⁊ nō noceāt. Qñq̄ꝫ vocauit ea maturatiua: vt hic: tende ad maturatiua: qñq̄ꝫ vocauit ea resolutiua: vt supꝛa cū dixit. Cura obthalmie est sicut cura apostematuꝫ ex repcussione p̄mo ⁊ resolone scđo. Hoc aūt nō sine cā Aui. fecit. si enī semp vno mō loquēdi dixisset ꝙ post repcutiētia vtaris resolutiuis credē potuisses foꝛe ītēdēdū absolute resoluentibꝰ in qbꝰ est foꝛtis ipꝛessio: ⁊ talia si nō cōplēt resolonē nocēt maturationi igrossando mām: vt ꝗ̄ tu vtaris resolutiuis ꝯ̄uenīētibus in qbꝰ sit iuuamētū in maturādo si nō ꝑficiūt resolonē dixit. tende ad maturātia. ¶Inducta in ꝯ̄riū cessant ex dict̄. Cōsiderādū vlterius ꝙ sicut cū cessamꝰ a pure repellētibꝰ ⁊ tēdimus ad resoluētia est duplex ītētio. s. partim ad qđ inest de mā ⁊ partim ad qđ fluit: ita opꝫ repcussiua ⁊ resolutiua miscere: ⁊ ꝭm ꝙ vna ītētio superat aliā opꝫ ꝙ superet medicine virtꝰ. vñ in p̄mo vsu resolutiuoꝝ repcussiua debēt esse plus ⁊ resolutiua minus: ⁊ iō sint mista resolutiua cū repcussiuis. In ꝓcessu aūt versus statū sit ecōtra: ⁊ hoc inuebat Aui. in ꝭmone. sint in p̄mis mista cū apocrusticis.

¶Est ergo in pꝛimis conueniens coꝝ cōmistio cū aliquo qđ sit sicut aqua rosa. ⁊ in generibus quidē lactis est virtꝰ maturationis: ⁊ in mucilagine psilij est cū repercussione. maturatio q̄dā ⁊ mucilago seminis cydonij est vehemētioꝛis maturatiōis ꝙ̄ ipa: ⁊ aq̄ fenugreci bona maturatiōi est sedatiua doloꝛis ⁊ est maturatiuoꝝ dignioꝛ vt ab ea icipiat̄ ⁊ nō est i ipa attractio.

¶Hic enumerat has medicinas. ¶Vbi considerandum ꝙ aqua rosacea ex virtute rosarum est repercussiua frigiditate ⁊ debita sui pauca stipticitate: ⁊ ideo resolutiua possunt secuꝫ misceri. v̄. g. facere decoctionem camomille vel fenugreci ⁊ accipere aque rosate partes duas ⁊ illius aque partem vnam vel aliter vt tibi videtur. ¶Secundo considerandum in lacte est virtus maturationis. i. alicuius resolutionis leuis pp serositatem vel maturationis pp butyrū: ⁊ iō lacte tutius est vti cuꝫ nō est pura ītētio ad repcutiēdū: sꝫ cū h̄ icepit ītētio ad resoluendū ⁊ dicebat̄ mucilago psilij cū sit sufficiēter frida repcutit. Impꝛopꝛie tñ est maturatiua: qꝛ si maturat hoc facit per accn̄s: vel reflectēdo itus calorē: vel extinguēdo flāmā que ꝓhibet maturationē: ꝭm quē modū Aui. 4. cañ. fen. 3. cap̄. de cura flegmonis. docet emplr̄are caput a p̄atū calidoꝝ cū psilio qñ in eis querit̄ maturatio: lꝫ foꝛsan ibi per psiliū nō itelligat mucilaginē eiꝰ sicut itelligit hic: sed itelligat coꝛpꝰ psilij ēt cōtritū: qꝛ mucilago psilij nō ꝓpꝛie maturat; sed per accidens dixit Aui. maturatio quedā. sed mucilago se. cydonioꝝ quāto remotioꝛ est a fridítate ꝙ̄ mucilago psilij cū sit minus frida ꝙ̄ ipsa tāto est magꝭ maturatiua. aqua fenugreci. i. decoctio. ¶Vbi ꝯ̄siderādū ꝙ vna medicina diuersimode appꝛoximata pōt esse magꝭ resolutiua ⁊ minus maturatiua ⁊ ecōtra. exemplū de fenugreco. nā si appꝛoximet̄ sua mucilago vel ipm totū cōtritū mistū cū aliquo oleo: tūc est magis maturatiuū ꝓpter cōclusionem quā facit in poꝛis vnde retinet humoꝛes. Si autē sua decoctio applicet̄: tunc cū sit subtilioꝛ ⁊ nō sit adherens est magis perficiens actū resolutionis. dico resolutionis leuis ⁊ cōuenīētis: ⁊ iō Auic. dixit aqua fenugreci. Ex qbus apparet quare doloꝛē sedat: qꝛ ꝑ sui debitū calorē ⁊ trāspirationē quā facit in mēbꝛo aperiēdo poꝛos ⁊ suauiter resoluendo mām quā si nō pōt resoluere iuuat ad maturādū. In ipsa etiā non est attractio. Rō est: qꝛ moꝛdicationi quā iducet suus caloꝛ cū siccitate sua resistit sui q̄dā humiditas que in eo que manifestat̄ nobis ex hoc ꝙ hꝫ mucilaginē. Bene ꝗ̄ dixit Auicē. ab ea incipiatur. vnde Rasis 2o ꝯtinē. cap̄. 2. laudans eā dixit. aqua decoctionis fenugreci alleuiat mitigat ⁊ dissoluit tēperate: ⁊ ꝓpterea multū mitigat doloꝛes oculoꝝ ⁊ inducit somnum ipsa hoꝛa. ¶Sed diceret aliqs de mucilagine seminis lini que est res multuꝫ vsualis quare nō dixit. ⁋Dōm ꝙ dedit intelligere. nā ipsa est magis maturatiua ꝙ̄ mucilago cydonioꝝ: qꝛ minus participat de frigiditate ꝙ̄ illa: lꝫ tamē frida sit. Vnde. 6. de regi. sani. lini semē coctū in aq̄. i. ifusum in fridítate. succū. i. mucilaginē opat̄. aq̄ aūt decoctiōis eiꝰ est resolutiua: sꝫ nō tātū quātū est aq̄ fenugreci: si qs attēdit v̄ba auctoꝝ.

¶Et si est necessariuꝫ ingrossare aliqd ex illo fiat cum mucilaginibus aut infrigidare fiat cum succis.

¶Hic dat modū vsus harū medicinarū. ¶Ad cuius itellectū cōsiderandū ꝙ res resolutiue appꝛoximāde oculo: aliqñ idigēt igrossari aliqñ aūt subtiliari. Nā si tu vis ꝙ sint magꝭ maturatiue ⁊ resolutiue ꝙ̄ repcussiue: igrossa eas cū mucilaginibꝰ: ⁊ tūc magꝭ maturabūt. Si aūt vis ꝙ magꝭ repcutiāt: eliq̄ eas cuꝫ succis fridis p̄dictis: qꝛ magꝭ repcutiēt: ⁊ hoc est qđ vult. Si est necessariū igrossare aliqd ex illo. s. medicamine resolutiuo: vt fiat magꝭ resoluēs ⁊ maturās ⁊ minus repcutiens fac ⁊c̄. Et iō etiā pōt exponi. Si est necessariū aliqd ex illo. s. humoꝛe faciēte obthalmiā igrossare. i. digerere. fiat cū mucilaginibꝰ: qꝛ sunt plus maturatiue ꝙ̄ sit aqua fenugreci. Et si est necesse ifrigidare. i. repcutere vel calorē humoꝛis siue partis tēperare fiat cū succis. s. fridis p̄dictis. ⁊ hoc Aui. vult ꝙ qñ est necessariuꝫ vtrūq̄ꝫ simul facere vtrūq̄ꝫ simul misceas. Vel aut per hoc vocabulū igrossare: possit dare itelligere maturationē siue digōnē appet: qꝛ digesta sunt grossioꝛa: vt in cōmē. 2. ꝓno. 33. cōmē. ⁊ in cōmēto cantice canticoꝝ cōmē. 144.

¶Et iam expertus est succus arboꝛis que grece noiat̄ achataꝫ ⁊ siriace asel in pꝛincipio obthalmie calide ⁊ inflāmationis eiꝰ: ⁊ fuit ꝯ̄ueniēs cū ꝓpꝛietate foꝛti: et succi q dē isti qñqꝫ coagulant̄ ⁊ reseruant̄.

¶Hic ponit medicinā quādā expertā. Et ponit nomē suū grece et siriace siue persice qđ dicit̄ asel. i. tribulus qui est fride ⁊ sicce cōplexionis ꝓhibēs fluxus māerū: vt ponit Serap̄. ⁊ Aui. in suo capitulo. ⁊ dicit ꝙ hꝫ ꝓpꝛietatē. Ille autē qui fuit expertus nescit̄ a me: tamē Diascoꝛides in sui laude dicit. succus tribuloꝝ nobilibꝰ colyrijs admiscet̄. reseruatio aūt succoꝝ sit nō solū de tribulo: sed de memithe: imo hoc est plus in vsu. ⁊ ideo q̄dā hic exponunt hasach vel asel. i. memithe. Posset tñ aliqs intelligere per hanc herbam que dicit̄ oleastrū a Diascoꝛide caplo de agrilea. de qua laudes multas ponit cōfoꝛmes sermoni Aui. hic.

¶Postea transi ab huiusmodi ad decoctionem mellíloti in qua sit dissoluta sarcocolla alba ꝓpꝛie nutrita cum lacte mulieris ⁊ asine.

¶Superius Aui. posuit curā obthalmie calide ꝯ̄uenientē in p̄ncipio ⁊ augmēto: hic ponit curā que ꝯ̄uenit in statu. ¶Ad cuius intellectū notandū ꝙ per statū debemus intelligere tp̄s in quo mā est digesta vel ꝓpe. s. quasi ꝑfecte digesta: ⁊ hoc tp̄s etiā est quasi finis vel ꝓcessus augmēti in quo ꝓcessu augmēti ⁊ status indigemus mundificatione māe ⁊ quasi quadā ꝯ̄solidatione vel glutinatione vlcerū oculoꝝ ꝓpter loca in quibus mā quasi saniata se locauit. Et si mā nō est cōplete digesta idigemus cōplemēto digōnis eius. Hoc autē facit sarcocolla vt oēs auctoꝛes in hoc conueniūt. Et qꝛ Auicē. volebat ꝙ vsus sarcocolle nō solū in statu in quo mā est digesta: sed in augmēto esset cōueniens: dixit postea ⁊ nō dixit in statu. illud aūt postea ⁊ tēpꝰ in quo recedis a resolutione simul cū repercussione: ⁊ intendis pꝛincipalius ad resolutioneꝫ vel euacuationem materiei per partem ꝙ̄ ad repercussionē: ⁊ hoc est q̄si

a medio augmēti versus statū: in qbus etiā tēporibus est multum de materia in oculo respectu eius qđ est in declinatione. Ista aūt sarcocolla debet esse alba: q2 melior est vt ponit Serap. dʒ ēt esse nutrita. i. īfusa ⁊ quiescens in lacte mulieris vel asine vt nocumē-tum sue acuitatis remoueat. Modus autem hoc faciendi legit a Mesue in suo de simplicibꝰ medicinis. ca. de sarcocolla.

Dubm 6m ¶ Dubitat vtrū sarcocolla posset cōpetē in pn° ⁊ augmēto obthalmie. / Videt ꝙ sic. Nā Rasis. 9. Almāso. ca. 15. pm qđ docet oculo approximare in obthalmia est sief albū: sed illđ qđ ipse describit recipit sarcocollā. Ampliꝰ Mesue. ca. de colyrijs. dicit sief album descriptiōe Habuali ꝯferēs obthalmie in pn° ⁊ augmēto. ℞. cerusse. ʒ. x. gūmi arabici amidi aā. ʒ. v. sarcocolle nutrite in lacte asine aut mulieris. ʒ. v. dragagāti. ʒ. iij. opij. ʒ. j. s. ⁊ ꝯfice cū aq̄ ro. Ecce ꝙ vtit sarcocolla in pn° ⁊ augmēto obthalmie. Itē Alexāder de oculis. ca. de colyrijs apocrusticis idē ꝯfirmat. Ampliꝰ qđ ꝓhibet cursum māerū ad oculū ꝯuenit in pn° ⁊ augmēto obthalmie: sʒ sarcocolla ꝑparata h̄ facit. Vn̄ Albumasar. ca. de medicinis oculoꝝ. sarcocolla ꝓhibet cursuʒ māe ad oculū descendentē. Et Diascorides cap. de sarcocolla. pōt stringē lachrymas: ⁊ quodāmō bilarē visuʒ ⁊ reuma ab oculis ꝓhibē. Et Aui. de sarcocolla dicit. ꝯfert fluxui oculi. Itē Rasis 2° ꝯtinē. ca. 1. in pn. bothor docet īcipe cū medicinis in qbꝰ est sarcocolla. / In ꝯtrariū est Aui. hic qui nō ꝯcedit sarcocollā nisi postea. Itē Jesus Haly tract. 2. ca. 35. Caue ne vtaris in pn° ⁊ augmēto pluribꝰ in qbꝰ est sarcocolla: q2 īducit infirmo nocumētū. Ampliꝰ qđ fortiter calefacit ⁊ mūdificat nō ꝯuenit in pncipio nec in augmēto obthalmie: sed in statu vel declinatione: q2 agitaret māម: sed sarcocolla est hmōi vt ponunt auctores. Unde Aui. 2. can̄. inqt filius Juregi est calida valde. ¶ In hac. q. fuit ambiguus Alcanamosali lib. 3. cap. 9. vbi docens ꝯstruere puluerē ex sarcocolla dicit. valet in pn° ad oēm māម nouā. Et subdit. opinio quorūdā est ꝙ nō dʒ apponi in pn° illud qđ rubefacit. finaliter tn̄ subdit. puluis iste bonus est cū malū venit de nouo ī oculis. ¶ Ad intellectū veritatis huius est pmo sciendū ꝙ sarcocolla est gūma cognita. de ea tn̄ apud auctores est diuersitas pmo in ḡdu complexionis. Quidā eni ponunt eā calidā ⁊ siccā in pmo ḡdu vt Serap. circa istā. ⁊ Halya. 2. prac. cap. 41. cū qbusdā alijs auctoribꝰ. Aui. vō auctoritate quorūdā dicit ꝙ est calida in scđo. ⁊ Albumasar ⁊ Joānes Mesue discordāt in virtute tertia. Unde Aui. 2. can̄. corrodit carnē mortuā. ⁊ Serap. fortasse vulnerabit oculū ⁊ ītestina ꝓpter suā acuitatē. Quidā aūt dicūt ꝙ nō mordicat. Unde Jesus Haly. ca. de sarcocolla. lib. 3. dissoluit sine mordicatione. Et Rasis 2° ꝯtinē. Sarcocolla desiccat sine pūctione. / Modus aūt soluēdi has ꝯdictiones auctoꝝ in simplicibꝰ medicinis vl'r dictus est a me in 2° can̄. sup. ca. de melliloto. Hic aūt volo dicē breuiter q̄tū sufficit ī pn̄ti. / Dico igit ꝙ sarcocolla aliqn̄ est nomē gūmi vsualis ⁊ noti: ⁊ de tali sarcocolla est hic sermo. aliqn̄ est nomē herbe que dr̄ argimone: vt ponit Diascorides. cap. de sarcocolla. de qua argimone caplm facit: ⁊ de hac nō est hic smo. Sarcocolla auteʒ que est gūmi videt esse duaꝝ spērū notarū. Una est alba: ⁊ ista est in calore ⁊ acuitate remissior. Alia ad rubeū vel subcitrinū vel ad nigrū tendens antiqtate: ⁊ talis. s. rubea vel citrina est calidior vl' acutior. Auctores igit qui dicūt eā calidā in pmo ⁊ nō acutā: loquūtur magꝭ de alba. Qui vō dicūt calidā in scđo ⁊ acutaʒ loquunt de subcitrina. Posset etiā dici ꝙ loquētes de ea ꝙ sit calida in pmo: dicūt vel ītelligūt ꝙ sit calida in fine pmi ḡdus qui appropinquat pn° secūdi ḡdus. Al'r ēt posset dici ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ sarcocolla nō mordicat: ītelligit de ea que est nutrita in lacte. Et iō auctores cōiter loquētes de sarcocolla in libris vbi loquunt de simplicibꝰ: pcipiunt eā cū lacte ꝯsolari. Musaias vō de baldac docet eā ꝑparare cum maiorana pter ꝑparationē etiā quā docet cuʒ lacte. ¶ His habitꝭ dico ꝙ vsus sarcocolle vel est in apatibꝰ. s. obthalmie fridis oculoꝝ: vel in apatibꝰ. i. obthalmijs calidis. Siqdē qđ querat an in pncipio obthalmie fride ⁊ in augmēto cōpetat sarcocolla. s. simul cū alijs medicinis: dico ꝙ sic. Rō est: q2 in pn° fride obthalmie cōpetunt medicine repcussiue miste cū medicinis calidis habētibꝰ stipticitatē: vt Aui. īfra ponet: sed sarcocolla est habēs de stipticitate aliq̄ ⁊ caliditate. Unde Auic. in obthalmia frida. Sit initiū cure a repcussiuis que nō sint īfrigidātia valde: sed sint in illa in qbꝰ est subtiliatio sicut myrra ⁊ sarcocolla. Q2 aūt ipsa competat in augmēto obthalmie fride appet. nā qđ digerit māʒ obthalmie ⁊ qđ digestū est de ea mūdificat ꝯuenit in augmēto obthalmie: sed sarcocolla est hmōi. Unde 2° ꝯtinē. c. 1. sarcocolla dissoluit ⁊ digerit. Ex quo appet ꝙ in statu ⁊ declinatione cōpetit etiā. Modus autē vsus eius in pn° ⁊ augmēto ⁊ statu ⁊ declinatione hoꝝ apatuʒ est diuersus. Nā in pn° dʒ misceri parū de ea. In augmēto aūt plus. In statu plus ⁊ cū medicinis alijs dissolutiuis vt auctores ponūt. Si auteʒ qđ querat de vsu sarcocolle in obthalmia calida: dico ꝙ in pn° nō cōpetit. Rō ē: q2 tota ītētio in pn° ē repcussio māe. Hoc aūt fit cū medicinis fridis nō cū calidis: vt supra declaratum fuit: vnde tunc vtimur succis infrigidātibꝰ: dico tamē ꝙ in augmento pōt cōpetere. Unde ꝯsiderādū ꝙ estimatiua medici dʒ diuidē tp̄s augmēti in obthalmia calida in duas partes. Una pars augmēti est versus pncipiū in quo tēpore mā est in fluxu: ⁊ pars eius est in loco: sʒ nō est digesta aut valde modicū digesta: ⁊ in tali parte augmēti nō est tutū vti sarcocollatis medicinis. Ratio est: q2 intētio tunc est ad repercutiendū ⁊ resoluēdū: nō quidē cū medicinis resolutiuis fortibꝰ: q2 materia nō est apta: sed cuʒ resolutiuis leuibꝰ que si nō resoluūt iuuāt ad maturādū vt supra ꝺclaratū fuit. Sarcocolla auteʒ est satis fortis resolutionis vel calefactionis: ⁊ ideo melius est īcipere cū aqua fenugreci mista cū aliquo frido q̄ incipere cū sarcocollatis medicis: ⁊ h̄ Auic. īnuebat supra. / Alia ps augmēti est versus statū in qua parte mā manifestius est digesta ⁊ minus de fluxu ⁊ agitatione timet: ⁊ in hoc tēpore ꝯuenit medicina cū sarcocolla. Ratio est: q2 pōt cōplere maturationē: ⁊ iuenit māម satis digestā vel magnā partē de ea digestā quā pōt mundificare nec timet ꝙ agitet māម: ⁊ hoc īnuebat Auicen. cum dixit: postea transi ab hmōi. ¶ Circa pdicta cōsiderandū ꝙ si aliqs auctor īueniat qui etiā in pncipio obthalmie calide vel in principio augmēti cōcedat colyriū vel aliud cū sarcocolla: hoc est q2 sui estimatiua cōcepit ꝙ parū de sarcocolla mista cū opio dragagāto cerusa ⁊ amilo iuuet pmo rectificādo nocumēta illarū medicinarū. Secundo q2 in sarcocolla remittit caliditas ⁊ acuitas ⁊ remanet paucus calor qui saltē in pncipio augmēti cōfert: remanet etiam sua ꝓprietas quā hʒ in iuuando in obthalmia: huic autem iudicio oporteret stare fm actū experientie. Ego autē nunquā in pncipio obthalmie calide nec ī augmēto nisi postq̄ vidi lippitudinē vsus suʒ colyrijs cū sarcocolla. ¶ Secūdo cōsiderādū ꝙ in obthalmijs calidis ꝯueniētius est vti sarcocolla alba: q2 minus calida. In obthalmia auteʒ frigida potius debemus vti sarcocolla subcitrina: q2 est calidior. ¶ Ex qbus soluunt ꝯtraria. Ad primuʒ dōm ꝙ qn̄ Rasis cōcedit sief albū in obthalmia trāsiuit pncipiuʒ ⁊ partē augmēti: cū facte sint flobothomie ⁊ data pharmacia pus: ⁊ in hoc trāsiuerint aliq dies. / Ad scđm dōm ꝙ Mesue. loquit in obthalmia de mā frida vel de mā calida nō pura. Vel al'r ꝙ fuit estimatiuū iudiciū illius Habuali. / Ad Alexādruʒ eodē mō dōm. / Ad rōnē cū dicit illud qđ ꝓhibet cursum māerū ⁊c. dico ꝙ verū est si ex alia parte nō noceat: sed sarcocolla in mā calida q̄uis ꝓhiberet fluxū tn̄ noceret calefaciēdo ⁊ agitādo: ⁊ talis ꝓhibitio cursus pōt fieri melius per alias medicias supius scriptas. in obthalmia tamē frida cōcedit. / Ad Rasis 2° cōtinen. dōm ꝙ loqtur in cura bothor vlcerosi. / Ad dicta alterius partis dōm primo ꝙ sermo Auicen. est verus ⁊ cōsonus pdictis. / Ad Jesum dōm ꝙ per augmentū ītelligit pncipiū augmēti. Alcanamosali remaneat in sua ambiguitate. / Ad rōnē si vis eam soluere dōm ꝙ fortiter calefaciens nō repressum nō cōpeteret: reprimit aūt fm modū dictū.

¶ Cunqʒ descēdere īcipit adde in administratione resoluentiū qđ sit fortius sicut sarcocolla in aqua fenugreci ⁊ feniculi ⁊ vaporatio ex aqua in qua decocta sit crocus ⁊ myrra. ⁊ administra balneū si sciueris ꝙ cerebrū sit mundū ⁊ da in potu post cibum per aliquas horas aliqd vini antiqui puri in parua quātitate. Naʒ balneum post ipsuʒ in aqua calida ⁊ vaporatio si fiat erit illud iuuamē: ⁊ administratio ēt colyrioꝝ narratoꝝ in ātidotario ad descēsionē obthalmie ⁊ finē eiꝰ.

¶ Hic ponit curam obthalmie calide qn̄ est in declinatione. ¶ Ad intellectū huius partis cōsiderādū ꝙ tota pncipalis intētio in declinatione obthalmie est resolutio māerū ab oculo large sumēdo hic resolutionē ad occultā resolutionē ⁊ manifestā. Hoc aūt Aui. docet facere cū rebꝰ intus ⁊ extra. Intra qdem cū potu vini puri antiqui in pauca quātitate: hoc eni vinū resolutiuuʒ est: ⁊ dat purum vt magis resoluat: sed dat parū ne inflāmet: dat post cibū vt ad caput euaporet fm ꝙ declaratū fuit supra capitulo de cura cōturbationis. Res vō extra resolutionē faciētes sunt vel ad totum corpus vel ad ipm oculū. ad totū corpꝰ sicut balneū si sciueris ꝙ cerebrū sit mūdū: q2 al'r posset dissoluere mās cerebri ⁊ facere eaʒ fluere ad oculos. ¶ Notandū tn̄ ꝙ lr̄a que dicit: balneū post ipm: pōt exponi tripl'r. Primo balneū ⁊ pro. i. vaporatio si fiat post ipʒ scʒ balneū ad totū: vt Auicē. innuit ꝙ primo balnees euʒ: ⁊ postea balnees oculū: nā securius poteris balneare oculum post balneuʒ totius corporis q̄ ante: vt notum est. Secūdo modo exponitur ꝙ post nō dicat ordinem temporis: sed velit dicere ꝙ vinum puruʒ iuuat in resoluēdo: ⁊ balneū post ipsum vinū: quasi dicat: plus re-

ſoluit a capite vinū purū poſt cibū q̄ꝫ faciet balneū. In hoc tñ caderet aliq̄ ambiguitas. Tertio mō pōt exponi ſiue exponit: poſt ipm̄. ſ. vinū: vt in hoc inuat Aui. ꝙ balneū pōt fieri ante cibū: cū dixit: adminiſtra balneū ſi ſciueris ⁊c̄. Pōt ēt fieri poſt cibū: cuꝫ dixit: da in potu ⁊c̄. nā balneū poſt ipm̄. ſ. vinuꝫ datū poſt cibum ⁊c̄. ¶ Notandū ꝙ nō ſtatim dꝫ poſt cibū ⁊ vinū fieri balneū: ſed poſt digōnē: lꝫ nō ſit tātus timor balneare poſt vinū nō digeſtū ſicut eſt poſt cibū nō digeſtū. Et forte ꝙ Aui. voluit ꝙ balneuꝫ fiat poſt vinū ⁊ ſi nō ſit digeſtū exiſtimās ꝙ illud balneū facit illud vinū euaporare ad caput: vnde fit māerum obthalmie reſolō. Qꝫ aūt balneum faciat vinū vaporare ad caput: appet ex gñali ſmone Gal. in cōmē. 3. regi. acu. cōmē. 57. vbi dicit. Qui vtit aliq̊ potuū: deinde balneat poſt illud: replet caput eius. Res v̊o ad ipm̄ oculū applicate faciētes ad reſolōnē māe in declinatiōe obthalmie ſunt fortiores vel puriozis reſolōnis q̄ꝫ ille que in ſtatu vel parū ante approximant. Rō eſt: qꝛ in tēpore ſtatus ⁊ parū ante multa ſtāte mā adhuc eſt aliqs timor de medicinis fortis reſolōnis. Sed cuꝫ iam mā minorata eſt ⁊ obthalmia manifeſte deſcēdit poſſumus ſecurius reſoluē. Unde Aui. adde in adminiſtratione reſoluētiū qd̄ ſit fortius. ⁊ iō ſarcocolla adminiſtrat in aq̄ feniculi ⁊ fenugreci: ſed p̄us adminiſtrabat nutrita in lacte aſine: lꝫ forſan iſta ſarcocolla que adminiſtrat in declinatione cū aq̄ fenugreci ⁊ feniculi ſi ſit nutrita p̄us in lacte aſine nō ſit maluꝫ iudicio meo. Quis enī obthalmie calide ſint in declinatione nō abſoluunt tñ a mala cōplexione calida circa oculū: pp qd̄ bonū eſt ſarcocolle calorē fuiſſe repſſuꝫ cū lacte aſine. de iſtis ēt reſolutiuis ſunt aqua decoctionis croci ⁊ myrre: ⁊ colyria dicta ī antidotario: vt ſūt colyria de ſpica. ¶ Notanduꝫ tñ ꝙ in qnto paucā copiā inuenies colyrioꝝ iſtoꝝ: plus tñ inuenies a Meſue ⁊ a Joāne Serap̄. in tracta. 7.

¶ Or ſi materia fuerit ſanguinea adhibebis ventoſas poſt flobothomiā ⁊ aſſiduabis fricationē extremitatū ⁊ conſtrictionem earuꝫ plus q̄ꝫ in alijs: ⁊ adminiſtrabis in principio rei ſuccos predictos: deinde admiſcebis ei medullam panis: poſtea infunde panem illū in arob ⁊ permiſcebis in ipō: ⁊ fortaſſe oportebit vt permiſceas cū illo parū per opij ſi fortis fiat dolor.

¶ Hic in ſpāli ponit curā obthalmie calide. ſ. ſm vnāquāq̄ꝫ ſpēm. Et p̄ ponit curaꝫ obthalmie ſanguinee. Scd̄o cholerice. ibi (Or ſi mā fuerit cholerica.) Tertio heriſipile. ibi (In heriſipila autem.) ¶ Ad euidentiā p̄me partis notandū ꝙ Auic. pfecte inuit curam obthalmie ſanguinee. nā cura ei⁹ vertit ſe qñq̄ꝫ ad diſpōnē: ⁊ vertit ſe qñq̄ꝫ ad accidēs: vt. v̄. g. ad dolorem. Cura aūt que dirigit ad egritudinē eſt diuerſa ſm diuerſitatē tēpoꝝ obthalmie. Nā in p̄ncipio cū diuerſionib⁹ ⁊ euōnib⁹ māerū. Et p̄mo cū vniuerſalibus: deinde cū particularib⁹ euōnib⁹: qd̄ totū Aui. ītēdit cū dicit. adhibebis vētoſas poſt flōmiā ⁊ aſſiduabis ⁊c̄. Et qꝛ mā ſanguinea eſt alijs exuberātior: iō ēt ad diuerſionē aſſiduabis plus fricationeꝫ ⁊ ꝯſtrictionē extremitatū: ⁊ vniuerſaliter plus cōuenit in eo euātio māe. Et in cholerica plus ꝯuenit alteratio: vt ſumit. 4. cañ. fen. 3. cap̄. de cura heriſipile. Eſt ēt talis cura cū medicinis localib⁹ repcutiētib⁹ mām ab oculo ſicut ſunt ſucci p̄dicti: ſicut expſſio lingue arietis ⁊ folioꝝ ſalicis ⁊ ſimiliuꝫ: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. adminiſtrabis in p̄ncipio rei ſuccos p̄dictos. In augmēto v̊o cū repcuſſiuis ⁊ reſolutiuis: ⁊ hoc fit cū medulla panis miſta cū p̄dictis ſuccis. Nam in medulla panis eſt virt⁹ reſolutiua ⁊ per medullā panis d̄bem⁹ recordari oīum medicinarū reſolutiuarū ⁊ maturatiuarū ſuperi⁹ dictarū ſicut eſt aq̄ fenugreci ⁊ ſimilia. In ſtatu aūt eſt vtēdū fortiorib⁹ reſolutiuis. vnde Aui. poſtea īfundes ipm̄ paneꝫ in arob. i. in ſapa vini. Et pmiſcebis in ipō. Hoc pōt duplr̄ exponi. Uno mō pmiſcebis in ipſo. ſ. rob. ipſam medullā panis. q. d. ſit medulla panis ⁊ rob. Scd̄o ⁊ pmiſcebis in ipſo. ſ. rob aliqd fridū: vt aliqd de ſuccis. q. d. nō opꝫ reſolutiuū abſoluere ab aliquo frido qd̄ prohibeat fluxū māerū agitatarū a fortib⁹ reſolutiuis. In declinatione aūt poſſet pura medulla cū rob applicari. ⁊ hoc. A. inuit ītendēdo ad egritudinē. Intētione aūt habita ad accidens qd̄ eſt dolor: p̄cipit vt admiſceas parū opij: dubitādo tñ de vſu ei⁹: cū dixit. fortaſſe. Taceāt igit medici rudes q nō credūt ꝙ Aui. curas pfectas ponat. ipſe enī eas pfectiſſime ponit ei q totū ſuū librū inſpicit.

¶ Or ſi materia fuerit cholerica euacuabis poſt flobothomiam cum eo qd̄ educit choleraꝫ. Et adminiſtrabis balneum ex aqua dulci. Et quandoq̄ꝫ conueniēs erit effundere aquam frigidam ei ſuper caput ⁊ oculum. Et quandoqꝫ lauatur facies ex aqua frigida cui admiſcetur parum aceti ⁊ confert.

¶ Hic ponit curā obthalmie cholerice. Primo facit hoc. Scd̄o cōparat ei⁹ curā ad curā ſanguinee. ibi (Et opꝫ.) ¶ Cōſiderādū ꝙ iſta obthalmia eſt de ſanguine cholico: vel de chola miſta cū ſanguie: vñ flōmia ⁊ pharmacia p̄cipit: ſꝫ p̄us flōmia pp cāꝫ ſuperi⁹ dictā. ¶ Sed diceret aliqs q̄re in iſta obthalmia p̄cipit pharmacari et nō in ſanguinea: cū tñ ſup̄ dcm̄ ſit ꝙ in obthalmia ſanguinea ēt cōpetit pharmacia. ¶ Dōm ꝙ pharmacia ꝓpe cōpetit ī obthalmia cholica. ſ. de cholera in ſanguine ⁊ directe reſpicit cām morbi: ſꝫ in obthalmia ſanguinea nō cōpetit directe pro cauſa: ſed ſoluꝫ ad mundificandum ſanguinem qui eſt cauſa: ⁊ ideo illa purgatio vocatur ſanguinis mundificatiua: vt ſupra dictum fuit.

¶ Dubitat vtꝝ balneū in hac obthalmia añ digōnem cōpetat. ¶ Et dōm ꝙ balneū duplici ītētione pōt approximari: vel ad reſoluendū mām vel ad humectādū ⁊ remittēdū acuitateꝫ cholerice māe. Eſt aūt diuerſus modus vſus balnei ad has duas ītētiones. Nā ſi tu queras reſolutionē dꝫ eē calidius ⁊ īmorari plus in aere eius ⁊ lōgiorē ꝯhere morā: ⁊ tale balneū nō cōpetit ante digōnē: qꝛ mām crudā exagitat ⁊ īflāmat. Si aūt q̄ras a balneo aliq̄ꝫ humectationē ⁊ remotionē arriditatꝭ corpis dꝫ paꝝ eē calida aq̄ ⁊ paruꝫ in ea morari vt ſit talis balneatio q̄dā aque aſpſio ſup corp⁹: ⁊ ſic talis balneatio vel ꝓprius loquēdo q̄dā corpis rorida hūectatio pōt cōcedi añ māei digōnē: ſic̄ ēt in cura q̄rtane. A. ꝯcedit. Et qꝛ difficillimū eſt talia metiri: iō mag̃ laudo vſuꝫ balneatiōis cuiuſcūq̄ꝫ ad totū corp⁹ fieri poſt digōnē māe ⁊ corpe mūdificato. ¶ Cōſiderāduꝫ vlteri⁹ ꝙ ſi in capite ſit flāma caloris trahētis māꝫ: ⁊ ēt in ptib⁹ faciei: tunc laudat effuſio aque fride ſup caput ⁊ faciē. Qd̄ aūt ſit de aq̄ aceto miſta ſup̄ dcm̄ fuit. ¶ Cōſiderādū vlterius ꝙ Aui. nō poſuit curā obthalmie cholerice in declinatione ⁊ ſtatu ⁊ augmēto: ⁊ hoc qꝛ dedit intelligere ex dictis: ⁊ ex his que dicet in heriſipila: vel hoc fuit ꝓpter aliā cām quā ſtatim inuet. Dubm 7m

¶ Et opꝫ vt in cholerica ſit maior audacia in adminiſtratione ſtipticoꝝ in principio ſine ſuperfluitate ⁊ in admiſtratiōe colyrioꝝ ſtipticoꝝ diſſolutoꝝ in ſuccis.

¶ Hic Auicen. cōparat curā obthalmie cholerice ad ſanguineam. ¶ Dubitat vtꝝ ſecurius poſſum⁹ vti ſtipticis in obthalmia cholerica q̄ꝫ in ſanguinea. Et videt ꝙ nō: qꝛ vnū nocumētū ſtipticoꝝ in obthalmia eſt per ſuā exiccationē vt ſupra dcm̄ fuit: ſed exiccatio plus dꝫ timeri in mā cholerica q̄ꝫ in mā ſanguinea: qꝛ chola in ſiccitate peccat: ğ plus eſt timēduꝫ vti ſtipticis in mā cholerica q̄ꝫ in ſanguinea. ¶ In ꝯriū eſt Aui. hic: ⁊ gñali ſmone. 4. cañ. fen. 3. cap̄. de cura heriſipile. ¶ Dōm ꝙ medicus audacius pōt vti ſtipticis repcuſſiuis in obthalmia cholica q̄ꝫ in ſanguiea. Et h̄ pp tres cās. Pria eſt māe mobilitas: vñ facta ꝯſtrictione in tunicis oculi exp̄mit ⁊ nō ꝗtat ibi ſic̄ ꝗtaret mā tardi mot⁹ reſpcū ei⁹ vt eſt ſanguis: lꝫ ēt ſit dubitatio aliq̄ de hoc quā omitto. Scd̄a cā eſt minor timor de īduratione māe. ſanguis. n. per medicinas fridas ſtipticas eſt apt⁹ īdurari ⁊ coagulari: vñ apata ſanguinea multū ꝯuertunt in apata duraq̄ñ ſupflu⁹ ſit vſus repcuſſiuoꝝ: ⁊ non ſic de mā cholica. Tertia cā eſt timor de ſanioſitate chole ī oculo. In heriſipila. n. putredo aut ſanies maluꝫ: vt Hip. 7. pti. afoꝛ. afoꝛ. 20. Sanies aūt de mā ſanguiea nō ē ſic mala. Et hec eſt cā: q̄re. A. nō poſuit curā ī ſtatu heriſipile in oculo. dico in ſtatu q̊ ad māe digōnē. voluit. n. ꝙ tu eſſes audax ī repcuſſiōe māe: vt nō pducat ad ſanioſitatē vl' maturationē: ſꝫ repellat. In mā aūt ſanguiea p̄cipit poſt repcuſſionē vti reb⁹ ſolutiuis hñtib⁹ aliq̄ꝫ vim maturatiōis ſicut eſt mica panis: ⁊ forſan Aui. timuit in ſanguiea obthalmia reſolutiua ſine maturatiōe: qꝛ ſanguis eſt difformit reſolubilis apt⁹ īduratiōi p reſolōnē. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ ō ſiccitate iſtoꝝ ſtipticoꝝ nō ē timēdū: qꝛ eis vtimur pmiſtis cū hūidis. vñ Aui. diſſolutoꝝ ī ſuccis. Ul' alr̄: lꝫ ꝙ ſtipticoꝝ q̄litas exuberet: mai⁹ tñ ē eoꝝ iuuamētū repcuſſionis in mā cholerica q̄ꝫ ſit nocumentū exiccationis. Dubm 8m

¶ In heriſipila autē que eſt ex ſūma illius opꝫ vt adminiſtrentur poſt euacuationem cū ſolutiuis ⁊ clyſteri emplaſtra facta ex corticib⁹ granatoꝝ decoctis ſup prunas ⁊ tritis cū arob aut melle: ⁊ aſſidue fiat ei euaporatio cum ſpongia calida: ⁊ facere emplaſtrū ex farina orobi ⁊ frumenti decocta cum ſyrupo mellis aut cum radice lilij trita confert ei.

¶ Hic ponit curā heriſipile. Et p̄mo ponit curā ſm diuerſitatem tēpoꝝ. Scd̄o ponit qd̄dā regimen in oī tpe cōe. ibi (Et opꝫ vt aſſidue.) Tertio ponit curam cuiuſdā diſpōnis ex ea derelicte. ibi (Et qñ.) ¶ Ad itellectū harū partiū notāduꝫ ꝙ heriſipila duplr̄ accipit. Uno mō p apate facto ex chola ſola vel ſanguini miſta. Alio

mō ꝑ ap̄are facto ex chol'a habēre aliq̄ꝫ corrosiuā v̄tutē: q̄ꝛ est aliqualiter adusta ⁊ nitrosata. De p̄ma herisipila dixit Aui. in superiori particula: sed de alia loquit̄ hic. Dixit aūt ex sūma huius ꝓꝑ duo. Primo q̄ꝛ ista ēt est herisipila. Scd̄o q̄ꝛ herisipila de cholera nō corrosiua est parata ꝯuerti in herisipilā corrosiuā: ⁊ hoc qñ in cholera addit̄ putrefactio ⁊ adustio.

Dubm 9m ℂ Dubitat̄ vtrū in hac herisipila cōpetat flōmia. ⁊ Videt̄ ꝙ sic: q̄ꝛ in igne persico ⁊ carbone cōpetit flōmia: vt. A. 4. cañ. fen. 3. ca. de igne persico ⁊ carbone. ꝭ eadem rōne in hac herisipila cū vtriusq̄ꝫ mā̄ sit corrosiua. In ꝯriū. A. hic q nō explicat. ⁊ Dōm ꝙ in obthalmia de mā̄ cholerica corrosiua per se ⁊ directe flōmia nō cōpetit. Rō est: q̄ꝛ mā̄ ei⁹ est multū distans a nā̄ sanguinis. in talib⁹ aūt materieb⁹ flōmia non cōpetit: vt. H. 4. de regi. sani. tñ indirecte ⁊ per accidēs pōt flōmia cōpetere: ⁊ h̄ ꝓꝑ duo. Primo si inuenis cū sanguine vel ipse sanguis exuberaret parat⁹ aduri ⁊ fieri corrosiuus. Scd̄o si timeret̄ de nouo tractu mā̄erū multarū ad oculū: tūc enī flōmamus. Cōsiderans ꝭ Aui. ꝙ in hac spē obthalmie directe flobothomia nō ꝯuenit: ſꝫ potius eūatio cū pharmacijs ⁊ subtractio vapoꝝ a capite cū clysteri: dixit eūonē cū solutiuis ⁊ clysteri.

Dubm 10m ℂ Dubitat̄ scd̄o vtrū in herisipila hac. s. de mā̄ corrosiua cōpetat a p̄ncipio repcussio. ⁊ Videt̄ ꝙ sic: q̄ꝛ hic est canon cōis in cura obthalmie vt sup̄. A. ⁊ In ꝯrium: q̄ꝛ hic nō exprimit hoc. ℂ Siquis vellet fugē in hac q̄ōne posset dicē ꝙ cōpetit repcussio: ⁊ ꝙ Auic. dedit intelligi. ⁊ Aliter tñ credo fore dōm. s. qñ obthalmia est de mā̄ corrosiua: ita ꝙ iam corrosio īcipit vel īcepit in oculo: nō competit repcussio pura. Rō huius est p̄ma: q̄ꝛ mā̄ est grossa non bene repcussibilis. Scd̄a rō est: q̄ꝛ ipsa est valde maligna de cui⁹ reuersione timet̄. Tertia cā̄ est: q̄ꝛ imaginādū est ꝙ alique ꝑtes sunt ibi derelicte ex corrosionis actu que repelli nō indicant sed abstergi. ⁊ Ex qb⁹ appet ꝙ intētio in obthalmia de mā̄ corrosiua quadruplex est. Una est mā̄e corrodētis abstersio vel resol'o leuis: ⁊ etiaꝫ eius qd̄ ex actu corrosionis derelinquit̄. Scd̄a est mitigatio doloris corrosiui. Tertia est magꝭ in p̄ncipio ꝓhibitio cursus mā̄eruꝫ. Quarta est ꝯsolidatio partiū corrosarū. De his q̄tuor ītentionib⁹ tres exercemus in p̄ncipio cū mā̄ est in fluxu: naꝫ tūc repcutimus ⁊ resoluimus vel abstergimus vel mundificamus de mā̄. Et has duas res facit medicamen cōpositū ex cortice granatoꝝ qui repcutit ⁊ alrob. i. vino cocto vel melle in qb⁹ est resol'o ⁊ abstersio et mūdificatio mā̄ei a loco. Simil'r in p̄ncipio ꝓcedimus cū intētione mitigationis doloris corrosiui. Unde p̄cipit assidue lauari oculum cū lacte: ⁊ assidue fieri euaporationē cum spongia. s. cū calida aqua dulci. In statu aūt ⁊ declinatione ꝑficimus magꝭ duas intentiones. s. abstersionē vel mūdificationē mā̄e ⁊ ꝯsolidationē ꝑtiū ⁊ resolutionē mā̄e qd̄ fit cū farina orobi ⁊ frumēti ⁊c̄. aut cū radice lilij ⁊c̄. in qbus est fortis abstersio mā̄erū illarū malarū. Et tandeꝫ est partiū corrosarū ꝯsolidatio. In his ēt tēporib⁹ ꝓcedimus alia intētione. s. que est mitigatio doloris corrosiui. In tēpore aūt medio īter statū ⁊ p̄ncipiū mō medio ꝓcedimus: ⁊ hoc totū relinquitur estimationi medici. ⁊ Ad ꝯriā rōnē dōm ꝙ lꝫ in obthalmia: vt obthalmia est: in p̄ncipio cōpetat pura repercussio: tñ ꝓꝑ accidēs sibi ꝯiunctū sicut est corrosio vel māꝫ esse corrosiuā h̄ nō pōt fieri.

ℂ **Et oportet vt assidue abluatur oculus cum lacte et assidue infrigidetur ⁊ humectetur.**

ℂ Hic ponit qd̄dā regimē cōe in oī tp̄e hui⁹ obthalmie corrosiue. Et p̊ facit h̄. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Sed sufficiētia.) ℂ Dicit p̊ ꝙ assidue. i. in oī die abluat̄ ⁊c̄. ℂ Cōsiderādū ꝙ in obthalmia corrosiua a p̄ncipio vsq̄ꝫ ad finē est vna ītētio īter alias ad quā medicus dꝫ intēdere oī die: ⁊ talis ītentio est corrosionis vel corrosiui doloris mitigatio. Istud aūt fit per spongiā cū aqua calida de qua dixit. Et assidue fiat ei vaporatio cū spongia. Fit etiā ex ablutione oculi cū lacte. Nā lac mitigat acuitatē mā̄e corrodētis. Similiter ponit se quasi clipeū īter mā̄m ⁊ mēbrū. Et in sūma fit prohibitio vel remissio talis corrosionis per medicinas frigidas ⁊ humidas sicut lac albumē oui: medicamen cū cerusa ⁊ gūma arabica ⁊ dragaganti ⁊ succis frīdis ⁊ humidis vt portulace ⁊ mucilagine psilij ⁊ similib⁹. ℂ Sed tu dices: si oī die debeo lauare oculum cū lacte: vel debeo instillare aliqd̄ colyriū īfrigidās ⁊ humectās qñ debeo istud facere. Nā si sumus in statu vel declinatiōe opꝫ oī die ꝙ ponatur medicamen de farina orobi vel lilij. ⁊ Dōm ꝙ modus vsus istarū medicinarū humectantiū ⁊ infrigidantiuꝫ est multiplex. tu enim potes miscere eas cū medicinis abstersiuis. potes etiā has medicinas frigidas ⁊ humidas colyrizare in oculū: ⁊ abstersiuas ponere in forma emplastri extra si suspicaris nimiā eaꝝ īpressionē: sicut. v̊. g. q̄ꝛ eēt puer teneri oculi. potes ēt qñq̄ꝫ ponere vnum: qñq̄ꝫ aliud. v̊. g. in mane posuisti emplastrū abstersiuū vel īstillas colyriū abstersiuū: post nonā lauabis cū aliquo frigido ⁊ humido: vel instillabis in oculo rem frigidā ⁊ humidā: ⁊ circa p̄ncipiuꝫ noctis pones medicamen abstersiuū: ⁊ in mane sequentis diei laudabis cum medicamine frigido ⁊ humido ⁊ sic per ordinem.

ℂ **Sed sufficientia in infrigidantibus est ex eis que tardant ⁊ hebetant.**

ℂ Hic remouet dubiū ⁊ ēt errorē q ex dictis posset ꝯtigere. ℂ Ad cui⁹ ītellectū ꝯsiderādū ꝙ medici oculiste ꝯsiderātes p̄ceptū Aui. hic in mā̄ corrosiua vtunt̄ instillationibus frigidis ⁊ humidis. s. lacte vel albumine oui: vel fortiorib⁹ his vt succis frigidis vel mucilaginibus in quoꝝ vsu īueniūt multā mitigationē ⁊ q̄etem īfirmi. Unde īfirmi se cōmēdāt de medicis sic operātibus. Vult igit̄ Aui. ostēdere ꝙ tu non moreris sup̄flue in vsu istoꝝ. Dupl'r aūt posses īmorari sup̄flue. Primo q̄ꝛ tu esses ꝯtētus solis illis. vnde sufficiētia in infrigidātib⁹. i. q̄ꝛ sola īfrigidātia ⁊ humectantia tibi sufficerent. Scd̄o q̄ꝛ talia īfrigidātia eēnt nimis intēsa. v̊. g. opium ⁊ iusquiamus: vnde sufficiētia in infrigidantib⁹. i. infrigidātia. sufficiētia. i. ītensa. Volens aūt Aui. hoc ꝓbare: ostēdit qd facit sup̄fluus vsus istoꝝ dicēs. ꝙ tardant. s. curā obthalmie: q̄ꝛ mā̄m corrosiuā in loco detinent ⁊ ꝓhibēt a resol'one. Dicit etiā ꝙ hebetāt. i. obtūdunt acuitateꝫ corrosionis. Et dicit hebetant q̄ꝛ non vere curant. Medicus igit̄ nō dꝫ cū his nimis insistere: sed qñq̄ꝫ ēt cū abstersiuis ⁊ mūdificatiuis: lꝫ īfirmus cōquerat̄ de vsu illoꝝ: qñq̄ꝫ ēt ōbes vti istis frīdis ad mitigandū ⁊ qñq̄ꝫ spongia cū aqua calida. ⁊ Notandum tamē ꝙ aliter al's exposui sic. tardant. s. mā̄m imprimere in oculū. ⁊ hebetāt. s. accidentia: vt in hoc laudet vsum istoꝝ frigidoꝝ: sicut etiā dicimus ꝙ herisipila aliqñ sola īfrīdatione curat̄.

ℂ **Et quando resoluitur egritudo ⁊ remanet caliditas fac empl'm ex vitello oui assati ⁊ ꝯtriti cū croco ⁊ melle ⁊ reliq̄s que scripta sunt ad herisipilā in ātidotario.**

ℂ Hic ponit curā dispōnis. s. caloris remanentis post: vel in declinatione obthalmie istius: tñ hec pars toti cap'o posset condiuidi. ℂ Considerandū ꝙ caliditas in oculo remanens: vel est sine materia: ⁊ tunc nō indigemus istis: sed sufficeret aqua pura vel aqua ros. Vel est cū mā̄: ⁊ tūc opꝫ ꝙ intēdamus resol'oni illius mā̄e. hoc aūt facit emplastrū qd̄. A. docet vt notū est: ⁊ alia que in antidotario scripta sunt tam de emplastris q̄ꝫ de colyrijs.

ℂ De cura obthalmie frigide. Cap. IIm.

IN obthalmia frigida facta a materijs frīdis opꝫ vt euacuet̄ humor frīdus. Et quandoq̄ꝫ est necessariuꝫ iterare siue sit potio siue iniectio siue gargarismatio.

ℂ Jam Aui. posuit curā obthalmie calide. Hic ponit curā frigide. Et p̄mo per medicinas. Scd̄o per dietā. ibi (Et ꝯfert istis oībus.) ⁊ Prima in duas. Primo ponit curā per eūonē. Scd̄o per medicinas locales. ibi (Et vt sit initiū.) ℂ Considerādū ꝙ lꝫ obthalmia frigida fiat de mā̄ flegmatica ⁊ melācholica: Auicē. nō curauit hic distinguē: q̄m vtrarūq̄ꝫ cura multū est ꝓpinqua: ⁊ maxime in mō eūonis: mā̄e enī taꝫ flegmatice q̄ꝫ melācholice sunt difficilis euacuationis arte ⁊ natura: ⁊ ideo nō sufficit in his obthalmijs semel eūare sed sepe: imo nō est cōueniens facere vnā violentā eūoneꝫ: sed paulatiꝫ opꝫ euacuare materias istas difficilis eradicationis: vt sumit̄ ab Auicē. lib. 1. fen. 4. 3. cap̄. ⁊ a Mesue in suo de appropriatis cap̄. de cura melācholie. ⁊ hoc est qd̄ Auic. dicit necessariū est iterare: siue sit potio. i. medicīa solutiua per os: siue sit iniectio i. clystere: siue sit gargarisma. dixit autē quādoq̄ꝫ: q̄ꝛ si mā̄ esset taꝫ pauca ꝙ vna vice educeret̄ iteratio nō esset necessaria. Medicinas v̊o eūantes melācholiā vel flegma vult te scire ex scd̄o cañ. ⁊ ex antidotario: ⁊ ex libro de virtutibus cordialibus. Utrum auteꝫ flobothomia competat vel nō supra dictum fuit.

ℂ **Et vt sit initium cure a repercussiuis que nō sunt infrigidantia valde: sed sint illa in quibus est subtiliatio sicut myrra ⁊ sarcocolla.**

ℂ Hic ponit curā localē lꝫ īcidenter dicat de potu tyriace. Et p̄mo ponit curā que cōpetit in p̄ncipio ⁊ in ītroitu augmēti. Scd̄o pōit curā que cōpetit in ꝓcessu augmēti versus statū ⁊ in statu. ibi (Etiam qdē.) Tertio in declinatione. ibi (Et post illud colyriū.) ⁊ Prima in duas. Prīo ponit curā per medicīas que apponunt̄ in oculo. Scd̄o per medicinas que ad faciē apponunt̄. ibi (Et opꝫ.)

ℂ Dubitatur vtrum in obthalmijs frigidis a principio debeamus vti frigidis repercussiuis. ⁊ Videtur ꝙ nō. Primo q̄ꝛ Rasis in diuisionibus cap̄. 19. in cura obthalmie melācholice incipit ab euaporatione cum aqua calida. Idem etiam Azarauius. Amplius Rasis secundo continentis cap̄. z. Si materia inducens obthalmiam est spissa: ⁊ non est fortis caliditatis ⁊c̄. vtenduꝫ est medici- Dubm p̄m

nis habentibus virtutem subtiliādi ⁊ dissoluēdi. Amplius qđ addit in malitia mãe nō ꝯuenit in p̄n° obthalmie frigide: sꝫ medicīa frīda est hmōi cū ifrīdet. ⁋ In ꝯ̄triū est hic Aui. ⁊ Jesus ⁊ Mesue ca. de obthalmia. ⁋ Dōm ꝙ in p̄n° obthalmie frīde. s. facte ꝑ viaꝫ deflux⁹ oꝫ icipe a reꝑcussione mãe. Rō ē: qꝛ ista est cura cōis obthalmie vt sup̄ dcm̄ fuit. dico tñ ꝙ ista reꝑcussiua nō debēt eē ifrigidātia valde. i. ifrīdātia pura: sꝫ debēt eē frīda mista stipticis calidis. cā q̄re nō debēt eē pure frīda est: qꝛ pura frīda augerēt malitiā q̄litatis mãe: debēt tñ misceri alique medicīe frīde cū illis calidis ꝓꝑ tria. Pͦrio qꝛ frīda medicīa ēt reꝑcutit. Scđo qꝛ iste mãe fluētes nō absoluunt ab aliq̄ calore actuali faciēte illas fluere influxu acq̄sito. Tertio qꝛ medicina frīda remittēdo calorē partialem mēbri debilitat attractiuā: vt ꝑͦ lib. fen. 1. ca. vlti. Debēt misceri ēt cū illis frīdis medicine calide stiptice in qb⁹ ēt ē subtiliatio. i. virt⁹ subtiliatiua ⁊ resolutiua: ⁊ h̄ ꝓꝑ tres cās. Pͦrio qꝛ talis medicina ꝑ stipticitatē siue stipticā v̄tutē reꝑcutit ⁊ ꝓhibet receptionē mãe: vñ dr̄ de sarcocolla ꝙ ꝓhibet fluxū mãerū ad oculum vt sup̄ habitū est. Scđa cā est q̄litas radicalis mãe que est friditas ⁊ grossities: vnde indiget medicinis calefactiuis subtiliatiuis. Tertia cā est illud qđ de mã est in parte qđ ineptum est repelli ꝓpter sui grossitiem: ⁊ ideo indicat resolutionem.

Dub^m 2^m ⁋ Sed dubitat que medicine debeāt superare an frīde an calide. ⁋ Siqs ispiciat multoꝝ auctoꝝ itentionē: dōm ꝙ calide stiptice. Et rō est: qꝛ iuuamētū ex medicinis frigidis nō est ita p̄ncipale in p̄n° obthalmie: sic est ex medicinis calidis stipticis nisi forsan velles defendē ꝙ reꝑcussio per se fiat a frīdo: ⁊ iō colyrium de spica qđ in p̄n° laudat plus vr̄ excedē in calido q̄ȝ in frīdo. ⁋ Notāduꝫ tñ ꝙ si estimatiua tua foret ꝙ in p̄n° p̄ncipiāte possemus augē frigida sup calida hoc non ꝓhibeo: tñ rarissime huic p̄n° obthalmie medicus occurrit. In hoc aūt casu mihi placet valde medicamen Guilelmi qđ sic fit. ℞. sarcocolle. ʒ. x. lycij aloes aā. ʒ. ij. spume marie: croci aā. ʒ. j. ⁊ .ß. succi celidonie. ʒ. iij. terant vt alcofol. vl' bulliāt in vino albo ⁊ aq̄ ro. ⁊ colent ⁊ liquide ponantur in oculū: ⁊ grossa suba sup oculū. Et si videret addē plus in medicinis frīdis q̄ȝ Guilelmus faciat adde s̄m tuā existimationē. ⁋ Notandū ēt ꝙ iquātum humor mel'icus est difficilioris mot⁹ itātū pōt minus reꝑcuti. Et medicine que approximant in p̄n° calide stiptice debēt esse miste nō solū cū aliqb⁹ frīdis. v̄. g. rosa: sed cū humidis. v̄. g. violis: vel saltē cū nō multū siccis vt cū farina ordei vel semīs lini vel fenugreci. Et iō qdā auctores in obthalmia melācholica post eūonē statim faciūt euaporationē ad oculū aq̄ calida ⁊ aq̄ fenugreci ⁊ seminis lini: ꝯsiderātes arriditatē mãe. ⁋ Ex qbus ꝯ̄tria soluunt. Ad Rasim dōm ꝙ icōplete valde ⁊ sūmarie posuit curas ī diuisionibus. ⁋ Ad Azarauiū dōm ꝙ ꝯsiderās mãm siccā itēdit ad vaporē aque calide ⁊ aquā fenugreci ⁊ seminis lini: nō tñ ꝓhibet mãm in p̄n° reꝑcuti. ⁋ Ad Rasim dōm ꝙ illud dcm̄ est dictuꝫ Pauli sic dꝫ itelligi ꝙ in mã grossa nō dꝫ approximari sief albū qđ est pure repercussiuū: vnde dicit si mã est spissa nō ē vtēdū dicro sief. s. albo. Sed vtendū est medicinis habētib⁹ virtutē subtiliādi. s. puris vel mistis cū frīdis s̄m ꝙ tibi videt. ⁋ Ad rōnē dōm sicut docet Auic. 2° cañ. cap̄. 4. ꝙ nā vtit frīdo reꝑcussiuo ad mãꝫ que fluit ad oculū: ⁊ calido ad mãm que est in parte. Illa v̄o que recurrit int⁹ non nocet ab illo frigore. istud dcm̄ dꝫ sufficere puro oculiste. Vel al'r ꝙ iuuamentū parue infrigidationis est maius suo nocumento.

⁋ Et si administraueris colyrium de spica cum aquis cōmensuratis erit ꝯueniens: ⁊ si in tunicis pupille nō fuerit nocumētū facies alcofol ex aqua in qua bullita sint crocus ⁊ calcadis ⁊ mel.

⁋ Ad intellectū huius partis ꝯsiderādū ꝙ colyriuꝫ de spica famosius est illud qđ Mesue describit cap̄. de obthalmia. pōt aūt illud sief colyrizari in p̄ncipio ⁊ etiā in augmēto versus statū cū iaꝫ apparēt signa maturationis: ⁊ hoc cū diuersis aquis. Nā in p̄ncipio aqua cōmensurata. i. ꝓportionata illi sief de spica est aqua myrti vel aqua ro. vel succus virge pastoris. ⁊ si videret tibi nimis excedere in frigido: adde parū de spica. vñ Mesue cap̄. de obthalmia. Si mã est frigida flegmatica vtere reꝑcussiuis nō plurime ifrigidationis sicut sief de spica cū succo myrte ꝯfortate cū pauco spice. In augmēto aūt potes vti eo cū aqua fenugreci vel seminis lini vel anheti vt tibi videt. In apparitione aūt manifesta signoruꝫ digōnis vt in ꝓpiquo tꝑe ad statū: aq̄ cōmēsurata illi sief de spica est aq̄ fortis dissolutionis ⁊ exiccationis sicut aq̄ folioꝝ capparis. vñ Mesue cū describit sief de spica: dicit. Cū maturationis signa apparēt: ꝯficiat sief cū hui⁹ succo capparis. Hoc igit Auic. voluit cū dixit. cū aquis cōmēsuratis. ⁊ si in tunicis pupille. s. oculi nō fuerit nocumētū. i. vlceratio: qꝛ nocumētū apostematis habēt.

Dub^m 3^m ⁋ Sed dubitat vtrū si in obthalmia frigida est vlceratio cōpetat medicamē de croco melle ⁊ calcadis: ⁊ est spēs atramēti vitrioli v̄. g. ⁋ Et videt ꝙ sic: qꝛ vt infra apparebit: in vlcerib⁹ oculi cōpetūt medicīe abstergētes ⁊ ꝓhibētes vuee exitū: sꝫ mel abstergit: ⁊ calcadis sua stipticitate ꝓhibet. ⁋ In ꝯ̄triū Aui. ⁋ Dōꝫ ꝙ ī obthalmia de mã frīda cōpetit oculo apponē aquā calcadis croci ⁊ mellis. Rō est: qꝛ ista aq̄ resoluit mãm ⁊ digerit per crocū ⁊ mel exiccat ⁊ stipticat per calcadis: ⁊ talis aqua pura in p̄ncipio nō cōpetit: sed iaꝫ ꝓcedēte augmēto: tñ si ibi ē vlceratio: ꝓhibet ꝓꝑ mordicationē calidis: ⁊ forsan in p̄n° hui⁹ vlcerationis nō indiget tāta abstersione quāta faceret spica mel: sed sufficeret zuccharū. ⁋ Ad rōnē dōm ꝙ Aui. ꝓhibet ꝓꝑ mordicationē. ⁋ Notandū ꝙ alcofol sumit 2^r. s. ꝓprie. ⁊ est nomē medicīe ocularis redacte in puluerē subtiliorē qui fieri pōt. Alio mō sumit large ꝓ oī medicīa oculari: vt sumit in sequēti cap̄. cū dicit. Et illi quideꝫ qui alcofol administrant. i. medici operantes circa oculos. ⁊ isto modo sumit hic alcofol vt nomen suū se extendat ad colyrium.

⁋ Et oportet vt liniatur in pricipio frons ex calcadis ⁊ proprie cum via materiei est per velamē extrinsecū: ⁊ similiter nō est malū si abluat faciē ex aq̄ in qua dissoluit calcadis: ⁊ proprie qñ via mãe est ex velamine extriseco: ⁊ si liniant palpebre in pricipio ex tyriaca ⁊ sulphure ⁊ arsenico est bonū: ⁊ pot⁹ tyriace ēt ꝯfert.

⁋ Hic ponit medicinas locales ad faciē que sunt exiccatiue ⁊ ꝓhibitiue cursus mãerū. de his tñ sup̄ sufficiēter est dcm̄. ꝑ arsenicuꝫ itellige auripigmētū. ⁋ Sed tu dices que tyriaca dꝫ eē ista. ⁋ Dicendū ꝙ si vis ifrigidationē quādā ⁊ stuporē sit tyriaca noua: sꝫ si vis ꝙ sit magis consumptiua mãe sit antiqua. Est eniꝫ in tyriaca vis ꝯsumptiua mãeruꝫ: vt Gal'. in libello de cōmoditatibus tyriace. cap̄. 3. ⁊ ista confert potata: et qꝛ de vtraqꝫ posset esse intentio Auicē. ideo absolute dixit tyriaca: sicut etiā dicit absolute 2° cōtinentis. ⁊ dicit ꝙ distemperetur cū aqua.

⁋ Etiam quidaꝫ experti sunt in hoc folia alcherua cōtrita ⁊ cōmista cū anheto ⁊ folia malue decocta in vino. Nos v̄o dicemus in antidotario trocis. ꝯueniētes ad liniēdas palpebras. Et aqua qdē fenugreci ⁊ mucilago seminis lini est ex eis quoꝝ distillatio in oculū patientis obthalmiā frigidam confert.

⁋ Ad itellectū hui⁹ partis sciendū ꝙ duo pōt Aui. innuere. Primū est cura que cōpetit in obthalmia frīda in tꝑe ꝓpiquo statui ⁊ in statu: qꝛ h̄ fit per medicinas mag̃ resolutiuas ⁊ maturatiuas materierū sicut sunt medicine quas ponit ꝓprie. folia alcherua. i. pētadactyli que suo calore ⁊ siccitate resolutiua est ⁊ anhetū ēt ⁊ aq̄ fenugreci ⁊c̄. Scđm qđ. A. pōt itelligē est explicare medicīas que ꝓprius ꝯueniūt in obthalmia mel'ica: qꝛ nō debēt eē violēter exiccatiue: sꝫ maturatiue q̊dāmō ꝑ calorē cū hūiditate ⁊ ōbite resolutiue: sic sunt semē malue vel malua fenugrecum ⁊ semen lini. Et si vtroqꝫ mō itelligat s̄mo Aui. erit ꝯueniēs. ⁋ Scđo notādū ꝙ ī āntidotario dicet trociscos. i. sief: vl' trociscos: qꝛ mlti d̄ trociscis q ponunt ī. 5. cañ. tra. 8. eēnt ꝯueniētes ī liniēdo palpebrā ⁊ frōtē. v̄. g. si velles mãꝫ ꝯstrigē posses linire trociscū ꝑ^m andromachi: si velles resoluē posses liniri trociscū de capparib⁹: q̊s trociscos lege ibi.

⁋ Et post illud colyriū rubeū lenitiuū ⁊ colyriū rubeū maius ⁊ colyriū alraigene ⁊ sarcocolla dissoluta ī succo folioꝝ capparis: ⁊ empl'm ex folijs capparis solū.

⁋ Hic ponit curā que mag̃ ꝯuenit in declinatione: ⁊ icipit a leuiori colyrio. s. rubeo lenitiuo: ⁊ vadit ad rubeū maius qđ credo ꝙ sit magis exiccatiuū ⁊ resolutiuum. Et qꝛ multa de hmōi colyrijs nō reperiunt in q̄nto: sicut nec multa alia que Aui. nominat vt famosa sicut colyriū alraigene. i. illi⁹ hominis: ideo puluis Mesue cap̄. de obthalmia. auctoritate Isaac credo ꝙ sit ꝯueniēs: ⁊ multa vtilia inuenies in antidotario Serap̄. Sief rubeuꝫ leue ponit a Jesu tracta. 2. cap̄. de scabie cap̄. 4. Colyriū autē rubeū inuenit. 5. libro sūma. 2. tracta. 2. ⁊ ab Halyab. 5. practi. cap̄. de obthalmia tertie speciei. cap̄. 34. lib. 10. cap̄. de colyrijs cap̄. 23. Sarcocolla autē in succo foliorū capparis dissoluta: ⁊ ipsa folia capparis etiā dissoluunt ⁊ exiccant materias.

⁋ Et confert omnibus istis regimen subtile ⁊ administratio balnei ⁊ vini puri albi.

⁋ Hic ponit regimen per dietam. quando autem in obthalmia cōpetat balneum ⁊ vinum ⁊ quomodo supra dictum fuit.

⁋ Dubitat vtrū dieta in obthalmia debeat icipere a subtili: ⁊ dein- Dub^m 4^m

de igrossare vel ecōtra. ¶ Uidet𝔮 ꝙ pmo obeam⁹ grossius dietare:
q̄ simile vr̄ in febrib⁹ ⁊ in obthalmia: in illis aūt semꝑ versus sta-
tuȝ subtiliam⁹: ⁊ in pncipio igrossam⁹. Amplius cū accidētia sunt
leuia: nā pōt cibū melius digerere: sed in pncipio obthalmie acci-
dētia sūt leuia ⁊ notū est: igit plus debem⁹ dare de cibo in pncipio
minus qūt in ꝓcessu. ¶ In ꝯriū est cōis vsus auctoꝝ: ⁊ Aui. ēt stati
docet subtiliare cibū. vñ Mesue cap̄. de obthalmia. ꝑꝑe diminuē
do cibū ⁊ potū. ¶ Dōm hic breuiter q̄ꝫtū oculiste ꝑtinet ꝙ dieta in
febrib⁹ ꝓprie ꝯtinuis: ⁊ in obthalmia multū differūt. nā in illis fe-
brib⁹ sine apate existētib⁹ regimē nr̄m ordinam⁹ ad futurā pugnā
que est crisis: ⁊ iō a pncipio grossius dietam⁹. In obthalmia v̊o ⁊
forsan in apatib⁹ interioꝝ mēbroꝝ statiȝ ab ipso pncipio itēdim⁹
facere corp⁹ auarū: ne mām ad locū trāsmittat: ⁊ iō statiȝ icipim⁹
subtiliare dietā: ꝑꝑ quā ēt cām i dissinteria ⁊ i thenasmone fortē
pcipim⁹ a pncipio abstinētiā: nisi aliud ꝓhibeat: vt sumit ab. A. 3.
cañ. fen. 16. de cura excoriatiōis ⁊ thenasmonis. Et ꝑꝑ hāc ēt cām
in fractur] ossiū statim a pncipio subtiliam⁹ dietā: ita ēt in obthal-
mia dȝ medicus a principio subtiliare dietā ⁊ potū: ⁊ pōt securius
medicus h̄ facē in obthalmia q̄ꝫ in apatibus iterioꝝ mēbroꝝ: q̄ si
a pn̊ subtiliasti nimis: poteris qñ videbit necessitas igrossare: q̄
nō times de actu cretico saltē cōi toti corpori: vñ in ꝓcessu ꝓhibe
ris igrossare. ¶ Ex qb⁹ appet solō ad pmā rōnē. ¶ Ad secūdā dōm
ꝙ lȝ pma die vel a pncipio obthalmie accidētia sint remissa: nō tñ
hoc cogit dari cibū: piudicat. n. in hoc nā apatis: ⁊ forsan possem⁹
recte imaginari ꝙ si aliqs hodie iciperet hēre obthalmiaȝ: ⁊ vsq̄ꝫ
ad sex dies vel septē accidētia in obthalmia eēnt valde vehemen
tia. s. i septima die: ⁊ cū h̄ iste nō posset septē dieb⁹ stare sine cibo:
melius esset aliqd plus dare pmo die: ⁊ aliqd minus in die accidē
tiū illoꝝ: ⁊ dico forsan: q̄ estimatiua medici laboret in hoc.

Dub^m 5^m ¶ Dubitat scđo in qua obthalmia subtilius dietare debeamus an
in frigida an in calida. ¶ Uidet ꝙ in frigida: q̄ in hac Auic. pcipit
expsse regimē subtile qđ nō facit sup̄. ¶ In ꝯriū: q̄ morbo acutio-
ri cōpetit dieta subtilior: sed obthalmia calida est acutior morb⁹.
¶ Dōm ꝙ has duas obthalmias: vel ꝯsideram⁹ q̄ꝫtū ad tp̄s ꝓdu-
rationis earuȝ: ⁊ sic subtilior dieta cōpetit in obthalmia calida q̄ꝫ
in frigida. Nā obthalmia calida ex sua spē est breuior: frigida v̊o
est ꝓlixior: ⁊ q̄ vt nutriat virt⁹ dietant. i. cibant ifirmi: vt i cōmē.
afoř. 4. ꝑti. 1. Tenues ⁊ certe diete. ⁊ virtus hȝ lōgiori tp̄e currere
cū obthalmia frigida q̄ꝫ cū calida: iō in frigida grossius vel copio-
sius cibamus. Uel ꝯsideram⁹ harū obthalmiarū mās: ⁊ sic obthal
mia frīda indicaret magis subtiliationē: vt viscositas ⁊ grossities
māe per abstinētiā digerat: hoc aūt totū nō possum⁹. Debet g̃ me
dicus oculista huic itētioni ad mām dare partē: vt qñq̄ꝫ in obthal
mia frīda multū subtiliet regimē: ⁊ faciat fortiter ifirmuȝ abstinē
aliqb⁹ dieb⁹: ⁊ alio die vel alijs copiosius cibet: ⁊ iterū faciat eum
abstinere: ⁊ iterū si expedit renutriat eū: multas. n. egritudinū ꝓli
xarū subtiliatiuū remouet regimē: vt. 1. cañ. fen. 4. 1. ca. Aui. g̃ hoc
ꝯsiderās dixit in obthalmia frīda cōfert oībus istis. s. obthalmijs
frigidis regimē subtile. Posset tñ exponi oībus istis. s. spēbus ob-
thalmie tam calidis q̄ꝫ frigidis: ita ꝙ hic canon sit finis duoꝝ ca-
pituloꝝ precedētiū. Que aūt cibaria ꝯueniāt in calida obthalmia
⁊ que in frigida lege a Mesue cap̄. de obthalmia.

¶ De cura alguardengi. Cap. 12^m.

Obthalmie v̊o que facta est guardengi: cura
est eūatio per flōmiā ⁊ ventosas: ⁊ qñq̄ꝫ est
tibi necessariū incidere arteriam.

¶ Superius Aui. posuit curā obthalmie nō ꝑtrāseūtis terminū in
magnitudine: hic ponit curā ei⁹ que ꝑtransit. Et dr̄ guardēgi. i. ob-
thalmia magna in qua intātū iplet ꝯiūctiua ꝙ eruberat ⁊ coope-
rit nigrū oculi: ⁊ totus oculus videt rubeus. Et iō a Rasi. 2. ꝯtinē.
cap̄. 2. sepe vocat rosariū: q̄ ista vehemēter qñq̄ꝫ eruberat: ita ꝙ
palpebras iuersat: vt Serap̄. tract. 2. ca. 1. Unde aliqñ rosariū ap
pellat talis tumor ⁊ rubor palpebrarū: sicut ponit Rasis. 2. ꝯtinē.
ca. 2. vbi dicit. Rosariū dr̄ duob⁹ modis. Unus est ex fluxu reuma-
tis ad palpebras ⁊ rubescūt cū forti grossitie ⁊ pōderositate ⁊ hu-
miditate nimia. Et alius est ex sanguine ⁊c̃. Prio igit. A. ponit cu-
ram huius obthalmie qñ mā est calida. Scđo qñ est frīda. ibi (Qꝛ
si fuerit guardēgi.) ¶ Prima in duas. Prio inuit curā per eūonez.
Scđo per localia. ibi (Qꝛ si fuerit obthalmia calida. ¶ Cōsideran
dum primo ꝙ lȝ ille cañ. posset referri ad obthalmiā istā calidam
⁊ frigidā: ꝓprius tñ de calida intelligit in qua plus cōuenit flobo-
thomia q̄ꝫ in frigida: ⁊ alie sanguinis euacuationes. ¶ Considerā-
dum scđo ꝙ multas pcipit fieri eūones ꝓpter multitudinē māe.
qūo aūt fiant flōmie ⁊ incisiones supra declaratū est.

¶ Qꝛ si fuerit obthalmia calida ⁊ euacuaueris ex to-
to corpore ⁊ ex venis capitis ⁊ ventosaueris oporte-
bit vt administres sicut colyriū albuȝ de repercussi-
uis ⁊ sicut succus lenitiui frigidi. Emplastra v̊o exte
riora sunt sicut crocus ⁊ folia coriādri ⁊ mellilotum
cuȝ vitello oui ⁊ pane infuso in rob vue. Et qñq̄ꝫ est
necessariuȝ vt eis admisceat de narcoticis aliqd. Et
linimēta etiam sint ex huius modi ⁊ ex memithe ⁊ ly-
cio ⁊ aloe. Et ex eis quidē que experta sunt ad eā est
vitellus oui cū adipe vrsi de qb⁹ fiat sicut emplastrū
⁊ superponantur super oculum.

¶ Hic pōit curā localē i guardēgi calida. Et p̊ pōit curā suā. Scđo
alioꝝ itētionē ponit. ibi (Quidā v̊o diligūt.) ¶ Pria in duas. Pri-
mo ponit curā itēdēdo mag̃ ad egritudinē ſm tempoꝝ diuersita-
tem. Scđo intēdendo ad accidēs. ibi (Cū aūt dolor.) ¶ Circa pmā
partē ꝯsiderādū ꝙ /ex/ pōt duobus modis exponi. Uno mō ex. i. de
numero: vt sit sensus si guardengi est de sūma vel de numero ob-
thalmie calide. Alio mō ex. i. q̄ sequit ad obthalmiā calidā. v̊. g. i-
cipit aliq̄ obthalmia calida ⁊ nō erat guardēgi. Mō v̊o ꝯuertit in
guardēgi: qūocūq̄ꝫ exponat: verificant canones curationis Auic.
¶ Scđo ꝯsiderādū ꝙ Aui. hui⁹ obthalmie inuit curā q̄ꝫtū ad oīa
tempora. Primo curā pncipij: q̄ factis eūonib⁹ repcutias māȝ cū
colyrio albo. s. sine opio. ⁊ cuȝ succis lenitiuis. i. lenib⁹ frīdis: sicut
succus solatri vel arnoglosse. Et si necessitas fortis caloris inuitat
ad opiuȝ: potes vti colyrio albo opiato. Et h̄ voluit cū dic̃. Et qñq̄ꝫ
est necessariū: vt eis. s. repcussiuis admisceat aliqd de narcoticis.
¶ Scđo Aui. ponit curā augmēti que est per ifrīdantia ⁊ resoluē-
tia: sicut empl'm factū ex croco folijs coriandri melliloto ⁊c̃. Et q̄
istud empl'm est a dñio calidū: nihil eñi est ibi frīdū nisi folia coriā
dri ſm. A. iō plus ꝯuenit circa statū q̄ꝫ in pn̊ augmēti. Et iō si vel-
les eo vti in pncipio augmēti necessariū est vt administres aliqd
de narcoticis. i. frīdis si fortis calor idicat: ⁊ sic lr̄a illa pōt cū duo-
bus ꝯstrui. ¶ Tertio. A. ponit curā status ⁊ declinationis. s. cū re-
solutiuis: vt adipe vrsi ⁊ vitello oui. Dixit aūt ⁊ ex eis que experta
sunt. s. ſm Rasim. 2. ꝯtinē. ca. 2. ¶ Quarto ponit linimētū. qđ lȝ in
pncipio ꝯueniat. s. cū mā fluit per velamē extrinsecū: tñ nō est ma
lū ꝙ in alijs temporib⁹ vtamur eo ad securādū nos a fluxu māe. ⁊
hoc linimētū. s. ꝓprie ad frontem est ex lycio memithe ⁊c̃. Et plu
res istarū medicinarū inueniunt secūdo ꝯtinētis.

¶ Dubitat vtꝝ in pncipio guardēgi cōpetat pura repercussio. ¶ Ui Dub^m p^m
det ꝙ sic: ex Aui. hic. Oportebit vt administres eis colyriū albuȝ
de repcussiuis. Ampli⁹ cura obthalmie est a pn̊ cū repcussiuis vt
sup̄: sȝ guardēgi est obthalmia. ¶ In ꝯriū est Rasis. 2° ꝯtinē. ca. 2.
vbi statim icipit a resolōne: dicēs. rosariū est obthalmia qđ facit
crescere albedinē oculoꝝ sup nigredinē: ⁊ q̄si cooperit ⁊ inuersat
palpebras: cui⁹ cura est vt pistet vitellus oui cuȝ pinguedine vrsi:
donec fiat q̄si vnguentū: ⁊ ex eo vngat pecia ⁊ superponat oculis.
¶ Dōm ꝙ in pncipio guardēgi nō debemus vti pure repcussiuis.
Rō est: q̄ qñ in oculo iam est multa mā nō possum⁹ vti pure rep-
cussiuis: q̄ illā ꝯgelarēt mām in loco: sed statim cum est guardēgi
distincta ab obthalmijs est in oculo multa mā: iō nō possum⁹ vti
pure repcussiuis: sȝ debem⁹ vti resolutiuis rōne eius qđ de mā est
in ꝑte: ⁊ repcussiuis rōne ei⁹ qđ fluit adhuc. Et est simile de h̄ sicut
de frenesi. In pncipio eñi frenesis vtimur puris repercussiuis nisi
apostema fuerit valde magnū. vnde Aui. sup̄ fen. 1. ca. de cura fre-
nesis. Opȝ vt in pn̊ administres repercussiua pura nisi sit de gñe
magno ex quo apostemant vene. ¶ Sed diceret aliqs videt ſm
hoc ꝙ pncipiū rosarij nō sit nisi augmētū vel stat⁹ obthalmie non
pertranseūtis terminū in magnitudine. ¶ Dōm ad hoc iuxta me-
dicinalē ꝯsiderationē ꝙ obthalmia que nō est guardēgi siue rosa-
riū hȝ suū pncipiū augmētū ⁊ statū in quo augmento ⁊ statu q̄ꝫuis
sit maior q̄ꝫ in pncipio nō tñ ꝑtransiuit terminū in magnitudine: ⁊
iō nō dȝ dici rosariū: sed rosariū hȝ suū pncipiū augmētum statū ⁊
declinationē in qb⁹ oīb⁹ tēporib⁹ appet ꝙ excedit terminū ex ma
gnitudine: vñ in ipso pncipio rosarij appet eleuatio ꝯiunctiue sup̄
corneā: in augmēto v̊o auget: ⁊ in statu est in suo vltimo. ¶ Ad ꝯ-
ria dōm: pmo ad Aui. ꝙ dȝ exponi de repcussiuis. s. mistis cū reso
lutiuis. Uel aliter ꝙ Aui. vult ꝙ qñ instillas in oculū repcussiuum
apponas extra resolutiuū: vnde statiȝ subdit emplastra. ¶ Ad rō-
nem dōm ꝙ lȝ apati vt apostema cōpetat repcussio sicut vna sua
cura: qñq̄ꝫ tñ hoc ꝓhibet nā loci vel māei vel alia que nota debēt
esse apud oculistā. ¶ Ad Rasim dōm ꝙ dȝ itelligi illud remedium
nō cōpetere in principio. Et ꝓbatur q̄ ipse Rasis supra vult ꝙ in
rosario prius ponantur pulueres albi. s. maturatiui ⁊ repercussi-
ui simul: deinde citrini: vnde dicit. In rosario morbo qui dicitur
guardengi apponendi sunt prius pulueres albi postea v̊o crocei.

⁋Uel dõm ꝙ Rasis cum adipe vrsi ⁊ vitello oui intẽdit solum ad mitigationẽ doloris. vnde dicit. mitigat dolorẽ ipsa hora.

¶ Et cũ dolor sit fortis infundatᷓ in ꝑpucijs vue: deinde ꝯteratᷓ cũ vitello oui ⁊ superponatᷓ oculo. Cũ autẽ dolor sit fortior infundatᷓ crocus contritus cum lacte ⁊ succo coriãdri ⁊ distilletur in oculum.

¶ Hic ponit curã intẽdendo ad accidẽs: ⁊ dicit ꝙ cũ dolor sit fortis: infundatᷓ. s. pãnus in succo tenerarũ extremitatũ vitis que est arbor vue: ⁊ hoc est qꝺ dixit in prepucijs vue: deinde cõteratᷓ. i. conquassetᷓ iste pãnus in vitello oui: hoc enĩ medicamẽ sedat doloreʒ per frigiditatẽ succi ꝑpuciorꝝ: ⁊ lenitatẽ vitelli oui: ⁊ qꝛ iste succus ꝯstringẽdo mãm posset augere dolorẽ: iõ docet statim subuenire cũ rebꝰ aperientibꝰ resoluẽtibꝰ: cũ dicit. Cũ aũt dolor. ¶ Considerandũ ꝙ ista lr̃a posset alr̃ exponi ꝙ Aui. hic ponit curã ꝑncipij ⁊ augmẽti. s. quo ad accidentia. Primo igitᷓ docet repercutere ⁊ resoluere aliqualiter cuʒ dolor sit fortis: ⁊ hoc est in ꝑncipio: deinde docet plus resoluere cũ sit fortior. s. in augmẽto.

¶ Quidam ṽo diligunt in guardengi vt administrentᷓ cure extrinsece ⁊ sufficiat distillatio lactis tribus diebus in oculũ si dispositio illud tolerauerit.

¶ Hic ponit curã ꝓm quosdã ⁊ habet partes duas sicut põit duas aliorꝝ curas. ibi (Et illi.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qdã volũt in guardẽgi ꝙ administrentᷓ cure extrinsece. s. factis ĩtrinsecis. s. curis vt factis eũonibus: ⁊ volunt ꝙ cure extrinsece sint de lacte: ita ꝙ sufficiat tribus diebus distillare lac in oculũ. Notandũ ꝙ iste qui hoc voluit fuit Oribasius: vt ponit Rasis scꝺo ꝯtinẽtis. vnde dicit. Dixit Oribasius ⁊c̃. Rosariũ est fortis obthalmia nec debet colyrizari nisi tribꝰ vel quatuor diebꝰ: ⁊ sufficit instillare in oculis lac ⁊ euacuare ⁊c̃. q. d. ꝙ illa colyrizatio sufficit ꝙ sit de lacte.

Dub^m 2^m ¶ Sed dubitatᷓ vtrꝫ hec cura. s. instillatio lactis tribꝰ diebꝰ sit cõueniens. ⁋Uidetᷓ ꝙ sic: qꝛ Aui. nec Rasis illã reprobat. ⁋In ꝯꝛiũ qꝛ multa mã indiget forti resolõne siue resolutiuo factis eũonibꝰ. vñ ad resoluẽdũ ponebatᷓ adeps vrsi: q resoluit sufficiẽter: lac autem paucã hꝫ vim resolutiuã. ⁋Dõm ꝙ in rosario posset ĩueniri talis dispõ: ꝙ oporteret nos esse ꝯtẽtos solo lacte: ista aũt dispõ esset si mã multa exuberaret ⁊ fortis dolor: ita ꝙ nõ posses vti repercussiuis timore constrictionis: nec resolutiuis timore agitationis: vñ cogeris pertrãsire cuʒ solo lacte mitigatiuo doloris aliq̃liter ⁊ lauatiuo ⁊ leuiter ꝓhibitiuo. Et istã dispõnẽ rosarij medicus estimatiue cognoscet: ⁊ ideo Auicẽ. dixit. Si dispositio illud tolerauerit. posset enĩ esse tam violẽtus dolor ꝙ vltra lac vteremur opiatis: ⁊ posset mã ita esse quiescẽs ꝙ vteremur fortiter resoluẽtibꝰ.

¶ Et illi quidem qui alcofol administrant iam experti sunt in guardengi ad dolorẽ vlceratũ vt fiat alcofol ex sarcocolla ⁊ croco ⁊ sietᷓ memithe ⁊ opio.

¶ Hic ponit quãdã curã aliorꝝ: ⁊ dꝫ lr̃a sic exponi. Illi qdẽ qui alcofol administrant. i. illi qui sunt magistri ⁊ doctores facẽ alcofol. i. medicinas oculorꝝ vt colyria ⁊ similia: experti sunt in guardẽgi. i. rosario. s. puerorꝝ: ⁊ ad dolorẽ vlceratiuũ: lꝫ sint ibi alique pustule vlcerose: vt faciãt alcofol. i. puluerẽ vel colyriũ. Et isti fuerũt qdã medici qui fecerũt vnũ librũ de colyrijs cuidã regi. vnde 2° ꝯtinẽ. Rasis ⁊ in lib. 9. colyriorꝝ quẽ cõposuerũt regi Jasco qñ pueri patiuntᷓ rosariũ ⁊ nõ pñt aperire oculos colyrizãt cũ sarcocolla croco sietᷓ memithe ⁊ opio: qꝛ hoc non nocet si adsunt pustule ⁊ valet rosario. ¶ Sed tu dices istꝺ medicamẽ nõ valeret alijs q̃ꝫ pueris. ⁋Dõm ꝙ sic vt credo: ⁊ ideo Aui. assumẽs illũ textũ nõ expssit de pueris. ¶ Scꝺo diceres in quo tempore debeo vti. ⁋Dõm ꝙ in augmento ⁊ versus statum: ⁊ si addis in sietᷓ memithe plus potes vti versus principium. si autem addis in sarcocolla ⁊ croco potes vti versus statum vt notum est.

¶ Qꝫ si fuerit guardengi post obthalmiam frigidam grossam purgabis cũ hieris necessario ⁊ administrabis mucilagines lenificãtes factas ex succo caulis aut aq̃ decoctionis eiꝰ. Et qñqꝫ erit tibi necessariũ permiscere eas cũ aqua solatri. Et qñqꝫ erit tibi necessariũ vt permisceas eas cũ myrra ⁊ sarcocolla.

Quesituꝫ ¶ Hic ponit curã guardengi frigide. Sed dubitatᷓ q̃re Auicẽ. dixit post ⁊ nõ dixit si fuerit frigida. ⁋Dõꝫ duplr̃. Prio ꝙ forsan fuerit trãsferẽtis error: habuit enĩ in lr̃a arabica ex forsan ⁊ ipse posuit post. ⁋Uel aliter ꝙ lꝫ obthalmia frida dicta guardẽgi possit fieri inchoãdo ⁊ subsequẽdo: tñ raro forsan fit inchoando: ⁊ h̃ pp tarditatẽ motꝰ mãe: vtplurimũ aũt mã frida ĩcipit facẽ obthalmiaꝫ nõ ꝯtrãseuntẽ terminũ: postea ṽo põt augeri: sed fieri guardẽgi: ⁊ iõ dixit post. ¶ Cõsideradũ vlterius ꝙ hmõi guardẽgi Aui. breuiter totã curã ĩnuit. Prio per eũonẽ cuʒ hieris. s. magnis aut puis ꝓm ꝙ tibi videtᷓ de nã ⁊ quãtitate humorꝝ ⁊ dispõne corporis. Secundo ponit curã per locales medicinas: ⁊ qꝛ mãe iste frigide non sunt repcussibiles: nõ ĩcipit Aui. curã a medicinis que ꝓprie depellant: sed que maturẽt ⁊ exiccẽt aliq̃liter: ⁊ lenificẽt duritiem sicut est decoctio caulis: cũ hoc tñ lꝫ nõ ꝓprie repcutiat ꝓhibet aliq̃liter cursum mãe: qꝛ aliq̃ꝫ hꝫ stipticitatẽ. Est igitᷓ talis decoctio vtilis in ꝑncipio. Et qꝛ aqua talis cauliũ dꝫ esse sufficiẽter spissa vt de tota ṽtute caulis trãseat in eã: iõ Aui. succũ vel aquã vocauit mucilaginẽ. i. spissum. vñ Aui. 2. cañ. ca. de caule. est maturatiuus lenificatiuus ⁊ desiccatiuꝰ. ¶ Sed tu dices quã decoctionẽ aque caulis debeo accipere ꝑmã vel secũdã abiecta ꝑma decoctione. ⁋Dicendũ ꝙ vel vis fortẽ abstersionẽ siue purã: ⁊ sic sufficit prima aq̃ in qua transit sola nitrositas supficiei caulis. Uel vis simul cũ abstersione hẽre aliquos effectꝰ: ⁊ sic dꝫ ꝑma aqua abijci: ⁊ scꝺa simul cũ corpore cauliũ sumi vel exprimi. vnde Aui. ibidẽ. est maturatiuus lenificatiuus desiccatiuus ꝓprie qñ decoquitᷓ ac funditur ab eo aqua ꝑma: qꝛ cũ ista guardengi frigida posset cõiungi aliqs calor accidẽtalis inflãmãs vel per putrefactionẽ vel per ꝑmistionem alicuius mãe calide qꝺ plurimũ ꝯtingit. Ideo cogimur qñq̃ꝫ miscere succũ cauliũ vel aquã cũ aq̃ solatri que est herba frigida repcussiua. ¶ Tertio Aui. ponit curã ṽsus statũ: inuẽs ẽt curã declinationis: qꝛ fit cũ augmento rerũ dissoluentiũ mãm. Et iõ dixit. qñq̃ꝫ erit tibi necessariũ vt ꝑmisceas eas cũ myrra ⁊ sarcocolla. Et ꝓm diuersũ modũ ꝑmistiõis potes vti in augmẽto statu ⁊ declinatione. ⁋Notandũ ꝙ lꝫ de solatro sit dictuꝫ ꝙ Aui. vtitᷓ eo ad infrigidandũ ⁊ repercutiendũ: possemus tñ dicere ꝙ est quedam spẽs solatri aperitiua ⁊ resolutiua: vt quidã dicunt esse intẽtionẽ Aui. 1. lib. fen. 4. cap̃. de cura apostematũ. cũ dicit ꝙ solatrũ resoluit apostemata calida. ego ṽo nõ cognosco hoc solatruꝫ: ⁊ textus illic Auicẽ. hꝫ suam expositionem.

¶ De cura obthalmie ventose. Cap. 13^m.

Obthalmia autem ventosa curatur cum embrocis ⁊ euaporatiõibus et balneis. Et euaporatio quidem ex milijs est iuuãtior vaporationum que fiunt ei.

¶ Superius Aui. posuit curam obthalmie sanguinee cholerice flegmatice ⁊ melãcholice. Hic ponit curã vẽtose. Et ꝑ ponit ꝯueniẽtem. Scꝺo ponit quorũdã curã ĩcõueniẽtẽ. ibi (Quidã ṽo.) ¶ Circa ꝑmã partẽ notãdũ ꝙ cũ remotio mãerũ vẽtosarũ fiat per resolutionẽ vel euaporationẽ earũ ꝯueniẽter: obthalmia ventosa curabitᷓ embrocis. i. infusionibꝰ ⁊ euaporationibꝰ. s. cũ pãnis calidis vel alijs: ⁊ balneis. s. ad totum corpus vel ad partem: omnia enim ista resoluunt. Possunt autem fieri ista si medico videtur cuꝫ floribus camomille melliloti ⁊ similium.

¶ Dubitatᷓ vtrꝫ in obthalmia vẽtosa cõpetat eũatio. ⁋Uidetᷓ ꝙ sic per Azarauiũ cap̃. de obthalmia vẽtosa. vbi dicit fiat eũatio. Amplius simile videtᷓ de obthalmia vẽtosa ⁊ alijs morbis de vẽtositate: sed in alijs ꝯuenit eũatio vt in colica vẽtosa: vt Aui. ĩfra fen. 16. cap̃. de colica. ⁋In ꝯꝛiũ est Aui. hic. ⁋Dõm ꝙ mã vẽtosa que facit obthalmiã vel est pura vẽtositas: ⁊ tũc nõ cõpetit eũatio pharmaco vel flõmia: sed solũ illius vẽtositatis resolõ. Uel talis vẽtositas est ꝯiũcta mãe: ⁊ tũc cõpetit eũatio. s. rõne mãe illiꝰ. Põt aũt vẽtositas duplr̃ ꝯiungi mãe: vt vni a qua ipsa eleuatᷓ: alteri cui associatᷓ: ⁊ lꝫ non sit a qua eleuatᷓ: ⁊ ista mã põt esse in corpore vel in oculo: sicut esset sanguis vel cholera qui nõ eẽnt humores ita vẽtosabiles sicut flegma ⁊ melãcholia. Est enim melĩa humor maxime vẽtosus: vt Aristo. inuit. 4. de ꝓblema. 30. ꝓble. De flegmate etiã nõ est dubium ꝙ est humor vehemẽter vẽtosus. vnde Jesus Haly cap̃. de obthalmia. ca. 35. simul determinãdo de obthalmia flegmatica determinat de obthalmia vẽtosa. Cuicũq̃ꝫ aũt mãe cõiungatᷓ vẽtositas indiget mã illa eũone. Nã si est aliq̃ mã a qua cõsurgat si administras calefaciẽtia resoluẽtia: sicut ipsa resoluunt vẽtositatẽ quã ĩueniũt: ita nouã vẽtositatẽ gñant: vnde augent dolorẽ. Si ẽt ꝯiũgatᷓ mãebꝰ qbꝰ associatᷓ: ⁊ lꝫ nõ ab eis eleuetᷓ: dꝫ eũari ne pp dolorẽ fiat obthalmia humoralis per attractionẽ mãerũ ad oculũ. Et iõ Gal. 13. tera. vlti. ca. in dolore oculi facto a tensione quã ponit fieri a vẽtositate docet eũare ⁊ tandẽ vti resolutiuis et nõ repcussiuis: lꝫ ꝓmo Gal. videatᷓ adaptari ab exponẽtibꝰ ad tensionẽ humoralẽ. Et h̃ ꝯsiderãs Azarauius ꝑcepit eũonẽ fieri cum pharmacia aut flõmia ꝓm nãm exuberãtis humoris ꝯiũcti in obthalmia vẽtosa: vnde dicit. qñ fuerit obthalmia ex cã vẽtositatis ꝯsideretᷓ ꝑmo de plenitudine: ⁊ fiat eũatio illius generis. Dub^m 3^m

¶ Ex qbus apparet solõ ad qõnẽ que posset fieri. Utrũ in ꝑncipio Dub^m 2^m

obthalmie

obthalmie ventose possumus vti repcussiuis. ¶ Dicēdū eniȝ ꝙ rōne vētositatis pure nō cōpetūt repercussiua: sed si dubium esset de attractione alicuius materie: vñ iā inchoaret obthalmia humoralis: possemus cū medicis resolutiuis vētositatis miscere aliquā medicinā leuiter īfrigidatiuā siue repcussiuā. vñ Azarauius postq̄ pcepit euonem dicit. istillet in oculo de lacte mulieris in quo infusum sit semē feniculi. Ex qbus apparet solutio ad ꝯria.

Dubm 3m ¶ Dubitat scđo vtrū in obthalmia vētosa competat euaporatio ex milio. ¶ Videt ꝙ nō: ex Aui. i. cañ. fen. 4. penul. ca. vbi dicit. Et euaporatiōes sunt ex medicaminibus vētositatū. Et ex eis qđē melior est cū qua est illud qđ exiccat sicut miliū: nisi in mēbro fuerit illud qđ tolerare nō valet sicut oculus: fiat ḡ tūc euaporatio cū pannis. ¶ In ꝯrium hic Auic. ⁊ Gal. 13. terap. vltimo cap. ¶ Quidā conant soluere ista ꝯdictionē: dicendo ꝙ miliū posset oculo applicari vel calefactū sup tigia vel testa: ⁊ sic nō ꝯuenit. vel decoctū īfundendo in illa decoctiōe pecias ⁊ ponēdo oculo: ⁊ sic cōuenit. ¶ Sȝ hic sermo nō est ad mentē Aui. hic q2 ipse distinguit euaporationē cōtra embrocā ⁊ balnea. ¶ Dōȝ igit aliter ꝙ in obthalmia vētosa vel est aliqua mā humoralis: ⁊ nō ꝯuenit euaporatio cū miliis: q2 nō oīno absoluit ab aliqua mordicatione pp siccitatē: ēt q2 nō cōuenit medicina exiccatiua rōne mãe. vel est pura vētositas: ⁊ tunc si debes euaporationē facere: valde laudabile est illud qđ fit ex milio: q2 resoluit mãȝ sine mordicatiōe manifesta qđ nō faceret euaporatiuū ex sale vel orobo. vñ. 12. terap. ſm oculū dolores per spm̄ ventosuȝ fiētes mitigare opȝ fomētatiōe q̄ per miliū: q2 leuissimū est oībus ⁊ desiccatiuissimū: ⁊ intristes ⁊ īmordaces effusiones hȝ.

¶ Quidam vō presumptuosi qñqȝ audent administrare narcotica apud doloris vehemētiā: ⁊ id vt sedetur in hora. Sed ipse excitatur post horam vehementius q̄ prius fuit ppterea ꝙ prohibet resolui ventositatē.

¶ Hic ponit alioꝝ curā īconuenientē. Considerandū ꝙ isti sunt illi medici de quibus Gal. loquit. 12. terapen. i. cap. qui dicunt medici largientes se mollitiei laborātis. i. medici blāditiui. solū. n. ītendit ad mitigationē doloris presentis ⁊ nō ad curā. vñ oculo opiata apponūt. ⁊ q2 ista cōstringūt mām vētosam ⁊ eā īgrossant: iō doloreȝ posterius magꝫ augēt q̄ pri⁹. Dubiū aūt caderet hic de dieta hui⁹ obthalmie: tñ siquis cōsiderat: subtiliatio diete ⁊ vinum puruȝ in in hac obthalmia ventosa pura est valde cōueniēs.

¶ Sermo vl'is de medicis obthalmie vsitatis. Ca. 14m

Colyrium quidem album. Nam ipsum est conglutinatiuum infrigidatiuuȝ sedatiuum doloris rectificatiuū humoris mordicatiui. Quādoqȝ admiscetur ei opium ⁊ fit vehementius sedatiuum doloris: sed fortasse nocet visui ⁊ ꝓlongat egritudinem ppter stupefactioneȝ ⁊ cruditatem quā facit. Et ex eis que ꝓcedunt suo cursu. Et trocis. rosa. est maximi iuuamēti in inflāmatione ⁊ dolore ⁊ est maior ⁊ minor. Et tu quidem inuenies in antidotario trociscos ⁊ colyria huius generis.

¶ Quid Aui. fecit in precedētibus notum est: hic ponit' medicinas quasdā in obthalmia vsitatas. Fecit hoc aūt Auic. vt istud caplm eēt sicut recordatiuū oīuȝ medicinaꝝ simpliciū q̄ in scđo cañ. scribunt: ⁊ cōpositaꝝ que scribunt in qnto ad egritudines oculorum. Pmo ḡ ponit quasdā medicias cōpositas. Scđo simplices. ibi (Et inuenies in tabulis oculi.) Tertio iteꝝ cōpositas ponit. ibi (Reliq̄ vō.) ¶ Dicit p̊ ꝙ medicine vsitate ad obthalmiam sunt colyrium albū ⁊c̄. ¶ Notādū ꝙ Auic. laudat colyriū albū sine opio in q̄tuor suis effectibus. Pmo q2 glutinat ⁊ hoc maxime facit per cerusaȝ: ipsa enim oppilat poros ⁊ ꝓhibet mãȝ currētē: ista aūt est opatio glutinatiue medicie: vt Aui. 2. cañ. 4. ca. Scđo laudat colyriū albū q2 īfrigidat ⁊ est notū. Tertio q2 sedat dolorē: ⁊ hoc facit remouēdo malā qualitatē ⁊ prohibēdo solutionē cōtinui sui glutinitate ⁊ repcussione. Quarto laudat q2 rectificat humorē mordicatiuuȝ: ⁊ hoc remouēdo eius acuitatē p diadragātū vel gūmi arabicū amidū ⁊ cerusam. ¶ Ex qbus appet ꝙ hoc colyriū albū nō est ꝓprie illud qđ describit Rasis. 9. Almāsoris ca. 15. de obthalmia. sed aliqđ colyriū de supradictis. Scđo appet ꝙ hoc colyriū albū ꝓprie conuenit in mā calida in qua querit ꝯglutinatio infrigidatio sedatio doloris ⁊ remotio acuitatis materie. Laudat ēt Aui. colyriū albuȝ cū opio in hoc ꝙ vehementius sedat dolorē. Sȝ vituperat in hoc ꝙ nocet visui ⁊c̄. Ista fuerūt supra declarata. Dicit aūt fortasse pp singulares fortitudines oculoꝝ: vñ nō ledunt ab opio. ¶ Notāduȝ vlterius ꝙ per trociscos possumus ītelligere fiet: ex qbus fiūt colyria que ponunt. 5. cañ. summa. 2. trac. 2. ⁊ possumus ēt ītelligere trociscos qui ponunt qnto cañ. distinctiōe. 8. quidā eniȝ ex illis habent vim īfrigidandi ⁊ repcutiēdi: lȝ in multis ex eis sit virtus resoluēdi per spicam: medicus igitur illos cōsideret: ⁊ ſm ꝙ sibi videtur eos cōponat. Prima tamē expositio est melior.

¶ Et inuenies in tabulis oculi medicinarum singularium repercussiua sicut merdasengi ⁊ dragaganti ⁊ lycium ⁊ rosa ⁊ anthimoniū saphansi ⁊ achacia ⁊ memithe ⁊ sandalū ⁊ galle ⁊ lutuȝ sigillatum ⁊ reliqui succi ⁊ gūmi ⁊ reliqua. Et de singularibus quidem que maturant materias grossas sunt sicut myrra ⁊ crocus ⁊ olibanum ⁊ spica ⁊ castoreum ⁊ parum eris rubei ⁊ aloes ꝓprie ⁊ amomum ⁊ cornu cerui adustum.

¶ Hic ponit medicinas simplices. Et p̊ facit hoc. Scđo cuidā quesito satisfacit. ibi (Mēsurare.) ¶ Qđ dicit p̊ ⁊c̄. Merdasengi. i. lythargiriū. dragagātū. i. gūmi dragagāti. Inuenit tñ dragantū. i. vitriolū. Anthimoniū saphāsi. i. de illa ꝯra al's hispanū. ¶ Et de singularibus. Notādū hic ꝙ maturatio sumit large pro eo qđ maturat ⁊ pro eo qđ disponit mām vel remittit sue qualitatis excessum. Myrra crocus spica olibanū ⁊ similia maturāt materias fridas: lȝ ēt resoluāt ⁊ exiccēt: lȝ es rubeū ⁊ cornu cerui vstū ꝓprie nō maturent sed exiccent: ⁊ si sit mā flegmatica frigida fluida corrigunt malitiā qualitatis. Istarū vō medicinarum singulariter enarrare virtutes esset nimis longū: querant igitur auctores.

¶ Mensurare aūt humorē cū eo qđ est frigidius ⁊ cuȝ eo qđ est calidius est illud qđ pertinet ad industriā artificialem in particularibus.

¶ Hic remouet dubiū. pōt aūt dupl'r remoueri. diceret eniȝ aliqs: tu posuisti plures medicinas frigidas diuersoꝝ graduū: q2 quedaȝ sunt frigide magꝫ ⁊ quedā minus: ⁊ ita ēt posuisti multas calidas: quero igit cui humori approximabo hāc medicinā minus frigidā: ⁊ cui illā magis frigidam. Et similiter queret de medicina calida. Respondet ꝙ frigidiori humori applicabis mām magis calidaȝ: ⁊ per ꝯñs minus frigido humori minus calidā: ⁊ calidiori magis frigidam: ⁊ minus calido minus frigidam. Et sic opȝ ꝙ tu mensures qs humor sit fridior ⁊ qs calidior. Istud tñ ptinet ad actū estimatiue qua hȝ hō īdustriā artificialē in pticularib⁹: q2 estimatiua est q̄ de pticularibus iudicat: vt. A. īnuit. i. cañ. fen. i. c. de virtute aīali. ⁊ sumit ab Auer. 2. de aīa. cōmē. 63. ⁊ h̄ est qđ dicit. mēsurare āt humorē cū eo qđ est calidi⁹. i. cognoscere mēsurā humoris q ē calidior ⁊c̄. Notādū aūt ꝙ Aui. subtiliter loquēs nō dixit. mēsurare aūt humorē caliduȝ. i. cognoscē qđ sit calidus: q2 notitia de calido vel frigido est leuis: nec īdiget artificiali iudicio. Sȝ notitia mēsure caloris. i. notitia de quantitate excessus. v̄. g. dicere iste humor est calidus in tali mēsura: ⁊ iste est calidior eo in tali mēsura: istud ptinet ad artificialē ꝯiecturā. vñ in lib. de flōmia noue trāslatiōis Gal. summa. 2. ca. i. nihil medicinalē artē ꝯiecturatiuā eē ostēdit: vt quātitas vniuscuiusqꝫ auxilioꝝ. Et hoc īuehebat. 3. de īgenio. 3. c. ꝙ nō pōt patefieri neqꝫ scribi in libro neqꝫ dici ab aliquo vnū: quēadmodū est quātitas vniuscuiusqꝫ pticularis. Ex qb⁹ appet ꝙ lr̄a pōt al'r exponi eadē remanēte sn̄ia: vt dicat mēsurare humorē. i. ad mēsurationē reducere cū eo qđ est calidi⁹ ⁊c̄. i. aut tali medicia calidiori in tāto vel in tanto gradu est illud qđ ptinet ⁊c̄. ¶ Scđo mō pōt dubiū remoueri. diceret aliquis tu posuisti medicinas calidas vel fridas ꝯ humores calidos vel fridos: sȝ si humores eēnt cōmisti ex calidis ⁊ fridis mistione inequali: quō ḡ faciā? ¶ Rñdet ꝙ cū tua artificiali estimatiua debes cognoscē victoriā calidioris vel fridioris: ⁊ medicinā illi ꝯriā facē supare: ⁊ lr̄a pȝ eodē mō. Ex qb⁹ collige ꝙ medicū opȝ eē ī pticularib⁹ exercitatū. in tali. n. exercitio fit habit⁹ estimatiu⁹: vt ponit Alfarabi⁹ in lib. de ortu sciarū.

¶ Reliqua vō permista experta dicam in antidotario. Et ex repcussiuis expertis ad vehemētiam doloris ⁊ mām grossam est encaustruȝ vel nigredo ⁊ alesebēfeti cū melle puro ⁊ aqua fenugreci ponatur in angulis lachrymalibus cū stilo. Sed de compositis sunt sicut colyrium istiticon al's astaliticon ⁊ rubeum lenitiuum ⁊ colyrium de scedenigi maius ⁊ troc. de seminibus ex summa eorum sunt boni vltime.

¶ Iteꝝ ponit quasdā medicias cōpositas. Encaustrū alesebēfeti. i. eoꝝ q pparant coria: fit isto mō: vt ponit Musayas de baldac. de-

coquat̄ sumach donec denigret̄ decoctio: ⁊ tali decoctioni addat̄ de albumie: ⁊ dicit Musayas ꝙ hoc est optimū repcussiuū. docet aūt Aui. h̄ miscere cū melle puro: q2 forsan timet̄ de nimia exaspe ratiōe quā faceret ⁊ de friditate. Pura. n. repcussiua in mā frigida nō ꝯueniūt: vt supra declaratū fuit. Et ꝑ hāc cāz miscet̄ aqua fenu greci: ⁊ ꝑꝑ suā fortē stipticitatē nō audet Aui. sup toto oculo pone re sed in angulis cū stilo. Notādū ēt ꝙ stilus magis cōmēdatus ad ponēdū medicīas in oculo est stilus de auro. vñ Auēzoar tract. 1. ca. 1. Si īstrumētū quo ponunt̄ pulueres oculoꝝ in oculis fuerit ex puro auro ꝯfortat visuz. Colyriū īstiticō ⁊ alia ponūt̄ 1. 5. cañ. sūma. 2. trac. 2. Sedenigi. i. de lapide emathiꝭ. Trocisci de semini bꝰ ponunt̄. 5. li. dist. 8. Ex īstis aūt colyrꝭs q̄dā repcutiūt: vt colyriū de lapide emathiꝭ: quedā exiccāt vel resoluūt: sicut colyriū īstiticō ⁊ rubeū ⁊ trocisci de seminibus. s. calidis: cū ex eis fit colyrium.

Dubm pm ¶ Circa hoc caplm cadit prima dubitatio vtrū medicus debeat co lyrizare vel alcofolare oculū bis in die aut ter aut quotiens. Ad hāc dubitationē dōm ꝙ medicus tria hꝫ principalr̄ ꝯsiderare in h̄ scilꝫ nām egritudīs virtutē colyrꝭ ⁊ tꝑs anni. Ex ꝑte qdē nāe egri tudīs dꝫ attēdere ꝙ si egritudo sit violēta ⁊ multū ꝑmutatiua me dicaminuz q̄ apponunt̄: opꝫ ꝙ sepe in die colyrizet vel emplastret indicatiōe sumpta ab hoc. v̄. g. in oculo est īflāmatio vehemēs de cuius augmēto fortiter dubitamꝰ: ⁊ q̄cūq3 apponis statim inflāma tur: debes igit̄ cū minori molestia quātū potes sepe in die eadē re media renouare. Ex ꝑte aūt medicaminū: q2 si medicamē sit forte vehemētis opatiōis: sufficit bis in die aut semel eo vti: ⁊ qñq3 opꝫ īteruallū dieꝝ facere sicut in vsu colyrꝭ de fellibus ⁊ medicaminū ad delēdas maculas. Ex ꝑte vō tꝑis: q2 cū dies sunt maiores sepe potes colyrizare. Ex qbus auctores diuersimode moti aliquando ꝓceperūt colyria oculo apponi mane ⁊ vespere: vt Haly. 5. pract. 41. ca. ⁊ Aui. 5. cañ. summa. 2. trac. 2. in pluribꝰ locis. Aliqñ vō se pius ꝓceperūt vti: q2 fere de tertia in tertiā horā: vt Auicē. ibidē. Hec aūt que dicta sunt: sunt in forma exēpli. Fere enim inenarra bilia sunt ex qbus medicus pōt colligere: an semel vel bis vel ter debeat in die aut nocte colyrizare vel alcofolare.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ scđo vtrū debeamus vti sief vel colyrꝭs recēter factis vel post aliquā eoꝝ morā. Hec dubitatio haberet lōgā declara tionē tñ ꝑsentis quantū spectat seu sufficit oculiste dōm ꝙ sief vl colyria ⁊ quecūq3 medicamina oculoꝝ vel sunt cōposita ex rebus ꝯtiaꝝ virtutū sicut sunt magna colyria ⁊ sief. Uel ex rebus similiū virtutū tendētiū ad eundē effectū: sicut. v̄. g. colyriū albuz cōe sine opio. Siqdē sief fiāt ex medicis ꝯtrꝭs: ⁊ medicꝰ querat ab eis quasi effectū vnū cōem siue mediū ⁊ nolit effectū alterius excessiuuz: di co ꝙ talia colyria vel sief debēt ꝑ tꝑs stetisse. rō est: q2 virtutes re rū sunt adinuicē magis ꝯfracte: sicut. v̄. g. colyriū siue sief de spica: sicut medicamē rubeū: sicut īstiticō ⁊ ꝯsimilia. Si aūt medicamen oculi fiat ex rebus ꝯsimiliū virtutū nō debētiū se ꝯsolare vel refrā gere vel ex mora aliquā malitiā ꝑdere: vel bonitatez acqrere pōt medicus vti medicamīe statim post cōpositiōem sicut eēt sief fa ctū ex cerusa amilo ⁊ gūma dragagāti vel gūma arabica. Hic aūt cadūt multa iudicia estimatiua de ꝑduratiōe aūt colyrꝭ: ⁊ sief dif ficile ē iudicare: tñ q̄ fiūt ex lapidibꝰ ⁊ metallis pluri tꝑe durāt: vñ oculiste post annos vtunt̄ eis ⁊ īueniūt effectū: sicut est sief d̄ plūbo: q̄ aūt fiūt ex aromaticis ⁊ fellibus non tātū durāt: sed tñ tēpus de terminatuz ꝑdurationis nōdum īueni ab auctoribus.

¶ Tractatus secundus de residuis egritudinibus eius qđ de oculo apparet: ⁊ plurimū eius est de egritudini bus compositionis ⁊ continuitatis.

¶ De vesicis. Cap. pm.

Ontigūt in oculo vesice aquose ī qbus daz corticibus cornee que sunt quatuor tunice. Et hec quidē aquositas coartat̄ inter duos cortices horum. iiij.

¶ Auctores medicine de oculoꝝ passionibus lo quētes: quot fuerūt fere: tot modis ordinauerūt adinuicē sua capl̄a: ⁊ pauci simul in hoc ꝯueniūt. Oīum tñ ordo saluat̄ ꝑpter diuersam ꝯsiderationē quā de oculo habuerūt que per teipsuz ꝯsidera. Aui. vō iter alios suū voluit fa cere cū quo satis cōcordat Mesue. Superius eniz post sciētiā ana thomie ⁊ cañ. vniuersaliū determinauit de quadaz passione. s. ob thalmia que passio euenit in eo qđ apꝑet de oculo vt in cōiūctiua. Hic determinat de reliquis egritudinibus euenientibus in eo qđ de oculo apꝑet. Id aūt qđ apparet de oculo est cornea ⁊ cōiuncti ua ⁊ lachrymalia statim oculo applicata: ⁊ ideo Aui. hic determi nat de egritudinibus nō solum cornee ⁊ cōiunctiue: sed etiā lachry maliū. Ille ēt egritudies de qbꝰ hic determinat̄ sunt egritudines cornee: ⁊ ēt egritudines quedā ꝯiunctiue que nō sunt obthalmie: ⁊ hoc Auic. īnuebat cū dixit. De residuis egritudinibus eius qđ de oculo apparet: q̄si de speciebus obthalmie. Hic dicamus de alꝭs egritudinibus eius qđ de oculo apparet siue sint in cornea siue in ꝯiunctiua. Iste aūt egritudines veniētes in eo quod de oculo ap paret de qbus Aui. determinat nō sunt pure cōplexiones male: q2 nō hñt artificialē multū modū curādi in oculo: sed sunt alia gene ra morboꝝ. Sunt ergo egritudines cōposite. i. apata ⁊ que ad apo stemata ꝯsequunt̄ sicut vlcera ⁊ sanies. In cura eniz eoꝝ qñ oculo eueniūt est multa ⁊ artificialis sciētia. Et ideo Aui. in hoc trac. de terminat de hmōi apatibus. s. vesicis exituris bothor cancro ⁊ al garab. determinat ēt de cōtinuatis. i. de ꝯsequētibus ad apata: sicut sunt vlcera ⁊ sanies in oculo. Uel determinat ēt de continuatis. i. de alꝭs passiōibus quaꝝ sermo est cōtinuus istis inquātum circa easdē particulas fiūt. s. de sebel vngula ⁊ alꝭs: ⁊ h̄ est qđ vult in ru brica. plurimū eius. s. sermonis: est de egritudinibꝰ cōpositis ⁊ cōti nuatis. lr̄a tñ illa hꝫ de cōpositis. i. cōpositionis: ⁊ verificat̄ ēt talis lr̄a: q2 plurimus sermo. i. magna ꝑs sermonis: in h̄ trac. est de egri tudinibus eueniētibus in nā cōpositionali: q2 de egritudinibꝰ quā titatis numeri ⁊ situs: sicut apparebit cū loquet̄ in additiōe carnis lachrymaliuz de vngula lachrymalis ⁊ strabositate. Lꝫ igit̄ mul tis modis possit diuidi tractatus iste: tñ dicemus ꝙ p̊ Auic. deter minat de egritudibus cōpositis ꝯtinuatis cū eis eueniētibus in eo qđ de oculo apꝑet. Scđo determinat de egritudinibus cōpositio nis ⁊ ꝯtinuatis cū eis. ibi (Qñq3 magnificat̄.) vl ibi (Scias ꝙ albu go.) Pria in duas. Primo determinat de hmōi egritudinibꝰ eue niētibꝰ in eo qđ apparet de oculo. s. cornea maxime: lꝫ ēt qñq3 de ꝯiūctiua tāgat. Scđo determinat de hmōi egritudibꝰ que eueniūt in eo qđ apꝑet de oculo. s. lachrymali. ibi (Qñq3 egredit̄ a lachry mali.) Pria in quatuor. nā egritudines cōposite sunt vel de ma teria flegmatica siue simili flegmatice: vel cholerica siue acuta vel sanguinea vel melīca. Primo ḡ determinat de egritudinibꝰ cōpo sitis similibꝰ flegmaticis. Scđo de cholericis ⁊ coniunctis cū eis. ibi (Exiture oculi.) Tertio de sanguineis ⁊ ꝯiunctis. ibi (Quod est sup cornea.) Quarto d̄ melācholicis. ibi (Plurimū accidit.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderandū ꝙ si in cornea fiāt apata que pñt noīa ri flegmatica nō fiūt apata magna: sed potius parua: sicut mēbrū est paruū ⁊ iō noīantur vesice. vñ Rubrica. Capitulū ꝑmuz de vesicis. Pria in duas. Prīo determinat de vesicis quātū ad sui cām ⁊ lo ci diuersitates. Scđo quātū ad curā. bi (Cura ipsius.) Prima in duas. Prīo determiat de vesicis quātū ad sui manerie. Scđo quā tū ad diuersitates que in eas cadūt. ibi (Et eius qdē locus.) ¶ Ad intellectū prime ꝑtis est sciēdū ꝙ. A. notificat vesicas ex duobus. Prīo ex mā cū dicit aquose. Nā cornea ipsa cū sit mēbrum dēsum vel durū non posset penetrari a materiebus flegmaticis veris. s. grossis viscosis: ita ꝙ fierēt in ea apata parua vere flegmatica in forma vesice: sꝫ opꝫ ꝙ mā illa sit aquosa subtilis q̄ ibi adunata ve sicā facit: sicut ēt videmꝰ vesicas ex hmōi aquositatibꝰ in reliqs ꝑti bus corpis. Scđo notificat vesicas ex ꝑte loci: cū dicit. In qbusdā corticibꝰ cornee. Et q2 hmōi cortices sunt q̄tuor: iō in tribꝰ locis. i. inter tria loca corticis fiunt vesice. nā vna vesica fit inter primum corticē ⁊ 2m. 2a fit inter scđm ⁊ tertiū. tertia īter tertiū ⁊ quartuz.

Dubm pm ¶ Sed dubitat̄ primo: vtruz vesice iste possintꝰ fieri in loco alio q̄ in cornea. s. in ꝯiunctiua. Videt̄ ꝙ sic: q2 mā aquosa subtilis que penetrat ad corneā: pōt ēt penetrare ad ꝯiunctiuā. Amplius sub pāniculo magis subtili q̄ ꝯiunctiua sit pōt ꝯgregari aqua: ⁊ face re vesicas: sicut sub pāniculo epatis: vt apꝑet ex cōmen. illiꝰ afor. 7. ꝑticule. Quibus epar aqua ⁊c̄. cōmento. 56. Eadē igit̄ rōne pote rit aquositas sub ꝯiunctiua teneri ⁊ facere vesicā. In ꝯtrium est Aui. qui appropriat istā passionē cornee. Et Azarauiꝰ q loquēs de egritudinibus cornee noīat ampullas vesicas. ¶ Ad huius ītelle ctū ꝯsiderādū ꝙ de rōne vesice duo vident̄ eē. Unū ꝙ mā sit aquo sa. Aliud ꝙ ipsa sit in mēbro separata hñs ꝑ se locū in quo ꝯtineā tur. Si enim mā aquosa eēt mēbro in suis poris cōmista ꝓprie nō diceret̄ vesica vt ipm vocabulū īdicat. Ex quo statim apparet ꝙ mēbra q̄ vesicā īcurrunt: opꝫ ꝙ habeāt supficiē dēsam: nā si supfi cies mēbri eēt rara mā aq̊sa resudaret sui subtilitate: ⁊ iō vesice multū fiunt in mēbris cuti cooꝑtis. Ex quo apꝑet ꝙ vesice vere ⁊ ꝓprie in oculo fiunt in cornea. Nā sue tunice ⁊ sui cortices sunt dē si: ⁊ iō mā subtil aquosa q̄ illuc fluit pōt inter vnā ⁊ aliā ꝯtineri. Cō iunctiua vō est tunica magis rara laxa. vñ aquositas ab illa resu dat ⁊ nō sustinet̄. Si āt mā aliq̄ aq̊sa grossa illic. s. ad ꝯiūctiuā flue ret posset ibi retineri: tñ illud apa reduceret̄ ad aliquē modū ob thalmie. Si āt vis illud vocare vesicā nō curo: raro tñ eueniet. Ex qbꝰ apꝑet quare auctores loquētes de vesicis: vesicas enumerāt inter passiones cornee: q2 vere vesice in cornea fiūt: ⁊ vtplurimū: nō vere aūt ⁊ raro in ꝯiūctiua. Ad ꝑmā rōnē in ꝯtriū apꝑet solō. Ad scđam dōm duplr. Primo ꝙ sic illud qñq3 cōtingit: ita qñq3

ꝯtingit

ꝯtingit istud. Uel alr̄ ꝙ lꝫ pãniculus epatis sit subtilioꝛ vel eque
subtilis cõiunctiua tñ est densioꝛ ⁊ aqua que in epate ꝯgregaꝛ est
grossioꝛ: ⁊ iõ plus põt fieri vesica in epate ꝗ̃ in cõiũctiua.

Dub^m 2^m ¶ Scõo dubitaꝛ vtrũ ista aquositas sit calida vel frigida. ⁋ Dõm lꝫ
materie aquose possint esse calide vel frigide: talis tñ aquositas vt
multũ hꝫ aliquẽ caloꝛẽ: qñq꜃ plus: qñq꜃ minus. rõ est: q꜉ talis mate
ria põt eẽ multũ penetratiua ad qõ caloꝛ fac: ⁊ iõ qdã auctoꝛes no
minãt istas vesicas bothoꝛ ꝯsiderãtes caliditatẽ mãe sicut Jesus
haly trac. 2. 51. cap. aliqñ võ pauci caloꝛis est vel foꝛsan frigida:
nec est incõueniẽs hoc imaginari. Et iõ auctoꝛes qdã dicũt ꝙ mã
istaꝝ pustulaꝝ aliqñ est iocũdi sapoꝛis: ⁊ aliqñ grossa: vt Halya.
9. theo. cap. de pustulis. cap. 13. Et Jesus ꝑallegato cap. dicit ꝙ mã
ista aliquando est dulcis: q꜉. s. pauci sapoꝛis seu caloꝛis. Et Auic. ẽt
statim ponit ꝙ materia istaꝝ vesicarum diuersificaꝛ penes suaui
tatẽ ⁊c. q꜉ aliquãdo talis aquositas est suauis nõ acuta nec moꝛdi
catiua. Et Azarauius dicit ꝙ ista mã quãdoq꜃ est insipida.

¶ Et eius quidem locus proculdubio diuersificatur ⁊
qui est profundioꝛ eoꝛum est deterioꝛ: ⁊ diuersificatur
ꝫm augmentum ⁊ diminutionẽ cũ quantitate: ⁊ diuer
sificatur propter suum coloꝛem ⁊ essentiam suã: ⁊ quã
doq꜃ diuersificatur propter suauitatem suam ⁊ acui
tatem suam ⁊ coꝛrosionem suam.

¶ Hic determinat de vesicis quãtũ ad eaꝝ diuersitates. Et ꝑ̄ diuer
sitates illas ponit. Scõo q̃rũdã illaꝝ ponit signa. ibi (Et quecunq꜃
eaꝝ.) ⁋ Prima in qnq꜃: sicut qnq꜃ diuersitates ponit. Prima diuer
sitas est ex ꝑte loci: q꜉ quedã vesica est in ꝓfundo coꝛnee: quedaꝫ
in supremo. Scõa diuersitas est ꝫm augmẽtũ ⁊ diminutionẽ. s. ma
terie sue: q꜉ quedã de mã multa: quedã de mã pauca. Tertia diuer
sitas est ex ꝑte coloꝛis: q꜉ q̃dã alba q̃dã nigra. Quarta diuersitas
est in essentia. s. mãe q꜉ aquositas qñq꜃ est mag̃ subtilis qñq꜃ mi
nus. vñ dicit ꝙ aliqñ est grossa. Quinta diuersitas est ex ꝑte qua
litatis mãe: q꜉ q̃dã est suauis qualitatis: quedã acuta vel moꝛdica
tiua. Et iõ posset dici ꝙ ista qnta diuersitas est ex parte accidẽtiũ:
q꜉ quedã vesica est suauis in accidẽtibus: q̃dã est difficiliũ acciden
tiũ. s. doloꝛis acuti coꝛrosiui: ⁊ alioꝝ que ad hoc sequunꝛ: vt vigilia
rũ doloꝛis capitis ⁊ similiũ. ¶ Dubitaꝛ q꜉ Aui. vr̄ isufficienter enu
merare has diuersitates: q꜉ Haly. enumerat hanc. 9. theo. c. 13. ꝙ
quedã vesice sunt salubꝛes: quedã in qbus facilioꝛ est cecitas. s: ꝗ̃
sanitas. Jtẽ ẽt Jesus Haly trac. 2. 51. ca. vlr̄ dico ꝙ bothoꝛ est sal
ui finis: ⁊ foꝛte hꝫ visum occasionare vel occasionosum. ⁋ Dõm ꝙ
hãc diuersitatẽ. A. dedit itelligi ex duabus diuersitatibus quas po
suit. s. ex diuersitate sumpta ex loco ⁊ qualitate mãe. Si. n. mã sit
in ꝓfundo ⁊ mala tũc suspicãdũ de cecitate. Si ãt ẽ supficialis nõ
mala nõ sic ẽ suspicãdũ: ⁊ iõ dixit. ⁊ q locꝰ ẽ ꝓfundioꝛ est deterioꝛ.

¶ Et quecunq꜃ earum est ad coꝛticem primum est ma
la nigra: quoniam illa prohibet visuꝫ a comprehẽsio
ne vuee. Et profunda prohibet a cõprehẽsiõe ipsius:
quoniam radius est remotioꝛ ad hoc vt ipsam faciat
peruiam quare videtur alba.

Dub^m 3^m ¶ Hic ponit signa vesicaꝝ quantũ ad has diuersitates. Et ꝑ̄mo po
nit signa eaꝝ ꝫm ꝙ diuersificanꝛ in situ in coꝛticibus in profundo
aut suꝑ̄mo. Scõo ponit signa vt diuersificanꝛ quãtitate ⁊ qualita
te. ibi (Et plurima aquositas.) Tertio ponit signa eiusdẽ ꝑticulari
situs vesice. ibi (Que autẽ.) ¶ Sed tu dices quare solũ ponit signa
triũ diuersitatũ: cũ tñ sint quinq꜃ vel sex: vt patuit. ⁋ Dõꝫ ꝙ loquẽ
do de illis loqtur de alijs. loquendo eniꝫ de diuersitate sumpta ex
ꝑte situs loqtur de diuersitate sumpta ex ꝑte coloꝛis. Coloꝛ enim
cũ sit visibile ꝑ se hꝫ rõnẽ signi plus ꝗ̃ significati. Loquẽdo ẽt de di
uersitate ex ꝑte quãtitatis ⁊ qualitatis mãe: dat itelligere diuersi
tatatẽ materie ex ꝑte accidẽtiũ: ⁊ diuersitatẽ ex ꝑte sube materie.
Substãtia eñi materie diuersificaꝛ multũ ꝫm diuersitatem quali
tatis. ¶ Pꝛia ps hꝫ ꝑtes duas. Pꝛio ponit signa vesice q̃ est in coꝛ
tice vel sub coꝛtice ꝑ̄. Scõo ponit signa eius q̃ est in ꝓfundo coꝛti
ce. ibi (Et ꝓfũda.) ⁋ Pꝛia i duas. Pꝛimo ponit illius vesice signa.
Scõo ꝓbat. ibi (Quoniam.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ quecũq꜃ vesica est in
ter ꝑ̄^m coꝛticẽ. s. sub ꝑ̄mo icipiẽdo ab extra est mala ⁊ ẽ nigra ⁊c.

Dub^m 3^m ¶ Anteꝗ̃ ad expositionẽ difficillimi passus accedamus q̃raꝛ vtruꝫ
vesica que est in coꝛtice exterioꝛi sit nigra: ⁊ illa que est in coꝛtice
interioꝛi sit alba: vt videꝛ esse Auic. mens hic. ⁋ Et vr̄ ꝙ non: imo
ꝙ illa que est in interioꝛi sit nigra ꝑ̄ ex Aui. q꜉ vesica mala est vesi
ca nigra: vt hic Auic. est mala nigra. Et Rasis scõo ꝯtinẽtis ca. 2.
que vicinaꝛ nigredini est mala. Sed vesica mala est in coꝛtice ite
rioꝛi: vt supꝛa Auic. ꝓfundioꝛ siue iterioꝛ est deterioꝛ: ergo vesica
in coꝛtice iterioꝛi est nigra. ⁋ Amplius mã aquosa quãto est lõgin
quioꝛ a radio tãto videꝛ nigrioꝛ vel obscurioꝛ. Sed vesica in ꝓfun
do coꝛtice hꝫ suã aquã magis distantẽ a radio ꝗ̃ que est in coꝛtice
exterioꝛi coꝛnee: ergo illa vesica apparebit obscurioꝛ vel nigrioꝛ:
sed que est in supficie magis extrinseca apparebit albioꝛ vel cla
rioꝛ. Maioꝛ ꝓpositio declaraꝛ in exẽplo de aqua: q꜉ aque ꝓfunde
nõ irradiate videnꝛ eẽ nigre: aque aũt illuminate apparẽt albe vt
sensus ostendit: vt ponit Arist. de ꝓblematibus particula. 23. 41.
pꝛoble. ⁊. 5. de generatione aĩaliũ cap. 1. ⁊ infra tract. 4. vltimo ca.
⁋ Amplius mã que magis appꝛopinquat vuee appet mag̃ nigra:
q꜉ vuea cũ videatur nigra faciet rẽ sibi ꝓpinquã apparere nigrã:
sed qñ vesica est ꝓfunda: mã aquosa magis appꝛopinquat vuee:
ergo magis apparebit nigra. ⁋ Amplius videꝛ ꝙ vtraq꜃ possit ap
parere alba: ⁊ vtraq꜃ nigra: q꜉ si mãe faciẽtes has vesicas possunt
esse mãe albe: ⁊ possunt esse nigre mãe: videꝛ ꝙ quedã intrinsece
possint apparere albe ⁊ quedã nigre: ⁊ ita quedã extrinsece albe: ⁊
quedam nigre: sed ita est ꝙ materie has vesicas faciẽtes possunt
esse albe ⁊ possunt esse nigre: pꝛobatur ex itentione Jesus Haly.
trac. 2. 51. ca. vbi loquẽs de bothoꝛ: qõ hic Auic. vocat vesicã: dicit
ꝙ dr̄ie eius sumenꝛ ex loco ⁊ ex diuersitate humiditatis. ⁊ postea
ponẽs diuersitates ex ꝑte humiditatis dicit. Est tribus modis in
coloꝛe suba ⁊ virtute. i. qualitate. in coloꝛe foꝛte albũ ⁊ nigrum. in
suba subtilis ⁊ grossa ⁊c. ⁋ Jn ꝯ̃rium credo ꝙ sit lr̄a ⁊ mens Auic.
dicit eniꝫ ꝑ̄: quecunq꜃ est ad coꝛticẽ ꝑ̄mũ est nigra. dicit scõo ꝓfun
da vr̄ alba. hec vr̄ sñia sue lr̄e ⁊ itentionis. ⁋ Jn ꝯ̃rium sunt ẽt alij
famosi auctoꝛes medicine: vt apparebit in expõne istius textus.
⁋ Ex quo opꝫ ꝙ soluaꝛ hec questio. ⁋ Jnuenio duos famosos vi
ros laboꝛasse. Uñ fuit Bartholomeus de varignana vt mihi rela
tum est a quodã qui suum scholarẽ se asserit ⁊ coꝛrigit textum di
cẽdo. quecũq꜃ eaꝝ est ad coꝛticẽ primũ. i. extrinsecũ est mala alba
⁊ ꝓfundaꝛ ⁊c. videꝛ nigra. ⁋ Dynus ẽt fuit secũdus qui in sentẽtia
ꝯcoꝛdat cũ eo. Et iõ in qbusdã Auicẽ. sub eo coꝛrectis iueni coꝛre
ctionẽ textus quã fecit Bartholomeus. ⁋ Sed in qbusdã pauper
rimis recollectionibus iuenio ꝙ saluãdo sñiam exponit textũ nõ
abꝛadẽdo litterã vel ꝑmutãdo. Et in summa vult ꝙ hic Aui. ponit
signa solũ vesice pꝛofunde. ⁋ Et nos sequẽtes expositionẽ suã di
cemus ꝙ ꝑ̄ Auicẽ. ꝑ̄mittit signa illius vesice ꝓfunde. Scõo ꝓbat.
ibi (Qm̃.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ quecũq꜃ vesica est ad coꝛticeꝫ ꝑ̄mũ. i. adhe
ret ꝑ̄mo coꝛtici icipiẽdo a ꝑte iterioꝛi: ⁊ primus coꝛtex iterioꝛ est
pꝛofundioꝛ: talis dico vesica est mala ⁊ nigra. i. est peioꝛ ꝗ̃ alie vesi
ce: ⁊ est magna. Deinde cũ dicit. ¶ Quoniã illa. Hic ꝓbat ꝙ talis
vesica que est in ꝑ̄mo. i. in ꝓfundo coꝛtice sit mala. Scõo ꝓbat ꝙ
sit nigra. ibi (Et ꝓfunda.) ¶ Pꝛimo arguit sic. Jlla vesica est peioꝛ
q̄ ꝓhibet visuꝫ: sed vesica ꝓfunda ꝓhibet visum: ⁊ hoc est qõ di
cit. quoniã illa. s. vesica que est in coꝛtice ꝑ̄. i. ꝓfundo ꝓhibet visuꝫ
supple ⁊ iõ est mala. i. peioꝛ. Tandẽ Aui. ꝓbat ꝙ ꝓhibet visuꝫ: ⁊ ar
guit sic. Jlla vesica ꝓhibet visuꝫ que cõpꝛimit vueã: sed vesica ꝓ
funda cõpꝛimit vueã: ergo vesica ꝓfunda ꝓhibet visum. Maioꝛ
ꝓpositio est nota: q꜉ vuea cõpꝛessa cõpꝛimit albugineũ qui ex com
pꝛessione ispissatus ad crystallinã ꝓhibet visibilia penetrare. Mi
noꝛ est nota: q꜉ vesica ꝓfunda appꝛopinquat vuee: ⁊ hoc est qõ di
cit ꝫm suã lr̄am que talis est. cõpꝛessionẽ vuee vel a compꝛessione
vuee. i. ꝑꝑ cõpꝛessionẽ vuee. i. que fit in vuea ab illa vesica vel a cõ
pꝛessione vuee. Deinde cũ dicit. ¶ Et ꝓfunda. Pꝛobat ꝙ talis ve
sica ꝓfunda sit nigra. Et hꝫ hec pars partes duas: sicut duas assi
gnat causas. Scõa ibi (Qm̃ radius.) ¶ Jn pꝛima ꝑte dicit ꝙ Aui.
vult dicere ꝙ ista vesica appet nigra: q꜉ cõpꝛimit vueã: vt arguat
sic. qõ appꝛopinquat vuee cõpꝛimẽdo ipsam appet nigrũ q꜉ vuea
est nigra: talis vesica cõpꝛimit vueã: vt est dictũ: vñ cõpꝛimẽdo ꝓ
hibet visum: ⁊ hoc est qõ dicit: ⁊ ꝓfunda. s. illa vesica de qua dictũ
est ꝙ est ꝓfunda ꝓhibet. s. visum a cõpꝛessione ipsius. i. ex cõpꝛes
sione quã facit in ipsa vuea: ⁊ iõ appet talis vesica nigra. Deinde
cũ dicit. ¶ Quoniã radius. Hic assignat aliã cãm quare est nigra.
⁊ arguit sic. Jlla vesica est nigra que est magis remota a radio qui
dꝫ eã facere albã: sꝫ vesica ꝓfunda est magis remota a tali radio:
ergo ipsa appebit nigra. Maioꝛ est nota: ⁊ minoꝛ: ⁊ hoc dicit sup
ple talis vesica ꝓfunda est nigra: quoniã radius: vt splẽdoꝛ aeris
vel lumẽ est remotioꝛ vt faciat ipsaꝫ ꝑuiã. i. trãsparẽtẽ ⁊ penetrati
uã lumine: quare. i. ꝑꝑ quã ꝑuiã irradiationẽ videꝛ alba. s. vesi
ca qñ illam peruietatẽ ⁊ irradiationem hꝫ. Littera tñ que erat in
scripto Dyni dicit: quare nõ videꝛ alba. Cũ igiꝛ vesica ꝓfunda sit
remotioꝛ in tali irradiatione: vesica autẽ exterioꝛ sit ꝓpinquioꝛ ra
dio: ergo vesica interioꝛ est nigrioꝛ: sed exterioꝛ erit alba. ¶ Hec
expositio est quã pꝛedicãt Moderni bononienses simul cũ Dyno
⁊ quã ad lucẽ eoꝝ itentionis redegi ex male ꝓlatis vel male recol
lectis verbis: quã respõsionẽ ⁊ expositionẽ ꝑꝑ apparẽtem pꝛoba
bilitatẽ iam credidi. Tamẽ postꝗ̃ exercitatus fui: vidi ꝯ̃rium per
sensum ⁊ de mente auctoꝛum: lꝫ sit difficile verificare vel dare in
telligere: multa enim falsa pꝛobabilioꝛa sunt quibusdam veris.

¶Dico ꝙ̄ p̄mo ꝙ ad sensum assentio me vidisse vesicam in exterio-
ri cortice liuidā ⁊ nigrā ea nigredine qua dicimus ꝙ illud spatiū
qđ occupat a cornea est nigrū ponētes drīam inter illā partē ⁊ al-
bedinē ꝯiūctiue. vñ vulgares ⁊ ēt medici dicūt nigrū oculi: ꝫ illud
nigrū in medio cornee sit manifestius in spatio foraminis vuee qđ
dr̄ pupilla. Et vidi illā vesicā ita similē illi nigredini nigrā ꝙ visus
medici fere iudicat de ea: nisi īter duas palpebras patiētis illā col
ligat ⁊ ꝯstringat medicus oculista. ꝓfundā aūt vesicam nō recolo
me vidisse purā. ſꝫ alios modos bothor vidi dealbātes manifeste
ꝓfundū cornee ꝓpter cām que infra dicet. ¶Dico scđo ꝙ opinio
eoꝝ ꝯtrariat famosis auctoribus ⁊ exꝑtis. Primo qdem Halya.
9. theo. 13. cap̄. vbi ponit ꝙ pustula que est post vel sub p̄ma squa-
ma minus dolet: eiusq; color est niger: sed certū est ꝙ pustula que
minus dolet est sub p̄ma squama cornee īcipiēdo a parte exterio
ri ⁊ nō īteriori: q2 illa que est sub p̄ma squama interiori est magis
dolorosa ⁊ peior. vnde subdit deterior oībus pustula est que post
tertiā fuerit squamā Appet igit siqs ibi īspiciat Haly. ꝙ ipse vult
ꝙ pustula vel vesica q̄ est sub p̄ cortice exteriori est nigra. Contra-
riat ēt opinio hec Azarauio ca. de pustulis humidis in cornea: vbi
postq̄ posuit ordinē ꝙ quādoq; fiūt exterius sub p̄ma tunica aut
secūda aut tertia: dicit. signū earuꝫ q̄ sunt sub p̄ma: est quoniam vi
dēt nigre ⁊ clare. Cōtrariat exꝑsse Jesus Haly. tra. 2. 51. c. vbi di-
cit. Diuersitas loci est q2 ipsa fortasse erit in p̄mo de corticib9 cor-
nee: ⁊ ipsa est facilis ad curanduꝫ: signum aūt eius est ꝙ est nigra.
Ecce ꝙ Jesus ponit vesicā facilē ad curandū que est in p̄mo exte-
riori cortice esse nigrā. de alia aūt q̄ est ꝓfundior dicit. alia bothor
est post corticē: ⁊ illa est fortior de speciebus bothor ⁊ maioris do
loris: signū ei9 ē ꝙ est alba. Alia tñ lr̄a hꝫ minoris doloris: ⁊ tūc ītel
ligit de vesica que est intus in sup̄ficie cornee versus albugineum
que potius dꝫ dici quedā cataracta. vñ ipsa est fortior. i. difficilior
ad curādū ⁊ minoris doloris: q2 nō est ibi dolor fere aut nullus do-
lor. intantū enim esset dolor inquantū aliqualiter applicaret sup-
ficiei cornee a parte ītra versus albugineū. Hoc idē qđ isti aucto
res sentiūt: Aui. ꝯfirmat. Primo enī dicit ꝙ que ē ad corticē p̄mū
est mala nigra: ⁊ ꝓfundior videt alba: ⁊ quāuis Aui. dicat ꝙ illa q̄
est in cortice exteriori sit mala nō ītelligit ꝙ sit peior q̄ illa que est
ꝓfundior: sed ꝙ est mala: ⁊ hoc iō dixit: q2 oīs bothor vel pustula
cornee est peior q̄ bothor cōiunctiue: ⁊ ideo illa que est in cornea
est minus mala supple in p̄mo cortice: sicut illa que in īteriori cor
tice dꝫ dici mala supple q2 peior: ⁊ hoc Auicen. voluit cū dixit est
mala nigra. ¶His habitis ad intelligēdā veritatē premitto ꝙ co
lor q nobis apparet in hmōi pustulis cornee est duplex. Unus ſm
diuersuꝫ colorē materie: ⁊ talis color est rube9 si mā sit sanguinea:
citrinus vel niger si materia sit cholerica vel mel'ica: ⁊ alb9 si mā
sit flegmatica. Et q2 mā vesicaꝝ est aquosa: ⁊ aqua est trāsparens
cū colore simili albo: iō vesica quātū est ex nā mãe apparet colo-
ris albi: ⁊ de tali colore solo nō est hic sermo. Alius color est q ap-
paret in pustulis ſm diuersitatē situs alti vel ꝓfundi: ex qb9 diuer
sis sitibus accidūt diuerse irradiatiōes vel radioꝝ priuatiōes: ⁊ de
talibus coloribus ⁊ variationibus eoꝝ est hic sermo: qđ apparet
ex mēte Aui. per hoc enim ꝙ vesica est exterius: dicit ꝙ est nigra:
⁊ per hoc qđ est īterius. s. ꝓfunda: dicit ꝙ est alba. ¶Scđo p̄mit-
to ꝙ apparitio hmōi coloribus dꝫ ītelligi ſm iudiciū medici nō ſm
iudiciū īfirmi. Et iō qñ Aui. dicit. ꝓhibet visum. dꝫ ītelligi ꝓhibet
visum medici īspiciētis vel alterius īspiciētis. Et qñ dicit ꝓfunda
videt alba: dꝫ exponi videt. s. medico qui īspicit vel alteri. ¶Ter-
tio p̄mitto ꝙ qñ dico ꝙ vesica exterior appet nigra ītelligo nigre
dine sicut est nigredo pupille: ⁊ qñ dico ꝙ vesica īterior appet al-
ba: ītelligo sicut est albedo aque q̄ facit vesicā. ¶Ex qb9 īfero has
quinq; ꝯclusiōes. ¶Prima ꝙ vesica de mā aquosa trāspareti: si ē
in cortice exteriori cornee appet medico nigra ⁊ ēt clara: vt dicit
Jesus. ¶Scđa ꝯclusio ꝙ vesica de eadē materia que est in ꝓfun-
do cornee circa vltimū corticē apparet alba in colore. ¶Ex qbus
īfert tertia cōclusio ꝙ vesica que est in medio quasi medio modo
apparet ⁊ ſm elongationē ⁊ appropinquationē ad aliquod locorū
est in ea diuersitas in colore. ¶Quarta cōclusio est ꝙ ēt in bothor
de materiebus multū coloratis ⁊ parū trāsparētibus. v̄. g. de cho-
lera si bothor sit exterius apparebit medico citrinitas magis cla-
ra vel subtilis: ⁊ si cholera illa ē ꝑuia appebit cū aliqua nigredine:
⁊ si nō apparebit. Si aūt bothor sit īterius apparebit color magis
ꝓprius cholere. s. citrinus ītensus. Et iō Jesus appropriat ista si-
gna in ca. de bothor qđ cōiter se hꝫ ēt ad vesicā: sꝫ Aui. appropria-
uit ad vesicas: q2 mā vesice cū sit aqua est magis peruia vel ꝓpin-
qua peruio q̄ alia mā: ⁊ iō colores in ea ſꝫ diuersitatē irradiatio-
nū magis apparent. ¶Quinta conclusio est ꝙ in iudicio īfirmi est
quasi totū contrariū: q2 si dirigit oculū in directo vesice: tūc iudi-
cabit quādo est vesica intrinseca se videre rem magis obscuraꝫ:
⁊ si eēt magna nihil videret; sed vesicā extrinsecā iudicabit vt vnā
nebulā magis rarā. ¶Has cōclusiones oēs ꝓbo premissis duab9
propositionibus. Prima ꝙ corpus ⁊ maxime sit sit peruiū habēs
debilē colorē oppositū radio reflexo vel penetrāti a corpore fortis
coloris: tale corpus apparet coloris illius corporis: ⁊ siquidē sit ꝑ-
uiū in toto corpore apparet talis coloris: si v̄o sit opacū in superfi
cie apparet talis coloris. Exemplū si homini īduto scarleto multū
rubeo opponas faciē tuam vel manū apparebit rubea. Exempluꝫ
in corꝑe ꝑuio debilis coloris sicut est gutta aque suꝑ vitro nigro:
ipsa appet nigra in tota sui ꝓfunditate: ⁊ si tu īspicies eā ī directo
vel q̄si directo radioꝝ venientiū ꝑ vitrū vel a vitro. Jsta ꝓpositio
vt cōfessa sensui concedat: eius. n. cām reddere eēt nimis longum.
¶Scđa ꝓpositio est ꝙ corpus ꝑuiū potēs mouere ꝑ ꝓpriū colo
rē: ⁊ in rōne ꝓprij obiecti large sumēdo colorē si nō irradiat radio
veniēte vel reflexo a corꝑe fortiter colorato appet sub colore ꝓ-
prio. v̄. g. aqua sub colore albo. Exēplū frustū vitri lucidi albi īspi-
ciat in rōne ꝓprij obiecti nō illuminati nisi lumine aeris vitrū ap
paret albū. Si aūt īspiciat adherēs nigro appet nigrū si rubeo ru
beū. ¶Tūc ꝓbo p̄mā ꝯclusionēꝫ sic. Jlla aqua dꝫ appere in oculo
nigra que irradiata a radio exteriori recipit in se ⁊ penetrat a ra
dio reflexo a loco vel a corpore nigro: sed aqua vesice exterioris
quāto magis est exteri9 cū h̄ qđ ab extra irradiat recipit in se ra-
diū reflexū a loco nigro: q2 a pupilla ⁊ ꝑtibus vuee: igit talis aqua
apparet nigra ⁊ ēt lucida vt ponit Jesus. Maior est nota ex p̄ma
ꝓpōne. Minor ꝓpositio declarat ex tribus que hꝫ aqua vesice ex-
terioris. Primo. n. ipsa ꝯtinet sub cortice magis tenui: ⁊ ex hoc est
magis penetrabilis a radio aque que est sub ipso. ¶Sed tu dice-
res ꝯtra: cortices oēs cornee sunt equal'r irradiabiles radio aeris
q2 sunt equal'r diaphani. ¶Dōm ꝙ si in hoīe sano essem coactus
hoc ꝯfiteri: tñ in hoīe egro in quo ē facta ꝑmutatio in cortice cor-
nee ꝓpter aquā q̄ separauit ⁊ alterauit corticē: dicam ꝙ subtilior
cortex ⁊ ꝓpinquior aeri nocitus minus resistit irradiatiōi ⁊ mag̃
est irradiabilis q̄ cortex ꝓfundior ⁊ grossior. Uel aliter ꝙ ista stāt
simul ꝙ res sint equal'r diaphane ⁊ inequal'r irradient: ⁊ h̄ ꝑꝑ ine
qual'r distare vel grossas eē: ⁊ h̄ ē notū sensui. Sed qđ hꝫ aqua sub
cortice exteriori est ꝙ ipsa est ꝓpinquior radio fortiori sciꝫ radio
aeris: ⁊ vt sic ēt magis irradiat. Tertiū est ꝙ quāto magis est di-
stās a pupilla tāto minus ꝓhibet radios ire ꝑ lineas quasi rectas.
Ex quo sequit ꝙ illi radij reflectunt ad angulos acutos fortes tā-
gentes illā aquā in reflexione. ¶Ex qbus infert minor ꝓpositio. s.
talis ꝙ aqua vesice exterioris recipit in se radiū vel radios refle-
xos a loco nigro. s. a loco pupille. Nā radij qui nō penetrāt ꝑ illaꝫ
aquā q2 ꝑꝑ distātiā aque penetrāt quasi recte ꝫ nō recte reflectā-
tur versus aquā illā ad angulos acutos qui sunt fortes ⁊ iō occur-
rētes illi aque in reflexione ꝫ forsan nō occurrāt central'r tñ pro-
pter fortitudinē faciūt eā apparere nigrā. radij ēt aliqui pñt per il
lā aquā penetrare: q2 est sub cortice subtili: ⁊ q2 est ꝓpinqua aeri.
Et isti radij duplex auxiliū faciūt vt appeat nigra ista aqua. Prio
q2 irradiant eā vt recipiat melius radiū reflexū acutum. Scđo q2
ipsimet penetrātes ꝫ sint debiles reflectuntur recte versus istaꝫ
aquā. ¶Sed tu. d. quare radios eūtes ꝑ istā aquā vocas debiles.
¶Dicēdū ꝙ nō est aptū mediū receptōis illoꝝ radioꝝ: sicut est cor
nea nāl'r se hñs. ¶Ex his infert ꝯclusio ꝙ aqua vesice exterioris
appet nigra lucida. etiā istā cām īnuit Halya. ꝑallega. c. in his ver
bis. Que sub prima est squama minus dolet eiusq; color niger: ⁊
pro q2 nō īdurescit īter visuꝫ. s. medici īspiciētis ⁊ nigredinē vuee.
Arguit ergo sic. Jlla mā apparet nigra: que nō stat ita dura ⁊ cōpa
cta ꝙ ꝓhibeat visuꝫ īspicere ꝑ eā nigredinē vuee: sꝫ mā vesice ex-
trinsece nō stat dura tal'r ꝙ ꝓhibeat visum medici īspiētis ꝑ eam
videre nigredinē vuee: ꝙ̄ ⁊c. Maior est nota. Et minor sicut in p̄di
cta rōne. Aui. ponit hic cām hāc cū dicit. quoniā. ¶Et exponēdo er
go lr̄am dicemus. ⁊ quecūq; eaꝝ. Hic Aui. ponit signa vesicaꝝ cor-
nee quātum ad diuersitatē situs vel sumptaꝫ ex situ. Et p̄mo ponit
signa vesice exerīsece. Scđo signa ꝓfunde vel ītrinsece. ibi (Et ꝓ-
funda.) ¶Prima in duas. Prio p̄mittit signa illius. Scđo probat.
ibi (Quoniā.) ¶Dicit p̄ ꝙ quecūq; vesica est ad p̄mū corticē. i. in p̄
mo cortice est mala ⁊ est nigra. ¶Deide cū dicit. quoniā. Hic pro-
bat ꝙ sit nigra: ⁊ ex eodē medio ꝓbatur ꝙ sit mala. ¶Ad cui9 ītel
lectū notandū ꝙ ista aqua qñ medicus eā īspicit ꝓhibet tantū cō-
p̄hēdi debitū sitū ⁊ formā vuee: ꝫ nō ꝓhibeat cōprehēdi nigredinē
vuee: q2 qñ medic9 īspiciet illā vesicā videbit eā nigrā: ⁊ rotūdita-
tē pupille nō videbit situatā ꝓfunde ⁊ debite: īmo appebit distra-
cta illa nigredo extra versus aquā istā. hoc apparet multuꝫ ei qui
considerat exitus vel propulsiones quasdā albuginei formicales:
q2 in eo qđ ꝓminet si recte īspicis appet q̄dā nigredo. Arguit igit
sic. Jlla vesica ē nigra que ꝫ ꝓhibeat visum a cōprehēsiōe debita
vuee: nō tñ prohibet a cōprehēsiōe nigredinis vuee: sed vesica ex-
terioris corticis prohibet visuꝫ medici inspicientis a cōprehēsiōe
vuee sciꝫ debita supple nō tñ prohibet a comprehensione nigre-
dinis

dinis vuee: ergo talis vesica apparet nigra. Jstam suppletionem ⁊ si videat̃ longa possumus tñ eaȝ facere ꝓpter illud qđ Auic. dat intelligere ibi. Et ꝓfunda ⁊c̃. Et quoniā radius. ¶ Ex isto modo exponendi soluitur cōtradictio īter Aui. ⁊ Halyab. Nā Aui. loquens de vesica corticis exterioris dicit ꝙ prohibet visum a cōprehēsione vuee. s. debita: sȝ Halyab. dicit ꝙ talis vesica nō īdurescit inter visum ⁊ nigredinem scilȝ vuee: ⁊ hoc ēt est veꝝ. ¶ Ego vͦo al's fui suspectus ꝙ littera Auicē. vellet esse negatiua sic. qm̃ illa non ꝓhibet visum a cōprehēsione vuee. ⁊ eēt melior littera ⁊ clarior: ⁊ excusaret a multis que dicunt̃. ¶ Hāc eadē cām īnuit Jesus Haly. preallega. cap̃. vbi volēs assignare cām nigredinis pustule extrinseci corticis dicit. cā nigredīs est q̄ nō diuidit īter visuȝ ⁊ nigredinē vuee. Et littera exterior eius dicit q̄ non ꝯgregatur ibi idest q̄ nō ꝯgregatur in ꝓfundo. ¶ Ex quibus apparet vlterius ꝙ littera vult dicere. compressionē ⁊ non comprehēsionem: ⁊ hoc apparet de mēte Halyab. ⁊ Jesus. ¶ Posset tamē saluari lr̃a que dicit. a comprehēsione vt dicat̃ ꝙ vesica exterior ꝓhibet visum īspicientis medici a comprehensione idest a cōprehēdēdo vueā sicut iacet comprehensa ⁊ figurata: q̄ nō sic apprehēdit vt visum est ⁊ redit hec dispositio in p̄missam expōnem. ¶ Ulterius cōsiderandū ꝙ ꝑ idē mediū Aui. ꝓbat ꝙ talis vesica sit mala: ⁊ arguit sic Auic. Jlla vesica est mala que visum medici īspiciētis ꝓhibet a cōprehēsione debita vuee: sȝ talis vesica est hmōi: g̃ ⁊c̃. Maior est nota: q̄ qñ medicus īspicit oculū ⁊ nō videt debitā formā ⁊ situ vuee significat ꝙ vel in se hȝ īpedimētū vel adiacet alqd in quo nō recipiunt̃ radij reflexi ab ea vt debēt: ⁊ istud impediet visum ⁊ sic erit malū. Sed minorē Aui. ponit vt notā dicēs. qm̃ illa. s. vesica extrinseca q̄ dicit̃ apud corticem p̄mū ꝓhibet visum. s. medici a cōprehēsione vuee. s. debite vel debita: q̄ apparebit vuea quasi in illa aqua esset nigredo illius vuee. ¶ Sed dubitat̃ q̄re existēte aqua illa trāsparēti sup cornea nigredo vuee lȝ appareat: nō tñ apparet in forma debita vel situ: sed apparet quasi pars vuee ⁊ illius nigredinis eēt vbi est illi aqua. ¶ Jstud ꝓblema est difficile: tñ ad sensum videmꝰ hoc in rupturis in q̄bus siūt exitus vel ꝓpulsiones quedā albuginei formicales: appet ēt anathomizāti oculū. Causa igit̃ ē duplex. Una q̄ sumit̃ ex quadā ꝓpōne ꝑspectiui. s. ꝙ linee visuales penetrātes ab aliquo corpore per corpus depressuȝ vel grossum occurrētes medio minori frangunt̃: ⁊ tūc visus indicat ꝑ lineas fractas in medio rariori quasi visibile esset in extremo medij depressiōis: hoc apparet de lapide vel anulo posito in scutella: vbi. s. ponit̃ aq̄ videbit̃ lapis quasi in sup̃ficie aque: qui prius aqua nō apposita nō videbat̃: vel videbat̃ in ꝓfundo: vt sumit̃ ab Aui. 6. de nālibꝰ. ꝑti. 3. cap̃. 7. Linee igit̃ exeūtes ab vuee foramine vel ab vuea transibūt ꝑ illā aquā que facit vesicā in cornea ⁊ occurrēt aeri. Ex quo sequit̃: q̄ aer est mediū rarius: factis illis lineis illa nigredo apparebit in sup̃ficie aque q̄ facit vesicā in cornea. Scd̄a cā est: q̄ apparitio debite forme vuee depēdet ex duobus. Primo ex vuea debita rotūditate formata. Scd̄o ex debita adiacētia circulari cornee sibi ocurrētis circūferētialiter in circulari forma. Cū igit̃ aqua apponit̃ in cornea ⁊ facit vesicā: tunc tollit̃ sua debita circulatio: ⁊ iđ nō pōt debite appere. Et ideo suspicor ꝙ si illa aqua equaliter sup tota cornea spargeret̃ nō ꝑmutaret̃ tota forma. ⁊ iđ Jesus Haly. ca. 57. ponēs signa humectationis cornee ponit ꝙ forma vuee nō mutat̃. ¶ Considerandū aūt ne cōtingat errare ꝙ medicus pōt īspicere pupillā illius īfirmi vel lateraliter: ⁊ sic videbit eā in debita forma sua: vel īspicit eā dirigēdo ītuitum ꝑ illā vesicaȝ: ⁊ sic videbit quasi nigredo pupille ꝑuenerit ad illā aquā: ⁊ si partim īspicit ꝑ vesicā ⁊ partim ꝑ cornee partē illi associatā etiaȝ videbit̃ diuersitas in nigredīe vuee. ¶ Credo tñ ꝙ nō oīs vesica faceret īdebite videri nigredinē cornee: sed illa que separaret corticē ⁊ īpelleret extra. ¶ Ego vͦo postq̄ scripserā vsq̄ ad hūc locū fui locutus cū vno medico iudeo ⁊ feci mihi vulgarizari Aui. in h̄ passu ⁊ inueni ꝙ hn̄t lr̃am negatiuā ⁊ dicit sic: qm̃ nō ꝓhibet visum a cōprehēsione vuee. ⁊ ista littera est multū melior ⁊ excusat a multo labore p̄misso: ⁊ est conformis Halya. ⁊ Jesu Haly.

¶ Scd̄a ꝯclusio est nota ex opposita rōne p̄me. Probo igitur ꝙ vesica aquosa ꝓfunda apparet alba. ⁊ arguat̃ sic. Jlla aquositas apparet alba que mouet vt ꝓpriū visibile nō factū ꝑuiū: ⁊ sic nō dispositū ad receptionē radioꝝ reflexoꝝ a loco nigro ⁊ ad quā aquā radij a loco nigro nō reflectunt̃ nec in eaȝ penetrāt: sed aqua vesice profunde mouet in rōne ꝓprij visibilis ⁊ nō fit ꝑuia: nec recipit radiū reflexuȝ a corpore vel loco nigro: ergo illa aqua ⁊ ꝑ ꝯn̄s illa vesica apparet alba. Maior est nota ex scd̄a ꝓpositiōe superius posita. Minor probat̃: ⁊ q̄ scd̄a pars minoris ꝓbat p̄imā parteȝ minoris probat̃ scd̄a pars per tria que hȝ aqua vesice profunde. Prio enim est cōtēta sub cortice grossiori: q̄ sub pluribus: ⁊ sic ēt non irradiat̃ sicut illa que est extra. Scd̄o hȝ ꝓfunditatē: ⁊ sic etiā nō irradiat̃ s̄m ꝓfundū. Tertio est ꝓpinqua foramini: vñ radij circūferētialiter ꝑueniūt ad foramē vuee si aliq̄ radij ꝑueniūt: ⁊ iđ ēt reflectunt̃ ad angulos valde obtusos ⁊ debiles. ¶ Ex q̄bus statim ꝯcluditur ꝙ in illā aquam profundā nō recipiat̃ nigredo loci nigri oculi: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ nō appareat nigra. Ad hoc autē ꝙ nigredo nō recipiat̃. s. per radios nigros faciūt oēs predicte cause. nā ꝑ hoc ꝙ a radio exteriori nō ꝓfūde irradiat̃ nō disponit̃ ad recipiēdū radiū reflexum ⁊ nō fit radius recte flectibilis: q̄ iste fieret ꝑ radiuȝ penetrantē ꝑ mediuȝ aque. per hoc aūt ꝙ si aliqui radij lumīs aeris ꝑtingūt ad foramē vuee ꝑtingunt circūferētialiter vñ fit reflexio ad angulū obtusuȝ debilē ꝯtingit ꝙ radius reflexus niger q̄ debilis nō īprimit in illam aquā ⁊ quasi nō approximat sibi: ergo aqua illa nō apparet nigra: tūc arguatur. Cū ergo mediuȝ sit sufficiēter illuminatuȝ medico īspiciēti apparebit sub ꝓprio colore: ⁊ ille est color albus. s. color illius aque. Et qđ dictuȝ est potes videre ꝑ experiētiā. aqua enim cataracte que est ꝓfunda ēt apparet alba ꝓpter istā cām. Jstam rōnē īnuebat Jesus Haly. 51. ca. vbi loquens de pustula ītrinseca in cornea dicit. Jsta est fortior de speciebꝰ bothor ⁊c̃. Et signū eius est ꝙ est alba: ⁊ cā albedinis est: q̄ diuidit visum ⁊ ꝓhibet eū venire ad nigredinē vuee. Hanc cām īnuit Auic. cū dicit. Et profunda. ¶ Dicemꝰ igit̃ ꝙ. A. ponit hic signa vesice ꝓfunde: ⁊ vult ꝓbare ꝙ sit alba. ⁊ arguit sic. Jlla vesica vr̃ alba que ꝓhibet visum medici īspiciētis a cōpressione ipsius vuee: sed vesica ꝓfunda ꝓhibet visum īspiciētis medici a cōprehēsione ipsius vuee: ergo vr̃ alba. Maiorē rōnis Auic. p̄supponit vt notā ex p̄dictis. nā nigredo in vesica aquosa fiebat: q̄ visus non ꝓhibebat̃ ab inspectiōe nigredis vuee vñ appebat nigra: cū ergo visus nō pōt nigredinē vuee īspicere nō poterit illa aqua cōparere nigra: ⁊ cuȝ color ꝓprius aque dicat̃ albus: g̃ apparebit albi coloris. Minorē ꝓpositiōis ponit. Scd̄o ꝓbat. ibi (Qm̃ radius.) Tertio ponit ꝯclusionē. ibi (Quare videt̃ alba.) ¶ Dicit p̄ ꝙ ꝓfunda vesica ꝓhibet a cōprehēsione ipsius. s. nigredis vuee: qm̃ radius. ꝓbat istā minorē ⁊ arguit sic. Jlla vesica ꝓhibet medicū a cōprehēsione. s. nigredis que nō pōt fieri ꝑuia: sȝ vesica ꝓfunda nō pōt fieri ꝑuia: ergo ꝓhibet. Maior est nota: q̄ oē ꝑ qđ fit visio dȝ eē ꝑuium. i. trāsparēs. Minorē Aui. ꝓbat: q̄ illa vesica nō pōt fieri ꝑuia cuius radiꝰ est remotior. Nā radius est qui facit rē ꝑuiaȝ. s. in actu quo possit recipere spēȝ rei visibilis: sȝ radius est remotior a vesica ꝓfunda: ergo nō pōt eē ꝑuia: cōcludit ergo quare vr̃ alba. ¶ Cōsiderādū ꝙ lȝ sermo Aui. referat̃ ad radiū ab extra veniētē: pōt tñ ītelligi đ radio reflexo. Prio qdē verificat̃ de radio recto. s. veniente ab aere lucido: q̄ ille magis distat a vesica ꝓfunda q̄ a vesica extrinseca. Scd̄o verificat̃ de radio reflexo. nā si illa vesica sit tāti spatij quātū est spatiū foraminis vuee vel parū maioris ex toto termīat radios rectos: vñ nō possunt penetrare ad foramē vuee: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nullus pōt fieri radius reflexus: ⁊ hoc est qđ vult. A. ītelligere s̄m hūc modū exponēdi: qm̃ radius. s. reflexus ē rectior vt ipsaȝ ⁊c̃. q̄ nō ē aliq̄s radiꝰ reflexus: sed vesica eiusdē quātitatis extra existēs nō ꝓhibet radios rectos vel ꝓpinquos rectis ire ad vueā ⁊ reflecti ad angulos sufficiēter acutos: vt supra dictū est: ⁊ appet in exēplo subscripto. Uerificat̃ ēt de radio reflexo si īueniat̃ aliq̄s in vesica ꝓfunda. naȝ talis erit debilis reflexionis: vt supra apparuit. Res aūt reflexiōis đbilis pōt dici remota a suo effectu. Et h̄ mō ēt pōt intelligi radiꝰ. s. reflexus ⁊c̃. q̄ ē valde debilis qñ vesica est ꝓfunda.

¶ Ex q̄bus īfert̃ ꝯclusio tertia vt nota. s. ꝙ vesica q̄ ē in medio istarū tunicaꝝ medio mō se hȝ. Habet enī albedinē simul cū quadam ꝑuietate nigra. vñ Jesus Haly. 51. ca. loquēs de ea. dicit. signū eius est quod est media inter duo signa que diximus.

¶ Quarta ēt ꝯclusio ex p̄dictis est euidēs. Naȝ bothor de materia sanguinea vel cholerica qñ est ꝓfundius nō irradiat̃ vt fiat ꝑuiꝰ: nec a radio extra nec a radio reflexo eo mō quo ēt aqua non irradiabat̃: g̃ mouebit sanguis vel cholera in rōne ꝓprij visibilis cum ꝓprio colore: ⁊ sic appebit bothor veri coloris rubei vel veri citrini sic appet in corpe opaco. Sȝ qñ iste māe faciūt bothor in sup̃ficie exteriori bothor pn̄t appere magis lucidi coloris: q̄ ex vtroq̄ radio recto ⁊ reflexo hn̄t aliqd de ꝑuietate: ⁊ iđ appebit color bothor sic rubeꝰ vitri rubei: vel citrinus vitri citrini q̄ sunt coloris lucidi apparētes in corpe aliqual'r trāsparēti: ⁊ iđ si iste māe rubee vel citrine eēnt subtiles multū irradiabiles qñ recipiūt radios reflexos a loco nigro possent cū rubedine vel citrinitate apparē aliqual'r nigre: hoc tñ difficile est ꝯtingere: q̄ colores isti nō sunt leuiter vincibiles. Jn mā aūt aquosa est facile: q̄ albedo rei diaphane est faciliter colorabilis a quocūq̄ imprimēte vel occurrente in eā penetrāte. vñ dr̃. 2. cañ. de vitro ꝙ vitrū facil'r recipit oēȝ colorē: ⁊ iđ ē īter lapides vt fatuꝰ īter hoīes. ¶ Quita ꝯclusio demonstrat̃. Nā res in oculo q̄ magis ꝓhibet radios ire ad foramē vuee illa appet oculo īfirmi magis nigra: ⁊ si ex toto ꝓhibeat īducit totalē tenebrā cecitatis. Res āt q̄ ī oculo īfirmi exn̄s irradiat̃ ⁊ fit ꝑuia: ita ꝙ aliq̄ radij ⁊ si sint debiles ītus ꝑ illā recipiant̃ ⁊ ēt a cir-

cūferētia illiꝰ: talis dico res nō appʒet ex toto tenebrosa: sʒ si sit aq̄ appʒebit vt nebula quedā: cū igit aqua vesice īterioris quasi ex toto ꝓhibeat radios: ꝗ īfirmus iudicabit in directo illiꝰ tenebrā: qꝛ nihil in illius directo recipiet: ⁊ iō si iste īfirmus aliqd videat: videbit a latere: tn̄ multū laborauit in torquēdo ⁊ situando oculos. De aqua aūt vesice exterioris non sic erit vt appʒet ꝯsimili mō qn̄ sup cornea extra eēt mā̄ citrina subtilis posito ꝙ ipsa eēt multuʒ ꝑuia irradiabil' a radio recto ⁊ flexo vn̄ medico īspiciēti appʒet citria lucida cū aliqua nigredine: īfirmo tn̄ nō apparebit nigra īmo oīa iudicabit citrina: ⁊ quāto magis appʒebit nigrior pustula cornee tanto infirmo appʒebit clarior. Rō est: qꝛ q̄to nigrior appʒebit pustula medico inspiēti tāto ipsa est magis ꝑuia ⁊ magis irradiata: ⁊ quāto magis est ꝑuia ⁊ irradiata tāto magis ꝑ eā ⁊ circa eam radiȷ ⁊ spēs visibiliū poterūt portari ad foramen vuee infirmi: ꝗ īfirmus ꝑ eā magis poterit videre q̄ꝫ ꝑ pustulā albā vel aliā ꝓfundaʒ: ⁊ sic īfirmus iudicabit eā magis clarā. ¶ Ex qbꝰ iudicio meo possumꝰ formare vnā rōnē demōstratiuā cōtra Bartholomeū ⁊ ꝯ Dynū q tenēt ꝙ pustula īterior est magis nigra: vt arguat sic. Si vesica interior eēt nigrior: tunc vesica īterior minꝰ ꝓhiberet visuʒ q̄ꝫ exterior. hoc est falsum ad sensum ⁊ ꝯ ꝑmissos auctores. ꝯn̄tia ꝓbat. pustula quāto est nigrior tāto magis est penetrata a radio recto ⁊ inflexo a loco nigro: ⁊ hoc appʒet: qꝛ talis nigredo non est nigredo ex mā̄: qꝛ sit melica nigra: sed est ꝑ radios receptos a corpore vel loco nigro: vesica igit nigra ē penetrata a radiȷs: sʒ mā̄ quāto magis est a radiȷs penetrabilis existēs in oculo tāto minus īpedit visum: igit vesica ꝓfunda cū sit nigra minus īpedit visum. Sit ergo cōclusio ꝙ vesica exterior appʒet nigra ⁊ interior appʒet alba.

¶ Ex qbus ꝯrie rōnes soluunt. ⁋ Ad ꝑmā cū dicit vesica mala est vesica nigra. dōm ꝙ ꝓpositio dʒ aliter proferri. s. vesica extrinsea est mala nigra: nō tn̄ vult ꝙ sit pessima: sed ꝙ sit mala vt supra dictū ē. ⁋ Ad Rasiʒ. z. ꝯti. dōm ꝙ loquit de nigra melica quasi cācerosa. ⁋ Ad scd̄aʒ rōnē cū dr̄. mā̄ aquosa q̄to longingor tāto vr̄ obscurior vel nigrior. dōm ꝙ de se veꝝ est: tn̄ ꝑ irradiatiōeʒ a corꝑe nigro factā aqua ꝓpingor pōt videri nigrior: ⁊ iō si nō fieret irradiatio in aquā extrīsecā sʒ appʒeret sub ꝓprio colore magis appʒeret sua albedo q̄ꝫ aque itrinsece: ⁊ dico albedo que ꝑuiȷs corporibus debet. ⁋ Ad tertiā rōnē cū dr̄. mā̄ q̄ magis appropinquat vuee appʒet nigra: dōm ꝙ veꝝ ē: si pōt ab ea irradiari: sʒ si nō pōt appareret sui coloris. Exēplū de mā̄ cataracte. ante. n. q̄ꝫ ꝯfirmet quousq̄ꝫ stat mā̄ subtilis nō bn̄ distinguit ꝑ iudiciū visus medici q̄si. n. nō distinguit a nigredine pupille: cū aūt aqua est ꝯfirmata. s. igrossata ꝯgelata vt non possit fieri ꝑuia: tūc apparet alba ⁊ homo nihil videt. ⁋ Ad quartam dōm ꝙ verum est cū colores sunt fortes sicut aliarum materieꝝ: ⁊ tn̄ in illis coloribus cadit aliqua varietas ꝑ h̄ ꝙ bothor sit intus vel extra vt supra visum fuit.

¶ Et plurima aquositas acuta ē mala qm̄ ledit cū extēsiōe ⁊ corrosiōe simul: ⁊ ois qdē q̄ ē copiosior ē plus extensiua ⁊ plus dilatans ⁊ corrodens.

¶ Hic ponit signa vesicaꝝ ſm ꝙ diuersificant ex ꝑte quantitatis ⁊ qualitatis mā̄e: ⁊ in hoc icludit ex ꝑte suitatis ⁊ acuitatꝭ: ⁊ in summa vult ꝙ signa multitudīs sunt extēsio ⁊ dilatatio: sed signa acuitatis mā̄e sunt corrosio. ¶ Notādū ꝙ ꝑ extēsionē possumꝰ itelligere duo. s. dolorē extēsiuū q ꝯsequit multitudinē: ⁊ extēsionē a ꝑatꝭ illius. i. magnā capacitatē: ⁊ de vtroq̄ꝫ verificat. Jta ēt ꝑ corrosionē possumꝰ itelligere dolorē corrosiuū. s. acutū. ⁊ possumus itelligere ipsam corrosionē quā in cornea videmꝰ. Ex qbus appʒet ꝙ talis vesica est mala. ¶ Sʒ diceret aliqs ad qd. A. addit: ⁊ ois qdē qui ē copiosior cū sermo iste idē dicat ꝙ sermo ꝓcedēs. ⁋ Dōm ꝑͦ ꝙ nō dixit hoc nisi ad declarandū: ille. n. sermo fuit absolutus sʒ iste est cōparatiuꝰ vt dicat. A. Si multa aquositas ⁊ acuta extendit: ꝗ amplior ⁊ acutior magis extēdet ⁊ magꝭ corrodet. Et sic exponet lr̄a. ois mā̄ que ē copiosior. s. in quātitate ⁊ acuitate ē plus ⁊c̄. ⁋ Scd̄o possemꝰ dicere ꝙ Aui. addit hoc dilatās: vt velit dicere ꝙ nō solū mā̄ multe quātitatis capit in cornea maius spatiū sed est plus dilatās. s. inter corticē cornee ⁊ corticē vt notū est. ⁋ Tertio possemꝰ dicere ꝙ Aui. vult ostēdere ꝙ lʒ mā̄ aquosa a ꝑn̄ͦ nō sit corrosiua: pōt tn̄ in corrosiuā ꝯuerti qn̄ ipsa est multe quātitatis: ⁊ hoc qꝛ ꝓpter sui multitudinē debilitat virtus a regimine suo: vn̄ putresit ⁊ fit acuta ⁊ corrosiua: qd̄ non euenisset sic si fuisset pauca: ⁊ hoc est qd̄ vult. Et oīs vesica vel mā̄ que facit vesicā aque que est copiosior est plus extēsiua ⁊ dilatās: ex quibus significat sua multitudo exuberans: vn̄ accidit in ea corruptio ⁊ fit corrosiua. vn̄ subdit. Et corrodēs. ⁊ saltē itelliges hic corrodens vel ꝓprie vel cōiter vt se extendit ad putrefaciens vel corrumpens.

¶ Que aūt ex ea opponit foramini nocet visui ꝓprie quoniam est corrosiua ⁊ vlceratiua.

¶ Hic ponit signa cuiusdā particularis situs vesice. Uel dicemꝰ ꝙ ponit sui malitiā. ¶ Notādū ꝙ talis vesica est mala: tūc qꝛ magis īpedit visum: iste enim quasi nihil videbit: ⁊ si videbit erit tortuose. est ēt mala ex eo ꝙ si est corrosiua vlceratiua remanebit macula alba post eius curationē q̄ multum visum īpediet aut tollet.

¶ De cura. Cap. 2[m].

Cura ipsius dum est parua est cuʒ medicinis exiccatiuis: ⁊ cū eis que sunt sicut medicamē de luto comparatuʒ ad samios: ⁊ est vt sumātur luti samiȷ torrefacti vnc. iȷ. ⁊ thucie vnc. j. ⁊ climie lauate ⁊ anthimoniȷ abluti: amboꝝ an̄. vnc. ȷ. ⁊ scorie eris ablute vnc. iȷ. opiȷ vnc. iȷ. gummi vnc. iiȷ. terant cū aqua pluuiali ⁊ fiant ex eis colyria ⁊ administrentur cum aqua fenugreci.

¶ Jn isto ca. A. ponit curā. Et ꝑͦ ꝑ medicias. 2ͦ ꝑ opationē manualē. ibi (Et qn̄q̄ꝫ.) ¶ Circa ꝑ[am] ꝑtē ē itelligēdū q̄ddā gn̄ale huic ca. ⁊ multis sequētibꝰ ꝙ. A. qn̄q̄ꝫ nō ponet curā hoꝝ morboꝝ ꝑ eūonē. qn̄q̄ꝫ aliqd parū dicet solū in modū rememoratiōis: ⁊ hoc qꝛ can̄. hos dat tibi itelligē ex canonibꝰ curatōis obthalmie: vbi ēt posuit can̄. curatiōis cursuū mā̄erū ad oculū: ⁊ eodē mō est de regimine ꝑ dietā. Jn hac igit passiōe. s. in vesicis fac eūonē cū pharmacia vel flōmia vel vtraq̄ꝫ ſm ꝙ tibi vr̄ de signis repletiōis: dietaʒ aūt subtilia. Et si mā̄ est acuta abstineat a vino ⁊ ab oibus qbus abstinebat hn̄s obthalmiā cholericā. Si aūt mā̄ sit aquosa mitis pōt vti securius vino ⁊ carnibus tn̄ regimē decliner ad siccitatem.

¶ Dubitat vtrū hoc medicamē de luto samos cōpetat in ꝑn̄. vesicaꝝ. ⁋ Ur̄ ꝙ nō: qꝛ hic ponit thutia: sʒ supra dictū ē ꝙ i ꝑn̄ͦ cursus materieꝝ ad oculū nō cōpetit thutia. Jtē aq̄ fenugreci est dignior maturatiuoꝝ vt supra. A. sʒ in ꝑn̄ͦ nō cōpetūt maturatiua. ⁋ Jn cōtrariū. A. q absolute ponit ipm ꝯuenire. Jtē dicit ꝙ ꝯuenit dū vesica est ꝑua: sʒ hoc ē in ꝑn̄ͦ. ¶ Ad huiꝰ solōnē ꝯsiderādū ꝙ medicamē ꝯueniēs in cura vesice dʒ hēre diuersas virtutes ſm diuersas intētiōes que cadūt in curatiōe vesicaꝝ. Jntētio aūt in curatione vesice quātū ad ipm oculū est qnq̄ꝫ res. ¶ Una q̄ in tota cura ꝓtelat. s. exiccatio mā̄e. Jsta. n. mā̄ cū sit aquosa idiget exiccatiōe: vn̄ lʒ eēt acuta: qꝛ tn̄ actu est fluida ⁊ aquosa: iō opʒ ꝙ exiccetur.

¶ Scd̄a itētio ē ꝓhibitio cursus mā̄eꝝ ne ꝑꝑ dolorē extēsiuū vel corrosiuū multa mā̄ fluat ad oculū. ¶ Tertia ē ꝓhibitio rupture cornee i q̄ medicꝰ valdͤ sollicitꝰ dʒ eē. Nā ruptura cornee est valde ꝑiculosa ⁊ ē valde apta fieri. qd̄ nō sic ꝯtigit in ꝯiūctiua. ꝙ sit ꝑiculosa ē notū: qꝛ minat exitū ⁊ albulā in ꝯsolidatiōe. ē ēt i prōptu: qꝛ materie que sub cornea ꝯtinent nō sunt apte resudatiōi sicut materie que ꝯtinent sub ꝯiūctiua: ⁊ hoc qꝛ cornea ē dēsior ⁊ minꝰ porosa: ⁊ iō cū ibi adunat mā̄ multa: qꝛ nō resudat minat rupturā cū cornea sit mēbrum duꝝ. ¶ Quarta intētio est rectificatio mā̄e vt tēperare suū calorē si est calida vt supra dicebet vt multum cū tali aquositate cōiungit calor aliqs. ¶ Quinta itētio est accidētiū sedatio. s. doloris. siquis aūt bene ꝯsideret hic Auic. hoc colyriū qd̄ Aui. vocat ex luto: oēs has intētiones cōprehēdit. Naʒ istud colyriū est exiccatiuū. Nā oēs medicie que in eo igrediunt sunt exiccatiue ꝓter gūmā arabicā que paruʒ exiccat ⁊ ꝓter aquā pluuialē: ⁊ iō exiccabit illā aquā. Est ēt reꝑcussiuū: qꝛ h̄ colyriū est frigidū reꝑcussiuū. Oēs. n. medicie que in eū itrāt sunt frigide ꝓter gūmā. Est ēt ꝓhibitiuū rupture ꝑꝑ sui d̄bitā stipticitatē quā hʒ ex luto ⁊ thutia: ⁊ ꝓpter debitā glutinositatē quā hʒ ex luto ⁊ gūma. Ex quo apparet ꝙ calorē mā̄e ēt tēperat sua friditate. Sedat ēt dolorem remittēdo acuitatē materie. ¶ Propter solōnē rōnis ꝯsiderandum ꝙ in ꝑn̄ͦ ipso vesice nō possumus vti pure reꝑcussiuis ꝑꝑ cāʒ similē ei que dicebat in cura guardēgi. Nā statim cum vesica icipit est intētio ad mā̄m q̄ est in ꝑte. s. itētio exiccatiōis eiꝰ. Nō. n. illā mā̄m possemꝰ reꝑcutē vt credo: ⁊ iō ꝯpetit medicamē exiccatiuū: ⁊ si sit aliqua resolutio in eo laudat: vn̄ cōpetit cuʒ aqua fenugreci: tn̄ qꝛ vesica est multū dolorosa: iō ēt vtimur repercussiuis ꝓhibentibus cursum. Ex qbus apparet ꝙ hoc medicamē possumus vti in ꝑn̄ͦ ⁊ ēt in augmēto vesice ⁊ i statu: si eēt i mā̄ acuitas ⁊ calor tn̄ hʒ diuersum modū vsus. Jn ꝑn̄ͦ. n. vtimur eo cū pauca aqua fenugreci ponēdo multū de colyrio: ⁊ si videret necessitas posses miscere cum fenugreco semē cydonioꝝ. Jn augmēto aūt cū ampliori aqua fenugreci: ⁊ sic addēdo in virtute medicie resolutiue. Et iō si mā̄ in ꝑte quiesceret: ⁊ iā oīs fluxus cessaret cogeremur qn̄q̄ꝫ vti fortibꝰ resolutiuis qbus vtimur in cura cataracte. Un̄ Jesus tract. 2. 51. capl'o loquēs de cura bothor vbi cōprehēdit curā vesicaꝝ dicit. si ꝓlogabit ⁊ nō dissoluit: cura cū medicinis acutis apitiuis ⁊ dissolutiuis qbus vtimur in curatione aque opoponacū ⁊c̄. ¶ Ad rōnē ꝑmā in ꝯrium dōm ꝑͦ ꝙ thutia hec pauca est respectu aliarū medicinarū.

Dub[m]

Uel

Vel aliter q̃ p̃n^m vesice in curatiõe quodãmõ assimilat̃ augmẽto obthalmie de qua supra dicebat̃: nec istud colyriũ dʒ approximari nisi factis euãtionib⁹ pharmacia vel flõmia si expedit: ⁊ siqs cõsiderat cũ mã aquosa sit subtilis vniformiter exiccabilis nõ fit nocumẽtũ in ea ex siccitate thutie qd̃ fieret in alia mã ĩ qua digõnis p̱fectio expectaret̃: hoc. n. nõ expedit expectare. ex hoc saltẽ ita. ¶ Ad scd̃am qd dõm apparet. ¶ Propter expositionẽ vocabulorũ ↄ̃siderãdũ q̃ lutũ samos est lutũ a quadã patria apportatuʒ: de quo Gal. lõgã facit hystoriã. 9. de simp. medi. 3. als. z. c. cũ loquit̃ de luto sigillato vel lamina. Naʒ p̱ isto luto vtimur luto sigillato. Dixit aũt Aui. cõparato: q̃r forsan alibi q̃ʒ in samos repit̃: vt põt legi ex scd̃o cañ. Torrefacti acquirit plus de exiccatiõe. Climie est fuligo vel fumus qui adheret superiorib⁹ p̱tibus fornacis in depuratiõe auri vel argẽti vel alioꝝ: vñ dr̃ clymia auri vel argẽti. Scorie scilʒ ferri. i. fex: q̃r batitura est aliud a scoria. ⁊ dicit̃ tubel. i. batitura: p̱pinqua tñ sunt. Posset tñ poni batitura: q̃r p̱pinq̃ sunt in fortiter exiccando ⁊ nõ solum ferri sed ẽt auri vel argẽti. Reliqua patẽt. Nec intendo hic deinceps subtilizare in causis diuersitatis põderum medicinarum nisi incidenter aliquid occurrat dicere.

¶ Et quando multiplicatur curetur cum ferro.

¶ Hic ponit curã manualẽ. ¶ Ubi ↄ̃siderandũ q̃ si vesica multiplicet̃ ĩtãtũ q̃ nõ credat̃ ei⁹ exiccatio cũ medicis posse p̱fici: curet̃ cũ ferro. i. p̱foretur cum acu vel aliquo acuto parũ incidẽte. In hoc tñ medicus dʒ multũ considerare. In vesica. n. extrinseca nõ cadit in p̱forando suspitio sed in profunda suspicandum est.

¶ De exituris oculi ⁊ cornee. Cap. 3^m.

Exiture oculi generant̃ fm̃ plurimum ab humoribus acutis adustis.

¶ Supius Aui. determinauit de a p̃atibus cornee que possunt quodãmodo dici flegmatica: hic determinat d̃ a p̃atibus que p̃nt dici cholerica. Et p̱̊ facit hoc. Scd̃o determinat de rupturis cornee: q̃r hec passio multũ cõicat̃ a p̃atib⁹ cholericis. ibi (Qñq̃ʒ fit a ruptura.) ¶ Pria in tres. Prĩo determĩat de causis hoꝝ a p̃atũ ⁊ spẽb⁹. Scd̃o de signis. ibi (Signa ṽo vlceris.) Tertio de cura. ibi (Cũq̃ʒ fuerit.) ¶ Pria in tres. Primo determinat de cã hoꝝ a p̃atũ in gñali. Scd̃o in sp̃ali de spẽbus. ibi (Et sunt septem.) Tertio de q̱busdã causis in sp̃alibus. ibi (Ulcera ṽo.) ¶ Dicit p̱̊ q̃ exitura oculi p̱p̱rie in cornea generat̃ ⁊c̃. ¶ Cõsiderãdũ p̱̊ q̃ exitura est qñ mã calida locũ sibi capit in mẽbro: vt hʒ declarari fen tertiã quarti libri. talis aũt passio fit p̱p̱rie in cornea magis q̃ʒ in cõiũctiua: q̃r minus trãspirat: vt supra dictũ fuit. Et iõ. A. determinans de hmõi exituris maxime appropriat eas cornee. Unñ rubrica. capitulũ de exituris oculi ⁊ exituris cornee. i. p̱p̱rie de exituris cornee. ¶ Scd̃o ↄ̃siderandũ q̃ materie acute aduste q̃r calide p̱p̱rie sunt apte capere sibi locũ in mẽbrũ ⁊ ad exiturã venire. Lõginquũ aũt est q̃ h̃ fiat in cornea ab humorib⁹ frigidis. Et iõ Aui. dixit. Exiture oculi generant̃ fm̃ plurimum ab humoribus acutis adustis. ¶ Tertio ↄ̃siderandũ q̃ hmõi exiture hñt in se duo. Primũ q̃ ip̃e sunt p̱ue ↄ̃siderãdo eas respectu magnoꝝ a p̃atuʒ que fiũt in alijs mẽbris: ⁊ q̃ ẽt fiũt in ↄ̃iũctiua: ⁊ iõ a q̱busdã auctorib⁹ vocant̃ pustule ⁊ ab aliq̱bus vocant̃ bothor. i. a p̃ata parua. Unñ Azara. Ea q̃ hic A. d. ponit ĩ. c. de pustulis. Ras ṽo. z. ↄtinẽ. c. z. qñq̃ʒ vocat istã passiõem bothor ĩ cornea vt ap̱p̱ebit. ¶ Scd̃m qd̃ hñt iste exiture est vlcera in ipsa cornea: q̃r mã cholerica nõ põt ex ire ad locũ nisi vlceret corneã. Et sil'r mã cholerica multuʒ est apta vlcerare: ⁊ q̃r h̃ vlcus est notabilius in hmõi exituris: iõ iste exiture vocant̃ vlcera in cornea: vt ap̱p̱ebit statim ab Aui. aucte Gal. ⁊ iõ q̱daʒ auctores ea que hic dicit Aui. ponũt in cap̃lo de vlcerib⁹ cornee: sicut Serapio ⁊ Jesus Haly ⁊ Halya. Ex q̱bus soluũtur multe instãtie q̃ possunt fieri ↄ̃ Aui. ¶ Quarto ↄ̃siderãdum q̃ humor qui maxime est aptus dissipare corneã est calidius calore sibi naturali sicut cholera: ⁊ calore sibi acquisito p̱ incendiuʒ sicut ẽt cholera respectu sanguinis vel cholera adusta: ⁊ ideo dixit acutis adustis.

¶ Et sunt septem species.

¶ Hic determĩat de spẽb⁹ istaꝝ exituraꝝ: ⁊ q̃r notabili⁹ ĩ istis exituris ẽ ip̃a vlceratio: iõ. A. determĩat de spẽb⁹ vlcerationũ cornee. Et p̱̊ p̃mittit numerũ eaꝝ. Scd̃o declarat. ibi (Quatuor.) ¶ Dicit p̱̊ q̃ spẽs vlcerationũ sũt septẽ. ¶ Cõsiderãdũ q̃ vt ap̱p̱ebit istaꝝ spẽs oẽs distinguũtur ex loco vel diuersitate occupationis loci.

¶ Quatuor a superficie cornee quas Gal. noiauit vlcera ⁊ accidit propter eas asperitas.

¶ Hic declarat has spẽs. Et p̱̊ declarat q̃tuor de eis. Scd̃o tres. ibi (Et tres p̱funde sunt.) ¶ Prima ĩ duas. Prĩo illas q̃tuor spẽs declarat in cõi. Scd̃o in sp̃ali. ibi (Pria eaꝝ.) ¶ Cõsiderãdũ q̃ Aui. ex trib⁹ notificat nobis illas q̃tuor spẽs. Prĩo ex situ vel loco: q̃r sunt in sup̱ficie cornee. Scd̃o ex noĩe: q̃r dicũt̃ vlcera a Gal. ⁊ põt sumi 4. de accidẽti ⁊ morbo. c. z. ⁊ in h̃ Aui. multũ explicat ĩtetionẽ suã in h̃ ca. nã lʒ h̃ sit fmõ de exituris maxĩe: tñ ẽ h̃ fmõ d̃ vlceratiõib⁹ ĩ illis exituris: vt iã dcm̃ ẽ. Tertio notificat nobis hmõi exituras. s. vlcera in exituris ex accidẽte qd̃ accidit p̱p̱ eas asp̱itas. s. occursu palpebre ad oculũ: ⁊ h̃ ẽ notũ: q̃r palpebra tãgit corneã in sup̱ficie vlceratã. Ulceratio. n. fec̃ corneã ineq̃lẽ: q̃r asp̱itas est ineq̃litas fʒ corpus durũ: vt Gal. ĩ thegni tex. cõmẽ. 12. scdĩ thegni. tra. vẽtris.

¶ Prima earum est vlcus similis fumo existens super nigrum oculi expansa occupans locũ magnũ ⁊ noiat̃ albassue ⁊ fortasse nominatur chetemẽ.

¶ Hic determĩat has spẽs vlceꝝ exituraliũ sp̃aliũ ⁊ hʒ p̱tes q̃tuor sic̃ q̃tuor sunt spẽs. Scd̃a ibi (Deĩde ẽ spẽs altera.) Tertia ibi (Deinde ẽ spẽs tertia.) Quarta ibi (Et q̃rta.) ¶ Diẽ p̱̊ q̃ p̱̃ spẽs vlceris est in sup̱ficie. s. oĩno extrĩseca ⁊ nõ p̱funda: ⁊ est sil'is fumo. ¶ Ad cui⁹ ĩtellectũ ↄ̃siderandũ q̃ ista vlceratio notificat̃ ex q̃tuor. Prĩo ex loco sup̱ nigrũ. i. sup̱ corneã ĩ sup̱ficie extrĩseca. 2° notificat̃ ex sil'itudĩe vlcus sil'e fumo: q̃r sic̃ fum⁹ ap̱p̱et cũ albedĩe q̃dã nõ pura sʒ rara q̃si nigredini mista: ita talis vlceratio: q̃r sparsa est cui⁹ albedo nõ ap̱p̱et pura ⁊ dep̃ssa: sʒ q̃si albedo rara vbi ap̱p̱et multũ de nigredĩe cornee. Tertio notificat̃ ex sui q̃ʒtitate occupãs locũ magnũ: q̃r mã extra nõ p̱hibet̃ ab ambulatiõe cũ nõ sit coartata. Quarto notificat̃ noĩe ⁊ noiat̃ albassue: ⁊ fortasse noiat̃ chetemẽ. ¶ Ubi ↄ̃siderãdũ q̃ q̱dã exponũt albassura. i. estiomen⁹: q̃r sic̃ estiomen⁹ corrũpẽdo ambulat sic h̃ vlcus. Alij exponũt albastuẽ. i. athomi. ⁊ hoc sumpserũt a Serap. trac. z. c. 11. Et hoc põt verificari: q̃r albedo illoꝝ vlceꝝ est quasi athomosa. Nõ. n. ẽ vere ↄtinua sic̃ albedo vlceꝝ p̱fundoꝝ. Fortasse noiatur chetemẽ puluis fʒ literã exteriorẽ ⁊ istud vocabulũ sumit̃ ab accidẽte: q̃r in tali vlceratiõe sentiet ĩfirm⁹ q̃ quasi puluis sit asperus sup̱ oculo. Dixit autẽ fortasse: q̃r talis sensatio nõ fieret nisi illa vlceratio faceret asp̱itatẽ aliq̃liter apparẽtẽ. Uel h̃ dixit: q̃r h̃ nomẽ nõ ẽ cõe sʒ soluʒ quorũdã. ¶ Cõderãdũ tñ h̃ quoddã gñale q̃ vt mihi relatũ est a veridico in alijs linguis sunt multa vocabula que nõ p̃nt apud nos exprimi: ⁊ ideo translatores ponũt illa sine expõne ⁊ sufficit nobis habere notitiã ex alijs locutiõibus: ⁊ ista est in p̱posito. Noia enim istoꝝ vlcerum oculi non sunt nobis bene exponibilia.

¶ Deinde est species altera ⁊ est p̱fundior ⁊ est vehementius alba ⁊ minoris p̱funditatis vel quantitatis ⁊ nominat̃ nubes ⁊ fortasse nominat̃ etiam chatemẽ.

¶ Hic notificat scd̃am spẽm istoꝝ vlceꝝ. ¶ Ad cuius ĩtellectũ ↄ̃siderãdũ q̃. A. notificat nobis eã ex q̃tuor ĩ q̱b⁹ differt a p̃ma spẽ vlceris. Prĩo notificat eã ex loco p̱p̱rio p̱ h̃ qd̃ dicit. ⁊ est p̱fundior. nã lʒ ista vlceratio sit exterior in p̱te cornee: tñ ip̃sa p̱fundat̃ mag̃ q̃ʒ p̃ma. Scd̃o notificat eã ex sui colore ⁊ ẽ vehemẽtius alba. nã sic̃ declarabit̃: oĩa vlcera cornee sunt alba: ⁊ q̃ʒto p̱fundior vlceratio est ita q̃ plus sumat̃ de corpulẽtia cornee tãto ẽ albior de se. Tertio notificat eam ex p̱te quãtitatis ⁊ minoris quãtitatis. s. quãtuʒ ad latitudinẽ: q̃r nõ sic expãdit̃ in latũ: sed est p̱fundior q̃r materia magis coartat̃. Quarto notificat eã ex p̱te noĩs que noiat̃ nubes. ¶ Ubi ↄ̃siderãdũ q̃ nubes ap̱p̱et manifesti⁹ alba ⁊ mag̃ ↄtinuate albedĩs q̃ʒ ap̱p̱eat fum⁹: ⁊ q̃r talis vlceratio mag̃. s. ĩtẽsius albat ⁊ p̱fundi⁹: iõ recte noiat̃ nubes. Et fortasse ẽt noiat̃ chetemẽ. i. puluis: q̃r pos'e est q̃ hõ sentiat ex ea asp̱itatẽ sicut puluis ibi esset.

¶ Deinde est species tertia coronalis ⁊ sup̱ corona nigredinis que quandoq̃ʒ occupat de albo ↄ̃iunctiue aliquid ⁊ videtur q̃ est super pupillam albũ et q̃ est sup̱ coniunctiuam rubeum.

¶ Hic Aui. notificat tertiã spẽm istoꝝ vlcerũ. ¶ Ad cui⁹ ĩtellectuʒ ↄ̃siderãdũ q̃. A. notificat nobis eã ex q̃tuor. ¶ Prĩo ex sui noĩe q̃ dicit̃ coronalis: ⁊ istud nomẽ sumit̃ ex loco q̃r est in corona: q̃r ĩ corona cornee. Dicit̃ aũt corona cornee circulus eius vbi ↄ̃iungit̃ cõiũctiue: ⁊ hoc est qd̃ dicit. ⁊ est sup̱ coronã nigredĩs. i. partis nigre oculi que est tota cornea. ¶ Notãdũ tñ q̃ Serapio tract. z. 11. cap̃. aliud nomẽ sibi ĩponit ⁊ dicit q̃ noiat̃ adimõ: ⁊ forsan idẽ ẽ dicere q̃ coronalis: sed Jesus trac. z. 50. ca. dicit alcoriũ. ¶ Scd̃o Aui. notificat nobis hãc spẽm vlceris per sui quãtitatẽ coannexaʒ qñq̃ʒ ⁊ posset dici p̱ locũ cũ dicit. Occupat de albo ↄ̃iũctiue aliq̃d. i. modicũ. vñ Haly. theo. 9. ca. de vlcerib⁹ cornee. ca. 13. dicit. Tertiũ vlcus ĩ cornea fit nigredinis. i. p̱tis nigre oculi: ⁊ p̱tẽ sumit albi modicã. Et Serap. p̃alleg. ca. dicit. Tertia ⁊c̃. nõ accipit de albedine nisi locũ paruũ. ⁊ Jesus Haly trac. z. 5. ca. idẽ ponit. ¶ Sed diceret aliq̃s: quare nõ accipit nisi modicum de albedine. ¶ Item diceret quã-

tum accipit de nigredine. ¶ Tertio diceret aliquis quare Auicē. dixit quādoq₃. ¶ Ad primū dōm ꝙ si vlceratio acciperet magnam partē de albedine: tūc tale vlcus nō denoiaret ab vlcere cornee: s₃ quādo paruam accipit partem vnde quasi tota talis vlceratio h₃ radicem in cornea dicitur vlceratio cornee ⁊ nō dicit vlceratio cōiunctiue. ¶ Ad secundum dōm ꝙ potest accipere multum de corona cornee ⁊ potest accipere parū. ¶ Ad tertium dicendum ꝙ dixit quādoq₃: q₂ nō est necessariū ꝙ accipiat de albedine. solū enim ꝙ talis vlceratio sit ī cornea est tertia spēs. ¶ Tertio Aui. notificat eā sui loco quod dat intelligi cū dixit. super coronam que qñq₃ ⁊c. ¶ Quarto notificat eā ex sui colore: q₂ qđ est sup ꝯiunctiua est rubeū vel nigrū: vt dicit lr̃a exterior. ⁊ qđ est sup pupillā. i. in cornea q̄ est pars vbi pupilla est directa est albu₃. hoꝝ cā dicet posterius.

¶ Et quarta nominatur adustiua ⁊ nominatur etiam lanosa ⁊ existit in eo quod apparet de pupilla ac si lana pauca esset super ipsum.

¶ Hic Aui. notificat quartā speciē vlceris cornee. ¶ Ad cuius ītellectū cōsiderandum ꝙ. A. ex tribus eam notificat maxime primo ex sui noie: q₂ nominat adustiua ⁊ lanosa. ¶ Propter qđ ꝯsiderādum ꝙ ista vlceratio cōicat cū oibus tribus predictis q₂ est in cortice exteriori cornee: vt Aui. p̄misit. vñ Halyab. loco p̄allegato dicit. Quartū vlcus in exterioribus est cornee. S₃ imaginor ꝙ differat ab illis ⁊ dico me hanc spēm vlceris vidisse: q₂ ista vt credo est parūper ꝓfundior q̄₃ prima ⁊ scđa: nec est in extremo cornee. vñ Aui. existit in eo qđ apparet de pupilla: q₂ est magis versus cētrū cornee q̄₃ versus coniunctiuam: ⁊ in hoc differt a tertia spē: ⁊ modus suus est: q₂ h₃ ramos ab vno centro expansos. Ex quo appꝫ quare dicit adustiua: q₂ sicut adustio h₃ locu₃ p̄cipuū a quo ꝓcedit adustio circūcirca sic ista vlceratio h₃ hoc manifeste. Vel dr̃ adustiua: q₂ ꝑcipit hic plus de adustiuo calore. Dicit ēt lanosa: q₂ sicut flocus lane h₃ vellera hincinde ꝓtendētia sic ēt talis vlceratio. vñ Haly. vocat eā similē furcule: q₂ furcula h₃ hincinde suos ramos. ⁊ ideo Jesus Haly p̄allega. cap̄. eā vocat romosum. ⁊ Serapio dicit ꝙ dicit akise. i. disruptio: q₂ hinc ⁊ inde disrūpit. ⁊ ideo etiā dicit lanosa. nō solum aūt dicit lanosa ex suis ramis: imo q₂ multū similat pauco floco lane stāti in oculo: ⁊ q₂ talis disruptio facit in cornea q̄₃tū ad corticē ꝑuum quedā foramina ꝑua: iđ Azarauius. 1. cap̄. de egritudinib₉ cornee loquēs de hmōi vlcerib₉ dicit ꝙ signū quarte speciei vlcerū est q₂ vident in cornea quasi ꝑua foramina. ¶ Scđo notificat Auic. hanc spēm vlceris ex sui loco cum dicit. existit ī eo ⁊c. ⁊ hoc appꝫ iā. ¶ Tertio notificat eā ex sui colore ⁊ mō: q₂ est sicut pauca lana esset sup oculū: ⁊ iam ēt apparet hoc.

¶ Et tres sunt profunde.

¶ Hic notificat alias tres spēs vlceꝝ cornee. Et primo in generali. Scđo in speciali. ibi (Quarum vna.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tres spēs exituraꝝ. i. vlcerū sunt ꝓfunde. Ex quo appꝫ ꝙ oēs iste tres spēs vlcerū differūt ab illis quatuor: q₂ ille sunt magis in cortice exteriori. iste aūt tres sunt in corticibus magis ꝓfundis: vt in scđo tertio ⁊ quarto: vel adminus in tertio ⁊ quarto.

¶ Quarū vna nominat anulu₃ submersam habēs ꝓfunditatem ⁊ est vlcus strictum profundum mundum.

¶ Hic in spāli declarat has spēs ⁊ h₃ hec pars tres ꝑtes sicut tres sunt he species. Secūda ibi (Et scđa.) Tertia ibi (Et tertia.)

¶ Ad primi intellectum cōsiderandum ꝙ primaꝝ istarum vlcerationū Aui. notificat ex quatuor. ¶ Prio ex noie q₂ dicit anulariū vel anulu₃ ⁊ exponūt ꝗdam ꝙ similatur anulo cū quo suit: sed hoc nō est verum vt experientia ostēdit: imo d₃ exponi amiliū. i. granū quia est ibi in profundo sicut vnū granū albū ꝓpter vlceris ꝓfunditatē ⁊ stricturā. vnde Serap. trac. 2. cap̄. 11. Trium aūt que sunt in ꝓfundo prima nominat burion: ⁊ eius intentio est grana. Jde₃ ad litteram ponit Jesus Haly trac. 2. 50. cap̄. ¶ Secundo notificat hoc vlcus ex sui loco: q₂ est in profundo: q₂ versus tertiū corticem: ⁊ hoc īnuit cum dicit. submersam habēs profunditatem.

¶ Tertio notificat hoc vlcus ex sui spatio siue dimensione s̄m latum: q₂ dicit ꝙ est strictū. ¶ Sed tu dices quare Auic. dixit bis ꝙ est profundum. ¶ Dōm ꝙ hoc vlcus est profundu₃ respectu oium quatuor specieꝝ vlcerationū p̄dictaꝝ ⁊ quantū ad hoc dixit ꝓfundum. Est ēt ꝓfundū respectu scđe speciei vlcerationis de qua statim dicet: ⁊ quantū ad hoc dixit. submersam hñs ꝓfunditatem.

¶ Quarto notificat istud ex ꝑte dispōnis annexe: q₂ est mundū. si eni eēt sordidū nō differret a spē tertia: vel multū cū illa ꝯueniret.

¶ Et secūda noiatur lilimie. s. vngula ⁊ est minoris ꝓfunditatis ⁊ latioris occupationis.

¶ Hic determinat secundam speciem. ¶ Ad cuius notitiam considerandum ꝙ ex tribus ea₃ Auicē. notificat. ¶ Primo ex sui noie: q₂ noiatur lilimie ⁊ exponit se scil₃ vngula: q₂ assimilatur extremitati que ab vnguibus humanis deciditur quia habet albedinem in figura lunari scil₃ semicirculari. ⁊ huius causa est: q₂ illa vlceratio est lata vt statim ponet. ¶ Scđo notificat eā ex situ: q₂ l₃ ista vlceratio sit profunda respectu quatuor specieru₃ prius positaꝝ: est tamen minus profunda q̄₃ prima spēs de istis tribus ⁊ q̄₃ spēs tertia: vñ Auic. est minoris profunditatis. ¶ Tertio notificat ea₃ ex parte sui spatij: q₂ s̄m latū occupat: q₂ est latior q̄₃ prima spēs: vñ dicit latioris occupationis. Eā ēt Haly. cap̄. 13. noni theorice p̄allegato ca. explicat cū dicit. Scđm vlcus est largū ⁊ parum ꝓfundum. qđ ēt Serap. ⁊ Azara. ad lr̃am ponunt.

¶ Sed dubitaret aliquis an hoc vlcus sit sordidum vel nō sordidū. Dub^m p^m

¶ Secundo dubitatur in quo de corticibus cornee sit. ¶ Ad p̄mum dōm ꝙ pōt eē sordidum ⁊ non sordidum s̄m materie cursum vel inexistentiam in loco: ⁊ ideo Auicen. nō dixit ꝙ eēt sordidu₃: nec dixit corui: ⁊ siue sordidū sit siue nō: differt a p̄ma spē vlceris ⁊ a tertia: q₂ ista ē minus ꝓfunda istis. ¶ Ad scđm dōm ꝙ ista vlceratio pōt cadere circa secundum corticem ⁊ maxime versus tertiu₃: vel in superficie tertij versus secūdum. Dub^m 2^m

¶ Et tertia est vlcus quod nominatur alficulme scil₃ ⁊ adustiuum: ⁊ est etiam vlcus sordidum habens crustas in cuius mundificatione est timor: humiditas eni currit per corrosionem panniculorum ⁊ corrumpitur cum ea oculus.

¶ Hic declarat tertiā spēm vlceris ꝓfundioris. ¶ Ad cuius ītellectū considerandū ꝙ Aui. notificat hāc spēm vlcerum ex tribus.

¶ Primo ex sui noie q₂ dr̃ alficulme. i. disruptio: vt ponit Serap. ca. p̄alle. q₂ disrūpit corneā: vñ est timor de corruptiōe oculi: vt. A. ponit: ⁊ istud īnuebat hic cū dicebat. s. adustiuū: q₂ adurēdo corneā disrūpit. ¶ Scđo. A. notificat eā ex ꝑte dispōnis annexe: q₂ ē sordidū ⁊ h₃ crustas: ⁊ h̄ ꝑꝑ corrosionē quā facit mā. ¶ Tertio notificat eā ex ꝑte maneriei: q₂ est vlcus timorosum in sui mūdificatione. i. cū ꝓcedit tp̄s in mūdificādo: q₂ timet de totali disruptiōe cornee: vñ emanāt humiditates oculi ⁊ corrumpit ex hoc oculus. exit eni extra albugineus humor vel fit exitus vuee. Ex ꝗbus. A. dereliquit vt notū hoc vlcus ex ꝑte situs: q₂ est profundum.

¶ Dubitat vtrū vlcera cornee sint septē specierum. ¶ Et vr̃ ꝙ sint octo: q₂ sicut vna spēs vlcerū nō ꝓfundoꝝ est que capit de ꝯiūctiua: ita ēt vna spēs ꝓfundoꝝ erit que capiet de ꝯiūctiua: ⁊ sicut ille sunt quatuor ita ꝓfunde spēs erunt quatuor: ⁊ sic erūt octo. ¶ Jn ꝯriū sunt oēs auctores famosi vt iā apꝑuit. ¶ Dōm ꝙ spēs vlcerū cornee pñt distingui. vel ex ꝑte ꝑtiū cornee que sunt eius cortices: vel ex ꝑte causaꝝ vlcerū: vel ex ꝑte situū in cornea. Siꝗde₃ distinguant p̄mo mō sic sunt quatuor spēs sicut quattuor sunt cortices cornee. Si scđo mō tot sunt spēs eaꝝ quot sunt cāe. Et q₂ p̄ma diuisione diuidunt cāe in cās primitiuas ⁊ cās corꝑales: iđ ēt dicunt vlcera cornee diuersificari: q₂ q̄dā fiūt a causis p̄mitiuis vt ꝑcussionib₉: q̄dā a causis corꝑalib₉ vt successiōe obthalmie vel bothor vt statim. A. ponet. Si aūt vlcera cornee distinguant ex ꝑte situum in cornea vt sic sunt septem spēs. Nā p̄ma diuiōe diuidunt vlcera in ea q̄ sunt superficialia magis: ⁊ ista sunt quatuor specieru₃: ⁊ in ea que sunt profunda ⁊ sunt triū specierū vt Aui. declarauit. ¶ Ad rationem in ꝯriū dōm ꝙ qñ vlcera sunt profunda mā que est coarctata nō est sic dilatabilis in latū versus ꝯiunctiuā sicut qñ mā est suꝑficialis. Vel dōm ꝙ sic̄ illa vlceratio ꝓcedit ītus versus ꝯiūctiuam non sic manifestatur nobis: q₂ ꝯiunctiua non est corpus peruium. ¶ Et aliter posset dici sed omitto.

¶ Vlcera v̄o in oculo fiunt aut successione obthalmie aut successione bothor: aut propter percussionē: ⁊ multotiens quidem est principium vlceris interius ⁊ disrūpitur ad exteriora: ⁊ econuerso.

¶ Hic determinat de quibusdam spālibus causis vlcerum oculi ⁊ cum hoc ostendit modum processus illoꝝ. ¶ Considerandū aute₃ ꝙ obthalmia facit euenire vlcera non solū in ꝯiunctiua: sed in cornea ꝓpter mām q̄ illic extēdit: imo frequenter in forti obthalmia accidunt vlcera in cornea absq₃ hoc ꝙ fiāt in ꝯiūctiua ꝓpterea q₂ a ꝯiunctiua mā resudat magis q̄₃ a cornea vt supra dictum fuit.

¶ Scđo ꝯsiderandū ꝙ in hoc sermone Aui. quasi remouet quādā dubitationē. iā. n. posuerat vlcera exituralia solū: ⁊ iđ vult ostendere ꝙ ipsa nō solū fiūt a causis humoralibus sed ēt a primitiuis cu₃ dicit. aut ꝑꝑ ꝑcussionē. Et multotiēs ꝗdem p̄ncipium vlceris est interius. s. in cortice v̄sus ītus ⁊ disrūpit. i. disrūpēdo ꝓcedit ad exteriora. ⁊ ecōuerso. i. q₂ principium vlceris est in cortice exteriori ⁊ procedit versus intus. ¶ Sed tu. d. que vlceratio est prauior. ¶ Dōm ꝙ illa que ab intus ad extra procedit: vt notum est de se.

¶ De signis

¶ De signis. Cap. 4^m.

Signa vlceris in eo qd de oculo apparet sunt ꝙ est punctum album si est super pupillam ⁊ rubeum si est in coniunctiua. Est cum eo dolor vehemens ⁊ pulsatio.

¶ Hic Aui. ponit signa. Nõ aũt ponit signa cuiuscũq; specierum septem: quia iam ex dictis sunt nota: quare ponit signa secundum diuersitatem quandam partis patientis ⁊ secundum diuersitatem materierum. Primo ergo facit p^m. Secundo 2^m. ibi (Et quando est sanies.) ¶ Considerandum circa primam partem ꝙ licet ista signa sint nota ad sensum quia medicus videt vlcus in cornea ⁊ in coniunctiua nõ indigens alio signo: tamen Aui. ⁊ alij auctores ponunt signum a colore loci vlcerati. s. quia vlcera in cornea sunt alba: sed in coniunctiua sunt rubea: ⁊ hoc ideo fecerunt vt certificaretur notitia ex hoc: ⁊ vt incitent nos ad inuestigandum causam apostematis huius.

Dub^m p^m ¶ Dubitatur vtrum in vlcere cornee appareat color albus: ⁊ in vlcere coniunctiue rubeus. Videtur ꝙ nõ: quia hec vlcera possunt a materiebus albis ⁊ rubeis ⁊ citrinis: scilicet materiebus aquosis vel flegmaticis exituris ⁊ a materiebus sanguineis ⁊ cholericis vlceratiuis vt statim apparebit: sed iste materie colorabunt partes vlceratas tali colore qualis est materia: ergo vlcera cornee possunt apparere alba vel rubea vel citrina. Item apostema in coniunctiua est cum vlcere: quia cum solutione cõtinuitatis: sed in quodam apostemate nõ fit rubedo necessario: vt Jesus Haly tracta. 2. ca. 43. de guedac. vbi dicit ꝙ guedac est apostema durum in coniunctiua. ⁊ subdit. ⁊ forte oculus nõ est rubeus. In contrarium est Auicen. hic cum dicit. Est punctum album si est super pupilla. i. cornea. Et Aristo. proble. 9. 2. proble. ⁊ omnis auctor ⁊ etiam sensus. ¶ Hoc problema habet solutiones plures. ¶ Prima est Aristo. loco seu problemate dicto: ⁊ est solutio multum generalis: ⁊ duo inuit ibidem Aristo. Primo ꝙ cicatrix oculi scilicet in cornea ideo est alba: quia morbum cum sit quid contrarium parti cuius est mouet ad contrarium. cum igitur cornea sit nigra ergo morbus dealbat. ⁊ econtra erit in alijs partibus corporis secundum ꝙ inuit Aristo. Sed aduertendum est ꝙ vt multum istud nõ fit statim a principio: sed post in tempore. ¶ Secunda solutio est Dy. qui vult ꝙ ideo vlcera in cornea tendunt ad albedinem: quia corpus diaphanum cum condensatur fit album sicut apparet in aqua que cum congelatur fit alba sicut apparet quando conuertitur in glaciem. Cornea autem est corpus diaphanum ⁊ politum quare adueniente in ipsa puncto ex vlcere: quia ex hoc densatur apparet alba: sed vlcera in coniunctiua apparent rubea: quia ibi fit extensio in venis cum sit membrum multum venosum. i. habens venas quare trahitur sanguis ⁊ apparet color rubeus. ¶ Tertia solutio est aliorum. Dicunt enim ꝙ tunc apparent alba vlcera cornee quando materia est conuersa ad saniem: quia sanies est alba. Sed vlcera coniunctiue apparent rubea: quia vtplurimum sunt a sanguine. ¶ His solutionibus postpositis dico specialiter loquendo in vlceribus cornee ꝙ color apparens in illis vlceribus cornee: vel est ex natura materie: vel est ex natura partis. Siquidem loquamur de colore vlcerum cornee qui apparet ex natura materie vlcerantis vel attracte ad locum: sic põt in vlcere apparere quilibet color secundum qualibet materiam vt supra dictum est. Et ego nuper vidi in vlcere cornee multam rubedinem in parte cornee propter materiam sanguineam illuc tractam: imo vtplurimum est ita quando vlceratio est in fieri: cum hoc tamen ꝙ ibi apparet color rubeus apparet etiam albus in partibus quibusdam nisi multum exuberet sanguis ⁊ totum tegat. Si autem loquamur de colore cornee vlcerate qui color insequitur naturam partis disposite vel mutate ex vlcere circumscripta materia humorali que vlcus causat vel que trahitur ex colore sic dico ꝙ in cornea vlcerata apparet color albus. Fit autem dupliciter talis albedo. Primo ex introitu aeris ad partes cornee. Aer autem quando miscetur corpori primo facit apparere illud albi coloris vt Aui. inuit infra trac. 4. ca. de imaginationibus. ⁊ sumitur ab Aristo. 5° de generatione animalium ca. 1. Et tu per experientiam poteris hoc videre. Si accipias oculum animalis ⁊ subleues cum aliquo ferro partem cornee: statim enim dealbabitur cornea ibidem. Hec autem dealbatio nõ apparet in omni vlcere cornee: sed cum est ibi contusio ⁊ distractio: ⁊ ideo si incisio in cornea fiat a ferro acutissimo nõ apparebit talis albedo. Secunda causa albedinis est defectus virtutis cornee. Nam virtus eius cum est potens super nutrimentum deducit illud ad formam diaphanam. Cum igitur deficit non tamen multum sicut accidit quando sanantur vlcera conuertit materiam nutrimentalem ad formam propinquam diaphaneitati: ⁊ talis est albedo que apparet quando vlcera cornee sunt in via consolidationis vt infra apparebit: ⁊ ponit Mesue in ca. de vlceribus oculi. ⁊ ad hoc põt reduci causam quam Dynus ponit: quia fit per viam condensationis partium cornee quando fit consolidatio ⁊ condensatio: tunc enim fit quedam partium condensatio. Corpus autem diaphanum cum densatur albescit vt ipse dixit. ⁊ de tali dealbatione loquitur Aui. vnde vocat eum punctum. Sed causa quare vlcera coniunctiue sunt rubea est illa que ab alijs dicta est. Vidi tamen per experientiam ꝙ conuertuntur quandoque ad quendam colorem fuscum. s. nigrum cum prius essent rubea quia sanguis ibi quasi ingressa. Unde. A. supra in littera exteriori. quod est super coniunctiua est nigrum. ⁊ in fine vidi ꝙ per longum tempus non apparet vestigium neque rubeum neque nigrum: iam redit ad colorem proprium: ⁊ ita testificatus est mihi antiquus experimentator in oculis: ⁊ ideo apostema coniunctiue dictum guedac quando perdurat in fieri: tunc propter dolorem trahitur materia ⁊ apparet coniunctiua rubea. Cum autem durities est confirmata ⁊ iam quietatus est cursus materierum nõ est rubedo cum illo apparate: licet sit ibi vlceratio: siue solutio continuitatis que consequitur esse apostematis: ⁊ hoc est quod dicit Jesus Haly in ca. 43. de guedac. Fortasse apparet guedac ⁊ oculus est rubei coloris: ⁊ fortasse oculus nõ erit rubeus cum eo. Idem ponit Rasis. 2. continen. 2. ca. de morbis coniunctiue. ⁊ vocatur apud eum huguadio. Ex quibus contraria soluuntur.

¶ Et est cum eo dolor vehemens ⁊ pulsatio. Dubitatur de hoc dicto. A. quia distinguit dolorem pulsatiuum contra dolorem: cum tamen dolor pulsatiuus sit vna de speciebus doloris: vt. G. 2° de interioribus. Item dolor pulsatiuus est passio membri arteriosi: vt ibidem Gal. ⁊ Aui. primo canonis. fen. 2. c. de speciebus doloris. sed cornea nõ habet in se arterias. Dicendum ad hoc simul. Primo ꝙ pulsatio nõ accipitur pro dolore pulsatiuo: sed pro expulsione materie. quando. n. vlcera sunt in oculo propter fortem dolorem trahitur materia multa que etiam expellitur extra: vnde apparet in eo quod supponitur siue sit pecia siue puluillus. Aliter secundo dicendum ad p^m ꝙ nõ distinguitur hic dolor pulsatiuus contra dolorem: sed contra dolorem acutum vel pungitiuum vel extensiuum vt sit sensus: ⁊ est cum eo. s. vlcere oculi dolor vehemens. s. pungitiuus vel acutus vel extensiuus vel corrosiuus. ⁊ pulsatio. i. dolor pulsatiuus. Ad 2^m dicendum dupliciter. Primo ꝙ dolor pulsatiuus nõ fit in vlceratione cornee: sed in vlceratione coniunctiue: quia habet venas ⁊ arterias: ideo exponatur ⁊ est cum eo. s. vlcere oculi siue sit in cornea siue coniunctiua. dolor vehemens. s. aliquis dictorum dolorum: sed pulsatio. i. dolor pulsatiuus est quando erit in coniunctiua. Uel aliter ꝙ in vlceribus cornee est dolor pulsatiuus nõ ratione materie in cornea: sed ratione materie mote ad reliquas partes oculi: ⁊ ideo materia in toto oculo videtur infirmo ꝙ sit pulsatio: imo quasi malleatio: et extenditur quandoque dolor iste vsque ad timpora.

Dub^m 2^m

¶ Et quandocunque est sanies que inuenitur in eo quod superponitur alba significat dolorem debilem ⁊ pulsationem fortem.

¶ Hic ponit signa secundum diuersitatem materierum.

¶ Ad cuius textus expositionem dubitatur: quia videtur Rasis contradicere in hoc Auicen. 2° continen. 1. cap. vbi dicit. Et dixerunt ꝙ bothor ⁊ pustule que oriuntur in cornea sunt aliqui coloris ⁊c. ⁊ plumaceolus ⁊ pannus suppositus oculis si remoueatur inuenitur infectus putredine alba patiens infestatur dolore pessimo ⁊ forti repercussione. i. pulsatione: ⁊ si putredo vicinatur colori pulueris vt blauo vel croceo est minoris repercussionis ⁊ si vicinatur rubedini est minoris. Est ergo in hoc contradictio: quia Aui. ponit ꝙ quando apparet sanies alba significat dolorem debilem. ⁊ Rasis ponit ꝙ patiens infestatur dolore pessimo. Item Auic. videtur sibiipsi contradicere: quia dicit ꝙ significatur dolorem debilem: ⁊ postea dicit ꝙ significat fortem pulsationem: sed pulsatio fortis est dolor fortis. Amplius si sanies est rubea significat materiam sanguineam: sed in materia sanguinea plus pulsatio quam in alijs materiebus saltem fridis. ¶ Quidam sic istum textum exponunt ꝙ primo Aui. ponit signa materiei flegmatice ⁊ dicit ꝙ quando sanies que inuenitur in eo quod supponitur est alba significat materiam flegmaticam. apostema enim facit debilem dolorem. i. non facit dolorem acutum vel corrosiuum ⁊ quantum ad hoc dixit. significat debilem dolorem. Sed tamen quia flegma est humor grossus ⁊ multus conculcat arterias ex tali conculcatione prouenit dolor pulsatiuus: vt Gal. 2° de interioribus. ca. 3. ¶ Dicunt secundo ꝙ Aui. ponit signa materiei cholerice ⁊ melancolice ⁊ aquose: ⁊ vult ꝙ si materia est cholerica vel melancolica: ⁊ hoc cognoscitur si sanies est citrina aut fusca nõ faciunt dolorem pulsatiuum: ⁊ hoc ideo quia iste materie sunt pauce: ⁊ ideo nõ coartant arterias: ⁊ hoc est quod Aui. voluit cum dixit. erit in illo. s. dolore pulsatiuo leuior. i. non erit dolor pulsatiuus: tamen dicunt ꝙ materia cholerica facit dolorem acutum: sed melancolica facit dolorem aggrauatiuum: sed materia aquosa cum sit subtilis cedit motui arteriarum: ⁊ ideo nõ facit dolorem pulsatiuum: ⁊ hoc est quod Aui. vult. aut subtilis erit ⁊c. ¶ Dicunt tertio ꝙ Aui. ponit signa materiei sanguinee. nam quando materia est sanguinea apparet sanies in eo quod supponitur rubea. Materia autem sanguinea nõ facit dolorem acutum cum sit humor benignus: ⁊ hoc est quod dicit. Et cum fuerit rubea. i. sanguinea: tunc dolor erit leuior valde. s. dolor acutus: tamen dolor extensiuus ⁊ pulsatiuus erit fortis propter multitudinem sanguinis ⁊ sui caliditatem. ¶ Alij exponunt aliter ⁊ volunt ꝙ hic ponuntur signa vlcerationum de materia saniata vel nõ saniata. Primo ergo ponit signa vlcerum cornee quando materia est digesta. Secundo quando nõ est digesta sed digeritur. ibi (Si vero fuerit.) Tertio specialiter ponuntur signa quando vlceratio est in coniunctiua. ibi (Sed cum.) ¶ Dicit primo ꝙ quando sanies est alba: quia materia est digesta significat dolorem debilem: quia facta sanie cessat dolor. ⁊ pulsationem fortem. i. fortem expulsationem seu expulsionem: quia natura fortiter expellit ⁊ põt expellere ma-

Dub^m 3^m

teriã quã digessit. Qꝛ aũt Aui. vtaꝛ hoc vocabulo pulsationē.i.expulsionē apparet per eundē.4.cañ.fen.3.cap̃.de flegmone.

¶ Si vo fuerit citria ⁊ fusca aut sbtilis erit ĩ illo leuior.

¶ Ponit signa qñ mã nõ est victa a nã.s.qꝛ nõ est digesta ꝑfecte sꝫ digeriꝛ: ⁊ dicit ꝙ si talis sanies est citrina vel fusca vel subtilis ex qbꝰ signaꝛ ꝙ nõ est ꝑfecta sanies sꝫ fit: erit leuior in illo.s.in expulsione mãe.s.ꝙ qñ appet sanies alba: q̃si velit dicē ꝙ est expulsio minor ⁊ nõ dꝫ ĩtelligi.erit leuior.s.dolor.qꝛ h̃ esset falsum: ĩmo dolor est maior: cũ dolor sit maior circa gnõnē saniei ꝙ̃ facta sanie.

¶ Et si fuerit rubea: tunc dolor erit leuior valde.

¶ Ponit signa vlceris ꝯiũctiue ⁊ dꝫ exponi sic: sꝫ si fuerit rubea.s. vlceratio.dolor erit leuior.i.passio erit leuior.qꝛ securior ꝙ̃ si eẽt in cornea. Hec expõ fuit Dyni.⁊ credo ꝙ p̃ⁱ expõ ẽt fuerit sua: ⁊ dicit ꝙ si nõ exponaꝛ sic lr̃a nõ põt saluari nec rñdet ad ꝯdictionez: qꝛ eã nõ mouet. ¶ Ex dictis vo duabꝰ expõnibꝰ possumꝰ colligere vnã ꝑfectiorē expõnē que est ꝙ hic Aui. per signa sumpta a colore docet signare sup q̃dã accidẽtia in vlceribꝰ oculi. ¶ Et dicit p̃ᵒ ꝙ si sanies que appet sup cotto vel alia re que supponiꝛ oculo est alba sigt̃ debilē dolorez.s.actu: sed ꝓus fuit fortis qñ sanies gñabaꝛ iuxta illõ afoꝛ.47.2.pti. Circa gnõnē saniei.⁊ sigt̃ fortē pulsationem.i.fortē expulsionē.vl̃.i.dolorē pulsatiuũ.s.ꝑcessisse.vel.i.quēdã sensum ĩpulsionis mãe quã nã pellit: ⁊ h̃ multũ ꝑcipiꝛ in oculis ꝑꝑ sensibilitatē multã eoꝝ: ita ꝙ q̃dã ĩfirmi solliciti in h̃ sentiunt manifeste motuꝫ expulsionis mãe copiose ab oculis. ¶ Dicit scõo Aui. ꝙ si illud qõ appet fuerit sanies citrina fusca vel subtilis erit leuior in illo.s.pulsatione.i.in expulsatione. ¶ Ubi ꝯsiderãdum ꝙ Aui. per hoc circũscribit nobis mãm nõ bene digestã notificando eã colore illaudabili: qꝛ fit citrina vel fusca. Uterꝗ̃ enĩ istoꝝ colorũ sigt̃ ꝙ nã nõ bene vincit mãm notificat eã ex ꝑte sbe: qꝛ fit subtilis. Ex qbꝰ signaꝛ ꝙ nã nõ põt copiose expellere sicut si mã fuisset ꝑfecte victa. ¶ Tertio. A. dicit ꝙ si sanies que appet sup cotto vel pecia erit rubea dolor erit leuior. hoc autez põt tripl̃r exponi. Prĩo ꝙ dolor.s.acutꝰ erit leuior. Alio mõ dolor.i.passio: qꝛ significaꝛ mã benignior.i.sanguĩea. Tertio mõ põt exponi ꝙ dolor.i.pulsatio.i.expulsio erit leuior.⁊ dĩ dolor: qꝛ aliqs est ibi sensuꝫ in mãe expulsione. Sunt g̃ tres ordines in tali expulsione. Primus est copiosus qñ mã est digesta ꝑfecte. Scõs est mĩor qñ mã est digesta: sed nõ ꝑfecte vnde est sanies illaudabilis. Tertius est adhuc minor qñ mã est cruda: nec nã egit in eã actionē manifestã nec perfectã: tũc enĩ nã nõ tẽtat expulsionē. Nã enĩ suis vtẽs virtutibꝰ p̃mo tẽtat assimilare qõcũꝗ̃ põt fieri benignũ: deinde vo expellere: vt põt capi ex mẽte Gal̃.2.de differẽtijs febriũ.ca.5. Per h̃ g̃ qõ Aui. dixit.si est rubea.ĩtellexit mãm sanguineã crudã que nõdũ ꝑfecte vel ĩperfecte facta sanies: ⁊ illud qõ de ea appet sup cotto ē plus per viã resudationis ꝙ̃ per viã expulsionis a virtute post digõnē agentē. ¶ Hic video multa dubia que ꝑꝑ ꝓlixitatē omitto. ¶ Ex his ad Rasim dõm p̃mo ꝙ textꝰ ille est colligantiũ.i.experimẽtatoꝝ: ⁊ ideo forsan nõ ꝯtinet oĩmodã veritatē in hoc solo qõ dixit ꝙ qñ sanies est alba patiẽs infestaꝛ dolore pessimo: ĩmo tũc mitigaꝛ dolor. ¶ Uel aliter saluãdo eũ ꝙ ĩfestaꝛ dolore pessimo.s.ꝓus vel si sanies remaneat ⁊ fiat corrosiua. In alijs autē dictis textus Rasis eẽt valde ꝯformis expõni nostre quã credo esse ad mentez Aui. Nã Rasis ĩnuit tres ordines reꝑcussionis.i.expulsionis mãe: vt appet in textu. dicit enĩ ꝙ si putredo est alba: repulsio.i.expulsio est fortis: sed si est citrina vel blaua.i.fusca ⁊c̃.repulsio est minor.si vo est rubea adhuc est mĩor. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ accipit ibi pulsationem pro expulsatione. ¶ Uel aliter ꝙ dolor pulsatiuus prius fuit fortis qñ fiebat sanies. ¶ Ad 3ᵐ q̃d sit dõꝫ appet ꝑ lr̃e expõnē: tñ in Aui. hebraico vbi dicit. Dolor erit leuior. habeꝛ alibi fortior.

¶ De cura vlceris. Cap̃.5ᵐ.

Cum fuerit vlcus in oculo dextro dormiat super sinistrum: ⁊ qñ fuerit in sinistro dormiat sup dextrũ: ⁊ opꝫ vt subtiliet regimen in primis. Cũ ergo disrumpiꝛ vlcus declinet regimen ad extremitates ⁊ ad pullos vt nõ debiliteꝛ ⁊ nõ cõsolideꝛ vlcus ⁊ multiplicẽtur superfluitates corporis eius: ⁊ oportet vt non repleatur ⁊ non clamet nec sternutet quantum possibile est neqꝫ ingrediatur balneum nisi post maturationem egritudinis. Si aũt ingrediaꝛ necessariũ est ei vt nõ ꝓlonget moram.

¶ Hic Auicē. ponit curã. dirigit aũt eã ꝯm sex intẽtiones. Quaruꝫ p̃ma est regiminis rectificatio. Scõa euãtio mãe. Tertia est ꝓhibitio cursus. Quarta gñalis vlcerũ curatio. Quinta sedatio accidentium. Sexta specialis vlcerũ curatio per cõsolidationē. Primo g̃ ponit curã quantũ ad intentionē primã. Scõo quãtũ ad secundã ⁊c̃. 2ª ibi (Et intendat.) 3ª ibi (Et si fuerit.) 4ª ibi (Et ad summuꝫ.) 5ª ibi (Et si calor.) 6ª ibi (Et qñ mũdificaꝛ.) Mesue vo ponit aliã ĩtẽtionē que est delē vestigiũ de q̃ Aui. facit cap̃l'm singulare.

¶ Dubitaꝛ circa p̃mã partē: vtrũ patiẽs debeat iacere super oculo Dubᵐ pᵐ
in quo est vlcus vel super alio. ¶ Et videꝛ p̃mo ꝙ sup neutro per Rasim.9. Almansoris.cap̃.de vlceribꝰ.ca.16. Que fiunt in oculis. vbi dicit. Eger p̃terea suppinus iacere debet: cui cõsonat Mesue scõo cap̃. dicẽs. Iaceatꝗ̃ eger supinus. ¶ Videꝛ ꝙ sup eodē oculo in quo est vlceratio sit quiescendũ per Rasim.2.ꝯtinē.1.ca. vbi dicit. Cum pustule superueniunt dextro oculo dormiendũ est sup dextrũ.si in sinistro similiter.s.super sinistro. ¶ In ꝯtrium est Aui. ¶ Huius dubitationis solutio apparet multuꝫ ex dictis in cap̃l'o de obthalmia. ¶ Dõm igiꝛ ꝙ in vlceribꝰ oculi vel mã actu fluit ad oculũ: ⁊ tunc opꝫ situari infirmũ super latere opposito vel resupino: vt supra declaratũ fuit. Uel mã iam fluxit ⁊ est in parte: ⁊ tũc vel est suspitio de exitu vuee: qꝛ quasi aliq̃ incipit apparere eminentia: vel nõ est de hoc suspitio. Siq̃dē sit suspitio de exitu vuee debet infirmus supine situari: qꝛ hic situs magis conuenit in hoc: vt notũ est. vnde dicit in seq̃ẽti cap̃. Scias ꝙ necessariuꝫ est tibi quãdo vlcus incipit in eminẽtia vt facias adherere oculo ligaturaꝫ qua sustentaꝛ: ⁊ resupinatio.i.ꝙ infirmus iaceat supinus: ⁊ h̃ modo intelligit etiã Rasis ⁊ Mesue. Si autez de exitu vuee nõ sit timor nec de fluxu: ⁊ aliqua mã sit in vlcere vel in partibꝰ illis: dico ꝙ infirmus debet super eodē oculo quiescere in quo est vlcus: tamē super re multũ molli. Ratio est: qꝛ ex hoc situ mã illa aptius emanat ab oculo que retenta est cã corruptionis: ⁊ hoc mõ loquebaꝛ Rasis 2ᵒ ꝯtinē. ꝓallegato cap̃. vnde Iesus Haly trac.2.50.c. hanc rationē ĩnuit dicẽs. Precipe habẽti vlcus vt dormiat super latꝰ vbi est vlcus vt nõ corrodat sanies tunicas oculi. Si fuerit in dextro dormiat super dextrũ latus ⁊c̃. Ex q̃bus ꝯtraria soluunꝛ.

¶ Dubitaꝛ scõo: diceret aliqs Auicē. volẽs ꝓbare ꝙ in disruptio- Dubᵐ 2ᵐ
ne vlceris regimē ingrosseꝛ: ꝓbat per hoc: qꝛ si nõ ingrossaꝛ multiplicanꝛ superfluitates. Sed ꝯtra: qꝛ ieiuniũ vel abstinẽtia cõsumit superfluitates ⁊ nõ auget: vt sumiꝛ in cõmento afoꝛ.16.afoꝛ. parti.2ᵉ. Ubicũꝗ̃ cibꝰ.⁊.7.parti.afoꝛ.afoꝛ.59. Corporibꝰ humidas carnes habentibus. ¶ Ad intellectũ huius notandũ ꝙ Auic̃. tres causas ponit: quare debes grossius dietare qñ vlcus disrumpiꝛ. Prima cã est ne debiliteꝛ virtus. Scõa cã est ne ꝓhibeaꝛ vlceris cõsolidatio. Tertia cã est: qꝛ per subtiliationē multã multiplicanꝛ suꝑfluitates. Hoꝝ declaratio est: nã vlcus diciꝛ disrumpi quãdo sanies copiose ab eo manat: ex hac ergo euãtione particula quasi debilitatur: ⁊ ideo opꝫ remittere sicut etiã facimus in pleuresi ꝙ quãto plus sputi fuerit plus refectionis adhibemus. Debilitatur etiã virtus in toto corpore: qꝛ medicus vsꝗ̃ ad illud tempus fecit dietã multũ subtilē vt ꝓhiberet cursum mãerũ ad oculũ: ⁊ ideo si ꝯtinuaꝛ cũ subtiliatione infirmus debilitaꝛ. Ex hoc autē multiplicanꝛ superfluitates in oculo: qꝛ oculus debilis factus in euacuatione recipit corporis superflua. multiplicanꝛ etiã in toto: qꝛ propter multã ⁊ superfluã abstinentiã humores corrũpunꝛ calido intenso: etiã virtus debilis deficit a resolutione suꝑfluitatũ. Ex quo sequiꝛ ꝙ cõsolidatio nõ põt debite fieri: lꝫ igiꝛ iste cause sint tres: due tamē ex eis sunt causa tertie. nã quãdo particula debilitaꝛ et superfluitas in illa multiplicaꝛ: tunc ꝓhibetur cõsolidatio: ⁊ ideo Auicē. vsus est isto mõ loquẽdi vt nõ debiliteꝛ virtus ⁊ nõ cõsolideꝛ vlcus. ¶ Ad ꝯtrariã rationē dõm ꝙ lꝫ abstinẽtia ꝯsumat corporis humiditates: põt tamē per accidẽs illas multiplicare vt visum est. ¶ Sed tu dices que subtiliatio est ista ⁊ que ingrossatio. ¶ Dicendũ ꝙ subtiliatio est ꝯm gradus vel nihil dando vel ptisanaꝫ vel farinã ordei vel micã panis vel alia cõsimilia: sed ingrossatio erit dare extremitates.s.galline vel hedoꝝ ꝯm Iesuꝫ. Alicui tamē dieta subtilis esset pullus: ⁊ grossa dieta extremitates porci. oportet enim medicũ in hoc esse doctum. ¶ Et oportet vt non repleaꝛ ⁊c̃. vt non clamet ⁊c̃. qꝛ disrũpi posset cornea ⁊ exire vuea ⁊ trahi materia ad oculum ex hoc neꝗ̃ ⁊c̃. ¶ Considerandum ꝙ littera que dicit. si autem ingrediatur. põt dupliciter exponi. Uno modo si ingrediaꝛ scilicet post maturationē: qꝛ etiam si post maturationeꝫ egritudinis.i.materie balneeꝛ: nõ dico moretur ibi vt nõ debiliteꝛ virtus. Alio mõ põt exponi. si ĩgrediꝛ scꝫ ante maturationem. Balneũ enim ante maturationem quãdoꝗ̃ cõceditur ad temperandã acuitatē materie: ⁊ ista debet esse quedã lotio nõ mora in balneo: ⁊ hoc intellexit Rasis scõo cõtinentis cap̃.1. cum dicit. nõ clamet nec sternutet patiens nec intret balneum nisi mã existente digesta: ⁊ si intraret balneum nõ diu moreꝛ.

¶ Et intendat in mundificando caput et stomachum cum euacuatinis trahentibus ad inferiora: ⁊ similiter

cõfert in eis ventosatio super crus plurimū ⁊ flobothomia saphene ⁊ assiduatio solutionis vētris oibus quatuor dieb⁹ cuꝫ eo qđ educit superfluitatē acutam subtilē ex decoctionibus ⁊ infusionibus.

¶ Hic ponit curā quãtuꝫ ad alia ītētionē que est euātio mãe. Qñ aūt fiat flobothomia ⁊ qñ supra dictuꝫ est in caplõ de obthalmia. ¶ Cõsiderādū aūt ꝙ euāre hūores acutos est valde ꝯferēs in cura: qꝛ ex hꝫ ꝓhibetᷓ vlceris additio ⁊ festinatᷓ cura: ⁊ iō ꝓcipit frequēter euāre: qꝛ de 4° in 4ᵐ diem. In hꝫ tñ medicus dꝫ hēre iudiciū estimatiuū sanū: qꝛ forsan oī die posset aliquid euāre: ⁊ forsan opꝫ ītervallū maius facē. s. de 5° in 5ᵐ: vel de 6° vel de 8°. Et decoctionib⁹ ⁊ infusionib⁹. s. myrabolanoꝝ vel fumiterre: vel ex infusione aloes. s. vt tibi videtᷓ. Jesus Haly vo. c. 50. ꝯfidit in hac cõfectione: postq̃ laudauit decoctionem myrabolanoꝝ. ℞. dragagāti partē vnā: succi liquiritie partē vnā: scamonee assate parteꝫ mediam: fiant pillule ⁊ accipiatᷓ ex eis põdus. ℥. j. Ego vo minorē darē dosim: ⁊ essem ꝯtentus in medicina sine scamonea: nisi viderē īdigentiā ex multa mã ⁊ nõ euābili per leues medicinas.

¶ Et si fuerit hec obthalmia curetur prius cū euacuatione predicta in capitulo suo ⁊ cū medicinis ⁊ cõiungatur inter sedationē doloris ⁊ consolidationē vlcerū eis que sunt sicut colyriū anesestigi ⁊ alcusci ⁊ cerusa ⁊ distillatio lactis mulieris in oculo. et si fuerit hic cursus ꝑmisceatᷓ ei illud qđ hꝫ virtutē ꝓhibitiuā.

¶ Hic ponit curā vlcerū q̃tū ad ītentionē que est ꝓhibitio cursus mãerū ad oculū explicans hic in obthalmia: ⁊ dicit ꝙ tu debes vti medicinis ꝯgregātib⁹ diuersas virtutes. s. ꝓhibitiuaꝫ obthalmie ⁊ doloris ⁊ vt sic ꝓhibitiuā cursus ⁊ vtutē ꝯsolidatiuā vlcerū. q. d. Aui. ꝙ nõ debēt absolui he medicine a virtute qua iuuēt in vlceribus seu vulnerib⁹: ⁊ qꝛ si poẽ est opꝫ hec vulnera curare ꝫm viaꝫ ꝑme intētionis: iō dixit. Cõsolidationē vlcerū. i. vulnerū: vel sumitur hic large ꝯsolidationē ꝑ oī qđ ēt ad ꝯsolidādū iuuat. Et in fine assumat. Qꝛ si est cursus. s. mãe ad oculū ꝑmisceatᷓ qđ hꝫ virtuteꝫ ꝓhibitiuā. i. repcussiuā sicut succi fridi: ⁊ alia dicta supra caplõ de obthalmia. ¶ Cõsiderādū ꝙ in colyrio qđ ponit Aui. est īfridatio ⁊ repcussio que sunt ꝯferētia in vlcere: siquis ꝯsideret sicut est colyriū anesestigi. i. de amilo. alicusci. i. cāphora ⁊ cerusa: de qb⁹ plene diximus supra. Lac vo in hoc casu iniectū in oculum est valde cõueniens: qꝛ est in eo infrigidatio ⁊ abstersio modica ꝫm Jesum. ¶ Notandum ꝙ Jesus Haly caꝑ. 50. secūdi tractatus docet facere colyrium hoc in isto casu. ℞. gūmi arabici dragaganti amidiᷓ añ. ℥. ij. ceruse. ℥. v. opij climie argenti añ. ℥. j. coniungantᷓ ⁊ misceātur cum aqua pluuiali ⁊ fiat siefᷓ.

¶ Et ad summū canon electionis medicinarum in ipso est quoniam oportet vt eligatur omne qđ exiccat absq3 mordicatione.

¶ Hic ponit curam quãtum ad generalem intentionem. i. in curatione vlceruꝫ: qꝛ hec est exiccatio sine mordicatione ꝓpter multā oculi sensibilitatem. Et hec declarata sunt supra tracta. 1. 4. caꝑ.

¶ Et si calor fortis fiat tūc administra colyriū alsedenigi lenitiuū: ⁊ colyriū olibaninū ē valde iuuatiuuꝫ: ⁊ de colyrijs qdē iuuatiuis est colyriū scetalicū ⁊ conis.

¶ Hic ponit curā quãtū ad ītētionē que est accidētiū prauoꝝ sedatio large sumēdo accidēs. maxime aūt docet remouere accidētia que ꝓhibēt vlcerū curationē. ista aūt accidentia sunt mala cõplexio partis. ⁊ 2° cursus mãerū diuersarū. ⁊ 3° sordities. ⁊ 4° corrosio. Quatuor igitᷓ facit sicut q̃tuor sunt hec que docet remouē. ibi 2ᵃ (Et si fuerit.) ibi 3ᵃ (Qꝛ si.) ibi 4ᵃ (Et si fuerit.) ¶ Cõsiderādū est ad ītellectū ꝑme partis ꝙ colyriū alsedenigi est colyriū de lapide emathitis. Duo aūt colyria iueniuntᷓ in qb⁹ ītrat lapis emathitis. Unū est magꝫ lene vel lenitiuum sicut illud qđ scribitᷓ 5° cañ. sūma scđa trac. 2. in ꝓn. cū dicit. colyriū qđ posuit vir ⁊c. ⁊ satis põt dici ēt lenitiuū: qꝛ nõ asperū medicamē qđ noiatᷓ duo maiora ⁊c. Aliđ est magꝫ siccū ⁊ asperū sicut illđ cohol. Aliud mirabile ⁊ expertū: ⁊ laudatᷓ in albedine ⁊c. ⁊ multa alia potes ibi notare. Ad extiguēdū igitᷓ caliditatē ⁊ curationē vlcerū est lenitiuuꝫ de istis colyrijs. ¶ Cõsidera igitᷓ ꝙ forsan lꝫ in vsu sarcocolle statim nõ esset tāta securitas: tñ ipsius virtus multū reprimitᷓ ab opio ⁊ succo mādragore. ¶ Ulterius ꝯsiderandū ꝙ colyria de olibano sunt multaruꝫ descriptionū. Illud eni qđ ponitᷓ a Rasi. 9. Almã. ca. 16. ⁊ a Mesue caꝑ. de vlcerib⁹ oculi nõ cõferret in extinctione caliditatis: sed in cõplendo maturationē vt sumitᷓ ibidē a Rasi. Multa vo medicamina recipientia thus ponuntᷓ. 5. cañ. loco ꝑal. que in vlcerib⁹ cõpeterent in qb⁹ est fortis calor. Colyriū vo Jesus trac. 2. 48. caꝑ. Est etiā vtile ad maturādū ⁊ mūdificanduꝫ. qđ ibidē lege. ¶ Ulterius ꝯsiderandū ꝙ duplex lr̃a reperitᷓ hic. Una que dicit. Si dolor fortis fiat administra ⁊c. ⁊ tūc intētio Aui. est ꝙ si in vlcere ꝑseuerat dolor post alia facta remedia signū est ꝙ nõ põt ꝑtrāsiri qn saniet mã. Opꝫ igitᷓ approximare colyriū maturatiuū sicut est colyriū de olibano: ⁊ cū hoc miscere aliqđ qđ cursuꝫ ꝓhibeat. Instillabimus igr̃ colyriū de sedenegi: ꝑmū cū colyrio đ olibano Rasis. ¶ Alia lr̃a dicit. Si calor fortis ⁊c. Etiam appet ei⁹ expõ. Scetalicū qdā dicūt ꝙ est nomē auctoris. Alij dicūt ꝙ est colyriū de sanguine draconis. Et conis. alr̃ comis exponūt. i. de cicuta. Ego nõ īuenio colyria suꝑ his noibus: sed ponuntᷓ in 5° cañ. colyria in hoc multū vtilia. Et succus conus est succarū. i. cicuta laudatᷓ in doloribus oculi secundo cañ. ab Auicenna.

¶ Et si fuerit cursus colyrium darmius ⁊ emeluydion ⁊ si fuerit cursus cum acuitate colyrium in quo ponitur myrra ⁊ spica celtica.

¶ Hic docet resistere cursui mãe mõ magꝫ spāli q̃ suꝑ: qꝛ descendit ad diuersas mãs currētes. Colyriū darmi⁹ alr̃ denarmi⁹. i. de spica apud q̊sdā. Alij dicūt ꝙ est nomē cõponētis. Emeluydion. i. colyriū cū melle. dicūt qdā. Ego nõ īuenio hmõi colyria nisi ꝯsimile a Seraꝑ. tracta. 7. Sed tu recurre ad Mesue pro colyrijs ⁊ ad dicta supra caꝑ. de obthalmia de materia calida. ⁊ caꝑ. de obthalmia de materia frigida. vbi habes colyria ꝓhibitiua cursus materierum vtrarūq3. Colyrium febrienuꝫ nõ inuenitᷓ. Spica celtica lꝫ de celtica explicet: tamē nardi põt poni.

¶ Qꝛ si in vlceribus fuerit sordes tunc cum syrupo de melle aut cum aqua fenugreci cum aliquorum colyriorum predictorum: aut cum mucilagine seminis lini: aut cum lacte mulieris.

¶ Hic docet remouere sorditiem cum abstergentibus: ⁊ si times calorem cum lacte: ꝙ si non times cum aqua mellis. vide infra capitulo de cura sebel in si. ibi expositum ante.

¶ Et si fuerit corrosio vehemens necessariuꝫ erit administrare darcametilon.

¶ Hic docet remouere corrosionis nocumētū darchametilon: dixit ꝙ est nomē illius hois qui cõposui. alibi inueni ꝙ est colyriuꝫ factū ex opio ⁊ melle. 5. cañ. nõ īuenitᷓ. Si tñ bene ꝯsideras. A. suꝑ in caꝑ. de obthalmia in mã corrosiua laudauit opiuꝫ: ⁊ iō per hoc colyriū intelligemus colyriū opiatū. Alias tñ medicinas habeas cū opio mistas ꝫm intētionē que tibi occurrit. si. n. cuꝫ corrosione est fluxus mãerū ad partē ⁊ ꝑncipiū obthalmie vteris siefᷓ albo in quo sit virtus opij dissoluto cum albumine oui vel lacte. Si vo nõ sit hoc: sed mã indigens maturatione miscebis illud cū colyrio de olibano: vel dissolues illud cū aqua fenugreci.

¶ Et qñ mūdificatur vlcus tēde ad desiccatiua absq3 mordicatione sicut colyriū de olibano ⁊ sicut olibanū ipm nesestigi ⁊ cerusa ⁊ plūbū adustū ablutū ⁊ colyriū albū ⁊ colyriū albebar ꝓprie: ⁊ silr̃ cinis ostraci ablutus cum albumine oui: aut cinis ostraci magni ablut⁹ cū equali mensura sui de sedenigi.

¶ Hic ponit curā vlcerū oculi quãtū ad intētionē que est cõsolidatio ⁊ est hoc cõplementū cure vlcerū. Et ꝑmo ꝑmittit in hoc intētionē ⁊ canonē electionis medicinarū ad hoc enumerans quasdā ex illis. Scđo quarūdā ponit descriptionē. ibi (Descriptio.) ¶ Ad ꝑmi intellectū ꝯsiderandū vt supra declaratū fuit medicine cõsolidantes sunt que habēt debitā exiccationē sine mordicatione ne trahāt mãm sicut plumbū vstū cortices ostracoꝝ adustoꝝ ⁊ sicut thus ⁊ ꝓprie cū cortice vt qdā credunt. ista tamē debēt approximari facta mundificatione saniei: ⁊ ideo dꝫ exponi. Et qñ mundificatᷓ vlcus. i. qñ est mundū. Ista aūt medicamina qñq3 miscentᷓ: vt qñ velles colyriū tēperatū in ꝑmis qualitatib⁹. s. calida ⁊ frigida. qñq3 autē exuberant medicine frigide vt sedenigi ⁊ cerusa: ⁊ hoc qñ in parte esset calor. qñq3 superat olibanū qñ esset caloris defectus. Intētione tñ sumpta a cõplexione particule dꝫ colyriū declinare ad frigiditatē cõplexionis: ⁊ ideo cõis vsus in ꝯsolidādo ⁊ generādo carnē in vlcerib⁹ oculi est cuꝫ siefᷓ de plumbo. Nesestigi. i. amilū. Plumbū adustum. Modum adustionis ponit Seruitor qꝛ aduritᷓ faciēdo laminas ⁊ ponēdo īter eas puluerē sulphuris ⁊ ponendo in olla ad ignem: ⁊ cū incenditᷓ misceatᷓ cum virga ferrea ⁊

tueat facies: qꝛ fumus eius multū nocet. Ablutuꝫ. s. cū aqua vt remoueat ipressio sulphuris. vñ. z. cañ. qđ ex eo adustū est iuuatiuū vlceribꝰ oculi ⁊ ꝓprie cū abluit. Albebar. i. de plūbo. Linis ostraci fit hoc mō. accipiunt teste ꝯchilioꝝ ⁊ terunt ⁊ ponunt in olla mūda ⁊ ponit in fornace figuli vna nocte: ⁊ si appareret sicut cinis albus bene: ⁊ si nō iterū ponat ibi vel in furno panis quousqꝫ fiat albus ablutꝰ ponit cinis in aq̄ ⁊ agitat cuꝫ ea ⁊ ꝑmittit qescere ⁊ aq̄ proycit. tu aūt pro oībus istis recurre ad. 28. librū Azarauij q dicitur Seruitor. Sedenigi. i. emathites.

Descriptio colyrij luberis et est forte. ℞. climie. x. et vij. aur. ceruse ablute. ʒ. j. amili ⁊ opij ⁊ dragagāti: oīuꝫ añ. aur. ij. terant ⁊ fricent cū aqua pluuiali ⁊ cōficiant cū albumine oui. Aliud eiusdē nominis ⁊ est forte. ℞. climie aduste ⁊ ceruse ablute. ʒ. viij. myrre aur. vj. anthimonij adusti abluti aur. j. amili aur. vj. plūbi adusti abluti ⁊ talk: amboꝝ añ. ʒ. iiij. dragagāti. ʒ. viij. terant cū aqua ⁊ conficiant cum albumine oui.

Hic ponit descriptionē medicinarū. s. colyrioꝝ duoꝝ q̄ ꝯueniūt ꝯsolidatiōe vlcerū post eoꝝ mūdificationē. Luberis est nomē cōponētis: albebar. i. de plūbo: sed in h̄ ꝑmo colyrio nō ītrat plūbum nisi īquātū ītrat cerusa. Climie qd sit supra dcm̄ est. Aureus est pōdus. ʒ. j. ʒ. ꝫ qñqꝫ īueniat ꝙ est minus q̄ꝫ. ʒ. vt sumit ab Aui. fen. 14. cap̄. de cura hydropisis asclitis. Aliud ⁊c. est forte. s. in exiccando ⁊ solidando: ⁊ ideo vbi queris maiorē exiccationē ad ꝯsolidanduꝫ vteris isto colyrio talk. i. stella terre. ⁊ est sicut gissium ⁊c.

De rupturis cornee. Cap. 6m.

Quandoqꝫ fit a ruptura precedente: ⁊ quandoqꝫ fit a causa extrinseca sicut percussione aut casu disrumpente.

Superius Aui. determinauit de rupturis cornee ⁊ ꝓprius s̄mo fuit de vlceribꝰ cornee: hic determinat de q̄dā passione ꝯtingēte in oculo que est ruptura cornee. Et p̄ notificat nobis hāc passionē quātū ad sui cās ⁊ modos in hoc īuens signa. Scđo ponit curaꝫ. ibi (Cū ꝑseuerat.) Prima in duas. Prīo notificat nobis hāc passionē mō quodā. Scđo mō alio manifestiori. ibi (Et pole qdē est.) Pria in. d. Prīo ponit cās rupture cornee. Scđo ponit dispōnē que ad illud ꝯsequit de illa exequēs. ibi (Et tunc apparet vuea.)

Dubm 1m Circa primam partem dubitatur. Primo in quo differat ruptura ab vlcere de quo dictum est in capitulo precedenti.

Dubm 2m Scđo dubitat: qꝛ Aui. dicit p̄ caplm̄ ō rupturis cornee: ⁊ postea dicit qñqꝫ fit a ruptura: qūo ꝗ ruptura fit a ruptura. Ad p̄m dōꝫ ꝙ vlceratio de q̄ dcm̄ est in caplo p̄cedenti ⁊ ruptura de q̄ hic dr̄ differūt in duobꝰ ⁊ cōicāt in vno: qꝛ vtraqꝫ passio est solo ꝯtinuitatis cornee. Differūt p̄: qꝛ vlceratio est solo ꝯtiuitat̄ in aliq̄ partiū cornee ꝓfunda vel supficiali. Sed ruptura est solo ꝯtinuitat̄ totā corneā s̄m ꝓfundū rumpēs vel maiorē partē: ⁊ ideo ista solo cōtinuitat̄ que dr̄ ruptura est maioris q̄ꝫtitatis q̄ꝫ vlceratio. Differūt 2°: qꝛ rupturā sequit exitꝰ vuee: sed vlceratio est solo ꝯtinuitatis sine exitu vuee. Ad scđaꝫ dōm per lr̄e expositionē. ruptura cornee qñqꝫ fit a ruptura. i. ab vlceratione facta a causis intrinsecis sicut ab obthalmia ⁊ bothor. Possunt enī vlcera de qbus supra dictum est tātū augeri ꝙ dicunt rupture: ⁊ qñqꝫ fit a cā extrinseca.

Et tunc apparet vuea.

Hic determiat de dispōne que ꝯsequit rupturā: talis aūt dispō est exitꝰ vuee. Prīo ꝗ ꝑmittit h̄. Scđo ꝺclarat eiꝰ spēs. ibi (Et qñ.) Tertio ponit qđdaꝫ notabile. ibi (Et scias.) Dicit ꝑmo: tunc scꝫ quando cornea est rupta seu disrupta apparet vuea.

Dubm 3m Dubitat de h̄: qꝛ diceret qs: īmo videt ꝙ dꝫ exire humor albugineus cū sit mag̃ paratꝰ ad exitū q̄ꝫ vuea. Dōꝫ ꝙ ruptura cornee vel est in recto pupille: ⁊ tūc paratiꝰ exit humor albugineus. vnde Gal. 4° de accidēti ⁊ morbo. z. ca. Si vulnus cornee ꝯcauū. i. profundū efficiat vt humores exterius exeāt suspitio cecitat̄ ē pp̄ h̄. Si ꝑs cornee que est añ pupillā ꝑforet vt foramē vsqꝫ īteriꝰ extēdat suspitio cecitat̄ erit. Idē sentit Jesu trac. z. 66. c. Uel talis ruptura est mag̃ lateralis ⁊ sic exit vuea. ⁊ cā ē: qꝛ ipa adheret cornee: ꝓprie tñ exit qñ vlceratio est magna. si. n. est valde ꝑua penetratio nō pōt pelli vuea: sꝫ potius posset resudare albugineus humor. ⁊ iō Aui. loquēs de exitu vuee dixit ꝙ fit qñ est ruptura. i. magna solo ꝯtinuitat̄ in cornea. Ulterius ꝯsiderādū ꝙ in ruptura cornee duo ꝯsideramus. Primo ipsam cornee passionē: ⁊ vt sic sit sermo de ea in tractatibus de passionibus cornee sicut Aui. facit. Scđo ꝯsideramꝰ ibi ipaꝫ egritudinē vuee que ē remotio a suo situ ⁊ figura ⁊ vt sic determinat de ea in ca. de passionibꝰ vuee, sic facit Azarauius ⁊ qdā alij. Et per h̄ cessat qđ ꝯ Aui. posset obijci.

Cū si illđ quod de ea apparet est res modica nominatur formicalis ⁊ almusaragi ⁊ granatilis: ⁊ illud est s̄m magnitudinem ⁊ paruitatem.

Hic declarat spēs exitꝰ vuee ⁊ hꝫ ꝑtes q̄tuor sicut sunt quatuor eiꝰ spēs. 2a ibi (Si aūt.) 3a ibi (Et que est.) 4a ibi (Si aūt egrediat.) Ad ītellectū ꝑme ꝑtis ꝯsiderādū ꝙ exitꝰ vuee ꝑme spēi differt ab alijs exitibꝰ vuee in q̄ꝫtitate: qꝛ est exitꝰ paruꝰ: tñ in hac ꝑuitate est ꝗdatio: qꝛ si illud qđ appet de vuea est res multū parua videt sicut formice nigrū: ideo dr̄ formicalis: īmo qñqꝫ est longa ruptura ⁊ in longū ꝓminet parū de vuea: ⁊ tunc videt sicut quedam parua formica. Si aūt sit res nō sic parua videt sicut caput musce qđ est maius q̄ꝫ caput formice: ⁊ iō dicitur almusaragi. i. muscalis vel vespalis. vñ Azarauius cap̄. de passionibꝰ vuee nominat istuꝫ exitū caput vespe. Si aūt exitꝰ sit paruꝰ tñ maior aliquo istoꝝ dr̄ granatilis: qꝛ in quātitate vnius grani frumēti: ⁊ hoc est qđ. A. voluit dicere. Et illud est s̄m magnitudinē ⁊ paruitatē.

Si autem est augmentatio illa: ita vt appareat in ea granum vue nominatur vuea.

Hic notificat scđam spēm exitꝰ vuee. Ubi ꝯsiderādū ꝙ ista spēs scđa differt a prima: qꝛ in hac apparet manifeste maior quātitas vuee q̄ꝫ in prima specie: ⁊ ideo sortit nomen a mēbro patiēte ⁊ dicitur vuea. Alij tñ dicunt ꝙ dicitur vuea a grano vue.

Et que est maior nominatur vesicalis.

Hic notificat tertiam speciem exitus vuee ⁊ dicitur vesicalis: qꝛ est maior q̄ꝫ vesica.

Si aūt egrediat vuea valde ita vt separat iter palpebras ⁊ coopturā nominat clauali.

Hic notificat q̄rtā spēꝫ exitꝰ vuee. Ubi ꝯsiderādū ꝙ in noīatiōe istaꝝ spēruꝫ iter auctores est aliq̄ discordia que plus est in noīe q̄ꝫ in re. Nā Halya. 9. theo. c. 13. vult ꝙ 3a spēs exitꝰ vuee est illa que ꝓhibet clausionē palpebraꝝ: sꝫ 4a spēs apud eū nō est nisi 3a spēs antiq̄ta: ita ꝙ cornea iam sit ꝯtinuata vel ꝯsolidata ipsi vuee. Uñ dicit sic in caplo de acumine. i. exitu vuee: qꝛ tūc oculus acuit. Tertia spēs vt acumē exaltet donec palpebras trāseat ⁊ alijs ꝯtinuetur. i. q̄si equet cilijs. At vo 4a clauꝰ vocat cū acumē diuturnū est ⁊ ꝯsolidat sup illđ cornee scissura. Et huic ēt ꝯcordat Jesus Haly trac. z. 50. ca. ⁊ Azarauius p̄allegato cap̄. Aui. vo hic exitū magnū ꝓhibētē coopturā ponit spēm q̄rtā: sꝫ īfra tñ māifestiori mō enumerat has spēs ⁊ ꝯcordat cū p̄dict̄ auctoribꝰ. Posset tñ Auic. hic ꝯcordari cū eis ⁊ cū seipso īfra diuidēdo sic. Q. p̄ pōit ꝑmā spēm. Scđo scđaꝫ. ibi (Si aūt.) Tertio tertiā. ibi (Et q̄ est maior.) Quarto q̄rtā. ibi (Et qñ albificat.) Et s̄m hāc diuisionē vesicalis ⁊ clauālis sunt vna spēs: sꝫ dr̄nt q̄si s̄m mag̃ ⁊ minꝰ: vt sumit in lr̄a: ambe tñ reponunt in 3a spē. vñ Aui. īfra dic̄. Et 3a dr̄ vesicalis ⁊ clauālis. Sꝫ qñ Aui. dic̄. Et qñ. ibi enumerat q̄rtā spēꝫ in q̄ vuea que exiuit est ꝯsolidata cornee. vñ appet cornea alba ⁊ dealbat vuea ex lōgo tēpore: ⁊ iō dicit īfra. Quarta est. q̄si ipa sit ex gñe vesicalis. Uerū tñ est chronica ꝯiūcta cū eo ⁊c. Scđo ꝯsiderādū ꝙ 2a lr̄a repit hic. Una q̄ dic̄. sepet iter palpebras ⁊ coopturaꝫ. i. fac̄ ꝙ palpebre nō ꝑnt oculū coopire: īmo illa eminentia stat iter eas: ⁊ iō ēt dr̄ ꝙ separet iter palpebras. Alia lr̄a dicit appet iter palpebras. ⁊ pꝫ.

Et quando albificatur vuea non est ei sanitas.

Hic ponit quedā notabilia. Et p̄ vnuꝫ. Scđo aliud. ibi (Et scias.) Ad ꝑmi ītellectū notādū ꝙ ista lr̄a pōt referri ad s̄monē statiꝫ dcm̄: ⁊ pōt referri ad totū qđ dcm̄ est de spēbus exitꝰ vuee. Sigdē referat ad id qđ statim p̄cessit est s̄mo talis ꝙ in exitu clauali qñ albificat vuea nō est eiꝰ sanitas. i. nō pōt sanari: qꝛ significat vuee corruptio: ⁊ ex hoc mōstrat ꝙ si vuea nō sit corrupta ⁊ posset intꝰ reponi sperat sanitas: hoc tñ nunquaꝫ vidi: in vno vidi in tali exitu cecitatē incurabilē. Si aūt referat ad oēm spēm exitus vuee: ⁊ est sensus talis ꝙ in quacūqꝫ spē exitꝰ si illud qđ de vuea apparet vel exit est coloris albi nō est spes ꝙ liberet īfirmꝰ: ⁊ hmōi cā assignat duplex. Una qꝛ vuea de se est coloris nigri vel celestini: cum igit dealbat sigñat ꝙ est facta multa alteratio vt nō sit ꝯueniens pars oculi. Scđam cām ponūt qdā ꝙ significat: qꝛ crystallina appropinquauit cornee: vñ color vuee appet albꝰ. Istā tñ cām dealbationis vuee siquis vellet posset faciliter reprobare: sed nō curo.

Dubitat pp̄ qd vuea sit nigra stans ad aereꝫ albificat. Dōm ꝙ cā est duplex. Una gñalis: qꝛ remouet ad ꝯriū per alteratione: sed ꝯriū nigri est albū. Scđa cā spālis est: qꝛ aer resoluit humiduꝫ qđ est in supficie: vnde subintrās illustrat eā ⁊ facit apparere albā. Dubm 4m

Et scias ꝙ cum cornea rumpitur in longitudine nō videtur albedo: sed videtur scissura ⁊ est quasi specu-

lator iam sit elongatus.

¶ Hic ponit aliud notabile: ⁊ dicit ꝙ qñ cornea scindit in lõgitudine nõ vr̃ albedo ꝫ scissura ⁊ appet q̃si pustula lõga: ⁊ h̃ est qđ dicit. Et q̃si speculat. i. pupilla. iam sit elõgatus. i. sit facta lõga ẜm lõgitudinẽ scissure: vel sit elõgatus. i. iudicat res longas: vt appebit auctoritate Rasis. ⁊ ita dicit lr̃a arabica.

Dubm 5m ¶ Dubitat vtꝝ cũ scindit cornea in longuꝫ appareat albedo. ¶ Videt ꝙ sic: q2 gñale signũ vlceꝝ cornee est albedo vt dicebat. ¶ In ꝯriũ est Aui. ¶ Propter solõnẽ hui⁹ est p̃mo ĩtelligẽdũ ꝙ per lõgitudinẽ cornee debem⁹ ĩtelligẽ lõgitudinẽ a sursum in deorsuꝫ. s. ẜm lõgitudinẽ faciei: que ambe lõgitudines distĩguunt ꝯtra ꝓfunditatẽ. ¶ Scđo ĩtelligẽduꝫ est ꝙ in tali scissione aut oẽs cortices scindunt siue rũpunt aut q̃dã. q̃nocũq; sit vult Aui. ꝙ in talib⁹ scissuris appet q̃dã nigredo lõga ẜm lõgitudinẽ illius scissure: ⁊ iõ credit ꝙ sit pupilla lõga. Huius aũt cã est: q2 in ruptura lõga: vel ꝓpellit vuea vel ꝓpellit humor albugineus. Siq̃deꝫ ꝓpellat vuea: q2 ipsa est nigra: iõ appet q̃dã nigredo ibi lõga: ⁊ q2 pupilla est in oculo pars que nigra appet: ideo in p̃mo aspectu q̃si aliq̃s iudicaret ꝙ iste hẽret pupillã lõgã. Si aũt nõ ꝓpellit vuea: ꝫ humor albugineus stans ĩter partes cornee rupte ⁊ extra ꝓminẽtes: tunc in illo humore stãte in figura lõga appet pupille nigredo: ⁊ videt q̃si pupilla lõga: ⁊ in tali casu appet ꝓprie pupille elõgatio: q2 illa nigredo nõ est frustũ vuee: sed est irradiatio sup pte albuginei ibi stãtis in forma lõga. Et talis appitio multuꝫ assimilat exitui vuee: ꝫ nõ ẽ ꝓp̃e exit⁹ vuee: ꝫ exit⁹ albuginei. Et qñq; appet sic eẽt vna formica lõga. Et vr̃ q̃si exit⁹ vuee formicalis: cũ tñ sit ꝓpulsio albuginei. Quare aũt appet ibi nigredo dcm̃ est sup. cap. de vesicis.

Dubm 6m ¶ Sed dubitat q̃re albugineus ꝓpulsus nõ exit extra. deberet. n. extra cadẽ. ¶ Dõm ꝙ nõ diu staret: vel alr̃ ꝙ qñ nõ totalr̃ q̃tũ ad oẽm corticẽ cornea est rupta: sed remanet aliq̃s cortex. s. vnus ꝓprie ⁊ maxime exterior: tũc põt teneri albugineus ⁊ extra ꝓminẽ. Et iõ forsan. A. dixit qñ cornea rũpit in lõgitudine. q. d. ꝙ nõ sit tota ẜm ꝓfundũ rupta. ¶ Ad rõnẽ in ꝯriũ dõm ꝙ in vlcerib⁹ cornee appet manifeste albedo qñ ꝯsolidata sunt vel qñ ꝯsolidant: ⁊ nõ sic appet manifesta añ ꝯsolidationẽ: ⁊ qñ sunt recẽtia vt sup dicebat. ⁊ iõ Aui. loquẽs de vlcerib⁹ ĩchoantibus vel rupturis ⁊ nõ loquẽs de ꝯsolidatis vel de his que sunt apta in via ꝯsolidationis: dixit forsan qñ cornea rumpitur: ⁊ nõ dixit: qñ iam est rupta diu. ¶ Uel dõm alr̃ ꝙ lꝫ ibi sit aliq̃ albedo: plus tñ apparet nigredo ⁊ plus facit se notabilẽ in inspectione q̃ albedo. Ego v̄o vidi h̃ sine aliq̃ albedinis apparitione. Alr̃ possum⁹ rñdẽ ꝙ ruptura cornee: q̃dã est ꝓfunda in q̃ exit vuea: ⁊ ista si ꝯsolidat appet alba ⁊ d̃ hac nõ est ẜmo. Alia est oĩno supficialis in lõgũ sicut vn⁹ filus in q̃ cõtingit ptes supficiales cornee subtilissimas distrahi adinuicem: ⁊ nõ exit vuea nec aliq̃s humor: ⁊ ista ruptura nõ albescit: q2 nõ fit ꝯsolidatio ptiũ adinuicẽ. ⁊ si fit ꝯsolidatio fit pp humiditatẽ subtilẽ paucã que est q̃si trãsparẽs: ⁊ iõ in ruptura tali nõ appet albula: ꝫ pupilla appet lõga q2 appet nigredo ꝯtracta in illa lõga fissura. radij. n. nigri recipiunt ibi siue in parietib⁹ cornee si nõ fit ꝯsolidatio: siue in humiditate illa subtili si fit ꝯsolidatio: ⁊ ẜm illã longitudinẽ appet nigredo lõga. Et forte poĩe est ꝙ res ab extra recipiant in forma illa ⁊ videant lõge: ⁊ h̃ est dcm̃ Rasis 2° ꝯtinẽ. ca. de strabositate. 3. cũ dicit. Laniatio cornee accidit aliqñ p longuꝫ: ⁊ nõ supuenit in ea morb⁹ qui dicit albula: sed videt tñ esse quedã passio: ⁊ ex hoc venit ꝙ que vident apparẽt lõga ⁊c̃. Hic ꝓposueram inuestigare quare pupilla gatti aliqñ apparet rotunda ⁊ aliq̃ñdo lõga: sed omitto q2 exiremus ad aliqua difficilia.

¶ Et possibile quidẽ est vt hoc declaretur modo manifestiore: ⁊ dicatur ꝙ ruptura quandoq; fit in omnibus partibus cornee ⁊ cortice eius: ⁊ est eminentia de substãtia vuee: ⁊ quandoq; fit in quibusdam partibus cornee: ⁊ est eminentia ex ea ipsa: ⁊ est apud corrosionem quorũdam corticis eius.

¶ Hic notificat rupturas cornee ⁊ ẽt exit⁹ vuee mõ mag̃ manifesto. Et p̃ ponit diuisionẽ q̃dã. Scđo subdiuidit. ibi (Eminentia v̄o que fit.) ¶ Prima in duas. Primo facit qđ dcm̃ est. Scđo ĩter exitus vuee ⁊ vesicas põit ꝯueniẽtiã ⁊ dr̃iaꝫ. ibi (Et assimilat vesicis.)

bm 4m ¶ Ad intellectũ p̃me partis notãdũ ꝙ sicut qñ vẽter. s. totus myrach ĩcidit extra apparẽt intestina vel zirb⁹: qñ aũt rũpit syphac ꝓminet cutis extra ĩpellente zirbo vel intestino: ita simili mõ qñ oẽs cortices cornee rumpunt extra ꝓminet vuea. Unde Aui. hic. ruptura qñq; fit in oĩb⁹ partib⁹ cornee ⁊ corticũ ei⁹: ⁊ est eminẽtia de suba vuee. Sed qñ nõ rũpunt oẽs cortices: tũc eminet ĩpamet cornea ĩpellẽte eã ab ĩtra vuea vel albugineo: ⁊ iõ dixit. Et qñq; fit in q̃busdã partib⁹ cornee: ⁊ est eminẽtia ex ea ipsa. i. ex ipsamet. s. vuea ĩpellẽte illũ corticẽ vuee. ¶ Scđo notãdũ ꝙ. A. notanter dixit. ⁊ fit apud corrosionẽ: q2 ꝓminentia cũ q̃dã acuitate oculi fit in cornea qñ cortex exterior cornee est sanus ⁊ ĩteriores sunt rupti. Siq̃s enĩ bene cõsiderat nõ põt oculo ꝓminere cornea qñ cortex ĩterior est sanus ⁊ exteriores sunt rupti. Et si ꝓminet nõ sic apparet. Qđ aũt cortices cornee ĩtrinseci rumpant: ⁊ extrĩsecus remaneat ĩteger maxime ꝯuenit a mã corrosiua rodẽte ĩteriores: ita ꝙ remaneat exterior. Ferrũ enĩ ĩcidẽs ⁊ casus nõ vr̃ ꝙ possit h̃ facere: ⁊ iõ Aui. dixit: ⁊ fit apud corrosioneꝫ. ¶ Sed tu dices ego video ꝙ in offensionib⁹ põt rumpi os capitis ⁊ non cutis. rumpit ẽt syphac ⁊ non cutis. g̃ eadẽ rõne põt rumpi cortex ĩterior ⁊ nõ exterior ex aliq̃ offensione ⁊ casu ab extra. ¶ Dõm ꝙ possibilia longinqua ego nõ nego: tñ hoc nõ ẽ simile: q2 cortices cornee sũt magis sibiipsis adherẽtes ⁊ vniformes q̃ sit os capitis ⁊ cutis vel q̃ sit syphac ⁊ cutis. ¶ Tertio ꝯsiderãdum ꝙ iste modus declarãdi est manifestior: q2 declarat varios modos rupture. s. totalis ⁊ nõ totalis: vnde sequunt diuersimodi exitus vuee: vt dictum est.

¶ Et assimilatur vesicis: sed differt a vesicis mollibus duris: quoniaꝫ propter vesicas molles ⁊ duras fiunt in albedine oculi rubedo ⁊ lachryme ⁊ pulsatio ⁊ frangitur sub radio. Sed non est ita hic.

¶ Hic ponit ꝯueniẽtiã ⁊ dr̃iaꝫ ĩter eminẽtiã p̃dictã ⁊ vesicas: ⁊ dicit ꝙ assimilat vesicis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ vesice similes talib⁹ eminentijs sunt ille que sunt in cortice exteriori: q2 ille tẽdũt ad nigredineꝫ: qñ igit cortex exterior cornee ꝓpellit ab vuea ruptis corticibus interiorib⁹: vel qñ ꝓpellit ab humore albugineo: tũc videt quedã eminentia nigra: ⁊ ideo assimilatur vesice.

¶ Sed differt ⁊c̃. Ad huius intellectum dubitatur: q2. A. hic nominat vesicas duras: cum tamen omnis vesica sit mollis eo ꝙ fit de materia aquosa: vt supra dictum fuit. Dubm 7m

¶ Scđo dubitat: vtruꝫ in tali exitu fiat rubedo in albedine oculi ⁊ Dubm 8m
pulsatio. ¶ Et videt ꝙ sic: q2 talis ruptura vñ fit ille exit⁹ accidit apud corrosionẽ: vt sup dixit Aui. sed qñ fit dolor corrosiuus trahit mã ad oculũ ⁊ rubescit. ¶ In ꝯriũ Aui. ¶ Ad p̃m dõm ꝙ per vesicas duras possum⁹ ĩtelligẽ acutas maloꝝ accidentiũ. vñ Aui. sup distinxit vesicas in suaues ⁊ acutas. Scđo possumus dicẽ ꝙ ĩtelligit vesicas in q̃b⁹ ex multitudine mãe est aliq̃ tensio maior. Tertio ꝙ vesice lꝫ oẽs sint molles q2 sunt aquose: q̃daꝫ tñ mag̃ molles: ⁊ q̃dã minus que pñt dici dure. ¶ Ad secũdã dubitationẽ dõm ꝙ in vesicis ⁊ reliq̃s pustulis oculi est maior dolor q̃ in rupturis iaꝫ factis ita ꝙ vuea exeat: ⁊ hoc ꝓpter duas cãs. Una q2 solõ ꝯtinuitatis fiens mag̃ inducit dolorẽ q̃ facta. vt sumit. 4. de accidẽti et morbo cap̃. 6. lꝫ hoc esset dubiuꝫ. Scđa cã est: q2 ruptis corticibus cornee mã nõ sic detinet in loco: lꝫ igit in corrosione ⁊ exitu vuee possit esse dolor nõ tamen parificat dolori facto in vesicis ⁊ alijs pustulis: fortis g̃ dolor trahit materiã: vnde fiunt lachryme rubedo ⁊ dolor pulsatiuus: sed nõ ita hic. s. in exitu vuee p̃dicto. ¶ Cõsiderãdũ vlterius ꝙ vesice siue dure siue molles sunt de materia aquosa: ⁊ ideo sub radio cedunt: sicut apparet in vesicis circa cutem: sed in exitu vuee: q2 vuea est corp⁹ grossius q̃ sit mã aquosa non cedit radio. ¶ Sed tu dices si humor albugineus propelleret illũ corticẽ exteriorẽ cornee: tunc cederet radio: q2 est corp⁹ molle sicut aqua. ¶ Dõm ꝙ forsan verum est: ⁊ ideo opꝫ recurrere ad alia signa p̃dicta. ¶ Uel aliter ꝙ materia aquosa preter naturã in parte cõtenta imbibit ad minimos poros tunice cornee ⁊ mollificat ⁊ relaxat eam quãdo fit ibi vesica: ⁊ ideo cedit radio. Sed humor albugineus ꝓpulsus extra non sic relaxaret cornee corticẽ: ⁊ ideo apparet illa ꝓminentia sub radio magis resistẽs. ¶ Et considera sermonem Auicẽ. q2 nõ dixit: sed nõ est hic. sed dixit sed nõ est ita hic: q2 lꝫ sit: non tamen ita.

¶ Eminentia v̄o que fit propter fracturam cornee in omnibus suis corticibus aut est cum apertione totius vuee aut cum quadam parte eius.

¶ Hic ponit subdiuisionẽ. Et primo vnam. Secundo aliã. ibi (Eius aũt spẽs.) ¶ Circa p̃mã partẽ ꝯsiderãdũ ꝙ ruptis oĩbus corticib⁹ cornee quasi tota vuea exit sicut in tertia ⁊ quarta specie: aut ps aliqua sicut in prima ⁊ scđa specie exit⁹. Aliter tamẽ posset exponi: vel ꝙ tota ruptura implet vuea exeunte vel pars eius solũ.

¶ Eius auteꝫ species sunt quatuor: parua granatilis: ⁊ formicalis: que quando minoratur similatur vesice molli ⁊ vesice dure ⁊ separatur ab ea: quoniam est ẜm colorem vuee in nigredine et viriditate et colore medio inter eas. Q2 si differat color eius a colore tuni-

ce vue etiam vesica est: z quandoq; verificat per cõsiderationem in re eius. Si videt circundãs in radice eius res alba sicut limb⁹: z illud qdẽ nõ est nisi extremitas rupture cornee z albificat ẽm ꝯsolidationẽ.

¶ Hic ponit aliã subdiuisionez. Uel possemus dicẽ ꝙ hic declarat mag in spãli ꝑmissaz subdiuisionẽ. Erat aũt subdiuisio ꝑmissa hec ꝙ eminẽtia ꝑꝑ fracturã in oib⁹ corticib⁹ cornee: aut est cũ aꝑtiõe z exitu q̃si totius vuee aut ꝑtis: z ẽm h̃ eẽnt due spẽs exitus vuee. Uult igit mag particulariter declarare modos exit⁹ vuee: tũc h₃ ꝑtes q̃tuor: sic q̃tuor sunt tales spẽs siue modi. 2ª ibi (Et 2ª.) 3ª ibi (Et 3ª.) 4ª ibi (Et 4ª.) ⁋ Pria in duas. Pͥo declarat ꝑmaz spẽm exit⁹ vuee. Scdo ponit ꝯueniẽtiã z dr̃iaz iter eã z vesicas. ibi (Que qñ.) ¶ Dic̃ ꝑ ꝙ ei⁹. s. eminẽtie q̃ ẽ exit⁹ vuee ruptis oib⁹ corporib⁹ seu corticib⁹ spẽs sũt q̃tuor. supple ꝑª ẽ ꝑua q̃ dr̃ ĝnatilis siue ĝnalis vel formicalis. ista sũt ꝺclarata sup̃. Deĩde cũ dicit. ¶ Que qñ. Hic ponit ꝯueniẽtiã z dr̃iaz. Cõueniẽtia est ista: q̃ vesica exterior est nigra: z iõ exitus vuee qñ minorat. i. qñ est ꝑuus vr̃ sic̃ exterior vesica. Nã similat sibi in colore: q̃ vtriusq; color ẽ niger: z in q̃titate: q̃ vesica ẽ ꝑua sic̃ vna pustula: sic exit⁹ iste ꝑme spẽi est ꝑuus z ꝓꝑe qñ est formicalis: z nõ qñ est vesicalis: z iõ dixit qñ minoratur zc̃. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ Halya. 9. theo. cap̃. 13. z Azarauius ponũt ꝙ ꝯuenit cũ pustula. ¶ Et separat. Hic dr̃iaz ponit. ponit aũt duas dr̃ias. Pria est: q̃ exit⁹ formicalis est ẽm colorẽ vuee. hoĩes enĩ qdã hñt colorẽ vuee nigrũ: qdã viridẽ: qdã mediũ. Illa igit ꝑs vuee que ꝓminet in exitu formicali ẽ vel nigra vel viridis vel media. Sed color pustule differt a colore vuee: z h̃ ẽ qđ Auic. dixit. ꝙ si differat color ei⁹. s. alicui⁹ eminẽtie apparẽtis: de q̃ credit ꝙ sit exit⁹ vuee formicalis: z tñ nõ est: est vesica. ¶ Sz tu dices in h̃ nõ põt cognosci diuersitas a vesica exteriori z exitu formicali: q̃ vesica exterior est nigra: z diuersificat sua nigredo ẽm diuersitatẽ nigredinis oculi. ⁋ Dõm ꝙ nigredo vesice cornee nõ est sic̃ nigredo vuee que est vera nigredo: sz est sic̃ nigredo cornee que ẽ nigredo ꝑ reflexionẽ. Et nõ vult in h̃ aliđ Aui. nisi ꝙ nigredo exeũtis vuee est vera nigredo: z iõ ẽm cõez sitũ z ĩspiciẽtẽ illđ parũ qđ ꝓminet in exitu formicali aꝑꝑebit coloris nigri vel viridis: ẽm plurimũ tñ niger: q̃ est color vuee vtplurimuz niger. vñ Azarauius cõiter tñ niger est: sz nigredo vesice nõ est vera nigredo: sz facta ꝑ reflexionẽ: z iõ si ĩfirm⁹ torquet oculũ: z tu ex obliq̃ ĩspicis apparebit tibi diaphana z nõ nigra sz aquea: z ꝯsidera istđ: z iõ. A. dixit. Si differat color a colore vuee. q. d. si h₃ nigredinẽ nõ tñ verã sic̃ vueã. Alr̃ tñ possem⁹ rñdere ꝙ ꝑ vesicã ĩtelligit pustulas alias nõ aquosas. Pria tñ solo ẽ melior z subtilior. ⁋ Scdam dr̃iam ponit Aui. ꝙ in exitu cornee aliqñ ꝯsolidat in sui extremitate q̃ iũgit vuee exeũte: z q̃ in ꝯsolidatiõe aꝑꝑ₃ albedo videbis nigredinẽ ꝓminẽtẽ circũdatã q̃dã albedine. dixit aũt qñq;: q̃ h̃ fit maxĩe ĩ ꝯsolidatiõe cornee. añ enĩ ꝯsolidationẽ nõ sic aꝑꝑet albedo. cã hui⁹ albedinis dicta fuit sup̃. ¶ Considerãdũ ꝙ limbus põt esse nomẽ coloris z nomẽ loci. Nomẽ qdẽ coloris: q̃ siĝt rẽ coloris albi non clari: z talis est color in circuitu. s. alb⁹: q̃ est in cornea: vt Seraꝑ. Nomẽ autẽ loci: q̃ limbus est circuitus vel extremitas: vt p₃.

¶ Et scda est illa quã ꝑdiximus z nominauim⁹ vueã.

¶ Hic declarat secundam speciem: z patet.

¶ Et tertia est maior illa z prohibet coopertur am: et dicitur vesicalis z clauualis.

¶ Postea tertiam.

¶ Et quarta est quasi ĩpa sit ex genere vesicalis: verũtamẽ est chronica coniuncta cũ eo qđ egredit ex cornea procedens ab ipso z dicit orbicularis: z est similis armille fusi coniuncte cum fuso.

¶ Cõsierãdũ ꝙ l₃ Auic̃. supra quartã spẽm nominauerit clauualẽ: tñ hic spẽm tertiã nominat ẽt clauualẽ: q̃ similat capiti claui. i. bulle rotũde. Et differt a quarta spẽ per antiquitatẽ: q̃ quarta spẽs est vesicalis vel clauualis supple verũtñ est chronica. Ex q̃ aꝑꝑet ꝙ dr̃ orbicularis. i. rotũda. s. cũ magnitudine: z h̃ iõ fit q̃ cu₃ magna ꝑs sit extra de vuea vel q̃si tota rotũdat extra: z iõ est sicut vna vesica vel caput bulle. Simil̃r ẽt armille fusi: q̃ sic̃ armilla. i. fusarolũ ĩbibit fusu₃: ita hic cornea ĩbibit. i. ꝯstrĩgit lateral̃r vueã: z illa circulariter ꝓminet extra. Uel dr̃ ex alio: q̃ sicut fusarolum dicit qđ rotundũ fuso appositũ z adherẽs: ita videt ꝙ illđ de vuea sit cornee appositũ: z ꝓprie similat armille que nõ penetrat a fuso: sed apponit fusi foramini: z iõ Aui. dixit ꝯiũcte cũ fuso. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ iste modus declarãdi spẽs exitus vuee est manifestior q̃ iste q̃ tãgit in ꝑn° capituli. Et h̃ ꝑ q̃ ordinatiz dr̃ ꝑma spẽs z scda z tertia z quarta explicãdo superius enĩ nõ dicebat. hec est ꝑma spẽs. hec est scda zc̃. Scdo q̃ exitus vuee ꝓprie fit cũ cornea total̃r in oĩ cortice disrumpit. Hic autem Auic̃. ꝑmissa diuisione ꝙ cornea disrumpit tota vel quãtũ ad cortices: dixit ꝙ si tota disrumpitur fiunt quatuor species exitus vuee.

¶ Dubitat vtr̃ exit⁹ vuee sint q̃tuor spẽrũ vel pluriũ vel paucior̃. ⁋ Uidet ꝙ pluriũ: q̃ sicut tertia spẽs z quarta vident differre tẽpore: ita ꝑma spẽs noua erit vnius spẽi z antiq̃ alterius spẽi: z sic de scda spẽ: z sic erũt sex spẽs. Ampli⁹ ꝙ pauciores: q̃ mag z minus nõ diuersificãt spẽm: sz isti exit⁹ dñt ẽm mag z minus: vt sup̃ ĩnuit Aui. Ampli⁹ morb⁹ antiquus z nouus sunt eiusdẽ spẽi: vt tertiana vnius rei z vnius mẽsis: sz tertia z quarta spẽs dñt vt morbus nouus z ãtiquus. ⁋ In ꝯriũ sunt oẽs famosi auctores q̃ q̃tuor spẽs ponũt. ⁋ Dõm ꝙ isti q̃tuor exit⁹ vuee nõ sunt ꝓprie spẽs: sed sunt qdã modi: vt notũ est. distinguunt aũt modi isti dupl̃r. s. ĝnali distõne: z sic ꝑñt fieri duo modi vel tres. duo qdẽ: q̃ vel exit vuea q̃si total̃r vel exit ꝑs vt sup̃ dcm̃ fuit de ĩtentione Aui. Tres autẽ fiunt modi diuidẽdo ẽm mag z minus z mediũ: vt dicat ꝙ exitus vuee qdã est magnus qdã est paruus z qdã mediocris: queẽadmodũ Zoar ponit tres spẽs tract. s. 1. lib. 16. cap̃. Distinguunt scdo distinctione spãli: z sic sunt q̃tuor modi: q̃ q̃tuor diuersitates notabiles inspiciunt in talib⁹ exitib⁹: sic auctores testant z experiẽtia declarat. ⁋ Ad ꝯria dõm ꝙ l₃ ꝑma z secũda spẽs possint distingui in nouã z antiquã: sicut tertia: tñ hoc nõ fit ꝑꝑ duo. Primo q̃ non sic euenit. ꝑma enĩ spẽs curat z forsan scda. sed tertia nõ est credẽdũ ꝙ curet: z iõ semp trãsit in quartã. Scdo q̃ nõ est sic manifesta diuersitas sicut esset ĩter tertiã z q̃rtam. ⁋ Ad 2ᵐ dõm ꝙ nõ sunt vere spẽs: z eodẽ mõ ad quartã. Uel aliter ꝙ ẽt quarta spẽs z tertia habẽt diuersitatẽ in quãtitate: q̃ quarta spẽs est maior: etiã in forma: q̃ quarta spẽs est orbicularior q̃ tertia. Hec autez sine actuali experientia male docere possent. Dub^m 1^m

¶ De cura. Cap. 7ᵐ.

Cum ꝑseuerat in via gñõnis eius: cura est cura vlcerũ z bothor ẽm ꝙ diximus.

¶ Superius Aui. ꝺterminauit de causis rupture cornee z spẽbus ei⁹ que maxime manifestant per modos exit⁹ vuee z acuitionis oculi: hic determinat de cura. Et ꝑ ponit curaz ei⁹ qñ est in ꝑn°. Scdo qñ est in ꝓcessu. ibi (Cu₃ aũt vlcerat.) Tertio qñ ruptura iam est z aꝑꝑet exit⁹ vuee siue eminẽtia. ibi (Cũ aũt fit ruptura.) ¶ Ad ꝑmi euidentiã sciendũ ꝙ ruptura cornee tũc est in ꝑn°: qñ in ea fit pustula mala de mã calida acuta ad quã stati₃ sequunt accidẽtia praua. s. dolor fortissim⁹ pulsatio rubedo ex multa attractione mãerũ: z statim talis mã sui acuitate ĩcipit aliquã vlcerationẽ in cornea facẽ que vlceratio si ꝓcedat ꝑducit ad dilatationẽ cornee z exitũ vuee. Põt aũt h̃ ꝑnᵐ rupture duob⁹ modis in ĝñe curari: vt sumit a Rasi. 9. Almãsoris cap̃. 16. de vlcerib⁹ oculi. Primo cũ reb⁹ ꝓhibẽtib⁹ vel curãtib⁹ absq; hoc ꝙ mã in saniẽ ꝯuertat. Scdo cũ reb⁹ saniãtib⁹ illã mãm. Primo igit Aui. ponit curam ꝑmã. Scdo ponit secũdã. ibi (Et du₃ ꝑseuerat.) in ꝑncipio. ⁋ Prima in duas. Primo ꝑmittit qualis debet esse cura rupture inchoantis. Secũdo declarat. ibi (Qđ ĩdigent.) ¶ Dicit primo ꝙ dum perseuerat. s. ruptura in via generationis eius. i. in ꝑncipio: vel eius cura est cura vlcerũ vel bothor. i. vlcerũ bothoralium ẽm ꝙ diximus scilicet in capitulo de exituris oculi z exituris cornee. ¶ Circa quã partẽ cõsiderandũ ꝙ ruptura cornee cu₃ exitu vuee h₃ tria ꝑncipia successiue z per ordinẽ se habẽtia. Unum est ꝑncipiũ qđ est ipsamet ruptura cornee parua ad quã sequit exit⁹ formicalis: z ideo si ꝓcedat augmẽtando: q̃ maior fiat disruptio fiat exitus dictus vuea: z si adhuc maior fiet exit⁹ vesicalis z clauualis: vt superius declaratũ est. Et curã hui⁹ ꝑncipij rupture cornee. A. ponit ibi. formicalis võ. Aliud est ꝑncipiu₃ cornee qđ nõ est pars rupture cũ exitu: sed valde illi ꝓpinqua: z tale ꝑncipiũ est vlceratio manifesta in cornea cũ qua nõ exit vuea aliquo exitu: nec formicali nec vueali nec vesicali. Sed si illud ꝑncipiũ. s. illa vlceratio manifesta parũ plus crescat statim exibit vuea: z de tali ꝑncipio rupture cornee Auic̃. loquet ibi. cũ autẽ vlcerat. z ibi ponit cura₃. Aliud ꝑncipiũ rupture est adhuc mag remotũ a ruptura cũ exitu vuee z est ꝑsentia malarũ mãerum acutarũ in cornea facientiu₃ pustulas paruas que mãe nõ absoluunt a quadã vlceratione quã faciunt in cornea: l₃ nõ sit manifesta vlceratio: sicut illa de qua stati₃ dictũ est: tamẽ si talis vlceratio ꝓcedat z fiat maior perueniet ad illam z ex illa perueniet ad rupturam cũ exitu vuee: z q̃ istud ꝑncipiũ rupture est remotius inter omnia tria principia: ideo dixit dum perseuerat ruptura in via generationis. i. in via ad generationẽ. Sunt igit ista tria principia rupture cũ exitu sic per ordinem se habẽtia. Quia ꝑmo est ꝑncipiũ qđ dicit via generationis. Scdo est ꝑncipiũ qđ est vlceratio manifesta: z tũc ruptura mag

approꝑinquat ⁊ de tali ꝑncipio loquit̄ ibi.cum autē vlcerat̄.Tertio est ꝑnm qd̄ dr̄ exit⁹ formicalis.¶Cōsiderādū 2° ꝙ lr̄a que dic: vlcerū ⁊ bothoꝛ:pōt dupl'r exponi.Uno mō vt dcm̄ ē.i.vlcerū bothoꝛaliū.Alio mō pōt exponi.ꝑꝑ qd̄ sciendū ꝙ mā que ad corneā fluit vel vlcerat corrodēdo sine vera aꝑatione:vl' vlcerat q2 facit verū apostema paruū calidū qd̄ dr̄ bothoꝛ:qūocūq3 vlceratio icipiat̄ in cornea est verū dicere ꝙ ruptura tūc h3 viam sue gn̄ōnis. Quantū g̊ ad vlceratione cornee factā a mā absq3 vera vel manifesta aꝑatione dixit.est cura vlcerū.Sed quantū ad vlcerationez factā cū bothoꝛ vel ꝙ pōt fieri ex bothoꝛ:dixit.⁊ bothoꝛ.

Dubm pm ¶Sed circa dicta dubitat̄ ꝑmo:vtrum exit⁹ vuee formicalis possit fieri non precedentibus principijs dictis.

Dubm 2m ¶Scd̄a dubitatio est:vtꝝ vna spēs exit⁹ vuee vt vesicalis ⁊ claualis possit fieri nō ꝑcedente formicali.⁊ Ad ꝑmā dubitationē dōm ꝙ rupture cornee cū exitu vuee vel fiunt a cā extrinseca vel fiunt a cā itrinseca.Si qdē fiant a cā extrinseca vt incisione cū cultello. est dōm ꝙ pōt fieri exit⁹ vuee absq3 h̄ ꝙ ꝑcedat alia vlceratio occulta vel manifesta.Dico absq3 ꝙ h̄ ꝑcedat ꝑcessu tēporis a medico signabilis:vt notū est.Si aūt fiat ruptura cornee cū exitu vuee a cā itrinseca:tūc ꝑcedūt ista duo ꝑncipia.s.vlceratio parua:⁊ vlceratio manifestioꝛ.Nā māe humorales fluētes ad oculū ꝑmo paruz vlcerāt:postea auget̄ vlceratio:postea fit disruptio ⁊ exit⁹:vt notū est.⁊ Ad scd̄am dubitationē eodē mō dōm ꝙ exit⁹ vuee vel fit a cā exterioꝛi vt cultello:⁊ sic pōt fieri exit⁹ vualis vel vesicalis absq3 hoc ꝙ ꝑcedat formicalis.Uel talis exit⁹ fit a cā itrinseca humorali:⁊ tūc vtplurimū ꝑcedit exitus formicalis:q2 mā corrosiua vel vlceratiua ꝑus facit paruā rupturā q̄3 magnā.Dico aūt.vtplurimū:q2 posset aliq̄ mā saniosa in multa q̄3titate colligi in cornea ⁊ subito facere magnā corruptionē:vnde fiet statim exitus vuealis vel vesicalis nō ꝑcedente exitu formicali.

¶Qd̄ indigent mundificatione corporis qualiscunq3 sit egritudo euacuando per flobotbomiam ⁊ solutionem:⁊ post euacuationem administretur balneum ex aqua dulci:⁊ proprie quādo est in complexione acuitas preter qd̄ moretur in aere balnei nisi parū:⁊ neq3 etiam multiplicet sūmersionē capitis sui in aqua fontis siue sit calida siue sit frigida:⁊ neq3 administrētur olea super caput.Quidā enim illorum mittunt materiam ad oculum propter resolutionē materiei inuēte in cerebro ⁊ attrahunt qd̄ non est in ipso:⁊ exprimunt ipsum propter inspissationem pororum resolutionis. Cum ergo non inuenit vacuū currit ad extremitates cerebri.Et op3 qdē vt cibi sint boni chimi tēperati frigidi humidi ⁊ reliquū corpus similiter.

¶Hic Aui.declarat istā curā.Ad cui⁹ itellectū ꝯsiderādū ꝙ itētio in curatione hui⁹ ꝑncipij rupture est sex res.Prima eūatio māe. Scd̄a distractio vel diuersio ei⁹ ab oculo.Tertia rectificatio q̄litatis māerū i toto ⁊ trāspiratio.Quarta adeq̄tio māerū in oculo: ⁊ repulsio ei⁹ si est'pos̄is.Quīta itētio in vlcere ichoāte.Sexta rectificatio regimis.

pa intētio ⁊ Pria itētio cōplet̄ eūando mām cū flōmia ⁊ pharmacia.q̄liscūq3 sit egritudo.i.siue sit a cā extrinseca siue itrinseca.Uel qualiscūq3.i.siue sit vlceratio bothoꝛalis siue nō bothoꝛ. De q̄ aūt vena ⁊ ex q̄ ꝑte sit fiēda ⁊ que ꝑcedat:an flōmia an pharmacia superius ꝑfecte declaratū est ex scia Aui.vniuersaliū ꝑncipioꝝ.s.ꝑmi libri.⁊ pa fen hui⁹ tertij cap̄.de canonib⁹ vniuersalib⁹ curationis egritudinū cerebri:⁊ ꝑfecte dixim⁹ supra ca.de obthalmia.Et iō Aui.hic nō resumpsit.Pharmacia aūt que istis dat̄ est que purgat acutos humores ⁊ eos tēperat:sic aq̄ fructuū ⁊ hiera ⁊ ifusio myrabolanoꝝ:vt inuit Halya.5.pract.cap̄.41.de cura vlcerū oculi.⁊ sup̄ declarate sūt tales medicine cap̄.de cura obthalmie.

2a ⁊ Scd̄a.s.diuersio māe cōplet̄ cū eūonib⁹ dictis ⁊ cū balneo.

3a ⁊ Tertia itētio.s.rectificatio q̄litat̄ māerū in toto corpe ⁊ trāspiratio ē̄t fit per balneū.Hoc aūt balneuz Aui.regulat qnq3 modis. Prio eni ostēdit tp̄s sui vsus:cū dicit.post eūonē administret̄ balneū:q2 stāte multa repletione eēt cā agitationis ⁊ flux⁹ māerū ad patiētē particulā.Scd̄o ostēdit ex q̄ aq̄ fiat:cum dicit ex aq̄ dulci. nā balneū ex hac aq̄ trāspirat corpus educēdo fumosas supflu itates ⁊ tēperat ariditatē vel acuitatem corpis ⁊ humoꝝ:vt colligit̄ 10.ca.10.⁊.11.tera.ca.9.Tertio ostēdit in q̄ dispōne corpis proprie ꝯfert cū dicit.ꝑꝑe qn̄ est in cōplexione acuitas ⁊ caliditas acuta. sicut in corporib⁹ cholericis vel habētib⁹ adustos humores.istis eni vehemēter ꝯfert balneū:q2 trāspirat acutos vapores ⁊ acuitatē tēperat.h̄ aūt est vehemēter vtile in cura vlcerationū oculi: q2 humores ꝑ eoꝝ acuitatē maxie sunt cā vlceꝝ:vt sup̄.A.exiture oculi.s.vlcerose generant̄ ab humoribus acutis adustis.Quarto tāgit modū vsus balnei.s.q̄3tū ad ꝑtes balnei:⁊ q̄3tū ad ꝑtes corporis:cū dicit.ꝑter ꝙ moret̄ ⁊c.Prio qdē q̄3tū ad ꝑtes balnei:q2 patiēs d3 plus morari in aq̄ balnei ⁊ nō in aere.Rō est:q2 balneū per sui aquā plus humectat ⁊ remittit acuitatē humoꝝ.Balneū eni3 in aq̄ sui humectat ⁊ aer calefacit:vt Aui.p̊ lib.fen.2.illo cap̄.qdā ornate loquētiū.Scd̄o tāgit modū vsus q̄3tū ad ꝑtes corpis:q2 nō ꝯcedit iponi sup caput siue aq̄ sit calida siue frida.Et rō est:q2 aq̄ fontis.i.tine balnei.si est calida trahit mās ad caput.si aūt est frigida ꝑmit mās ad oculos.Et ꝑꝑ hāc cā3 Aui.ꝓhibet apponi olea sup caput.Nā talia olea vel sunt calida sicut camomillinū ⁊ anhetinū:vel sunt frida vt rosatū ⁊ violatu3 ⁊ nenufarinū.Sigdē olea capiti approximata eēnt calida ista nocēt dupl'r.Prio q2 eliquando faciūt fluere mās ad oculū in quo est debilitas ⁊ aptitudo receptionis ꝑꝑ vehemētiā passionis.Scd̄o q2 attrahūt ad cerebrum mās que nō sunt in eo:imo ab alijs ꝑtib⁹ attrahūt:⁊ h̄ est qd̄ Aui. dicit.qdā eni illoꝝ.s.oleoꝝ vt olea calida mittūt mām ad oculum ꝑꝑ resol'onē.i.eliq̄tionē māei iuēte in cerebro:⁊ attrahūt qd̄ non est in ipso.Si aūt ista olea sint frida ipsa nocēt capiti approximata:q2 exprimūt cerebrū ⁊ ispissando oppilāt poros capitis a q̄bus fit māerū resol'o.Māeb⁹ igit̄ retētis ⁊ poris oppilatis:q2 māe nō iuenerūt vias vacuas q̄b⁹ recipiant̄ fluunt ad extremitates cerebri:⁊ q2 oculi sunt in extremitate cerebri:⁊ mō ꝑꝑ passionez sunt apti ad recipiēdū mās:iō illuc fluūt:⁊ h̄ est qd̄ dicit.⁊ sup.q̄dā illorū oleoꝝ vt olea frida.exꝑmūt ipm̄.s.cerebrū.vel ipsam.s.mā3 ꝑꝑ ispissationē ⁊c.Tota tn̄ ista lr̄a pōt referri ad olea calida.De frigidis eni nō est dubiū ꝙ exꝑmūt mās:s3 olea calida exꝑmūt:q2 trahunt mās ad cerebrū:q2 oppilāt vias per vnctuositatē que oppilate nō pn̄t recipe mās que trahunt̄ q̄re currūt ad extremitates. Quinto tāgit q̄litatē quā d3 hēre aq̄ balnei:q2 d3 eē calida vel frigida.per fridā autē possumus itelligere minus calida3.d3 eni esse aqua mag̊ vel minus calida b̄m diuersitatē corpoꝝ ⁊ b̄m diuersitatē corpis ⁊ ꝯsuetudinis:vt si corp⁹ patiētis hēat humores multum acutos ⁊ sit estas ⁊ ꝯsuetudo balneādi in aq̄ parū calida tunc pōt aq̄ cū qua lauat̄ parū calefieri ⁊ sic dicet̄ aq̄ frida.Et possem⁹ itelligē aquā fore fridā:vt si hō eēt icēsus sine febre ⁊ satis carnosus ⁊ tp̄s calidū posset in aq̄ frida lauari.

⁊ Quarta itētio est adequatio māerum in oculo ⁊ repulsio:⁊ istud dedit itelligere Aui.ex cap̄.de exituri ⁊ de obthalmia:⁊ hoc fit ponēdo in oculū sief albu3 dissolutū cū lacte mulieris:vt ponit Rasis.9.Almāsoris cap̄.de vlcerib⁹ oculi cap̄.16.vnde Halyab.5.practi.cap̄.de vlceribus oculi ca.41.colyriū instilla albū sine opio cū mulieris lacte cui filia est. Posset etiā dissolui cu3 albumine oui:vt Mesue ponit in hoc ca. 4a

⁊ Quinta intētio que est ad vlceratione cornee inchoantem l3 sit satis occulta cōplet̄ tn̄ cum medicinis exiccatiuis:⁊ hoc facit sief albū.vnde Halyab.post verba ꝑdicta subdit.cu3 colyriū albū ex desiccantib⁹ ⁊ refrigerātib⁹ sine punctione cōpositu3 fit:lac aute3 refrigeret lenificet ⁊ declinet.Et hāc intētionē Aui.dedit intelligi ex his que dixit in cap̄.de cura exiturarū.Siquis eni ꝯsideret ista cura que hic ponit̄ est illa que posita est ibidem.Et possemus dicē ꝙ Aui.tāgit curā istā quātu3 ad hanc intētionē qn̄ dicit post:⁊ curet̄ cura vlcerum. 5a

⁊ Sexta intētio que est regiminis rectificatio cōplet̄ cibādo infirmum cibis habētib⁹ tres ꝯditiones.Prima ꝙ sint boni chimi.i.nutrimēti boni.Scd̄a ꝙ sint tēperati.s.in quātitate:vel tēperati.i.ꝯueniētis q̄litatis.s.fride ⁊ humide.Tertia cōditio est ꝙ sint fridi ⁊ humidi:⁊ hoc vt opponant̄ acuitati humoru3 currentiu3 ad oculos:⁊ q2 remittē caliditatē ⁊ acuitatē humorum est valde vtile in cura harum vlcerationu3 ichoātiu3 in oculo:ideo bonu3 est ꝙ totū corp⁹ disponat̄ ⁊ alteret̄ versus frigiditatē ⁊ humiditatē:⁊ hoc est qd̄ dicit.Et reliquum corp⁹ similiter. Istud autē totum fit cauēdo a carnib⁹ ⁊ vino:⁊ ꝑꝑrie vino dulci: vt Rasis ꝑallegato cap̄.Et da sibi lactucas vel portulacas ⁊ mala granata ⁊ vinum granatoꝝ ⁊ iulep.s.cū multa aqua:⁊ aquā ordei ⁊ cōsimilia:vt sumit̄ a ꝑdictis auctorib⁹.Fac etiā ꝙ aer qui inspiratur ab eo sit frigidus:balneu3 eni facit hoc.nā l3 aqua calida calefaciat ꝑmo occursu:postea tamē infrigidat:vt Auicē.1.can̄.fen 2a illo cap̄.Quidam ornate loquētium. 6a

¶Sed circa ꝑdicta dubitat̄.ꝑmo vtru3 qui balneat̄ in ꝑn° vlcerationis que est via in exitū vuee debeat sūmergē caput in aq̄. Dubm 3m ⁊ Uidet̄ ꝙ sic:q2 talis balneatio fit ad tēperādā acuitatē māe faciētis pustulā vlcerosa3:sed isto maxime idiget mā que est in capite:cū sit ꝑꝑinquioꝛ oculo q̄3 sit mā que est in toto corpore.⁊ In ꝯtrium est Aui.⁊ Dōm ꝙ nō est tutū sūmergere caput in balnei aq̄.Quia si aqua sit calida eliquat mās versus oculū:si sit frigida exprimit. Alia cā est:q2 facit retentionez anhelitus ex qua replent̄ ⁊ extenduntur vene circa caput.Tertia cā est:q2 medicine que oculo oc-

currunt in hac passione cū hoc ꝙ equāt acuitatē māe debent esse exiccatiue ꝯferētes vlceri vt dicet. Aqua aūt sui humiditate sola in h̄ nocet. ¶ Sed tu dices: si iste īfirm⁹ nō sūmergit caput in aq̄ stabit in aere calido: ⁊ tūc mag̃ nocebit. ⁋ Dō͡z ꝙ iudicio meo isti īfirmo dꝫ parari tina aque coopta: ⁊ ex̄ teneat caput: tal'r ꝙ non occurrāt vapores ⁊ aer calidus ad caput. ¶ Notādū tn̄ ꝙ forsan nō eēt malū ꝙ patiēs bene clausis oculis sūmergeret caput in aq̄ ⁊ parū staret: ⁊ paucis vicib⁹ vel duab⁹ vel trib⁹: qꝛ ex h̄ aliqual'r tēperet acuitas humoꝝ ī capite. Nec timem⁹ dissolutionē māerū pp duas cās. Prima qꝛ nō multū īprimeret calorē si sit calida nec frigus si sit frida pp paucā moraꝫ. Scd̄o qꝛ iā p̄supponit ꝙ corp⁹ sit eūatū: ⁊ iō Aui. nō ex toto ꝓhibuit summersionē: sꝫ multitudinem summersionis: cuꝫ dixit: ⁊ neqꝫ multiplicet summersionem. Ex quibus contraria soluuntur.

Dub^m 4^m ¶ Scd̄o dubitaƭ vtꝝ medicamē repcussiuū qd̄ approximaƭ in p̄n° istaꝝ pustularū vlcerosarū sit eiusdē virtutꝭ cū eo qd̄ approximaƭ in p̄n° obthalmie: vt. v̄.g. sit illud idē sief albū qd̄ superi⁹ dixim⁹ in p̄n° obthalmie. ⁋ Et vꝛ̄ ꝙ sic ex ītētiōe Rasis. 9. Almāsoris p̄allegato cap̄. vbi absolute p̄cipit sief albū īponēduꝫ nec ponit aliā descriptionē sief albi in ca. curationis vlcerū oculi. Itē ex mēte Aui. q̄ ītētionē repcussionis que cōpetit in h̄ p̄n° tacuit: qꝛ expresserat sup̄ vt dcm̄ est. Ampli⁹ in p̄n° obthalmie ponunƭ sief repcussiua: vel alie medicine fortes vel debiles opiate vt sup̄ declaratū fuit. Sed iste p̄nt repellē mās istoꝝ bothoꝛ vlcerosoꝝ vel pustularuꝫ: igiƭ ille medicine ⁊ illa sief maxime ꝯueniūt. ⁋ Oppositū sumitur ex Halyab. 5. prac. ca. 41. qui ꝓpriū colyriū ꝯficit in hac passione. ⁋ Dōm ad h̄ ꝙ colyria que instillanƭ in oculuꝫ in p̄n° harū pustularū vel bothoꝛ vlcerosoꝝ dn̄t ab alys que instillantur in p̄n° obthalmie calide: ⁊ ꝯueniūt cū illis. Primo qdē ꝯueniūt in cōi intentione que est remissio acuitatis māe ⁊ repulsio ⁊ actualis lenificatio ⁊ sedatio doloris: ⁊ iō cōicāt in albumine oui vel lacte ⁊ cerusa ⁊ gūma arabica ⁊ amilo ⁊ qn̄qꝫ opio. Sed dn̄t qꝛ sief albū qd̄ instillaƭ in p̄n° hoꝝ bothoꝛ habētiū aliqꝫ vlcerationē dꝫ hēre in se virtutē plus exiccatiuā ex hac vlceratione. Ulcera enī īdigēt exiccatione: vt ibidē Halyab. ēt cōplexio cornee hoc indicat que forsan est siccior q̄ꝫ cōplexio ꝯiunctiue qd̄ signat maior durities. Dn̄t ēt scd̄o qꝛ in hmōi bothoꝛ mag̃ cogimur vti opiatis pp vehemētiaꝫ doloris: q̄ꝫuis ēt opiatis regulariter nō vtamur vt supra perfecte declaratū fuit: ⁊ qꝛ sief qd̄ ꝯuenit hic dꝫ esse siccius q̄ꝫ illud qd̄ ꝯuenit in obhalmia calida pura absqꝫ vlcere: iō sief Halyab. est valde vtile: qd̄. ℞. climie argenti aduste ⁊ lote: eris adusti cuiuscūqꝫ. ʒ. ij. caquie. i. achacie. gūme arabice cuiuscūqꝫ. ʒ. iij. ceruse. ʒ. j. tere oīa ⁊ distēpera cū albumine oui: ⁊ cū opus fuerit vtere liquefacto cuꝫ lacte puelle ⁊ bombycē ībibitū h̄ colyrio suppone. Et iō Zoar tra. 6. 16. ca. collaudat sief rosarū: nō tn̄ credo ꝙ illd̄ qd̄ ipse ibi describit ꝯueniat in p̄n°. Et iō Aui. supius cap̄. de exituris oculi dicebat ꝙ si fuerit obthalmia cureƭ ⁊c. ⁊ ꝯiungaƭ īter sedationē doloris ⁊ sedationē vlceris. q. d. si fuerit obthalmia nō sufficiūt medicīe ad obthalmiā solā: sed debēt iungi medicine sicce: ⁊ iō in sūma loquēdo subiunxit. Et ad sūmū canon electionis medicinarū in ipso est: q̄m opꝫ vt eligaƭ oē qd̄ exiccat absqꝫ mordicatione. Et h̄ voluit in p̄n° hui⁹ cure: cū dixit. Cura est cura vlcerū ⁊ bothoꝛ. ¶ Cōsiderādum tn̄ pp ꝯ̄dictiones tollēdas ꝙ in p̄n° harū pustularū ⁊ vlcerationū: vel vlceratio est puissima valde: vñ ꝯfidis ꝙ exiccatio ceruse sufficiat: ⁊ sic sufficit sief albū cōe cui⁹ descriptionē sup̄ posui: ⁊ sic fuit ꝯtentus Rasis sief albo: qd̄ dixerat in cap̄. de obthalmia: lꝫ illud sit siccū pp sarcocollā ⁊ opiuꝫ: ⁊ iō in h̄ casu videƭ mihi vtile sief Jesus qd̄ sup̄ in p̄cedēti cap̄. scripsi sup illo cap̄. ⁊ si fuerit hec obthalmia. Uel vlceratio est manifestior q̄ꝫuis sit in p̄n° qd̄ dꝛ̄ via gnōnis: ⁊ vt sic ꝯfert sief Halya. vbi est fortior exiccatio q̄ꝫ in sief albis frigidis ad obthalmiam propter climiam ⁊ es vstū. Ex quibus contraria cessant si intellexisti premissa.

Dub^m 5^m ¶ Tertio dubitaƭ vtꝝ in p̄n° vlcerationis cornee absqꝫ exitu vuee a cā extrinseca facte ⁊ vlcerationis facte a cā ītrinseca. s. hūorib⁹ acutis fluētib⁹ ad oculū debeam⁹ vti eisdeꝫ medicinis. ⁋ Et videƭ ꝙ sic: qꝛ Aui. nō distinguit eas hic: nec in p̄cedēti ca. Probaƭ rōne: qꝛ vtriusqꝫ cōis ītētio est sedatio doloris: ⁊ ꝓhibitio māei ⁊ vlceris ꝯsolidatio: sed vnū ⁊ idē medicamē. v̄. g. sief albū oīa ista facit: vt sup̄ appet: igiƭ vtrobiqꝫ ꝯuenit. vide Azarauiū cap̄. de arsanac. ⁋ In ꝯ̄riū sumiƭ a Gilberto cap̄. de vlcerib⁹ oculi. q in vlcerib⁹ factis a cā extrinseca nō ꝯcedit lac mulieris poni in oculū ⁊ ꝯcessuꝫ est sup̄ in vlcerib⁹ factis .. mā. ⁋ Dōm ꝙ qd̄ querit de medicinis localib⁹: nō enī dubitaƭ ꝙ vtrobiqꝫ ꝯuenit eūatio per flōmiaꝫ vel pharmaciā ƀm diuersitatē dispōnū corporis. De medicinis v̄o apponēdis sup oculo īuenio quādā discordiā īter cōiter operātes ⁊ famosos auctores. Nā cōiter opantes accipiūt albumē oui: ⁊ post cōquassationē vel sine cōquassatione īponūt pecias siue cottuꝫ: ⁊ ponūt sup oculo tal'r ꝙ attigat corneam vulneratam; ⁊ dimittunt

sic. 15. dieb⁹: qdā valde paucioꝛib⁹. Aly v̄o operātes accipiūt aquā ro. paucā ⁊ pmiscēt p̄dicto albumini: ⁊ eodē mō oculo applicant. Quidā v̄o bonus operatoꝛ dixit mihi ꝙ ipse accipit germina que reperiunƭ in ouo ex gallina calcata ⁊ accipit ex eis. 12. ⁊ terit tal'r ꝙ fiat vnguētū ⁊ ponit sup oculo: ⁊ dicit ꝙ est mirabile: ⁊ inueniƭ in quodā libello parue auctoritatis. Sed famosi auctores videnƭ īnuere ꝙ in p̄n° vulnerū vel vlcerū cornee a quacūqꝫ cā fiant ītendamus cū medicinis in qb⁹ cū virtute ꝓhibitionis ⁊ sedationis sit virt⁹ īcarnationis vlceris. vñ Aui. in p̄cedēti cap̄. nō distinxit curā istoꝝ vulnerū. Et Mesue de cura vulnerū ⁊ vlcerū oculi dicebat. Tertiā rem. s. administrationē medicaminis circa vulnus cōplēt administrationes medicaminū facientiū nasi carnē in vlcerib⁹: ⁊ ēt ꝯsolidātiū vlcera: sicut sief albū in p̄n° cū lacte mulieris ⁊ albumine oui. Ecce ꝙ Mesue in p̄n° vulnerū vel vlcerū: nō distinguendo siue sit ex pcussione vel ex mā docet applicare aliud q̄ꝫ albumē oui. ¶ Ad ītellectū igiƭ istoꝝ dico ꝙ vlceratio oculi inchoans a cā exterioꝛi ⁊ a cā īterioꝛi ꝯueniūt in plurib⁹ reb⁹ in p̄n° cure ⁊ differūt. Prio qdē ꝯueniūt qꝛ in vtroqꝫ vulnere est ītētio sedare dolorem repellere vel ꝓhibere mām ⁊ ꝯsolidare ne ꝓcedat vulnus ⁊ ne saniei fiat gnō. Nam vt dicit Mesue preallegato cap̄. sanies in hac passione est suspecta: ⁊ pp has ītētiones est ꝯueniēs albumē oui in p̄n° vtriusqꝫ. Differūt aūt in duob⁹. Prio qdē qꝛ in vlcere a cā īterioꝛi est vehemētioꝛ doloꝛ vtplurimū q̄ꝫ si fiat a cā exterioꝛi īcidēte: ⁊ h̄ pp malitiā ⁊ motū māe: ex qbus solo ꝯtinuitatis est in fieri. Sed solo ꝯtinui a cultello q̄ꝫtū est respcū cāe extrinsece post ei⁹ īcisionē est in facto esse ⁊ vt sic minus doloꝛosa ex pte hui⁹: vt pōt in gn̄ali colligi. 4. de accidēti ⁊ morbo. ca. 6. ⁊ in libello de malitia cōplexionis diuerse cap̄. 4. Differūt 2° qꝛ est maioꝛ excessus q̄litatis. s. caloꝛis in vlcerib⁹ a mā cholerica adusta q̄ꝫ in vlcerib⁹ a cā extrinseca: ℥ opꝫ ꝙ medicamē locale qd̄ poniƭ sup oculo q incipit vlcerari a mā acuta ⁊ adusta hēat aliqd plus de īfridatione ⁊ aliqd plus de sedatione doloris: q̄ꝫuis in p̄n° ītēdam⁹ in sedatione doloris nō per alias medicinas q̄ꝫ per īfridātes ⁊ lenificātes ⁊ applanantes sicut albumen oui ⁊ sief albuꝫ: ⁊ similia. ¶ His p̄missis dico iuxta id qd̄ mihi videƭ: vlceratio oculi a cā exterioꝛi vel ē in corporibus valde humidis ⁊ teneris maxime ex etate vt corpora pueroꝝ ⁊ puberū. Uel est in corpoꝛib⁹ siccis ⁊ iam pfectꝭ vel senescentib⁹. Siqdē talis vlceratio sit in corpoꝛib⁹ humidis vt pueris credo ꝙ sufficiat solū albumē oui: qꝛ oēs p̄dictas ītētiones aggregat: sedationē doloris lenificationē ⁊ repulsionē māe vel prohibitionē per aliqꝫ friditatē quā hꝫ ēt īcarnat. Nā in tali etate pauca sufficit exiccatio ad īcarnādū: sed in albumine oui possum⁹ dicere ꝙ est exiccatio aliq. vñ Serap̄. cap̄. de ouis. ponit hūc ƀmonē. Cōplexio oui est fridioꝛ parū q̄ꝫ corp⁹ tēperatū: ip̄m nāqꝫ īfrigidat īfrigidatione tēperata ⁊ desiccat desiccatione sine mordicatione. Et qꝛ nō distinguit de partib⁹ oui: sed dicit de toto ouo: possumus dicere ꝙ etiā in albumine est talis virt⁹. ⁊ ideo Gal'. 11. de simplici medicina cap̄. 24. de ouis. vtere igiƭ albumine oui nō solū in oculis: sed in oīb⁹ alys quotquot suauissimarū īdigēt medicinarū vlcera. ⁊ post p̄dicta Gal'. ponit ꝙ ip̄m albumē oui solū siue oua cuꝫ cortice apponanƭ in cōbustionibus ignis est vtile. ⁊ subdit cām. et enī īfrīdat moderate siccatqꝫ suauiter. ¶ Sed ꝯtra p̄dicta arguiƭ ꝙ albumē oui pōiƭ humide cōplexionis ab Aui. 2. cañ. ⁊ Albumasar cap̄. de albumine oui. ⁋ Dōm ꝙ albumē oui actual'r est humidū humiditate fluida leni: vñ lenificat ⁊ applanat: tn̄ virtual'r aliqꝫ paucā vꝛ̄ hēre exiccationē: vt p̄missi auctores testanƭ. ¶ Si auteꝫ talis vlceratio sit in corpoꝛib⁹ siccioꝛib⁹ cuꝫ ista corpora egeāt siccis medicinis in qbus sit manifesta siccitas: dico ꝙ talia vulnera oculoꝝ facta a cā extrinseca nō debēt curari in p̄n° cū solo albumine oui sicut cōiter operātes faciūt. Hoc ꝓbo p̄mo per rōnes. Secundo per auctoritates p̄assumptas ⁊ per alias que ponenƭ. Hoc declaro per rōnes. Nā quotiēs medicus pōt curare vulnera ⁊ ꝓprie suspecta ad saniē per viā īcarnationis dꝫ illud facē: sed stāte vulnere in oculo si cū albumine oui ponas medicinas mag̃ siccas tūc curaƭ vulnus simplici īcarnatione: qd̄ nō pōt facere solū albumen oui: qꝛ est pauce exiccationis: igiƭ opꝫ alia medicamīa apponere cū albumine oui: īmo apud quosdā sine albumine vt videbitur. Scd̄a rō est: nam medici operātes suspicanƭ ponē aliqd aliud timētes de doloꝛe in oculo: sed in vlcere maioꝛis doloꝛis sicut est vlcus a cā humoꝛali nō timem⁹ ponere aliqd cū albumine: ℥ multo minus debemus timē ibi. ¶ Sed tūc dubitaƭ que medicina sit ista quā debeo ponē cū albumine oui vel sine eo. ⁋ Rñdeo ꝙ in h̄ auctores vadunt ꝓprys vys ƀm ꝓprias estimationes ⁊ experientias. Credo enī ꝙ Aui. ⁊ Mesue miscuissent parū de sief albo cum albumine oui ⁊ accepissent illud cū lana pecia vel stupa v'l cotto ⁊ applicuissent oculo vulnerato ex pcussione. Dico aūt ꝙ paruꝫ posuissent de isto sief: qꝛ nō tātū q̄ꝫtuꝫ posuissent in vulnē facto a mā humoꝛali acuta ⁊ adusta. Nā pp vehemētiorē doloꝛē ⁊ fortiorem

inflāmationē

inflāmationem que sunt in talibus vlceribus a cā humorali expe-
dit ꝙ cū albumine oui ponat plus de sief albo ꝙ̄ in vulnere facto a
cā primitiua: ⁊ ꝓ eandē cām posset poni sief fortioris īfrigidatio-
nis. Sed Jesus haly in cap. 48. de solutione cōtinuitatis eueniē-
tis ꝯiūctiue a causa primitiua docet applicare oculo sedenegi. i. la-
pidē emathitis: cū modica cāphora qn̄ est exitus sanguis. vel thu-
tiā qn̄ nō est fluxus sanguinis nec videt curare de albumie oui. vn̄
dicit trac. 2. 48. ca. Solutio cōtinuitatis cōiunctiue a causis est ex
cā primitiua: sicut ꝑcussio vel casus vel lapis: cura est īcipere scin-
dere mām ⁊ ꝓhibere eā ne fluat ad oculū: ⁊ si exierit ex eo sanguis
pulueriza cū sedenegi cū modica cāphora ⁊ liga oculū cū binda for
ti: ⁊ si nō exierit sanguis pulueriza cū thutia nutrita ⁊c̄. Credo tn̄
ꝙ iste res miscerent cū albumie oui eēt ꝯueniēs. ⁊ ī ca. 61. loquēs
de sol'one cōtinuitatis eueniētis cornee. opꝫ ligare oculū cū institia
forti ⁊ puluerizare in oculuꝫ qđ ꝯfortet ⁊ stringat sicut thutia mi-
sta cū aqua myrti. ¶ Gilbertus vͦ in cap. de egritudinibus cornee
alia docet oculo apponere. s. albumē oui cum succo plātaginis. vn̄
dicit hūc sermonē. Accidūt aūt vulnera qn̄ꝗ ex causis extrīsecis
vt ictu in ꝑcussione: ⁊ tunc statim insistendū est cū claro oui ⁊ suc-
co plātaginis. Herbe enim consolidātes iuuāt. Ecce ꝙ Gilbertus
vult ꝙ vltra albumē oui ponant res consolidātes. ¶ Modernus
vͦ Guilelmus placētinus in cap. de vlceribus oculoꝝ talē moduꝫ
operādi ponit ꝙ in vlceribus pupille cornee seu coniūctiue factis
euacuationibus per flōmiā vel ventosas ponat sup oculū albumē
oui mistū cuꝫ oleo rosato: ⁊ super illud ponant pecie tres vel qua-
tuor magne que comprehēdāt frontē ⁊ maxillā totā īfuse in aqua
que sic fit. ℞. vini granatoꝝ. ℥. ij. aque rosa. lib. 5. boli armeni. ℥. j. ⁊
puluerizet ⁊ bulliat in aquis predictis post colet ⁊ in colatura in-
fundant pecie: ⁊ fiat vsqꝫ ad securitatē vlceris ne ampliet vel apo
stemet: post securitatem vͦ ponat intra oculū sief albū. ¶ Ex qui-
bus auctoritatibus apparet ꝙ auctores nō sunt ꝯtenti in his vlce
ribus inchoātibus a causa primitiua ponere soluꝫ albumē oui sine
alia medicina. Apparet ēt qūo vtimur medicinis eisdē in vlcerib⁹
factis a cā primitiua ⁊ factis a cā humorali ⁊ quomodo diuersis.
¶ Ad dictum Gilberti q nō cōcedit impositionem lactis in oculū:
dōm ꝙ hoc est verum ꝙ nō ꝯuenit purum: qꝛ hꝫ humiditatē ⁊ ab-
stersionē que ibi nō requirit. Sed si misceat cū medicinis incarnā
tibus predictis: potest cōpetere sicut competit in pricipio bothor
vlcerosoꝝ cū albumine oui: tn̄ albumē oui adhuc est ꝯuenienti⁹ in
vlceribus a ꝑcussione qꝛ vnit ꝑtes mēbri que ꝑ īcisionē sunt sepa-
a te qđ nō faceret lac: qꝛ albumen hꝫ viscositatem qua adheret ⁊
Dubᵐ 6ᵐ coniungit partes membri vt sensus ostendit.
¶ Quarta dubitatio est vtrū ruptoriū super capite vel apud aures
cōpetat in hac passiōe. ¶ Videt ꝙ nō: famosiores auctores nō po-
nunt. Amplius Auic. ꝓhibet olea calida super caput: qꝛ attrahunt
materias que nō sunt in eo: ergo multo magis ꝓhiberi debent hmōi
ruptoria. ¶ In oppositum est cōis vsus medicoꝝ q tantum creuit
ꝙ vulgus in hoc cōmuniter operat. Statim enim cū vident in cor
nea aliquē pūctū album: precipiūt vulgares cātarides poni circa
aures. ¶ Dicendū ꝙ ruptoriū diuersificat qn̄ꝗ ex parte eoꝝ cum
quibus fit. qn̄ꝗ eniꝫ fit cū cantaridibus mistis cū axungia: qn̄ꝗ fit
cū calce ⁊ sapōe: qn̄ꝗ cū synapi vel stercore colūbino: qn̄ꝗ rasura
vitis albe ⁊ similibus: lꝫ diuersimode iste res rumpāt. Diuersificat
ēt ex parte loci: qn̄ꝗ ponit ex parte superiori capitis in loco vbi ē
cōmissura: qn̄ꝗ ponit post aures: qn̄ꝗ ponit in brachys. Alcana-
mosali ēt docet ponere iuxta aurē versus faciē in loco vbi termi-
nat os mādibule: vt aꝑet lib. 6. 1. c. docet ēt apponere subtus bar
bā: vt aꝑet in. 2. ca. eiusdē libri. ¶ His p̄missis omissa diuersitate
ruptoriū ex parte eoꝝ cuꝫ quibus fiunt: qꝛ esset valde ꝓlixū: dico
ꝙ huiusmodi ruptoria ante euacuationē non ꝯueniunt. s. ruptoria
in capite. rō est: qꝛ illa agitāt mām: ⁊ replēt magis caput: ⁊ faciunt
materias ad oculos magis currere. Sꝫ factis euacuationibus vni
uersalib⁹ pn̄t ita apponi capiti: ⁊ magis laudo apponere circa col
lū ⁊ circa aures posterius ꝙ̄ superius in capite. Et rō est qꝛ euacu-
ant cū diuersiōe maiori ⁊ trahūt ad locū a quo mā minus est apta
currere versus oculū: ⁊ ꝓpter hanc cām laudat perforatio extre-
mitatis auricule ⁊ īpositio laquei ibidē. Ruptoria aūt in brachys
possunt apponi quāuis corpus hēret circa ꝑtes suꝑiores aliquā ⁊
nō multā repletionē: qꝛ talis euacuatio ꝑ loca illa est satis diuersi
ua. Illud tn̄ qđ maxime cōuenit est incisio venaꝝ timpoꝝ ne refū
dat materia ad oculos. Et quidā īcidūt venas q̄ apparēt in ꝯiuncti
ua: ⁊ vtraqꝫ inueniunt mirabilis vtilitatis: ⁊ est verum. Hec oīa
possunt ꝑfectius ītelligi per ea q̄ supra diximus de cauterio. ¶ Ad
contrariam rōnem dōm ꝙ lꝫ olea calida ēt post euōnem possint
mittere mām ad oculum: hoc tn̄ nō sic faciūt ruptoria. Nam olea
oppilant viscositate. Sꝫ ruptoria magis sunt cā tractus ad extra.
Aliter tamen posset dici: vt colligitur supra ca. de obthalmia. cum
querebat de appositione oleorum ad caput.

¶ Et duꝫ perseuerat in principio oportet vt maturetur
⁊ curetur cura vlcerum.

¶ Hic Auic. ponit curam predicte dispositionis per medicinas sa-
niantes illam materiā: ⁊ dicit ꝙ dū perseuerat in principio. s. pre-
dicta via generationis rupture maturetur. i. ponantur medicine
maturatiue ⁊ curetur ⁊c̄.
¶ Dubitat vtrū in vlceribus īchoātibus in oculo debeamus matu- Dubᵐ 7ᵐ
rationi ītendere. ¶ Et videt ꝙ sic. Primo ex Aui. hic. Itē sanies
in omni vulnere est magnū signū securitatis: vt in afo. ⁊ in cōmēto
5. ꝑticule. afor. 23. Calidū faciens saniē. ¶ In ꝯrium est Mesue ca.
de cura vlceꝝ oculi. vbi dicit. Sanies in hoc vulnere est suspecta.
¶ Dōm ꝙ vel ista vlcera inchoātia possumus curare cum medicī
nis predictis que repellunt mām: ⁊ tūc est melior cura ꝙ̄ si fiat sa
niatio. Nā sanies est suspecta: qꝛ īdicat maiorē vlcerationē: mate
ria enim que ꝯuersa est in sanieꝫ cepit sibi maiorē locum: vn̄ ma-
ior vlceratio facta est. Et qꝛ mā saniosa est corrosiua ꝓprie cuꝫ in
parte remanet: ideo ēt facit suspitionē generatio eius in vlcerib⁹
oculi. Si aūt talis cura nō sit possibilis opꝫ ītendere ad medicinas
debite maturatiuas. Nā exquo mā nō pōt repercuti si tu persistis
cū reꝑcussiuis retinebit mā in parte que erit cā putrefationis tu-
nicarum oculi ⁊ cecitatis: minus ergo malū est ꝙ tu intendas ad
maturationem. Et hoc est qđ Auicē. ponebat. Et dum in principio
perseuerat maturetur. i. dum ista dispositio remanet in principio:
⁊ cum iam fecisti curam que in principio competit. s. curam cum
repercussiuis: tunc permuteris ad maturatiua.
¶ Sed hic q̄runt qnꝗ. Primo qūo cognoscit ꝙ sumus in p̄n°. Dubᵐ p̄ᵐ
¶ Scđo dubitat quanto tꝑe debeo vti istis repercussiuis. Dubᵐ 2ᵐ
¶ Tertio dubitat quare non ꝑmutamur de repercussiuis ad reso- Dubᵐ 3ᵐ
lutiua cum sit melior curatio ꝙ̄ generatio saniei.
¶ Quarto dubitat que sint ista maturatiua ad que permutamur. Dubᵐ 4ᵐ
¶ Quinto dubitat an oporteat gradatim trāsire ad maturantia. Dubᵐ 5ᵐ
¶ Ad primā dubitationem dōm ꝙ remanētia dispositionis in suo Ad p̄ᵃᵐ
p̄n° cognoscit per remanētia accidentiū cū quibus incipit. v̄. g. qꝛ
factis tuis remedys ꝯuenientibus cū frigidis in p̄n° morbi: adhuc
stat dolor calor ⁊ pulsatio. Ex hoc enim significat ꝙ curatio ꝑ me
dicinas repulsiuas nō sufficit: vn̄ oportet transire ad maturatiua.
⁊ hoc voluit Rasis. 9. Almāso. ca. de vlcerib⁹ oculi. ca. 16. dicēs. In
initio sief albū cū lacte mulieris est mittendū: ⁊ si pulsus iā alleuia
ri ⁊ sedari videt sperandū est ꝙ egritudo soluetur sine saniei col-
lectione. ꝙ si pulsus. i. pulsatio oculi: post extractioneꝫ sanguinis
⁊ vētris sol'onē ac sief albi iniectionē qescē nō vr̄ ꝑua fiducia ē ha-
bēda in hoc qđ dixit. ꝙ. s. egritudo recedat absqꝫ saniatione.
¶ Ad scđam dubitationē dōm ꝙ tempus vsus illarum rerum re- Ad 2ᵃᵐ
manet in pura estimatiua medici: cum enim medicus estimat ꝙ
iaꝫ mā est repulsa per vsum medicinaꝝ si esset possibilis repulsio:
⁊ tamen videt ꝙ remanet: tunc debet permutare remedia.
¶ Ad tertiam dōm ꝙ ista maturātia sunt resoluentia etiaꝫ: ⁊ ideo Ad 3ᵃᵐ
vel maturāt vel resoluūt. Nā si nō resoluūt maturāt vt iā appare-
bit: ⁊ iam declarata fuerūt ista super cap. de obthalmia calida.
¶ Ad quartā dubitationē dōꝫ ꝙ maturātia ista sunt in qbus est ca Ad 4ᵃᵐ
lor cū siccitate aliqua. Et hoc iō vt habeat aliquā vim resolutiuaꝫ
materiei: quā si nō possint resoluere maturēt. Et iō nō īciperemus
maturationē cū mucilagine sola seminū cydonioꝝ vel semīs lini:
qꝛ in istis est virtus maturatiōis ⁊ nō virtus resolutiōis: sꝫ īcipie-
mus cū aqua decoctiōis fenugreci: vel cū mucilagine ei⁹. Et iō sief
de thure qđ ponit Rasis ibidem est vtile ad hanc intētionem. Et
qꝛ Aui. ista dixerat suꝑ ca. de cura obthalmie: ideo hic omisit.
¶ Ad qntā dubitationē dōm ꝙ opꝫ gradatim trāsire a reꝑcussiuis Ad 5ᵃᵐ
ad maturātia: ⁊ iō p̊ poterimus miscere aliqd de sief de thure cuꝫ
sief albo: vel dissoluere parū de sief albo cum aqua fenugreci: ⁊ sic
ꝓcedere quousqꝫ ponas purū sief de thure cū lacte mulieris: tunc
eni vel mā resoluet vel maturabit: sꝫ qꝛ reꝑcussio nō potuit remo
uere mām exquo significat ꝙ mā est grossa: ideo credēdum est ꝙ
nō erit obediēs resol'oni: sed maturabit: ⁊ hoc est qđ voluit Rasis
supra cū dixit. parua fiducia in h̄ qđ dixim⁹ est hn̄da. q. d. si nō po-
tuit repercuti saniabitur: ⁊ hoc vtplurimum ꝯtingit. ¶ Ex quibus
soluunt in ꝯrium inducta. Et primo ad Auicen. dōm ꝙ non con-
cedit medicinas generantes saniē nisi cū materia nō potuit reper
cuti. ¶ Ad Hip. dōm vno modo ꝙ lꝫ saniei generatio ꝓm se sit lau
dabilis in omni vulnere. s. qꝛ est signum digestionis: tn̄ ex parte lo
ci qn̄ꝗ est suspecta sicut in pulmone ⁊ sicut in oculo: ⁊ quādoqꝫ est
suspecta ex parte materiei sicut in herisipila. vn̄. 7. particul. afor.
In herisipila sanies malū. Vel aliter dōm ꝙ generatio saniei in
vulnera est secura respectu gn̄ationis putredinis: vel virulētie vel
oīmode cruditatis. vn̄ Hip. 6. ꝑtic. afo. Lixa bona cruda vͦo mala.
¶ Ad auctēꝫ Mesue dōꝫ ꝙ lꝫ sit suspecta generatio saniei tn̄ qn̄ꝗ
cogimur nō hn̄tes aliā viā meliorē: sicut aliqn̄ penuriā boni panis

hñtes deteriorẽ comedimus: vt Gal. 6. de regimine sanitatis.

¶ Ulterius ꝯsiderandū ꝙ littera que dicit: ⁊ curet̃ cura vlcerū: pōt duobus modis exponi. Primo vt supra dictū fuit ꝙ Aui. velit ꝙ in tota hac egritudine a pncipio vsq; ad finē itendat̃ cum medicinis siccis que ꝯueniūt vulneribus inquantū vulnera sunt: ⁊ in hoc. A. ponit quintā intentionē quā habemus in hac dispositiōe vt supra declarabat̃. ⸿ Scđo modo pōt exponi ꝙ per hoc Aui. velit ostēdere modū medicinarum maturantiū que cōpetunt in hac passione: nā debēt esse maturatiua que habeāt siccitatē ⁊ caliditatē cōuenientes resolutioni ⁊ maturationi: sicut sit de thure: ⁊ ideo dixit curetur cura vlcerū. i. si tu maturas mām ponas medicamē tale qđ cōueniat vlceri. s. siccū. dz ergo esse medicamē maturatiuū cū aliqua siccitate virtuali. ⸿ Tertio modo pōt exponi ꝙ ex hoc. A. velit magis te reddere attentū ad curā vlceris q̄ in pncipio: nā qñ maturatur tūc est maioꝛ vlceratio. s. per locū quē mā capit q̄ prius: ⁊ ideo opz plus vlceri intēdere q̄ prius. s. medicinis siccis. ⸿ Quarto mō pōt exponi: ꝑꝑ qđ sciēdū ꝙ solutio ꝯtinuitatis q̄dā est sine sanie ⁊ ꝯsueuit vocari vulnus: ⁊ quedā ē cū sanie ⁊ cōsueuit vocari vlcus. In vlcere igit̃ cū sit sanies est duplex intētio. s. absterſionis ⁊ ꝯsolidatiōis. vult igit̃ dicere. A. ꝙ cū materia est maturata: opz ꝙ intendas ad abstergentia ꝯsolidātia: ⁊ hoc est qđ dicit maturetur: ⁊ supple facta maturatiōe curet̃ cura vlcerū: ⁊ iō subdit. cū aūt vlceratur ⁊c̃. ⸿ Quinto modo ꝙ Auic. velit ꝙ tunc fiat cura que competit exituris in quibus est sanies ⁊ nō sunt erupte: quasi dicat ꝙ ista sanies erumpatur ſz ꝙ possibile est: ⁊ ideo exponitur cura vlcerum idest exiturarum.

¶ Cum autem vlceratur tunc administrentur in primis super ipsaz emplastra stiptica cū abstersiuis: sicut cydonia ⁊ lentes decocta cum melle: ⁊ sicut aqua granati ⁊ oliue vitellus oui ⁊ crocus ⁊ granatum muzum decoctum cum pauco aceto ⁊ aqua acreste ⁊ biscoctū: deinde fiat emplastrū: aut si tolerat distillet̃ in oculuz cum amilo ⁊ similibus.

¶ Hic Aui. ponit curā rupture ꝓcedētis: ⁊ hoc nō est aliud: nisi ponere curā vlceris magis manifesti. ¶ Ad cuius intellectuz considerandum ꝙ materia postq̄ est matura ⁊ erumpit facit manifestiorem vlcerationem q̄ ante eruptionem: ⁊ ideo tunc dicitur oculus vlcerari manifestius q̄ prius: ⁊ hoc est quod dicit. Cum autem vlcerat̃. i. cuz fit vlceratio manifestioꝛ q̄ prius: ⁊ hoc est: qꝛ sanies erumpit ad extra tunc administretur ⁊c̃.

Dubm 8m ¶ Dubitat̃ vtrum in vlceribus saniosis oculi debeamus simul miscere abstergentia ⁊ stiptica. ⸿ Videt̃ ꝙ non: primo qꝛ Mesue auctoritate filij Sezar docet puluerizare solā sarcocollā nutritā. Itē Serapio tracta. z. 11. cap̃. dicit. Et si prohibeat̃ sanies ab egressiōe administremus ea que extrahūt eā: sicut myrra ⁊ mellilotū ⁊ mucilago ⁊ seminis lini: cū ergo declinat vlcus administramus qđ repleat ipsum. Ecce quō Serapio primo abstergit saniē ⁊ postea ponit alias medicinas. Amplius in aꝑatibus īterioꝝ membroꝝ ⁊ exterioꝝ cū erumpūtur: pmo abstergimus deinde ponimus stiptica: deinde īcarnatiua ⁊ sigillatiua: vt ponit Aui. pmo lib. fen. 4. ca. de cura apostematuz: igitur sic faciemus in vlceribus oculi saniosis. Amplius medicine quaꝝ in vna impedit operationē alterius non debēt misceri: vt pōt particulariter colligi p̊ cañ. fen. 4. ca. de dispositionibus medicinaꝝ soluentiū. ⁊ scđo regiminis acutoꝝ. 11. cōmento. sed medicamē stipticū ⁊ abstersiuū se impediūt. Nā stipticū tenet qđ deberet deponere abstersiuum nō igit̃ miscēde. ⸿ Oppositū vult Auic. ¶ Ad hāc dubitationē dōm ꝙ vlcera saniosa in cornea: vel non suspecta de exitu vuee: vel sunt suspecta de exitu vuee. Siqdē in eis non sit suspitio: tūc secure possumus vti abstersiuis: que saniem abstergāt absq; mistione stipticoꝝ fortiuz: sicut sit de thure: qꝛ cōplēdo maturationē abstergit: ⁊ cum distillas ponas suꝑ oculo ⁊ liga pilā de bōbyce: qꝛ videbis in ea recipi saniez. Quidā autē nostroꝝ socioꝝ cū aqua zuccharata abstergūt: ⁊ qdaz cū mellita aqua: ⁊ qdā cū aqua decoctōis fenugreci: sic̃ in p̊cedēti ca. docuit Aui. Si aūt sit suspitio de exitu vuee: tūc non possumus vti puris abstersiuis: qꝛ ex hoc timet̃ de dilatatione vlceris. Volētes ergo ad hoc securari miscem̃ ea que reprimūt oculū: ne acuatur ⁊ ne exeat vuea: ⁊ que ꝯstrigāt ⁊ veniāt partes cornee vlceratas: ⁊ talia sunt stiptice medicīe: ⁊ sic fecit Rasis. 9. Almāso. in suo sief qđ composuit in fine capituli de vlceribus oculi. c. 16. Et propter eandē cām si īdigemus abstersione qñ vuea actu iā exiuit nō vtimur solis abstersiuis sed mistis cū stipticis: ⁊ ideo Jesus Haly cap̃. suo. 65. docet applicare mellicratū cū aqua folioꝝ oliue: lz forsan ꝑ mellicratū intelligat quādā aliam medicinam q̄ sit ⁊ aqua ⁊ mel vt lr̃a exterioꝛ ponit ibi. ¶ Sz tu queres quō cognoscā qñ nō est suspitio de exitu vuee: ⁊ quādo est dubiū. ⸿ Dōm ꝙ de hoc īdicat seu indicat visus. Nā si vides vlcera parue longitudinis vel latitudinis ⁊ nō profunda ⁊ nō vides oculum acui: tunc non suspicamur exitū vuee. Sz si vides vlcera magna ⁊ vides ꝙ īcipit oculus acui: tūc suspicamur exitū vuee: ⁊ tūc cū abstergētibus medicinis miscemus stiptica sicut hic facit Aui. ⸿ Quidam aūt operatoꝛ oculista intus ponebat abstergētia. ⁊ extra. s. superapplicabat emplastra stiptica. ¶ Scđo quereret aliquis de qua istarū medicinaruz debet plus ponere. ⸿ Dōm ꝙ quādoq; de abstersiua: quandoq; de stiptica: ⁊ quādoq; equaliter ſm ꝙ intētio abstergēdi vel ꝓhibendi exitū superat: ⁊ hoc remanet in estimatiua medici. ¶ Ad ꝯ̄ria dicendum ꝙ ꝓcedunt in vijs suis. ⸿ Ad Mesue primo dicendum sicut iam apparet. ⸿ Vel dōm ꝙ illa sarcocolla est nutrita in succo rubi ex quo acquirit stipticitatem. ⸿ Ad Serapionez dōm ꝙ tūc illa pura approximant̃ quando non est timoꝛ de exitu vuee. ⸿ Ad rōnem dōm ꝙ in apostematibus mēbroꝝ interioꝝ non timemus de eo qđ timemus in vlceribus oculi: vt apparet. ⸿ Ad secūdā dicendū ꝙ medicina vna impedit operationem alterius dupliciter. Primo cū nocumēto corporis: sicut solutiua medicina īpedit operationē alterius solutiue medicine si nō bene scieris permiscere vt sic mistio nō laudat̃: vt Aui. ⁊ Gal. locis preallegatis loquūtur. Alio modo medicina vna impedit opationē alterius cū iuuamēto qꝛ refrenat effectū purū alterius medicine qui purus effectus eēt malus sicut in multis apparet: ⁊ talis mistio est bona ⁊ ita hic qꝛ pura abstersio vbi est suspitio de exitu vuee est mala. refrenamus igit̃ hoc cū stipticis. Et qꝛ ītētio Auic. finalis in hoc ca. est cura exitus vuee: iō suā mentē ad h̔ semꝑ direxit. Supra v̄o: qꝛ pure curabat vlcera: ideo cū nō fuit suspectus de exitu precepit abstergētia cū dixit. Si in vulneribus fuerit sordes: tūc cū syrupo ⁊ melle ⁊c̃. Dub

¶ Considerandū post ꝙ Aui. tria emplastra docet facere in quibus est abstersio ⁊ stipticitas. Primū est de lentibus ⁊ cydonijs coctis cū melle. Nā hoc emplastrū cū melle hz abstersionē ex cydonio ⁊ ex lēte hz stipticitatē. Modus cōponēdi est vt teras vel ꝯtundas lentes ⁊ cydonia ⁊ ponas in melle. Quātitas aūt erit ſm ꝙ tibi vr̃. Si enī vis debilē opationē stipticaꝝ: sufficēt ponere lētiū ⁊ cydonioꝝ vel vini cydonioꝝ. añ. ℥. 5. mell. ℥. iij. vel. ij. ⁊ posses colare: vt remaneret virt̃ lentiū ⁊ nō corp̃. Si āt velles fortē opationē eoꝝ pone plus de eis ⁊ totū emplastra suꝑ oculo. ⸿ Scōm emplastruz est ex aqua, i. succo granati. s. dulcis aut muzi. ⁊ oliue. i. folioꝝ oliue succo ⁊ vitello oui ⁊ croco. Hoc enim emplastrū abstergit ⁊ stipticat. Nā in omnibus speciebus granati vsq; ad acetosuz est abstersio cū stipticitate: vt Aui. z. cañ. c. de granatis. Et si vis stipticitatē manifestiorē exprime totū pomū: ⁊ succus folioꝝ oliue hz stipticitatē ⁊ exiccationē ꝯuenientes oculo. vñ. z. cañ. succus folioꝝ oliue cōfert egressioni oculoꝝ ⁊ vlceribus cornee. Debēt aūt eē folia oliue domestice: vt Serap. ponit ca. de oliuis. Et Aui. Vitellus oui lenificat ⁊ cōplet maturationē ⁊ sedat ēt dolorē. Crocus abstergit ⁊ hz aliquā stipticitatē: vt Aui. c. de croco. Et ideo crocus ⁊ vitellus oui cū oleo rosato cōmēdant̃ in ꝑcussionibus oculi: vt Aui. z. cañ. cap̃. de ouis. Et propter illū tex. ⁊ istū posset aliquis credere ꝙ. A. hic. Cū aūt vlcerat̃. ponat curā vlceratiōis facte a cā primitiua: tñ ſm veritatē hoc nō iret ad mentē suam: qꝛ in pn̊ istoꝝ vulneꝝ nō ponimus medicinas abstergētes: sed alias quas supra declarauit: ⁊ iō in pn̊ illoꝝ vulnerum nō competeret vitellus oui cū croco sz magis in ꝓcessu. Et si Aui. z. cañ. p̊cipiat in percussione. Dico ꝙ vel intelligit ꝙ nō ponitur in pn̊. Vel intelligit in ꝑcussione vbi est cōtusio ⁊ nō solutio ꝯtinuitatis manifesta: ⁊ hoc credo magis veruz. ⸿ Tertium emplastrū est de granato muzo seu dulci decocto: suꝑ. decocto ⁊ dispumato in aceto ⁊ aqua. i. succo acreste. Debet autē totū granatū coqui. s. cū granis ⁊ medullis ⁊ cortice maxime interiori ⁊ bis coqui vt bñ vniat̃: ⁊ maxime fit ne acetū remaneat non mistū sed icorporet̃ illis. Hoc aūt emplastrū qđ abstergit ⁊ stipticat est notū. Docet aūt Aui. aliqd de hoc īstillare in oculo cū amilo ⁊ similibus: vt dragagāto vel cū albumine oui: ⁊ in summa cū aliq̄ re leui: vt nō posset exasꝑare nimis: ⁊ iō dixit. si tolerat. qꝛ nō inducat dolorē fortē. ¶ Cōsiderandū vlterius ꝙ sic̃ Aui. ordinatim ponit hec emplastra: ita ordinē hñt in virtute ⁊ vsu. Primū. n. emplastrū plus abstergit ꝑꝑ mel. Sz tertiū plus stipticat. Et iō prius possumus vti primo emplastro: postea scđo: vltimo tertio.

¶ Cū aūt sit ruptura curetur cum cura rupture.

¶ Hic Auic. ponit curā rupture quando iā exit vuea. Et primo premittit in generali curā. Scđo in spāli exequit̃. ibi. (Formicalis.)

¶ Dicit primo ꝙ cū ruptura fit. i. est: curetur cura rupture.

¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. vtitur fit pro est nō solū hic sed alibi. vñ primo cañ. fen. z. ca. de signis apostematū. dicit. cūq; illud qđ collectū ē fit matuꝝ vt cōiter oēs ibi exponūt. Poterat āt vti h̔ mō loquēdi Aui. qꝛ volebat statiz loqui de ruptura formicali que est qōdā

fieri ⁊

fieri ⁊ quoddā p̄n^m respectu aliarum rupturaꝝ. ¶ Considerandū etiam ꝙ Aui. signanter dicit ꝙ facta ruptura vnde exit vuea curetur cura rupture. s. que est cū exit: vt velit ꝙ tota intentio dirigat ad illā: vnde si esset sordes in ruptura nō possemus vacare ad abstergendū: sed maxime ad ꝓhibendū exitum ⁊ ad reprimendū qđ iam exiuit si est possibile ⁊ ad consolidandum.

¶ Formicalis vō curetur cum ꝓhibitiuis stipticis.

¶ Hic ponit curā exitus formicalis. Scđo ponit qd fiēdū ī clauali. ibi (Illi vo.) Prima in duas. Primo ponit curā per medicinas. Scđo per ligaturā. ibi (Et scias.) Prima in duas. Primo ostēdit cuius virtutis debēt esse medicamina que approximantur. Scđo enumerat ea. ibi (Et cum vaporatiōbus.) ¶ Dicit primo ꝙ ruptura cornee cum qua est exitus formicalis debet curari cum medicinis quarum virtus sit prohibere illū exituꝫ ⁊ repellere intus quātum est possibile: sicut sunt medicine stiptice.

Dub^m 9^m ¶ Dubitat̄ hic: quare Aui. nō posuit curā aliarum specieꝝ duaꝝ exitus vuee. Dōm ꝙ loquēdo de cura exitus formicalis dedit ītelligi de scđa specie. s. de vuea: qꝛ ipsa curat̄ cū prohibitiuis stipticis: tñ difficilius ꝙ̄ formicalis: loquēdo ēt de īpossibilitate cure clauualis ītelligit ēt de īpossibilitate cure q̄rte speciei q̄ dr̄ orbicularis. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. notāter dicit: cū ꝓhibitiuis stipticis: nā medicīe q̄ ꝓhibēt exitū vuee ⁊ īpellūt ītus qđ de eo exiuit possent eligi duoꝝ modoꝝ. Quedā q̄ facerēt h̄ frigiditate sine stipticitate manifesta: sicut est succus solatri ⁊ succus sempuiue. ⁊ medicīe q̄dam cū opio: sicut est sief albū cū opio. quedā que faciūt hoc cū stipticitate manifesta sicut galle ⁊ rose sicce terra sigillata ⁊ hmōi. Exit⁹ aūt vuee nō cū q̄buscūq̄ ꝓhibitiuis curamus: qꝛ nō cū p̄mis sed secūdis. s. faciētib⁹ h̄ cū stipticitate. Et cā est. Prīo qꝛ stiptica fortissime ↄstrīgēdo īpellūt vueā que exiuit ⁊ ꝓhibet vlceris dilatationē. Scđo qꝛ ꝑ siccitatē quā h̄nt ↄsolidant cornee vlcerationeꝫ ⁊ reducunt partes distantes: ⁊ ideo dixit Aui. cum prohibitiuis stipticis. i. que prohibent ⁊ impellunt cum stipticitate.

¶ Et cū vaporationibus cū aceto ⁊ aqua ⁊ vino pōtico: aut cum aqua in qua bulliuit rosa ⁊ fiat alcofol.

¶ Hic enumerat has medicinas stipticas que habēt virtutē stipticā ꝓhibitiuā. Et p̄mo enumerat medicinas simplices: lꝫ aliquā nominet cōpositam. Scđo enumerat medicinas cōpositas. ibi (Et ex colyrijs.) ¶ Ad prime ꝑtis ītellectū ↄsiderandū ꝙ oēs iste medicine h̄nt virtutē cōstrictiuā ⁊ ꝓhibitiuā exitus vuee. Et p̄mo vapor aceti aque ⁊ vini pōtici. s. simul mista: lꝫ enim solus aceti vapor cōstringat: tñ aqua remouet sui mordicationē: ⁊ vinū ponticū vigorat ↄstrictionē. Fit aūt talis euaporatio cū lapide molari ignito. videt̄ enim ꝙ ex hoc acq̄rat aliquā vim ↄstringēdi. vñ scđo cañ. ca. de lapide molari dicit. vapor aceti ab eo ꝓhibet fluxū sanguis ⁊c̄. Secūdū medicamen est aqua decoctiōis rose. s. sicce: qm̄ sunt magis stiptice. Tertiū medicamē ē alcofol. i. puluis subtilissimus vel colyriū ex colyrijs stipticis. s. que statim dicent̄. Quartuꝫ medicamē est succus folioꝝ oliue: qꝛ habēt stipticitatē: ⁊ succus virge pastoris. s. simul cū eo: vel per se: qꝛ ēt est prohibitiuus: ⁊ stipticitatē h̄ꝫ. Aliud est spica inda: qꝛ illa est plus stiptica: vt Aui. z. cañ. Rosa ⁊ plumbū vstum ⁊ alia que ponunt̄ ꝙ habeāt stipticitatē prohibitiuam est notū. Chimolea vtimur pro ea fece inuēta sub rota acuentis gladios que conficitur ex ferro ⁊ ipso lapide rote: ⁊ quanuis nō sit vera chimolea: tamen pro ea videtur posse poni: vt dicit Simon ianuensis cap̄. de chimolea.

¶ Et ex colyrijs stipticis ⁊ ex medicinis quidē iuuatiuis in ipsa sunt succus folioꝝ oliue ⁊ succus virge pastoris. Et ex medicinis singularibus stipticis sunt spica ⁊ rosa ⁊ plumbum adustuꝫ ⁊ chimolea ⁊ terra sigillata ⁊ cerusa: ⁊ ex alcofol gallaruꝫ partes due deinde anthimonij ꝑtes. x. Et ex colyrijs colyriū hamyr ⁊ hādimur ⁊ bedutium de iseles ⁊ colyrium arabicum. Et ex eis que sunt fortia ē colyriū berdene triseles. Et cū ex eo distillat̄ aliq̄d liget̄ frons ⁊ dormiat resupinus.

¶ Hic Auic. enumerat medicinas compositas. Et primo quasdam enumerat. Scđo quarūdā ponit descriptionē. ibi (Colyriuꝫ forte.) ¶ Considerandū circa primā partē ꝙ alcofol qđ docet Aui. est ex duab⁹ ꝑtibus gallaꝝ: ⁊ ex decē partibus anthimonij: ita ꝙ anthimonium sup̄at. Et cā est qꝛ mirabilē vr̄ habere ꝓprietatem in hoc anthimoniū: ⁊ iō tā arabice ꝙ̄ grece dr̄ medicīa ocularis: vt sumit̄ a Simone ianuēsi ca. de anthimonio. ⁊ iō quidam cum solo anthimonio colyrizato curant exitum vuee formicalis. ¶ Cōsiderandū secundo ꝙ in. 5. cañ. tu nō īuenies colyria sub hoc noīe nec aliquā simplicē medicinā sic noīatā in. z. cañ. nec ab alijs auctorib⁹ q̄ sunt apud me. Ista ḡ noīa sunt forsan noīa cōponentiū vel locoꝝ: q̄dq̄d tñ sit illa colyria q̄ cōpetūt sunt stiptica repssiua ↄstrictiua ⁊ exiccatiua: ⁊ ꝙ̄uis sub isto noīe quo hic ponunt̄ non repiant̄ in. 5. cañ. tñ ibi multa colyria ponunt̄ que sunt vtilia in exitu vuee: sic̄ est colyriū qđ ibidē dr̄ rabiosuꝫ. Et colyriū Gal'. ibidē. Et colyriuꝫ fatais ibidē. Et colyriū qđ noīat̄ esciuū. Et colyriū qđ dicit̄ stella. Et colyriū iuuamēti. Et colyriū pomale. Et multa alia colyria q̄ ponuntur ab Haly. 10. sermone sue prac. c. de colyrijs. c. z3. Hodie tñ cōiter operātes vtunt̄ sief de plūbo descriptiōe quā ponit Mesue. ca. de vlceribus oculoꝝ. qđ ē. ℞. plūbi vsti anthimonij thutie ablute calcucecaumenō. i. eris vsti supple ⁊ loti: gūmi arabici draganti. añ. ʒ. ij. opij. ʒ. 5. fiat sief cū aqua pluuiali. Et ponit idē Ras. 9. Almanso. eodē ca. 16. Rasis vō. z. ↄtinētis. ca. z. dicit ꝙ si superuenit eminentia: curet̄ cū anthimonio lapide emathitē ⁊ cerusa: ⁊ assiduet̄ ligatio cū plumaceolis. Et q̄dā sunt q̄ solū sic curāt. ¶ Cōsiderandū vlterius ꝙ in q̄busdā synonymis īueni ꝙ hamyr est lutū. Colyrium igit̄ hamyr ē colyriū in q̊ ītrat lutū aliqđ: ⁊ tale est colyriū qđ dr̄ esciuū: ⁊ colyriū qđ dr̄ stella: vbi recipit̄ bolisemos. i. lutū samiū. i. terra sigillata. Uel ēt posset poni ꝓ bolo armeno. Quid āt sit colyriū handimur bedutiū de iseles colyrium arabicū ⁊c̄. nō inuenio. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ in appōne hoꝝ colyrioꝝ docet ligari frōtem. s. cū oculis: vt medicamē retineat̄ ⁊ premat̄ exitus vuee. Et dormire resuppine ꝑꝑ eādē cām: ⁊ vt vuea reuertat̄ ad ꝑtē īteriorem.

¶ Colyriuꝫ forte ad illud cinis fusorū in quo purgatur es ⁊ crocus ⁊ amilum ⁊ dragagantum conficiantur cū albumine oui galline nati ea die: ⁊ quandoq̄ꝫ ponitur in ea lapis iament.

¶ Hic ponit descriptiones quorūdā colyrioꝝ ad p̄dictā passioneꝫ. Et p̊ ponit vnū. Scđo aliud. ibi (Colyriū bonū.) ¶ Cōsiderādum ꝙ p̄^m colyriū est forte. i. potēs ad illud. i. ad exitū vuee. Nā ipm̄ ꝓhibet exitū ⁊ reprimit qđ exiuit: si q̄s ↄsiderat simplicia que in eo intrāt. Nā sūt exiccatiua fortiter vt cinis fusorū: ⁊ stiptica vt croc⁹: ⁊ glutinatiua: vt amilū: ⁊ dragagātū: ⁊ est gūma: lꝫ ēt amilo sit exiccatio ⁊ virtus ↄsolidādi ⁊ ꝓhibēdi mās: vt Aui. z. cañ. c. de amilo. ⁊ in dragāto ēt est aliqua exiccatio. oēs igit̄ iste medicine ↄcordāt in ↄsolidando ⁊ ↄstringēdo per exiccationē. Albumē oui est mā cōmistiōis istaꝝ medicinaꝝ: ⁊ ipm̄ ꝑ se iuuat remouēdo ab eis mordicationē: dꝫ esse galline: qꝛ melius ouū est vt oēs ↄcordāt natū eadē die: qꝛ ouū vetustate corrūpit̄: vt Gal'. 11. de simpli. medi. ca. z4. Cinis fusorū in quo purgat̄ es: est q̄dā cinis qui reperit̄ in vase in quo fundit̄ siue eliquat̄ es cū purgat̄: ⁊ ille cinis tā de se ꝙ̄ ēt virtute eris est fortis exiccatiōis: si tñ velles ꝙ haberet de virtute glutinatiua: ⁊ ꝙ exiccaret sine timore mordicatiōis: laua illū cinereꝫ. vñ Aui. z. cañ. ca. de cinere. dicit. ablutio minuit eius abstersionē ⁊ acq̄rit glutinationē ei ⁊ exiccationē sine mordicatione. Possemus ēt per cinerē istius fusorū ītelligere scoriā eris que est illa quā vulgares nomināt spumaꝫ: ⁊ ista est vna spēs climie de qua loquitur Serap. ca. de climia. ⁊ noīat eā ancodi. quando. d. ancodi: est illa q̄ aggregat̄ ex spumis cētri fornacis: aliter in infimis: ⁊ possemus dicere ꝙ est illa de qua dicit ꝙ aggregat̄ in ꝑtibus īferioribus fornacis. Et qñq̄ ponit̄ lapis iamenus. nō īuenio hūc lapidē: nisi qꝛ Serapio noīat lapidē aliati: ⁊ dicit ꝙ melior est qui fert̄ ex iamē: nō tñ imponit sibi virtutes oculares: sed si est lapis quē Auic. vocat lapidē alagi esset ↄueniens in hoc. Alij habent lapis armenus vel amenus. i. lacteus. posset exponi ꝙ est alumē iamenum qđ ↄfert ꝓpter fortē stipticitatē: tñ valde est ↄsiderandū qñ ponit̄. Uidetur enim hēre quādā virtutē corrosiuā. Et iō forsan dixit Aui. Et qñq̄ ponit̄: qꝛ qñ esset aliqua additio carnis que īdigeret ↄsumptione. Apud Haly. vō. 5. sue prac. ca. 41. Multi alij lapides sunt vtiles in casu: sicut corallus marcasita ⁊ emathites: ⁊ margarite ēt sunt vtiles: ⁊ iō facit ibi multa colyria ex his rebus.

¶ Colyrium bonum ⁊ est colyrium berdemen conferēs speciebꝰ bothor. ℞. anthimonij adusti abluti. iiij. aur. ceruse plumbi aduste ablute. vi. aur. lycij idi. xvj. aur. spice. viij. aur. polij. ij. aur. climie aduste ablute aure. viij. achacie citrine. xx. aur. castorei aur. vij. tantūdē aloes: gummi arabici. xx. aur. terantur cū aqua pluuiali ⁊ fiant colyria.

¶ Hic ponit aliud colyriū qđ dicit̄ berdemen: est forsan nomen cōponētis: aut aliud nomē: ⁊ forsan est qđ supra vocauit beducium: ↄfert oīb⁹ specieb⁹ bothor. s. vlcerosis cū exitu vuee: siue sit exitus vuee actu: siue suspitio sit. cōfert aūt oibus speciebus. s. siue sint mā̄e aquose vel cholerice: vel alie dūmodo sit vlceratio in loco.

Huius aūt cā est: qꝛ in toto isto colyrio est virtus exiccatiua māerũ ⁊ cõsolidatiua per oēs fere suas medicinas. Et est in eo virtus generādi carnē vel incarnādi per anthimoniū cerusam climiā ⁊ aloez: ⁊ quedā ex alijs est in eo virtus ꝓhibitiua per ista: ⁊ ꝑ achaciā ⁊ lyciū ⁊ spicā. poliū ēt exiccat: castoreū cõplet maturationez ⁊ resoluit fortiter mās. Ponat aūt istud colyriū ⁊ ꝑdictū in oculū cū albumine oui vel cū lacte ⁊ alcofolet ſm ꝙ tibi videtur ꝯueniens.

¶ Et scias ꝙ necessariū est tibi quādo incipit vlcus in eminentia vt facias adherere oculo ligaturam qua sustentetur ⁊ resupinatio.

¶ Hic ponit canō in curatiōe ꝑ ligaturā: ⁊ dicit ꝙ qñ oculus incipit eminere. s. qꝛ vuea incipit exire fiat ligatura qua sustenteť oculus: quia ꝑmat oculum ne exeat vuea ⁊ iaceat supinus. ¶ Considerādū ꝙ istaz ligaturam quidā faciūt cū solis puluillis de pecijs lini. Quidā aūt faciūt laminas de plūbo ⁊ desuꝑ ponunt ⁊ ligant: sicut Halyab. 5. prac. caꝑ. 44. Primo aūt oꝫ lamina esse ponderis. ʒ. v. vel. ʒ. x. vt ponit Jesus Haly lib. 2. 65. caꝑ. Et hoc debet fieri quando exitus vuee est magnus. s. de tertia vel quarta spē vt dicit.

¶ Illi vō que est clauualis non est cura. Et quidam ꝑꝑ pulchritudinez delinquūt ⁊ abscindunt eminentiaz ex vuea cuz musaraget: sed rectius est vt non moueatur: ⁊ fortasse ei effundetur materia ⁊ ꝑmutabitur ad oculum alterum.

¶ Hic ponit regimē in exitu clauuali. s. quarte speciei vel tertie: ⁊ dicit ꝙ nō curatur: tñ quidā vt Haly. volētes decorare oculū: delinquunt. i. peccant: qꝛ abscindunt illud qđ extra eminet de vuea cuz musaraget. i. cū instrumēto. tñ dicit Aui. ꝙ rectius est ꝙ nō moueatur. s. oculus cū tali operatione. fortasse enim ⁊c̄.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Dubitať ꝑ: vtruz tertia spēs exitus vuee possit curari. ▽ Videť ꝙ sic: qꝛ Jesus docet curare tertiam ⁊ quartā: ꝑius ꝙ doceat icisionē fieri ad decorationē. Itez si omnis spēs exitus vuee curať ꝑter vltimā spēm: ergo tertia spēs curať: sed ita est vt Zoar tract. 8. 16. ca. de variolis. i. de exituris vuee: ⁊ dicit. Scias ꝙ quelibet variola que oritur in vuea curabilis existit ꝑter illā que capiti claui similatur. Sed exitus clauualis apud eū est vltima spēs: igiť sola vltima spēs nō curať: ergo ꝑma scđa ⁊ tertia spēs curať. ▽ In cõtrarium est Aui. hic. ▽ Dōm ꝙ ꝑma spēs exitus vuee curať. tertia nō curatur nec quarta. sed scđa est media inter primā ⁊ tertiā in facilitate ⁊ difficultate cure. Ratio quare illa q̄ est de tertia spē nō curať est duplex. Prima qꝛ quādo exitus vuee est magnus est facta magna ꝑmutatio in partibus oculi: ⁊ ideo lꝫ reimpellať intus nō potest reordinari situs partiū oculi. Scđa cā est: qꝛ quāuis reponatur fuit facta valde magna laceratio in cornea. vñ in ꝯsolidatōe remanebit alba: audiui tñ mlťa mirabilia q̄ nō audeo narrare. ▽ Ad Jesum dōm ꝙ loquiť de cura q̄ reprimit nō que ꝑducit ad visum vel ꝙ raro ꝯtingit. ▽ Ad Zoar dōm ꝙ ipse posuit solū tres spēs exitꝰ vuee: vt supra dictū est. ¶ Sꝫ tu dices q̄re Zoar ponit ꝙ cura tertie speciei. s. magni exitus est difficilis ⁊ nō dicit impossibilis. ▽ Dicendū dupľr. Prīo ꝙ illud est raro. Vel dōm ꝙ illa species de magnis exitibus que apud eū est tertia spēs apud alios est secūda species: ⁊ illa que apud eum est modus quidam magni exitus ⁊ dicitur clauualis apud alios auctores est tertia vel quarta spēs: nec est mirabile de ista diuersitate auctorum: qꝛ diuisio ſm magis ⁊ minus est ſm iudicium estimatiuū cuiuslibet auctoris.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Dubitať scđo vtrū ad decorationē possumus abijcere qđ eminet de vuea. ▽ Et videť ꝙ sic per Halya. 5. practi. ca. 44. de cura acuminis cornee. vbi dicit. Si acumē magnū est: nec medicamīa ꝓsunt reprimētia: nec ligatio stricta: tūc amputatio adhibenda est ferri. Idē īnuit Jesus Haly trac. 2. 65. ca. ▽ In ꝯrium est Aui. ▽ Dōm ꝙ quādo nō est spes de cura oculi tutius est dimittere ⁊ nō amputare vueā que eminet. Et rō est Aui. qꝛ per cõmotionē factam in isto oculo poterit moueri mā ad oculū sanū. Etiam ꝑꝑ aliud: nā qñ diu stetit exitus vuee natura iā assuefacta est trāsmittere illuc aliquā mām suꝑfluā ex qua nutriť vuea que ꝓminet ⁊ in eo si illā vueam amputas suspicandū est ꝙ natura mām illā dirigat ad oculū aliuz qꝛ sunt adinuicē alligati ꝓpinque. s. in cruciatione neruoꝝ. Et hoc est qđ Aui. dixit. Fortasse enim effundeť mā. s. ꝑꝑ agitationez ⁊ cõmotionē factā in isto oculo. Vel fortasse effundeť mā. s. que cõsueuit venire ad nutrimētū vuee ⁊ ꝑmutabiť ad oculū aliū. Et est simile ei qđ Aui. recitat de cācro mamille. 4. canō. fen. 3. Si aūt estimatio tua est ꝙ īfirmus sit homo boni regiminis ⁊ ꝙ vtatur euacuationibus cū erit expediēs predicēdo sibi potes īcidere cū timore ⁊ ītendere ad decorationem. Hoc aūt fit multis modis. Primus est quē ponit Halya. 9. prac. 26. ca. vt sumas acū ⁊ imittas radici acuminis vuee a ꝑte īferiori oculi versus suꝑius: deīde habeas aliam acū in qua sit filū duplicatū; ⁊ ponas ex alia ꝑte. s. a dextro ad sinistrū angulū: ita ꝙ acus cruciēť ⁊ cū filo liga: ⁊ h̄ fit qꝛ vuea nō posset ligari aliter qꝛ vacillat facta ligatura. Haly. ꝑcipit extrahi acū sed tñ q̄dā bonus operator dimittit eas ꝑ vnuz diē ⁊ eleuatis acubus statim Haly. docet suꝑapponere oculo sal ⁊ masticē masticata. s. ad exiccādū ⁊ ꝯstringendū: ⁊ desuꝑ ad sedandū dolorez docet apponere fasciā cuz vitello oui ⁊ oleo roſ. Alius modus est Jesus Haly in ꝑallega. ca. qui posita acu ⁊ facta ligatiōe docet amputare de vuea cū forficibus. Alius modus quē recitat est: qꝛ scindať illud qđ eminet extra: ⁊ ponāť postea stiptica ⁊ īfrigidātia ⁊ cadet. Aliꝰ modus est ꝙ solū ligeť ⁊ dimittať quousq̄ exicceť. Magistrū habui q̄ sine ligatura scīdebat ⁊ euacuabat paꝝ de ꝯtēto ſm suam estimationē: postea suꝑponebat albumē oui cū puluere masticis ⁊ aloes: ⁊ sic reducebat illā eminētiā: ⁊ qñq̄ ponebat magꝭ stiptica. Cõtradictio igiť īter auctores cessat sic: qꝛ via Aui. est securior.

¶ De bothor in oculo.　　　Cap. 8ᵐ

Quod est autem super corneaz tendit ad albedinem ⁊ quod est super coniunctiuam est tendens ad rubedinem.

¶ Suꝑius Aui. determinauit de aꝑatibꝰ cornee que similanť aꝑatibus flegmaticis. s. de vesicis. Determīauit ēt de aꝑatibꝰ cholericis scilꝫ de exituris ⁊ de dispōnibus ꝯsequētibus ad illas. s. de vlceribus ⁊ erupturis cornee: hic determīat de aꝑatibus ꝑuis cornee ⁊ ꝯiūctiue sanguineis ⁊ de quadā dispōne illi affini. s. de sanie. Et primo determinat de aꝑate ꝑuo cornee ⁊ ꝯiūctiue sanguineo. Scđo de sanie. ibi (Hec sanies.) Prima in duas. Prīo notificat hāc passionem per signa dans intelligere causam. Secundo ponit curam. ibi (Flobothomia.) ¶ Dicit primo ꝙ bothor. i. apostema paruum de sanguine quod est super corneam ⁊c̄.

¶ Dubitať vtrū bothor suꝑ cornea sit coloris albi. ▽ Videť ꝙ nō ꝑ Rasim. 2. ꝯtinē. c. 1. de morbis cornee. vbi dicit. bothor est qñ ꝯgreganť humiditates inter squamas q̄ sunt ī cornea: ⁊ sunt diuersi coloris albi vel nigri. Ampliꝰ bothor de quo est hic sermo fit de sanguine: sed sanguis tingit ad rubeū. Amplius Zoar trac. 8. 16. caꝑ. dicit ꝙ pustula in sui radice nullā videť albedinē habere: ⁊ tñ pustula apud eū est apostema paruū. vt appet in. 5. ca. ▽ In ꝯriū est Aui. Dubium

¶ Ad solutionē huius est ꝯsiderādū ꝙ bothor accipiť q̄nq̄ modis. ▽ Vno mō pro omni aꝑate ꝑuo de quacūq̄ mā sit q̄uo sumitur ab Aui. ꝑ° li. fen. 2. c. de egritudinibꝰ cõpositis: cū dicit. amplius bothor sumiť ſm numeꝝ aꝑatū. ▽ Scđo mō sumiť bothor pro vesica cornee. Et iō caplꝫ de vesicis poniť supra in ꝑn° huiꝰ tractatus. Poniť ēt a Jesu Haly. ca. de bothor. lib. 2. ca. 51. Et ab Azarauio eodē mō dicunť ab eo pustule humide vel bothor. ▽ Tertio mō accipiť bothor ꝓ pustulis cholericis q̄ fiūt de materiebꝰ valde acutis: ⁊ sunt cū forti dolore ⁊ vlceratione: q̄uo sumiť bothor a Rasi. 2. ꝯtinē. ca. 1. cū dicit. Et est sciēdū ꝙ bothor parui nō faciūt putredinē neq̄ rūpunť: nisi qꝛ eoꝝ mā est fortis cõbustiōis ⁊ pūctiōis. Et isto mō sumēdi bothor determinať de ea ab Aui. supra in ca. de exituris cornee. Et vocať a q̄busdā auctoribus pustula: sicut ab Azarauio caꝑ. de pustulis. Et a Rasi. 2. ꝯtinē. illo caꝑ. ꝑmo. Morbi cornee. Et qꝛ in hmōi bothor sunt vlcerationes cornee: iō auctores determinantes de eo determināť de vlceribus cornee: sicut Aui. supra ⁊ Azarauius: ⁊ Rasis ꝑallega. caꝑ. ▽ Quarto modo accipiť bothor ꝓ aꝑate paruo solius cõiunctiue: ⁊ vt sic distinguiť ab aꝑate paruo cornee: q̄uo accipiť a Rasi. 2. ꝯtinē. illo caꝑ. 1. dicta oīum medicoꝝ ⁊c̄. cū dicit. qđ appet in albedine oculi vocať bothor: ⁊ ꝙ in nigredine pustula. ▽ Quinto mō sumiť bothor pro aꝑate paruo de sanguine q̄uo sumiť h̄: ⁊ Aui. curā istius bothor ponit similē cure tarfati qđ est pūctum sanguineū in oculo: ⁊ Serap. 2. trac. ca. 2. ca. de sanguine corrupto in oculo. ponit curā quā ponit hic Aui. ¶ Considerandū vlterius ꝙ color bothor quidā est ex natura materiei: ⁊ iste est rubeus in materia sanguinea. alius est ex natura ꝑtis: ⁊ iste in cornea est albus in ꝯiunctiua est rubeus ſm modū declaratū supra: ⁊ ideo hic nō repeto. ¶ Ex quibus apparet solutio ad ꝯtraria. ▽ Ad auctoritatē Rasis dōꝫ ꝙ bothor ītelligit vesicas de materia aquosa que si sunt ꝓfunde apparēt albe: ⁊ si sunt ad corticē primū apparent nigre: vt supra declaratuz fuit in capitulo de vesicis. Et hoc voluit Rasis cū dixit. Bothor est quādo aggregāť humiditates. i. aquositates īter squamas que sunt in cornea ⁊ sunt diuersi coloris albi ⁊ nigri. ▽ Ad secundū apparet solutio qꝛ bothor sanguineū ex nā materie apparet rubei coloris: sed partes cornee que laniantur apparēt albe: ⁊ ideo pūctus medius bothor vbi mā est cumulata: representat colorē sanguinis qñq̄. ▽ Ad Zoar dōm ꝙ pustula. s. cholerica vel sanguinea. s. in radice. i. in cētro vbi est materia vnita apparet sub colore suo: ⁊ nullā videť habere albedinē sed colorē materiei. In ꝑtibus autē cornee circūferētialibus: ⁊ qñ est in via ꝯsolidationis necessario apparet albedo. Et nisi sic ītelligatur

Zoar

Ioar ītradiceret sibi: qꝛ in precedenti ca. dixit. de pustule: quādo in cornea procreantur ad albedinem tendunt.

¶ De cura. Cap.9^m.

Flobothomia ⁊ distillatio sanguinis in oculū̄ sm ꝙ dicemus in capitulo altarfati. ⁊ vaporatio oculi cū̄ lana infusa in albumine oui conquassati cum aceto ⁊ oleo rosa. ⁊ distillatio lactis in quo ponitur semen almaru ⁊ colyriū̄ aluber ⁊ colyrium dinacon.

¶ Hic ponit curam. Ubi considerandum ꝙ Aui. non posuit signa: quia ea visus declarat.

Dubium. ¶ Dubitat̄ vtrū̄ in bothor facta flobothomia possimus instillare in oculū̄ sanguinē colūbe vel turturis. / Videt̄ ꝙ non: qꝛ facta flobothomia dꝫ fieri rep̄cussio: sicut in reliquis apātibus: sed sanguis colūbe resoluit. / In ꝯ̄rium est Aui. / Dōm ꝙ in bothor cadunt. 4. intētiones. / Prima est euacuatio materie⁊ a corpore ⁊ diuersio a parte: ⁊ hāc Aui. docet p̄fici cū̄ flōmia: ⁊ hoc qꝛ mā̄ ista est sanguinea: vt dictū̄ est: sed ex alia p̄te si eē ex alia materia videat̄: purgetur cū̄ pharmacia: ēt dat ītelligi de alijs euacuatiōibus: ⁊ totū̄ hoc Aui. vult ꝙ sit tibi notū̄ ex cap̄. de cura obthalmie. / Secūda intētio ē rep̄cussio materiei ab oculo: sicut rep̄cutiunt̄ relique mā̄e facientes apāta calida: ⁊ hoc Aui. precepit fieri cū̄ oleo rosa. ⁊ albumine oui. vñ dixit. ⁊ vaporatio. i. emplastratio vel suppositio: vt hꝫ lr̄a iudaica. ¶ Sed tu dices qūo ponit̄ acetū̄ cū̄ mordicet. / Dicēdū̄ ꝙ iudeus hꝫ cū̄ vino ⁊ oleo rosato. Et cā̄ est qꝛ non sumus audaces in fortibus rep̄cussiuis in p̄n^o apostematū̄ sanguineo⁊ sic͞ cholerico⁊: vt supra dictū̄ fuit: ⁊ iō rep̄cussionē vel ꝯstrictionē factam ab albumine oui ⁊ oleo rosato Aui. refrenat cū̄ vino sm trāslationē iudaicā̄ vel cū̄ aceto. Si enī pa⁊ īponat̄ nō mordicat: ⁊ tollit viscositatē illo⁊. / Tertia intētio est resolutio materie si nō pōt rep̄cuti: vel si sanguis ibi ꝯstringit̄ ⁊ mortificatur sicut est in tarfati: ⁊ fit cū̄ sanguine colūbe: vt declarabit̄ ibidē. Hoc ēt fit cū̄ lacte in q̊ ponat̄ semē almaru. i. marubij: est enim in eo virtus abstergēdi ⁊ resoluēdi ⁊ aperiēdi: vt scdo cañ. ca. de prassio ⁊ cap̄. de marubio. Et ad hāc ītentionē vtitur Aui. colyrio dinacō. Istud enim colyriū̄ est aliqđ colyriū̄ resolutiuū̄ ⁊ abstersiuū̄: qđ apparet de ītentione Serapiōis trac. 2. ca. 2. de sanguine in oculo. vbi postq̄ꝫ posuit medicinas que resoluūt ⁊ abstergūt sanguinē illū̄ dicit. Jam multi vō experti sunt sief qđ nominat̄ dinacon. Et Aui. īfra cap̄. de tarfati. videt̄ nominare hoc colyriū̄ dinacon. in hoc cañ. qnto nō īuenitur sub hoc nomine: sed in antidotario Serapionis īuenit̄ sief diamoricon: ⁊ est vtile ad hoc. Aliter posset exponi ꝙ colyriū̄ dinacō est colyriū̄ in quo ītrat thimus: nā̄ dinarguil est 3uffere: ⁊ discurrēdo cū̄ Simone ianuēsi īuenies ꝙ pōt dici halasce. i. thimū̄. Colyrium aūt in quo recipit̄ thimus cū̄ alijs medicis similibus est exiccatiuū̄ ⁊ resolutiuū̄: ⁊ reperies talia colyria ab Halya. prac. 5. ca. 41. de vlceribus oculo⁊: ⁊ nominatur ibi sibi. i. thimus. / Quarta intentio est ꝯsolidatio partium vel ꝯiunctiue: si est facta vlceratio ex sanguine ibi collecto. Et hoc fit cū̄ colyrio aluber. i. de plūbo qđ supra dictū̄ est. Et qꝛ colyriū̄ dinacō est ēt exiccatiuū̄: iō forsan in hac intētione cōpeteret: ⁊ iō dixit colyrium aluber ⁊ dinacon. Qđ aūt colyriū̄ aluber approximet̄ ad hāc ītentionē apparet p̄ Serap. trac. 2. 11. ca. vbi dicit. cū̄ aūt declinat vlcus administramus qđ repleat ipsum: sicut plūbum vstum ⁊c̄. Et ex eis que ꝯferunt valde: est sief aluber. Ecce ꝙ ponit sief aluber ad īcarnādū̄ vel generādū̄ carnē in vlcere si ibi est: vt fiat vnitio ⁊ ꝯsolidatio: tñ attēdendum ꝙ facta flōmia: vel cessat fluxus materie ad oculū̄: ⁊ tunc possumus vti post flōmiā̄ resolutiuis: vel adhuc materia fluit: ⁊ tūc opꝫ vti rep̄cussiuis: vñ infra cap̄. de tarfati dicit. Si fuerit in p̄n^o misceat̄ de rep̄cussiuis. Aui. igit̄ nō dicit īdistincte ꝙ post flōmiā̄ distilles sanguinē in oculo: sed dixit ꝙ distilles sm ꝙ dicemus in cap̄. de attarfati. Ibi autē dicet quē sanguinem debes instillare ⁊ qua hora qꝛ hora in qua non est intētio repercussio sꝫ resolutio: ⁊ qꝛ hi sermones declarabuntur ex dictis supra cap̄. de obthalmia ⁊ ex dictis īfra cap̄. de tarfati. ideo Aui. nō curauit distinguere.

De sanie in syphac. Cap.10^m.

Hec sanies continetur sub cornea: aut in profundo: aut in ꝓpinquo ⁊ similatur locus cornee vngule.

¶ Superius Aui. determinauit de apātibus cornee ⁊ ēt cōiunctiue paruis sanguineis que dicunt̄ bothor: hic determinat de sanie in syphac. i. in pāniculo. Et primo notificat nobis hāc passionē. Secūdo ponit curā̄. ibi (Dixit Paulus.) ¶ Circa p̄mā̄ p̄tē ꝯsiderādū̄ ꝙ cā̄ q̄re Aui. post apāta de sanguie determiauit de sanie fuit: qꝛ sanies multū̄ ē apta ex sanguīe p̄uenire: īmo alij hūores nō sunt apti saniari: nisi vt participāt de natura sanguinis. Et ratio ē: qꝛ saniatio fit p̄ digestionē que acquirit quasdam dispōnes laudabiles ꝯsimiles his que acquirunt̄ in materieb^9 que debēt nutrire: vt apparet Gal. vltimo cōmen. p̄mi ꝓnostico⁊. Has aūt dispōnes nō possunt materie recipere nisi habeāt aliqđ de natura materie cōis in nutricatiōe sicut est sanguis. vñ Auer. colliget. 4. cap̄. de febre sanguinis cap̄. 3. dicit. Cholera nō est apta recipere aliquā̄ digōnē: nisi in hoc ꝙ cū̄ sanguine est admista. Et iō Oribasius in cōmen. illius afor. 2. particu. circa generatiōem saniei. dicit. Sanies in quocūq̄ꝫ loco nō fit nisi vbi sanguis aduenerit. Ergo siue ex flegmatico siue ex cholerico fiat hūore siue ex melico: nisi aduenerit sanguis nūq̄ꝫ fit sanies. Oribasius vō aliā̄ cām̄ a p̄dicta ponit: qꝛ qđ putrefit calidū̄ dꝫ eē ⁊ humidū̄. Sanies aūt fit p̄ putredinē: tñ cā̄ p̄dicta ē melior ⁊ sua cā̄ posset in p̄dictā̄ reduci. ¶ Secundo ꝯsiderandū̄ ꝙ syphac dupl'r sumit̄. Uno mō ꝓprie pro pāniculo vētris īferioris tenētis oīa ītestina de quo loquit̄ Aui. 1. lib. fen. 1. ca. de mēbris. ⁊ fen 22. 1. ca. Alio mō large ꝓ quolibet pāniculo: quo sumit̄ ab Aui. fen 21. ca. de generatione embrionis: ⁊ in pluribus locis: ⁊ isto mō sumitur hic. ¶ Tertio ꝯsiderandū̄ ad ītellectū̄ littere: qꝛ Aui. istā̄ saniem in oculi panniculo notificat quadrupliciter. ¶ Primo ex sui loco cum dixit: hec sanies continetur sub cornea.

¶ Sed dubitat̄ quare nō dixit ꝙ ēt ꝯtinet̄ sub ꝯiunctiua. / Dōm ꝙ hoc ideo fecit. Primo qꝛ sanies post ꝯiunctiuā̄ nō app̄et nobis: sic͞ app̄et post corneā̄: qꝛ cornea est mēbrū̄ trāsparēs ⁊ non ꝯiūctiua. Scđo qꝛ sanies post corneā̄ īpedit visum: qđ nō sic facit post ꝯiunctiuā̄: īmo cū̄ trāsponit̄ sanies a loco cornee ad locū̄ ꝯiūctiue: est q̄dā̄ cura illius saniei vt post app̄ebit. Tertio qꝛ tunice cornee sunt magis dense: vñ cū̄ materia saniosa ibi generat̄ nō est apta resudare ita sicut quādo generat̄ in partibus ꝯiunctiue. ¶ Scđo Aui. notificat istā̄ saniē a diuersitate loci: cū̄ dixit aut in ꝓfundo aut in ꝓpinquo. / Ubi ꝯsiderādū̄ ꝙ p̄ locū̄ ꝓfundū̄ possum^9 duo loca ītelligere. Unus est locus post corneā̄ vbi stat cataracta: ⁊ tūc ista sanies est de sp̄ēbus cataracte. Alius est locus ꝓfundus in partibus ipsius cornee qui est locus īter corticē quartū̄ ⁊ tertiū̄: ⁊ locus ꝓpinquus est īter corticē primū̄ ⁊ 2^m: ⁊ sic locus medius erit inter 2^m ⁊ 3^m. Erunt ergo loca tria istius saniei in cornea. Et vadit ad intētionē Rasis, 2. cōtinētis, ca. 1. de morbis cornee. cū̄ dicit. Sanies remanere pōt in trib^9 squamis. i. in tribus locis īter squamas. Nā̄ quatuor squame habēt tria loca. ¶ Tertio notificat eā̄ per similitudinē: cū̄ dicit. Et similat̄ locus cornee vngule. Ubi sciēdū̄ ꝙ vngula est nomē qđ significat duo. s. passionē que dr̄ vngula de qua īfra habebit̄: ⁊ significat figurā̄ extremitatis vnguis: ⁊ hoc dupl'r: qꝛ duplex est extremitas vnguis digiti. s. extremitas que dr̄ nigrum vnguis: ⁊ extremitas versus radicē vbi app̄et q̄dā̄ albedo semicircularis. Qñ igit̄ Aui. dicit ꝙ ista sanies quantū̄ ad locū̄ in quo ꝯtinet̄ assimilat̄ vngule dꝫ intelligi. i. extremitati vnguis: ⁊ hoc vel extremitati versus nigrū̄: ⁊ tunc sua assimilatio est in forma semicirculi: sicut est ibi forma vnguis: ⁊ sicut est forma frusti qđ abijcitur. vel extremitati versus radicē: ⁊ tūc est assimilatio in figura semicirculari: ⁊ quodammodo in colore scilicet albo sm magis ⁊ minus sm ꝙ sanies in albedine est diuersa. Et quia talis sanies representat se in figura tali semicirculari sicut est ibi locus cornee: ideo Aui. dixit. Et similat̄ locus cornee vngule. Et iō ēt q̄dā̄ auctores vocāt illam passionē lunellā̄: qꝛ est ad modum lune nouelle habēs duo cornua: sicut dicit Alcanamosali lib. 6. 4. cap̄. Nō tñ quelibet sanies oculi similat̄ lune vel vngule: sed illa q̄ paruū̄ spatiū̄ occupat: qꝛ illa que occupat totū̄ nigrū̄ oculi nō est in figura lunari: vt notum est: ⁊ ponit Jesus preallegato capi. aliter ꝓprio cap̄. s. ca. 59. Possemus ēt dicere ꝙ locus cornee vbi est ista sanies: similat̄ vngule. i. passioni q̄ dicit̄ vngula: ⁊ hoc in colore: qꝛ sicut apparebit īfra ca. de vngula. Color vngule aliquādo pōt eē citrinus: aliquādo fuscus. Ita ēt ista sanies aliqñ apparere pōt alba cū̄ aliqua citrinitate: aliqñ cum fuscitate. Ex q̄bus apparet ꝙ ista passio hꝫ plura nomina cū̄ dr̄ sanies siue virus a sua cā̄. Dicit̄ vngula vel lunella a sua figura. Dicit̄ etiā̄ liuor a sui colore large sumēdo liuorē. vñ Jesus Haly trac. 2. c. 59. dicit. Liuiditas siue virtus siue sanies post corneā̄. ¶ Quarto notificat istā̄ saniē ex p̄te sui accidentis: qꝛ aliqñ corrodit p̄tem sibi ꝓpinquā̄ de cornea: ⁊ hoc est qđ dicit.

¶ Et quādo corrodit̄ cū̄ ea pars noiatur calcataren.

¶ Sed tu dices videt̄ ꝙ semp̄ corrodat: qꝛ sanies longo tp̄e corrupta acuit̄ ⁊ fit corrosiua vt sumit̄ in cōmēto illius afo. 5. p̄ticu. cōmē. 16. Quicūq̄ꝫ ex pleuretide empici fiūt. ista igr̄ sanies necessaria corrodit p̄tes quibus adiacet. / Dōm dupl'r. Primo ꝙ finaliter si p̄durat corrodit. Uel aliter ꝙ pōt ista sanies īgrossari ⁊ cōgelari: ⁊ sic nō fiat corrosiua. Hoc aūt accidit in oculo: qꝛ est frigidū̄ membrū̄: vñ nō semp̄ adurit sanies: sed potius ibidē ⁊ paulatim ꝯgelat̄

Dub^m 2^m

⁊ igrossat. imponit aūt Aui. nomē huic calcaterē. i. passio que assimilat vngule: vt dicūt synonyma cōia nec aliter iuenit expositū.

❡ Dubitat vtrū ista passio possit fieri nō pcedēte apate. ⁋ Ur ꝙ nō qꝛ Alcanamosali ca. 4. sexti. vocat istā passionē apostema. Itē ipe ponit signa sumpta ex dolore ⁊ tēpestate capit̄ ifirmi que sunt signa apatis. ⁋ Oppositū arguit ex Haly. 9. the. 13. ca. vbi ponit ꝙ sanies post corneam fit ex vlcere cephalea vel obthalmia. non igit semper precedit obthalmia. ēt. 5. prac. ca. de cura saniei. c. 43. dicit. si sanies siue pustula est ⁊c. ⁋ Dōm ꝙ sanies aliqñ ē post corneā in loco vbi est aqua siue cataracta: ⁊ ista pōt fieri sine apate pcedēte. Nā possibile est ꝙ aliqua materia paulatim aggreget ⁊ saniet. vnde aliquādo videmus cataractas fieri saniosas. Possibile tamē est ꝙ ēt post apa fiat: vnde potuit apari vuea ⁊ sanies illuc erumpe. Similiter ⁊ apatio capitis posset illuc mittere saniē. Aliquādo aūt ista sanies est iter cortices cornee: ⁊ tunc pōt fieri cum apate ⁊ sine. Nā pōt pellicula cornee saniari ⁊ sanies emanabit iter cortices: ⁊ hoc sepe accidit: ⁊ maxime qñ pustula est interior ⁊ nō erūpit corticē exteriorē cornee: tūc enim sanies cadit iter cortices iteriores: ⁊ posset cadere post totā corneā cū rūperet corticez quartū. Posset ēt fieri sine apate: vt cū in cornea est vlceratio a cā primitiua vel ab humore vlcerāte sine apatione: ⁊ tunc vlcera saniosa facta faciūt emanare saniē iter tunicas cornee. Ex qbus apparet ꝙ sanies iter cortices cornee fit ex pustulis saniosis vel vlceribus. Et qꝛ cum istis passionibus sunt fortes dolores: iō Alcanamosali dixit in capite ifirmati est maximus dolor ⁊ tēpestas. ⁋ Ad aliud cū dr ꝙ ab eo vocat apa. Dōm ꝙ hoc dixit: qꝛ vt multū accidit cū apate. i. cū pustula vel post pustulā saniatā. Uel dōm ꝙ iproprie sumit apata. Sanies enim illa in cornea pōt vocari apa.

❡ De cura. Cap. II[m].

Dixit Paulus curatur cuz eis que sunt sicut syrupus de melle ⁊ succus fenugreci ⁊ colyriuz de olibano.

❡ Hic ponit curā. Et hȝ hec pars partes sex: sicut sex ponit medicamina localia. Secūdū ponit ibi (Aut aperiat.) Tertiū ibi (Et mundificet.) Quartū ibi (Et si non fuerit.) Quintū ibi (Et ēt medicinā.) Sextū ibi (Et etiā.) ❡ Ad euidētiā haꝝ medicinaꝝ est ꝯsiderāduz ꝙ vt partim ponit Halya. 5. practice. ca. de cura sanie. 43. Et Iesus Haly tractatu. 2. 59. ca. Cura saniei in oculis fit per medicinas que complēt maturationē saniei: ⁊ p medicinas que abstergunt ⁊ que resoluunt: ⁊ per medicinas fortiter exiccantes vt hic Auic. innuit. Medicamen igit Pauli habet virtutem abstersiuam saniei: per mel habet virtutem completiuam maturationis ⁊ resolutiuam per fenugrecum: ⁊ habet virtutez resolutiuā ēt ⁊ exiccatiuā per sief de olibano. Fiat igit taliter. ℞. syrupū de melle. i. aquaz ⁊ mel mista in decoctiōe ⁊ succū fenugreci. i. aquā decoctionis eius ⁊ misce ista simul sm ꝙ tibi videtur: ⁊ dissolue cum eis colyriuz. i. sief de thure ⁊ colyriza in oculū. Posset ēt vnumquodq per se approximari. s. ꝙ aliquo tempore vteremur aqua fenugreci: aliquo tempore aqua mellita: ⁊ aliquo tpe colyrio de thure.

❡ Aut aperiatur cuz melliloto ⁊ mucilagine seminis lini ⁊ raffano hūido decocto si nō phibeat obthalmia.

❡ Hic ponit aliā medicinā ⁊ dicit ꝙ aperiat. i. fiat aptio poroꝝ oculi vt īde exeat ⁊ resoluat mā: ⁊ hoc hȝ facere medicina cuius virt⁹ est apitiua mollificatiua ⁊ debite resolutiua sicut ē hec medicina. ℞. melliloti. ℥. j. raffa. s. radicū. ℥. 5. si velles resolutionē ⁊ abstersionē fortē accipe semis raffani. ʒ. ij. bulliāt ī aqua ⁊ in ea dissolue parū ex mucilagine seminis lini. Dixit aūt raffano humido: qꝛ siccus eēt resolutiuus incōueniēter. Propter suā. n. siccitatē posset igrossare mām: nec esset debite apitiuus imo posset ꝯstringere poros. ❡ Sȝ tu. d. A. dixit cap. de raffano. ꝙ raffanus nocet oculo. ⁋ Dōȝ veꝝ est in via cibi: sȝ nō si ponat extra: vel nocet oculo sano: nō āt oculo idigēti abstersiōe ⁊ resolutiōe: vt Aui. ibidē. Raffan⁹ abstergit ipm. s. oculū. Subdit Aui. Si nō phibeat obthalmia qꝛ forsan cū illa sanie ꝯiungit obthalmia q̄ idiget repcussione si est in pn°: ⁊ sic indiget medicinis ꝯstrictiuis pororum ⁊ nō aperitiuis.

❡ Et mundificetur cum eis que sunt sicut colyrium de myrra ⁊ fumusterre.

❡ Hic ponit aliā medicinā que est ad mūdificandū. i. abstergenduz ⁊ dissoluendū ⁊ ēt exiccādū sicut est colyriū de myrra. Uirtus eniz myrre est abstersiua ⁊ resolutiua vñ abstergit vestigia oculoruz ⁊ resoluit saniē in oculo absq mordicatiōe: vt. 2. cañ. cap. de myrra. Colyriū aūt de myrra est illud in quo notabilr recipit myrra vel in quo recipit sicut est colyriū Archistrat̄ scriptū in quinto cañ. summa scda trac. 2. de quo dicet infra cap. de gesse. Et colyriū qđ refert ad Marcum qđ ponit ibidē mihi multū placet. Colyrium Iesus ca. 59. secūdi. ℞. croci aloes myrre. añ. ʒ. j. vini. ʒ. iij. mellis. ʒ. vj. liquefiat crocus cū vino ⁊ misceat cū aloe ⁊ myrra: ⁊ qñ fuerit mistū misceat cū eo mel ⁊ ponat in vase vitreo: ⁊ ponat in die bis vel ter. Uñ Gal. laudauit colyriū de myrra in fine tera. Et fumusterre. pōt stillare succus eius ⁊ est exiccatiuus ⁊ aliqualr abstersiuus. Uel forsan vult ꝙ in eius succo dissoluat colyriuz de myrra: qꝛ fumusterre p aliquā stipticitatē quā habet resisteret nocumento fortis dissolutionis si timetur ex colyrio forti in quo myrra recipitur sicut est colyrium Archistratis. Sera. septimo facit sief in quo recipitur fumusterre: ⁊ est fortis abstersionis.

❡ Et si non fuerit vlcus administra hic colyriū calcadis croci: amboꝝ añ. vnc. j. myrre. ʒ. j. 5. ⁊ mellis lib. j.

❡ Hic ponit quartam medicinā ad saniē que est. ℞. calcadis. i. calcātū. i. vna spēs vitrioli vehemēter exiccatiua ⁊ adustiua. Et iō nō ꝯuenit hoc medicamē si est ibi vlcus: vbi tñ nō timet pp vlcus ipȝ est fortis exiccationis ⁊ abstersionis vt pȝ.

❡ Et etiam medicamen magnetis factū ad vngulam.

❡ Hic ponit aliam medicinam de magnete cuius virtus dicetur in cap. de cura vngule.

❡ Et etiam medicamen de luto samio predicto in capitulo de vesicis.

❡ Ultimo ponit aliā medicinā que est fortiter exiccatiua: vt apparuit supra ca. de vesicis. ❡ Cōsideranduz autem ꝙ medicine de luto sigillato possemus vti existente vlcere.

❡ Dubitat circa caplm. Primo vtrū in sanie oculi possim⁹ vti medicinis localib⁹ nō pcedētib⁹ euōnib⁹. ⁋ Uidet ꝙ nō ex Iesu Haly palleg. c. 59. scdi vbi dicit. Prio opȝ euacuare deinde cures oculū. Idē inuit Alcanamosali in hoc. c. lib. 6. cap. 4. Itē canon est in thegni ꝙ prius opȝ corpus euare q̄ vti resolutiuis aut repcussiuis medicis. ⁋ Oppositū inuit. A. hic ⁊ Halya. quinto cap. 43. ⁋ Dōm ꝙ appente sanie in oculo: vel sunt prius facte euōnes: vñ corpus mūdū appet ⁊ sic nō expedit euacuare iterū. ⁊ sic. A. pcedit hic ad curā. Nā ipse itelligit te fecisse euōnes q̄s pcepit ex. c. de exituris oculi: ⁊ ex ca. de bothor ⁊ de vlceribus post quas passiōes vtplurimum aduenit sanies in oculo. Si aūt nō sunt prius copiose euōnes facte: aut si sunt iam corpus reincidit plenitudinem: ⁊ tunc prius euacua corpus ⁊ maxime si circa oculū debes vti fortib⁹ medicinis faciētibus lachrymare: tūc. n. securius est preeuacuare corpus ne ad oculum trahat mā. Contingit. n. quandoq ꝙ idiscrete opantibus supuenit obthalmia. ⁋ Ad ꝯria patet solutio.

❡ Dubitat scdo vtrū circa saniē oculi debeam⁹ gradatim pcedē cū istis medicis. s. p° cū cōplētib⁹ maturatiōez. 2° cū resoluētibus aperiētib⁹ ⁊ mollificātib⁹. 3° cū abstergētibus. 4° cū fortiter exiccātibus. ⁋ Et vr ꝙ sic ex Haly. 5. c. de cura saniei. c. 43. vbi dicit. Curare opȝ his q̄ maturāt ⁊ dissoluūt. Idē inuit Iesus palle. c. ⁊ pbat. Nā dispositio māe dȝ pcedere: sed maturatio dispositio q̄dā ē ad resolutionē ⁊ abstersionē ⁊ ēt fortē exiccationē: vñ i morbis mālibus plixis in q̄rtana vel flegmatica fortiter exiccātia non damus nisi in fine materieb⁹ digestis: vt supra. 4. cañ. fen. 1. caplis suis. Ordinatim igit pcedem⁹ cū medicis pscriptis. ⁋ Oppositū arguitur auctoritate Pau. quā. A. ponit q icipit cū melle in quo est abstersio. ⁋ Dōm ꝙ in sanie oculi aliqñ gradatim pcedimus cū pdictis medicis: aliqñ nō. Nā si sanies oculi fit in bothor vel ex bothor vl vlcere: ⁊ sit sanies nō digesta ⁊ hēat grossitiē opȝ gradatiȝ pcedē. Prio. n. cōplebimus maturationē in ea cū colyrio de olibano dissoluto i aqua fenugre. facta maturatōe icipiem⁹ resoluere cū medicis leuiter resolutiuis in qbus est virt⁹ apitiua vt ē scdm medicamē. A. Et si nō cessat sanies pcedemus ad fortia q̄ resoluāt ⁊ abstergāt vt ē tertiū medicamē qđ. A. ponit. Et si aliqd de mā remanet ⁊ sit pauca vniformis poterit p fortia exiccātia ⁊ abstergentia ēt remoueri sicut medicamē quartū qđ. A. ponit ⁊ qntū ⁊ ēt sextū. ⁋ Attēde tñ ꝙ ad ichoādū resolutionē materiei saniose non expedit expectare oīmodā digōnē: sȝ si icipit appere digō: tu potes icipere ad resoluēdū cū resolutiuis debilib⁹ que cū hoc ꝙ resoluūt cōplēt ēt maturationē: vt supius declaratū fuit. vñ Iesus Haly. ca. 59. dicit. qñ icipit maturari: vtere eo qđ resoluit. sȝ si tu velles vti forti resolutiuo ⁊ vehemēti exiccatiuo expedit ꝙ mā sit matura pfectius: qꝛ si nō difformiter resolueret ⁊ remaneret grossum. Si vo sanies ista sit aliqđ virus subtile aquosum sicut est mā vesicaꝝ potes icipere a resolutione ⁊ forti exiccatōe absq hoc ꝙ alia medicina precedat. Uirus. n. idiget re exiccante: vt Aui. 4. cañ. fen. 4. ca. de vlceribus. Ex qbus appet solutio ad ꝯria.

❡ Tertio dubitat: vtrū sief siue colyriū de olibano sit de maturatiuis medicis vel de resolutiuis. ⁋ Et vr ꝙ sit maturatiuū: ⁊ Mesue ca. de vlcerib⁹ oculi. vbi dicit sief de thure maturat vlcera. Idē vr

Rasis

Rab.9.Almā.c.de vlcerib⁹ oculi.c.16. Probat rōne. Nā sief de thure maxīe dꝫ hēre virtutē thuris: sꝫ thus est de maturātib⁹. vñ. A. 2.cañ.ca.de olibano.in ipso gdē est maturatio. ⁋ Oppositū arguit p̄: qꝛ Jesus haly cū ītēdit resol'onē ⁊ maturationē vtit sief in quo recipit olibanū. Amplius medicīa maturatiua dꝫ eē cōpl'onis eq̄lis siue calida ⁊ humida tēperate: vt Gal.5.de simp.medi.distin.2. ca.2. sꝫ thus nō est hmōi: imo excedit in calido ⁊ sicco. ⁋ Cōsiderādū ꝙ in sol'one huius ꝙ lꝫ medicīa maturatiua de se ⁊ respectu tēperati corpis sit tēperata: vel in calido ⁊ humido tēperata ꝯfortatiua vel ꝯseruatiua nālis caloris: tñ vt sumit ab Auer.5.coll'.c.5. ꝭm diuersitatē mēbroꝝ ⁊ cōplexionū ⁊ ꝭm diuersitatē materieꝝ diuerse possunt eē medicīe maturatiue vt ꝓlixe al's declaraui. Cōtingit enī ꝙ mās calidas acutas ducit ad maturationē medicīa frida sic psiliū in flegmōe: vt Aui.4.cañ.fen.3.ca.de flegmone. Et videmus ēt qñq; sief albū maturare obthalmiā calidā: ⁊ hoc tēperādo flammā caloris ꝑ quā mā disponit ad saniē ⁊ ꝑ quā calor deficit vt nō possit vincere. Cōtingit ēt ꝙ māe fride maturant a medicīs multū cal'is. ⁊ sic ꝭꝫ diuersitatē ꝑtiū diuersa sunt maturatiua. Thus ꝗ̄uis sit medicīa cal'a ī 2° ⁊ sicca ī p̄: tñ pōt eē de maturātib⁹ ꝑ viā ꝯfortatiōis caloris oculi ⁊ ꝑ viā dispōnis māe vñ maturat mās tēdētes ad friditatē. vñ. A. ibidē. Thus maturat apa antiquū in oculo. ⁋ His abbreuiatis dico ꝙ sief de thure qōdā est maturatiuū ⁊ qōdā resolutiuū: lꝫ vtriq; possit accidere ꝙ maturando resoluat ⁊ ꝙ resoluēdo maturet. Sief.n.de thure in quo ītrāt medicine alie nō excedētis caloris multū nec siccitatis ⁊ īformat mucilagine fenugreci ⁊ dissoluit cū lacte vel cū mucilagine fenugreci vel semīs lini vel semīs cydonioꝝ ⁊ sic distillat in oculum: tale dico sief de thure est maturatiuū. Lꝫ enī medicīe sint satis calide reprimunt cū virtute mucilaginū: ⁊ fiūt magis maturatiue: ⁊ hmōi est sief de thure Jesus haly. Sed sief.de thure qō recipit medicīas multas calidas nō repressas tale est qō est resolutiuū p̄ncipal'r sic est sief de thure siue in quo ītrat thus cū quo ponit castoreū qō describit Jesus. ℞.croci myrre castorei thuris.añ.misce cū aqua fenugreci. Medicus igit oculista qñ vult vti sief de thure īspiciat ad quā ītētionē eget eo ⁊ descriptionē q̄ vtit ⁊ sief qō est resolutiuū mag ⁊ qō mag est maturatiuū. Ex qbus appet ꝯcordia in prearguti͛s.

Dub^m 4^m ¶ Quarto dubitat: an sanies oculi curet īcisiōe vel quassatiōe capitis qua fiat depositio. ⁋ Et videt ꝙ sic ꝑ Gal.14.tera.in fine. ⁊ per haly.9.pra.ca.27. ⁋ In ꝯriū Aui.q tacuit. ⁋ Dōm ꝙ sanies in oculo est duplex. Una est q̄ est īter cortices cornee ⁊ ista curat medicinis quas Aui.ponit. Nā ꝑ quassationē capitis nō posset curari: qꝛ nō deponeret: ⁊ de ista sanie loqt. A. in h̄ ca. qꝛ qñ sanies ē īter cortices cornee: tūc ꝓprie assimilat vngule ⁊ appet in figura lunelle: ⁊ qꝛ talis sanies nō deponit ꝑ quassationē capitis: iō Aui.de tali cura nō fecit mētionē. ⁋ Cōsiderādū tñ ⁊ credo ꝙ lꝫ Aui.nō dicat: ꝙ posset curari ꝑ īcisionē: ⁊ maxīe qñ est īter p̄mū corticem ⁊ scōm. ⁋ Alia est sanies in oculo que est post corneā: ⁊ ista hꝫ tres curas. Una ꝑ medicīas resolutiuas illius ⁊ abstersiuas: ⁊ alias de qb⁹ dixit Aui. Alia cura est ꝑ īcisionē in extremo cornee. vt Gal.ponit loco p̄alle. vñ haly.9.27.c. Nos sepe saniē curauim⁹ multā cornea fissa. Idē ponit Jesus haly tra.2.59.c. Tertia cura ē ꝑ quassationē capitis quousq; deponit: vt Gal.ponit.14.tera.in fine. ⁊ haly. recitat p̄dicto ca. ⁊ Jesus haly. Et iō ꝯcludit Gal. ꝙ sanies oculi tribus subiacet curatiōis modis. Has aūt operationes manuales opꝫ cū magistris inspicere. Ex qbus appet ꝙ Aui.istū modū curatiōis per ꝯquassationē omisit: qꝛ nō erat sermo eius de sanie post corneā: sed de ea que est inter tunicas cornee. vel dicemus ꝙ alios modos cure nō posuit tanq; suspectos.

¶ De cancro in oculo. Cap.12^m.

Plurimum accidit in tunica cornea.

¶ Supius Aui.determinauit de egritudibus cōpositis cornee ⁊ ēt ꝯiūctiue fl'aticis cholericis ⁊ sanguineis ⁊ ꝯtinuatꝭ cū eis. s. de ruptur⁊ ⁊ sanie ī oculo: hic determinat de egritudīe cōposita. i. apate mel'ico. s. de cancro. Et p̄mo notificat istā passionem ex sui loco. Scōo ponit signa. ibi (Dolor vehemēs.) Tertio curā. ibi (Et nō fuerit excusatio.)

Dub^m p^m ¶ Dubitat quare nō fecit mētionē de apate mel'ico dicto sephiros. Pōt.n.aduenire in oculo apa durū qō dr̄ guadee vt Jesus haly trac.2.c.43. ⁋ Dōm ꝙ cura duri apatis in oculo poterit ītelligi ex his que dūr in ca.de grauedīe palpebraꝝ: ⁊ in cap̄.de lapidositate. Et iō nō fecit de eo mētionē. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ Aui.hic cācrū oculi notificat solū ex loco sui euētus: qꝛ dicit ꝙ plurimū fit in cornea. Nō aūt notificat eū ex ꝑte sue eēntie: qꝛ dereligt h̄ notū ex cap̄.de cācro. Est.n.cācer apa mel'icum de mel'ia adusta nō quidē adusta per ebullitionē talē qualis fit in carbūculis: sed ꝑ adustionem minorem illa vel nō illius modi. vnde Gal.in libello de tumoribus p̄ter naturā.ca.8.dicit. absq; hoc ꝙ ebulliat nigra cholera cancros operatur. hic non est locus declarandi ista.

¶ Sꝫ dubitat: vtrū cācer eueniat plus ī cornea q̄ in ꝯiūctiua oculi. Dub^m 2^m
⁋ Videt ꝙ nō: qꝛ cācer vtpl'imū fit in mēbris raris: vt Aui.4.cañ. fen.3.ca.de cācro: sꝫ ꝯiūctiua oculi est rarior ꝑs q̄ sit cornea: vt vr̄ eē notū ad sensuꝫ: igit plus fit in ea q̄ in cornea. ⁋ Amplius in mēbro molliori magis fit cācer q̄ in mēbro duro: sꝫ ꝯiūctiua est molli⁹ mēbrū q̄ cornea: ꝗ ⁊c. Maior pōt declarari: qꝛ auctores cōiter ꝯcordāt ꝙ loca in qb⁹ fiūt plus cācri sunt loca mollia. vñ.13.ꝯtinentis.c.2.de cācro dic̄. Et illud est in mulierib⁹ plus. ⁊ Sera.trac.5.c. 25.dicit. Cācer accidit in mēbro mollis carnis ⁊ multaꝝ glādulaꝝ sic̄ sunt mamille: qm̄ de ꝯsuetudine hui⁹ ꝭm plurimū est vt accidat in istis ꝑtib⁹. Propter ꝗ hāc cām plurimū fit in mamillis. Fit ēt in alijs mēbris quoꝝ nā est hec. Minor est nota ꝑ sensum. Cornea.n. ad tactū ē duꝝ mēbrū: ⁊ auctores ꝑ duritiē eā notificāt. vñ haly. 3.theo.13.ca.loquēs de cornea cōparās eā ad vueā ⁊ ꝯiūctiuā dicit tunica cornea dura est ⁊ spissa. Itē mēbrū venosum plus est aptuꝫ ad cācrū q̄ nō venosum: qꝛ mā crācroꝝ multuꝫ ꝯtinet in venis: vt sumit a Gal.in lib.de tumorib⁹ p̄ter nām.cap̄.8. vñ cācer hꝫ venas qbus affigit mēbro. sed ꝯiūctiua est mēbrū magis venosum q̄ cornea vt ad sensuꝫ appet. plus igit fiet cācer in ꝯiūctiua q̄ in cornea. ⁋ Oppositū vult Aui.hic ⁊ haly.9.theo.13.ca. ⁊ Azarauius cap̄.de cācro oculi ⁊ Rasis in scōo ꝯtinē.ca.2. ⁊ Jesus haly.tra.2.c.54. Oēs enim isti ponūt cācrū in numero passionū cornee. Ampli⁹ illi ꝑti magis accidit cācer cui magis similat: sed magis similat cornee. Maior est nota: ex sermone Gal.2.de iteriorib⁹.7.c. vbi dicit ꝙ ad pelliculas festiat passio frida: qꝛ ipse sunt fride. Minor ē nota: cornea enim vr̄ ꝙ sit pars magis dura terrestris: ⁊ de nā cornu q̄ sit ꝯiūctiua. ¶ Ad sol'onē hui⁹ ꝯsiderādū sic sumit ex ītētione auctoꝝ. cācer pōt fieri duob⁹ modis. Uno° īcipiēdo vt qñ mā mel'ica adusta īcipit ꝯgregari ⁊ īchoat apa: vel si non sit adusta ꝯculcat in mēbro ⁊ adurit siue corrūpit: ⁊ talis cācer īcipit paruus in forma fabe vel lētis ⁊ ꝓcedit augēdo vlcerādo vel nō vlcerādo. Alio mō fit cācer sequēdo. pōt aūt sequi qñq; ad apa duꝝ qñ mel'ie illi accidit adustio: vel ex cā intrinseca vt ex medicīs calidis qb⁹ medici īdiscrete volūt resoluere apata dura. Sequit ēt cācer ad vlcera nō bñ curata qñ ꝯcludit in eis mā mala ⁊ ꝓhibet a trāspiratione vñ corrūpit ⁊ ꝯuertit ad nām adustā cāceratiuā: queādmodum īnuit Brunus.ca.de crācro. ⁊ Gilbertus anglicus. ¶ Scōo ꝯsiderādum ꝙ corpora siue mēbra sunt magis apta ad cācrū ꝑꝑ duas cās p̄ncipales: lꝫ possint alie assignari. Una cā est receptio māe mel'ice: ⁊ iō mēbra ⁊ corpora que sunt minus apta ad recipiēdū mel'icū humorē min⁹ sunt apta cācerari ⁊ q̄ magis sunt apta recipe sunt magis apta ad cācrū. Triplex aūt est cā facilis receptiōis māerū mel'icarū. ⁋ Una cā est mollities: ⁊ qꝛ mulieres ꝑꝑ eaꝝ mollitiē mag ībibūt mās mel'icas q̄ viri ⁊ mamille ⁊ epar respectu aliaꝝ ꝑtiuꝫ: iō cācer ꝑꝑ hāc cām plus accidit mulierib⁹ q̄ viris: ⁊ plus accidit in mamillis ⁊ epate: ⁊ hoc est qō dicit Rasis.13.ꝯtinētis.ca.de cācro auctoritate Pauli.ca.2. Paulus dixit. Cācer fit in mulierib⁹ mag ex multa mollitie corpis ipsaꝝ: iō recipit supfluitas in eis velociter: tñ corpora dura nequeūt recipe cū eo ꝙ est grossa. Ex quo apparet ꝙ corpa mollia sic corpa mulieꝝ dupl'r sunt mag apta recipere mās mel'icas. Prīo qꝛ mollities facit eas receptiuas ⁊ īpressibiles ⁊ ēt extēsibiles ad recipiēdū mām. Scōo qꝛ mollities facit mām mollē ⁊ magis fluxibilē in ꝑtes mēbri sic durities facit eam grossaꝫ qetā nō penetratiuā in ꝑtes mēbri: ⁊ h̄ īnuebat Rab in p̄dicto sermone Pauli: ⁊ ꝑꝑ eādē cām multū accidit cācer in mamillis ⁊ epate vt supra dictū ē. ⁋ Scōa cā facil' receptōis māerū mel'icaꝝ est sit⁹. s. locus deorsuꝫ: qꝛ ad illū locū mel'ia est apta descēdere ⁊ ꝑꝑ istā cām in crurib⁹ multū fiunt cācri. ⁋ Tertia cā est latitudo viaꝝ recipiētiū mās: ⁊ ꝑꝑ illā cām ēt in crurib⁹ fiūt cācri. vñ Zoar lib.2.tra.7.ca.26.dicit. Cācer accidit ꝓ maiori ꝑte in crurib⁹ ꝑꝑ latitudinē venaꝝ ipsoꝝ: ⁊ ꝑꝑ abūdātiā humoris mel'ici ⁊ grauedinē ⁊ pōdus ipsius. s. vñ tēdit ad īferiora. Et ꝑꝑ hāc cām. s. que est largitudo venaꝝ. dixerūt aliqui ꝙ cācer multū accidit in collo. vñ.13. ꝯtinē.ca.2.de cācro. dixit Judeus. Cancer in maiori ꝑte accidit in matrice mamillis ⁊ collo. Et ꝭm sniam istius multū accidit in collo ⁊ nō vr̄ alia cā eē potior q̄ viarum latitudo ad recipiēdas mās.

¶ Scōa cā p̄ncipalis ꝑꝑ quā mēbrū vel corpora magis īcidūt cancrū est ꝯculcatio māe in mēbro in quo ipsa recipit. hoc declarat. Nā sola receptio nō est sufficiēs vel totalis cā. Uidemus enim ꝙ splen ⁊ ossa maxime recipiūt mel'icuꝫ humorē ⁊ tñ nō sunt de mēbris qbus plurimū cancer accidit: ⁊ hoc iō qꝛ mel'ia lꝫ recipiat in eis: nō tñ ꝯculcat sed transpirat ⁊ maxime in splene ꝑꝑ duas cās. Una que est sibi nālis. Alia ꝑꝑ multas arterias q̄ ibi sunt qb⁹ trāspirat humor ille. Et hāc cām subtil'r ītuendo accipim⁹ ex mente Aui.4.cañ.cap̄.de lepra. Intelligo aūt ꝑ ꝯculcationē ībibitionem in ꝑtes mēbri ꝓfundas ex coartatiōe ⁊ ꝓhibitiōe trāspirationis. Ex hoc.n. ꝯtingit ꝙ humor melācholicus in mēbro receptus cor-

rūpiꝉ ⁊ crācrū facit: ⁊ ſi humoꝛ receptus in mēbꝛo nō ſit melācho-
licus ſed ſit alius humoꝛ ꝑꝑ hāc ꝯculcationē coꝛrūpiꝉ ⁊ talr̄ mali-
gnaꝉ ꝙ vertiꝉ ad nām melicā canceroſam: qḋ manifeſte appet in
mamillis. Sanguis.n.ibi receptus ⁊ ſi nō ſit melicus ſi detineaꝉ ⁊
ſuū ſubtile paulatim exeat remanet groſſum qḋ iculcatū ibi coꝛrū
piꝉ ⁊ facit cācrū. Uñ Raſ.c.ꝑalle.aucte Geoꝛ.dicit. Cancer accidit
in matrice ſi ſanguis tenuis manauerit de ea ꝑ lōgū tp̄s eo ꝙ pars
groſſa remanet. Et ſilr̄ i mamillis ſi de eis ſupermanauerit lac te-
nue. Hoc ēt appet in vulneribus male curatis in qbus feſtinaꝉ ci-
catrizatio ⁊ ſubcludiꝉ mā mala q̄ lꝫ nō ſit cāceroſa tñ ꝑ coꝛruptio-
nē ꝯuertiꝉ in illā. Hoc ēt appet in paſſiōe que dꝛ almiſmar.i.callo.
de qua Aui.loquiꝉ fen.3.quarti ⁊ ēt in multis alijs apparet.

Dub.m 3m ¶ Sed ꝯ̄ ſtatim dicta dubitaꝉ ꝑ̄ nō vꝛ ꝙ mā cācri ſit ꝯculcata in mē
bꝛo ex intētione Gal.in libello de tumoꝛibꝰ ꝑter nām.c.8.vbi vult
ꝙ mā cācri ſit plus in venis q̄ȝ in ſuba mēbꝛi: vñ dicit ſic loquens
de mā cancri: minus egrediꝉ ex vaſis in eā que in circuitu carnē.

Dub.m 4m ¶ Scḋo dubitaꝉ q: nō videtur ꝙ mā ꝯculcata.i.ꝓfunde recepta in
mēbꝛo ⁊ ibi ꝯſtricta ⁊ detēta ⁊ ꝓhibita a trāſpiratiōe faciat cācrū
q: mā que nō pōt facere lepꝛā nō vꝛ poſſe facere cācrū q: cācer eſt
particularis lepꝛa: vt Aui.c.de lepꝛa. Sed mā ꝯculcata nō pōt fa-
cere lepꝛā. Probaꝉ q: mā ꝯculcata ꝓhibeꝉ a tranſpiratione: ſꝫ ꝓ-
hibita a trāſpiratiōe putrefit: vt Gal.s.tera.c.7.⁊.11.c.4.⁊.8. Sed
materia melācholica putrida facit quartanā ⁊ nō lepꝛam: vt Aui.
pꝛealle.ca. ¶ Dōm ad ꝑmū ꝙ Gal.ibi cōparat cācrū ad flegmonē:
⁊ vult ꝙ q: materia cancri eſt groſſa minus exit de venis q̄ȝ mate
ria flegmonis: tñ eſſentia'is ⁊ ꝯiuncta cā cancri vt cācer eſt apoſte
ma factū ⁊ materia que exit venas ⁊ capit loca membꝛoꝝ vt oēs
ꝯcedunt. ¶ Ad ſcōm dōm ꝙ putrefactio melie in toto eſt duplex.
Una in qua melia nō ꝯſtringiꝉ ſed ferꝉ ſiue poꝛtaꝉ verſus cutim ⁊
reſoluiꝉ: ⁊ iſta facit febꝛē quartanā. Alia eſt putrefactio in qua mā
ꝯſtringiꝉ ſiue ꝯculcaꝉ ⁊ retineꝉ ⁊ nō reſoluiꝉ foꝛtiter: ⁊ iſta facit le
pꝛam in toto ſiue cācrū in parte: ⁊ ipſa vocaꝉ ꝯculcatio ⁊ nō ꝓpꝛie
putrefactio qua fiat reſolutio totius materie vel totius ſubtilis:
imo ſit totius trāſmutatio in malam qualitatē ⁊ retētio in parti-
cula. ¶ Ex qbus appet ꝙ mēbꝛū in q̊ mā eſt apta ꝯculcationi illud
eſt paratū icidere in cancrū ſicut eſt epar mamilla ⁊ alia membꝛa
mollia ⁊ ꝓfunda. Et ꝓpter hanc cām matrix poſſet dici parata ad
cancrū q: in ea materie multū ꝯculcanꝉ ⁊ coꝛrumpunꝉ. Uñ Auer.
colliget.3.ca.31.ſ.ca.de accidētibus matricis. dicit ꝙ matrix eſt lo
cus ⁊ receptaculum ſuꝑfluitatū coꝛpoꝛis que parate ſunt recipe-
re coꝛruptionē: ⁊ qñq̄ȝ canceraꝉ ita ꝙ nō recipit ſaniationē. Mē-
bꝛū aūt aliquod eſt aptū ꝯculcatiōi materie duabus de cauſis: vel
q: eſt molle aptū ꝓfundari a mā ſicut mamille: vel q: ē deꝑ̄ſſuꝫ ⁊ de-
bilis virtutis naturalis: vñ nō pōt mouere mām ſicut mēbꝛa ner-
uoſa: que lꝫ ꝓpter dēſitatē nō ſint parata ad mām recipiendā: eaꝫ
tamē receptam ꝯculcant ⁊ ꝯcludunt. ¶ Et ex iam dictis apparet
ſolutio ad qōnem qua poſſet queri que particula noſtri coꝛpoꝛis
ſit magis parata ad cācrū. ¶ Dōm ꝙ quedam eſt magis parata ex
parte aptitudinis receptiōis ꝑ mollitiē ſicut mamilla. Quedaꝫ ex
ꝑte apte receptiōis ꝑ viā latitudīs ſicut collū ⁊ mēbꝛa faciei. Que
dā ex ꝑte apte receptionis ꝓpter ſitū ſicut crura. Quedā aūt ſunt
magis apta ad cācrū: ꝓpterea q: materias ꝯculcant ⁊ ꝓhibent a
motu ⁊ reſolutione ⁊ trāſpiratione ſicut mēbꝛa neruoſa ꝓpter dē
ſitatē eoꝝ ⁊ mēbꝛa mollia: ꝓpterea q: mā in illa ꝓfundaꝉ. Uñ.A.
dicit. Plurimuꝫ accidit in mēbꝛis raris.i.laxis ⁊c̄. ⁊ in mēbꝛis ner-
uoſis. ¶ Sed tu.d.ꝑ iſtā viam poſſet ꝓbari ꝙ viri ſunt paratioꝛes
ad cancrū mulieribus: q: habēt vias latas. ¶ Dōm ꝙ veꝝ eſt quā-
tuꝫ eſt ex cā illa tm̄. ¶ Sed tu dices ꝙ euenit de facto. ¶ Dōm ꝙ
plus in mulieribus ⁊ in mēbꝛis mollibus q̄ȝ in duris. Rō eſt q: plu-
res cāe reperiunꝉ in eis.ſ.apta receptio ⁊ ꝯculcatio. Due aūt cau-
ſe vincūt vnā: vt.G.in lib.alimē.ꝑ̊ ca. ¶ His ꝑmiſſis dico ad.q.ꝙ
aut queris de cācro ꝑ ſe ichoāte vel cācro ꝯſequēte. Siquidē que-
ris de cācro incipiēte.ſ.que nō ꝓcedit apa durū vel vlcus: dico ꝙ
plus ꝯtingit in coꝛnea q̄ȝ in ꝯiūctiua. Rō eſt q: in coꝛnea mā mala
melica vel alia mā magis ꝯculcaꝉ: ⁊ h̄ q: hꝫ tunicas in qbꝰ recipiꝉ
⁊ ꝓpter denſitatē ꝓhibeꝉ a reſolutiōe ⁊ euentatiōe: ſed ꝯiunctiua
nō hꝫ illas cauernas ſiue tunicas ſilr̄ nō eſt ſic denſa: ⁊ iō nec ita cō
tineꝉ nec ita ꝓhibeꝉ a trāſpiratiōe ⁊ reſolutione: ⁊ lꝫ aptius poſſit
penetrare in ꝯiūctiua q̄ȝ in coꝛnea: tñ in coꝛnea ſunt plures cāe q-
bꝰ mā coꝛrūpiꝉ.ſ.ꝯtētio iter coꝛtices coꝛnee ⁊ ꝓhibitio euētatiōis
⁊ reſolutionis que nō ſunt ita in ꝯiunctiua. ¶ Si aūt q̄rat queſtio
de cancro ꝯſequente. ¶ Dōm ꝙ vel queritur de ꝯſequente ad apo
ſtema durū: vel de ꝯſequente ad vlcera. Siquidē querat de cācro
ꝯſequente apoſtema durum poſſet teneri ꝙ talis cācer plus ſit in
ꝯiunctiua: dico pluralitate que ꝯſequitur pluralitatē euētus apa-
tis duri in ꝯiūctiua q̄ȝ in coꝛnea. Nā cōiter apa duruꝫ ꝑtium oculi
plus poniꝉ euenire in ꝯiūctiua q̄ȝ in coꝛnea. Uñ Azara.c.de paſſio-
nibus ꝯiunctiue enumerat durū apa. Et Jeſus ēt. ⁊ cā huius poſſet
eē: q: in ꝯiunctiua plus ꝯtingunt apata ex quibus ad ſclirofim ſit
ꝑmutatio. Dico aūt notāter pluralitate que ꝯſequiꝉ pluralitatem
euētus duri apatis: q: pluralitate que ꝯſequiꝉ pluralitatē cāceran
di foꝛſan nō verificareꝉ ſermo dictus. Quāuis ēt pauca ⁊ raro fiāt
in coꝛnea apata dura: illa tñ ſunt magis ſuſpecta ad cācerationeꝫ
q̄ȝ illa q̄ fiūt in ꝯiūctiua vt pōt ex dictis apparere. Si āt querat de
cācro ſequēte vlcera que nō bene trāſpirant: dico ꝙ talis cancer
plus accidit in coꝛnea: ⁊ hoc declarabaꝉ duabꝰ vijs. Pꝛīo q: plus
vlceraꝉ coꝛnea q̄ȝ ꝯiūctiua vt ſupꝛa dicebaꝉ. Scḋo q: vlcera in coꝛ
nea nō ita reſudāt nec ita expurgāt materias ſicut in ꝯiunctiua. Et h̄
pꝛimo pꝛopter coꝛnee dēſitatē. Scḋo ꝓpter eius cauernas vel cel
lulas inter ſuos coꝛtices inter quos ſanies cadit ⁊ ꝯcluditur. bene
ergo dixit Aui. Cācer oculi plus accidit in tunica coꝛnea. ¶ Ad con
traria dōm. Pꝛimo ad pꝛimā cū dꝛ. cācer ſit vtplurimū in mēbꝛis
raris.i.laxis. Dōm ꝙ verum eſt quātū ad vnaꝫ cām: tñ quātum ad
quaſdā alias cās pōt plus fieri in mēbꝛis dēſis. Et ille cāe que con
currūt in mēbꝛo dēſo pñt eē potioꝛes q̄ȝ ille q̄ ſunt in mēbꝛo raro.
¶ Uel aliter ꝯceſſa maioꝛi: ⁊ cū dꝛ ꝙ coꝛnea eſt mēbꝛū dēſum. Di-
cēdū ꝙ coꝛnea pōt per quādam ſimilitudinē dici molle vel rarum
mēbꝛū: q: hꝫ cellulas in qbus mā eſt apta recipi quas nō hꝫ ꝯiūcti-
ua: ⁊ ſic appet ſolutio ad ſecūdā rōnē. ¶ Ad tertiaꝫ cū dꝛ ꝙ mem-
bꝛum venoſum plus eſt aptum ad cācrum q̄ȝ mēbꝛuꝫ nō venoſuꝫ.
Dicendum ꝙ verū eſt ex hac cā: tñ ex alijs cauſis mēbꝛum nō ve-
noſum pōt eē magis aptū: vt ex dictis apparet.

¶ Doloꝛ vehemens ⁊ extenſio in venis oculi ⁊ punctu
ra foꝛtis qua leditur timpus ⁊ pꝛopꝛie cum mouetur
habens ipſuꝫ ⁊ rubedo in tunicis oculi ⁊ ſoda ⁊ caſus
appetitus cibi ⁊ leditur ab omni in quo eſt caliditas ⁊
ex eis in quoꝛum ſalute non eſt ſpes quāuis ſit ſpes in
ſedatione eius.

¶ Hic ponit ſigna huius cācri. Et ꝑ̊ ponit eius ſigna. Scḋo cōparat
eū ad cācrū reliquaꝝ ꝑtiū. ibi (Et nō facit.) Tertio iteꝝ ponit ſignū
ſumptū ex nocētibꝰ. ibi (Et adminiſtratio.) ¶ In ꝑ̄ma ꝑte.A. ſeptē
ſigna ponit ⁊ poſſent poni octo. ¶ Pꝛimū ſignū cācri eſt doloꝛ ve-
hemēs. cuius cā e mala cōplō q̄ iducit a mā adurēte: ēt ſolutio ꝯti
nuitatis in ꝑtibꝰ oculi neruoſis ſenſibilibus multū. ¶ Scōm ſignū
eſt extēſio ꝑꝑ ſanguinē q̄ trahiꝉ ad loca ex foꝛti doloꝛe: ⁊ ꝓpter hu
moꝛē melicum replentē ⁊ oppilātem venas oculi. ¶ Tertiū ē pun
ctura foꝛtis q̄ lediꝉ timpꝰ. pūctura ſit a mā aduſta q̄ pūgit foꝛtiter.
Et q: tunica ꝯiūctiue cōicat timpi: iō mā illa aduſta cancrū faciēs i
coꝛnea cōicans ꝯiūctiue iducit ēt doloꝛeꝫ in timꝑe illius oculi in q̊
eſt cācer. ¶ Ex qbus appet ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ ſignū cācri eſt doloꝛ
foꝛtis itelligit ꝙ ſit doloꝛ extēſiuus ⁊ pūgitiuus. Et alij ēt modi do
loꝛis fiūt in eo vt pōt appere ex his que diximus ca.ꝺ obthalmia.
dixit aūt. Et ꝓpꝛie cū moueꝉ hñs ipſum: q: ꝑ motū mag̃ agitatur
mā. Res aūt nociue dū mouenꝉ maius nocumētū iducunt: vt.5.de
accidēti ⁊ moꝛbo.c.5. Moueꝉ aūt q: ambulet vel aliter moueatur.
Uñ Jeſus Haly.ca.de cācro.54. ꝑuenit doloꝛ vſq̄ȝ ad timpoꝛa: ⁊
pꝛecipue accidit hoc illi qui ambulat vel moueꝉ aliqua motione.
¶ Quartū ſignū ē rubedo in tunicis oculi: q: in ꝯiūctiua ⁊ ēt in coꝛ
nea: ⁊ h̄ ē ꝑꝑ attractionē ſanguis ex vehemēti doloꝛe. ¶ Sꝫ dice-
ret aliqs ꝯ̄: q: vlcera in coꝛnea tēdūt ad albedinē: ſꝫ talis cācer eſt
cū vlcere coꝛnee: igiꝉ appebit ibi albedo. ¶ Dōm ꝙ vlcera coꝛnee
tēdūt ad albedinē qñ ſunt in via ꝯſolidatiōis qḋ nō ꝯtigit in cācro.
¶ Uel aliter dōm ꝙ lꝫ cācer cauſet aliquā albedinē in ꝑtibꝰ coꝛnee
vlceratis: tñ foꝛtis doloꝛ trahit tātū ſanguinem ad ꝑtes illas ꝙ co
loꝛ rubeus plus appet ⁊ occultat coloꝛē albū. ¶ Quintū ſignū eſt
ſoda.i.doloꝛ capitis. Nā ꝑꝑ cōitatem pāniculoꝝ oculi ad cerebꝛuꝫ
ſit doloꝛ in toto capite: lꝫ timpus ſpecialiter eis doleat. ¶ Sextuꝫ
ſignū eſt caſus appetitus cibi. Huius cā eſt duplex. Una q: ſtoma
chus cōpatiēs cerebꝛo debilitaꝉ ⁊ relaxaꝉ ⁊ nō appetit. Alia cā eſt
q: ꝑꝑ vigilias ⁊ doloꝛes foꝛtes iſti iflāmanꝉ in cerebꝛo ⁊ tādem in
ſtōcho ⁊ toto coꝛꝑe: vñ poſſibile eſt ꝙ addaꝉ ſitis in eis foꝛtis. ſitis
aūt deijcit appetitū cibi: vt.A.fen.13.c.de deſtructiōe appetitꝰ. Et
iō.A. dixit hic caſus appetitus cibi: ⁊ nō dixit cibi ⁊ potus.

¶ Septimū ſignū eſt ꝙ lediꝉ ab oī in quo eſt caliditas: ⁊ hoc ſiue
ſit cibus vel potus ſiue ponaꝉ in oculū. Nā talia itēdūt mām ⁊ fa-
ciūt eā magis nociuā vt declarabiꝉ. Et iō ſtatim ꝑ̄cepit Aui. ꝙ nu-
trianꝉ cibis in quibꝰ nō eſt calefactio. Subdit Aui. ꝙ nō eſt ſpes in
ſalute cācri. Rō ē: q: vel eēt ſpes curatiōis ꝑ medicias vel ꝑ abſci
ſionē mēbꝛi. nō ꝑ medicias: q: iſte eſſent reſolutiue māei: aut igiꝉ
eēnt debiles ⁊ iſte nihil ꝓſunt: aut eſſent foꝛtes ⁊ addūt in malitiā
māe: vt ponit Auicen. quarto cano. fen tertia capitulo de cancro.
⁊ Serapio libꝛo quinto caplō.25. Et hoc eſt quod innuebat Jeſus
Haly capitulo.54. de cancro oculi. cum dicebat ꝙ cācer nō cura-
tur quia opoꝛtet ꝙ virtus medicie ſit foꝛtioꝛ q̄ȝ virtus egritudis.
ſed in

ſed in hoc loco.ſ.cãcerato nõ põt apponi: ⁊ hoc qꝛ addit in malitiã mãe. Nec iſte cãcer poſſet curari per totalẽ inciſionẽ: qꝛ cãcer oculi cũ ſit ꝓpe cerebrũ hꝫ venas verſus cerebruꝫ inexas. Et ideo lꝫ euelleretur oculus: remanerẽt tamẽ vene infecte mã cãcri que nõ poſſent euãri ⁊ extirpari: ⁊ iõ cãcerarent̃ partes ꝓfunde: ⁊ eẽt poſſibile ꝙ cãcer occuparet aliũ oculũ. bene igit̃ dcm̃ eſt: ꝙ nõ eſt ſpes in ſalute: lꝫ ſit ſpes in ſedatione.i.mitigatione eius.

¶ Et non facit dolorem cancer in aliquo membroruꝫ qui ſit ſicut dolor eius cum accidit in oculo.

Dub. 5m ¶ Hic cõparat cancrum oculi ad cancrum reliquarum partium. ¶ Dubitat̃: vtꝝ in cãcro oculi ſit maior dolor ꝙ̃ in cãcro reliquarũ partiũ. ¶ Videt̃ ꝙ nõ: qꝛ ſi repitur mẽbrũ ſenſibilius oculo cãcer illius mẽbri vehemẽtiorẽ dolorẽ faciet ꝙ̃ cãcer oculi: ſed repitur ſenſibilius mẽbrũ ſiue pars vt os ſtõchi ſm Gal̃.4.de accidẽti et morbo.ca.7.vbi dicit. Nullũ ex mẽbris tantuꝫ hꝫ ſenſum ſicut os ſtõchi. Idẽ ponit.5.de iteriorib᷒.6.ca. Amplius virga ponit̃ multe ſenſibilitatis. vñ Halya.3.theo.vlt.ca. Neruoſa facta eſt vt ad tactũ plurimi eſſet ſenſus: igit̃ cãcer in ea erit vehemẽtioris doloris. ¶ In ꝯ̃riũ eſt Aui. ⁊ Azarauius ca.de cãcro oculi. ¶ Dõꝫ ꝙ cancer oculi eſt vehemẽtioris doloris ꝙ̃ cãcer aliarũ partiũ: ⁊ h̃ qꝛ in eo adunant̃ q̃tuor cãe que dolorẽ magnificãt ſimul ꝯiũcte. Una cã eſt multa ſui ſenſibilitas. vñ Gal̃.13.tera.in fine. ſenſibiliſſima ꝑticula eſt oculus. ⁊ Haly.5.prac.ca.34.de cura obthalmie. Scđa cã eſt ꝯcluſio mãei iter cortices cornee. in cãcro enĩ cornee vlcerato mã corrupta multũ coartat̃ in partib᷒ cornee. Tertia cã eſt ĩeptitudo partiũ cornee ⁊ oculi ad extẽſionẽ ⁊ dilatationẽ: qꝛ enĩ difficulter extẽdunt̃ mag̃ dolẽt ꝙ̃ ſi eſſent molles ⁊ faciliter ſine multo dolore diſtẽſibiles ſicut ſunt mẽbra carnoſa. Quarta cã eſt: qꝛ mã que facit cãcrũ in oculũ eſt multũ acuta ſubtilis ⁊ vt ſic penetratiua ⁊ ĩciſiua: ⁊ h̃ iõ qꝛ vene per oculũ diuiſe ſunt ſubtiliſſime ⁊ quaſi ĩſenſibiles: ⁊ ideo nõ ſunt apte recipere humorẽ melĩcũ ita groſſum ſicut vene aliarũ partiũ. ¶ Ex qbus cauſis ſimul ꝯiũctis apparet ꝙ dolor in cãcro oculi dꝫ eſſe fortiſſimus. ¶ Ad ꝯ̃ria dõm. Primo ad ꝑmũ ꝙ lꝫ reperiat̃ mẽbꝝ ſenſibilius: nõ tñ alias hꝫ cãs in faciẽdo fortẽ dolorẽ quas hꝫ oculus. Uel al̃r ꝙ de exterioribus mẽbris non reperit̃ particula ſenſibilior ꝙ̃ oculus. ¶ Ad 2m dõm ꝙ lꝫ virga ſit multi ſenſus nõ tñ eſt ſenſibilior ꝙ̃ ſit oculus niſi ſenſibilitate q̃dã ꝓprie que eſt in ꝑceptiõe delectabilis vel triſtabilis circa coitũ. virga enĩ lꝫ ſit neruoſa: tñ ſuba eius eſt ẽt ligamẽtalis: vt Gal̃.15.de iuuamẽto ꝑticulaꝝ.ca.1.ẽt nerui nõ ꝓfundant̃ multũ in ea: vt Aui.fen.20.1.ca. ⁊ iõ nõ eſt ſic ſenſibilis vt oculus.

¶ Et adminiſtratio quidem medicinarum calidarum eſt ex eis que ledunt patientem ipſum ⁊ augent dolorem intolerabilem.

¶ Hic ponit ſignũ ex nocẽtib᷒. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ h̃ dcm̃ eſt ꝑticularius ꝙ̃ illud qđ ſupra dixit. Dixit enĩ ſuperius. leditur ab oĩ in quo eſt caliditas. Hic autẽ dicit. adminiſtratio medicinarũ calidaruꝫ. ⁊ intelligit medicinas calidas que oculo colyrizantur vel alcofolantur vel aliter extra applicantur.

Dub. 6m ¶ Dubitat̃ vtꝝ approximatio medicinarũ calidarũ ꝯueniat in cancro oculi. ¶ Videt̃ ꝙ ſic ex Gilberto ca.de cãcro. vbi medullas ꝑſici docet applicare ꝯtritas ⁊ miſtas cũ ſucco calẽdule. Itẽ docet applicare puluerẽ fabarũ cũ felle taurino. Amplius Auicẽ. ꝯcedit crocũ: ſed ipm̃ eſt calidũ. ¶ In ꝯ̃riũ eſt Aui. hic ⁊ Azara. ⁊ Ieſus ⁊ oẽs auctores. ¶ Dõm ꝙ medicine calide pñt approximari vel pure vel cõmiſte. Siqdẽ pure. v.g. ſuccus celidonie vl̃ ruthe: dico ꝙ nõ ꝯueniũt: imo nocẽt. Et rõ eſt: qꝛ addũt aduſtionẽ in mã ⁊ cõmouẽt eã nec pñt cõplere reſolũonẽ. Si aũt approximent̃ medicĩe calide cõpoſite: vel tũc vincũt medicine calide vel vincũt fride. Siquidẽ vincãt calide ſicut eſſet colyriũ de fellib᷒ vel de myrra vel de thure: dico ꝙ nocent ꝓpter cãm dictam. ⁊ ideo Aui. dixit. Adminiſtratio medicinarũ calidarũ.ſ.ſimpliciũ vel cõpoſitarũ eſt ex eis que ledunt patientẽ ⁊ augmẽtãt dolorẽ intolerabileꝫ: qꝛ mãm acuunt ⁊ cõmouent. Si aũt iſte medicine calide cõponant̃ cũ frigidis medicinis: ita ꝙ medicine frigide vincant vel calide ſint debiles ⁊ remiſſe dico ꝙ poſſunt cõuenire: ⁊ hoc qꝛ in eis qñ eſt calor anodinus eſt aliqua mitigatio doloris ⁊ aliqua leuis ⁊ moderata reſolutio vel maturatio materiei ⁊ remiſſio malitie medicinaruꝫ frigidarũ ſicut ſit̃ albũ hꝫ ex croco has vtilitates. ¶ Ad cõtraria dõm. Primo ꝙ opĩo Gilberti nõ videt̃ mihi ꝯueniens. Uel aliter ꝙ per cancrũ nõ intelligit verũ cancrũ: ſed aliqđ apoſtema durũ.

¶ De cura. Cap.13m.

Si non fuerit excuſatio cure eius: tũc ſit intẽtio ſedatio doloris ⁊ mundificetur corpus ⁊ pars capitis ab humore cõturbato ⁊ nutriatur cibis boni chimi triticeis in quibus nõ eſt calefactio: ⁊ potus lactis confert ei.

¶ Hic ponit curã. Et ꝑͦ ꝑmittit ĩtẽtiones q̃s hẽmus in cura cancri hui᷒. Scđo ponit medicĩas locales qb᷒ vtimur ſm q̃ſdã illaꝝ ĩtẽtionũ.ibi (Et opꝫ.) ¶ Ad ĩtellectũ ꝑme ꝑtis ꝯſiderãdũ ꝙ Aui. vult ꝙ tu recuſes iſtã curã. Nolite enĩ prauaruꝫ egritudinũ cure onus ſuſcipere ne nomẽ mali medici ſubeatis: vt Meſue de appropriatis.1.ca. Si aũt nõ potes te excuſare: vel qꝛ dñs vel amicus vel ne videaris ipius ſed pius ⁊ miſericors: vt Aui. ĩnuit.4° cañ.fen.4.ca.de extractione aſcellarũ: tũc ĩtẽtio in hac cura ẽ ꝑncipal̃r tres. ¶ Una ſedatio accidẽtis: ⁊ qꝛ accidẽs qđ magis ĩfeſtat eſt dolor: iõ Aui. dixit. Sedatio doloris cũ eiſdẽ reb᷒ qb᷒ medicus ĩtẽdit ſedationi doloris in cãcro. Intẽdit ẽt ad ꝓhibitionẽ ⁊ additionẽ vlcerationis. medicine enĩ opiate ⁊ alie frigide medicine leues actu que remittũt acuitatẽ melĩci humoris ipe ſunt que ꝓhibẽt ꝓceſſum vlcerationis ſicut eſt colyriũ albũ. ¶ Scđa intẽtio eſt euãtio mãe a toto corpore ⁊ a capite ſpãliter. Illđ aũt qđ dꝫ euãri eſt humor melĩcus aduſtus: ⁊ qꝛ aduſtio eũ ꝯturbat: ideo Aui. vocat euꝫ ꝯturbatũ vel ſi nõ ſit in corpore aduſtus: tñ melĩa ẽt nõ aduſta dr̃ turbulẽtus humor: ⁊ iõ dixit mũdificet̃ corp᷒ ⁊ ꝑs capitꝭ ab hũore cõturbato.i.melĩco aduſto: tñ ſcias ꝙ poſẽ eſt ꝙ in corpore hũor melĩcus nõ ſit aduſtus: ſed adurat̃ poſtꝙ̃ in oculũ cõfluit.

¶ Sed dubitat̃: an corp᷒ h̃ ſit purgãdũ pharmacia ſola: an cũ flobothomia. ¶ Et vr̃ ꝙ cũ pharmacia ex Aui. hic cũ dicit. mũdificetur. Itẽ Ieſus ca.43.ſolũ pharmacia vtit̃ ⁊ Azarauius. ¶ In ꝯ̃riũ eſt Halyab.5.prac.ca.46.qui a flõmia ĩcipit. ¶ Dõm ꝙ ſi habes cancrũ in oculo vel alibi eſt plectoricus: ita ꝙ melĩcus humor in ſanguine exuberet dꝫ flõmia fieri: qꝛ mã cum illa flõmia minuet̃: ⁊ ſic Halya. ꝯcedit eã. vñ vult ꝙ ſi ſanguis melĩcus niger ꝙ extrahat̃: ⁊ ſi nõ ꝙ claudat̃. vñ ponit hũc ſmonem. Si ſanguis patiẽs ferat emiſſionẽ cephalicam ſi fieri põt minue ⁊c̃. Et ſi ſanguis niger eſt plurimũ trahes: ⁊ ſi rubeus paꝝ. Si aũt melĩcus humor exuberet ꝑter ſanguinẽ: tũc ſis ꝯtẽtus mũdificare corp᷒. Aui. aũt nõ poſuit hic medicinã cũ qua debes purgare: qꝛ vult ꝙ tu ĩtelligas eam ex caplõ de cura cãcri.4.cañ.fen.3. vbi laudat epithimũ cuꝫ aq̃ caſei vel mellis ⁊ ꝙ ſumat̃ frequẽter paucis dieb᷒ ĩterpoſitis. Tu autẽ potes dare.ʒ.5.diaſen. de 3° in 3m vel de 4° in 4m diem: ⁊ ponit̃ a Nicolao eius deſcriptio. ⁊ accipe illam in qua intrat lapis armenus. Ecce puluis quo vtitur Ieſus ca.54.in purgatione habẽtiuꝫ cancrũ ⁊ videt̃ mihi multũ vtilis ⁊ ego expoſui ei᷒ vocabula. ℞. epithimi.ʒ.j.folliculoꝝ ſene.ʒ.iiij.lingue bouis.ʒ.v.meliſſe.ʒ.ij.turbith.ʒ.j.ſ.hermodactyloꝝ.ʒ.v.ſemĩs endiuie ſeminis cuſcute ſeminis cucumeris citrulli mũdatoꝝ añ.ʒ.ij.myrabolanoꝝ kebulorum.ʒ.iiij.ellebori nigri ſalis indi añ.ʒ.ſ.ſucci liquiri.ʒ.j.cẽtauree minoris puluerizate põdus.viij.granoꝝ ordei: ſticados lapidis armeni abluti garioſiloꝝ maſticis añ.ʒ.j.fiat ex oĩbus ſimul puluis: ⁊ doſis eius ſit.ʒ.v.cum aqua caſei. ¶ Ex qbus iam dictis apparet ꝙ Auic̃. poſuit euacuationẽ fieri cũ re que euacuet humorẽ melãcholicũ: dans ĩtelligere ex ſupradictis ꝙ ſi flobothomia eſt expediens ꝙ fiat etiam. ¶ Tertia intentio in cura cancri eſt rectificatio vite patiẽtis: ⁊ hoc fit dando cibaria boni nutrimenti.ſ.in qb᷒ ſit ꝯueniens humiditas per quã reſiſtat̃ melãcholie: ⁊ hoc eſt qđ dicit. nutriat̃ cibis boni chimi.i.boni nutrimẽti. triticeis.i.de tritico ſicut ptiſana facta de eo ⁊ panis. habet enĩ triticuꝫ debitam viſcoſitatẽ per quã eſt ꝯueniẽtis nutrimenti ⁊ reſiſtit melancholie que eſt ſiccus humor. vnde Auer.ꝓble.21.2.ꝓble. dicit cib᷒ ex tritico moderatã hꝫ viſcoſitatẽ. Dicit poſtea. A. in qbus nõ ſit calefactio qđ dupl̃r exponitur. Primo nõ ſit calefactio.ſ.fortis vel exiccatiua. lꝫ enĩ triticũ ⁊ panis ſint calide cõplexionis: ⁊ plus panis ꝙ̃ triticũ: vt probat Iſaac in dietis particularib᷒: nõ tamẽ hꝫ fortẽ calorẽ nec calorẽ exiccatiuũ ĩmo humectatiuũ. Scđo modo exponitur nõ ſit calefactio: ſed declinet verſus aliquã frigiditatẽ ſicut lac ⁊ ꝓprie ꝯuenit lac aſine vel capraꝝ: vt Azarauius ponit. Utrũqꝫ autẽ de iſtis cibarijs ꝯuenit.ſ.declinantia ad aliquã frigiditatẽ vt lac: ⁊ etiã aqua ordei ſm Halyab. ⁊ habẽtia etiã caliditatem debitã cũ humiditate ſicut cibaria de tritico ⁊ carnes laudabiles vt pulli ⁊ hedi vt predicti auctores ponunt.

¶ Sed dubitat̃: qꝛ nõ vr̃ ꝙ lac ꝯueniat iſtis: qꝛ iſti dolẽt in capite: ſed dare lac caput dolenti eſt malũ: vt Hippo.5.ꝑti.afoꝛ.afoꝛ.65. Dub. 2m ¶ Dõm ꝙ lac ꝯuenit ſiue melãcholia ſit aduſta ſiue nõ. Conuenit autẽ loco cibi: qꝛ generat ſanguinẽ laudabilẽ. Cõuenit ẽt loco medicine: qꝛ tẽperat acuitatẽ humoꝝ ⁊ reddit ſanguinẽ mitẽ. Etiã ꝑ ſui aquoſitatẽ purgat per ventrẽ aduſtionẽ ſanguinis. Cauẽdum tñ eſt ꝙ corpus ſit aptũ ad recipiendũ illud vt nõ caſeet̃ ſiue corrũpat̃ in eo. Hoc aũt per experiẽtiã opꝫ ĩuenire: vt ĩnuit Gal̃.6.de regimi.ſanitatis. ¶ Ad ꝯtrarium dõm ꝙ lac malum eſt in dolore

capitis qñ in hypocūdrijs vel stomacho corrūpit͛ siue vētosa tur.

Dubm 3m ¶ Scd̄o dubitat͛: q2 Aui. 4° cañ. enumerat q̄tuor intētiones in cura cancri: hic aūt ponunt͛ tres. ¶ Dōm ꝙ vna de illis intentionib' hic nō ponit͛: q2 est īpossibile. s. destruere cancrū penitus. Alie aūt tres cōprehēdunt͛ hic. s. ꝓhibitio additionis: ꝓhibitio vlcerationis ⁊ curatio vlcerati. Medicine enim que dolorē mitigant ⁊ que materiam euacuant perficiunt has intentiones.

¶ Et opȝ quidem vt administret͛ in ipso albumen oui cū melliloto ⁊ aliqd de croco ⁊ colyriū album ⁊ omne colyriū factū ex eis que sunt sicut amilū ⁊ cerusa ⁊ gūmi ⁊ opiū ⁊ oia in quibus ponunt͛ reliqua lenientia et stupefacientia ⁊ colyriū samurdū ⁊ colyriū meburium ⁊ cerotū factū ex vitello oui ⁊ oleo ro.

¶ Hic ponit medicinas locales qb' ꝑficit͛ illud qđ intēdim' in cura cācri oculi. Intēdim' aūt maxime dolorē sedare ⁊ ꝓhibere additionē in eo q̄tū est poss̄e. Hoc aūt fit per istas medicinas q̄s ponit sicut albumē oui cū melliloto ⁊ aliqd de croco: accipiat͛ aq̄ decoctionis melliloti ⁊ dissoluat͛ in ea paꝝ croci ⁊ adunet͛ cū albumine oui ⁊ ponat͛ sup eo ⁊ paꝝ stillet͛ ex eo. In hac medicīa est lenificatio per albumē oui ⁊ remissio acuitatis mãe per illud. est ēt sedatiua doloris per crocū ⁊ mellilotū ⁊ aliqualr̄ resoluunt de mã. Alia medicina est colyriū albū ⁊ oē colyriū factū ex amilo cerusa ⁊ gūmi arabico cū opio: q2 iste medicine remittūt acuitatē humoris ⁊ ꝓhibēt eius icessum ⁊ sedāt dolorē: ⁊ iō ɔueniūt ⁊ oia in qb' ponunt͛ reliq̄ leniētia sicut mucilago psilij vel semis cydonioꝝ et stupefaciētia: sic ēt succ' solatri: vt ꝑcipit Haly. ⁊ colyriū samurdiū ⁊ meburiū: ista colyria nō īueniunt͛ in antidotario: ⁊ cerotū improprie sumit͛ cerotū: q2 hic nō ponit͛ cera: sȝ ɔquassat͛ vitellus oui ⁊ oleū rosatū ⁊ īfundit͛ pecia ⁊ applicat͛ oculo. Mitigat. n. doloreȝ oculoꝝ. Azarauius tñ docet paꝝ croci cuȝ vitello oui apponere.

¶ De garab ⁊ apatibus lachrymalium. Cap. 14m.

Quandoqȝ egreditur in lachrymalib' angulis oculi exitura.

¶ Superius Auic. determinauit de egritudinibus cōpositis. s. apostematibus et continuatis cū eis eueniētibus in cornea ꝛm plurimuȝ: hic determinat de egritudinib' euenientibus in lachrymalibus. Et ꝑ de apostematibus ei'. Scd̄o de morbo quātitat͛ ei'. ibi (Qñqȝ magnificat͛ caro.) ¶ Pria in duas. Prio notificat nobis ista apata lachrymalis. Scd̄o ponit curā. ibi (Algarab est egritudo.) ¶ Pria in. d. Prio notificat hec apata qñ nō est fistula. Scd̄o notificat illđ qñ est fistula. ibi (Et garab.) Et h̄ est qđ rubrica dic̄ capl'm đ algarab. i. fistula. s. lachrymalis. ⁊ apatib'. s. q̄ nō sūt fistule. Tñ auctores nō semꝑ ꝛuāt hāc legē vocabuloꝝ. Nā apata lachrymaliū ⁊ si nō sint fistulosa vocāt qñqȝ garab vl'algarab. ¶ Pria in. d. Prio notificat nobis h̄ apa lachrymalis. Scd̄o ponit suas spēs. ibi (Et qñqȝ ē dura.) ¶ Dic̄ ꝑ ꝙ aliqñ egredit͛ a lachrymalib' ⁊c̄. i. in lachrymalib'. s. domesticis exitura sup. ⁊ ista ē q̄ vocat͛ apa lachrymalis. ¶ Cōsiderādū ꝑ ꝙ apata lachrymaliū plima hñt noia. Dicunt͛. n. qñqȝ hakilus anteq̄ȝ rumpant͛: vt Aui. Dicunt͛ qñqȝ garab vel algarab ⁊ ꝓp̄e qñ sunt fistulosa. Et dr̄ garab ad similitudinē cuiusdā vasis qđ hȝ foramen vñ fluit aq̄: vt Rasis. 18. ɔtinē. ca. 4. de mirabilib'. Dicunt͛ qñqȝ lachryme: q2 faciūt lachrymare: vñ qdā hñt in rubrica capl'm de lachrymis ⁊ algarab. Alij hñt capl'm đ algarab. i. lachryma. Dicunt͛ ēt egilopa vt Simon ianuensis. Uocant͛ ēt alnacor vt Azarauius. Et cornu vel cornua vt Haly. Et dr̄ agiles vt 2° ɔtinē. auc̄te Gal'. ca. 5. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ Aui. volēs notificare apa lachrymalis in gn̄ali nō đscēdēdo ad suas spēs: notificat illđ ex duob'. ¶ Prio ex loco cū dicit. Egredit͛ a lachrymalib'. s. domesticis. Nā ꝓprie algarab fit in lachrymali domestico: ⁊ illud ꝓp̄e vocat͛ lachrymale. Nā syluestre nō ꝓprie est lachrymale: vt appebit posterius. ¶ Scd̄o notificat h̄ apa ex mō sue eēntie cū dixit. Exitura: q2 mã istius apatis est in forma exiture congregata in cauernositate carnis lachrymalis. ¶ Propt͛ qđ ɔsiderādū ꝙ exitura accipit͛ duob' modis. Uno mō ꝓprie ꝓ adunatione mãerū calidaꝝ in cupū qñ saniant͛: ⁊ isto mō accipit͛ ab Aui. 4. lib. fen. 3. ca. de exituris. Alio mō accipit͛ exitura ꝓ adunatione mãei in loco: siue sit calida siue frigida: siue saniata siue nō: ⁊ isto mō sumit͛ hic. Et dr̄ exitura ab exeūdo: q2 exit mã in spatiū ⁊ capit sibi locū. Et ꝙ h̄ sit de itētione Auic. appet: q2 dicit ꝙ ista exitura qñqȝ est dura ⁊ de genere glandularum.

Dubm pm ¶ Dubitat͛ vtꝝ in lachrymali sylnestri possit fieri algarab. ¶ Et vr̄ ꝙ sic: q2 ibi pōt fieri algarab vbi pōt fieri apatio fistulosa vel non fistulosa: sȝ h̄ pōt fieri in sylnestri lachrymali: nec vr̄ esse ꝓhibēs. ¶ In ɔtriū est mēs oiuȝ auctoꝝ q applicāt hāc passionē ad lachrymale domesticū. qđ appet q2 vna cura quā faciūt ē ꝑforatio vsqȝ ad foramina narium. ¶ Dōm ꝙ in lachrymali domestico ꝓprie ⁊ frequēter est aptū fieri algarab fistulosum vel nō fistulosuȝ. Hoc declarat͛ q2 hoc lachrymale est maxime paratū recipere mãs: q2 hȝ qđdā corp' carnosum qđ recipit mãs ⁊ eas deriuat ad foramina nariū: vt ponit Gal'. 10. lib. de vtilitate ꝑticulaꝝ. ca. 11. Illud aūt carnosum corp' ex sui cōpōne ⁊ ex aptitudine retentionis ⁊ receptionis mãerū in eo est aptū apari ⁊ apa ei' in fistulam ɔuerti. Est aptū aūt retinere mãs ꝑꝑ duas cās. Una est q2 ipm est carnosum aptū mãs in se suscipere. Alia cā est: q2 foramina illa que vadunt ad nares sunt stricta ⁊ sic pñt oppilari: vñ mã retinebit͛ circa lachrymale domesticū ⁊ apabit. Un̄ Rasis 2° ɔtinē. cap. 5. de fistula lachrymali dicit. Carūcula que est in angulo maiori cū crescit retinet lachrymas ⁊ supfluitates ne fluāt ad nares ⁊ conculcant͛ in eis. s. carūculis: ⁊ accidit ex eis apa lachrymale. In lachrymali āt sylnestri nō est aliq̄ ꝓpria cā apationis ⁊ aptitudinis ad fistulā. Et iō auctores apa ⁊ fistulas lachrymaliū appropriāt lachrymali domestico. ¶ Ex qb' soluit͛ qđ in ɔtriū īductū est: q2 ɔceditur ꝙ in lachrymali sylnestri possit fieri apostema: ⁊ ēt fistula nō tñ ex ꝓpria dispōne: sed ita pōt fieri in eo sicut in qbusdā alijs partibus vt in digito vel in fronte vel in pomo maxille: ⁊ ideo raro fit frequēter tamen accidit in lachrymali domestico.

¶ Dubitat͛ vtꝝ possit fieri apa in lachrymali ꝙ nō sit exitura. ¶ Et videt͛ ꝙ sic: q2 qua rōne in oculo vel in alijs partib' fieri pñt apostemata que terminant͛ per resol'onē ⁊ nō colligūt mãm in vnuȝ: eadē rōne vr̄ in lachrymali. ¶ Ad ɔtriuȝ Aui. q notificat hec apata per exiturā. ¶ Dōm ꝙ ꝛm plurimū apa lachrymalis īcipit cū exitura. Nam sicut alibi hȝ declarari apostemata: duabus de causis īcipiunt esse exitura. Una causa est multitudo mãe que currit ad particulā: vnde in ipso ꝑncipio cursus colligit͛ in loco vno ⁊ etiaȝ saniat͛ in qbusdā. Alia cā est aptitudo particule ad recipiendū eā: q2 est spatiosa ⁊ cauernosa: per quas duas causas apostemata īguinū ⁊ subascellarū īcipiūt multū in forma exiture: ita ꝙ apostemata illoꝝ dicunt͛ exiture īchoātes. Ex quo apparet ꝙ exiture lachrymaliū vtplurimū sunt inchoātes. Naȝ locus est aptus ad recipiendū materias in loco vno ꝓpter spatiositatē receptaculoꝝ que sunt in carne ⁊ ossibus perforatis: ⁊ ꝓpter multitudinē materierū que illuc declinant. vnde incipit exitura. Et q2 mãe cōcluse multū ibi corrūpūtur: vnde corrumpūtur partes adiaciētes: ⁊ ex hoc segtur fistula: ideo ꝛm plurimū ista apostemata sunt exiture. Unde Auic. notificat ea per esse exiturale. Et ꝛm plurimū etiā cōuertūtur ad fistulā: vnde qdā auctores nomināt ista apostemata fistulā. ¶ Ad ɔtrariū dicitur ꝙ raro ɔtingit ꝙ nō sit exitura. Et cū dicitur ꝙ qua rōne in oculo etiā in alijs partib' pōt fieri ⁊c̄. Dōm ꝙ non est simile: quia oculus in suis tunicis non est ita aptus recipere materiā in cupū sicut caro lachrymalis. Dubm 2m

¶ Et quādoqȝ est dura que tactu mouetur ⁊ nō rumpitur: ⁊ est de genere glandularum: ⁊ plurimum malitie eius est qđ videt͛ eminentia in lachrymalibus et inuenitur cū expressione ⁊ dolet eius expressio ⁊ multiplicatur cum ea obthalmia.

¶ Hic Auic. ponit species huius exiture lachrymalis. Et ꝑmo ponit species que distinguūtur ex parte dispōnis mãe. Scd̄o ponit modos siue spēs que distinguuntur ex parte situs. ibi (Et qñqȝ ex substātia.) ¶ Prima in tres: q2 Auic. ꝑmo notificat speciē que est dura. Scd̄o notificat aliā spēm que est bothoralis. ibi (Et qñqȝ est exitura bothoralis.) Tertio ponit quādaȝ cōuenientiā earum. ibi (Et ambe cōmunicāt.) ¶ Dicit ꝑmo. ⁊ quādoqȝ est dura. s. hec exitura ⁊c̄. ¶ Circa quā partē considerandū ꝙ Auic. notificat nobis hanc ꝑmā spēm exiture ex duob'. s. ex sui essentia ⁊ ex suis accidētib'. ¶ Primo qdē ex sui eēntia: q2 est dura vnde tactu mouetur. ⁊ nō rumpitur. i. nō diuiditur sub tactu. vel nō rumpitur. i. nō aperitur nec ītus nec versus extra: ⁊ hoc q2 mã nō est acuta. Ex quo apparet que sit mã istius exiture: q2 est mã flegmatica ibi parum per ingrossata. Et ideo Auic. dixit ꝙ est de genere glādularū. Apparet etiā quis sit modus esse vel existendi istā mãm: q2 est simul adunata in loco nō dispersa. ¶ Tamē ɔsiderandū ꝙ glādula accipitur tribus modis. Uno modo pro apostemate carnis glādulose sicut apata īguinis ⁊ mamille ⁊ similiū: q̄uo sumit͛ ab Aui. 4° cañ. fen. 3. ca. de apatib' accidētib' in locis glādulose carnis: ⁊ isto mō nō accipit͛ hic. Alio mō accipit͛ pro apate flegmatico cuius mã est separata a mēbro ⁊ collecta in pāniculo vl' folliculo vno: q̄uo sumit͛ ab Aui. lib. 1. fen. 2. cap. de egritudinib' cōpositis. cū dicit. Glādule sunt separate īuolute in coopertorio. Tertio mō accipit͛ glādula pro apate flegmatico cuius mã est ingrossata et indurata et adunata in vnum: ⁊ q̄uis nō sit sibi folliculus: quomodo etiaȝ no-

al possunt dici glādule vt sumi habet ab Auic. 4° can. fen. 3. in capitulis suis: ⁊ isto mō sumit hic glādula: lz ēt possit sumi scđo mō: q₂ qñq₃ iuenit glādula lachrymalis i folliculo. ¶ Dico 2° ꝙ. A. notificat nobis istā exiturā ex parte accidētiū ⁊ dicit ꝙ plurimū malitie ⁊c. i. nō hz accidētia multū mala nisi ista que ego dicaz. Nam mā flegmatica ibi adunata nō multū molestat nisi ꝙ videt eminētia in lachrymali: qđ pōt dupl'r exponi. Videt. s. ab ifirmo eminētia ⁊c. q₂ qñ v̄tit oculū v̄sus lachrymale domesticū appet sibi illa eminētia si sit magna: ⁊ de h̄ turbat ifirmus. Vel videt. s. a medico. q. d. ꝙ ista exitura nō est molesta infirmo nisi q₂ ipse videt eā ⁊ ispiciētes vidēt eā. Aliud est accidēs: q₂ iuenit in exp̄ssione. i. qñ p̄mit: ⁊ sic appet visu ⁊ tactu: ⁊ dolet ⁊c. ꝑꝑ p̄ssurā partis sane ad mām durā: ⁊ ꝑꝑ malū motū illius mãe: ⁊ multiplicat cū ea vel cuz eo obthalmia. ¶ Cōsiderādum ꝙ obthalmia nō opz ꝙ sumat hic ꝓprie sed large ꝓ ꝯturbatione oculi ex mā que ad eū fluxit. Multiplicat aūt ista obthalmia ꝑꝑ duas cās. Una est q₂ ifirmi ꝯtinue tāgūt ⁊ p̄mūt ⁊ sic agitationez faciūt in partib⁹ illis: vñ mā trahit ad ꝯiunctiuā: ⁊ tūc exponet lr̄a. multiplicat cū ea. s. exp̄ssione obthalmia. Scđa cā est: q₂ mā ibi existēs que facit exiturā disponit oculū ⁊ fit receptor mãerū: ⁊ h̄ q₂ debilitat illas partes ⁊ oppilat vias trāsitus supfluitatū q̄re multiplicate ibi ꝯturbāt oculuz ⁊ sic fit obthalmia. Hec aūt que dicit Aui. sunt dicta Antilis: vt scribit Rasis 2° ꝯtinē. ca. 5. dicēs. Dixit Antilis accidit ex ꝑte lachrymalis q̄dā spēs que nō spargit neq₃ ad nares neq₃ ad oculum: ⁊ nō v̄r nisi q̄dā eminētia in oculo. i. lachrymali tm̄: ⁊ cū p̄mit per oculum ⁊ nares ⁊ lachrymale nō egreditur putredo aliq̄: ⁊ sentit dolorē in loco: ⁊ ex hoc obthalmiat oculus cōtinue sine occasione. s. alia ab extra. In hac aūt auctoritate appet tota intētio. A. p̄missa. Dub^m 2^m

¶ Et quandoq₃ est exitura bothoralis faciens collectionez ⁊ disrumpitur: ⁊ quando rumpitur facit fistulam s̄m plurimum.

¶ Hic ponit aliā spēm bothoralē. Ubi ꝯsiderādū ꝙ Aui. hāc exiturā notificat ex duob⁹. Prio ex sui essentia: q₂ est exitura bothoralis. i. pustula siue apostema ꝑuū faciēs collectionē. s. saniosaz. Est ḡ q̄dā apostema paruū saniosuz. Ex quo appet ꝙ differt hec exitura a p̄dicta in disp̄one mãe: q₂ mā istius est saniosa large sumēdo saniē. Et iō ꝓprie pōt dici exitura: sed mā p̄dicte exiture est indurata ⁊ facta in forma glādule: ⁊ iō est de gn̄e glādulaꝝ. ¶ Scđo notificat hāc exiturā ex accidētib⁹: q₂ dicit q₂ disrūpit. Rō est: q₂ sanies in loco manēs fit corrosiua: ⁊ iō opz ꝙ rumpat. ⁊ q₂ sanies anteq₃ erūpat vtplurimū corrūpit ꝑtes circūstantes. s. ossa ⁊ pāniculū ⁊ carnez corruptione qua fit difficilis illoꝝ rectificatio. Ideo vtplurimū facit fistulā qñ erūpit vt ponit. A. ¶ Ex qb⁹ apparet ꝙ hec spēs differt ēt ab illa in duob⁹ accñtib⁹. Primū q₂ ista vtplurimū disrūpit ad ītus vel extra. Scđz q₂ ista vtplurimū fit fistula. Et dixit. A. s̄m plurimū: q₂ si sanies erūperet anteq₃ multū corrūperet nō esset fistula. Illa aūt posset remanere sic indurata.

Dub^m 3^m ¶ Dubitat in hac spē exiture vtrū oculus sit apt⁹ fieri obthalmic⁹ sicut in p̄ma spē. ▽ Dōm p̄mo ꝙ sic. sed Aui. derelinquit vt notū. ▽ Vel dōm ꝙ postq₃ est facta eruptio nō est ita apta euenire obthalmia: q₂ mā hz locū ꝑ quē eūat ⁊ nō retinet nec ꝯturbat oculū.

¶ Et ambe cōmunicant in hoc ꝙ vnaqueq₃ earū mouetur sub tactu ⁊ submergitur cū expressione ⁊ augmētatur cum dimittitur.

¶ Hic cōparat has spēs exiture lachrymalis. Cōsiderandū ꝙ iam Aui. cōparauerat has spēs penes dr̄ias. Appet eni in qb⁹ differat qñ notificauit vnāquāq₃ illaꝝ spērū: ⁊ iō habuit ostēdere in qb⁹ cōueniūt. Cōueniūt aūt in h̄ ꝙ vnaqueq₃ eaꝝ. s. duarū spērū dictaruz mouet sub tactu ⁊ submergit qñ fit exp̄ssio ⁊ redit qñ cessat digitus ⁊ nō p̄mit: ⁊ h̄ est qđ dicit. Augmētat ⁊c. Huius autē cā est: q₂ ambe iste mãe cōicāt in h̄ ꝙ ipse nō sunt in suba mēbri ifuse: imo ꝯtinent sub eo sic separate ⁊ stātes in loco vno: ⁊ iō dicunt exiture. cū igit p̄munt cū digito submergunt ꝑꝑ vacuitatē locoꝝ ⁊ cuz digitus cessat reuertit eminētia ꝑꝑ mãei adunationē.

¶ Et quandoq₃ ex substantia eius bothor est eius augmētū in ꝓfundo: quare eius eminentia exterius non apparet. verū ipsaz significat pruritus. ⁊ quādoq₃ manus inuenit eam apud cōpressionem vltimam.

¶ Hic ponit spēs hui⁹ apātis qñ distinguunt ex parte situs. ¶ Cōsiderandū ꝙ Aui. duas inuit spēs exiture lachrymalis: solū tm̄ ponit vnā ⁊ est apostema lachrymalis aliqñ in sui suba ⁊ in sui q̄titate ad quā extēdit: ⁊ h̄ est qđ dicit. Et ei⁹ augmētū est in ꝓfundo: ⁊ iō nō appet eminētia ei⁹ exterius: duob⁹ tm̄ signis cognosci pōt. Unū est pruritus ꝯtinuus in carne lachrymalis. Aliud est: q₂ qñq₃ vltima. i. fortis cōpressio cū digito manus inuenit eā. s. exiturā vel bothor. ¶ Aliā aūt spēm dat intelligi ex opposito: q₂ est aliq̄ spēs exiture cui⁹ suba siue radix est augmētū: q₂ q̄titas ad quā extēdit vel eminet nō est in ꝓfundo: imo appet ad visuz ⁊ tactū absq₃ forti cōpressione. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ Aui. hāc spēm apātis appropriauit bothor. cū dixit. Et qñq₃ est suba hui⁹ bothor. Et h̄ iō fecit: q₂ mā saniosa que facit bothor est apta ꝓfundari ⁊ facē pruritū: sed mā glādulosa que est grossa nō est apta ita ꝓfundari. ¶ Sed tu dices ꝯtra spissitudo siue grossities mãe est vna de causis occultationis: vt sumit ex afor. 6^e ꝑti. Quib⁹ sanies facta. afor. 41. ▽ Dicendū ꝙ spissitudo saniei vel mãei in loco ꝓfundo vbi virt⁹ deficiat a pellendo extra est cā occultationis: si in locis nō ꝓfundis h̄ nō ꝯtigit. ▽ Vel al'r dōm ꝙ hic iā p̄supponit ꝙ mā sit reducta ad formā glādule: ⁊ iō nō pōt occl'tari. mā āt bothoralis pōt occl'tari.

¶ Dubitat: vtꝝ iste exiture lachrymales ⁊ fistule possint fieri a q̊lz humore. ▽ Videt ꝙ sic. p̄mo ex Gilberto cap̄. de fistulis oculi. vbi dicit. Fit qñq₃ ex cā calida qñq₃ frida flegmatica vl' mel'ica. Si ex cā calida sanguinea erit vel cholerica. Si ex frida flegmatica vel mel'ica. Et si erit sanguinea cogscit ꝑ rubore loci ⁊ venaꝝ iflāmationē ⁊ sanguinolēte saniei eductionē. Cholerica cogscit per loci citrinitatē pūctiones ⁊ arsuras in loco ⁊ colorē supfluitatū citrinū. Flegmatica cognoscit per mēbri mollitiē ⁊ albedinē ⁊ albā ⁊ aquosam supfluitatē. Mel'ica per mēbri duritiē ⁊ liuiditatē ⁊ cineritiū colorē saniei. Ecce q̄clare ponit q̄tuor humoꝝ signa. Amplius obthalmia pōt fieri ex q̊libet humore: ḡ ⁊ exitura lachrymalis. Amplius Aui. distinguit spēs istaꝝ exituraꝝ in duas spēs p̄ncipales. s. in exiturā de genere glādularū ⁊ exiturā bothoralē. s. in q̄ mā est saniata. Sed quelibet mā pōt saniari sumēdo large saniez: igit quelibet mā poterit facere hāc exiturā. Itē Guilelmus ponit ꝙ fistula fit ex mā humida vel mel'ica. ▽ In ꝯriuz sunt famosi auctores qui hoc nō distinguūt: vt Auic. hic. ⁊ Jesus in hoc cap̄. 54. ▽ Dōm ꝙ q̊libet humor pōt facere has exituras. Rō est: q₂ huius exiture sūt apāta que ex quolibet humore pñt fieri: tm̄ vtplurimū fiunt de flegmate. Nā flegmaticus humor q̄si ꝯtinue fluit ꝑ carnē lachrymalis ad nares: ipedit⁹ ḡ in transitu ⁊ detētus in carne illa vel sub carne facit hmōi exituras: ⁊ q₂ ex nā loci est tanta aptitudo loci ad exituras de mā flegmatica: iō q̄daz imaginati sunt ꝙ fistule semꝑ lachrymaliū fiant semꝑ ex flegmate: vt ponit Gilbertus p̄alle. ca. Raro aūt ꝯtingit ex cholera vel mel'ia: q₂ raro hi humores illuc ꝯfluunt. Sanguis aūt post flegma frequēter fac̄ hmōi exituras. Nā adiacet ibi vena lachrymalis satis manifesta q̄ pōt pellē sanguinē in carnē illā lachrymalē ⁊ facē exiturā. In h̄ aūt dz multū ispici disp̄ō hoīs ⁊ regionis ⁊ ꝯstitutionis: aliqñ eni ex ꝯstitutione āni videbis hmōi exituras plus sanguineas. ¶ Sed ꝯtra: q₂ Jesus Haly. dicit ꝙ p̄ma cā eius est mā acuta: sed talis nō est flegmatica. ▽ Dōm ꝙ loquit de algarab de quo p̄dixerat. s. de algarab qđ minuit per mitigationē acuitatis humoris. ▽ Vel aliter ꝙ mām acutā vocat oēm mām que nō est indurata ⁊ que nō facit garab glandulosum: ⁊ hoc statim dicetur. Dub^m 4^m

¶ Sed dubitat que exitura sit mag̃ apta fieri in lachrymali: an illa que est glandulosa: an illa que fit saniosa. ▽ Et dōm ꝙ saniosa large sumēdo saniē. Nā exitura glādulosa fit per mãei īdurationē: sed in loco illo nō est apta mā indurari: q₂ locus est receptiuus humiditatū que sunt mãe lachryme: detēta igit mā ⁊ quasi semꝑ humectata opz ꝙ ꝯuertat in putredinē. ▽ Ex qb⁹ appet ꝙ exiture flegmatice magis faciunt euenire veras fistulas q₃ exiture sanguinee. Nam mā flegmatica saniata iacet ꝯculcata ⁊ nō bene mūdificationi est obediens: ⁊ ideo corrumpit os ⁊ pāniculū que sunt ibi ⁊ neruos. Materia aūt sanguinea magis ꝓpellit extra ⁊ melius etiā mundificat vnde partes nō sic corrumpunt. ▽ Et ex dictis apparet quare auctores famosi loquētes de exituris ⁊ fistulis lachrymalium nō distinxerunt eas ex parte materie. Nam hoc fecerunt q₂ vtplurimū sunt flegmatice: vel q₂ dederunt intelligere ex his que dixerūt de obthalmia: vel hoc ideo fecerūt: q₂ principaliter ponūt curā exiturarum iam habentiū in se materias. Iste aūt habēt intentiones cōmunes de quacūq₃ mā sint. Nā si est exitura ītētio in ea est resolutio vel extractio materie exiture ⁊ siue sit materia sanguinea siue flegmatica hec est intētio ⁊ parū diuersificant mãe postq₃ sanies facta est: lz sit aliqua diuersitas. Similiter si est fistula intentio est rectificatio partis corrupte de quacūq₃ materia sit in hoc nō cadit etiam multa diuersitas. Cauterio eni eodē rectificabit os siue sanies que corrūpit siue fuerit de sanguine siue de flegmate. Et ꝓpter hāc cām p̄ncipaliter credo ꝙ auctores nō curauerūt distinguere materias harū exiturarū siue fistularū. ▽ Ad ꝯria appet solutio: q₂ ꝯcedit ꝙ possit hoc apostema fieri ex qualibet mā: sed frequentius ex flegmate. Quare aūt obthalmia nō sic se habeat appet ex dictis supra cap̄. de obthalmia. ▽ Ad Guilelmū dicendum ꝙ per materiam melancholicā intel- Dub^m 5^m

ligit illam que facit exituram glandulosam que potest dici melã cholica ꝓpter duritiem: ȝ radix sit flegma.

¶ Et algarab qdẽ est fistula adueniẽs in angulis oculi domesticis. Et plurimũ qdẽ eiꝰ succedit exiture ⁊ bothoꝛ apparẽtibꝰ in loco: deide rũpit ⁊ fit fistula.

¶ Hic notificat apostema lachꝛymalis qñ est fistula. Et pmo facit hoc. Scðo que dixerat declarat. ibi (Et exitura illa.) ¶ Circa primã partẽ ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. notificat istã fistulã ex parte triũ. Primo ex parte noĩs: qꝛ vocat garab. Scðo ex parte loci: qꝛ in angulis oculi domesticis: vt sup ꝓbatũ fuit. Tertio ex parte modi sui euẽtus: qꝛ succedit exiture ⁊ bothoꝛ que eueniũt in loco pdicto lachꝛymali domestico: ⁊ hoc ꝓpter modũ rupture illoꝝ.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat: qꝛ Aui. dixit ꝙ fistula lachꝛymalis succedit exiture qñ rumpit. Huiꝰ ꝯriũ posuit supra: qꝛ soluȝ dixit de bothoꝛ qð rũpebat: sed de exitura pme spẽi dixit ꝙ nõ rũpit. Dõm duplr. Prio per expõnem lr̃e hic: exiture ⁊ pro. i. bothoꝛ. i. exiture bothoꝛali. Uel dõm scðo ꝙ fistula vtplurimũ sequit ad bothoꝛ: qꝛ mã eiꝰ nõ est idurata: sed raro seqt ad exiturã glãdulosam vt cũ illi mãe idurate acciderit coꝛruptio: ⁊ tũc rũperet ⁊ esset fistula: ⁊ iõ expo nat qð supra dixit. ⁊ non rumpit. s. nisi raro. ¶ Sed ꝯtra diceres: qꝛ Aui. dicit hic ꝙ plurimũ succedit exiture ⁊ bothoꝛ: ergo non raro. Dõm ꝙ ad ista duo vtplurimum succedit fistula: qꝛ raro est ꝙ aliter fiat ꝙ̃ altero istoꝝ duoꝝ modoꝝ: tamẽ cõparando exituraȝ bothoꝛaleȝ ad exituram glandulosam plus sequitur ad exituram bothoꝛalem ⁊ raro ad glandulosam.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Scðo dubitat. nam Aui. dicit ꝙ vtplurimuȝ fistula lachꝛymalis succedit exiture ⁊ bothoꝛ: ergo alia passio est ad quã põt succedẽ: que ergo est illa. Dõm ꝙ fistula in lachꝛymali posset fieri a vulnere pcedẽte sicut seqt aliqñ fistula ex flõmia vene lachꝛymalis: vt Aui. pº cañ. fen. 4. ca. de flõmia. Posset ẽt fieri ab aliq̃ coꝛruptiõe ĩchoãte in osse que paulatiȝ alterãdo coꝛrũperet carnẽ supra se ⁊ fieret fistula. Utrũ aũt vulnus ⁊ coꝛrosio ossis possit facere fistulaȝ pter ꝙ sequatur exitura nõ curo discutere.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Tertio dubitat: vtꝝ exitura possit dici fistula antequã rumpat. Uidet ꝙ sic: qꝛ tota malitia que est in fistula est in exitura anteꝙ̃ rũpant: qꝛ ruptura nõ addit malitiã: imo foꝛsan minuit: ȝ fistula dĩ ꝓpter malitiã ⁊ coꝛruptionẽ: igit anteꝙ̃ rumpat est fistula. In ꝯriũ est Aui. Dõm ꝙ ista qõ est de noĩe. Fistula enĩ põt dici triplr. Uno mõ pro q̃libet cauerna vel absconsione in q̃ est coꝛruptio partiũ vnde fit difficilis curatio siue cutis sit rupta siue nõ ⁊ isto mõ iste exiture ante rupturã pñt dici fistule. Alio mõ fistula põt accipi minus large pro vulnẽ extra apostemationẽ habente ⁊ ꝓfunditatẽ ⁊ coꝛruptionẽ partiũ: vñ fit difficilis ꝯsolidatio: ⁊ isto mõ fistula nõ est nisi cutis rumpat: ⁊ ȝ cutis ruptura nõ addat malitiã: nisi qꝛ addit solõnẽ ꝯtinuitatꝭ in cute: tñ est signũ maioꝛis coꝛruptionis: ⁊ hoc mõ Aui. sumit hic fistulã. s. pro vlcere ꝓfundo stricti oꝛificij in lachꝛymali in quo est coꝛruptio in osse vel in pãniculo vñ fit difficilis ꝯsolidatio: nõ tñ dico difficilis ꝯsolidatiõis ꝑꝑ cãcerositatẽ: qꝛ tũc eẽt cãcer. Tertio mõ sumit fistula ꝓ vlcẽ ꝓfundo cuiꝰ labia sũt ĩdurata: ⁊ isto mõ põt sumi hic fistula.

¶ Et exitura illa anteꝙ̃ rumpat nominat hakilus. Et qñ illud mẽbꝛũ est subtilis substãtie videt ab iterioꝛi eiꝰ vsqȝ ad ipsiꝰ exterius sicut pãnus quẽ iuenis a latere ossis nasi ⁊ a latere eiꝰ qð apparet de oculo.

¶ Hic que dixerat declarat. Jã enĩ posuerat ꝙ exitura lachꝛymalis vocat garab post rupturã ⁊ non ante: ⁊ posuerat ꝙ est fistula post rupturã. Primo ergo ostẽdit ꝙ post rupturã vocat garab ⁊ nõ ante rupturã: ⁊ h̃ qꝛ hȝ aliud nomẽ anteꝙ̃ rumpat: ⁊ cũ h̃ ostẽdit qualiter est dispõ exiture ante rupturã. Scðo ostẽdit post rupturã ꝙ est fistula. ibi (Cũ ergo rumpit.) Prima in duas. Prio ostẽdit qð est nomẽ huiꝰ exiture. Scðo ostẽdit eiꝰ dispõnẽ. ibi (Et qñ illð mẽbꝛũ.) ¶ Dicit pº ꝙ ante rupturã dĩ hakilus. q. d. igit ante rupturaȝ nõ dȝ dici garab: nisi tu velles idẽ noĩare duobꝰ noĩbus. Et foꝛsan ꝙ apud arabes ista noĩa signãt idẽ ẽm dispõnẽ eoꝝ. ¶ Et qñ. Cõsiderãdũ ꝙ Aui. hic vult ostẽdẽ q̃liter se repñsentat visui illud qð tegit mãm istius exiture anteꝙ̃ rumpat que dĩ hakilus: et hoc dico maxime qñ ipsa rupture appꝛopinquat: ⁊ vult. A. ꝙ vĩ supficies illius exiture sic vnꝰ pãnus subtilis ĩspiciẽdo eũ a parte ꝯpꝛessa que adheret ossi: ⁊ a parte eleuata que est supꝛa eminẽtiã exiture: ⁊ h̃ iõ est: qꝛ illud mẽbꝛũ in quo talis mã ꝯtinet. s. caro lachꝛymalis: ⁊ ipsa cutis que est ibi est subtilis sube: ⁊ iõ sanies que dȝ rumpẽ coꝛrodẽdo ⁊ subtiliãdo facit ea apparere subtilia sicut vnus pãnus. Uñ hebꝛaica lr̃a dicit. ꝙ lucet vel splẽdet. ⁊ h̃ est qð dicit. Et qñ illð mẽbꝛũ. i. caro lachꝛymalis ⁊ cutis est subtilis sube videt. i. appꝫet sicut pãnus ab ĩterioꝛi. i. a parte minus eminẽti ad exterius. i. ad partẽ eminẽtioꝛẽ. quẽ. s. pãnũ. i. rẽ que appꝫet subtilis vt pãnus ĩuenies a latẽ ossis nasi. i. vel a latẽ altero depꝛessioꝛi cutis. s. ꝟsus os nasi: ⁊ a latẽ eiꝰ qð appꝫet de oculo. i. de passione oculi. i. a latẽ eminẽtie exiture. Ex q̊ potes accipe signũ ad cognoscendũ qñ hakilus est pñsens ⁊ qñ ruptura iam ꝓpinq̃ est: qꝛ si vides subtilitateȝ cutis in parte que ossi adheret. i. in parte subleuata ꝟsus oculũ sub qua iacet mã iam est signũ ꝙ cito rumpet. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ ista lr̃a posset alr̃ exponi. ꝙ per illð mẽbꝛũ ĩtelligat Auic. pãniculũ qui ossi adheret. Cũ igr̃ ĩter ipm ⁊ os claudit sanies subleuat pãniculus ille: ita ꝙ apata cute videbis sicut vnũ pãnũ subtilẽ cuiꝰ radix est ꝟsus os ⁊ eminet extra ẽt versus oculũ. Tertio mõ exponit a Dyno ꝙ illð mẽbꝛũ. i. illa caro lachꝛymalis est subtilis. i. rara: iõ põt penetrari a visu sicut penetrat pãnus: ⁊ iõ apparet ab ĩterioꝛi vsq̃ ad exterius. Quarta expõ ꝙ aliqñ mã que facit apata lachꝛymalis ꝯtinet in pãniculo sicut glãdula ⁊ iste panniculus est rotundus: ⁊ iõ videmus inferius ⁊ superius: ⁊ h̃ est qð dicit. Et qñ illud mẽbꝝ. s. pãniculus in quo ĩuoluit est subtilis substantie ⁊c. Siquis autẽ ꝯsiderat prima expositio ⁊ scða sunt magis artificiales ⁊ applicabiles textui.

¶ Cum ergo rumpit remanet saniosa difficilis cõiunctionis: quoniam membꝛum est humidũ ⁊ cuȝ humiditate sua mouet semꝑ ⁊ ꝑꝑ hoc fit fistula.

¶ Hic ostẽdit ꝙ post rupturã est fistula. Et pº facit h̃. Scðo ostẽdit diuersitatẽ que accidit in hac ruptura. ibi (Et eius ruptura.) Prio arguit sic. Plaga saniosa difficilis cõsolidationis est fistula. Hanc ꝓpõnẽ Aui. ꝓsupponit notã: sed cuȝ rumpit exitura lachꝛymalis oculi remanet saniosa difficilis ꝯiunctionis ꝯsolidationis vel curationis: ergo fit fistula: ⁊ h̃ est qð dic̃. Et ꝑꝑ h̃ fit fistula. Probat Aui. minoꝛẽ ꝓpõnẽ quã ponit. s. ꝙ ruptura siue plaga remanet saniosa difficilis ꝯiunctionis: qm̃ membꝛũ in quo est rupta ista exitura est humidũ: ⁊ semꝑ est in motu. Ex parte igit humiditatꝭ remanebit saniosum: ⁊ ẽt ex pte ꝯtinui motꝰ difficulter ꝯsolidabit: qꝛ ista exitura cũ rumpit fit fistula vel est fistula. ¶ Cõsiderãdum ꝙ per membꝛũ istud qð est humidum debemus intelligere lachꝛymale quãtũ ad carnẽ ⁊ etiã pãniculũ. Nam ipm est humidũ per ꝯtinuã receptionẽ humiditatũ vt posterius magis declarabit. Est etiam in continuo motu. Primo ꝓpter palpebꝛam sibi coniunctaȝ que continue illud mouet. Scðo ꝓpter cursum humiditatũ transeuntium per illud qui decursus est cõueniens: aliter ꝯtinuus.

¶ Et eiꝰ qdẽ ruptura qñq̃ȝ est ad exterioꝛa ⁊ qñq̃ȝ ad interioꝛa: ⁊ qñq̃ȝ est ruptura eiꝰ ad ãbo latera simul ⁊ multotiẽs fit eius ruptura ad nasuȝ ⁊ currit ad ipm: ⁊ qñq̃ȝ ꝯsequit malitia saniei eiꝰ ad os ⁊ coꝛrũpit ipm ⁊ denigrat ⁊ coꝛrumpit cartilagines palpebꝛe ⁊ implet oculũ sanie que egredit ad cõpꝛessionẽ.

¶ Hic oñdit diuersitatẽ que accidit in hac ruptura quãtũ ad partes ad quas eruptio fit: ⁊ tãgit q̃nq̃ modos rupture. Unus est ad exterioꝛa. Alius ad ĩterioꝛa. Tertius ad ambo latera. s. ĩtus ꝟsus os vel nasuȝ ⁊ extra. Quartus est ad ĩterius. s. solũ ad nasum: ⁊ h̃ qñ extẽdit multũ ad extremitatẽ foꝛaminis nasi. s. ꝟsus punctam nasi. Quintus est qñ sanies coꝛrũpit os: ⁊ h̃ est qð dicit. Qñq̃ ꝯsequit malitia saniei eiꝰ os. i. partẽ ossuosam. s. ꝟsus supciliũ: ⁊ coꝛrũpit ⁊ denigrat ⁊ coꝛrodit illud os. Et pmo inficit ⁊ mutat coloꝛẽ postea destruit subam eiꝰ: vel diminuit ⁊ tandẽ coꝛrũpit cartilagines palpebꝛe. s. superioꝛꝭ ⁊ oculus ĩplet sanie. s. ĩter oculũ ⁊ palpebꝛã ⁊ cõpꝛessione exit sanies. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ossa circa lachꝛymale ꝓfunditus sunt spongiosa: sed in supficie sunt ossuosa. Et iõ qñ tetigit coꝛruptionẽ ossis ꝟsus extra dixit absolute ꝯsequit malitia saniei eiꝰ os. Sigs tñ veller posset exponẽ os oꝛis. i. ꝙ coꝛruptio qñq̃ vadit ad pteꝭ oꝛis ⁊ palati. Sed pma expõ videt clarioꝛ per illud qð subdit ⁊ coꝛrũpit cartilagines palpebꝛe. ¶ Considerandũ scðo ꝙ nõ solũ palpebꝛa supioꝛ: ȝ ĩferioꝛ põt coꝛrũpi: ⁊ iõ põt exponi. os. s. superius ⁊ ĩferius qð est os pomi faciei: ⁊ tũc exponit palpebꝛe. s. superioꝛis vel ĩferioꝛis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ oculũ ĩpleri sanie duplr̃ possumus ĩtelligẽ: vel oculũ. s. ĩter palpebꝛam ⁊ oculũ: vel oculũ qꝛ ĩtus in oculo qꝛ ꝯiunctiua ⁊ sue pellicule coꝛrũpant ⁊ sanies ĩtret in eas: ⁊ ȝ istud raro appeat: tñ est poſſe. Unde Zoar ca. 10. de fistulis dicit. põt accidere ꝙ pdictũ apostema rumpit in tunicis oculoꝝ ⁊ inde coꝛrũpit. s. oculus.

¶ De cura. Cap. 15ᵐ.

Algarab est egritudo chꝛonica: ⁊ q̃ est ex ea leuioꝛ est illa que est recens. Nam que recẽs est curatur cum medicinis facilibus quas

dicemus. Chronica vo cura est in ea cauteriū qd narrabimus: aut qd stat loco eius sicut diebardich.

¶ Superius. A. notificauit apata lachrymalis: hic ponit eoꝝ curā. Et pᵒ pmittit quādā diuisionē que appropriat fistulis lachrymalis que pprio noīe dicunt garab: ⁊ ſm illā diuisionem ponit curā. Scdo inuit aliā diuisionē que cōprehēdit apata lachrymalis fistulosa ⁊ nō fistulosa: ⁊ ſm illā ponit curā. ibi (Quncq vo pfert in pncipio sui.) ¶ Prima in duas. Prio pmittit diuisionē ⁊ diuersitatem cure. Scdo exeqt curā. ibi (Incipiat ḡ.) ¶ In pᵃ pte. A. inuit hāc diuisionē ꝙ fistulaꝝ lachrymaliū qdā est recēs: ⁊ curat medicinis facilibꝰ dicēdis in hoc ca. quedā est chronica ⁊ curat cauterio.

Dubm pm ¶ Dubitat qꝛ. A. supra posuit aliā diuisionez apatis lachrymalis. s. ꝙ quedā sunt de gn̄e glādulaꝝ: qdā de gn̄e bothoꝛ: qre igit ſm illā diuisionē nō exequit curā. ¶ Dōm ꝙ curā apatis de gn̄e glādulaꝝ vult ꝙ itelligas ex cap. glādulaꝝ 4ᵒ cañ. fen. 3.

Dubm 2m ¶ Dubitat scdo: qꝛ Aui. videt ꝯdicere. Nā pmo dicit ꝙ algarab est egritudo chronica. Et postea dicit ꝙ qdā est recēs ⁊ qdā est chronica. ¶ Dōm ꝙ algarab oīs est egritudo chronica. s. actu vel aptitudine. Est enī egritudo difficilis cure. Rō pma est: que sumit secūdo ꝯtinē. ca. 5. Nā medicine que approximant si sunt sine punctione tarde curāt: si sunt cū pūctione augent apostema. Scda rō est: qꝛ nō pōt diu supligari medicīa. Nā dicit Rasis ibidē. Oculus nō patit lōgā ligaturā. Tertia rō est: ꝯtinuus decursus supfluitatū ad ptes. Sciendū tn̄ ꝙ algarab qddā est chronicū magꝭ ⁊ qddam minus. illud qd est chronicū minus pōt dici recēs: ⁊ ex hoc soluit ꝯdictio. Ul' algarab recēs qūuis sit recēs ē chronicū aptitudine qꝛ aptū ꝓlōgari: ſꝫ algarab ātiquū ē chronicū actu: qꝛ actu ꝓlōgatū.

Dubm 3m ¶ Tertio quereret quis an hec diuisio possit adaptari apatibꝰ nōdum ꝯuersis ad fistulā. ¶ Et dōm ꝙ sic: quedaz. n. ex eis sunt recētia; quedā vo ꝓlongata. Auic. tn̄ nō expressit hanc dictionē: qꝛ ſm illā nō intēdebat diuersificare curā vt apparebit.

Dubm 4m ¶ Quarto dubitat quanto tēpore fistula dicat antiqua vel recens. ¶ Dōm ꝙ nō dꝫ mēsurari tēpore: sed dispōne fistule. Cuz enī fecit multā corruptionē carnis ⁊ pāniculi ⁊ ossis dicit antiqua. Cuz aūt fecit corruptionē paruā ⁊ nōdū corrūpit os pōt dici recens: ⁊ ideo curat medicinis facilibus vel solutiuis vt hꝫ alia lr̄a. Diebardich exponit 2ᵒ ꝯtinē. ca. 5. ꝙ est vnguentū: tn̄ ſm cōem vsuz oculistaꝝ fit hoc mō. ℞. bdelliꝫ armoniaci añ. qītitatē quā vis: dissoluant in caciola ad ignē: deinde ꝓyciat desup viridis eris quātū pōt accipere. Istud. n. medicamē corrodit partes corruptas in fistula ⁊ dilatat orificiū fistule ⁊ sic stat loco cauteriꝫ ⁊ ponit īfra ab Aui. Aliꝫ vo dicūt ꝙ est medicamē qd Aui. ponit ibi de colyriꝫs. Aliꝫ dicunt ꝙ est vnguentū cauteriꝫ positū 5ᵒ cañ. trac. 11. Halyab. vo 5ᵒ prac. ca. 6. dicit ꝙ est medicamē acutū. Rasis vo 14ᵒ ꝯtinē. ca. 2. describit sic. ℞. arsenici citrini rotulū vnū: eris vsti rotulū mediuz: salis armoniaci rotulos. 4. infundant in aqua cali vel alcali. i. calcis in sole per hebdomadā: deinde exiccet ⁊ sublimet in instrumēto semel ⁊ reseruet in vase vrinario: obturato capite ipsius cum cera. Sed Seruitoꝛ ponit descriptionē fortiorē quā vide in eo.

¶ Incipiatur ergo ⁊ fricetur fistula panno deinde fiat lyciniū cū diebardich ⁊ ipleatur. Quidam autem existimauerunt ꝙ quādo mundificatur ab eo caro mortua: deinde submergat cottū cū aqua siliquarū nabathi ⁊ intromittat in ipsa cōfert vehemēter.

¶ Hic exequit curā. Et pmo fistule antique. Scdo recentis. ibi (Et siquis vult.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā ſm dcm̄ modū. Scdo ponit circa hoc alioꝝ sniam. ibi (Quidam.) ¶ Ad itellectū prime partis ꝯsiderandū ꝙ cura fistule chronice est cauteriuz ad hoc vt ptes rectificent ⁊ abyciat qd corruptū est. Modū faciendi ponit Auicē. infra in fine huius capituli. Est aūt cura eius cū eo ꝙ stat loco eius sicut diebardich: ⁊ modū vsus eius docet hic. Est aūt ꝙ fricet fistula cū pāno. i. cū lycinio de filis: mūdificet ⁊ exiccetur vt medicamē magis attingat partes fistule: ⁊ postea ipleat ex diebardich. Uel forsan Auicē. vult ꝙ fiat fricatio cuz pāno ꝓpter duo. Primo ꝓpter mundificationē. Scdo vt exiccet caloꝛ in parte ⁊ melius reducatur medicamē ad actū.

Dubm 5m ¶ Dubitat vtrū diebardich possumus vti in fistula recēti. ¶ Uidet ꝙ nō: qꝛ diebardich stat loco cauteriꝫ: sed cauterio non vtimur in fistula recēti: qꝛ curat medicis facilibꝰ: ḡ nec vtimur diebardich. ¶ In cōtrarium sunt cōmuniter operātes. ¶ Dōm ꝙ diebardich possumus vti in fistula chronica ⁊ recēti tamē diuersis intētionibus. ¶ In chronica enī vtimur eo ad corrosionē ⁊ ꝯsumptionem partiū corruptaruz: ⁊ in hoc stat loco cauteriꝫ. Et ideo opoꝛtet ꝙ ex eo impleatur ꝯcauitas fistule. Unde Auicē. Et ipleat. Sed in fistula recenti nō vtimur ad hanc intētionē: sed ad alterū duaruz.

Una est ad dilatandū orificiū fistule cuz infirmus nō sustinet hoc fieri cū ferro: ⁊ tunc ponimus diebardich solum in orificio. Et ad hāc intētionē etiā qnādoq vtimur eo in fistula chronica. Alia intentio est fortis exiccatio que reqrit quāuis fistula nō esset chronica: ⁊ talis exiccatio fortꝫ posset fieri cū diebardich. Unde Jesus Haly. Facta apertione fistule docet eā implere cuz lycinio facto ex viride eris vel cum pulpa colloquintide. ¶ Ex quibus apparet solutio ad ꝯtraria. ¶ Quidā aūt existimauerūt. Hic Auicē. ponit alioꝝ sniam. Fuit autē etiā hoc motiuuz Auicē. qꝛ iam dixerat ꝙ fistula chronica curat cauterio vel diebardich. Et ideo aliquis dubitaret: an cum hoc esset alia cura: ⁊ dicit Auic. ꝙ quidā existimāt ꝙ post remotionē carnis moꝛtue a fistula si impleat cotto infuso in decoctione siliquarū nabathi. i. charubiarū: vel aliter dicuntur xylocarata ꝯfert vehemēter. Ille autē qui hoc dixit fuit Rasis 2ᵒ ꝯtinē. cap. 5. de fistula. aucto. Gal. vbi dicit. dico ſm dictū Gal. findatur fistula fricet ⁊ abstergat: ⁊ oē qd est in ea de carne supflua eradicet ⁊ supponatur bombyx intincta in succo barrub. i. cornu vaccine recētis pluries: qꝛ hec cura coadunat ⁊ consolidat. Dicit autē Auicē. nabathi: qꝛ xylocarata sit exiccatiua: tn̄ illa que est de nabathi est magis exiccatiua: vt 2ᵒ cañ. ca. de carub. ¶ Considerandum autē ꝙ ista cura est cōpletiua. Nam nō sufficit in fistula chronica cauterio vti vel diebardich: nisi post hec perducatur ad ꝯsolidationē facta mundificatione. Hec aūt facit xylocarata ſm dictum modum. vnde Rasis dixit ꝙ ꝯsolidat.

¶ Et siquis vult administrare medicinam absq cauterio: tūc melius vt exprimatur donec egrediatur qd est in ipsa: deinde abluatur cuz vino stiptico distillato in ipsa: ⁊ si fuerit paruz ⁊ nō egredit dimittat vsq ad duos dies aut tres ligata donec aggregetur aliqd quātitatem habens: deinde exprimatur post lauetur: deinde distilletur in eam colyriuz algarab qd mabomet filius Zacharie sibi comparat ⁊ proprie qd ex eo dissolutum est in aqua gallarum.

¶ Hic pōit curā fistule recētis: ⁊ hoc appet qꝛ ista est cura que est absq cauterio: sed cauteriū appropriatum est fistule chronice. Et pmo ponit modū curādi fistulā absq cauterio: ⁊ ponit medicamina ad hoc ꝯuemētia. Scdo pōit debitū modū vsus medicaminuz. ibi (Et melioꝛ qdē.) Tertio iterū describit quoddaz medicamē ad fistulā. ibi (Et de colyriꝫs.) ¶ Ad pme partis intellectū ꝯsiderādū ꝙ intentio in curatione fistule recentis est triplex ſm doctrinam Mesue ca. de algarab. ¶ Pria est mūdificatio: ⁊ h̄ Aui. docet facē cū expressione ⁊ ablutione facta cū vino stiptico: ⁊ qꝛ pauca quātitas eius qd aggregatū est non obedit bene expressioni: ideo Auic. tunc ꝯcedit ꝙ dimittat fistula ligata tribꝰ diebꝰ vel duobꝰ donec adunet aliqd quātitatē habēs: ⁊ tunc melius fit expressio totius. qnq tn̄ dimittit aggregari sanies pp aliaz cām: ⁊ est vt appareat locus in quo debemꝰ facē icisionē: vt dicit 2ᵒ ꝯtinē. ¶ Scda intētio est exiccatio ⁊ icarnatio ⁊ istud fit per medicias habētes exiccationē mediocrē. i. ꝯueniētē ſm ꝙ Mesue ibidē ponit: qꝛ nō tantū que cicatrizet. ⁊ quātū ad h̄ Aui. docet vti colyrio algarab. i. ad fistulā qd sibi cōparat. i. sibi appropriat Mahomet filius Zacharie. i. Rasis: ⁊ h̄ est colyriū qd ponit. 9. trac. Almā. ca. de fistulis lachrymalis. ca. 30. cuius laudē ⁊ receptam vide ibi. ⁊ est sine dubio optimū ⁊ expertū. ¶ Tertia intētio est ꝯsolidatio cū fortiori exiccatione qua fit cicatrizatio: ⁊ h̄ facit istud idē colyriū ⁊ ꝓprie cuz dissoluit cū aq̄ decoctionis gallaꝝ: ⁊ qꝛ medicamē īcarnatiuū ⁊ cōsolidatiuū pōt eē vnū ⁊ idē cōparatū diuersis dispōnibꝰ ⁊ hꝫ diuersuz modū vsus: iō Aui. hic nō curauit distiguē. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ qūuis hic ponat cura fistule recentis: tn̄ ista eadez est cura fistule chronice qn̄ in ea volumus curare absq cauterio aut absq eo qd stat loco eiꝰ: tūc. n. nō possumꝰ alr̄ curare nisi abstergēdo ⁊ mūdificādo illud qd in eo est corruptū ⁊ icarnādo ⁊ sigillādo. Et ideo pōt dici ꝙ hic ponit cura fistule chronice que cura fit absq cauterio.

¶ Et melioꝛ quidē distillatio est distillatio que fit post distillationē interueniēte hoꝛa inter omnes duas distillationes. Et de melioꝛe quidē regimine eius est vt mensuretur eius profunditas contenta: deinde inuoluatur radius cotto submerso in medicinis ⁊ ponatur in ipsa siue sit medicina currēs siue puluis. Et opoꝛtet quando administratur medicamen vt stringatur cum panno ⁊ adhibeatur qnies.

¶ Hic ponit debitum moduȝ vsus medicinarũ que in cura fistule approximantur. docet autem hic tria.

Dubm 6m ¶ Primũ est spatiũ qd̃ est inter approximationes medicaminis ⁊ dicit ꝙ iter distillationẽ ⁊ distillationẽ. i. approximationẽ iteruẽiat hora. ¶ Sed diceret qs ꝯ: qꝛ Rasis 2° ꝯtinẽ. ca. 5. vult ꝙ iter distillationẽ ⁊ distillationẽ iteruẽiãt plures hore: qꝛ dicit ꝙ expꝛ̃ssa fistula supponat ei medicamẽ ter in die. Itẽ. 9. tra. Almãso. ca. 30. dicit ꝙ in die ponant tres aut q̃tuor gutte ⁊ ꝙ iter guttã ⁊ guttã magnũ sit iterstitiũ vel iteruallũ. i. spatiũ: ſȝ vna hora nõ videt magnũ spatiũ. Itẽ Guilelm⁹ vult ꝙ iterponat spatiũ q̃tuor horarum. In ꝯ̃riũ est Aui. q dicit iteruẽiat hora. Dõm ꝙ totũ hoc remanet iudicio estimatiuo medici. s. q̃tũ spatiũ dȝ ponẽ inter distillationẽ ⁊ distillationẽ. Posset enĩ medicus qñq3 trib⁹ vicib⁹ distillare in die: ⁊ qñq3 q̃tuor vicib⁹: ⁊ qñq3 plurib⁹: ⁊ qñq3 paucioribus: ⁊ hoc ſm diuersitateȝ corpoꝝ ⁊ tẽporis ⁊ medicaminũ. v. g. si medicamẽ esset subtile liquidũ distillabile ꝙ cito resolueret: opȝ ꝙ medicus sepe in die inouet vt trib⁹ vicib⁹ aut q̃tuor. ꝙ si medicamẽ est duruȝ tarde opõnis ⁊ dissolutionis sufficit bis in die aut semel cũ eo medicari: ⁊ totũ hoc est estimabile. Ad Aui. dõm p° ꝙ ipse ꝓcessit cũ sua estimatiua que põt verificari qñq3. Uel dicendũ ꝙ cũ dicit. iteruẽiẽte hora. itelligi dȝ. i. iteruẽiẽte spatio. q̃tũ tñ sit illud spatiũ nõ est determinatũ per artem. ¶ Scd̃m qd̃ docet Aui. est modus ipositionis medicaminum in fistulã ⁊ est ꝙ mẽsuret p̃mo q̃tũ est ꝓfunda fistula: deinde inuoluat radius. i. instrumẽtũ illud cotto: dico ꝙ iuoluat tãta pars radij quãta est ꝓfunditas fistule: ⁊ totũ illud iuoluat in medicis si sit in forma pulueris: vel ibibat si sit medicina currẽs ⁊ iponat cuȝ radio vsq3 ad ꝓfundũ fistule. Ex hoc enĩ oĩa latera fistule tangunt a medicina: ⁊ medicina ꝯseruat in cotto. ¶ Tertiũ qd̃ docet est modus retinẽdi medicamen in loco qd̃ fit per ligaturã ⁊ quietẽ.

¶ Et de colyrijs qdem expertis est vt sumant arsenici rubei ⁊ atramenti ⁊ cantaridarũ ⁊ calcis ⁊ salis ãmoniaci ⁊ aluminis partes equales aggregent ⁊ terãtur cũ vrina pueri ⁊ siccent ⁊ administrent sicca.

¶ Hic describit qd̃dã medicamẽ ad fistulã: ⁊ sumit h̃ medicamen ab Haly. 5. prac. ca. 60. de cura cornu. Uirt⁹ aũt hui⁹ colyrij. i. medicaminis est fortis exiccationis per oẽs medicinas que ibi ponũtur ⁊ est virt⁹ putrefactiua per arsenicũ rubeũ. i. auripigmẽtum. ⁊ atramentũ. i. arsenicũ. aliud. s. citrinũ. vnde Halya. ibideȝ. arsenici vtriusq3 rubei ⁊ citrini. vel per atramẽtũ possum⁹ itelligẽ aliquã spẽm attramẽtoꝝ vt vitriolũ. est ẽt putrefaciens per cãtarides ⁊ fortiter exiccãs q̃si ⁊ corrodẽs per sal ⁊ calcẽ. Cõficit aũt cũ vrina pueri: qꝛ cũ hoc ꝙ est exiccatiua est ꝯueniẽs in mã mistionis propter sui humiditatẽ ampliorẽ q̃3 sit in vrinis iuuenũ. Ex qb⁹ apparet ꝙ hoc medicamẽ ꝯuenit qñ in fistula querit fortis exiccatio ⁊ remotio carnis corrupte. Et istud posset dici ꝙ stat loco cauterij ⁊ posset dici diebardich: ⁊ iõ ꝯuenit in fistula antiq̃ plus q̃3 in recẽti: ⁊ in recẽti posset cõpetere si in ea regreret fortis exiccatio.

¶ Quãdoq3 v° ꝯfert in p̃ncipio sui ⁊ ante eruptioneȝ vt superponat ei atramentũ ⁊ ponat super ipsam amoniacuȝ ⁊ merubegi: ⁊ similiter nux rancida ⁊ omne qd̃ est fortis resolutionis. Et quãdoq3 terunt folia ruthe domestice cũ aqua cineris ⁊ ponunt sup̃ bakilus antequã ꝯsequat os ⁊ post ꝯsecutionẽ eius cõsolidat ipsum ⁊ rectificat carnem: sed mordicant in principio cum ponunt: deinde non mordicant.

¶ Hic ponit curã ap̃atũ lachrymalis ſm diuisionẽ que cõprehẽdit ap̃ata fistulosa ⁊ non fistulosa. Diuisio aũt ista hec est ꝙ ap̃ata lachrymalis qñq3 non sunt rupta ⁊ qñq3 sunt rupta. Primo ꝙ ponit curã eoꝝ ante eruptionẽ. Scd̃o ponit curã post eruptionẽ. ibi (Et qñ fit garab.) ¶ Dicit p° ꝙ in p̃n° ap̃atis lachrymalis. s. ante eruptionẽ ponant medicine fortis exiccationis ⁊ resolõnis sicut atramentũ ⁊c̃. Merubegi qdã dicũt ꝙ est serapinũ. Alij dicũt ꝙ ẽ vna spẽs lacticinij. Nux rãcida qꝛ rãcidatio acqrit sibi plus de v̇tute resolutiua. vnde sic ẽt in amigdala vt põt sumi. 2. cañ. 2. ca. Et folia ruthe cũ aq̃ cineris. i. cũ lisciuio. vñ. 2. ꝯtinẽ. dicit Rasis. cap̃. 5. Dixit Paulus. Accipe folia ruthe domestice sicca ⁊ terant ⁊ ipastent cũ lisciuio ⁊ ponant ⁊c̃. Hoc enĩ est fortis exiccationis ⁊ resolutionis: ⁊ iõ ꝯfert si bakilus ꝓfundauerit vsq3 ad os: ſȝ mordicãt in p̃n° ꝑꝑ acuitatẽ: deinde nõ mordicãt: qꝛ acuitas remittitur vel nõ retinet cũ subã grossa sicut est acuitas atramentoꝝ.

Dubm 7m ¶ Dubitat: vtꝝ in bakilus ꝯueniãt medicine fortis desiccationis ⁊ resolõnis. Uidet ꝙ nõ ex Mesue ca. de algarab. vbi dicit. ante sui eruptioneȝ ponant resolutiua debilis resolõnis. Amplius qd̃ mãm petrificat nõ ꝯuenit: sed hoc faciunt fortia resolutiua. In ꝯ̃riũ est. A. hic ⁊ relig auctores. vñ. 2. ꝯtinẽ. cap̃. 5. q̃diu hec ap̃ata nõ sunt aperta curant cũ medicis violẽte dissolutionis. Dõm ꝙ in ap̃ate lachrymalis ante eruptionẽ cõpetũt fortia resolutiua et exiccatiua: qd̃ declarat ex duob⁹. Prĩo ex itẽtiõe que hẽtur in ea que itẽtio est ꝓhibitio fistulationis q̃tũ est posĩe. Prohibet auteȝ fistula qñ mã resoluit anteq̃3 in saniẽ ꝯuertat. Cõuersio autẽ mãei hui⁹ ap̃atis ad saniẽ minat fistulã: ſȝ ꝓhibet ista saniatio per fortiter resolutiua ⁊ exiccatiua. Scd̃o declarat ex nã mãe faciẽtis h̃ apostema. Iste enĩ mãe: vt dcm̃ est: vtplĩm sunt flegmatice que idigẽt medicinis fortis exiccationis. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ iste medicine fortis exiccationis debẽt approximari factis euõnibus cum pharmacia vel flõmia vel vtraq3 ſm ꝙ expedit. vñ Mesue p̃alle. ca. Cura hui⁹ egritudinis icipiẽda est a corpis mũdificatiõe. Hoc aũt Aui. dedit itelligi ex dictis sup̃ in cañ. vĩib⁹. ⁊ ex dictis in cap̃. de cura obthalmie. ¶ Cõsiderãdũ scd̃o ꝙ q̃uis oẽs iste medicine que approximant sint fortis exiccationis ⁊ resolõnis: q̃dã tñ sunt minus fortes alijs que p̃nt dici debiles sicut fortasse nux est debilioris resolõnis q̃3 ãmoniacuȝ: ⁊ qꝛ a minus fortib⁹ regulariter est incipe: iõ Mesue icipit a debiliorib⁹ nõ ꝙ sint absolute debilia: ſȝ respcũ fortioꝝ dicunt debilia: ⁊ hoc est qd̃ dicit. ponant resoluentia debilis resolõnis in p̃ncipio: deinde fortioris. Ex quo apparet ꝙ Mesue ⁊ Aui. nõ ꝯtradicũt. easdẽ enĩ medicinas ponit Mesue quas ponit Aui. Littera tamẽ exterior que hȝ parua saluaret cõtradictionẽ. ¶ Ad rõnẽ dõm ꝙ ista resoluẽtia nõ petrificant: qꝛ lȝ sint fortia sunt tamẽ proportionata ad mãm. Uel posset dici ꝙ eligeremus indurationẽ materie in parte potius q̃3 putrefactionem ⁊ conuersionem ad fistulam.

Dubm 8m ¶ Scd̃o dubitat: vtrũ in ap̃ate lachrymalis debeamus vti a p̃ncipio repercussiuis. Uidet ꝙ sic aucto. Rasis 2° ꝯtinẽ. p̃alle. cap̃. vbi dicit. Cura ap̃atis lachrymalis est vt curet in p̃ncipio ꝓut curatur apostema de ꝓhibitione. i. repcussione. Et Iesus Haly tractatu p̃mo cap̃. 32. dicit. Opȝ mederi hanc egritudinẽ cũ medicis ap̃atis ⁊c̃. Amplius cũ apostema incipit ⁊ nõ est creticũ nec venenosum nec in emũctorijs possumus vti repcussiuo ſm ꝙ oẽs ꝯcedunt: sed apostema lachrymalis põt eẽ nõ creticuȝ: nec de mã venenosa nec est locus emũctorius: igit repcutẽ debem⁹ in p̃ncipio. In ꝯ̃riũ sunt oẽs auctores. Dõm ꝙ in p̃ncipio ap̃atuȝ lachrymaliũ vtplurimũ nõ debemus vti a p̃ncipio repcussiuis saltẽ puris. Rõ est: qꝛ sicut supra declaratũ fuit: ista ap̃ata vtplurimũ h̃nt p̃ncipiũ exiturale: ita ꝙ sicut inchoant: ita videt ichoare exitura: ⁊ ideo Auic̃. supra nominauit ista ap̃ata exituras. Qd̃ aduertẽtes auctores statim incipiunt curã cũ exiccãtib⁹ ⁊ resoluentib⁹. Qñq3 tamẽ qdã auctores sunt solliciti ꝙ in p̃ncipio cuȝ resoluentibus ⁊ exiccantib⁹ ponunt aliq̃ ꝓhibitiua tractus mãeruȝ ad partẽ sicut Iesus Haly docet icipere cũ medicamine facto ex memithe croco ⁊ myrra. Manifestũ est aũt ꝙ memithe hȝ aliquã vim cõstrictiuã ⁊ repercussiuaȝ sicut ipse ponit in fine sui libri. Et ex hoc apparet ꝙ si a p̃ncipio hoꝝ apostematũ ponat repercussiuũ: nõ ponit tamẽ purũ: sed mistũ ⁊ debilitatũ. Ex qb⁹ apparet ꝙ si apostema lachrymalis inciperet aliquãdo de aliqua mã calida pauca in quãtitate: ita ꝙ nõ inciperet in forma exiture: possemus incipere a pure repcussiuo. Hoc tamẽ repcutere raro accidit sicut etiã raro accidit ꝙ in p̃ncipio p̃ncipiãte medicus occurrat. Ex qb⁹ apparet solutio ad ꝯtraria. dictũ enĩ Rasis verificat qñq3. Ad rõnem p̃mo ꝙ lachrymalis angulus est emũctoriũ particulare: lȝ nõ sit vĩe. Uel aliter dõm ⁊ melius ꝙ nõ solũ ꝓpter istas cãs ꝓhibet repcussio in p̃ncipio ap̃atis: sed ꝑꝑ alias cãs de qbus est multitudo mãe que facit inchoare apostema in forma exiture.

Dubm 9m ¶ Tertio dubitat q̃re. A. dixit in p̃ncipio ⁊ ante eruptionem nõne sufficiebat dicẽ in p̃ncipio. Dõm ꝙ. A. nõ intelligebat per p̃ncipiũ tẽpus quo mã icipit fluere ad partẽ: ſȝ totũ tẽpus qd̃ est a p̃ncipio ap̃atis vsq3 ad tẽpus rupture. Et ideo Auic̃. dixit a p̃ncipio ⁊ ante eruptionẽ: in totũ enĩ hoc tẽpore ꝯferunt ista medicamina: facta aũt ruptura ꝯueniũt alia que statiȝ dicet. ¶ Sed tu diceres quare. A. dixit qñq3 ꝯferũt: imo debuit dicẽ semp̃ ꝯferũt. Dõm ꝙ hoc dixit ꝓpter duas causas. Primo qꝛ in p̃ncipio p̃ncipiante mã nõ existente multa ꝯferũt repercussiua ⁊ nõ resolutiua fortia vt supra dictũ est. Scd̃o qꝛ aliqñ posset esse mã saniata ⁊ facta fistula occulta quãuis cutis nõ esset rupta: ⁊ tunc ista medicamina forsan nõ sufficerent in curãdo: lȝ Pau. ⁊ A. multũ cõfidant in medicamine de folijs ruthe ⁊ lisciuio etiã si bakilus cõsequat os.

¶ Et quando fit algarab scias ꝙ canon est in ipso vt mundificetur in primis: deinde curetur.

¶ Hic ponit curã post eruptionẽ qñ iam est fistula: ⁊ dĩ tũc garab. Et p° ponit curã ei⁹ qñ nõdũ corrũpit os. Scd̃o qñ iaȝ corrũpit os.

ibi (Cū aūt ꝯsequit̄ os.) / Prima in duas. Prīo ponit ītētiones curatiuas in algarab. Scd̄o exequit̄ ponēdo medicias. ibi (Et ex eis qdē.) ¶ Ad p̄mi intellectū ꝯsiderandū ꝙ post intētionē eūonis et rectificationis regimīs tres sunt intētiones in cura fistule lachrymalis. Pria est mūdificatio siue absterſio ſi est recēs: ⁊ ſi est chronica remotio carnis corrupte: ⁊ hāc tetigit. A. cū dixit. Et mūdificet̄ in primis. Secunda intentio est generatio carnis. Tertia intētio est cōsolidatio siue sigillatio. Et has duas. A. tetigit cum dixit. Deinde curetur. Hec est enim cōpletiua cura. s. absterſio ⁊ remotio partium corruptarum est preparatio ad curam.

¶ Et ex eis que mūdificant ipsaꝫ est vt sumat̄ lanugo arundinis inuēta in interiori parte eius ⁊ ꝓprie ꝓpinqua radici eius que quādā habent grossitudinē ⁊ submergat̄ in melle ⁊ adhibeatur algarab ⁊ mūdificabit ipsum. Deinde lauet̄ locus cū spongia infusa in aqua mellis: ⁊ quādoqꝫ sequit̄ illud semp. s. lanugo arundinis sicca sola sine medicina alia exiccāte ⁊ sufficit. Et ex expertis quidem est sief memithe ⁊ crocus cū aqua altaraxacon ⁊ sine cessatione permutetur.

¶ Hic ponit medicinas ſm illos canones. Et p̄mo medicias leuiores abstergētes ⁊ gñantes carnē ⁊ ꝯsolidātes que ꝯueniūt in fistula mag̃ recēti. Scd̄o ponit medicinas fortiores corrodētes ⁊ ꝯsumētes partes corruptas in fistula: ⁊ ēt ꝯsolidātes que cōueniūt in fistula mag̃ antiq̄. ibi (Et ex medicinis algarab.) / Pria in. d. Primo facit qd̄ dcm̄ est. Scd̄o ponit q̄dā medicamīa que hn̄t rūpere cū hoc ꝙ hn̄t abstergere ⁊ exiccare. ibi (Et ex eis qdē que rūpūt.) / Pria in. d. Prīo ponit medicinas qb᷒ fit absterſio. Scd̄o qb᷒ fit exiccatio gñatiua carnis ⁊ ꝯsolidatiua. ibi (Et ex eis est vt terant̄. Pria in. d. sicut duas ponit ad hoc medicinas. ibi (Et exꝑtis qdē.) ¶ Pria medicina abstergēs est lanugo que īuenitur in ꝯcauitate arūdinis que est exiccatiua ⁊ ībibit saniē ⁊ abstergit ꝓprie que est in radice: ⁊ h̄ est q꞉ grossior. Uel ſm aliquos. q꞉ radix plante est calidior stipite ⁊ sic illa lanugo radicis q꞉ minus ē frīda plus absterget. Mel ēt ⁊ spongia abstergūt. Dicit tn̄ ꝙ sola lanugo arūdinis sine melle ⁊ sine medicina alia exiccāte ꝯsequit̄ semp. s. effectum absterſionis ⁊ exiccationis: ⁊ sufficit. s. in hac. vñ Mesue ca. de algarab. Lanugo sola ꝑ se sicca est mūdificatiuū bonū. / Scd̄a medicina abstergēs est sief cū memithe ⁊ croc᷒ cū aq̄ altaraxacon. i. endiuie. ¶ Cōsiderādū ꝙ istud medicamē hꝫ abstergē per vim cuiusdā exiccationis ex memithe ⁊ croco: ⁊ per vim lauatiuaꝫ ex aq̄ altaraxacon: lꝫ apud quosdā taraxacon sit sicce complexionis: vt Serap̄. cap̄. de endiuia: In croco ēt est resol̄o. Quid sit sief memithe dcm̄ est supra. 9. cap̄. p̄mi tractat᷒. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ istd̄ medicamen magis cōpeteret: ſi in loco esset aliquis excessus caloris. vnde Jesus Haly. 32. cap̄. dicit. Si locus fuerit calefactus vnge cum memithe ⁊ endiuia. Debet aūt hoc medicamen sine cessatione permutari: q꞉ corrumpit̄ in loco ꝓpter aquositatē endiuie.

¶ Et ex eis est vt terant̄ limacie cū ostracis suis ⁊ ꝑmisceant̄ eis myrra ⁊ aloes ⁊ administrent̄. Et est ex eis que ꝯferūt in egritudie ⁊ est adhuc pauca ⁊ nō est aggregata: ⁊ qñqꝫ ꝯfert in ea cū est vlcus.

¶ Hic ponit medicinas exiccatiuas gñatiuas carnis: ⁊ cōsolidatiuas. Et hꝫ hec ꝑs partes tres: sicut tres ponit medicinas. ¶ Pria medicina fit h̄ mō. ℞. duas vel tres limacias: ⁊ tere cum ostracis suis: ⁊ impasta totū cū myrra ⁊ aloe eq̄liter q̄tuꝫ reducat̄ ad formā spissam. Hoc medicamē est fortis exiccationis. Limacie eniꝫ fortiter exiccant: vt Serap̄. ponit ⁊ myrra ⁊ aloe. ¶ Sed tu dices medicamē gñatiuū carnis nō dꝫ eē fort̄ exiccationis: imo mediocris exiccationis: vt ponit Mesue cap̄. de algarab. / Dōm ꝙ medicina gñans carnē in garab respcū medicaminis cicatrizātis aut cōsumētis carnē malā dꝫ esse mediocris exiccationis: ⁊ sic loquit̄ Mesue. Tamē ip̄m in ordine medicinaꝝ siccarū est fortis exiccationis: q꞉ est siccū vltra p̄mū gradū sicut est myrra ⁊ aloe: ⁊ etiam Mesue ibidē enumerat: sicut Aui. hic. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ h̄ medicamen pōt in trib᷒ casibus cōpetere in algarab. / Primo qñ esset ibi mā saniosa nō multa ⁊ subtilis: ita ꝙ per medicias siccatiuas posset consumi: nec indigeret absterſione: ⁊ hoc est qd̄ dicit. Et ex eis que ꝯferunt in egritudine algarab ⁊ est adhuc pauca. s. mā saniosa ⁊ nō est aggregata. i. nō m̄lta nec grossa. Aliter tn̄ posset exponi ꝙ Aui. velit ꝙ hoc medicamē ꝯferat nō solū in fistula: sed ēt in hakilus in p̄ncipio ⁊ ante eruptionē: q꞉ est medicina fortis exiccationis: sicut ille que posite sūt sup̄ illo. §. Qñq꞉ v̄o ꝯfert. Et tunc exponat̄; est ex eis que ꝯferunt in egritudine. s. lachrymalis; ⁊ est adhuc pauca. i. cū est egritudo parua: ⁊ nō est aggregata. s. mā ad rupturā: q꞉ nō est rupta nec est ꝓpinquissima rupture. / Secundus casus in quo cōpetere pōt est cū est vlcus. itelligo aūt per vlcus fistulā que iam est mundificata ⁊ absterſa a sanie ⁊ putredine a carne mala: ita ꝙ ꝓprie nō dꝫ vocari fistula: sed vlcus. Et tūc in hoīe dure carnis sicce cōplexionis ⁊ etatis iuuenilis hoc medicamen fortis exiccationis ꝯueniret in gñando carnē: q꞉ tales requirunt medicias ficciores. Et iō dixit qñq꞉ ⁊c̄. Posset tn̄ al̄r exponi: vt velit dicē ꝙ ista medicia nō solū ꝯfert in egritudine lachrymalis dicta hakillus. s. ante rupturā: vt declaratū est in scd̄a expōne statim supra facta: sed ꝯfert etiā quādoq꞉ cū est vlcus. i. facta apꝑtione. Hec est intētio Jesus cap̄. 32. 2. tracta. ⁊ ab eo accepit Aui. vnde dicit sic. Cōfectio que cōfert algarab ante eruptionē ⁊ post. Terant̄ limacie cū myrra ⁊ aloe ⁊ pone suꝑ euꝫ. / Tertius casus in quo ꝯfert dicta medicina eēt qñ vellemus cicatrizare: ⁊ q꞉ respectu alicui᷒ cōplexionis ⁊ habitudinis hoc medicamē eēt cicatrizatiuū. Hec que ego dico sunt nota ei q̄ ītelligit nām medicinarū cicatrizatiuaꝝ īcarnatiuaꝝ ⁊ gñatiuaꝝ ſm diuersitatē corpoꝝ.

¶ Et ex eis est guadai adustum ⁊ crocus ⁊ taraxacon siccum cum aqua sumach solari.

¶ Hic ponit secūdā medicinā que fit hoc mō. ℞. guadai. i. cōchiliū qd̄dā marinū ⁊ adurat̄: q꞉ ex hoc acqrit plus de virtute exiccatiua: ⁊ crocus: puluis taraxacon. i. endiuie: ⁊ hoc in q̄titate que tibi videt̄ ꝯficiant̄ adinuicē cū aqua decoctionis sumach solari. i. que steterit ad solē ad cōplemētum sine decoctionis. ista medicina est potens in exiccādo que nō posset esse gñatiua carnis ⁊ sigillatiua. Ex p̄missis apparet vide Musarā pro aqua sumach.

¶ Et ex mirabilibus in ipsa sunt folia ruthe cum aqua granatorū superposita ei: ⁊ de proprietate eius est ꝙ prohibet remanere vestigium fedū. Et oportet vt nō cures de mordicatione eius.

¶ Deinde ponit Aui. tertiā medicinā: que fit ex rutha ⁊ aqua. i. succo granatoꝝ ⁊ est medicina sufficiēter exiccatiua: vt est notū. Jn hoc tamē est diuersitas: q꞉ Auicē. ⁊ Mesue volunt ꝙ fiat hec medicina ex rutha ⁊ expressione granatoꝝ. Sed Rasis scd̄o ꝯtinētis cap̄. 5. auctoritate Pauli vult ꝙ fiat ex rutha ⁊ lisciuio. ⁊ ita etiaꝫ Auicē. voluit supra. Sed Jesus ca. 32. de algarab. dicit auctoritate Pauli ꝙ fiat ex folijs ruthe ⁊ cinere simul tritis. Quicquid tamē sit quelibet istarū est fortiter exiccatiua siue fiat cū vino granatoruꝫ siue cū lisciuio siue cū cinere. Jlla tamē que fit cū vino granatoꝝ minus exiccat: illa v̄o que fit cū lisciuio inquātū magis ꝓfundatur pōt dici ꝙ magis exiccat: lꝫ nō sic ꝑseueret. Jn laudibus v̄o istius medicine quibusdā oēs ꝯcordāt. s. ꝙ primo mordicat: deinde nō mordicat: vt supra. A. dixit. ⁊ hoc vult hic cū dicit. Et nō cures de mordicatione eius. Huius aūt cā est duplex. Una que supra dicebat̄. q꞉ ista medicina. s. facta cum lisciuio vel vino granatoꝝ est subtilis substātie: vnde nō retinet̄. Scd̄a cā est: q꞉ subtilitate substātie cito penetrat ⁊ cōplet motū. Dolor aūt est in motu ⁊ cessat motu cessante. Jn alia v̄o laude eius diuersimode loquunt̄. Rasis eni 2° ꝯtinē. dicit. Mirabilius qd̄ est in ea est: q꞉ nulla īducunt̄ ex ea mala. Alij v̄o auctores ꝯcordāt q꞉ ipsa nō dimittit vestigiū fedum. Huius cā est: q꞉ citius ꝯsolidat̄ fistula exiccata a p̄dicta medicina q̄ ſi exiccet̄ a medicinis acutis corrosiuis. Et rō est: q꞉ medicine acute corrosiue cū grossa substātia exiccādo faciunt nimis magnā vlcerationē: ⁊ ꝯsumēdo etiā de bonis partib᷒ inducūt nocumētū ⁊ dolorē: sed ista medicina q꞉ subtilior facit vlcerationē ⁊ exiccationē minorē ⁊ magis ꝯueniētē ⁊ minus dolorosam ⁊ sic citius ꝯsolidat̄: queādmodū ꝓpter hāc cām īuuit Aristo. 1. de ꝓble. 34. ꝓble. Q꞉ incisio cū ere citius sanat̄ q̄ incisio cū ferro. Uulnera eni minoris malitie ⁊ que citius sanant̄ sunt pulchrioris cicatricis q̄ illa que sunt magis dolorosa ⁊ peiora ⁊ tardius sanātur. Scd̄a cā est: q꞉ ista medicina nō est multū excedētis exiccatiōis. Et iō ſi ipsa ponat̄ ad cicatrizādū nō nimis indurat carnē: nec facit eā nimis callosam: sed magis ꝯformē cuti circūstāti: ⁊ sic cicatrix est pulchrior. Sigs aūt vellet ista reducere ad ꝓprietatē posset. vnde Aui. Et de ꝓprietate eius est. Pars que dicit.

¶ Et ex eis quidē que rumpūt exiturā est emplastrū ex pane cū semie maru ⁊ olibano cuꝫ lacte muliebri: aut crocus cum aqua eruce: aut myrra cum tertia sui de gūmi arabico cōfecta cum felle vaccino ⁊ annectatur super ipsam ⁊ non moueatur donec sanet eam.

¶ Pōt dupliciter exponi. Uno mō sicut stat superficies littere ꝙ hic Aui. ponat medicinas que rūpūt has exituras: ⁊ pōit tres medicinas quarū nulla ē rūpēs vere: ſi qs ꝯsideret ⁊ exꝑiat̄ nisi ꝙ ꝑ

accidēs posset rūpere. Prima qdē per modū cuiusdam lenitionis vel maturationis ex pane ⁊ lacte ⁊ per modū cuiusdā apertionis ex marubio: ⁊ exiccationis ex thure. Scđa aūt medicina per acuitatē eruce. Et tertia per acuitatē fellis sunt magis ruptorie. ¶ Secūdo mō pōt exponi ꝙ Auic. hic ponit medicinas que rūpūt .i. destruūt exiturā .s. ne fiat fistula ꝑdurās: ⁊ hoc faciūt medicine exiccatiue ⁊ aperitiue que posite sunt ibi: qn̄qꝫ vō ꝯfert. Iste vō medicine que hic ponunt̄ sunt tres: que oēs hn̄t virtutē exiccatiuā: sed pͥma minus exiccat q̄ꝫ secūda: ⁊ secūda minus q̄ꝫ tertia: siquis ꝯsideret. Et hec videtur esse ītētio Rasis 2° ꝯtinētis qui nō vtitur medicina tertia que hic ponit̄ ad rumpēdū exiturā: sicut facit medicamē dictū ruptoriū de calce ⁊ sapone vel similib⁹: sed vtitur ea ad curā fistule .s. ad exiccationem: vnde dicit. accipe gūmi arabici partē .j. myrre partes tres: īpastētur cuꝫ felle vaccino ⁊ ipleat̄ ex his locus ⁊ nō remoueat̄ donec curet̄. Et hoc est qđ Aui. hic dicit: qꝛ cū iste medicine hn̄t aptionē .i. exiccationē: iō pn̄t dici ruptiue: lꝫ īpropͥe. Aui. enī .4. can̄. fen. 3. c. de medicis rūpentib⁹ exituras ponit hos modos medicinarū in cap̄. de rūpentib⁹ exituras.

Dubm 10m ¶ Dubitat̄ ꝑꝑ pͥmā expōnē: quare Aui. nō docuit aperire exituras hmōi cū ferro. ¶ Dōm ꝙ hoc erat notū ex 4° can̄. fen. 3.

Dubm 11m ¶ Dubitat̄ vtrū apertio apātū lachrymaliū debeat tardari vsqꝫ ad maturationē. ¶ Videt̄ ꝙ sic: qꝛ simile videtur de his apātib⁹ ⁊ de alijs iterioꝛib⁹ vel exterioꝛib⁹: sed ille nō aperiūtur ante maturationē: ergo nec apāta lachrymalis. Itēꝫ medicus dꝫ seq nām: vt scđo cōmēto pͥme parti. afoꝛ. Sed nā nō aperit apāta ante maturationem cū ipsa regulariter operatur. Si enī apiatur apostema ante maturationē doloꝛ ⁊ febꝛis augmētabitur: vt Aui. 1. can̄. fen. 2. ca. de signis solute ꝯtinuitatis. igit̄ medicus nō dꝫ aperire vel rūpere hmōi apāta anteq̄ꝫ sint matura. Itē qđ ꝑducit ad fistulā nō debet fieri in apātib⁹ lachrymalis: sed īcisio exiturarū ante maturationē ꝑducit ad fistulā de mēte Auic. 4° can̄. fen. 3. ca. de ꝑfoꝛatione exituraꝝ. vbi dicit. Hec ꝑfoꝛatio .s. ante maturationē est gn̄atiua virus soꝛditiei ⁊ fistularū. ¶ In ꝯͥriū est Rasis 2° ꝯtinē. ca. 5. vbi dicit aucte Pauli. In apātib⁹ que sunt in angulo .i. lachrymali nō est expectāda digō: sed velociter īcidātur: lꝫ sint indigesta. ¶ Dōm ꝙ in apātib⁹ lachrymalis cū nō curātur foꝛtib⁹ dissoluētib⁹ ⁊ vident̄ in via saniationis: pͥus q̄ꝫ cōpleat̄ maturatio est fienda incisio. Rō est: qꝛ in his apātib⁹ per cōplemētū saniationis timet̄ fistula: sicut ēt in apātib⁹ ani: ⁊ iō festinari opꝫ ad īcisionem. vnde Jesus Haly cap̄. 54. 2. trac. Opꝫ medicare istā egritudinē ante maturationeꝫ ei⁹: si nō aūt fit fistula. Et iō subdit. melius est curare cū ferro ⁊ nō expectare maturationē. ¶ Ad ꝯͥria dōm. Pͥo ad pͥmū ꝙ qdā exiture extrinsece ante maturatonē aperiūtur: vt Aui. ponit 4° can̄. fen. 3. cap̄. de cura exiturarū. ⁊ caplō de apertione exiturarū. ¶ Ad 2m dōm ꝙ lꝫ medicus seqtur nām: tn̄ ei⁹ defectū supplet. Et cū dr̄ ꝙ aptio ante maturationē auget doloꝛeꝫ: dōm ꝙ magꝭ diligimus augmētū doloꝛis ⁊ caloꝛis q̄ꝫ ꝯuersionis in fistulā. ¶ Ad 3m dōm ꝙ iste textus hꝫ varias expōnes pͥncipal'r tn̄ sic exponit̄ ꝙ Aui. loqtur ibi de eruptione ante maturationeꝫ: ad quā seqtur multa magnificatio apātis: vnde cogimur vti euapoꝛatione cū lētibus. Vel al'r ꝙ ītelligat ꝙ talis ꝑfoꝛatio ꝑducit ad fistulā: qꝛ multū errant medici circa eā: ⁊ maxime in medicinis ponēdis post apertioneꝫ.

Dubm 12m ¶ Et iō grā hui⁹ dubitat̄: vtrū facta aptione exiture oculi anteq̄ꝫ sit matura debeas in loco apto ponē medicias exiccatiuas ⁊ resolutiuas foꝛtes: sicut myrrā aloe vitriolū ⁊ similia: an medicias q̄ cōpleant maturationem sicut est mucilago fenugreci: an medicinas abstersiuas sicut mel. ¶ Videt̄ ꝙ pͥmo debeam⁹ ponere medicias maturatiuas ⁊ postea abstersiuas: qꝛ per eas mā que stat ī labijs vulneris adaptabit̄ ⁊ cadet in cupū faciliter ⁊ sic cum abstersione faciliter mūdificabit̄: queadmodū ꝯsentit Aui. 4. fen. 4. trac. 2. c. 6. de q̄litate ligādi vulnera. cū dicit. Inqt ille q iam ꝓuidit in experiētia: scias ꝙ vulnera indigēt vt fiat sanies in eis ītus si poss̄e est ad hoc vt penetrent cū ea reliq̄ que sunt illic melioꝛa ⁊ velocioꝛis alterationis simul. Est ergo mens Aui. ꝯsentiētis illi ꝙ qn̄ in vulnere generat̄ sanies melius ⁊ facilius purgant̄ ⁊ alterant̄: ⁊ sic facilius fit curatio. Amplius si ex ista maturatione nō timet̄ fistula bonuꝫ est eā facere: sed sic est: qꝛ qn̄ mā illa saniat̄ ipsa nō ꝯculcatur nec retinet̄: qꝛ cutis est scissa ⁊ facta est bona apertio. ¶ In ꝯͥriuꝫ sunt auctoꝛes medicie oēs. Nā pͥmo ipsi ꝑcipiūt fieri īcisionē ante maturationē ⁊ post istā īcisionē docēt iplere vulnus cum medicinis siccis ⁊ illic apponere. vnde Rasis 2° ꝯtinē. cap̄. 5. dicit. Incidat̄ ⁊ desiccet̄. ⁊ subdit. desiccet̄ cū medicinis desiccatiuis ⁊ ꝑcipuuꝫ est vitriolū puluerizatū ⁊ suppositūꝫ ⁊ aloe ⁊ coꝛtices thuris. ¶ Dōm ꝙ post apertionē ante maturationē nō debemus ponere medicinas maturatiuas sed exiccatiuas ⁊ resolutiuas: hoc appꝫet gn̄al'r in apātib⁹ alijs que cogimur ante maturationē apire: vt. A. ponit 4. can̄. cap̄. 27. de cura exiturarū. cū dicit: sequant̄ illud medicine que sunt in vltimo resolutionis ⁊ exiccationis. Apparet hic spāl'r in apāte lachrymali de ītētione Rasis ꝓalle. Et hui⁹ rō est: qꝛ ista incisio ante maturationē apātis lachrymalis fit ad fistule ꝓhibitionē timēdo ne saniatio fit cā coꝛruptionis partium: sed si facta apertione ponerent̄ medicine saniatiue: tūc ēt illa sanies partes coꝛrūpēdo ꝯuerteret passionē ad fistulā. Debēt igit̄ poni medicie exiccatiue ⁊ resolutiue que mām exiccāt ēt simul cū carne vel cū bonis humiditatib⁹: ⁊ ex hoc fiat ꝓhibitio fistule. ¶ Ad ꝯͥriū dōm pͥmo ꝙ ille s'mo experimētatoꝛis illius verificat̄ apud quosdā in vulnere cū ꝯtusione: vel al'r ꝙ verificat̄ cū nō est timoꝛ de fistula. Ego aūt fateoꝛ me nō potuisse curare vlcera qdā virge cū medicinis exiccatiuis quousqꝫ nō operatus sum cū saniē gn̄antibus que saniādo mās stātes in labijs adaptauerunt ea vel eas expulsioni: ⁊ hoc fuit factū estimatiuo iudicio. ¶ Ad 2m dōꝫ ꝙ mā illa sanies facta intus in poꝛis partium illarum cum ipsa sit sanies coꝛrumpit partes antequā mūdificetur. Si autē nō pōt ꝓhiberi saniatio festinetur abstersio quātum possibile est.

¶ Et ex medicinis algarab est vt fiat lycinium ex floꝛe eris cōgelato cū bdellio ⁊ āmoniaco: ⁊ existimauerūt indi ꝙ mes masticatum sanat eam: et existimauerunt quidā eoꝝ ꝙ myrra sola sanat eam qn̄ super ipsaꝫ ponitur: ⁊ ex plurib⁹ expertis in ipsa est vt sumat̄ venarū pars vna ⁊ ameos due tertie partis vnius ⁊ terant̄ puluerizando ⁊ puluerizentur in ipsa: ⁊ etiaꝫ medicamen compositū ex limatura eris ⁊ alumine ⁊ sale ammoniaco ⁊ confert ei sanans. Et ex medicinis vltimis est vt sumant̄ atrimenti ⁊ aloes ⁊ sarcocolle ⁊ coꝛticis radicis thuris ꝯtriti ⁊ memithe partes equales: terātur ⁊ cribellent̄ ⁊ ponant̄ in lachꝛymali ⁊ aloes soluꝫ modo cum coꝛticibus thuris etiam. Et considera reliquas medicinas dictas in antidotario ⁊ ꝓpͥe medicamen acutum viride ⁊ considera medicinas tabularum medicinarum singularium.

¶ Hic ponit medicinas que cōpetūt in fistula magis aniqua: ⁊ cuꝫ hoc medicinas magis experimētatas que nō sunt multū in siccitate excedētes: ⁊ cū hoc remittit nos ad qntuꝫ librū ⁊ ad scđm. Et hꝫ partes septē: sicut septē ponit medicinas. ¶ Sed diceret quis quō Aui. docet curare fistulā antiquā cū medicinis: cū tn̄ supꝛa dixerit ꝙ curat̄ cauterio. ¶ Dōm ꝙ fistula antiq̄: lꝫ curet̄ cauterio sicut ꝑcipuo medicamine tn̄ cū hoc ēt curat̄ medicinis. Vel aliter ꝙ fistula antiq̄ est duplex. Una que nō coꝛrūpit os: ⁊ ista curatur medicinis. Alia que coꝛrūpit os: ⁊ istius cura est cauteriū. ¶ Pͥa istarū medicinarū est viride eris coagulatū .i. īspissatū cū bdellio ⁊ āmoniaco ⁊ istud medicamē est illud qđ ꝓ̄sentes opatoꝛes vocant diebardich: ⁊ est dictū supꝛa. ¶ Scđa istarū medicinaruꝫ est mes masticatū. De ista medicina multā īuenio diuersitatē. Nā cōmuniter exponit̄ mes .i. legumē qđ dicit̄ robilia: ⁊ vocat̄ ab Auic. meisce: sed ꝙ robilia vel aliud legumē hēat istā ꝓpꝛietatē ego nō īuenio. Jesus Haly ca. 54. loco istius text⁹ hꝫ sic: dicit̄ ꝙ ex ꝓpꝛetate chꝛysomilloꝝ ē ꝙ qn̄ masticant̄ ⁊ ponunt̄ desuꝑ curāt. Et l'ra exterioꝛ exponit chꝛysomilloꝝ que dicunt̄ arabice mes fruct⁹ est in 2° ꝯtinē. in fine cap̄. 5. de algarab. Scribit̄ iste s'mo Auic. sic. indiani .i. indi. dicūt ꝙ masticatio mesch supposita apāti āguloꝝ hꝫ ꝓpꝛetatē mirabilē. ⁊ īuenio ꝙ mesch siue mescha siue meschata ē diptamū. Hoc aūt posset m'ltū ꝯferre ꝑ v̄tutē quā hꝫ foꝛtiter calefactiuā ⁊ exiccatiuā. Est enī calidū ⁊ siccū in tertio: vt. A. c. de meschatramescir .i. diptamo. ¶ Tertia medicina est sola myrra que est calida ⁊ sicca in 2°. Et dicit in 2°. A. Existimauerūt qdā .s. Ras 2° ꝯtinē. ⁊ dicit ibi ꝙ hoc experimētū accepit a quodā suo amico de quo ꝯfidebat. ¶ Quarta medicina est. ℞. venaruꝫ .i. celydonie partē .j. ameos ⁊c̄. ¶ Quinta medicina est de foꝛtib⁹ medicinis et est puluis ex limatura eris alumine ⁊ sale āmoniaco: ⁊ hꝫ vim foꝛtiter exiccatiuā ⁊ ꝯsumptiuā carnis coꝛrupte. Et iō magꝭ ꝯfert in fistula chꝛonica. vn̄ 2° ꝯtinen. in pͥn° capl'i de fistula lachꝛymalis. aucto. Hal'. Medicina que fit cum limatura eris sale āmoniaco ⁊ alumine curat fistulā anguloꝝ: ⁊ est medicina acuta: ⁊ habet̄ in ca. de eradicatione carnis. ¶ Sexta medicina est multū exiccatiua ⁊ pꝫ. ¶ Septima medicina est ex aloe ⁊ coꝛtice thuris foꝛtiter exiccans. Dixit aūt coꝛticib⁹ thuris: qꝛ coꝛtex thuris foꝛtius exiccat q̄ꝫ thus: vt appꝫet. ca. de olibano. ¶ Et considera: hic remittit nos ad quintū librū: vbi inuenies varia vnguenta: ⁊ ꝓpꝛie vnguentuꝫ de viride eris in cura istius: ⁊ cōmendat̄ in hoc vnguentū egyptiacū s'm Mesue. Et in 2° lib. ꝯsidera areolas oculoꝝ.

Cū aūt

¶ Cũ aũt ꝯsequit̃ os ⁊ nõ iuuat̃ medicinis: tunc necesse est ipsam scindere ⁊ detegere a suo interiore ⁊ assumere carnem mortuã si fuerit donec perueniat̃ ad os.

¶ Hic ponit curã fistule qñ ꝑuenit ad corruptionẽ ossis. Et p̊ ostendit a quo est incipiẽdũ in cura. Scđo cũ quo est ꝓcedenduꝫ. ibi (Et eius quidẽ regimen.) ¶ Considerãdũ circa p̄mã partẽ ꝙ tria sunt signa q̄bus ossis corruptio cognoscit̃. Unũ ꝙ cura cũ medicinis nõ iuuat. Ex hoc enim suspicamus malitiã in fundamento ossis: ⁊ hoc innuit Auic. cũ dicit. Et nõ iuuat̃ medicinis. Scđm signũ sumitur a tactu: q̄ tãgendo os cũ tenta si ĩuenit̃ asperum est corruptum: vt Rasis scđo ꝯtinẽtis. ⁊ Jesus haly in hoc cap̄. Tertiũ signũ est nigredo: vt ponit Aui. ¶ Scđo ꝯsiderandũ ꝙ cũ ista fistula que sequit̃ os. s. corruptũ nõ possit curari nisi corrigat̃ malitia ossis. Primum qđ opꝫ facere est scindere donec ꝑueniatur ad os: ⁊ detegere a suo interiori. i. detegere in ꝓfundo a suo ĩteriori. i. a panniculo qđ tegit os. s. assumere carnẽ mortuam si fuerit. i. euellere ⁊ amputare eã. Jn hoc enim discooperit̃ os. Apparet eniꝫ superficies vbi debes operari ẜm alterum trium modorum.

¶ Et eius quidem regimen post illud est ẜm tres modos. Si os est sanum fricet̃ nigredo si appꝫ in ipsa: ⁊ soluatur aliquid ex medicinis cõsolidatiuis ⁊ superponatur ⁊ liget̃ ⁊ dimittatur diu.

¶ Hic ostẽdit cũ quo est ꝓcedenduꝫ discooperto osse. Et p̊ p̄mittit. Scđo exequit̃. ibi (Si os est sanũ.) ¶ Dicit p̊ ꝙ regimẽ. i. cura: post illud est ẜm tres modos. s. abrasione cauterio ⁊ ꝑforatione. Si os est sanũ. Hic exequit̃. Et p̊ ostendit qñ dꝫ fieri abrasio. Scđo qñ dꝫ fieri cauteriũ. ibi (Et si res.) Tertio qñ dꝫ fieri ꝑforatio. ibi (Et quãdoq̄.) Quarto declarat modũ faciẽdi cauteriũ ⁊ ꝑforationem. ibi (Et intendatur.) ¶ Circa p̄mã ꝑtem diceret aliquis qũo os est sanũ ⁊ nigrum. ꝟ Dõm ꝙ intelligit ꝙ sit sanũ. i. nõ corruptũ ꝓfunde sed in superficie. vñ appꝫ q̄dã nigredo siue liuiditas ex mortificatione. ¶ Scđo ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. duobus modis docet curare istã fistulã. Primo fricãdo ⁊ abradẽdo totũ qđ est ibi de osse corrupto. Scđo ponẽdo post h̄ medicinas ꝯsolidatiuas. s. ex myrra ⁊ aloe ⁊ silib᷒. ¶ Et ꝯsidera modũ loquẽdi Aui. q̄ dicit. Et soluat̃. q. d. ponãtur iste medicine in forma solutiua. i. in forma liquida nõ in forma pulueris: ad hoc vt magis ꝓfundẽt. Possunt ãt solui in vino: ⁊ superponat̃ ẽt de eis ⁊ ligent̃ ⁊ diu tenẽtur vt imprimãt. Jste aũt medicine debent apponi facta mundificatione reꝝ corruptaꝝ.

¶ Et si res fuerit maior ista. tũc necessariũ est cauteriũ.

¶ Hic oñdit qñ dꝫ fieri cauteriũ. Et dicit ꝙ cauteriũ est necessariũ: qñ res. i. corruptio ossis ⁊ ẽt carnis fuerit maior. ista sunt iã dicta. ¶ Sꝫ tu dices qũo cognoscit̃ ꝙ corruptio in osse sit magna. ꝟ Dicẽdũ ꝙ cognoscit̃ primo ꝑ iudiciũ estimatiuuꝫ sumptum ex multa antiquitate fistule ⁊ multa malitia coloris ⁊ multa asꝑitate. Scđo cognoscit̃ q̄ te radẽte os inuenis interius corruptionem.

¶ Et quandoqꝫ necessariũ est vt in osse corrupto fiat foramen.

¶ Hic ostendit quando debet fieri perforatio. ¶ Ubi diceret quis quando est istud quandoq̄. ꝟ Dicendum ꝙ hoc est quando totum os est corruptum ẜm profunditatem: ⁊ maxime cognoscitur hoc: q̄ cauterium faciliter profundatur.

¶ Et intendat̃ cũ hoc vt fiat cauteriuꝫ q̄ꝫ profundius põt in infimo concauitatis non declinando ad nasum neq̄ ad oculũ ⁊ eleuet̃ ꝯiunctiua ad latus nasi in profundo: ita vt cum perforat̃ locus vno foramine aut foraminibus paruis trib᷒ ⁊ penetrat ⁊ currit sanguis ad partem oris ⁊ nasi fiat tunc cauterium vltimũ cũ fiducia vt non ꝑueniat ad parteꝫ oculi: imo oportet vt teneat̃ oculus vltime: deinde cauterizetur ⁊ puluerizẽtur in ipso medicine ⁊ ligetur cum panno.

¶ Hic ostẽdit modũ faciẽdi cauteriũ. Et p̊ facit hoc. Scđo cõparat ista adinuicẽ. ibi (Et quãdoq̄.) Tertio ponit quasdã medicinas. ibi (Et medicamẽ.) ¶ Dicit p̊ ꝙ cauteriũ fiat in ꝓfundo ꝯcauitatis fistule: q̄ ibi est ꝓprie corruptio. Et nõ declinet ad nasum. s. supius: sed declinet ad nares: ⁊ hoc q̄ possent corrumpi foramia olfatus. ¶ Sed tu diceres filos ibi eẽt corruptũ. ꝟ Dico ꝙ cogimur facẽ illud: tñ medico est honorabilius dimittere tale ĩfirmũ ⁊ nõ curare eũ. Posito ꝙ curet eum a fistula remanebit tñ ꝯtinua lachryma: neq̄ ad oculũ. i. nõ declinet ad oculũ: q̄ posset oculus corrũpi: ⁊ eleuet̃ ꝯiunctiua. s. oculi ad latus nasi in profundo: ⁊ hoc sit ĩclinando pupillã ad oppositũ lateris nasi. s. declinãdo versus angulũ syluestrẽ. quãto magis. n. pupilla torquet̃ ad angulũ syluestreꝫ tãto magis ẽt ꝯiunctiua in ꝓfundo qđ erat occultũ leuat̃ ad partẽ nasi: ⁊ h̄ fit ne noceat̃ cornea: ita vt cũ Aui. vult dicere ꝙ ista situatio oculi dꝫ ẽt fieri cũ ꝑforat̃ locus siue fiat ibi vnũ foramẽ siue tria. Et signũ ꝑforatiõis cõplete est: q̄ exit sanguis ab ore ⁊ naso. Fiat tunc. s. facta ista situatiõe oculi: cauteriũ vltimũ. i. quãtum debes facere cuꝫ fiducia: vt ꝑueniat. i. de ꝑuẽtu ad partẽ oculi. Tunc aũt est fiducia de ꝑuẽtu ad partẽ oculi: qñ cauteriũ nõ ꝑuenit ad oculuꝫ: nec ledit eum: ⁊ hoc fit per debitã situationẽ oculi. ꝟ Sed ꝯsidera hic ꝙ lr̃a Aui. aliud sonat in prima facie q̄ꝫ Aui. ĩtelligat. Sonat enim ꝙ facta ꝑforatione tu facias cauteriũ: ⁊ illud nõ est necessarium nisi qñ ꝑforatio nõ potuit amouere corruptiõem ossis: tunc. n. bene possumus ⁊ debemus facta ꝑforatione cauterizare: sed Aui. ꝓprie ĩtelligit ꝙ sicut cum fit cauteriuꝫ dꝫ custodiri oculus: ⁊ debite situari: ita cum ꝑforat̃ locus: q̄ ad custodiã oculi nõ sufficit situatio sola: ĩmo opꝫ vt teneat̃ oculus vltime: q̄ fixe: deinde cauteriũ fiat: ⁊ postea ponantur medicine que conueniunt ⁊ ligetur.

¶ Et quandoqꝫ excusat cauterium a foramine ⁊ sit sufficientia in ipso quantum possibile est.

¶ Hic comparat adinuicem cauterium ⁊ perforationem.

¶ Ad intellectũ cuius dubitat̃: qđ sit securius ⁊ melius an cauteriũ an perforatio. ꝟ Et videt̃ ꝙ ꝑforatio: q̄ cum ipsa fiat sine igne. minus ex ea timet̃ de oculo. ꝟ Jn ꝯ̄riũ est Mesue q̄ innuit ꝙ pauci ex his q̄ ꝑforant̃ liberãt̃. s. qñ est multa in osse corruptio vsq̄ ad ossa colatorij. ꝟ Dõꝫ ꝙ melius medicamẽ est cauteriũ q̄ꝫ ꝑforatio. Rõ est: q̄ cauteriũ magis rectificat corruptiõem carnis ⁊ ossis: sic ponit Aui. 1. cañ. fen. 4. ⁊ Albucasis in chirugia ca. 1. Et hoc est qđ A. hic innuit: ꝙ cauteriũ rectificãdo malitiã partiũ fistule excusat a foramine: ⁊ iõ sufficit tibi cauteriũ quantũ possibile est: quasi dicat euita ꝑforationẽ ⁊ sis ꝯtẽtus cauterio: si possibile est. Et iõ scđo cõtinẽtis Rasis dicit. aliqui faciũt foramẽ ad attrahẽdum mãm malaꝫ ad nares: sed nobis sufficit sola coctura. ꝟ Ad rõnẽ dõm ꝙ a timore cauterij securamus cũ situatione oculi ⁊ cũ eo qđ dicetur. Du^m 13^m

¶ Et medicamen quidem alresiuꝫ est ex medicinis bonis in illo capitulo.

¶ Hic ponit quasdã mediciãs. Et p̊ vnã que cõpetit in cura fistule. Scđo ponit medicinas ⁊ modũ ad defendendũ oculũ a nocumẽto cauterij. ibi (Et opꝫ.) Medicamẽ alresiũ nõ ĩueni: sed multa medicamina ponunt̃ vtilia in hoc ca. s. in fistula post cauteriũ: sꝫ ĩuenio alteide. i. sumach. Posset ꝗ exponi alresiũ. i. medicamẽ đ sumach.

¶ Sed dubitat̃ quid dꝫ poni statim post cocturã. ꝟ Dõm ꝙ ĩmediate dꝫ poni aliq̄d vnctuosum ad faciẽdum cadere escarã: ⁊ iõ Rasis docet ĩponere bõbycẽ intinctũ in oleo sisamino: nos vtimur grassijs crassis. i. adipibus cũ cecidit escara: ⁊ ꝑs cũ mũda est: vti ꝯsolidatiuis inter oĩa post cocturã aucto. H. laudat Rasis hanc medicinã. ℞. cẽtauree minoris aristologie. añ. ʒ. j. myrre aloes. añ. ʒ. j. ß. aluminis galle. añ. ʒ. ß. ireos sarcocolle sief memithe. añ. ʒ. j. viridis eris. ʒ. iiij. impastent̃ cum melle ⁊ curat oẽm fistulam. Du^m 14^m

¶ Et opꝫ qñ fit cauteriuꝫ ⁊ puluerizat̃ in ipso medicamen: vt ponat̃ super ipsum oculũ spongia infusa aqua ĩfrigidata: aut massa subtili infrigidata niue: ⁊ quotiescunq̄ vult calefieri roretur ea.

¶ Hic Aui. vult ꝙ siue cauterizes siue ponas medicamẽ acutũ qđ stat loco cauterij coneris defendere oculũ ẜm modũ quẽ docet: ⁊ h̄ est qđ dicit. Opꝫ qñ fit cauteriũ: ⁊ puluerizat̃. i. ponit̃ in ipo. i. in fistula medicamẽ. s. acutũ ⁊c̃. Modi aũt ꝑforãdi ⁊ cauterizãdi ⁊ ĩstrumẽta cũ q̄bus fiũt nõ pñt doceri bene nisi per visum.

¶ De additione carnis lachrymalium ⁊ diminutione eius. Cap̄. 16^m.

Quandoqꝫ magnificat̃ caro hec adeo vt ꝓhibeat visum. Et quandoqꝫ minuitur valde ⁊ occultatur adeo vt non prohibeat lachrymas. ⁊ plurimum eius cõtingit ab errore medici in incidendo vngulam.

¶ Hoc capl'm põt ꝯtinuari dupl'r. Primo sic. Jn p̄cedẽti ca. determinauit Aui. đ vna dispõne lachrymalis que est ap̄a siue algarab: hic determinat de alia que est additio vel diminutio carnis eius. ꝟ Scđo põt cõtinuari ad totũ qđ precessit dicẽdo. Superius Aui. determinauit de egritudinib᷒ cõpositis ⁊ cõtinuatis cũ eis euenientibus in eo qđ de oculo appꝫ: hic determinat de egritudib᷒: quarũ plurime sunt cõpositionales ⁊ de q̄busdã alijs. Et p̊ determinat

de additioñe ⁊ diminutõe lachrymalis que est egritudo q̃titatꝭ. Scd̃o de albugine q̃ põt dici morbus sup̃ficiei grosso mõ loq̃ndo. ibi(Scias ꝙ albugo.)Tertio de sebel q̃ põt dici egritudo in via.ibi (Sebel est pãniculus.)Quarto de vngula q̃ põt dici morb⁹in quãtitate vel numero.ibi(Est additio ꝯiũctiue.)Quinto determinat ꝺ tarfati que põt reduci in multa genera morboꝝ.ibi(Est punctum sanguinis.) Sexto de lachryma.ibi(Hec egritudo est vt sint.)Septimo de strabositate exitu ⁊ ꝓfunditate que pñt reduci ad morbum situs.ibi(Quandoq; fit strabositas.)Octauo determinat de quadã dispõne q̃ vocat̃ viriditas.ibi(Uiriditas aũt accidit.)¶ Prima in duas. Primo p̃mittit has dispõnes ⁊ nocumẽta ab eis prouenientia. Scd̃o ponit curã.ibi(Additio ṽo curatur.)

Dub[m] p[m] ¶ Circa primã p̃tẽ querit̃ ꝓpter qd abscisio carnis lachrymalis facit lachrymã.¶ Pro sol'one hui⁹opꝫ p̃scire ꝙ in osse lachrymalis sunt foramina ꝑueniẽtia ad nares. Huius signũ est ꝙ positis medicinis in lachrymalib⁹ domesticis sentiunt̃ qñq; in ore vel narib⁹ ita vt in qbusdã ꝑ os exeãt:⁊ in qbusdã ꝑ nares:vt scribit Gal'.in libro de vtilitate ꝑticu.10.c.11.⁊ infra fen.5.Utilitas aũt istoꝝ foraminũ:lꝫ fuerit duplex:vna tñ vtilitas est vt superfluitates aquose oculoꝝ vadãt in nasum vel os. His aũt foramininibus sunt apposite extra neruose quedã carnes que dicunt̃ carnes lachrymaliuꝫ: vt ille sup̃fluitates ꝓhibeant̃ extra cadere ⁊ currant in foramina. Aliter enim semꝑ lachrymaremur.Uñ p̃allegato.c.G.dicit.vt nõ effluat ꝑ cãtos.i.lachrymales sup̃fluitas ⁊ semper lachrymemur adnate sunt ꝓ dictis poris.i.foraminibus q̃ sunt in osse ad nasum carnee ꝑticule:ꝓhibẽtes qdẽ ꝑ cãtos curari oculoꝝ sp̃fluitatem. Iste ẽt carnes lachrymaliũ suscipiũt humiditatẽ q̃ qñq; exit a foraminibus palpebre in ꝑte versus nasum. Hꝫ eniꝫ palpebra ibi q̃dã foramina qbus dat qñq; humiditatẽ:aliqñ aũt accipit ab eis:⁊ hoc qñ hꝫ paucã:⁊ hoc fit vt saluet̃ debit⁹motus ꝑ ꝯtẽperantiam humidi cũ sicco:vt ibi ponit Gal'.Ex qbus appet cã eius qd̃ q̃rebatur. Nã qñ lachrymalis caro abscindit̃:non est qd̃ ꝓhibeat extra exire humiditates sup̃fluas q̃ ꝯsueuerũt ire ꝑ foramina ossis: nec est qd̃ recipiat humiditatẽ sup̃fluã qñq; datã a palpebra:⁊ eã dirigat in foramina ossis. Iste igit̃ humiditates cadũt extra ⁊ hõ cõtinue lachrymat̃:⁊ hoc est qd̃ Auic.dicit.qñq; minuit̃ valde ⁊ occultat̃.s.caro lachrymalis adeo vt nõ ꝓhibeat lachrymas. Idẽ scribit scd̃o ꝯtinẽtis.c.1.⁊.2.¶ Cõsiderandũ ẽt ꝙ b̃m Iesum ca.de seilon 34.i.de diminutiõe carnis lachrymalis.tres sunt cãe diminutiõis carnis lachrymalis. Una sup̃flua incisio qñ medici ĩcidunt vngulã vel sebel:⁊ hec causa plurimum accidit. Scd̃a causa est superfluus ⁊ ĩdiscretus vsus medicinaꝝ acutaꝝ in passione sebel vel vngule ⁊ similiũ:vñ caro ꝯsumit̃. Tertia causa est variola ibi nascẽs. Causa aũt additionis carnis est nota.

¶ Additio ṽo curatur medicinis incisionis ⁊ non fiat radicitus ⁊ perueniant lachryme.

¶ Hic ponit curaꝫ.Et p̃ additionis. Scd̃o diminutionis. ibi(Diminutio aũt.)¶ Dicit p̃ additio curat̃ medicinis ĩcisiuis.i.ĩcisiõe vel medicinis que stant loco eius cũ corrosiuis ⁊ nõ ex toto abscindat̃ caro:qꝛ caderemus in errorem premissum.s.de prouentu lachryme. ¶ Considerandũ aũt ꝙ Auic.p̃intelligit preeuacuare corpus si expedit ⁊ rectificare suum regimen.

¶ Diminutio autem perueniens ex incisione curam non habet.

¶ Hic primo ostendit que diminutio non curatur. Scd̃o docet curare curabilem.ibi(Qꝫ si fuerit.)

Dub[m] 2[m] ¶ Dubitat̃ an diminutio carnis lachrymalis facta ꝑ medicinas sit curabilis.¶ Et vr̃ ꝙ nõ:qꝛ ad eũdẽ terminũ cõsumptiõis põt ꝑuenire medicina corrosiua ⁊ ferruꝫ incidẽs:sed illa que est diminuta cũ ferro nõ curat̃ igit̃ nec illa que est medicina diminuta.¶ In cõtrariũ Auic.¶ Dõm ꝙ estimabile est plus posse curari occultationẽ ⁊ diminutionẽ lachrymalis factã cũ medicinis corrosiuis q̃ꝫ factã cũ ferro. Rõ est qꝛ caro lachrymalis est mẽbrũ spermaticũ ex ꝑte neruosaꝝ ꝑtiuꝫ in ea.Est.n.illa caro neruosa.vñ Gal'.10.de vtilitate ꝑti.11.c.vocat eã qñq; neruosaꝫ carnẽ.Ferrũ aũt ĩcidẽs abscindit neruosum ⁊ carnosuꝫ:⁊ iõ nõ põt regeneratio fieri. Sꝫ medicina corrosiua magis corrodit carnẽ q̃ꝫ ꝑtẽ neruosam.Et iõ subdit illud in quo põt caro fundari:⁊ quo põt nãe actio fieri:⁊ iõ poterit regenerari caro.Ex quo appꝫt ꝙ si medicina corrosiua ꝑueniat ad ꝯsumptionẽ ꝑtiũ spermaticaꝝ:sicut facit ĩcisio cũ ferro:talis diminutio carnis nõ poterit curari:⁊ iõ talis destructio lachrymalis carnis a quacunq; re fiat nõ curat̃:vt Aui.ĩfra ca.de lachryma.Et ideo Auicen.non dixit absolute ꝙ diminutio facta ab alio q̃ꝫ cum ferro curetur.Sed dixit qñq; possibile erit vt curetur.
¶ Ad rationem apparet solutio.

¶ Quod si fuerit ex parte alia:quandoqꝫ possibile erit vt curet̃ medicinis generatiuis carnis in quibus sunt stipticitas ⁊ exiccatio.

¶ Hic docet curare curabilẽ diminutionẽ.Et p̃mo oñdit cui⁹qualitatis debẽt eẽ medicine. Scd̃o eas ponit.ibi(Sicut medicine.)
¶ Dicit p̃ ꝙ qñ fuerit ex ꝑte alia.i.ex cã alia:qñq; põt curari diminutio carnis cũ medicinis in qb⁹ sit stipticitas ⁊ exiccatio. Iste.n. medicine nõ debent eẽ abstersiue:nisi forsan ibi esset sanies:sed debent cõtinere humiditatẽ bonã in parte:⁊ illam inspissare vt fiat caro.Et ideo debent esse stiptice ⁊ exiccatiue.

¶ Sicut medicine facte ex aloe ⁊ memithe ⁊ croco cuꝫ vino ⁊ vesigi cum vino ⁊ aloes solum:quandoqꝫ puluerizatur super lachrymalia ⁊ confert:⁊ vinum ipsum confert:⁊ proprie quando decoquitur in ipso illud qd̃ hꝫ virtutem constrictiuam.

¶ Hic ponit quatuor medicinas q̃ hñt exiccationẽ ⁊ stipticitatem generatiuaꝫ carnis. Scd̃a ibi(Et medicine.)Tertia ibi(Et aloes.) Quarta ibi(Et vinũ ip̃m ꝯfert.)Note sunt.¶ Uesigi.Quidam dicũt lapidẽ emathites.Alij dicũt amilũ.Alij qd̃ ẽ fum⁹thuris.Quelibet p̃dictaꝝ expositionũ est bona p̃ter illã q̃ dicit ꝙ est amilum. Uirtutẽ cõstrictiuã.i.stipticã vt myrtus ⁊ sumach ⁊ similia.

¶ De albugine oculi. Cap.17[m].

Scias ꝙ albugo in oculo alia est subtilis ꝓueniens in superficie apparẽte ⁊ noiat̃ nebula: ⁊ alia est grossa ⁊ nominat̃ albugo absolute.

¶ Hic determinat Aui.de albugine que est macula alba in cornea: proueniẽs post vlceꝝ ꝯsolidationẽ vt supra ꝑfecte declaratũ fuit: ⁊ ideo Aui.curã huius dat intelligere ex ca.de vlceribus cornee ⁊ de bothor.vnde vocat̃ alio noie cicatrix:vt Rasis.2.cõtinẽtis ca. 1.⁊.2.Et p̃mo Aui.ponit sp̃es huius passionis.Secũdo ponit curaꝫ ibi(Eius quidẽ.)¶ In p̃ma ꝑte ponunt̃ due sp̃es cicatricis. Una que nominatur nebula ⁊ est subtilis.Alia que absolute dr̃ albugo ⁊ est grossa.Causa aũt diuersitatis in subtilitate ⁊ grossitie est diuersitas vlcerum in profunditate ⁊ spacio.

¶ De cura. Cap.18[m].

Eius quidẽ que subtilis est ex ea in corporibus eueniẽs teneris opꝫ vt assiduet̃ vaporatio cũ aquis calidis ⁊ balneis in aqua calida.

¶ Hic ponit curã.Et p̃mo ponit curã subtilis nebule. Scd̃o ponit curã grosse que dicit̃ albugo.ibi (In chronica ṽo.)¶ Pria ĩ duas: Primo ponit a quo incipiendũ est. Scd̃o cũ quo est ꝓsequenduꝫ. ibi(Deinde administretur.)¶ Considerandũ circa p̃mã parteꝫ ꝙ macula alba in cornea fit subtilior in pueris qꝛ sunt corpora tenera q̃ꝫ fiat in iuuenibus.Et cã est subtilitas humoruꝫ in eis ⁊ raritas ꝑticule:vñ nõ cõgregat̃ multa mã ad cõsolidationem vlceꝝ. Scd̃a cã est fortitudo virtutuꝫ nãlium in eis:possibile tñ est ꝙ in pueris ẽt fiant in cornea pessime cicatrices qñq; ĩcurabiles vtplurimum tñ curabiles sunt.vnde.9.Almãsoris cap̃.de macula dicit.que cuꝫ in oculis pueroꝝ fit leuior est ad curandũ q̃ꝫ cũ accidit annosis.
¶ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ balneatio cũ aqua calida ⁊ vaporatio cum ea fit ꝑꝑ tres causas. Una qꝛ ipsa est rarificatiua cicatricis ⁊ resolutiua sue grossitiei. Scd̃a cã est:qꝛ ꝑ eius mollificatiõeꝫ quã facit p̃parat ad medicinas que debẽt abstergere:⁊ quasi elimãdo ⁊ corrodẽdo subtiliare corneã in loco cicatricis. Tertia cã est:qꝛ min⁹ dolorose imprimũt medicine acute que postea ponunt̃:⁊ ideo hec euaporatio ⁊ balneatio est primuꝫ a quo dꝫ incipi.¶ Tertio scias ꝙ lr̃a exterior habet balneis cum aqua frigida.s.in potentia: calida tñ actu vt per hoc innuat ꝙ ista sit aqua pura.

¶ Deinde administret̃ fricatio semꝑ ⁊ qñqꝫ confert ei succus florũ papaueris ruffi ⁊ succus centauree minoris.Et iterum venarum pars vna ⁊ ameos due tertie partis vnius:fiat ex eis puluis.Et fortius eo est vt sumãtur sarcocolla zuccharũ tabarzet spuma maris aristol'.⁊ baurach ⁊ fiant cũ eis alcofol.Et ex eis que cõferũt sunt alcofol astumeron ⁊ alcofol alubar forte ⁊ astaticon ⁊ tarchimiticon.

¶ Hic prosequit̃.Et p̃mo describit multa vtilia. Scd̃o quarũdam noia ponit.ibi(Et ex eis.)¶ Prima in quatuor:sicut sunt quatuor remedia. Primũ est assidua fricatio.¶ Sed tu dices cũ quo debet fieri.¶ Dõm ꝙ cũ aliquo istoꝝ puluerꝝ vel mediciuaꝝ que ponuntur:⁊ qꝛ iste fricationes traherẽt materias nisi corpus esset mundũ:ideo

dū: ideo debet corpus preeuacuatum esse ⁊ vti subtili dieta.

¶ Scd̄m remediū est succus folioꝝ papaueris ruffi: qui dz super cicatrice poni: virtus.n.ei⁹ est calida ⁊ sicca mūdificatiua: vt Sera. ca.de papauere rubeo. vñ scribit. euellit vestigia que sunt oculo ꝑ ꝯcarnationem vlceris. dixit aūt qñq̧ confert: q̄ꝛ qñq̧ indigetur fortiori medicina. ¶ Tertium est succus centauree minoris ꝑ eādē cām. ¶ Quartū medicamē est. ℞. venaruz.i. radicum celidonie: ameos ⁊c̄. hoc ēt medicamen est exiccās ⁊ cōsumens: vnde supra ponebat in cura algarab. ¶ Quintuz medicamē est fortius q̄ꝛ fit ex rebus exiccatiuis magis: vt pz. zucchaꝝ tabarzet.i. de illa cōtrata. Nos poneremus zucchaꝝ rubeuz: q̄ꝛ magis abstergit. Fiat alcofol.i. puluis subtilissimus. Et ex eis. Hic ponit noīa quarūdā medicinarū cōuenietiū in remotione nebule. Astumeron. sub hoc noīe nō inuenit. Alubar.i. de plūbo forte.i. factū cū rebus fortibus. Et hoc posset esse colyriū retraris qd̄ in q̄nto scribitur. Et posset exponi: colyriū alubar.i. de cerusa plūbi: qd̄ ponit in quinto. ⁊ proprie illud qd̄ dr̄ citrinum ꝑ chilos. Astaticon ponit in.5. summa.2. trac.2. Tarchimiticon nō ponit sub hoc noīe. Multa tñ colyria ⁊ alcofol inueniunt in quinto summa.2. tracta.2. que vtilia sunt in hoc. ⁊ etiam infra cap̄. de vngula ⁊ de scabie.

¶ In chronica vō grossa ⁊ frigida in corporib⁹ grossis oportet vt administret lenificatio albuginis cū vaporationibus ⁊ lenificationibus ⁊ balneatiōib⁹ p̄dictis.

¶ Hic ponit curā macule grosse q̄ absoluto noīe dr̄ albugo: q̄ꝛ apparēt multū alba. Et p̄ ponit curā nō verā īquātū ē poße. Scd̄o ponit curā nō verā sz decoratiuā. ibi (Et qñq̧.) Pr̄ia i.d. Pr̄io facit qd̄ dictū est. Scd̄o cuiusdā sp̄alis modi huius albuginis ponit curam ibi (Et cū albugo.) Prima in duas. Primo ponit curā per vaporationes ⁊ balnea. Secūdo per colyria. ibi (Et sint colyria.)

¶ Cōsiderandū circa primā partem ꝙ sicut in pueris fit macula subtilior ⁊ leuior: que dicitur nebula: ita ꝑpter oppositam cām in corporib⁹ cōpletis que dicunt grossa fit nebula grossa ⁊ chronica.

Dubium. ¶ Dubitat vtrū in cura nebule debeat premitti mollificatio cum alio q̄ꝫ cuz aqua calida. Videt ꝙ non. ex Aui. qui dicit predictis. In cōtrariū potest sumi a Gilberto cap̄. de vngula. Itē in macula leui mollificamus cū aqua: igit in forti cū fortioribus mollificabimus. Dd̄m ꝙ aqua tā in macula q̄ꝫ in albugine est bonum mollificatiuum vel lenitiuum ⁊ p̄paratiuum ꝑpter dictas cās: tamen si cicatrix esset multum dura: credo ꝙ post mollificationem cum aqua calida pura posset lenitio fieri cū decoctione seminis malue ⁊ seminis lini ⁊ florum camomille ⁊ similium.

¶ Et sint colyria predicta in quibus fit alcofol dissoluta in aqua acori aut in aqua salisgēme fricati ⁊ fiant cum eis alcofol in balneo. ⁊ si non profecerint balnea administretur alcofol cum alchitrā cum ere vsto ex quibus fiat colyrium ⁊ etiam colyrium de cornibus cerui: ⁊ etiam alcofol ex stercore lacerti solo: aut cum massacumia: aut ere adusto: aut cum sale gēma torrefacto. ⁊ fortius isto est stercus hyrundinum cum sisamis de melle ⁊ stercus semebras: fiat alcofol ex eis mane ⁊ sero. ⁊ ex eis quidē que sunt temperata est sceba adustum cum cancro marino ⁊ climia auri.

¶ Hic ponit medicinas cū q̄bus ꝑcedendū est facta lenificatione. Et ponit sex medicias que sunt magis acute q̄ꝫ ille que ponunt in macula leui: q̄ꝛ sic est ꝯueniēs. vñ Mesue ca. de albugine. Si albugo fuerit dura ⁊ in corpore duro eligas ex medicis que magis acute sunt. Pr̄ia medicina est aliquod de predictis alcofol: sz fortificet dissoluendo in aqua decoctionis acori: vel in aqua in qua fricat salgēma: ⁊ dixit fricari q̄ꝛ posset salgēma solui: sz illa ē cōueniētior. Fiat cum eis alcofol. colyrizet in balneo.i. facta mollificatiōe in balneo vel eo stāte in balneo: vt lenificet cicatrix. Scd̄a medicina est alcofol alchiitrā.i. pix liquida: q̄ꝛ ēt resoluit ⁊ abstergit cū ere ⁊c̄. si nō ꝑfecerint balnea.i. p̄dicte medicine que ponebantur in balneo. Tertia medicina est colyriū de cornibus cerui: q̄ꝛ puluis cornu cerui adusti est potens in hoc. Uel est quoddā colyrium qd̄ cōmendat Serap. trac.7. in quo intrat cornu cerui adustum ⁊ dicit ibi ꝙ valet ad albuginē antiquā. Quarta medicina est alcofol ex stercore lacerti solo vel cōmixto cū massacumia.i. vitri aq̄: sed apud Simonē est mā ex qua fit vitrū ⁊ vocat massacoco. Quidā dicunt ꝙ est fex vitri: ista sunt fortis exiccatiōis ⁊ corrosionis. Quīta medicīa est fortior p̄dictis: ⁊ est sterc⁹ hyrūdīs. Et sterc⁹ semabras.i. stellionis. proprie tñ semabras est salamandra: vt.3. de simplici medicina Gal. distin.2.c.1. ⁊ similat lacerte: vt.4. cañ. fen.6.c. de salamādre morsu. litera exterior hz lētiginosa.i. q̄ꝛ hec lacerta est punctuata in coloribus varijs quātitatis lentis. Uel dicit sic: q̄ꝛ taliter multa colorē eius quē mordet. Stercus haꝝ lacertaꝝ fortis est absterſiōis vt auctores ponūt. Cū sisamis de melle.i. ꝙ ista stercora ꝯficiant cū sisamis de melle vel cū melle. Sisami d̄ melle sunt q̄dā ꝯfectiones q̄ fiūt ex melle decocto cū aliq̄bus alijs rebus sicut inuenit ab Aui.3. cañ. fen.20. ca. de cibis coeuntiū: in q̄bus est similitudo cū medicinis. Miscent aūt ista stercora cū melle vel cū sisamis de melle ad remouēdā sup̄fluā eoꝝ acuitatē. Fiat alcofol.i. imponat velut alcofol post exiccationē velut colyriū eliquatū. Mane ⁊ sero vel rarius si nimis mordicarent: vt frequēter ꝯtingit. Sexta medicina est satis tēperata: q̄ꝛ nō hz mordicationē sicut plures p̄dictaꝝ que fit ex sceba.i. sandonicho adusto q̄ꝛ ēt exiccat: ⁊ climia q̄ꝛ ēt est exiccatiua. Et ista possunt colyrizari cum aliquo liquore: ⁊ possunt alcofolari in forma pulueris. Quid sit climia dictuz est supra capitulo primo primi tractatus.

¶ Et cum albugo est ꝑfunda administra memithen ⁊ alsegi ⁊ myrrā ⁊ stercus lacerti equaliter ⁊ medicamen magnetis dictum in capitulo de vngula.

¶ Hic ponit medicinam in speciali que competit albugini profunde. Et hoc medicamen est fortis exiccationis ⁊ resolutionis: vt apparet: ⁊ hoc requiritur in profunda albugine. Memithe.i. celidonia. Alsegi: dicunt quidaz ꝙ est armoniacuz. alij dicunt alsegi. idest spongia marina. Stercus lacerte equaliter.i. equali pōdere. ⁊ fiat alcofol vel colyrium.

¶ Et quandoq̧ administrentur tincture tingentes albuginem de quibus est: vt sumatur caducarum rose granatorum paruorum ⁊ achacie ⁊ calcadis ⁊ gummi omnium añ. vnc.j. anthimonij gallarum: amboꝝ añ. ʒ.iij. dissoluantur cuz aqua: ⁊ si non inuenitur rosa granati sumatur cortex eius aut caput eius: aut pāniculus subalbidus qui est inter grana eius: ⁊ iterum gallaruz ⁊ achacie: amborum.ʒ.ij. calcadis.ʒ.j. fiat ex eis tinctura ⁊ ex tincturis est alcofol huius plumbi adusti abluti croci gummi: omnium añ. aur.ij. cineris furni fusiōis eris abluti cum aqua pluuiali aur.ij. scorie eris ablute aur.5. fiāt ex eis alcofol. Aliud bonuz in vltimo colcotas gallarum viridium: amborum añ. aur.iiij. resoluatur cū aqua ⁊ administret multis vicibus. Aliud gallaram achacie: amboꝝ añ. ptē.j. calcāti partem.5. terantur cum aqua sachai canehemen.

¶ Hic ponit curam decoratiuam que solum fit ad tingendum illaz albā maculā: vt appareat in colore nigro sicut cornea. Sunt autez iste medicine denigratiue quinq̧. Prima fit. ℞. rosarum caducarū.i. balaustiaꝝ. Calcadis est spēs vitrioli: ⁊ dicitur vitriolū albuz. Gūmi.s. arabici ⁊c̄. Ista sunt verba Jesus Haly trac.2. capi.5. Secunda medicina est nota. Tertia medicina siquis cōsideret non solum tingit: sed ēt exiccat ⁊ subtiliat cicatricē: ⁊ hoc ꝑ virtutē scorie eris: ⁊ per virtutem cineris furni. fusionis eris.i. in quo fundit es abluti. quia plus curatur de tinctura q̄ꝫ de exiccatione forti corrosiua. Quarta medicina ⁊ quinta sunt manifeste denigrātes: sed quinta abstergit per virtutem sachai canehemē.i. floꝝ papaueris ruffi. ¶ Considera circa hoc capl'm ꝙ potens medicina ad subtiliandum cicatricē ⁊ qua multi vtuntur: est illa que Rasis scribit in 9. Almansoris ca.18. Ego accepi ab experto ꝙ mel distillatum per alembicum mirabiliter confert.

¶ De sebel. Cap.19m.

Sebel cum panniculus accidēs oculo ex inflatione venarum eius apparentium in superficie coniunctiue ⁊ cornee ⁊ texitur quidā in eo quod est inter eas sicut fumus.

¶ Superius Auic. determinauit de albugine que est vnus de morbis euenietibus in eo qd̄ apparet de oculo ⁊ reducit apud quosdā ad morbos sup̄ficiei: hic determinat de sebel que pōt dici egritudo in via: vt sumit.1. cañ. fen.2. ca.3. Et primo notificat hāc passionē per sui diffinitionē: ⁊ causas: ⁊ accidētia quedā siue ꝑprietates. Secundo ponit signa. ibi (Signa sebel.) Tertio ponit curam. ibi (Opz vt abhorreat.) Pr̄ia in tres. Primo ponit eius diffinitionē. Scd̄o ponit modos suaꝝ causaꝝ. ibi (Et eius quidē.) Tertio po

nit quedā accidētia siue ꝓprietates sebel.ibi(Quādoqȝ vō accidit.)

¶ Circa diffinitionē sebel ꝯsiderandū primo ex parte diffiniti: ꝙ hec passio cōiter hȝ tria nomia.s.sebel q̄si apud oēs: ⁊ sibilia apud Haly.9.theo.ca.13.⁊.5.prac.ca.38.⁊ pergula dicit.z.ꝯtinentis cap̄.z.inuenitur etiam raro valde vocari spica: vt Simon ianuensis.

¶ Circa diffinitionē vō est sciēdū ꝙ in ea ponit genus: cū dr̄ pāniculus. Pāniculus accipit dupl'r. Uno mō ꝓprie ꝓ corpore ꝯtexto de filis neruosis cooperiente alioꝝ supficies: vt est syphac ⁊ dura mater ⁊ pia mater ⁊ similes pāniculi: vt sumit.1.cañ.fen.1.cap̄.de mēbris: ⁊ hoc mō nō sumit hic pāniculus. Alio mō sumit hic pāniculus large ēt pro quocūqȝ corpe siue neruoso siue carneo siue venoso cooperiēte aliud corpus: quō vngula vocat pāniculus a Gilberto cap̄.de vngula. ⁊ sub hac larga nūcupatiōe accipit hic pāniculus. Ponunt scdō in hac diffinitione drie.3. Prima est que dicit accidēs in oculo. ꝑ hoc enī qd̄ dicit in oculo determinat iste pāniculus ad subiectū in quo fit hec passio. Hic.n.pāniculus q dr̄ sebel est pāniculus tegēs oculū p̄ter nām. Scda differētia posita in hac diffinitiōe est que dicit ex īflatiōe venaꝝ ei⁹ aperiētiū ⁊c. Per hoc enim differt sebel ab vngula: qꝛ lȝ vngula possit dici pānus: non tñ fit ex inflatione venaꝝ: sed ex quadā additione carnosa vel neruosa a pte lachꝛymalis domestici ꝓcedēte. Tertia differētia est que dicit. Et texitur. In hoc enīȝ differt sebel ab īflatione ⁊ aptiōe venaꝝ q̄ fit in p̄n⁹ obthalmie vel in obthalmia: nā tūc apparent vene oculi q̄ pri⁹ occultabant: vt ponit Gal.in thegni trac.3.tex.cōmenti 155. Sil'r in qbusdā ꝯturbatiōib⁹ oculoꝝ apparēt vene oculoꝝ īflate. Nō tñ dȝ dici ꝙ fit sebel: qꝛ in sebel nō solū est illaꝝ venaꝝ īflatio: sed est cū hoc in forma cuiusdā pāniculi cōtexti ex illis venis: ita ꝙ inter venam ⁊ venā est quedā colligatio ⁊ continuatio sicut cuiusdam pāniculi: vñ appet inter venam ⁊ venam sicut fumus.

Dub^m p^m ¶ Sed dubitat ex quo fit cōtextura illius quod appet in medio sic̄ fumus. ¶ Dōm ꝙ illud qd̄ cōiungit venas sebel pōt dici ꝙ est supficies ꝯiūctiue subleuata p̄ter nām: ⁊ qꝛ ip̄a de se est alba ⁊ ille materie corrupte offuscāt eā: iō apparet sicut fumus qꝛ in colore quodā fusco. ¶ Uel dōm ꝙ vene qbus ꝯtexit panniculus dictus sebel sunt duoꝝ modoꝝ. qdā sunt vene grossiores: ⁊ iste apparēt in forma venaꝝ. quedā sunt vene capillares subtiles que adinuicē applicant: ⁊ ex eis fit ille pāniculus. ⁊ qꝛ in illis venis capillarib⁹ nō pōt representari forma sanguinis: ideo plus apparet in forma cuiusdā pāniculi cōtexti ⁊ cōpositi ex substātia venaꝝ. vñ Auer.in practica cāticoꝝ.87.cōmē.in pte.z.notificās sebel quātū ad ptes cōponentes nō notificat aliter q̄ȝ ex venaꝝ cōpositione. vñ dicit sebel est q̄dā textura venaꝝ īnāliū sup ꝯiūctiuā oculi facta. Rab.z.ꝯtinē.ca.z.sebel sunt qñ vene īplent sanguine grosso. ¶ Uel aliter posset qs īmaginari ꝙ ex poris venaꝝ resudaret aliqua mā que actiōe caloris condensata inter venulam ⁊ venulā stat in forma panniculi.

Dub^m z^m ¶ Dubitat vtrū vene ex qb⁹ texit pāniculus dictus sebel sint vene quedā que prius existebāt in oculo q̄ dilatant ⁊ ingrossant: vel sint vene quedaȝ que ibi de nouo generent. ¶ Uidet ꝙ iste vene ibi de nouo generent ex Auer.in practica cāticoꝝ p̄alle.loco: cū dicit: super ꝯiūctiuā oculi factaꝝ: ⁊ nō dicit existētiū pri⁹. Idē exp̄ssius declarat aucto. Zoar.8.lib.z8.ca. vbi dicit: hec egritudo.s.sebel in cōiūctiua euenire multotiēs repit ⁊ est quedā ꝯtextura rubea facta in supficie ꝯiūctiue seu albedine oculoꝝ: ⁊ nominat in arabico vene alsebel aliter althebē: ⁊ nō sunt vene ꝓcedētes ab epate: nec arterie a corde veniētes: sed venis similant: qꝛ īuolute sunt ⁊ īmiste sup albuginē. Amplius si vena pōt in corpe de nouo generari poterit sebel fieri ex textura venaruȝ nouiter ꝓductaꝝ: sed pōt vena de nouo in corpe generari: vt Gal.in lib.de spermate p̊.13.cap̄.al'r ca.z.distin.z. vbi dicit. Uenas viderūt iaȝ fieri in vlcerib⁹ magnis scilȝ cū regenerat ibi caro: sicut ⁊ nos in qbusdā aliis pticulis ⁊ in capite de generatiōe ⁊ magnas. Idē exp̄sse.G.14.tera.16.ca.⁊ sumit fen.4.4.lib.ca.1. Amplius in corpore generant de nouo p̄ter nāȝ res maioris ⁊ mirabilioris dearticulatiōis q̄ȝ sint vene q̄ apparēt in sebel. nā generātur vermes generāt ēt pediculi in palpebra: vt infra apparebit: ēt generat in corpe vena medena: ergo circa supficiē oculi nō vr̄ īconueniēs generari nouas venas ꝯtexentes pāniculū. Itē si vene existētes in pāniculo nō sufficiūt ad texturā pāniculi opȝ ꝙ de nouo generent ibi vene: sed ita est ꝙ non sufficiunt qꝛ pāniculus ille cooperit totā ꝯiūctiuā: sȝ vene nō sunt in tota cōiūctiua: qꝛ tūc ip̄a nihil aliud eēt q̄ȝ vene. hoc aūt est falsuȝ. Nā īter musculū vene capillaris ꝯiūctiue ⁊ musculū est notabile spatiū in quo nō est aliq̄ vena. Amplius sebel capit qñqȝ corneā: sed cornea nō hȝ venas: igit opȝ ꝙ de nouo generent ille vene: ex qb⁹ texit pāniculus dictus sebel q est sup corneā. ¶ In ꝯriū sumit ab Auic. hic cū dicit ex īflatione venaꝝ eius. ¶ Dōm ꝙ in hac passiōe dicta sebel nos videmus vel ꝯsideram⁹ duos modos venaꝝ. Quedaȝ sunt vene vē q̄ ꝑ dilatationē ex īpletiōe apparēt ⁊ extēdunt: ⁊ iste sunt ille q̄ prius existebāt in oculo veniētes ab epate vel a corde. qd̄ declarat. Primo qꝛ si alique vene p̄existētes in oculo dilatate nō ingrederent in ꝯstitutiōe sebel: tūc sebel nō poneret morbus in via qd̄ est ꝯ Aui.1.cañ.fen.z.3.ca. Scdō declarat ꝙ vene q̄ sunt in oculo ꝑ īpletionē ⁊ dilatationē possunt ꝯstituere hūc pāniculū p̄ter h̄ ꝙ de nouo generent vene: vt de se videt notū. Quedā aūt sunt vene q̄ apparēt in sebel q̄ ꝓprie nō sunt vene: sed apparēt sicut quedā fila sanguinis īclusi in pāniculo: ita ꝙ ille sanguis nō ꝯtinet a vena ꝓprie dicta: sicut aliqñ apparēt hmōi fila sanguinis in ꝓfundo cornee: ⁊ aliqñ cū vnguis digiti scindit apparēt sicut filuȝ sanguis ꝯtensum in vngue: ⁊ tñ vnguis nō hȝ venā. Et hoc mō accipiendo sebel.s.quātū ad illa fila sanguinis: pōt dici ꝙ ille vene nō sunt ab epate neqȝ a corde: qꝛ nō sunt vene ꝓprie: ⁊ sic pōt saluari dictum Zoar. ¶ Ad p̄mā rōnē dōȝ ꝙ forsan vena ꝓprie dicta nō pōt de nouo in corpore generari. ¶ Ad Gal. dōm ꝙ ibi ipse dubitauit. ¶ Ad exēplū dōm ꝙ qñ generat caro in vlceribus nō regenerat ibi vena sed pori quidā derelinquunt in carne ꝑ quos trāsit sanguis pro nutrimēto. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ generatio vene est īpossibilior q̄ȝ generatio vermis: lȝ generatio vermis sit mirabilior quodāmō. Rō est: qꝛ vena generat ex virtute īformatiua q̄ fuit in spermate p̄ris: sed gñatio vermis fit in putrefactiōe agēte sole: vt Cōmētator.1z.metha.cōmē.18. Eodē mō pōt dici ad illud qd̄ inducit de vena medena: lȝ diuersus sit modus quo generat ista vena ⁊ quo generat aīal ex putrediē: dico si illa vena nō est aīal: sed si est aīal: vt qdam credūt: iā appet sol'o. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ ille vene possunt sufficē: lȝ enim ipse nō sint expāse ꝑ totā ꝯiunctiuā: tñ ad valde ꝑuas ptes sunt expāse: sicut generaliter sumit ab Ari.3.de ptib⁹ aīaliū.ca.1z. al's.5. tales igit vene nō tāgunt se in tota ꝯiūctiua qñ p̄m nām sunt: sed qñ replētur ⁊ dilatant sese ꝯtangūt ⁊ sic cōstruunt pāniculuȝ: vt supius dictū fuit. ¶ Ad quartū dōm ꝙ p̄m quosdā cornea hȝ venas: sed insensibiles. ¶ Uel aliter ꝙ vene ꝯiunctiue distrahuntur ⁊ relaxant: ⁊ sic possunt cooperire corneam.

¶ Et eius quidem causa est repletio illarum venarum aut a materiis currētibus ad eū per viā pāniculi exterioris: vel ꝑ viā panniculi intrinseci propter repletionem capitis ⁊ debilitatem oculi.

¶ Hic ponit modos causarum sebel. Ad cuius ītellectum ꝯsiderādū ꝙ Aui. tāgit hāc diuisionē causaꝝ. quedā enīȝ est cā īmediata: ⁊ hec est repletio illaꝝ venaꝝ. q̄dā est cā mediata: ⁊ hec est duplex. Una in mēbro mādāte vt capitis repletio. Alia in mēbro recipiēte vt debilitas oculi. His enīȝ ꝯcurrētibus passionatur oculus: vt sumit.z.de differē.febriū.vlti.c. Innuit ēt hāc subdiuisionem: qꝛ mā replēs illas venas: vel fluit ꝑ viā pāniculi exterioris vel ꝑ viā panniculi ītrinseci: ⁊ ista declarata derelinqūt ex dictis supra trac.1.

¶ Dubitat quot spēs sint sebel. ¶ Ur̄ ꝙ due ex ītētiōe Jesus Haly ca.de sebel.4z.⁊ Rasis in diuisionibus cap̄.z3. ¶ Ur̄ ꝙ sint q̄tuor: qꝛ tot sunt eius spēs quot possunt esse cāe replētes venas oculoꝝ: sed ille sunt q̄tuor: sicut q̄tuor humores possunt illas replere. ¶ Dicendū ꝙ spēs sebel possunt distingui tripl'r. Prīo ex pte loci ꝑ quē mā fluit: ⁊ sic sunt due spēs: qꝛ vel fluit per venas panniculi extra craneum: vel fluit per venas panniculi intra craneum: ⁊ sic distinguuntur species sebel ab Auicen. hic vt apparebit: ⁊ ab Azarauio cap̄.de sebel. ⁊ a Jesu. Secundo distinguunt spēs sebel ex pte gradus in malitia: ⁊ sic ēt sunt due: qꝛ quedā est subtilis ⁊ noua: quedā grossa ⁊ antiqua: ⁊ sic distinguit Rab in diuisiōibus ⁊ ēt Azaraui⁹. Tertio possunt distingui ex pte cāe: ⁊ qꝛ cā est mā humoralis possunt tot eē spēs quot sunt māe potētes illam repletionē facere. ¶ Ubi cōsiderandū ꝙ mā que ꝓprie facit hoc est sanguinea grossa ⁊ nō cholerica: qꝛ cholerica nō est apta dilatare venas ⁊ facere pāniculū: īmo potius scindit corrodit ⁊ corrūpit: ⁊ iō auctores nō distinguūt spēs sebel ꝑ mās: cōsiderātes ꝙ mā faciēs eā sit sanguis grossus siue spissus: vt Rab.z.cōtinētis.c.z.⁊ Serap.trac.z.ca.de sebel.4. Et hic pōt subdiuidi in flegmaticū ⁊ mel'icuȝ: lȝ corruptio accidēs in illo sanguine possit facere quādā acuitatē cholericā: nō tñ p̄dominantē in quātitate. ¶ Ex qbus appet sol'o ad ꝯria īducta.

Dub^m 3^m

¶ Cōsiderādū ēt ꝙ mā sebel: lȝ vtplurimū fiat ꝑ viā deflux⁹: qñqȝ tñ aggregat ꝑ viaȝ cōgestiōis: ⁊ in vltimo qñ praua fit dispō sebel: multa mā propter defectū particule aggregatur.

¶ Quādoqȝ vō accidunt ex sebel pruritus ⁊ lachꝛyme ⁊ pāniculus ⁊ nocumētū ex lumine solis ⁊ lumine candele ⁊ debilitatur visus ex ea: qm̄ impedit ⁊ infert ei estuationeȝ: ⁊ nocet ei oē qd̄ ei superponit. plurimum vō accidit oculo patiēti sebel vt fiat minor ⁊ minoret corpus pupille eius: ⁊ sebel quidē est ex egritudinibus que hereditant ⁊ permutant de vno ad alium.

¶ hic

¶ Hic Aui. ponit quedã accñtia siue ꝓprietates sebel ⁊ posset cadere hoc in cap. signoꝝ. ¶ Considerãdũ ꝙ Aui. dixit: qñqꝫ accidit. Nã ista accidẽtia nõ fiũt in omni sebel: sed in antiqua mala in qua accidit pruritus. s. multus in oculo ꝑꝑ materieꝝ corruptionẽ. Et lachryme ꝑꝑ oculoꝝ debilitatẽ: ⁊ ista duo signa appropriant ab auctoribus in sebel cuius cã est mã fluens a pãniculo ĩtrinseco: vt ponit Azarauius ⁊ Jesus. Et pãniculus. s. apparẽs ⁊ grossus. ⁊ hoc ꝑꝑ multã venaꝝ dilatationẽ ⁊ ĩgrossationẽ. Et nocumẽtũ ex lumie ⁊c. Et hoc fit ꝑꝑ multã debilitatẽ oculi: vñ subdit: ⁊ debilitat visus ex ea. s. sebel: qm̃ ĩpedit ⁊ ĩfert estuationẽ. i. ĩquietudinẽ: q₂ infirmus ꝑꝑ multã oculi debilitatẽ ex quolibet extremo ledit siue ex quolibet excessu quãtũcũqꝫ paruo: ⁊ ideo affectãs esse in lumine nocet: ⁊ in tenebris ẽt nocetur ꝑꝑ multã debilitatẽ: nocet ẽt ab oib⁹ medicinis que supponunt. ¶ Sed tu dices contra: ergo nõ posset curari. ⁋ Dõm ꝙ nocet. i. noceri vr̃: vel nocet in ꝑ occursu vel in primo iudicio: q₂ iste medicine cũ sint fortes exiccãt mãm: ⁊ iõ infirmus multũ vr̃ ledi. ⁋ Ex qbus appet ꝙ ipse ponit in estuatiõe vel hesitatione: vt nesciat eligere qd faciat. ⁋ Plurimũ q₂ in sebel antiq̃ta ꝑꝑ defectũ nutricatiõis oculi fit cõsumptio in oculo: ⁊ iõ minorat oculus ⁊ cõstringit pupilla: ⁊ iõ dicit: minoret corpus pupille. i. circulus pupille ⁊ cornea ẽt sup pupilla. ¶ Considerandũ ẽt ꝙ ex intẽtione Aui. sebel est morbus hereditarius ⁊ est morbus ꝯtagiosus. Cã quare est hereditarius morbus est: q₂ ex hoc morbo ĩficit semen patris aut ẽt m̃ris ⁊ hoc maxime cũ est sebel antiquũ: ⁊ h₃ mãm a cerebro fluentẽ ex qua ĩfectione generat filius sic ĩfect⁹. hic aũt eẽt magna difficultas sed nõ ĩuestigabilis hic. Cã aũt quare ꝑmutat de vno ad aliũ: ⁊ vt sic est morbus cõtagiosus: est q₂ corrupti vapores ab oculo exeũtes ꝑtingẽtes ad oculũ alterius q conseruat cũ eo vel ĩtuet ĩficiũt oculũ ⁊ generant similẽ passionem: ⁊ ꝑꝑ hãc cãm obthalmia scabies ⁊ febres pestilẽtiales ⁊ ptisis sunt morbi cõtagiosi: vt sumitur ab. A. 1. cañ. fen. 2. cap. de sermone ad cõplendũ sermonẽ de dispõnibus. ⁊ a Gal. 1. de differẽtijs febrium 4. ca. ⁊ ab Arist. 7. de ꝓblematibus. 7. ꝓblemate.

¶ De signis. Cap. 20[m].

SIgna sebel cuius principiũ est velamen exterius sunt ea que multotiẽs diximus de exuberatione venaruꝫ exterioꝝ ⁊ rubedine faciei ⁊ pulsatiõe vehemẽti in timporibus ⁊ in venis cornee: ⁊ signa alterius sunt que sunt contraria istis in eo quod declarabitur tibi in canone.

¶ Hic ponit signa. Et ꝑmo ponit signa eius cui⁹ mã fluit ꝑ vias pãniculi exterioris. Scđo ĩterioris. ibi (Et signa.) ¶ Cõsiderandũ circa ꝑmã partẽ ꝙ Aui. posuit signa spẽruꝫ sebel diuersificataꝝ ex ꝑte loci: vñ materia fluit: q₂ ex hoc multũ diuersificatur modus cure. ¶ Scđo considerandũ ꝙ si materia fluit ab extra: opꝫ ꝙ eius impressio appareat circa partes exteriores: ⁊ ideo circa palpebras ⁊ frõtes apparent vene exuberantes ⁊ apparet rubor faciei ꝓpter motũ materiei circa loca extrinseca: pulsatio in temporibus ⁊ venis cornee. i. in venis superficialibus oculi.

Dubium. ¶ Sed dubitat q₂ Azarauius dicit ꝙ in sebel cuius mã fluit ab extra: est albedo venaꝝ oculi. ⁋ Dõm ꝙ in sebel cuius mã fluit a venis exteriorib⁹ apparet multus rubor in facie ⁊ iõ vene oculi non apparẽt ita rubee. Et in sebel cuius mã fluit ab ĩtra apparẽt vene rubee: q₂ faciei rubedo nõ appet que faciat disparere illã rubedinẽ. Et hec est ĩtentio Azarauij: cũ dicit. Signuꝫ eius que ꝓuenit ex venis apparẽtibus est albedo venaꝝ ⁊ rubedo faciei. Si aũt materia fluit ab ĩtra cognoscit ex signis ꝯrijs istis q₂ nõ apparẽt ille vene exteriores: nec pulsatio timpoꝝ: nec ita apparẽt vene sup̄ficiales oculi: nec rubor in facie: sed appet sternutatio. ⁋ In eo qđ declarabit ⁊c. i. est declaratũ supra tractatu ꝑ cap. de signis dispositionũ oculi. ¶ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ ad cognoscẽdũ sebel cuius ꝑn[m] est a venis exterioribus est vnũ signũ aliud satis euidens: q₂ te trahẽte palpebrã inferiorem versus te videbis sebel: ac si erigat versus te: vt ponit Jesus Haly cap. 42. de sebel.

¶ De cura. Cap. 21[m].

OPortet vt abhorreat cũ ea omnia que abhorret habens fluxum ad oculũ que sunt ea que diximus in primis ⁊ non iterabimus ea nunc ⁊ vt vtatur de euacuatiuis ⁊ mundificatiuis ea que diximus.

¶ Hic ponit curã. Et primo in generali. Scđo in spẽali. ibi (Et vt euitet olea.) ¶ Considerandũ ꝙ omnia que dicta sunt in cap. de cura spẽrum obthalmie cõi. ⁊ hoc in regimine per dietam ⁊ flõmiam ⁊ ꝑ alias euões opꝫ vt hic ĩtelligant: ⁊ q₂ illa reiterare esset longũ: ideo nõ reiterabimus ea nũc. Et q₂ in hoc morbo multum confert euacuatio: ideo dixit vtatur de euacuatiuis ⁊ hoc quantũ ad flobothomiam ⁊ pharmacias fortes. Et mundificatiuis ⁊ hoc quãtũ ad medicinas lenificatiuas ⁊ mundificatiuas sanguis. vel mũdificatiuis quantũ ad vsum clysterioꝝ que diximus ibidem.

¶ Et vt euitet olea ⁊ emplastra sup caput ⁊ caputpurgia: iam enim diximus in ea etiam abhorrent. n. qdam ipsa in ea etiã. Sed ego non video malum in vsu eoꝝ cum caput est mundum.

¶ Hic in spẽali ponit curã. Primo ꝑ vsum emplastroꝝ ⁊ caputpurgioꝝ. Scđo ponit curã ꝑ vsum vini applicãdo ad sebel leuem. ibi (Et Gal. quidẽ.) Tertio ponit curã sebel fortis ꝑ operationem manualẽ. ibi (In ea võ.) Quarto ponit curã per medicĩas locales applicãdo ad sebel leuẽ siue recẽtis tẽporis. ibi (Medicine võ.)

¶ Dubitat circa ꝑmã partẽ vtrũ in cura sebel ꝯueniat vsus emplastroꝝ ⁊ oleoꝝ sup caput ⁊ vsus caputpurgioꝝ vel sternutatoriuꝫ. Dubium. ⁋ Videt ꝙ nõ aucto. Ras. 2. ꝯtinẽtis ca. 2. de sebel. cũ dicit. patienti sebel nõ d₃ stillari aliqua medicina in nares nec oleũ nec aliqua medicina d₃ apponi sup caput eius: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit. Abhorrẽt. n. quidã. s. Rasis. 2. ꝯtinẽtis. Itẽ Jesus Haly ca. de sebel. cap. 42. spẽaliter ꝓhibet olea: vñ dicit. Et ꝓhibe eũ oib⁹ vti oleis. Amplius similiter videt de sebel ⁊ obthalmia in canonibus curatiõis fluxuũ materieꝝ ad oculũ: vt Aui. ponit. Sꝫ in obthalmia ꝓhibet vsus oleoꝝ vt supra: ergo in sebel. ⁋ In ꝯriũ est Aui. qui nõ ex toto abhorret. Itẽ Jesus Haly ca. de sebel. ca. 42. q ꝯcedit vnguẽta super frõtẽ ⁊ sternutatoria ẽt. ⁋ Dõm ad hoc vt Auic. dicit ꝙ caput patiẽtis sebel: vt est repletũ vel est mũdũ. Siquidẽ caput fit repletũ: dico ꝙ nõ cõueniũt nec emplastra neqꝫ olea sup caput nec sternutatoria siue caputpurgia. Rõ est q₂ emplastra ⁊ olea vel sunt calida: ⁊ ista nocẽt colliquãdo mãm. vel sunt frigida: ⁊ ista nocẽt premendo versus oculos. Possent tñ cõpetere aliqua emplastra vel vnguẽta ꝯstrictiua applicata frõti ⁊ hoc cũ mã flueret ꝑ pãniculũ extrinsecũ. vñ Jesus ꝑallegato ca. in cura sebel ꝓuenientis ex mã currẽte ꝑ venas exteriores: dicit. Unguẽta. s. ꝓhibitiua fluxus sunt vtilia ꝓprie sup frõtẽ. Quõ aũt ⁊ qñ hec ꝯueniãt: ⁊ de quibus fiãt declaratũ est supra trac. 1. ca. de cura obthalmie. Dico ẽt ꝙ caputpurgia nõ ꝯueniũt: q₂ mag̃ agitãt mãm ⁊ disruptius faciũt eã fluere ad oculos. Si aũt caput fit mundũ possumus istis vti. De sternutatorijs siue caputpurgijs appet q₂ mãs stãtes circa ꝑtes oculoꝝ euacuãt: ⁊ forsan ad hoc voluit Aui. referre sermonẽ cũ dixit. Ego nõ video malũ in vsu eoꝝ. s. caputpurgioꝝ cũ caput est mũdũ. i. nõ multũ plenum: sed plenitudo est circa ꝑtes anteriores oculorum. ¶ Sꝫ diceret aliqs ad quid possent eẽ vtilia olea ⁊ emplastra capite existẽte mũdo. ⁋ Dõm ꝙ ad rectificationẽ alicuius male complexiõis: ⁊ ad cõfortationẽ virtutis cerebri: ne malas materias generaret: ⁊ tũc exponat sermo Aui. generaliter cum dicit. Ego non video malũ in vsu eoꝝ. s. oleorum emplastroꝝ ⁊ caputpurgiorum cum caput est mundum. Ex quibus cessant cõtraria.

¶ Et. G. quidem concessit vt in potu vinũ daretur ⁊ fieret vt post ipsum dormiret cũ esset mundus: ⁊ nõ esset materia in corpore ⁊ capite eius: ⁊ videt ꝙ hoc sit cõueniens in sebel leui.

¶ Hic ponit curã per potũ vini: ⁊ cã que mouit euꝫ fuit: q₂ in sebel iã ꝓhibuerat vinũ cũ dixerat. ꝙ habens sebel abhorreat omnia q̃ abhorret hñs fluxũ materieꝝ ad oculũ: sed hñs talẽ fluxuꝫ abhorreat vinũ. i. d₃ vitare vinũ: vt supra cap. de cura obthalmie. Vult ĝ oñdere ꝙ l₃ in sebel ꝓhibeat vinũ qñqꝫ: tñ in aliqua ꝯcedit: ⁊ hoc cũ istis ꝯditionib⁹. Prĩo ꝙ corpus ⁊ caput fit mũdũ: si. n. eẽt plenũ vinũ agitaret mãm. Scđo ꝙ sebel fit leuis. vñ Aui. vr̃ ꝙ fit conueniẽs in sebel leui. Dr̃ aũt leuis sebel qñ est sola q̃dã venaꝝ repletio absqꝫ h̃ qđ fit fcã pãniculi ꝯtextura vel gñatio. Cũ enim vene oculoꝝ sunt replete sanguie grosso ⁊ nõ ẽ in corpore plenitudo nec in capite vinũ bibitũ paꝝ mistũ dissoluit sanguinẽ illuꝫ: ⁊ sic fit curatio: ⁊ in hoc iuuat vinũ ĩducẽdo somnũ quo mã illa ꝑparat expulsioni. hec sunt dicta Gal. in cõmẽ. afo. 6. ꝑti. Dolores oculoꝝ. cõmẽ. 31. Et hoc est qđ vult Auic. cum dicit. Et Gal. quidem ⁊c.

¶ In ea võ que fortis est nõ est exceptio a collectione: ⁊ melior quidem collectio est vt penetrent fila multa sub venis: ⁊ cum adunata sunt trahantur ad superiora: vt eleuetur sebel: deinde colligatur cum nuchradi acuti capitis ad incidendum: ne remaneat aliquid: deinde administretur regimẽ prohibens adherentiaꝫ

dictum in capitulo de vngula. Et quando dolet oculus ex preparatione collectionis non abscindatur ab eo vitellus oui. illud enim sanat ipsum. ⁊ post illud administrentur colyrium rubeũ ⁊ viride vt resoluatur residuũ sebel ⁊ mundificetur oculus. Et melior quidē horarũ ad collectionē eius sunt ver ⁊ autumnus. Veruz sit post mundificationē ⁊ euacuationem: quoniam cũ est ante euacuationem dolor declinare facit superfluitates ad oculum.

¶ Hic ponit curā sebel fortis p̱ opationē manualē. s. p̱ icisionē colligēdo oēs illas venas. Ubi ɔsiderādũ ꝙ Aui. septē res p̄cipit attēdēdas circa abscisionē cũ ferro sebel fortis. ¶ Pria ē collectio ⁊ fit cũ filis. s. de sirico vel pilis eq penetrātib⁹ sub venis illis: ⁊ tũc adunētur fila ⁊ trahanť superius: qꝛ subleuabiť sebel. qdā tñ faciũt collectionē cuz vncis. ¶ Scḋa res est: qꝛ accipiať nuchradi. i. forfices acute: qꝛ reducte ad pũctā valde acutā ⁊ icisiuā: ⁊ icidanť oēs ille vene. ¶ Tertia res ē ꝓhibitio adherētie palpebre cũ residuis illaꝝ venaꝝ icisaꝝ: qꝛ ɔsueuerũt ɔiũgi sicut fit qñ icidiť vngula: ⁊ hoc fit vt post appositionē cymini ⁊ salis masticatoꝝ ⁊ post ligationē p̄cipiať ifirmo ꝙ moueat oculũ ne oculus palpebre adhereat: vt dicetur in ca. de vngula. ¶ Quarta res est ꝓhibitio doloris siue sedatio ⁊ hoc fit ponēdo vitellũ oui cōquassatũ cũ oleo ros. ifunde in eo totũ ⁊ suppone: vt ponit Jesus Haly. Et hoc ē qḋ Aui. dicit. ⁊ qñ dolet oculus ex p̄paratiōe collectiōis supple ⁊ icisionis nō abscindatur ⁊c̄. ¶ Quinta res est remotio residui qḋ nō potuit abscindi: ⁊ illud fit apponēdo colyria fortis absterſiōis ⁊ corrosiua sicut est colyriũ rubeũ qḋ scribit Mesue ca. de scabie oculoꝝ. ⁊ colyriuz viride ibidē. ex ca. de vngula habes multa de his colyriis. ⁊. 5. cañ. summa. z. ¶ Sexta res est tp̄s ɔueniēs qḋ dꝫ eē tēpus in quo fit collectio: vt ver vel autũnus: ⁊ hoc pp̱ aeris tēperiē. Fortes. n. opatōes debēt dimitti i fortib⁹ tp̄ib⁹: sic̄ est hyems ⁊ estas: vt. 1. cañ. fen. 4. 1. cap̄. ¶ Septia res ē dispō corp̱is in qua est fiēda: qꝛ corpus dꝫ eē mũdũ: qꝛ dolor traheret mām ad oculũ corp̱e existēte pleno: ⁊ hoc est qḋ Aui. dicit. veꝝ post euacuationē ⁊ mũdificationē ⁊c̄.

¶ Medicine v̄o conferentes ad sebel non conferunt nisi recenti ₰m plurimũ: ⁊ ex eis v̄o que experta sunt est vt sumatur cortex oui recentis sicut cadit a gallina ⁊ ferueat aceto. x. diebus: deinde coletur ⁊ exiccetur in vmbra ⁊ teratur ⁊ fiat cum eo alcofol. Et ex eis quidē que sunt experta est alcofol oculi cum cinere cui adiuncta est marchasita: ⁊ ex eis que experta sunt est alcofol oculi cum vrina in qua dimittiť limatura eris cypri die vna: ⁊ ex compositis colyriũ astaticon ⁊ rubeum lenitiuũ ⁊ rubeũ acutũ ⁊ viride ⁊ tarchimiticon ⁊ colyriuz rusatigi ⁊ medicamen magnetis predictum. omnia illa sunt in antidotario ⁊ colyriũ de alumine ⁊ balaustiis.

¶ Hic ponit curā sebel p̱ medicinas ad leuez sebel applicandas: qꝛ fortis nō curať nisi p̱ collectionē: ⁊ medicine ₰m plurimũ iuuāt in leui. Et p̄mo facit hoc. Scḋo ostēdit ꝙ scabies ⁊ sebel qñqꝫ habēt cōes medicinas in cura. ibi (Et qñ est cōpar.) ¶ Pria in duas. Primo ponit quasdā medicinas simplices siue pauce cōpositiōis. Secũdo nominat multas cōpositas. ibi (Et ex cōpositis.) ¶ Cōsiderādũ ꝙ p̄ma medicia est fortis exiccatiōis ⁊ poniť. 5. cañ. summa. z. trac. z. ēt scḋa ⁊ tertia medicina vt appet sunt fortissime in ɔsumptiōe pāniculi illi⁹. Dixit alcofol oculi. i. puluis subtilissimus: qꝛ talis dꝫ fieri pro oculo. Eris cypri. i. de illa ɔtrata: vt de cypro. Et ɔsidera ꝙ hic alcofol sumiť pro puluere: vt in p̄mis duabus medicis: ⁊ sumiť pro colyrio: vt in tertia medicia que fit ex vrina ⁊c̄. Et ex cōpositis colyriũ astaticō poniť in. 5. lib. sub hoc noīe. Rubeũ lenitiuũ ⁊ rubeũ acutum poniť in quinto. Colyrium rubeũ qḋ est satis lene ⁊ leuiter pōt fieri forte: poniť ēt a Serap. 7. prac. cap̄. 33. ⁊ ab Halya. 10. pra. ca. 23. Et viride qḋ recipit viride eris. Tarchimiticō poniť ab Haly. 10. sermone prac. ca. 23. de colyriis. ⁊ pōt sumi. 5. cañ. nō tñ sub hoc noīe. Colyriũ rusatigi. i. colyriũ in quo recipitur es vstũ. inuenies in. 5. lib. loco p̄al. Medicamē magnetis p̄dictuz. s. sup̱ius noīatũ ca. de cura saniei in syphac. ⁊ describēdũ in cap̄. de vngula. Colyriũ de albumine ⁊ balaustiis: ex puluere enim istaruz duaꝝ medicinaꝝ posset alcofolari vel colyrizari oculus habēs sebel ⁊ ꝓdest p̱ viā exiccatiōis ɔsumptiue: vel dř colyrium de albumine ⁊ balaustiis in quo ista cum aliis recipiuntur.

¶ Et quando compar est sebel scabies expertum est colyrium sumach soluz: ⁊ quando ponitur in ipso parum gummi arabici ⁊ sarcocolle ⁊ fit ex eo alcofol abscindit. n. sebel ⁊ remouet scabiem.

¶ Hic ponit medicamē cōe in scabie ⁊ sebel. ¶ Cōsiderādũ ꝙ scabies ⁊ sebel est cōpar qñ simul accidũt: ⁊ qꝛ de eis equal'r accidũt: ⁊ qꝛ de eis equal'r curat medic⁹ nō p̄ponēdo itētionē curatiuā vni⁹ alteri: tũc igiť cōponit medicamē qḋ ē potēs in exiccādo ⁊ ɔsumēdo sebel: ⁊ ꝙ pōt mām scabiei p̄parare ⁊ attrahēdo educere: ⁊ ꝙ ēt lenitatē q̄sdaz habeat resistētē aspitati palpebre scabiose. Hoc aũt ē medicamē qḋ hic docet cōponē. A. s. accipe sumach vel colyriũ de sumach. i. aquā sumach: q̄ est fortis exiccatiōis: ⁊ ponere cũ eo parũ gũmi arabici q̄ est lenitiua aspitatis ⁊ paꝝ sarcocolle q̄ digerit māz scabiei ⁊ eā mũdificat ēt ipsa exiccat sebel: ⁊ fiat ex istis alcofol. i. colyriũ vel puluis: nā abscidit sebel. s. leue ⁊ remouet scabiē vel obthalmiā: qꝛ ēt posset in obthalmia ɔferre vt appet ex dictis sup̄ ca. de obthalmia. Proportio āt estimatiue ē hec. ℞. aque sumach. ℥. 5. gũmi arabici. ℥. 5. sarcocolle. ʒ. j. dissoluanť in forma colyrii. vel si vis facē alcofol. ℞. sumach vel colyrii. i. sieť ʒ sumach ʒ. ij. gũmi arabici. ʒ. 5. sarcocolle. ʒ. j. vľ. ʒ. j. ⁊. 5. fiat puluis ⁊ alcofoleť.

¶ De vngula. Cap̄. 22[m].

Est additio cōiunctiue ⁊ velaminis cōtinētis oculum incipiens ₰m plurimũ a lachrymali ⁊ currens semper super coniunctiuam.

¶ Sup̱ius Aui. determinauit de sebel que est vn⁹ de morbis euenientib⁹ in eo qḋ de oculo appet: hic determinat de vngula: que ēt est vn⁹ de illis morbis: ⁊ reduciť ad morbũ numeri vel quantitatis vt apparebit. Et p̊ hāc passionez nobis notificat. Scḋo ponit curam. ibi (Melior cura.) ¶ Pria in duas. Prio notificat eam diffiniēdo. Scḋo diuidēdo. ibi (Et ei⁹ qdē.) ¶ Pria in. d. Prio ponit diffinitionē. Scḋo remouet dubiũ. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Dicit p̊ ꝙ vngula est additio ⁊c̄. ¶ Cōsiderādũ hic circa diffinitiũ ꝙ vngula accipiť duob⁹ modis vt declaratũ fuit supra ca. de sanie. Jsta aũt passio de qua ē h̄ sermo: dř a qbusdā qḋ vocať vngula: qꝛ ista additio ⁊ ꝓprie neruosa. qñ ē sup̱ cornea: appet sic̄ frustũ vnguis: vel qꝛ ipa hꝫ multaz duritiē respectu sebel: ⁊ iō similať in hoc vngui. Alii tñ dicũt ꝙ vocať arabice iguel qḋ nos nescimus eā noīare ꝓprio noīe. ¶ Circa diffinitionē ɔsiderādũ ꝙ poniť in ea gen⁹ cũ dř additio: ⁊ in h̄ ɔuenit ista egritudo cũ sebel: ⁊ cũ additiōe carnis lachrymalis: qꝛ ambe iste passiōes sunt additiōes p̄ter nām: lꝫ sebel p̄ter hoc possit dici morbus in via. Ex quo appet ꝙ vngula pōt poni morbus in numero: qꝛ est aliqd p̄ter nām adiectũ ipsi ɔiũctiue ponēs in nũero ɔ̄ ipsaz. Pōt ēt poni morb⁹ in quātitate: ⁊ hoc ꝓprie cōpando carni lachrymalis cũ ipsa cresceret adherēdo ɔiũctiue ⁊ extēdēdo se super eā. Ponunť scḋo in ea dřie. Et p̄ma dřia est q̄ dicit ɔiũctiue. nō eni vngula est additio p̄ter nām cuicũqꝫ p̱ti: qꝛ nō palpebre nō carni lachrymalis in se: sꝫ ē additio ɔiũctiue facta qꝛ sibi adherēs siue ɔiũcta. Scḋa dřia est q̄ dicit. ⁊ velamīs ɔtinētis oculũ. Ubi sciēdũ ꝙ ista lřa pōt dupl'r exponi. Uno mō ꝙ ipsa sit declaratiua vel expositiua hui⁹ qḋ dixit. ɔiũctiue. vt sit sensus. vngula ē additio ɔiũctiue. ⁊ p̱. i. velamīs oculi. Nā ipa ɔiũctiua ē velamē ⁊ cooperimētũ totius oculi ab extremitate cornee post: āmo qdā credũt ꝙ ɔiũctiua subtiliata multũ ēt coop̱iat corneā: ⁊ sic exponēdo totũ hoc est vna dřia posita in hac diffinitiōe. Scḋo mō pōt exponi ꝙ h̄ dictũ sit declaratiuũ eius qḋ dixit. additio. ⁊ erit sensus ꝙ vngula est additio nō cuiuscũqꝫ: sꝫ cuiusdā velamīs siue panniculi neruosi: ita ꝙ illud qḋ est additũ ē sic̄ qdā pāniculus ɔtinēs. i. coopiens oculũ. Et ₰ꝫ hũc modũ exponēdi: ista est vna alia dřia p̱ quā differt vngula a sebel. Nā p̱ eē additionē ad ɔiũctiuā nō differt a sebel: sed p̱ eē additionē pāniculare differt ab ea. Nā sebel lꝫ dici possit pāniculus: tñ ē pāniculus mag̃ venosus: sꝫ vngula ē pāniculus neruosus magis siue carnosus: ⁊ hoc ē qḋ dicit. vngula ē additio ɔiũctiue. i. ad ɔiũctiuā. ⁊ supple ē additio velamis. i. pāniculi ɔtinētis. i. cooperiētis ⁊c̄. Alia dřia poniť cũ dř icipiēs ₰m pl'imũ a lachrymali. s. domestico. ⁊ p̱ hoc pōt dici ꝙ differt a sebel q̄dā q̄ pōt icipere a palpebra: lꝫ Auil. ca. de sebel. dicat ꝙ icipit a lachrymali. Dixit aũt ₰ꝫ plurimũ qꝛ vngula qñqꝫ pōt icipere a lachrymali syluestri. vñ Jesus ca. de vngula. ca. 38. nasciť in lachrymali maiori: ⁊ forte crescit in minori. Cā aũt hui⁹ ē: qꝛ lachrymale min⁹ siue syluestre est valde excarnatũ: ⁊ iō nō ɔnasciť illi caro neruosa: sicut ē vngula. Alia ēt dřia poniť ab Aui. cũ dř currēs sup̱ ɔiũctiua: ⁊ in hoc differt ab additiōe carnis lachrymalis q̄ lꝫ sit additio: nō tñ semp̱ currit super ɔiũctiuā. ¶ Sꝫ ɔ̄: qꝛ additio carnis lachrymalis qñqꝫ ꝓhibet visuz vt supra Aui. posuit: sed h̄ nō posset eē nisi ꝓtēdereť sup̱ ɔiũctiuaz

⁊ ēt

⁊ ēt corneam. ⁋ Dōm ꝙ talis additio carnis lachrymalis est vna spēs vngule. ⁋ Uel dōm ꝙ differt ab vngula: qꝛ nō adheret ꝯiūctiue ⁊ cornee multa adherētia. Ex qbꝫ iā dictis appꝫ ꝙ Aui. notificat vngulā ex ꝑtibꝫ sex. Prio ꝑ sui nomē: qꝛ dr̄ vngula. Scđo ꝑ sui generalē eēntiā q̄ ē additio. i. morbꝫ in numero vel quātitate. Tertio ꝑ sui subiectū qꝛ ꝯiunctiue. Quarto ex ꝑte essentie specialis: qꝛ est additio rei pannicularis. i. rei neruose. Quinto per principium sui ortus: quia incipit a lachrymali domestico. Sexto ex parte sue protensionis: qꝛ tendit super coniunctiuam.

Dubm pm ❡ Dubitat̄ vtrū sub̄a vngule sit carnosa vel neruosa. ⁋ Uidet̄ ꝙ sit carnosa: qꝛ illud cui originaliter addit̄ ē carnosuꝫ. s. caro lachrymalis. Itē Aui. ponit ꝙ ē rubei coloris qn̄qꝫ: sꝫ neruosa sub̄a nō est rubei coloris. ⁋ In ꝯriū ē Haly. 9. theo. c. 13. vbi dicit. Ungula augmētū est neruosuꝫ. Idē ponit Sera. 2. breuiarij. c. 3. ⁊ Ras. 2. ꝯtinētis ca. 1. ⁋ Dōm ꝙ vngula pōt dici additio neruosa: ⁊ qn̄qꝫ pōt dici carnosa. Prio pōt dici neruosa large sumēdo neruum ēt ꝓ chorda: qꝛ sub̄a huiꝰ additionis ē satis dura ad frāgēdū extēsibilis ⁊ villosa: ⁊ in hoc similat̄ pāniculis ⁊ ligamētis ⁊ neruis duris q̄ dicunt̄ corpora neruosa. Scđo pōt dici carnosa: vt qn̄ est satis grossa ⁊ coloris rubei. In hoc eniꝫ sibi similat̄ carni. Hic aūt posset cadere ꝓtelatio de modis carniū in nobis: sed omittit̄. ⁋ Ad ꝯria dōm. Ad p̄mū ꝙ caro lachrymalis ē neruosa: vt ponit Gal'. 10. de vtilitate ꝑticularꝫ. 11. ca. ⁋ Ad scđm dōm ꝙ qn̄ est rubei coloris: tunc illa additio est satis carnosa vel carni similis: alia patent.

❡ Et quandoqꝫ tegit corneam ⁊ inuadit eam: ita ꝙ cooperit foramen.

❡ Hic remouet dubiū. Dixerat eniꝫ ꝙ vngula semꝑ se extēdit suꝑ ꝯiūctiuā ne aliqs credat ꝙ nō se extēdat ad corneā. dicit. qn̄qꝫ tegit corneā ⁊c. ita ꝙ cooperit foramē. i. pupillā: vel penetrat. i. ꝑtrāsit suꝑ eā. i. vltra ꝯiunctiuam: ita ꝙ cooperit ⁊c.

❡ Et eius quidē quedā est que est durior: ⁊ q̄dā est que est lenior: ⁊ qn̄qꝫ est citrini coloris: ⁊ qn̄qꝫ est rubei coloris: ⁊ qn̄qꝫ est fusci coloris: ⁊ est vngula cuius vicinitas cū ꝯiunctiua est vicinitas adherētie que velociter denudatur qualibet suspēsione: ⁊ est alia cuius vicinitas est vicinitas vnitionis ⁊ indiget excoriatione.

❡ Hic notificat vngulā diuidēdo. Cōsiderādū ꝙ accipiēdo dictum Aui. in p̄cedēti particula simul cū dictis hic: vngula diuersificatur q̄tuor modis. Uno mō ex ꝑte q̄ntitatis: qꝛ q̄dā est breuis suꝑ solū cōiūctiua: quedā est lōgior q̄ cū ꝯiunctiua capit corneā. Scđo ex ꝑte sub̄e: qꝛ q̄dā est dura in sub̄a: ⁊ q̄dā leuis siue mollis. Tertio mō ex ꝑte coloris: qꝛ q̄dā est citrini coloris cuiꝰ cā posset aliqd eē choleri cū sanguis ibi retētū: quedā ē rubei coloris: ⁊ quedā fusci coloris: sed q̄ fusca attestat̄ mel'ice māe. Quarto ex ꝑte modi applicatōis: qꝛ quedā vngula paꝝ adheret ꝯiūctiue: ita ꝙ est sic̄ vicinū in adherētia: ⁊ hoc est qđ dicit cuiꝰ vicinitas cū ꝯiūctiua est vicinitas adherētie. i. qꝛ quasi appodiat̄ sibi: ⁊ iō velociter denudat̄. i. separat̄ qualibet suspēsione. i. qualibet subleuatiōe cū vncino vel alia re suspēdēte eā. Quedā aūt vngula vehemēter incarnat̄ siue vicinat̄ ⁊ vnit̄ cū coniunctiua ⁊ retinet̄ fixa cū ea: ⁊ ideo indiget excoriatiōe ⁊ nō sufficit suspensio. Ex qbus colligit̄ ꝙ nouē sunt spēs vngule. s. due sumpte ex ꝑte quātitatꝭ siue loci quā occupat: due ex ꝑte substantie: tres ex ꝑte coloris: due ex ꝑte modi applicationis.

Dubm 2m ❡ Sꝫ q̄reret aliqs: an vngula possit eē suꝑ cornea p̄ter hoc ꝙ penetrauerit suꝑ ꝯiūctiua. ⁋ Et dōꝫ ꝙ vtplurimū nō pōt eē: qꝛ ꝓcessus vngule est a lachrymali v̄sus corneā: vt Aui. inuit: ⁊ iō semꝑ opꝫ ꝙ suꝑ ꝯiūctiua ꝓcedat. Aliqn̄ tn̄ accidit ꝙ vngula vsqꝫ prope corneā est valde subtilis ⁊ nō rubea manifeste: ita ꝙ suꝑ ꝯiunctiua nō apparet multū euideter: ⁊ ibi ꝓpe corneā igrossat̄ dilatat̄ ⁊ expanditur suꝑ cornea: ⁊ tūc appꝫ euidenter: ⁊ ex hoc credit̄ ꝙ sit vngula solius cornee: cū tn̄ s̄m veritatē nō sit: possibilia tn̄ nō sunt negāda: ⁊ si sunt rara vt Aui. 4. can̄. fen. 1. ca. de febre sextana.

❡ De cura. Cap. 23m.

Melior cura eius est denudatio cū ferro ⁊ ꝓprie eius que ē lenis: dure v̄o denudatio qn̄ non est facilis perducit ad nocumentum.

❡ Hic ponit curā. Et p̄ ꝑ oꝑationē manualē. Scđo ꝑ medicinas. ibi (Admistratio v̄o medicinaꝝ.) Cā aūt quare icipit ab hoc mō cure est qꝛ rarissime aliter curat̄ vngula q̄ꝫ ꝑ oꝑationē manualē. ❡ Ad cuiꝰ euidētiā ꝯsiderādū ꝙ circa icisionē vngule tria opꝫ attēdere. Unū est modus separādi eā a ꝯiūctiua sine cornea. Scđꝫ ē q̄ntitas eiꝰ qđ opꝫ de ea abscidi. ibi (Et opꝫ vt.) Tertiū ē regimē eiꝰ post icisionē. ibi (Et cū absciderꝭ.) ⁋ Pria i. d. Prio cōparat duos modos obthalmie in hoc mō cure. Scđo exequit̄ modū. ibi (Et opꝫ vt.)

❡ Circa p̄mā ꝑtē diceret quis Aui. vr̄ esse ꝯrius alijs auctoribꝰ medicine qui p̄ volūt ꝙ fiat curatio cū medicinis: ⁊ si nō est possibilis fiat cū ferro siue sit lenis siue sit dura: vt explicat Mesue ca. de vngula. ⁊ Haly. 5. prac. ca. 40. Nō ḡ est melior curatio cū ferro cuius ꝯriū ponit Aui. dicēs. melior cura est denudatio ⁊ remotio eius cū ferro: qꝛ sic denudat̄ ꝯiūctiua ab illo pāniculo dicto vngula. ⁋ Dicēdū ꝙ sine dubio melior curatio vngule apud Aui. est cū ferro siue sit lenis siue sit dura. Et rō est quā Aui. ponet qꝛ medicine q̄ curāt vngulā sunt multū fortes: ⁊ ideo in vsu eaꝝ est dubiū de oculo. Sed qn̄ fit denudatio cuꝫ ferro accipit̄ illud qđ p̄ter nām est: ⁊ dimittit̄ qđ est nāle. Meliꝰ enim possumus moderare ferrū q̄ꝫ medicinā acutā putrefactiuā. ⁋ Et attēde ꝙ ferruꝫ accipit̄ ꝓ quocunqꝫ instr̄o quo vngula denudat̄ de quacūqꝫ mā fiat instr̄m. Ex quo apparet ꝙ curatio cū ferro est melior in leni vngula q̄ꝫ in dura. Et voco lenē illā q̄ est mollis ⁊ lenis adherētie: ⁊ voco durā illā que cum sui duritie est magis icarnata vel adherēs ꝯiunctiue. Et cā est quā Aui. ponit: qꝛ illa q̄ est dura fortiter applicata non denudat̄ facil'r: imo qn̄qꝫ ꝑducit ad nocumētū: ⁊ hoc ꝑꝑ fortē dolorē vn̄ attrahit̄ a ꝑatio oculi: vel qꝛ aliqd de ꝯiūctiua extirpat̄: ⁊ hoc est qđ Aui. dicit. dure v̄o denudatio qn̄ nō est facilis ꝑducit ad nocumētum. Et idē vult Jesus ca. 38. de vngula in fine capl'i. Quāuis tn̄ curatio cū ferro sit melior: tn̄ medicus vtplurimū nō pōt ab illa icipere ꝑꝑ timorē ifirmoꝝ de icisione: cōiter enim nō patiunt̄ apponi ferrum oculo. Et iō volūt p̄ ꝙ cura icipiat̄ cū medicinis: ⁊ hoc aduertētes p̄dicti auctores iceperūt curā cū medicis. Et ex hoc cessat ꝯdictio. Aliter tn̄ posset dici ꝙ Aui. nō dic̄ absolute ꝙ cura cū ferro sit melior in leni q̄ꝫ sit in dura: lꝫ. n. dura vngula magis idiget curari cum ferro: qꝛ al'r nō pōt fieri: vt plurimū tn̄ maior suspitio ē curare durā cū ferro q̄ꝫ curare cū ferro lenē vngulā ꝑꝑ cām dictā. vn̄ Auicē. melior cura est denudatio cum ferro proprie eius que lenis est.

❡ Et oportet vt eleuetur cū vncinis. suspēsio eniꝫ eius incisionem facilem efficit. ꝙ si probibeatur excorietur cum capillo aut serico penetrāte sub ea cuꝫ acu: aut radice pēne subtilis. ⁊ illud quidē non est necessariuꝫ nisi in vno loco: aut duobus. quod si non sufficit necessaria est excoriatio subtilis cū ferro non acuto.

❡ Hic docet modū istiꝰ denudationis: ⁊ in summa Aui. tangit tres modos. quoꝝ primus est leuior scđo. ⁊ secūdus leuior siue facilior tertio. Primꝰ modus ē vt accipiat̄ seu capiat̄ vngula cum vncino vel vncinis de ferro ⁊ eleuet̄ supiꝰ qꝛ talis suspēsio. i. eleuatio fac̄ ꝙ faciliter excoriet̄. Ex quo appꝫ ꝙ iste modus seruit scđo ⁊ tertio mō. Nā siue excoriatio fiat cū pilo siue cū ferro icidēte obtuso opꝫ ꝙ vngula teneat̄ suspēsa cū vncino: qꝛ ex hoc icisio ⁊ excoriatio siue denudatio fit faciliter. ⁋ Scđs modus est ꝙ si ꝓhibeat̄. s. denudatio cū vncinis: qꝛ nō possit fieri ꝙ accipiat̄ acus vel radix pēne. s. colūbe vt ponit Haly. 9. prac. 25. cap̄. ⁊ cū istis fiat ꝙ penetret sub ea. s. vngula pilus equi: aut filū de sirico: ⁊ fiat hoc in vno loco vel duobus s̄m ꝙ chirugico melius videbit̄: vt Rasis ponit 2. cōtinentis. ca. 2. ⁊ sic excoriet̄. ⁋ Tertius modus est ꝙ si ista nō sufficiūt fiat excoriatio cū ferro nō acuto sed obtuso: ⁊ fit ne aliqd accipiat̄ vel scindat̄ de pupilla oculi: ⁊ iō qdā chirugici faciūt hoc cū denario paruo. Modi aūt isti quāto plus scribunt̄ tanto minus intelliguntur nisi videantur per experiētiā actualem.

❡ Et oportet vt eradicetur quantum possibile est preter quod accidat carni lachrymalis: ⁊ accidat lachrymis cursus: ⁊ color quidem distinguit inter ambas.

❡ Hic docet quātitatē eius qđ dꝫ abscindi: postq̄ꝫ est facta denudatio ⁊ subleuatio vngule: ⁊ dicit ꝙ debes eradicare ⁊ abijcere de vngula quātū potes: p̄ter hoc qđ accidat. s. nocumentū vel icisio vel eradicatio carnis lachrymalis ⁊ sequat̄ ex hoc cursus lachrymaꝝ vt declaratū fuit supra cap̄. de diminutiōe carnis lachrymalis. Et color quidē distiguit iter ambas. s. carnes: vt iter carnē lachrymalis que dꝫ diminui ⁊ carnositatē vngule que dꝫ amputari: ⁊ hoc qꝛ caro nālis lachrymalis ē magꝭ rubea ⁊ magis lenis: sed sub̄a vngule est magꝭ neruosa ⁊ alba: ⁊ hec ē s̄nia Jesus Haly ca. 38. de vngula. vbi dicit dr̄ia q̄ est iter vngulā ⁊ carnē que est in lachrymali est ꝙ vngula est alba dura neruosa: ⁊ caro ē rubea lenis carnosa. Idē scribit̄ scđo ꝯtinētis. c. 2. de vngula. Consueuit tn̄ hec l'ra cōiter sic itelligi. Color distinguit iter ambas. s. vngulas vt iter vngulā leneꝫ ⁊ vngulā durā: qꝛ lenis est magis rubea: sed dura est magis fusca. Prima tamen expositio videtur magis ad mentem Aui.

❡ Et cum abscideris vngulam distillabis in oculuꝫ cyminum masticatum cum sale: deinde subuenies mor-

dicationi eius cū vitello oui: ⁊ oleo rosa. ⁊ viol. Et qñ nō administras distillationē cymini masticati cuȝ sale adheret ɔiūctiua palpebre. Et ꝑpter hoc opȝ vt moueat eger oculū etiā oi hora. Deide post tres dies administrenť colyria acuta vt residuum extirpetur.

¶ Hic ponit regimen post abscisionē. Ad tria aūt Auicen. intendit. ¶ Primuȝ est ꝓhibitio adherentie oculi cū palpebra: ⁊ hoc fit cū sale ꝑ sui mordicationē ⁊ cuȝ cymino ⁊ ēt sale: ⁊ ꝑpter sui fortem ericcationē q̄bus oibus fit qdā cauterizatio ꝓhibitiua adherētie vt ifra trac. 3. c. 7. vñ Aui. qñ non administras distillationē cymini masticati cū sale adheret ɔiūctiua palpebre. Cyminū ēt per se confert vngule: vt Aui. 2. cañ. Et ad hāc itētionē ꝑcipiť q̄ ifirmus moueat oculū sepe eo ligato. ¶ Scđm sedatio est doloris qui induciť ex incisione ⁊ mordicatiōe salis ⁊ cymini: ⁊ illud fit accipiēdo vitellū oui ⁊ ɔquassando cū oleo rosato ⁊ violato: qꝛ in oibus istis est lenitio ⁊ sedatio: tñ ꝺm Jesuȝ oleū dȝ eē paucū: qꝛ relaxat nimis: ista ēt olea rosata ⁊ violata ꝓhibēt aduentū obthalmie: ⁊ qꝛ statim facta icisione vngule requiriť hoc remediū: iō simul cuȝ remedio de cymino ⁊ sale poniť istud. Fit aūt duobus modis. Quidā enim cōmiscent cyminū ⁊ sal masticata cum vitello oui ⁊ oleo rosato ⁊ ponūt. Quidā aūt p̄ applicāt cyminū masticatū cū sale: ⁊ postea desuper ponūt vitellū oui cū oleis p̄dictis: ⁊ est modus Jesus Haly. Et ad hāc itentiōē sedationis doloris fit masticatio cymini ⁊ salis ⁊ nō trituratio. Nā ꝑ masticationē acqrit hoc virtutē caloris nālis ex saliua qua dolor mitigať ⁊ acuitas salis ⁊ cymini. ¶ Tertiuȝ ad qđ Aui. itendit est extirpare residuū. s. qđ remansit. ⁊ istud fit cum colyrijs acutis dictis supra cap̄. de sebel. ⁊ infra dicendis hic.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sed dubitať an oculus post icisionē vngule debeat manere ligatus tribus diebus. ¶ Videť q̄ nō ex Halya. 9. prac. 25. ca. vbi dicit mane facto solue: ⁊ Jesus Haly cap̄. 38. dicit. Jn crastino dissolue eū. ¶ Jn ɔriū Aui. qꝛ solū post tres dies inouat remediū: sed Auic. hebraicus hȝ post duos dies. ¶ Dōm q̄ oculus nō dȝ stare ligatus tribus diebus: imo nec vna die naturali: ⁊ hoc ne in oculo accidat inflāmatio vel obthalmia: vel aliud nocumētū: ⁊ iō opȝ sequēti die dissoluere: ⁊ secūda ⁊ tertia die. Et cū apparet q̄ oculus quietatus est ⁊ cessauit dolor: ⁊ nō timeť de obthalmia: tūc si remāsit aliquid de vngula extirpeť cū colyrijs acutis: ⁊ hoc certificatur post tres dies: vt oēs auctores ɔcordāt: ⁊ hoc voluit Aui. hic. Nō eñ precipit q̄ tribus diebꝰ stet ligatꝰ: sȝ q̄ medicamē acutū apponať post tres dies: ⁊ in summa nō apponať vsq̄ ad sedationē accidentium.

¶ Administratio vō medicinarum in ipsa est res que non multum valet in vngula que est grossa ⁊ cum hoc ipse non euacuātur a nocumento pupille acuitate sua. Necessarium enim est vt ipse sit vehemētis abstersionis commiste cum putrefactiuis.

¶ Hic ponit curaȝ per medicinas. Et p̄ ponit in qua vngula magis ⁊ in qua minus ɔferāt ⁊ ostēdit timorē in vsu eaꝝ. Scđo illas medicinas ponit, ibi (Et ex colyrijs.) Tertio ostēdit modū vsus earū. ibi (Et opȝ quidē.) ¶ Circa p̄mā ptē ɔsiderandū q̄ ex mente Auic. habeť p̄ q̄ vngula grossa nō pōt absq̄ ferro curari: qꝛ pp sui grossitiē nō pōt ɔsumi a medicinis acutis. Debiles enim nō iprimūt ⁊ vehemēter fortes iducunt suspitionē de oculo. Scđo accipimus ex lr̄a q̄ in cura cuiuslibet vngule est timor si fiat cū medicis. ⁊ cā est: qꝛ medicine iste nocēt pupille cū sui acuitate. Et hoc ꝓbat: nā iste medicie que ɔsumūt vngulā sunt fortis abstersiōis miste cū putrefactiuis: in vsu aūt istaꝝ est dubiū de oculo. ¶ Cōsiderandū tñ q̄ ꝑ medicias putrefactiuas nō opȝ itelligere eas que sunt putrefactiue sȝ large sumunť hic pro corrosiuis. ¶ Ex quibus apparet q̄ medicine que ɔueniūt in quacūq̄ vngula sunt timorose: ⁊ iō qdā q credūt se oculistas qñq̄ cū vsu istaꝝ medicinaꝝ corrūpunt oculū. Si tñ sermo Aui. hic referať ad medicinas q̄ debēt apponi in vngula grossa posset exponi. putrefactiuis. s. q̄ vere sunt putrefactiue: vt ē medicamē in quo recipiť auripigmētū. Nā auripigmētū hȝ aliquā virtutē putrefactiuā: vt Sera. c. de auripigmēto. tñ eo nō vtimur nisi cōmisto cū alijs medicis: ⁊ h̄ est qđ dicit. A. ipe medicie qbus vtimur in vngula grossa: necessariū ē vt sint vehemētis abstersionis miste cū putrefactiuis. Et textꝰ scđi ɔtinē. c. 2. huiꝰ sieť sunt facti ex auripigmēto misto cū alijs medicis istis: ꝫ opȝ vti i vngula grossa ⁊ nō in leui. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et ex colyrijs qdē expertis est colyrium amuticon ⁊ coltatami ⁊ colyrium cesaris ⁊ basilicon acutū ⁊ rusemminū ⁊ dinaricō: ⁊ oia ista scripta sunt i antidotario.

¶ Hic ponit has medicinas. Et p̄ noiando. Scđo ɔscribēdo. ibi (Et ad eā qdē.) ¶ Circa p̄mā ptē ɔsiderādū q̄ in antidotario. s. qnto libro summa scđa trac. 2. nō inueniunť nisi quedā de his colyrijs siue sieť sub hoc noīe sed sub alio noīe multa inueniunť ⁊ vtilia. Colyrium amuticon sub hoc noīe nō īueniť. Coltatami nō īueniť: sed si exponať colchotar. i. qꝛ in eo aliqua species colchotar. i. vitrioli vel atramēti: īueniť ibi in antidotario. Colyrium Cesaris est ibi ⁊ diciť cobol nō errans. Et basilicō seu basilicum ibi īueniť. Dinaricon nō īueniť sub hoc noīe. Rusceminū vel ruscenum nō īuenitur sub hoc noīe Oēs fere auctores faciūt mētionē de isto colyrio qđ diciť ruscemi. Et Jesus Haly. c. 38. ⁊ ponit talē de eo receptā. ℞. lapis emathitis loti: eris vsti: climie argēti: salis indi: baurach: viridis eris: piperis lōgi. añ. ʒ. iiij. piperis albi. ʒ. ij. piperis nigri: spume maris. añ. ʒ. viij. aloes succotrini: spice: gariofiloꝝ. añ. ʒ. iiij. ⁊. s. ʒinʒiberis: nesich. i. amili: myrabolanoꝝ belliricoꝝ. añ. ʒ. ij. croci: salis armoniaci. añ. ʒ. j. ⁊ sunt medicie numero xvij. teranť vnianť ⁊ vtātur. Judeus tñ exponit q̄ ruscenū est colyrium de malis granatis.

¶ Et ad eadem quidē expertum est vt sumantur eris vsti ⁊ calcadis ⁊ fel hirci partes equales ⁊ fiat ex eis colyrium. Et vt sumať calcadis ⁊ salis gēme: amborū añ. pars. j. gūmi medietas partis: fiat colyrium cū vino aut es vstuȝ ⁊ calcadis cortices radicis capparis ⁊ sal āmoniacū ⁊ fel hirci aut vacce cū melle: aut mel soluȝ cuȝ felle caprino: aut magnetis ⁊ floris eris ⁊ magre ⁊ āmoniaci: omniuȝ añ. partes. ij. ⁊ croci ps. j. ⁊ vnicuiq̄ȝ vnc. illius admisceať cotila. j. mellis: ⁊ ēt ex calcanto ⁊ sale āmoniaco fiat alcohol. est eniȝ mirabile. Et ex eis que ad vngulam sunt experta ⁊ est propinquū impressioni denudationis est vt sumatur testa catinoruȝ ⁊ fricetur ab ea linimentum ⁊ conteratur multū: ⁊ post illud cōmisceať cum oleo de seminibus cucurbite ⁊ conteranť simul: deinde mittatur radius in cute ⁊ accipiať cū eo medicamen ⁊ friceť cū ipso vngula assidue omni die multotiens: subtiliat. n. eam ⁊ recedit cum ea.

¶ Hic describit multas medicias ad vngulā ⁊ sūt septē nūero. Prima ē quā diċ exptā q̄ fit ex ere vsto ⁊ calcadis. i. spēs vitrioli vl' viride eris: qꝛ vtroq̄ mō pōt exponi. ⁊ fellis hirci eq̄les: istđ medicamē ē sat̄ forte i abstergēdo ⁊ corrodēdo ⁊ ɔsumendo vngulā: ⁊ sic ēt ɔsiderata oia medicamia q̄ ponūť ꝺȝ virtutē suoꝝ simpliciū. Secūdū medicamē poniť ibi (Et vt sumať) ibi dr̄ gūmi. s. arabici ⁊ poniť ad refrenādū acuitatē calcadis ⁊ salisgēme. Tertiū medicamē poniť ibi (Aut es.) Quartū poniť ibi (Aut mel solū.) Quītū poniť ibi (Aut magnet̄.) ibi poniť magre. i. terre rubee q̄ vtūť carpētarij ad signādū ⁊ ē ericcatiua. Cotila ē pōdꝰ. ix. ℥. Sextū poniť ibi (Et ēt ex calcāto.) Septimū poniť ibi (Et ex eis.) Hoc septimū īueniť valde diuerse descriptiōis. i laude tñ oēs ɔcordāt: qꝛ dñt ipȝ ē virtutl hmōi: qꝛ facit illđ qđ facēt denudatio cū ferro. ⁊ h̄ ē qđ. A. diċ. ē ꝓpiquū ipressiōi denudatiōis. Et Jesus Haly. c. 38. diċ. Excusat curationē ferri. Raſ vō. 2. ɔtinē. c. 2. diċ q̄ h̄ medicamē ē exptū: ⁊ nō est neċe curare cū ferro. Modus descriptōis Aui. ē q̄ accipiať testa catinoꝝ vitreatoꝝ: ⁊ abradať linimētū. i. vitreatura ⁊ ɔteratur multū. Et h̄ posset duobꝰ modis exponi. Prio ɔterať. s. ista vitreatura quā abrasisti: ⁊ h̄ eēt vehemēter forte medicamē pp acuitatē vitri. Scđo mō expōiť ⁊ ɔterať. s. illa testa a q̄ abrasisti. linimētū. i. vitreaturā: ⁊ h̄ medicamē ē secuꝝ ⁊ fort̄ ericcationis: ⁊ postea misceať h̄ trituratū cuȝ oleo đ semibꝰ cucurbite: qꝛ i eo ē lenificatio q̄ ꝓparat ericcatiōi debite ⁊ mitigat acuitatē sicce medicine. s. teste vel vitreature: deide mittať radiꝰ. i. istr̄m qđ ē notū i cote. i. suꝑ cote suꝑ q̄ dissoluūť ista colyria. tñ lr̄a cōis hȝ i cute. i. i vno frusto corij: vt apꝑebit de itētiōe Raſ: qꝛ in isto colyrio dȝ fieri talis cōmistio ⁊ ide dȝ accipi cū radio ⁊ fricari cū eo in vngula multotiēs in die ⁊c̄. Modus Ra. 2. ɔti. c. 2. ē iste. accipe medullā ḡnoꝝ bōbycis ⁊ trahať ide oleū ⁊ postea accipe scutellā creteā plūbeā. i. vitreatā: qꝛ i vitreatura igrediť plūbū siue stannū vstū ⁊ terať bñ: deide sumať pecia đ corio mūdo claro ⁊ subtili ⁊ ponať itꝰ de dcō plūbo. i. de dcā tritura siue puluē ⁊ misceať cū dicto oleo bōbycis ⁊ ducať multū cū radio i dcō corio ⁊ friceť ide vngula. Modꝰ āt Jesus Haly ē iste. ℞. fragmēta vasoꝝ terreoꝝ ⁊ iuernisatoꝝ seu vitreatoꝝ ⁊ abradať vniciū. i. vitreatura eoꝝ ⁊ pſueriza residuū ⁊ icorpeť cū dcō oleo. s. đ seie bōbyc̄ ⁊ friceť cū eo vngula. Jsta est lr̄a exterior i li. Jesus Haly. Lr̄a āt iterior pōit q̄ si accipiať oleū de semie bōbycis ⁊ ponať i stōcho passer̄ excoriato a cortice itrinseco ⁊ ille cortices terať cū illo oleo ⁊ ponať i stōcho p̄dicto ɔfert i vngula.

¶ Et oportet

¶ Et opꝫ q̄dē vt inclinet̄ ante medicinaꝝ administrationē super vaporē aque calide tādiu donec calefiat oculus ⁊ rubificet̄ facies aut igrediat̄ balneũ. Q̄n̄qꝫ v̄o ꝯfert in vngula leui vt terat̄ thus ⁊ infundatur in aqua calida tādiu donec super ip̄m vna hora pertranseat ⁊ coletur ⁊ fiat cum ipso alcohol.

¶ Hic docet modũ vsus haꝝ medicinarum ⁊ ponit vnũ alcophol. Modus aũt vsus est: vt p̄mo remolliat̄ vngula cũ vapore calide aq̄ vel balneo: ⁊ hec declarata sunt sup̄ ca. de albugine. Alcophol eni q̄d ponit est debite exiccatiōis: ⁊ iō ꝯfert q̄n̄qꝫ in vngula leui. In forti eni regreret̄ fortius medicamē. ¶ Cōsiderādũ tñ ꝙ Aui. videt̄ velle ꝙ fiat alcophol ⁊ thure. s. ex colatura que remāsit: tñ eũdo ad mentē Rasis: opꝫ ꝙ colyrizet̄ aq̄ illa thuris. vñ 2° ꝯtinē. ca. 2. Inueni h̄ expimētũ valde bonũ ad vngulas. terat̄ thus bene ⁊ aspergat̄ desup aq̄ calida ⁊ dimittat̄ per horam vnā ⁊ colyrizet̄ cũ ipsa aqua. Et vt sic opꝫ exponere textũ. A. fiat cũ ipso. i. cũ colatura alcophol. i. colyriũ. ¶ Cōsiderandũ etiā ꝙ iste medicine debent accipi cũ puncta radiȷ: ⁊ cũ eis debet fricari solus locus morbi ⁊ teneatur palpebra cũ manu donec refrigescat. i. cesset acuitas mordicationis: vt ponit Rasis 2° ꝯtinē. cap̄. 2.

¶ De altarfati. Cap̄. 24m.

Est punctũ sanguinis recētis rubei aut antiq mortui aut subrubei aut nigri currētis a quibusdaꝫ venis ruptis in oculo ꝓpter ꝑcussionem. v̄. g. aut cā alia ꝓpter quā rũpunt̄ vene ex repletione ⁊ apostematibus: ita vt rumpat̄ in ipsa: ⁊ ex sũma earũ sunt clamor ⁊ mot⁹ laboriosus: ⁊ q̄n̄qꝫ est ex feruore sanguinis in venis: ⁊ quādoqꝫ ꝓuenit a casu percussiuo fractura subtilis in pupilla.

¶ Quid Aui. fecerit in p̄cedēti caplo notum est: hic determinat de alia passione que euenit in eo q̄d appet de oculo que dr̄ tarfati vl̄ tarfe vel altarpa ꝺm Azarauiũ. Et p° eā nobis notificat. Scđo ponit curā. ibi (Distillet̄.) ¶ Pria in tres. Prio notificat eam per sui essentiā ⁊ diuersitatē. Scđo per sui cās. ibi (Propter ꝑcussionēꝫ.) Tertio cōparat. ibi (Et ruptura.) ¶ Cōsiderādũ circa p̄mā parteꝫ ꝙ istā passionē notificat dupl'r. Primo per moduꝫ sue essentie: q2 est punctũ sanguinis. Scđo per sui diuersitatē. Nā sanguis iste vl̄ est recēs ⁊ sic saluat colorē rubeũ. vel est antiquus ⁊ per antiquationē pōt fieri liuidus: vel niger: ⁊ h̄ est q̄d dicit. aut antiq mortui. sup. q2 antiquus mortificatus est coloris subrubei: ⁊ h̄ pp liuiditatē cũ rubedine mistā aut nigri. Aliter tñ posset exponi ꝙ color huius sanguinis est q̄druplex. s. vere sanguineus ⁊ quantũ ad h̄ dixit rubei. Aliq̄n est liuidus ⁊ h̄ fit per morā in loco: ⁊ posset fieri ꝓpterea q2 sanguis est flegmaticus ⁊ quātum ad h̄ dixit antiq mortui. Aliq̄n est cholericus ⁊ quātũ ad h̄ dixit aut subrubei. Aliq̄n melācholicus ⁊ dixit aut nigri. ¶ Tertio notificat eaꝫ ex loco vñ venit mā: q2 dicit ꝙ venit a venis ruptis in oculo. s. in ꝯiũctiua. Ex quo appet locus a quo ⁊ locus ad quē: q2 loc⁹ ad quē fluit ⁊ in quo recipit̄ est ipsa ꝯiũctiua: vñ tarfe est ꝓprie passio ꝯiũctiue: vt Jesus Haly. c. 16. scđi. lꝫ ēt possit ꝯtingē cornee. ¶ Ex q̄b⁹ appet ꝙ tarfe pōt poni morb⁹ solute ꝯtinuitatis: ⁊ pōt poni morbus numeri inquātũ ille sanguis aliq̄d p̄ter nām esset ponēs in numerũ. ¶ Propter ꝑcussionē. Hic notificat tarfe per sui cās. Ubi ꝯsiderandũ ꝙ oēs iste cāe quas ponit Auic̄. sunt vel p̄m itiue siue extrinsece vel intrinsece. Primitiue sunt tres. Pria est ꝑcussio vel casus q̄n hō ꝑcutit oculũ vl̄ ptes capitis: ⁊ h̄ est q̄d dicit Aui. casu ꝑcussiuo fractura in pupilla. i. in cornea super pupilla. Scđa est clamor vnde tendunt̄ ⁊ rumpunt̄ vene. Tertia est mot⁹ laboriosus q pōt eē cā rupture venaꝝ pp sanguis inflāmationē vl̄ fortē agitationē sicut in tussi vehemēti: vt ponit Jesus. ¶ Cāe v̄o itrinsece sunt ēt tres. Pria est repletio multa venaꝝ. Scđa est apostema: ita ꝙ ex hoc apāte in ipso. s. loco apātis rumpunt̄. s. vene. hoc dixit Aui. vt poneret dr̄iaꝫ īter rupturā vene ex repletione ⁊ ex apāte: q2 ruptura repletionis fit per viā extēsionis: sꝫ ruptura apāẗ fit: q2 mā capit sibi locũ cũ fit exitura vel cuꝫ aperit̄ exitura: vt ponit Sera. 2. cap̄. trac. 2. Tertia cā est feruor sanguinis vnde rumpit̄ vena vel resudat sanguis. ¶ Sed diceret quis ꝺm hoc videt̄ ꝙ tarfe posset fieri absqꝫ ruptura vene: q2 per solā resudationē sanguis feruidi. ¶ Dōm ꝙ ꝺm sniam Jesus Haly tarfe pōt fieri absqꝫ ruptura venarum oculi. s. manifesta: semper tamē opꝫ ꝙ sit aliqua ruptura sumēdo rupturā pro quacũqꝫ dilatatione qua sanguis possit euomi a vena vel exire vel resudare.

¶ Et ruptura que est in ꝯiunctiua est salubrior.

¶ Hic cōparat modos tarfe diuersificatos ex loco ⁊ dic̄ ꝙ saluior est illa que est sup ꝯiũctiua. s. q̄ꝫ illa que est sup cornea. Et rō est: q2 nō nocet visui per se: vt appet. 4. de accidēti ⁊ morbo. ca. 2. ¶ Sꝫ dubitat̄ q̄uo ruptura in cornea pōt facere tarfe cũ nō sit in ea vena. ¶ Dōm dupl'r. Prio ꝙ apud quosdā hꝫ venas lꝫ nobis īsensibiles. ¶ Scđo dōm ꝙ per cōitatē sanguis fluit illuc a ꝯiunctiua trāsiens de poro in porũ vsqꝫ ad locũ rupture cornee.

¶ De cura. Cap̄. 25m.

Distilletur super ipsum sanguis columbe aut turturis aut alfaguachit aut alguarascen et proprie de sub pēna.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo eius solius. Scđo vt cōplicat̄ cuidā passioni. ibi (Q2 si cũ tarfati.) ¶ Ad p̄mi euidentiā ꝯsiderādũ ꝙ cura tarfe diuersificat̄ ꝺm p̄ncipiũ mediũ ⁊ finem: vt ponit Mesue in h̄ cap̄. Igit̄ ponit curā eius que cōperit in medio. Scđo in p̄ncipio. ibi (Q2 si fuerit.) Tertio in fine. ibi (Et in fine.) ¶ Considerandum primo ꝙ per medium tempus tarfe intelligo q̄n sanguis est in loco. ⁊ iam cessauit fluxus: ⁊ q2 hoc tēpore tarfe est ꝓprie quedam passio: ideo Auic̄. incipit a cura eius in hoc tēpore. In p̄ncipio eni tarfe est quasi quidam modus obthalmie.

¶ Dubitat̄: vtꝝ sanguis colũbe sit medicamē p̄cipuũ in tarfe. ¶ Uidet̄ ꝙ nō ex Aggregatore ca. de sanguie. magis eni cōmēdat oleũ ros. si distillet̄ calidũ. Et ꝓbat̄: q2 oleũ rosa. cũ tēperātia cōplexionis hꝫ stipticitatē per quā ꝓhibet cursum ⁊ ꝯfortat: ⁊ ꝓpter hoc plus laudat̄ in scissuris cranei vt ibidē ponit̄: eadē ꝫ rōne in resoluendo mās tarfe. Itē videt̄ ꝙ Aggregator trufet̄ de hoc: q2 dicit ꝙ hoc faciunt illi qui volunt occidere columbos. ¶ In ꝯtrarium sunt oēs medicine auctores. ¶ Dōm ꝙ in tarfati vel est aliq̄d adhuc de cursu materierũ: ⁊ sic melius est oleũ ro. actu calidũ: ⁊ est rō iam assignata. Uel cessauit cursus: ita ꝙ intentio est ad resolutionē absqꝫ intentione repercussionis ⁊ sic magis ꝯuenit sanguis columbe. Et rō est: q2 oleũ hꝫ mordicationē inducere in oculis: vt declaratũ est supra trac. 1. ca. de obthalmia. ¶ Ad ꝯtraria dōm ꝙ Serapio nō magis cōmendat oleũ rosatuꝫ q̄ꝫ sanguinē nisi in fractura cranei. ¶ Uel dōm ꝙ intelligit eo mō quo dictum est. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Serapio siue Aggregator nō trufatur de hoc medicamie: sed quasi vult dicere ꝙ sanguis ale est bonus sicut sanguis sub ala: ⁊ nō differt nisi q2 ille qui vulnerat sub ala occidit colũbũ. ¶ Sciendũ tamē ꝙ sanguis subtractus ab ala versus partes cordis posset quādoqꝫ esse melior: q2 calidior si quereretur maior calor: ⁊ ꝓpter hoc eo vtitur Zoar in hoc casu. Sed ille qui trahitur de ala euulsa pēna est tēperatior actu. Alfaguachit nō inuenit̄: sed quidam dicunt ꝙ est maneries colũbi. Alguarascen ponit̄ in scđo cañ. Et dixit Judeus ꝙ est turdus. Aliȷ dicunt ꝙ est maneries turturis. Aggregator cap̄. de sanguine. dicit guarascen. i. colũbi. ⁊. 4. cañ. fen. 7. ca. de cura albaras in lr̄a extrinseca.

¶ Q2 si fuerit in principio ꝑmisceatur ei aliquid de repercussiuis sicut est lutum dictum chimolea ⁊ lutũ dictum armenum.

¶ Hic ponit curā tarfe quando est in principio. ¶ Et est considerandum ꝙ per principium intelligimus totuꝫ tempus in quo durat fluxus materie: quia toto illo tempore oportet misceri ei scꝫ sanguini columbe aliq̄d de repercussiuis sicut chimolea. quid sit autem expositum est supra capitulo de rupturis cornee. Lutũ armenum. i. bolum ⁊c̄. ¶ Considerāduꝫ etiam ꝙ Auicen. intelligit ꝙ facias euacuationes in principio cuꝫ flobothomia ⁊ solutione ventris cum pharmacia ⁊ clysteriȷs ⁊ totum regimen quod preceptum est supra in generalibus canonibus obthalmie. ¶ Quereret aliquis propter quid Mesue inter omnia magis laudat cuꝫ flobothomia euacuationem per clysteria. ¶ Dicendum ꝙ causa est: q2 timet in pharmaciȷs solutiuis inflāmationem sanguinis et eius agitationeꝫ vnde vena magis rumpitur: ⁊ ideo Jesus Haly non laudat vsum hiere timens apertionem vene propter aloem: ⁊ hoc est q̄d dicit. nō laxantur cum hieris.

¶ In fine v̄o eius cōmisceatur cuꝫ resolutiuis vsqꝫ ad arsenicum cum luto sigillato.

¶ Circa hoc dat cañ. Scđo ponit medicinā. ibi (Et quādoqꝫ.) ¶ Cōsiderandum ꝙ per finem tarfe intelligimus declinationem cum remansit aliquid grossuꝫ de materia. vel intelligimus finalē operationem post resolutiua leuia: ⁊ hoc erit quando tarfe est iaꝫ antiquatuꝫ vt sit de sanguine antiquo mortuo: tunc enim oportet ꝙ misceatur cũ resolutiuis. s. cōmunibus vt sanguis vel camomilla. Usqꝫ ad arsenicũ. i. medicine fortis exiccationis ⁊ resolutionis et

Dubium

absterſionis fortis:imo medicine corroſiue ſi mã eſt multũ indurata: ⁊ ideo docebat ponere piper ⁊ ſal. Aui. fuit vſus mõ loquendi vſq; ad arſenicũ. q.d. ꝙ vltimũ ad qd̃ debes recurrere ſi alia nõ valẽt eſt arſenicũ. i. auripigmẽtũ cuʒ luto ſigillato. Ponit aũt terſigillata. Primo q2 eſt iuuãs in exiccãdo mãm. Scdo q2 remouet nocumentũ medicinarũ acutarũ. Tertio q2 ꝓhibet attractionem materierũ que poſſet fieri ex fortibus medicinis.

¶ Et quãdoq; curat cum lacte muliebri cum thure ⁊ aqua ſalis: ⁊ proprie in qua diſſoluta ſunt ſal gẽma et ſal ãmoniacus: ⁊ ꝓprie quãdo ponit in ipſa illud cum thure ⁊ diſtillatur ex eo in oculum.

¶ Hic ponit multas medicinas ⁊ in ſũma videt ponẽ viginti medicinas: lʒ poſſent reduci ad pauciores ⁊ poſſent fieri plures. ¶ Et ꝯſiderandũ ꝙ oẽs iſte medicine ſunt exiccatiue ⁊ reſolutiue ⁊ cõſumptiue mãerum tarfe. Eſt tñ in eis multa diuerſitas ſm plus ⁊ minus ⁊ ſm formas earũ ⁊ ſm modũ operãdi vt apparet diſcurrenti. Prima medicina eſt de lacte ad abſtergendũ ⁊ mitigandũ acuitatẽ ſalis ⁊ thuris ⁊ ſpẽrũ ſalis vt apparet. Dixit aũt qñq;: q2 tunc cũ indiges forti exiccatione ſicut eſt exiccatio ſalis ⁊ thuris.

¶ Et colyrium dinaricon confert ei valde.

¶ Secunda medicina ponitur colyrium dinaricon expoſitum eſt ſupra cap̃. de botbor in oculo.

¶ Et medicamẽ ſuũ ex lapide lazuli ⁊ piperis ⁊ ſarcocolle partib⁹ equalib⁹ ⁊ arſenici quãtũ oia: ⁊ qñq; admiſcet ei ſal gẽma ⁊ fit ex eis colyriũ.

¶ Tertia eſt medicina de lapide. Ubi dubitat q2 Aui. nõ ſeruat ſuũ ꝓceptũ: q2 dixit ꝙ miſceri dʒ arſenicũ cũ luto ſigillato. ⁋ Dõm p° ꝙ debet intelligi hic ꝙ addat lutum ſigillatum. ⁋ Uel dõm ꝙ lutum ſigillatum non indigemus miſcere cum arſenico niſi quãdo timeremus eius nocumentum ⁊ attractionẽ materierũ.

¶ Et quandoq; fit ei emplaſtrũ de foris cuʒ kali vſto cum vino aut cum aceto.

¶ Quarta medicina ponit per hoc emplm. Ubi ꝯſiderãdũ ꝙ forſan. A. innuit inſtillare in oculũ kali cũ aceto: ⁊ iõ dixit fit emplm. kali eſt herba ſalſa de qua fit cinis: vñ fit ẽt vitrũ. Et kali ſumit ẽt qñq; ꝓ vna ſpẽ alumĩs: vt Raſis in diuiſionib⁹. c. de dolore dẽtis.

¶ Et ſimilr ex ſtercore colũbino cũ aceto aut vino.

¶ Quinta medicina ponit per aliud emplm de foris.

¶ Aut fit emplaſtrum ex paſſis enucleatis ſolum cum aceto ⁊ reliqua que dicta ſunt adhibeantur ⁊ proprie cum fuerit apoſtema.

¶ Sexta ponit per h̃ emplm. ¶ Ubi ꝯſidera ꝙ iſte ſmo eſt Raſis 2° ꝯtinẽ. ca. 2. de macula. ſ. de tarfe. vbi ponit hunc ſermonẽ ſi eſt apoſtema in oculo calefiat cũ paſſulis ſine arillis ĩpaſtatis cuʒ aq̃ mellita vel cũ aceto: ⁊ ſi nõ diſſoluit addat radix trita: ⁊ ſi nõ diſſoluit addat de ſtercore colũbino. Uult igit dicẽ Raſis ꝙ ſi tarfe ſit reſiduuʒ ex ap̃ate: ꝑmo fiat ꝑparatio mãe cũ paſſulis ſine arillis q2 ſunt ſtiptice: ⁊ ſic cũ melle vel aceto vt tibi videt. facta tali mollificatione vel rarificatione mãe fiat reſolutio cũ reſoluentibus fortib⁹ ⁊ exiccãtib⁹ qualia ſunt radix trita. ſ. radix que comeditur: ⁊ medicamẽ de ſtercore colũbino cuʒ aceto vel vino: ⁊ h̃ eſt qd̃. A. dicit. Fiat emplm ex paſſulis. ⁊ ſup. h̃ facto adhibeant reliqua que dicta ſunt vt fortia exiccãtia iam dicta ⁊ ꝓprie cũ fuerit apoſtema. i. cũ eſt tarfe ex ap̃ate. Fit aũt h̃ in tarfati apoſtemoſa: q2 magis timemus in ea de difformi reſolutione que fieret nõ facta ꝑparatione q̃ʒ timeamus in tarfati leui non apoſtemoſa.

¶ Et ſimiliter caſeus recens ⁊ parũper ſalitus ⁊ cortices raffani ⁊ mellilotũ cũ ſanguine draconis ⁊ radice lilij ⁊ croco ⁊ lentib⁹ cũ oleo roſato ⁊ vitello oui.

¶ Septima medicina.

¶ Et reclinatio fiat ſuꝑ aquã in qua decocta ſunt hyſſopum ⁊ origanum ⁊ vaporetur ex ea ſola.

¶ Octaua.

¶ Aut cum aceto in quo decoquunt cinis aut mẽtha.

¶ Nona.

¶ Aut infuſione olibani cum aloe.

¶ Decima.

¶ Aut cum aqua croci ſylueſtris.

¶ Undecima eſt de croco ſylueſtri: et eſt crocus hortulanus ⁊ eſt flos cartami ſylueſtris: ⁊ eſt forte in reſoluendo.

¶ Ant infuſione croci.

¶ Duodecima.

¶ Aut decoctione camomille ⁊ melliloti.

¶ Decimatertia.

¶ Aut ſucco eorum.

¶ Decimaquarta.

¶ Aut decoctione foliorum caulis.

¶ Decimaquinta.

¶ Et fiat emplaſtrum ex folijs caulis decoctis ⁊ contritis in vino forti ⁊ antiquo.

¶ Decimaſexta.

¶ Aut fiat emplaſtrum ex ſynapi contrito cõmiſto cuʒ triplo ſui de carne ficus.

¶ Decimaſeptima.

¶ Aut ex arſenico fricato cum lacte.

¶ Decimaoctaua.

¶ Aut fiat ei emplaſtrũ ex cinere decocto cum vino.

¶ Decimanona.

¶ Aut ameos ⁊ hyſſopo cum lacte vaccino.

¶ Hic ponitur vigeſima medicina. Quarum oĩum medicinarum virtutes in exiccando vel reſoluendo manifeſte apparent.

¶ Or ſi cũ tarfati acciderit ruptura in ꝯiunctiua maſticet cyminũ ⁊ ſal ⁊ diſtillet ſaliua in ipſo. Et folia ſalicis ꝯferũt ei valde qñ ex eis fit emplaſtrũ.

¶ Ponit curã tarfati cõpoſite cũ ruptura ꝯiunctiue. ſ. ex ꝑcuſſione vel caſu: ⁊ ponit in hoc duas medicinas. ¶ Prima eſt ꝙ maſticet ciminũ ⁊ ſal ⁊ inſtillet expreſſio eoꝝ: q2 habẽt fortẽ exiccationem: q2 exiccant ⁊ reſoluunt mãm tarfati ⁊ iuuant in ſolidatione rupture. ¶ Sed tu diceres ꝯtra: q2 ſuperius ponebat ꝙ cyminuʒ ⁊ ſal ꝓhibebãt ꝯſolidationẽ in vngula. ⁋ Dõm ꝙ medicine fortis exiccationis ⁊ mordicationis ſi occurrunt mẽbris ſolutis nudis a mã ꝓhibent ꝯſolidari. Et ſi inueniãt mãm poſſunt iuuare in ꝯſolidando. Exemplũ de viride eris vt hʒ declarari primo cañ. fen. 4. cap̃. de cura ſolutionis ꝯtinuitatis. ⁊ tertio de ingenio tertio cap̃. ¶ Scda medicina eſt de folijs ſalicis vel ẽt de florib⁹. Uñ Raſis 2° ꝯtinen. cap̃. 2. auc̃te. H. Folia ſalicis ⁊ flores eius emplaſtrata oculis valẽt macule eueniẽti pupille ex percuſſione.

¶ De lachrymis. Cap. 26m.

Hec egritudo eſt vt ſint oculi ſemper humidi. humiditate aquoſa. Et quãdoq; currunt lachryme.

¶ Superius Auicẽ. determinauit de tarfati: hic determinat de lachrymis. Et hec paſſio põt reduci in tot morbos quot hʒ cauſas: q2 ipſa in ſe eſt accidens qd̃ eſt mutatũ exiens. Et ꝑmo notificat nobis hãc egritudinẽ. Scdo ponit curã. ibi (Canon in cura earũ.) ⁋ Prima in duas. Primo oſtendit quid ſit iſta paſſio. Scdo ponit eius diuerſitates ⁊ cauſas. ibi (Earũ.) ¶ Circa ꝑmã partẽ ꝯſiderãduʒ ꝙ ad eſſe huius paſſionis reqrunt duo. Primũ ꝙ oculi ſemꝑ ſint humidi: ⁊ ſemper appareat quedã aquoſitas in oculis. Scdʒ ꝙ qñq; illa aqua cadat ⁊ lachryma currat.

¶ Et earũ quidẽ alie ſunt natiue: alie accidentales. Et de accidẽtalibus ſunt que ſunt inſeꝑabiles in ſanitate ⁊ ſunt alie ſequẽtes egritudinẽ que remouent ſi remoueatur egritudo ſicut in febribus.

¶ Hic ꝑmo ponit diuerſitates huius paſſionis. Scdo cãs. ibi (Caũt.) Tertio cõparat adinuicẽ. ibi (Que autẽ.) Quarto cõplet ponendo cãs. ibi (Et curſus qdẽ ⁊c.) Diuerſitas vel diuiſio quã ponit eſt iſta ꝙ lachrymaruʒ alie ſunt natiue. i. ex ꝑncipijs gñonis. Alie accidẽtales. i. ex tẽpore: ⁊ tũc ſubdiuidit ꝙ accidẽtales quedã ſũt incurabiles vnde homo toto tẽpore ſue vite ſtat cũ eis: ⁊ hoc eſt qd̃ dicit. de accidẽtalib⁹ ſunt que ſunt inſeparabiles in ſanitate. i. que nõ ſeparant in tota ſua ſanitate ⁊ vita. Quedã aũt ſunt curabiles ſiue remouibiles: q2 ſectant paſſionẽ que paſſio cũ remouetur: remouet ⁊ lachryma: ſicut appꝫ de lachrymis que fiunt ꝑꝑ febres curabiles: remota. n. febre remouet lachryma: ⁊ intellige niſi febris ĩpreſſerit aliquã malitiã remanentẽ poſt febrẽ.

¶ Dubitatur quare Auic. ſubdiuiſit lachrymã accidẽtalẽ ⁊ nõ ſubdiuiſit lachrymã natiuã. ⁋ Dõm ꝙ omnis lachryma natiua eſt incurabilis vel difficulter curabilis. Dubm pm

¶ Scdo dubitat q̃re. A. dicit inſeꝑabiles in ſanitate: imo deberet Dubm 2m

dicere inseparabiles in egritudine: q2 in toto tpe in quo iste h3 lachrymā est infirmus. / Dōm ꝙ l3 iste sit infirmus in pte vt circa oculos: in toto tñ corpore reliquo pōt esse sanus: ⁊ iō facit operationes ꝯsuetas cōes ⁊ nō morit̃ ex h̃: ⁊ ideo dicit̃ ꝙ remanet cum lachrymis istis in sanitate sua: ⁊ h̃ apparet in eo qui patit̃ lachrymam incurabilem ex incisione totali carnis lachrymalis.

¶ Causa aūt in accidentalibus est debilitas retentiue aut digestiue decoquentis: aut diminutio lachrymalis in natura: aut ꝓpter administrationem medicine acute. aut successione incisionis vngule.

Dubm 3m ¶ Hic ponit cās. Et p̄ facit h̃. Scđo declarat qđdā. ibi (Et p̄nm.)

¶ Circa p̄mā partē diceret aliqs Aui. videt̃ diminutus: q2 ponit ꝙ cā lachrymarū accidētaliū est defect9 ꝯtētiue cerebri vel digestiue decoquētis. i. debentis decoquē mās humidas cerebri tñ illas non coquit. Et Mesue cap. de lachrymis addit tertiā cām. s. effusionē humiditatū ꝓpter multitudinē: vel ꝓpter aliquā qualitatē facientē dissolutionē. s. cum esset caliditas eliquatiua vel acuitas mordicatiua. / Dōm ꝙ Auic. dedit itelligere istā cām: q2 pōt hec reduci ad defectū ꝯtentiue quodāmō siquis ꝯsideret.

Dubm 4m ¶ Dubitat̃ scđo q2 Aui. ponit vnū mēbrū diuisionis qđ ꝯdicit diuiso: ipse d3 assignare cām lachrymarū accidētaliū: ⁊ postea dicit ꝙ vna de causis ei9 est diminutio lachrymalis in nā: sed diminutio lachrymalis a nā facit lachrymā natiuā ⁊ nō accidentalē. / Dōm ꝙ ista fuit extēsio s̃monis vt notificaret oēm modū diminutionis carnis lachrymalis. Uel al'r ꝙ l'ra pōt 2r exponi. Primo sic. diminutio lachrymalis in nā. i. a nā vel a p̄ncipijs gnōnis. Et hec expō nō vadit ad mentē Aui. Uel al'r. diminutio lachrymalis in nā. i. in eo qđ d3 nāliter esse quātū ad sui quātitatē. Et hec expō vadit ad mentē Aui. vnde Aui. nō dixit a nā siue a natiuitate. sed dixit in natura. i. in eo qđ d3 esse s̃m nām: ⁊ tunc subdiuisit duas causas accidentales diminutionis in natura lachrymalis. Una que est ꝓpter medicinas acutas. Alia que est ex incisione vngule.

Dubm 5m ¶ Dubitat̃ tertio: quare nō explicat cās lachrymaꝝ natiuaꝝ. / Dicendū ꝙ dat eas intelligere: q2 vna ⁊ eadē cā si est ex tēpore facit lachrymā accidētalē: ⁊ si est ex p̄ncipijs gnōnis facit eā natiuam. v. g. diminutio carnis lachrymalis pōt fieri ex natiuitate: ⁊ ex tpe similiter debilitas digestiue cerebri ⁊ ēt ꝯtentiue.

¶ Et principium quidem illius humiditatis est cerebrum ⁊ cursus eius ad oculum in vna duarum viarū predictarum multotiens.

¶ Hic declarat qđdā. Diceret. n. aliqs. ista hūiditas que facit lachrymā que ꝓcedit defectu digestiue vel ꝯtētiue vñ venit: ⁊ p q̃d venit. Declarat h̃ dicēs ꝙ eius p̄nm est cerebrū. i. caput. Uia aūt cursus est vel a parte itrinseca vel extrinseca: vt sepe dcm̄ est supra.

Dubm 6m ¶ Sed diceret aliqs Jesus Haly ca. 44. ponit tres vias māei lachryme. Prima per venas extrīsecas. s. extra craneū. Scđa p venas itra craneū. Tertia per musculos oculoꝝ ꝯbilitatos. / Dōm ꝙ diuisio quā Jesus ponit reducit̃ in diuisionē Aui. q2 via lachrymaꝝ vel est extrinseca vel itrinseca. Et intrinseca subdiuiditur in viā venarū ⁊ viā musculoꝝ si musculi sunt intrinseci. Si aūt velis dicere ꝙ sint extrinseci: tūc cadit in subdiuisionē vie extrīsece: tñ musculi q̃ tenēt neruos extrīsecos obticos itrinseci sunt ponēdi.

Dubm 7m ¶ Dubitat̃ scđo: an pp ꝓpriū defectū digestiue ⁊ ꝯtētiue oculi possint fieri lachryme. / Uidetur ꝙ sic: q2 oculus in nāli dispōne existens h3 q̃dā humiditatē quā dat naso ⁊ emittit̃ per duo foramina palpebrarū ⁊ recipit̃ per carnes lachrymaliū: vt Gal. 10. de vtilitate pticularu3. 11. cap. sicut igit̃ qñ oculus s̃m nām se h3 exiccat̃ illa humiditas: ita nō s̃m nām se habēs in digerēdo ⁊ ꝯtinēdo poterit supfluere ⁊ facē lachrymā. / In ꝯriū vł Aui. qui dicit ꝙ p̄nm est cerebrū. / Dōm ꝙ p̄nm humiditatis que est māe lachryme est ꝓprie cerebrū. Rō est: q2 illa humiditas cu3 hoc qđ est aquosa est ēt multa: ⁊ ideo op3 ꝙ veniat a mēbro in quo sit multitudo humiditatis: hui9 aūt est cerebrū. / Ad ꝯriā rōnē dōm ꝙ p̄ma ꝓpō est vera: tñ dico ꝙ illa humiditas nō est supfluitas ꝓprie in oculo facta: imo est data musculis oculoꝝ a cerebro vt seruet̃ debita tēperātia humiditatis pp motū oculoꝝ. Supfluitas eni que ex ꝓprio nutrimēto oculi reciditur est grossa sicut lippitudo nisi euaporet īsensibiliter. / Uel dōm ꝙ l3 illa aquosa mā esset oculi supfluitas s̃m se. s. solius oculi: ipsa tñ esset pauca nō potēs facere lachrymā manifeste: q2 in passione que dı̃ lachryma: reqrit̃ ꝙ oculi cōtinuo appareāt pleni aq̃ ⁊ ꝙ sepe inde cadāt gutte lachrymaꝝ. Hoc aūt nō posset facē mā aquosa pauca. Op3 igit̃ ꝙ talis aquositas aliunde habeat refusionē. Appet igit̃ ꝙ veniēte ad oculum nutrimēto debite quātitatis ex defectu sue ꝯtētiue vel digestiue nō pōt fieri passio que lachryma dı̃: ⁊ ꝯcesso ꝙ fieret pauca esset.

¶ Que aūt natiue sunt aut propter eradicationem incisionis lachrymalis non sanantur.

¶ Hic cōparat q̃sdā spēs vel ostēdit que sunt curabiles ⁊ que nō. ⁊ dicit ꝙ lachryme natiue nō curant̃ nec ille que sunt ex radicali siue totali incisione carnis lachrymalis: ⁊ hoc est qđ dicit. pp eradicationē. i. totalē extirpationē incisionis. i. ex incisione. ⁊ h̃ dixit: q2 diminutio parua carnis lachrymalis pōt curari.

¶ Dubitat̃: vtru3 lachryme natiue sint curabiles. / Uidet̃ ꝙ sic: q2 eadē cā ⁊ idē gradus facit lachrymā. v. g. diminutio carnis lachrymalis pōt fieri ex natiuitate ⁊ ex tēpore: igit̃ illa lachryma eodem mō erit curabilis. / In ꝯriū Aui. ⁊ Mesue ca. de lachryma. / Dicendū ꝙ lachryme natiue nō sunt curabiles. i. sunt īpossibilis vel difficilis curationis. ⁊ ita vult exponi Aui. nō sanant̃. vnde in fine capituli dicit. Ille que sunt natiue difficulter recipiūt curam. Rō est: q2 dispositio p̄ter nām faciens lachrymā qñ est a p̄ncipio generationis est vehemēter infixa ⁊ habituata: vel nō pōt remoueri vel dure remouet̃. Et sic soluit̃ rō cū dicit̃ ꝙ eadē cā que facit lachrymā ⁊ eiusdē gradus pōt esse ex natiuitate ⁊ ex tpe. verū est: s3 nō est necessariu3 ꝙ eodē mō inhereat: q2 aliqua cā ex tpe ita pōt esse fixa: ⁊ plus q̄3 cā ex natiuitate: vt notū est. Dubm 8m

¶ Et cursus quidem lachrymarum qui fit in febribus ⁊ in egritudinibus acutis ⁊ est sine causa est ꝓpter nocumentum cerebri ⁊ apostema cerebri.

¶ Hic cōplet ponere cās lachrymaꝝ. Et p̄mo has cās ponit. Scđo qđdā cōe his spēb9 lachryme. ibi (Et iste.) / Prima in tres s̃m ꝙ tres modos cāꝝ ponit. 2a ibi (Et qñq3.) 3a ibi (Et qñq3.) ¶ Considerādū circa p̄mā partē ꝙ istud qđ dicit. ⁊ est sine cā. d3 exponi sine cā extrinseca. s. fumo vel puluere vel absq3 volūtate vt 4a pticu. afor. illo afor. 52. Quib9 in febrib9 ⁊c̄. Uel absq3 cā. i. sine ꝓprio nocumēto oculi ex obthalmia ⁊ sil'ib9: vt ponit Cōmētator in cōmento p̄dicti afor. Cū eni lachryme fiunt in febribus sine ap̄ate vel in febrib9 cū ap̄ate cerebri ⁊ nō fiunt a causis p̄dictis sequit̃ ꝙ fiant pp nocumētū cerebri ex cōitate ꝓpter febrē sine ap̄ate: ⁊ h̃ est qđ dicit. ꝓpter nocumentū cerebri. Uel fiunt pp nocumentū ꝓpriu3 ex egritudine propria sicut ap̄ate: ⁊ h̃ est qđ dicit. ⁊ ap̄ata cerebri. Febris aūt ⁊ ap̄ata cerebri faciūt lachrymas: vel debilitādo cerebri virtutē: vel exoluēdo siue eliquādo mās.

¶ Et qñq3 accidūt in febrib9 vigilatiuis que sunt ex febrib9 effimeris aut febrib9 putridis sanguineis.

¶ Circa scđa3 partē dubitat̃: q2 Aui. ponit ꝙ in febrib9 vigilatiuis sc3 effimeris fiunt ⁊ multiplicant̃ lachryme. / Cōtra: q2 in effimera ex vigilijs fit exiccatio oculoꝝ: vt ponit. A. 4. cañ. fen. 1. ⁊ Gal. 2. de crisi. vlt. ca. / Dōm ꝙ per febres vigilatiuas que sunt de effimeris: nos possumus duo itelligere. Primo possum9 per eas itelligere febres synochas sine putredine. Ipse eni sunt quodāmō in numero febriū effimeraꝝ: vt sumit̃ a Gal. 9. tera. 1. ca. Ipse ēt pñt dici vigilatiue: q2 pp multū calorē īducūt īquietudinē ⁊ estuationē ⁊ nō pmittūt īfirmū dormire. vñ. 4. coll'3. ca. 30. de signis febris sanguinee. dicit ꝙ ingetudo est ꝓpria huic febri. Aliqñ tñ ꝯtingit in ea ꝓfunditas somni ⁊ est accidēs malu3: vt Aui. 4. cañ. fen. 1. c. de febre sanguis. In hac aūt febre synocha sine putredīe accidūt lachryme: ⁊ ēt multiplicant̃ ꝓprie multi vapores q̃ ad caput ascēdunt. vñ Aui. iter signa huius febris ponit cursum lachrymaꝝ nō solū aūt in synocha sine putredīe: imo in synocha putredinali accidūt ⁊ multiplicant̃ lachryme pp multitudinē vapoꝝ petentium caput. Isti aūt vapores sanguīs faciūt lachrymas trib9 de causis. Prio q2 ipsi in cerebro ꝯdensant̃ ⁊ ꝯuertunt̃ in aquositatē. Scđo q2 calore eliquāt mās cerebri. Tertio q2 sunt cā attractiōis māerū ad cerebrū pp īflāmationē quā faciūt: ⁊ iō in his febribus fiunt lachryme. Dixit aūt qñq3 q2 pośe est ꝙ in aliq̊ hoīe iste māe catarrizent ⁊ faciāt tussim aut corizā aut branchū. ⁊ si dirigant̃ ad oculos faciūt lachrymas ⁊ alias passiones oculoꝝ. hoc est ꝙ qđ dicit. Qñq3 accidūt. s. lachryme ⁊ multiplicant̃ ī febrib9 vigilatiuis que sūt ex febrib9 effimeꝝ. i. febrib9 synochis sine putredīe aut ī febribus putredīs sanguīeis. / Scđo p fe. effimeras vigilatiuas possum9 ītelligē effimeras fe. q̃ fiūt ex vigilijs ī q̃b9 pñt p accñs accidē ⁊ multiplicari lachryme ⁊ h̃ pp nocumētū ⁊ ꝯbilitatē q̃ accidit in oculis: vñ pñt ad eos fluē māe. Scđo q2 cerebrū exiccatū qñq3 est cā attrahēdi mās humidas: vt pōt sumi sup̄ fen. 1. tra. 1. c. de significationibus sumptis ex ꝯueniētia ⁊c̄. ⁊ q2 h̃ accidit: iō dixit qñq3. Dubm 9m

¶ Et qñq3 multiplicat̃ cursus lachrymaru3 in frigore.

¶ Circa tertiā ptē ꝯsiderādū ꝙ frigus m'tiplicat lachrymas trib9 modis. Uno mō cōprimēdo cerebꝝ ⁊ exprimēdo. Alio mō debilitādo digestiuā cerebri. Tertio mō oculos mordicādo ⁊ forte facit frigus valde siccu3 sicut boreas oculos mordet: vt 3a pti. afor. illo

a for.18. Quotidie vō. ℂ Considerandum 2° ꝙ per hāc cām Au ic. dedit intelligere reliquas causas extrinsecas: vt fumū puluerem ⁊ reliqua que oculos mordicant.

ℂ Et iste omnes que sunt de genere earū que accidūt velociter remouentur: sequentes egritudinē si remouentur: remouentur cum ea.

ℂ Hic ponit qōdā cōe istis spēb⁹ lachrymaꝝ. ℂ Ubi ↄsiderādū ꝙ textus hꝫ duplicē expōnē ꝺm duplicē lrām. ⁋ Una est ꝙ Aui. velit hic ostēdē qōdā cōe oib⁹ spēb⁹ lachrymaꝝ que fiunt ex tpe vt cōparanꝭ lachrymis natiuis: ⁊ vult dicē ꝙ lachryme facte ex tēpore que dicunꝭ accidentales sunt curabiles: qꝛ remouenꝭ egritudine remota: ⁊ si ipse lachryme curanꝭ vel remouenꝭ curanꝭ cū egritudine. s. qꝛ egritudo curaꝭ: ⁊ vult. A. in h̄ īnuere ꝙ nō oīs lachryma accidētalis siue ex tpe pōt curari: sꝫ illa lachryma que fit ex egritudine remouibili ⁊ curabili: ⁊ iō si egritudo ex tpe est īcurabilis ⁊ lachryma illā sequēs erit īcurabilis: plus tñ ↄuenit cū egritudinib⁹ ex tpe ↄtingētib⁹ posse remoueri: ⁊ plus ↄuenit cū egritudinib⁹ eueniētib⁹ ex natiuitate nō posse remoueri. Aliq̄ tñ est egritudo a natiuitate que pōt curari: ⁊ aliq̄ est ex tpe que nō pōt curari. h̄ igiꝭ sensit Aui. cū dicit. Iste oēs. s. spēs lachryme que sunt de genere que accidūt. i. que sūt lachryme accidētales. Uel que accidūt velociter remouenꝭ. i. sunt curabiles. Uel remouenꝭ. i. sunt curabiles: ita ꝙ ly velociter: q̄uocūqꝫ cōponaꝭ nō variat sniaꝫ. Sequētes egritudinē. i. curanꝭ vel remouenꝭ: qꝛ sequunꝭ egritudinē que pōt remoueri: ⁊ iō si remouenꝭ iste lachryme remouenꝭ cuꝫ ea. s. egritudine. q. d. si egritudo nō posset remoueri nō remouereꝭ lachryma. ⁋ Alia expō est ꝙ Aui. tāgit qualr̄ se hēant ad curationē lachryme accidētales: ⁊ distiguit eas ī duob⁹ modis. scōm modū ponit ibi. sequētes. Prim⁹ modus lachrymaꝝ accidētaliū est qui aduenit a causis ꝑmitiuis sicꝫ frigore fumo ⁊ puluē: ⁊ tales lachryme velociter remouenꝭ: ⁊ h̄ est qō dicit. Iste oēs. s. lachryme que sunt de gn̄e eaꝝ que accidūt. i. que fiunt a causis ꝑmitiuis que recte ⁊ ꝓprie pn̄t dici accidentales remouenꝭ velociter: qꝛ remota īpressione fumi vel pulueris nisi forsan īueniat corp⁹ male dispositū. vñ vehemēter īprimet. Scōs modus lachrymaꝝ accidētaliuꝫ est q ꝓuenit ex egritudinib⁹ ex tpe ↄtingētib⁹ ⁊ iste dicunꝭ sequi egritudines: ⁊ si egritudines tales sunt remouibiles lachryme ēt remouenꝭ: ⁊ si nō sūt remouibiles lachryme nō remouenꝭ: ⁊ h̄ est qō dicit. lachryme sequentes egritudinē si remouenꝭ: remouenꝭ cū ea. s. egritudine: ita ꝙ ista lrā nō hꝫ ⁊. Posset etiā iste ꝺmo adaptari nō solū ad egritudinē ex tpe: sꝫ ad egritudinē ex natiuitate. ꝺmo tñ cōior ē ꝙ oīs egritudo nūc fit ex tpe ⁊ nō ex natiuitate: sꝫ apō me ē ꝺmo falsus: vt alꝭs declaraui. Post ꝑdicta ↄsiderādū ꝙ auctores n̄ ponūt cōiꝭ vnā cāꝫ imaginabilē ī hac passione. s. oppilationē viaꝝ a lachrymali ad nares: qō q̄re fecerint alij īuestigēt.

Dub^m 10^m ℂ Queriꝭ in forma ꝓblematis ꝑꝑ qd plorātes emittūt lachrymas calidas: ridētes aūt fridas. ⁋ Istud ꝓblema est Jesus haly ⁊ soluit ꝙ in plorāte lachryma est calida: qꝛ hūiditas que ↄuertiꝭ in lachryma liquefit a calore q calor accidit a calore cordis: sꝫ in ridēte lachryma est frida ꝑꝑ īpressionē humiditatū ꝑ coartationē accidentē a risu: ⁊ pōt hic text⁹ 2r exponi. Prīo ꝙ in risu fit q̄dā coartatio caloris: ⁊ iō īprimiꝭ in humiditatib⁹ frig⁹ ⁊ nō calor: qꝛ calor per coartationē remittiꝭ. Scōo pōt exponi ꝙ lachryme risus nō fiunt per modū eliquationis q ꝓuenit a calore: sꝫ qꝛ humiditates ipse per q̄dā coartationē ⁊ exꝑssionē factā a motu risus educuntur: ⁊ iō si lrā Jesus diceret ꝑꝑ exꝑssionē humiditatū ꝑ coartationē eēt lrā clarior. Alia cā posset assignari si h̄ ꝓblema est veruꝫ. nō enī affirmo h̄ eē verū. Cā igiꝭ est: qꝛ in tristitia pura calor reuertiꝭ ad cor ⁊ ꝑtes faciei īfridanꝭ: sꝫ in risu vero ⁊ ꝓpō qꝛ ibi est gaudiū ꝑtes faciei calefiunt. Ulterius lachryma de se est pauci caloris: qꝛ est humiditas aquosa. in hoīe igiꝭ tristi qꝛ cutis faciei est frida lachryma parū calida sentiꝭ calida: sꝫ in hoīe ridente qꝛ cutis faciei est calā lachryma paꝝ calā ꝑcipiꝭ frida. Exēplū hui⁹ est qō ponit G. 3. de simplici medi. ca. 2. dist. 2. ꝙ hō q est in stupha si mīgit suꝑ manū suā iudicat vrinā suā fridā: sꝫ ex stuphā iudicat esse calidā. ℂ Aristo. tñ. 31. ꝑti. de ꝓblematib⁹. 23. ꝓble. mouet h̄ ꝓblema sub alia forma. ꝑꝑ qd est ꝙ plorātes emittim⁹ lachrymas calidas: dolētes aūt in oculis emittim⁹ frigidas. ⁋ Et solōnē īnuit talē: qꝛ lachryme dolētiū oculos sunt īdigeste: ⁊ iō sunt frigide: sꝫ lachryme plorātiū. s. sanoꝝ in oculis sunt digeste: ⁊ iō calide. qō enī est digestū est calidū: ⁊ īdigestū est fridū. hec declarata sunt suꝑ. ca. de signis obthalmie. ℂ Queriꝭ ēt q̄re Aui. nō posuit signa diuersaruꝫ spērū lachrymaꝝ. ⁋ Dōm ꝙ q̄dā ex illis sunt nota ad sensuꝫ vt diminutio carnis lachrymalis. q̄dā sciunꝭ narratiōe īfirmi vt facta a frigore vel fumo ⁊c. q̄dā signa dicunꝭ nō ex alijs caplīs: vt signa ꝺbilitatꝭ cerebri catarrizātis ad oculos que sciunꝭ ex ꝑª fen tertij. ⁊ ex 5ª fen cap. de catarro. ⁊ ex dictis ēt supra ꝑmo tractatu.

ℂ De cura. Cap. 27^m

Canon in cura earum est administratio medicinarum equalis stipticitatis.

ℂ Hic ponit curā. Et ꝑº in gn̄ali. Scōo in spāli. ibi (Earū vō.) ℂ Dicit ꝑº ꝙ canō. i. regula gn̄alis in cura eaꝝ. s. lachrymarū est admistrare oculo medicias eq̄lis. i. debite stipticitatis.

Dubium ℂ Dubitaꝭ qꝛ. A. vꝫ īsufficiēs: qꝛ Mesue. c. de cura lachrymarū ponit ꝙ cura lachrymaꝝ est ꝑ medicinas siue res habētes q̄tuor itētiones. Pria est adequatio cāe faciētis. Scōa est mūdificatio capitis ⁊ corporis. Tertia est administratio medicinaꝝ eq̄lis stipticitatis. Quarta est diuersio māei ad aliā partē. ⁋ Dōm ꝙ canō in curatione est 2x. Quidaꝫ est gn̄alis siue cōis q ↄuenit in oī lachryma: ⁊ iste canō est vnus siue vnius intētionis. s. administrare medicinas eq̄lis stipticitatꝭ. Rō est qꝛ oīs lachryma cōicat in h̄ ꝙ est q̄dā humectatio siue qdā fluxus ⁊ q̄dā remollitio ⁊ relaxatio partiū oculi. Huic aūt opponiꝭ stipticitas siue stipticatio eq̄lis. i. debita per quā fit exiccatio humiditatis ⁊ ꝓhibitio cursus ⁊ remissio laxitatis: ⁊ de hoc cañ. loquebaꝭ Aui. cū dicit. Canon ⁊c. Alius est canon minus gn̄alis qui est in lachryma ꝓueniente a dispōne cerebri a quo mā currit ad oculos: ⁊ iste canon est q̄tuor ītētionū ꝺm ꝙ ponit Mesue vt ibidē. Has aūt intentiones Aui. nō posuit: qꝛ derelinquit eas notas ex capitulis de cura egritudinū cerebri: ⁊ de cura fluxuum materierum ad oculos.

ℂ Earū vō que facte sunt successione incisionis vngule: aut corrosione eius per medicinaꝫ: cura est puluis citrinus ⁊ tro. de croco ⁊ colyrium de aloe ⁊ colyriuꝫ de croco cuꝫ bengi: ⁊ vt fiat alcohol super lachrymale ipsum cum thure aut fumo eius proprie ⁊ cum aloe ⁊ memithe ⁊ croco.

ℂ Hic ponit curā in spāli. Et ꝑº ponit curā lachrymaꝝ accidētaliū. Scōo natiuaꝝ. ibi (Ille vō.) ⁋ Pria in. d. Prīo ponit curā lachrymaꝝ accn̄taliū que fiunt ex diminutione carnis lachrymalis. Secūdo eaꝝ que fiunt ab alijs causis accidētalib⁹. ibi (Illa aūt que facta est.) ⁋ Prima in duas. Prīo ponit curā ꝑdicte spēi lachrymalis. Scōo eius que ↄtingit qñ est ꝙ est incurabilis. ibi (Q. si iam.) ℂ Circa ꝑmā partē ↄsiderādū ꝙ lꝫ Auic. ponat curā solū ꝑ medicinas locales: tñ Rasis 2° ↄtinē. c. 2. ꝑcipit ꝙ ꝑus euēꝭ corp⁹ ⁊ caput anteq̄ꝫ locales medicine ponanꝭ. Et rō est qꝛ gnō carnis oꝫ ꝙ fiat ex sanguine laudabili in q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate: ⁊ iō oꝫ ꝑº rectificare sanguinē cū euōne ⁊ alteratione si expedit: deīde applicare oculo localia. Aui. aūt tacuit h̄: qꝛ dabat ītelligi ex vlīb⁹ canonib⁹ ꝑmi libri fen. 4. ⁊ quarti lib. fen. 4. ℂ Cōsiderādū 2° ꝙ gnō carnis ꝑdicte lachrymalis fit per medicinas eq̄lis stipticitatis ⁊ exiccatiōis ⁊ ↄfortationis ꝑticule q̄les sūt ille medicine q̄s enumerat. ⁋ Puluis citrinus poniꝭ. 9. Almā. c. 15. de obthalmia. ⁊ pōt accipi 5° cañ. de colyrijs cū dicit. Colyriū citrinū ⁊c. qō dꝛ famositatꝭ: ⁊ ponunꝭ multi septimo breuia. Ser. ⁋ Trocisci de croco. i. sief de croco nō īueniꝭ ꝓprie descriptionis: tñ puluis citrinus reduct⁹ ad sief pōt dici sief de croco. ⁋ Colyriū de aloe vel fit ex solo aloe dissoluto in eo qō tibi vꝫ: vel fit ex aloe cū alijs medicis in h̄ casu vtilib⁹. ⁋ Colyriū de croco cū bengi. i. cū iusqamo qō fit ponēdo in eo parū de iusqamo: ⁊ h̄ cū in ꝑticula esset mala cōplō calā ⁊ multa mordicatio. Alcohol ex thure vel fumo ⁊c. ⁊ pꝫ. Proportio istaꝝ mediciaꝝ est ꝺm iudiciū tuū estimatiuū. ⁊ sumiꝭ a Mesue in. cap. h̄ auc̄te iudei. Fum⁹ thuris est calidior thure q qualr̄ colligaꝭ doceꝭ a Ser. ca. de thure. ℂ Cōsiderādū 3° ꝙ īter has medicias gn̄atiuas carnis in lachrymalibus est multa diuersitas: qꝛ q̄dā sunt mag̃ sicce q̄dā minus: ⁊ q̄dā sunt calide q̄daꝫ fride: ⁊ iō medicus dꝫ distinguē corporuꝫ cōplōnes ⁊ dispōnes oculi: ⁊ ꝺm illa ⁊ alia approximare diuersis diuersas medicias. Ex quo appet vt sumiꝭ ꝺ mēte Mes. ca. de lachrymis. ꝙ vnū ⁊ idē colyriū vel sief est ↄueniēs in ↄsumptione vngule ⁊ sebel ⁊ in gnōne carnis deꝑdite in lachrymali: vt in hoīe sicce cōplōnis īueni in cui⁹ ēt lachrymali cū deꝑditiōe eēt aliq̄ corruptio: ⁊ tñ ī puero ⁊ hūide cōplōnis ↄsumiēt amplius carnē lachrymalis. ista aūt debēt sciri ex vlīb⁹ ꝑncipijs chirugie.

ℂ Or si iā finita fuerit ⁊ ad finē ꝑuenerit n̄ nasceꝭ vnq̄ꝫ.

ℂ Hic Aui. ostēdit que spēs lachryme ex incisione vel deꝑditione carnis lachrymalis est īcurabilis: ⁊ vult ꝙ illa in q̄ nihil remansit de carne lachrymali: ⁊ h̄ est qō dicit. ꝙ si iam finita fuerit. ⁊ cā est qꝛ nā nō hꝫ cū q̄ carnē gn̄et: ex q̄ iā caro tota est remota: nō soluꝫ aūt si caro lachrymalis ex toto remoueꝭ nō potest regn̄ari: imo si valde paꝝ de ea remāsit: qꝛ in paucissima carne q̄ remansit nō est virt⁹ fortꝭ in possendo carnē augmētare sꝫ ꝺsecta: ⁊ h̄ ē qō Rasis dicit 2° ↄtinē. c. 2. Cuꝫ oīno deficiet caro anguli maioris aut satis

minuetur curari non pōt.⁊ ideo addit.A.ad finem peruenerit:sed diminutio carnis lachrymalis quia paucissimum remansit.

¶ Illa aūt que facta est non ab incisione vngule cum thutia ⁊ cum alcohol de thutijs:⁊ proprie sicut cū alcohol de thuita p̄dicto i capitulo de albugine ⁊ oib⁹ colyrijs viscosis sicut est colyriū albuz de sarcocolla ⁊ colyriū de astaticon ⁊ reliqua que dicta sunt in antidotario.Et ex eis que experta sunt in eis est medicamen factuz ex aqua granatoꝝ acetosoꝝ cū medicinis. Et illius quidem cōfectio est vt decoquat̄ lib.j.ex eo vsqꝫ ad medietatē.Deinde ponant̄ in ipso aloes scotrensis ⁊ lycij ⁊ feluzabaragi et croci et sief memithe: omnium an̄.aur̄.ij.⁊ mus.ij.danich:⁊ maneat sub sole lx.diebus in vase vitreo clauso.

¶ Hic ponit curā lachrymarū que fiunt ab alijs causis antecedentibus:⁊ hoc est qđ dicit.Illa que facta est nō ab incisione vngule: sup.sed ab alijs causis:sup.curat̄ cū thutia ⁊c. ¶ Ad huius partis ītellectū ꝯsidera ꝙ alie cause lachrymaliū accidētaliū sunt febres vigilatiue vel putride:vt supra dixit:⁊ istarū lachrymarū curā nō ponit:q᷑ cura eaꝝ est cura febriū sicut ēt frigus ⁊ alie cause extrinsece:⁊ istaꝝ curā nō ponit q᷑ remouet̄ velociter vt dixit.Sunt ēt cause istarū lachrymarū defectu ꝯtētiue ⁊ digestiue cerebri.Hec aūt lachryma hꝫ curā quatuor intētionū:vt ponit Mesue cap̄.de lachryma.⁋ Prima est rectificatio dispōnis cerebri:⁊ istā curam Aui.p̄supponit notā ex ca.de catarro.⁊ ex cura egritudinū capit̄.Scđa cā est euātio mãe:⁊ istā etiā p̄supponit notam.⁋ Tertia est ꝯfortatio partiū oculi ⁊ ꝓhibitio receptionis mãerū in eo ⁊ exiccatio ēt eaꝝ:⁊ curā quātū ad hāc intētionem ponit hic.⁋ Quarta est diuersio mãerū ab oculo:⁊ q̄tū ad hāc ītētionē ponit ibi curā. ¶ Et ex eis que experta.Uult Aui.in p̄ma parte ītēdere ad stipticationē ⁊ ꝯfortationē partiū oculi ⁊ ꝓhibitionem receptionis humiditatū ⁊ exiccationē earū:⁊ hoc fit cū thutia.s.collirizata:⁊ cuz alcohol.i.siue alcoholet̄ oculus cū alcohol de thutijs que sunt varie spēs thutie:vt supra p̄mo trac.declaratū fuit:⁊ sicut cuz alcohol de thutia p̄dicto in caplo de albugine.s.5° can̄.sūma.z.tra.z. in rubri.algarab.⁊ albedo vestigioꝝ ⁊ vlcerū.Nā supra in cap̄.de albugine nō iuenit̄ descriptū.Et oib⁹ colyrijs viscosis.i.habentibus medicinas aliquas viscosas vel glutinosas vt gūmas vel terrā sigillatā.Colyriū albū de sarcocolla pōt sumi ꝓ eo.Primū colyriū qđ Aui.ponit ⁊c.de colyrijs astaticon ibidez describit̄.Et ex eis que experta sunt.s.apud Judeū vt ponit Mesue ca.de lachryma vbi ponit hoc colyriū.Aqua granatoꝝ.i.succus:⁊ si exprimat̄ cū corticib⁹ erit magis stipticū ⁊ exiccans.Feluzabaragi.i.arbor de qua fit bonuz lyciū:q᷑ lyciū pōt fieri etiā ex alio:vt appet scđo can̄.⁊ tūc d̄bem⁹ exponere lycij ⁊ feluzabaragi.i.lycij boni:⁊ hec expositio ꝯcordat cū Mesue q ponēs hoc medicamē ponit soluz lyciū ⁊ nō pōit feluzabaragi:posset tn̄ exponi lycij ⁊ feluzabaragi: q᷑ ponatur ibidem de lycio ⁊ de planta.

¶ Et ex eis que experta sunt in ipsis est īgredi balneuz in ieiuno ⁊ morari in ipso:distillare acetum ⁊ aquam in oculum multotiens.

¶ In scđa parte Aui.ponit curā istarū medicinarū quātū ad intentionē que est materierū diuersio:⁊ pōt dici etiā ꝙ est materieruz euātio:⁊ hoc fit cū mora in balneo in ieiuno:q᷑ resoluēdo exiccat: ⁊ ideo debet morari in aere balnei.Addit tamē Auicē.remedium in intentione exiccationis materierū in oculo:⁊ repercussionis ⁊ ꝯfortationis oculi ne recipiat cuz docet instillare aquā ⁊ acetū:⁊ hoc ꝓprie ꝯfert qn̄ esset calida distēperantia in oculo.si enī esset in ea frigida complexio non esset conueniens vt patet.

¶ Ille v̄o que sunt natiue recipiūt curā difficulter.

¶ Ultimo.A.ponit ꝙ lachryme natiue difficulter curantur:⁊ hoc supra declaratum est.

¶ De strabositate. Cap̄.28m.

Quandoqꝫ fit strabositas propter mollificationē quorūdā lacertoꝝ mouentiuz illud qđ apparet de oculo ⁊ d̄clinat ab aspectu illius ꝑtis ad partē ei oppositā.Et qn̄qꝫ fit a spasmo alicuius eoꝝ ⁊ declinat oculus ad partē eius.

¶ Superius Auic̄.determinauit de lachrymis:hic determinat de morbis oculi quātū ad locū.Sunt aūt hi morbi tres.s.strabositas exit⁹ ad extra ⁊ ꝓfundatio:⁊ iō tria facit.Quia p̄mo determinat de passione que dr̄ strabositas.Scđo de exitu.ibi(Interdū.)Tertio de ꝓfundatione.ibi(Illud fit in febrib⁹.)⁋ Pria in duas.Primo īuestigat cās strabositatis ⁊ spēs inuēs in h̄ signa.Scđo pōit curā.ibi(Infans v̄o.)⁋ Prima in.d.Prīo facit qđ dcm̄ est.Scđo īter quosdaz modos vel spēs strabositatis cōparat.ibi(Et q̄litercūqꝫ fit.) ¶ Cōsiderādū p̄mo ꝙ iste tres egritudines.s.strabositas exitus ⁊ ꝓfundatio pn̄t poni morbi in situ sumēdo situz pro loco: q᷑ in q̄libet haꝝ dispōnū oculus p̄ter nām locat̄ in suo loco.s.in orbita.pn̄t ēt poni morbi in situ sumēdo sitū pro societate:q᷑ cōcurrit ibi associatio p̄ter nām cū partib⁹ qb⁹ debite associari deberet: ⁊ hoc est notū ei q vidit in p̄ncipijs vniuersalib⁹ medicine. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ Aui.nō diffiniuit strabositatē:⁊ h̄ q᷑ erat nota: ⁊ ex suis ēt dictis pōt apparere ei⁹ diffinitio.Nam strabositas nō est aliud q̄ȝ oculi obliqtas vel tortura.Ex quo appet ꝙ due sūt ei⁹ cāe īmediate.s.spasm⁹ ⁊ mollificatio.Membrū enī cui⁹ debita situatio ⁊ mot⁹ est cū musculis torturā patit̄ ex altera p̄dictaꝝ cāꝝ sicut appet ēt in tortura faciei.Dixit aūt Aui.ꝑꝑ mollificationem quorūdā ⁊ dixit a spasmo alicui⁹.Nā si oēs musculi oculi spasmarent̄ aut mollificarent̄ equal̄r nō fieret oculi tortura:sed cū qdaz ex musculis mollificant̄.v̄.g.musculi supiores:tūc oculus torquetur v̄sus īferius ⁊ ecōtra.sil̄r cū musculi supiores oculoꝝ spasmātur:tūc oculus v̄sus supius torquet̄ ⁊ ecōtra.⁊ h̄ est qđ Aui.dicit: ⁊ oēs cū eo ꝯcordāt. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ ex dictis possum⁹ accipere quot sunt modi strabositat̄ siue spēs:q᷑ q̄tuor.s.vna ad superi⁹.alia ad īferi⁹.3a ad lachrymale domesticū.4a ad syluestre.

¶ Querit̄ in forma ꝓblemat̄ ꝑꝑ qd est ꝙ qdā hoīes qescētes cuz oculis nō apparēt strabosi:sꝫ cū volūt mouē oculos fiūt strabosi; vt appet.⁋ Dōm ꝙ aliqb⁹ ꝯtigit h̄ ꝑꝑ volūtatē:q᷑ sic volūt situare oculos vt accidit eis q ex trāsuerso īspiciūt mulieres ⁊ eis qui īspiciūt leporē nasi:⁊ qbusdā q dicūt se ꝯtēplatores diuinoꝝ q ita supra vertūt oculos vt q̄si nihil aliud q̄ȝ alba eoꝝ inferiora appareāt.qbusdā aūt accidit:q᷑ volētes oculos mouē nō pn̄t bene mouere:vn̄ ꝯ̄ volūtatē accidit.Hoc aūt pōt esse ꝑꝑ duo.Prīo q᷑ aliq de musculis oculoꝝ sunt debiles in mouēdo:q̄uis nō sint debiles in qescēdo ⁊ subtēdēdo al̄r sustinēdo oculū vel oculos cū qescūt: cū igit̄ hō tētat mouē musculi debiles nō eqperant̄ musculis fortib⁹ ⁊ sic fit strabositas.Scđo posset hoc ꝯtingē:q᷑ q̄tuor musculi eēnt sani.s.supior ⁊ īferior dexter ⁊ sinister:⁊ vt sic oculus qescēs eēt cū illis bene situat⁹:⁊ maxime si eēt san⁹ musculus nerui obtici:sꝫ duo musculi mouētes circūuolutiue eēnt defectuosi nō potētes bene vel vniformiter mouē:cū ḡ hō vellet circūuoluē oculum nō fieret h̄ debite ꝑꝑ defectuz istoꝝ musculoꝝ ⁊ sic fieret strabo. Ex quo appet ꝙ ex passione musculoꝝ oculi circūuolutione mouētiū possem⁹ īuestigare alias spēs strabositat̄.Nam ex spasmo siue mollificatiōe illoꝝ oculus torquet̄ nō recte ad supius nec recte ad īferius nec recte ad lachrymalia:sꝫ cuz quadā obliquitate. Dubm p̄m

¶ Et qualitercunqꝫ sit quandoqꝫ fit ab humiditate:⁊ quādoqꝫ fit a siccitate sicut accidit in febrib⁹ acutis. Et illa qdem in qua spasmus lacerti est causa non fit nisi a spasmo lacerti motiui.Spasmus enī eius est qui facit euenire in oculo strabositatem ⁊ nocumentum. Spasmus aūt lacerti retinētis in radice nō facit apparere nocumentum:īmo confert valde.

¶ Hic ponit cās mediatas.Et p̊ facit hoc.Scđo declarat qđdam. ibi(Et illa qdē.)Tertio ostēdit quasdā passiones ad quas multuz sequit̄ strabositas.ibi(Et multotiēs.) ¶ Circa p̄mā partē ꝯsiderādū ꝙ l̄ra que dicit.⁊ q̄litercūqꝫ sit vel fit.pōt dupl̄r exponi.⁋ Primo q̄litercunqꝫ fit.s.strabositas:siue sit a mollificatione siue sit a spasmo hꝫ pro sua cā humiditatē vel siccitatē:q᷑ si est a mollificatione fit ab humiditate:⁊ si est a spasmo pōt fieri ab humiditate: vt a spasmo de repletione.si aūt est ēt a spasmo pōt fieri a siccitate:vt appet in spasmo de inanitiōe.⁊ sic exponēdo nō opꝫ ītelligē ab.A.ꝙ mollificatio fiat a siccitate:q᷑ h̄ nō est possibile:lꝫ rarissime qdam modus paralysis possit fieri a calido vel sicco:vt supra fen.z.cap̄.de paralysi.Si ergo exponat̄ qualitercūqꝫ fit quādoqꝫ fit ab humiditate.s.cum est a mollificatione vel spasmo.Et quandoqꝫ fit a siccitate.s.cum est a spasmo de inanitione:⁊ hoc est qđ subdit:sicut accidit in febribus acutis.s.exiccatiuis.⁊ hec expositio vadit ad mentē Auic̄.infra in cura cum dicit.Et est eius causa mollificatio aut spasm⁹ humidus.⁊ subdit ꝙ si fuerit ei⁹ euent⁹ a spasmo ex siccitate.Ecce ꝙ Aui.nō vult ꝙ mollificatio fiat a sicco.⁋ Scđo mō pōt exponi l̄ra que dicit.⁊ qualitercūqꝫ fit.vt Aui. velit recordari ꝯtrouersie que est posita supra in caplo de tortura.Quidā enī voluerūt ꝙ pars mollificata moueat̄ versus partē

sanā sicut hic dicit Aui. Et qdā volūt ꝙ pars mollificata faciat ꝑ-
cipitari versus seipsaꝫ partē sanā: ita ꝙ sana moueaṫ v̉sus egrā.
Sil'r qdā volūt ꝙ pars spasmata trahat versus se partē sanaꝫ: ⁊
tūc facies vel oculus declinat v̉sus partē spasmatā: vt dicit Auič.
hic cū dicit. Declinat oculus ad partē. Quidā aūt volūt ꝯriū huius
scꝫ ꝙ pars sana laboret in rectificādo parteꝫ spasmatā: ⁊ iō pars
sana trahit eā ad se. Dicit igiṫ ꝙ qlitercūq; sit de hmōi siue sit ꝺm
ꝙ dixit hic siue sit aliter: due tñ sunt cāe mediate strabositatis. s.
humiditas que cā mollificationis est vel spasmi ⁊ siccitas que est
cā spasmi. ¶ Circa scđaꝫ ptē ꝯsiderādū ꝙ Aui. vult declarare qđ
dixerat de strabositate ꝓueniēte a spasmo: ⁊ vult ońdē ꝙ spasmꝰ
musculoꝝ mouētiū oculū facit strabositatē: ſꝫ spasmus musculoꝝ
vl' musculi retinētꝭ ī radice. i. ī neruo obtico nō facit h̓: imo ꝯfert.
Dub^{m} 2^{m} ¶ Dubitaṫ: vtꝝ spasmꝰ musculi tenētis obticū ꝯferat in visu. ⁋ Ui-
deṫ ꝙ nō: q2 res ꝑter nām nō ꝯfert: igiṫ nō ꝯfert. Amplius vnum-
qđq; membrū nāliter in disposito hoīe dꝫ hēre dispōneꝫ qua me-
lius pōt in operationes: vt pōt sumi sepe a Gal'. in lib. de vtilitate
particularuꝫ. Et rō est: q2 nā semꝑ facit qđ melius: vt Aristo. 3. de
partibꝰ aīaliū caꝑ. 1. sed dispositio illius musculi spasmosa est cū
qua fit melius visio: ꝫ vnusquisq; homo sanus ⁊ bene dispositus
ꝺm oculos dꝫ hēre spasmū illius musculi qđ videṫ absurduꝫ. Am-
plius mollificatio illius musculi īpedit visuꝫ: vt sumiṫ in sequenti
caꝑl'o: q2 facit exitū oculi: ꝫ spasmus dꝫ īpedire: q2 vtrobiq; lediṫ
tēperamētū. ⁋ In ꝯriū est Aui. hic. ⁊ Jesus Haly trac. vlti. 15. caꝑ.
vbi dicit ꝙ hec egritudo. s. spasmꝰ musculi nerui obtici est vtilis.
⁋ Dōm ꝙ siue musculus iste sit vnus siue triplex spasmus eiꝰ cō-
fert visui. Rō est: illud in visu per se ꝯfert qđ oculū īterius coadu-
nat: sed spasmus ꝑdicti musculi h̓ facit. Maior est nō: q2 visus ex
coadunatione oculi īterius fortificaṫ ⁊ melioraṫ. vnde oculi ꝓfun-
di magꝫ comēdanṫ ab Arist. 1. de hystoriȷs. 10. ca. ⁊ ab Auer. 3. coll'ꝫ
ca. 38. Sed minor est nota: nā oculus per ꝯtractionē musculi vertitur
īterius ⁊ sic coadunaṫ. Hec est snīa Jesus trac. vlt. 15. ca. vbi dicit.
Si accidit ex spasmo scꝫ musculi nerui obtici est vtilis: q2 eleuat
oculū. s. trahēdo eū versus ītus: ⁊ claudit eū. i. ꝓfundat eum. Hec
est snīa Rasis 2° ꝯtinē. ca. 3. cum loquiṫ de strabositate. vbi dicit.
Dixit Joānitius spasmus musculoꝝ retinētiū radicē nerui ꝯcaui
nō nocet oculo: sed coadunat eū in oꝑōne sua. Idē sentit Halyab.
9. sermone theo. 13. ca. ⁊ h̓ est qđ Aui. hic dicit. imo confert valde.
¶ Cōsiderādū tñ ꝙ q̄uis per se h̓ iuuamētū fiat ab illa spasmosa
ꝯtractione: tñ per accidēs posset visui nocere. ⁊ h̓ si ille spasmus eēt
cū dolore ī musculo illo ⁊ radice oculi ex quo dolore possent mul-
ta incōmoda sequi: ēt si ille spasmus esset repletionalis de multa
mā: vnde musculi illi multū ingrossarenṫ ⁊ ꝑmerēt neruū obticuꝫ:
ēt si esset ex multa siccitate: vñ nālis humiditas obtici ꝯsumereṫ:
tñ ꝯtractio illa ꝺm se vt ꝯtractio vꝫ vtilitatē quādā facē ī actu visionis.
¶ Cōsiderādū 2° ꝙ ista ꝯtractio pōt cōparari ad duas dispōnes ocu-
li. Una est dispō debite situationis. Alia est dispō laxitatis ⁊ emi-
nentie. Sigdē ꝯtractio musculi illius cōpareṫ ad laxitatē sui: q2 ocu-
lus laxaṫ ⁊ ꝓminet vt sic ꝯtractio siue spasmus est vtilis respcū illiꝰ
laxitatis. Naꝫ ex laxitate illius musculi nulla pōt ꝓuenire in visu
vtilitas: imo ꝓprie musculus ille īter alia fuit factꝰ ad ꝓhibēduꝫ
oculi laxitatē ⁊ ꝓminētiā: vt sumiṫ a Gal'. 10. lib. de vtilitate parti-
culaꝝ. caꝑ. 8. de musculis oculoꝝ. vñ Aui. 1. lib. eodē caꝑ. loquēs de
vtilitate huius musculi. dicit. ꝓhibet a laxitate a qua ꝓuenit alo-
hod. i. exitꝰ oculi: sed ex ꝯtractione siue spasmo oculus subleuaṫ ecō-
tra laxitati ⁊ claudiṫ ītus: ⁊ hic est aliq̄ vtilitas cōparata in mō la-
xitatis ⁊ ꝓminētie. Si aūt ꝯtractio siue spasmꝰ iste cōpareṫ dispōni
debite situationis eius ⁊ oculi vt sic aliqual'r nocet īquātū oculus
īdebite ꝓfundus nō est sic ꝺm nām sicut oculus mediocris siue tē-
perate situationis: vt declaratū fuit supra trac. 1. q̄uis sit ꝺm nām
respcū oculi relaxati ⁊ ꝓminentis. Sigs autē vellet tenē ꝙ ꝓfun-
datio oculi sit nālior dispō in visu q̄ mediocris situatio vt videnṫ
sapere Ari. p° de hystoriȷs. ca. 10. ⁊ Auer. 3. coll'ꝫ. ca. 38. tūc oporteret
simpl'r dicē ꝙ ꝯtractio siue spasmꝰ musculoꝝ illoꝝ per se iuuat val-
de in visu. ¶ Sed tūc est difficile huic opioni soluē rōnes in ꝯriuꝫ
factas: tñ sic poterūt euitari cū ꝑmo dicit. res ꝑter nām nō ꝯfert.
⁋ Dōm ꝙ hec ꝓpositio pōt negari: q2 sanies in magnis aꝑatibus
est res ꝑter nām: simil'r aqua hydropicoꝝ est res ꝑter nām: tamē
vtraq; aliq̄ hꝫ ꝯferētiā. sanies qdē obturādo orificia: vnde posset
spūs exhalare. aqua aūt hydropicoꝝ in hoc ⁊ in sustētando epar:
vt ponit Gal'. in cōmē. afoꝛ. 27. 6ᵉ pti. Quicūq; empici aut hydro-
pici ⁊c. febris ꝯfert in spasmo. etiā obthalmia est dispositio ꝯtra
nām: ⁊ tñ qdā obthalmici acutius vidēt: vt Ari. 31. pti. de ꝓblema-
tibꝰ. 9. ꝓblema. Itē vermes iuuāt: vt sumiṫ. 3. cañ. fen. 16. 1. ca. Itē
dens mortuus est morbꝰ in numero: ⁊ tamē iuuat in masticatione
plus q̄ si nō esset. ⁋ Uel al'r ꝙ res ꝑter nām vel ꝯtra nām respcū
eiꝰ cuius respcū est ꝯtra nām nō ꝯfert: tñ respcū alterius cui cōpa-
raṫ pōt esse ꝺm nām ⁊ pōt ēt ꝯferre. ⁋ Et cū dꝫ ꝙ spasmus est res
ꝑter nām. Dōm ꝙ verū est respcū musculi nō tamē respcū oculi.
¶ Sed tu dices ꝯtra: q2 musculus ille nō est factus nisi pro oculo:
igiṫ sua dispositio ꝑter nāꝫ erit respcū oculi. ⁋ Dōm ꝙ musculus
ille est pro oculo in h̓ qđ est oculū subleuare ⁊ ꝓhibere oculi laxi-
tatē: ⁊ ideo dispositio musculi que eū ꝓhibet ad h̓ sicut est muscu-
li mollificatio est dispō eius ꝯtra nām vt in oculo ordinaṫ: vt suꝑ
dcm̄ est. Sed dispō musculi huius que eū in h̓ vigorat sicut est mu-
sculi ꝯtractio vel spasmatio nō est dispō ꝯtra nām vt musculus ordi-
naṫ in oculi seruitiū: lꝫ possit eē dispō ꝯtra nām musculi in se. Exē-
plum huiꝰ posset poni: q2 siccitas ossis multa ꝺm se esset mala dis-
positio: q2 īpediret debitā nutricationē: sed respectu organici mē-
bri esset iuuans in hoc: q2 facit magis ad sustentādū: q2 magis in-
durat: lꝫ hoc exemplū posset calūniari. ⁋ Uel aliter posset dici ad
rōnē cuꝫ diciṫ. res preter nām nō ꝯfert. ꝯcedaṫ. Et cū diciṫ ꝙ spa-
smus illius musculi est res ꝑter nām vel ꝯtra nām: negaṫ duplici-
ter. Primo q2 spasmus pōt fieri a virtute: ⁊ ideo non est res oīno
ꝑter nām: vt quinto de accidēti ⁊ morbo. ca. 1. sicut sunt accidētia
que oīno a morbo fiunt sunt oīno ꝯtra nām. Scđo q2 spasmus est
quodāmō idē siue simile actioni quā facit virtus aīata cum est in
suo cursu nāli: vt ponit. G. 5° de accidēti ⁊ morbo. 2. caꝑ. ⁋ Ad se-
cundā rōnē dōm ꝯcessa maiori. Ad minorē dōm ꝙ dispō musculi
spasmosa ⁊ dispō ꝯtractiua que nō sit spasmus ambo sunt qbus
respectu visionis fit iuuamentū. ꝯtractio nō spasmosa est magis ꝺm
nām: ideo homo tēperatus cū magis ꝺm nām erit habebit illū cō-
tractū sicut cū spasmus ꝯheret. Uel al'r ꝙ vnūqđq; mēbrū dꝫ ha-
bere dispōnē qua melius pōt in operationes ꝺm cōem modū non
tñ ꝺm particularē modū: lꝫ igiṫ ille spasmꝰ acuat quodāmō visuꝫ
⁊ vt sic ꝯferat: tñ forsan ꝓhibet oculum a motu circūuolitiuo ⁊ a
debito ⁊ facili motu ad latera ꝓpter spasmosam dispōnē in radi-
ce oculi. ⁋ Ad aliā pꝫ sol'o. Si aūt sustēteṫ alie opi. tūc est facile sol-
uere rōnes. ⁋ Ad ꝑmā dōm ꝙ spasmus ille simpliciter non ꝯfert:
sed respectu laxitatis diciṫ ꝯferre. ⁋ Ad scđam pꝫ sol'o etiā. ⁋ Ad
tertiā dōm ꝙ lꝫ laxitas musculi illius ⁊ ꝯtractio equaliter distent
a tēperata dispositione musculi: nō tamen equaliter nocent: sicut
exempluꝫ sit gradus vnus caloris ⁊ vnus frigoris: q2 sanitas plus
attinet caliditati. Et aliȷ modi soluendi essent hic.

¶ Et multotiens quidē accidit strabositas post q̄sdaꝫ
egritudines cerebri sicut epilepsiam ⁊ charabitum et
vertiginem ⁊ similes istis. Et accidit post adustionē ⁊
siccitatem aut repletionem.

¶ Hic ponit quasdā passiones ad quas seqtur multuꝫ strabositas.
¶ Considerādum ꝙ post pōt dupliciter intelligi. Uno mō post: q2
sit accidens illarū egritudinuꝫ eis stantibus. Alio mō post. i. q2 re-
maneat strabositas illis egritudinibus recedentibꝰ ⁊ vtrūq; veri-
ficaṫ. ¶ Considerandū scđo ꝙ iste passiones cerebri faciunt stra-
bositatē aut per viā inflāmationis siue adustionis exiccātis ⁊ fa-
cientis spasmū de inanitione sicut charabitus. i. frenesis ⁊ similia
vt herisipila cerebri: ⁊ quātū ad hoc dixit. accidit ꝓpter adustio-
nē: ⁊ pro. i. siccitatē que sequiṫ adustionē. Aut faciūt hoc per viam
repletionis spasmātis siue mollificātis sicut facit epilepsia ⁊ ver-
tigo ⁊ similia vt apostema: ⁊ quātū ad hoc dixit. aut repletionem.
¶ Cōsiderandū tertio ꝙ spasmus faciēs strabositatē nō solū pōt
fieri ex repletione ⁊ inanitione: imo a virtute faciente ꝯtractionē
vt fugiat a nocēte: vt sumiṫ supra fen. 2. ca. de spasmo. ⁊ h̓ Aui. de-
dit intelligi ex eo qđ dixit de epilepsi.

¶ Et scias ꝙ remotio oculi ad superiora aut inferiora
est illud qđ facit vidē rem vnā duas res: ꝫ ad duo la-
tera nō īfert visui nocumētū de quo sit curandū.

¶ Hic Auič. cōparat spēs strabositatis ⁊ vult ꝙ peior strabositas
sit cū oculus torqueṫ ad superiora vel ad inferiora: q2 tūc vna res
apparent due: sed cū torquetur ad latus alicuius lachrymalis nō
infert nocumentum de quo sit curandum.
Dub^{m} 3^{m} ¶ Dubitaṫ vtrum ꝯtorsio oculi ad latus faciat vnā rē videri duas.
⁋ Arguiṫ ꝙ sic: q2 vna cā quare vnuꝫ apparet duo est motus flu-
ctuosus factus in spiritu: vt sumiṫ ab Auič. 6. de naturalibꝰ parti.
3. caꝑ. 8. ⁊ ab Auer. in cōmento de sensu ⁊ sensato. sed in ꝯuersione
oculi ad latus pōt ꝯtingere spiritui fluctuatio: igiṫ vnū duo appa-
rebit ex hoc. Amplius quando vna res apparet in diuersis sitibꝰ
ipa appareret duplex: vt pōt sumi a. G. in lib. de vtilitate particu-
larū. 10. penul. caꝑ. Sed quādo oculus ad latus dextrū vel sinistrū
torquetur: tunc vna res apparet sub diuersis sitibus: q2 per oculū
naturaliter situatum apparet in suo naturali situ: sed per oculum
obliquatum ad latus apparet in alio situ: igitur idem apparebit
in duobus diuersis sitibus: ⁊ sic vnuꝫ ⁊ idem apparebit duo. ⁋ In
contrarium est Auicen. hic ⁊ Jesus eodem caꝑ. 2. tertiȷ tracta. et

Gal.4.de accidenti ⁊ morbo.z.cap.⁊ omnes auctores medicine. ¶ Ad solutionē dubitationis ꝯsiderādū ꝙ aliqñ vna res apparet duo homini nullā in oculo habēti torturā: ſ; habēti nālē situationē pupillaꝝ ⁊ totius oculi vt in ebriis ꝯtingit ſm Ari.3.de ꝓble. 10.ꝓble. Sicut ēt ꝯtingit ante ꝑncipiū cataractaꝝ. Aliqñ appꝫ h̃ homini habēti strabositatē ſm sursū vel deorsū. Cā in pᵃ apparitione est motus fluctuosus q accidit in spū.ꝑus.n.ꝙ pᵃ spēs recedat a spū vbi fit iudiciū: īprimit ēt scōa spēs eiusdē visibilis ꝑꝑ agitationē in spū visibili īprimēte siue deferēte ſm quē modū gutta aque cadētis velociter cū ē in scōo loco īprimit velocius ꝙ recedat spēs īpressa ab ea cū erat in ꝑori loco: ⁊ ſm h̃ gutta videt linea: ⁊ baculus ignit⁹ cū velociter mouet in gyrū vr̃ vt ignis extēsus vel circularis: ⁊ in aq̃ que agitat apparēt duo soles vel plures: ⁊ ſm hūc modū videt ebriis ꝙ vna res fit plures.s.ꝑꝑ motū multū in spū a vaporib⁹ vini. ⁊ in hac cā ꝯcordāt oēs.s. Auer.de sensu ⁊ sensato in cōmē.7. Aui.6.de nālib⁹.3ᵃ ꝑti.ca.vlti. ⁊ Ari.3ᵒ ꝺ ꝓble. 10.ꝓble. Cā aūt q̃re parati ad cataractas vnā rem iudicant duas: est duplex. Una que dicta est in ebriis. Nā vapores cōtingētes ad spūm visiuū agitāt eū: ⁊ faciūt eū ꝯtingētes inquietū ⁊ fluctuosū: ⁊ iō duplex spēs īprimit vt scōa anteꝙ recedat ꝑma. spū.n. existēte in motu ꝑꝑ vapores cataractā ꝑcedētes. Primo īprimit spēm per vnā sui partē: deinde alia pars mota velociter illi succedēs īprimit ꝑus ꝙ ꝑma spēs recedat. Alia cā assignat a qbusdā: q2 vapor siue reuma ad oculos fluens diuidit ⁊ scindit spiritū visiuū: ⁊ ideo in quacūꝙ parte spūs recipit distincta spēs vnū appꝫ multiplex. Et istā cām credit Cōciliator ⁊ hēret multā inuestigationē. Si aūt vna res appareat homini straboso duo hoc est qñ strabositas est cū tortuositate ad superius vel inferius: nō aūt ꝯtingit h̃ qñ ꝯtorsio fit ad dextrū vel sinistrū vt Auic.ponit ⁊ oēs auctores. Et cā est: nā vnū: vnū videre fit per vnionē duarū spērū receptaꝝ in duab⁹ crystallinis in vnione neruoꝝ obticoꝝ. aliter enī vna res appareret due si ibi nō fieret vnitio. Unde Aui.6ᵒ de nālib⁹ ꝑti.3ᵃ vlti.cap. Primū cui īprimit simulacrū visui est humor crystalloides penes quē nō ꝯsistit certe videre aliogn vnū videretur quasi duo ⁊c. Sed h̃ simulacrū reddit a duobus neruis ꝯcauis vbi ꝯiungunt in modū crucis ⁊c. Si igit vnus oculus eleuet suꝑ alterū vel premat: tūc due linee nō ꝯcurrunt in eodē pūcto: sed quelibet species visibilis per ꝓpriā lineā fert: ⁊ sic quelibet per se iudicat: sed quādo oculus torquet ad latus: tunc adhuc due spēs visibiles cōcurrunt ad eūdē punctū ⁊ vniunt ibi: ⁊ sic iudicat vnū ꝙ est vnū: ⁊ nō iudicat duo. Et hāc cām inuit Aristo.ꝓblematū.31.7.ꝓblema. ⁊.17. ⁊ Gal.lib.10.de vtilitate particularū penul.ca. ¶ Sed dubitat qd faciat ꝯtorsio ad latus de nocumēto. ¶ Scōo dubitat ꝑꝑ qd est ꝙ si homo supponat digitū oculo ⁊ subleuet oculū illud qꝺ apparet per eū videt depressius eo ꝙ apparet per oculū alterum nāliter situatū. Si aūt supponat digit⁹ ⁊ deprimat oculus vel deponat apparet per eū ꝙ videt eleuatius vel superius. ⁋ Ad ꝑmū dōm ꝙ nō facit aliud nocumentū nisi q2 facit apparere magis rē dextrā ꝙ sit vel magis in sinistra ſm ꝙ torquet ad dextrū vel sinistrū. Unde Gal.10.de vtili.ca.12. Que v̉o versus magnū cantū vel paruū adducēs magis sinistrū vel dextrū oñdunt id qꝺ aspicitur nō tñ duplex. ⁋ Ad zᵐ dōm ꝙ qñ posito digito sub oculo pupilla vertit sursum ⁊ sic neruus obticus premit deorsum: ⁊ iō deorsum apparet qꝺ videt per illū oculū: sed si ponas digitū super oculo ⁊ euertit īferius pupillā tūc obticus eleuat sursum: ⁊ ideo apparet sursū qꝺ appꝫ per illū oculū. In hoc tñ ꝯtingit errare qñ homo nescit facere has depressiones. ⁋ Ad cōtraria dōni. Ad pᵐ ꝙ nos loqmur de apparitione ista qñ oculus est in quiete iam situat⁹ in sua tortuositate: ⁊ nō loquit de apparitione ꝓpter agitationem ⁊ motū: q2 talis apparitio pōt fieri oculis ꝺbite situatꝭ vt apparuit. ⁋ Ad scōam cū dicit qñ vna res apparet in diuersis sitib⁹: tūc apparet duplex. Dōm ꝙ verū est si diuersi situs nō habeant vnū cōmunē conū in quo vna spēs trāsiens per duas pupillas vniatur. ⁋ Ad minorē cū dicit ꝙ tortis oculis ad latus ⁊c. Dōm ꝙ nihilominus fit vnio in eodē puncto cruciationis neruoꝝ.

¶ De cura. Cap.29ᵐ.

Infans v̉o nō sanat nisi in dispositione īfantie valde humide: quādoq; enī separat vt sanet ⁊ ꝓprie cū est recēs. In hoc enim opꝫ vt equet cuna ⁊ ponat candela in parte opposita strabositati vt laboret semper aspectus ad eā. Et similiter opꝫ vt liget filum rubeū cū re rubea oppositum parti strabositatis: aut suspendat aliquid rubeū apud timpus oppositū aut aurē: ⁊ totum illud fiat ita vt eius aspectus ipm ꝯsequat ⁊ videt illud cū paruo labore. Qñq; eni ꝯfert ille labor in equādo oculū: ⁊ emissio sanguis est ex eis que faciūt aspectū rectū.

¶ Hic ponit curā strabositatis natiue. Scōo eius que fit in corporibus iam cōpletis.ibi (Illi aūt.) ⁋ Prima in duas. Prio facit qꝺ dictū est. Scōo ponit quēdā cañ.ibi (Et emissio.) ¶ Diceret aliqs circa primā partē que est cā huius strabositatis que accidit infanti. ⁋ Dōm ꝙ est mala figuratio vl' formatio musculoꝝ oculi: ⁊ perꝯñs in orbita: ⁊ q2 corpora infantiū cū sint humida sunt bene formabilia ⁊ figurabilia: ideo spes est ꝙ fiat cura in hac etate si formatio nō sit vehemēter mala. ¶ Scōo ꝯsiderandū ꝙ equatio cure est eius debita situatio qua situata debite.s.cū aliq̃ eleuatione partis capitis ponat candela de nocte vel aliqd rubeum de die: ⁊ ponat in parte opposita parti ad quā torquetur oculus: ⁊ fiat tal'r ꝙ aspect⁹ pueri cū oculo torto sequat.i. inspiciat vel videat illud. pueri enī ad hmōi lucida vt candelā vel lucernā vel aliqd rubeū intuent: ⁊ hoc q2 aīa nāliter diligit lucē: vt Auic.sexto de nālibus parti.4.penul.ca.s.cap.5. ¶ Circa scōā partē ꝯsiderandū ꝙ duplex lr̃a ibi reperit. Una dicit. emissio sanguinis est ex eis que faciunt aspectū rubeū: q2 debentib⁹ habere fluxū sanguinis narium preapparēt quādoꝙ hmōi imaginationes: vt īnuit Hippo.tertio ꝓnosticoꝝ tex.cōmē.35. ⁊ talis lr̃a nō pertinet multū ad hoc capitulū. Alia lr̃a dicit. emissio sanguinis est ex eis que faciūt aspectū rectū.i. rectificant aspectū qui ꝑus erat strabosus: ⁊ hoc esset qñ strabositas fieret ꝓpter repletionē materierū euacuabilium per fluxū sanguinis. ⁊ ideo Rasis zᵒ ꝯtinen.cap.de strabositate dicit. Cura eminentie est curare corpus cum flobothomia.

¶ Illi aūt qb⁹ accidit illud postꝙ magni sunt ⁊ senes ⁊ est causa eius mollificatio aut spasmus humidus opꝫ vt vtant mūdificatione cerebri cū euacuantibus que diximus cū hieris magnis ⁊ similib⁹ eis ⁊ subtiliatione regiminis ⁊ administratione balnei ⁊ resolutione. Et de medicinis qdē iuuantib⁹ in strabositate est vt fiat eis caputpurgium cū succo folioꝝ oliue.

¶ Hic ponit curā strabositatis in corporib⁹ iam cōpletis. Et ꝑmo ponit curā eius que est ab humiditate. Scōo ei⁹ que est a siccitate.ibi (Qꝫ si fuerit.) ¶ Cōsiderandū circa ꝑmā partē ꝙ per magnos ⁊ senes nō intelligimus eos solos qui sunt in etate senectutꝭ: sed quoscūꝙ post etatē pueritie qb⁹ nō a natiuitate: sed ex tēpore accidit strabositas ex humiditate spasmante vel relaxāte: ⁊ quos possumus medicinis euacuare. ¶ Scōo ꝯsiderandū ꝙ Auicē.ponit curā in sūma huius passionis. Cura enī eius est cura spasmi ⁊ paralysis: ⁊ ideo opꝫ ꝙ tu reuertaris ad secūdā fen huius tertij. ⁋ In sūma tamē curā Auic.ponit per medicinas euacuatiuas de hieris magnis sicut hieralogodion ⁊ similib⁹: ⁊ pillulis vt pillulis cochijs ꝑcedente tamē materie digestione vt docuit in canonib⁹ vniuersalibus fen ꝑma huius tertij. ⁋ Scōo ponit curam per rectificationē regiminis: q2 regimen subtiliet: ⁊ hoc ad cōsumptionem humiditatū. Subtiliationē autē opꝫ te diuersificare ſm corporum diuersitatē ⁊ alia que indicant: ⁊ ideo in quibusdā opꝫ auferre vinū ⁊ carnes forsan ⁊ quibusdā cōcedere eas. ⁋ Tertio ponit curā per balneū in quo est intētio resolutio materierū: ⁊ ideo debet fieri post euacuationes ⁊ nō debet fieri balneatio in aqua: sed potius in aere ⁊ sit aqua decoctionis rerū calidarū resoluentiū ⁊ exiccātiū ⁊ poterit in ea morari: ⁊ ideo debet exponi balnei: sc; naturaliter calidi vt sulphurei. ⁊ hoc īnuit Auicē.cū dicit. Administratione balnei ⁊ resolutione ⁊ balnei resolutiui: vel etiā resolutione.s. per fricationes. ⁋ Quarto ponit curā per caputpurgium in quo est virtus exiccatiua.s. cum succo folioꝝ oliue.

¶ Qꝫ si fuerit eius euentus a spasmo ex siccitate: tunc oportebit vti embrocis humectatiuis. Et quando nō affuerit febris sumat in potu lac asininū cū oleis valde humectatiuis ⁊ penitus opꝫ vt humectet eoꝝ regimen. Et opꝫ vt dillet in oculum sanguis turturis ⁊ vt fiat emplastrū ex albumine oui ⁊ oleo ro. ⁊ pauco vino ⁊ liget fiat illud dieb⁹ pluribus.

¶ Hic ponit curā eius que est a siccitate. Cōsiderādū ꝙ hmōi embrocas facim⁹ ad caput ⁊ ꝑtes faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ fiunt ex decoctōe semīs malue semīs lini semis cydonioꝝ ⁊ seminis altee: etiam ex decoctione capitū ⁊ pedum agnoꝝ ⁊ similiū ſm ꝙ videt medico. ¶ Scōo ꝯsiderādū ꝙ lac asininū est potēs in humectando. vnde

ethicis pcedit: vt.7.theo.ca.6.Dat aũt lac nisi sit febris.s.putrida: qꝛ timet de corruptione eius: vt in cõmẽ.afoꝛ.5.pti.Lac dare caput dolentibꝰ. ℭQꝺ aũt dicit cũ oleis ꝛc̃.põt duplr̃ itelligi.Pꝛĩo ꝙ misceant lac ꝛ olea humectãtia sicut est oleũ violatũ.Alio mõ ꝙ vtriusq; sit per se approximatio: lactis qdẽ in potu: sed oleũ in vngẽdo partes frontis ꝛ ẽt pdiendo cũ eo sua cibaria si videt.sũma eni curationis est humectatio: vnde penitꝰ opꝫ ꝛc̃. ℭSed dubitat quã vtilitatẽ hꝫ sanguis turturis in strabositate pueniẽte a siccitate: imo videt nocere calefaciẽdo ꝛ resoluẽdo. ⁋Dõm ꝙ forsan istud remediũ dꝫ referri ad strabositatẽ pueniẽtẽ ex repletione ꝛ nõ ad eã que puenit a siccitate: ꝛ iõ exponit sic.Et opꝫ in strabositate repletionali vt distillet ꝛc̃.ꝛ hoc videt eẽ de mẽte Rasis zº ptinẽ.ca.3.vbi facta flõmia que puenit in strabositate de repletione docet instillare sanguinẽ istũ.vnde dicit.cura spasmi oculorum est in pncipio flõmia: deinde instillet oculis sanguis turturis vel colũbi.Uel possumus dicere ꝙ sanguis turturis solus approximatus nõ pfert: sed faciẽdo subsequi albumẽ oui ꝛ oleũ ro.confert: ꝛ hoc qꝛ dilatat poros ꝛ pparat viam vt oleuꝫ ro.ꝛ albumen possit pfundari.ꝛ ppter hãc intẽtionẽ etiã ponit cũ illis parũ vini ꝗuis vinũ ſm se noceret cũ sit exiccatiuũ.

ℭDe exitu oculi. Cap.30m.

Interdum accidit egressio aut propter vehementiam inflationis oculi ppter grauitateꝫ ꝛ repletionẽ suã: aut ppter vehemẽtiã coartationis eiꝰ ad exterioꝛa aut ppter vehemẽtem mollificationẽ suspensionis sue ꝛ lacertoꝝ seruãtium suspensionem eius predictam.

ℭSuperius Aui.determiauit de strabositate que est vnus morbꝰ in situ: hic determinat de exitu oculi que ẽt põt dici morbꝰ in situ: ꝛ tria facit.Primo ponit cãs.Scõo signa.ibi(Cũ est ex mã plurima.)Tertio curã.ibi(Egressioni võ leui.) ⁋Prima in duas.Pꝛĩo pmittit tres cãs egressionis oculi.Scõo declarat eas.ibi(Et illa qdẽ que accidit.) ℭIn pma parte ponit tres cãs.Et pma est vehemẽs iflatio oculi pp quã iflationẽ nõ ptinet in orbita.Scõa cã est vehemẽs coartatio.Tertia est mollificatio pãniculoꝝ suspendentiũ eũ ꝛ lacertoꝝ ꝛ nerui obtici qui debite suspẽdunt eũ: vt pdictũ est in ca.de anathomia supra. ℭSed diceret aliqs ad qd Aui.multiplicat ista verba vehemẽtiã iflationis pp grauitatẽ ꝛ repletionẽ. ⁋Dõm ꝙ mã replens oculuꝫ ꝛ inflans eũ qñq; est vẽtosa: ꝛ tũc solũ dr̃ repletiua ꝛ non grauitas ꝛ facit exire oculũ inflando ꝛ forsan ipellendo qñq;.aliqñ aũt talis mã est humoꝛalis grauis: et tunc inflando ꝛ grauitando facit exire oculum extra.

ℭEt illa qdẽ que accidit ppter vehemẽtiã inflationis oculi ꝛ repletionẽ eiꝰ: aut est a mã plurima in ipso oculo iflatiua aut humoꝛosa humida: ꝛ qñqꝫ est repletio ppꝛia in ipso: ꝛ qñqꝫ est cũ cõitate cerebꝛi ꝛ coꝛpoꝛis sicut qꝺ accidit apud retentionẽ mẽstruoꝝ.

ℭHic declarat has cãs ꝛ hꝫ partes tres sicut tres sunt pmisse cãe quas declarat.zª ibi(Et illa qdẽ que est.)3ª ibi(Facta aũt.) ℭIn pma parte ponit diuisionẽ mãerũ replẽtiũ pmo in se: qꝛ vel est vẽtosa inflatiua vel est humoꝛosa humida.i.humoꝛalis fluida qcũq; humoꝛ sit.Scõo ex parte loci: qꝛ vel est ppꝛia oculo vel per cõitatem. ℭCõsiderãdũ ꝙ ꝗuis retẽtiones multaꝝ euonũ possint esse cã exitus oculi per viã repletionis cõicate oculo: Aui.tñ magꝭ expressit de retentione menstruoꝝ: ꝛ hoc qꝛ matrix videt multũ cõmunicare oculis: vnde quedã menstruate mulieres inficiunt speculũ: vt Aristo.in libello de somno ꝛ vigilia.ꝛ iõ etiã oculus significat super matricẽ apud Hippocratẽ ꝛ Aui.infra fen.21.de signis sterilitatis.Matrix eniꝫ ꝛ mamille etiã oculis cõicãt vt in cõmẽ.afoꝛ.cõmẽ.54.5.parti.Quecũq; coꝛrupture ꝛc̃.

ℭEt illa quidem que est ppter vehementem coartationem eius ad exterioꝛa nõ est nisi apud pꝛefocationem ꝛ sicut fit cum soda est vehemens ꝛ sicut fit apud tonitruũ ꝛ clamoꝛẽ ꝛ mulieribus post partum vehementem ꝛ tenasmon: ꝛ quãdoqꝫ est cum hoc ex materia declinante ad oculum etiã cum nõ est munde partus: ꝛ quãdoqꝫ est ex coꝛruptiõe cõmistionis fetꝰ aut moꝛte eius aut putrefactione eius.

ℭHic declarat scõam cãm.Cõsiderãdũ ꝙ tũc oculus exit pꝛopter coartationẽ qñ aliqd ab intra coartat.i.stringit se versus partes oculi ꝛ pꝛemit oculũ extra: est igit ibi pstrictio qua oculus pmit ꝛ põt dici ibi dilatatio.i.distractio partiũ cerebꝛi.Hoc aũt fit in pfocatione siue ab intra siue ab extra.Cõstricta eni gula duo ptingũt.Unũ est cõpꝛessio sanguinis ꝛ vapoꝝ versus cerebꝛum.Scõm est vehemẽs conatus ad habendũ aerẽ ꝛ emittẽdũ ex qbus repleto ꝛ inflato cerebꝛo pmit oculus extra.Ex quo apparet qũo foꝛtis clamoꝛ ꝛ foꝛtis expꝛessio sicut fit in thenasmone ꝛ vomitu que ambo fiunt post partũ in partu difficili sunt cã exitꝰ oculoꝝ: qꝛ in eis cõtingit caput repleri ꝛ in suis pãniculis tendi.Appet etiã qũo soda hoc facit: qꝛ attrahit mãs ad caput: ꝛ qꝛ facit clamare. ℭCõsiderandũ scõo ꝙ ꝗuis qñq; iste cãe faciãt exitũ oculi per viã coartationis: qñq; tamẽ piungit cũ eis exitus per viã repletionis ꝛ inflationis oculi: ꝛ hoc qꝛ mãe mote ad caput currunt ad oculos sicut accidit cũ partus nõ est mũdus.i.nõ mũdificat mulier bene in partu vnde mãe ille recepte mouent qñq; ad caput sicut accidit etiaꝫ ex coꝛruptione cõmistionis fetus.i.ex coꝛruptione eoꝝ qbꝰ fetus miscet vt sunt panniculi ꝛ mãe retẽte in matrice: ex quoꝝ coꝛruptione vapoꝛes ꝛ male materie caput ascendunt: sicut etiaꝫ accidit in moꝛte fetus in matrice vel ex putrefactione fetus: ex quibꝰ põt ptingere ꝙ cerebꝛũ inficitur ꝛ tandem oculi.

ℭFacta aũt ppter mollificationẽ lacerti: quoniã lacertus cõtinens neruũ concauũ cum mollificat nõ sustinet oculum: sed declinat ad exterioꝛa: ꝛ egressio qñqꝫ est ex mollificatione lacerti tm̃ ꝛ non destruit visus: ꝛ qñqꝫ est cũ actione eius ꝛ destruit visus: ꝛ quandoqꝫ egrediunt ambo oculi in eis que sunt sicut pfocationes ꝛ apostemata velaminuꝫ cerebꝛi in peripleumonia ꝛ est causa in illo coartatio: ꝛ qñqꝫ est causa in illo repletio etiã: ꝛ multotiens fit illud cum sanguineitate impediente ꝛ faciente apostema in coꝛnea.

ℭHic declarat tertiã cãm.Et pͦ facit ħ.Scõo ponit signum distinguẽs iter q̃sdã ex his causis.ibi(Et egressio.)Tertio ponit q̃sdam egritudines ad quas sequit exitꝰ ꝛ dat cãm ꝛ diuersitatẽ quãdã in vna illarũ cãruꝫ.ibi(Et qñq; egrediunt.)Prima ps est nota. ℭEt psiderãdũ ꝙ Aui.dixit lacertũ in singulari: qꝛ foꝛsan credidit ꝙ sit vnus ꝛ nõ tres: cũ tamẽ de ħ fuerit discoꝛdia: vt supꝛa libꝛo pmo ca.de anathomia lacertoꝝ oculi.ca.8.ꝛ Gal.in lib.de vtilitate particularũ.10.eodẽ ca. ℭCirca scõam partẽ psiderãdũ ꝙ per attractionẽ seu attritionẽ eiꝰ.s.nerui obtici: nos possumus duo itelligẽ.Primo per attritionẽ.i.rupturã factã a cã extrinseca: ꝛ tũc priuat visum.Et est ſm̃o Gal.in lib.10.ca.8.de musculis oculoꝝ.vnde dicit.Si in percussione foꝛti ptigerit pminentẽ fieri oculũ si adhuc videt musculus ipse solus.s.est lesus.Si võ nequaq; videt neruꝰ obticus ruptꝰ est.Scõo per attritionẽ possumus itelligere vehementẽ relaxationẽ ꝛ mollificationem nerui obtici vt partes ipse sup seipsas cadãt: ꝛ tũc etiã fieret visus pꝰatio: ꝛ hec est consona expositio mẽti Rasis zº ptinẽ.cap.de eminẽtia oculi.vbi dicit.Si multũ mollificabit musculus inducet defectũ visus: qꝛ neruus distendet ꝛ relaxabit multa distẽsione. ℭCirca tertiã partẽ psiderandũ ꝙ Aui.ponit duplicẽ cãm ppter quã pfocatio ꝛ apãta cerebꝛi ꝛ apãta pulmonis faciũt pminere vel exire oculos.Una cã est per viã coartationis.fit aũt coartatio in istis passionibus per viã malignationis anhelitus: vnde infirmi conant ꝛ pꝛemunt se: vel per viã motꝰ mãeꝝ ad cerebꝛũ: vnde pãniculi ad latera distrahunt ꝛ pꝛemunt oculos coartãdo.Scõa cã est per viam repletionis.s.ppꝛie oculo.vnde oculus inflatur.Uel posset dici repletionis.s.cerebꝛi.Et subdit ꝙ multotiens fit illud.i.repletio oculi vel repletio cerebꝛi.Uel illud.i.exitus oculi: cuꝫ sanguineitate.i.cum abundantia sanguinis ipediente.s.visum ꝛ faciente apostema in coꝛnea sup.vel ẽt in piunctiua: videmus.n.qñq; totũ oculũ cooperiri sanguine cũ extra pminet: imo qñq; totꝰ apãt ꝛ coꝛrũpit.

ℭDe signis. Cap.31m.

Cumqꝫ est ex mã plurima aggregata in pupilla: tũc illic est cũ egressione magnitudo.

ℭHic ponit signa ꝛ hꝫ partes tres.Pꝛĩo ponit signa exitꝰ pp vehemẽtiã iflationis.Scõo per coartationẽ.ibi(Et cum est.)Tertio per mollificationẽ.ibi(Cũ illa aũt.) ℭDicit pͦ ꝙ cum egressio oculi est ex mã plurima aggregata in pupilla.i.in oculo: tunc apparet oculi magnificatio: ꝛ ideo cũ egressione ꝛc̃.

ℭEt equũ est ex coartatione quãdoqꝫ est illic magnitudo si adiuuat eam materia: ꝛ qñqꝫ nõ est magnitudo: ꝛ in ambabus dispositionibus sentitur extẽsio expulsa retro a posterioꝛibus ꝛ cognoscitur eius causa.

In hac

¶ In hac scđa pte dicit ꝙ qñ oculus exit pp coartationē aliqñ ocu
lus maioratꝰ ⁊ aliqñ nō. nā sicut supra appuit aliqñ cū causis coar-
tātibus ꝯcurrit motus materieꝝ ad oculū sicut cum nō est mūdus
ptus: ⁊ aliqñ nō ꝯcurrit ⁊ aliqñ est cū tali exitu magnitudo si adiu-
uat eā. s. coartationē vel cām coartationis mā. s. vñ oculus inflatꝰ
⁊ ĩgrossatur: aliqñ aūt est exitus sine magnificatione oculi quādo
nō ꝯcurrit materia. Et in ambabus dispōnibꝰ. s. siue exitus a coar-
tatione fit cū mā siue fit mā eūte ad oculū: tñ sentitꝰ extēsio a poste
rioribus expulsa extra: qꝛ premit versus extra. Et cognoscitꝰ cā eiꝰ
scilꝫ coartationis qꝛ nota est: siue sit suffocatio siue dolor: siue cla-
mor siue partus laboriosus. oīa enim hec sunt nota.

¶ Cum illa aūt que est ꝓpter mollificationē lacerti nō
magnificatꝰ pupilla neqꝫ sentitur tensio vehemens ab
interioribus ⁊ est pupilla cum hoc estuans.

¶ Circa hāc tertiā ptē ꝯsidera. ꝙ. A. tria signa ponit exitus oculi a
mollificatione. Primū ꝙ oculus nō appet maior: ⁊ hoc est qđ dic.
nō magnificatꝰ pupilla. i. oculus. ⁊ cā est qꝛ nō ĩpletꝰ oculus mā ma-
gnificāre sed simplr̄ fit lacertoꝝ vel nerui relaxatio: ⁊ iō posset ex-
poni nō magnificatꝰ. i. nō dilatatꝰ pupilla: qꝛ pupilla illius oculi nō
appet latior: qꝫ pupilla alterius oculi: qꝛ nō ĩtrauit materia que fa
ceret crescere albugineū vñ pupilla dilataretꝰ. ¶ Cōsiderandū hic
ꝙ posset cadere error ꝙ oculus exiēs extra q̄cūqꝫ cā exeat appet
maior altero nālr̄ situatio: ⁊ h̄ qꝛ ē manifestꝰ visui. ⁊ de hac magni
tudie nō est sermo sꝫ de magnitudine q̄ fieret p extēsionē tunicaꝝ
pp repletionē materieꝝ. ¶ Scđꝫ signū est ꝙ nō sentitꝰ extensio. ⁊
cā est qꝛ nō est ibi cā coartās. ¶ Sed dubitatꝰ. diceret aliquis qua-
re Aui. dixit vehemēs. cū ibi nulla sit extēsio sed mollificatio. ⁋ Di
cēdū ꝙ fuit modus loquēdi. Uel aliter ꝙ forsan in exitu sentitꝰ ali-
qua parua extēsio ab extra: qꝛ oculus quasi pōderat ⁊ aliqualr̄ tra
hit ad extra: sed talis nō est extēsio vehemēs ab ĩtra sicut fit in exi
tu a coartatione. ¶ Tertium est ꝙ pupilla. i. oculus est estuans.
¶ Sed tu dices quare pupilla estuat. ⁋ Rñdet Dynus ꝙ hoc est
qñ mā est calida: sed hec solutio est vilis cū nō ꝯtingat mollifica-
tio a mā calida nisi forsan p accidens. ⁋ Aliter ēt rñdet corrigēdo
lrām qꝛ dꝫ dicere neqꝫ est pupilla cū hoc estuās. ⁋ Aliter igitur di-
cendum ꝙ per estuationē oculi ĩtelligimus quandam mobilitatē
vel ĩstabilitatem: qꝛ nō pōt sustētari ꝓpter mollificationeꝫ: vñ qñ
vult figere ĩtuitū ad vnū locū nō pōt firmare sed vacillat oculus: ⁊
hoc est qđ dicit. Est pupilla estuans ⁊ est sīle sicut accidit hñtibus
mollificationē neruoꝝ manuū paruā que non ꝓhibet motū. Nam
qñ vult fixe tenere aliqd in manu tūc manus tremit ⁊ vacillat.

¶ De cura. Cap. 32m.

Egressioni vo leui sufficit vitta repellens ad
interiora ⁊ somnus fm resupinationē ⁊ exic-
care cibū ⁊ paruitas motus ⁊ assiduatio clau
sionis. Qꝫ si medicinarum indigeat adiuto-
rio adhibeatur colyrium de sumach.

¶ Hic p̄ ponit curā leuis egressionis. Scđo fortis. ibi (Que vo for-
tis est.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ egressio est leuis duplr̄.
Prio qñ paꝝ ꝓminet extra oculus. Scđo qñ cā egressionis ē par
ua: ⁊ iō cū leuibꝰ curatꝰ. s. cū ligatura vitte siue fascie repellētis ⁊ cū
situatiōe debita ne oculus extra labatꝰ: sicut est resupinatio ⁊ cum
cibi minoratione vt ꝯsumatꝰ mā siqua pauca sit ibi. ⁊ hoc est qđ di
cit exiccare cerebrū. Alia lrā dicit. exiccare cibū. i. dare cibaria sic-
ca ⁊ nō lubrica vt dare assaturas ⁊ res frixas cauēdo cibaria humi
da sicut pisces ⁊ poma. Paruitas motꝰ qꝛ motꝰ excutit oculū ꝓmi
nētē. Assiduatio ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū scđo ꝙ Aui. ꝯsidit ꝙ si eges me-
dicīs sufficiāt tibi medicīe locales stiptice sic̄ colyriū de sumach. i.
qđ fit de aqua sumach. qđ declaratū ē supra. c. de cura obthalmie
Istud aūt colyriū virtute stiptica reprimit oculū intus ⁊ constrin
git eum in loco suo. Et si qua sit materia pauca exiccari poterit p
sui virtntem exiccatiuam. Si. n. eēt materia multa iā nō eēt egres-
sio leuis sed fortis: ⁊ iō dixit. Qꝫ si medicinaꝝ ⁊c̄.

¶ Que vo fortis est ex ea tunc si illic est materia indi-
get mūdificatione eius a corpore ⁊ capite cū eo quod
scis ex solutiuis ⁊ flobotbomia ⁊ vētosis super ambo
timpora ⁊ colyrijs acutis: ⁊ penitus quidem solutio
vētris est ex rebus magis iuuantibus spēs eius: ⁊ silr̄
positio vētosaꝝ sup collum: ⁊ opꝫ vt assiduetꝰ vapora
tio in principio cū lana infusa in aceto ⁊ embrocetꝰ fa-
cies cū frigida aqua: ⁊ proprie in qua decocta sunt sti-
ptica sicut cortices granatoꝝ ⁊ sentices ⁊ sicut papa-
uer ⁊ endiuia ⁊ virga pastoris.

¶ Hic ponit curā egressionis fortis fm diuersitatē cāꝝ supra posi-
tā. Et p̄ ponit curā eius que fit ex ĩflatione siue repletione oculi po
nēs drīaꝫ ĩter egressionē oculi repletionalē ⁊ eā que est absqꝫ mā.
Scđo ponit curā egressionis que fit a mollificatiōe. ibi (Et si fue-
rit.) Tertio eius q̄ fit a coartatiōe. ibi (Illa vo.) Quarto ponit q̄s-
dā medicinas. ibi (Si est.) ⁋ Pria in duas. Prio ponit p̄dicte egres
sionis curā. Scđo ponit drīam p̄dictā. ibi (Qꝫ si.) ¶ Cōsiderandum
circa p̄mā partē ꝙ Aui. resumit breuiter istā curā: qꝛ vult ꝙ tu or
dinatim ĩtelligas eā ex ca. gñali de cura obthalmie: tñ ĩtētio in cu-
ra huius egressionis est qnqꝫ res. ⁋ Una est rectificatio vite patiē
tis: ⁊ hoc dat ĩtelligi ex isto ca. ⁊ ex hoc qđ statiꝫ dixit supra. ⁊ exic
care cibū. ⁋ Scđa ē euacuatio materieꝝ a corpe ⁊ capite: ⁊ diuer-
sio eiꝰ ab oculo: ⁊ h̄ fit cū eo qđ scis ex solutiuis ⁊ flōmia ⁊ vētosis
sup timpora. qñ aūt cōpetat solutiuū ⁊ pharmacū qñ flōmia ⁊ cuiꝰ
vene ⁊ qñ vētose oīa supius dicta sunt. ⁋ Tertia ĩtētio est repcus-
sio materieꝝ ab oculo: ⁊ hoc fit in p̄nº cursus: ⁊ hoc fit cū rebus re
percussiuis vt embrocatiōe faciei cū aqua frigida ⁊ silibꝰ. ⁋ Quar
ta ĩtētio ē resolutio vel exiccatio materieꝝ replētiū oculuꝫ: ⁊ hoc
fit colyrijs acutis: qꝛ resolutiuis ⁊ exiccatiuis dictis ibidē. ⁋ Quin
ta intētio est stipticatio siue repressio oculi ĩtus qđ fit medicinis
ꝯstrictiuis: sicut aqua in qua decocta sint stiptica: vt cortices gra-
natoꝝ: ⁊ sentices. i. spine albe siue ĩdice. in quacūqꝫ enim earuꝫ est
exiccatiua virtus. ⁋ Et iste medicīe locales vltimo posite sunt vti
les in triplici ĩtentiōe vel in duplici. nā quedā ex eis exiccāt ⁊ ꝯsu-
mūt materias oculi: ⁊ ꝓhibent receptionē materieꝝ siue repercu
tiūt ⁊ ꝯstringūt oculū intus ꝓhibēdo exitū: ⁊ hoc facit lana ĩfusa. s.
in aqua ⁊ aceto vel sale frido. i. misto cū rebus frigidis vel eliqua-
tio in aqua frida ⁊ reliqua sunt nota. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ medicus
dꝫ ꝯsiderare qualitatē materieꝝ replētiū oculū: ⁊ fm illā diuersifi-
care medicinas in calido frido. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ nec repcussi-
uis nec resolutiuis nec ēt repressiuis oculi debemus vti nisi post
eūones materieꝝ factas ⁊ diuersiones eaꝝ. Et ideo Aui. dixit ꝙ so
lutio ventris est ex rebus ⁊c̄. qꝛ euacuat materias: ⁊ ideo Rasis se-
cūdo ꝯtinētis ca. 2. dicit. fluxus ventris valet eminentie. Et qꝛ. A.
preceperat ventosas super timpora ideo vult multum cōmenda-
re eas que ponuntur in collo ⁊ debent precedere ille illas.

¶ Qꝫ si non fuerit a repletione confert hoc regimen in
omni hora. Et si fuerit illic repletio oportebit vt resol
uatur in principio materia cū rebus cognitis.

¶ Ponit differentiam inter curam egressionis oculi repletionalē:
⁊ eā que est absqꝫ materia. ¶ Ubi ꝯsiderandū ꝙ per hoc regimen
nō debemus ĩtelligere regimen omne qđ iam dixit sed illud quod
dixit statim cum precepit ꝙ embrocetur facies cum aqua frigida
proprie in qua decocta sunt stiptica. in omni enim exitu non pre-
ueniente repletione competit semper illud quod oculuꝫ intus re-
primat ⁊ constringat. hoc aūt faciunt stiptica.

¶ Dubitatꝰ qꝛ Auicē. dicit ꝙ si ibi est repletio in p̄nº dꝫ mā resolui. Dubium.
Sed ꝯrium huius iam est dictuꝫ: cū in p̄nº debemus repcutere: vt
sumitꝰ ex cap̄. de cura obthalmie. ⁋ Dōm ꝙ per p̄nm intelligimus
principiū cure post cessationem a repcussione. ⁋ Uel dōm ꝙ reso
lutio sumitꝰ hic pro euacuatione materie: vt velit Auic. diccre ꝙ si
exitus oculi est absqꝫ repletione: tu potes incipere in omni hora ⁊
prosequi curā cū stipticis medicinis. sꝫ si exitus oculi est repletio-
nalis: primum qđ te oportet facere vt resoluatꝰ. i. euētus materie
euacuetur cū rebus cognitis: qꝛ cū pharmacia vel flōmia ⁊ vēto-
sis: vt iā dictū est. Nec est mirandum de hac expositione. Aui. eñi
sumit qñqꝫ resolutiōeꝫ pro cessatione ĩproprie pro cessatione siue
corruptione: vt apparet. 1. cañ. fen. 2. ca. de signis complexionum
in tertio genere: ⁊. 2. cañ. 4. ca. medicina stupefactiua.

¶ Et si fuerit a mollificatione: tunc oportebit vt admi
nistres hieras magnas ⁊ gargarismata ⁊ odoramenta
⁊ suffumigationes cognitas ⁊ post illa administra sti-
ptica fortitudinem faciētia.

¶ Ponit curā exitus ꝓueniētis a mollificatione. Cōsiderandum ꝙ
hec cura ꝯuertitꝰ ad quatuor. ⁋ Primo ad euacuationē materie ⁊
diuersionē: ⁊ qꝛ euacuare a neruo obtico ⁊ musculis est difficile: iō
docet euacuationē fieri cū hieris magnis: sicut est hiera logodiō:
⁊ similes hiere: ĩtelligēdo semp si natura est fortis. ⁋ Conuertitur
ēt scđo hec cura ad particulareꝫ eūonem que fit post vlem: ⁊ hoc
fit gargarismate. s. facto cū oxymelle vel hiera si tolerat: ⁊ cuꝫ his
que ĩtelligimus ex p̄ma fen. ca. de canonibus vlibus cure egritudi
nū capitis. Et attēde ꝙ Aui. cauet: qꝛ non p̄cipit caputpurgia nec
sternutatoria dubitans de agitatione obticoꝝ. ⁋ Conuertitur ter-
tio hec cura ad exiccationē ⁊ resolutionem materie cū odoramē-

tis ⁊ suffumigijs cognit]: qꝛ factis ex thure vel ambra vel xyloaloe ⁊ similibus. ¶ Quarto cõuertit͂ hec cura ad fortificantia oculuꝫ in situ ꝓhibendo laxitatem vt sunt stiptica: ⁊ qꝛ stiptica retinerẽt in loco materiam: ideo non debent approximari nisi factis euacuationibus: ⁊ ideo Aui. dixit ⁊ post illa.

¶ Illa vͦo que est apud partum si est a paucitate cursus sanguinis parientium aut corruptione fetus prouoca menstrua ⁊ extrahe fetum. Et si est a coartatiõe tm̃ tunc adhibe stiptica.

¶ Ponit curã exitus oculi ꝓuenietis a coartatiõe: ⁊ qꝛ qñqꝫ cũ hoc est mã declinãs ad oculũ: vt cũ nõ est mũdus paratus ⁊c̃. qñqꝫ autẽ est a sola coartatiõe: vt supra posuit. A. ideo duo facit. Prĩo ponit curã exitus a causis coartãtibus qñ ẽ ibi repletio. Scd̃o qñ est sola coartatio. ibi (Et si est.) ¶ Cõsiderãdũ circa ꝑmã ꝑtẽ ꝙ Aui. vertit ĩtẽtionẽ suã ad remotionẽ cãe remote q̃ est corruptio fetus: vel retẽtio mẽstruoꝝ: tñ cã ꝯiũcta que eẽt mã iã stans in ꝑtibus oculi opꝫ ꝙ remoueat͂ cũ alijs auxilijs adiũctis ꝑdict]: ⁊ qꝛ hec sunt pluries ĩtellecta ex ca. de obthalmia. iõ Aui. tacuit hic. ¶ Cõsiderãdũ circa scd̃aꝫ ꝑtẽ ꝙ ꝑ stiptica ĩtelligim᷒ nõ solũ medicias sꝫ modos ligature repellẽtes oculũ ĩtus sicut facim᷒ ꝓuidẽdo ĩ forti vomitu: vt ponit Aui. 1. cañ. fen. 4. ⁊ Rasis quarto trac. Almansoris.

¶ Et ex medicinis qdẽ ꝯferẽtibus in egressiõe ⁊ eminẽtia est vt fiat emplastrũ ex farina fabaꝝ cũ rosis ⁊ thure ⁊ albumine oui ⁊ ẽt nuclei dactyloꝝ ⁊ adusti cũ spica sunt boni eminentie ⁊ egressioni.

¶ Hic ponit duas medicias cõpositas. Prĩa ẽ quã ponit Ra. 2. ꝯtinẽtis. c. 3. aucto. Dia. ⁊ est exiccatiua ⁊ ꝯuenienter stiptica ꝑ rosas thus ⁊ farinã fabaꝝ: sꝫ albumẽ oui ꝯglutinat ⁊ cõplicat has medicias: spãliter tñ faba vr͂ ꝯferre in materieb᷒ oculoꝝ exiccãdo eas: vel attrahẽdo sui virtute: vt Ari. sentit. 9. de ꝓblematib᷒. 6. ꝓblemate. Scd̃a medicia ẽt ponit͂ ibi: ⁊ ẽ satis exiccatiua ⁊ resolutiua: ⁊ dꝫ ĩtelligi ꝙ ossa dactyloꝝ ꝑ se adurant͂ nõ ꝙ adurant͂ cũ spica: sed postq̃ sunt illa ossa adusta: tũc misceant͂ cũ spica. vñ Ras. 2. ꝯti. dicit ossa dactyloꝝ adusta: ⁊ spica valẽt ⁊c̃. adustio enĩ acqrit ossibus virtutẽ mag̃ exiccatiuã ⁊ facilẽ triturationẽ qbus nõ ĩdiget spica. Iste autem medicie debẽt applicari post eũones factas vt notuꝫ est. ¶ Sꝫ tu dices in q̊ differt eminẽtia ⁊ egressio. ¶ Dĩcꝫ ꝙ forsan idẽ sunt. ¶ Uel dĩcm ꝙ eminẽtia est cũ ĩcipit egressio: sed qñ est iã facta egressio manifesta: tunc ꝓprie dicit͂ egressio.

¶ De ꝓfunditate oculi ⁊ eius paruitate. Cap. 33^{m}.

Illud fit in febribus ⁊ proprie in vigilatiuis ⁊ successione euacuationum ⁊ insomnietatis ⁊ angustie ⁊ tristitie.

¶ Hic determinat Auic. de alio morbo oculi q dicit͂ ꝓfunditas siue ꝓfundatio q ẽt põt dici morbus in situ. Et primo ponit cãs. Scd̃o signa. ibi (Et in illa.) Tertia quorũdã dictũ. ibi (Quidã aũt.) Curã aũt nõ ponit: qꝛ ĩtelligit eã ex ca. de cura extenuationis ⁊ de cura ethice. 4. libro. ¶ Circa rubricã ꝯsiderãdũ ꝙ duplex lr͂a reꝑitur. Una q̃ dicit de ꝓfundatiõe oculi ⁊ eius paruitate: ⁊ pꝫ. Alia q̃ dicit de ꝓfundatione oculi ⁊ eius ꝓfunditate: ⁊ tũc põt exponi. ⁊ pro. i. Uel forsan Aui. ꝯsiderauit duplicẽ ꝓfunditatẽ. Unã que est ꝯcauatio ꝑꝑ ꝯsumptionẽ humiditatũ ⁊ pinguedinũ circa oculũ: ⁊ quãtũ ad hoc dixit ꝓfundatione. Aliã q̃ est depressio vel ĩpulsio vel retractio totius oculi intus: ⁊ quãtũ ad hoc dixit ꝓfunditate. ¶ Cõsiderãdũ scd̃o ꝙ oẽs cãe exiccãtes corpus ⁊ ꝓprie ꝑtes superiores faciũt ꝓfundationẽ ⁊ ꝯcauationẽ oculoꝝ. exiccãt aũt corpus cãe sensibiliter euacuãtes vt fluxus vẽtris ⁊ similes eũones: ⁊ quãtũ ad hoc dixit successione eũonũ. Et cãe ĩsensibiliter resoluentes: ⁊ istud faciũt febres ⁊ ꝓprie vigilatiue: nã vigilie resoluunt vt 12. the. c. 1. Istud ẽt facit ĩsomnietas q̃ est mala dispõ ĩter somnũ ⁊ vigiliã: vt Aui. 1. lib. fen. 2. ca. de his q̃ ꝓueniũt ex somno ⁊ vigilia. ⁊ hãc dispõnẽ videmus in qbusdã q vident͂ frenetici ⁊ loquũt͂ ⁊ mouẽt͂ ⁊ nõ aperiũt oculos: sicut ẽt accidit qbusdã ebriosis q declinãt ad somnũ: ⁊ lesi in capite nõ possunt dormire. Hec exẽpla ponunt͂ a Gal. in libello de comate. ¶ Cõsiderãdũ tertio ꝙ angustia duplr͂ accipit͂. Uno mõ pro dispõne corporis in qua ĩfirmus nõ põt in aliquo situ qescere: sꝫ ledit͂ in oĩbus figuris in qbus decũbit: vt sumit͂ a Gal. in cõmẽto. 19. ꝑmi ꝓnosticoꝝ. ⁊ isto mõ nõ sumit͂ ab Aui. hic. lꝫ posset sumi. Alio mõ sumit͂ angustia pro quodam mõ tristitie: vt quasi sit tristitia vehemẽs: lꝫ quidã ponãt aliã dr͂iam. Nã dicũt ꝙ angustia est passio aĩe ex ꝑeristẽtia alicui᷒ mali horrẽdi: vt dolore de morte amici. Sꝫ tristitia ẽ passio aĩe ex defectu alicui᷒ boni qd̃ querit͂: vt cũ q̃ro lucrũ: ⁊ nõ credo subseq. Isaac vͦo. 2. lib. de febribus. ⁊ Gilbertus ꝑ libro dicũt ꝙ angustia ꝑtinet ad virtutẽ spũalẽ cordis: sꝫ tristitia ad aĩalẽ in cerebro. Ras vͦo. 17. ꝯti. c. 1. dicit ꝙ tristitia est qñ qs cogitat cũ dolore de re amissa. Quicqd tñ sit angustia sumit͂ hic ꝓ aĩe passiõe in q̃ calidũ mouet͂ ad ĩtra paulatim: sic in tristitia. Ad hoc aũt sequit͂ ꝯsumptio corꝑis: vt sumit͂ ab. A. 1. libro fen. 2. ꝑallegato ca. cũ multis enim ĩcõmodis que ad tristitiaꝫ ꝯsequunt͂ accidit ꝓhibitio sparsiõis nutrimẽti in mẽbra: vt põt sumi ab Aui. ĩfra de viribus cordialibus ca. 6. ⁊ ideo in tristitia ⁊ angustia sequit͂ exiccatio oculoꝝ: vt ẽt ponit Gal. 2. de crisi vlti. cap.

¶ Et in illa quidem que vigilatiua est oculus somniferus grauis difficilis motus in palpebris ⁊ nõ in pupilla: ⁊ in angustia est quieta pupilla.

¶ Hic ponit signa ⁊ solũ ponit signa ꝓfunditatis ex vigilijs ⁊ ex tristitia: qꝛ signa reliquarum causaꝝ vt euacuationũ sunt nota.

¶ Dubitat͂ ꝑꝑ qd in suꝑflua vigilia palpebre sunt difficilioris mot᷒ q̃ pupilla. i. q̃ corp᷒ oculi. vñ. G. 2. de crisi ꝑal. ca. fꝫ trãslationẽ grecã loquẽs de suꝑflue vigilãtibus dicit. vix. n. extollunt palpebras. ¶ Rñdet Dynus ꝙ cã est duplex. Prĩa qꝛ oculos nãliter est mobilior q̃ sit palpebra. Scd̃a cã est: qꝛ nã magis custodit oculũ q̃ palpebrã. Tertia cã ꝯsimilis istis posset dari. nã musculi mouẽtes oculos sunt ꝓpingores ꝑ motori. i. cerebro fm medicos vel cordi fm philosophos q̃ sint musculi mouẽtes palpebras. fugiẽte igit͂ calore ad ĩtus ꝑꝑ resolõnẽ multã factaꝫ in vigilijs plus ⁊ prius fugit a palpebris q̃ ab oculis: ⁊ iõ lꝫ tã palpebre q̃ oculi declinẽt ad quietẽ ⁊ grauitatẽ mot᷒ plus apꝑet hoc in palpebris. Quarta cã posset dari: qꝛ musculi mouẽtes oculũ nõ sunt ita apti exiccari sicut musculi palpebraꝝ: qꝛ sunt situati in loco magis humectato: ⁊ iõ resolutio vigiliaꝝ plus deijcit virtutẽ musculoꝝ palpebre q̃ oculi. Quinta cã posset dari: qꝛ oculus est mẽbrũ sphericũ. corpus aũt sphericũ ⁊ solidũ mouet͂ totũ q̃libet sui ꝑticula mota: ⁊ iõ paꝝ moto obtico pupilla apꝑet moueri: sꝫ palpebra ẽ mẽbrũ latum dilatabile ⁊ corrugabile: ⁊ iõ pauco motu facto ĩ ea nõ sic tota apꝑet moueri. In hoĩe igit͂ fatigato ex vigilijs paru᷒ mot᷒ fact᷒ in obtico vel musculis fac̃ apꝑere moueri pupillã ⁊ totũ oculũ: sꝫ paru᷒ mot᷒ fact᷒ ĩ palpebra nõ facit apꝑere totã palpebrã moueri. ¶ Sꝫ sine dubio oẽs iste cãe lꝫ in se sint satis euidẽtes nõ tñ sunt ad ꝓpositũ nec ad mẽtẽ. A. qꝛ ex eisdẽ causis posset ꝓbari ꝙ ĩ angustia ⁊ tristitia palpebra ẽ difficilis motus ⁊ nõ pupilla: ⁊ ꝓprie posset hoc ꝓbari ex duab᷒ causis q̃s Dynus ponit: ⁊ tñ Aui. dicit in angustia ẽ q̃eta pupilla. ¶ Et iõ alia põt dari cã. Propter quã sciẽdũ ꝙ in vigilia suꝑflua ꝓprie ꝯiũcta imaginatiõi ĩqsitiue fit mult᷒ mot᷒ ĩ spiritib᷒ vẽtriculi añrioris cui statiꝫ rñdet agitatio spirituũ cũ neruo obtico illi ĩmediate ꝯiũcto: nõ sic ãt in musculis palpebre: ⁊ iõ oculus apparet mobilior palpebra: ⁊ iuuat in h̃: qꝛ ad quãlibet imaginatiõeꝫ motiuã ĩcitantẽ ad ĩspiciẽdũ opꝫ oculũ aliqualr͂ moueri: nõ tñ est nec̃e pro qualibet noua ĩspectiõe moueri palpebrã: quietabit͂ igit͂ palpebra fatigata oculo moto: sed in tristitia ⁊ angustia spũs non tẽdũt ad dilatãdũ ⁊ mouẽdũ sed potius ad suffocandũ ⁊ ꝯstringendũ: ⁊ sic ad quiescendũ: ⁊ iõ tam palpebra q̃ puppilla quiescet.

¶ Quidam aũt dixerunt ꝙ accidit quibusdam hominibus diuersitas duorum laterum faciei in frigore vehementi ⁊ calore vehẽmenti. Accidit ergo oculo qui est in parte frigida profundatio ⁊ paruitas.

¶ Hic ponit dictũ quorũdã. Dubitat͂ vtruꝫ oculus ꝑtis fridẽ faciei sit ꝓfundus. ¶ Ur͂ ꝙ nõ qꝛ ꝓfundatio fit a causis exiccãtib᷒ ⁊ resoluẽtib᷒: vt dcm̃ ẽ: sꝫ frig᷒ nõ resoluit ĩmo calor: igit͂ oculus ꝑtis calẽ faciei erit ꝓfũdus: ⁊ nõ ꝑti] fridẽ. Ampli᷒ tũc sꝑ oculus sinister eẽt ꝓfundior dextro: cui᷒ ꝯ̃riũ apꝑet ẽt de mẽte Ari. ꝓble. 31. ꝓble. 13. vbi vult ꝙ sensus dextri a sinistro nõ differũt: ⁊ tñ differrẽt si oculus sinister eẽt ꝑuior ⁊ ꝓfundior dextro. ꝯ̃ñtia ꝓbat͂: qꝛ sinistra ꝑs ⁊ ꝓprie in hoĩe est fridior dextra: vt Ari. 3. de ꝑtib᷒ aĩaliũ ca. 9. alr͂ ca. 4. ¶ In ꝯ̃riũ sunt isti quos. A. allegat ⁊ fuit Ras lib. 19. ꝯti. 4. c. in fine vbi scribit fili᷒ Musay hẽbat medietatẽ corꝑis calidã ⁊ reliquã medietatẽ fridã vt nix: ⁊ pulsus lateris illi᷒ fridi erat defect᷒ ⁊ alteri᷒ erat velox: ⁊ oculus ꝑtis in friditate erat diminut᷒ ⁊ ꝯ̃ct᷒ multũ ⁊c̃. ⁊ hui᷒ dicti recordat͂. A. supra fen. 2. ca. de ꝑalysi. ¶ Dĩcm ad h̃ duplr͂ ꝙ forsan dicta snĩa. A. nõ placuit ꝑꝑ rõnes ꝑdictas. Uel dĩcm ꝙ diuersitas ꝑtiũ faciei vel ẽ nãlis ꝯtigẽs in formatiõe fetus vel ẽ accñtalis. Siqdẽ sit nãlis tũc ꝑs calĩa faciei ponit oculũ magnũ ⁊ ꝓminẽtẽ. Sꝫ ꝑs frida ponit eũ fridũ ⁊ ꝑuũ vt ĩnuit. Auic. Et hmõi rõ ẽ: qꝛ calidi ĩformãtis ẽ dilatare ⁊ extẽdẽ fꝫ oẽꝫ dimẽsionẽ fridi aut ꝯcurrẽtis ĩ actu ĩformatiue ẽ abbreuiare ⁊ ꝯstringere. vñ dic̃ Gal. ĩ thegni. 2. tex. cõmẽti. 3. trac. de corde: ꝙ latitudo est filia calĩtatis. Si ãt talis diuersitas sit accñtalis posĩe est ꝙ mala cõplõ calĩa ꝯsumẽdo humidũ faciat oculũ sue ꝑtis ꝯcauatũ vel ꝓfunduꝫ ⁊ paruum

Dub^{m} p^{m}

Dub^{m} 2^{m}

⁊ paruũ: ſ; mala cõpl'o frida ꝓhibẽdo reſolõnẽ ⁊ tenẽdo vaporẽ facit appere oculũ mag ꝓminẽtẽ. Et poſ'e eſt ꝯ̃riũ hui⁹: q: mala cõplexio frida ꝯſtrigẽdo ⁊ ꝓhibẽdo nutricatiões ꝑt ꝑuificare oculũ: ⁊ mala cõpl'o cal'a attrahẽdo põt illũ ĩflãmare: ⁊ hoc mõ intellexit Raſ. ℭEx qb⁹ appet ſol'o ad ꝑmã rõnẽ: q: illa arguit de diuerſitate accñtali ꝑtiũ faciei ex qua põt ꝯtingere illud ⁊ ꝯ̃riũ. Ad ſcðam dõm negãdo ꝯñtiã. Ad ꝓbationẽ dõm ꝙ l; ꝑs ſiniſtra ſit fridior ꝙ̃ dextra nãliter: nõ tñ ẽ tãta diuerſitas ⁊ ꝓprie in ꝑtib⁹ faciei q̃ poſſet facẽ hãc difformitatẽ oculoꝝ: ſ; opꝫ ꝙ talis diuerſitas ſit multa valde: ſiue ſit accñtalis ſiue ex gñone: ⁊ h̃ ſignũ ẽ ꝙ iter brachiũ dextrũ ⁊ ſiniſtrũ eſt diuerſitas ĩ calore ⁊ frigore: ⁊ tñ nõ ꝑducit ad euidẽtẽ diuerſitatẽ ĩ ꝙ̃titate nec ĩ velocitate ⁊ tarditate pulſus: ſ; ſi pulſus brachij dextri dẽat diuerſificari manifeſte a ſiniſtro opꝫ eẽ ĩ calore ⁊ frigore multã diſtẽperãtiã: hoc aũt qñq; ꝯtingit vt ſumit ab Aui. 1. cañ. fen. 2. c. de pulſu cõpl'onũ. ⁊ 3. cañ. fen. 2. c. de paralyſi. vñ ĩuẽtus eſt hõ qui nunq; ſudauit in vna parte faciei.

Al. de varietate.

ℭDe viriditate oculi. Cap. 34^m.

Viriditas autem accidit aut propter cauſaʒ q̃ eſt in tunicis: aut propter cauſam que eſt in humoribus.

ℭSupius Aui. determinauit de multis modis egritudinũ euenientiũ oculo maxĩe in eo qð de ipõ appet. Hic determinat de quadã oculi diſpõne q̃ vocat viriditas. Id aũt qð mouit Aui. fuit q: nullibi in hoc libro determinauerat de cauſis coloꝝ oculi: ⁊ iõ voluit facere vnũ capl'; in quo ponerent cãe coloꝝ oculi: ⁊ modi ẽt coloꝝ. Et ꝑ determiat de cauſis viriditatꝭ oculi ⁊ alioꝝ ẽt coloꝝ ⁊ effectib⁹ ⁊ opatiõib⁹ oculoꝝ ſic coloratoꝝ. Scðo ponit curã viriditatis. ibi (Iã expertũ eſt alcohol.) Signa nõ ponit: q: vt appebit ponẽdo cãs nota facit ſigna. Pria in duas. Prio ponit cãs diuerſoꝝ coloꝝ. Scðo põit circa hoc opiõnẽ Empedoclis: ⁊ illã ĩprobat. ibi (Et ſi eẽt.) Pria ĩ duas. Primo ꝑmittit diuerſitatẽ cãruꝫ. Scðo declarat. ibi (Et cã qdẽ.) ℭIn ꝑma pte dicit ꝙ cã viriditatis ⁊ ẽt alioꝝ coloꝝ ſumit: vel ex pte tunicaꝝ oculi: vel ex pte humorum. ℭCõſiderãdum ꝙ multiplex lr̃a repit hic in rubrica ⁊ ẽt ĩ textu. Una dicit. de ſubalbedine. Alia dicit de varietate. Et alia dicit de viriditate. Et oẽs iſte lr̃e quaſi ad idẽ vadunt. Nã color ſubalbus ⁊ color viridis hic ꝓ eodẽ ſumit. ſ. ꝓ colore vno extremo q oppoñit nigro: ⁊ iſte color extremus vocat ẽt citrinus a qbuſdã ⁊ cõueniẽter: q: citrinus color ⁊ viridis aliqñ ꝓ eodẽ ſumit vt Gal'. 2. ꝓnoſti. 21. cõmẽ. vñ. 2. regimi. acuto. 22. cõmẽ. qñ videt hoiem cui⁹ color eſt citrinus: ĩterrogãt ipm q̃ ſit cã in viriditate coloris. Iſte ẽt color extremus vocat ẽt qñq; glaucus ab Ari. 5. de gñatiõe aĩaliũ 1. c. ⁊ a Gal'. in thegni. 2. tex. cõmẽ. 63. Et iõ in Aui. hebraico vbi nos habemus viriditas ibi ipi hñt citrinitas vel glaucedo. Hoc aũt vocabulũ varietas accipit dupl'r. Aliqñ ꝓ colore medio: vt ĩfra cum dicit. varietas aũt ꝓuenit ex aggregatiõe ⁊c̃. Uocat aũt ẽt iſte color blauus ſiue blauitas. 2. ꝯtin. c. 3. Aliqñ aũt ſumit pro colore extremo q dr̃ glaucus vel viridis vel ſubalbus vel citrinus: quõ poterit ſumi ibi cũ dicit Aui. ⁊ ſi eẽt varietas primitiua ⁊c̃. Si ḡ rubrica dicit de varietate: tunc ſumit varietas pro colore extremo.

Dub^m p^m ℭDubitat quare Aui. intitulauit capl'm ſolũ ab vno colore. ſ. ab extremo q opponit nigro. Dõꝫ ꝙ placuit ſibi: poterat ẽt dicere ca. de colorib⁹ oculoꝝ. Uel dõm ꝙ iter oẽs colores ſubalbus eſt q poti⁹ dꝫ remoueri ꝑ ꝑꝑ turpitudinẽ: q: oculus niger eſt magis decorus: vñ arabes vituperant glaucedinẽ ſiue ſubalbedinẽ: vt ꝑmo cãtice ꝑticula de coloribus oculoꝝ. cõmẽ. 3. al's cõmẽ. 54. Scðo q: defectus quo hõ nõ videt in die ſ; melius in nocte coniungit huic colori. talis aũt defectus eſt valde nociuus ⁊ deteſtabilis: ⁊ iõ potius ĩtitulat capl'm de ſubalbedine ꝙ̃ de alio colore.

Dub^m 2^m ℭScðo dubitat vtrũ hoc capl'm ꝑtineat ad decorationem vel ad egritudinẽ curandã. Et vr̃ ꝙ hoc capl'm ſit decoratiõis: q: Auic. in cura ſolũ ĩtẽdit ad tingẽdũ oculũ. Idẽ ẽt Azarauius ca. de coloribus cornee. Itẽ ſi ĩtenderet ad curã maxime hoc eẽt: q: vellet curare oculũ ſubalbũ male videntẽ in die ſ; melius circa noctẽ: ſed talis cura ĩfra ponit ca. de alibar. igit hic nõ debuit poni. In ꝯ̃riuꝫ arguit: q: fen de decoratiõe eſt ꝑ ſe. 4. lib. fen. 7. Dõm ꝙ hoc capitulũ eſt de mã decoratiõis inquantũ intẽdit tinctura oculi turpis ſubalbi. Ad rõnẽ ꝯ̃riã dõm ꝙ l; mã decoratiõis ꝑfecte tractet in 4. lib. tñ aliq modi ꝑticulariũ decorationũ cadunt qñq; ĩcidẽter in alijs locis ſicut ſupra ca. de albugine. ⁊ ſic. 4. cañ. fen. 1. c. de variolis. Uel poſſem⁹ rñdẽ ad qõnẽ ꝙ h̃ capl'; ꝑtinet ad curationẽ ſm ꝙ declarabit. Ad ꝯ̃ria dõm ꝙ iſte medicine q̃ tingunt ẽt remouẽt malã diſpõnẽ oculi qua opatio ĩpedit vt declarabit. Ad ſcðꝫ dicẽdũ ꝙ Aui. maxime vult curare oculũ ſubalbuꝫ ꝑꝑ cãm ſupradictã. Et cuꝫ dr̃ ꝙ cura ponit ĩfra cap. de alibar. Dicendum ꝙ alia cura eſt que hic ponitur: ⁊ alia illa que ponit ibi: vt apparet. Iſta enim eſt per medicinas locales: illa aũt eſt per regimen.

ℭDubitat tertio vtrũ oculus ſit coloratus. Ur ꝙ nõ: q: recipiẽs dꝫ eẽ denudatũ a nã recepti: vt Ari. inuit. 3. ð aĩa. Cõmẽtator cõmẽto q̃rto. ſed oculus recipit oẽm colorẽ: igit oĩb⁹ carebit. In ꝯ̃riuꝫ eſt hoc capl'; qð ĩueſtigat cãs coloꝝ oculi. Dõm ꝙ color accipit dupl'r. Uno mõ large ꝓ oĩ qð vr̃: ⁊ ꝙ̃uis ſit trãſparẽs ſic dicim⁹ aerẽ ⁊ aquã eẽ albã: ⁊ ignẽ eẽ rubeũ: vt Ariſ. 2. de aĩa cõmẽ. 68. de colorib⁹. ſic ẽt dicim⁹ colores eẽ in iride: ſic ẽt apparẽt res virides q̃ ſubijciũtur vel opponunt nubib⁹ q̃ trãſeũt ꝑ loca viridia: vt Auer. ĩ de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊. 3. coll'. c. 38. ⁊. 2. de aĩa. cõmẽ. 67. ſic ẽt dicim⁹ ꝙ aer obſcurus eſt niger. oĩa eñi ſupra ĩproprie dicunt colorata. Alio mõ color accipit ꝓprie vt cõiter diffinit ꝙ ẽ extremitas corporis ꝑſpicui terminati. ꝓuenit aũt talis color ex diuerſa elemẽtorũ miſtiõe: vt Aui. ibi de ſenſu ⁊ ſenſato. Dico igit quãtuꝫ ad quaſdã ꝑtes ẽ oculus veriſſime colorat⁹: vt quãtũ ad tunicã ꝯiunctiuã ⁊ vueã: ſed quãtũ ad quaſdã in qbus ſpẽs viſibiliũ recipiunt nõ eſt vere coloratus: vt quãtũ ad corneã ⁊ humorẽ albugineũ ⁊ araneã ⁊ cryſtallinã: ⁊ rõ eſt iã aſſignata. dr̃ tñ colorat⁹ oculus ꝙ̃tũ ad cryſtallinã ⁊ albugineũ ⁊ corneã coloratiõe ĩproprie dcã: q: iſta ſũt viſibilia qdã: ẽt q: ſuꝑ corneã ⁊ albugineũ fit reflexio radioꝝ a corpe vẽ colorato. ſ. ab vuea: vt poſt appebit. Ex qb⁹ appet ſol'o ad ꝯ̃ria. Dub^m 3^m

ℭQuarto dubitat vtrũ cãe coloratiõis oculi ſint ſufficiẽter enumerate ab Aui. Uidet ꝙ nõ: q: quatuor humores ſunt cã vniuerſorũ coloꝝ: vt ſupra trac. 1. ca. 2. Itẽ caliditas ⁊ frigiditas ſunt etiam cauſe: vt Auer. 4. colliget. 3. ca. Itẽ luciditas ⁊ ꝙ̃titas ſpiritus viſibilis: vt Aui. 1. cãticoꝝ. tex. cõmẽ. 53. ⁊ 55. ℭIſta aũt dubitatio ſoluet in qõne qua queret numerus coloꝝ oculi. Dub^m 4^m

ℭEt cã qdẽ in humiditatibus eſt qñ ſi fuerit glacialis in ipſo plurime quãtitatis ⁊ albugineus clarus ⁊ ſitus eius propinquus ad exteriora ⁊ equalis quantitatis ⁊ paucus erit occulus varius viridis.

ℭDeclarat cauſas dictas. Et ꝑ dictas cãs applicat ad colorẽ viridẽ ſiue ſubalbũ ſeu ſubalbidũ ⁊ ad ſuũ oppoſitũ. ſ. nigruꝫ q ſunt colores extremi. Scðo ad colorẽ mediũ. ibi (Uarietas aũt.) Pria in duas. Prio facit qð dictũ eſt. Scðo declarat cãs que ſumũt ex pte tunicaꝝ. ibi (Cã aũt ĩ tunicis.) Pria in duas. Prio ponit cãs ſubalbedis ſiue viriditatis. Scðo nigredis. ibi (Et ſi in humiditatib⁹.) Prima in duas. Primo facit qð dictũ eſt. Secundo ſermonem ſuum articulat ſiue determinat. ibi (Et precipue.)

ℭCirca ꝑ^am ꝑtẽ dubitat: qre. A. ponẽs cãs coloris oculi ex pte humoꝝ ſolũ ponit ex pte glacial'. i. cryſtallini ⁊ ex pte albuginei: ⁊ nõ põit ex pte vitrei. Dõm ꝙ ſic appuit color oculi de q̃ h̃ ẽ ſmo eſt color ĩproprie dict⁹: q appet ĩ toto ſpatio cornee. Hic ãt color apparet ꝑ irradiatiõem factã ĩ albugineo a lumĩe exteriori vel ꝑ reflexionẽ ſuꝑ albugineo a cryſtallĩo: neutrũ ãt iſtoꝝ ꝯtigit ab hũore vitreo. Prio. n. nõ recipit irradiationẽ a lumĩe exteriori ſaltẽ q̃ a nobis poſſit videri cũ humor vitre⁹ ſit poſit⁹ valde ĩ ꝓfundo. Secũdo nõ reflectit radios ſuꝑ albugineo: ĩmo reflectẽs ẽ cryſtallin⁹ vt poſt appebit. ℭCõſiderandũ ẽt ꝙ. A. q̃tuor cãs ponit viriditatꝭ ſumptas ex pte humoꝝ: quaꝝ due ſumunt ex pte cryſtallini ⁊ due ex pte albuginei. Pria cã ex pte cryſtallini ẽ ꝙ cryſtallin⁹ ſit ml'te ꝙ̃titatis: ⁊ h̃ ẽ qð dic̃. ſi fuerit glacialis. i. cryſtallinus ĩ ipõ. ſ. oculo plĩme ꝙ̃titatꝭ. Scða cã ex pte cryſtallini ẽ ꝙ ſituet ĩ ꝓpinq̊ v̇ſus corneã: ⁊ h̃ ẽ qð dicit. ⁊ ſit⁹ ei⁹. ſ. cryſtallini ꝓpinqu⁹ ⁊c̃. Cãe autẽ due q̃ ſumunt ex pte albuginei ſunt iſte. Pria ꝙ albugine⁹ ſit clar⁹ bñ. ſ. irradiabilis ⁊ oĩno ꝑuius nõ hñs aliquã turbulẽtiaꝫ: ⁊ hoc eſt qð dicit. ⁊ albugine⁹ clarus. Scða cã ex pte albuginei ẽ ꝙ ſit quãtitatis ꝑue ⁊ nõ excedẽtis ſupra poſſe radij irradiãtis ab ex̃: vel irradiãtis reflexe: ⁊ hoc eſt qð dicit. ſi ſuꝑ. fuerit albugineus equalis quãtitatis. i. quãtitatis debite: ⁊ pauc⁹. i. vel ſit pauce quantitatis. ℭSꝫ dubitat de mõ loquẽdi. A. ponẽs. n. cãs ſubalbedis ſũptas ex pte hũoris cryſtallini miſcuit eas cũ cauſis ſũptꝭ ex pte albuginei. Dõꝫ ad h̃ ꝙ h̃ fecit: q: cãe qdã ſũpte ex pte cryſtallini multũ ꝯueniũt ĩ faciẽdo oculũ ſubalbũ cũ qbuſdã cauſis ſũptꝭ ex pte albuginei. v̇. g. cryſtallin⁹ ſi eſt ml'te ꝙ̃titatꝭ faciẽs multã reflexionẽ lumĩs ſuꝑ albugineo: ⁊ iõ l; albugine⁹ eẽt ml'te ꝙ̃titatis: dũmõ tñ ſit clar⁹ ⁊ bñ ꝑui⁹ recipit bñ illã irradiatiõeꝫ: ⁊ appebit ex h̃ ocul⁹ clarus. i. ſubalb⁹ ſiue viridis: qð nõ facẽt ſi eẽt albugineus turbidus ⁊ nõ bñ irradiabilis: vt. A. infra docet cũ dic̃. ⁊ ſi ĩ hũiditatib⁹ fuerit ꝯturbatio ⁊c̃. ⁊ ꝑꝑ h̃. A. ſimul iũxit has duas cãs cũ dixit. fuerit glacialis. i. cryſtallin⁹ plurime quãtitatis ⁊ albugine⁹ clarus. Sꝫ ſi cryſtallin⁹ ĩ ſuo ſitu ſit ꝓpiqu⁹ ad exteriora ꝙ̃uis nõ ſit mult⁹ põt facẽ oculũ ſubalbũ ⁊ hoc ſi rñdet ſibi aptitudo ex pte albuginei: talis ãt aptitudo nõ eſt ex pte claritatis: q: ſi albugine⁹ eẽt clarus ⁊ ꝑuius: nõ tñ illuſtraret a pauco radio quo irradiaret cryſtallin⁹ paruus: ſed regreret radios multos quos redderet cryſtallin⁹ mult⁹. Si ḡ Dub^m 5^m

est crystallin⁹ situat⁹ exteri⁹ regrit ꝑ apto passiuo ad irradiationē albugineū nō multū: ſʒ eq̄lē siue irradiatiōi siue paucū. radij. n. reflexi a crystallino ꝓpinquo quāuis sint pauci si crystallinus ē paucus sunt tñ̄ fortes potētes irradiare albugineū q̄tuis nō multe q̄titatꝭ: existēte tñ̄ equalis siue pauce ⁊ forsan lʒ nō eēt oīno clarus de se: ⁊ iō dixit ⁊ situs ei⁹. s. crystallini ꝓpīqu⁹ ad exteriora: ⁊ albugine⁹ eq̄lis quātitatis: ⁊ ꝑ vel paucus. posset tñ̄ exponi ⁊ pauc⁹. i. lʒ crystallin⁹ sit pauc⁹: dūtñ̄ sit ad exteriora ꝓpinqu⁹ erit oculus viridis.

Dubm 6m ¶ Dubitaꝛ vtrū ꝓpingtas sit⁹ crystallini versus exteri⁹ sit cā subalbedis: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓfunditas cā nigredis. ⁋ Vr̄ ꝙ nō: imo totū ꝯ̄riuʒ ⁊ ꝯ̄ mētē Jesus Haly tra. 3. 3. ca. vbi dicit. Si fuerit crystallini acuitas ad exteri⁹ facit oculū nigrū: ⁊ si demergaꝛ facit oculū glaucuʒ. ⁋ Jn ꝯ̄riū est Aui. ⁊ oēs auctores medicie. ⁋ Dōm ꝙ sit⁹ crystallini ad extra facit oculū subalbū siue viridē. ſʒ situs ꝓfundus faꝛ euʒ nigrū. Rō est: qꝛ oculus appet subalb⁹ cū albugine⁹ ē multū illuminat⁹ ⁊ clarificat⁹. Sʒ qñ̄ crystallin⁹ extra approꝑinquat tūc albugine⁹ illuminaꝛ multū: nā crystallin⁹ illumīat eū ꝑ ꝓpriā corruscationē vel splēdorē si illo ꝑticipat ⁊ illuminat eū ꝑ reflexionē fortē radij lumīs exterioris. corp⁹. n. reflectēs radiū lumīosuʒ q̄to magis appropīquat ei sup quo reflectit tanto mag̃ illud illuminat: ⁊ hoc qꝛ radi⁹ est ibi fortior ꝑ se: ſʒ qñ̄qꝫ ꝑ accñ̄s ī loco distāti radi⁹ mag̃ vigoraꝛ q̄ꝫ in ꝓpinquo loco corꝑi reflectēti: ⁊ h̄ appet in radijs reflexis a speculo ꝯcauo q fortificanꝛ in q̄dā distātia in q̄ ꝯcurrūt ad pūctū. Si ꝗ crystallinus sit ꝓfundus ꝑꝑ cām oppositā facit appere oculū nigrū. ⁋ Ad Jesuʒ dōm ꝙ credo lr̄am suā eē corruptā: vl' posset dici ꝙ ꝑ acuitatē ītellexit paucā planitiē crystallini: vñ̄ paucos reflectit radios directos sup albugineuʒ: ⁊ sic apparet oculus obscurus ꝑꝑ paucā albuginei irradiationē. sed ꝑ demersioneʒ intelligit multā applanationē ⁊ latitudinē crystallini: vñ̄ multam facit reflexionē ⁊ oculus apparet glaucus ꝑꝑ albuginei irradiatōeʒ: ⁊ ista cā reduceꝛ ad multitudinem ⁊ paucitatem crystallini ⁊ non proprie ad sitū: lʒ in hoc concurrat modus situationis.

Dubm 7m ¶ Dubitaꝛ scd̄o vtrū multa quātitas crystallini faciat oculū glaucū ⁊ paucitas faciat oculū nigrū. ⁋ Vr̄ ꝙ nō: ꝓ̊ de mēte Auer. 4. colliget ca. de signis cerebri in fine: vbi postq̄ꝫ posuit sn̄iaʒ Gal'. q dixit ꝙ multitudo glacialis iuuat ad faciēdū subalbedinē ⁊ paucitas ad faciēdū nigredinē: dixit hoc est ꝯ̄riū nr̄e opīoni. Jtē vr̄ ꝯ̄rium mēti Aui. ꝓ̊. cāticoꝝ ca. de colorib⁹ oculi. vbi dicit. Si corp⁹ humiditatꝭ glacialis ⁊ albuginee fuerit puꝝ ⁊ ꝑuiū ex ꝑte quātitatis exterius equalr̄ ꝓminuerit quaꝝ lux seu splēdor fuerit in suba pura corruscās ⁊ cādēs efficieꝛ ide color oculoꝝ glaucus: ⁊ ex causis ꝯ̄rijs cōtingit anthimonialis. i. niger. Ecce ꝙ Aui. in causis glaucedinis ponit ꝑuitatē crystallini ⁊ in causis nigredis ponit ꝯ̄riuʒ. i. multitudinē crystallini. Jdē vr̄ de ītētione Gal'. 10. de vtilitate ꝑti. 6. c. vbi dicit. passio a medicis noīata glaucosis siccitas ē ⁊ coagulatio īmoderata crystalli formis humoris. Ecce ꝙ cām glaucedis ponit ꝑuitatē ꝯstrictionē ⁊ ꝯsūptionē crystallini q̄ ē paucitas. Hoc ꝓbaꝛ rōne: qꝛ hūidū nō bñ̄ irradiabile facit appere oculū nigrū. Sʒ qñ̄ crystallinus est multus nō ē bñ̄ irradiabilis: sic appet in riuis ꝓfundis scilʒ ꝯ̄ multa aq̄: qꝛ nō ita bñ̄ irradianꝛ sic si eēnt large ⁊ pauce aq̄: ⁊ iō appent nigri tales riui: ꝗ crystallina multe quātitatis faꝛ oculū nigrū. Et hāc rōnē vr̄ inuere Auer. 4. coll'. 3. ca. ⁋ Jn ꝯ̄riū ē Auic. hic ⁊ Gal'. in thegni. 2. trac. cōmē. 63. ⁊ 64. ⁊ Halya. 1. theo. 11. cap̄. ⁋ Dōm ad hoc ꝙ multa q̄titas crystallini facit oculū glaucuʒ siue subalbū: ⁊ paucitas facit oculū nigrū. Hoc declaraꝛ dupl'r: sic duo ꝯsequunꝛ ad magnū crystallinū. Prio. n. ꝯsequiꝛ ꝙ sit mag̃ rutilās siue resplēdēs siue emicās ꝓprio lumīe si hʒ ꝓpriū lumē siue resplēdētiā: ⁊ hoc facit oculū albū: ⁊ ad ꝑuū crystallinū sequiꝛ ꝙ sit paꝝ rutilās: ⁊ hoc facit oculū nigrū. Dico āt si hʒ ꝓpriū lumē: qꝛ dubiuʒ est an oculus hēat aliq̄d ꝯnaturale lumē nec pōt ingri ad pñ̄s. Secundo ꝯsequiꝛ ad magnū crystallinū q̄d sit magis irradiās ꝑ reflexionē lumīs exterioris. Primū. n. a quo reflectiꝛ radi⁹ ꝑ oculuʒ intrās est humor crystallin⁹ cū tela aranea: vt ifra declarabiꝛ. Magn⁹ aūt existēs crystallin⁹ ē capax pluriuʒ radioꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs plus pōt reflectere: ⁊ qꝛ ista irradiatio ꝑ reflexionē fit supra albugineuʒ: iō albugineus ex magno crystallīo maiorē recipit irradiationē: ⁊ sic oculus appet subalbus: ⁊ ex opposita cā ex ꝑuo crystallino appet niger. ¶ Sʒ dubitaꝛ ꝯ̄ ꝑdcā: qꝛ Gal'. ī thegni. 2. tex. cōmē. 63. ⁊ 64. illo ca. Ex his ꝟo cām coloris glauci vel subalbi ⁊ nigri sumptā ex ꝑte quātitatis distinguit ꝯ̄ cām sumptā ex ꝑte resplēdētie siue rutilationis: ⁊ nos ponimus totā vnā cām: qꝛ ad quātitatē sequiꝛ resplēdētia maior vel minor ꝺm quātitatē maiorē vel minorē. ⁋ Dōʒ ꝙ resplēdētia crystallini est duplex. Una ex ꝓpria nā siue ex spū in ea: ⁊ q̄tū ad h̄ Gal'. vocauit eā rutilatiōem: q̄ rutilatio lʒ nō sequaꝛ q̄titatē ꝺʒ modū ꝓportiōis mistiōis ei⁹ siue spūs ī ea: tñ̄ reliqs paribꝰ maior crystallīa mag̃ rutilat. Alia ē resplēdētia q̄dā ꝑ reflexionē radioꝝ exterioris lumīs: ⁊ ista sequiꝛ quantitatē crystallini: qꝛ maior crystallina plures reflectit radios: lʒ ēt quodāmō oporteat ꝓsupponere ꝙ reliqua sint paria: ⁊ hāc cām Gal'. reduxit in multitudinē ⁊ paucitatē crystallini. Ex qb⁹ appet quare Gal'. posuit tres cās glaucedis ex crystallino: ſʒ Aui. posuit duas: qꝛ Aui. ꝑ multam quātitatē crystallini ītellexit duas cās. s. multitudinē quātitatꝭ: vñ̄ multū reflectit radios ⁊ m̄titudinē quātitatꝭ: vñ̄ multū resplēdet ꝓprio lumine: ⁊ sic ēt in duas cās reducit Auer. 4. coll'. 3. ca. vt ifra appebit. ¶ Ex qbus ꝯ̄ria soluunꝛ. Prio ad Auer. dōm ꝙ lr̄aʒ Aui. qdaʒ corrigūt ⁊ dicūt vult dicere. hoc est ꝯsonum nr̄e opinioni. sed sine dubio nō ꝯsonat opīoni Auer. qꝛ ꝓ̊ cāti. ꝑallegato ca. in cōmēto explicat ītētionē suā sub his ꝟbis. ꝯtingit glaucedo rōne humiditatis grādinee. i. crystalline ꝑꝑ vnā triū reꝝ: vel ꝑꝑ omnes tres simul: vel sui ꝑuitate: vel sui mūditia ⁊ puritate: aut sui eminentia ad exteriora. Quidā tñ̄ correxerunt lr̄am Auic. ⁊ vbi dicit ꝑuitate scripserūt ꝑuietate: ⁊ talis correctio ē ꝯ̄ mētē Auer. qꝛ iā defectiu⁹ eēt in ponēdo cās glaucedis ex ꝑte crystallini: qꝛ nō poneret cām sumptā ex ꝑte quātitatis. Dicem⁹ igiꝛ ꝙ Auer. in hoc nō ē ꝯsonus sn̄ie medicoꝝ. ⁊ Aui. ibidē vr̄ in hoc ꝯcordare cū Auer. ⁊ forsan ꝙ Auer. ex textu Aui. fundat suā sn̄iam siue opīonē. Tñ̄ ad Aui. possum⁹ soluere: dicēdo ꝙ textus ille īdiget expōne: vt illud q̄d dicit: ⁊ ꝑue quātitatis exponaꝛ. i. quāuis crystallin⁹ sit pauce quātitatis: si tñ̄ exteri⁹ ꝓmineat ⁊c̄. Uel exponaꝛ ⁊ parue quātitatis. i. ⁊ albugine⁹ sit ꝑue quātitatis. Et qꝛ cāticoꝝ liber fuit liber versuū vl' rithmoꝝ: iō Aui. coact⁹ qñ̄qꝫ ex mēsura metrica ꝟba transponit. ⁋ Ad Gal'. dōm ꝙ illa ꝯstrictio ⁊ exiccatio crystallini est cā glaucedinis inquantū est ibi exiccatio ⁊ paucitas multa albuginei humoris q est fact⁹ ad humectationē crystallini: ⁊ hoc vr̄ de mēte Gal'. ibidē: lʒ possit aliter rn̄deri. ⁋ Ad rōnē dōʒ cū ꝓ̊ dr̄ humidū nō bñ̄ irradiabile facit appere oculū nigrū. Dōm ꝙ veꝝ est si illud humiduʒ eēt humidū ī quo īspiciꝛ glaucedo ꝑ illuminationē vel nigredo ꝑ ꝓuationē illuminatiōis. ⁋ Et cū dr̄ crystallinus multus nō est bñ̄ irradiabilis. Dōʒ ꝙ veꝝ est: tñ̄ in eo sic in subiecto nō īspiciꝛ glaucedo vel nigredo: ſʒ ī eo sic ī efficiēte: ſʒ īspiciꝛ glaucedo ⁊ nigredo ī cornea ⁊ albugineo q̄ irradiaꝛ ⁊ illustraꝛ a crystallino: ⁊ iō crystallino exn̄te obscuro ī sui ꝓfunditate pōt facere ꝑ reflexionē albugineuʒ eē claꝝ. exēplū ferrū tersuʒ ī sui ꝓfūdo ē obscurū: sil'r vitrū nigrū: ⁊ tñ̄ reflectēdo radios possunt mediū illustrare: vñ̄ maius frustuʒ ferri politi magis illustrabit minori frusto ferri eiusdem politi.

¶ **Et proprie si non fuerit ex tunica prohibitio.**

¶ Hic determinat suū sermonē: ⁊ vult ꝙ tūc ꝓprie ⁊ ꝓ̄cipue cāe ꝓ̄dicte faciūt oculū viridē subalbū siue glaucuʒ: qñ̄ ex tunica. s. vuea nō est ꝓhibitio. ¶ Cōsiderādū ꝙ oēs iste cāe glaucedis ꝓ̄dicte aggregarenꝛ: posset tñ̄ oculus appere niger: qꝛ vuea esset nigra ꝓhibēs glaucedinē. Nā illustrato albugīeo nō apperet ei⁹ illustratio: ſʒ repn̄taretꝛ ibi nigredo vuee q̄ colligit albugineū saltē ꝺm magnā ꝑtē: ⁊ hoc appet ex exēplo de īdumēto rubeo. illustrato. n. aere facit appere rubeū colorē in adiacētib⁹ ⁊ in medio. Quō aūt cognoscatur nigredo oculi ꝑꝑ vueā apparebit infra.

¶ **Et si in humiditatibus fuerit cōturbatio ⁊ glacialis fuerit paruus ⁊ albugine⁹ plurimus obtenebratio fiet sicut est obtenebratio aque profunde. Et si fuerit glacialis profundus erit oculus niger.**

¶ Hic ponit cās nigredis sumptas ex ꝑte humiditatū oculi. ¶ Ad cuius ꝑtis ītellectū ꝯsiderādū ꝙ Aui. ponit tres cās nigredis oculi sumptas ex ꝑte crystallini: ⁊ duas cās sūptas ex ꝑte albuginei. Cāe q̄dē tres sumpte ex ꝑte crystallini sunt iste. Pria est eius obscuritas siue paucitas resplēdētie: ⁊ hāc cām tetigit cū dixit: ⁊ si in humiditatib⁹. s. crystallina ⁊ albuginea fuerit ꝯturbatio. Sciendū tñ̄ ꝙ aliter dʒ ītelligi obscuritas siue ꝯturbatio crystallini ⁊ aliter albuginei. Est. n. ꝯturbatio crystallini quedā obscuritas priuatiua siue diminutio rutilatiōis siue resplēdētie: vñ̄ crystallina obscurata siue ꝯturbata ē illa q̄ nō resplēdet nec irradiat: ſʒ ꝯturbatio albuginei ē q̄dā sua īpuritas siue nō ꝑuietas: sic dicim⁹ aerē ꝯturbatū q nō pōt illuminari. pōt igiꝛ dici ꝙ sic resplēdētia crystallini est actiua in faciēdo oculū glaucū: sic resplēdētia siue claritas albuginei ē passiua ī recipiēdo: eodē mō ꝯturbatio crystallini ē ꝓuatiua rutilatōis actiue: ⁊ ꝯturbatio albuginei ē priuatiua claritatis receptiue: nō tñ̄ nego ī dictis meis ꝙ in crystallina nō sit vltīa claritas receptiua imo est. ⁋ Scd̄a cā nigredis oculi ex ꝑte crystallini est ei⁹ paucitas: vñ̄ nō pōt multā radioꝝ facere reflexionē sup albugineo: ⁊ hāc cām ponit cū dicit: ⁊ glacialis. i. crystallinus fuerit ꝑu⁹. ⁋ Tertia cā ē ꝓfunda situatio ei⁹: vñ̄ albugine⁹ distās ab eo nō bñ̄ illustraꝛ: appet igiꝛ obscuritas: ⁊ hāc cām ponit cū dicit: ⁊ si fuerit glacialis ꝓfundus erit oculus niger. ¶ Cāe aūt nigredis ex ꝑte albuginei sunt due. Pria est ꝯturbatio albuginei: vñ̄ nō pōt illuminari: ſʒ appet turbidus: sic ē videri in aere īpuro nebuloso: ⁊ hāc cām tetigit cū dicit: ⁊ si in humiditatib⁹. s. albugineo ⁊ crystallino fuerit ꝯturbatio

rit ꝯturbatio

fit ꝯturbatio vt supra declaratū est. Scḋa cā est multa ꝗtitas albuginei: vñ ꝑ m'titudinē suā nō pōt illustrari bñ: ⁊ iō appet obscur' sicut appet i aqs ꝓfūdis: q cū nō possint ꝓfūdit' irradiari apparēt obscure: vt hic Aui. ⁊ Auer. 4. coll'. c. 3. ⁊ Ari. 5. de gñone ani. 1. c. ⁊ in de ꝓble. 23. pti. 23. ꝓble. Et hāc cā3. A. explicat cū dicit: ⁊ albugine' p'im' obtenebratio fiet sicut est obtenebratio aque ꝓfunde. ¶ Ex qbus appet ꝙ gnꝙ sunt cāe glaucedis oculi: ⁊ gnꝙ sunt cāe nigredinis. s. tres ex pte crystallini: ⁊ due ex pte albuginei q̄s oēs Aui. inuit ꝑfecte in hac pte simul cum ꝓcedēti: ⁊ hic assumauit eas Auer. 1. cātice ca. de coloribus oculi, 1. cōmē. al'r cōmē. 53.

Dubm 8m ¶ Dubitat' vtꝝ cāe glaucedis ⁊ nigredis oculi ex pte crystallini sint tot quot sunt ex pte albuginei. Uꝛ ꝙ sic: q2 Auicē. in pte ꝓcedēti assignat duas cās ex pte crystallini: ⁊ duas ex pte albuginei. In ꝯriū sumit' ex mēte Aui. hic ⁊ Auer. 1. cātice ꝓalle. cōmē. Dōm ꝙ cāe glaucedis ex pte crystallini sunt tres: s3 ex pte albuginei sunt due ⁊ sic cāe nigredis. Rō est: q2 glaucedo siue subalbedo in oculo fit ex multa illustratiōe: sic nigredo fit ex pauca illustratiōe. Multa aūt illustratio pēdet a duob': ab vno actiue. s. a crystallino ⁊ ab alio receptiue. s. ab albugine. Crystallinus aūt multū irradiat albugineū ꝑ tres cās. Prio q2. s. ē rutilās ꝑfecte. Scḋo q2 multe quātitatis: ⁊ has duas cās Aui. simul posuit cū dixit. plurime quātitatis. vt supra declaratū fuit. Tertio q2 ē ꝓpinqui situs ad exteriora: ⁊ hoc mō ēt Auer. 4. colliget ca. 3. in duas cās reducebat has tres sic Aui. fecit: vñ dixit. Nō solū cause ꝑ q̄litatē faciunt subalbedine3 aut nigredinē: sed alie res quātitatiue vel locales. i. quātitas vel situs: sed albugineus multu3 irradiat' ⁊ bene ꝑ duas causas: vel q2 paucus vel q2 purus. Ex qbus appet solutio ad ꝯriū.

¶ Causa aūt in tunicis est vuea. Nam si ipsa vuea fuerit nigra erit oculus eius cā eius niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis.

¶ Hic ponit causas viriditatis ⁊ nigredīs sumptas ex pte tunicaꝝ. Et ꝓ̊ ꝓmittit has cās. Scḋo declarat eas. ibi (Et vuea quidem.)

¶ Circa ꝓmā ptē ꝯsiderandū ꝙ Aui. duo īnuit in ea. Prio que tunica est illa cuius coloratione apparet oculus coloratus: q2 est tunica vuea: vnde dixit. Causa autem in tunicis est vuea.

Dubm 9m ¶ S3 tu dices quare est ꝙ color oculi depēdet ex sola vuea īter tunicas ⁊ nō ex alia tunica. Dōm ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ tunica oculi possit facere appere oculū coloratū colore de quo est ꝓmo duo reqrunt'. Primū ꝙ illa tunica possit eē n̄aliter colorata: ⁊ ꝑ hoc excluditur cornea ⁊ aranea q̄ nō sunt colorata. Scḋm qḋ reqrit' ē ꝙ illū colorē ītētional'r cū q̄dā irradiatiōe possit īprimere sup albugineu3 sic vestitū rubeū īprimit in aere: ⁊ ꝑ h̄ excludunt' alie tunice q̄ albugineū nō attigūt: ⁊ iō optīe Aui. dixit. cā in tunicis est vuea. ¶ Scḋ3 qḋ. A. īnuit est diuersitas coloꝝ ex vuea: q2 si ipā est nigra oculus apparet niger: ⁊ si est viridis apparet viridis: ⁊ sic ītelligēdo si est varia oculus appet varius. Causa aūt istius apparitionis iā est dicta ⁊ prolixe declaratur ex dictis supra trac. 2. 1. caꝑ.

¶ Et vuea qdē fit viridis: aut priuatiōe digestionis.

¶ Hic declarat has cās. s. q̄re vuea fit viridis: ⁊ ꝑ ꝯñs q̄re fit nigra. Et ꝓ̊ facit hoc. Scḋo ponit quādā diuisionē viriditatis q̄ sequit' ex dictis. ibi (Et viriditas qdē.) Pria in tres: sic tres ponit cās viriditatis. Scḋa ibi (Aut ꝑ resolutione3.) Tertia ibi (Aut erit illic.) Pria in q̄tuor. Prio ponit cā3 viriditatis vuee. Scḋo illā decl'at ꝑ exēplū. ibi (Sic plāta.) Tertio īfert ꝓpositū in exēplo. ibi (Propter hāc cā3.) Quarto dictā cām ꝑ cā3 declarat. ibi (Et hec quidē varietas.) ¶ Dicit ꝓ̊ ꝙ cā quare vuea fit viridis vñ oculus appet viridis est ꝓuatio digōnis. ¶ Cōsiderādū ꝓ̊ ꝙ large sumit' hic ꝓuatio. s. pro īperfectiōe digōnis. vñ Auer. 4. coll'. 3. c. subalbedo oculi fit propter paucitatē digestionis: ⁊ q2 digōnis paucitas fit a frigore: ideo talis color ab hac causa significat frigiditatem: ⁊ ideo Auer. vocat istam causam qualitatiuam.

¶ Sicut planta. Nam in principio cum nascitur nō est apparētis tincture: imo declinat ad albedinē. Deinde ipsa cum digestione fit viridis.

¶ Hic declarat dictā cā3 in exēplo: ⁊ dicit ꝙ illud qḋ dictū est. s. ꝙ imꝑfecta digō facit appere vueā viridē est vidē in exēplo sic i plāta: q2 i ꝓn° cū nascit' nō ē appens ticture. s. v̄sus colorē quē h3 postq̄ ē ꝑfecta: imo declinat ad albedinē ⁊ cū ē digesta tūc fit viridis.

Dubm 10m ¶ Dubitat' q2 Aui. vr' sibi ꝯdicere: q2 ꝓ̊ dixit ꝙ viriditas fit priuatione digōnis: ⁊ mō dicit ꝙ plāta fit viridis cū est digesta. ¶ Ad itellectū hui' ꝯsiderādū ꝙ plāte in ꝓn° ortus abundāt in humiditate aquea nō bñ ꝑmista sicco ꝑ paucitatē digōnis: ⁊ iō color eaꝝ tendit ad albedinē: sic est color aque. vñ Auer. 4. coll'. 3. c. subalbedo fit ꝑ paucitatē digōnis: ⁊ ob hoc iste color ꝓpinqu' est colori aque. Ista tñ albedo q̄ reperit' in plātis in ꝓn° ortus est diuersa s3 diuersitatē plātaꝝ siue sint plāte magne siue parue: tñ multū simil'at' i albedine sic appet in germinatiōe frumēti ⁊ fabe ⁊ in ꝓ̊ ortu ficulnee seu q̄rcus. Cū v̊o plāte ꝑ digōnē ꝑficiunt': tūc miscet' siccū cū aqueo virtute caloris miscētis ⁊ digerētis: ⁊ apparēt tincture viridis sic ēt pōt sumi ab Ari. i libello de colorib'. Ex qb' pōt appere ꝙ color albus q ē plātis ē sic color quē Aui. vocat viridē in vuea: ⁊ color viridis in plātis ē sic color quē Aui. vocat nigrū in vuea. sic igit' plāte in ꝓn° ortus sunt albe ꝑ dñiu3 aque ⁊ īꝑfectionē digōnis: ita ꝑ eādē cām oculi a ꝓn° natiuitatis sunt albi siue subalbi siue virides: q2 oīa ista noīa fere ꝓ eodē sumūt' in colorib' sic vn' color: ⁊ sic plāte cū cōplemēto digōnis sunt virides siue, obscure: ita oculi cōpletoꝝ mag' fiūt obscuri siue nigri: ⁊ iō Aui. colorē viridē plātaꝝ digestaꝝ vocat qñꝙ ēt nigru3. vñ in ꝓ̊ libro fen. 2. ca. de signis complexionū. Accidit vegetabilib' cū siccant' que ex sua nigredine siue viriditate ⁊c̄. Ex qbus cessat ꝯtradictio que videtur in textu Aui.

¶ Et ꝑ hāc cām sunt oculi infantium virides ⁊ varij.

¶ Hic īfert ꝓpositū in exēplo: ⁊ dicit ꝙ ꝑ cām dictā. s. ꝑ defectū digōnis ⁊ multitudinē humiditatis aquee oculi infantiū sunt virides ⁊ varij. ¶ S3 dubitat' q̄re Aui. dixit. ⁊ varij. cū hic sit sermo de colore extremo scil3 de viride ⁊ subalbo: non de colore medio. s. vario. Dicendū primo ꝙ non debet eē illa littera. ⁊ varij. ⁊ h̄ pōt ꝓbari ex textu Aui. in libro de aīalib'. vlti. ca. vbi dicit ad l'am. ꝓpter istā cām erūt oculi pueri glauci. Uel dōm ꝙ variū sumitur pro colore quodā extremo. s. subalbo: ⁊ non sumit' pro colore vere medio. Et cā que mouit Aui. ad sic loquendū fuit: q2 color subalb' qui est color extremus nō est punctualis: sed h3 latitudinē versus medium colore3: ⁊ ideo pōt aliquis color subalbus vocari varius: quia appropinquat medio colori.

¶ Et huius qdē varietas fit ꝓm humiditatē vltimam.

¶ Hic qḋ dixerat declarat ꝑ cām. dixerat aūt ꝙ tunica vuea fit viridis ex īꝑfectiōe digōnis: sicut fit in plātis a ꝓn° ortus ⁊ in īfantibus: vult igit' ostēdere quare īꝑfecta digestio facit hoc ⁊ dicit ꝙ viriditas talis ⁊ varietas fit ꝓ3 humiditatē vltimā. i. ꝑ vltimationē siue exuberātiā humiditatis. īꝑfectio. n. digōnis in ꝓn° generationis plantaꝝ ⁊ in īfantibus est ꝑ exuberātia3 humiditatis aquose. humidū aūt aqueum nō mistum bñ rebus tingētibus tendit ad albedinē: ergo talis varietas ⁊ viriditas est propter vltimā humiditatē: ⁊ hec sunt nota ex dictis supra de mēte Auer. quarto colliget. 3. ca. ⁊ Aristo. in libro de coloribus.

¶ Aut propter resolutionem humiditatis quam sequitur tinctura cum est digesta valde.

¶ Hic ponit scḋam cām subalbedinis oculi: ⁊ h3 partes quatuor. Prio ponit hanc cām. Scḋo declarat' ꝑ exēplū in plātis. ibi. (Sicut plāta cū resoluit'. Tertio assignat cām cāe. ibi (Et hec qdē viriditas.) Quarto applicat ad ꝓpositū. s. ad colorē oculoꝝ in exēplo. ibi (Et īfirmoꝝ.) ¶ Dic' ꝓ̊ ꝙ aut tunica vuea fit viridis ꝑ resol'onē humiditatis ad quā humiditatē cū est digesta sequit' tinctura. ¶ Cōsiderādū ꝙ exiccatio humiditatis vuee facit glaucedinē siue subalbedinē: ꝓpterea q2 humido exiccato aer subintrat ⁊ illustrat sicut appet in cinere post carbones. ¶ Scḋo ꝯsiderandū ꝙ humiditas vuee pōt se habere in triplici dispositione. Uel in dispositione cruditatis sicut est in īfantibus: ⁊ tūc est cā coloris subalbi: q2 humiditas tūc tendit ad nā3 aque simplicis: ⁊ q2 color simplicis aque est albus: iō tūc color vuee est albus: ⁊ hec est rō Auer. 4. colliget. 3. ca. vt supradicebat'. Scḋo humiditas vuee pōt se hr̄e in dispōne digōnis: ⁊ hoc dupl'r. Uel digōnis equalis: ⁊ tūc fit vuea coloris varij. s. medij ⁊ īter albū ⁊ nigru3. vñ. 4. colliget ꝓallegato ca. Auer. ponit ꝙ varietas fit a digōne vel calore equali. Uel hūiditas vuee se h3 in dispōne digōnis excedētis cū forti calore: ⁊ tūc fit vuea nigra. vñ Auer. ꝓallegato ca. dicit. nigredo fit ꝑ excessu3 decoctiōis: ⁊ ꝓpter hoc dominat' in ipō oculo nigredo: quia nigredo significat adustionem partium terrestrium dominantiū in re. Tertio humiditas vuee pōt se hr̄e in dispōne resol'onis vel exiccatiōis: ⁊ tūc fit glauca siue viridis. nā dicit: aut ꝑ resol'onē ⁊c̄. Ex qbus appet expositio l'r̄e que dicit quā sequit' tinctura cū est digesta valde: q2 Aui. vult ꝙ qñ humiditas est cruda sequit' ad eā subalbedo: ⁊ qñ est exiccata ēt sequit' subalbedo: sed qñ humiditas est digesta seq̄t' tictura. Et iō l'ra q̄ dicit valde dupl'r exponit'. Prio valde ⁊ ꝑfecte ⁊ bñ: ⁊ tūc ītelligat' tinctura. s. media: q2 ad eq̄lem digōnē sequit' color medi': ⁊ hoc ꝯcordat cū Aui. vlti. c. libri sui de aīalibus. vbi dicit. Erit glaucitas ꝑ dissolutionē humiditatis quā sequtur tinctura ēt erit bene digesta. Alio mō exponit' valde. i. suꝑflue vel excessiue: ⁊ tunc exponat'. sequit' tinctura. s. nigra siue obscura cū erit digesta valde. i. suꝑflue. ⁊ hec expositio erit ꝯsona Auer. 4. colliget. 3. caꝑ. ¶ Cōsiderādū ꝙ littera premissa aliter pōt exponi vt Aui. velit ꝙ post albedinem ꝯuenientē ꝑ resolutione3 hu-

miditatis iteꝝ qn̄qꝫ sequitur nigredo: cum iteꝝ attrahit͛ humiditas: ⁊ bn̄ digerit͛: ⁊ tūc exponit͛ ꝙ.i. postq̄ꝫ.s. exiccatiōez: vel quā.i. post quā subalbedinē siue viriditatē sequit͛ tinctura.i. nigredo vel obscuritas vel viriditas in vegetalibus: cū est digesta valde.i. cuꝫ iterū attrahitur humiditas: ⁊ sic digestio illius ⁊ restauratio consumpte. ⁊ ꝯuenit hec expositio cum. A. lib. 4. ca. de dispōnibus cōualescētiū. vbi dicit. accidit segetibus ꝙ qn̄ exiccant͛ albescūt ⁊c. ⁊ iteꝝ accidit segetibus ꝙ qn̄ potant͛ aqua redit eaꝝ viriditas.

¶ Sicut plāta cuꝫ resoluit͛ ei⁹ hūiditas īcipit albificari.

¶ Hic declarat cāꝫ dictā ꝑ exēplū in plātis: dicēs ꝙ illud qꝺ dictū est.s. ꝙ resolutio humiditatis facit albificari vueā appꝫet sicͣ in plāta que īcipit albificari: cū resoluit͛ humiditas eius. hoc aūt vꝛ manifeste in segetib⁹ ⁊ folijs arboꝝ que cū īcipiūt exiccari albescūt. hec aūt albedo ꝑ humidi exiccatiōem aliqual'r differt ab albedine q̄ ē ꝑ dn̄ium aq̄ īdigeste: qꝛ albedo ꝑ viā resol'onis tēdit ad quādā citrinitatē in segetib⁹. sꝫ illa q̄ est ꝑꝑ impꝫfectiōez digōnis nō est eiusdē modi oīno: vtraqꝫ tn̄ albedo vocat͛ inquātū ꝓuāt obscuritatē tincture q̄ est in viriditate plātaꝝ qn̄ sunt in dispōne digōnis.

¶ Et hec quidē viriditas est a siccitate dominante.

¶ Hic assignat cām cāe ꝑdicte.s. que est cā istius albedinis ꝓueniētis a resol'one: ⁊ dicit: ꝙ hec viriditas.i. subalbedo que fit a resolutione est a siccitate dominā te. ¶ Cōsiderādū ꝙ huius subalbedinis plures sunt cāe subordinate. Una est caliduꝫ resoluens siue resolutio ⁊ ꝯsumptio humidi etiam si non fiat a calore sed a sicco cōsumente. Alia cā est ipsa siccitas q̄ ex resolutione inducitur.

¶ Sed dubitatur quomodo siccitas est causa albedinis. ⁋ Dōm ꝙ dupl'r. Pꝛio qꝛ siccitas huius facit declinare rē ad nām terre que est alba in sui natura: vt Ari. ponit in principio libri de coloribus. Scd̄o qꝛ siccitas ꝯsumpto humido recipit aerem qui intrans est cā ꝑlustratiōis vt supra dicebat͛. Exēplum in cinere. Exemplum ēt in cornu nigro contuso: qꝛ albescit. Exemplum tamē de cinere magis est conforme cause prime q̄ꝫ secunde: vt intelligitur ab Arist. in proble. ⁊ in libello de coloribus.

¶ Et infirmorum quidem oculi ⁊ senū varij fiunt propter hanc causam.

¶ Hic applicat ꝑdictā cām ad ꝓpositū.s. ad colorē oculoꝝ: ponendo exemplum. Et ꝓ facit hoc. Scd̄o declarat. ibi (Q̄m̄ in senibus.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ ꝑꝑ hāc cām.s. siccitatē ꝓueniētē ex resol'one oculi īfirmoꝝ ⁊c. ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑ īfirmos ītelligimus maxime febricitātes in q̄bus fit multa humiditatū resol'o: vn̄ ꝯtingit ꝙ in eis accidit qn̄qꝫ ista mutatio cuꝫ prolongat͛ exiccatio. ¶ Cōsiderandum ꝙ l'ra que dicit varij pōt dupl'r exponi. Primo varij.i. variati ⁊ diuersi ab eo qꝺ erat prius q̄ꝫ febricitēt vel q̄ꝫ eēnt senes. Scd̄o mō exponit͛ varij.i. glauci vel citrini vel subalbi. Ut enim iā est dictuꝫ varius color aliqn̄ sumit͛ pro colore medio: vt īfra cū dicet. varietas aūt. aliqn̄ sumit͛ pro colore extremo.s. pro subalbo qui ēt dꝛ citrinus vel glaucus vt hic sumit͛. Et ꝯsonat hec expositio cū Auicē. hebraico q̄ dicit. Infirmoꝝ oculi ⁊ senuꝫ citrini sunt. Concordat ēt cū textu Auic. vltimo de aīalibus. vbi dicit. Infirmi quidē habent oculos quasi glaucos ⁊ similiter senes. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Quoniaꝫ in senibus multiplicatur humiditas extranea ⁊ resoluitur innata.

¶ Hic declarat qꝺ dixerat.s. ꝙ senū oculi sunt glauci ꝑꝑ siccitateꝫ declarās hoc dicit ꝙ in senibus ⁊c. Cā aūt q̄ mouit Aui. fuit qꝛ ī senibus non vꝛ dominari siccitas īmo humiditas vt appꝫet in sputis mucis in lachrymis a tussi: ⁊ iō quasi remouens dubiū dicit ꝙ illa humiditas est extranea: sꝫ īnata resoluit͛ ab eis: ⁊ qꝛ hoc maxime fit in decrepitis: iō talis glaucedo maxime in decrepitis apparet. vn̄ ꝑ senes possum⁹ ītelligere senes vltios: vn̄ passio glaucosis dicta aduenit in hac etate: vt Hip. 3. ꝑticu. afo. vltimo afor.

¶ Cōsiderandum ꝙ forsan Aui. vult ꝙ in senibus ꝑꝑ duas cās fiat glaucedo.s. ꝑꝑ humiditatē aqueā dominātem ⁊ ꝑꝑ exiccationem. vtraqꝫ.n. est cā albedīs: vt iā apparuit. albedo tn̄ senū ꝑꝑ humiditatē aqueā dominātē est illa que in eis est preuia ad cataractā vel cecitatē vt in alia translatiōe ꝑdicti aforismi Gal'. vocat illā glaucedinē suffusione.i. cataractā. Et qꝛ albedo ab his duab⁹ causis fit in senibus nō aūt sic in febricitantibus: ideo Aui. omisit sermoneꝫ de īfirmis ⁊ resumpsit de senibus: vel forsan ideo fecit qꝛ certus erat ꝙ in febricitantibus est siccitas per resolutionem.

Dubm IIm ¶ Dubitat͛ vtrū oculus eiusdē hoīs possit eē glaucus ꝑ dn̄ium siccitatis ⁊ humiditatis simul. ⁋ Uꝛ ꝙ nō: qꝛ siccū ⁊ humidū sunt ꝯtraria: igit͛ īpossibile est vueā simul eē glaucā ab vtroqꝫ cū cōtraria simul eē nō possint: vt sumit͛. ii. terap. 12. cap̄. ⁋ In ꝯ͛riū est Aui. qui īnuit ꝙ oculus senis est glaucus ꝑꝑ duas causas.s. humiditatē extraneā dominātē ⁊ siccitatē. ⁋ Dōm dupl'r. Pꝛio ꝙ vuea simul ab his duab⁹ causis pōt eē glauca siue viridis. Rō ē: qꝛ he due cāe simul pn̄t ꝯiūgi ī ea.s. siccitas ꝑ resol'onē hūidi nālis ⁊ hūiditas per appōnē humidi extranei: ⁊ hoc appꝫet in hydropico asclitico q̄ est ethicus. Utrū aūt vna minima pars formalis possit hēre hec duo est dubiū: iā.n. ḡ defendi ꝙ sic. Et tūc ad rōnē ꝯ͛riā dōm ꝙ siccitas facta ꝑ ꝓuationē humidi nālis ⁊ humiditas q̄ est positio accn̄talis humidi nō sunt ꝯ͛ria. ⁋ Scd̄o mō possum⁹ rn̄dere ⁊ facilius dicēdo ꝙ oculus senis ē glaucus ꝑꝑ siccitatē ⁊ ꝑꝑ humiditatē: nō tn̄ circa eādē ꝑticulā.s. vueā: sꝫ glaucedo ꝑꝑ humiditatē extraneā repꝫītat͛ in eis: maxīe in pupilla sicut ꝓn͛ cataracte. Et est q̄dā subalbedo q̄ fit ex humiditate aquea extranea ibi stāte: sꝫ glaucedo ꝑꝑ siccitatē repꝫītatur circa pupillā ⁊ corneā ꝑꝑ reflexionē factā ab vuea q̄ est glauca ꝑꝑ dominiū siccitatis: ⁊ sic appꝫet sol'o ad ꝯ͛rium.

¶ Aut erit illic color eueniens in creatione non propterea q̄ꝫ ipse adueniat vuee cum non prius fuerit. Et fit quandoqꝫ propter claritatē humiditatis ex qua creata est. Et quandoqꝫ fit propter vnum duoꝝ nocumētoꝝ quando accidit in principio creature.

¶ Hic ponit tertiā cām. Et ꝓ facit hoc. Scd̄o assignat quādā dr̄iaꝫ ⁊ signū q̄b⁹ distīguunt͛ modi viriditatis q̄dā. ibi (Et scit͛.) ¶ Ubi ꝯsiderādū ꝙ hec l'ra pōt dupl'r expōi. Pꝛio ꝙ Aui. velit remouē quādā dubitationē. dixerat.n. ꝙ viriditas q̄dā fit ꝑ resol'onē humiditatis: ⁊ est a siccitate dominā te. sicͣ accidit īfirmo seu īfirmis ⁊ senibus: q̄re eēt dubitatio apud aliquē: vtrū talis viriditas vuee possit accidere vuee a ꝓn° creatiōis vel solū accidat in ꝓcessu sicͣ in senib⁹. Rn̄det. A. ꝙ aut illud.i. ille color viridis siue glaucus fact⁹ a siccitate dn̄ante erit eueniēs in creatione.i. in ꝓn° creationis: nā propterea ꝙ adueniat vuee cū nō fuerit pri⁹.s. sicͣ accidebat senibus ⁊ īfirmis: ⁊ iō euenit statim in ꝓn° creatiōis. ¶ Ad cui⁹ ītellectū opꝫ ꝯsiderare ꝙ imaginabile est qꝺdā mēstruū siccū ⁊ qꝺdā spꝫma calidū ex q̄bus ꝯficiat͛ embrio. Un̄ in ꝓma vuee formatione erit tāta siccitas ꝙ appꝫebit ex hoc viridis siue glauca: ⁊ nō erit hoc: qꝛ ꝓus fuerit alba postea nigra ⁊ post ꝑ desiccationē fiat viridis: sꝫ statiꝫ a ꝓn° creata est viridis ꝑꝑ exiccationē. ¶ Hic aūt esset dubitatio magna: vtrū cū ea cōpl'one quā hꝫ hō in senectute saltē ꝓma possit aliq̄s embrio in ꝓ īstāti aīari. ⁋ Sꝫ qꝛ de hoc al's dixi: ⁊ qꝛ multum trāscēdit mām nr̄am omitto. ⁋ Et sm̄ hāc expōnē opꝫ dicere ꝙ in illa ꝑte. Et fit qn̄qꝫ Aui. ponit scd̄am cām subalbedinis siue viriditatis vuee q̄ cā statim dicet͛. ¶ Scd̄o mō pōt l'ra exponi ꝙ Aui. hic ponit tertiā cām subalbedinis vuee q̄ cā est claritas humiditatis ex qua est creata: ⁊ dicit ꝙ aut erit illud.i. viriditas vuee.i. subalbedo color eueniēs in creatione ⁊ nō erit ꝓpterea ꝙ adueniat vuee cū ꝓus nō fuerit sicͣ erat subalbedo ꝑꝑ resol'onē ⁊ dn̄iuꝫ siccitatis: sꝫ fit qn̄qꝫ ꝑꝑ claritatē humiditatis ex qua est creata vuea: ⁊ qn̄qꝫ fit ꝑꝑ vnū duoꝝ dictoꝝ.s. ꝑꝑ abūdātiā humiditatis q̄ est vna cā d̄ duabus dictis qn̄ accidit in ꝓn° creature: nā aliqn̄ abūdātia humiditatis accidit post creationē sicͣ in senibus. Innuit igit͛ Aui. hanc diuisionē ꝙ subalbedo vuee quedā accidit post creationē: sicͣ illa q̄ fit a siccitate dominā te. q̄dā accidit a ꝓn° creature: ⁊ ista ē duplex. qn̄qꝫ enī est ꝑꝑ claritatē humiditatis ex qua ē creata vuea. ⁊ qn̄qꝫ est ꝑꝑ humiditatē abūdantē ꝓuatione digōnis sicut in īfantibus. ¶ Cōsiderandū ꝙ Aui. signanter dixit ꝑꝑ vnum duorum.s. nocumētorum qn̄ accidit ⁊c. ⁊ nō dixit propter duo nocumenta quando accidūt: nam duo nocumenta ꝑdicta que sunt abundantia humiditatis ⁊ dominium siccitatis: ex quolibet enim istoꝝ pōt fieri viriditas vuee: tn̄ viriditas in ꝓn° creature nō pōt fieri nisi ex vno istoꝝ duoꝝ.s. ex abundantia humiditatis. nō enim pōt fieri ex abūdātia siccitatis sicut in senibus fit ⁊ in ꝯualescētibus: qꝛ talis siccitas nō pōt accidere in ꝓn° creature. ⁊ iō dixit Auicē. propter vnuꝫ duorum quando accidit. Ex quo apparet ꝙ ꝓma expositio superi⁹ facta nō est ad mētē Aui. nisi quis vellet defendere ꝙ aīa posset īduci in ꝓncipio ḡnonis cum ea siccitate quā aliq̄s habet in senectute quod credo valde longinquum: ⁊ tunc exponatur ꝓpter vnum duoꝝ nocumētoꝝ.i. ꝑꝑ quodcūqꝫ de illis duobus.

¶ Et scitur illud bonitate visus ⁊ malitia eius.

¶ Hic assignat dr̄iam īter modos viriditatis oculi a causis q̄busdā dcis. ¶ Ubi ꝯsiderādū ꝙ l'ra pꝫ quadrupliciter exponi. ⁋ Pꝛio ꝙ Aui. ponat dr̄iam īter viriditatē ꝓueniētē ex abūdātia humiditatis in ꝓn° creature: ⁊ īter viriditatē ꝓuenientē ex claritate humiditatis ex qua creata est q̄ ēt accidit in ꝓn° creature. ⁊ dicit ꝙ illud i. viriditas ex abūdātia hūiditatꝭ: ⁊ viriditas ex claritate hūiditatꝭ scit͛.i. cognoscit͛ bonitate visus ⁊ malitia ei⁹: qꝛ oculus viridis ex claritate hūiditatis ē boni visus. sꝫ oculus viridis ex abūdātia humiditatis est mali visus.i. nō ē boni visus. Et hec expositio ē ꝯformis expōni scd̄e l're ꝓcedētis. ⁋ Scd̄o mō pōt exponi ꝙ. A. ponat dr̄iam īter viriditatē ꝓueniētē ex abūdātia humiditatis: ⁊ viriditatem ꝓuenientē ex abundātia siccitatis. Et dicit ꝙ illud.i. viriditas ex

ras ex dñio siccitat]:scił.i.cognoscił bonitate visus ₇c.q₂ oculus viridis ex abūdātia humiditatis a principio creature est boni visus: sed oculus viridis ex dñio siccitatis est mali visus.Et hec expositio est cōformis prime expositioni lr̄e precedentis.⁋ Sed tu dices ista expositio ꝯdicit prime expositioni huius lr̄e:q₂ in prima expositione eius est dictū ꝙ oculus viridis ex abūdātia humiditatis est mali visus:sed hic dicił ꝙ est boni visus.⁋ Dicendū ꝙ oculus viridis ex abūdantia humiditatis a principio creature est boni visus cōparatione oculi viridis ex dñio siccitatis:sicut oculus infantis respectu oculi senis:sed est mali vel nō ita boni visus vt oculus viridis ex claritate hūiditatis ex qua est creata vuea. ⁋ Tertio nō pōt exponi ꝙ A.ponat dr̄iam inter viriditatē ꝓuenientez ex claritate hūiditatis ex vna parte ₇ viriditatē ꝓuenientē ex abūdātia hūiditatis vel siccitatis ex alia parte ₇ dicit ꝙ cognoscił bonitate visus:q₂ oculus viridis claritate hūiditatis ē boni visus:sed oculus viridis dñio hūiditatis vl'siccitatis est mali visus:vt declarabił.⁋ Quarto mō pōt exponi ꝙ.A.ponat dr̄iam inter oculū viridē ex claritate hūiditatis qui est boni visus: ₇ oculū viridē ex dñio siccitatis qui ē mali visus ₇ pz.Et posset intelligi etiā dr̄ia inter oculū viridē ex abūdātia hūiditatis in p̄ncipio creature:q₂ est boni visus: ₇ oculū viridē ex abūdantia hūiditatis accidētalis ex tp̄e:sicut in senibus q ē mali visus.

Dubm 12m ⁋ Dubitał vtrū oculus viridis ex claritate hūiditatis ex qua facta est vuea sit boni visus.⁋ Videł ꝙ nō: q₂ oculus hn̄s vueā nō dispositā natural'r vt dz est mali visus:sed oculus viridis claritate hūiditatis qua creata est vuea hz eā non dispositā nāliter:q₂ nālis dispō vuee est ꝙ hēat nigredinē:vt Gal'.10.de vtilitate ꝑticu.6.ca.vel sit iter albedinē ₇ nigredinē:vt Aui.supra p̄ ca.⁋ In ꝯriū est Aui.ꝑm plures expōnes p̄missas.⁋ Dōm ꝙ oculus viridis claritate humiditatis ex qua creata est vuea pōt cōpari ad duo.Prio ad oculum tēꝑatū ₇ optie dispōnis: ₇ vt sic nō est bonus in visu sic ille: inquātū.n.distat a ꝓportiōe media oculi tēꝑati itātū distat ab optia visione.Alio mō pōt cōꝑari ad oculū subalbū siue viridē ex abūdātia humiditatis ꝑꝑ defectū digōnis vel dñio siccitatis ꝑꝑ resol'onē: ₇ vt sit oculus viridis claritate hūiditat] ex qua creata ē vuea ē bon⁹ in visu.Sz oculus viridis ex abūdantia hūiditatis vel siccitatis est min⁹bon⁹vel malus in visu.Et rō est: q₂ viriditas ex hūiditatis vel siccitatis abūdātia est ex aliquo defectu siue nocumēto ī oculo qui ē defect⁹ hūidi indigesti:vel calidi impotētis digerere: ₇ ex defectu sicci exuberātis ₇ calidi resoluēt]:ex qb⁹ defectib⁹ opz ꝙ visus aliqual'r īpediał.vn̄ Ari.5.de gn̄atiōe aīaliū ca.1.Debilitas q̄dā est glaucedo.₇ posterius subdit.glaucus debilitas quedam est humidi:valde eniz subtile ₇ hoc quantum ad glaucedinē.i.viriditatē q̄ fit ex hūidi aquei abūdātia priuatione digestiōis: aut valde grossum: ₇ hoc quātū ad glaucedinē.i.viriditatē ꝓueniētē ex sicci dñio ꝑꝑ resolutionē vn̄ hūidū ingrossał vt ī senib⁹: ₇ iō Aui.q̄tū ad vnā lr̄az illas cās siue dispōnes oculi vocat nocumēta: vn̄ dixit ꝑꝑ vnū duoꝝ nocumētoꝝ:sz viriditas ex claritate hūiditatis ex qua ē creata vuea nō est sic ex defectu:sz sequił ꝓpriū modū mistiōis merētis talē claritatē.⁋ Ad rōnē ꝯriam appet sol'o:q₂ hic oculus nō est simpl'r boni visus respectu tēꝑati oculi:sz respcū oculi viridis ex altero duoꝝ nocumētoꝝ.⁋ Vel dōz ad minorē ꝓpōnē ꝙ nālis dispō vuee nō dz eē nigra:sz media iter albū ₇ nigrū:vt.A.supra p̄mo cap̄.₇ tunc sermo.A.i his erit de coloribus medijs oculi.

⁋ **Et viriditas qdē alia est nālis ₇ alia est accidētalis.**

⁋ Infert quādā diuisionē viriditatis dicēs ꝙ alia est accidētalis ₇ alia nālis.⁋ Cōsiderādum ꝙ viriditas nālis est illa q̄ accidit a p̄n° creature: ₇ hec est duplex.s.eueniēs ꝑꝑ dñinm humiditatis ex p̄uatiōe digōnis:vel eueniēs ꝑꝑ claritatē humiditatis ex qua creata ē vuea:sz viriditas accn̄talis est illa q̄ fit ex tp̄e: ₇ hec ēt est duplex. Vel ex dñio siccitatis:sic̄ in febricitātib⁹vel ꝯualescētibus. Vel ex abundantia humiditatis īnaturalis:sicut accidit in dealbatiōe pupille cū īcipit cataracta:vt ēt accidit senibus.

⁋ **Varietas aūt ꝓuenit ex aggregatiōe cārum nigredinis ₇ cārū viriditatis ₇ componił ex eis res iter nigredinem ₇ viriditatem que est varietas.**

⁋ Hic Aui.cās dictas applicat ad colorē oculi mediū ponendo cās medij coloris oculoꝝ.⁋ Cōsiderādū ꝙ varietas sumił hic ꝓ colore medio iter albū siue viridē ₇ nigrū ₇ nō sumił hic varietas ꝓ colore extremo.s.ꝓ viriditate vt supra: ₇ q₂ vocabuloꝝ defectus fac̄ hāc equocatiōez:iō qdam trāslatores nō nominauerūt istū colorez mediū noie nr̄o:sz noie arabico:vt vltio ca.libri ꝺ aialib⁹ .A.noiat eschel.₇ in p̄ libro cāticoꝝ tex.cō.54.noiat sasolā.⁋ Scd̄o cōsiderādū ꝙ cā nigredis ₇ cāe viriditat] pn̄t dupl'r aggregari.Vno mō ꝑ viā remissiōis extremoꝝ.v̇.g.si albugineus debite quātitatis sit ₇ debite ꝑuietat] ₇ crystallinus ēt sit debite quātitatis ₇ debite rutilās ₇ mediocris situs tūc fit oculus medi⁹ in colore:q₂ est remissio vel mediocritas excessuū cārum: ₇ h̄ mō itelligit hūc sermonē Auer.1.cātice p̄alle.ca.Alio mō iste cāe pn̄t aggregari cōponendo quasdā cās viriditatis cū qbusdaz causis nigredis ₇ h̄ q̄dā cōpōne equalēti.v̇.g.aliqs hz multā albuginei quātitatē:vn̄ oculus dz esse niger.Sz cū hoc hz crystallinū multe quātitatis ₇ satis extra positū:vn̄ oculus ex hoc appet medius in colore: ₇ alia exēpla poteris ponere.Ex his duobus modis exponił lr̄a.A.₇ est nota.

Dubm 13m ⁋ Dubitał an colores oculi sint tres vel plures.⁋ Videtur ꝙ sint q̄tuor:ex.A.supra trac.1.ca.de signis cōpl'onū oculi.Itē Ioānitius ponit q̄tuor.Vr̄ ꝙ sint tres:ex Aui.hic ₇ vltio de aīalibus.₇ p̄ cātice.₇ ex Auer.ibidē textu ₇ cōmē.53.54.₇.55.₇.4.colliget ca.3.₇ ex Haly.p̄ lib.theo.11.ca.₇ Ari.5.de gn̄one aīaliū ca.1.₇.10.ꝑticula de ꝓble.11.ꝓble.₇ ex.G.ī thegni.2.tex.cōmē.12.₇ ex.Iesu Haly.1.li.3.ca.⁋ Ad ītellectū huius qōnis ₇ eoꝝ que supra posita sunt est cōsiderādū ꝙ sumēdo gn̄aliter colorē pōt color in oculo quatuor modis siue q̄tuor ex causis fieri.⁋ Prio ex hūorib⁹ tīgētib⁹: ₇ ꝑm hoc sicut sunt q̄tuor hūores sic q̄tuor sunt oculoꝝ colores qui sunt veri colores.s.rnbeus citrinus:plūbeus ₇ fuscus vt supra declaratū est trac.1.c.de cognitiōe dispōnū oculi: ₇ de hmōi coloribus oculi non est hic sermo.⁋ Scd̄o mō colorał oculus ex colore vuee:naz existēte albugineo illuminato opz ꝙ in eo appeat similitudo coloris vuee:sicut appet rubedo in aqua vel aere qn̄ illuminatur pn̄te existēte aliquo rubeo:sic̄ crystallus rubea appet supposita re. rubea: ₇ q₂ vuea dz nāliter hēre quādā obscuritatē:vt supra ꝓbauit Aui.1.c.huius fen.₇ hec obscuritas vel est magna vel parua vl'mediocris:iō colores oculi ab vuea ꝓcedentes sunt tres.s.niger albus ₇ medius: ₇ q₂ hec ꝑfecte declarata sunt supra de mēte Aui.iō nō īsisto.⁋ Tertio mō colorał oculus ex multitudīe ₇ paucitate spūs: q₂ spūs multus ₇ clarus facit oculū glaucū:sz spūs paucus obscur⁹ facit oculū nigrū ₇ medi⁹ mediū.₇ hāc cāz īnuit.A.1.cātice.₇ Auer. in cōmēto dicit ꝙ istā cām nescit ex sermonibus Gal'.tn̄ hz rei veritatē hāc cāz īnuit Gal'.in thegni tex.cōmē.62.cū dicit.glauci oculi ₇ splēdētes fiūt lumine splēdidi ꝯtinētia.Sz Plusquācōmentator ibidē dicit aliter q̄z Gal'.itelligat ₇ ꝙ loquał.⁋ Quarto mō fit color oculi ex irradiatiōe fcā in albugineo humore: ₇ hāc cāz Ari.5.de gn̄one aīaliū.c.1.multū īuestigat: ₇ Auic.hic ₇ Gal'.in thegni.₇ ꝑm hoc ēt colores fiūt tres:q₂ vel albugineus bn̄ irradiał: ₇ sic est oculus glaucus.vel male irradiał: ₇ sic est oculus niger.vel medio mō: ₇ sic est oculus medius.Hec aūt irradiatio fit ab extra: ₇ fit ēt ab intra.Et ab ītra fit dupl'r:vel ꝑ modū irradiatiōis ꝓprio lumine crystallini si hz ꝓpriū lumē:vel ꝑ modū reflexiōis lumis exterioris suꝑ albugineo.⁋ Qz aūt crystallina reflectat lumē extrinsecū suꝑ albugineo declarał ꝑ tres ꝓpositiōes.⁋ Pria ē ista.terminus p̄mus irradiatiōis pyramidalis lumis ab ex̄ veniētis ē crystallinus.hec ꝓpositio ꝓbał:q₂ idē est p̄mus terminus pyramidalis lumis ₇ linee visualis:sz crystallia est p̄m⁹termin⁹linee visualis:vn̄.A.6.de nālibus.ꝑti.3.ca.vltio.Primum cui īprimił simulachrū visi.est humor crystalloides.⁋ Sz tu.d.ꝯ:q₂ p̄mo īprimił in cornea ₇ albugineo q̄z in crystallino.⁋ Dōm ꝙ ꝑ p̄mū debemus itelligere p̄mū de p̄ncipalib⁹.Duo.n.sunt in qb⁹pro visiōe p̄ncipal'r īprimił spēs.s.crystallina ₇ cruciatio obticoꝝ.Prio ḡ in crystallina recipił.Et scd̄o in cruciatiōe.Humor aūt albugineus ₇ cornea hn̄t rōnem recipiētiū nō p̄ncipaliū:sed sunt media receptiōis ₇ ēt aer.Signū aūt predicte ꝓpositiōis est q₂ mota crystallia ꝑm quēdā sitū moueł iudiciū de situ visibili: ₇ vnū iudicał duo:vt pōit Iesus trac.3.3.ca.qđ tn̄ nō ꝯtingit si moueał albugineus ꝑm situz:vel ēt si moueał cornea dūmō remaneat diafaneitas ₇ oppositio recta ad crystallinū.⁋ Scd̄a ꝓpositio est ista:p̄nm reflexionis ē crystallinus sumedo crystallinā simul ēt cū tela aranea.Rō est:q₂ radius termiatus p̄ma terminatiōe pyramidali ad corpus solidum tersum ₇ politū necessario hz aliquā reflexionē:sz radius ab extra terminał ad crystallinū q hz soliditatē quādā ₇ tersionē ₇ politurā vt notū est:igił reflecteł.signū isti⁹ ē hūor oculi q ē ꝑ reflexionē a tela aranea:vt ponit Haly.3.theo.vn̄ Gal'.x.de vtilitate ꝑticularū.6.c.dic̄ ad lr̄am.Iā ₇ pupille idolū in hoc velut ī speculo quodā ꝯsistit.est enī lenis ₇ micās suꝑ oīa specula.lz hec lr̄a posset al'r itelligi.⁋ Tertia ꝓpositio est ista.spatiū suꝑ quo fit reflexio ista ē hūor albugine⁹.Rō ē ista.corp⁹ diafanū coexistēs corpori reflectēti ē illud suꝑ q̄ fit reflexio.e xēplū aer iuxta speculū.sz hūor albugineus ₇ corpus diafanū coexistit crystallino reflectēti:īmo stat in facie crystallini:igił suꝑ albugineo fit reflexio.⁋ Ex qb⁹ ꝓpōnib⁹ appet ꝙ crystallia reflectit lumē suꝑ albugineo:ḡ albugine⁹ hūor illumiał lumīe exteriori recto ₇ reflexo ₇ lumīe īteriori:vel igitur bn̄ irradiał ₇ sic ē color glauc⁹:vel male ₇ sic ē niger:vl'medio mō ₇ sic ē color medi⁹.irradiał aūt bn̄:q₂ pauc⁹ ₇ q₂ purus.₇ crystallina bn̄ irradiał:q₂ ꝓpinqua:q₂ magne quātitatis: ₇ q₂ rutilās vt supra ꝑfecte declarata sunt oīa.⁋ Ex qbus iaz dictis appet sol'o ad duas qōnes p̄missas.⁋ Prio ad qōnē qua q̄rił an cāe coloꝝ oculi

Margin (right column): p̄a ꝓpō · 2a · 3a

sint ab Aui.ꝑfecte assignate.Quia dd̄m ꝙ ı̄ꝓ ꝓprie sumēdo colorē sic̄ in hoc ca.sumit̄ cāe sunt ꝑfecte assignate:q₂ vel sunt ex ꝑte humoꝝ.s.crystallini ⁊ albuginei vl'ex ꝑte tunice vuee:vt.A.ponit. Et ad has duas cās reducunt̄ alie cāe:q₂ cā sumpta ex multitudine ⁊ paucitate spūs visibilis reducit̄ ad cām sumptā ex ꝑte crystallini:q₂ crystallinus rutilat ꝑꝑ spūꝫ in eo:lꝫ hic cadēt difficultas quā omitto. Etiā cāe sumpte ex ꝑte caloris vel frigoris reducuntur ad cām sumptā ex ꝑte vuee inquātum fridū est cā ꝓuatiōis digōnis ⁊ dn̄ij aque ⁊ calidū est cā digōnis vel resolōnis:vt supra declarata sunt:quāuis ēt calor ⁊ frigus possint disponere albugineū ⁊ crystallinū. Cāe aūt sumpte ex q̄tuor humorib⁹ nō cadūt in hoc ca.q₂ sanguis cholera ⁊c̄.faciunt veros colores:de q̄bus hic non est sermo. ¶ Scd̄o appet solō ad aliā q̄ōnē qua q̄rebat̄:an colores oculorum sint tres:q₂ appet ꝙ colores de q̄b⁹ ē sermo in hoc cap̄.sint tres.s. duo extremi:⁊ vn⁹ medi⁹:tn̄ variatio noīuꝫ ⁊ diuisio q̄ cadit ꝑꝑ gradus ⁊ modos istoꝝ coloꝝ facit auctores qn̄qꝫ discordare in voce. Joāniti⁹ eni vnū colorē extremū diuisit in duos ⁊ vocauit subalbū ⁊ glaucū:⁊ ꝯm hoc color extrem⁹ nigro oppositus hꝫ plurima noīa vocat̄ alb⁹ subalb⁹ viridis citrinus glauc⁹ blau⁹.qn̄qꝫ ēt vocat̄ vari⁹.sꝫ color medi⁹ ēt vocat̄ vari⁹ subniger:vocat̄ ēt subalb⁹ a Jesu Haly.3.c.⁊ subruffus ⁊ citrinus:vt Haly.theo.1.c.11.Color aūt extrem⁹ al'r cōiter vocat̄ vno noīe:⁊ dr̄ niger:⁊ qn̄qꝫ dr̄ anthimonialis. Haꝝ aūt diuersitatū assignare cāꝫ spālē eēt lōgū:tn̄ appet ꝙ auctoꝝ discordia est in voce.Ex q̄b⁹ appet solō ad ꝯ̄ria inducta.

¶ Et si eēt varietas primitiua ꝯm ꝙ estimauit Empedocles eēt ocul⁹ viridis lesus ꝑꝑ suū defectū ab aqueitate q̄ est instr̄m visus.Quidā āt nigri minorant̄ a viridib⁹ in visu cū viriditas nō ē ꝑꝑ nocumentū in ipsis.

¶ Hic circa cās coloꝝ oculi ponit sn̄iaꝫ Empedoclis ⁊ illā ı̄ꝓbat. ¶ Ad cui⁹ ı̄tellectū ꝯsiderādū:sic̄ inuit Ari.5.de gn̄one ani.c.1.⁊.A. vltio aīalib⁹.Opio Empedoclis fuit ꝙ oculus eēt glauc⁹ ꝑꝑ dn̄iuꝫ ignis.Et queādmodū decl'at Albert⁹.19.lib.d̄ aīalib⁹ca.4.ista fuit sn̄ia Empedoclis ⁊ ēt Plato.Sn̄ia.n.eoruꝫ erat ꝙ glaucitas oculi eēt ex multitudine ignis glaucificātis oculū:⁊ ꝙ nigredo oculi eēt ex paucitate ignis ⁊ multitudine aque:que aqua dominās in oculo obscuratur ⁊ nigrat̄ ex priuatione ignis:q₂ suo lumīe clarificaret illā aquā:⁊ iō oculus appet niger:⁊ iō dicūt ꝙ oculus niger nō bn̄ videt in nocte:q₂ nō iuuat̄ exteriori lumīe:ı̄mo ı̄terior lux pauca q̄ ē ı̄ oculo nigro extinguit̄ a tenebra exteriori ⁊ vincit̄:⁊ dn̄t ꝙ ocul⁹ glauc⁹ ē acuti visus ı̄ nocte:⁊ h̄ ꝑꝑ multū ignē q̄ penetrat ⁊ vicit tenebras noctꝭ. Hāc igit̄ opi.Empedoclis.A.ꝯfuse ı̄nuit cū dixit si varietas.i.si glaucedo oculi eēt ꝓmitiua.i.si eēt a cā ꝓmitiua siue ꝓncipali mō q̄ estimauit Empedocles:q₂ estimauit ꝙ ꝓmitiua cā glaucedis eēt ignis.Et ꝯsidera ꝙ h̄ sumit̄ cā ꝓmitiua ꝓ cā ꝓncipali q̄ūo sumit̄ h̄ vocabulū ı̄fra fen.19.c.d̄ difficultate vrīe. ¶ Posset tn̄ h̄ vocabulū ꝓmitiua al'r expōi. Propt̄ qd̄ ꝯsiderādū ꝙ varietas ē duplex:q̄dā ē ꝓmitiua.i.ꝓ⁹:q̄ idē ē ꝙ subalbedo.q̄dā ē 2ᵃ q̄ idē ē ꝙ color medi⁹.Dr̄ āt illa varietas ꝓᵃ:q₂ extremū q̄dā ꝓoritate ē ꝓus medio:⁊ q₂ ꝯmo.A.erat d̄ varietate q̄ idē ē ꝙ albedo siue glaucedo siue viriditas:⁊ ista pt̄ dici ꝓᵃ:iō dixit si eēt varietas ꝓmitiua.i.ꝓᵃ q̄ ē viriditas:⁊ iō resumēs.A.sermonē dixit eēt oculus viridis ⁊c̄.Jn hoc.n.ꝯmone ı̄nuit ꝙ ꝑ varietatē ꝓmitiuā ı̄telligit viriditatē q̄ est glaucedo:⁊ ad h̄ ı̄nuit̄ ı̄tētio Empedoclis vt appet ı̄ locis ꝓallegatis.Alij tn̄ dn̄t ꝙ si eēt varietas ꝓmitiua.i.oīs varietas:⁊ posset saluari expō hec:vt velit.A.ꝙ Empedocles dixit ignē eē cāꝫ oīs varietatis siue sit varietas q̄ ē extremū siue sit varietas q̄ ē mediū:⁊ iō cū ꝓ dixit varietas resūpsit postea eēt oculus viridis ⁊c̄. ¶ Ex ꝓmissis igit̄ oīb⁹ appet ꝙ opi.Empedoclis fuit ꝙ oculus eēt glauc⁹ ꝑꝑ dn̄iū ignis:hāc āt opi.A.remouē ı̄tēdit.⁊ arguit sic.Si varietas siue viriditas siue glaucedo eēt ꝑꝑ dn̄iuꝫ ignis sic̄ estimauit Empedocles:seq̄ret̄ ꝙ oculus viridis siue glauc⁹ siue vari⁹ eēt lesus siue ı̄pedit⁹ siue ı̄firm⁹ q₂ defect⁹ ı̄ visu.sꝫ ꝯn̄s ē falsuꝫ:ḡ ⁊ an̄s. ¶ Circa hāc rōnē.A.sic ꝓcedit.Prio pōit an̄s:cū dic̄.si eēt varietas ꝓmitiua ꝯm ꝙ estimauit Empedocles.i.si eēt glaucedo vel viriditas ꝑꝑ dn̄iū ignis. 2° pōit ꝯn̄s:cū dicit.eēt oculus viridis lesus.i.ı̄pedit⁹ siue ı̄firm⁹ ı̄ visu. 3° pōit ꝓbationē ꝯn̄tie:cū dic̄.ꝑꝑ suū defectū ab aqueitate q̄ ē ı̄strꝫ visus.Et arguit sic ad ꝓbādū ꝯn̄am.Jlle ocul⁹ ē defect⁹ ⁊ lesus ı̄ q̄ deficit ı̄str̄m visiue virtutis:sꝫ ı̄ oculo glauco siue viridi deficit ı̄str̄m visiue virtutis:igit̄ oculus glauc⁹ ꝯm Empedoclē est defect⁹ siue lesus.Circa hāc rōnē sic ꝓcedit:q₂ ponit minorē ⁊ ꝓbationē eius dicēs sic ꝙ in oculo glauco deficit ı̄str̄m visus qd̄ instr̄m est aqueitas:nā ex quo ibi dn̄at̄ ignis:vt Empedocles pōit: igit̄ est ibi defect⁹ aque:aqua aūt est ı̄str̄m visus.Declaratū eniꝫ est in libro de sensu ⁊ sensato.ꝙ organū visus est aqueuꝫ a dn̄io:cum igit̄ oculus glauc⁹ sit pauce aque ⁊ multi ignis:igitur est defectus in aqua:que aqua est instr̄m visus:⁊ hoc ı̄telligit cū dicit:ꝑꝑ suum defectū ab aqueiate que est instr̄m visus.Et hec expō est ad mētē Auic.vltio de aīalib⁹ cū dicit.Si eēt eschel.i.varius igneus:sicut putat Empedocles eēt oculus glauc⁹ ı̄firm⁹ ⁊ ı̄pedit⁹ q̄m amisisset aquā q̄ est ꝓn^m visus.Et est expō ēt ad mētē Aris.5° de gn̄one aīaliū.2.ca.⁊ Alberti.19.de aīalib⁹ ca.de colorib⁹ oculi. ¶ Cōsiderandū tn̄ ꝙ ista ꝯn̄a posset al'r ı̄duci:nā Empedocles ponens ignē dominari in visiuo organo glauco d̄beat ēt ponē ibi eē aquā in q̄ ille ignis posset diffundi:cū igr̄ in oculo glauco nō sit aq̄ in q̄ possit extēdi ignis:ḡ oculus viridis siue glauc⁹ ı̄pedit⁹ in visu.Et hāc expōnē sensit Albert⁹.19.de aīalib⁹ ca.de colorib⁹ oculi.ca.4.cū dicit. Ampli⁹ si oculus eēt d̄ igne cōposit⁹ sic̄ Empedocles opinat̄:oporteret ꝙ oculus glauc⁹ eēt ı̄pedit⁹ ⁊ ı̄firm⁹ ꝑꝑ hūorꝫ ꝓuationē in q̄ dꝫ ignis diffundi. ¶ Quarto.A.destruit ꝯn̄s cū dic̄.q̄dā aūt nigri:⁊ dic̄ ꝙ falsuꝫ ē dicē ꝙ oculi glauci siue virides sint d̄fecti in visu:q₂ q̄dā oculi nigri minorant̄ in visu a viridib⁹.i.nō sūt ita boni visus sic̄ virides:ḡ q̄dā virides sūt meliorꝫ visus:⁊ in h̄ appet d̄structio ꝯn̄tis.Prio ḡ ponit hāc d̄structionē.Scd̄o eā d̄clarat.ibi(Cū viriditas.)Declaratio aūt d̄structiōis ꝯn̄tis stat ı̄ duob⁹.Prio q̄ virides oculi sūt boni visus meliores q̄ꝫ nigri:⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄ mali visus. Scd̄o q̄ oculi nigri nō sūt ita boni visus vt virides:⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄ sint boni visus.Prio ḡ facit ꝓ^m.Scd̄o 2^m.ibi(Et cā in h̄.) ¶ Logit̄ igr̄ Aui.ad hāc d̄clarationē ꝑꝑ modū suū loquendi:dixerat.n.q̄dā nigri nō sūt ita boni visus vt virides:⁊ dixit virides ꝯmone ı̄definito:igit̄ q̄dā virides sūt q̄ sūt meliorꝫ visus q̄ꝫ nigri ⁊ n̄ oēs virides. illi aūt virides oculi q̄ sūt meliorꝫ visus sūt ı̄ q̄b⁹ viriditas nō ē ꝑꝑ nocumētū ı̄ ipsis oculis.q.d.oculi virides q̄dā sūt mali visus:vt ı̄ q̄b⁹ est viriditas ꝑꝑ nocumētū:⁊ ꝑꝑ siccitatē vel hūiditatē extrēā dn̄antē vt accidit senib⁹.q̄dā aūt sunt boni visus a q̄b⁹ minorant̄ nigri in bonitate:⁊ isti sūt in q̄b⁹ viriditas nō ē ꝑꝑ nocumētū:sꝫ ē ꝑꝑ claritatē hūiditatꝭ ex q̄ creata ē vuea:vl'ꝑꝑ m'titudinē spūs visiui.Et fortasse.A.ı̄telligit ꝑ hāc viriditatē q̄ nō est ꝑꝑ nocumētuꝫ varietatē q̄ est color medius vl'medio ꝓpinqu⁹ q̄ accidit ꝑꝑ eq̄lē ⁊ tēꝑatā dispōnē vuee ⁊ hūoꝝ oculi:⁊ vult ꝙ isti oculi sint melioris visus q̄ꝫ nigri:⁊ h̄ est ꝯ̄ Empedoclē:q̄ oēm glaucū oculū siue sit extrem⁹ siue medius dic̄ esse talē dn̄io ignis ⁊ ꝑ ꝯn̄s mali visus.

¶ Et cā in hoc ē:q̄m nigredo q̄ ē cā albuginei ꝓhibet penetrationē formaꝝ coloꝝ cū declaratione ꝓpterea q₂ ꝯtraria est ꝑuietati:⁊ illud est sicut illud qd̄ ē ꝓpter ꝯturbationē hūiditatis:⁊ sil'r si fuerit cā ꝑꝑ m'titudinē hūiditatis. Nā si ē multitudo ēt nō rn̄det motui palpitatiōis ⁊ egressiōi ad ı̄teriora ita ꝙ ide sit curādum.

¶ Hic d̄clarat 2^m ꝓmissuꝫ.dixerat.n.q̄dā aūt nigri ⁊c̄.vult igit̄ declarare q̄ oculi nigri sint mali visus respcū viridiū ⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄ boni visus.Prio igr̄ on̄dit q̄ oculi nigri sint mali visus.Scd̄o q̄ sint boni visus.ibi(Niger aūt ꝑꝑ tunicā.) ¶ Pria in.d.Prio fac̄ qd̄ dcm̄ est.s.ostēdit q̄ oculi nigri nō sint boni visus respcū viridiū oculoꝝ q̄rū viriditas nō est ꝑꝑ nocumētū.Scd̄o cōꝑat oculos virides ꝑꝑ qd̄dā nocumētū oculis nigrꝭ.ibi(Q₂ si oculus.) ¶ Prio ḡ Aui.vult d̄clarare ꝙ q̄dā oculi nigri sint n̄ boni visus respcū viridiū q̄ sūt virides n̄ ꝑꝑ nocumētū:⁊ ı̄tēdit ꝙ si oculi sint nigri ꝑꝑ ꝯturbationē hūiditatꝭ:vl'sint nigri ꝑꝑ m'titudinē hūiditatꝭ albuginee nō sūt sic boni ı̄ visu sic̄ virides oculi:cū viriditas accidit nō ꝑꝑ nocumētū. Hic āt.A.ꝓbat sic.si oculus ē niger ꝑꝑ ꝯturbationē hūorꝫ albuginei:tūc fore siue spēs reꝝ visibiliū ꝓhibent̄ clare ⁊ distincte penetrare ꝑ albugineū ad crystallinuꝫ:q₂ ꝯturbatio siue obtenebratio ꝯ̄ria ē ꝑuietati.cū igr̄ ꝑuietas fcā ı̄ actu ꝑ lumē sit id q̄ clare ⁊ distincte recipiūt̄ spēs reꝝ:igr̄ obscuritas n̄ ꝑmittet foras reꝝ clare recipi.oculus igr̄ niger ꝑ ꝯturbationē hūorꝫ albuginei n̄ ē boni visus sic̄ ē oculus viridis n̄ ꝑꝑ nocumētū ı̄ q̄ n̄ ē ꝯturbatio hūiditatꝭ:⁊ h̄ ē qd̄.A.ı̄tēdit cū dic̄.cā ı̄ h̄.s.ꝙ q̄dā oculi nigri mīorant̄ a viridib⁹ ı̄ visu.i.n̄ sic sūt boni visus vt virides cū viriditas n̄ ē ꝑꝑ nocumētū ē:q̄m nigredo q̄ ē cā albuginei.i.nigredo q̄ ē ꝑꝑ albugineū.s.ꝑꝑ ꝯturbationē hūiditatꝭ:vt dic̄ ꝓhibet penetrationē foraꝝ coloꝝ cū d̄claratiōe.i.ꝓhibꝫ ꝙ n̄ clare penetrēt fore siue idola coloꝝ.ꝑꝑea q₂ ꝯturbatio.i.obscuritas ꝯ̄ria ē ꝑuietati.s.ı̄ actu ꝑ luciditatē.⁊ illud.i.nigredo q̄dē ē ꝑꝑ ꝯturbationē hūiditatꝭ.Si āt ocul's ē niger ꝑꝑ m'titudinē albuginei ēt n̄ ē bōi visus sic̄ ocul's viridis cū viriditas n̄ ē ꝑꝑ nocumētū.Et rō ē:q₂ m'titudo hūorꝫ albuginei ꝓhibet motū spūs visibilis ad ex̄. ¶ Propt̄ qd̄ ꝯsiderādū ꝙ spūs visiu⁹ in actu visiōis fert̄ ad exteriora.s.v̄sus corneā:q₂ receptio spēꝝ hꝫ ꝙ sūt visibiles fit v̄tute hui⁹ spūs.⁊ signū hui⁹ ē:q₂ retracto h̄ spū sic̄ ı̄ somno ⁊ forti cogitatōe apto stāte oculo hō nō videt ēt resoluto eo sic̄ accidit ꝓpinqs morti cornea corrugat̄ vt sup̄.1.cap̄.⁊.10.de vtilitate ꝑticularū.5.c.Quāuis.n.ad hui⁹ spūs ꝯ̄uationē nā durā fecerit tunicā corneā:tn̄ ad h̄ iuuat palpitatio.Vn̄ hō q̄si nāl'r palpitat.i.palpebras claudit ⁊ aperit.Jn h̄.n.spūs visiuus ꝓhibet̄ a

disgregatione

disgregatione & resolutione: & ideo qui multū cȝ palpebras aptas debilitat in visu & volētes illū spūm vigorosuȝ reddere subclaudimus oculū. Actus igit palpitationis est signū motionis spūs visiui ad iteriora: & h̄ in hoīe nāliter se habēte. Motio aūt spūs visiui nō pōt bene fieri versus ante: qn̄ humor albugineus est multus: & hoc iō q2 ille spūs nō pōt mouē versus ante nisi motu facto in albugineo humore. Fit aūt in albugineo duplex mot⁹. Unus est diuisio q̄dā siue penetratio ab ipo spū visiuo. Alius est q̄dā latio siue mot⁹ localis quo ipsemet hūor albugineus simul cū spū q̄si mūdet siue palpitet siue ferat v̄sus corneā. Cū aūt humor albugineus est mult⁹ nō est obediēs his motib⁹: q2 mā multa est iobediēs ad motū. & h̄ est qđ Aui. inuit vltimo de aīalib⁹. & itēdit hic cū dic̄. Et silr sup. oculi nigri q̄dā minorant a viridib⁹ in spū si fuerit cā. s. nigredinis oculi pp humiditates. i. multa humiditas albuginei. nā si est multitudo. s. humiditat̄ albuginei: ēt. s. cā nigredinis nō r̄ndet motui palpitationis & egressioni. s. visus siue spūs visui ad anteriora. palpitatio enī nālis est signū illius exitus in exercitio visionis: ita ꝙ nō inde sit curādū. q. d. iste defect⁹ pp multū albugineū q defect⁹ est visum siue spūm nō posse moueri anterius nō est puus defect⁹: de quo nō sit curādū: imo est sensibilis in visu: de q̊ est curādū: & h̄ est qđ dic̄ multitudo albuginei nō r̄ndet motui ad anteriora: ita ꝙ nō inde sit curādū: imo talr nō r̄ndet ꝙ est īde curādum. Est enī defect⁹ sensibilis: & ex h̄ pōt solui ꝓblema qđdā. s. q̄re q̄dā cū īspiciūt rē nō discernūt eā: sȝ cū figūt visum aliquātulo tēpore discernunt. Hoc enī pōt ꝯtingē: q2 spūs visiuus nō cito fert anterius: siue pp cāȝ in spū siue pp cām in humore albugineo. Pōt igit formari talis rō ex textu: oculus vel est niger pp ꝯturbationē vl̄ pp multitudinē humiditatis: sȝ q̄libet istoꝝ respcū viridis nō pp nocumentū est mali visus: igit oculus niger &c. est mali visus: sȝ iste est q̄dā oculus niger: ḡ q̄dā nigri minorant &c. Ratio tn̄ posset alr formari: sȝ nō est vis. ¶ Dubitat q̄re Aui. nō cōparauit oculum nigrū pp paucitatē crystallini: & ꝓpter ꝓfunditateȝ situs eius: & pp paucitatē spūs visibilis ad oculū viridē cuius viriditas nō est pp nocumētū. ¶ Dōm ꝙ Aui. dereliq̄t hoc vt notuȝ. Nā oculus viridis pp claritatē mā̄e ex q̄ facta est vuea: vel ꝓpter debitā q̄ntitatē spūs visibilis qui est oculus viridis nō pp nocumētum sicut est melioris visus oculo nigro pp multitudinē albuginei vel pp ꝯturbationē: ita est melioris visus oculo nigro pp paucitatē spūs visiui & ei⁹ ꝯturbationē: vt notuȝ est: & est melioris visus oculo nigro pp puitatē & ꝓfunditatē crystallini: q2 puitas & ꝓfunditas īpedit irradiationē debitaȝ albuginei a lumine cōnaturali & interiori qđ videt regri in visu ſm Aristo. in libro de sensu & sensato.

¶ Et si oculus fuerit viridis ꝓpter paruitateȝ hūoris albuginei erit magis videns in nocte & in tenebris q̄ȝ in die ꝓpter illud quod accidit de motu luminis materie parue: & impedit a declaratione: huius enim motus deficit a declaratione reruȝ sicut deficit in declaratione eius qđ est in tenebris post lumen.

¶ Hic cōparat oculos virides ꝓpter qđdā nocumētū oculis nigris p̄dictis. Et cā huius fuit: q2 oculi virides nō ꝓpter nocumentū iaȝ sunt cōparati oculis nigris ꝓpter multitudineȝ & ꝯturbationē albuginei. Quare statim cadit dubitatio que cōparatio sit īter oculos virides pp nocumētū & oculos nigros p̄dictos. Et vult Aui. ꝙ oculus viridis ꝓpter qđdā nocumētū vt ꝓpter paruitatē albuginei videt in die peius & mag̃ in nocte: sed oculus niger pp multitudinē albuginei & pp ꝯturbationem mag̃ videt in die & minus in nocte. Et p̄mo Aui. ꝓbat p̄muȝ. Scđo scđm. ibi (Niger v̄o cā &c.) ¶ Prima in duas. Primo p̄mittit qđ itendit. Secundo ꝓbat. ibi (Propter illud.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ oculus viridis pp paruā quātitatem albuginei magis videt in nocte & tenebris. i. in vmbra & si sit diurna pp nebulā vel aliā cām q̄ȝ in die. i. q̄ȝ in multo lumine. Propter illud. Probat hoc & dicit ꝙ oculus viridis pp paruitateȝ albuginei mag̃ videt in nocte & minus in die: ꝓpterea q2 mā visus parue quātitat̄ a multo lumine mota īpedit a declaratione rerū visibiliū: q2 talis mot⁹ magnus facit hoc: sicut accidit homini qui stetit in magno lumīe q vadēs ad loca obscura nō pōt vidē. ¶ Ad huius igit itellectū ꝯsiderādū ꝙ in oculo glauco siue viridi de quo est ſmo: nos ꝯsideram⁹ motū magnū: & iste est q fit a lumine siue claritate diei. Nā cuȝ mā mobilis in isto oculo sit pauca. s. humor albugineus ipse vehemēter superat & vincit & illustrat a claritate diei. Cōsideram⁹ ēt in hoc oculo motū paruū: & iste est 2ᵘˢ. Unus est mot⁹ fact⁹ a reb⁹ visibilib⁹ sibi ꝓportionatis que res cānt paruū motū & paruā īpressionē faciūt respcū magni mot⁹ facti a magno lumine. Alius mot⁹ īpropꝛie accipiēdo motū ēt ꝓ potētia motiua & ꝓ motu q vere est facultas siue posse oculi in videndo siue ipsa visio actualis: cū igit maior mot⁹ tollat minorē siue īpediat: ꝯtingit ex h̄ ꝙ ab oculo viridi vehemēter moto a lumine diei tollit mot⁹ paru⁹ a visibilib⁹ & mot⁹ ēt q est sibi ſm suā facultatē vidēdi. Qđ aūt maior mot⁹ tollat vel remittat minorē: Aui. d̄clarat in exēplo. Uidem⁹. n. ꝙ si aliq̄s steterit in forti & magno lumine & trāsferat ad loca nubilosa siue obscura ꝙ in p̄nᵒ nihil videt: & hoc pp magnū motuȝ in oculo a magno lumine: q ēt ita īpressit ꝙ res stātes in obscuro que sunt mot⁹ debilis nō pn̄t aliq̄d īprimē: & iō si subito ītrāt cameras obscuras nihil vidēt nisi p̄us q̄escat mot⁹ factus in oculo a lumine exteriori: & iō ēt in speculis multū radiosis non fit rep̄sentatio. Aliud exēplū est ꝙ si ponis lapidē in circulo & voluis subito circulū lapis nō cadit: & h̄ q2 fort̄ mot⁹ localis circuli p̄uenit motū paruū lapidis & nō p̄mittit ꝙ lapis faciat suū motū: & multa alia pn̄t dari exēpla in pħia nāli. h̄ igit est qđ Aui. dic̄. Oculus viridis pp puitatē albuginei mag̃ videt ī nocte q̄ȝ in die: pp istud qđ accidit de motu lumīs. i. de motu facto a lumine mā̄e parue. i. in mā parua que est paucus albugineus: & impedit. s. talis mot⁹ eā. i. humiditatē albugineā vel eū. s. oculū a declaratione. i. a clara receptiōe: & p ꝯn̄s a clara visione. hui⁹ enī mot⁹. s. luminis in pauca mā albuginea q est mot⁹ valde fort̄: deficit. i. deficē facit a declaratiōe rerū: sicut deficit. s. visus post lumē a declaratiōe ei⁹ qđ est in tenebris. i. in obscuro: nō enī sumit hic tenebra ꝓpꝛie que est oīno p̄uatio luminis vt ponit ꝑspectiu⁹: q2 nihil ꝯtingit ibi videre: sed sumit hic tenebra ꝓpꝛie ꝓ obscuro vbi est aliq̄d paruuȝ lumē & obtusum. Ex q̄b⁹ appet ꝙ oculus viridis pp puitatē albuginei melius videt ī obscuro & cū noctescit puo existēte lumīe: q2 paruū lumē in puo albugineo nō facit magnū motū: sȝ facit motū ꝯueniētē & ꝓportionatū: & iō visibilia pn̄t īpꝛimere & declarari.

¶ Niger v̄o cā humiditatis visus in nocte est minor.

¶ Probat Aui. 2ᵐ. s. ꝙ oculus niger pp multitudinē humiditat̄ albuginee se hȝ ꝯ̄ oculo viridi pp paucitatem. s. ꝙ melius videt in die. i. in lumine magno & peius in nocte. i. in obscuro. Et p̄mo hoc p̄mittit. Scđo ꝓbat. ibi (Propterea ꝙ.) ¶ Dicit p̄mo v̄o pro sed. visus oculi nigri cā humiditatis. s. albuginee multe vel cōturbate est minor in nocte sup. & minor siue melior in die.

¶ Propterea ꝙ illđ idiget palpitatiōe & motiōe mā̄ei ad exteriora: & mā plurima est grauior q̄ȝ pauca.

¶ Hic ꝓbat & solū ꝓbat ꝙ oculus niger pp multitudinē albuginei melius videt in die & peius in nocte. Et arguit sic. Uisus eget motu palpitationis & motu mā̄e albuginee ad exteriora: sed mā oculi nigri nō pōt bene mouē ad exteriora in nocte vel in obscuro pp sui multitudinē: q2 mā multa est grauior & tardior in motu q̄ȝ pauca: igit talis oculus male videt in nocte. Huius rōnis ꝯclusionem iam p̄misit. Primā ꝓpōnē ponit cū dicit. ꝓpterea ꝙ illud. i. visus vel illud. i. oculus pro visione ꝑficienda idiget palpitatione. i. palpebrarū motu qđ est signū motus spirit⁹ & albuginei ad extra vt supra dictū est. & motione materie. s. albuginee ad exteriora. Secundā ꝓpositionē tacet: & ponit ꝓbationē eius ex qua ipsa intelligitur cū dicit. Et materia plurima est grauior q̄ȝ pauca. q. d. oculus niger hȝ plurimā māȝ albugineā que mā est grauis & difficilis ad mouendū respectu pauce. ¶ Sed tu dices ratio Auic̄. nihil cōcludit magis de nocte q̄ȝ de die: q2 tātus est humor albugineus in eodeȝ oculo in die quātus est in nocte: ergo si ꝓpter multitudinē humiditatis albuginee difficulter mote male videt in nocte: igit male videt in die. ¶ Dicendū ꝙ albugineus multus magis & facilius mouet in die ad extra q̄ȝ in nocte: & hoc propter cās que ꝯcurrunt ad mouendū eū extra. Primo enī ꝯcurrit motus spirit⁹ interioris qui in die mouet exterius: in nocte aūt nō sic ꝓpter causas notas. Secūdo ꝯcurrit virtus maioris luminis in die mouentis etiā albugineū: & ideo posset etiā hec littera aliter exponi: vt tota mens Auic̄. referat ad motū illuminationis: & vult dicere ꝙ multus albugineus indiget multo lumīe exteriori: & hoc fit in die & nō in nocte: ḡ oculus niger melius videt in die q̄ȝ in nocte. Sȝ ꝓpter littere expositionē ꝯsiderandū ꝙ palpitatio cū hoc qđ est signum motus spiritus ad exterioriora est etiā signū illuminationis exterioris ī quātū ꝓhibet superfluā luminis inspissationē: nō tamē ꝙ omnis palpitans illuminet. dicit igit Auicen. illud. i. niger oculus indiget palpitatione. s. refrenatiua fortis luminis: & motione materiei. i. illuminatione albuginei ad exteriora. i. ab exteriori lumine. s. fortius q̄ȝ oculus alterius coloris. Et materia plurima. i. albugineus plurime quātitatis est grauior. i. difficilior ad illuminandū q̄ȝ pauca. i. q̄ȝ paucus albugineus. Et q2 talis illuminatio fortis fit in die & nō in nocte: ergo oculus niger ꝓpter multitudinē albuginei magis videt in die & minus in nocte. ¶ Considerandū ꝙ Auic̄. nō probauit ꝙ oculus niger ꝓpter cōturbationem albuginei melius videt in die q̄ȝ in nocte: & hoc ideo q2 est notū ex statiȝ dictis: nam talis oculus indiget forti illuminatione sicut aer nebulosus indiget forti lumine vt clarescat; hoc autē fit in die.

Du^{m} 14^{m} ¶ Dubitaẛ cū oculus possit fieri viridis ꝓpter siccitatē ⁊ propter humiditatē extraneā dominantē: vt in senib⁹: possit etiā fieri viridis ꝓpter ꝑuationē digōnis: sicut in planta: qui modi viriditatis oēs fiunt ꝓpter nocumentū qōdā vt supra declaratū est que est cā ꝙ Aui. non cōparat istos oculos virides ad nigros: sicut cōparauit ad eos oculos virides nō ꝑ nocumētū: ⁊ cōparauit ad eos oculos virides ꝓpter nocumētū ꝙ est paucitas multa albuginei. ¶ Dōm ꝙ Aui. satisfecit cōparatione ꝑmissa reprobādo Empedoclem: nā Empedocles cogebaẛ ponere ꝙ oculi virides essent lesi. hoc aūt Auicē. iprobauit: q² qdā nigri nō sunt ita boni visus sicut oculi virides nō ꝓpter defectū. iprobauit ēt q² nō simpliciter est verū ꝙ oculus viridis ꝓpter defectū sit mali visus respcū nigri oculi sed est mali visus in die respectu ei⁹: tñ in nocte est boni visus ⁊ melioris q̄ oculus niger. ⁊ hoc sufficit Aui. ꝯtra Empedoclē qui simpliciter cogebaẛ dicere oculū viridē esse lesum. ¶ Cōsidera subtilē mētē Aui. Aliqs enim volēs iuuare Empedoclē. diceret ꝙ Empedocles vult ꝙ oculus sit aqueus a dominio: sed oculus viridis nō hꝫ se ſm nāꝫ: q² vincit in eo ignis. i. q² est pauca aq̄: ⁊ paucus humor albugineus: ⁊ ideo de ꝑmo ad vltimū ꝯcederet Empedocles ꝙ oculus viridis est lesus. s. viridis ꝓpter paucū albugineū. Hoc aūt Aui. iprobauit cū dixit. ⁊ si oculus. q² non est simpl'r lesus: sed in die est lesus ⁊ in obscuro melius videt: ⁊ forsan Aui. in hoc remouet motiuū Empedoclis. Nam nō est viridis ꝓpter ignē qui lustret: sed ꝓpter paucū albugineū bene illustrabilem: ⁊ ꝓpter alias cās quas hic inuit: nec oculus est niger ꝓpter paucū ignē: sꝫ ꝑ multū albugineū qui nō bene illustraẛ: ⁊ ꝑ alias cās: ⁊ hec oīa Aui. intēdit. ¶ Dubitaẛ ꝯcesso ꝙ sufficiat cōparatio ꝑdicta: que sit cōparatio iter oculos ꝑdictos adinuicem. ¶ Credo ꝙ oculus glaucus ꝓpter siccitatē sit respectu oculi nigri sicut oculus glaucus ꝓpter paucitatē albuginei. s. ꝙ in die male videat. talis aūt siccitas ꝯiungit sibi paucitatē albuginei ⁊ spirituum: vñ videmus ꝯualescētes glaucos nō posse sustinē bene lumē diurnum: sed oculus glaucus ꝓpter multitudinē humiditatis accidētalis: sicut in ꝑma dispōne ad cataractā: sicut ēt accidit senib⁹ ⁊ vocaẛ ꝓprie blauitas est oīno peioris visus q̄ oculus niger. oculum v° glaucū ꝓpter ꝑuationē digōnis sicut infantib⁹ accidit est difficile cōparare oculo nigro ꝓpter multitudinē humiditatꝭ albuginee: ⁊ forsan ꝙ in bonitate ⁊ malitia visus ꝯueniunt: ⁊ tu ꝯsidera.

Dub^{m} 15^{m} ¶ Dubitaẛ vtrū opinio Empedoclis possit verificari. ¶ Dōm ꝙ ꝑ ignē pōt duo intelligere. vel ignē. i. elemētū aque ꝯriū: ⁊ sic sermo eius est falsus: vt Aui. hic reprobat: ⁊ Ari. 5° de gnōne aīaliū. i. ca. vel per ignē pōt intelligere spiritū visiuū que est de nā ignis non edacis nec peremptiui: vt supra trac. ꝑmo declaratū fuit ex intentione Platonis: ⁊ sic opinio Empedoclis pōt verificari. s. ꝙ aliq̄ glaucedo fit ꝓpter dominiū ignis. i. ꝓpter dominiū spūs visiui illustrātis ⁊ clarificātis oculū ⁊ talis oculus est boni visus: ⁊ nigredo aliq̄ fit ꝓpter eius paucitatē: vnde oculus derelinquiẛ obscurus ⁊ talis oculus est mali visus: ⁊ hec snia approbaẛ ab Aris. 14. ꝑticula de ꝓblematib⁹. 14. ꝓblemate. Ubi querēs cām quare habitantes in regionib⁹ calidis vt in meridie sunt nigroꝝ oculoꝝ: ⁊ habitantes in regionib⁹ frigidis sunt glaucoꝝ. Respōdet ꝙ oculi sunt glauci ꝓpter superabundantiā calidi existentis intus in oculo. s. ꝓpter abūdantiā spūs: ⁊ nigri sunt ꝓpter absentiā huius calidi sicut empedoclizant. i. dicūt Empedoclis aucte. In habitantibus aūt in septētrione siue in locis frigidis: calidū. i. spūs ꝓhibeẛ euaporare ꝓpter frigidū qō exterius circūstat: ⁊ ideo ꝯtēto interius hoc spiritu illustrante oculi fiunt glauci: sed in habitantibus in meridie siue in locis calidis euaporat calidū extra. i. spūs: q² nihil extra circūstat qō ꝓhibeat. humidū aūt interius ꝯtineẛ: ⁊ nō egrediẛ: q̄re hoc humidū apparet tenebrosū derelictū a calido. Ex his ꝫ apparet ꝙ Ari. saluat Empedoclē ſm modū dcm̄: ⁊ veꝝ: lꝫ etiā ipse ꝑdicto ꝓblemati det aliā solutionē: quā vide ibidē.

Dub^{m} 16^{m} ¶ Dubitaẛ vlterius quā cōplexionem significat color oculi niger ⁊ quā glaucus ⁊ quā medius. ¶ Uideẛ ꝙ oculus niger significet calorē ex Auer. 4° colliget. 3. cap̄. ⁊ ex Iesu ꝑmo tracta. 3. cap̄. ⁊ declaratur signo eius: q² oculi anglicoꝝ ⁊ theotonicorū qui sunt in regionib⁹ frigidis: ⁊ quoꝝ tactus est frigidus sunt glauci. Simil'r oculi senum in qbus iam vincit frigiditas sunt glauci. Sed oculi ethiopū in qbus vincit calor sunt nigri. Idē ꝯfirmat ad litteram Auer. ꝑ° cātice de colorib⁹ oculoꝝ 2° cātico. ⁊ cōmē. ⁊ cōmē. 54. ¶ In ꝯtrariū qō est positū ēt de mēte Ari. 14. ꝓble. 14. ꝓble. Qui inuit ꝙ oculus niger est per calidi euaporationē ⁊ oculus glaucus est per calidi intus clausionē. ¶ Hec qō esset multū ꝓlixa siquis sequereẛ Thadeū in thegni. Tamē dōm ꝙ ex colore oculi nō pōt argui sua cōplexio nisi ex nā cāe que facit talē colorem: ⁊ ideo ad vnāquāqꝫ cām opꝫ recurrere: sicut subtiliter inuit Gal. in thegni illo cap̄. Ex his ꝫ oculus est glaucus ꝓpter vuee siccitatē: igiẛ significat cōplexionē siccā. ēt oculus est glaucus ꝓpter humiditatē vuee: igiẛ significat cōplexionē humidā. Et q² talia narrare eēt lōgū ⁊ anxiosū: iō. A. ex talib⁹ colorib⁹ nō significauit sup cōplexionē oculi: sed cū posuit ꝑfecte oēs cās oculoꝝ voluit ꝙ tu scires arguere de cōplexione oculi ex colore. ¶ Tamē ꝓpter solutionem ꝯtradictionis sciendū ꝙ oculus niger ethiopū significat dominiū caloris accidentalis: ⁊ hoc intelligit Auer. ⁊ Iesus. ⁊ significaẛ frigus per priuationē caliditatis: ⁊ hoc intelligit Aristo. ꝑalle. ꝓble. ⁊ econtra se hꝫ oculus glaucus. Deinde cū dicit.

¶ Niger aūt ꝓpter tunicā aggregat visū vehemēter.

¶ Hic. A. oñdit qs oculus niger sit boni visus: ⁊ dicit ꝙ oculus niger ꝓpter tunicā vueā que sit nigra aggregat visum vehemētē. i. est boni visus ⁊ vehemētis ꝓpter aggregationē quā facit nigredo tunice vuee. ¶ Cōsiderādū ꝙ oculus niger ꝓpter tunicā nō cōcurrentib⁹ ibi aliꝭ causis nigredinis est boni visus: nec hꝫ malitiā quā hꝫ oculus niger ꝓpter multitudinē vel ꝯturbationē albuginei: nō. n. indiget tam forti ⁊ magno lumine ad sui irradiationē sicut ille ēt a lumine nō sic noceẛ ꝓpter aggregationē quā hꝫ ꝯtinuo ex nigredine vuee. Ex quo apparet ꝙ iste oculus est vehemētis visus: q² multū perdurātis in inspectione: q² nō sic noceẛ a luminis disgregatione: ⁊ iō dixit. aggregat visum vehementē.

¶ Dubitaẛ qs sit laudabilior. ¶ Uideẛ ꝙ niger: q² vehementꝭ visus: vt hic Aui. ⁊ vltimo de aīalibus. ¶ Uideẛ ꝙ glaucus q² hꝫ plus de luce intrinseca: vt sumiẛ de mēte Arist. ¶ Uideẛ ꝙ medius q² oculus tēperat⁹ est melior: sꝫ medius est tēperat⁹ ſm Auer. ꝑ° cātice ca. de colorib⁹ oculoꝝ. 2° cātico. ⁊ cōmē. al'r cōmē. 54. vñ dicit. Talis dispō oculi. s. mediꝭ signat sup eq̄lē ⁊ tēperatā cōplexionē. ¶ Dicendū ꝙ loquēdo de colore de quo est sermo in hoc caplo: oculus medius est melioris visus simpl'r q̄ oculus extrem⁹ in colore ꝑ oculū extremū a quadā cā que dicta est ⁊ diceẛ. Nō est iam dicta: q² oculus extremi coloris fit ꝑ aliquē defectū in tunica vuea vl' in humorib⁹. Ex qb⁹ defectib⁹ opꝫ ꝙ visus in aliq̄ noceaẛ. v̄. g. oculus est niger ex multo albugineo: ⁊ est glaucus ex pauco que ambo nocent visui vt supra declaratū est. Oculus autē medius fit ex media quātitate que est optima ad visum. nō. n. indiget multo lumine vt magna quātitas nec pauco vt pauca quātitas albuginei que a multo lumine perturbaẛ. Unde Aristo. 5° de gnōne aīaliū. ꝑmo cap̄. Mediū aūt multi ⁊ pauci humidi optimus visus: nō. n. paucus existēs ꝓpter turbari īpedit motum oculoꝝ: neqꝫ ꝓpter multitudinē exhibet difficultatē motus. Et sic intelligēdū de aliꝭ causis ꝑter cām sumptā ex parte spūs visiui. Nā oculus medius a mediocritate spūs. s. in q̄titate ⁊ claritate non est optimi visus: īmo oculus glaucus ꝓpter multū spūm ⁊ clarū ille est qui est melioris visus. Unde. A. trac. 4. i. c. multiplicatio spūs est melior res ⁊ magis iuuatiua. ¶ Considerandū tñ ꝙ lꝫ oculus medius sit melioris visus simpl'r ꝑter vnū oculū mediū dictū iam: tñ ſm qd qdā extremus est melior. v̄. g. oculus niger forsan plus perduraret in forti lumine q̄ oculus tēperatus ex quātitate albuginei. ¶ Et hic caderent multe dubitationes de multis cōparationibus possibilibus imaginari inter hos oculos diuersificatos ſm colorem: sed q² nimis ꝓlixū esset omitto: ⁊ quedā que deficiunt ad hoc caplm requiranẛ infra trac. 4. cap̄. de alintisar ⁊ de noctilopa.

¶ De cura. Cap̄. 35^{m}.

Iam expertum est alcohol ex bengi siccū decoquatur in aqua donec fiat sicut mel et fiat inde alcohol.

¶ Hic Aui. ponit curā subalbedinis: ⁊ ſm intentionem quorūdam per totū hoc caplm ponit curā subalbedinis ꝓueniētis ex dominio siccitatis ꝓpter resolutionē. Uñ medicine que ponunẛ. s. multe earū sunt ꝓhibitiue resolutionis: ⁊ ex hoc apparet ꝙ istud capitulū pertinere pōt ad curationē: tñ iudicio meo mens. A. ꝑncipalis in hoc est intēdere ad denigrandū oculū a quacūqꝫ cā ꝓueniat subalbedō: ⁊ hoc iō q² apud arabes diliguntẛ oculi nigri ⁊ vituperanẛ oculi subalbi: vt dictū est aucte Auer. ꝑmo cātice cōmen. 54. Quāuis etiā in istis medicinis possit esse vtilitas per viā ꝯfortationis sube oculi sicut est medicina in qua poniẛ anthimoniū ⁊ margarite. Est ēt vtilitas in ꝯfortādo spūm visiuū cū v̄tute stiptica ⁊ denigratiua earū: ⁊ hoc est vtile oculis subalbis q disgreganẛ a lumine diurno. Uñ Gilber. c. de defectu visus ꝑcipit in tali casu tingē oculos cū decoctione gallarū ⁊ thutia nigra. Habet aūt hoc caplm tot ꝑtes quot sunt modi mediciaꝝ quos ponit ⁊ sunt decē vel vndecim. ¶ Primū medicamē est alcohol. i. colyriū de bēgi. i. iusqamo: ⁊ fit ℔ mō. succ⁹. s. iusqami ꝯcoquaẛ in aq̄ ⁊c. q² siccū est magꝭ stipticū ⁊ tingēs. Al's cū vel succ⁹. Dixit aūt iā exꝑtū est. s. a G. in miamir: vel a Rasi q² hic poniẛ 2° ꝯtinē. in ſmone de colyrꝭ pupille. cū dicit ꝙ post per horā instilleẛ succus corticū granatoꝝ dulciū: ⁊ est expertū ab Azarauio. ca. de colorib⁹ cornee.

Du^{m} 17^{m}

¶ Aut sumatur anthimonij saphani pōdus.iij.ʒ.margaritarū musci camphore: oiū ana pondus danich: fumi lampadis olei aut oliuarū: croci: amboꝝ ana.ʒ.j. aggregent͛ oia terendo ⁊ administrent͛.

¶ Scōm medicamē est ex anthimonio qđ expositū est supra p̄mo trac. in fine. Danich est pōdus.8.granoꝝ ordei. Fumus lampadis. colligit͛ fum⁹ iste cū aliquo vase posito supra lampade qđ vas habeat spiraculū. Aut oliuarū.i. colligat͛ fumus oliuarū eodē mō.

¶ Et crocus ipse ⁊ oleum eius est ex eis que denigrant pupillam.

¶ Tertium medicamen est dictum a Rasi 2° ꝯtinen. cap̄.3. auctoritate Diascoridis.

¶ Similiter succus solatri.

¶ Quartū medicamen qđ est succus solatri etiam ponitur ibi.

¶ Aut sumatur succi tribulorum pondus.ʒ.ij.⁊ gallarum adustarum pondus.ʒ.j. olei de nucleis oliuarum denigratarum super arborem: ⁊ olei sisamini non excorticati: amborum ana pondus.ʒ.j. decoquantur lento igne donec nigrescant ⁊ fiat inde alcohol.

¶ Quintum medicamen est medicamen notum. Sisamini nō excorticati. hoc dixit: q2 forsan in cortice est virtus tingendi: tū Azarauius huic medicamini docet miscere corium nigrum al's cornu nigrum ⁊ poni ad solem per mensem.

¶ Et ex eis que sunt expta est vt aduraf auellana ⁊ ꝑmisceaf cū oleo ⁊ vngaf vertex infantis viridis.

¶ Sextū medicamen est vt aduraf auellana ⁊c̄. De hoc aūt medicamine est mirandū: quō si vngaf vertex.i. superior pars capitis denigrat oculos. Dynus tū exposuit vertex.i. supficialis pars oculi. Sed hec expositio nō est ꝯsona originali: vnde sumpsit Auic. ꝟ sicut īnuit modus loquēdi cū dixit. Et ex eis que experta sunt ⁊c̄. Hoc enim experimentū ponit͛ 2° ꝯtinē. sic. Auellane cōbuste ⁊ mixte cū oleo ⁊ vnge in refoc pueri habētis oculos blauos iuuat. sed refoc vel gafoc apud Rasim est superior pars capitis vbi est commissura ⁊ vbi fit cauteriū sicut apparet ex sermonibus suis lib. p̄° ꝯtinē. in multis locis. ⁊ ex lr̄a exteriori Gerardi cremonensis ⁊ p̄ª fen huius lecture cap̄. de cañ. vniuersalib⁹ curationis egritudinū capitis qui dicit iafoc. Hoc aūt experimētū est de mirabilib⁹ valde: sed nō est magis mirabile hoc q̄ʒ illđ qđ dicit͛ ꝙ vngere vmbilicū ꝯfert scissure labioꝝ: vt.4. cañ. fen.7. ca. de scissuris labioꝝ.

¶ Et etiā vt imittaf radius in colloquintida humida ⁊ fiat inde alcohol: ita ꝙ dicit͛ ꝙ illud denigrat pupillā catti. Et similiter cortices auellane cōtriti. Aut sumaf achacie ps.j. gallarū sexta ps: aggreget͛ illud cū aqua floꝝ papaueris ruffi ⁊ succo ipsi⁹ ⁊ fiat ex eo distillatio. Et silr̄ succus benbi ⁊ succus corticis granatoꝝ.

¶ Septimū medicamē est ⁊c̄. ita ꝙ dr̄ a Rasi. 2° ꝯtinē. ⁊ hoc est mirabile. cattus enī h3 oculū valde glaucū. ⁊ in sūma oia ista medicamina scribunt͛ 3° cap̄. versus finē scđi libri ꝯtinētis.

¶ Tractatus tertius de dispositionibus palpebrarū ⁊ que comitantur eas.

¶ De pediculis in palpebris. Cap̄. p̄m.

[M]ateria pedículoꝝ est humiditas putrida quā expulit natura ad ꝑtē cutis.

¶ Jam Aui. determinauit de egritudinib⁹ que fiunt in oculo ⁊ in eo qđ de eo manifeste apparet: ꝯiungens sermonē de egritudinib⁹ lachrymalis: hic determinat de egritudinib⁹ que fiunt in instrumento extrinseco.s. in palpebris simul cū pilis earū. Et p̄° determinat de egritudinib⁹ ipsarū palpebrarū. Scđo de egritudinib⁹ que magis appropriant͛ pilis palpebrarū. ibi (Cadunt pili.) Et hoc est qđ in rubrica dicit. trac.3. de dispositionibus palpebrarū ⁊ que comitant͛ eas.i. piloꝝ suoꝝ capl'm p̄mū de pediculis ⁊c̄. ⁋ Prima pars posset reduci ad ordinem volendo redire ad p̄ncipalia vniuersalia in distinctione egritudinū ⁊ accidentiū: sed q2 hoc nimis esset ꝓlixū ꝓpter multa que ꝯcurrerent: ideo diuidaf diuisione grossa ꝙ h3 tot partes quot sunt egritudines palpebrarū quas enumerat. partes patebunt legendo. Primo ergo determinat de morbo quodā in numero.s. de pediculis. Et p̄mo ponit causā eoꝝ. Scđo ponit curā. ibi (Incipe a mundificatione corporis.) Signa nō ponit: q2 noti sunt pediculi per visum. ⁋ Prima in tres. Primo ponit cām materialem pediculoꝝ. Scđo cām efficientē. ibi (Et virtus.) Tertio ostendit que corpora sunt ad hoc magis ꝑparata inuens in hoc causas primitiuas. ibi (Et ille.) ¶ Circa primā partē ꝯsiderandū ꝙ pediculus sumit͛ hic large ad oēm pediculū palpebrarū. Sunt enī triū specierū.s. lendines platulei ⁊ surmoues siue capdeni: vt pōt sumi a Gilberto cap̄. de egritudinibus palpebrarū. ⁊ expressius sumit͛ a Jesu Haly.2. tracta. cap̄.14. ⁊ videnf differre ꝫm maiorē ⁊ minorem quātitatē. nam lendinibus nō apparent pedes ꝓpter paruitatē. platule aūt sunt maiores ⁊ plani ⁊ habēt pedes. capdeni aūt sunt maiores ⁊ plani ⁊ habent pedes. ⁊ scđa ⁊ tertia spēs a vulgaribus nostris vocanf rolle. ¶ Considerandū tertio ꝙ ponēs cām materialē eam circūscribit ex duobus. Primo ex sui dispōne: cū dixit. humiditas putrida.i. que in putrefactione mouet͛ nō que sit in termino putredinis qui est incineratio: q2 materia cinerea nō meret͛ formā aialis. Scđo ex sui loco cū dicit. quā expulit natura ad ꝑtē cutis. materie enī putride si retinent͛ sub cuti faciūt alias passiōes: vt saphati ⁊ īpetigo ⁊ silr̄ia si mā fuerit mala. ꝙ si fuerit minus mala ꝓpulsa v͛sus extra ꝫm modū q dicet͛ gn̄ant͛ aialia.s. pediculi ⁊ similia: vt ponit Aui. 4° cañ. fen.7. cap̄. de pediculis.

¶ Et virtus preparatiua generationis eoꝝ est caliditas naturalis aliter innaturalis.

¶ Hic Auic̄. ponit causam efficientem in generatione pediculoꝝ.

¶ Dubitatur: an calor naturalis generet pediculos. ⁋ Videt͛ ꝙ nō: Dubium
q2 calor putredinalis nō est naturalis: sed talis calor est putredinalis: vt Auic̄. ponit. ⁋ In ꝯtrariū est Auic̄. ¶ Ad huius intellectū ꝯsiderandum ꝙ animalia ex putredine generata habent difficilē inuestigationē q̄buis sint vilia: vt innuit Auer.12. metha.18. cōmē. Breuiter tamē hic est intelligendū ꝙ duplex est efficiens in eoꝝ generatione. Quoddam est vniuersale: ⁊ istud est dator vite siue colcodea ꝫm Auicē.9. meth. ⁊ īnuit hoc p̄mo cañ. fen.2. cap̄. de signis cōplexionum. Aliud est efficiens particulare ⁊ istud est calor putredinalis qui calor solū habet rationē preparantis vel aptantis vt materia mereatur formā vite: nō autē habet rationē imprimentis animā: ⁊ ideo Auic̄. dixit. ⁊ virtus preparatiua. ⁊ nō dixit. ⁊ virtus generatiua. anima autē imprimit͛ a superiore datore animarum. vnde 4° cañ. fen.7. cap̄. de pediculis dicit. Influit super ipsam vitā ex creatore suo. Idem innuit fen.16. tracta.5.1. ca. Iste autem calor putredinalis est duplex. Unus est pure putredinalis cuius omnino est corrumpere ⁊ vaporare ⁊ perducere ad incinerationē: ⁊ talis calor putredinalis nō preparat ad generationem animaliū: q2 materia ex eo derelicta nō pōt mereri animā. Alius est calor nō omnino putredinalis: sed ex parte putredinalis ⁊ ex parte digestiuus vel ꝑparatiuus nō oīno perducēs ad cinerationem: sed faciens quādam preparationem siue digestionē in quadam parte materie que sua putrefactione mouetur: ⁊ talis calor putredinalis est qui preparat ad generationem animaliū genératoꝝ in putrefactiōe: ⁊ ideo materia que putrefit ex qua animal generatur non putrefit simpliciter: sed quodāmō efficit putrefactionem: ⁊ euadit ab ea transiens ad quādam digestionem. Aliter enim nō posset fieri animal ex ea: ⁊ hoc est qđ Auicē. innuit. 3° cañ. fen.16. tracta.5. cap̄.1. dicēs. cū euadit materia ⁊ vestitur cōplexione. ⁊ idē īnuit in libro p̄mo fen.2. cap̄. de causis calefacientib⁹. cū dicit. qđ quidē. nō est putrefacere sed digerere. ⁊ est sermo Gal'. tertia particula afoȓ. cōmento.25. super illo afoȓ. Senioribus v͛o factis perichimia ⁊c̄. vbi loquens de animalibus generatis ex putrefactione dicit. nascunt͛ de putredine nō sola: q2 calor eā optāt. ⁊ hoc innuit Auicē. cum dicit. virtus preparatiua est caliditas naturalis: q2 calor preparans ad generationem animaliū istoꝝ nō est simpliciter putredinalis: sed quodāmō naturalis ⁊ digestiuus respectu materie ex qua anima generat͛. ⁊ ideo potest dici calor naturalis vel caliditas naturalis: sed q2 iste calor non est simpliciter naturalis: sed associatur calori putredinali: vel est ipse calor putredinalis nō perfecte: ideo potest vocari etiam calor īnaturalis respectu caloris perfecte naturalis: vel respectu caloris semi naturalis: ⁊ ideo littera exterior pōt saluari que dicit. virtus preparatiua generationis est caliditas innaturalis.

¶ Et ille cui plurimum accidit illud est ille qui est plurime varietatis in cibis suis ⁊ parui exercitij ⁊ imūdus ⁊ neq̄ vtitur balneo.

¶ Hic ostēdit corpora ꝑparata īnuēs cās p̄mitiuas que sūt q̄tuor. ⁋ Prima est varietas ciboꝝ: q2 est causa corruptiōis digestionis ⁊ multiplicationis superfluitatū: vt sumit͛ primo cañ. fen.3. cap̄. de regimine per cibum. ⁋ Secunda causa est paucum exercitiū: q2 retinentur superfluitates circa cutim quas exercitium pellit.

⁊ Tertia causa est imūdities.s.nō mutare pānos nec in dorso nec in lecto nec lauari.ex hoc enī superfluitates retinent circa cutim ⁊ fiunt pediculi:⁊ ideo religiosi pauperes multū abundant in eis. ¶ Sciendū tamē ꝙ imunditiës notificatur generaliter ab Auer. primo cantice trac.2.54.cōmē.al's cōmē.52.cum dicit.imūdities est sordities supra corpꝰ ex superfluitate digōnis collecta.⁊ talis imunditia fit tam ex varietate ciborū ꝗ̄ ex pauca balneatione ⁊ pauco exercitio ⁊ similibus. ⁊ Quarta cā est nō vti balneo:qꝛ balneū purgat has superfluitates.s.cutaneas:vt in cōmē.afor.3e pti. cōmē.16.Constitutiones vō anni sicci ⁊c.

¶ De cura. Cap. 2m.

Accipe a mundificatione corporis et capitis ⁊ partis oculi cum eo qđ sciuisti ⁊ ꝓprie cū gargarismate facto ex aceto ⁊ synapi ⁊ administret ablutio oculi ⁊ embrocatio ipsius ex aqua maris ⁊ aquis salsis ⁊ sulphureis ⁊ liniātur pili palpebre ex medicamine facto ex alumine ⁊ medicate ipsius de membuzegi. Et quādoqꝫ ei addit aloes ⁊ baurach:amboꝝ añ.partes.5. Et melius quidē est vt sit illud quo conficit acetū squilliticū. Sed almeibutegi cum baurach est medicamen bonum.

¶ Hic ponit curā.Et ꝑ per eūonē.Scđo per localia.ibi(Et administret ablutio.) ¶ Ad itellectū ꝑme partis ⁊ scđe ↄsiderādū ꝙ intētio in hac cura est ꝗtuor reꝝ. ¶ Prima est rectificatio regiminis: ⁊ hanc.A.dedit intelligere cū appositione cārū dictaꝝ.s.ꝙ homo nō comedat diuersa nec mala cibaria:ꝙ exercitet mūdetur ⁊ balneet. ¶ Scđa itētio est eūo māerū malarū ex corpe si totū corpꝰ sit plenū ⁊ ex capite toto ⁊ ex ptibꝰ oculi cū rebꝰ quas sciuisti.i.ex caplo de obthalmia.ibi enī sciuisti qñ debes flōmare vl' pharmacare ⁊ cū qbꝰ:⁊ sciuisti in vniuersalibꝰ ꝑmo libro:⁊ ꝓprie tñ cōmēdat Auic.gargarismata ex aceto ⁊ synapi:qꝛ cū hꝫ ꝙ a capite educūt ēt ꝓhibēt putrefactionē ⁊ ꝓprie acetū. ¶ Tertia itētio est ꝓhibitio putrefactionis in mā circa palpebras. ¶ Quarta est occisio pediculoꝝ.Has aūt duas itētiones ꝑficiunt medicine fortiter exiccatiue que putrefactionē ꝓhibēt:⁊ sic ꝓhibēt gñari aīal:⁊ iā gñatū occidūt sicut aq̄ maris aq̄ salsa ⁊ sulphurea:⁊ medicamen ex alumine qđ fortiter exiccat.⁊ meibutegi.i.sapa ꝺm cōem expositionē ⁊ est vtilis:qꝛ iuiscat ⁊ tꝫ medicinas alias ⁊ remouet corruptionē māerū ex qbꝰ fiunt pediculi.Aliter tñ inueni expositū ꝙ est vna spēs lacticiny.Lacticiniū aūt est potēs in occidendo talia aīalia:tñ ista videt receptio medicaminis quā ponit Jesus Haly trac.2.14.cap.⁊ vbi nos habemus meibutegi:ipse hꝫ meubezis ⁊ exponit ibi ꝙ ē staphisagria:ipa āt valde vtilis:vñ 2o cañ.staphisagria iterficit pediculos.addit qñqꝫ aloes ⁊ baurach spēs salis: ⁊ hoc qñ vis fortē exiccationē.Acetū squilliticū magis cōmēdat: qꝛ forsan tenet de virtute corrosiua staphisagrie:ꝗuis tñ ex ea ⁊ baurach fiat bonū medicamē vt ibi esset mā satis humida.Quomō aūt auferat cū acu vel forficulis est notū:⁊ iō ponere nō curauit.Experimentū bonū est hoc.℞.myrre aloes thuris ana.ptes equales:misceant cū lardo ⁊ vngant palpebre pediculose.

¶ De sillac ⁊ est grece anuseme. Cap. 3m.

Sillac qdem est grossities in palpebris ꝓueniens a mā grossa male dispōnis nitrosa ꝓpter quā rubee fiunt palpebre ⁊ cadunt pili: ⁊ adducit vlcerationē partiū in qbꝰ fixi sunt pili:⁊ sequit eā corruptio oculi.

¶ Hic Aui.determinat de ꝗdā passione palpebrarū que vocat sillac.Et ꝑ diffinit eā inuēdo cās ⁊ signa ⁊ diuersitatē eiꝰ.Scđo pōit curā.ibi(In recēti qdē.) ⁊ Prima in tres.Primo ponit eius diffinitionē.Scđo quēdā modū euētus.ibi(Et plurimū.)Tertio diuisionē vel diuersitatē quādā.ibi(Et de ipsa.) ¶ Ad itellectum ꝑme partis ↄsiderādū ꝙ in hac diffinitione ad diffiniti manifestationē ponit aliqd loco gñis cū dicit.grossities.Est aūt sillac grossities:qꝛ igrossat palpebrā:⁊ in hꝫ ↄuenit cū multis dispōnibꝰ vt cū grossitie ordeolo scabie ⁊ similibꝰ vt ifra.Ponunt aūt differētie ⁊ ꝑma est subm passionis cū dicit.in palpebris ⁊ pꝫ.Scđa inuit cām efficiētem cū dicit.a mā grossa.Tertia differētia notificat dispōnēꝫ cāe: qꝛ mā illa grossa est male dispōnis:qꝛ est salsa sicca scindens ⁊ vlcerans partes palpebrarū:vnde attrahunt māe ⁊ rubefiunt palpebre:⁊ ꝓpter ↄsumptionē humiditatū ⁊ corrosionē radicū pilorū cadūt pili ⁊ ꝓcedit vlceratio partiū vbi sunt pili:⁊ possibile est ꝙ ex hoc mā attigat tunicā ↄiūctiuā ⁊ corneā ⁊ sequat corruptio oculi.Ex qbꝰ ēt apparent signa huius passionis.Et hec diffinio est illa quā ponit Rasis 2o ↄtinē.versus finē dicens.Sillac est grossities palpebrarum cum rubedine ⁊ corrosione lachrymaliū ⁊ casu palpebrarum.i.pilorum palpebrarum.

¶ Dubitatur vtrū materia sillac sit mā grossa vel subtilis. ⁊ Videt ꝙ subtilis.Et Jesus Haly tracta.2.16.cap.vbi dicit.Causa sillac est humiditas salsa subtilis.Et Azara.in ca.de asillac.i.sillac dicit. Generat ex humoribus baurachys salsis et subtilibus.Amplius materia pruritus est materia subtilis.vnde 5o de accidēti ⁊ morbo penul.cap.materia pruritus pauca subtilis salsa est et quieta. Et Halya.8.theo.17.sed sillac est quidam modus pruritus.Unde auctores multū notificant hanc passionē per pruritū. ⁊ In cōtrarium est Auic.cū dicit.ꝓueniēs a mā grossa. ¶ Huic ↄtradictioni possumus respondere dupl'r. ⁊ Primo ꝙ sillac qñqꝫ est recens:⁊ tunc eius mā est subtilis.qñqꝫ est antiqua:⁊ tūc mā ꝓpter moraꝫ tendit magis ad grossitiē. ⁊ Scđo mō possumus respōdere ꝙ in sillac nos ↄsideramus plurima accidentia. ⁊ Consideramus etiaꝫ in ea vehementiā pruritus ⁊ punctionis in palpebris ⁊ vehementiam ruboris:⁊ quantuꝫ ad hoc fit a mā acuta tendente ad subtilitatē sicut a quadā cholera subtili mista cū sanguine vel nō mista habēte adustionē aliquā. ⁊ Cōsideramus etiā in sillac igrossationem palpebrarū ⁊ corrosionē ⁊ vlcerationē aridā:⁊ quātū ad hoc fit a mā grossa.Casus aūt piloꝝ ab vtraqꝫ mā pōt fieri.Et qꝛ sillac qñqꝫ est cū magno pruritu ⁊ punctione:⁊ hoc aduertunt qdaꝫ auctores ⁊ dixerūt ꝙ fit a materia subtili:qꝛ vō quādoqꝫ est cū multa grossitie palpebraruꝫ ⁊ corrosione:⁊ hoc aduertens Auic.dixit ꝙ fit a materia grossa.Iste aūt materie sunt sanguinee vel cholerice vel melancholice vel flegmatice:quādoqꝫ habent adustionē vel acuitatē. ⁊ Ex quibus apparet in quo differt sillac a scabie et pruritu.nā differt a scabie:qꝛ in sillac non est pustula seu bothor: sed materia est sparsa in palpebra:sꝫ in scabie est pustula parua ⁊ apostema siue bothor in cuti.Differt etiā a pruritu:qꝛ pruritus nō associat sibi necessario casuꝫ piloꝝ palpebrarū:sed sillac est cū piloꝝ casu:etiā pruritus palpebrarū appropriat palpebris:sed in sillac cōmunicat pruritus angulis oculoꝝ.Unde Rasis 2o ↄtinen. 2.cap.versus ꝑncipiū.sillac est grossities palpebrarū cū rubeitate ⁊ pruritu assiduo in angulo. ⁊ Ex quibus etiā apparet ꝙ passio sillac pōt fieri ab vtraqꝫ materia taꝫ grossa ꝗ̄ subtili:imo simul iste materie vtplurimū ↄcurrūt sicut simul ↄcurrunt ꝑdicta accidentia.Unde Mesue cap.de casu piloꝝ palpebrarū loquens de cura sillac dicit.Mundificet corpus ab humore grosso salsugineo ⁊ humore acuto.Et in hoc inuit materiā grossam cū dicit.salsugineo.⁊ materiā subtilē cū dicit.acuto.Idem inuit Halyab.9.theo.13.ca. cum loquitur de casu piloꝝ palpebrarū.

¶ Et plurimum accidit successione obthalmie.

¶ Hic ostendit quendam modum prouentus:dicens ꝙ plerūqꝫ.i. quādoqꝫ contingit ꝙ accidit ab obthalmia.materia enim que ad coniunctiuam fluit pōt cōmunicare palpebre.etiā obthalmia durans potest corrumpere nutrimentum palpebraruꝫ ⁊ illud ↄuertere ad acuitatem ⁊ salsedinem.vnde prouenit sillac:etiā pōt materia obthalmie permutari ad palpebras.

¶ Et de ipsa qdē alia est recens:⁊ alia est antiq̄ mala.

¶ Ponit diuisionem.

¶ Sed dubitat quare nō posuit diuisionē ex parte causarum.s.humoꝝ. ⁊ Dōm ꝙ omnis humor faciens hanc egritudinem oportet ꝙ participet de aliqua acuitate ⁊ in hoc non debebat fieri diuisio materierū.diuersitas enī que in eis cadit ex se.s.ꝺm ꝙ sanguinea cholerica vel melācholica intelligit ex multis dictis supra.etiam hec diuisio quā ponit satis inuit diuersitatē materierū ꝺm ꝙ indicat in cura.recēs enim sillac est de materia subtiliori.antiqua aūt opinandū est ꝙ sit de materia grossiore ⁊ que magis malignauit palpebrā.Unde Auic.dicit.alia est antiqua mala.

Dubm 3m

Dubm 2m

¶ De cura. Cap. 4m.

In recenti quidem confert facere emplastruꝫ ex lentibus decoctis cum aqua rosa.⁊ facere emplastrum de portulaca ⁊ endiuia cuꝫ oleo rosato ⁊ albumine oui:⁊ administretur totū illud nocte:⁊ ingrediatur balneuꝫ post ipsam:aut sumātur lentes excorticate ⁊ sumach ⁊ pulpa granatorum ⁊ rose:⁊ cōficiatur illud totum cum alrob in nocte ⁊ balneetur mane.Et assiduatio balnei est ex rebꝰ magis conferentibus ei.

¶ Hic Aui. ponit curā sillac. Et p̄ ei⁹ que est recēs. Scd̄o antique. ibi (In antiq̄ v̄o.) Tertio ei⁹ que fit successione obthalmie. ibi (In ea aūt que fit.) ¶ Ad p̄me partis ītellectū ↄsidera φ Aui. curā sillac recētis abbreuiat. Omisit enī rectificationē regimis ⁊ eūonē mãerū. ⁊ hec sunt nota ex iam pluries p̄missis: ⁊ ītendit solū ad localia. ¶ Intētio aūt in hmōi localib⁹ est triplex. Prima est repulsio mãerū que currūt ad palpebras ⁊ earū que trahunẗ. Scd̄a est remissio acuitatis earū: vnde ēt sedaẗ prurit⁹. Tertia est aliq̄ resolutio mãerū que ↄcludunẗ. ¶ Intētio enī gnōnis pilorꝝ q̄uis a q̄busdā auctorib⁹ hic ponaẗ: ab Aui. tñ postponiẗ ad caplm ꝓpriū infra. Depulsio aūt mãerū fit ex stipticitate lentiū ⁊ aque rosate que ponunẗ in p̄mo medicamine: ⁊ ex sumach ⁊ pulpa granatorꝝ ⁊ rosis que ponunẗ in tertio medicamine. fit ēt talis rep̄cussio frigiditate medicinarū harū ⁊ frigore portulace ⁊ endiuie que ponūtur in scd̄o medicamine. remissio aūt acuitatis mãerum ⁊ sedatio prurit⁹ fit per friditatē harū medicinarꝝ: ⁊ per lenitatē portulace ⁊ albuginis oui. In harū ḡ medicinarū approximatione medicus dꝫ esse sagax s̄m φ eis īdiget. Si enī fit multa acuitas ⁊ ardor administrabiẗ succus portulace ⁊ albumē oui. Resol'o aūt aliq̄ mãerū timēdo ne ista ↄstringāt illā fit maxime cū balneo: ⁊ iō in nocte ponit p̄dictas medicias: ⁊ in die docet balneare: q̄r dies est tēpus aptū resol'oni sicut nox est apta ↄstrictioni: ēt q̄r in nocte multū molestanẗ: ⁊ iō cū vis cōponē medicamē in quo fit cōposita ītētio oīs p̄dicta: fac illō ex lentib⁹ excorticatꝭ sumach ⁊c̄. in q̄b⁹ est magis rep̄cussio ⁊ infridatio cū rob. i. sapa vini in quo erit resolutio. Quomodo aūt balneū ↄferat recurre supra. ca. de obthalmia.

¶ In antiqua v̄o ⁊ chronica oportet vt crura ventosentur ⁊ flobothomētur vene frontis ⁊ administretur assiduatio balnei. Et ex medicamētis autem que ponenda sunt in ea est vt sumatur eris vsti medietas. ʒ. j. draganti. ʒ. iij. piperis croci añ. ʒ. j. terantur cum vino pontico donec fiant sicut mel subtile ⁊ administrētur in exterioribus palpebre.

¶ Ponit curā antique ⁊ pro. i. chronice. ⁊ q̄r cura est difficilis ideo mag̃ subtiliauit se. ¶ Hec aūt cura se vertit p̄mo ad diuersionē mãe cū dicit: crura vētoseẗ: ⁊ fuit necessariū q̄r multa malitia facta in palpebris facit eas receptiuas multū malarū mãerū: ⁊ ideo ad longinqua opꝫ diuertere vt ad crura ēt: q̄r mã ista sillac antiq̄ est de mã mel'ica. Hec aūt mãerū diuersio fit apte ad inferiora: ⁊ iō ponenẗ ventose circa p̄tes domesticas cruriū: ⁊ h̄ cū scarificatione. Vñ Azara. ca. de alsillac. Curatio veteris est cū scarificatione timporꝝ ⁊ cruriū. ¶ Scd̄o vertit se ad illius eūonē cū dic̄. Flobothomemus siue flōmenẗ vene frontis. Et intellige φ si expedit fiat flōmia ō brachio ⁊ deẗ pharmacia. ¶ Tertio vertit se ad remouēdū aridā mãm ⁊ durā: ⁊ h̄ fit cū balneo calide aque assiduato. ¶ Quarto vertit se ad fortē ↄstrictionē viarū palpebre ne recipiāt s̄m intētionē Aza. ⁊ simul cū h̄ ad exiccationē mãerum que sunt in ea ⁊ dissolutionē ēt earꝝ ⁊ hec fiunt cū medicamīe facto ex ere vsto in quo est fortis exiccatio ⁊ stipticitas. in draganto est lenificatio ⁊ remissio acuitatis ⁊ posset exponi dragāti. i. vitrioli: q̄r stipticum ⁊ exiccatiuum. Alia patent.

Dubium ¶ Dubitaẗ: vtrꝫ in sillac cōpetat flōmia. ¶ Et videtur φ nō ex Jesu haly trac. 2. 16. ca. vbi dicit. ꝓhibe habentē istā egritudinē ab extractione sanguis. ¶ In ↄ̄riū est Aui. ⁊ Azarauius dicēs. cura veteris est cū flōmia. ¶ Dōm φ ego inuenio auctores ↄcordare de flobothomia fienda in sillac antiqua: vt Aui. hic ⁊ Azarauius in cap̄. de sillac. ⁊ ipse Jesus dicit. Si elongata fuerit ipsa egritudo flobothomia in lachrymalib⁹. In noua aūt nō p̄cipiunt eā: ⁊ rō hui⁹ pōt esse: q̄r in noua cū fiat ex mã subtili forsan est timēdū de maiori furia subtilis humoris. Si aūt talis humor esset cū abūdātia sanguinis oporteret flōmare. In antiq̄ aūt obthalmia: q̄r est facta corruptio ⁊ infectio sanguinis circa partes oculi ꝓpter multū tempus quo' mã mala stetit: vnde etiā facit oculū semꝑ aptū ad recipiēdū: ideo cōpetit flōmia cōis vel particularis s̄m φ videẗ medico. Et ꝓpter hanc cām in multis passionib⁹ oculorꝝ antiquis ⁊ etiā capitis q̄uis mã nō videaẗ multū sanguinea īueniẗ vtilitas in flōmia. Si tñ sillac esset de mã distanti a sanguine nec esset alicubi in sanguine corruptio nō cōpeteret flōmia. Et sic cessant ↄ̄ria.

¶ In ea autē que fit successione obthalmie est expertum colyrium s̄m hunc modum draganti atrimenti ⁊ croci ⁊ spice: oium añ. pars. j. Sumanẗ de sedenigi. x. partes: fiant colyria ⁊ fricenẗ ex eis palpebre.

¶ Hic ponit curā eius que fit successione obthalmie. ¶ Cōsiderādum φ si post obthalmiā remanet sillac imaginādū est φ in palpebra fit defect⁹ ⁊ corruptio mãerū vnde apta est suscipe: ⁊ q̄r p̄supponiẗ φ ꝑꝑ curā obthalmie iā sint facte eūones: iō solū restat venire ad localē medicinā in qua fit virt⁹ stiptica exiccatiua ⁊ resolutiua vt iam apparet: ⁊ ideo laudat colyrium hic positum q̄d dicit esse expertum: ⁊ ↄfert etiā in sillac veniente per se absq̄ obthalmia: sedenigi. i. lapis emathitis.

¶ De gesse palpebrarum. Cap̄. 5m.

Est vt accidat palpebris difficultas mot⁹ ad claudendū cum sunt aperte ⁊ ad aperiendū cū sunt clause cū dolore ⁊ rubedine sine humiditate s̄m plurimū. Et ↄsequiẗ eas plurimū vt non obediant ad aperiendum cum exiccatione apud somnū. Et plurimū quidem ipsius non est sine frustis lippitudinis separatis dure sicce: ⁊ neq̄ est cū ea cursus nisi per accidens.

¶ Superius Aui. determinauit de passione palpebrarū que diciẗ sillac: hic determiat de alia que diciẗ gesse. Et p̄mo notū facit hāc egritudinē. Scd̄o pōit curā. ibi (Opꝫ vt assiduet.) ¶ P̄ria in duas. P̄rio notificat eā per sui accidētia. Scd̄o ponēdo cām dicti īnuit modos esse huius egritudinis. ibi (Qm̄ est.) ¶ Circa p̄mā partem Aui. notificat hāc passionē per sex accidētia. ¶ Primū est ī actiōe motiua. nā difficulter aperiunẗ palpebre cū sunt clause ⁊ ecōtra: ⁊ cā in hoc pōt esse duplex. Vna diuersitas nocumēti ex parte diuersorꝝ musculorꝝ claudentiū vel aperiētiū palpebrā. Scd̄a cā est induratio palpebrarꝝ ꝓpter siccitatē vnde remanēt in eo situ quo ponunẗ ⁊ difficulter alio mō situari pñt. hic enī est de effectib⁹ siccitatis. ¶ Scd̄m accidēs est in actione sensitiua cum dolore. Hoc aūt accidēs fit q̄ñq̄: vt Aui. ponet: vt cū mala cōplexio diuersa et ꝓprie calida que qm̄ ↄiungiẗ inducit dolorē vt ipsa mã sicca grossa soluēs aliquo mō ↄtinuū. ¶ Tertiū accidēs est in q̄litate mutata ⁊ est rubedo cū dicit. ⁊ rubedine: ⁊ h̄ ēt accidēs fit q̄ñq̄ vt cum est ibi dolor vel calor attrahētia mãm calidā subtilem que aptior est ad motū ⁊ cū hoc rubificāt. ¶ Quartum accidēs est in exeunte mutato: q̄r talis dispō est s̄m plurimū sine humiditate. s. fluere ab oculis: ⁊ hoc ideo q̄r hec egritudo est a siccitate cōplexionali vel a mã grossa sicca que nō reddunt oculū lachrymosum neq̄ emittentem humiditatē aliā. Dixit aūt s̄m plurimū q̄d dupl'r pōt exponi. Primo s̄m plurimū. i. nō est plurima humiditas: lꝫ possit esse pauca: vt diceẗ. Vel s̄m plurimū. i. vtplurimū: q̄r q̄ñq̄ est cū hac passione humiditas. i. aliq̄ lippitudo: vt Aui. ponet. ¶ Quintū accidēs est vt cū homo excitaẗ a somno nō pōt aperire palpebras: ⁊ h̄ est q̄d dicit. ↄsequiẗ eas plurimū. s. palpebras plurimū. i. maxime q̄r maxime fit h̄ post somnū. ¶ Sextū accidēs est apparitio aliquorꝝ frustorꝝ lippitudinis dure sicce ⁊ sunt frusta separata nō φ sit cū hac passione cursus humiditatū ab oculo nisi ꝓpter accidens: vt ꝓpter dolorē facientē lachrymare: aut ꝓpter appositionē medicinarū dissolutiuarꝝ ꝓuocantiū lachrymas que dicunẗ in hoc cap̄. Illa aūt lippitudo appꝫ: aut ꝓpter expulsionē alicui⁹ partꝭ illius mãe sicce: vel ꝓpter defectū palpebrarū in digerēdo ꝓpriū nutrimentū. Hec est enī vna cā lippitudinis: vt Gal'. in cōmē. p̄mi ꝓnosticorꝝ cōmē. 13. ⁊ Auic̄. 4° cañ. fen. 2. cap̄. de signis factis in oculo. hmōi lippitudo generaẗ ꝑꝑ defectū virtutis oculi in nocte in maturando vel digerēdo mãm. Sunt aūt frusta lippitudinis separata ꝓpter ariditatē ꝓhibentē ↄtinuationē. Dixit aūt plurimum: q̄r pōt vtraq̄ istarū cārū lippitudinis nō esse quandoq̄.

¶ Dubitaẗ: vtrꝫ h̄nti gesse sit difficili⁹ ap̄ire palpebras post somnū. Dub. 2m ¶ Videẗ φ nō: q̄r somnus retinēdo euaporationē humectat: sꝫ vigilia cū resoluat exiccat: vñ somn⁹ q̄eti vehemēter similis existit: vt Aui. lib. 1. fen. 2. ca. de his que ꝓueniūt ex somno. cū igiẗ humectatio habilitet motū palpebrarꝝ in gesse: igiẗ post somnū melius aperienẗ. ¶ In ↄ̄riū est Aui. hic ⁊ Rasis 2° ↄti. c. 1. aucto. Joānity. ¶ Dōm vt appꝫ ad sensum φ in gesse post somnū difficilius aperiunẗ oculi q̄ in vigilia q̄uis mã nō sit multū sup̄flua. Rō est duplex. Vna q̄r in somno palpebre mouenẗ ⁊ situanẗ īferius: in vigilia aūt nō tātū: ⁊ ideo difficilius est post somnū subleuare palpebras q̄ in vigilia. Et q̄r ista cā nō placet: ideo est alia. nā in somno sanguis ⁊ calor nālis ad interiora retrahiẗ. vñ Aui. 3. de aīalibus. vlti. ca. qñ dormit hō sanguis ↄuertiẗ ad īteriora: ⁊ sig̃natio super hoc est: q̄r hoīe dormiēte si scindaẗ ei⁹ cutꝭ nō exibit sanguis sicut in vigilāte. ⁊ est sermo Aristo. 3° de hystorijs aīaliū. ca. de sanguie retracto. igiẗ īterius sanguine exteriora: ⁊ ꝓprie frigide p̄ticule ⁊ sicce sicut sunt palpebre ꝓuatione sanguis exiccanẗ: ⁊ q̄dāmō infrigidanẗ ⁊ fit quasi q̄dā ↄgelatio: ⁊ hoc ꝓprie accidit cū particule sunt infirme: ⁊ ideo nō sunt apte ad motū: imo īpediunẗ quousq̄

sanguis ⁊ calor exterius refluat: ⁊ idͦ q̄si ex nãe instinctu tales homines fricãt oculũ post somnũ. hãc cãm inuit Jesus Haly tra. 2. ca. 18. de gesse. dicēs. signũ gesse est difficultas motionis palpebre in exiccatiōe a somno. q. d. in somno suggit humiditas v̄sus intus ⁊ remouet ab exteriorib⁹. Et ex hoc appet solutio cuiusdã pblematis. quare qdã patiētes in iūcturis ⁊ neruis surgētes a somno nō pñt mouere mēbra nisi prius fricēt ea. cã ei⁹ iam appet: lȝ alia posset dari. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ humectatio a somno in talib⁹ corporib⁹ est accidētalis: sed exiccatio est ppter pnationem humidi naturalis. ⁊ aliter posset solui: sed fieret sermo plixus.

¶ Quoniã est ex siccitate aut humore viscoso declinãte ad siccitatē valde: sed qñqȝ est dolor ⁊ rubedo.

¶ Assignãdo cãm accidētis ponit cãs hui⁹ passionis. Et pmo facit hoc. Scdͦ ponit spãle nomē cuidã ex specieb⁹ gesse. ibi (Jlla vͦ.) Tertio cōplet sermonē in causis. ibi (Et multotiēs.) ¶ Circa pmã partē ↄsiderãdũ ꝙ Aui. pbat q̄re cũ gesse nō est cursus humiditatũ. s. nec lachrymarũ nec lippitudinis multe humide dicens ꝙ est qm̄ est ⁊c̄. Ex hoc ēt ipse ponit cãs gesse: q2 est duplex. s. siccitas vl' humor viscosus qui est grossus cũ viscositate: ⁊ sic per grossitiem est terreus grossus ⁊ siccus: q2 nō est lubricus: q2 tamē dolor rubificans ⁊ terreus pōt facere fluxum lachrymaruȝ: ⁊ hic dolor qñqȝ gesse ↄiungit: ideo cũ gesse qñqȝ est cursus per accidens: ⁊ hoc est qδ dicit. Sed qñqȝ est dolor ⁊ rubedo.

¶ Jlla vͦ que fit a fricatione sine materia fluente ad ipsam nominatur siccitas oculi.

¶ Circa scdãȝ partē ↄsidera ꝙ duplex lr̃a reperit ibi. Una q̄ dicit. illa vͦ que a fricatione. i. a siccitate pura sine mã ⁊c̄. Alia lr̃a dicit. a siccitate. ⁊ posset exponi a fricatione. s. ↄiũctiue: q2 siccitas ↄiunctiue aliqñ cōicat palpebris ⁊ facit gesse ⁊ illa erit exiccatio in palpebris: ⁊ hec expō ↄsonat lr̃e Jesus palle. c. cũ dicit. Aliqñ accidit ista egritudo. i. siccitas ↄiunctiue. ⁊ qñ accidit ↄiũctiue fortasse hȝ participationē cũ palpebra. ⁊ idͦ subdit. A. ⁊ noĩat siccitas oculi. i. noĩat siccitas ab oculo veniēs ad palpebras: lȝ pncipal'r sit in oculo fricãte sua siccitate palpebras: ⁊ talis oculi siccitas etiaȝ vocat gesse ↄiũctiue de q̄ Jesus fecit capl'm cũ loqt de morbis ↄiũctiue: ⁊ idͦ hȝ gesse duo capl'a apud Jesum que Aui. simul cōprehēdit.

¶ Et multotiēs est illic cōplexio calida ⁊ materia plurima grossa indigens euacuatione.

¶ Circa tertiã partē ↄsidera ꝙ ex hac pticula cũ pmo cōplet diuisio cãrũ gesse: q2 cã ei⁹ est siccitas vel sola vel cũ mala cōplexione calida: cã eius ēt est siccitas cũ humore grosso multo egēte euõne vel pauco. ⁊ posset ītelligi ꝙ Aui. velit ꝙ cũ gesse qñqȝ est mala cōplexio calida simul cũ humore grosso indigēte euõne. iste aũt humor grossus pōt esse multoꝝ modoꝝ: vt pȝ. Et ↄsidera ꝙ Aui. p h̄ qδ dicit. multotiēs est illic mala cōpl'o cal'a. īnuit hãc diuisionē ꝙ mala cōpl'o cal'a qñqȝ ↄiũgit illi ⁊ qñqȝ nō. ⁊ si ↄiũgit qñqȝ ē cũ mã vt chol'a subtilis aliq̄. ⁊ qñqȝ nō. ⁊ hmōi ipse reminiscit in cura.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat: vtrum cause gesse sint bene assignate. ¶ Uidet ꝙ nō: q2 Halyab. 9. theo. ca. 13. de passionibus palpebrarũ. loquens de grauitate motus palpebre dicit. Grauitas palpebre ex vētositate fit grossa. ⁊ ista grauitas videt ex smone suo esse illa quã Aui. vocat gesse. Amplius alie cãe sunt qbus palpebre difficulter mouent vt mollificatio siue paralysis ⁊ virtutis defect⁹. ¶ Jn ↄ̄riũ est Auicē. ¶ Dōm dupl'r. Primo ꝙ lȝ difficultas motus palpebrarum possit fieri a multis causis: tamē antiquoꝝ ↄsueta appellatiōe gesse dicitur difficultas motus ppter siccitatē ⁊ sm ꝙ antiqui hec nomina posuerunt ita vtimur. vnde Gal'. in libro de quatuor tēporibus morbi particularibus. lex cōmunis est oĩbus grecis ꝙ noĩbus rerum quecũqȝ habemus posita ab antiquis vtimur. ¶ Scdͦ dōm ꝙ gesse nō est quecũqȝ difficultas mot⁹ palpebre: sed determinata ad hoc ꝙ si palpebra superius situet duriter mouet deorsuȝ: ⁊ si inferius situet duriter mouet sursum. Hoc aũt fit a siccitate pprie ⁊ nō ab humido paralyticãte vel a casu virtutis: q2 humiduȝ paralyticãs facit cadere palpebrã: sed casus virtutꝫ nō sinit eam perfecte claudi: ⁊ qñqȝ ex toto claudit ppter virtutis casum cum īpossibilitate apertionis. Ex qbus cessant ↄ̄ria scdͦ inducta. ¶ Ad Halyab. dōm ꝙ per grauitatē palpebrarũ intelligit aliã passionē de qua Aui. facit mentionē. Uel dōm ꝙ illa vētositas intelligitur esse cōiuncta humori grosso viscoso sicco.

¶ De cura. Cap. 6^m.

portet vt assiduet vaporationeȝ oculi cum spōgia ĩfusa in aq̄ tepida ⁊ assidue vtat balneo cũ aq̄ dulci eq̄li ⁊ ponat sup oculũ apud somnũ albumē oui cōquassatũ cũ oleo rosa. Et assidue faciat sudare caput cuȝ hũectatiuis ⁊ oleis ⁊ embrocis ⁊ caputpurgijs humectantibus cum oleo violato ⁊ nenufarino ⁊ reliquis.

¶ Hic ponit curã. Et pͦ ei⁹ que fit a siccitate sine mã. Scdͦ ei⁹ q̄ fit cũ mã. ibi (Et si signãuerit.) ¶ Circa pmã ptē ↄsidera ꝙ tota itentio Aui. est ad humectãdũ palpebras ⁊ ptes capitꝫ: ⁊ h̄ fit cũ vaporatione ex aq̄ tepida ⁊ balneo dulcis ⁊ eq̄lis aque: nō. n. dȝ eē calida multũ q2 resoluēdo exiccaret. Albumen oui ⁊ alia que ponit ēt idē faciũt. Et ↄuenit mag' oleũ nenufarinũ ⁊ violatũ si ibi ↄiungat mala cōplexio calida ⁊ ex h̄ dolor ⁊ rubedo. Assidue sudare faciat i. stet ita humidũ cũ istis sicut si sudaret. non. n. vult ꝙ puocet sudor: q2 exiccaret. Reliqs vt amigdalino cucurbitino ⁊c̄.

¶ Et si significauerint dispōnes ꝙ cuȝ siccitate sit mã cholerica solues cũ volubili: qm̄ in ipsa est pprietas.

¶ Ponit curã qñ est ibi mã grossa ⁊ subtilis cholerica. Et duo fac. Prĩo qñ est subtilis. Scdͦ qñ est grossa. ibi (Et si estimat.) ¶ Cōsidera circa pmã partē ꝙ mã ista chol'ica dȝ ītelligi subtilis respectu mãeꝝ grossaꝝ de qb⁹ dicet q̄ exiccat ⁊ īducit malã cōpl'onē calidã q̄ qñqȝ ↄiũgit gesse: vt dixit. A. Et q2 chol'a ista subtilis est: sufficit in euõne ei⁹ volubilis: ⁊ est illa spēs de q̄ dicit Auic. 2° cañ. ꝙ euacuat cholerã adustã que nobis nō est in vsu: ⁊ forsan intelligit per volubilē illã herbã que vocat lebleb de qua dicit Simon Januēsis ꝙ est facilis sol'onis: ita ꝙ dat in febre acuta ⁊ est spēs lacticinij nō nascēs ĩ locis cultꝫ ⁊ vbiqȝ. nos tñ purgarem⁹ cũ pill'is vl' hierę notꝫ vl' myrabolanis citrinis vl' reubarbaro sȝ ꝙ videret.

¶ Et si existimat ꝙ illic sit mã grossa exiccata indigēs resol'one resoluat cũ mucilagine fenugreci ⁊ mucilagine semis lini acceptꝫ cũ lacte. Jste. n. ãbe qñ ponunt sup oculũ auferũt algesse ⁊ euãnt humorē. Et ex eis q̄ ad eã expta sũt sunt adeps galline ⁊ mucilago seĩs lini ⁊ cera ⁊ oleũ ro. ponat illδ desup semp: ⁊ in palpebris admistret qδ attrahit lachrymas sic̄ colyriũ arasistratis. Plurimũ. n. ↄfert in mãli chronica admistratio alcohol puocãtiũ lachrymas. Jpsa enĩ resoluunt mãm grossaȝ ⁊ faciũt eã currere: ⁊ attrahũt ex hũorib⁹ subtilib⁹ illud qδ lenit eã ⁊ resoluũt ipm sua resol'one.

¶ Circa vltimã ptē ↄsiderãdũ ꝙ in cura gesse cui⁹ mã ē grossa exiccata in pticula. ītētio est triũ reꝝ pter ītētionē cōeȝ euõnis mãe si expedit. ¶ Prĩa qdē ē mãe remollitio. ¶ Scdã est ei⁹ resol'o. Has duas ītētiōes Aui. pficit cũ mucilaginib⁹ scriptꝫ acceptꝫ cuȝ lacte: q2 cũ lacte misceant: vl' q2 semĩa ĩfundant in lacte capno vl' alio: ⁊ cũ illo suggat mucilago. in h̄. n. medicamine ē hũectatio mollificatio ⁊ resol'o. ⁊ idͦ dic̄ iste ãbe. s. mucilagines: vel ãbe. s. mucilagines ⁊ lac ⁊c̄. Perficit ēt Aui. has ītētiones cũ alio medicamine de adipe ⁊c̄. Tertia ītētio ē mãei dissolutio ⁊ euõ p ptē in lachrymas ↄuertēdo mãm: ⁊ h̄ fit cũ colyrio arasistratꝫ qδ est 2^m colyriũ positũ 5° cañ. sũma 2ª trac. 2. ⁊ tãdē Aui. cũ dic̄. plerũqȝ. pbat ꝙ alcohol vel colyriũ vel aliud medicamē puocãs lachrymas ↄferat in cura gesse de mã grossa. ⁊ pbat ex q̄tuor. Prĩo q2 ipsa alcohol lachrymas puocãtia resoluũt. i. dissoluũt mãm grossaȝ: ⁊ ista sunt puocãtia lachrymas subtilia calida sicut piper myrra ⁊ hmōi. Secũdo q2 dissoluēdo faciũt fluē has medicias: vnde dicit faciũt currere. Tertio q2 ppter calorē ⁊ dolorē quē hmōi colyria inducunt sicut colyriũ arasistratis trahunt humiditates quedã subtiles ad partes palpebrarũ. tales aũt humiditates lenificãt ⁊ molliũt eã. s. mãm grossaȝ. Quarto q2 sui calore resoluũt ipaȝ. s. mãȝ: vel ipaȝ. s. gesse. i. ppter pdictas opōnes puocãtium lachrymas curat gesse. ista sunt general'r declarata supra tractatu pmo quarto capl'o.

¶ De grossitudine palpebrarũ. Cap. 7^m.

Egritudo est sequēs scabiē: ⁊ qñqȝ faciũt ipaȝ possidere linimēta frida sup oculũ ei⁹: ⁊ cura est alcohol factũ ex lapide lazuli ⁊ lapide armeno: ⁊ ex nucleis dactyloꝝ adustis ⁊ spicis duab⁹: ⁊ administratio balnei assidua ⁊ alienatio vini: qñqȝ vͦ fricat plurimũ cũ radio ⁊ colyrio rubeo leni: sed fricatio cũ zucchara qñqȝ excitat ⁊ attrahit.

¶ Superius Aui. determinauit de gesse: hic determinat de grossitie palpebrarũ. Et pmo ponit cãs eius relinquens nota signa. Secundo ponit curã. ibi (Et eius cura est alcohol.)

Dub^m p^m ¶ Dubitat᷑ vtꝝ grossitudo sit dispō sequēs scabiē. ¶ Videt᷑ ꝙ nō: qꝛ ei⁹ mā nullo mō ꝯuenit cū mā scabiei. Nā eius mā est frida ⁊ humida: vt ponit Jesus trac. z. 19. cap̄. vbi pones dr̄iam inter gesse ⁊ grossitiē dicit. cā eius. s. grossitiei est mā frida ⁊ humida. Amplius videt᷑ cōcedē ꝙ cā grossitiei sit mā vaporosa. bene ante h̄ dicit. cā eius. s. grossitiei sunt vapores grossi ⁊ frequētatio cene. Jste autē cāe nō ꝯcordāt cū causis scabiei quas Aui. ifra ponet cuꝫ dicit. cā scabiei est mā salsa nitrosa. ¶ Jn ꝯriū est Aui. ¶ Ad hui⁹ ītellectū ꝯsiderādū ꝙ grossities palpebrarū ſm ꝙ nomē sigñat est qdā egritudo in qua palpebre sunt grossiores ꝗ̄ debeāt: ⁊ in hoc ꝯuenit cū multis passionibus vt sillac inflatione ordeolo grandine ⁊ scabie. Tñ ſm ꝙ pōt sumi ex remedijs positis ab Aui. iungēdo ſmonem ei⁹ cū dictis Rasis z° ꝯtinē. v̄sus finē: ⁊ cū dictis Azarauij cap̄. de oppil'one palpebraꝝ. ista egritudo quā Aui. noīauit grossitiē ānectit sibi cām palpebrarū: ⁊ in h̄ differt ab ordeolo ⁊ inflatione ⁊ a multis. ēt mā hmōi grossitiei dꝫ intelligi ꝙ sit quieta nō pruritiua vel corrosiua: ⁊ in hoc differt a sillac ⁊ scabie. ēt dꝫ ītelligi ꝙ ps īterior palpebre nō sit īfecta: ⁊ in h̄ ēt differt a scabie. Est igit᷑ grossities palpebre dispō in q̄ palpebra appꝫet grossior ꝗ̄ debeat cū casu piloꝝ absq̄ pruritu. ¶ Hec aūt egritudo pōt ꝓuenire trib⁹ modis. Primo per reliquiā a scabie derelictā vel ēt a sillac: ⁊ hoc qñ mā iam est diminuta: ⁊ cessauit ardor ⁊ prurit⁹: ⁊ remissa est eminētia pustulosa: ita ꝙ pustule nō sūt: sꝫ solū remāsit aliq̄ mā grossa īgrossans: ⁊ remāsit pēnularuꝫ. i. piloꝝ casus: ⁊ ista egritudo dr̄ sequēs scabiē: qꝛ est aliqd derelictū a scabie vel a sillac. Et qꝛ iste passiones multū ꝯueniūt: iō qdā auctores nō distinguūt eoꝝ capl'a sꝫ īcludūt capl'm de grossitie in. c. de scabie ⁊ in. c. de sillac: ⁊ qdā in ca. de casu piloꝝ. ¶ Scd̄o pōt ꝓuenire ex linimētis fact̄ sup oculū: vt vsu colyrij albi opiati. ⁊ cā est ista: qꝛ medicamina multū frigida īgrossant ⁊ detinēt mām in palpebra ⁊ claudūt viā vapoꝝ q sunt mā piloꝝ palpebraꝝ. Et hos duos modos Aui. tangit in lr̄a ⁊ eoꝝ ponit curā cū dicit. cura ei⁹. ¶ Jntētio aūt in cura ei⁹ est maxime cū medicis localib⁹: qꝛ euōnes p̄supponunt᷑ eē facte in morbis p̄cedētib⁹ hāc grossitiē. Jntētio aūt in eis est mollificatio ⁊ diuisio grosse māe: ⁊ h̄ fit administratione assidua balnei ⁊ vaporis siue vaporationis ēt cū aq̄ tepida: ⁊ credo ꝙ dꝫ p̄cedē h̄. ¶ Scd̄a ītētio est resol'o vel dissolutio māerū illarū grossarū sicut dictum fuit statim in supiori ca. ¶ Tertia ītētio est piloꝝ regñatio: ⁊ has duas ītētiōes ꝑficiūt medicine quas Aui. ponit. s. lapides ⁊ nuclei dactyloꝝ cōbusti q fortiter exiccāt. ⁊ due spice. s. nardi ⁊ romana. hec enī medicie simul ⁊ diuisim exiccāt ⁊ resoluūt fortiter illam mām ⁊ pñt ꝓuocare lachrymas illā dissoluēdo ⁊ appropriant᷑ generationi piloꝝ vt sumit᷑ z° ꝯtinē. in multis locis. ⁊ Azarauius capitulo de depilatione palpebrarū ponit h̄ medicamē. ℞. nucleoꝝ dactyloꝝ cōbustoꝝ. ʒ. j. s. spice romane. ʒ. ij. terant᷑ ⁊ ponat᷑ de puluere in loco. Laudat ēt Aui. ꝯfricationē factā cū radio. s. inuoluto in colyrio rubeo leni: ⁊ hoc qñq̄ qꝛ mā vel non est multū grossa: ⁊ tūc sufficit colyriū rubeū lene. vel est mag̃ grossa ⁊ dura: ⁊ tūc nō sufficit: sed indiget colyrio rubeo fortiori. hec aūt colyria declarata sunt supra capitulo de obthalmia frigida.

Dub^m z^m ¶ Dubitat᷑ vtꝝ fricatio cū zuccharo ꝯueniat in grossitie palpebrarū. ¶ Videt᷑ ꝙ sic: qꝛ in scabie p̄cipit᷑: vt Zoar s° lib. 4. ca. ⁊ Haly in thegni trac. 3. 150. cōmē. ⁊ Jesus trac. z. cap̄. 4. Et scias ꝙ si scabies fuerit antiquata ꝓlongata nō ꝓsperabit᷑ in ea aliqd nisi fricatio cū zuccharo. Sed scabies antiqua est multū ꝯformis grossitudini palpebre: īmo quasi sunt idē vt appebit. ¶ Jn ꝯriū est Aui. ¶ Dōm ꝙ medicus fricans cū zuccharo palpebrā grossam vel est ꝯtentus sola fricatione cum zuccharo nō vtens alio remedio ⁊ vt sic nō est ꝯueniēs. Et rō est: qꝛ zuccharuꝫ est debile in dissoluendo: vnde si fricet᷑ mouebit mām ⁊ dilatabit eā ⁊ nō educet nec resoluet: iō nō laudat᷑ fricatio cū eo: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. Fricatio cum zuccharo excitat. i. mouet mām: ⁊ attrahit. i. ex h̄ est cā attractionis: qꝛ mām dilatat magis. Vel talis fricatio fit ad p̄parandū alijs fortiorib⁹ operationib⁹: ⁊ sic pōt ꝯuenire ⁊ cessat ꝯtradictio que videt᷑. Prohibet᷑ aūt vinū qꝛ timet᷑ de motu māerū versus oculū. iaꝫ enī palpebre sunt debilitate ex morbo p̄cedente quē sequit᷑ grossities ⁊ nō sunt valde apte receptioni. vinū aūt sui virtute delatiua mouet mās vel illas illuc p̄cipitari facit: ⁊ ideo dixit alienatio vini. Jn hoc tamē est ꝯsiderandū ꝙ diximus supra. ca. de obthalmia. ¶ Tertio mō pōt ꝓuenire grossitudo ex aliq̄ mā que de se īcipit īgrossare palpebrā: nō qꝛ sequat᷑ scabiē: nec qꝛ sequat᷑ vsum frigidoꝝ: ⁊ talis mā ita ingrossat ꝙ non vlcerat nec ledit interius palpebrā: sed facit grossitiē cū quadā eminētia apparēti ⁊ oppilādo poros pōt facē cadere pilos: ⁊ hec grossitudo in p̄mo visu similat᷑ scabiei vt medicus credat ꝙ palpebra sit scabiosa nō tamē ꝙ sit. ⁊ iō ēt pōt dici sequēs scabiē. i. similis scabiei: qꝛ mā istius non est ita sicca ⁊ arida sicut mā gesse: qꝛ faceret motū difficilē: ⁊ ideo respectu illius pōt dici humida a qua ēt mā pōt surgere aliqs vapor qui inflat ēt palpebrā: ⁊ pōt illā rubeā facē. ⁊ istū modū grossitiei explicauit Jesus Haly pallega. ca. dicēs. Est grossities que cadit in palpebra supiori: ⁊ siquis viderit eaꝫ estimat ꝙ in palpebra est scabies: ⁊ qñ reuersas eā videbis eam mundā: ⁊ videbis colorem palpebre exteriorē rubeū grossum vt estimet aliqs ꝙ accidit in palpebra bothor ⁊c̃. Hunc aūt modū grossitiei Aui. dedit ītelligi ex modis positis: qꝛ ꝯuenit in nā māerū cū illis ⁊ etiam in cura. Unde Jesus ibidem dicit. Alcoholes oculū cum sief rubeo leni: et hoc est qd̄ Aui. dicit. qñq̄ fricat᷑ ⁊c̃. colyrio rubeo leni. ¶ Ex qbus soluunt᷑ ꝯtraria: ⁊ apparet capituli expositio.

¶ De inflatione palpebre. Cap̄. 8^m.

Accidit ꝓpter materias subtiles ⁊ vapores ⁊ ꝓpter debilitatē digestionis ⁊ malitiā eius sicut fit in febribus vigilatiuis ⁊ in vigilijs: ⁊ qñq̄ fit in p̄ncipio hydropisis ⁊ cacesie ⁊ ꝑ ap̄ata humida sicut peripleumonia ⁊ lythargia.

¶ Hic Aui. determinat de alia passione palpebraꝝ que dicit᷑ inflatio. Et p̄mo ponit eius cās. Scd̄o docet ꝓnosticari ex quadā inflatione. ibi (Et qñq̄ accidit.) Tertio ponit curā. ibi (Et cura est.)

¶ Dubitat᷑: an cā īflationis sit mā subtilis vaporosa. ¶ Videt᷑ ꝙ nō: qꝛ mā mel'ica nō est subtilis: sed vna spēs inflationis fit a mā melācholica: vt Rasis z° ꝯtinē. aucte Joānitij. cap̄. 1. dicēs. Jnflatio accidit q̄tuor modis: ex vētositate: ex superfluitate flegmatica nō grossa: ex supfluitate aquosa: ⁊ ex supfluitate grossa mel'ica. ¶ Jn ꝯriū est Aui. ¶ Ad sol'onē huius ⁊ lr̄e ītellectū ꝯsiderandū ꝙ inflatio absolute sumpta sumit᷑ z^r. Uno mō ꝓ inflatione vesicosa que fit a mā aquosa expulsa per viā ebullitionis a sanguine de q̄ Aui. facit capl'm lib. 4. fen. 3. ca. de vesicis ⁊ inflationibus. ⁊ cadit inter ap̄ata calida. ⁊ hoc mō nō sumit᷑ hic: lꝫ posset sumi. Alio mō sumit᷑ pro inflatione que est idē ꝙ mēbri intumescētia ex mā frigida vaporosa aquosa vel mista ⁊ cadit inter ap̄ata frigida: ⁊ hoc mō sumit᷑ hic: de qua ēt in gñali fiet sermo p̄mo lib. fen. z. ca. de egritudinibus cōpositis. ⁊ 4. lib. fen. 3. trac. z. ca. 1. Et in sūma hec īflatio nō est aliud ꝗ̄ palpebre tumor ex mā vaporosa vel vapori ꝓpinqua sicut esset aquosa subtilis: ⁊ in hoc differt a sillac ⁊ gesse materiali ⁊ grossitudine. ¶ Assignat aūt. A. sibi cām īmediatā: cū dicit. ꝓpt᷑ mās subtiles. Sciēdū tñ ꝙ mā nō est oīno subtilis: qꝛ nō retinent᷑ sub cute: sed est subtilis respectu māerū humoraliuꝫ. i. que stant sub forma humoꝝ ⁊ respectu māeꝝ que faciūt grossitudinē. ¶ Scd̄o assignat cās mediatas: ⁊ iste cāe sunt ille ex qbus mouētur vapores vel gñant᷑: ⁊ etiā māe subtiles aquose quaruꝫ vna est debilitas digōnis vel corruptio quēadmodū accidit ꝓpter multā vigiliam ex febrib⁹ vel alia cā: vnde dixit in febribus vigilatiuis ⁊ vigilijs. ex multa enī mā deficit digestio ⁊ surgunt multi vapores qui moti ad partes faciei resoluunt᷑: qꝛ facies est rara: vt ꝓblematum particula antepenul. 3. ꝓblema. sed in palpebris retinent᷑ ꝑꝑ eaꝝ frigiditatē maiorē. accidit ēt ꝓpter hāc cāꝫ. s. malitiā digōnis in hydropisi ⁊ maxime in hyposarcha: ⁊ iō dixit qñq̄. ⁊ in cacesia que est dispositio illam p̄ueniens: vnde videmus qñq̄ palpebras eoꝝ īflatas ex vapore: ⁊ qñq̄ ex mā aquosa subtili: īmo vidi qñq̄ ꝙ eoꝝ palpebre inflate translucēt. Alia causa ex qua ꝓueniūt isti vapores in palpebris vl' māe subtiles est apostemata flegmatica eis cōicantia sicut paralysis ⁊ lythargia: vt notū est. lythargicum pōt facere hoc qñq̄ ꝓpter multū somnū. vnde retinent᷑ vapores. vnde videmus ꝙ multū dormiētes surgunt qñq̄ palpebris inflatis: ⁊ sic vide ꝙ supfluus somnus ⁊ supflua vigilia pōt inflare palpebras: tñ diuersimode. Ex qbus appꝫet ꝙ Rasis ꝯcordat cū Aui. tñ quarta spēs que fit ex mel'ica nō est ꝓprie inflatio: sed est alius morbus de quo dicit᷑ infra capl'o de tumore. Vel opꝫ ītelligere ꝙ ista mel'ia sit in forma vaporis: ⁊ posset dici ꝙ ipse loquit᷑ de inflatione oculi nō de inflatione palpebrarū.

¶ Et quando accidit cōualescentibus indicat multotiens conuersionē: ⁊ ꝓprie quādo in eis est reliquorū membroꝝ inflationis priuationis ⁊ remanēt ipse excitate ⁊ inflate: ⁊ cura est abscisio cause ⁊ vaporatio.

¶ Hic docet ꝓnosticari ex inflatione palpebraꝝ dicēs ꝙ in ꝯualescentibus. s. a febrib⁹ indicat ꝯuersionē. i. recidiuā. ¶ Consideranduꝫ ꝙ in ꝯualescentibus inflatio pōt fieri in palpebris ex defectu digestionis in epate. vnde incipit cacesia ⁊ tandeꝫ fit hydropisis: ⁊ talis palpebrarū inflatio est cum aliquo tumore alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ nō significat ꝓprie conuersionem. i. reuersionē febris que recessit: sed significat ꝙ iste cadet in aliū morbū. s. in hydropisim: lꝫ cuꝫ hoc etiā possit cadere in febrē: ⁊ ideo dixit ꝓprie qñ in eis est priuatio inflationis reliquoꝝ membroꝝ. Alio modo pōt fieri ꝓpter

Dubium

aliquas reliquias materierũ que incipiũt moueri a calore putredinali: vel ꝑꝑ corruptionẽ digõnis in stõcho ex nimio cibo ꝯiũcto alicui calori putredinali ⁊ euaporatio: ⁊ tũc significat ꝙ iste reuerteret in febrez: ⁊ qꝛ talis reliqa caloris putredinalis ⁊ mali vapores ascendentes caput ⁊ etiã anxietas stomatica ex corruptione cibi in stõcho facit eos nõ posse bene dormire: iõ isti nõ veri ꝯualescẽtes cũ h̃ ꝙ hñt palpebras iflatas stant excitati ⁊ q̃si vigilãtes: ⁊ iõ dixit ⁊ remanẽt ipse palpebre excitate ⁊ inflate. Uel ĩtellexit ꝙ isti ꝯualescẽtes debẽtes recidiuare habẽt inflationẽ palpebrarũ nõ solũ post somnũ: sed ẽt qñ stant vigilãtes. si enĩ cũ surgunt a somno habẽt eas inflatas: ⁊ postea cessat inflatio ꝓcedẽte vigilia nõ ꝓpterea sigñat recidiuã: qꝛ mã sigñat pauca ⁊ paucus defect⁹ virtutis: ⁊ iõ dixit. remanẽt exiccate ⁊ inflate. ¶ Ultimo Auic. in duob⁹ ṽbis ĩnuit ꝑfecte curã inflationis. nã ei⁹ cura est duaꝝ ĩtentionũ. ¶ Prima est abscisio cãe vñ gñant vapores: ⁊ per h̃ recurre ad curã febriũ vigilatiuaꝝ ⁊ vigiliaꝝ: ⁊ ad curã hydropisis ⁊ cacesie. ⁊ silr recurre ꝓ signis. ¶ Scd̃a ĩtẽtio ẽ remotio cãe ꝯiũctiue q̃ est mã ꝯtẽta in palpebra: ⁊ qꝛ illa est subtilis vaporosa remouet euaporatiõe. vñ dixit. cura ẽ abscisio cãe ⁊ vaporatio vt est spõgia ⁊ aq̃ calsa d̃coctõis camomille: ⁊ si expedit ruthe cymini ⁊ similiũ.

¶ De grauitate in palpebris. Cap. 9m.

Quandoqꝫ fit propter inflationem ⁊ causas eius: ⁊ quandoqꝫ fit propter debilitatez virtutis ⁊ casum eius in ethica.

¶ Hic Aui. determinat de grauitate palpebrarũ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ hec passio nihil aliđ est nisi ꝙ hõ sentit se nõ posse eleuare palpebras ⁊ hec differt a gesse: qꝛ ĩ gesse hõ nõ põt aptas palpebras claudere nec clausas apire nisi cũ difficultate: sed in g̃uitate solũ est h̃ ꝙ hõ sentit palpebras suas q̃si eẽnt g̃ues ⁊ põderose ꝓne ad clausionẽ siue ad casuz ⁊ nõ apte aptioni: ⁊ est h̃ sicut siquis manũ suã sentiret relaxatã ⁊ grauẽ ⁊ nõ posset eã bene eleuare sursum. hui⁹ aũt cãe ab Aui. ponunt̃ tres. ¶ Una ẽ remollitio siue mollificatio ⁊ relaxatio palpebre ⁊ suoꝝ musculoꝝ: h̃ facit mã subtilis aquosa mollificãs ⁊ mã vaporosa: nõ dico vẽtosa qꝛ nõ faceret: sꝫ vaporosa rorida que ẽt relaxat sicut relaxant̃ chorde citharaꝝ ĩ aere vaporoso: ⁊ iste ẽt cãe faciebãt ĩflationẽ. ⁊ h̃ est qđ dicit. fit ꝑꝑ inflationẽ ⁊ cãs ei⁹. ¶ Scd̃a cã defect⁹ virtutis tenẽtis palpebrã ⁊ non potẽtis subleuare: vñ cadit ita virt⁹ ꝙ palpebra nõ eleuet̃ sicut cõtingit qñq; ethicis q vident̃ dormire clausis palpebris: ⁊ tñ nõ est eoꝝ somnus sed vigilãdi ĩpotẽtia: vt Gal. 1. de differẽtijs febriũ. ⁊ in multis alijs casibus virtutis h̃ ꝯtingit: lꝫ Aui. exẽplificauerit de ethicis nõ sine cã: qꝛ esset ꝓlixũ dicẽ. ĩtelligit̃ tñ ex caplo de paralysi sup̃ fen. 2. ⁊ h̃ est qđ dixit. qñq; fit ꝓpter debilitatẽ virtutis nõ quãcũq;: sꝫ casuz eius. s. virtutis in ethica. i. sicut accidit in ethica. ¶ Tertia cã est g̃uitas mãei tenẽtis palpebrã inferius sui g̃uitate ⁊ põderositate sicut ꝯtingit in sarnach ⁊ silib⁹: vt posset ꝯtingẽ in grãdine: tñ sarnach facit h̃ nõ solũ per viã g̃uitatis: sed ẽt per viã mollitiõis: vt ĩfra apparebit ca. de sarnach. ⁊ h̃ est qđ dicit.

¶ Et quandoqꝫ fit propter grossitudinez ⁊ alsarnach ⁊ similia: ⁊ quãdoqꝫ accidit grauitas ⁊ mollificatio in principio paroxismoꝝ ⁊ febrium.

¶ Et qñq; fit ꝑꝑ grossitudinẽ. i. mãm grossam: vt in grãdine ⁊ alsarnach. i. sicut in sarnach ⁊ silia in lapidositate. de istis autez causis Aui. applicat vnã ad g̃uitatẽ que accidit qñq; in ꝑ̃ncipio ꝑoxismi febris: ⁊ ista cã est defect⁹ virtutis: nõ tñ ꝑꝑ resolõnẽ ⁊ casuz sicut in ethica: sed ꝑꝑ caloris retractionẽ ⁊ suffocationez: vñ palpebre g̃uant̃ ⁊ laxant̃ sicut ⁊ alia extrema mobilia: ⁊ h̃ maxime accidit in flegmaticis. s. febrib⁹ repletionalib⁹ ⁊ põt accidẽ in quartana: ⁊ h̃ est qđ dicit. ⁊ qñ accidit g̃uitas. s. palpebraꝝ ⁊ mollificatio. i. reflexio. i. que g̃uitas fit per viã relaxationis ⁊ mollificationis in ꝑ̃ncipio paroxismi febriũ ⁊ ꝓprie flegmaticarũ: vt põt sumi. 4. cañ. cap̃. de signis febris flegmatice. vñ. 4. cañ. fen. 1. cap̃. 4. dicit. qñq; associat̃ in ꝑ̃ncipio paroxismi mollificatio palpebrarũ. huius aũt passionis signa ⁊ curam rõnabiliter derelinquit notã ex notitia ⁊ cura egritudinum dictarum a quibus ꝓuenit.

¶ De inuiscatione palpebrarum apud lachrymalem ⁊ alibi. Cap. 10m.

Quandoqꝫ accidit palpebre vt cõglutinetur aut cũ ꝯcauitate aut cũ ꝯiunctiua aut cũ cornea aut cũ vtrisqꝫ: ⁊ qñqꝫ fit in vno duoꝝ laterum lachrymalis: ⁊ quãdoqꝫ fit perueniẽdo ad medium: ⁊ quandoqꝫ fit cõmunis.

¶ Hic Aui. determinat de alia passione palpebraruz que est ꝯiunctio. Et p̊ ponit ꝯiũctionis modos. Scd̃o ponit cãs. ibi (Et causa.) ¶ In ꝑ̃ma parte Aui. ĩnuit hanc diuisionẽ. palpebra cõiungit̃ aut cũ oculo: ⁊ hoc est qđ dicit. aut cũ ꝯcauitate. i. apparẽtis ꝯcauitat̃ palpebre: sed apparẽs ꝯcauitas tãgit oculũ: ꝫ ꝯiunctio cũ ꝯcauitate erit cũ oculo. vñ lr̃a exterior al's oculo. Aut ꝯiungit̃ palpebra cũ alia palpebra: ⁊ incipit maxime a laterib⁹. s. a lachrymalib⁹: qꝛ ibi palpebre q̃si se tãgunt: ⁊ h̃ est qđ dicit. ⁊ qñq; fit in vno duoꝝ laterum ⁊c̃. Siquidẽ palpebra ꝯglutinet̃ cũ oculo: tunc aut ꝯglutinat̃ cũ ꝯiunctiua aut cũ cornea aut cũ vtrisq;: ⁊ hec est subdiuisio ꝑ̃mi mẽbri: h̃ est qđ dicit. aut cũ ꝯiunctiua ⁊c̃. Si aũt ꝯiungat̃ vel ꝯglutinet̃ cũ alia palpebra: tũc vel ꝯglutinat̃ pars vna vsq; ad mediuz vel tota: ita ꝙ ex toto oculus est clausus ꝯiunctis totaliter sibiipsis palpebris: ⁊ h̃ est qđ dicit. ⁊ qñq; fit ⁊c̃. ¶ Ex qb⁹ appet ꝙ spẽs ꝯiunctionis pñt esse due prima diuisione: ⁊ h̃ mõ Azarauius dicit. Cõiunctionis due sunt spẽs: quarũ vna est adhesio palpebre albedine oculi. 2ª est adhesio palpebre ĩferius. s. cũ alia palpebra. Possunt ẽt poni tres ẜm ꝙ ponit Jesus Haly trac. 2. 7. cap̃. cuz dicit. Cõiunctiones tres sunt spẽs. aut ꝯiunctio cuz nigredine oculi. aut cũ albedine. aut cuz palpebra. Possunt etiã poni quinq; de mente Aui. scꝫ ꝯiunctio cũ albedine. ꝯiunctio cũ nigredine. ꝯiunctio cum vtroq;. ꝯiunctio cũ parte palpebre. ꝯiunctio cõmunis.

¶ Et causa quidem in ea aut est vlcera accidentia aut ruptura faciẽs alcohol quãdo colligit ex oculo sebel ⁊ detegit vngulam ⁊ fricat ex palpebra scabiẽ: deinde nõ cauterizat ipsuz cũ cymino ⁊ sale ⁊ similib⁹ vltime sicut diximus: ⁊ non ꝯsiderat omni hora illud qđ opꝫ ꝯsiderare in ipso donec accidit vt ꝯglutinet̃.

¶ Assignat cãm huius ꝯiunctionis: ⁊ dicit ꝙ cuz est vlceratio que accidit oculo ex causis dict̃ supra trac. 2. aut aliq̃ dilaceratio siue ruptura quã facit medicus oculista qui nominat̃ faciẽs alcohol: ⁊ istã rupturã facit in oculo vel in palpebra. In oculo qdẽ qñ colligit sebel vel qñ eleuat vngulã. In palpebra v̓o qñ fricat scabiẽ: ⁊ iõ bene hꝫ lr̃a exterior. aut ex oĩbus. n. istis fit aliq̃ ruptura: vñ palpebra est apta coniungi defectu medici qui nõ ponit medicamina fortiter exiccatiua cũ aliq̃ ẽt mordicatione sicut cyminũ ⁊ sal. vltime. i. que sunt vltime siue potẽtes: vel vltime. i. nõ cauterizat vltime quãtũ dꝫ. sicut diximus. s. supra cap̃. de vngula. defectu ẽt suo: qꝛ nõ putat oĩ hora qd opꝫ eũ facẽ: qꝛ dꝫ ꝑ̃cipere infirmo ꝙ quasi ꝯtinuo moueat oculũ: ⁊ ipse medicus stat negligẽs donec accidit vt ꝯglutinent̃. Huius autẽ curã derelinqt notã ex caplo de vngula. fit tñ ipsa vel cũ medicinis dissoluẽtib⁹ vel remolliẽtibus sicut mucilagine seminis lini ⁊ seminis malue ⁊ altee ẜm Azarauiũ. ⁊ si nõ sufficit hoc fiat cum ferro excarnãdo valde suauiter palpebrã ab oculo vel ab alia palpebra. Et hic modus ꝓlixe scribit̃ a Jesu tracta. 2. 7. cap̃. ⁊ ab Auenzoar tracta. 8. cap̃. de ꝯiunctione palpebrarum. ca. 5. tamẽ videre illud magis docet.

¶ De moro. Cap. 11m.

Est caro pustulosa addita in oculo.

¶ Hic Aui. determinat de alia passione palpebrarum que dicit̃ morũ. Et p̊ notificat eã. Scd̃o ponit curã. ibi (Qꝫ si fuerit.) ¶ Cõsidera ꝑ̃mo ꝙ moꝝ noĩat̃ taliter: qꝛ moro similãt̃. s. moro celsi. ⁊ iõ ẽt vocat̃ a Rasi. 2° ꝯti. ca. 1. ⁊. 2. celsus in plurib⁹ locis. Similat̃ aũt sibi semꝑ in colore: qꝛ hꝫ colorem rubeũ cũ aliq̃ tendentia ad nigrũ vel obscuruz: ⁊ in h̃ similat̃ moro celsi maturo. Qñq; tñ hꝫ colorẽ nõ ita obscurũ: sed rubeũ cũ quadã claritate: ⁊ similat̃ moro celsi nõ maturo. ⁊ q̃tũ ad hanc similitudinẽ caplm̃ de moro ⁊ cap̃. de carne rubea addita in palpebris idẽ sunt nec sunt diuersa capl'a sicut apparet apud Azara. in cap̃. de egritudinib⁹ palpebrarũ. ⁊ apud Alcanamosali. ca. 3. ⁊ Gilbertũ in cap̃. de moro. Similat̃ aũt sibi qñq; in figura cũ colore: qꝛ hꝫ eminentiã ⁊ pẽdet in figura mori. Unde Jesus Haly tracta. 2. 22. cap̃. est sicut figura mori. ⁊ est caro rubea relaxata pendẽs decliuis ad nigredinẽ ⁊c̃. ⁊ idez dicit Halya. 9. theo. cap̃. 13. de moro. Unde Azara. cap̃. de ap̃ate alchuch. i. moro celso. dicit. similat̃ celso in sui figura. nã apud sui ꝑ̃ncipiũ rubẽt palpebre postmodũ v̓o nigrescit donec fit turpe: ⁊ h̃ est qđ Auic̃. innuit in paucis verbis. Moꝝ est caro pustulosa. s. qꝛ est eleuata in forma pustularuz: vel qꝛ hꝫ in sup̃ficie quasdã pustulas paruas ꝓpter corruptionẽ sanguinis: vnde quasi semꝑ emittit aliq; putredinẽ ⁊ qñq; sanguinẽ. Addita oculo. s. palpebris. plurimũ aũt addit̃ palpebre ĩferiori: qꝛ ꝑꝑ getẽ mag' est apta sup̃addi illi caro. ẽt addit̃ qñq; palpebre superiori: ⁊ qñ ista caro addit̃ a parte ĩteriori palpebre: qñ est ꝙ applicat̃ ⁊ incarnat̃ cõiunctiue oculi: ⁊ qñq; applicat̃ cornee: ⁊ qñq; vtrisq;: ⁊ iõ tũc põt poni morb⁹ ꝯiũctiue siue cornee: ⁊ sic ẽt fit de

eo caplm

eo capitulum a Jesu in duobus locis.s.inter morbos palpebraruꝫ ⁊ morbos coniunctiue cap̄.46.trac.1.⁊ tunc curatur sicut curatur vngula vt Aui.poner.

¶ Or si fuerit apud lachrymalem tunc rectius erit vt incidatur: deinde cura algarab adhibeatur aut curetur cum alcohol basilicon ⁊ medicamine violato ⁊ medicamētis vngule ⁊ proprie cuꝫ colyrio de arsenico. Et si fuerit cū albedine ⁊ nigredine: tunc cura eius erit cura vngule.

¶ Ponit curā localē. Et p̄ qñ ista caro nō applicaṫ oculo. Scd̄o qñ applicaṫ oculo.ibi (Et si fuerit.) ¶ Dicit p̄ ꝙ si fuerit ista caro apō lachrymalē.s.q̄ nō ꝯiungaṫ ⁊ appliceṫ oculo: vel ēt si fuerit in palpebra dūmō nō ꝯtinueṫ ⁊ īcarneṫ cū oculo: tūc rectius ⁊c̄. ¶ Considerandū ꝙ Aui.ponit duas curas. ¶ Primā per īcisionē ⁊ postea ponit medicinas.s.fortiter exiccatiuas que dicte sunt ca.de algarab. Modū īcidēdi videas ab expto chirugico. ¶ Scd̄a cura quaꝫ ponit est per medicinas fortis exiccatiōis ⁊ quasi corrosiuas que ꝯsumūt illā carnē sicut est basilicon.scribiṫ q̄nto cañ.summa scd̄a trac.2. Medicamine violato.hoc nō īueniṫ in q̄nto lib.forsan est aliqd̄ sieṫ acutū coloris violati: ⁊ forsan intelligit ꝙ purgeṫ homo prius cū trociscis violatis scriptis ab Haly.10.pra.c.14.de trociscis.⁊ ꝯcordat cū tex. Haly.5.prac.ca.57.de cura mori. Et medicamētis vngule.s.fortis exiccationis ⁊ corrosionis ꝓprie cum colyrio de arsenico.i.auripigmēto sup.vel alijs atramentis sicut colyriū calcadis supra positū in ca.de vngula. ¶ Et ꝯsidera ꝙ Aui.premisit curā cū ferro q̄ in hac passione scilꝫ moro separato ab oculo est melior. Unde Jesus Haly.c.de moro.dicit.ferrū meliorem operationem facit. Deinde cum dicit. Et si. Ponit curā mori ꝯiuncti ⁊ īcarnati cum albedine idest coniunctiua ⁊ nigredine.i.cornea cura erit ⁊c̄.s.excarnando ꝫm ꝙ tibi pꝫ.

¶ De iuersatiōe palpebre ⁊ est ascera. Cap̄.12[m].

Ejus species sunt tres.

¶ Hic Auic.determinat de passione que dr̄ īuersatio palpebrarum. Et p̄mo p̄mittit numerū specierum suarū. Scd̄o declarat.ibi (Una eaꝝ.) ¶ Circa p̄mā parteꝫ ꝯsidera ꝙ ista passio est: q̄ palpebra superior nō bene cooperit oculū siue accidat ꝙ reuerseṫ palpebra siue nō: ⁊ hꝫ multa noīa q̄ ab Aui.noīaṫ iuersatio ⁊ ascera est vocabulū arabicuꝫ. ab Azarauio vocaṫ īuersatio vel ꝯtratio vl' asacea.⁊ a Jesu Haly vocaṫ remollitio.c.8.⁊ a Rasi.2.ꝯtinentis.1.c.vocaṫ scatar.

¶ Una earum est vt contrahatur palpebra ⁊ nō cooperiat albuꝫ. Et illud aut est a creatione aut est propter incisionem euenientē palpebris ⁊ nominaṫ oculus huius oculus leporinus.

¶ Enumerat tres spēs. Scd̄a ibi (Et scd̄a.) Tertia ibi (Et tertia.) Quarto assignat cām cōem istis spēbus.ibi (Et qñq; fit.) ¶ Dicit p̄ ꝙ p̄ma spēs est vt ꝯhaṫ versus ciliū.siue sit ꝯtractio sola: siue sit cū reuersatiōe. Non cooperiat albū.s.oculi: q̄ multū de eo sit discooptuꝫ.⁊ causa hui⁹ duplex est.aut defectus in creatione.aut ꝑꝑ incisionem in palpebra.s.quia est diminuta propter incisionem siue etiam propter corrosionem ⁊ nominatur huiusmodi oculus leporinus: q̄ dr̄ ꝙ lepus dormit oculis apertis. Aui.tamen dicit q̄rto de animalibus vltimo cap̄.ꝙ omne animal habens palpebras claudit eas cū dormit. Jlle aūt qui vocat hunc oculuꝫ leporinuꝫ est Azarauius in cap̄.de inuersatione palpebrarum.

¶ Et secunda species est media: ⁊ est vt nō cooperiat parteꝫ albi ⁊ nominatur abbreuiatio palpebre. Et cā eius est cā prima: verum est minor illa.

¶ Scd̄a spēs est media īter p̄maꝫ ⁊ tertiā: ⁊ est vt palpebra supior nō coopiat partē albi oculi: ⁊ nomē huius spēi est abbreuiatio palpebre.i.q̄ est breuis. ¶ Cōsidera ꝙ palpebra superior duob⁹ modis pōt non cooperire ptem albi oculi. Uno modo: q̄ lꝫ tota palpebra superior aliqualiter plus cooperiat q̄ꝫ cooperiret in prima spē dicta: nō tñ cooperit q̄n partē dimittat: ⁊ iō differt a p̄ma spē ꝫm magis ⁊ minus ⁊ ēt a tertia. Jn p̄ma enim spē quasi totū albū oculi discoopitur: sed in tertia paruꝫ discooperiṫ: in scd̄a vō plus discooperiṫ q̄ꝫ in tertia ⁊ minus q̄ꝫ in p̄ma: ⁊ ex hoc appet q̄uo est media. Alio modo palpebra supior pōt nō cooperire ptē albi oculi: q̄ vna pars palpebre coopit ⁊ alia pars discoopit. Naꝫ musculi q̄ claudūt palpebrā sunt duo in duab⁹ ptib⁹ palpebre ꝫm auctores. pōt igiṫ in vno.v̄.g.in musculo circa pteꝫ nasi eē egritudo: ⁊ in alio musculo versus pomuꝫ maxille in alia pte palpebre erit sanitas ⁊ claudeṫ ēt palpebra: ⁊ sic appebit media pars clausa ⁊ media apta: ⁊ appebit medietas albi discoopta: ⁊ hoc forte vult cuꝫ dicit.⁊ nō cooperit ptē albi.⁊ sumiṫ a Jesu Haly.ca.de remollitione.sed ista applica ad p̄mā spēm. ¶ Ex q̄bus apparet q̄uo cā huius est cā p̄me spēi sed est minor: q̄ ista egritudo differt ab illa soluꝫ ꝫm magis ⁊ minus q̄uocunq; sumaṫ: ⁊ iō etiam cā sic differt.

¶ Et tertia est vt non cooperiat palpebra superior īferiorē. Et illud fit aut ex glādula aut ex nascētia carnis addite que iam est aut incipit: aut spasmo accidēte palpebre ex vlcere consolidato super ipsuꝫ nō permittente vt palpebra superior coopiat inferiorē.

¶ Tertia spēs est vt palpebra supior nō cooperiat īferiorē.i.nō bn̄ sibi adhereat: sed aliqd̄ spatium remaneat: nō tñ tātū quātū in secūda specie. ¶ Huius āt speciei Aui.assignat tres causas. Prima est ex glādula nō pmittēte ⁊c̄. ¶ Scd̄a est ex nascētia carnis non pmittēte ⁊c̄.que caro siue glādula vel est vel īcipit. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ caro siue glādula in duabus ptibus palpebraꝝ nascens pōt īpedire pfectam clausionē īter spatiū palpebre qd̄ est a loco pilorū vsq; ꝓpe supcilia.nā caro addita ⁊ glādula eleuātes ⁊ trahētes cutim palpebre nō permittūt eā bene distendi īferius ⁊ applicar s pfecte palpebre īferiori. Alia ps est extremitas palpebre cuꝫ qua tāgit aliā palpebrā. Si eniꝫ ibi genereṫ gladula vel caro ēt ꝓhibet perfectā adhesionē sicut si īter duos digitos ponaṫ lapillus nō possunt digiti pfecte se tangere: ⁊ ex hoc appet ꝙ siue fit in palpebra īferiori siue in superiori glandula ⁊ caro hoc facit. ¶ Tertia causa est ex spasmo.i.ex quadā attractione seu ꝯtractiōe siue abbreuiatione aduenīēte palpebre ex vlcere ꝯsolidato sup ipsam palpebrā nō permittēte ⁊c̄. ¶ Jsta enim lr̄a tribus modis debet repeti ꝫm ꝙ tres sunt cause. Ulcus enim si nō fit cū multa deperditione aliqualiter facta ꝯsolidatione ꝯtrahit palpebrā: q̄ si esset multa deꝑditio multuꝫ cōtraheret: ⁊ posset fieri p̄ma species ⁊ secūda.⁊ dedit hoc intelligere Aui.sicut etiam dedit ītelligi ꝙ hec tertia spēs ⁊ etiam secunda possunt fieri a natiuitate.

¶ Et quandoq; fit illud totum ex spasmo lacertorum circundantium palpebram.

¶ Hic ponit quandā cām cōmunem oībus tribus speciebus: ⁊ ista cā est spasmus lacertoꝝ circundantium ⁊c̄.i.qui sunt in palpebra. ¶ Cōsiderandū ꝙ spasmus in lacertis: siue fit de repletiōe siue de inanitione siue a pūctione est cā corruptionis palpebre.aut igitur est multus spasmus: ⁊ sic facit p̄mā spēꝫ.aut valde paucus ⁊ sic facit spēm tertiam.aut est medius īter ista: ⁊ facit spēm secundam que dr̄ media ꝫm vnū dictū modū: ⁊ hoc est qd̄ dicit illud totum.i.quelibet species īuersatiōis.i.nō cooperture oculi qm̄ fit ex spasmo. ¶ Cōsiderandū ꝙ spēs īuersationis palpebre distinguunṫ diuersimode ab auctoribus. Quidā enī faciūt eas duas: ⁊ hoc diuidēdo ex pte modi ꝓuentus: vt quedā est nālis.s.a p̄n° generationis. quedā accn̄talis: ⁊ hoc modo dicit Azarauius.iuersatio palpebre est duobus modis: q̄ aut erit nālis aut accn̄talis. Quidā aūt distinguūt ex pte modi se hn̄di palpebrā: q̄ aut ipsa est īuersata aut nō.⁊ si nō est īuersata aut est multum abbreuiata: ⁊ hec est p̄ma spēs. aut nō multū: ⁊ est scd̄a spēs.si aūt sit īuersata est tertia spēs.⁊ forsan ꝙ his modis Jesus ponit tres eē spēs: lꝫ alius ītellect⁹ possit suo textui dari. Aui.vō distinguit has tres spēs ꝫm mag̃ ⁊ minus vt apparuit. Rasis vō.2.cōtinē.ca.1.ponit tres spēs hoc mō. Pria est qñ supior palpebra erigitur ⁊ nō claudit albedineꝫ oculi. Scd̄a cū īcurtaṫ.i.cum est curta.⁊ he due spēs hn̄t mediam spēm quam Auic.ponit. Tertia qñ īuersaṫ īferius.i.qñ supior palpebra reuersaṫ versus intus.s.ptem oculi: vt ⁊ ipse declarat.

¶ Dubitaṫ: vtrū hec passio dicta īuersatio vel remollitio possit fieri a mollificatione lacertoꝝ mouentiū palpebras. ¶ Ur ꝙ non: q̄ illud qd̄ est cā casus palpebre supioris sup īferiorem nō est cā discoopiendi oculuꝫ: īmo est cā coopiendi nimis. Sꝫ mollificatio est hmōi: q̄ mēbrū mollificatū hmōi extēdiṫ ⁊ q̄si elōgaṫ: hec vr̄ mēs Jesus trac.2.30.c.vbi dicit. Relaxatio ē elōgatio palpebre supioris vt non possit eleuari.⁊ post subdit.exuberātia humoris generaṫ relaxatio. Hoc vr̄ sensisse Aui.q̄ īter cās huius passionis nō ponit mollificationē siue relaxationē. ¶ Jn ꝯrium est Jesus trac.1.8.ca.vbi ad lr̄am dicit. Accidit hec.s.remollitio siue abbreuiatio palpebre ex relaxatione aliquoꝝ musculoꝝ mouētiū palpebram aut ex spasmo. ¶ Dōm ꝙ mollificatio lacertoꝝ est duplex. Una propter quā lacerti ⁊ palpebra elonganṫ ⁊ quasi fluūt ꝓpter multam remollitionē: ⁊ hoc nō facit hāc passionē in qua albū oculi nō cooperiaṫ: īmo facit ꝙ oīno oculus coopiaṫ: ⁊ si talis mollificatio fit in palpebra īferiori facit eā cadere ⁊ relaxari vt discooperiaṫ albedo oculi a parte īferiori. Alia est mollificatio lacertoꝝ per quam Dubium

reddunt impotētes ad motū: ꝛ ex hoc posset fieri remollitio. La/
certi enim palpebre sunt tres. Unus q sursum eleuat: ꝛ si iste mol/
lificat hoc mō palpebra nō posset sursum eleuari neqꝫ ex hoc clau
det: qꝛ nō est mollificatio elōgatiua: stat igit palpebra nō cadens ꝛ
nō subleuata ꝛ ista posset dici quedā remollitio. Alij duo sunt qui
claudūt eam: ꝛ isti si mollificant nō pñt claudere palpebram: ꝛ si in
vno est nocumentū media ps palpebre erit ipedita. In his tñ erit
locus multe ꝯsiderationis pp verba cōfusa Jesus. 8. ca. ꝛ Halya. 9.
theo. ca. 13. ꝛ ꝑpterea qꝛ ꝯsiderāduꝫ est qd facit spasmus ꝛ qd ista
ipotētia mollificatiōis ꝛ qd facit in duobꝰ musculis ꝛ qd in vno: ꝛ
iste sermo reqrit inqsitiōeꝫ nr̄am fen. 2. c. de paralysi. ꝛ. c. de spasmo
ꝛ. c. de tortura. Ex qbus cessant ꝯtria. ¶ Ad rōnē dōm q arguit de
mollificatiōe q elōgat palpebrā. Ad Aui. dōm q dereliqt h̄ notuꝫ.
Uel dōm q ista nō est ꝑprie iuersatio. Curā aūt Aui. dereliquit no
tam ex cura passionū que sunt cause huius egritudinis.

De grandine. Cap. 13m.

Est humiditas ingrossata ꝛ in lapidem cōuer
sa in interiore parte palpebre.

¶ Hic Aui. determinat de egritudine palpebrarū que
nominat grādo. Et p̄ notificat hanc passionē. Scdō po
nit curā. ibi (Administret ꝛc̄.) ¶ Cōsiderandū circa p̄mam parteꝫ
q humiditas igrossata ꝛ lapidata in palpebra qñqꝫ est coloris al/
bi ꝛ in forma rotunda eleuata ꝛ sic vocat grādo de qua hic est ser/
mo: qñqꝫ nō est albi coloris nec in forma sic rotūda: ꝛ tūc vocat la/
pidositas. Ex quo appet cā noīationis huius passionis noiat gran/
do ꝛ noiat morbus niueus ab albedine: qꝛ videt eius color albus
sicut nix: ꝛ posset vocari morbus glaciei: qꝛ similat frusto glaciei
ſm Rasim. 2. ꝯtinē. qꝛ similat grandini que pōt dici frustū glaciei
ꝛ noiat ēt barach a Rasi ibidē. ¶ Sꝫ tu dices que est cā albedinis
in hac passione. ¶ Dōm q vna cā est natura materiei: qꝛ mā vñ fit
est flegmatica. vñ Azarauius dicit q fit ex humore crudo. humor
aūt flegmaticus tēdit ad albedinē: vt in cōmēto afo. 30. 7. ꝑtic. si ab
albo flegmate. Alia cā est multa resolō facta ab eo: vñ tēdit ad ma
teriā siccā penetratiuā ab aere dāte sibi illustratiōeꝫ. aer. n. mistus
rebus hꝫ hoc facere: vt qnto de gñone aīaliū. c. 6. ꝛ ifra trac. 4. ca.
de imaginationibus. Appet ēt q nō soluꝫ ista passio noiat grando
ex colore sed ēt ex duritie ꝛ ex forma. vnde Jesus Haly. tract. 2. 5.
ca. dicit. est apa durū simile grandini. ꝛ hoc est qd Aui. vult. est hu
miditas ingrossata: qꝛ ad formam grossam ꝛ vnitam reducta ꝛ in
lapidem conuersa. i. indurata.

Dubium ¶ Dubitatur: vtrū locus grandis sit exterior pars palpebre vel ite/
rior. ¶ Videt q exterior per Jesuꝫ p̄alle. cap. vbi dicit. vtplurimū
generat in exteriori parte palpebre. ¶ In cōtrarium est Auic. hic.
ꝛ Halya. 9. prac. cap. 23. ꝛ Gilbertus ꝛ Rasis. 2. continentis. cap. 1.
¶ Hec ꝯdictio leuiter posset tolli negādo Jesum: sꝫ qꝛ sensus mul/
tū ꝯcordat cū sua opinione: ideo ꝯsiderandum q palpebra in qua
fiunt magis hmōi durities est palpebra superior respectu inferio/
ris palpebre: vt ad sensum videmus. ꝛ cā est: qꝛ materie illuc plus
trahunt sui motu ꝛ venaꝝ maiori abundātia ꝛ resolutio subita re/
spectu iferioris palpebre iduratiua ēt magis ibi fit: ꝛ lꝫ esset ibi ser
mo prolixus: exterius aūt. i. versus cutim plus fit q̄ꝫ interius v̄sus
oculuꝫ saltē in apparitione: qꝛ palpebra coheret oculo: ꝛ ideo opꝫ
q eminētia duritieꝝ sit plus versus extra. ¶ Sciēdū tamē q ex/
terius in palpebra est dupliciter. Uno modo supra cutim sicut ap/
parēt verruce ꝛ porri ꝛ hmōi: ꝛ hoc modo grando nō fit exterius
sed in iterius: ꝛ sic intelligit Aui. ꝛ sui sequaces. Alio modo dicitur
exterius: qꝛ sub cuti ꝛ versus cutim nō versus album oculi: ꝛ hoc
modo fit grando ꝛ apparet exterius. forsan tñ posset color quan/
doqꝫ magis apparere interius ꝛ etiam eminentia reuersata palpe
bra: ꝛ hoc ꝑpter tenuitateꝫ pellicule interioris palpebre: ꝛ ideo ēt
ipse Jesus dicit. ꝛ si fuerit egritudo in iteriori palpebre opꝫ reuer
sari palpebram. ꝛ ex hoc cessat cōtradictio.

Et quandoqꝫ fit in albedine simile grandini.

¶ Et qñqꝫ fit in albedine simile grandini. i. quādoqꝫ in albedine ocu
li: vt in cōiunctiua fit durities quedā alba que similatur grandini
ꝛ fit propter eandem cām: lꝫ Jesus multas cās sibi iponat ꝛ vocat
hanc passionem guedac, trac. 2. 43. ca. dicens q guedac siue elgue
dac est apostema durum in coniunctiua ꝛ eius colores sunt diuer/
si. i. possunt esse. color aūt eius est albus forte.

De cura. Cap. 14m.

Administretur super eam linimentū cum ace/
to ꝛ sordibus vrceoloruꝫ ꝛ reliquoꝝ. Et quā/
doqꝫ adduntur eis oleum rosa. ꝛ gūmi albo/
tin ꝛ sarcocolla aut linitur cuꝫ āmoniaco cō/

trito cum aceto ꝛ cinere ꝛ asa fetida ꝛ linimentuꝫ auri
basij aurei Jesus dictum in capitulo ordeoli.

¶ Hic Aui. ponit curā localē: ꝛ p̄mo liniēdo ex sordibus vrceolorū.
p hāc sordē possumus itelligere sorditiē aluearis siue vrceoli apū
ꝛ dicit ab Aui. mum. scdō cañ. ꝛ ꝯfert in hoc: qꝛ hꝫ virtutē lenitiuā
vñ scdō cañ. lenit duritiem. Possumus ēt itelligere sorditiē vrceo
loꝝ in qbꝰ adurit oleū: qꝛ ēt resoluit ꝛ lenit: vt Sera. c. de sorditie.
Et alios modos sorditiei possemus itelligē sicut sordities balnei
aque laudat. 4. cañ. c. d sehpiros. ꝛ iō dixit. ꝛ reliquoꝝ. ꝛ si videret
medico posset addē acetū ad faciēdū penetrationē ꝛ diuisionē. vñ
lr̄a exterior cū aceto. ¶ Sꝫ tu dices. Aui. 4. cañ. c. de sephiros. ꝓ/
hibet vsum aceti in principio: qꝛ exiccat ꝛ idurat. ¶ Dōm q Aui. i/
telligit q prius sis vsus mollificantibus illam duritiem: ꝛ postea
vtaris sorditie ꝛc̄. ¶ Uel dōm q acetū dꝫ poni in parua quantita/
te qua faciat penetrari virtutē medicine mollificantis ꝛ lenientis
vt est sordities aluearij: ꝛ nō sit acetuꝫ in multa quantitate. ¶ Uel
possumus negare litterā exteriorē. qñqꝫ addunt eis sordibus oleū
rosa. gūma albotin siue alboroim. i. terbētina ꝛ sarcocolla. hoc me
dicamē est dissolutiuū duritiei. p terbētinam ꝛ sarcocollam ꝛ oleū
rosa. reprimit acuitatē sarcocolle. ¶ Scdō fit lenitio cū āmonia/
co ꝯtrito. i. dissoluto cuꝫ aceto ꝛ cera: qꝛ fortiter dissoluit: ꝛ in hoc
medicamine oēs ꝯcordāt: ꝛ posuit hoc medicamen scdō vt nō ici/
pias ab eo: qꝛ est forte. ¶ Tertium medicamen est. administretur
linimētū aurei Jesus dictū in caplō ordeoli. Hic ꝯsidera q Aui. vi
dit librū Jesus. ꝛ cū Jesu magis ꝯcordat q̄ꝫ cuꝫ alio auctore in scia
hac de oculis. hoc aūt medicamē dicit q est dictū in caplō ordeo/
li. s. statim posito ab Aui. nā Jesus nō ponit illud in ca. ordeoli. sed
in caplō de grandine dicēs q ꝯfert grādini ꝛ ordeolo. Quid autē
Aui. velit dicere aurei Jesus nō est mihi notū. sed forsan est aliqua
illius Jesus cognominatio. Uel forsan vult dicere. aurei Jesus. i.
Jesus excellētis in scia oculoꝝ sic aurū excellit inter metalla. Ista
aūt cura ꝯfert añ ꝑfectā indurationem grādinis: qꝛ facta oīno in/
duratione curat cū ferro sicut dicetur caplō de lapidositate.

De ordeolo. Cap. 15m.

Ordeolum est apostema longū apparens su
per extremitateꝫ palpebre simile ordeo in fi/
gura sua: ꝛ eius materia ſm plurimū est san/
guis dominans.

¶ Hic Aui. determinat de ordeolo. Et p̄mo notificat hāc passionē.
Scdō ponit curā. ibi (Curet.) ¶ Pria in duas. Primo diffinit hoc
apa. Scdō ponit eius cām. ibi (Et eius materia.) ¶ Considerandū
q ordeolum est apa. s. calidum. ꝛ hoc Aui. inuit cū dicit q materia
eius est sanguis dominās apparēs super extremitatē ꝛc̄. iuxta or
tum piloꝝ simile ordeo in figura: qꝛ granum ordei est grossum ꝛ lō
gum a duobus capitibus reductū ad acuitatē: ꝛ sic est hoc aposte/
ma: ꝛ hoc accidit ꝑpter figurā palpebre in extremitate illa cui opꝫ
q ꝯfiguret a mā apatis sicut etiā ꝑpter hoc apa epatis est figure
lunaris: vt auctores scribūt. Dixit aūt in figura ꝛ nō in colore: qꝛ in
colore nō similatur sibi cum hoc apa sit rubei coloris tñ si ordeolū
sanietur ꝛ dealbetur similatur grano ordei in colore.

¶ Dubitatur circa scdam partem: vtrum causa ordeoli sit materia Dubium
sanguinea. ¶ Videt q non: qꝛ apostema durum nō est sanguineuꝫ
sed melancholicū: sed ordeolum est apostema durū ſm Azarauiuꝫ
ca. de ordeolo dicentē. Ordeolū est apostema durum. Item Jesus
tractatu scdō. 9. ca. dicit. Ordeolum est generatum de superfluita
te grossa melācholica. ¶ In ꝯrium est Auic. cum dicit. eius mate/
ria vtplurimū est sanguis. ¶ Dicendum q in ordeolo vel est calor
ꝛ inflatio ꝛ tensio: ꝛ vt sic fit a sanguine exuberanti: ꝛ qꝛ hoc ſꝫ plu
rimū videmus fieri: igit ſm plurimū fit a sanguine. vñ Auicē. eius
materia ſm plurimū est sanguis. Aut in ordeolo nō est tanta infla
tio: ꝛ sic pōt fieri a melācholia. ordeolum etiam factuꝫ a sanguine
tendit quandoqꝫ ad materiam melancholicam: ꝛ hoc dupliciter.
Uel propter fortem adustionem sanguinis vnde conuertitur ad
naturam melancholicam: ꝛ istud sapit de materia carbūculi. Uel
propter resolutionem subtilis siue ꝑpter indurationem a medici
nis repercussiuis: ꝛ istud tēdit ad naturā sephiros ꝛ lapidositatis.
ꝛ in hoc cessant contraria.

De cura. Cap. 16m.

Curetur cum minutione ꝛ euacuatione per p̄
cram ſm q sciuisti.

¶ Hic. A. ponit curam. Et primo per euacuationem.
Secundo per localia. ibi (Deinde.) ¶ Considerandum
circa primam partem q tu iam sciuisti in capitulo de cura obthal
mie calide, ꝛ in capitulo ante illud quomodo debes curare cū hie/
ris: ꝛ

ris:⁊ quomodo cōpetit flobotbomia:ad illud igitur recurre.

¶ Deinde sumat aliquid de opoponaco ⁊ resoluatur in aqua ⁊ liniat ex eo locus qm̄ est bonum valde.

¶ Ponit medicinas locales.Et primo simplices vel simplicibus ꝓpinquas.Secundo ponit quoddam compositum quod supra promisit.ibi(Et epithima.)

Dubium ¶ Dubitat an in pn̄cipio ordeoli competat repcussio.⁋ Uidet ꝙ sic qꝛ est apā:sed curatio apatis est cum repcussiuis:vt p̄ can̄.fen.4.c.de cura apatū.Itē Jesus docet inungere cum sief memithe ⁊ cū bolo armeno.⁋ In ꝯrium Aui.⁋ Dōm ꝙ ordeolum vel est a sanguine non multum maligno ⁊ tunc possumus in principio eius vti repcussiuis.vel est de sanguine maligno tendente ad naturam carbūculi venenosaꝫ:⁊ tūc non debemus vti repcussiuis sup eo:lꝫ possimus vti circūquaqꝫ vt tenet cōiter:sed cōpetūt medicamina resoluētia ⁊ trahētia mām ad exteriora.Et hoc modo medicīe resoluētes sunt conuenientes in ordeolo qn̄ ad duritiem pueniit:aut qn̄ est hora resolutionis:⁊ ɓm has omnes intētiones forsan Auic.posuit medicamina scripta.¶ Et primum est opoponacum qd̄ fortiter resoluit resolutum in aqua:qꝛ sufficit absqꝫ aceto cum nō requiratur multa penetratio.

¶ Et cōferūt ei euaporationes ex adipe dissoluto.

¶ Medicamen scdm̄ est ex adipe dissoluto ⁊ distemperato ⁊ supponatur cum panno:⁊ hoc est quod dicit littera exterior.euaporationes.i.superpositiones cum panno.

¶ Aut farina ordei cum galbano.

¶ Tertium medicamen est de farina ordei cum galbano ⁊ etiaꝫ resoluit potenter.

¶ Aut fermentum.

¶ Quartum est fermentum.s.butyro admistum.

¶ Aut panis calefactus iteratus super ipsum.

¶ Quintum est panis ⁊c̄.

¶ Et euaporationes cum cauda muscarum habentiū capita abscissa.

¶ Sextū est vaporatiōes.i.ꝯfricatōes cū cauda muscaꝝ.i.cū parte posteriori.hn̄t.n.vim ⁊ ꝓprietatē resolutiuā materieꝝ a palpebra ⁊ in hoc remedio oēs ꝯcordant.Un̄ Jesus in cap̄.de ordeolo.frica eū cū muscis abscisis capitibus.Idē affirmat Rasis scdo ꝯtinē.

¶ Aut cum aqua in qua ordeum bulliuit.

¶ Septimum est aqua decoctionis ordei:⁊ hoc quando materia adhuc haberet de calore.

¶ Aut sāguis colūbe aut sāguis alguariscē ⁊ turturis.

¶ Octauum est sanguis ⁊c̄.qꝛ resoluit:supra exposita sunt hec cap̄.de tarfati.

¶ Aut sumant parum baurach ⁊ galbani multum ⁊ cō misceantur ambo ⁊ ponantur super ordeolum.

¶ Nonum est ex pauco baurach:qꝛ multum vlceraret ⁊c̄.

Dubium ¶ Et epithima Oribasij.℞.olibani myrre:amborum an̄.partem.j.laudani quartaꝫ ptē:cere aluminis baurach armeni:oiuꝫ an̄.medietatē partis:aggregent cuꝫ fece olei de lilio ⁊ liniatur super ipsum.

¶ Ultimo ponit quoddā medicamē maioris cōpositiōis qd̄ dicit eē epithima:cū tn̄ sit vnguētū:⁊ iō dꝫ exponi epithima.i.linimētū vel vnguētū:⁊ h̄ medicamē in supiori caplo vocat linimētū aurei Jesus.⁊ h̄ dr̄ Oribasij ⁊ positus a Jesu.c.de grandine:lꝫ ibi ponat minū qd̄ hic nō ponit.Ras̄ do.2.ꝯtinētis.c.2.īponit hoc medicamē Oribasio ⁊ describit taliter ab eo.dixit Oribasius.Medicīa ad ordeolū.℞.thuris myrre:an̄.ptes.ij.laudani ⁊ boracis armeni an̄.partem.5.cere partem.j.misce cum amurca olei liliacei.

¶ De alsarnach. Cap̄.17m.

ALsarnach est additio materiei pinguis contingentis in palpebra superiore ⁊ grauat palpebrā ab apertione ⁊ facit ipsam quasi mollificatā ⁊ est cōiuncta non mota sicut nodus:⁊ plurimum quidem accidit infantibus ⁊ humectatis in quibus multiplicant lachryme ⁊ obthalmie.

¶ Hic Aui.ꝯtermīat de alsarnach.Et p̄ notificat nobis eā ondēdo qd sit.Scdo ponit signa.ibi(Et ex signis.)Tertio curā.ibi(Cura.)

¶ Cōsiderādū circa pmā ptē ꝙ Aui.ex pluribus notificat hāc passionē.¶ Primo ex hoc qd̄ dicit.alsarnach est additio.ꝙ est quedā mā in se iūcta apposita siue applicata ipsi palpebre supiori latens tn̄ sub cute:⁊ iō pōt vocari apā.Un̄ Azarauius dicit.Alsarnach est apā pinguedīs nerui:sed ꝓprius vocat quedā appositio vel additio:⁊ iō ēt dr̄ scdo ꝯtinē.c.2.ꝙ est ad modū porri:⁊ ideo pōt vocari mamilla al's minula.i.ad modū capitis mamille.⁊ ab Haly.vocat aurato.9.theo.c.13.⁊.5.prac.c.48.⁊ cap̄.de lupino.ɓm Mesue pōt huc reduci.¶ Scdo notificat alsarnach ex sui mā qꝛ dic̄ māe pinguis:qꝛ mā istius alsarnach est quoddā qd̄ nō est vere humor sed est aliqd grossum pinguosum simile quasi pinguedini carnose:sicut ēt dr̄ de materia nodoꝝ ab Aui.4.can̄.fen.3.trac.scdo ca.de nodis.Un̄ scdo ꝯtinētis Rasis ca.1.⁊.2.Alsarnach est quoddā pingue proueniēs in palpebra supiori.Et qꝛ materie vn̄ tales materie fiunt est flegma īgrossatū:iō talis passio pōt dici ꝙ radicaliter fit a flegmate sicut ēt fiunt nodi:⁊ sicut in nodis aliqn̄ repitur sicut caro vel sicut mel vel alia si'ia q̄ Aui.ponit.sic credo ꝙ possit repiri in sarnach:⁊ ideo hoc cap'm de salaach positū a Jesu trac.2.cap̄.2.ponit in hoc ca.qꝛ salaach est passio quedā in qua materia cōtinet in pellicula:⁊ forte est sicut caro vl' aliqd simile pinguedini vel melli:vt ibidē īnuit Jesus.¶ Tertio notificat ex loco cū dicit palpebra supiore.Rō est:qꝛ est magis apta recipere mās.scdo qꝛ ibi sunt nerui.s.⁊ chorde ⁊ villi musculoꝝ qbus ista mā pōt applicari ⁊ fortiter īniti:⁊ hoc videt requiri ad hoc ꝙ sit sarnach:vt apparebit:⁊ ponit Azarauius preallegato ca.¶ Quarto notificat alsarnach ex accidentibus quoꝝ vnum est in folliculo:qꝛ grauat palpebrā ab apertione.Et hoc primo:qꝛ non pmittit eam sursum trahi ꝓpter sui corpulentiaꝫ.Scdo qꝛ sui grauitate grauitat.Tertio qꝛ sui lenititione pinguosa quasi mollificat musculū:vn̄ dicit:⁊ facit ipsam quasi mollificatā:⁊ iō dixit Jesus ca.21.erūt palpebre molles relaxate.Aliud accidens siue signuꝫ in hac passione est ꝙ talis additio dicta sarnach est coniuncta non mota.

¶ Dubitat an sarnach sit mota.i.quasi separata a mēbro:vt innuit Aui.lib.1.fen.2.ca.de egritudinibus cōpositis.⁊.4.can̄.fen.3.ca.de nodis.sꝫ hec mā ē collecta in folliculo siue chisti:vt īnuit Jesus ca.21.de sarnach.vbi dicit:scinde locū in quo apprehēsum est sarnach ⁊c̄.vsquequo scindas cutē palpebre ⁊ cutem sarnach.⁊ post subdit.qꝛ nisi scindat cut] sarnach siue bernach.s.mēbrana in qua est ⁊c̄.⁋ In ꝯrium est Aui.⁊ Rasis.2.ꝯtinētis cap̄.1.dicit.annectit neruis.⁋ Dōm ꝙ mēs Aui.⁊ auctoꝝ est ꝙ mā sarnach sit multum applicata villis neruoꝝ ⁊ pelliculis palpebre:lꝫ ī se sit quoddā corpus viscosum pingue.vn̄ Jesus Haly dicit cap̄.21.sarnach est corpus pingue viscosum ꝯtextū neruo ⁊ mēbrana.⁊ Rasis scdo continētis ca.2.sarnach est quedā pinguedo ītricata neruis ⁊ panniculis:⁊ in hoc differt a nodo sumēdo nodū pro dubeleth flegmaticis ex omni pte separatis:vt sumit Aui.4.can̄.fen.3.ca.de nodis:⁊ sumēdo nodū pro quacunqꝫ duritie separata vndiqꝫ ⁊ molli in membro:qꝛ nodi sunt separati.sed sarnach quasi cōglutinat ⁊ inuiscat cū palpebra:⁊ ideo nō appet sic rotūditas in sarnach sicut est manifesta in nodis dictis:⁊ hoc est qd̄ vult Aui.est cōiuncta nō mota sicut est nodus.⁊ est sermo Rasis.2.cōtinētis ca.2.sarnach nō mouet sicut nodula.i.nodus accidēs in altera pte corporis:nec est rotunda sicut ipsa sed assimilat ei in maiori parte.⁋ Aliter tn̄ exponi posset littera.est coniuncta non mota sicut nodus.s.neruosus qui nō mouet sicut mouet nodus ꝓprie dictus:vt Aui.prealle.ca.Et appet ꝙ ex dictis sub cap̄.sarnach poni posset nodus glandula ⁊ scrophula palpebre siquis vellet.⁋ Ad ꝯtraria dōm ꝙ materia collecta in folliculo est mota respectu eius que est imbibita:sꝫ tn̄ quidā folliculus pōt ēt īuiscari mēbro in quo est:⁊ forsan non ōis sarnach ē in folliculo:⁊ si sit possibile cū folliculus applicet neruis ⁊ villis palpebre:⁊ in hoc est dr̄ia ɓm magꝭ ⁊ minus.¶ Quinto notificat sarnach ex dispositione corpoꝝ quibus accidit plus:⁊ sunt infantes ꝓpter multam humiditatē ⁊ proprie capita eoꝝ.Accidit etiam in hominibus humide cōplexionis:⁊ hoc est quod dicit.ēt humectantis vel humectatis.i.pueris q sunt cōplexione humidi.vnde Jesus plurimum accidit pueris:⁊ maxime quibus preualet in complexione humiditas in quibus multiplicat ⁊c̄.Accidit hominibus quibus multiplicant lachryme ⁊ obthalmia:qꝛ sunt apti ad receptionē materieꝝ.Uel posset dici ꝙ hic Aui.ponit aliud signū siue accidēs ꝯsequens sarnach.Nam in habentibus sarnach multiplicant lachryme ⁊ obthalmia.vn̄ Jesus ca.21.loquēs de habētib⁹ xernach dicit.Nō pn̄t sustinere lumē solis:⁊ festinat eis lachryma ⁊ sternutatio:⁊ accidit eis obthalmia multū.Et cā ē superflua humiditas capitum suoꝝ que leui cā dissoluta mouet versus oculos:vt ibidem ponit Rasis scdo ꝯtinētis cap̄.2. Dub^m

¶ De signis. Cap̄.18m.

ET ex signis eius est:quoniam cum tu tangis inflationem digitis duobus:deinde separas eos:eminentia in medio eius existit.

¶ Hic Aui. ponit signa. Et considera moduꝫ loquēdi: cum dicit. Et ex signis. q. d. Jam ego dixi tibi signa alia preter hec que dicam: ⁊ ideo forsan nō vult hic eē diuisio neqꝫ rubrica. ¶ Secundo considera ꝙ modus inueniendi per tactum sarnach: est ꝙ tu coniūgas simul duos digitos. s. indicem ⁊ mediuꝫ ꝭm Jesum cap̄. 21. ⁊ Rasiꝫ scđo cōtinentis cap̄. 2. ⁊ ponas eos super palpebra ⁊ separa eos: ⁊ tunc in medio apparet illa eminentia: quia materia sui pinguosita te ⁊ viscositate vndiqꝫ pressa ascendit ⁊ percipit̄: ⁊ hoc est qđ dicit ⁊ tangis inflationē digitis duobus. s. indice ⁊ medio.

¶ De cura. Cap. 19^m.

Cura manus est cura eius.

¶ Hic Aui. ponit curaꝫ. Et p̄mo sarnach antique ⁊ fortis. Secundo noue ⁊ debilis. ibi (Recentem v̄o.) ⁋ Prima in duas. Primo premittit que sit cura eius: qꝛ cura manus. s. cum ferro. Secundo docet hanc curam facere. ibi (Et ipsius modus.)

¶ Et ipsius modus est vt sedeat eger ⁊ teneatur caput eius tractuꝫ ad superiora: ⁊ tendatur in ipso cutis frō tis ad oculum, ⁊ eleuetur palpebra: ⁊ accipiat eam medicus inter duos indices ⁊ medium suū ⁊ comprimat parū ⁊ aggregabitur materia cōpressa ad illud qđ est inter duos digitos: ⁊ ille qui caput tenet trahat cutem ex medio supercilij.

¶ Et hec pars hꝫ qnqꝫ. Primo ponit modū situationis īfirmi ⁊ p̄parationis eius circa locū. Scđo modū īcisionis. ibi (Cumqꝫ.) Tertio modū acceptionis sarnach. ibi (Tūc si iuenit eā.) Quarto qd ponēdū post īcisionē. ibi (Et si remāserit.) Quinto declarat quedam. ibi (Cūqꝫ autem.) ¶ Sententia harū ꝑticularū facilius apph̄ēdit̄ videndo q̄ꝫ scribēdo: tn̄ in prima parte Aui. vult ꝙ infirmus sedēdo īclinet caput posterius ⁊ astans trahat cutim supcilij versus se ita vt sarnach moueat̄ versus ciliuꝫ: vt dixit Jesus ca. 21. Et hoc est qđ dicit apud oculū. i. sup oculo versus frontem: ⁊ hoc fit vt īcisio sit securior a nocumento oculi. Aliter tn̄ posset ītelligi ꝙ cutis frōtis trahat̄ īferius versus oculū: vt multū ibi abundet de cuti: ⁊ possit bene in altum eleuari: ⁊ quomodocunqꝫ fiat medicus dꝫ accipere sarnach īter duos indices. s. vnū alteri confricando versus mediū digitum vnius manus: qꝛ ex hoc ascendit sarnach.

¶ Cumqꝫ apparuerit eminentia incidat cuteꝫ ab ea sufficiēti sectione ⁊ subtili non profunda. Cautela nanqꝫ in hoc est necessaria ⁊ vt incisionem faciat post incisionem tutius est q̄ꝫ vt vnam subito audendo faciat incisionē. Cūqꝫ appꝫt per incisioneꝫ primā bonum est: ⁊ si non in anathomia additio fiat donec appareat.

¶ De scđa pte dicit ꝙ cū appꝫt eminētia ista dicta sarnach: tūc medicus debet īcidere: suauiter ⁊ melius est ꝙ pluribus vicibus ponat ferrum q̄ꝫ vna vice: ⁊ si appꝫt sarnach discooptū bonuꝫ est: ꝙ si nō ꝓcedat in anathomia. i. in incisione quousqꝫ appareat.

¶ Tunc si inuenerit eā separatam super manum suam inuoluat pānum lineum ⁊ accipiat alsarnach separando ipsam a dextra ⁊ a sinistra.

¶ De tertia parte dicit ꝙ postq̄ꝫ vides sarnach: ⁊ appꝫt sepata: tu īuolue manum i. digitū manus pāno lineo: ⁊ hoc fit vt melius possit capi: ⁊ nō labat̄: ⁊ accipiat sarnach separādo a dextra ⁊ sinistra su. ⁊ sursum ⁊ deorsum: ⁊ hoc est qđ dicit Rab. 2. ꝯti. ca. 2. īuoluat chirugicus digitos suos pecia linea vt non defluat sarnach a digitis suis: ⁊ ex tunc trahat illud medicus dextrorsum ⁊ sinistrorsum ⁊ superius ⁊ inferius: donec egrediat̄ sarnach.

¶ Et si remanserit residuum non obediens ei pulueriꝫetur aliquantulum salis super ipsuꝫ vt corrodat ip̄m. Et si fuerit in tunica ⁊ vehementis adherentie accipiat illud quod de ea separatuꝫ est ⁊ dimittat aliud ⁊ nō inuadat ip̄m: sed committat rem suam resolutioni salis qui pulueriꝫatur super ipsum. Deinde imponatur super ipsum pannum infusum aceto. Cūqꝫ matutinum affuerit secunde diei ⁊ securitas fuerit sanguinis curet ipsum cuꝫ medicinis conglutinatiuis ⁊ sint in eis lyciū ⁊ sief memithe ⁊ crocus.

¶ In quarta parte dicit ⁊ ostēdit qd ponēdū post īcisionē qn̄ aliqd de sarnach remāserit docēs īponere sal. Et dicit ēt ꝙ si fuerit sarnach in tunica multū adherēti: ita ꝙ nō iueniat̄ bn̄ separata: ⁊ tūc accipe qđ potes: ⁊ si aliqd remanet cōmitte curā īpositioni salis: ⁊ nō facias īsultū perfidū oīno volēdo cū ferro abycere illud qđ remāsit: deinde pone sup ip̄m. Deinde scilꝫ posito sale si aliqd remāsit vel nō posito si fuerit obediēs ⁊ nihil remāsit pone sup ipsuꝫ scilicet locū īcisionis pānū īfusuꝫ in aceto: qꝛ exiccat materias humidas ⁊ prohibet apostemata: ⁊ adueniēte matutino. i. mane ⁊c̄. ⁊ securus es de fluxu sanguinis vel de apostemate. vnde alia littera dicit de obthalmia. ⁊ est littera conformior secūdo continentis cap̄. 2. tūc cura cuꝫ medicinis glutinatiuis. i. cōsolidatiuis. vn̄ Rasis dicit ibidem adhesiuis sicut ⁊c̄. ⁊ hoc medicamen cōpositum ex his etiam sedat dolorē ⁊ confortat membrum.

¶ Cumqꝫ autem inuadit partem eius que non separatur detegendo ⁊ excoriando cum incisione ⁊ penetrat cum hamis super ipsa: ⁊ mouet a dextra ⁊ a sinistra donec separat̄: aut facit illud cum infimo penne. Et opꝫ vt cautela adhibeatur in perforando ab eo: ita vt nō tendat in profundum. foramen autem si tendit palpebram cum vehemētia vel fit processus in foramine tādiu donec incidatur cutis panniculi qui est sub ea nocet: ⁊ incipit apparere adeps loci incisi quando cōprimitur digitis qui ipsam circundant in circuitu cutis extense: ⁊ prouenit dolor vehemens: aut apostema calidū: ⁊ remanent reliquie dure profunde que sunt deteriores q̄ꝫ sarnach: ⁊ fortasse incidit̄ de lacerto retinente oculum aliquid conueniens ⁊ debilitatur palpebra ab apertione.

¶ In qnta pte declarat qđdā qđ dixerat. Dixerat. n. ꝙ si remaneat aliqd ꝙ ponas sal ⁊ nō īuadas. ¶ Quare diceret aliqs: ē ne aliqs modus īuadēdi istud residuū. ⁋ Dicit ꝙ sic: qꝛ aliqn̄ medic⁹ īuadit detegēdo: qꝛ bn̄ aperiēdo: ⁊ facta excoriatione cū īcisione penetraret cū hamis quibusdā sub ipso. residuo ⁊c̄. vel faciet hoc cū infima parte pēne. s. ipsam subtiliādo ⁊ faciēdo acutā plus q̄ꝫ si deberet cū ea scribi. Et dicit ꝙ talis ꝓfunda incisio dꝫ fieri cautelose vt nō sit multū ꝓfunda: ⁊ h̄ ꝑꝑ qnqꝫ cās. Pria qꝛ facit exire adipē: ⁊ ē labor incipiēdo. Scđa est qꝛ facit dolorē vehemētē. Tertia est qꝛ pōt facere ap̄a. Quarta est qꝛ facta ꝯsolidatiōe īdurat̄ ꝓfunde palpebra in loco ꝯsolidatiōis: qꝛ est ibi pāniculus: ⁊ talis īduratio ledit oculuꝫ plus q̄ꝫ alsarnach. Quinta est qꝛ posset īcidi lacertus tenens oculum. i. palpebram: vt est lacertus qui aperit eam.

¶ Recentem v̄o que debilis est plurimum sanant medicine resolutiue absqꝫ operatione manus.

¶ Hic ponit curā debilis ⁊ noue: ⁊ pꝫ. ¶ Est dubitatio vtrū qn̄ īcidimus in palpebra debeat fieri īcisio in latū vel in lōgū. ⁋ Ur̄ ꝙ in latum: qꝛ Haly. in. 9. prac. ca. 21. ⁊. 23. ⁊ ꝑ Rasim in. 2. ꝯtinētis cap̄. 2. dicētis ꝙ fiat scissura in latitudine palpebre. ⁋ In ꝯriū est idem Rab in. 2. ꝯti. ca. 2. post sermonē dcm̄ dicit ꝙ fiat īcisio in lōgitudine corporis. ⁋ Dico ꝙ longitudo palpebre dr̄ de duobus. s. de illa q̄ est ꝭm lōgitudinē corporis. s. a sursum in deorsum siue ꝭm lōgitudinē nasi. Alia est que a lachrymali ad lachrymale: ⁊ eodē mō pōt latitudo dici dupl'r. s. de ea que est ꝭꝫ latitudinē corporis. s. a lachrymali ad lachrymale: ⁊ de ea que est a sursum in deorsuꝫ que vocabat̄ corporis lōgitudo. qcqd ergo sit de hmōi noībus qn̄ īcidimus vel extrahimus alsarnach: dꝫ fieri īcisio a palpebra a sursuꝫ ī deorsum vel deorsum in sursum in linea lōga ꝭm lōgitudinē nasi. Et cā est: qꝛ sic situat̄ musculus mouēs sursum palpebrā: ⁊ in loco situationis eius fit īcisio: ⁊ iō dꝫ fieri ꝭꝫ lōgitudinē musculi: al's musculus incideretur ex toto vel ꝭm maiorē partē: vel esset periculuꝫ in īcisione: ⁊ talis lōgitudo vocat̄ a Rasi longitudo corporis: cū dixit: fiat incisio in lōgitudine corporis: ⁊ hec lōgitudo pōt vocari latitudo palpebre: vt vocauit Halya. Aui. aūt omisit hoc: vel qꝛ dereliquit notū ex dictis in prima p̄mi. in cap̄. de anathomia musculoꝝ palpebre. vel qꝛ generaliter posuit hūc cañ. in quarta p̄mi illo capitulo. Qui plagam secare voluerit. Dubium

¶ De susati. Cap. 20^m.

Est caro mollis eueniēs in interiore parte palpebre a qua nō cessat fluere sanguis rubeus ⁊ niger ⁊ viridis. Cuius quidē cura est mūdificatio cum exiccatiuis corrosiuis ⁊ colyrijs acutis.

acutis. Cũq; sufati corrosiua fuerit administrabis tũc pulueres ⁊ colyria que carnis sunt generatiua: sintq; ex eis que in vlceribus palpebrarum dure. Et ad vltimũ cura pruritus ⁊ scabiei fortium curetur.

¶ Hic Aui. determinat de quadã passione que est caro mollis que appet in iteriori palpebre. Et qꝛ eius cã est sanguis mel'icus ƀꝫ magis ⁊ minus: ⁊ forsan est sanguis flegmaticus grossus: iõ fluit ab ea sanguis qñq; rubeus qꝛ nimis niger: vel ꝓꝑ corrosionẽ ⁊ aptionez venarũ exit rubeus: ⁊ qñq; exit niger: ⁊ qñq; viridis ƀm diuersum modũ corruptiõis in sanguine. A determinatiõe ṽo de hac passione dicta sufati multi auctores excusanť: qꝛ cõprehendunt sub cap̃. de moro vel faciũt solum capl'm de carne rubea: ⁊ totũ ibi comprehendunt sicut facit Azarauius. Eius ṽo curaz ponit cũ mundificatione. s. corporis vel illius carnis ⁊ cũ hoc eius cura est cũ exiccatiuis ⁊ corrosiuis que consumunt illã carnẽ sicut sunt colyria acuta: ⁊ hoc est qȏ dicit. ⁊ colyrijs acutis. ⁊ facta corrosione fiat generatio bone carnis ⁊ sigillatio cũ his que dicunť in ca. vlceꝝ palpebrarum. s. infra vel colyriũ rubeũ lene. vel forsan vult dicere palpebraꝝ. i. oculoꝝ. ⁊ hec dicta sunt supra in trac. z. Et ad vltimum. i. in summa. vnde littera exterior haber. ⁊ omnis. requirũtur enim medicine fortis exiccationis ⁊ corrosionis ad consumptionez carnis: sicut conueniunt ista in forti scabie ⁊ pruritu.

¶ De lapidositate. Cap̃. 21[m].

Lapidositas est apostema paruũ sanguineũ ⁊ vertitur in lapidositatem a quo qñq; liberat manus operatio: deinde adhibeantur medicine vlcerum oculi.

¶ Poterat Aui. excusari ab hoc capitulo ex capl'o de grãdine: lꝫ sit aliqua differẽtia quã inuit Aui. qꝛ hec passio sequiť ãpa sanguineũ qꝛ ꝑ iduratione ꝯuertiť in hanc passionẽ que vocať lapidositas: qꝛ est ibi durities ad modũ lapidis: ⁊ in ƀ differt a grãdine: qꝛ nõ opꝫ ꝙ grando sequať ãpa sanguineũ: ⁊ pȏt differre in colore: qꝛ nõ sic est albus color lapidositatis sicut grandinis: qꝛ seruat aliqd forsan de colore nigro vel obscuro vel rubeo. Curã ãt Aui. dicit fieri quãdoq; manu. s. per icisionez. dicit qñq; qꝛ posset forsan physici cura cũ medicinis perfici si nõ esset ꝯfirmata durities. Facta icisione ⁊ extractiõe materie lapidose ponanť medicine ꝯsolidãtes: vt sunt medicine vlceꝝ oculi vel palpebraꝝ iã dicte. Alia lr̃a dicit. administreť cura mori facta icisione mori: qꝛ fit cum consolidatiuis.

¶ Est sciendũ ꝙ si recurras ad capl'a ꝑdicta videbis ꝙ Aui. ponit curã oĩum ãpatum palpebraꝝ ⁊ de eis determinat scilicet de cura calidoꝝ sanguineorum ⁊ cholericorum ⁊ frigidoruꝫ: quia flegmaticorum melancholicoꝝ ⁊ ventosorum ⁊ patet.

¶ De vlcerib' palpebraꝝ ⁊ rupturis eaꝝ. Cap̃. 22[m].

Cura administretur super ea emplastrum ex lentibus ⁊ phisticis ⁊ corticibus granatorum decoctis cum aceto. Cũq; ceciderint cortices ⁊ corrosio destructa fuerit admistrabis sup ea vitellũ oui cũ croco: qm̃ ipse consolidat: ⁊ si volueris administrabis desuꝑ colyrium de olibano ⁊ colyrium aluber cum colyrio astaticon ⁊ rubeo leni.

¶ Hic Aui. determinat de vlceribus ⁊ rupturis palpebraꝝ. Intelligit aũt per vlcera quedã formicalia. s. de cholera acuta ⁊ corrosiua ⁊ vlceratiua: ⁊ iõ capl'm de formica qȏ poniť ab Halya. ⁊ Jesu. c. 25. pȏt poni in hoc capl'o. vñ Haly. 9. theo. c. 13. dicit ꝙ formica est figura q̃ accidit in extremitatibus palpebraꝝ ⁊ in casu piloꝝ. ⁊ sub hoc capl'o qȏ Aui. ponit pȏt reponi passio dicta hiere siue rhete a Jesu Haly trac. z. ca. 24. que passio est quidã modus pruritus ĩferẽs ad ꝯfricationẽ ⁊ rubefactionẽ palpebraꝝ: ⁊ videť sicut pũctura aĩalis cimicis. Rupture ãt sunt absolute fissure in palpebra ꝓꝑ siccitatẽ multã: sicut accidit in terra sicca que findiť. ita ponit Aui. in. 7. quarti in ca. de fissuris. Primo ġ Aui. ponit curã vlceꝝ. Scȏo fissuraꝝ siue rupturaꝝ. ibi (Rupture aũt.) pꝫ. ¶ Est sciendũ ꝙ intẽtio in curatione istoꝝ vlceꝝ ambulatiuoꝝ ⁊ corrosiuoꝝ est quadrudruplex. Prima est ꝓhibitio acuitatis materie. Scȏa est eius repercussio. Tertia est ꝓhibitio corrosiõis ⁊ vlceratio ne addať: ⁊ totũ hoc fit cũ lẽtibus ⁊ corticibus granatoꝝ decoctis cũ aceto. Phistici ṽo ponũť vel ad aliquã humectationẽ qua resistať chol'e: vel vt fiat aliqualis resolutio materie: ⁊ nõ ex toto ꝯstringať. Quarta intẽtio est ꝯsolidatio: ⁊ istud fit cuꝫ vitello oui ⁊ croco post casum corticũ ⁊ cessationẽ corrosionis. Nã hñt ista virtutẽ ꝯsolidatiuam faciẽdo cessare malã dispõnẽ q̃ remãsit in mẽbro ex ariditate materieꝝ ⁊ acuitate: ⁊ in croco ẽ virtus stiptica vt ponit Auic. in scȏo canõ. ⁊ hoc ẽ qȏ dicit. qm̃ ipse ꝯsolidat. Et si videreť idigẽtia alicui' resol'onis materieꝝ ponať colyriũ olibani: dictũ est supra de eo in trac. z. ca. de sanie in oculo. Qꝛ si videť idigẽtia gñonis carnis vel icarnationis ⁊ sigillationis ponanť colyria fortius exiccãtia: sicut colyriũ alubari expositũ est supra in capl'o de exituris oculi cuꝫ colyrio astaticon expositũ est supra in capitulo de obthalmia. ⁊ in capitulo de cura eius. ⁊ colyrio rubeo leni. expositum est supra capitulo de obthalmia frigida. Omnia enim ista colyria exiccãdo possunt icarnare ⁊ generare carnẽ ⁊ sigillare ƀm diuersitatez corpoꝝ.

¶ Rupture autem palpebre recipiunt consolidationem ⁊ curantur cura rupturarum cutium dicta in capitulo suo.

¶ Hic pro cura rupturaꝝ remittit nos ad quartũ librum: ⁊ ad septimam fen eius: ⁊ dicit curať cura rupturaꝝ cutis: qꝛ in pluribus locis rumpitur: vt ibidẽ appet: ⁊ tu illuc recurre.

¶ De scabie ⁊ pruritu. Cap̃. 23.[m]

Eius causa est materia salsa nitrosa ex sanguine calido: aut humore alio acuto faciens ꝓuenire pruritum prius: deinde scabiem: cuius quidem plurimum succedit vlceribus oculi. Et incipit egritudo prius cum pruritu paruo: deinde fit asperitas ⁊ rubificať palpebra: deinde fit vt granũ fici ⁊ vlcerosa: postea adueniũt grana dura cum vehementia scissionis adest in pruritu ⁊ apostematione.

¶ Hic determinat de scabie ⁊ pruritu. Et p̊ eos notificat. Scȏo ponit curã. ibi (Cũ scabiei.) ⁋ Prima in quattuor. Prĩo ponit cãs ei'. Scȏo ponit ordinẽ iter scabiẽ ⁊ pruritum. ibi (Faciẽs prouenire.) Tertio ponit ordinẽ in mȏ euẽtus eaꝝ. ibi (Cuius quidẽ.) Quarto ponit eius spẽs. ibi (Et icipit.) pꝫ. ¶ Est sciẽdũ ꝙ scabies ⁊ prurit' ꝓueniunt ab omni humore acuto: ⁊ ẽt a sanguine inflãmato: ⁊ iõ dicit sanguĩe calido: ⁊ a mel'ia: ⁊ a flegmate salso ⁊ cholera adusta: ⁊ iõ dicit Aui. aut humore alio ⁊c̃. aut salsa nitrosa ⁊c̃. q. d. ex materia multe salsedinis: qꝛ mã acutior est nitrosa q̃ȝ mã absolute salsa sicut nitrũ siue baurach est sale acutius. He aũt mãe sunt cã huius pruritus ⁊ scabiei: qꝛ cũ acuitate hñt grossitiẽ sube ꝑ quã retineť.

¶ Et sciendum est circa secundã ꝑtem ꝙ Aui. inuit hic talem diuisionẽ ꝙ mã ista p̃mo facit pruritum: scȏo scabiẽ. Rõ est: qꝛ materia prius est sub cuti: cum facit punctionẽ icitantẽ ad scalpendum absq; hoc ꝙ faciat pustulas ⁊ bothor. Scȏo facit eas cũ propulsione sua ad exterius: ⁊ hoc est scabies: ⁊ ideo differt scabies ⁊ pruritus: qꝛ in scabie sunt pustule: nõ aũt in pruritu.

¶ Dubitať vtrũ materia que facit prurituũ distinctũ ꝯ̃ scabiẽ sit subtilior mã scabiei. ⁋ Uť ꝙ sic ꝑ Gal'. in. 5. de accidẽti ⁊ morbo. c. pen. ⁊ ꝑ Halya. 8. theo. c. 17. ⁊ ꝑ Azarauiũ cap̃. de pruritu ⁊ scabie. ⁋ In ꝯ̃riũ est Auicẽ. ⁊ Jesus in. z. tract. c. 17. vbi loquẽs de pruritu dicit qꝛ cã eius est mã salsa grossa. ⁊ Aui. in septima q̃rti: vbi loquẽs de scabie quam distinxerat ꝯ̃ pruritum dicit ꝙ ipsa est a mã subtili. Dub[m] p̃[m]

¶ Hec dubitatio alibi subtilius disputať: tñ in ꝓposito triplex solutio dať. ⁋ Prĩo est ꝙ pruritus qdaꝫ cito est sanabilis: ⁊ iste fit a mã subtiliori. qdã est lõgior: ⁊ iste fit a mã grossiori: ⁊ hec sol'o pȏt accipi ab Halya. ꝑallegato cap̃. hec tñ sol'o nõ euacuat quesitum. ⁋ Scȏa est ꝙ mã pruritus qñq; est grossior q̃ȝ mã scabiei: ⁊ qñq; est subtilior. ⁊ in hoc differt scabies a pruritu: qꝛ in scabie sunt pustule ⁊ bothor circa superficiẽ cutis: sed in pruritu nõ. Pȏt aũt cõtigere hoc ꝙ mã nõ faciat bothor in cute: qꝛ nõ pelliť extra: ⁊ hoc pȏt eẽ ex defectu virtutꝭ expulsiue: ⁊ qñq; ex grossitie mãei. Si ġ eẽt subtilior pelleret extra ⁊ posset facẽ bothor ⁊ scabiẽ: ⁊ talis pruritus est a mã grossiori ⁊ scabies sibi cõparata est de mã subtilori. Pȏt ẽt accidere ꝙ materia facit bothor: qꝛ nõ subtilis euaporationis. Et ꝯtinget ꝙ nõ facit bothor: qꝛ materia est subtilis que ẽ mota versus cutẽ: ⁊ iõ anteq̃ȝ ad suꝑficiẽ appropĩquet sui acuitate pũgit ⁊ facit prurituũ. cũ aũt ad extra pertigit in subtilitate euaporat: que aũt eẽt grossior hic retineret ⁊ posset facere pustulas si aggregareť. Et iõ auctores videnť qñq; sibiipsis contradicere in mã scabiei ⁊ pruritus. ⁋ Tertia solutio est ꝙ absolute materie pruritus est subtilior: qꝛ hꝫ acuitatẽ: sed mã scabiei est grossior: qꝛ non opꝫ ꝙ eius mã sit sic acuta pruritiua. sufficit enim ꝙ pustulas faciat. ⁋ Ad auctoritatẽ Jesus posset rñderi ꝙ nõ loquiť de pruritu solo sꝫ de pruritu vlceroso. vel dicẽdo ꝙ mã prurit' est grossa nõ respectu materie que faciat scabiẽ sed respectu materieꝝ subtiliũ que oĩno acute euaporãt. ⁋ Ad Aui. dȏm ƀm hanc responsionẽ ꝙ littera vult dicere ⁊ ipse. s. pruritus: lꝫ nõ credaꝫ ꝙ fuerit mẽs Auicen.

¶ Est sciendũ circa tertiã partẽ ꝙ vlcera oculi ꝓꝑ vehemẽtiã do-

loris vñ trahunt materias ⁊ pp mãs corruptas quas emittunt q̄ materie statim tangunt palpebras sunt cause scabiei ⁊ pruritus: ⁊ obthalmia ẽt ſm hunc modum est causa eorum.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Est dubitatio circa q̃rtã ptẽ vtruꝫ spẽs scabiei sint bñ assignate. ¶ Videt ꝙ nõ: q: auctores ponũt cõiter ꝙ sunt quatuor: sed Auic. nõ distinguit eas. ¶ Solutio ꝙ spẽs scabiei pñt distingui dupľr. Primo ex diuersitate materiez: ⁊ sic tot sunt spẽs quot sunt spẽs humoꝝ potentium illas facere: ⁊ sunt quatuor vt cholera flegma melãcholia ⁊ sanguis cũ fiunt acuti. Alio mõ pñt distingui ex parte quorũdã accidẽtiũ ⁊ graduuꝫ: lꝫ ẽt ibi ꝯcurrat aliqua diuersitas in mã: ⁊ sic sunt quatuor spẽs. Propter qꝺ est sciẽdũ vt appet mens Aui. ⁊ Jesus. 2. tracta. ca. 4. ⁊ Haly. 9. theo. cap̃. de egritudinibus palpebraꝝ cap̃. 13. ⁊ Rasis. 2. ꝯtinẽtis cap̃. 1. ⁊ ẽt 2°. distinguũt quatuor spẽs scabiei. ¶ Prima est in qua apparet in iterioribus palpebrarum superiorum rubor ⁊ sentitur pruritus ⁊ est ibi grossities cum pauca speritate: ⁊ hãc spẽm tangit Auicen. cum dicit. Et incipit egritudo cum pruritu paruo: deĩde fit asperitas. s. parua ⁊ rubificatur ⁊c̃. Et tunc est scabies: quia anteq̃ fiat aliqua aspitas non est scabies sed pruritus purus. asperitas autem fit propter pustulas paruissimas facientes inequalitatem in superficie palpebre ⁊ vocatur a Serapione tracta. 2. caplo. 5. dissuris. i. pruritus.

¶ Scḋa spẽs scabiei est in qua apparet maior asperitas in iteriori palpebre superioris ⁊ maior rubor: ⁊ istam spẽm Aui. dedit itelligi p primã: q: nõ est aliud nisi augmẽtatio pme speciei: vel dedit itelligi per hoc qꝺ dixit: deĩde fit vt granũ fici ⁊ vlcerosa. Propter qꝺ est sciendũ ꝙ per granũ fici itelligimus grana parua similia panico q̄ iacẽt itus in fico iteriori carnositati ficus: ⁊ sunt semia ficᵒ. in hac ꝰ scḋa spẽ scabiei pustule sunt addite ⁊ collegerũt mãm: vñ locus pustulaꝝ appet aliqualiter albus vel citrinus: ⁊ hoc ꝓpter adunationẽ materie que igrossat: vel pp aliquas crustulas q̄ fiunt ibi. sꝫ loca circa pustulas apparẽt rubea icensa: ⁊ ideo appet sicut esset caro ficus cũ granis que apparẽt qñ aperimus ficũ: ⁊ hoc est qꝺ dicit. deĩde fit vt granũ fici. i. vt granũ ficus qꝺ appet simul cũ carne sine suba rubee ficus: ⁊ hoc q: mã iã adunat in locis pustulosis iõ icipit vlcerare disrũpendo: ⁊ hoc est qꝺ dicit. ⁊ vlcerosa. ⁊ vocat hec secunda spẽs cinthuris. i. asperitas: nõ ꝙ in pma specie nõ sit etiã aliqua asperitas sed parua. ¶ Tertia species est in qua appet maior asperitas in iteriori palpebra ⁊ scissure: ⁊ sunt itantũ manifeste ꝙ si respicies palpebrã iuersam videbitur tibi sic̃ ficus crepata vel scissa: ⁊ ideo a quibusdã vocat hec spẽs ficulnea: vt ponit Jesus trac. 2. ca. 4. de scabie. hãc vᵒ spẽm Aui. posuit cuꝫ dixit. postea adueniunt grana dura. i. pustule ⁊ cruste dure cũ vehementia scissionis adest. i. cũ est multa scissura: sicut scindunt ficus cũ sunt mature. in pruritu ⁊ apatione. i. cũ ex pruritu ⁊ apatione sequit multa scissura. vel possumus dicere ꝙ hãc tertiaꝫ spẽm Aui. ponit cũ dicit. deinde fit sicut granũ fici. ⁊ vlcerosa. i. fit illa quasi vt granũ fici: q: ficus vlcerosa. i. hñs scissuras. q. d. fit illa in qua apparẽt fissure: sicut in granis fici siue in ficu. Et ſm hãc expõnẽ dicemᵒ ꝙ Aui. in sermone qui p̃cessit ante istũ duas inuit spẽs scabiei: vel põt dici ꝙ hãc vnã spẽm ponit in vno verbo. ⁊ vlcerosa. Est tamẽ sciendũ ꝙ lꝫ in hac specie scissure appareãt in palpebra a pte interiori: ⁊ hoc q: est pars iterior: possibile tñ est ꝙ appareant in parte exteriori cũ illuc materia attingat. vñ Jesus dicit. videbis in exteriori palpebra simile scissure ficuũ. Eodẽ ẽt modo dꝫ itelligi de rubore ⁊ alijs accidẽtibus ⁊ nominat hec tertia spẽs a Serapiõe sucusuris. i. ficus. ¶ Quarta spẽs scabiei est in qua asperitas est maior ⁊ scissure: ⁊ oĩa que dicta sũt in tertia spẽ: vt Haly. dicit ⁊ Ras 2. ꝯtinẽtis ca. 1. ⁊ hãc spẽm ſm vnũ modũ exponẽdi Auic. dedit intelligi ex tertia specie: q: ipsa ⁊ quarta non differunt quasi nisi ſm maius ⁊ minus. Scḋm vᵒ aliũ modũ exponẽdi Aui. ponit hanc q̃rtam spẽm: cũ dicit. postea adueniũt hec grana dura. i. dure pustule vel eminẽtie pue cũ vehemẽtia scissiõis adest. i. cũ adest vehemẽs scissura in pruritu ⁊ apatione cũ pruritu. i. ⁊ apate ⁊ pro. i. ex pruritu ⁊ apatione. i. ex pruritiua ⁊ apostemosa mã: ⁊ hec spẽs scabiei: vt auctores ponũt est valde longa: q: mã tendit ad nãm melãcholicam. vnde Jesus de quarta specie scabiei dicit, videbis eam nigrã ⁊ superius cortices siccos: ⁊ noĩat turusich aľs tulusius. i. exiccatio soliditatis. i. solide partis palpebraꝝ vel solide humiditatis. ⁊ q: in primis duabus speciebus nõ est multa exiccatio; iõ oculus apparet humidus lachrymosus ⁊ lipposus. In tertia autẽ ⁊ quarta pp multã ariditatem ⁊ ꝯsumptionẽ humidi nõ ꝯtingit. ⁊ ex hoc exponunt q̄dã dicta Halya. Serap. ⁊ Jesus que vident obscura in capitulis de scabie: ⁊ q: iste spẽs scabiei sunt quasi quidaꝫ gradus in ea subsequenter euenire potẽtes: iõ Aui. nõ curauit eas expresse distinguere: quãuis in cura ostẽdat ꝙ distinctio dꝫ intelligi in his dictis: q: curam distinguit ſm spẽs vt apparebit. hic vᵒ eẽnt multa dicenda siquis vellet saluare dicta Jesus qui parũ in distinctione harum specierum videtur deuiare.

¶ De cura eius. Cap̃. 24ᵐ.

Cum scabiei associatur obthalmia cura priuꝫ obthalmiã: deinde procede ad scabiẽ postq̃ nõ dimiseris rẽ obthalmie: ⁊ siľr sunt dispositio ⁊ iudiciũ si est egritudo alia. Nam opꝫ vt tu vehementiorem earum diligenter attendas.

¶ Hic ponit curã. Prĩo qñ scabies est ꝯiuncta alteri egritudini in suba oculoꝝ. Scḋo qñ est sola. ibi (Cũq̃ videris.) pꝫ.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Est dubᵒ vtrũ stãte obthalmia ⁊ scabie vel vlcere oculi sit icipiẽdũ a cura obthalmie ⁊ vlceris vel a cura scabiei. ¶ Videt p̃ ꝙ a cura scabiei per Auic. supra in capitulo de cura ꝯturbationis oculi. ¶ Scḋo sic. scabies põt eẽ cã obthalmie: ergo itendẽdo ad causaꝫ oportebit primo a scabie icipere. ¶ In ꝯ̃riũ est Aui. hic. ¶ Dõm vt supra inuit Auic. ⁊ hic ꝙ vel obthalmia aut vlcus oculi est cã scabiei: ⁊ sic opꝫ icipere a cura obthalmie vel vlceris. Rõ est pmo: q: hec est vna itentio in ordine curatiõis: vt pꝫ. 7. terapẽ. ca. 12. ⁊ vlti. ca. 4. fen. 1. cañ. Scḋo q: imaginãdũ est ꝙ obthalmia vel vlcus ex quo causant sunt vehemẽtiores passiones q̃ scabies: ⁊ sunt vehemẽtiores ex parte dignitatis lese actionis: q: ledũt actioneꝫ oculi. siľr sunt vehemẽtiores ex parte accidẽtiũ: q: scabies nõ est prauoꝝ accidẽtiũ nisi cũ oculo cõicat vlcerãdo aut apando: ⁊ hoc est qꝺ dicit Aui. cura prius obthalmiã. ⁊ siľr sunt dispositio ⁊ iudiciũ. ⁊ eodẽ mõ dꝫ ꝓcedi disponendo oculũ. ⁊ idẽ dꝫ eẽ iudiciũ si est alia egritudo. s. in substantia oculi: vt si est vlcus: q: prius dꝫ icipi a curatione vlceris: ⁊ subdit cãm. Nã opꝫ vt tu vehemẽtiorẽ eaꝝ attẽdas diligẽter: quasi dicat cũ obthalmia ⁊ vlcus oculi sit vehementior morbus q̃ scabies: ꝰ a cura istoꝝ opꝫ icipere. si vᵒ scabies sit cã obthalmie: ita ꝙ obthalmia sit leuis potes incipere a cura scabiei. ⁊ hoc declaratuꝫ ẽ supra in tra. 1. c. de cura ꝯturbatiõis oculi. ¶ Est tñ sciẽdũ ꝙ lꝫ prius qñq̃ icipiamus a cura scabiei: nõ tñ dꝫ negligi obthalmia quãuis sit leuis. Cã est q: posset per negligẽtiaꝫ augeri ⁊ fieri peior dispositio q̃ sit dispositio scabiei. Eodeꝫ ẽt mõ lꝫ pmo icipias ad curã obthalmie: ⁊ postea vadas ad curã scabiei nõ debes negligere rẽ. i. dispositionẽ aliquã obthalmie. i. quaꝫ obthalmia dereliquit in oculo: vel quã posset iducere: q: oculus post obthalmiã remãsit aliqualiter debilis paratus recipere. Et iõ fortes medicine pure ad scabiẽ vsitate ledẽdo oculũ facerent reuerti obthalmiã imo nouã generarẽt: ⁊ hoc ẽ qꝺ dicit. postq̃ nõ dimiseris rẽ obthalmie. hoc aũt fit nõ ponẽdo fortes medicinas vehemẽtes scabiei: vel nõ ponẽdo eas puras. Ex q̄bus soluunt ꝯ̃ria.

¶ Cunq̃ videris vlcerationẽ ⁊ apostema caue ne administres medicinas acutas ⁊ similia eis nisi post cõsecutionẽ cũ facilitate ad possibilitatẽ. Nã tu trahes cuꝫ medicinis aquam vehementem.

¶ Hic ponit curã solius scabiei. Et p̃ eius q̄ est in pᵃ spẽ siue in pnᵒ. Scḋo eiᵒ q̄ est in scḋa vel in tertia inuẽs de q̃rta. ibi (In scḋa vᵒ.) Tertio reuertit ad cõplemẽtũ cure pme spẽi. ibi (Illiᵒ aũt q̄ cura.) pꝫ. ¶ Est sciẽdũ p̃ ꝙ hec lr̃a põt dupľr exponi. Prĩo ꝙ Aui. hic ponit curã speciei pme: ⁊ tũc exponat. Cũ videris vlcerationẽ ⁊ apa. s. in carne ⁊c̃. Alio mõ ꝙ ipse declaret dictũ statim. s. ꝙ qñ cũ scabie associat obthalmia vel alia egritudo opꝫ ꝙ prius cures illã. Vult ergo hoc declarare dicẽs ꝙ cũ videris vlcerationẽ. s. oculi: ⁊ in ħ exponit qꝺ dixit. Alia egritudo ⁊ apostema. i. obthalmia. Caue ne tu admistres medicias acutas. s. q̄ cõpetunt in scabiei cura: ⁊ siľia eis vt medicie vehemẽtis siccitatis nisi post ꝯsecutionẽ cũ facilitate. i. nisi postq̃ tu feceris eas faciles ꝯsequẽdo vel ꝓsequẽdo in cura obthalmie ⁊ vlceris. pmo ad possibilitatẽ. i. ſm ꝙ est possibile: q: nõ est possibile curare sic ꝑfecte obthalmiã qñ est ꝯiuncta scabiei. nã tu ⁊c̃. i. si aľr facis ⁊ sic augmẽtabis obthalmiã ⁊ vlcus.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Scḋo est dubitatio pp pmã expõnẽ: vtrũ in pma spẽ scabiei debemus vti medicis acutis. ¶ Vr ꝙ sic. p̃ p Jesuꝫ q p̃ ꝓcipit eũones fieri in pma spẽ: sic Aui. itelligit ꝙ tu facias. Scḋo ꝓcipit ꝙ reuoluas palpebrã ⁊ frices cũ sief rubeo acuto. Idẽ ponit Rasis. 2. ꝯtiñ. aucto. Sera. c. 2. ¶ In ꝯ̃riũ est Aui. hic ⁊ Haly. in. 5. prac. c. 49. vbi solũ docet de localibus ponere sief rubeũ lene siue leue ⁊ puluereꝫ croceũ. ¶ Dõm ꝙ in pma spẽ scabiei vel subito approximas medicias acutas: ⁊ hoc est icõueniẽs. Rõ ẽ: q: subita acuitas eaꝝ est cã additionis in apatione attrahẽdo mãs ad locũ: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Cũ videris vlcerationẽ ⁊ apa. s. ichoare vlcerationẽ. s. puã ⁊ occultã: ⁊ apata parua q̄ dicunt eminẽtie pue. Caue ne administres medicias acutas: nã tu trahes cũ medicis. s. acutis aquã vehemẽtẽ. i. multos humores. Et q: hoc declarat p multũ cursum lachrymaꝝ fluentiũ pp colliquationẽ factã: ideo dixit aquã vehementẽ. Causa aũt quare iste medicie acute subito approximate in scabie in prima spẽ

ma spē sunt cā tractus humorum: nō aūt in scđa spē vel tertia vel quarta est: q2 in pma spē nondū facta est īduratio supficiei palpebre: neq3 facta est crusta: nec est multa corruptio in palpebra: ⁊ iō statim sentit acuitatem medicine ⁊ fit dolor vehemēs: ⁊ medicina acuta statim ⁊ fortiter imprimit. Jn alijs vo spēbus est facta crusta ⁊ īduratio: vñ pcedit fricatio cū zucchoro: pmo ad molliendū qđ nō pcedit in pma spē fm Jesum: ⁊ ideo medicine acute non sic imprimūt: vel nō subito approximas medicinas acutas: sed gradatim pcedendo de minus acutis ad magis acutas de appositiōe rara ad frequētē ⁊ de parua quātitate medicine acute ad multā: ⁊ sic psequēdo possumus vti medicinis acutis: ⁊ hoc est qđ dicit Auic. Caue ne administres medicinas acutas ⁊ similia eis: vt fricatiōem cū rebus asperis: nisi post psecutionē. i. nisi cū quadā psecutiōe: cū facilitate. i. facilr facta. p. s. cū faciliorib9 īcipiēdo: vel nisi post cōsecutionē cum facilitate. i. nisi postq̄ tu faciliter peruenis ad illas. tunc aūt faciliter peruenis qñ nō īcipis ab eis. Ecce ergo q Auicē. nō negat ex toto vsum medicinarū acutarū: sed negat vsum earum difficilē. Ex quibus cessat ptradictio īter auctores.

Dubm 3m ¶ Tertia est dubitatio vtrū in cura scabiei cōpetat medicamē repcussiuū. ¶ Uf q sic: q2 mā scabiei pōt eē in fluxu: ⁊ sic eget repcussiuis. ¶ Jn ptrium est Jesus ca. 4. q in cura scabiei phibet sief albū: ⁊ oēs Auctores pcordāt q medicine que ponunt sunt sicut sief viride vel rubeū leue vel acutū. ¶ Est sciēdū q mā scabiei in q̄cunq3 spē sit iā ītelligit q in parte sit collecta vel fluxa: q2 aliter nō esset scabies: sed eēt quedā dispō ad scabiē. nā in scabie op3 vt sit pustula: l3 magis vel minus apparēs fm diuersitatē scabiei: ⁊ iō op3 q mā iā exiuerit venas ⁊ sit fixa in pticula: l3 sit poše q sit ibi fluxus materierū ad oculū: īmo fm plurimū in speciebꝰ scabiei est fluxus materierū pp dolorē q semp ptingit in pfricatiōe palpebre aspere ad oculum. Ex qbus nūc dictis ⁊ alijs supra appet q in oī spē scabiei op3 q vtamur medicamine cōposito ex medicinis stipticis ⁊ ex acutis. medicine quidē stiptice sicut lapis emathitis ⁊ hmōi ponunt ad pfortationē palpebre ne recipiāt mām ⁊ vt exiccēt: ⁊ cū hoc p friditatē ⁊ stipticitatē pñt repcutere: sed medicine acute. s. fortis exiccatiōis: sicut est es vstū ⁊ aloes ⁊ similia ponunt ad exiccādū ⁊ resoluēdū mām que est in parte ⁊ ad dissoluēdū eaz ⁊ faciēdū puerti ⁊ euacuari in lachrymā ⁊ vt psolidēt ⁊ vt acuitate attrahāt aliquas humiditates subtiles cū qbus siccitas materie leniat vt supra posuit Aui. in ca. de gesse. Ad hanc ītentionē lenitionis ponunt cū istis medicis quedā leniētia sicut gūmi arabicū ⁊ dragagāti. Jste enim hñt multā vtilitatē in sief hmōi acutis. Prio q2 leniūt mām. Scđo q2 sedāt pruritū. Tertio q2 tractuz scabiose palpebre ad oculū faciūt magis facilē. Quarto q2 reprimūt furiosam acuitatē medicinarū. s. viridis eris ⁊ hmōi. Quinto q2 tenent has medicinas secū mistas: ⁊ faciunt eas pseruari in palpebra ⁊ adherere. Et q2 in pma spē scabiei est multa ītentio phibitionis cursus: ⁊ nō est tāta necessitas medicinarum acutarū quāta est in quarta: nec in secūda quāta est in tertia: iō medicamē qđ in pma spē approximamus h3 plus de medicinis istis. s. frigidis ⁊ stipticis. Sed medicamē in tertia ⁊ quarta spē ēt h3 plus de acutis medicis: ⁊ hoc p3 vidēdo cōpōnē sief rubei leuis a quo secure possumꝰ īcipere in pma spē scabiei: deīde ad sief acutū rubeū: vel viride ad qđ postea deuenimꝰ. ¶ Ex qbus soluit dubitatio: q2 in scabie nō possumꝰ vti in aliqua sua spē medicis solū repcussiuis pp cām dictā: l3 magis possimus vti repcussiuis in pma spē: tñ semp op3 cū hoc q sint exiccatiue ⁊ psumptiue materierū: ⁊ iō qdā sunt curati a pma spē scabiei cū puluere solo galle asperso sup īteriori pte palpebre fm q ponit Jesus ca. 4. ⁊ Rasi in. 2. ptinē. c. 2. Modus aūt est q reuerset palpebra ⁊ aspergat sup ea puluis ⁊ liget sic reuersata ⁊ dimittat tribus horis. qñq3 tñ propter sedationē asperitatis aut coloris aut doloris ponimus aquā rosatā cū seminibus cydoniorū: sicut post fricationē docet Zoar ca. 4. trac. 8. primi libri.

¶ Jn scđa vo ⁊ tertia specierum predictarum necessaria est fricatio aut cum ferro aut cuz medicinis. fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris: ⁊ proprie generis eius qđ noiatur casuri: aut cum folijs fici: aut fac fricationem ex sedenigi ⁊ croco ⁊ marchasita: fiat ex ex eis colyrium ⁊ fricetur cum eo.

¶ Hic ponit curā secūde ⁊ tertie speciei: ⁊ īnuit curam quarte: ⁊ in summa ponit curā scabiei in qua est manifesta asperitas: ⁊ est sic crustula pustularū: ⁊ hec cura est cū remouētibus illā crustā: ⁊ hoc fit fricādo palpebrā īuersatā. Fricatio aūt fit cū ferro. s. nō habente multā acuitatē sed debitā: ⁊ fiat forma qua possit bene adherere sic eēt sic. Fit aūt fricatio hec cū spuma maris dicta casuri: ⁊ est vna spēs de qnq3. Moderni āt vtunt pumice. Fricatio aūt fit cū folijs fici vel cum medicamine qđ ponit ex sedenigi. i. lapide emathitis ⁊c. ⁊ fiat ex eis colyrium. i. sief: habet enim hoc medicamen virtutem abstergendi ⁊ exiccandi fortiter ⁊ confortandi.

¶ Jllius aūt que curam recipit cum medicinis ⁊ est illa que non cōsequit gradū scđm ⁊ tertiū specierū predictarū initiū cure est assiduatio euōnis ⁊ flobothomie: ⁊ si non plus saltē bis in mēse: ⁊ flobothomia lachrymalium post flobothomiam vlem: ⁊ assiduatio balnei ⁊ alienatio pulueris ⁊ fumi ⁊ vociferationis ⁊ cautela vehementie stricture colli ⁊ coartationis capitis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ multitudinis loquele ⁊ applanationis puluinaris ⁊ prolongationis iacendi super faciez: ⁊ oīum que ascendere faciunt materias ad superiora ⁊ trahūt eas ad faciem.

¶ Hic ponit curā scabiei in pma spē. Et pmo per euōnem ⁊ per regimē. Scđo p medicinas locales. ibi (Et pfert) p3. ¶ Et sciendū circa pmā q p curā cū medicis ītelligit illā q̄ distinguit p curā factā cū ferro abradēte. Hec enim abrasio fortis cū ferro vel cū re q̄ stat loco eius vt pumex vel folia ficus nō puenit in pma spē: ⁊ maxime in pnº: q2 nō est nota aspitas nec crusta. Et iō sufficit appositio medicinarū q̄ dicent: ⁊ regimē euacuatiuū p ⁊ phibitio ascēsus materierū ad caput. Euacuatio fit cū pharmacia vel flōmia bis in mense. Et hoc fit vt corpus fiat vacuū ⁊ auarū ⁊ materie nō ascēdāt ad caput. Fit ēt euacuatio cū flōmia venarū lachrymaliū: ⁊ hanc Aui. nō precipit bis in mēse timēs de euōne ab oculo ⁊ eius debilitate: sed ista flōmia nec illa d3 fieri bis vel semel in mēse: nisi post multā psiderationē medici. Regimē aūt fit cū balneo ⁊ alienatiōe oīu3 q̄ mouēt mās ad caput siue mordicādo sicut facit fumus ⁊ puluis: siue coartādo versus caput sicut vociferatio ⁊ strictura colli ⁊ capitij. i. colarij: siue inflāmādo vt ira ⁊ multitudo loquele: ⁊ vociferatio ēt posset poni īter ista: siue situādo caput decliue sicut multitudo applanatiōis puluinaris: ⁊ multitudo plongationis iacendi super faciē ⁊ oīum ⁊c. sicut multus tactus ⁊ pfricatio ptiū faciei: ⁊ vsus rerū mouētiū ad caput vt multus potꝰ vini ⁊ vsus acruminū.

¶ Et cōfert in principio sui quidem colyrium rubeum lene ⁊ post ipsum colyrium viride lene.

¶ Hic ponit curā per medicinas locales. Et pmo qñ scabies prime speciei est leuis. Scđo quando iam pfirmat siue fortificat. ibi (Qz si fuerit fortior.) p3. ¶ Est sciendum circa pmam partez q ex ista lrā sumit q superius dicebat. s. q in pma specie scabiei d3 īcipi a medicinis non multū acutis: sicut est colyrium rubeum leue ⁊ gradatim ire ad fortiora vt est viride leue.

¶ Qz si fuerit fortior illa: tunc acutius vnoquoq3 eorum est ēt tarthamaticon ⁊ colyriū arasistratis: ⁊ colyriū de croco: ⁊ qñq3 curatur cuz felle hirci ⁊ felle porci ⁊ cum sale āmoniaco ⁊ thutia ⁊ ere adusto ⁊ calcadis piūctim ⁊ sepatiz: ⁊ basilicon ⁊ colyriū generatiuū sunt bona ⁊ medicamen arasistratis est valde bonum.

¶ Hic ponit curā scabiei qñ fortificat: vt q2 auget asperitas ⁊ vlceratio: ⁊ in hoc Aui. īnuit curā aliarū spērum. s. scđe ⁊ tertie ⁊ q̄rte si medicꝰ pspicaciter psiderat. Prio enumerat medicias acutiores pdictis q̄ pueniūt in scabie fortiori q̄3 sit īchoatio pme spēi. Scđo ponit descriptionē quarūdā medicinarum. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Dicit p q in fortiori scabie q̄3 sit scabies īchoās vel q̄3 sit scabies pme speciei medicamē acutius illis pueniēs est tarthamaticō fm Mesue positū trac. 1. c. 23. colyriū arasistratis ponit in. 5. cañ. trac. 2. colyriū de croco p3 ibidē. Et qñq3. s. cū īdiges fortiori medicamine curat cū felle ⁊c. Calcadis ē spēs vitrioli vel viride eris piūctiz ⁊ sepatim: q2 oēs iste medicine singulariter sunt fortiter exiccatiue: l3 diuersimode: ⁊ iō piunctim siue sepatim singulariter pferūt. Basilicō ponit in. 5. cañ. ca. pallegato. Colyriū generatiuum est illud qđ ponit in ca. de lachrymis. ⁊ tunc ēt Aui. laudat medicamen arasistratis: vel q2 est multum vtile: vt appet ex eius descriptiōe: vel dixit hoc bis: q2 reperit duarum descriptionum.

¶ Et ex medicinis conferentibus est medicamen huius. ℞. charabe partem. j. corticis granatorum partes ij. conficiantur cuz melle aut aloes partē. j. salis ammoniaci partem. 5. conficiantur cum melle ⁊ administrentur: ⁊ iterum sumantur eris vsti. xvj. aur. piperis. viij. aur. climie. iiij. aur. myrre: croci: amborum añ. aur. ij.

floris eris.v.aur.gummi.xx.aur.terantur ⁊ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali.

¶ Hic ponit descriptionē quarūdam medicinaꝝ:⁊ ponit duas vel tres:⁊ qlibet ē fortis exiccatiōis:ꝫ scđa sit fortior ꝙ̄ pma. Aureus est pōdus.ʒ.j.vel.ʒ.j.s. Misceant̄ sicut scis.s.vehementi mistione: scis hoc ex quodam colyrio posito supra cap̄.de rupturis cornee. Cum aqua pluuiali:q̄ est multe subtilitatis.

¶ De tumore. Cap.25m.

Alintifach est apostema cum pruritu:⁊ quandoqꝫ est illud qđ in ipso dominat̄ vētositas:⁊ quādoqꝫ est superfluitas subtilis flegmatica:⁊ quādoqꝫ est superfluitas aquosa:⁊ quādoqꝫ est superfluitas melancholica.

¶ Hic Aui.determinat de passiōe q̄ dr̄ tumor.Et p̄ ponit eius cās. Scđo signa.ibi(Qđ vētosuꝫ ē.)Tertio curā.ibi(Opꝫ vt icipias.)

Dubium ¶ Est dubitatio circa p̄mā p̄tē:vtrū tumor palpebre dictus alintifach sit idē ꝙ īflatio palpebre. ⁋ Ur̄ ꝙ sic:ex vi vocabuli:q̄ tumor ⁊ īflatio vident̄ idē dicere.Scđo sic eedē cāe ponūt̄ hic ⁊ ibi. ⁋ In ꝯriū est Aui.qui facit diuersa capl'a. ⁋ Rn̄det Dynus ꝙ hoc capl'm est de aꝑatib⁹ palpebraꝝ a q̄cunqꝫ mā fiāt:sed capitula superiora sunt determinatis aꝑatibus. ⁋ Hec solutio nō est ad mentē Auic. q̄ nō ꝯsueuit postponere capitula generalia ⁊ anteponere specialia.Itē hic nō facit mētionē de apostemate sanguineo nec de cholerico. ⁋ Dico ergo ꝙ īflatio palpebre ⁊ tumor de quo sermo fit h̄ capl'm differūt in duob⁹.Prio q̄ īflatio est ꝑuus tumor:ꝫ tumor hic est magn⁹ tumor:⁊ iō pōt dici ꝙ mā īflationis est magis mista cū palpebra:ꝫ mā tumoris est magis saparata:⁊ ex hoc ꝯtingit ꝙ qñ homo morit̄ quasi palpebre tumide tremūt:⁊ iō vocat̄ a q̄busdā tremor.Scđo differūt q̄ īflatio est circa exteriora palpebre:ꝫ tumor est in p̄te īteriori versus oculuꝫ:ꝫ posset ēt extra cōicari:⁊ q̄ tumor est magis īflatio versus p̄tē ꝯiūctiue oculi:iō q̄dā auctores ponūt ꝙ tumor sit de passionib⁹ ꝯiunctiue:sicut ꝑ Azarauiū pꝫ ⁊ ꝑ Jesum Haly.ca.39.secūdi.Et vocāt oēs isti auctores hāc passionē īflationē.Raſ tñ dicit in scđo ꝯtinētis ca.1.ꝙ dꝫ numerari īter palpebraꝝ morbos.⁊ has quatuor cās positas ab.A.ipsi ēt ponūt.hec eniꝫ passio nō hꝫ secū dolorē:⁊ si hꝫ nō est de eo curandū:⁊ iō illud cū quo magis se rep̄ntat est magna ītumescētia siue inflatio:⁊ iō vocat̄ tumor:⁊ pōt vocari īflatio.s.magna.Ex quo pꝫ ꝙ ꝫ tumor possit fieri a sanguine:q̄ ibi est dolor notabilis obthalmia dr̄ vel apostema:⁊ pōt vocari rosariū:vt pꝫ ex dictis ca.de guardēgi:⁊ iō plus noīatur in ca.de aꝑatibus oculi vel palpebre ꝙ̄ nominet̄ in ca.de alintifach.Ex q̄b⁹ dictis pꝫ quot sunt eius cāe:q̄ sunt quatuor.Nā hec tumescētia pōt fieri a vētositate que multū īflat. Scđo a flegmate subtili:qđ ēt multiplicatū multū īflat.Tertio ex sup̄fluitate aquosa.Quarto a mā mel'ica.oīno enim ista multū inflāt.Fit ēt pruritus ibi:q̄ aliqua p̄ticula haꝝ materierū ex calore extraneo corrūpit̄ ⁊ exacuit̄:vñ facit pruritū:⁊ h̄ est qđ dicit.alintifach est apostema.i.magnus tumor cuꝫ pruritu ⁊c̄.⁊ q̄ tumor in diffinitione cadebat:ideo assumpsit illud ex p̄te diffiniti:q̄ hoc forsan vocabulū alintifach significat in lingua eoꝝ exp̄sse hāc passionē.silr̄ q̄ diffinitio sic stetisset.tumor est tumor cum pruritu ⁊c̄.

¶ Scđo sciendū ꝙ Aui.dicit:qñqꝫ est id qđ dominat̄:q̄ forsan sola vētositas nō facit hāc passionē:sed dn̄atur.⁊ sic ēt de alijs:ꝫ iste māe nō reperiunt̄ pure:⁊ si reperiunt̄ faciēt eas. ¶ Ex q̄bus pꝫ solutio ad ꝯria. ⁋ Ad primū dico ꝙ in vocabulo possunt cōmunicare sed aliter sumit̄ inflatio hic ⁊ ibi. ⁋ Ad scđm dico ꝙ Aui.īuuit aliquā dr̄iaꝫ in causis īflatiōis supradicte:⁊ in causis īflatiōis q̄ dr̄ tumor:vel alintifach:q̄ īflatio palpebre cū sit paru⁹ tumor q̄ fit a vapore q̄ nō sic eleuat mēbrū in tumore sic̄ facit vētositas:fit ēt a mā subtili.s.aquosa subtili:q̄ ēt nō multū eleuat nisi sit multa.ꝫ īflatio fit ēt ex mā mel'ica q̄ sui mole ⁊ corporeitate multū tumefacit palpebrā:⁊ iō pōt dici ꝙ īflatio est q̄si q̄dā cacesia in palpebra ꝫ alintifach est magnū apostema ⁊ magnus tumor ⁊ est cū pruritu.

¶ De signis. Cap.26m.

Quod vētosuꝫ est qñqꝫ accidit subito.Et declinat ad p̄tē lachrymalē.Et est sicut quē pūgit musca in illo loco.Et accidit in estate.Et senibus.Et nō est grauitas.Flagmaticum.n. frigidius ⁊ grauius ⁊ seruat vestigiū cōpressionis vna hora.Sed in aquoso nō remanet vestigiuꝫ ip̄ressionis per horam:neqꝫ dolor est cū eo,Et melancholicū fm plurimū cōicat palpebre ⁊ oculo ⁊ est cū duritie ⁊ extēsione ꝯñtibus sup̄cilia ⁊ maxillaꝝ sūmitatē:⁊ nō est cū eo dolor de quo sit curādū:⁊ est color eius fuscus.Et plurimū eius accidit post obthalmiā ⁊ post variolam.

¶ Hic ponit signa.Prio vētosi alintifach.Scđo flegmatici viscosi.ibi(Flegmaticū eni.)Tertio aquosi.ibi(Sꝫ ī aquoso.)Quarto melācholici.ibi(Et mel'icuꝫ.)Partes patēt. ¶ Est sciēdū ꝙ alintifach vētosuꝫ hꝫ sex signa.Primū est ꝙ accidit subito:⁊ hoc q̄ mā vētosa est mobilis cū vehemēti īpulsione:⁊ iō fit subito seu facit tumorē.Dicit āt qñqꝫ:q̄ posset eē illa vētositas cruda ⁊ tardi motus ꝓꝑ aliquā humiditatē ibi cōmistā:⁊ iō nō subito moueretur:⁊ sic qñqꝫ non accidit subito:ꝫ tñ qñqꝫ fit:plus tñ est ꝙ subito accidit:⁊ ideo Raſ in.2.ꝯtinētis cap̄.1.dicit absolute ꝙ si accidit ex ventositate euenit subito:⁊ Jesus ca.39.⁊ Azarauius ꝯcordant. ⁋ Scđm signū est:ꝙ declinat ad p̄tem lachrymalis.s.domestici:vt dicit Jesus. Ratio est:q̄ ibi est locus spatiosus in quē vētositas suo īpulsu statim penetrat. ⁋ Tertiū signū est:q̄ app̄et sicut pūctura musce.qđ pꝫ:q̄ ibi p̄mo app̄et vnus paruus tumor sic̄ est tumor in loco puncture musce ⁊ deinde statim crescit:ita ꝙ hic ꝑuus tumor p̄cedit vel app̄et sensus cuiusdā pūctionis:q̄ vētositas extēdēdo ⁊ penetrādo pōt subito facere illū dolorē paruū:⁊ tunc īfirmus credit ꝙ musca pūxisset eū:⁊ talē pūctionē subitā nō faciūt alie materie dicēde:⁊ iō in hac spē alintifach ponit̄ hoc signū:⁊ hoc voluit Jesus trac.2.ca.39.vbi loquēs de hac spē tumoris vel inflatiōis dicit.qñ orit̄ p̄cedit eū quoddā simile morsui reptilium:sic̄ accidit a morsu musce vel cimicis. ⁋ Quartū signuꝫ est ꝙ accidit in estate vel ꝓꝑ malitiā digōnis:vel q̄ estas mouet mās vaporosas versus cutim ⁊ acuit eas que si sint grosse retinent̄. ⁋ Quintū signū est ꝙ accidit senibus ꝓꝑ defectū digōnis:vñ multiplicat̄ vētositas cuꝫ ipsa fiat a debili calore:vt pꝫ in.6.de accidēti ⁊ morbo cap̄.2.⁊ fit acuta ꝓꝑ putredinē que facit in eis flegma salsum. ⁋ Sextū signū est ꝙ non est grauitas ꝓꝑ ventositatē q̄ gñaliter nō grauitat.Jesus tñ ponit aliud signū dicēs ꝙ ē color ei⁹ albus:sic̄ color aꝑatū flegmaticorū. ⁋ Ex quo pꝫ ꝙ qñ auctores dicūt ꝙ app̄et sic̄ punctura musce vel apis vel cimicis ⁊c̄.nō dꝫ ītelligi ꝙ ibi appareat rubedo in colore. ¶ Est sciēdū circa secūdā p̄tē ꝙ alintifach flegmaticū est cū maiori friditate in loco:q̄ flegma est fridius ꝙ̄ sit vētositas:⁊ ē graui⁹:⁊ q̄ flegma hꝫ aliquā viscositatē:iō si p̄mat̄ digitus sup̄ palpebra retinet vestigiū imp̄ssionis digiti ꝑ horā.i.ꝑ aliqđ breue spatiū:q̄ nō tꝫ vestigiū ꝑ horā q̄ ē.xxiiij.ps diei nālis:vt pꝫ ad sensū.ꝫ qñ cā alintifach ē mā aquosa subtilis:tūc si p̄mat̄ digit⁹ statiꝫ recedit vestigiū.In vētoso aūt nullo mō tenet̄:imo statiꝫ reīpellit:neqꝫ ē cuꝫ eo.s.alintifach flegmatico vel aquoso ⁊c̄.q̄ iste māe non faciunt colorē:vt pꝫ in scđa p̄mi.c.de signis aꝑatuꝫ.vel cum eo.s.aquoso. ¶ Est sciēdū circa q̄rtā p̄tē ꝙ mā mel'ica respcū p̄dictaꝝ est apta facere magnā īflationē ꝓꝑ tria.Prio q̄ ē hūor corpulētior.Scđo q̄ ē multū hūor vētosabilis vētositate ꝓprie dicta:vñ mel'ici ex h̄ sunt luxuriosi:vt pꝫ in.4.p̄ticu.de ꝓblematib⁹ ꝓblemate.30.Tertio q̄ difficulter resoluit̄ vel sepat̄ a membro:⁊ ꝓꝑ has cās īflatio mel'ica cōicat palpebris ⁊ oculo:ēt ꝓꝑ aliud q̄ mā mel'ica stās sub sua forma nō ē apta multū pelli v̄sus ex̄.s.v̄sus sup̄ficiē cutis:⁊ iō sua īpletio ⁊ spatiū magnū qđ req̄rit occupat palpebrā ītus v̄sus ꝯiūctiuā:⁊ ē cū duritie:q̄ hec ē nā hūoris mel'ici.⁊ extēsiōe ꝯsequētib⁹ ⁊c̄. ¶ Est iteꝝ circa hāc p̄tē sciēdū qđ mā mel'ica apposita palpebris ibi multiplicat̄ ꝓꝑ īeptitudinē ad resol'onē:⁊ iō pōt cōicari īflatio ⁊ durities vsqꝫ ad poma maxillaꝝ ⁊ vsqꝫ ad sup̄cilia:⁊ in hoc oēs auctores ꝯcordāt.Credo tñ ꝙ sit plus apta cōicari hec īflatio mel'ica p̄tib⁹ maxillaꝝ ꝙ̄ p̄tib⁹ sup̄ciliōꝝ ⁊ frōtis:⁊ h̄ q̄ mā mel'ica ē mag̃ p̄ata ad descēdēdū:⁊ iō Raſ.2.ꝯti.c.1.hoc signū sic describit.Si accidit ex sup̄fluitate mel'ica īflant̄ palpebre ⁊ oculi:⁊ pol'e ē ꝙ distēdat̄ vsqꝫ ad maxillas.Dicit post Aui.nō ē.dolor de quo sit curāduꝫ.Rō ē:q̄ ꝫ sit dolor aliq̄s ē ꝑuus:q̄ māe fride ꝑ se nō faciūt dolorē fortē:vt dcm̄ ē:⁊ ē color eius.pꝫ ⁊c̄.Et pl'imū accidit ⁊c̄.Rō ē q̄ forsan hūor mel'icus vtpl'imū sequit̄ alios morbos in q̄b⁹ euaporatiōe facta in p̄te subtili sanguīs ei⁹ grossuꝫ remanet. obthalmia aūt sanguinea in q̄ ē feruor ⁊ variole ꝓꝑ ebullitionē fcā resol'one p̄tiū subtiliū residuū ꝯuertit̄ ad nām mel'icā:⁊ hꝫ h̄ dispo nit̄ nutrimētū qđ ad illas p̄tes venit:⁊ ī hoc sermōe oēs ꝯcordāt. vñ Raſ in.2.ꝯtinē.dicit plurimū accidit in variolis ⁊ obthalmia. addit tñ Jesus ca.39.⁊ Azarnui⁹ ⁊ Raſ in.2.ꝯti.c.1.ꝙ hoc fit ꝓprie in mulierib⁹ ⁊ q̄dā dicūt ⁊ ī pueris.Rō ē:q̄ multa hūiditas in istis est causa q̄ ebullitio ⁊ resol'o nō perducāt ad multā siccitatem:q̄ fieret tūc apostema durū dictū sephiros vel per adustionē fierēt alie corruptiones melācholice:sed conseruata aliqua humiditate quāuis humor sit cōuersus ad naturam melancholicam:tñ facit hanc passionem que dicitur tumor ꝓꝑ multitudinē ⁊ grossitiem.

¶ De cura

¶ De cura. Cap.27m.

Oportet vt incipias primũ ꝛ euacues corpus ꝛ mundifices caput.

¶ Hic ponit curã. Et p̊ per eũonẽ. Scđo ꝑ localia. ibi (Et enĩ qđ fuerit.) ¶ Est sciẽdũ ꝙ Aui. inuit duos modos eũonis. s. vlẽm cũ medicina solutiua: ꝛ iõ dicit euacues corp⁹ ꝛ ꝑticularẽ a capite. vel cũ solutiuo sibi appropriato vl̓ cũ caputpurgijs sternutatorijs ꝛ hmõi: ꝛ iõ dicit mundifices caput. ¶ Nõ ẽt ꝙ medicine solutiue in hac passione oẽs debẽt hẽre aliquã virtutẽ eũatiuã flegmatis. mel̓ia enĩ que facit aliã q̃ꝫ de hmõi spẽb⁹ nõ declinat ad vltimã nãm mel̓icã: sꝫ tꝫ de nã flegmatica. de alijs ẽt mãeb⁹ est notũ. s. de aq̊sa ꝛ flegmatica ꝛ vẽtosa: qꝛ vẽtositas ẽt multũ surgit a flegmate: ꝛ iõ bonũ eũatiuũ est pill̓e cochie miste cũ alijs pill̓is ꝫm ꝙ tibi vr̃. vñ Azarauius in ca. de ĩflatione dicit. Cura oiuꝫ spẽrũ est ꝙ eũet corp⁹ a flegmate cũ pill̓is cochijs.

¶ Et enim qđ fuerit ad flegma decliuius administra emplastrum ex folijs malue ꝛ malueuisci.

¶ Hic ponit curã localẽ ꝛ maxime eius qđ fit a flegmate: dans de alijs ĩtelligere ex capl̓o de cura ĩflationis supra. ꝛ ex capl̓o de cura obthalmie fride ꝛ morboꝝ oculi fridoꝝ. ꝛ ponit q̃tuor localia. ¶ Primũ fit ex folijs malue. s. que est altea decoctis cũ vino vel aqua ꝫm ꝙ tibi videt̃: qꝛ aliq̃liter resoluũt ꝛ ꝑparãt ad resol̓oneꝫ vniformẽ. Uel hic accipit maluam vt accepit Paulus: vt pꝫ in 2° cañ. capl̓o de cubeze. vel forsan ponit curã alintifach melãcholici qđ etiã declinat ad naturã flegmatis vt dictũ est.

¶ Et fortiora eius sunt folia alcherua contrita ꝛ permista cum anbeto.

¶ Scđm medicamẽ est fortius in resoluẽdo ex alcherua. i. pentadactylo vl̓ cataputia maiori vel rutha ꝛ anbeto q̃ fortit̃ resoluũt.

¶ Et vaporationes ex spõgia ĩfusa aceto ꝛ aq̃ calida.

¶ Tertiũ medicamẽ est euaporatio cũ aq̃ calida: deĩde cũ aq̃ ꝛ aceto. vñ Rasis in 2° ꝯtinẽ. ca. 2. dixit phiraret⁹ in aꝑatib⁹ mollib⁹. i. ĩflationib⁹ existẽtib⁹ in palpebris assiduet̃ calefactio cuꝫ spongia madefacta in aqua calida sepius quousqꝫ fiant leuia valde: deĩde madefiat alia spongia noua in aceto ꝛ aqua ꝛ liget̃.

¶ Et etiã fiat linimentum ex aloe ꝛ feluzabaragi ꝛ fiet memithe ꝛ faufel ꝛ croco cũ aqua solatri.

¶ Quartũ medicamẽ est ꝙ fiat linitio ex aloe ꝛ feluzabaragi. i. felle elephantis. Et fiet memithe est superius expositũ in trac. 1. ca. 4. Faufel. i. auellana inda. croco ꝛ aqua solatri. s. que dĩ vua lupina vel alkekengi est enĩ exiccatiua. ¶ Est sciendũ ꝙ felugargi est herba de qua fit lyciũ: ꝛ sic exponit̃ supra trac. 1. cap. 4. sed feluzabaragi est fel elephãtis: ꝛ ita ponit̃ in 2° ꝯtinẽ. ca. 2. hoc medicamẽ. Et vr̃ ꝙ ꝯferat in ĩflatione mel̓ica post obthalmiã. vñ dicit. dixit filius Sera. ꝙ cura ĩflatiõis remanẽtis post obthalmiã est cũ hac medicina. ℞. fel elephant̃ memithe sandaloꝝ rubeoꝝ aloes achacie gũmi arabici opij nucleaꝝ idaruꝫ añ. terant̃ ꝛ ĩpastent̃ cũ succo vue lupine. Aui. ꝫ subtraxit sanda. ru. achaciã gũmi arabicũ ꝛ opiũ ꝛ remãet medicamẽ mag̃ resolutiuũ: ꝛ iõ ꝯfert ĩ flegmatico alintifach. Sꝫ cũ illis medicis fridis ꝯfert ĩ alintifach post obthalmiã remittẽdo acuitatẽ aliq̃ꝫ quã suspicamur ĩ mã remãsisse.

Dubium ¶ Sꝫ est dubitatio vtꝝ ĩchoãte alintifach possim⁹ vti reꝑcussiuis. Uidet̃ ꝙ sic: qꝛ est aꝑa: sed in ꝑn° aꝑatũ vtimur eis. In ꝯ̃rium est Aui. solũ vadens ad resoluẽtia. Dõm ꝙ in ꝑn° hui⁹ passionis ꝑmissis purgationib⁹ debemus vti resolutiuis ꝛ dissolutiuis non reꝑcussiuis. Rõ est: qꝛ statiꝫ cũ est hec passio in loco est mã nõ repercutibilis. s. aqua vel flegma vel ventus vel melancholia ꝛ sunt iam in particula iste mãe. Et est quodãmõ simile ei qđ dicebatur supra cap̃. de guardengi: ꝛ hec est sñia Jesus trac. 1. ca. 39. cũ dicit. nõ opꝫ vti in his. s. inflationib⁹ ꝛ similib⁹ ĩfirmitatib⁹ medicis restrictiuis ꝛ oppilatiuis: nec flõmia qua vtimur in ꝑn° obthalmie: sed ĩdiget in oĩbus horis qđ dispergit ꝛ resoluit post purgationẽ corporis. Idem Rasis 2° ꝯtinẽ. cap̃. 2. Ad rõnẽ dõm ꝙ in q̇busdam apostematibus nõ vtimur repercussiuis.

¶ De multitudine palpitationis. Cap.28m.

Multitudo palpitationis fit ex re cadente in oculo leui. Et q̃nqꝫ fit ex siccitate. Et q̃nqꝫ multiplicatur in habentib⁹ thetanũ ꝛ in preparatis ad ipsum ꝛ indicat in egritudinibus acutis thetanũ ꝛ spasmũ.

¶ Hic. A. determinat de motu ĩcõueniẽti palpebraꝝ q est accidẽs in q̊ palpebre frequẽtissime mouent̃: ꝛ dĩ multitudo palpitatiõis. Et p̊ ponit eius cãs. Scđo iudiciũ. ibi (Et indicat.) ꝛ pꝫ. ¶ Est sciẽdum p̊ ꝙ Auic̃. tres cãs ponit frequẽtis palpitationis. Pria est res lenis cadẽs in oculo ad cui⁹ expulsionẽ nã conat̃ motu frequẽti palpebraꝝ sicut ꝯuenit in casu puluer̃ vel parue musce. q̃nqꝫ tñ ille in cuius oculo est puluis vel musca parua ꝑcipit in motu ꝛ cõfricatiõe dolorẽ nec ꝯseq̃t̃ expulsionẽ: ꝛ tũc claudit oculũ: ꝛ nullo mõ mouet palpebrã. Scđa cã est siccitas in musculis que ĩcipit ꝛ mouet motu spasmoso. dico aũt ĩcipit: qꝛ siccitas que iam est cõfirmata ꝛ facit spasmũ in facto esse nõ mouet: ĩmo q̇escit tũc palpebra ꝯ̃cta. Tertia cã est: mã vẽtosa faciẽs spasmũ: ꝛ hunc spasmũ Aui. vocat thetanũ. vẽtositas. n. spasmãs facit spasmũ ictuosuꝫ: vñ fit palpitatio: ꝛ h̓ est qđ dicit. q̃nqꝫ fit in hñtib⁹ thetanũ. i. spasmũ vẽtosuꝫ. fit ẽt in his in q̇b⁹ circa musculos abũdat vẽtositas parãs ad spasmũ q̃uis nondũ ĩcepit spasmũ: ꝛ h̓ est qđ dicit. ꝛ in ꝑparat̃ ad ipm: ꝛ iõ palpitatio in febrib⁹ acut̃: qꝛ signat vel dominiũ siccitat̃ ĩcipient̃ ꝯ̃here vel dñiuꝫ vẽtositat̃ eũtis v̓sus musculos signat spasmũ. s. de siccitate: vl̓ thetanũ. i. spasmũ de vẽtositate. ¶ Sꝫ tu dices nõne posset ẽt fieri palpitatio ex spasmo repletiõali. Dico ꝙ sic: ꝛ dedit ĩtelligi ꝛ forsan frequẽti⁹ fit a vẽtositate q̃ꝫ ab hũore: qꝛ mãꝫ penetrãtẽ in illos musculos oꝫ eẽ subtilẽ ꝛ ĩpulsiuã. Uelle v̓o hic d̓clarare thetanũ veꝝ q dĩ vtrũqꝫ tenẽs eẽt valde difficile: ꝛ dicet̃ al̓r dcm̃ est in. 2. fen hui⁹. curationẽ autẽ palpitatiõis derelinq̇t notã ex ca. spasmi ꝛ thetani. ꝛ ex ĩgenio extractionis reꝝ que cadũt in oculo qđ ĩgeniũ ẽ vulgo notũ: ꝛ iõ omisit. Rasis tñ dicit in 2° ꝯtinẽ. cũ cadit in oculo puluis aut fumus ĩstillet̃ in eo lac: qđ si nõ reperit̃ ĩstillet̃ aqua pluries: qꝛ iuuat: vel accipe resinã ꝛ pone suꝑ caput radij ꝛ ducat̃ per oculũ.

¶ De casu piloꝝ. Cap.29m.

Cadunt pili oculi ex cã materiei aut cã loci.

¶ Supius Aui. determinauit de passionib⁹ approꝑatis palpebris: hic determinat de his que appropriant̃ pilis vel palpebris rõne piloꝝ: ꝛ pñt iste dispõnes esse de ca. d̓corationis ꝛ de ca. morboꝝ ꝫm q̃ꝫdã ꝯsiderationẽ nõ dicẽdã hic. ꝛ iste dispõnes sunt q̃tuor. s. casus piloꝝ: ĩuersatio eoꝝ: multiplicatio eoꝝ ꝛ ĩuiscatio eoꝝ: Prio ꝫ notificat ꝑmã. Scđo scđam. ibi (Et ex eis que experta.) Tertio tertiã. ibi (Nascunt̃ ex multitudine.) Quarto quartã. ibi (Fit illud ꝫm plurimũ.) Pria in duas. Prio ponit cãs casus piloꝝ. Scđo curaꝫ. ibi (In illo q est.) Signa v̓o ꝑsupponit nota ex notitia cãrũ siue egritudinũ que hic dicunt̃. Pria in duas. Prio ponit diuisionẽ ꝑmã harũ cãrũ. Scđo declarat ipsaꝫ. ibi (Et cã q̇dẽ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ pili oculi. i. palpebrarũ lꝫ sint etiam oculi finaliter cadunt aut ꝛc̃. ꝛ patet.

¶ Et cã q̇dẽ mãei: aut q̃m replent̃ pediculis sicut fit in fine egritudinũ acutarũ prauaruꝫ: aut q̃m corrũpunt̃ ꝑpter illud qđ admiscet̃ eis cum nascunt̃ sicut accidit in alopicia: ꝛ est vt fit in interiore parte palpebre humiditas acuta: aut mã nitrosa salsa non apparente in palpebra nocumẽto sensibili: sed ipsa nocet pilis.

¶ Declarat ꝑ° cãm que est ex ꝑte mãe. Scđo cãm ex parte loci. ibi (Qui aũt ẽ cã.) ¶ Est sciẽdũ ꝙ Aui. duas põit cãs in gñe sumptas ex ꝑte mãe. Una est ꝑuatio mãerũ: ꝛ hec põt 2r ꝯtingẽ. Prio qꝛ ipa ꝯuertit̃ ad aliã formã: vt qꝛ fiũt ĩde pediculi: vel qꝛ pediculi illũ ꝯsumũt: ꝛ h̓ ẽ qđ dic̃. aut q̃m replent̃. s. pili pediculis in sui radicibus. Uel 2° qꝛ ꝯsumit̃ ex calore febrili ꝑuo exiccãte sicut accidit in finib⁹ q̃rũdã egritudinũ ꝯsumptiuaꝝ ꝛ cadũt capilli ꝛ pili: ꝛ iõ dic̃ sic̃ fit in fine ꝛc̃. ꝛ estimo ꝙ d̓fect⁹ fit ĩ lr̃a vt velit dicẽ. aut ꝑꝑ ꝑuationẽ mãei vel ꝯsumptionẽ sic̃ fit in fine egritudinũ ꝛc̃. ꝛ hic defect⁹ aꝑꝑebit in eo qđ dicet ĩ cura hui⁹. Scđa cã sumpta ex parte mãe est corruptio mãe ledẽtis ꝛ corrũpẽtis pilos. Hec aũt corruptio est: aut qꝛ mã ẽ acuta: aut qꝛ est salsa nitrosa: ꝛ iõ dic̃. aut q̃m corrũpunt̃. s. pili ꝑꝑ id qđ admiscet̃ eis cũ nascunt̃. s. de mala mã. sic̃ accidit in alopicia. i. in casu piloꝝ. ꝛ est. s. talis admistio mãe: vt fit in ĩteriori ꝑte palpebre hũiditas ꝛc̃. Et addit Aui. nõ apparẽte in palpebra ꝛc̃. qꝛ casus piloꝝ cũ mãifesto nocumẽto ꝫ̃ssitiei ꝛ prurit⁹ noĩat̃ syllach. Et sil̓r mł̓te alie passiões possent fieri ĩ q̇b⁹ caderẽt pili palpebraꝝ: ꝛ noĩaret̃ illa passio suo noĩe: sꝫ passio q̃ dĩ casus piloꝝ absolute ẽ ĩ q̈ nõ aꝑꝑet ĩ palpebra nocumẽtũ sensibile: ꝛ iõ hec mã q̃uis sit salsa aꝑꝑeret ꝙ nõ sit multũ salsa vl̓ corrupta.

¶ Qui aũt est cã loci est: q̃m illic est nocumẽtũ manifestũ. s. aut durities ꝛ grossitudo ꝛ nõ ĩuenit vapor a quo generat̃ pilus transituꝫ: aut apostema ꝛ corrosio: ꝛ significat ipaꝫ rubedo ꝛ mordicatio vehemẽs ꝛ dolor.

¶ Hic declarat cãm casus piloꝝ ex loco ꝛ dicit ꝙ est illic. s. in pal-

pebra in loco piloꝝ: qm̄ est nocumētū māifestuꝫ. Ex quo pꝫ ꝙ hec ꝯpilatio poterit noīari noīe aliaꝝ passionū ad q̄s ꝯsequit̄. cāe aūt iste sunt igrossatio palpebraꝝ ⁊ induratio: vn̄ oppilant̄ pori ⁊ mā̄ piloꝝ. s. vapor nō iuenit viā. vel est apostema. s. oppilās vel corrosio. ⁊ signat ipsa. s. apata ⁊ corrosiones rubedo ⁊c̄. ¶ Est sciēdū ꝙ grossitudo ⁊ iduratio pn̄t hic accipi pro duris apatibꝰ ⁊ pn̄t accipi pro iduratione ⁊ cicatrice vulnerū. oīa aūt ista oppilant poros. ¶ Sed dubitat̄ q̄ꝛ apostema ⁊ corrosio vident̄ reduci ad cām ex ꝑte māe ⁊ nō ex ꝑte loci. ¶ Dico ꝙ mā apatis vel corrodēs pōt eē cā casus piloꝝ dupl'r. Uno mō corrodēdo radices piloꝝ ⁊ corrūpēdo nutrimētum: ⁊ sic reducit̄ hec cā ad mām: ⁊ iō forsan Aui. dicit supra nō apparēte ⁊c̄. Alio mō pn̄t facere hoc oppilando viā sicut facit apostema: vel corrūpēdo carnē vbi dꝫ nasci pilus sicut facit corrosio: ⁊ sic reducunt̄ iste cāe ad cās sumptas ex parte loci.

¶ De cura. Cap. 30m.

In illo qui est causa loci: cura nocumentū qd̄ est in loco ꝛm ꝙ dicit̄ in cura cuiusq̄ꝫ capituli eius in loco suo. Et in illo cuius cā est priuatio materiei curet̄ prius corpus per ea regimine largo ⁊ cibatione: ⁊ administra medicinas trahentes materiā piloꝝ ad palpebras per ea que dicturi sumus: ⁊ que sunt dicte in antidotario: ⁊ in areolis medicinarū singulariū. Et in eo qui est cā māei corrupte administra purgationē capitis: ⁊ mūdificationem mēbri: deinde cura medicamēto piloꝝ.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo ꝛm diuersitatē cārū. Scd̄o ponit medicinas faciētes nasci pilos. ibi (Alcohol aūt.) ¶ Pria in duas. Prio īnuit curā casus piloꝝ q̄ est ex nā loci. Scd̄o eiꝰ q̄ accidit ex causa māe. ibi (Et in illo.) ¶ In p̄ma ꝑte vult ꝙ tu recurras ad capl'a de apatibꝰ palpebraꝝ. ⁊ de corrosione sic sup̄ ad cap̄. de syllach. ⁊ de scabie. ⁊ in. 7. quarti. ¶ Est sciēdū circa scd̄aꝫ ꝑtē ꝙ Aui. ēt abbreuiat curā casus piloꝝ q̄ accidit cā māe. nā curā eiꝰ que fit ꝑꝑ pediculos dereliq̄t notā ex. 1. ca. huius trac. ⁊ ex. 7. quarti. ¶ Cura aūt eius que fit ꝑꝑ p̄uationē māe sicut in fine egritudinū acutarū accidit īnuit Aui. breuiter ꝙ fiat cū regimine restauratiuo ⁊ humectatiuo. vn̄ dicit. regimīe largo. s. ꝯcedēte carnes vina ⁊ lac ⁊ alia ꝛm ꝙ expedit: ⁊ vocat regimē largū respcū diete tenuis que p̄cessit in morbo acuto: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. ⁊ cibatione. q. d. largitas regimis fit in cibando eū. vel dicit regimine largo. i. dilatatiuo. s. ex balneis ⁊ gaudio ⁊ ꝯuersatione cū dilectꝭ ⁊ hmōi. ⁊ cū feceris h̄ administra medicinas que mouēt mās piloꝝ ad palpebras que dicunt̄ medicine piloꝝ: ⁊ ponunt̄ in h̄ capl'o: ⁊ in antidotario. s. in 5° cañ. sūma 2. ⁊ in areolis. s. tabulis mediciarū simpliciū. s. in 2° cañ. ⁊ in tabulis mēbroꝝ oculi ⁊ decorationis. ¶ Curā aūt eius que fit ꝑꝑ mām vel humiditatē corruptā vel acutā salsam ⁊ nitrosam p̄cipit fieri cū purgatione capitis ⁊ mundificatione partiū oculi: ⁊ hoc est qd̄ dicit. membri. q̄ꝛ si expedit abstergere ⁊ lauare. deīde ponere medicamina piloꝝ. i. qd̄ facit nasci pilos.

¶ Alcohol autem iuuatiua ad illud sunt lapis armenus ⁊ lazuli.

¶ Hic ponit medicamina decē ad faciendū nasci pilos. ⁊ duo p̄ma sunt simplicia. s. alcohol ex lapide armeno vl' ex lapide lazuli. Isti enī duo lapides laudant̄ ab oībꝰ: ⁊ p̄cipue a Rasi in 2° ꝯti. cap̄. 6.

¶ Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactylorū ex laudano dictum in antidotario.

¶ Medicamē v̄o 3m est cōpositū ex ossibꝰ dactyloꝝ cū laudano dictū in antidotario. nō reperio forsan tn̄ q̄ꝛ bēbat antidotariū vniuersale quo caremus. ponit̄ tn̄ hoc medicamē in 2° ꝯtinē. versus finem auctoritate filij Musei: ⁊ dicit ꝙ laudanū ⁊ ossa dactyloruꝫ cōbusta ipastent̄ cū oleo muscellino vel myrtino.

¶ Aut sumat̄ de dactylis imaturis adustis pōdus. iij. ʒ. ⁊ duarū spicarū. ʒ. ij. fiat ex eis alcohol.

¶ Medicamen quartū est ex dactylis ⁊c̄. duarum spicarum. s. celtice ⁊ nardi vel romane.

¶ Et ex eis que experta sunt est vt terant̄ spica nigra ⁊ anthimoniū ⁊ administrent̄ cum radio.

¶ Quintum medicamen est de spica nigra. i. nardi ⁊c̄.

¶ Et etiam fiat alcohol ex stercore muris adusto ⁊ nō adusto cū melle: ⁊ ꝓprie asukali.

¶ Sextum medicamen est de stercore muris vel adusto vel nō mi-
sto cum melle asukali. i. de illa contrata de qua est syllach. i. terra vel castrum vel ciuitas.

¶ Aut sumat̄ terra in qua nascit̄ vitꝭ cū croco romano ⁊ est alsaluli ꝑ res eq̄les ⁊ administret̄ ex eis alcohol.

¶ Septimuꝫ medicamē est ex terra vbi nascunt̄ vites. ⁊ croco romano. i. croco cōi vel orietali: ⁊ est flos cartami. qd̄ cūq̄ꝫ. n. est vtile: ⁊ dr̄ ꝙ iste crocꝰ vocat̄ allatiri: eiꝰ nomē sic ī lingua eoꝝ vocatū.

¶ Et ex eis que experta sunt ad illud ex eis cum quo sunt pruritꝰ ⁊ rubedo ⁊ corrosio est vt decoquat̄ granatū cū sua totalitate ⁊ partibꝰ suis ī aceto vsquequo dissoluatur ⁊ ānectatur super locum.

¶ Octauū medicamē est ex granato decocto cū sua totalitate. i. cū corticibꝰ ⁊ granis: ⁊ h̄ est qd̄ dicit: ⁊ partibꝰ suis. ¶ Est sciendū ꝙ h̄ medicamē cōpetit qn̄ mā est acuta cal'a apostemās vel nō apostemās: ⁊ iō dicit cū quo sunt pruritus ⁊ rubedo ⁊ corrosio ⁊c̄.

¶ Et omnia quidem viscosa conferunt.

¶ Nonum medicamen est omne medicamen viscosum.

¶ Est dubitatio vtrū medicamē viscosum faciat nasci pilos. ¶ Uidetur ꝙ nō: q̄ꝛ oppilat poros ⁊ ꝓhibet transituꝫ māe piloꝝ. ¶ In ꝯtrariū est Auic̄. ¶ Dico ꝙ medicine faciētes nasci pilos sunt diuersoꝝ modoꝝ. Quedā faciūt hoc approp̄ate sicut plurime harū medicinaꝝ: vt lapis lazuli lapis armenus ⁊ hmōi. Quedā faciūt illud acuitate qua trahūt mās piloꝝ versus poros: ⁊ in hoc etiā vꝫ ꝙ ꝯcurrat ꝓprietas: sicut est spica ⁊c̄. Quedā faciunt hoc quadaꝫ stipticitate ꝯfortatiua partiū mēbri: vt laudanū: lꝫ forsan iste medicine stiptice ponant̄ ad ꝯseruationē piloꝝ paratoꝝ cadere: ⁊ in hoc ēt pn̄t iuuare medicine viscose. Quedā faciūt hoc remouēdo malitiā māerū corrodētiū vel corrūpentiū pilos: ⁊ iste pn̄t esse diuerse medicine ꝛm ꝙ māe diuerse corrupte egent de rectificatione vel exiccatione vel resolutione. Quedā aūt hoc faciunt retētiue. s. tenēdo alias medicinas in loco sic̄ sunt medicine viscose que eiꝰ viscositate faciunt alias medicinas applicari palpebre vt mel vel aliqd̄ oleū. ¶ Ex q̄bus pꝫ ꝙ medicine viscose tripl'r pn̄t iuuare in casu piloꝝ. Primo tenēdo pilos paratos cadere. Scd̄o remittendo acuitatē medicine: maxime si viscosuꝫ est glutinatiuū. Tertio tenēdo alias medicinas applicatas palpebre: q̄ꝛ tunc vehemētius operant̄: ⁊ ideo dixit. ⁊ omnia quidem viscosa ⁊c̄. ¶ Ad ꝯ̄riuꝫ dōm ꝙ medicamē viscosum nō est oppilatiuuꝫ necessario: q̄ꝛ ista differunt oppilatiuum glutinatiuum ⁊ viscosuꝫ: q̄ꝛ mel est viscosum: ⁊ tamē nō oppilat. Uel aliter dico ꝙ mel plus iuuat per effectus alios q̄ꝫ oppilando ledat. Dubium

¶ Et ad illud etiam climie colcotar atramenti partes equales sumant̄ ⁊ terant̄ ⁊ administrent̄.

¶ Decimū medicamē est declite ad illud. i. ad faciēdū nasci pilos: ⁊ dixit declite: q̄ꝛ non est sic potēs vt multa medicamina p̄missa: vel ad illud. s. medicamē qd̄ p̄cessit. hoc enim medicamē est stipticū ⁊ exiccatiuū: sicut ēt medicamē qd̄ p̄cessit lꝫ sit alterius modi. Colcotar est spēs vitrioli. Atramēti. s. scriptoꝝ vel aliqd̄ de alijs. Administrent̄. s. ꝑmiscēdo cū melle vel alio sicut tibi videt̄.

¶ De pilis inuersis ⁊ additis. Cap. 31m.

Ex eis que experta sunt est vt sumat̄ stercoris leporini adusti pond̄. viij. ʒ. ⁊ stercoris hircini pōdus. iij. ʒ. ꝯterant̄ ⁊ administret̄ ex eis alcohol aut fiat alcohol ex muscis habētibꝰ capita abscissa exiccatis: aut adurat̄ auellana ⁊ teratur ⁊ cōficiat̄ cū adipe caprino aut adipe vrsi ⁊ liniat̄ ex ea locus. nasci enī facit pilos: ⁊ cuꝫ hoc denigrat eos. Et etiā sumat̄ anthimonij adusti pars. j. ⁊ piperis pars. j. ⁊ plumbi adusti abluti. iiij. croci partes iiij. ⁊ duarum spicarū. iij. partes: ⁊ nucleoꝝ dactyloꝝ adustoꝝ ꝑtes ij. conterantur ⁊ fiat ex eis alcohol.

¶ Hic Aui. determinat de passione que est īuersatio piloꝝ versus oculū: ⁊ q̄ꝛ hec passio est nota: iō nō posuit cām nec signa: sꝫ solū ītēdit ad curā. Primo ponit q̄dā medicamina ad h̄. Scd̄o assumit curā. ibi (Et ad vltimū cura.) ¶ Pria ī q̄tuor vt q̄tuor medicias ponit ad h̄. 2a ibi (Aut fiat.) 3a ibi (Aut adurat̄.) 4a ibi (Et ēt sumat̄.) ¶ Est sciendū ꝙ hic duplex l'ra reperit̄. Una que dicit de pilis inuersis ⁊ additis: ⁊ possumus dicere ꝙ hec rubrica est cōis huic capitulo ⁊ sequēti. h̄ enī capl'm est de pilis īuersis: sed seq̄ēs est de additis. Uel possumꝰ dicere ꝙ pili q̄ īuersant̄ ēt pn̄t dici additi. s.

in quātitate: q₂ sunt nimis elōgati cū mala figura reuersionis versus iferius. pñt ēt dici additi in numero: q₂ videmus qñqȝ quosdā pilos palpebre supinnasci vltra eos q nāliter sunt vel debēt eē: ⁊ isti iuersant ⁊ reflectunt v̄sus oculū: q₂ eoꝝ gnō est supflua: ⁊ non fm ordinē nāe: ⁊ ideo dixit de pilis iuersis ⁊ additi. Hec aūt passio qñqȝ est multū p̄ua: q₂ pili pūgētes oculū qñqȝ iducūt multū p̄uas passiones. Ei⁹ v̄o cā est obligtas q̄ ptigēter accidit eis in mō pductionis vel pullulatiōis ei⁹ ad ex̄: ⁊ h̄ maxime accidit qñ vnus pilus supponit alteri: q₂ supposit⁹ in exitu q̄si ad ꝯriū mouet.

Dubium ¶ Dubitat videt ꝙ iste medicine nō ꝯferāt in iuersatione piloꝝ: q₂ cura iuersatiōis est vna ex qnqȝ itētionib⁹ dicēdis: ſȝ ista medicamina nō sunt aliqua ex eis qnqȝ: imo oīa sunt faciētia nasci pilos. ⁋ In ꝯriū est Aui. ⁋ Dōm 3ʳ. Prio ꝙ forsan oēs iste q̄tuor medicine cōposite que hic ponunt debēt eē de cap̄. supiori. ⁊ ita est in rei veritate: q₂ iudeus ita hȝ. ⁊ cap̄. de cura iuersationis piloꝝ incipit ibi. Ad vltimū cura hoꝝ piloꝝ ⁊c̄. Uel 2° dico ꝙ iste medicine faciētes nasci pilos idirecte ꝯferūt in iuersatione piloꝝ: ⁊ h̄ in trahēdo mām piloꝝ ad loca nālia: vñ pili nāles fortificant ⁊ pili ināles iuersi debilitant ⁊ ꝯsumunt. ⁋ Uel dōm 3° ꝙ si cā inuersionis palpebraruȝ esset multa tenuitas pili in radice ⁊ debilitas ⁊ quasi mollificatio ei⁹ iste medicine ꝯferent fortificando eos: ⁊ igrossando per attractionē māerū aptarū gnōni illoꝝ. ⁋ Ad ꝯrium dico ꝙ iste medicine nō ꝯferūt aliquo qnqȝ modoꝝ sed quasi indirecte ⁊ fm dictos modos. Est sciendū ꝙ oēs iste medicine habent virtutem trahendi mām ad generationē piloꝝ: vt pōt sumi ex septima quarti: ⁊ a Rasi in scd̄o ꝯtinē. vlti. cap̄. de muscis. ⁊ ēt ab Halyab. in. 2. practi. cap̄. 52. de muscis. Medicamen v̄o vltimum. s. ex anthimonio pipere duarum spicarum. s. nardi ⁊ celtice ⁊c̄. est exceptum ex scd̄o ꝯtinētis. p̄allega. cap̄. aucto. Oribasy.

¶ Et ad vltimuȝ cura hoꝝ piloꝝ est vnus modoꝝ. v. adherētia ⁊ cauteriū ⁊ ordo cū acu ⁊ abbreuiatio palpebre cū sectione ⁊ euulsio ꝓhibitiua. Inuiscatio aūt est vt eleuent ⁊ equent cū mastice ⁊ gūma pini ⁊ gūmi ⁊ visco ⁊ āmoniaco ⁊ glutino qd̄ egredit de ventrib⁹ ostracarum ⁊ aloe ⁊ sarcocolla ⁊ dragaganto ⁊ thure dissoluto cum albugine oui: ⁊ ex inuiscatiuis bonis est vt inuiscetur cum oleo de scemi: ⁊ melior ea est cū colla casei quā nos diximus in antidotario.

¶ Hic assumat curā q̄tū ad qnqȝ modos vel itētiones qb⁹ pōt pfici. Et p̄mo p̄mittit eos. Scd̄o d̄clarat. ibi (Inuiscatio aūt.) Et hec scd̄a ps diuidit in qnqȝ fm ꝙ qnqȝ sunt illi modi. 2ª ibi (Cura v̄o.) 3ª ibi (Sectio aūt.) 4ª ibi (Cauteriū.) 5ª ibi (Euulsio aūt.) ⁋ Prima in duas. Primo declarādo qd est iuiscatio ponit multas medicinas simplices: ex qb⁹ docet facē medicamē iuiscatiuū cū alijs pilis sursum versis ⁊ nāliter situatis. ¶ Est sciēdū ꝙ si pili versi iferius sunt pauci potētes sustētari ab alijs pilis hec iuiscatio ꝯfert aliter nō: imo posset nocere. Scd̄o est scienduȝ ꝙ iste medicine. s. mastix gūma arabica ⁊ gūma pini ⁊ alie pñt singulariter misceri cū albumine ⁊ est bonū iuiscatiuū: vt pȝ: ⁊ pñt oēs misceri. ¶ Est sciendū circa secūdā partē ꝙ Aui. vult ꝙ iste medicine p̄dicte iuiscent. i. misceant cū oleo de scemi. i. de illa ꝯta. est forsan viscosuȝ multū. Uel dic̄ iuiscent. s. palpebre cū oleo ⁊c̄. ⁊ melior est hec expositio. ⁊ cū colla casei dicta in antidotario: nō reperit.

¶ Cura v̄o que fit acu est vt acus penetret ab interiore parte palpebre ad exterioreȝ vbi est pilus. Deinde ponatur pilus in foramine eius ⁊ egrediatur ad latus aliud ⁊ stringatur pilus: ⁊ si sit difficilis introitus pili in foramine acus ponatur in foramine acus extremitas capilli mulieris ⁊ trahat acus ex illo latere: deinde ponatur capillus in foramine eius ⁊ egrediatur ex alio latere: ⁊ stringatur capillus donec remaneat similis ante a latere intrinseco: ⁊ ponat in ipsa pilus ⁊ extrahatur: ⁊ si necessaria fuerit iteratio acus querat locus alius. Secundatio nāqȝ pforationis acus dilatat foramē ⁊ non retinet pilum.

¶ Hic ponit 2ᵐ modū. Est sciēdū ꝙ hic modus itēdit trahere pilū ad ꝯriā p̄tē. s. vel reuersum cū acu pforādo palpebrā: ⁊ si nō posset pilus debite poni in foramine acus. s. ꝙ est in suba acus: tūc docet hoc facere cū capillo mulieris in forma duplicata posito ⁊ tracto ad illā p̄tē supiorē: ⁊ dimissa ansa a p̄te iteriori vel iferiori in qua ansa ponat pilus reuersus ⁊ trahat cū illo capillo. Et hūc moduȝ docuit Anthiles: vt ponit Rasis in 2° ꝯtinē. vlti. cap̄. ⁊ pȝ.

¶ Sectio autem est vt abscindatur origo eius ex palpebra. Quidam v̄o precipiunt vt scindatur locus cognominatus egena ⁊ est apud extremitatē oculi: deinde consolidet ⁊ nascet sup ipsum caro addita ⁊ equat pilum ⁊ nō permittit ipsum inuersari.

¶ Hic ponit 3ᵐ modū: ⁊ pȝ. Est sciendū ꝙ ipse est per sectionē ⁊ icisionē: ⁊ hec fit 2ʳ. Primo abscindēdo locū ortus piloꝝ iuersoꝝ. Scd̄o scindendo. ⁋ Ubi nota ꝙ hic locus q dȝ scindi dr̄ legena vel egena. i. vas rotūdū: ⁊ dr̄ scutella a Rasi in 2° ꝯtinen. vlti. cap̄. ⁊ a Paulo fm ꝙ ibidē allegat: ⁊ est extremitas palpebre superioris ab angulo ad angulū. i. a lachrymali ad lachrymale. Et siquis cōsideret recte est sicut medietas vnius scutelle: dȝ ḡ cū flobothomo incidi icipiēdo a lachrymali itrinseco ⁊ eundo ad extrinsecū ⁊ fiat scissio quasi sub pilis reuersata palpebra: nec sit icisio valde pfunda: ⁊ tūc iter labia scissure oriet caro: ⁊ ex hoc sursuȝ vertent pili. tñ Halya. 9. prac. 19. ca. nō est ꝯtentus huic soli scissioni: sed p̄ter h̄ incidit aliqd de cute exteriori palpebre ⁊ simul vnit partes: vt ab extra decurtet palpebra: ⁊ ideo a Rasi 2° ꝯtinē. vocat cura p decorationē: ⁊ abbreuiatio ab Auic̄. ex hoc enī q₂ palpebra ab extra decurtat ⁊ ab itra quasi elōgat plus sursum erigitur. hoc ḡ est qd̄ vult Aui. cū dicit. Quidā v̄o vt Halya. in p̄alle. ca. ⁊ medici curantes in bimaristen. s. Aaron ⁊ Paulus: vt ponit Rasis 2° ꝯtinē. vlt. cap̄. hunc v̄o modū opȝ videre per experientiā.

¶ Cauterium autē qd̄ melius est vt fiat cuȝ acu habēte caput curuatum cuius caput igneat ⁊ extēdat palpebra ⁊ cauterizet cum eo locus pili ⁊ non redibit: et quādoqȝ necessarie sunt iterationes bis aut ter et non redibit post illud penitus.

¶ Hic ponit quartum modum qui est per cauterium: quia in loco cauterizato fit clausio vie pili: ⁊ ideo nō renascitur. forma aūt cautery est cum acu curuati capitis.

¶ Euulsio autē prohibitiua est vt euellat: deinde ponant super locum medicine prohibitiue natiuitatis pilorum: ⁊ proprie super palpebraȝ que sunt de eis que dicte sunt in areolis medicinaꝝ singulariū ⁊ dicemus eas in capitulo piloꝝ additoꝝ.

¶ Hic ponit qntū moduȝ: ⁊ est notum q₂ fit euulsio cum forficulis paruis factis ꝓprie de ere. est eniȝ quedā species eris que in hoc hȝ ꝓprietatē fm quosdā: vt pȝ in 2° cañ.

¶ De pilis additis. Cap̄. 32ᵐ.

Nascuntur ex multitudine humiditatis putride aggregate in palpebris oculi.

¶ Hic Aui. determinauit de multitudine piloꝝ palpebraꝝ. pili. n. additi i nuō sūt turpes ⁊ nocēt si reuersentur. Et p̄° ponit cām multiplicationis eoꝝ. Scd̄o curā. ibi (Cura.) ¶ Est sciendū circa p̄mā partē ꝙ putredo in mā multiplicata est duplex. Una qua humor corrūpit valde ⁊ acuit: vñ fit corrosiuus ⁊ hic nō multiplicat pilos: imo corrodit eos. Alia est putredo que facit tēdere mām ad nām vaporis terrei ⁊ mouet eā ad exteriora ⁊ hec valde multiplicat pilos: hec est snia Jesus trac. 2. ca. 10.

¶ De cura. Cap̄. 33ᵐ.

Cura autem est mūdificatio capitis ⁊ corporis ⁊ oculi cum eis que scis.

¶ Hic ponit curā. Primo per euacuantia. Scd̄o per localia. ibi (Deinde administra. pȝ.) ¶ Est scienduȝ ꝙ Auic̄. innuit tres euacuationes. s. vniuersalē si est necessaria: ideo dixit corporis. Scd̄o particularē cū dixit capitis. Tertio particularem cum dicit oculi cū eis que scis. s. ex capl'o de obthalmia.

¶ Deinde administra alcohol acuta mūdificātia palpebrā sicut albisalicon ⁊ ruscenū ⁊ colyriū rubeū acutū ⁊ viride acutū ⁊ colyriū de myrabo. ⁊ ꝓprie si fuerit illic lachryme: aut aliqd accidētiū humoꝝ acciderit.

¶ Hic ponit curā per localia. Et p̄mo per ea que mundificant palpebrā a materia mala resoluendo ⁊ exiccando eam ⁊ cōfortando palpebraȝ sicut colyria acuta. Albisalicon. i. basilicon: qd̄ ponit in 5° cañ. sūma scd̄a. Et rusceni expositum est supra cap̄. de cura vngule, hebrei tamen habent hic rusenij vel rusemium. i. colyrium

de granatis qđ ponit̃ supra cap̃. de lachrymis. vel qđ ponit̃ supra cap̃. de casu piloꝝ. Colyriũ rubeũ acutũ ⁊ leue ⁊ colyriũ viride sepe sunt supra exposita. Et colyriũ de myrabolanis: ip̃m qꝛ est stipticũ cũ ei⁹ exiccatione ꝯfert: ⁊ ꝓprie qñ est cursus lachrymarũ: vel qñ est timor de cursu mãerũ: ⁊ pꝫ ꝙ mãe sunt in cursu ad palpebram: ⁊ ideo dixit aut aliqđ accidentiũ ⁊c̃. ¶ Est dubiũ: qꝛ videtur ꝙ iste medicine addant in generatione piloꝝ: qꝛ medicine acute trahunt materiam ⁊ multiplicant pilos vt supra habitum est: colyria autẽ predicta vtplurimũ sunt acuta ⁊ omnia fella que ponentur. ¶ Dico ꝙ materie acute quedã sunt que exiccando materiam ⁊ resoluendo cõsumunt sicut viride eris es vstum ⁊ hmõi: ⁊ iste medicine curãt multitudinẽ piloꝝ. quedã autẽ sunt attractiue materierũ sicut stercus muris ⁊ hmõi: ⁊ iste multiplicãt pilos. Ex quo apparet ꝙ circũscripta proprietate vna ⁊ eadẽ medicina in aliquo corpore põt facere cadere pilos cõsumendo materiam eorũ quã inuenit ⁊ in alio corpore põt multiplicare pilos mouendo materiã ⁊ attrahendo vel corrigendo aliquã malitiã qua pili cadebant sicut colyriũ de granatis ponebat̃ supra cõtra casuꝫ pilorũ quãdo esset in palpebris inflãmatio rubedo ⁊ corrosio: ⁊ colyriuꝫ de granatis ponit̃ hic vt exiccetur materia putrida lꝫ posset facere cadere pilos: lꝫ posset dici ꝙ est aliud ⁊ aliud colyriuꝫ granatoꝝ. Et pꝫ ꝙ multa diuersitas ĩuenit̃ per experiẽtiã in istis medicinis: qꝛ qdã credunt ꝙ oua formicaꝝ faciant cadere pilos ⁊ ꝓhibeant nasci ⁊ qdã credũt ꝙ faciũt nasci eos: ⁊ simil'r de multis medicinis singularib⁹: vt pꝫ in 7° quarti. Et iõ caute hic Auic̃. p̃cipit. Primo euonẽ vniuersalẽ. Scđo particularẽ. Tertio particularissimã anteq̃ꝫ localia ista ponat: qꝛ si hec localia reperirẽt multam mãm quã mouerẽt possent addere ad pilos. Et ego vidi mulierẽ que accepit medicinã localeꝫ ab alia muliere que medicina post euulsionẽ piloꝝ frontꝭ ꝓhibuerat in illũ ortũ: sꝫ ipsa vtẽs illa multiplicauit sibi in frõte duplos pilos. Ex qb⁹ ꝯ̃riũ ĩductũ soluit̃.

¶ Q2 si nõ suffecerit curaꝫ adhibe euulsionis: euellantur ⁊ linianť sup originem coꝝ sanguis eritĳ ⁊ fel damarũ ⁊ arietũ ⁊ fel vulturis ⁊ fel caprinuꝫ: ⁊ quãdoqꝫ permiscent̃ fella ista ⁊ sanguineis cuꝫ castoreo ⁊ fiunt ex eis colyria sicut squame piscis: ⁊ administrant̃ cum necessitas incumbit dissoluta saliua hominis.

¶ Hic ponit curã per localia ꝓhibitiua ortus post depilationeꝫ si p̃dicta nõ sufficiũt: ⁊ ista sunt fella. s. eritĳ. ⁊ sanguis damaꝝ. i. dãnule. iudeus hꝫ fel aqle vbi nos habemus damaruꝫ ⁊ arietis ⁊c̃. ⁊ omnia ista fella prohibent ortũ a ꝓprietate: vel fortissima exiccatione cõsumptiua materierũ. Aliquãdo etiã miscent̃ cuꝫ castoreo ⁊ fiunt colyria. i. fiet̃ in forma squamarũ piscis: qꝛ sunt apta dissolutioni ⁊ dissoluunt̃ cum saliua hominis.

¶ Qui v̓o eo vtitur media hora expectet super ipsum.

¶ Qui v̓o vtit̃ ⁊c̃. i. ꝙ faciat ꝙ ĩfirmus stet fixus nec abstergat palpebrã media hora ad minus. Et forsan Aui. timuit ꝙ pauca ĩpressio huius medicaminis faceret multiplicare pilos: vt ℥ fortiter ĩprimat: vult ꝙ ĩfirmus iaceat ⁊ sustineat media hora adminus: ⁊ forsan vult ꝙ statim post mediã horã ĩnouet̃ etiã appositio.

¶ Et ex curis quidem bonis est vt sumantur fel eritĳ ⁊ fel vulturis ⁊ castoreuꝫ ꝺm equalitatem aggregent̃ cũ sanguine columbe ⁊ fiant inde troci. Et ex eis que narrant̃ sunt sanguis tinee ⁊ proprie sanguis tinee canis ⁊ sanguis ranarum. Verũtamen experimentũ nõ verificauit illud: ⁊ rectius quidem ꝺm ꝙ existimãt est vt misceatur cum alchitrã.

¶ Et patet.

¶ Et ex eis ẽt que narrant̃ est vt administret̃ fel vulturis cum cinere ⁊ sale ãmoniaco ⁊ succo porri: ⁊ ꝓprie qñ ponit̃ in sartagine super ignẽ donec cõmisceant̃ ⁊ equentur: ⁊ si fuerit cinis ostracoꝝ erit melior.

¶ Et ex eis que narrant̃. s. ab Halya. in. 5. prac. in ca. 5z. de medela supflua piloꝝ est sanguis tinee: ⁊ ꝓprie tinee canis. tinea est qđdam aĩal paruũ qđ adheret cani maxime ⁊ destruit coriuꝫ eius: ⁊ facit cadere pilos. accipiat̃ ℥ vel sanguis ei⁹ vel sanguis ab illo loco vbi adheret tinea illa: ⁊ hoc est qđ dicit Halya. liniat̃ sanguie tineaꝝ que in canib⁹ ĩuenient̃. ⁊ ꝯcordat quodãmõ cũ Cõstantino in qnto pantegni. in cap̃. de curis piloꝝ. vbi dicit. qdã dicunt pilos nõ vltra nasci si radice iaꝫ extracta vngat̃ cũ sanguine testudinis vel cũ lendinib⁹ canis. Lendines v̓o canis sunt tinee eius que faciunt cutim tineosam. Alia tamẽ littera reperit̃ hic que dicit sanguis tinee: ⁊ sic reperit̃ in 5° cañ. sũma. z. ibi medicamẽ qđ cõposuit polimos ⁊c̃. ⁊ exponat̃ eodẽ mõ. Et qꝛ hmõi aĩalia que dicuntur tinee vel tince vel tice reperiunt̃ multũ circa aures: ideo dixit Azarauius. Antiqui dixerunt fricare locũ post rasurã pili cũ sanguine qui reperit̃ in aurib⁹ canũ. Littera v̓o exterior Jesus Haly tracta. z. cap̃. 10. dicit cum sanguine pediculoꝝ vel catuloꝝ canis. Plures ergo auctores ꝯcordãt ꝙ tica sit idẽ ꝙ tinea vel lendines vel pediculi canis. Dicit ẽt ꝙ narrat̃ ad hoc sanguis ranarũ: lꝫ isti qui narrant sunt quasi oẽs auctores: ⁊ ꝓprie sanguis ranarũ qui reperiunt̃ iter cãnas. Dicit tñ ꝙ experimẽtũ. s. factũ a Gal̃. nõ verificauit illud: ⁊ hoc est qđ dicit Gal̃. in. 10. de simpli. medi. in cap̃. de sanguine. ca. 1. dicit. Qđ aũt de sanguine paruarũ ranarũ dcm̃ est quas blesos qdã vocant asserente quodã postq̃ꝫ euulsi fuerint pili supcilioꝝ nõ ampli⁹ eos oriri cũ experiẽtie subdiderim ĩueni falsuꝫ. dicit post ꝙ estimant rectũ vt misceat̃ cũ alchitran. i. pice liquida al's croco. ⁊ dicit ꝙ narrat̃ ẽt medicamẽ ex felle vulturis cum cinere ⁊c̃. Deinde ponit aliud medicamẽ.

¶ Et rubigo ferri eruginosi cuꝫ saliua hominis est vltima quãuis dolorem faciat.

¶ Rubigo aũt põt sumi pro erugine ferri: ⁊ pro eo qđ puluerizat̃ a ferro qñ vnũ ꝯfricat̃ fortiter cũ alio: ⁊ de hoc videt̃ exponere lr̃a exterior. Et hoc forsan voluit Jesus in p̃allega. ca. cũ dixit. puluerizet̃ cuꝫ limatura ferri. ⁊ dicit ꝙ est vltima. i. bona medicina: sed facit dolorẽ ꝓpter sui fortẽ siccitatẽ vel acuitatẽ: ⁊ ꝓp̃e si misceat̃ cum aqua. i. cuꝫ vrina hominis. Unde lr̃a exterior vbi nostra dicit cũ saliua dicit cũ aqua: lꝫ in qbusdã libris stet sic. Rubigo ferri est illud qđ fit ex ꝯfricatione vnius ferri cum alio cũ aqua: ⁊ põt saluari: vt patet. Deinde ponit medicamen aliud dicens.

¶ Et ex eis qdẽ que sunt experta est tinea cũ sale ãmoniaco: ⁊ ꝓp̃e cũ vngula asini adusta cũ aceto forti. Et similiter spuma maris cũ aqua psilĳ. Cũ enim stupefit ⁊ infrigidat̃ locus eo nõ nascunt̃ ibi pili.

¶ Deinde ponit medicamẽ aliud dicẽs. Ex eis que experta sunt. s. ab Halya. in. 5. prac. in. c. 5z. de cura piloꝝ supfluoꝝ est tinea. s. ligni. Ultimo ponit medicamẽ ex spuma maris. s. que dr̃ fungalis: qꝛ q̃dã ei⁹ spẽs ꝯfert alopicie: ⁊ quedã ꝓhibet pilos ⁊ ꝯsumit eos: vt pꝫ in z° cañ. ⁊ vt ponit Sera. ca. de spuma maris. Cũ aq̃ psilĳ. i. mucilagine. Cũ. n. stupefit ⁊ ĩfridat̃ locus eo. s. psilio nõ nascunt̃ pili. ⁊ in hoc. A. ĩnuit ꝙ quedã medicine ꝓhibẽt ortuꝫ piloꝝ infrigidando ⁊ stupefaciendo: vnde vapores siue fumi ꝓhibent̃ surgere in materiã piloꝝ ⁊ vie constringuntur.

¶ De inuiscatione palpebrarum. Cap̃. 34[m].

Fit illud ꝺm plurimum post obthalmiã.

¶ Hic. A. determinat de quadã passione palpebrarũ ⁊ ẽt piloꝝ que vocat̃ ĩuiscatio: ⁊ fit ꝑ lippitudinẽ ĩuiscantẽ: ⁊ in hoc differt ab ĩuiscatione de qua sup̃ fecit capl'm: qꝛ illa erat per viã ĩcarnationis: ⁊ hoc est per modũ ĩuiscationis facte a lippitudine. Et p̃mo ponit modũ ꝓuentus eius. Secũdo curã. ibi (Opꝫ ℥.) ⁊ pꝫ. ¶ Est sciendũ ꝙ in obthalmia trahuntur multe mãe ad oculũ: ⁊ tũc oculus ẽt debilitat̃: ⁊ ideo multiplicat̃ lippitudo qꝛ mãe nõ rectificant̃ per digõnẽ perfectã sed supfluunt: ⁊ ex hoc fit lippitudo vt pꝫ in p̃mo ꝓno. cõmẽ. 13. ⁊ hec lippitudo ĩuiscat. Ex q̊ pꝫ ꝙ ꝺm plurimũ fit post obthalmiã. s. inchoantẽ vel p̃cedentẽ al's ꝓcedenteꝫ. Nã lippitudo multiplicari põt post eius p̃ncipiũ ⁊ post ꝓcessum ⁊ post eius recessuꝫ. Et hec sunt nota ex dictis supra cap̃. de signis obthalmie.

¶ Oportet ergo vt administrent̃ sarcocolle ⁊ zuccha ri tabarzet partes equales: spume maris quarta pars: terantur ⁊ puluerizentur super locum.

¶ Hic põit curã ⁊ pꝫ. Est sciẽdũ ꝙ cura ĩuiscatiõis ꝑ lippitudinẽ p̃ncipal'r ad duo se vertit. Unũ est remotio egritudinis oculi ex q̃ multiplicat̃ lippitudo: ⁊ h̃. A. dedit ĩtelligẽ ex cap̃. de cura obthalmie ⁊ cursus mãe ad oculũ. Aliud est abstersio ⁊ exiccatio mãe lippitudinis: ⁊ h̃ fit cũ sarcocolla ⁊ cum zuccharo tabarzet. i. albo: vt ponit Halya. in. 5. theo. c. de zuccharo ⁊ spuma marĳ. Cã est: qꝛ est fortiter abstersiua exiccatiua ⁊ dissolutiua: vt ponit Jesus Haly i vlt. c. sui libri. ⁊ iõ multũ laudat̃ ĩ hac ĩuiscatiõe a Rasi ĩ z° ꝯti. c. z. ¶ Scđo ẽ sciẽdũ ꝙ multa capl'a possent repiri a Jesu Haly q̃. A. nõ posuit: sꝫ vel dedit ĩtelligẽ ex capl'is p̃missis vel ex alĳs dictꝭ in libris sicut in exemplo. ca. de albedine piloꝝ palpebre. qđ ponit̃ a Jesu. c. 13. dat̃ ĩtelligi ab. A. ex. c. de canitie. fen. 7. 4. libri. cap̃. ẽt de formica positũ a Jesu. ca. z5. põt dari intelligi ex cap̃. de ordeolo. ⁊ ex ca. de scabie ⁊ pruritu. ⁊ ex tertia quarti. ca. de formica.

¶ Tractatus quartus de dispositionibus virtutis visibilis ⁊ operationis eius.

¶ De debilitate visus ⁊ nocumento eius. Cap. pᵐ.

Debilitatem visus et eius nocumentum efficit: aut cõplexio cõmunis in corpore siccitatis dominantis humorose: aut cõplexionalis sine materia: aut vapor eleuatꝰ ex corpore aut stomacho proprie: aut frigus habens materiã aut nõ habens materiam: aut propter dominium caliditatis materialis aut non materialis.

¶ Huc tractatũ ad ꝑmissos duplr̃ possumꝰ ꝯtinuare. Prĩo sicut dictũ fuit de obthalmia ꝙ postq̃ Aui. determiauit de egritudinibꝰ siue passionibꝰ ⁊ dispõibꝰ oculi que pñt dici lesiones in istro: hic determinat de dispõibꝰ oculi que pñt dici lesiones vel dispões in virtute ⁊ opõibꝰ eius. ⁊ iõ Aui. in rubrica dicit. trac. 4ᵒ de dispositionibꝰ virtutis visibilis ⁊ opõibꝰ eius. i. de dispõne opõnuʒ eius. s. virtutis visibilis. Et ꝑmo determinat in generali de dispositionibꝰ virtutis visibilis: ⁊ hoc est determinare de debilitate visus. Scđo in spãli descendendo ad spãles defectꝰ operationũ. ibi in cap̃. de noctilopa (Est vt euanescat visus.)

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Sed tunc dubitaẜ qũo virtuti visibili possit appropriari aliq̃ dispositio cũ virtꝰ de se nõ patiaẜ nisi passione organi: vt pʒ ex 3ᵒ de aĩa tex. ⁊ cõmẽ. 65. ¶ Dico ꝙ nocumẽtuʒ adueniẽs visui: qđdã sibi euenit ꝓpter egritudines in partibꝰ oculi eueniẽtes manifestis ⁊ extrinsecis ꝓpter egritudines palpebrarũ lachrymaliũ tunice cõiunctiue ⁊ cornee: ⁊ hoc nocumẽtũ euenit ꝓpter lesionẽ ĩstrumẽto: ⁊ dcm̃ est de eis in tractatibꝰ tribꝰ ꝑmissis. Qđdã est ꝙ accidit ꝓpter partes oculo magis ĩtrinsecas ⁊ ꝑncipales: vt ꝓpter spiritũ visiuũ ꝓp neruũ ꝓp crystallinũ vel alios humores: ⁊ ꝓp vueam araneã ⁊ rhetinã: ⁊ istud nocumẽtũ in visu vocaẜ nocumentũ vel dispõ virtutis visibilis: nõ q2 virtus in se disponaẜ: sed q2 iste partes. s. spũs neruus obticus ⁊ crystallina ⁊ humores ⁊ vuea ⁊ rhetina ⁊ aranea sunt magꝭ ꝓpinq̃ virtuti visiue ⁊ quodãmõ eis magis ĩtrinsece. Et ideo dispõ que aduenit in opõne visiua ꝓpter dispositionẽ in istis partibꝰ dr̃ dispõ ṽtutꝭ visibilis ⁊ est simile ei qđ dicit. A. in 2ᵃ ꝑmi in. cap̃. de causis debilitatis mẽbroꝝ. vbi vult ꝙ mẽbro accidat debilitas ꝓp cãm in virtute: nõ q2 virtus in se hoc faciat: sed qñ fit đbilitas ꝓpter multã ꝯtinuationẽ opõnũ mẽbri: tũc dr̃ debilitas in virtute vel ex virtute: ⁊ hoc q2 opatio multum appropinquat virtuti: ⁊ ẽt q2 opatio resoluit spiritũ q appropinquat virtuti: lʒ ẽt alie cãe debilitãtes illũ possint resoluẽ: q2 ꝑni diuersam dispõnẽ ṽtutis visibilis. i. partiũ dictarũ que sunt multuʒ ꝓpinqua ĩstrumẽta ṽtutis ꝯtingit diuersificari opões visiuas: ⁊ ideo Aui. dixit. Rubrica de dispõibꝰ virtutꝭ visibilis ⁊ opõibus eiꝰ. ¶ Scđo mõ hic tractatꝰ põt alr̃ ꝯtinuari sumẽdo verba Aui. in rubrica: vt postq̃ Aui. in ꝑmo tractatu huius fen determinauit de dispõibꝰ oculi in ꝭmone vniuersali ⁊ de obthalmia ⁊ ꝯturbatione. In 2ᵒ trac. determinauit de reliq̃s egritudinibꝰ eius qđ de oculo apparet. Et in 3ᵒ determinauit de dispõibꝰ palpebrarũ. In hoc 4ᵒ trac. determinat de dispõibꝰ virtutꝭ visibilis ⁊ opõibus eius. Cõuenit ergo determinatio facta in ꝑmissis tractatibꝰ cũ ea que fit hic ⁊ differt. Cõuenit qdẽ: q2 vtrobiq̃ determinaẜ de defectu in opõibꝰ visus. Nã oẽs egritudines de qbꝰ in ꝑmissis tractatibꝰ dictũ est possunt perducere ad defectũ ⁊ nocumẽtũ in operatione visiua. Sed differunt q2 in superioribꝰ tractatibꝰ solũ numerauit q̃sdã passiones magꝭ manifestas ĩuestigãdo cãs earũ ⁊ signa ⁊ curas: ⁊ in hoc trac. ĩcipit ab opõibꝰ visus ĩpeditꝭ ⁊ ꝓcedit sup causis illarũ ⁊ maxime in hoc ꝑmo ca. ⁊ q2 cãe lesionis opõnis visus pñt esse cãe dicte in ꝑmissis tractatibꝰ: ideo Aui. ꝓcedẽs diuidendo ⁊ ĩuestigãdo cãs nocumẽti virtutis visiue ⁊ opõnũ eius ponet multas egritudines dictas: q2 ponet ꝙ obthalmia põt esse cã in hoc ⁊ vngula ⁊ vlcera oculi: ⁊ oẽs iste passiones iam sunt superius dicte. Determinatio aũt de opõibꝰ virtutꝭ visiue ꝑmutatꝭ est duplex. Una est magꝭ gñalis in qua oĩs modus lesionis opationis virtutis visiue põt ĩcludi. ⁊ de hac ꝑmo determinat in hoc caplõ. Alia est magꝭ spãlis: ⁊ hec ĩcipit in 2ᵒ vel in 3ᵒ ca. alꝭ in. 5. ca. Prĩo ergo ponit ꝑmã. Scđo scđam. ibi (Est ergo vt euanescat.) ¶ Pria in tres. Primo ponit cãs debilitatis visus ⁊ nocumẽti ipsius. Secũdo ponit signa. ibi (In eo qdẽ qui est cũ cõmunitate.) Tertio curã. ibi (Si fuerit causa debilitatis.) ¶ Prima in duas. Premittẽs quãdã diuisionẽ causarũ debilitatis visus que est ꝙ quedam sunt per viã cõmunitatis: quedã sunt appropriate oculo. Primo ponit ꝑmã partẽ. Scđo scđam. ibi (Aut ꝓpter reʒ appropriatã.) ¶ Prima in duas. Primo q2 cõitas vel est ad totũ corpꝰ vel est ad cerebrũ. Prĩo ponit cãm ꝑme cõitatꝭ. Scđo scđe. ibi (Aut est sequẽs.)

¶ In ꝑma parte Auic̃. ponit q̃nq̃ cãs per cõmunitatẽ ad corpus que debilitãt visum. ¶ Prima est mala cõplexio sicca cũ mã: sicut pʒ in febribꝰ tertianis ⁊ quartanis: ⁊ ideo dixit. humorose. vel mala cõplexio sicca sine mã: vt pʒ in ethica ⁊ corporis cõsumptione. ¶ Scđa cã posset poni mala cõplexio humida sine mã vel cũ mã. ⁊ hanc cãm. A. nõ posuit ꝓp duo. Primo q2 dabaẜ ĩtelligi ex ꝯtraria cã dicta. Scđo q2 forsan difficillimũ est in toto reperire malã cõplexionẽ humidã sine materia cuius cõmunicatione oculo visus debilitetur: lʒ cuʒ mã possit reperiri vt in hydropisi hyposarcha. ¶ Tertia causa est vapor eleuatꝰ ex corpore: ⁊ q2 stõcus est pars multum cõmunicans cerebro ⁊ tandẽ oculis ⁊ a quo sunt multuʒ apti surgere vapores: ideo dixit. ꝓprie est stõcho. Et nota ꝙ forsan Auic̃. per hoc ĩnuit malã cõplexionẽ humidã facientẽ debilitatem visus cũ cõmunitate ad corpus. Naʒ vapor surgẽs põt dici ꝙ ĩducit humectationẽ mãlem seipso ibi existẽte: ⁊ ideo dicit vapor ⁊ nõ dixit fumus. q2 eleuatio fumi reduceretẜ ad cãʒ cõplexionalem siccã: q2 fumus est siccus respectu vaporis: ⁊ hoc ẽt videẜ de mẽte Auic̃. cũ dixit. ⁊ stomacho ꝓprie. Nã vaporatio surgens a stõcho plurimũ est humida: q2 stõchus est minera humiditatuʒ ⁊ maxime flegmaticarum: vt ponit Mesue in suo libro de appropriatis. ⁊ tunc. A. nõ loquiẜ de mala cõplexione humida sine mã: q2 talis de difficili reperiẜ: ⁊ si reperiẜ in alijs partibꝰ corporis difficile esset ꝙ per viã cõmunitatis posset ledere visum. ¶ Quarta causa est mala cõplexio frigida cũ materia sicut esset aliquis modus hyposarche ex dominio sanguinis flegmatici vl̃ sine mã sicut in ethica senectutis in qua vinceret frigꝰ. ¶ Quinta causa est mala cõplexio cum materia sicut in febre humorali: vel sine materia sicut in ethica ⁊ effimera.

¶ Est dubitatio: vtrũ debilitas visus sit dispositio distincta a reliquis egritudinibꝰ occurrentibus oculo. ¶ Videẜ ꝙ non: q2 aliqui auctores de hoc nõ faciunt distinctũ capl̃m de qbus videẜ Haly. in. 9. sermone sue theorice. ⁊ Serap̃. in. 2. practi. Scđo si debilitas visus sequiẜ egritudines oculi nõ expedit de ipsa facere capl̃m diuisum: nec est dispositio diuisa: sed sic est vt sumiẜ ex Jesu Haly tracta. 3. cap̃. 22. ⁊ ex Auicẽ. hic. ¶ In ꝯtrariũ sunt plurimi auctores qui de debilitate visus faciunt distincta capitula sicut Auicẽ. hic ⁊ Rasis in scđo cõtinẽtis. ⁊ in. 9. lib. Alman. ⁊ Mesue ⁊ Azarauius cũ multis alijs. ¶ Est sciendũ ꝙ debilitas visus põt sumi tripliciter. Primo mõ pro omni impedimento eueniente in visu qđ nõ sit cecitas: sed infra cecitatẽ: ⁊ talis debilitas visus est diminutio vel corruptio actus visionis: ⁊ sic sumiẜ ab Auer. in. 3. colliget cap̃. 38. de accidẽtibꝰ sensus visus cũ dicit. debes dicere vniuersaliter ꝙ cause debilitatis visus sunt sicut medietas causaꝝ cecitatis. i. sunt infra causas cecitatis: ⁊ de hac determinaẜ ab Auicẽ. in hoc ca. s. de diminutione visus: ⁊ q̃tum ad hoc dixit. ⁊ debilitateʒ visus. ⁊ de eius corruptione: ⁊ q̃tum ad hoc dixit. ⁊ eius nocumẽtum. De defectu eñ visus qui est cecitas infra faciet suũ capl̃m: ⁊ inquãtũ hoc capl̃m esset gñale daret Auic̃. ĩtelligi sermonẽ de destructione visus ⁊ cecitate ꝓpter cãs diminutionis ⁊ corruptiõis visus: q2 cãe hoꝝ nocumẽtoꝝ cũ augenẜ faciũt cecitatẽ. Uel dicemus ꝙ ẽt loquiẜ de nocumento visus qđ est cecitas qñ loqtur de ꝑfecta oppilatione foraminis vuee ĩfra hoc cap̃. ⁊ de oppilatione nerui obtici ⁊ solõne ꝯtinuitatis eiꝰ. Qđ ṽo Aui. in hoc caplõ determinet de nocumẽto visus qđ est diminutio: pʒ in pluribꝰ ꝑtibꝰ Aui. ponit ĩter cãs quas ponet colorẽ extraneũ qui tingit corneaʒ siue sit citrinus sicut in icteritia: siue rubeus sicut in tarfati: sed talis defectꝰ visus est eiꝰ nocumẽtũ qui vocaẜ corruptio: q2 indicat oĩa citrina vel oĩa rubea. ¶ Scđo mõ debilitas visus sumiẜ ꝓ nocumẽto qđ est solũ dimĩutio: ⁊ sic distinguiẜ ꝯ ablationẽ ⁊ corruptionẽ: ⁊ de h̃ mõ debilitatꝭ determinat in h̃ ca. ⁊ nõ solũ de eo sed ẽt de corruptiõe actꝰ visionis: vt pʒ. ¶ Tertio mõ sumiẜ ꝓ defectu eueniente in visu absq̃ cã manifesta vel multũ apparẽte: vnde inspicientibꝰ vulgaribꝰ oculos ĩfirmi nihil vident ibi notabile: ⁊ tñ ĩfirmꝰ nõ videt bene: ĩmo est ĩpeditꝰ in visu: ⁊ tũc ꝓprie diceẜ đbilitas visus qñ ẽt iudicio medici nõ est in oculo excessus manifeste egritudĩs: vel si est excessus est valde occultꝰ ⁊ in ꝑtibꝰ ĩtrinsecis: qũo dr̃ debilitas epatꝭ vel debilitas stõchi: qñ. s. est đfectꝰ in opõibꝰ hoꝝ mẽbroꝝ sine manifesto excessu egritudinũ notarũ ⁊ vocantur isti epatici ⁊ stõtici: ⁊ silr̃ isti possent vocari oculatici: ⁊ q̃si sub hac sigñatione facit capl̃m de debilitate visus: ⁊ h̃ sentit Hal. in. 5. de simp. medi. penul. c. alꝭ. ca. 1. dist. 5. ⁊ forsan Aui. sub hac intẽtione ĩcepit capl̃m de debilitate visus sicut ẽt ĩfra fen. 14. fecit caplʒ de epatico: sʒ tñ coactꝰ ex forma diuisionis caꝝ debilitatꝭ visus posuit in h̃ caplõ multas egritudines de manifestis: vel etiã h̃ fecit: q2 debilitas visus põt seq oẽm egritudinẽ in oculo: sed tunc

Dubᵐ 2ᵐ

dicet̃ ꝓprie debilitas qñ iã egritudo vł̃ sedata vł̃ remissa ⁊ manet debilis oculus in visu: sicut ēt dr̃ ꝺbilitas mēbroꝝ vt pꝫ ex scd̾a p̃mi in ca. de causis debilitatis mēbroꝝ: ex qb⁹ apparēt duo. ¶ Primū qd mouit Aui. ad faciendū diuisuꝫ capl'm de debilitate visus: ⁊ cã in hoc est duplex. Prima est: qꝛ vsqꝫ ad hunc trac. Aui. locut⁹ fuerat de egritudinib⁹ oculi ⁊ palpebrarū que erāt in eoꝝ eē multū manifeste: qꝛ vͦo p̃ter has egritudines erāt qdã satis occulte ⁊ nō sic in eaꝝ esse manifeste: iō īcepit ab accidente manifestissimo qd̾ est debilitas visus: ⁊ ex eo ꝓcedit ad īuestigãdū oēs alias egritudines oculi que sunt mag̃ occulte q̃ p̃dicte: tñ in forma diuisionis coget̃ ēt Aui. ponere multas egritudines de p̃dictis in superioribus tractatib⁹. Scd̾o cã est: qꝛ lꝫ debilitas visus sit accidens sequēs egritudines oculi: ipsa tñ debilitas qñqꝫ p̃indicat curationē eius vehemētia: ⁊ hoc est qñ in visu est multa debilitas ⁊ non est not⁹ aliqs excessus egritudinalis: ⁊ talis debilitas visus est declarata sup̃ trac. 1. ca. 2. ⁊ tūc vtimur medicinis ītus ⁊ extra in qb⁹ est ꝓprietas ꝯfortãdi visuꝫ ⁊ euitamus nocētia visui. vnde Gal. in 5° de simp. medi. ca. penul. al's. cap̃. 1. distin. 5. dicit. he sunt medicine que noiant̃ medicine acuētes visuꝫ ⁊ sunt que rectificāt esse oculoꝝ qñ nō est in eis egritudo manifesta sensui ⁊ est eoꝝ opatio mala. ¶ Scd̾o appet sol'o ad qōnē p̃missam. s. an dispositio virtutis visibilis que est debilitas visus ⁊ ei⁹ nocumētū sit diuisa ab alijs egritudinib⁹ oculoꝝ: qꝛ dōm q̄ differt sicut accidēs a morbo. De accidentib⁹ aūt fiunt qñqꝫ capl'a diuisa a capl'is morboꝝ eos causantiuꝫ sicut fit capl'm de epatico ⁊ stomatico. Auctores ꝗ qdam fuerūt ꝯtēti ponere egritudines oculi derelinquētes ex h̓ notū qd̾ poterat dici de debilitate visus: ⁊ iō distinctū ca. nō fecerūt. Auic. vͦo pfectius locutus est. ⸿ Ad rōnē pꝫ sol'o: qꝛ lꝫ debilitas visus sequat̃ egritudines oculi: poterat tñ distinctum fieri capl'm.

¶ Aut est sequens cām in cerebro ipso egritudinuꝫ cerebri notarū que est in substãtia cerebri: aut in pte tota anteriore sicut cōpressio aut pcussio accidēs ei q̃re nō videt oculus: aut in pte anteriore ei⁹: ⁊ plurimum qdē eius est humiditas dominãs: aut siccitas accidēs successiōe egritudinū ⁊ motuū superfluoꝝ corporeorum ⁊ aialiū ⁊ euacuationū superfluaruꝫ ꝓpter quas cadit virtus ⁊ resoluitur materia.

¶ Hic ponit cās debilitatis visus ⁊ nocumēti ei⁹ per cōitatē ad cerebrū: ⁊ dicit q̄ aut debilitas visus ⁊ nocumētū est sequēs cām in ipso cerebro: ⁊ hec cã est egritudinis cerebri note: ⁊ iō dixit. egritudinū cerebri notaꝝ. que qdeꝫ cã est in sub̃a cerebri: ⁊ hoc vel in pte anteriori tota. s. q̃tū ad sub̃aꝫ ⁊ pãniculos: sicut accidit qñ fit pcussio in fronte vel in pte anteriori que pcussio cōprimit pãniculos cerebri ad cerebrū: ex qua cōpressiōe coartant̃ vie neruoꝝ obticoꝝ q̃re nō videt oculus. vel fit in vētriculo: ⁊ ꝑm h̓ nō fit in toto cerebro anterius: sed fit in parte anteriori ei⁹. s. cerebri: ⁊ h̓ est in vētriculo q̃tū ad ꝯcauū ei⁹: vł̃ ēt q̃tū ad parieteꝫ: ⁊ plurimū ei⁹. s. cāe debilitat̃ visus que est in parte anteriori ei⁹ est humiditas ⁊ siccitas: ⁊ hec siccitas fit vel succedit egritudinib⁹ sicut febrib⁹ cōsumptiuis. Fit ēt ex sup̃fluis motib⁹ corporis ēt nãlib⁹ ⁊ aĩalib⁹ ⁊ eūonib⁹ sup̃fluis pp quas cadit virt⁹ ⁊ resoluit̃. s. spūs ⁊ mã. s. ei⁹ resoluit̃ ⁊ exiccat̃: ⁊ iō dicit lr̃a exterior exiccat̃. ¶ Est dubiuꝫ q̃re nō fecit mētionē de alijs mēbris quoꝝ cōitate pōt visus debilitari. ⸿ Dico q̄ forsan dedit ītelligi per illd̾ qd̾ dixit de cōitate ad totū corp⁹. ⸿ Uel dico q̄ mēbra qb⁹ oculi maxime cōicant sunt stomachus ⁊ cerebrū. ⁊ de stomacho supra dixit. ⁊ hic de cerebro. de alijs vͦo per hec duo dedit ītelligi. ¶ Scd̾o est dubitatio qd ītelligit per egritudines cerebri notas. ⸿ Quidam exponunt. i. apata. ⸿ Sed hoc nō est ad mentē Aui. qꝛ statim subdiuidit has egritudines in eas que sunt in toto cerebro anterius: ⁊ in eas que sunt in parte anteriori cū dicit q̄ sunt plurimū humiditas vł̃ siccitas. Si ergo Aui. per egritudines notas ītelligeret apata non posset facē has vltimas diuisiones. ⸿ Dico ꝗ al'r q̄ per egritudines cerebri ītelligit oēs egritudines cōplexionales cōpōnales sol'ones ꝯtinuitatis ⁊ apata: ⁊ dicit eas notas ex p̃ma fen huius libri. quelibet. n. haꝝ egritudinū in cerebro dominantiū pōt perducere ad debilitatē visus: vt pꝫ. ¶ Tertio est sciendū q̄ per partē anteriorē totam possumus ītelligē totū aggregatū ex osse pãniculis ⁊ medulla: ⁊ in hac parte: lꝫ possint fieri morbi in oĩ gñe: tñ pcussio cōpressiua est illa in qua simul patit̃ os pãniculi ⁊ cerebruꝫ: ⁊ iō adduxit eã loco exēpli: ⁊ sic ps ãterior ei⁹ erit medulla cū pãniculis. Uel possum⁹ per partē anteriorē totã ītelligē aggregatū ex pãniculis ⁊ medulla cerebri: ⁊ tūc exēplū de pcussione nō est īquãtū est morb⁹ ossis: sed īquãtū est morb⁹ pãniculoꝝ ⁊ cerebri: ⁊ sic per partē anteriorē ei⁹ ītelligem⁹ solū ip̃m vētriculū cū medulla. ¶ Quarto est sciēdū q̄ lr̃a hec. ⁊ plurimuꝫ ei⁹. pōt ad tria referri. Prio ad egritudines totius partis anterioris. Scd̾o eius. s. medulle ⁊ vētriculi anterioris. Tertio eius. s. debilitatis vt est plurima cã debilitatis visus: ita q̄ referat̃ ad totū qd̾ p̃cessit de ea. ¶ Sed tu. d. q̃re nō dixit de medio vētre ⁊ posteriori. ⸿ Dōm q̄ lꝫ visus possit debilitari cōitate ad illas partes: tñ plus ꝯuenit per viaꝫ cōmunitatis ad anterius cerebri: qꝛ illic ꝯcurrunt nerui obtici.

¶ Quinto est dubitatio vtrum humiditas vel siccitas cerebri sint Dub^m 3^m
plus cã debilitatis visus q̃ alie egritudines. ⸿ Uidet̃ q̄ nō: qꝛ apostemata ⁊ cōplexiones pñt plus debilitare. Scd̾o male cōpl'ones fride ⁊ calide plurimū eueniūt cū fiant a q̃litatib⁹ actiuis: ⁊ sic vt plurimū debilitãt. ⸿ In ꝯ̃riū est Auic. ⸿ Dico q̄ pñt dici egritudines plus debilitare q̃drupl'r. Primo q̃tū ad pluralitatē euētus: ⁊ vt sic male cōpl'ones respcū apatū plurimū debilitãt: qꝛ pl'm. i. frequētius egrotat cerebrū morbis cōplexionalib⁹ q̃ apatib⁹ vt pꝫ. ⸿ Scd̾o quãtū ad vehemētiã debilitatis: ⁊ sic egritudines que faciunt maiorē defectū in visu plus debilitant. Defectus vͦo in visu pōt dici maior dupl'r. Uno mō ītensiue: ⁊ sic cāe pducētes ad cecitatē vel que sunt ꝓpinque magis faciunt deficere visum. Alio mō permansiue: ⁊ sic cause perducētes ad debilitatē permanētē fixã vel difficulter remouibilē magis faciunt deficere visuꝫ. ⸿ Tertio mō egritudines plus debilitãt vtroqꝫ predictoꝝ modoꝝ: vt. s. frequentius eueniendo ⁊ vehemētius debilitãdo. His p̃missis dico q̄ egritudines cerebri plurimū debilitantes visum tertio dictoꝝ modoꝝ sunt humiditas dominãs. s. humoralis: ⁊ siccitas per viaꝫ eūonis ⁊ resol'onis: qꝛ humiditas mãlis frequētius accidit in cerebro cū sit mēbrū cito replebile tam de se q̃ ex sui situ. Est enĩ sicut caminū corporis ad qd̾ pertingūt a corpore superfluitates vaporose: vt ponit Gal. in. 9. de vtilitate particularū. ca. 1. que sup̃fluitates in eo ꝯdensationi disponunt̃: vnde fiunt catarri ⁊ reumata: vt ponit Ari. in. 2. de partib⁹ aĩaliū. ca. 9. al's. 7. de cerebro. ⁊ Haly. in 2. trac. thegni cōmē. 49. lꝫ ista plus ꝯtingãt in cerebro fridiori nãtalis ēt humiditas debilitat visum vehemēter: qꝛ facit passioneꝫ difficulter curabilē ꝓprie cū oppilat vias vētriculoꝝ versus oculos. Difficillimū enĩ ex inde purgare mãs has dictas ēt per viam eūonis ⁊ resol'onis est de causis plurimū debilitantib⁹. Primo qꝛ plurimū est apta in cerebro fieri talis siccitas: qꝛ ꝓpter mot⁹ animales frequēter in suis spiritib⁹ accidit resol'o. ⁊ etiã alie eūones manifeste satis īprimūt in cerebrū. Scd̾o qꝛ siccitas per viã resolutionis ⁊ eūonis facit ꝺfectū in visu satis magnū ⁊ difficile curabilē. Curatio aūt ei⁹ fit per humectantia ⁊ restaurãtia vt appebit Dub^m
qꝛ difficile est. Ex qb⁹ pꝫ q̄ mens Aui. est q̄ humiditas dñans: ⁊ h̓ est cū mã: ⁊ siccitas per viã ꝯsumptionis ⁊ resol'onis sūt dispōnes cerebri: que īter alias plurimū visum debilitãt. s. pluralitate euentus ⁊ pluralitate nocumēti simul: ⁊ iō dixit. ⁊ plurimum qdē eius. ⸿ Quarto mō dicunt̃ egritudines plus eē cāe debilitat̃: qꝛ īducēdo defectū in visu: ipse mag̃ in se sunt incognite: ⁊ sic humiditas ⁊ siccitas plus sunt cāe debilitat̃ q̃ caliditas ⁊ frigiditas apata ⁊ vlcera: qꝛ debilitas visus qñ fit ꝓpter has cās est euidēs: qꝛ manifesta apostematio ⁊ solutio ꝯtinuitatis ēt calida ⁊ frida distēperantia sunt sensibiles valde: sed siccitas ⁊ humiditas non sic sunt euidētes: ⁊ iō debilitas visus ab eis facta recte dr̃ debilitas: qꝛ est effectus in operatione p̃ter hoc q̄ appareat dispositio mãifesta. ¶ Sed tu dices ꝯtra: qꝛ raritas texture est plus cã debilitat̃ hoc mō q̃ alia cã: vt pꝫ in scd̾a fen p̃mi capl'o de causis debilitatis mēbroꝝ. ⸿ Dico q̄ raritas texture nō pōt applicari oculo quantū ad partes ītrinsecas p̃ncipales in visu: vt est crystallina: qꝛ nō est vilis ꝯtexta. Uel si posset inesse tele aranee: vel esset imaginabile in crystallina: dicemus q̄ ipsa ex tēpore maxime fit ab humido relaxante vel a sicco discōtinuãte partes. Si aūt fit a frido hoc erat a p̃ncipio natiuitatis: vel faciet hoc īcrudando ⁊ mollificando per humidū: ⁊ sic talis debilitas raritate texture reduceret̃ ad humiditatē sicut ad ꝓximã ⁊ maximã suã cām. Et simil'r caliduꝫ faciet illã discōtinuando per siccū qd̾ īducit: vel per humidū qd̾ dilatat. Simil'r si calidū ⁊ frigidū faciant debilitatē visus faciēdo raritatem texture nō erit sic ꝓprie debilitas visus sicut si fiat ab humido ⁊ sicco: qꝛ mala cōplexio calida vel frida est maxime manifesta: ⁊ sensibiliter magis q̃ humida ⁊ sicca. ⸿ Ad ꝯ̃riã rōnē dōm q̄ lꝫ apata fortius forsan debilitēt ⁊ ēt cōplexio tñ rarius ꝯtingunt. ⸿ Ad scd̾am dōm q̄ mala cōplexio calida ⁊ frigida īmãles: lꝫ frequentius ꝯtingant: tamē nō vehemēter debilitant saltē in hoc qd̾ Dub^m
est de difficili remouere. difficilius enĩ remouet̃ siccitas eūonis ⁊ humiditas repletionalis q̃ mala cōplexio calida vł̃ frida simplex reliqs existentib⁹ parib⁹. ¶ Sciēduꝫ q̄ duplex lr̃a reperitur in fi. Una que dic̃ ⁊ resoluit̃ mã. ⁊ ex h̓ Aui. vult īnuē duos effect⁹ sup̃fluarū eūonū. Unus est casus virtut̃. cōe est. n. oĩb⁹ eūonib⁹ debilitare: vt pꝫ in cōmen. illius afor. 5ͤ particu. In fluxu muliebri ⁊c. ⁊ in. 11. fen cap̃. 6. ⁊ ideo dicit. cadit virtus. Alius effectus est sicci-

tas per ꝯsumptionē humoꝝ vel humiditatuȝ corporis. ⁊ ideo dixit. ⁊ resoluit. i. exiccat vel ꝯsumit. Alia lr̄a reperit que dicit. ⁊ resoluit ēt mā. ⁊ qdā sic exponūt ⁊ mā aut est ꝑpter reȝ appropriatā ⁊c̄. Sed talis expō lr̄e nō pōt saluari vt pȝ. Pōt ḡ dici ꝙ Aui. voluit ostēdere duas cās quare virtus cadit ex euacuationib⁹. Una est resolutio spirituū. ⁊ ideo dixit. ⁊ resoluit. s. spūs. Alia est ꝯsumptio materierū humoraliuȝ: vnde iducit malitia siccitatis ex qua virtus debilitat: ⁊ iō dixit. ⁊ mā. s. resoluit vel ꝯsumit.

¶ Aut est ꝑpter rem appropriatam ipsi spiritui visibili ⁊ membris que ipsum sequuntur sicut neruo concauo ⁊ sicut humoribus ⁊ tunicis.

¶ Hic ponit cās ꝺbilitatis visus que sunt magis appropriate ipsi oculo. Primo p̄mittit diuersitatē haruȝ causarū. Scd̄o declarat vnāquāq;. ibi (Et spiritui qdē.) ¶ Sciendū circa p̄mā partē: p̄mo ꝙ partes oculi ſm summā hic positā ab Auicē. sunt quatuor. Prima est spūs visibilis. Scd̄a est neruus obticus. Tertia est humiditas. Quarta est tunice. Et qꝛ spūs visibilis est nobilissima pars ⁊ stat vt forma: ⁊ alia stant sicut perfectibilia ⁊ mā: ideo dixit de alijs partib⁹ ⁊ que sequunt ipm̄. s. spūm. q. d. ꝙ sunt post ipm̄ iperfectione ⁊ dignitate: ⁊ forsan voluit Auic̄. ꝙ hic spūs sit aīatus: qꝛ si nō esset aīatus tunc nobilior pars esset crystallina ⁊ neruus obticus ꝓprie in loco cruciationis. Pretulit ḡ Aui. hunc spiritū alijs partib⁹. Primo ꝑpter eius mirabilē dispōnem per quā tendit ad nām lucis: vnde in libro de virtutib⁹ cordis cap̄. 2. dr̄ de spū visiuo ꝙ est radius atq; lux. Scd̄o qꝛ virtualiter est aīatus ⁊ cuiuslibet oculi partis potētia visiua stat sui virtute. ¶ Est dubitatio cū alie sint partes oculi ex qbus pōt fieri visus nocumētū vt musculi lachrymalia ⁊ palpebre q̄re nō de istis dixit. ⁋ Dico ꝙ iste sunt partes magis extrinsece maxime palpebre ⁊ lachrymalia. ⁋ Uel dico secūdo ꝙ perfecte iam apparet nocumentuȝ qđ in visu prestant: vt patet ex tertio tractatu.

¶ Et spiritui quidē visibili qn̄q; accidit vt multiplicetur ⁊ accidit ei vt subtilietur. Et qn̄qȝ accidit ei vt ingrossetur: ⁊ accidit ei vt minoretur.

¶ Hic declarat istas cās. Et p̄mo cās debilitatis nocumenti visus que appropriantur spūi visibili. Scd̄o que approprian̄t membris que ipsum sequunt. ibi (Debilitas aūt ⁊ nocumentū.) ⁋ Prima in duas. Primo premittit modos dispositionum euenientiū spiritui visibili. Secundo declarat. ibi (Multiplicatio aūt ⁊c̄.)

Dub^m 4^m ¶ Est dubitatio si sufficiēter. A. enumerat dispōnes spūs visibilis. ⁋ Uidet ꝙ nō: qꝛ pōt ei accidere calefactio vel ifrigidatio ex qb⁹ visui fiet ipedimentū. Et ꝓbat rōne sic. tēperantia debita spūs in cōplexione stat cuȝ debita tēperantia calidi fridi humidi ⁊ sicci: ḡ distēperantia eius erit ex quocūq; istoꝝ. Iteȝ pōt ei ꝯtingere obscuritas opposita diaphaneitati siue luciditati: ḡ. ⁋ In ꝯtrariū est Auicē. ⁊ Jesus tracta. 3. cap̄. 4. qui plura nō enumerāt. ⁋ Dico ꝙ iste dispōnes sunt hic sufficiēter enumerate: qꝛ vel dispositio spiritus visibilis vel est in quātitate: ⁊ sic est multa vel pauca. vel in qualitate: ⁊ qualitas spūs visibilis debita est debitus modus sue substātie in qua pōt fieri peccatū per igrossationē vl̄ per subtiliationē. Et nota tamē ꝙ lȝ alie qualitates in spū visibili ꝯsiderent. s. debita cōplexio ⁊ debita luciditas in qbus pōt fieri peccatū: tamē per debitū moduȝ substātie illa itelligunt. Et ita per peccatum in substātia. s. in grossitie ⁊ subtilitate dat itelligi peccatū in alijs q̄litatibus: vt in calido frido sicco vel humido ⁊ in diaphaneitate. huius rō est: qꝛ calidū fridū siccū ⁊ humidū in ꝯueniētia disponūt spūm in igrossando vel subtiliando vel paucificādo: ⁊ hoc segtur diaphaneitatis permutatio: ⁊ etiā diuersa nocumēta visus: ⁊ facilius est itellectū reducere in dispōnē substātie spūs ⁊ in dispōnem quātitatis q̄ȝ in dispōnē qualitatū p̄marū. v. g. videre prope ⁊ non lōge plus capit ab itellectu ꝙ hoc sit ex qualitate pauca in spū: et multa subtilitate q̄ȝ sit ex calore vel frigore: ⁊ sic cessant cōtraria. Est etiā scienduȝ ꝙ iste dispōnes spūs pn̄t multiplicari cōponendo. v. g. spūs multus vel est subtilis vel grossus: ⁊ spūs paucus. s. visibilis vel est subtilis vel grossus. Sunt ḡ q̄tuor dispōnes simplices ⁊ q̄tuor cōposite: vt ponit Halya. in. 6. theo. cap̄. 2.

¶ Multiplicatio aūt est melior res ⁊ magis iuuatiua.

¶ Hic declarat ⁊ quatuor facit vt quatuor sunt dispōnes p̄dicte quas declarat. Secunda ibi (Et subtilitas quidem.) Tertia ibi (Et grossitudo.) Quarta ibi (Et minoratio.)

Dub^m 5^m ¶ Est dubitatio vtrū multiplicatio spūs visibilis possit cāre nocumentū in visu. ⁋ Uidet ꝙ sic per Jesum in trac. 3. cap̄. 4. qui facit p̄mo rubricā de egritudinib⁹ spūs visibilis: ⁊ postea exequēs ponit quātitatē multā spūs visibilis. Itē vocat eam occasionē. Iteȝ multiplicatio spūs arteriarū est res nocēs: vt dr̄ cōmuniter in synocha sine putredine: ḡ eadē rōne multiplicatio spirituū aīaliuȝ. Itē a tēperamēto fit exit⁹ per supra ire ⁊ ifra descēdere: vt ponit G. in p̄mo de accidēti. ca. 4. ḡ sic erit in tēperamēto spūs. ⁋ In cōtrariū est Auic̄. hic dicēs ꝙ multiplicatio spūs est melior res ⁊c̄. ⁊ in lib. de virib⁹ cordis. ca. 4. ⁊ in scd̄a p̄mi in. ca. de causis debilitatis membroꝝ ponēs cās debilitatis ex parte spūs: ⁊ tn̄ non ponit sup̄fluā q̄ātitateȝ. ⁋ Rn̄det Dy. ꝙ multiplicatio spūs est duplex. s. absoluta: ⁊ hec est mala. Unde ex eius multiplicatione qn̄q; gn̄at febris effimera ⁊ synocha sine putredine. Quedaȝ est multiplicatio spūs nō absoluta: sed vt est inatus ⁊ nālis: ⁊ hec quāto maior tanto est res melior: ⁊ hoc videt ꝯsonū Auicē. in scd̄a p̄mi in cap̄. de pulsu cōplexionū. vbi dicit. neq; estimes ꝙ calor inatus si fuerit fortis quātūcunq; sit minuat de virtute: imo ex ea prouenit in substātia spūs fortitudo ⁊ in aīa audacia. ⁋ Et ego dico ꝙ spirit⁹ per solā superfluā quātitatē stāte tēperātia cōplexionis ⁊ substātie. posset causare nocumentū. Ratio est: qꝛ si mēbra per excessuȝ quātitatis sunt ipediētia operationes: ḡ ⁊ spūs qꝛ vtrūq; est organū nāe vel aīe: lȝ differēter. Iteȝ si spūs pro debita operatione dȝ habere mensurā nō solū qualitatis: sed etiā quātitatis: ḡ poterit ipediri operatio in qua seruit spūs per augumētū quātitatis: sed sic est ꝙ spūs opȝ habere mensurā quātitatꝭ debite ⁊ determinate p̄ter mensurā qualitatis: vt ponit Auer. in 2° colliget cap̄. 6. dicens. Epar nō est sufficiens per se ad faciendū suā operationē nisi per calorē transmissum a corde tēperatū in quātitate ⁊ qualitate. Per calorē aūt itelligit spiritū qui est corpus qđdā caliduȝ qđ in corde reperit: vt pȝ in plurib⁹ locis in 2° colliget. Item omne qđ cōparat alteri sicut ꝯtentū ad cōtinens pōt per excessuȝ quātitatis illi iproportionari: sed spūs cōparat mēbris sicut ꝯtentū: vt pȝ in p̄mo de differētijs febriū. ⁊ in p̄ma quarti. cap̄. 1. ergo spūs per superfluā quātitatē solā poterit ipedimentū causare: ⁊ hoc est cōtra dictū Dyni. ¶ Est tamē sciendū ꝙ q̄uis ex nā rei hoc sit: tamē de facto hoc nō ꝯtingit reperiri: ⁊ ꝓprie in spiritibus aīalib⁹. Rō est p̄mo: qꝛ spūs ⁊ proprie aīales sunt corpora subtilissima: ⁊ ideo statim cum debitam quātitatē excedunt pars resoluit ⁊ remanet quātitas debita ⁊ copiosa cum bona cōplexione. Scd̄o qꝛ nos sumus in ꝯtinua resolutione ⁊ nō est imaginandū ꝙ spūs possit augeri superflue: imo ex sui multa quātitate hȝ fortificationeȝ: ⁊ copiose pōt expandi ad mēbra ⁊ copiose de eo dȝ esse in p̄ncipio. vn̄ Aui. in 6° de nālib⁹. cap̄. 5. 4. pti. Et in libro de viribus cordis. cap̄. 4. dicit. Si spūs fuerit multus vehemētior erit virtus. Ipsius enī augmentū in quātitate prestat additamentū virtuti in fortitudine ⁊c̄. Et exinde est ꝙ ꝑpter multitudinē suam durat amplius in abundanti mensura in origine ⁊ diffusio ei⁹ ad mēbra fit abundantior. Tertio qꝛ lȝ augeret ⁊ retineret statim ꝯuerteret sup̄fluū in vaporē qui nō esset spūs: ⁊ hoc ꝑpter aptitudinē multā ad patiēdum cū virtus nō poterit illū regere. Est enī spūs pars aptissima ad recipiēdū ⁊ patiendū. vnde Aui. in p̄ma quarti. ca. de febre effimera ex oppilatione. vocat spiritū ꝺbilius de corporib⁹. Apparet ergo ꝙ de facto hoc nō ꝯtingit. s. ꝙ spūs per solū excessuȝ quātitatis noceat sicut nos etiā dicimus ꝙ sola solꝰ ꝯtinui sine aliqua alia dispōne posset ledere operationes: tamen nunq; reperit solꝰ ꝯtinui quin semper reperiat secū aliqs modus male cōplexionis ꝯiuncte. Patet ergo ꝙ Aui. ꝯsiderans ꝙ spūs visiuus est multuȝ subiectus resolutioni: ⁊ ꝙ semꝑ de eo reqrit multa quātitas: ⁊ ꝙ nō ꝯtingit superflue augeri cū bona ꝓportione cōplexionis ⁊ substātie: dixit ꝙ multiplicatio eius est res melior. ⁋ Ad Jesuȝ dōm ꝙ solā multitudinē spūs nō dicit nocere: sed qn̄ est mult⁹ grossus. ⁋ Ad rōnē dico ꝙ nō est simile de spū arteriali ⁊ aīali: qꝛ ille spūs est materialior ⁊ hic est perfectior. ⁋ Uel dico aliter ꝯcedendo similitudinē. ⁋ Et cū dr̄. spūs vitalis augmentatus facit febrē. Dico ꝙ nō ex solo augmēto quātitatis: sed qꝛ ip̄m ꝯsegtur inflāmatio. ⁋ Ad scd̄am dico ꝙ illa auctoritas non pōt in spāli applicari vnicuiq; tēperamēto: sicut pȝ in visu a quo nō fit exit⁹ per sup̄ ire: vt dcm̄ est supra trac. 1. ca. 2. ⁋ Uel dico ꝙ illud est vnū ex nā temperamēti: sed tn̄ nō ꝯuenit de facto sic reperiri semper: vt pȝ.

¶ Et subtilitas quidem plurimum accidit ex siccitate.

¶ Hic declarat causas ex quib⁹ fit spiritus subtilitas: ⁊ sunt tres. ⁊ prima causa est siccitas.

¶ Est dubitatio: vtruȝ in spiritibus visibilibus vel alijs siccitas sit causa subtilitatis. ⁋ Uidetur ꝙ nō: qꝛ Arist. dicit in scd̄o de generatione ⁊ corruptione. textu cōmenti. 10. ꝙ subtile est humidi et grossum est sicci. Scd̄o sic. spiritus melācholicoꝝ sunt grossi ⁊ tēdunt ad siccitatē: qꝛ melancholia est sicca: ergo siccitas ingrossat ⁊ nō subtiliat. Qđ autem spirit⁹ melancholicoꝝ sint grossi: pȝ per Auic̄. in libro de viribus cordis. cap̄. 4. dicit ꝙ spiritus grosse substantie sicut qui est in melancholicis. Idem ponit Auicē. in sexto de nālibus. pti. 4. penul. capl̄o. cap̄. 5. Iteȝ similiter vident dispo- Dub^m 6^m

ni spirit⁹ per q̄litates sicut per humores: sed humores per siccitatē ingrossant̄ ⁊ inspissant̄: vt pꝫ in thegni ca. de signis epatis sicci. tex. cōmē. 3. trac. de epate. ꝗ ⁊ spūs. ¶ In ɔ̄riū est Aui. ⁊ Jesus trac. 3. ca. 6. ¶ Sciendū pro solōne dubitationis ꝙ spūs possum⁹ ad duo cōparare. Primo ad māꝫ ex qua fiunt: ⁊ tūc si est sanguis tēperatus fit spūs tēperat⁹: ⁊ si est grossior mel'ic⁹ fit spūs grossior ⁊ siccior: ⁊ si cholericus fit subtilior ⁊ siccior: ⁊ sic siccitas nō est signuꝫ subtilitatis nec grossitiei diuisim: sed pōt vtrāq; dispōneꝫ spūs significare ⁊ ēt cāre disponēdo mās vnde fiunt spūs. Si eni sanguini adueniat siccitas que ipm ɔuertat ad nām mel'icā ⁊ ex illo fiat spūs: tūc siccitas erit cā igrossationis spūs. Si aūt adueniat siccitas que ɔuertat sanguinē ad nām cholericā vt est siccitas ignea: tunc siccitas erit cā subtilitatis spirituū. ¶ Scdo mō pn̄t cōparari spūs ad res iprimētes in eos post gnōnē: ⁊ sic dico ꝙ spiritibus plurimū accidit subtilitas a siccitate. ¶ Ad cuius declarationem est sciendū ꝙ spūs ⁊ ꝓprie aiales sunt ꝓni ad igrossationē ꝓpter humiditatē: ⁊ hoc declarat̄. Primo q2 ad caput maxime ascēdūt vapores humidi a corpore eleuati qui ɔgelati reumata multiplicant. Scdo q2 cerebrū est mēbrū multū humidū hūiditate aquea. Tertio q2 ipsi spirit⁹ sunt ēt humidi: ⁊ q2 spūs visibilis recipit̄ in mēbro humido aqueo. s. in humoribus oculoꝝ: ideo spūs visibilis q̄tuor hꝫ cās q̄re est aptus cadere vel labi versus humiditatē. Hꝫ eni tres cās p̄dictas ⁊ quartā que est humiditas oculi aquea. pꝫ ꝗ ꝙ spūs aialis ⁊ ꝓprie visibilis est paratus humectari vel mistione vapoꝝ humidoꝝ vel q̄litatiue. Hec autē humectatio est cā ingrossationis spirituū: q2 ɔuertit eos ad nām aqueā: vnde stati ponet Aui. ꝙ grossitudo spirituū fit ꝓpter humiditatē. Illd̄ ꝗ qd̄ est cā ɔsumptionis humectationis spirituū est cā subtiliationis eoꝝ: sed siccitas est hmōi remouēdo vapores aqueos secum mistos ⁊ exiccādo ipsos: vnde facit eos tendere ad nām ignis. Et exemplū huius est aer. Nā dicimus ꝙ aer grossus est vaporosus sicut aer veris. aer aūt sicut autūnalis est subtilis: vt pꝫ in scda p̄mi in cap̄. de tēporib⁹ āni. Simil'r etiā dicemus de spiritibus qui sunt de nā aeris. Scdm etiā hunc modū dicimus ꝙ vrina igrossat̄ ab humido: q2 est cā ꝙ humores misceant̄ cum ea: sed siccū ɔsumēdo eos est cā subtilitatis ⁊ claritatis in vrina: vt ponit Isaac in q̄nto vrinarū. 1. ca. Lꝫ ēt posset dari alia cā in h̄ circa subtiliationē vrine a sicco. Ex q̄bus iam dictis pꝫ ꝙ siccitas trib⁹ modis est cā subtilitatis spūs. Primo ɔsumēdo vapores secū mistos reddētes spūs nebulosos ⁊ aqueos. Scdo faciēdo eos declinare ad nāꝫ igneā. Tertio ꝓhibēdo mistionē cū alijs corporib⁹ igrossantib⁹. Siccitas. n. īdisponit ad mistioneꝫ: ⁊ iō auctores in signis siccitat̄ cerebri ponūt claritatē sensuū. vñ in p̄⁹ tertij in cap̄. de signis sumpt̄ ab operationib⁹ sensibilib⁹. dī ꝙ ꝑturbatio sigñat mām ⁊ claritas siccitatē: ⁊ ex his ɔtigit ꝙ spūs ēt pōt dici subtilis: q2 resol'oni parat⁹.

Dubium ¶ Sed dubitat̄ ex dict̄ p̄mo q2 subtilitas facta a siccitate ꝑ viā cōsumptionis vapoꝝ humidoꝝ mistoꝝ spiritib⁹ nō est siccitas vltra tēperamētū spūs: imo reducit eos ad tēperamētū: ⁊ sic illa subtilitas nō erit mala: imo nālis de qua nō est hic sermo. ¶ Scdo dices tu: possibile est ꝙ vapores misti spiritib⁹ sint sicci melācholici vel cholerici: ⁊ si mel'ici ingrossabunt spūs: ꝗ siccitas erit causa igrossationis. ¶ Tertio dices tu: hec subtilitas ꝭm modū dictum pōt fieri a caliditate ɔsumente illos vapores ⁊ exiccāte. ¶ Quarto dices tu: siccitas adueniēs spiritib⁹ pōt ɔuertere ad nāꝫ terreā sicut ad nām igneā: q2 siccū est terre plus q̄ ignis. ¶ Dico ad p̄mū dupl'r. Primo ꝙ siccitas ɔsumptiua illoꝝ vapoꝝ cū hoc ꝙ eos cōsumit facit transire spūs ad superfluā exiccationē ⁊ rarefactionē per superfluā exiccationē. Uel dico ꝙ spiritib⁹ nostris forsan naturaliter miscent̄ aliq vapores nāles debētes in illos trāsire q̄ vapores nōdum habent formā substātialē spirituū: ex ɔsumptione ergo illoꝝ spūs rarefiunt ⁊ subtiliant̄ vltra q̄ sint ꝭm nām: hic tñ esset locus speculationis. ¶ Ad scdam rōnem dico ꝙ raro ɔtingit spūs igrossari per mistionē fumoꝝ mel'icoꝝ: sed vtplurimū ɔtingit ex mistione vapoꝝ humidoꝝ: ⁊ iō vtplurimuꝫ subtilitas fit in spiritib⁹ ex exiccatione: ⁊ ideo dixit in l'ra subtilitas spirituū plurimum accidit ex siccitate. Uel dōm ꝙ lꝫ spūs fiant grossi per mistionē vapoꝝ siccoꝝ mel'icoꝝ: ⁊ q̄tū ad hoc stet siccitas cū grossitie spirituuꝫ: tñ si adueniat suꝑ hos spūs grossos alia siccitas que illos vapores mel'icos ɔsumat fient spūs subtiliores. Hic tñ esset locus speculationis: vtrū vapor oīs humoris sit grossior spū nāl'r disposito. credo ꝙ vapor cholere sit grossior spiritu. ¶ Ad tertiaꝫ dico ꝙ lꝫ caliditas possit id facere: facit tñ exiccādo. ¶ Ad quartā dico ꝙ siccitas adueniēs spiritibus quecūq; sit q̄litatiue alterans illos plus ɔuertit eos ad nām ignis ⁊ nō ad nām terre: q2 nā spirituū est mag̃ ɔsimilis vt transeāt in nām igneā q̄ terreā sicut etiā nā aeris: vt pꝫ. ¶ Ad ɔ̄ria. Ad p̄ᵐ dico ad Aristo. ꝙ accipit subtileꝫ pro subtili aqueo ⁊ grossum pro grosso terreo: ⁊ hoc pꝫ: q2 vult ꝙ subtile est repletiuū: sed subtile aqueū est illud qd̄ dī repletiuuꝫ ⁊ nō ꝓprie aereū: vt ponit Aristo. in. 24. de ꝓblematibus ꝓble. 10. Illud aūt qd̄ est subtile aqueū est grossum respcū subtilitatis debite in spiritibus. hic tñ esset locus ɔsiderationis. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā dico ꝙ spūs mel'icoꝝ sunt grossi ex mā a qua fiunt: ⁊ iō si vlterius igrossarent̄ aliq̄b⁹ vaporib⁹ cū eis mistis: tūc siccitas vapores illos ɔsumēs faceret illos subtiles. ¶ Ad scdam dico ꝙ similitudo in hoc nō est vera: ꝓpter duo. Primo q2 humores non fiunt grossi per mistionē corpoꝝ humidoꝝ ex quoꝝ p̄uatione per siccū tendant ad subtilitatē: ⁊ dico humores sumēdo totā massam sanguineā in venis existētē. grossities eni est in hac massa ꝓpter declinare ad nām terreā mel'icā: ⁊ subtilitas ꝓpter declinare ad naturā igneā sicut hoc erat in spiritib⁹ vt cōparant̄ ad mām ex qua gñant̄: lꝫ mel'ia fecalis possit remisceri sanguini ⁊ ingrossare eum sicut dicebat̄ ꝙ vapores mel'ici pn̄t misceri spiritibus ⁊ igrossare eos. Scdo similitudo nō est vera: q2 humores cuꝫ sint aquei a dominio ⁊ sint etiā terrei ⁊ grossi respectu spirituuꝫ sunt apti ꝓpter siccitatē transire in nāꝫ terreā ⁊ ex hoc igrossari: sed spūs q2 sunt aerei sunt apti adueniente siccitate transire in nām igneā.

¶ Et qñq; fit ex vehemētia separationis accidētis cuꝫ sol aspicitur ⁊ resplendentia ⁊ similia.

¶ Hic ponit scdam cām ⁊ dicit ꝙ subtilitas spūs qñq; fit ex vehemētia separationis. i. disgregationis vel rarefactionis cū aspicit̄ sol ⁊ resplēdentia ⁊ similia in hoc sicut specula reflectētia radios ⁊ alia lucida multū. vnde q̄dā iaꝫ facti sunt ceci vel debilitati multū in visu aspiciēdo multū solē in eclypsi sicut ēt fit ex aspectu reꝝ multū albarū: vñ q̄dā ambulātes in niue ex hoc sunt defecti in visu: vt ponit Gal'. in. 10. de vtilitate particularū. ca. 3. ¶ Sciendū est ꝙ q̄dā credunt ꝙ p̄uatio visus que dī ablatio fiat ꝓpter hāc cām scꝫ ꝙ accipiat̄ bacile lucidū ⁊ icendat̄: q2 tūc mag̃ coruscat ⁊ ponat̄ corā oculis. Fit eni ex hoc vltima disgregatio visus ⁊ sic cecitas vel multa debilitas: ⁊ ideo multus aspectus ad vitrū cui suponit̄ argentū viuū ꝓpter multū splendorē est cā cecitatis: vñ sic mauri cecāt hoīes: vt ponit Gilbertus in tertio libro. 1. ca. tamen posset esse in hoc cā calor bacilis condensantis corneam per viaꝫ fortis calefactionis: hoc tamen nunquam vidi de facto.

¶ Scdo est dubitatio q̄re lucida disgregāt visum. ¶ Dico ꝙ causa vna pōt sumi a Gal'. in. 4. de accidēti. c. 2. q2 lucida sunt subtilia: ⁊ iō occurrētia spiritib⁹ eos subtiliāt ⁊ separāt: hoc tñ dcm̄ Gal'. hꝫ multā difficultatē. Scda cā est: q2 sicut cōparatur maior ignis ad minorē: ita cōparat̄ magis lucidū ad minus lucidū: sꝫ maior ignis dispergit minorē: ꝗ sil'r maior luciditas vt solis ⁊ hmōi dispgit minorē sicut est luciditas spūs visibilis. ⁊ hāc cāꝫ ponit Gal'. in. 10. de vtilitate ꝑticulaꝝ. c. 3. Tertia cā est: q2 spūs visibilis cū sit de nā lucis ɔgaudēs suo sil'i. s. luce exteriori v̄sus illā mouet̄ ⁊ sic dissoluit̄.

¶ Et quandoq; perducit aggregatio valde superflua ad coartationē resoluentem ⁊ inspissatur ea primum: deinde subtiliatur valde secundo: ⁊ istud est sicut accidit apud longam moram in tenebris.

¶ Hic ponit tertiā cām ⁊ pꝫ. ¶ Primo sciendū est ꝙ ex multa aggregatione spirituū per se seq̄tur igrossatio vel ispissatio ⁊ ꝑ accidēs seq̄t̄ subtiliatio: q2 ex suꝑflua ɔgregatione seq̄t̄ itensio calidi ⁊ ɔsumit humidū ⁊ resoluit ⁊ fit siccitas que subtiliat spūs ⁊ est simile ei qd̄ dī. ꝙ timētes sitiūt. vt sumit̄ in 27ᵃ ꝑti. de ꝓblematib⁹ ꝓble. 2. Nā ɔgregato iterius calido fit exiccatio: ⁊ ex suꝑflua aggregatione spirituū ꝓhibet̄ debita sparsio nutrimēti ad singulas ꝑtes oculi: ⁊ ex h̄ fit exiccatio in ꝑtib⁹ eius ⁊ in spū: ⁊ h̄ est qd̄ Aui. dicit. Aggregatio valde suꝑflua ꝑducit ad coartationē resoluentē. i. ꝑducit ad ɔstrictionē ad quā seq̄t̄ resol'o spūs ⁊ exiccatio. sed p̄mo fit coadunatio. scdo fit resol'o. ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ ispissat̄ ea scꝫ aggregatione partiū ⁊c̄. dicit. ¶ Scdo est scienduꝫ ꝙ tenebre ispissant: q2 spūs cum sit de nā lucis ɔtrahit̄ itus ꝓpter tenebras fugiēs eius oppositū. ¶ Tertio nota ꝙ causa ꝓpria ⁊ vtplurimū eueniens in faciendo subtilitatē spūs est siccitas: sed raro ɔtingit ꝙ fiat ex ītuitu ad splendida: q2 homines nāliter sciūt hoc euitare. raro etiā ɔtingit talis aggregatio que subtiliat. ⁊ ideo Auic. in cā p̄ma dicit. plurimū accidit. ⁊ in scda cā ⁊ tertia dixit. ⁊ qñq;.

¶ Et grossitudo fit propter humiditatem ⁊ fit propter aggregationem vehementem non ita vt perducat ad vtendum complexione subtiliante.

¶ Hic ponit cās grossitiei. Et p̄ facit hoc. Scdo ostēdit quēdā modū ꝓuētus dictarū dispōnuꝫ. ibi (Et qñq; est cadens.) ¶ Prima in duas vt duas cās ponit igrossationis spūs ⁊ pꝫ. Prima est ꝓpter humiditatē: ⁊ hec declarata sūt supra. quelibet. n. humiditas corporis spū est grossior. Scda cā est fortis cōgregatio sicut ex tenebris ⁊

bꝛis ꝛ rebus nigris.Cõtingit.n.ex hoc ſpũs in ſuis ptibus accẽtra
ri ꝛ ſic iſpiſſari econtra ei qð fit ex lucidis ꝛ alijs rebus.Foꝛtis tñ
aggregatio p̄ ꝛ p ſe iſpiſſat.per accñs tñ qñqꝫ ex hoc ſurgit caloꝛ
ꝛ ſiccitas que ſunt cã ſubtiliatiõis ſpũum:ꝛ tũc p accidẽs foꝛtis cõ
gregatio eſt cã ſubtiliatiõis ſic̃ fridũ p accñs eſt cã calefactiõis:ꝛ
hoc eſt qð vult dicere non ita ꝛc̃.i.iã dictũ eſt ꝙ igroſſatio ſpũum
fit ꝓpter vehementẽ cõgregationẽ:nõ dico ꝯgregationẽ ita vt p-
ducat ad vtenduꝫ cõplexione ſubtiliante.i.compl'one ſicca vel ca-
lida:q2 ſi ꝯgregatio vtatur tali cõpl'one tunc fit ſubtiliatio ſpũum:
ꝛ ex hoc patet ꝙ male intelligunt tex.dicẽtes.non ita ꝛc̃.i.niſi ho-
mo vtatur rebus ſubtiliatiuis.

Dub^m 8^m ⁋Eſt dubitatio que eſt ꝯgregatio que pducit ad vtendũ compl'one
ſubtiliãte.⁋Dico ꝙ ſicut fridũ occurrẽs coꝛpoꝛi foꝛtiter carnoſo
ꝯgregãdo calidũ eſt cã foꝛtificatõis caloꝛis ꝛ occurrẽs coꝛpoꝛi de-
fecto eſt cã extinctiõis vel debilitatiõis eius:vt pꝫ in cõmen.illius
afo.Uẽtres hyeme ꝛ vere ꝛc̃.cõmẽ.15.ꝛ tertio de cõpl'onibus pen.
ꝛ vlti.c.Sic nigrũ ꝯgregãs vel tenebꝛa occurrens oculo debili eſt
cã igroſſationis vel iſpiſſationis.occurrens aũt oculo foꝛti põt per
accidẽs eẽ cã ſubtiliatiõis:lꝫ ẽt in oculo debili per aliã accidẽtalita
tem poſſet eſſe cauſa ſubtiliationis.ſ.ꝓhibẽdo nutrimẽtũ debituꝫ
moueri ad partes oculi.

Dub^m 9^m ⁋Scðo eſt dub° qd magꝭ noceãt viſui vl' reſplẽdẽtia vel obſcura.
⁋Videẗ ꝙ obſcura q2 ſunt magis ꝯ̃ria ſpiritui viſibili q̃ ẽ lucidus.
⁋In ꝯ̃riũ arguiẗ p Gal.in quarto de accidẽti ca.6.⁋Dixit Albert.
bononiẽſis ꝙ lucidũ ſiue ſplẽdidũ magis nocet viſui ꝙ̃ nigruꝫ vel
obſcurũ.Ratio eſt q2 ſenſus viſus ꝛ qlibet ſenſus nõ eſt niſi ꝓpoꝛ
tio ſenſibilis ad ſenſum.Illud ṽo magis nocebit ꝛ erit magis con
trariũ qð magis remouebit talẽ ꝓpoꝛtionẽ:ſꝫ coloꝛ ſplendidus ꝛ
hmõi pp ſui excellẽtiã.⁋Iſti ſermões ſunt ſic coꝛrupti ꝙ nõ me-
reẗ repꝛehẽſionẽ vt pꝫ parũ exercitatis in philoſophia nãli.Mirã
dum enim eſt ſi ſenſus quantũ ad p̄mã pfectionẽ eſt ꝓpoꝛtio ſen-
ſibilis ad ſenſum:hꝫ ẽt declarare ꝙ ſit maioꝛ excellẽtia lucidi a ꝓ-
poꝛtione ſenſitiui oꝛgani ꝙ̃ minoꝛatio ſit excellẽtia obſcuri vel te-
nebꝛe.⁋Dico ꝙ̃ ꝙ lucidũ ꝛ obſcuꝝ vel pñt cõparari quãtuꝫ ad mo-
dũ quo nocẽt vel quantũ ad nocumentũ.Si p̄mo ſic lucida magis
nocẽt viſui ꝙ̃ obſcuri.Cauſa eſt q2 lucida magis ſubito ip̄rimũt ꝛ
obſcura tardius:ꝛ hoc eſt qð dicit Gal.ꝙ lucidũ ſplẽdidũ eſt ſubti
le ꝛ obſcuꝝ eſt groſſum.Subtile ṽo citius ꝛ magis penetrat groſ-
ſo:ꝛ apud quoſdã lucidũ eſt ſubtile.i.imateriale ꝛ obſcurũ.ſ.nigrũ
eſt magis materiale:q2 potẽtia viſiua eſt magis imaterialis:iõ il-
lud qð eſt magis imateriale magis ip̄rimit in eã.i.citius ip̄rimit.
Uel poſſemus dicere ꝙ iõ lucida citius ip̄rimunt in viſum ꝛ citius
nocẽt ꝙ̃ obſcura:q2 ipſa ſunt ſi'ia:ꝛ iõ in augẽdo occurrũt cũ ſimi-
litudine:ꝛ iõ eoꝝ actio cito recipiẗ.⁋Ecõtra aũt eſt de obſcuro ꝛ ẽ
ſimile in hoc.Aliq̃.n.res venenoſa exhibita cũ re aliqua acceptabi
li noſtre nãe citius ip̄rimit vt opiũ cum vino:vt ponit.G.in tertio
de ſimplici medicina diſtin.4.ca.11.Si ṽo hec cõparenẗ quantum
ad nocumẽtũ:tũc dꝭ vel quãtũ ad terminũ nocumẽti vel quãtũ ad
modũ inherẽdi.Si p̄ modo dico ꝙ equal'r poſſunt nocere:q2 tã lu
cida ꝙ̃ obſcura poſſunt pducere ad debilitatẽ viſus vltimã ꝛ ad ce
citatẽ.Si ſcðo mõ dico ꝙ magis nocẽt lucida ꝙ̃ obſcura:q2 vide-
mus cecitates iductas ex rebus ſplendidis:ꝛ defectus in viſu diffi
cilius remoueri ꝛ fixius iherere ꝙ̃ cecitates ꝛ debilitates iductas
ex moꝛa in obſcura.Rõ eſt q2 lucida nocẽt diſſoluẽdo ſpũs ꝛ p̄iuã
do eos:ꝛ hoc eſt difficillimũ remouere maxime ſi eſt aliquis ſpũs
appꝛopꝛiatus pꝛeter ſpũm influentẽ:ſed obſcura nocẽt ꝯſtringen
do ſpũs qð facili⁹ poterit remoueri ꝛ melioꝛari.Hec tñ dicta ſũt
iudicia eſtimatiua:multa tñ ſumunẗ ex dictis a Gal.in quarto de
accidẽti ꝛ moꝛbo.ca.6.⁋Ad rõnẽ dðm ꝙ lꝫ coloꝛ ſplẽdidus minus
noceat iquantũ magis ſimile:q2.ſ.per ſe minus noceat:tñ p accñs
põt magis nocere.ſ.magis ſubito ip̄rimẽdo.Unñ Gal.in pꝛeallega.
ca.dicit.qm̃ ſubſtãtia ſolis.i.lumẽ eſt ſimilis ſubẽ viſus:q2 ei min⁹
iſert nocumenti ꝙ̃ ꝯ̃riũ eius:velocius tñ nocet cã ſue foꝛtitudinis
actionis.⁋Et ex hoc pꝫ ſolutio pꝛoblematis.ſ.ꝓpter qd eſt ꝙ ali-
qui diu ſtãtes in obſcuro:deinde ſubito iſpiciẽtes lucida pdunt vi
ſum:cũ tamen ex hoc deberent curari.Dico ꝙ ſicut in remotione
aliquarũ diſpoſitionũ p̄ter nãm oportet paulatim ꝛ nõ ſubito neqꝫ
vehemẽter appꝛoximare cõtraria:q2 nã nõ tolerat:vt ponit Gal.
in tertio tractatu thegni ter.cõmen.53.repentinas mutationes.Et
Hip.in ſcða particula afo.afoꝛ.51.inuit.ſimiliter in remotiõe ma-
le diſpoſitionis iducte in ſpũ viſibili a tenebꝛa:ꝛ in hꝫ ſunt due cãe.
Una eſt q2 ille qui diu ſtetit in obſcuro deſiderat lucida nimis iſpi
cere:ꝛ ſic multũ plus ꝙ̃ cõueniat delectatur in illoꝝ viſu ꝛ iſpectio
ne ſicut homo guloſus abutiẗ cibis ꝛ potibus vltra idigẽtiã:ꝛ ideo
egrotat.Unñ Gal.in.10.de vtilitate particulaꝝ cap.3.dicit.Dionyſi⁹
tyrannus ſicilie domũ ſupꝛa carcerẽ cõſtruxerat luciđiſſimã ꝛ vel
de ſplẽdidã deſup coloratã:ꝛ ad hãc domũ poſt diuturnaꝫ iſerius
in carcere cõuerſationem ducebat ſuperius carceratos.Illi aũt ex
multa ꝛ pꝛofunda tenebꝛa ad lucẽ ſplendidã veniẽtes delectabili⁹
quidẽ aſpiciebãt ad lucẽ.aſpicientes aũt cecabanẗ nõ ſuſtinentes
repẽtinã ꝛ ſubitã lucẽ ſiue lucis ſplẽdide obuiationẽ.Alia cã eſt q2
ꝓpter longã moꝛã in tenebꝛis ſpũs in oculo ſunt paucificati q2 re-
tracti nõ trãſmiſſi ad oculum:ꝛ iõ cum ſubito iſpiciunt lucida illi
pauci ſpiritus diſgreganẗ ꝛ fit viſus pꝛiuatio.Quare auteꝫ cũ itur
ex luce ad tenebꝛas vel loca obſcura homo non videt:dictũ fuit ſu
pꝛa penultimo ſecundi tractatus.

⁋Et qñqꝫ eſt cã in eis cadens in initio creationis.

⁋Hic ponit quẽdam modũ pꝛouẽtus dictarum diſpõnum.Et dicit
ꝙ cã in eis.ſ.in ſubtilitate ꝛ groſſitie ſpũs:eſt qñqꝫ cadens in p̄n°
creationis.⁋Sciendũ eſt ꝙ ex cauſis p̄dictis quedaꝫ pñt cadere
ex pꝛincipio creationis ſicut ſiccitas:vñ fiũt ſpũs ſubtiles ꝛ humi-
ditas:vnde fiunt groſſi:vel q2 materia ex qua facti ſunt eſt groſſa
melancholica vel ſubtilis cholerica:ꝛ naſceẗ homo cuꝫ hac diſpo
ſitione.Quedam autem non poſſunt cadere in pꝛincipio creatio-
nis ſicut aſpectus ad ſplendida vel ad obſcura.

⁋Et minoꝛatio quãdoqꝫ eſt ꝓpter vehementiã ſiccita
tis ꝛ multitudinem euacuationuꝫ:aut debilitatẽ ante-
rioꝛis cerebꝛi validam:aut pꝛauitatem egritudinum ꝛ
ꝓpinquitatem moꝛtis qñ reſoluitur ſpũs.

⁋Hic declarat diſpõnẽ ſpũs viſibilis que eſt minoꝛatio ei⁹:ꝛ ponit
tres cãs.Pꝛia eſt ſiccitas ꝛ multitudo eũonis.Scða eſt debilitas
valida cerebꝛi anterioꝛis.Tertia eſt pꝛauitas egritudinũ ꝛ ꝓpinq-
tas moꝛtꝭ.⁋Eſt ſciẽdũ ꝙ lꝫ p̄ma cã ſit vna in gñe:tñ differt vehe-
mẽtia ſiccitatis ꝛ multitudo eũationis:q2 vehemẽtia ſiccitatis eſt
ꝓpꝛie ſiccitas cõplexionalis qua ꝯſumiẗ materia ſpũs ꝛ paucifica
tur ꝛ ẽt ipſi ſpiritus:ſed mutitudo euacuationũ eſt ſiccitas per pꝛi
uationẽ humidi euacuando illud extra coꝛpus:euacuando etiam
ipſos ſpũs qui ſequũtur in eũatione ad euacuationẽ humoꝛum.
⁋Secundo eſt ſciendũ circa ſecũdam cauſam ꝙ cum ſpũs viſibi
lis pꝛocedat a parte cerebꝛi anterioꝛi eius minoꝛatio ſequeẗ maxi
me cauſam in parte cerebꝛi anterioꝛi.Huius aũt cauſa eſt debili-
tas vehemens.ſ.attractiue vñ nõ attrahiẗ vel retẽtiue vel digeſti
ue vt pꝫ.⁋Tertio eſt ſciẽdum circa tertiaꝫ cãm.dices tu qũo pꝛa-
uitas egritudinũ ꝛ pꝛopinquitas moꝛtis eſt cã minoꝛãdi ſpũs vi-
ſibiles.Dico ꝙ egritudines pꝛaue vel febꝛes maligne ducentes ad
moꝛtem ſunt cauſa minoꝛationis ſpirituum per viaꝫ reſol'onis:ꝛ
hoc modo ẽt debilitanẗ:vt pꝫ in ſecũda pꝛimi in ca.de cauſis debi
litatis mẽbꝛoꝝ.⁋Sed tu dices qũo differt hec cã a pꝛima.⁋Dico
ꝙ minoꝛatio ſpũum vel fit a manifeſtis euacuatiõibus.ſ.flobotho
mia vel pharmacia balneo ꝛ hmõi:ꝛ ſic eſt pꝛima cã quãtum ad il
lud qð dicit multitudine eũonum.vel fit magis iſenſibiliter:ꝛ ſic ẽ
tertia cauſa.⁋Poſſemus etiã dicere ꝙ egritudines pꝛaue non ſo
lũ minoꝛãt ſpũs reſoluendo eos ꝛ ꝯſumẽdo ſanguinem ſed ẽt per
ꝯtrariaꝫ ꝓpꝛietatẽ ſpũs fugãt ſicut quedã venena:ꝛ ideo dixit pꝛa
uitatem.Q2 aũt in qbuſdã pꝛauis febꝛibus ꝓpe moꝛtẽ ſpũs viſibi-
lis minoꝛeẗ:appeꝫ:q2 tumoꝛ ſiue eleuatio coꝛnee applanaẗ ꝛ ꝯcidit
vt patuit ſupꝛa in.1.ca.huius fen.ꝛ vt ponit Gal.in.10.lib.de vtilita
te pticulaꝝ.ca.5.Nota tñ ꝙ quedã lr̃a ſic hꝫ.ꝛ qñqꝫ eſt pp vehemẽ
tiã ſiccitatis ꝛc̃.ꝛ ꝯſtruaẗ tũc ſic.ꝛ qñqꝫ reſoluiẗ ſpũs.i.minoꝛaẗ:ꝛ
hoc eſt pꝛopter vehementiam ſiccitatis.

⁋Debilitas autem ꝛ nocumentuꝫ que ſunt pꝛopter tu-
nicas:ꝛ plurimum eoꝛum eſt ꝓpter tunicas extrinſe-
cas ſiue pꝛofundis aut ſunt cauſa ſubſtãtie tunice aut
ſunt cauſa tranſitus qui eſt in ea.

⁋Hic determinat de cauſis debilitatis viſus que appꝛopꝛiãẗ mẽ-
bꝛis que ip̄m ſequunẗ.Hec aũt mẽbꝛa ſunt neru⁹ obticus humo-
res ꝛ tunice.Pꝛio ꝙ̃ determinat de cauſis debilitatꝭ viſus ꝛ nocu-
mẽti eius que ſunt ꝓpter tunicas.Scðo que ſunt pp humoꝛes.ibi
(Facta aũt pp humoꝛes.)Tertio pp neruũ ꝯcauũ.ibi(Nocumen
tũ aũt.)⁋Pꝛima in duas.Pꝛimo pmittit quãdã diuiſionẽ.Scðo
exequiẗ.ibi(Et que ſunt.)⁋Dicit p̄mo ꝙ debilitas viſus ꝛ nocu-
mentum pꝛopter tunicas ſunt ꝓpter cauſas in ipſa tunica vel in
foꝛamine tunice.ſ.vuee:ꝛ hoc eſt quod dicit.aut ſunt cauſa ſubſtã-
tie tunice.i.aut ſunt pꝛopter cauſam que eſt in ipſa tunica.ſ.vuea
ꝛ coꝛnea:aut cã tranſitus.i.cã in ipſo tranſitu vuee.
⁋Eſt dubitatio:vtrũ ꝛ plurimũ debilitatis ꝛ nocumẽti viſus ſit ꝓ Dub^m 10^m
pter tunicas extrinſecas.⁋Ut ꝙ nõ:q2 plurimũ pfectiõis viſus eſt
a tunicis itrinſecis:vt a tela aranea:vt patuit in.1.cap.ergo pluri-
mũ nocumẽti ex ea eſt.⁋In ꝯ̃riũ eſt Auic.⁋Dico duplr̃.Pꝛio p
lr̃e expõnẽ:vt dicaẗ ſiue pfundis.i.nõ ſolũ in pfundis:ꝛ hec videẗ
eẽ mẽs Aui.cũ ponit ſigna.⁋Uel dico ꝙ pluritas nocumẽti fit du
pliciter.Uno mõ ꝙ̃tũ ad vehemẽtiã ꝛ maliciã debilitatꝭ ex nã pti-
cule:ꝛ ſic plus eſt nocumẽtũ ex tunica pfunda.ſ.aranea ꝙ̃ ex alijs

vt ꝓlatum est: ⁊ vt sic non est mens Auicen. Alio modo quantum ad pluralitatem euentus: ⁊ sic debilitas visus ꝓpter tunicas plurimum accidit propter tunicas extrinsecas. s. corneam ⁊ vueam. Raro aūt accidit ꝑꝑ tunicas itrinsecas. s. araneā ⁊ rhetinā. Cā est: qꝛ tunice extrīsece plus occurrūt causis exterioribus. Silr̄ humores ad tunicaꝫ ꝯiūctiuā fluētes leuiter fluūt ad corneā. Tunica etiā vuea multū parata est recipere mās a secūdina que est satis venosa. Tunica aūt aranea est multū ꝓfunda: ⁊ etiā in magna custodia adherēs ipsi crystalline. Tunica ēt rhetina ē satis custodita ex ei⁹ ꝓfunditate ⁊ pauca humorositate si est facta ex extremitate nerui ꝯcaui: vt qdā dicūt: tn̄ ꝯriū ꝺclaratū fuit supra: ⁊ forsan ledit cōitate ad crystallinā: ⁊ forsan ꝑ se vt post declarabit. Uitreus aūt quō ledat dicet ab Aui. ¶ Sꝫ tu dices: quō se hūt relique tunice in debilitādo visum. ⁊ Dico ꝙ passiones ꝯiunctiue nō debilitant visum nisi cōitate ad corneā vel vueā vel humores. Passiones ēt sclirotice ⁊ secūdine modo eodē per viaꝫ cōitatis ledunt visum. Bn̄ ḡ dixit Aui. ⁊ plurimum eoꝝ. s. debilitatis ⁊ nocumēti visus est ꝑꝑ ⁊c. Posset etiā dici ꝙ per tunicas extrinsecas ītelligit vueā ⁊ corneā que per se pn̄t ledere visum: sed ꝑ ꝓfundas ītelligit secundinā sclī roticam ⁊ rhetinā que nō ledunt ꝑ se sꝫ mediate. Nocumētū autē aranee non expressit: qꝛ est sicut nocumentuꝫ crystalline: vnde simul enumerantur a Jesu. trac. 3. cap. 3.

¶ Et que sunt propter tunicam ipsam sunt propter cōplexionem malam.

¶ Hic exequit. Et ꝑ̄ ponit cās debilitatis nocumēti visus, que sunt in substātia tunice. Scđo que sunt in foramine. ibi (Accidēs aūt a foramie.) ⁊ Pria ꝑs pōt diuidi duobus modis. Prīo ꝙ cū Aui. ponat cās nocumenti ⁊ debilitatis visus que cāe sunt in subā tunice: hꝫ hec pars tot ꝑtes quot cās ponit. Et ꝑ̄ma cā est mala complō. Scđa est retētio vapoꝝ in tunica. Tertia ē superfluitas hūiditas ⁊c. ⁊ hoc est qđ dicit. Et que. s. debilitas ⁊ nocumentū sunt ꝑꝑ tunicaꝫ ipsam: sunt ꝓpter malā cōplōnē. s. calidā frigidā siccā ⁊ humidam simplices vel cōpositas cū mā vel sine mā. Et abbreuiauit hic Aui. dans ītelligere ex sepe dictis ab eo in alijs locis. Et plurimuꝫ eius scilꝫ cārum debilitatis ⁊ nocumēti que cāe sunt in ipsa tunica est retētio vaporis ⁊c. ⁊ hoc dixit. qꝛ frequēter h̄ accidit. aut. s. cā debilitatis ⁊ nocumēti est superfluitas ⁊c. ⁊ Scđo mō pōt diuidi hec ꝑs dicēdo ꝙ ꝑ̄mo Aui. ponit cās debilitatis visus ⁊ nocumēti: quarū plurime sunt cāe cōplōnales ⁊ sibi annexe. Scđo ponit cās q̄ sunt morbi cōpōnales. ibi (Aut ꝓpter ortū pāniculi.) ⁊ Prima in. d. Primo illas cās ꝑ̄mittit in gn̄ali. Scđo ꝺclarat. ibi (Et plm̄ ei⁹.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ debilitas visus ⁊ nocumetū que sunt ꝓpter tunicā sunt ꝑꝑ malā cōplōnem: ⁊ hoc est vnū mēbrū diuisionis. aut ꝑꝑ ortum panniculi: ⁊ hoc est scđm mēbrū diuisionis.

Dubm IIm ¶ Est dubitatio: vtrum mala cmoplexio sine mā accñs cornee ⁊ sic ēt albugineo ⁊ crystallino possit esse cā debilitatis visus. ⁊ Uidet ꝙ nō: ꝑ̄mo qꝛ multi auctores loquētes de egritudib⁹ cornee ⁊ vuee nō ponūt malas cōplōnes iter illos morbos sicut Azarauius ⁊ Jesus tra. 2. ⁊ 3. ⁊ Halya. in. 9. theo. ca. 13. Jtē stāte mala cōplōne sine mā stare pōt sua diaphaneitas: ergo non ipedit visus. Jtē in q̄libet obthalmia ꝑ viā cōitatis est mala cōplō in cornea: sed nō debilitatur visus in qualibet: ideo qdā obthalmici melius vident: vt ponit Arist. in. 31. ꝑti. de ꝓblema. ꝓble. 9. ⁊ Jn ꝯriū est Aui. ⁊ Dixerunt quidā ꝙ mala cōplexio partiū oculi diaphanaꝝ ledit visum nō inquantū est mala cōplō sed inquantū mutat diaphaneitatē. ⁊ Hāc opīonē credēs Alber. bononiēsis euitare pōit ꝙ siccitas crystallie nocet visui: qꝛ facit siccū terreū dominari vnde eius diaphaneitas īpedit. Sꝫ hec solutio nō est ad mētē Aui. hic q ponit distinctā cāꝫ debilitatiōis visus ꝓuenientē a mala cōplōne a cā que est ꝯturbatio vel coloratio diaphaneitat̄ vt appebit. ¶ Scđo aliter pōt dici ꝙ mala complō sola sine mā nō esset cā debilitatis visus: sed mala cōplexio cū mā: ⁊ hoc ꝓbat: qꝛ in ethico est mala complō in partib⁹ oculoꝝ: ⁊ tn̄ nō est debilitas visus nisi ꝑꝑ resolōnē spūuꝫ: hoc ēt videt de mēte Aui. q declarādo istā cām dixit. Et plurimū ei⁹. s. male cōplōnis debilitātis visum est retētio vaporis. i. est mala cōplexio cū vapore aliquo ⁊c. Hec opinio redit in predictā opioneꝫ siqs consideret: sufficeret tamen medico puro non speculāti. ⁊ Et tūc posset rn̄deri ad illud qđ dicebat ꝯ illā opionē: ꝙ lꝫ Aui. ponat has cās distinctas: tn̄ mala cōplō semꝑ nocet ipediēdo diaphaneitatē: sꝫ dr̄ cōplō mala: qꝛ apparet plus qualitas mala. s. calida frigida sicca vel humida q̄ꝫ appeat turbulētia cornee. Sꝫ tunc dr̄ ꝙ cā debilitat̄ ⁊ nocumēti visus est color qn̄ plus apparet color q̄ꝫ mala qualitas cōplexionalis. ¶ Tertio mō pōt dici ꝙ mala cōplexio cornee ⁊ cuiuscūqꝫ ꝑtis diaphane oculi ꝑ se pōt visuꝫ debilitare vel nocē. h̄ ꝓbat ꝑ̄misso ꝙ cornea recipiat spēs ñ solū vt diaphana ī tali gradu diaphaneitatis sꝫ ꝺm ꝙ hec diaphana. ⁊ h̄ ꝓbat qꝛ cornea recipit spēs receptiōe delatoria ꝺm ꝙ ē ꝑs oculi eētialis. Est aūt ꝑs oculi ꝺm ꝙ hoc diaphanū: ⁊ iō hꝫ ꝙ tātū diaphanū. s. hꝫ ꝙ in tāta mēsura: ⁊ iō posito ꝑ possibili ꝙ aliqđ corp⁹ aīatū eiusdē diphaneitatis pūctalis cū cornea poneret in loco cornee sine aliquo nocumēto facto in oculo: nō credo ꝙ fieret bene visio. Et h̄ est quod multi ꝑhi dn̄t cōiter ꝙ cornea recipit hꝫ ꝙ diaphanū ⁊ hꝫ ꝙ corp⁹ aīatuꝫ. Et alij dn̄t ꝙ aīa ⁊ cōplexio cornee ⁊ aliaꝝ ꝑtiū diaphanaꝝ est id quo iste ꝑtes pn̄t recipē: sꝫ diaphaneitas est id quo actu recipiunt. Oīa ista dicta subtiliter speculāti in idem vadūt. ¶ Sꝫ ꝯ ꝑ̄dictā ꝓpositionē arguit sic. Si cornea reciperet ꝺm ꝙ hec: tunc ipsa cognoscēt: qđ est falsuꝫ. ꝯn̄tia tenet: qꝛ cornea est hec ꝑ aīam. ⁊ Hic caderet speculatio. dico tn̄ ꝙ non sequit: recipit ꝺm ꝙ hoc aīatū: ḡ cognoscit qꝛ videm⁹ ꝙ virt⁹ retētiua ⁊ memorialis. s. que solū retinet recipit ⁊ tꝫ ꝺm ꝙ virt⁹ aīati: ⁊ tn̄ nō retinet cognitiue. ⁊ His ꝑ̄missis pꝫ ꝙ sola mala cōplō stāte eodē gradu diaphāeitatis pōt eē cā ipedimēti ī visu: qꝛ cornea nō est h̄ diaphanuꝫ nisi sua forma cū debito mō cōplōnis ⁊ statu: ⁊ in quocūqꝫ fiat ꝑmutatio ꝑmutabit debit⁹ modus receptiōis: lꝫ h̄ appens sit in ꝑmutatione situs ⁊ occultū in ꝑmutatiōe cōplōnis. Hic ṽo caderēt multa dubia ⁊ difficillima. ⁊ Est tn̄ sciēdū ꝙ ꝑmutatio cōplōnis si est pauca nō iprimit nocumētū: sꝫ si ē multa tūc iprimit: ⁊ appet ei⁹ ipressio fortior: qꝛ ex h̄ ꝑmutat diaphaneitas: ⁊ iō qdā auctores ꝺ morbo cōplōnali ei⁹ nō fecerūt mētionē. ⁊ Ad rōnē dōꝫ ꝙ lꝫ possit stare diaphaneitas facta ꝑmutatiōe cōplōnis: tn̄ nō stat vt hec. ⁊ Ad scđaꝫ dico ꝙ si mala complō in obthalmia cōicata cornee sit multa debilitat visuꝫ. q̄re aūt qdā obthalmici melius videāt dictū fuit supra tractatu ꝑ̄. ⁊ Ad rōnē scđe opionis dico ꝙ si in ethica mala cōplō in cornea eēt multa visuꝫ ipediret. Uel dōm ꝙ mala cōplō que ledit ꝓpriā opationē ꝑticule opꝫ ꝙ sit illi appropriata remouēs ꝓprium temperamētū ꝺm ꝙ ꝓpriū est: hoc tn̄ esset dubium.

¶ Et plurimū ei⁹ est retētio vaporis in ea: aut superfluitas humiditatis ꝑmiste ei: aut exiccatio ⁊ siccitas ⁊ nigrificatio ⁊ corrugatio accidētes ei ⁊ ꝓprie vuee ⁊ cornee: aut corruptio superficiei ei⁹ ꝓpter ipressionē vlceꝝ apparētiū aut occultoꝝ: aut tolerātia obthalmie plurime auferētis ꝑuietatē ei⁹: aut color extraneus ītrās eā sicut accidit cornee in icteritia ex citrinitate aut in tarfati ex rubedie: aut denudatio coloris naturalis sicut illud quod accidit cornee ⁊ addit peruietatem ⁊ firmitudinem ad hoc ⁊ lumen vincat ipsum ⁊ separet spiritum visibilem.

¶ Hic ꝺclarat has cās quaꝝ plurie sunt cōplōnales ⁊ sibi annexe. Dico aūt plurie: qꝛ nō oēs iste cāe sunt cōplōnales: īmo q̄dā ex eis sunt morbi in superficie vel morbi solute ꝯtinuitat̄: vt pꝫ. Dispōnes ṽo coloris cornee apud medicū reducunt ad morbos cōplōnales. Et siqs aduertat Aui. fuit cautus hic valde in mō loquēdi ne possit ab eo hēri ꝙ morbus ī colore vel diaphaneitate sit morb⁹ cōplōnalis vel nō cōplexionalis. ¶ Diuidit ḡ hec pars in partes octo ꝺm ꝙ octo cās ponit. Scđa ibi (Aut superfluitas.) Tertia ibi (Aut exiccatio.) Quarta ibi (Aut corruptio.) Quinta ibi (Aut tolerātia.) Sexta ibi (Aut color.) Septia ibi (Aut denudatio.) Octaua ibi (Aut separatio.) Aliter tn̄ quedā ex istis ꝑticulis pn̄t ītroduci vt appebit. Partes patēt. ¶ Sciendū est ꝙ ly ei⁹: pōt referri ad duo vel ad id qđ dixit ꝑꝑ malā cōplōnē: ⁊ ē sensus plurimū ei⁹. s. male cōplōnis est retētio vaporis. i. ex vapore retēto: aut supple plurimū eius. s. male cōplōnis est superfluitatis hūiditatis ⁊c. ⁊ subsequēter in qualibet ꝑticula repetat ei⁹. s. complōnis. ⁊ in hoc Aui. īnueret ꝙ oēs morbi dicti in istis. 8. ꝑticularib⁹ vel saltē in. 7. sunt morbi cōplōnales vel sibi annexi. ¶ Alio mō pōt referri ly ei⁹: ad id qđ dixit. aut sunt cā subē tunice visus: vt dicat sic: plurimū ei⁹. s. cārū debilitat̄ ⁊ nocumēti visus est retētio vaporis ⁊c. Et ꝺm hāc expōnē opꝫ ꝙ diuisio fiat ibi ⁊ q̄ sunt ꝑꝑ tunicā. ⁊ dicat ꝙ Aui. itēdit ponere cās debilitatis ⁊ nocumēti visus ꝑꝑ tunicā. Jste aūt cāe vel sunt morbi in cōplōne: vel sunt morbi in superficie vel morbi ī diaphaneitate vel vnitate: vel qdā morbi cōpōnis. Prīo ḡ ponit cās q̄ sunt morbi in cōplōne: lꝫ ānectat de morbo in superficie. s. de corrugatiōe ⁊c. Secūdo ponit cās q̄ sunt morbi ī superficie. ibi (Aut corruptio.) Tertio ī diaphaneitate. ibi (Aut tolerātia.) Quarto in vnitate. ibi (Aut separatio.) Quīto ī cōpōe. ibi (Aut ꝑꝑ ortū.) Morbi ṽo ī diaphaneitate pn̄t eē pluriū modoꝝ: ⁊ iō plures ibi ponūt. Et ex hoc mō exponēdi. A. nō vult ꝙ morbi diaphaneitat̄ sint morbi cōplōnales. ¶ Scđo sciēdū ꝙ plurimū pōt ponere cōparationē iter morbos cōplōnales cornee debilitātes visuꝫ: ⁊ erit sensus ꝙ iter oēs plurimū accidit debilitas ab humido vaporoso vel humorali ⁊ a sicco: minus ṽo ⁊ rari⁹ a calido ⁊ frido: ⁊ hoc disputaui supra. Et iō Jesus

sus Haly.tra.2.ca.57.⁊.58.solũ ponit īter morbos cōplonales cornee humectationē ⁊ exiccationē.Scḋo mō pōt ponere cōparationē īter oēs morbos:siue sint cōplonis siue cōpositiōis siue diaphaneitatis.Et erit sensus ꝙ frequēti⁹ debilitat̄ visus ex mala cōplone humida vel sicca q̄ꝫ ex vlceribus vel apostematibus vel coloratione ⁊c̄.Rō est qꝛ hi modi malaꝝ cōplonū frequētius ꝯtingūt vt appet.¶Tertio est sciēdū ꝙ via p̄me expōnis qua hec ps diuiditur ⁊ exponit̄ supra sup illa pte.Et que sunt pp tunicam.est expositio leuioꝛ.Et iō ɓm ipꝫ ꝓcedam⁹ exponēdo lr̃aꝫ.⁊ q̃nq3 alijs modis exponēdo.¶Pr̄ia ꝗ cā in ꝺbilitate visus ⁊ scḋa ꝯueniūt qꝛ vtraq3 est humiditas in suƀa cornee:sed vna est humiditas vaporosa i ea scilꝫ cornea:⁊ alia est humiditas humoralis ꝑmista ei.s.cornee.
¶Tertia cā est exiccatio ⁊ siccitas:⁊ dixit hec duo qꝛ siccitas q̄dā est qualitatiua:⁊ quātũ ad hāc dixit exiccatio.quedā est mālis ⁊ dixit siccitas.vel quedā est q̄litatiua sine mā vel cum mā:⁊ dixit erit exiccatio.q̄dā est ꝑ humidi corpulenti ꝯsumptionē ⁊ dixit siccitas.vñ lr̃a exterioꝛ eēt.in senib⁹ est exiccatio:qꝛ senũ exiccatio est ꝑ cōsumptionē humidi lꝫ sit ēt q̄litatiua.Et iō lr̃a exterioꝛ ad vtrũq3 pt se referre.s.ad exiccationē ⁊ siccitatē.Ad exiccationē āt ⁊ siccitatem consequitur nigrificatio ⁊ corrugatio:⁊ ideo subdit.⁊ nigrificatio ⁊ corrugatio accidentes eis.s.exiccationi ⁊ siccitati:vel eis:idest partibus oculi ⁊ proprie ⁊c̄.

Dum 12m ¶Est dubitatio vtrũ cornee siccitas faciat accidere nigrificationē.¶Uꝛ̃ ꝙ nō qꝛ siccitas ꝑducit ad claritatē ⁊ albedinē ꝯsumēdo humidũ ⁊ faciēdo īgredi aerē vt supra dicebat̄ tra.2.pen.ca.⁊ iō oculi senũ fiebāt albi sic̄ segetes exiccate post viriditatē.Itē sil'e vr̃ de vuea ⁊ cornea.⁊.A.ꝯcedit hoc hic.sed vuea ex siccitate albescit vt pꝫ supra.c.p̄alle.ꝗ ⁊ cornea.¶In ꝯ̄rium est Auic̄.¶Rñdeo dupl'r.Et p̄mo ꝙ siccitas vel exiccatio cornee nō est cā nigredis vt ꝓbatũ est:⁊ tũc lr̃a q̄ dicit.nigrificatio.est corrupta vitio scriptoꝛis:qꝛ vult dicere rugrificatio.i.rugarũ factio.⁊ pro.idest corrugatio.Et forsan ꝙ in lingua arabica rugatio ⁊ corrugatio significant alios modos rugarum.Et hec expositio concordat cum lr̃a .A.exteriori que solũ ponit ꝙ accidit corruptio suꝑficiei ⁊ nō dicit ꝙ accidit nigredo:vñ dicit ⁊ accidit eis ꝓprie.s.vuee ⁊ cornee corruptio suꝑficiei.Uel possumus dicere ꝙ siccitas corrugādo nigrificat.Nā qñ suꝑficies oculi seu corꝑis illumīabilis est eq̄lis plana tersa:tũc recipit bñ lumē ⁊ reflectit ⁊ appet lucida sic̄ videm⁹ de speculo stāte in vmbra terminata ad aliq̄ȯ mēbrũ lucidũ.qñ aũt suꝑficies ē inequalis:tũc nō appet lucida sicut videmus de alijs corporibus stātibus ibidē:ita ponit Costabē pħus in libro de visu ⁊ visibili dicēs.Illuminant̄ aũt ⁊ alia q̄ sunt in vmbra a luce remota:sed nō eque vt speculũ aut qȯ planā ⁊ humidā hꝫ suꝑficiē.Nā humidum fit ex aqua:⁊ qꝛ humidũ nec̄e est vt sit planũ:ide est ꝙ in ei⁹ suꝑficie non sunt eminētie q̄ vmbrā efficiūt.Idē pōt sumi ex.5.de gñone aīaliũ cap̄.1.¶Sꝫ tu.d.qũo ī vmbra illuminat̄ aliq̄d cũ sit priuatio lucis.¶Dico ꝙ ɓm Cōmen.ꝑspectiue vmbra ⁊ tenebra differũt:qꝛ tenebra est p̄uatio lucis ⁊ nō vmbra.¶Ex q̄b⁹ appet ꝙ siccitas cornee corrugādo suꝑficiē ē cā vmbre:siue nō rutilatiōis nec resplēdētie ⁊ sic nigrificat.¶Ad p̄mā rōnē dico ꝙ hec nigredo nō est aliud q̄ꝫ p̄uatio resplēdētie q̄ pōt eē in corꝑibus albis sic̄ corꝑa nigra pñt apparere alba ꝑ viā resplēdētie:vt pꝫ in cornu nigro terso ⁊ lucido.¶Ad scḋam dico eodē mō:vel dico ꝙ vuea quātũ ad ꝑtē extrinsecā versus corneā ꝑ siccitatē ⁊ rugas appet nigra ꝓpter cām dictā:sed quātũ ad ꝑtē ītrinsecā ꝑ siccitatē fit alba.⁊ hec sol'o regreret aliā inuestigationē.¶Quarta cā est corruptio suꝑficiei eius.s.cornee.Est sciēdũ ꝙ lꝫ sint alie cāe corrũpētes suꝑficiē:tñ de eis iā dixerat ⁊ adhuc dicet.Scḋo est sciēdũ ꝙ hic duplex lr̃a reꝑitur.Prima que dicit pp īpressionē:qꝛ vlcera occulta ⁊ manifesta īprimũt in suꝑficie cornee ⁊ corrũpũt eā faciēdo ipsam ineqnalē ⁊ ēt colorādo vt patuit supra trac.2.Scḋa lr̃a dicit.pp īspissationē:qꝛ in loco ꝯsolidatiōis vlceris fit q̄dā īspissatio ꝑ gñonēꝫ noue ꝑtis:⁊ ex h̊ fit inequalitas superficie cornee quantũ ad suƀam ⁊ colorē:⁊ hec oīa patent supra trac.2.¶Quinta cā est remotio ꝑuietatis ex obthalmia diu tolerata.Est sciendũ ꝙ obthalmia pōt sumi hic pro a͞pate ꝯiunctiue qȯ per cōitatem pōt ledere corneā.pōt etiaꝫ sumi pro a͞patibus cornee quomodo v̊o auferant ꝑuietatem est notuꝫ:multis eniꝫ modis possunt hoc facere.¶Sexta cā est caloꝛ extraneus citrinus:vt in icteritia.⁊ rubeus vt in tarfati de quo supra loquit̄ trac.2.ītrans eam.s.corneam.¶Septima causa est denudatio coloris naturalis.Et primo ponit causam.Secundo remouet dubium.ibi(Et quandoq3)patet.

Dum 13m ¶Est dubiũ vtrũ denudatio coloris a cornea sit cā debilitat̄ꝭ in visu.¶Uidet̄ ꝙ non:qꝛ cornea non dꝫ eē alicuius coloris:ergo priuatio coloris nō est cā defectus in visu.¶In contrariũ est Aui.¶Dico ꝙ ɓm rei veritatē cornea nullius dꝫ eē coloris veri ⁊ actualis sed dꝫ eē diaphana nō quacunq3 diaphaneitate:sed solũ dēsa:sicut ē diaphaneitas cornu lucidi ⁊ hmōi:diaphaneitas ē multũ ꝓpinqua albo:⁊ ideo cornea accepta ab oculo apparet quasi alba.Uñ Ari.in 5.de gene.aīaliuꝫ.c.1.dicit ꝙ pellem opꝫ in pupilla eē albā.cũ ergo eius albedo.i.diaphaneitas denudat̄ ⁊ remouet̄:qꝛ.s.nimis rarificat̄ ⁊ remouet̄ densitas:tunc lumē vincit statim visum:⁊ resoluit siue disgregat spũꝫ visibilē:⁊ hoc est qȯ Aui.dicit.addit ꝑueitatē.i.auget suā transparentiā remouēdo densitatē:⁊ soliditatē:⁊ infirmitudinē:al's firmitudineꝫ.i.facit eam firmiter pati:qꝛ quāto patiēs est magis passibile:tāto firmius ē in patiēdo:⁊ iō dixit:addit firmitudinē ad hoc vt lumen vincat visum.i.firmiter facit ꝙ lumē vincat visum ⁊ separet.i.resoluat vel disgreget spũm visibileꝫ.Alij tñ hunc passuꝫ exponentes dicunt ꝙ littera est corrupta:qꝛ vbi dicit cornee vult dicere vuee:que dꝫ habere colorē celestinum.¶Ad cōtrariam rationem patet solutio.

¶Et q̃nq3 accidit exiccatio ⁊ calefactio propter coherētiam firmam aeris ⁊ luminis cum humoribus.

¶Hic mouet dubiũ ⁊ est tale.Iā posuerat inter cās debilitatis visus ⁊ nocumēti eius modus malitie cōplonis humide ⁊ sicce:⁊ modus male cōplonis calide:cũ locut⁹ erat de tinctura cholere in icteritia:⁊ sanguinis in tarfati:⁊ īnuerat ꝙ isti modi malaꝝ cōplonuꝫ fiebāt a causis intrinsecis.Nō ē dubitatio si pñt fieri a causis extrinsecis.¶Rñdet ꝙ sic:dicēs q̃nq3 accidũt exiccatio ⁊ calefactio .i.mala cōpl'o sicca ⁊ calida pp firmā coherētiā aeris ⁊ luminis cũ hũoribus.s.oculi.hec aũt firma coherētia ē firma ⁊ ꝯtinuata adherentia oculi ad aerē luminosum:sicut accidit multuꝫ vigilātibus ⁊ multũ stātibus cũ oculis aptis corā igne ⁊ in aere calido.Ex his.n.ꝯuenit exiccari ⁊ calefieri humores oculi ⁊ corneam.¶Est dubitatio quare suꝑius enumerando malas cōplones accñtes suƀe tunice non expressit de frigida cōpl'one.¶Dico ꝙ cā est:qꝛ minus accidit vt posset declarari ex dictis supra in capl'o de obtalmia.¶Uel dico:ꝙ sicut ponit permutari colorem cornee ex chol'a vel sanguine:qui sunt humores calidi:sic etiaꝫ ex flegmate qui est humoꝛ frigidus:⁊ ēt ex mel'ia.¶Scḋo est dubium quare ponendo malas cōplexiones ꝯtingētes ab aere ponũt siccam ⁊ cal'am ⁊ non humidaꝫ ⁊ frigidam.¶Dico ꝙ cā est:qꝛ vtplurimuꝫ aer illas imprimat.Uñ Aui.in.2.primi in ca.de naturis temporum anni.dicit.Aer.n.nos continens in omnibus resoluit dispositionibus.

¶Aut separatio eaꝝ ꝓpter corrosionem accidentem quare nō gradatur lumen in penetrando in eis:immo subito penetrat in glacialem integre.

¶Hic ponit octauā cām:vel posset dici ꝙ postquā posuit cās debilitatis ⁊ nocumēti visus que sũt morbi cōplonales ⁊ anneri:hic ponit cās que sunt morbi solute ꝯtinuitatꝭ ⁊ dicit.aut.s.cā debilitatis ⁊ nocumēti visus ⁊c̄.est seꝑatio.i.solutio ꝯtinuitatis earũ.s.tunicaꝝ vt vuee ⁊ cornee pp corrosionē.Et ex hoc ꝯuenit ꝙ lumē nō penetrat gradatim in eis.s.tunicis:īmo subito penetrat ad glacialē pp albugineũ ⁊ penetrat ītegre.i.non refracte vel remisse vt dꝫ:qꝛ ꝑs tunice que est dilatata ⁊ apta ꝓpter sol'onem ꝯtinuitatis nō pōt tenere vel gradare lumē:⁊ ꝓprie qñ ꝑs eius est ꝑdita ꝑ corrosionē:⁊ iō dixit ꝓpter corrosionē.¶Est sciēdũ ꝙ lumē dꝫ gradatim penetrare ad glacialē ꝑ corneā ⁊ vueā:sil'r dꝫ isti obsistere debite.Cũ ꝗ fit soluta ꝯtinuitas:tũc nō gradatiꝫ penetrat.Ex quo pꝫ ꝙ sol'o ꝯtinuitatis in cornea pōt dici morbus solute ꝯtinuitatis vt pꝫ.⁊ pōt dici morbus quātitatis quātũ ad ꝓfunditatē:qꝛ rupta aliqua tunica cornee nō est sic grossa sic̄ dꝫ īmo est subtilioꝛ:⁊ h̊ innuit lr̃a exterioꝛ que dicit.aut subtilitas eaꝝ ⁊c̄.¶Scḋo est sciendũ ꝙ ex oībus dictis superius pꝫ ꝙ ex causis quedā sunt que in debilitādo visum magis approprīant̄ cornee q̄ꝫ vuee sicut corruptio suꝑficiei ex vlceribus ⁊ remotio ꝑuietatis ⁊ coloratio ⁊ denudatio coloris naturalis:⁊ ideo semper Auicē.dixit in numero singulari eius.Quedam v̊o sunt cōes cornee ⁊ vuee sicut modi malaꝝ cōplexionum excedentiũ vt sequat̄ corrugatio:⁊ sicut solutio ꝯtinuitatis:⁊ ideo Aui.dixit de vuea ⁊ cornea:⁊ dixit separatio earuꝫ in numero plurali.hic tamen esset locus multe ꝯsiderationis.

¶Aut propter ortum panniculum super eas sicut in vngula:aut inflatione ⁊ grossitie venarum earum sicut in sebel.

¶Hec pars pōt pluribus modis ītroduci:vt ex premissis pꝫ.Dicemus ergo ꝙ hic ponit cās debilitatis ⁊ nocumenti visus que sunt morbi cōpositionales vel in numero sicut vngula vl' in via sicut sebel.Qui v̊o sunt morbi isti ⁊ quarum specierum declaratuꝫ est supra in tractatu.2.¶Sciendum ꝙ nec vngula nec sebel nascit̄ super vuea sed super cornea īmediate:⁊ ipsa mediate potest dici super vuea:⁊ ideo dixit super eas.

¶Accidens auteꝫ foramini ⁊ transitui:aut est qꝛ strin-

gitur supra naturalē ꝓpter causas quas dicturi sumus in capitulo suo: aut dilatať aut oppilať integre aut nō integre sicut cum est descensus aque: ⁊ nos qdem dicemus ista capitula omnia sigillatim.

¶ Hic determinat de debilitate ⁊ nocumēto visus que sunt cā trāsitus ⁊ pro vel foraminis. Foramē aūt ⁊ trāsitus sunt in vuea: ⁊ iō enumerat morbos foramis vuee q morbi sunt ꝯstrictio dilatatio ⁊ oppilatio integra vel nō integra: ⁊ remittit nos ad ꝓpria capitula ponenda infra singulatim aľs hʒ sigillatim.

¶ Facta aūt propter humores est: qm̄ glacialis qdem qui est vnus eorū mutatur ab essentia sua equali ⁊ ingrossatur: aut eius subtilitas est fortis ⁊ sit impeditus a delatione luminis ⁊ coloris luminosi super se. aliter caloris luminosi super se.

¶ Hic determinat de causis nocumēti ⁊ debilitať visus ꝓpter humores: ⁊ tria facit vt tres sunt hūores. Scđa ibi (Et ex albugineo.) Tertia ibi (Nocumētum aūt.) pʒ.

Du.m 14.m ¶ Est dubitatio: vtrū cause debilitať visus ex ꝑte humoris crystallini sint sufficienter assignate. ⁋ Videť ꝙ non: qꝛ alie sunt egritudines crystalline que pn̄t nocere visui sicut ꝑmutatio situs in ea ⁊ ꝑmutatio in quātitate ⁊ colore ⁊ in cōpľone: vt Azarauius ponit in ca. de morbis crystalline. ⁊ Jesus trac. 3. ca. 3. ⁊ Rasis in scđo ptinētis. ca. 1. cū enumerat morbos crystalline. ⁋ In ꝯtrium est Auic. ⁋ Dico p̊ ꝙ ĩgrossatio ⁊ subtiliatio crystalline debilitāt visum ĩpediēdo delationē lumĩs sup se. i. sup crystallino. diuersimode tn̄ ĩpediť delatio luminis a grossitie crystallini ⁊ a subtilitate. grossities enim ĩpedit: qꝛ nō ꝑmittit irradiari ꝑfecte vt reqrit crystallina sʒ subtiliatio ĩpedit: qa irradiatio disgregat ⁊ crystallina nō tolerat radiū. Sʒ ꝯ: qꝛ albugineus est subtilior quacūqʒ crystallina: ⁊ tn̄ tolerat. Dico ꝙ sicut est alius humor crystallin⁹ ꝙ̄ albugineus: ideo aľr ⁊ aľr tolerat lumē. ad tolerandū ẜ lumē crystallini reqriť talis suba quaʒ si nō habeat lediť. Ex quo pʒ verificatio duplicis lr̃e que hic reperiť. Prīo eius que dicit lumĩs ⁊ coloris luminosi: qꝛ cū color nō possit videri sine lumine: vt pʒ. 2. de aīa. tex. ⁊ cōmē. 67. siue lumē soluʒ occurrat visui siue occurrat color luminosus impediť delatio eoꝝ ad crystallinā ẜm dictos modos. Eius ēt lr̃e que dicit luminis ⁊ caloris luminosi: qꝛ crystallīa recipit aliqd ab extra: vt dictū est: qꝛ lumen sine quo nō ꝯuenit videri. Recipit ēt a cerebro calorē siue spūm visibilē qui ēt dr̄ luminosus: vt pʒ in libro de viribus cordis. c. 2. Grossities v̊o crystalline ⁊ subtilitas indebita non solū ꝓhibēt delationē luminis ⁊ visibiliū exterioꝝ: sʒ ēt ꝓhibēt delationē debitā spūs visibilis lumĩosi qui dʒ in crystallina recipi sicut in ꝑticula p̄ncipali. Nā multa grossities crystallyne nō ꝑmittit spūm visibilē in eā penetrare: vel in eaʒ abundāter recipi. Multa aūt subtilitas nō ꝑmittit spūm visibilē in ea figi ⁊ ꝯtineri ꝙ̄tuʒ vel sicut dʒ: ⁊ ideo dixit sit ĩpeditus a delatōe lumĩs ⁊ caloris luminosi sup se. ⁋ Dico scđo ꝙ Aui. enumerando istas dispōnes crystalline dedit alias ĩtelligere. Per hoc enim qđ dixit. ĩgrossať vel subtiliať ĩtellexit oēʒ modū male cōpľonis. s. calide fride sicce ⁊ humide: ex qbus pōt ꝯuenire ĩgrossatio ⁊ subtiliatio: vt supra declaratū est in quadā qōne: ⁊ ex hoc pōt ꝯuenire nocumentuʒ quantitatis. Alias v̊o egritudines crystalline. s. de mutatione situs dedit ĩtelligere ex ca. de strabositate. ⁊ egritudines ⁊ dispōnes coloris. Aui. etiā dedit ĩtelligere ex his q̄ dixerat de mutatiōe coloris in cornea ĩ icteritia vel tarfati. ⁊ forsan ꝑ hoc qđ dicit. mutať ab eēntia sua equali ĩtellexit Aui. oēʒ mutationē a sua equalitate. exēplificauit aūt solū de subtiliatione ⁊ ingrossatione: q ⁊ frequentius accidūt.

¶ Et ex albugineo qdem qm̄ multiplicať valde aut ingrossať ⁊ fit illud causa ad minorandam peruietatem suam aut ꝓpter humiditatem ⁊ vapores qui ꝑmiscenť ei aut mutāt alterantes eius peruietatem.

¶ Hic ponit cās debilitatis ⁊ nocumēti visus appropriatas albugineo. Prīo facit hoc. Scđo declarat qđ dixerat. ibi (Vapores enī.)

Dubium ¶ Est dubitatio si sufficiēter sunt enumerate cāe debilitatis visus ⁊ nocumēti ex ꝑte albuginei. ⁋ Videť ꝙ nō: qꝛ pōt dilatari visus ex eius paucitate ⁊ multa subtilitate: vt pʒ ꝑ Jesuʒ trac. 3. cap. 2. Pōt ēt fieri ex ei⁹ q̄dā coloratiōe ⁊ multis causis ibi positis. ⁋ In ꝯtrium est Aui. ⁋ Dico ꝙ Aui. ħ reducit has cās ad tres dās ĩtelligi alias. ⁋ Prīa cā est ꝙ̄titas supflua sua: ⁊ ex hoc minorať ei⁹ ꝑuietas: qꝛ nō pōt illuminari: vt declaratū est supra trac. 2. pen. ca. ⁋ Scđa est eius ĩgrossatio: ⁊ ex hoc nō est ita peruius ⁊ illuminabilis: qꝛ ĩgrossatio siue ꝯdēsatio minuit de ꝑuietate: vt pʒ. sʒ qn̄ simul accidit ꝙ albugine⁹ multiplicať ⁊ cū hoc ĩgrossať tūc ꝓprie minorať eius ꝑuietas. Et ꝯsidera ꝙ per has duas cās Auic. dedit ĩtelligere duas alias cās oppositas: vt multā subtilitatē albuginei vn̄ minus vinciť ⁊ disgregať a lumīe. ⁊ paucitatē eius: vn̄ ēt vinciť a lumīe ⁊ nō fit gradatio eius ad crystallinā: ⁊ cū simul ꝯiūgunť paucitas ⁊ subtilitas albuginei: tūc fit debilitas in visu qua nō pōt eius lumē tolerari. Per has ēt cās Aui. dedit ĩtelligere modos malaꝝ cōpľonum caľarū fridaꝝ siccaꝝ ⁊ humidaꝝ: ex qbus albugineus est possibilis ĩgrossari ⁊ subtiliari ⁊ multiplicari ⁊ paucificari. Humidū. n. multiplicat ⁊ fridū ĩgrossat albugineū sicut ⁊ siccū paucificat. Et pōt dici ꝙ aliquo modo pōt subtiliare cōsumendo vapores ĩgrossatos. Calidum aūt subtiliat ⁊ posset ĩgrossare: ⁊ tu ꝑ te ꝯsidera ⁊ combina. ⁋ Tertia cā est humiditas ⁊ vapores qui ei commiscenť: lʒ iste cāe possint solū ēt poni due. Naʒ iste humiditates ⁊ vapores pn̄t duobus modis ĩpedire visuʒ. Vno mō sola ꝑmistiōe capiēdo locū in albugineo posito ꝙ nullo mō ꝑmutarēt ꝑuietatē albuginei. Nā visibilia ẜm ꝑtes ẜm quas occurrūt humiditatib⁹ ⁊ vaporib⁹ illis nōt pn̄t debite rep̄sentari ipsi crystalline: qꝛ iste humiditates ⁊ vapores nō sunt debitū mediū: ⁊ quātū ad hoc dixit q permiscentur. Alio modo possunt visum ĩpedire. s. eū alterādo albugineuʒ ⁊ permutādo eius ꝑuietatem: ⁊ nō est ex hoc dubiuʒ ꝙ visus ex hoc noceať: ⁊ ꝙ̄tuʒ ad hoc dixit. aut mutant alterātes eius peruietateʒ. ⁊ dedit ĩtelligi ꝑ cām hanc alias cās debilitatis ⁊ nocumenti visus ex ꝑte albuginei que cause sunt mutati coloris in eo.

¶ Vapores enī ⁊ fumi extranei extrinseci nocent equaliter: ergo intrinseci ⁊ omnia grana vaporosa inflatiua sunt grauatiua visus.

¶ Hic declarat qđ dixit. ⁊ declarat duas ꝑtes. Scđa ibi (Et oīa grana.) ¶ In p̄ma arguit sic. fumi ⁊ vapores extrĩseci euenīētes oculo siue occurrētes nocēt ei. s. oculo vel albugineo: ẜ multo magꝭ intrinseci. ants pʒ ad sensum. ꝯsequentia pʒ: qꝛ ĩmediatius ĩtrinseci fumi possunt alterare ⁊ misceri ꝑtibus oculi vt albugineo ꝙ̄ extrĩseci qui occurrūt mediāte cornea ⁊ ēt palpebris. sʒ in quo differāt fumus ⁊ vapor supra dictū ē. ⁋ Scđo Aui. ĩducit signū: qꝛ oīa grana. i. legumina ĩflatiua sicut fabe faseoli ⁊ hmōi vaporosa. i. qꝛ sūt vaporosa grauant visum: ergo vapores grauant visum. hec declarata sunt in trac. 1. in ca. de ꝯseruatione sanitatis oculi.

¶ Nocumentum enim qđ visui aduenit ex vitreo nō est primitiuuʒ: imo non nocet visui nisi inquantum nocet glaciali ⁊ conuertit eius essentiaʒ ab equalitate ꝓpter cibum non equalem quem ei defert.

¶ Hic ponit cās debilitatis ⁊ nocumēti visus appropriatas humori vitreo: ⁊ in ħ duo facit. Prīo p̄mittit. Scđo declarat ibi (Jmmo nō nocet.) ¶ Dicit p̊ ꝙ nocumētū qđ aduenit visui ex vitreo nō est p̄mitiuū. i. p̄ncipale ĩmediatū siue ꝑ se: vn̄ hoc mō qn̄qʒ sumiť p̄mitiuū ab Aui. vt ꝯ distinguiť nocumento ꝑ cōitatē: vt pʒ ĩfra fen. 19. trac. 2. ca. de difficultate vrine. cū dicit ꝙ cā difficultatis vrine in meatu vel est p̄mitiua sic̄ oppilatio facta in eo: vel est ꝑ cōitateʒ: ⁊ hoc pʒ ex sermōe quē hic subdit Aui. ĩmo nō nocet. Nam ꝓbat ꝙ nocumētū in visu factū a vitreo nō sit p̄mitiuū sʒ ꝑ cōitatē arguit sic. nocumētū factū a vitreo nō nocet visui nisi ĩquātuʒ nocet glaciali. i. crystallino: ẜ nocumētū qđ ex eo aduenit est solū mediatuʒ ⁊ ꝑ cōitatē siue ꝑ accn̄s apud medici ꝯsiderationē. ꝯn̄tia pʒ. ants sic in lr̃a declarať qꝛ ostēdit qūo vitre⁹ nocet glaciali: qꝛ ꝯuertit eēntiaʒ glacialis a sua equalitate: ⁊ cā huius est: qꝛ vitreus defert sibi nutrimentū non bonum qn̄ in vitreo est nocumentum.

¶ Est dubitatio: vtrū nocumētū factū in vitreo sit cā debilitatis visus ĩmediate ⁊ ꝑ se p̄ter hoc ꝙ nocumētū cōmunicet crystalline. Dubi.m 5.m ⁋ Videť ꝙ sic. p̄mo ꝑ Jesum Haly trac. 3. ca. 9. vbi ostēdit egritudines ꝓprias de alteratiōe coloris subē qualitatis ⁊ de solľone ꝯtinuitatis. Scđo ꝓbať rōne sic. si delatio spērum visibiliū ad locū iudicij fit ꝑ vitreū humorē: sua mutatio ĩnaturalis. v̊. g. in suba vľ colore vn̄ ꝑdat ꝑuietatē est ĩmediata cā debilitatis visus: sed sic ē ꝙ delatio spērū visibiliū fit ꝑ vitreū: ẜ ⁊c. Maior pʒ: qꝛ ꝑ hoc dicim⁹ ꝙ nocumētū factū in cornea: vel albugineo est p̄mitiuum ⁊ ꝑ se: qꝛ fit in ꝑte delatiua spērum. Minor pʒ. supposito ꝙ visio fiat in cruciatiōe neruoꝝ vbi fit vnitio duaꝝ spērū duoꝝ oculoꝝ: vt ponit. A. in. 6. de nālib⁹ ꝑti. 3. ca. 8. ⁊ vt ponit Cōmētator ꝑspectiue. appet ẜ ꝙ spēs portenť ꝑ vitreū sic̄ ꝑ mediū. Jtē nocumētū factū in ꝑticula magis p̄ncipali ꝓ visu est nocumētū magꝭ p̄ncipale: sʒ nocumētū factū in vitreo est factū in ꝑticula magis p̄ncipali: qđ ꝓbať: qꝛ mediū deferēs quāto est ꝓp̄quius loco iudicij tāto dʒ eē ꝑfecti⁹: qꝛ spēs gradatim ascēdit ad maiorē ꝑfectionē ĩmālitatis vt iudiceť: sʒ humor vitre⁹ est ĩmediatior loco iudicij. s. ꝓpinqor cruciatiōi neruoꝝ. ẜ p̄ncipalior erit: ẜ nocumentū suū erit p̄ncipale siue p̄mitiuū. ⁋ In ꝯriū est Aui. ¶ In hac qōne est ambiguitas: qꝛ pre-

ſupponit qōnē aliā.ſ.vbi fiat viſio.ꝛ ēt cadit in ea fortis dubitatio
de mō portatiōis ſpērū a cryſtallina poſteriꝰ.Et ſignū difficultatis
eſt:qꝛ Gal.in 4° de accidēti ꝛ morbo.z.ca.tacuit modos nocumē-
toꝝ in viſu ꝓuenientiū a vitreo ꝛ ꝓlixe ꝑſcrutatus eſt nocumēta
ex albugineo.Silr̄ Haly.in.6.theo.ca.11.tacuit.ꝛ in nono practice
Raſis ēt cū multis alijs in libro.z.ꝯtinē.ca.1.ſuꝑficialiter ꝑtrāſit.
Aui.aūt audacter ꝓtulit ꝙ nocumētū a vitreo factū nō eſt ꝑncipa
le:ſed ꝑ cōitatē ad cryſtallinā.¶Dico igiť ad qōnē duo.Primo ꝙ
ſi viſio fiat in cryſtallina nocumētū factū in vitreo nō eſt ꝑmitiuū.
Rō eſt:qꝛ ſi humor vitreus nō pōt nocere viſui niſi cōicet nocumē
tū cryſtalline:ꝰ nō pōt imediata nocere.ſed ita eſt:qꝛ exquo viſio
cōpleť in cryſtallina ꝛ nō poſt eā:ꝰ vitreus nō pōt ipedire viſionē
que nō fit nec in eo nec poſt eū verſus cerebꝝ.Si ꝰ vitreo accidat
nocumētū:tūc ipediret viſum qñ ex hoc nocebiť cryſtallina.Ex q̊
pꝫ ꝙ nō ſolū hoc verificať de vitreo ſed ēt de alijs partibus ſtāti-
bus poſt cryſtallinū.ſ.ſecūdina ꝛ rhetina.Iſte enī nō ipediunt vi-
ſum niſi via cōitatis ad cryſtallinaꝫ in qua fit viſio ſicut in ꝑticula
ꝑncipali.ꝛ hoc forſan voluit ſupra dicē.A.cū dixit.debilitas ꝛ no-
cumētū ꝓpter tunicas plurimū eſt ꝓpter tunicas extrinſecas ſiue
ꝓfundas.q.d.tunice extrinſece.ſ.cornea ꝛ vuea per ſe poſſunt le-
dere viſum:ſed tunice itrinſece.ſ.rhetina ꝛ ſecūdina nō ledunt niſi
ꝑ modū cōitatitatꝭ.Et in iſtis modis ſequiť Coſtā.Aui.in ſuo libro
de oculis.6.ca.vltimo dicēs.miniſtri viſus ſunt humores pāniculi
ꝛ ſpūs qui in oculis habenť.ſed tñ quidā hoꝝ naturalr̄ viſui nocēt
hi.vꝫ.q ante cryſtallinā ſunt:ꝛ qdā accñtalr̄ vt illi q ſunt poſt cry-
ſtallinā.¶Sꝫ ꝯ ꝑdicta arguiť:qꝛ vr̄ eodē mō ꝙ nocumētū albugi-
nei ꝛ cornee nō poſſit eē ꝑmitiuū in debilitate viſus.Nā cuiꝰ nō eſt
ꝑmo ꝛ ꝑ ſe habitus eius nō eſt ꝑmo ꝛ ꝑ ſe ꝑuatio illius.ſꝫ viſio nō
eſt ꝑmo ꝛ ꝑ ſe albuginei ꝛ cornee ſed cryſtalline:ꝰ ꝛc̄.hoc ꝰ qḋ eſt
nō videre vel debiliter videre ꝓpter corneā ꝛ albugineū cōparabi
tur ipſi cryſtalline:nec erit cā imediata albugineus nec cornea ſed
aliqua diſpō in cryſtallina ſequēs ad nocumēta albuginei vel cor-
nee:que diſpō ad minus erit ꝑuatio eius qḋ dꝫ recipere de ſpē vel
de lumine.¶Huiuſmodi rō eſt ſatis difficilis:tñ ſufficiat ſic fuge-
re ꝙ aliter ipediť cryſtallina cū deficit vel debilitať viſus ex albu-
gineo ꝛ cornea ꝛ aliter cū debilitať ex vitreo.qḋ enim debilitas fit
in viſu ex vitreo:tūc patiť cryſtallina ꝑ cōitatē recipiēdo aliquam
diſpōnē corporalē.vñ Auic.dicit.Couertit eius eēntiā ab equalita-
te ꝓpter cibū nō equalē.Sed qñ fit debilitas ex albugineo vel cor-
nea ꝓhibētibus vel ipediētibus delationē lumīs ꝛ ſpērum:tunc lꝫ
debilitas hec ꝑncipaliter debeať cryſtalline ꝛ imediate ſicut ime-
diato ꝑncipio in viſu:tñ nō qꝛ recipiat diſpōnē corꝑalē:ſed qꝛ non
recipit qddā extrinſecū vel cām ꝑmitiuā quā dꝫ recipere.ſ.lumen
vel ſpēꝫ.Hic tñ eēnt aliq̄ difficilia ꝛ alij modi dicēdi.Et cadēt du-
bitatio qñ viſio mala fit ꝓpter vapores in albugineo.ſ.cū apparēt
phantaſie debeat dici morbus cryſtalline vel albuginei.hec omit-
timus ꝓpter ꝓlixitatē.Appet ꝰ ex ꝑmiſſis ꝙ medicus hꝫ ponere
nocumētū viſus factū a vitreo nō eē ꝑmitiuū:qꝛ medicus tenet ꝙ
viſio fiat in oculo ꝛ in ꝑte ꝑncipali.ſ.in cryſtallīa:vt ponit.H.in.7.
tera.c.z.Et iō.A.ſeqñs medicos dixit hoc.¶Dico ſcḋo ad.q.ꝙ ſi
viſio fiat in cruciatiōe neruoꝝ ſicut pl'es tenēt:ꝛ Gal.in.10.de vtili-
tate particulaꝝ antepenul.ca.poſſumꝰ defendere duas ꝯcluſiōes
oppoſitas.Una eſt ꝙ nocumētū factū in viſu ex vitreo ſit ꝑncipa-
le ꝛ ꝑ ſe nullo facto nocumēto in cryſtallīa.Uia aūt demonſtrādi
hāc ꝯcluſionē eſt ſupponēdo vnū.ſ.ꝙ delatio ſpērū viſibiliū a cry
ſtallina ad cruciationē neruoꝝ fiat ꝑ vitreū ſic̄ ꝑ mediū ſicut dela-
tio ſpēꝝ ab aere ad cryſtallinā fit ꝑ albugineū.Hoc ꝓbať.Primo
qꝛ nō vr̄ alia eē via.Scḋo qꝛ ꝑ illud dꝫ deferri ſpēs viſibilis a cry-
ſtallīa ad locū cruciatiōis neruoꝝ qḋ occurrit ꝯcauitati nerui ob-
tici:ſed humor vitreus eſt hmōi:ꝰ ꝑ eū dꝫ portari ſpēs.Maior pꝫ:
qꝛ ſpēs dꝫ recipi in ſpū viſibili exñti in ꝯcauo nerui.Minor eſt no
ta qꝛ ſtatim cū neruꝰ obticus tāgit vitreū dilatať ꝛ expādiť ꝛ ꝯſti-
tuit tunicā rhetinā:ꝰ vr̄ ꝙ ſtatiꝫ vitreꝰ occurrat ſuo foramini.Exē-
plū de cāna aliq̄ q̄ dilateť ſic̄ fit qñ ex ea fit colus ſiue rocha q̄ filāt
mulieres.Tertio ꝓbať ſic.Si ꝺlatio ſpērū viſibiliū ad locū crucia
tiōis vbi eſt conus fit ꝑ lineas dcās aſſes faciētes triāgulū in quo-
dā pūcto:opꝫ ꝙ delatio fiat ꝑ humorē vitreum:ſꝫ ita eſt ꝰ.Maior
pꝫ:qꝛ linee due faciētes triāgulū in quodā pūcto neceſſario ſunt in
plano quodā:vt ponit.H.in.c.13.ꝑallegato auctoritate Euclidis in
10.geometrie.Sꝫ iſte linee nō poſſent eē in plano ſi nō eēnt recte:
ſed nō ſunt recte niſi recte trāſeāt ꝑ vitrū.Minor eſt.H.ibidem ꝛ
patēt in figura extra.ſit.n.a.locus vnitiōis ſpērū in cruciatiōe ner
noꝝ vbi eſt conus ſint.o.ꝛ.o.cryſtallīe duoꝝ oculoꝝ ſic.c.ꝛ.c.duo
vitrei poſt cryſtallinas.mō notuꝫ eſt ꝙ ſi due linee pñt ꝓtrahi ab
o.ꝛ.o.facere triāgulū ꝑ vnitionē in.a.ꝙ opꝫ ꝑtrāſeat ꝑ.c.c.in.a.ꝰ ē
conus:ꝛ linee recte ꝓtracte ſunt aſſes.pꝫ ꝰ ꝙ humor vitreꝰ ē me-
diū in delatione ſpērum ad locū viſiōis.Ex quo ꝓbať ꝯcluſio.ſ.ꝙ
nocumentū factū in vitreo eſt ꝑ ſe cā debilitatis viſus ꝑter ꝙ no-
ceat glaciali:vt ꝓbāt due rōnes facte in ꝑnᵒ huius queſtionis.
¶Sed tūc eſt dubitatio quō eſt poſ'e ꝙ fiat delatio ſpēꝝ viſibiliū
ꝑ vitreū cū humor vitreus hēat colorē.¶Solutio ſuſtētantes hāc
opi.hñt tenere ꝙ humor vitreus ſit oīno abſqꝫ colore ſaltē quātū
ad ꝑtem per quā ꝑtrāſit ſpēs.Uñ Gilber.in.3.trac.dicit ꝙ humor
vitreus habuit colorē ſimilē humori cryſtallino ne ꝯrietas colorū
generet nocumētū i vidēdo.Uult ꝰ Gilber.ꝙ humor cryſtallinus
ꝛ vitreus nō differāt in colore:hoc ſentit Comē.ꝑſpectiue vbi no-
tificās vitreū inuit ꝙ ſit quaſi pars cryſtalline:vñ dicit iter oēs ē
glaciales ꝛ hꝫ duas ꝑtes ꝛc̄.Pars iterior eſt maioris diaphaneita
tis ꝛ dr̄ humor vitreus:ꝰ totus humor ex vtroqꝫ cōpactus eſt dia-
phanus cum aliquāta ſpiſſitudīe.de hac mā tñ diſputatū eſt ſupra
in ꝑmo ca.huiꝰ fen:ꝛ pꝫ latius in lib.de ſenſu ꝛ ſenſato.¶Alia cō
cluſio huic oppoſita ē ꝙ ꝯceſſo ꝙ viſio fiat in cruciatiōe neruoruꝫ
obticoꝝ:nocumētū tamē factū a vitreo nō eſt ꝑmitiuū.Hec ꝯclu-
ſio ꝓbať ꝑmittēdo ꝙ delatio ſpērum viſibiliū a cryſtallina ad lo-
cū cruciationi nō fiat ꝑ vitreū ſed porteť per telā que dr̄ rhetina.
hoc pōt ꝓbari ꝑmo ꝑ Gal.in.10.de vtilitate particularū ca.z.vbi
dicit.Eſt aūt vtilitas rhetine qdeꝫ ꝑma ꝛ maxima ꝓpterea qꝛ de-
ſuꝑ miſſa eſt ad alteratiōes ſentire cryſtallini foraminis.ꝛ in eodē
ca.dicit.Implātata eſt.ſ.rhetina cryſtalline vniformi corpori.i.hu
mori cryſtallino alr̄ cryſtalloido:ꝛ pōt paſſionū que ꝺm illud nun-
tius bonus fieri cerebro.Uult ꝰ Gal.ꝙ imutationes facte in cry-
ſtallina a viſibilibus feranť ꝑ rhetinā ſicut ꝑ nūtiū.Et hec vr̄ iten
tio Comē.in ꝑmo ꝑſpectiue ſuꝑ illo verbo.viſuꝫ fieri ſub certa py
ramide.vbi dicit Comen.ꝙ cū ſpēs ꝑuenerit ad iteriorē glacialeꝫ
magis ꝓcedit ꝺm legē ſpūum q̄ꝫ ꝺm legē diaphaneitatꝭ.Incarnan
tur.n.ꝺm viā ſpūuꝫ vſqꝫ ad neruū.Hec aūt icarnatio nō fit niſi eū-
do ꝑ rhetinā q curua eſt a cryſtallina ad neruū.Hoc aūt ꝓbať rō-
ne:qꝛ ꝑ illud mediū debēt deferri ſpēs viſibilium a cryſtallina ad
neruū obticū per qḋ eſt ꝯtinuatio ſpūs viſibilis a cerebro ſiue ner
uo ad cryſtallinā:ſed ꝑ rhetinā eſt hec:ꝰ ꝛc̄.Maior pꝫ:qꝛ ſpūs viſi
bilis vr̄ maxime aptus eſſe ad hāc delationem:ꝛ ꝓprie poſt cry-
ſtallinū:qꝛ dꝫ eſſe delatio magꝭ ſpūalis.Minor pꝫ ꝑ Gal.10.de vti-
litate particulaꝝ ca.z.ꝛ ꝑ Auer.in.z.colliget ca.12.vbi dicit:ꝙ iu-
uamētū tele rhetine.ꝑmū eſt vt det ſpūm viſibilē ꝑ neruos q ſunt
in ipſa:hoc eſt calorē nālē cuius cōplō adaptata eſt in cerebro.Cū
aūt rhetina termineť ad cryſtallinā opꝫ ꝙ ad ipſaꝫ deferat.Et hāc
rōnē inuit Cometa.ꝑſpectiue in ca.ꝑalle.Itē delatio ſpeciei magꝭ
imālis opꝫ ꝙ fiat ꝑ mediū magis imāle:ſed delatio a cryſtallīa ad
ad neruū obticū eſt magꝭ imālis q̄ꝫ delatio ab aere ad cryſtallinā:
ꝰ fiet ꝑ mediū magis imāle:ſꝫ tale nō ē humor vitreꝰ cū ſit humor
rudis hñs de nāe ꝓpinqua ſanguini:vt pꝫ i ꝑ̊ cañ.huiꝰ fen:imo eſt
mālior q̄ꝫ ſit albugineꝰ ꝛ cryſtallinus:ꝰ ꝑ eū nō fit delatio.Sꝫ cū nō
ſit ibi aliud q̄ꝫ rhetina cū ſuo ſpū:ꝰ ꝑ illā fiet delatio.¶Sꝫ ꝯ ꝑdcā
iſtať:qꝛ nō vr̄ ꝙ ꝑ rhetinā poſſit fieri iſta delatio.ꝑ̊ qꝛ in ipa ſūt ve
ne ꝛ arterie vt ſupra demōſtratū eſt:ꝛ hoc facit ipſaꝫ eē medium
māle plus q̄ꝫ ſit humor vitrens.¶Itē tūc nocumētū factū a rheti
na eēt ꝑncipale.¶Itē eſt rhetina vere corpus coloratū:ꝛ aſſimila
tur in colore ſube cerebri:vt ponit Gal.in.10.de vtilitate ꝑti.ca.z.
ſꝫ corpus vere coloratū nō vr̄ ꝙ poſſit eē mediū delatiuū ſpērum
coloꝝ:ꝰ.¶Ad ꝑmū dico ꝙ vene ꝛ arterie nō ꝓfundāť in ſuba rhe
tine:ſꝫ ſunt magis extrīſece nō imutātes ſpūs viſibiles lucidos.
¶Ad ſcōm dico ꝙ eſt veꝝ:ſꝫ nō accidit ꝑꝑ ſui ꝓfunditatē ꝛ tutelā
qꝛ ſituať iter vitreū ꝛ ſecūdinā.¶Tertia iſtantia icludit magnas
difficultates ꝺm oēm viā ſuſtinēdi eā ꝛ ſoluēdi.Poſſumꝰ ꝰ ꝑus di-
cere ad delatiōem ꝛ receptiōem ſpēi viſibilis multū ſpūalis nō re
quiriť ꝙ deferēs aut iudicās ſit abſqꝫ colore:ſic̄ pꝫ tenēdo ꝙ viſio
fiat in corde:vt qdā phi tenēt.Pꝫ ēt ꝙ de colore iudicat virtꝰ ima
ginatiua:ꝛ tñ eiꝰ iſtrꝫ ē coloratū.ſ.vētriculis cerebri:ꝛ iō ſi iudiciū
de ſpēbus viſibilibꝰ fit in neruo obtico.ſ.in pūcto cruciationis opꝫ
tenē ꝙ recipiēs illas ſpēs ſit corpꝰ coloratū.ſ.ꝑs nerui obtici aīa-
ta.Quidā tñ tenēt ꝙ ſpūs ibi exiſtēs ſit aīatus:ꝛ ꝙ in eo fiat rece-
ptio ꝛ iudiciū ꝛ ſpūs nō eſt coloratꝰ.Quidā tñ dn̄t ꝙ in aīali viuo
illa ꝑs nerui in q̄ fit iudiciū de ſpēbꝰ viſibilibꝰ eſt lucida ꝛ diapha-
na:lꝫ in aīali mortuo appareat colorata.ſ.alba:ſic̄ videmus ēt hic
de cryſtallina q in aīali mortuo alba apꝑet.Color.n.albꝰ eſt valde
ꝓpinquus diaphano:ꝛ iō ſtatim diaphana trāſeūt in albū colorē.
Pōt ꝰ fieri ꝺlatio ꝑ rhetinā q̄ꝫuis ſit corpus coloratū.¶Sꝫ.d.ea-
dē rōne poterit fieri ꝑ vitreū q̄ꝫuis hēat colorē.¶Dico ꝙ aptiꝰ me
diū eſt rhetina ꝑꝑ mltitudinē ſpūum viſibilium q in ea ꝯtineť.
¶Scḋo poſſumꝰ rñdere ad tertiā iſtātiā dictā ꝙ delatio illarum
ſpērū ſit ꝑ ſpūs ꝯtētos in rhetina ꝛ nō ꝑ ſubaꝫ rhetine.Et opꝫ ima
ginari ꝙ ſpūs in ipſa rhetina ꝯtineanť ꝛ ꝯtinueť:vt iter partem
nō cadat diuiſio ꝑ ſubam rhetine que eſt corpus coloratum.
¶Et ſiqs ꝯſideret has duas ſolōnes inuit Comentator ꝑſpectiue
cū dixit ꝙ ſpēs a cryſtallina poſteriꝰ ꝓcedit magꝭ ꝺm legē ſpūum
q̄ꝫ ꝺm legē diaphaneitatis.Magna tñ difficultas cadit in ꝑma ſo-

lutione. Qz .n. spēs coloꝝ iudicet in organo colorato ſm ꝙ ipa est imaginabilis vel estimabilis nō vr̄ difficile: sed ꝙ iudicet in organo colorato ſm ꝙ visibilis vr̄ difficile. ¶ In scđa etiā solōne cadit difficultas qꝛ opꝫ ꝙ ponat spūs stare in rhetina totus cōtinu⁹ vsqꝫ ad obticū. Sed volēdo tenere ꝙ delatio spērum visibiliuꝫ fiat per rhetinā ꝛ nō ꝑ vitreū qđ vr̄ magis veꝝ: lꝫ magis difficile ad defendendū: opꝫ soluere ad rōnes superius factas ꝓbātes ꝙ fiat delatio per vitreū. ⁋ Ad pͥmā cū dr̄ ꝙ non apparet alia via: dico ꝙ imo qꝛ appꝫet rhetīa que terminat ad crystallinā ꝛ vn̄ nascit aranea in quibus fit receptio spērū satis imālis. ⁋ Ad scđam ꝯcedit maior. Ad minorē dico ꝙ imaginat falsuꝫ. s. ꝙ sic distrahit neruus obticus ꝛ expandat faciēdo rhetinā: sic vna cāna ꝑforata que expāditur fracta in sua latera ita ꝙ latera nō sunt ꝯcaua. sed hoc est falsuꝫ: imo sic expādit: sicut vna cāna expāderet in ramos q eēnt cāne. ꝛ tunc ratio ꝓbat ꝯ̄rium si bene deducat: qꝛ rami faciētes rhetinā ꝓportionaliter sunt ꝯcaui ꝛ spū pleni: sicut nerui obtici. ⁋ Ad tertiā dico ꝙ triangulatio non est nisi ab extremitate neruoꝝ obticoꝝ in q̄ extremitate ꝯiungunt rhetine vsqꝫ ad locū cruciationis: ꝛ illi nerui in illo spatio sunt in plano: ꝛ hec vr̄ mens Gal. ibidē. His ḡ oib⁹ habitis appꝫet ꝙ nocumētū factū in vitreo nō est pͥmitiuuꝫ: qꝛ non nocet nisi nocēdo crystalline vel alteri parti ꝑ quā fit portatio ꝛ iudiciū de spēbus visibilib⁹. ¶ Sꝫ tu dices cū nocumētū eueniēs visui a vitreo possit euenire ledēdo obticos rhetinā ꝛ ēt crystallinā: quare plus dixit Aui. de crystallina. ⁋ Dico ꝙ vitreus plus ordinatur in iuuamentum crystallini: ꝛ ideo nocumentum ab eo plus cōparabitur crystallino. ¶ Ex quibus patet solutio ad argumenta in contrarium facta: qꝛ procedunt vijs suis.

¶ Nocumentum autem quod fit propter neruum est quoniam accidit ei oppilatio: aut accidit ei apostema: aut ruptura.

¶ Hic determinat de causis nocumenti ꝛ debilitatꝭ visus que sunt propter neruum: ꝛ enumerat tres egritudines: ꝛ patet.

Dum 1m ¶ Est dubium videt ꝙ Aui. sit isufficiēs in enumerādo egritudines nerui obtici: qꝛ Azarauius numerat modos male cōplonis. Itē Jesus Haly. trac. 3. ca. 12. enumerat quādā passionē quā vocat extēsionē nerui luminosi. ⁋ Dico ꝙ Auic. enumerauit egritudines plus nocētes. s. oppilationē apationē ꝛ solonē ꝯtinuitatis. ꝛ per istas ītellexit alias. s. modos malaꝝ complonum. Egritudo vͦo quam nominat Jesus posset reduci ad rupturā q est q̄dā dilatatio nerui obtici. Uel pōt ītelligi ꝑ suum ꝯtrariuꝫ. s. per morbū ꝯstrictionis obtici: qꝛ constrictio est quedam oppilatio. Difficile tamen est cōprehendere ītentionem Jesus Haly in preallegato capitulo.

¶ De signis. Cap. 2m.

In eo quidem qđ est cōmunitate corporis signuꝫ est illud qđ dedimus qđ significat complexionem totius corporis.

¶ Hic Aui. ponit signa debilitatis ꝛ nocumenti visus. Et pͦ ponit signa nocumēti facti ꝑ cōitateꝫ. Scđo ponit signa nocumēti appropriati. ibi (Et signū qđ ipsi spūi.) Tertio subiūgit quēdā cañ. ibi (Et scias.) ⁋ Pͥa i. d. Pͥo ponit signa ei⁹ qđ est ꝑ cōicationē ad totū corpus. Scđo ad ptē. s. cerebrū. ibi (Et illud qđ fit.) ¶ Dicit ꝙ primū signū in eo. s. nocumēto ꝛ debilitate visus ꝛc̄. est illud qđ dedimus ꝛc̄. s. in secunda pͥmi ca. de signis cōplexionuꝫ. vel in capl'is de egritudinibus cōibus. sicut de febribus ꝛ hydropisi.

¶ Et illud qđ fit cōitate cerebri est qm̄ illic est aliquod signorum significantium nocumentum in cerebro cuꝫ hoc vt sint reliqui sensus lesi cum illo. Illud .n. fiduciā facit communitatis cerebri.

¶ Hic ponit signa ꝑ cōitatē ad cerebrū. Primo ad totū cerebrum. Scđo ad ptē. ibi (Et qn̄qꝫ.) ¶ Est sciēdū ꝙ Aui. īnuit duos modos signoꝝ qbus significamus nocumētū visus fore pꝑ cōitatem ad cerebrū. Un̄ genus signoꝝ significantiū egritudīes in cerebro: vt malas cōplexiones ꝛ compositiones ꝛ apata: que signa sunt habita in tertia quarti cañ. ꝛ in pͥma tertij: ꝛ iō dixit qm̄ illic est aliqd signorum significantiū nocumētū. i. egritudinē in cerebro. Scđm genus signoꝝ est cōsiderare si oēs alij sensus sunt lesi cū visu: qꝛ hic facit fiduciā ꝙ nocumētū sit in cerebro. s. toti cerebro cōe: qꝛ ad lesionē in toto cerebro fit lesio in omni sensu: vt patet in. 4. de iteriorib⁹. ca. 2. ꝛ in pͥma tertij. c. de epilepsia.

¶ Et quandoqꝫ appropriatur visui plurimuꝫ proprietatum eius: ꝛ cum odoratu sine auditu: sicut percussio coartatiua quando cadit in parte anteriori cerebri.

¶ Est sciendū circa scđam ptem ꝙ Auic. volēs ponere signa nocumēti visus ꝑ cōitatē ad ptē cerebri facit hoc in forma remotionis dubij: vt dicat. Est dubiuꝫ si lesio pōt eē in cerebro: ꝛ tn̄ nō patiant oēs sensus. Rn̄det ꝙ sic. Et pͦ facit hoc. Scđo declarat quoddaꝫ dictū. ibi (Et quādoqꝫ.) ¶ Dicit pͦ ꝙ qn̄qꝫ plurimū ꝓprietatū. i. diuersoꝝ modoꝝ nocumenti visus euenientium per cōitatem ad cerebrū approproprianꝫ visui. i. qꝛ solus visus ledit ꝛ nō alius sensus. ꝛ cū odoratu. i. aliqn̄ isti duo sensus ledunt sine auditu ꝛ. s. qn̄qꝫ cum auditu: ꝛ iō pōt saluari lr̄a que dicit sine auditu: sicut percussio ꝛc̄.

¶ Dubitat vtrū nocumēto facto in cerebro sit poſ̄e solū visum ledi sine alijs sensibus. ⁋ Uidet ꝙ nō: qꝛ organa alioꝝ sensuuꝫ ide oriūtur: ꝛ q̄dā magꝭ appropiquāt cerebro q̄ꝫ oculi vt organa odoratus. organa aūt que magis appropinquant cerebro videnꝫ magis pati cerebro patiēte: vt ponit Gal. in cōmēto pͥmi ꝓnosti. super illo verbo. Nā si oculi effugerint a lumine. cōmē. 13. ⁋ In ꝯ̄rium est Aui. in suo mō loquēdi cū dixit. ꝛ qn̄qꝫ ꝛc̄. ꝛ cū odoratu. ⁋ Dico ꝙ per viaꝫ cōitatis ad cerebrū est poſ̄e solū visum ledi: ꝛ nō alios sensus. Et hͦ declarat pͦ: qꝛ est imaginabile ꝙ in cerebro sit nocumētū circa partē a qua oriūt nerui obtici: ꝛ nō circa alias. Scđo declarat qꝛ quāuis in toto cerebro vel in tota parte anteriori eēt lesio est possibile ꝙ pꝑ lesionē illā nō patiant alij sensus: sed solū patiant oculi: ꝛ hoc qꝛ hic homo ex eius pͥncipijs generationis habuit oculos sic dispositos ꝙ leui facta lesione in cerebro statim patiunt: qđ nō cōtigit de alijs sensibus. Et hec causa sumit a Gal. in cōmē. pͥmi ꝓnosti. sup illo verbo. Frendere dētib⁹. ⁋ Est tn̄ sciēdū ꝙ lesio in cerebro ad quā sequit lesio in visu qn̄qꝫ est a tali cā ꝙ necessario associat nocumētū in odoratu: sicut si fiat ꝑcussio in frōte que īpellendo os itus coartet cerebrū: tūc enim cōprimunt caruncule ꝛ nocetur odoratus nocito visu: ꝛ qꝛ nerui auditus oriunt a fine ptis anterioris cerebri. vn̄ ēt plurimi anathomici ex hoc dn̄t qꝛ oriūt a pte posteriori cerebri: iō est possibile ꝙ ꝑcussio cōpressiua ledat odoratū ꝛ visum: ꝛ nō ptingat nocumētū coartatiōis ad auditū: cui⁹ origo est posterius: ꝛ iō dicit. Et cū odoratu. s. appropiat nocumētū in visu: qꝛ nocēt ambo isti sensus sine auditu: sic sup. facit ꝑcussio ꝛc̄. Dubm pm

Dubi m 2m ¶ Sꝫ dubitat quare non fecit mentioneꝫ de nocumēto in gustu: cū tn̄ nerui gustus a tertio vel a quarto pari neruoꝝ oriant: vt ponit Gal. in quarto de iterioribus. cap. 2. ꝛ nerui auditus oriuntur a quīto pari quod est posterius. ⁋ Dico ꝙ Aui. dedit ītelligi ꝙ si nocumentum fiat in cerebro ex cōpressione: vnde ledatur visus cū odoratu ꝛ auditu: ꝛ ꝙ ēt ledat gustus ꝛ ꝙ ledi possit gustus cum visu ꝛ sine auditu. Alia tamen posset dari solutio valde subtilis ꝛ consona menti Aui. in pͥma tertij illo ca. Has opatiōes igredit lesio ꝛc̄. Et tu ꝯsidera quod ibi diximus. ⁋ Ad rōnem dico ꝙ lꝫ propinqtas faciat ad compassionem: tn̄ proprietas cōpatientium ēt facit que proprietas est diuersa in vnoquoqꝫ homie ꝛ in vnoquoqꝫ mēbro: vt ponit Gal. in preallegato cōmento.

¶ Et quādoqꝫ est auditus cum sua dispositione ꝛ remanet oculus aptus ꝛ non potest claudi palpebra sup ipsum. verum non videt. Dubm

¶ Hic vult declarare ꝙ qn̄qꝫ ledit visus sine auditu: ꝛ pꝫ. ¶ Sciendū est ꝙ aliqn̄ facta ꝑcussione in pte anteriori capitꝭ nocumētum nō ꝑuenit ad organū auditus cuius ortus est posterius: ꝛ tūc est homo tn̄ audiēs: ꝛ iō dicit. Et qn̄qꝫ est hō audiēs cū sua dispōne. s. sana. Ex hac tn̄ ꝑcussiōe ꝛ coartatiōe pͥmo possunt ledi nerui mouentes musculos palpebraꝝ: vn̄ non poterunt claudi: imo erunt ꝯtracte si spasmantur. pn̄t ēt ledi nerui obtici: ꝛ tunc stantibus oculis apertꝭ homo non videbit: ꝛ iō dicit remanet oculus apertus ꝛc̄. Posset tn̄ hoc ꝯtingere ex cā ītrinseca absqꝫ ꝑcussione: sicut a mala cōplexione frīda ꝛ sicca faciēte quēdam modum congelationis. Sed qꝛ hoc esset prolixum declarare: ideo omitto. Dubm

¶ Et signum qđ ipsi spiritui appropriatur est: quoniaꝫ si spiritus est subtilis ꝛ est paucus vident rem ex proximo sine perscrutatione: ꝛ non vident qđ elongatuꝫ est cum perscrutatione.

¶ Hic ponit signa nocumēti ꝛ dbilitatꝭ visus appropriatoꝝ oculo. Et pͥmo spiritui visiuo. Scđo membris que ipsum sequuntur. ibi (Cognitio vͦo.) ⁋ Pͥa in duas. Pͥo ponit signa. Secūdo dat causas. ibi (Et cā in hoc.) ⁋ Pͥa in. d. Pͥo ponit signū debilitatꝭ ꝓuenientꝭ ex subtilitate ꝛ paucitate spūs. Secundo prouenientꝭ ex grossitudine ꝛ multitudīe. ibi (Et si est grossus.) ⁋ Prima in duas. Pͥo facit hoc. Scđo remouet dubium. ibi (Uerum eius.)

¶ Sciendum pͥmo ꝙ hoc vocabulum perscrutatio: pōt duo significare. Quia pͥmo pōt dici inq̄sitio vel perq̄sitio: vt aliquid videatur. Scđo. i. perscrutatio. i. clara ꝛ cuiuslibet minimi visio. Primo modo ītelligendo possumus dicere ꝙ si spūs visibilis est subtilis ꝛ paucus: tunc res propinque vise statim in eo imprimūt: ꝛ non expedit vt

pedit vt oculus perquirat ⁊ laboret vt illas videat: ⁊ iō dicit: videt rē ex ꝓximo sine perscrutatione.i.pergsitione: quāuis tñ circa ꝓpinqua ita se habeat: tñ remota nō ipͥmūt in eo: q̄ nō tolerat: vt apparebit: ⁊ ideo lȝ homo cū pauco spū ⁊ subtili pergrat ⁊ ꝑscruteꝛ ⁊ laboret in vidēdo lōginqua tñ nō videt ea clare: ⁊ iō dicit. ⁊ nō videt qd̄ lōgīquū est cū ꝑscrutatiōe.i.quāuis ꝑscruteꝛ: ⁊ sic saluaꝛ vna littera. Si aūt ꝑscrutatio sumaꝛ scd̄o mō tūc saluaꝛ alia littera: q̄ si spūs est paucus subtilis videt ꝓpinqua clare: sed nō videt longinqua clare: imo ꝯfuse: ⁊ iō dicit alia lr̄a. Si spūs est subtilis ⁊ est paucus videt rē ex ꝓpinquo vel ex ꝓximo: cuȝ ꝑscrutatione.i. clare: ⁊ nō videt qd̄ elongatū est cū ꝑscrutatione.i.clare. ⁋ Ex qbꝰ pōt appere expositio cuiusdaȝ alterius littere que sic stat. Si spūs est subtilis ⁊ est pacus videt rē ex ꝓximo: sine ꝑscrutatione.i.sine pergsitiōe ⁊ labore: ⁊ nō videt qd̄ elōgatū est nisi cū ꝑscrutatiōe.i. nō pōt videre rē lōginquā nisi ꝑscruteꝛ ⁊ figaꝛ ⁊ pergrat. Et in hoc differt hec lr̄a a p̄ma: q̄ p̄ma vult ꝙ talis oculus quātūcunq̄ perquirat nō pōt clare videre lōginqua. Sed hec lr̄a vult ꝙ talis oculus nō pōt videre lōginqua: ēt nō clare nisi ꝑscruteꝛ. Littera ēt secūdo loco exposita vult ꝙ qualitercunq̄ sit lōginqua nō videt clare: ⁊ in hoc triplici modo scripture ſm hoc nō est discordia.

⸿ Uerum eius subtilitas cum est superflua non figit rem luminosam valde: immo fugat eam lumen claruȝ ⁊ separat eam.

⸿ Hic remouet dubiū q̄ dixerat ꝙ si spūs est subtilis paucus videt ꝓpinqua clare ⁊ bene. Quare crederet aliqs ꝙ hoc semꝑ accideret. ⁋ Rn̄det ꝙ nō: q̄ si spūs sit multe subtilitatꝭ ⁊ res ꝓpinqua sit multū luminosa: nō figit spūs eā.s.ītuendo: imo lumen clarum euȝ fugat.s.spūm ⁊ separat.i.disgregat eum.s.spūm: vel eam.s.subām subtilē spūs. ⸿ Uel aliter posset remoueri dubiū: q̄ dixerat ꝙ cuȝ spūs est paucus subtilis nō videt elongatū clare: quāuis perscrutetur: mō ex hoc posset qs credere ꝙ si nō clare tñ semꝑ videret longinquū. ⁋ Rn̄det ꝙ cū subtilitas spūs est suꝑflua: nō pōt figere cuȝ ītuitu rē luminosaȝ valde: sicut est res longinqua que occurrit cuȝ multo lumine: vt dicit Auer.in.3.colliget. imo fugat ⁊c̄.

⸿ Et si est grossus ⁊ plurimus ⁊ deficit ei perscrutatio intuendo longinquum ⁊ non perscrutatur visionem propinqui.

⸿ Hic ponit signum debilitatis prouenientꝭ ex multitudine ⁊ grossitie spūs: ⁊ dicit ꝙ talis oculus potest videre longinqua: ⁊ non sic propinqua: ⁊ hoc est qd̄ dicit: vel non deficit ei.s.oculo vel spiritui multo grosso ꝑscrutatio ītuendi longinquum.i.clare videre lōginquū: ⁊ nō perscrutatur visionē ꝓpinqui.i.non sic clare videt ꝓpinquum: sicut videt illud qd̄ est longinquum.

Dubm 3m ⸿ Est dubitatio p̄mo q̄ videꝛ ꝙ Auic̄. sit īsufficiēs in enumerando dispōnes spūs visibilis: q̄ sunt quatuor: vt ponit Haly.in.6.theo. ca.11. ⁊ supra Aui. ⁋ Dico ꝙ Auic. solū hic posuit duas dispōnes cōpositas.s.multitudinē spūs cum grossitie: ⁊ subtilitatem cum paucitate: ⁊ hoc fecit: q̄ poterat excusari per ea que dixerat supra in caplo de signis complexionuȝ oculi. Similiter quia dispositio multi spūs ⁊ subtilis non forsan est causa nocumenti in visu. Dispositio autem spūs pauci ⁊ grossi est causa: ꝙ homo non bene videat prope nec longe: ⁊ hoc poterat dari intelligi per illud quod dixerat de alijs duabus dispositionibus.

Dubm 4m ⸿ Scd̄o est dubitatio: vtrū bene videre prope ⁊ nō bene videre longe sit nocumentum vel debilitas in visu. ⁋ Uidetur ꝙ non: quia nullus visus quātūcunq̄ sanus potest ita bñ videre remota sicut propinqua vt patet: ⁊ potest haberi ex tertio colliget caplo.38.de accidentibus sensus visus. ⁋ In contrarium est Auicenna.

⁋ Dico ꝙ visio longinqua rei visibilis est visio in distantia tāta vltra quam si ponatur a nullo oculo sano potest videri: ⁊ hec distantia a parte rei visibilis ſm perspectiuos est situs vltra queȝ si res ponatur linee visuales se intersecant anteq̄ perueniant ad oculum. visio v̄o propinqua est cum distantia circa quam versus oculum si res ponatur nō potest bene videri: ⁊ hic est locus citra quē si res appropinquat obumbrat oculum. Oculus ergo sanus debet bene videre propinqua ⁊ remota: sed tamen adhuc melius ꝓpinqua propinquitate debita q̄ remota: ⁊ ſȝ hoc nō dicitur debilitas in visu: sed tunc dicitur oculus debilis quando bene videns ꝓpinqua in distantia debita non potest bene videre remota: sicut videt oculus optime sanus vel sicut videbat ipse prius sanus.

⸿ Et causa in hoc apud loquētes de radio est ꝙ visus non fit nisi egressione radij ⁊ cum obuiat ei qd̄ videꝛ: ⁊ ꝙ motus vadens ad locum lōginquū subtiliat grossitiem eius ⁊ equat essentiā ipsius quēadmoduȝ hmōi motus resoluit spiritū subtilē: quare forsitā nō operaꝛ aliqd. Et apud illos qui dicūt peruiū vehere formas vidēdi ⁊ reliqua est ꝙ glacialis motus fit fortis cū videt illud qd̄ elongaꝛ: ⁊ illud est ex eis que subtiliāt spiritū grossum habitātem in ipso: ⁊ resoluit spiritū subtilem ⁊ ꝓprie paucum. Uerificatio aūt certioris in his duobꝰ sermonibꝰ pertinet ad sapiētes nō medicis.

⸿ Hic assignat cām dictoꝝ. P̄rio ſm opiōnē ponētiū visuȝ fieri extmittēdo. Scd̄o ſm opiōnē ponētiū visum fieri ītus suscipiēdo. ibi (Et apud illos.) Tertio pro veritate dictoꝝ remittit nos ad sciaȝ aliā. ibi (Uerificatio aūt.) ⸿ Sciendū est ꝙ lȝ de mō fiendi visum extramittēdo fuerit diuersitas: vna tñ secta eoꝝ posuit ꝙ illō qd̄ ab oculo extramittiꝛ est qd̄dā corpꝰ subtile lucidū: ⁊ de hac opiōne fuit Plato ⁊ Gal. vt pȝ in p̄ ꝓno.cōmē.26. ⁊ Halya.in.6.the.c. 11. ⁊ Jesus Haly in p̄.c.20. ⁊ Azarauius. Cū g̊ in oculo nō sit aliud corpꝰ lucidū q̄ spūs visibilis: opȝ dicē ꝙ spūs visibilis exit ab oculo ⁊ vadit ad rē visaȝ: nō.n.sufficit egressio huius spūs radiosi: nisi attigat ad rē visaȝ. Et hec est cā q̄re res videꝛ: vñ Aui. dicit. visus nō fit nisi egressione radij.i.spūs radiosi ab oculo: ⁊ cū h̄ obuiat ei qd̄ videꝛ. Hoc fundamento posito appet q̄re si spūs est multus ⁊ grossus homo videt lōginq̄ ⁊ nō ꝓpinq̄: q̄ spūs exiens ab oculo vt multꝰ pōt ad lōginquū spatiū extēdi: in qua extēsione ⁊ motu subtiliaꝛ: ⁊ ſm h̄ fit bonus ⁊ melioraꝛ pro visione fienda. Sed vadēs ad rē ꝓpinquā nō sic subtiliaꝛ: q̄ motꝰ eiꝰ est ꝑuus: ⁊ iō sua grossities īpedit ꝙ ꝓpinq̄ nō bñ videāꝛ. Et h̄ est qd̄ dicit cā in h̄.s.qd̄ dictū est ⁊c̄. apud loquētes de radio.s.visibili exeūte ab oculo est ꝙ visus nō fit nisi ⁊c̄. ⁊ ꝙ.i.q̄ motꝰ vadēs ad locū lōginquū subtiliat grossitiē eiꝰ.s.spūs: ⁊ equat eēntiā eiꝰ.s.spūs: q̄ subtiliādo facit ipsam eq̄lē ⁊ bonā ꝓuisionē: cū tñ p̄us nō eēt ꝑꝑ grossitiē. Et ex hoc Aui. relingt notū: q̄ iste nō bene videt ꝓpinq̄: q̄ spūs motꝰ ad locū ꝓpinquuȝ nō subtiliaꝛ. Et ex hoc eodē fundamēto ꝓuenit ꝙ si spūs visibilis est paucus ⁊ subtilis homo bene videt ꝓpinq̄: sȝ nō pōt bene videre longinq̄: q̄ spūs paucus nō pōt ad longinq̄ extendi sui paucitate ⁊ subtilitate etiā sui subtilitate resoluiꝛ ꝓpter magnū motū qui est ad longinq̄: ⁊ ideo hmōi spūs vadēs v̄sus longinqua nō operaꝛ aliqd in visione: sed q̄ ad ꝓpinq̄ vadēs nō resoluitur: ideo pōt ꝓpinq̄ videre: ⁊ hoc est qd̄ dicit. quēadmoduȝ hmōi motꝰ.s.ad longinq̄ resoluit spiritū subtilē.s.paucū. ⸿ Sciēduȝ est circa scd̄am partē ꝙ ponēs visum fieri intus suscipiēdo: ponit ꝙ peruiū.i.diaphanū vt aer portat spēs visibiles quarū receptio est in oculo ⁊ p̄ncipalr̄ in parte p̄ncipali vt crystallina: qñ g̊ res a longinquo ferꝛ: tūc fit fortis motꝰ in crystallina ⁊ in spū qui est in ea. Si g̊ spūs visibilis sit multus ⁊ grossus: tūc pōt sustinere fortē motum: ⁊ subtiliaꝛ ex tali forti motu: g̊ videꝛ res longinq̄: ⁊ q̄ res ꝓpinq̄ nō facit fortē motū ⁊ nō subtiliaꝛ spūs grossus in ea: ideo nō sic bene videꝛ: ⁊ q̄ talis fortis motꝰ resoluit spiritū subtilē: ⁊ ꝓpe si est paucus: q̄ multꝰ nō sic resolueretꝛ q̄uis esset subtilis valde: ideo habēs spiritū subtilē ⁊ paucū nō pōt vidē lōginquuȝ: sed pōt videre ꝓpinquū. Et hec oīa Aui. in lr̄a īnuit. ⁋ Scd̄o est sciendum ꝙ diaphanū nō solū fert formas vidēdi vt coloꝝ: sed etiā formas lucis: q̄ nō recipiꝛ color nisi in diaphano facto in actu per lumē: vt pȝ in 2o de aīa.tex.cōmē.67. Unde etiaȝ stans in obscuro videt rem in lumine virtute lucis. Dixit g̊ Aui. apud illos qui dicūt peruiuȝ.i.diaphanū vehere.i.portare formas vidēdi.i.spēs visibiliū: q̄ coloꝝ ⁊ reliq̄.s.lucē: ⁊ forsan hoc dixit: q̄ visibilia q̄dā sunt per se ⁊ īmediate: vt color ⁊ lux: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ formas videndi. q̄dā sunt per se ⁊ mediate: vt quātitas figura ⁊ alia sensibilia cōmunia: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ reliq̄. vel forsan hoc dixit q̄ peruiū nō solū fert spēm visibiliū: sed etiā distantie eoꝝ portando lineas visibiles: vel sub lineis visualibus. Et hmōi signū est: q̄ in speculo res quedā videnꝛ magis ꝓpinque: ⁊ quedaȝ mag̃ ꝓfunde. Hic tñ esset locus magnarū dubitationū. Et ꝓpter hoc Aui. dixit formas vidēdi ⁊ reliqua. ⁋ Quarto posset exponi apud Aristo. qui dicit ꝙ diaphanū vt aer portat spēs visibilium: etiā aer portat reliqua.i. spēs reliquas alioꝝ sensibilium.s.odorabilium audibiliū ⁊ hmōi. ⸿ De tertia parte dicit Auicē. ꝙ verificatio sermonis mag̃ certi de his duobus.s.an visus fiat extra mittendo vel intus suscipiendo pertinet ad sapientes.i.naturales: vt ipse declarat in.6.de naturalibus cap̄.5. ⁊ .6.particu.3.

⸿ Est dubitatio p̄mo vtrum visibile remotū fortius moueat visuȝ q̄ ꝓpinquum. ⁋ Uideꝛ ꝙ nō: imo debilius per Auer.in.3.colliget cap̄.38.de accidētibus sensus visus. dicēs. quādo res visibilis erit remota erit motus quē faciet in visu debilior. Item simile videꝛ de alijs motoribus ⁊ motis: ⁊ etiā de visu ⁊ visibili: sed in alijs res distans debilius mouet vt sonus distans aut odor: ⁊ etiā calor ca- Dubm 5m

lefaciẽdo ſi diſtat minus calefacit: ergo ſic ⁊ in viſu. ¶ In ↄ̃riuʒ eſt Aui. dicens cũ videt illud qđ elongat̃ motus fit fortꝭ. ¶ Hec qđ haberet multã difficultatẽ: tñ vt ad pñs ſufficit dicẽdo ꝙ viſibile remotũ põt dupl'r ↄſiderari. Uno mõ rõne eius vt mouet ad viſionẽ: ⁊ ſic remotũ viſibile debilius mouet. Et rõ ẽ: qꝛ oẽ mouẽs debilitatur in mouẽdo ꝑ diſtãtiã ĩdebitã: ⁊ hoc ſi diſtãtia debita ⁊ menſurata dꝫ in actiõe ↄcurrere: hoc ẽt pꝫ ſigno: qꝛ cuʒ colores multũ diſtãt a viſu nõ ĩprimunt: ⁊ corpus luciduʒ ẽt vt ignis remotus debilius ĩprimit q̃ ꝓpinquus ꝓpriã ſpẽm: ĩmo iſte res valde diſtãtes cõfuſe iudicant̃. Alio mõ põt ↄſiderari viſibile remotũ rõne medij quo mouet. Hic aũt mediũ eſt aer illuminatꝰ: ⁊ ſic viſibile remotũ plus ⁊ fortius mouet viſuʒ q̃ ꝓpinquũ. Rõ eſt: qꝛ quãto maius eſt ſpatiũ ꝑ qđ fit viſio ceteris paribꝰ: tãto plus de luce eſt in medio. Oculus ꝗ vidẽs rẽ longinquã mouet̃ a pluri luce q̃ ſi illã rẽ videret ꝓpe. Hec ſunt ad mentẽ Aui. ⁊ Auer. nõ eniʒ dixit Aui. ꝙ viſus fortiter moueat̃ a re longinqua: ſꝫ dixit cuʒ videt illud qđ elongat̃ fit fortꝭ motus. qꝛ fit fortꝭ motus rõne pluris q̃titatꝭ lucis exiſtentis in maiori ſpatio. Et hoc idẽ ↄſentit Auer. cũ dixit ibideʒ: qñ eſt viſibile remotũ ab oculis lux que eſt ĩtra ipm ⁊ oculum eſt pluris quãtitatꝭ: ⁊ qñ res viſibilis erit remota erit motus quẽ faciet in viſu debilior. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ Aui. nõ vult arguere ex diſtãtia viſibilis in viſu fieri fortẽ motũ ab ipſo viſibili: ⁊ hoc qꝛ ipꝫ viſibile mouet debiliter cũ diſtat: ẽt qꝛ motus quẽ vult Aui. arguere eſt motꝰ diſgregatiuus ſiue diuiſiuus ⁊ ſubtiliatiuus ſpũs viſibilis: ſed viſibile põt eſſe nigrũ viride albũ ⁊ ſimiliũ colorꝝ: ⁊ iõ nõ ↄuenit omni viſibili ꝙ ſubtiliet ⁊ diſgreget ↄceſſo ꝙ fortiter moueret. Sꝫ Aui. vult arguere ꝙ cũ ſit res diſtãs fit fortꝭ motus in cryſtallina ⁊ ſpũ viſibili rõne medij illuminati quo mediãte fit viſio: ⁊ hoc medium qꝛ neceſſario eſt lucidũ quicqd ſit illud qđ videt̃ ⁊ lucidũ de neceſſitate diſgregat ⁊ ſubtiliat: vt põt videri ad ſenſuʒ in multiplicatione radiorꝝ reflexorꝝ: ſequit̃ neceſſario ꝙ ſpũs in vidẽdo res diſtantes ſubtilieẽt: ⁊ hoc eſt ꝓpoſitũ Aui. q vult cũ ſpũs ẽ groſſus ⁊ multus videnť lõginq̃: qꝛ in hoc diſgregat̃. i. ſubtiliat̃: ſꝫ ex tali diſgregatione ſpũs paucus ⁊ ſubtilis reſoluit̃. Et eadẽ cã diſgregatio ſiue ſubtiliatio corrũpit ⁊ ꝑdit ſpũʒ paucũ ſubtilẽ ⁊ tẽperat ſiue equat ſpũm multum groſſum. Ex qbus ceſſant contraria. ¶ Poſſet tñ qs rñdere ad p̃mũ rõnẽ cauillãdo cũ dr̃ ꝙ reliq̃ ſubtilia diſtãtia ſubtilius mouẽt vt odorabilia ⁊ ſonãtia: negãdo hoc: qꝛ videmus q̃dam odorabilia a remotꝭ odorabiliora q̃ a ꝓpinquo vt pꝫ in. 12. ꝑticula de proble. ꝓble. 1. ⁊ 2. Soni enim vel voces longius audite videnť acute: vt pꝫ in. 11. particula de proble. proble. 6.

Dubim 6m ¶ Scđo eſt dubitatio vtrũ multitudo ſpũs cũ groſſitie ſit cã videndi res lõginq̃s ⁊ nõ ꝓpinquas: ⁊ ecõtra: ſpũs ſubtilis cũ paucitate. ¶ Videt̃ ꝙ p̃mũ nõ ſit verũ: qꝛ ſenes vidẽt lõge ⁊ nõ prope. vñ Jeſus Haly trac. 3. cap̃. 5. loquẽs de eo qui videt longe ⁊ non ꝓpe dicit. plurimũ accidit hoc ſenibus. Idem inuit Ari. 31. de problematibus proble. 25. ⁊ Raſis in ſcđo ↄtinentis cap̃. 4. dicit. cuʒ qs videt longe ⁊ nõ prope: ſicut accidit decrepitꝭ: ⁊ Halya. in. 9. practice ca. 13. dicit. ſed ſenes nõ habent ſpũm multum: vt notũ eſt: lꝫ habeant ipſum groſſum. Item habentes oculos extra prominẽtes habent multum ſpũm ⁊ groſſum: ſed iſti non vident a longe: ĩmo de prope vt pꝫ in. 3. colliget cap̃. 38. ergo. maior patet: qꝛ oculi prominentes extra vtplurimũ ſunt magni ⁊ ſic cõtẽtiui ⁊ receptiui multorũ ſpirituũ: ⁊ ſunt humidi in cõplexiõe: ſed humiditas ĩgroſſat ſpũm: ſicut ſiccitas ſubtiliat: ergo iſti ſunt multoruʒ ⁊ groſſorꝝ ſpũum: ⁊ tñ nõ vidẽt niſi ꝓpe: ĩmo cũ legunt lr̃as adducunt eas prope oculum. Item ſpũs indigens multo ⁊ forti motu eſt aptus videre propinqua: qꝛ res propĩqua fortiter mouet: vt patet in. 3. colliget. ſed ſpiritus groſſus eſt huiuſmodi. ¶ Secundum etiam dictuʒ non videtur verum. ſ. ꝙ cauſa videndi prope ⁊ nõ lõge ſit ſubtilitas ſpũum cũ paucitate: qꝛ ſenes vident res de prope ⁊ non a longe: vt ponit Raſis in ſcđo continentꝭ cap̃. 2. auctoritate filij Serapionis. vnde Auer. in. 3. colliget cap̃. 38. de accidẽtibus ſenſus viſus. dicit ꝓpter hãc debilitatẽ accidit decrepitꝭ vt non poſſint legere litteras ſubtiles niſi in ſole ⁊ vident res propinquas ⁊ nõ lõgiquas ſiue remotas. ſed ſenes non habẽt ſpiritum ſubtilẽ: ĩmo groſſuʒ quãuis paucuʒ. Itẽ Azarauius cap̃. de egritudine que dicitur Calmarbalana. i. in qua homo videt prope ⁊ non longe: dicit ꝙ hoc generatur ex groſſitie luminis. i. ſpiritus viſibilis: ⁊ cauſa congelationis eius a frigore. Itẽ ſpũs in quo debilis motus apꝑet eſt aptus videre res a longe: qꝛ res a longe debiliter mouet: ſed ſpiritus ſubtilis eſt huiuſmodi: qꝛ ſpiritus ſubtilis eſt clarus ⁊ mundus: ſicut ſpũs groſſus eſt nebuloſus: ſꝫ in re clara parua impreſſio apparet: vt ponit Ariſto. in. 5. de generatione animaliũ cap̃. 1. dicens. quẽadmodum eniʒ in veſtimẽto mũdo parue macule fiunt patẽtes: ſic in puro viſu parui motus manifeſti ſunt. ¶ Itẽ arguit̃ ↄtra cãʒ quã ponit. A. qꝛ res hñs eſſe ĩtentionale non põt eſſe cã motus realis: ſed ſpũs a prope vel longe veniens recipitur in oculo intẽtionaliter: ergo nõ poterit rarificare vel reſoluere ſpiritus viſibiles. ¶ In contrariuʒ predictorꝝ eſt Aui. ⁊ Zoar tracta. 8. ca. 30. ⁊ plurimi auctores medicine. ¶ In hac queſtione volẽdo ipſam perfecte diſcutere eſt magna difficultas: ſed quantũ ſufficit ꝓpoſito dico. Propter qđ eſt ſciendũ ꝙ cã viſionis prope ⁊ longe ſumitur principaliter ex duobus. Prio ex diuerſa ſituatione oculi in profundo aut prominentꝭ. Nã quãdo oculus extra prominet valde diſgregat̃ a luce: ⁊ iõ vbi cõcurrit magna lux nõ põt videre: ⁊ ideo nõ põt videre remota ꝑꝑ diſgregationẽ: ſed oculi ſituati in profundo lõginqua melius vidẽt q̃ habẽtes extra ꝓminẽtes: ⁊ hoc qꝛ ſpũs viſibilis in eis eſt aggregatus ⁊ nõ ſic diſpergit̃ a luce. Unde ẽt ſtãtes in puteo in die q̃nq3 vidẽt aſtra: vt ponit Ari. in. 5. de generatione animaliũ. ca. 1. ⁊ ideo ẽt animalia habẽtia groſſas palpebras ſiue magnas magis inſpiciũt ad remota: vt ponit ibidẽ Ari. ⁊ Auer. in libro de ſenſu ⁊ ſenſato. Et hãc cãm viſionis prope ⁊ lõge ĩueſtigauit Ari. in loco predicto. Hanc vo cãm Aui. hic non ĩueſtigat. Nã Auic. vult oſtendere quare qdam melius vident propinqua q̃ longinqua ⁊ ecõtra. Situatio aũt oculi extra eſt cã ꝙ propinqua melius ĩſpiciantur q̃ lõginqua: ⁊ ſituatio in ꝓfundo eſt cã ꝙ taʒ propinqua q̃ longinqua melius videantur q̃ ab oculo extra ſituato: ⁊ cum hoc oculus profundus melius videt ꝓpinqua debita ꝓpinquitate q̃ longinqua. Alia cauſa longe viſionis ⁊ ꝓpinque eſt diſpoſitio in partibus oculi: ⁊ proprie in parte principali que eſt ſpũs viſibilis ſꝫm ꝙ eſt groſſus vel ſubtilis multus vel paucus. Et hãc cãm Auic. hic ĩueſtigat Propter qđ eſt ſciẽduʒ ꝙ Ari. in preallegato ca. ponit ꝙ aliud eſt longe vel prope videre: ⁊ aliud eſt clare videre. ſ. diſcernere differẽtias viſibiliũ. Cũ ergo dicit Aui. ꝙ ſi ſpũs eſt multus groſſus hõ videt longinqua ⁊ nõ ꝓpe: ĩtelligit ꝙ videat lõge ⁊ diſcernat meliꝰ q̃ ꝓpe. Et cũ dicit ꝙ ſi ſpũs viſibilis eſt paucus ⁊ ſubtilis videt ꝓpe ⁊ non longe ĩtelligit ꝙ videt melius q̃ lõge. Horꝝ aũt cã eſt quã Auic. ĩnuit: qꝛ ſi ſpiritus viſibilis eſt multus ⁊ groſſus ĩdiget ſi debet clare videre ꝙ ſubtilietur: ⁊ ex hoc reducatur ad quandã temperantiam ſubẽ. Hoc aũt fit in vidẽdo longinquũ ⁊ nõ propinquũ. Nam in videndo longinquũ mouetur a multa luce: vt ſupra declaratũ eſt: ⁊ in hoc ſubtiliatur ⁊ equat̃ ⁊ diſcernit longinquũ propinquũ aũt nõ ſic. ſpiritus aũt viſibilis ſi eſt ſubtilis ⁊ paucus nõ indiget re que in viſione ipſuʒ reſoluat: ⁊ ideo indiget pro clara viſiõe ꝙ propinqua ĩſpiciat: vt pꝫ ex ſupra dictis. ¶ Sed circa predicta dubitatur p̃mo. Diceret aliqs ſi ſpũs groſſus inſpiciẽdo longinqua ſubtiliatur: ergo poſt hanc inſpectionem deberet etiam bene clare videre propinqua. ¶ Scđo diceret aliquis cuʒ viſibile propinquum fortius moueat q̃ remotũ: vt ponit Auer. in. 3. colliget. c. 38. quare ille fortis motus nõ diſgregat ⁊ ſubtiliat ſpũm ſubtileʒ: ⁊ ſic ĩpedit viſionẽ. ¶ Ad p̃mum dico ꝙ equatio illa que fit in ſpũ groſſo cũ ĩſpicit longinqua eſt dependẽs ab actione lucis medie inter oculũ ⁊ viſibile: ⁊ iõ ceſſante ĩſpectione ceſſat illa equatio: ⁊ maxime qꝛ ſpũs viſibilis ſemꝑ refluit ad oculũ groſſus veniens ſicut a cerebro. Credo tñ ꝙ illud exercitiũ in vidẽdo lõginqua eis ↄferat. ¶ Ad ſecundum dico vt ſupra dictũ fuit ꝙ viſibile propinquũ fortius mouet ſꝫm ſe: ſed non ratione lucis medie per quaʒ lucẽ ineſt viſibili poſſe diſgregare ⁊ ſubtiliare ſpiritus qđ nõ ineſt viſibili ſꝫ ꝙ color: qꝛ ſꝫm ꝙ color põt accidere ſibi ↄgregare vt viſibili nigro. ¶ Propter ſolutionem rõnum eſt dicendum ꝙ cum longinquum ⁊ ꝓpinquũ dicant quaſdã extremitates opꝫ ꝙ imaginemur quãdã diſtantiã mediã viſionis vltra quã eſt a lõge viſio: ⁊ citra quam eſt prope. Iſta aũt media diſtantia ſumitur vel reſpectu corporis tẽperati habẽtis potẽtiſſimũ viſum: vel reſpectu ꝓprie ſanitatis vnius cuiuſq3 quã ſanitatẽ habuit ante defectũ viſus: aut quã habere debuit. Vel ſumit̃ ex diuerſitate rerꝝ viſibiliũ. Aliud enim eſt ſpatiũ equale propinquum ⁊ longinquum videndo granum papaueris al's piperis: ⁊ aliud in vidẽdo mõtẽ. Cum ergo dicimus ꝙ aliquis debilis in viſu melius videt propinqua q̃ lõginqua ⁊ aliquis ecõtra: non eſt imaginandũ ꝙ longius reſpectu viſus tẽperati melius videat nec propinquius: nec eſt imaginandũ ꝙ longius ſeipſo dum erat ſanus melius videat: nec etiã ꝓpinquius niſi forſan aliquis defectus viſus de huiuſmodi fuiſſet prius ſua ſanitas. ſi enim alicuius ſanitas eſſet videre res prope oculũ ⁊ nõ diſtantes ꝓpter paucos ſpiritus ⁊ ſubtiles: tunc ſi fiant ſpũs ſubtiles ſpiritus groſſi ⁊ multi reſpectu ſuiipſius lõgius videbit melius: nec eſt imaginandũ ꝙ aliquis debilis in viſu melius videat montẽ vel granum papaueris al's piperis vltra extremũ longitudis aut citra extremuʒ proprinquitatꝭ: ſed eſt imaginandum ꝙ debilis viſus propter multitudinem ⁊ groſſitiem ſpirituuʒ dicitur melius videre longinqua q̃ propinqua: eo ꝙ illa que videt vltra mediũ qđ mediuʒ eſt debita diſtantia: lꝫ illa videat peius q̃ homo temperatus ⁊ peius q̃ ipſemet prius ſanus: ⁊ propinqua etiaʒ que ſunt citra illud mediũ (Dubm) peius videat: tamen minus male videt illa que ſunt vltra illud medium q̃ ea que ſunt citra. ⁊ conſimiliter debet ĩtelligi de viſu debili

propter

ꝓpter subtilitē ⁊ paucitatē spūs. v.g. sit oculus debilis. O. sit spatium ꝓpinquū respectu visus tēperati vel suiipsius sani: vel respectu rei visibilis ab. a. ad. b. sit lōginquū ab. b. ad. c. oculus ḡ debilis nō videbit vltra. c. nec citra. a. ⁊ que videt iter. b. ⁊. c. ⁊ itra. b. ⁊ a. peius videt q̄ȝ oculus tēperatus: vel q̄ȝ ipse sanus sanitate non multum defecta. Si ergo est debilis propter grossitiē spūs ⁊ multitudinē que videt itra. b. ⁊. c. melius videt vel minus male q̄ȝ que videt iter. b. ⁊. a. sed si sit debilis ꝓpter subtilitatem ⁊ paucitateꝫ que videt inter. a. ⁊. b. minus male videt q̄ȝ que videt intra. b. ⁊. c.

b

a ———————————————— c

¶ Est tamē sciēdū ꝙ ista spatia hn̄t latitudinē in qua diuersificātur: ⁊ in qua pn̄t diuersimode noīari Spatiū. n. qd̄ est iter. a. ⁊. b. q̄ȝtū ad partē ꝓpe. b. pōt dici lōginquū respcū partis ꝓpe. a. ⁊ sic itelligēdo de alijs. ¶ Est ēt sciēdū ꝙ sicut qdā debilis visus melius videt lōge q̄ȝ ꝓpe: ⁊ ecōuerso: sic opꝫ imaginari mediū in hac distātia ꝙ mediū est spatiū in quo sibi melius appet res q̄ȝ possit apparere: ⁊ hoc mediū nō est aliqd de trib⁹ dictis: sed est spatiū in quo visibile melius occurrit visui huic ſm ei⁹ debilitatē ⁊ est cognituꝫ per experientiā hic. quot sint difficilia tu vide. ¶ His habitis dico ad q̄ōnē sicut iam pꝫ ex dictis ꝙ grossities ⁊ multitudo spūs visibilis est cā clarius vidēdi longinqua. s. vltra mediū q̄ȝ ꝓpingua. Ratio est iam dicta: ⁊ est hec alia: q̄ꝛ grossities in spiritu est cā cuiusdā obūbrationis vel obtenebrationis: cū ergo visus fert in longinqua ꝓpter multā lucē spūs subtiliat ⁊ clarificat: ⁊ ideo res remota q̄ȝuis debiliter iprimat: tn̄ apparet illa ipressio in spiritu clarificato. Sed q̄ꝛ spūs grossus nō toleraret tātā lucē si esset pauc⁹: q̄ꝛ dispergeret: ideo opꝫ ꝙ cū hoc sit mult⁹. Si v̄o spūs sit paucus ⁊ sit subtilis clarus: lꝫ ex parte sue claritatis sit aptus ad recipiendum ipressiones visibiliū q̄ȝuis sint debiles ⁊ visibile longinquum debiliter iprimat ſm se: tamē q̄ꝛ ibi ꝯcurrit multa lux: ideo nō tolerat: sed visibile ꝓpinquū pōt tolerare: imo lꝫ sit paruissimū poterit iprimere in illud: ⁊ ideo isti vident ꝓpinq̄ minutissima. ¶ Ex q̄bus apparet ꝙ si spūs sit grossus ⁊ paucus sicut est in senib⁹: nō videt res vltra mediā siue equalē distantiā que est. b. ⁊ hoc ꝓpter multā lucē: nec ita ꝓpe sicut esset iuxta. a. in quo. a. videt spiritus subtilis paucus: ⁊ hoc q̄ꝛ ille spūs ꝓpter grossitiē eius reqrit plus de luce q̄ȝ spūs paucus subtilis. Videbit grossus pauc⁹ iuxta. b. qd̄ spatium dicit longinquū respectu spatij iuxta. a. Ex q̄b⁹ pꝫ solutio ꝯtradictionū iter auctores: q̄ꝛ qdā dicunt ꝙ senes vident prope ⁊ nō longe: ⁊ qdam ecōtra: vt pꝫ in supra argutis. Verū eni est ꝙ senes ꝓpter grossitiē ⁊ paucitatē spirituum nō vident longe. s. vltra mediā ⁊ equalē distantiā: sed vident ꝓpe: q̄ꝛ citra: vnde nō vidēt vltra. b. versus. c. sed vident citra. b. propter causas dictas. vnde Auer. in. 3. colliget cap̄. 38. dicit ꝙ senes vident res ꝓpinquas ⁊ nō remotas. vident tamē senes longe respectu multe ꝓpinquitatꝭ in qua p̄us in iuuentute poterant videre cū habebant spūs subtiles in qua ꝓpinquitate nō pn̄t mō videre q̄ꝛ indigēt pluri luce ꝓpter grossitiē spūs. vnde Auer. in. 3. colliget dicit ꝙ senes vident res ꝓpinquas: ⁊ ꝙ senes nō pn̄t legere subtiles lr̄as nisi in sole: ⁊ tamen multā lucē nō pn̄t tolerare ꝑꝑ paucitatē spūs. ¶ Sed tu dices: si legunt in sole igit ibi est multa lux. ¶ Dico ꝙ si visibile est longinquū est plus de luce q̄ȝ nō tolerant: nō ḡ vidēt senes bene in. a. sed elongant a se visibilia versus. b. ⁊ nō vltra. b. vnde Aristo. inuit in 31. particula de ꝓblematib⁹ ꝓble. 25. Q̄ꝛ senes elōgando a se lr̄as melius vident. Et loquebat Rasis sic 2° ꝯtinen. cap̄. 4. cū diceba ꝙ decrepiti vidēt longe ⁊ nō ꝓpe. ¶ Ex q̄bus dictis apparet solutio ad instantiā: lꝫ possit aliter responderi: dicēdo ꝙ senex qui videt longe est ille in quo spūs est grossus multiplicatus in quanto. ¶ Ad scd̄am dico q̄ꝛ illa cā ꝓpinqua visionis est propter situm de qua nō est hic sermo: q̄ꝛ opꝫ hic ponere oculos in situ eodē modo habētes. Aliter tamē posset solui negando ꝙ in oculo ꝓminēte sit multus spūs: imo in oculo ꝓfundo in quo spūs adunat: vnde recipere pōt de luce plus aggregata. ꝓminens aūt oculus recipit lucē sparsam: vt ponit Auer. in. 3. colliget cap̄. 38. de accidentib⁹ visus. ¶ Ad tertiā cū dicit: spūs indigens forti motu est aptus videre ꝓpinqua: dico ꝙ verū est si hoc sufficeret: sed fortis motus visibiliꝭ nō sufficit sine multa luce que nō ꝯcurrit in vidēdo ꝓpiquū. ¶ Ad aliā apparet solutio ex dictis. ¶ Ad sermonē Azarauij dico ꝙ spiritus grossus ⁊ paucus est cā videndi ꝓpe: lꝫ nō sic ꝓpe vt spirit⁹ paucus subtilis: ⁊ de illo spiritu grosso pauco est sermo ei⁹: qd̄ pꝫ cū dixit: cā ꝯgelationis ⁊c̄. q̄ꝛ ꝯgelatio ingrossando minorat. ¶ Ad aliā pꝫ qd dōm ex p̄dictis. ¶ Ad vltimā dico ꝙ ſm nostrā opioneꝫ intentiones possunt esse causa motus realis. Vel dico ꝙ cum motu intentionali pōt cōplicari motus realis.

Dubm 7m ¶ Est dubitatio tertio que de istis duabus causis plus faciat ad visionē lōginquā vel grossities spūs vl' multitudo. ¶ Trāseūdo dico ꝙ in visione lōginq̄ absolute p̄ncipalius facit multitudo spiritus. Rō est: q̄ꝛ ad oēm visionē lōginquā videt reqri. sed ad visionē longinquā determinate que est cū nō bene videre ꝓpinq̄ videt ꝙ p̄ncipalius hoc faciat grossities spūs: q̄ꝛ ex h̄ ꝙ spūs est grossus subtiliat in visione lōginq̄: ⁊ stat grossus in ꝓpinq̄: vnde lōginq̄ ⁊ non ꝓpinq̄ discernit. Requirit tamē cū grossitie multitudo. in visione aūt propinqua absolute plus facit subtilitas: sed in visione ꝓpinqua ⁊ non longinqua videt ꝙ plus facit paucitas. Rationes autē in hoc essent prolixe quas ad presens omitto.

¶ Est dubitatio quarto si eedē cāe pn̄t esse ex parte albuginei in videndo lōge vel ꝓpe: sicut que sunt ex pte spūs. ¶ Videt ꝙ sic: per Ari. in. 5. de gn̄ōne aīaliū ca. 1. vbi ex multo humido ⁊ impuro ⁊ ex pauco ⁊ puro ponit diuersitatē in visione ꝓpinq̄ ⁊ nō longinqua. ¶ In ꝯtrariū vident auctores medicine qui hoc appropriant spiritui. ¶ Dico ꝙ eedeꝫ cāe pn̄t assignari ex pte albuginei: imo ēt ex parte crystallini: vt ponit Rasis in 2° ꝯtinē. 1. cap̄. ⁊. 4. v̄sus finē: q̄ꝛ cū frequētius accidit a spiritu cū sit corp⁹ magꝭ paratū ꝑmutationi: ⁊ q̄ꝛ ē ps p̄ncipalior oculi: iō de alijs tacuit Aui. ⁊ d̄dit itelligi ex sil'i ⁊ ex dictꝭ hic ⁊ dicēdiꝭ i capl'is de noctilopa ⁊ de halyhar. Dubm 8m

¶ Quinto dubitat que sit peior debilitas visus: vel qn̄ hō videt ꝓpe ⁊ nō lōge: vel cū homo videt lōge ⁊ nō ꝓpe. ¶ Videt ꝙ videns remote ⁊ nō ꝓpe sit melior per Rasim in 2° ꝯti. auc̄te Aaron. c. 2. dicit. homo videns remote ⁊ nō ꝓpe est melior hoīe vidente ꝓpe ⁊ nō remote. ¶ In ꝯ̄riū arguit. ille visus est melior in quo spiritus sunt cū dispōne magꝭ ꝯformi virtuti visiue: sed in visu prope ⁊ nō lōge est hoc: q̄ꝛ spūs sunt clari: lꝫ sint pauci. Claritas autē spūs est dispositio ꝯformis virtuti visiue plus q̄ȝ sit quātitaꝭ. ¶ Dōm ꝙ de hmōi nocumētis visus possumus loq dupl'r. Uno mō ſm ꝙ impediunt hoīeꝫ in suis ministerijs: ⁊ vt sic pro q̄busdā ministerijs est peius videre longe ⁊ nō propinque sicut pro scriptoria: ⁊ pro arte circa minuta: ⁊ pro q̄busdā ecōtra: sicut pro balistraria ⁊ arte bellica in q̄b⁹ reqrit plus longe q̄ȝ ꝓpe inspicere. Alio mō ſm facileꝫ vel difficilē curationē harū passionū: ⁊ tunc illud nocumentuꝫ est peius qd̄ difficilius curat sicut subtilitas ⁊ paucitas spūs que difficilius vident remoueri q̄ȝ multitudo ⁊ grossities. Et h̄ dico in iudicio gn̄ali. Cāe eni spāles qn̄q̄ȝ pn̄t se al'r hēre q̄ȝ sit dcm̄. Et tu ꝯsidera: ⁊ hec videt intētio Rasis in p̄dicta auc̄te Aaron. Nā ideo dicit ꝙ homo q videt lōge est melior: q̄ꝛ in oculo ei⁹ est vapor grossus: q. s. poterit eū euōne ⁊ exiccatione ꝯsumi: sꝫ spiritū paucū erit difficile multiplicare q̄ȝuis per sui claritatē sit bonus. Dubm 9m

¶ Cognitio v̄o illius ex dispositione tunicarum et humorum profundorum est ex eis que sunt parua cū nō est res alia nisi ipsa.

¶ Hic Auicē. ponit signa debilitatis ⁊ nocumēti visus que appropriant mēbris que ipm ꝯsequunt: vt sunt humores tunice ⁊ neruus obticus: ⁊ q̄ꝛ plurima hoꝝ signoꝝ nō sunt certe significatiōis: vt apparebit: ideo Auic̄. nō exequit de signis eo modo siue ordine quo supra narrauit cās: sed assumpsit ordinē ꝯuenientiorē q esset possibilis. Ex mēbris eni istis quedā sunt tunice ꝓfunde ⁊ humores ꝓfundi: vt rhetina ⁊ aranea vitreus ⁊ crystallinus. q̄dā v̄o nō sunt sic ꝓfunde: vt cornea vuea ⁊ humor albugineus: ⁊ de his mēbris oculi est neruus obticus. Primo ḡ ponit signa d̄bilitatꝭ visus sequētis dispōnē tunicarū ꝓfundaruꝫ ⁊ humoꝝ ꝓfundoꝝ. Scd̄o signa sequētis dispōnē tunicarū nō ꝓfundaꝝ ⁊ huiusmodi ⁊ nerui obtici. ibi (Et quādoq̄ȝ significat ſm dispōnem.) ¶ Prima in duas. Primo ostēdit quomō est cognoscibilis illa debilitas visus. Secundo ponit signa. ibi (Et quandoq̄ȝ.) ¶ Dicit primo ꝙ cognitio illius. s. debilitatis ⁊ nocumēti visus ex dispositione tunicarū profundarum ⁊ humorum profundoruꝫ: vt hic sit figura grāmaticorum que dicitur zeuma siue conceptio est ex eis que sunt parua: q̄ꝛ est de iudicijs estimatiuis cū nō est ⁊c̄. ¶ Sciendū est ꝙ ex hac littera patet ꝙ expositio superius facta erat ad mentem Auicē. cum dicebatur. plurimum eoruꝫ est propter tunicas extrinsecas siue profundis. i. non soluꝫ in profundis. Unde voluit ꝙ debilitas visus fiat per dispositionem tunicarum profundaruꝫ. s. rhetine ⁊ aranee ⁊ etiā secundine: lꝫ nō pricipaliter sed nō posuit supra eas in his tunicis: q̄ꝛ itellexit eas per cās dictas. s. de malis cōplexionib⁹ ⁊ retētionibus vapoꝝ in eis. ¶ Scd̄o est sciendū ꝙ visus debilitas sequens dispositionē dictarū partium quādoq̄ȝ est sola: q̄ꝛ quādoq̄ȝ est sine oculi disruptione vel permutatione situs partiū oculi: ⁊ tunc eius cognitio est difficilis siue parua aliquādo nō est sola: sed est facta cū disruptione partiū oculi: ⁊ cū situatione mala sicut cū crystallina venit vsq̄ȝ ad corneā vel vitreus: ⁊ tūc cognitio talis nocumēti visus ē facilis: ⁊ h̄ itellexit Aui. cū dixit. Cognitio est pua cū nō est res alia nisi ip̄a. s. debilitas visus: nomē tn̄ debilitatꝭ visus ꝓprie cadit sup̄ hac debilitate: vt pꝫ ex p̄u° capl'i.

Dub^m 10^m ¶ Est dubitatio vtrum cognitio debilitat; visus sequent; dispõnẽ tunicarũ pfundarũ 7 humor pfundor sit certa vel pua estimatiua. ¶ Videt q certa: q2 cognitio passionũ mẽbror mag occultor est certa vt cordis 7 stõchi. Itẽ cognitio destructiõis visus pp neruũ pcauũ est facilis vt pz ĩfra: 7 tñ neruus obticus est pfundior aliq̊ hũore vel tunica. ¶ In ɔ̃riũ est Aui. sigs attẽdit. ¶ Dico q iudiciuz de causis debilitat; visus est duplex. Unũ est de diuersitate cãruz in se vt an sit caliditas vel friditas: humiditas vel siccitas: cũ mã vel sine: 7 h iudiciũ nõ est estimatiuũ: imo certũ p signa que põit. Aliud est iudiciũ siue cognitio de causis sm diuersitatẽ ptiũ oculi occultar. s. cui pti approprient de ptib9 oculi: 7 h iudiciũ ẽ estimatiuũ cũ nõ est res alia nisi ipa. Rõ est: q2 qñ aliqđ signũ põt pcedẽ a plurib9: nec p rõnẽ põt ad alterũ ɔ̃terminari: opz q iudiciũ ex illo signo sumptũ sup altero illor solo sit estimatiuũ: sz sic ẽ in pposito: q2 nõ apparẽte lesione in cornea nec in foramĩe vuee nec existẽte signo alicui9 passionis in obtico: 7 existẽte nocumẽto in visu: qđcũq signũ sumit erit estimatiuũ. v.g. ponat q appeat iris: hoc posset ɔtingẽ ex hũectatiõe albuginei vl' crystallini vl' aranee vel forsan rhetine: 7 vltra h nõ poteris te determĩare a q̊ hor fiat nisi iudicio estimatiuo: vt pz medicis exercitat;. ¶ Ex his pz sol'o ad ɔ̃ria: q2 dico q mẽbra ĩtrinseca hñt sua signa ppa sũpta ex pprijs opõnib9 vl' exeũtib9 q̃ nõ apparẽt nobis ĩ ptib9 oculi occult;: nõ. n. potes vidẽ distinctã opõnẽ crystallini nec in se nec p aliqđ exiẽs. ¶ Ad 2^m dico q q̃uis neruus obticus sit pfundus: hz tñ signuz ex quo possumus sup eũ distinctiz arguẽ. s. q in eo sit passio: vt signũ a ɔstrictione 7 dilatatione pupille: vt infra apparebit.

¶ Quãdoqz aũt recurrit ad dispositionẽ coloris tunicarũ 7 humor pfundor: 7 ad dispõnẽ inflationis earũ 7 extẽsionis 7 corrugationis 7 extenuationis ipar: 7 dispõnẽ puitatis oculi pp paruitatẽ ipsi9: 7 dispõnẽ eius qđ spargit sup ipm de humiditate 7 imaginat de similitudine iris: aut videt in ipso de siccitate 7 cõturbatione que mãifesta est exterius: 7 forsitan nõ apparet cũ eo homo oculi 7 est forma aspiciẽtis in ipm.

¶ Hic ponit signa: pp qđ nõ q oĩa ista signa nõ sunt talia q in eis certe cõfidam9: sz recurrim9 ad ea. Nã cũ psentat nobis hõ ɔ̃bilis visus: 7 certificamus q nõ est cã pp neruũ obticũ: nec pp tunicas extrĩsecas: tũc recurrim9 ad signa q̃ hic ponunt. ¶ Et p^m signũ est dispõ color tunicar. v.g. tunica cornea 7 ɔiũctiua in hoĩe iã dicto hñte visuz ɔ̃bilẽ appet aliq̃l'r citrina: 7 citrinitas nõ est tãta q̃ pp nocumẽtũ in cornea deberet facẽ illã debilitatẽ visus. Si g iste hz debilẽ visuz nõ est pp passionẽ cornee: sz tunicarũ 7 humor pfundor: 7 h signũ demõstrat tibi q cã faciẽs lesionẽ est hũor occult9. Sed vtr hic hũor in nocẽdo approprient crystalline vel vitreo vel rhetine vl' aranee sciri nõ põt nisi estimatiue. Dixit aũt qñq: q2 ɔ̃ his signis in qbusdã appet vnũ 7 in qbusdã aliud 7 in qbusdã plura ex eis. ¶ Scđm signũ ad qđ qñq recurrim9 est dispõ ĩflatiõis 7 extẽsionis ear tunicar: q2 ex illa tẽsione 7 ĩflatione tu arguis q cã est mã ĩflans 7 extẽdẽs. s. vaporosa vel hũoralis: 7 q ipa est in tunicis pfundis 7 in hũoribus: sic declaratũ est in exẽplo de signo sumpto a calore. ¶ Tertiũ signũ est dispõ corrugatõis 7 extenuationis: q2 ex h signãm9 siccitatẽ. ¶ Sed tu dices si tunice que apparẽt nobis sunt corrugate 7 exiccate. v.g. cornea tũc cã ɔ̃bilitat; visus erit mãifesta 7 erit ĩ tunica extrĩseca. nos aũt volum9 hẽ signa ɔ̃bilitat; accñtis pp cãz ĩ tunicis ĩtrĩsecis. ¶ Dico q sic dcm ẽ in p̊ signo: hec corrugatio 7 exiccatio vl' qcũq dispõ in cornea vel ɔiũctiua vel vuea dz poni q nõ sit tãta q de se faciat ɔ̃bilitatẽ in visu: vel q̃ nõ faciat ɔ̃bilitatẽ illi9 modi quã cog̃scim9 in infirmo: 7 iõ ex h arguim9 q h sit signũ ɔ̃bilitat; 7 nõ cã. Vel al'r dɔ̃z q q̃uis hec dispõ tunicar extrĩsecar possit facẽ debilitatẽ visus: tu nõ es tñ cert9 si hec sit cã in ĩteriorib9 partib9 oculi. ¶ Quartũ signũ est dispõ puitat; oculi: q2 cũ oculus sit paruus 7 non appet q sit cã ex cornea vel ɔiunctiua vel ex sol'one ɔtinuitat;: tũc accidit pp diminutionẽ 7 exiccationẽ vel ɔsumptionẽ humor ĩtrinsecor 7 tunicar pfundar: 7 h est qđ dicit pp puitatẽ ipsi9. s. oculi factã defectu ptiũ ĩtrinsecar. ¶ Quĩtũ signũ est iris. vbi est sciẽdũ q sic iris in aere appet ex refractione vel receptione radior solis in nube rorida aq̊sa sm Arist. in. 3. metheo. sic apparitio iris fit in qbusdaz ɔ̃bilib9 in visu: vt in illis in qb9 aliq̃ hũiditas aquea est sparsa circa ptes oculi in qb9 lumẽ recipit: 7 h est qđ dic. Et qñq recurrim9 ad dispõnẽ ei9 qđ spargit sup ipm. s. oculũ de humiditate 7 imaginat. s. hic ĩfirm9 pp hũiditatẽ de similitudine iris. Dupl'r. n. accidit imaginari hũc irim. Prio q2 qdã debilitati in visu semp vidẽt circulũ sic irim in colore circa oẽ lumẽ. qdã vo vidẽt radios cadẽtes sup palpebras in colore iris. vñ Rasis 2° ɔtinẽ. 4. ca. dicit: q signa cognitiõis future ɔ̃bilitat; visus sunt pẽnule ocülor: q2 sunt colori iris: q̃uis g cognoscas ex apperitione iris: q cã debilitat; est humiditas rorida nõ est tamẽ certum in qua parte determinata sit hec humiditas. ¶ Sextũ signũ est siccitas 7 ɔturbatio que vident in ipso oculo. ¶ Sed tu dices q̃re Auic. posuit hoc signũ cum iam supra posuerit cũ dixit: signa corrugationis 7 extenuationis. ¶ Dico q siccitas in oculo quedã ĩprimit corruptionẽ 7 extenuationẽ: 7 hec est siccitas per puationez humidi: 7 de hac supra locut9 est. quedã ĩprimit ɔturbationẽ remouẽdo peruietatez 7 luciditatẽ: 7 de hac loqtur hic: 7 hec videt q sit siccitas cũ mã sicca mel'ica: vñ ɔtra distinxit hoc signũ ɔtra signũ sumptũ ab humiditate signata per iridẽ cũ dixit: dispõnẽ ei9 qđ spargit sup ipm de hũiditate 7c. Aut vĩ in ipso de siccitate 7 ɔturbatione. i. que facit ɔturbationẽ: que ɔturbatio est manifesta exterius: q2 cũ tu ĩspicis oculũ: videt tibi ɔturbat9: 7 manifestat talis ɔturbatio: q2 nõ appet in oculo ĩfirmi homoculi. Al'r lra homoniculus. i. forma hois aspicient;.

¶ Est dubitatio vtr ex nõ appere homoniculũ possim9 determinare cognoscere partẽ ĩtrinsecã oculi patientẽ. Dub^m 11^m ¶ Videt q sic: q2 ex hoc possum9 cognoscere q nocumẽtũ est in tela aranea: q2 in hac tela repsentat ista imago: vt ponit Halya. in. 3. theo. ca. 13. 7 Gal'. in. 10. de vtilitate particular cap. 6. ¶ In ɔ̃riuz est Aui. sm expõnẽ pmissam. ¶ Dico q in oculo nãliter disposito dz apparere forma hois ĩspicientis in eũ: 7 hoc est ppter reflexionẽ factam a tunica aranea que est splẽdida 7 polita sicut speculũ: vt ponit Gal'. in. 10. de vtilitate particular cap. 6. dicẽs. Pupille idoluz in hac aranea tela: velut in speculo quodã ɔsistit. Est enĩ lenis 7 micãs super oĩa specula: siccitas g ɔturbatiua tollit resplẽdentiã 7 lenitatẽ: 7 ideo nõ appet homoculi. Dixit aũt forsan: q2 nõ facit hec conturbatio valde parua: q̃uis tñ hec reflexio sit ppria illius tele: tamẽ ĩpedimẽtũ põt ab alio fieri: vt ppter ɔturbationẽ cornee vl' albuginei: 7 posset illa ɔturbatio eẽ pncipal'r ex crystallina: 7 ideo nõ possumus determinare ex hoc signo cognoscẽ particulã patiẽtẽ. ¶ Ad ɔ̃rium pz sol'o. Est scienduz q q̃uis iudiciũ pdictũ sit estimatiuũ: nõ tñ dz ɔturbare mentẽ medici: q2 eisdẽ medicinis ĩtus 7 ex̃ vret siue cã sit in crystallino vel in vitreo vel in aranea vel in rhetina.

¶ Et quandoqz significat sm dispositionem cornee: 7 quãdoqz significat sm dispositionẽ albuginei.

¶ Hic ponit signa debilitatis visus sequentis dispositionẽ cornee 7 albuginei 7 vuee 7 nerui obtici: remittẽdo nos primo post quedam signa debilitatis vel nocumẽti visus sequẽtis corneã 7 albugineum. Scđo ab alijs se excusat 7 remittit nos ad locum alium. ibi (De cõstrictione autem.) ¶ Prima in duas. Primo premittit. Scđo exequit. ibi (Et ille cuius est.) ¶ Dicit primo q quãdoq significat debilitas visus sm dispositionez cornee. i. sm q apparet dispositio in cornea 7c. ¶ Scienduz est q causa debilitatis visus cuius hic ponit signa est in albugineo vel in cornea: et signa sunt que nobis apparent inspiciendo has partes: 7 q2 iste partes sunt magis note q̃ predicte: ideo hec cognitio nõ erit sic parua nec ita estimatiua sicut cognitio premissa.

¶ Et ille cuius est videt semper inter oculos suos sicut nebulas.

¶ Hic exequitur. Et primo ponit signa. Scđo docet distinguere. ibi (Si autez vides.) Tertio cõplet causas signi. ibi (Et quãdoq.) ¶ Dicit primo q ille cuius est debilitas visus ex dispositione cornee vel albuginei videt semper ĩtra oculos suos. s. corã se sicut nebulã: 7 dicit intra: q2 res illa que videt vel que est causa talis false visionis est intra oculũ. i. nõ est extra: lz appareat extra. ¶ Scienduz est q cause debilitatis visus que sunt propter corneã omnes aut plurime remouent peruietatez cornee: qđ patet discurrendo per causas superius positas que sunt mala cõplexio retentio vaporis superfluitas humiditat; exiccatio 7c. Similiter omnes vel plurime cause ex parte albuginei. vnde supra dicebat Auicẽ. q sit causa ad minorandũ peruietatẽ 7c. Mutata ergo peruietate cornee vel albuginei fit cõprehensio rei nõ clare: sed nebulose: 7 ideo dixit. videbit semp 7c. q2 vel semper est hmõi vel vtplurimũ.

¶ Si autem vides conturbationem coram foramine tm̃ 7 non sunt relique partes cornee turbate signat q cõturbatio sit in albugineo: 7 q nõ est clarus: 7 si cõturbatio est cõmunis partibus cornee non est dubiuz quin ipsa sit in cornea: sed remanet dubitatio an ipsa sit similiter in albugineo an non: 7 accidit quandoqz albugineo siccitas: 7 accidit quandoqz ex illa siccitate vt aggregent in ea quedam partes eius 7 non fiunt

peruie quare videt coram eis fenestra aut fenestre.
¶De scđa parte dicit ꝙ si in hoie habēte debilitatē visus pdictaꝫ vides pupillā ꝯturbatā: ⁊ nō aliā partē significat ꝙ cā est in albugineo: ⁊ si vides ꝙ ꝯturbatio appet sup tota cornea: significat ꝙ cā est i cornea: sꝫ nō ꝓpterea potes iudicare ꝙ nō sit i albugineo: qꝛ ēt pōt eē ⁊ pōt nō eē. ¶Est sciēdū ꝙ h̄ iudiciū ē ēt estimatiuū. s. iudicare an cū ꝯturbatiōe cornee sit ꝯturbatio ī albugineo vl' nō.

¶Et quandoqꝫ est illud propter vestigia vlceruꝫ existentia in cornea occulta facientiuꝫ imaginari imaginationes quare errat in eis: ⁊ existimat ꝙ sint imaginationes aque ⁊ nō sunt.

¶Hic cōplet cās signi. s. visionis nebularū. Et p̄ vt est ex pte albuginei. Scđo vt est ex pte cornee. ibi (Et qn̄qꝫ.) ¶Sciēduꝫ est ꝙ p̄° apparitio nebularū ⁊ hmōi imaginationū corā oculis ex pte albuginei vtpl'm ꝯtigit ex humiditatib⁹ ⁊ vaporib⁹. Uult ꝗ ostēdē qūo ēt siccitas pōt eē cā illius. ¶Scđo est sciēdū ꝙ siccitas pducit albugineū ad nām terreā: illa ꝗ ps albuginei quā magꝭ ꝯtingit exiccari cōdensat ⁊ ispissat: ⁊ ex h̄ remouet a diaphaneitate ⁊ nō est peruia ⁊ visibilis ꝭm illā partē que occurrit illi parti nō peruie vl' illis partib⁹: si sunt plures nō pn̄t repſentari crystalline: q̄re iudicat in illa parte hēre fenestrā vel foramen: vel fenestras plures si plures sint partes nō peruie: ⁊ hec declarabunt in caplo de imaginationib⁹. ¶De tertia parte est sciēdū ꝙ vestigia occulta in cornea remouētia ꝑuietatē sunt causa imaginationū quas medicus credit esse imaginationes aque. s. cataracte future: ⁊ tn̄ de presenti nō sunt: sed sunt ꝓpter corneā: ⁊ boc est qđ dicit. qn̄qꝫ est illđ. i. apparitio nebule. vel illud. i. debilitas visus ⁊c̄.

¶De constrictione aūt ⁊ dilatatione ⁊ aqua ⁊ dispositione nerui posterius loquimur.

¶Hic remittit nos ⁊ dicit ꝙ de ꝯstrictione ⁊ dilatatione. s. vuee ⁊ aqua. i. cataracta: ⁊ dispōnib⁹ nerui obtici ⁊c̄. ¶Est sciēdū ꝙ sigs subtiliter aduertat Aui. in ponēdo signa satisfecit mō ponēdi cās. Nā dixit supra ꝙ cāe đbilitatis visus ꝑꝑ tunicas vel sunt cāe tunice: ⁊ iā dixit de eis ⁊ modis signoꝝ fore ꝭm oēm modū cārū. vel sunt cāe foraminis: ⁊ hoc reminiscit in gn̄e: ⁊ postponit.

¶Et scias ꝙ ois corruptio existēs a siccitate fit fortꝭ: cū vacuitas adest apud exercitiū resolutiuum: ⁊ apud eūones in hora meridiei ⁊ ex humiditate ecōtrario.

¶Hic ponit quēdā canonē ad cognoscēdū debilitatē ⁊ nocumentum visus si sit a siccitate vel ab humiditate. ⁊ cā huius fuit: qꝛ isti modi debilitatis frequēter accidūt vt supra dictū est. Unde multi auctores cū hac diuisione cāruꝫ icipiunt: ⁊ dicit Aui. ꝙ ois corruptio. i. nocumētū visus ꝓueniēs a siccitate fortificat: cū fortificat ꝯsumptio humidi: ⁊ h̄ in tēpore vacuitatꝭ a cibo ⁊ post forte exercitiū: ⁊ post eūones in hora meridiei. i. in hora calida: vt per h̄ itelligat oēm eūonē manifestā cū dicit: apđ eūones. ⁊ occultā per resolutionē ab aere calido cū dicit: in hora meridiei: ⁊ ex humiditate ecōtrario. ¶Est sciēdū ꝙ aliqn̄ per accidēs debilitas in visu ex mā replēte appet tēpore vacuitatꝭ: ⁊ occultat tēpore repletionis: vt cū est aliq̄ mā oculis cōmunicata a stomacho quā calor agitat tempore famis ⁊ facit ipsam euaporare ad caput ⁊ oculos: sed cibus assumptus quandoqꝫ illā quietat: ⁊ hec declarata sunt in prima fen huius ꝭm ꝙ scripsimus supra.

¶De cura. Cap̄. 3m.

Si fuerit causa debilitatis siccitas iuuat humectantibus ⁊ aqua casei ⁊ emulsione lactis super caput ⁊ potu ei⁹: ⁊ ponant olea humectatiua sup caput ⁊ ꝓprie cū fuerit illud in cōualescentibus: ⁊ ꝯferunt ei somnus ⁊ requies ⁊ caputpurgia humectantia ⁊ ꝓprie oleū de nenufare: ⁊ eius que in tunica existit cura est parua.

¶Hic Aui. determinat de cura debilitatis visus. Et p̄mo ꝭm diuersitatē cārū. Scđo in sūma ponit res visuꝫ debilitātes vt ab eis caueamus. ibi (Rerū aūt visiui nocentiū.) ⁋ Prima in q̄tuor. Primo ponit curā debilitatis visus ꝓueniētis a siccitate. Scđo ab humiditate. ibi (Qꝫ si fuerit ab humiditate.) Tertio a grossitie spirituū ⁊ humoꝝ oculi. ibi (Si aūt cā fuerit in ea.) Quarto spāl'r ꝓueniētis a vaporib⁹ surgētib⁹ a stōcho. ibi (Et opꝫ ꝓprie.) ⁋ Pria in. d. Primo ponit cām debilitatis visus ꝓueniētis a siccitate cōmuni corpori vel capiti. Scđo a siccitate tunicarū oculi. ibi (Et ei⁹ que.)
Dubm p̄m ¶Est dubiū p̄mo circa capl'm: qꝛ videt ꝙ Aui. fuerit defectiuus: qꝛ hic ponit plurimas cās debilitatis visus quarū curā hic nō ponit. ⁋ Dico ꝙ Auicē. excusat: qꝛ vtplurimū debilitas visus fit ab istis causis: quarū hic ponit cura. Scđo qꝛ ex capitulis p̄cedētib⁹ ⁊ sequētib⁹ excusat a cura debilitatꝭ visus ꝓuenientis ab alijs causis v. g. ex capl'is de cura passionū cerebri excusat a cura debilitatis visus ꝓueniētis ex cōpassione ad cerebrū. Sil'r ex cap̄. de cura macule in cornea: ⁊ de cura tarfati: ⁊ de cura vngule excusat a cura debilitatꝭ visus q̄tū ad multas cās quas dixit ēt capl'is dicēdis de cura noctilope ⁊ halyhar excusat a cura debilitatꝭ ꝓueniētis a cā in spū visibili. s. subtilitatis ⁊ paucitatis ⁊ grossitiei: ⁊ simil'r discurrendo per omnes causas quas Auicē. videt omittere.
¶Scđo est dubitatio: qꝛ dicit ꝙ aqua casei iuuat in debilitate que est a siccitate. Cōtra: qꝛ exiccat: est eni aqua casei. i. serum calidū ⁊ siccū: vt ponit Mesue in cap̄. de aqua lactis. ⁋ Dico p̄° ꝙ l'ra vult dicē ⁊ lacte ⁊ sic ꝯcordat cū alijs auctorib⁹. Uel dico 2° ꝙ aq̄ lactꝭ ꝯfert per accidēs eūando mās siccas. Uel 3° dico ꝙ aq̄ lactis ꝭm aliquē modū acceptionis eius est frīda ⁊ humida. vnde Gal'. in. 4. de simplici medi. dist. 3. ca. 5. dicit ꝙ suba aquea lactis est frīda et humida. Modus v̄o accipiēdi est sine coagulo vel sine lacte ficus sed per ꝯcussionē vel cū agresta posita in lacte. tunc eni illa aqua est frīda ⁊ humida: ⁊ ꝓprie cū separat a butyro. vnde Auic̄. vtitur ea ad sedādū sitim in febrib⁹ acutis in p̄ma quarti cap̄. de regimine febriū acutaꝝ. ⁊ soluit ꝯdictio iter auctores de cōplexione ei⁹: sꝫ in hoc esset ꝭmo ꝓlixus. ¶Tertio est sciendum ꝙ tota itentio Auic̄. est ad humectationē: vt remoueat siccitas debilitās: ⁊ qꝛ cōualescētes ex febrib⁹ frequēter incurrunt hanc: iō dixit. Et ꝓprie cū fuerit illud. i. illa debilitas ex siccitate in ꝯualescētib⁹: ⁊ tūc maxime cōpetit eis regimē humectatiuū. Caputpurgia humectātia nō ad purgādū: sed dicit caputpurgiū qđ per nares etiā iponit ad humectādū: vt pꝫ in p̄ma huius tertij cap̄. de canonib⁹ vl'ibus curationis egritudinū cerebri. Proprie oleū de nenufare: qꝛ est frigidū ⁊ humidū. ¶De scđa parte est sciendū ꝙ siccitas ꝯfirmata in tunica que nō dependet a siccitate corporis vel capitis: sed quasi videt per se existens est cū difficultate curationis. Primo qꝛ per nutrimentū nō pōt hoc fieri: qꝛ forsan ꝓhibet dispositio reliq̄ corporis vel nō ꝯsentit illđ. Scđo qꝛ humectatio localis nō pōt bene fieri. Primo qꝛ siccū difficile est humectare. Scđo qꝛ iste pellicule sunt solide ⁊ dure ⁊ sicce magꝭ dure: vnde difficulter iprimunt. Tertio qꝛ medicine nō possunt ibi remanē: nec alia regimina particularia humectātia possunt fieri: vnde dicit: ⁊ eius. s. debilitatis visus a siccitate que in tunica existat cura est parua.

¶Qꝫ si fuerit ab humiditate administrabis tunc illud qđ resoluit post eūones. Uomit⁹ aūt qui minimus est ex eis que ꝯferunt ⁊ ꝓprie senib⁹: sed laboriosus nocet valde. Et gargarismata ⁊ sternutationes ⁊ sternutamēta ꝯferūt. Et ex eūonib⁹ iuuatiuis in hoc est oleum de cherua cū infusione aloes: ⁊ administratio eius qđ ꝓhibet vaporē a capite sicut trifere ⁊ ꝓprie apud somnum ꝯfert etiam ⁊ iuuatur exercitijs extremitatuꝫ ⁊ proprie extremitatum inferiorum. Et similiter opꝫ vt administretur fricatio earum.

¶Hic ponit curam debilitatis visus ab humiditate ⁊ patet.
¶Est sciēdū ꝙ itētio in curatiōe hui⁹ est qnqꝫ res. Pria est eūatio māe cōmunis: ⁊ ideo dixit post eūonē. Et cū dixit vomitus ⁊c̄.
¶Est circa p̄mā partē dubitatio: vtꝝ flōmia cōpetat in cura debilitatis visus ab humiditate. Dubm 3m ⁋ Uidet ꝙ nō per Jesum Haly in. 3. trac. ca. zz. vbi dicit. ꝓhibe extrahē sanguinē ⁊ ꝓprie ꝑ vētosas. Itē cōitas hoium videt in hoc diffamare flōmiā: qꝛ debilitat visum. ⁋ In ꝯriū videt esse Auic̄. qꝛ absolute dicit post eūones. ⁋ Dico ꝙ plurimus vsus flōmie debilitat visuꝫ: vt pꝫ supra trac. 1. Primo ꝓpter diminutionē māe a qua spūs generat. s. sanguis. Scđo qꝛ ex sepissima flōmia dominant in ꝓcessu humores frīdi flegmatici ⁊ melācholici qui sunt cā debilitatis visus. vnde Aui. in p̄ma tertij cap̄. de appolexia. ponit ꝙ ex multo vsu eius qui sanguineꝫ habet melancholicum incidit appoplexiam ⁊ similia nocumenta cerebralia. Ex quo pꝫ ꝙ maxime hic facit plus flobothomia cephalice euacuans plus materiā a capite: ⁊ ideo hec flobothomia multū ꝓhibet in senibus: vt pꝫ in practica cāticoꝝ. cātico ⁊ cōmē. 102. Dico tamē ꝙ quāuis vsus plurim⁹ flobothomie debilitet visum: tamē posset debilitas visus fieri ab humiditate sanguinea in qua flobothomia esset cōueniēs. vnde etiā Jesus in eodē cap̄. ꝑcipit extractionē sanguinis. Ex q̄bus pꝫ ꝙ flobothomia pōt cōpetē in debilitate visus. vn̄ Rasis in 2° ꝯti. in. c. de đbilitate visus. c. 4. aucto. Pauli dicit. curat debilitas visus cuꝫ minutione brachij: ⁊

postea lachrymalis: sꝫ qꝛ raro accidit a tali cā: iō raro ꝯuenit flobothomia: ⁊ vtplurimū nocet: ⁊ iō dicit Jesus ꝓhibe exhē sanguinē. cōplemētū tñ huiꝰ qōnis ponet īfra in cap̄. de imaginationibꝰ. ⁋ Uomitꝰ minimꝰ. i. facilis vt hꝫ lr̄a exterioꝛ ꝯfert. Cā est: qꝛ purgat māās stōchi que euapoꝛāt ad caput. Sꝫ vomitꝰ laboꝛiosus ꝑꝑ multā agitationē quā facit in stōcho ⁊ capite nocet. Dixit aūt ꝓprie senibꝰ: qꝛ ī eis ꝑꝑ ꝺfectū digestiue plus ꝯtigit aggregari māās crudas in stōcho ledētes visuꝫ. Hec q̄ dicunt hic de vomitu ꝺclarata sūt sup̄ trac. i. ⁋ Scđa res in hac ītētiōe ē eūo. s. ꝑticularioꝛ a capite: ⁊ h̄ fit cū gargarismis masticatiōe ⁊ sternutatiōe. Collige v̄o gargarismata ex p̄ᵃ huiꝰ i. c. de canonibꝰ vl̄ibꝰ curatiōis. ⁊ ē bonū gargarisma ex hiera vl̄ ex syrupo acetoso. masticatiōes bōe sꝫ ex pyretro: ⁊ sūt ꝺscripte alie a Meſ. i. c. ꝺ cura toꝛture. sternutatio ex qbus fiat ēt pꝫ. Et nota ꝙ hec debēt fieri post eūones cōes. ⁋ Tertia res ē resol'o māez ab oculo: ⁊ h̄ fit cū colyriȷs ⁊ aliȷs supꝛadict̄ in. c. de obthalmia. ⁊ dicēdis hic: ⁊ ēt hmōi resol'o fit post eūones. ⁋ Quarta res ē ꝓhibitio ascēsus vapoꝝ ex qbꝰ spūs visibiles ⁊ ꝑtes oculi hūectant. Hoc āt fit cū trifera mioꝛi. vñ ī glosa 9. Almāsoꝛ i. c. de ꝺbilitate visus. c. 24. dī ꝙ huic egritudini plus oībꝰ ꝯfert trifera mioꝛ. Et copiā haꝝ triferaꝝ repies a Mesue in ātidotario: ⁊ ī. c. de ꝺbilitate visus. dꝫ aūt dari apꝺ somnū. i. cuꝫ dꝫ doꝛmire: vt virtꝰ eiꝰ ꝯueniat ad caput ⁊ ꝓhibeat vapoꝛes ascēdē. ⁊ ad hāc ītētionē qdā vtunt coꝛiādro post cibū. Posset ēt dari hec trifera apꝺ somnū. i. post somnū ꝺ mane vt vapoꝛes q̄ ascēderūt mūdificent: ⁊ hūiditas stōchi exiccet: ⁊ iō electuariuꝫ humain qꝺ ꝺscribit Mesue in. c. de ꝯuatiōe sanitat̄ oculi dat de sero post cenā ⁊ de mane. ⁋ Quīta res est diuersio vapoꝝ ⁊ māerū: ⁊ hoc fit exercitiȷs ⁊ fricationibus partiū īferioꝝ. Qꝺ aūt dicit de oleo de cherua pōt ītelligi qꝺ bibat ⁊ modū obseruādi: ⁊ hoc ponit infra fen. 16. ca. de cura colice. ⁊ pōt intelligi ꝙ gargarizet vel naribus imponat: cuius recepte ponunt in 5° cañ. tracta. 10.

⁋ Si aūt cā fuerit in ea grossities eiꝰ curet cū medicinis abstersiuis p̄dictis in areolis oculi. Et opꝫ quādo administras medicinas acutas vt vtaris cū eis medicinis stipticis. Et ex rebꝰ qdē iuuatiuis in hoc est thutia abluta nutrita cuꝫ aqua sansuci: aut aqua feniculi: aut aqua albedarūgi ⁊ succo prassiȷ.

⁋ Hic ponit triplicē curā debilitatis visus: si cā in ea fuerit grossities. Et p̄ facit h̄. Scđo ponit multas medicīas ꝯferētes ꝺbilitati visus: ⁊ ꝯuātes sanitatē eiꝰ. ibi (Et assiduatio alcohol.) ⁋ Pꝛīa in tres. Pꝛio ostēdit qbꝰ ꝑficit hec cura. Scđo ponit cañ. in cōpōne medicīaꝝ ad h̄. ibi (Et opꝫ.) Tertio cōponit medicinā. ibi (Ex rebꝰ qdē.) ⁋ Est sciēdū ꝙ ꝑ medicīas abstergētes nō ītelligimꝰ solū illas que ꝓpꝛie abstergūt: sꝫ que resoluūt ⁊ subtiliāt sic̄ fella feniculus maioꝛana mel ⁊ hmōi. Hec v̄o ꝯferunt siue sit grossities spūs vel humoꝛ oculi vel tunicarū: ⁊ sciunt ex tabulis. 2. cañ. vt dicit. ⁊ ēt ex h̄ cap̄. ⁋ Est sciēdū circa scđam partē ꝙ in appꝛoximatione harū medicinarū abstergētiū subtiliātiū ⁊ resoluētiū est timoꝛ: qꝛ cū sint calide acute sunt cā attractiōis: sunt ēt cā debilitatiōis oculi: ⁊ iō ad hec ꝓhibēda debēt misceri cū stipticis que ꝯfoꝛtāt ⁊ ꝓhibēt attrationē māerū: ⁊ iō medicamē qꝺ statiꝫ ponet est rōnabiliter ꝯstructū ex aq̄. i. succo vel decoctione vel distillatione Sansuci. i. maioꝛane. Albedarūgi. i. basilici ⁊c̄. hec sūt subtiliatiua ⁊ resolutiua. Et thutia que hꝫ de stipticitate ⁊ ꝯfoꝛtatiōe oculi. dꝫ aūt lauari ⁊ nutriri hec thutia in istis succis. modus faciēdi h̄ sumit a Mesue ⁊ a Musalac ꝺ baldac seu Alcanamosali: qꝛ eligatur hec thutia: ⁊ frāgat in ꝑtes ꝑuas ⁊ ponat in vase vitreo: ⁊ ībibat succis vel aq̄s qbusuis: ⁊ h̄. 7. diebꝰ: deīde accipiat ⁊ ponat in coclearī de ferro sup̄ ignē donec sit ignita valde: deīde ꝓiciat paulatim sup̄ ip̄aꝫ aquā in q̄ fuit thutia mollificata: ⁊ sic stet donec exiccet: qdā tñ hec faciunt ad solē. ⁋ Scđo est sciendū ꝙ Auic̄. abbꝛeuiat hanc curā: sed expedit ꝙ si mā̄ flegmatica sit in coꝛpoꝛe abūdans vel melancholica ꝙ eūet ⁊ hoc pꝛeintelligit Aui. ⁋ Nota ēt ꝙ h̄ medicamē ꝯfert in hoc in debilitate visus ab humiditate. Ponit aūt cū radio vel in foꝛma colyriȷ.

⁋ Et assiduatio alcohol cuꝫ lycio ꝯfert oculo valde ⁊ ꝯseruat virtutē eius vsqꝫ ad tempus longū.

⁋ Hic ponit multas medicinas ꝯferentes debilitati visus ⁊ ꝯseruantes sanitatē oculi. multe. n. harū medicinarū sunt ꝯuatiue sanitatis oculi: vt appebit: ⁊ diuidit in tot partes quot sunt iste medicine. ⁋ Pꝛima est de lycio ī aq̄ dissoluto siue hec aq̄ sit cōis vel rosarū vel feniculi b̄m ꝙ tibi appet: q̄uis tñ auctoꝛes discoꝛdēt in cōplexione lyciȷ: qꝛ Jesus hoc ponit calidū: ⁊ Albumasar ꝙ est frigidū: ⁊ Serapio ⁊ Auic̄. eq̄le in caliditate ⁊ friditate: tñ oēs ꝯcoꝛdant ꝙ abstergit oculū ⁊ subtiliat grossitiē: ⁊ h̄ medicamen est de ꝯseruātibꝰ sanitatē oculi: ⁊ nō solū curātibꝰ. vñ Jesus Haly trac. 3. cap̄. de ꝯseruatiōe sanitat̄ oculi cap̄. 23. dicit de eo qꝺ ꝯuat sanitatē oculi: est inūgē lyciū cū aq̄ ⁊ alcoholare eū q̄libet 7° die: ⁊ h̄ colyriū est tēperati caloꝛis: ⁊ est in eo ꝯfoꝛtatio ꝑꝑ eiꝰ stipticitatē ⁊ subtiliat grossitiē in ꝑte. Jdē ponit Raſ ī. 4. tra. Almāsoꝛ. c. 22. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ꝯfert in debilitate visus ab humiditate ⁊ a grossitie.

⁋ Et facē alcohol ex fricatiōe myrabo. cū aq̄ ros. ꝯfert valde qñ est humiditas cū caliditate ⁊ pꝛuritu.

⁋ Scđa medicina est de myrabolanis. s. cuiuscūqꝫ gñis b̄m tuū iudiciū ꝯfricat̄ cū aq̄ ro. que maxime cōfert exiccādo humiditates subtiles facientes pꝛuritū vt pꝫ. Si enī humiditates essent multū grosse foꝛsan soli myrabolani nō possent illā exiccare: sꝫ adderēt īgrossatiōī. Halya. v̄o in p̄ pꝛac. ponit ꝙ sunt myrabolani citrini.

⁋ Et ex alcohol cōferentibus in huius capitulo est ex fellibus cū sunt singularia sicut fel alcubigi ⁊ fel thauri saboth ⁊ auis frangētis os ⁊ thauri ⁊ vꝛsi ⁊ lepoꝛis ⁊ vulturis ⁊ gruis ⁊ hyrundinis et passeris et vulpis ⁊ adip ⁊ catti ⁊ canis lepoꝛariȷ ⁊ arietis syluestris: ⁊ fellis auis tarde inest ꝓpꝛietas valde mirabilis.

⁋ Tertia medicina est de fellibꝰ: siue sit de vno vl̄ de pluribꝰ cōpositis simul: ⁊ iō dicit cū sunt singularia: ⁊ subdit ⁊ cōposita sicut fel alcubugi. i. ꝑdicis: saboth. i. piscis: q̄ dī spinola vel variolus. fel enī hmōi hic multū cōmendat: vt ponit Gal'. in. 10. de simpli. medi. ca. 6. Auis frāgētis ossa. dī ꝙ est auis filꝰis aq̄le vel de gñe aqlarum: ⁊ noīat arabice helon: vel cabꝛū: de qua loqt Auic̄. 8. de aīalibꝰ cap̄. de aq̄lis. Thauri. repetit h̄ qꝛ thauri iuuenis: vel bouis ⁊c̄. Adip. i. lupi vel de manerie lupi. Auis tarde qdā dicūt ꝙ est turdus. qdaꝫ ꝙ est starna. tamē Aui. noīat quādā aūt cubeꝫ ⁊ darache cui tarditatē īponit. 8. de aīalibꝰ cap̄. 4. de cubeꝫ. Fella igit ꝯferunt in hoc cap̄. s. debilitatis visus siue sit ab humoꝛe vel a grossitie.

⁋ Est dubitatio que fella sint ꝯueniētioꝛa in colyriȷs oculoꝝ vl̄ peditantiū vel volantiū. ⁋ Dōm ꝙ b̄m Gal'. in. 10. de simp. medi. cap̄. 6. ꝙ fella diuersificant b̄m diuersitatē aīaliū in spē: ⁊ in regimine: qꝛ fella aīaliū calidoꝝ ⁊ siccoꝝ sunt acutioꝛa ⁊ calidioꝛa: ⁊ ex h̄ sūt foꝛtioꝛ opōnis: ⁊ iō fella volatiliū ⁊ maxime viuētiū de rapina sūt multū acuta. Unde fella aq̄larū ⁊ falconū virtutē hñt acutā ⁊ coꝛrosiuā. Fella aūt ꝑdicū ⁊ gallinarū sunt leuioꝛa: ⁊ fella q̄drupeduꝫ adhuc sunt leuioꝛa ⁊ ꝓpꝛie poꝛci. vnde Gal'. in p̄allega. cap̄. dicit: sunt aūt volatiliū aīaliū calidioꝛa ⁊ siccioꝛa qdeꝫ ⁊ exiccatioꝛa eis que q̄drupedū sunt. Diuersitas v̄o b̄m regimen est: qꝛ si fel accipit ab aīali ieiuno irato ⁊ sup̄ inflāmato est acutius ⁊ econtra est remissius: vt dicit Gal'. ibidē ⁊ iō ex felle eiusdē aīalis in eadē egritudine ꝓpter hoc quādoqꝫ reperit diuersitas operationis. Ex qbus pꝫ solutio ad quesitū: qꝛ si medicus velit foꝛtē opationē accipiat fella volatiliū: ⁊ si debilioꝛē accipiat fella perdicū seu peditantiuꝫ auiū vel piscis: ⁊ vniuersaliter est securius īcipere a felle debiliori. quid aūt sit de felle serpentum dicetur posterius. Dubm 4m

⁋ Et cōposita ⁊ ex oleis qdē iuuatiuis sunt sicut oleuꝫ de cherua ⁊ oleū de narcisco ⁊ de granis lauri: ⁊ oleū raffaninū: ⁊ oleū de fenugreco ⁊ oleū de lilio ⁊ oleum sansucinū ⁊ oleū camomillinū ⁊ oleū alacoen.

⁋ Quarta medicina est de oleis iniectis in oculum: ⁊ oīa ista olea sunt calida subtiliatiua ⁊ resolutiua. Oleū de cherua. i. de pentadactylis describit in qnto tracta. 10. Oleum de narcisco. i. de cepe narcisci. Alacoen est matricaria b̄m Simonē: ⁊ b̄m Cōstātinū est cottula fetida. Auicē. v̄o infra in cap̄. de cura excoꝛiationis dicit: ꝙ est pes coꝛui. Rasis v̄o in 2° ꝯtinē. ca. 4. de debilitate visus addit oleum balsami potatum ⁊ colyrizatum. dubm

⁋ Et facere alcohol cum aqua albedarūgi cōfert.

⁋ Quinta medicina est facere alcohol. i. colyriū cuꝫ aqua albedarungi. i. basiliconis: qꝛ abstergit resoluit ⁊ subtiliat.

⁋ Et ex medicamētis bonis mensuratis est vt adurātur due nuces ⁊. 30. ex nucleis myrabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ terantur ⁊ pꝛoiȷciatur super eos piperis adusti auī. j. ⁊ fiat ex eo colyrium.

⁋ Sexta medicina ⁊ ex nucibꝰ ⁊ nucleis. i. ossibꝰ myrabolanoꝝ. vl̄ ex nucleis. i. ex ipsis myrabolanis. ⁊ hic vr̄ modus loquēdi Aui. in p̄ma quarti. ca. de asꝑitate lingue: qꝛ dicit nucleos pꝛunoꝝ ⁊ ītelligit pꝛuna: ⁊ ita hic nucleos myrabolanoꝝ. i. myrabolanos: qꝛ hoc medicamen exiccat ⁊ ꝯfoꝛtat: ⁊ ideo dicit ꝙ est cōmēsuratū.

⁋ Et ex medicinis iuuatiuis est vt sumat succꝰ grana-

ti muzi ⁊ decoquaꝛ vſq₃ ad medietatē ⁊ remoueaꝛ ab igne ⁊ miſceaꝛ cum eo medietas ipſius de melle ⁊ ponatur ſub ſole ⁊ adminiſtreꝛ.

¶ Septima medicia eſt de ſucco granati cū melle: ⁊ hoc medicamē ɔfortat ⁊ abſtergit: ⁊ eſt leue ɔferēs in ꝺbilitate viſus a cauſa humida: ⁊ cōfert ēt ſanis pro ɔſeruatione ſanitatis: ⁊ ꝺ₃ ſtare ad ſolē. 20. dieb⁹: vt ponit Ieſus trac. 3. cap̄. 22. vel quinq₃ dieb⁹ ſm̄ Halyab. in. 1. practi. cap̄. 17.

¶ Et ſimiliter ſi ſumatur aqua duoꝝ granatoꝝ ⁊ ponatur ſub ſole duobus menſib⁹ in eſtate ⁊ coleꝛ ⁊ ponaꝛ in ea aloes ⁊ lōgi piperis ⁊ ſalis āmoniaci ⁊ qn̄q₃ fit ſine ſale āmoniaco partes equales: teranꝛ oīa valde ⁊ ꝓijcianꝛ ſup lib. eius. 3. iij. ex eis ⁊ reſerueꝛ: ⁊ quātoplus antiquatur tanto eſt melius.

¶ Octaua medicina eſt de aq̄. i. de ſucco duoꝝ ḡnatoꝝ. ſ. dulciu₃ ⁊ acetoſoꝝ: vt ponit Ieſus. 22. ca. ⁊ Meſue in ca. de ɔſeruatione ſanitatis oculi. ¶ Nota ꝙ hoc colyriū eſt ɔfortatiuū oculi ⁊ abſterſiuū reſolutiuū ⁊ ſubtiliatiuum ⁊ ɔfert debilitatis groſſitie ⁊ a mā humida ⁊ ɔfert in ɔſeruatione ſanitatꝭ: ⁊ ſi vis ipm̄ facere leuius nō ponas ſal āmoniacū: ⁊ iō dixit. ⁊ qn̄q₃ fit ⁊c̄. ¶ Eſt ſciendum ꝙ antiquatio vltima tolleret forſan virtutē ſupra duos vel tres annos: ſed antiquatio nō vltima redigit ad vnā formā₃ has medicinas: ⁊ forſan acqrit virtutē ex hoc: ⁊ op₃ credere experimēto.

¶ Et ex iuuatiuis cū hoc eſt celidonia ⁊ acorus cū celidonia quādo teriꝛ ſicut alcohol ⁊ facere alcohol.

¶ Nona medicina eſt acorus ⁊ celidonia. ⁊ p₃.

¶ Et aqua cepe cum melle iuuatiuum eſt.

¶ Decia medicia ē de aq̄. i. de ſucco cepe ⁊ melle: q₂ abſtergit ⁊ reſoluit. vn̄ Ieſus tra. 3. c. 22. dic̄ ꝓbatū ē ꝙ qn̄ fuerit miſta aq̄ cepe cū melle ⁊ alcoholatū cū ea: ꝓficit obſcuritati viſus ⁊ ɔfortat eū.

¶ Et colyrium quidem felliū eſt forte. Et fella quide₃ ſylueſtria ſunt ſicut fel accipitris ⁊ vulturis.

¶ Undecima medicina ē colyriū de fellib⁹ de quo colyrio reperio multas ꝺſcriptiōes ⁊ in multꝭ locis: ⁊ q₂ qn̄q₃ op₃ vti forti diſſolutiuo ⁊ ſubtiliatiuo: iō noīat fella fortia ſicut accipitris ⁊ vulturis.

¶ Aut ſumaꝛ tabula ⁊ piſtillū q̄ꝝ ābo ſint ex ere rubeo ⁊ diſtilleꝛ ſup eā ſtilla aceti: ⁊ ſtilla lactꝭ: ⁊ ſtilla mellis: deide teraꝛ donec nigreſcat illō ⁊ fiat ex eo alcohol.

¶ Duodecima medicia eſt ex ɔfricatione eris lacte ⁊ melle ⁊ aceto: hoc medicamen abſtergit ⁊ exiccat fortiter.

¶ Et ſcias ꝙ aſſumere carne₃ aſſidue ſiue ſit aſſa ſiue elixa eſt ex eis que ɔferūt ⁊ ɔfortāt viſu₃ valde: itaq₃ remouet debilitatē antecedentē.

¶ Decimotertio loco Aui. pōit regimē ꝑ qō fit iuuamētū i ꝺbilitate viſus: ⁊ ē ꝑ copioſa₃ comeſtionē carniū laudabiliū ſiue ſint aſſate vl' elixate: vn̄ ex h̄ multiplicaꝛ ſanguis laudabilis ⁊ ēt ſpūs: ⁊ iō ſi ꝓceſſerit ꝺbilitas lōgo tp̄e: remoueꝛ qn̄q₃ ꝑ vſu₃ ɔtinuū carniū aſſataꝝ vel elixataꝝ ⁊ nō frixaꝝ: q₂ frixio minuit de ei⁹ nutrimēto ⁊ ɔfortatiōe: vt p₃ in. 20. fen. ca. de cibis coeūtiū. Alia tn̄ lr̄a h₃ ſumē napones ⁊c̄. Nā rape ꝺ q̄rū ḡne ſūt napones ɔfortāt viſu₃: vt pōit Raſ. i 2° ɔti. c. 4. ⁊ ʒoar i. 8. lib. c. 21. ⁊ Auer. i. 5. coll'₃ cap̄. 41.

Dubm 5m ¶ Eſt dubitatio q modus ꝑparādi carnes ſit ɔueniētior i ɔſuatiōe viſus: vel per elixationē vl' per aſſationē. ⁋ Uideꝛ ꝙ aſſature minus ɔueniāt: q₂ res aſſate ꝺhunt maiorē morā in ſtōcho: vt ponit Albuchaſis in tabula. 24. mō qō diu moraꝛ i ſtōcho magꝭ euaporat ⁊ tale nō cōpetit. ⁋ In ꝺriū arguiꝛ q₂ res pluris hūectationis min⁹ cōpetit cū humectatio addat in euaporationē ⁊ igroſſationē ſpūs: ſ₃ elixa ſūt hmōi: q₂ Albuchaſis in ꝑallega. loco dicit: ꝙ elixa recipiūt hūiditatē ab aq̄: ⁊ aq̄ eſt humidiſſimu₃ corpoꝝ. ¶ Nō ꝙ l₃ de aſſatꝭ ⁊ elixatꝭ ſit iter auctores aliq̄ diuerſitas: tn̄ vt ponit Ari. in. 4. metheo. tex. cōmē. 24. in. 1. ꝑti. de ꝓblematib⁹. ꝓble. 53. Res aſſata ē iteri⁹ magꝭ hūida ⁊ exteri⁹ magꝭ ſicca: ⁊ elixa eſt eꝯ. Cā ē: q₂ in re q̄ aſſaꝛ porꝭ ɔſtrictꝭ hūidū int⁹ claudiꝛ: ſ₃ i elixata ex educiꝛ cū hūido aqueo. ¶ Ex qb⁹ patēt plura. Prio ꝙ carnes que debēt aſſari nō debēt eē multū macre: q₂ ſi nō hn̄t hūidū qō in eis claudaꝛ exiccanꝛ ⁊ cōburunꝛ. Et eodē mō carnes elixāde nō ꝺbēt eē multū pigues: vt ꝺclarat Iſaac in libro de dietꝭ vl'ib⁹ in. c. de diuerſitate ciboꝝ penes artificiū. Sermo ḡ noſter eſt de carne ꝺbite aſſata cortice exteriori eiecto ſi fecit cruſtā ⁊ de debite elixata. ⁋ Scōo p₃ q₂ caro aſſata eſt humidior humiditate nāli: ſ₃ elixata eſt humidior humiditate aquea. Nā in reb⁹ q̄ elixanꝛ hūidū trāſit in aquā ⁊ aſſumūt in ſe aquā. vn̄ Gal. in ꝑmo alimentoꝝ. ca. 1. dicit ꝙ oīb⁹ coctis in humido accidit trāſumē ſimul virtutē ipſi⁹ ⁊ tradere ipſa₃ que ſui ipſoꝝ. In reb⁹ vō aſſatis ɔſtrictis poris humidum ꝓpriū teneꝛ. Humidū aūt carnis ꝓpriū eſt groſſius: ⁊ humidū aqueū eſt ſubtilius ⁊ madidius. vn̄ Aui. in. 7. 4. tra. 4. ca. 1. dic̄ ⁊ aſſata de carnib⁹ ꝑꝑ illō qō retineꝛ i eis de v̄tute carnis ḡnant carnē durā. decoctū aūt. i. elixatū ex carnib⁹ ḡnat mollitiē ⁊ teneritatē nō firmā. ¶ Ex qbus p₃ tertio ꝙ nutrimētū aſſatū q̄dāmō eſt maius nutrimēto elixato: ⁊ q̄dāmō minus. Eſt ꝑ maioris nutrimēti caro aſſata: q₂ nutrimētū ei⁹ ꝑſeuerat ꝑꝑ groſſitiē ⁊ eſt maioris nutrimēti quo ad tp̄s ꝑdurationis. Scōo eſt pluris q̄titatꝭ: vt q̄titas mēſurat humidū ſubſtātificū. Ecōtra aūt eſt ꝺ carne elixa que pōt dici pluris nutrimēti q̄titate humidi madefactiui ⁊ roridi. do exēplū. vna libra carnis aſſate plus nutrit nutrimēto ſubſtātiali q̄ vna libra carnis elixe: i quātū in carne elixa plus icludiꝛ de humido aqueo: ⁊ h̄ dicit Raſis in 2° ɔtinē. ꝑalle. cap̄. cū dicit. carnes aſſate ſunt multe nutricatiōis ⁊ magꝭ ipinguāt q̄ carnes cocte elixe: cū in ſe coadunenꝛ ⁊ reſtringanꝛ ex defectu aquoſitatis.

¶ Quarto appet ꝙ caro aſſata eſt difficilis digōnis magꝭ: q₂ humidū ei⁹ eſt groſſius: ſed elixa q₂ magꝭ remollita eſt facilioꝛꝭ trāſmutationis: ḡ nutrimētum carnis aſſate eſt plus ⁊ groſſius: ⁊ eſt difficilioris digōnis: ⁊ iō Auic̄. in. 4. 1. ca. de flōmia dicit: ꝙ reſtaureꝛ cu₃ aſſatura carnis: q₂ ſi digeriꝛ melius nutrit ⁊ bene. ⁊ Haly in thegni trac. 3. cōmē. 119. dicit ꝙ medicus det de cibis illū cuius virt⁹ in nutrimēto corpis ſit multa ſicut in aſſatura. Ex quo iferꝛ ꝙ diutius moranꝛ in ſtōcho carnes aſſate ꝑꝑ tardiorē digōnē eorū ⁊ groſſitiē humidi: ⁊ hec eſt ſnīa Albuchaſis in tabula. 24. vbi dicit: ꝙ antiq medicoꝝ dixerūt ꝙ ex aſſis ⁊ frixis nutrimētū qō recipit corp⁹ eſt ſiccū. i. humidū groſſum: ⁊ ſic eſt itelligēdus ſermo Gal. in. 3. alimētoꝝ ca. 1. ⁊ in. 11. de ſimp. medi. ca. 1. ⁊ q₂ ſiccitas que attribuiꝛ nutrimēto carniū aſſataꝝ nō eſt ꝓprie ſiccitas: ſ₃ quedā groſſities humidi reſpcū fluiditatis aque: ideo Halya. in. 5. theo. ca. 24. dixit caro aſſata calida eſt in humido tēperata ⁊ ſicco plurimi nutrimēti. ¶ His ꝑmiſſis dico ꝙ certa rn̄ſio in h̄ non poſſet dari niſi ꝑticulariter deſcēdēdo ad diuerſitates hoīum in naturꝭ. vn̄ Gal. in lib. de euchimia ⁊ cacochimia in. ca. de vinis. dicit ꝙ in oībus cibis ⁊ potib⁹ nō ſimpl'r vti ſingulo eſt melius: ſed determinādo nās debētiū vti. Dico tn̄ ad qōnē ſm̄ ꝙ cōiter pōt dici ꝙ ſm̄ plurimū plus vꝛ aſſatura vtilis in ɔſeruatione ſanitatꝭ oculi viſus q̄ elixatura. Rō eſt: q₂ plus videnꝛ hoīes icurrē ꝺfectū in viſu ꝑꝑ abūdātiā hūiditatꝭ q̄ ꝑꝑ ſiccitatē: mō elixa videnꝛ plus multiplicare humiditatē aptā euaporationi ⁊ penetrationi ad oculos: tn̄ q₂ aſſata videnꝛ ſtipticare: vt pōit Halya. i ꝑalleg. c. iō ɔtiuatio eoꝝ nocet viſui ɔſtrigēdo vētrē. Loquēdo ḡ iudicio eſtimatiuo credo ꝙ in mane ſit ɔueniē₃ comedē carnes elixata₃: q₂ hūiditati aquee ampliori eaꝝ reſiſtiꝛ ꝑ reſol'onē vigiliaꝝ diei: ⁊ digō que fit in vigilia ſufficit ꝓ eis que facili⁹ digerunꝛ: ſ₃ in ſero ſumaꝛ caro aſſata: cui⁹ digō melius ꝑficiꝛ ꝑꝑ ſomnū q ſeqꝛ: ⁊ ſm̄ h̄ nō ſuꝑflue morabiꝛ in ſtōcho: ⁊ q₂ nō eſt multū hūida: iō non euaporabit ad caput: nec erit cā reumatizationis. poſſent tn̄ hec iudicia fallere propter alias ɔditiones particulares. ⁋ Ex qbus ſoluunꝛ ɔtraria.

¶ Et ſiqs pōt ſumere carnē viperarū decoctā ſm̄ modū quo decoquiꝛ in tyriaca: ⁊ ſm̄ modum quo diſtinguiꝛ in capl'o de lepra cōſeruat ſanitatē oculi vltime.

¶ Decimoquarto loco Aui. docet ſumē carnes viperarū in qb⁹ eſt ꝓprietas ɔfortādi viſu₃ vt oēs auctores ɔcordāt. Modū aūt ꝑparatiōis ⁊ electionis ponit in. 5. lib. cap̄. de tyriaca. ⁊ in. 4. fen. 3. ca. de lepra. ⁊ Gal. in. 11. de ſimplici medicina. 1. cap̄.

¶ Et ex medicinis que ſenib⁹ bone ſunt ⁊ ei cui⁹ viſus debilitaꝛ ex coitu ⁊ alijs eſt vt ſumanꝛ thutie nō ablute. vj. ꝑtes ⁊ vini quātū ſufficit ⁊ olei de balſamo plus thutie ſm̄ q̄titatē que ɔuenit: teraꝛ thutia ⁊ ꝓijciat ſuꝑ ipa₃ oleū balſami: deinde vinū ⁊ teraꝛ ſicut op₃.

¶ Decimaqnta medicia eſt ex thutia vino ⁊ balſamo. ¶ Eſt dubiū q₂ dic̄ ꝙ ɔfert ꝺbilitati viſus ex coitu. Cōtra: q₂ illa debilitas ē ex ſiccitate ⁊ h̄ medicamē exiccat. ⁋ Dico ꝙ h̄ medicamen ſubtiliat ſpūs viſiuos ⁊ reſoluit ab oculo ſuꝑfluitates ⁊ ɔfortat ſb̄a₃ oculi: ⁊ iō ɔfert ſenib⁹: ⁊ ei q debilitaꝛ ex coitu: q₂ ɔfortat ⁊ ꝓhibet reſolutionē ſpirituū. ⁊ reliqs. i. ⁊ alijs modis debilitatꝭ vt ɔueniētis ab humiditatib⁹. ⁋ Ad ꝺriu₃ dico ꝙ ſi eſt hō debilis in viſu ꝑꝑ multā exiccationē nō cōpetit hoc medicamē: ſed ſi eſt ꝑꝑ reſolutionem ſpirituu₃ ⁊ laxitatē oculi ⁊ ſuꝑfluitates in oculo multiplicatas ex debilitate virtutis ex coitu: tunc hoc medicamē ɔfert.

¶ Et reponaꝛ medicamē de quo di ꝙ tanti exiſtit in-

naminis ꝙ oleũ tale efficit ne ei noceat in corp⁹ solis aspicere. ℞.lapidis senticis: aliter fanticius: ⁊ lapidis magnetis ⁊ lapidis hatis ⁊ est alumen bonũ ⁊ sedinebis ⁊ calamẽti ⁊ succi cõdisi: oiuz añ.partẽ.j.fellis vulturis ⁊ fellis vipe: ãboꝝ añ.partẽ.j.fiat ex eo alcohol.

❡Decimasexta medicina est alioꝝ auctoritate qui dicũt ꝙ ita fortificat oculũ ꝙ nõ nocet aspicere corp⁹ solis. Lapis sentic⁹.i.marchasita: cuius ꝓprietas est mirabilis in ꝯfortatione visus: ⁊ iõ ꝑꝑ hoc vocaᷓ lapis luminis: vt põit Aui.in 2° cañ. ⁊ Aggregator. Lapis magnetis.i.calamita. Lapis hatis est alumẽ albũ ẜm ei⁹ expõnẽ. Sedinebis.i.sedenigi vel emathitꝭ. Cõdisi qdã dicũt ꝙ est medulla ellebori: sed Simon dicit ꝙ sunt radicule oblonge ⁊ rotũde: qb⁹ lanarij vtunᷓ ad faciẽdũ lanã limpidam: ego nõduz vidi. Fellis ⁊c̃. vipere.i.serpentis. Dixit mihi quidam oculista expertus ꝙ vidit maximum periculum in vsu fellis vipere in colyrio.

❡Et administratio pectinationis super caput iuuatiua est: ⁊ ꝓprie cõfert senib⁹ quare opz vt administreᷓ omni die multotiens: quoniã attrabit vapores ad superiora: ⁊ mouet eos a parte oculi.

❡Decimoseptimo loco ponit vtilitatẽ pectinationis quã etiã laudat multuz Mesue aucto. Aristo. ad Alexãdrũ ꝓprie senibus: qꝛ virtutes eoꝝ sunt debiles ĩ resoluẽdo vapores a capite: ⁊ ideo indigent auxilio: ⁊ ideo dicit ꝙ multotiẽs fiat in die.s.stomacho nõ repleto: ⁊ subdit causam. ⁊ patet.

❡Et ingredi aquã clarã viridem ⁊ summergi in ea et aperire ambos oculos in ea ẜm quãtitatẽ qua possibile est ex eis que seruant sanitatem oculi ⁊ confortant ipsum ⁊ proprie in iuuentute.

❡Decimoctauo docet ĩgredi aq̃ clarã viridẽ ⁊ sũmergi in eã.s.cũ facie. ❡Sz tu dices q̃re dixit ĩgredi. ⁋Dico ꝙ tot⁹ posset sũmergi: ⁊ sic dixit ĩgredi: vel qꝛ homo ambulet in aq̃ tali. ⁋Aperire ẜm quãtitatẽ ⁊c̃.i.quãtũ põt apire: vt aq̃ attingat ĩmediate oculos ꝓprie in iuuẽtute: qꝛ tũc ẽ calor fortior q reuocat⁹ ab aq̃ magꝭ vigoraᷓ: ⁊ h̃ declaratũ est sup̃ trac.1.ca.de ꝯseruatione sanitatis oculi.

❡Et opz ꝓprie eum qui conqueriᷓ de vaporibus stomachi ⁊ cui nocet humiditas vt vtaᷓ ante cibũ decoctione absinthij ⁊ oxymelle squillitico ⁊ omni qď lenit ⁊ icidit superfluitates que sunt in stomacho.

❡Hic ponit curã debilitatis visus ꝓueniẽtis a vaporib⁹ surgentibus a stomacho ⁊ ab humiditatibus eius: ⁊ vult ꝙ semꝑ ante cibum vtaᷓ aliquo qď deponat huiusmodi materias sicut est decoctio absinthij ⁊ oxymel squilliticũ. ❡Est sciẽdũ ꝙ hoc est ꝑceptũ Rasis in 2° ꝯtinẽ.cap̃.de debilitate visus: tamẽ Auicẽ.cuz hoc intelligit ꝙ si expedit ponanᷓ ad oculũ localia. ❡Est sciendum ꝙ si materia est grossa opz dare oxymel: ⁊ si est subtilis sufficit decoctio absinthij. Quidã aũt habẽtes flegma viscosuz in stõcho iuuantur ꝑmittẽdo ante cibũ parũ porri: qꝛ porrũ ĩcidit illud flegma: vt ponit Galᷓ.in.1.alimẽtoꝝ in.1.ca.qdã ṽo sunt iuuati cũ decoctione hac. ℞.cẽtauree mĩoris absinthij bethonice ruthe maiorane.añ. ⁊ fiat decoctio: ⁊ sumaᷓ medius cyatus in mane tempestiue.

❡Rememoratio rerũ visui nocẽtiũ. Cap̃.4m.

VErũ aũt visui nocentiũ alie sunt opationes ⁊ mot⁹ ⁊ alie sunt cibi: ⁊ alie sunt dispositio cõuersionis in cibis. Operationes aũt ⁊ motus sunt oĩa que exiccant sicut coitus mult⁹ ⁊ ꝓlixitas aspiciendi renitentia ⁊ legere minuta superflue ⁊ mediũ in eis est iuuamen: ⁊ similiter actiones minute ⁊ somnus post repletionẽ. Immo opz illuz qui suo in visu debilitatẽ hz expectare donec digeraᷓ cib⁹ ei⁹. Et oĩs repletio nocet ei ⁊ oẽ qď exiccat nãm: ⁊ omne qď turbat sanguinẽ ex rebus salsis ⁊ acutis ⁊ alijs nocet ei: ⁊ hebrietas nocet ei. Vomit⁹ ṽo ꝯfert ei ĩquãtũ purgat stomachũ: ⁊ nocet ei ĩquantũ mouet materias cerebri expellendo eas ad ipsum. Et si fuerit necessarius opz tunc vt fiat post cibũ ⁊ cuz facilitate. Et balneũ nocet ⁊ somnus superfluus nocet: ⁊ fletus vehemens ⁊ multitudo flõmie ⁊ ꝓprie cũ ventosis cõtinuis. Cibi ṽo qui nocẽt sunt salsi ⁊ acuti ⁊ vaporosi ⁊ omnis qui nocent ori stomachi. Et vinũ grossuz turbatũ ⁊ porrũ ⁊ cepa ⁊ bedarũgi comestuz ⁊ oliue mature ⁊ anhetũ ⁊ caules ⁊ lentes.

❡Quia ad capl'm debilitatis visus pertinebat scire res nocentes visui vt caueamus ab eis: ideo. A.hic rememoraᷓ illarũ: ⁊ fecit ẽt hoc ꝑpter multã vtilitatẽ. Res eni ꝑhentes hoc iuuamẽtũ opz ꝙ iterenᷓ multotiẽs: vt ponit Galᷓ.in ꝑmo de crisi.cap̃.8.hui⁹ ĝ expõqueraᷓ supra trac.1.vbi in ꝓpria forma hoc poniᷓ. Hic tamẽ addit vinũ grossuz turbatũ ⁊ est notũ: sed dimittit dispõnes ꝯuersionis in cibis: vt recurras ad capl'm ꝑdictũ. Alia que ponit patẽt.

❡De noctilopa. Cap̃.5m.

ESt vt euanescat visus in nocte ⁊ videat ĩ die ⁊ debilitetur in fine eius.

❡Superius Aui.determinauit in vniuersali de debilitate visus ⁊ eius nocumẽto: hic determinat de ei⁹ nocumento in spãli. Et põt diuidi dupl'r tractatus iste. Primo ꝙ hz tot partes quot sunt spãles egritudines in qb⁹ est debilitas ⁊ nocumentũ visus: ⁊ sunt octo vel nouẽ.s.noctilopa: halyhar: imaginationes alinthisar ⁊c̃. In omnibus enim istis noceᷓ visus absq3 hoc ꝙ appareat manifesta ꝑmutatio in substãtia oculi. Et iõ oẽs sunt de cap̃.debilitatꝭ vel nocumẽti visus.ibi(Cãe alie patẽt.) Uel al'r põt diuidi ꝙ ꝑmo determinat de nocumẽto qď est diminutio. Scđo de eo qď est corruptio.ibi(Sũt colores q sentiunᷓ.) Tertio de eo qď est ablatio addẽs q̃dam alia.ibi(Destructio visus qñq3.)

❡Ad euidẽtiã ꝑme partis est sciẽdũ ꝙ nocumẽtũ diminutionis in opõne vno mõ est ex ꝑte tẽporis quo actio ei⁹ dz durare vt cuz virtus nõ põt agere tãto tẽpore q̃to dz. Cũ ĝ homo nõ põt videre tẽpore quo dz põt dici ꝙ actio sui visus est diminuta. Hoc aũt cõtingit dupl'r: vel qꝛ videt in multo lumine diei ⁊ in pauco nõ videt vel ecõtra. Primo ĝ determinat de ꝑmo mõ diminutionis virtutis visiue. Scđo de scđo.ibi(Cã halyhar.) ⁋Prima in q̃tuor. Primo notificat hanc passionẽ. Scđo ponit eius causas.ibi(Et causa qdez eius.) Tertio excusat se de signis.ibi(Et cognoscitur illud.) Quarto ponit curã.ibi(Si illic fuerit.)

❡Est dubitatio vtrꝝ noctilopa sit egritudo. ⁋Videᷓ ꝙ nõ: qꝛ homini quãtũcũq3 sano hoc inest ꝙ de nocte nõ videt ⁊ de die sic. Dico ꝙ hmõi nomẽ qñq3 gñale est ad noctilopã ⁊ halyhar: ⁊ sic reperitur qñq3 qꝛ noctilopa grece est idẽ ꝙ visus obscuritas. Aliqñ solũ sumiᷓ in spãli ꝓ passione de q̃ fit hic ẜmo: ⁊ tũc dꝛ noctilopa.i.noctis passio: ⁊ hz plura nomina qꝛ vocaᷓ sequibare ab Halyabate in.9.theo.c.13. ⁊ vocaᷓ amitaloyca ab Arist.in.5.de gñõne aĩaliũ cap̃.1. ⁊ Rasis in 2° ꝯtinẽ.cap̃.2. ⁊ .4.aliqñ vocat ipsam asse. ⁊ Azarauius halassa ⁊ almazid. ⁊ Sera.in.2.ca.10.hasubrakati. ⁊ ab Halyab.in.5.prac.ca.61.vocaᷓ tenebrositas oculoꝝ: ⁊ hoc idẽ Aggregator cap̃.de epate. ❡Est tñ sciendũ ꝙ q̃uis in oĩb⁹ hominib⁹ q̃tũcũq3 sanis visus in nocte euanescat: tamẽ in habẽtib⁹ hãc passionẽ hoc plus ꝯtingit ⁊ citius. Plus qdẽ qꝛ ⁊ si cõmunitas hominũ sanoꝝ possit legere ⁊ artes facere ad lumẽ cãdele ⁊ ad lumẽ lune: isti ṽo nõ pñt facere aliqd. Unde Auer.in tertio colliget.ca.38.de accidentib⁹ visus.dicit ꝙ patiẽs videt in die ⁊ non in nocte: qꝛ ei nõ sufficit lux lune ⁊ cãdelarũ.euanescit ẽt citius: qꝛ statim occidente sole nõ pñt videre. Unde Alexander in lib.de oculis.dicit.q post solem trãsmutatũ nõ vident hos noctilopas vocat.que duo Aui.tetigit cũ dixit.euanescat in nocte ⁊ đbiliteᷓ in fine ei⁹.s.diei. ⁋Ex quibus pz solutio ad ꝯtrariũ. Dub^m p^m

❡Et quidez causa eius est humores oculi ⁊ grossities eorum: aut humiditas spiritus ⁊ grossities eius: ⁊ plurimũ quidem accidit habentibus oculos nigros non virides ⁊ paruitati pupille ⁊ cui multiplicanᷓ colores ⁊ anfractuosa in oculis suis. Hoc enim signat paucitatem spiritus visibilis in creatione sua.

❡Hic ponit cãs. Primo ponit diuersitatẽ causaruz inter se. Scđo quãtũ ad modũ ꝓuentus.ibi(Et qñq3 fit hec causa.)

❡Est dubitatio ad ĩtellectũ ꝑme partis ꝑmo general'r. vtrũ cause noctilope sint sufficiẽter assignate. ⁋Videᷓ ꝙ nõ: qꝛ Jesus Haly tractatu tertio capl'o septimo ponit quatuor causas. Prima est humectatio albuginei. Secunda est grossities spiritus animalis. Tertia est humectatio ⁊ conturbatio crystalline. Quarta est frequentatio aspectus solis. Dub^m 2^m

❡Secũdo est dubitatio specialiter in vnoquoq3 dicto. Primo q̃re Dub^m 3^m

dixit humores ⁊ grossities in quo differunt ista. Secundo quare nō dixit spūs ⁊ grossities sicut dixit humores ⁊ grossities.

Dubm 4m ¶ Tertio est dubiū vtrū noctilopa accidat habentib' oculos virides vel glaucos. ¶ Uidetur ꝙ sic: qꝛ senes habēt oculos glaucos siue varios vel virides: vt declaratū est in trac. 2. sed in senib' fit hec passio: qꝛ in die vident ⁊ circa occasum solis: ⁊ de nocte euanescit visus: vt ponit Auer. in. 3. coll̄ꝫ p̄allega. cap̄. ⁊ inuit Halya. in. 9. theo. cap̄. 13. de sequibare. i. de noctilopa.

Dubm 5m ¶ Quarto dubitaꝛ qꝛ dicit. ⁊ paruitati pupille. ⁊ videꝛ velle ꝙ hec passio ꝯuenit habēti ꝯstrictionē pupille. ¶ Cōtra qꝛ ꝯstrictio pupille fit a siccitate: sed siccitas minorat albugineū: ⁊ est cā glaucedinis oculi: ergo hec passio accidit habentib' oculos glaucos vel virides cuius cōtrariū posuit.

Dubm 6m ¶ Quinto dubitaꝛ qd vult dicē cui multiplicanꝛ colores ⁊ anfractuosa in oculis. ¶ Sexto dices tu. cā quā Auic. ponit est ꝯtraria ei que ĩtendit: qꝛ ipse hꝫ ꝓbare ꝙ istis accidat passio que est noctilopa: sed ꝓpter habere spiritū paucū. ꝓbaꝛ ꝙ ipsi non possint videre in die: qꝛ paucus spūs nō sustinet multū lumen: sed in pauco lumine melius videbūt. ¶ Ad ĩtellectū hoꝝ est sciendū ꝙ imediata cā noctilope est dispositio in oculo: ꝓpter quā ĩdiget multo lumine: qꝛ multū illustrante ⁊ ꝓpterea ꝙ nō sufficit sibi parua illuminatio. Hec aūt dispositio est maxime in partib' illuminabilibus lumine exteriori. s. in albugineo crystallino ⁊ in spiritu visibili: vt declaratū est supra tracta. 2. penul. cap̄. Dispositio aūt hec quedā est cōmunis omnib' istis partibus sicut est grossities ⁊ obscuritas: qꝛ cū spūs visibilis vel humor albugineus vel crystallinus est grossus habēs ex hoc obscuritatē nō pōt illuminari a debili lumine: sed requirit lumē potens ⁊ validū: ⁊ hec est cā noctilope. hec est etiā eadē cā quare isti nō vident de ꝓpe sed a longe. et hec est mens Auer. in. 3. coll̄ꝫ cap̄. p̄allega. cum dicit. hec egritudo est quasi obscuritas oculoꝝ. Propterea ꝙ iste patiēs videt in die ⁊ nō in nocte: qꝛ ei nō sufficit lux lune ⁊ candelarū: ⁊ hoc ꝓuenit a tenebrositate aut duritie receptionis qđ clarius Halya. ponit in 13. cap̄. cū dicit. Et sequibare est passio que hoīeꝫ in nocte nō finit videre que fit ex grossitie spūs aīalis ⁊ humoꝝ turbiditate ⁊ sunt cause huius passionis similes in qua homo que longe posita sunt videt ⁊ que ꝓxima nō. ⁊ idē ponit Serap̄. 2. breuiarij cap̄. 10. ¶ Ex qb' pꝫ ꝙ Aui. tres causas huius passionis tetigit ſm tres partes oculi: quarū obscuritas ⁊ grossities est cā hui'. Una est ĩ humore

1m albugineo. Scđa in crystallina ⁊ has duas tetigit cū dixit. grossities eoꝝ. s. humoꝝ: qꝛ albuginei ⁊ crystallini. Tertia cā est in spiritu visibili: ⁊ hanc tetigit cū dixit. grossities ei'. s. spūs. Quarta aūt cā quā ponit Jesus est frequētatio aspect' solis ⁊ reduciꝛ ad has causas: qꝛ aspectus solis est cā huius passionis ingrossando spūs oculi ⁊ etiā humores per viā resolutionis: vt ponit Jesus in eodē cap̄. ¶ Et ex his pꝫ solō ad auctoritatē Jesus ĩductā in p̄ma dubitatione. ¶ Dico vlterius ꝙ dispositio dicta est duplex. q̄daꝫ est ꝓpria humorib' ⁊ nō spiritui: ⁊ hec est multa quātitas ⁊ appropriaꝛ albugineo: qꝛ ex sui multitudine fit tenebrositas ⁊ ĩdiget multo lumine ⁊ paucū sibi nō sufficit: ⁊ ſm hoc ei' multitudo est de causis noctilope. Jn spiritu aūt visibili multitudo hoc nō facit: ĩmo eius multiplicatio est melior res: vt supra declaratum fuit ex mēte. A. Predicte v̄o cause habent causas. Causa enī multiplicationis humoꝝ oculi est multa mā humida. Causa v̄o ingrossationis est humiditas ⁊ etiā siccitas que terrestrificat: sed in spiritib' cā ĩgrossationis est humiditas: ⁊ etiā quedaꝫ siccitas. s. mālis vt perfecte fuit declaratū in. 1. ca. huius trac. ¶ Ex qb' soluiꝛ p̄ma ⁊ scđa dubitatio spālis. s. q̄re Aui. dixit. humores oculi ⁊ grossities. ⁊ nō dixit. spūs oculi ⁊ grossities. qꝛ humores oculi pn̄t esse cā noctilope ꝓpter multā quātitatē obscurantem: ⁊ hoc dico de albugineo: vt supra đclaratū fuit trac. 2. penul. ca. ⁊ per humiditatē ĩgrossantē: ⁊ quātū ad hoc dixit. humores oculi pn̄t etiā esse cā noctilope per grossitiē a siccitate terrea vnde obscuranꝛ: ⁊ illa est ꝓprie grossities: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ grossities eoꝝ. sꝫ spūs visibilis nō pōt esse cā noctilope ꝓpter multitudinē quātitatis: ⁊ ideo nō dixit ꝓpter spiritū sed est cā ei' ꝓpter suā grossititiē vnde fit obscurus. grossities aūt vel fit ab humiditate: ⁊ quantū ad hoc dixit. aut humiditas spūs. vel a siccitate. s. māli: ⁊ quātū ad hoc dixit. ⁊ grossities eius. ¶ Ad tertiā dubitationē dico ꝙ noctilopa accidit maxime habētib' oculos nigros. s. ꝓpter multitudinē albuginei ⁊ eius

2m obscuritatē: qꝛ ĩdigent multo lumine: vt declaratuꝫ fuit in trac. 2. ca. penul. vn̄ Arist. in 5° de gn̄one aīaliū. ca. 1. dicit. amitaloydes. i. passio qua qs nō videt in nocte his accidit q sunt nigroꝝ oculoꝝ. ¶ Ad argumentū dōm ꝙ si in senibus fiat hec passio nō fit ꝓpter cām ⁊ dispōnē qua sunt glauci: sed ꝓpter grossitiē spirituuꝫ ⁊ humoꝝ que grossities nō est cā glaucedinis oculoꝝ: ⁊ hoc statim ap-

3m parebit. ¶ Sed ꝓpter solutionē alioꝝ dubioꝝ est sciendū ꝙ due cāe ꝯcurrūt ad noctilopā. s. grossities ⁊ sup̱flua quātitas humorū.

Accidit aūt qn̄qꝫ vnā harū cārū ꝯiungi cū cā ꝯ̄ria sicut grossities ⁊ obscuritas cū paucitate spūs ⁊ humoris: vnde obscuritas reqrit multū lumē ⁊ diurnū: sed paucitas spūs hoc nō sustinet. Jn hoc ḡ dabiꝛ iudiciū ſm victoriā cause. si ḡ grossities sit tanta ⁊ talis que reqrat multū lumē diurnū ⁊ paucitas ꝯiuncta nō sit tāta que hoc ꝓhibeat: tūc iste videbit in die ⁊ non in occasu ⁊ econtra si vincat paucitas grossitiē. Et ſm hāc cōbinationē cārū pōt ꝯtingere ꝙ aliquis patiēs noctilopā videbit a lōge ⁊ nō ꝓpe: vt cū est multitudo grossities. Sed aliqs videbit ꝓpe ⁊ nō lōge: vt cū cā est sola grossities sine multitudine: ĩmo cū aliqua paucitate. vnde Halya. in. 5. prac. ca. 61. ponit ꝙ fit ex paucitate spūs: ⁊ debilitate. i. grossities. ¶ Et ex hoc soluiꝛ ꝯ̄dictio que apparet inter Auer. ⁊ Halyabateꝫ in premissis auctoritatib'. Nā Auer. videꝛ sentire ꝙ in noctilopa cuius cām ĩuestigat fiat visio rerū ꝓpinquarū ⁊ nō remotarū. vn̄ dicit. vidēt res ꝓpinquas ⁊ nō remotas: ⁊ apparet vt veniat hec debilitas ⁊c. Sed Halya. dicit. sunt cāe huius passionis similes in qua homo que longe posita sunt videt: ⁊ que ꝓxima sunt nō. Alia tamē lr̄a hꝫ. sunt cāe huius passionis ꝯtrarie. et vtraqꝫ lr̄a saluaꝛ. ¶ Ex qbus soluiꝛ questio qua posset queri: an oīs habēs noctilopam videat melius lōge q̄ꝫ ꝓpe. ¶ His p̄missis pꝫ solō ad quartā qōnē qua querebaꝛ: an hec passio accidat habentib' ꝯstrictioneꝫ pupille. Dico ꝙ ꝯstrictio pupille: vel pōt fieri ex multa humiditate ex qua ĩgrossaꝛ ⁊ multiplicaꝛ humor albugineus ⁊ ĩgrossaꝛ spiritus visibilis: ⁊ huic paruitati pupille accidat noctilopa: vt pꝫ. vl' pōt fieri ex multa siccitate: ⁊ tūc vel hec siccitas efficit multaꝫ ingrossationē humoꝝ plus q̄ꝫ faciat paucitatē: ⁊ huic ꝯstrictioni pupille ēt accidit noctilopa. Exponaꝛ ḡ lr̄a sic. plurimum accidit noctilopa habentib' oculos nigros nō virides: ⁊ supple accidit paruitati pupille. s. eueniēti ꝓpter multā humiditatē vel ꝓpter siccitatē ĩgrossantē humorē. ⁊ hec est lr̄a Rasis in 2° ꝯtinē. ca. 2. dicit. Accidit hasse habētib' pupillā paruā ⁊ strictā ⁊ habētib' oculos diuersi coloris: qꝛ diuersitas coloris oculoꝝ significat diuersitateꝫ cōplexionis ipsoꝝ ⁊ paruitas pupille sign̄at paucitatē spūs visibilis. Uel hec siccitas valde paucificat spiritū visibilē: ⁊ ēt humores oculi plus q̄ꝫ eos ĩgrosset: ⁊ tūc nō facit noctilopā: ĩmo facit passionē illi ꝯ̄riā que dꝛ halyhar: ⁊ ſm hunc ĩtellectū paruitati pupille nō accidit noctilopa: ⁊ lr̄a exponetur negatiue. ⁊ sup. nō accidit paruitati pupille. ¶ Sed tu dices ⁊ qn̄ est ꝙ siccitas plus ĩgrosset q̄ꝫ minuat: ⁊ qn̄ est ꝙ plus minuit spūs ⁊ humores oculi q̄ꝫ ĩgrosset. ¶ Dōm ꝙ hoc pōt ꝯtingere ſm diuersitatē dispōnū in oculo: ⁊ ſm diuersitatē cāe exiccātis. ⁊ tu per te ꝯsidera: ⁊ aliqd pꝫ ex sup̄dictis in. 1. ca. hui' trac. ¶ Ad rōnē pꝫ solō. ⁊ cū dꝛ ꝙ siccitas minorat albugineū: dico ꝙ ĩgrossat ēt ⁊ pōt plus ĩgrossare q̄ꝫ minorare.

¶ Sed dubitaꝛ: an noctilopa accidat habenti dilatationē pupille. Dubm 7m
¶ Uideꝛ ꝙ sic: qꝛ pōt fieri dilatatio ex multitudine humoris albuginei: vt dicit Aui. ĩfra. ¶ Dico ꝙ pōt forsan accidē ꝓpter cām dictā: sed Aui. nō exp̄ssit qꝛ dedit ĩtelligi cū dicit. cā eius est per humores oculi. ¶ Uel dico ꝙ forsan in dilatatione pupille ab humiditate: lꝫ ex parte multitudinis humiditatis sit apta ꝓuenire noctilopa: tn̄ ex parte dilatationis pupille nō est apta: qꝛ ipsa pupilla dilatata dispergiꝛ ⁊ disgregaꝛ spūs visibilis: vnde nō pōt lumē multū diurnū pati. ¶ Ad qntū quesituꝫ dico ꝙ per hanc lr̄am cui multiplicanꝛ colores possumus ĩtelligere habētes preuias imaginationes maxime ad cataractas: qꝛ in istis ĩgrossantur humores oculi ⁊ spūs visibiles vn̄ pōt etiam ex hoc accidere eis noctilopa. Uel scđo cui multiplicanꝛ ⁊c. i. ex eis qui habēt oculos non plene tn̄ ⁊ vniformiter coloratos: sed habēt quedā puncta alba: quedaꝫ citrina: ⁊ quedā nigra: qđ fit ꝓpter eterogeneitatē albuginei ⁊ homini significat grossitiē vnde disponiꝛ ad noctilopā. p anfractuosos aūt ĩtelligimus obscuros in oculis. Oculi enī qdā sunt nigri et qdā sunt anfractuosi ⁊ tenebrosi: ⁊ nō est aliud q̄ꝫ qdam modus nigredinis. Jsti aūt sunt apti ad noctilopā ꝓpter obscuritatē albuginei vel multitudinē. Jn hoc ergo erit differentia inter oculū nigrū ⁊ anfractuosum: qꝛ nigredo fit ex multitudine albuginei: sed anfractuositas fit ex turbulētia vel obscuritate ⁊ ecōtra: ⁊ possemus intelligere per oculū anfractuosum illū in quo apparēt plures anfractus. i. plures ꝯcauitates obscure nō ꝙ sint ꝯcauitates: sed apparēt q̄dā nigredines in multis partibus: ⁊ hoc ēt significat grossitiē in humiditatib' oculi: ⁊ ex hoc est aptus ad noctilopam. ¶ Ad sextū quesitum dōm ꝙ paucitas spiritus visibilis cū grossitie est causa noctilope: ita ꝙ grossities vincat paucitateꝫ. Hanc aūt grossitiē ⁊ paucitatē significat quelibet cārū p̄dictarū ⁊ ꝓprie paruitas pupille que fit a siccitate ingrossante: ⁊ similiter imaginationes preuie ad cataractam. Ex his enim ingrossatur spiritus ⁊ nō pōt in copiosa quātitate recipi in oculo. Anfractuositas etiaꝫ significat ꝙ spirit' est grossus ⁊ paucus. i. nō copiosus: bene ḡ dixit. accidit noctilopa paruitati pupille ⁊ cui multiplicanꝛ colores ⁊ anfract' in oculis. Hec enī. s. ꝑuitas pupille ⁊ multiplicatio co-

loris ⁊ anfractuositas signãt paucitatẽ.s.⁊ grossitiez spũs visibilis in sua creatione. ¶Sed dubitaꝛ quare Auicẽ.nõ dixit ꝙ ista significant grossitiem spirit⁹: sed dixit ꝙ significant paucitatem. ¶Sed dubitaꝛ q̃re dixit in creatione sua. ⸿Ad p̃mũ dõm ꝙ Aui. hẽbat pro certo ꝙ illa signãt grossitiẽ: ⁊ iõ nõ exp̃ssit sed exp̃ssit de paucitate spũs vt ostẽderet ꝙ noctilopa põt esse cũ spũ pauco si sit grossus: dũmodo paucitas nõ sit multa valde sicut illa que est cã halybar. ⸿Ad 2^m dõm ꝙ dupl'r põt exponi in creatiõe. ⸿Primo.i.a p̃ncipio natiuitatis cuz nasciꝛ: ⁊ h̓ posset referri ad cõstrictionẽ pupille ⁊ diuersitatẽ coloꝝ in oculo ⁊ ad anfractuositatez: q2 ẽt si sint iste dispõnes a p̃ncipio gñõnis sunt apte ad noctilopã: q2 signãt spiritũ paucũ. ⸿Scðo põt exponi in creatione.i.in loco sue gñõnis. Duplex autez est locus gñõnis spũs visibilis. Unus est in cerebro ⁊ vt sic est indeterminatus. Alius in oculo: q2 in crystallina: ⁊ vt sic est determinatus ad visionẽ que gñatio nõ est nisi eius ꝑfectio ibidẽ vt medici ponũt. Significat ergo quelibet dictarũ rerũ paucitatez spũs in creatione sua.i.in oculo.q.d.ꝙ lȝ in cerebro spũs aĩalis copiose gñeꝛ: tñ si oculus hȝ cõstrictionẽ pupille ⁊ alia que ponit spũs nõ recipietur copiose in oculo vbi dȝ fieri sua creatio.i.sua perfectio. ⸿Ad rõnẽ pȝ solo: q2 nõ per solã paucitatez Aui. hic vult ꝓbare: sed per grossitiẽ ⁊ paucitatẽ simul: ⁊ ideo exponaꝛ: signãt paucitatẽ ⁊.s.grossitiẽ. ¶Nota tamẽ ꝙ tota lr̃a põt negatiue exponi: vt dicaꝛ.nõ accidit noctilopa habẽti oculos virides: ⁊ nõ cui multiplicanꝛ colores ⁊ nõ anfractuoso. hoc enĩ.s. paruitas pupille signãt paucitatẽ spũs visibilis.s.cum siccitas est multũ diminuens. ⁊ hoc enĩ.s.multiplicatio coloꝝ signãt paucitatẽ. ⁊ per multiplicationẽ coloris ĩtelligim⁹ alios colores a nigro.s. glaucũ variũ citrinũ blauuȝ ⁊ alios superius dictos q̃si multitudo coloris siue multi colores in oculo p̃ter nigrũ significant paucitatez spũs visibilis: ⁊ hoc pȝ in trac.2.supra in fine.s.qui sunt isti colores. hoc enĩ.i.anfractuositas vel ꝯcauitas oculoꝝ signãt paucitatẽ.s.per aggregationez: q2 spũs aggregaꝛ ⁊ vniꝛ in oculo ꝓfundo. Ex hoc ergo Auic̃.arguit sic. illis nõ accidit plurimũ noctilopa ex quoꝝ dispõne significamus spũs paucos ⁊ non signãmus eos necessario grossos: sed ex paruitate pupille ⁊ multis alijs coloribus a nigro ⁊ anfractuositate significamus paucitatẽ solũ nõ tñ grossitiem: ergo. maior ⁊ minor patent.

¶Et quãdoqȝ hec est cã ꝓpter egritudinẽ in ipso oculo: ⁊ quãdoqȝ fit ꝓpter cõmunitatez stomachi ⁊ cerebri ⁊ cognosciꝛ illud per signa que sciuisti.

¶Hic ponit cãs noctilope diuersificatas in mõ euentus: ⁊ vult ꝙ q̃dã cãe sint ꝓprie oculo: q̃dã per cõitatez cerebri vel stõchi.v.g. noctilopa hȝ vnã cãz.v.g.multã humiditatẽ ĩgrossantẽ humores oculi: ⁊ hec humiditas vel est sibi ꝓpria ex suo nutrimento vel ex cõmunitate cerebri vel stomachi ⁊ cognosciꝛ ⁊c̃. Sciuisti.i.in primo caplõ huius trac. ⁊ in.3.cap̃.p̃mi trac.

¶De cura. Cap̃.6^m.

Si illic fuerit multitudo flobothoma cephalicam ⁊ angulos lachrymales ⁊ administrentur reliqua euacuãtia nota ⁊ itereñ: ⁊ quandoqȝ euacuaꝛ cũ scamonea ⁊ castoreo ⁊ cõfert ⁊ in potu daꝛ ante cibũ vinuȝ paucũ vetus ⁊ daꝛ in potu post digestionem integram.

¶Hic ponit curã. Primo per eũonẽ. Scðo per dietã. ibi (Et in potu.) Tertio per medicinas locales. ibi (Et ex medicinis.) ¶Notandum p̃mo ad ĩtellectũ p̃me partis ⁊ totius cure ꝙ Aui. dirigit curam ad noctilopã ꝓuenientẽ ab humiditate ĩgrossante humores oculi ⁊ spũs: ⁊ hoc q2 plurimũ ab hac ꝓuenit: ⁊ si posset accidere paruitati pupille ⁊ alijs curã dat ĩtelligi ex capitulis illoꝝ. humiditas aũt ingrossans põt esse ex sanguine: ⁊ iõ si fuerit multitudo flõma ex cephalica ⁊c̃. Quid sit de hmõi flõmijs exquire superi⁹ in cura obthalmie. Si v̊o est alia mã administra reliqua euacuantia.s.nota ex p̃dicto cap̃. ⁊ ex libro 5°: q2 dat pillulas ⁊ hieram f̃m ꝙ tibi videꝛ: ⁊ q2 iste mãe nõ subito ⁊ vna vice pñt eũari: iõ iterẽtur sepe eũones: ⁊ laudat scamoneã ⁊ castoreuȝ: ⁊ põt cõpetere in mã frida rõne castorei: q2 scamonea poniꝛ ad acuendũ opõnẽ castorei. ¶Est sciẽdũ circa secũdã partẽ ꝙ hoc vinũ dȝ maxime dari factis purgationib⁹ ad ꝯsumptionẽ mãe: ⁊ tũc daꝛ ante cibũ: sȝ post cibũ daꝛ vt faciat descẽdere cibũ a stõcho ne euaporet ad caput ex mora: ⁊ hoc est post digestionẽ ĩtegrã.

¶Et ex medicinis digestiuis vel expertis est illud qð currit ex epate caprino diuiso cũ cultello ⁊ posito sup prunas. Nam cuȝ currit accipiꝛ de eo qð currit ⁊ puluerizaꝛ sup ipm sal indus ⁊ longũ piper: ⁊ fit ex eo alcohol: ⁊ quãdoqȝ pulverizanꝛ sup ipm medicine cum superponiꝛ prunis: ⁊ fit declinatio super vaporẽ eius ⁊ comediꝛ de carne eius assata ⁊ illud est iuuatiuuȝ: ⁊ quãdoqȝ incidiꝛ faciendo sectionẽ latitudinalẽ ⁊ ponitur ex eo strat⁹ vnus: ⁊ ex pipere lõgo stratus vnus: ⁊ ponunꝛ stratus inferior ⁊ frigidior ex epate ⁊ assaꝛ in tamor ⁊ nõ peruenit ad vltimũ. Deinde sumiꝛ ⁊ colatur ex eo aquositas ⁊ fit cũ ea alcohol.

¶Hic ponit curã per medicĩas locales. Et p̃mo per factas ex epate. Scðo alias. ibi (Et simil'r colyriuȝ.) ⸿Prima in duas. Pr̃io ex epate capre. Scðo leporis. ibi (Et simil'r.) ¶Nota p̃mo ꝙ apud oẽs auctores medicine in epate caprino est mirabilis ꝓprietas in hac egritudine. Aliq tñ credũt ꝙ epar hirci cõferat viris: ⁊ epar capre ꝯferat mulierib⁹. Juuamentũ aũt qð epar facit est per viã ꝓprietatis. Sed sal indũ ⁊ piper longũ faciunt hoc a q̃litate exiccatiua ⁊ resolutiua ⁊ subtiliatiua. Ponit aũt tres modos p̃parationis epatis caprini ⁊ vsus eius: ⁊ ei⁹ modi sunt noti. Tamor.i.in furno vel alio loco vel vase vbi decoquiꝛ. ⁊ nõ ꝑueniꝛ ad vltimũ.s. in decoctione ita ꝙ non debet aduri.

¶Et similiter epar leporis.

¶Scilicet confert preparatuȝ vt epar capre. ¶Nota ꝙ in omnibus est exiccatio ⁊ resolutio ⁊ subtiliatio.

¶Et similiter colyriuȝ factum ex longo pipere: ⁊ illud qð est f̃m hãc descriptionẽ longi piperis.ȝȝ.spice partes equales fiat ex eis alcohol.

¶Hic ponit alias medicinas. ¶Prima medicina est de zinzibere ⁊ pipere al's piperib⁹.s.duob⁹ ⁊ fiat alcohol. ¶Sed tu.d.p̃mo dicit fiat colyriũ ⁊ mõ dicit alcohol. ⸿Dico ꝙ sepe Aui. sumit vnuȝ pro alio. ⸿Uel dico ꝙ alcohol miscetur cum aliqua aqua vt feniculi vel ruthe ⁊ colyrizatur.

¶Et fella etiam iuuatiua sunt ⁊ proprie fella hircoruȝ ⁊ arietum montanorum.

¶Scðа medicina est de fellibus: ⁊ pȝ ex p̃cedenti cap̃.

¶Et similiter alcohol cum oleo balsami conquassato cum pauco opio.

¶Tertia est de balsamo ⁊ opio. ¶Sed tu dices ad qd poniꝛ opiũ. ⸿Dico ꝙ poniꝛ vt faciat morari balsamũ in loco: ⁊ iõ dixit. ⁊ pauco opio. q2 suffic̃ vnũ g̃nũ opij ad.ȝ.5.balsami iudicio estimatiuo.

¶Et ex piperibus tribus cõmistis sicut puluis iuuatiuus est valde.

¶Quarta medicina est alcohol ex tribus piperibus scilicet albo nigro ⁊ longo.

¶Et similiter alumen egyptiacum.

¶Quinta medicina est de alumine egyptio.i.gisso apud quosdaȝ: ⁊ est forte in exiccando.

¶Et alcohol cuȝ melle ⁊ aqua feniculi oleo submerso sup ipo spatio lõgo est valde iuuatiuũ: ⁊ fortius eo est mel cum in eo est virtus aluminis ⁊ salis ãmoniaci.

¶Sexta medicina est nota.

¶Et alcohol factum ex sanguinibus animalium calidarum complexionum confert.

¶Septima est nota. aĩalia cõplexionũ calidarũ sunt colũbe.

¶Et confert alcohol ex succo cucumeris asinini conquassato cum semine portulace.

¶Octaua medicina est de succo cucumerĳ asinini ⁊ est multũ forꝰ: vnde ad reprimendum permisceꝛ semen portulace.

¶Et colyriũ alcali ⁊ colyrium floris eris confert ei: ⁊ stercus lacerti ⁊ stinci ⁊ sumanꝛ fellis hedi pars.j.piperis partes.ij.ãmoniaci partes tres ꝯficianꝛ cũ melle ⁊ administrentur ei.

¶Colyrium alcali est herba de qua fit vitrum. Colyriũ floris eris scribitur infra in ca. de constrictione vuee.

¶Et ꝯfert ei flobothomia vene lachrymalium.

¶Ultimo Aui. recapitulat iuuamentum flobothomie lachrymalis: ⁊ hec maxime confert in materia sanguinea.

¶De halybar

¶ De halyabar ⁊ est vt nō videat in die. Cap.7m.

¶ Superius Aui. determinauit de vno modo nocumēti visus q̄ dr̄ noctilopa: hic determinat de alio sibi cōtrario qui dr̄ balyhar. Et ꝓmo in rubrica notificat hāc passionē. Scd̄o in textu assignat eius cām. ibi (Causa balyhar.) Tertio ponit curā. ibi (Cura est additio.)

¶ Dicit primo ꝙ balyhar est hō q̄ nō videt in die sed in nocte.

¶ Est sciendū ꝙ hec passio ꝓmo vocat̄ balyar grece ⁊ significat qd̄ dictū est dicit. Dr̄ scd̄o glaucosis vt pꝫ ꝑ philosophū in qnto de generatione aīaliuꝫ ca.1. ⁊ ꝑ Hip. tertia particula afo. vltimo afor. ⁊ dr̄ illa passio glaucosis: qꝛ maxime accidit habētibus oculos glaucos: ⁊ nō accidit habentibus oculos nigros. ecōtra noctilopa. Unde Jesus Haly trac.3. cap.8. dicit. ꝙ plurimū accidit hec egritudo oculis glaucis ⁊ varijs. ¶ Scd̄o est sciendū ꝙ nō videre de die est ꝯfundi a lumine diei: vn̄ isti non possunt aperire oculos in die: sed de nocte in lumine cādele ⁊ in lumine lune: ⁊ de sero post occasum solis vidēt ⁊ stāt oculis apertis. Non ergo est imaginādū ꝙ isti videant in nocte sed in tenebris vt credunt ꝙ gatte vident.

Ausa balyhar est subtilitas spūs ⁊ paucitas eius multa quare resoluitur cū lumine solis ⁊ adunatur in tenebris.

¶ Hic ponit causam. Primo generalem. Secundo specialem. ibi (Et quandoq̄ʒ est ⁊c̄.)

Dubm ꝑm ¶ Est dubitatio vtrum subtilitas spūs sit causa balyhar. ¶ Videt̄ ꝙ non: qꝛ balyhar decrepitis accidit: qꝛ ipsa est glaucosis que eis accidit: vt pꝫ in afor. in loco dicto.

Dubm 2m ¶ Scd̄o est dubiuꝫ vtrum paucitas spūs sit cā balyhar. ¶ Videtur ꝙ nō: qꝛ est causa noctilope: ergo nō balyhar cuꝫ sint ꝯtrarie passiones. Probat̄ antecedēs per Aui. supra dicit. hoc enim significat paucitatē spūs visibilis. ⁊ Halya. in.5. prac. caplo de cura sequibare. i. noctilope. c.61. ¶ In contrarium est Auicen. ⁊ Jesus tracta.3. caplo.8. ¶ Dico ꝙ taꝫ subtilitas q̄ʒ paucitas est cā balyhar. Rō est qꝛ illud quo spūs visibilis disponitur dispōne qua nō pōt tolerare lumē forte vel magnū ⁊ pōt sustinere lumen paruuꝫ est causa balyhar: sed subtilitas multa in spū est causa vt nō possit sustinere forte ⁊ magnum lumen: qꝛ ex eo resoluitur vel dissoluitur. paucitas etiam multa est causa vt a magno lumine resoluatur ⁊ nō a paruo vt patet ex premissis in ꝑnº huius tract. ergo subtilitas ⁊ paucitas spūs visibilis est causa balyhar. ⁊ nota ꝙ iste eedeꝫ cause sunt vt balyhar videat prope ⁊ nō lōge. Est tn̄ sciēdū ꝙ paucitas spūs vel non est multa: ⁊ hec pōt stare cū causis noctilope vt supra patuit. vel est multa paucitas ex qua nō pōt spūs visibilis lumē forte vel magnū sustinere siue ꝯiūgat̄ ei subtilitas vel grossities: ⁊ talis paucitas est causa balyar: ⁊ iō Auicen. dicit. ⁊ paucitas eius multa.

¶ Sed est dubitatio an iste due cāe simul vel diuisim sint cā balyhar. ¶ Dico ꝙ simul vel diuisim. Primo simul qꝛ multa subtilitas cū multa paucitate sunt causa eius ⁊ patet. Scd̄o diuisim qꝛ multa subtilitas valde recedēs a temperamento cū nō multa paucitate est causa balyhar: ⁊ ēt multa paucitas: lꝫ nō sit multa subtilitas īmo grossities vt in decrepitis est causa balyhar. Ex omnibus eniꝫ istis dispositionibus spiritus: contingit ꝙ spūs resoluitur in lumine solis: ⁊ aggregatur in tenebris. i. paruo lumine. ¶ Ex quibus soluitur prima ratio: qꝛ si in senibus accidat balyhar non est ratione grossitiei spiritus sed rōne superflue paucitatis spiritus ⁊ etiā albuginei. ¶ Ad rōnem secunde dubitationis dico ꝙ paucitas spūs visibilis nō est principalis causa noctilope vt supra declaratū fuit vel non est paucitas multa sed pauca. Causa autē balyhar est multa spiritus paucitas.

Dubm 3m ¶ Est dubitatio vtrū balyhar possit fieri ꝑꝑ causas in humoribus oculi cū Aui. ⁊ Jesus nō explicent. ¶ Dico ꝙ sic: qꝛ ex paucitate albuginei ⁊ appropinquatiōe crystallie ad ex̄ ē pole ꝙ visus in multo lumie deficiat ⁊ in pauco ꝯfortet̄: ⁊ sic erit balyar. A. aūt omisit ꝑꝑ dicta in. c. de subalbedie oculi trac.2. ⁊ in. c. de debilitate visus.

¶ Et quandoq̄ʒ est causa balyhar parua quare videt in tenebris ⁊ vmbra die ⁊ nocte ⁊ debilitat̄ in lumine.

¶ Est sciendū circa secundam partem ꝙ Aui. vult ponere causam spālem specialis balyar: ⁊ est illa in qua homo solū deficit in visu in lumie aliqualiter potenti in quo nō deficeret homo sanus. Huius aūt cā est causa balyhar cum est parua ⁊ cuꝫ est nō multa paucitas nec multa subtilitas spiritus. ex hoc. n. sufficit sibi lumen nocturnum non multū remissuꝫ qd̄ non multū dissoluit: ipm̄ ēt lumē diurnū qd̄ sit nō multum luminosum sed in multo lumie dissoluit̄: ⁊ hoc est qd̄ dicit. qn̄q̄ʒ est cā balyhar parua ⁊ videt in tenebris ⁊ vmbra. i. in locis paꝝ luminosis ⁊ nocte ⁊ die. Non enim est itelligendū ꝙ in tenebra pura cū lumine exteriori excluso possit videre cum visio non possit fieri sine lumine exteriori: vt ponit Aui. in cōmento de sensu ⁊ sensato. ⁊. 2. de aīa. cōmen.67.

¶ Est dubitatio: vtrū ꝑpter aliquā egritudineꝫ vel dispōnem possit cōtingere ꝙ homo videat in tenebris. ¶ Videt̄ ꝙ nō: qꝛ sine lumie nō cōtingit videre: vt pꝫ in.2. de aīa per Cōmētatorē cōmento.67. Sed oculus non hꝫ lumen nisi ab extra: vt ponit Cōmentator sup cōmento de sensu ⁊ sensato. vbi dicit lux nō est in oculo per naturā oculi sed intrat ipm̄ ab extrinseco. ⁊ si esset ei de eius natura: tunc videret in obscuro: ergo homo nō poterit videre in vmbra nec naturaliter nec accidētaliter. ¶ In ꝯtrarium est Auicē. dicens. videt in tenebris ⁊ in vmbra. ¶ In hac qōne est duplex responsio. Una que apparet ex positione textus. s. ꝙ nō sit possibile videre vbi est priuatio exterioris lumīs: ⁊ ideo exponatur in tenebris ⁊ vmbra: idest in locis obscuris in q̄bus est paruum lumen quod pōt sufficere hn̄ti balyhar. ¶ Secūda est responsio ꝯ̄ria huic. ¶ Ad cuius itellectū ē ꝑ ꝓmittēdū ꝙ vmbra nō est ex toto ꝓuatio lumīs lucis: sed tenebra ex toto ꝓuat lucē. Ur̄ ḡ Aui. sentire ꝙ tā in tenebris q̄ʒ in vmbra balyhar videat qn̄q̄ʒ. ¶ Scd̄o nota ꝙ quedā aīalia sunt que vidēt in vmbra ⁊ ī tenebris. s. vbi nō est lumē extrīsecū sic leones serpētes ⁊ buffi: ⁊ de gattis ēt dr̄: ⁊ h̄ est pole: qꝛ lumē nō reqrit̄ ad visionē nisi vt disponat mediū diaphanum ex quo color potes mouere fit actu mouēs: vt ponit Auer. in.2. de aīa. cōmen.67. contra Auēpace. Aīalia ḡ hn̄tia spūs lumīosos possunt illuminare sibi mediū: ⁊ ex hoc videbūt de nocte. ⁊ hec ē sn̄ia. A. in.6. de nālibus. pti.3. ca.7. dicēs. Oculi multoꝝ aīaliū sunt hmōi. s. ꝙ illuminā t mediū vel lucēt de nocte sicut oculus leōis ⁊ serpentis: ⁊ qn̄ q̄dē sic est pōt illuminare tenebrosum. vn̄ multa ex aīalibus vidēt in tenebris: qꝛ illuminā t rē luce ꝓcedente ex oculis ⁊ virtute suoꝝ oculoꝝ. Ur̄ ergo ꝯn̄tia Aui. eē talis: qꝛ ista aīalia hn̄t oculos lucidos. qd̄ pꝫ: qꝛ de nocte videmus oculos eoꝝ: ḡ ipsa poterunt sibi illuminare mediū ⁊ res visibiles nulla existente alia luce: sed tenebra vel vmbra. Idē sentit Gilbertus in tertio lib. ca.2. ⁊ declarat̄ hoc: qꝛ ista aīalia hn̄t lumē itrinsecū pro eoꝝ visione: ⁊ hoc lumē vicit̄ a lumine exteriori: ideo q̄dā ex istis nō vidēt de die ⁊ plurima stāt in lumie diei cū oculis subclausis: imo strīgūt pupillā in lumie: ⁊ ideo pupilla gatte in multo lumie appet lōga nisi gatta violētet aspectum.

¶ Sed tunc est dubiū: quare nō videmus illas res quas gatte vidēt vel leo qn̄ sumus p̄n̄tes: qꝛ si sunt illuminate deberēt videri a nobis sicut pꝫ ꝙ nos existētes in vmbra videmus res que sunt in aere lucido. ¶ Dōm duplr̄. Primo ꝙ lumē illoꝝ aīaliū est terminate potētie ad hoc. Uel aliter ꝙ illud lumē nō expādit̄ nec reflectit̄: ⁊ ideo si tu teneres oculos tuos de nocte vbi sunt oculi leonis videntis ⁊ lumē qd̄ dat leo remaneret in medio videres tūc sicut ⁊ leo. Cōcesso ḡ ꝙ aliq̄ aīalia vidēt de nocte pōt teneri ꝙ homini accidit dispō vel accidere possit ꝑ quaꝫ de nocte videbit. Poterit. n. talis luciditas acqri in spū visibili humano q̄lis est in spū illoꝝ aīaliū: ⁊ hoc declarat̄ gn̄alr̄: qꝛ hō q̄dā virtualitate ꝯtinet ꝑfectionē oīum aīaliū: vt inuit Auer. in libro ad Alexādrū. ⁊ diffuse declaratū est a nobis in qōne de cōplōne eq̄li ad pōdus. silr̄ videmus in hoīe fieri trāsmutationes mirabiles ex egritudibus melicis: vt ponit Auic. in ꝓma tertij. ⁊ Gal. in.3. de iterioribus. c.7. ⁊ Ari. ī.30. pti. de ꝓblematibus proble.1. ¶ Sꝫ tu. d. ḡ oculi hoīs trāsmutabūt̄ i aliā speꝫ. ¶ Dico ꝙ luminositas illa oculoꝝ: lꝫ sit in aīalibꝰ aliaꝝ spērum ab hoīe: tn̄ nō seq̄tur naturā specificā vnius speciei aīalis: qꝛ nō reperiret̄ nisi in vna spē aīaliū: sequit̄ ergo modū mistionis accn̄talem potētem seq plures spēs q̄ modus complōnis ⁊ sube a natiuitate vel tpe poterit in aliquo hoīe repiri q̄ videbit ī tenebris ⁊ vmbra. Ad ꝯ̄rium dico ꝙ sermo Auic. est verus: qꝛ dicit ꝙ si lux īsit oculo a natura eius: tunc videret in obscuro: ⁊ hoc est verum: ⁊ iō illud aīal in cuius oculo inest lux de nā ītrinseca videt in obscuro.

¶ De cura. Cap.8m.

Ura est additio in humectatione ⁊ ingrossatione sanguinis.

¶ Hic ponit curā ⁊ pꝫ. Est sciendū ꝙ cura opponit̄ cāe balyhar. erat aūt cā paucitas spūs cui opponit̄ addendo in humectatiōe. s. per nutrimētū multiplicās sanguinē laudabilē: qꝛ ex hoc multiplicat̄ spūs: erat etiā cā eius subtilitas multa cui opponimꝰ cum igrossatione dādo cibaria grossa: vt vinū grossum. s. rubeum.

¶ Est scd̄a dubitatio: an istis cōpetāt cibaria grossa. ¶ Ur̄ ꝙ nō per Jesum trac.3. ca.8. vbi ꝓhibet cibaria grossa. ¶ Dōm cibaria grossa q̄dā sunt multi nutrimēti ⁊ humidi sicut vinū rubeū respectu vini subtilis antiqui ⁊ carnes porci ⁊ talia competunt. quedam sunt cibaria grossa pauci nutrimēti ⁊ sicci sicut lentes caro bouina antiqua ⁊ caules ⁊ huiusmodi: ⁊ hec non competunt: qꝛ lꝫ īgrossent tamen non multiplicant eum. Dubm ꝑm

¶ Secundo est dubium: quare omisit signa. ¶ Dico ꝙ lesio operatiōis. s. videre de nocte ⁊ nō de die est signum subtilitatis ⁊ multe paucitatis in spiritu visibili. Cause aūt paucitatis spūs ⁊ subtilitatis sunt itellecte ex primo caplo huius trac. Dubm 2m

¶ De imaginationibus. Cap. 9m.

Sunt colores qui sentiunt corã visu ac si ipsi sint misti in aere.

¶ Hec est passio que me ꝑduxit ad studiũ in scia oculoꝝ: ⁊ ad exercitium operatiõis in ea quã a pueritia vsq; ad tẽpus presens icurri cõpluries. O igitur eterne claritatis fulgor: o pelagus incomprensibilis veritat̃ inestimabilis pietat̃ ⁊ misericordie ĩfinite pater filius ⁊ spũs sanctus: meos oculos ab omni periculo seruare digneris: vt qui longo tp̃e pro salute humanoꝝ oculoꝝ laboriosam operam tribui: de ꝯseruatiõe mei lumis tua mihi misericordia recõpenset. ¶ Hoc aũt capl'm cũ oĩbus sequentibus põt ꝯtinuari dupl'r. Pꝛĩo ꝙ postq̃ Auic. determinauit de noctilopa ⁊ halyhar: hic determiat de imaginatiõib'. Scd̃o põt cõtinuari sic. ꝙ postq̃ determiauit d̃ nocumẽto visus qd̃ põt dici diminutio: h̃ determinat de eo qd̃ dr̃ corruptio. Et q̃ quedã corruptio visus significat aquã: ideo dico ꝙ p̃mo determiat de corruptiõe imaginationis quantũ ad visum. Scd̃o determinat de aqua que est qñ est in p̃ncipio corruptio in visu. ibi (Descẽsus aque que est egritudo.) ¶ Pꝛĩa in tres: q̃ corruptio visus vel est q̃ hõ iudicat extra eẽ qd̃ nõ est: ⁊ hec dicit̃ egritudo imaginatiõis. vel q̃ iudicat rẽ minorẽ q̃ sit: ⁊ hec ẽ dilatatio pupille. vel q̃ iudicat rẽ maiorẽ q̃ sit: ⁊ hec est ꝯstrictio pupille. Pꝛĩo ergo d̃terminat de p̃ma. Scd̃o de scd̃a. ibi (Alintisar est vt fiat.) Tertio de tertia. ibi (Cõstrictio est vt sit.) ¶ Pꝛĩa in tres. Primo de imaginationibus determinat q̃tum ad diuersitates eaꝝ ⁊ cãs. Scd̃o q̃tum ad signa. ibi (Signa eoruz que sunt.) Tertio q̃tum ad curã. ibi (Primũ imaginationũ.) ¶ Prima in tres. Pꝛĩo ostẽdit qd sunt imaginatiões. Scd̃o iuestigat earum cãs. ibi (Et cã in eis.) Tertio ponit diuersitates in modis ipsarum. ibi (Et iste qdẽ imaginationes. ¶ Dicit p̃mo ꝙ imaginatiões sunt colores q sentiuntur ⁊c̃. ¶ Nota p̃mo ꝙ hec passio vocat̃ imaginatiões phãtasie ⁊ apparitiones ⁊ oĩa idẽ significãt. Dixit ãt imaginatiões ⁊ colores in plurali ꝑꝑ multã varietatẽ q̃ accidit in eis ⁊ in coloribus eaꝝ vt patebit: q̃ aliqñ ꝯtingit ꝙ iste res que vident̃ sunt vere res in aere existẽtes quas cõprehẽdit visus acutus: ⁊ aliqñ sunt res vere stãtes in oculo ⁊ iudicant̃ esse in aere extra.

¶ Et cã in eis est statio rei non peruie inter glacialez ⁊ inter ea que videntur.

¶ Hic iuestigat cãs. Et p̃ p̃mittit cãm cõem imaginationũ. Secundo ponit quãdã diuisionẽ vt iueniat cãs spãles. ibi (Et illa res.) ¶ Est sciendũ p̃ ꝙ Aui. sumpsit spatiũ rei que mouet ad imaginationes a crystallĩa ad res q̃ cõiter vident̃ vt celuz mõtes ⁊ ꝑietes ⁊ hmõi. Rõ ẽ: q̃ de reb' mouẽtib' ad imaginatiões q̃dã sunt in aere ⁊ q̃dã sunt in oculo: vt appebit. Propter hoc ergo A. sumpsit tã magnũ spatiũ ⁊ dixit. Cã in eis. s. imaginatõib' ẽ statio ⁊c̃. ¶ Scd̃o sciendũ ꝙ ista res que stat iter glacialẽ. i. crystallinũ ⁊ ea q̃ vident̃ cõiter vt mõtes ⁊ ꝑietes ⁊c̃. dz eẽ nõ ꝑuia. i. ñ diaphana vel trãsparẽs: q̃ si eẽt ꝑuia ꝑuietate ꝯsil'i spatio: tũc ipa nõ moueret ad imaginationes. i. nõ eẽt cã imaginationũ: sed esset mediũ in vidẽdo. Dico aũt ꝑuietate ꝯsil'i spatio: q̃ si eẽt ꝑuietas nõ cõsil'is esset cã imaginationũ sicut vitrũ lucidũ q̃uis sit in aere mouet per se: sil'r si aliqua humiditas ꝑuia esset in humore albugineo ⁊ non esset similis ꝑuietatis ipsi albugineo esset causa imaginationum.

Dubm p̃m ¶ Est dubitatio: vtrum statio rei non peruie post glacialem versus cerebrũ siue versus cruciationẽ neruoꝝ sit cã imaginationũ. ¶ Videt̃ ꝙ sic. Pꝛĩo q̃ vapores surgentes a stomacho vel a corpore in crisibus sunt cã imaginationũ: sz isti vapores ꝑueniũt ad loca post oculos: g̃. Scd̃o vapor stans post crystallinũ põt ĩpedire trãsitum debituz speciei visibilis ad cerebrũ ⁊ ad ꝯiunctionez neruoꝝ: ergo poterit eẽ cã imaginationũ. ¶ In ꝯ̃rium est Auic. qui dicit. iter glacialẽ ⁊ iter ea ⁊c̃. ¶ Dõm ꝙ imaginationes sunt duplices. Quedaz sunt nocumẽta virtutis imaginatiue que appent in tenebris ⁊ in lumine sicut videmus in freneticis: ⁊ iste eueniunt ex materiebus stantibus post oculos. s. in cerebro ĩficientibus locũ virtutis imaginatiue. Quedam sunt imaginationes que sunt nocumenta virtutis visibilis que soluz appent cũ est actus visionis. s. in lumine: ita ꝙ cum homo non videt extrinseca nõ apparẽt sibi iste imaginatões: ⁊ loquit̃ de istis in hoc ca. cũ dicit. iter glacialẽ ⁊c̃. ⁊ de his querit questio. ¶ Dico ergo duo. Pꝛĩo ꝙ si visio fit in crystallina ⁊ non post eã: statio rei nõ peruie post crystallinã nõ est cã imaginationũ. Rõ est: q̃ res que nõ mouet ad visionẽ vel que nõ est obstaculũ in visione positũ inter visibile ⁊ videns nõ põt eẽ cã imaginationũ. His enim modis res nõ ꝑuia est cã imaginationum: sed res post crystallinã stans nõ põt mouere ad visionẽ nec est obstaculũ medium: q̃ visio fit in crystallina ⁊ nõ põt: vt p̃supponitur: ergo. ¶ Dico scd̃o ꝙ tenẽdo ꝙ visio fiat in cõiũctiõe neruoꝝ ⁊ nõ in crystallino posset defendi ꝙ vapor exñs post crystallinũ nõ ẽ cã imaginationũ. Rõ q̃ b̃m viã quorũdã ⁊ est cõior via: vapor existens in oculo vr̃: ⁊ iõ ẽ cã imaginationũ. Si g̃ vapor post crystallinũ nõ poterit videri: g̃ nõ poterit eẽ cã imaginationũ. Qz ãt nõ possit videri declarat̃: q̃ apud tenẽtes ꝙ visio fiat in ꝯiũctõe neruoꝝ spũs visibilis in crystallino recipit depurationẽ vltimã añ eaz cui ꝯiungit̃ act' visiõis q̃ depuratio ẽ necãria ꝑ actu visiõis. Res g̃ q̃ ẽ post crystallinã cũ nõ possit recipere depurationẽ in crystallĩa nõ poterit mouere spũm visibilẽ in neruo cõcauo vt fiat visio. ¶ Sz via cauillãdi hãc rõnẽ est ꝙ illa depuratio requirit̃ pro visiõe ꝑfecta: sed ꝑ visione iperfecta nõ. ¶ Dõm ꝙ illa depuratio reqritur pro visione vt visio est. Et signũ huius est: q̃ si crystallĩa moueat̃ extra ad corneã nõ fiet visio nec rei post nec in crystallina: q̃uis post crystallinã fit illuminatio ⁊ nõ fit alia mutatio. hic eẽt multũ ꝓlongandũ. Scd̃a rõ est: q̃ delatio spẽrũ visibiliũ a crystallina ad cruciationẽ nõ est b̃m legẽ lineaꝝ: ⁊ iõ vapor ille ibi existẽs nõ occurrit parti lineaꝝ reꝝ visibiliũ sicut occurrit cũ res defert̃ ad crystallinaz: ⁊ iõ non põt esse cã imaginationũ per illũ modũ q ẽt post declarabit̃. ¶ Sz tu. d. iste vapor q est post crystallinam qd̃ ĩpedimẽtũ facit. ¶ Dico ꝙ facit ĩpedimẽtũ debiti aduẽtus spũs ad crystallinaz: vñ debilitat̃ visio ⁊ nõ fit ex hoc phantasia vel imaginatio. ⁊ ꝯsidera hoc q̃ est locus speculationis. ꝯ̃ria eniz ꝯclusio huic apparentius defenderet̃. ¶ Ad ꝯ̃ria pz sol'o. ¶ Ad p̃mũ dico ꝙ vapor surgens a stomacho vel aliunde nõ est cã imaginationũ de quibus est sermo nisi ꝑueniãt ante faciez crystallini: vt inuit Gal'. p̃mo ꝓno. cõmen. 26. ⁊ A. in scd̃a quarti. c. de signis ex actiõe manus qd̃ fit penetrãdo de poro in porũ ꝑueniendo ꝑ venas ad arterias rhetine ⁊ vuee vel alias. ¶ Ad scd̃z dico ꝙ vapor crystallini si ĩpedit trãsitũ totalẽ est cã destructiõis: sz si ĩpedit trãsitũ in ꝑte determinata non est cã destructiõis imaginatiõis: q̃ nõ ĩpedit ꝑtez visibilis spũs ĩ ꝑte: q̃ delatio vt dictũ est nõ fit b̃m modũ linearum.

¶ Est scd̃o dubitatio an res nõ ꝑuia exñs ⁊c̃. possit videri. ¶ Videt̃ ꝙ nõ. Pꝛĩo q̃ visibile positã sup oculo nõ põt videri: vt pz in scd̃o de aĩa tex. cõmẽ. 73. ergo multo minus visibile positũ ĩtus in oculo. Scd̃o sic. visio videt̃ fieri ꝑ multiplicationẽ speciei in aere ꝑuio vel aqua: cũ ad visionẽ requirat̃ mediũ extrinsecũ: vt pz in scd̃o de aĩa cõmen. 116. sed res non ꝑuia stãs in oculo ĩtus non multiplicat spẽm per aerẽ: ergo. ¶ In ꝯ̃riũ est ꝙ appet ad sensum cũ vapores existẽtes in oculo iudicant̃ a nostro visu. Scd̃o sic. de quo visus iudicat b̃m diuersitatẽ sui coloris ⁊ figure illud vr̃: sed vaporibus existẽtibus in oculo iudicamus b̃m diuersitatẽ coloꝝ vt si sunt melici nigri iudicant̃ nigri: ⁊ si sunt cholerici citrini iudicant̃ citrini: vt cõmuniter sentiũt auctores: ⁊ expresse ponit Haly. in trac. 2. cõmen. 180. al'r trac. vẽtris cõmẽ. 62. qd̃ ẽt de figuris appet. Itẽ spẽs sensibiles ꝯseruate in virtute memoratiua vel ĩpresse ab aliquo vapore reuertẽtes vsq; ad oculũ pñt videri ⁊ iudicabunt̃ quasi eẽnt extra: vt ponit Auer. in tertio colliget. c. de accidẽtibus sensus visus ca. 38. ergo multomagis hoc videt̃ ꝯtingere si vapor sit in oculo.

¶ In hac qõne est duplex responsio. ¶ Responsio p̃ma vsitata est ꝙ visio est duplex. s. ꝑfecta ⁊ iperfecta. In visione ꝑfecta dico ꝙ nõ est poĩe ꝙ res exñs in oculo videatur. Rõ est: q̃ ad ꝑfectaz visionẽ reqritur mediuz extrinsecum in quo prius recipiat̃ species rei visibilis: ⁊ eo mediãte recipiat̃ ĩ oculo: vt ponit Auer. in tertio colliget. c. de sensu visus. ⁊ in. 2. de aĩa prealle. cõmẽ. ⁊ cõmen. 74. Illud ergo qd̃ ẽ in oculo nõ poterit ꝑfecte videri: sz visione iperfecta. Rõ est: q̃ ad visionẽ iperfectam sufficit ꝙ visibilis spẽs possit formari in crystallina quãuis nõ format̃ perfecte. hoc aũt põt facere res ĩtra oculũ. s. existens in albugineo vel in cornea. ibi. n. ꝯcurrit medium diaphanũ. s. albugineus. ibi etiã cõcurrit lumẽ. s. a luce exteriori: q̃ ille vapor nõ prohibet ab omni parte quin lumen possit venire ad albugineuz ⁊ crystallinã q̃ nõ ex toto cooperit vueã: q̃ tunc fieret cecitas. Potest ergo spẽs huius vaporis multiplicari ꝑ albugineum ⁊ recipi in crystallino ⁊ sic videri: ⁊ h̃ vr̃ sentire Auer. in scd̃o de aĩa cõmen. 116. vbi nõ negat ꝙ sensibile positũ supra sensum faciat sensum: tñ dicit ꝙ male sentit̃: vnde dicit. cũ super sentiẽs fuerit positũ ipsum sensibile nõ sentiet oĩno: aut si sentit erit male. Hec ẽt vr̃ spãliter esse sñia Haly in tractatu scd̃o cõmento. 180. al'. tractatu vẽtris cõmẽto. 62. vbi dicit. imaginationes que vident̃ in oculo diuersificant̃ b̃m illud qd̃ format̃ in humiditate grandinea de vapore q aggregat̃ in foramĩe vuee. Vult g̃ Haly ꝙ vapor qui est in foramine. s. in albugineo format suã spẽz in crystallino: ⁊ ex hoc videt̃. s. ĩperfecte vel male. ⁊ tñ quare iudicat̃ eẽ extra. respondet ꝙ propter consuetudinem: ⁊ videtur superficialiter sermo Gal'. in primo prono. commen. 26. Aliam causam dat q̃ est error in iudicando de situ. Ex quibus soluuntur due rõnes iã facte. ¶ Hunc modum non reputo sufficientem: q̃ tunc res existens in crystallina non posset esse causa imaginationum: q̃ tunc nullum eẽt medium quo crystallina moueretur. hoc aũt est falsuz: q̃ si crystallina coloret̃ tũc videt res illius coloris: vt ponit Jesus

trac. 3. Dubm 2m

trac.3.c.de egritudi.crystalline.⸿ Cōtra vltimū dictū.ponat ꝙ pri
ma visio fit cū imaginationibꝰ alicuiꝰ rei:ipse nō iudicabit illas in-
tus. Alia vͦo causa nō satisfacit:imo idē ꝑ idē declarat.⸿ Dico ꝰ ꝙ
rē stātē in oculo que nō ē ꝑuia posse videri:pōt dupl'r itelligi. Uno
mō ꝙ ꝑ eius spēm videat quā causet in crystallina:⁊ non est possi
bile ꝙ aliqd existēs i oculo videat.⁊ hec ꝯclusio est recte ꝯ̄ria opi.
premisse. Hoc est iā ꝓbatū de re que staret sup crystallina:⁊ dico
si crystallina est ꝑ̄ncipalis ꝑticula in vidēdo. Probat hoc scdͦo sic.
Auer.in scdͦo de aīa cōmē.75.mōstrat ꝙ ad sensuꝫ inquātū est sen
sus requirat mediū:⁊ mediū qͦd vult ꝙ requirat ad visum:est me-
diū extrinsecū vt patet ex dictis eiusdem.⁊ ex tertio colliget ca.38.
vbi ergo nō est hoc mediū nō pōt fieri sensatio.⸿ Sꝫ tu.d.ergo di-
cā ꝙ nō pōt fieri sensatio bene sed male.⸿ Cōtra hoc arguit sic:qꝛ
si idigētia medij est pertinēs ad sensum inquantuꝫ sensus:ergo in
quacunqꝫ sensatione reqritur ꝙ sit facta siue bene siue male. Hec
tñ sñia Auer.nō placet Plusquācōmē.in thegni trac.tertio cōmē.
45.illo ca. Nerui vͦo ⁊ tenātos ⁊c̄. Et iō arguo aliter sic.si hoc esset
ꝙ res itra oculū existēs ꝑ suā spēm posset videri tunc vuea videri
posset.qͦd est falsuꝫ:qꝛ semꝑ videremus rē aliquā nigrā siue cele-
stinā qualis color vuee.ꝯsequētia ꝓbat:qꝛ iter crystallinā ⁊ vueā
est mediū sufficiens.s.humor albugineus:⁊ est lumen.s.in die ⁊ est
res non peruia.s.sup̄ficie vuee que est vere colorata:ergo poterit
suā spēm multiplicare in crystallina ⁊ videri.⸿ Hec rō pōt dupl'r
molestari. Primo dicēdo ꝙ lumē nō illuminat albugineum in illa
parte in qua ꝯtangit superficiē vuee:⁊ iō nō pōt multiplicari spēs
nigredinis vuee. Sꝫ ꝯ̄:qꝛ oculus in pupilla apparet niger ꝓpter ni
gredinē vuee vt supra declaratū est:ꝰ spēs nigredīs vuee multipli
catur in albugineo versus crystallinū:sil'r ibi est lumē ꝑ reflexionē
ad crystallinā. Itē saltē ꝓfunditas circuli videri deberet:⁊ saltem
in hoīe in quo itus ꝓmineret vuea.⸿ Scdͦo mō posset molestari
dicēdo ꝙ illud qͦd facit suā spēm in spatio qͦd est itra circulū vuee
pōt videri:sed si faciat spēm in spatio extra circuluꝫ.s.versus sub-
stantiam vuee nō pōt videri. Sꝫ ꝯ̄:qꝛ alicuius pupilla pōt dilatari
⁊ nō ꝑdet visum imo videbit si parū dilatet.sed manifestum est ꝙ
tūc spēs reꝝ que vident recipiunt in spatio extra priorē circulum
in crystallino qui est vniformis.⸿ Scdͦo sic ad ꝑ̄ncipale.si res exi-
stens in oculo ꝑ suā spēm posset videri:tūc ēt posset videri ab ocu
lo extrinseco.hoc est falsum:qꝛ si medicus ispicit oculuꝫ eius q hꝫ
vaporē facientē imaginationē nō videt illū vaporē.cōsequetia pꝫ
qꝛ si ille vapor pōt causare suā spēm in albugineo ⁊ crystallino ver
sus itus:eadem rōne versus extra.s.versus oculū medici ispicien-
tis.hanc rōnem inuit.A.post vt videbit. Hec rō pōt solui dicendo
ꝙ vapor in albugineo facit maiorē spēꝫ ꝙ̄ possit facē in aere sic la
pis in aqua apparet magnus ⁊ in aere appꝫt paruus. Hec solutio
tāgit multa difficilia volēdo directe eā remouere:⁊ ideo aliter ꝑ-
transeat arguendo cōtra sic.si in albugineo spēs reciperet maior:
tunc oīa false iudicarent qꝛ spēs rerū extra ēt in albugineo recipe
ret. Itē res itus in albugineo exñs sic facit spēꝫ in albugineo v̄sus
crystallinā:ita facit eā in albugineo v̄sus oculū medici.ponat eniꝫ
ꝙ sit in medio albuginei. Itē res apparens per medium grossius
siue dēsius ponat ꝙ appareat in quadruplo maior ꝙ̄ si ipsa appa-
reret per medium rarius:sed videmus ꝙ aliqua imaginatio appa
ret ifirmo in quātitate vnius cymicis vel musce:ergo medico ispi
ciēti dꝫ apparere in quātitate vnius pollicis qͦd tñ non contingit.
⸿ Tertio ad ꝑ̄ncipale sic.si res existēs in oculo posset per suā spe-
ciē videri:tunc punctus albus exñs super cornea vt apparet post
eius vlcera iudicaret albus ab ifirmo.qͦd est falsum:qꝛ quāto cica
trix cornee est albior:tāto ifirmo appꝫt nigrior vt declarat expe-
riētia.consequētia pꝫ:qꝛ apparebit ꝑ spēm albi. Posset solui ꝙ ꝓ-
pter defectū lumīs nō apparet. Exēplū si aliquis cū spatulis oppo
nat se lumini:⁊ tu ispicias faciē eius appꝫt tibi tincta ⁊ tenebrosa.
Dico ꝙ nō est simile. Prīo qꝛ paruus punctus in medio cornee di-
mittit tantū spatiū ꝙ sufficit totus albugineus illuminari. Scdͦo
qꝛ saltē ꝑ reflexionē lumīs a tela aranea ⁊ vuea ⁊ crystallina illu-
minabit superficies pūcti ab itra.⸿ Quarto ad ꝑ̄ncipale sic.visi-
bile qͦd per ꝓpriā spēm mouet stāte eadem pupilla in eodē spatio
semꝑ apparet in eadē distātia:sꝫ iste imaginatiōes nō apparent in
eadē distātia.sꝫ si homo aspicit aerē vr̄ sibi ꝙ sit in aere:⁊ si aspicit
librū videt ꝙ sit in libro.apparet ergo ꝙ res nō peruia stās in ocu
lo nō pōt videri per suaꝫ spēm.⸿ Sed tu.d.nos qñqꝫ videmus lu-
mē qͦd est itra oculos.⸿ Dico ꝙ nō est simile de lumīe ⁊ rebus nō
peruijs:qꝛ lumē hꝫ esse magis itentionale ꝙ̄ colores reꝝ nō ꝑuia-
rū:⁊ ideo vt colores gradatim ꝑueniant de eē mālī ad imateriale
requirūt mediū in vidēdo qͦd nō est necessariū de lumīe. Et ex hac
istantia posset molestari ꝓpositio Auer.supra posita que dicit.ꝙ
idigētia medij est ꝑtinēs ad oēm sensuꝫ.⸿ Dico secūdo ꝙ alio mō
pōt itelligi ꝙ res nō peruia existens in oculo videat nō per ꝓpriā
spēm quā causet:sed per spēm rerum visibiliū ab extra venientiū
que spēs modificant in eaꝝ receptione ꝫm nām vaporis in oculo
existētis:⁊ hoc modo dico ꝙ res existens in oculo vr̄. Ratio est:qꝛ
cū nō videat per ꝓpriā spēꝫ quā causat:opꝫ ꝙ videat modo dicto
cū non sit alius modus:⁊ hoc sic declarat:qꝛ iudicium de sensibili-
bus fit ꝫm modū receptionis eoꝝ:⁊ recipiēs recipit ꝫm modū sue
dispōnis:ergo vapor existens in oculo verbi gratia si sit rubeus ⁊
cum sua rubedine habeat transparētiā sicut hꝫ vitrum rubeū:tūc
res que ab extra vident recipiunt in oculo in parte vbi est vapor
modo rubeo:⁊ ideo ibi apparēt rubee.nō ergo est hoc iudicium qꝛ
visus iudicet vaporē rubeū sed iudicat librū rubeuꝫ in illa parte in
qua spēs libri occurit rubeo vapori:⁊ hoc ideo qꝛ recipit modo ru
beo:ideo si iste vapor rubeus occuparet totū albugineum oīa iudi
carent rubea:sꝫ occupādo partē solum iudicant rubea in illa par-
te in qua spēs rei occurrit in se vapori rubeo ꝑuio. Si aūt vapor
vel alia res stans itus in oculo nō sit peruia:tūc si totū occupat fo-
ramē pupille iducit cecitatē. Si vͦo occupat partē:tunc spēs rerū
ab extra veniētiū non pñt penetrare ad crystallinā per ipm vapo
rē nō peruiū:⁊ ideo tūc crystallina iudicabit illā rē esse obscurā si-
ue nigrā siue ꝑforatā siue ꝫm alios modos iudicioꝝ ꝑ̄uatoruꝫ ⁊ ꝫm
motū ⁊ formā illius vaporis erit iudiciū de re ꝫ illā partē:nō ergo
oculus iudicat vapores nigredinē nec suā formam:sed iudicat per
spēm rei visibilis ab extra veniētis ꝫm modum sue receptionis.⁊
hec est sñia Aui.in hoc capl'o vt apparebit:⁊ ifra ca.de aqua cū di
cit. Intētio illius est ꝙ nō videt sed imaginat tenebras. Uult eniꝫ
Aui.ꝙ si aliqd sit in medio pupille:vñ homini appꝫt ꝙ res extra
sit ꝑforata:nō est qꝛ videat foramē positiue sed ꝑ̄uatiue:⁊ hoc sen
tit Gal'.in.4.de accidēti.c.2.cū dicit. Si in medio pupille paruꝫ ex
illo humore grosso existat:⁊ circūstantia eius sint clara:oīa que vi
det putat eē forata eo ꝙ partē quaꝫ videre nō pōt iudicat eē fora-
tā. Idē ēt pōt itelligi a.G.in ꝑ̄mo ꝓnosticoꝝ cōmen.26. Semꝑ eni
itelligimus ab auctoribus predictis ꝙ vapores in oculo nō viden-
tur:qꝛ sint obiecta visa:sed vident vidēdo alia que vident ꝫm dis-
pōnem factam per vapores in oculo.

⸿ Ex qbus soluit dubitatio alia:an res stās in crystallina sit causa
imaginationis:qꝛ apparet ꝙ sic.⸿ Ex qbus patet sol'o ad ꝯtraria.
⸿ Ad rōnē cū dr̄ illud videtur de quo visus iudicat ꝫm diuersitateꝫ
coloris ⁊ figure. Dico ꝙ veꝝ est si iudicet de eo sicut de obiecto:sꝫ
hoc nō est:sed iudicat visus de rebus receptis ab extra ꝫm dispō-
nem vaporis q est in oculo:⁊ hoc ēt modo visibile positū suꝑ visuꝫ
facit malā visionē:vt itellexit Auer.supra.⸿ Ad scdͦaꝫ dico ꝙ spēs
reuertētes a ꝑte post acqsiuerūt suā imālitatē:⁊ iō nō idigent me-
dio extriseco.⸿ Ad aliā cū dr̄ ꝙ nō plus reqrit ad visionē nisi mul-
tiplicent spēs ⁊c̄. Dico ꝙ reqrit multiplicatio speciei debita sicut
reqrit in crystallina que extra prominet in qua generat spēs:⁊ tñ
nō videt:qꝛ non cum ordine debito pertingit.

⸿ Et illa res aut est ex eis quoꝝ simile non cōprehēdi-
tur in consuetudinibus oīno:⁊ neqꝫ cōp̄hēdit ipm
nisi qui est fortis visus egrediētis a cōsuetudine in cō
prehēdēdo:aut est ex eis que comprehēdit visus quā-
do medius sit ⁊ nō est in fine acuitatis sed est ꝫm semi
tam consuetudinis.

⸿ Hic ponit quādā diuisionē vt iueniat spāles cās imaginationuꝫ
⁊ diuersitates. Et ꝑ̄mo ꝑ̄mittit diuisionē. Scdͦo declarat.ibi (Et in-
tentio ꝑ̄mi.) ⸿ Dicit ꝑͦ ꝙ illa res nō ꝑuia stās itra crystallinā ⁊ res
que vident vel est ex eis que nō sunt ꝯsueta cōprehēdi:⁊ hoc ē qͦd
dicit.hec est ex eis quoꝝ simile nō cōprehēdit in ꝯsimilibꝰ oīno.i.
qꝛ nec ipsa nec res sibi sil'is in ꝑuietate est ꝯsuetū ꝙ cōprehendat:
sed extra cōem ꝯsuetudinē homini cōprehendet ab homine acu-
tissimi visus qui visus est extra ꝯsuetos visus ⁊ extra cōes hoībꝰ:
⁊ ideo dicit.neqꝫ cōprehendit ⁊c̄. vel est illa res ex eis que compre
hēdit visus quāuis nō sit vltime acutus sed sit medius ⁊ sit de visi
buꝰ ꝯsuetꝭ hoībꝰ:qꝛ cōiter hoīes nō hñt visuꝫ extremū in acuitate
imo in paucis reperit:sed hꝫ visum mediuꝫ iter debilē ⁊ acutum.

⸿ Est dubiū cuius oculus sit potētior in virtute visiua pueri vel iu-
uenis.⸿ Ur̄ ꝙ iuuenis:qꝛ Gal'.in.6.de regimīe sanitatꝭ ponit ꝙ vir Dubm 3m
tutes aīales in iuuenibus sunt potentiores ⁊ in pueris nāles.⸿ In
ꝯ̄riū est Mesue in ca.de conseruatione sanitatis oculi. qui docet
oculi sanitatē ꝯseruare cū rebꝰ q̄ reddūt tenerā subām oculi sic est
tenera suba oculi puerilis:quāuis tñ vtraqꝫ pars posset defendi.
⸿ Dico ꝙ in hoīe temperato oculus est ꝑfectioris virtutis in iuuē
tute ꝙ̄ in pueritia. Rō est qꝛ tūc oculus est ꝑfectior qñ nō est in eo
humidum nimis exuberās nec nimis crudū nec nimis paucuꝫ nec
nimis siccū:sed oculus tēperatus est hmōi in tꝑe iuuentutis:qꝛ in
pueris multitudo albuginei ⁊ cruditas facit oculos varios siue vi
rides:vt supra pꝫ in tracta.2.in senibus vͦo paucitas humidi facit
oculos glaucos.visus aūt medius est optimus.s.iter multū ⁊ pau-

cū humidū vt pꝫ per pħm in.5.de gñone aīaliū.cap̄.1. ⁋ Ad Mesue dico primo ꝙ per pueros intelligit iuuenes. Uel dico ꝙ loqtur de bona dispōne oculi q̄zum ad lenitatem superficiei. que lꝫ in pueris sit forsan perfectioꝛ: alia tñ que sunt principalioꝛa in actu videndi perfectioꝛa sunt in iuuenibus.

¶ Et inētio primi est qm̄ cum visus est foꝛtis compꝛehēdit debile ⁊ occultum ex rebus que volāt in aere ꝓpe visuꝫ que sunt ex foꝛmis a qbus aer nō euacuat̄ ⁊ reliqua: quare apparent ei: ⁊ propter suam propinquitatem quam habēt cum aere nō verificat eas.

¶ Hic declarat mēbꝛa diuisionis. Primo qūo statio rei non peruie īter glacialē ⁊ ea que videnť est cā imaginationū: qꝛ cōpꝛehēdiť illa res a visu acutissimo q nō est de visibus ꝯsuetꝭ ⁊ cōibus: imo extra ꝯsuetudinē. Scd̄o declarat qūo statio rei nō ꝑuie īter crystallinā ⁊ ea que videnť est cā imaginationū: qꝛ illa res cōpꝛehēditur a visu q̄zuis nō sit acutus sꝫ sit de ꝯsuetis cōiter. ibi (Diuisio aūt altera.) ⁋ Pria in tres: qꝛ res que stāt inter crystallinā ⁊ ea que videntur vel stāt in spatio. s. in aere vel in oculo. s. in albugineo vel in coꝛnea. Prīo ergo ostēdit qūo res stans in aere est cā imaginationuꝫ: qꝛ cōpꝛhēsa a foꝛti visu. Scd̄o qūo res stās in oculo. ibi (Et silr̄ cuꝫ sunt.) Tertio cōparat has res ad visus nō acutos. ibi (Uerūtñ hec duo.) ¶ Dicit primo ꝙ ītentio p̄mi. i. ītentio vel intellectus eius qd̄ p̊ dictū est. s. ibi ⁊ illa res ⁊c̄. est qꝛ cum visus est foꝛtis ⁊c̄. ¶ Est sciēdū ꝙ aer. i. spatiū nos circūdans semꝑ hꝫ secū mista quedam coꝛpoꝛa paruissima que vocantur athomi vel psigmata a Gal. in p̊ de virtutibus aīalibus. ca. 14. ⁊ nō solū aer sꝫ aqua hꝫ secuꝫ aliqua coꝛpoꝛa paruissima secū mista: ⁊ ideo dicit a qbus aer nō euacuat̄: ⁊ reliqua. s. spatia vt aqua. Cū ḡ visus est foꝛtꝭ valde videt hec parua qñ sunt vel volāt ꝓpe visuꝫ: qꝛ si distarēt ꝑꝑ paruitatē nō viderenť a visu quantūcūqꝫ acutissimo: ⁊ iō dixit. ꝓpe visuꝫ. ⁊ talis modus imaginationū est sicut sibillatio que accidit homini ex acuitate sensus auditus: vt ponit Rasis in. z. cōtinētis. ca. 3. ⁊ Iesus trac. 3. ca. 1. ¶ Scd̄o sciēdū ꝙ iste visus acutus lꝫ videat hmōi res debiles ⁊ occultas volātes in aere: nō tñ clare distinguit eas: qꝛ in subtilitate sunt propinque aeri: ⁊ ideo stat homo in dubio an videat vel viderit aliqd vel nō: ⁊ hoc est qd̄ dicit. ⁊ ꝑꝑ suā ꝓpinqtatem.

¶ Et similiter cum sunt in interioꝛe parte propter vestigia vapoꝛum paruoꝛum nō euacuātur ex eis complexio ⁊ natura oīno.

¶ De secunda ꝑte pꝫ. ¶ Est sciēdū ꝙ nulla cōplx̄o nec nā. i. cōpositio est in qua nō sit euapoꝛatio: ⁊ per ꝯn̄s ad cuius oculos nō ꝑueniāt aliqui vapoꝛes a coꝛpoꝛe vel ab ipsomet oculo surgunt: q vapoꝛes sunt subtilissimi ⁊ paruissimi: ⁊ ideo sunt potius quedā vestigia vapoꝛum. cuꝫ ergo oculus est acutissimus in visu: tūc ꝑcipit istos vapoꝛes ⁊ sic fiunt imaginationes: ⁊ hoc est quod dicit. ⁊ silr̄. s. visus acutus compꝛehendit quedam debilia ⁊ occulta cum sunt in interioꝛi parte. i. cū sunt in oculo. Ista aūt que sunt ītus sunt ꝓpter vestigia vapoꝝ ⁊c̄. supple ⁊ ex eis vapoꝛibus nō euacuat̄ ⁊c̄. vel similiter nō euacuatur ex eis. s. paruis foꝛmis ⁊c̄.

¶ Uerūtamen hec duo occultantur a visibus que nō sunt in vltimo acuitatis ⁊ non imaginant̄ nisi ei qui est vehemētis acuitatis in visu: ⁊ ista sunt ex eis que nō cōparantur ad nocumentum.

¶ De tertia ꝑte dicit ⁊ patet. ¶ Est sciendum p̄mo ꝙ quāuis visus acutissimus qui in paucis reperitur cōpꝛehendat hec duo. i. hmōi occulta volantia in aere ⁊ hmōi vapoꝛes qui sunt in nobis a qbus coꝛpus nō euacuat̄: visus tñ nō vltime acutus non compꝛehendit illa: sed occultant̄ sibi: ⁊ ideo dicit. verūtñ ⁊c̄. ¶ Scd̄o est sciendū ꝙ iste imaginationes que fiunt ex acuitate sensus visus non debēt reponi in numero egritudinū: nec ille visus dꝫ dici nocitus: ⁊ ideo dicit. ⁊ ista. i. ⁊ iste imaginationes ⁊c̄.

¶ Diuisio autē altera aut existit in tunicis aut existit in humoꝛibus.

¶ Hic ostēdit qūo statio rei nō peruie inter glacialē ⁊ res que vidētur est cā imaginationū: qꝛ illa res cōpꝛehendiť a visu quāuis non sit acutus: sed sit de cōibus in ꝯsuetudine hominū. Et p̄mo p̄mittit quādā diuisionē. Scd̄o exequiť. ibi (Et illa que.) ¶ Dicit primo ꝙ diuisio altera. i. alterū mēbꝛū diuisiōis qd̄ est supꝛa positū: ibi (Aut est ex eis que compꝛehēdit ⁊c̄. ¶ Est sciēdū ꝙ imaginationes que sunt de hmōi mēbꝛo diuisionis differūt a predictis in tribus. Prio qꝛ ille fiūt a rebus solū stātibus in oculo vel in aere: sꝫ iste fiūt a rebus stātibus in oculo solū. Scd̄o qꝛ ille cōpꝛehēdunť a visu acuto ⁊ nō ab alio: ⁊ iste compꝛehendunť a visu q̄zuis nō sit acutus. Tertio qꝛ ille nō cōparanť ad nocumentum: ⁊ iste sic.

¶ Et illa que existit in tunicis est vt sit super tunicā coꝛneā vestigium occultum valde qd̄ remansit a varioliꝭ aut obthalmia ⁊ bothoꝛ aut aliꝭ.

¶ Hic exequiť. Et p̄mo de imaginationibus p̄dictis cuius cā est in tunicis. Scd̄o cuius cā est in humoꝛibus. ibi (Illa aūt que existit.) ⁋ Pria in. d. Primo ponit cām huius imaginationis. Scd̄o remouēdo dubiū declarat. ibi (Et nō appꝫet.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ illa res que est cā imaginatiōis que cōpꝛehēdiť a visu ⁊ si non sit acutus q̄ res est in tunicis oculi est vt sit suꝑ coꝛneā ⁊c̄. ¶ Est sciēdū ꝙ res non ꝑuia stans in coꝛnea est cā imaginationū ƀm ꝙ diceť. In aliꝭ v̊o tunicis oculi nō: nisi in aranea de qua dabat intelligi cum dicit. de ea que est in albugineo vel in crystallino. Hec aūt res nō ꝑuia est vestigiū. s. cicatrix remanēs ex variolis obthalmia ⁊c̄. ⁊ aliꝭ. s. vlceribus de quibus ꝓlixe dictum est in secundo tracta. huius.

¶ Est dubium quare dixit vestigium occultum valde. ⁋ Dico ꝙ tūc ꝓpꝛie dicitur ꝙ homo hꝫ imaginationes qñ te inspiciente oculuꝫ infirmi nihil potes in eo discernere de macula: ⁊ tamen infirmus videt coꝛam se hmōi phantasias. hoc aūt maxime ꝯtingit cum vestigium est occultum in oculo hoīum intuentium.

¶ Et nō apparet oculus exterius ⁊ apparet oculo iterius ꝓpterea ꝙ nō sit ꝑuius locus in quo est. Occultātur ergo ꝓpter ipsum ex eo qd̄ sentiť ⁊ aere peruio partes vise magne ƀm quātitatem.

¶ Hic remouet dubium. Diceret aliqs quare hoc vestigiū videť ab oculo īfirmi ⁊ nō videť ab oculo exterioꝛi. s. medici vel alterius inspiētis. ⁊ in hoc Aui. declarat qūo res nō ꝑuia stans in oculo videť ab oculo ipso in quo stat. Et p̊ p̄mittit ꝙ illud vestigiū nō apparet oculis exterius. s. oculo medici: vel alterius intuentis: ⁊ apꝑet oculo iterius. i. v̊sus ītus: qꝛ oculo in quo est vestigiuꝫ. Scd̄o declarat hoc qd̄ dicit. ꝓpterea ⁊c̄. Et p̊ declarat qūo apparet oculo iterius. Scd̄o qūo nō apparet oculo exterius. ibi (Que si ƀm veritatem.) ¶ Dicit primo ꝙ hmōi vestigiū apparet oculo iterius: ꝓpterea qꝛ locus coꝛnee in quo est vestigiū nō est vel sit ꝑuius: ⁊ iō nō pōt deferre ꝑ illā ꝑtem spēs visibiliū: ergo partes vise ex eo qd̄ sentiť vt de re coloꝛata ⁊ aere peruio. i. de aere peruio ⁊ lucido q vr̄ ⁊ ē mediū in vidēdo: ꝑtes dico magne ƀm q̄ztitatē occultanť per ipꝫ. s. vestigiū. Pōt ergo ex dictꝭ Aui. foꝛmari talis rō. illud apꝑet oculo iterius per qd̄ locus coꝛnee in quo est nō sit peruius: sed ꝑ vestigium quātūcūqꝫ paruū locus coꝛnee in quo est non sit peruius. vt pꝫ: qꝛ aliter nō diceret̄ vestigiū: ergo apparet oculo iterius. Maioꝛē v̊o rōnis Aui. ꝓbat: qꝛ ꝑ ꝑtem coꝛnee nō ꝑuiā vbi est vestigiū nō possunt poꝛtari partes speciei rei visibilis: īmo magne ꝑtes rei visibilis siue sint res coloꝛate vt parietes ⁊ huiusmodi: siue sit coꝛpus lucidū vt aer: occultanť: ⁊ qꝛ occultantur visus non pōt illas iudicare positiue sed p̄uatiue: ⁊ hoc mō pꝫ illud vestigiū. ¶ Est sciēdū ꝙ ītētio Auic. est valde ꝯsona nostre expositioni superius posite. volēs enim declarare qūo vestigiū in coꝛnea apꝑet oculo iterius declarat per hoc qd̄ ꝓhibet ⁊ occultať ƀm illam ꝑtem in qua est pars rei vise. Nō ergo vult Aui. ꝙ illud vestigiuꝫ videať ꝑ suam spēm sed occultādo ꝑtes rei visibilis ab extra. Et ꝯsidera ꝙ si. A. dicit de vestigio coꝛnee ꝙ hoc nihil apꝑet oculo īfirmi: multo magis hoc est veꝝ de vapoꝛibus stātibꝰ in crystallina vel albugineo. ¶ Scd̄o est sciēdū ꝙ si vestigiū siue vapoꝛ in oculo nō oīno prohibeat penetrationē ƀm ꝑtē in qua est: sed coloꝛet illā parteꝫ vt stet aliq̄ ꝑuietas sicut dictū est supꝛa de vitro diaphano coloꝛato: tunc res ex̄ apparēt de coloꝛe illiꝰ vestigiꝭ vel vapoꝛis ⁊ ꝓhibet recipirē sub ꝓpꝛio coloꝛe: ⁊ recipiť sub coloꝛe vapoꝛis: ⁊ iō sic iudicať.

¶ Que si ƀm veritatem exterius reperta foꝛet eēt pars illa parua: magna pars foꝛmarum eius que sunt in foramine vuee.

¶ Hic declarat quare illud vestigiū nō apꝑet oculo exterius. s. oculo medici vel alterius īspiciētis. Et p̊ facit hoc. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Magna pars.) ¶ Dicit p̊ ꝙ si hoc vestigiū ƀm veritateꝫ reperireť extra eēt res valde parua sic ꝙ ꝑ eiꝰ ꝑuitatē nō videreť: ⁊ eodē mō stās in coꝛnea nō vr̄ ꝑꝑ ꝑuitatem: ⁊ iō dicit. que. s. res existēs in coꝛnea vt vestigiū. vel que. s. pars coꝛnee in qua est vestigiū si repꝑta foꝛet exteriꝰ ƀm veritatē. i. si poneret̄ in re extra vt in aere vel in pariete eēt parua illa pars. s. coꝛnee vel vestigiū occultuꝫ de quo dictū est: ⁊ ꝑꝑ multā paruitatē nō vr̄. ¶ Et qꝛ statiꝫ diceret aliqs: si hec res est ita ꝑua qūo pōt occultare magnas ꝑtes rei vise. ⁋ Rñdet Aui. ꝙ hec res est magna pars respectu quātitatꝭ foꝛmaꝝ que sunt in foꝛamine vuee: lꝫ sit parua ꝑs respectu entiū mūdi que videnť: ⁊ hoc est qd̄ dicit. Illa pars que ē in coꝛnea. i. vestigium

giuz occultũ eẽt parua si extra poneret. ⁊ sup. tñ cũ hoc est magna pars formarũ .i. spẽrum visibiliũ que sunt in foramine vuee: qꝛ per ipm trãseũt ⁊ veniũt ad crystallinã. Si ergo hoc vestigium vel locus in quo est magna pars spẽrum .i. respectu spẽrum: ergo poterit magnã ꝑtẽ ſm quãtitatẽ de spẽbus occultare ⁊ de visibilibus. Aliter tñ lr̃a posset exponi ⁊ in idẽ redit. ¶ Propter qđ est sciendũ ꝙ parti in qua est vestigiũ occurrit aliqua pars speciei rei visibilis q̃ pars speciei est paruissimuz qđ: ita ꝙ si illa ꝑs spẽi visibilis poneret extra ſm veritatẽ: qꝛ eẽt aliqua res ꝑ se subsistẽs vel forma realis eẽt parua: ⁊ tñ illa pars eẽt magnũ frustũ vel magna ꝑs formaꝝ vel spẽrum veniẽtiũ ad pupillã: ⁊ hoc est qđ dicit. que .s. ꝑs speciei visibilis occultata si exterius ⁊c̃. ¶ Est sciendum ꝙ vt sumit ab Auic. in sexto de nãlibus in fi. in pupilla describit forma visus ⁊ visibiliũ. Si ḡ forma montis describat opꝫ ꝙ forma montis diuidat ſm diuisionem partiũ pupille: imo siquis ꝯsiderat forma mõtis diuidit ſm diuisionẽ partiũ pupille vel crystalline in qua terminat conus lineaꝝ visibilium. Si ḡ pupillã vel ꝑtem eius diuidis ad tot partes ad quot diuidit mons: tũc paruissima ꝑs pupille est icõparabilr̃ minor parua ꝑte mõtis: ⁊ iõ si illa ꝑs pupille extra poneret eẽt quasi isensibilis: ⁊ tñ ipsa recipit spẽm visibilem q̃ est spẽs magne partis mõtis. Paruissimũ ergo vestigiũ qđ per sui paruitatẽ ẽ occultũ ẽ ipediens visione magne quãtitatis montis vel alterius rei. Exẽplũ est in figura extra. ¶ Sꝫ tu. d. ꝑua pars de pupilla que ꝓhibet vel recipit spẽm est ens naturale: sed quodlibet ens naturale est sensibile vt ponit Auer. in. 8. physi. cõmen. 23. ergo illud si extra ponat sentietur: cuius ꝯ̃rium dicit Auicẽ. ¶ Dico ꝙ si est sensibile: est sensibile occultum. ¶ Uel aliter dico ꝙ minimuz entis naturalis ꝑ se potens subsistere est sensibile. illud aũt minimum qđ recipit magnam partem montis vel ꝓhibet est ens nãle inexistens: non tñ posset existere nec ꝑ se diuisum in actu haberet illam oꝑationem. hic ṽo eẽt locus speculationis.

¶ Illa autem que existit ex humoribus est ſꝫ duas partes: quoniam aut iã cõuersa est substãtia eius in humiditatẽ: ex eo qđ est exterius ab ipsa ad qđ iam cõuersa est substãtia humiditatis ipsius.

¶ Hic exeqtur de imaginationibus quarum cã est in humoribus. Et ꝑmo ꝓmittit diuisionẽ dicẽs ꝙ ẽ ſꝫ duas res .i. ſꝫ duos modos. Scđo declarat. ibi (Qm̃ aũt iam.) Tertio ifert quãdam aliam diuisionez. ibi (Illud ṽo euacuat.) ¶ Pria pꝫ. Et scđa ꝑs diuidit i. d. Prio declarat vnam partem. Scđo aliã. ibi (Aut accidit.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ ꝑmus modus fiendi imaginationes ex re que existit in humoribus oculi: ẽ qm̃ ẽ iã ꝯuersa suba eius .s. humoris albuginei vel crystallini in humiditate ⁊c̃. ¶ Est sciendũ ꝙ hec cã imaginatiõis quã Aui. hic iuestigat est que accidit valde frequẽter. Cõtingit .n. ꝙ in humorẽ albugineum aliqñ penetrat aliqua humiditas valde subtilis ⁊ satis clara: nõ tñ tantũ quantũ est humor albugineus: ⁊ hec humiditas quasi trãsmutat in eius nãm ꝑtem albuginei quaz attingit: ⁊ ẽt albugineus quasi illam ad se trãsmutat: ⁊ hoc accidit iõ qꝛ illa humiditas est satis conformis humori albugineo. ex ꝑte ergo albuginei quã illã humiditas tãgit ⁊ ex illa humiditate quasi ꝯficit vnum: ⁊ illud est cã imaginatiõis: ⁊ hoc ẽ qđ dicit lr̃a: aut iaz cõuersa ẽ suba eius .s. humoris albuginei in humiditatez. ex eo qđ ẽ exterius ab ipsa .s. suba albuginei .i. ex aliq̃ humiditate corporea que venit ex albugineo ab extra ⁊ itrat in eũ. ad qđ .s. extraneũ humidũ ꝯuersa ẽ suba ipsius ⁊c̃ .s. albuginei. q. d. cũ ergo dixerim tibi ꝙ suba albuginei iã cõuersa ẽ in humiditatẽ nõ itelligo in humiditatẽ qualitatiuã siue cõplonalẽ: sed in humiditatẽ corpulẽtã que ẽ quoddã corpus humidũ extraneũ ad qđ cõuersa ẽ suba albuginei: qꝛ sunt facti vnũ: ⁊ vt sic vnũ põt dici cõuersuz in aliud: qꝛ ẽ quedã mistio: ⁊ h̃ voluit lr̃a exterior cũ dicit. Aut qm̃ iã ꝯuersa ẽ .s. suba albuginei ad ipsam subaz humiditatis .s. ꝑ mistionẽ corpis. ¶ Sꝫ tu d. qũo ergo ẽ cã imaginationũ si hec humiditas est ita ꝯsimilis albugineo. ¶ Dico ꝙ lꝫ sit sil'is nõ ẽ oĩo sic diaphana vel sic subtilis: vñ alio mõ trãseunt ꝑ illã linee vsuales q̃ꝫ ꝑ ꝑtem albuginei: imo qñqꝫ lꝫ illa humiditas sit satis diaphana: tñ quodãmõ frãgit radiũ ⁊ appꝫt sicut nebula clara. ¶ Scđo. d. tu posset ne illa humiditas facere imaginationes absqꝫ ꝯuersiõe ad subam albuginei: ⁊ albuginei ad illã. ¶ Dico ꝙ sic: ſꝫ Aui. nõ curauit ponere qꝛ ẽ notũ: ⁊ qꝛ illa humiditas nõ diu durat absqꝫ hac conuersiõe. ¶ Nota ꝙ illa que dicta sunt de albugineo possent intelligi de crystallino: lꝫ non sit sic facile ꝑtem eius misceri ⁊ conuerti cũ humiditate extranea ꝑꝑ aliquam duritiem quam hꝫ respectu albuginei.

¶ Aut accidit parti eius malitia cõplõnis alterãs colorẽ eius ⁊ remouẽs ꝑuietatẽ eius quare nõ peruia fit illa quãtitas eiꝰ ꝑꝑ frigꝰ: aut humiditatẽ aut caliditatẽ. Scđm illam igit quãtitatem apparet in ipso aeritas.

¶ Hic declarat aliã ꝑtem siue modũ. ¶ Propter qđ est sciendũ ꝙ hic modus differt a ꝓcedẽti: qꝛ cã faciẽs has imaginatiões ẽ mala cõplõ in albugineo. sed cã ꝓdicti modi est corpus humidũ vt apparuit: ⁊ iõ dicit hic. Aut accidit ꝑti eius .s. albuginei malitia cõplõnis scilꝫ sine mã q̃ ꝑmiscet albugineo. ¶ Scđo ẽ sciẽdũ ꝙ ꝑuietas siue diaphaneitas sequit modũ determinatũ cõplõnis siue cõmistiõis: vt inuit. G. in ꝓ de regimĩe sanitatis. c. 6. cũ ergo mala cõplõ eueniẽs humori albugineo põt eẽ cã remotiõis sue ꝑuietatis: iõ dixit. accidit malitia cõplõnis eius .s. albuginei alterãs colorẽ iproprie sumẽdo colorẽ: iõ subdit. ⁊ pro. i. remouẽs eius ꝑuietatẽ. ¶ Tertio ẽ sciẽdũ ꝙ notãter dixit ꝑti eiꝰ: qꝛ si mala cõplõ accidit albugineo ⁊ remouet ꝑuietatẽ tũc fit cecitas: ſꝫ cũ remouet in ꝑte tũc fit imaginatio: ⁊ iõ dixit in lr̃a. quare nõ fit ꝑuia illa quãtitas eiꝰ. tñ si nõ ex toto remoueret ꝑuietatẽ ſꝫ cũ coloratione ꝑuietas staret sic̃ in vitro colorato ⁊ transparẽti: tũc oĩa iudicarent illius coloris si totus albugineus sic eẽt dispositus. hoc tñ nõ ꝯsueuit dici de imaginatiõe .s. qñ oĩa q̃ vident iudicant vnius coloris. ¶ Quarto ẽ sciẽduꝫ ꝑ hoc qđ Aui. dicit ꝑꝑ q̃tuor modos male cõplõnis remoueret ꝑuietas humoris albuginei cui suꝑuenit mala cõplõ .s. ꝑꝑ frigus aut humiditatẽ. ⁊ A. nõ assignat modũ ſm quẽ frigus vel humiditas cõplõnalis remouet ꝑuietatẽ: qꝛ forsan credit eẽ notũ. frigꝰ .n. facit h̃ mortificãdo ⁊ ꝯstringẽdo: ſꝫ humidũ facit hoc igrossando. Conat tñ. A. declarare modũ ꝑ quẽ calidũ tollit ꝑuietatẽ: qꝛ ſm illã ꝑtẽ albuginei cui occurrit cõplõ mala calida generat qdã vapor aereꝰ: qꝛ caliditas euaporat ⁊ subtiliat ꝑtẽ albuginei: illa ḡ ꝑs aeris mista ꝑti albuginei facit eã albã siue lacteã ⁊ remouet eiꝰ ꝑuietas ⁊ fit imaginatio: ⁊ iõ sic exponat: ſm ḡ illaz q̃ꝫtitatẽ .i. ſm illã ꝑtez albuginei in qua accidit mala cõplõ calida apparet in ipõ .s. albugineo aeritas: qꝛ calor ꝯuertit ꝑtem albuginei in aerẽ vel vaporem.

¶ Et ex ꝓprietate aeritatis ẽ vt cũ ꝑmiscet humiditati subtili peruie faciat ipsam lactei coloris: ⁊ faciat ipsam videri nõ ꝑuiã: aut ꝑꝑ siccitatẽ ispissantem ⁊ aggregãtẽ valde: sed erit illud qđ superuenit ei ex ea in alio.

¶ Hic Aui. ẽt assignat modũ in quo mala cõplõ sicca remouet ꝑuietatem ꝑtis albuginei cũ dicit. aut ꝑꝑ siccitatẽ aggregãtẽ valde. sicciũ .n. terrestrificãdo ⁊ accẽtrãdo aggregat ꝑtẽ albuginei cui occurrit ⁊ tollit ꝑuietatẽ ⁊ maxime si valde aggregat.

¶ Quinto ẽ dubitatio vtrũ aer mistus rei ꝑuie faciat illam albam. Dubᵐ 4ᵐ
¶ Ur̃ ꝙ nõ: qꝛ aer in se ẽ ꝑuius: ḡ mistus rei saluabit suã ꝑuietatẽ. ¶ In ꝯ̃riũ est Aui. ⁊ Ari. in. 5. de gñone aĩaliũ. c. 7. al's. 6. vbi dicit ꝙ aer ꝑlustrãs albedinez facit. ¶ Dico ꝙ aer mistus rebꝰ reddit illas albas. Rõ est qꝛ eiꝰ subtilitate illas ꝑlustrat vt ponit Ari. ⁊ qꝛ conuertit res ad quãdã spumositatẽ ⁊ ipa spuma ẽ alba. Uñ Ari. ibidẽ aer albedinẽ facit sicut spuma. Idẽ ponit in. 2. de gñone ani. ca. 8. al's. c. 2. ⁊ ꝑꝑ hãc cãꝫ ptisana cũ oleo ẽ albior si bñ misceat. fit .n. ex h̃ spumatio q̃dã vt põit Ari. in. 21. ꝑtic. de ꝓble. ꝓble. 1. Et ex h̃ ẽt accidit ꝙ lisciuiũ oleo mistũ fit sic̃ lac: qꝛ lisciuiũ diuidit ꝑtes olei: ⁊ facit aerẽ i ipsas penetrare ⁊ fit sic̃ spuma: lꝫ tñ nõ appareat spuma: tñ q̃ꝫto minores sunt ampulle in spuma tãto ẽ albior: vt ponit Ari. in 2º de gñone ani. ca. 8. al'. ca. 2. ⁊ h̃ est qđ. A. vult cũ dicit. ⁊ ꝓprietate aereitatis est cũ ꝑmiscet humiditati subtili peruie sicut est albugineus ꝙ faciat ipsam lactei coloris ⁊c̃. Et nõ solũ aũt qñ ꝑmiscet subtili humiditati: imo quãdo ꝑmiscet rebus grossis: vt appꝫt in disruptiõe cornu nigerrimi ⁊ in trituratione crystalli. ¶ Ad ꝯ̃rium dõm ꝙ lꝫ vtrũqꝫ sit ꝑuiũ: tñ ex trãsmutatiõe adiuicez põt resultare aliqd nõ ꝑuiuz: lꝫ color albus fit ꝓpingor colori ꝑuio sicut ẽt ex rebus q̃ nõ sunt nigre vt cortices granati ⁊ vinũ simul faciũt aliqd nigrũ. ¶ Sexto ẽ sciẽdum ꝙ lr̃a que dicit. ſꝫ erit illud qđ suꝑuenit ei ex ea in alio. ẽ lr̃a valde difficilis. Et reperio ꝙ Dynus exposuit sic. Illa imaginatio que fit a mala cõplõne sicca erit in alio .i. apparet iuxta aliud: qꝛ si respicis murũ vel mõtẽ vel lignuꝫ appꝫt iuxta illud. Hec expositio est cõis omni imaginatiõi: qꝛ q̃libet res stans in oculo cũ ispicit iudicat ꝙ sit iuxta illud: imo hoc videt velle oĩ qđ vr̃ vt demõstrat Gal. in. 10. lib. de vtilitate ꝑticulaꝝ. c. 12. ex hoc eni ꝯtingit ꝙ montes q ꝑ multa miliaria distãt apparẽt iuxta se. ¶ Scđa expositio est quã al's dedi ꝙ siccitas maxime suꝑuenit albugineo ex glaciali ⁊ vitreo: qꝛ ibidẽ est eius ꝓcessus ⁊ eius humectatio: ⁊ iõ dicit. illud qđ suꝑuenit ei .s. albugineo. ex ea .s. siccitate erit in alio .s. vitreo vel crystallino ſm plurimuꝫ. ¶ Tertia expõ ẽ etiã mea: propter quod cõsidera ꝙ imaginationes prouenietes a siccitate nõ sunt de capitulo imaginationum precedẽtiũ aquã: sed sunt de alio caplõ qꝛ sunt solũ imaginatiões. Caplm aũt de imaginationibus maxime fit vt de eo per aquam portendit: ⁊ hoc est quod dicit. sed illud quod superuenit ei .s. albugineo. ex ea .s. siccitate. erit in alio .s. capꝫ. a caplõ aque .i. cataracte. Unde Rasis in scđo

cõtinẽtis caplo tertio auctoritate Joãnitij. dicit ꝙ accidit patiẽti ꝙ quasi videt pilos ⁊ cymices ⁊ nõ ex iceptiõe cataracte sʒ ex siccitate albuginei in aliqbus locis. ℭ Quarta expositio est ẽt mea q̃ mihi placet. Propter qd̃ sciẽdum ꝙ tunc imaginatio est ꝓprie qñ parti albuginei accidit ꝙ coloraẗ ⁊ perdit peruietatẽ. si eniʒ totuʒ ꝑderet nõ dr̃ imaginatio ꝓprie: ⁊ iõ Aui. dixit accidit parti ei⁹. Ponit aũt Auic. duos modes in hac imaginatiõe. Primus est: qꝛ ꝯuertaẗ in humiditate ꝑs substãtie ꝓprie albuginei eo ꝙ itret in eũ aliqua humiditas. Alius ẽ: qꝛ accidat mala cõplexio sine materia ꝑmutãs coloreʒ albuginei. Hoc aũt duplr̃ itelligi põt. Uno mõ sine mã: qꝛ nulla ꝯcurrat cã humoralis vel vapoꝛ sʒ solũ cã primitiua: ⁊ hoc nõ videẗ põe nisi raro: qꝛ caliditas frigiditas ⁊ siccũ siue humidũ sine mã vr̃ ꝙ nõ possit attingere vnã partẽ paruã albuginei solam. v̇.g. caloꝛ foꝛtissimus solis nõ videẗ ꝙ de albugineo tantaʒ inflãmare possit quãtitatẽ q̃tũ est vnũ granũ papaueris vel piperis ⁊ nõ plus ⁊ ab illa ꝑte remoueat ꝑuietatẽ. Alio modo põt itelligi sine mã: qꝛ lʒ in mala cõplexione hac ꝯcurrat aliq̃ materia. v̇.g. aliqs vapoꝛ itrans in albugineũ: tñ ille vapoꝛ remoueat ꝑuietateʒ a ꝑte albuginei quã tãgit cõplõnẽ suã alterãdo: ⁊ nõ qꝛ albugineus ꝯuertaẗ substãtialiter in illũ vapoꝛẽ nec ille vapoꝛ in albugineũ: sic ergo accidit albuginei parti malitia cõplõnis calide vel fride vel sicce vel humide remouentis peruietatẽ. Diceret posẗ: sed tñ illud qd̃ suꝑuenit ei albugineo. ex ea. s. cõplexione mala: erit in alio. i. in aliqua mã vt in aliquo vapoꝛe itrante albugineũ: ⁊ hoc dico vtplurimũ: qꝛ si aliud ꝯtingeret hoc raro eẽ poniẗ. s. ꝙ a causa ꝓmitiua vel alia alteratiõe sine mã vna pars albuginei altereẗ ⁊ alia non: ⁊ hoc ꝓpter diuersitatẽ ꝑtiũ albuginei: qꝛ vt dicũt oẽs philosophantes: oẽ mistũ est etherogeneũ. ℭ Quinta expositio est ꝙ cã siccitatis erit in alio. i. habebit multas alias causas: qꝛ quedam est ꝑ alteratiõnẽ. s. siccitas: ⁊ quedã per humidi cõsumptionem. ℭ Sexta expositio est ꝙ hic resumit membꝛũ diuisionis ⁊ complet subdiuisionẽ eius vt dicaẗ ꝙ illa que existit in humoꝛibus est ꝺʒ duas partes. i. dr̃: vel qꝛ sub̃a albuginei cõuersa ẽ in humiditatẽ. i. aliqua humiditas siue aliqs vapoꝛ perueniẽs ab extra ad albugineũ aut accidit ei mala cõplexio calida frida sicca ⁊ humida. Si aũt aliq̃ humiditas ꝑuenit ad albugineũ: tũc illd̃ qd̃ põt suꝑuenire albugineo ex ea. s. humiditate: erit i alio. s. mẽbꝛo a quo surgit illa humiditas siue qui erit in toto coꝛpoꝛe vel stomacho vel cerebꝛo: siue sit fixuʒ accidẽs qꝛ figaẗ ille vapoꝛ: siue nõ fixũ qꝛ nõ figaẗ: ⁊ ideo merito infert: ergo ⁊c̃. Hec tñ sexta expositio ex ꝓmissis põt itelligi.

ℭ Ergo non euacuaẗ quin aut sit accidens non fixum ⁊ ẽ ex genere vapoꝝ qui eleuãẗ ex coꝛpoꝛe toto aut ex stomacho aut ex cerebꝛo: ⁊ cũ sunt subtiles ꝑueniunt ⁊ resoluunẗ: ⁊ sic fit crisibus ⁊ post vomitum ⁊ post irã: aut sit fixum in eo ⁊ poꝛtendit aquam.

ℭ Hic ifert quãdã aliam diuisionẽ ⁊ sequiẗ ex quarta expõne: qꝛ si aliqua mala cõplexio que aduenit ꝑti albuginei est in alio vtplurimũ: qꝛ est in vapoꝛe vel in humiditate aliqua itrante albugineũ: & hec imaginatio ꝓueniẽs ab ista cã vel est accñs nõ fixum sed ꝓuenit a vapoꝛibus q eleuanẗ a toto coꝛpoꝛe vel aliqua ꝑte: ⁊ cuʒ sint subtiles veniũt ⁊ recedũt sicut fit in accidẽtibus creticis. s. per sanguinem nariuʒ ꝓprie. Et post vomitũ: imo ẽt ante vomitũ. Et post iram. supple ⁊ etiam in ira. vel est accidẽs fixum in eo. s. albugineo ⁊ hoc qꝛ humoꝛes sunt grossi non resolubiles. Et poꝛtendit aquaʒ idest est signum aque qꝛ cataracte.

Dubm 5m ℭ Est dubitatio: vtrũ imaginationes ꝓuenientes a vapoꝛib⁹ stõchi poꝛtendant aquam. ℣ Uidetur ꝙ nõ: qꝛ Gal. in quarto de interioribus. caplo. 2. videtur distinguere imaginationes poꝛtendentes aquam ab imaginationibus stomaticis. Idem ẽt Rasis in. 9. trac. Almãsoꝛis. ca. 27. ⁊ Jesus trac. 3. ca. 1. vnde Ras in. 2. ꝯtinẽtis. ca. 3. dicit imaginationes vel sunt ex iceptiõe cataracte vel ex re contẽta in stomacho. Itẽ imaginationes nõ fixe ⁊ in qbus nõ apparet turbiditas pupille nõ significãt aquã: vt inuit Aui. hic. ⁊ Gal. in ꝑal legato cap̃. sʒ imaginationes stomatice sunt hmõi: vt ponit Gal. ibidem. ℣ In ꝯrium videẗ textus Gal. in. 4. de iterioꝛibus. capi. 1. vbi dicit. sunt quedã imaginatiões sicut his qui sunt in ꝓncipio cataracte. ⁊ subdit ꝙ fiũt ꝓpter colligãtiã stomachi vel cerebꝛi. Itẽ Zoar lib. 1. trac. 8. ca. 18. dicit ꝙ hec aqua generaẗ ex vapoꝛibus ⁊ fumositatibus ascendẽtibus a stomacho ⁊ a toto coꝛpoꝛe suꝑius. Itẽ Rasis in diuisionibus. ca. 31. ponens ꝓncipiũ aque ponit imaginationes quas postea diuidit in stomaticas ⁊ non stomaticas. Itẽ Aui. in cura imaginationũ poꝛtẽdentiũ aquam docet purgare pꝛopꝛie stomachũ. ℣ Dico ꝙ vterqꝫ imaginationes possunt poꝛtẽdere aquaʒ. s. stomatice ⁊ cerebꝛales: ⁊ que sunt oculo ꝓprie. s. de eius suꝑfluitate. Rõ est: qꝛ omnis vapoꝛ ꝑueniens ad oculuʒ. s. interius ⁊ potẽs cõuerti in aquã poꝛtendit eam; vapoꝛ stomachi est hmõi: vt pʒ: ⁊ ẽt cerebꝛi ⁊ superfluitas nutrimẽti oculi. Unde glos. 9. Almãsoꝛis. dicit. cã aque que ad oculũ descendit est: qꝛ illud qd̃ ad oculũ erat solituʒ dissolui ex oculo nõ dissoluiẗ vt dʒ ⁊c̃. Q̃uis tñ hoc sit certius: tñ certius poꝛtẽdunt aquã imaginationes que fiũt cã cerebꝛi vel oculi q̃ʒ cã stomachi. ⁊ hoc pʒ ꝓmo: qꝛ mãe cũ faciũt has imaginationes ⁊ veniunt a cerebꝛo ⁊ ab oculo sunt magis cõfoꝛmes generationi aque q̃ʒ cũ a stomacho ascẽdunt: qꝛ sunt magis ꝓpinque nature flegmatice ⁊ aquose: vt pʒ. Scd̃o qꝛ difficili⁹ est materias faciẽtes illas imaginationes euacuare: sʒ facilius est purgare illas que sunt a stomacho. Unde Gal. in. 4. de iterioꝛibus caplo ꝓdicto dicit ꝙ hec accidẽtia ꝓpter stomachũ existentia faciliter possunt curari. Auctoꝛes ergo medicine q̃q̃ distinguãt imaginationes stomaticas ab imaginationib⁹ que sunt ꝓncipiuʒ aque nolunt tñ negare ꝙ imaginationes stomatice possint esse ꝓncipiũ aque: sed volunt ꝙ nõ sunt sic certũ ꝓnm: ⁊ ideo nõ tantũ timeẗ de eis: ⁊ iõ Rasis. 9. Almã. dicit. ⁊ hoc enim ꝙ cã stomachi accidit nõ est multũ timẽdum: est tñ timendum. Ex his cessant ꝯria.

ℭ Et iste quidem imaginationes quãdoqꝫ diuersificãtur in q̃ʒtitatib⁹ suis ⁊ sunt parue ⁊ magne: ⁊ quãdoqꝫ diuersificanẗ in essentijs suis ⁊ sunt grosse ⁊ subtiles occulte: ⁊ qñqꝫ diuersificanẗ in sitibus suis ⁊ sunt rare: ⁊ qñqꝫ spisse nebulose: ⁊ qñqꝫ diuersificãẗ in figuris suis ⁊ sunt granose ⁊ sunt cymicales ⁊ sunt muscose ⁊ sunt filose ⁊ capillares cum longitudine.

ℭ Hic ponit diuersitates imaginationũ: ⁊ pʒ.

ℭ Est dubiũ: qꝛ Aui. isufficienter enumerat has diuersitates imaginationũ: qꝛ est diuersitas in coloꝛe eaꝝ: vt ponit Azarauius in cap̃. de aqua. ⁊ Haly trac. 3. cõmẽto. 180. trac. vẽtris cõmen. 62. ℣ Dico ꝙ ꝺm Haly ibidẽ imaginationes diuersificanẗ. Uno modo ꝺm diuersitatẽ vapoꝝ: qꝛ si est multus est imaginatio magna: ⁊ si est paucus parua. ℭ Et si est vapoꝛ grossus apparet grossa: ⁊ si est subtilis appet subtilis: ⁊ hoc iꝓpꝛie vocaẗ essentia. ℣ Sʒ tu dices si imaginationes videnẗ nõ per ꝓpꝛiam spẽm qũo potest apparere illarũ grossities. ℣ Dico ꝙ hoc est quando habent aliquã trãsparẽtiã. ℭ Tertio si est rarus vapoꝛ apparẽt rare imaginationes. raritas v̇o reduci põt ad sitũ: qꝛ est situs partiũ vel ꝯsistit in situ partium. ℭ Quarto si vapoꝛ stat in foꝛma grani vel cymicis vel musce vel fili vel rei subtilis vt capilli appet imaginatio figure eius: ⁊ eodeʒ mõ de coloꝛe: lʒ humoꝛ vel vapoꝛ cuiuscunqꝫ coloꝛis possit facere imaginationẽ que apparebit nigra pꝛiuatiõe luminis: ⁊ iõ Aui. nõ dixit de hac diuersitate vel foꝛsan dedit intelligi. Alij tamen modi sunt quibus imaginationes diuersificantur vt intelligitur ex eo qd̃ pꝛecessit de ea. Hic v̇o ponit diuersitates imaginationuʒ maxime de vapoꝛibus: ⁊ ideo dixit. ⁊ iste.

ℭ Est dubitatio scd̃o si de vapoꝛe alteri⁹ mẽbꝛi possit surgere imaginatio ⁊ ꝓnm aque. ℣ Dico ꝙ sic. s. ab epate splene matrice ⁊ gñaliter a quocũqꝫ mẽbꝛo põt surgẽ vapoꝛ ad cerebꝛũ ⁊ exide ad oculos ab eo põt eẽ ꝓnm imaginationũ: ⁊ hoc est si est subtilis. sed si ille vapoꝛ sit aptus igrossari erit ꝓnm aque. ⁊ considera hoc. Dubm 7m

ℭ De signis ⁊ drĳs. Cap̃. 10m.

Signa earum que sunt ex acuitate sensus sunt vt sint leues nõ ꝺʒ modũ vnũ ⁊ figurã vnã ⁊ associaẗ homini aliquo tꝑe sanitas sui visus preter ꝙ illa imaginatio sequitur ipsum.

ℭ Hic Aui. ponit signa imaginationuʒ ⁊ drĩam iter eas. Et ꝓ ponit signa imaginationũ quaꝝ cã cõpꝛehẽdebaẗ a visu acuto egrediẽte ꝯsuetudinẽ. Scd̃o ponit signa eaꝝ quarum causa cõpꝛehendiẗ a visu ẽt si nõ sit extra ꝯsuetudinẽ visuum. ibi (Et illam que fit.)

ℭ Nota ꝓmo ꝙ Aui. ponit tria signa imaginationum venientium ab acuitate visus. ℭ Primũ est ꝙ sunt leues. i. nõ impediunt visionis actũ. ℭ Secundũ est: qꝛ non ꝺm vnum modum ⁊ figurã. Ratio est: qꝛ ista minima que volant in aere ⁊ vapoꝛes a quibus nõ euacuatur coꝛpus ⁊ natura omnino non sunt etiam ꝺm vnum moduʒ ⁊ figuram. ℭ Tertiũ est ꝙ homini aliquo tempoꝛe associatur sanitas. Ratio est: qꝛ non reddit se de hoc sollicituʒ: vel non est omnimoda claritas in aere vt appareãt: vel qꝛ visio eius obtunditur a sumptione aliquoꝝ ciboꝝ vel visu aliquoꝝ coꝛpoꝝ.

ℭ Et illam que fit ꝓpter coꝛneam signat cã eius predicta: ⁊ vt figatur aliquo tꝑe non addens ⁊ nõ ꝑducens nocumentum in oculo preter se.

ℭ Hic ponit signa imaginationum: quarum causa compꝛehendiẗ a visu si non est extra cõsuetudinẽ visuũ. Prio determinat d̃ imaginatione

Dubm 6m

ginatione cuius cã est in cornea. Scdo de ea cuius cã est in albugineo. ibi (Et illa que fit.) pz qd dicit. ¶ Est sciendũ ꝙ Aui. ponit tria signa huius imaginationis cuius cã in cornea. s. eius vestigium occultum. ¶ Primũ signũ est cã eius predicta supra. s. in trac. 2. ꝛ supra in hoc cap. qꝛ precesserit variola in cornea vel obthalmia vel bothor vel vlcus. ¶ Scdo signum est ꝙ figitur ꝛ non crescit. dixit vo aliquo tpe: qꝛ qñq; nõ figit: imo remouet sicut videmus hoc in etate pueritie: vel qñq; posset addi: qꝛ pticula in qua fuit vulnus: ꝛ vbi est cicatrix modo propter debilitatem quandoq; recipit mãs. ¶ Tertium signum est ꝙ non facit aliud nocumentũ nisi suum: qꝛ non est signum aque.

¶ Et illa q̃ fit ex cã in albugineo est vt sit tpe longo ꝛ nõ perducet ad nocumẽtum magnum ꝛ fit aut successione obthalmie acute aut successione cause infrigidãtis aut calefaciẽtis: ꝛ est ex eis que sensu sciunt ꝛ ꝓprie quãdo ĩuenit cornea tersa clara ĩ qua nõ est asperitas aliquo modo. Amplius est res fixa ꝛ nõ addit neq; ꝑducit ad nocumentum magnum.

¶ Hic ponit signa imaginatiõis cuius cã est in humoribus: ꝛ hĩ maxime adaptat albugineo: vt supra patuit. Prio facit hoc. Scdo qꝛ de huius imaginationibus maxime timet cataracta: ponit signa quibus cognoscimus imaginationes preuias vel non preuias ad aquã. ibi (Et quãdo cõtinuatur.) ¶ Nota pmo ꝙ cã imaginationũ ex humore albugineo erit vel ꝓpter vapores ad quos ꝯuersa erat humiditas albuginei: vel ꝓpter malitiam cõplonis. Primo ergo ponit signa eius cuius cã est malitia complonis. Secũdo ponit signa eius cuius cã sunt vapores. ibi (Illa autẽ que fit.) Tertio qꝛ supra spãliter fuerat locutus de cõplone mala sicca albuginei: spãliter hic ponit signa. ibi (Et tu qdem iam sciuisti.) ¶ Est sciendu; ad ĩtellectum pme partis ꝙ hec signa possunt adaptari male cõplexioni cum mã in albugineo que est cã huius imaginationis sic ꝙ illa mã sit appropriata albugineo ꝛ nõ hẽat ĩnouationẽ. Scdo possunt adaptari ad malam complonẽ sine materia in albugineo existentẽ: que quantu; ad aliquas ptes albuginei facta est ꝛ nõ est dependẽs: lz talis cã raro cõtingat ꝛ difficile sit eam imaginari: vt supra declaratum est in quarta expositione. A. ergo in summa quatuor ponit signa. ¶ Primũ est ꝙ hec imaginatio fit in longo tpe: ꝛ nõ ꝑducit ad nocumẽtũ magnum. i. quãuis longo tpe steterit non perducit ad nocumentũ nisi suũ ꝓpriũ qd est corã se semꝑ videre hmõi phantasias. Cã est qꝛ exquo mala complexio est fixa: siue sit sine mã vel cũ aliquo vapore non hñte renouatione;: tunc ipsa nõ perducit ad nocumentum plus. ¶ Scdm signũ est sumptum a cã que facit malã cõplone; albuginei: ꝛ hec cã est obthalmia acuta. i. calida vel alia cã calefaciens vel infrigidans. ꝛ in hoc Aui. põt tangere cãs faciẽtes malitiã complonis in albugineo sine mã. ꝛ põt ẽt ĩnuere cãs cum materia: quia lz obthalmia acuta posset aliquas partes albuginei ĩflãmare ꝛ exiccare ꝛ ex hoc remouere ꝑuietatẽ absq; aliqua mã: põt tamen illud facere cum aliquo vapore penetrante in albugineũ. ¶ Sed tu dices q̃re ẽt non dixit ꝙ fit successione cãe humectantis. Dico ꝙ dedit ĩtelligi: vel qꝛ longinquum est ꝙ fiat ab humiditate sine mã. ꝛ dicit Aui. ꝙ est. s. talis cã ex eis que sunt nota sensui: qꝛ ĩfirmus ꝛ medicus sentit cãs hoc faciẽtes scilz obthalmiã acutã vt calefacientes vel ĩfrigidantes. ¶ Tertiũ signu; est ꝙ appꝫ cornea bene disposita: qꝛ ex hoc significat ꝙ cã non est in cornea: ꝛ hoc signũ dz adiungi predictis: ꝛ ideo dixit. Et ꝓprie. s. ex predictis signis significamus ꝛc.

Dubᵐ pᵐ ¶ Sz dubitat quomodo cãe calefacientes vel ĩfrigidantes obthalmiam faciẽtes possunt imprimere in albugineum ꝛ non in corneã. Dico ꝙ siue sit ab extra siue ab ĩtra: iste cãe possunt hoc facere ꝓpter diuersam preparationem in albugineo ꝛ cornea. Similr lz vtraq; ꝯtingat ledi: tñ põt contingere sanari corneam ꝛ nõ albugineum. ¶ Quartum signũ est ꝙ talis imaginatio est res fixa ꝛc. ꝛ hĩ signum cõmunicat cum primo: sed differt solũ in hoc qꝛ hec dr fixa absolute: sed illa si longo tpe non steterit non perducit ad nocumentũ: ꝛ cã iam apparet. ¶ Sed tu dices Auic. ꝯtradicit hic ꝛ supra: qꝛ dixit supra ꝙ si hoc accñs est fixum portendit aqua;: ꝛ hic dicit ꝙ fixa imaginatio non perducit ad nocumentum. Dico ꝙ fixum exponit duplr. Primo. i. ꝙ non vadat ꝛ reuertatur: sz semꝑ sint imaginatiões ex vaporibus in albugineo: ꝛ iste sunt que aquã portendunt: tamen cum alijs signis dicendis. Scdo fixum. i. nõ addens in malitia: ꝛ sic sumitur hic.

¶ Illa autem que fit ꝓpter vapores stomaticos ꝛ corporeos cognoscit ꝓpterea ꝙ ipsa cõmouet cu; vaporosis: ꝛ apud repletionem ꝛ digestionem ꝛ apud motus ꝛ vertiginem ꝛ scothomiam ꝛ nõ moratur fm dispositionem vnam: imo augmẽtatur ꝛ minuitur ꝛ non appropriatur oculo vni: immo fit in ambobus oculis. Cũq; cũ ea est nausea verificat ei⁹ significatio: ꝛ qñq; est vomitus ꝛ euacuatio cũ picra ꝛ subtiliatio nutrimẽti ꝛ studiũ in digestiõe remouent ꝛ minorant cam.

¶ Hic ponit signa imaginatiõis cuius causa sunt vapores: siue sint a stomacho siue a toto corpore siue ab alia parte. ꝛ in hoc comprehendit signa eius que fit ab humiditate existente in albugineo cõuertente substantiã albuginei. ¶ Nota ꝙ lz quedã ex istis signis possint significare super imaginatione ꝓueniẽte a vaporibus corporis: tamen ipsa proprie significat de imaginatione proueniente a vaporibus stomaticis: ꝛ hec imaginatio habet nouem signa. ¶ Primum est ꝙ mouet comestione rerum vaporosarum vt ceparum fabarum fructuum ꝛ similium. ¶ Secundum est apud repletionẽ. i. existẽte repletione stõchi. ¶ Tertiũ est apud digõnẽ.

¶ Sed tu. d. contra: qꝛ Halya. in. 9. theo. ca. 13. dicit ꝙ apud digestionem minuitur. ꝛ Gal. 4. de interioribus. c. 2. hoc ĩnuit ꝛ alij auctores. Dicendum pmo per aliam lrãm que dicit ꝛ indigestionem. Vel dico secũdo ꝙ in hora digestõis cõmouentur imaginationes ꝓpter euaporationẽ: sed in hora vacuitatis non cõmouent: sz in hora digõnis minus commouentur q̃ in hora indigestionis. Dubᵐ 2ᵐ

¶ Quartum signum est apud motus ĩcõueniẽs vt post exercicitia fortia facta in repletione corporis. ¶ Quintũ est apud vertiginẽ cum oĩa apparent volui in gyru; quãuis homo non cadat. ꝛ apud stomaticam. s. cu; apparent oĩa volui ꝛ homo cadit vt ponit in ꝑ continentis. cap. 2. qꝛ ista significant ascensum vaporis ad caput. ¶ Sextũ signum est ꝛ nõ morant fm dispõne; ꝛc. qꝛ fm ꝙ vapores adduntur ꝛ minuunt sic imaginatio. ¶ Septimum signu; est qd fit in ambobus oculis. Cã est qꝛ ambo cõicant toti corpori ꝛ stomacho: posset tñ homo qñq; fallere propter aptitudinẽ vnius oculi ad recipiendum fumos ꝑter alterum oculum. ¶ Octauu; signũ est. cũq; cũ ea est nausea verificat ꝛc. s. ꝙ est a stomacho. ¶ Nonũ signum est. ꝛ quandoq; est. i. fit vomitus ꝛc.

¶ Et tu qdem iam sciuisti in caplo debilitatis visus signa eius cuius est cã siccitas albuginei aut aliud.

¶ Hic ponit signa imaginatiõis ꝓuenient a siccitate albuginei qꝛ supra diuisim dixerat de ea ꝛ dicit ꝙ tu sciuisti ꝛc. s. cũ dixit ꝙ oĩs corruptio que fit a siccitate fit fortis cũ adest vacuitas. ¶ Sed tu dices quõ põt addi hec siccitas cũ sit ĩmaterialis vel de vaporib⁹ siccis oculo appropriatis: vñ iã dictũ est supra ꝙ illa q̃ prouenit ab alijs modis male cõplonis albuginei est imaginatio fixa: ergo multo magis ista. Dico ꝙ nõ additur: qꝛ vadat ad cataracta;: sed bñ põt addi aliqualr ꝛ minui fm additione; ꝛ diminutionẽ cãrũ exiccantiu;. Et põt exponi sciuisti. s. ibi: ꝛ qñq; recurrit ad aliud. i. alia siccitas. s. ꝓueniẽs aliũde: vt a crystallina. Silr ꝯcordat cũ expõne scda supra posita de causis imaginatiõis vel est siccitas albuginei. sz sine mã lz raro ꝯtingat: aut aliud. s. siccitas in alio vt ex vapore exiccãte qd plus põt ꝯtingere: ꝛ ꝯcordat cũ expositione quarta.

¶ Et quãdoq; cõtinuat sanitas oculi ꝛ ĩcolumitas ei⁹ qui hz imaginationes sex mensibus est fm plurimũ in securitate: ꝛ imaginatiões que sunt antecedẽtes aqua; non cessant gradatim in cõturbatiõe visus vsquequo descendit cu; eis aqua subito: ꝛ raro ꝑtransit. vj. menses. Cum autem vides imaginationes remoueri ꝛ redire ꝛ addi ꝛ diminui scias ꝙ nõ sunt aquose. Cũq; aquosarum tẽpus prolongat ꝛ non ꝯtinuat in debilitate visus scias ꝙ ipse non sunt aquose.

¶ Hic ponit signa qbus distĩguimus imaginationes preuias ad cataractã ab alijs: ꝛ ponit tria signa. Primũ est ꝙ ꝑmãserit ꝑ sex mẽses vel ꝑcesserint sex mẽses: ꝛ sanitas ꝛ ĩcolumitas oculi sit bona: sanitas quantũ ad organizationẽ ꝛ ĩcolumitas quãtũ ad cõpletionẽ. vel sanitas quãtũ ad dispõnem bonam: ĩcolumitas quantu; ad operationẽ bonam: ꝛ hoc signũ Aui. ponit cu; dicit: ꝛ imaginationes: qꝛ dicit ꝙ imaginationes significantes aquam nõ stant cũ ĩcolumitate visus sex mẽsibus: ĩmo gradati; ꝓcedũt ꝯturbãdo visu;: ꝛ subito descendit aqua. i. cataracta: qꝛ mã aquosa subito mouet ꝛ raro ꝑtransit sex menses quin descendat.

¶ Est dubitatio scdo an tẽpus securitatis ab aqua sit tempus sex mẽsiũ stãtibus imaginatiõib⁹. Vr ꝙ nõ: ĩmo minoris tpis. pmo ꝑ Rasim in. 9. Almansoris ca. 27. dicit. si tẽpus in quo iste imaginatiões acciderint ꝑterierint duo mẽses vel plures ꝛc. ꝛ idem Rasis Dubᵐ 3ᵐ

in scđo ꝯtinētis.ca.3.ponit tres mēses vel.4.⁊ ꝯcordat cū Gal.in 4.de iterioribus ca.2.⁊ idez ponit Jesus trac.3.ca.1.¶ Dico ꝙ hoc tēpus est reptum per experiētiā:⁊ iō punctualr mēsurari non pōt sed estimatiue:vn̄ qdam auctores nullum posuerūt tp̄s in hoc:vt Haly.in.9.theo.ca.13.⁊ Zoar trac.8.c.18.Aui.tn̄ iter alios sumpsit tp̄s longingus sex mensiū ⁊ cadit in estimatione Aui.ꝙ ifra h̄ tp̄s imaginatiōes aquose gradatim ꝓcedāt debilitādo vt fiat aq̄.h̄ aūt tēpus pōt diuersificari ꝭm climata ⁊ cōplexiones ⁊ naturas ⁊ regimē hoium:qbusdā enim eadē die in qua incipit imaginatio appet aqua:⁊ qbusdā v̄o nullis p̄cedētibus imaginationibus:⁊ qbusdam in eodē mēse:qbusdā i duob⁹:⁊ qbusdā post.x.mēses ⁊ post annū. Et vidi plurimū ante sex menses accidit cataracta.⁊ rō que posset assignari est:q: imaginatiōes aquose sunt de vaporibus aquosis q itrant in oculū ⁊ ꝑueniūt ad albugineū.Si ḡ quotidie illi vapores itrāt nō est credendū ꝙ in spatio sex mēsiū nō sint tāti ꝙ impleuerint vel obturauerit spatiū vuee siue foramē ⁊ hoc post eoꝝ ispissationē ⁊ ꝯuersionē in nām aqueā.Simile enim est de istis vaporibus:sicut de vaporibus qui surgūt in balneo q attingētes parietes balnei ꝯuertunť in aquā:vt ponit Zoar in lib.8.ca.18. Ponamus ḡ ꝙ de vaporib⁹ q p̄ma vice itrāt fiat tāta aqua que sit millesima ꝑs illius aque postea oppilet:cū ḡ pluries in die tātūdē possit itrare: imo itret ⁊ ēt plus:cui⁹ signū est gradatus ꝓcessus in debilitate visus:ḡ in spatio sex mēsiū vel minori complebiť aggregatio aque:⁊ erit cataracta ⁊ raro accidit ꝯ̄rium.Ex qbus pꝫ ꝙ auctores ꝑꝑ diuersitatē ꝯtingentie diuersa sumpserūt signa.¶ Secundū signum ponit Aui.cuꝫ dicit.cū aūt vides ⁊c̄.Cuius cā est:q: qn̄ imaginationes ex toto remouenť vel minuunť:lꝫ redeāt significať materia vaporosa ⁊ subtilis nō apta ꝯgelationi vel coagulationi in aquā:⁊ iō nō sunt aquose.Et ꝯsidera ēt ꝙ dꝫ itelligi ꝙ hō remaneat post recessuꝫ eaꝝ boni visus:q̄lis erat in sanitate sua.¶ Tertiuꝫ signū est ꝙ ꝓlongeť tp̄s eaꝝ.i.diu sit in quo iceperūt:⁊ ex illo tp̄e nō debilitauerunt visum:scias ꝙ nō sunt aquose.i.aquam portendentes.

¶ Nota ꝙ hoc signū est quasi idē cū p̊:sꝫ differt in duob⁹.Prio q: hic absolute dicit ꝓlōgať tēpus:⁊ nō dicit sex mēsib⁹.Scđo q: hic dicit aquosaꝝ:⁊ pōt exponi dupl'r.Prio aquosaꝝ.i.imaginationū que credebātur aquose ⁊ nō erāt.Scđo aquosarum.i.imaginationum que vere sunt aquose:q: de mā apta ꝯuerti in aquam.Nam pōle est ꝙ iste icipiant ꝓpere ⁊ ꝑꝑ bonuꝫ regimen ⁊ bonitatem virtutꝭ cerebri ⁊ oculoꝝ illa mā resoluať ⁊ ꝓhibeať:vn̄ prolongatur tempus ⁊ nō debilitať visus:⁊ iō nō sunt aquose.s.nō ꝑueniunt ad quā.Scđo v̄o ꝙ Auicen.distinguēs aquosas a nō aquosis: non dixit ꝑ hoc ꝙ est esse vel nō esse a stomacho:sed per alia signa ꝑꝑ cām dictam superius in questione de hoc.

¶ Sermo de cura imaginationū ⁊ initꝭ aque.Cap.11m.

PRimuꝫ imaginationis est vt tu venias ad curam earum que aquam portendunt. Reliqs aūt earuꝫ que sunt ex siccitate cōferunt quādoqꝫ humectantia nota:sed si sint ab humiditate ⁊ alie que non sunt a siccitate cōferunt eis omnia alcohol que abstergunt.

¶ Supius Aui.posuit signa ⁊ cās imaginationū.Hic ponit curā.Et p̊ ostēdit quaꝝ imaginationū ponit curā.Scđo abbreuiat curā q̄rūdā aliaꝝ imaginationū.ibi(Reliquis aūt.Tertio exequiť curam illaꝝ ad quas itēdit.ibi(In portēdētib⁹ v̄o.¶ Dicit p̊ ꝙ p̄mū imaginationū.i.p̄ncipale ⁊ p̄mū qđ dꝫ eē i mēte medici in imagiationib⁹ est ⁊c̄.¶ Nota ꝙ cā dicti est q: in istis est suspitio magna.nā cū est in p̄n° est possibilis cura:sꝫ cū est ꝯfirmata non est possibilis nisi forsan acu:⁊ illa qn̄qꝫ nō pōt fieri:vt ponit Raſ in.9.Almāso. ca.27.¶ De scđa p̄te dico ꝙ cura imaginationū nō aquosaꝝ sunt triū modoꝝ.Quedā fiūt a siccitate:⁊ istis ꝯferūt humectātia nota s.in cap̄.de debilitate visus.dicit tn̄ qn̄qꝫ.q: si eēt siccitas ꝯfirmata vel vehemēs nō curať.Et nota ꝙ h̄ est sermo de siccitate cōpl'onali:q: siccitas causata a vaporib⁹ siccis curať ꝑ eoꝝ eūonē.Quedā aūt imaginationes fiūt ab humiditate:⁊ possunt eē ab hac cā:⁊ nō erūt aquose:vt pꝫ ex p̄missis i capl'o p̄cedēti.⁊ ꝯferūt alcohol.i. pulueres ⁊ colyria q̄ abstergūt:vt de succo feni.⁊ fellibus ⁊ hmōi. Quedā v̄o sunt q̄ nō sunt a siccitate nec ab humiditate vt ille q̄ ꝓueniūt vestigio oculi i cornea:⁊ ꝯferūt istis alcohol abstergētia:vt pꝫ supra trac.2.⁊ hoc ē qđ dicit.Et alie.s.imaginatiōes q̄ nō sunt.

¶ In portendentibus v̄o aquam opꝫ vt incipias ⁊ mūdifices corpus ⁊ proprie stomachum.

¶ Hic ponit curā imagiationū aquosaꝝ.Prio ꝑ eūonē.Scđo ꝑ localia.ibi(Et neqꝫ vtaris.)Tertio ꝑ dietā ⁊ ēt ꝑ eūonē.ibi(Et opꝫ vt euitet.)¶ Pria i tres.Prio ponit curā ꝑ eūones mag̃ vl'es.Scđo ꝑ magis ꝑticulares.s.euacuātes a capite.ibi(Deide venias.)Tertio ponit regulā generalē in vsu euacuationū.ibi(Et opꝫ vt fit.)

Dubm pm ¶ Est dubitatio vtꝝ in cura imaginationū aquosarū oporteat mūdificare corpus.s.totū.¶ Videť ꝙ nō.Primo q: vtplurimū sunt a capite vel ab oculo vel a stōcho:⁊ rarius a corpore.Itē Halyab. dicit in.5.prac.p̄mo oīum fit cerebri purgatio.¶ In ꝯ̄riū est Auic. ¶ Dico ꝙ in cura imaginationū aquosarū icipimus ab eūone corporis totius tripliciter.Primo qn̄ mā a toto surgeret:sed q: frequēter stōchus est radix ⁊ cōseruator hoꝝ humoꝝ:iō dixit ꝓprie stomachū.Scđo q: vtplurimū ꝯtingit corpora in toto esse repleta.Tertio q: volēdo euacuare ab ipso cerebro materias:⁊ ꝓprie diuertendo ab oculo ⁊ ab alijs instrumētis sensuū nō possum⁹ hoc facere nisi cū medicinis que cū hoc ēt a toto euacuāt vt collognti da agaricus turbith ⁊ hmōi:lꝫ ꝯsolemus eas cū reb⁹ que sigillant in eis ꝓprietatē respectu capitis.¶ Ad rōnē in ꝯ̄rium pꝫ sol'o:q: lꝫ sint a capite:tamen euacuamus a toto ꝓpter alias causas.

¶ Deinde venias ad mundificandum caput cum gargarismis ⁊ caputpurgijs ⁊ masticationibus.

¶ Hic ponit curā per particulares eūones.Et p̊ enumerat ipsas. Scđo ponit cañ.spālē in quadā ex eis.ibi(Ex sternutationibus.) Tertio ponit medicinas qbus ꝑficiť.ibi(Et scias.)Quarto remittit nos ad locū aliū.ibi(Et tu qdē.)pꝫ.¶ Est scienduꝫ circa p̄mam partē.Primo ꝙ Auicen.dicit deinde q: factis euacuationib⁹ vniuersalibus si est necesse fiant gargarismata caputpurgia ⁊ masticationes dicta in prima huius tertij cap̄.de canonibus vniuersalibus curationis egritudinum cerebri.⁊ copiose a Mesue in cap̄. de curis egritudinum capitis.

¶ Ex sternutationibus v̄o inquantuꝫ purgat speratur iuuamentum:⁊ ex parte laboriosi motus earum timetur ex eis motus aque:⁊ ꝓprie si est cadens sub neruo ⁊ proprie ipsum.

¶ De scđa parte nota ꝙ Aui.facit te merito suspectū in vsu sternutationis in illis in qbus timeť aqua:⁊ ꝓprie si mā est sub neruo.s. obtico.i.in neruo vel ꝓpe:q: iste ꝑtes agitanť in sternutatione:⁊ ideo est possibile ꝙ aqua ibi existēs fluat ad oculū que p̄us nō fluxisset:⁊ possibile est ꝙ mā sit ꝓpinq̄ locis ductuū per nares vel ꝑ colatoriū que purgabiť ꝑ agitationē ⁊ exp̄ssionē in sternutatione. Medic⁹ ḡ in h̄ opꝫ ꝙ sit estimatiōis bone:vt pōderet qd fiēdū est.

¶ Et scias ꝙ hierapigra est mirabilis iuuamenti in eis ⁊ similiter pillule aur.⁊ medicamēta in quibus ponuntur centaurea ⁊ cucumer amarus.

¶ De tertia parte nota ꝙ iste medicine possunt approximari gargarizādo.vnde Halyab.in.5.prac.dicit gargarizet hierā.⁊ pñt approximari potādo:⁊ tūc a capite euacuant ⁊ a stomacho:⁊ cū hoc quedā a toto corpore.Hierapigra.s.vel simplex que scribiť in.7. terapē.ca.11.⁊ in 5° cañ.trac.2.vel alia hiera de magnis ꝭm ꝙ tibi videť.vn̄ Halyab.dicit ibidē:si etas patiť magnas hieras ꝓpina. Et pillule auree scribunť a Mesue in antidotario ⁊ ab Halya.in 10.prac.ca.de pillulis.ca.11.Cētaurea.s.minor:q: est potēs in euacuando flegma.Cucumer amarus.i.sylueſter:q: ēt euacuat aquā. Vel cucumer.i.collogntida.Dixit āt in quibus ponunť:q: ista debent cum alijs medicinis admisceri ꝯsolantibus eas.

¶ Et tu qdē iam sciuisti in capitulis cure capitis ⁊ mūdificationis eius illud qđ te opꝫ attendere.

¶ De quarta parte nota ꝙ Aui.vult ꝙ apud te sit sciētia dictorum in p̊ fen:q: si cā imaginationū est a capite:opꝫ ꝙ recurras ad curas egritudinū capitꝭ de alteratione ⁊ ꝯfortatiōe:⁊ q̄tū ad h̄ dixit. ⁊ opꝫ attēdē.⁊ de eūone:⁊ q̄tū ad h̄ dixit.⁊ mūdificationis.¶ Secūdo nota ꝙ imaginationes cā cerebri qn̄qꝫ nō sunt aquose:⁊ intendiť tūc in cura illarū ēt sed aliter:q: si sunt vapores cholerici ⁊ calidi sedanť cū ifrīdatione.vn̄ Jesus trac.3.c.1.dicit ꝙ si fuerit a cerebo p̄cipe ifirmo ꝙ sumat aquā ordei ⁊ odoret sandalos ⁊c̄.

¶ Et opꝫ vt sit mūdificatio ꝑ hierā pigrā aut pillulas aureas ꝭm semitā mūdificationū frequētiū valde.

¶ Hic ponit cañ.in vsu eūonū:⁊ vult ꝙ valde frequēter euacues. Ratio est:q: ille materie que tendunt ad oculū sunt difficilis eductionis:⁊ iō opꝫ illas paulatim euacuare ꝯseruādo virtutem.

¶ Et neqꝫ vtaris medicinis solutiuis ⁊ abstersiuis faciendo alcohol nisi post mundificationem.

¶ Hic ponit curam per medicinas locales.Et primo ostendit debitum tempus in vsu earum.Scđo ponit quēdam cañ.ibi(Et cōfert.)Tertio ponit debitū ordinem in vsu.ibi(Et opꝫ qdē.)Quarto ꝭm ordinem dictum enumerat medicinas.ibi(Sicut feniculū.)

Nota circa

¶ Nota circa p̄mā partē ꝙ medicine solutiue .i. dissolutiue siue resolutiue ⁊ abstersiue mãerū ab oculo sunt sufficiēter calide: ⁊ iō si ante mundificationē approximent: plus de mã traherēt: vt generalr̄ inuit Gal. in thegni trac. 3. tex. cōmē. 159. Dixit post faciēdo alcohol: q2 lȝ quolibet mō vsus sit icōueniēs ante eūonē: tamen in forma pulueris forsan plus mordicant.

¶ Et confert in principio aque flobothomia arteriarum post aures.

¶ De secunda parte quid dicat declarabitur in fine capituli.

Dubm 2m ¶ Est dubitatio vtrū in cura imaginationuȝ factis eūombus possimus icipere ab vsu colyrioꝝ fortium vt de fellib9. ⁊ Videt̄ ꝙ sic. Primo per Rasim in. 9. Almãsoris. ⁊ per Azarauiuȝ in hoc ca. vbi dicit icipiēdo curā cū localib9 colyrizet̄ cū fellib9 pisciū ⁊ auiū rapaciū. ⁊ ego iam vidi quēdam qui ex vsu eoꝝ iam sanus est. Scd̄o mãe difficilis dissolutionis idigent fortib9 medicinis: q2 forti morbo est occurrendū cū forti medicina: vt pȝ in cōmento illius afor. 2. pti. Ad vltimas egritudines. cōmen. 6. Sed mãe icluse in oculis sunt hm̄oi: vt pȝ: g. ⁊ In ɔ̄riū est Aui. ⁊ Halya. in. 5. prac. cap̄. 47. ⁊ Ad solutionē huius ɔsidera: ꝙ p̄mo opȝ icipere a leuioribus vt ponit Mesue in suo de appropriat. vnde medicus dȝ vti medicis si nō ꝓsint: nō tñ noceāt: vt ponit Haly trac. 3. cōmē. 88. ⁊ cōmēto 203. ⁊ ideo dixit: icipias a lenitiuis. i. leuiter resolutiuis ⁊ abstersiuis: ⁊ sint leuia in v̄tute: ⁊ ēt in mō approximationis: ⁊ iō nō icipit ab alcohol: sȝ a colyrijs ⁊ a leuib9: vt a facto ex feniculo cū melle. q̄ñq3 tñ a fortib9 icipim9: vt qñ iudicam9 nullā posse fieri vtilitatē ex vsu leuiū: ⁊ sic ꝓcessit Rasis: ⁊ ēt ꝓcessit Azarauius: ⁊ maxime q2 cura eius nō est ad imaginationes aquosas solū: sed ad p̄ncipiū aque: vt qñ mã iam est ɔgelata ⁊ ɔuersa ad aquā.

¶ Et opȝ qdē vt incipias primo a medicinis lenitiuis.

¶ De tertia parte patet quid dicat.

¶ Sicut feniculum cum melle ⁊ oleo.

¶ Hic enumerat medicias dissolutiuas resolutiuas ⁊ abstersiuas. Et p̄mo leuiores simplices magis. Scd̄o fortiores ⁊ cōpositas. ibi (Deinde gradatim.) ¶ Prima medicina est feniculus. i. ei9 succus vel aqua eius cū melle: ⁊ oleo: q2 eius aqua ⁊ mel habēt abstergē ⁊ resoluere: ⁊ oleuȝ ei9 viscositate quadā habet retinere illas virtutes. Vide hoc a Mesue in cap̄. de cōseruatione sanitatis oculi. Dicit post. Et medicia facta ex succo feniculi thure ⁊ melle: ⁊ hoc medicamen est bonum s̄m Mesue.

¶ Et sicut dicit̄ ꝙ odoramentū sansuci ɔfert ei qui timet descensuȝ aque in oculis suis. Et similiter olfacio olei ipsius. Et dicit̄ ꝙ appositio sanguisugaruȝ super ipsa cōfert in initio sui. Et q̄ñq3 confert alcohol cū semine alketeni: ⁊ dicit̄ ꝙ ipsum remouet aquam ⁊ resoluit aquam: ⁊ ꝙ ipsum est vltimum.

¶ Scd̄a medicina est odoramentū maiorane: ⁊ videt̄ habere proprietatē in hoc. vnde Ras. 2° ɔtinē. cap̄. 3. aucto. Tabri dicit. dixit Tabri odoratus maiorane valet si dubitatur de fluxu cataracte: ⁊ odoratus olei eiusdē. Idē facit cū dicit post. Et appositio sanguisugarū super timpora ɔfert in p̄ncipio. ⁊ hoc apparebit inferius. Et alcohol cum semine alkete ɔfert a proprietate.

¶ Deinde perueniatur gradatim ad medicinas compositas ex serapino ⁊ similibus sibi.

¶ Hic ponit medicinas cōpositas ⁊ fortiores ad quas gradatiȝ ꝓcedimus. Prima est ex serapino ⁊ similibus. s. que habent virtutē dissolutiuam: sicut est ase. vide ibi.

¶ Et ex illis ē medicamē qd̄ recipit serapini tres ptes ase fetide ⁊ ellebori al. āboꝝ añ. x. mellis. viij. cotilas.

¶ Scd̄a est. ℞. serapini tres partes: q2 tres. ʒ. ase fetide ⁊ ellebori albi añ. ʒ. x. mellis cotilas. 8. Cotila est pondus. ℥. viij. s̄m Gal. in. 3. regimis acuto. cōmē. 44. vel. ℥. vij. ⁊. ʒ. iiij. s̄m Simoneȝ tātūdem siue tantā quātitatē mellis posset poni medicinis p̄dictis plus.

¶ Et ex eis que valde experta sunt est vt ex capite hyrundinis adusto cum melle fiat alcohol.

¶ Tertia medicia est de capite hyrūdinis adusto ɔfecto cū melle: ⁊ fiat alcohol. Rasis v̄o in 2° ɔtinē. ca. 3. dixit hyrundo cōbusta.

¶ Et colyrium astaticon.

¶ Quarta est colyriū astiticō. expositū est sup̄ in ca. de obthalmia.

¶ Et oīa fella p̄dicta in capitulo debilitatis visus.

¶ Medicina quinta est de fellibus predictis: ⁊ enumerat colyriuȝ de fellibus in cap̄. de debilitate visus.

¶ Et fortius istis est colyriū de fellib9 almarastani.

¶ Sexta medicina est colyrium de felle almarasten. i. hospitalis. hoc dicit: q2 Rasis: vt patet in toto continente fecit multas experientias in hospitalibus.

¶ Et etiam alcohol aunidus: ⁊ alcohol dictum in antidotario cum felle testudinis.

¶ Septima est alcohol aluminis ⁊ alcohol dictum in antidotario cum felle testudinis.

¶ Et medicamen oribasij cum aqua feniculi.

¶ Octaua est medicina oribasij cum aqua feniculi. nō reperio.

¶ Aut colyrium sansuci.

¶ Nona est colyriuȝ sansuci. i. de maiorana: ⁊ potest fieri de succo vel de aqua eius.

¶ Et alserus ⁊ almerummi ⁊ oleū balsami ɔfert in eis.

¶ Decima almērūmi. i. oleum balsami. s. instillatum: q2 est potens in hoc: vt omnes dicunt.

¶ Et ex eis que cōferunt in initio aque est vt sumatur fel guarsen ⁊ fel sabot sani corporis ⁊ ponātur in vase ereo ⁊ dimittat̄ ꝓpe decē dies vsq3 ad duas septimanas: deinde sumantur myrre ⁊ croci tritorū ⁊ fellis testudinis syluestris ⁊ olei balsami: omniuȝ añ. pondus ʒ. j. permisceātur omnia ⁊ aggregentur omnia vltime ⁊ fiat cum eis alcohol.

¶ Undecia est fel gualsen. i. cuiusdaȝ gn̄is colūbe. fel sabot. i. piscis spinile. vñ Ras. 2° ɔtinē. fel piscis spinile mag̃ collaudat aliq̊ alio felle: sȝ ei9 opō ē pauca: q2 nō ē sani corpis ⁊ est piscis putridus: ⁊ ponit modū ɔficiēdi in lr̄a. dic̄ post fellis testudis syluestrꝭ. i. cāpestris: ⁊ nō aquatice: q2 forsan est potētius: ⁊ fiat alcohol. i. colyriū.

¶ Et etiam accipiatur ellebori ps. j. ⁊ ase fetide ps. j. ⁊ serapini quinta ⁊ decima partis ⁊ est tres decime partis: fiat ex eis colyrium ⁊ fiat alcohol cum eo.

¶ Duodecima medicina est. ℞. ellebori ptē. j. ⁊c̄. pȝ in lr̄a: ⁊ pōt fieri colyriū ⁊ alcohol: q2 vtroq3 mō pōt applicari.

¶ Et iterū ellebori al. ⁊ pipis pars. j. ⁊ āmoniaci tertia ptis fiat ex eis colyriuȝ cū succo raffani ⁊ administret̄.

¶ Decimatertia medicina. ℞. ellebori albi piperꝭ albi ⁊c̄. ⁊ pȝ: ⁊ est medicina nota: ⁊ multas de his sum expt9: ⁊ nō multū ipresserūt. Ʒoar ēt ca. 18. trac. 8. p̄mi lib. multū laudat vaporē croci.

¶ Et opȝ vt vitet cibos ⁊ pisces ingrossantes ⁊ vaporatiuos ⁊ potum plurime aque etiam ⁊ vini.

¶ Hic ponit curā per dietā. Et p̊ facit hoc. Scd̄o iterū ponit curaȝ per eūonē. ibi (Et frequentiā.) ¶ Primo ꝓhibet pisces: ⁊ in h̄ oēs ɔcordāt: q2 multiplicāt humiditates flegmaticas a qb9 surgit vapor aquosus. vnde in 2° cañ. ponit̄ ꝙ faciūt cecitatē. Dicit post et cibos igrossantes ⁊ euaporātes. i. qui cāūt vapores cito ɔdensabiles ⁊ difficilis resolutiōis vt legumina. Dicit post: ⁊ potū plurime aque. cā est: q2 ɔuertit humores ad aquositatē ⁊ ipedit digōnē. Dicit post: ⁊ ēt vini: ⁊ hoc ponit̄ dupliciter. Primo ꝙ abstineat a potu plurimi vini. Scd̄o ꝙ absolute abstineat a potu vini.

¶ Est dubitatio vtrū habēs imaginationes aquosas debeat potare vinū vel aquā. Dubm 2m ⁊ Videt̄ ꝙ vinū per Rasim 2° ɔti. dicētis: abstineat patiēs a balneo ⁊ potu aque quātū pōe est. Iteȝ qd̄ adiuuat ad digōnē ciboꝝ ⁊ humoꝝ ɔuenit: sȝ vinū est hm̄oi: vt pȝ per Gal. in. 4. de regi. sani. ⁊ In ɔtrariū est Aui. in hoc cap̄. ⁊ Azarauius ⁊ Mesue cap̄. de cura p̄ncipij aque. Itē vaporosa ad caput sunt euitanda: vt ponit Halya. in. 5. prac. vinū est maxime hm̄oi: vt cōiter ab oībus ponit̄: g. ¶ Solutio huius pōt patere ex dictis in cap̄. de cura obthalmie. ⁊ Dico tamē hoc ꝙ habens istas imaginationes vel est homo valde repletus humorib9 crudis: ⁊ tūc vsus vini nō ɔuenit: q2 agitat illos humores: ⁊ facit eos euaporare ad caput. vel iam sunt facte eūones ⁊ mãe sunt vel digeste vel quasi digeste: et tūc vinū pōt ɔcedi: ⁊ cōpetit plus q̄ aqua: q2 mãs ɔsumit. In istis eni opȝ multa ɔsiderare: ⁊ maxime iter alia ɔsuetudinē: q2 si alicuius digestio cōsueuit iuuari in stomacho a potu vini: ⁊ ēt ei9 caput ɔfortari ex eo: ⁊ tu accipias sibi vinū debilitabis digestionē stomachi ⁊ cerebri: ⁊ hoc erit cā augmēti imaginationū: g̃ totuȝ hoc derelinquitur estimatiue medici. ¶ Considerans ergo Aui. p̄dictas vtilitates vini p̄cipit potū eius ⁊ nō aque: ⁊ hoc. s. quādo nō est superflua repletio crudoꝝ flegmatū. ¶ Sed tu dices si esset multuȝ flegma crudum cōmouibile per vinum quem potum dabo. ⁊ Dico ꝙ aquam mellitam.

¶ Et frequētiā flōmie ⁊ vētosarū: imo postponat illō quātū possibile est: ⁊ nisi tact⁹ necessitatis cogat ad illud: ⁊ sit credulitas ꝙ sanguis sit calidus plurimū.

¶ Hic ponit curam per euacuatiōnē per flobothomiā: ⁊ hoc ideo facit: qꝛ supra docuit euacuare per pharmaciam.

Dub^m 4^m ¶ Est dubitatio vtꝝ in cura imaginationū aquosarū cōueniat eductio sanguis per flōmiā vel vētosas. ¶ Videt ꝙ sic: per Rasim 2° ↄtinē. c. 3. dicit. curat aq̄ anteq̄ ꝯficiat cū flōmia: sꝫ anteq̄ ꝯficiat est tp̄s imaginationū: &. ⁊ idē ēt vult in plurib⁹ locis. ¶ In ↄ̄riū est Azarauius in hoc cap̄. qui dicit. Caueat ab appositione vētosaꝝ ⁊ flōmia. ¶ Rn̄deo ꝙ lꝫ multū videant discordare auctores in h̄: tn̄ Aui. īnuit solōnē: qꝛ cā imaginationum: vel est repletio sanguis: ⁊ sic ↄuenit flōmia. sanguis aūt repletio est cā imaginatiōis: qn̄ sanguis replēs est valde calidus: vnde vapores surgūt ad oculos: qui postea īfrigidati ↄgelant in aquā: ⁊ iō Aui. dixit ꝙ postponat flobothomiā ⁊ vētosas: nisi tact⁹. i. casus necessitatꝭ cogat: ⁊ h̄ est qn̄ sanguis est calidus vtpl'm. posset ēt eē casus fortis obthalmie hic sanguis calidus in cuius eūone reperit iuuamētū ꝙ pōt abūdare in toto: ⁊ tūc flōmia manus de brachio vel in ꝑtib⁹ capitꝭ fit: ⁊ reperit iuuamētū tūc in vsu vētosaꝝ cū fricatione: ⁊ in vsu apertionis arteriarū post aurē: qꝛ sanguinē subtilē calidū euacuat. vn̄. A. sup̄ dixit ꝙ ↄfert in ꝑncipio aque flōmia arteriarū post aurē: ⁊ ēt flōmia venarū post aurē: vt pꝫ in quarta primi cap̄. de flōmia. ⁊ ex hac cā reperit etiā iuuamētū in apertiōe venarū timpoꝝ: ⁊ in vsu sanguisugarū in eis: vt posuit Aui. supra: ⁊ Rasis in 2° ↄti. qō etiā suo experimēto ↄfirmat Platearius. Vel cā imaginationū aquosarū est alia mā a sanguine ⁊ maxime flegma: ⁊ tunc flōmia nocet scꝫ ōprauādo ⁊ icrudādo illud flegma: vn̄ fit cā ↄfirmatiōis aque. ⁊ qꝛ hec cā plus ↄtingit: iō vr̄ flōmia plurimū nocē ⁊ ꝓprie si frequēter fiat: qꝛ de sanguine extrahat nimis: ⁊ iō nō dꝫ fieri flōmia: nisi sit euidēs necessitas. ⁊ si sit flōmia sit pauci sanguinis exitus: ⁊ ideo forsan dixit tact⁹ necessitas ⁊c̄. Et ex hoc pꝫ solō ad ↄ̄ria.

¶ De alinthisar. Cap. 12^m.

Alinthisar est vt fiat foramen vuee latius q̄ꝫ est in natura.

¶ Superius Aui. ↄ̄terminauit de nocumēto visus qō est imaginatiōes: hic determinat de alio qō est dilatatio pupille. vel postq̄ determinauit de imaginationib⁹: hic determinat de nocumētis ꝓueniētib⁹ in vuea: ⁊ h̄ nocumētū est triplex. s. dilatatio cōstrictio ⁊ oppilatio. Primo ꝗ determinat de p̄mo. Scd̄o de 2°. ibi (Cōstrictio est vt fiat.) Tertio de 3°. ibi (Descēsus aque.) ¶ Prima in tres. Primo notificat hāc passionē ⁊ cās ei⁹. Scd̄o ponit signa. ibi (Jam diximus eā.) Tertio curam. ibi (Illa que est nālis.) ¶ Prima in duas. Prima ostendit que sit hec passio. Scd̄o ponit ei⁹ cās. ibi (Et qn̄q̄ꝫ fit.) ¶ De p̄ma parte dicit: ꝙ alinthisar est passio in qua foramen vuee est latius q̄ꝫ sit naturaliter.

¶ Et qn̄qꝫ fit illud successione sode: aut ꝑꝑ cām p̄mitiuam ex percussione aut casu.

¶ Hic ponit ei⁹ cās: ⁊ tria facit. Primo ponit cās dilatationis pupille. Scd̄o ostēdit ad qō nocumētū visus ꝑducit ponēdo q̄ꝫdā diuersitatē dilatationū. ibi (Et qn̄q̄ꝫ ē amplitudo.) Tertio addit cān̄. ibi (Et illa que est.) Prima in duas. Primo ponit cās dilatationis qn̄ cāe sunt extrinsece oculo: ⁊ nō approp̄ate. Scd̄o ponit cās magis appropriatas. ibi (Et qn̄q̄ꝫ fit.) ¶ Dicit p̄° ꝙ alinthisar qn̄q̄ꝫ fit successione sode: ⁊ qn̄q̄ꝫ fit a cā primitiua: vt a casu vel ꝑcussione. ¶ Nota ꝙ soda. i. dolor capitꝭ est cā mot⁹ mā̄erū repletionaliū ad oculū: qb⁹ pōt dilatari vuea: vn̄ dilatatio succedit dolori capitꝭ. sil'r ꝑcussio dilatat: vel qꝛ est cā attractiōis mā̄erū: vel qꝛ disrūpit partem vuee: ⁊ qn̄q̄ꝫ disrūpit vuea sic ꝙ nō apꝑet circulus rotūdus.

¶ Et quandoqꝫ fit ꝓpter causas existentes in ipsa pupilla ⁊ illud est in albugineo aut in vuea.

¶ Hic ponit cās appropriatas oculo. Et p̄° p̄mittit q̄ꝫdaꝫ diuisionē. Scd̄o exequit. ibi (Albugineus nāq̄ꝫ.) ¶ Dicit p̄° ꝙ qn̄q̄ꝫ fit dilatatio pupille ꝑꝑ cās que sunt in ipsa pupilla. i. in ipso oculo: qꝛ nō est cā p̄mitiua sicut casus vel ꝑcussio: nec est ꝑꝑ dolorē capitis.

¶ Albugineus nāqꝫ cum humectat ⁊ multiplicat cōprimit vueā ⁊ mouet eā ad dilatationeꝫ. albuginei vō siccitas non facit dilatationeꝫ per se sed per accidēs. s. inquantū sequitur eam siccitas vuee.

¶ Hic exequit. Et p̄° ponit cās que sunt in albugineo. Scd̄o ponit cās que sūt in vuea. ibi (Et vuea ipsa.) ¶ Dicit ꝙ p̄ma cā est albugineus qn̄ humectat ⁊ multiplicat: qꝛ tunc comprimit vueam ⁊c̄.

¶ Nota ꝙ due sunt cāe dilatationis foraminis vuee ex parte albuginei. Una est humiditas qua ip̄m multiplicat: ⁊ ideo dixit cuꝫ humectat ⁊ multiplicat. s. ex humiditate. q. d. ꝙ nō est sola qualitas. s. humiditas: sed cū hoc multiplicat in quantitate: qꝛ īplendo nimis vueā dilatatur foramē. Scd̄a cā est siccitas albuginei que per se hoc nō faceret: imo esset cā ↄstrictionis: sed īquātuꝫ sequit ad ipsam siccitas vuee faceret ↄstrictionem pupille: ⁊ hoc est per accidens. quō aūt siccitas vuee sit cā huius īfra dicet.

¶ Et vuea ipsa si desiccatur aut extēditur ad extremitates suas sicut extēdunt coria ꝑforata cuꝫ exiccant: accidit ei vt dilatet sic̄ dilatant foramīa illoꝝ corioꝝ.

¶ Hic ponit cās dilatationis pupille ex parte vuee: ⁊ tres cās ponit. 2ª ibi (Et proprie qn̄.) 3ª ibi (Et qn̄q̄ꝫ accidit.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ si desiccet vuea ⁊ extēdat versus extremitates sicut extēdunt coria perforata cum exiccant: ⁊ hoc accidit ipsi vuee: vt dilatet. s. in suo foramine: sicut dilatant foramina alioꝝ corioꝝ. ¶ Diceres tu vbi est aliud mēbrū diuisionis qō denotat cū dixit. aut. ¶ Dico ꝙ siccitas accidens vuee aliqn̄ dilatat pupillā: ⁊ hoc est cū extendit versus extremitates: ⁊ aliqn̄ cōstringit pupillā corrugando: vt dicet in sequēti cap̄. Auic̄. ergo nō poterat absolute dicere ꝙ ex siccitate dilatetur pupilla: sed si exiccat ⁊ extēdit: ⁊ tunc aliud membruꝫ diuisionis est de sequēti cap̄. ¶ Diceres tu que sunt iste extremitates. ¶ Dico ꝙ nō sunt ille que sūt circulus foramīs: qꝛ tūc fieret ↄstrictio: sed sunt ille in qb⁹ ↄstringit vuea ⁊ secūdina: vel per extremitates intelligit partes que sunt īter porū ⁊ poꝝ: vt apꝑebit.

¶ Est dubitatio vtrum siccitas vuee sit causa dilatationis pupille. Dub^m 5^m ¶ Videt ꝙ nō. Primo qꝛ Zoar trac. 8. ca. 17. nō videt ponere hāc cām. Scd̄o Rasis in 2° ↄtinē. cap̄. 3. post quādā rep̄hensionē Gal'. dicit, dilatatio pupille est ꝫm meā opinionē cuꝫ accidit mollificatio. s. ab humiditate ⁊ strictura accidit ex spasmo. Tertio sic: illō qō hꝫ facere corrugationē facit cōstringere ⁊ nō dilatare: siccitas est hmōi: vt pꝫ infra de cōstrictione pupille. Quarto qō est causa cōstrictionis pupille nō est causa dilatationis: sed siccitas est huiusmodi: vt patet in loco dicto. ¶ In ↄtrariū est Aui. hic ⁊ Mesue cap̄. de alinthisar. ⁊ Gal'. in. 4. de accidenti cap̄. 2. ¶ Ad intellectū huius cōsiderandū ꝙ ꝫm Gal'. in. ca. p̄allega. vuea pōt exiccari vel ꝫm ꝙ est membrū ↄsimile: vel ꝫm ꝙ organicuꝫ. Exiccatio p̄ma est alteratio eius ad siccā qualitatē: ex qua accidit ꝙ partes substantie vuee inter se ↄdensant: ⁊ talis siccitas dilatat foramē: vt pꝫ in carta vel corio perforato qō per quādā exiccationē foramē eius dilatat: ⁊ hec siccitas est que nō perducit ad corrugationē: sed ad quādā distractionē a loco perforato: ⁊ hoc qꝛ adunat partes non perforatas: quas Auic̄. hic vocat extremitates. Exiccatio aūt ꝫm mēbrū organicū est qn̄ humidū ↄtractuꝫ in poris ↄsumit: vnde ēt substātia vuee ↄsumit ex hoc ⁊ corrugat: ⁊ vt sic siccitas est cā cōstrictiōis pupille: ⁊ differt hec siccitas ab illa que est cā dilatationis: qꝛ hec est maior ↄsumēs humidū corpulētū: vnde ↄtigit ꝑtes corrugari: sed illa que dilatat vueā est minor: ⁊ iō cū auget ⁊ corrugat: ↄstrictionē facit. hec est sn̄ia Zoar trac. 8. ca. 20. vbi dicit. aut erit ↄstrictio pupille ex siccitate ⁊ humore desiccante: sicut apꝑet in pellib⁹ seu corijs ꝑforatis: qꝛ qn̄ ꝑforant ⁊ exiccant ↄstringunt foramina. Ecce ꝙ nō sufficit Zoar dicere exiccant: sed dixit exiccant ⁊ corrugant. hoc idē ponit Aui. in sequēti ca. cū dicit. aut siccitas vuee corrugat ⁊c̄. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ siccitas diuersimode pōt esse cā dilatationis ⁊ ↄstrictionis. Vel aliter possem⁹ imaginari ꝙ siccitas vel est in partib⁹ extremitatū vuee. s. vbi ↄiungit secūdine: ⁊ tūc qꝛ ↄstringit: ibi seqt dilatatio vuee in foramine. vel est in partib⁹ foramis: ⁊ tūc ↄstringit pupillā. ¶ Est tn̄ sciendū ꝑꝑ solōnem rōnū ꝙ frequētius ↄtingit dilatatio vuee ab hūiditate: qꝛ frequētius ↄtingit īpleri humido īflante eā q̄ꝫ exiccari: ⁊ iō Zoar ⁊ Rasis explicauerūt has cās. s. hūectantes. ¶ Ad rōnē dico ꝙ siccitas qn̄ corrugat ↄstringit pupillā: sed qn̄ extēdit ad extremitates. s. versus secundinā: tūc dilatat. ¶ Ad aliā apparet solutio.

¶ Et ꝓprie qn̄ cōprimit ab humiditatib⁹: ⁊ qn̄qꝫ accidit ei illud ex humiditate ītrante substantiā eius ⁊ addente in spissitudinē ipsius: ⁊ extendente eā ad grossitiem: quare accidit foramen vt dilatetur.

¶ Hic ponit scd̄am cām. Et p̄mo p̄mittit eam. Scd̄o declarat. ibi (Et quādoq̄ꝫ.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ ꝓprie dilatatur vuea qn̄ cōprimit ab humiditatibus. i. quādo īpletur ab eis: qꝛ īplendo premunt eā: ⁊ tunc Auicē. hoc declarat dicens. ꝙ illud. i. dilatatio vuee quādo accidit. i. cōtingit ex humiditate intrante substantiaꝫ ⁊c̄. ¶ Nota p̄mo ꝙ lr̄a p̄ma pōt aliter exponi vt ↄtinuet parti presenti: ⁊ erit sensus ꝙ siccitas vuee est cā dilatationis vuee: sicut dilatant foramina coriorum qn̄ exiccant ⁊ ꝓprie dilatant foramina coriorum

quãdo exp̄mit̃ siue cõprimit̃ ab humiditatib⁹.s.ↄtẽtis in partib⁹ corꝫ que partes sunt in sub̃a corꝫ:q: tũc ille partes accentrant̃:⁊ latera foraminis corꝫ distrahunt̃:⁊ ẽt qñ comprimit̃ humiditas vuee.s.in partib⁹ iuxta extremitatẽ mouent̃ partes vuee versus extremitatẽ:⁊ dilatat̃ foramẽ qđ est pupilla:⁊ iõ q̃tũ ad hunc modũ exponẽdi Auic̃.dixit ꝓprie:q: forsan siccitas q̃litatiua sola que nõ faceret aliq̃ humidi euaporationẽ nõ esset cã extensionis vuee versus extremitates ⁊ dilatationis foraminis:sed tũc ꝓprie ⁊ manifesta est cã:qñ facit humidi ↄsumptionẽ siue exp̄ssionẽ.Ex quo posset molestari imaginatio Gal̃.p̄dicta.s.ꝙ exiccatio vuee ĩquãtũ est mẽbrũ organicũ.i.exiccatio humiditatũ poroꝝ põt eẽ cã dilatationis:vnde cũ ista exiccatio est in extremitatib⁹ vuee:ex qua fit partiũ extẽsio vuee ad illas extremitates:q: ibi est siccitas aggregãs ibidẽ.Sed q̃tũ ad aliũ modũ exponẽdi dicem⁹ ꝙ Auic̃.dixit ⁊ ꝓprie:vt ostẽdat ꝙ lꝫ siccitas sit cã dilatationis vuee:ꝓprie tñ hoc facit humiditas.q.d.plus fit ab humido q̃ a sicco.❡Scđo nõ ꝙ s̃m sniãꝫ Gal̃.in.4.de accidẽti.z.c.vuea põt humectari s̃m ꝙ ↄsimile ⁊ s̃m ꝙ organicũ.Scđm ꝙ ↄsimile:q:.s.remolliat̃:tunc ipsa ↄstrĩgit̃ in suo foramine.Sed s̃m ꝙ organicũ tũc ĩplet̃ humiditate ĩflante eã:⁊ ip̃a tendit̃ ⁊ fit dilatatio foraminis.Et h̃ est qđ Aui.vult in lr̃a cũ dicit.qñq̃ accidit ex humiditate ĩtrante sub̃am ei⁹ ⁊ addẽte in spissitudinẽ.i.grossitiẽ.⁊ q: hec additio nõ est vera additio:sꝫ q̃dã ↄstrictio:iõ dixit:⁊ extẽdẽte eaꝫ ad grossitudinẽ:ingrossat̃.n.extẽsione s̃m latũ:⁊ tũc diminuit̃ s̃m lõgũ ⁊ dilatat̃ foramen ⁊ h̃ pꝫ:⁊ iõ subdit q̃re accidit foramẽ vt dilatet̃.⁊ si vis potes arguere s̃m Auic̃.in forma syllogistica:⁊ pꝫ intuenti.

❡Et quandoqꝫ accidit illud propter apostema extẽsiuum prouenĩens in ea.

❡Hic ponit tertiã cãm:⁊ est apostema.❡Nota ꝙ mã ĩplẽs mẽbrũ que extẽdit qñq̃ non apostemat:sicut pꝫ in spasmo:⁊ hoc mõ humiditas facit dilatationẽ pupille ⁊ statim dixit de ea cuꝫ dicit.Et qñq̃ apostemat ⁊c̃.⁊ de hac loq̄t̃ hic.Ex quo pꝫ ꝙ humiditas quasi per modũ cuiusdã spasmationis facit dilatationẽ pupille:⁊ per modũ paralysis facit ↄstrictionẽ ei⁹.⁊ hoc est qđ voluit Ras in auctoritate preallegata cũ dixit.dilatatio pupille est cũ accidit mollificatio:⁊ strictura accidit ex spasmo.

❡Et quãdoqꝫ est amplitudo oculi naturalis ⁊ nocet visui.Uidet eniꝫ res minores q̃ oportet vt videant̃:⁊ qñqꝫ est accidẽtalis:⁊ quãdoqꝫ est ita:⁊ quandoqꝫ consequitur ad hoc vt nõ videat aliquid.Multotiẽs eni dilatat̃ oculus adeo vt dilatatio ↄsequat̃ corneaꝫ ⁊ nõ remaneat visui aliq̄d de quo sit curanduꝫ.

❡Hic ostẽdit nocumẽtũ ad qđ ꝑducit dilatatio pupille ĩuẽs quãdam diuisionẽ dilatationũ.❡Nota ꝙ Aui.ponit illã diuisionẽ ꝙ dilatatio pupille vel est nãlis vel accidẽtalis.si est nãlis nocet visui:⁊ facit apparere res minores q̃ sint:⁊ supple ẽt qñq̃ nihil videt si ↄsequit̃ corneã.Sed Aui.nõ exp̄ssit q: nõ accidit sic frequenter dilatatio nãlis ꝙ visum ꝓhibeat:sicut facit dilatatio accidentalis:qñq̃ est ita.s.ꝙ hõ videt res minores:⁊ qñq̃ nõ videt aliq̄d.❡Scđo nota ꝙ Aui.dixit.⁊ qñq̃ est ita.ponẽdo ⁊ vt per h̃ ĩnuat ꝙ hec diuisio dꝫ attribui dilatationi:siue fit nãlis siue accidẽtalis:⁊ hoc ap̄pet per illud qđ subdit cũ dicit:ꝙ dilatatio multotiẽs cõsequit̃ corneã.i.extremitatẽ cornee:cui ↄiungit̃ ↄiũctiua:⁊ tũc hõ nõ videt.hoc aũt põt accidere a natiuitate:lꝫ frequentius ↄtingat accidẽtaliter.❡Tertio nota ꝙ Aui.dixit aliq̄d de quo sit curãdũ:q: est possibile ꝙ remaneat qđdã videre ↄfusum:quo homo iudicabit se videre lumẽ ad vmbrã:sed tamẽ nõ distinguet res.Causa ṽo quare dilatatio vltima prohibet visum:est que ponit̃ a Gal̃.in 4.de accidenti cap̃.z.q: ex hoc spiritus visibilis dispergitur:nec adunatur vt ad visum requiritur.

Dubm 2m ❡Est dubitatio tertio vtꝝ dilatatio pupille faciat res videri minores q̃ sint:⁊ cõstrictio faciat eas videri maiores.☞Uidet̃ p̄mo ꝙ dilatatio nõ faciat apparere res minores:q: cũ res rep̄sentat̃ virtuti visiue sub cono maiori apparet res illa maior:vt pꝫ de re visa de ꝓpe:respũ rei que videt̃ a lõge:vt ẽt declarat̃ in ꝑspectiua:sed cũ est dilatata pupilla rep̄sentant̃ res sub cono maiori.qđ declarat̃ p̄mo:q: linee visuales ꝑueniũt per viã mag̃ latã:⁊ p̄nt facẽ angulũ mag̃ latũ.scđo q: spũs est mag̃ dispersus ⁊ sic dispergent̃ in eo mag̃ linee visuales:⁊ nõ coartabunt̃ ad conum.☞Scđo sic.spẽs visibiles recepte in corpore mag̃ aqueo siue denso apparent maiores.exempluꝫ pꝫ de baculo vel lapide in aqua:⁊ de sole q apparet maior circa occasum:sed in quadã dilatatione pupille recipiẽs est mag̃ grossuꝫ siue dẽsuꝫ:vt qñ est dilatatio ex multitudine albuginei:q: cũ multiplicat̃ humiditas tũc multiplicata ingrossat eũ.similr̃ qñ vuea dilatat̃ ex multis humorib⁹ extendentib⁹ eam:tunc ẽt põt albugineus ĩgrossari:g̃ res vise apparebunt maiores.Scđo ꝓbo ꝙ ↄstrictio pupille nõ faciat res apparere maiores:p̄ q: Aui.nõ explicat hoc hic:nec in cap̃lo seq̄ti.Tertio ꝓbat̃ sic.pupilla existẽte coartata res vident̃ rep̄sentari cũ lineis ad angulum mag̃ acutũ:g̃ videbunt̃ maiores.☞In ↄtrariũ p̄mi est Auicẽ.☞In ↄ̃riuꝫ vtriusq̃ est Azarauius in cap̃.de dilatatione pupille q dicit.de ꝓprietate q̄dẽ huius egritudinis est hoc signũ:qm̃ res vi̇̃ minoris corporis q̃ vere existat.⁊ in cap̃.de strictura dicit.signuꝫ hui⁹ egritudinis ꝓpriũ est ꝙ res vident̃ maiores q̃ vere sibi existant.Idẽ scribit̃ pluries a Rasi in z° ↄti.ca.3.vnde dicit auctoritate cuiusdã.si pupilla est stricta patiẽs videt res maiores q̃ sint.

❡Hec qđ nõ querit nisi cãm hoꝝ ꝓblematuꝫ.❡Causa g̃ p̄mi ꝓblematis assignat̃ a Dyno.s.ꝙ habẽtes latitudinẽ pupille vident res minores q̃ sint ꝓpter debilitatẽ virtutis visiue:⁊ hec cã ponitur a Iesu trac.1.ca.63.dicẽs.ꝙ isti respiciũt rem minorẽ q̃ est:et cã in hoc est debilitas luminis.i.virtutis visiue.Idẽ ponit Azarauius cap̃.p̄allega.dicens.vident res minoris corporis q̃ existant:q: vident debili visione.Sed hec cã lꝫ posset poni nãliter nõ tñ est ĩmediata:q: ẽt in ↄstrictione pupille ĩnãli est debilis visio:⁊ multi sunt modi debilis visionis:in q̄b⁹ res nõ apparent minores:opꝫ g̃ dare cãm ĩmediatiorẽ:⁊ declarare quis modus debilitatꝭ visus est iste a quo accidit talis error q̃ res iudicãdi minores.❡Secũda causa posset assignari:q: in dilatatione pupille spiritus est dispersus:⁊ ideo species rei visibilis non põt in spiritu multiplicari multiplicatione que fit cum terminatione:q: hoc requirit̃ vt aliquid in alio videat̃:⁊ ideo res põt videri in aqua ⁊ nõ in aere.cum ergo species ibi nõ multiplicent̃:opꝫ ꝙ res diminute videat̃:⁊ sic minor q̃ sit:sed q: in cõstrictione pupille ꝓpter multã coadunationẽ spirit⁹ res põt multũ multiplicari:ideo res apparet maior:spiritus enim fit quasi densior ex cõstrictione.Exemplũ huius est in serenitate hyemali minutissime apparẽt stelle:q: earũ species possunt recipi terminatiue in aere grossiori que stelle nõ apparẽt in serenitate estatis ꝓpter raritatẽ aeris.hec dicta indigent multa inuestigatione.❡Tertia causa est:ꝓpter qđ sciendũ ꝙ habentes latitudinẽ pupille sunt debilis visus tali debilitate ꝙ nõ indigent multo lumine:q: disperget̃ spiritus visibilis:⁊ indigent forti motu ex parte rei visiue mouentis:q: res debiliter mouens non causaret modũ mot⁹ vel spẽm que haberet aliquã fixionẽ:⁊ ideo videmus ꝙ dissoluti in virtute tactiua nõ percipiũt nisi fortia tãgibilia.Scđm qđ opꝫ p̄mittere est ꝙ linee visuales quãto magis sunt cẽtrales tãto sunt fortiores:⁊ quãto sunt mag̃ laterales sunt debiliores:sicut diximus de radio centralis:q: rectus est fortior.Ex q̄bus apparet ꝙ habẽs latã pupillã videt res maiores:q: maxime videt reꝫ sub lineis rectis fortiter ĩprimẽtib⁹:⁊ capit eã sub lineis lateralib⁹.hec cã nõ põt dare modũ per quẽ in strictura pupille res apparet maior:⁊ ex hac ẽt cã solũ habet̃ ꝙ mediũ.s.centrale rei appareret ⁊ nõ apparẽt extrema.hec ẽt cã ⁊ scđa p̄supponunt ꝙ in spũ visibili res recipiunt̃ terminatiue qđ difficile est defendere.Si eniꝫ est pars in oculo in qua spẽs visibilis recipiat̃ terminatiue est crystallina ⁊ aranea.in spũ aũt recipit̃ solũ delatiue:nisi forsan diceret aliq̄s ꝙ in spũ:q: est delator proximus ad visionẽ ẽt terminatiue recipiat̃.❡Quarta causa est:que sumit̃ a quodã simili posito in.31.particula ꝓblematũ:ꝓble.8.vbi querit:ꝓꝓ q̄d obtuse vidẽtes lr̃as paruas scribũt.Et in scđa solõne ĩnuit ꝙ cã est q: obtuse vidẽs coadunat palpebras:vnde faciũt angulũ paruũ.⁊ lꝫ Arist.videat̃ sentire ibi ꝙ visio fiat extra mittendo:tñ põt verificari ẽt ꝙ fit paruus angulus ĩtus suscipiẽdo.cũ aũt res videt̃ per paruũ angulũ:tũc ap̄pet mior:sed qñ pupilla est stricta:tũc hõ multũ dilatat palpebras:q: spũs ↄstrictus fit dẽsus:vnde ĩdiget mľta luce:⁊ iõ res põt venire sub forma pyramidis lata dilatatis palpebris:⁊ spũs ↄdensatus recipit ẽt illã spẽm sub mõ latiori sicut recipit̃ ẽt spũs in aere grosso:⁊ iõ ap̄pet maior reꝫ q̃ sit.

❡Ad ↄtrariũ dđm ꝙ quãdo pupilla est dilatata nõ rep̄sentantur res sub forma pyramidali magis lata vel cono mag̃ lato:ĩmo minus.☞Et cum probatur ꝙ pupilla est lata.Dico ꝙ fit palpebrarũ ↄstrictio ꝓpter timorẽ luminis spiritũ dispergentis.Uel dico ꝙ lꝫ palpebre dilatent̃:nõ tamẽ põt species dilatari in spũ disperso:ĩmo abbreuiat̃ in eo ꝓpter raritatẽ:⁊ ampliat̃ in spũ ↄstricto ꝓpter densitatem.☞Ad scđm dico ꝙ Auicẽ.nõ dixit in qualibet dilatatione pupille ꝙ res apparet mior:sed in dilatatione naturali in qua solũ fit resolutio spirituum ⁊ dispersio:⁊ hoc est verum:⁊ ideo si alia causa cõtraria in hoc cõcurrat:tunc erit effectus s̃m victoriam cause in oculo:ergo cuius pupilla est lata propter multitudinem albuginei ĩgrossati res appareret maior ex dispositione albuginei:sed debet apparere minor ex dispõne spũs dispersi:⁊ ideo quecunq̃ harũ causarum vincet:ostendet suum effectum.☞Ad aliud dicendum ꝙ Auicen.dedit intelligi.☞Uel dico ꝙ nõ sic sequitur ad constrictioneꝫ pupille res videri maiores sicut ad

dilatationeȝ sequitur res videri minores: qꝛ semꝑ ad dilatationē sequiť dispersio vel disgregatio spūs visibilis: sȝ ad ꝯstrictionē nō semꝑ sequiť coadunatio ĩspissatiua spūs: qꝛ pōt pupilla eē stricta: ⁊ spūs paucus q ibi ꝯstrict⁹ nō dēsabiť: ex h̄ ēt vtplurimū fit ꝯstrictio a siccitate ꝟm ꝙ poneť in sequēti capl'o. siccitas aūt subtiliat spūs: vt pȝ in vltimo hui⁹ tractat⁹. ¶ Ad vltimū dico ꝙ res representata sub illis lineis dilatať in spiritu dēsato pupilla nō stricta.

¶ Et illa que est ex ꝑcussione aut casu non hȝ curā.

¶ Hic ponit cañ. ⁊ pȝ.

Dub^m 3^m ¶ Est dubitatio vtꝝ dilatatio facta ex ꝑcussione vel casu sit curabilis. ¶ Videť ꝙ sic. Primo qꝛ Aui. ĩfra ponit curā: ⁊ Mesue in cap̄. de alinthisar. Itē Rasis in. 9. trac. Almāso. ca. 29. dicit ꝙ si ꝯtingit pupillā dilatari post ꝑcussionē nō est timēdū qꝛ remouebiť. ¶ In ꝯriū est Aui. hic. ¶ Dico ꝙ dilatatio pupille ex ꝑcussione vel casu: vel seqť corneā: ⁊ tūc nō curať: ⁊ de hac est ꝟmo Auič. vñ ꝯtinuus est ꝟmo ei⁹ cū dicit. multotiēs enī dilatať ⁊c. ⁊ illa que est ex ꝑcussione aut casu nō hȝ curā. s. cū seqť corneā. Vel 2° nō seqť corneā: ⁊ tunc pōt curari: ⁊ de hac ponit curā ⁊ ēt alij auctores. ¶ Sed tu dices: ita ēt erit de dilatatione pupille si ꝓuenit ab alijs causis intrinsecis. s. ꝙ si ꝯsequiť corneā nō videť posse curari. ¶ Dico ꝙ curabilioꝛ est dilatatio pupille que ꝯseqť corneā cū est. v̄. g. ab humiditate extēdēte qꝫ si est a casu ⁊ ꝑcussione: qꝛ cuȝ est a ꝑcussione fit magna cōmotio in ꝑtib⁹ oculi ⁊ ꝑmutať sit⁹ eaꝝ sicut in qbusdā videas crystallinā ex toto ꝑdidisse suū situ: sic etiā sol'o ꝯtinuitat̄ in vuea. ista aūt nō pōt curari. sed qñ fit dilatatio a cā extrĩseca: tūc nō fit tāta cōmotio ⁊ disruptio in ꝑtibus oculi: ⁊ iō poſe est ꝙ fiat curatio: lȝ ēt qñqꝫ nō posset fieri: ĩmo vtplurimū cū est multa dilatatio. ¶ Vel alr̄ posset dici ad qōnē ꝙ dilatatio pupille ex ꝑcussiōe vel ē cū sol'one ꝯtinuitat̄ vuee: ⁊ hec nō curať. vl' ē sine sol'one: sed solū cū tractu mãe ad partē: ⁊ h̄ est possibile: ⁊ hec recipit curā.

¶ De signis. Cap̄. 13^m.

Iam diximus ea in capitulo debilitat̄ oculi.

¶ Hic Aui. ĩnuit signa: ⁊ dicit ꝙ signa huius passionis sunt dicta in ca. debilitatis oculi. qꝛ ibi sūt posita signa siccitatis ⁊ humiditatis: ⁊ si sit cuȝ apostemate: est ibi doloꝛ ⁊ alia accidentia mala.

¶ De cura. Cap̄. 14^m.

Illa que naturalis est curam non habet.

¶ Hic ponit curā. Et p̊ ostendit q̄ dilatatio pupille sit ĩcurabilis. Scđo ponit curā curabilis. ibi (Et illi q̄ est.) ¶ Dicit primo ꝙ hec passio nãlis nō hȝ curā.

Dub^m p^m ¶ Est dubitatio vtruȝ dilatatio pupille nãlis possit curari. ¶ Videť ꝙ sic: auc̄te Zoar ca. 17. qui ponit in hoc medicamē dicēs. hic puluis nō ꝯfert solū illi qui hȝ dilatationē pupille ab egritudine: ĩmo qui habuit hoc a nã. Itē morbi augmēti ēt si sint a natura doceť curari a Gal. in thegni tex. cōmē. 182. ¶ In ꝯriū est Aui. ⁊ Mesue. ¶ Dico ꝙ dilatatio pupille a natura nō curať. Ratio est: qꝛ prouenit ex defectu informatiue cui nō pōt subueniri in tunica vuea. nā siquis cōsideret: ibi est diminutio quãtitatis nãlis vuee ⁊ nō est locus vbi possimus augeri per fricationē ⁊ attractionē nutrimenti: etiā si cresceret nō cresceret addēdo ad circulū vuee se ꝓportionabiliter cōstringendo. vt pȝ. ¶ Ad ꝯtrariū dōm ꝙ. s. ad pupillā. s. ꝙ forsan dat aliqđ auxiliū ille puluis: lȝ nō cureť. Vel dōm ꝙ illđ poniť ꝓpter illius pulueris laudem. ¶ Ad scđm dico ꝙ ille est potius morbus diminutionis defectu ĩformatiue: ⁊ nō est morb⁹ augmenti: sed bene est in hoc augmentum foraminis: sicut si labium amputareť esset augmentū foraminis. s. oris: sed tamē est morb⁹ in quãtitate penes diminutionem.

¶ Et illi que est ex siccitate confert humectatio oculi cum humectatiuis predictis.

¶ Hic ponit curā dilatationuȝ pupille curabiliū. Et p̊ eius que fit a siccitate. Scđo eius que fit ab humiditate. ibi (Et illi que est.) Tertio eius que fit a casu ⁊ percussione. ibi (Illud aūt.) ¶ Dicit primo ꝙ cura eit vti humectãtib⁹ dictis in cura debilitatis visus.

¶ Et illi que est ex humiditate ꝯfert flōmia si in corpore est multitudo ⁊ etiā flōmia lachrymaliuȝ venarum euacuat ex loco ⁊ ꝯfert ei. Et similiter flōmia venarū timpoꝝ ⁊ incisio earuȝ ⁊ euacuationes quas sciuisti ⁊ effusio aque salse ⁊ salite super caput ꝓprie miste cum aceto. Et nō opȝ vt multipliceť eūones cuȝ solutiuis ⁊ debilitetur virtus ⁊ nō euacuatur qđ queritur: ĩmo quandoqꝫ sufficit ei euacuatio omnibus decē diebus cuȝ. ʒ. ⁊. 5. de pillulis cochijs. Et cibus sit aqua ciceris cū oleo sisamino: ⁊ fiat alcohol oculo alteri cū thutia: vt nō dilatetur sicut primus: ⁊ oportet vt administres alcohol predicta in capitulo imaginationū ⁊ aqua. Et conferunt ei ventose super collum propter illud qđ in eis est de attractione ad posteriora.

¶ Hic ponit curā dilatatiōis ꝓueniētis ab humiditate siue sit apostemans siue nō: ⁊ cura est per qn que. ¶ Primo per eūoneȝ mãe ⁊ hanc docet perficere cū tribus rebus. s. cuȝ flōmia si est repletio sanguīs: vel humoꝝ in sanguine: ⁊ ideo dicit si in corpore est multitudo. que aūt vena debeat flobothomari: ⁊ quale sit iuuamentū flōmie venarū particularū ⁊ incisionis earū perfecte est declaratum supra trac. 1. cap̄. de cura obthalmie in generali. ¶ Scđo docet cū medicis solutiuis cuȝ dicit. Et eūones quas sciuisti. s. trac. 1. cap̄. de cura obthalmie. ⁊ iste sunt eūones cuȝ hieris ⁊ pillulis cochijs: ⁊ hoc cū peccant alij humores: ⁊ dat Auicē. in hoc cañ. notabilem ꝙ nō multipliceť nimis iste eūones qꝛ debilitať virtus: qꝛ nō euacuať qđ queriť: qꝛ euacuať iuuatiuū: ⁊ dicit ꝙ sufficiat đ. x. in. x. dieb⁹ sumere. ʒ. j. ⁊. 5. pillularū cochiarū. s. Almãsoris vel Gal. ⁊ in hoc est standū estimationi. possibile enī est ꝙ nō frequētabis de. xx. in. xx. dies ꝑꝑ defectū virtutis: ⁊ alia que coindicãt. ¶ Tertio Aui. docet ꝑficere hanc intentionē. Prima cū medicinis resolutiuis ⁊ exiccatiuis: sicut cū effusione super caput aque salse nãliter vel salite artificialiter ⁊ cū aceto vini: qꝛ iuuat in exiccãdo et faciēdo penetrare. Scđa res ad quā Aui. incedit est ad regiminis rectificationē: ⁊ vult ꝙ regimē subtilieť dando aquā ciceris cum oleo sisamino: nos v̊o damus cū oleo cōmuni: tñ pro ordine diete redeas ad capl'm de cura obthalmie. Tertia res est: vt redeas ad defensionē alterius oculi: ne per viā societatis vel cōmunitat̄ recipiat mãm: ⁊ hoc fit ꝯfortando oculū sanū cuȝ thutia. s. ꝑparata: vel cū aqua rosata vel cū aqua feniculi ꝟm modū sup̄ dictū in cap̄. ꝑallegato. ¶ Quarto Aui. intendit ad resolutionem mãe ab ipso oculo: ⁊ hoc fit cū medicinis predictis in cap̄. de imaginationib⁹. ⁊ opȝ gradatim procedere vt ibi dictū est. ¶ Quinto Auicē. intendit ad diuersionē materie: ⁊ hoc debet fieri factis euacuationib⁹ vniuersalib⁹ que diuersio fit cū ventosis. de his aūt ventosis ⁊ de alijs modis diuersionis perfecte dictū est in cap̄. ꝑallegato.

¶ Illud aūt quo vtenduȝ est in cura eius que facta est successione percussionis est vt fiat flōmia: deinde ventoseť caput postea administra infrigidãtia: ⁊ fiat emplastrū ex farina fabarū sine corticib⁹ suis: ⁊ farina ordei cū aqua folioꝝ salicis: aut aqua endiuie: aut lana infusa in vitello oui cū oleo ro. aut pauco vino ⁊ distilleť in oculū sanguis turturū ⁊ pulloꝝ: ⁊ in die tertio distilleť in ipm lac ⁊ alcohol que sunt fortiora: ⁊ penit⁹ plurimū cure ei⁹ est ex gñe cure ap̄atū calidoꝝ.

¶ Hic ponit curā dilatationis facte per ꝑcussionē: ⁊ qꝛ h̄ curať sicut ap̄ata calida: ideo p̄mo ponit curā que ꝯuenit in principio. Scđo pōit curā que ꝯuenit in augmēto. ibi (Aut lana ĩfusa.) Tertio que in statu. ibi (Et in die.) Quarto que ꝯuenit ꝓcedēte tꝑe đclinationis. s. cū lōgo tꝑe ꝓcessit dilatatio pupille. ibi (Et post illđ.) ¶ Nō p̊ ꝙ Aui. in p̄ncipio hui⁹ dilatationis ad duo ĩtēdit. s. ad eūonē ⁊ diuersionē mãe ab oculo cū flōmia ⁊ ventosis ad caput. i. ad collū: ⁊ ad repercussionē cū emplastris infrigidantibus que ponit.

¶ Est dubitatio vtꝝ in p̄ncipio dilatationis ex ꝑcussione debeam⁹ vti emplastris frigidis repercussiuis. s. de farina ordei fabarum ⁊ aquis solatri ⁊ similib⁹. ¶ Videť ꝙ nō: qꝛ in flegmone a cā p̄mitiua a flōmia ⁊ medicinis mollificãtib⁹ est inchoãdū ⁊ nō repercutientib⁹: vt pȝ in tertia quarti in ca. de cura flegmonis: sed hec dilatatio curať sicut apostema calidū: vt ponit Auič. ergo. ¶ In cōtrariū est Aui. hic ⁊ Mesue. ¶ Dico ꝙ in hac cura opȝ post eūonē incipere cū aliquib⁹ repercussiuis ⁊ ꝯfortatiuis oculi: siue ꝑcussio inuenerit corpus mundū siue nō mundū. Ratio est: qꝛ semꝑ ex tali percussione timeť tractus materierū ad oculū ꝓpter multā sui sensibilitatē: vnde fortius dolet: nec sunt repercussiua in p̄ncipio timenda tãtū quãtū in ap̄atibus factis ex percussione aliarū partium. v̄. g. manuū aut pedū: qꝛ in istis partibus sunt mēbra dura ⁊ bene occurrētia ꝑcussionib⁹: ⁊ statim sanguis cōculcať in ꝑte: ⁊ iō repꝑcussiua sunt cā corruptionis. Sed oculus nō est mēbrū ita adiacēs ꝑcussioni: vt statiȝ sanguis ꝯculceť in vuea: ⁊ iō nō sic timeť repercussio: ⁊ eius est magna vtilitas. s. ꝓhibitio ap̄ationis oculi. ¶ Ad ꝯria. Ad p̄muȝ dico ꝙ siqs ꝯsiderat dicta Aui. nō ꝓhibet ibi Dub^m 2^m

oīno repcussionē: sȝ post ṽba dicta ꝓcedit aliq̄ repcussionez. q̄siq̄ vult eni q̄ nō sit fortis repcussio: vt Auic̄. hic ītēdit. ista eni repercussiua sunt leuia habētia aliq̄ resolutionē siue exiccationē paruā ⁊ lenificationē: ⁊ iō nō vult q̄ apponant̄ cortices fabaꝝ: q2 sunt nimis stiptici ⁊ exaspatiui. Al'r tñ posset solui: vt pȝ ex dictis. ¶ De scd̄a parte nota q̄ in h̄ medicamine est aliq̄ resol'o siue mollificatio: ⁊ iō in augmēto pōt cōpetere: ⁊ si estimatio medici esset q̄ nō eēt magnus error de fluxu m̄ae posset ītrare cū eo aliq̄d resolutiuū: tñ Mes. vult q̄ h̄ medicamē z° admistret̄. s. post repcussionē p̄dictaꝝ: vñ dicit in. c. de alinthisar. z. fiat admistratio resolutiuorū mediocriū: sic̄ ꝓprie vitellū oui cuȝ oleo ro. ⁊ pauco vino. Et ad eādē ītētionē. s. resol'onis mediocrī vadit. A. cū dicit q̄ distilletur sanguis turturī ⁊ pulloꝝ: ⁊ pōt ēt hic sanguis approximari ī tertio die: vt īnuit l'ra exterior. q̄cq̄d tñ sit de h̄ dcm̄ est sup̄ cap̄. de cura tarsati. ¶ De tertia pte nō q̄ Aui. cū sua estimatiōe credit q̄ in p̄° die sufficiat repcutē: ⁊ in z° resoluere leuiter ⁊ cū ꝯfortatiōe: sȝ in 3° die opȝ forti⁹ resoluē: sic̄ si apa eēt in statu vel in p̄n° declinationis: ⁊ iō ēt pōt h̄ fieri post tertiā diem: ⁊ iō l'ra exterior dicit: deide post tertiā diē distillet̄ ⁊c̄. ⁊ iō vtit̄ alcohol. i. medicis fortiorib⁹: q2 aq̄ fenugreci: ⁊ addit lac vt rep̄mat̄ acuitas medicamīs: ⁊ forsan h̄ ēt cōpeteret in augmēto. ⁊ q2 distiguē in actu opis ista ptinet ad iudiciū estimatiuū: iō Aui. posuit cañ. cū dixit. ⁊ penit⁹ ⁊c̄. dixit ṽo vtplurimuȝ: q2 nō est oīno eadē cura: q2 si apata oculi nō sint a cā p̄mitiua vt a pcussiōe possum⁹ forti⁹ ⁊ diutius pcutē q̄ȝ in p̄n° dilatationis pupille que est a casu ⁊ pcussiōe. dixit ēt calidi: q2 in pcussionib⁹ vtplurimū trahunt̄ tales m̄ae cū sint mag̃ apte cursui.

¶ Et post administret̄ colyriū factuȝ ex thuris ⁊ croci et myrre: oium añ. pte. j. ⁊ arsenici parte. ʒ.

¶ Hic ponit dilatatiōis curā que iaȝ ꝓcessit in tpe: ⁊ postq̄ȝ iā facta sunt remedia p̄dicta. Et p̄ facit h̄. Scd̄o describit q̄sdā medicinas potētes in resol'one m̄aerū ab oculo. ibi (Medicamen iuuatiuū.) ¶ Nota q̄ hoc medicamē est fortis exiccationis ⁊ resol'onis: ⁊ iō cōpetit post. s. tēpore ꝓcedēte. dixit arsenici. i. auripigmēti.

¶ Medicamen iuuatiuū omoronensis ⁊ est distillatio fellis hedi ⁊ fellis gruis: amboꝝ añ. aur̄. ij. croci. ʒ. j. piperis centū ⁊ septuaginta grana: succi ligritie. v. aur̄. ⁊ tertia āmoniaci. ij. aur̄. mellis s̄m q̄ȝtitatē necessitatȝ: ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊ terat̄ cū aq̄ feniculi ⁊ ꝯficiat̄ cum melle: ⁊ ad illaȝ que facta est ex pcussione. ʒ. aur̄. terat̄ cū succo raffani vsquequo siccet̄ ⁊ administret̄ cuȝ eo sicco alcohol ⁊ ēt fellis hirci aur̄. j. sterc⁹ lacerti ⁊ stellionis sicci aur̄. j. ⁊. ʒ. nitri. ʒ. aur̄. pipis fellis gruis: amboꝝ añ. aur̄. ij. croci aur̄. j. āmoniaci aur̄. ʒ. ellebori albi aur̄. j. terant̄ ēt cū aq̄ feniculi ⁊ misceant̄ cū melle.

¶ Hic describit duas medicinas. Scd̄a ibi (Et ēt fellis.) ¶ Nō q̄ iste medicie nō solū ꝯueniūt in cura dilatatiōis a cā p̄mitiua: imo ēt in illa que fit ab hūiditate: ⁊ nō p̄cedēte cā p̄mitiua: ⁊ iō dixit. A. Et ad illaȝ que facta est ex pcussione. q. d. q̄ administret̄ ēt in illa que nō fit ex pcussione de qua dcm̄ est sup̄: iste aūt medicine sunt fortis resol'onis ⁊ exiccationis: ⁊ iō ꝯueniūt tpe ꝓcedente: cū iam oīno cessauit timor d̄ fluxu m̄ae ad ptē. Pria medicia est cuiusdā auctoris quē noīat ⁊ dicit q̄ est distillatio. i. approximet̄ distillando ⁊ ēt in forma alcohol: vt ipse docet. vt si accipiat̄ medius aureus. s. medicie posite in l'ra: ⁊ terat̄ cū succo raffani: ⁊ exiccet̄ iterū: ⁊ fiat alcohol: vt sic fiat in forma. ℞. fellis hedi. ʒ. j. vel. ʒ. j. ʒ. piperis g̃na. 16. succi ligritie: si queris absterssionez ⁊ lenificationē: ⁊ s̄m q̄ queris pone in illa quātitate: ⁊ ēt ponit̄ vt rep̄mat acuitatē illaꝝ medicinaꝝ. Scd̄a medicina est de felle hirci stercore lacerti: ⁊ stellionis. i. cuiusdā spēi lacerti: q2 maneries eoꝝ sunt multe. nitri. i. salnitri: ⁊ ꝯsidera q̄ hoc medicamē est potētius p̄dicto: ⁊ iō dȝ approximari cū p̄mū nō ꝯtulerit. ⁊ reliquū pȝ.

¶ De ꝯstrictione pupille. Cap̄. 15m.

Constrictio est vt sit foramē vuee strictius q̄ȝ consuetum sit.

¶ Superius. A. determinauit de dilatatione pupille: hic determinat de ei⁹ ꝯstrictione: ⁊ hic est modus ꝯtinuādi leuis. alij aūt modi apparēt sup̄ ca. de noctilopa. Et p̄ determinat de ei⁹ diuersitatib⁹ ⁊ causis. Scd̄o de signis. ibi (Jam dixim⁹ ea.) Tertio de cura. ibi (Ei⁹ q̄dē que sicca est.) ⁋ Prima in tres. Primo ōndit q̄d sit hec passio. Scd̄o ponit ei⁹ diuersitates. ibi (Et si est.) Tertio ponit ei⁹ cās. ibi (Et ei⁹ cā.) ⁊ pȝ. ¶ Nō circa p̄mā ptez: q̄ l'ra que dicit. q̄ȝ ꝯsuetū sit exponit̄ z°. Prio. s. homini in quo est: ⁊ tūc solū notificat ꝯstrictionē accidētalē: que accidit ex tpe. Alio mō. s. cōmunitate sanoꝝ hoīuȝ: ⁊ hec est melior expō ⁊ cōis ad ꝯstrictionē nālē ⁊ ad accidētalē ex generatione. s. ex tempore.

¶ Et si est nālis est laudabilis: ⁊ si est accidētalis ē deterior q̄ȝ dilatatio: ⁊ q̄nq̄ȝ pducit ad oppilationē.

¶ De scd̄a pte nō: q̄ Aui. īnuit duas diuisiones vel diuersitates cōstrictionis pupille. Pria est q̄ q̄dā est nālis: ⁊ q̄dā accidētalis. Secunda est q̄ q̄dā est ꝯstrictio pfecta que ex toto claudit foramē: ⁊ hec est que pducit ad oppilationē: ⁊ quedā est īperfecta. ¶ Scd̄o nota: q̄ ꝯstrictio nālis pupille est bona: q2 aggregat spiritū: sed dilatatio est semp mala: q2 disgregat: sed ꝯstrictio accñtalis est mala: nō rōne ꝯstrictionis: q2 ꝯstrictio vt ꝯstrictio aggregat spiritū: sȝ rōne morboꝝ maloꝝ ad quos seq̄t̄ ꝯstrictio: ex q̄b⁹ malis morbis ledit̄ dispō nālis partiū oculi. hec ponit Gal'. in. 4. de accidēti in. z. cap̄. lȝ nō placeāt Rasi in z° ꝯtinē. cap̄. 3.

¶ Et ei⁹ cā ē: aut siccitas vuee corrugatiua aggregās eā ⁊ ꝯhit̄ foramē ⁊ accidit ꝯstrictio aut oppilatio aut humiditas extēdēs vueā a laterib⁹ ad mediū ⁊ ꝯstringit̄ foramē ⁊ accidit sicut illd̄ q̄d accidit cribris q̄ñ madefiūt ⁊ mollificant̄ ⁊ extēdunt̄ ī ptes: aut siccitas vehemēs albuginei: q̄re mioraț̄ ⁊ seq̄t̄ ip̄m tunica ad detumescēdū ⁊ aggregationē diūsam disp̄oni exitus.

¶ Hic ponit cās ei⁹. Et p̄ facit hoc. Scd̄o ōndit a qua cā mag̃ eueniat. ibi (Et plurimū accidit.) ¶ In p̄ma parte ponit quatuor cās. Prima est siccitas corrugatiua aggregans. i. coadunās eā. s. vueā: ⁊ ꝯhit̄. i. corrugat̄ foramē. i. ptes circa foramē: ⁊ ex h̄ ꝯstrictio fit: ⁊ hec cā est declarata in p̄cedēti cap'lo. ¶ Scd̄a cā est oppilatio. exemplū est in cataracta ⁊ hec nō dr̄ ꝯstrictio: q2 parietes foraminis in se ꝯstringunt̄: sed q2 aliq̄ m̄a oppilat: lȝ q̄nq̄ oppilādo constringat latera foraminis si eēt aliq̄s humor terrestris. vñ Jesus trac. z. ca. 64. dicit accidit a chimo terrestri duro ꝯgelato in ipsa pupilla ⁊ ꝯstringit eā. Posset tñ al'r l'ra exponi q̄ Auicē. nō ponat nisi tres cās: ⁊ tūc hec l'ra est ꝯtinua p̄cedēti que dicit. accidit constrictio aut oppilatio. s. pfecta. ¶ Tertia cā est humiditas extendēs vueā a laterib⁹. i. a ptib⁹: q̄b⁹ ꝯiungit̄ secūdine ad mediū. i. ad foramē: ⁊ tūc fit ꝯstrictio. ⁋ Et ꝯsidera q̄ Aui. dat optime moduȝ s̄m quē hūiditas hec facit: vt mollificādo ⁊ madidādo: sicut coria madida extēdunt̄ in ptes. s. lōgitudinis: ⁊ foramīa minuunt̄ vel in ptes. s. oēs: ⁊ nō in partē vnā. s. solius latitudinis: ⁊ h̄ declaratū est in p̄cedēti cap̄. ¶ Quarta cā est siccitas albuginei: vñ nō pōt tenē tumidā ⁊ īflatā vueā: imo detumescit ⁊ ṽsus itus ꝯstringit̄: ⁊ mouet̄ ecōtra ei q̄d accidit in exitu vuee in quo vuea extra mouet̄: ⁊ hoc est q̄d dicit: aut siccitas vehemēs albuginei: q̄re. i. pp quā siccitatē minorat̄. s. albugineus: ⁊ hoc est verū si minoret̄ pp exitū ex pcussione. ⁊ ip̄m sequit̄. s. albugineū minoratum tunica. s. vuea ad detumescēdū ⁊ sup. ad aggregationē. i. ⁊ tunica ex h̄ detumescit ⁊ aggregat̄: ⁊ ad aggregationē. s. diuersam disp̄oni exit⁹: q2 in exitu vuea aggregat̄ ⁊ īpellit̄ extra: ⁊ nō ītus: sed hoc est ecōtra.

¶ Et plurimum accidit hoc accidens a siccitate.

¶ Hic ostendit a qua causa magis eueniat: ⁊ patet.

¶ Est dubitatio vtrū vtplurimū accidat ꝯstrictio pupille a siccitate. ⁋ Videt̄ q̄ nō: q2 passio mēbri humidi plus accidit ab humiditate vt pȝ per illum afor̄. In morbis minus ⁊c̄. afor̄. 34. scd̄e. Sed oculus est membrum humidum: ergo. Dubm 1m

¶ Scd̄o est dubiū: vtꝝ Aui. sufficiēter enumeret istas cās. ⁋ Vr̄ q̄ nō: q2 Jesus ca. 64. ponit sex cās: ⁊. A. ponit solū q̄tuor. ⁋ In ꝯriū est Aui. ⁋ Dico q̄ Auic̄. sufficiēter enumerat cās: q2 cāe p̄ter istas que ponunt̄ a Jesu Haly sūt cāe valde p accn̄s: ⁊ sūt due sup̄ illas q̄tuor. Una est caliditas exiccans: ⁊ hec reducit̄ ad cām exiccātē. Alia est ap̄a cōprimēs: ⁊ hec cā est valde p accn̄s ⁊ raro ꝯtingēs: q2 ap̄a in ip̄a vuea p se facit dilatationē: vt supra apparuit. ¶ Ad dubiū p̄mū dico: q̄ ꝯstrictio pupille frequētius ꝓuenit a siccitate q̄ȝ ab humiditate. Ratio est: q2 ꝯstrictio est passio ꝯformior sicco q̄ȝ humido. Scd̄o q2 frequētius ꝯtingit ⁊ facilius exiccari partes vuee ⁊ minorari albugineū q̄ȝ ꝯtingat ipsam vueā humectari humectatione qua relaxet ipsam ⁊ paralyticet. ⁋ Ad rōnem dico q̄ hec est passio vuee que est pellicula: ⁊ nō totius oculi s̄m q̄ membrum humidum. Et aliter posset responderi si ꝯsideras. Dubm 2m

¶ De signis. Cap̄. 16m.

Jam diximus ea in capitulo debilitatȝ oculi.

¶ Hic pertrāsit de signis: q2 dicta sunt signa debilitatȝ ab hūiditate ⁊ siccitate in ca. de debilitate oculi: ⁊ sine dubio est difficile q̄nq̄ distinguē īter has cās est. i. stat̄ estimatiōi.

¶ De cura. Cap.17m.

EIus quidē que sicca est cura sunt humectā-tia que sunt ex distillatiōib⁹ ⁊ caputpurgijs: ⁊ embrocis factis ex succis humidis ⁊ reliqs sicut scis: ⁊ cibi leues ⁊ pingues in horis.

¶ Hic ponit curā. Et ꝑ ei⁹ que fit a siccitate. Scḋo ab hūiditate. ibi (Ei vo que humida est.) ¶ Prima in duas. Primo facit hoc qḋ dictū est. Scḋo remouet dubiū. ibi (Et nō inuenis.)

Dubm pm ¶ Dubitaꝛ. Videꝛ ꝙ sit defectiuus: qꝛ ponit curā ꝯstrictiōis que fit ab humiditate ⁊ siccitate: ⁊ omittit curā ei⁹ que ꝓuenit a paucitate albuginei ⁊ a mā oppilāte. ¶ Dico ꝙ cura ꝯstrictiōis a paucitate albuginei: vel est īpossibilis: vel si est pos'is fit cū reb⁹ humectātib⁹ ⁊ multiplicātib⁹ nutrimētū oculi: sic fit cura ei⁹ que est a siccitate. Cura aūt eius que est ex oppilatione est cura aque que diceꝛ in sequēti caplo. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. ītēdit humectatiōi cū reb⁹ extra approximatis de succis humidis sicut est succus portulace ⁊ reliqs: vt oleo nenufarino ⁊ violato: ⁊ decoctione semis malue: ⁊ hoc vt scis supra in.1.ca. hui⁹ tractat⁹: ⁊ hec pñt approximari distillādo in oculū. Et caputpurgijs. i. trahēdo ꝑ nares: ⁊ embrocando caput ⁊ partes oculi. Intēdit ēt Aui. humectationi cū nutrimētis humidis cū dixit cibi lenes. i. humidi: vt carnes hedi ⁊ agni lac ⁊ hmōi ⁊ pigues in horis. i. qꝛ cibenꝛ in horis debitis. Vel dixit in horis solū referēdo se ad cibaria pinguia: qꝛ nō possemus semper eis vti: qꝛ piguia supnatāt: ⁊ iō nō facile digeruntꝛ: vt ponit Isaac in libro de dietis vniuersalib⁹. denꝛ in horis. i. quandoqꝫ.

¶ Et nō inuenis necessitatē vtēdi aliquo in quo sit caliditas aliqua ꝓꝑ attractionē mãei humide ad oculū. Et opꝫ vt administretur fricatio capitis ⁊ faciei ⁊ oculi ꝯtinua breui tēpore ⁊ totū id vt attrahat. Nā administratio humectātiū pure qñqꝫ nocet ēt: ⁊ qñ administras alcohol ⁊ attractiua itera tūc humectatiua.

¶ Hic remouet dubiū. Dices tu possum⁹ ne vti reb⁹ calefacientib⁹ in hac cura ꝯstrictiōis ꝓueniētis a siccitate. Rñdet ꝙ nō ē neciuꝫ.

Dubm 2m ¶ Est dubitatio vtꝝ sit necessariū vti aliqb⁹ distillatiōib⁹ calefaciētib⁹. v.g. aq̄ feniculi vel semis lini ad attrahēdū nutrimētū ad oculū cū est ꝯstrictio a siccitate. ¶ Videꝛ ꝙ sic. Pmo qꝛ. A. statiꝫ docet calefacere fricando. Scḋo docet ꝙ nō debent administrari pure humectātia: sed opꝫ qñqꝫ administrare alcohol attractiua: sed talia sunt calida. ¶ In ꝯriū est sermo Aui. hic cū dicit. nō inuenis necessitatē ⁊c. ¶ Possumus dicere ꝑmo hūc textū esse corruptum: ⁊ ꝙ velit dicere nō inuenis necessitatē vtendi aliquo. s. in quo sit aliqua caliditas nisi ꝓpter attractionē. Et soluēdum est ad dubiū ꝙ possumus vti reb⁹ calidis ad attrahendū. ¶ Vel aliter possumus dicere ꝙ res calide sunt duplices: q̄dā sunt fortiter calide: que sūt plus cā exiccationis per viā resol'onis ⁊ ꝯsumptiōis q̄ꝫ sint cā humectationis per viā attractionis mãe sicut est colyriuꝫ de fellib⁹: ⁊ istis nō dꝫ vti: ⁊ de his loqtur Aui. nō īuenis necessitatē vtēdi aliquo in quo sit aliq̄ caliditas. s. fortis ꝓꝑ attractionē ⁊c. q.d. attractio nō dꝫ tibi īponē necessitatē hāc: qꝛ ista plus nocēt exiccādo q̄ꝫ ꝓsint attrahēdo: ⁊ ista fortia attractiua calida nocēt nō solum qꝛ exiccāt: sꝫ ēt qꝛ trahūt mãs supfluas ⁊ nō ḡdatim ꝓueniētes cum digōne. Quedā sunt res calide leuis calefactiōis: sicut est ꝯcoctio camomille ⁊ semis lini ⁊ hmōi: ⁊ istis possum⁹ vti ad attractionē: ⁊ iō Aui. ad attrahēdū mãs humidas. s. nutrimētales administrat fricationē ⁊ ꝯtinuā in breui tꝑe: ⁊ nō in multo tꝑe ⁊ que nō resoluat. Dicit post: nā admīstratio: ⁊ in h̄ ꝓbat ꝙ tu debes vti calefaciētib⁹: qꝛ admīstratio pure hūectātiū qñqꝫ nocet: qꝛ pñt eē cā oppilatiōis ⁊ putrefactiōis: bonū est ḡ cuꝫ iteruallo vti calefaciētib⁹ qbusdā trāspirātib⁹ poros ⁊ ꝯfortātib⁹ oculū siue calorē nālē ei⁹. Et qñ approximaueris alcohol. i. medicinas ad oculū: ⁊ attractiua. i. calida: tūc humectātia ēt pone: ⁊ mō cū vno ⁊ mō cū alio opꝫ īsistere. humectātia aūt que mihi videnꝛ multū vtilia sunt que ponit Zoar in h̄ ca.20. li.8. trac.1. Al'r posset exponi l'ra: vt. A. velit ꝙ in vsu reꝝ calidaꝝ est 2x vtilitas ⁊ nō vna sola. Vna est attractio mãerū humidarū ad oculū. Alia est ꝓhibitio putrefactionis potētis ꝯtingere ex humectatione multa: ḡ ad vsum calidoꝝ nō vocat te necessitas. s. sola attractiōis: qꝛ h̄ posset fieri cū fricatiōe quam ponit: sꝫ te vocat necessitas ꝓhibitiōis nocumēti potētis euenire ex ꝯtiuo vsu humectātiū: ⁊ h̄ est qḋ dicit. nā admīstratio ⁊c. ⁊ hec vr̄ mens Aui. Ex qb⁹ soluiꝛ qḋ. Ad ꝯria simil'r pꝫ sol'o.

¶ Ei vo que humida est ꝯferūt alcohol ꝑdicta cognita in caplo debilitatis visus ⁊ aque ⁊ imaginationuꝫ. Et ex eis est colyriū hui⁹ descriptiōis floris eris āmoniaci: āboꝝ añ. ps.1. croci ps.iij. aloes.v. partes: musci medietas: ptis fiat ex eis colyriū: ⁊ iteꝝ āmoniaci auꝛ. ij. floris eris auꝛ. iiij. stercoris lacerti auꝛ. iij. croci auꝛ. ij. gūmi auꝛ.1. ꝯficianꝛ cū melle ⁊ administrenꝛ: ⁊ ēt piperis ⁊ āmoniaci: āboꝝ añ. partes.ij. olei balsami nona partis vnius: croci ps.1. resoluaꝛ āmoniacum in aq̄ feniculi ⁊ ꝓijciaꝛ sup ipm oleū balsami ⁊ ꝯficianꝛ cuꝫ melle: hoc nāqꝫ est valde bonum.

¶ Hic ponit curā ꝯstrictionis ꝓueniētis ab humiditate. Et ꝑ ꝑmittit que sint res in h̄ vtiles. Scḋo describit q̄sdam. ibi (Et ex eis est colyriū.) ⁊ pꝫ. ¶ Nota ꝙ Aui. abbreuiat curā hanc: preintelligēs ꝙ si est necessitas euōnis ꝙ fiat: deīde vtamur colyrijs ⁊ alcohol exiccantib⁹ ⁊ resoluentib⁹ cognitis supra in cap. debilitatis visus ꝓueniētis ab humiditate. ⁊ in cap. de aq̄ ⁊ imaginationib⁹ aquosis. Et tunc Aui. describit medicinas quarū vna est fortiter exiccatiua ⁊ resolutiua: ⁊ dicit ꝙ fiat colyriū cū aqua feniculi. scḋa etiaꝫ est fortis medicina. ⁊ tertiā Aui. videꝛ valde cōmendare cū dicit: ꝙ est valde bonū: ⁊ iste medicine sunt etiā vtiles in cura reliquarum passionū humidarū oculi: ⁊ ꝯsidera eas.

¶ De aqua. Cap.18m.

DEscensus aque est egritudo oppilatiua ⁊ est humiditas extranea stans in foramine vuee inter humorē albugineū ⁊ syphac ⁊ corneaꝫ quare ꝓhibet penetrare formas ad visum.

¶ Hic Aui. determinat de alia passione oculi que dꝛ aqua siue cataracta. Et ꝑ notificat eā q̄ꝫtū ad ei⁹ essentiā ⁊ diuersitates ⁊ cās. Scḋo q̄ꝫtū ad signa. ibi (Signa portēdentia aquā.) Tertio quātuꝫ ad curā. ibi (Ego qdē iam vidi.) ¶ Prima in duas. Primo ostēdit qd ipsa sit. Scḋo pōit diuersitates ei⁹. ibi (Et ipsa qdē qñqꝫ.) ⁊ pꝫ. ¶ Nota ꝑmo ꝙ Aui. diffiniēs cataractā dicit ꝙ est egritudo oppilatiua. opꝫ aūt ꝑmo aliq̄ scire ex parte diffiniti. s. cū dicit descensus aque. nā dꝛ aqua qꝛ assimilaꝛ aque ante ꝯgelationeꝫ: ⁊ postea assimilaꝛ aque ꝯgelate: vnde assimilaꝛ ēt spermati siue semini humano: vt ponit Azarauius in cap. de aq̄ cū dicit. ꝙ aq̄ est hūiditas grossa similis hūiditati semis humani. dꝛ ēt cataracta: qꝛ catarizat. i. sigillat vel signat foramē vuee: vel obturat vt nō fiat īde trāsitus visibiliū. ¶ Scḋo nota ex pte diffinitionis ꝙ Auic. notificat hanc passionē ex parte sue essentie gñaliter: qꝛ est egritudo oppilatiua. i. est morbus in via: qꝛ est apostema ex parte sue eēntie specialis siue cause effectiue: qꝛ causa huius oppilationis est humiditas extranea: ⁊ ex parte situs huius cāe cum dicit stans in foramine: ⁊ ex parte sui effectus cū dicit: qꝛ ꝓhibet ⁊c. ⁊ ꝫm hoc pꝫ ꝙ hec diffinitio est de completis.

¶ Est dubitatio vtruꝫ cataracta possit fieri in oculo absqꝫ descēsu materie a capite ad oculuꝫ. ¶ Videtur ꝙ sic: primo qꝛ obthalmia pōt fieri per viam congestionis vt supra dicebaꝛ tract.1. ḡ multo magis aqua que est paucioris materie q̄ꝫ obthalmia. ¶ In cōtrarium est Auicen. qui dicit descensus aque. ¶ Dico ꝙ cataracta fit cū nocumentū ꝓpriū oculi nō digeriꝛ: ⁊ ex eius superfluitate pōt fieri aqua. Ratio est: qꝛ pōt tātū eē de superfluitate ex defectu digestionis ⁊ retineri ex defectu expulsionis ꝙ poterit oppilare foramen vuee. Amplius imaginationes possunt fieri ex ꝓpria superfluitate oculi: ergo ⁊ cataracta: ⁊ hoc vult glosa in.9. Almansoris superius allegata cap. de imaginationibus: qꝛ vult ꝙ vtplurimū trāsit cataracta vel fit a mā descendente ad oculū: ⁊ ideo. A. dixit descensus aque. ⁊ ideo a Gal. in libris ex greco trāslatis vocaꝛ suffusio: ⁊ lꝫ fiat ex mā oculi superfluica: opꝫ tñ ꝙ ipsa descendat in locū in quo foramē oppilet: ⁊ ideo adhuc dicetur descensus. Dubm pm

¶ Est scḋo dubitatio per hoc qḋ dicit ꝙ est egritudo oppilatiua: vtrū aqua sit morbus in numero vel in via: qꝛ Auic. dicit est egritudo oppilatiua. ¶ Auctores in hoc varie loquunꝛ: ⁊ qꝛ hec qḋ reddit ad ꝑncipia: ideo dicemus sermonē cōmunē ꝙ aqua pōt sumi dupl'r. Vno mō vt est obturatio vie: ⁊ vt sic cataracta est morbus vie: cuius cā est humiditas grossa oppilans viā. Alio modo vt est quedā substātia addens in numerū ꝯtra partes oculi ⁊ vt sic diciꝛ ꝙ est morbus in numero: ⁊ ideo. A. dixit duo. Primo ꝙ est egritudo oppilatiua. Scḋo ꝙ est humiditas extranea. Est tamē difficile imaginari: quomodo aqua est morb⁹ in numero: qꝛ nō omne corpus qḋ ponit in numero ꝯtra partes nostri corporis in nobis existens est morbus in numero: sed illud qḋ cum hoc ledit īmediate operationes. si ergo ꝯsideras aquā vt nō est cā lesionis mediante oppilatione difficillimū est imaginari. quomodo autē ledat īmediate operationē perfecte diximus in qōne de sanitate. Dubm 2m

Dub^m 3^m ¶ Est dubitatio tertio in quo loco stet hec aqua vel iter crystallinā ⁊ vueā: vel iter vueā ⁊ corneā. ⁋ Et vr̄ ꝙ stet iter crystallinā ⁊ vueā aucto. Azarauy ca. de aqua: q dicit ꝙ aq̄ est humiditas grossa gn̄ata iter crystallinā ⁊ vuea. Itē Halya. 9. theo. cap. 13. dicit aq̄ ex humiditate fit grossa que in oculo coagulat inter humorē crystalloidē ⁊ foramē vuee. Itē Halya. 3. theo. ca. 13. dicit hoc cū loqt de vtilitate vuee. Hoc ēt ꝓbat rōne: q2 in cataracta curabili videmus pupillā dilatari ⁊ ↄstringi: vn̄ appet aqua latior vel mior: sed si aqua esset extra vueā versus corneā tunc nō apperet nobis pupillā latior vel strictior: imo semꝑ appet talis ꝺm spatiū qd̄ de ea cooperit ab aqua. Scd̄o ꝓbat ꝙ aqua ↄtinet iter vueā ⁊ corneā aucto. Jesus Haly trac. 2. ca. 67. vbi dicit. accidit iter tunicaꝫ vueā ⁊ velū cornee egritudo que aq̄ vocat. Itē vr̄ h̄ sentire Auic. cū dicit. iter humorē albugineū ⁊ syphac. i. velū ⁊ corneā. i. pānicu luꝫ cornee: q pāniculus nō est nisi ꝑs iterior cornee. Et idē est ac si diceret iter albugineū ⁊ corneā: vn̄ lr̄a exterior hꝫ iter humorē albugineū ⁊ tunicā corneā. ¶ De hac q̄ōne apud antiquos semꝑ fuit discordia: ⁊ de mirabilib⁹ est: q2 per anathomiā oculi habētis cataractā nullus auctor de eis quos vidim⁹ aliqd ponit: sꝫ qdā ex auctorib⁹ in h̄ ↄfuse loquunt nō determinātes certū locum. ⁋ Unde Rasis in 2° ↄtinē. ca. 3. dicit se scire locū: ⁊ tn̄ nō ponit: vn̄ dic̄ ego bene noui locū cataracte. ¶ Quidā vo ponūt locū eē spatiū albuginei: ⁊ q2 albugineus est a crystallina siue a tela aranea vsq3 ad corneā: iō ponūt ꝙ in h̄ spatio sit aq̄: sꝫ an sit ab vuea v̄sus crystallinā: an a cornea v̄sus vueā nō declarāt. vn̄ Gal. in cōmē. 1. ꝓnosti. 26. cōmē. dicit ꝙ aq̄ que aggregat in oculo stat in hac humiditate de q̄ dixi ꝙ est simul albumini oui: qd̄ ēt Gal. exp̄ssius dicit in. 10. lib. de vtilitate ꝑticulaꝝ. ca. 1. vbi dicit. vocate a medicis suffusiones. i. cataracte in medio existunt crystallini humoris ⁊ corniformis. i. tunice cornee. post h̄ vo vidi quosdā credētes ꝙ aq̄ suspendat tunice que est tela aranea. ⁊ h̄ pōt declarari aucto. Rasis in 2° ↄtinē. ca. 3. aucto. Gal. ꝙ aq̄ que coadunat in oculo stat iter humiditatē que est crystallinū ⁊ albugineū: sed iter ista nō est aliō q̄ tela aranea: g̃. Et declarant h̄ signo: q2 videm⁹ frequētius ꝙ cataracta bene deposita nō regn̄at: lꝫ possit reascēdē: si igit nō regn̄at nō est nisi q2 aliqd̄ corp⁹ cuꝫ ea deponit cui cataracta adherebat: quo corꝑe deposito nō est ampli⁹ cui possit cataracta noua adherere: q2 nō videt eē aliud corp⁹ cui adhereat nisi tela aranea: ⁊ dicūt ꝙ est simile sicut de tela aranea que stat ad aliq̄ fenestraꝫ cui tꝑe pluuie applicant aliq̄ gutte aque: que tela si deponat deponit cū ea aq̄: ⁊ nō pōt amplius cū ea aq̄ ibi figi an̄ fenestrā: nisi fiat noua tela. ¶ Iste modus dicēdi nō est ↄueniēs: q2 imaginant telam araneā deponi simul cū cataracta. iaꝫ aūt supra declarauim⁹ in. 1. ca. hui⁹ fen. ꝙ ista tela est ꝑncipalis ꝑs oculi vel ꝓpinqssima ꝑncipali in virtute: ⁊ iō ipsa deposita nō fieret visio: nec iste vir imaginat bene cōpositionē tele aranee seu opōnē. ⁋ Ad ↄ̄ria. ad auctēꝫ Rasis dico ꝙ est scripta in. 1. ꝓnost. ⁊ nō sic iacet sicut Rasis ipaꝫ sumit. Uel forsan vult Gal. ꝙ aq̄ sit in ꝑte albuginei: que est v̄sus crystallinā. s. iter crystallinā ⁊ vueā: ⁊ nō sit in ꝑte que est iter corneā ⁊ vueā: ⁊ iō exponem⁹: aq̄ que adunat in oculo stat iter humiditatē. i. in parte humiditat̄ albuginei que est iter crystallinū ⁊ albugineū. i. in parte albuginei que est versus corneā: ⁊ h̄ videt dicē Gal. in ꝑallega. aucto. 1. ꝓnosti. cōmē. 26. cū dicit. aq̄ que aggregat in oculo stat in hac humiditate grossa effusa iter humiditatē grādineā ⁊ iter pupillā ⁊c̄. Signū aūt qd̄ ipsi adducūt nō est sufficiēs. Prio q2 sepe ↄ̄riū est. videmus etiā hoīes in qb⁹ nō regn̄at cataracta: ⁊ sunt qui bene se regūt post. ¶ Aliȷ sūt q dicūt ꝙ mā cataracte stat iter vueā ⁊ corneā: ita ꝙ nō stat in vuea versus crystallinā. ⁊ hoc videt posse ꝓbari aucto. Jesus trac. 2. ca. 67. vbi conat probare hoc: lꝫ v̄ba Jesus sint ↄfusa. Idē etiā videt dicē Rasis in 2° ↄtinen. cap. 3. vnde dicit. dixit Anthiles ⁊ Paulus ꝙ cataracta colligit sub cornea. h̄ multū videt cōfirmare qd̄ isti duo auctores ponūt aucto. Gal. in cōmē. ibidē. s. ꝙ acus qua deponit cataracta vadit in locū qui est iter vueā ⁊ corneā: ⁊ nō penetrat vueā. s. ꝙ nō ꝑforat eā: q2 si perforaret eā exiret albugineus. Et hoc videt sentire Mesue cap. de aqua. qui dicit ꝙ procedat ꝑforatio iter tunicam ⁊ tunicā quousq3 ꝑuenit ad vacuū qd̄ est ante pupillā. Idem ēt ponit Aui. cū dicit. vadat iter duas tunicas quousq3 sit corā foramine: ⁊ iueniat illic sicut spatiū ⁊ sinuositas. ¶ Et diceret aliqs q̄ō acus poterit penetrare ↄiunctiuā ⁊ non penetret vueam que stat. s. sub ↄiunctiua ⁊ sclirotica: cū acus sit instr̄m acutuꝫ ꝑforatiuū. ⁋ R̄n̄de ꝙ acus dꝫ eē obtusi capit̄ quodāmō: ⁊ tunc cū ꝑuenit ad vueā nō ꝑforat eā: sed ipsa cedit: ⁊ hec est lr̄a Jesus. c. 68. ꝑforatio ꝑtrāsit ⁊ venit ad locū latū: nō tn̄ inter vueā ⁊ glacialē. vnde si istr̄m ꝑforaret vueā dōec attigat albugineū flueret albugine⁹ ⁊c̄. tn̄ videmus istud instr̄m ꝑforare ↄiūctiuā: velamē tn̄ ↄiunctiue ⁊ vuea circūdās est suꝑ illū humorē: ⁊ qn̄ tāgit eā illd̄ istr̄m labit ⁊ expellit ad iteri⁹: ⁊ ꝓpterea caput illi⁹ istr̄i factū est rotūdū: vt nō ledat vueā. hec est ēt sn̄ia Rasis in 2° ↄti. c. 3. vn̄ dicit humor albugineus est itus in vuea: ⁊ flueret multū de albugineo cū vuea ꝑforat cū istr̄o. ⁊ q2 est subtilis dubitat ex ꝑforatiōe: ⁊ ꝑpea caput talis istr̄i nō dꝫ hr̄e acutā pūctā: q2 si eēt acuta nō egeret violēta impulsione: ⁊ iō fit sine pūcta: ⁊ cū penetrat ipellat vueā ne ipaꝫ ꝑforet. Hoc ēt idē ꝓbat: q2 si aq̄ staret iter vueā ⁊ crystallinā: tūc nō posset exhi cū icisione facta in ꝑte iferiori cornee. h̄ est falsum per Aui. in fine capl'i cū dicit ꝙ hoīes hn̄t vias diuersas in exercendo curā aque que fit cū instr̄o: ita vt qdā eoꝝ sunt q disrūpūt ꝑtē iferiorē cornee ⁊ exhūt aquā ꝑ eā. ¶ Hic aūt modus dicēdi est in q̄ mag̃ auctores vident ↄcordare: sꝫ hꝫ has instātias fortes. Pria si ista aq̄ est iter vueā ⁊ corneā tūc deberet appere nō solū circa mediū cornee: sꝫ in directo foramis pupille: īmo in circūferētȷs cornee: q2 videm⁹ ꝙ sanies post corneā appet q̄nq3 in figura lunelle: vt supra dcm̄ fuit. Scd̄o q2 si acus penetraret iter vueā ⁊ corneā: tūc stati cū caput acus eēt in directo cornee posset videri a medico ⁊ ab astātib⁹: sꝫ ad sensuꝫ h̄ appet falsum: q2 acus nō appet nisi cū est in directo pupille. s. in foramīe. h̄. n. est signū ꝙ acus ꝑforat vueā ⁊ vadit post eā: ⁊ q2 vuea nō est trāsparēs quousq3 est sub ea nō vr̄: sed cū ꝑuenit in directo foramis vuee tūc vr̄. Tertio si acus nō ꝑforat vueā sꝫ cedit: g̃ pupilla dꝫ appere in figura nō circulari: tūc q2 acus cōprimit eā. ¶ Aliȷ aūt sūt q dicūt ꝙ aq̄ stat post vueā v̄sus crystallinā: ⁊ ꝙ acus ꝑforat tunicā vueā: vl' stat post vueā. s. q2 v̄sus secūdinā: cuius signū est: q2 nō appet acus q̊usq3 ꝑuenerit ad foramē pupille: g̃ acus est post vueā: ⁊ nō an̄. Q2 aūt aq̄ sit iter crystallinā ⁊ vueā vr̄ eē itētio Gilb. li. 3. cū dicit ꝙ cataracta est humor piguis exn̄s iter crystallinā ⁊ vueā. Hoc ēt vr̄ sentire Haly q vult ꝙ trāsponat cataracta ad ↄcauitatē vuee. vn̄ Haly suꝑ. 3. trac. thegni. 135. cōmē. ꝑmutat aq̄ que gn̄at in foramīe vuee ad iferiorē ↄcauitatē vuee. dixit g̃ ↄcauitatē: ⁊ nō dixit cōnexitateꝫ vel gibbositatē: ⁊ hec vr̄ eē itētio Halya. in. 9. prac. 25. cap. ⁋ Ad ↄ̄ria r̄n̄dēt negādo illas auctores. ⁋ Ad rōnē cū dr̄ ꝙ exiret albugine⁹: dico ꝙ ꝑꝑ ꝑuitatē foramis nō pōt exire: ⁊ h̄ pꝫ: q2 si non perforet vuea: adhuc acus nō iuenit albugineū q est post corneā: ⁊ tamē nō exit albugine⁹. ¶ Ad sedādas g̃ has ↄ̄dictiōes iuxta modū poss̄em ↄsidera ꝙ cataracta est nomē gn̄ale ad oēm egritudinē oppilatiuā in oculo: ⁊ hec oppilatio q̄nq3 est post crystallinū in neruo obtico: ⁊ noiat a qbusdam modernis gutta serena: ⁊ de ista cataracta nō querit qd̄. aliqn̄ aūt est oppilatio i oculo ante crystallinā: ⁊ ista est quā vocam⁹ cataractaꝫ: ⁊ quā videm⁹ sub colore albo vel alio de colorib⁹ dicēdis in cap. isto. Et q2 qd̄ querit de loco istius mãe: dico ꝙ totū spatiū qd̄ est a cornea ad crystallinā qd̄ spatiuꝫ ipleт albugine⁹ est loc⁹ mãe que dr̄ cataracta. totū aūt spatiū pōt 2r itelligi. Uno mō ꝙ sit totū simul cataractuosuꝫ: ⁊ h̄ pōt eē qn̄ tot⁹ albugine⁹ igrossat ⁊ dealbat: ⁊ ꝑuat visuꝫ: ⁊ hec est passio icurabilis: pōt ēt ↄtingere qn̄ aq̄ exuberaret itātū ꝙ totū albugineū ipleret. Alio mō pōt itelligi totū spatiū: vel albugineū nō simul: sꝫ ꝙ aqua possit esse in q̄cūq3 sui parte. s. in ꝑncipio albuginei iuxta crystallinā: ⁊ ista aq̄ erit post vueā: ⁊ ꝙ possit eē in ip̄o foramine vuee siue parū post v̄sus crystallinā: ⁊ ꝙ possit eē iux̄ alias ex̄ foramē vuee iuxta corneā: ⁊ in q̄cūq3 istaꝝ ꝑtiū pōt situari aq̄ que dr̄ cataracta. Hoc vr̄ sensisse Mūdin⁹ in sua anathomia: lꝫ sit male locut⁹ de ꝑforatiōe: ⁊ h̄ pōt declarari: q2 cataracta nō vr̄ eē aliō q̄ oppil'o ex mā aq̄sa ꝓhibēs trāsitū spērum visibiliū ad crystallinā: sꝫ siue mā aq̄sa stet in fine albuginei iuxta araneam siue crystallinā siue stet iuxta foramē itus v̄sus vueā vel i ip̄o foramīe: siue stet ex̄ foramē iuxta corneā vl' v̄sus corneā ꝓhibet trāsit⁹ spēruꝫ visibiliū: g̃ vbicūq3 sit erit cataracta: ⁊ h̄ ↄsiderāt auctores q idistīcte loquebant dixerūt ꝙ aq̄ ē in hūore albugineo. Aliȷ aūt q distīcte locuti sūt diuersificati sūt ꝺm ꝙ eis appuit: tn̄ dcm̄ oiuꝫ eoꝝ verificari pōt.

¶ Sed circa h̄ cadit dubitatio: per quā viā fluit mā aquosa ad oculū que facit cataractā. ⁋ Dico ꝙ multas possum⁹ imaginari vias: ⁊ per q̄cūq3 illaꝝ pōe est aquā venire. Una via est neruus obtic⁹. Alia via est tunica rhetina ꝑ quā pōt venire vsq3 ad telaꝫ araneā: ⁊ tūc aq̄ cadet corā crystallina: ⁊ hāc cataractā credo eē icurabilem: q2 sign̄at oppilatio in ꝑtib⁹ rhetine: que ēt orit a neruo obtico: ⁊ ista est de illis cataract̄ in qbus nō dilatat pupilla ꝑꝑ oppilationē viaꝝ spūs visibilis. Alia via est ipsamet vuea: q2 resudat mā per poros ei⁹: ⁊ tūc stat in ip̄o foramīe: ita ꝙ loc⁹ hui⁹ aq̄ est ip̄met foramē: ⁊ applicat parietib⁹ circuli ipsius vuee: ⁊ hec aq̄ pōt esse de curabilib⁹: q2 nō est ꝓuent⁹ mãe per neruū obticū: vel ꝑ loca trāsitus spūs visibilis: vt ex hoc significet oppilatio in cursibus spūs visibilis: ⁊ iō spūs pōt ad ↄcauitatē vuee ꝑuenire: ⁊ dilatabit ⁊ cōstringet pupilla aperto vel clauso alio oculo: ⁊ de hac cataracta multi auctores loquunt: ⁊ de ea itelligūt. vnde Serap. trac. 2. cap. 9. dicit. accidit inter tunicā vueā ⁊ humiditatē grandineam. i. in foramine pupille. ⁊ Haly tracta. 3. cōmen. 135.. dicit ꝙ aqua descendens in oculum est oppilatio in pupilla. i. in foramine vuee. Dubium sub. 3.

¶ Ex q̄bus appet solo cuiusdā ꝓblematis: q̄re est ꝙ q̄dā patientes cataractā hn̄t pupillā latiorē ꝙ̄ in sanitate: ⁊ q̄dā hn̄t strictiorez. nā si aq̄ cadit itus in vueā v̄sus crystallinū multiplicat corpulentiā albuginei: ⁊ ipsam replet ⁊ extēdit vueā: ⁊ dilatat pupillā. si v̄o aq̄ fluat per ipsos poros vuee ⁊ adhereat sibi quasi iuiscando coartat eā. ¶ Cōsidera tn̄ ꝙ pōt ɔtingē ꝙ aq̄ que fluit ꝑ vueaz ꝓpellaƭ cōiter v̄sus corneā: vel itus versus crystallinā. Alia via fluxus aque posset esse vene vel pori tunicarū extrinsecaꝝ: vt scliroticę ⁊ ɔiunctiue: nō eni est icōueniēs ꝙ mā per illas vias vadens resudet ⁊ intus cadat in oculum: ⁊ in principio huius aque conferunt incisiones venarum timporum.

Dubium sub.3. ¶ Scđo est dubitatio: q̄re qn̄ mā cataracte est post corneā ꝙ non appet albedo nisi tāta ꝙ̄tū est foramē pupille: q̄ deberet totū spatiū qđ occupat sub cornea appere albi colorꝭ. ¶ Nota pro solone huiꝰ ꝙ si hec mā stet ꝓpe crystallinuz itus in vuea: vel ꝓpe foramen vuee itus in vuea vel in ipso foramine vuee: tūc facile itelligiƭ q̄re aqua appet in forma rotūda: sicut est rotunditas foraminis. appet ēt q̄re aliqn̄ appet maior vel mīor: q̄ istud est s̄m ꝙ ɔstringiƭ ⁊ dilataƭ pupilla si sit poƚe eā dilatari ⁊ cōstringi. sed si aq̄ stet extra vueā. s. v̄sus corneā: tūc vel hec aq̄ est de malis. s. nō habētibus aliꝗ̄ diaphaneitatē: imo veꝝ colorē: ⁊ tunc si stet statim post corneā: tunc tātū appet de ea ꝙ̄tū occupat de spatio cornee: sicut appet hoc in sanie post corneā. vel hec aqua hꝫ diaphaneitatē vel transparentiā aliꝗ̄: nō tn̄ tātā qn̄ ꝓhibeat receptionē sp̄erū visibiliū: lꝫ nō ex toto ꝓhibeat aliquā irradiationē: nō tn̄ que sit sufficiens ad visuz: ⁊ hec aqua ꝙ̄uis iplerer totū spatiū qđ est iter corneā ⁊ vueā: adhuc appebit in forma rotūda rotunditate ꝓportionali ⁊ opposita foramini pupille. Rō est: q̄ totū qđ de ista aq̄ irradiaƭ a lumine pōt apparere ɔformis cornee. totū aūt qđ nō pōt irradiari apparet sub ꝓprio colore aque. s. coloris albi. hec sunt nō ex dictis sup̄. z. trac. cap̄. 1. Circūferētie aūt circulares istius aque sunt nimis ꝓfunde siue grosse ꝑꝑ locū esse minus in spatio: sꝫ mediū istius aque est magꝭ profundū ꝓpter maius spatiū qđ replet: ꝗ circūferentie illuminabunƭ lumine exteriori ⁊ non apparebunt sub ꝓprio colore. ps aūt media nō poterit perlustrari: ⁊ sic apparebit alba. Q̄ꝛ aūt ista spatia sint s̄m modū p̄dictū appet manifeste: q̄ occursus cornee ad vueā est faciēs spatium in forma noua circulari habēte duo cornua. ⁊ si istud spatiū ipleaƭ manifestū est ꝙ aqua est grossior. i. ꝓfundior in directo pupille. s. in medio spatij ꝙ̄ in locis duoꝝ anguloꝝ: siue duoꝝ cornuū. cuz ꝗ in spatio medio nō posset irradiari: ꝗ apparebit alba. hoc aūt spatiū Aui. itellexit ifra cū dixit: iueniƭ illic spatiū ⁊ sinuositas. ⁊ Rasis in 2° ɔtinē. cap̄. 3. idē ponit. hoc aūt appet in figura scripta extra in qua ɔside ra spatiū nouacule iter vueā ⁊ corneā: ⁊ cōsidera lineā mediā que a sup̄ficie cornee in directo pupille est maior: ⁊ est maius spatiuz ꝙ̄ linearū lateraliū. Ex q̄bꝰ soluiƭ ad ꝓblema. q̄re in loco luminoso appet cataracta minor: sed qn̄ patiēs stat in loco nō luminoso appet maior ꝙ si cataracta sit de aqua sub cornea ⁊ extra vueaz: de qua mō loq̄mur qn̄ homo est in loco luminoso maior pars illuminaƭ ⁊ paꝝ remanet de ea qđ nō illumineƭ: ⁊ illud apparet coloris albi: sed cū homo est in loco obscuriori: tūc parū de illa aq̄ pōt irradiari: ꝗ maior ps eiꝰ remanet nō penetrata a radijs: ⁊ sic apparet alba s̄m maiorē partē. Si v̄o cataracta sit de mā que stet in foramine vel post foramē vuee vƚ iuxta crystallinā: tūc appet maior: ⁊ qn̄ꝗ̄ mior: q̄ nā ɔstringit pupillā. s. vueā ꝑꝑ disgregationez: ⁊ tūc forsan in obscuro dilataƭ nō territa a lumine disgregāte. Et iō Rasis in 2° ɔtinē. c. 3. dicit ꝙ pupilla qn̄ꝗ̄ dilataƭ in obscuro: ⁊ hec maxime erit de curabilibꝰ. s. de possibilibꝰ in q̄bꝰ nō est oīno p̄uatio receptionis alicuiꝰ luminis. ¶ Hic tn̄ essent multa vidēda que ad p̄sens alijs iuestigare volētibꝰ dimitto. ¶ Ex q̄bus pꝫ soƚo ad q̄ōnē p̄ncipalē. s. in quo loco stet aqua: q̄ pōt stare in pluribus locis: vnde auctores nō ɔ̄dicūt in h̄: sed dicta oīum simul sumpta dant cōpletā sciaz in quesito. ¶ Scđo appet soƚo ad scđaz q̄ōnē. s. per quā partē vadat acus deponēs cataractā: ⁊ ad quē locū ꝑtingat: q̄ h̄ est vt ɔtingit ⁊ s̄m diuersitatē opōnuz: videƭ eni ꝙ hodie operantes penetrāt cū acu tunicā vueā: ⁊ q̄ subtilis est acus non exit albugo. ¶ Sed tu dices si aqua sit extra vueā versus corneā: q̄uo deponet eā. ¶ Dico ꝙ cū cuspide acus tāgit eā ⁊ trahet eaz: ⁊ occultabit in sinu vuee: ⁊ iō opꝫ ꝙ illa aq̄ hēat tenacitatē aliꝗ̄ vt possit trahi: vnde si sit saniosa vel nō vnita ⁊ ɔfirmata nō trahiƭ. Sed videƭ ꝙ antiq operātes penetrauerunt cū acu parū per obtusa vsꝗ̄ ad vueā ꝑforando ɔiunctiuā: ⁊ ꝙ cuspis acus tangendo vueā non perforet eā sed lubricet ⁊ vuea cedat: ⁊ tunc acus vadit ad spatiū qđ est iter vueam ⁊ corneā. Et credo ꝙ si hic modus est possibilis est melior: ⁊ tūc apparebit acus statim cū est in directo cornee. Ex q̄bꝰ pꝫ ꝙ cuspis acus pōt tāgere quālibet aquā seu cataractā deponibilē: q̄ si est mā iter vueā ⁊ corneā istā pōt deponē post corneā in spatio iter vueā ⁊ ɔiunctiuā siue scliroticā. vn̄ Aui. dicit ifra occulteƭ aqua post corneā de subtus. si aūt mā sit in foramine ēt pōt illā deponē. Si v̄o sit post foramē: ⁊ sit de curabilibꝰ cū acu: ⁊ tāgat superficiē vuee ab itra: tunc ēt cuz acu pōt trahi: ⁊ in tactu foramen vuee cedet ⁊ dilatabiƭ: ⁊ illa a qua exibit: ⁊ in loco p̄dicto occultabiƭ: in quo dixit Auicē. ⁊ occulteƭ aqua ⁊c̄. Et est simile tunc sicut de exitu fetus a matrice: vt dicit Jesus Haly in cap̄. p̄alleg. 67. vnde dilataƭ matrix in exitu fetus: postea redit ad statum suū: ⁊ ita etiā dilataƭ pupilla cū aqua trahiƭ si est intus in vuea ⁊ postea redit. ¶ Nota tamē ꝓpter remotionē erroris ꝙ in aīali mortuo nō videƭ possibile perforare cū acu scliroticā ⁊ ɔiunctiuā sine vuea: ⁊ hoc q̄ iste tunice sunt adinuicē ɔgelate ⁊ coadunate extincto calore. in viuo aūt distāt abinuicē: ⁊ stant magꝭ late ꝑꝑ spirituz ⁊ calorē. ¶ His visis respōdeo ad tres istātias factas ɔtra dicta Jesus ⁊ Rasis ponētiū ꝙ acus nō perforat vueā. ¶ Ad p̄mū iam pꝫ solutio: qm̄ est declaratū ꝙ aq̄ iacens in spatio vueali seu nouaculari nō appet tota alba. ¶ Ad 2^m dico ꝙ caput acus statim apparebit post corneā in hac perforatione facta s̄m Rasiz ⁊ Jesum. Aliter tamē posset solui: sed esset difficile ꝑꝑ demr̄ationem ꝑspectiuā que hic caderet. ¶ Ad 3^m dico ɔcedēdo: vel aliter ꝙ illa est ita pauca depressio ⁊ distans a loco circuli vuee. s. a pupilla ꝙ nō mutat suā rotūditatē euidentē.

¶ Et ipsa quidem quādoqꝫ diuersificatur in quātitate ⁊ diuersificatur in qualitate.

¶ Hic ponit diuersitates aque. Et p̄mo p̄mittit. Scđo ɔ̄clarat. ibi (Eius aūt diuersitas.) ¶ Dices tu q̄re non posuit hic causas cataracte. ¶ Dico ꝙ dedit eas itelligi ex capƚo de imaginationibus. ⁊ ex cap̄. de debilitate visus. Et causa eius est oē qđ multiplicat vapores ascēdētes ad caput ⁊ pertingētes ad oculū q̄ ibi ɔdensanƭ: cā etiā est eius percussio in capite vel oculo: vnde alique materie aquose circūiacentes neruis obticis fluunt ad oculum.

¶ Eius aūt diuersitas in quantitate est: quoniaz qn̄qꝫ est plurima s̄m cōparationē ad foramē: quare oppilat totū foramē ⁊ nō videt oculus aliq̄d. Et quādoqꝫ est pauca s̄m cōparationē ad ip̄m: q̄re oppilat partez eius ⁊ dimittit partē ipsius detectaz. Illud ergo qđ ex visibilibꝰ corā parte oppilata existit nō cōprehendit visus: sed cōprehendit illud qđ est corā parte discooꝑta. Et quādoqꝫ cōprehendit visus alicuius rei medietatē: aut partē eius ⁊ nō cōprehendit reliquū nisi permutatione pupille: ⁊ fortasse cōprehendit ipsam integre vice vna ⁊ nō cōprehendit ipsaz integre vice alia: ⁊ illud ꝓpter sitū eius. Nā cū ꝑuenit cū integritate sua corā oppilato nō cōprehendit ex ea aliquid: ⁊ quādo peruenit cū integritate sua coram discooperto cōprehendit ipsam totam: ⁊ hec quidez oppilatio diminuta quādoqꝫ cadit ad lachrymalez superius ⁊ ad lachrymalē inferius: ⁊ quādoqꝫ ɔuenit vt sit aliquid in anulo medij foraminis: ⁊ ꝙ ipsum circundat discoopertū. Et tunc quidem non videt de omni re nisi latera ⁊ nō videt medium eius: imo videt in medio eius sicut fenestram aut aperturam. Et intentio illius est ꝙ nō videt sed imaginatur tenebras.

¶ Hic declarat has diuersitates. Et p̄° ex parte quātitatis. Scđo ex parte qualitatis. ibi (Diuersitas v̄o.) Tertio s̄m istas diuersitates ostēdit que cataracta sit curabilis ⁊ que nō. ibi (Et illa q̄dez.) ¶ In p̄ma parte Aui. ponit hanc diuisionē ꝙ aqua quandoꝗ̄ est plurima oppilans totū foramen: ⁊ quādoꝗ̄ est pauca. s. ꝙ nō oppilat totū foramen: ⁊ tunc visus nō videt rem que occurrit parti oppilate: sed videt rez que occurrit parti nō oppilate: ⁊ quādoꝗ̄ medietas rei pōt occurrē parti oppilate ⁊ medietas parti discooperte: imo quādoꝗ̄ homo solū videt medietatē rei etiā in reuolutione oculi vel in diuerso situ rei ɔtingit quādoꝗ̄ totā rez vidē: vt qn̄ totus conus occurrit parti discooperte. ⁊ qn̄ꝗ̄ ɔtingit nihil videri vt cū tota res cum suo cono occurrit parti cooperte: ⁊ ista oppilatio qn̄ꝗ̄ cadit ad lachrymale superius. i. versus sursum: et tunc iste videbit res a medietate infra: vel in parte inferiori. v̄. g. nō videbit caput hoīs sed pedes: ⁊ supple quādoꝗ̄ ad lachrymale inferius: ⁊ tunc homo non videbit nisi superiora visibilia: ⁊ hoc est qđ dicit lr̄a exterior. ad superius. i. a parte superiori v̄sus sup̄ ⁊ ad inferius

⁊ ad īferius.i.a parte īferiori versus īfra.⁊ ita posset etiam ꝯtingere a latere.⁊ qñq ꝯuenit.i.ꝯtingit vt sit illud quod oppilat in anulo.i.in rotūditate medij foraminis:q2 in medio pupille ⁊c.Et ꝯsidera h̄ qd̄ dcm̄ fuit sup̄ ꝙ ille q h3 aquā paucā.s.ī medio pupille nō videt ipsa3 aquā:s3 quātū de re visibili ocurrit aque ⁊ tn̄ nō pōt videri:⁊ iō imaginaꝛ tenebras.i.iudicat tenebras nō eē illius rei visibilis in illa parte.¶ Hic eēnt dubitatiōes de modo occursus lineaꝝ visualium ad partē oculi discoopertā ⁊ ad partē coopertam:qūo ꝯtingit videri rem totā aut partē sicut in speculo fracto representatur qñq figura fracta:⁊ qñq tot figure quot sunt frusta:sed hoc eēt prolixum ⁊ extra propositum:⁊ iō omittaꝛ.

¶ Diuersitas vō illius in qualitate quādoq3 est in essentia:quoniam alia est subtilis clara que non tegit lumē ⁊ solem:⁊ alia eius est grossa valde:⁊ quandoq3 est in colore quoniam alia eius est aerei coloris ⁊ alia eius alba est gipsei coloris:⁊ alia eius alba est margaritalis:⁊ alia eius alba declinat ad viriditatem:⁊ viriditatem intensam ⁊ aureitatem:⁊ queda3 est citrina ⁊ quedam est nigra ⁊ quedam est cineritia.

¶ Hic declarat diuersitates sumptas ex parte qualitatꝭ sumendo large q̄litatē pro modo sube.Et p̄mo facit hoc ītelligēdo ꝙ diuersitas in qualitate quadā est in essentia.i.in mō substātie ⁊ quedam in colore.Prio ḡ declarat diuersitatē in essentia.Scd̄o diuersitatē in colore.ibi(Et est qñq.)¶ Quod dicit p̄ p3 q2 videmus aliquos hn̄tes cataractas q discernūt lumē solis ⁊ cādelaꝝ a tenebris ⁊ aliquos q nō.¶ De scd̄a p3.s.de diuersitate in colore.

Dubm 4m ¶ Dubitaꝛ vtꝝ numerus coloꝝ cataractaꝝ sit sufficiēter assignatꝰ.¶ Videꝛ ꝙ nō:p̄ q2 Jesus.c.67.secūdi ponit colorē rubeū ⁊ colorē similē argēto viuo.Idē ēt ponit Azarauiꝰ.Itē Haly.in nono the.ca.13.ponit colorē subuiolatū.Itē Alcanamosali lib.6.pte.2a ca.1.de gutta serena videꝛ ponere quatuor cataractas ſm quatuor humores:⁊ sic quatuor erūt colores.¶ In ꝯtrariū est Auic.qui ponit colores nouē cataractaꝝ.Primus est aereus.i.albus subtilis trāsparens quasi.Secūdus est color gipseus albus.Tertius est albus margaritalis.Quartus est albus declinās ad aliquā viriditatem:⁊ credo ꝙ hec viriditas sit ex ꝓfunditate aque subtilis que irradiatur non ꝑfecte in ꝓfundo sicut est viriditas q̄ appet qñq in aquis fluminū ꝓfundis.Quītus est color viridis ītēsus:⁊ hoc ē qd̄ dicit.⁊ supple alia declinet ad viriditatem ītensam:⁊ talis viriditas pōt fieri ab aliquo humore viridi.Sextus est aureus q2 subtilis citrinus ⁊ clarus siue paꝝ citrinus vt non sit nisi color albus tinctus citrino.Septimus est citrinus purus.s.ītensus.Octauus est niger.Nonus est cineritius.i.lucidus siue plūbeus.¶ Rn̄dendū ꝙ colores cataractaꝝ diuersificanꝛ ſm diuersitatē coloꝝ materieꝝ q̄ cōdensanꝛ in oculo vel quos acquirunt in actu condensationis.māe autē possunt esse ex q̄tuor humoribus:⁊ ideo vniuersaliter queda3 cataracte sunt albe quedā citrīe quedā rubee ⁊ quedā nigre.Albe autem que sunt flegmatice sunt frequētius euenientes:⁊ hn̄t multas diuersitates s3 diuersos modos vapoꝝ flegmaticoꝝ ſm diuersam dispōnē in ꝯdensatione:⁊ q2 possibile est aliqd aliud flegmati permisceri qd̄ faciat ꝑmutationem in sua albedine:ideo quedam cataracta erit magis alba:⁊ quedam minus declinās ad viriditatē aut ad alium colorē:⁊ sic colores quatuor possunt cōprehēdi sub albo:⁊ preter illos quatuor pōt color cineritius cōprehēdi:⁊ ille q est silis argēto viuo:⁊ tūc illa cataracta est alba:⁊ h3 preter h̄ motu3 quasi ꝯtinuū sicut argētū viuum.Et cā in hoc pōt eē:q2 aliquis vapor flegmaticus cōgelaꝛ cōgelatione nō fixa sed aquea mobili:vn̄ quelibet palpitatio oculi agitat illam mām:⁊ ēt motus spūs in oculo ⁊ eius latio mouet ipsa3:⁊ iō videꝛ ꝙ quasi ꝯtinue agitetur sicut eēt vnū granū argenti viui.Rubea aūt raro euenit:q2 raro cadit in oculo.i.in illo spatio sanguis purus:īmo cadit valde subtiliatus ⁊ colatꝰ vn̄ dealbaꝛ ⁊ tēdit ad colorē rubeū clarū:⁊ q2 sanguis est humor aptus saniationi:iō cataracta de hac mā venit ad albedinem saniosam ⁊ reponitur sub colore albo.Citrine etia3 ⁊ nigre cataracte raro eueniūt.cadit aūt error in cataractis nigris:q2 aliqñ apparet queda3 nigredo in dilatatione pupilie:⁊ credūt hoīes ꝙ sit aqua nigra qd̄ tn̄ nō est:s3 est obscuritas siue tenebrositas ꝓpter disgregationē spūs visibilis vel ex alia cā quam tu considera.¶ Ex quibus p3 solutio ad ꝯ̄ria:q2 distinctio pōt valde per colores diuersificari ⁊ pōt ad summā reduci vt apparuit.¶ Ad p̄mum cu3 diciꝛ de colore rubeo.Rn̄deo ⁊ dico ꝙ valde raro reperitur aqua istius coloris.Vel dico ꝙ Aui.ītellexit colorē rubeū cū noīauit aureum vel citrinum.sanguis eni3 distillando ⁊ quasi subtiliando cadens in oculū nō saluat colorē rubeū:sed transit in modū coloris albi vel aurei vel citrini.¶ Ad aliud dico ꝙ color argēti viui reduciꝛ ad album:sed addit mobilitatē aque.¶ Ad Halyab.dico ꝙ violaceus ponitur sub nigro.¶ Ad Alcanamosali dico ꝙ sub illis quatuor coloribus comprehendūtur alij qui possunt poni.9.vel.11.ſm ꝙ ponit Jesus.⁊ ēt plures alij ponunt.

¶ Et illa qdē que est magis receptibilis cure ex pte coloris ē aerea ⁊ alba margaritalis que ad viriditatē declinat parūper ⁊ ad cinereitatē viridē cum intensione.Genus aūt gipseū ⁊ viride ⁊ nigrū plūbeum vehementis nigredis ⁊ citrinū nō recipiūt curā q̄ fit cū acu.

¶ Hic oñdit q̄ cataracta sit curabilis cū acu ⁊ q̄ nō.Et p̄ oñdit illā q̄ ex pte coloris ē susceptibilis cure.Scd̄o declat illā q̄ ex pte sube demōstrās in hoc signa.ibi(Et ex spēbus qdē.)prima ps p3.

¶ Est dubitatio:vtrum cataracta intense viridis sit deponibilis. Dubm 5m
¶ Videꝛ ꝙ nō.p̄ p Rasi3 in.2.ꝯtinē.ca.3.de cataracta dicit.ꝙ viridis in qua nō vꝛ radiꝰ ē mala ⁊ nō curaꝛ cū instro.Itē ītēse viridis vꝛ esse melica terrestris:s3 talis nō est deponibilis.¶ In ꝯ̄rium est Aui.cū dicit ad citrinitatē viridē cū ītēsione.¶ Ad huius ītellectū ꝯsidera ꝙ cataracta d̄ponibilis cū acu op3 ꝙ nō sit nimis subtilis:q2 diuidaꝛ ad tractū siue tactū acus ⁊ nō deponaꝛ:neq op3 ꝙ sit nimis grossa terrestris:q2 vel frāgiꝛ si nō h3 viscositatē vel nō deponiꝛ:neq d3 eē multū viscosa ⁊ glutinosa ⁊ adherēs fixa ⁊ nō trahibilis.q̄ ḡ ē deponibilis d3 eē vnita cū q̄da3 viscositate debita p quā obediat acui tota in tactu:⁊ p quā stet in loco in quo deponiꝛ:⁊ ex hoc appet ꝙ illa q̄ est alba aerea ⁊ margaritalis ē deponibilis:q2 significat mām debite viscositatis ⁊ vniformitatis.sed illa que est viridis vel grossa p melia3 nō ē deponibilis:⁊ hec viridis obscura de q̄ loquiꝛ Ras.ca.3.scd̄i:ꝙ viridis in q̄ nō vꝛ radiꝰ:vel est viridis pp quēdā modū irradiatōis nō ꝓfundū cū qua nō ꝓfunda irradiatione stat aliqua luciditas:⁊ hāc vocat Aui.albā margaritale3 que paꝝ declinat ad citrinitatē.i.luciditatē pp radiū ⁊ declinat ad viridē ītensa3:q2 nō ꝓfundaꝛ radius sicut appet in aqua ꝓfunda.⁊ dixit hoc:q2 si eēt alba valde intēsa in albedine nō eēt bn̄ deponibilꝭ:q2 significat fortē ꝯgelatiōe3:vt ponit Rasis in.2.ꝯtinentis.cap̄.3.¶ Ex qbus p3 ꝙ gipsea viridis pura ⁊ nigra ⁊ plūbea vehementis nigredis.i.luciditatꝭ non pōt bene deponi cū acu:q2 iste sunt nimis terrestres ⁊ īdurate vꝛ adherētes.Et accidit aliqñ ꝙ in istis malis cataractis ē facta corruptio in albugineo:⁊ iō l3 deponanꝛ non remanet albugineus bone dispōnis:⁊ iō hō nō videt.Et qñq albugineꝰ ē in magna q̄ntitate ꝯsumptꝰ vn̄ in dispōne cataractaꝝ malaꝝ videmꝰ qñq crystallinā appropinquare versus corneā:⁊ hō nō videt.Genꝰ ēt citrinū nō curaꝛ siue recipit curam:q2 significat mām cholericā vel saniosam.Dicit post cū acu exprimēdo curā de qua est sermo.non ꝙ sit alia via cure:q2 oīno sunt incurabiles.

¶ Et ex spēbus qdē eius que est grossa est quedā spēs que qñq3 fit dura valde ita vt egrediatur ad hoc vt sit aqua ⁊ neq3 est ei cura.

¶ Hic ostendit que cataracta diuersificata ex parte sue essentie sit deponibilis ⁊ que nō.Et p̄ ostendit que non est deponibilis.Scd̄o ostēdit que est deponibilis.ibi(Et illa quidem.)¶ Cōsiderandum p̄mo ꝙ aliqñ mā oppilans ita ingrossatur ꝙ non debet dici aqua cui nō est cura nec cū acu nec cū alia medicina dissolutiua.

¶ Et illa quide3 q̄ magis susceptibilis est cure ex parte essentie est subtilis.

¶ Hic ostēdit que est deponibilis penes signa.Et p̄mo ostēdit que est illa que est deponibilis.Secundo ponit signa.ibi(Que cu3 tu.)¶ Nota ꝙ cataracta subtilis cognosciꝛ p hoc.Prio q2 nō ex toto ꝓhibet lumē:q2 albedo eiꝰ est aerea ⁊ nō d3 esse ꝯsubtilitas fixa:q2 non obediret acui:īmo d3 diuidi ad tractū cum acu.

¶ Que cu3 tu eam compresseris ⁊ super ipsum digitis tuis cōpressionē feceris separabiꝛ velociter:deide redibit ⁊ aggregabitur:huius nāq3 ablatio cū instrumēto auferendi aquam separatur.

¶ Hic ponit signa.Et p̄mo ponit primū.Scd̄o scd̄3.ibi(Et qñq experiꝛ.)Tertio tertiū.ibi(Et silr.)Quarto addit cañ.significantem difficultatē cure cataracte.ibi(Et illa.)¶ Prima in duas.Primo ponit p̄mum signum quod sumitur ab experientia.Secundo ostēdit debitum modum vsus eius.ibi(Verūtamen.)

¶ Est dubitatio circa p̄mā pte3:vtrū cataracta q̄ sepaꝛ a cōpressiōe facta cū digitis sup oculo ⁊ postea redit sit deponibilis cum acu. Dubm 6m
¶ Vꝛ ꝙ nō.Prio p Rasim.2.ꝯtinē.ca.3.de cataracta.vbi dicit.medici moueāt palpebrā ⁊ fricēt ⁊ ītueanꝛ eā:⁊ si aqua spgiꝛ cū fricatiōe ⁊ reuertiꝛ ⁊ coadunaꝛ nō iuuat cura cū īstrumēto facta.Scd̄o sic.cataracta hec est mobilis cū acu:s3 talis nō remanet ī situ in q̄

deponit imo reascēdit: q̄ nō est curabilis cū acu. ¶ In ꝯriū est Aui. qui dicit q sperat ablatio eius cuz instr̄o. ¶ Ad solōnē hui' ꝯtrouersie est itelligēdū q cū medicus p̄mit z fricat cū pollice vel alio digito supra palpebrā premēdo versus oculuz vel cataracta nullo mō cedit: z talis nullo mō est deponibilis: qr significat multā grossitiē z viscositatē materie z adherentiā: vel cedit z redit: z tūc vel cedit tota simul vel diuidēdo se iter ptes. Si tota simul tūc est deponibilis: qr est signū q est vnita z nō est fixa vehemēter. hoc aūt cedere est quasi ipsaz dilatari z postea reuniri z aggregari. Unde Jesus Haly trac. 2. ca. 67. dicit q qñ expresseris eā digitis spargetur z fiet latior: deinde redibit ad formā eius. hoc aūt cedere ē q̄si eā parūper occultari. Si v̄o cedit sc̄do mō diuidēdo se in ptes: ita q appeat rūpi in frusta: tūc nō est deponibilis cū acu: z de hac loquit Ras. vñ in eodē ca. dicit. dz locari patiēs cataractā corā medico in opposito solis z poni pollex sup palpebrā superiorē z eleuare subito z ispicere si mouet: qr tūc cū pforatiōe curet. i. cū acu. Et illa que diuidit. i. rūpit in partes z coadunat est icurabilis. ¶ Ex qbus cessat ꝯdictio: qr Aui. itelligit p separationē quādā cessionem z dilatationē: ita q nō rūpat: z ex hoc significat debita mobilitas z vniformitas z debita viscositas cataracte vñ obediēs fit operationi acus. Sz Rasis itelligit per separationē siue sparsionē quādā diuisionē z rupturā in frusta. ¶ Ad rōnez dico q illa mobilitas non est supflua sicut est illa q̄ mouetur semp vt argentū viuum.

¶ Uerūtamen huius experientie assiduatio est ex eis q̄ cōturbant aquā z facit curā cum instr̄o difficilem.

¶ Hic ostendit debitū modū vsus huius experientie z dicit q non assiduetur. i. nō fiat frequēter: qr ex hoc posset aqua rumpi z frangi z apparebit turbata ppter cōmotionem: z ideo difficulter deponitur pp rupturam z discōtinuationem.

¶ Et quandoq3 experitur illud alio modo z est vt ponatur sup oculum cottuz z suffletur in ipsum vehementer: deinde auferatur z consideretur velociter an videatur in aqua motus. Nam si videtur tunc iam apta est vt cum instrumento curetur.

¶ Hic ponit sc̄m signū. Nota q talis insufflatio est q̄dā cōmotio. fit āt cū cotto vt colligat aer z magis p̄mat: qr cottū motū a flatu p̄mit leuiter: z tūc si mouet est signū q nō est dura nimis: z hoc experimētū ponit auctoritate Alexādri in. 2. ꝯtinētis. ca. 3.

¶ Et similiter si clausio oculi facit dilatationem vehementer alterius.

¶ Hic pōit tertiū signū z dicit. si clausio oculi. s. sani facit dilatationē alteri'. s. oculi ifirmi: qr dilatet pupilla: z hec silr est apta vt cuz instr̄o curet. Cā est q̄ ponit ab Aui. statim z a Gal'. 4. de accidēti z morbo. ca. 2. z a Rasi in. 2. ꝯtinē. ca. 3. q dicit q qñ nō dilatat pupilla oculi hñtis cataractā alio clauso significat q spūs visibilis non est veniēs ad oculum ifirmū. i. nō venit: z q oppilatio est in neruo obtico: z h̄ est declaratū supra. ¶ Nota q predicta signa est aliud signum quod ponit Jesus in cap. pallegato. s. q si infirmus videt radios solis vel candele speratur cura cum acu. z si non: nō. z hoc signum dedit supra Aui. intelligi cum dixit. z illa quidem que magis zc. Audiui tñ a qbusdam q iam feliciter deposuerunt cataractaz qñ homo nō distinguebat lumen a tenebra.

¶ Et illa que post causam aut egritudinē cerebri accidit fit difficilis sanitas eius.

¶ Hic ponit quēdā cañ. significatiuū difficultatis cataracte: z vult q si fiat cataracta post casuz vel pcussionē sup caput vel fiat post egritudinē cerebri ꝫ difficili sanat. ¶ Nota q nō est semp icurabilis hec cataracta: sz que curat de eis ē difficilis cure: iō Auic. dicit. fit difficilis eius sanitas. Rō ē: qr oculus hz semp mineraz: vñ mā sibi refundit si passio vel pcussio fit in capite. silr est signuz magne pmutationis in vijs. s. in neruo z in ptibus posterioribus oculi: z iō difficulter curat. ¶ Sed tu dices: si cataracta fiat ex percussione in oculo tm̄ quomodo se habet in curam. ¶ Dico q est difficilis cure: qr vtplm ꝯiungitur sibi dilatatio pupille.

¶ De signis. Cap. 19m.

Signa portendentia aquam sunt imaginationes predicte que non sunt a causis alijs. Et nos qdem iā exposuimus esse earum in capitulo imaginationū: z q accidit cum eis cōturbatio sensibilis: z p prie qñ est in vno oculoꝝ: z q imaginantur ei res luminose sicut candele duplices.

¶ Hic ponit signa ꝓnosticātia aquā. Sc̄o ponit distinctiua signa iter aquā z oppilationē nerui obtici. ibi (Inter aquaz v̄o.) Tertio cōparat dicta signa ad alinthisar. ibi (Sed alinthisar.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā ptē q imaginatōes portēdētes aquā sunt ille q̄ sunt a causis q̄ sunt pn^m aque: vt q̄ fiūt a vaporibus aquosis veniētibus ad humorē albugineū: z nō sunt imaginatiōes que fiūt ab acuitate sensus z ab alijs causis p̄ncipiātibus aquā: z hoc est qd̄ dicit. que nō sunt a causis alijs zc. z hec sunt perfecte declarata superius. ¶ Nota sc̄o q ponit tria signa haꝝ imaginationū portēdētium aquā. Primū est q ipse sensibiliter ꝯturbēt visuz: z vt supra declaratū fuit iste nō cessant gradari in ꝯturbatiōe visus. Secūdū est q imaginatio accidit in vno oculoꝝ: z ex hoc significam' q talis imaginatio nō est vitio stōchi: qr cōmunicaret ambobus: sed est vitio aque ichoant in illo oculo. Et ꝯsidera q hoc signū nō est efficax: sz dās aliquā ꝯiecturā vt supra declaratū est. Tertiū est qñ hō imaginat res luminosas. Cā eius pōt eē nā māe vaporose: vñ qñ isti vapores sunt sanguinei: tūc de nā sanguis ē emittere hmōi vapores lumiosos: z iō appent sic lumia sic videm' hoc accidere eis a qbus sanguis nariū fluxus est vt ponit Gal'. in. 3. de crisi. c. 11. z Hip. in. 3. ꝓnosti. tex. cō. 35. Pōt ēt eē cā hui' grossities vaporis receptiua z retētiua lumis: qr lz vapor sit flatic' pōt facere appere tales imaginatiōes lumiosas: qr lumē extrinsecū receptū in illo vapore aliq̄liter retinet: vñ post ei' absentiā representat: z aliqñ est pp quēdaz motū siue modū reflexiōis lumis intrinseci sic declaratū est supra trac. 1. pñt aūt ista lumia appere duplicia vel triplicia ƀm q illi vapores sunt diuisi: z de hoc dictū est supra trac. 2. c. de strabositate.

¶ Inter aquam v̄o z oppilationem intrinsecarum distat: quoniam quando vnus duorum oculorum comprimitur dilatatur alter in aqua: sed non dilatatur alter in oppilatione.

¶ Hic ponit signa distinguētia iter aquā z oppilationē nerui obtici. Primo facit hoc. Sc̄o assignat cām signi. ibi (Et illud qm̄.) Tertio remouet dubiū ibi (Et hoc ƀm plurimum.) ¶ Dicit p̄mo q differētia ē inter aquā z oppilationē itrinsecā. s. in in neruo obtico: z qualr fiat declaratū est supra cū diximus de situ cataracte.

¶ Et illud quoniam causa in illa dilatatione est expressio spiritus qui est in oculo compresso ad alterum cuz fortitudine: sed cum inuenit oppilationem posterius non penetrat.

¶ Assignat cām. z cā est qr oculus. i. pupilla oculi dilatat pp spūz q venit ad eum ab oculo compresso. i. clauso.

¶ Est dubitatio vtrū ad oculū in q̊ ē cataracta ferat spūs cū forti ipulsiōe clauso oculo sano. ¶ Ur q nō: qr q̄ rōne spūs fugit ab oculo clauso pp tenebrā: eadē rōne dz fugere ab oculo hñte cataractā: vel nō dz illic ire cū ille oculus sit priuatus visu. ¶ In ꝯrium est sensus. ¶ Dōz q pp duas cās spūs fert ad oculū in quo est cataracta altero clauso. Una cā est cōpressio facta in oculo clauso: qr non dz solū claudi sed cōprimi: z iō Aui. dicit spūs qui est in oculo cōpresso: qr ex cōpressione fit quedā expressio spūs ab ipso oculo z neruo obtico iuxta eū: z iō pellit in aliū oculū. Alia cā est appropriata cataracte deponibili nō maligne: z est qr oculus habēs hanc cataractam nō priuat omnimoda visiōe lucis vt supra est dictū: z iō spūs fugit ab oculo clauso: z vadit ad illū in quo est cataracta tāquam diligens lucem ex quo soluitur instantia.

¶ Et hoc ƀm plurimum rei z in fine dilatatur in altero nisi aqua sit vehementis grossitudinis z si non fuerit oppilatio.

¶ Hic remouet dubiuz. Crederet aliqs q semp in oppilatione nerui obtici signū p̄dictū appareat. s. nō dilatari pupillaz z penetrare spūm. Hoc Aui. remouet z dicit q hoc. s. in oppilatione nerui posterioris penetrare spūm est ƀm plurimū rei. i. est vtplurimū: z est in fine rei. s. cū oppilatio est ꝯfirmata: qr si oppilatio q̄ est in neruo obtico nō eēt ꝯfirmata posset pupilla aliqualr dilatari z ꝯstringi: tñ in altero. i. in oculo in quo est aqua quāuis sit ꝯfirmata: z nō est oppilatio in neruo obtico dilatat. s. pupilla. Et qr aliqs crederet q in omni aq̄ fieret dilatatio pupille: remouet hāc opi. dicēs: nisi aq̄ sit vehemētis grossitudis. z si. i. quāuis oppilatio nō fit i neruo obtico: qr quāuis neruus obticus nō sit opilatus ab aqua cū sit vehemēter grossa nō dilatabit pupilla: altero oculo sano clauso z compresso: qr cū sit multū grossa occupat magnū spatiū. vñ spūs cū fortitudīe nō pōt in oculo recipi. Alia cā hui' ē: qr aq̄ vehemēter grossa viscosa oppilat foramē vuee tenaciter: vñ nō pmittit illud dilatari. Et videmus qñq3 ꝯtingere q iste cataracte quāto magis ꝓcedūt in ꝯdēsatiōe tāto magis coartent pupillā. ¶ Cōsiderandum

q lr̄a

ꝙ lr̃a que dicit. ⁊ in fine rei. pōt aliter exponi vt dicat̃ in fine rei. i. in summa loquēdo dilatat̃. s. pupilla in altero. i. ī oculo hn̄te aquā nisi aqua ⁊c̃. Uel aliter ⁊ in fine rei. i. finita ⁊ ꝑfecta cataracta dilatat̃: sed ꝑfecta oppilatione nerui nō dilatat̃. ¶ Ex quo appet ꝙ lr̃a que dicit. ⁊ hoc ſ꞉ plurimū rei. aliter dꝫ exponi vt sit sensus: ⁊ hoc scilꝫ ꝙ dilatet̃ pupilla habētis cataractā ⁊c̃. ſm plurimuꝫ rei accidit. i. est verum ſm plurimū: ⁊ hoc est qð ꝓbat ⁊ in fine rei.

¶ Sed in alinthisar non est aliquid de hoc.

¶ Hic cōparat ꝑdicta signa ad alinthisar. i. ad dilatationē pupille: ⁊ dicit ꝙ nō est in ea aliqd de hoc. i. de signis dict̄. ¶ Nota ꝙ alinthisar qn̄qꝫ assimilat̃ cataracte: qꝛ appet pupilla qn̄qꝫ dilatata vel nigra ⁊ magna ꝓpter sparsionē ⁊ paucitatē sp̄us visibilis: iō vr̃ ꝙ cataracta sit nigra. Un̄ Jesus trac. 3. ca. 12. dicit. ⁊ q ignorat istam egritudinē suspicat̃ ꝙ sit aqua nigra: qꝛ lumē exit a neruo ſꝫ rectitudinē: ⁊ nō firmat̃ in oculo ꝑꝑ latitudinē foraminis pupille. Uult ḡ Aui. in hoc ponere signa distinctiua iter cataractā nigrā ⁊ alinthisar: qꝛ assimilat̃ valde cataracte nigre: ⁊ dicit ꝙ in alīthisar nō est aliqd de hoc. s. de signis cataracte q̄ signa sunt ꝓcessio imaginationū ꝯturbationū: nec ēt fit dilatatio pupille in alinthisar clauso ⁊ cōpresso oculo sano: ⁊ hoc dico si dilatatio pupille sit ꝯfirmata ⁊ ꝑduxerit ad ꝑuationē lumis seu visus. Sꝫ in cataracta ꝯfirmata q̄uis sit nigra poſſe est ꝙ appeat dilatatio pupille altero oculo presso ⁊ clauso ⁊ ꝓprie si nō sit grossa: ⁊ hāc cataractā ꝑcedūt imagiatiōes.

¶ Sꝫ dubitat̃ vtrū in cataracta nigra pupilla dilatet̃ altero oculo presso. ¶ Ur̃ ꝙ nō: ex Aui. supra cū dixit. nisi aq̄ sit vehemētis grossitudis ⁊c̃. sꝫ nigra ē hmōi cū sit meľica: ḡ. Itē tūc cataracta nigra eēt deponibilis cū acu. ¶ In ꝯriuꝫ est Aui. ¶ Rn̄sio est triplex. Prima est ſm modū dictū ꝙ in aqua nigra qn̄ nō est multū grossa pōt fieri dilatatio pupille oculi in quo ipsa est altero clauso: ⁊ ex h̄ cessat ꝑma istātia. ¶ Ad scðm dico ꝙ illud signum nō est sufficiēs ad ostēdēdū cataractā deponibilē sꝫ est de numero signoꝝ. ¶ Uel aliter dico ꝙ Aui. solū dixit ꝙ in alinthisar nō est aliqð de signis dictis an̄cedētibꝫ cataractā: vel nō est de signis qbꝫ distinguimus cataractā ab oppilatiōe nerui: vel nō est vere de signis de qbus dr̃ cataracta: nō tn̄ dixit Aui. ꝙ in oī cataracta sint illa signa: qꝛ repitur aliq̄ cataracta quā nō ꝑcedūt imaginationes: ⁊ in qua nō fit dilatatio pupille altero oculo clauso cōpresso. ¶ Uel alr̃ dico ꝙ sermo Aui. solū refert̃ ad signa ꝑcedētia cataractā q̄ sūt imaginatiōes vt dicat̃ ꝙ in alinthisar nō est aliqd de h̄. i. de signis ꝑcedētibꝫ cataractā vt de imaginationibꝫ: sed in aq̄ nigra. i. meľica. s. in q̄ sꝑ ꝑcedūt imaginatiōes. iter oēs. n. cataractas meľica ē illa quā maxie ꝑcedūt imaginatiōes. Et rō ē: qꝛ nō ꝑt meľica subito fluere ad oculū sꝫ euaporādo ⁊ lōgo tꝑe: ⁊ iō ꝑueniūt imaginatiōes lōgo tꝑe an̄ eius ꝯfirmationē vt ponit Alcanamosali lib. 6. ꝑte. 2. de cataractis c̊. c. ⁊ iō si dilatationē pupille ꝑcederēt aliq̄ imaginatiōes qð posset ꝓbari. s. qn̄qꝫ: nō tn̄ tāto tꝑe an̄ quāto in cataracta nigra siľi alinthisar. ꝑꝑ hoc ergo Auic. dixit. sed in alinthisar nō est aliquid de hoc.

¶ De cura eius. Cap. 20[m].

Ego quidem iam vidi hominem de his qui ad comprehensionem redeunt ⁊ intelligentiam cui aqua iam acciderat qui curauit seipsuꝫ cū euacuationibus ⁊ abstinentia cibi ⁊ minoratione cibi ⁊ alienatione iuriū humectātiū ⁊ fuit ꝯtētus assatis ⁊ frixis ⁊ administratione alcohol resoluentiuꝫ subtiliātiū ⁊ rediȷt ad ip̄m visus eius bene.

¶ Hic ponit curā aque. Et primo premittit quomō diuersimode curatur ꝯfirmata ⁊ q̄uo nō. Scðo exequit̃ curam. ibi (Oportet ergo vt repellat.) ¶ Prima in. 2. Prio ꝑmittit suā testificationē in exēplo in quo ostendit ꝙ aqua in eius principio ⁊ ante suam cōfirmationem pōt curari cū regimine cibi ⁊ medicinarū. Scðo ostendit ꝙ ꝯfirmata nō potest cū illis curari sꝫ cū manuali operatione. ibi (Illi autem.) ¶ Prima in duas. Primo declarat exempluꝫ suo testimonio. Secundo oppositum infert. ibi (Et ſm veritatem.)

¶ Nota ꝙ homines qui veniunt vel redeunt ad comprehensionem per estimatiuā ⁊ ītelligentiā sunt homines virtuosi dominātes suis appetitibus illicitis qui rōne ītellectus ⁊ estimatiue comprehendunt vituperosum ⁊ damnosum fore ꝓpter suum defectuꝫ gulositatis ⁊ aliarum intemperantiarum cecitatem incurrentes: ⁊ ideo lumine ītellectus se regunt omni via conuenienti: ⁊ liberātur ab aqua ante ꝯfirmationē. Auicē. ergo dicit se vidisse hominēꝫ qui curauit seipsum cū euacuationibus ⁊ abstinentia. s. rerum inconueniētiū vt coitus ⁊ aliaꝝ minoratione ⁊c̃. Idem ēt ponit Azarauius in eodē ca. Et ꝯsidera ꝙ totū hoc regimē tendit ad exiccādum mām aque. nam vult ꝙ ſm veritatem in ꝑncipio ante cōfirmationē pōt ꝑ regimen diete ⁊ medicinarum curari.

¶ Et ſm veritatē quando succurrit̃ aque in principio sui cōfert in ea regimē. Illi aūt que ꝯfirmata est nō est cōueniens nisi cura cū instrumento.

¶ De scða ꝑte pꝫ. ¶ Nota ꝙ ꝑn[m] aque est duplex. ¶ Unum est remotū: ⁊ hoc est qn̄ apparēt imaginationes. Aliud est ꝓpinquum: ⁊ hoc est qn̄ aqua iā est in oculo: sed nō est cōgelata nec īgrossata vt quasi nō appareat notabilis albedo in pupilla: cum v̊o est īgrossata ⁊ fluxit qð debet fluere: tunc dicit̃ ꝯfirmata. Unde Auicē. ponit īfra ꝙ postq̄ꝫ descenderit qð dꝫ descēdere ab ea ⁊ est īgrossata parumper est illud quod nominat̃ cōplemētū. aqua igit̃ cū est in ꝑncipio ꝑmo vel in secundo possibile est ꝙ curet̃ cū medicinis: lꝫ difficilius in secundo q̄ꝫ in primo. sed postq̄ꝫ cōfirmata est non est cura nisi cū instrumēto: ⁊ hoc est qð subdit. Illi aūt que est confirmata nō est ꝯueniēs nisi cura cū instr̃o. i. cū acu. Rō est qꝛ aqua confirmata est de se difficilis dissolutionis ꝓpter eius grossitieꝫ ⁊ mēbri frīditatem in quo est. s. oculus nō potens resoluere illaꝫ: est etiam coopertus tunicis duris ⁊ spissis multum.

¶ Oportet ergo vt repellat hn̄s eā repletionē ⁊ vinuꝫ ⁊ coituꝫ: ⁊ sit cōtentus comedere semel in meridie: ⁊ fugiat pisces ⁊ fructus ⁊ carnes grossas proprie.

¶ Hic exeqtur curā. Et ꝑmo ponit curaꝫ aque que in ꝑncipio ante ꝯfirmationē. Scðo ponit curā aque ꝯfirmate. ibi (In regimine āt cure.) ¶ Prima in tres. Prio ponit curā per regimē. Scðo ꝑ eūones. ibi (Uomitus aūt.) Tertio ꝑ localia. ibi (Et nūc dicamus.)

¶ Dicit ꝑmo ꝙ habens ꝑn[m] aque dꝫ repellere repletionem qꝛ ex ea replet̃ cerebrū ⁊ oculi. Dicit post ⁊ vinum. Q̄uo v̊o possit cōcedi vinū ⁊ q̄uo non: disputatum est supra cap̄. de imaginationibus. Et coitū. qꝛ debilitat oculos vt ponit Arist. in quarta particula ꝓblematū ꝓblemate secundo. Sit ꝯtentus semel comedere in die. ⁊ per hoc vult Aui. ꝙ fugiat cenam: ⁊ ꝑ hoc est cā vt nō repleat̃ caput vaporibꝫ. comedat ḡ semel in die ⁊ hoc ī meridie vt de mane sit spatiū ꝯueniens operādi eūones ⁊ fricatiōes ⁊ exercitia ⁊ colyrizatiōes si istis īdigeat. Fugiāt pisces: qꝛ generant humores flegmaticos aptissimos generationi aque: vn̄ ēt cecitatem faciunt: vt pꝫ in. 5. can̄. ⁊ in. 2. ⁊ ideo auctor q dicit̃ Liliuꝫ sicut fulgur docet in hac passione ipsos euitare. Et fructus. s. aquosos vt mala pira melones cucurbitas ⁊ hmōi: sed tn̄ in vsu cydonioꝝ vel piroꝝ post cibum credens esse vtilitatem in cōprimēdo ⁊ ꝯstringēdo potes licētiam cōcedere. Et carnes grossas ⁊ bouinas ⁊ porcinas: qꝛ generāt vapores ꝯdensabiles ⁊ nō resolubiles a b oculo: ⁊ proprie īter oīa ꝑdicta carnes grosse nocent: ⁊ ideo dixit ꝓprie.

¶ Uomitus aūt quāuis cōferat ex ꝑte mūdificationis stomachi: tn̄ est nocitiuus in ꝓprietate aque.

¶ Hic ponit curā per eūonē. Et ꝑmo ꝑ vomitum. Scðo excusat se ⁊ remittit nos pro cura cū alijs eūonibus. ibi (Et nos qdē.) ¶ Considera circa ꝑmā partem ꝙ Aui. īnuit solʼonem q̄onis in qua consueuit queri: an vomitus cōpetat in curatione cataracte īchoātis: qꝛ dðm est ꝙ rōne mūdificationis stomachi ꝯuenit: ⁊ iō cum cataracta hꝫ ꝑn[m] a repletiōe stomachi est vt sit vtilis: sꝫ nocet rōne cōmotionis quā facit in cerebro: ex qua cōmotione agitatur mā que est circa neruū obticū ⁊ fluit ad oculū: ⁊ hoc est qð Auicē. dicit. est nociuus in ꝓprietate aque. i. in ꝓpria natura aque īchoātis: qꝛ aq̄ īchoans est egritudo reumatica facta ꝑ modum fluxus: ⁊ iō cōmotio cū vomitu est possibile ꝙ adiuuet illū fluxuꝫ: ⁊ hoc est qð dicit Rasis in scðo ꝯtinētis. ca. 3. de cataracta. patientes cataractā non debent vomere: qꝛ vomitus īducit fluxū reumatis. Quod autē sit maius vel iuuamentū mundificatiōis stōchi vel nocumētū fluxus medicꝫ cū sua estimatiōe hꝫ ꝯsiderare: qꝛ si ē pauca mā circa neruos obticos ⁊ ꝑn[m] sit a stomacho ⁊ hō sit ꝯsuetꝫ ad vomitū: tūc facile ⁊ secure pōt ꝓuocari vomitus in principio aque.

¶ Et nos quidem docuimus canones curationis eius cum medicinis in capitulo imaginationum.

¶ Hic Aui. remittit nos ad capl̄m de cura imaginationū in quo posuit can̄. curatiuū cū medicis solutiuis que hic ꝯueniunt. ⁊ pꝫ.

¶ Et nūc dicamus res expertas: ⁊ ex eis est vt sumant̃ granoꝝ lauri excorticatorū. x. ꝑtes ⁊ gummi pars. j. terant̃ cū vrina pueri nō polluti ad aquā ⁊ ad debilitatē visus cum aqua pura: ⁊ administrentur ad eum qui nō videt: conficiatur cū felle vipere ⁊ melle ⁊ fiat cum eo alcohol: est enim bonum valde.

¶ Hic ponit curam ꝑncipij aque cum localibus. Et primo ꝑmittit

has medicinas eē exptas:lꝫ enim medicīe q̄ dicunť in caplo imaginationū ꝯferāt hic:tñ iste dicunť experte ⁊ sunt due.ibi(Aliud experimētū.)⁊ ꝑtia in.d.Primo ponit hoc colyriū.Scd̄o dat suam sniam in hoc.ibi(Dico aūt iā.)¶ Primū colyriū est ex granis lauri:qꝛ sunt fortis dissolutionis ⁊ ex gūmi arabico.Cā est:qꝛ remittit acuitatē medicinaꝝ ⁊ tenet medicinā in loco ⁊ teranť cū vrina pueri nō polluti ad aquā.s.nullo mō polluti.¶ Nota ꝙ duplex est pollutio.Una prior que est ad quādā aquā.Alia posterior q̄ est ad spma.Dicit ꝗ nō polluti aliquo mō.cā est:qꝛ hec vrina est fortis exiccatiōis:vt ponit Haly.in.z.prac.ca.51.⁊ Aui.in.z.cañ.ca.de vrina. Uel aliter exponiť ad aquā.i.in pñ° qñ sunt imaginationes.Et ad debilitatē visus.s.approximeť cū aqua pura.i.cū sola vrina . Dicit post.⁊ administreť ad eū q nō videt.i.in quo est iā cataracta in oculo:lꝫ non sit confirmata:conficiatur tunc cum felle vipere ⁊ melle ⁊ fiat cum eo alcohol.i.colyrium.Uult ergo Aui.ꝙ si cataracta sit iam in oculo conferunt medicine fortes:qꝛ fortiores q̄ꝫ ille q̄ cōueniūt ad debilitatem visus ante cataractam.

¶ Dico aūt ꝙ experti sunt homines veraces fel vipere ⁊ nō egit operationē veneni oīno. Et hoc experimētū ex eis est a qbus cauendi minuiť necessitas.

¶ Hic Aui.dat suā sniam ⁊ dicit ꝙ hoīes veraces sunt expti fel vipere ⁊ nō egit opatiōeꝫ veneni oīno.q.d.quāuis vipera.i.serpens sit aīal venenosuꝫ:tñ ei⁹ fel positū in oculū ꝭm dictū modū nō facit nocumētū qd̄ faciūt venena:⁊ iō nō est necessariū ꝙ caueas tibi ab vsu ei⁹:imo minuiť necessitas cauēdi ab hoc experimēto. Alia lr̄a hꝫ regit opationē veneni.i.manifestat cū ipm sit venenuꝫ:vt inuit Azarauius in sexto libro ca.de cibis leprosoꝝ.nec facit opationem quā facit adeps sic̄ dicit lr̄a exterior:imo forsan fel peiora inducit accñtia:⁊ iō dicit.expti sunt homīes veraces fel vipere inter fel ⁊ adipē ⁊ ꝙ nō facit opationē adipis oīno.Et ꝭm hoc vult Aui.ꝙ nō vtaris felle vipere vt nunq̄ꝫ oporteat tibi cauere ab eo: ⁊ hoc est qd̄ dicit.hoc experimētū est ex eis a qbus minuit necessitas cauēdi.i.nullo modo vtaris eo vt nō oporteat te cauere ab eo.⁊ sic textus iste hꝫ duas ꝯrias expositiones.¶ Ego aūt vidi eū qui vsus est ipso ⁊ iuenit accidētia difficilia venenosa.Sꝫ si medicus vult ipo vti credo ꝙ regranť multe ꝯditiōes in vsu fellis vipere . ꝑria est ꝙ eligať fel videre talis qualē comedere possumus cuius electio tāgiť i tertia q̄rti de cura lepre.Scd̄a ꝯditio est ꝙ tale fel misceať cū alijs medicis ꝓhibētib⁹ acuitatē sicut facit hic Aui.Tertia ꝯditio est ꝙ sit corpus valde mūdificatū.Quarta ꝙ sit hō in etate valde ꝯfirmatus vt hō habeat tunicas oculi nō multū debiles ⁊ passibiles.Quinta ꝙ tunice oculi nō habeāt aliquā vlcerationē nouaꝫ nec antiquā neq̄ꝫ debilitatē accidētalē.Sexta est ꝙ homo nō sit famelicus ne corpore inanito trahať ītus aliquid fellis.Septima est ꝙ cum colyrizatur oculus ꝙ os sit plenuꝫ aqua vt si aliquid penetraret ꝑ lachrymale in os nō adhereat gutturi ⁊ transglutiať sed recipiatur in aqua ⁊ expuatur.

¶ Aliud experimentū bonū succi granatorum relatoꝝ ab insula modis ⁊ camedrei coralli oīum añ.aur.j.conficiantur cum melle feniculi.

¶ Hic ponit aliud experimētū in principio aque ⁊ est colyriuꝫ de succo granatoꝝ portatoꝝ ab īsula moadis ⁊ camedreos ⁊ corallus ⁊ aqua feni.vnde in oībus istis est exiccatio:⁊ si hec medicina non hꝫ opationē fortē a ꝓprietate q̄ꝫtū est in virtute simplicium nō est potētia exiccationis ⁊ subtiliationis ⁊ resolutionis.

¶ In regimine aūt cure que fit cuꝫ instrumento opꝫ vt ante ipsaꝫ p̄cedat mūdificatio corporis ⁊ capitis ꝓprie ⁊ fiat flobothomia si necessaria fuerint:deinde obseruetur ne illi qui cū instrumēto est curandus habeat in oculo rupturā ⁊ timeať vt accidat in tunicis apostema aut sit assuetus pati tussim aut sit vehemētis rixe velocis ire. Nā rixa ⁊ ira oīs sunt ex eis que mouēt ad profundum vel reditū:⁊ opꝫ vt fugiat vinum ⁊ coitum:⁊ cum hoc non opꝫ vt administreť cura cum instrumento nisi post q̄ꝫ aqua steterit ⁊ descēderit qd̄ descendere vult ex ea ⁊ ingrossata fuerit essentia eius parumper:⁊ hoc est illud qd̄ vocať complementum.Et compressio qdeꝫ subito facta ⁊ flobothomia nocet:⁊ cibus eius sit aqua ciceris:⁊ ꝯstituať locus ad queꝫ moueat curans cū instrumento sub oculo:⁊ similiter multotiens inueniť ex principio:⁊ quando voluntas adest vt fiat cura cū instrumēto permittiť habenti aquam vt nutriať piscibus recētibus ⁊ cibis humectatiuis permutatiuis:⁊ administreť aliqd ex eis que resistunt nocumēto aque deinde fiat cura cum instrumēto :⁊ ad vltimuꝫ si aqua fuerit subtilis valde aut grossa valde non obedit cure cum instrumento.

¶ Hic ponit curā aque ꝯfirmate que fit cū instr̄o.Et p̄mo ponit curā vsitatā ⁊ securā.Scd̄o ponit curā inusitatā cōiter ⁊ timorosaꝫ. ibi(Et hoīes qdē.)⁊ ꝑtia in tres.ꝑrio ostēdit qd est añcedēduꝫ ⁊ fiēdū anteq̄ꝫ medic⁹ ponat manus cū acu ad oculuꝫ.Scd̄o ostendit qd est fiendū in actu depositiōis.ibi(Et qñ volūtas est.)Tertio est fiendū post depositionē ⁊ extractionē acus ab oculo.ibi(Tunc q̄ꝫ curā.)¶ Nota p̄mo ad ītellectū p̄me ꝑtis ꝙ Aui.declarat octo fore obseruāda anteq̄ꝫ medicus opereť cū acu.¶ Primū est ꝙ corpus sit mūdū ⁊ ꝓprie caput:⁊ hoc p̄mittēdo purgationem cū pillul' cochijs vel alijs ꝭm ꝙ tibi videť:⁊ si videtur necessaria flōmia fiat.
¶ Scd̄m est ꝙ ille oculus cuius vis deponere cataractā sit bene dispositus ꝙ nō habeat vlcus in tunicis eius:qꝛ ꝑ impōnē acus ⁊ dolorē posset aꝑari tunica vlcerata:⁊ sit hō q non sit ꝯsuetus pati tussim nec sit hō irosus:qꝛ oīa ista faciūt redire cataractā depositā:⁊ hoc est qd̄ dicit.mouēt ad reditū vel ad ꝓfundū.i.ad ꝓfundū locū in quo prius erat cataracta.Et forsan vult.A.ꝙ nō solū ex dictis causis cataracta deposita reascēdit sꝫ ēt ex motu facto in ꝓfundo oculi vt in neruo obtico reuertiť noua cataracta : ⁊ iō dixit ad ꝓfundū:⁊ iō opꝫ cū hoc ꝙ sit hō in capite bñ dispositus vt non sit hñs dolorē capit̄ꝭ.vñ Raƀ.z.ꝯti.c.z.dicit.si cū aqua est soda non cureť cū instr̄o ⁊c̄.¶ Tertiū est ꝙ sit hō boni regimis ⁊ vitet vinū vt supra declaratū est:tñ si aliqbus dieb⁹ ante depōnem ⁊ in dieb⁹ depositionis euitet vinū:credo ꝙ sit vtile ⁊ coitū qꝛ debilitat oculos:vt supra dictū est.¶ Quartū est ꝙ ꝯsideret si aqua sit ꝯfirmata ⁊ igrossata parūper ⁊ nō supꝰflue:vt declaratū est supra.¶ Quītū est ꝙ tu nō frequētes cōpressionē subitā oculi ad expientiam faciēdā.s.si est deponibilis vel nō:qꝛ sufficiat tibi bis vel ter fecisse: ⁊ hoc est qd̄ Aui.supra dicebat cū dixit.veꝝ hui⁹ expiētie assiduatio ⁊c̄.⁊ hoc ītēdit hic.A.cū dicit.⁊ cōpressio qdē subito.i.frequentius facta nocet.s.vbi nō expedit:⁊ in hoc cessat ꝯdictio q̄ vr̄:qꝛ dixit iā.A.supra ꝙ fiat flōmia:⁊ hic dicit ꝙ flōmia nocet:qꝛ vult supra ꝙ fiat si fuerit necessaria:sꝫ hic vult qꝛ si non fuerit necessaria nocet.Et tādē.A.exp̄ssit cibū istis laudabilē.s.aquā ciceris:qꝛ si est pauci nutrimēti ⁊ sicci ⁊ est diuersiua a capite v̄sus vias vrine.
¶ Sextū est ꝙ medic⁹ ꝯsideret locū ad quē vult facere declinare cataractā:qꝛ cataracta est apta aliqñ declinare ad vnā pteꝫ aliqñ ad aliā:vt Aui.dicet post.⁊ aliqñ appet hoc postq̄ꝫ tu iposuisti acū qꝛ ipsa nō deponiť vbi tu velis:sꝫ declinat ad aliū locū.⁊ aliqñ apparet hoc a p̄n° ꝯfirmatiōis aque que tibi vr̄:⁊ appet ꝙ ipsa agitata declinat ad aliquē locū:⁊ hoc est qd̄ Auicē.vult ꝙ tu ꝯsideres si pos̄e est anteq̄ꝫ iponas acū vt post acu iposita dirigas eaꝫ versus illā ptē:⁊ hoc ītendit cū dicit.ꝯstituať locus ad quē moueat cataractā curās cū instr̄o sub oculo:⁊ silr multotiēs iueniť ex p̄n°.s.talis locus:qꝛ est locus declinatiōis cataracte.⁊ dixit multotiens qꝛ multotiēs ēt nō est pos̄e a p̄n° p̄uideri ⁊ ꝯstitui:sed non appet nisi cū tangiť cataracta.¶ Septimū est ꝙ aliqñ opꝫ reficere eū cū cibis ꝯfirmātibus cataractā vt piscibus recētibus ⁊ rebus humidis vt lactucis carnibus agni ⁊ silib⁹ cibis humectatius ꝑmutatiuis.i.hñtibus vim ꝑmutādi ad ꝯfirmationē cataracte:⁊ dr̄ ēt ꝑmutatiꝰ: qꝛ ab eis fit ꝑmutatio a forma p̄cedētis regis ⁊ ēt sequētis:⁊ hoc nō dꝫ fieri nisi cū medicus vult citius ꝯfirmare cataractaꝫ:⁊ h̄ vel qꝛ suspicatur ꝙ fiat tarde:qꝛ tardādo fiat saniosa:vel qꝛ ifirmus vult cito se expedire:⁊ iō dixit.qñq̄ꝫ vel qñ.⁊ qꝛ hec cibaria pñt facere cataractā nimis viscosaꝫ ⁊ magni nocumēti:qꝛ non obediret acui ꝓpter supꝰfluā grossitiē ⁊ viscositatē:ideo cū istis cibis dꝫ aliquid admisceri qd̄ resistat nocumēto aque sicut cīnamomū feniculū ⁊ hmōi subtiliatiua.¶ Et cōsidera ꝙ ista que resistunt tali nocumento sunt cā citioris ꝯfirmationis:qꝛ portāt vapores pisciū ⁊ aliorum humidorum versus oculū.¶ Octauum est ꝙ tu p̄consideres an aqua sit subtilis valde vel grossa valde:⁊ nullaꝫ earum percutias cū acu vt supra declaratum est.

¶ Et qñ volūtas est faciēdi p̄cipiať ifirmo aspicē ad lachrymalē domesticū ⁊ ad nasuꝫ ⁊ ꝯseruetur ꝭm illā figurā ⁊ nō sit iuxta fenestrā neqꝫ in loco vehemētis luminis valde:deinde ꝓcedat artifex ⁊ incipiat ⁊ ꝑforet cuꝫ mucadabati ⁊ vadat iter duas tunicas vsquequo

sit coram

sit coram foramine ⁊ inuenitur illic sicut spatium ⁊ sinuositas. Amplius ex artificibus est qui extrahit almadabati ⁊ itromittit in eũ caudã almubec: ⁊ est aledidu vsq₃ ad terminũ foraminis vt pparet extremitati acute almubec trãsitũ ⁊ vt assuefaciat egrũ patiẽtia: deinde itromittit almubec vsq₃ ad terminũ diffinitiuũ ⁊ suspẽdit cũ eo aquã: ⁊ nõ cessat deponere eã donec clarificetur oculus ⁊ occultetur aqua post corneam desubtus: deinde dimittat almubec in loco suo aliquãto tempore vt stet aqua in loco illo: deinde declinet ab eo almubec ⁊ ɔsiderat an redeat: tunc si redit iteret regimẽ donec sit securus. Et si aqua nõ obedit vt currat ad partem ad quã fecit eã descẽdẽ declina eam ad ptẽ alterã ⁊ expelle eã ad ptẽ ad quã declinat ⁊ separa ipa₃ in ea. Qz si videris eam redire in diebus in quibus curas reduc almubec in illo eodẽ foramine. ipsum eni₃ remanet ⁊ nõ consolidatur: ⁊ cum ad foramẽ currit sanguis oportet vt descẽdere faciant ea₃ ẽt ⁊ nõ dimittatur remanere illic ⁊ ɔgelaꝛ ⁊ non sit ei cura.

¶ Hic Aui. docet qd est faciẽdũ in actu depositionis q̃liter d₃ fieri depositio. ¶ Ubi ɔsidera ꝙ oĩa q̃ hic scribunꝛ nõ bñ declarãꝛ nisi hõ videat actualr̃ a magr̃o deponẽte. A. tñ vult ꝙ post situationẽ debitã ĩfirmi pcipiaꝛ ꝙ ĩspiciat versus nasu₃: ⁊ nõ sit in loco luminoso multũ ne visus medici in hoc disgregeꝛ: ⁊ non fiat iuxta fenestrã vẽtosam. s. vt nõ faciat vacillare manũ medici ⁊ ĩfirmũ. deinde artifex ponat acũ ⁊ vadat iter duas tunicas. s. iter vueam ⁊ corneã: vel iter vueã ⁊ ɔiũctiuã ßm vnã opionẽ supra positã: vel inter duas tunicas. i. inter secũdinã ⁊ vueã: qꝛ ßm quosdã ibi fit foramẽ ⁊ vadit acus post vueã ⁊ impellit eã quousq₃ sit corã foramine pupille vbi est spatiũ: ista sũt declarata supra. Dicit tamẽ Aui. ꝙ quidã artifices sic operanꝛ ⁊c̃. ¶ Scd̃o nota ꝙ hec vocabula hic posita differũt almucadabati almubec ⁊ aledidu. Almubec: ⁊ est totũ ĩstr̃m tã qd̃ ĩgrediꝛ oculũ q̃₃ qd̃ teneꝛ in manu. Aledidu est cauda instr̃i q̃ d₃ eẽ obtusa. s. sui pũcto ita ꝙ nõ pforet sed signet: ⁊ põt cataracta cũ ea pmi. Almacdabati siue almucadabati ẽ ps q̃ vadit in oculũ. Uult g̃ Aui. ꝙ artifex p̃ d₃ ĩpingere ⁊ signare cũ cauda instrumẽti: ⁊ hoc pp duas cãs. Una est qꝛ pparat ad trãsitũ ĩprimẽdo. Scd̃a qꝛ eger assuefit ad patiẽdũ: ⁊ in hoc expiri₃ eũ qualr̃ sustinet ßm ꝙ dicit Jesus trac. z. vlti. ca. ⁊ hoc est qd̃ Auic. vult dicere l₃ ɔfuse. Ex artificib⁹ est q extrahit. s. a pma opatiõe qꝛ nõ opaꝛ cũ almucadabati. i. cũ acu pforãdo: imo cũ cauda ĩstr̃i q̃ d₃ eẽ obtusa: ⁊ nõ d₃ ĩtelligi extrahet. i. pforet ⁊ postea trahat ex: cũ g̃ penetrauit cũ acu ⁊ puenit ad terminũ cũ acu suspẽdit aquã. i. tenet aqua₃ cũ manu ⁊ nõ cessat deponere ⁊c̃. Et vult Aui. ꝙ cũ instr̃o qescat tenẽdo ipm ĩfirmũ in loco ad quẽ puenit cũ aq̃ deposita: ⁊ hoc fit vt aqua ibi firmeꝛ vt nõ reascẽdat: ⁊ si reascẽdat iterũ deprime donec stet ⁊ nõ reascẽdat: ⁊ si declinat ad aliq₃ ptẽ pelle eã v̾sus illa₃: ⁊ si in diebus post depositionẽ qbus curas ⁊ dissoluis ĩfirmũ vides aquã reascẽdisse p idẽ foramẽ remitte acũ. nã ip₃ foramẽ remanet aptũ in illis pmis dieb⁹. ⁊ nõ ɔsolidaꝛ. i. nõ cito ɔsolidaꝛ: qꝛ põt stare tribus dieb⁹ ⁊ vltra ßm diuersitatẽ cõplonũ ⁊ ßm alia. Dicit post ꝙ si ad foramẽ. i. ad pupillã currat sanguis op₃ vt faciãt artifices descẽdere eã. s. cataractã sanguineã: qꝛ deponat eã cũ acu ita ꝙ nõ dimittaꝛ remanere illic. ⁊ ɔgeleꝛ. s. si remanet: ⁊ nõ est ei cura qꝛ si ɔgeleꝛ fit sanie₃: ⁊ nõ põt ita deponi cũ acu nec resolui cũ medicis. ¶ S₃ tu. d. vñ descẽdit iste sanguis. ℣ Dico ꝙ põt puenire a secũdina ɔiũctiua vuea: ⁊ põt itrare p locũ pforatiõis: ⁊ maxie cũ medic⁹ vacillat cũ manu. Uel alr̃ dico ꝙ p foramẽ ĩtelligit illud ĩ quo poniꝛ acus. d₃ g̃ medic⁹ facere descẽdere eũ. s. sanguinẽ ⁊ remouẽ ⁊ nõ ⁊c̃. qꝛ semp posset pũctũ sanguis ibi remanere. Alcanamosali v̾o lib. 6. c. 1. de cataracta. pcipit ꝙ medic⁹ p̃ masticet semẽ feni. ⁊ exufflet. s. anhelando in oculũ: deinde ponat acum.

¶ Cumq₃ curam cum instrumento operatus fuerit pone sup oculũ cui adhibita est cura cũ instr̃o vitellũ oui ɔquassatu₃ cũ oleo violato ⁊ cũ cotto: ⁊ op₃ vt oppiletur sanus ẽt vt nõ moueaꝛ ⁊ sequaꝛ eũ ĩfirmus: ⁊ fac eũ dormire sup collum tribus diebus in tenebris: ⁊ quãdoq₃ necessarie sunt iterationes plurime huius emplastrationis ⁊ conseruationes huius preparamenti ⁊ resupinationes per vnam hebdomadam: ⁊ illud quide₃ quando illic fuerit apostema aut soda aut aliud. Uerũ apostema facit esse necessarium solutionem ligationis fortis ⁊ mollificationẽ eius: ⁊ penitus melius est vt cõseruet eger pparationẽ suã vsquequo remoueatur dolor ⁊ nõ soluatur ligatura nisi in omnibus tribus diebus. Et op₃ quidẽ vt fiat vaporatio in tẽpore solutionis cum aqua ro. ⁊ aqua salicis aut cum aqua cucurbite aut aqua virge pastoris ⁊ sibi similibus.

¶ Hic ponit regimẽ qd̃ ɔuenit post extractionẽ acus deposita cataracta: ⁊ vult ꝙ tu pmo ĩponas solũ vitellũ oui cũ oleo viol. madefaciẽdo in eo cottũ: ⁊ hoc fit ad sedãdũ dolorẽ ⁊ phibẽdu₃ apa. Alij v̾o solũ ponũt albumẽ oui. Dicit post op₃. n. vt oppileꝛ. s. cu₃ ligatura sanus oculus. s. alter. ita ẽt hoc d₃ fieri qñ tu deponis cataractã vt ponit Jesus. ca. 68. scd̃i: ⁊ hoc ppter duas cãs. Prio qꝛ nõ moueꝛ qꝛ ad ei⁹ motũ sequiꝛ motus oculi ĩfirmi. na₃ oculi sequunꝛ sese in motib⁹: vt dicit Aris. in. 31. pticula de pblematibus pble. 7. Scd̃a cã ẽ vt medic⁹ faciat expiẽtiã de ei⁹ bona opatiõe cũ illo bono oculo: qꝛ videbit deposita cataracta. Fac ẽt ip₃ dormire super collũ. s. supine trib⁹ dieb⁹ in tenebris: ⁊ h̃ iõ fit ne cataracta reascẽdat: ⁊ qñ tu multũ times de reascẽsu nec̃e sunt hui⁹ emplastrationes. s. cũ illa forma iacẽdi ⁊ cũ vitello oui ⁊ oleo violato vel rosa. p vnã hebdomadã: ⁊ silr̃ qñ times de dolore capitis vel apate. Uel ẽt aliud. i. alius cursus materieꝝ ad oculum: ⁊ si supuenerit apa in oculo nõ põt fieri fortis ligatura ĩmo dissoluaꝛ ⁊ fiat lẽta: ⁊ in hoc stat lr̃a que dicit. ⁊ mollificatiuũ eius. ⁊ in summa stet ĩfirmus sic qꝛ iaceat supinus vt p₃ in scd̃o ɔtinentis. c. 3. in forma mortui vsq₃ quo ⁊c̃. ⁊ de tertio in tertium diẽ. s. soluaꝛ ligatura vt videaꝛ qualis est dispositio oculi ⁊ remoueaꝛ medicamen: deinde facta dissolutione vaporeꝛ. i. lauetur leuiter cũ aqua ro. ⁊c̃. qꝛ ista phibẽt fluxum materierũ ad oculum ⁊ confortant ipsum.

¶ Est dubitatio quid fit de cataracta post depositionem. ℣ Dico ꝙ remanet ibi ɔgelata ⁊ in quibusdam conuertiꝛ ad sanie₃. Haly tñ imaginatus fuit ꝙ p poros resoluiꝛ. Uñ Haly in thegni 3° tractatu cõmẽ. 135. dicit. cũ g̃ puenerit cataracta ad iferiora vuee in ea figitur ⁊ adheret cum ea ⁊ resoluitur ßm dies ⁊c̃.

¶ Et homines quidẽ habẽt vias diuersas in exercẽdo curam aque que fit cum instrumẽto ita vt quidam sint qui disrumpũt inferiorẽ partẽ cornee ⁊ extrahũt aquã per eam: ⁊ hoc est in quo est timor: quoniam cu₃ aqua qñ est grossa egreditur albugineus.

¶ Hic ponit curã cũ ĩstr̃o ĩcidẽte inusitatam: ⁊ ponit eius suspitionem: qꝛ si est aqua grossa exit cũ ea humor albugineus: ⁊ est dictũ Antilijs scriptũ in scd̃o ɔtinentis. c. de cataracta. c. 3.

¶ De destructione visus. Cap. 21[m].

Destructio visus quandoq₃ accidit ex causis debilitatis visus cum superfluunt quare consideref illic. Nos v̾o iterum dicamus ⁊ dimittamus qd̃ est cũ cõitate cerebri ⁊ alioꝝ quoniam illud illic intellectum est.

¶ In pcedẽtibus Aui. determinauit de nocumẽto visus qd̃ est diminutio ⁊ qd̃ est corruptio: l₃ ex ɔsequẽti de eo qd̃ est ablatio. s. cũ determinauit de aqua. In hoc ca. pncipalr̃ determinat de nocumẽto qd̃ est ablatio faciẽs de hoc p se ca. Et p̃ facit h̃. Scd̃o determinat de qbusdã dispõnibus in visu alijs a pdictis. ibi (Illud est ex eis.) ℣ Pria in. d. Prio determinat de causis ablationis totalis visus q̃ dr̃ destructio. In scd̃a pte determinat de signis. ibi (Signũ autem aque) ℣ Prima in duas. Primo omitit quasdã cãs destructiõis visus sicut prius ex predictis ĩtellectas. Scd̃o exequiꝛ eligens illam de qua ĩtelligit. ibi (Destructio visus.) ℣ Prima in duas sicut duos modos in genere ponit destructionis ipsius visus. ibi (Nos v̾o iterũ.) ℣ Prio postponit vel omittit cãs destructionis que sunt cãe debilitatis cũ addũtur: qꝛ illa ĩtellecta sunt ex ca. debilitatis visus. Scd̃o omittit cãs destructiõis que sunt cũ cõitate ad cerebru₃ ad stomachũ dũ dicit ⁊ alioꝝ: qꝛ ĩtellectũ est hic ẽt ex ca. causarũ debilitatis visus. ⁊ ex alio de egritudinibus cerebri ⁊ stomachi.

¶ Destructio visus aut fit partibus oculi manifestis in suis substantijs incolumibus: aut fit illud cũ iam acciderit eis nocumẽtũ sensibile aut nõ sensibile: ⁊ q̃ itine-

re eorum procedunt.

¶ Hic exequit de visus destructione sub ꝓprio ca. Et p̄mo p̄mittit quādā diuisionē modoꝝ destructiōis visus. Scd̄o eligit illā de qua hic determinare ītendit. ibi (Noster v̄o sermo.) ¶ Nota p̄mo ꝙ Aui. inuit hāc diuisionez ꝙ visus destruit alicui homini: ⁊ tn̄ ꝑtes oculi in manifesto vt cornea cōiūctiua ⁊ palpebre nō hn̄t aliquam lesionē in sua sub̄a īmo sunt īcolumes. Et qn̄qꝫ destruit ipse visus: q̄r accidit cornee ⁊ ꝯiūctiue ⁊ palpebris nocumētū sensibile. i. a cā antecedente que nocumēta. i. egritudines procedūt eoꝝ itinere: q̄r scilꝫ veniunt ab alijs causis: vt sunt apostema solutio ꝯtinuitatis ⁊ hmōi. Uel posset exponi sicut pꝫ in p̊ occursu lr̄e: vt Aui. velit ꝙ in destructiōe visus aliqn̄ ꝑtes manifeste oculi nullū nocumētuꝫ hn̄t in essentia: ⁊ aliqn̄ in eo est nocumētū siue sit sensibile siue īsensibile: siue currat cursu istoꝝ: q̄r sit nocumētū non oīno sensibile sicut eēt vestigiū ipsius oculi qd̄ nō est oīno occultū nec manifestū.

¶ Noster v̄o sermo est de primo.

¶ Hic eligit destructionez visus de qua vult determinare. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o ponit eius cās. ibi (Nā si ꝑtes.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ noster sermo est p̄mo de destructione visus in qua ꝑtes oculi manifeste sunt in substātia incolumes. ¶ Nota ꝙ tunc apparet mirabile vulgo ⁊ ēt medicis destructio visus quando partes oculi apparētes nihil habent lesionis in substantia earuꝫ: ⁊ tamen homo nihil videt: ⁊ de hac destructione visus Auicen. intendit hic loqui: ⁊ ꝓpterea facit hic singulare caplm̄.

¶ Nam si partes oculi apparētes fuerit incolumes in substantijs suis: sed iam accidit eis nocumentum ex parte alia nō manifesta hoībus ⁊ vulgo.

¶ Hic exequit de hac destructiōe visus. Et p̄mo ponit eius causas p̄mittēdo quādā diuisionē. Scd̄o exequit. ibi (Et tūc aut.) ¶ Nota p̄mo ꝙ Aui. solū vnū mēbrū diuisiōis ponit: ⁊ est hoc ꝙ destructio visus in qua ꝑtes oculi apparētes sūt in suis substātijs īcolumes: vel cum sanitate foramis pupille: ⁊ hoc mēbrū Aui. ponit. aut non ⁊ hoc mēbrū ponet īfra cum dicet. aut nō erit foramen īcolume.

¶ Scd̄o nota ꝙ in hac destructione visus lꝫ nō sint lese ꝑtes oculi apparētes aliquo nocumēto ī substātijs eaꝝ: tn̄ pōt dici ꝙ inest eis ꝑtib⁹ nocumētū ex alia ꝑte. i. alio mō nō manifesto hoīb⁹. s. nō medicis ⁊ vulgo vel cōitati: ⁊ hoc est q̄r lesio est in alijs ꝑtib⁹ oculi q̄uis ꝑtes manifeste in sub̄a nō sint lese. In aliquo ḡ oculo pōt eē visus destruct⁹: ⁊ tn̄ cornea in sua sub̄a pōt eē sanissima: q̄r diaphana trāsparēs: ⁊ iō in sub̄a nō erit lesa: ⁊ tn̄ pōt dici nocita in opatione: q̄r nō ꝯsequit ad suā receptionē visio ad quā ipsa ordinat: ⁊ hic esset speculatio in principijs scie: ⁊ ideo hic dimittat.

¶ Tunc aut erit foramen bm̄ dispositionem sanitatis sue aut erit illic oppilatio aquosa.

¶ Hic exequit de causis destructiōis visus bm̄ habitā ītellectā diuisionē. Et p̊ determinat de causis destructiōis visus p̄dicte qn̄ pupilla ē bꝫ dispōnē sue sanitatꝭ. Scd̄o qn̄ nō est. ibi (Aut nō erit foramē.) ⁋ Pria in tres vt tres sunt cāe. Pria est in qua ꝑtes apparētes oculi sunt sane: ⁊ foramen. i. pupilla est bm̄ dispōnē sue sanitatꝭ Alia est talis destructio ꝑꝑ aquā. i. cataractā: aut ꝑꝑ passionē nerui obtici aut ꝑꝑ passionē crystallini. Prio ḡ ponit cās destructiōis visus de qua est hic sermo. s. que est ꝑꝑ aquā. Scd̄o q̄ est ꝑꝑ egritudinē nerui obtici. ibi (Aut erit oppilatio.) Tertio q̄ est ꝑꝑ egritudinē crystallini. ibi (Aut glaciali.) Et q̄uis ꝑꝑ alia posset accidere destructio visus de q̄ ē hic bmo. s. ꝑꝑ glaciē vel ꝑꝑ rhetinā: tn̄ sigs ꝯsiderat dicta in cap̄. de debilitate visus ad hoc reducunt: has v̄o cās. A. īuestigat sub forma diuisiōis trimēbris: vn̄ fugitiue ⁊ summarie ꝑtransit cū nō oporteat ip̄m ꝓlongare in hoc. ¶ Et dicit p̊ ⁊ tunc. s. destructione visus. de qua in hoc ca. est sermo. Et foramē idest pupilla est bm̄ dispōnem sue sanitatis: aut erit illic in foramine oppilatio aquosa: ⁊ hoc est primū mēbrum diuisionis.

Dubium ¶ Est dubitatio: an cū est oppilatio aquosa. i. cataracta foramen. i. pupilla oculi sit sana. ⁋ Videt ꝙ nō de mēte Aui. supra in ca. de aq̄. qui ponit ꝙ erat egritudo foramis. ⁋ In ꝯrium est Aui. hic. ⁋ Dico ꝙ modus loquēdi Aui. hic est valde extraneus: tn̄ subtilr̄ speculāti est valde verus: sed nō possumus p̄senter ꝓsequi. Dico ḡ ꝙ cū est aqua. i. cataracta foramē est egrūi hoc ꝙ est oppilatū ⁊ est ꝓhibitus transitus sp̄erum visibiliū ꝑ foramē: sed in sui essentia. i. in sui circulatiōe nō est egrū īmo sanū: q̄r eius circulatio nō est latior nec strictior: ⁊ sic ītelligit Aui. qd̄ pꝫ ꝑ mēbrū diuisiōis qd̄. A. īferi⁹ huic ꝯponet cū dicet. aut nō erit foramē īcolume: sed erit iam ꝯsecuta dilatatio: aut erit ꝯsecuta ꝯstrictio. Ecce ergo ꝙ Auicē. vocat foramē egrū: q̄r in sui circulatiōe est ꝯstrictū magis vel dilatatuꝫ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s foramē est bm̄ dispōnem sanitatis qd̄ nō est ꝯstrictum in sui circulatione nec dilatatū: q̄uis in ipso vel iuxta illud sit res ꝓhibens transitū per foramen sicut cataracta.

¶ Aut erit oppilatio nō illic: īmo in neruo ꝯcauo: aut ꝓpter rem cadētē in foramine eius: aut ꝓpter coopertimentū accidēs ex siccitate: aut mollificatōe: aut apostematibus in lacertis suis cōpressis in seipsis: aut sequit cōplexionē accidētē anteriori cerebro bm̄ ꝙ exposuimus in his que p̄terierūt: aut accidit ei attritio.

¶ Hic ponit scd̄ꝫ mēbrū diuisiōis: ⁊ dicit ꝙ aut erit oppilatio non illic. s. in foramine: īmo in neruo ꝯcauo aut destructio visus cū sanitate ꝑtiū oculi ⁊ pupille: ⁊ hoc erit nō ꝑꝑ aquā: īmo ꝑꝑ passionē in neruo ꝯcauo vt ꝑꝑ oppilationē vel ꝑꝑ attritionē bm̄ ꝙ sibi accidit sol'o ꝯtinuitatꝭ. ⁊ si ꝑꝑ oppilationē: vel est oppilatio ꝑꝑ reꝫ q̄ cadit ītus in neruo obtico: vel ꝑꝑ cooperimētuꝫ. i. q̄r ꝑtes nerui se cooꝑiunt ⁊ vna ꝑs p̄mit aliā: ⁊ coartat: ⁊ h̊ est vel ex siccitate. s. cōstringētē: vel ex humiditate mollificātē: vn̄ vna ꝑs cadit suꝑ aliā. vel ex ap̄atib⁹ ī lacertꝭ q̄ adiacēt neruis obticis cōpressis in seipsis s. lacertis ⁊ neruis ꝑꝑ hec ap̄ata vel ꝑꝑ cōpressionē factā in ꝑte anteriori cerebri bm̄ ꝙ est dictū in ca. debilitatis visus. ¶ Sꝫ tu. d. A. ꝯ̄dicit ei qd̄ supra p̄misit: q̄r dixit dimittam⁹ qd̄ est cū cōitate cerebri. ⁊ hic dicit aut sequat cōpressionē accn̄tē an̄riori cerebro. ⁋ Dico ꝙ. A. dicit hoc nō ex ītētione: sꝫ ꝑuenit ad hoc bm̄ ꝯn̄tiā sermonis sicut ēt ꝑ quādā ꝯn̄tiaꝫ sermōis ꝑuenit ad plurima eoꝝ que dicunt in hoc ca. solū enim in hoc Auicē. ītendebat de destructione visus mōstrando hoībus ⁊ vulgo in qua ꝑte oculi sunt ꝑtes apparētes in substātia sua īcolumes: sed ad declarandum hoc dixit cās dictas in suꝑiorib⁹: ⁊ iō quasi fugiēdo loquit sigs attendat.

¶ Aut glaciali accidet remotio ab oppositiōe foraminis: aut erit corruptio cōplexionis eius ⁊ nō erit cōueniens vt sit instrumentū visus. Et plurimuꝫ qdē accidit ꝓpter humiditatē dominātē suꝑ eā valde aut ꝑꝑ siccitatē vincentē suꝑ ip̄m: quare colligit in seipsum ⁊ corrugat: ⁊ noiat hec egritudo glaucōia ⁊ nō ē ei medicamen ⁊ fit oculus ꝑꝑ eā varius multoꝝ geneꝝ.

¶ Hic ponit tertiū mēbrū diuisionis. ⁊ dicit aut glaciali. i. crystallio accidet ⁊c. i. destructio visus: de qua est sermo ⁊ accidit ꝑꝑ passionē crystallini: ⁊ h̊ est vel q̄r accidit crystallino egritudo in situ ⁊ remouet oppositiōe pupille: vel corrūpit ei⁹ cōpl'o: ⁊ q̄r aīa opat cū debita cōplexiōe nō poterit crystallina cui⁹ cōpl'o est corrupta eē ꝯueniēs īstr̄m visus: ⁊ hec declarata sunt supra ca. de debilitate visus. ⁊ dixit Aui. ꝙ vtplurimū sua cōpl'o destruit ꝑꝑ humiditatē vl' ꝑꝑ siccitatē vincētē supra ip̄m. s. crystallinū: q̄re colligit. i. īspissat suꝑ ipꝫ. i. ī seip̄o: ⁊ corrugat. s. in sui suꝑficie: ⁊ dr̄ hec egritudo glauconia: q̄r oculus fit glaucus: vt declaratū est diffuse supra tra. z. penul. ca. ⁊ nō est ei medicamē: q̄r est tāta siccitas ꝙ nō est imaginabile ipsaꝫ posse remoueri: ⁊ fit ꝑ eā. s. siccitatē oculus vari⁹ ⁊ glaucus multoꝝ geneꝝ coloꝝ. ¶ Nota dices tu q̄uō fit oculus multoꝝ generum colorum ex quo fit vnius coloris: q̄r fit glaucus. ⁋ Dico ꝙ pōt esse bm̄ diuersos oculos: q̄r modum aliuꝫ glaucedinis facit siccitas in vno oculo ⁊ alium in alio. ⁋ Uel dicendum ꝙ lꝫ in summa fit talis oculus glaucus: est tn̄ cum illa glaucedine quedam varietas: propter diuersitatē ꝑtiū albuginei ⁊ etiam crystallini que diuersitas consequit in exiccatione.

¶ Aut non erit foramen incolume: sed aut erit iaꝫ cōsecuta ex eo dilatatio in vltimo fine: aut erit consecuta ipsum constrictio cooperture.

¶ Hic declarat cās destructiōis visus de qua est hic sermo: in qua destructione foramen. i. pupilla nō est bm̄ dispōnez sue sanitatis: ⁊ hoc mēbrū Aui. supra tacuit ⁊ dicit. aut nō erit foramē. i. pupilla īcolume: sed iā erit ꝯsecuta ex eo dilatatio in fine. i. vsqꝫ ad corneā: q̄r ex hoc sequit visus destructio: vt supra apparuit. aut erit cōsecuta ipsum foramen constrictio cooperture. i. constrictio ex toto cooperiētis viam: ita ꝙ homo nihil videt.

¶ De signis. Cap. 22[m].

Ignum autem aque ⁊ dilatationis ⁊ constrictionis ⁊ reliquoruꝫ est illud quod diximus in capitulo suo.

¶ Hic ponit signa cāruꝫ destructiōis visus de q̄ est hic sermo: sed siquis cōsideret iste cause sunt ex ꝑte pupille vel ex parte nerui cōcaui vel ex ꝑte crystallini. Prio ergo ponit dicta signa destructionis visus ex ꝑte foraminis. i. pupille. Scd̄o ponit signa sumpta ex parte nerui concaui. ibi (Causa v̄o.) Nō aūt posuit signa cārum ex

parte

pte crystallini: qꝛ vult esse nota ex caplo debilitatis visus. vbi. A. diffuse dixit. ⁊ nos etiam. ¶ Considerandum qꝫ cause ex parte foraminis erant: vel cum sanitate foraminis sicut erat aqua in oculo: vel foramen nõ erat incolume: sed iam consecuta est dilatatio vel constrictio: ⁊ totũ hoc dictum est in ca. suo. qꝛ in ca. de aqua. ⁊ de alinthisar. ⁊ de constrictione pupille.

¶ Causa võ in ea que fit in neruo concauo est illud cuius comprehensio fit facilis per signa predicta in capitulo aque.

¶ Hic ponit signa destructionis visus de qua est hic sermo: cuiꝰ cã est in neruo ꝯcauo. Cã ãt illa in gñe duplex est. Pria est oppilatio. Alia ẽ attritio vel solo ꝯtinuitatꝫ vel disruptio. Prĩo ḡ ponit signa oppilationũ. Scdo põit signa attritõis. ibi (Et qñqꝫ accidit.) Prima in duas. Prĩo ponit signa oppilationuꝫ in genere nerui obtici eẽ facilia. Scdo declarat quot sunt in spẽ difficilia ostẽdẽs qũo cognoscũt. ibi (Sꝫ distictio rei.) ¶ Dicit p̃ qꝫ cã in destructiõe visus fit in neruo ꝯcauo. s. ex eius oppilatiõe est illud cuiꝰ cõprehẽsio fit facile ⁊c. qꝛ si dilatat ⁊ ꝯstringit pupilla ad alterius oculi cõpressionẽ nõ est oppilatio in ueruo ꝯcauo: sed si non dilatat nec ꝯstringit in pupilla est oppilatio in neruo cõcauo: vt ibi declaratũ est.

¶ Sed distinctio rei in ipso est difficilis: ⁊ fortasse nõ cõprehenditur sapientia.

¶ Hic oñdit qꝫ iste oppilatiões in spãli sunt difficiles. Et p̃ p̃mittit qualis est cognitio in spẽ haꝝ cãꝝ. Scdo declarat. ibi (Et qñ illic.) ¶ Dicit p̃mo qꝫ distinctio rei. i. causaꝝ faciẽtium oppilationem in neruo obtico est difficilis ⁊ fortasse nõ cõprehendit sapiẽtia. i. sciẽtia: sed estimatione: ⁊ hoc est qd declarat.

¶ Et quando illic fuerit pulsatio ⁊ rubedo: tunc existima qꝫ sit in neruo apostema calidum. Qꝫ si affuerint illic grauitas ⁊ paruitas caliditatis: tunc existima qꝫ illic sit apostema frigidum.

¶ Nota qꝫ oppilatio in neruo ꝯcauo vel fiebat ꝓpter rem cadentẽ in eius cõcauitate: ⁊ hec signa ponet qñ ponet signa mãei hũide in oculo. vel pp siccitatẽ: ⁊ hec signa ponet qñ ponet signa materiei sicce lꝫ nõ sufficiat: qꝛ põt eẽ siccitas sine mã: ⁊ hoc dimittit notuꝫ ex ca. debilitatꝫ visus. vel fit pp humiditatẽ mollificãtẽ: ⁊ hoc dat ĩtelligi ex signis materieꝝ humidaꝝ. vel pp apa in lacertꝫ: ⁊ hec signa dat ĩtelligi ex signis apatũ q̃ ponit hic. vel pp compressionẽ factã in anteriori cerebro cõpresso: ⁊ hec signa ponet qñ ponet signa attritiõis. Cõsidera ḡ q̃ꝫtũ. A. hec signa ꝯfundit. Rõ ẽ qꝛ erãt sibi tediosa: ⁊ h̃ qꝛ erãt estimatiua vt appebit. Dicit ḡ qꝫ qñ illic. i. cũ destructiõe visus pp cãm in neruo ꝯcauo fuerit pulsatio. i. dolor pulsatiuus: ⁊ rubedo. s. in oculo: tũc estima qꝫ in neruo sit apa caliduꝫ. Nota qꝫ hoc iudiciũ nõ est sciale. s. certũ: sꝫ ꝯiecturabile ⁊ ĩcertũ siue estimatiuũ. ⁊ iõ. A. dicit estima. Rõ est: qꝛ in aliq̃ soda calida pulsatiua pñt hec accñtia fieri: ⁊ tñ ille hõ posset hẽre neruũ ꝯcauum oppilatũ a mã frida. Si ḡ aliqs medicꝰ eẽt tãte sapiẽtie q posset h̃ certificare: tunc h̃ iudiciũ eẽt ibi sciale: ⁊ ꝑ tali medico si repit dixit. A. supra fortasse nõ cõprehẽdunt: qꝛ adhuc fortasse cõprehẽdũtur. Qꝫ si affuerit illic ⁊c. h̃ ẽt iudiciũ ẽ estimatiuũ. ⁊ iõ. A. dixit estima. Rõ ẽ qꝛ possent eẽ ista signa: ⁊ tñ nõ eẽt apa imo posset eẽ mã oppilãs sine apatiõe: ⁊ nõ est significatio sufficiẽs ad oñdẽdũ oppilatiõeꝫ de mã frida: qꝛ posset in neruo ꝯcauo eẽ siccitas ꝯstrictiua ⁊ in pte pãniculi cerebri añriori posset eẽ aliq̃ mã grauãs ⁊ puꝰ calor: ⁊ tu iudicabis in neruo eẽ egritudinẽ mãlem cũ tñ nõ sit.

¶ Et si fuerit grauitas vehemens ⁊ oculus humidus valde tunc materia erit humida valde.

¶ Hoc signũ est ẽt estimatiuũ: qꝛ posset eẽ magna grauitas in capite vel in oculo ⁊ oculus humidus: ⁊ tñ mã nõ erat hũida imo sicca melica qꝛ hũiditas lippitudĩs vel lachryme poterit multiplicari p accñs. s. pp defectũ digõnis sicut accidit senibꝰ: ⁊ hoc qꝛ iudiciũ est satis sciale. i. ꝓpinquũ ⁊ iõ nõ dixit hic. A. estima. lꝫ hoc itelligat.

¶ Et si fuerit oculus siccus tunc materia erit melica.

¶ Hoc iudiciũ ẽt est estimatiuũ: qꝛ posset mã in neruo ꝯcauo eẽ humida. ⁊ neruꝰ appebit siccꝰ pp defectũ expulsiue: vel pp oppilationẽ ẽt oculus ꝓcedet minorãdo ⁊ exiccãdo pp defectũ nutritionis: quãuis mã oppilãs neruũ cõcauũ ⁊ venas sit humida.

¶ Et qñqꝫ accidit sup caput pcussio aut casus faciẽs exire oculũ priꝰ deide seqt illõ ꝯfundatio eiꝰ ⁊ destructio visus: tũc existima qꝫ neruus oculi iã attritus est.

¶ Hic ponit signa destructionis visus facte ex cã in neruo ꝯcauo q̃ est attritio: ⁊ signũ est cã p̃mitiua. ¶ Nota qꝫ in casibꝰ ⁊ pcussionibus supra caput. s. in parte anteriori: p̃ oculus prominet extra pp cõpressionẽ ⁊ ꝯcursum mãe ĩtus. si ḡ neruus sit attritus. i. fractus cessante mã ꝓcedit postea extenuatio ⁊ neruus defectu nutrimẽti ⁊ virtutis corrugat ⁊ q̃si exiccat ⁊ iõ oculus cõcauat: ⁊ hoc ẽ qd dicit. qñ accidit sup caput pcussio ⁊c. ⁊ hec est sñia. G. in. 10. de vtilitate pticulaꝝ in. c. de musculis oculoꝝ. c. 8. ⁊ hec pfecte exposita sunt supra tracta. 2. cap̃. de strabositate. ¶ Dices tu quare non posuit huius passionis curam. Dico qꝫ sicut patet cura est iam posita in capitulis de aqua ⁊ de constrictione pupille ⁊ de dilatatione: ⁊ in alijs caplis ƀm causas dictas.

¶ De diminutione radij. Cap. 23[m].

Illud ẽ ex eis q̃ significãt calefactionẽ spũs ⁊ eius iflãmationẽ ⁊ eius corruscationẽ: ⁊ idicat plurimũ charabitus nisi sit pp scabieꝫ palpebrarum: ⁊ eius cura est qd nosti.

¶ Hic. A. in spãli annectit duas dispões oculi: quaꝝ vna vocat diminutio radij ⁊ alia altumar. Prĩo ḡ determinat de p̃ma. Scdo d̃ scda. ibi (Qñqꝫ accidit.) In p̃ma pte ñ ponit nisi cãs ⁊ excusat se a cura. ¶ Nota qꝫ hec lr̃a põt duplr̃ exponi ƀm qꝫ duplr̃ ĩtelligit diminutio radij. Prĩo vt p ipsam ĩtelligamꝰ eiꝰ abbreuiationẽ visualẽ in q̃ ꝯtingit qꝫ hõ in lõgũ nõ põt aspicẽ: ⁊ dꝛ tũc diminutꝰ radius visualis: ⁊ hic sermo est silis sermõi dicẽtiũ qꝫ visio fit extra mittẽdo nõ tñ qꝫ. A. de illis fuerit vt pꝫ in. 6. de nãlibꝰ pticula. 3. c. 5. tñ ipe h̃ mõ vtit loquẽdi sicut qñqꝫ ẽt facit Ari. in. 31. pticula de ꝓble. ꝓble. 21. talis ḡ diminutio radij fit pp spũm calidũ valde iflãmatũ ⁊ corruscationẽ eius ⁊ rutilationẽ. i. resplẽdẽtiam.

¶ Scdo est dubitatio vtrũ corruscatio. i. iflãmatio spũs sit cã diminutiõis radij. i. abbreuiatiõis visus vt nõ ferat in lõgũ. Ur qꝫ nõ: qꝛ spũs corruscãs est lucidus valde: sꝫ quãto est lucidior spũ tanto dꝫ dici ꝯformior virtuti visiue. In ꝯ̃rium est Aui. Dico qꝫ calefactio ⁊ iflãmatio. i. multa calefactio spũs est cã diminutiõis spũs visibilis ⁊ radij. Rõ est qꝛ ex multo calore spũs disponit ad multã resolõnẽ: sꝫ spũs multũ resolubilr̃ ipedit visionẽ lõge vt supra declaratũ est: ḡ. Dico qꝫ corruscatio. i. resplẽdẽtia spũs diminuit radiũ: ⁊ itelligo p corruscationẽ resplẽdẽtiã q̃ hõ videt quẽdã splẽdoreꝫ corã oculis suis: ⁊ talis splẽdor fit ex corruscatiõe ⁊ luce quadã retẽta in spũ: ⁊ maxie in spũ moto siue mobili multũ vt est spũs calefactꝰ: hic. n. motꝰ ⁊ agitatio siue inũdatio facit multũ ad hoc vt videat sua lux vt declaratũ est supra trac. 1. hõ. n. q hꝫ corruscationẽ ⁊ cui semp vr̃ qꝫ corã se hẽat quãdã lucẽ est diminuti radij visualis quã nõ põt in lõgũ aspicere. Et rõ est qꝛ cũ vult ĩspicere in lõguꝫ currit multa lux exterior vt declaratũ est supra. c. de debilitate visus. Lux aũt multa extrĩseca iuncta cũ luce ĩteriori intm̃ auget qꝫ nõ põt visus sustinẽ lucẽ: sꝫ qñ visus fert in ꝓpinquũ locũ nõ multũ lucidũ: lux exterior nõ ĩtendit imo quasi remittit: ⁊ iõ hõ põt ꝓpinqua ĩspicere. ¶ Sꝫ tu. d. imo totũ ꝯ̃riuꝫ vr̃ eẽ qꝛ magna lux destruit minorẽ: cũ ḡ hõ ĩspicit in lõgũ pp multã lucẽ ꝯcurrẽtẽ dꝫ d̃strui lux spũs ĩtrinseci corruscantis. Dico qꝫ ƀm als declaratum est a nobis maior ignis destruit minorẽ surripiẽdo sibi mãm: sed magna lux nõ destruit minorẽ: occultat tñ eã vt nõ appeat in sua ꝓpria ⁊ distincta mẽsura: totũ tñ qd resultat ex pua luce ⁊ magna causat rẽ magis lucidã: vel maiorẽ lucẽ. hoc credat ad p̃sens quãuis sit sensibile p se. i sine tñ maior lux ẽ cã resolõnis maioris spũs visibilis in quo fundat lux ĩterior: ⁊ ƀm hũc moduꝫ magna lux põt destruere minorẽ: vt ĩnuit. G. in. 10. de vtilitate pticu. c. 3. cũ ḡ oculus hꝫ lucẽ ĩtrinsecã p quã videt vt cũ spũs est corruscãs: ⁊ tunc si ista lux iungat cũ luce exteriori magna auget ⁊ disgregat visus: ⁊ ꝓpter hoc nõ põt talis oculus in lõgũ videre sed ꝓpe vt dictũ est. Ex quo pꝫ solõ cuiusdã ꝓblematis quare qdã debiles in visu cum est nubilositas in aere peius vidẽt ⁊ minus pñt aperire oculos q̃ꝫ versus celũ serenũ. hoc. n. quãuis sit cõe ẽt hoibꝰ sanis qꝫ v̇sus nubẽ albã lucidã minus pñt apire oculos q̃ꝫ v̇sus celũ serenũ ꝓpter cãm notã: qꝛ serenitas ꝯfortat visum: tñ in qbusdã debilibꝰ in visu accidit cũ hac ĩpotẽtia aliud: qꝛ vr̃ eis qꝫ moueat q̃dam albedo ad modũ niuis corã oculis eoꝝ quã nõ bñ pñt sustinere. Et cã huiꝰ est qꝛ hñt aliquos vapores aqueos in oculo in qbus recidit splendor albus nubis albe splẽdẽtis: ⁊ sic repñtat eis aliqd q̃si albedo vaporis q̃ iũgit albedini lucide de nubibꝰ: lꝫ posset in hoc alia cã suspicari quã nõ dico. Ad ꝯ̃rium dico qꝫ luciditas spũs visibilis nõ dꝫ eẽ talis qꝫ appeat oculo cuiꝰ est spũs: ⁊ cũ appet est pp cãm ĩnãleꝫ vt in pcussiõibꝰ ⁊ in eis a qbꝰ dꝫ fluere sanguis ⁊ in iflãmationibꝰ spũs sicut accidit eis ad quoꝝ cerebrũ fluit sanguis cholericus debens facere frenesim: vñ dicit Aui. idicat plurimũ charabitũ. i. apa cerebri nisi sit pp scabiẽ ⁊c. i. nõ fit diminutio radij ꝓpter scabiẽ palpebraꝝ. q. d. tunc nõ erit necessariũ qꝫ significet charabitũ: qꝛ nõ erit talis diminutio radij ꝓpter calefactionẽ forteꝫ ⁊ corruscationem

Dubm p̃m

ſpũs ſed erit pp̱ ſcabiẽ palpebrarꝫ. Cã aũt quare ſcabies praua pal
pebrarꝫ facit diminutionẽ radij eſt qꝛ debilitat oculũ: ⁊ eſt cã reſo-
lutionis ſpũs eius ⁊ eius paucitatis vt pꝫ.

Dub^m 2^m ¶ Hic tñ eſt locus īueſtigationis an ſpũs lucidus luciditate viſa ab
oculo cui⁹ eſt ſpũs ſit ſubtilior q̃ ſpũs nãlis. retẽtio. n. lucis vr̃ atte
ſtari groſſitiei. ⁊ Eſt dõm ꝙ ſaltẽ quãtũ ad vapores ſecũ miſtos ē
groſſior. qd aũt ſit de eo in ſuba eius nõ põt pñſenter diſcuti: ſed ali
quid appet de hoc ſupra in ca. de debilitate viſus. ⁊ ſiqs teneret ꝙ
in ſuba ē groſſior. i. terreſtrior poſſet h̄ defendẽ: ⁊ tũc dicet ꝙ ſi ta-
lis hõ nõ poſſet lõge īſpicere nõ ē pp̱ ſubtilitatẽ ſpũs actualẽ ſꝫ pp̱
paucitatẽ: vel qꝛ cũ hoc eſt parat⁹ ſupari a multa luce. Et hic eẽt
locus ſpeculatiõis: ⁊ quãtũ ad hũc modũ exponedi hoc caplm ca-
dit in caplo debilitatis viſus: ſꝫ eſt ſpãlis modus debilitatꝭ in quo
hõ nõ põt in longũ īſpicere: qꝛ ſemp̱ corã ſe videt ꝙ hẽat quẽdam
ſplẽdorẽ niſi ſit ex ſcabie. Scõo mõ põt exponi caplm vt itelliga-
mus p̱ diminutionẽ radij defectũ radioſitatꝭ oculi: qꝛ oculus nãli-
ter ſe hñs dꝫ eẽ lucidus ⁊ radioſus: illud aũt qõ facit ipm nõ radio
ſum eſt illud qõ exaſperat ex cauſis exiccãtibus: vñ remouet leni-
tas ſupficiei qua p̱ lucis reflexionẽ appet radioſus. Cãe aũt exaſ-
perãtes qdã ſunt oculo ītrinſece ſicut multa flãma ſiue calefactio
ſpũs qua oculi humiditas cõſumit: vñ exaſperat ſupficies ⁊ pprie
flãma cũ vaporibus cholericis exiccãtibus: ⁊ hoc cognoſcit qꝛ fa-
ciũt ſpũm corruſcãtẽ: ⁊ talis flãma ex talibus vaporib⁹ īdicat fre-
neſiꝫ. ⁊ hec oĩa Aui. īnuit cũ dicit. Illud eſt ex eis que ſignificãt ca
lefactionẽ ſpũs ⁊ eius inflãmationẽ ⁊ eius corruſcationẽ ⁊ indicat
plurimũ charabitũ niſi ſit ppter ſcabiẽ palpebrarꝫ. i. fortẽ īflãma-
tionẽ ſpũs: vñ exiccat humiditas oculi ⁊ exaſperat oculus ⁊ fit nõ
radioſus. ⁊ eius corroſionẽ. ſ. ſignificat qꝛ pprie ſpũs corruſcãs eſt
q hꝫ vapores cholicos ſiue ſanguineos ⁊ cholericos ſecũ miſtos
qui ſunt potẽtes in exiccãdo: ⁊ iõ īdicat vtplurimũ charabitum. ſ.
ſua ſignificatio eſt maxime de charabito. Dico ſcõo ꝙ cãe exaſpe
rãtes ⁊ remouẽtes oculi lenitatẽ vñ fit diminutio radij ſunt quedã
extra oculũ de qbus maxime eſt ſcabies: ⁊ hoc īnuit cum dixit. niſi
ppter ſcabiẽ. Ultrio Aui. abbreuiat curã vñ dicit. cura eſt illud qõ
noſti ſupple in ca. debilitatis viſus. vel in caplo de charabito. vel
in. c. de mala cõplone calida cerebri cũ materia. ⁊ in ca. de cura ſca
biei palpebrarꝫ. ⁊ iõ ẽt ſigna omiſit. Peruenit aũt ad me poſt dcãs
expõnes factas ꝙ quidã bononiẽſes expoſuerũt hoc ca. alr̃ dicen
tes ꝙ Auic. per diminutionẽ radij ītelligit diminutionẽ illumina-
tionis facte ab aere exteriori: ⁊ hoc fit ppter inflãmationẽ ⁊ cor-
ruſcationem. i. turbulentiam ſpũs ex vaporibus in eo. Sed hic ſer
mo eſt valde vilis: qꝛ corruſcatio nõ eſt turbulentia īmo reſplẽdẽ
tia. Silr̃ oculus nõ irradiat ex alijs cauſis niſi ex notis in caplis õ
aqua ⁊ vlceribus ⁊ tarfati ⁊ ſimilibus.

¶ De altumar ⁊ albedine vincẽte. Cap. 24^m.

Uandoq3 accidit ex lumine vincẽte aut albe
dine qñ aſpectus aſſiduat in niue vt nõ vide-
at niſi parꝫ: ⁊ videat illud ex ꝓximo ⁊ nõ vide-
at illud ex lõginquo pp̱ debilitatẽ ſpũs. Cũq3
aſpicit colores imaginat ꝙ ſuper eos ſit albedo.

¶ Supius. A determinauit de nocumẽto viſus qõ dr̃ diminutio ra
dij: hic determinat de nocumento quod dr̃ altumar. i. luciditas
ſiue albedo apparẽs corã oculis: ⁊ iõ dicit rubrica. altumar. i. appi
tio luciditatꝭ vel ſplẽdoris. ⁊ albedo. ſ. vincẽs in viſu: qꝛ cũ hõ reſpi
cit vr̃ ꝙ ſup̱ oẽs res ſit albedo. Et p̊ ponit cãs hui⁹ nocumẽti. Se-
cũdo curã. ibi (Precipiat.) ¶ Dicit p̊ ꝙ aliqñ accidit ex lumĩe vin-
cẽte. ſ. cũ hõ nimis īſpicit illud. ⁊ albedĩe. i. qñ ꝯtinuat aſpectus in
niue vt hõ nõ videat niſi parꝫ ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ ī iſto nocumẽto viſus
Aui. aſſignat duplicẽ modũ nocumẽti. Unũ eſt in ſpacio: qꝛ hõ vi-
det ꝓpe ⁊ nõ lõge: ⁊ hoc eſt ppter debilitatẽ ſpũs q̃ ꝯſecuta eſt diſ
gregationẽ a reb⁹ lucidis vel albis: ⁊ hoc nocumẽtũ vocat diminu
tio viſus. Aliud eſt nocumentuꝫ qõ eſt corruptio vt cũ aſpicit res
cuiuſcũq3 coloris exiſtãt iudicat ꝙ ſup̱ eas ſit albedo vel luciditas
ſicut altumar. ¶ Scõo nota ꝙ hoc ca. ⁊ p̃cedẽs ſit quaſi vnũ capi
tulũ: ⁊ iõ in qbuſdã rubricis hui⁹ tertij libri repit ſolũ de iſtis duo-
b⁹ vnũ caplm: qꝛ diminutio radij de qua in p̃cedẽti caplo dr̃. qñq3
in qua apparet ſplẽdor coram oculis: ⁊ ſic ſup̱ quacunq3 re īſpicit.
Silr̃ nocumẽtũ viſus de quo hic fit mẽtio eſt in quo appet ſplen-
dor vel albedo. Et ſi eſt drĩa iter iſta duo capla eſt ꝙ diminutio ra
dij de qua in p̃cedẽti ca. dr̃ fit a cauſis ītrinſecis. ⁊ in quadã dimi-
nutione radij nõ apparet ſplẽdor vt in illa q̃ fit a ſcabie palpebra-
rũ. ſꝫ altumar ⁊ albedo vicẽs fit a cauſis extrĩſecis vt a lumĩe vicẽ
te fit altumar: ⁊ ab aſpectu rerꝫ albarꝫ fit paſſio q̃ dĩ albedo vicẽs.

Dubium ¶ Eſt dubitatio quõ poſt abſentiaꝫ rei albe remanet in oculo ſpẽs
albi. vñ ſupra in. 2. ca. dr̃ ꝙ oculus hꝫ retẽtionem ſilẽm ei qõ dr̃ in
hac paſſione. ſ. in ꝓceſſu. ⁊ Dico ꝙ lꝫ hec dubitatio tangat magnã
difficultatẽ: tñ ad pñſens dico ꝙ ſpẽs ſenſibiles habẽt aliquã virtu
tẽ obiectorꝫ: vñ ſpẽs calidi quodãmodo eſt calida. Et vr̃ hoc fuiſſe
de mẽte Ari. in libro de cã motus aĩaliũ. ¶ Scõo nota ꝙ in orga-
no viſiuo eſt quodãmodo virtus aliqualiter retẽtiua ſpẽruꝫ: lꝫ im-
perceptibiliter: vtplurimuꝫ tñ declarat hoc caſus gutte que facit
apparere rẽ in forma linee recte: q̃uis hoc poſſit appropriari ſen-
ſui cõi ſiue phãtaſie de mẽte Aui. in. 6. de nãlibus. cap. 1. ꝑticu. 4. tñ
qcqd ſit oculus hꝫ retẽtionẽ reſpectu ſpecierꝫ: ⁊ hoc declarat eius
cõpoſitio aquea ⁊ nõ aerea neq3 ignea: vt ponit Ari. in libro de ſen
ſu ⁊ ſenſato. Cũ ergo aliqõ ſenſibile fortiſſime imprimit nõ eſt in-
cõueniẽs ꝙ eius virt⁹ cũ ſpẽ remaneat aliquãdiu ⁊ ſic īſpiciẽtib⁹
niuẽ oĩa poſtea vident alba ⁊ nocent valde ex hoc in viſu. vñ Gal.
in. 10. de vtilitate ꝑti. c. 3. dicit. ambulare aũt p̱ niuẽ multũ malum
magnum eſt: ⁊ ſi nõ credas zenofoti: lꝫ tibi p̱ expientiã diſcere.

¶ De cura. Cap. 25^m.

Recipiatur vt aſſidue inſpiciat colores viri-
des ⁊ celeſtes ⁊ ſuſpendat colores nigros co-
ram viſu.

¶ Hic ponit curã. Et p̄mo ītendendo ad diſpõnẽ in ſe. Scõo inten-
dẽdo ad diſpõnẽ ꝯiunctã cũ ea. ibi (Qꝛ ſi iam aggregatũ.) ¶ Dicit
p̄mo ꝙ p̃cipiat ⁊c̃. Rõ eſt: qꝛ cũ altumar ⁊ albedo vincẽs ſint diſ-
põnes in oculis ſequẽtes ad res diſgregãtes ſpũm viſibilẽ opꝫ cũꝫ
ꝯrio eas curari. ſ. cum aſpectu ad res aggregantes ⁊ confortantes
ſicut ſunt colores virides celeſtini ⁊ nigri. Qualiter autem iſti co-
lores confortent: ⁊ qualis ſit modus in vſu eorũ ⁊ diuerſitates eſt
declaratum in trac. 1. ⁊ in trac. 4.

¶ Qꝛ ſi iaꝫ aggregatũ fuerit cũ nocumẽto viſus ppter
ſuam albedinẽ nocumentũ eius ppter frigus ipſius di
ſtillet in oculo aqua in qua decocta eſt palea tritici te-
pida vt nõ noceat: ⁊ qñq3 ſit alcohol cũ melle ⁊ ſucco
allij: ⁊ ẽt quandoq3 aperitur oculus ſuper vaporẽ vi-
ni diſtillati ſuper lapideꝫ molarẽ: aut vaporat oculus
cũ vino duro: aut iclinat ſup̱ vaporẽ aque in qua de-
cocta ſunt papauer ⁊ reſoluentia ſubtilia cognita ſicut
hyſſopus ⁊ mellilotũ ⁊ camomilla ⁊ ſimilia.

¶ Hic ponit curã intẽdendo ad diſpõnem ꝯiunctã. ꝯiungit aũt iſti
nocumẽto viſus qñq3 friditas qñ accidit ex ꝯtinuato aſpectu ſup̱
niuẽ. nã nix ipͥmet in oculũ nõ ſolũ ƀm ꝙ alba ſed ƀm ꝙ frida: & ſi
cum nocumẽto ꝓueniẽte a ſua albedine ꝯiungat nocumentũ eius
ſ. niuis. vel ei⁹. ſ. oculi pp̱ ſuã. ſ. niuoſaꝫ friditatẽ opꝫ ꝙ ꝓcuret ocu
li calefactio. hoc aũt Aui. docet facere cũ qnq3 modis medicinarꝫ.
¶ Pria eſt aqua ꝯcoctiõis palee tritici que hꝫ calorẽ debilẽ: ⁊ vult
ꝙ inſtillet tepida vt ſubintret ⁊ nõ multũ calida: qꝛ ſubito occur-
rens poſſet ītus recludere friditatẽ vñ fieret nocumentũ ſicut ap-
paret in hoĩbus q īfrigidati in exterioribus ſubito occurrũt forti
calõ: ⁊ ex hoc ſenſibilr̃ nocẽt: vt pꝫ in libro de malitia cõplõnis di-
uerſe. ca. 6. ⁊ hoc eſt qõ Aui. dicit diſtillet tepida vt non noceat.
¶ Scõa medicina eſt alcohol. i. colyriũ cũ melle ⁊ ſucco alij: hoc
eſt forte in calefaciẽdo ⁊ approximet vbi eſt fortis īfrigidatio.
¶ Tertia medicina eſt vapor vini. ſ. aromatici diſtillati ſuper la-
pidẽ molarẽ ignitum ⁊ eſt ſecurior ⁊ leuior q̃ ſecunda medicina.
¶ Quarta eſt euaporatio facta cũ vino duro. i. ſpiſſo ⁊ facto ſapa
fiat euaporatio vel ſup̱ lapidẽ ignitũ vel calefaciẽdo vinũ ⁊ appli-
cãdo cum cotto: ⁊ hoc credo ꝙ ſit ſatis efficax in calefaciẽdo ocu
lũ qui habꝫ quãdam viſcoſitatem per quã adheret ꝑtibus oculi.
¶ Quinta medicina eſt ꝙ īclinet ſup̱ vaporẽ aque in qua decoq̃-
tur papauer ⁊ reſoluentia. q. d. non ſolum papauer ſed cũ reſoluẽ
tibus miſtum. ponit aũt papauer vel ad refrenãdũ acuitatem re-
ſoluẽtiũ vel ad dãdam aliquã fixionẽ vapori ne cito recedat a par
tibus oculi: ⁊ forſan ītelligit de papauere rubeo. Reſoluẽtia auteꝫ
ſubtilia. i. nõ multũ fortia vel hñtia ſubam ſubtilẽ ſunt hyſſopus. ſ.
ſicca: ⁊ mellilotum ⁊ camomilla ⁊ hmõi: vt ſemẽ lini ⁊ alia multa.
⁊ Nota ꝙ ſicut qñ cũ albedĩe vincẽte ex aſpectu niuis ꝯiungit in-
frigidatio oculi: ⁊ nos ītẽdimus ad calefactiões eius ſic qñ cũ lu-
ce vincẽte ꝯiungitur calefactio oculi vt põt accidere nimis īſpiciẽ
tibus ignẽ vt fabro: ⁊ opꝫ tunc nos intendere ad īfrigidationẽ ocu
li cũ aqua roſata ⁊ cũ cãphora ⁊ ſilibus ex qbus nocumentum vir
tutis viſiue tollit: quã virtutẽ viſiuã corporeã cũ totius corpis ſo-
ſpitate in hac vita ꝯſeruare dignetur: ⁊ in alia vita viſionẽ beataꝫ
largiat: qui eſt benedictus in ſecula ſeculorꝫ.

¶ Expliciunt ſolennes expoſitiones Gentilis ſup̱
fen tertia tertij canonis Auicenne.

¶ Incipit

¶ Incipit expō Gentilis sup 4ᵃ fen tertij cañ. Auic.

¶ Fen quarta de dispōnibꝰ auris ⁊ est tractatꝰ vnus.

¶ De anathomia auris. Cap. pᵐ

Auris est membrū creatū auditui.

Ista fen ꝯtradiuidit ꝯtra pmaꝫ. igitur vbi incipit secūda Auicē. incipit determinare de ortis a cerebro. Et ideo primo de vno orto vt de neruis determinat. Scdo de scdo (Ut de oculis.) Tertio de tertio (Ut de auribꝰ.) Et igit hic determinando de auribus primo ponit anathomiaꝫ. Scdo determinat de egritudinibus earum. ibi (Nocumēta auditus.) Primo ponit anathomiā aurium. Scdo determinat de cōseruatione sanitatis auris. ibi (Opꝫ vt in aure.) Primo ponit anathomiā auris. Scdo ostēdit oīa genera egritudinū posse ꝯtingere auribꝰ. ibi (Et huic quidem membro.) Primo notificat aures quantū ad finem ⁊ vtilitatem. Scdo quātum ad regimē. Tertio quantū ad partes ex quibus auris cōponit: ⁊ quātum etiam ad partem principaleꝫ cui attributus est auditus. Quarto quantū ad substantiaꝫ. Quinto quantum ad situm ⁊c̄.

Dubᵐ pᵐ ¶ Diceret quis quare nō notificat quantū ad colligātiā ⁊ numeruꝫ. ℣ Dicendū ꝙ colligantia est nota: qꝛ auris hꝫ colligantiam cū cerebro ⁊ cum alijs organis. etiam colligantiā habemus vbi ostendit aliqua nocumenta auribus ꝯtingere rōne colligantie vt infra. Numerus aūt est notus de se. 2ᵒ ibi (Et factū est ei.) 3ᵒ ibi (Et foramen.) 4ᵃ ibi (Et creata est.) 5ᵃ ibi (Et create sunt.) ℣ Primo notificat quantum ad finem ⁊ vtilitatem. Et dicit ꝙ auris est creata ad auditum ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ lꝫ auris habeat operationes alias facere ꝙꝫ audire sicut qdlibet mēbruꝫ habet digerere expellere attrahere ⁊ retinere: ita etiā auris: sed tamen auris nō est creata ad aliuꝫ finem ꝙꝫ ad recipiendū species sonoꝝ ⁊ audibiliuꝫ sicut oculus ad visionem coloꝝ: ⁊ ideo dicit. est creata ad auditum.

¶ Et factū est ei ostracū anfractuosuꝫ vt sentiat oēs voces ⁊ faciat tinnitū eaꝝ necessariuꝫ ⁊ foramē incipiens in osse petroso iuolutū anfractuosuꝫ vt sit anfractuositas eius elongans spatiū aeris ad iteriora cū abbreuiatione sub eo: ad qd si factū esset foramē penetrans directe abbreuiaret spatiū ad ipm ⁊ non circūdat nisi vt ꝓlonget spatiū ad ipm vt nō subito perueniat ad iteriora eiꝰ calor ⁊ frigus supflua: imo eueniant super ipsum gradata ad ipsum.

¶ Notificat aurem quātū ad regimen. ⁊ dicit ꝙ auris est membrū substātie conche marine ⁊ hꝫ anfractus ⁊ concauitates ⁊c̄. pꝫ lrā. Itē ostracū. i. substātie ostrace: qꝛ ꝯche marine. Item anfractuosum. i. habens cōcauitates anfractuosas. i paruas.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sed tu dices: quomodo facit ad sensum cuiuslibet vocis anfractuositas auris. ℣ Dicendum ꝙ ꝓpter percussionem aeris ad diuersas partes concauas fit resonātia alicuius aeris debiliter moti que nō fieret si nō esset cauernositas: sed ingrederetur aer directe: ⁊ ideo diuersitates vocū nō apparerent si nō esset anfractuositas ⁊ repercussio aeris ad diuersas partes. ¶ Itē tinnitū. i. sonitum diuersum. Itē earū diuersarū vocū. Nota ꝙ os petrosuꝫ est os basillare qui est sicut basis ifra cerebrū. modo ab illo osse exit quoddā foramen anfractuosum etiaꝫ inuolutum quodā pāniculo cooperiente neruos dispersos per ꝯcauitates auris. ⁊ etiam sicut craneū est inuolutū ꝫinꝫiā aure: ita os petrosum basilare est inuolutum. Item anfractuosum. s. quantuꝫ ad foramen. Item nota ꝙ si auris non haberet anfractuositates ⁊ etiā os basillare aer posset subito intrare ⁊ esset sicut via breuis quā aer transiret: sed si aer mouetur gyratiue stat tempore longiori: ⁊ ideo est ibi anfractuositas: ⁊ ideo dicit. Elongans spatium aeris. Ad qd als in qd. Item spatium. i. aeris. Item abbreuiaretur. i. nimis. Item ad ipsum. i. ad aerem auris. Item ⁊ non circundatur. i. non talis circuitus gyratiuus anfractuositatis auris.

¶ Et foramen qdem auris ꝑuenit ad concauitateꝫ in qua est aer stans: ⁊ supficies eiꝰ domestica est strata villis nerui auditus peruenictis a pari quinto quod est ex paribꝰ neruoꝝ cerebri ⁊ supflua duritie factus est durus vt nō sit debilis passibilis a ꝑcussiōe aeris ⁊ qualitate eius. Cū ergo peruenit vnda vocalis ad illud qd est illic cōprehendit eam auditus.

¶ Hic notificat aurem quantū ad partes. Et primo facit hoc. Secundo comparat instrumentum cui principaliter est attributus. visus. ibi (Et hic quidē neruus.) ¶ Dicit pmo ꝙ versus cōcauitates auris est aer complantatus. Item aer stans. i. complantatus ¶ Nota ꝙ iste aer est sicut mediū intrinsecuꝫ in auditu sicut humor albugineus in visu est mediū intrinsecū ⁊ in tactu neruus vel caro ꝫm diuersas opi. ⁊ ille aer circa radicem auris est versus os basillare. Item eius. i. auris. Item strata. i. cōtexta. Item per superficiē domesticā debet itelligi superficies intrinseca. ¶ Nota ꝫm ꝙ habet ab Auicen. pma fen pmi cañ. cap. de anathomia neruoꝝ. a cerebro oriunt septem paria neruoꝝ. ¶ Unuꝫ par est nerui obtici qui venit ad oculum. ¶ Secūdū est magis infra neruos obticos ⁊ venit ad musculos oculorum ad dandum sensuꝫ ⁊ motuꝫ. ¶ Tertiū par oritur etiā a parte anteriori cerebri: ⁊ istud tertium par habet quatuor ramos. Unus ramus vadit vsqꝫ ad diaphragma ad dandum sibi sensum ⁊ motū. Alius ramus vadit ad timpora ad dandum sensum ⁊ modū musculis timporū. Alius ramus vadit ad genas ⁊ ad nares: ⁊ quādo ꝯtingit ꝙ mollificatio fit in alijs neruis venietibus ad nares ⁊ ad genas: tunc pars sana est illa que est torta: qꝛ fit mollificatio ⁊ casus musculorū. quādo aūt cōtingit tortura oris ꝓpter spasmū ⁊ cōtractionē: tunc isti nerui contrahunt ⁊ pars egra apparet torta. Quartus ramus vadit ad linguā ⁊ permiscet cum quarto pari neruorū ad dandum sensum ⁊ motū lingue. Deinde ramificatur neruus qui vadit ad dandum sensum ⁊ motū musculis epiglotis. ¶ Quartū par orit etiā versus os basillare ⁊ versus posterius ⁊ venit ad dandum sensum ⁊ motū palato ⁊ permiscetur cum vno ramo tertij paris veniente ad linguā. ℣ Quintū par orit circa finē vētriculi ⁊ venit ad aures ad dandū sensuꝫ auribꝰ: ⁊ isti sunt spūs sensus virtutis auditiue.

¶ Sed tu dices nō videt ꝙ oriat a ventriculo anteriori per Auicē. primo cañ. fen pma cap. de anathomia neruoꝝ qui dicit ꝙ oriuntur a ventriculo posteriori. ℣ In oppositū est Auicen. 3. cañ. fen. 1. cap. de anathomia cerebri. ¶ Nota vt habet prima fen istius. cerebrum gradatim ꝓcedit indurando ab anteriori versus posterius. ⁊ causa huius ibi: qꝛ in anteriori fit impressio ⁊ fit ibi apprehensio: ⁊ ideo debēt ibi esse organa humida postea versus posterius vbi vigent virtutes retentiue ⁊ retentio fit melius in sicco: ⁊ sicut hoc cōtingit in cerebro etiā cōtingit in neruis qꝛ mollius est primum par postea minus secundum ⁊ sic de alijs. ¶ Item nota ꝙ in pmo ventriculo sunt due partes. Una est magis versus medium ventriculum: ⁊ ab illa parte oritur quintum par neruorum qui vadunt ad aures. a parte anteriori oriuntur illa quatuor paria neruorum. ⁊ sic patet: qꝛ Auicen. ⁊ Halyab. intelligunt ꝙ oriūtur a posteriori parte. i. a parte posteriori primi vētriculi. Auicē. autē prima fen tertij etiam verum dicit: qꝛ a prima parte. i. a primo ventriculo oriunt tales nerui. ¶ Sextū par oritur a vētriculo posteriori ⁊ diuidit in ramos: qꝛ aliqui rami vadunt ad gulam: alius vadit ad musculos spatule: ⁊ isti dant motū. ¶ Septimum par orit a parte inter nucham ⁊ cerebrum ⁊ vadunt ad musculos colli ad dandū motū: ⁊ ideo quinqꝫ paria pma sunt nerui maxime ferentes sensum: duo vo vltima maxime ferūt motum magis ꝙꝫ sensuꝫ. Et si aliqua mouēt aures est: qꝛ mouent timpora ad quoꝝ motū mouent aures ipse. ¶ Itē nota ꝙ nō solū opꝫ neruū auditū esse durum vt nō patiat ab alterantibus: sed vt melior fiat sonus ꝓpter percussionē aeris ⁊ dicit duriorē. Item ⁊ qualitate eius. s. aeris. ¶ Item nota vt habetur scdo de anima a Cōmē. cōmē. 78. iuxta finem. aer mouetur spherice sicut vnda per proiectionē lapilli in ipsa: ita ꝙ centrum illorum circuloruꝫ est locus percussionis: ⁊ sic mouetur aer sicut quedam vnda vsqꝫ ad organum auditus ⁊ spiritus recipit species ⁊ fit iudicium.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Et hic quidē neruus in dispositionibꝰ auditus est sicut glacialis in dispōnibꝰ visus ⁊ reliqua membra auris sicut sunt reliqua que circūdāt glacialē ex tunicis ⁊ humoribus que sunt create ꝓpter glacialē vt seruiant ei ⁊ custodiant ipsum ⁊ adiuuēt eum: ⁊ alsamach est sicut foramen vuee.

¶ Hic comparat organum auditus in auditu ad organum visus in visu ⁊ dicit ⁊c̄. Item alsamach aliter alsulach est principium foraminis auris ⁊ est sicut pupilla in oculo: qꝛ per principiuꝫ istius foraminis vadunt species vt vadunt per pupillā. ¶ Nota ꝙ cuilibet membro organico est attributum aliquod membrum consimile cui est attributa operatio organici sicut patet de crystallina. omnia aūt alia membra que cōponunt organicū faciūt solū iuua-

mentum. Nam quidam volunt ꝙ permutatio in membris faciētibus iuuamentū non est egritudo. modo talem ꝓportionē hꝫ neruus ad auditum qualem hꝫ crystallina ad visum.

¶ Et creata est auris chartilaginosa: qm̄ si foret creata carnea aut pānicularis non seruaret figurā fornicis ⁊ anfractuositatꝭ que est in ea: ⁊ si crearet̄ ossea lederet̄ ⁊ lederet in oī casu: ꝫ creata est chartilaginosa habēs cū ꝯseruatione figure lenitatē ⁊ reflexionē.

¶ Hic notificat Aui. per anathomiā quātū ad substātiā auris ⁊ dicit ꝙ auris est chartilaginosa ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ caro est mollis ⁊ cōcidit pars super partem. naꝫ si auris esset carnea non esset cauernosa. Item in omni casu. s. quando homo caderet.

¶ Et create aures sunt in lateribus quoniā anterius fuit ꝯuenientius visui ꝑꝑ illud qđ sciuisti.

¶ Hic notificat Aui. quātū ad sitū. Primo facit hoc. Scđo qꝛ facit mentionē de situ oculoꝝ ostendit ꝯuenientiā situs oculoꝝ. ibi (In oculo.) ¶ Dicit primo ꝙ aures ⁊c̄. Item sciuisti. s. tertio cañ. fen prima primo capitulo.

¶ In oculo ergo obseruatio habita fuit ⁊ creata est sub tonsura capilloꝝ in homine: vt nō sit sub tegmēto capilloꝝ ⁊ tegmento iuncturarum.

¶ Hic ponit situm oculoꝝ ⁊ pꝫ lr̄a. Nota ꝙ oculi indigent magna custodia. modo si essent sub capillis nō bene custodirentur: ⁊ ideo sunt positi sub superciliꝭ: qꝛ ibi custodiuntur.

¶ Et huic quidem mēbro accidunt species egritudinū: ⁊ qñqꝫ sunt dolores eius perniciosi: ⁊ multotiēs: accidunt ei species egritudinum.

¶ Hic ostendit omnes egritudines posse ꝯtingere aurib' ⁊c̄. Iteꝫ species egritudinū vt mala cōplexio mala cōpositio ⁊ solutio cōtinuitatis. Item species egritudinū. i. species malarū cōplexionū ⁊ solutionum continuitatis ⁊c̄.

¶ De ꝯseruatione sanitatis auris. Cap. 2m.

Oportet vt in aure intendat̄ ⁊ caueat̄ vt non ledant eā calor ⁊ frigus ⁊ res extranee neqꝫ eam ingrediat̄ aliquid aquarū ⁊ animaliuꝫ ⁊ vt mundificet̄ sordes eius.

¶ In p̄cedenti parte Aui. notificauit aures per anathomiā: hic determinat de ꝯseruatione sanitatis auriū vt dicit rubrica. Primo ostendit a qbus nos debemus incipere cauere. Scđo qb' vti debemus. ibi (Deinde opꝫ.) Tertio ostendit a qbus etiā debem' nobis cauere. ibi (Et ex eis qdē.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ in ꝯseruatione sanitatis auriū ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ cauere debemus ab istis alterantibus: qꝛ ista habent dolores inducere ad que sequunt̄ vlcera male cōplexiones ⁊c̄. Item ⁊ res extranee sicut puluis ventus ⁊ humor. Item allia etiā valde nocent. Item sordes in aurib' est superfluitas nutrimēti ꝓpꝛiꝫ ⁊ etiam est superfluitas cholerica per aures. Nam aures sunt inspiraculū per qđ superfluitates cōtente in cerebro possunt euacuari. tales aūt sunt maxime cholerice vt patet ex colore qꝛ sunt citrine. tales aūt sordes inducunt prurituꝫ ⁊ per ꝯsequens dolorē pruritiuū ad quē attrahunt̄ humores.

¶ Deinde oportet vt assiduet̄ distillatio olei de amigdalis amaris in ea omni hebdomoda semel: est eni mirabile: ⁊ oportet vt custodiātur ne generent̄ in ea apostemata ⁊ bothor ⁊ vlcera: quoniā sunt corrumpentia aurem. ⁊ si timetur ꝙ ei accidat bothor administret̄ in ea distillatio fiet̄ memithe in aceto: ⁊ in distillatione fiet̄ memithe in omni hebdomoda semel est securitas a fluxu qđ descendit ad ipsum.

¶ Hic ostēdit qbus vti debemus. Et dicit ꝙ debemus saltē semel in hebdomoda administrare oleū amigdalarū amararū. Itē in ea scꝫ aure. ¶ Nota ꝙ oleū amigdalarū amararū est valde mirabile in ꝯseruatione sanitatꝭ. Causa est: qꝛ aperit oppilationes ⁊ carminat ⁊ resoluit vētositates. Cōfert ēt: qꝛ auris est mēbruꝫ valde durū: ideo opꝫ ꝙ res que administrant̄ aliquātulū sint dure ⁊ sicce: ⁊ ideo oleū amigdalarū dulciū nō ꝯferret: qꝛ est mollitiuū: ⁊ iō ꝯfert oleuꝫ de amigdalis amaris: ⁊ iō dicit ꝙ est valde mirabile. ¶ Itē nota ꝙ fiet̄ vt pꝫ 3a fen est nomen medicine ocularis: cuius forma est sicut pedona scachoꝝ vel sicut dactylus: postea de ipso ponit̄ in aliq̄ liquore ⁊ vocat̄ colyriuꝫ: ⁊ ideo fiet̄ memithe est fiet̄ de succo celidonie coagulato ad solē. Itē dicit a fluxu qꝛ talis medicina est stiptica ꝯfortatiua mēbri quo ꝯfortato expellit māa.

¶ Et ex eis qdē que nocēt auri ⁊ reliquis sensib' sunt fastidiū ⁊ repletio: ⁊ ꝓpꝛie somnus suꝑ repletionē.

¶ Hic ostendit a quibus etiā debemus nobis cauere: ⁊ pꝫ littera. ¶ Nota ꝙ fastidiuꝫ siue repletio stomachalis multū nocet organis sensiteriꝭ: qꝛ tale fastidiū ⁊ repletio ꝓpter magnam colligantiaꝫ que est inter cerebrū ⁊ stomachū cōmunicat̄ cerebro quo cōmunicato cōmunicat̄ organis sensitiuis. Item post somnum: qꝛ in somno humiditates colliquant̄ ⁊ fluūt ad organa sensitiua ⁊ generatur ex hoc ⁊c̄.

¶ De nocumentis auditus. Cap. 3m.

Nocumēta auditus sunt sicut reliquaꝝ operationū: ⁊ illud est qm̄ nocumentū oīs operationis est vt destruat̄ operatio ⁊ sit loco eius hic destructio audit': aut minuat̄ ⁊ sit vice eius hic vt minuat̄ auditus quare neqꝫ subtiliter perscrutet̄ neqꝫ audiat nisi ex lōginquo: aut alteret̄ ⁊ sit vice eius vt audiat qđ nō audit̄: sicut est illđ qđ accidit in aure ex sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo.

¶ Hic determinat de nocumētis auditus siue auriū. Et p̄mo in generali. Scđo in spāli. ibi (Dolor auris.) ⁋ Prio determinat de nocumentis auriū quantū ad causas ⁊ diuersitates causaruꝫ. Scđo quantū ad signa. ibi (Factū quidē.) Tertio quantū ad curā. ibi (Dicamus.) ⁋ Primo ponit diuersitates nocumentoruꝫ. Scđo ponit causas. ibi (Uerum cause illius.) Tertio ponit cañ. cōpletiuos. ibi nocumentū p̄terea ⁊c̄.) ⁋ Primo ponit quandā diuersitatem generalem nocumentoꝝ auditus. Scđo quādā spālēꝫ. ibi (Et scias.) ¶ Propter p̄mā partē nota vt habet̄ p̄ma fen istius cañ. illo ca. ⁋ Has operationes ingredit̄ lesio. Nocumēta actionū sunt tria: qꝛ vel auferunt̄ vel diminuunt̄ vel qꝛ corrūpunt̄: igit̄ etiaꝫ ꝯuenit in auribus: qꝛ aliqñ auris diminute audit: qꝛ non audit nisi voces magnas: aliqñ aufert̄ qꝛ nullo mō audit: aliqñ corrūpit̄ qꝛ ꝑmutatur iudiciū: sicut qñ fit motus ītus in aure ⁊ aꝑpet motus extra: ⁊ ecōuerso: ⁊ iō dicit ꝙ nocumēta audit' sunt sicut nocumēta aliarū oꝑationū. Itē vt destruat̄. i. auferat̄. Itē loco eius. i. loco ablationis oꝑationis cuiuslibet. Hic in nocumentꝭ auriū. Destructio. i. ablatio audit'. Itē vice ei'. s. diminutiōis oꝑōnis. Itē hic. s. nocumēto audit'. Itē perscrutet̄. s. in audiēdo. Itē nisi ex lōginquo: qꝛ quelibet vox tympanizat in aurib'. Item aut alteret̄. i. corrūpat̄ oꝑatio. Itē vice ei'. s. corruptiōis. Itē hic. i. in nocumēto auditus.

¶ Et scias ꝙ nocumentum auditus aut est ab origine ⁊ est surditas: aut tarauē: aut guacren natiua: aut est accidentale.

¶ Hic ponit quādā diuersitatē nocumētoꝝ auditus spālē. Primo ponit ipsam. Scđo declarat mēbra. ibi (Intētio.) Tertio ōndit q̄liter se hēant nocumēta auditus ad curā. ibi (Et destructio qdeꝫ.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ nocumētū auditus qđcūqꝫ sit illud est duplex: aut ex p̄ncipiꝭ generatiōis: aut ex tēpore. ista distinctio pꝫ de se: ⁊ ex hoc dat qđdā iudiciū. s. ꝙ nocumentū a p̄ncipiꝭ generationis est īcurabile. Si v̄o est ex tēpore: ⁊ tūc aut est ex tēpore lōginquo ⁊c̄.

¶ Et intentio quidem surditatis est preter intētionē guacrē. Surditas nāqꝫ est vt pars ītrinseca samach creata sit surda in qua nō existit cōcauitas intrinseca quā prediximus que est sicut vuea comprehēdēs aerem quietū: qui audit voces sua vndositate. tarax v̄o ⁊ guacre sunt vt non propter eas nocumentum consequatur priuationem sensus.

¶ Hic declarat qđ dixit. Primo qd intelligit per surditatē. Scđo qd intelligit per guacre. ibi (Et nō elōgat̄.) Tertio qd ītelligit per tarax. ibi (Et tarax.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ surditas vt distinguit̄ contra taraxen est ablatio in auditu talis ꝙ auris nō hꝫ foramen vsqꝫ ad os petrosum: ita ꝙ aer non pōt ingredi. Item pars intrinseca samach. i. pars intrinseca principiꝭ foraminis auris. Item quā diximus. s. p̄mo cap̄. huius fen. Iteꝫ est sicut vuea: qꝛ vuea hꝫ foramē vt pupillā per quā vadunt spēs visibiliū. modo in aure aliquando nō est foramen qđ debet esse: ⁊ ideo est sicut vuea. s. si nō esset foramen in vuea. Item aerem quietum. i. complantatuꝫ. Item qui audit. i. audire facit: qꝛ sicut opꝫ species visibiliū mediāte lumine transire per albugineū: ⁊ sicut caro est mediū intrinsecū in tactu:

ita aer cōplātat⁹ est mediū itrinsecū in auditu. Itē sua vndositate idest vndatione: q2 sicut fit circulus in aq̄ ex ꝓiectione lapilli: ita aer circulariter: ⁊ vndose mouet̄ vsq3 dū aduenit ad cōplātatum. Itē terax ⁊ guacre nō est totalis ablatio audit⁹: ⁊ nō dicit ꝑuationē sensus.i.audit⁹. Et sic p3 dr̄ia īter surditatē ⁊ terax ⁊ guacre.

¶ Et non elongat̄ quin guacre sit sicut destructio cōmunicans soliditati: ⁊ non sit illi concauitas: sed neruus nō affert virtutem sensus.

¶ Hic declarat qd intelligit per guacre: ⁊ dicit ꝙ al̄r in guacre est ablatio audit⁹ q̄3 in surditate. Itē sicut destructio cōicās soliditatē aliqn̄ est ita ablatio auditus in guacre sicut in soliditate.i.sicut qn̄ aur| est solida. Itē ⁊ nō sit illic ꝯcauitas.i.q̄3uis nō sit soliditas in aure sicut est in surditate. Itē sed neruus nō affert al̄s aufert: ⁊ stat melius. Itē virtutē sensus: q2 virt⁹ auditiua nō trāsit ꝑ neruū: sed sit lr̄a negatiua: vult dicē ꝙ in tarare est nocumētū audit⁹: nō ꝑꝑ nocumētū in neruo: s3 ꝑꝑ nocumētū in virtute vl̄ in foramine.

¶ Et tarax est sicut diminutio absq3 destructione.

¶ Hic declarat quid intelligit per tarax primo. Scd̄o ostēdit ꝯuenientiā inter surditatem taraxen ⁊ guacre. ibi (Aut conueniant.) Tertio ponit quendā3 cañ. ibi (Et tarax.) ¶ Dicit primo ꝙ tarax est ⁊c̄. Item destructione.i.ablatione.

¶ Aut ꝯueniant sicut conuersionem in significatione.

¶ Hic ostēdit ꝯuenientiā in significatione: ⁊ dicit ꝙ pōt dici ꝙ sint synonyma. Itē ꝭm ꝯuersionē in significatione.i.idē significant.

¶ Et tarax quidem multotiens accidit successione vomitus ⁊ est facilis remotionis.

¶ Hic ponit quēdā cañ. ⁊ dicit ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ sepe ꝯtigit nocumētū in auditu per modū humoꝝ ⁊ vapoꝝ versus sursum. qn̄ aūt fit vomitus mouent̄ humores sursum ⁊ vapores: ⁊ sic fit nocumentum in auditu: q2 diminuunt̄: modo tale cito curat̄.

¶ Et destructio quidem auditus alia est natiua naturalis ⁊ cui nō est curatio: ⁊ similiter relique species alguacre ⁊ altarax: ⁊ alie sunt natiue naturales que curationē nō habent: ⁊ alia est accidētalis: sed eius spatium est elongatū ⁊ est chronica: ⁊ illa etiā est propinqua desperationi ⁊ difficilis cure. Recēs aūt ꝓpinqui tēporis que est ex tarare est recipiens curā.

¶ Hic ostendit qualiter se habēt ad curam nocumēta auditus de quibus fecit mentione3: ⁊ patet lr̄a. Item destructio al̄s priuatio. Item que est ex tarare.i.ex diminutione auditu3.

¶ Verū cause illius quādoq3 sunt cū cōmunitate membri sicut que sunt ex cōmunitate cerebri: aut quorūdā membroꝝ ei vicinoꝝ: sicut accidit cu3 primū nascuntur dētes: ⁊ sicut accidit apud dolores dentiū: ⁊ quādoq3 sunt propter nocumentum proprium in auditu: aut in neruo: aut in foramine.

¶ Hic ponit causas nocumentoꝝ auditus. Primo ponit diuisionē auditus. Scd̄o declarat vnū membrū. ibi (Et nocumētū.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ nocumēta in auditu pn̄t ꝯtingere vel ꝓpter nocumentu3 in mēbro colligato ⁊c̄. ¶ Nota ex ista lr̄a habes ad dubiū factum in ꝑncipio huius fen q2 Aui. declarauit ibi anathomia3 figuram ⁊ partes auris ⁊ substātiā ⁊ sitū ⁊ finē: ⁊ nō declarauit colligantia3: mō hic p3 colligantia auriū. Itē qn̄ nascunt̄ dentes fit nocumētu3 in neruis directis per palatū: ⁊ in illa carne gingiuali: cū ergo nerui veniētes ad aures hēant colligantiā: imo etiā miscent̄ ibi: hinc est ꝙ fit nocumentu3 in auditu qn̄ oriunt̄ dentes. Item in auditu. hoc dicit quantū ad nocumentū al̄s quantū ad spiritū.

¶ Et nocumēta quidē auditus: aut sunt cōplexionalia aut instrumētalia: aut resolutiua singularitatis.

¶ Hic declarat vnū membrū diuisionis. nō declarat aūt quō fit nocumētū in colligatis: ⁊ cā pōt esse: q2 egritudines ꝯtingūt in ortis qn̄q3 ꝑꝑ nocumētū in ꝑncipali: ⁊ iō per signa ꝑncipaliū p3. Primo ergo hic declarat qualiter fit nocumētū in auditu per nocumētu3 in virtute vel spū. Scd̄o nocumētū in neruo. ibi (Nocumētū vō.) Tertio in foramine. ibi (Plurimū vō.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ nocumētū auditus ⁊c̄. Item singularitatis.i.ꝯtinuitatis.

¶ Nocumentum vō in neruo auditus qn̄q3 accidit ꝓpter omnes causas egritudinū cōsimilium partium in ipso ⁊ istrumētaliū ⁊ solutionis ꝯtinuitatis.

¶ Hic declarat q̄liter fit nocumētū in neruo. Prīo ꝑmittit diuersitatē nocumētoꝝ. Scd̄o declarat membra. ibi (Et egritudines.) ¶ Dicit ꝑmo ⁊c̄. Itē ꝯsimiliū partiū.i.egritudinū cōplexionaliu3. Item in ipso.s.neruo. Item ⁊ instrumētaliū.i.cōpositionaliū.

¶ Et egritudines qdē similiū partiu3 in ipso sunt vnaqueq3 spērū malitie cōplexionis singularis ⁊ cōposite ⁊ plurimū ei⁹ est ex frigore: ⁊ qn̄q3 fit vnaqueq3 earu3 absq3 mā: ⁊ qn̄q3 fit cū mā melancholica: aut cholerica: aut flegmatica ⁊ flegmate crudo aut ventosa.

¶ Hic declarat quō in neruo fiunt male cōplexiones. Scd̄o male cōpositiones. ibi (Instrumētales vō.) Tertio solōnes cōtinuitatꝭ. ibi (Dissolutio.) Primo facit hoc. Scd̄o ponit quēdam cañ. ibi (Et multotiens.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ egritudines ⁊c̄. Itē in ipso.s.neruo. Nota ꝙ nocumentū fit magis in aure ex frigore: q2 l3 tp̄s calefactionis ⁊ infrigidationis sit equale: tamē maior intensio qualitatiua requirit̄ in calore ad inducendū nocumentū in aure q̄3 requirat̄ in frigore: q2 frigus ingrossat spiritū auditiuu3 qui postea non obedit motui sicut d3. tale aūt nō facit calor: nisi esset qd̄ resolueret spiritu3 ⁊ debilitaret. similiter frigidū est inimicū nature. Itē vnaqueq3 earū.s.specierū malarū cōplexionū.

¶ Et multotiens quidem retinetur fluxus vētris cholericus ⁊ succedit ei surditas ⁊ nō elōgatur: quin similiter in aliȷs cursibus contingat ꝭm naturam ⁊ retinētur ⁊ prohibentur non in hora sua.

¶ Hic ponit quēdā cañ. ⁊ dicit ꝙ aliquādo retinet̄ ⁊c̄. ista est sn̄ia afor̄. 4ᵉ parti. afor̄. 28. Quibuscunq3 fellee egestiones fuerint surditate superueniente ⁊c̄. Ratio est: q2 eleuant̄ fumi qui vadentes ad auditum nocent. Item in aliȷs cursibus.i.in aliȷs membris per que debet fieri euacuatio: ⁊ retinet̄.s.fluxus. Itē non in hora sua: ⁊ quādo non debet retineri vel prohiberi.

¶ Instrumētales vō in neruo sunt sicut oppilatio quā fecit humor: aut sanies: aut apostema qd̄ est dubellati: aut apostema calidum: aut durū: aut cooperimētu3 sorditiei: aut tremulum: aut inflatio.

¶ Hic ponit nocumēta cōpositionalia ꝯtingētia in neruo: ⁊ p3 lr̄a. Item qd̄ est dubellati. pōt sumi pro dubellati qd̄ est apostema saniatum eleuatū in cupū: ⁊ facit oppilationē in aure. Item aut tremulū.i.apostema molle. Item aut inflatio.i.ventositas.

¶ Et dissolutio singularitatis in ipso quandoq3 fit ex vlcere aut ex corrosione.

¶ Hic ostendit ꝙ nocumentum solutionis continuitatis etiā pōt fieri in neruo.

¶ Plurimū vō eius que fit ꝓpter trāsitū est ꝓpter cām intrinsecam: aut ꝓpter cām extrinsecam. Et intrinseca qdem est sicut verruca: aut apostema: aut caro addita: aut vermis: ⁊ plurimu3 eius est sordes: aut humor grossus viscosus: aut ꝯgelatio saniei ex apostemate rupto. Extriseca vō est sic̄ arena: aut lapis: aut nucleus ingrediens eam: aut ꝯgelatio sanguinis cuius queda3 pars fluxit ab aure ⁊ pars ei⁹ remansit. Et illud qdem qn̄q3 accidit subito: ⁊ qn̄q3 accidit paulatim.

¶ Hic ostendit nocumentu3 in foramine: ⁊ dicit ⁊c̄. Itē plurimi.s. nocumenti. Item propter transitu3.s.per foramen. Et ponit sanguinem esse causam extrinsecam: ⁊ vermes causam intrinsecam. Dicendū ꝙ vtraq3 pōt esse causa extrinseca ⁊ intrinseca: q2 si vermes generant̄ intus in auribus: tunc est causa intrinseca. Si autē generantur alibi ⁊ veniāt ad foramen auris: tūc vermis est causa extrinseca. Similiter sanguis potest esse in aure propter fracturam vene ibi existētis ⁊ sic est causa intrinseca. Si autem veniat aliunde est causa extrinseca: ⁊ patet solutio.

¶ Nocumentum preterea auditus quandoq3 accidit ꝭm semitam crisium ⁊ ꝭm semita3 permutationis materie in fine egritudinum acutarū: ⁊ quandoq3 remanet post recessionē fe. grauitas capitis: ⁊ quandoq3 fit nocumentū qd̄ est huius capituli: aut ꝭm semitā accidentis separabilis sicut recedit apud mot⁹ crisis: aut ꝭm semitam accidentis fixi vt ipsum sit ipsamet expul-

ſio criſis.ſ.vt criſis iaʒ expulerit materiā ad partē auris ⁊ firmauerit eam in ipſa:nō propterea tamē ꝙ inuenerit eam ſm ſemitam vltimitatis.

¶ Hic ponit duos canones.Scḋa ibi(Et multotiēs.)¶ Itē ⁊ ꝓ.i. ſm ſemitā ꝑmutationis māei:q̄ꝛ talis nō eſt criſis eūonis:ſed criſis ꝑmutationis.Itē hui⁹ criſi:⁊ qḋ ē nocumētū in auditu.Itē ꝓꝑ ſemitā vicinitatis.i.nō q̄ꝛ mā ſit ibi vicina:ſed ſit expulſa aliūde.

¶ Et multotiens quidem portendit hoc accidens vomitum aut fluxum ſanguinis nariuʒ:⁊ multotiens deſtruit ipſum fluxus ventris.

¶ Hic ponit aliū cañ.⁊ pʒ lr̄a.Itē portēdit.i.ꝓnoſticat.Itē h̄ accidens.ſ.nocumētū in auditu.Itē multotiēs deſtruit fluxū ventris: q̄ꝛ mā que ibat per fluxū ventris eleuat ſurſum ⁊c̄.

¶ De ſignis eoꝝ. Cap.4m.

Factum quidē cōmunitate cerebri ſignificat diſpoſitio in reliquis exiſtēs ſenſib⁹ ⁊ cōmunitas audit⁹ cū eis in ea:⁊ cōmunitas virtutis motiue ēt.Et ſignificator magis ſignificatiuus eius eſt cōmunitas lingue:⁊ ꝓprie cū eſt ſucceſſione ſirſen ⁊ ſucceſſione cōmiſtionis itellectus ⁊ poſt nocumentuʒ cerebri cōplexionale:⁊ reliqua eoꝝ que dicta ſunt in capitulo egritudinuʒ cerebri ⁊ foraminis ⁊ ſanitas tranſitus auditus ⁊ tēpus ꝓpinquū perſeuerantie ſanitatis auditus ante.

¶ In p̄cedēti parte Aui.determinauit de nocumētis audit⁹ quātū ad cās ⁊ diuerſitates cāꝝ.In iſta parte determinat de ſignis.Et p̄mo ponit ſigna nocumētoꝝ ꝓuenientiū per cōitatē.Scḋo ꝓuenientiū per ſe.ibi(Et ſi cā.)¶ Dicit p̄mo ꝙ qñ ꝓuenit nocumētū in auditu ꝓꝑ cōitatē cerebri ⁊c̄.Itē diſpō.i.nocumētū vel egritudo. Itē in eis.i.in alijs ſenſib⁹.Itē in ea.ſ.diſpōne.¶ Nota ꝙ exiſtēte nocumēto in cerebro nō eſt rō:niſi ꝯtingeret nocumētū eſſe in anteriori parte mag̃ q̄ꝫ in media vel poſtrema:ſed exiſtēte mala cōplexiōe cerebri in toto nocumētū dʒ cōicari auditui ſicut alijs ſenſib⁹:⁊ iō ſtantib⁹ nocumētis in alijs ſenſib⁹ ad auditū per cōitatē ad cerebrū dʒ ēt eſſe nocumētū in virtute motiua cū ſit nocumētū in cerebro:per cui⁹ nocumētū poſſum⁹ arguē nocumētū in virtute ſenſitiua:⁊ h̄ nō per demr̄atiōnē ſed ſimilitudinarie.¶ Nota ꝙ nerui audit⁹ habēt magnā ꝯuenientiā cū neruis lingue.ſ.⁊ palati: īmo tales nerui ēt vadūt ad linguaʒ:⁊ iō ꝓꝑ colligantiā iſtoꝝ neruoꝝ lingua eſt maximū ſignū.Itē ſirſen.i.freneſis:cā eſt q̄ꝛ ſignificat nocumētū in cerebro magnū.Itē ſucceſſione cōmiſtionis itellectus.i.corruptione cogitatiue vel eſtimatiue.Itē in caplo egritudinū cerebri.i.p̄ᵃ fen iſti⁹ tertij.Itē ⁊ foramis.i.oculi.Itē ⁊ ſanitas trāſit⁹ audit⁹.i.p̄uatio oppilōnis.Itē ⁊ tp̄s ꝓpinquū ꝑſeuerātie ſanitaꝫ audiat.i.modicū tp̄s eſt ꝙ iſte hēbat auditū ſanū.

¶ Et ſi cauſa eſt dubellati aut apoſtema calidū in ip̄o neruo ſignificant ipſam febres cū quibus ſunt horripilatio ⁊ tremor ⁊ comitant ipſum febres ⁊ permiſtio intellectus ⁊ alienatio:⁊ in ipſo eſt timor niſi aperiat. Qꝫ ſi nō fuerit ꝓpter apoſtema in ip̄o neruo nō oportebit vt ſit febris niſi ſit ſm iudiciū febris diei ⁊ erit extenſio ⁊ dolor ⁊ grauitas ⁊ pulſus.

¶ Ponit p̄mo ſigna nocumētoꝝ audit⁹ ꝓuenientiuʒ ꝓꝑ apoſtema in aure.Scḋo ꝓꝑ dolorē.ibi(In dolore.)Tertio ꝓꝑ vētoſitatē.ibi (Qꝫ ſi cā.)Quarto ꝓꝑ vlcus.ibi(Et ſi vlcus eſt.)Quinto ꝓꝑ oppilationē.ibi(Oppilatio v̄o.)Sexto ꝓꝑ malā cōplexionē.ibi(Et illā que eſt.)Septimo ꝓꝑ vermes.ibi(Et cui⁹ cā eſt vermis.)¶ Dicit p̄mo ꝙ ſi apoſtema exiſtēs in aure eſt cā nocumēti auditus:tunc ſigna ſignificantia illud nocumētū ⁊c̄.Et ſi nō eſt apoſtema in aure:ſed in parte carnoſa ⁊c̄.Item dubellati eſt genus apoſtemaꝫ: aliter eſt apoſtema qḋ iam venit ad ſaniationē.Item cū q̄bus eſt horripilatio.ſ.ꝓpter nocumentū cōicatū mēbris neruoſis.Iteʒ ⁊ ꝑmiſtio itellect⁹.hoc dicit quātū ad nocumentū cogitatiue.Itē ⁊ alienatio.ſ.quātū ad nocumētū eſtimatiue.Itē niſi aperiat:⁊ ſupple vel reſoluat.Itē in ipſo neruo ſupple vel in partib⁹ carnoſis. Itē febris diei.i.effimere.Item ⁊ pulſus.i.dolor pulſatiuus.

¶ In dolore v̄o ⁊ grauitate cōmunicāt oīa que ſunt ex apoſtemate ⁊ materia vbicūqʒ ſint.

¶ Hic ponit ſigna nocumentorum prouenientium a dolore:⁊ dicit ꝙ eſt grauitas quedam propter mām ⁊c̄.Item vbicunq̄ ſunt.ſ. in neruo ſiue in carne.

¶ Qꝫ ſi cauſa fuerit ventoſitas ſignificabunt ipſam ſonitus ⁊ tinitus ⁊ qḋ erit nō cōpar grauitati.

¶ Hic ponit ſigna nocumētoꝝ ꝓueniētium a vētoſitate:⁊ dicit ꝙ qñ eſt ſonitus ⁊ tinitus ⁊c̄.Itē nō cōpar g̃uitati.i.nō erit grauitas in aure:ſicut qñ nocumentū ſit a mā nō ventoſa.

¶ Et ſi eſt vlcus et bothor ſignificat ipſam pruritus cum dolore.

¶ Hic ponit ſigna nocumētoꝝ ꝓueniētiū ab vlcere ⁊ ab ap̄atibus paruis:⁊ pʒ.¶ Nota ꝙ quando ibi eſt vlcus:ibi eſt mā acris:⁊ hʒ aliq̄d de pruritiuo:⁊ ideo eſt ibi dolor pruritiuus.

¶ Oppilatio v̄o multotiens ſit ſine grauitate:⁊ quandoqʒ ſit cum grauitate:⁊ quādo nō eſt grauitas ⁊ eſt nocumētum ⁊ non eſt illic malitia complexionis vincentis:tunc eſt ex oppilatione:⁊ regimen antecedens quādoqʒ ſignificat ip̄aʒ:⁊ ſi oppilatio eſt ex carbūculo ⁊ ſimilib⁹ ſignificat ipſaʒ pulſatio:⁊ ſi eſt ex ſanguine ſignificat eā curſus ſanguinis antecedens.

¶ Hic ponit ſigna nocumētoꝝ ꝓueniētiū ab oppilatione:⁊ pʒ lr̄a. ¶ Nota ꝙ qñq̄ ſit oppilatio ſine grauitate:q̄ꝛ multotiēs ſit a vapore eleuato.Item ⁊ qñq̄ ſit cū g̃uitate.ſ.qñ oppilatio eſt ex mā. Itē tūc eſt ex oppilatione.ſ.a cā extrinſeca vel itrinſeca.Itē ⁊ regimē añs.ſ.qñq̄ ſig̃t oppilationē.Itē pulſatio ⁊ dolor pulſatiu⁹. Itē ⁊ ſicut ex ſanguine.ſ.ꝯgelato cui⁹ pars fluxit:⁊ pars remāſit.

¶ Et illaʒ que eſt ex malitia cōplexionis ſingularis ſignificat dolor in profundo ſine grauitate ⁊ nō eſt extenſio:⁊ ſi eſt frigida ledit a frigidis ⁊ ſit fortior in frigidioribus partibus diei:⁊ ſi eſt calida eſt ecōtrario ⁊ ſentit inflāmationē ⁊ mordicationem.

¶ Hic ponit ſigna nocumētoꝝ ꝓuenientiuʒ a mala cōplexione.Et p̄mo a mala cōplexione ſine mā.Scḋo cum mā.ibi(Et ſi eſt illic.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ ſi mala cōplexio ſine materia eſt cauſa iſtius nocumenti ſignificat per doloreʒ ſine grauitate ⁊c̄.Item ſingularis ſine materia.Item ſine grauitate:q̄ꝛ nō eſt ibi materia aggrauās. Item nō eſt extēſio:q̄ꝛ nō eſt ibi mā extēdens.Item ⁊ in frigidioribus.i.in extremitatib⁹ diei frigidis.ſ.de mane vel de ſero.Item eſt econtrario:q̄ꝛ iuuat a frigidis ⁊ nocet a calidis.

¶ Et ſi illic eſt materia ſentitur cuʒ hoc grauitas:⁊ ꝓprie cuʒ proſternitur in oratione.Et eius qḋ eſt a ſiccitate ſignum eſt vt ſit poſt vigilias ⁊ ieiuniū ⁊ cū detumeſcentia faciei ⁊ oculi.

¶ Hic ponit ſigna nocumentorū prouenientiū a mala cōplexione cum materia:⁊ dicit ꝙ eſt ibi grauitas ⁊c̄.Item ſentit grauitas propter materiam aggrauantē.Item cū proſternitur in oratione ideſt cum homo inclinat ſe ad orandū.Item ⁊ eius.ſ.nocumenti. Item ⁊ cum detumeſcentia.i.extenuatione.

¶ Et illud cuius cauſa eſt vermis ſignificat aſſiduatio cōmotionis cū exitu vermis in q̄buſdam horis.

¶ Hic ponit ſigna nocumentoꝝ ꝓueniētium a vermibus:⁊ pʒ lr̄a.

¶ De cura. Cap.5m.

Dicamus primū qḋ opʒ vt ſint oīa que diſtillātur in aureʒ tepida nō frigida neqʒ calida: ⁊ hoc dictum eſt vniuerſale.

¶ Hic ponit curā nocumētoꝝ auditus.Et p̄mo ponit quēdā canonem gñalem in cura.Scḋo exequit.ibi(Deinde.)Tertio pro cura nocumēti ꝓueniētis ab apoſtemate remittit nos.ibi(Factū cā.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ canon generalis in cura eſt:ꝙ omnia que ponuntur in aurē debent eſſe tepida.i.temperate calida.¶ Nota ꝙ res iſte nō debent eſſe actualiter frigide:q̄ꝛ auris eſt membrū cauernoſum anfractuoſum.modo frigida penetrationē prohibent per iſtos anfractus.Simil̄r pars itrinſeca auris ſemꝑ eſt ſub actuali caliditate:⁊ ideo nocerēt ſibi:vnde ſicut oculus eſt ꝯtinue expoſitus aeri ⁊ rebus frigidis:ideo res que ſibi adminiſtrantur debent eſſe actualiter frigide:⁊ ita per ſimile eſt de aurib⁹.Iteʒ nō debēt eſſe excellenter calida:q̄ꝛ talia ſunt reſoluētia ⁊ mordicātia.

¶ Deinde diſtinguamus rem in ipſo.In eo quideʒ qḋ cholericū eſt oportet vt euacuetur cholera cuʒ ſoluti

no ventris. Plurimum enim accidit in ipso solutio nature ⁊ remouet cū ea surditas sicut multotiēs accidit fluxus cholericus ⁊ retinet ⁊ accidit inde surditas. Qꝛ si illic est caliditas tm̄: tunc cuꝫ infrigidantibus curet ex oleis ⁊ alijs: aut cū succo granati cui⁹ succus reducat in cortice suo cū aliquāto aceto ⁊ ture ⁊ oleo rosa. ⁊ decoquat donec stet ⁊ distillet in eā: ⁊ distillet in ipsam aqua lactuce aut aqua solatri.

¶ Hic ꝓsequit. Et p̄mo ponit curā nocumentoꝝ distinctoꝝ penes cās suas. Scđo ponit q̄dā remedia cōmunia ad nocumēta audit⁹ ꝓueniētia a q̄cūqꝫ cā. ibi (Et dicamus.) ¶ Primo ponit curaꝫ per medicinas alteratiuas. Scđo per euacuatiuas. ibi (Et ex pillulis.) ¶ Primo ponit curā nocumētoꝝ ꝓueniētiuꝫ a mala cōplexione. Scđo ab oppilatione. ibi (Et factū cā oppilationis.) Tertio a dolore capitis. ibi (Et in facto.) Quarto ꝓueniētiū a ꝑmutatiōe mãei ad aures. ibi (Et in eo q.) ¶ Primo ponit curā nocumentoꝝ ꝓueniētiū a cōplexione calida. Scđo a mala cōplexione frida. ibi (Illi aūt.) Tertio sicca. ibi (Et facti cā.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ bonū est distinguere: ⁊ ideo si nocumētū ꝓuenit a mala cōplexione calida ⁊ sicca sicut a cholera ⁊c̄. Itē rē. i. curā. Itē in ipso. s. nocumēto. Item ꝙ cholericū est: qꝛ ibi est mala cōplexio cū mã cholerica. Itē caliditas tm̄. i. sine mã. Iteꝫ ponit thus: qꝛ est medicina sicca mō organū auditus est cōplexionis sicce. Et ideo nō solū debemus ītēdere ad remotionē: sed etiā ad ꝯseruationē cōplexionis nãlis. Itē donec nō stet. i. donec nō sit totaliter fluxibile: sed sit sicut mel.

¶ Illi autem qđ factum est a frigore ⁊ materia frigida conferunt omnia olea calida in quibus dissolutuꝫ est castoreū: ⁊ ꝓprie oleū balsami ⁊ costi ⁊ oleū amigdalarum amararū ⁊ succus absinthij ⁊ oleū camomillinum cum adipe vaccino ⁊ felle thaurino: aut oleuꝫ sisaminū in quo decocta sit pulpa colloquintide aut radices eius: ⁊ quādoqꝫ confert in ipso vrina thauroruꝫ quando in ea dissoluitur myrra ⁊ ponitur distillatio ⁊ succus cucumeris asinini: ⁊ totum illud fiat post euacuationem materiei frigide si fuerint coartata cū euacuatiuis que sciuisti cōmunibus corpori: ⁊ ꝓprie partibus capitis: ⁊ post administrationē embrocaꝝ quas sciuisti ei ⁊ ꝓprie illa in qua ponunt folia lauri ⁊ grana eius. Et exercitiū est vehemētis iuuaminis in illoꝝ ⁊ similiter vociferatio vehemens in aure ⁊ clangores al's clamores buccinarum ⁊ similia. Et quādoqꝫ ponitur in aure caput embube vt ad ipsaꝫ peruenire faciat vaporem decoctionū resoluentiū: ⁊ cōfert omnibus illis succus ruthe cū melle ⁊ castoreo ⁊ oleo anbetino ⁊ vrina caprina ⁊ felle eius ⁊ ꝓprie cū galbano.

¶ Hic ponit curā nocumētoꝝ audit⁹ ꝓueniētium a mala cōpl'one frida cuꝫ mã ⁊ sine mã. Et tot facit quot remedia ponit. 2ª ibi (Et ex eis.) 3ª ibi (Et ēt sumit.) 4ª ibi (Et iā expta sunt.) 5ª ibi (Et iā expertū est.) 6ª ibi (Quidā aūt estimauerūt.) 7ª ibi (Et ex eis.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ si nocumētū ꝓuenit a mala cōplexione frida siue cum mã siue sine mã ꝯueniūt oleū calidū in q̄bus dissolutum est castoreū ⁊c̄. Item sciuisti. s. in canonib⁹ generalibus. s. prima fen istius tertij illo cap̄. Cū mãm euacuare volumus. Itē caput embube est instrumentū in modū traiectorij: sint bullite medicine ⁊ mittit caput instrumenti in aurem: vt vadant vapores illi.

¶ Et ex eis que experta sunt in hoc est vt sumatur castorei pōdus. ʒ. iij. ⁊ nitri pōdus. ʒ. iij. ellebori pōdus. ʒ. j. ⁊. ß. fiāt ex eis quasi troc. ⁊ administrent distillādo ⁊ in alia descriptione ellebori tres q̄rte. ʒ. j. ⁊ nitri. ʒ. iij.

¶ Hic ponit aliam medicinam: ⁊ patet littera. Et distillando. s. cuꝫ aliquo oleo calido.

¶ Et etiam sumatur condisi ⁊ croci ⁊ castorei: omniuꝫ partes equales baurach partes. iiij. dissoluant cuꝫ vino ⁊ administrent: aut aloes ⁊ castoreū ⁊ pulpa colloquintide ⁊ euforbium ⁊ fel vaccinum.

¶ Hic ponit aliā medicinam: ⁊ pꝫ lr̄a. Item infuslo ⁊ madefactio.

¶ Et iaꝫ experta sunt oleū raffaninū ⁊ oleū de staphisagria ⁊ fuerunt vehemētis iuuaminis aut succus absinthij aut decoctio ipsius: aut succus raffani cuꝫ sale ⁊ ꝓprie quādo est īfusio ⁊ oppillatio: ⁊ iaꝫ expertū est in hoc vt fiat lyciniū ex synapi contrito cuꝫ ficubus: ⁊ quādoqꝫ addit in ipso nitrū ⁊ distillare aquā marinā in eam est iuuatiuum. Et elleborus niger et fella sunt iuuatiua ⁊ proprie fel caprinum cū oleo rosa. Quidaꝫ autem existimauerunt ꝙ quādo bullitur iuniperus in oleo sisamino in cocleario ferreo tandiu donec denigretur iuniperus est distillatio conferens surditati.

¶ Hic ponit aliā medicinā: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē ponit oleū rosarū vt ꝯtemperet alias medicinas. ¶ Quidā estimauerūt. Hic ponit aliā medicinā ⁊ est Rasis. Item iuniperus. i. semen iuniperi.

¶ Et ex eis quidem que ad illud conferunt est oleum anbetinum est laurinum ⁊ de lilio ⁊ nardinum cū castoreo aut spuma absinthij aut succo ruthe.

¶ Hic ponit aliā medicinaꝫ: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē aut spuma. i. decoctionis.

¶ Et facti causa siccitatis cura est adherere balneo ⁊ cibo ⁊ vino humectatiuo ⁊ effusio olei equalis ⁊ aque tepide super caput ⁊ caputpurgiū cū eis que sunt sicut oleū nenufarinū ⁊ de salicib⁹ ⁊ ꝺ seie cucurbite ⁊ alijs.

¶ Hic ponit curam nocumenti auditus prouenientis ex siccitate: ⁊ patet littera. Item equalis. s. temperati.

¶ Et factū. causa oppilationis curet cū eis que dicuntur in capitulo de oppilatione ⁊ cōfert ei succus granorū canabis ⁊ succus colloquintide humidus est iuuamentū valde bonum. Et quādo accidit tarax subito confert in ipsa aqua in qua decoquatur absinthiuꝫ aut succus absinthij ⁊ misceat cuꝫ eo fel thauri aut fel saboth aut fel testudinis aut fel thauri cū oleo ro. aut elleborus cū aceto: aut spolium serpentis.

¶ Hic ponit curā nocumenti auriū ꝓueniētis ab oppilatione: ⁊ pꝫ lr̄a. Item in cap̄. de oppilatione. s. infra in cap̄. de cura sordis ⁊ oppilationis. Item tarax. i. quodcūqꝫ nocumentū auditus: siue guacre siue surditas. Item saboth. i. piscis qui vocat spigula.

¶ Et in facto successione soda conferunt aqua raffani: ⁊ oleum ro. ⁊ castoreum cum granis lauri cuꝫ oleo ros. ⁊ in eo qđ factum est successione sirsen oportet vt incipiatur ab euacuatione cū hyerapigra: deinde distillet in aure castoreū cū oleo costino solo aut raffaninū aut oleū amigdalinū dulce ⁊ oleum rosa. ⁊ laurinum aut castoreum cum oleo rosa.

¶ Hic ponit curā nocumenti auditus ꝓuenientis a permutatione materie ab alijs partibus: ⁊ pꝫ lr̄a. Item sirsen. s. frigide.

¶ Et ex pillulis expertis ei qđ fit ex oppilatione ⁊ humore ⁊ ventositate est vt sumantur turbith. ʒ. xx. ⁊ colloquintide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ij. ⁊. ß. et aloes. ʒ. vij. myrabolanorum. ʒ. x. fiant ex eis pillule ⁊ deglutiant. Sitqꝫ potio earum pondus. ʒ j.

¶ Hic ponit curā nocumēti auditus per euacuatiua: ⁊ ponit quasdam pillulas sanas ⁊ expertas: ⁊ pꝫ lr̄a ⁊c̄.

¶ Et dicamus sicut a capite iterantes verbum. Qꝛ ex medicinis cōmunibus omibus illis que facta sunt ex grauitate auditus ⁊ dolore eius ⁊ ventositate ipsius ⁊ sonitu ⁊ tinitu eius causa materie frigide et frigoris post purgationem capitis sunt vt distilletur in aure baurach cum aceto ⁊ melle ⁊ fel ouiuꝫ cū oleo de oliuis ⁊ vino: aut cū oleo amigdalino amaro ⁊ aq̄ porri aut aqua cepe cum melle aut lac muliebre ⁊ medicine

cõmunes dicte in capitulo doloꝝ ⁊ due gutte distillate ex kitrano mane ⁊ vespere aut elleborus albus ⁊ niger cũ qbusdã oleis: ⁊ ꝓprie cũ oleo de lilio aut aqua anisi aut aqua absinthij ⁊ aqua corticis raffani: ⁊ similiter oleũ decoctionis spolij serpẽtis: aut granoꝝ lauri: aut euforbiũ ⁊ castoreũ cũ vnguẽto: aut oleũ balsami aut naphta: aut sumant̃ glutinis alimbat. ℥.j. ⁊ olei alkeiri. ℥.ij. ⁊ olei amigdalarũ amararuz medietas. ℥.j. bulliant oĩa simul ⁊ administrent̃ ex eis tres stille mane ⁊ sero: ⁊ similiter mel storacis cuz oleo alkeiri: ⁊ similiter aqua folioꝝ colloqntide recẽtiũ ⁊ succus dragontee ⁊ albezorbasen sunt valde vehemẽtis virtutis ⁊ medicine cões dicte in capitulo doloꝝ.

¶ Hic ponit qdã remedia cõmunia. Primo ponit curã cũ medicis que debẽt poni in aurẽ. Scdo ponit curã per euaporatiua. ibi (Et ex vaporationibꝰ.) Tertio per embrocas. ibi (Et simil'r.) Quarto ponit quẽdã cañ. ibi (In eñone.) ⁊ Prio facit ħ. s. ponit medicamina siue medicinã siue medicias ꝯueniẽtes oĩ etati. Scdo põit medicinas appropriatas ĩfantie. ibi (Q2 si ĩfantibꝰ.) Item cũ oleo de oliuis. Itẽ in cap̃. s. ĩfra. Itẽ ex kitrano. i. pice liqda. Itẽ cũ vnguẽto. s. basilicon. Itẽ aut naphta. i. oleũ petroleũ. Itez glutinis alimbat. i. terbẽtine. Itẽ olei alkeiri. i. de violis saracenicis. Itẽ albezorasen est raffanus de illa ꝯta. Itẽ in cap̃. doloꝝ. s. auriũ.

¶ Q2 si infantibus hec accidant curant̃ cũ oleo dededi in quo decocta sunt rutha ⁊ maiorana ⁊ etiam saluia masticationes ordei cum sale gẽma solum.

¶ Hic ponit curam per medicinas conuenientes in quadã etate. ⁊ patet. Item dededi. i. quoddam granum simile grano cataputie de quo Serapio facit vnum capitulum.

¶ Et ex vaporationibꝰ iuuatiuis ẽ aq̃ cal'a cũ ꝺcoctiõe camomille ⁊ ãbeti ⁊ folioꝝ lauri ⁊ sansuci ⁊ alphabaca sicca ⁊ piretri vaporent̃ ea collũ ⁊ ĩferiora auris.

¶ Hic ponit medicinas vaporatiuas: ⁊ patet littera. Itẽ ⁊ alphabaca non inuenitur quid sit.

¶ Et similiter embroce predicte in capitulo capitis et ponant̃ in chinina ⁊ opponat̃ cũ descensione sua auri vt ingrediat̃ vapor eius per ipsam.

¶ Hic ponit curã per administrationẽ embrocaꝝ. Itẽ in cap'lo capitis. i. egritudinũ capitis. Itẽ in chinina est quoddam vas.

¶ Et in eñone qdẽ habẽtiũ tarax ꝯueniẽtius ẽ vt multiplicet̃ numerus eiꝰ ⁊ minoret̃ quãtitas eiꝰ omni vice quatenus ꝯseruet̃ virtus ⁊ ꝓueniat maturatio.

¶ Hic ponit quendaz cañ. ⁊ est valde notandus. Item tarax. i. qđcunqꝫ nocumentum auditus.

¶ Factũ aũt ꝓpter apostema cura cũ eo qđ est ex calido ⁊ qđ ex frigido cũ eo qđ scis.

¶ Hic pro cura nocumẽti auditꝰ ꝓueniẽtis ab apostemate remittit nos. Itẽ cũ eo qđ scis ĩfra cap̃. de apostematibꝰ auriũ.

¶ De dolore auris. Cap̃. 6m.

Dolor auris aut fit a malitia cõplexionis: aut fit causa apostematis: aut bothor: aut fit cã solutionis cõtinuitatis.

¶ In p̃cedẽti pte Auic̃. determinauit de nocumẽtis ꝓueniẽtibꝰ in auditu in gñali. Hic in spãli determinat de nocumentis auditus.

¶ Primo determinat de qbusdã accidẽtibꝰ que sunt opationes lese corrupte pmutate in ꝓpria forma al's a pte sua: iuxta moduz loquẽdi Gal'. z. thegni tex. cõmẽ. 33. trac. vẽtris. Scdo determinat de egritudinibꝰ actualibꝰ auriuz. ibi (Q2 in p̃mis.) ⁊ Pria in duas sicut sunt due actiones lese corrupte pmutate in ꝓpria forma al's a parte sua. Primo de dolore. Scdo de tinnitu. ibi (Hec dispõ.)

¶ Primo determinat de dolore auriũ q̃tuz ad cãs. Scdo q̃tũ ad signa. ibi (Signa qdẽ.) Tertio q̃tuz ad curã. ibi (Op3 vt ꝯserues.)

¶ Primo ponit diuersitatẽ cãrũ efficientiũ dolorem. Scdo ponit quãdã aliã diuersitatẽ doloꝝ cũ quodã accidẽte sensus tactus. ibi (Dolor p̃terea.) Tertio pro declaratione illius accidentis sensus tactus remittit nos alibi. ibi (Et nos qdẽ.) ¶ Primo ponit diuersitatẽ caꝝ efficientiũ doloris. Scdo declarat mẽbra diuisionis. ibi (Malitia.) Tertio cõparat causas doloris adinuicem in timore ⁊ periculo. ibi (Et peruersior.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ dolor auris vel fit a mala complexione ⁊c̃.

¶ Sed tu dices contra: nõ sunt nisi due cãe doloris: vt scdo thegni tex. cõmẽ. 3z. trac. vẽtris. s. mala cõplexio ⁊ solutio continuitatis. ⁊ Dõm ꝙ apostemata siue magna siue parua nõ faciũt tertiũ genus cause doloris: sed q2 in apostemate de necessitate ꝯiungit̃ mala cõplexio ⁊ solutio ꝯtinuitatis: ideo dicit ꝙ apostema ⁊c̃. Dubium

¶ Et malitia complexionis aut est calida sine materia sicut illa que est causa aeris calidi aut vẽti calidi ⁊ ꝓprie quando fit permutatio ad ipsum a frigore subito: aut fit ablutio cum aqua calida ⁊ ingreditur ex ea in aurem: aut cum aliqua aquarũ in quibus dominatur virtus calida: aut est calida cum materia sanguinea aut cholerica aut frigida sine materia: imo ꝓpter aliquam causarum cõtrariarũ causis predictis aeris aut venti frigidorum: ⁊ proprie quãdo ad ambos eorum permutatio fit a calore subito: aut aque fride: aut aq̃ in qua dominat̃ aliqd frigidũ aut frigida cũ materia: aut ventosa frigida: aut humorosa viscosa.

¶ Declarat mẽbra diuisionis. Prio declarat q̃liter mala cõplexio est cã doloris auris. Scdo q̃liter apostema ⁊ bothor. ibi (Factus aũt.) Tertio q̃liter sol'o ꝯtinui. ibi (Factũ aũt cã sol'onis.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ mala cõplexio sine mã sicut mala cõplexio inducta ab aere ⁊c̃. Itẽ cã. i. pp cãm. Itẽ ad ipm. s. aerẽ ⁊ ventũ calidũ. Itẽ in qbus dominat̃ virtus calida sicut est aqua marina ⁊ aqua sulphuris ⁊c̃. Itẽ causis p̃dictis. i. causis calidis. Itẽ ad ambos. i. ad aerẽ ⁊ vẽtũ. Itẽ in qua dñat̃ aliqđ friduz. s. sicut aqua ferree ⁊ humor. Itẽ aut frigida cũ mã. s. vel flegmatica vel melancholica.

¶ Factus autem causa apostematis ⁊ bothor aut est propter apostema calidum ⁊ frigidum.

¶ Hic declarat cãs doloris que se tenent ex pte apostematis siue bothor: ⁊ patet littera. Item factus autem. s. dolor.

¶ Factus ṽo causa solutionis ꝯtinuitatis est sicut qui fit a vẽtositate extensiua: aut vlceribus: aut exituris: aut catarris: ⁊ ex summa quidẽ causaꝝ doloꝝ auris q fiunt a solutione ꝯtinuitatis est vẽtositas generata in ipsa: aut aqua que ingredit̃ eã aut animal vadens ad samac ipsius aut vermis generatus in ea. Et qñqꝫ fit successione casus: aut percussionis.

¶ Hic declarat tertiũ membrũ. s. qualiter solutio cõtinuitatis põt esse cã doloris auris: ⁊ p3 lr̃a. Itẽ vẽtositas extẽdit ⁊ ad extẽsionẽ sequitur solutio ad quã sequit̃ dolor. Item eam. s. aurem. Itez ad samac. i. ad p̃ncipiũ foraminis ossis petrosi.

¶ Et peruersior doloꝝ auris est ille q est ex apate calido ꝓfundo iflãmatiuo ⁊ illud est cũ febre inseparabili ⁊ ꝓprie cũ perducit ad cõmistionẽ itellectꝰ. Cũ autẽ est dolor in cartilaginibꝰ extrinsecis nõ est illic vehemẽs dolor neqꝫ vehemẽs timor. Sed ille q in primis dictus est qñqꝫ subito interficit sicut iterficit apoplexia: ⁊ ipse est magis iterficiẽs adolescentes q̃3 senes ⁊ velocius interficit eos: ⁊ qñqꝫ interficit in. vij. In senibꝰ ṽo multotiens ꝑuenit ad pus hoc apostema: sed pueros plurimũ interficit ante suppurationẽ. Si autẽ supurat̃ ⁊ assunt signa laudabilia sperat̃ euasio.

¶ Hic cõparat cãs doloris adinuicẽ in timore ⁊ periculo: ⁊ p3 lr̃a. Rõ q̃re est ꝑuersior est propter caliditatez mãei que ĩducit itensiorẽ dolorẽ. Item in ꝓfundo. s. cũ cõmunitate ad cerebrũ. Itẽ est febris ĩseparabilis pp essentiã apatis calidi: ⁊ q2 est ꝓpinquũ mẽbro p̃ncipali. Itẽ qñqꝫ ꝑducit ad cõmistionẽ itellus: ⁊ signat̃ ꝙ nocumẽtũ cõicatũ sit cerebro. Itez cũ aũt dolor: q2 nõ est cõicatũ nocumẽtũ cerebro. Itẽ q in p̃mis dictꝰ est. s. q est ab apate calido ꝓfundo. Itẽ mag̃ iterficit adolescẽtes. Rõ est: q2 tale apostema est a mã calidiori. simil'r adolescẽtes mag̃ sentiunt dolorẽ q̃3 senes: ⁊ ideo interficit adolescentes. Itẽ in. 7. s. diebus. s. quando egritudo est peracuta. Itẽ peruenit ad pus q2 saniatur. Item sed pueros. i.

adolescētes. Jtem ante suppurationē. i. anteq̄ fit pus siue sanies. Jtē separat̄ euasio. s. q2 separat̄ ꝙ aperiat̄ apā vsus exterius.

¶ Dolor preterea auris quandoq̄ est cum pruritu: et quandoq3 est sine pruritu.

¶ Hic ponit quādam aliam diuersitatem doloris vt ꝯiungit̄ cum quodā accidente sensus tactus ⁊ hoc est pruritus: ⁊ dicit ꝙ dolor auris aliquādo venit cū pruritu aliqñ sine pruritu ⁊c̄. Nota ꝙ si mā est calida mordicatiua vel sit flegma salsum fit prurit⁹. Si aūt nō sit ibi talis materia non fit pruritus.

¶ Et nos quidem iam diximus de pruritu in aure capitulum in suo loco.

¶ Hic remittit nos alibi pro determinatione doloris pruritui in auribus: ⁊ dicit ꝙ dixit hoc inferius.

¶ De signis. Cap. 7m.

Signa quidem sunt sicut signa predicta in capitulo tararen.

¶ Hic ponit signa: ⁊ dicit ꝙ signa sunt habita sup̄ ca. de nocumētis audit⁹. Jtē tararē. i. in cap̄. de nocumētis auditus.

¶ De cura. Cap. 8m.

Oportet vt conserues canonē in distillādo id qđ distillat̄ in aurem ⁊ est vt sit nō vehemētis caliditatis aut frigiditatis.

¶ Hic ponit curā. Primo premittendo canonē attendendū in curatione doloꝝ auriū. Scđo exequit̄ ponēdo curā iuxta diuersitatem causaꝝ facientiū dolorē auriū. ibi (Qꝛ si causa.) Tertio ponit quedā remedia cōia. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu debes obseruare cañ. ante dictū. s. nō debes distillare res nimis calidas neq̄ nimis frigidas. Causa aūt huius visa fuit heri.

¶ Qꝛ si causa fuerit repletio in corpore ex capite opꝫ vt euacues partē capitis ex genere illius repletionis Calida nāq3 si est cū flōmia ⁊ eũone que fit cū mūdificātib⁹ caput a mā cal'a ſm ꝙ sciuisti: ⁊ si humor est grossus viscosus tenax cū pillulis aseibar p̄dictis ⁊ gargarismate: ⁊ si est tenax fixus in parte auris opꝫ vt administres post solutionē ⁊ medicinas lenitiuas: deīde intēde vice alia cū eo qđ eũat ip̄m ex membro.

¶ Hic exequit̄ ponēdo curā doloris auris ꝓueniētis a mala cōplexione. Scđo a vētositate. ibi (Et si est cā.) Tertio a bothor. ibi (Et si cā fuerit in eo.) Quarto a vermibus. ibi (Et si cā fuerit in ipso.) Quinto ab apāte calido. ibi (Et si cā fuerit apostema.) ¶ Sed tu dices q̄re nō ponit curā doloris auris ꝓuenientis a sol'one ꝯtinui. R̷ dōm ꝙ itelligit curā: qñ ponit curā doloris auris ꝓuenientis a vētositate ⁊ a vermib⁹ ⁊ ab apātib⁹. R̷ Prio ponit curā doloris auriū ꝓueniētis a mala cōpl'one cum mā. Scđo a mala cōpl'one sine mā. ibi (Si aūt cā.) ¶ Dicit p̊ ꝙ si cā est repletio ī capite ⁊c̄. Jtē illius repletiōis. i. humoris replētis: q2 si esset cholera euacua cholerā: ⁊ si est flegma euacua flegma. Jtem sciuisti. s. p̊ fen illius illo capl'o cū mām eũare volueris. Jtē cū pillulis p̄dictꝭ. s. p̄ma fen tertij. Jtē si fluxus. s. humoris. Jtem lenitiuas aliter solutiuas.

¶ Si aūt cā est caliditas superflua opꝫ vt īfrigides cerebrū cū extinguētib⁹ cognitis p̄dictis in capl'o cerebri: ⁊ vt distilles in aurē oleū ros. tepidū aut albumen oui. Qꝛ si dolor est vehemens ꝑmisce cū eo cāphorā. ⁊ qñq3 est oleū viol'. cū cāphora magis sedatiuū doloris q̄ oleū rosa. ꝓpter mollificationē que est in ipso: ⁊ etiā distillent̄ in aurē colyria sedatiua doloꝝ oculi cū albumine oui ⁊ similib⁹. albumini nāq3 oui soli iest ꝓprietas mirabilis ⁊ lac cū aqua solatri ⁊ aqua coriandri: ⁊ melius qđē lac qđ mulget̄ ⁊ est calidū ex vbere est iuuatiuū. Et bulli vermes terrestres in oleo rosa. ⁊ distilla in aurē: aut coquātur limacie in oleo amigdalino ⁊ distillet̄ in eā: aut decoquat̄ oleū ros. in aceto vini qđ sit triplū ipsius donec acetū ꝯsumat̄ ⁊ remaneat oleū ⁊ administret̄ illud distillādo: est enī iuuatiuum valde pulsationi: ⁊ similiter oleū seminis cucurbite ⁊ oleū nenufarinū ⁊ oleū de salicib⁹ ⁊ similia: ⁊ similiter succus qui assimilat̄ succo cucurbite qui fit ex corpore eius ⁊ folijs ipsius: ⁊ similiter emplastra infrigidantia exterius. Quidā autē dixerunt ꝙ aqua volubilis valde bona est in hmōi dispositione ⁊ succus seminis canabis humidi: ⁊ quādo fortiores fiunt pulsus ⁊ dolor ⁊ timet̄ ex eis spasm⁹ nō est excusatio a mollificatiuis. Et nō est aliqđ sicut butyrū vaccinū antiquū calefactum: ⁊ quādoq3 in ipso excusat laborē itromissio embube in aurē ingeniose fabricate super cucumā in qua est aqua calida vt ꝑueniat vapor ad aurē: quandoq3 enim sedat ⁊ excusat ab alijs ⁊ excusat a narcoticis: et proprie quādo est aq̄ in qua decocta sunt ea que mollificāt cum facilitate: ⁊ est etiā permista cū aliquo horum que stupefaciunt. Cūq3 necessariū est aliqđ narcoticū magis incolume est sief memithe cū aliquāto opio teratur ⁊ misceat̄ cum lacte mulieris ⁊ distilletur in aurem. ⁊ si fuerit causa introitus aqua in ipsam curetur cum eo qđ dicetur in capitulo suo.

¶ Hic ponit curā doloris aurꝭ ꝓueniētis a mala cōpl'one sine mā. Prio a mala cōpl'one cal'a. Scđo frīda. ibi (Et si fuerit cā.) R̷ Pria in tot quot medicias ponit ⁊ sunt multe: ⁊ pꝫ lr̄a. Jtē in capl'o cerebri. i. p̊ fen istius tertij qñ loquebat̄ de soda a cā cal'a ⁊ de apātib⁹ calidis cerebri. Jtē ꝑmisce cāphorā: q2 si est ibi dolor vehemens signāt̄ mala cōpl'o cal'a. Jtē in ipso. s. oleo violato. Jtē qñ lac cito mulgit̄ statī mittat̄ in aurē: q2 si nō cito mittit̄ in aurē statī corrūpit̄. Jtē vmes terrestres sunt anodini: iō sunt remotiui dolorꝭ. Jtē limacie sūt calorꝭ tepidi: ⁊ ꝑ ꝯñs anodine. Jtē ex corꝑe ei⁹. s. cucurbite. Jtem qdā aūt dixerūt. s. Rasis lib. 3. c. 1. Jtē nō est excusatio a mollitiuis: q2 iste est spissus fact⁹ a siccitate neruoꝝ. Jtē excusat. i. suffic̄. Jtē embube est īstr̄m qđ venit ad orificiū aurꝭ. Jtē sup̄ cucuma. i. sr̄ vrceolo ō ramo. Jtē sief memithe. i. sief ō succo celidonie.

¶ Et si fuerit cā frigiditatis fixa in ꝓfundo vel exteri⁹ oportebit vt fiant distillationes ex oleis calidis sicut oleū ruthaceū ⁊ oleū anhetinū ⁊ oleū de spica romana ⁊ oleū laurinū ⁊ oleū albacuen ⁊ oleum balsami ⁊ oleū de alcherua ⁊ que sunt illis similia: aut sicut oleū in quo decoquit̄ alliū ⁊ colat̄: aut oleū in quo decoq̄t̄ piper ⁊ euforbiū ⁊ castoreū: aut gallie q̄ntitas danic. i. in aureo olei de ben: aut oleum aliud ex oleis calidis aromaticis: ⁊ qñq3 potat habēs dolorē vinū purum forte ⁊ dormit: ⁊ cū excitat̄ nō hꝫ lesionē aliquā.

¶ Hic ponit curā doloris auris ꝓueniētis a mala cōplexione frigida: ⁊ pꝫ lr̄a. Jtē albacuen. i. de matricaria. Jtē de alcherua: dicit Simon ꝙ est planta que vocat̄ pentadactylus vel cataputia maior: vel sponsa solis. Jtem danich est pondus. s. granoꝝ ordei. Jtē vinum purum al's parum. Jtem non habet aliquam lesionem: q2 vinum euaporat ⁊ calefacit.

¶ Et si est cā in ipso ex vēto frigido ꝯfert ei illud quod dicemus in capitulo sonitus ⁊ tinnitus: ⁊ qđ dicemus in capitulo eius cuius cā est humor tenax: ⁊ cui⁹ causa est frigus. ⁊ ex eis que ꝯueniūt ad illud est vt ipleātur vētose aqua calida ⁊ applicent̄ in circuitu auris vt distillētur in eā rutha ⁊ amomū cū melle aut abrotanū ⁊ sansucus in oleo de lilio: aut castoreū cū eis postq̄ decoquunt̄ in eo ⁊ colat̄: aut nitrū ⁊ acetum ⁊ oleum ros. aut succ⁹ amigdalarū. ⁊ si necessariū fuerit illđ qđ est fortius: tunc qđ sit sicut euforbium ⁊ castoreū cum oleo costino: aut costū marinum ⁊ aristologia: ⁊ qñq3 ꝯfert in eo vaporatio cū milijs ⁊ filtro calefacto.

¶ Hic ponit curā doloris aurꝭ ꝓueniētis a vētositate: ⁊ pꝫ lr̄a. Jtē in capl'o ei⁹. s. tīnitus. Jtē frigus. s. purū absq̄ mā. Jtē vētose. Jtē applicent̄: al's adhereāt: ⁊ vtraq̄ lr̄a est bona.

¶ Et si causa fuerit in eo bothor tunc cum eo qd dicemus in capitulo de bothor auris.

¶ Hic ponit curam doloris auris prouenientis a bo thor que sunt vlcera bothoralia.

¶ Et si cā fuerit in ipso vermis in ipsa gnatus tūc cum eo qd dicemus in caplo vermis generati in aure.

¶ Hic ponit curam doloris prouenietis a vermibus: ⁊ pz lrā.

¶ Et si fuerit cā in ipso introitus aque ⁊ lapidis tūc cū eo qd dicemus illic: ⁊ si cā fuerit apostema calidū pfundū qd est timorosum pp ppinquitatē sui ad cerebrū vsquequo ad collectionē perueniat ⁊ suppurationez: tūc post flōmiā ⁊ euacuationē oportet vt administres lenitiua in primis ⁊ infrigidantia ⁊ pprie lac mulieris vice post vicem vsqꝫ ad diem tertiuz: ⁊ similiter oleū ro. decoctū cū aceto predictū in primis.

¶ Hic ponit curā doloris puenietis ab apate calido. Primo qn tale apostema est gnatū in iterioribꝰ auris. Scdo qn in exterioribus. ibi (Si aūt apostema est extra.) Prima in duas. Primo ponit curā qn apostema est in pncipio. Secundo qn magis pcedit. ibi (Deinde mucilaginē.) ¶ Dicit pmo qꝫ si sit apostema calidū in pfundo ⁊c. Item suppurationem. i. saniationem. Item in primis. i. in principio competunt fieri repercussiua.

¶ Deinde mucilaginē fenugreci: post mucilaginē seminis lini ⁊ mucilaginē seminis almaru in aqua lactis et aqua volubilis est ex eis que pferunt in huius hora: ⁊ in ipso qdē iam expertū est sisamū ptritū: deinde administrent semp vaporationes cū oleo declināte ad caliditatē aliquātulā: ⁊ opz vt sit oleū dulce ⁊ sit cuz hoc tepidū in quo infundat cottū inuolutū in extremitate radij subtilis ⁊ ponat in aurē vice post vicē ⁊ fiat emplastrū exterius cū linitiuis maturatiuis. Si aūt virtꝰ nō fuerit vehemēs cū transiuerit principiū oportebit vt distillet in aurē adeps vulpis vel lacerti aut basilicū cū oleo ros. vel oleo de alcanna: aut adeps anatis: aut adeps rachamati: aut emplastrū ex adipibꝰ galline ⁊ anatis. Et qn nō est apostema vehemētis caliditatis administra in ipso medicamē factū ex adipe caprino liquefacto ⁊ permisto cū partibꝰ equalibꝰ mellis ⁊ alrob ⁊ hyssopi quoꝝ vnūqdqꝫ sit equale illi adipi ⁊ pone in aurē. Et ex eis que sunt fortiora illo ⁊ maturant cū virtute est illud. ℞. lythargirij ceruse: āboꝝ añ. ℥. j. thuris ⁊ pulueris molēdini ⁊ gūme pini: omniuz añ. ℥. iiij. olei lib. j. adipis porcini aut caprini recentis lib. ij. succi seminis lini qꝫtū sufficit fiat ex eis emplm: ⁊ fortasse indigebis narcoticis: administrabis ergo fm modū quē dicemus: ⁊ qn puertit ad saniē administra spumā seminis lini cū oleo ros. aut oleo camomillino ⁊ reliqua que dicemus in caplo suo.

¶ Hic ponit curā doloris puenietis ab apate qn pertransiuit pncipiū. Item almaru. i. marubiū. Item ad caliditatez aliquātulam: q. s. opz qꝫ fiat digestio ⁊ aliqualis resolutio. Itez radij subtilis. i. lycinij. Item virtus. i. dispositio. s. apostematis. Itē adeps rachamati. i. adeps sturnelli vel fasiani. Itē alchāna. i. lignū nigrū. Itez ⁊ alrob. i. sapa. Item ⁊ hyssopi. s. humide. Item spumaz. i. mucilaginē. Itē in cap. suo. i. in cap. de cura saniei aurium.

¶ Si aūt apostema est extra aurem est pauci timoris ⁊ medicat cū faria ordei ⁊ emplm factū ex farina fabaꝝ est bonū valde: ⁊ farina fabarū ⁊ camomilla ⁊ farina ordei ⁊ malua ⁊ mellilotū terant ⁊ cribellent ⁊ ifundātur aqua tepida ⁊ oleo vio. ⁊ qñqꝫ sufficiūt solatrū ⁊ farina tritici ⁊ oleū sisaminū. In bothor aūt que fiunt in aure qñqꝫ sufficit labor ⁊ decoctio ficuū cū tritico qn distillat in aurē aut ponit lyciniū i ipa ex ea. Et qñqꝫ sedat dolorē administratio embube fm modū quē pdiximus: ⁊ qñqꝫ sufficit in stupefactiōe ⁊ sedatione doloris illud qd diximꝰ post dcm embube in hoc caplo.

¶ Hic ponit curā doloris aurꝭ puenietis ab apate existēte in partibꝰ exterioribꝰ: ⁊ pz lrā. Itē ⁊ est. supple illd emplm. Itē sufficit. i. excusat ab alio labore quē dicemus. s. cū istrumēto auriū.

¶ Et ex medicinis quidē cōmunibꝰ ad dolores auris ⁊ pprie illū qui declinat ad frigus est oleū onfancinū in quo bullitur scarabeus aut lumbrici terrestres aut vermis qui est sub vrceo aque: aut fel piscis cum oleo onfancio: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut rachamati: aut gruis: aut oleū scorpionū: nā est iuuatiuum valde: aut aqua sansuci recētis: aut decoctio folioꝝ algarab ⁊ corticis eius: aut decoctio lumbricoꝝ terrestriū inde cocta colata in q dissoluat adeps anatis: ⁊ si fuerit frigus vehemēs decoquat in ipsa fel tauri in oleo alcheiri vsquequo existimet qꝫ fel iaz resolutū fuerit ⁊ finitū: deinde reponat illud ⁊ administret distillando est eni mirabile: ⁊ quādoqꝫ necessariū est in curationibus doloꝝ vehementiū in aure administrare narcotica. Et sit illud aliqd ex philonio cū lacte: ⁊ simil'r troc. croci ⁊ troc. stelle ⁊ opiū ⁊ castoreū ⁊ crocus cuz lacte mulieris: ⁊ opz vt postponit illud vsquequo timeatur syncopis: ⁊ pprie cū fuerint humores frigidi. Illud. n. nocet eis valde. Qr si accidat nocumētū ex vsu narcoticoꝝ administra castoreū post illud solū.

¶ Hic ponit remedia cōia. Primo ponit curā regularē per remedia cōia ad dolorē pueniente a qcūqꝫ cā. Scdo ponit curā coactā. ibi (Et qñqꝫ est.) Tertio q fecit mētionē de narcoticis pōit qdaz bonū narcoticū. ibi (Et si fuerit.) Pria in tot quot remedia pōit. ptes patēt. Itē oleū onfancinū. i. de oliuis imaturꝭ. Itē scarabeus est aīal qd vadit per terrā pgregādo stercus asinoꝝ vel equoꝝ vl bouū. Itē rachamati. i. sturnelli vel fasiani. Itē algarab. Hic accipit algarab pro aliq spē salicis. Itē alcheiri. i. de viola saracenica.

¶ Et quādoqꝫ fiunt troc. ex castoreo contrito vltime: deinde pijcit sup ipm opiū ptritū: deinde fiunt ex eo troc. cū vino puro: ⁊ si fuerit illic vlcus valde dolorosuz: tunc administra lyciniū ⁊ opiū cū lacte: aut sumantur. xx. amigdale excorticate ⁊ opij ⁊ baurach ⁊ thuris: oium añ. ʒ. j. ß. croci galbani myrre: oium añ. ʒ. j. ß terātur ⁊ pulueriȝent cū aceto ⁊ exiccent: ⁊ cū necesse fuerint infundant oleo rosa. ⁊ distillent.

¶ Hic ponit quandam curā coactam que est per administrationē narcoticorum: ⁊ patet littera.

¶ Et si fuerit illic sanies loco aceti sit vinum aut mel aut oxymel.

¶ Hic ponit vnum quoddam narcoticum bonum in sedatione doloris auris: ⁊ patet littera.

¶ De sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo. Cap. 9m.

Hec dispō est vox quā homo icessanter audit exterius. Et eiꝰ cōparatio ad auditū est cōparatio imaginationū ⁊ tenebraruz quas videt homo absqꝫ cā exterius ad oculū.

¶ In pcedētibꝰ Aui. determinauit de vno accidēte ptingēte in aure. Hic determinat de alio accidēte que est actio lesa corrupte. s. de sonitu tinitu ⁊ sibilo. Primo determinat de tinitu ⁊ sibilo qꝫtū ad cās. Scdo qꝫtū ad signa. ibi (In illo qdē.) Tertio qꝫtū ad curaz. ibi (Opz vt oēs isti.) Primo notificat tinitū siue sibilū ⁊ sonitum. Scdo ponit cās. ibi (Et qm vocis cā.) Tertio ponit quādā diuersitatē cārū. ibi (Et cā huiꝰ sonitꝰ.) ¶ Dicit pō qꝫ sibilus siue sonitꝰ ⁊ tinitꝰ auriū est vox qdā quā hō audit: ac si audiret exterius: ⁊ talem cōparationē hꝫ sonitꝰ ad aures qualē imaginatio ad oculū. Item

exterius

exterius quātū ad iudiciū ita ꝙ nō oꝫ ītelligi ꝙ audiať exterius sic de imaginationibus q̄ iudicanť extra ⁊ tñ nō sunt extra nec videntur extra: similiter est de auribus. Item ad oculū. s. occurrēs: qꝛ nō est aliqua cā exterius propter quā videat illas imaginationes.

¶ Et quoniam vocis causa est inundatio accidens in aere que peruenit ad sensum: tunc oportet vt sit in hoc accidente in quo fit sermo de sonitu ⁊ tinnitu motus aeris. Et cum non sit ille aer exterius: tunc est aer interior. Et aer quidem interior est vapor effusus in concauitatibus.

¶ Hic assignat cām tinnitus ⁊ sibili. Prīo assignat cām īmediataꝫ. Scđo cām cāe: ⁊ ꝑ ꝯñs cām mediatam. ibi (Et inūdatio.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ causa vocis est inūdatio īducta in aere que ꝑuenit vsqꝫ ad sensum auditus. Illud ꝓbat. s. ꝙ vox non audiatur ꝓpter aerē extrinsecū vel ītrinsecū: ⁊ arguit ⁊c. talis aer in quo est ⁊c. Itē in aere aliter aeri ad sensum. s. auditus. Iteꝫ ille aer exterior. s. qui moueť. Item in cōcauitatibus. s. aeris. ¶ Nota ꝙ iste motus fit in aere complicato ex vaporibus vel ventositatibus.

¶ Et hec inundatio aut est occulta a qua fortasse non ꝑuenit vapor effusus in ventribus: aut est maior illa.

¶ Hic ponit cāꝫ mediatā tinnitus ⁊ sibili. Prīo ponit quādā diuersitatē cārum. Scđo declarat mēbra. ibi (Quꝫ si fuerit.) ¶ Dicit primo ꝙ si ista inūdatio ꝯtingēs in aere. s. in aere cōplātato: aut est occulta ita ꝙ non ꝑuenit aliqs vapor in tali aere: aut illa inūdatio est maior ⁊c. Itē ⁊ hec inūdatio. s. aeris cōplātati. Itē a qua. i. in qua. Itē vapor effusus. s. sic cā faciēs inūdationē. Itē in vētrib⁹. i. ꝯcauitatib⁹. Itē maior illa. s. q̄ occulta: ⁊ supple ꝑuenit vapor effusus. Uult dicē ꝙ aliqñ inūdatio nō est manifesta: ⁊ qñqꝫ est manifesta.

¶ Quꝫ si fuerit occulta ex genere illius cuius euacuatio fit difficilis ⁊ accidat in quibusdam horis vt audiatur a tali qualis ipsa est sonitus ⁊ tinnitus: ⁊ nō accidat in qbusdā alijs tunc illud aut est ꝑꝑ acuitatē sensus in qbusdā eorū ⁊ nō in alijs: aut fm cōparationē quā diximus in imaginādo. Imaginatiōes aūt ꝑꝑ debilitatē eius: quare patiť a qualibet mūdatiōe sicut accidit debili frigus a quolibet frigore aut calor a quolibet calore. Et spēs quidem debilitatis sunt que sciuisti ex speciebus male complexionis.

¶ Hic declarat mēbra. Prīo declarat p̄mū. s. qñ inūdatio est occulta ⁊ est cā tinnitus ⁊ sibili. Scđo declarat scđꝫ. s. qualiter inūdatio maior q̄ꝫ occulta est cā tinnitus. ibi (Et si est supra.) ¶ Dicit p̄ ꝙ si ꝯtingat ꝙ inūdatio aeris cōplātati sit occulta: tunc est multū difficile declarare de isto tinnitu: qꝛ pōt ꝯtingere ꝑꝑ acuitatem sensus vel ꝑꝑ debilitatē sensus q patiť a qualibet inūdatiōe. Et subdit ꝙ spēs debilitatū sunt ille q̄ sciuisti. Itē cuius euacuatio. i. declinatio Itē alia lr̄a dicit enarratio. s. ab īfirmo: ⁊ vtraqꝫ est bona lr̄a. Iteꝫ arab. s. inūdatiōe q̄lis ipsa est. s. occulta. accidit tinnitus aliqñ ⁊ aliqñ nō accidit: qꝛ magni soni obūbrant minores. Et qꝛ ille tinnitus inūdatiōe existēte parua fit ꝑꝑ acuitatē sensus auditus: igiť nō sꝑ organū est eq̄liter ōpuratū a supfluitatib⁹: ⁊ iō audiť aliqñ ⁊ aliqñ nō. Itē in qbusdā. s. horaꝝ eaꝝ. Itē ⁊ nō in alijs. s. horis. Itē quā diximꝰ. s. tertia fen ca. de imaginationib⁹ vltio trac. qꝛ sicut in imaginatiōe videns iudicat se videre q̄ nō videt: ita in imaginatione audit⁹ iudicat audire aliqd qđ nō accidit extra. Itē a quolibet frigore. s. ītrinseco vel extrīseco. Itē q̄ sciuisti supra ca. 3. istius fen.

¶ Et si est supra occultam ⁊ supra illaꝫ in qua diuersificantur fortis ⁊ debilis: tunc cā eius est iuētio eius qui mouet vaporē inundantē ei supra motionē ⁊ inundationē ꝯsuetaꝫ. Et inundans vaporē aut est vētositas generata in parte capitis mota in ipso: aut est sonitus saniei qui fortasse generať in ipsa ⁊ feruor puris in partibus eius: aut motus vētositatis accidētis multotiēs in meatibus eius sicut fit in febribus: aut repletio superflua in corpore ⁊ ꝓprie in capite sicut fit post ebreitatē plurimā: aut agitatio tendēs versus cerebrum ꝓprie sicut fit post motū laboriosuꝫ: aut casus aut percussio. Et quādoqꝫ fit illud nō ꝑꝑ agitationē motus: imo ꝓpter materiaꝫ viscosam resolutā in ventositatē paucā ⁊ assiduatur illud. Et quādoqꝫ fit propter vehemētiaꝫ famis: ⁊ illud est propter agitationem cadentem in humoribus sparsis in corpore quiescentibus in ipso: ⁊ cū non inuenit natura cibum aliqueꝫ conuertitur ad eos ⁊ resoluit ipsos ⁊ mouet eos: ⁊ quandoqꝫ accidit sonitus post medicinas quarū ꝓprietas est vt retineāt humores ⁊ ventositates in partibus cerebri.

¶ Hic declarat qualiter inundatio maior q̄ꝫ occulta est cā tinnit⁹: ⁊ ponit. 9. causas quare hoc est. Et dixit quādo inūdatio est maior q̄ꝫ occulta debilitať ⁊ diuersificať auditus fm fortitudinē ⁊ debilitatem auditus: aut hoc cōtingit ꝑꝑ aerē inūdantē. Scđa causa est sonitus saniei. Tertia cā est motus ventositatis al's vndositatis factus ab ebullitione humoꝝ vt in febrib⁹. Quarta est repletio superflua. Quinta est agitatio humoꝝ vel vapoꝝ. Sexta est casus ⁊ ꝑcussio. Septiā est agitatio magna in humoribus viscosis. Octaua est ꝑꝑ famē: qꝛ nā cōmouit humores ⁊ per ꝯsequēs aerē. Nona est ꝑꝑ medicinas fortes que mouerūt ⁊ nō eduxerūt. Itē ⁊ si est. s. inundatio. s. supra occultā. Itē fortis. s. auditus ⁊ debilis. i. fortitudinē ⁊ debilitatē. Itē vaporē. i. aerē cōplantatū. Itē in ipso. i. in organo auditus. Item nota ꝙ sicut est in musto qñ paruꝫ ebullit: ita est existente sanie in auribus: qꝛ fit sonitus similis tali musto. Iteꝫ ventositatis al's vndositatis. Itē post ebrietatē plurimaꝫ: qꝛ īplet caput vaporibus eleuatis a vino: ⁊ fit motus in aere cōplantato.

¶ Nota ꝙ materia ventosa vadens ad aerem complantatum ipm cōmouet ⁊ facit tinnitum. Item ⁊ resoluit. i. dissoluit. ¶ Nota ꝙ medicine retētiue vapoꝝ ⁊ vētositatū in capite possunt esse medicine stiptice approximate extra: qꝛ retinēt vapores ⁊ vētositates vt nō possint exire ⁊ cōmouēt aerē ⁊ fit tinnitus. Item pñt eē medicine solutiue que mouēt humores ⁊ nō euacuant.

¶ Et causa huius sonitus quandoqꝫ est ex aure ipsa: ⁊ qñqꝫ est cum cōmunitate membroꝝ aliorum mittētiū has ventositates ad ipsam.

¶ Hic ponit quandam diuersitatem: ⁊ dicit ꝙ aliquādo accidit tinnitus propter dispositionem existentem in aure: aliquando ꝓpter membrum mandans ad aures.

¶ De signis. Cap. 10m.

In illo quidem qui est continuus ⁊ assiduus causa est aliquid stās in ipso cerebro. Si aūt quiescit deinde excitatur post repletionē aut vacuitatem aut motū: aut cuꝫ calor fit fortis aut frigus: tunc est ꝑ cōitatem. Amplius forma vocis significat ipsam: est eniꝫ quādoqꝫ quasi sit vox rei ascēdentis ad superiora. Al's enarratio

¶ Hic ponit signa. Et p̄ ponit signa sibili facti ꝑ cōitatē cerebri. Secūdo ponit signa sibili facti ab acuitate audit⁹. ibi (Et plurimū ei⁹.) Tertio ponit signa sibili facti a cōitate toti⁹ corpis ⁊ stōchi. ibi (Illū aūt qui est.) Quarto ponit signa facti a siccitate. ibi (Factus āt.) Quinto ponit signa facti a debilitate auditus. ibi (Et factū.) ¶ Diť p̄ ꝙ qñ sibilus ⁊ tinnitus est ꝯtinuus cā est aliqd qđ detineť in cerebro ⁊c. Itē stans in ipso cerebro. s. ꝯtinue motum ad aures: qꝛ si nō moueреť ꝯtinue ad aures nō eēt sibilus ꝯtinu⁹: sꝫ eēt disrupt⁹. Itē nota ꝙ nō semꝑ est sibilus: ⁊ iō aliqñ quiescit: nā est possibile ꝙ aliquo tꝑe in cerebro nō sit aliqua mā ventosabilis: ⁊ tunc non erit sibilus. Et iō dicit si aūt quiescit. similiter aliquo tꝑe est aliqua mā ventosabilis in cerebro: ⁊ toto illo tꝑe ꝯtinuus est sibilus in aurib⁹. Et iō dicit si aūt quiescit. Itē ꝑꝑ repletionē: qꝛ stōchus est repletus: ⁊ fit euaporatio. Et sil'r in vacuitate: qꝛ mā tūc mouet se super humorē: ⁊ īducit motū ⁊ agitationē in eis: ⁊ sic fit motus in aere cōplātato. Itē significāt ipsaꝫ. s. cām facientē sibilum.

¶ Et plurimum eius est cum communitate corporis aut stomachi: aut quasi vox que resoluiť sup seipsam: aut sicut fragor arborum ⁊ significat illud absconsionem ventositatis: ⁊ si illic est febris aut dolor perducens ad timorem: tunc significat collectionē purulentā. Et quādo eius constrictio est fm semitam generationis post generationem occultam continuam: tunc est propter humorem viscosum.

¶ Hic ponit signa sibili facti cōitate toti⁹ corporis ⁊ stomachi: ⁊ dicit ⁊c̄. Itē ⁊ plurimū eius. s. tinnitus. Itē q̄ reuoluit supra se ip̄m. i. nō sentitur vox ascendēs ad supiora: sed sentit vox stans in eodē loco nō ascēdēs neq̧ descēdēs. Itē abscōsione ventositatis. i. non significat ꝙ vētositas ascendit sursum. Itē purulentū. i. saniosum. Item eius. s. tinnitus. s. ventositatis. Itē ꝓpter humorem viscosū supple paulatim conuersum in ventositatem.

¶ Illum autem qui est propter acuitatem sensus significat defectus causarum ventositatum ⁊ repletionis ⁊ mundificatio auditus ⁊ eius excitatio apud ieiuniū ⁊ vacuitatem.

¶ Hic ponit signa tinnit⁹ facti ab acuitate sensus: ⁊ dicit. Et qm̄ nō sunt cause significātes vētositatē ⁊c̄. Hic Auic. arguit ꝑ locū ad nō est ibi vētositas nec repletio ⁊c̄. igitur est ꝓpter acuitatē sensus.

¶ Factus aūt a siccitate est post eūones ⁊ febres.

¶ Hic ponit signa tinnitus facti a siccitate: ⁊ dicit ꝙ venit post euacuationes ⁊ febres.

¶ Et factū a debilitate scies per sup̄fluitates: ⁊ qm̄q̧ est cū cōplexione calida ⁊ fit subito ⁊ cū inflāmatione ⁊ frigida est econtrario.

¶ Hic ponit signa tinnitus facti a debilitate: ⁊ dicit ꝙ tu scies ⁊c̄. Item superfluitates. s. per excessum qualitatū.

¶ De cura. Cap. 11[m].

Oportet vt omnes isti vitent solem ⁊ balneū laboriosum ⁊ vomitum ⁊ clamorem ⁊ repletionē ⁊ vt leniat naturas suas.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo ponit a quibus oꝫ cauere ille q̄ patit sibilum. Scd̄o ponit curam. ibi (In eo v̄o.) ¶ Dicit p̄ oꝫ cauere ⁊c̄. Item solem: q2 sol calefacit ⁊ cōmouet. Item ⁊ vomitum propter eandem cām. Item naturas. i. ventres.

¶ In eo v̄o q̄ fit ꝑꝑ cōitatē opꝫ vt sit intētio mēbri faciētis ipsū ⁊ ꝓprie stomachi: quare mūdificetur ⁊ intendatur cerebrū ⁊ auris: quare confortetur cerebrū quidem cū aliquo qd̄ sit sicut oleū myrtinū ⁊ auris cū eo qd̄ sit vt oleū amigdalinū ⁊ similia. Et ꝯsideret in hoc ad cōplexionē primā: ⁊ itendat illud qd̄ adiuuat illum ꝺm canones cognitos.

¶ Hic ponit curā. Et p̄ ponit curā sibili facti ꝑ cōitatē. Scd̄o facti repletiōe. ibi (Et sil'r factū.) Tertio oñdit ꝙ sibilus cretic⁹ nō oꝫ curari. ibi (Creticus.) Quarto ponit curā sibili facti ab acuitate sensus. ibi (In eo aūt.) Quīto facti a sanie. ibi (Factus aūt.) Sexto facti a siccitate. ibi (Factus aūt in ꝯualescētib⁹.) Septio facti ꝑ ꝑmutationē mãei. ibi (In eo v̄o.) Octauo ponit curā sibili facti ab humore frido viscoso. ibi (Ei āt.) ¶ Dic̄ p̄ qm̄ sibilus fit ꝑꝑ cōitatē ⁊c̄. Itē faciētis ip̄m. i. mādātis. Itē ⁊ itendat ad cerebrū. s. in curatione. Itē ꝯfortet cerebrū. s. ante aduentū vaporis ad eū: supple sicut. Itē ad complexionem p̄mā. i. nālem conseruandā. Itē ꝺm curā cognitionis sicut sunt oīa odorifera que sp̄ūm confortant.

¶ Et similiter factum a repletione: ⁊ oportet vt mundificetur corpus ⁊ caput cum eo quod scis ⁊ subtilietur regimen.

¶ Hic ponit curam tinnitus ꝓuenientis a repletione: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē factū a repletione. s. curare opꝫ. Itē ⁊ opꝫ. s. in cura ei⁹. Itē cū eo qd̄ scis. s. cum medicinis heri dictis ⁊ dictis prima fen illo cap̄. Cum materiam euacuare voluerimus.

¶ Creticus aūt nū opꝫ vt remoueat: qm̄ remouet cū remotiōe febris. In eo aūt qui factus est ꝑꝑ velocitatē sensus sunt q̄dā hoīes q̄ precipiunt vtendū eē stupefaciētibus sicut oleo ro. decocto cū aceto cuius eē p̄dictū est cū pauco opio: aut misto cū oleo de bēgi ⁊ iusquiami cōtrito cū castoreo. Et cōueniētius qd̄ p̄ceperunt est vt sumant grana pini ⁊ castoreū cū oleo ⁊ conterantur in aceto ⁊ distillentur.

¶ Dicit ꝙ sibilus veniens cretice nō oꝫ curari: ⁊ pꝫ lr̄a. ¶ In eo v̄o. Hic ponit curā sibili facti ab acuitate sensus: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē ꝑꝑ velocitatē. i. acuitatē. Itē sensus. s. auditus. Itē q̄dā. s. Ras. 3. ꝯtinē. 1. ca. 29. Almāsoris ca. 31. Itē p̄dictū est. s. supra in ca. doloris auris. Itē de bengi est iusquiamus albus. Item ⁊ pro. i. Itē que preceperunt ⁊ s. Serapio scd̄o breuiari ca. 12. de tinnitu aurium.

¶ Factus aūt a pure curet curatione ap̄atis ⁊ puris.

¶ Hic remittit nos pro cura tinnitus facti a pure: ⁊ patet.

¶ Factus aūt in ꝯualescētibus quorū cōplexio est sicca si cā ei⁹ fuerit siccitas curet cū nutricatiōe ⁊ humectatione cū oleis t̄patis declinātib⁹ ad frigus: aut calorē ꝺm necessitatē. Si aūt cā fuerit debilitas tūc administra illud quod temperet complexionem accidentalem ex distillationibus predictis.

¶ Hic ponit curā tinnitus ꝓuenientis a siccitate: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē a cōualescētibus. i. in ꝯualescētibus. Itē debilitas ꝑꝑ cōplexionē calidā vel fridam. Itē predictis. s. cura nocumentoꝝ auditus.

¶ In eo v̄o q̄ fact⁹ est ꝑꝑ mām expulsā ad ip̄ā in dispōne sirsen aut humorē grossū viscosum administra oīa p̄dicta in cap̄lo doloris ⁊ tarax. Et ex eis que propria sunt illi q̄ succedit sirsen ⁊ febri proprie est succus absinthij cum oleo rosa. aut cū aceto ⁊ oleo de lilio: quoniam est medicamen bonum.

¶ Hic ponit curā tinnitus facti ꝑꝑ mām permutatā ab alio loco ad aures: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē sirsen. i. frenesis. Itē ⁊ tarax. i. nocumēti auditus. Itē ponit succus absinthij vt ꝯseruet cōplōnem nālem. Nota ꝙ Mesue docet coquere absinthiū in oleo ⁊ aceto.

¶ Ei aūt q̄ fit ab humore viscoso frido appropriat trociscus exp̄tus. Et est vt sumant ellebori albi p̄tes. iij. ⁊ croci. v. ⁊ nitri. x. fiant trocis. ⁊ administrentur.

¶ Hic ponit curā tinnitus facti ab humore grosso ⁊ viscoso. P̄rio ꝺm se. Scd̄o ꝺm alios. ibi (Quidā aūt.) ¶ P̄ria in duas: ꝫ ꝙ duas medicinas ponit ibi (Et ex medicinis.) Itē tres. s. partes.

¶ Et ex medicinis communibus aggregatis ad illum expertis qui est a debilitate: ⁊ ad illum qui est ab oppilatione aut humore est vt sumantur gariofilorū ⁊ seminis porri: amborū añ. ʒ. v. musci danich vnū ⁊ distillentur cum aqua sansuci ⁊ ruthe aut cū vino ⁊ similiter cum decoctione foliorū pini ⁊ decoctione folioꝝ alzizar ⁊ decoctione foliorum lauri: ⁊ oportet vt alienetur in omnibus eis cena.

¶ Hic ponit aliā medicinā: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē ad illū. s. tinnitū. Item danich est pondus quatuor granoꝝ ordei. Item mexisat. i. busa ⁊ est quoddam lignum.

¶ Quidam aūt antiquoꝝ sapientū dixerūt nō est aliq̄d magis ꝯferēs sibilo q̄ꝫ medicamē alfaudēgi dictū ad memoriā. Nā ip̄m est magis iuuatiuū qd̄ creauit deus ad illd̄: ⁊ cōfert ei distillatio facta ex hyssopo cū folijs pini ⁊ granis lauri: ⁊ attēde qd̄ dictū ē in cap̄lo tarax ⁊ doloris ex curis cōibus ⁊ proprie frigidis.

¶ Hic ponit quandā medicinā antiquoꝝ: de qua fecit mentionem Rasis. 3. ꝯti. 1. ca. Itē alfaudengi. i. ille qui cōposuit.

¶ De cura saniei ⁊ puris vlceꝝ in aure. Cap. 12[m].

Quod in primis oportet premittere est subtiliatio cibi ⁊ administratio carniū ⁊ oleoꝝ ex quibus generatur humor bonus dulcis laudabilis: ⁊ inclinatio regiminis ad illud quod opꝫ ex temperata qualitate. Qm̄ si cōplexio facit necessarium vt sumatur aqua ordei ⁊ sibi similia fiat ⁊ leuitas exercitij ⁊ inclina materiam ad nasum ⁊ os cū sternutationibus ⁊ gargarismis. Amplius non possunt eē vlcera quin sint apparētia sensui: aut sint profunda ad que non peruenitur sensu.

¶ In p̄cedenti Auic. determinauit de tinnitu ⁊ sibilo quātū ad cās ⁊ diuersitates causaꝝ ⁊ signa ⁊ curā. Hic ꝺterminat de egritudib⁹ auriū. Et p̄ determinat de q̄busdā egritudinib⁹ de q̄b⁹ minus ꝯtinetur in aure. Scd̄o determinat de oppilatiōib⁹ auriū. ibi (Qm̄q̧ fit.)

Tertio

Tertio de igressu rei in aurib⁹. ibi(Ingredit̃ aq̃.) Quarto de apati b⁹ auriū. ibi(Hec apata sunt.) ⁋ Prio determinat de cura vlceꝝ ⁊ saniei auriū. Scđo de sanguīe corrupto in auribus. ibi(Qñ est.) Tertio de cura sordis auriū. ibi(Et curā quidē.) ⁋ Primo ponit curā ꝑ regimē ⁊ dietā. Scđo ꝑ medicinas. ibi(Amplius nō possunt.)

¶ Dicit p̊ ꝙ tu debes administrare cibaria subtilia ⁊c̃. Itez subtiliatio cibi vt nā reddat̃ potētior sup mām ad ipsam expellendam. Itē ⁊ similia: q̄ iuleb vel aqua mellis. ¶ Nota ꝙ lʒ nō ponat eūones: tñ debēt ꝑintelligi ⁊ fieri añ ista. ¶ Amplius nō pñt. Hic ponit curā saniei ⁊ puris in aure ꝑ medicinas. Primo ponit quādaʒ diuersitatē vlceruʒ. Scđo declarat mēbra. ibi(Que ergo ex eis.)

¶ Dicit primo ꝙ vlcera ⁊c̃. Item sensu. s. visus.

¶ Que igitur ex eis manifesta sunt cuʒ aceto abluitur ⁊ aqua aut oxymelle ⁊ aq̃ aut vino aut decoctiōe mellis cū rosis ⁊ myrto: ⁊ post illud suffletur ī aures illud qđ exiccat sicut dragātū adustū ⁊ similia. Et quādoqʒ quidē cōfert saniose ⁊ purulēte oleum de semine canabis: ⁊ melius est vt nō repcutiat̃ neqʒ ꝓhibeat̃ duʒ nō superfluitur: imo oportet vt abluat̃ ⁊ regatur aliquo qđ sit sicut aqua ro. ⁊ oleo ro. Et etiā ex succo foliorūʒ oliuaꝝ cū melle administrent̃ distillationes.

¶ Hic declarat mēbra docēs curare vlcera auriū iuxta diuersitatē datā. Primo docet curare vlcera appentia. Scđo nō appentia. ibi(Profūda vo.) ¶ Dic̃ p̊ ꝙ qñ sunt vlcera manifesta ꝺbes abluere ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ Auic. in illa cura vtit̃ medicis siccis: q̄ auris est mēbrū siccū. Et iđ in q̄libet medicina ponit aliqđ siccū ad ꝯseruandū cōplōnē nālē auris. Itē dragātū. i. vitriolū. illa habēt exiccare: q̄ vlcera inquātū vlcera debēt exiccari. Itē saniose. s. ⁊ auri. Itez ⁊ repcutiat̃. i. quāuis dolor. Itē dū nō supfluit. s. dolor.

¶ Dubitat̃: tu. d. p̊ ꝓhibet repercussiua: postea docet administrare aquā ro. ⁊ oleū ro. q̄ sunt repcussiua. ⁋ Dōm ꝙ illud qđ est repercussiuū in membro molli nō est repcussiuū in mēbro duro: ⁊ iđ oleū ro. nō est repcussiuū in aure sicut in alijs. aliter iuxta litterā: q̄ dicit dū nō superfluit dolor repercutias: ⁊ sic patet solutio.

¶ Profunda vo alia sunt propinqui temporis: ⁊ alia sunt chronica.

¶ Hic ponit curā vlceris ꝓfundi. Primo ponit quādā distictionē. Scđo declarat mēbra. ibi(Sed ea que sunt.)

¶ Sʒ ea q̄ sunt ꝓpinqui tpis curent̃ cū eis q̄ sunt sicut sief memithe cum aceto: aut colyrium rosa. ⁊ myrra: ⁊ aloes in melle aut vino ponant̃ in aurē: ⁊ qñqʒ cōfert distillatio aque vue acerbe in ipsa: ⁊ proprie qñ ponit̃ mel cū ea: ⁊ silr̃ succus folioꝝ salicis: aut đcoctio eoꝝ aut aluminis iameni adusti ⁊ myrre. amboꝝ. ʒ. j. terantur cū melle ⁊ ponant̃ in lana: aut sanguinis draconis ⁊ spūe maris ⁊ sarcocolle ⁊ baurach armeni ⁊ myrre ⁊ thuris ⁊ sief memithe ꝑtes equales: puluerizet̃ suꝑ lyciniū īuolutū suꝑ radiuʒ infusum melle ⁊ ponantur in aurē. Qr̄ si dolorē habuerit curet̃ cū scoria ferri ꝯtrita in ea multotiens ⁊ misceat̃ cū eo qđ exiccat ⁊ sedat dolorē. Et illud ē sicut administratio olei amigdalini cuʒ myrra ⁊ aloe ⁊ croco: ⁊ qñqʒ necessariū ē vt ꝑmisceat̃ cū eo paꝝ opij: ⁊ administratio medicamis capitalis ē iuuatiua ēt. Exꝑtū nāqʒ est cū eo qđ in ip̄o ē ex exiccatiōe cui associat̃ virtus sedatiua doloris: ⁊ ꝯferūt ēt in hoc cōposita q̄ diximꝰ ī antbidotario: ⁊ ꝯferūt ei troc. andaron: ⁊ ꝯfert vt sumat̃ ex nucleis myrabo. ⁊ gallis adustis ꝯiūctis cū olō alcherua ⁊ fece: ⁊ ꝯfert ei emplastrū đ cerusa ⁊ emplm̄ basilicō ⁊ cōmista ⁊ distillata.

¶ Hic declāt mēbra docēdo curare. Et p̊ docet curare recētia. Secūdo chronica. ibi(Ea vo.) ¶ Dicit p̊ ꝙ qñ sunt recētia ⁊c̃. ea. s. vlcera. Itē ꝓping tpis. i. modicū tp̄s est ꝙ sunt facta. Itē aluminis iameni. i. de illa ꝯtrata. Itē super radiū. i. suꝑ stilū. Itē per medicamē capitale. debēt ītelligi emplastra capitalia q̄ ad aurē ponūt̃ ab Halya. 3. prac. c. 29. de formica. Silr̄ facit mētionē Aui. 4. cañ. fen 3. Itē de alcheiri. i. de violis saracenis. Itē ⁊ fece. s. vini.

¶ Ea vo que chronica sūt ꝓfunda antiqua submersa sunt valde mala: ⁊ quādoqʒ perducūt ad detegenduʒ os: ⁊ significant ipsa distillatio meatuū ⁊ multitudo saniei fetide: quare indigent eis que sunt sicut alchitran permistū cū melle ⁊ sicut fel corui ⁊ testudinis ⁊ eoruʒ administratio cū lacte mulieris aut cordumeni ⁊ nitrū mista cū ficubus mūdatis a granis ⁊ fiat ex eis lyciniū ⁊ administretur post mundificationē sordis ⁊ similiter in medicinis. Et ex medicinis fortibus in hoc capitulo est scoria eris cuʒ arsenico ⁊ melle ⁊ aceto aut rubigo ferri aut scoria ferri ipsiꝰ frixa ꝯtrita sicut puluis post frequētem frixionē multotiēs factā cū aceto vini donec fiat sicut mel ⁊ distillet̃ in aurē. Et qñqʒ est necessariū emplastrū de flore eris: ⁊ illud est quando antiquatur ⁊ sordidat̃. Et ex eis que sunt media in hoc capitulo est alumen adustū cū equalitate sui de melle: ⁊ qñqʒ addit̃ in ipso dactylus ⁊ fortior illo est cōpositio huius floris eris corticum eris: amboꝝ añ. ʒ. iiij. succi porri vnc. j. mellis puri vnc. j. administret̃. Cū aūt multiplicat̃ pus valde tunc necessaria est administratio lycinij in felle taurino submersi: aut distillationes ex vrina īfantiū: ⁊ fortius eo est scoria ferri abluta ⁊ frixa in sartagie multotiēs qñ decoquit̃ in aceto ⁊ administratur. Et qñ cū pure antiquo fuerit dolor funde in aurē cyminū durū cōquassatū cū oleo rof. aut cū aqua porri aut cū aqua piscis saliti. Et qñqʒ dolor facit necessaria esse aloen ⁊ opiū ⁊ crocū cōmisceant̃ cū melle ⁊ ponant̃ in eā: ⁊ cū videris humiditatē retineri ꝓpter medicinas prohibitiuas exiccatiuas: tūc funde in aureʒ oleū rosatū vt cadat crusta: deide pone in eā qđ gn̄at carnē: ⁊ opʒ penitꝰ ne virtꝰ retineat̃: imo ꝓhibeat̃ natiuitas eiꝰ ⁊ exiccet̃ vlcus ipsiꝰ. Et plures q̄dē callidorū medicoꝝ īplēt aurē purulētā pāno ꝓhibēdo cursum saniei ab ea: ⁊ ꝓhibēt īfirmū dormire in illo latere vt nō inueniat sanies meatū: quare egredit̃ ad đ vt declinet versus carnē mollē que est in radice auris: ⁊ facit euenire apostema ⁊ perforant ipsum post maturationē ⁊ curant ip̄m ⁊ sanat̃ cursu saniei ab aure.

¶ Hic ponit curā vlceris chronici. Et primo ponit curaʒ suā. Secūdo alioꝝ. ibi(Et plures quidem.) ⁋ Primo ponit curam vlceris qñ non multiplicat̃ sanies. Secundo qñ multiplicat̃ sanies. ibi(Cum autem multiplicat̃.) Et partes iste patent.

¶ De eruptione sanguinis in aure. Cap. 13m.

Quandoqʒ est species eius aliqua que ꝓcedit cursu fluxus sanguinis narium in hoc qđ est creticus: ⁊ qñqʒ est a repletione ꝑducēte abscisionē vene: aut abscisionem eius aut apertionem ipsius: ⁊ qñqʒ est a casu aut ꝑcussione.

¶ Hic determinat de eruptione sanguinis in aure: ⁊ duo facit. Primo ponit modos eruptionis sanguinis. Scđo curaʒ. ibi(Creticus quidem.) Prima pars patet.

¶ De cura. Ca. 14m.

Creticus quidē non est cōueniens vt restringatur si non ꝑducat ad debilitatē ⁊ syncopiʒ.

¶ Hic ponit curā eruptionis sanguinis ab aure. Et primo cretice eruptionis. Scđo eius que est propter sanguinem corruptum. ibi(Alius vo.) Prima pars pʒ.

¶ Alius vo restringat̃ aut cū stipticis aut cū cauterizātibus aut cū infrigidantibus.

¶ Hic docet curare sanguinem corruptum in aure. Et primo ꝑmittit modū curatiuū. Scđo declarat. ibi(Stiptica vo.)

¶ Stiptica. ṽo sunt sicut decoctio foliorum gallarum cum aqua aut aceto ⁊ decoctio senticis: ⁊ quandoqꝫ miscet̃ cũ ea ex vino antiquo aut aceto: ⁊ silr̃ siet̃ memithe ⁊ liciniũ ⁊ decoctio foliorum arboris masticis aut grana decocta cũ aceto ⁊ expressa.

¶ Hic docet curare. Primo cum stipticis. Secundo cum frigidis. ibi (Infrigidãtia.) Tertio cum cauterizãtibus. ibi (Cauterizãtia.) ¶ Dicit primo ⁊c. Itẽ senticis. s. spine albe al's rubi.

¶ Infrigidãtia ṽo sunt sicut succus virge pastoris ⁊ arnoglosse cum vino aut siet̃ memithe ⁊ opium.

¶ Hic docet curare per infrigidantia. ⁊ pꝫ littera.

¶ Cauterizantia ṽo sunt sicut succus albedarungi. Et ex eis que sunt mirabilia valde est coagulũ leporinũ cum aceto aut succus porri cum aceto. Et ex eis que sunt experta ad illud est vt sumant̃ duo renes thauri ⁊ aliqd adipis saliti: deinde assentur media assatione ⁊ exprimatur aqua eorum in aurem.

¶ Hic docet curare cũ cauterizãtibus. Albedarũgi. i. basiliconis. Alr̃ idest ozimũ fluuiale. Alr̃. i. mellilotuꝫ. Tñ credit̃ ꝙ lr̃a sit corrupta: q2 illa non habẽt cauterizare: ⁊ iõ per albedarũgi ĩtelligi debet aliquod cauterizatiuũ. Itẽ succus porri. s. quando timetur coagulatio sanguinis: ita ponit Sera. z. breuiarij ca. 12.

¶ De cura sordis ⁊ oppilatiõis facte in aure. Cap. 15m.

Cura quideꝫ eius est leuis vt distilletur in eã oleũ amigdalinũ de amaris montanis ꝓprie in nocte: ⁊ patiens ingrediat̃ balneũ ⁊ ponat aurẽ super terrã calidã vt liquefiat sordes: ⁊ qñqꝫ confert ei ĩsufflatio atramenti in ea.

¶ Hic d̃clarat de cura sordis ⁊ oppilatiõis in aure: ⁊ tot facit quot medicinas ponit. Scd̃a ibi (Et ẽt cordumeni.) Tertia ibi (Aut fundat̃.) Quarta ibi (Aut soluat.) Quinta ibi (Aut misceat̃.) Sexta ibi (Et qñqꝫ.) Septĩa ibi (Et ex eis q̃ sunt.) Octaua ibi (Et sumant̃.) Nona ibi (Et licinijs.) Decima ibi (Quidã aũt.) Undecima ibi (Et ex eis qdẽ.) Duodecima ibi (Et ex eis que ꝯferunt.) Prima pꝫ.

¶ Et etiam cordumeni aur. j. baurach armeni medietas aur. j. ficuũ albarũ quãtũ sufficit ad conficienduꝫ ea fiat inde licinium.

¶ Hic ponit scd̃am medicinã. ⁊ pꝫ. Itẽ cordumeni. i. carui acreste.

¶ Aut fundat̃ in ea media vnc. fellis caprini cuꝫ oleo ⁊ prassium cõtritum aut aqua prassij.

¶ Hic ponit tertiam medicinam. ⁊ pꝫ.

¶ Aut soluat̃ baurach cũ aceto ⁊ dimittat̃ donec quiescat ebullitio eius ⁊ misceat̃ cũ oleo ro. ⁊ distillet̃.

¶ Hic ponit aliam.

¶ Aut misceatur baurach cum ficubus ex quibus eiecta sunt grana ⁊ fiãt grana parua ⁊ ponãtur in aurem ⁊ in die tertio extrahantur: associabitur eniꝫ ei sordes plurima ⁊ succedet ei leuitas manifesta.

¶ Hic ponit aliam ⁊ pꝫ.

¶ Et quandoqꝫ ponũtur in eam cordumeni ⁊ vrtica.

¶ Hic ponit aliam ⁊ pꝫ.

¶ Et ex eis que sunt fortiora illis ẽ succus foliorum collogntide tritorum distillatus: ⁊ sumant̃ baurach ⁊ arsenicũ equaliter ⁊ ꝯficiant̃ cũ melle ⁊ liquefiant cũ aceto ⁊ distillẽtur in aurẽ: ⁊ expectet̃ post vna hora deinde abluat̃ auris cũ aqua mellis aut cũ aqua calida.

¶ Hic ponit aliam.

¶ Et licinijs quidem fortibus nõ vtaris nisi post euacuationeꝫ. Et ex eis est licinium infusuꝫ in pice ⁊ oleo camomillino ⁊ oleo nardino.

¶ Hic ponit aliam. Itẽ ⁊ ex eis. i. ex fortibus.

¶ Quidam autem existimauerunt ꝙ camphora vehementer cõfert altarax ⁊ videt̃ ꝙ sit tarax cholerice.

¶ Hic ponit aliam auctoritateꝫ Rasis tertio continentis. i. ca. Itẽ altarax. i. nocumentum auditus.

¶ Et ex eis qdẽ que experta sunt est oleuꝫ de scorpionibus. Ipsum enim sanat surditatem.

¶ Hic ponit aliam curam ⁊ pꝫ.

¶ Et ex eis qͤ ꝯferũt ad oppilationẽ vẽtosaꝫ sordis est liciniũ factũ ex nasturtio ⁊ baurach: ⁊ adhereat auri tribus diebus: deĩde extrahat̃ ⁊ egrediet̃ sordes plurima: ⁊ similiter sunt licinia cum melle.

¶ Hic ponit aliam curam ⁊ etiam pꝫ ⁊c.

¶ De oppilatione accidente in aure. Cap. 16m.

Quãdoqꝫ fit hec oppilatio sicut que ẽ ꝓpter pãniculũ creatuꝫ sup foramen: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter sordẽ: ⁊ qñqꝫ fit pp carnem ꝯgelatã. Et quãdoqꝫ fit ꝓpter carnẽ additã ⁊ verrucã: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter lapidẽ aut nucleũ cadentẽ in eam aut animal intrans in eã ⁊ moritur: ⁊ quandoqꝫ est ex humore grosso viscoso oppilãte foramen aut meatũ nerui ⁊ sentit homo ac si auris eius sit semper oppilata: ⁊ qñqꝫ accidit illud post ventum vehementem.

¶ Hic ponit curã seu determinat de oppilatiõe auris. Prĩo ponit cãs. Scd̃o curã. ibi (Illa aũt.) ¶ Dicit p̊ ꝙ oppilatio aut fit ⁊c. itẽ creatũ. s. a p̃n° natiuitatis. Itẽ pp carnẽ ꝯgelatã. Judeus hꝫ aliam lr̃am. s. ꝓpter sanguinẽ cõgelatũ: ⁊ est melior. Iteꝫ ẽt morit̃. s. aĩal. Item meatus nerui. s. venientis a cerebro. Itẽ ventum venienteꝫ scilꝫ extrinsecum ⁊ intrantem ⁊ oppilantem.

¶ De cura. Cap. 17m.

Illa qdem que est ex pãniculo aut carne oppilante meatuꝫ in initio creationis est difficilis cure cũ est ꝓfunda ⁊ manifesta est facilis. Ad itrinsecã ṽo igeniũ iuenitur cũ instrumẽto minuto secãte ipsaꝫ: deĩde prohibetur continuitas sm̃ ꝙ in ꝓximo dicturi sumus. Et si est manifesta opꝫ vt scindatur cuꝫ cultello spinoso quo inciduntur hemorroides nasi: deinde tenta vt bucella ponatur sup quam puluerizatũ sit colcotar: aut que procedunt cursu eius que sunt ex eis que ꝓhibẽt natiuitatẽ carnis.

¶ Hic ponit curam oppilationis. Et p̊ ꝓueniẽtis a pãniculo. Scd̃o a re frida stãte in loco. ibi (Or si oppilatio.) Tertio ponit curã oppilatiõis facte a re addita. ibi (In facta aũt.) Quarto facte ab imaginatiõe hoĩs. ibi (Et ad illd̃.) Quinto facte a sorditie. ibi (Si ãt oppilatio.) ¶ Dicit p̊ ꝙ qñ ⁊c. Itẽ minuto. i. subtili. Iteꝫ ꝯtinuitas. s. partiũ scissarum. Itẽ spinoso. i. acuto. Itẽ hemorroides nasi ⁊ polypus. Itẽ colcotar. i. vitriolũ. Itẽ natiuitatẽ. i. generationem.

¶ Or si oppilatio fuerit ex re fixa in ea oportet vt distilletur in aurem qd̃ sit sicut oleuꝫ rosa. ⁊ de lilio aut de alibabici. ⁊ si quod fixum est: est sicut animal mortuuꝫ in ea: tunc effundatur in eam ex oleis aliqd̃ quod eam aperiat: deĩde extrahat̃ cũ mũdatorio auris facile.

¶ Hic ponit curam quando oppilatio prouenit ex re stante fixa. Item de alibabici. i. xylocaracta nabatia al's est carubia. alia littera hꝫ alcheiri. i. viola saracenica.

¶ In facta aũt ab oppilatiõe pp carnẽ additã aut verrucã opꝫ vt abluat̃ cũ aqua calida ⁊ nitro ⁊ distillent̃ in eã es vstũ ⁊ arsenicũ rubeũ trita cuꝫ aceto valde ita vt adurãt carnẽ: deinde cura vlcus: ⁊ iã dictũ est ꝙ assiduatio effusionis fellis porci valde confert ei.

¶ Hic ponit curã oppilatiõis facte a carne addita. ⁊ pꝫ littera. Itẽ ⁊ iam dictum est. s. a Rasi tertio continentis.

¶ Et ad illud quidem ꝙ imaginatur homo ꝙ auris eius sit oppilata ꝯfert distillatio olei de lilio aut fellis thauri in succo sicle ⁊ succo semis canabis ⁊ succo colloquintide inest ꝓprietas iuuãdi ad oppilatiõeꝫ auris.

¶ Hic ponit

¶ Hic ponit curā oppilatiōis facte ab hūore viscoso in quo semꝑ homo imaginatur habere aurē oppilatā.⁊ pꝫ. Itē ꝙ eius auris sit oppilatio:quia.s.oppilatio fit ab humore ⁊ homo imaginaꝉ semꝑ ꝙ eius auris sit oppilata.

¶ Si aūt oppilatio ē sordities cureꝉ cū eo qđ diximus in caplo oppilatiōis ⁊ sorditie. Et ex eis q̄ ꝯferūt oppilatiōi ex sorditie ⁊ reliqꝫ est tenta facta ex nasturtio ⁊ baurach q̄ trib⁹ dieb⁹ auri adhereat:deide extrahaꝉ. Et ex eis q̄ sunt fortiora illo ⁊ mūdificāt neruū ēt sunt trocis.de elleboro:quorum descriptio.℞.ellebori albi aur.ij.nitri aur.xix.croci aur.iij.ꝯfringanꝉ ⁊ teranꝉ cuꝫ aceto ⁊ fiāt inde troc.deinde qñ est necessariū soluanꝉ in aceto ⁊ distillenꝉ in aurē:sunt eniꝫ mirabiles valde. In oppilatione v̄o que fit in creatura:⁊ est vt creetur auris nō pforata aut in creatiōe iterius est oppilata iā experiꝉ operatiōe manus:ita vt ꝑueniaꝉ ad discooperiēdū ⁊ pforandū vsqꝫ ad sanach iteriorē:⁊ qñqꝫ ꝯferunt ⁊ quandoqꝫ non conferunt.

¶ Hic ponit curā oppilationis facte a sorditie in aure ⁊ pꝫ lr̄a. Iteꝫ ⁊ relique:q̄ eius que fit ab humore viscoso ⁊ ēt a vēto. Itē in creatura.i.in ꝑ̄ncipio generatiōis. Itē vsqꝫ ad sanach.i.vsqꝫ ad foramē iterius ad os petrosum. Itē qñqꝫ confert.s.qñ in fundo auris non esset caro creata non confert.s.quando illa caro est multa.

¶ De attritione accidente auri ⁊ ꝑcussiōe. Cap.18m.

HIppocrati quidem visuꝫ est vt non curetur cum aliquo. Sed illis qui fuerunt post ipsum visum est vt illud curetur:⁊ ex eis quibus ipsi curauerunt est vt sumantur achacia ⁊ myrra ⁊ thus ⁊ fiat ex eis linimentū cū aceto ⁊ albumine oui aut medulla panis cum melle.

¶ Hic determinat de attritiōe accñte auri.i.ꝑcussiōe ⁊ pꝫ. Nota ꝙ hoc nō iuenitur ab Hippocrate:ſꝫ fortasse ē in libro quē nō hēm⁹.

¶ De pruritu auris. Cap.19m.

SUmatur aqua absinthij ⁊ fundaꝉ in eā cum aliquibus oleis:aut bulliaꝉ absinthiū cū oleo ⁊ distilletur in eam.

¶ Hic ponit curam pruritus auris ⁊ pꝫ ⁊c̄.

¶ De introitu aque in aurem. Cap.20m.

INgrediꝉ aqua in aurem quandoqꝫ cum non effundit eaꝫ ille qui balneaꝉ aut abluitur ⁊ ledit:⁊ qñqꝫ apostemaꝉ radix aurium ⁊ vehementem incurrit dolorem.

¶ In ꝑ̄cedēti ꝑte determinauit de q̄busdā egritudibus auriū vt visuꝫ est:hic determinat de igressiōe reꝝ extraneaꝝ in aurē. Primo de igressiōe aque ⁊ olei ⁊ hūoꝝ. Scđo de igressiōe aīaliū.ibi(Qñqꝫ accidit.) Prio ꝑ̄mittit cāꝫ egritudis. Scđo ponit curā.ibi(Ex eis.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ aliqñ igrediꝉ aqua in aurē cū ille q̄ balneaꝉ non effundit.s.ſm ꝙ opꝫ effundere q̄ effundit suꝑ caput. Itē nota ꝙ radix auriū aꝑ̄atur:q̄ fit aꝑ̄a versus os petrosuꝫ in ꝑte itriseca:q̄ aqua ibi retēta putrefit q̄ putrefacta putrefacit alias ꝑtes vt tertio ꝯtinētis cap.ꝑ̄. ¶ Sꝫ tu diceres igressus aque q̄ egritudo est. // Dōm ꝙ est egritudo in receptaculo q̄ retinet in aure illud qđ nāliter nō dꝫ retineri.ſꝫ si tale eēt res dura aut carnosa tūc eēt egritudo in numero:q̄ eēt aliqd addēs in numero ꝯ̄ ꝑtem. ¶ Sꝫ tu dices cuius virtutis est lesio. // Dōm ꝙ est lesio virtutis naturalis expulsiue:q̄ non expellit illud quod debet expellere.

¶ De cura. Cap.21m.

EX eis que conferūt ad illud est vt cum embuba ita suggaꝉ ⁊ extrahaꝉ subito:deide effundatur in eam oleum amigdalinum dulce.

¶ Hic ꝑ̄ ponit curā igressus aque in aurē. Scđo docet succurrere dolori.ibi(Et si dolet.) // Pria in qñqꝫ ſm qđ ponit qñqꝫ remedia. Scđa ibi(Qñqꝫ extrahit.) Tertia ibi(Aut lignum.) Quarta ibi(Et ex eis.) Quinta ibi(Et qñqꝫ excusat.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ multū ꝯfert ponere cānā ⁊c̄. Itē cū embuba.i.cānula:nō ꝙ suggiꝉ q̄ poniꝉ lana in cāna:⁊ poniꝉ cāna i aurē postea cū aliquo stilo expelliꝉ lana ad radicē auris ⁊ lana suggit illas hūiditates. Itē poniꝉ oleū amigdalaꝝ dul.ad ꝯfortandum ꝑticulā ⁊ ad remouēdum dolorem.

¶ Et qñqꝫ extrahit eā tussis ⁊ sternutatio:aut lignū de anbeto:aut scissio papyri ſm quātitatem palmi vnius. Inuoluatur itaqꝫ super vnā extremitatū eius quantū est tertia sui de cotto ⁊ submergaꝉ in oleo:⁊ ingeniose extremitas altera in aurem mittaꝉ cū eo cū quo igeniata est in ea:⁊ iaceat ille cuius ē auris:⁊ altera extremitas in qua est cottum inflammetur igne ⁊ dimittaꝉ inflāmari vsquequo perueniat caliditas ad iteriora auris:⁊ tunc extrahatur ⁊ egrediatur subito:quare egredietur cum ea quod in aure est ex aqua.

¶ Hic ponit aliā medicinā:⁊ rō ē:q̄ in tussi ⁊ sternutatiōe cerebrū moueꝉ vt expellat qđ ꝯtristat. Aut lignū.hic ponit aliud remediū. Itē aut scissio papyri.i.iūculi de quo fit papyrus. Itē igeniata est in ea.i.in alia extremitate cānule.

¶ Et ex eis que iuuant ad illud ⁊ proprie in principio est vt sumatur sclizatorium aliquod ⁊ impleatur cum eo auris:deide conuertatur super eam ille cuius est:⁊ sit saliens donec egrediatur totum:⁊ quandoqꝫ etiaꝫ extrahitur cum sclizatorio. Intromittitur enim caput eius ⁊ extrahitur ipsius perpendicularis quare extrahitur cum ea aqua. Et quādoqꝫ excusat in ea que pauca est effusio oleorum ⁊ effusio lactium tepidorum cōtinue ⁊ proprie qñ remanet dolor ⁊ remouetur cā.

¶ Hic ponit aliud medicamē ⁊ pꝫ littera.

¶ Et si dolet illud vehementer vaporetur auris cum corticibus papaueris ⁊ melliloto ⁊ camomilla ⁊ viol. ⁊ malua ⁊ se.lini ⁊ farina ordei cū lacte mulieris.

¶ Hic docet succurrere dolori. Et ponit oīa anodina in illa recepta preter cortices papaueris ⁊c̄.

¶ De introitu animalium in aure ⁊ in generatione vermium in ea. Cap.22m.

QUandoqꝫ accidit propter introitum paruorum animalium in aurem vehementia doloris cum anxietate ⁊ motus ſm quātitatē animalis:cū verme v̄o sentitur agitatio.

¶ Hic determinat de igressu aīalis in aurē. Prio ponit cās. Scđo curā.ibi(Et ex eis.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ aliqñ ꝑuenit magnus dolor ⁊ anxietas ꝑꝑ aīalia ꝑua igressa in aurē ⁊c̄. Itē cū verme.s.generato in ipso aure. ¶ Nota ꝙ vermes aliqñ igrediunꝉ aurē sicut aliqñ ꝯtigit:⁊ tale aīal q̄ moueꝉ motu vndoso reꝑcutit ꝑtē itrinsecā auris ⁊ facit nocumētū i organo auditus:vt ēt pꝫ de pulice qñ itrat:⁊ talia aīalia generanꝉ in aurib⁹ ex mā flatica dulci cui accidit putrefactio:⁊ iduciꝉ forma aīalis ⁊ nō fit illa forma in mā cholica:q̄ illa ē mā sicca que qñ putrefit nō remanet ibi humiditas sufficiens.

¶ De cura. Cap.23m.

ET ex eis que omnibus illis cōmunicant est distillatio alchitran in aurem. Ipm enim statiꝫ sedat motū animalis in ea ⁊ iterficit ipsum in proximo ⁊ proprie paruū:⁊ silr̄ distillatio succi cucumeris asinini absinthij solius aut cū scamonea ⁊ silr̄ sulphur ⁊ aristol.lōga ⁊ calcadis.

¶ Hic ponit curā ⁊ tot facit quot remedia pōit. Scđa ibi(Et silr̄.) Tertia ibi(Et ex bonis.) Quarta ibi(Et succoꝝ.) Quita ibi(Et silr̄ succus.) Sexta ibi(Et ex eis.) ¶ Ad euidentiā istaꝝ partiū nota ꝙ cura vermiū est administratio medicinaꝝ amaraꝝ q̄ hñt vermes iterficere ⁊ stupefacere:q̄bus iterfectis nō faciūt āmodo adherētiā ad ꝑticulā:⁊ tūc virtus expulsiua nālis est magis potens ad expellēdū. Pria medicia est ꝙ distilleꝉ in aurē pix liquida. Itē alchitran.i.picis liquide. Item calcadis est species vitrioli.

¶ Et ex bonis est vt distilletur in eam qđ fluit a carne vaccina assata:⁊ quādoqꝫ cōfert illi vt accipiatur etiā oleum ⁊ sumaꝉ in aurē ⁊ sedeat in sole patiens.

¶ Hic ponit aliã medicinã ⁊ pꝫ lr̃a. ¶ Nota ꝙ oĩa enthoma moriũtur in oculo. Et iõ si ponat̃ in aurẽ moriunt̃ illa aĩalia enthoma. ¶ Itẽ nota ꝙ illa assatura carnis vaccie valet a sui ꝓprietate. Itẽ nota ꝙ oleũ discõtinuat ꝑtes illoꝝ aĩaliũ: ⁊ ꝑꝑ hoc ipsa pereunt.

¶ Et succorum melior ⁊ proprie ad vermẽ est succ⁹ radicis capparis ⁊ succus radicis alfarsadab ⁊ succus folioꝝ alcok ⁊ succus radicis prunoꝝ ⁊ succus ꝑsici: ⁊ succus absinthij aut centauree aut prassi: ⁊ succus foliorum albotin viridiũ ⁊ sinisar ⁊ folioꝝ aloes ⁊ ꝓprie qñ decoquit̃ cũ aceto: ⁊ succus cucumeris asinini ⁊ succus ellebori albi ⁊ decoctio eius ⁊ epithimi: aut succus mentastri cũ scamonea aut succus alsceba aut succus almarmacor aut aqua mellis cũ aliquo istorum.

¶ Hic ponit aliam medicinã ⁊ pꝫ. Itẽ alfarsadab .i. mori. Itẽ alcok idest alcharati .i. senatiões. senationes .i. cresciones. Itẽ albotin .i. terbẽtine. Itẽ sinisar .i. brusci. Itẽ sceba .i. sticados arabici. Itẽ almarmacor .i. mellissa al'. i. prassium syluestre.

¶ Et similiter succus raffani ⁊ succus cepe ⁊ ꝓprie alazir ⁊ semen eius aut semen cepe cum aqua mellis aut aliquod fellium ⁊ proprie cum calefit in concauitate granati cum pulpa sua. Et similiter decoctio granorum capparis recentium: aut succus eius: ⁊ succus lupinorum: aut aloes cum aqua tepida: aut costuꝫ tritum multum aut pyretrum: ⁊ omnia hec in verme sunt magis iuuatiua ⁊ fortiora.

¶ Hic ponit aliam medicinam ⁊ patet littera. Item albazir id est species cepe.

¶ Et ex eis que experta sunt ad vermem est vt sumantur vini. ʒ. ij. ⁊ mellis. ʒ. iij. ⁊ olei rosati. ʒ. j. misceant̃ cuꝫ albumine duorum ouorum ⁊ fiant tepida ⁊ ponantur in aurem in lana infusa ex qua impleatur auris: ⁊ cubitet se super eam querelosus ⁊ non dormiat: deinde subito rapiatur quare vermis multotiẽs egreditur subito. Et quãdoqꝫ confert nocumento vermis effusio succi oleandri aut rubi aut absinthij aut decoctio coruꝫ: aut tritura corticis radicis capparis aut almarmacor cum aqua sansucci: aut vrina antiqua.

¶ Hic ponit aliã medicinã ⁊ pꝫ littera. Itẽ querelosus .i. infirmus. Item oleandri al's lactuce. ¶ Nota ꝙ oleandrũ est venenosum: ⁊ ideo nõ est audacia in administratione eius. Itẽ almametar .i. xylocaracta al's almarmacor .i. mellissa. al's. i. prassium syluestre.

¶ Sed tu dices que egritudo est illa: q2 nõ videt̃ ꝙ sit egritudo q2 omnis egritudo est qualitas: vt primo de accidenti. caplo. i. ⁋ Dicendum ꝙ vermis in aure est morbus in numero: quia ibi est aliquod positum in numero contra partem que non dꝫ esse naturaliter. ⁋ Ad rõnem: omnis morbus est qualitas: dõm ꝙ ibi sumitur qualitas multum large: q2 quantitas aliqñ est morbus: ⁊ tñ nõ est qualitas. Sil'r aliquando substantia est morbus: ⁊ tñ nõ est qualitas: ⁊ ideo sumit̃ qualitas large. ¶ Itẽ nota ꝙ vermis in aure ꝑm aliquos est morbus per cõmunitateꝫ: q2 ibi ponitur aliquid qð nõ dꝫ naturaliter esse: ergo ille morbus est per cõitatem: ⁊ nõ per se: ⁊ ideo dico ꝙ põt esse morbus per se: q2 soluꝫ ꝓpter aliqð flegma qð ibi est: fieri põt generatio vermis. Similiter põt eẽ egriudo ꝑ cõitatem siue veniat aliunde siue vermis siue materia. ¶ Itẽ nota ꝙ hic est lesa actio virtutis expulsiue nãlis. Simil'r si ibi generatur talis vermis est lesa virtus naturalis digestiua.

¶ De apatib⁹ q̃ accidit in radice auris. Cap. 24m.

HEc apostemata sunt ex genere apostematuꝫ accidentium in carnibus mollibus: ⁊ ꝓprie in carnibus glandulosis ⁊ nominatur vendi tus ⁊ nominatur nascẽtia auris. ⁊ fortasse cõsequetur quandoqꝫ ex vehementia doloris eius vt interficiat. Et huius quidem multotiens precedit commistio intellectus: ⁊ ipsum apostema factuꝫ in samach plus interficit adolescentes q̃ꝫ iuuenes: quoniaꝫ est in senibus leuius. Sed adolescentes sunt calidioris complexionis: ⁊ materia apostematum eorum dolorosuꝫ est acute qualitatis ⁊ vehementius dolorosa ⁊ minus tolerans vsquequo collectionem faciat: ⁊ apostematum que fiunt sub origine auris magis incolume est illud quod est ꝑm semitam crisis bone.

¶ Hic determinat de apostematibus aurium. Et primo quantũ ad causas. Secũdo quantũ ad signa. ibi (Illud qdem.) Tertio quantũ ad curã. ibi (Et est ex eis.) Prio ponit causas. Scðo quendam canonem. ibi (Et apostematum.) Que dicit primo ⁊c. ¶ De secundo dicit ꝙ apostemata que veniunt in radice auris: quedam sunt sana: quedam eueniunt cretice. Item ex vehementia doloris eius. s. cum profundat̃ ad partes intrinsecas: q2 nocumentum eius cõicato cerebro. Item iuuenes .i. primos senes.

¶ De cura. Cap. 25m.

ILlud quideꝫ quod est a crisi cuꝫ qua non est signuꝫ maturationis aut precedit hora crisis est malum.

¶ Hic ponit signa. Et p̊ ponit signa apatis venientis cretice. Scðo alioꝝ que nõ veniũt cretice. ibi (Et hec apata.) ¶ Dicit p̊ ꝙ si non apparent signa digõnis illud apostema ⁊c. ⁊ ꝑ oppositũ si fit digõ: tunc est bonũ signum. dicit ꝙ est malum. Ratio est: q2 cruditas est de signis crisis per exiturã: tñ quando fit crisis per exiturã: ⁊ si nõ sit bona absolute: tamen est bona comparatiue.

¶ Et hec apostemata oĩno quandoqꝫ fiunt a materia sanguinea aut cholerica: ⁊ quandoqꝫ fiunt a melãcholia aut a flegmate.

¶ Hic ponit signa apatis nõ cretice eueniẽtis. Et p̃mo ponit mãs a qbus põt fieri tale apostema. Scðo ponit signa. ibi (Et significãt.) ¶ Dicit primo ꝙ aut fiunt a materia sanguinea ⁊c.

¶ Et significant illud quod sanguineum est rubedo ⁊ grauitas ⁊ expulsio eius ad compressionem ⁊ constrictio in meatibus. Et significant cholericum ⁊ factuꝫ a sanguĩe subtili dolor mordicatiuus fistulosus sine grauitate ⁊ non constringit meatus: sed est cuꝫ inflammatione vehementi. Et flegmaticum est cum tremulitate ⁊ lenitate ⁊ paucitate rubedinis. Et melancholicuꝫ est cum duritie ⁊ paucitate doloris.

¶ Hic ponit signa. Prio sanguinei. Scðo cholerici. Tertio flegmatici. Quarto melancholici. Partes patent. ¶ Dicit primo ꝙ si est apostema sanguineũ ⁊c. De scða patet ⁊ de tertia ⁊ de quarta. Itẽ ⁊ expulsio .i. reditio aliter .i. quia rebellat cõplexiõi: q2 facit pulsuꝫ versus sursum. Itẽ cõstrictio in meatibus .i. in arterijs. Item sine grauitate: q2 cholera nõ est grauis. ¶ Nota ꝙ est inflammatio vehemens: ac si eẽt caliditas ĩflammatiua: q2 vapor cholericus subtilis vadit ⁊ calefacit. Item etiam tremulitate .i. mollitie.

¶ De cura. Cap. 26m.

ET est ex eis in quibus ꝑm plurimum oportet vt intendatur in infrigidatione ⁊ attractione eius non in repulsione ipsius cum sit materia effusa ad ipsum superfluitas membri principalis: ⁊ proprie in crisibus egritudinum eius sicut illud quod accidit crisi lythargie multotiens: ⁊ nos qdem iam innuimus ad cognoscendũ hoc in libro vniuersalium. Oportet ergo ne intendas ad curam eius inquantum exigit curam apostemosam adhibẽdo stiptica ⁊ apocrustica in principio: deinde compositionem regiminis: deinde resolutionem puram.

¶ Hic ponit curã. Et p̃mo ponit quosdã cañ. Scðo ostendit qbus debemus vti. ibi (Immo opꝫ.) Tertio ponit medicinas. ibi (Et ex eis.) ¶ Dicit p̊ ꝙ apostema auris vel qð fit post aures nõ dꝫ curari ꝑ repcussiua. Itẽ ⁊ est ex eis. s. apa auris: vel apa post aures. Iteꝫ ⁊ ĩfrigidatiõe al's in suctione ⁊ est melior lr̃a: q2 ponẽdo vẽtosas ⁊ hmõi. Itẽ egritudinũ eius. s. mẽbri pꝛĩcipalis. ¶ Nota in crisibus qñ apostema est in emũctorio nunqꝫ debemus repercutere vt repellat̃ materia ad membrum p̃ncipale. Itẽ in libro vniuersaliũ. i.

seu quarta

fen quarta primi cañ. Et apocrustica .i. repcussiua. ¶ Itez nota ꝙ cura apatũ inquantũ apostemata est talis: qꝛ in ꝑncipio ꝯueniunt repcussiua: scd̃o permiscent̃ resolutiua cũ repcussiuis: postea vtimur solum resolutiuis. modo in cura istoꝝ nõ debemus vti cura apostematũ: qꝛ non debemus in principio ponere repercussiua.

¶ Immo oportet vt ĩcipias ⁊ ꝓprie cum accidit in febribus cum dolore capitis: ⁊ adiuues ad extrahẽduz mãz ad apata cũ omni ingenio etiã cũ ventosis si nõ fuerit velocis attractionis. Et oportet vt minores materiã cũ minutione si ipsa fuerit necessaria. Si autẽ vehemẽtis fuerit aduẽtus ⁊ attractionis dimitte eaz ẽm mãm suã vt non faciat euenire dolorez vehementem quo febris duplicet̃. Immo oportet vt sis cõtentus si fuerit illic dolor vehemẽs eo quod mollificat ⁊ sedat dolorem quod sit ex eis que sunt calida ⁊ humida.

¶ Hic ostendit qbus debemus vti. Et primo facit hoc. Scd̃o docet succurrere dolori. ibi (Et si fuerit initium.) ¶ Dicit ꝑ̊ ꝙ debes ⁊c̃. Item cum omni ingenio .i. cũ oĩ attractiuo. ¶ Itez nota ꝙ vbi est vehemens attractio timet̃ de corruptione partium circũstantiũ: ⁊ ideo nõ debent poni illa attractiua. Item diminuere eã .s. mãm. Item ẽm mãm suam .i. ẽm ꝙ currit naturaliter.

¶ Et si fuerit initium eius cum dolore vehementi sis contẽtus vaporatione cũ aqua frigida pura. Et si fuerit leuis sis cõtentus vaporatione camomille aut medicamine alhacuen aut diachilon ⁊ emplastro memithe. Et si nõ fuerit vehementis leuitatis ⁊ appuerit ei caput: tunc administra illud qđ est inter glutinationez ⁊ carminationẽ ⁊ qđ est magis conferens ⁊ magis maturans. Et huiusmodi est sicut farina tritici ⁊ lini cum syrupo mellis aut aqua fenugreci ⁊ malue ⁊ camomille. Qꝛ si existimat̃ ꝙ non resoluatur: imo suppurationem faciat: tunc necessarium est in ipso vt extrahatur post aut cuz resolutione subtili si est possibile aut laboriosa: ⁊ etiam cum incisione ⁊ suctione.

¶ Hic docet succurrere dolori ꝯtingenti cuz apostemate. ⁊ pꝫ lr̃a. Itẽ cuz aqua frigida pura .s. vt calefiat nõ ꝑmiscẽdo aliud ⁊ fac vt vapor fiat ad aures. Item alhacuen .i. de matricaria. ¶ Sed tu .d. quõ memithe cuz sit stiptica valet in sedatione doloris. ⁊ Dõm ꝙ hic non sumitur memithe pro succo celidonie sed sumit̃ pro noĩe compositoris: vel nõ valet solum sed ꝑmistum cum alio vt cũ anodinis. Itẽ appuit ei caput .i. eleuat̃ in cupum. Itẽ ⁊ inter carminationẽ .i. resolutionem. Itẽ est medicamẽ .s. positũ supra.

¶ Et ex eis que extrahunt penitus ab ipso post sectionem aut apertionẽ est medicamen.

¶ Hic ponit medicinas. Scd̃a ibi (Et ex eis.) Tertia ibi (In egritudine autem.) Quarta ibi (Si autem fuit.) Quinta ibi (Et illud quidem.) ¶ Dico primo ⁊c̃.

¶ Et ex eis que sunt cõuenientia in hac egritudine cũ sua attractione ⁊ resolutione sua ⁊ proprietate sua est stercus caprinũ ⁊ adeps anseris ⁊ galline. Et ex eis est nora ⁊ kach ⁊ adeps vaccinus nõ salitus.

¶ Hic ponit aliam medicinam. Item nora .i. calx. Item kach .i. tortella ⁊ est quedam herba.

¶ In egritudine autem antiqua necessaria sunt cinis ostracorum ⁊ alguadabi cũ melle ⁊ adipe antiquo: aut sumantur ficus ⁊ coquantur cuz aqua marina: aut administretur ammoniacũ solum aut cuz alio: ⁊ similiter pix liquida ⁊ bdellium cũ sordibus aluearioꝝ ⁊ storax liquida ⁊ medulla cerui.

¶ Hic ponit aliud medicamen ⁊ patet littera. Item alguadabi est species ostrachi. Item alueariorum .i. vrceolorum in quibus decoquitur oleum.

¶ Si autem fiant scrophule ⁊ figantur tunc accipe emplastrum cuius elemẽta sunt huiusmodi viscus albotin ⁊ pix ⁊ grana lauri ⁊ staphisagria ⁊ gummi ⁊ cyminum ⁊ piper ⁊ radices serpentarie ⁊ galbanum ⁊ coriandrum ⁊ cordumeni ⁊ cinis corticis radicis capparis ⁊ pyretri ⁊ stercus ouiuz ⁊ stercus caprinũ ⁊ adeps ⁊ ꝓprie adeps porcinus ⁊ caprarum ⁊ hircorum montanorum ⁊ ꝓprie melancholicoꝝ. Et similiter cerebella gallinarum ⁊ alcubugi ⁊ vaccarũ cerebella ⁊ ꝓprie syluestriũ. Et olea ad illud qdem qđ est calidioris materiei cum oleo violat̃ ⁊ ros̃.

¶ Hic ponit alia medicamina ⁊ patent. Itez cuius elementa .i. materie. Item viscus albotin .i. terbentine. Item cordumeni .i. carui acreste. Item ⁊ alcubugi .i. perdicis. Itẽ ⁊ olea .s. conferunt in apostematibus post aures.

¶ Et ad illud quod est frigidioris materiei cum oleo de lilio ⁊ anhetino ⁊ camomillino ⁊ de cherua: ⁊ ꝯfert his apostematibus quando difficilia sunt emplastruz de resina.

¶ Hic ponit aliud medicamen distinguendo curam ẽm materias: ⁊ pꝫ littera. Item de resina .s. pini.

¶ De tremore auris ex vocibꝰ magnis. Cap. 26^m

Causa in ipso existit debilitas virtutis animalis que est in cerebro aut aduenientis ad auditum: quare est necessaria cura cerebri cum eo qđ ꝯfortat ipm̃ ẽm ꝙ sciuisti.

¶ Hic determinat de tremore auris: ⁊ est tremor auris qñ qđlibet qđ pulsat in auribus tympanizat in auribꝰ ⁊ pꝫ lr̃a. Item ẽm ꝙ sciuisti .s. tertio cañ. fen. 1. Et sic est finis de auribus.

¶ Incipit expositio super Quinta fen tertij canonis de naso ⁊ eius dispositionibus.

¶ Fen quinta de dispositionibus nasi.

¶ Tractatus primus de olfatu ⁊ nocumentis ipsius ⁊ currentibus sicut fluxus.

¶ De anathomia nasi. Cap. ꝑ̊^m.

Comprehenditur anathomia ossium eius ⁊ cartilaginum eius ⁊ lacerti mouentis extremitatem eius. Et illa sunt ex eis a quibus iam expediti sumus.

Auicenna in precedẽti fen determinauit de dispõnibus auditus: hic determinat de dispõnibus odoratus. Et ꝑ̊ ponit anathomiã organi odoratus. Secundo determinat de nocumentis eius. ibi (Nocumentum ingredit̃.) ⁊ Primo pont anathomiã nariũ. Scd̃o determinat de modo administrationis medicinaꝝ ad nares. ibi (Scias.) ⁊ Pˀo ponit anathomiã. Scd̃o ꝯcludit ordinãdo se ad sequentia. ibi (Iaz diximus.) ⁊ Primo ponit anathomiam. Secundo pro modo receptionis odorum remittit nos alibi. ibi (Qualitas vo.) Tertio ostẽdit qđ debet medicus credere de receptione odoꝝ. ibi (Et recipiet medicus.) ⁊ Primo notificat nares ⁊ anathomiam ipsaꝝ quantum ad subam. Secũdo quantũ ad figurã. ibi (Et eius quidẽ.) Tertio quantũ ad attractionem ⁊ vtilitatẽ. ibi (Et anathomiaz instri.) Quarto quantum ad colligantiã ⁊c̃. ibi (Et cerebro quidẽ.) Quĩto ibi (In duabus quidẽ.) ¶ Dicit primo ꝙ anathomiã nasi cõprehẽdit anathomia ossiũ nasi: ⁊ illa sunt dicta ꝑ̊ma fen ꝑ̊mi cañ. Itẽ expediti sumus .s. ꝑ̊ma fen ꝑ̊mi cañ. doctrina de anathomia. ¶ Nota ꝙ ossa nariũ sunt duo que sunt figure triãgularis: cuius figure basis est ĩferius: ⁊ conus versus supius: ⁊ est ꝯstitutus nasus ex tribus cartilaginibus: quarum due sunt laterales: ⁊ est alia cartilago media inter duo foramina suadentia vsqꝫ ad capita mamillaria continua iuxta primum organum cerebri: ⁊ ponuntur ĩstrumẽta odoratus lacerti duo. Unus in lepore dextro: alter in sinistro: vt possit fieri motus. Et sunt isti lacerti duri ⁊ solidi magis qꝫ alij lacerti qui super ossa firmantur.

¶ Et eius quidez meatus ambo penetrant vsqꝫ ad co

latoriuȝ positū sub duobus corporibus cerebri simili‑bus duobus capitibus mamille: ⁊ velamē cerebri illic perforatum est corā foramine colatorij vt in ipsuȝ penetret odor: ⁊ deide est vna que penetrat ad guttur.

¶ Hic notificat nasum per anathomiam quantū ad figuram: ⁊ dicit ꝙ habet duos meatus penetrantes vsq; ad colatorium ⁊c. Itē ambo meat⁹.i.ambe vie. Itē ista capita mamillaria vocant carū‑cule q̄ sunt istra odoratus. Itē ⁊ velamē cerebri.i.dura mater. Itē ⁊ oi.s.foramini.alr oi.s.naso. Item ⁊ vna.s.via.

¶ Et anathomia instrumenti quo fit odoratus: ⁊ illud quidem sunt duo additamenta mamillaria que sunt in anteriore cerebro ⁊ extenduntur a duobus ventri‑bus anterioribus cerebri: ⁊ propter illud colantur su‑perfluitates in illo foramine: ⁊ ex duabus extremitati‑bus eius recipiunt cerebrum ⁊ duo additamenta na‑ta ex eo odorem cū attractione aeris.

¶ Hic notificat nasuȝ quātū ad anathomiā quātū ad ptes suas ⁊c. ⁊ dicit ꝙ anathomiā nasi ⁊c.ēt cōprehēdit anathomia ita sup. Itē extendunt.i.pcedunt. Dicit a duobus vētribus anterioribus. ¶ Cōtra qꝛ nō est nisi vnus vētriculus anterior cerebri. ¶ Dōm ꝙ carū‑cule pcedunt a duobus ventriculis anterioribus qui habent duas partes vt visum fuit supra multotiens. Itē pcedūt.i.ꝙ vna carū‑cula pcedit ab vna parte cerebri vētriculi anterioris: ⁊ alia carū‑cula pcedit ab alia pte vētriculi anterioris. Itē ex duab⁹ extremi‑tatibus eius.i.ex duobus foraminibus nasi.

¶ Et cerebro quidem ipso inest aeris attractio vt con‑seruet aer calorem inatum in ipso sicut pulsus. Quan‑doq; vō augmentatur apud clamorem ⁊ apud prefo‑cationem aeris ⁊ euentationem ad superiora.

¶ Hic notificat nares p anathomiā quātū ad finē ⁊ vtilitatē. ⁊ dicit ꝙ cerebrū mouet dilatatiue ⁊ ɔstrictiue ⁊c. ⁊ sic pȝ hic ꝙ cere‑brū mouet dilatatiue ⁊ ɔstrictiue: cui⁹ oppositū multi dicūt. Itē dicit vt aer ɔseruet calorē inatū in cerebro. ¶ Sed ɔ̄ cerebrū est fri‑gidū: igit ad euitādū suū calorē nō est nec̄e aerē attrahi. ɔn̄tia ē cla‑ra. ain̄s est ēt. A. pma fen tertij. ¶ Dōm ꝙ cerebrū mouet dilatati‑ue ⁊ ɔstrictiue ad expellendū spūm visibilē ad oculū: auditiuuȝ ad aures: ⁊ per ɔn̄s spūm aīalem ad organa sensitiua: ⁊ iste est vnus finis: alius est euētatio aeris. ¶ Ad rōnē dico ꝙ euētatio est necessa‑ria p refrigeratiōe spūs cōtenti in ventriculis cerebri: ⁊ iō dicit in ipso. Itē augmentat.i.inflat. Itē qn̄ est suffocatio: qꝛ aer non pōt bn̄ attrahi per cānā pulmonis. fit ēt inflatio pp maiorē attractio‑nē aeris factā per nares. Itē ⁊ euentationē ad superiora.i.qn̄ cere‑brum dilatatur in euentatione vt attrahat aerem.

¶ Et in duabus quidem extremitatibus nasi sunt duo transitus ad duos lachrymales: ⁊ propter hoc gustat sapor alcohol in lingua.

¶ Hic notificat nasum quantum ad colligantiā ⁊ patet littera. Itē alcohol.i.medicina ocularis.

¶ Qualitas vō odoratus iam dicta est in capitulo vir‑tutum. Sed ꝙ odoratus sit in aere cū passione ipsius aut delatione ipsius: aut propter vaporem qui resolui‑tur: illud est qđ pertinet philosophis.

¶ Hic p modo receptiōis odoꝝ remittit nos ad aliū locū ⁊ pȝ lr̄a. Itē qualitas vō.i.modus ꝫm quē fit receptio odoris. Iteȝ in caplo virtutum.i.sexto de nālibus scđa particula quarto ca. ⁊ ab Auer. scđo de aīa cō.97. Itē cū passiōe.s.itētionali vt spēs odoris multi‑plicet in aere itētionalr. Itē aut delatiōe ipsius: qꝛ deferat odor p mediū nō facta impressiōe aliqua ab odorabili. ¶ Nota ꝙ intētio Cōmen.z.de aīa cōmen.97.est ꝙ odor nō multiplicet p medium: qꝛ nec per aerē nec per aquā realr sic ꝙ eleuent vapores a re odo‑rabili: qui pmisti cū aere vadūt vsq; ad organum olfatus: sed vult ꝙ odor hȝ eē reale in odorabili: ⁊ hȝ esse spūale in medio: igit quā‑do sola spēs vaporis est multiplicata p mediū ⁊ est simile sicut co‑lor hȝ eē reale in pariete ⁊ spūale in medio: ⁊ sic est hic. Et ad h̄ ad‑ducit tres rōnes ɔ̄dicētes ꝙ odor fit p eleuationē vapoꝝ a re odo‑rabili multiplicatoꝝ vsq; ad odoratus organū. Prima est ꝙ tigres iuerunt de partibus longinquis ad cadauera iterfecta in plio gre‑coꝝ. modo ipossibile videt esse ꝙ fiat tanta resolutio in istis vapo‑ribus ꝙ vapores sint multiplicati in tāta distantia a qua pōt fieri actio. Ignis .n. nō trāsmittit nisi ad paucā distātiaȝ: igit ille vapor nō pōt ad tantā distantiā ire. Scđa rō est: qꝛ tunc illi vapores reci‑perent in eodē loco cum aere qđ est impossibile. Tertia rō est: qꝛ qualitas secūda qualis est odor nō pōt recipi in elemento simplici sicut est aer: ⁊ ideo dicit ɔcludēdo ꝙ odor hȝ eē reale in corpe odo‑rabili ⁊ esse intētionale in medio. dicit tn̄ ꝙ ad pceptioneȝ odoris multū facit: ⁊ i hoc terminat suā digressionē. Sȝ Aui. sexto de na‑turalibus magis clare declarat hoc dubiū: ⁊ dicit ꝙ de h̄ sunt tres opi. Una est ꝙ a corpore odorabili eleuant vapores qui misti cum aere vadūt vsq; ad organū odoratus. Alia opinio ꝙ a corpore odo‑rabili nō eleuant vapores: sed itentionalr multiplicant spēs vsq; dū pueniant ad olfatum. Tertia est ꝙ non fit multiplicatio realis nec intētionalis in aere: sed est quedaȝ delatio. Uult igit dicere ꝙ agēs nō pōt agere in passum nisi per mediū: ⁊ iō defert p medium delatiuū ⁊ nō per mediū receptiuū. Id clare ponit Auicen. in loco predicto. Sȝ dicit Aui. ꝙ quelibet istarum habet rationeȝ. Prima arguit sic. si sic nō esset sequeret ꝙ res calide nō facerēt ad odora‑tum: qđ est falsum ad sensum: qꝛ caliditas facit odorē ⁊ frigiditas ipedit odorem. ɔn̄tia tenet qꝛ ex eo ꝙ nō est necesse ꝙ fiat eleua‑tio taliū vapoꝝ: tunc calida nō fac.unt magis ad odoramēta q̄ fri‑gida: vt pȝ ō se: ⁊ illa est bona ratio: ⁊ iō dicit ꝙ quādo odorat odo‑rabile aliquo tempore ꝙ illud odorabile marcescit: qꝛ attrahitur subtile ⁊ remanet grossum. Scđa opinio arguit sic. si fieret eleua‑tio vapoꝝ iu odoratu: sequit ꝙ quelibet res odorata fieret mino‑ris ponderis q̄ primo: qđ est falsuȝ. Tertia opinio arguit sic: qꝛ vi‑detur mirabile ꝙ ad centū leucas posset esse motus vapoꝝ a cor‑poribus: ⁊ tn̄ sic apparet de tigribus qui iuerūt a tanta distātia ad corpora grecoꝝ. Postmodū dicit sn̄iam suaȝ ⁊ adheret prime opi‑nioni: qꝛ dicit: si cāphora triturat ⁊ fiat resolutio in ipa vsq; ad cer‑tam distantiā fit odoratus de illa cāphora. per duplā triturationē pōt eē transmutatio illoꝝ vapoꝝ cāphore vsq; ad duplā distātiaȝ. modo per insufflationē vēti pōt eē ꝙ illi vapores camphore ibūt ad maioreȝ distantiā. Et dicit ꝙ videt impossibile ꝙ fiat odor nisi altero istoꝝ duoꝝ modoꝝ: vel pp̄ter permistionē vaporum cū ae‑re: vel per pmutationē.i.per alterationē factam in aere: vel ꝙ va‑por eleuatus ab odorabili alteret aerē per qualitatē scđaȝ que est odor. ⁊ sic Aui. non videt in cōcordia cū alijs. ¶ Ad illud qđ dicunt de tigribus: dicit ꝙ possibile fuit ꝙ venti magni ⁊ fortes isufflaue‑runt vapores vsq; ad illā distātiā. Et dicit ēt ꝙ sicut hoīes habent meliorem visum q̄ aliqua animalia que habent oculos duros si‑cut vespe: ⁊ iō melius discernūt spēs visibiliū: ita quedam anima‑lia habent meliorem odoratuȝ q̄ homines: imo homo est diminu‑tus in odoratu intantū ꝙ nescit assignare differentias odorabiliuȝ nisi per drīam delectabilis ⁊ tristabilis vel distinctionē saporuȝ: ⁊ talia aīalia sunt vultures q melius vidēt q̄ hoīes ⁊ ēt melius odo‑rant. ¶ Ad rōnem que dicit: tunc sequit ꝙ qn̄ res odorat ꝙ ɔtinue esset minoris ponderis. Dicendum ꝙ multe partes subtiles faciūt ad leuitatem rei. signum est de aīali in quo resoluto spiritu est gra‑uius: vt pȝ de homine mortuo ⁊ viuo. ¶ Aliter pōt solui ꝙ verum est ꝙ diminuit: sed non notabiliter.

¶ Et recipiet medicus ꝙ odor est in radice per cōuer‑sionem aliquā in aere ꝫm viā delatiōis: deide adiuuāt ipsum acuitas vaporis ex eo qđ hȝ odorem.

¶ Hic ostendit quid dȝ medicus credere de receptione odoꝝ. ⁊ pȝ littera. Item recipiat.i.credat. Iteȝ in radice.i.radicalr ⁊ p se. Itē delatiōis.s.vapoꝝ: ⁊ hoc ꝫm suaȝ opinioneȝ: sed tenētes qđ fit per viam delatiōis.s.intentionalis. Itē adiuuat ipsum.s.odorem. Iteȝ acuitas.i.subtilitas. Item ex eo qđ hȝ odorē.s.vapor.

¶ De naso. Cap.2m.

Iam diximus anathomiā nasi ⁊ iuuamentum ipsius ⁊ lacertum mouētē ambas nares eius in eis que preterierunt. Et nunc qdem nobis necessarium est vt dicamus egritudines eius ⁊ causas eaꝝ ⁊ signa ⁊ curationes ipsarum.

¶ Hic ostendit anathomiam narium ordinando se ad sequentia. ⁊ patet littera.

¶ De qualitate viarum administrationis medicina‑rum nasi. Cap.3m.

Scias ꝙ curationes nasi alie sunt qbus nō est propriū vt fiāt per viā nasi sicut gargarisma‑ta ⁊ linimēta sup caput. Et alie sunt q̄ appro‑priant ei sicut sunt vapores ⁊ odoramenta ⁊ sicut caputpurgia ⁊ sunt corpora humida que distillā‑

tur in

tur in nasum. Et alie sunt suctiones narib⁹ que attrahunt̃ ad nasum cũ attractione aeris. Et alie sunt ĩsufflationes ⁊ sunt res sicce puluerizate subtilissime vt ĩsufflent̃ in nasum ⁊ opꝫ vt insufflent̃ in embubam.

¶ Hic determinat de modo administrationis medicinarũ ad nasum. Et ꝑmo ponit modos per quos põt fieri administratio medicinarũ ad nares. Scõo ostẽdit sitũ illius q oꝫ recipere medicias. ibi (Et oĩs.) Tertio ponit cañ. cõpletiuos. ibi (Et multotiẽs.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ q̃dã cure sunt ꝓprie nasi ⁊ q̃dã sunt per viã cõitatis ⁊c̃. Itẽ sunt gargarismata. s. que fiunt per os ⁊ non per nasum. Itẽ ⁊ sunt corpora humida. s. caputpurgia. ⁊ sic pꝫ diffinitio caputpurgij: q2 est res hũida distillata ꝑ nasuꝫ. Itẽ ꝑ embubã. i. per cãnulã.

¶ Et oĩs cui aliq̃d caputpurgiũ fit: rectius q̃dẽ est vt os aqua ĩpleat̃: ⁊ ꝑcipiat̃ ei vt resupinet̃ ⁊ ꝯuertat caput suũ ad posteriora: deinde distillet̃ in nasum eius caputpurgiũ. Et oportet vt narib⁹ suggat omne q̃d ponit̃ in nasuꝫ ad superiora omnimodo: ita vt faciat operationem suam

¶ Hic determinat de situ illius cui debẽt administrari medicine: ⁊ etiã ostendit modum. ⁊ patet littera. ¶ Nota ꝙ debet impleri os aqua: q2 si aliquid penetraret per colatorium: tunc sentiretur sapor: ⁊ si esset sapor malus noceret: ⁊ sic permiscetur tunc cum aqua illa ⁊ expuitur cum ipsa.

¶ Et multotiens q̃dem succedit medicinis acutis distillatꝭ in naso ⁊ sufflatis in ip̃o mordicatio vehemẽs in capite: ⁊ quandoq3 sedat̃ per seipsam: ⁊ quandoq3 indiget medicamine quo sedetur.

¶ Hic ponit quatuor cañ. 2ᵃ ibi (Et rectius.) 3ᵃ ibi (Et qñq3.) 4ᵃ ibi (Cũq3.) ¶ Dicit ꝑ° ⁊c̃. pꝫ lr̃a. Itẽ ⁊ qñq3 sedat̃. s. talis mordicatio.

¶ Et rectius est vt sit super caput cum fit caputpurgiuꝫ ex aliqua re acuta mordicatiua medicina pãnus infusus in aqua calida. Et quãdoq3 fricat̃ ante ipsum cum lacte multo super ipsum: aut oleo q̃d super ipsuꝫ effundit̃ sicut oleo de granis cucurbite ⁊ oleo rosa. ⁊ oleo de salicib⁹. Cũq3 caputpurgiũ suã ꝑfecerit operationẽ: tunc consequetur ipsum distillando in nasuꝫ lac cum aliquo oleorum frigidorum.

¶ Hic ponit 2ᵐ cañ. ⁊ pꝫ lr̃a. Iteꝫ ⁊ qñq3 fricat̃. s. nasus vel caput. Item ipsum. s. caputpurgiuꝫ. Ratio cure est: vt inducat̃ aliqua infrigidatio sic ꝙ caliditas caputpurgij acuti nõ noceatur. Cũq3 caputpurgiuꝫ. s. acutũ. Ratio est vt remoueatur caliditas acuitas ⁊ asperitas inducta a caputpurgio acuto.

¶ De nocumento odoratus. Cap. 4ᵐ.

Nocumentũ ingredit̃ odoratũ sicut ingredit̃ reliquas operationes impossibile nanq3 est quin odoratus aut destruatur aut debilitet̃ aut mutetur aut corrumpat̃.

¶ In precedenti parte Aui. posuit anathomiã nariũ ⁊ determinauit de modis administrationis medicinarũ narium seu ad nares: hic determinat de dispositionibus odoratus. Et ꝑmo determinat de nocumẽtis odoratus que sunt actiones lese. Scõo determinat de egritudinib⁹ nariuꝫ. ibi (In scõo trac. causa fetoris nasi.) Quia ꝑmus tractatus est de actionib⁹ lesis. Scõs de egritudinib⁹. Primo igit̃ determinat de nocumẽtis auditus in gñali. Scõo in speciali determinat de accidẽte q̃d est exiens mutatum. ibi (Fluxus sanguinis.) Primo determinat de nocumẽtis odoratus quãtũ ad cãs ⁊ diuersitates nocumentoꝝ. Scõo quantũ ad signa. ibi (Qñq3 accidit homini.) Tertio quãtũ ad curã. ibi (Si cã ei⁹.) Primo ponit diuersitates nocumentoꝝ. Scõo ponit causas. ibi (Et cã q̃dẽ.) Primo ponit diuersitates nocumentoꝝ. Scõo declarat eã. ibi (Et destructio. ¶ Ad euidentiam ꝑmi nota: vt. 3. de accidenti. 2. cap̃. omnia accidentia sunt vel lese actiones vel qualitas mutata vel exiens mutatũ. Et de actione lesa est verũ ꝙ ipsa sequit̃ morbum sicut vmbra corpus: vt sit verũ dicere ꝙ nunq3 fit egritudo in corpore qn ibi sit actio lesa: nõ sic est de q̃litate mutata nec de exeunte mutato: q2 põt esse egritudo: ⁊ tamẽ nõ erit aliq̃d istoꝝ duoꝝ. Actio aũt ledit̃ tribus modis. Naꝫ aut diminuit̃ sicut diminuitur in ꝓposito quãdo aliqs diminute sentit odores. Aliquãdo aufert̃ quãdo nullo mõ sentit. Aliquãdo corrumpit̃: ⁊ hoc est malũ iudicium dare de odoratu: q2 nõ recipit odores vt se offerunt sensui. ¶ Sed tu dices: iste actiones lese sunt ne dispõnes per se vel per cõitatẽ. ⁋ Dõm ꝙ illa distinctio que dat̃ ꝑmo de ĩterioribus. ca. 2. de cõitate. ⁊ per se nõ est distinctio accidentium: sed est distinctio egritudinũ: ⁊ ideo non oꝫ distingui actio: sic ꝙ quedã actio lesa sit per se: ⁊ quedã per cõmunitatẽ: sed si sumam⁹ cãm actionis lese: sic quedã est per se ⁊ quedã per colligantiã. Naꝫ operatio olfatiua ledit̃ qñq3 solũ ꝓpter nocumentũ carũcularũ: ⁊ aliqñ propter nocumentũ aliũde: vt a cerebro. Et pꝫ cuius virtutis ista nocumẽta sint actiones lese: q2 virtutis aĩalis olfatiue actiue: q2 actiue ledunt operationes odoratus. Dicit igit̃ ꝙ nocumẽta fiunt in odoratu sicut in alijs sensibus ⁊c̃. Aut destruatur. i. auferatur. Item aut debilitatur. i. diminuitur.

¶ Et destructio q̃dem eius ⁊ ipsius debilitas sunt ꝺm duos modos: aut enĩ destruit̃ ⁊ nõ sentit odores: aut debilitat̃ ⁊ sentit aromaticũ ⁊ fetidũ sensu debili.

¶ Hic declarat multa. Prio simul ⁊ semel declarat diminutioneꝫ ⁊ ablationẽ. Scõo corruptionẽ. ibi (Et corruptio.) ¶ Dicit primo ꝙ ablatio aut diminutio põt fieri dupl'r. q2 aut est totalis ablatio aut debiliter sentit ⁊ sentit illud q̃d est aromaticuꝫ ⁊ fetidũ sensu debili. Iteꝫ destructio. i. ablatio. Itẽ ⁊ ipsi⁹ debilitas. i. diminutio. Itẽ sunt ꝺm duos modos. sic vult dicere ꝙ ablatio vel diminutio sunt duo modi. Aut enim destruitur ⁊ nõ sentit odores. Hoc dicit quãtũ ad ablationẽ aut debilitatẽ supple ⁊ dicit quãtũ ad diminutionẽ. Iteꝫ sensu debili: q2 nõ recipit odorẽ in illo gradu in quo oꝫ recipere. ¶ Sed tu dices: quare in declaratione nocumenti odoratus simul ⁊ semel declarat ablationeꝫ ⁊ diminutionẽ. ⁋ Dico ꝙ hoc est rõne cãꝝ: q2 cãe remisse que sunt cãe diminutionis qñ intendunt̃ sunt cãe ablationis: ⁊ iõ q2 ista nocumẽta ex parte suarũ cãrũ differũt solũ ꝺm mag̃ ⁊ minus: iõ simul ⁊ semel illud fecit.

¶ Et corruptio ⁊ mutatio eius etiã sunt ꝺm duos modos. Unus eoꝝ est vt odoret odorẽ fraudulẽtũ ⁊ vt nõ sit inuẽtus. Secũdus est vt sentiat odores qui boni non sunt bonos sicut ille qui sentit odorem stercoris bonum ⁊ abhorret aromaticum.

¶ Hic declarat corruptioneꝫ ⁊ dicit ꝙ dupl'r põt esse corruptio in opõne olfatiua. Uno mõ: q2 sentit aliquẽ odorẽ q nõ est. Scõo mõ q2 sentit odorẽ q est ⁊ iudicat al'r q̃ꝫ sit ⁊c̃. Iteꝫ ei⁹. i. odorat⁹. Item fraudulẽtũ. i. deceptoriũ: q2 odorat illud q̃d nõ est in rei veritate. Itẽ iuẽt⁹. s. odor. Itẽ vt sentiat. i. iudicet ꝭ bonũ. i. iudicat bonũ.

¶ Et cã q̃deꝫ hoꝝ nocumentoꝝ aut est malitia complexionis singularis: aut est humor malus existens in anteriori ꝑte capitꝭ ⁊ in duob⁹ vẽtrib⁹ q sunt in ipsa: aut in ipsis duab⁹ reb⁹ sil'ib⁹ duob⁹ capitib⁹ mamille.

¶ Hic ponit cãs ⁊ quatuor facit: sicut q̃tuor cãs ponit nocumẽtorũ odorat⁹. Prima est humor malus cõprehẽsus in organo odoratus. Scõa est oppilatio. ibi (Aut oppilatio.) Tertia est mala complexio. ibi (Et multotiẽs.) Quarta est cã ꝑmitiua vt casus ⁊ ꝑcussio. ibi (Et qñq3 fit.) ¶ Primo dicit ꝙ humor malus ⁊ frigidus in partib⁹ anteriorib⁹ cerebri vel in carũculis põt esse cã nocumẽti odoratus. Itẽ singulare. i. sine mã. Item in duob⁹ ventriculis. i. in duabus partibus vẽtris anterioris cerebri. Itẽ in ipso. s. cerebro al's in ipsa. s. parte anteriori. Itẽ aut in ipsis duabus reb⁹ similib⁹: q2 in duabus carũculis que sunt due res similes.

¶ Aut oppilatio in osse ꝑforato ab humore: aut a vẽtositate aut ab apate aut a cãcro: aut a natiuitate carnis addite: aut oppilatio ĩ velamine q̃d est supra ip̃ꝫ.

¶ Hic ponit aliã cãm ⁊ dicit ꝙ ꝯtingit nocumentũ ex oppilatione alicui⁹ humoris in osse petroso: ⁊ aliqñ a vẽtositate: aliqñ ab apostemate ⁊c̃. Itẽ aut oppilatio ab humore in osse perforato. ita oꝫ ordinari lr̃a. Itẽ sup ip̃m. s. velamẽ q2 dura matre.

¶ Et multotiens quidem est facta ex malitia complexionis singularis ꝓueniẽs ex medicinis administratis ⁊ distillationibus distillatis: quare calefit complexio aut stupefit ⁊ infrigidatur: aut faciunt accidere illud aeres superflue qualitatis.

¶ Hic ponit aliã cãm ⁊ dicit ꝙ aliquãdo fit a mala cõplexione frigida ꝓpter medicinas. Item facta. s. oppilatio aliter. s. facta lesio odoratus. ¶ Nota ꝙ cõplexio calefit. s. ex distillatis calidis. Iteꝫ aut stupefit ⁊ infrigidat̃. s. ex distillatis frigidis.

¶ Et quandoq3 fit ex percussione aut casu faciente ingredi super os nocumentum.

¶ Hic ponit aliā cām ⁊ dicit ꝙ aliqñ fit ex percussione. Itē ⁊ quādoq3 fit. s. oppilatio. Itē ex percussione. s. q2 cadit pars supra partem. cadit enī vna cartilago super aliaz: vel os triangulare dextri lateris cadit super os triangulare lateris sinistri.

¶ De signis. Cap. 5m.

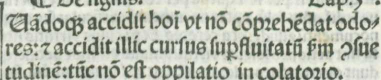

Quādoq3 accidit hoi vt nō cōprehēdat odores: ⁊ accidit illic cursus supfluitatū ſm ꝯsuetudinē: tūc nō est oppilatio in colatorio.

¶ Hic ponit signa. Pͦ nocumētoꝝ odorat⁹. Scḋo ponit qōdā signū ꝓnosticū. ibi (Et qñ odorat.) ∇ Pͦ ponit signa ablatiōis odorat⁹ ꝓueniētis ab oppilōne ⁊ sine oppilōne. Scḋo applicat qḋ dixit ad nocumētū diminutionis. ibi (Et simil'r.) ∇ Pͦ ponit signū ablationis nō existente oppilatione. Scḋo existente. ibi (Si aūt.) ¶ Primo dicit ꝙ aliqñ ꝯtigit ꝙ homo nō cōprehēdit odores ⁊c. Itē nō apphēdit. i. nullo mō cōprehēdit: q2 est totalis ablatio. Itē ſm ꝯsuetudinē: q2 sicut ꝯsueuerūt venire supfluitates ita ⁊c. ⁊ sic p3 ꝙ nō est ibi oppilatio ex quo equaliter fluunt supfluitates.

¶ Si aūt inuenitur ꝓhibitio penetrationis respirationis in naso ⁊ nausitas in loquela: tunc illic est oppilatio in ipsis alchaiasim. Et quādo retinet cursus: ⁊ nō fit ꝑpter malitiam complexionis cerebri: aut paucitatez supfluitatis eius: ⁊ est illud qḋ est super colatorio apertū: tūc illic est oppilatio ꝓfunda. Et si cursus est adueniens ſm consuetudinez ⁊ non est oppilatio sub alchaiasim ⁊ eis que sequunt ea: tunc nocumentū est in cerebro. Cognosce ergo complexiōes eius ⁊ opationes ipsi⁹ ⁊ dispōnes eius ꝑ ea que te docuimus.

¶ Hic ponit signa ablationis odoratus ꝓueniētis ab oppilatione ⁊ dicit ⁊c. Itē q2 nares sunt facte ꝑꝑ respirationē: qñ igit non pōt bene attrahi per nares ⁊ loquit cū naso ⁊c. est signū oppilationis. Itē nausitas in loquela. i. in naso loqt. Itē in ipsis. s. alchaiasim. i. in ꝑmis partib⁹ nasi. Itē sub alchaiasim. i. in partib⁹ īfimis nasi. Itē cōplōnes ei⁹. s. cerebri. Itē que docuim⁹. s. in ꝑͦ cañ. fen. 1.

¶ Et similiter si est debilitas in odoratu ⁊ diminutio: tunc si inuenitur odor putridus ⁊ naribus suggitur fetor: tunc causa in ipso est humor hoꝝ locorum putridus: ⁊ significatur cū simili eius qḋ sciuisti.

¶ Hic applicat qḋ dixit de nocumēto ablationis ad nocumētū diminutiōis ⁊ p3 lr̄a. Itē diminutio sup. cognosces per ea que te docuim⁹. Itē tunc. i. tñ. Itē cū simi ei⁹ qḋ sciuisti: q2 sciēdo si egritudo est in cerebro vel nō. vel sciēdo si est oppilō in ꝑtib⁹ nariū vel nō.

¶ Et qñ odorat īfirmus in egritudinibus acutis odores nō cōsuetos neq3 vsitatos neq3 ab aliquo habente odorē presentē: ⁊ cū hoc sentit odorem qui est sicut odor piscium: aut luti infusi aut butyri aut alterius ⁊ sunt illic signa mala: tunc mors prouenit.

¶ Hic ponit qōdā signū ꝓnosticū ⁊ lr̄a p3. Itē nō ꝯsuetos. s. q̄ꝫtum ad ipm: nec vsitatos. s. nec apḋ ipm nec apud aliū. Itē nec ab aliq̄ habēte odorē ꝑsentē: q2 nullus astans ꝑsens sentit illū odorē. Itē pisciū. s. putridoꝝ. Itē luti al's lini. Itē infusi. s. in aqua. ¶ Nota ꝙ oēs sensus exteriores habēt terminationē ad sensum cōem. qñ ꝫ aliqs sentit aliqd: ⁊ dat tale indiciū in odore sequit nocumētū malū esse cōicatū cerebro spāliter qñ est ibi egritudo acuta.

¶ De cura. Cap. 6m.

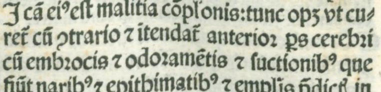

Si cā ei⁹ est malitia cōplōnis: tunc op3 vt curet cū ꝯtrario ⁊ itendat anterior ꝑs cerebri cū embrocis ⁊ odoramētis ⁊ suctionib⁹ que fiūt narib⁹ ⁊ epithimatib⁹ ⁊ emplīs ꝑdictꝭ in caplō curationū capitis. Et plurimū qdem accidit ex malitia cōplōnis ⁊ est vt sit cōplō frida: aut est in ambob⁹ vētrib⁹ anteriorib⁹ totis: aut in ipsis mamillaribus additamētis. Et medicine magis iuuatiue ad illud sūt caputpurgia facta ex oleis calidis in qb⁹ dissoluta sunt euforbium ⁊ castoreū ⁊ muscus.

¶ Hic ponit curā. Et ꝑͦ ponit curā nocumētoꝝ odorat⁹ ꝓueniētiū a mala cōplōne. Scḋo ab hūore illi⁹. ibi (Si aūt cā.) Tertio ab oppilatiōe facta ab hūore. ibi (Et si cā est.) Quarto a vētositate. ibi (Et qñq3.) Quinto remittit nos ad aliū locū ꝓ cura polypi in narib⁹. ibi (Si aūt cā.) Sexto ponit curā alicui⁹ nocumēti qḋ ē actio corrupta. ibi (Ille aūt.) ¶ Dicit ꝑͦ ꝙ si cā est mala cōplō debes curare per ꝯ2iū ⁊c. Iste est canon gñalis: q2 oīs mala cōplō ꝑ ꝯ2iū curat. ¶ Nota ꝙ pars anterior cerebri d3 attēdi: q2 organū olfat⁹ orit a tali ꝑte cerebri: q2 in nocumēto actionis debēt administrari medicine ad organū. Itē maxime est cōplexio frida: q2 ⁊ ꝑs anterior ⁊ totū cerebrū ponit fridū: ⁊ iō leuis cā pōt īfridare. Itē in duob⁹ vētrib⁹. i. in duab⁹ ꝑtib⁹ ꝑmi vētriculi. Itē additamētis. i. carūculis. Itē olea calida sūt magꝭ iuuatiua: q2 stati vadūt ad carūculas.

¶ Si aūt cā in ipso est humor existens in vētrib⁹ cerebri significatur illud per illud qḋ dcm̄ est in capitulo egritudinū cerebri ⁊ euacua corpus totum. Si est humor dñans in toto corpore aut cerebro cū eo qḋ educit illū hūorez ab eo ex sibare ⁊ gargarismis ⁊ caputpurgijs ⁊ suctionib⁹ q̄ fiūt naribus ⁊ odoramētis subtiliatiuis ⁊ similibus illis que iam sciuisti.

¶ Hic ponit curā nocumētoꝝ odorat⁹ ꝓueniētiū ab humore. Et ꝑͦ docet admistrare medicinas eūatiuas. Scḋo flōmiā. ibi (Et si flobothomia.) ¶ Pͦa ꝑs est clara per capitula signoꝝ signātiū dominiū humoꝝ in cerebro. Itē ex sibare. i. de pillis de seiaret dictis sup ꝑͦa fen istius. 3. ca. de cañ. vl'ib⁹ curationū egritudinū cerebri.

¶ Et si flobothomia necessaria est fiat ⁊ redi in oibus illis ad principia data in cura cerebri.

¶ Hic ponit curā per flōmiā ⁊ p3. Item fiat. s. flōmia.

¶ Et si cā est oppilatio in osse ꝑforato qḋ noiat colatoriū administra embrocas apitiuas ꝑdictas in capitulo curationū capitꝭ. embrocet ergo ex eis ⁊ inclinet sup vaporē eaꝝ: ⁊ narib⁹ suggat ex eis in qb⁹ dissoluta sunt condisi ⁊ pip ⁊ opoponacū. Et op3 vt vētose capiti adhibeant post illḋ ⁊ fiat gargarisma ex rebus apitiuis calidis. Et ex eis qdē que expta sūt est nigella infusa in aceto aliqb⁹ diebus: deide ꝯterat cum eo bene ⁊ misceat cū oleo: deinde distillet in nasum ⁊ narib⁹ suggat quāto plus possibile est ad supiora: ⁊ quādoq3 terit sicut puluis: deide teritur cū oleo ātiquo: post terit vice alia donec fiat puluis subtilissimus. Et ex eis que expta sunt est vt sumat arsenicū rubeū ⁊ mētastrū: ⁊ terant simul valde ⁊ submergant in vrina camelli arabici: ⁊ in sole ponat totu3 illud ⁊ reuoluat oī die bis. Cūq3 medicamen exiccauerit vrinā iteret super ipsaz vrina noua: deinde vaporetur nasus cū pōdere. ʒ. i. ex eo: deinde fricetur ex oleo ro.

¶ Hic ponit curā nocumētoꝝ ꝓueniētiū ab oppilatione ex humore: ⁊ tot facit ꝑͦt medicias ponit. 2a ibi (Et ex eis.) 3a ibi (Et qñq3.) 4a ibi (Et ex eis que experta sunt.) ¶ Dicit ꝑͦ ꝙ si oppilatio est in osse ꝑforato ⁊c. De 2a dicit ꝙ nigella infusa in aceto ⁊c. De 3a dicit ꝙ qñ fit puluis ⁊ ꝑmiscet cū aliq̄ oleo ⁊c. Itē cōdisi. i. elleborus albus. Aliter dixit Simon ꝙ sunt quedā radicule que hñt clarificare lanas de qb⁹ fiunt pāni. Itē ⁊ qñq3 terit nigella: deinde terat. i. misceat. Itē ponit oleū rosarū: vt remoueat nocumētū mordicationis ⁊ acuitatis inducte in naso ex medicinis.

¶ Et qñq3 laudat ad oppilationē vētosaz caputpurgium ex oleo amigdalino amaro mōtano: aut sufflet albarmel ⁊ piper albū mista in ipso.

¶ Hic ponit curā nocumentoꝝ odoratus ꝓuenientiū a ventositate. Et ꝑmo facit hoc. Scḋo ponit quoddā remediu3 antiquoꝝ. ibi (Quidā aūt.) Item albarmel. i. sandonicū. sed ſm Serapionez in suis aggregationibus est rutha acrestis. hoc ponit cap. 269. al's tracta. 4. cap. de harmel. folio. 80. in libro meo.

¶ Quidā aūt dixerunt ꝙ cortex pulmonis qñ exiccat ⁊ terit ⁊ insufflat puluis ei⁹ in nasum est iuuatiuus.

¶ Hic ponit quoddā experimentū ⁊ est bonū sui ꝓprietate. Item quidā Rasis tertio ꝯtinētis auctoritate quorūdā. Itē per thoracē pulmonis debet intelligi pāniculus in quo inuoluit̄ pulmo.

¶ Si autē causa in ipso est hemorroides curetur cura hemorroidarum.

¶ Hic pro cura nocumentoꝝ odoratus ꝓuenientiū ab hemorroidibus remittit nos alibi. Item hemorroides .i. polypus.

¶ Illi aūt qui sentit odorifera ⁊ non sentit fetida non cesses sibi facere caputpurgiū cū castoreo multotiēs vsquequo rectificet̄ eius dispositio.

¶ Hic ponit curam actionis lese corrupte. ⁊ p₃ lr̄a.

¶ De fluxu sanguinis ex narib⁹. Cap. 7m.

Fluxus sanguinis ex naribus quandoq₃ fit distillando: ⁊ quādoq₃ fit fluendo cum velocitate vehementi.

¶ In p̄cedēti pte Aui. determinauit in gn̄ali de nocumētis odoratus que erāt actiōes lese: hic determiat de quodā accidēte qđ vocat̄ exiens mutatū. ⁋ Pria in duas ƀm ꝙ sunt duo accidētia mutata de qb⁹ determinat. Scđa ibi (He due egritudines.) Prio facit h̄. Scđo q₂ flux⁹ sanguis aliqn̄ est iuuatiuus: ponit medicinas faciētes fluxū sanguis. ibi (Necessitas.) Prio ponit cās. Scđo signa. ibi (Et fluxus sanguis.) Tertio curā. ibi (Cretici qdē.) Primo ponit quādā diuersitatē fluxus sanguis. Scđo ponit cās. ibi (Aut causa dominij.) Tertio remouet qđdā dubiū. ibi (Et cursus qdē.) Quarto pōit cañ. cōpletiuos. ibi (Et fluxus qdē.) ¶ Dicit p̄ ꝙ sanguis fluit a naribus aliqn̄ guttatim aliqn̄ velociter ⁊c. ¶ Nota ꝙ fluxus sanguis nariū est qđdā accidēs virtutis ꝯtētiue vel expulsiue vel vtriusq₃ simul. ꝯtentiue q₂ nō pōt retinere sanguinē in vasis ordinatis ad retētionē ipsi⁹. expulsiue est accidēs: q₂ talis virtus nō mouet̄ nisi icitet̄: vt p̄mo de iteriorib⁹ .i. ca. icitat̄ aūt talis virt⁹ ab humorib⁹ peccātib⁹ in quali: vel exeunte mutato in q̄li. s. acuto mordicatiuo vt humor: vt .6. de accidēti. 3. ca. ⁊ .6. de iteriorib⁹ .i. ca. ⁊ vltimo. Et sic p₃ solo ad qōnē. s. cui⁹ v̄tutis est accidēs fluxus sanguis nariu₃: q₂ est accñs virtutꝭ ꝯtētiue ⁊ expulsiue vel vtriusq₃ sil̄. Dicit̄ aūt accidēs: q₂ est exiēs mutatū: q₂ exiēs mutatū aliqn̄ est in q̄ntitate aliqn̄ in q̄litate. In q̄ntitate: q₂ est amplioris quātitatis q̄₃ d₃: ⁊ tūc est accidēs virtutis nāl̄is expulsiue.

¶ Aut causa dominij sanguinis feruētis cu₃ virtute: ⁊ qn̄q₃ fit ꝓpter eruptionē rhetis venaꝝ cerebri ⁊ arteriarū eius ⁊ est ƀm plurimū nō recipiēs curā. Et plurimū ipsi⁹ fit successione euētus soda ⁊ inflāmationis ⁊ egritudis acute aut successione casus aut ꝑcussione ⁊ sequunt̄ ipm accidētia corruptionis opōnū cerebri ꝓculdubio: ⁊ qn̄q₃ est ꝑꝑ vapores calidos eleuatos.

¶ Hic ponit cās. Et p̄ ponit cās fluxus sanguis nariū venientis ex apertura vene. Scđo venientis ex apertura arterie. ibi (Et ille.) ¶ Dicit p̄ ꝙ fluxus sanguis fit ꝑꝑ dn̄ium ⁊c. Itē aut cā .i. ꝑꝑ cām. supple ꝓuenit. Itē fluētis .i. cū v̄tute expulsiua forti. Itē rhetꝭ cerebri .i. pie matris ⁊ dure matris que cōprehēdūt cerebrū sic rhete. Itē recipiēs curā. Illa lr̄a refert̄ ad fluxū arteriarū ex fractura que ꝑꝑ motū ꝯtinuū nō bene ꝯsolidari pōt. Itē nō ꝙ nocumētū qn̄ est aliqual̄r diminutū facit sodā: qn̄ esset sanguis calidus vt mordicatiuus calefaceret ⁊ faceret sodā. S₃ qn̄ nocumētū eēt itēsiu⁹: ⁊ tūc faceret eruptionē venaꝝ ⁊ faceret fluxū sanguis nariū. Itē ꝑꝑ vapores .i. humores. Ite₃ calidos acutos: q₂ tales mordicātes mēbra icitāt virtutē expulsiuā ad expellēdū. ¶ Nota vt habet̄ tertio de accidēti. ca. 6. aptura vene est cā fluxus sanguis nariū. Vena aūt aperit̄ triplici de cā. Aliqn̄ aperit̄ ex fortitudine virtutis expulsiue regulariter operātis vt ꝯtingit in fluxu sanguinis nariū in morbis acutis: ⁊ ꝓuenit talis fluxus maxime circa finem egritudinū acutaꝝ ⁊ nō circa p̄ncipium: q₂ tūc nō ꝓueniret a forti virtute regulariter operante. Scđo aperit̄ vena ꝑꝑ multitudinē extēsiuā sanguis extēdentis venas. Aliqn̄ aperit̄ ꝑꝑ defectū vel a gnōne vel a tēpore in ipsa vena qn̄ est subtilis mollis ⁊ male texture: ⁊ iō quelibet res habens ipsam extēdere ipsa₃ aperit ⁊ exit sanguis. Modo Aui. tāgit p̄mā cām cū dixit. cū virtute. tāgit secūdam. dum dicit. aut cā dominij. tangit tertiā cām inferius magis.

¶ Sed tu dices cuius virtutis est morb⁹ fluxus sanguinis nariu₃. ⁋ Dōm ꝙ ꝯsiderato solo exeunte mutato vt sic nō est morb⁹: sed est accidēs virtutis ꝯtētiue vel expulsiue vel vtriusq₃. Alio modo possumus ꝯsiderare mēbrū a quo imediate fit exitus: ⁊ sic aut cōsideramus naturalē cōplexionē mēbri que est hēre quādā ꝯcauitatē ⁊ sic est morbus in receptaculo ꝓut currit sanguis in maiori quātitate q̄₃ debet venire ad orificiū vene: aut ꝯsideremus ꝑmutatione vnitatis: ⁊ sic est solo ꝯtinuitatis. ¶ Sed tu dices p̄mo ꝙ fluxus sanguinis nariū semꝑ sit accidēs arguēdo sic. semꝑ fluxus sanguinis nariū sequit̄ aperturā vene: igit̄ semꝑ est accidēs. ⁋ Dicendū ꝙ ꝯsiderata sola ꝑmutatione exeūtis vt sic est accidēs solum. Si aūt ꝯsideremus naturas mēbri lesi vt sic est morb⁹ in receptaculo vel vnitate. ¶ Itē tu dices: ꝙ fluxus sanguis nariu₃ est actio lesa. ꝯñs est falsum: q₂ tunc nō essent nisi duo genera accidētiū morboꝝ: vt actio lesa ⁊ qualitas mutata. ꝯñs est falsum. ꝯñtia tenet: q₂ exiens mutatū ƀm te est nocumentū ꝯtentiue vel expulsiue vel vtriusq₃ simul: sed oē tale nocumētū est actio lesa: igit̄ ⁊c. Et ex alia parte est etiā qualitas mutata: igit̄ nō sunt nisi duo gn̄a accidētiū morboꝝ. ⁋ Dōm ꝙ si fluxus sanguinis veniat a cā p̄mitiua vt a vulnere: tunc est accidens distinctū ab actione lesa ⁊ q̄litate mutata: ⁊ sic est exiens mutatū. Si aūt ꝓueniat a causa itrinseca: tunc q₂ nō pōt ꝓuenire nisi aliqua actio ledat̄: ⁊ sic exiēs mutatū ꝯiungit̄ cū actione lesa. ⁋ Aliter pōt dici ꝙ exiens mutatum est solū accidēs distinctū ab actione lesa ⁊ qualitate mutata. cōsiderato etiā inquātū permutatū: ⁊ ꝯsiderato ꝙ exiens est. Si autē ꝯsideremus exiens nō solū vt exiens ⁊ vt permutatū: sed etiā naturas in qbus est facta permutatio vt sic exiens mutatū ꝯcurrit cum actione lesa. ¶ Sed tu. d. fluxus sanguis nariū est ne dispositio per se vel per colligātiā. ⁋ Dōm ꝙ si fluxus talis veniat ꝓpter nocumētū in vena: sic est dispō per se. Si aūt ꝓueniat ꝓpter fortitudinē expulsiue incitate ab acuitate exeūtis vel a multitudine sanguinis extēdentis: vt sic est dispositio per colligantiā. ⁋ Aliter pōt dici ꝙ diuersitas que dat̄ p̄mo de interioribus cap̄. 3. de per se ⁊ per colligātiā est diuersitas egritudinū ⁊ nō accidētiū. fluxus aūt sanguinis narium est accidens. ¶ Sed tu dices quod est illud membrum vel quā virtutē h₃ iste fluxus ledere. ⁋ Dōm ꝙ est nocumentum venarum que est apertio ⁊ virtutis naturalis.

¶ Et ille qde₃ qui fit ex arterijs discernit̄ ab eo qui fit a venis subtilitate sua ⁊ rubedine et caliditate sua: et qn̄q₃ fit rediēs cū periodo: ⁊ qn̄q₃ fit cadēs subito.

¶ Hic ponit differentiā inter fluxū ex venis ⁊ ex arterijs. ⁊ p₃ lr̄a. Itē ex arterijs .i. subtilitate. Itē in rubedine. s. clara. Rō est: q₂ calidior est ⁊ magꝭ ꝑmistus cū spiritib⁹. Item fit rediēs cu₃ periodo ƀm multiplicationē sanguinis in arterijs. Itē ⁊ aliqn̄ fit mordicatiuus: ⁊ tūc virtus expulsiua expellit. Itē aliqn̄ illud non est .i. non expellitur periodice. Itē qn̄q₃ fit cadens. s. fluxus sanguinis. Ite₃ subito: q₂ venit subito: q₂ absq₃ cā manifesta fit apertio.

¶ Et cursus quidem sanguinis ex narib⁹ est ex dispositionib⁹ que cōferunt ⁊ nocent. Nam qui iuenit successione ei⁹ leuitatē capitis post repletionē ⁊ equalitatē coloris post rubedinē vehementē ⁊ equalitatem forme post inflationē iuuat̄ eo p̄cipue in egritudinib⁹ acutis ⁊ in apostematibus intrinsecis ⁊ ꝓprie sanguineis ⁊ cholericis in cerebro: deinde in epate: postea in velamine postea in pulmone.

¶ Hic remouet dubium. Et facit primo hoc. Scđo reddit causam cuiusdam qđ dixit. ibi (Iuuamentum.) ¶ Primo remouet dubiū illud. Fluxus sanguinis narium nocet ne semper? Et respōdet ꝙ non. Item conferunt. s. quandoq₃ ⁊ nocent. s. quandoq₃. Item forme .i. habitudinis. Item postea in velamine .i. in pāniculo vel nate costas vt in pleura.

¶ Iuuamentum enim fluxus sanguinis ex naribus in pleuresi plus est q̄₃ sit in peripleumonia.

¶ Hic assignat causam illius qđ dixerat. ⁊ p₃. ¶ Nota ꝙ videtur velle ꝙ post apostemata cerebri ⁊ epatis sit maius iuuamentum quādo apostema est in pleura vel in diaphragmate ex fluxu sanguinis nariū q̄₃ si apostema est in pulmone: q₂ qn̄ apostema est in pleura nō est timor de vlceratione ⁊ ptisi sicut qn̄ est in pulmone.

¶ Et fluxus quidem sanguinis nariū crisis magna est in egritudinibus acutis multotiens ⁊ ꝓprie in eis que sunt sicut variole ⁊ morbillus.

¶ Hic ponit cañ. Primo facit hoc. Scđo ostēdit que corpora sunt magis preparata ad fluxū sanguinis nariū. ibi (Et corpora.) ⁋ Prima in quatuor ƀm ꝙ quatuor ponit cañ. 2a ibi (Cu₃ autem.) 3a ibi (Et isti duo.) 4a ibi (Et vniuersaliter.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ fluxus sanguinis narium est ⁊c. Istud idem habetur tertio de crisi. 3. cap. et 4. cañ. fen. 3. cap. de signis crisis cap. 3.

¶ Cū aūt mult⁹ fit succedit citrinitas non cōsueta aut plūbositas aut offuscatio ex citrinitate ⁊ nigredine et extenuatio ptrāsiēs terminū: ⁊ infridant extrema: q̄ȝuis fridū retineat: ei⁹ tñ finis est nociu⁹: ⁊ in illo cuius color cōuertit in citrinitatē dñat chol'a citrina ⁊ ledit cū extractiōe sanguis min⁹: ⁊ in illo cui⁹ color ꝯuertit ad plūbositatē dñat iā flegma: ⁊ in illo cui⁹ color conuertit ad offuscationē dñatur iam cholera nigra.

¶ Hic ponit 2m cañ. ⁊ dicit ꝙ qñ fluxus fit mult⁹ fit hō citrini coloris ⁊c. Itē mult⁹. s. flux⁹ sanguis nariū. Itē extenuat⁹. s. qñ eūaret sanguis in nimis magna q̄titate. Itē ledit cū extractiōe min⁹ q̄ȝ ad extractionē ⁊c. q2 cholera pōt melius exhi q̄ȝ pñt alij humores.

¶ Et isti duo vehementer ledūtur per id quod minuitur ex sanguine.

¶ Hic ponit 3m cañ. ⁊ pȝ lr̄a. Item isti duo. s. flegmatici ⁊ melācholici. Causa est: q2 habēt minus de sanguine q̄ȝ alij.

¶ Et vl'r qdē ille in q̄ supfluit flux⁹ sanguis ex narib⁹ ē fȝ timorē dbilitatis epatꝭ ⁊ hydropisis ⁊ reliquoꝝ.

¶ Hic pōit 4m cañ. ⁊ pȝ lr̄a. ⁊ reliquoꝝ. s. morboꝝ vt syncopis ⁊c.

¶ Et corpa vehemēti⁹ parata fluxui sanguis nariū sūt chol'ica ⁊ citria sāguis subtil': ⁊ iuuāt ex eo q tēpat⁹ ē.

¶ Hic ponit corpora p̄parata ad fluxum sanguinis nariū: ⁊ pȝ lr̄a. Item citrina vel cholerica. Causa canonis pȝ: q2 talis sanguis est magis subtilis: ⁊ ideo magis exit.

¶ Et fluxus sanguis nariū significatores hȝ sicut splendor apparēs in vtrisqȝ oculis ⁊ linee albe ⁊ rubedo et citrinitas ⁊ ꝓprie post soda: ⁊ reliq̄ que distinximꝰ vbi locuti fuimus de egritudinibus acutis ⁊ crisibus eaꝝ. Et quādoqȝ significant fluxus sanguis nariū ⁊ dispositiones ei⁹ ſm dispōnes egritudinū acutaꝝ ⁊ eaꝝ crises: ⁊ iam diximus illud in loco proprio sibi.

¶ Hic ponit quedā signa ⁊ patēt. Itē splēdor in vtrisqȝ oculis propter lucidıtatē sanguinis. Iteȝ ⁊ linee albe. ¶ Sed tu dices ꝯtra: q2 debēt apparere rubee sicut est sanguis. ⁋ Dōm per expositionem lr̄e alterius. i. splendide. Item vbi locuti fuimus ⁊c. i. 4. cañ. fen. 2. Item ⁊ diximus. s. 4. cañ. fen. 2. al's dicemus.

¶ De curationibus. Cap. 8m.

Cretici qdē ⁊ sil'is ei q accidit ex seipso via est vt nō curet donec stringat aut sentiat casus virtutis: ⁊ qñqȝ ꝯsequunt. iiij. lib. ex eo: ⁊ opȝ vt nō retineat donec vehemēter superfluat. Reliq̄ v̄o curent cū medicis retinētib⁹ fluxuȝ sanguis nariū. In eo q fact⁹ est pp p̄paratōeȝ corpis ⁊ cal'itatē ei⁹ opȝ vt assiduet eūatio chol'e ex eo: ⁊ cōmēsuratio sāguis ei⁹ cū cibis ⁊ potib⁹: ⁊ flōmia qdeȝ ē melior res qua retinet fluxus sanguis nariū cū fit flōmia subtilis ex latere eqdistāte cōi: ⁊ ꝓprie qñ ꝯtigit syncopis.

¶ Hic ponit curā. Et p̄° in gñali. Scōo in spāli. ibi (Caputpurgia.) ⁋ Primo ostēdit qui fluxus dȝ retineri ⁊ qui nō. Scōo ponit medicinas retinētes fluxū. ibi (Medicine v̄o.) ⁋ Primo ostēdit qui fluxus nō dȝ retineri. Scōo qui sic. ibi (Reliqui v̄o.) ¶ Dicit p̄° ⁊c. De 2a dicit ꝙ oēs alij fluxus qui nō sunt cretici debēt restrigi ⁊c. Item cretici quidem. s. fluxus in febrib⁹. Item ⁊ similis ei q2 sine febre. Item restringat. s. per se. Item reliqui v̄o. s. fluxus. Itē ꝓpter p̄parationē. i. repletionē quātitatiuā. Item ⁊ caliditatē ei⁹. i. ꝓpter nocumentū in quali. Item est melior res. i. q2 euacuat ⁊ diuertit. Item subtilis. i. debilis ⁊ pauca. Item ex latere al's ab ea parte. Item equidistante cōmuni: q2 per vnā diametrū.

¶ Medicine v̄o ꝯstringētes fluxū sanguis nariuȝ: aut sunt vehementis stipticitatis: aut sunt vehemētis infrigidationis: aut sunt vehemētis glutinationis ⁊ ingrossatiōis ⁊ coagulatiōis: ⁊ sūt acute cauterizatiue: aut sunt medicine hñtes ꝓprietatē eius: aut sunt medicine aggregantes duas intentiones aut tres.

¶ Hic ponit medicinas restrictiuas fluxus sanguis. Et p̄° p̄mittit ſm quem modū tales medicine hñt sanguineȝ restringere. Scōo declarat illos modos ⁊ que sūt medicīe. ibi (Medicine v̄o.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ medicine ⁊c. Itē duas ⁊ tres. i. que hñt infrigidare ⁊c.

¶ Medicine v̄o stiptice sunt sic̄ succ⁹ barbe hirci ⁊ sic̄ achacia ⁊ sic̄ balaustie ⁊ lētes ⁊ galle ⁊ sic̄ succ⁹ folioꝝ sēticis ⁊ folioꝝ piroꝝ: ⁊ folioꝝ cydonioꝝ: ⁊ v̄ge pasto.

¶ Hic declarat istas medicinas. Primo que sunt ille que curāt stipticādo. Scōo īfridādo. ibi (Infridātes.) Tertio ꝯglutinando. ibi (Cōglutinātes.) Quarto cauterizādo. ibi (Cauterizātes.) Quito a ꝓpetate. ibi (Ille aūt.) ⁋ Pria pȝ. Itē senticis. i. rubi vl' spine albe.

¶ Infridatōes v̄o sūt sic̄ opiū ⁊ cāphora ⁊ semē iusqami albi: ⁊ semē lactuce: ⁊ succ⁹ lactuce ⁊ salicis: ⁊ aqua floꝝ palme: ⁊ alkakile ⁊ arnoglosse oia nō dcocta.

¶ De scōa dicit ꝙ medicine infrigidātes sunt sicut opiū. Item alkakile. i. herba que vocatur soldanella que est multe virtutis. Et hȝ proprietatē q2 euacuat aquā cōtentā in ventre.

¶ Glutinatiue v̄o sunt sicut pulvis molendini ⁊ farina thuris.

¶ De tertia dicit ⁊c.

¶ Cauterizātes aūt sunt sicut atramentuȝ ⁊ colcotar: ⁊ cū iste cauterizatiue administrantur: opȝ vt administrētur cū cautela. Ipse nāqȝ qñqȝ faciūt euenire crustā que cū cadit attrahit deterius q̄ȝ prius.

¶ De quarta patet. Item colcotar. i. species vitrioli. Item albedarungi. i. basiliconis.

¶ Ille aūt quibus inest ꝓprietas sunt sicut stercus asini ⁊ aqua albedarungi ⁊ aqua menthe.

¶ De quinta etiam patet.

¶ De cura leuis fluxus sanguinis. Cap. 9m.

Caputpurgia qdē sic fiāt: sumatur aque floꝝ palme: achacie: amboꝝ añ. ℥. 5. cāphore. gra. j. ⁊ incessanter distillent in nasuȝ: ⁊ ex eis etiā est aq̄ floꝝ palme cū palma hirci ⁊ cāphora: ⁊ etiā aq̄ floꝝ cū succo porri: ⁊ ēt aq̄ salicis amari distilletur in nasum: ⁊ aqua coriādri: ⁊ etiā succus camomille cū sua dispōne nō decocte: ⁊ ēt aqua cucumeris ⁊ camphore: ⁊ etiā succus albedarungi cuȝ cāphora: ⁊ succus arnoglosse cuȝ terra sigillata ⁊ cāphora: aut succus virge pastoris cū eis. Et ex eis que sūt vltima in hoc cap'lo est succus stercoris asini recētis. Si aūt sanguinis multitudinē senseris: tunc flos eris in aceto īfusus distilletur paulatim: ⁊ ēt administra caputpurgiū: ⁊ trifera balaustie cōtrite optime cū aq̄ plantaginis: ⁊ etiā aq̄ in qua dissolutū est opiū. Et nō opȝ vt sit superfluitas in effundēdo aquā vehementis infrigidationis: fortasse enim coagulabit sanguinem et congelabit ipsum in pāniculis cerebri: ⁊ hec sunt caputpurgia scripta in antidotario iuuatiua valde.

¶ In p̄cedēti parte Aui. posuit curā fluxus sanguis nariū in gñali: hic ponit curā in spāli. Et p̄mo ponit curaȝ per medicinas. Scōo per regimē ⁊ dietā. ibi (Cibi v̄o.) Tertio docet succurrere cuidaȝ accidēti. ibi (Et opȝ.) ⁋ Primo ponit curā fluxus sanguis nariū leuis. Scōo fortis. ibi (In eo aūt.) ⁋ Primo ponit curā per caputpurgia. Scōo per tētas in narib⁹. ibi (Tēte aūt.) Tertio per insufflationes. ibi (Ex insufflationib⁹.) Quarto per linimēta. ibi (Ex linimētis.) Quito per odoramēta. ibi (Odoramēta v̄o.) Sexto per īpletiones. ibi (Sed īpletiones.) ⁋ Pria in tot quot medicias ponit: legat totū simul ⁊c. ¶ Dicit ḡ p̄mo ꝙ debes administrare caputpurgia. Item aquā floꝝ. s. palme. Item succus kakile. i. herbe que dr̄ soldanella que est optia medicia in asclite: ita habet a Simone in lr̄a. k. Itē albedarūgi. i. basiliconis. Itē arnoglosse. i. plantaginis. Itē si aūt multitudinē. i. supfluū fluxū sanguinis.

¶ Tente aūt ita sunt: fiat tēta ⁊ submergat in encau-

ſtro ⁊ pulueriʒet̄ ſuper ipſum dragantũ donec omnia cõmiſceant̄: deinde mittat̄ in naſum: ⁊ etiã ſumantur ſuccus folioꝝ vrtice ⁊ colcotar ⁊ pili leporis ⁊ stercꝰ aſini ſiccũ aut hũidũ ⁊ ſuccꝰ porri ⁊ olibanuʒ: ⁊ fac ex eis tentam. Et ex eis que ſunt expta eſt tenta facta ex lycio indo aduſto ⁊ aqua bedarũgi. Et etiam tẽta ex puluere molẽdini ⁊ farina thuris ⁊ aloe cũ aceto ⁊ albumine oui. Et ẽt tenta facta ex dragãto ⁊ charta cõbuſta ⁊ cortice turis cũ aqua albedarũgi. ⁊ etiaʒ tenta infuſa aqua ro. ⁊ ſubmerſa in colcotar ⁊ aloe: aut tẽta infuſa aqua porri ſuper quã eſt pulueriʒata mẽtha cõtrita: aut tenta ex ſpongia ⁊ pice liquata ſubmerſa in aceto ⁊ fac tentã ex candela alcotrob aut tela aranee cũ colcotar ⁊ dragãto ⁊ flore eris: aut ſit tenta facta ex pilis leporis carminatꝫ ſubmerſis in ture ⁊ aloe cõfectis cũ albumine oui: ⁊ etiã tenta ex draganto aduſto duabꝰ partibꝰ opij parte. j. aggregent̄ oĩa ⁊ terantur cũ aceto: ⁊ tenta ex corticibus oui aduſtis que miſceantur cum encauſtro ⁊ gallis.

¶ Hic ponit curã fluxus ſanguinis nariũ docẽdo adminiſtrare tẽtas: ⁊ pʒ lr̃a. ⁊ ponit multas medicinas: legat̄ totũ ſimul. Jtẽ colcotar. i. ſpecies atramenti. Jtẽ lyciũ. i. ſuccus cuiuſdã arboris a qua egredit̄ ſtorax. Jtem ⁊ terantur cum aceto al's conficiantur.

¶ Ex inſuflationibꝰ vͦo eſt lyciũ indũ aduſtũ: ⁊ ẽt rane aduſte ĩſuffla ĩ naſũ. Et ẽt puluis molẽdini: aut terra teſte albe: aut nora: ⁊ ẽt cortices turis ⁊ charte ⁊ dragãti ptes eq̃les ſufflent̄ in naſum: ⁊ ẽt cortices fructꝰ aldulb exiccati ⁊ ꝯtriti: opʒ vt accipiat̄ illud cuʒ ſubmerſionibꝰ ſup lanã: ⁊ accipiat̄ lanugo ipſiꝰ ⁊ ponat̄ in vrceis nouis cũ terra ſua: ⁊ ſi eſt cũ eis terra figuli eſt meliꝰ: ⁊ ſtrigat̄ caput eiꝰ donec ſiccet̄ in vmbra: ⁊ terat̄ cũ neceſſitas fuerit ſic̄ athomi q̄ apparẽt in radio ſolis ⁊ ſufflet̄ in naſuʒ ⁊ ꝯſtringet̄ ſanguis ſtatiʒ: Aut cõtices oui ꝯtriti ⁊ ẽt calami aromatici ⁊ ſeis lilij ⁊ ſeis roſe ⁊ gariofil'. oĩuʒ añ. ʒ. j. myrre ⁊ gallarũ: amboꝝ añ. ʒ. ß. parũ muſci ⁊ cãphore ⁊ ſufflent̄ in naſum diebꝰ ꝯtinuis: ⁊ cũ inſufflat̄ inſufflatio in ipm̃: tunc cõſtringat̄ naſus vna hora ⁊ expuat̄ illud qᵭ deſcendit ad os: ⁊ opʒ vt ſit inſufflatio in embuba ⁊ prohibeat exuberationẽ fluxus ſanguinis nariũ.

¶ Hic p̄mo ponit curã per ĩſufflationẽ ⁊c̄. ⁊ pʒ lr̃a. Jtẽ terra teſte albe eſt ſpẽs terre. Jtẽ aut nora. i. calx: ⁊ eſt medicamẽ cauterizatiuũ. Jtẽ cortices fructꝰ dulb que dı̄ platanus: ⁊ facit fructꝰ velut nuces. Jtem terram figuli. i. terra de qua fiunt vrceoli. Jtẽ ꝯtriti. i. cõbuſti. Jtem in embula. i. per cãnulam.

¶ Ex linimentis vͦo ⁊ effuſionibus eſt linimentũ ſuper frontem huius. ℞. ſucci folioꝝ ſalicis ⁊ folioꝝ vitis ⁊ folioꝝ myrti ⁊ aque roſ. ĩfrigident̄ oĩa ⁊ apponantur fronti cũ pãno lini: ⁊ ſimiliter fiunt ex oibꝰ medicinis frigidis ſtipticis ⁊ ſtupefactiuis notis diſſolutis cũ ſuccis infrigidatiuis ſtipticis ſicut eſt ſuccus extremitatũ ſalicis ⁊ ſenticis ⁊ ramoꝝ vitis ⁊ folioꝝ piri ⁊ cydonij ⁊ virge paſtoris linimẽta ⁊ emplaſtra.

¶ Hic ponit curam per linimenta: ⁊ patet littera. Jteʒ ⁊ ſimiliter fiunt linimenta ⁊ emplaſtra ex oĩbus medicinis frigidis ⁊c̄. Jtem ⁊ ſenticis. i. rubi: al's vitis albe.

¶ Odoramẽta vͦo ſunt ſicut ſtercus aſini recẽs. Sʒ impletiones ita ſunt. Jmplet̄ eni cũ capite cãne: aut cuʒ capitibꝰ palmarũ ſylueſtriũ ⁊ diſtillat̄ cũ coto papyri: aut cũ cotto reliquoꝝ que egrediunt̄ ex plãtis.

¶ Hic ponit curam per odoramẽta: ⁊ patet littera. Sed impletiones: ⁊ patet littera. Jtem ſed impletiones. ſ. ſine tenta.

¶ Jn eo aũt qui prauior eſt illo ⁊ factꝰ ꝓpter feruoreʒ ⁊ caliditatẽ vehemẽtẽ aut eruptionẽ arteriarũ nec̄ia eſt flõmia cephalice que ſequit̄ illã narẽ minima valde: ⁊ nec̄ie ſunt vẽtoſe ſup poſteriorẽ partẽ capitis cũ ſcarificatione leui ⁊ ſup mamillã que ſequit̄ eã fiat ſuſpenſio eiꝰ ſine ſcarificatiõe. Et q̃nq3 opʒ vt extrahat̄ ſanguis per flõmiaʒ vſq3 ad ſyncopim ex cephalica ⁊ ex vena ſpatule que eſt poſterius: qm̃ eſt magis vltima: q̃re ꝓhibet ſanguinẽ eleuari ad caput. Jpſa nãq3 cuʒ ad ſyncopim perducit ſedat ſtatim ⁊ illud in fluxu ſanguis nariũ vehemẽtis velocitatis: ĩmo oportet vt ſuccurratur in hora cũ ſentitur vehemẽtia fluxus ſanguinis narium ⁊ velocitas eius antequã cadat virtꝰ. Sed ſi nõ fuerit velox vehemẽter: ſed fuerit guttatiʒ ⁊ fuerit cũ paroxiſmo: oportebit tũc vt fiat flobothomia paulatim vicibus ꝯtinuis.

¶ Hic ponit curã fluxus ſanguinis per flõmiã. Sc̄do per inſpiſſantia ſanguinẽ. ibi (Et cũ flõmia.) Tertio per ventoſas. ibi (Et vẽtoſa.) Quarto per embrocas. ibi (Et opʒ.) ¶ Dicit primo ꝙ ſi fluxus ſanguinis eſt multũ prauus: ita ꝙ nõ põt cõſtringi per medicinas dictas ⁊c̄. Jtem aut caliditatem vehementem. ſ. ſanguinis. Jtem aut eruptione arteriarum. ſ. ſanguinem eleuante. Jtem minima valde. i. ſubtilis leuis ⁊ pauca. Jtem vt ſuccurratur al's ſubtrahatur. ſ. per flobothomiam: q2 in vna flobothomia.

¶ Et cũ flobothomia peruenit ad finem ſufficientem: oportet vt fiat permutatio ad ĩſpiſſandũ ſanguinẽ cũ eo qᵭ ĩfrigidat ipſum ⁊ cum eo qᵭ ipm̃ facit turbiduʒ quãuis nõ ĩfrigidet̄ cũ eo qᵭ ſit ſicut iuiube.

¶ Hic ponit curam per inſpiſſantia ſanguineʒ: ⁊ patet littera. Jtẽ turbidum. i. ſpiſſum. Jtem quãuis non infrigidetur. ſ. ſufficienter. Jtem iuiube: q2 iuiube habent ſanguinem inſpiſſare: ⁊ ideo in febribus ſanguineis conuenit ſyrupus iuiubinus.

¶ Ventoſa vͦo ſanguini dominãti reſiſtere non valet: ĩmo opʒ in p̃mis vt flõmia per extractionẽ paulatim minuat̄: deĩde ponat̄ vẽtoſa. Et poſitio vẽtoſarũ ſup epar ſi fluxus ſanguis nariũ eſt a dextra: ⁊ ſup ſpleneʒ ſi eſt a ſiniſtra: ſuper ambo ſimul ſi eſt ab ambobꝰ lateribꝰ: eſt ex nobilioribꝰ curationibꝰ: ⁊ ẽt opʒ vt ſtringant̄ extrema: ita vt ẽt teſticuli viroꝝ ⁊ mamille mulierũ: ⁊ ꝯſtrictio ambarũ auriũ eſt valde vltima.

¶ Hic ponit curã per vẽtoſas ſtricturas ⁊ ligaturas: ⁊ pʒ lr̃a. Jteʒ flõmia. i. per flõmiã. Jtẽ ⁊ poſitio vẽtoſaruʒ ſup epar eſt ex curationibꝰ nobilioribꝰ ſi fluxus ſanguis nariũ ⁊c̄. Jtẽ vel teſticuli viroꝝ. Jtẽ ⁊ mulierũ. ſ. mamille: iſta ponunt̄ ad diuerſionẽ.

¶ Et opʒ vt adminiſtret̄ embroca multũ cũ aqua frigida: ⁊ q̃nq3 neceſſariũ eſt vt ſedeat homo in aqua frigida ĩfrigidata cũ niue donec viridia fiant eiꝰ mẽbra. Et q̃nq3 neceſſariũ eſt vt caput eiꝰ gipſet̄ cũ gipſo ĩfuſo aqua: aut gipſo ĩfuſo in aceto ⁊ vt effundant̄ ſup caput ipſius aque ĩfrigidate cũ niue donec ſtupefiat. Et q̃nq3 nõ iuenit̄ ĩ ipſo excuſatio a tẽtis fortibꝰ factꝭ ex flore eris ⁊ ab aqua albedarũgi cũ cãphora ⁊ a mũmia pura ex qua pondere danich vniꝰ fiat caput ꝑpurgiũ: ⁊ ad minus ꝯuenit vt teneat aquã frigidã ꝯgelatam in ore ſuo. Et ſcias ꝙ q̃nq3 viuit homo in fluxu ſanguis nariũ vſquequo egrediat̄ ex eo vltra. xx. lib. vſq3 ad. xxv. lib. deĩde moritur. Et quãdoq3 ſyncopis ex qua cadit eſt cã ad ſcindendum ipſum.

¶ Hic ponit curaʒ per embrocas: ⁊ pʒ lr̃a. Jtẽ danich eſt põdus. 8. granoꝝ ordei. Jtẽ ad ſcindendũ. i. ad curandũ. Cauſa eſt: q2 reuertitur ſanguis ad cor: ⁊ extrema remanẽt depauperata calore.

¶ Cibi vo sint illi qui fiunt ex lentibus cũ sumach aut aceto: aut acresta: aut similibꝰ illis: ⁊ caseus recẽs humidus est ex cibis cõueniẽtibꝰ patiẽtibꝰ fluxũ sanguinis nariũ. Et silr lac decoctum donec ingrossetur ⁊ oua elixata ei q̃ ꝑparatur ad fluxũ sanguinis nariũ ꝑꝑ cholerã sanguis sui: cũ tñ acetosa qñqꝫ nocẽt patiẽtibꝰ fluxum sanguinis nariũ ꝑꝑ incisionẽ ⁊ subtiliationẽ que ẽ i eis. Et ꝯgregatio qdẽ experiẽtiũ existimat ꝙ cerebella gallinarũ sunt ex meliorĩbꝰ cibis: imo ex meliorĩbꝰ medicis ei q̃ hꝫ fluxũ sanguis nariũ ex casu aut ꝑcussione. Veruꝫ opꝫ vt ex eis plurimũ sumat: aut fiat ei cibus ꝯtinuus. Vinũ aũt ꝯfert iquãtũ ꝯfortat ⁊ nocet inquãtũ excitat sanguinem. Cuꝫ ergo indiges ipso inquãtum cõfortat cõmisce ipsum parumper. Et cum nõ est necessariũ neqꝫ fluxus sanguinis nariũ facit casum virtutis ꝓximũ: tũc nõ des ipsum in potu. Et opꝫ vt obseruetur ne dimittatur aliqd eiꝰ descẽdere ad ventrẽ ⁊ inflet stõchũ ⁊ debilitet pulsum ⁊ excitet syncopim. Et si aliqd descẽdit opꝫ vt duꝫ in stomacho ꝑmanet euomatur ⁊ ꝑcipiatur illud cũ sentitur eius descẽsus ad stomachũ. Nã si ipm ꝑtransierit oportebit vt fiat clystere vt velociter egrediatur ⁊ nõ remaneat in stomacho.

¶ Hic ponit curã per cibos ⁊ dietã: ⁊ pꝫ lr̃a. Item aut similibus qꝛ cũ succo lymonũ arancioꝝ ⁊ hmõi. Itẽ ꝓpter cholerã sanguis sui idest ꝑꝑ sanguinẽ suũ cholericũ. Itẽ qñqꝫ acetositate acuta. i. acetosis acutis. ¶ Et opꝫ. hic docet succurrere qbusdã accidẽtibus ⁊ dicitur ꝙ debes cauere ne sanguis fluat ad stomachũ.

¶ De regimine eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. Cap. 10m.

Necessitas qñqꝫ facit esse rectũ: vt fiat fluxus sanguinis nariũ: ⁊ ꝓprie in egritudinibꝰ cerebri. Et ꝑꝑ hoc antiq fecerũt istrm faciẽs fluxũ sanguis nariũ ꝑcutiẽdo nasuꝫ: ⁊ curauerunt plurimas egritudines idigẽtes in sui sanatione sanguis nariũ cursu. Et ex regimine qdẽ in faciendo fluxũ sanguis nariũ est cõmotio facta cũ extremitatibꝰ plãte lenis tactꝰ: ⁊ ꝓprie eiꝰ que nascitur suꝑ lignuꝫ squinãti sicut flos: ⁊ est sicut aranee tela ⁊ colyrio facto ex eo qd est in suprema parte squinãti ⁊ mẽtastro cãpestri: ⁊ facto ex medicinis acutis sicut ꝯdisi ⁊ staphisagria ⁊ euforbio ꝯfectis cũ felle vaccino.

¶ Quia aliqñ in aliqbꝰ egritudinibꝰ est necessarius fluxus sanguinis nariũ: iõ hic docet admistrare medicias ꝓuocatiuas fluxus sanguis nariũ. Et dicit ꝙ aliqñ ẽ necesse vt facias exire sanguinẽ ex naribꝰ ⁊c. ¶ Nota ꝙ illo casu multũ valet herba que dicitur sanguinaria. Item indigentes. i. pessimas ⁊ prauas. Iteꝫ cursu. i. per cursum. Item confectis. i. mistis.

¶ De coriza ⁊ catarro. Cap. 11m.

Hẽ due egritudines cõicãtes sunt in hoc: ꝙ vnaqueqꝫ earuꝫ est cursus mãei ex cerebro. Verũ qdã hominũ sunt q appropriant noie catarri illud qd dscẽdit ad guttur ⁊ nomine corize qd descendit ex via nasi. Et qdam hoies sunt qui noiant totũ illud catarrũ. Et noiant corizam qd descendit ex via nasi subtile ⁊ acutũ frequens ⁊ prohibens odoramentum effusum ad oculum ⁊ cutẽ faciei ⁊ penitus ad anteriora membra faciei.

¶ In ꝑcedẽti parte Aui. determinauit de fluxu sanguinis narium. Hic determinat de catarro coriza ⁊ brancho. Et ꝑmo quãtuꝫ ad cãs. Scdo quãtũ ad signa. ibi (Signa catarri.) Tertio quãtũ ad curam. ibi (Cura catarri.) ⁋ Prio ponit cãs catarri ⁊ corize. Scdo ponit quãdã diuersitatem catarri, ibi (Et catarrus.) Tertio ponit canones cõpletiuos. ibi (Et catarri.) ⁋ Primo ponit cãs catarri. Scdo ondit que cõplexiones sunt magꝭ parate ad catarrũ. ibi (Et habẽtes.) ⁋ Primo notificat catarrũ. Scdo ponit cãs. ibi (Et cã.) Tertio ponit vnũ cañ. ibi (Et cũ friditas.) ⁋ Prio notificat catarrũ. Scdo ostẽdit mẽbra ad que est fluxus in catarro ibi (Et catarrus.) ¶ Propter euidẽtiã ꝑmi nota ꝙ catarrus est defluxus materierũ ad ptes iferiores ⁊ dr̃ a cado cadis: qꝛ humiditates cadũt. Et Mes. c. de catarro dicit ꝙ catarrus vocatur fluor apud grecos. Et sic ẽt reuma dr̃ a ruo ruis: qꝛ hũiditates ruũt descendẽdo: ⁊ sic catarrus ⁊ reuma sunt synonyma. Itẽ catarrus vno mõ sumitur cõiter: ⁊ sic est descẽsus humiditatũ a superioribꝰ ad iferiores ad q̃scũqꝫ ptes iferiores dscẽdãt: siue ad pectꝰ: siue ad nares: siue ad epiglotũ: siue ad stõchum: siue alibi. Aliqñ sumitur magꝭ ꝓprie ⁊ est descẽsus hũiditatũ ad pectꝰ seu ad ptes pectorales: vt ponit Aui. in lr̃a auctẽ Gal. ⁊. ꝓno. cõmẽ. 49. ⁊. 6. de accidẽti cap. 4. sed si est descẽsus ad fauces veniẽs vocatur brãchꝰ: ⁊ veniẽs ad nares vocatur coriza. Unde versus. Si fluit ad pectus dicatur reuma catarrus. Ad fauces brãchus: ad nares esto coriza. ¶ Sꝫ nõ ꝙ illa mã que descẽdit est subtilis: qꝛ vniulr nõ descẽderet si esset grossa ⁊ viscosa. ¶ Tñ nota ꝙ ipsa est diuersa ꝑ magꝭ ⁊ minus in subtilitate: ⁊ sic pꝫ ꝙ in ꝑncipio ipsiꝰ cure catarri nõ ꝯueniunt syrupi aperitiui: qꝛ augmẽtarẽt catarrũ: sed ꝯueniũt medicine ispissatiue siue mã sit frigida siue calida. Nã si sit frigida inspissatur ingrossatur ⁊ vltra hoc alteratur: postea digesta mã ꝯueniũt medicine que faciũt expuere. Et si mã est viscosa ꝯueniunt medicine lenitiue aliquãtulũ abstersiue: sicut diadragagantũ diapenidion ⁊ huiusmodi: vt pꝫ ab Aui. in lr̃a. ¶ Dicit ꝗ ꝑmo ꝙ iste due egritudines. s. branchus ⁊ coriza ꝯueniũt in hoc: ⁊ pꝫ lr̃a. Iteꝫ he due egritudines. s. catarrus ⁊ coriza. supple ⁊ ẽt brãchus. Itẽ qdã hominum. s. Gal. ⁊. ꝓno. cõmẽ. 49. ⁊ Mesue. c. de catarro. ⁊ Gal. supple. in lib. de febribꝰ ad glauconẽ. c. 5. Itẽ ⁊ ꝓhibẽs odoratũ effusuꝫ ad oculũ. s. rei que effunditur in lachrymali: ⁊ ideo colyria que ponuntur in oculo vadũt ad nares. Ratio eius qd dicit: quia talis humiditas oppilat illam viaꝫ: ⁊ odor non potest transire ad nares.

¶ Et catarrus spargitur ad palatuꝫ ⁊ ad pulmonẽ ⁊ ad mery ⁊ ad stomachũ: ⁊ quãdoqꝫ vlcerat ea: ⁊ multotiens cõmouetur eo appetitꝰ caninus: ⁊ quãdoqꝫ descẽdit in neruis vsqꝫ ad longinquiora membra: ⁊ quandoqꝫ generantur ex eo sinãces ⁊ peripleumonia ⁊ pleuresis ⁊ extenuatio ꝓprie: ⁊ precipue cum catarrus est acutus ⁊ calidus ⁊ dolores stõchi ⁊ fluxus ventris: ⁊ rasura intestinoꝝ cum est salsus aut acetosus: ⁊ generatur ex eo etiã colica ⁊ ꝓprie mucosa que cruda est.

¶ Hic ostendit membra ad que est fluxus in catarro: ⁊ dicit ꝙ descẽsus est aliquãdo ad palatũ ⁊c. ⁊ pꝫ lr̃a. Itẽ eo. s. catarro. Itẽ casum ad pectus. s. quando illa humiditas fluens ad stomachũ esset multũ frigida. Itẽ ꝙ extenuatio ꝯtingit per descensuꝫ catarri: qꝛ illa humiditas calida ⁊ acuta veniens ad stõchũ abradit stõchũ: ⁊ nõ ꝑmittit cibũ stare in eo ⁊ trahi ad meseraycas: imo icidit cibũ ⁊ fit stercus vel secessus ⁊ per ꝯsequẽs extenuatio.

¶ Et cã oiuꝫ illoꝝ: aut est caliditas cõplexionalis ꝓprie: aut extriseca ex sole: aut venenis: aut olfatu medicinaꝝ calefaciẽtiũ sicut musci ⁊ croci ⁊ cepe: aut frigiditas cõplexionalis ꝓprie: aut eueniẽs extrisecꝰ ex aere frido aut septẽtrione: ⁊ ꝓprie cũ discooperitur caput ad vtrosqꝫ ꝑcipue hora qua rarificatur cerebrũ ex balneo: aut exercitio: aut ira: aut cogitatõe: aut aliis, ⁊ qñqꝫ accidit ex flõmia rarificatio que ꝑparat corpus ad recipiẽdũ calorẽ: aut frigꝰ: q̃re accidit catarrus: ⁊ ꝑcipue post flõmiã plurimã: ⁊ simil̃r ex malitia cõplexionis calide qui accidit alicui corpori.

¶ Hic ponit cãs omniũ. Propter euidẽtiaꝫ huius ptis nota ꝙ mã que ruit siue fluit ad partes inferiores: aut est mã calida: aut frigida. Calida: vt cholerica: aut flegma salsuꝫ: ⁊ talis est malus catarrus. Frigida ⁊ sic est mã aquosa subtilis: quã ideo tẽtat virtus expulsiua vt expellat: qꝛ nimis est fluidũ tale superfluũ: ⁊ ideo illam mãm opꝫ ingrossare vt ꝓportionetur virtuti. A triplici aũt causa põt fieri vt talis mã descendat. Uno modo a calido dissoluente: ⁊ talis calor aliquãdo est extrinsecus vt calor solis ⁊ aeris ⁊ balnei: ẽt quãdo aliquis stat ad odores calidos vt ad odores allioꝝ: qꝛ tales vapores liquefaciũt mãm ⁊ cadit deorsum ⁊ fit catarrus. Ali-

quãdo illa cã est ĩtrinseca sicut vapores calidi eleuati ex humoribus calidis ẽt sicut si aliqs sumeret aliq̃ꝫ medicinaꝫ que moueret humores ⁊ ipos nõ expelleret. Alio mõ põt fieri iste descẽsus per viã cõpressionis: q꞉ a frĩdo cõprimente fit expressio humiditatꝭ sicut fit in hyeme. Alius modus est ꝓpter magnã quãtitatẽ humiditatũ nõ regulatarũ a virtute: sed superantiũ virtutẽ cõtentiuã: vt ẽt ꝯtingit in hyeme: mõ istas cãs tãgit Auic. in lrã: ⁊ lꝫ ponat plures: tñ oẽs sunt reducibiles ad istas: ⁊ pꝫ lrã. Itẽ ⁊ cã oĩum illoꝝ. s. catarri ⁊ corize. Itẽ ꝓprie: q꞉ sine mã. Itẽ accidit rarificatio ex flobothomia: q꞉ mouet sanguinẽ: vnde sanguis inflãmatꝛ ⁊ incenditꝛ: ad quã inflãmationẽ sequitꝛ rarefactio. Itẽ ex multa iflãmatione supple fit rarefactio: nã qñ corpꝰ est debile in cõplexione cito iflãmatꝛ ⁊ cito calefit: ⁊ sic a q̃cũq꞉ cã fiet ipressio: vt p̊ cañ. fen. z. ⁊ sic aliq̃ corpora recipiũt nocumentũ in hyeme ⁊ in estate.

Et cuꝫ frigiditas cõplexionalis fit fortis ⁊ figitur in ea sicut fit in senibus dicitꝛ ꝙ ipse non digeritꝛ: nisi ipsi perueniant ad vltimũ finem in sanitate cõplexionis et caliditatis eius: ⁊ ꝙ cerebro frigido cũ aduenit nutrimentũ debilitatꝛ in senibꝰ ⁊ in habẽtibus debile cerebruꝫ: quare nõ digeritꝛ in ipso qđ ad ipm penetrat ꝑꝑ debilitatẽ suam ⁊ supfluit quare descẽdit: ⁊ factꝰ qdeꝫ a frigore plurimus est q̃ꝫ factus a calore.

Hic ponit vnum cañ. ⁊ dicit ꝙ quando est mala complexio fortis ⁊c. Item ⁊ figitur. s. in cerebro. Item in ea. s. fortitudine. Item dicitur ꝙ ipse. s. catarrus. Item ⁊ in caliditate eius. i. aut vltimo calefiant. Iste est aforismus. 40. secũde particule. Brãchi ⁊ corize in valde senibus non maturantur.

Et habentes complexionẽ calidã vehemẽtius sunt preparati ad recipiendũ causas extrinsecas facientes corizaꝫ q̃ꝫ habẽtes cõplexiones frigidas ⁊ humidas: ⁊ habẽtes cõplexiones calidas in seipsis plus sunt securi ne accidat eis ex causis corporeis q̃ꝫ habẽtes cõplexiones frigidas. Cerebrũ eni frigidũ nõ digerit illđ qđ peruenit ad ipm ex nutrimẽto ⁊ non resoluit qđ ad ipm ascendit ex vaporibꝰ. Cõuertuntꝛ ergo supfluitates nutrimenti ⁊ componuntꝛ vapores sicut ꝯuertitur in alembico illud quod ascendit ad ipm ex cucurbita: quare assidui sunt in ipso fluxus.

Hic ostendit que cõplexiones sint magis parate ad catarrum: ⁊ dicit ꝙ cõplexio calida ⁊c. ⁊ pꝫ lrã. Iteꝫ ex causis corporeis. i. corpori intrinsecis. Nam habentes cõplexiones calidas sunt magis parati q̃ꝫ habentes cõplexiones frigidas. Nota lrãm: q꞉ saluatꝛ questio que põt fieri. s. que corpora sint magis parata ad catarrũ: vel corpora calida vel frigida. Dõm vt dicit Auic. ꝙ a duabꝰ primis causis que sunt calidũ dissoluens ⁊ frigiduꝫ exprimẽs: ⁊ etiã a causis extrinsecis corpora calida sunt magis parata ad catarruꝫ. Ratio est: q꞉ sunt corpora magꝭ rara: igitꝛ cause melius possunt intrare mẽbra ⁊ dissoluere ⁊ exprimere: sed corpora frigida quantũ ad tertiã cãm que est repletio humiditatuꝫ sunt magis parata ad catarrũ: q꞉ plures humiditates aggregantꝛ in frigido q̃ꝫ in calido. Et sic ẽt habetꝛ ꝙ lꝫ corpora calida sint magis parata ad catarrũ: tamẽ catarrus est citius curabilis in eis q̃ꝫ in frigidis.

Dubᵐ p̊ᵐ Dubitatꝛ super isto capitulo cuius mẽbri catarrus fit egritudo. Dõm ꝙ si catarrus fiat a cã extrinseca est egritudo panniculi cooperiẽtis craneũ ⁊ musculoꝝ ibidẽ existẽtiũ sub cute: ⁊ iõ bona cura est calefactio ⁊ euaporatio cũ pãnis calidis: q꞉ remouẽt talẽ frigiditatẽ inductã in ipso pãniculo. Si aũt catarrus ꝓueniat a cã intrinseca: sic est passio pie matris ⁊ dure matris cerebri que exp̃mũt humiditates vel liquefaciũt: tñ nos possemꝰ in catarro imaginari multas lesiones fieri. s. ꝙ nocet aliqñ pluribꝰ mẽbris.

Dubᵐ zᵐ Itẽ dubitatꝛ vtrum catarrus sit egritudo per se vel per colligantiaꝫ. Dõm ꝙ si teneamus ꝙ catarrus sit accidẽs: q꞉ exiens permutatum in quantitate sic non cadit distinctio per se ⁊ per colligantiam quãdo fit a causa extrinseca. Sed tu dices: si sumatur catarrus pro egritudine que egritudo est. Dicendum ꝙ cõsiderando exiens mutatũ sic nõ est aliquis morbus: sed est vnum genus per se accidentium morboꝝ. Si autem ꝯsideremus ꝙ aliqua mala cõplexio imprimitur in cerebro vel pãniculis ab humiditate defluente que ibi continebatur: ⁊ q꞉ plurimũ fit a frigido: dicemus ꝙ est mala cõplexio frigida vtplurimum.

Et catarrus quidẽ qñq꞉ est grossus: ⁊ qñq꞉ est subtilis aquosus: ⁊ qñqꝫ est calidus acutꝰ ⁊ salsus: aut mali saporis: ⁊ qñqꝫ calidus mordicatiuus: ⁊ qñqꝫ est frigidus. Et catarrus quidem frigidus maturatur febre. Calidus võ non iuuatur febre.

Hic ponit quandam diuersitatem: ⁊ dicit ꝙ catarrus aliquãdo est grossus: aliqñ subtilis ⁊c. Iteꝫ grossus. i. de mã grossa. Nota ꝙ mã catarri nõ est grossa: q꞉ ipsa nõ descenderet: sꝫ tñ in catarro est dare magꝭ subtile ⁊ minus subtile: ⁊ illđ vocatꝛ grossuꝫ. Itẽ aut qñq꞉ calidus alꝭ mordicatiuus. Nota ꝙ egritudines huĩde maturantꝛ a caliditate ⁊ siccitate: ⁊ iõ maturatꝛ catarrus in febribꝰ.

Et catarri qdẽ ⁊ egritudines catarri multiplicantur cũ flat vẽtus septẽtrionalis: ⁊ ꝓprie post austrinũ.

Hic ponit. 6. cañ. zª ibi (Et multiplicatur.) 3ª ibi (Et qñq꞉.) 4ª ibi (Inquit Hippo.) 5ª ibi (Inquit Galꝭ.) 6ª ibi (Et qñq꞉ soda.) In p̊ma parte ponit quendã afoꝛ. Hippo. tertie particule. ⁊ est afoꝛ. 6. ⁊ pꝫ lrã. Itẽ vẽtus septẽtrionalis. i. boreas.

Et multiplicantur etiam in hyeme: ⁊ proprie cũ fuerit estas post ipsam septẽtrionalis pauce pluuie ⁊ autũnus austrinus pluuiosus.

Hic ponit aliũ cañ. qui est ẽt afoꝛ. 3. ꝑticu. 14. Itẽ estas post ipm imediate: q꞉ estas eiusdẽ ãni. Itẽ septẽtrionalis. i. frigida ⁊ sicca. Itẽ ⁊ pluuiosus. s. ante hyemẽ illã: iste est casus: estas est frigida ⁊ sicca: autũnus calidus ⁊ humidus: in hyeme fiunt catarri.

Et quandoqꝫ multiplicantꝛ catarri in hyeme: ⁊ proprie etiam in regionibus meridionalibus propter repletionem capitum.

Hic ponit alium cañ. ⁊ patet littera. istud etiam habetur tertia particula afoꝛ. afoꝛ. 18.

Inquit Hippo. pluribus eorũ quibus accidunt catarri non accidit splen.

Hic ponit alium cañ. ⁊ dicit ꝙ ille qui habet multum catarrum nõ fit spleneticus. Hippo. s. in libro epidimiaruꝫ. tracta. 27. causa est quia materia diuertitur per alias vias ⁊c.

Inquit Galꝭ. quoniã plurimũ qui egritudineꝫ habet in membro vno: tunc alia membra habet incolumia. Dico aũt fortasse quoniã p̃paratus catarris subtiliores habet humores: ⁊ ille cuius humores ingrossantꝛ non preparatur catarris multum.

Hic ponit aliuꝫ cañ. ⁊ ipm verificat: ⁊ patet. Item incolumia. i. sana. Item dico autem fortasse. s. causam in hoc.

Et quando soda est conueniens catarro addit in eo cum attractione.

Hic ponit sextum cañ. ⁊ dicit ꝙ quãdo soda est coniuncta cũ catarro ⁊c. Item conueniens idest cõiuncta. Nota ꝙ soda attrahit: q꞉ est dolor capitis. dolor autem habet attrahere.

De signis. Cap. 12ᵐ.

Signuꝫ catarri acuti calidi si est corizalis est rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mordicatio eiꝰ qđ currit ⁊ subtilitas eiꝰ ⁊ caliditas tactꝰ eiꝰ. Et qñqꝫ accidit cũ eo febris ⁊ non iuuatꝛ ea: ⁊ si est in gutture acuitas eiꝰ qđ descẽdit ad guttur ⁊ vehemẽtia adustionis eiꝰ: ⁊ attractio ipsiꝰ ⁊ subtilitas eiꝰ cũ inflãmatione sentitꝛ qñ ipm rascatꝛ ⁊ significat ipsuꝫ sputũ ad citrinitatẽ declinãs ⁊ rubedinẽ. Et est hic ẽt oppilatio quãdoqꝫ ⁊ nausitas ⁊ cõmotio acuta.

Hic ponit signa. Prĩo catarri calidi. Scđo frĩdi. ibi (Frĩda aũt.) Dicit p̊ ꝙ qñ catarrus est ⁊c. Itẽ si est corizalis. i. si descẽdit ad nares. Itẽ est rubedo: q꞉ humor ẽ calidus: ⁊ hꝫ calefacẽ. Itẽ ⁊ nõ iuuatꝛ. s. catarrus. Itẽ ea. s. febre. Itẽ ⁊ attractio ipsiꝰ. s. que sequitꝛ adustionẽ siue calorẽ. Itẽ est hec ẽt oppilatio qñq꞉. s. qñ multũ subito fluit. Itẽ nausitas est quãdo quis loquitꝛ cũ naribꝰ.

Frigidi autem catarri signuꝫ est frigus eius qđ currit si est in naso ⁊ cõmotio in naso cũ tensione frontis ⁊ vehementia oppilationis ⁊ nausitas: ⁊ qñqꝫ signat ipm grossitudo materiei: ⁊ si est ad guttur frigus eius

qđ rascat̃ ⁊ albedo ipſiꝰ ⁊ iuuamētū a febꝛe ſi accidat.
¶ Hic ponit ſigna catarri frigidi: ⁊ pꝫ lr̃a. Itē eſt tēſio frontis ⁊ in naſo ꝓpter mām extendentē. Itē nauſitas eſt locutio cū naſo.

¶ De cura. Cap.13m.

Cura catarri eſt cōpꝛehēſa in accidētibꝰ di-
minutionis mãei: ⁊ oppone cauſe faciētis: ⁊
ſectione curſus: aut cōmēſuratione eius: aut
motus ipſius ad partē aliam: ⁊ anteceſſione
ꝓhibitionis eius ex quo foꝛſitan gñat̃ ſicut chaſim in
naſo ⁊ vlcera ſuꝑ narē: aut ſicut aſꝑitas gutturis ⁊ tuſ-
ſis ⁊ vlcera pulmonis ⁊ ſequunt̃ ea ⁊ apoſtema.
¶ Hic ponit curā. Pꝛimo in gñali ponit intētiones habēdas in cura catarri. Scđo ponit eas in ſpāli. ibi (Materie aūt diminutio.) ¶ Pꝛio ꝑmittit itētiones habēdas. Scđo oſtēdit a qbꝰ dꝫ cauere ille q hꝫ catarrū. ibi (Et ea oīa.) Tertio oſtēdit qbus debet vti. ibi (Et incipiat.) ¶ Pꝛimo dicit ꝙ cura catarri ſtat in rebus ſex. ſ. in diminutione mãe ⁊c̃. Item chaiſim. i. leſio oppilatiua in naſo.
¶ Et ea oīa īdigēt repulſione faſtidij: ⁊ dimiſſione re-
pletionis ex cibo ⁊ vino: ⁊ ſternutatio eſt nocitiua in
pꝛicipio aduētus catarri ⁊ coꝛize ꝓhibēs maturatio-
nem humoꝝ ꝯtentoꝝ in cerebꝛo qui nō maturant̃ niſi
cū quiete ⁊ cū h̄ ipſa trahit ad ipm ſuꝑfluitates alias:
⁊ eſt poſt maturationē vltimi iuuamēti valde ꝑꝑ illđ
qđ euacuat de ſuꝑfluitatibus maturis. Et opꝫ qdē ne
patiēs catarrū ⁊ coꝛrizā repleat ventrē cibis: q̃re re-
pleat̃ caput eiꝰ: ⁊ vt aſſiduet calefactionē capitꝭ ⁊ elō-
gationē eiꝰ a frigoꝛe: ⁊ minuat ipm a ſeptētrione ⁊ ꝓ-
pꝛie poſt auſtrū. Auſter eni replet ⁊ rarificat ⁊ ſepten-
trio ꝯſtringit ⁊ expꝛimit. Et minoꝛet potū aque cōge-
late: neqꝫ doꝛmiat ī die: ⁊ ſitiat ⁊ famē patiat̃ ⁊ vigilet
quantum poteſt: qm̃ ſunt initium cure.
¶ Hic oſtendit a qbus dꝫ ſibi cauere: ⁊ aliqualiter qbus dꝫ vti. Itē ⁊ cū hoc. ſ. calefactione capitis. ſ. ſi materia eſt frigida.
¶ Et incipiat a fluxu ventris ⁊ extractione ſanguinis.
Deinde a fluxu vētris poſt ipſam: bonū enim eſt ſi ne-
ceſſitas indiget ambo ſimul: ⁊ raro qdeꝫ adminiſtret̃
flōmia: ⁊ ꝓpꝛie in pꝛincipio niſi ſi nō toleret̃ illud ꝑꝑ
multitudinē: ⁊ melius eſt dimittere ipſam ⁊ nō flōma-
re dum nō accidit a tuſſi. Si aūt tuſſis eſt parui ſputi
neceſſaria eſt parua flōmia leuis renouās numerū ꝓ-
pterea foꝛſitan ꝙ facit neceſſarias eſſe iterationes: et
adminiſtret̃ ſyrupus de papauere ſi adſunt vigilie ⁊
zuccharū ſi nō ſunt vigilie: ⁊ clyſtere attrahit ſuꝑflui-
tates: ⁊ tu leni viā cū eo qđ ſit ſicut aqua oꝛdei vt fa-
ciat penetrare eas. Et cū īuenit̃ cū catarro punctio in
mamillis ſignificat ꝙ mã declinat ad latꝰ. Fiat ergo
īceptio cū flōmia ⁊ ſuffumigationibus: ⁊ qñqꝫ accidit
febꝛis. Et pillule qdē ad tuſſiꝫ ꝯueniētes ſunt ad aſpe-
ritatē pectoꝛis nō ad mãs capitis: ⁊ opꝫ etiaꝫ vt tole-
ret ſitim ⁊ frāgat eā cū cōmiſtione ſyrupi de papauē
⁊ aqua: ⁊ ſi voluerimus ꝯfoꝛtare pectꝰ tūc aq̄ oꝛdei ⁊
ſauich. Et qñ cū catarro fuerit tuſſis nō balneet̃: ⁊ illi
in q̊ ꝑſeuerāt catarri eſtate ⁊ hyeme pillule cochie ſūt
ex curis magis iuuatiuis: ⁊ motꝰ mēbꝛoꝝ inferioꝝ eſt
valde iuuatiuus ad catarros ꝑꝑ attractionē mãeruꝫ
ad īferioꝛa. Deinde adminiſtra qđ narrat̃ ex vapoꝛa-
tionibꝰ ⁊ ſuffumigationibꝰ cū obſeruatione ne admi-
niſtret̃ ſuꝑ repletionē. Et ille qui ꝯſuetus eſt pati ca-
tarrū qñqꝫ ꝓhibet aduentū catarri ſuo ſubito itroitu
ad ſudandū in balneo ante aduentum catarri: ⁊ opꝫ

ſꝫm diſpoſitionē vt regatur cum eleuatione capitis: ⁊
eleuet̃ puluinar: ⁊ nō reſupinatio fiat in ſomno.
¶ Hic oſtendit qbꝰ dꝫ vti ponēdo cañ. ⁊ pꝫ tota lr̃a ſine diuiſione. Itē ambo: qꝛ flōmia ⁊ fluxus vētris. ¶ Sed dices ipſe dicit ꝙ raro adminiſtrat̃ flōmia: ⁊ ſupꝛa ſtatim dixit curat̃ cū flōmia. ¶ Dicenduꝫ ꝙ raro adminiſtrat̃ flōmia: qꝛ raro eſt mã calida. Item a tuſſi. i. cū tuſſi. Itē renouās. i. multiplicās. Itē ſyrupus de papauere. ſ. ad ꝓhibēdū fluxū ⁊ ad minoꝛādū mãm. Itē ⁊ ſi nō. ſ. ſint vigilie. Itē zuccharū. ſ. roſatū: qꝛ īſpiſſat ⁊ ꝓhibet. Itē leni viā. i. ꝑmo fac clyſtere lenitiuū. Itē eas. i. medicinas: alias ea. ſ. clyſteria acuta. Itē ad latus: qꝛ in pleura. Itē ⁊ ſuffumigationibꝰ. ſ. moꝛdicātibus nares. Itē ⁊ qñqꝫ accidit febꝛis: ⁊ tūc ꝯuenit flōmia: ⁊ hoc ſꝫm Meſue. Itē pillule. ſ. bichichie. Itē ſauich. i. oꝛdeū toꝛrefactū. Itē ſi fuerit tuſſis ſup. ⁊ timet̃ apoſtema ī ſpiritualibꝰ. Itē nō balneet̃ ſi timet̃ apoſtema. Itē ⁊ opꝫ ſꝫm oēm diſpōnē vt regat̃ caput īfra oꝛdines. Itē ſꝫm inclinationē. i. quādo inclinat ſe ad doꝛmiendum ſiue ad ſuffumiganduꝫ. Item ſꝫm inclinationē. i. nō multum debet inclinare caput: nec in doꝛmitione: nec in ſuffumigatione.
¶ Materiei aūt diminutio eſt cū adminiſtratione mū-
dificationis capitis. In calida quidē cuꝫ flōmia ⁊ ſo-
lutione vētris educente humoꝛes calidos ⁊ clyſteri-
bus trahētibꝰ mãm ad inferioꝛa. Et in frigida qdem
cum medicinis ſoluentibus flegma ex capite que ſunt
ex eis que bibunt̃ ⁊ quibꝰ fiunt clyſteria. Et ad ſum-
mum opꝫ vt minoꝛent comeſtionē ⁊ potū aque: ⁊ re-
pellat eum oīno die ⁊ nocte ⁊ remouebit̃.
¶ Iuxta iſtas ſex itētiones ſex facit. Pꝛimo iuxta ꝑmā que eſt diminutio. Scđo iuxta ſecūdā que eſt oppoſitio cãe. ibi (Eſt oppoſitio.) Tertio iuxta tertiā que ē ꝓhibitio curſus. ibi (Abſciſio aūt.) Quarto iuxta quartaꝫ que eſt adequatio mãei. ibi (Equatio aūt.) Quinto iuxta q̄ntā que eſt attractio mãei ad aliā partē. ibi (Attractio ṽo.) Sexto iuxta ſextā que eſt oꝛdinatio regimīs. ibi (Et plurimū.) ¶ Dicit ꝑº ꝙ tu debes diminuē mãm mūdificare caput ⁊c̃. pꝫ lr̃a. Et ſic pꝫ hic ꝯtra vulgares: qui nolūt adminiſtrare vnquaꝫ flobothomiam in catarro. Item ⁊ repellat eum. ſ. vinum. Itē die nocte. ſ. vna; aliter eum. ſ. catarrum.
¶ Oppoſitio aūt cãe efficiētis calide qdē ē vt ſit ſol-
licitus in īfrigidādo caput cū eo qđ eſt īfrigidās fri-
gidū potētia ſicut introitus balnei dulcis oī mane cū
eſt ieiunus ⁊ effuſio aque ſuꝑ extremitates ⁊ inūctio
capitis ⁊ extremitatum ⁊ ſuminis ⁊ ani ⁊ teſticuloꝝ: ⁊
que ſūt in circuitu eoꝝ cū oleo viol̃. Et embꝛoce ad-
miniſtratio facte ex oꝛdeo: ⁊ papauere: ⁊ viol̃. ⁊ camo-
mille: ⁊ effuſio foꝛtiter infrigidātiū actu ſuꝑ caput: ⁊
declinatio cū cibis ad illud qđ alleuiat ⁊ infrigidat ⁊
humectat: ⁊ adminiſtratio mel. roſ. omni die.
¶ Ponit curaꝫ opponēdo cãe. Pꝛimo opponēdo cãe calide. Scđo fride. ibi (Sed fride.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ cã eſt calida ⁊c̃. Itē infrigidantiū actu dum caloꝛ eſt minus. Iteꝫ ad illud qđ alleuiat. i. ad id qđ leue. Item mellis, ſupple vel zucchari roſati.
¶ Sed frigide eſt ſollicitudo cū īcipit cōmotio ⁊ ſter-
nutatio in calefaciēdo caput ⁊ vapoꝛādo ipm cū pā-
no calefacto vſquequo ſentiat caloꝛē iaꝫ ꝑueniſſe ad
cerebꝝ ⁊ ꝯſeruādo caput ſꝫm illā ſummā. Et qñqꝫ ne-
ceſſariū eſt vt fiat vapoꝛatio cū ſale ⁊ milijs. Et qñqꝫ
fit vapoꝛatio cuꝫ aq̄s calidis in fine quo poſ̃e eſt eas
tolerare. Et adminiſtrent̃ in ea embꝛoce maturatiue
reſolutiue: ⁊ inunctio extremitatū cū oleis calidis ſicˀ
eſt oleū anhetinū ⁊ oleū camomillinū ⁊ ſanſucinū. Et
foꝛtius illis eſt oleū rutbaceū ⁊ oleū de ben ⁊ oleū de
lilio ⁊ oleū laurinuꝫ. Inungant̃ eis teſticuli ⁊ que ſe-
quunt̃ eos ⁊ anus ⁊ ſumē ⁊ extremitates ⁊ lauet̃ ca-
put cū ſapone ꝯſtantinopol̃. Oleū ṽo īquantū potes
fac ne tāgat caput niſi ſi nō īueneris excuſationē: ita
vt idigeas īfridatione fixa aut calefactione: ⁊ ſit poſt
euacuationē

euacuationẽ ⁊ vt administretur super caput ⁊ frontez linimẽta ex synapi ⁊ costo ⁊ similibus: ⁊ ablue ipsuz cũ aqua saponis vel cũ eo ꝙ sit sicut sapo ⁊ similibus: ⁊ vt declinet cũ cibis ad illud qd alleuiat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit ⁊ exiccat cũ hoc vt ex eo liniat pectus. Et quãdoqȝ necessaria est administratio medicinarum rubificatiuꝫ: ita vt in eis recipiant stercus columbinum cũ synapi ⁊ ficus ⁊ mentastrum ⁊ gũma ruthe agrestis: imo administratio cauterij ⁊ ad vltimuꝫ calefactio capitis: ⁊ ipsius exiccatio conferunt ⁊ expellunt illud qd accidit. Et oportet in hoc catarro vt non ingrediatur balneum ante maturationem: imo administrentur vaporationes sicce. Et ex eis q̃ ꝯferunt in eo est odoramentũ musci: ⁊ similiter ĩpletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto vsqȝ ad terminum.

¶ Hic docet opponere cãe fride ⁊ legatur totuꝫ simul: ⁊ pꝫ littera. Itẽ ẜm illã summã. i. ẜm illam caliditatẽ nõ nimis intensam. Item sapone ꝯstãtinopolitano: qꝛ est acutꝰ. Itẽ nõ dꝫ administrari oleũ: qꝛ ꝑꝑ sui viscositatẽ oppilat poros ⁊ ꝓhibet fieri transpirationẽ. Itẽ leniatur. i. sit lenitiuũ pectoris. Itẽ oleo calido. s. potẽtia. Itez calefactio. s. actu. Itẽ vsqȝ ad terminũ. i. multũ intense.

¶ Abscisio autem cursus fit cum gargarismis laudabilibus frigidis congelatiuis sicut gargarismate ex aqua frigida ⁊ aqua ros. ⁊ aqua lẽtis ⁊ aqua coriãdri ⁊ aqua in qua decocti sunt cortices papaueris ⁊ aqua granatoꝝ ẽt. Frigida quidẽ ad calidũ ⁊ calida ad frigidum. Et sicut linimentum gutturis cum vino in quo est cõtrita myrra: ⁊ proprie in frigido.

¶ Hic ponit tertiam intentionem que est abscisio cursus: ⁊ ponit quattuor medicinas. Secũda ibi (Et similiter.) Tertia ibi (Et sicut syrupi.) Quarta ibi (Et sint vapores.) ¶ Dicit primo ⁊c̃. Item ꝯgelatiuis. i. inspissatiuis.

¶ Et similiter retentio auellanaruꝫ in ore factarum ex opio ⁊ storace ⁊ thure ⁊ croco preterquam deglutiat aqueitatem earum.

¶ Hic ponit aliud medicamen: ⁊ pꝫ. Item auellanarum. i. medicinarum habentium formam aueliane.

¶ Et sint syrupi qui habẽt ꝓprietatẽ in hoc sicut syrupus de papauere purus ad calidũ: ⁊ syrupus de papauere factus cũ decoctione in qua posita sunt sicut myrra ⁊ crocuꝫ: ⁊ alia ex eis que dicturi sumus in antidotario ad fríduꝫ: ⁊ nõ opꝫ vt in potu deτ syrupus de papauere nisi in principio vt prohibeat a pectore. Cumqȝ retinetur ⁊ necessarium est sputuꝫ non est conueniens iste syrupus.

¶ Hic ponit tertiũ medicamen: ⁊ pꝫ littera. Itẽ factus. i. aptatus. Item vt prohibeat. s. fluxũ supple ẽt ad inspissandũ materiam.

¶ Et sicut vapores retinẽtes administrati ita ꝙ intrẽt in chaiasiꝫ retinentes vaporẽ. Et isti quidez vapores sunt sicut vernix ad calidum ⁊ frigidum simul: ⁊ sicut nigella ad frigidũ vaporata aut odorata. Et costus ẽt ⁊ nigella frixa quando odorantur ligata in pãno lineo sunt iuuatiua valde: ⁊ similiter suffumigatio oris noiata cochia: ⁊ similiter vaporatio vini aut mellis sup lapidem molarẽ ignitũ. Et ex eis que iuuant ad illud est suffumigatio cũ thure ⁊ xyloaloe crudo ⁊ vernice ⁊ costo ⁊ storace. Tamariscus autem ⁊ rosa ad calidum: ⁊ similiter tabarzet ⁊ fabe ⁊ ordeum ĩfusum in lacte acetoso vaccino de quo butyruꝫ est extractum proprie: ⁊ zuccharum ⁊ camphora: ⁊ surfur infusum in aceto eis fiat suffumigatio ad calidum: ⁊ silr̃ vaporatio aceti a lapide molari ignito abluto mundificato.

¶ Hic ponit alias medicinas que sunt euaporatoria. item in chaiasim. i. in superiorẽ partẽ nasi. Itẽ nominata cochia est propriuꝫ nomen suffumigationis. Itẽ tabarzet. i. zuccharũ de illa ꝯtrata.

¶ Equatio autem essentie est sicut administratio electuariorum ⁊ receptio dragagãti aut granoꝝ cydonij in ore vt permisceat grossitudo eoꝝ subtili qd descendit: ⁊ igrosseτ ea ⁊ descẽdat: ⁊ nõ inuisceτ ad profunduꝫ ⁊ fiat cuꝫ eo facile sputuꝫ ⁊ administratio eius qd subtiliat illud ita vt nõ noceat sua grossitudine ⁊ viscositate sua. Et qñ catarrus est frigidus nõ est ꝯueniẽs introitus balnei ante maturationẽ: ⁊ si est calidus ꝑꝑ illud non erit multum malum: imo iuuabitur eo.

¶ Hic ponit curam iuxta intentionẽ quartam que est equatio materiei: ⁊ pꝫ littera. item ⁊ descẽdat. s. cum sputo per os.

¶ Attractio vͦ eius ad partem aliã est sicut illud quo vtuntur cum timetur ꝙ catarrus descẽdat ad guttur: quare extrahitur ad nasum cuꝫ sternutationibus ⁊ oibus que mordicant nares: ⁊ sicut illud quo facis oẽm catarrum currere ad iferiora ex administratione ventose super nucham: ⁊ similiter inclinationes super embrocas factas ex odoriferis attrahentibus materiam ad partem nasi. Antecessio autez est sicut ꝙ custodiũtur guttur ⁊ pulmo a nocumento suo.

¶ Hic ponit curã catarri iuxta quintam intentionez que est attractio materiei ad aliam partez: ⁊ pꝫ lr̃a. item antecessio. i. percussio.

¶ Et plurimũ eius est cũ cibis. In calido quidẽ est cuꝫ inunctiõe pectoris ex oleo viol. ⁊ acceptio aque ordei cum aqua viol. nutrita: ⁊ aqua granatorum dulciuꝫ: ⁊ administratio sorbitiõis facte ex amilo ⁊ farina ordei fabaꝝ ⁊ cũ lacte multo si non est febris. Nocet eni lac si adest febris: ⁊ administratio electuariorum leniũ frigidoꝝ: ⁊ syrupoꝝ de hyssopo frigidorum.

¶ Hic ponit curã iuxta intentionẽ sextã que est regimẽ ⁊ dieta. Et p̃mo per cibos ⁊ solida. Scd̃o per potus. ibi (Et potus.) ⁊ Primo ponit curã qñ mã est calida. Scd̃o qñ ẽ frigida. ibi (In frido vͦo.) ¶ Dicit p̃mo ⁊c̃. Nota ꝙ illud est regimen quo ꝓhibeτ mã faciẽs catarrũ. item cũ lacte multo al's mulcto. s. ab animali. Item si non est febris supple: qꝛ si est febris nocet: qꝛ cito corrũpitur.

¶ In frigido vͦo sicut inunctio pectoris cum oleo violato: ⁊ de ben: ⁊ administratio sorbitionum calidaruꝫ lenientium sicut triticum cum melle ⁊ sicut furfur tritici cum oleo amigdalino ⁊ melle ⁊ sicut panis cuꝫ rob: ⁊ administratio electuariorum leniẽtium calidorum ⁊ syruporum ⁊ proprie qui facti sunt ex hyssopo calidorum: ⁊ ẽt hyssopi ipsius cum storace.

¶ Hic ponit regimen quãdo catarrus est frigidus: ⁊ pꝫ littera. Itẽ ⁊ de. s. simul: qꝛ est remisse qualitatis. Itez sicut est cibus de pasta: vt vermicelli. Item cum rob. i. sapa.

¶ Et potus aque calide est iuuatiuus in catarris maturans eos ⁊ expellit ab eo qd sequitur ipsos ⁊ membris anhelitus maturando illud quod descendit ⁊ leniendo. Et vinuꝫ qdeꝫ non est cõueniens eis: ⁊ quandoqȝ conuenit vt conferat eis hoc in principio: post maturationem autez illud qd cõmẽsuratũ est est cõueniẽs. Et opꝫ vt sit in illa dispõne ẽt ad calidum cholericũ ꝑmistum: ⁊ pinguia qdem mali odoris prohibent maturationem in subtili in principio.

¶ Hic ponit curam per potũ: ⁊ pꝫ lr̃a. Itez ⁊ qñqȝ ꝯuenit. i. ꝯtingit. Itẽ hoc. s. vinũ. Itẽ in principio. s. cũ materia est pauca. Itẽ cõmẽsuratũ. i. temperatũ. Item ⁊ opꝫ vt sit. s. vinũ. Itez in illa dispõne: qꝛ post digõnem. Item in subtili. s. catarro.

¶ Tractatus secundus de reliqs dispositionibus nasi.

¶ De fetore nasi. Cap. p^m.

Ausa fetoris in naso: aut sunt vapores putridi ascendentes ad ipsum ex partibus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ stomachi: aut humor putrefactus in circuitu ossiū alchaiasim: q̄ si esset acutus faceret euenire vlcera: sed ipse est putridus fetidi odoris. Et quandoq3 peruenit odor eius ad sup̱iora: ⁊ sentitur odoramento sui: aut humores putrefacti in vētre: aut in cerebro toto: aut in anteriore parte eius: aut in ea parte sui quam sequitur nasus: aut putrefactio ⁊ corruptio accidētes illis ossibus omnibus quarum curatio est difficilis: aut propter hemorroidas in naso putrefactas.

¶ In p̄cedētibus in primo tractatu Aui. determinauit de nocumētis odoratus: ⁊ de q̄busdā accidētibus q̄ sunt actiones lese ⁊ exeuntia mutata. Hic determinat de egritudinib⁹ organi olfatus: ⁊ tot facit quot sunt egritudines. Scd̄a ibi (Qñq3 generanť.) Tertia ibi (Oppilatio.) Quarta ibi (Ex curis eius.) Quinta ibi (Meli⁹ ⁊ laudabilius.) Sexta ibi (Et hemorroides.) Septia ibi (Sternutatio.) ⁋ Primo ponit cās fetoris nasi. Scd̄o curā. ibi (Op3.) ¶ P̄rio ponit cās fetoris nasi que sunt q̄nq3. Prima est vapor putridus eleuatus a p̱tibus pectoralibus. Scd̄a cā est vapor vel humor putridus stās in p̱tibus sup̱ioribus nasi. Tertia cā est humor putrefactus in ventriculo anteriori cerebri vel in toto cerebro. Quarta causa est putrefactio contingens in ossibus. Quinta causa est polypus siue caro putrefacta generata in naso. ⁋ Nota q̄ per ossa intelligit illa ossa que sunt figure triangularis que sunt partes nasi ⁊ sunt duo ossa: ⁊ ideo dicit q̄ si ascendat superius. i. ad talia ossa: ⁊ ideo dicit q̄ si ascēdat vsq3 ad carūculas. Itē in ventre. s. cerebri. Item que3 sequiť nasus. i. in parte illa vbi sunt ꝯiuncte caruncule cū cerebro. Itē in fundamēto. i. in ossibus. Itē p̱p̱ hemorroides ⁊c̄.

¶ De cura. Cap. 2^m.

Oportet vt precedat mundificatio eius quod est aggregatum ab humore malo si est in alio loco q̄3 in chaiasim ⁊ profundo eius: imo est in stomacho ⁊ cerebro. Deinde administrentur medicine narrate que sunt ex tentis ⁊ caputpurgijs ⁊ insufflationibus ⁊ reliquis.

¶ Hic ponit curā. P̄rio p̱ medicinas. Scd̄o p̱ remedia localia. ibi (Et tēte exp̱te.) ¶ Dicit p̄ q̄ tu debes mūdificare cum pharmacia supple ⁊ cum flobothomia. Ite3 q̄3 in chaiasim. i. in partibus superioribus nasi. Item ⁊ reliquis. i. linimentis.

¶ Et tente experte in hoc. Et rectius quide3 est vt abluatur nasus ante eas cum vino. Deinde ex illis tentis administretur tenta ex myrra ⁊ amomo ⁊ achacia facta cum melle: aut myrra ⁊ amomo: aut myrra cū oleo de neride: ⁊ tente plurime diuersitatis facte ex istis medicinis s̄m diuersitatem ponderis. ⁊ sunt cyperi ⁊ spica ⁊ rosa ⁊ anefrin ⁊ calamus aromaticus ⁊ amomu3 ⁊ gariofili ⁊ myrtus ⁊ aloes ⁊ rosa ⁊ aliquid ex sale coniuncte aut separate. Et tenta īfusa in triplicato subtili super quam puluerizetur subtilis puluis factus ex gariofilis ⁊ cyperi: ⁊ rame ⁊ laudani partibus equalib⁹: ⁊ ēt myrti calami aromatici nifri ros. gar. omniū añ. ℥. j. myrre gallarum amborū añ. ℥. ß. musci camphore amborum añ. g. iiij. ℥. vnius: climie ⁊ salis gēme amborum añ. chirat. iiij. administretur ex eis tenta.

¶ Hic ponit curā p̱ administrationē medicinarum localiu3. Et primo tentar̄. Scd̄o caputpurgior̄. ibi (Ex caputpurgijs.) Tertio linimētor̄. ibi (Ex linimētis.) Quarto īsufflationū. ibi (Ex īsuflationib⁹.) ⁋ Prima in sex s̄m q̄ ponit sex medicinas que debēt administrari cū tenta. Legať totū simul: ⁊ p3 l̄ra. ⁋ Itē tēte exp̱te in hoc supple sunt que dicenť. Itē ante eas. i. añ positionē tentar̄. Itē facti cū melle al'. ꝯfect̄ cū melle. Itē aut ex oleo ⁊ myrra: al's ex myrra ⁊ oleo nardino: sed ista glosa nō placet mihi: q2 stati3 ponit istā medicinā. Itē oleo de neridē. i. nardino. Itē diuersitatis al's cōmistionis. Itē ponderis vel in pōderibus. Item ⁊ rosa anefrin. i. rosa alba syluestis. Itē triplicato subtili. i. in sapa. Ite3 ramich est quedā ꝯfectio: ⁊ ita habeť hic q̄ gariofilus h3 aliquid de stiptico: quia hic ponit medicinas stipticas. Item vesice nefrin. i. illud sup̱ quo stat rosa. Item kyrates est pondus quatuor granor̄ ordei.

¶ Est ex caputpurgijs caputpurgiū cum succo mentastri. Et meliora caputpurgia ⁊ magis iuuatiua ex eis sunt vrine asinor̄: ille enim nunq̄3 fallūt. Et ex experimētis bonis est vt resoluanť trocis. andaracon recepti in tyriaca in vino ⁊ distillenť in nasu3: qm̄ sanať: ⁊ decoctio aldarsisabā cū vino odorifero est bona valde: administretur q̄ aliq̄bus diebus ⁊ naribus attrahatur.

¶ Hic docet administrare caputpur. ⁊ p3 l̄ra. Mentastri al's calamēti. Item aldarsisaban. i. xylocaracte vel charabe vel peonie.

¶ Et ex linimentis est vt liniatur illud quod est iterius eius cū colcotar: ⁊ etiam folia sansuci terātur cū aqua ⁊ liniatur ex eis nasus: ⁊ hoc medicamen karitim ⁊ est myrre. iiij. ℥. ⁊ due tertie cassie lignee. ℥. j. ⁊. vj. ⁊ amomi al's āmoniaci tantūdē ꝯficianť cū melle.

¶ Hic docet curare cū linimētis: ⁊ p3 iteri⁹ ei⁹ nasi. Itē sambaci. i. iesemini. Ite3 ⁊ hoc medicamē karitim est nomē auctoris q̄ fecit.

¶ Et ex insufflationibus est vt īsuffleť in eo mentastrū ipsum aut elleborus albus ⁊ ostracū adustū: ⁊ ex medicamine predicto in fine tentarū est vt suffletur xylobalsamus in naso: ⁊ ex attractionibus cū narib⁹ ex eis que sunt experte est decoctio aldarsisaban cu3 aqua aut vino ⁊ administretur diebus aliquibus: ⁊ ex eis que experta sunt in cura eius ⁊ proprie cu3 est in cerebro aut anteriore p̱te eius putredo sunt duo cauteria a dextra parte calue ⁊ sinistra ei⁹ corā auribus que sequunť ad ambo t̄pa: aut cauterij vnū super mediū capitis.

¶ Hic docet curare cū īsufflationibus: ⁊ p3 l̄ra. Itē in fine tentarū illius p̱ticule: vbi docebat administrare tētas. Itē xylobalsamū. i. lignū balsami. Itē decoctio aldarsisabā: est quoddā granū. Itē ad extra calue. i. caluarie. Itē sup̱ mediū capit̄. i. sup̱ coronali ⁊c̄.

¶ De vlceribus in naso. Cap. 3^m.

Quandoq3 generanť in naso vlcera aut ex vaporibus acutis: aut malis aut ex catarris acutis: ⁊ sunt aut fetidi putridi aut cruste aut vlcera ex bothor al's ⁊ bothor aut vlcera pura: ⁊ sunt aut apparentia aut intrinseca.

¶ Hic determinat de vlceribus in naso. P̄rio ponit cās. Scd̄o curā. ibi (Nasus est mēbru3.) ¶ Dicit p̄ q̄ qñq3 generanť in naso ⁊c̄. Itē generanť vel aggreganť. Nota q̄ vlcera q̄ fiūt in naribus aut fiūt a mā calida subtili sicut cholera: ⁊ tunc vlcerať ⁊ fit ibi crusta: aut fiūt a flegmate salso: ⁊ tūc crusta est grossior: ⁊ totū hoc fit p̱p̱ reumata acuta: ⁊ sic sunt due cause. s. cholera: ⁊ flegma salsum: sic ēt quelibet crusta fit ab altera istarum duarum causarum.

¶ De cura. Cap. 4^m.

Nasus est mēbrum humidius aure ⁊ sicci⁹ oculo. Quare op3 vt sit cura vlceris eius ꝓxima cure vlcerum auris ⁊ oculi. Op3 ergo vt sint medicine exiccantes vlcera nasi minoris exiccatiōis q̄3 medicie exiccātes vlcera auris ⁊ vehemētioris exiccatōis q̄3 medicie exiccātes vlcera oculi. Vlcera eni nasi idigēt re q̄ sit in initio euētus exiccationis.

¶ Hic ponit curā. P̄rio in gñali. Scd̄o in sp̄ali. ibi (Amplius si cā.) ¶ Dicit p̄ q̄ nasus est mēbrū humidi⁹ q̄3 auris: ⁊ est duri⁹ ⁊ siccius q̄3 sit oculus: ⁊ iō medicie q̄ administranť ⁊c̄. Itē est hūidius aure: q2 est carnosus. Itē sicci⁹ oculo: q2 nō h3 tātū de hūido aqueo q̄tū h3 oculus. Itē vlceris eius. s. nasi. Itē initio euētus exiccationis.

¶ Amplius si cā fuerint materie currētes aut vapores

ascēdentes

ascendētes tūc cura cū euōne eoꝝ ⁊ attractione ipsoꝝ ad partem aliam fm ꝙ scis: ⁊ ad summum necessariū est vt exiccet̃ caput: ⁊ ꝯfortet̃ cū eo qđ sciuisti.

℄ Hic ponit curaȝ in speciali. Primo per medicinas. Scđo per remedia localia. ibi (Deinde attēde.) ℄ Dicit primo ꝙ si materie ⁊c̃. Item exiccetur. i. purgetur.

℄ Deinde intende in nares: ⁊ scias ꝙ oēs medicine iuuantes in hemorroidibus ⁊ alarnabet ex eis quas dicturi sumus sunt iuuatiue ēt in vlceribus: cū sunt fortia ⁊ cum fuerint cū mucilaginibus: ⁊ ex eis que simi- lātur illis donec leniuntur conueniunt omnibus vlceribus leuibus etiam.

℄ Hic ponit curā per remedia localia. Primo ponit curam iuxta omniū diuersitatē datam. Scđo ponit curam quorūdaȝ vlceꝝ determinatoꝝ que dicunt̃ vlcera dulcia eo ꝙ non sunt multū fortia. ibi (In principio quidē.) ¶ Primo ponit curā vlceꝝ occultoꝝ. Secūdo manifestoꝝ. ibi (Ulcera vō.) ¶ Prīo ponit cura in generali. Scđo in speciali. ibi (Sicca vō curet̃.) ℄ Dicit p̊ ꝙ tu debes attēdere ad remedia ministranda in naribus. Et omnes medicine ⁊c̃. Itē alarnabet. i. spēs hemorroidarum.

℄ Sicca vō vlcera curentur cuȝ inunctione facta ex cera cui admistum est quantum est medietas eius de medulla cruris vaccini dissoluta cum aliquo qđ sit sicut oleum nenufarinum ⁊ siricinuȝ. Et ꝯuenīetius apud me est oleum ros. ⁊ proprie factuȝ ex oleo onfancino: ⁊ etiam curetur cum vnctione facta ex oleo viol. cum dragaganto: aut pauca spuma psiliȷ ⁊ malue: ⁊ etiam cum tenta infusa in hyssopo: ⁊ adipe anatis ⁊ cera citrina ⁊ adipe cerui ⁊ adipe galline ⁊ melle ⁊ ex adipe ⁊ oleo ⁊ myrabolanis citrinis aut gallis. Et qñqȝ confert flobothomia vene in extremitate nasi post cephalicam ⁊ ventosa nocrati ⁊ solutio ventris.

℄ Hic ponit curam vlceris bothoralis. Scđa ibi (Ulcerum auteȝ.) ¶ Prima in tot quot remedia ponit: legat̃ totū simul: ⁊ pȝ lr̃a. Iteȝ sicca vō. s. vlcera. Itē siricinū. i. petrosillinū acreste. Itē aut pauca spuma. i. mucilagine. Itē in hyssopo. s. humida. Itē nocrati. i. loco vbi collū ꝯiungit̃ craneo. ℄ Sȝ tu dices: cura vlceꝝ est exiccare: ⁊ tamen hic ipse docet humectare: ergo male. ¶ Dicendum ꝙ vlcera fiunt a reumate. Et tale reuma vel est cholera subtilis vel flegma salsum q̄ hñt facere crustā: ⁊ in cura dȝ p̄ma remoueri crusta: iō docet primo remouere crustam cuȝ his que sunt mollitiua: postea remota crusta conueniunt exiccatiua. ¶ Ad rōnem vlcera indigent exiccatione: dico ꝙ verum est nisi coniungatur aliud: modo hic ꝯiungunt̃ cruste que primo debent remoueri.

℄ Ulcerum autem ad que currit materia acuta aut mala fetida cura fit difficilis ⁊ necessaria est euacuatio. Et quandoqȝ indiget solutione ventris ex hieris que sunt magne. Et oportet vt assiduetur ablutio eorum cuȝ nitro ⁊ sapone: ⁊ proprie qui comparatus est asclidi ⁊ sapone comparato ad constantinum. Deinde administrentur medicine vehemētis exiccationis ex quibus est hoc. ℞. corticis eris ⁊ calcadis ⁊ arsenici rubei ⁊ citrini omnium añ. partem. j. conterantur ⁊ infundātur in felle tauri aliquibus diebus donec rubescant in eo ⁊ administrent̃. Et quandoqȝ addetur in eis amomum ⁊ myrra ⁊ mentastruȝ ⁊ prassium ⁊ crocus ⁊ alumen: oīum ps. j. Et medicamen Ruffi exptuȝ: ⁊ est vt sumantur cypeꝝ ⁊ alumen ⁊ galle ⁊ myrra ⁊ crocus ⁊ arsenicum ⁊ administrentur.

℄ Hic ponit curā vlceꝝ occultoꝝ: ⁊ dicit ꝙ sunt difficilis cure. Itē ex hieris q̄ sunt magne sicut hiera hermetis archigenis hieralogodion. Item calcadis. i. spēs vitrioli.

℄ Ulcera autē vehemētis doloris curantur cū plūbo vsto abluto ⁊ cerusa ⁊ merdasengi fiat ex eis emplastrum cum oleo ros. ⁊ cera.

℄ Hic ponit curā vlceꝝ in naso ꝯueniētiū cū dolore: ⁊ pȝ lr̃a. Item ⁊ merdasengi. i. lythargirio.

℄ Ulcerum autem bothorosoꝝ cura fit cum oleo ros. ⁊ cum oleo myrtino ⁊ merdasengi ⁊ aqua ros. ⁊ pauco aceto emplastro facto ex eis.

℄ Hic ponit curā vlceꝝ bothoraliū: ⁊ pȝ lr̃a. Itē bothorosoꝝ. i. cum q̄bus sunt apostemata parua. Merdasengi. i. lythargirio.

℄ Ulcera vō manifesta cum hoc emplastro cura: ceruse lib. j. merdasengi scorie plumbi vsti: amborum añ. vnc. iiȷ. misceantur cum vino ⁊ oleo myrtino. Et ex medicinis quidem cōmunibus est vt sumatur granatum acetosum ⁊ decoquatur in vase ereo donec perueniat ad medietatē ⁊ liniat̃ ex eo tenta: deinde administret̃. Et ex eis q̄bus curantur sunt troc. andaron quādoqȝ infusi in vino: ⁊ quādoqȝ infusi in aceto ⁊ aqua fm ꝙ videt̃. Et ex emplastris quidem bonis est vt sumant̃ scoria plumbi ⁊ vinum vetus ⁊ oleuȝ myrtinum ⁊ aggregentur omnia terendo super ignem leuiter accensum ⁊ moueantur donec ingrossentur ⁊ seruent̃ in vase ereo. Et plumbuȝ vstuȝ est in indicio scorie plūbi: ⁊ opȝ vt administret̃ succus sicle solus aut cuȝ medicinis quoniam est valde iuuatiuus.

℄ Hic ponit curā vlceris manifesti in naso. Et primo facit hoc. Secundo ponit medicinas cōes. ibi (Ex medicinis.) ℄ Dicit primo ꝙ qñ vlcera sunt manifesta ⁊c̃. Itē merdasengi. i. lythargiriȷ. Hic ponit medicinas cōes. legat̃ totū simul: ⁊ pȝ lr̃a. Item troc. andaron sciȝ qui ponuntur in tyriaca.

℄ De cura vlceꝝ q̄ noīant̃ vlcera dulcia. Cap. 5m.

In principio quidē sufficit oleum ros. solū: aut cera ⁊ adeps gallinaceus. Et fortius illo est emplastrum de cerusa: ⁊ precipue emplastrū mistum cū mucilagine granorū cydoniȷ. Et si exiccationis addtio queritur ponatur in ipso scoria argenti: ⁊ quandoqȝ confert sola cum oleo lentiscino. Cum auteȝ egritudo parumper fit fortior administra hoc emplastrum. ℞. ceruse lib. j. merdasengi vnc. iiȷ. plumbi adusti abluti contriti cum vino vnc. iiiȷ. fiat ex eis vnguentum cum oleo myrtino ⁊ aceto. Cum autem egritudo fit chronica ⁊ fortis valde fiat vnguentum huiusmodi. ℞. merdasengi. ʒ. iiiȷ. ruthe humide. ʒ. iiiȷ. aluminis. ʒ. iȷ. fiat ex eis vnguentum cuȝ oleo lentiscino ⁊ aceto. Et fortius eo est istud. ℞. draganti ⁊ calcanti ⁊ myrre omnium añ. partes. viȷ. calcadis. vj. partes: alumins iameni gallarum scorie eris: omnium añ. partes. iiiȷ. thuris partem vnam ⁊. S. aceti lib. j. ⁊. viiȷ. vnc. coquat̃ in vase eneo donec fiat in substantia mellis ⁊ fiat inde linimentum.

℄ Hic ponit curam vlcerum que sunt nimis fortia: ⁊ tot facit quot medicinas ponit: legat̃ simul: ⁊ pȝ littera. Prima ponit̃ ad remouendā crustam: ⁊ patet. Iteȝ draganti. i. vitrioli. Iteȝ calcadis est species vitrioli ⁊c̃.

℄ De oppilatione in chaiasim. Cap. 6m.

Oppilatio chaiasim est res retēta in anteriore parte eius ita vt prohibeat transitū ex gutture ad nasuȝ: ⁊ ex naso ad guttur: ⁊ qñqȝ est humor viscosus ⁊ tenax: ⁊ quādoqȝ est caro nata: ⁊ quandoqȝ est crusta.

℄ Hic determinat de oppilatione. Et primo ponit causas. Secūdo signa. ibi (Hec oppilatio.) Tertio curam. ibi (Sumantur.) ℄ Dicit primo ꝙ oppilatio aliqñ fit in partibus superioribus nasi. Iteȝ ex gutture ad nasum. i. ꝑ colatorium. Item nata. i. generata.

¶ De signis. Cap. 7^m.

HEc oppilatio facit nasitatē ita q̄ phibet sup-
fluitatez exufflationis ad hoc vt imbibat̃ in
chaiasim: quare facit tinnitũ factum ex ea.

¶ Hic ponit signa: ⁊ dicit q̄ hec oppilatio facit nasitatē.i. hoīez lo-
qui cum naso. Item supfluitatem ex aeris insufflatione. Item ibi
batur.i. transeat. Et tinnitũ.i. tremitũ factum ex ea.

¶ De cura. Cap. 8^m.

SUmantur lentis amare.ʒ.i. castorei.ʒ.ß. opij
croci amboꝝ añ. kirat.i. myrre.ʒ.ß. fiant ex
eis pillule ⁊ fiat ex eis caputpurgiũ cuz aqua
sansuci humidi: ⁊ multotiens quidem indiget
dispositio operatione manus ⁊ rasione nasi cuz radio
pprio nasi quo possibilis est rasio. Rasio igit̃ nō cesset
donec mundificet̃: ⁊ qñq3 egrediet̃ cũ rasione res plu
rima de cuius summa mirabit̃ homo. Fortasse eniz cō
sequetur meditatez libre. Si aũt nō adiuuat illud fiat
qd dicemus in capitulo hemorroidarum.

¶ Hic ponit curam: ⁊ tot facit quot medicinas ponit: legatur totũ
simul: ⁊ pz littera. Itez cum radio.i. cuz instrumento proprio nasi.
Item hemorroidaꝝ.i. in cap. de polypo.

¶ De cura morbi qui est sicut in equis. Cap. 9^m.

EX cura eius est vt fiat caputpurgiũ ⁊ garga-
rismus cũ medicamine hmōi: decoquant̃ gal
le ꝯtrite cũ aqua granati dulcis submersi do
nec bibant ipsam: deīde exiccent̃ ⁊ cuz eo mi-
sceat̃ lib. 5. thuris aut sarcocolle ⁊ ꝯficiat̃ vice alia cuz
aqua granati in qua cocte sunt galle: ⁊ administret̃ fa-
ciendo caputpurgiũ ⁊ gargarismũ dieb⁹ aliqbus: ⁊ ex
eis qbus curat̃ est vt ponat̃ in naso tincar cum cera ⁊
oleo ⁊ fiat hoc sine intermissione donec sanetur.

¶ Hic ponit curam morbi: ⁊ est morbi qñ egredit̃ magna quātitas
p nares: ⁊ dicit q̄ si ibi est exitura ⁊c̄. Item donec ille.s. galle. Itez
ipsam.s. aquam granatoꝝ. Item tincar.i. borax.

¶ De constrictione nasi. Cap. 10^m.

MElius ⁊ laudabilius est vt ipleat̃ iterius: dei
de equet̃ exterius ⁊ extrahat̃ ex eo quo plen⁹
est paulatim donec equet̃: linimēta v̄o iuuati
ua in hoc q̄ opz ponere sup fracturā sunt pa
rum aloes ⁊ croci ⁊ mes ⁊ myrre ⁊ ra mercha ⁊ gallia
muscata ⁊ lutũ armenũ ⁊ lutũ romanũ ⁊ malua ⁊ lau-
danũ ⁊ liniant̃ cũ aqua alatel ⁊ aqua tamarisci. Verũ
nos fortasse reiterabimus relationē huius capituli in
libro fracture ⁊ restaurationis.

¶ Hic ponit curā ꝯstrictionis nasi facti a casu ⁊ pcussiōe: ⁊ dicit q̄
debes iplere nasum ⁊c̄. Itē melius ⁊ laudabili⁹.i. digni⁹. Itē ⁊ mes
sunt pise: ⁊ sunt q̄dā legumia: s3 h3 Isaac sũt robilie. Itē ramercha
nō pōt iueniri in aliq̊ loco. Itē alatel.i. tamarisci masculi. Itē ta-
marisci.i. femelle. Itē fractura ⁊ restauratiōe.i. 4. cañ. fen. 5.

¶ De hemorroidibus ⁊ alarnabet in naso. Cap. 11^m.

HEmorroides quidem sunt carnes addite na-
scentes: ⁊ quandoq3 sunt carnes molles al. ⁊
non est in eis dolor: ⁊ iste sunt facilis cure: ⁊
qñq3 sunt rubee aut fusce vehementis dolo-
ris: ⁊ iste sunt difficilis cure precipue cum ex eis currit
sanies fetida: ⁊ qñq3 est ex eis illud quod est cācer cor-
rumpens figuram nasi ⁊ dolorem faciens cum exten-
sione sua vehementi: ⁊ ille est qui est fusci coloris ma-
le generatiōis valde in pfunditate plurima cuius via
est blandimentũ sine incisione ⁊ rasione.

¶ In p̄cedētib⁹ Aui. determinauit de qbusdā egritudinib⁹: hic de-
terminat de quadā alia. Et p̄ determinat de polypo notificando ⁊
declarādo polypũ ponēdo spēs ei⁹. Scđo ponit curā. ibi (Quecũq3
illaꝝ sunt.) ¶ Prio notificat polypũ ⁊ ponit spēs ei⁹. Scđo cōpa-
rat adinuicē. ibi (Veꝝ iter.) Tertio ponit magnitudinē ad quā pōt
puenire polypus. ibi (Et hemorroides.) ¶ Propter euidētiā hui⁹
capl'i nota q̄ nasus pprie h3 q̄tuor egritudines.s. vlcera ⁊ vulne-
ra: de qbus habitũ est supra polypus hemorroides ⁊ cācer. Poly-
pus est quedā crescētia carnis in foraminib⁹ nasi media iter mol-
litiē ⁊ duritiē q̄titatē hñs vni⁹ grani ciceris vl' vni⁹ lupini. Hemor
rois est quedā crescētia carnis in foraminibus nasi: mollis in quā-
titate maiori q̄ polypus.s. in quātitate vni⁹ grani vue. Cācer est q̄-
dā nascētia carnis dure in quātitate vnius grani tritici. Cācer ⁊ he
morrois fiũt a mā melācholica mista: tñ q2 reuma ruit ad nares: ⁊
ex debilitate expulsiue nō potētis expellē gñat̃ īde polyp⁹ siue can
cer. S3 hemorrois siue polypus pōt dici egritudo p colligātiaz: q2
a cerebro descēdit ibi mā. Pōt etiā dici morbus in numero: q2 est
ibi aliqd gñatũ p̄ter nām ꝯ ptē. pōt ēt dici oppilatio: q2 ibi ē oppi-
latio: ita nō pōt bene ire aer nec bñ pōt descēdere humiditas. Sil'r
illa egritudo actiue est lesio virtutꝭ olfatiue: s3 passiue est nocumē-
tũ virtutꝭ digestiue vel expulsiue. Dicit ḡ carnes molles addite in
naso sunt ⁊c̄. Itē nascētes.s. in naso. Itē nō ē in eis dolor. Ista mā
nō est cal'a: acuta: s3 est humida pmista sanguini que nō facit do-
lorē. Itē aliqñ sunt vehemētis doloris: q2 mā est calida acuta. Itē
⁊ est ille.s. cācer. Itē male.s. generatiōis: ⁊ hoc rōne māe si mā est
mala venenosa. Itē est cura blanditiua: q2 nō pōt bene curari.

¶ Uerum inter cancruz ⁊ hemorroides malas distat:
qm̃ caro nata si est post egritudines in capite ⁊ catar-
ros est hemorroides: ⁊ si non est f̄m illud: imo accidit
post claritatē nasi ⁊ priuationē cursus est cācer: ⁊ p-
prie si fuerint ante aduentũ eius in cerebro egritudīes
mel'ice: ⁊ fuerit principiũ eius sicut cicer aut auellana
⁊ inceperit augmētari ⁊ accidet in palato durities. Et
cancer quidem vt in pluribus est nō habens saniem ⁊
cursum ⁊ palatum: imo est siccus durus.

¶ Hic cōparat cāceꝝ ad hemorroides ⁊ nō noīat polypũ: q2 nō dif
ferũt nisi h3 q̄ dcm̃ ē: ⁊ pz l'ra. Itē claritatē.i. ⁊c̄. Itē nota q̄ cācer
venit subito: q2 talis mā stat abscōsa: s3 ōmũ virt⁹ expulsiua fortifi
cat̃ ⁊ expellit subito talē māz. Itē nō hñs saniē.i. bonā ⁊ laudabilē.

¶ Et hemorroides quandoq3 elongant̃ ⁊ fiunt hemor
roides pendentes: ⁊ quandoq3 elongantur adeo q̄ ex
naso egrediuntur ⁊ palato: ⁊ omnes medicine que cō
ferunt alarnabet ꝯferũt hemorroidibus: ⁊ qñq3 neces
sarium est vt frangatur earum virtus.

¶ Hic ōndit quātitatē augmēti hemorroidaꝝ: ⁊ pz l'ra. Itē alarna-
bet est spēs polypi. Itē vt frangat̃ eaꝝ virtus.i. radicat̃r exhatur.

¶ De cura. Cap. 12^m.

QUecunq3 illarum sunt ex diuisione prima ici
duntur cum cultello paruo: deinde raduntur
cum rasorio multum.

¶ Hic ponit curā polypi diuisi iuxta suas spēs. Scđo ponit curaz
cuiusdā speciei polypi diuerse ab illis de qbus fecit mētionem. ibi
(Alarnabet.) ¶ Prio ponit curā polypi facilis. Scđo difficilis. ibi
(Et que sunt.). ¶ Dicit primo q̄ hemorroides que sunt in prima
diuisione. Prima.i. albe faciles.

¶ Et que sunt ex diuisione secunda melius est vt co-
quantur: aut cum medicinis quas dicturi sumus: aut
cũ igne aut cũ cauterio paruo subtili ⁊ incidant̃ cũ ra-
sorio extrahēdo qd in naso est ex additiōib⁹ ⁊ supflui-
tatib⁹: ⁊ meli⁹ qdē rasoriuz est illud qd est vt embuba:
deide effundant̃ in nares post illud acetũ ⁊ aqua. Et si
melioret̃ post ip3 anhelitus ⁊ remoueat̃ oppilatio bo
nũ est: ⁊ si nō tũc iā remanent ex eis in pfundo relige:
tũc ḡ necessariũ est vt administretur serra filosa.

¶ Hic ponit curā hemorroidaꝝ difficiliũ. Et p̄mo ponit curā poly-
pi difficilis. Scđo reuertit̃ ad ponēdũ curā polypi leuis. ibi (Me-
dicie.) ¶ Prio premittit curā haꝝ hemorroidaꝝ. Scđo ponit mo-
dũ secandi hemorroides. ibi (Et eius modus.) ¶ Dicit p̄mo q̄ he-
morroides de scđa diuisiōe melius est vt vtant̃ ⁊c̄. Itē cũ diuisio-
ne scđa.i. coloris fusci dolorose ⁊ difficilis cure. Itē cuz medicis.s.

causticis. Jtem embuba est sicut cānula. Jtem apponiť acetum ⁊ aqua ad abstergendum ⁊ exiccandum. Jtem si aūt melioretur anhelitus: q: melius fiat inspiratio ⁊ expiratio ꝙ̄ prius.

¶ Et eius etiā modus est vt sumanť fila ex capillis aut seta ⁊ ligētur ita vt ligatura illa fiat sicut serra hn̄s dētes ⁊ imittať in acum de plūbo incuruatā intromittendo per nasum donec egrediať ad palatum. Deinde serretur cum ea residuuz carnis extrahēdo eā ex duobus lateribus sicut fit cuz serra. Deinde accipe embubam ex plumbo aut ex pēna ⁊ volue super ea pānū ⁊ pulueriza super eum medicinas hemorroidaꝝ: sicut medicamen de chartis ⁊ medicamen andaron al's andaracō ⁊ reliqua que dicemus post: ⁊ intromittimus ipsam in nasuz vt remaneat locus anhelitus apertus. Et qn̄ fit rasoriū sicut lima sed est vt embuba possibile est vt cōsequatur eo volūtas ex mūdificatione. Et qn̄ administranť in hemorroidibus instr̄m incisionis ⁊ abrasionis ⁊ medicie corrosiue opz vt sternuteť post illud donec destruať oīs putredo ⁊ serratura.

¶ Hic ponit modū secādi istas hemorroides: ⁊ dicit ꝙ ꝺ̄bes sumere ⁊c̄. essent in hoc casu bona fila de cauda equi. Jtem ⁊ ligenť. i. fiant nodi sepe in pluribus partibus eius. Jtē extrahēdo eaz. s. serrā. Jtē de chartis. s. vstis. Jtem vt cōsequať eo. s. instrumento.

¶ Medicine v̄o quibus curantur ille que ex eis leues sunt: sunt sicut tenta facta ex cortice granati contrito cum aqua donec conficiať ⁊ administretur illud sine cessatione. est enim expertum sed est tardi iuuamenti. aut tenta ex vsnē viridi pura: aut ex pulpa colloquintide aut ex nuce cupressi cum aliquāto ficuum administretur aliquibus diebus. aut tenta submersa in succo ozimi solum: aut submersa in aqua eius: deide pulnerizetur super ipsam siccum: aut in vino ⁊ puluerizetur super eā tritū ozimi aut ex cōgelato aque vtriusq; granatorum contritorum cum cortice ⁊ pulpa. aut tenta cum melle ⁊ oleo rosa. iterata in die aliquibus vicibus: aut insufflatione ex arsenico ⁊ calcanto contritis cum aceto ⁊ exiccatis.

¶ Hic ponit curaz leuis polypi. Et primo facit hoc. Scđo ponit curam polypi chronici. ibi (Medicine v̄o.) Prima in tot quot medicinas ponit. partes patent. Jtē cōtrito. s. cū aqua ⁊ decocta. Jtē ex vsnen. est quedā lanugo. Jtē ex nuce cupressi al's oleo nucis cupressi. Jtem ozimi. i. basiliconis. Jtē ex cōgelatiōe aque. i. aqua inspissata. Jtem ⁊ calcanto. i. flore eris.

¶ Medicine v̄o quibus ille curanť que chronice fiunt sunt tente ⁊ pulueres ⁊ vnguenta facta ex eis que sunt sicut alumen ⁊ myrra ⁊ es vstuz ⁊ cortices eris ⁊ radix liliū albi ⁊ calcantū ⁊ colcotar ⁊ atrimentum ⁊ nitrum fiant ex eis cū vino aut aqua ozimi aut aqua amboꝝ granatoꝝ cuz pulpis ⁊ corticib⁹ tente aut insufflationes administrenť. Si autez nō ꝯferūt fiat tenta ex huiusmodi aquis sup quā puluerizeť res plurima ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ flore eris ⁊ atrimētō ⁊ alumine ſ̄z equalitatē. Et rectius quidē est vt administrētur post icisionē. Si v̄o illud nō adiuuat tūc admistreť alchalidicon. Et iam dictū est ꝙ semē serpentarie sanat hemorroidas nasi: ⁊ si fuerit cācreose tūc exprimatur vua que est sup extremitatez luf serpētis ⁊ imbibať inde lana: ⁊ intromissa in ambas nares destruet carnē additam ⁊ cancrum.

¶ Hic ponit cur● polypi chronici: ⁊ dicit ꝙ qn̄ sic est debes ponere vnguēta ⁊c̄. Jtē ⁊ calcātū. i. flos eris. Jtem ⁊ colcotar est spēs vitrioli. Jtē ⁊ atrimentū est ēt spēs vitrioli. Jtem alcali est planta supra quā crescit epithimū. ita ponit Simō auctoritate Meſ. Jtē alcalidicon est medicamē causticū qđ describit Meſ. in ca. de polypo. Jtem serpentis. i. serpentarie.

¶ Alarnabet v̄o est rectius vt cureť cura manus. Et illud quidem post diminutionem repletionis a corpore ⁊ capite.

¶ Hic ponit curam cuiusdā speciei. Primo per medicinas. Scđo ꝑ localia. ibi (Si aūt.) ¶ Dicit primo ꝙ forte est rectius curare cū manu: sed primo oportet euacuare.

¶ Si autem fuerit leuis administrabis ex medicinis vlcerum medicinas fortes sicut insufflationem faciam ex aluminis ⁊ myrre amborum an̄. partem. j. colcotar gallarum amborum an̄. parte. s. sufflentur in ipso aut fiat ex eis tenta.

¶ Hic pōit medicīas locales. Scđa ibi (Et medicamē.) Tertia ibi (Et qn̄q; aggregať.) Quarta ibi (Quedā v̄o.) Quinta ibi (Et ex eis que.) Sexta ibi (Et qn̄q; apostemať.) Septīa ibi (Et xylocaracte.) Octaua ibi (Et ex eis que.) Nona ibi (Et qn̄q; abscīditur.) ¶ Dicit primo ꝙ quando est leuis ⁊c̄.

¶ Et medicamen qđ Gale. eligit est vt sumatur aqua duorum granatorum expressorū cuz corticibus ⁊ pulpis suis ⁊ decoctoꝝ decoctione pauca: deinde ponantur in vase plumbi: deinde sumātur scoffe ⁊ teranť tādiu donec fiant sicut massa ⁊ imbibanť ex tanta quantitate succi amborum granatoꝝ quantum fiant lenes: deinde fiant ex eis colyria longa ⁊ intromittanť in nasum infirmū ⁊ dimittantur in ipō: post quiescat in quibusdaz horis ⁊ extrahantur a naso ⁊ liniatur nasus tūc ⁊ palatum cum succo amborum ⁊ perseueret ſ̄m hoc regimen. Est enim iuuatiuum vlcerum ⁊ hemorroidarum: ⁊ ex eis quidem iuuamētis est ꝙ ipsuz non efficit dolorem de quo sit curandum.

¶ Hic ponit secūdā medicinā: ⁊ pz l̄ra. Jtē duoꝝ granatoꝝ. s. numero al's acetosi ⁊ dulcis. Jtē scoffe. i. illi cortices ⁊ pulpe que remanent post illā colaturā. Jtē sicut massa. s. facta sicut pasta. Jtem cū succo amborum. s. granatorum.

¶ Et quādoq; aggregať illud ex tribus granatis pontico ⁊ acetoso ⁊ dulci. Si ergo hemorrois fuerit fortis dura addatur ex acetoso: ⁊ si fuerit plurime humiditatis addatur ex pontico.

¶ Hic ponit tertiam medicinam: ⁊ patet littera. Jtem acetosum magis. s. ad incidendum.

¶ Quidam v̄o eorum qui post. G. fuerunt addiderunt quandoq; in ipso parū colcotar ⁊ salis āmoniaci ⁊ floris eris. Et ex eis que conferunt eis est medicamen citrinum: ⁊ medicine acute corrosiue ipsorum sufflate in ipso: ⁊ quando apostematur dimittatur donec quiescat: postea administrentur cera ⁊ oleum ⁊ mel: deinde remouetur īsufflatio: post renouetur dimissio sine cessatōe: fiat illud donec cadāt. Et xylocaracte ⁊ nabatie humide iā experte sunt. Nā cuz ipse impleņť lana ⁊ intromittūtur in nasum corrodūt alarnabet sicut corrodunt verrucas ⁊ nux cupressi est iuuatiua etiā.

¶ Hic ponit quandam medicinā auctoritate alioꝝ: ⁊ pz. Jtē quidā v̄o. s. Rasis tertio continentis.

¶ Et ex eis que experti sumus est vt teratur atrimentuz viride sicut alcohol: ⁊ suffletur in naso mane ⁊ sero sanat enim.

¶ Hic ponit aliud medicamen: ⁊ patet. Jtem atrimentum viride ⁊ est vitriolum.

¶ Et quandoq; abscinditur alarnabet: tunc ex medicinis retinētibus sanguinem eius est lutum infusum cuz aqua frigida: ita vt fiat lutū grossuz ⁊ infrgidetur val-

de ⁊ liniatur eo nasus.

¶ Hic ponit aliud medicamen: ⁊ pȝ. Itẽ lutũ.s.sigillatũ.

¶ De sternutatione. Cap.13[m].

Sternutatio est motus ꝓprius cerebri ad expellendum humorem aut materiam aliã cuȝ auxilio aeris naribus attracti subito per viaȝ nasi ⁊ oris: ⁊ sternutatio quidem cerebro est sicut tussis pulmoni ⁊ eis que sequuntur ipsum.

¶ Hic determinat de sternutatione. Et ṗmo notificat sternutationẽ ponẽs vtilitatẽ ⁊ nocumenta eius. Scd̃o ponit medicinas ꝓhibẽtes sternutationẽ. ibi (Ex eis.) Tertio ponit medicinas q̃ habẽt ipsam facere. ibi (Sunt elleborus albus.) ¶ Primo notificat sternutationẽ. Secundo ponit vtilitates sternutationis. ibi (Estimauerũt.) Tertio ponit nocumẽta sternutationis. ibi (Et sternutatio.) Quarto iterum ponit iuuamenta. ibi (Et sternutatio.) ¶ Dicit primo ꝙ sternutatio est motus proprius cerebri ad expellendum humorem ⁊c. Item pulmoni aliter pectori. Item ⁊ eis que sequuntur ipsum. s. musculi ventris diaphragma ⁊ hm̃oi.

¶ Quidã aũt existimauerunt ꝙ cerebruȝ non redit ad sternutationẽ nisi qñ cõuertit humor nociuus in aerẽ ⁊ extrahit eũ cum aere naribus attracto.

¶ Hic ponit vtilitatẽ sternutationis. Et primo ponit quãdã vtilitatẽ auctoritate Gal'. Secũdo reprobat. ibi (Et illud nõ est.) ¶ Dicit ṗ ꝙ quidã credũt ꝙ cerebrũ non mouet ad sternutationeȝ seu ad sternutandũ. Item quidã scilȝ Gal'. in cõmento aforismi septime particule sternutatio fit in capite ⁊c. cõmẽ. 52. Itẽ in aere idest ad vaporem vel vẽtum. Itẽ cũ aere. s. exteriori. Item naribus. i. ꝑ nares. ¶ Nota ꝙ Gal'. vult ꝙ qñ cerebrũ mouetur ad expellendum qd̃ contristat: primo trahit aerem ⁊ postea exprimit aerẽ versus rem contristantem ⁊ aer exit simul cũ illa re.

¶ Et illud non est necessarium imo nõ indiget aere in hoc nisi vt sit corpus plenũ aere cui[9] attractio ad partem humoris sit continua. Cum ergo comprimitur aer totus motu lacertorum pectoris ⁊ velaminis laborioso ⁊ expellitur ab interioribus ad exteriora cogit cum festinatione partes suas longiores ex pectore ad exitum ⁊ est adiutus ad expulsionem ⁊ ad victoriaȝ quoniam ipsuȝ comitatur cõmotio aeris qui sequitur ipm̃ ⁊ adiuuat virtutem expulsiuam ad incidendum materiam ⁊ expellendum eam.

¶ Hic impugnat Gal'. vel illũ qui falso mõ itelligit Gal'. si volumus ipsuȝ saluare: ⁊ dicit ꝙ illud nõ est necessariuȝ ⁊ arguit sic. Ad sternutationem non est necessarius aer exterior: igitur talis aer nõ attrahitur tãquaȝ necessarius vt fiat bene expulsio a cerebro nisi cõtristãtis. Antecedens pȝ: qꝛ aer nõ est necessarius nisi ad replendũ vacuitates pectoris ⁊ cerebri, cõsequẽtia tenet: qꝛ si aer iterior põt moueri ad expellendũ talẽ rem: ideo nõ requirit exterior. Itẽ aere. s. exteriore. Itẽ corpus. i. vacuitates corporis qꝛ cerebri ⁊ pectoris. Itẽ cuius. s. aeris. Itẽ sit cõtinua idest tangat. i. ꝯtinuet cuȝ humore. Item comprimit. i. exprimit. Itẽ motu laborioso lacertoꝝ supra ⁊c. igit construe. Itẽ velaminis. s. diaphragmatis. Iteȝ ad exitũ. i. ad expulsionẽ. Itẽ nota ꝙ sicut in tussi aer expellitur ad humiditates tussis: qꝛ diuidit ⁊ seq̃strat illas humiditates: ita est de aere in sternutatione. Itẽ ⁊ est adiutus. s. humor. Itẽ ad victoriã. s. euacuationis ⁊ expulsionis. Item ipm̃ scilȝ humorẽ. Itẽ comitatur idest tãgit. Itẽ ipm̃ scilicet humorem.

¶ Et sternutatio quidẽ est nociua valde in pricipio catarri ⁊ corize ꝑꝑ necessitatẽ quietis quaȝ hȝ humor in quo querit maturatio: ⁊ quãdoqȝ multiplicat in febribus ⁊ eis similibus tm̃ ꝙ deijcit virtutẽ ⁊ replet caput sup̱fluitatib[9]. Et qñqȝ excitat in febribus scothomiã: quare opȝ vt sit festinatio in retẽtiõe eius vt nõ attrahat singultũ nocẽtẽ cõmotione sua: ⁊ sternutatio quidẽ est q̃ accidit in principio paroxismoꝝ febrium.

¶ Hic ponit nocumenta sternutationis. Primo hoc. Scd̃o ostendit situm sternutationis auctoritate quorũdam. ibi (Indi vò.) ¶ Dicit ṗ ꝙ sternutatio nocet in principio catarri: qꝛ in tali tẽpore oportet humorẽ quiescere in loco vt digerat. Secundum est ꝙ sternutatio quandoqȝ multiplicat in febribus. Item quã hȝ idest quã habere debet. Itẽ ⁊ eis similibus: qꝛ in alijs egritudinib[9]. Itẽ in retẽtione idest in remotione. Itẽ nocẽtẽ. s. cutẽ. Itẽ cõmotione sua. s. quam facit in humoribus. Item ⁊ sternutatio quidẽ. s. quedã. Item in principio febriũ eleuant vapores ⁊ vadunt ad cerebrũ ⁊ fit sternutatio vt expellat a cerebro qꝛ contristat.

¶ Dubitat qꝛ dicit ꝙ sternutatio mouet singultum cõtrariuȝ habetur a philosopho. 33. particula ꝓble. ṗmo ꝓble. vbi dicit ꝙ sternutatio quietat singultũ. Dõm ꝙ sternutatio aut est cũ repletione stõchi ⁊ capitis aut sine repletione capitꝭ ⁊ stomachi. Primo mõ sternutatio cõmouet singultuȝ qꝛ cõmouent humores stomachi. Si aũt nõ sit repletio stomachi sic nõ cõmouet: ⁊ sic pȝ solutio.

¶ Indi vò existimauerunt ⁊ nõ excesserunt veritatem ꝙ conuenientior situum capitis sternutantis in ea est vt sit ante ipsum non intuens oppositionẽ forme neqȝ sit conuersum. Non ergo consequet eum malitia.

¶ Hic ponit sitũ illius qui debet sternutare auctoritate indoꝝ ⁊ pȝ littera. Itẽ nõ intuẽs oppositionẽ forme qꝛ aliud hȝ respicere. Ratio est qꝛ ꝓpter cogitationes ⁊ dolosiones al's diuersiones ad cogitationes ꝯtingit sternutationẽ remoueri qꝛ tota virtus stat itẽta cogitationi: ⁊ sic quiescit virtus ab illa re: ⁊ per ꝯñs nõ intendit ad sternutationẽ: ⁊ ideo dȝ claudere oculos ⁊ respicẽ in altũ. Iteȝ ꝯuersum. i. obliquũ ⁊ nõ directe ad formã respiciat: sȝ dȝ aliquãtulũ exaltare caput suũ vt aer magis libere itret vt virtus sit potentior. Et sic põt solui rõ quã facit. A. ꝯ Gal'. dicẽdo ꝙ nõ ẽ necãriũ ĩ sternutatiõe aer exterior: sȝ tñ fit melior ⁊ potentior sternutatio ꝑ attractionẽ aeris exterioris. Itẽ malitia sup. imo libẽ anhelabit.

¶ Et sternutatio quidem est ex rebus magis iuuatiuis ad exiccanduȝ caput: cũ materia aut est pauca que expelli põt quãuis nõ sit matura. aut est ventosa q̃uis sit plurima. aut est vaporosa. naȝ sternutatio est ex rebus magis valentibus ad repletionẽ vaporosaȝ in capite. aut est grossa que non est digesta. Si autem est plus hoc tunc significat fortitudinem cerebri.

¶ Hic reuertit ad ponendũ iuuamenta sternutationis. Et ṗ ponit vnũ iuuamẽtũ. Scd̃o aliud. ibi (Et ipsa est ex eis. Tertio ponit exceptionẽ. ibi (Veꝝ ipsa nocet.) Primo facit hoc. Scd̃o reddit cãm cuiusdã dicti. ibi (Et propter hoc.) ¶ Dicit primo ꝙ sternutatio iuuat caput: qꝛ exiccat caput ⁊c. pȝ lr̃a. Iteȝ aut est grossa. s. materia. Item que non est digesta supple sed est pauca. Item si aut supple materia. Item est plus hoc: qꝛ sit digesta ⁊ multa. Item fortitudine cerebri. s. in expellendo.

¶ Et ꝓpter hoc ille cuius mors est proxima nõ potest sternutare. Et ille cui ex eis adhibentur ea que sternutare faciunt ⁊ nõ sternutat nõ sperat vt sanetur vnq̃.

¶ Hic reddit causam huius dicti. ⁊ pȝ lr̃a. Itẽ vt sanet vnq̃: qꝛ virtus expulsiua est ibi debilitata: qꝛ nõ põt mouere.

¶ Et ipsa est ex eis que adiuuant ad expellẽdas superfluitates retentas ⁊ faciunt partum facileȝ ⁊ egressionem secundine ⁊ sedant grauitatem capitis.

¶ Hic ponit scd̃ȝ iuuamẽtũ: ⁊ dicit ꝙ valet multũ ⁊c. Itẽ faciũt partum facilem: qꝛ fit motus aeris in deorsuȝ ⁊ fit cõpressio eius.

¶ Verum ipsa nocet ei in cuius capite est materia que indiget quiete ad hoc vt maturet ⁊ vt nõ calefiat illud qd̃ sequit eam ⁊ vt non moueat timendo ꝙ attrahatur ad ipsam aliud ab ipsa: ⁊ ipsa est nociua etiaȝ ei in cuius pectore est materia plurima aut cruda.

¶ Hic ponit exceptioneȝ vel ponit nocumenta sternutatiõis ⁊ pȝ lr̃a. Itẽ illud qd̃ sequit eã. s. mãm: qꝛ est ibi mala complexio calida que nõ indiget calefactione. Itẽ ab ipsa. s. materia.

¶ De medicinis ꝓhibẽtib[9] sternutatiõeȝ. Cap.14[m].

Ex eis que prohibent sternutationẽ sunt oleũ ro. ⁊ oleũ de salicibus que vehementer sedãt eam: ⁊ quãdoqȝ ꝓhibet si sorbitio calida sorbeat aut balneet caput aqua ⁊ effundat oleũ calidum in ambabus auribus ⁊ resupinatio sup̱ puluinar calidum posituȝ sub collo ⁊ odoramentũ pomoꝝ

⁊ nefrin

⁊ nefrin: ⁊ similiter odoramentū spongie marine est ex eis que abscindūt eā. Et cogitatio ⁊ sollicitudo eoꝝ ꝑ que remotio fit ab ea ⁊ per que ipsa absciditur. Infantes v̄o iuuant eo qđ fluit ex renibus sanis positis suꝑ ignez ⁊ assatis ⁊ sumant anteq̄ꝫ coquant: ⁊ accipiatur illud quod currit ex eis ⁊ naribus suggat aut fit ex eo caputpurgiū. Et ex eis que ipsam prohibent est vehementia tolerantie in ipsa ⁊ vt retineat ⁊ est medicamē sufficiēs ei q̄ est debilis. Et ex eis que ꝓhibēt ipsaꝫ est fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatuꝫ ⁊ palati ⁊ fortitudo oculi ⁊ vehemētia ei⁹ ⁊ eructuatio etiaꝫ palpitatio aspectus ad superiora ⁊ inuolutio ⁊ ꝑmutatio ⁊ inunctio lacertoꝝ cū oleis humectātibus: ⁊ ꝓprie lacertoꝝ mandibulaꝝ: ⁊ precipue ꝓfundatio somni ⁊ timor excitationis ꝓcedētis ⁊ cautela a puluere ⁊ fumo.

¶ Hic ponit medicinas sternutationē prohibentes. ⁊ pꝫ littera. ¶ Nota ꝙ rose mouēt sternutationē: vt ponit Mes. Ratio est: q2 cōfortant virtutē expulsiuā cerebri: sed oleū ro. tēperando acuitatē materie facit cessare sternutationem: ⁊ facit iterius retineri vapores. qñ sorbit aquā cōprimunt vapores qui eleuāt. Itē ⁊ nefrin est rosa alba syluestris. Itē resupinatio suꝑ puluinari ꝓhibet sternutationē. Rō est: q2 in tali resupinatiōe fit mai⁹ nocumētū in ꝑte posteriori q̄ꝫ sit nocumentū materie facientis sternutationez: ⁊ iō virtus desistit ab ipso. Itē ⁊ fricatio oculi ⁊ naris. istud ponit Ari. 33. particu. proble. 8. proble. Ratio q2 fricatio est diuersio quedam. Item ⁊ fortitudo. s. constrictionis oculi. Itē ⁊ vehementie eius cōstrictionis. Item humectantibus supple ⁊ calefacientibus hoc est ad remouendum tensionem inductam a ventositate.

¶ De faciētibus sternutationē. Cap. 15m.

Sunt elleborus albus ⁊ castoreuꝫ ⁊ condisi ⁊ piper ⁊ synapis: aggrega ea aut singulariter accipe ⁊ cū pēna appone ea in naso: aut accidiant pyretrū ⁊ galla contrita ⁊ rutha syluestris ⁊ aloes ⁊ ex eis fiat linimentū. Leuia v̄o sternutatiōem facientia sunt opiū qñ odorat ⁊ stipites albedarūgi ⁊ arist. ⁊ rosa cū suis pilis. Et ipsa est ex eis que faciūt sternutare calefactos ⁊ linimētū iterioris ꝑtis nasi ex medicamīe sternutatiōis ꝓuocatiuo rectius est q̄ꝫ insufflatio eius in ipsum.

¶ Hic ponit medicinas facientes sternutationē. ¶ Nota ꝙ ꝓuocamus sternutationem: aut incitando virtutem expulsiuam sicut faciunt omnes res mordicatiue. Alio modo confortando virtutez expulsiuam sicut confortant calida si sternutatio fit a frigido: aut frigida si sternutatio fit a calido. Item condisi. i. quedam radicule que habent facere lanam limpidam ⁊ claram. Iteꝫ opiū al's apiū. Item albedarungi. i. basiliconis. Item rosa facit sternutationem: q2 confortando virtutem incitat cerebrum ad expellendum.

¶ Res que cadunt in naso. Cap. 16m.

Sternutet habens id cum aliquibus medicinis ⁊ intromittantur in os eius ⁊ narez sanā; cūq̄ꝫ sternutauerit egredietur ex ea res ⁊ ista sunt quasi ex eis quarum relatio preterijt.

¶ Hic ponit curā qñ aliqua res cadit in naso ⁊ vis ipsam extrahere. Item in narem sanam. i. in narē in qua nō est res ingressa.

¶ De desiccatione nasi. Cap. 17m.

Quandoq̄ꝫ fit propter caliditatem: ⁊ quandoq̄ꝫ fit propter siccitatē vehementē: ⁊ quādoq̄ꝫ fit ꝓpter humorem viscosuꝫ quo exiccatur: ⁊ curatio vniuscuiusq̄ꝫ eoꝝ est manifesta. Et res magis iuuatiue in ipsa sūt olea ⁊ succi frigidi ⁊ humidi ⁊ extractio humoris si fuerit post lenificationē eius cum aliquo oleo aut succo: ita vt non egrediatur illud cuius non queritur egressio.

¶ Hic ponit curam exiccationis nasi. Primo ponit causas. Secundo curā. ibi (Et curatio ⁊c̄.) ¶ Dicit primo ⁊c̄. De scđa dicit ꝙ debes curare ⁊c̄. Itē quo. i. quousq̄ꝫ exiccatur.

¶ De pruritu nasi. Cap. 18m.

Quandoq̄ꝫ fit ꝓpter vaporē caliduꝫ: aut ꝑꝑ catarrū calidū si est: aut ꝓpter catarrum foris cursus q̄ꝫuis sit fridus: ⁊ quandoq̄ꝫ fit ꝑꝑ bothor: ⁊ quādoq̄ꝫ fit ꝓpter motū flux⁹ sanguinis nariuꝫ ⁊ est ex signis crisis ⁊ ex signis variolaꝝ ⁊ morbilli s3 ꝙ scies ī loco suo. Et cura vniuscuiusq̄ꝫ eoꝝ est cum eo qđ scitur ex principijs facile.

¶ Hic determinat de pruritu nasi: ⁊ dicit ꝙ fit ⁊c̄. Itē crisis. i. significantibus crisim. Item loco suo. i. 4. cañ. fen. 1.

¶ Expositio super sexta fen Incipit.

¶ Fen sexta de dispositionibus lingue ⁊ oris ⁊ est tractatus vnus.

¶ De anathomia oris ⁊ lingue. Cap. p̄m.

Os est membrum necessariuꝫ ad hoc vt perueniat cibus ad concauitatem inferiorem ⁊ communicat in hoc vt perueniat aer ad concauitatem superiorez: ⁊ confert in expulsione superfluitatuꝫ aggregatarum in ore stomachi cū elōgat ⁊ fit difficilis eaꝝ expulsio ad īferiora. Et est vas vl'e mēbroꝝ locutionis in hoīe ⁊ vociferatiōis in reliquis aīalibus vociferantibus ex sufflatione.

In ista parte Auicen. determinat de dispōnibus gustus ⁊ mēbroꝝ que sunt eius instrumēta. Et p̄mo ponit anathomiam oris ⁊ lingue. Scđo determinat de dispōnibus vtriusq̄ꝫ. ibi (Quandoq̄ꝫ accidit.) Primo notificat os quātū ad anathomiam. Scđo ponit anathomiā lingue. ibi (Et lingua.) Primo ponit anathomiam oris quantū ad vtilitates ⁊ iuuamēta: ⁊ dicit ꝙ os est membrū necessariū ad accipiēdum cibum qui vadit ad stomachum ⁊ ad expellendum suꝑfluitates stomachi: que igit non possunt bene expelli ꝑ inferius expellūtur per os superius: ⁊ est necessariū ad vociferationē ⁊c̄. Item ad cōcauitatē inferiorem. i. ad stomachum. Item ad cōcauitatem superiorē. s. pectoris. Itē cum elongant. s. ab euacuatione. s. q2 in stomacho morant. ¶ Nota ꝙ illud qđ debet ire per cānā pulmonis ad cor ad refrigerandū calidū cordis ⁊ illud qđ oꝫ transire ad stomachū ⁊ fieri chilus: opꝫ ꝙ quodlibet vadat per os: lꝫ enim os nō sit creatū ad attrahendū aerem: sed ad capiendū nutrimentū: sed nares sint create ad attrahēdū aerē: tñ impossibile est ꝙ talis aer vadat ad cor quin vadat per os: ⁊ sic est necariū ad aerē attrahendū: ⁊ similiter cibus nō pōt venire ad stomachū nisi transeat ꝑ os: ⁊ ideo os est creatū ꝓpter nutrimentū accipiendū ⁊ ꝓpter aerem attrahēdū necessariū ad refrigeriū cordis. ¶ Itē nota ꝙ os ēt est mēbrū cōe ad oēs hoīes qui habēt loqui. Alia aūt aīalia non loquūtur sed vociferant sed aliqua siue vociferent siue loquantur os est necessariū ad vtrunq̄ꝫ. Dicit aūt in reliqs vociferātibus ad differētiam quorūdam que vociferant ⁊ nō habēt os sicut cicade: ⁊ ideo os est mēbrū cōe ad aīalia que loquunt ⁊ ad illa que vociferant ex sufflatione. i. expellendo aerem: ⁊ ideo dicit ex sufflatione.

¶ Et lingua que est mēbrum eius est ex instrumentis conuersionis cibi masticati ⁊ incisio vocis ⁊ extractio litteraꝝ: ⁊ ad ipsaꝫ pertinet discretio gustus. Et cutis superficiei eius inferioris est continua cuꝫ cute meri ⁊ interiore parte stomachi. Et cutis strata est diuisa in duo media corā cōmissura neruali: ⁊ inter illa duo est cōitas in ligamentis ⁊ cōtinuatione: ⁊ tu iā sciuisti lacertos eius motiuum ⁊ sensibilem.

¶ Hic ponit anathomiā lingue. Et primo ponit anathomiā lingue quantū ad vtilitatē principalē per quā lingua est creata. Secundo quantū ad vtilitatez lingue que est locutio. ibi (Et melior.) Tertio ponit anathomiam quātū ad substantiā lingue. ibi (Et substantia

quidē.) Quarto quantū ad colligātiaȝ. ibi (Et sub ea sunt.) ¶ Dicit primo ꝙ lingua est membrū ⁊ est instrumentū qđ facit permutationē ⁊ diuisionē cibi ⁊ vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ est organū gustus. Et sua superficies interior est cōtinua cū superficie stomachi. Itē mēbrū eius. s. oris. Itē ꝯuersionis. i. permutationis. ¶ Nota ꝙ cibus aliqualē conuersionē recipit ī ore ⁊ digestionē: ⁊ ideo lingua facit ad ꝑmutationē cibi masticati. Itē incisio. i. dearticulatio vocis. Itē ⁊ extractio. i. dearticulatio ⁊ diuisio litterarū. Itē fit cuȝ ea. s. lingua. Item discretio gustus. i. receptio gustabilis. Itē exterioris al's inferioris. i. profunde nō superficialis. Itē ⁊ iteriori ꝑte stomachi. i. cū alia tunica que est neruosa. Itē cutis strata ⁊ cōtexta. Item in duo media. s. ī ꝑte dextra ⁊ sinistra. Itē corā cōmissura vētriculi. i. coraȝ vna: aliter in duo media. i. in duas partes. Itē corā cōmistura neruali. i. loco cōmistionis neruoꝝ ad musculos. Itē coram cōmissura. i. in loco sub lingua vbi ligat' lingua cū ligamēto qđ vulgariter dicit' la popita. Itē ⁊ īter illa duo. i. inter illas duas partes lingue. Itē iam sciuisti. s. ꝑmo cañ. fen prima cap̄. de anathomia. Itē lacertos. i. neruos lingue motiuū ⁊ sensibilē: q̄ est ibi vnus neruus sensitiuus q dat sensuȝ gustus: ⁊ est alius neruus motiuus qui dat motū lingue. ¶ Pro euidētia huius partis nota vt habet' secundo colliget capitulo de iuuamētis gustus cap̄. 8. ⁊ 11. lingua est instrumentū gustus que habet facere iuuamentū q̄ destruit gustabile ⁊ ostēdit sapores ⁊ hȝ discretionē facere in loquela ⁊ dearticulationē in litteris ⁊ syllabis. Itē etiaȝ sexto de naturalibus parte secūda cap̄. quarto dicit' ꝙ lingua que est īstr̄m gustus recipit sapores per saliuam que est instrumentum gustus. saliua auteȝ nullius est saporis quando est in propria natura: quando auteȝ est permistus secum vapor alicuius saporis: tunc omnia que gustant apparent illius saporis cuius est saliua.

Dubm pm ¶ Dubium autē est apud eum vtrū res gustabiles saporose permisceant' cū saliua: ⁊ sic fiat simul cū saliua delatio gustabilis ad gustū vel fiat solūmodo alteratiue. ⁋ Et sic videt' inuere ꝙ sicut in odoratu vapores eleuant' ab odorabili permisto cū aere: ita etiā ꝑmisceat' corporaliter res sapida cū saliua. ⁋ Et videt' inuere ꝙ si res sapide possunt venire vsqȝ ad linguā absqȝ ꝑmistione saliue ꝙ lingua recipet saporē sine medio. ⁋ Et dicit ꝙ nō sic est de gustu sicut de visu: q̄ in visu sensibile positū supra sensum non sentit': sed illa ꝓpositio nō est vera de sensu gustus. De sensu autē tactus nō facit de hoc mētionē. ⁋ Sed Auer. secūdo colliget ca. 8. ⁊ 10. videt' inuere ꝙ caro sit instrumentū tact⁹: ꝙ sicut tactus cōicat oī animali: ita etiā caro vel aliquod proportionale carni.

Dubm 2m ¶ Dubitat tamen Aui. in dicto loco nūquid res pōtici vel stiptici saporis possit gustari. ⁋ Q̄'nō: q̄ talis res hȝ oppilare: ergo hȝ oppilare transitū rei saporis ad organū gustus. ⁋ Dicit ꝙ res saporabiles quātūcunqȝ sint stiptice ⁊ pōtice: tñ ꝓpter ꝑmistionē earū cuȝ saliua penetrāt vsqȝ ad organū gustus: tamē bene prohiberēt delationē ad neruos qui sunt instrumentū gustus. Auic. tñ nō dicit que sit prima ꝯtrarietas de qua habeat iudicare gustus. Sed Auer. secūdo de aīa cōmen. 95. ⁊ cōmen. 105. ⁊ ēt philosophus in tex. cōmē. vult ꝙ sapor dulcis ⁊ amarus sint extremi sapores. Omnes auteȝ alij sunt medij ⁊ ꝑmisti cū istis ⁊ gustus hȝ iudicare de dulci ⁊ amaro ⁊ alijs saporib⁹ medijs. ⁋ Gal. aūt vult ꝙ extremi sapores sint dulcis ⁊ pōticus. oēs aūt alij sunt medij. sed Cōmen. inuit concordiā inter philosophū ⁊ Gal. q̄ si nos ꝯsideramus sapores rōne alterationis que fit in corꝑe nostro: sic est veꝝ illud qđ dicit Gal. q̄ sapor acutus magis calefacit ⁊ res saporis pontici magis infrigidat. Et ideo rōne illius est verū illud qđ dicit Gal. Si aūt consideremus perceptionē rei gustabilis ex parte delectatiōis ⁊ tristitie: sic est veꝝ illud qđ dicit philosophus: q̄ dulcis ⁊ amarus sunt extremi ⁊ alij sunt medij. Aui. tñ alibi ponit vtilitatē lingue solū hoc qđ est instr̄m gust⁹: tñ hic in littera ponit alias virtutes seu vtilitates. Item nota ꝙ auctores volunt ꝙ maior sensus sit in principio lingue sed sensus ⁊c̄. in oppositū: q̄ si teneamus punctā lingue solū in aliquo liquore nō percipit' sapor: sed qñ vadit vsqȝ ad radicē percipit' sapor statim: sed hoc nunc dimittat'.

¶ Et melior linguarum s̄m potentiam bene loquendi est illa que cōmēsurata est in longitudine ⁊ latitudine sua que est subtilis apud extremitatē suam exterioreȝ: ⁊ quando lingua est magna ⁊ lata valde aut ꝑua sicut spasmata habens eā nō est potens loqui.

¶ Hic notificat linguaȝ ꝑ anathomiā q̄tū ad quādā vtilitatē q̄ est potētia ad bene loquēdū ⁊ pȝ l'ra. Itē que est cōmēsurata in longitudine. q̄ nō est nimis lōga. rō est q̄ nō pōt bñ moueri per os.

¶ Et substātia quidē lingue est caro mollis alba quaȝ cooperuerūt vene parue itrantes sanguinee rubee ex calore ei⁹ quare alie sūt vene ⁊ alie sūt arterie: ⁊ in ip̄a sunt nerui plures procedētes ex neruis. iiij. veniētibus ad ipsam quos iam diximus in anathomia neruoꝝ: ⁊ in ip̄a est ex neruis ⁊ venis vltra q̄ȝ credat' eē ī suo simi.

¶ Hic notificat linguā ꝑ anathomiā quātū ad subam suā: ⁊ dicit ꝙ suba sua est ⁊c̄. Itē vene parue. s. pulsatiles. Itē ex colore ei⁹. s. sanguis al's lingue. Itē nota ꝙ cadūt a neruis q̄tuor: q̄ duo nerui veniūt ex vna ꝑte. s. sinistra. al'r a neruis. 4. i. a q̄rto pari neruoꝝ: q̄ a q̄rto pari venit q̄dā ramus ad linguā ad dādū gustū: ⁊ aliq̄d de tertio pari ꝑmiscet' cū q̄rto pari ꝑ linguā ad dandū sensum ⁊ motum lingue. Itē in suo simili. i. in membro similis quantitatis sibi.

¶ Et sub ea sunt duo orificia que ambo ingredit' stilus ⁊ sunt fontes saliue q̄ ad carnē ꝓueniūt glādosaȝ q̄ est in radice ei⁹ ⁊ noīant' ḡnatiue saliue: ⁊ isti duo fontes noīant' duo hauritoria saliue ꝯseruantes roreȝ lingue. Et pāniculus quideȝ qui est in circuitu eius ē ꝯiūctus cū pāniculo totius oris ⁊ vsqȝ ad mery ⁊ stomachum. Et sub lingua sunt due vene magne virides ex q̄bus procedunt vene plures ⁊ nominant' due ranine.

¶ Hic notificat anathomiā lingue quātū ad colligātiā ⁊ pȝ l'ra. Itē īgredit'. s. illas carnes glādosas. Itē rorē lingue q̄ illa saliua irrorat linguā. Itē in circuitu ei⁹. s. lingue. Per istā rōnē ꝓbat Auic. ꝙ in ore fiat aliqualis digō. signum cuius est q̄ triticū masticatū ⁊c̄.

¶ De egritudinibus lingue. Cap. 2m.

Qvādoqȝ accidūt lingue egritudīes faciētes nocumētū in motu eius aut ita vt destruatur aut debilitet' aut mutet'. Et qñqȝ accidunt ei accidētia faciētia nocumētū ei in sensu tact⁹ ⁊ gustus ita vt destruat' aut debilitet' aut mutetur. Et qñqȝ destruit' vn⁹ duoꝝ sensuū ei⁹ sine altero sic gust⁹ sine tactu: ꝓpterea q̄ egritudo potētiam hȝ euacuandi nocumentum cū debiliore duarum virtutum.

¶ Hic determinat de dispōne lingue. Et hoc primo in generali. Secūdo in sp̄āli. ibi (Nocumentū.) ⁋ Pr̄io ponit in ḡnali egritudines ꝯtingētes in lingua ⁊ ēt signa. Sc̄do curationes. ibi (Qñqȝ.) Pr̄io ponit egritudines q̄ possunt ꝯtingere in lingua. Sc̄do ponit signa. ibi (Et lingue quidē.) ⁋ Primo ostēdit nocumēta que ꝯtingunt in lingua ab egritudinibus eius. Secundo declarat illas egritudines nocentes lingue ita vt eius operatio auferatur aut diminuat' aut corrumpatur ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ in lingua est motus ⁊ tactus: ⁊ iō pōt esse nocumentū in lingua ⁊ quātum ad motum ⁊ quātū ad tactuȝ. In motu q̄ aliquando nullo modo mouetur. s. si sit paralytica: aliquando diminute mouet' sed non mouet' sicut debet: aliquādo corrumpitur motus lingue vt quando spasmaret' ⁊c̄. Cōtingunt ⁊ alia nocumēta sensus gustus lingue: aut in sensu tactus ipsius: q̄ aut non gustet aut diminute gustet aut corrupte gustet: ⁊ tunc gustat corrupte quando iudicat sapores s̄m ꝙ nō dȝ. Itē nota dicit potētiā euacuādi. s. nocumentuȝ. Item cum debiliori q̄ possibile est ꝙ ledatur gustus antequā tactus ita ꝙ ledit' gustus ⁊ non tactus: q̄ gustus est debilior tactu. ¶ Sed dices pōt ne ledi tactus ⁊ non gustus. ⁋ Dicendum ꝙ sic propter diuersas proportiones requisitas in organis q̄ fit s̄m diuersam proportionem receptio tangibilis a receptione gustabilis: ⁊ ideo pōt ledi bona proportio in tactu ⁊ nō in gustu propter diuersos neruos.

¶ Et egritudo q̄dē qñqȝ ē malitia cōpl'onis: ⁊ qñqȝ ē officialis aut ex magnitudine: aut ꝑuitate aut corruptione figure aut corruptione situs: q̄re non dilatatur prius neqȝ ꝯstringit': aut ex resol'one singularis compositi. Et qñqȝ est egritudo cōposita sicut vnuȝ ap̄atū. Et qñqȝ est nocumentuȝ in ipso ramo nerui q est ei ꝓprius. Et qñqȝ ledit' ēt cum cōitate stōchi. Et qñqȝ per cōmunitatem pulmonis ⁊ pectoris.

¶ Hic ponit egritudīes q̄ ꝯtingūt in lingua ⁊ pȝ l'ra. Itē officialis. i. cōposita. Itē ꝑmutatio in quātitate ⁊ in figura est sub ḡne male cōpositiōis. Itē q̄re nō debilitat' prius. i. sic ꝑus dū erat sana. Itē singularis. i. ꝯtinuitatis. Itē cōpositi: q̄ ī mēbro qđ pōt solui ex vtraqȝ mā. s. cōpl'onalis cōpositionalis. Item proprius ei. s. lingue.

¶ Et lingue

¶ Et ligue qdē cōplexio qñqȝ significaē ex pte saporis vicētis i ea ex eo qđ sentiē sīle acetositati aut dulcedini: aut isipiditati: aut amaritudini: aut abominationi gñate a putredie: aut pōticitati: aut stipticitati.
¶ Hic ponit signa significātia egritudines i lingua: ⁊ sex facit sicut docet significare ex sex signis. Prio ex sapore. Scđo ex colore. ibi (Et cū sigñatio.) Tertio ex siccitate. ibi (Et qñqȝ sigñatio.) Quarto ex motu. ibi (Et qñqȝ sigñaē.) Quito ex detumitiōe. ibi (Aut ex dispōne.) Sexto ex apatib⁹. ibi (Et qñqȝ sigñaē.) ¶ Pria docet significare sup cōplexionē exneā ligue ex sapore ⁊ pȝ. Itē ⁊ cōplexio. s. exnea. Itē similis acetositati vt qñ flegma acetosum pmiscet cū saliua. Item dulcedini quando est permistus sanguis cum saliua.
Dubium ¶ Dubitaē qꝛ philosophus. 34. pblema. 5. pble. querit ppter quid lingua dulcis nō fit: ergo nunqȝ habet dulcedinē ppter distillationez sanguinis aut flegmatis dulcis. ¶ Ad philosophū dico qꝫ ipse querit illud pblema: qꝛ magis difficile est linguā fieri dulcē ex pmistione sanguinis qꝫ ipsaȝ fieri amarā ex admistione cholere.
¶ Cū sigñatio tñ ex eius colore ⁊ ex eo qđ inenit in sapore qñqȝ ptrāsit ipsaȝ vsqȝ ad egritudies plēs aliorūȝ mēbroꝝ. Rubedo nāqȝ eius ⁊ pprie cū asperitate significat apata sanguinea in ptib⁹ capitis ⁊ stōchi ⁊ epatis: ⁊ albedo ipsi⁹ qñqȝ sigñat frigus stomachi et epatis ⁊ dñiū flegmatis in capite: ⁊ qñqȝ sigñat icteritiā si color corporis est diuersus: ⁊ sapor ei⁹ significat hūorē dñantē in corpe toto: aut stōcho ⁊ capite.
¶ Hic docet sigñare super dispositionem lingue ex colore ipsius ⁊ patet littera. Item significat apostema qꝫ si est multitudo significat sanguinis dominium: est asperitas ppter magnā caliditatem. Item si color est diuersus. i. citrinus.
¶ Et qñqȝ sigñatio ei⁹ hꝫ ex pte hūiditatis ⁊ siccitatis sue. Et siccitas qdē sentiē fȝ duos modos. Quorum vn⁹ est cū claritate supficiei ligue: ⁊ hec est siccitas lenis. Et scđa est cū cursu hūoris pfundi viscosi q est in ipsa quā calor iā exiccauit: ⁊ hoc nō sigñat siccitatez in suba: imo hūiditatē viscosam aggregatā in ea: aut ex catarro: aut ex vaporib⁹ grossis spissis: ⁊ hoc est ex eis q faciūt errare medicos q cū cognoscūt ex isirmo dispōnē exiccationis oris nō discernūt inter modū q est ante ipsaȝ ⁊ inter eā. Et asperitas qdez seqtur siccitatem ⁊ planities sequitur humiditatem.
¶ Hic docet significare per siccitatē ⁊ humiditatē ⁊ pȝ lra. Itē est claritas in superficie lingue: qꝛ suba lingue appet clara: qꝛ siccitas depurat superfluitates. Item. s. humorē viscosum. Item aggregatum in ea. s. in lingua. Item qui est in ipsa. i. ante siccitatez puram que est leuis ⁊ ingrossatam a calido.
¶ Et quādoqȝ significaē lingue dispositio ex dispōne motus eius apud loquelā: ⁊ ex dispōne diminutionis eius ⁊ lenitatis ipsius ⁊ dispōne grossitiei ipsi⁹: ita vt minuatur omni hora ⁊ grauet motus eius: ⁊ significat repletionem sanguinis aut humiditatis.
¶ Hic docet significare per diminutionē lingue ⁊ pȝ lra. Itē detumitionis aīs diminutionis. s. lingue. Itez generaē motus eius: qꝛ lingua est grossa. Itē aut humiditatis. s. alterius.
¶ Et qñqȝ significatur eius dispositio ex apatib⁹ ⁊ bothor que accidunt in ea. Et tibi quidem possibile erit exponere modos significationum ex hac acceptione postqꝫ comprehenderis principia vniuersalia iā preterita ⁊ particularia que ostendi.
¶ Hic docet significare per apostemata sup dispositiones lingue. Item que ostendimus. s. prima fen huius cañ.

¶ De curationibus lingue. Cap. 3[m].

Quādoqȝ ē curatio ei⁹ cū cōitate quaȝ hȝ cū capite aut stōcho p id qđ rectificat ābo. Et est ex eis qrū vnūqđqȝ sciuisti i suo caplo: ⁊ qñqȝ ē curatio ipsi⁹ cura ppa cū potiōib⁹ eñantibus fluxu vētris q sūt magis iuuatiue qꝫ illa q vomitū faciūt ⁊ pmutāt cōplōnez: aut stipticis: aut resolutiuis icisiuis subtiliatiuis: quaꝝ cū bibunē virtutes ad ipaȝ pueniūt: ⁊ opportuni⁹ qdē bibuni hꝫ post cibum.
¶ Hic ponit curatiōes. Primo ponit curationē egritudinū lingue puenietiū per colligātiā siue per cōitatē. Scđo puenietiū p se. ibi (Et qñqȝ.) ¶ Dicit qꝫ aliqñ est egritudo in lingua p cōitatē ⁊c. Itē cum cōitate. s. lingue. Item sciuisti in suo capitulo: qꝛ de capite in prima fen. ⁊ de stomacho infra. Item curatio ppria. s. ipsius lingue. Item fluxu. i. per fluxū. Itē illa que faciūt vomitū. s. trāseunt per mēbra nobilia magis qꝫ illa que faciunt secessum.
¶ Et qñqȝ curaē collutionib⁹ oris ⁊ fricatiōib⁹ ⁊ gargarismis ⁊ oleis ⁊ pillulis retētis in ore factis ex spēb⁹ que habent virtutes pdictas fm necessitatē: ⁊ melius quidem est vt sumanē cōpresse.
¶ Hic ponit curationē egritudinū ligue puenietiū p se. Et pͦ ponit modos qb⁹ administram⁹ medicias in egritudinib⁹ lingue. Scđo ponit quedā cañ. ibi (Et opȝ vt.) Prima pȝ. ¶ Item collutionib⁹. Itē cōpresse. s. vt nō sint rotūde: ſȝ sint cōpresse in forma lupini.
¶ Et opȝ vt caueaē in administratiōe medicinaꝝ oris ⁊ lingue cū fuerit ex genere eaꝝ que nocēt gutturi ⁊ pulmoni vt nō attrahaē aliqđ a cursu eaꝝ ad ipsa.
¶ Hic ponit quedā cañ. correctiuū ⁊ pȝ lra. Itē a cursu eaꝝ. s. superfluitatū. Itē ad ipsa. i. ad guttur ⁊ pulmonem.

¶ De corruptione gustus. Cap. 4[m].

Nocumētū igrediē i gustu ex trib⁹ modis: ⁊ totū illđ ē qñqȝ cū cōitate ⁊ qñqȝ pp egritudinē ppriā ex malitia cōplōnis: aut egritudie officiali: aut cōi ⁊ sigñaē p illđ qđ inuimus.
¶ Hic in spāli determinat de dispōnibus lingue ⁊ oris. Et pͦ determinat de nocumētis que sunt actiones lese. Scđo de egritudinibus. ibi (Lingue mollificatio.) Primo ponit cās nocumētoꝝ. Secūdo signa. ibi (Significaē.) Tertio curaȝ. ibi (Cura eius.) ¶ Dicit pmo qꝫ nocumētū ingrediē in gustu trib⁹ modis ⁊c. ¶ De secūda dicit qꝫ signa dicta in pcedēti ca. Itē ex modis trib⁹ notis. s. ablationis diminutionis ⁊ corruptionis. Itē cū cōitate. s. cerebri ⁊ stomachi. Itē aut egritudine officiali. supple aut oppilōne. Itez aut cōi. s. solone ptinuitatis. Itē inuimus. s. in pcedēti caplo.

¶ De cura. Cap. 5[m].

Cura ei⁹ si ē cū cōitate ē vt cogīcas dispōnē cerebri ⁊ rectifices eā cū eis q te docuim⁹ in caplo egritudinū cerebri aut dispōnē stomachi: ⁊ tunc si cā fuerit repletio ⁊ humoꝝ malus oportebit vt eñeē. Flā si fuerit acut⁹ eñetur cuȝ eo qđ sit vt hierapigra: aut pillulis cochijs ⁊ pillulis factis ex scamonea ⁊ pulpa collogntide ⁊ sale naptico: ⁊ si fuerit grossus tūc oportebit vt eñeē cū hieris.
¶ Hic ponit curā. Et pmo quādo nocumētū est per cōitatē. Scđo qñ est per se. ibi (Et administrenē.) ¶ Dicit pmo ⁊c. Itē in caplo egritudinū cerebri. s. fen prima huius cañ. Itē naptico. i. de illa cōtrata. Item grossus: qꝛ flegmaticus.
¶ Et administrentur gargarismata dicta in capitulo mollificationis lingue: ⁊ cibetur patiens cibis acutis sicut cepis ⁊ allijs ⁊ synapi ⁊ aceto.
¶ Hic ponit curā qñ est nocumentū ppriū in lingua ⁊ pȝ lra. Itez cibis acutis. s. si humor ibi ptentus est grossus viscosus ⁊c.

¶ De mollificatione lingue ⁊ grauitate eiusdez: ⁊ destructione introitus in sermonem. Cap. 6[m].

Lingue mollificatio ē ex sūma spēꝝ nocumētoꝝ ligue pdictoꝝ in eis que pterierunt. Et cā qdē nota qñqȝ est ex hūiditate sanguinea: aut aquosa. Et qñqȝ est pp cām primā in cerebro. Et quādoqȝ est ppter cām in lacerto mouen-

te eā: aut ramo veniēte ab ipso ad eā. Et tu scies q̄ fit cū cōitate cerebri ꝛ que fit absq; cōitate ex eis in qb⁹ iuenit dispō in reliqs mēbris acqrētib⁹ ex cerebro sensuz ꝛ motū. Et qn̄q; significat ꝙ materia sit sanguiea rubedo lingue ꝛ caliditas eius.

¶ In p̄cedēti Aui. posuit anathomiā lingue ꝛ oris: ꝛ determinauit in gn̄ali de egritudinib⁹ ꝛ nocumētis ligue ꝛ oris: hic determiat i spāli de egritudinib⁹ oris ꝛ ligue: ꝛ tot facit quot sunt egritudies ligue ꝛ oris de qb⁹ determiat. P̄io de mollificatiōe ꝛ grauitate. Scd̄o de spasmo ꝛc̄. Partes patēt p capl'a. P̄io notificādo mollificationē pōit cās ei⁹. Scd̄o signa. ibi (Et qn̄q; significat.) Tertio curā ibi (Opz vt mūdificet.) ¶ Dicit p̄io ꝙ mollificatio ligue est vnū de nocumētis dictis: q2. s. est diminutio vel ablatio mot⁹ ꝛc̄. Jtē aut aquosa. Jtē ramo. s. nerui. Jtē ab ipso. s. cerebro. Jtem ad eam. s. linguā. ¶ Nota ꝙ qn̄ nocumēta sunt in organis alijs sensiterijs ab organo gustus: tūc significandū est ꝙ nocumentū qd̄ est in lingua est ꝑpter cōitatē ad cerebrū: q2 cerebrū trāsmittit ligue spūm sensitiuū sicut mittit alijs organis: ꝛ ideo dicit in reliqs mēbris acqrētib⁹ a cerebro ꝛc. Jtē sensuz ꝛ motū. i. spiritū sensitiuū.

¶ Et qn̄q; sigñat ꝙ mā sit subtilis aquosa multitudo cursus saliue subtilis ꝛ paucitas iuuamēti ex resolutiuis ꝛ iuuamētū ab eo in q̄ est stipticitas. Et qn̄q; ꝑuenit mollificatio lingue ad h̄ vt priuet loquelā aut fiat difficilis vt alteret: ꝛ ex ea qdē est alfefe ꝛ altetez. Et ex pueris sūt qdā quoꝝ spatiū defect⁹ a locutione ꝓlongat. Et ex eis qdez q vtunt tata in locutione sua ꝛ est aliqd cui cū accidit egritudo cal'a soluit ligua eius ꝑꝑ liquefactionē hūiditatꝫ ānexe cū ligua retēte in radice nerui ei⁹: ꝛ ꝑꝑ h̄ fit puer althaa ꝛ cū fit adolescēs ꝛ tēperat hūiditas ei⁹ fit loquēs expedite.

¶ Hic ponit signa ꝛ dicit ꝙ qn̄ est rubedo ꝛc̄. Jtez subtilis aquosa idest flegmatica. Jtē paucitas iuuamēti in administratiōe resolutiuoꝝ. Resolutiua enim q2 calida sunt materiaz istam flegmaticā faciunt magis fluere: ꝛ iō magis mollificāt. Jtem alteret. i. mollificat. Jtē alfefe. i. qn̄ aliqs vult loq ꝛ dicit fefe. Altetē est qn̄ aliqs vult loq ꝛ dicit theten. Jtē soluat. i. liberat al's mollificat. Jtē ꝓpter liquefactionē sup. ꝛ resolutionē: aliter ꝑꝑ liquefactionē sup. absq; resolutione. Jtē althaa. i. vtens thaa vel chaa cū loquūtur.

¶ De cura. Cap. 7^m.

Oportet vt mūdificet corp⁹ cū hiera minore: deide cū hieris maiorib⁹: deide itēdat pars capitꝫ cū medicis sibi ꝓprijs. Et si existimat ꝙ cū humiditate dominet sanguis flōment vene lingue ꝛ ventoset mentū.

¶ Hic ponit curā. P̄io ꝑ medicinas. Scd̄o ꝑ localia. ibi (Deinde curet.) ¶ Dicit p̄io ꝙ tu debes mūdificare cū hiera minori: deinde cū hieris magnis ꝛc̄. Jtē cū hiera minori. i. hiera. Gal. Jtē hieris maioribus: q2 cū hiera archigenis hermetis ꝛ logodion.

¶ Deide curet cū gargarismis ꝛ fricatiōe lingue ꝛ assiduatiōe mot⁹ ei⁹ post eūonē: ꝛ tu qdē iaz sciuisti duo p̄ma capl'a in regimine egritudinum capitis.

¶ Hic ponit curā ꝑ medicinas locales. Et p̄io ponit curā localiū in generali. Scd̄o in spāli. ibi (Medicine v̄o ꝓprie.) ¶ Dicit p̄io ꝙ tu debes administrare gargarismata. Jtē duo prima capitula scz q2 primū est de euacuationib⁹: secundū est de gargarismatib⁹ ꝛ localib⁹. Jtē i regimine egritudinū capitis. i. prima fen hui⁹ cañ.

¶ Medicine v̄o ꝓprie loco que sūt s̄m plurimū eē sūt ille que sūt cū resolutiuis icisiuis ꝛ subtiliatiuis ꝛ gargarizatio cū aqs eaꝝ ꝛ empl'a facta cū eis ꝛ sūt sic̄ origanū ꝛ albasce ꝛ synapis ꝛ pyretrū ꝛ cortices radicis capparis: imo sic̄ synapis ꝛ ꝯdisi: ꝛ totū illd̄ cū eo qd̄ fit sic̄ almaru ꝛ acetū squilliticū. Et qn̄q; iuuat ex fricatione lingue facta cū sale āmoniaco ꝛ cū zinzibere ꝛ cepe: ita vt ex ea currat saliua plurima: ꝛ oxymel sqlliticū qn̄ administret ad gargarizādū aut ad colluendū os ꝯfert valde: ꝛ acorus est bon⁹ mollificatiōi lingue ꝛ grauitati ei⁹. Et qn̄ mollificatio fit vehemēs et ꝓhibet locutionē: tunc sumat aliqd euforbij ꝛ cōdisi ꝛ assiduet fricatio lingue ꝛ radicis eius cū ipsis. ꝛ opz vt ponant iste medicine ꝛ earum similes super colluz etiā. Et quandoq; fiunt ex istis medicinis ꝛ similibus eis pillule confecte cum eis que prohibeant eas a velocitate resolutionis sicut est laudanum ꝛ dragagantum ꝛ gumma pini ꝛ gūme viscose.

¶ Hic in spāli ponit curā mollificationis lingue. Et p̄io ponit qdā remedia. Scd̄o quasdā descriptiones. ibi (Descriptio pillularuz.) ¶ Dicit p̄io ꝛc̄. Jtē s̄m plurimū esse earū. i. s̄m plurimū sue essentie ꝛ sue virtutis. Jtē albasce. Jtē almuri. i. quoddā salsamentuz. Jtē super colluz. s. ad diuertendū. Jtē dragagātū. i. gūma dragāti. Jtem gūme viscose vt gūme psilij ꝛ cydoniorum.

¶ Descriptio pillularū que tenent in ore sub ligua ꝯferētes mollificatōi ꝛ casui eis glutinis alimbat. ℥. ij. asefetide. ℥. j. fiāt ex eis pill'e sic̄ cicer ꝛ teneant sub ligua.

¶ Hic ponit aliquas descriptiones. Secūda ibi (Et ex eis.) Tertia ibi (Ex electuarijs.) Quarta ibi (Et cū resolutiua.) Quinta ibi (Et multotiens.) Sexta ibi (Et quādo puer.) ¶ Dicit primo ꝙ pillule ꝛc̄. Jtem glutinis alimbat. i. terbentine.

¶ Et ex eis que experta sunt in h̄ cap̄. est gargarismus ex sale āmoniaco ꝛ pipere ꝛ pyretro ꝛ baurach ꝛ zinzibere ꝛ staphisagria ꝛ origano ꝛ sansuco et sale naptico: terantur ꝛ cribellentur ꝛ fiat cuz eis gargarismus in aqua calida diebus continuis.

¶ Hic ponit aliā ꝛ pz littera. Jtem naptico. i. de illa contrata.

¶ Et ex electuarijs que idi dixerūt ad hāc rē vtilia est electuariū cui⁹ descriptio est hec: cymini nigri cymini charmeni cinami grossi salis indi: oium añ. aur̄. j. piperis longi. g. c. piperis. g. cc. zucchari sextaria. viij. ꝛ sextarius est. ℥. vj. ꝛ. ʒ sumatur ex eo oi die.

¶ Hic ponit aliud medicamē ꝛ pz littera. Jtez cymini carmeni. i. de illa contrata. Jtem piperis. s. nigri.

¶ Et cū resolutiua nō valuerint ꝛ existimaueris ꝙ humiditas sit subtilis ꝛ currens adiuua te cū resolutiuis stipticis sicut aldirsisaban permistū cum rosis ꝛ sicut est flos squinanti cum spodio.

¶ Hic ponit aliđ ꝛ pz. Jtē resolutiua. s. pura. Jtē sit subtilis. s. hñs đ cal'itate. Jtē aldirsisabā loco ei⁹ pōit cinamomū ꝑmistū cū rof.

¶ Et multotiēs qdē ꝯfert ei fricatio lingue cuz acetosis stipticis. Ipse eni vehemēter faciūt cū resolutione saliue ꝛ cursu ei⁹ s̄m acetositatem sicut lac acetosuz ꝛ sicut succus fructuū qui nō sunt maturati.

¶ Hic ponit quintū medicamen ꝛ pz. Jtē vehementē. i. fortem.

¶ Et qn̄ puer tardat ad loquēdū opz vt assiduet motus lingue ei⁹ ꝛ fricatio ipsi⁹ ꝛ currat saliua ex ea: ꝛ cōfert in hoc ꝓprie qn̄ administrant in fricatiōe ei⁹ mel ꝛ sal gēma ꝛ oia que dicta sunt in capl'o cure humiditatis lingue: ꝛ ex eis que mouent linguas eoꝝ ꝛ resoluunt eas est violēter facere eos loqui.

¶ Hic ponit medicinā ad pueros ꝛ patet littera.

¶ De spasmo lingue. Cap. 8^m.

Spasm⁹ ligue qn̄q; fit ex humiditate viscosa tēdēte lacertos eius in latitudie: ꝛ qn̄q; fit ex mel'ia ꝯstrigēte: ꝛ qn̄q; in egritudinibus acutis accidit spasm⁹ in lacerto ligue s̄m viā exiccationis ꝛ siccitatis. Et spasm⁹ ēt qn̄q; facit apparere nocumentū in sermone.

¶ Hic determinat đ spasmo lingue. Et p̄io ponit cās. Scd̄o curā. ibi (Nō elōgat.) ¶ Dicit ꝙ spasmus lingue aliqn̄ fit ab humidita-

re viſcoſa:aliqñ ab humore melico:⁊ qñqꝫ ex ſiccitate in febribꝰ. Jtē ꝯſtringēte.ſ.tā in lōgitudine ꝙ̃ in latitudine. Jtē ſm viā exiccatiōis.ſ.ꝑꝑ hūidi ꝯſumptionē. Jtē ⁊ ſiccitatis.ſ.q̃litatiue. Jtē dicit ⁊ ſpaſmꝰ qñqꝫ:qꝛ aliqñ facit apparere nocumētū ⁊ aliqñ nō vt qñ lingua eēt nimis lōga:qꝛ tūc aliq̃ ſpaſmatione iuuaret.

De cura. Cap.9m.

Non elongaẗ cura ſpaſmi lingue in canone a cura ſpaſmi vl'is p̄dicta in fen ꝓpria huiꝰ libri:ꝫ ſm viā ꝓpriā cura eiꝰ eſt ſm ꝙ accidit. Ex ſūma illiꝰ ſūt vaporationes radicis colli cū eis que ſūt ſic camomilla ⁊ corona regia ⁊ farfaſa ⁊ ſanſucus ⁊ anhetū ſigillatim ⁊ ꝯiūctim:⁊ ſil'r gargariſmi cū oleis eaꝝ ⁊ ipletio oris ex aq̃s eaꝝ ⁊ ſint tepide. Deide retētio earū in eo ſpatio aliq̃:⁊ admiſtratio lotionis oris facte ex oleis cal'is ⁊ dulcibꝰ reſolutiuis ⁊ ſemibꝰ ſic̃ fenugrecū ⁊ q̃ ſunt eis ſil'ia. Et qñ fuerit i febribꝰ ſint olea adminiſtrata ſic̃ oleū viol'.⁊ oleuꝫ de cucurbita ⁊ alcherua ⁊ ſalicibꝰ tepidis:⁊ oꝫ vt embroceẗ loca p̄dicta cū aq̃ tepida ⁊ ſuccis hūidis tepidis.

Hic ponit curā ⁊ dicit ꝙ illo mō curaẗ ſpaſmꝰ lingue:quō curaẗ ſpaſmꝰ vl'is de quo dcm̃ eſt fen.2.huiꝰ cañ. Opꝫ ēt facē aliq̃ ꝓpa remedia lingue ⁊c̃. Jtē in fen ꝓpria huiꝰ lib.1.fen.2. Jtē ex ſūma illius.i.curā aſſumēdo ⁊ radicis colli.i.v̊ſus caput ⁊ v̊ſus collū. Jtē corona regia.i.mellilotū. Jtē farfaſa.i.trifoliū al's ē q̄dā ſpēs porzulace. Jtē ſigillatim.i.q̃libet per ſe. Jteꝫ in eo.i.ore. Jtē ⁊ qñ fit in febribꝰ ꝑꝑ ſiccitatē.ſ.ſpaſmꝰ ligue. Jtē alcherua.ſ.ſi ibi eſt humor fridus viſcoſus:ſꝫ l'ra vr̃ corrupta:qꝛ in l'ra iudei nō iueniẗ alcherua:⁊ melius ſtat ꝙ̃ nr̃a:qꝛ nō oꝫ ibi eſſe aliqđ calidū.

De magnitudine lingue. Cap.10m.

Quandoqꝫ fit magnitudo lingue a ſanguine dominā̄te. Et qñqꝫ fit ab hūiditate plurima flegmatica mollificatiua excitatiua. Et quādoqꝫ magnificaẗ plurimū:ita vt egrediaẗ ex ore ⁊ nō capiat eā os. Et huius q̄dē magnitudinis relationē ſingularē fecimus in capitulo apoſtemat̃ ꝓpter illud qđ ei ꝓpriū eſt ex differētia.

Hic determinat de magnitudine lingue. Et p̄mo ponit cās. Secundo curā.ibi(Sanguinea.) Dicit p̄mo ꝙ aliqñ magnificatur lingua a dominio ſanguinis aliquādo a flegmate ⁊c̃. Jtē excitatiua.i.faceret excitationē.i.apoſtemationē flegmaticā ſiue iflationem:⁊ hoc qꝛ Raſis p̄mo ꝯtinētis vocauit apoſtema flegmaticū excitationē. Jtē ⁊ huius q̄dem magnitudinis.ſ.apoſtemoſe. Jteꝫ eſt dr̃ia qꝛ hꝫ dr̃iam ab alia magnitudine lingue.

De cura. Cap.11m.

Sanguinea q̄dē ⁊ facta ex mā̄ calida curaẗ ſi aſſiduaẗ eius fricatio cū inciſiuis acetoſis ⁊ ſtipticis ſicut ribes ⁊ acetoſitas citri.

Hic ponit curaꝫ. Prio magnitudis facte a mā̄ ſanguinea. Scđo a flegmatica.ibi(Et facta ex humiditatibꝰ.) Dicit p̄mo ⁊c̃.

Et facta ex humiditatibꝰ ſi aſſidueẗ eiꝰ fricatio cuꝫ ſale ā̄moniaco ⁊ ſale cū cepis ⁊ aceto poſt eū̃ones aut accipiaẗ.ʒʒ.⁊ piper ⁊ lōgū piper ⁊ ſal gēma terantur bene ⁊ friceẗ cū eis lingua q̄re reuerteẗ ad menſuram ſuā ⁊ igredieẗ qđ de ea exiuit. Et mollificatio q̄dē lingue cū accidit pueris ſufficit i ea ſollicitudo cuſtodie ⁊ cibatio ex paſſeribꝰ ⁊ volatilibꝰ ambulatiuis. Quidam homo iam ventoſatus fuit ⁊ ꝑcuſſus eſt cū ſcalpello villus nerui in ſpondilibus pāniculi ꝯiuncti cuꝫ lingua:quare mollificata eſt lingua.

Hic ponit curā mollificatiōiꝫ facte a mā̄ flegmatica ⁊ pꝫ l'ra. Jtē ex hūiditatibꝰ.ſ.flegmaticis. Jtē piper.ſ.nigrū. Jtē ad mēſuraꝫ.i. ad quā̄titatē. Jtē ⁊ volatilibꝰ ambulatiuis:qꝛ aliqua aīalia volā̄t ⁊ non ambulant ſicut hyrundines. Jteꝫ remollificata eſt lingua.ſ. ꝓpter mollificationem ligamenti.

De abbreuiatione lingue. Cap.12m.

Quandoqꝫ accidit cōtinuationi ligamēti qđ eſt ſub capite lingue ⁊ extremitati eiꝰ abbreuiatio ⁊ nō permittit linguaꝫ dilatari:⁊ qñqꝫ accidit ſm ſemitam ſpaſmi.

Hic determiāt đ abbreuiatiōe ligue. Et p̄mo ponit cās. Scđo curā.ibi (De ea q̄dē). Dicit primo ꝙ aliqñ accidit ⁊c̃. Jtē ſub capite lingue:qꝛ in radice.

De cura. Cap.13m.

De ea quidem que facta eſt cauſa ſpaſmi iam dictum eſt.

Hic pōit curā. Et prio excuſat ſe a cura abbreuiationis lingue ꝑꝑ ſpaſmū. Scđo ponit curā abbreuiatiōis ipſiꝰ ꝑꝑ abbreuiationē ligamēti.ibi(Eiꝰ v̊o). Dic̃ p̄ ꝙ cū dcm̃ ē ⁊c̃.

Eius v̊o que facta eſt cā̄ abbreuiatiōis ligamēti cura eſt iciſio illiꝰ ligamēti ex latē extremitat̃ eiꝰ parꝑ ⁊ ſuccurrē loco cū dragā̄to aduſto vt abſcindat ſanguinē. Et ſūma que neceſſaria eſt ex iciſione eiꝰ i ſolutione lingue eſt vt flectaẗ ad ſuꝑiora palati ⁊ vt egrediaẗ ex ore:⁊ ſi nō audet icidē ipꝫ cū ferro pauēdo ⁊ timēdo effuſionē ſanguis plimi trāſeat ad ħ vt itromittat ſub ligamēto acū cū filo ⁊ diſrūpat abſqꝫ iciſione ⁊ ponat ſuꝑ mēbrū que ꝓhibeā̄t ꝯglutinationē:⁊ ſūt medicie cauterizā̄tes attractiue:⁊ ſi ſubtiliaẗ in iciſione eiꝰ cū cautela venaꝝ que ſunt ſub lingua ne adueniat eis iciſio ⁊ nō adueniat curſus ſanguis plurimi.

Hic ponit curam abbreuiationis propter abbreuiationem ligamenti ⁊c̃.⁊ patet l'ra. Nota ꝙ aliqñ pueri nō pñt loq̄:qꝛ lingua eoꝝ nimis ligata eſt cū palato:ſed barbitōſores incidūt ⁊ ſanantur. Jtē in ſolutione lingue:vt lingua ſit ſoluta ad loquenduꝫ. Jtem pauendo.i.timendo. Jtem ⁊ ſubtiliatur.i.ingeniatur.

De apoſtematibus lingue. Cap.14m.

Quandoqꝫ accidūt lingue ap̄ata cal'a ⁊ ap̄ata mollia flegmatica ⁊ ap̄ata dura ⁊ cancer. Et ſigna oiuꝫ illoꝝ manifeſta erūt cū redierit ad illud qđ dictū eſt i ſignis apoſtematū. Et qñqꝫ apoſtemaẗ lingua ꝓpter potuꝫ venenorum ſicut fungorum ⁊ opij.

Hic determinat de apoſtematibꝰ lingue. Et prio ponit cauſas. Scđo curā.ibi(Apoſtemata). Pria pꝫ. Jtē apoſtemata calida. ſcꝫ ſanguinea ⁊ cholerica. Jtē i ſignis apoſtematū.i.4.cañ. fen.3.

De cura. Cap.15m.

Apoſtemata q̄dē cal'a curā̄ẗ i p̄mis cū flōmia ⁊ ſol'one vētris:⁊ illđ meliꝰ eſt in ap̄atibꝰ lingue ꝙ̃ vomitꝰ. Et qñqꝫ nō excuſanẗ a flōmia venaꝝ q̃ ſūt ſub ligua. Deide teneā̄t ſub lingua ſua cū ē pꝛicipiū eoꝝ ſuccū endiuie ⁊ ſuccū lactuce ꝓprie ⁊ ſuccū ſolatri ꝓprie ⁊ lac acetoſum ⁊ aquā ro.⁊ aquā i qua decocte ſunt roſe ⁊ ſuccꝰ virge paſtoris ⁊ fric̃eẗ cū ꝑſicis hūidis:qm̃ ſunt vehemētis iuuamēti ad illđ. Si ā̄t nō reſoluanẗ ⁊ nō aꝑianẗ idigē̄t ad vltimū maturatiuis reſolutiuis q̄bꝰ fiat gargariſmꝰ ſicut cū melle ⁊ lacte ⁊ ſicut decoctio radicis lilij ⁊ ſic̃ đcoctio ficuū ⁊ fenugreci ⁊ đcoctio paſſulaꝝ ⁊ feniculi ⁊ potꝰ hierepigre vt ſoluaẗ mā̄ ab ore ſtō̄achi. ⁊ ſint cibi ex gñe eoꝝ q̃ maturā̄t ⁊ reſoluūt ſicut illi q̃ fiūt ex caulibꝰ ⁊ triplicibꝰ cū oleo ſiſamio:⁊ ſi aꝑianẗ adminiſtreẗ ſtiptica i ore ſic̃ đcoctio ſumach ⁊ myrti ⁊ lētiū ⁊ folioꝝ oliue ⁊ vinū pōticū:⁊ qñqꝫ vꝫ ad illđ vnguētū fcm̃ ex ſucco ſolatri ⁊ oleo ro.⁊ lentibꝰ excorticat̃ ⁊ ro.

¶ Hic ponit curā apostematū calidoꝝ. Scđo flegmaticoꝝ. ibi (Si aūt apostema.) Tertio duroꝝ. ibi (Oꝫ si apostema.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ apostema est calidū de bes flobothomare ⁊c. pꝫ. Itē illud. i. solutio vētris. Itē si aūt nō resoluit ex se. i. per se. Itē ministranṫ stiptica in ore vt ex apertione nō currat materia ad linguā. Item qñqꝫ valet ad illud. i. ad apostema calidum in principio.

¶ Si aūt apā ē molle flegmaticū: tūc ꝯfert ei vt apāti calido in quo est vltimꝰ statꝰ eiꝰ vt cōburaṫ radix feniculi ⁊ ānectaṫ. Et qñqꝫ in hmōi fiūt caputpurgia in qbusdā apātibꝰ calidis in qbꝰ est grossitudo cū hͦ medicamine. ℞. croci ⁊ hierepigre: amboꝝ añ. ꝑtē. j cāphore ⁊ musci: āboꝝ añ. tertiā ꝑtē. ʒ. j. zucchari tabarzet ꝑtē. j. ⁊. ʒ. resoluaṫ ex eo toto pōdus danich vnius in lacte puelle ⁊ fiat ex eo caputpurgiū. Inqt. G. apāta fuit lingua cuiusdā hōis apāte magno q erat sexagenarius ⁊ nō fuerat ꝯsuetus flobothomari: q̄re non flōmaui eū: sꝫ feci eū potare pillulas cochias: ⁊ vt lingua eiꝰ inuolueret emplꝛis fridis volui: hͦ ipse erat stultus inobediens medico suo: vidit itaqꝫ in visione illa nocte vt teneret in ore suo succuꝫ lactuce: qđ ⁊ fecit ⁊ sanatus est integre: ⁊ fuit ꝯueniēs illud ⁊ mirabile.

¶ Hic ponit curā apātū flegmaticoꝝ ligue ⁊ dicit ꝙ qñ sic est debes administrare radicē feniculi ⁊c. Itē vltimꝰ statꝰ. s. in ꝑnͦ declinatiōis vñ idigeṫ resolōne. Itē ⁊ ānectaṫ. i. appliceṫ. Itē danich ē pōdus. s. ḡnoꝝ ordei. Itē inqt Galꝛ. s. 14. terapē. s. ca. iuxta finē.

¶ Oꝫ si apostema fuerit durū: tūc oportebit vt subtilietur regimē ⁊ cibus fiat bonus ⁊ euēcṫ humor cū hieris magnis ꝑdictis in caplꝛis ꝑdictis: ⁊ administrenṫ gargarismata subtiliatiua ⁊ teneanṫ in ore ifusio fenugreci ⁊ decoctio eiꝰ cū ficubꝰ ⁊ granoꝝ lauri cū passis mūdificatis: ⁊ teneaṫ in ore lac muliebre ⁊ asininū ⁊ caprinū ⁊ ēt đcoctio dactyloꝝ ⁊ ficuū cū vino dulci ⁊ vino de vuis ⁊ cū melle cassiefistule: ⁊ assiduet lenificationē nāe cū eis que sunt vt hiere parue ⁊ cassiefistule.

¶ Hic ponit curā apostematū duroꝝ lingue ⁊ pꝫ lr̄a. Itē de vuis. s. passis ⁊c. Reliqua caplꝛa huius fen sexte patent legenti.

¶ Expositio Jacobi de partibus.

¶ De alchalel in locutione. Cap. 16m.

IAm diximus quedam que oportuit dici de ea in capitulo mollificationis lingue.

¶ In hoc cap. ꝑmo remittit nos ad ca. mollificationiꝫ lingue. Scđo nos edocet ex quoꝝ mēbroꝝ nocumētis fit caras aut alchalel. ibi (Nūc aūt.) Tertio qđ est alchalel aut q̊s morbos comitaṫ. ibi (Et illđ iō.) Quarto cās alchalel. ibi (Et qñqꝫ fit.) Quīto curā ipsiꝰ. ibi (Et opꝫ.) ¶ In ꝑͣ ꝑte ait se aliq̄ dixisse ca. de mollificatiōe lingue. de his que dicēda sunt sup declaratiōe alchalel. s. ca. 6. huiꝰ fen. §. illo. Et qñqꝫ ꝓuenit mollificatio lingue ad hͦ ꝙ ꝑuet loquelā aut fiat difficilis aut altereṫ: ⁊ ex ea qdē est alfese ⁊ altenten. Inqt Jañ. in suis syno. alchael vel alchalel arabice est qñ qs icipiēs loq ipediṫ in locutione ⁊ in conamine icipiēdi: ⁊ talis vocaṫ ictuans in sermone ⁊ in syno. Aui. alchael exponiṫ ꝙ est cū aliqs ipediṫ in ꝓferēdo sermonē vel anteqꝫ ꝓferat.

¶ Nunc aūt dicamus ꝙ caras ⁊ reliqua nocumenta locutiōis qñqꝫ fiunt ex nocumēto in cerebro ⁊ in ꝑtibus nerui veniētis ad linguā ⁊ mouētis eaꝫ. Et qñqꝫ fiunt in ipso ramo: ⁊ qñqꝫ fiunt in lacerto.

¶ In scđa dicit ꝙ q̄tuor sunt mēbra ex quoꝝ nocumētis ḡnanṫ caras ⁊ nocumēta alia nostre locutionis. Et est caras cuꝫ aliqs vult loq ⁊ nō pōt nisi multotiēs mouēdo linguā ⁊ os: ⁊ est velut alchalel. Primū est cerebrū qđ qñ lediṫ in postremo ipsiꝰ vñ venit motus lesione forti sicut in lythargia lingua suū ꝑdit motū volūtariū vel lediṫ in eo sic ꝙ ipsa nō valet expedite loq. Scđm est nerui q de septimo pari neruoꝝ cerebri destinanṫ ad linguā ⁊ deferunt ei volūtariū motū ex quoꝝ passione loquela ipediṫ. Tertiū est ramꝰ huiꝰ septimi paris iam in lingua receptꝰ q qñ spasmaṫ vel paralyticaṫ vel aliter lediṫ in locutione ꝑstat ipedimentū. Quartū est lacerti qbus lingua moueṫ quoꝝ lesiones sermonē ipediūt.

¶ Et illđ iō qm̄ alchalel aut est spasmꝰ aut thetanꝰ aut durities aut mollificatio ⁊ abbreuiatio ligamenti aut nodatio a plaga ꝯsolidata aut apostema durū.

¶ In tertia dicit ꝙ illud iō fit. s. ꝙ caras vel alchalel ꝓuenit ex lesione forti neruoꝝ ligue vel musculoꝝ eiꝰ: qm̄ alchalel vel est spasmus eoꝝ vel ipoꝝ thetanꝰ vꝛ ligue durities: aut mollificatio vel abbreuiatio ligamēti ligue vꝛ nodatio q̄dā ligue sup̄ueniēs: aut ligamēto eiꝰ velut grossa cicatrix: aut callositas q̄dā derelicta a plaga seu vulnē ligue post ꝯsolidationē: aut durū apā sicut cācer sclirosis porrus aut glādula. ¶ Attēde ꝙ alchalel aut caras duplꝛr sumiṫ. Uno mō ꝓ aliq̄ egritudinū lingue vel partiū ipsius q in locutione ꝑstat lesionē siue ipedimētuꝫ ꝫm ꝙ ꝑstat tale ipedimētū. Et ita capiṫ hic cū dī ꝙ alchalel: aut est spasmus aut thetanꝰ ⁊c. Alꝛr capiṫ ꝓ lesiōe vꝛ lesa actiōe motꝰ locutiōis: ⁊ sic ē effectꝰ illatioqꝫ alicuiꝰ morboꝝ mō noiatoꝝ vel eis similiū ⁊ accidēs ipsiꝰ.

¶ Et qñqꝫ fit illud sicut scis ex humiditate ꝫm plꝛimū. Et qñqꝫ fit ex siccitate. Et qñqꝫ fit nocumētū in locutione ex parte apātū aut vlcerū accidētiū in lingua ⁊ partibꝰ eiꝰ. Et qñqꝫ accidit post sirsen ꝑꝑ expulsionē sup̄fluitatis ex cerebro ad neruos. Et in febribꝰ acutꝭ ꝑꝑ exiccationē eaꝝ. Et qñqꝫ est lingua in hͦ detumefacta spasmata ⁊ est rarissimū. Et hoc est ex nocumētis accidētibus ab origine. Et qñqꝫ fit nocumentū in sermone ꝑꝑ cām lacertoꝝ epiglotis cum sunt extēsi ⁊ mollificati. Et homini qdē qñqꝫ est difficilis vociferatio in ꝑncipio rei: qm̄ laborat in mouēdo lacertos pectoris sui ⁊ epiglotis sue: ita ꝙ nō tolerāt laborem ipm illi lacerti quare fiunt inobediētes: cū ergo respirat in initio dictionis sue ⁊ sermonis currit post illud.

¶ In quarta dat. 8. cās ipedimēti recte locutionis ex idispōne lingue qđ caras ⁊ alchalel ante noiatū est. ¶ Prima est humiditas ꝫm plꝛm que sup̄excedēs neruos ⁊ musculos ligue mollificat talꝛr ⁊ itātū ꝙ firmari nō pñt ad recte loquēdū. ¶ Scđa est siccitaꝫ lingue sup̄flua vndecūqꝫ ꝓcedat irrigidās lingue musculos ⁊ hos inhabilitās vna cū lingua facili flexioni. ¶ Tertia est apā vꝛ vulnꝰ: aut vlcus lingue sup̄ueniēs aut ꝑtibꝰ eiꝰ: vñ motū abhorret qꝛ dolet fortius ⁊ lediṫ ab eo. ¶ Quarta ē expulsio sup̄fluitatū post sirsen seu frenesiꝫ a cerebro ad neruos ⁊ musculos ligue: q̄propṫ frenetici circa sue frenesis declinationē taciturni iterdū ⁊ vix loquētes sūt. ¶ Quīta est exiccatio fortꝭ ⁊ vehemēs in lingua ex febribꝰ ardentibꝰ acutis vt in causonibꝰ ⁊ tertianis ꝯtinuis. ¶ Sexta est spasmatio lingue sine tumore sic ꝙ ligua iterdū in nocumēto isto locutiōis ē detumefacta spasmata ⁊ ꝯcta: ⁊ hͦ est rarissimū qꝛ lingua nā mollis ⁊ humida est: ⁊ assidue iterū ꝑ saliuā mollificaṫ ⁊ ꝑ hūiditates que sepe de cerebro đscēdūt ad eā. Et hͦ ipedimētū est ex nocumētis lingue accidētibꝰ ab origine ꝑͣ sic ꝙ lingua creaṫ tenuis ⁊ sicca ꝓmpta ꝯctiōi. ¶ Septima est extēsio cū relaxatiōe ⁊ mollificatio lacertoꝝ qbꝰ moueṫ epiglotꝭ: vñ ꝫmo lediṫ ⁊ vociferatio: qm̄ epiglotis est mēbrū cartilaginosuꝫ creatum vt vocis sit istrumētū cū musculis ipsiꝰ: vt ait Prin. ꝑmi ꝑma doc. 5. sūma. 2. ca. 11. Et hͦ nocumētū in locutione nō directe depēdet ab idispōne lingue: sed iquātū musculis epiglotꝭ lesis cōpatiṫ lingua. ¶ Octaua est pena seu labor aliqs in mouēdo musculos tā pectoris ipsiꝰ qꝫ epiglotꝭ: ita ꝙ homini musculi nō facile tolerāt volūtarios motus: sꝫ ꝯtristāter ⁊ cū q̊dā dolore q̄re inobediētes motibꝰ redduntur. Et idē ꝓuenit ꝙ vociferatio est difficilis homini in ꝑnͦ rei. s. sermonis seu locutiōis: qꝛ dicti musculi cāliter ꝯcurrūt ad isufflationē aeris in vociferatiōe. Et cū hͦ patiēs respirat fortiter sese extussiēdo in ꝑnͦ qdē dictionis sue seu sermonis eiꝰ currit eiꝰ sermo libere post illud. Et hoc sepe accidit in lassitudinibus repletionalibus ⁊ spontaneis in qbꝰ musculi sunt graues ⁊ pigri.

¶ Et oportet qdē vt hmōi homo ꝑparet se ad loquendum cū respiratione magna ⁊ motu pectoris magno: imo festinet in ipsa velociter. Nam cum ipse assuescit illđ facilis fit ei locutio ⁊ ꝯsuescit facilitatē in ipa. Reliquoꝝ v̄o modoꝝ curationes iā dicte sunt in capitulis suis. Et facte post sirsen ꝯfert qñqꝫ flōmia duaruꝫ venarū que sunt sub lingua valde.

¶ In quinta pmo agit de cura alchalel ab hac vltima cā. Scđo de cura ei⁹ ab alijs causis remittit nos alibi. ibi (Reliquoꝝ vō.) Tertio de cura facti post frenesim. ibi (Et facto.) ¶ In pª pticula ait ꝙ opꝫ vt ille q patit alchalel ab vltima cā. s. a labore in mouendo lacertos pectoris ⁊ epiglotis pparet seipm ad frequēter loquēdū cū magnis aeris respiratiōib⁹ ⁊ motib⁹ pectoris magnis ⁊ fortib⁹ obseruata tñ gradatione q̄dā a debiliorib⁹ ad fortiores vt itristātius nā sustineat has mutationes vigorosas validas ⁊ in respiratione ⁊ motu pectoris sustinet velociter: qꝛ cū assuescit alte velociter ⁊ frequenter loq musculi pectoris reddunt agiles ⁊ habiles ad motū: ⁊ fit illi facilis ⁊ pmpta locutio: ⁊ sic ꝯsuescit in loquela sua: ⁊ tādē ꝯsequit pmptā facilitatē. ¶ In 2ª dicit ꝙ curationes reliquoꝝ modoꝝ caras ⁊ alchalel sunt curationes illoꝝ morboꝝ a qb⁹ pcedūt: vt cura spasmi in his que fiūt a spasmo: ⁊ cura paralysis in illis que fiunt a paralysi lingue: ⁊ cura apatis in illis que fiunt ab apostemate ⁊ sic de alijs. ¶ In tertia dicit ꝙ flobothomia duarum venarum que sunt sub lingua qñq3 pficit ⁊ ꝯfert valde lese locutioni facte post sirsen ex mā frenesis que fuit expulsa de cerebro ad linguā: qꝛ māꝫ hāc in pmptu eradicat dcā flōmia.

¶ De ranula. Cap. 17m.

Est similis glandule dure existens sub ligua: cuius color est similis colori cōposito ex colore superficiei lingue ⁊ venaruꝫ que sunt in ea: ⁊ est similis rane.

¶ In hoc caplo pmo describit ranulā. Scđo dat cām ei⁹. ibi (Et cā ei⁹.) ¶ In pª pte describit ranulā. Prio p modū sube ei⁹ in eo qđ dicit ꝙ est similis glādule dure: est enī veluti glandula sclirotica. Scđo per locū cui cōiter iniacet in h qđ dicit existens sub lingua. Tertio p pp̄riū ipsi⁹ colorē q q̄si cōmist⁹ est ex colore venaꝝ que sunt in lingua ⁊ colore pp̄o supficiei lingue in h qđ dicit: cui⁹ color est similis colori cōposito ex colore supficiei lingue ⁊ venarū que sunt in ea. Quarto p formā sue corpulētie ⁊ cōpōnis in hoc qđ dicit: ⁊ est rane similis in figura. s. ⁊ mō substātie vel in colore.

¶ Et causa eius est humiditas viscosa.

¶ In scđa dicit ꝙ cā ranule est viscosa humiditas que sub lingua paulatim cocta ⁊ inspissata facta est dura glandula.

¶ De cura. Cap. 18m.

Experiantur in ipsa medicine corrosiue incisiue resolutiue in quibus est superflua exiccatio sicut sal āmoniacū ⁊ acetū ⁊ sal ⁊ fricatio cum flore eris ⁊ draganto.

¶ In hoc cap. pº agit de cura ranule per medicinas corrosiue virtutis ⁊ icisiue cū resolōne. Scđo per acutiores ⁊ p flōmiā. ibi (Qꝫ si nō ꝯferūt.) Tertio per manuale op⁹. ibi (Si aūt nō.) Quarto de medicinis in ea laudatis. ibi (Et ex medicinis laudat.) ¶ In pma parte ait ꝙ in cura ranule pmo sunt experimētāde medicine corrosiue ⁊ icisiue cū resolōne q̄dā ⁊ exiccatione vehemēti tētādo si ranula per eas poterit ꝯsumi ⁊ resolui. Et hic duas tales medicinas describit. Pria est que recipit salis āmoniaci salis cōis añ. ℥. semis: terant ⁊ icorporent cū. ℥. j. fortis aceti facti ex vino puro ⁊ cū pāno submerso in his sepe aliquādiu fricet ranula. Scđa recipit floris eris. ℥. 5. dragāti. i. vitrioli. ʒ. ij. terant ⁊ fiat puluis ⁊ cum puluē isto pāno supposito fricet ranula. Et caueat ne aliqd ex eo trāsglutiat: qꝛ ex venenis est. Inqt Rasis 9º Almā. c. de nodo qui sub lingua nascit ⁊ dr̄ ranula. Cū sub lingua glādula nociua fuerit in pnº ex sale āmoniaco ⁊ gallis fricāda est. Si aūt vetusta fuerit ex medicamine gingiue sanguinolēte fricāda est qđ ēt medicamē est acutū. Eger aūt acetū ⁊ salē in ore teneat. Et libro diuisionū ca. 52. ait ꝙ q̄uitas lingue qñq3 fit pp ranulā sub ea q̄re opꝫ vt icidat ⁊ ex̄hat si fuerit magna. Et si fuerit pua fricet cū medicamie acuto qđ est ad gingiuā sanguinolētā. Et fit ex alumine extincto cum aceto cū duplo ipsi⁹ ex sale ⁊ cū surie tāto. i. atramēto rubeo q̄tū est alumē ⁊ medietas ei⁹ sparso sup alia sic ait Prin. tertij. s. ca. 3.

¶ Qꝫ si nō ꝯferāt admistrent medicine acute sic medicamē andaron ⁊ medicamē ascarinon ⁊ medicamen oui humidi dcm̄ i antidotario. Et admistratio flōmie sub ligua. Et medicine fortis alcola administrent.

¶ In scđa pcipit si pdicta nō psint pmo sup ranulā medicinas fortes ⁊ acutiores pdictis apponē. Et hic exp̄mit tres medicinas tales. ¶ Pria est medicamē andaron. s. trocisci alandaron: q̄rū due dant descriptiones qnti pº trac. 8. ca. 49. ⁊ 50. ⁊ sunt ex causticis. ¶ Scđa est ascarinō vt trocisci de arsenico q̄s describit Mesue distin. 8. antidotarij ⁊ sunt ex vstiuis. ¶ Tertia est medicamē oui humidi dcm̄ in antidotario qđ nusquā reperi qnto hui⁹: sed forte itelligit de antidotario vniuersitatis qui cōis erat tēporib⁹ suis ⁊ famosus in apothecis: loco cui⁹ accipe hoc. ℞. alumis. ℥. 5. viridis eris. ʒ. ij. terant ⁊ icorporent cū vitellis duoꝝ ouoꝝ ⁊. ℥. j. mellis ⁊ ℥. 5. aceti ⁊ fiat vnguētū spissum. ¶ Scđo pcipit administrare flobothomiā de duab⁹ venis que sub lingua sunt vt inde extrahant grosse mucilagines simul cū sanguine que ranulaꝫ faciunt fouent vel augmentant. ¶ Tertio precipit hic administrare medicinas illas que sunt fortiores ad curanduꝫ alcola ⁊ dicent infra. ca. 24. huius fen. §. illo. Et quādo sunt corrosiua mala: tūc necessaria est administratio floris eris ⁊c̄.

¶ Si autem non valuerint non erit excusatio ob operatione manus.

¶ In tertia dicit ꝙ si nō pfecerint pdicta remedia in extirpatione ranule nō est excusatio quin cum manuali opere funditus extirpet sm hunc modum. Constituto infirmo in loco luminoso ranula eleuetur cū pluribus vncinis: deinde incidat ⁊ tota extrahatur quantū possibile est. Et si sanguis inde supflue fluxerit restringat fluxus vel per vitriolum vulneri impositū: diligēter: cauendo ne aliqd ex eo transglutiat: qꝛ venenū est: vel per istū puluerē. ℞. thuris. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. piloꝝ leporis minutissime incisoꝝ. ʒ. j. ⁊. 5. terantur subtiliter ⁊ fiat puluis. Et cum sanguinis fluxus restrictus fuerit abluat sepe os cuꝫ vino pontico in quo balaustie psidie vel galle vel grana myrti pbullite fuerint.

¶ Et ex medicis laudatis in ea est vt sumant origanū persicū ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ sal ⁊ fricet cum eis lingua ifantis patiētis ranulaꝫ qm̄ sanat eis. Et ex eis q̄ experta sunt in ea sunt dragantuꝫ adustū ⁊ hermodactyli cōmista cum albumine oui ⁊ posita sub lingua.

¶ In quarta describit duas medicinas de validiorib⁹ ⁊ magis expertis in cura ranule. Prima est que recipit origani persici. s. qđ creuit in terra persarū: loco cuius capimus cōmune origanū. ℥. 5. corticū granatoꝝ quos psidias vocamus: salis cōmunis añ. ʒ. ij. terantur ⁊ cum eis pāno lineo superpositis fricet frequēter infantiū ranula qꝛ sanāt eā. Scđa ex expertis recipit dragāti. i. vitrioli vsti hermodactyloꝝ añ. ℥. 5. terant in puluerem ⁊ incorporent cū albuminis oui. ℥. j. ⁊ ranule frequēter adhibeant: sed nō in infantibus: qꝛ nō est in eis discretio vitandi ne ista transglutiant in quibus est aliquod venenositatis. ¶ Cura ergo ranule summaria est sex res. Pria est euitare que flegma multiplicant ⁊ mucilagines. Scđa est regimē calidū ⁊ siccū ⁊ dieta subtilis ex volatilibus electis assatis ⁊ vitellis ouorum ⁊ potu aque mellis aut vini modici maturi ⁊ vinosi. Tertia est purgatio cū hierapigra frequēter iterata. Quarta est flōmia venarū sub lingua. Quīta est fricationes ranule frequētes cū corrosiuis ⁊ incisiuis ⁊ resolutiuis a d̄biliorib⁹ incipiendo. Sexta est incisio per manuale opus ⁊ restrictio sanguinis post incisionem si superfluxerit: ⁊ ablutio frequēs oris cum stipticis vt vlcus sanetur ⁊ nō redeat ranula.

¶ De adustione lingue. Cap. 19m.

Quādoq3 accidit illđ cā caliditatis in ore stomachi: aut cerebro q̄ non puenit ad hoc vt sit febris: aut cā receptiōis reꝝ acutaruꝫ: aut salsaꝝ: aut amararū: aut dulciū: aut pp̄ter sitim vehemētem. Et quādoq3 fit pp causas maiores illis sicut febres acutas ⁊ apostemata interiora.

¶ In hoc cap. pmo agit de causis adustionis lingue. Scđo de cura dum fit absq3 humore adherente lingue. ibi (Et cura.) Tertio de cura quando ex humore fit inuiscatio lingue. ibi (Et ꝯuenit vt super.) ¶ In pma parte dat sex causas adustionis lingue. Prima est caliditas super excedens in ore stomachi que lingue de facili cōmunicat: qꝛ cooperit eadem tunica qua stomachus ab intra ⁊ caliditas ex se prona est ad ascensum. ¶ Secūda est caliditas excessiua cerebri que peruenit ad linguā mediantibus neruis qui a partibus cerebri tertio ⁊ septimo descendunt ad eam: vel fuliginibus quas ad eā defert expiratus aer a cerebro expulsus postq3 ei factus est penitus inutilis ad refrigerium. ¶ Tertia est res calide per os intromisse sicut aer feruidus comestio salsoꝝ quibus lingua siccatur ⁊ supercalefit: ⁊ acutoꝝ ⁊ piperatoꝝ ⁊ alliatorum ⁊ cepulatoꝝ ⁊ potus vinoꝝ fortiū ardentiū ⁊ amaroꝝ vt absinthij aloes centauree minoris ⁊ comestio dulcium que cito inflāmant vel cholizant vt mel in cholericis ⁊ lac aīaliū. ¶ Quarta est sitis

vehemēs diu tolerata: que qñq; iō linguā reddit aridā vt herere faucib⁹ ipa videat. Et hay ꝗtuor cāꝝ caliditas nō ꝑuenit ad febrē. ¶ Quinta est violentior ⁊ fortior cā causis mō dictis vt est febris causon aut tertiana pura maxime continua ⁊ febres que ex salsis fiunt humorib⁹. ¶ Sexta est apata calida ītrīseca pleure vel pulmonis epatꝭ aut stōchi: que suis vaporib⁹ ⁊ fuliginib⁹ putridis ardentib⁹ linguā adeo siccant vrunt ⁊ inflāmāt ꝙ adusta dī vel pati adustionē: ⁊ iterdū crispat ariditate eius ⁊ nigrescit ardore.

¶ Et cura illius in summa est: qm̄ opꝫ vt ꝓhibeat qui de h̄ cōquerit ⁊ ꝓprie q est ex egris ne dormiat sup collū. Et vt assidue vtat oscitatiōe ⁊ ꝯsuescat in administratiōe pillulaꝝ factaꝝ ex seminib⁹ bateche ⁊ candi ⁊ citrulli ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris ⁊ tereniabin ⁊ similib⁹ illis. Et teneat in ore nucleos prunoꝝ ⁊ tamarindos ⁊ zuccharum albuzar ⁊ mucilagines notas ⁊ succos infrigidantes ⁊ humectantes.

¶ In scd̄a dat curā huius adustionis siue limo lingue sub ꝗtuor ꝑceptis. ¶ Primū est ꝓhibere patiētē ipsaz maxime si egrotat vl' ardēti febre vel ītrinseco aliq̄ calido apate ne supra ei⁹ dorsum ⁊ collū dormiat. nā ex h̄ decubitu nucha supcalefit calore plumarū ⁊ cerebrū ⁊ lingua. ¶ Scd̄m est vt patiēs incessanter vtat oscitatione vel volūtaria oris aptione vt exterior aer sup linguā īcedēs ipsaz refrigeret. ¶ Tertiū ꝙ assiduet patiēs sepe de pill'is que sequunt sumere: ⁊ vnā post aliā paulatim cū sua trāsglutire saliua. nā ⁊ linguā ⁊ guttur ⁊ pect⁹ ⁊ stōchū humectāt ⁊ mulcēt dulci refrigerio. ℞. seminū melonū zucchare cādi seminū citrulli cucumeris ⁊ cucurbite mūdatoꝝ tereniabin. i. māne ⁊ similiū vt liquiritie semis cydonioꝝ aā. ʒ. ij. terant ⁊ īcorporent cū pauco syrupo violato ⁊ forment pillule paululū cōpresse sicut lupini. ¶ Quartū est ꝙ patiēs sepe in ore teneat alterā. v. reꝝ que nominant hic. Pria est nucleus pruni cū carnositate sua remoto ei⁹ cortice. Scd̄a est thamarindi recētes ⁊ sunt dactyli īmaturi q refrigerant ⁊ humectāt. Tertia est zuccharū albuzar ⁊ est spēs māne de qua tractat Prin. in fine scd̄i. Quarta ē mucilagīes puta psilij lini radicis bismalue vel semis cydonioꝝ q̄ fortiter ⁊ cito liguā aridā humectāt. Quīta est succi frīdi cū hūectatiōe sic̄ portulace lactuce nenufarꝭ.

¶ Et ꝯuenit vt super ipsam fiat abstersio si est illic humor viscosus: deinde inungat ⁊ colluat os cum oleis ⁊ mucilaginib⁹ ⁊ succis ⁊ adipe volatiliū. Et quidam hoīes sunt qui curant illud fricando cū mentha.

¶ In tertia tāgit auxilia sex ꝯtra siccitatez ⁊ adustionem lingue ex viscoso humore sup linguā affato ⁊ in ea submerso. ¶ Primū est abstersio vel abrasio humoris adherētis ei: vel cū pāno aspero vl' baculo plicato anterius scindēte: vel cum cultello vel cū cocleari. ¶ Scd̄m est post hāc abstersionē inūctio lingue ⁊ oris ablutio cū oleis humidis sicut violaceo vel nenufarino. ¶ Tertiū est humectatio lingue cū mucilaginib⁹ psilij aut altee vl' granoꝝ cydonioꝝ. ¶ Quartū est succi humidi sup linguā positi sicut violaꝝ cucurbite melonis cucumeris citrulli portulace lactuce. ¶ Quintum est auiū adipes vt anseris caponū gallinaꝝ pinguiū sup linguā positi ⁊ diu tēti in ore. ¶ Sextū quo qdā curauerunt istā lingue adustionē est fricatio lingue frequēs cū mētha: nō ꝙ mētha humectet cū in ḡdu z° sit calida ⁊ sicca sicut ait Prin. z. cañ. cap̄. de ea. dicit tñ ibi ꝙ in ipa est hūiditas supflua. Et rursus ibi ait. Et fricat cū illa asperitas lingue ⁊ remouet: valet ḡ in casu h̄ abstergēdo a lingua viscosuz humorē asperitate sua. ¶ Cura administrationis ⁊ siccitatis lingue in sūma est res septem. ¶ Prima est euitare quecūq; multiplicāt cholericos humores salsos ⁊ nitrosos: ⁊ quecūq; stomachū cor pect⁹ aut cerebrū supcalefaciūt vt acuta ⁊ salsa amara ⁊ dulcia que cito īflāmāt: calores solares aereos igneos balnei ⁊ stuphaꝝ forte exercitiū tolerātiā siris: dormire supine sup collū ⁊ dorsuz. ¶ Scd̄a est regimē frīdū ⁊ hūidū in aere qete cibis ⁊ potib⁹ ⁊ medicis. ¶ Tertia est eūo chol'ici humoris vl' salsi flegmatꝭ si in stōcho cerebro vel alibi abūdet aut ardētis sanguis cū flobothomia. ¶ Quarta est assidue tenere os apertum sicuti oscitādo. ¶ Quinta est frequēter trāsglutire pill'. ex seminib⁹ ꝗtuor maiorib⁹ mūdatis: cādi ligritia māna īcorporatis cū eo q̄d sufficit violati syrupi. ¶ Sexta ē sepe in ore tenē aliquādiu nucleos prunoꝝ cū sua carnositate: thamarindos mānā mucilagines psilij vl' radicis bismalue vel seminis cydonioꝝ ⁊ succos cucurbite portulace lactuce. ¶ Septima est abstersio limositatis lingue si ipsaz imbiberit cū cocleari paruo cultello vel mētha: deinde humectatio cū oleis ⁊ succis ⁊ adipibus auiū ⁊ mucilaginib⁹ humectatiuis.

¶ De cura fissurarum in lingua. Cap̄. 20m.

Mucilago psilij teneat in ore ⁊ trāsglutiat eā. Et pulloꝝ gallinaceorum sumat crura ⁊ pedes: ⁊ oua mollia cocta in aq̄. Et ex eis que experta sunt in eis est butyrum recens. Et ex eis est frustum cucumeris ⁊ senesten.

¶ In h̄ ca. dat auxilia sex ꝯ lingue fissuras. Primū ē mucilago psilij sepe in ore tēta ⁊ suauiter trāsglutita paulatiz: aufert. n. nimiā lingue siccitatē q̄ fissura cā est ⁊ lenit ac mulcet supficiē lingue ⁊ fissuras ei⁹ ꝯglutinat ⁊ īplet. Et si aliqs hūoꝝ salsus vl' acut⁹ has fissuras fecerit ⁊ eis iniaceat abluant fissure cū ptisana vl' sero. Deide sup eas sepe mucilago hec effusa teneat: ⁊ armabit linguā aduersus acutos ⁊ salsos hūores ⁊ fuligines hoꝝ. ¶ Scd̄o ē frequēter bñ masticare: deinde trāsglutire paulatine pedes ⁊ crura pulloꝝ gallinaceoꝝ ꝯcoctoꝝ in aq̄: sūt. n. neruosi viscosi ⁊ hūidi. q̄re liguā leniūt ⁊ fissuras ei⁹ ꝯglutināt ⁊ īplēt. ¶ Tertiū est oua gallinacea mollia cocta in aq̄ dulci frequēter comesta q̄ suis vitellis in masticatiōe linguā fissaz leniūt ⁊ albuminib⁹ fissuras īplēdo sua viscositate glutinari adiuuāt. ¶ Quartū bñ exptū ē butyrū recēs penit⁹ īsulsuz sepe ī ore tentū: deide trāsglutitū: q̄d liguā hūectat ⁊ fissuras ei⁹ ac aspitates lenit ⁊ applanat. ¶ Quītū ē lamina cucumerꝭ recētis sepe in ore tēta q̄ liguā refrigerat humectat ⁊ lenit: ⁊ findi ꝓhibet si sepe iteret. ¶ Sextū ē senestē q̄d ⁊ sebestē sepi⁹ noiat ⁊ ē fruct⁹ sil'is in v̄tute iuiubis hūectās ⁊ leniēs. ¶ Cura fissuraꝝ lingue ī sūma ē res. v. Pria ē euitare oīa supflue desiccātia linguā ⁊ multiplicātia salsas aut acutas supfluitates. ¶ Scd̄a est regimē hūectās ī aere potib⁹ ⁊ cibis vt pulloꝝ pedib⁹ crurib⁹ elixis ⁊ ouis mollib⁹ ī aq̄ ꝯcoctꝭ ⁊ butyro recēti qete ⁊ gaudio. ¶ Tertia ē purgare mās acutas cuz lenitiuis si fuerit opus vt cassiafistula māna thamarindis carnib⁹ prunoꝝ. ¶ Quarta est humectare stōchū ⁊ guttur pectus ⁊ cerebrū cōseruis syrupis ⁊ electuarijs lenitiuis humidis. ¶ Quinta est sepe in ore super linguā tenere mucilaginem psilij ⁊ fructuū cucumeris vel recens sebesten.

¶ De deiectione lingue. Cap̄. 21m.

Quandoqꝫ fit propter apostemata eius magna: ⁊ quandoqꝫ fit a prefocationibus.

¶ In h̄ cap̄. p° dat duas cās māles vl' efficiētes deiectiōis ligue. Scd̄o dat ei⁹ cām finalē. ibi (Deijcit enī.) ¶ In pª pte ait ꝙ magna ligue apata sūt vna de causis deiectionis ligue sic ꝙ cā ipoꝝ exͨmitas ligue foras expellit ⁊ pēdet exteri⁹: vt ī canib⁹ fit q ex forti cursu supcalefiūt ⁊ frequēter āhelāt: exit. n. ab ore ⁊ exteri⁹ pēdet exͨmitas ligue veluti ꝯiecta ñ se bñ sustinēs ī ꝓꝑo loco. ¶ Scd̄o dic̄ ꝙ ꝑfocatōes āhelit⁹ q̄ ꝑparāt īfirmū ad strāgulatione vt ī sqnātijs fortib⁹ pestiferꝭ sīt alia ex causis deiectiōis lingue.

¶ Deijcit enim naturā aut voluntas linguam vt aperiatur meatus anhelitus.

¶ In zª dic̄ ꝙ ī istis casib⁹ nā aut volūtas foras linguā eijcit ⁊ iferius deijcit vt apiat meat⁹ āhelit⁹ ⁊ aer liberi⁹ ⁊ copiosius ad cor īgrediat refrigerij grā: cui⁹ ītroitū maxīe ꝓhibēt ꝑfocatiōes: ⁊ in pte ꝓhibēt magna ligue apata. Est ⁊ aliō ī his ꝙ p ligue deiectionē recēs ⁊ frīdus aer copiosius affluit sup hmōi apata qb⁹ est vt medicina sicut refrigerātia alia. ¶ Attēde ꝙ Princeps nō dedit hic curā deiectionis lingue: q̄z cura ipsi⁹ est cura apatis vel ꝑfocatiōis a qua ꝓcedit ⁊ iā vna est dicta in ca. de cura apatuz lingue. ⁊ alia dicet tertij. 9. ca. 11. q̄d est de cura decollationū ⁊ ꝑfocationū.

¶ De bothor in ore. Cap̄. 22m.

Plurimū qdē patit os bothor ꝓpter statiōnem caliditatis in partibus stomachi ⁊ capitis ⁊ vapoꝝ: ⁊ qñqꝫ fit in febrib⁹.

¶ In hoc ca. p° agit de causis bothor oris. Scd̄o de ꝓnosticatiōe ex eis in febrib⁹. ibi (Et iā dcm̄.) Tertio de medicis simplicib⁹ frigidis ⁊ siccis ꝯferentib⁹ in his a p̄n°. ibi (Singularia v̄o.) Quarto de simplicib⁹ calidis ⁊ siccis que in fine conferūt. ibi (Calida v̄o.) Quinto de cōpositis ꝯtra grossiores. ibi (Et ad eas.) Sexto de cura haꝝ que ad saniē declināt. ibi (Et si īcipiūt.) Septimo de cōmotione olei de squināto in his. ibi (Quidā v̄o.) ¶ In pª parte ait ꝙ bothor. i. pustule oris a trib⁹ ꝓcedūt seu nascunt causis. ¶ Pria est caliditas vel calidus humor aut vapor calidus iniacēs stomacho vel stans in aliqua partiū stōchi: qui cū ad os ꝑuenit hūores ipsius mouēs ⁊ dilatans eleuat in pustulas. ¶ Scd̄a est caliditas aut calidus vapor vel humor talis de capite descendens ad partes oris ebullire faciens in pustulas sanguinem ⁊ humores eius.

¶ Tertia est febris ꝑcipue putrida cui⁹ fuligines a corde ⁊ pectore per modũ anhelitus assidue ferunt ad oris particulas ⁊ humores eius supercalefactione ⁊ ebullitione q̃dã in pustulas eleuãt.

¶ Et iam dictũ est ꝙ qñ apparẽt in febrib⁹ acutis bothor nigre in lingua morit infirmus in die secũdo.

¶ In scðа dicit iam ab aliqbus fuisse affirmatũ ꝙ dum in ore egri bothor nigre apparẽt in febrib⁹ acutis eger ille morit in die scðo a tempore apparitionis pustularũ taliũ. Inqt Rasis cap. vlti. libri secretoꝝ. Si exitura pustule nigre in lingua fuerit febriẽtis in die nõ cretico ꝓnosticat mortẽ. Et Princ. quarti scða trac. i. c. 37. ait. Dicit ꝙ qñ exuberat sup linguã in febre acuta sicut cicer nigrum: tunc mors est ꝓxima ⁊ accidit ei desideriũ rerũ calidarũ.

¶ Singularia võ iuuãtia in bothor in ꝑncipio rei cuꝫ est necessitas ĩfrigidationis ⁊ exiccationis sunt sic myrabol. ⁊ galle ⁊ semia rose ⁊ amilũ ⁊ fruct⁹ thamarisci ⁊ sief memithe ⁊ dragagãtũ ⁊ balaustie ⁊ duo sandali ⁊ rose ⁊ spodiũ ⁊ sumach ⁊ lẽtes ⁊ lutũ armenũ ⁊ capita granatoꝝ ⁊ cortices glãdiũ ⁊ climia ⁊ faufel. Et succus fridi sic succ⁹ lactuce ⁊ solatri ⁊ succ⁹ vĝe pastoris ⁊ portulace ⁊ extremitatꝫ vitis. Et plĩmoꝝ qdẽ ĩfantiũ sanant bothor cũ zuccharo tabarzet ⁊ cãphora.

¶ In tertia parte ꝑmo Prin. innuit ꝙ in ꝑn° rei videlꝫ bothor seu pustularũ oris necessitas est ĩfrĩdationis ⁊ desiccationis oris. Infrigidationis qdẽ qua ꝓhibeat ebullitio sanguĩs ⁊ humoꝝ suoꝝ ⁊ eleuatio eorũdẽ in pustulas. Desiccationis võ qua siccent pustule que iam eleuate sunt: ⁊ ꝯsumat earũ mã: q̃re iuuãtes sunt in ꝑn° cure pustularũ istarũ medicine siccãtes ⁊ ĩfrigidãtes os ⁊ partes eius maxime in pustulis de materijs calidis. ¶ Scðo dinumerat 19. tales medicinas simplices de qb⁹ cõponi possunt diuerse alie. ¶ Prima est myrabolani citrini aut chebuli aut nigri dicti ĩdi vel bellirici aut emblici. In qb⁹ oib⁹ est siccãdi virt⁹ cũ ĩfrĩdatione ⁊ stipticitate q scissi per laminas vel ꝯtriti ꝯferũt diu retẽti in ore: ⁊ hoꝝ decoctio silr ꝯfert abluto ide ore multotiẽs in die. ¶ Scða est galle seu gallarũ nuces que sic adhibite sicut myrabolani pustulas ꝓhibẽt in ore eleuari: ⁊ iam eleuatas nõ sinũt augeri: sꝫ potius extiguũt. ¶ Tertia est semẽ rose anthere appellatũ. ¶ Quarta est amilũ qð ⁊ amidũ dr diu retẽtũ in ore ⁊ est frigidũ ⁊ siccũ in ĝdu ꝑmo. ¶ Quinta est fruct⁹ thamarisci ministrat⁹ vt galle vel in suba vel in decoctione: de quo scðo hui⁹ cap. ꝓprio dicit Princeps ꝙ ipsi⁹ exiccatio est cũ stipticitate: sed ei⁹ fruct⁹ est vehemẽtioris stipticitatꝫ. ¶ Sexta est sief memithe. i. succuꝫ herbe frigide simillime paupaueri cornuto. Et in h cap. clare Priceps ĩdicat ꝙ sief memithe nõ est succ⁹ celidonie sicut multi affirmant ꝑ h ꝙ in ꝑte hac ipm in serie frĩdoꝝ collocat. Et in ꝑte sequẽti celidoniã locat in medicinarũ calidarũ serie. ¶ Septima est dragagantũ ⁊ est gũmi frĩdũ declinãs ad siccitatẽ qð in ore tenet vel in aq̃ soluit cũ q̃ lauat os. ¶ Octaua est balaustie que sunt flores caduci maloruꝫ granatoꝝ quarũ decoctiõe frequẽter ablutũ os sanat a pustulis. ¶ Nona est duo sandali. s. rubei ⁊ citrini vocati muscatellini: qb⁹ albos adde ꝯterẽdo ex eis quos tu maluerꝭ: ⁊ in sacculis hoꝝ pulueres recollige tenẽdis in ore. ¶ Decima est rose ⁊ sicce in h casu recẽtib⁹ humidis sunt efficaciores: ⁊ in ore tente ⁊ ad lauãdũ os in aq̃ decocte. ¶ Undecima est spodiũ qð a multꝭ putat ebur esse cõbustũ. Sed 2° cañ. cap. de eo. dicit Prin. ꝙ est radicis cãnaꝝ aduste: ⁊ ꝙ ipse adurunt ꝑꝑ fricationẽ suarũ extremitatũ cum vẽtus eas ꝑflat: ⁊ est frĩdũ in scðo: siccũ in tertio: ⁊ tenet in ore solidũ sic est vel puluerizatũ in sacculo reclusum. ¶ Duodecima est sumach cui⁹ decoctionẽ cũ balaustijs lentib⁹ ⁊ rosis valde ꝓpitiã in casu h repperi ⁊ in ore retẽtã: ⁊ ad oris ablutionẽ. ¶ Tredecima est lentes vel diu masticate ⁊ in ore retente vel in decoctione cũ q̃ lauat os. ¶ Quartadecima est lutũ armenũ seu bolus armenicus in ore retẽtus tritus aut ĩteger. ¶ Quintadecima est capita ĝnatoꝝ seu caude hoꝝ qb⁹ arbori appẽdunt que balaustijs sunt in virtute similes: ⁊ sic ministrãde. ¶ Sextadecima est cupule glãdiuꝫ trite in ore tente vel masticate vel in aq̃ decocte cũ qua os abluit. ¶ Septimadecima est climia: ⁊ est fum⁹ vel fuligo adherẽs supioribus fornacis in putrefactiõe cuiusq̧ metalli. Scoria võ est fex descendẽs ad ĩferiora. Uñ q̃dã climia dr argẽti: q̃dã auri ⁊ alioꝝ silr scoria. ministrat aũt climia in casu h auri vl argẽti ꝯtrita in sacculis q in ore tenent. ¶ Decimaoctaua est faufel: de q̊ Serap. ait ꝙ est auellana ĩdica. Jañ. võ dicit ꝙ est fruct⁹ simillim⁹ nuci muscate: nisi qr vna ꝑs ei⁹ est aliquãtulũ ꝑacutior ⁊ alia est plana: ita ꝙ possit stare erect⁹ ⁊ est stiptic⁹ valde: est aũt par sandalis in sua friditate: ⁊ ipsius pecie vel pulueres ei⁹ tenent in ore ꝯ pustulas eius.

¶ Decimanona est succi ĩfrĩdãtes diu retẽti in ore quoꝝ qnq̧ hic exꝑmit. ¶ Prim⁹ est lactuce succ⁹ q multũ frĩdus est sine stipticitate cessare faciens ebullitionẽ in humorib⁹ sua frĩditate. ¶ Scðs est succ⁹ solatri seu morelle idẽ faciẽs. ¶ Terti⁹ est succ⁹ virge pastoris. i. cardonis fullonũ vel cẽtinodie: vt ait Jañ. q q̃dã ꝑticipat stipticitate cũ frĩditate. ¶ Quart⁹ est succ⁹ portulace fortiter ĩfrigidãs ⁊ in ore pustulas eleuari ꝓhibẽs ⁊ iam eleuatas deprimẽs. ¶ Quĩt⁹ est succ⁹ extremitatũ vitis seu turionũ ei⁹ q min⁹ frĩdus est: sꝫ ẽ stipticior ⁊ ꝯfortãtior. ¶ Tertio dic̃ ꝙ pustule seu bothor oris ĩfantꝭ sanant vtplĩm cũ zuccharo tabarzet. i. albissimo ꝑmisto cum cãphora ẽm hunc modũ. ℞. zucchare albissime vel zucchare candi. ℥. j. cãphore. ℥. j. puluerizẽtur subtiliter ⁊ ori infantis imponantur paulatim cum suauitate.

¶ Calida võ q̃ sũt neccia in fine rei sunt sicut celidonia ⁊ darscesabã ꝓprie: ⁊ cortices nucis muscate ⁊ cypeꝝ: ⁊ croc⁹: ⁊ nux cupressi: ⁊ buglossa: ⁊ pyretrũ: ⁊ gario. ⁊ mẽtastrũ: ⁊ gallia. Et ex medicis sordidis est sterc⁹ canis. Et qñqꝫ necciuꝫ est in eis q̃ sunt vlcerate arsenicũ.

¶ In quarta numerat medicĩas. 13. calefaciẽtes ⁊ desiccantes q̃ in fine rei seu declinatiõe pustulaꝝ oris necie sũt. i. multũ vtiles ⁊ accõmode valde: qm ꝯsumũt mãs eaꝝ ⁊ crustas faciũt: q̃ cũ ceciderint aderit sanitas. ¶ Pria est celidonia q̃ vel masticat vel in ore tenet ĩtegra sic est: vel succ⁹ ipsius exꝑmit ab ea que tenet in ore. ¶ Scða est darscesaban ꝓꝑe ꝯferẽs huic casui. Et ẽ ĝnatũ syluestre qð fortiter ꝯtritũ cũ cortice ⁊ pulpis ex ĝnis ipsi⁹ in ore tenet vel ꝺcoctio ei⁹. ¶ Tertia est cortices nucis muscate de qb⁹ aiunt q̃dã ꝙ ipsi sũt macis: sꝫ id nõ est certũ: vt ait Jañ. Et hic accipe ꝓbis extremales ꝑtes nucis muscate vel peciolas macis q̃s ꝑcipe ĩfirmis in ore tenẽ tritas vl ĩtegras. ¶ Quarta est cypeꝝ: ⁊ radix est iunci triãgularis que tenet in ore trita vel ĩtegra: ⁊ est in ipso stipticitas ꝑua sine mordicatiõe. ¶ Quĩta est crocus oriẽtalis: de quo scðo hui⁹ ait ꝙ est calidus in scðo: sicc⁹ in ꝑmo: ⁊ ꝙ est stipticus ⁊ resolutiu⁹ ⁊ resoluit aꝑata: q̃to mag̃ pustulas oris si longo tꝑe teneat in ore. ¶ Sexta est nux cupressi cal'a ⁊ stiptica siccans oris pustulas ⁊ fortiter ꝯsumẽs mãs eaꝝ trita tenta in ore vl ꝺcocta in aq̃ q̃ sepe os lauet. ¶ Septĩa est buglossa seu lingua bouis: de q̃ scribit Prin. ca. de ea. ꝙ ad paucã declinat caliditatẽ: ⁊ est in fine ꝑmi in hũiditate: ⁊ q̃ sicca est: est minorꝭ hũiditatꝭ: ⁊ virt⁹ ei⁹ q̃ adusta est remouet alcula. i. vlcera oris q̃ sũt in ĩfantib⁹: ⁊ sedat ĩflãmationẽ oris: ⁊ silr ĩpamet: sꝫ tñ est ꝺbilior: ministra ĝ siccã vel adustã in casu h in ore tenendã maxime in pustulis oris infantiũ. ¶ Octaua est pyretrũ qð ĩ ore retẽtũ vehemẽter ꝯsumit ⁊ siccat mãs pustulaꝝ ei⁹ ⁊ maxĩe ꝯuenit qñ sũt ex frĩdis. ¶ Nona est gariofili q masticant ⁊ in ore tenent ꝯ tales pustulas. ¶ Decima est mẽtastrũ seu mẽtha syluestrꝭ ꝑcipue siccũ sepe ori ĩpositũ. ¶ Undecima est gallia muscata. Et ẽ q̃dã ꝯfectio q̃ scribit in ãtidotario Nicolai ĩtrãs in ꝯfectionib⁹ ꝑciosis que retẽta in ore siccat ei⁹ pustulas: ⁊ in apothecis nr̃is ĩuenit sub forma trociscoꝝ. ¶ Duodecima est sterc⁹ canis qð est ex medicis vilib⁹ ⁊ sordidis ad tenẽdũ in ore: nõ tñ in casu h parũ efficax: sꝫ perutile est maxime si canis ꝑnutrit⁹ fuerit ex solis ossib⁹: vñ sterc⁹ ei⁹ siccius reddit ⁊ minorꝭ fetoris: siccat. n. pustulas cũ fortitudine breuissimo tẽpore. ¶ Tertiadecima est arsenicũ qð qñq̧ neciuꝫ est in iam vlceratꝭ ⁊ apertꝭ pustulis cũ corrosiue sũt ⁊ ambulatiue vel vehemẽtis putredis: ⁊ timet ne se dilatãdo extẽdãt ad guttur ⁊ mery vl arteriã vocis: sꝫ caute ĩtẽdat ne qd ex h trãsglutiat: qr est ex venenis perniciosis.

¶ Et ad eas quidem que sunt grosse iam experta sunt decoctionis darscesaban. ℥. j. venarum. ℥. s. celidonie quarta pars. ℥. aloes pondus. ʒ. ij. croci aur. j. Et similiter aqua in qua decoquunt gariofili ⁊ nucis muscate darscesaban partes equales aut ꝓpinque.

¶ In qnta describit scðo cõposita auxilia ꝯ pustulas oris. ¶ Primũ est decoctio hec. ℞. darscesaban. i. mali granati agrestis. ℥. j. venaꝝ. i. radicũ rubee maioris qb⁹ pãni tingunt in rubeũ. ℥. s. celidonie quartã ꝑtẽ. ℥. j. s. ʒ. ij. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. j. ⁊. s. ⁊ est põdus aur. j. fiat decoctio oium ꝑdictoꝝ in fontina vel fluuiali aq̃ ad pondus ij. lib. qua sepe os lauet: siccat. n. fortiter ⁊ ꝯsumit pustulas. ¶ Secũdũ est decoctio hec. ℞. gariofiloꝝ nucis muscate darscesaban añ. ꝑtes eq̃les vel fere equales puta. ℥. s. fiat decoctio vt prior ad põdus. ij. lib. qua sepe os lauet: siccat enĩ eius pustulas.

¶ Et si incipiũt bothor suppurari: tunc fortasse est necessarium vt appropinquent eis mucilagines facte ex eis que sunt sicut semen lini ⁊ semen almaru ⁊ fumus

terre ⁊ semē malue. Et ista semina eadē ⁊ faria ordei. Et lac asininū solū aut cū aliquo istoꝝ. Et qn̄qꝫ indigent decoctione seminis lini cū ficubꝰ ⁊ butyro ⁊ farina frumenti ⁊ mentha ⁊ fenugreco.

¶ In sexta cōmemorat remedia q̄tuor ꝯtra pustulas oris cuꝫ suppurari icipiūt ⁊ ad saniē ꝯuerti. ¶ Primū est mucilagines extracte de semine lini vel ex semine almaru.i.scariole vt exponit̄ ter-tij.13.trac.4.ca.11.vel fumiterre vel ex semine malue: quācūqꝫ.n. harū ori imposueris lenit ⁊ accelerat maturationeꝫ pustularum. ¶ Scōm est mō dicta semina ꝯtrita ⁊ ꝑmista cū farina ordei que ori iposita simil'r leniūt ⁊ maturāt pustulas: ⁊ in ꝑmistione de farina ordei fit solū qnta pars respcū seminū. ¶ Tertiū est lac asine sepe in ore tentū vel solū tepidū vt ab vbere venit vel mistū cū aliquo p̄dictoꝝ auxilioꝝ vt cū mucilaginibꝰ vel farina ordei. Et fit solū qnta ps ex ordei farina: ⁊ de mucilaginibus quātū de lacte illo. ¶ Quartū est decoctio hec. ℞. semis lini. ℥.j. ficus incisas. vj. farine frumēti mēthe fenugreci an̄. ʒ.iij. fiat decoctio in dulci aq̄ fontis ad pondus.ij.vel.iij.lib̄.cū.℥.j.butyri: de qua actu tepida sepe coclear vnū in ore teneat̄: deinde expuat̄.

¶ Quidā v̄o sublimiū medicoꝝ dixerunt non est aliquid magis vltimū q̄ꝫ oleū de squināto in curādo bothor oris tepidū in ore positū.

¶ In septima dicit quosdā ex sublimibꝰ medicis dixisse ꝙ in curatione pustularū nihil est vltimius ⁊ magꝭ ꝯferēs oleo ex squināto actual'r tepido sepe in ore tento. De quo p̄nceps scdo huiꝰ cap̄. de squināto ait. Et in eiꝰ oleo sunt resolō ⁊ ꝯctio. ¶ Cura pustularuꝫ oris in sūma est res.9. ¶ Prima est euitare cūcta que faciūt ebullitionē in humoribꝰ oris ⁊ partibꝰ eiꝰ ⁊ sibi vicinis vel ꝯfederatis vt balnea stuphas supfluos motꝰ: vsus acutoꝝ salsoꝝ amaroꝝ et inflāmabiliū. ¶ Scda est regimē declinās ad siccū: frigidū in calidis: calidū in frigidis: nō ita vt humores ebullire faciat. ¶ Tertia est flōmia in calidis de cephalica lateris repletioris. ¶ Quarta est eductio spume sanguinis ⁊ rubee cholere cū cassiafistula manna: aut thamarindis vel cuꝫ diaprunis. ¶ Quinta est eductio flegmatici humoris per diacartamū vel diaturbit vel per dulce simplex cū aqua mellis in pustulis fridis. ¶ Sexta est in p̄ncipio qn̄ ifridare ⁊ siccare opꝫ abluere sepe os cū decoctionibꝰ fridis ⁊ stipticis ⁊ eas frequēter in ore tenere vt sunt decoctiones myrabolanoꝝ gallaꝝ anthere ⁊ ꝯsimiliū in textu exp̄ssoꝝ. ¶ Septima est in fine desiccare pustulas cū calidis ⁊ siccis in ore retētis ⁊ in textu exp̄ssis. ¶ Octaua in pustulis incipientibus ad saniē ꝯuerti est mucilagines in ore retente: vel humida semina ex quibus extrahunt̄ cū farina ordei vel lac asininū vel decoctio ficuum seminis lini farine frumēti mēthe fenugreci cū butyro recēti. ¶ Nona est arsenicū in iam vlceratis ⁊ corrosiuis pustulis male virulētie.

¶ De alcola ⁊ vlceribus malignis. Cap. 23m.

Alcola est vlcꝰ existens in cute oris ⁊ lingue, cum expansione.

¶ In hoc cap̄. p̄mo docet qd sit alcola. Scdo in q̄ etate plus accidit. ibi (Et qn̄qꝫ accidit.) Tertio hūores ex qbꝰ fit ⁊ hoꝝ signa. ibi (Et qn̄qꝫ accidit ex oī.) Quarto cām velocitatis dilatationis alcola ⁊ diuersitatē nominuꝫ eiꝰ ꝭm Gal'. ibi (Et oē.) Quinto dispōnes aeris in qbꝰ alcola multiplicat̄. ibi (Et qn̄qꝫ multiplicant̄.) ¶ In p̄ma parte describit alcola. Primo per genus eiꝰ qd̄ est vlcus. Scdo per eius subm ꝓpriū qd̄ est ei loco differētie duꝫ subdit. existēs in cute oris ⁊ lingue. Tertio per accidēs quasi sibi ꝓpriū in hoc ꝙ subiungit. cū expansione. Est enī vt propriū vlceribꝰ oris ⁊ lingue cito ⁊ faciliter per os se expādere ⁊ dilatare se ꝓpter fuligines ⁊ vapores calidos incessanter emissos a corde ⁊ cerebro stomacho epate cōfluentes ad os. ¶ Attende ꝙ hec quatuor arabica nomina cola alcola cula alcula sunt synonyma significātia illa vlcera que in ore ⁊ ligna fiunt. Et anno p̄terito vernali tēpore valde multiplicata per modū publice pestis ī hac regione fuerūt: ⁊ plus sup pueros ⁊ īfantes q̄ꝫ sup ꝓuectos. Et aliqua ex eis tāte malignitatis fuerūt vt in multis putrefacerēt gingiuas ⁊ dentes ⁊ radices eoꝝ: ⁊ ab ore cadebāt partes gingiuaruꝫ ⁊ aliq dentiū: ⁊ quorūdā dētes instabiles erant ac si infixi fuissent in cera molli. Et estas p̄terita simul cū autūno vehemēter feruida ⁊ arida fuerat: ⁊ hyems diu gelida ⁊ borealis. Et sunt dicta nomina indeclinabilia qn̄qꝫ singularis: ⁊ qn̄qꝫ pluralis numeri. Inqt Auenzoar in suo theisir trac.6.cap̄.4. Et ex egritudinibus oris est egritudo que dicit̄ arabice culach: ⁊ latine scaldatura.

¶ Et quādoqꝫ accidit infantibus plurimū ⁊ non accidit eis nisi propter malitiaꝫ lactis ⁊ malitiā digestionis eius in stomacho eorum.

¶ In scda p̄mo ait ꝙ alcola qn̄qꝫ ꝯtingit infantibꝰ: ⁊ hoc vt plurimū fit ⁊ plus in hac etate q̄ꝫ in sequētibꝰ. Scdo hic assignat duas cās huiꝰ. Prima est malitia lactis quo vescunt̄ vt si nimis salsum vel nitrosuꝫ fuerit vel acutū feruēs vel putredine tactū: vnde suo trāsitu per os ⁊ per linguā frequēti excoriat ⁊ vlcerat vtrāqꝫ. Secunda est malitia digōnis lactis in eoꝝ stōchis: vel q̄r putrefit vel cholerizat̄ vel in fumos vertit̄: ⁊ qd̄cūqꝫ hoꝝ fiat acute fuligines de stōcho ascēdunt ad os ⁊ ad linguā qbꝰ excoriant̄ vel pustulant̄ ⁊ tandē vlcerant̄. Adde cām tertiā ⁊ est teneritas lingue ⁊ oris infantium ⁊ cutiuꝫ suarū in quibus facillime cito pustulant̄ ⁊ excoriant̄ ⁊ vlcerant̄ etiam a debilibus causis.

¶ Et qn̄qꝫ accidit ex omni humore ⁊ cognoscit̄ ex colore suo. Album enim est flegmaticū ⁊ generat̄ ex flegmate salso in pluribus. Et citrinū est cholericū ⁊ est vehemētioris inflāmationis q̄ꝫ alia. Et nigrū est melācholicū. Et rubeū clarū est sanguineū. Et maligniꝰ omnibus est melācholicū. Et qn̄qꝫ fit cuꝫ apostemate: ⁊ quandoqꝫ fit singulare.

¶ In tertia p̄mittit ꝙ alcola fieri pōt ex vnoquoqꝫ q̄tuor humoꝝ: sed p̄cipue fit ex mordacibꝰ ⁊ acutis nā vel adustione vel putrefactione vel humoris acuti vel salsi ꝑmistione vt nitrosi flegmatis. ¶ Scdo dicit ꝙ humor faciēs alcola cognoscit̄ ex colore alcola: q qn̄qꝫ est albus: qn̄qꝫ citrinus: qn̄qꝫ niger: qn̄qꝫ rubeus. ¶ Tertio dicit ꝙ albū alcola flegmaticū est nisi sua albedo ex sanie ꝓcedat: ⁊ fit vt in pluribꝰ ex flegmate salso: vt in pluribꝰ dr̄: q̄r qn̄qꝫ fit vl' fieri pōt ex alba sanie vl' aquositate nitrosa aut salita. ¶ Quarto dicit ꝙ alcola citrinū est cholericū ⁊ ex cholera nascēs: ⁊ est vehemētius ardēs ⁊ inflāmās oī alio alcola sicut cholera est ardētior ceteris humoribꝰ. ¶ Quīto dicit ꝙ alcola nigrū est mel'icuꝫ: ⁊ fit cōiter ex mel'ia adusta sicut cācer. Nālis enī mel'icus humor frigidus ⁊ hebes grossus tardi motꝰ raro linguā vlcerat ⁊ particulas oris: nisi acqsiuerit aliūde acumē sic̄ ꝑmistione mordacis humoris vel putrefactiōe. ¶ Sexto dicit ꝙ alcola rubeū clarū est sanguineū: ⁊ fit ex sanguine cōpermisto cholere quo reddit̄ clarus acutꝰ ⁊ vlcerās. Sanguis enī purꝰ ⁊ nālis purpurei coloris est benignus humor nō vlceratiuꝰ nisi multitudine ⁊ extēsione vehemēti ipsiꝰ. ¶ Septimo dicit ꝙ alcola mel'icū est maligniꝰ ceteris ⁊ ꝑniciosius ⁊ difficilioris cure: q̄r est velut cācer corrodens ⁊ serpēs vel nolimetāgere. ¶ Octauo dicit ꝙ istud alcola mel'icū qn̄qꝫ ꝯtingit cuꝫ apāte vel pustulis malignis: qn̄qꝫ īcipit ab excoriatione ⁊ vlceratione ⁊ fissuris lingue ⁊ oris ⁊ fit singulare sine apāte ⁊ pustulis.

¶ Et omne vlcus eueniēs in supficie oris est velox ad dilatandū ꝓpterea ꝙ nō deficit ei caliditas īseparabilis ⁊ cutis humida lenis. Et de ꝯsuetudine quidem Gal'. est nominare ea colahan duꝫ in supficie perseuerant. Cūqꝫ putrefiunt ⁊ submergunt̄ non nominat ea colahan: imo vlcera maligna: ⁊ sunt illa que indigent medicinis cauterizatiuis.

¶ In quarta p̄mo ait ꝙ oē vlcus accidens in supficie oris ⁊ lingue per particulas oris facile extēdit̄ ⁊ dilatat̄ velociter ad īstar serpiginis. ¶ Et scdo assignat duas cās huiꝰ. Unā ex pte agētis ⁊ est caliditas ꝯtinua fortis ⁊ īseparabilis a ꝑticulis oris pp calidū aerē q de corde redit cū respiratione secuꝫ fuligines fridos ⁊ vapores assidue referēs: ⁊ pp vapores q de epate ⁊ vētre ꝑueniūt ad os: ⁊ calidi est dilatare ⁊ augē fissuras ⁊ fortificare cās earūdē vt acumē humoꝝ ⁊ feruorē eoꝝ. Scdam ꝯsignat ex parte patiētis ⁊ est cutis humida lenis ⁊ tenuis tegēs os ⁊ linguā: facile passibilis excoriabilis ⁊ vlcerabilis: a q̊cūqꝫ acuto sup ipsam affixo. ¶ Tertio dicit hoc ꝙ mos Gal'. fuit illa ex vlceribꝰ oris ⁊ lingue noīare colahan que non ꝓfundant̄: sed superficietenus dūtaxat coherent. ¶ Quarto dicit ꝙ qn̄ ꝓfunda fiunt ista vlcera in ore aut in lingua tūc Gal'. ea nō ampliꝰ noīat colahan: ſꝫ vlcera maligna. ¶ Quīto dicit ꝙ maligna hec vlcera sūt illa q̄ indigēt cauterizatiuis medicinis vt arsenico rubeo vel vitreolo q̄tinus ꝓhibeāt ea ꝓfundari ⁊ dilatari vltra ꝯsumēdo virꝰ eaꝝ ⁊ escarā q̄ꝫdā sup hec gñando.

¶ Et qn̄qꝫ multiplicant̄ alcola qn̄ multiplicātur pluuie: ⁊ multiplicant̄ in febribꝰ pestilētialibꝰ.

¶ In qnta p̄mo ait ꝙ vlcera oris dicta alcola multiplicant̄ ⁊ abūdāt in pluuiosis tēporibꝰ maxime si fuerint cū pluuiaꝝ abūdantia

calida

calida aut tepida: q̄ꝛ tunc putredines humoꝝ ⁊ ebullitiões in humanis multiplicanť corporibus. Juxta id Hip. afo. 3. afoꝛ. 17. Egritudines in pluuialibus vt multũ fiunt febres longe ⁊ vẽtris fluxus ⁊ putredines ⁊c̃. ¶ Scd̃o dicit ꝙ pustule dicte alcola multiplicantur in pestilentialibus febribus. Et illud ꝓuenit partim ex malitia putredinis sanguinis ⁊ humorum partim ex venenositate aeris assidue aspirati ⁊ expirati.

¶ De cura. Cap. 24[m].

Oportet vt intẽdatur primo humoꝛ dominãs faciens cola. Et euacuetur ex corpore toto si est dominãs: deide ex venis que sunt sub mẽto: ⁊ ex eis que sũt in iabarich. Flobothomia nãq; ꝯfert omnibus egritudinibus oris calidis.

¶ In hoc cap. primo agit de cura alcola per euacuationes. Scd̃o ꝑ remedia localia diuersificãda penes fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ alcola. ibi (Deinde administrenť.) Tertio de curis alcola declinantium ad ruffedinẽ ⁊ cinitrinitatẽ ⁊ alioꝝ ⁊ de diuersitate eaꝝ penes etates. ibi (Et in illis que.) Quarto de medicinis acutorum alcola. ibi (Medicine võ.) Quinto de medicinis frigidorum alcola. ibi (In vtrisq; võ frigidis.) Sexto de medicinis corrosiuoꝝ alcola. ibi (Et qñ sunt corrosiua.) Septio de medicis nigri alcola tã nõ apostemosi q̃ȝ apostemosi. ibi (Alcola võ melĩco.) ⁋ In p̃ma ꝑte p̃mo ait ꝙ in cura alcola ꝑintẽdere opȝ ad humorẽ qui dominať ⁊ excedit in toto corpore vel in aliqua partiũ cõmunicantiũ cũ lingua vel in ꝑtibus lingue q̄ signis cognosciť ꝑdominãtiũ humoꝝ in corpore ⁊ in capite prius datis primi scd̃a doctri. 3. ca. 7. ⁊ tertij p̃ma trac. 1. c. 24. ⁊. 25. ¶ Scd̃o precipit ꝙ ex toto corpore humoꝛ euacueť si in toto corpore ꝑdominãs fuerit vel ex mẽbro lingue vel ori mittẽte mãs peccãtes si qd̃ tale fuerit aut ꝑ flobothomiã nigre: aut cephalice si dominãs sit sanguis: vel ꝑ pharmacias humori ꝓprias q̄ ꝑdominať alteri a sanguine: q̄ si flegma fuerit cũ diacartamo vĩ cũ hierapigra vel diaturbith gradatim soluať: si cholĩa rubea cum cassiafistula vel diaprunis: si melĩca cũ diasene vel cũ catholicon.

¶ Tertio precipit mãs alcola per flõmiaȝ venaꝝ sub mẽto prompte eradicari vel per vẽtosas cũ scarificatiõe sub mẽto adhibitas vel per flobothomiã illaꝝ vnaꝝ que sunt in iabaric. i. iteriore ꝑte labioꝝ. Sȝ has flobothomias paruaꝝ venaꝝ ꝑcedere debet dicta flõmia de venis maioribus in brachio locatis quatinus per eã diuertať sanguis a partibus oris qui lingue afflueret vel particulis oris ex flõmia minutaꝝ venaꝝ forte abundantius q̃ȝ educeretur.

¶ Quarto dicit ꝙ flõmia ꝯfert omnib⁹ egritudibus oris ⁊ lingue mãlibus calidis. Juxta illud Serap. 2. bre. cap̃. 15. Si igiť in lingua fiãt cola ⁊ etas est ꝯueniẽs: tũc icipe in primis cũ flõmia vene: si ãt nõ est poĩe aut non ꝯsentit etas: tũc euacua cũ vẽtosis. Et Meš. c. 14. summe. s. particule prime sectiõis prime ministrare iubet. In calida quidẽ alcola ⁊ frida euacuationes per flobothomiam ⁊ vẽtris solutionẽ ⁊ vẽtosationes sub mento cum scarificatione.

¶ Deinde administrentur medicine bothorales predicte: ita vt curentur fortia ⁊ plurime humiditatis acuta ⁊ saniosa cuȝ fortibus ⁊ debilia cũ debilibus. Et quãdo vlcera perueniunt vsq; ad os: tunc necessaria sunt valde fortia sicut alcalcadicõ cũ achacia plurima. Et oportet vt alienet olea omnia vsq; ad oleũ de oliuis. Medicine võ colligãtur ex medicinis bothoꝛ frigidis ⁊ calidis quas diximus in capitulo p̃mo in q̄bus sunt stipticitas pauca ⁊ ifrigidatio: deide ille que resoluũt vsq; ad os tunc necessarie sunt.

¶ In secũda dat canones q̄nq; suꝑ remedijs localibus ꝯueniẽtib⁹ alcola post flõmias ⁊ vẽtris solĩones. ¶ Primus ẽ ꝙ in cura alcola post euões ministreť medicine bothorales ꝑdicte. c. 22. hui⁹ fen. 3. ⁊. 4. ꝑtibus quas bothorales hic iõ appellat q̄ꝛ sanãt bothoꝛ seu pustulas oris: ex q̄bus alique cũ stipticitate ifrigidãt: alie calefaciũt: ⁊ alique sunt fortiores cum q̄bus curari debẽt alcola fortia multe humiditatis ⁊ acuta ⁊ saniosa ⁊ alie debiliores cũ q̄bus curãda sunt debiliora alcola: nã sepe ex pustulis alcola nascũtur: ⁊ alcola frequẽter afferũt pustulas: ⁊ ꝑꝑ hoc Meš. sub vno ⁊ eodẽ ca. tractat de alcola ⁊ pustulis que in ore nascunť. ¶ Secũdus est qñ oris vlcera ꝓfundanť adeo ꝙ ꝑtingũt ad ossa q̄ ori vicinãť: tũc necessaria sunt medicamina valde fortia q̄bus virulẽtie cito ꝯsumãtur: ⁊ istoꝝ vlceꝝ deãbulatio cũ ꝓfundatione ꝓhibeať sicut alcalcadicõ. i. medicamen de arsenieõ cũ achacia pl̃ima: ita vt sint tres ꝑtes achacie cũ ꝑte vna sola trociscoꝝ ex arsenico vel loco calcadicõ vitreolũ adhibe vel alumen cõbustũ vel cuperosam. ¶ Tertius est hñs oris vlcera ꝑueniẽtia vsq; ad os: vitet oẽ oleũ ẽt de oliuis qd̃ est suauissimũ ⁊ familiarissimũ humane nãe: q̄ꝛ ꝑ oleũ sordidi⁹ fit vlc⁹ ⁊ virulẽtias in vlcere retinet sua viscositate. ¶ Quartus est in curatione vlceꝝ oris se ꝓfundãtiũ p̃ administreť medicine alique de medicis fridis ⁊ calidis ꝯ̃ pustulas oris que iã noiate sunt cap̃. priori. s. 22. istius fen: in q̄bus stipticitas pauca sit iuẽta qua ꝯforteť particula patiẽs ⁊ prohibeať noue mãe descensus ad ipsam: ⁊ ifrigidatio qua reprimanť putrefactiones ⁊ exacuitiones humoꝝ in alcola: sicut rose lentes sumach balaustie cũ modico cyperi vel macis vĩ croci. ⁋ Quintus est post has medicias necessarie sunt ille medicie q̄ virulẽtias vsq; ad os resoluũt vastãt ⁊ cõsumũt vt alumẽ coctũ vitreolũ flos eris vel ipsius erugo.

¶ Et in illis que declinãt ad ruffedinem ⁊ citrinitatem opȝ vt addatur in infrigidatiõe medicine. Reliqua võ indigent in primis eis que exiccant ⁊ abstergũt cũ qualitate sua equali in initio rei: deinde eis que exiccãt ⁊ resoluũt cũ fortitudine. Et obserueť etas in omnibus illis. In pueris. n. oportet vt sint medicine eoꝝ debiliores: ⁊ vt lac eoꝝ rectificetur. In magnis võ oportet vt sint medicine eoruȝ fortiores. Et pueris quandoq; conferunt cibi solum. Si autẽ nõ sint comedẽtes oportet vt que eos lactant cibentur eis.

¶ In tertia parte dat q̄nq; regulas. Prima est ifrigidationes medicinaꝝ in illis vlceribus oris sunt augmẽtande que ad ruffum colorẽ ⁊ citrinũ declinãt: ꝑ hos eni colores in his vlcerib⁹ designať dominari cholera quã reprimere opȝ fortibus frigidis: vt succis vel aquis portulace solatri lactuce nenufaris. ¶ Scd̃a est reliqua oris vlcera post euões a p̃ncipio idigent medicinis illis que cũ moderamine siccãt ⁊ abstergũt sicut aqua mellis vel melle rosaceo vel diamorõ. Deinde medicinis que cũ fortitudine siccãt ⁊ abstergunt sicut dianucũ: squilliticũ oxymel stercus canis galle calidonia capparis: absinthij succus. ¶ Tertia est attẽdenda est etas ⁊ obseruãda circa medicias que in alcola exhibenť. Nã debiliores in pueris cõpetũt ⁊ in ifantibus ꝑꝑ teneritatẽ ⁊ passibilitatẽ velocẽ ⁊ facilẽ partiũ sui oris: ⁊ lac in ifantibus est rectificãdũ regimine nutricis: ita vt neq; salsum neq; acutum fiat nec etiam putrescat: vnde augeat alcola. Juxta illud Meš. ca. de alcola. Si accidat vel timeatur ꝙ accidat pueris rectificetur lac lactantis eos cibando eam s̃m ꝙ hic distinguemus iã vt ꝓhibeanť casus corruptionis in lacte: imo altereť in ꝯ̃riuȝ eius qd̃ timeť ex illo. In ꝓuectis võ ⁊ magnis fortiores ꝯuenit dare medicinas: q̄ꝛ ꝑtes oris solidiores hñt. ¶ Quarta est ꝙ iterdũ cibi solũ ꝯferũt ⁊ sanãt alcola qd̃ ẽ in pueris vel in ifantibus masticatiõe ⁊ alteratiõe quã in ore faciũt ⁊ stomacho ⁊ lingua vt mala granata acetosa lentes cũ aceto cydonia berberis acedula sumach. ¶ Quita est si ifantes ex se non comedãt aliq̄d solidũ nutrices eoꝝ comedẽ debẽt vel eis masticare cibos mõ dictos: aut eis cõsimiles in alcola calido: ⁊ in alcola frido cappares cũ aceto ⁊ oliuas conditos vel conditas nuces.

¶ Medicine võ ꝯueniẽtes alcola que sunt acuta sunt sicut masticatio foliorum rubi: ⁊ sicut lentes cum aceto. Et omnes medulle cum permiscentur cũ cydonijs sunt iuuatiue: ⁊ proprie medulla cerui ⁊ vituli: ⁊ poma stiptica: ⁊ pira stiptica: ⁊ zarur: ⁊ cydõia: ⁊ iuiube: ⁊ extremitates vitis: ⁊ citrulli hortulani siccati: ⁊ farina lẽtiũ: ⁊ farina rizi. Et fortioꝛ illis est puluis factus ex gallis ⁊ spodio ⁊ rosis ⁊ achacia: ⁊ similibus illis. Et celidonie cũ stipticis inest virtus mirabilis in cola. Et cãphora est vehementis iuuamenti in cola.

¶ In quarta tãgit medicinas. xv. ex cõueniẽtioribus in alcola acutꝭ ⁊ calidis a p̃ncipio in q̄bus est virtus ifrigidatiua cũ quadã stipticitate ⁊ ꝯfortatiõe. ⁋ Prima est folia rubi vel eius capreoli seu teneritates masticata frequẽter ⁊ in ore retẽta que desiccãt alcola cũ refrigerio ⁊ particulas oris cũ lingua ꝯfortãt: ⁊ ad eas ꝓhibẽt affluere humores. ⁋ Scd̃a est lentes simul cũ aceto sepe masticate ⁊ diu tente in ore que similia faciunt. ⁋ Tertia est medulle oẽs ossiũ aĩaliũ maxime cerui ⁊ vituli cũ cydonijs miste masticate frequẽter ⁊ in ore retẽte in q̄bus est virtus lenificatiua cũ stipticitate: ⁊ medulle mitigãt magnã austeritatẽ crudoꝝ cydonioꝝ in masticatione sui pre nimia stipticitate. ⁋ Quarta est poma stiptica vt vocata a vulgo de capẽduto ⁊ de malingrino. ⁋ Quita est pira sti

ptica vt vulgariter dicta pira de angustia ⁊ pira fini auri: ⁊ de carauilla: ⁊ de vinceria cruda masticata ⁊ in ore retenta. ¶ Sexta est zarur seu zarora. i. sorba vt exponiť in synonymis Auic. Sȝ Januē. ait ꝙ est fructus similis pro: ⁊ nō est sorba vt quidā putauerunt: sed est eiusdē virtutis: ⁊ in casu hoc masticať: ⁊ in ore teneť sicͣ fructus alij. ¶ Septīa cydonia cruda masticata. ¶ Octaua iuiube tēte in ore ⁊ masticate que frigide sunt in ꝑmo gradu ⁊ tēperate in siccitate ⁊ ꝯferūt acuitati sanguinis: vt ait Prin. scđo huius ca. de eis. ¶ Nona est extremitates vitis ⁊ turiones seu capreoli q̄ masticanť: ⁊ in ore teneņť: ⁊ in ipsis est stipticitas cū acetositate ⁊ remisso refrigerio. ¶ Decima ē citrulli hortulani siccati ꝑcipue cortices hoꝝ masticati. ¶ Undecima est farina lentiū sepe in ore tenta. ¶ Duodecima est farina rizi similiter tēta in ore. ¶ Tredecima fortior medicis predictis in desiccatione alcola ⁊ cōsumptiōe sordis eius est puluis qui recipit gallaꝝ spodij rosaꝝ rubeaꝝ siccaruȝ achacie ⁊ similiū vt psidie cupulaꝝ glādium aā. ʒ. j. terātur subtiliter: ⁊ eoꝝ puluis sepe in ore teneať. ¶ Quartadecima est celidonia mista cū stipticis vt puluere nūc dicto ⁊ in ore retenta: hȝ eniȝ virtutem mirabilē in cola. ¶ Quintadecima est cāphora que sepe in ore tenta vehementer cōfert in curatione alcola. Jnquit Serap. secundo breuiarij cap̄. de alcola. Admone īfirmuȝ vt teneat in ore suo res q̄ acetositatē ⁊ stipticitatē faciūt ⁊ strīgūt sicut rob de moris syluestribus: aut aqua in qua decoctū est sumach: aut myrtus: aut folia oliuaꝝ humida: aut aqua fruct᷒ rhāni: aut aqua decoctionis lentiū ⁊ balaustiaꝝ: aut aqua rosata sola: aut lythargiriū decoctū cū aceto: aut folia alcāne de mecha que decocta sint cuȝ aqua rosata ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ: aut decoctio gallaꝝ nō ꝑforatarū: qm̄ sunt crude nō mature: administra ergo eas cū corticib᷒ granatoꝝ. Et Mes ca. de alcola ait. Calidū quidē curať cū administratione reꝝ acetosaꝝ habentiū ēt stipticitatē sicͣ ꝓprie rob de ribes ⁊ flos salicis torrētis ⁊ rob acetose ⁊ rob de moris syluestrib᷒ ⁊ aq̄ decoctiōis sumach ⁊ myrti ⁊ lentiū excorticataꝝ cū aceto ⁊ extremitates vitis ⁊ rubi ⁊ zarur ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ spodiū ⁊ galle ⁊ rose ⁊ achacia ⁊ coriandrū humidū ⁊ memithe ⁊ similia.

¶ Jn vtrisqȝ v̄o frigidis adiuua te cū abstersiuis exiccatiuis ⁊ proprie in flegmaticis. Et cum resolutiuis fortis resolutionis ⁊ exiccationis: ⁊ proprie in melancholicis sicut est farina orobi ⁊ mel cum gallis. Et rasura pergameni est vehementis iuuamenti in hoc ꝓprie in pueris quando miscetur cum aceto: ⁊ magnis dragantum cum aceto.

¶ Jn q̄nta dat canones quattuor sup̄ cura frigidoruȝ alcola. ¶ Primus est in curis vtriusqȝ frigidi alcola. s. flegmatici ⁊ mel̄ici: melācholie nō adusta: medicine cōpetunt fortis abstersionis ⁊ desiccationis ⁊ ꝑcipue in flegmaticis vt oris ablutio cū hierapigra dissoluta in albo vino vel in aqua mellis vel dianucū vel squilliticū oxymel. ¶ Secūdus est in his etiā cōpetunt medicine resolutiue fortis resolutionis ⁊ exiccatiōis ⁊ ꝑcipue in alcola mel̄icis vt farina orobi vel stercus canis vel mel cuȝ gallis. Et hoc ītellige de alcola putredinali putrefactiōe mel̄ie sine corrosione ⁊ adustione que non sepe accidit. ¶ Tertius est pergameni rasura vehemēter confert in alcola frigido proprie in pueris quādo cōmiscetur cuȝ aceto de vino: ⁊ cum eo teritur ⁊ in ore tenetur. Siccat enim fortiter mundat ⁊ abstergit alcola pueroꝝ. ¶ Quartus est in alcola frigido ꝑuectorum magnoꝝ ⁊ iam induratoꝝ ꝯfert dragantū idest vitreolū vel species eius cū aceto permistū ⁊ in ore retentū. Siccat eniȝ fortiter ⁊ abstergit alcola. Jnquit Serap. ad cola album. ℞. celidonie ⁊ myrabolanoꝝ citrinorum ⁊ spodij ⁊ balaustie ⁊ cardamomi partes equales terantur ⁊ administretur.

¶ Et quando sunt corrosiua mala: tunc necessaria est administratio floris eris cū colcothar ⁊ gallis in rob: aut gallarum ⁊ aluminis ⁊ balaustie partes equales. Et administratio trociscorū busus aut alcobol cartaniaticon cum succo stiptico sicut succo acreste. Et sint medicine communes: aut ex alumine ⁊ gallis cōtritis vt puluerizatio ⁊ puluis fricetur cum eis os multum. Et galle quidem conferunt omni cola maligno ⁊ proprie quādo decoquūtur cū aceto ⁊ sale: ⁊ fit cū eis collutio oris in cola puerorū. Et cinis almezerion habet proprietatem mirabilem in cola malo: ⁊ est ex medicinis communibus speciebus alcola. Et silr̄ alumē puluerizatum ⁊ aqua erea ⁊ fex adusta.

¶ Jn sexta dat remedia decem ꝯtra alcola mala corrosiua. ¶ Primū recipit floris eris colcothar. i. vitrioli spēs: vt ait Januē. aā. ʒ. ij. gallaꝝ. ℥. 5. conteranť in rob. i. vino cocto donec vt mel fiāt: ⁊ ori imponanť cuȝ tali cautela ꝙ nil īde trāsglutiať: nā sumpta īterius intoxicāt sumētē ⁊ adhibita alcola siccāt ⁊ ꝯsumūt eius virulētiā: ⁊ vlcera prohibent expādi ⁊ rodere. ¶ Secūdū recipit gallaꝝ aluminis ⁊ balaustiaruȝ aā. ʒ. ij. teranť ⁊ puluis eaꝝ teneať aliquādiu in ore: deīde expuať. Siccat eniȝ fortiter mūdat ⁊ abstrgit virulentias alcola mali corrosiui. ¶ Tertiū est trocisci busus quoꝝ d̄scriptio ē. ℞. arsenici citrini: calcis aā. ʒ. x. floris eris. ʒ. v. colcothar. i. vitrioli tantūdem alumīs achacie balaustie omniū aā. ʒ. iij. terantur oīa cū aceto ꝑ hebdomadā vnaȝ ⁊ īformenť ex eis trocisci. Et sic describunť a Serap. 7. breuiarij. ℞. emathitis. ʒ. xv. gūmi tātūdē zimar. i. viridis eris. ʒ. x. colcothar. i. vitrioli vsti. ʒ. vj. calcucecaumenon. i. eris vsti: opij aā. ʒ. ij. aluminis iameni croci aā. ʒ. iiij. conficianť cū vino antiquo ⁊ fiāt pillule aut trocisci. ¶ Quartum est alcohol cartamaticon qđ cū succo stiptico vt cuȝ succo acresti ministrari dȝ. Et sic d̄scribiť a Serap. 7. breuiarij. ℞. emathitis. ʒ. xij. gūmi zimar. i. viridis eris aā. ʒ. vj. calcucecaumenō. i. eris vsti. colcothar. i. vitrioli vsti aā. ʒ. iiij. opij. ʒ. ij. croci. ʒ. j. tere ⁊ cribella ⁊ ori imponať cū succo acreste. ¶ Quintuȝ est medicine cōmunes superius laudate in alcola calido ⁊ acuto maxime post ꝯsumptionē virulentie ex causticis nūc dictis: vel medicamen ex alumine ⁊ gallis cōtritis ꝯtritione que est vt puluerizatio ⁊ puluis cū quo sepe ⁊ multū fricet os infirmi. ¶ Sextum est galle īmature nō ꝑforate que cuilibet alcola maligno cōferūt maxime decocte cū aceto ⁊ sale ⁊ ori īposite ⁊ diu ibi retēte: ⁊ fit cū ipsis oris ablutio in cola pueroꝝ facilis ⁊ vtilis ⁊ multū efficax. ¶ Septimū est cinis almezerion in furnello cōbusti qui mirabileȝ hȝ ꝓprietatē in alcola maligno: ⁊ ex genere medicinaꝝ que oībus alcola speciebus cōferunt sicut celidonia alcāna ⁊ galle. Juxta illud Mesue ca. de alcola. Et celidonia quidē ⁊ alcāna cōmunes sunt in vtraqȝ mā: similiter ⁊ galla. Et est almezerion vt plures asserūt laureola: alij dicunt ꝙ est anabula: ⁊ Januē. ait ꝙ est camelea ⁊ semē eius cocognidiō ⁊ hȝ folia similia oliue: ⁊ apothecarij ꝓ almezerion laureolam capiūt ⁊ pro cocognidion semē laureole. ¶ Octauū est alumen puluerizatū ⁊ in ore retentū per se aut cū aceto siccat enim fortiter ⁊ ꝯsumit omnes virulentias alcola. ¶ Nonū est aqua erea talis naturaliter erumpēs a terra vt in thermis ereis vel bullita frequenter ⁊ diu custodita in vasis ereis qua sepe os laueť: nā virulentias lauat ⁊ abstergit ab vlcerib᷒ oris ⁊ fortiter exiccat sua v̄tute erea. ¶ Decimū est fex adusta: de qua secundo huius caplo de fece ait. Melior fex ⁊ sanior est fex vini veteris: ⁊ fex quidē aceti est vehemētis virtutꝭ: ⁊ opȝ vt adurať post ipsius exiccationē bn̄ sicut aduriť spuma maris in vitreata linita ex luto aut in olla: ⁊ finis adustionis eius est, vt albescat ⁊ puluerizeť ⁊ administreť dū ē recēs: que eniȝ ex ea est vetus est debilis virtutꝭ: hec ꝑnceps ibi. ¶ Jnq̄t Mes ca. de alcola. Alcola quidē calidū spēm hȝ quādam herpeticā malignā cuius cura est difficilis: ⁊ opȝ vt distinguanť ei tria genera curationis. ¶ Et ꝑmū genus curatiōis est mūdificatio ⁊ abstersio virulēti ⁊ corrosiui puris: ⁊ hoc quidē ꝑficiť cū administratione medicaminis acuti ⁊ proprie calcalon. i. de arsenico dicti in c. de polypo vice vna post aliā vsqȝ dū appeat totū herpeticū consumptū esse vel quasi: ⁊ succedat ei administratio medicamīs refrigeratiui: sicut olei roꝭ. ꝓprie conquassati cū albumine oui vice vna post aliā vsqȝ dū ardor ⁊ cōbustio tollanť: ⁊ si hec nō cōferunt administreť cauteriū. ¶ Scđm est perficere curā cū medicamine partim incarnatiuo partim mūdificatiuo. ¶ Tertiū genus curationis perficitur cum medicamine consolidatiuo: hec ille.

¶ Alcola v̄o melancholico nigro confert vt liniať cuȝ melle cui admiste sunt passe enucleate ⁊ anisuȝ. Si aūt illic fuerit apostema ēt tunc administretur hoc vnguētum: aque albedarungi sacraiati vnum: olei ro. sacraiati medietas: lentiuȝ sacraiati medietas: croci pōdus duorum aureorum: fiat ex eis vnguentum.

¶ Jn septima ꝑmo precipit sepe linire alcola nigruȝ mel̄icum non apostemosum isto medicamine. ℞. passulaꝝ enucleataꝝ siue vuarū passaꝝ a suis arillis mūdataꝝ. ℥. j. seminis anisi. ʒ. ij. teranť ⁊ incorporenť cū quartꝭ. 5. mellis mūdi cocti ⁊ fac linimētū quo frequēter in die liniať alcola. ¶ Scđo ꝑcipit si cū alcola nigro fuerit apostema sepe linire ipsum ex sequēti vnguēto. ℞. aque albedarūgi. i. ozimi fluuialis sacraiati vnū: olei rosati lentiū aā. sacraiati. 5. croci aur. ij. misceanť in simul ⁊ fiat vnguentū: conterēdo prius lentes ⁊ crocū cū aqua albedarūgi: ⁊ in fine addať rosaceū oleū. Sacraiati

est pōdus

est pōdus sextarioꝝ sex ⁊ quarte partis sextarie vnius: ⁊ sextariū est pōdus.ʒ.vj.⁊.5.vt ait Prin.tertij sexta caplo septimo. ¶ Jngt Mes.cap.de alcola. Nigrū aūt malignū est deterius omnibus: ⁊ īdiget triplici gñe curationis. ¶ Et primuz quidē pficit sic in alcola herpetico dictū est scilꝫ cum causticis vt arsenico aut vitriolo ꝯsumēdo statim virulētias vlceꝝ. ¶ Secundū vo genus perficit cū medicinis abstersiuis multe abstersionis cū continuitate multi tēporis in illo: sicut proprie vnguēto egyptiaco ⁊ aceto squillitico: aut cum aceto ⁊ colcotar.i.vitriolo ⁊ galla: aut cū aceto decoctionis gallarū almezerion.i.laureole ⁊ similiū. ¶ Tertiū est consolidatio vlcerū. Serap. scđo breuiarij cap. de alcola. Medicamen ad cola nigrū ⁊ putrefactionē eius que fit in ore. ℞. folioꝝ oliuaꝝ siccorum folioꝝ rami achacie omnium añ.ʒ.xx. aluminis rubei colcotar ⁊ zegi.i.vitrioli añ.ʒ.iiij. radicis lilij.ʒ.v. ordei.ʒ.iiij. zafrani.ʒ.j. terant̃ ⁊ admīstrent̃. Aliud ad cola nigra ⁊ putrefactionē oris. ℞. calidicon.i.trociscoꝝ de arsenico.ʒ.vj. salis armoniaci radicis lilij añ.ʒ.j. terantur ⁊ administrentur. Aliud cōferens cola nigro maligno. ℞. arsenici rubei pyretri añ. partes equales: terant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ cōficiant̃ cū gūmi cedri ⁊ cōburant̃ deinde terant̃ ⁊ administrent̃. ¶ Cura alcola in summa est res octo. Prima est euitare cacochima acuta ⁊ salsa ⁊ amara ⁊ repletiones ⁊ inflāmabilia ⁊ putrescibilia ⁊ aerem corruptum peste vel aliter: ⁊ omnia alia olea. ¶ Scđa est regimen declinās ad frigidū ⁊ remisse siccū in citrino ⁊ nigro ex adusto humore: ⁊ calidū ⁊ siccū ī cola flegmatico: ⁊ dieta subtilis euchima declinās ad acetositatez. ¶ Tertia est flōmia ex cephalica vel venis sub mēto: vel vētose sub mento cū scarificatione. ¶ Quarta est solutio vētris in calido cū cassiafistula māna aut thamarindis in sero caprino vel cū diaprunis vel cū reubarbaro: ⁊ in flegmatico cū diacartamo vel diaturbith: ⁊ in melico cū catholicon vel cū diasene p̄cedētibꝰ digestiuis ꝓprijs. ¶ Quinta est masticare frigida acetosa stiptica in calido vel in ore tenere vł sepe lauare os cuꝫ decoctionibus eoꝝ: vt granata acria berberis acedulā rubi ⁊ vitis extremitates: rosas sumach lentes. ¶ Sexta est in frigidis abstersiuis vt siccātibus fortiter ⁊ resoluentibus vt squillitico aceto vel oxymelle squillitico vel farina orobi vel melle cū gallis vel celidonia vel cinere almezerion vel pgameni rasura in puerꝭ cū aceto pmista vel vitriolū cū aceto in magnis. ¶ Septima est in alcola corrosiuis acutis herpeticis malignis medicie caustice vt arsenicū flos eris vitriolū alumē cum gallis ⁊ psidijs ⁊ balaustijs vel fex vini adusta vel actuale cauterium si fuerit opus. ¶ Octaua est in alcola nigro melācholico non apostemoso linito cū melle passulis ⁊ aniso: ⁊ in apostemoso cum vnguento facto ex aqua fluuialis ozimi oleo rosaceo lentibus ⁊ croco.

¶ De multitudie sputi ⁊ cursus eiꝰ in somno. Cap. 25m.

Multotiens accidit ex multitudine caliditatis humiditatis ⁊ proprie in stomacho. Et quandoqꝫ fit propter victoriam caliditatis solius sicut accidit ieiuno: aut propter grauitatem cibi: aut corruptionem eius ex sputo assiduo vsquequo comedat ⁊ quiescat illud ab eo: ⁊ quandoqꝫ accidit ex frigiditate ⁊ flegmate.

¶ Jn hoc cap. dat quinqꝫ cās multitudinis sputi seu saliue nimie ⁊ decursus eius ab ore hora somni sic ꝙ vigilādo frequēter spuit qs ⁊ loquēdo ꝯspuit: vñ interdū fedat bauosis saliuis vultus assistentiū: ⁊ talis a vulgo bauator vocat̃: ⁊ qñqꝫ in somnis ab ipsiꝰ ore defluit saliua fedans labia eius ⁊ puluinar capiti suo suppositū: ⁊ ex cypho bibens suis bauis inficit residuū poculi que supnatātes manifeste apparēt. ¶ Prima est multitudo seu superexcessus caliditatis ⁊ humiditatis ꝓprie in stomacho sicut in sanguineis nimiuꝫ bibētibus fieri videmus. Caliditas eniꝫ subtiliat aliquas ex humiditatibus ⁊ ad hauritoria saliue subleuat: ⁊ humiditates que supabundant assidue nouas ministrāt materias. ¶ Secūda est victoria solius excrescentis caliditatis vt in ieiunantibus accidere videmus ꝙ superabūdat donec comederint in aquosis saliuis: qꝛ calor additus in partibus stomachi ex carētia pabuli vel liquefacit ꝯgelatas humiditates: vel attrahit a mēbris subtiles aquosas augētes saliuas. ¶ Tertia est grauitas cibi. nā cum per cibuꝫ stomachus grauat̃ diminute digerit ipsum: vñ crescūt in eo supfluitates īdigeste. Et accidit iterdū ꝙ cibi graues in stomacho recepti descēdentes subleuāt humores aquosos versus orificiū sicut lapis grossus in ollam receptus plenā aqua aut vino sursum mouet alteruꝫ ⁊ ascendere facit. ¶ Quarta est corruptio ciboꝝ in stōcho ex sputo assiduo qđ ad os ꝯfluit multuꝫ secū deferēs caloris ⁊ spūs. Uel cuiꝰ mā stomacho ⁊ cibo p̄sumpto iteriacent ⁊ nō sinit stomachuꝫ bñ vniri cibo: ⁊ nō cessat hoc sputū sursuꝫ ascendere vsquequo comedat ille qui hoc patit̃: ⁊ tunc sputi ascēsus pro aliquo tpe qescit ab eo: qꝛ cibus nouus īferius deprimit māꝫ sputi. Et p corruptionē cibi intellige diminutā decoctionē ⁊ ꝯuersionez eius ad superfluitates indigestas. ¶ Quinta est frigiditas ⁊ aquosum flegma supabundantes in stōcho sicut in flegmaticis crapulosis bibulis fieri videmus ꝙ sepe spuunt ⁊ in saliua abundant.

¶ De cura. Cap. 26m.

Si fuerit ex caliditate tūc oportebit vt flobothomet̃ basilica prius: ⁊ admīstrent̃ arobub acetosa ⁊ stiptici fructus ⁊ ex vino veteri cum cōmistione veteri plurima. Et sit cibus ex piscibꝰ ⁊ carnibus leuibus sicut carnibus hedi ⁊ volatiliū ⁊ assiduet collutione oris cū decoctiōibus stipticis factis ex lentibus ⁊ sumach ⁊ similibus.

¶ Jn hoc.c. p̄mo dat curā multitudis sputi ⁊ cursus eius in somno accidētis ex calitate. Scđo dat curā fientis ex frigore ⁊ ex flegmate. ibi (Et si fuerit.) Tertio dat curā vtriqꝫ cōmunem. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Jn prima pte dat p̄cepta quatuor super cura fiētis ex caliditate. ¶ Primū est ꝙ in primis fiat flobothomia de vena basilica in brachio dextro quatinus per eā minuat̃ excessus adaucti caloris ⁊ hūiditatꝭ: ⁊ ad venas trahāt̃ loco extracti sanguis ille humiditates q̄ multiplicabāt sputū cū saliua stōcho ⁊ gule iniacētes. ¶ Scđm est sepius mīstrare infirmo arobub acetosa sicut rob de ribes rob đ lymonibꝰ rob de berberis: ⁊ fructus stipticos vt cydonia escula corna sorbas pira: ⁊ ex vino veteri declināte parūper ad acetositatē cuꝫ cōmistione veteri plurima.i. fece plurima relicta ex racemis huic vino īposita qñ vasi īmittebatur vt fiat stipticius. Ab his.n. oībus lingua ⁊ amigdale ⁊ hauritoria saliue exiccātur vna cū stōcho: ⁊ aquositates eis iniacētes ab his exprimunt̃: ⁊ mala cōplexio calida remittit̃ a robub ⁊ fructibꝰ frigidis stipticis. Est aūt rob succus cuiuscūqꝫ fructus coctus ad spissitudinē: vt ait Jañ. ⁊ dū p se ponit̃ de vino cocto itelligit̃: ⁊ in singulari pro eodē dr̄ rob ⁊ arob: ⁊ in plurali arobob ⁊ arobub ⁊ robob ⁊ robub in eodē significato. ¶ Tertiū est sit cibus egri huius ex piscibꝰ leuibꝰ vt soleris rougetis pkis vēdosijs lucijs rocetis: ⁊ ex carnibꝰ leuibꝰ vt hedi lapreoli pulloꝝ pdicū vt facile ⁊ bñ digeri valeat: ⁊ nō multiplicēt īdigestas humiditates q̄ sputū adaugeāt. ¶ Quartū est assiduet is eger frequēter lauare os decoctionibꝰ stipticis ꝯfectis ex lētibus ⁊ sumach: ⁊ cōsilibus vt balaustijs rosis s̄m hūc modū. ℞. lētiū sumach añ.℥.j. balaustie rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ añ.℥.5. fiat decoctio in mūda aqua fontis ad pōdus.ij.lib. qua bis aut ter in die lauet eger os eius: siccat.n. fortiter ⁊ exprimit a lingua ⁊ a radice eius saliuales aquositates ⁊ sputi mās affluentes ad eas: ⁊ confortat has partes sua stipticitate sic ꝙ non tam leuiter amodo recipiūt dictas aquositates sicut prius recipiebant.

¶ Et si fuerit ex frigore ⁊ flegmate administra vomitū cū eis que sciuisti in omni hebdomada duabus vicibꝰ aut tribꝰ. Et det̃ ei ad potādū oi hebdomada semel hoc medicamen. ℞. hierepigre pōdus.ʒ.ij. salis indi pondus duoꝝ danich: anisi ⁊ ameos amboꝝ añ.ʒ.j. detur in potu cū syrupo acetoso de melle ⁊ semibus: ⁊ administrent̃ post illud tyriaca ⁊ electuaria calida. Cibi aūt sint pulli columbaꝝ cocti in cazola cū spēbꝰ que sūt vt piper ⁊ synapis ⁊ allia. Et sumat in cenis tortellas cuꝫ almuri nabati: deinde transglutiat aquā calidā ⁊ fricet gingiuas sicut ostendi.

¶ Jn scđa parte dat p̄cepta sex sup cura fiētis ex frigiditate ⁊ flegmatꝭ excessu. ¶ Primuꝫ est vomitus qualibet septimana duabꝰ vel tribus ꝓuocatus vicibus p dicta multotiēs in precedētibꝰ: vt p impulsionē digiti in os egri vel pēne cuꝫ pilis ītincte in oleo vel potū aque calide vel tepide cū oleo cōi vel violaceo vel sisamino vel cū syrupo acetoso vel succo squille vel succo raffani. ¶ Scđꝫ est bibere q̄libet septimana semel hoc medicamē. ℞. hierepigre Gal.ʒ.ij. salis indi.i. nigri danich.ij. idest grana.xvj. seminū anisi ⁊ ameos añ.ʒ.j. īcorporent̃ oīa simul: tritꝭ terēdis cū.℥.v. syrupi acetosi facti ex melle ⁊ similibꝰ ⁊ tepida bibant̃ de mane hora quarta. Descriptionez vo syrupi acetosi ex melle ⁊ seminibus qnti prima trac.6.c.j. reperies. ¶ Tertiū est ministrare post illud summo mane de tyriaca magna ab vno scropulo vsqꝫ ad.℥.j. vel.ʒ.ij. alicuius calidoꝝ electuarioꝝ vt stōticuꝫ ꝯfortatiui vel diacitonitē cū spēbus ad ꝯsumptionē residui flegmatū ⁊ aquositatū derelictaruꝫ in

ſtomacho poſt predictas purgatiões. ¶ Quartū eſt ꝙ in caſu hoc cibet patiēs pullis colūbinis in cazola decoct. i. in patella que furno imponit cuȝ ſpeciebus que ſunt ſicut piper ſynapis ꝛ allia: vel cū ſynapio zinzibere macis vel gariofilis qbus calefiat ꝛ ſiccet ſtomachus ꝛ ꝯfortet digeſtio ipſius. ¶ Quītū eſt ꝙ accipiat in cena tortellas ſeu panes bis coctos cū almuri nabati. i. ſalſa que fit ex ſalitis piſcibus in regiōibus orientalibꝰ: quibus deſiccat humiditas ſtomachi. Poſtea trāſglutiat aquā dulcē calidā que ſi mellita ſit ꝛ aromatizata cū cinnamomo caſui preſenti accōmodior erit. ¶ Sextū ē ꝙ gingiue frequēter fricent ꝛ ſepe os lauet cū qbuſdā ſtipticis vt decoctiōibꝰ nucū cupreſſi lētiū ſumach gallaꝝ maſticis qbus exprimant ꝛ exiccent oris aquoſitates ꝛ ꝯfortent ipſius ꝑticule taliter ꝙ amodo nō ita faciliter ꝛ ita abūdāter recipiat eas.

¶ Et ex medicinis ꝛ curis cōibus ꝛ bonis eſt vt ſumat omni die pondus. ʒ. j. ſalis triti non ſubtiliter cum endiuia humida: deinde adminiſtret trifera: ꝛ aſſiduet adminiſtrationis fricationis gingiuarum. Et iam expertus eſt vermis aſſatus ꝛ inuentum eſt iuuamentū eius ꝛ proprie in pueris.

¶ Jn tertia parte dat precepta quatuor ſuꝑ cura cōi multitudinis ſputi ꝛ curſus ſaliue hora ſomni ex ore ſiue ipſa procedat a caliditate ſiue a frīditate. ¶ Primū ē accipe quaqꝫ die ō mane endiuie hūide recēt bolos tres cū. ʒ. j. ſal' groſſo mō triti. Nā rōne ſalis qđ eſt īciſiuū ꝛ ꝯſumptiuū ꝛ deſiccatiuū cū calīitate ꝓfert multitudini ſputi q̄ ꝓuenit a frīditate. Et ꝑꝑ endiuiā ꝓfert multitudini que fit a calore vel ſtomachi vel oris. ¶ Scōm eſt frequēter miniſtrare triferā cuius qnti prima plures dant deſcriptiones: due trifere magne. c. 30. ꝛ. 31. ꝛ iteꝝ due trac. 3. ca. 24. ꝛ. 25. quaꝝ p̄ma eſt trifere de ſcoria ferri magne: ꝛ ſcđa trifere minoris que multū vtilis ē in caſu p̄ſenti. Et p̄ter has oēs eſt alia trifera dicta ſaracenica in antidotario Nico. ſcripta p̄ſenti caſui multū appropriata. Sed in iſtis triferis q̄ in gallis fiunt modicū ꝯfido: qꝛ ſue baſes ſunt mirabolani q raro illic boni repiunt. ¶ Tertiū eſt gingiuas aſſidue fricare cū digitis aut pānis vel ſacculis repletis medicis ſtipticis vt maſtice gallis nucibꝰ cupreſſi balauſtijs pſidijs ſubtiliter pulueri zatꝭ: ꝛ ſilr linguā qbꝰ hūiditates ab his exprimant: vñ ipe ſiccent ꝛ fortificent ꝛ nō ita facile ſuꝑfluitates aquoſas ſuſcipiāt. ¶ Quartū eſt ſepe in die fricare gingiuas linguā ꝛ alias oris particulas ex puluere v̄miū terreſtriū aſſoꝝ quos lumbricos vocamus: ꝛ iſtud auxiliū ꝓprie in pueris ꝓferre īuētū eſt. ¶ Cura multitudinis ſputi ꝛ curſus ſaliue ab ore in ſūma eſt res. 8. ⸿ Pria eſt euitare multitudinē potus ꝛ fructus aquoſos ꝛ herbas crudas frigidas ꝛ humidas: ꝛ potagia aquoſa: ꝛ offarū copiā ꝛ piſces viſcoſos: ꝛ acreſtam plurimā: ꝛ loca reumatica ꝛ ſomnos ſuꝑfluos: ꝛ cauſas reumatis. ⸿ Scđa eſt regimē in ſingulis ſex reꝝ nō nāliū declinās ad ſiccū: ꝛ ad calidū in facta ex frigore: ꝛ ad tꝑatū vel ad frigidū in facta ex calore: ꝛ dieta ex cibis ſubtilibus ꝛ euchimie facilis digōnis vt ex volatilibꝰ cāpeſtribus leuibus pullis ꝛ capreolis ſylueſtribus aſſatis ꝛ hedinis carnibꝰ ꝛ piſcibus ſquamoſis vt ꝑkis ꝛ lucijs in facta a calore cuȝ potu vini pontici debilis: ꝛ in facta a frigore ex pullis colūbe coctis in patella cū ſpēbus ꝛ tortellis in cena cū potu hydromellis. ⸿ Tertia ē flōmia baſilice ī facta a calore. ⸿ Quarta eſt in eadem ſepe miniſtrare ſuccos acetoſos ſpiſſos in forma rob ꝛ fructus ſtipticos. ⸿ Quinta eſt ꝓuocare bis vel ter vomitū q̄libet ſeptimana ī facta ex frigore. ⸿ Sexta ē in eadē q̄libet ſeptimana dare ſemel bibere hiere. ʒ. ij. cū granis. xvj. ſalis nigri triti: ꝛ aniſi ameos añ. ʒ. j. cum. ℥. v. ſyrupi acetoſi exꝰ melle ꝛ ſeminibus. ⸿ Septīa eſt in eadē poſt p̄dicta ſumere de tyriaca magna vel electuarijs ſtōticis calidis vt diatriūpipereon. ⸿ Octaua in vtriſqꝫ eſt ſumere triferā: fricare gingiuas cū pāno aut digitꝭ aut puluere vermiū: ꝛ ſepe lauare os decoctionibus reꝝ ſtipticaꝝ.

¶ De abſciſſiōe odoꝝ horribiliū ex comeſtis. Ca. 27m.

C Onferunt ad illud maſticatio' ruthe: ꝛ maſticatio' foliorum rubi: ꝛ collutio oris' poſt eas cuȝ aceto ſquillitico: ꝛ adminiſtratio cyperi: ꝛ zedoarie in ore.

¶ Jn hoc capl'o dat remedia q̄tuor qbus abſcindunt ſeu remouentur vel cito occultāt horibiles odores oris ex comeſtis: vt odor ceparꝝ vel odor allioꝝ eruce aut porroꝝ: ꝛ nō ſolū ciboꝝ ſed ēt potuū vt ceruiſie vape vini ſuꝑflui. ¶ Primū ē maſticatio folioꝝ ruthe tā recētis viridis qꝫ ſicce ꝛ antique que ꝓprij odoris eiꝰ fortitudīe horibilē vincit comeſtoꝝ odorē. Et abſinthij folia ſilr occultāt ꝑſcindūt ꝛ vincūt comeſtoꝝ odorē ꝛ amigdale amare ꝛ nucleus ꝑſici ſi maſticent ꝛ tranſglutiant; ſȝ efficacius in caſu iſto ꝓſunt nūc dicta remedia ſi gingiue ꝛ dentes mūdent cū vngulis acutis auiū vel cū ligni aloes ab illis particulis ciboꝝ olentiū q̄ remāſerūt occulte iter eos ꝛ ſi lauet os cū aqua ꝛ aceto. ¶ Scōȝ eſt maſticatio folioꝝ rubi que ſua ſtipticitate reprimūt vapores ciboꝝ olentium aſcendentiū ad os ꝛ cooperiant ad clauſionē orificij ſtomachi. Jd idē operant maſticatiōes turionū vitiū ꝛ granoꝝ berberis ꝛ granoꝝ vue acerbe ꝛ acedule viridis. ¶ Tertiū eſt abluere os poſt p̄dictas maſticatiōes vel poſt eſcas olentes cū ſqllitico aceto. Modos vō tres cōpoſitionis aceti huiꝰ dat Serap. in ſeruitore eius ex ſquilla ꝛ aceto. Jd idē operat acetū decoctiōis abſinthij ꝛ acetum decoctiōis apij. ¶ Quartū eſt adminiſtratio cyperi q eſt radix iūci triāgularis acuta in ſapore flagrātis odoris ad tenēdum in ore cū aliquali eius maſticatione: vel adminiſtratio zedoarie ꝛ eſt radix tyriacalis reſiſtēs omni veneno: cuius maſticatione ꝛ retentione in ore vulgares galliaꝝ vti ꝯſueuerunt plus predictis omnibus ad palliandū ꝛ ad abſcindendū horribiles odores olentium ciborum. Jdem facit radix ſimpliciter dicta quam in fine comeſtionis plurimi comedunt ꝛ gentiane radix: ꝛ radix diptami.

¶ De ſputo ſanguinis ex ore. Cap. 28m.

S J eſt exitus eius ex ſubſtātia oris ꝛ cute ipſiꝰ: tūc cura ipm cū trociſcis p̄dictis in capl'o albothor ꝛ alijs: ꝛ in decoctiōe ramoꝝ vitis ꝛ preputioꝝ eius eſt iuuamentū maximum.

¶ Jn hoc ca. p̄ agit de cura ſanguis exeūtis ex ſuba oris. Scđo remittit nos ad alia loca ſuꝑ cura ſanguīs ꝓuenientis ad os ab alijs ꝑtibꝰ. ibi (Si aūt fuerit.) ¶ Jn p̄ma ꝑte dat auxilia duo ꝯ̄ ſputum ſanguīs q ꝓcedit ꝛ exit ex ſuba ꝛ cute oris. ¶ Primuȝ eſt trociſci dicti in. c. de cura bothor oris ꝛ medicine alie frīde ſtiptice recitate ibidē. ſ. c. 22. huiꝰ fen. Et ſuꝑ hoc attēde ꝙ nulli trociſci deſcribūtur ibi ſȝ ſimplicia multa de qbus formant vel formari poſſunt vt myrabolani galle ſemen roſe amilū fructus thamariſci balauſtie ſandali ſumach roſe ſpodiū. De qbꝰ hoc mō formant trociſci. ℞. myrabolanoꝝ gallaꝝ anthere añ. ʒ. ij. fructꝰ thamariſci balauſtie amidi añ. ʒ. j. ſandaloꝝ ſumach roſaꝝ ſpodij añ. ʒ. 5. terant ſubtiliter ꝛ īcorporent cū ſucco arnogloſſe ꝛ fiāt trociſci ponderis. ʒ. ij. ꝛ vnus poſt aliū in ore teneat. Et decoctiōes haꝝ mediciaꝝ in aqua ferrata ſepe in ore tente ſilr ꝓferūt: ꝛ ēt ſucci fridaꝝ herbaꝝ ſicut arnogloſſe portulace ſolatri plantagīs lactuce. ¶ Scōm eſt decoctio ramoꝝ ꝛ turionū vitis quos hic p̄pucia vocat: ꝛ quidā capreolos eoſdē appellāt que in caſu preſenti iuuamentū maximū p̄bet. Jd idē operatur decoctio teneritatū rubi: ꝛ decoctio prunellaum acreſtiū quarū ſuccus eſt achacia ꝛ decoctio balauſtiarum.

¶ Si aūt fuerit in alijs locis nos iā ſingulare ei fecimꝰ capitulum: imo capitula.

¶ Jn ſcđa dicit ꝙ ſi ſputū ſanguīs vel egreſſus ab ore fiat aliūde qꝫ a ſuba ꝛ cute oris: vt a pectoralibꝰ epate vel ſtōcho vel ab oppilatꝭ naribꝰ regurgitet ꝛ ꝯfluat ad os: iā ſuꝑ cura eius fcā ſunt capl'a ſibi appropriata vt ca. 8. ꝛ. 9. trac. p̄mi fen. 5. tertij ſi a naribꝰ fiat. ꝛ. c. 7. trac. tertij. fen. 10. tertij. ſi fiat a pectore. ꝛ. c. 15. tra. 5. fen. 13. tertij: ſi a ꝑtibꝰ ſtōchi vel epatꝭ fiat. Noui q̄ſdā nobiles vniꝰ ꝓgeniei picardie quoꝝ plures īterierūt ſuꝑfluo fluxu ſanguinis ex ſuba ꝛ cute oris. Et cura huiꝰ fluxꝰ in ſūma ē res eedē q̄ prius dicte ſunt in cura fluxus ſanguinis nariū niſi ꝙ in ore īponant que naſo applicant.

¶ De fetore oris. Cap. 29m.

A Ut eius principiū eſt gingiua ꝓpter putredinē que eſt in ea: aut ꝑꝑ mollificationē q̄ accidit ei: aut putrefactionē in radice dētiuȝ: aut in ipſo dēte: aut eſt principiū eiꝰ cutis oris ꝑꝑ cōplexionē malam in ea que alterat humiditates. Et plurimum huius complexionis eſt calidum: aut fit vt ſit eius principium ſtomachus propter humorem putridum in ore ſtomachi: aut cholericum: aut flegmaticum. Et quandoqꝫ fit ex partibus pulmonis ſicut accidit in habentibus ptiſim.

¶ Jn hoc ca. tāgit qnqꝫ cās ꝛ originales ꝑticulas a qbus ꝓcedere ſolet fetor oris. ¶ Pria eſt gingiue que os fetere faciūt vel ꝑꝑ putredinē ipſis iniacētē qua corrumpit cibus in maſticatiōe p̄cipue ꝑtes cibi remanētes iter dētes edētis poſt comeſtionē: quare ꝑſeuerat ꝛ cōduplicat fetoris occaſio cibi putrefactione ꝛ ēt gingiue: vel ꝓpter ſuꝑfluā mollificationē que gingiuis accidit ex qua cum calore fuliginū que ad os aſſidue ꝯfluunt fiunt ꝛ augent fetor ꝛ pu-

do: ꝛ

tredo: ⁊ iste sunt cause. ¶ Scđa est radices dentiū aut dētes putre
dine īfecti q̄ corrūpunt in masticatiōe fercula q̄ edunt. Et dato ꝙ
illic nō corrūperent sufficeret putredo dētis aut radicis eius face-
re fetere os: lꝫ cōmotio putredīs eius fetorē adaugeat. Et putredo
dētis de se manifesta est ⁊ detecta sensui nullo indigēs signo: ⁊ silr
corrosio ipsius in cuius foramie cibus manēs putrefit ⁊ reddit os
fetidū. Putredo vō illa que in radice dentis latēs occultat cogno
scit dolore circa illā radicē ꝑcipue in horis masticatiōis vel cōmo
tionis dētis. ¶ Tertia est cutis oris. s. tota illa ps partim carnosa
ꝑtim pānicularis qua gingiue ⁊ dētes ab extra tegunt. Cuius com
plexio cū mala fuerit alterās corrūpit ⁊ fetere facit oris humidita
tes. Et illa cōplexio que istud operat est vt plurimū calida que sen
sui tecta est: ⁊ signis nō īdiget. ¶ Quarta est stomachus qui feto-
ris oris ꝑncipiuꝫ existit ꝑ putridū humorē in ore vel circa os ipsi⁹
contētū: qui cōiter est ⁊ ſm plurimū vel flegma putridū vel chol'a
putrida. Et ꝑ hoc cognoscit iste iste fetor oris ꝙ post comestioneꝫ
statim delitescit ⁊ mox occultat deprimēte cibo fumos ⁊ vapores
⁊ corruptos humores ab ore stomachi versus īferiora: excepto h̄
ꝙ ille qui fit a flegmate nō plene occultat ꝑꝑ fetorē adherentiam
eius. ¶ Quinta est particule pectoris ⁊ pulmōis qn̄ ipsis īsidet pu
trida mā: cuius fuligines ⁊ putridi vapores ad os assidue cū expi-
ratione aeris ferunt sicut in ptisicis ⁊ empicis appet. Et his fetor
oris ꝑ hoc cognoscit ꝙ est assiduus vt motus anhelitus ⁊ ante ci-
bū ⁊ post neq̄ delitescit vel occultat cibi assumptiōe. ¶ Attēde ꝓ
ꝙ diaphragmatꝭ tenuitas ⁊ raritas texture ei⁹ qn̄q̄ fit cā ꝙ fetidi
vapores a regiōe nāliū membroꝝ penetrādo resudāt in clybanuꝫ
pectoris ⁊ fetere faciūt os ⁊ anhelitū q̄si ꝯtinue sine ītermissione.
¶ Attēde scđo ꝙ ab ītestinis ⁊ vermib⁹ ī eis qn̄q̄ ꝓcedit mediā-
te stomacho fetor vsq̄ ad os: ⁊ nō solū ab istis sꝫ ēt a splene matri
ce aut renib⁹ si ipsis iniacuerint putride materie plurimi fetoris.

¶ De cura. Cap. 30m.

In illo quidē q̄ est in gingiua ⁊ carne que est
inter dentes rubea opꝫ vt intendatur in mū-
dificatione dentiū semꝑ: ⁊ ablutione eoꝝ cū
aceto ⁊ aqua. Si ergo valuerit illō bene erit.
Si aūt nō valuerit: īmo fuerit illic suꝑfluitas putrefa-
ctiōis tūc oportebit vt masticet post illud fructū tha-
marisci ⁊ pyretrū ⁊ ruthā ⁊ foliū ⁊ xyloaloes ⁊ corti-
ces citri ⁊ gariofilos. Et vt ponat suꝑ gingiuaꝫ aloē ⁊
myrram ⁊ ambobus similia. Et vt colluat os cuꝫ ace-
to squillitico ⁊ vt fricetur cum aniso ⁊ vino ⁊ passo dul
ci. Qꝫ si fuerit fortior illo administretur masticatio sta
phisagrie: ⁊ expulsio saliue. Si autem nō confert ⁊ ap-
paret putrefactio manifeste: sumātur draganti adusti
pars. j. ⁊ radicis liliȷ̄ ⁊ croci amborum an̄ pars. s. confi
ciantur cum melle ⁊ fiant trocisci ⁊ administrentur ⁊
colluatur os post ipsos cum aceto puro aut misto cuꝫ
aqua ros. Aut sumatur medicamē fortius isto ⁊ ē ꝑga
meni adusti. ʒ. iȷ̄. feniculi. ʒ. j. ⁊ s. gallie sumach. ʒʒ. pipe
ris adusti trociscorum calcadicon: omniū an̄. ʒ. ij̄. ⁊ fiat
ex eis fricatio ⁊ linimētum ⁊ ponatur super ipsuꝫ pan
nus lineus. Et alcali soluꝫ quādo ponit super putrefa
ctionem eradicat eam ⁊ deijcit ipsam ⁊ facit nasci car
nem bonam. Et ex eis que experta sunt est istud: acha
cia arsenicū citrinū arsenicū rubeū calx alumen fiāt ex
eis troc. cum aceto: deide terantur cum aqua mellis
aut decoctione seminis iuniperi.

¶ In hoc ca. ꝓ agit de cura fetoris oris ex putredine gingiue ⁊ car-
nis iter dētes. Scđo ex putredie dētiū ⁊ radicū eoꝝ. ibi (Et si fue-
rit.) Tertio ex mollificatione gingiue. ibi (Si aūt fuerit.) Quarto
ex chol'a putrefacta in stomacho. ibi (Si aūt est humor.) Quinto
ex flegmate putrefacto in stomacho. ibi (Si aūt est humor.) ¶ In
ꝓma ꝑte dat ꝑcepta septē suꝑ auxiliȷs ꝯ̄ fetorē oris ex putredie q̄
in gingiua est ⁊ carne ītermedia dētib⁹ īcipiēs a debiliorib⁹ ⁊ gra-
datim ꝓcedēs ad fortiora. ¶ Primū ꝑceptū est post esuꝫ semper
mūdificare dētes ab eo qđ de cibis īter eos remanet vel cuꝫ ligno
aloes vel cū vngulis auiuꝫ vel cum radio ex osse ferro vel ebore: ⁊
abluere dētes vna cū gingiuis lingua ⁊ toto ore cū aqua ⁊ aceti gu

ta aut sexta ꝑte mane dū surgit: ⁊ si fuerit opus post comestioneꝫ.
Et si ista valuerint ita vt suffecerint extinguere fetorē: tunc certe
bene erit ⁊ nō ꝓcedat ad fortiora. ¶ Scđm est ꝙ si ꝑdicta nō suf-
ficiāt extiguere fetorē ꝑꝑ vehemētiā ⁊ suꝑfluitatē putredis q̄ illic
est: tūc post ipsam ꝓ masticari debēt grana thamarisci vel pyretꝝ
vel rutha vel foliū indū qđ in paludibus q̄busdā īdie suꝑnatare ī-
uenit: vel lignū aloes vel cortices citri vel gariofilos vel hec oīa si-
mul īcisa minutim ⁊ īuicē ꝑmista sub forma dragee: q̄ putridos hu
mores vastāt ⁊ resoluūt sua cal'itate iūcta siccitati: ⁊ oris odorem
sua flagrātia meliorē faciūt. ¶ Scđo gingiuis supponi debēt aloes
⁊ myrra ⁊ eis similia sicut spica macis sic ꝙ hoꝝ pulueres panno
suppositi gingiuis fricādo paꝝ adhibeant. ¶ Tertio lauet os ace-
to sqllitico qđ oris putredinē ⁊ ipsius fetorē vehemēter aufert vl'
saltē palliat. ¶ Quarto fricet os ⁊ gingiue ⁊ dētes sepe cū aniso vi
no ⁊ passo dulci ſm modū. ℞. semīs anisi. ʒ. s. ꝯquasset ⁊ bulliat cū
ʒ. iiij. vini albi. ⁊. ʒ. ij. vini facti ex passulis dulcib⁹ ī aq̄ ꝯcocꝭ ⁊ forti
ter exꝓssis: in colatura aq̄ fiat lauamētū q̄ sepe os lauet. ¶ Attēde
ꝙ in fetore oris ex putredine gingiuarū nō ē ꝯuenies aromaticas
spēs vel eaꝝ puluēs diu tenē in ore vel īter dētes vel suꝑ gingiuas
ne in ꝑtibus istis sua mora calorē extraneū imprimāt: ⁊ humidita-
tes extraneas attrahāt aucturas putredinē: sed postq̄ siccauerint
⁊ aromatizauerint modico tꝑe predictas ꝑticulas lauet os aqua
mūda cū aceto vel squillitico aceto. ¶ Tertiuꝫ est ꝙ si fetor fuerit
fortior priore ⁊ ēt putredo: tunc staphisagria sepe masticet: ⁊ fiat
expulsio saliue quā inficit ⁊ quā ipsa attrahit in masticatione: nec
transglutiat ne meryx excoriet ⁊ guttur offendat ei⁹ acuitate ⁊ mor
dicatiōe: est. n. adustiua corrosiua acuta acris: vt ait Princeps. z.
cañ. c. de ea. ¶ Quartū est ꝙ si masticatio staphisagrie ⁊ alia ꝑdi-
cta nō ꝯtulerint: īmo adhuc apparēt putrefactio ⁊ fetor manifesti
⁊ fortes: tūc administrent trocisci sequentes. ℞. dragāti vsti. i. vi-
trioli. ʒ. ij. radicis lilij celestis. s. ireos: croci an̄. ʒ. j. terant ⁊ incorpo
rent cū sufficiēti melle ⁊ fiāt trocisci pōderis. ʒ. ij. q̄ in aceto disso-
luti gingiuis adhibeant vt putredines haꝝ vehementi siccatione
vastēt ⁊ ꝯsumāt: ⁊ post ipsos abluat os vel cū puro aceto vel ace-
to ꝑmisto cū aqua rosacea. ¶ Quintū est fricare os ⁊ linire gingi-
uas isto medicamīe fortiori ꝓore. ℞. ꝑgameni adusti. ʒ. iij. seminis
feniculi. ʒ. j. ⁊ s. gallie muscate sumach zinziberis piperis adusti
trociscoꝝ calcadicon. i. de arsenico an̄. ʒ. ij. terant ⁊ cuꝫ eis fricent
⁊ liniant putride gingiue: ⁊ pānus lineus suꝑ istū puluerē cōpres-
sus ponat: vel potius ponat puluis suꝑ pānū ⁊ cū illo pāno pulue-
re ībibito gingiue fricent. Inueniunt aūt trocisci calcadicō in anti
dotario Mes. descripti. ¶ Sextū est alcali solū suꝑ gingiuas pu-
tridas apponere: eradicat enī ⁊ deycit oīno putrefactionē gingi-
uaꝝ ⁊ renasci facit carnē bonā in eis. Alcali inquit Ianuē. est plā-
ta in littoribus maris nascēs similis vermiculari pinguis ⁊ salsa.
Ras vō libro diuisionū cap. de dolore dentiū. chali īquit est alumē
⁊ hoc bn̄ seruit pn̄ti ꝓposito. ¶ Septimum est adhibere gingiuis
trociscos sequētes dissolutos in aqua mellis vel in decoctione se-
minis iuniperi. ℞. achacie arsenici citrini arsenici rubei calcis alu
minis an̄. ʒ. ij. terant ⁊ incorporent cum aceto sufficienti ⁊ formen
tur trocisci ponderis. ʒ. ij. vrunt enim protinus vastant ⁊ cōsumūt
putridos humores gingiuis imbibitas.

¶ Sꝫ si fuerit putrefactio in ipso dēte: tūc medicamen
ipsius erit fricatio ei⁹: si fuerit in extremitate aut lima-
tura eius cū lima: aut eradicatio dētis si fuerit putre-
factio sequens radicem dentis.

¶ In scđa dat auxilia tria ꝯ̄ fetorē oris ex putredine dentis vel ra-
dicis eius. ¶ Primū est frequēter fricare dentē vel cū pāno aspe-
ro vel cū cultello vel cū alumine vel cū puluere ossis sepie vel cuꝫ
puluere cornu ceruini adusti panno suppositi si putredo fuerit in
extremitate seu superficie dētis putrescētis ⁊ nondū fuerit totus
marcidus vel putrefactus sed īterius sanus. ¶ Scđm est limare
lima tenui suꝑficiē dētꝭ: ita vt abradat tota ei⁹ putredo. ¶ Tertiū
eradicatio totalis dentis: si putrefactio consecuta fuerit radices
ipsius: vel totus ipse dens putrefactus fuerit: nā tunc inutilis pe-
nitus factus est ⁊ assidue prestans toti ori fetorem.

¶ Si autem fuerit illic in gingiua mollificatio ⁊ fuerit
causa in euentu putrefactionis: tunc cura post ipsaꝫ cō
stringendo ipsam cum eis que sunt in capitulo molli-
ficationis gingiue.

¶ In tertia ꝑcipit ꝙ si cā fetoris oris ⁊ putrefactiōis in eo fiētis fit
mollificatio gingiue curet gingiua q̄ mollificata est constringēdo
ipsam gradatiꝫ cū stipticis calidis aut frīdis q̄ postea dicent tertij
s. ca. 9. qđ ītitulat de mollificatione gingiue: sicut cū alumine deco
cto in aceto vel gallis psidijs balaustijs sumach rosis myrto ber-

heris achacia rhānis sepe ablut o ore ex ipsorum decoctionibus.
¶ Attende ꝙ Princeps hic omisit curam fetoris oris ex mala cō-
plexiōe cutis oris que vtplurimū est calida: vel qꝛ ex se nota est ⁊
fit ꝑ ꝯriū vt per masticare vel tenere in ore lactucā solatrū portu-
lacā rosas nenufar acedulam: vel qꝛ docet sufficiēter in ꝑnͦ parti
cule sequētis qua ꝑcipiūt chrysomilla humida ꝑsica melones ⁊ ci
trulli assumi qui sepe masticati ⁊ in ore retēti malā siue cutꝭ com-
plexionem calidā diminuūt. Omittit et curā fetoris oris ex ꝑtibꝰ
pulmonis ⁊ pectoralibus vt in ptisi ⁊ empimate: qꝛ nō sanatur nisi
horum morborum curatione que postea dicetur.

¶ Si aūt est humor cholericus putrefactꝰ in stomacho
aut in toto ore tunc nō est aliqd magis cōferens ei ꝗ̄
chrysomilla hūida ī ieiuno: ⁊ silr̄ albeteca aut citrulli
aut persica. Si aūt chrysomilla presentia nō fuerint ⁊
persica humida administret infusio eoꝝ que ex ipsis
incisa sunt ⁊ exiccata in ieiuno ⁊ ꝓprie siccata chryso-
milla. Et ex eis q̄ iuuāt ad illud est admistratio sanich
cū succo ⁊ aqua mellis: ⁊ administratio pillularū aloe-
ticaꝝ quas dicemus in anthidotario. Et sit cibus eius
oē leniēs infrigidās nō ꝯuertibile in choleram.

¶ In quarta dat curā fetoris oris ex cholera rubea que in stoma-
cho putruit vel in ore toto sub quatuor preceptis. ¶ Primum est
chrysomilla humida masticare ⁊ transglutire ieiuno stōcho: nihil
enim melius neqꝫ ꝯferētius in ꝑnti casu. ⁊ silr̄ ꝯferunt albeteca ci-
trulli ⁊ ꝑsica humida. Chrysomilla dicit Plinius eē spēꝫ cydonio-
rū colore ad aureū declināte: sed cōis vsus hꝫ ꝙ sunt ꝑua persica
vel antipꝑsica coloris aurei. Albeteca vͦo est melon magnus viridis
vt ait Januē. Et circa istos fructus notat hic princeps ꝙ si humi-
di recētes nō possint haberi loco ipsoꝝ detur mane in ieiuno deco
ctio siccoꝝ frustatiꝫ īcisoꝝ maxime decoctio chrysomilloꝝ iaꝫ de-
siccatoꝝ. ¶ Scdm̄ est administrare sanich. i. ordeatū cū succosita-
te ordei ⁊ pauca aqua mellis qꝺ cholerā reprimit ⁊ fetorē ipsius ⁊
ipsam a stomacho ⁊ ab ore ipsius lauat ⁊ abstergit. ¶ Tertiuꝫ est
admīstrare ꝓpe ingressum lecti vel in medio noctis aloeticas pil
lulas q̄ describunt in antidotario eius sicut hic affirmat: sꝫ has nō
inuenies in eo descriptas sup isto titulo. Que vͦo ꝓprie vocantur
a medicis aloetice pillule sunt pillule communes ex aloe myrra
⁊ croco: vel pillule q̄ ex aloe ⁊ mastice fiunt qbus a stomacho cho
lera putrida suauiter subducit: ⁊ ꝯfortat stōchus ⁊ fetor reprimit.
¶ Quartū est ꝙ cibet hūc fetorē hn̄s cibis lenitiuis īfrigidātibus
nō ꝯuertibilibꝰ de leui in cholerā vt malis granatis muzis aut ace
tosis lactucis endiuijs puretis pisoꝝ pullis alteratis cū acresta la
ctucis ⁊ acedula ⁊ cū aqs eoꝝ aut pedibꝰ cancroꝝ cuꝫ aceto debili.

¶ Si aūt est humor flegmaticus administrentur hiere
mundificātes os stōchi dicte in caplo oris stomachi.
Et administrent trifera minor ⁊.33. nutrituꝫ ⁊ subtilis
puluis aloes ꝓprie. Et sit cibus eius patelle: ⁊ minor et
potum aque ⁊ abhorreat fructus ⁊ holera humida ⁊
assumat fricatiōes suas ex arboribꝰ amaris sicut alebe
rich ⁊ oliue. Et ex medicis que iuuāt eos est vt sumant
omni die mane ex folijs myrti cuꝫ equali mensura sua
de passis enucleatis ad magnitudinē nucis: aut simile
ipsius ex nuce cupressi ⁊ iuniperi cuꝫ passis. Et cōferūt
eis grana pini ⁊ etiā pillule de gariofil. ⁊ hec est descri
ptio eaꝝ. ℞ gar. galange: amborum an̄. ℥. ß. musci cam
phore amboꝝ an̄ danic. j. pyretri. ℥. j. aloes. ℥. iij. syna-
pis. ℥. j. fiāt pillule cū vino. Et medicine qdē simplices
ex parte sunt sicut thus: ⁊ xyloaloes induꝫ: ⁊ cinnamo
muꝫ grossuꝫ: ⁊ cortices citri: ⁊ rosa ⁊ camphora: ⁊ san-
dali: ⁊ gariofi. ⁊ cubebe ⁊ mastix: ⁊ macis: ⁊ nux musca
ta: ⁊ radix aladhir: ⁊ alamech: ⁊ alusnen: ⁊ blacte bizā-
tie: ⁊ cardamomum: ⁊ agnus castus: ⁊ folia citri: ⁊ spi-
ca: ⁊ alneremisch: ⁊ zinzi. ⁊ reliqua que inueniuntur in
areolis singulariū. Et ea quibus medicine conficiunt
sunt miua ⁊ serum ⁊ succus citri.

¶ In qnta ꝑ dat curaꝫ fetoris oris ex putrido flate cōtēto in stoma
cho sub decē ꝑceptis. ¶ Primū est ꝙ sepe de mane bibant hiere
mūdificātes stomachū ⁊ os eius que dicte sunt in cap. oris stoma-
ci. f. tertij. 13. trac. 1. c. 33. ℞. ℥ hierepigre Gale. ℥. 5. dissoluat in. ℥. aq
asinthij aut aque mellis vel seri capre ⁊ fiat dosis. ¶ Secundum
est ministrare frequēter alterā triuꝫ medicinaꝝ in ieiuno. Prima
est minor trifera quā describit ꝑnceps qnti. 1. trac. 3. ca. 25. de qua
℥. j. mane exhibeat. Scd̄a est zinziber nutritū qꝺ nos cōiter viride
vocamus: ⁊ zinziber conditū de quo quaqꝫ vice dent. ℥. ij. Tertia q̄
proprie ꝯfert est subtilis puluis aloes cicotrini de quo. ℥. j. semel in
septimana mane exhibeat cū. ℥. 5. myrre vel bdellij cuꝫ. ℥. iiij. aque
absinthij. ¶ Tertiū est ꝙ cibi egri huius sint patelle. i. cocti in fur-
no ītra vnā patellā: sicut fit cōiter ⁊ in Auinione ꝑ moduꝫ assature
⁊ in Italia vbi notāt gallicos paꝝ īdustriosos qui famulū occupāt
⁊ ligna cōsumūt vel carbones suos in voluēdo verutū pro assatu-
ra pulli vel petione carnis: cū centū pulli vel petie carnis vna sola
furni calefactione satis possint assari: assature vͦo laudant in casu
hoc qꝛ multiplicationi flegmati resistūt. ¶ Quartū est ꝙ aque po
tus sit modicus aut nullus: qm̄ in stomacho flegmata multiplicat:
sed bibatur hydromel aut paꝝ vini. ¶ Quintū est euitent fructus
precipue recentes multe aquositatis vt fraga cerasa pruna poma
ꝑsica: ⁊ holera humida vt atriplices malua violarie spinachia cu-
curbite melones cucumeres citrulli: qꝛ flegma aquosuꝫ cito putre
scibile multiplicat ab his. ¶ Sextū est accipiat patiēs ea qbus fri
cat os dētes ⁊ linguā vt occultet fetorē ex ramis seu virgulis ama
raꝝ arboꝝ sicut est aleheric. i. tamariscus masculus ⁊ oliua in qui
bus est virtus abstersiua fortis ex amaritudine ⁊ virtus occultans
oris fetorē vndecūqꝫ veniat. ¶ Septimū est sumere quaqꝫ die de
mane folia myrti cū eq̄li pōdere sui ex vuis passis mūdatis ab aril
lis quos hic vocat nucleos: conterant simul ⁊ in q̄libet vice det ex
his quātitas vnius grosse nucis: reddūt enim suauē oris odoreꝫ ⁊
occultāt fetorē deprimēdo vapores putridos fetidos paratos fer
ri ad os de ꝑtibus stomachi. ¶ Octauū est oī die sumere medica-
mē simile ex nucibus cupssi ⁊ baccis iuniperi mistis cū passulis fꝫ
hūc modū. ℞. nucū cupssi baccaꝝ iuniperi an̄. ℥. j. vuaꝝ passaꝝ mū
dataꝝ. ℥. ij. terant subtiliter ⁊ incorporent simul: ⁊ quelibet mane
det egro quātitas vnius auellane. ¶ Nonum est accipe quaqꝫ die
mane granoꝝ pini magne recētiū coclear qbus ꝑmisceat paꝝ zin
ziberis vel decocti mellis ne stomachū offendāt: nocēt eni stōcho.
¶ Decimū est frequēter sumere pillulas de gariofilis: quaꝝ ꝺscri
ptio ē. ℞. garioꝼiloꝝ galāge an̄. ℥. 5. musci camphore an̄. danich. j. i.
grana. viij. pyretri synapis an̄. ℥. j. aloes cicotrini. ℥. ij. terantur hec
oia ⁊ cū vino incorporent ⁊ forment pillule sup puluerē semis fe-
niculi: de qbus ꝓ dosi dent. ℥. ij. an̄ īgressum lecti vel in medio no-
ctis: vel teneat vna post aliā in ore ⁊ paulatim trāsglutiat. Nā sto
machū ꝯfortāt flatibꝰ oppressum ⁊ fetorē extinguunt. ¶ Scd̄o in
ꝑte hac refert medicinas. xxij. simplices expꝑtas ꝯ oris fetoreꝫ ex
flegmate putrido. Et ad alias plīes īueniendas remittit nos ad zm
can̄. ⁊ areolas eiꝰ qbꝰ īscribunt. ¶ Pria ē thus ī ore tētū vel ītegrū
sic est vel mel masticatū vel trāsglutitū post masticationē aut tri-
turā ipsiꝰ qꝺ olibanū dicimus. ¶ Scd̄a est xyloaloes īdum. i. lignū
aloes qꝺ ab īdie ꝑtibꝰ nobis delatū ē: xylos. n. grece latīe lignuꝫ ē:
⁊ aloes spēs ligni aromatici quo dētes in casu hoc vtiliter fricant
⁊ apte mūdant ⁊ in ore retētū suauē reddit eius odorē. ¶ Tertia ē
cinamomum grossum qꝺ canellā vocamꝰ silibꝰ modis oblatum.
¶ Quarta est citri cortices recētes aut sicci sepe in ore tēti vel ma
sticati vel trāsglutiti post masticationē. ¶ Quita est rose sicce vel
recētes q̄ masticate vel in ore tēte vel trāglutite verius occultant
oris fetorē sua aromaticitate ⁊ ꝯfortatiōe ⁊ suis friditate ⁊ sicci-
tate qbus vehemēter reprimunt putredines ꝗ̄ aromatica calida
q̄ masticata vel in ore retēta supcalefaciūt oris ꝑticulas: ⁊ ad ipas
attrahūt forte humiditates malas ⁊ iutiles q̄ illic putrescētes ex-
traneo calore fetores augmētāt. ¶ Sexta ē cāphora sepe in ore tē
ta q̄ fetores oris silr̄ vt rose tollit ⁊ amputat. ¶ Septia ē sandali ru
bei vel albi vel muscacelini citrini coloris qbꝰ dētes curant vt ex
ligno aloes facto ex his radio subtili ⁊ acuto: ⁊ ipsoꝝ pecie tenent
in ore ⁊ iuuāt vt rose. ¶ Octaua ē gariofili q vel masticāt vnꝰ post
aliū ⁊ trāsglutiunt vel in ore tenent ītegri sic sunt ⁊ afficiūt os suo
dulci odore. ¶ Nona ē cubebe qn̄ masticant ⁊ in ore tenentur vel
trāsglutiunt. Et de his dicit ꝑnceps. z. can̄. ca. de eis qꝺ sputū. i. sa-
liuā masticātis eas delectat eā qua vtit. ¶ Decima ē mastix q cuꝫ
masticat ab ore ⁊ gingiuis supfluitates potēter exprimit ⁊ eas cō-
fortat ⁊ os aromatizat. ¶ Undecia ē macis q̄ in ore tenet ⁊ masti-
cat ⁊ trāglutit ⁊ ꝯfortat stomachū ⁊ aromatizat os. ¶ Duodecima
ē nux muscata q̄ petiatim īcidit ⁊ pecie eiꝰ vt macis in ore tenent.
¶ Tredecima ē radix aladhir. i. polij q̄ tenet in ore vel masticat sic
ꝑores. ¶ Quartadecia ē alarmech ⁊ ē herba iamena boni odoris
silis cinamomo grosso ꝓ q̄ sume canellā ⁊ vtere vt ꝑoribꝰ. ¶ Qui-
tadecia ē alasnē. i. vsnee ⁊ ē cortices subtiles circūuolute sup arbo
rē ferētē glādes ⁊ pinū ⁊ nuces ⁊ hꝫ odorē bonū: vt scribit. ij. huiꝰ
¶ Sextadecima

⁊Sextadecima est blacte bizãtie ⁊ sunt frusta silia vnguibus boni odoris aromatica q̃ administrant in suffumigationibꝰ ⁊ assumũtur ex ĩsula q̃ ẽ in mari ĩdie in loco eius vbi est spica: ⁊ in ore tenentur ꝯ eius fetorẽ. ⁊Decimaseptĩa ẽ cardamomũ ⁊ ẽ granũ aromaticũ silr̃ cubebis: ⁊ ex eo ẽ quoddã maius ⁊ aliud minꝰ: ⁊ administratur in casu h̃ sic̃ cubebe. ⁊Deciaoctaua ẽ agnꝰ castus puta semen eius qḋ masticat ⁊ in ore tenet sic̃ gariofili vel cubebe aut macis. ⁊Decimanona est folia citri silr̃ assũpta. ⁊Uigesima est spica nardi q̃ in ore tenet. ⁊Uigesimap̃ma ẽ alneremisc cuiꝰ flos ⁊ corrices ⁊ capita similant macis sed est minꝰ rubeꝰ ad citrinitatẽ declinãs: ⁊ est aromaticꝰ ⁊ hꝫ paꝝ põticitatꝭ ⁊ sumit vt macis. ⁊Uigesimascḋa ẽ zinziber qḋ masticat ⁊ in ore tenet ⁊ trãsglutit. ⁊Sũt ⁊ alie tales medicĩe plr̃es vt calamꝰ aromaticꝰ grana paradisi galãga zedoar doronici romani q̃.z.canonis scripte ĩueniũt in aureolis seu tabulis ꝓprijs. ⁋Tertio cõmemorat tres medicinas cũ qbus cõponi ⁊ ĩuiscari possunt aliq̃ ex.zz.p̃dictꝭ ⁊ ĩde ꝯfici trocisci aut pillule retinẽde in ore ꝯ oris fetorẽ. ⁊Pr̃ia est miua cydonioꝝ cuius 5.descriptiões tradidit Meſ.in anthidotario dist.6.⁊ oẽs seruiũt p̃nti ꝓposito. Et cũ altera ipsaꝝ ⁊ qbusdã ex dictis.zz.sic ꝯfice pillulas vel potiꝰ trociscos in ore tenẽdos. ℞.thuris ligni aloes cinamomi corticũ citri añ.ʒ.ij.terant ⁊ ĩcorporent cũ sufficiẽti miua cydonioꝝ ⁊ fiãt trocisci vel pillule põderis.j.ʒ. ⁊Scḋa est seꝝ caprinũ cũ quo sic ꝯfice medicĩas alias. ℞.gariofiloꝝ cubebaꝝ añ.ʒ.ij. roſ.ʒ.5.terant ⁊ ĩcorpent cũ sero caprino sufficienti ⁊ forment vt p̃us pillule aut trocisci. ⁊Tertia ẽ succus citri vel citrãguloꝝ cuꝫ quo sic ꝯfice medicĩas alias. ℞.sandaloꝝ citrinoꝝ masticis macis nucis muscate blacte bizãtie cardamomi añ.ʒ.j.folioꝝ citri agnicasti spice añ.ʒ.5.cãphore.℈.j.terant ⁊ ĩcorporent cũ sufficiẽti succo citri ⁊ vt p̃us formẽt pillr̃e aut trocisci vel in ore tenẽdi vel trãsglutiẽdi cũ saliua paulatim. Jnqt.i.Raſ.51.diui.ca.de fetore oris. Et fetor oris fit ƀm plurimũ ex caliditate stomachi. Et signũ eiꝰ est ꝙ alleuiat cũ sumit cibus. Et cura eius est vt bibat infusionẽ chrysomilloꝝ siccoꝝ.i.antipersicoꝝ ĩ matutinis aut comedat ex humidis aut ex ꝑsicis: ⁊ bibat sanich.i.ordeatuꝫ cũ zucchara: aut comedat citrullos in ieiuno ⁊ festinet succurrere cũ comestiõe. ⁋Scḋo dicit ꝙ qñq꞉ fit a flegmate corrupto ĩ stõcho. Et signũ eiꝰ ẽ ꝙ ẽ sꝑ ⁊ nõ sedat cũ comestiõe nisi paꝝ. Et cura eiꝰ est potare hierã multotiẽs: ⁊ vomitꝰ. Deĩde acceptio.ʒʒ.ꝯditi: ⁊ assiduatio trifere minoris. ⁋Tertio dic̃: ⁊ fit a dẽte in ore ⁊ fit ex putrefactõe in cute oris ⁊ mery ⁊ ꝑtibꝰ eiꝰ. Et ꝯferũt ei pillr̃e: quaꝝ ꝯfectio. ℞.corticũ citri ⁊ spice nardi ⁊ gario. ⁊ gallie ⁊ xyloaloes crudi: oĩum añ.ʒ.j.musci kirat.j.i.grana.iiij.ĩforment pillr̃e cũ aq̃ maloꝝ ⁊ vino aromatico ⁊ teneant in ore: ⁊ istud electuarium valet multum ad fetorem oris q̃ est ex flegmate ⁊ humoribꝰ putridis. ℞.extremitatũ myrte humide ꝑtes.iij.⁊ emblicorũ ⁊ cyꝑi ⁊ spice ⁊ corticis citri ⁊ sq̃nãti ⁊ masticis ⁊ gallie muscate ⁊ gariofiloꝝ oĩuꝫ añ.ꝑtẽ.j.ꝯficiant cum passis enucleatꝭ ⁊ fiãt ex eis pillr̃e silr̃es auellãe aut nucibꝰ ꝑuis: hec ille. ⁊Meſ.v̊o ca.15.sũme.s.ꝑticule.i.sectionis p̃me curã fetoris oris h̃ ordine distinxit. ⁊Et p̊ dicit ꝙ si cãm hꝫ putrefactiõis in ore iã diximꝰ curã.s.ca.de alcola ⁊ de pustulis oris. ⁊Scḋo dic̃ ꝙ qñq꞉ accidit ab vlcere ⁊ putrefactiõe ꝑtiũ pectoris ⁊ pulmõis: ⁊ dicemꝰ curã ipsiꝰ caplr̃is ꝺ empimate ⁊ ptisi. ⁊Tertio dicit ꝙ qñq꞉ accidit ab hũore aggregato ⁊ putrefacto ĩ stõcho ⁊ ꝑtibꝰ eiꝰ. ⁊Et cura eiꝰ est tres res. Pr̃ia qdẽ est eũo illius mãe cũ iteratiõe: ⁊ iteratõe sepius cũ eo qḋ ꝯuenit. Et siqdẽ fuerit cholr̃ica fetida putrefacta cuꝫ eo qḋ est sic̃ ĩfusio aloes cũ aqua endiuie. Si aũt fuerit mã flegmatica fetida putrida fiat purgatio eiꝰ cũ eo qḋ est sic̃ hiera: ⁊ stomaticon nostrũ: ⁊ pillr̃e aloetice. Et dixit filꝰ Zacharie. Qualiscũq꞉ sit mã siue calida siue frida ꝯfert vomitꝰ post esuꝫ acruminũ ⁊ acetosoꝝ: aut post melones cũ successiõe syrupi acetosi: aut secaniabin: aut hydromellis: ⁊ vitet pinguia post illḋ ⁊ grossa ⁊ viscosa: ⁊ nauseatiuã satietatẽ ⁊ lac: ⁊ nõ comedat pulmẽtaria sꝫ frixa ⁊ in scḋa mẽsa comedat cydonia ⁊ pira ⁊ ꝯdita ex eis aut zinziber ꝯditũ aut diaciminũ aut diatriõpipereõ. Et sit vinũ eoꝝ ꝯditũ cũ spẽbꝰ ⁊ rob ꝺ pomis cũ spẽbus vel sine spẽbꝰ. ⁊Scḋam rẽ cõplẽt administratiões medicaminũ acq̃rẽtiũ tẽperiẽ receptori. Et ex h̃ faciẽtibꝰ ⁊ hoc in cholerica est admĩstratio reꝝ que sunt ꝓprie sicut chrysomilla humida aut ꝑsica cũ ꝓprietate ⁊ ĩfusiones eoꝝ dũ sunt sicca ⁊ hoc in ieiuno: ⁊ ex eis sunt zarur.i.sorbe vel fructus silr̃es piris: ⁊ cydonia ⁊ rob acetositatꝭ citri: ⁊ vina acetosa: ⁊ syrupus de pomis ⁊ oxymel pomoꝝ: ⁊ diacydonitẽ ⁊ ꝯfectiões acetose. Jn mã v̊o flegmatica administrent ea ꝓprie q̃ sunt sicut zinziber ꝯditũ: ⁊ trifera minor: ⁊ acetũ sq̃lliticũ: ⁊ trocisci diarodõ: ⁊ zucchara rosata cũ mastice: ⁊ xyloaloes ⁊ pillr̃e ipsiꝰ: ⁊ trocisci de gariofilis. ⁊Tertiã rẽ cõplẽt admĩstratiões mediciaꝝ quaꝝ ꝓprietas est gñare in ore ⁊ in vniuerso corꝑe odorẽ bonũ: sic̃ ꝓprie folia: ⁊ cortex citri: ⁊ teneritas myrti: ⁊ rose: ⁊ thus: ⁊ sandali citrini: ⁊ cãphora: ⁊ poma odorifera: ⁊ cydonia: ⁊ emblici ꝓprie: ⁊ lignũ aloes ⁊ gariofili: ⁊ cubebe: ⁊ mastix: ⁊ nux muscata: ⁊ doronigi: ⁊ spica. Et res qbus ꝯficiunt sunt ꝓprie sic̃ rob myrti: ⁊ rob de citro: ⁊ rob acetose: ⁊ mel emblicoꝝ: ⁊ mel kebuloꝝ: ⁊ kesmes.i.passule sine granis: ⁊ vue passe: ⁊ vinũ: hec ille. ⁊Quarto subiũgit descriptiões medicaminum pluriũ cõpositoꝝ cũ noĩbꝰ ꝓprijs suoꝝ auctoꝝ que fetores oris tollũt aut occultãt ⁊ oris odorẽ aromaticũ reddũt. ⁋Cura fetorꝭ oris in sũma ẽ res.9. Pr̃ia ẽ euitare queq꞉ de facili corruptibilia vel putrescibilia in stomacho vel ore vel in via cibi vt lac oua pisces nõ bñ recẽtes ficus vuas nouas butyrum medullas ⁊ oẽ vnctuosuꝫ ⁊ aerẽ fetidũ ⁊ aquas corruptas ⁊ nauseatiuas satietates ⁊ balnea ⁊ stuphas repleto stomacho. Et oẽ flegmaticũ ⁊ grossum viscosuꝫ ⁊ pulmẽtaria ⁊ fructus crudos ⁊ olera humida ⁊ potũ aque simplicis in fetore q̃ fit ex putredine flegmatꝭ. Et omne cholr̃icuꝫ ⁊ dulce inflãmabile in fetore q̃ fit ex putredine cholr̃e. ⁊Scḋa est regimẽ in singulis sex reꝝ nõ nãliuꝫ quasi tẽꝑatũ vel ad ꝯ̃triuꝫ mãe fetoris parũper declinãs: vt serenus aer moderati motꝰ ⁊ somni tales: cibi euchimi leues nõ suꝑfluici patellares aut assi voluẽdo in verruto maxime in fetore de flegmate putrido ⁊ in fine stiptici: vt pira cydonia. Sit potꝰ ptisana vel debile vinũ viride ⁊ aquosum in facto ex cholr̃a. Et in facto ex flegmate forte vinosuꝫ de se aromaticũ vel aromatizatũ cũ spẽbꝰ: sꝫ magna parcitas in potu obseruetur. ⁊Tertia est flõmia de mediana si sanguis abundet cũ humoribus alijs vel de cephalica si circa gingiuas suꝑabũdauerit. ⁊Quarta ẽ solutio seu laxitas vẽtris cũ ĩfusione aloes in aqua endiuie vel cuꝫ pillulis aloeticis: vel cũ thamarindis vel citrinis myrabolanis in fetore q̃ fit ex putredine cholere: ⁊ in illo q̃ fit ex putrediẽ flegmatis in stõcho cũ hierapigra: ⁊ in vtrisq꞉ cõpetit vomitus. ⁊Quinta est in fetore q̃ fit ex cholera chrysomilla humida ⁊ persica talia post purgatiões in ieiuno comesta: ⁊ ĩfusiones ipsoꝝ siccoꝝ in ieiuno bibite si recẽtia desint: ⁊ melones recẽtes ⁊ ẽt citrulli. Et in fetore illo q̃ fit ex flegmate zinziber ꝯditũ trifera minor squilliticũ acetũ: pillule aut trocisci de gariofilis vel de ligno aloes. ⁊Sexta est in fetore q̃ fit ex gingiuis ⁊ ex carnibꝰ oris putrediẽ ĩfectꝭ sepe mũdificare dẽtes ⁊ gĩgiuas cũ lignis amaris vt cũ ligno aloes vel thamarisci vel cũ ligno oliue vl̃ vngulis auiũ vel cũ pãno aspero: ⁊ sepe lauare os cũ aqua ⁊ aceto. Et si hec nõ suffecerint postea masticent fructꝰ thamarisci pyretrũ vel rhuta vel lignũ aloes vel cortices citri vel gariofili: ⁊ aloe cũ myrra gingiuis adhibeat: ⁊ abluat os aceto sq̃llitico: ⁊ fricet aniso vino ⁊ passo dulci. Et si nõ suffecerint masticet staphisagria sine trãsglutiõe. Tandẽ recurrat si fuerit opus ad medicinas caustice virtutis sicut ad alumen vel ad vitriolũ vel ad arsenicũ. ⁊Septima est in fetore ex putredine dẽtis si fuerit solũ suꝑficialis fricatio fortis vel limatura eiꝰ cũ lima subtili: ⁊ extractio dẽtis si putredo fuerit in radice ipsiꝰ. ⁊Octaua res est ꝯstrictio gingiue cũ fridis stipticis vt balaustijs sumach achacia lentibꝰ gallis rosis psidijs si mollificatio gingiue sit cã putrefactionis. ⁊Nona est aromatica simplicia vel composita sepe in ore tenta vel masticata vel transglutita frigida in fetore qui fit ex cholera vt sandali rose camphora calida in fetore qui fit ex flegmate vt gariofili cortices citri nux muscata spica.

⁋Cũ permanet os apertum. Cap.31m.

Os remanet apertũ aut ꝓpter vehementẽ necessitatem spũs maxime ĩflamationis: aut ꝑꝑ constrictionem ⁊ prefocationẽ: aut propter debilitatem lacertorum oris: quare non efficiunt operationem suam in somno.

⁋Jn hoc ca.p̊.dat tres cãs ob quas os aꝑtũ ꝯtinue remanet ẽt hora somni sic̃ hora vigiliaꝝ. Scḋo eiꝰ signũ.ibi(Et illud est.)Tertio remittit nos alibi ad loquẽdũ de colore dẽtiũ.ibi(Meliora auteꝫ.) ⁋Jn p̃ma ꝑte ait ꝙ os hoĩs remanet aꝑtũ ꝑꝑ vnã triũ sequẽtiũ causaꝝ. ⁋Pr̃ia est vehemẽs necessitas spũs.i.anhelitus vel aeris fridi ꝑ anhelitũ tracti maxime ĩflãmationis.i.ꝑꝑ maximã ĩflãmationẽ caloris in corde. ⁊Et suꝑ hoc attẽde ꝙ hora sanitatꝭ aer qui ꝑ nares ad pectus attrahit ad spũs ⁊ cordis refrigeriũ sufficit: sed cũ calor cordis vel spũum eius suꝑinflãmatus est ⁊ fortiter ignitꝰ nõ sufficiẽs aer refrigerio cordis q̃ ꝑ nares trahit adiuuat aere q̃ per os attrahit: quare opꝫ vt os remaneat aꝑtũ ⁊ vigilando ⁊ dormiẽdo. Cuiꝰ rei signũ est ꝙ hoĩes sani q̃ vel nãliter vel accidẽtaliter in suis naribus sunt oppilati dormiũt ore aꝑto: vt ꝑ os aerem fridũ aspirẽt qui satis ꝑ nares trãsire nõ potuit obstãte oppilatione. Uel expone sic lr̃am p̃sentẽ: ꝙ os remanet aꝑtũ in somno ⁊ vigilia ꝑꝑ vehemẽtẽ necessitatẽ spũs vitalis maxime ĩflãmatiõis.i. vehemẽter ĩflãmati in corde: cuius refrigerio nõ sufficit aer q̃ regulariter ꝑ nares attrahit: sꝫ ẽt opus est aerẽ fridũ simul ꝑ os attrahi. ⁋Scḋa cã est ꝯstrictio vehemẽs ⁊ p̃focatio in vijs anhelitus sicut in squinãtijs ⁊ strãgulatiõibus pessimis ꝯtigit. vñ nã co-

naꝛ ⁊ satagit ministrare per os ⁊ ꝑ nares aerē: vt obuiet complete suffocatiōi ⁊ extinctiōi caloris vitalis ex defectu refrigerij. ¶ Tertia cā est vehemens debilitas lacertoꝝ deputatoꝝ ad clausionem oris: vñ fiūt impotes perfecte claudere os. Et hec impotētia ꝓuenit vel ab extrinsecis desiccātib⁹ causis ⁊ resoluētibus vt ab īmoderatis vigilijs aut laboribus: aut vētris fluxibus: aut abstinētijs ⁊ ieiunijs. Et qñq3 ꝓuenit ex debilitate virtutis mouētis lacertos qui aperiūt os ⁊ claudūt ipm: iuxta id Gal'. 1. ꝓnosti. cōmē. 20. illi⁹ cañ. Eger si iacuerit reiecta ceruice ⁊ aperto ore. Quando dormit īfirmus ore suo aperto semꝑ ⁊ nō accidit illud ex cā extrīseca: aut ex sol'one: aut ex medicina solutiua: aut re alia cuius virtus sit hec virtus: tūc illud est ex debilitate virtutis mouētis lacertos q aperiūt os ⁊ claudūt ipm: sicut dixi in lacertis qui mouent palpebras. Et ꝑꝑ hāc ipotētiā ⁊ debilitationē istius virtutꝭ nō efficiūt hi lacerti oꝑationē suā in somno: puta clausionē oris vt in sanis dormiētibus efficere solēt: ne qd malū nocēs vt v̄mis aut serpēs in os ingrediaꝛ hora dormitiōis. Hac enī de cā nā statuit vt in tꝑe somni musculi hi motiui volūtarie mouerent vt musculi pectoris ⁊ diaphragmatꝭ ꝑꝑ necītatē anhelit⁹ q̄escētib⁹ musculis alioꝝ mēbroꝝ.

¶ Et illud est in egritudinibus acutis malum.

¶ In scđa dicit ꝙ illud scilicet tenere os apertū hora somni ꝑter cōsuetudinē in egritudinibus acutis est malū: iuxta id Gal'. vbi supra in translatione ab arabico. Et ex significationibus mortꝭ est vt dormiat infirmus ore ipsius semꝑ apto. Et Gal'. illic in fine cōmenti ait. Et melius quidē est vt simus ꝯtēti per illud qđ nō voluit narrando os apertū nisi cum somno. Nos aūt nō īuenimus illud accidere ꝺm plurimū nisi apud somnū. Et si inuenis iteꝝ īfirmū aperire os suū post somnū: tunc scias ꝙ illud est signū significās similiter suꝑ malignitatē magnā. Et iteꝝ princeps quarti. 2. trac. 1. cap. 37. ait. Si remaneat os apertū in egritudinib⁹ acutis est significatio mala. Cuius cā est q2 vel significat īcēdiū maximū in vitalibus membris vel cōstrictionem quasi prefocantem in vijs anhelitus: vel deiectionē aīalis virtutis in motibus suis.

¶ Meliora aūt loca ad distinguendos colores dentiū sunt loca alia: ⁊ cū dicenꝛ egritudines acute.

¶ In tertia parte que plus sequēti fen que de dentibus est q̄ꝫ presenti attinet: ait ꝙ aptiora loca pro distinguēdis coloribus dentiū sunt alia ab istis ꝑ̄sentibus locis. Et cū dicenꝛ acute egritudines. i. signa mala morboꝝ acutorum: tunc ibi erit locus ad apte loquendum de coloribus dētium. ¶ Attende ꝙ ꝑnceps in sequēti fen ca. 13. agit de causis alterationis coloris dentiū. Et statī post. s. ca. 14. tractat de cura alteratiōis coloris eorūdē. Et quarti 2ᵒ trac. 1. cap. 36. agit de signis sumptis ex parte dentiū. Et in fine capl'i illius ait. Et viriditas dualiū est signū malū: ⁊ est id qđ ꝑnceps hic vult īuenire: illic enī agiꝛ de signis malis in morbis acutis ꝺm diuersitates mēbroꝝ vt aurium oculi labioꝝ dentium ⁊c̄.

¶ Explicit expositio Jacobi de partibus suꝑ Fen sexta tertij.

¶ Incipit expositio super septima fen.

¶ Fen septima de dispositionibus dentiū ⁊ est tractatus vnicus.

¶ De sermone dentium Cap. p^m.

Am sciuisti ꝙ locuti fuimus de dētibus ⁊ anathomiā eorum ⁊ iuuamento ipsorum. Oportet ergo vt tu attendas quod dicitur illic ⁊ vt scias ꝙ dentes sunt ex summa ossiū quibus inest sensus ꝓpter illud quod venit ad eos ex neruis a cerebro procedentibus lenibus. Et quando dolent sentiunt illud quod accidit in eis ex percussione ⁊ saltu. Et quandoq3 sentiunt fricationem suam ⁊ commotionem suam.

N ꝑcedēti Aui. determinauit de dispōnib⁹ gustus ⁊ organi eius: hic determinat de dispōnibus dentiū. Et ꝑ̄ ꝑmittēdo anathomiā eoꝝ ponit signa eius ꝑ que significamus suꝑ cōpl'one dētiū. Scđo determinat de dispōbus dētiū. ibi (Qui vult.) Primo remittit nos aliqual'r ꝑ anathomia dētiū ad locū aliū ponēdo aliquas vtilitates eoꝝ. Secūdo ponit egritudines ꝯtingentes dētib⁹. ibi (Et qñq3.) Tertio ponit signa cōpl'onū dētiū. ibi (Et scias.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ tu iā sciuisti anathomiā dētiū qñ fuit locut⁹ de anathomia ⁊c̄. Iā sciuisti. s. ꝑ̄ cañ. c. đ anathomia dētiū. Itē lenib⁹. i. mollib⁹. ¶ Ad euidētiā hui⁹ capl'i nota ꝙ dētes sunt ossa ⁊ differūt ab ossib⁹ alijs ex ꝑte mãe ex q̄ generanꝛ: q2 talia ossa generanꝛ ex semine viri ⁊ mulieris ꝺm Gal'. de spermate ꝑ̄ capl'o. 5. ⁊ 7. ⁊ alijs. ⁊ ꝺm pħm ꝑ̄ de gñone aīaliū in plurib⁹ capl'is vt ca. 26. 27. ⁊ 28. al'. ca. 18. ⁊ 19. ⁊ ꝺm Aui. mēbra spmatica nō generanꝛ ex spermate sed ex sanguīe mēstruo dealbato reducto versus naturā semīs: q2 ꝺm plurimū semen viri est sic̄ efficiēs ⁊ sperma femelle iuuat ad generationē: sed qūocunq3 sit ossa sunt mēbra spermatica que generanꝛ ex semine: sed dētes nō fiūt ex semine sed ex sanguīe hñte ꝯuersionem versus nām semīs: ⁊ iō dētes generanꝛ ex sanguine in quo remāsit virtus semīs ⁊ generātur ex suꝑfluo nutrimēti mādibulaꝝ ⁊ cācri. Sil'r differūt ex sensu: q2 alia ossa nō sentiūt sed dentes sic.

¶ Sꝫ diceret aliqs īmo nō sentiūt sꝫ sensus est in gingiuis. ¶ Dōm ꝙ dentes sentiūt q2 existēte dolore ꝯgelatiuo in dēte extracto dēte nō remanet dolor in gingiuis: igiꝛ in essentia dentis erat sensus: q2 ꝑ quosdā neruulos ꝑuos ortos a tertio pari neruorum ministrātur spūs sensitiui dētibus: ⁊ iō dentes sentiūt ⁊ ponunꝛ dentes medij inter membra spermatica ⁊ mēbra carniformia. Dub^m p^m

¶ Sed tu. d. si sentiūt quare nō regeneranꝛ in q̄libet etate sic̄ fit mēbroꝝ carniformiū. ¶ Dōm ꝙ q2 dētes generāꝛ ex suꝑfluo nutrimēti ꝓcedētib⁹ etatib⁹ posteriorib⁹: q2 deficit nutrimētū ossiū: iō non fit regeneratio dētiū. Itē si accidat ꝙ in senibus aliqñ regenerenꝛ hoc est monstruosum: q2 ex superfluo humido cerebri. Dub^m 2^m

¶ Sed tu. d. quare nō oriunꝛ a ꝑnᵒ natiuitatis. ¶ Dōm ꝙ q2 nā agit ꝓpter finē: ⁊ iō q2 nō est necesse fieri gñonē dentiū in prima etate: ideo natura non generauit ipsos in tali etate. Dub^m 3^m

¶ Sed tu. d. sunt ne dentes membra spermatica vel carniformia. ¶ Dicēdū ꝙ quātū ad modū subē ⁊ quātū ad quedā accidētia sunt mēbra spermatica: sed quantū ad officiū q2 habēt facere masticationē ⁊ faciūt ad formationē vocis ponūꝛ mēbra officialia. ¶ Itē nota ꝙ dētes sūt in nūero. 32. ⁊ aliqñ sunt. 28. Itē nota ꝙ aliq dētes facti sunt ad īcidendū: aliq ad terēdū ⁊ molēdū. Illi qui habēt īcidere vocanꝛ dētes canini qui hñt valde magnas radices: sꝫ molares habēt radices: q2 īferiores habent duas radices: sed illi qui sunt in mandibula superiori habēt tres vtplurimū: ⁊ hñt isti dētes circa radicē quoddā ligamentū ꝑꝑ ligare dentes. Dub^m 4^m

¶ Et quandoq3 accidunt in eis egritudines mollificationis ⁊ fissure ⁊ eradicationis ⁊ augmenti ⁊ alteratio coloris in substantia sua ⁊ in epithimatibus compositis super eos: ⁊ accidunt eis corrosio ⁊ putrefactio ⁊ fractura ⁊ accñt eis dolores vehemētes ⁊ fricatiōes: ⁊ accidit eis stupor ⁊ est species dolorum eius: ⁊ accidit eis defectus a masticatiōe dulcis ⁊ acetosi ⁊ noceri a calore ⁊ frigore ⁊ paruitas tolerantie ad obuiandum vni amborum aut vtrisq3.

¶ Hic ponit egritudies cōtingētes in dētibus. Et ꝑ̄ ostēdit in dentib⁹ accidere egritudines simplices. Scđo cōpositas. ibi (Et qñq3 accidunt eis.) Prima pꝫ. ¶ Nota ꝙ accidūt dētib⁹ egritudines mollificatiōis: q2 dētes nr̄i nō sunt firmi in mādibula sꝫ cadūt īferi⁹: vl' ēt q2 implenꝛ humiditate que ībibiꝛ in illis neruiculis ꝑuis veniētibus ad radices dētiū. Itē in epithimatibus cōpositis ꝓpter epithimata que cōponūtur suꝑ eos. Itē fricatiōes. s. vnius cū altero: vt superior cum inferiori stupor. i. dolor stupefactiuus qui fit propter obtusionē sensus. Item vni amboꝝ. s. frigori vel caliditati.

¶ Et qñq3 accidunt ei spēs apostematū: ⁊ illud qdem nō est mirū. Oē enī qđ recipit extensionē cū augmento nutrimēti nō elongaꝛ qn recipiat extēsionē cū suꝑfluitate. Nā si nō reciperent materias penetrantes in eis augmētantes eos nō fierēt virides ⁊ denigrarenꝛ. Illud eni est propter penetrationē suꝑfluitatū in eis. Et dentes qdē creati sunt recipiētes augmentū ⁊ additiones semꝑ vt sit eis illud loco eius qđ ꝯteriꝛ ita ꝙ dens oppositus loco eius qui cecidit ⁊ eradicatus est augmentatur in longitudine cum fit additio cōueniens ei ⁊ nō opponatur ei contritio.

¶ Hic ostēdit egritudines cōpositas fieri in dētibus. Primo ꝑmittit illud.

illud. Scđo ꝓbat. ibi(Et illud q̄dē.) ¶ Dicit p̊ ꝙ dentes aliq̄ñ apostemanẜ. De scđa arguit sic. omne mēbrũ qđ est aptũ recipere nutrimētũ est aptũ recipere sup̄fluitates nutrimēti: sed dentes sunt hmõi: ergo ⁊c̄. tũc sic talis sup̄fluitas est apta generare apostema. ¶ Propter quod nota ꝙ Serapio fuit istius opiniõis ꝙ nec ossa nec cerebrũ apostemãẜ. Ratio est q꞉ nõ possunt eleuari in tumorē: modo ad apostemationē requiriẜ tumor. Hoc probat q꞉ membra dura nõ possunt extendi: ergo nec tumefieri. Silr̄ membra mollia fluũt vt aqua: igiẜ nõ possunt apostemari. Modo Aui. tenet oppositũ hic in rõne sua que est demonstratiua. ¶ Propter qđ nota ꝙ quoddã est apostema causatũ per viã defluxus: ⁊ quoddã ꝑ viam paulatiue ꝯgestionis: modo rõ Aui. ꝓbat ꝙ dato ꝙ dētes nõ apostemenẜ per viã defluxus: tñ apostemanẜ per viã cõgestionis. Itē ⁊ additionē semp. s. viuēte aĩali: vt apparet in equis ⁊c̄.

¶ Et scias ꝙ dentiũ cõplexiones q̄ñq꞉ significanẜ ex gingiua ⁊ colore eius: si est citrina est cholerica ⁊ alba est flegmatica ⁊ rubea est sanguinea: ⁊ si est ad fuscitatē ⁊ nigredinem est melancholica.

¶ Hic ponit signa complexionum dentium ⁊ patet littera. Itez est cholerica. s. complexio.

¶ De ꝯseruatione dentium. Cap. 2m.

Qui vult vt incolumes sint sui dentes opꝫ vt obseruet octo res.

¶ Hic determinat de dispositionibus dentiũ. Et p̄mo determinat de ꝯseruatione dētiũ. Scđo ponit medicinas dētium. ibi(Medicĩe dētiũ.) Tertio determiat de dolore dētiũ. ibi(Scias aũt.) Prio ostēdit a q̄bus dꝫ se cauere in ꝯseruatione dētiũ. Scđo ostendit a q̄bus debemus vti. ibi(Fricationes.) Prio p̄mittit intētiones que haberi debēt in ꝯseruatiõe dētiũ. Scđo illas declarat ibi(Ex q̄bus est.) Prima pꝫ. ¶ Itē octo res. i. itentiones.

¶ Ex q̄bus est vt sibi caueat a frequēti corruptiõe cibi ⁊ potus in stomacho ꝑpter rem in substantiaꝫ cibi: ⁊ ē vt sit recipiēs corruptionē velociter sicut lac ⁊ pisces saliti ⁊ pisces parui: aut ꝑpter malitiã regimis sue acceptionis ex eis que iam scita sunt in locis suis.

¶ Hic ponit istas intētiones octo. Scđa ibi(Ex eis.) Tertia ibi)Et ex eis.) Quarta ibi(Et ex eis.) Quinta ibi(Et ex eis.) Sexta ibi(Et ex eis.) Septima ibi(Et ex eis.) Octaua ibi(Et ex eis.) Prima pꝫ. ¶ Ratio primi est: q꞉ eleuanẜ vapores a cibo corrupto ⁊ veniunt ad gingiuas ⁊ dētes ⁊ nocent. Item sicut lac: q꞉ cito corrumpitur. Item ⁊ pisces saliti. s. aliqui: ⁊ pisces parui. s. aliqui. Item aut malitia. i. propter malitiam. Item scita sunt. s. primo cañ. fen. 3. ca. de regimine eius qđ comeditur ⁊ bibitur.

¶ Et ex eis est vt nõ nitaẜ multis vicibus vomere ⁊ ꝑprie cũ est illud qđ euomit acetosum.

¶ Hic ponit scđam intentionē habēdã ⁊ pꝫ lr̄a. Rõ est: q꞉ in vomitu eleuanẜ vapores ⁊ nocent dentibus.

¶ Et ex eis ē vt vitet masticationē oĩs visci: ⁊ ꝑprie cũ est dulce sicut cõfectio de melle ⁊ ficus viscose.

¶ Hic ponit tertiam intentionem habendam ⁊ pꝫ. Item visci. i. viscosi. Ratio est vt non teneantur ille res in dentibus. Item viscũ est dulcis. s. q꞉ stat magis affixa.

¶ Et ex eis est deuitatio frangendi durum.

¶ Hic ponit quartam intentionem ⁊ pꝫ.

¶ Et ex eis est deuitatio congelantium.

¶ Hic ponit quintaꝫ intentionem ⁊ pꝫ littera.

¶ Et ex eis est deuiatio omnis rei que est vehementis frigoris: ⁊ ꝑprie post calidum ⁊ omnis vehemētis caloris: ⁊ proprie post frigus.

¶ Hic ponit sextam intentionem ⁊ pꝫ littera.

¶ Et ex eis est vt assiduet mundicationē eius qđ igreditur dētes absq꞉ perscrutatione multa ⁊ cõsuetudine vsq꞉ ad hoc vt noceat carni rubee ⁊ carni que est iter dentes ⁊ moueat eam aut moueat dentes.

¶ Hic ponit septimam intentionem ⁊ pꝫ littera.

¶ Et ex eis est deuitatio reꝝ nocētiũ dētibus ꝑprietate sui sicut porri. Ipsi eniꝫ vehemēter nocēt dētibus ⁊ gingiue ⁊ reliqua que dicta sunt in singularibus.

¶ Hic ponit octauã itentionē ⁊ pꝫ lr̄a. Itē in singularibus. s. 2. cañ.

¶ Fricationes aũt eoꝝ opꝫ vt administrenẜ cuꝫ equalitate ⁊ nõ fiat in eis perscrutatio tãta vt destruaẜ humiditas eoꝝ ⁊ aquositas: ⁊ preparet eos ad recipiēdũ fluxus ⁊ vapores ascendentes a stomacho ⁊ fiat cã ad timoreꝫ: ⁊ quãdo admĩstraẜ fricatio cũ equalitate abstergit dentes ⁊ confortat eos ⁊ confortat carnem rubeam ⁊ ꝓhibet lapides ⁊ facit bonũ oris odorem.

¶ Hic ostendit q̄bus debet vti. Et p̄mo ostendit ꝙ dꝫ vti fricatiõe. Scđo ostēdit cũ q̄bus dꝫ fieri fricatio. ibi(Et melius.) ¶ Dicit primo ꝙ fricationes debent fieri temperate ⁊c̄. Item lapides. i. lapidationes que fiunt circa dentes.

¶ Et melius q̄dē lignũ ad fricationē faciendã est illud in quo sunt stipticitas ⁊ amaritudo. Et opꝫ vt ꝯsuescat fricationē dētiũ cũ vadit dormitũ cũ oleo. Sitq꞉ illud oleũ aut sicut oleuꝫ rosa. si ē necessaria ĩfrigidatio: aut sic̄ oleũ de ben ⁊ neriden si necessaria est calefactio ⁊ q̄ñq꞉ necessaria est cõpositio. Et melius quidem est vt fricēẜ prius cũ melle si est illic frigus: aut cũ zuccharo si est declinatio ad frigus aut parũ caloris. Vnũqđq꞉ aũt amboꝝ ꝯgregat ꝓprietates laudabiles abstersionis ⁊ cibationis ⁊ impinguatiõis ⁊ mũdificationis: sed zuccharũ in hoc toto est ĩferius melle: ⁊ si teratur alta barzet ⁊ cũ melle misceaẜ abstergit ⁊ mũdificat ⁊ stringit gingiuam: deinde opꝫ vt sequaẜ ipsum oleum.

¶ Hic oñdit cũ q̄bus debēt fricari dētes. Et primo facit hoc. Scđo ostēdit cũ q̄bus debēt ablui. ibi(Et ex eis q̄ ꝯseruant.) ¶ Dicit p̊ ꝙ bonũ est ꝙ fiãt fricatiões cũ ligno odorifero ⁊c̄. Item stipticitas ⁊ amaritudo. s. sicut lignũ aloes myrti granati ⁊ mori. Itē cũ oleo. s. ad ꝓhibendũ impressionē vapoꝝ. Item sit. s. illud oleũ cõe. Iteꝫ ⁊ neriden. i. spica. Item ⁊ declinatio ad frigus. s. Itē amboꝝ. s. zucchari ⁊ mellis. Itē inferius melle. s. in abstergēdo ⁊ alijs.

¶ Et ex eis que ꝯseruãt sanitatē dentiũ est vt colluaẜ os in mēse bis cũ vino in quo decocta est radix titimali: est enim perueniens ad vltimũ in faciēdo bonũ odorē ⁊ non aduenit facienti illud dolor dentium.

¶ Hic docet administrare lotionē oris ⁊ tot facit quot medicinas ponit. Partes patent. Item colluatur. i. abluatur.

¶ Et similiter caput leporis adustuꝫ q̄ñ fit cũ eo fricatio: ⁊ silr̄ sal confectus cum melle cũ aduritur aut non aduriẜ: sed adustus est melior: ⁊ opꝫ vt ex eo fiat auellana ⁊ ponaẜ in pãno ⁊ fricenẜ cuꝫ ea dētes. Et similr̄ fricatio cũ lupinis: ⁊ similr̄ alumē iameni cũ aliquãtula myrra: ⁊ ꝑprie alumē adustũ cũ aceto. Et q̄ñ iuuãtur dentes istis medicis: opꝫ vt administreẜ post eas mel ⁊ fricatio cum eo fiat aut zuccharũ: deinde administreẜ fricatio cum oleis ẜm ꝙ narrauimus.

¶ Hic ponit aliam medicinam ⁊ pꝫ. Item mel. i. aqua mellis. Iteꝫ zuccharum. i. aqua zucchari.

¶ Et cũ dens preparatus est fluxibus opꝫ vt teneaẜ in ore decoctio reꝝ stipticaꝝ diu ⁊ assidueẜ medicamen de alumine ⁊ sale adustis sup̄ ipsum.

¶ Hic ponit aliam medicinam ⁊ pꝫ.

¶ Sermo vl'is de cura dentium. Cap. 3m.

Medicine dentium alie sunt ꝯseruatiue ⁊ alie sunt curatiue. Et q꞉ substãtia dētiũ est sicca: tunc medicine conueniētes que cõseruãt sanitatē ⁊ reducũt eos ad illud qđ opꝫ ẜm plurimũ sunt medicine exiccatiue. Calidis aũt ⁊ fridis idigēt cũ accidit vnã duaꝝ q̄litatũ a nãli cõplone iã plurimũ recessisse. Vehemētioris igiẜ medicinaꝝ ꝯueniētiũ ad sanitatē dentiũ sunt exiccatiue cõmensurate in

duabus qualitatib⁹. Et oīs medicina dentis est exiccatiua nisi illa que non est dentis qm̄ est dens: imo ꝓpter accidēs quod ei accidit. Et ex exiccatiuis quedaꝫ sunt calide ⁊ quedam sunt frigide.

¶ Hic ponit alias medicinas que valent in dispōnibus dentiuꝫ. Et primo ponit medicinas cōseruatiuas. Scd̄o curatiuas. ibi (Inspiciamus.) Primo premittit ⁊ ponit medicinas cōseruantes sanitatē ⁊ p̄mittit diuisionē. Scd̄o declarat. ibi (Medicinarū.) ¶ Prima pꝫ. Item ad sanitatem. s. conseruandam. Iteꝫ in duabus qualitatibus. i. in qualitatibus actiuis. Itē qm̄ est dens. i. inquātuꝫ est dens. Item quedā sunt frigide supple ⁊ quedā temperate.

¶ Et medicinarum dentium melior est illa que aggregat ad arefactionem ⁊ exiccationem abstersionē ⁊ resolutionem superfluitatis si ad dentem est expulsa cuꝫ equalitate ⁊ prohibitione materie que ad ipsum attrahitur cum exiccatiuis frigidis.

¶ Hic declarat mēbra. Prīo ponit can̄. in medicinis calidis. Secūdo in frigidis. ibi (Et illa que.) Tertio in tēperatꝭ. ibi (Equales vō.) ¶ Dicit primo ꝙ melior est ⁊c̄. Itē equalitate. i. ꝯueniētia.

¶ Et illa que ad aliquātulum frigoris declinat que nō obstupefacere facit dentes sua acetositate aut pōticitate sua sicut est obstupefactio acreste ⁊ acetositas citri ⁊ sunt gallia ⁊ cāphora ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ semē eius ⁊ balaustie ⁊ sanguis draconis ⁊ fructus thamarisci ⁊ galle ⁊ charabe ⁊ margarite ⁊ fausel ⁊ farina ordei ⁊ cortex arboris mori ⁊ folia thamarisci ⁊ radix acetose.

¶ Hic docet administrare medicinas frigidas. Et primo facit hoc. Secūdo reuertitur ad calidas. ibi (Et calide.) ¶ Prima patet. Itē gallia. i. ramich confectio gallarum seu ex gallis ⁊ passulis. Item fausel. i. auellana indica.

¶ Et calide que sunt vsqꝫ ad terminum: alie sunt quarum calor est in substantia sua: ⁊ alie sunt quarum calor est acquisitus. Et ille que sunt ad terminuꝫ in substātia sua sunt sicut sal adustus ⁊ sceba adustus ⁊ cinamomū ⁊ hyssopus ⁊ flos squināti ⁊ fructus capparis: ⁊ forti⁹ eo est cortex radicis ei⁹: ⁊ xyloaloes ⁊ muscus ⁊ capillus veneris crudus ⁊ adustus ⁊ folia cupressi ⁊ iuniperi ⁊ folium ⁊ cornua cerui adusta ⁊ nō adusta ⁊ mentastrum ⁊ cinis eius ⁊ mastix ⁊ dragantuꝫ adustuꝫ ⁊ cinis baurach ⁊ aristol. ro. ⁊ cinis corticis vitis ⁊ cinis capitis leporis ⁊ dactyli adusti. Et calide cū virtute aquisita sunt sicut cinis gallarum. Nam cum extinguitur cum aceto est ad equalitatem propinquus: ⁊ cinis ramorum vitis ⁊ cinis canne ⁊ que sunt eis silia.

¶ Hic ponit cal'as medicinas ⁊ pꝫ. Itē vsqꝫ ad terminū. i. nō superflue. Itē sceba est species absinthij al'. i. sticados al's. i. sadonicum. Itē capillus veneris crudus humidus. Itē dragantū. i. vitriolum.

¶ Equales vō sunt sicut cornua cerui adusta cū lauātur ⁊ sicut nux aldulb ⁊ sicut cortices arboris pini.

¶ Hic ponit medicinas equales in calido ⁊ frigido. Et primo simplices. Secūdo compositas. ibi (Et ex eis sunt.) ¶ Dicit primo ꝙ equales sunt sicut cornua cerui. Item aldulb idest platanus.

¶ Et ex eis sunt medicine venientes ex via compositionis ⁊ sunt sicut farina ordei cum permiscentur cum sale ⁊ sero: deinde aduritur: ⁊ dactyli confecti cū alchitran ⁊ aduruntur donec fiant carbones: ⁊ deide effunditur super eos serum.

¶ Hic ponit medicinas cōpositas. Primo hoc. Scd̄o ponit descriptiones quorūdā aliorū. ibi (Et ex fricationibus.) ¶ Dicit primo ꝙ medicine composite ⁊c̄. Item alchitran. i. pice liquida.

¶ Et ex fricationibus expertis est dētifriciū expertum quod recipit cornu cerui adusti ⁊ foliorū cupressi amborū an̄. ʒ. x. nucis dulb cū dispōne sua. ʒ. v. radicis pentaphilō. ʒ. x. capilli veneris adusti. ʒ. quinqꝫ: rosarū mūdatarum a capitibus suis. ʒ. viij. spice. ʒ. iij. conterantur bene ⁊ fiat ex eis dentifricium.

¶ Hic ponit duas receptas. Secunda ibi (Dentifricium.) ¶ Dicit primo ⁊c̄. Item dentifricium. i. fricatoriū dentis.

¶ Dentifricium bonum. ℞. cornu cerui adusti karmezit cyperi rosarum spice ⁊ aristol. omnium an̄. ʒ. i. salis gēme. ʒ. vnius quartam partem: fiat ex eis dentifriciū: ⁊ dicemus etiam dentifricia in capitulis que sequūtur ⁊ dentifricia alia in antidotario.

¶ Hic ponit aliam medicinam ⁊ pꝫ littera. Item karmezit. i. pētadactylus: aliter idest milium solis al's. i. fructus thamarisci.

¶ Incipiamus itaqꝫ ⁊ dicamus ꝙ curatio cum exiccatiuis est curatio sicut scis conueniens ⁊ cum calefactiuis ⁊ infrigidatiuis est curatio que est necessaria cum fit vehemens recessio ab equalitate ꝓpria.

¶ Hic ponit medicinas curatiuas malarum dispositionuꝫ dentiū. Et primo ostendit virtutem ipsarum medicinarum. Secundo ponit diuersitates in modis medicinarum. ibi (Et medicine.) Tertio specialiter ostendit quomodo acetū cadit in curatione dentium. ibi (Et acetum.) ¶ Dicit primo ⁊c̄.

¶ Et medicine quidem dentales alie sunt dentifricia ⁊ alie sunt masticationes: ⁊ alie sunt linimēta: ⁊ alie sunt que vt pastilli ponuntur super dentes aut super mandibulam: ⁊ alie sunt succi: ⁊ alie sunt fricationes: ⁊ alie sunt res īplentes: ⁊ alie sunt vaporationes: ⁊ alie sunt cauterizantes: ⁊ alie sunt eradicatiue: ⁊ alie sunt suffumigatiōes: ⁊ alie sunt caputpurgia: ⁊ alie sunt distillationes in aure: ⁊ alie sunt euacuantes materiam cū flobothomia aut vētosis ex ꝓpinquioribus locis.

¶ Hic ostendit diuersitates medicinarum. Et primo ponit diuersitatem in modis vsus. Secundo in virtute. ibi (Et ex medicis.) Dicit primo ⁊c̄. Itē dētifricia. i. fricatoria dentium.

¶ Et ex medicinis dentium quedam sunt que sunt resolutiue ⁊ quedā que sunt infrigidatiue ⁊ quedam que sunt narcotice. Et narcotice quidem cum administrātur in dentibus sunt res longinquiores a timore. Uerum earum multiplicatio quādoqꝫ corrumpit substātiam dentium. Et similiter medicine vehementis resolutionis ⁊ calefactionis oportet vt non administrentur nisi cum est necessarium: ⁊ sunt sicut pulpa colloquintide ⁊ elleborus albus: ⁊ cucumer asininus ⁊ reliqua. Et oportet vt caueatur euentus alicuius earuꝫ ⁊ narcoticorum ad ventrem. Et similiter multotiēs est necessariū perforare dentem cum pforatorio minuto vt per ipsum exuccetur materia nocitiua: ⁊ vt īueniant medicine transitum ad profundum eius.

¶ Hic ponit diuersitates in virtute medicinarum ⁊ dicit ꝙ quedā sunt resolutiue ⁊c̄. Item res lōginquiores a timore q̄ꝫ que in alijs partibus ītrinsecis nobilioribus. Itē alicuius earū. s. vehemētis resolutionis ⁊ narcotice. Item minuto. i. subtili.

¶ Et acetum quidem quāuis sua essentia noceat dētibus tamen quandoqꝫ ponitur in medicinis dentium infrigidantibus ⁊ calefacientibus simul. Infrigidantibus quidem quoniam infrigidat sua substantia ⁊ non penetrat. In calefacientibus vō quoniam penetrat ⁊ quoniam adiuuat cum incisione ad resolueduꝫ: eius vō nocumentum est tunc fractuꝫ cum medicinis dentium que eis admiscentur.

¶ Hic ostendit specialiter quomodo acetū cadit in cura dentiuꝫ ⁊ patet lr̄a. Item sua essentia. s. frigidum est. Item frigidū. s. cuꝫ miscetur cum medicinis calidis.

¶ De dolore

¶ De dolore dentium. Cap. 4m.

Scias ꝙ dẽtes quãdoqꝫ dolẽt ꝓpter cãm dolorosam existẽtẽ in substãtia ipsoꝝ ſm ꝙ ꝓposuimus in eis que ꝑterierunt. Et qñqꝫ est ꝓpter cãm dolorosaꝫ existentẽ in neruo que est in radice eorum. Et quãdoqꝫ est propter causam dolorosam existentem in gingiua ⁊ apostema ⁊ additionem carnis nate in ea recipientem materiam: aut propter mollificationẽ eius ⁊ mollitieꝫ eius quare recipit materias malas ⁊ putrefiunt in ipsa ⁊ nocẽt dentibus: ⁊ etiã ponũt super dentes cõmotos.

¶ In ꝑcedẽti Auic. determinauit de anathomia dentiũ ⁊ de medicinis ꝯseruatiuis ⁊ curatiuis dentiũ: hic determinat de dispõnibꝰ dentiũ: quarũ alique sunt accidẽtia ⁊ alique sũt egritudines: ⁊ tot facit quot sunt dispõnes de qbꝰ determinat. 2a ibi (Qñqꝫ cõmouet.) 3a ibi (Et est ⁊c̃.) Partes patẽt per capl'a. ¶ Primo determinat de dolore dentiũ quãtũ ad cãs. Scðo quãtũ ad signa. ibi (Opꝫ vt.) Tertio q̃tuꝫ ad curã. ibi (Si dolor qdẽ.) ¶ Primo ponit locũ doloris in dentibꝰ. Scðo ponit cãs. ibi (Doloꝝ ṽo.) Tertio ponit canones cõpletiuos. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Primo facit hoc. Scðo ponit quẽdã canonẽ. ibi (Et qñqꝫ fit.) ¶ Dicit de p° ꝙ dẽtes aliqñ dolẽt ꝓpter cãm que est in ipsis: aliqñ ꝓpter cãm dolorosaꝫ que est in gingiuis ⁊c̃. In neruo qui est in radice: qꝛ est ibi mala cõplexio vel sol'o ꝯtinui vel apostema. Itẽ ꝓpter mollificationẽ eiꝰ. s. ibi gñate. Itẽ ⁊ putrefiunt in ipsa. s. carne addita al's ⁊ gingiua.

¶ Et quandoqꝫ fit difficile pluribꝰ hominibus considerantibus in dentibus suis dolorosis discernere inter eos ⁊ species cure ipsoꝝ sunt diuerse.

¶ De secũda dicit ꝙ sunt qdã homines qbus est difficile ⁊c̃. Item discernere inter eos siquis sit dens dolorosus. ¶ Nota ꝙ qñ res sunt multũ vicine ꝯfundit iudiciuꝫ vt pꝫ in empiala ⁊ lipparia: in qbꝰ aliqñ simul ⁊ semel apparet calor ⁊ frigus: ⁊ hoc ꝓpterea qꝛ iudiciũ ꝯfundit ꝓpter ꝓpinquitatẽ vapoꝝ: ita est hic: qꝛ ꝓpter vicinitatẽ dentiũ corrũpit iudiciũ de dolore ipsoꝝ. Item cure ipsorum. s. dentiũ. Item sunt diuerse: qꝛ aliter curant dolores qñ sunt in substãtia neruoꝝ: ⁊ aliter quãdo dolor est in gingiua.

¶ Doloꝝ ṽo dentiuꝫ cãe aut sunt malitia cõplexionis pure ex frigore aut calore: ⁊ exiccatio ꝑꝑ ꝑuationẽ nutrimẽti sicut in senibꝰ est ĩfra hũectationẽ ſm ꝙ scies in loco suo: aut est cũ mã aut vẽtositas. Et mã qdem aut facit dolorẽ cũ multitudine aut grossitie aut acuitate: ⁊ qñqꝫ est mã apostemans dentẽ ipm: ⁊ qñqꝫ est corrodẽs: ⁊ qñqꝫ facit nasci vermẽ: ⁊ mãei ꝑncipium aut est ex stomacho aut est ex capite aut ex vtrisqꝫ locis simul. Et si fuerit totũ corpꝰ plenũ illa mã tũc cursus ex corpore ad dẽtes erit ex his duabꝰ vijs.

¶ Hic ponit cãs doloꝝ dentiũ ⁊ dicit ꝙ dolor dentiũ aut est mala cõplexio sine mã vel cũ mã aut ventositas ⁊c̃. Itẽ pure. i. sine mã. Iteꝫ infra humectationẽ. i. preter humiditates: qꝛ põt esse siccus per ꝑuationẽ humiditatis ⁊ põt esse humidus ꝓpter infusionem. Aliter ĩfra humectationẽ in faciẽdo dolorẽ: qꝛ humiditaꝫ nõ facit dolorẽ per se sed per accidens. Item erit. s. vtplurimum. Item ex his duobus. s. capite vel stomacho.

¶ Et qñqꝫ dolent dentes in febribus acutis ſm semitam cõmunitatis in malitia cõplexionis.

¶ Hic ponit duos cañ. Scða ibi (Et qñ accidũt.) ¶ Dicit p° ꝙ aliquãdo fit dolor in dentibꝰ ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ dolor cõis in dentibꝰ ſm semitã cõitatis qñ a gingiuis cõicat dentibus nocumẽtũ vt mala cõplexio: vel aliqñ mã que posset apostemare vel alterare.

¶ Et quãdo accidunt sub aliquo dentiuꝫ corrosio dolor ⁊ pulsatio: tũc in radice eiꝰ est superfluitas nõ matura: curent ergo apostemata ⁊ dolor ⁊ eradicet.

¶ Hic ponit aliuꝫ cañ. ⁊ patet littera. Item nõ matura. supple sed maturatur vel ventosat: ⁊ quãdo maturat fit dolor: ⁊ etiã qꝛ ventosatur: quoniã ventositas extendit apostema. i. adunatio materiei que est in dente. Item eradicetur dens ⁊c̃.

¶ De signis. Cap. 5m.

Oportet vt attẽdas ⁊ cõsideres an cũ dolore dentis sit apostema in gigiua aut in partibꝰ eiꝰ. Si ḡ iuenies apostema ĩ gigiua existimabis ⁊ iudicabis ꝙ fortasse cã non erit in ipso dẽte. Et simil'r si fuerit cõpressio suꝑ ipsam gigiuã. Si aũt nõ iueneris apostema in gigiua: tũc cã alia est in ipo dẽte aut est in neruo q est in radice eiꝰ. Nã si senseris apostema in dẽte aut corrosionem: tũc cã erit in suba eiꝰ. Et simil'r cũ senties lesionem que extẽdit ſm longitudinẽ in dẽte. Si aũt nõ sentit lesio nisi in ꝑfundo: tũc cã est in neruo qui est in radice eiꝰ: ⁊ ꝓprie cuꝫ iuenit dolor expãsus in carnibꝰ rubeis: aut in mandibula ⁊ sentitur sicut stupefactio in dente.

¶ Hic ponit signa. Et p° ponit signa loci doloris. Scðo ponit signa cãrũ doloris. ibi (Et tu qdẽ.) Tertio iterũ ponit signa. ibi (Cũ autẽ cã.) ¶ Dicit p° ꝙ tu debes ꝯsiderare ⁊ attẽdẽ si est apostema in gigiuis. Itẽ cõplexio. s. mala. Itẽ cõplexio. i. nocumẽtũ corrosionis. Itẽ ꝓpe cũ iuenit al's nõ iuenit. Itẽ ĩ carnibꝰ rubeis: qꝛ ꝑ illã carnẽ est neruꝰ expãsus. Itẽ obstupefactio. s. ꝑꝑ nocumẽtũ in neruo.

¶ Et tu quidem significabis complexiones calidas et frigidas per ea que sciuisti: ⁊ siccas per detumitioneꝫ dentis ⁊ cõmotionem eius: ⁊ significabis ventositatẽ cum permutatione doloris extensi ⁊ humorem grossum cum submersione ⁊ mora doloris absqꝫ caliditate ⁊ frigiditate apparentibus valde: ⁊ humorẽ acutũ sanguineũ aut cholericum cum velocitate nocumenti qð incurrerit ab eo qð facit dolorẽ. ⁊ pertrãsitioneꝫ existentem in dolore ⁊ alteratione coloris ad similitudinẽ humoris ⁊ caliditate acuta cũ tangitur. Et scias ꝙ initiuꝫ humoris est ex cerebro aut stõcho ex repletione quã iuenies ex vno coꝝ aut ambobus.

¶ Hic ponit signa cãꝝ ⁊ pꝫ lr̃a. Itẽ per ea que sciuisti. s. suꝑius. Itẽ ⁊ siccas ꝓpter ꝑuationẽ nocumẽti dentis: qꝛ dens detumescit et cõmouet. Itẽ ⁊ humorẽ grossuꝫ. s. signabis cũ submersione. s. doloris in ipso. Itẽ ⁊ per transitionẽ. s. existentẽ in dolore: qꝛ occupantur plures partes a tali materia ꝓpter multitudinem sanguinis. Item ex vno eoꝝ. s. cerebro vel stomacho.

¶ Cũ aũt cã doloris est in gingiua nõ sufficit eradicatio ⁊ nõ est necessaria penitꝰ. Et si est in dẽte remouet dolor cũ eradicatione. Et qñ est in neruo qñqꝫ remouet cũ eradicatione ⁊ qñqꝫ nõ remouet. Et nõ remouet qdẽ nisi ꝓpterea ꝙ mã quã nã ⁊ medicia resoluẽ querũt iuenit locũ amplũ in quo expellitur cum prius fuerit prefocata retenta cum dente.

¶ Hic ponit iterum signa locoꝝ doloris: ⁊ dicit ⁊c̃. Itẽ ⁊ inuenit locum ampluꝫ. s. materia extracto dente. Item retente. s. in neruo. Item cum dente. i. coartante neruum illum.

¶ De cura. Cap. 6m.

Si dolor qdẽ fuerit cõmunitate membri: tũc ĩcipe a mũdificatõe mẽbri cõicantꝭ cũ flõmia ⁊ vẽtris sol'one cũ eo qð sit sicut hiera ⁊ pulpa colloqntide aut scamonea aut sicut infusiones aut cũ gargarismis mũdificantibꝰ caput cũ cã est in capite. Cum aũt illic fuerit apostema sensibile in gingiua ⁊ carnibꝰ rubeis: tũc oportebit vt ĩcipias cũ flõmia ⁊ scarificatione ſm virtutẽ ⁊ ꝯditiones.

¶ Hic ponit curam. Primo considerando partem facientẽ. Scðo considerando omnes modos vsus administrationis medicinarũ que appropinquant dentibus. ibi (Medicine.) Tertio ponit medicinas stupefactiuas. ibi (Quãdoqꝫ administrantur.) ¶ Hic ponit curam considerando membrũ a quo cõmunicatur nocumentum. Primo ponit curã quãdo apostema est in gingiua. Secundo

quãdo causa est in dente.ibi(Cũ aũt cã.)Tertio cõsiderando cãm ƀm se.ibi(Si aũt.)Primo ponit curã quãdo apostema est in gigiua cũ medicis.Scđo cũ remedijs localib⁹.ibi(Et vt teneat.)Pria pȝ.¶ Jtẽ ƀm virtutẽ.s.corpoꝝ.Jtẽ ⁊ ↄditiones.s.attendas.

¶ Et vt teneat in ore in pricipio in oibus eis ifrigidantia que sunt ex succis ⁊ decoctionib⁹ ⁊ similib⁹ factis fortib⁹ ex cãphora absqȝ supfluitate i stipticitate.Et multotiẽs qdẽ sufficit vt sis ↄtentus ex oleo ros.⁊ mastice ⁊ oleo onfancino aut ex oleo qđ sit sic oleũ myrtinũ.Et ↄfert ad illud vt sumanť vinũ passularũ vet⁹ ⁊ oleũ ros.crudũ decoquať cũ vino in quo sint passule decocte decoctione bona ⁊ teneať in ore.

¶ Hic ponit remedia localia.Prio qñ dolor est in ꝑncipio.Scđo qñ in ꝓcessu.ibi(Deinde post illud.)¶ Dicit primo ⁊c.

¶ Deide post illud gradatim ordineť ad resoluentia ⁊ maturãtia ⁊ caueať vt non currat ex aliquo forti eoꝝ aliqd ad ventrẽ.Et ordineť etiã gradati ad eũonẽ ex ipso mẽbro:ita vt mittanť ad radices dentiũ sanguisuge aut flõmeť vena que est sub lingua aut ventoseť sub mento cuȝ icisione.Qȝ si dolor vehemẽtior fuerit: tunc opȝ vt adhereat super radicẽ dentis pyretrũ cũ camphora:⁊ reiterenť ambo quotiens resoluunť:⁊ si additur vehementia doloris necessariũ est multotiẽs administrare opium cum oleo rosa.Sed quotiẽscũqȝ iuenitur excusatio ab illo dimittere ipsum est melius: imo opȝ vt administreť maturatio.

¶ Hic ponit curã per remedia localia quãdo dolor est in ꝓcessu ⁊ pȝ lr̃a.Jtẽ vehemẽter fiat.s.qr mã debilitať ⁊ ventosať.Jtẽ opiuȝ cum oleo rosarum illa est medicina stupefactiua.

¶ Cuȝ aũt causa est in ipso dente aut in neruo ⁊ nõ est materia:imo malitia cõplexionis curetur cuȝ medicis dentium que ei opponuntur notis.

¶ Hic ponit curam quando cã est in den te vel in neruo ⁊ pȝ.

¶ Si aũt est causa in malitia cõplexionis eius ⁊ debilitatis eius cõplexionis sup calidũ colluat os ex oleo fride cõplexionis tepido:deide fiat fridum actu.Et si cã malitie cõplexionis ei⁹ est cõplexio sup fridũ administreť loco illius ex oleis calidis sicut est oleũ de nereiden ⁊ oleũ de ben ⁊ cõprimat sup vitelluȝ oui assatum calidũ aut sup panẽ calidũ:⁊ quãdoqȝ conferũt: ambo regimina in vnaquaqȝ spẽrũ malitie cõplexionis p̃dicta.Si aũt causa est pura siccitas:tũc cõfert ei vt fricet cũ eis que sunt sicut butyrũ ⁊ adeps anatis.

¶ Hic ponit curam doloris dentium considerando causam ƀm se. Primo quãdo causa est mala complexio sine materia.Secundo quando est cum materia.ibi(Si ṽo est.)Prima patet.¶ Jteȝ cõplexio.s.est cã.Jtẽ cõplexio.s.calida que est cã huius doloris.Jtẽ cõplexio super frigidũ ⁊ cõplexio faciẽs frigidũ dominari.Jtẽ de neriden.i.de spica.Jtem ⁊ cõprimantur.s.dentes.Jteȝ ambo regimina predicta.s.permiscere panem cum vitello oui.Jteȝ butyrum ⁊ adeps anatis ponunť ad humectandũ.

¶ Si ṽo est cũ mã quecũqȝ sit mã acuta aut grossa aut multa opȝ vt euacueť ƀm ꝙ ipa est:⁊ opȝ vt ꝑus incipiať in pricipio cũ eis que ifrigidant ⁊ repellũt in oib⁹ illis:ꝙuis sit illud in mã calida plus necessarium ⁊ in grossa minus.Et ex reb⁹ qdẽ fortib⁹ ad repellendũ et ꝓprie in materijs fridis est alumẽ adustũ ⁊ extinctum cũ aceto cũ equali mensura sui salis que ambo sint trita valde:deide admistrenť:deinde colluať os postea cũ vino.Et ex eis que ↄueniũt ad repellẽdũ sũt galle. Qȝ si materia fuerit calida cureť cũ succis infrigidatiuis ⁊ fiat p̃paratio in equatione eius.

¶ Hic ponit curam si est dolor cum materia ⁊ patet.

¶ Si aũt illud nõ valet p̃paratio sit aut in resolutione ei⁹ aut in ipsius stupefactione.Et si mã fuerit grossa aut plurima p̃paratio sit post illud qđ diximus ex curatione initij cũ resolutiuis etiã:⁊ melius est vt sit collutio oris cũ aceto ⁊ oleo rosato.Jpsa eni quandoqȝ attrahit humiditates radicales post supfluitates.Et qñqȝ est necessariũ vt aggregenť ad resolutiuas medicine stiptice:qm̃ mẽbrũ est siccũ.Qȝ si cã est vẽtositas tunc curatio fiat cũ resolutiuis que dicemus ⁊ ꝓprie serapino ⁊ galbano ⁊ granis alharmel.

¶ Hic ponit curam quãdo dolor est in ꝓcessu.Jtem post illud qđ diximus.s.de euacuatione ⁊ repercussione.Jtem ipsa enim.s.medicina resolutiua.Jtem post superfluitates supple est bonum lauare cum oleo rosato ⁊ aceto vt remoueãtur superfluitates.Jteȝ alharmel.i.species ruthe.

¶ De medicinis resolutiuis. Cap.7m.

M Edicine administrate in dolorib⁹ dẽtiũ indigentib⁹ resolutione:alie sunt collutiões oris in qbus oibus opȝ vt teneãtur in ore spatio longo sicut acetum in quo coctũ est spolium serpẽtis:aut acetum in quo decocta est colloqntida ⁊ est fortis iuuamẽti valde:⁊ cũ frigus est manifestum: tunc sit cũ vino aut aristologia aut pyretro aut asa fetida cũ synapi aut cortices capparis aut cortices pini aut mẽtastrũ aut folia dulb ⁊ poliũ ⁊ cortices raffani cũ aceto aut aq.Et simil'r folia lauri ⁊ git:⁊ simil'r fustes allij cũ pyretro:aut acetuȝ in quo poniť cõdisi teneať in ore:aut pyretrũ ⁊ fruct⁹ thamarisci in aceto ⁊ ad dolorẽ sansucus siccus aut radix cucumeris asinini ⁊ eius succus in aceto:aut cuȝ armel que sint decocte in aceto aut serapinũ.Et ad dolorẽ pulsatiliũ decoctio gallarũ crudarũ cũ aceto ⁊ solatrũ cuȝ aceto ⁊ bengi cũ aceto ⁊ cornua cerui adusta decocta in aceto squillitico trita ⁊ confecta in oxymelle.

¶ Hic ponit curã cũ medicinis resolutiuis cõsiderato vsu medicinarũ ⁊.11.facit.Primo docet ministrare collutiones.Scđo gargarismata.ibi(Et alie sunt.)Tertio masticationes.ibi(Et alie sunt.) Quarto linimenta epithimata emplastra ⁊ fricationes als rorationes.ibi(Et alie sunt.)Quinto euaporationes.ibi(Et alie sunt.) Sexto cauterizationes.ibi(Et alie sunt.)Septimo fricatiões.ibi (Et alie sunt.)Octauo fumigia.ibi(Et alie sunt.)Nono caputpurgia.ibi(Et alie sunt.)Decimo distillationes.ibi(Et alie sunt.)Undecimo ipletiones corrosionis.ibi(Et alie sunt.)Prima pȝ.¶ Dicit ꝙ medicine que administranť in dolore dentiũ quedã habẽt resoluẽ ⁊c.Jtẽ collutiones ⁊ ablutiones.Jtẽ ⁊ si frigus est manifestum.s.in cã.Jtem cũ vino.i.decoctione taliũ rerũ.Jtẽ dulb.i.platani.Jtem git.i.qđdã gũmi qđ similať nigelle qđ cõstat in grano. Jtem ⁊ ad dolorẽ.s.fortẽ.Jtem armel.i.species ruthe.Jtem pulsatiui qr materia est calida.Jtem bengi.i.iusquiami.

¶ Et alie sunt gargarismata cũ similib⁹ eoꝝ que p̃diximus de collutionib⁹ oris.Et ex eis est vt decoquãtur passe montane ⁊ allia in aqua ⁊ fiat ex eis gargarisma ⁊ dimittať os apertũ ⁊ currat saliua plurima.

¶ Hic docet administrare gargarismata ⁊ pȝ.Jtem passe montane.i.staphisagria.Jtem ex ea.s.aqua.

¶ Et alie sũt masticatiões accepte ex medicis p̃dictꝭ ⁊ silib⁹ eis:ex illis ẽ vt sumať mẽtastꝝ mõtanũ ⁊ pyretꝝ ⁊ pip al.⁊ myrra ⁊ ↄficianť cũ carne passularũ ⁊ fiant ex eis auellane:⁊ masticeť ex eis oi die auellana vna.

¶ Hic docet administrare masticationes ⁊ patet littera.Jtẽ auellane.i.in forma auellane.

¶ Et alie sunt linimẽta ⁊ epithimata ⁊ roratiões ⁊ emplastra facta ex medicinis resolutiuis notis ⁊ ponunť

in eo qđ hȝ essentiã tenacẽ: ⁊ emplastra facta ex medicinis resolutiuis notis sicut est mel aut chitran aut aliqđ dissolutũ in aqua que resoluunt aut ↄficiunt cũ aq̃ sola. Aut accipiat furfur recẽs ⁊ liniat aut sumat pulsatiuo synapi tritũ solũ aut cũ asa fetida: aut accipiat sulphur recẽs ⁊ cũ assa vel sagenea ⁊ ponat super radicem dentis. Et ex eis que sunt experta est vt sumat medulla nucleoꝝ persici ⁊ quãtũ est medietas eius de pipere ⁊ ↄficiant cũ chitra ⁊ fricet cũ eis dens: aut nigella ↄtrita ⁊ ↄfecta cũ oleo applicet ⁊ liniat cum ea. Et ex eis que sũt experta est vt sumat piperis ⁊ pyretri ⁊ staphisagrie ʒ. ʒʒ. oium añ. ps j. baurach armeni pars. j. ʒ. ʒ. terant bene ⁊ fricent cũ eis dẽtes ⁊ gigiua: qm̃ sunt vehemẽtis iuuamenti Et qñqȝ barbe fit emplastrũ cũ eis que sunt sic malua ⁊ camomilla ⁊ anhetũ ⁊ semẽ lini ⁊ decoctio anheti ⁊ oleũ ei⁹ ⁊ administrantur. Et qdẽ Gal'. existimauit ꝙ epar stellionis qñ ponit sup dentẽ dolorosum corrosum sedat dolor eius.

Hic docet administrare linimenta epithimata emplastra ⁊c. et pȝ lr̃a. Itẽ chitrã. i. pix liquida. Itẽ aliqđ dissolutũ. i. aliqua gũma dissoluta. Itẽ resoluta. i. dissoluta. Itẽ pulsatiuo. s. dolori al's. i. cuȝ est in ꝓcessu dolor: aut cũ est a vẽtositate. Itẽ sagenea est electuariũ opiatũ: sed in tali casu valet Philoniũ romanũ. Iteȝ baurach armeni. i. de illa cõtrata. Itẽ barbe. i. pilis de mẽto.

Et alie sunt vaporationes exterius adhibite: ⁊ opȝ vt administrent aut ante cibũ duabus horis: aut post ipsum. iiij. horis: ⁊ horum est necessitas ꝓpter vehementiã doloris sicut si fiat vaporatio cuȝ sale ⁊ milio aut cũ oleo calefacto aut cũ cera liquida. Et qñqȝ vaporat barba faciẽdo vaporationẽ post vaporationẽ vt ad ipsam trahat materia. Cum eni apostemat barba sedatur dolor ⁊ proprie cũ coquitur dens cũ oleo feruente in illa hora.

Hic docet administrare vaporationes ⁊ pȝ lr̃a. Item ad ipsaȝ. s. materiam. Item sedatur dolor. s. dentium.

Et alie sunt cauterizantes: ⁊ regimẽ quidẽ cauterij est sicut vt decoquat oleũ cũ aliquibus medicinis resolutiuis p̃dictis aut solũ. Et quãdoqȝ sumitur acus ⁊ ignit ⁊ submergit in illo oleo ⁊ fit vt penetret ĩ vacuitate embule igeniose sup dentẽ dolorosuȝ donec ꝑueniat ad dentẽ ⁊ cauterizet ipm̃. Et qñqȝ ponit in circuitu ei⁹ cera aut massa aut aliqđ alið distinguẽs iter dentẽ ⁊ iter dẽtes qui sunt in circuitu ei⁹ ⁊ carnes rubeas. Et iuuamẽtũ qdẽ huius ad illũ in quo mã est in ipso dente est plurimũ. Et qñqȝ distillat in embula ẽt oleũ feruẽs post igeniũ p̃dictũ: ⁊ oleũ qdẽ oliue est cõuenientius oleis reliqs. Et quãdoqȝ necessariũ est in cauterizãtib⁹ vt perforet dens ꝑforatorio minuto vt penetret in ipso virtus cauterizatiua: ⁊ quãdo nõ valent curationes cauterizet dens cũ acu ignita totiens donec perueniat ad vltimũ in cauterizatione eius: et fortasse sedabitur dolor ⁊ frangetur dens.

Hic docet administrare cauteria ⁊ pȝ lr̃a. Itẽ embule. i. cãnule. Itẽ inter dentẽ. s. egrum. Item ⁊ inter dentes. s. sanos.

Et alie sunt fricationes accepte ex eis quoꝝ p̃terijt narratio. Et zizibere qdẽ cũ melle est fricatio iuuãs ⁊ ẽt acetũ ⁊ sal ⁊ ẽt acetũ ⁊ pulpa collogntide ⁊ pyretrũ.

Hic docet administrare fricationes ⁊ pȝ lr̃a. Item narratio scȝ supra in medicinis conseruatiuis dentiũ.

Et alie sunt fumus ⁊ suffumigatiões: ⁊ in eis melius est vt fiãt ĩ traiectorio. Et qñqȝ suffumigat ex resolutiuis sicut venis collogntide aut granis ei⁹ aut granis synapis aut vngula asini aut se. cepe ⁊ ꝓp̃e ad vermẽ aut folijs myrti cũ polio aut folijs ruthe aut pyretro.

Hic docet administrare fumuȝ ⁊ patet littera. Item venis. i. radicibus colloquintide.

Et alie sũt caputpurgia resolutiua sicut aq̃ cucumeris asinini ⁊ succus radicis sicle fassasa ⁊ aq̃ sansuci.

Hic docet administrare caputpurgia. ⁊ patet littera. Item sicle al's lily. Item fassasa est herba similis portulace.

Et alie sunt distillationes in aureȝ que sequunt dolorem sicut si administrent ista caputpurgia distillata in aure aut succus capparis humidi.

Hic docet distillare in aures. Itẽ dolorẽ. i. ad locũ doloris.

Et alie sunt ipletiones corrosionis si fuerit cã doloris ex corrosione: ⁊ opȝ vt subtiliet ⁊ nõ ipleat cũ labore ⁊ vehemẽtia addẽte in dolore sicut gallia cũ cyperis aut cũ mastice: ⁊ fortior illo est asa fetida cuȝ serapino aut nigella trita cũ oleo aut piper aut fex adusta aut euforbiũ aut pyretrũ aut ipleat ex medicamie medulle persicoꝝ p̃dicto: imo ipleat calidus cũ frigidis ⁊ frigidus cum calidis.

Hic docet administrare ventosationes corrosionis ⁊ patet littera. Item subtilietur. i. ingenietur.

De medicinis stupefactiuis. Cap. 8m.

Quandoqȝ administrãtur ꝭm modos p̃dictos in resolutione. Verũ melius est vt sint delinite aut ãnexe aut implentes: cum tamẽ qñqȝ administrant vt sint masticationes ⁊ suffumigationes. Ex eis itaqȝ est vt summat seminis iusqami albi ⁊ opij ⁊ storacis ⁊ galbani: omniũ añ. põdus. ʒ. ij. piperis ⁊ ase fetide de sceni: amborum. ʒ. ij. fiat ex eis colyriũ cũ coagulato vue ⁊ ponat sup dentẽ dolorosuȝ. Aut sumant opij ⁊ castorei ꝑtes equales ⁊ distilletur ex eis. g. j. aut. g. ij. in oleo rosa. in aurẽ vbi est dolor. Aut sumat quod adhereat ex radice mãdragore: quãdoqȝ eni sedat ipsum: aut sumat ꝭm ꝙ ostẽsuȝ est ex modo suffumigationis cũ semĩe iusqami albi. Aut decoquat radix mandragore solũ aut cuȝ iusquiamo albo cũ vino ⁊ teneat in ore. Et quãdoqȝ dant in potu etiã narcotica sicut philoniũ: potat eni ipm̃ qui de dente suo ↄqueritur ⁊ accipit ex ipso in ore suo ⁊ dormit ⁊ maturat egritudo eius ⁊ quiescit dolor eius Et ex eoꝝ sũma que stupefaciunt absqȝ nocumẽto est aq̃ infrigidata cum niue in vltimo ⁊ ponitur in ore acceptio post acceptionẽ donec stupefiat dens quare gescit dolor oĩno: ꝗuis qñqȝ sit addens in principio.

Hic ponit medicinas stupefactiuas: ⁊ tot facit quot medicinas ponit. Partes patent. Dicit primo ⁊c. De scđa pȝ. Similiter de tertia ⁊ sic de omnibus. Item cum coagulato vue. i. cum rob. i. sapa. Item in aure vbi dolor est. i. in aure ab illa parte in qua est dolor in dente. Item in principio. i. anteqȝ stupefaciat ⁊c.

De dente cõmoto. Cap. 9m.

Quandoqȝ cõmouet dens ꝓpter cãm primitiuã ex casu aut ꝑcussione. Et qñqȝ cõmouetur ex humiditate mollificante neruũ cõstringentẽ: ⁊ qñqȝ est dens cũ hoc piguis: deinde extenuat. Et qñqȝ cõmouet ꝓp̃t corrosionẽ accidẽtẽ origini dentiũ ⁊ amplificat eã aut subtiliat dentẽ per illð qđ minuit ex eo ⁊ nõ facit dolere adhorẽ: ⁊ qñqȝ cõmouet ꝑꝑ detumitionẽ accidentẽ dentibus ꝓpter siccitatẽ dominãtẽ sicut accidit dentib⁹ ↄualescentiũ

⁊ senum ⁊ eis qui famē tolerant vehementē cōtinue ⁊ abbreuiatͣ ab eis nutrimentū: ⁊ qn̄q₃ cōmouetͣ ꝓpter abbreuiationē carnis albamur.

¶ In precedentibꝰ Aui. determinauit de dolore dentiū: hic determinat de cōmotione dentis. Primo ponit causas. Scđo curā. ibi (Oportet vt vitet.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ aliquando cōmouetͣ dens ⁊c̄. Item pinguis. i. humidus. Item eā. s. originē. Item adhorē. i. commissuram mandibularū in qua sunt dentes. Item ꝓpter detumitionē. i. extenuationē. Itē albamur. i. gingiue inter dentes.

¶ De cura. Cap. 10m.

Oportet vt deuitet masticationē cū illo dente ⁊ minoret locutionē. ⁊ nō tangat ip̄m manu neq₃ lingua ⁊ penitꝰ dimittat masticationē ⁊ itendat ad sorbitionē quantū pōt.

¶ Hic ponit curā. Primo in generali. Scđo in sp̄ali. ibi (Or si cā.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ debet cauere ne masticet sup illū dentē ⁊c̄.

¶ Or si cā fuerit corrosio curetͣ corrosio ⁊ reliqua.

¶ Hic ponit curā in sp̄ali. Primo qn̄ cā cōmotionis dentis est corrosio. Scđo qn̄ cā est detumitio. ibi (Et si cā.) Tertio qn̄ est percussio. ibi (Et similiter.) Quarto qn̄ est humiditas mollificans. ibi (Si aūt ꝑuenit.) Quinto qn̄ est cā diminutio gingiuarū. ibi (Et ad illud.) ¶ Dicit primo ꝙ si causa est corrosio ⁊c̄.

¶ Et si cā fuerit detumitio succurratͣ cū cibariꝭs: cū tn̄ h̄ sit ex eis quoꝝ obuiatio est difficilis: deide cū hūectātibꝰ curetͣ faciēdo vt adhereāt ⁊ fricādo ⁊ distillādo in aurē sicut est oleū rosa. ⁊ de salicibꝰ ⁊ succus foliorꝝ solatri: imo cū stipticis. Nā si est ꝑꝑ ꝺtumitionē dētis nō valēt cibaria: qm̄ ipsa forsitan nō ipinguant ip̄m velociter: imo op₃ vt curetͣ cū stipticis fridis.

¶ Hic ponit curā qn̄ cā est detumitio ⁊ p₃ lr̄a. Itē obuiatio. i. remotio. Itē cū stipticis frigidis. s. vt dentē cōmotū ꝯfirment.

¶ Et similiter si accidat a percussione.

¶ Hic ponit curam quando cōmotio dentis est a percussione.

¶ Si aūt ꝑuenit ab hūiditate mollificāte op₃ vt curetͣ cū stipticis calefaciētibꝰ ⁊ admistrentͣ stiptica oppilatiua ex medicis dentiū colluēdo os ⁊ fricādo calefacꝭ sitͣ collutio oris ex aq̄ in q̄ ꝺcocta sunt ascedar parū ⁊ folia cup̄ssi aut passo in q̄ ꝺcoctū est alumē cū medietate sui de sale aut cū aq̄ in q̄ decoctū est serapinū. Et ex adherētibꝰ est vt sumantͣ alumis. ℥. ij. salis. ℥. j. ānectantͣ sup radicē dentꝭ aut cortices eris cū oleo ⁊ radicis liliꝭ ⁊ corticis cup̄ssi: oiu₃ an̄. ℥. iiij. ⁊ alumis ꝑs. j. et sumantͣ cineris thamarisci ⁊ salis eq̄lr̄ aut cornu cerui adusti ⁊ salis ꝯfectoꝝ cum melle adustoꝝ ⁊ myrre aduste: oium an̄. ℥. x. aut myrre ⁊ croci ⁊ spice ⁊ masticis: oium an̄. ꝑtes ij. ruthe sicce ⁊ sumach ⁊ balaustie: oiu₃ ꝑtes. iiij. fiat ex eis dētifriciū ⁊ qđ adhereat: ⁊ etiā stiptica ꝑmista cū aloe ⁊ colcotar ⁊ climia. Dētifriciū ꝯueniēs ad hoc capitulum ⁊ ad alia cyperi ⁊ rosarum ⁊ spice aromatice ⁊ salis gēme ⁊ carmezit ⁊ cornu cerui adusti partes equales.

¶ Hic ponit curā quando cōmotio dentis ꝑuenit ab humiditate mollificante ⁊ p₃ littera. Item calefactiuis. i. istis stipticis actu. Item ascedar est arbor similis nespillo. Ite₃ aut passis. i. vino de passis. Item carmezit. i. fructus thamarisci.

¶ Et ad illud qđ est causa diminutionis carnis gingiuarum sumantͣ alumen iamenū ⁊ xyloaloes adustu₃ ⁊ cyperi ⁊ sumach ⁊ balaustie.

¶ Hic ponit curam cōmotionis dentis quādo prouenit ex diminutione gingiuarum ⁊ patet.

¶ De ꝑforatōe ⁊ corrosiōe dētiū. Ca. 11m.

Accidit illud ex humiditate putrefacta in eis.

¶ Hic determinat de perforatione dentium. Primo premittit causas. Scđo ponit curam. ibi (Intentio in cura.) ¶ Dicit primo ⁊c̄.

¶ Intentio in cura corrosionis est ꝓhibere additionē eius qđ corroditͣ ⁊ illud fit cū mūdificatione sube corrupte ⁊ resolutione māei ledentis illud ⁊ ꝓhibitione dentis ne recipiat illas materias ⁊ cōuersione illaru₃ materierum ab eo cum euacuantibꝰ si eis indigetͣ. Et medicine prohibitiue corrosionis sunt exiccatiue. Si autem est fortis indiget fortibus vehementis exiccationis ⁊ calefactionis. Et si est debilis sufficiunt in eo exiccatio ⁊ stipticitas sicut lyciū ⁊ myrtus ⁊ spica celtica: ⁊ ipsarū administratio sit ex modis quos prediximus: ⁊ emplastrū eius ex capitulo ipletionis.

¶ Hic ponit curam. Primo per medicinam in generali. Secundo in speciali per remedia localia. ibi (Ex illis.) ¶ Dicit p̄mo ⁊c̄. Ite₃ impletionis. s. vbi docebat implere dentes.

¶ Ex illis enim est vt impleatur cum gallia ⁊ cyperis aut gallia sola: prohibet eni corrosionem ⁊ sedat dolore₃. Aut ipleatur mastice ⁊ cyperis ⁊ myrra aut storace aut gallia viridibꝰ ⁊ lycio aut storace ⁊ opio aut galbano aut sulphure citrino ⁊ lycio aut visco albotin ⁊ pipere aut cū gallia aut albotin ⁊ mentastro: aut cum nigella contrita ⁊ confecta cu₃ aceto ⁊ melle aut cū sulphure replendo aut liniendo aut cum zinzibere decocto cū melle aut cū aceto: quoniā ipsum est vltimum ad hoc: aut asa fetida aut cum alchitran aut cū asa fetida ⁊ āmoniaco aut asa fetida sola ⁊ bulliat cu₃ cera vt nō resoluatͣ. est enim vehemens ad sedandum dolorem: aut cera sola aut cu₃ medicinis aut cū lycio ⁊ dragagāto. Et iam experta est camphora in implēdo ⁊ est iuuatiua in ipsa vltimetͣ cu₃ ꝓhibitione additionis corrosionis ⁊ sedat dolorē. Et op₃ vt adiuuete cū eis que p̄terierūt in cap̄lo doloris dētiū.

¶ Hic ponit cura₃ in sp̄ali per remedia localia. Et p̄mo ponit medicinas debiliores. Scđo fortiores. ibi (Et qn̄q₃.) ¶ Primo ponit medicinas iplētes. Scđo ponit epithimata. ibi (Et qn̄q₃ administrantur.) ¶ Dicit p̄mo ⁊c̄. Itē visco albotini. i. terbētine. Item alchitran. i. pice liquida. Item aut cum medicinis aliꝭs.

¶ Et quādoq₃ administrantͣ in hoc epithimata ex castorei ⁊ pyretri ⁊ opiꝭ ⁊ galbani partibꝰ equalibꝰ ⁊ pipere ⁊ cardamomo cū melle: aut pyretro ⁊ myrra cu₃ melle ⁊ granis alcadra viridibꝰ cū melle: aut vinū bonū cui sup̄funditͣ acetum fernēs: aut epate lacerte aut sulphure cū equali mēsura liliꝭ aut pipere ⁊ lacte titimali aut baurach ⁊ pyretro aut galbano ⁊ semine iusquiami albi aut storace ⁊ opio. Medicamē bonū. ℞. baurach ⁊ albēgi: āborꝝ an̄. ꝑtes. ij. pyretri pip̄is: āborū an̄. ꝑtē. j. epithimi ꝑtes. iiij. ponantͣ sup locū. Et iterꝝ ℞. capitū granatorꝝ ⁊ pip̄is ⁊ se. iunip̄i: oiu₃ an̄. ꝑtē. 5. Et qn̄q₃ administratͣ iplendo ex eo ⁊ epithimādo.

¶ Hic ponit curam per administrationē epithimatū ⁊ p₃ lr̄a. Itē aut pyretro aut pipere. Item granis ⁊c̄. i. granis arboris terbentine. Item albengi. i. iusquiami.

¶ Et quādoq₃ ponitur super locū calidicon forte aut furisticon aut calcis partes. ij. ⁊ salis āmoniaci ⁊ aluminis ⁊ myrre ⁊ gallarꝝ ⁊ achacie ⁊ ireos: oium an̄. ꝑs j. ⁊ ordeū adustum ⁊ spuma maris. Et quādoq₃ additur in eo galbanū. Et quādoq₃ iuuatͣ ex collutionibꝰ oris retentis in ore magnifice si decoquatͣ radix capparis cum aceto donec consumatur medietas aceti ⁊ teneatur in ore: ⁊ administrentur distillationes in ipsa corrosione sicut arsenicum dissolutu₃ in oleo ferueat

⁊ distilletur in corrosum. Et ex eis que iuuāt est vt distilletur in latere dentis corrosi oleū ro.

¶ Hic ponit medicinas fortes ⁊ pꝫ lr̃a. Item calidicon est medicina seu medicamen causticū. Item suristicon ⁊ est medicamē causticū positū quinto canͦ. Itē magnifice .i. longo tēpore.

¶ De ruptura dentiū ⁊ eorꝫ corrosione. Cap. 12m.

Et causa in hoc ſm plurimū est ꝯuersio complexionis eiꝰ ad humiditatē. Et qn̄qꝫ est cā in ipo vt exiccet siccitate vehemēti. Sꝫ differētia est manifesta detumitio ⁊ ꝯtrariū eius: ⁊ si est illic significatio alterationis coloris aut corrosionis significat cōplexionē humidā habētē mām.

¶ Hic determinat de ruptura ⁊ corrosione dentiū. Et pͥmo ponit causas: ⁊ assignat differētias iter eas. Scđo ponit curā. ibi (Et curatio.) ¶ Dicit primo ⁊c. Item ad humiditatem .s. que corrumpitur. Item detumitio .i. extenuatio.

¶ De cura. Cap. 13m.

Et curatio pͥma est ꝓhibitio mācī ⁊ mūdificatio dētis cū stipticis fortibꝰ p̄dictis. Et alumen qdē est fortis ipressionis in h̄. Et si sunt calefaciētes cū hoc nō est earū labor vanus sicut est elleborus niger mistus cum melle. Si vͦ est a siccitate cura eius est cura siccitatis.

¶ Hic ponit curationem ⁊ pꝫ lr̃a. Et prima als melior.

¶ De alteratione coloris dentiū. Cap. 14m.

Quandoqꝫ fit illud ꝑpter alterationem eius qđ cooperit eos ex linimēto ⁊ facit accidere pānū. Et qn̄qꝫ fit lapis in dentiū radicibꝰ cuius eradicatio est difficilis. Et qn̄qꝫ fit ꝑpt̄ mām malā penetrantē in substantiā dentis ⁊ alterat̄ in ea ⁊ corrumpit colorē eius cōuertendo ad colorē melōgie ⁊ similiū p̄ter ꝙ sit sup̱ ipm pānus.

¶ Hic determinat de cura alterationis coloris dentium. Prio ponit causas. Secundo curam. ibi (Primo quidē.) ¶ Prima in duas ſm ꝙ duas causas ponit. ibi (Quādoqꝫ fit.) ¶ De secunda dicit ꝙ aliquando fit ꝑpter materiam melancholicam. Item pannum .i. eruginem. Item melongie .i. ad colorem viridem.

¶ De cura. Cap. 15m.

Primo qdē curet̄ cū eo qđ abstergit ⁊ mūdificat sicut spuma maris ⁊ sal ⁊ nasturtiū tritū: ⁊ cinis ostracorꝫ ⁊ cinis radicis cāne ⁊ arist. ro. ⁊ ordeū adustū sal gēma: que oīa sint ſm equales partes: ⁊ si vis adde in eo ostracū limaciarū adustū aut sumat̄ abrotani adusti ⁊ piperis: amborū ān̄. pars .j. ammoniaci partes .iij. ⁊ folij .ij. ⁊ gypsi adusti .x. partes terant̄ ⁊ administrent̄. Et si fuerit superflua tunc flos eris cū melle. Et ex eis que albificāt in dispōne est tritura catini de sceni aut tritura vitri aut massacumie ⁊ alsumbedig ⁊ lapidis adamātis.

¶ Hic ponit curā. Primo ſm pͥmā cām. Scđo ſm scđam. ibi (Secūdo vͦ.) Itē mūdificat̄ .s. alteratio sup̱ficialis ex linimēto. Item ex tritura catini de sceni est illud catinū ex quo vasa vitreantur. Itē massacumia dicit̄ ꝙ est lapis quo icidunt̄ lapides. Itē alsumbedig etiā est qdā lapis als est materia ex qua fit vitrum.

¶ Scđo vͦ curet̄ cū eo qđ resoluit mām ⁊ extrahit eā aut abstergit eā sicut piper ⁊ mētastrū ⁊ costus ⁊ aristologia rotū. ⁊ asa fetida ꝑmiscet̄ cū abstersiuis p̄dictis: ⁊ sicut est dētifriciū qđ diximus ante: aut h̄ dētifriciū bonū. ℞. radicis aristologie ptē .j. cornu ceruini adusti ptes .ij. masticis ptes .iij. olei rosati ptes .v. terant̄ ⁊ admistrent̄. Aliud. ℞. abrotani ⁊ salis torrefacti ⁊ lilij: oium ān̄. ptes .iiij. cypi ptes .v. spice ptē .j. piperis ptes .vj. Aliud. ℞. salis q tandiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo ptes .iij. folij ptes .ij. ⁊ spice partē .j. ⁊ iterū cineris ostracorꝫ ptes .iiij. rosarum siccarū ptes .v. cyperi ptes .iij. floris iusquiami partē .j.

¶ Hic determinat curam quādo illic materia est penetrans ⁊ ponit quedam dentifricia ⁊ patet littera.

¶ De facilitate originis dentium. Cap. 16m.

Quandoqꝫ accidit ifantibꝰ vt dentiū eorꝫ natiuitas sit difficilis Et qn̄qꝫ cōmunicat ei solutio vētris quare necessariū est vt cōmensuret̄ cuꝫ epithimatibus super ventrē ⁊ succis preparatis ⁊ retentione eorꝫ: ⁊ est necessariū vt liniātur cum colyrijs predictis in libro vniuersali.

¶ Hic determinat de facilitate originis dentium. Primo p̄mittit cās difficultatis remittendo. Scđo ponit curā per medicinas. ibi (Et ex eis.) ¶ Dicit ꝙ aliquando in infantibus tardat̄ ortus dentiū ⁊c. Itē ⁊ succis .i. aquis in libro vniuli .i. in libro pͥmo fen .3.

¶ Et ex eis qbꝰ ortꝰ dentiū fit facilis est fricatio cū adipibꝰ ⁊ cerebellis ⁊ ꝓprie cerebro leporis exacto ex capite eiꝰ post ꝺcoctionē: aut cū alcāna ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iā dcm̄ ē ꝙ lac caninū ꝯfert in h̄ vehemēter cū ꝓprietate sua: ⁊ si dolor vehemētior fiat liniat̄ cū succo solatri cū oleo rosa. calefacto: ⁊ opꝫ vt ꝓhibeat̄ masticatio sup̱ rē que hꝫ essentiā tenacē. Immo opꝫ vt nutrix itromittat digitū suū in ore eiꝰ tūc cū icipit dolē ꝑꝑ ortū dentiū: ⁊ fricet gigiuā eiꝰ vehemēter vt currat ab ea hūiditas ex via gigiue: deide fricet̄ cū medicis p̄dictis. Cūqꝫ dentes parūper apparēt oꝫ vt fiat empl'm capiti ⁊ collo ⁊ mādibulis cū lana submersa in oleo ⁊ distillet̄ ēt in aure eiꝰ oleū: ⁊ nos iam p̄misimus tale quale est capl'm hoc in libro primo.

¶ Hic ponit quatuor medicinas. Partes patent. Itē tenacē .i. viscosam. Item cum lana submersa in oleo ad mitigādū dolorē.

¶ De regimine eradicationis dentiū. Cap. 17m.

Quoniaꝫ qn̄qꝫ aduenit ex dente doloroso vt nō recipiat curam oino: ⁊ fit vt quotiēscūqꝫ sedat̄ nocumētū quo ledit̄ in ꝑrimo redeat. Ampliꝰ fit vicinitas eiꝰ reliqs dētibꝰ nocumētū ꝑꝑ illud qđ ex ipso ꝑtrāsit ad eos ⁊ nō iuenit̄ ad eiꝰ rectificationē semita: tūc cura eius est eradicatio.

¶ Hic determinat de eradicatione dentium. Et primo hoc. Secūdo ostendit medicinas cum quibus fit eradicatio. ibi (Et ipse quidem.) Prima pars littere patet.

¶ Et ipse qdē qn̄qꝫ eradicat̄ cū tenalijs post ꝺtectionē ab eo qđ tenet̄ cū radice eiꝰ: ⁊ opꝫ vt attēdas ante eradicationē ⁊ ꝯsidera: an egritudo sit i ipo dēte. Nā si nō fuerit nō oportebit vt eradicet̄ ⁊ nō eradicet̄ cuꝫ cā fuerit in gigiua: aut fuerit in neruo q est sub dente. Illud .n. q̄uis dolorē parūper alleuiet nō tn̄ ipm destruit: imo redit ⁊ nō qdē alleuiat ipm nisi ꝑꝑ illud qđ resoluit ex mā: tūc ⁊ cū eo qđ ꝑuenit ad ipm ex medicinis. Et in eradicatōe illorꝫ dētiū q nō cōmouent̄ est timor ex qbusdā nocumētorꝫ plimorꝫ. Qn̄qꝫ .n. ꝺtegit̄ mādibula ⁊ putrefit ps subē eiꝰ ⁊ excitat dolorē vehemētē: ⁊ qn̄qꝫ excitat dolorē oculi ⁊ febrē. Cuꝫ ḡ sciueris ꝙ eradicatio est difficilis aut nō tolerat eā ifirmꝰ: tūc nō erit rectū vt moueat̄ cū vehemētia. Illđ nāqꝫ est ex eis que in dolore augmētū faciūt: cū tn̄ ꝯueniēs est qn̄qꝫ si fuerit egritudo ꝑpter cām in dente. Naꝫ si cōmouet̄ resoluit̄ mā sub ipso ⁊ sedat̄ dolor.

¶ Hic ostẽdit cũ qb⁹ eradicaẗ. Et p̊ docet eradicare cũ ferro. Secũdo cũ medicinis. ibi (Qñq; vo.) ¶ Dicit p̄mo ⁊c̃. p; lr̃a.

¶ Quandoq; vo eradicatur cu; medicinis: ⁊ rectius qdem est vt incidaẗ in circuitu dentis cu; flobotbomo ⁊ administreẗ super ipsum medicamen.

¶ Hic docet eradicare dente; cũ medicinis. Scd̃o ponit illas medicinas. ibi (Et ex illis.) Prima pars p;.

¶ Et ex illis est vt sumanẗ cortices radicis mororu; ⁊ pyretrũ ⁊ teranẗ in sole cũ aceto forti donec fiat totũ sicut mel: deide liniaẗ cũ eo radix dẽtis in die trib⁹ vicib⁹: aut teraẗ pyretrũ ⁊ in aceto sub sole dimittaẗ. lx. dieb⁹: deide distilleẗ sup illud qđ icisu; est ⁊ dimittaẗ hora vna aut horis duab⁹. Et qñq; iuestiẗ sanus cera bene: deide extrahiẗ quare eradicaẗ: aut poniẗ loco pyretri radix cucumeris asinini: aut liniẗ cũ arsenico nutrito cũ aceto: qm̃ mollificat eã. Aut sumãẗ seminis vrtice ⁊ galbani partes eq̃les: aut vrtica ⁊ de thure duplũ eius ⁊ ponaẗ sup radicẽ dẽtis eius. Et qñq; feruet cũ folijs fici: qm̃ ip̃m frãgit eã ⁊ eradicat ipsum cũ facilitate: ⁊ fex aceti ipsi⁹ est mirabilis. Et qñq; sumanẗ cortices mori ⁊ cortices capparis ⁊ arsenicũ citrinũ ⁊ pyretrũ ⁊ vene ⁊ radices collogntide ⁊ sisamũ ⁊ ɔficianẗ cũ aqua anbeti aut cũ aceto forti ⁊ dimittatur trib⁹ dieb⁹: deide linianẗ aut sumanẗ venarũ citrinarũ ⁊ corticis mori: ambo; añ. ps. j. ⁊ arsenici citrini ptes. ij. ⁊ ɔficianẗ cũ melle ⁊ ponanẗ in circuitu dentis totius: qm̃ eradicat eũ: aut sumanẗ radicis abrotani ⁊ lactis titimali: ambo; añ. ps. j. radicis titimali ptes. ij. ɔficianẗ cũ melle ⁊ ponanẗ sup ip̃m: ⁊ si dens est debilis liquefiat cera cũ melle in sole ⁊ distilleẗ sup ipsam oleum ⁊ precipiatur vt masticet eam.

¶ Hic ponit multas medicĩas ⁊ p; lr̃a. Jtẽ sanus. s. dens. Jtẽ deinde extrahiẗ. s. malus. Jtẽ lenificat al's mũdificat. Jtẽ ⁊ vena. i. celidonia. Jtẽ venarũ citrinarũ. i. celidonie: al's. i. rubee tincto;.

¶ De fractione dẽtis corrosi ⁊ est sicut eradicatio sine dolore. Cap̃. 18m.

Conficiaẗ farina cũ lacte titimali ⁊ ponaẗ sup ip̃m aliqbus horis: qm̃ frangeẗ: ⁊ op; vt ponanẗ in ipso folia volubilis maioris acute et adeps rane arboree est incisiuus fractiuus ⁊ est rana viridis que hospitaẗ in plantis ⁊ arboribus ⁊ ascendit ex arbore ad arborem.

¶ Hic ponit curam fractionis dentis ⁊ ponit aliquas medicinas ⁊ patet littera: q; clara est.

¶ De vermibus dentium. Cap. 19m.

Sumanẗ semis iusquiami albi seminis porri: ambo; añ. partes. iiij. semis cepe partes. ij. ⁊ ʒ. ɔficianẗ cũ adipe caprino ɔtrito ⁊ fiant inde pillule quarũ vnaquaq; sit. ʒ. j. ⁊ fiat suffumigatio ex vna pillularum cum coopertura capitis ⁊ cum traiectorio.

¶ Hic ponit curam de vermibus dentium que satis clara est.

¶ De causa stridoris dentium. Cap̃. 20m.

Stridor dentiũ in somno fit ꝑpter debilitatem lacerto; mãdibularũ. Et est ex eis sicut spasmus ⁊ accidit ifantib⁹ multotiẽs ⁊ remoueẗ qñ fiũt puberes: ⁊ qñ multiplicaẗ stridor dentiũ ⁊ sonit⁹ eo; in somno idicat epilepsiã aut apoplexiã aut spasmũ aut significat vermes in ventre. Et ille qui est ex vermib⁹ est habẽs vicissitudines.

¶ Hic determinat de stridore dentium. Et primo ponit cãs. Scd̃o curam. ibi (Et op;.) Prima p;. ¶ De secũda dicit ꝙ tu debes mũdificare ⁊c̃. Jtem cũ fiunt puberes. s. q; remoueẗ superfluitates. Jtẽ vicissitudines. i. s̃m ascensionẽ vapo; a vermib us.

¶ De cura. Cap̃. 21m.

Et op; vt cureẗ patiens illđ cũ mũdificatione capitis ⁊ inunctione colli ex oleis calidis odoriferis in quibus est virtus stiptica.

¶ Hic ponit curam stridoris dentis que satis patet.

¶ De dente qui elongaẗ. Cap̃. 22m.

Oportet vt sumatur digitis aut istrumẽto cõstrictiuo: deinde limeẗ cum lima. Postea sumantur grana lauri ⁊ alumen et aristologia longa ⁊ fricetur cum eis.

¶ Hic determinat de cura dentis longi ⁊ patet littera.

¶ De congelatione dentium. Cap̃. 23m.

Congelatio est stupor qda; accidens denti. Et illud est ꝑpter cãm retenta; ⁊ est aut stiptica aut pontica. Et quãdoq; est ꝑpter illud qđ occurrit denti adueniẽs extrinsecus aut stans. Et qñq; fit ꝑpter illud qđ eleuaẗ ad eos ex stomacho cũ fuerit illic humor acetosus. Et quãdoq; sequiẗ imaginatio estimatiua cũ p̃sens est ille qui masticat acetosum masticando cum transmissione.

¶ Hic determinat de congelatione siue stupore dentiũ. Et primo ponit causas. Scd̃o curam. ibi (Confert ei.) ¶ Dicit primo ⁊c̃. Jtẽ congelatio: al's stupor. Jtem illic. s. in stomacho.

¶ De cura. Cap̃. 24m.

Confert ei masticatio portulace valde aut seminis portulace ɔtriti ⁊ ifusi cũ aqua aut glutinis alimbat aut amigdalis aut nucis regalis ⁊ alneregil ꝑprie aut auellana ⁊ oleũ onfancinũ fricando aut fex olei igrossati in vase ereo cũ melle in sole aut super ignem: ⁊ collutio oris cũ lacte asinino ⁊ oleo tepido: aut cordumeni cu; vino ⁊ grana lauri ⁊ aristologia lõga: aut asa fetida aut lac titimali ⁊ squilla ⁊ sal: propterea q; oppositus est acetositati confert valde stupefactioni.

¶ Secundo ponit curã ⁊ dicit ꝙ debet masticare portulacam ⁊c̃. Jtem glutinis alimbat. i. terbentine. Jtem ⁊ alneregil. i. nuce indica. Jtem cordumeni. i. carui acreste.

¶ De hebet dentium ⁊ cura eius. Cap̃. 25m.

Est vt dens non toleret aliquid frigidũ neq; calidum neq; durum. Et plurimũ eius est ex frigore ⁊ est precedens dolorem dentiũ. Et cum causa in hoc est frigus administra grana lauri ⁊ alumen ⁊ aristologiam longã ⁊ vaporationem assiduam cum vitello oui. Q; si cum illa nõ sedetur fricetur cum hierapigra: si autem non valet tunc cum tyriaca. Et oleum synapinu; est iuuatiuũ valde. Alkitran confectũ calefactu; cũ eo multotiens inungitur fricando est iuuatiuũ valde.

¶ Hic determinat de quadã egritudine dentium que vocaẗ hebet dentiũ que est quedã debilitas in dentib⁹ ponẽs dentes esse passibiles a calido ⁊ frido. Et p̊ ponit cãs ⁊ curã qñ fit a frigore. Scd̃o quãdo fit a calore. ibi (Si autem.) ⁊ Prima in duas. Primo ponit causas. Scd̃o curã. ibi (Et cũ cã in hoc.) Prima patet. ¶ De scd̃a dicit ꝙ si cõplexio est frigida ⁊c̃. Jtem alkitran. i. pix liquida.

¶ Si autẽ causa fuerit cõplexio calida ⁊ est raro significabit ipsam color gingiue ⁊ tactus ei⁹ ⁊ tactus dentium: quare oportebit vt assidueẗ fricatio dentium cũ oleo ro. tepefacto in quo sint cãphora ⁊ sandali ⁊ ad-

ministrent̃ mucilago psilij ⁊ masticatio portulace aut seminis eius proprie.

℄ Hic ponit curam quãdo fuerit cõplexio calida ⁊ patet littera.

℄ De cura debilitatis dentium. Cap. 26m.

Conferũt ei stiptica ꝑdicta ⁊ galle aduste extincte in aceto ⁊ grana myrti alber ⁊ sal torrefactũ ⁊ extinctũ in aceto ⁊ alramich ⁊ vinuz stipticũ ⁊ dẽtifricia stiptica. Dẽtifriciũ bonũ ℞. cyperi. ʒ. iij. myrabolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. cinami grossi. ʒ. xv. cinamomi. ʒ. iij alumis. ʒ. ij. pyretri. ʒ. vij. salis ãmoniaci pipis longi gallie croci: oium añ. ʒ. j. salis. ʒ. v. sumach ꝑparatoꝝ corij. ʒ. ij. fruct⁹ thamarisci. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. iiij. aristol. ʒ. xvj. balaustie ʒ. iiij. terant̃ oia ⁊ aggregent̃. Dẽtifriciũ bonũ. ℞. sandali rubei cubebe fausel: oiuz añ. ʒ. xv. cinami grossi. ʒ. v. cinamomi. ʒ. ij. bakiz. ʒ. iiij. ꝯficiant̃ cũ amilo tritici. Dẽtifriciũ ad hãc rem bonũ sumat̃ kist ordei terant̃ ⁊ ĩuoluat̃ melle aut chitran pauco samio ⁊ fiãt trocisci: ĩde ⁊ submergat̃ charta de pãno ⁊ ponat̃ sup lacertulũ positũ in radice furni. Cũq₃ ei⁹ color denigrat̃ extrahat̃ ⁊ accipiat̃ ex eo ps. j. ⁊ ex ruptura xyloaloes ⁊ balaustijs ⁊ cypis ⁊ cortice granati ⁊ sale: ex oib⁹ añ. ps j. terant̃ ⁊ fiat ex eis dẽtifriciũ. Et qñq₃ sumunt̃ ordei adusti narrati ptes. xx. ⁊ cypi ⁊ fausel et alcharmezit: oiuz añ. ptes. iiij. ⁊. ʒʒ. ps. j. fiat ex eis dentifriciũ.

℄ Hic ponit curã debilitatis dentiũ. Et tot facit quot medicias ponit. Partes patẽt. ℄ Nota ꝙ debilitas dentiũ videt̃ quedã egritudo magna de qua dictũ est supra. Item ramich est ꝯfectio cum passulis ⁊ gallis. Itẽ fausel. i. auellane indice. Itẽ bakiz. i. fabe. Itẽ pauco coto. Itẽ alcharmezit. i. fructus thamarisci ⁊c.

℄ Incipit expositio super octaua fen.

℄ Fen 8a de dispõnib⁹ gigiuarum: ⁊ est tractat⁹ vnus.

℄ De egritudinibus gingiuarum. Cap. pm.

Gingiue accidũt apata cã mãei descendentis ad ipsam ẽm plurimũ ex capite. Et qñq₃ est ꝑꝑ cõitatẽ stõchi. Et qñq₃ accidũt ei apata in initio hydropisis et accidẽtiũ malitie forme ꝑꝑ illud qδ ad eã eleuat̃ ex vaporib⁹ corruptis.

In ꝑcedẽti pte determinauit Aui. de dispõnib⁹ dẽtiuz: hic determinat de dispõnib⁹ gigiuaꝝ. Et p̃ facit ẞ. Secũdo gra hui⁹ vt cõpleat̃ doctrina determĩat de dispositionib⁹ labioꝝ. ibi (Duo labia.) ℣ Pria in septẽ ẽm ꝙ sunt septẽ dispõnes ꝯtingẽtes in gigiuis de qb⁹ determinat. Partes patẽt p capl'a. ℄ In p̊ capl'o determinat de apatibus gigiuarũ. Et p̊ ponit cãs. Scδo signa. ibi (Et signat̃.) Tertio curã. ibi (Si mã est.) ℄ Dicit p̊ in gigiuis ꝯtingũt apata ꝑꝑ mãm descẽdẽtẽ a capite ẽm plurimũ ⁊c. Et aliqñ a stõcho. Itẽ cã. i. ꝑpter cãm. Item aliqñ a stõcho ꝑpter vapores eleuatos a stõcho ⁊ ibi retẽtos. Itẽ malitie forme ꝑpter nocumentũ epatis: ⁊ est dispositio preuia ad hydropisim. Item qδ ad eã. s. gingiuam.

℄ Et signat̃ gen⁹ mãei p colorẽ ⁊ tactuz. Et qñq₃ sunt ex eis manifesta recẽtia velocia ad suscipiẽdã curã: ⁊ ꝑfunda ad suscipiẽdã curã tarda: ⁊ qñq₃ sunt cũ feb.

℄ Hic ponit signa signãtia cãm. Et cã est mã que cognoscit̃ p colorẽ: ⁊ aliqñ talia apata sunt manifesta: ⁊ aliqñ occulta ⁊c. Itẽ genus mãe qꝛ signat̃ siue sit mã sanguinea cholerica flegmatica vel melancholica ẽm colorem vtriusq₃. Item ⁊ tactum: qꝛ si est sanguis ⁊ cholera sentitur calor: si est materia flegmatica vel melancholica sentitur frigus. Itez manifesta. s. apostemata. Itẽ ⁊ quãdoq₃ sunt cum febre: supple ⁊ quandoq₃ sine.

℄ De cura. Cap. 2m.

Si mã est superfluitas calida: tũc administra euõnẽ ⁊ flõmiã alieheric: ⁊ cura in principio cũ collutionib⁹ oris ĩfridãtib⁹: ⁊ fit in eis stipticitas sicut est aqua ros. ⁊ lac acetosuz ⁊ aq̃ myrti ⁊ aqua folioꝝ stipticoꝝ frigidoꝝ ⁊ decoctio balaustiarũ ⁊ aqua arnoglosse ⁊ ĩfusio glandiũ ⁊ succus portulace: deĩde post illud fiat oris collutio cuz oleo onfancino ⁊ oleo arboris masticis ⁊ oleo myrtino in vnaquaq₃. ℥. ponat̃ mastix: aut oleo in quo bullierint mastix ⁊ sicce rose aut oleũ rosa. in quo bullita sint spica ⁊ rose sicce ⁊ mastix: ⁊ oleũ q̃dem arboris masticis h₃ virtutẽ vehemẽtẽ in sedãdo dolores gingiue ⁊ ꝑprie recẽs: resistit eni ⁊ nõ exasperat ⁊ magis ꝑprium iuuamentũ eius est in dispositione doloris.

℄ Hic ponit curã. Primo per euacuantia ⁊ ponit curã maxime in p̃ncipio per alterantia. Scδo ponit curã per localia que administrant̃ post p̃ncipiũ. ibi (Deinde post illud.) ℄ Dicit p̊mo ꝙ si materia est calida debes euacuare ⁊ flobothomare partes que sunt circa os ⁊c. Item euacuationẽ. hoc dicit quantũ ad cholerã. Itez ⁊ flobothomiã. s. si sit materia sanguinea vel cholerica permista sanguini. Item alieheric. i. in circuitu loci vbi oritur barba.

℄ Deinde post illud administrent̃ que sint sicut succ⁹ ircos humide: facit eni currere sanguinẽ ⁊ facit quiescere: aut succus folioꝝ oliue: aut fex vini: aut succus ruthe: aut oleũ albabati alchadra bullitũ cuz aqua in qua sint folia eius aut decoctione aristol. Si aũt apostema est calidũ ⁊ ꝑfundũ ⁊ nominat̃ berules nõ resoluit̃ cum medicinis: imo fit purulentum.

℄ Hic ponit̃ remedia localia post principium. Primo quãdo materia est calida. Secũdo quãdo est frigida. ibi (Si aũt apostema.) ℣ Primo facit hoc. Scδo qꝛ quãdo nõ põt fieri curatio cum medicinis localibus: sed oportet vt fiat operatio cũ manu: docet administrare manualem operationẽ incidendo. ibi (Et quãdoq₃ indiget.) Prima põt diuidi: sed nõ est vis. ℄ Dicit p̊mo ꝙ postea d₃ os lauare ⁊c. Item post illud. i. post principium. Item collutio. i. ablutio. Item in vnaquaq₃ vncia. s. vna. Item ponatur mastix. s. ẽm ꝙ expedit. Item resistit. i. repercutit. Item oleuz albabati alchadra non inuenitur quid sit: sed potest dici ꝙ est quedaz arbor que non inuenitur dicit Simon.

℄ Et quãdoq₃ ĩdiget cura manus: ⁊ quãdoq₃ substãtia eius peruenit ad creandũ carnẽ nouã. Cũ ergo purulentũ fit administra super ipsuz florẽ eris ⁊ gallas: aut corticẽ heris ꝯtritũ cũ aceto diebus aliquibus et surie adustũ aut gallas cũ aceto. Cum aũt gingiua nõ cessat suppurari ⁊ apostemat̃ ⁊ nõ sanat̃ ĩdiget cauterio: ⁊ melius est vt sumat̃ oleũ feruens cũ lana inuoluta super extremitatem tente: ⁊ totiens fiat donec detumescat gingiua ⁊ constringatur.

℄ Hic ponit opõnẽ manualẽ: ⁊ dicit ꝙ aliqñ ĩdiget opatione cum ferro ⁊c. Itẽ cura manus al's ferri. Itẽ ꝑuenit vel ꝑducit. Itez ad creandũ carnẽ nouã: qꝛ corrũpit̃ multũ de carne. Itẽ purulẽtuz. i. saniosum. Item surium al's surie. i. vitriolũ ru. adustum.

℄ Si autem apostema fuerit ex humiditate superflua oportebit in p̃cipio vt colluatur os cũ oleis calidis ⁊ cũ melle ⁊ oleo ⁊ rob: deinde administrent̃ resolutiua fortia predicta multotiens.

℄ Hic ponit curã apostematũ gingiuarũ quãdo materia est frida. Item ex humiditate superflua. s. flegmatica frigida.

℄ De gingiua sanguinea ⁊ cura eius. Cap. 3m.

Confert ei alumẽ extinctũ cũ aceto cũ duplo ipsi⁹ ex sale ⁊ cũ surie tãto q̃tũ ipm est ⁊ medietas ei⁹ sparsum sup eã. Et ẽt adurant̃ taracha salita vsquequo fiant sicut carbo ⁊ su-

manẽ ex cinere coꝝ pars.j.⁊ ex rosis siccis pars.j.⁊ iterum sumanẽ myrti ⁊ lentiũ adustarũ:amboꝝ añ.ps.j. sumach ⁊ surie:amboꝝ añ.ptes.ij.floꝝ squinãti partes.iiij.⁊ cõmisceantur ⁊ administrenẽ.

¶ Hic determinat de secunda dispositione gingiuarũ que est quãdo gingiua apparet rubei coloris ⁊ coloris sanguinis ⁊ ponit medicinas aliquas:⁊ patet lr̃a.Item confert ei.i.gingiue sanguinee. Item cum surie.i.vitriolo rubeo.Itẽ taracha est fungus nascẽs in radice barbe hircine.

¶ De fissuris gingiuarũ. Cap.4^m.

Curatur in cura coꝝ cursu fissurarũ labij.

¶ Hic determinat de dispõne que est fissura gingiuarũ.Et dicit ꝙ curaẽ sicut curanẽ fissure labioꝝ.

¶ De vlceribus gingiue et corrosione eius et fistulis eius. Cap.5^m.

Vlcera gingiue alia sunt pura:⁊ alia sunt incipientia putrefieri: et alia sunt incipientia corrodi.

¶ Hic determinat de vlceribus gingiuarum.Et p̃mo ponit diuersitatem vlcerum.Secundo ponit curam.ibi(Puerorũ quidem.) ¶ Dicit primo ꝙ alia sunt ⁊c.

¶ De cura. Cap.6^m.

Puerorum quidẽ cura:cura est alcola.

¶ Hic ponit curam.Primo in quadã etate.Scd̃o ponit curam iuxta diuersitatem datam.ibi(Ea v̓o.) ¶ Dicit primo ⁊c.Item alcola.i.vlcerum lingue.

¶ Ea v̓o que putrefieri icipiũt opꝫ vt curenẽ cum eis que sunt sicut olea calida ⁊ semẽ iuniperi ⁊ tribuli.Si ergo iuuãt erit bonũ:⁊ si nõ:sumaẽ gallaꝝ ps.j.⁊ myrre pars.5.aggregenẽ cũ oleo ros.⁊ administrenẽ.Et ex spẽbus qdẽ collutionũ oris iuuatiuis est collutio oris cũ aceto squillitico ⁊ collutio oris cum lacte asinino ⁊ collutio oris cũ decoctione folioꝝ oliue ⁊ decoctione rosarũ ⁊ lentiũ ⁊ gallarũ ⁊ capitũ rosarũ ⁊ granatoꝝ.

¶ Hic ponit curã ẜm tres diuersitates vlcerũ.Prio vlcerũ putridoꝝ.Scd̃o corrosiuoꝝ.ibi(Corrosiua.)Tertio vlceruꝫ qꝛ medioꝝ que nõ sunt putrida nec corrosiua.ibi(In medijs aũt.) ¶ Dicit p̃o ꝙ in putridis que icipiũt debes curare ⁊c.Itẽ myrre.i.vel myrti.

¶ Corrosiua aũt si sunt ꝓfunda in ipsa:opꝫ vt curenẽ cũ calcadicon ꝓprio eis dicto in antidotario ⁊ simil'r fistule:deide sparganẽ suꝑ ea medicine stiptice.Et ex eis que sunt experta est hoc.℞.tribuloruꝫ fruct⁹ thamarisci pyretri:oium añ.ʒ.iij.celidonie.ʒ.j.myrabolanoꝝ citrinoꝝ rosarũ siccarũ:amboꝝ añ.ʒ.ij.fabaruꝫ ⁊ salis ammoniaci ⁊ cubebe ⁊ spume maris:oium añ.ʒ.5.balaustiaruꝫ ⁊ croci:amboꝝ añ.ʒ.iiij.cãphore.ʒ.iiij. fiat ex eis dentifriciũ ⁊ etiã dentifricia in qb⁹ recipiũtur aristol'.⁊ colcotar ⁊ scorie ⁊ arsenica.

¶ Hic ponit curam vlcerum corrosiuoruꝫ in gingiuis ⁊ dicit ꝙ tu debes curare ⁊c.Item calcadicon est medicamẽ cõpositũ qδ ponit in quinto cañ.⁊ poniẽ a Mes.cap.de polypo.

¶ In medijs aũt sumanẽ pyretri ⁊ radicis lilij:amborum añ.ps.j.sumach ⁊ gallarũ nõ pforatarũ ⁊ balaustiarũ ⁊ aluminis:oium añ.ʒ.ij.teranẽ ⁊ fiat ex eis dentifriciũ ⁊ administreẽ in medicis inter corrosa ⁊ fistulas.Et simil'r ex balaustijs ⁊ squama ferri pulverizeẽ gingiua ⁊ retineanẽ in ea:deide colluaẽ os cum aceto squillitico aut aceto in quo decocta sunt folia oliue et etiã administreẽ philoniũ in loco corroso:qm̃ est bonum:aut diacalamentũ ⁊ ꝯfectiones ꝓhibẽtes putrefactionẽ resoluẽtes illud qδ ꝓuenit ex ea:⁊ ex eis est ꝯfectio de armel.Si aũt nõ valẽt:tũc necessarium est alcadicon:⁊ ex eis que approximãt ei ẽt est vt sumanẽ alumis ⁊ calcis ⁊ gallarũ ⁊ duoꝝ arsenicoꝝ ptes eq̃les:accipiaẽ ex eo danich.j.post ꝯtritionẽ vehemẽteꝫ ⁊ fiat cũ eo fricatio fricãdo bene:deinde expecteẽ suꝑ eã vna hora:postea colluaẽ os cũ oleo ro.qñq3 poniẽ in ipso achacia:⁊ est ꝯueniens vt fiant ex eo trocisci ⁊ desiccenẽ ⁊ reseruenẽ ad necessitatẽ:⁊ qñq3 sufficiunt duo arsenica ⁊ calx ⁊ achacia ⁊ fiũt ide troci.Et qñq3 ꝯfert cauteriũ p̃dictũ:⁊ est ex eis que deijciunt corrosionẽ ⁊ faciunt nasci carnẽ sanã:deide administretur dentifriciũ ex gallis cũ tertia pte myrre:creat eni carnẽ ⁊ ꝯstringit gigiuã:⁊ flõmia aliberic ꝯfert eis.

¶ Hic ponit curam vlcerũ medioꝝ que sunt media inter corrosiua ⁊ fistulas:⁊ patet littera.Item ⁊ in medijs.s.vlcerib⁹ iter corrosiua ⁊ fistulas:⁊ patet littera.Item philoniũ ad remouẽdũ sensum:⁊ natura tunc stat intenta circa digestionem materie.Item de alharmel est confectio vel quedã species ruthe.Item danich est pondus.viij.granorum ordei.Item cauterium predictum scꝫ supra p̃mo capitulo huius fen.Iteꝫ flobothomia alieberic.i.que est in circuitu barbe.

¶ De augmẽto gigiue ⁊ cura ei⁹. Cap.7^m.

Cura eius p̃dicta est in caplõ de fetore oris.

¶ Hic determinat de cura diminutionis carnis gingiue ⁊ patet littera.

¶ De diminutione carnis gingiue ⁊ cura. Cap.8^m.

Sumanẽ thuris masculi ⁊ aristol'.ro.⁊ sanguinis draconis ⁊ farine herbi ⁊ radicis lilij partes equales ⁊ ꝯficianẽ post ꝯtritionẽ cũ melle ⁊ aceto squillitico ⁊ administrenẽ fricãdo ⁊ farine herbi.ʒ.x.ꝯficianẽ cũ melle ⁊ fiant ide trocisci ⁊ ponanẽ suꝑ lacertulũ aut testã positũ in iferiori pte furni donec ꝑueniat ad h̓ vt ꝯteranẽ ⁊ forsitan adurãtur:⁊ suꝑ id qδ aduriẽ ⁊ ꝯteriẽ ꝓjicianẽ sanguis draconis.ʒ.iiij.⁊ thuris masculi quãtũ ipm ⁊ aristol'.rotũ. ⁊ ireos:amboꝝ añ.ʒ.ij.⁊ fiat ẜm modũ predictũ.

¶ Hic determinat de diminutione carnis gingiue:⁊ patet quid dicat.Item super lacertulũ.i.quoddã vas longum.

¶ De cura mollificationis gingiue. Cap.9^m.

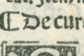

Siquidem fuerit parua:tũc sufficiet in ea collutio oris cum aqua in qua decocta sunt stiptica calida vel frigida ẜm cõplexioneꝫ:⁊ ex eis que sunt vehementis iuuamẽti in hoc est alumen decoctum cum aceto.

¶ Hic determinat de mollificatione gingiue.Et p̃mo ponit curaꝫ mollificationis parue.Scd̃o magne.ibi(Si autẽ fuerit plurima.) ¶ Dicit primo ꝙ si fuerit parua ⁊c.Item parua.s.mollificatio.

¶ Si auteꝫ fuerit plurima:tunc rectius erit in ea vt incidatur ⁊ dimittatur sanguis currere ⁊ exprimatur qδ egreditur ex eo:deinde colluatur os post ipsum cum decoctione stipticoꝝ ẜm modũ predictum in eis que preterita sunt.Et ex eis que sunt ꝯueniẽtia ad illud ex decoctionib⁹ est vt sumanẽ fructus thamarisci.ʒ.iij.et foliorum alcãne.ʒ.ij.tepefiant ⁊ administrenẽ:aut sumanẽ balaustiaruꝫ ⁊ corticis granatoꝝ añ.vj.partes ⁊ tereniabin ⁊ aluminis iameni añ.iij.partes:⁊ rosaꝝ ⁊ sumach albgdedi añ.viij.ptes:⁊ spice aromatice et floꝝ squinanti añ.partes.x.fiat ex eis linimentuꝫ ⁊ qδ adhereat:⁊ flobothomia alieberic ꝯfert ei.Cõfectio linimẽti conueniẽtis ad illud quod administraẽ post collutionẽ oris.℞.rosaruꝫ cũ capitibus suis:piperis añ.partes.vij.corticis glandium balaustiarũ granorum myrti viridium añ.iiij.partes siliquarum nabati

ſumach mūdati alramich.v.ꝑtes:aut loco alramich myrti.iiij.partes:⁊ quādoq; ꝯfert tangere palatū cū hiera minori ⁊ colluere os ex ea cū aceto ſquillitico ⁊ adminiſtratio alſufuf fortium.

¶ Hic ponit curā mollificatiōis magne. Scđo ponit plura remedia: quoꝝ aliq̄ dn̄t adminiſtrari in ꝑn°aliq̄ in augmēto. Itē pl'ima.ſ. mollificatio. Itē alcāne eſt q̄dā arbor. Itez albedegi al's albgdedi nō īuenit̄ qd ſit. Itē alieheric.i.loci barbe. Itē ſiliquaruz nabati.i. xylocaracte. Itē ramich.i.q̄dā ꝯfectio de paſſulis ⁊ gallis. Itē cuz hiera minoris.i.hiera Hal'. Itē alſufuf.i.puluerū fortiū.

¶ De cura carnis addite gingiue. Cap.10^m.

Ponatur in ea calcantum ⁊ myrra: quoniam purgant eam.

¶ Hic ponit curam additionis gingiuarū:⁊ patet. Itē purgant.i.conſumunt.

¶ De labijs ⁊ egritudinibus eoꝝ. Cap.11^m.

Uo labia creata ſūt ad cooperiēdū os ⁊ dētes ⁊ ad decorē ⁊ ad retinēdū ſaliuā ⁊ in hominib⁹ ad loquēdū. Et creata ſunt ex carne ⁊ neruis q̄ ſunt ꝑtes lacertoꝝ qui ꝯtinēt ea.

¶ Hic determinat de diſpōnib⁹ labioꝝ. Et p° ponit anathomiam. Scđo determinat de diſpōnib⁹ labioꝝ.ibi (Medicīe.) ¶ In ꝑma ꝑte ponit vtilitatē labioꝝ:⁊ pz l'ra. Item os ſumit̄ pro tota ꝯcauitate in qua ꝯtinet̄ lingua. Itē que ꝯtinent ea atq; ꝯtinent̄ in eis.

¶ De fiſſuris labioꝝ. Cap.12^m.

Medicine q̄dē qb⁹ indiget̄ in curatione fiſſurarum ſunt ille que ad exiccationē ⁊ ſtipticitatē aggregant lenificationem.

¶ Hic determinat de diſpōnibus labioꝝ. Primo de fiſſuris. Scđo de apoſtematibus.ibi (Oportet vt incipiatur.) Tertio de hemorroidibus.ibi (Si aūt in eis.) Quarto de tremore.ibi (Plurimum.)

¶ Primo premittit can̄.in adminiſtratione medicinarum. Scđo medicinas.ibi (Medicine ꝯferentes.) Prima pz.

¶ De cura. Cap.13^m.

Medicine ꝯferētes ad illud ⁊ ex illis eſt dragagātū qn̄ tenet̄ in ore ⁊ cōmouet̄ ligua. Et ex regimine iuuāte in ipſa eſt inūctio ſuminis ⁊ ani:⁊ vt liniat̄ ſuꝑ eas butyrū recēs:⁊ ex eis eſt fruſtuz cucumeris ſuꝑ aliud: aut liniat̄ ſuꝑ eas aq̄ ſebeſten: aut aq̄ ordei: aut mucilago pſilij. Et ex pinguedinib⁹ ſunt butyruz ⁊ medulla ⁊ adipes vituloꝝ ⁊ anſerū cū melle aut oleū albabac alchadra: aut oleuz roſ.⁊ in quo ſunt albumen oui ⁊ farina ⁊ ꝓprie farina herbi ⁊ ceratū:⁊ qn̄q; ponit̄ in ipo merdaſengi. Et ex medicis exꝑtis eſt illđ qđ. ℞. gallas ꝯtritas cū ceruſa plūbi amilū ⁊ dragagantū cū adipe galline:⁊ ēt galle ꝯtrite cum ſiſamino ⁊ ēt maſtix ⁊ eſt viſcus albotim ⁊ hyſſopus ⁊ mel fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ merdaſengi ⁊ ſedina ⁊ venaꝝ vitis: oiuz an̄.ꝑs.5. debenigi ꝑs.5. vngule caprine aduſte croci: āboꝝ an̄.ꝑtes.iij.cāphore.vj.partes: gūmi ꝑtes.vj.cere.xvj.partes: oleū roſ.⁊ etiā ambra ſoluta cū oleo balſamino aut olei de ben aut olei de citro.iiij.ꝑtes: ſumat̄ ⁊ adminiſtret̄ in ipſis ceratū:⁊ ſint cibi ei⁹ pedes ⁊ extrema ⁊ oua ſorbilia.

¶ Hic ponit multas medicinas: ꝑtes patēt. Itē dragantū.i.vitriolum. Item ſuminis.i.partis medie ventris inferioris infra vmbilicū per quatuor digitos. Item ſuper aliud.ſ.medicamē poſitum. Item alahabari nō inuenit̄: ſed alabat eſt quedā arbor. Sed dicit Simon ꝙ Aui.nō cognouit ſed alachabat dicit Simon eſt termē. Item alchadra nō inuenit̄. Item ⁊ cerotum.ſ.conſtitutum ex illis. Itē merdaſengi.i.viride eris vel plumbum vſtum vel lythargirum. Item viſcus albotin.i.terbentine. Itez ſedina.i.cardo benedictus. Item venarum vitis.i.celidonia minor. Item debenigi nō inuenit̄ qd ſit. Item oleū roſarū.ſ.qđ ſufficit.

¶ De apate labioꝝ ⁊ cura. Cap.14^m.

Oportet vt incipiat̄ in eis cū euacuatione humoris dominantis: deinde adminiſtrent̄ medicine locales. Apoſtemata vō ſunt ꝓxime poſitionis ex iudicio apoſtematū gingiue:⁊ cura fortior parūper eſt magis neceſſaria.

¶ Hic determinat de cura apatū. Prio per euōnē. Scđo ꝑ remedia localia.ibi (Medicine vō.) ¶ Dicit ꝑmo ⁊c. Item ꝓxime poſitionis.i.tale eſt iudiciū in cura earū ſicut apatū gingiuarū.

¶ Medicine vō locales ad vlcera aſſumunt̄ ex ſtipticis ſicut myrabol'.de lycio ⁊ ſemine roſe ⁊ nuce cupiſſi ⁊ radicib⁹ vitis. Et qn̄q; ponunt̄ in eis debenigi ⁊ vngule caprine aduſte ⁊ capilli aduſti ⁊ fum⁹ aggregat⁹ ⁊ vſnee. Olea autez que adminiſtrant̄ in eis ſunt ſicut oleum de chryſomillis ⁊ oleum de nuce indica.

¶ Hic ponit medicinas locales:⁊ patet littera. Item debenigi nō inuenitur quid ſit. Item fumus aggregatus.

¶ De hemorroidibus labioꝝ. Cap.15^m.

Si aūt in eis ſūt hemorroides: tūc ex eis que ꝯferūt eis ſunt ſquame ferri ⁊ merdaſengi et ceruſa ⁊ croc⁹ alumē ſ'm ꝑtes eq̄les ſumpta ex quibus fiat vnguentum cū cera ⁊ oleo nucis indice ⁊ oleo roſa:

¶ Hic determinat de hemorroidibus.⁊ patet.

¶ De tremore labiorum. Cap.16^m

Plurimū accidit cū cōitate oris ſtōchi ⁊ ꝓꝑe qn̄ eſt nauſea: aut mouet̄ quaſi ad expellēdū aliq̄d cū vomitu:⁊ ꝓprie in egritudinib⁹ acutis ⁊ oris criſis:⁊ qn̄q; eſt cū cōmunitate neruoꝝ aduenietiū ad ea a cerebro ⁊ nucha cū cōmunitate quā cerebrum habet cum eis.

¶ Hic determinat de tremore labioꝝ:⁊ dicit ⁊c. Item nauſea eſt vnum ſignificans criſim per vomitum ⁊c.

¶ Incipit expoſitio ſuper nona fen.

¶ Fen 9ª de diſpōnib⁹ gutturis ⁊ eſt tractat⁹ vnicus.

¶ De anathomia gutturis. Cap.ꝑ^m.

Per guttur intelligimus ſpatium in quo ſunt meatus anhelit⁹ ⁊ cibi:⁊ de eo ſunt additio que ſunt vua ⁊ amigdale ⁊ galſamat. Et tu quidē iam ſciuiſti anathomiam mery ⁊ anathomiā epiglotis.

Determinauit Auic. de diſpōnib⁹ mēbroꝝ animatoꝝ.ſ. cerebri:⁊ ortoꝝ eius ⁊ āneroꝝ:⁊ ſunt iſta membra in lingua vel in partib⁹ lingue: vt Halya.3.ſermone theorice.16.cap. Hic īcipit determinare de diſpoſitionib⁹ membroꝝ ſpiritualiū ⁊ anneroꝝ:⁊ incipiunt a gutture: vt pōt ſumi ab Haly.3.theo.17.cap. Dicunt̄ aūt illa mēbra animata: q2 ſunt ꝑncipiuz aīalis virtutis: aut orta: aut ſeruientia ſ'm medicū. Dicunt̄ autē iſta ſpiritualia: q2 ſunt ꝑncipia ſpiritualis.i. vitalis virtutis: vt cor: aut orta ꝓpinque: aut annexa ſeruientia:⁊ illa ſunt guttur: cor: pulmo: pectus: diaphragma. ¶ Sed tu dices ꝯtra: q2 ex illis q̄dā ſunt ꝑꝑ vocē que eſt actio voluntaria: vt in lib. de voce.⁊ in lib.7.de vtilitate particulaꝝ.5.ca. ¶ Dōm 3^r. Prio ꝙ diſtinctio mēbroꝝ aīatoꝝ a mēbris ſpūalibus nō eſt hic oīno quo ad opōnes: ſed cū hoc quo ad ſitū: vt illa dicant̄ aīata que ſunt ꝑncipia vel ꝓpinquātia illis: illa aūt dicant̄ ſpūalia que illis adiacēt. Cōtra: plus adiacet guttur cerebro q̄ꝫ cordi. Dōm ꝙ nō plus tanq̄ꝫ cāna pulmonis que eſt vna pars ꝑncipalis pulmonis. ¶ Scđo pōt dici ꝙ mēbra dicunt̄ aīata quoꝝ plures vel magne ꝑtes ſunt ꝑꝑ opōnes aīales. hmōi aūt ſunt que ſunt ſuꝑ guttur. Sed dicunt̄ ſpūalia quoꝝ plurima ſūt hmōi ſicut eſt guttur. gutturis vō pl'ima ꝑs eſt ꝑꝑ cor. ¶ Tertio dōm ꝙ lꝫ guttur ſ'm ſe ſit inſtrm vocis que eſt actio volūtaria: tn̄ vt ꝑs cāne pulmonis eſt ꝑncipiuz inchoans anhelitū:⁊ vt ſic eſt ꝑꝑ cor: ſic ēt pectoris ꝑtes: q2 ſunt ꝑꝑ anheli-

tum sup cor. Et iō actio anhelit⁹ ⁊ vocis cadūt in istis fen. ¶ Sic aūt ꝓcedit Aui. Quia p̊ determinat de dispōnib⁹ mēbroꝝ spūaliū intrinsecoꝝ. Scđo extrinsecoꝝ vt mamillarū. ibi fen. 12. (Mamilla ⁊c.) ⁋ Pria in duas. Prio determinat de dispōnis mēbroꝝ spiritualiū seruientiū. Scđo ꝑncipalis. s. cordis. ibi fen. 11. (Cor qdem creatū est.) ⁋ Pria in duas. Prio determinat de dispōnib⁹ seruiē-tiū remotoꝝ. s. gutturis. Scđo ꝓpiquoꝝ. ibi fen. 10. (Cāna.) ⁋ Prima in duas. Prio ꝑmittit anathomiā guttur᷑: vt gnāľr ꝓmisit in ꝓhemio ꝑmi cañ. Scđo exeqꝫ de dispōnib⁹ ei⁹. ibi (Qñq.) ⁋ Prima in duas. Prio noīat partes gutturis. Scđo declarat illas. ibi (Vua.) ¶ Cōsiderādū p̊ ꝙ in p̊ᵃ ꝑte inuit ꝙ guttur colligit quinq ꝑtes siue mēbra. Prio. s. ꝑnᵐᵐ meat⁹ aeris vt cāne ꝑnᵐᵐ. Scđo ꝑnᵐᵐ meat⁹ cibi ⁊ mery. Tertio vuā. Quarto duas amigdalas. Quinto galsamat. Mery anathomiā sciuisti fen. 13. ⁊ ēt alibi. s. p̊ lib. fen. 1. ca. de mēbris. Epigloti anathomiaꝫ sciuisti p̊ cañ. fen. 1. ca. de anathomia musculoꝝ epigloti ⁊ ifra fen. 10. Restat ḡ dicē de alijs tribus. s. de vua amigdalis ⁊ galsamat. ¶ Cōsiderādum 2° ꝙ guttur accipiꝫ 3ʳ. Uno mō ꝓ corꝑe aggregāte epiglotū ⁊ mery qđ in trāsglutione mouet sursum ⁊ deorsum: ⁊ sic sumiꝫ p̊ cañ. fen. 1. cap. de anathomia musculoꝝ gutturis. Scđo mō ꝓ ꝑncipio cāne pulmonis ꝑter mery: ⁊ sic sumiꝫ a Gerardo cremonensi in glosis cap. de squināntia. Alio mō sumiꝫ pro spatio cōꝑrehēdente illa quinq mēbra ꝑdicta: ⁊ sic sumiꝫ hic ⁊ tertio ꝓnosticoꝝ cōmē. 18.

¶ Vua vō est substātia carnosa pēdens sup supremā partē epiglotis sicut velamē. Et ei⁹ qdē iuuamētū est gradatio aeris vt nō ꝑcutiat suo frigore pulmonē subito ⁊ vt ꝓhibeat puluerē ⁊ fumū: ⁊ vt sit ꝑcutiēs vocem qua ꝯfortet ⁊ magnificeꝫ quasi ipsa sit porta custodiens super exitum vocis quātitate sua ⁊ propter hoc nocet eius icisio voci ⁊ preparat pulmonē ad recipiendū frigus ⁊ nocumentū eius ⁊ tussim ab eo.

¶ Quia nō oportebat đclarare epiglotū nec mery: iō đclarat alias tres ꝑtes. s. vuā: duas amigdalas: ⁊ galsamat. 2ᵃ ibi (Due amigdale.) 3ᵃ ibi (Galsamat.) ¶ Cōsiderādū ꝙ vuaꝫ ꝯsiderat ex ꝑte triū. s. sube: qꝛ carnosa: tñ cū h̄ est neruosa ⁊ arteriosa qđ ostēdit fluxus sanguis mult⁹ in ei⁹ icisione: vt 3° ꝓnosti. tex. cōmen. 23. Scđo ex ꝑte sit⁹: qꝛ pēdens sup̄ sūmā partē ⁊c. Tertio ex ꝑte iuuamētoꝝ: ⁊ sunt tria ꝭm Halyab. 3. theo. 17. ca. ⁋ Unū est: qꝛ tēperat friditatē aeris ne subito ꝑueniat ad pulmonē. Cōsiderādū ēt ꝙ qñ expedit tēperat calorē supfluū sua multa humiditate. vñ Halyab. ibidem tēperat vel mitigat caloris ḡuitatē frāgitq frigus. Expressit autē Aui. plus de tēpore frigor᷑: qm̄ frig⁹ plus ⁊ frequētius nocet. ⁋ Secūdū iuuamētū est ꝓhibitio igressus puluer᷑: ibi. n. adheret sic apparet in luctātib⁹ in puluē q expuūt sputū lutosuꝫ. ⁋ Tertiū iuuamentū est gradatio vocis: qꝛ ꝑcutiens vt magnificeꝫ. ¶ Cōtra qꝛ gallici vt dꝛ faciūt amputari vuā: vt hēant maguā vocē. ⁋ Dōꝫ ꝙ vox pōt dici magna 2ʳ. Uno mō in tꝑe ꝑdurationis: ⁊ ꝓprie cū modulatione: ⁊ ad hāc magnitudinē facit vua. vnde Haly. dicit ꝙ p̊ᵃ cā vue est vocis magnitudo ⁊ decor. Alio mō pōt dici magna ex multo aere ad vnū locū ꝑcussio: ⁊ eius amputatio facit voceꝫ magnam: ⁊ ideo cantores vocāt eā vocē capitis ꝑtisis. Ratio est casus reumatū que in ea colligebanꝫ: ⁊ infrigidatio ⁊ nocumētū pulmonis: vñ aggregat mām que ꝑ putredinē pōt ipsum vlcerare.

¶ Due vō amigdale sūt due carnes nate in radice lingue tēdētes ad supiora ac si ipe sint. ij. auricule ꝑue ⁊ sunt carnose neruose sicut due glādule vt sint fortiores: ⁊ ambe sūt ex mō suo sicut due radices duaꝝ aurīū ⁊ sicut itineris ad mery quarū ambaruꝫ iuuamētū est vt adiuuent aerē apud caput cāne sicut archa: ⁊ vt nō expellaꝫ aer penitus cū fit attractio cordis ⁊ deficiat aīal. Algalsamat vō ē caro pāniculosa ānexa palato sub vua pendens cooperiens caput cāne ⁊ supra galsamat est alfaich ⁊ est os habens quatuor latera duo superius ⁊ duo inferius. Cāne vō mery anathomiam dicemus posterius.

¶ Cōsiderādū ꝙ notificat amigdalas ex parte loci in radice ligue. Ex ꝑte numeri: qꝛ sunt due. Ex parte sube: qꝛ sunt neruose ⁊ carnose. i. sunt de suba q̄dā carnosa ⁊ neruosa vt sint fortes. Ex parte figure qꝛ sunt sicut due glādule: qꝛ habētes quādā rotūditatē cuꝫ lōgitudine. ⁋ Ex qb⁹ apꝑet ꝙ nō opꝫ tertū istū resumi siue trāsponi: sicut fecit Dynus q dixit, sunt carnose sicut due glādule. i. suba est glādulosa ⁊ neruosa vt sint fortes: lꝫ expō sua ēt possit tolerari tādē cōplet figurā: qꝛ sunt due radices ⁊c. i. hñtes carnositates itineris ad mery. i. ⁊ sunt ꝓpinque sube mery. ¶ Ultimo notificat ex ꝑte vtilitatis: qꝛ sunt qđdā ꝯseruatoriū ⁊ archa aeris: vt q̄uis cor trahat aerē a pulmone: adhuc in istis partib⁹ aliqd ꝯseruaꝫ: ⁊ si expedit vadat ad pulmonē ⁊ nō deficiat: ⁊ iō stāt apud caput cāne: ⁊ iuxta epiglotū. ⁋ Ex qb⁹ apꝑet ꝙ carnes glādose quas Mūdinus in sua anathomia assignat ⁊ actu mōstrat: ⁊ vocat eas amigdalas: nō sunt ꝓprie amigdale: qꝛ ille nō sunt in loco in quo pñt tenē aerē: ⁊ qꝛ ille nō icidunꝫ ꝭm modū ꝭm quē Aui. infra ꝑcipiet icidi amigdalas capl'o de incisione vue ⁊ amigdalarū. Necesse est ergo ꝙ amigdale sint q̄dā carnes que post vuā apparēt qñq eminētes ⁊ aꝑate: ⁊ que digito aꝑto ore tāganꝫ. Galsamat aūt est cooperiēs caput. s. per pāniculū cōem ei ⁊ capiti cāne. Alfaich. Hic addit supra vel vltra ad ꝑdictas partes aliam. s. os qđ reperiꝫ in partib⁹ gutturis. ⁊ dꝛ alfaich. i. excedēs: qꝛ est vnū os per se nō cōiunctuꝫ alteri ossi quatuor latera habēs: qꝛ vt Halyabas ponit 3° theo. 18. cap̄. quelibet pars est ad modū laude. non ponit aūt ossis iuuamētū: qꝛ apparet ex anathomia musculoꝝ epigloti gutturis ⁊ laude: vt apparet ꝑmo cañ. in his capitulis. Ex quo apparet falsitas Berthutij qui exposuit os. i. orificium.

¶ De egritudib⁹ mēbroꝝ gutturis. Ca. 2ᵐ.

Quandoqꝫ accidunt in vnoquoqꝫ istoꝝ egritudines complexionis ⁊ apostemata ⁊ resolutio singularis.

¶ Exequiꝫ de dispōnib⁹ hoꝝ mēbroꝝ. Et p̊ ꝑmittit egritudines eis eueniētes. Scđo singulariter exequiꝫ. ibi (Quandoq aliqd figiꝫ.) ¶ Dubitaꝫ quare nō posuit signa cōplexionis istarū partiū. ⁋ Dicendū ꝙ per se habere signa illarū est difficillimū: maxime enim sequunꝫ cōplexionē pulmonis ⁊ cāne eius ⁊ cōplexionem stōchi. ¶ Cōsiderādum ꝙ egritudines cōplexionis danꝫ itelligi: ⁊ forsan plurime egritudines cōpōnis que illis ꝑtib⁹ accidūt: sequunꝫ aūt malas cōplexiones aut aꝑata: aut solonē ꝯtinuitat᷑: aut associanꝫ illis morbi cū in numero rei extrinsece sepe accidūt.

¶ De cibo quo fit strangulatio ⁊ similiter que currunt cursu eius. Cap. 3ᵐ.

Quandoqꝫ aliqd figiꝫ magnitudinē habens opꝫ vt incipiaꝫ ⁊ premaꝫ collū ⁊ qđ est inter vtrasqꝫ spatulas adhibēdo percussionē post percussionem. Si aūt nō sufficit adiuueꝫ vomitu: ⁊ quādoqꝫ est in hoc timor.

¶ Hic exeqꝫ. Prio determinat de egritudinib⁹ gutturis vt guttur iportat ꝑnᵐᵐ cāne ⁊ ꝑnᵐᵐ mery cū illo spatio qđ est post vuā. Scđo determinat de dispōnib⁹ vue ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. ibi (Istis qñq: ⁊ in h̄ inuit de galsamat.) ⁋ Pria i duas. Nā ille due egritudies sūt: aut res alique extrinsece retente in partib⁹ istis: aut sunt clausiones: aut ꝑfocationes ab alijs. Primo ḡ determinat de ꝑmis. Secūdo de secūdis. ibi (Prefocationes.) ⁋ Pria in tres sicut tria sūt illa que in partib⁹ pñt retineri. s. bolus cibi: aut spina: aut sanguisuga. 2ᵃ ibi (In spinis.) 3ᵃ ibi (De sanguisugis.) ¶ Dicit de cibo ⁊c. ⁊ que currūt cursu ei⁹ sicut denarius: aut aliud corp⁹ grossum ibi retentū. Qñq est timor in hoc. s. in vomitu: ⁊ hoc qñ ex hoc bolus illius cibi nō expelleret: vñ retineret cū eo id qđ a stōcho vomitu ascēdit: ⁊ ibi coartās suffocationē induceret: vel est timor in h̄ scꝫ retētione illius: qꝛ poſ'e est ꝙ intātum coartet cānā ꝙ inducat suffocationē: vt Aristo. ꝓblematū. 34. 9. ꝓblema.

¶ De spinis ⁊ que cursu eius ꝓcedūt. Cap. 4ᵐ.

In spinis qdē ⁊ frustis ligni ⁊ ossis ⁊ que sunt illis similia opꝫ vt ꝯsidereꝫ: tūc si sensus comprehēderit ea aut pēna aut curuitas caizarā aut chorda arcus dupla: tūc expellaꝫ cuꝫ ea aut extrahaꝫ: ⁊ si est istr̄m cōprehēdēs spinā recipiēs eam: tūc rectior est eius extractio ꝭm ꝙ narrabo.

¶ In spinis ⁊ que cursu ⁊c. i. que sunt sicut spine vt frusta lignoruꝫ ⁊ ossiū. Primū igeniū in exhēdo qñ apꝑet ad sensum ispiciēdo in gulā. Scđo qñ nō apꝑet. ibi (Si aūt.) ¶ Si sensus. s. visus vel tactus cū digit᷑: aut pēna: ⁊ per ꝯñs si sensu tact⁹ pōt ꝑcipi mediāte pēna aut curuitas caizarā. i. instr̄m alicui⁹: aut chorda arcus. Iste est textus Rasis tertio ꝯtinētis. 6. cap̄. aucte Corasseni. chorde arcuū eoꝝ sunt de filis intestinoꝝ: ⁊ ideo pñt plicari: ⁊ habēt aliquaꝫ fixionē. Rectior extractio. s. q̄ dispositio: vnde transglutiaꝫ ꝭm ꝙ narrabo cū sit instrumentū extrahendi sanguisugas.

¶ Si aūt

¶ Si aũt sensus deficit tunc opʒ vt post ipsa sorbeant sorbitiones viscose. Si aũt non valẽt excitẽtur singultus ⁊ vomitus cuʒ digitis ⁊ cuʒ penna ⁊ medicamine. Et ex eis que experta sunt est vt bibat omni die.ʒ.j.nasturtij contriti cũ aqua calida ⁊ euomat. Ipsuʒ eni expellit qđ retinet. Et melius quidẽ est vt euomat post cibũ suũ cũ aqua: ⁊ qñqʒ ligatur cuʒ filo fortiter ⁊ egreditur ⁊ deglutit: deinde extrahit ⁊ egreditur qđ retentũ est. Et similiter ficus sicce ligate cum filo qñ paulatim masticant ⁊ deinde deglutiunt: ⁊ quãdo fit gargarismus cũ rob vue in quo decocte sunt ficus sicce: tũc qđ infixuʒ est mouet a loco suo. Et qñqʒ exteriꝰ apponitur emplastrum gutturi in quo sunt maturatio ⁊ aptio subtilis vt aperiatur locus ⁊ egrediatur spina ⁊ q̃ cursu eius procedũt ꝑ se: ⁊ simile huic est emplastrũ factum ex farina ordei cũ oleo ⁊ aqua tepida.

¶ Ista pars tot hʒ ꝑtes quot ponit remedia. Et p̊ itrinsecũ. Scđo extrinsecũ.ibi(Et qñqʒ exteriꝰ.) Pria in sex sic̃ sex sũt remedia. Scđa ibi(Sorbitiões viscose) vt decoctio ficuũ: vel pultes farine: vt spina iuiscet cũ illis. ¶ Singultꝰ ⁊ vomitꝰ ⁊c̃. qꝛ ꝑꝑ vehemẽteʒ motũ educit qñqʒ spina: sic̃ risus qñqʒ h̃ fac̃ ⁊ tussis: ⁊ qñqʒ ligat.s. aliqd vt frustũ carnis mollis: vt Rasis p̄realle.ca. Rob vue.i.sapa. ¶ Cõsiderandũ tñ vltimo ꝙ qñqʒ spina ita ĩfigit ꝙ cuspis eiꝰ venit v̊sus cutẽ ⁊ ibi apostemat ⁊ fit maturatio ⁊ aptio: ⁊ iã vidi h̃: ⁊ hoc voluit Aui. Simile huic.s. emplastro maturatiuo ⁊c̃.

¶ De sanguisugis in gutture. Cap.5m.

Quandoqʒ ꝯtingit vt sint quedã aque habẽtes sanguisugas ꝑuas occultas quarũ occultatio difficulter facit cauere ab eis quare deglutiunt. Et qñqʒ pẽdet in manifesto gutturis: ⁊ qñqʒ suspenditur in interiori parte mery: ⁊ quandoqʒ peruenit ad stomachũ: ⁊ qñqʒ est parua ⁊ aspiciẽs nõ videt suspẽsionẽ eius. Cuʒ aũt ꝑtrãsit sup illud hora de qua curat ⁊ suggit ex sanguine quantitatẽ magnam crescit corpus eius ⁊ apparet quãtitas.

¶ Hic p̊ ponit q̃liter ꝯtingit sanguisugaʒ in os itrare: sic̃ Gal. ponit q̃rto de iteriorib.ꝰ 5.ca. Et p̊ ponit partes qbus applicat. Scđo ponit signa.ibi(Accidit ei.) Tertio curam.ibi(Quãdoqʒ curat.)

¶ De signis. Cap.6m.

Accidit ei in quo suspenditur sanguisuga tristitia ⁊ angustia ⁊ sputuʒ sangninis. Cũ ergo vides sanum spuentem sanguinem subtileʒ: aut spuentem ipm: qñqʒ tũc ꝯsidera dispõnẽ gutturis eius: fortasse enim in ipso est sanguisuga.

¶ Hic ponit signa. Cõsiderãduʒ ꝙ angustia siue ingetudo est: qꝛ hõ ledit: ⁊ qñqʒ sentit pũcturã ⁊ nescit cãm cũ ipse ẽt in alijs sit sanꝰ. ex h̃ sanũ qꝛ sputũ sanguis ⁊ exitꝰa ꝑtibꝰ spũalibꝰ ꝑꝑ alias cãs est cũ egritudinibꝰ aliqbus. fit subtile.s.ꝯtinue. aut qñqʒ.s. spuentem: ⁊ qñqʒ nõ: qꝛ siccũ a sanguisuga siue resudantẽ a loco vlcerato a sanguisuga: ⁊ iõ est subtilis qñqʒ resudans: ⁊ quandoqʒ non.

¶ De cura. Cap.7m.

Quandoqʒ curatur illa que visu comprehẽditur curatione acceptionis ⁊ ablatiõis fm ꝙ narrabimus. Et quandoqʒ curatur cũ medicinis gargarismatum si fuerit prope guttur ⁊ vaporũ. Et ex eis sunt qdã cuʒ caputpurgijs si fuerit declinis ad nasum ⁊ cum eis que vomitu ⁊ ventris solutione educunt vermes ⁊ que eis sunt similia si fuerit stans in profundo ⁊ in stomacho.

¶ Primo in generali ponit multos modos quibus curat. Scđo in spãli ponit alios modos ⁊ dictos declat.ibi(Et qñqʒ ingeniat.)

¶ Et quandoqʒ ingeniatur aliud ingenium ei. Inde est vt submergat se homo in aqua calida: aut moretur in balneo calido ⁊ ꝓprie post allia que assumpsit: deinde non cesses indesinẽter aquam frigidam infrigidatam in ore suo assumere hora post horaʒ donec descẽdat sanguisuga que in ipso suspensa est fugiẽs a calore ⁊ declinãs ad partẽ frigoris. Si aũt necessariũ fuerit vt ipse expectet fm illum calorẽ vsquequo timeat syncopim expectet super illud: est enim regimẽ valde bonuʒ in extrahẽdo ipsam. Et multotiẽs qdem cõfert in ea vt sit contentus comestione alliorum ⁊ mora in sole tenẽdo os apertum coraʒ aqua frigida infrigidata. Et qdã homines sunt qui in potu tribuũt habenti sanguisugã alfesesis ⁊ existimo ꝙ sint spẽs cymicũ rubeorũ sanguineorum similiũ techis debiles habentiuʒ cutes quos forsitan destruit tactus: ⁊ si fuerit faciles dentur in potu cuʒ aceto ⁊ vino: aut suffumiget ex eis guttur cũ traiectorio: ⁊ fortasse ipsi sunt q nominant in terra nostra alchabebil: ⁊ acetũ solũ cum sorbet quandoqʒ extrabit eã ex gutture ⁊ ꝓprie cũ sale. Ex gargarismis võ est gargarisma qđ fit cũ aceto ⁊ gargarisma de synapi cũ duplo sui de baurach: aut synapi cũ equalitate sui de nigella: aut cũ aceto vini in quo decocta sunt allia ⁊ sceba ⁊ lupini ⁊ colloquintida ⁊ siraes: aut aceto vini fm quãtitatẽ duarum vnc. in quo ponũt baurach ʒ.iij. ⁊ salis ãmonici ⁊ alliorum duo dẽtes: ⁊ gargarismati qdeʒ cũ succo foliorum salicis inest ꝓprietas in extrahendo ipsam: ⁊ similiter gargarismati ex aceto cuʒ asa fetida aut kitram ⁊ aqua. Cum autẽ iam peruenerit in stomacho oportebit vt in potu sumat de hoc medicamine. ℞. sceba abrotani absinthij nigelle lupinorũ costi nasturtij mẽtastri alchebuli siraes omnium añ. põdus.ʒ.ij. cũ aceto cõmisto: ⁊ ẽt cibetur habẽs eã allijs ⁊ cepis ⁊ porris ⁊ calamẽto fluuiali humido aut synapi ꝯdito ⁊ omni calido acuto: deinde euomat postea si facilis fuerit ei vomitꝰ. Si aũt fuerit nõ facilis: tũc res salite acute. Et cũ eius suspẽsio fuerit in naso ⁊ diligit eiꝰ casus fiat caputpurgiũ cũ aceto ⁊ nigella ⁊ succo cucumeris asinini ⁊ elleboro. Cũqʒ acciderit vt abscidat tũc sibi caueat ille in quo fuit a clamore ⁊ loq̃la. Si ãt currat sanguis aut euomat ipm vel solõne educat euʒ curet totũ cũ eo qđ scies in caplõ suo. Et hermodactyli qdẽ hñt ꝓprietatẽ expellẽdi illud. Modus aũt quo accipit cũ instro chirugico est vt stet ille q deglutiuit sanguisugã in sole ⁊ apiat os suũ ⁊ p̃mat lingua eiꝰ ad iferiora cuʒ extremitate instri chirugici qđ est sicut coleariũ. Cũqʒ videt sanguisuga ponat instrm chirugicũ in radice colli eiꝰ vt nõ incidat: ⁊ hoc qdẽ istrumentum est instrumentũ quo remouentur hemorroides.

¶ Et hec pars hʒ ꝑtes septẽ. Prio ponit curã ꝑ qđdã igeniũ qđ ponit 3° ꝯtinẽtis.6.caplo. Scđo ꝑ quasdã medicinas potatas.ibi(Et quidã.) Tertio ꝑ gargarismata: ⁊ sunt septẽ gargarismata.ibi(Ex gargarismis.) Quarto ponit curas ꝑ medicinas potatas qñ ipsa ꝑuenit ad stomachũ.ibi(Cũ aũt iã.) Quinto ꝑ caputpurgia qñ tendit ad nasuʒ.ibi(Et cũ eiꝰ.) Sexto ꝑ regimẽ post eductionẽ sanguisuge ne fluat sufluus sanguis.ibi(Cunqʒ.) Septimo ponit moduʒ accipiẽdi.ibi.(Modus.) ¶ Alfesesis.i.cymices similiuʒ thechis.i. illis aĩalibus que reperiunt in tuberositatibꝰ vlmorũ quorũdã: vel in canibꝰ circa aures. thechis qꝛ cymices qñ sunt plene videnť sic̃ aliqua grana stãtia in suis thechis: p̃cipue cũ plures ex illis cymicibus iũgũt. Surach.i.filis. Sceba.i.sticados. alij dicũt abrotanũ. Kitrã.i.pix liqda. Oia aũt he ꝯferũt: qꝛ sunt res acute pungẽtes ⁊ stimulãtes sanguisugã ad exitũ: ⁊ aliqus conferũt proprietate: vt

non incidat̄.ſ.collū ſanguiſuge:q̄ꝛ pars remanens appenſa forſan adhuc ſuggeret:q̄ꝛ hmōi animalia enthoma deciſa viuūt:⁊ iō habēda eſt cōſideratio in hac materia:quare ⁊c̄.

De ſuffocationibus albaba. Cap.8m.

Prefocatio ⁊ ꝓhibitio penetratiōis anhelitꝰ ad pulmonē ⁊ coꝛ ē res accñs ex cauſis plurimis ſic̄ potu medicinaꝝ ꝑfocatiuaꝝ ⁊ medicinaꝝ venenoſaꝝ ſic̄ ⁊ ꝯgelatiōe ſanguis in quibuſdam viſceribus. Jlla aūt de qua nūc loquemur eſt illa que eſt ꝑꝑ cām accidētez in ipſo inſtrō anhelitus ꝓpinquo epigloti ex a̅pate aut coopertura aut pigritia virtutis a motione inſtrī attractiōis aeris.

Jā Aui. determinauit de diſpōnibus gutturis ꝓueniētibꝰ a retentione reꝝ extraneaꝝ in eo:vt cibo ſpina ſanguiſuga:hic determinat de diſpōne eius que eſt clauſio ⁊ ꝓhibitio trāſitus ſiue itroitꝰ aeris:⁊ dr̄ ꝑfocatio. Et hoc eſt qđ dicit rubrica de ꝑfocatione ⁊ de albaba.i.de decollatiōe ⁊ a̅pate. Et p̊ determinat de hoc quātū ad oēs cauſas ⁊ diuerſitates. Scđo ponit ſigna.ibi(Jntētio.) Tertio curaz.ibi(Opz.) Prima in duas. Primo ponit qđ itelligit ꝑ has diſpōnes. Scđo exequit̄ determinādo.ibi(Et tu qdē ſcis.) Cōſiderādū ꝙ iſtud eſt capl'm in quo determinat de ſquinantia ſiue de quinātia ⁊ in qua ſequit̄ ꝑfocatio ſiue ꝓhibitio tranſitus aeris ad coꝛ ⁊ pulmonē:vñ ab hoc accidēte nomē eſt ſumptū vt īnuit Gal'.4.de īterioꝛibus.3.cap̄. Jſta autez ꝓhibitio pōt fieri ꝑꝑ cauſas in p̄nº canne pulmonis.ſ.epigloti.vel circa illā partē:⁊ de hoc eſt ſermo.vel pōt fieri ꝑꝑ cās in alijs ꝑtibꝰ ſiue extrinſecis:vt ſunt medicine ꝑfocatiue:ſic̄ fungi:⁊ medicīe venenoſe a ꝓprietate nocētes pulmoni ſicut lepus marinus:vel a ſanguine ꝯgelato in ſtomacho vel in alia ꝑte ītrinſeca.vñ ſequunt̄ praua accidētia. Ponit̄ enim hoc in numero venenoꝝ quarto cañ.fen.6.ſi ꝑꝑ illa fiat ſuffocatio ſiue ꝑꝑ a̅pa:vt pleureſis ⁊ ꝑipleumonia ⁊ ſimilia:⁊ de hoc non eſt ſermo hic:vñ Gal'.4.de īterioꝛibꝰ.3.ca.paſſio anhelitus in ſquinātia accidit abſq̧ vlla paſſione pectoꝛis ⁊ pulmonis:q̄ꝛ in hac accidentia quinantie diuerſificantur ab accidētibus peripleumonie ⁊ pleureſis. Cōſiderādū ſcđo ꝙ ī vſu vocabuloꝝ apud nos nomē ſquinātie vel q̄nātie ſignificat ꝑfocationem ex a̅pate circa partes gutturis ⁊c̄.vt ſumit̄ ex Hip.3.ꝓnoſticoꝝ a text.18.ad.22. Jn hoc aūt cap̄.nō ſolū de tali ꝑfocatiōe apoſa determinat:ſʒ ēt de ꝑfocatione nō apoſtemoſa dūmodo ſit ꝑꝑ cauſas circa gutturis ꝑtes:⁊ ideo Auic.geminauit vocabula:dicēs ꝑfocatio ⁊ ꝓhibitio.dixit ēt in rubrica decollatio:⁊ nō ſtatim dixit de ſquinātia. Et forſan ēt fecit hoc:q̄ꝛ mirāda diſcoꝛdia ſiue varietas eſt in noībus iſtis:⁊ magna multiplicitas eſt illoꝝ nominū:ſed de hoc nō eſt curandum.

Et tu qdē ſcis ꝙ apoſtema oppilat. Et ꝙ coartatio membꝛi vicini oppilat meatus vicini ſui. Et ſcis ꝙ lacertus mouēs membꝛa motu attrahendi aerē ad ea ⁊ eſt lacertus epiglotis quemadmodū dicturi ſumus in capitulo anhelitus cū deficit a motiōe ſua ⁊ operatione ſua ꝓpter ſiccitatē congregatā ſuper hūc lacertum qui eſt in anterioꝛe ꝑte epiglotis ⁊ que ſequūtur ipſaz: aut ꝓpter mollificationē aut pꝛopter ſpaſmum aut ꝓpter nocumentum aliud non eſt poſſibile animali vt anhelet quāuis meatus nō ſit oppilans.

Exequit̄. Et p̊ in gñali magꝭ declarat ꝑfocationē quātum ad tres modos dictaꝝ cauſaꝝ. Scđo in ſpāli quātū ad ſpāles diuerſitates. ibi(Neceſſe.) Diuidit̄ aūt p̄ma in in quatuoꝛ. Primo oſtendit quō ꝑfocatio fit ab a̅pate. Scđo quō ad coopturā.ibi(Et ꝙ coartatio.) Tertio quō ad pigrritiā virtutꝭ.ibi(Et ſcis ꝙ lacertꝰ.) Quarto redit ad declarandū ꝑfocatiōem q̄ fit a cooptura:q̄ꝛ nō ꝑfecte declarauerat:imo ꝯfuſe.ibi(Cooptura.) Jn p̄ma ꝑte vult ꝙ a̅pa oppilat:⁊ hoc ꝓpꝛie qñ ē in mēbꝛo ꝓpꝛio vie:vt ſciuiſti pꝰ cañ.fen.2. ⁊ pōt colligi ꝙ coartatio.i.ꝯſtrictio oppilat meatus vicini:lʒ non ſit in eo apoſtema:ſed in ſocio:⁊ hoc cadit in capl'o cooperture.

Dubm p̄m Et ſcis ꝙ lacertꝰ. Hoc facit dubitare Dynuz ⁊ merito de quo lacerto ītelligat̄:cū dr̄ ⁊ lacertus epiglotis. Et rñdet ꝙ tu nō ītelligas de lacerto qui eſt cū ipſo epigloto ſed ītellige lacertos q̄ ſunt inſtrm̄ motus anhelitꝰ.ſ.pectoꝛis. Et vigoꝛādo dicta Dyni ſimul cuz dictis eius:dicemus ꝙ hoc ꝓbat̄ quadrupliciter. Primo q̄ꝛ dicit lacertus mouēs mēbꝛa motu attractiōis aeris ad ea: ſed iſte nō eſt lacertꝰ epiglotꝭ ⁊ factus ꝑꝑ vocē:vt īfra fen.10.trac.2. Amplius nocumentū in lacerto epiglotis:vt ſpaſmus ſiccitas mollificatio nō eſt cā ꝑfocatiōis:vt dicit Dy.niſi inquātū oppilant̄ meatꝰ epiglotis:⁊ tūc nō eēt cā ꝑꝑ defectū virtutis ⁊ pigritiaz a dilatatiōe:ſʒ ꝑꝑ oppilationē ſic eēt apoplexia. Amplꝰ Aui.dicit ꝙ declarabit̄ īfra cū loq̄mur de motu anhelitus:ſʒ cū loquet̄ de hoc declarabit lacertos pectoꝛis ⁊ diaphꝛagmatis. Amplius motꝰ aeris nō īdiget in p̄nº cāne pulmonis aliquo dilatāte:ſed ſoluz ꝙ ibi ſit foꝛamē ⁊ via:cuius ſignū eſt:q̄ꝛ ſi in ſquinantia clauſo foꝛamine epiglotis fiat foꝛamē in gula ſub epigloto:talis.n.aꝑtio ꝑcipitur a quibuſdā:vt infra patebit homo anhelat. Et in ſumma totus vigoꝛ rationum ſtat in hoc:lacertus cuius virtutis vigoꝛ ⁊ foꝛtitudo nō eſt ad attrahendū aerē eiꝰ pigritia ⁊ defectus nō eſt ad ꝓhibitionē aeris ⁊ ſuffocationē:ſed lacertus epiglotis eſt hmōi. Hec via exponēdi nō vr̄ poſſe ſtare cū mēte Aui. Jā enim dixerat ꝙ in hoc capl'o loq̄tur de ꝓhibitiōe penetrationis aeris ſiue anhelitus ꝑꝑ cām accidētē in inſtrō ꝓpinquo:⁊ dimiſit ꝑfocationē ⁊ ꝓhibitionē q̄ fit ꝑꝑ cās remotas. Et nō poſſet ſaluari Aui.niſi diceretur alteꝝ duoꝝ:vel ꝙ ſermo eius hic eſt īcidēs vel ꝙ nō excludit oēs cās ꝑfocatiōis extrīſecas ab īſtrō epiglotꝭ:ſʒ illas q̄ ſunt ꝓpꝛie circa nutritiua vt ꝯgelationē ſanguis in ſtomacho:⁊ potū medicinarū ꝑfocatiuoꝝ.nocumētū ḡ in lacertis pectoꝛis ⁊ diaphꝛagmatis eſt ꝓpinquū epigloto inquātū illa ſunt inſtrm̄ īmediatū ferēs motꝰ aeri ꝑ epiglotū. Poſſemꝰ ḡ lʒ cū difficultate alr̄ ſaluare ſermonē Auic. Dicēdo ꝙ A.ītendat de lacerto appꝛopꝛiato epigloto qđ appet in manifeſto ſermōe:cū dixit declarādo ſe q̄ ē ī īterioꝛi ꝑte epiglotꝭ:⁊ q̄ ſequūtur ipm̄.i.ſup ꝑtes extrinſecas adiacētes:⁊ in hꝰ īnuit ꝙ lacerti epiglotꝭ ſunt duoꝝ modoꝝ.qdā magni ⁊ appꝛopꝛiati ⁊ itrinſeci: ⁊ ſunt.xij.qdā cōicātes extrīſecis adiacētibus ꝑtibꝰ ⁊ ſūt.8.vñ Gal'.7.de vtilitate ꝑticulariū.11.c.loquēs de lariga quā Aui.vocat epiglotū que eſt coꝛpus cōpoſituz ex tribus cartilaginibus.ſ.clypeali cymbalari ⁊ ſine noīe:dicit hūc ſermonē.mouet̄ aūt laringa a muſculis ſm̄ ꝓpꝛiā eius cōpoſitionez.12.ſm̄ vō eam cōionē que ad adiacētia alijs muſculis octo mouet̄:quāuis in numero hoꝝ muſculoꝝ īueniat̄ diſcoꝛdia:quāuis ḡ Aui.dicat lacertꝰ in ſingulari ītellexit tñ plures lacertos:vt ēt appet fen.10.trac.2. in p̄nº ſʒ lraz ex̄. Et extrīſeci ſūt facti ad apiēdū ītrīſeci ad claudēdū:vt ī libꝛo de voce. Et ꝓ illo vide Thadeū in gloſis afo. Si a febre hito.34.afo. Dicemꝰ ḡ ꝙ lacerti iſti epiglotꝭ p̄ncipalr̄ fci ſūt ꝑꝑ vocē:vt īfra fen.10.appebit:tñ cū hꝰ qñ ſunt ſane virtutꝭ tenēt ꝑtes epiglotis in ſitu debito:⁊ iō qñ accidit ſpaſmus:⁊ ꝓpꝛie thetanus aut relaxatio paralytica:ex hoc pōt ſequi clauſio foꝛamis: q̄ꝛ aer nō poterit ītrare ⁊ fit ſuffocatio:⁊ hec eſt mēs Raſ.3.ꝯtin.vlti.ca. ca.7.vbi ſua auctoꝛitate dicit. Dico ꝙ accidit ꝑfocatio nō ex a̅pate:ſed eo ꝙ motꝰ muſculi aperiētis epiglotū deficit ⁊ īde ex deſtrictiōe trāſitus fit ꝑfocatio:aut ex ītenſa ſiccitate muſculi q̄ eſt īter epiglotū vt īde extēdat̄ extēſiōe vehemēti:⁊ īde fit deſtrictio trāſitus anhelitꝰ. Et idē ītelligit̄ ex cōmēto.4.ꝑtic.afoꝛiſmoꝝ.illo afo.34. Si a fe.habito ſuffocatio ſupuenerit in fine. Sʒ tu.d.iſte ſermo eſt ꝯ̄ Aui.q̄ꝛ ponis ꝙ iſta ꝑfocatio fit ꝑꝑ oppilationē. Et Auic.dicit quāuis meatꝰ nō ſit oppilatus. Amplius Aui.dicit ꝙ iſte lacertus mouet mēbꝛa motu trahēdi aerē:ſʒ tales lacerti nō mouēt motu illo. Ad p̄mū dōʒ ꝙ Aui.dicēs nō ſit oppilatus:ītelligit ꝑꝑ a̅pa:differt ḡ illa cā ab alijs duabus:q̄ꝛ ꝑfocatio iſta fit ex hoc ꝙ muſculi ꝓpꝛij epiglotis nociti ꝑꝑ ſiccitatē aut ſpaſmū aut paralyſim nō ſuſtentāt viā aeris aꝑtā. Sʒ ꝑfocatio ab a̅pate fit ꝑꝑ a̅pata in ip̄o epigloti ⁊ ꝑfocatio ꝑꝑ coopturā fit ꝑꝑ nocumētū ī vicinio. Ad ſcđʒ dōm ꝙ lʒ lacerti epiglotis nō ſint p̄ncipales in attrahēdo:tñ ſunt iuuātes:q̄ꝛ debite figurati tenēt viā illā aꝑtaz. Ex quibꝰ ſoluit̄ primū argumētū. Ad ſcđm cū dr̄ ꝙ ſpaſmus ⁊ mollificatio nō ſunt cā ꝑfocationis niſi inquātū oppilant̄ meatus. Dōm ꝙ veꝝ eſt. Et cū dr̄ ꝙ tūc nō eſt cā q̄ eſt defectus virtutis īmediata cā:ſed oēs ille que faciūt deficere virtutē faciūt hoc ſic̄ ſpaſmus ⁊ mollificatio.⁊ differt a cā que dr̄ oppilatio:q̄ꝛ iſta ītelligit̄ fieri ab a̅pate. Dōm ꝙ defectus virtutꝭ eſt cauſa mediata hoc mō:q̄ꝛ muſculi ſani ⁊ virtuoſi tenēt foꝛamē aeris in bona figura:cū ergo deficit virtus ꝑꝑ ſiccitatē ſpaſmū vel mollificationē:aut ꝑꝑ nocumētū aliud:aut ꝑꝑ debilitatē ꝑ viā reſol'onis:vel ꝑꝑ vlcera:tūc claudi pōt foꝛamē. Ad tertiū dōm ꝙ itelligit ꝑ id fen.10.vbi ſermonē īcipit plus ab anhelitu:lʒ ēt ibi paꝝ dicat de his muſculis:q̄ꝛ noti ſunt ex p̊ cañ.fen p̄ma. Ad quartū dōm ꝙ lʒ nō īdigeat dilatāte:īdiget tñ dilatationē tenēte ⁊ figurāte debite:⁊ hoc fit ꝑ muſculos:⁊ iō ēt in ſquinātia facta ēt ſaniatione:niſi foꝛamē teneret̄ aꝑtū nō ītraret aer.vñ quidā ꝑcipiūt poni cānulā. Ad formā rōnis cū dr̄ cuius vigoꝛ nō eſt ad attrahēdū eius defectus ⁊ pigritia non ē ad ꝓhibēdū tractū ꝯcedat̄. Et cū dr̄ vigoꝛ lacertoꝝ epiglotꝭ nō eſt ad attrahēdū. Dōm ꝙ veꝝ eſt per motū localē quē facit pectꝰ: ſed per debitā figurationē. Sʒ tu.d.cōtra per ſermonē Aui.qui dicit motu attrahēdi. Jtē ſubdit cū deficit a motione ſua. Dōm ꝙ per motum intelligit oꝑationem ſicut ēt Gal'.vult in libello de rigoꝛe:

rigorē ⁊ iectigatione ⁊ tremore ⁊ spasmo cap̄.4.ꝙ cū homo tenet manū extensaꝫ fixā pōt vocari motus siue opatio:⁊ ideo subdit.A. a motione sua:⁊ pro.i.opatione. Noui aūt speculatores cōsiderēt ꝙ possit defendi:qꝛ lacerti epiglotis mouenť dilatādo ⁊ cōstringēdo:sicut pectus dilatať ⁊ ꝯstringitur vt fiat anhelitus:⁊ ꝙ sine illo motu epiglotis hō nō bene anhelaret:sed auctores nō bene expssserūt:qꝛ lacerti epiglotis videnť manifestius esse pro voce.

¶ Coopertura aūt pp coartationē vicini qńqꝫ accidit pp remotionē spondiliū que sunt in initio colli ad iteriora cā percussionis aut casus ⁊ nō hꝫ curationē:aut pp apostema in lacerto spondiliū ⁊ ligamētis eaꝝ:aut in lacerto mery ⁊ ligamētis eius cum cōitate:⁊ pp aliquā causaꝝ q̄ trahit eas ad interiora:aut pp spasmuꝫ qui accidit in eis ēt trahēdo eas.⁊ deterior eis est sicca:aut pp aliud nocumētum neruoꝝ ꝓpter qđ sit:⁊ illud quidem plurimuꝫ accidit infantibus propter lenitatem ligamentorum eorum.

¶ Hic declarat ꝑfocationē cuius cā est coopertura:⁊ ītelligit per coopturā clausionē ex passiōe in socio siue vicino.ista aūt passio vel est dislocatio spōdiliū colli ad anteriora vel vermes q cōglobati ascendūt ⁊ coartāt mery:vñ ꝑmunt ⁊ claudūt viā aeris p cōitatē. Primo ergo declarat primā cām. Scđo scđaꝫ.ibi(Illā.) Prima in duas. Primo ꝑmittit illā cām ⁊ cās eius. Scđo cōparat.ibi (Que autē.) ¶ Dicit ꝑmo coopertura.i.clausio vel obturatio vie aeris pp coartationē vicini.i.factā a vicino mēbro. ¶ Cōsiderandū ꝙ hic īnuit quinqꝫ causas dislocationis spōdiliū colli ⁊ tractionis ad ītus:vñ accidit suffocatio. Una est ꝑcussio siue casus:⁊ ē mortalis:qꝛ fit cū dislocatiōe spōdilis angularis:vñ nucha cōpressa tolliť sensus ⁊ mot⁹ a mēbris infra illas spōdiles ⁊ īpediť anhelitus:qꝛ magnus neruus de neruis mouētibus diaphragma oriť a nucha post spondilē tertiū:⁊ alter post nonū spōdilē:silr nerui musculoꝝ costaꝝ nascunť post septimū spōdilē:vt Gal.in libro de voce.⁊.4.de īterioribus ca.3.īnuit. Scđa cā dislocatiōis spōdilium est apa in lacertis spōdiliū ⁊c̄.⁊ ꝯsiderať ꝙ nō dicit mortale:qꝛ forsan ꝯtingētius est liberari. Tertia cā est pp aliquaꝫ causaꝝ que trahit eas spondiles ⁊c̄.⁊ ista cā pōt esse ventositas extendēs:aut spasmus illoꝝ musculoꝝ ⁊ partiū neruosaꝝ qui spasm⁹ siue ꝯtractio fieri pōt a siccitate vel repletōe:⁊ ideo cōparādo subdit ꝙ deterior cā trahēs est sicca qꝛ spasmus de siccitate est peior:⁊ forsan cōparat ad oēs causas supiores preter cāꝫ que est casus ⁊ ꝑcussio. Cōsidera tñ hec:⁊ ꝭm hoc spasmus poneť quarta cā. Quinta cā est aliud nocumentū neruoꝝ vt pūctura:vñ trahāt spondiles:⁊ id.s.dislocatio spōdiliū plurimū accidit in pueris.s.plus q̄ in perfectis.s.hoibus:vt Gal.4.de īterioribus.3.ca.⁊ Paulus in ca.de sqnantia pp lenitatē ⁊ mollitiē ligamētoꝝ eoꝝ. ¶ Cōsiderandū ꝙ illa dislocatio colli ꝓprie ex apate nō accidit in īfantib⁹ in etate dētiū plātatiua:vt Gal.in cōmento tertie ꝑticule aforismoꝝ illo aforismo. Senioribus vō factis.aforis.27. Causa est qꝛ prius moriunť q̄ id tolerent:sed post illā etatē tolerare possunt:⁊ plus accidunt eis q̄ prouectis propter causam quā Aui.ponit.

¶ Que autē est maioris timoris est illa que est in spondili secūda ⁊ que sunt supra ipsam:⁊ que est sub illa est magis salua:⁊ fortior ea est illa que est in spondili prima. Ipsa enim est fortior ⁊ acutior eaꝝ q̄ sunt in capitulo vicinitatis. Illa aūt que fit cā vermium dicemus in capitulo difficultatis transglutiendi.

¶ Inducit opationē:dicēs ꝙ dislocatio spōdiliū vñ fit ꝑfocatio maioris timoris est illa que est in scđa spōdili:⁊ que dislocatio est supa ipsam.s.in ꝑma spōdili:⁊ sunt.s.dislocatiōes ⁊ dixit.⁊ sunt pp multas causas eius.⁊ q̄.s.dislocatio est sub illa.s.ꝑma spōdili est magis salua.i.minus mala.cā est quā ponit Gal.4.de īterioribus.3.ca.qꝛ scilꝫ omnis pars nuche supior nobilior est īferioribus:vñ quanto īferior distat a ꝑma secūdaqꝫ spondili:tāto minus acuta erit:⁊ sic ex ea plura mēbra leduntť. Et idē hic Aui.īnuit. Dixit aūt eaꝝ.s.suffocationū que sunt in cā vicinitatis:qꝛ aliqñ suffocatio nō est propter vicinitatē:vt ꝓpter apostema in lacertis ꝓpinqs epigloti est magis mortiferꝝ:vel pōt esse de qua loquitur Hip.tertio pronosticoruꝫ cōmento ⁊ textu.18. Illā.s.suffocationē dicemus īfra fen.13. cap̄.vbi de hoc inducit exemplum.

¶ Diuisio aūt apostematis ꝭꝫ membra apostemosa est quadripartita. Aut enim erit apostema in lacertis extrinsecis ab epigloti declinibus ad anteriora ⁊ īferiora:ita vt sit apostema appens ⁊ appareat ei⁹ rubedo in anteriore parte colli aut pectoris aut thoracis. Aut erit in lacertis extrīsecis ab ea:sed in illis que sunt ad posteriora ⁊ lacertis mery ita vt sint apa ⁊ rubedo ei⁹ ⁊ color ipsius appentia intus in ore:⁊ quādoqꝫ ꝑuenit ad spondiles ⁊ nuchā cum cōmunitate. Aut erit in lacertis intrinsecis mery ⁊ que sequuntur ipsum ⁊ stringit anhelitum propter vicinitatem ⁊ non apparet sensui. Aut erit in lacertis intrinsecis in epigloti ⁊ in pāniculo vestiēte eam:⁊ est deterius quattuor ⁊ ipsum nō apparet sensui ēt:⁊ aliquādo aggregatur ex istis apostematibus numerum duoꝝ aut trium.

¶ Hic notificat ꝑfocationē quātum ad spāles diuersitates:⁊ accipit ꝓprie ꝑfocationē que fit ex apate:qꝛ ista est q̄ currit in vsu cōis:⁊ diciť squinātia. Et ꝑmo ponit diuersitatē ei⁹ quātū ad loca. Scđo quātū ad cās in sermone cōiori.ibi(Cā vō.) Tertio quātum ad accidētia.s.apparitionē vel occultationē.ibi(Iā diuidiť.) Quarto quātū ad cām spālem.s.mās humorales.ibi(Et hec qdē.) Quinto ponit diuersitateꝫ quātū ad terminationē.ibi(Et oē apa.) Sexto addit quosdā cañ.cōpletiuos sue sciētie.ibi(Et oīs squinātic⁹.) ¶ Cōsiderādū circa ꝑmā partē ꝙ ꝑfocatio de qua dictū est supra ꝙ fit ab apate est distincta ꝯ ꝑfocationē factā a coopura aut pigritia virtutis. Primo qꝛ hec ꝑfocatio ex hoc apate cōprehendit sub se illā que fit ab apate qđ oppilat:aut qđ claudit siue coartat ex vicinitate:⁊ hoc appet qꝛ hic est sermo de ꝑfocatione ex apate lacertoꝝ extrinsecoꝝ ⁊ ītrinsecoꝝ mery:sed tale apa fuit positum supra in causis ꝑfocationis ex coopura ꝓpter coartationē. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ oēs iste spēs ꝑfocatiōis ꝯueniūt qꝛ sunt ex apostematibus in lacertis:sed differūt ꝭm diuersitatē locoꝝ.s.lacertorū:qꝛ ꝑma spēs est in lacertis extrinsecis epigloti ꝓtensis versus collū ante.s.versus thoracē. Scđa est in lacertis ꝓtensis versus collū intus.s.versus nuchā. Tertia est in lacertis ītrinsecis mery ⁊ nō appet. Quarta est in lacertis ītrinsecis epigloti:qꝛ sunt lacerti mouētes clypearē cymbalarē ⁊ sine noīe:⁊ ista nō apparet extra ⁊ est prauior:quare aūt possint aggregari due ⁊ ēt tres certū est:sꝫ longinquū est ꝙ quatuor ex istis:⁊ iō nō expressit. ¶ Cōsiderandū tertio ꝙ hic incipit surgere ab antiquis diuersitas vocationis harum prefocationum.apostemata enim in lacertis magis intrinsecis vocauerunt synantias:sed in extrinsecis squinantias:vt apparet per Halya.9.theo.18.cap̄. Haly. vō ⁊ Paulus de nomine mirabilia ponunt:⁊ Gal.4.de īterioribus.3.c.⁊ in cōmen.afo.4.particu. Si a fe.habito suffocatio ⁊c̄.afo.34.

¶ Causa vō horum apostematum quandoqꝫ est causa aliorum apostematū:⁊ quandoqꝫ est propter quosdā cibos qui sunt proprij in faciēdo cōstringere ista apostemata sicut est andacocha:⁊ dicitur ꝙ eius tyriaca ē lactuca ⁊ endiuia:⁊ quandoqꝫ non est cā repletionis in toto corpore:immo est corpus mundum:⁊ neqꝫ superabundat superfluitas nisi in mēbris vicinis mēbris gutturis ⁊ facit euenire apostema.

¶ Cōsiderandū ꝙ īnuit hāc diuisionē hoꝝ apatū:qdā fiunt a causis corporalibus:quedā a primitiuis sicut ēt alia apata. Et iō ait andacocha.i.spēs trifolij ⁊c̄.⁊ debet credi experimētū in hoc. Sicut socius noster qui per experiētiā firmabat ꝙ cerusa facit squinātiā: vel forsan vult ꝙ ille cause que dicte sunt ꝑ cañ.fen.2.ca.de causis apostematū.adducanť hic. Secunda diuisio ꝙ hec apostemata quandoqꝫ sunt cum repletione totius:quandoqꝫ sine.

¶ Et iaꝫ diuiditur hoc apostema ⁊ dicitur ꝙ aliud est apparens sensui exterius:⁊ aliud est apparens sensui: cum aspicitur anterior pars gutturis interius:⁊ aliud est quod non est apparens sensui ⁊ aliud est in mery:⁊ aliud est intus in epigloti ⁊ non ꝯspicitur illud nisi cū casu lingue post apertionem oris cum fortitudine cuꝫ compressione lingue ad inferiora.

¶ Hic ponit diuersitatē quātū ad occultationem ⁊ apparitionem. ¶ Considerandū primo ꝙ illa distinctio primo est trimēbris. Et lꝫ sumať a pte apparitionis:tñ cū hoc ꝯcurrit diuisio ex pte accidē-

tiū alioꝝ ⁊ ex pte loci. ¶ Pria.n.spēs est q̄ appet sensui exterius: ⁊ ista est in lacertis exteriorib⁹ v̄sus pectus vel in alijs ptib⁹ sibi adiacētib⁹ vt mery ⁊ epiglotis: ⁊ est magis salua ⁊ h₃ accidētia leuiora. ¶ Scđa spēs est q̄ appet ad sensuȝ iterius apto ore: ⁊ istud apostema est vel in lacertis extrinsecis mery versus collum.s.versus nuchā: ⁊ sunt potius lacerti colli q̄ȝ mery. vel est circa amigdalas ⁊ post nuchā circa algalsamata: ⁊ hoc est cū grauioribus accidētibus. ¶ Tertia spēs est que nō appet itus nec extra: ⁊ hoc est qđ dicit aliud est qđ nō appet sensui: ⁊ istud apostema est in lacertis occultis. Et isti sunt lacerti epiglotis ꝓprij ⁊ lacerti mery: ⁊ iō dicit ⁊ aliud est in mery: q² de hoc aꝑate qđ nec appet intus nec extra: aliud est in mery: aliud in epigloto intus: ⁊ istud apostema est pessimū iter oīa: ⁊ cū prauioribus accidētibus: ⁊ ꝓprie illud qđ est in epigloto itus. Et qñ dr̄ ꝙ nec appet nec itus nec extra: intellige ꝑ aspectu: q² cū magna violētia ⁊ conatu deꝑssionis lingue possibile est ꝙ appareat: vt ponit Auic. Uel exponaꝛ nō ꝯspiciꝛ id.s.qđ dictū est qđ appet itus. Et q² iste modus distinguēdi spēs est ꝯsimilis: vel fere idē cū mō Hip.3.ꝓno.tex.cōmē.18.19.⁊.20.iō dixit. ⁊ iā. ⁊ in Rasi.3.ꝯti.vlti.ca. ¶ Sed diceres quare nō poniꝛ spēs squinantie apostemose q̄ apparet itus ⁊ extra. ¶ Dōm ꝙ forte est species cōposita squinātie: ⁊ si est simplex est ex multa additiōe eius huic. Et salernitani noīa diuersificauerūt. Si enī aꝑa appet extra vocaꝛ synantia apud eos: ⁊ si appet intus ⁊ extra vocaꝛ squinātia ⁊ si appet itus quinātia vocaꝛ. De his v̄o noībus nulla sit cura: vt sentit Gal'.spālit r ⁊ in hac mā q̄rto de iterioribus.3.ca. Et in summa non est egritudo in cuius nomine sit tanta discordia.

¶ Et hec qdem apostemata qñq₃ accidūt ex sanguine: ⁊ quādoq₃ ex cholera rubea: ⁊ quandoq₃ accidunt ex flegmate: ⁊ plurimum prefocationis eius est cuȝ coopertura lacerti gutturis.

¶ Primo hic ponit diuersitateȝ ex parte causaꝝ humoraliū. Scđo cōparat. ibi (Et ex ꝓfocationib⁹. Tertio remouet dubiū. ibi (Et raro.) ¶ Lr̄a que dicit plurimū ꝓfocationis eius pōt dupl'r exponi. Primo plurimū ꝓfocatiōis eius.s.aꝑatis ab illis māebus est cum cooꝑtura lacerti.s.facta pp coartationē a vicino aꝑante: q² plus ꝯtringit aꝑari ptes vicinas q̄ȝ lacertos itrinsecos epiglotis q sunt parui ⁊ paruaꝝ venaꝝ. Alio mō exponiꝛ plurimū ꝓfocatiōis ei⁹.s. que fit ab aꝑate flegmatico est a ꝓfocatiōe lacerti gutturis.i.cum cooꝑtura facta a lacerto quē laxat mollificat ⁊ etiā cooperit ipm flegma sui viscositate: ⁊ ideo raucescunt in voce.

¶ Et ex prefocationibus quideȝ flegmatica est magis incolumis ⁊ eius sanatio est velocior ⁊ facilior: ⁊ qñq₃ prolōgaꝛ.xl.diebus. Et flegmatica quidē alia est cui⁹ generatio est ex flegmate viscoso grosso frido. Et alia est cuius generatio est ex flegmate subtili calido ⁊ cuȝ hmōi descēdit flegma a capite: ⁊ ipsuȝ qđ nō descēdit nisi ex capite ꝓm plurimū rei tunc possibile est vt descēdat ad lacertos superioris partis epiglotis pp grauitatē suā aut paruitatē penetrationis sue.

¶ Cōsiderāduȝ ꝙ flegmatica est saluior pp tres cās. Pria q² febris nō sit sic acuta: ⁊ ideo nō necessitat ad attrahēdū aerem sicut alie. Scđa q² nō est dolor fortis ex quo ꝯtingit ꝙ nō ꝓsternit virtutē: nec trahit mām sicut cholerica ⁊ sanguinea. Tertia cā q² flegmatica vtplurimū apostemat mēbra extrīseca: vt lacertos epiglotis: q² sui grossitie ⁊ viscositate nō pōt penetrare ad loca ꝓfunda: has causas inuit Gal'.4.regi.acu.cōmen.26.suꝑ illo verbo. Synātic⁹ aūt fit. ⁊.3.pronosticorum cōmen.20.

Dub^m 2^m ¶ Dubitaꝛ vtrū fl'atica squinātia sit velocioris sanatiōis ⁊ facilioris. ¶ Et videꝛ ꝙ nō: q² statim Aui. dixit ꝙ ꝓlōgaꝛ.xl.diebus. Amplius eius mā grossior ⁊ frigidior est. ¶ In ꝯrium est Auic. ⁊ Rasis tertio ꝯtinētis vltio cap. vbi ponit ꝙ apostema squinātticū cū fuerit flegmaticū salubre est: ⁊ de leui curaꝛ. ⁊ tertio ꝓnosticoꝝ commē.20. qñ accidit in his locis apostema molle flegmaticū est sanitas eius velox ⁊ facilis. ¶ Dōm vt dicit Dynus ⁊ Thadeus in commento ꝓnosticorum ꝙ squinantia de flegmate subtili est illa que velocius curaꝛ q̄ȝ alie: ⁊ proprie q̄ȝ sanguinea. Illa autem que est de grosso flegmate tardius curatur: ⁊ de hac dixit ꝙ prolongatur xl.diebus. ¶ Secundo modo respondet Dynus ꝙ flegmatica est velocioris sanatiōis quātuȝ ad accidēs qđ est suffocatio subita: q² velocius ⁊ facilius ꝓhibeꝛ aduētus suffocationis subite in flegmatica: q² decursus talis materie nō est subitus vt chol'e ⁊ sanguis: resolutio tñ in se non est velocior ⁊ facilior: imo lōgingor: q² flegma ē difficilioris resol'onis. ¶ Tertio mō pō dici vt sumiꝛ a Gal'.4.regi.acu.cōmē.26. ⁊ recitaꝛ a Dyno ꝙ squinātia flegmatica rōne loci in quo fit citius curaꝛ q̄ȝ sanguinea ⁊ cholerica. fit enim in locis extrinsecis: q² mā flegmatica cū sit grossa nō pōt ꝓfundari ad loca dēsa ⁊ strictaꝝ venaꝝ: sicut sunt loca epiglotis: s₃ chol'ica ꝓfundaꝛ ad illa: ⁊ ēt sanguis. Sed si ambo illa apostemata fiāt in eodeȝ loco difficilius ⁊ tardius curaꝛ flegmatica. ¶ Cōsideranduȝ ꝙ ex distinctiōe quā dat de mā flegmatica vult ꝙ illa que durat.xl.diebus fit ex flegmate grosso. ¶ Cōsideranduȝ ēt ꝙ per hmōi flegma possumus itelligere flegma grossum ⁊ subtile: ⁊ est ꝓm ꝙ materie flegmatice ad guttur ꝓm plurimū catarrizāt a capite: ⁊ hoc q² caput multa flegmata aggregat que per colatoriū distillāt: ⁊ ista flegmata siue grossa siue subtilia: possibile est.i.possibilius est ꝙ penetrēt vel descēdant non ad lacertos itrinsecos epiglotis q² sunt ad eos vie stricte sed ad lacertos extrīsecos que sunt posteriores: scil₃ versus collū: vel superius q² sursum tēdūt ad colluȝ illi lacerti qui etiā sunt post mery. ⁊ dat cām propter grauitatem.i.propter terrestreitatē ⁊ sic ꝓpter grossitiē ⁊c̄. Nam l₃ flegma dicaꝛ subtile: est tñ grossius q̄ȝ cholera ⁊ q̄ȝ sanguis.s.subtilis. In h̄ ergo inuit ꝙ flegmatica est salubris. vel per hmōi flegma.s.subtile: ⁊ tunc vult ꝙ flegma subtile quāuis dicatur subtile est ita grossum ꝙ tarde penetrat: ergo multo tardius grossum penetrabit ⁊ rarius ad lacertos itrinsecos epigloti. ¶ Et ex hoc ꝯsidera ꝙ ex pte loci ad quē posset penetrare mā ꝯtingēs est peiorē eē squinantiā de fl'ate subtili q̄ȝ grosso: l₃ ex parte materie fit econuerso.

¶ Et raro quidē accidit ex melācholia. Et dicūt quidā ꝙ nō accidit oīno qm̄ melācholie minoraꝛ effusio: ab aliquo membro ad aliud membrorum subito. Ueruȝ non elongatur cum raritate illius quin accidat subito aut paulatim paulatim: deinde prefocet. Et quādoq₃ permutatur ex apostemate calido ⁊ ꝓm omnem dispositionem est mala ⁊ est mala.

¶ Quia de squinantia mel'ica nō fecit mētionē: iō ostēdit qd est de hoc. Prio ꝓmittit v̄itatē ⁊ opinionē quorūdā. Scđo remouet illorū sn̄iam. ibi (Uerū cā est ꝙ mel'ia est humor grossus ineptus cursui.) Et q² nō reperiꝛ nisi raro eius tēdētia ⁊ remanētia in ptibus superioribus ⁊ ad ptes illas: quidā dicūt.s. Rasis.3.ꝯti.vlti.ca. vbi dicit squinātia ex mel'ia fieri non poterit: ⁊ si fuerit mortalis erit. Uel loquiꝛ de Uiatico q crediꝛ fuisse Haly. Rō eoꝝ est quā Auic. inuit: q² squinātia est subita suffocatio: sed mel'ia nō subito fluit: ⁊ hoc est qđ dicit imoraꝛ.i.non fluit subito: q² minus subito q̄ȝ aliqs humoꝝ: ⁊ illā cām ponit Uiaticus lib.3.c.1. Ueꝝ inuit tres rōnes ꝯ hāc rōnē. ¶ Pria est ꝙ quāuis raro ꝯtingat ꝙ mel'ia subito fluat: tñ nō est ipossibile. ¶ Scđa rō mā pōt paulatim fluere ꝑ ⁊ vltio subito suffocare: q² pauca mā in fine pōt claudere viaȝ. ¶ Tertia rō: squinātia hec poterit fieri ꝑ viā ꝑmutatiōis ex aꝑate calido: quāuis nūq̄ȝ fieret ꝑ viā defluxus mel'ie ꝓm oēm dispōneȝ: ⁊ qūocunq̄ȝ fiat squinātia mel'ica ipsa est mala: al's ⁊ est mala ⁊ videꝛ suꝑfluere: vel est quedā vehemēs locutio ⁊c̄. ¶ Appet g̃ sol'o ad qōnē qua cōsueuit queri an de mel'ia fiat squinantia.

¶ Dubitaꝛ quot sunt spēs squinātie. ¶ Et videꝛ ꝙ due: q² tertio cōtinē.c.7. sepe dicit Rasis spēs eius sunt due. vr̄ ꝙ tres.3.ꝓnostic. trac.18.19.⁊.20. videꝛ ꝙ quatuor.4.de iterioribus.c.3. videtur ꝙ quinq̄ȝ vt ibidē inuit Gal'. ⁊ Rab.3.cōti.c.7.aucto. Judei ⁊ alioꝝ. vr̄ ꝙ septē ex Azarauio.c.de squinātia. ¶ Dōm ꝙ spēs squinātie pñt distingui: vel distinctione gñali ⁊ ꝯfusa: ⁊ sic sunt due: q² quedam cū aꝑate: quedā sine: ⁊ sic loquiꝛ Rab. vel distinctiōe speciali: ⁊ tūc vel ex pte māe: ⁊ sic general'r sunt quatuor sicut quatuor sunt humores. vel ex parte locorum: ⁊ tunc vel solum ex parte musculorum: ⁊ sic sunt quatuor: vt Auicen. vel aliorum: ⁊ sic sunt tot quot sunt ibi loca vel membra. essent ergo quatuor ex locis musculorum: quinq̄ȝ ex apostemate amigdalarum.6.9.galsamat. Et si quauis alia considerare loca multiplicabunꛁ spēs: vel possunt distingui ex pte accidētiū: ⁊ sic sunt tres spēs ꝓm sermonē Hip. cū ergo componunꛁ spēs ex pte humoꝝ cū alijs: possunt fieri septē ⁊ octo sicut fecit Azarauius. Ex quibus cessant ꝯria. Dub^m 3^m

¶ Et omne apostema ꝓfocatiuū aut interficit aut permutatur materia eius aut collectionē facit ⁊ suppuratur: ⁊ quādoq₃ apostemanꛁ interius cāne: sed nō peruenit ad hoc vt prefocet.

¶ Determinat ꝑmo de diuersitate ex pte terminationis. Scđo q² mors erat vnus terminus: oñdit ꝙ apostema maxime occidit. ibi (Et ꝓfocatiuū.) Tertio ostēdit ad que mēbra ꝑmutari habeat. ibi (Et qñq̄ȝ permutanꛁ.) ¶ Considerandū ꝙ terminationē per resolutionē dat itelligi. Addit aūt hic vnā spēm improprīam squinātie

quādo

quãdo apostemant̄ iterius cãne: ⁊ rõ quare nõ iterficit subito est
q̄ locus est latus. vñ 3° cõtinẽtis. vlti. ca. ex apãte cãnalis pulmo-
nis nõ fit subita ꝓfocatio: q̄ spatiositas est largior. Repit̄ tñ alia
littera que dicit nõ prefocet quasi dicat finaliter occidat: ⁊ nõ est
omnino salubris: quãuis subito non imprimat.

¶ Et prefocatiuum malum faciens necessarium vt sit
assiduatio apertionis oris ⁊ proiectionis lingue nomi
natur caninuꝫ: quãdoqꝫ enim dicitur illud defectio in
lacerto intrinseco in epigloti: ⁊ quãdoqꝫ de eo qđ acci
dit in duabus speciebus lacerti simul: ⁊ quandoqꝫ de
illo qđ accidit ex remotione spondilium.

¶ Cõsiderandũ ꝙ prefocatiuũ est qđ videt̄ statim suffocare in quo
fit apertio oris vt trahat aerẽ: ⁊ cũ hoc ꝓijcit extra linguã ⁊ noiat̄
caninũ: q̄ mittunt extra linguã vt canes: vel q̄ suffocati emittunt
vocẽ satꝭ subtilẽ vt parui catuli: vt ponit Gilbertus q̄rto libro. z.
ca. Quãdoqꝫ dicitur illud. s. apostema prefocatiuũ qđ dr̄ caninum
⁊ sic cadit hoc nomen suꝑ tria suꝑ sq̄nãtiã ex apãte lacerti itrin-
seci epiglotis: ⁊ suꝑ squinãtiã in duabus speciebus lacerti. s. intrin
secis meri versus epiglotũ ⁊ intrinsecis epiglotis: ⁊ super squinã
tiã ex dislocatione: q̄ ista cum est praua interficit ⁊ cito.

¶ Et quãdoqꝫ permutatur squinantia ad peripleumo
niam quãdo expellit̄ materia ad pulmonẽ: ⁊ quãdoqꝫ
permutatur ad partẽ cordis ⁊ interficit. Et quandoqꝫ
ad stomachum effunditur.

¶ Considerandum ꝙ etiam posset permutari ad alia mẽbra seu lo
ca: vel ad ascellas ⁊ cerebrum: ⁊ dedit intelligi.

¶ Et omnis squinanticus qui moritur spasmatur in pri
mis. Et prefocatio quidem canina quãdoqꝫ interficit
inter primum diẽ ⁊ quartum. Et quãdoqꝫ multiplicã-
tur squinances ⁊ earum silia in vere hyemali. Cũ ergo
prefocatio fortior fit anhelitus ponitur attractiuus in
quo fit iuuamentum motione pulmonis: ⁊ sit necessa-
riuꝫ multotiens mouere pectus cũ pulmone velociter
⁊ frequẽter si adiuuerit virtus: ⁊ non fuerit anhelitus
eoꝝ iflatio. Et qñqꝫ accidit ꝓfocatio in febrib⁹ acutis
⁊ ꝯstrictis. Et qñqꝫ portẽdit in eis variolas. Et silr̄ do
lor gutturis in eis quãuis nõ sit prefocatum.

¶ Hic ponit quosdam cañ. cõpletiuos scientie huius: ⁊ sunt octo.
¶ Causa primi apud Dynũ est: q̄ ois squinãticus morit̄ ꝓfocatus
in qua ꝓfocatiõe cerebrũ nocet̄. Ex quo accidit motus ꝯtractiuus
in ipo: ⁊ in ipo spasmant̄ mẽbra ad q̄ ab ipo dirigit̄ sensus ⁊ mot⁹:
hec cã est ꝯtingens: q̄ sic accideret in alijs ꝓfocatiõibus. Et vr̄ ꝙ
Aui. vtat̄ vocabulo ſm ꝯsuetudinẽ: q̄ sq̄nãticus est in quo appꝫ
apostema itus ⁊ extra: ⁊ sic mã est multa. Si igit̄ morit̄ prius spas
mant̄. s. musculi: ⁊ loca colli ⁊ pectoris ex multa repletione. ¶ Et
ꝯsidera ꝙ spasmus illaꝝ partiũ põt dici absolute spasm⁹ q̄ qñqꝫ
est nomẽ thetani qđ designat solũ spasmũ colli: vt fen. z. hui⁹ caꝑ.
de thetano. Et forsan ꝙ lr̄a vult dicere ois sq̄nanticus morit̄ cum
thetano. i. spasmo colli. Et dicit squinãticus: vt inuat ꝙ moriat̄ ex
sq̄nãtia. posset enim mori ex ꝑmutatiõe sq̄nãtie ad ꝑipleumoniã ⁊
nõ moriet̄ spasmatus. ¶ Scđs cañ. est notus ⁊ põt occidere ꝑma
die scđa tertia ⁊ q̄rta ſm diuersitatẽ in prauitate. In vere hyema
li. s. frido ⁊ humido fiunt expressiones materieruꝫ ad ꝑtes gule: vñ
fiũt sq̄nãtes ⁊ similia. i. alie passiones circa gulã. ¶ Circa q̄rtũ cañ.
ꝯsidera ꝙ qñ addit̄ ꝓfocatio ꝑꝑ multã inflãmationẽ siue icendiuꝫ
fit anhelitus attractus. s. velox ⁊ frequens motione pulmonis.
¶ Sed tu dices in omni anhelitu mouet̄ pulmo. Dõm ꝙ quan-
do est icendiũ: tũc maxime ſm cõeꝫ sui dimẽsionẽ cogit̄ moueri ⁊
velociter: ⁊ iõ tunc ꝓprie dicit̄ ꝙ pulmo mouet̄. Ad hoc aũt ꝙ fiat
ille anhelit⁹ velox duo reqrunt̄. Prio ꝙ virtus adiuuet: q̄ si virt⁹
multũ deficẽt nõ posset facẽ velocẽ anhelitũ. Scđo ꝙ nõ sit iflatio
anhelitu. i. nõ multũ i altũ eleuet̄ pect⁹: q̄ i hac magnitudie ꝑficit̄
qđ deberet fieri ꝑ velocitatẽ: ⁊ iõ nõ fieret velox. Dynus vᵒ expo-
nit nõ fuerit iflatio. i. ꝙ aer possit igredi ⁊ egredi: ⁊ nõ retineat̄ ꝑꝑ
vehemẽtẽ ꝯstrictionẽ: tũc enim accideret ex hac retẽtiõe aeris i-
flatio in mẽbris anhelit⁹: ⁊ nõ fieret tũc anhelitus attractiuus: ⁊ h̄
vult dicere ꝙ iã morit̄. ¶ Quintus canon est ꝙ ꝓfocatio qñ fit in
febribus acutis ꝯstrictis. i. sepultis in q̄bus videt̄ homo suffocari
cũ anxietate trahẽdi aerẽ solũ ꝑꝑ spũaliũ flãmã: vel cõstrictiõis ſꝫ
Dynũ: q̄ in q̄bus accidit ꝯstrictio anhelitus portẽdit variolas: q̄
qñ fit ex mã multa bulliẽte circa ascẽdẽtes venas: ⁊ silr̄ dolor gut-
turis: supple portẽdit quandoqꝫ variolas quãuis non sit prefoca-
tiua: q̄ põt fieri dolor ex vaporibus surgentibus ex ebullitiõe q̄ fit
circa generationem variolarum: vel ex membris bullientibus cir
ca loca gule: ex quibus non accidit suffocatio.

¶ Et accidentia prefocationis in acutis febribus sunt
mala valde: quoniaꝫ in eis est necessitas anhelitus ve
hemens: ⁊ quando accidit in die crisis est timorosum
⁊ pernitiosum. Nam crisis cum apostematibus prefo-
catis est pernitiosa proculdubio.

¶ Et qñ accidit. s. apã ꝓfocans. Cõsiderandũ ꝙ ꝓfocatio sine apãte
in die crisis nõ est timorosa: q̄ aliqñ est signuꝫ crisis future: vel ꝑ
vomitũ: vel ꝑ fluxũ sanguinis nariũ. Sed ꝓfocatio cũ apostemate
q̄ signat ꝙ nã nõ regit humores: vñ tendũt ad loca nobilia. Et q̄
virtus iã ex morbo preterito defecta est proculdubio ꝑnitiosa est.
¶ Hic notat Dynus ꝙ qñ in febrib⁹ accidit crisis per apostema-
ta in radice auris: ⁊ vides in illis apostematibus ꝙ fit accidens ꝓ-
focationis: ⁊ vides eos habere anhelitũ mugituosuꝫ queadmodũ
oregmonis: ꝓculdubio dꝫ fieri ꝓnosticatio de morte plusqꝫ de sa-
lute: sicut dicit Dynus accidisse epo Fesulano: ⁊ alteri cuidaꝫ: ⁊ sic
mõ de illo sufficiat pro presenti ⁊c.

¶ De signis. Cap. 9m.

Intentio cõmunis omnibus speciebus prefo-
cationuꝫ est ꝯstrictio anhelitus. Et ꝙ os re-
manet apertũ. Et difficultas deglutiendi ita
vt quãdoqꝫ perueniat patiẽs ad hoc vt bibat
aquã ⁊ egrediatur ex naribus eius. Et exitus amborũ
oculorum ⁊ egressio lingue in ea qua vehemens est cũ
debilitate motus eius. Et quãdoqꝫ peruenit illud plu
rimuꝫ ad hoc vt sit loquela eius speciei que dicitur ꝙ
ille loquitur cum naribus: ⁊ est vere econtrario eius.
Ille vᵒ qui ad hanc comparatur in consuetudine ho
minum nõ est nisi habens nares oppilatas. Ipse ergo
vere non loquitur ex naribus. Dolor autem nõ fit for
tis in flegmatica ⁊ dura: ⁊ fit fortis in calida. Cũ ergo
vehementior fit dolor: tũc quãdoqꝫ inflatur collũ to-
tũ ⁊ facies: ⁊ pendet lingua: ⁊ magis incolumis decol-
latio est illa cũ qua anhelit⁹ nõ fit difficilis. Et pulsus
quidẽ habentiũ prefocationem in principio sui est fre-
quens diuersus deinde fit paruus rarus.

¶ Iã posuit diuersitatẽ ꝓfocationũ. Hic ponit signa. Et ꝑᵒ in gene-
rali. Scđo i spãli. ibi (Et cõicat.) Tertio addit canões. ibi (Et sciaꝫ.)
¶ In ꝑma ꝑte Auic. ponit. s. signa que cõiter in spẽbus ꝓfocatio-
nũ reperiunt̄. ¶ Primũ ꝯstrictio anhelitus. hoc eniꝫ cõe est omni
ꝓfocatiõi. i. omni squinãtie: ⁊ hoc est qđ dicit cõis itentio. i. ꝙ cõi-
ter significãt: vel ꝙ cõiter itendit̄ loco cõis signi. In oibus spẽbus
ꝓfocationis. i. squinãtie est ⁊c. ¶ Scđm signum est ꝙ os remanet
apertũ vt liberius anhelent. sanis enim hoibus clauso ore sufficit
via nariũ: vt. 11. de vtilitate particulariũ. 11. ca. ¶ Tertiũ signũ est
difficultas trãsglutiẽdi ⁊c. Et hoc q̄ nõ potẽs itrare ipetuose ascẽ
dit per colatoriũ per vias nariũ. fit aũt difficultas trãsglutiẽdi ꝑꝑ
nocumẽtũ meri ꝓpriũ vel cõitate: ⁊ iõ plus accidit quãdo apã est
in meri. ¶ Quartũ signũ est exitus oculoꝝ ꝓpter cõstrictionẽ fa-
ctã in collo ⁊ arterijs ⁊ venis eius: vñ exprimit̄ sanguis ad suꝑio-
ra vt dicit Dynus. Et hoc declarabimus ꝓlixe suꝑ fen. 3. ca. de exi-
tu oculoꝝ. ¶ Quintũ signuꝫ est egressio lingue: ⁊ hoc est in ea que
est vehemẽs que dicit̄ canina: ⁊ hoc fit vt liberi⁹ possit trahi aer.
Cũ debilitate motus eius. s. lingue ꝓpter nocumẽtũ cõicatũ lacer
tis lingue. In quadã tñ squinãtia videbis retrahi ⁊ rotundari ꝑꝑ
eius impletionẽ ⁊ spasmũ ꝯtractiuũ. ¶ Sextũ signũ est locutio cũ
naribus ⁊ est vere. In hoc aũt Aui. videt̄ ꝯtradicere his qui dicũt
ꝙ ꝓfocati loquunt̄ cũ naribus: ⁊ arguit sic. ꝯsuetudo est ꝙ ille loq
dicit̄ cũ naribus q hꝫ nares oppilatas: ergo vere non loquit̄ cum
naribus: ⁊ in hoc forsan reprehẽdit Rasim. 3. ꝯti. c. vlti. qui dicit h̄.
¶ Cõsiderandũ ꝙ loqui dr̄ aliqs cũ narib⁹ cuius loq̄la resonat cir-
ca ꝑtes nariũ ꝑꝑ oppilationẽ. vñ aer q̄si ibi reflectit̄ ⁊ facit echõ:
cũ ergo squinãtici nõ sint tales: igit̄ nõ loquũtur cũ naribus exquo
nõ sunt oppilate: ⁊ iõ est impropria locutio. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ ꝓpter
grossitiẽ lingue nõ possunt squinãtici libere loqui ꝑ os: ⁊ iõ i pala-

ro loquētes resonat in naribus: quāuis nō sint oppilate nares: ⁊ h forsan Rasis voluit. vnde dicit ꝙ lr̄e q̄ ꝓfert nō possunt sunt n. r. l. 3. ⁊ iste sunt q̄ idigēt formatione in extremitate lingue quas in palato ꝟsus mery nō pn̄t formari: ⁊ iō resonāt nares eoꝝ: ⁊ si nō sint oppilate. ¶ Septimū signū est ꝙ mā flegmatica ⁊ dura. i. melica nō fit fortis: q꞉ mãe fride nō sic iducūt dolorē vt calide cū apostemāt: vt. 1. can̄. fen. 2. c. de signis apostematū. cū ergo dolor fit vehementior: tunc ⁊c̄. q꞉ trahunt multe mãe. Et magis p꞉. ¶ Octauum signum est frequentia pulsus in principio.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat̄ de hoc: q꞉ Gal. in cōmēto pulsuū in cap̄. de pulsu squināticoꝝ. ⁊ in libello qui itroductorius dr̄: dicit ꝙ pulsus squināticoꝝ in principio est paruus ⁊ rarus ⁊ in fine est frequens. ¶ Dōm dupliciter. Primo ꝙ Gal. loquit̄ de principio fortis ꝓfocationis in q̄ dicit ꝙ pulsus est paruus ⁊ rarus ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ minoratā necessitatē sed in fine ꝑꝑ maiorē defectū puiori facto pulsu fit pulsus frequēs: sed hic loquit̄ absolute de suffocatione. Aliter dicit̄ ꝙ suffocatus ab apostemate pōt cōparari sibiipsi sano: ⁊ sic necessario pulsus in p̄ est paruus ⁊ rarus ⁊ in ꝓcessu est frequēs ⁊ diuersus ꝑꝑ necessitatē ⁊ virtutis impotētiā ad dilatandū extensionē vt sumit̄ ab Haly. 7. theo. 10. c. Alio mō pōt cōparari sibiipsi in diuersis tēporibus: ⁊ tūc in pn̄° est frequēs ⁊ diuersus in medio tēpore est frequēs ⁊ paruior: q꞉ maior addit̄ necessitas: ⁊ illud mediū vocat Gal. finē. sed in vltimo fine in quo iā morit̄ fit paruus ⁊ rarus extincto calore: ⁊ illa videtur mens Gal. ibidem.

¶ Et cōmunicatione apostemosū in hoc q̄d sentitur: aut cum visu: aut cum tactu: ita vt sentiātur membra mery ⁊ epiglotis dura ⁊ extensiua ⁊ sic habēs eā quasi desiderat vomere.

¶ Hic ponit signa specialia ꝺm diuersitatē causaꝝ prefocatiōis. Et p̄mo facte ab apostemate. Scd̄o a cooptura ꝑꝑ vicinū. ibi (Et cū remotione.) Tertio redit ad cōplendū in speciali signa apostemose. ibi (Et dr̄ia.) Quarto ponit signa facte a pigritia virtutis in mouēdo lacertū. ibi i fine capl̄i. (Signa facte a siccitate.) ¶ Cōsiderādū ꝙ duo ponit signa. Unū ē q꞉ sentit̄ tēsio ⁊ durities in ꝑtib⁹ gutturis: q꞉ in hoc cōmunicat omne ap̄a in locis neruosis: vt Gal. in cōmēto pulsuum de pulsu squināticoꝝ cōmē. 32. ⁊ itellige hoc sentiri tactu medici: vel ifirmi: q꞉ aliq̄n nō percipit̄ tactu medici: ⁊ tn̄ est in lacertis itrīsecis epigloti vel extrinsecis: ⁊ forsan ꝙ in omni squinātia tactu medici diligēter appet aliqua tensio. ¶ Et si cōtra hoc dr̄ vt supra ꝙ aliqua squinātia nō appet medico nec intus nec extra. ¶ Dōm ꝙ veꝝ est ad visum ad primū occursum tactus: tn̄ de hoc nō curo si sic sit vel nō. ¶ Scd̄m signum est ꝙ desiderat vomere: causa est ꝺm Dynū: q꞉ trahuntur partes mery ad superius ⁊ interius propter ꝯctionem partiū epiglotis. vnde mery est circūtractū sicut quasi in vomitu. Alia causa est cū hoc apud me: q꞉ ꝑꝑ calorē ⁊ dolorē illarum partium trahūtur materie ⁊ eliquant̄ a vicinis membris q̄ labētes ad mery faciunt nauseam.

¶ Et cum remotione quidem est attractio colli ad interiora ⁊ abscisio vbi remouentur spondiles: ⁊ quādo tangitur dolet: ⁊ si iacet suꝑ collum suū non delectat aliq̄d quod ipse deglutiat omnino.

¶ Ponit signa ꝓfocatiōis facte a coopertura. Fiebāt aūt a duplici cā in genere vel a dislocatione spōdilis: ⁊ de hac ꝓsequitur vel ab apostemate in vicino ⁊ illā postponit supra. ¶ Dicit p̄mo cū remotione. i. prefocatione facta per remotionē spōdilis. Attractio. i. cōtractio colli. abscisio. s. vniformitas in tactu: q꞉ ibi depressionē vel foueā facit. Et si iacet. pōt dupl'r exponi dolet ⁊ si iacet: q꞉ tūc magis dolet: vel si iacet ⁊ non delectat ꝓpter dolorē quē trāsglutiendo plus sentit q̄n sic iacet: q꞉ cadūt partes colli ⁊ p̄munt plus versus dislocatā spōdilē: ⁊ ideo prauius deglutit.

¶ Et differentia q̄dem iter constrictionem anhelitus factam cā decollationis: ⁊ factā in cā peripleumonie ē q̄n illa q̄ est in peripleumonia nō prefocat subito: sed hec subito quandoq꞉ prefocat.

¶ Hic ꝑ ꝑte vult tractare signa ꝓfocatiōis ap̄ ose sicut particularius supra exequebat̄. ibi diuisio aūt ap̄atū. ⁊ queādmodum supra exequebat̄ diuidendo prefocationē ap̄osam siue ap̄a oppilet siue cooperiat ꝓpter nocumētū vicini: ita ēt exequit̄ hic. Diuersificat̄ aūt ap̄a prefocatiuū tripl'r. vel ex ꝑte locoꝝ in q̄bus fit: vel ex ꝑte terminatiōis: vel ex ꝑte causaꝝ. ¶ Prio igit̄ ponit signa eius vt diuersificat̄ ꝺm loca. Scd̄o ex ꝑte terminatiōis. ibi (Prefocatio āt.) Tertio ex ꝑte causaꝝ. ibi (Et signa q̄dē.) ¶ Pria in duas. Quia primo docet distinguere iter ꝓfocationē ⁊ peripleumoniam ⁊ ꝓfocationē de qua est sermo in ca. q̄ fit ab ap̄atib⁹ gutturis. Scd̄o docet ꝑ signa distiguere iter sp̄ēs ꝓfocationū ab ap̄atib⁹ gutturis. ibi (Et dr̄ia iter ap̄ata.) Cā p̄me dr̄ie est: q꞉ ꝑꝑ latas vias ⁊ multas pulmonis nō sic subito ꝓhibet̄ trāsitus aeris in p̄ma: ⁊ idē multo magis itellexit in pleuresi. epiglotis aūt via: q꞉ stricta pōt oppilari subito: ⁊ iō hoc fit ab apostemate gutturis q̄n subito prefocat.

¶ Et dr̄ia iter ap̄a in epigloti ⁊ ap̄a mery est q̄n cum deglutire ē possibile ⁊ anhelit⁹ ē ꝓhibit⁹: tūc ap̄a ē in epigloti: aut si ē ecōuerso tūc ap̄a est in mery. Et q̄nq꞉ magnificat̄ epiglotale adeo donec ꝓhibeat ꝺglutitionem. Et q̄nq꞉ magnificat̄ meryale: adeo ꝙ prohibeat anhelitū: ⁊ nō ꝯstringit anhelitū aliq̄d ap̄atū mery nisi q̄d est in supremo eius: q̄d ꝟo ē sub hoc nō ꝓhibet anhelitū quāuis difficilis fiat ⁊ cōstringat̄: q̄n nō ꝑuenit ad hoc vt cōprimat cānam ⁊ extremitatem eius: ⁊ vt non igrediatur in eam aer oino.

¶ Sp̄ēs istoꝝ ap̄atū erāt quatuor: sed p̄ma diuisione erant due: q꞉ vel in lacertis mery: ⁊ partib⁹ eius vel in lacertis ⁊ ꝑtib⁹ epigloti: sed subdiuidēdo erāt q̄tuor q꞉ vel in ꝑtibus extrinsecis mery. s. versus collū post: vel extrinsecis epigloti ꝟsus collū anterius: vel in ꝑtibus itrinsecis mery: vel in ꝑtibus itrinsecis epigloti. Primo ergo ponit signa ap̄atū quātū ad primā diuisionē. Secundo quantū ad vltimā quadrimēbrē. ibi (Cū apostema.)

¶ Dubitat̄ de p̄ dicto: nā ap̄a meryale ⁊ in lacertis itrinsecis ꝟsus epiglotū plus ipedit anhelitū q̄ quoddā apostema epiglotale vt q̄d est in lacertis itrinsecis versus collū. ¶ Dōm ꝙ forsan hoc est falsū existēte vtroq꞉ apostemate in supremo lacertoꝝ vel partiū illaꝝ. Uult igit̄ ꝙ gn̄al'r ēt apostema mery plus ipedit transglutitionē q̄ anhelitū: ⁊ oē epiglotale ap̄a plus ipedit anhelitū q̄ trāsglutitionē. Et iō caute loquut⁹ est Aui. dū dixit. deglutiri est pol'e. ⁊ anhelitus est ꝓhibitus. i. ꝙ possibilius sit trāsglutire q̄ anhelare. Dubᵐ 2ᵐ ¶ Considerandū ēt ꝙ apostema meryale q̄n est in supremo eius appropinquat loco arcte cāne: ⁊ iō cōstringit anhelitum.

¶ Cunq꞉ apostema est in mery: ⁊ in lacertis intrinsecis non manifestatur sensui: quanuis lingua palato adhereat vehementer.

¶ Hic ponit signa quatuor specieꝝ apostematū ꝺꝫ quatuor loca. Et primo ponit signa ap̄atū in lacertis intrinsecis mery. Scd̄o ponit signa ap̄atis in lacertis itrinsecis epigloti: ⁊ signa ap̄atis in lacertis mery extrinsecis. s. versus collum post versus nucham. ibi (Et dr̄ia.) Tertio ponit signa ap̄atis in lacertis extrīsecis epiglotis. s. ꝟsus collū an̄ ⁊ ꝟsus pectus ⁊ thoracē. ibi (Deinde illud.) ¶ Considerandū ꝙ Aui. vult ꝙ tu iūgas istud signū cū supiori: q꞉ vides ꝙ anhelitus nō est ꝓhibit⁹ ⁊ trāsglutitio est ꝓhibita ⁊ nō appet aꝑto ore significat̄ ꝙ est in lacertis itrinsecis mery: q꞉ ap̄a q̄d est in lacertis itrīsecis mery versus collū ⁊ nuchā appet aꝑto ore ⁊ mōstrat suā rubedinē intus. ¶ Sed tu dices Aui. dicit ꝙ hoc ap̄a mery ꝓprie in lacertis itrinsecis nō apparet quāuis lingua premat̄. ¶ Cōtrariū dixit supra cū dixit. nō ꝯspicit̄ id nisi in casu lingue ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ hic loquit̄ de adherētia quā per se faceret ifirmus cū qua nō appet hoc ap̄a: ⁊ tn̄ appere pōt id q̄d fit in lacertis extrīsecis versus collū: sed supra loquit̄ de violēti adherētia facta a medico. ¶ Uel dōm ꝙ sermo supius positus referat̄ solū ad ap̄a epiglotis q̄d pōt cū forti exp̄ssione appere. sed ap̄a mery de quo est hic sermo. s. in lacertis itrinsecis nō pōt appere ⁊ si fortiter lingua p̄mat̄. Et hec expositio est alia ab ea q̄ supra dabat̄. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ alia littera reperit̄ que dicit ꝙ in lacertis extrīsecis ⁊ pōt saluari: imo idē dicit. lacerti enim mery. dicunt̄ exterius vel positi versus collū. ⁊ de istis nō est sermo: vel expositi extremitati versus radicem lingue ⁊ versus epiglotum: ⁊ de istis est sermo: ⁊ isti sunt intrinseci ⁊ possunt dici extrinseci.

¶ Et differētia iter ap̄a malū q̄d nō sanatur ⁊ ap̄a q̄d nō ē cū illa malitia imo ē in postremo lacerti mery: ē q̄n videtur ꝙ nō cū eo ꝯstringatur anhelitus nisi cū est deglutitio. Et illud ē malū q̄d est itus in epigloti ⁊ nō apparet sensui exterius ex eo aliquid nisi interius cū ispicitur eius guttur sed est profundum.

¶ Hic ꝑ modū assignationis differētie inter apostema q̄d est in lacertis posterius mery versus collū ponit signa illoꝝ apostematū: ⁊ dicit ꝙ cū ap̄ate q̄d est in postremo lacerti mery. i. in lacerto q̄ est post versus collū nō ꝯstringit̄ anhelitus nisi in actu deglutitionis: q꞉ tūc a descendere de gutture premit̄ ab illo ap̄ate. Sed apostema

stema qd nõ sanat.s.nisi raro qd intus in epigloti nõ appet nec intus nec extra aliqd e malũ:qz cũ multa pfocatiõe siue trãsglutitione siue nõ:7 inuit in hoc qd est in mery versus collum appet aliqd eius apto ore:7 qñqz cõicat collo vt supra dixit.7 forsan voluit hic itelligẽ de apostemate mery in pfundo mery sub epigloto:qz nec itus nec extra apparet:7 ideo voluit ponere signum distinctiuum.

¶ Deinde illud qd nõ videt interius 7 videt exterius.

¶ Hic vult ponere signa quarti apostemat qd fit in lacertis extrĩsecis epiglotis.s.versus collũ.ante.s.versus thoracẽ.7 dicit.deide scilz post pdicta apostemata est apostema id quod nõ videtur interius 7 videtur exterius:sed in anteriori parte colli 7 pectoris:7 fuit spẽs pma posita ab Auicen.illo.§.diuisio autẽ.Auicen.ergo simul ponit hoc apostema 7 intelligit signa:qz eius signa sunt qd interius nõ videt sed exterius apparet. ¶ Cõsiderandũ qp ly deinde: dicit originẽ narrationis sperũ sgnantie 7 appet:7 põt dicere ordinẽ malitie vt malũ qp nõ sanat fit id qd est itus in lacertis epigloti:sz min⁹ malũ est q est in lacert mery siue itrinseci siue extrĩseci:7 min⁹ malũ est q est i lacert epigloti vsus collũ vt qd appet exterius 7 nõ interius:7 hoc etiã sentit Dynus:7 ideo littera exterior nõ est bona que dicit:videt interius 7 nõ exterius.

Dubm 3m ¶ Dubium tñ esset an in lacertis extrĩsecis mery versus collũ post sit peius vel minus malũ qz apostema in lacertis extrĩsecis epiglotis versus collũ ante. ¶ Dynus aũt sentit qp id qd est versus colluz ante qd appet extra 7 nõ intus fit minus malũ. Si tamen cõmunicaretur id qd est in lacertis mery extrinseci esset minus malũ:tũc vel saluabimus litteram extra. vel dicimus qp ly deinde:dicit ordinẽ narrationis 7 non ordinem graduum malitie.

¶ Prefocatio aũt mala festinat ad phibendum anhelitum. Et quãdo resupinat patiens eam phibet anhelitus oĩno. Et quãdo nõ resupinat anhelitus fit difficilis:7 ipse etiam assidue extendit colluz ingeniando ad anhelitum 7 reuoluit cum inclinatione 7 diligit expansionem 7 non potest facere.

¶ Hic ponit signa hoz apatũ quãtũ ad diuersitatẽ terminatiõis 7 terminat vel ad salutẽ vel ad mortẽ aut p permutationẽ aut p collectionẽ 7 suppurationẽ. Primo ergo ponit signa salutis 7 mortis bona 7 mala. Scdo signa pmutationis.ibi(Signa aũt pmutationis.)Tertio signa collectiõis.ibi(Collectiõis aũt.)Quarto subdit cañ.ibi(Et qñqz.) ¶ Prima in.d. Primo ponit signa mala 7 mortalia. Secũdo signa salutis vel spei.ibi(Signa vo spei.) ¶ Prima in gnqz. Prio ponit quedã signa mala. Scdo ponit spãle signũ a spuma 7 idẽ declarat.ibi(Et qñqz puenit.)Tertio a lingua.ibi(Et grossitudo lingue.)Quarto a febre .ibi(Et qñqz est.)Quĩto ponit quedã signa auctoritate Hip.ibi(Et iã dictũ.) ¶ Cõsiderandum circa pmã ptẽ qp qñ homo iacet sup collũ epiglotuz magis claudit vt.3. pnostico.cõmento.18.7 ideo isti diligunt stare erecti 7 extendere collũ. Reuoluit.i.angustiat.7 pp debilitatez nõ põt stare:7 iõ angustiat 7 non quiescit. Alr resoluitur.i.debilitat 7 deficit cũ iclinatione.i.qñ inclinat se 7 nõ stat cum collo expanso.diligit expansionẽ stare erectus cũ collo 7 brachys latis.certuz aũt est hec oĩa eẽ praua signa 7 significant prefocationem malam.

¶ Et quandoqz peruenit constrictio anhelitus 7 necessitas extrahendi vaporem fumosum ad hoc vt educat virtus que efficit anhelitum humiditates ad exteriora in anhelitu 7 apparet spuma:tunc nõ est spes in ipso 7 non oportet vt curetur.

¶ Primo ponit signũ. Scdo declarat.ibi(Cũ tñ.) ¶ Cõsiderandum qp Aui.pmo ponit cãm spume que appet circa os istoz prefocatorũ. Et cã est.nã qñ multũ cstringit anhelitus:tũc vapores q debẽt extra duci fumosi nõ possunt educi 7 euẽtatio fieri non põt:quare pulmo icendit 7 substãtialis sua humiditas dissoluit q subleuat p aerẽ paucũ qui põt ab eis exire 7 venit ad os 7 hec est spuma . hec est snĩa Gal.in cõmẽto scde pticu.afo. Strãgulatoz.afo.43.vbi liquẽs de istis suffocatis siue strãgulatis dicit.cum fumosus aer nequeat exire pre nimia suffocatiõe angustiat pulmo aĩalis.7 cũ maiori angustia expellit a pulmone emittente aliquãtulũ ptẽ subalis humiditat cũ ipso aere.7 idẽ inuit Aui.scda qrti ca.de signis sumptis a radice lingue cũ dicit. Spuma nõ fit nisi cũ cor ad tãtã venerit calefactiõem qp deficiũt ei operatiões pulmõis:qz.s.pulmo nõ põt extrahere vaporẽ fumosum nec attrahere aerẽ fridũ.7 hoc ẽ qd dicit Aui.qñqz puenit cstrictio anhelitus 7 necessitas extrahẽdi vaporẽ fumosum supple 7 attrahẽdi aerẽ fridũ ad hoc qp virtus que efficit.i.virtus mouẽs pectus 7 pulmonẽ educat ad exteriora anhelitũ.i.cũ anhelitu:vel in aere humiditates.s.proprias pulmonis dissolutas pp icẽdiũ:7 appet spuma.s.ex hoc:7 tũc nõ est spes:tũc significat mortẽ cũ tantũ sit icendiũ in corde 7 pulmone qp non opz vt curet:qz morituri solis pnosticis sunt dimittẽdi. ¶ Sed tu dices:quare Aui.in ponẽdo cãm illius spume plus expressit necessitatem educendi aerẽ fumosum 7 vaporẽ qz attrahẽdi aerẽ frigidũ. ¶ Dõm qp pulmoni est maius nocumẽtũ in nõ educẽdo vaporẽ fumosuz qz nõ in attrahẽdo aerẽ frigiduz.attractio enim fridi aeris ppie est pp cor:sz cstrictio est pp pulmonẽ:vt Auer.2.d aĩa. cõmẽto.89.lz sermo sit difficilis 7 als a me discussus. ¶ Scdo diceres si isti sunt cstricti in gula:vñ suffocati moriunt:quõ põt cum aere ide exire humiditas pulmonis que est corpus satis grossuz. ¶ Dõm qp nõ sunt oĩno cstricti qn aliqua sit modicissima via q nõ põt eẽ sufficiẽs vt debita quãtitas aeris pro vite remanẽtia attrahat nec vt pellat sufficiens copia fumosoz vapoz. ¶ Tertio diceres ista spuma vbi format cũ spuma fiat ex mistione aeris siue vẽtositatis cũ humiditate. ¶ Dõm qp forsan in ipo pulmone:qz suba pulmonis spumosa est:vñ nõ est aliud illa spuma nisi spumosa humiditas pulmonis.7 hoc sentit Gal.pallegato cõmẽto.cũ dicit.sic in sanguis screatu est videre qui a pulmone veniẽs est spumosus. ¶ Vel dõm qp illa humiditas simul cũ aere subtiliata multũ ascendit 7 veniẽs ad locũ strictũ epiglotis diuidit 7 cõmiscet cũ aere vñ fit spuma sicut vidi pueros hñtes qñqz in ore paleã rotũdã ccauã:7 inde violenter saliuã cũ aere sufflantes faciunt spumam.

¶ Cum tamen quandoqz accidat vt prefocatus spumet aliquando:deinde sanetur.

¶ Hic ponit signũ dearticulãs.dixit enĩ qp in pfocato q spumaz hz circa os nõ est spes. Vult ãt dicere qp hoc qñqz fallit. Et p pmittit. Scdo declarat.ibi(Et illud est.) ¶ Quod p dicit est dictuz Gal.in cõmẽto pallegato.cũ dicit. Aliqñ 7 raro in ore suffocati spuma apparuit 7 non suffocatus fuit vel mortuus.

¶ Et illud est cum illic fuerit fortitudo 7 appetitus 7 nutrimentum. Cum autem facies eius fit viridis 7 denigrantur sinus oculorum ipsius:tunc ipse moritur:7 similiter quando minoratur pulsus 7 infrigidantur extrema. Et grossitudo quidem lingue 7 ipsius denigratio sunt ex signis malis. Et quando est cum prefocationibus malis febris vehemens:tunc mors festinat:qm feb.facit egrum indigere anhelitu magno. Et iam dictum est in signis mortis velocis qp siquis prefocationem patitur 7 alteratur color postremi eius a rubedine sua cõsueta ad albedinem aut ad viriditatez 7 sudant ascelle 7 inguina eius sudore frigido:tũc ipse moritur in vno duorum dierum.

¶ Primo declarat quis suffocatus spumans euadit . Secundo qs moritur.ibi(Cum autem.) ¶ Dicit primo qp ille q prefocatus spumat 7 euadit est cum illic in eo fuerit hoc signum.s.fortitudo virtutis:bonitas appetitus 7 nutrimentum.

¶ Dubitat de sermone Aui.an suffocatus spumans fortis virtutis boni appetitus 7 nutrimenti euadat. ¶ Videt qp nõ:qz suffocatus quãto est calidioris cõplonis tãto citi⁹ ex causis suffocãtib⁹ morit:7 quãto est frigidioris cũ causis suffocãtibus tãto magis pdurat:qz minus idiget euẽtatiõe:hec est snĩa Aui.prima fen huius ca.de apoplexia.cũ dicit.accidit vt hõ icurrat apoplexiã 7 nõ sit dfia inter ipm 7 mortuũ 7 nõ appet in ipso anhelitus:deide reuiuiscit 7 sanat:7 videt qp calor inatus in eis nõ vehemẽti idiget euẽtatiõe 7 expulsiõe vaporis fumosi 7 anhelitu magno ppter id qd accidit ei ex frigore. Et signũ huius est:qz videmus mulieres 7 personas debiles euadere ab hmõi causis periculosis 7 suffocatis plus 7 robustissimos viros iuuenes 7 calidos mori de quo vulgus miratur. Sz homo fortis virtut boni appetitus 7 nutrimẽti multi est calide cõplexiõis:si ergo spumat:certius signũ ex hoc sumit sup mortẽ. ¶ Dõm qp spuma apparẽs in ore suffocatoz põt habere duplicẽ cãm. Unã eliquationẽ humiditatũ flegmaticaz stantium circa ptes gutturis 7 capitis que pp motũ 7 calorẽ cõmiscent cũ aere 7 fit spuma sicut appet in epilepticis:7 ista vt cõiter dicit nõ significat mortẽ. Quedã vo est spuma que fit ex dissolutione substantialis humiditatis pulmonis ppter multũ incendiũ:7 ista semp mortẽ significat. Quia ergo squinanticus põt spumare ppter humiditatũ flegmaticaz eliquationẽ 7 fortẽ motuz eaz in ore simile ei qd fit in epileptico:7 hoc nõ significat mortem sed ex dissolutione sube pulmonis mortẽ significat:iõ voluit Aui.dare signa ad disti- Dubm 4m

guendū has spumas. ¶ Sed tu dices ista spuma ex humiditatum flegmatica⁊ eliquatiōe que nō significat mortē frequēter accidit: ergo suffocatus spumās frequēter euadit qđ est ꝯ Gal. cō. preal. ⁊ ꝯ. A. hic cū. d. tn̄ qn̄qꝫ. ¶ Ampli⁹ q̄ro: an ex alia humiditate flegmatica q̄ꝫ ex illa fieri possit que ē circa ꝑtes gule ⁊ colatorij. ⁋ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ raro fit illa spuma q̄ fit vera spuma: ita ꝙ fint multa corpora minutissima ampulosa ex illa humiditate flegmatica: qꝛ reqrit circa partes oris motus vehemēs sicut in epileptico ⁊ istud nō fit in suffocato nisi accidentaliter cōiungatur epilepsia vel motus spasmosus mandibula⁊: ⁊ hoc est raro. vel reqrit fortis calor ⁊ illa ꝯsumit mām circa gulam ⁊ facit ariditatē oris. ⁋ Ad scđm dōm ꝙ comprehensibile videt ꝙ humiditates accidētales que sunt in pectore possunt facere istā spumā. Et forsan qꝛ viscose sunt nō facient nisi prius subtilientur ⁊ ascendant in īcendio pulmonis ⁊ forti īcisiōe cōsumptio fiet humiditatū subtiliuꝫ pulmonis. Et tu ꝑ te ꝯsidera ⁊ augebis speculationē. ¶ Signa ḡ ad cognoscendū ꝙ spuma strangulati nō fit a sub͂a pulmonis: sunt q̄. A. ponit. s. fortitudo virtutis vitalis significata ꝑ bonū pulsum. Et bonitas animalis significata per sensum ⁊ motū membro⁊ voluntariuꝫ. Et fortitudo naturaliū significata ꝑ appetitū qꝛ desiderat cibaria in hora sua ⁊ cibaria laudabilia: ⁊ hoc est qđ dixit. ⁊ appetitus cibi ⁊c̄. vn̄ significat ordo virtutis membro⁊ ad epar ⁊ epatis ad stomachū. Et possemus dicere ꝙ appetitus significat sanitatē aīalis virtutis: vt sumit ex cōmēto aforismi secunde particule. In omni egritudine cōfortari mentē ⁊c̄. Et nutrimētum. Hoc est tertiū signum: ⁊ intellexit ꝑ hoc bonā digōnem in stomacho iudicabilē per egestioneꝫ: in epate per vrinā: in membris per bonā habitudinē ⁊ coloreꝫ in his existētibus. In eo qui spumat signū est ꝙ spuma nō est ex incēdio ⁊ cōsumptione humiditatis pulmonis sed ex alia cā. Incendiuꝫ. n. tale pulmonis iungit magno incendio ⁊ extinctioni caloris cordis cū quo nō staret bonitas virtutū naturaliū ⁊ aīaliū. Et iō sequit ꝙ si spumet p̄focatus ⁊ nō fit fortitudo virtutis vitalis ꝙ significat ꝑ minorationē multā in pulsu ⁊ īfrigidationē extremitatū prauaꝫ significantē extinctionē calidi cordis. qđ ēt significat ꝑ viriditateꝫ faciei ⁊ denigrationē sinuositatis oculo⁊ q̄ significāt destructiōeꝫ caloris īnati in corde ⁊ cerebro: ⁊ iō humiditates cōgelant ⁊ denigrant circa faciē ꝙ ipse morit cū his signis: ⁊ significāt ꝙ illa spuma est ꝑpter incēdiū cordis ⁊ pulmonis ⁊ eliquationē substantialis humiditatis. Et ex istis eisdē significat defectio animaliū ⁊ naturaliū virtutū: ⁊ ideo possemus dicere: cū aūt prefocatus spumat ⁊ nō sunt in eo fortitudo nec appetitus: tūc morit. ⁊ totū hoc itelligit cū dixit. cū aūt facies eius fit viridis ⁊ denigrat sinus oculo⁊: ⁊ silr̄ qn̄ minorat pulsus tūc ipse morit. ¶ Cōsiderandū tn̄ ꝙ fortitudo virtutis ⁊ appetitus ⁊ nutrimētū possunt esse ante p̄focationē: qꝛ prefocatio accidit hoī forti calide cōplexiōis: ⁊ đ illa fortitudie virtutis nō est hic sermo: ⁊ hoc arguit alio mō eē in actu p̄focationis ⁊ spumatiōis: ⁊ de his signis est sermo. Et iste fortitudines virtutis sunt in quolibet hoīe ꝼm sui naturā ⁊ cōplōnē. Et grossitudo. Grossitudo aūt fit ex multa repletiōe lingue ex suis venis cōicata sicut ēt ex hoc rotundat quādoqꝫ: vt Hip. 4. regi. acu. tex. cōmen. 36. illo. §. Squināticis đnigratio significat fortē adustionē vel mortificationē. Pars sequēs pꝫ. Et iā dictū est. Cōsueuerūt arabes cōiter itellige re per hunc librū eū qui dicit liber secreto⁊ Hip. in eo tn̄ qui est apud me nō iuenit. Ista aūt signa satis vident posse verificari. cū enim p̄focatus alterationē hꝫ in calore colli a rubedine ꝯsueta. i. a suo bono ⁊ viuido colore ad albedinē. i. ad liuiditatem ⁊ mortificationē: vn̄ apparet quasi viridis significāt extinctionē caloris cordis: aut caliditatē prauā apostematis: vn̄ ad se traxit sanguinē illarū partiū. Sudor ascella⁊ ꝼm Dynū fit: qꝛ vapores retēti qui nō potuerūt educi per anhelitū a corde pellunt ad ascellas ⁊ a locis epatis ad inguina. Et qꝛ calor iā extinguit: ideo iā in exitu cōgelat ⁊ fit sudor frigidus. ⁊ iō cito moriunt. s. ipsa die vel sequenti: ⁊ hoc est qđ dicit in vno duo⁊ die⁊. Et sic dicit Rasis tertio ꝯtinētis vlti. ca. Quibus accidit squinātia: ⁊ mutatur exterior pars colli ex qualitate rubedīs eius ⁊ alba fit: ⁊ sudor ascellarū eius fuerit frigidus sequitur mors ipsa die aut crastina.

¶ Signa v̄o spei sunt si ꝑmutat rubedo ad exteriora: multotiēs eni aperiūt tūc oculos suos ⁊ sanantur. Et silr̄ qn̄ alterant eo⁊ anhelit⁹ ⁊ īcipiūt anhelare anhelitu breui. Et illud iō quoniā ipsi in dispōne vehementie icipiunt ad anhelitū lōgū vt ipm paulatim intrare faciāt. Cū aūt abbreuiatur tūc iā remouetur cā prepa rans ad lōgitudinē ⁊ redeunt membra ad dispōnē naturalē. Et silr̄ quando accidit apā in latere opposito speratur cū eo resolutio aliqua.

¶ Hic ponit signa bona ⁊ sunt tria. Primū si rubedo ꝑmutet ad exteriora: qꝛ illic ꝑuenit mā: ⁊ ponit tertio ꝓnostico⁊ textu ⁊ cō. 20. idē signū. Aperiūt ⁊c̄. q̄si dicat subito q̄si sentiūt se liberatos ⁊ eleuant visum cū prius starēt cuꝫ clausis oculis ⁊ tristes: ⁊ ponit hoc signū Paulus. Secundū signū est anhelitus breuis q̄si in breui tpe trahāt aerē: ⁊ dat in hoc cāꝫ notā: qꝛ prefocati in dispōne vehemētis prefocationis īcipiūt ad anhelitū lōgū. ⁊ iste sermo scribit tertio ꝯtinētis caplo septimo auctoritate Hip. in libro epidimiaruꝫ. Tertiū signū est ꝙ apostemat latus oppositū: ⁊ differt hoc signuꝫ a p̄mo: qꝛ illa ꝑmutatio erat ꝑmutatio sine apāte. per latus auteꝫ oppositū ītelligo in situ ⁊ nō in securitate: qꝛ fiat extra in collo vel post aures vel circa ascellas. Sperat resolo idest recessus apostematis prefocatiui. dixit sperat propter ꝯtingentias multas. posset enim materia multa intus ⁊ extra apparere: vt statim dicet.

¶ Signa aūt ꝑmutationis sqnātie sunt vt videātur in apāte detumitio ⁊ resolo absqꝫ aptōe ad exteriora cū mollificatiōe sua. Deīde opꝫ vt ꝯsideret pulsus. naꝫ si sit vndosus magn⁹ ⁊ accidat cū eo tussis: tūc ipsa ꝑmutatur ad peripleumoniā. Si v̄o pulsus est spasmosus tūc ipsa ꝑmutatur ad spasmū. Et si debilitatur pulsus valde ⁊ minoratur ⁊ fit rarus ⁊ cōmouet tremorē cordis ⁊ resoluit inatus calor ⁊ accidit syncopis: tūc mā est effusa ad ꝑtē cordis. Si aūt accidit dolor in stomacho ⁊ nausea: tūc iam effunditur ad stomachū.

¶ Primo ponit signum generale apātis. Scđo spāle. ibi (Deinde.) ¶ Dicit p̄ ꝙ qn̄ apā sqnāticū detumescit ⁊ resoluit. i. recedit subito absqꝫ hoc ꝙ erūpat sanies extra cū mollificatiōe. i. que sanies est cū mollificatiōe apātis significat ꝙ apostema ꝑmutat ad aliuꝫ locū. Et itellige ēt si nō resoluit insensibiliter. Signa v̄o ꝑticularia que ponit sunt certiora: vn̄ dicit deīde. Et demū ponit signa ꝑmutatiōis ad ꝑipleumoniā. Scđo ad spasmū. ibi (Si v̄o pulsus.) Tertio ad cor. ibi (Et si.) Quarto ad stomachū. ibi (Si autē.)

¶ Dubitat de p̄ dicto. nā. G. vr̄ ponere in cōmē. illius afo. Quicunqꝫ squinātiā effugiūt. afo. 11. 5. ꝑticule. ꝙ signū ꝑmutationis squinātie ad pulmonē fit pulsus durus inequalis. pulsus aūt mollis ⁊ equalis significat dimissionē. i. liberationē. ⁋ In ꝯriū est Aui. q ponit ꝙ pulsus est vndosus ⁊ mollis. ⁋ Dōm ꝙ qn̄ permutat squinātia ad peripleumoniā: pulsus fit mollis vndosus. Rō est qꝛ talis pulsus ē peripleumonico⁊ vt Gal. in cōmen. pulsuū de pulsu peripleumonico⁊ cōmen. 26. ⁋ Ad ꝯrium dōm ꝙ tex. illi⁹ cōmē. est forsan corruptus: aut ꝙ dicit pulsuꝫ eē durū cū squinātia permutat ad p̄ncipale mēbrū vel nobile durū ⁊ nō intelligat de mēbro molli. ⁋ Uel dicendum ꝙ si apostema eēt in pāniculo pulmonis pulsus est durus tertio ar. trac. scđo ca. ⁋ Uel dōm ꝙ in oī flegmone pulsus hꝫ aliquā duritiē ꝑꝑ extēsionē: vt Gal. ponit in cōmen. 22. ⁊ sic loquitur in cōmen. aforismi predicti: tn̄ in apāte membri mollis vt est pulmo mollior est q̄ꝫ in apāte duri mēbri. Relique ꝑtes patent. Dubm 5o

¶ Collectionis aūt signuꝫ est qm̄ iuenit lenitas pauca cum pertransitione quarti diei.

¶ Hic ponit signū permutatiōis ad exiturā saniatiōis: ⁊ signū ē ꝙ trāsit quartū diē: ⁊ hoc significat mām alicuius grossitiei nō aptā resolui: ⁊ iuenit lenitas: ⁊ hoc significat ꝙ saniat. Ista autem lenitas percipitur a medico vel infirmus cōprehēdit in se vt supra dicebat de tensione. Dixit pauca. i. inchoans: qꝛ nō apparet ꝙ tūc sit collectio ⁊ suppuratio completa.

¶ Et qn̄qꝫ accidit synātie que facit appere rubedineꝫ in collo ⁊ ꝑte pectoris vt generet herisipilla. Et illud est ꝼm duos modos: aut ꝑꝑ reditionē materie ad iteriora corporis: aut ꝑꝑ eūonem materiei. Si aūt est ꝑꝑ euacuationem tunc est in qua est spes ⁊ alleuiatur cū ea anhelitus ⁊ aliud est malum.

¶ Hic ponit quēdā cañ. qui necessarius est ꝑpter dictū supra ꝙ in signis spei ē ꝙ ꝑmutat rubedo ad exteriora: ⁊ dicit ꝙ ꝯtingit squinātie in q̄ appet rubedo in collo ⁊ pectore: ꝙ illa rubedo ē herisipilla: ⁊ illa herisipilla accidit duplr̄: vel ꝑꝑ tractionē. i. tractū materiei. s. multe ad īteriora: vn̄ multiplicat mā in ꝑte ītrinseca colli ⁊ redūdat ex̄ ⁊ apāt ēt extra: ⁊ hoc ē malū. vel ꝑꝑ eūonē materiei ad extra: qꝛ exit ab ītus ad extra: ⁊ in hoc est spes bona.

¶ Et signa qdē ei⁹ q̄ sanguinea ē sunt signa sanguinis nota ⁊ rubedo lingue ⁊ faciei ⁊ oculoruꝫ ⁊ iuētio saporis sanguis, s, aut dulcedis aut similis sapori vini ⁊ dolor vehemēs

lor vehemēs extēsiuus ⁊ ꝯstrictio anhelit⁹ vehemēs.

¶ Hic ponit signa ſm diuersitatem materierum humoralium ⁊ habet quatuor vt patet. ¶ Considerandum circa signa sanguinee ꝙ sanguis nō corruptus ostendit saporem dulcem: sed corruptus ponit saporē similē vino dulci corrupto: ⁊ h̄ est qḋ dixit. Aut similis saporis vini. s. corrupti. dolorē autem extensiuum ⁊ constrictionē facit multitudo sanguinis. Reliqua sunt nota.

¶ Et signa cholerice sunt iflāmatio ⁊ caliditas ⁊ tristitia vehemēs ⁊ sitis vehemēs ⁊ dolor vehemēs mordicatiuus ⁊ amaritudo ⁊ siccitas ⁊ vigilie ⁊ nō ꝯsequit̄ī ꝯstringēdo anhelitū ꝯsecutionē eueniētē ex sanguie. Et qn̄qz significant ipsam color lingue ⁊ adustio loci ⁊ acuitas ipsi⁹ ⁊ est quasi sit in loco aliqd acutū mordicatiuū: dolor cholerice minor est dolore sanguinee.

¶ Circa signa cholerice summarie cōsidera ꝙ l̄ra que dicit non sequit̄ in ꝯstringēdo anhelitū pōt intelligi dupl̄r. Primo nō sic stringit vel prefocat apostema cholericū sicut sanguineū: q̄ mā̄ subtilis cholerica nō sic claudit viā. Scḋo nō est sic addita systoles siue ꝯstrictio in anhelitu h̄ntis apostema cholericum sicut sanguineū non q̄ nō sic indigeat eductione fumi vaporosi sicut indigetur in sanguinea. dilatatio ergo in cholerico est maior ⁊ manifestior. Color lingue scilz ad citrinum. dixit quandoqꝫ quia quando est intus squinantia dolor cholerice minor est. s. pulsatiuus vel extensiuus: quia mordicatiuus est maior.

¶ Et signa qdē flegmatice sunt salsedo aut sapor baurach cū caliditate ⁊ viscositate: qm̄ h̄ flegma ē corruptū ⁊ putrefactū. Et qn̄qz significāt ipsaz albedo coloris ligue ⁊ faciei ⁊ paucitas sitis ⁊ iflāmatōis. Et qn̄qz ꝓsternit̄ lingua cū mollificatiōe ⁊ raro accidit cuz ea apā in glādulis. Et qn̄qz est dolor cū ea puus aut priuatus ⁊ nō sunt cuz ea febres ⁊ ꝓlongat̄ spatium eius vsqz ad. xl. dies. Et quando nitit̄ h̄ns eā possibilis est ei deglutitio: qm̄ penetrat deglutitū in mollitiem.

¶ Circa signa flegmatice ꝯsidera ꝙ p̄ma signa sunt apātis flegmatici de flegmate qḋ per corruptionē factum est salsuz. Scḋo signa sunt flegmatꝭ nō salsi que ibi ponit. ⁊ qn̄qꝫ significāt. ⁊ istud ē aliud flegma aquosum vel illi ꝓpinquum: ⁊ ideo parū inflāmat ⁊ albescit lingua. Et qn̄qꝫ ita mollificat linguā ꝙ ꝓsternit eā sicut si esset paralyticata: ⁊ hoc est qḋ dicit. qn̄qꝫ ꝓsternit̄. Et raro accidit cum flegmatica squinātia de h̄mōi flegmate nō acuto apostema in glādulis: hoc dicit. q̄ in apātibus mēbris calidis fit multa attractio ad p̄tes gule vnde carnes glandose dicte amigdale ⁊ alie ēt glādule colli replent̄ ⁊ vident̄ apostemari. hoc aūt nō fit in hac flegmatica squinantia ꝓpter frigiditatez ⁊ leuitatē materie: ⁊ ideo qn̄qꝫ non est dolor aut paruus nec febris vt cū est flegma aquosum non putridū ⁊ ꝓlongatur. s. qn̄qꝫ vt supra dictū est: ⁊ forsan dixit absolute ꝓlongatur: q̄ ex natura materie frigide sibi cōpetit prolōgatio chronica. s. quadraginta dieꝝ. ¶ Et qn̄ nitit̄. q̄ cū hoc apāte nō est tensio nec durities sicut in calidis apātibus: imo partes ille q̄si remollescūt: ⁊ iō si homo sollicitat̄ ⁊ conatur plus deglutire pōt ⁊ melius q̄ꝫ si in eisdē locis esset apostema calidū: ⁊ hoc voluit Rasis 3. ꝯtinen. ca. vlti. ꝓpria auctoritate dicens. in squinantia que fit ex flegmate: cura est cū sollicitudine ex eo qḋ molle est.

¶ Et signa melācholice sunt durities ⁊ sapor acetositatis ⁊ ponticitatis ⁊ ꝙ accidit paulatim. ⁊ quandoqz est permutata ex apostemate calido.

¶ Hic Auic. dicit. signa mel̄ice squinātie: scias ꝙ mel̄ia h̄z istos sapores: ⁊ ideo cadūt in signis. Signa aūt ꝑmutationis ex apostemate calido derelinquūtur ex signis calidi apostematis p̄cedentibus: ⁊ plus ex signis dictis in multis alijs locis.

¶ Et signa facte a siccitate mēbroꝝ spūaliuz quecūqz fuerint sunt paucitas humiditatis in ore ⁊ iuuari ex aq̄ calida statim cū eo qḋ humectat ⁊ mollificat.

¶ Jā posuit signa p̄focationū ꝓpter apostemata ⁊ ꝓpter cooperturā: hic ponit signa p̄focatiōis facte ꝓpter pigritiā virtutis a motu lacerti epiglotis ⁊ fiebat id vel ꝓpter siccitatē vel ꝓpter mollitiē vel ꝓpter spasmū vel ꝓpter nocumētū aliud vt defectū virtutis a causis resoluētibus. ¶ Omittit aūt signa eius que fit ꝑꝑ spasmuz: q̄ itelligunt̄ ex capl̄o de spasmo: ⁊ ex hoc qḋ sentit̄ a medico vel īfirmo vel altero eoꝝ. ¶ Omittit ēt signa eius que fit ꝓpter mollitiē: q̄ sciunt̄ ex capl̄o de paralysi. ⁊ ēt q̄ intelligunt̄ ex dictis in signis apostemose flegmatice cū dixit ꝙ prosternit̄ lingua cū mollificatione. ¶ Omittit ēt signa eius a defectu ꝓpter causas debilitātes: q̄ itelligunt̄ ex notit. a illaꝝ causaꝝ generaliter positaꝝ p̄mo cañ. fen. 2. ca. de causis debilitatis. ⁊ specialiter ex ꝓprijs capitulis pluribus in q̄bus determinant̄ in hoc libro modi malarū cōplexionuz spiritualiū membroꝝ ex quibus deficiūt ab operatione. ¶ Remāsit ergo supra Auic. ponere signa eius que fit a siccitate: ⁊ hoc est: q̄ hoc multotiens accidit. Et quāuis posset clare ītelligere signa eius per signa dicta in capl̄o de ethica: ⁊ in multꝭ locis de quibus habētur signa siccitatis membroꝝ: ⁊ posuit t̄n signa huius cause vt recordaremur ordinis capl̄i causaꝝ prefocationis. Et dicit ꝙ signa prefocationis facte a siccitate membroꝝ. s. epiglotis. ⁊ quecūqꝫ fuerit. s. siccitas: q̄ si a q̄cūqꝫ cā. s. deficiente vel quecunqꝫ fuerit. s. mēbra illa que exiccant̄: dūmodo siccitas cōicetur musculis epiglotis: sunt ⁊c. aqua calida. i. parum ne calore exiccet: sed caliditate iuuetur ad penetrandum.

¶ Et scias ꝙ qn̄qz accidit lingue dolor ꝑseuerans anno vno aut duobus in gutture eius ⁊ significat petrosam superfluitatem in partibus gutturis.

¶ Hic ponit vnū cañ. Cōsiderandū ꝙ lingua est membrū rarum: vt 4. de regi. acu. tex. cōmē. 26. ⁊ Aristo. ꝓblema. 10. ꝓble. 19. Cū ergo dolor circa eius partes stat vno anno vel duobus nō est credendū ꝙ sit materia subtilis sed grossa ⁊ multa: calore ergo desiccata facta est lapis. Et Gal. recitat casum quarto de interioribus in fine. Et ego vidi lapidē in quātitate fabe generatuz sub lingua. Si ergo lapis iste eēt versus gutturis p̄tes pōt p̄focationē generare sicut ego vidi in muliere que stetit prefocata ⁊ credebant oēs eam mori: tamē expuit quoddā frustuz in quātitate ossis dactyli solidū cōglobatum fere vt lapis ⁊ sanata est ⁊ nunc viuit ⁊c.

¶ Sermo vniuersalis de curis apostematum accidentium in partibus gutturis ⁊ epiglotis ⁊ glandulis circundantibus ea ⁊ vue ⁊ galsamati ⁊ duarum amigdalarum. Cap. 10m.

Oportet vt euacuet̄ in principio vniuscuiusqz illoruz materia faciēs illud cū flobothomia ⁊ solutione ventris.

¶ Jam posuit causas prefocationis ⁊ signa: hic ponit curā. Et p̄ generalē omniuz apostematū partiū gutturis: vt rubrica dicit. Secūdo ponit curā sp̄alē in capl̄o sequenti. ibi (In calida.) ¶ Sed tu dices: q̄uo ponit curā apostematū vuee ⁊ amigdalaꝝ cū nondū dixerit de eis. ¶ Dōm ꝙ sermo istoꝝ apostematuz pōt optime itelligi ex sermone de apātibus squināticis: vt notū est: ⁊ iō Aui. nō resumit illa nec ponit cās ꝓprias hoꝝ apātū: t̄n ponet curā sp̄alē. Primo hoꝝ apātū ꝑ medicinas. Scḋo ꝑ manualē operationez. ibi (Et qn̄qꝫ appropriant̄.) ¶ Prima in tres. In cura eni egritudinū cōsideramus dispositionē que curatur: ⁊ medicinas quibus curatur: ⁊ dispōnes diuersas corp̄is que curant̄. Jō primo ponit curā hoꝝ apātū ꝯsiderādo dispositionē quā curamus. Scḋo ꝯsiderādo medicinas. ibi (Oportet vt ꝯspiciat̄) vel. ibi (Et ex rebus.) Tertio corpoꝝ dispōnes nāles. ibi (Et cōsideretur.) ¶ Prima in tres. Primo ponit itētiones generales curatiōis hoꝝ apātū ⁊ res cū q̄bus ꝑficiunt̄. Scḋo ponit quādā curā empericā. ibi (Et ex rebus.) Tertio sp̄aliter cōmēdat quādā medicinā sp̄alem. s. lac. ibi (Et lac.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderānduz ꝙ general̄r triplex est itentio in cura hoꝝ apātū. Una est māerum eūo. Scḋa est diuersio. Tertia est approximatio medicinarū localiū. Prīo ḡ ponit curā primam. Scḋo scḋam. ibi (Et vt trahat̄.) Tertio tertiā. ibi (Et vt icipiat̄.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ in p̄n° vniuscuiusqꝫ hoꝝ. s. apātū dictoꝝ apostematuz quorūcunqꝫ siue sint in partibus gutturis vel amigdalarū vtimur flobothomia ⁊ sol̄one: aliqn̄ vtrisqꝫ ⁊ aliqn̄ altero solo: si videres repletionem sanguis vel alterius humoris.

¶ Dubitat̄: vtrū in qualibet squinātia. s. cholerica ⁊ flegmatica cōpetat flobothomia. ¶ Videt̄ ꝙ nō per Rasim. 3. ꝯtiñ. aucto. Judei ca. vlti. Amplius ꝑ flōmiā cholera ⁊ flegma disruptius fluūt ⁊ fiūt praua: qm̄ flōmia in cholerico facit cholericoꝝ humoꝝ ebullitionē: ⁊ in flegmatico flegmaticoꝝ cruditatē: vt sumitur quarta p̄mi ca. de flōmia. ¶ In ꝯ̄rium est Alex. ⁊ Paulus in ca. de sq̄nantia qui absolute flōmiā precipiunt nō distinguētes materiam. vñ Alexan. ante oīa q̄dem flōmiaz in sq̄nanticis adhibere necessariū est. Jdē ēt sentit Halya. 6. prac. 2. ca. Mesue īnuit solutionē huius q̄ōnis. Si enim materia horum apostematum sit sanguinea certe cōpetit flobothomia. Et si sit chol̄ica cū sanguine mista: vel ēt flegma- Dubm pm

tica cū sanguine mista siue cū sanguinis multitudine: ⁊ iō ibi docet pharmacias dare. Et si expedit ante flōmiā: ꝯtingit tñ vtplurimū hmōi materias eē sanguini mistas: ⁊ hoc iā declarauimus ꝑlixius fen. 3 ca. de cura obthalmie. ⁊ tu recurre illuc: ergo si aliqđ flegma distillaret a capite qđ esset purū aut multū depuratū nō habile per flōmiā educi caue illā. multi enim mortui sunt ex hoc. Et silr si existimatio tua idicat cholerā esse purā aut depurabilē. / Ad auctoritatē Judei dōm ꝙ intelligit vt dictū est: tñ Rasis redarguit euž ⁊ nō acceptat auctoritatē suā: vnde in fine capituli ēt in flegmatica cōcedit flōmiam: lž in diuisionibus Almansor ca. 51. non exprimat curā ꝑ flōmiā in sq̄nātia flegmatica: quā tñ in cholica exp̄ssit.

¶ Dubitatio vō eēt de qua vena esset fienda flōmia: ⁊ de quo brachio. De cuius solōne recurre ad canones generales p̄mi libri fen quarta tertio cap̄. Et ad similež q̄ōnem quā determinauit in capitulo de obthalmia supra fen tertia.

¶ Et vt trahaṫ materia ad partē diuersam saltem cuž ventosis positis suꝑ loca lōginqua opposita ei ⁊ ligatione extremitatum dolorosa.

¶ Considerandū ꝙ loca longinquiora sunt loca crurium ⁊ coxarū. ¶ Sed tu dices nōne debemus ponere eas in collo. / Dōm ꝙ tutius est incipere ad longinquas ꝑtes vt ad longinquiora trahatur materia: ⁊ ꝑprie qñ ꝑpter etatē vel aliā cām non potuisti facere flobothomiā cū es certus ꝙ in corpore non est repletio: tūc poteris vti vētosis in partibus ꝑpinquis. s. in collo ⁊ sub mēto: sed repletione stāte periculū est ne materia ad locū trahaṫ: vñ Alex. ca. de squināntia. scire opž vos ꝙ vētose necessarie sunt in hac passione: ⁊ cū remouēte si suꝑcurret mā. ⁊ intellige de ventosis ꝑpinq̄s loco vt collo: q: vētositas cruriū ⁊ coxarū ⁊ silr partiū distātiū apponimus ad diuertēdū lōginque currēte mā. Dixit aūt saltē si non potes facere flōmiā vt vētose sint cū scarificatiōe apponende vel nō: remaneat in tuo iudicio ꝺm ꝙ vides de plenitudine sanguinis.

¶ Et vt incipiaṫ in ea cuž medicinis stipticis cōmistis cū eis que habent parum abstersionis sicut mel: ⁊ meliores eo sunt cortices nucis: deide rob mori. Et scias ꝙ iceptio gargarizādi cū aceto cuž incipit passio vue aut synantia est ex eis que repellūt ⁊ ꝓhibēt attractionem humiditatis plurime ⁊ est cū eo ꝓhibitio eius qđ eueniet. Et de istis quidem medicinis sunt sicut alumē ⁊ galle ⁊ balaustie ⁊ ambo granata ꝺcocta vsq3 ad solutionem ⁊ fiat ex eis qđ deglutiaṫ. Et ex eis q̄ iuuant ad illud est vt radatur sinciput ⁊ liniaṫ cū succo achacie ⁊ hoc in principio.

¶ Hic ponit curā quātū ad itentionē vsus localiuž. Et p̄mo in p̄n°. Scđo in augmēto ibi (Deinde.) Tertio in statu. ibi (Deinde.)

Dubm 2m ¶ Dubitaṫ: vtrum in p̄ncipio horū apostematuž cōpetat aliqđ gargarisma. / Videṫ ꝙ nō. 3. cōtinētis. vlti. ca. in p̄n° ꝑ duas chartas. vbi auctoritate Gal. in principio horū apostematū vetat gargarismata. Amplius gargarisma nō fit nisi cuž cōcussione ⁊ motu ⁊ illa ꝓhibenṫ in p̄ncipio apostematū in q̄bus itēdim⁹ mām repellere: vnde in fine caplī sequentis docet in omni dolore gutturis dimittere loquelā siue sermonē. / In ꝯ̄rium sunt oēs. / Dōm ꝙ in p̄ncipio horū apostematum ante euacuationē nō cōpetunt gargarismata. Rō est: q: sunt repercussiua: sed talia nō competūt stāte repletione cōi. plenū eñi existēs corpus non recipiet extra sed post euacuationē cōpetunt: q: materiaž repellunt. ¶ Sciendum tñ ꝙ forma gargarizandi in principio horū apostematū dž esse leuis nō cū labore ⁊ ictu sed quasi quedam detētio in gula nō laborādo vel valde parū ne motus agitet ⁊ attrahat mǎž. In statu vō ⁊ cū queritur resolutio pōt cū forti cōquassatione partiū gutturis fieri: ⁊ hͦ est qđ Rasis dicit. p̄allegato ca. nō est ꝑuocādū mēbrū ad laborež in principio cū multo gargarismate ne fiat cā ad attrahēdū mām. ⁊ ideo Halya. incipit cū tribus igenijs prius q̄ȝ cum gargarismatibus. 6. practice. caplō. 2. / Ad Gal. respondet Rasis ꝙ intelligit de gargarismate acuto: vel intelligit ꝙ non fiat cum agitatione ⁊ motu proprie multo.

Dubm 3m ¶ Dubitaṫ vtrū pure stiptica gargarismata verbi gratia decoctio gallarum siue pure reꝑcussiua ꝑ friditatē vt. v̄. g. succus solatri cōpetāt in squinantie principio gargarizando. / Videṫ ꝙ sic per Gerardū in glosis Viatici lib. 3. c. 1. qui docet gargarizare in principio cū decoctione gallarū balaustiarū ⁊ psidie. i. corticis mali granati. Itē Guil. lōbardus in cholerica sq̄nātia docet gargarizare cū vino de granatis. Itē Rasis tertio cōtinētis. c. vltimo inuit ꝙ paruž insufflandum est de galla nō matura ⁊ de achacia cum sumach ⁊ rosis ac̄. Amplius in istis a͞patib⁹ maxie a p̄n° cōpetit mām repellere: ergo maxie reꝑcussiua ꝯueniūt: hec aūt sunt frida stiptica pura. / In ꝯ̄riū est. A. q̄ icipit cū stipticis mistis cū aliq̄bus abstersiuis. / Dōm ꝙ in p̄n° horū a͞patū nō cōpetunt pure stiptica nec pure frigida reꝑcussiua: sž opž eē cū aliquali abstersione ⁊ resolōne. Rō est que sumiṫ a Rasi tertio cōtinē. c. vlti. Nā pellicula oris est subtilis: ⁊ iō incipit statim aliq̄d resudare: vñ opž stiptica ⁊ reꝑcussiua hēre aliquā vim abstersiuā: ⁊ iō lž cōiter incipiaṫ cū rob mororū ⁊ melle vt Alexander scribit. ¶ Cōsiderandū tñ ꝙ quātitas mistionis resolutiuorū ⁊ abstersiuorū cū reꝑcussiuis est ꝺž ꝙ medicus videt de nā materie. In materijs. n. calidis ⁊ ꝑprie cholericis parū miscemus de illis: vñ possumus eliquare rob nucū cū aqua ro. vel cū aqua decoctiōis sumach vel gallarū ꝺm ꝙ videbiṫ. In mā āt flegmatica multū miscemus vt forsan vtamur diamoron cōposito in quo itrat sapa ꝺm Nico. ⁊ ꝺm Alexan. vinum ēt ⁊ possemus dissoluere id cū decoctione ligritie. Diuersificaṫ ēt hec mistio ꝺm ꝙ p̄nm est quasi principiās vel ꝑcedēs: ⁊ tūc diceret ꝙ in mēbris cholericis. s. subtilibus in principio p̄ncipiāte ⁊ in materiebus sanguineis ēt possemus accedere ad pura ifrigidātia. principio autež ꝑcedente nō est tutū: ⁊ in mēbris flegmaticis ꝑcedente p̄ncipio satis ad abstersionē intēdimus. Et ideo Mesue audacius ad ifrigidātia reꝑcussiua ꝑcedit in materiebus calidis ⁊ ꝑprie in cholerica. Et ēt Sera. tra. 2. c. 18. de squināntia. meliores eorū. i. inter eas coritces nucū. i. rob de cortice nucis: deinde ⁊c̄. Videṫ dare maiorē fidē in rob nucū: q: hž aliq̄d cōfortatiōi stomachi vt Alexā. quinto capitulo. ¶ Cōsiderandū aūt ꝙ acetū id qđ laudaṫ est cōiter acetū vini mistū cū aqua: hž. n. cū repercussiōe ꝑ friditatē vim aliquā resolutiuā pp ꝑtes acutas: ⁊ cōuenit in mā flegmatica cuž virtute incisiua. Vñ Mesue si mā fuerit flegmatica gargarizandū in p̄ncipio acetū cum aqua ro. ⁊ in hac mā flegmatica Rasis 3° cōtinētis versus finem precipue laudat acetū. cōuenit ēt in mā sanguinea ⁊ cholerica: vt in sequēti cap̄. etiā ifrigidando ⁊ ꝑprie cū decoctiōe rerū frigidarū ⁊ ꝑprie acetum acetosorum: sicut est acetū siue vinū granatorū acetosorū de illis medicinis. s. reꝑcussiuis. sunt ēt ambo granata. s. dulce vel mužū ⁊ acetosum mista simul. Fiat qđ deglutiaṫ. i. aliud deglutibile. pōt ēt deglutire. ⁊ dicit hoc ad differentiaž alterius q: nō opž ꝙ de eo deglutiat.

¶ Dubitaṫ vtruž partes capitis possunt stiptico inungi vel liniri vt succo achacie. / Videṫ ꝙ nō: q: Rasis tertio ꝯtinētis ꝓhibet suꝑ collū poni stiptica ne mā intus repellaṫ sž docet vti emplastro ex farina semīs lini ⁊ oleo camomillino ⁊ farina ordei. Et Alexā. in hͦ ca. extrinsecus iponi opž collo lanas oleo ifusas. Et. A. infra: ergo eadē rōne suꝑ caput nō debemus ponere stiptica ne materiaž inferius premāt. / In ꝯ̄riū est. A. hic radaṫ sinciput al'. iafre. i. locus cōmissure coronal'. / Sermo ille est valde extraneus. Dy. tñ sic conatur saluare qñ materia est fixa. s. in a͞patibus colli: precipiṫ ꝙ supra caput ad diuersionē ponātur vesicātia vt materia diuertaṫ ad extra sicut in principio p̄ncipiāte in quo mā fluit ad ꝑtes capitis: vniuersaliter administratio repercussiuorum stipticorū circa sinciput mām repellit vniuersaliter ab omnibus partibus capitis: ⁊ iō confert: ⁊ hoc maxime in his in quibus materia stiptica rei posite suꝑ caput potest penetrare vsq3 ad partes gutturis propter raritatem commissure sicut in pueris in quibus cōmissura coronalis non est perfecte consolidata. Et ideo Auicen. in ca. de casu vue p̄cipit in pueris apponi stiptica fortia sincipiti. / Alia via est quā ego dedi ꝙ remedium istud esset vtile si in capite esset feruor trahens materiā. / Sed in veriori iudicio credo textuž esse corruptū vel Auicen. habuisse corruptum textū continentis super hoc passu a quo Auicenna. habuit fere omnes particulares conclusiones quas ponit: ⁊ hoc declarabo infra in caplō de casu vuule. Ego eniž non essem audax ponere super capite stiptica in principio sq̄nātie deinde. s. versus statum ad maturantia. i. resolutiua mista cum repercussiuis. que aūt sint illa poneṫ in sequenti capitulo. / Et hic cadit similis questio quam etiam disputauimus fen tertia vtrum cum cessamus a repercussione p̄ncipij debeamus transire ad resolutiua vel ad maturatiua. Dubm 4m

¶ Deinde fiat gradatio ad maturatiua: deide fiat gradatio ad a͞pitiua fortia vsq3 ad gradū salis āmoniaci ⁊ pyretri ad ea que dicturi sumus. Et ex eis que cōferūt ad hoc est sternutare cuž eis que sunt sicut ꝯdisi ⁊ costus ⁊ folia oleandri ⁊ sansucus.

¶ Quia icipiaṫ a leuioribus eruptiuis quousq3 perueniatur ad fortia de quibus est sal āmoniacuž. Iste medicine fortes ⁊ debiles dicentur in sequēti ca. Et ad erūpendū confert sternutatio cum condisi: quidam dicunt ꝙ est meditulliū ellebori. Simon dicit ꝙ sunt quedā radicule quibus lanarij lanam limpidant.

¶ Et ex

¶ Et ex rebus expertis que faciunt sua proprietate in apostematibus ꝓfocationū ⁊ vue ⁊ ambaꝝ amigdalarū ⁊ oino oium membroꝝ gutturis iuuamentū maximū est vt sumant̄ fila ⁊ ꝓprie tincta cū murice marino ⁊ ꝓfocet̄ cū eis vipera: deinde circūdet̄ eis collū eius q̄ hꝫ aliqd hoꝝ apostematū. Illud.n. ꝯfert ei iuuamentū mirabile bonū pertrāsiens q̄ntitatē eiꝰ qđ timet̄. Et lac qdē ex medicis est sublimibꝰ in principio ⁊ statu: ꝓpterea ꝙ repellit ⁊ lenit ⁊ sedat dolorē.

¶ Hic nō mirabilē formā specificā pluribꝰ muricibꝰ cōicatā. Murices sunt cōcule marine cuiꝰ sanguine fit tinctura purpure. In h̄ vō ope īuenio aliq̄ discordiā īter auctores quā vide ꝑ hos textꝰ. S.n.in.6.de simp.medi.in trāslatione arabica cap̄.de peonia dicit sic. Si accipiat̄ filū lane ⁊ ꝓcipue illius lane que vī in cōchis marinis ⁊ tingat̄ tinctura que dī grana: deīde īuoluat̄ istđ filū in collo vipere ⁊ stringat̄ donec strāgulet̄ vipera cū eo: deīde filū īuoluat̄ circa collū habētis sq̄nātiā vel aliud qđcūq̄ apa ex eis que fiūt in gutture vel collo videbis ex hoc magnū mirabile illius fili. In eodē vō lib.eodē cap̄.ꝺm trāslationē grecā dicit ꝙ si multa fila ⁊ ꝓcipue ex his que marina purpura.i.ꝯculo illo ex cuiꝰ sanguīe tingit̄ purpura ⁊ applicueris gule echidiui visce leuis.i.serpētis q̄ dī cūtus vel stersiten: vnde subdit. ⁊ suffocās echidia siue crotonē: deīde applicueris vnū filū gule mirabilr̄ ꝯfert parāchis.i.apatibꝰ gule ⁊ in oibꝰ que circa gulā nascunt̄. Discordāt igit̄ he due trāslationes: q̄r ꝓma dicit ꝙ filū dꝫ esse de lana ⁊ tinctū cū grana. ⁊ scđa dicit ꝙ filū dꝫ esse de lanugine illius ꝯculi. Rasis vō.3.ꝯtinē.vlt.c.dicit auc̄te Accur. si ligat̄ collū vipere cū filo lini: ⁊ districtiōe illius ꝓfocet̄ vipa ⁊ liget̄ in collo patiētis sq̄nātiā mitigabit passionem huiꝰ stati videlꝫ amigdalarū. A. vō dicit ꝙ tu vides. Et dicit ptrāsiens qualitatē vel q̄ntitatē eius qđ nō timet̄: q̄r trāsit nocumentū ꝓfocationis ⁊ securat ab eo. Et lac. Cām sui dicti Aui. assignat ⁊ īnuit ꝙ ꝯfert ēt in augmēto. ¶ Cōsiderādū tamē ꝙ iuuamentū eiꝰ in ꝓncipio per h̄ qđ repellit q̄r nō est iuuamētū forte siue magnū: iō nō possumꝰ esse ꝯtenti eo solo si nō īprimit: sed possumus experiri sine periculo qđ timeatur ex sui īpressione. repellit.n. mediocriter v̄sus statū: cū in statu ēt quo ad statū possemꝰ eo vti: q̄r dolorē sedat. Et ex h̄ ꝯuenit in q̄cūq̄ tꝑe doloꝝ dū dolor īdicaret sedationē. Sic.n. lac caꝑnū aut asininū ꝺm Mesue laudant̄ in statu.

¶ Et opꝫ vt ꝯspiciat̄ in administrādo ea que stringūt ⁊ resoluunt aut maturant ⁊ ꝯsideret̄ ad dispōnē corporis in lenitate ⁊ duritie sua ⁊ confortet̄ illud qđ est forte in duritie ⁊ leniatur in lenitate: ⁊ similiter obseruetur etas ⁊ cōplexio ⁊ tēpus ⁊ ꝯsuetudo.

¶ Hic canon si est per se vult ponere curā hoꝝ apatū habita ꝯsideratione ad naturā medicinarū: q̄uis enim in ꝓncipio ꝯueniāt ea que repellūt siue ꝯstringūt. Et in augmento ea que maturant aut soluūt mista cū reꝑcussiuis. Et in statu siue v̄sus statū ea que maturāt siue resoluūt puriora ⁊ tandē que apata rūpūt: tñ opꝫ ista eē familiaria corꝑi q̄ntū est poſ̄e. Nā habētia v̄tutes ex̄neas multū siue venenosas nocēt: ꝓpterea q̄r ꝑtes gule sūt nobiles colligate ꝓncipalibꝰ: ⁊ ab eis cito fit īpressio in ꝑtes cordis ⁊ stōchi ⁊ ꝑtes cerebri: ⁊ iō si debes erūpere nō vtaris viridi eris vel calcāto: sed sale āmoniaco: ⁊ si debes īfrīdare ⁊ reꝑcutē fortiter nō vtaris iusq̄amo: sed si expedit papauere: ⁊ h̄ īnuit Rasis.3.ꝯtinē.c.vlt. dum dicit. Dubitandū est ne īducat aliqd vel moueat̄ aliqd de medicis qbꝰ currit̄ ad isofagū ⁊ pulmonē: vñ euitandū est medicamē in q̄ fuerit calcātū: vt.5.theo.pe.ca. ⁊ h̄ voluit. A. ꝺm expōnē hāc. Et oꝫ vt ꝯspiciat̄ ⁊c̄.s. ꝙ sint familiaria corꝑi: vel nō sint multū ex̄neaꝝ virtutū. Si aūt ille canō eēt ꝯiūctꝰ sequēti: tūc vult ꝙ ꝺm ꝙ corꝑa sunt diuersa in lenitate siue in teneritate ⁊ duritie: siue sint ex habitudine siue cōplexione: siue ex etate tꝑe vel ꝯsuetudine ꝺm hoc medicina diuersificet̄: ⁊ medicamē forte ꝯfortetur in duritie.i.in dispōne dura: ⁊ in dispōne leui alleuiet̄ medicina: ⁊ in sūma duris pñt dari duriora: lenibꝰ aūt vt pueris vel mulieribꝰ ⁊ silr̄ leuiora. Et fuit Aui. in h̄ sollicitꝰ: q̄r pellicula gutturis quā tāgūt hmōi medicine est multū diuersificata in mollitie ⁊ duritie ꝺm corꝑa ⁊ etates ⁊ tꝑs ⁊ ꝯsuetudinē. qdaꝫ.n. sunt ꝯsueti nunq̄ in gutture aliqd sustinere: qdā ibi pñt abscōdere lapides. Etas aūt īfantie vel pueritie tenera est in illa pellicula ⁊ cōplexio humida: ⁊ ecōtra in viris. ꝺm h̄ g̃ diuersificat̄ gradus medicinarū: vt hoibꝰ leuibꝰ leues medicinas ⁊ fortibꝰ des fortes: ⁊ hec est sñia Alex. in h̄ ca. cū dicit. Nō solū opꝫ tēporibꝰ deseruire: sꝫ v̄tuti medicinaꝝ. leuiora.n. ⁊ imbecilliora medicamina his adhibēda sunt qui molles ⁊ debilitati sunt habitudine q̄les sūt eunuchi ⁊ mulieres: ⁊ q̄ fuerūt viri cādidi: fortiora aūt adiutoria durioribꝰ ⁊ fortioribꝰ ⁊ nigrꝭ corꝑibꝰ ꝯstitutꝭ: ⁊ queādmodū in fortioribꝰ mēbris fortioribꝰ adiutorijs oblatꝭ ꝯsentiēte nā malū opꝓmit̄: ita in d̄licatꝭ corꝑibꝰ dū fortiora nō sustinēt opꝓssa nā a malo victa succūbit. hāc sñiaꝫ accepit a Rasi.3. ꝯtinē. auc̄te Filagori ca. vlti. ⁊ Agession in hoc.c. auc̄te Alexā.

¶ Et q̄nq̄ʒ appropriant̄ apostemata vue ⁊ ambarum amigdalarū ⁊ mollificatio earuꝫ cū incisione. Et ego qdē ambabus singulare faciam capitulum.

¶ Hic ponit curā per oꝑationē manus. Et ꝓmo īnuit de incisione. Scđo de tactu ⁊ subleuatiōe. ibi (Et ex modis.) Dicit q̄nq̄ appropriant̄ cū incisione.i. ꝓpria cura est incisio: ⁊ de hoc dicet̄ infra.

¶ Et ex modis curationis est cōpressio super locū. Et eius loca sunt tria. Unus eoꝝ est cum remouent̄ spōdiles. Et secūdus est ex apostematibꝰ vue ⁊ ambaruꝫ amigdalarū indigentiū subleuatiōe sua aut casu ambarum ad superiora. Et tertius est in apatibꝰ flegmaticis cū ꝯstringunt̄ ambo meatus ⁊ iuuant̄ cū cōpressione ꝺm mūdificationē ipsoꝝ ⁊ subleuationē ipsorū.

¶ Hic īnuit tria loca que ꝓprie sunt tres dispōnes in qbꝰ opꝫ vti tactu ⁊ pressione ⁊ laboratione cū digitis vel instr̄o. Pr̄io fit h̄ cuꝫ est dislocatio spōdiliū. Scđo q̄ñ amigdalaꝝ vuula ⁊ ꝑtes amigdalaꝝ adiacētes cadūt: vñ īdigēt subleuatione ad suꝑiora: a casu ambaꝝ.s. vuule ⁊ amigdalaꝝ. Tertio fit hoc in apatibus flegmaticis q̄ñ mollificādo loca gutturis ꝯstringunt̄: ⁊ ex hoc ambo meatꝰ.s. cibi ⁊ aeris: ⁊ tūc isti iuuant̄ cū tactu ⁊ pressione facta cū digitis: ⁊ īuoluimus q̄nq̄ digitos pāno lini vt humiditas flegmatica illi applicet̄. Iuuamētuꝫ aūt huius cōpressionis cū digitis est. Primū q̄r mūdificat̄ ex hoc flegma illud viscosuꝫ: ⁊ hoc est qđ dicit. ꝺm mūdificationē ipsoꝝ. Scđm iuuamētū est: q̄r loca relaxata ⁊ cadētia recolligunt̄ ⁊ subleuant̄: ⁊ hoc est qđ dicit. ⁊ subleuationē. Et ex h̄ vult Aui. ꝙ tactꝰ cū digitis vel alio instr̄o oꝫ euitari si est apa calidū: ⁊ iō ꝓsumptuosus fuit pater Plateary: lꝫ q̄nq̄ sibi successerit: de quo recitat Platearius ca. de sq̄nātia. ⁊ h̄ est qđ dicit Rasis.3. ꝯtinē. ca. vlt. tactus euitādus est si ibi fuit apostema calidū ⁊c̄.

¶ De cura decollationum ⁊ prefocationum et omnis suffocationis ex omni causa. Cap. IIm.

In calida qdē opꝫ vt incipiat̄ cū flōmia ⁊ nō extrahat̄ sanguis plurimꝰ subito: ⁊ ꝓprie cū iā icepit virtꝰ d̄bilitari: imo sumant̄ in oi hora. x. ⁊. x. vsq̄ʒ ad diē tertiū cū seꝑatiōibꝰ ꝯtinuis. Si aūt debilitari nō icipit: tūc opꝫ vt sine cessatione extrahat̄ sanguis vsquequo appareat syncopis in forti: ⁊ opꝫ vt declinet̄ cū separatione versus ꝯseruationē virtutis ⁊ expulsionē syncopis. Syncopis.n. cū accidit cadit virtꝰ eiꝰ: q̄re aggregant̄ ei difficultas anhelitꝰ ⁊ casus virtutis: ⁊ ꝓprie idicit̄ eis vt minorēt cibū necio aut volūtarie: ⁊ ꝓcipue si fuerit febris.

¶ In sermone cōi expediuit se a cura apatū ꝑtiū gutturꝭ: hic in sermone spāli. Pr̄io ponit curā ꝓfocationū q̄ntū ad oēs mās que ꝓfocatiōes sunt dispōnes gutturis īquātū guttur cōprehēdit mery ⁊ viā aeris. Scđo ponit curā dispōnū amigdalaꝝ ⁊ vue. Scđa ꝑs īcipit in sequēti ca. lꝫ aūt fuerit supra ītroducta. ⁋ Prima in tres. Pr̄io ponit curā ꝓfocationū q̄ntū ad oēm itentionē ⁊ diuersitatē. Scđo oñdit qd fiendū ei q̄ euasit ⁊ liberatꝰ est. ibi (Opꝫ aūt.) Tertio ponit vnū cañ. ibi (Et scias.) ⁋ Pr̄a in duas. Pr̄io ponit curaꝫ ꝓfocationū que fiunt ex apatibꝰ ex dislocatiōe. Scđo ponit curā eiꝰ que fit ex submersione in aquā. ibi (Et si fuerit cā ꝓfocatiōis eiꝰ submersio ⁊c̄.) Et h̄ est qđ dicit rubrica ca. de cura decollationū ⁊ ꝓfocationū ex apatibꝰ ⁊ ꝓfocatꝭ.s. ex dislocatiōe spōdiliū ⁊ causis nō apostemosis ⁊ submersione in aq̄: ⁊ iō merito infert ⁊ suffocationis ex oī cā: q̄r ex cā itrinseca ⁊ extrinseca. ⁋ Pr̄a in duas. Primo ponit curam itēdēdo ꝓncipalr̄ ad ipsaꝫ egritudinē siue sit apa siue dislocatio: ⁊ q̄nq̄ itēdēdo ad aliud accidēs. Scđo ponit curaꝫ itēdēdo spālr̄ ad accidēs qđdā qđ est syncopis. ibi (Cū aūt syncopis.) ⁋ Pr̄a in duas. Pr̄io ponit curā ꝓfocationū in qbꝰ est fiducia de salute quarū pl̄ima cura est ꝑ medicinas. Scđo ponit curā eiꝰ in q̄ credit̄ poſ̄is: ⁊ ē cura ꝑ chirugiā. ibi (Cūq̄ synāces.) ¶ Cōsiderandū ad primi euidētiā ꝙ ꝓfocatio fiebat: vel ꝑꝑ apa vel ꝑꝑ

coopertură vel ꝓpter pigritiā virtutis. Curaꝫ eius que fit ꝓpter pigritiā virtutis a motione instrumēti omittit: qꝛ illius curā scit ex capitulis de curis siccarū dispositionū: vt ex caplo de ethica ⁊ de cura male cōplexionis stōchi. ⁊ scit ex caplo de cura spasmi ⁊ de cura mollificationis siue paralysis. Remanet ꝗ Auicē. ponere curā ꝓfocationū ex apatib⁹ pmo. Et scdo curā ex coopertura. ibi (Ex eis aūt.) ¶ Ad pmi euidentiā ꝯsiderādū ꝙ quatuoꝛ ītētiones hꝫ medicus. Prima est diuersio ⁊ euatio mãe partib⁹ gule. Scda est rectificatio diete. plus enī indiget euonib⁹ ⁊ diuersionib⁹ ꝙ cibationib⁹. Tertia ītētio est coꝛrectio accidētiū. Quarta ītētio est particularitas operis circa guttur ex repercussiuis vel maturatiuis vel ruptiuis ⁊ similibus. Et quāuis Mesue ponat sex res in hac cura: tamē siquis ꝯsideret in his cōpꝛehēdunt. Primo ꝗ Aui. ponit curā ꝗtū ad pmā rē siue ītētionē. Scdo ꝗtū ad scdam que est rectificatio diete. ibi (Et opꝫ.) Tertio ꝗtū ad tertiā. ibi (Et cuꝫ deglutitio.) Quarto ꝗtū ad quartā. ibi (Medicine.) Diuersio aūt ⁊ euatio mãerū aut fit cū flōmia aut cū clysterijs aut cū ligaturis extremitatū aut inūctionib⁹ qb⁹ ānectent fricationes. Prio ꝗ ponit curā cū euonib⁹ ⁊ diuersionib⁹ cū flōmia. Scdo cuꝫ clysterijs. ibi (Et ex eis.) Tertio cū lauatiuis ⁊ alijs. ibi (Et oꝫ vt embꝛocet.) De vētosis aūt posterius dicet. De pharmacia vo nō ponit alios cañ. qꝛ sufficit qđ dixit in ꝓcedenti ca. ꝙ euacuet mā cū solutione vētris. ibi (Et ꝫm ꝙ est mā det pharmacū.) Et pter h nō sunt alij cañ. spāles in squinātia qui nō sciant ex cañ. vlibus pmi libꝛi. s. in flōmia sunt cañ. plurimi. ¶ Prima in duas. Primo docet euones facere cū flōmia que poꝛ est ad curādū. Scdo ad ꝓseruādū. ibi (Et illū.) ¶ Prima in duas. Prio docet curare cū flōmia de venis cōmunioꝛib⁹. Scdo de venis pticularib⁹ ānectēs de vētosis. ibi (Et nō postponat.) ¶ Prima in qtuoꝛ vt bene dicit Dynus. Primo docet fieri euonē per flōmiā ꝯsiderando ꝗtitatē. Scdo locū. ibi (Et qñq3 opꝫ.) Tertio tps. ibi (Et ꝫm veritatem.) Quarto ponit casus in qbus nō cōpetit flōmia. ibi (Et cū squinātia.) ¶ Considerādum pmo in calida. s. sanguinea vel cholerica sanguini mista. non dixit de flegmatica: qꝛ plus reperit circa ptes gule flegmaticū apostema qđ nō īdiget flōmia ꝙ cholericū: vnde in squinātijs flegmaticis tacet a qbusdā auctoꝛib⁹ de flōmia fienda: ⁊ iō dixit in calida.

Dubm 3m ¶ Dubitat: qꝛ Aui. videt ꝯdicere. pmo qꝛ ꝯcedit vsq3 ad syncopim flōmiā: deīde dicit ꝙ opꝫ vt declinet versus expulsionē syncopis cum separatione. i. partitione flōmie in multas vices. ¶ Dōm ꝙ Aui. īnuit hanc diuisionē manifeste ꝙ homo squinanticus vel est debilis: ⁊ hoc est qđ dicit. inceperit debilitari ab egritudine aut suo defectu nāli: lꝫ nō appareat plus: vnde statim in flōmia debilitari incipit. vel est foꝛtis: ⁊ hoc est qđ dicit. si aūt debilitari. ⁊ repetijt cū dixit. in foꝛti siquidē squināticus sit debilis nō extrahit sanguis plurimus subito. dixit autē pmo gñaliter vel absolute nō extrahat ⁊c̄. qꝛ de regulari canone est euones non fieri vltimas ⁊ coacte facimus eas vltimas simul ⁊ semel: ⁊ ideo dicit. nō extrahat sanguis ⁊c̄. ⁊ qꝛ hoc maxime verificat in hoīe debili dixit. et ꝓpꝛie cū iam inceperit debilitari. ⁊ tūc dat modū partiēdi flōmiā in plures partes siue vices: qꝛ in oī hoꝛa in qua tu flōmare vis eū siue sit de die in diē siue bis in die: sūme. x. ⁊. x. ꝫm Rasim. 3. conti. ca. vlti. Aui. tñ pꝛudēter fecit: qꝛ nō explicauit pōdus cū diuersificet ꝫm coꝛpoꝛa: ⁊ iō dixit. x. ⁊. x. i. aliquā particulā ꝫm ꝙ tibi videbit: vnde lr̄a exterioꝛ dicit decima ⁊ est dictū vulgare. Si aūt per hoꝛā vis intelligere hoꝛā ꝗlibet diei ponēdo diē eqnoctialem: qꝛ hoꝛaꝝ. 12. tūc ꝓcipiet trahi in die. x. exponēdo per. x. s. 3. ⁊ sunt lib. j. ⁊. ℥. iij. ergo in trib⁹ dieb⁹ essent lib. iij. ⁊. ℥. ix. hoc totū eēt estimatiuū iudiciū. ꝓcepit aūt fieri cū separationib⁹. i. īterpolationibus cōtinuis. s. in ꝓpoꝛtione: qꝛ equalr̄ distet hoꝛa ab hoꝛa: vel continuis. i. subsequēter se habētib⁹. Si aūt squināticus sit foꝛtis vna vice pōt sanguis extrahi vsq3 ad syncopim: ⁊ qꝛ iam ꝓcepit separationē. i. partitionē fieri in flōmia accipiēdo. x. ⁊. x. mēsuras sanguinis ⁊ de hoꝛa in hoꝛa. iō Aui. vult hoc dictū declarare ꝙ tu nō sumas pūctualr̄ hoꝛā ⁊ hoꝛā nec. x. ⁊. x. sed loco extrahēdi ponas illum cañ. ꝙ tua partitio flōmie quā tu cogeris facere in hoīe fiat talis ⁊ talr̄ in tēpoꝛe ⁊ ꝗtitate ꝙ virt⁹ cōseruet ⁊ syncopis nō sequat: ergo de quodā hoīe partieris de die in diem: ⁊ quodā de sex hoꝛis in sex hoꝛis: aut ꝫm aliud tps: ⁊ in qdā. x. ⁊. x. ⁊ ī quodā. v. v. aut ꝫm aliā ꝗtitatē: ⁊ hoc est qđ dixit. opꝫ ꝙ declinet cuꝫ separatione. i. partitiōe flōmie quā facimus in debili versus ꝯseruationem virtutis ⁊ expulsionē syncopis. Et ꝓbat ꝙ nō īducas debilē ad syncopim: qꝛ cadēte virtute ex syncopi aggregant in infirmo duo. s. ipse virtutis casus: ⁊ plus malignat anhelit⁹: qꝛ virt⁹ nō poterit pect⁹ mouē: ⁊ illa malignitas fit ex casu virtutis: sed virtuti cadēti nō possumus subuenire: qꝛ cōiter subtilis dieta ꝓcipit istis aut sine ꝓcepto faciūt: qꝛ nō pñt deglutire: vel qꝛ nolunt ꝓpꝛie cū est feb. que appetituꝫ tollit in qua ꝓcipit dieta subtilis. Et hoc est qđ Auicē. dicit. syncopis enī cū accidit ⁊ ꝓpꝛie virtutis casus aggregat malus anhelitus. indicit. i. cū percipit eis ⁊c̄. aut voluntarie. i. a se: qꝛ nō possunt vel nolunt. In coꝛpoꝛibus autē foꝛtibus si syncopis dicta lippotomia accidit vel aduemiat per flobothomiā copiosaꝫ nō curamus: qꝛ nō expedit eos cibo subleuari ꝓpter eorum foꝛtitudinē ⁊ copiam sanguinis eoꝝ boni. Cōsidera igit ꝙ in squinantia vehemētia passionis indicat flobothomiā copiosam fieri ⁊ debilitas virtutis cui nō est facile resistere indicat eā fieri partitam ⁊ paulatinā: ⁊ fere hac via. s. partitionis flōmie oēs auctoꝛes incesserunt: ⁊ ꝓpꝛie Paulus ⁊ Alexā. Unde Alexā. ante oīa flōmiā in squinanticis adhibere necessariū est: sed non subito vel semel. Paulus aūt in hoc cap. dicit. mox flōmare a cubito ⁊ euacuare nō simul. i. non vna vice. Et assignant aliam causam a dictis Aui. lꝫ ex dictis Aui. possit colligi. s. ꝙ debilitas eius ex euone multa simul facta confluit simul multa materia in parte que patitur. Alia etiā cā dat a Serap. trac. 2. in hoc cap. 18. cū dicit. euones in quibus euacuat parū: ⁊ postea parū plus attrahūt superfluitates a mēbꝛis infirmis. Halyab. 6. pꝛacti. 2. cap. cuꝫ pꝛedictis ꝯcoꝛdat. Ex qbus contradictio cesset: aliter ꝙ glosa Bertutij que dicit. cū expulsione. s. syncopis irrecuperabilis.

¶ Et qñq3 opꝫ vt attēdat in re flōmie res aliq̄ que est magis ītegra: qm̄ qñq3 est cā dñiuꝫ sanguis in ꝓfocatiōe retēti ⁊ ꝓcipue ꝯsueti sicut sanguis mēstrui ⁊ sanguinis hemoꝛroidaꝝ. Et in hmōi qdē oꝫ vt sit flōmia in latere trahēte mām ad partē a qua cadit retēto sic necessaria est hic flōmia saphene ⁊ vētose cruriū. Cū enī egredit sanguis plurimus: tūc qñq3 sedant accidentia statim: ⁊ qñq3 necessaria est iteratio in mane.

¶ Sentētia huius cañ. est ꝙ si cā in ꝓfocatione est dñiuꝫ sanguinis retēti cōsueti expelli per hemoꝛroides aut mēstrua fiat flōmia in latere in quo per flōmiā trahit ad parteꝫ in qua sanguis ille retinet. Et ex hoc diuersio fiet a parte ad quā tēdit: ⁊ cū hoc etiā trahet a parte in qua retinet. Et ideo necessaria est hic. s. in squinantia ex retētione menstruoꝝ ⁊ hemoꝛroidaruꝫ flōmia saphene ⁊c̄. Ex hac enim flōmia trahit materia a partib⁹ superioꝛibus ad matricem ⁊ hemoꝛroides ⁊ a matrice ⁊ hemoꝛroidibus ad inferius: ⁊ ideo cū egredit sanguis plurimus per illas flobothomias vel ēt per ꝓuocationē hemoꝛroidarū vel menstruoꝝ sedant accidētia. Dixit qñq3: qꝛ possibile est materiaꝫ que ascendit iam impꝛessisse. Ex hoc ergo cañ. habes de qua vena đbes flōmare: qꝛ si aliud mēbꝛuꝫ est in causa euacua ad id ⁊ ab illo si est possibile. Et iō si epar hunc sanguinem aggregaret flobothoma de vena epatis: si totuꝫ coꝛpus videretur plenum euacua de vena cōmuni: ⁊ si expedit incipamus a saphena: si repletio est appꝛopꝛiata partib⁹ capitis de cephalica. Et quādoq3 est necessaria flobothomie iteratio in mane. s. eiusdem diei vel sequentis: vt notum est. Et cōsidera ꝙ illum cañ. de flobothomia saphenarum. A. ab Alexā. accepit.

¶ Et ꝫm veritatē dispōnis cuꝫ dispō tolerat expulsionem flobothomie vsq3 ad maturationē: tunc illud est melius ad hoc vt remaneat virt⁹ in coꝛpoꝛe: ⁊ cadat euacuatio ipsius materiei egritudinis.

¶ Iste passus est difficilis ⁊ tētat exponi ab Alber. ⁊ Bertutio intrinsece in his que sunt apud me. Dy. tñ sic exponit ꝙ flōmia est duplex. Una multa ad eradicationē mãe ꝓncipaliter: ⁊ illa non oꝫ fieri in ꝓncipio hoꝝ apostematū: sed qñ mā est digesta qꝛ tūc euacuat per flōmiā: ⁊ hoc est qđ dicit. Cuꝫ dispō tolerat expulsionē. i. ꝓhibitionē flōmie eradicatiue qñ mā nō est vltime multitudinis qꝛ si materia est in vltimo multitudinis cōpetit flōmia ab ipso ꝓncipio si virtus est foꝛtis vt in ꝓncipio huius capituli dixit. tādē. A. ꝓbat ꝙ illa flōmia eradicatiua non fiat in pꝛincipio vt remaneat virtus: qꝛ ex ea deficeret: ⁊ ne cadat euacuatio materie egritudinis: qꝛ si fiat illa flobothomia eradicatiua quādo materia est digesta: tunc euacuatur. Alia aūt flobothomia est que potius fit ad diuersionē ⁊ minoꝛationē ꝙ ad eradicationē materie faciētis egritudinē ⁊ illa potest fieri in pꝛincipio: ⁊ hoc est qđ dicit. Et sufficiat emissio frequens. i. euacuatio cum flobothomia iterata que fit ad diuersionē ⁊ minoꝛationē. Et vult Dy. in fi. ꝙ ille sermo est qui ponit in pmo cañ. fen. 4. ca. de flobothomia cum dicit. ⁊ debes scire ꝙ dum iste egritudines timent ⁊c̄. Cū aūt in eas ceciderit in earū ꝓncipio penitus flobothomia dimittat: vel dimittat. s. flobothomia eradicatiua. Ista expō ⁊ ēt ꝓdicta quarte fen pmi difficulter tolerabilis est: ⁊ ibi eā ꝓlixe discussim⁹. Et in sūma maturo exn̄te apate gutturis non video ad qđ fiat flobothomia eradicatiua copiosa que est multa cū tūc solū ꝓcipiat aptura vt sanies educat.

¶ Ad intellectū ergo huius ꝯsidera ꝙ Aui. ⁊ alij sapiētes arabes nō videnṫ fuisse ita securi ad flōmandū vt fuerint greci sicut Conciliator dicit differētia. 167. ⁊ in hoc facit diuersitas clymatuʒ. A. ergo vidit ꝙ pōt īueniri squinātia in qua a p̄ncipio nō cōpetit flobothomia aliqua: ⁊ possibile est ꝙ posterius cū apparet maturatio cōpetat: ⁊ hec squinātia esset illa que fieret a cholera vel flegmate a sanguine separatis nō cū repletione sanguīs in corpore: ⁊ ꝓprie ex cholera: ⁊ ꝓprie existēte illa squinātia: oīno in p̄ncipio nō dʒ fieri flōmia: īmo postponaṫ vsq̄ȝ ad maturationeʒ: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Et ſm veritatē cū dispositio tolerat expulsionē. i. ꝙ non fiat flōmia vsq̄ȝ ad maturationē est melius: quasi velit dicere aliq̄ñ reperiṫ dispō que hoc tolerat in qua nō dʒ fieri flōmia. ¶ Primo ergo. A. pōt hoc possibile. Scdō declarat in quodā spāli casu. ibi (Et decollationis.) ¶ Pria in. d. Prio facit hoc qꝺ dcm̄ est. Secundo declarat per simile in gargarismatib᷒. ibi (Et similr.) ¶ Et cuʒ dicit ad hoc vt remaneat virt᷒ ꝓbat qꝺ dixit sicut fiat flōmia in p̄ncipio illoꝝ ⁊ cadat virt᷒ q꞉ euacuaṫ sanguis: cuius eūatio nō esset necessaria cū nō peccet in se nec in alioꝝ humoꝝ mistione: iō postponaṫ flōmia a p̄ncipio ne cadat virtus: sed remaneat fortis in corpore ⁊ cadat eūatio. In hoc īnuit qd fiendū ⁊ ſm rōnē. Si. n. tu facis flōmiā in p̄ncipio huius squinantie nō fit eūatio aliq̄ māe egritudinis: cū illa mā nō sit sanguis nec sanguini mista: ꝫ fac eūationē cū alijs eūonib᷒ vt cū clysterib᷒ ⁊ similib᷒ medicis solutiuis vt eūeṫ mā que facit egritudinē: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Et cadat eūo. i. fiat eūatio. ⁊ ille est modus loquēdi. cū enī aliqua mā eūaṫ dicim᷒ ꝙ eūatio cadit sup̱ ea. Aliter tñ posset exponi vt dicaṫ ꝙ vult ꝓbare ꝙ flōmia sit postponēda vsq̄ȝ ad maturationē: q꞉ tūc flōmia eūat mām egritudinis qꝺ nō fecisset in p̄ncipio: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Et supple flōmiā factā in tēpore maturationis cadat eūatio māe.

¶ Et sufficit emissio frequens in dieb᷒ cū. x. pōderibus sanguīs: aut. v. pōderib᷒ ⁊ fit facilis anhelitus.

¶ Hic dat modū fiendi illā flōmiā expulsam a p̄ncipio ⁊ fiendā in hora maturationis: ⁊ dicit ꝙ dʒ esse paulatina nō plurima subito: sed mō accipiēdo. 3. x. vel ſm aliud pōdus: ⁊ mō. x. vel mō quinq̄ȝ ⁊ mō q̄nq̄ȝ ſm corpoꝝ diuersitatē vt supra declarauim᷒: ad h̄ vt per multā ac subitā eūonē nō cadat hō in syncopim ⁊ defectū virtutis vñ maligneṫ ei᷒ anhelit᷒: ⁊ h̄ est qꝺ dicit. Et hāc flōmiā factam in hora maturatiōis sufficiat emissio frequens ⁊c̄. i. fiat in duob᷒ vel trib᷒ dieb᷒ oī die accipiēdo aliq̄d. Appꝫ ꝫ ꝙ multuʒ differt expō mea ab expōne Dyni: q꞉ ego in p̄n° in quadaʒ sq̄nātia nullā ꝯcedo flōmiā: ⁊ facio illā paulatinā in hora maturationis illius sq̄nātie.

Dubm 2m ¶ Et dubitaṫ sic ꝯtra Dynū ad q̄d flōmas tēpore maturationis: cū illa mā sit magis a sanguīe separata ⁊ sit iam quasi sanies vel putredo. ¶ Dōm per tēpus maturationis possumus intelligere duo tēpora. Unū est circa finē augmēti ⁊ tēpus status quo ad accidētia in q̄b᷒ mā ebullit fortiter vt sanieṫ: ⁊ hoc tempore pōt esse necessitas flōmie que a p̄ncipio fuit expulsa siue ꝓhibita: q꞉ ex dolorib᷒ fortib᷒ ex hoc apostemate cholerico sanguis qui est in venis ⁊ maxīe ꝓpinq̄s ebullit ⁊ corrūpiṫ: ⁊ trahi posset sup̱flue ad partem ⁊ suffocare. cōpetit ꝫ flōmia que p̄us nō cōpetebat: ⁊ cuʒ h̄ ēt flōmia ꝓhibet ne multa mā fluens capiat magnū locū ⁊ magnam faciat cauernā ⁊ plagā. Et ꝓpter similē cām huic p̄cipiṫ flōmia in p̄ncipio collectionis apostematis stōchi: ⁊ diceṫ in suo loco si de᷒ voluerit. Aliud aūt tp̄s maturationis est cū mā iam fuerit maturata ⁊ apostema mollificatū. Et cessant accidētia quedā: siue apostema sit eruptū siue nō: ⁊ hoc tēpore est possibile ꝙ sit facta multa infectio sanguīs in venis partiū capitis ⁊ ꝓprie partiū ꝓpinq̄rū loco apostemato ex quo malo sanguine fermētato ⁊ infecto a mā putrida apostemosa timēdū est de corruptione partiuʒ. vnde q̄dā sunt mortui ex squinātia per viā corruptionis partiū gule: sicut ēt Ras. inuit. 3. ꝯti. cap̄. vlti. Timēdū est ēt ne nouū apostema generēṫ: aut sup̱ parte ap̄ata ꝯtinue ꝯfluat mā: eūabiṫ ꝫ per flōmiā venarū ꝓpinquarū: aut cephalicarū: aut earuʒ que sunt sub lingua: aut vtrarūq̄ȝ simul. Ex q̄b᷒ appꝫ ꝙ illa flōmia ꝓhibita a p̄ncipio nō semp̱ dʒ fieri: sed cū p̄dicti casus eueniunt: ⁊ iō opʒ ꝙ exponaṫ. Et supple si flōmia est ꝯueniens sufficiat emissio ⁊c̄. Et pulchrius dixit Aui. illū cañ. in ḡñalibus cañ. s. in cap̄. de flōmia q̄ȝ hic: q̄ñ dixit. Cū aūt in eas ceciderint: in earū p̄ncipio penitus flōmia dimittaṫ. Et vltimo subdit. Cū aūt maturatio apparuerit ⁊ egritudo p̄ncipiū aut statū p̄terierit: si oportuerit ꝙ minutio fiat: ⁊ non fuerit qꝺ ꝓhibeat fiat flōmia. Ecce ꝙ. A. nō absolute p̄cepit flōmiā ꝓhibitā in p̄ncipio fieri posterius: sed si oportuerit: cū p̄us non oportuerit in p̄ncipio penit᷒. i. in p̄nci. oīno: q꞉ oīno sit in mā cruditas ⁊ separatio a sanguine: sed post p̄ncipiū apparente maturatione: īmo ēt si pertransiuisset stat᷒: tūc pōt fieri. Scdō appꝫ ꝙ flōmia scđa que fit post maturationē in illo p̄dictoꝝ casuū nō fit pro mā que est cā ꝯiunctiua squinātie. s. pro illa que saniata est: sed ꝓ mā que illi coadiungiṫ. Ad quā itētionē Sera. p̄mo sue prac. in ca. de cura sode a mala cōplexione cū mā frigida dixit fiendā flobothomiam. Siquis vellet etiā phantasiari ꝙ materia que est causa cōiuncta digesta possit apte per flobothomiam euacuari que prius nō poterat nō ꝓhibeṫ sibi: ⁊ hec flobothomia erat de vena particulari vt lingue: ꝓprie tamē apud me est satis longinquum.

¶ Et silr ēt gargarismata ponstponanṫ si ē illic repletio ⁊ fuerit gargarismata dolorosa timēdo attractionē: īmo admistrenṫ gargarismata post mūdificatōeʒ.

¶ Istam lr̄am Dynus exponit ꝙ Auic. vult ꝙ repercussiua gargarismata administrenṫ post flōmiā predictā minoratiuā: sed resolutiua post eradicatiuā. Et est expositio intātū vera inquātū itelligimus ea ꝙ gargarismata repercussiua administrenṫ in principio ⁊ resolutiua posterius. Alio modo pōt exponi ꝙ per ꝯsequentiam inducat quoddā simile: vt dicat ꝙ sicut flobothomiā expulsam a principio possumus facere posterius ita gargarismata expulsa in principio possunt fieri posterius. ¶ Considerandū ꝙ oīa gargarismata siue repercussiua siue acuta debēt admīstrari post eūonē factā flōmia vel pharmacia: vel quomodolibet aliter.

¶ Sed dubitaṫ vtrū stante necessitate eūonis māe in p̄ncipio squinātie anteq̄ȝ euacuemus possumus vti aliquo gargarismate. Dubm 3m ¶ Et videṫ ꝙ sic per cōiter practicātes. ¶ In ꝯtrariū est sermo omniū auctoꝝ. ¶ Dōm ꝙ est hec questio similis qua queriṫ vtrū in apostematib᷒ possumus apponere aliqꝺ repercussiuū ante eūonem: ⁊ quēadmodū videṫ cōiter ꝙ repercussiuo forti vti nō possumus sed leui. v̄. g. oleo ros. ita dōm ꝙ nō est securum vti repercussiuis gargarismatib᷒ fortib᷒: sed aliquo leui: vt aqua ros. forsan vti poteris: securior tamē via est p̄mittere eūones: vel diuersiones.

¶ Et decollationis q̄dē est spēs q̄dā existēs in fine algalsamati. Cū ergo fit flobothomia ante declinationem egritudinis descendit ad locū prefocatū.

¶ Hic ponit cām quare in principio nō debemus flōmare flōmia aliqua. Scdō enumerādo accidētia ſm tēpora squinātie ostendit quomodo flobothomia male facta. s. vsq̄ȝ ad syncopim est causa maloꝝ accidentiū. ibi (Et multotiens.) ¶ Considerandū in fine algasamati ⁊ circa partes colatorij ⁊ duarum amigdalarū pōt colligi purum flegma distillans a capite ⁊ apostemare illa loca. Si ꝫ ante declinationē tu flobothomes: tūc flegma magis depuratur ⁊ malignatur: ⁊ cōmotū nō sic a virtute retentum poterit multiplicatum currere ad loca gutturis ⁊ suffocare: ⁊ hoc est qꝺ dicit p̄focatū. i. in quo existens fit prefocatio. ¶ Et cōsidera ꝙ nō dixit ꝓpter quid in declinatione faceres flobothomiā. s. q̄ñ mā est digesta: q꞉ lʒ a p̄ncipio nō ꝯueniat: nō tamē necessariuʒ est ꝙ posterius ꝯueniat: sed pōt hoc ꝯtingere vt supra dixi. Alia quedā lr̄a hʒ ante declinationem. i. statim in principio principiante anteq̄ȝ manifeste appareat declinatio: vt apparet ex predictis.

¶ Et multotiēs q̄dē sciṫ cū eo hora p̄focatiōis ex p̄ncipio ⁊ augmēto ⁊ statu ⁊ ꝺclinatiōe ⁊ dispōne deglutitiōis ⁊ augmētaṫ difficultas aut casus ei᷒ ⁊ declinatio ipsi᷒ ⁊ dū p̱seuerat in augmēto ⁊ nō est necessariū vt fiat flōmia vltima: īmo sufficiat illud qꝺ diximus.

¶ Hic ostēdit q̄uo flobothomia male facta. s. vsq̄ȝ ad syncopiʒ siue copiosa est causa prauoꝝ accidentiū ostendendo accidentia squinantie ſm tempora: ⁊ ꝙ tp̄s p̄focationis ſm ꝙ est in pricipio vel augmento scitur multotiens cū eo. i. cū ipsa squinātia siue p̄focatione que apparet in principio ⁊ in augmēto. Dixit aūt multotiēs: q꞉ in squinantijs veris factis circa partes epiglotis non factis in partib᷒ remotis ꝓpinquiorib᷒ ipsi merij distantib᷒ ab epigloti: ⁊ status ⁊ declinatio est. s. cognita ex dispone deglutitionis: q꞉ circa statū cōmunicatum nocumento merij fit difficilior trāsglutitio in apostemate partiū epiglotis. Similiter in declinatiōe etiā ꝓpter nocumentū cōmunicatum: ⁊ p̄cipue si partes ille sint vlcerate. Et intelligit ꝙ in statu quo ad accidentia: ⁊ prefocatio est prauior. s. difficultas anhelitus: sed cū hoc adiungit sibi difficultatē trāsglutiēdi plus. His p̄missis Aui. ostēdit ꝙ flobothomia male facta nocet in hoc ꝙ augmētat accidētia mala. Et hoc est qꝺ dicit augmētaṫ difficultas. s. anhelitus aut casus anhelitus. ⁊ declinatio. i. defectus ipsius anhelitus: ⁊ est ex duab᷒ causis: vel q꞉ apostema est in augmento: vel q꞉ est facta flobothomia vltima qua nō indigebat: ⁊ hoc est qꝺ dicit: ⁊ dum perseuerat in augmento ⁊ nō est necessariū ⁊c̄. i. dum fit flobothomia vltima nō tamē necessaria est: ⁊ ideo fit ſm ꝙ diximus: q꞉ sufficiat facere partitionē in flobothomia. Aliter pōt exponi in hoc qꝺ dicit ⁊ augmentaṫ veniat in declinatione dicti hui᷒ status: ⁊ declinatio sumiṫ ex dispōne deglu-

titionis q2 difficultas transglutiendi ⁊ declinatio.i.debilitas trās-
glutiēdi augmētaꝛ.s.cū est stat⁹ ⁊ declinatio:⁊ ista ēt augmētaꝛ.s.
dum stante augmento apostematis fit flobothomia vltima que
nō est necessaria:q2 sufficiebat flobothomia quā diximus.Alia tñ
littera reperitur que dicit nō fiat:⁊ tunc est sensus:ꝙ lȝ apostema
sit in augmento ⁊ terreat te augmentū prefocationis:vnde videꝛ
ibi festinū remediū flobothomia vltima:sicut vltimari videꝛ pas-
sio.si tamē nō vides necessitatē euidentē nō fiat flobothomia vl-
tima:sȝ paulatina sufficiat.Dynus vō totū sermonē ducit ad apo-
stema existēs in fine algasamati in quo circa principiū ⁊ augmen
tuȝ timetur plus accidens p̄focationis:q2 materia tunc est in flu-
xu ⁊ ꝑpter fluxū:q2 locus est ꝓpinquus cāne aliquid declinat ad
locū illū cāne ex cuius deriuatione īpeditur anhelitus ⁊ timeꝛ ac-
cidens prefocationis:sed in statu ⁊ declinatione quando materia
iam est collecta in apostemate ⁊ nō fluit:nō timetur accidēs pre-
focationis cū illud apostema galsamati nō fiat in loco prefocati-
uo:sed tñ nocetur actus deglutitionis ꝑpter cōpressionē que fit
in loco quando fit deglutitio.vnde aut prohibetur deglutitio:aut
difficilis fit:⁊ ideo q2 timor est de prefocatione siue suffocatione
circa principiū ⁊ augmentū huius apostematis:⁊ hunc timorē ali
quando flobothomia augmentat ꝑpter agitationeȝ quā in mām
inducit:ideo dicit ꝙ dum perseuerat in augmento nō est necessa-
riuȝ ꝙ fiat flobothomia.s.eradicatiua:⁊ sunt ista verba que dicit
p̄° cañ.fen 4ª cap̄.de flōmia.s.⁊ debes scire ꝙ dum ille egritudi-
nes timenꝛ ⁊ nō in eas ceciderint ⁊c̄.hec est mens Dyni.

¶ Et cū synantia est nō cuȝ cōmunitate repletionis in
corpore toto:immo est superfluitas in parte gutturis
tm̄ ⁊ nō sentitur extensio pertrāsit vt nō fiat flobotho
mia:imo elongatio fiat ab additione causarū resolu-
tionis faciētiū esse necessariā cambitionem plurimā:
⁊ ꝓhibeaꝛ nutrimentū vt sit corp⁹ eius vtens sangui-
nis eius nutrimēto ⁊ ꝯuertēs ipm a parte apostema-
tis:quasi fiat ei inobediēs sanguis:deinde vadat fm
resolutionē ⁊ maturationē.Nā si flōmia fiat tunc for-
tasse nō tolerabit illð ⁊ nō erit excusatio cibationis:⁊
in cibatione est labor ⁊ proprie cuȝ nō deglutit.

¶ Hic ostēdit qñ est ꝙ flobothomia nō cōpetit infirmo ostēdens
qd fiendū ⁊ quare:⁊ intēdit in hac ꝙ si squinātia fit in corpore nō
repleto:sed in partib⁹ gutturis sit repletio:⁊ cū hoc etiā nō traha
tur mā ad gulā:⁊ cognosciꝛ ꝙ nō sentiꝛ ibi extēsio:tunc iste trāsit
sine flōmia:⁊ illud qð est fiendū est ꝙ iste nō exponaꝛ causis resol
uentib⁹:sed ponaꝛ in camera frigida:q2 si poneretꝛ in loco calido:
vel etiā illic cāe resolutiue sibi occurrerēt:tūc illa facerēt necessa
riā plurimā exhibitionē cibi per nutrimētū:⁊ isti nō pōt dari nu-
trimentū:iō ꝓhibeaꝛ sibi nutrimētū:vt corp⁹ factū idigēs vtatur
sanguine pro sui nutrimēto diuertēdo a pte apātis:⁊ deide facta
vel p̄cepta ista dieta ꝓcedat medicus cū medicis localib⁹ resolu
tiuis ⁊ maturatiuis.Et Auic.ꝓbat ꝙ flōmia nō dȝ fieri:⁊ pȝ text⁹.
¶ Deinde vadat:pōt exponi dupl'r.Primo vadat.s.sani corporis:
q2 partē resoluit ⁊ partē digerit:⁊ apponat ad corp⁹:vel vadat.s.
cum medicinis.¶ Sed tu dices quare non dixit de repercussiuis.
¶ Dicendū ꝙ forsan dedit itelligi:vel q2 istud apostema est factuȝ
per viam cuiusdā congestionis cuius materia est plus apta reso-
lutioni vel maturationi q̄ꝫ repercussioni.¶ Considera textuȝ qui
dicit:⁊ nō sentiꝛ extensio:q2 si corpus nō esset plenū:⁊ ad partem
mā traheretꝛ qð cognosciꝛ per extensionē ꝓcedentē circa guttur:
tūc faceremus flobothomiā.Multotiens enī facimus flōmiā fm
multitudinē passionis cā existente in corpore:vt Auicē.p̄ cañ.fen
4ª cap̄.4.Et Gal.13 terapē.5.ca.al's.ca.z.distin.z.Ex quo appet
rudis expositio Bertutij qui dicit.⁊ non sentiꝛ extensio.s.in toto.
p̄dictus sermo Auic.est Rasis.3.ꝯtinē.ca.vlti.qui dicit.Uidi squi-
nantiā vehementē accidere in corpore nō repleto:⁊ in corpore nō
nimie carnis.Ex hoc ꝯsideres ꝙ facit etiā corporib⁹ hmōi similis
passio ꝙ ponaꝛ patiēs in camera in vltimitate frigoris vt nō fiat
dissolutio aliqua de corpore ei⁹ ⁊ nō sitiat nec esuriat nimis:⁊ nul-
la eius fiat minutio:vt inde secum remaneat sanguis:⁊ ipsum ha
beat ad nutritionem in diebus quibus nō pōt nutritionē capere.

¶ Et nō postponaꝛ flobothomia vene que est sub lin
gua:imo opȝ vt incipiaꝛ illud saltem in eadē die:imo
saltem dispōne separationis predicte:⁊ ꝓprie cū fue-
rint vene que sunt sub lingua extēse.Et quādoqȝ ne-
cessaria est flobothomia alguidegi:⁊ quandoqȝ ne-

cessaria est scalpellatio lingue ipsi⁹.Et necessarie sunt
ventose cruris:quoniā sunt cōferentes valde.

¶ Hic ponit curā per euōnē ex particularib⁹ venis:addēs de ven
tosis.Littera que dicit in dispōne separatiōis pōt dupl'r exponi.
Primo fm Dynū.i.cū nos separamus a faciēdo flōmiā vniuersa-
lem:q2 in eo nō est superfluitas repletionis:sed solū repletio cir-
ca mēbra gutturis:tūc enī ista flōmia nō dȝ postponi.Alio mō se-
parationis partitionis flōmie quā facis:q2 facis flōmiā paulatiȝ:
tūc ⁊ eadē die flōma de lingua:q2 si in die feceris flōmiā copiosaȝ
vltimā nō cōpeteret sic tūc eadē die flōmia venarū lingue.Et hec
expositio mea videꝛ satis ꝯformis menti Alexādri qui facta flo-
bothomia in mane:in sero flōmauit de lingua.flōmia aūt quā fe-
cit in mane fuit paulatina:q2 sic p̄cepit Alexāder.Alguidegi.i.la-
biorꝫ quando illis cōmunicat repletio.¶ Dubiū esset:vtruȝ nō fa-
cta flobothomia in brachio possimus facere flobothomiā de lin-
gua.Pro qua recurre ad primā fen ca.de frenesi.vbi similis que-
stio mouetꝛ ⁊ soluiꝛ a me.Uentose iferius proprie quādo repletio
haberet minerā a partib⁹ hemorroidalibus vel matricis.

¶ Et illum quidem qui consuetus est incurrere synan-
ces:oportet vt flobothometur antequā accidant:cuȝ
videtur repletio:⁊ cum est ver.

¶ Et apparet q2 qbus flōmia aut pharmacia cōuenit:hos in vere
flōmare opȝ.Et Gal.anteq̄ꝫ nō cadat in squinātiā minutionē ꝯce-
dit:sȝ postq̄ꝫ cecidit opȝ ꝯsiderare:q2 forsan est de illis qb⁹ nō ꝯce
diꝛ:⁊ totū hoc est canō allegat⁹ p̄mo cañ.fen.4.cap̄.de flōmia.

¶ Et ex eis qdē q̄ sūt vehemētis iuuaminis est iceptio
administratiōis clysteriorꝫ fortiū valde:nisi febris ꝓ-
hibeat:tūc.n.opȝ vt sit ꝯtent⁹ clysterib⁹ lenib⁹.Clyste
ria nāqȝ fortia ⁊ colyria sunt in ħ maximi iuuamēti.

¶ Clysteria foria sunt ex decoctione agarici.Et si videꝛ colloquin
tide que q2 inflāmant nō secure cōceduntur vbi est febris.Si aūt
sit lenta febris aut non sit:sicut in squinantijs flegmaticis valde
conuenit clystere lene ex camomilla viola ordeo ⁊ similibus que
ponit Serap̄.in hoc cap̄.s.cap̄.18.tracta.z.

¶ Ei opȝ vt embrocenꝛ extrema ⁊ circūdeꝛ collū lana
⁊ ꝓp̄e lana hyssopi que sit ifusa siue in oleo oliue:aut
in oleo camomillino:ipsa.n.est lenificatiua ⁊ sedatiua
doloris.Deide in postremo ipsius admisceanꝛ ei at-
tractiua cū nō ꝯferūt ista:⁊ sunt sicut baurach ⁊ syna-
pis:⁊ costus ⁊ castoreū ⁊ sulphur ⁊ vnguētū forte ru-
bificans ⁊ etiā mel anacardi ⁊ oē qð vesicat.

¶ Ista est diuersio māe fm resolutionē ⁊ ꝓhibitionē attractionis
mitigādo dolorē.Dixit aūt:deide ⁊c̄.q2 vesicātia nō deberēt poni:
nisi cū sumus securi ꝙ corpus nō sit plenū.Et ideo magnus est er-
ror vulgariū q semꝑ circūponūt collo ēt in p̄ncipio squinātie.

¶ Et opȝ vt sint ꝯtēti in cibis suis vsqȝ ad diē tertium
oxymelle:aut syrupo de melle:deide gradatio fiat ad
aquā ordei cū qbusdā medicis ðlectabilib⁹:deide ad
vitellū oui:postea cū facilis fit deglutitio admīstrenꝛ
sorbitiones ⁊ kandaros:⁊ in fine ei⁹ fiant sorbitiones
ex maturatiuis:deinde resolutiuis.

¶ Hec est scða res qua ꝑficiꝛ cura p̄focationū.s.regimis rectifica
tio:⁊ q2 morb⁹ est valde acutus:dieta dȝ esse multū subtilis:⁊ inci
pit a tenui:⁊ vadit ad magis grossaȝ:vt corp⁹ in p̄ncipio fiat auarꝫ
⁊ nō ꝑmittat illuc materias fluere.Auēzoar vō p̄cipue somnū ꝓ-
hibet trac.10.14.ca.medicis ðlectabilib⁹ vt zuccharo kādaros.i.
kandarusum ⁊ est far.Ex maturatiuis ad cōponendū maturatio-
nem materierū vel ad leniendum:vt sorbitio de farina tritici.

¶ Et cū deglutitio fit difficilis ponanꝛ vētose suꝑ col
lum apud spondilē secūdā cū suctione aut igne vt di-
latetur meatus paulatiȝ ⁊ deglutiat illud qð sorbet ex
cibis.Cūqȝ illud cōpleuerit remoueanꝛ vētose ignite:
aut cadunt per seipsas:⁊ nō est malū si scalpelleꝛ etiā
⁊ egrediaꝛ sanguis illinc:⁊ ex balacdā:deide vētoseꝛ
vētosa vna super caput:⁊ ponanꝛ etiā suꝑ mentū ven
tose sub gutture ⁊ illud fiat postq̄ꝫ abscindiꝛ mā.Dia
eni hec trahunt mām ad diuersam parteȝ ⁊ minoranꝛ

eaȝ:⁊ similiter illud est melius. Similiter ponãtur sub mamillis ⁊ suꝑ alcheel ⁊ nõ est malũ intromittere aliquid qꝺ mundificet ex alkeizaran ⁊ eis similibꝰ super qꝺ cottũ sit inuolutũ. Mundificatio nãqȝ dilatat.

¶ Hec est tertia res siue tertia intentio in cura ꝓfocationũ.s.accidentiũ sedatio:⁊ sunt duo accidẽtia ꝓpria.s.difficultas ꝯglutitionis:⁊ huic pꝰ docet succurrere siue resistere. Et difficultas anhelitus:⁊ huic docet resistere scḋo.ibi(Et quãdoqȝ.) ¶ In pma cura ponit duo remedia. Primũ est appositio ventosarũ circa secũdaȝ spondilẽ:q2 facit applicari pncipiũ mery posterius ⁊ dilatat. Remoueať cũ cõpleuerit:q2 timet Auicẽ.attractionẽ materieruȝ ad locũ. Cadunt per se nõ tñ semꝑ. Scalpelleť cum apparet circa partẽ materieruȝ copia. Halacdã.i.loca post aures postq̃ꝫ ascenderit mã.i.postq̃ꝫ cessat fluxus materierũ:⁊ facte sunt euacuationes. Alcheel est locus in fine colli inter spatulas. ¶ Scḋm remedium facilitans deglutitionẽ est mundificare cuȝ alkeizaran.i.illo instrumẽto ⁊c. Intelligendũ est ꝙ maxime ⁊ secure nos facimus illud in flegmatica squinantia. In sanguinea aũt ⁊ cholerica cum timore ⁊ nõ ꝓfundãdo circa loca gutturis. Uidi tamẽ id qñqȝ fieri debere siue oportere in sanguineis nõ multũ dolorosis:⁊ q2 a capite multum flegma eliquatur ⁊ descendit ad gulam.

¶ Et quãdoqȝ ĩtromittitur in gutture cãnula facta de auro aut argento aut similibus ambobus adiuuãdo ad inspirandum:⁊ similiter quando fortior fit cõstrictio nõ est excusatio quin ventose ponãtur super collum:⁊ quãdoqȝ cõfert in dilatatione deglutitionis et anhelitus cõpressio spatularũ cũ fortitudine.

¶ Ista est admirãda via quã nunq̃ꝫ vidi:nec audiui fieri. Cõpressio spatularũ.i.fricatio cũ forti cõpressione:vt mã trahatur ⁊c.

¶ Medicine autẽ in principio sint stiptice ⁊ proprie in sanguinea:⁊ meliora qdẽ stiptica sunt que habẽt cũ stipticitate sua subãm subtileȝ q̃ submergunť. Et ex rebꝰ qdẽ quas extrahit experimẽtũ est ꝙ stiptica permista cõposita magis sunt iuuatiua q̃ꝫ singularia simplicia:⁊ qñqȝ dolor fit fortior in pricipio rei:quare necessariũ est vt stipticis admisceatur aliqd qꝺ sedet dolorẽ ⁊ leniat sicut est syrupus vio.⁊ penidŷ ⁊ lac calidum ⁊ mucilago semis lini ⁊ alrob:⁊ qñqȝ multiplicať effusio quare non est excusatio quin resolutiua eis admisceantur:⁊ qñqȝ nõ est mã plurima in effusione ⁊ apostema nõ est forte. Incipiatur ꝫ ⁊ administrẽtur galle ⁊ sal ãmoniacus:qm̃ ꝓhibent cuȝ fortitudine:⁊ resoluunt cum fortitudine. In cholerica vͦo opȝ vt sit plurimũ ĩtentionis ꝯuersum ad infrigidandum cuȝ eo qꝺ facit stipticũ:⁊ quãdoqȝ administrantur linimẽta.

¶ Hec est quarta res.s.particularis operatio cuȝ medicinis localibus. Et primo in hoc ponit cañ.curationis ⁊ etiã multas res que a ꝓprietate cõferunt in hac passione:⁊ etiã alias quasdaȝ.ibi(Ex medicinis vͦo que.) Operatio circa hoc apostema variať ꝫm materias calidas vel frigidas:⁊ etiã ꝫm tempora apostematũ. Prio ergo ponit hanc curaȝ ꝓfocationis sanguinee ⁊ cholerice:lȝ qñqȝ declinet sermonẽ ad flegmaticã:ponens etiaȝ curã ꝫm tempora. Scḋo ponit quasdã speciales curas flegmatice vel melãcholice.ibi(Ex curatione vͦo.) ¶ Ad pmi euidentiã cõsidera ꝙ apostemata illa sanguinea ⁊ cholerica diuersificanť in cura per particulares operationes ꝫm tempora pricipy augmẽti ⁊ status ⁊ declinationis. Quatuor ergo facit. Primo ponit curã quãdo sunt in principio. Scḋo ⁊c.ibi(Cum ergo abscindiť.) Tertia ibi(Cuȝ aũt maturatio.) Quarta ibi(Et in veritate statur.) ¶ Prima etiã in quatuor. Primo ponit medicinas que cõueniunt in principio sanguinee. Scḋo que cõueniunt in pncipio cholerice.ibi(In cholerica.) Tertio ponit quatuor medicinas cõmunes eis.ibi(Et quãdoqȝ.) Quarto iterũ ponit ꝓpria cholerice.ibi(Et in omni calida.) ¶ Dicit primo in principio sint stiptice ad repellendũ ꝓprie in sanguinea ⁊ hmõi cõposita stiptica ꝓpter siccitatẽ magis iuuant. ¶ Cõsiderandum ꝙ Dynus ponit tres causas quare stiptica cõposita magis valent q̃ꝫ stiptica simplicia. ¶ Prima est:q2 medicina vna in cõpositione iuuať ab alia in sui virtute qꝺ iuuamentũ nõ hȝ sola administrata.hoc aũt iuuamentũ qꝺ accipit est:aut q2 plus penetrat:aut q2 plus in loco moratur. ¶ Secũda causa est:q2 per cõpositionẽ melius reduciť ad mensurã terminatã in gradu in quo indiget esse si recte componatur. ¶ Tertia causa est:q2 ꝓprietas ⁊ ꝓportiones occulte sunt aliquando respectu vnius que nõ sunt respectu alterius habẽtis similẽ virtutẽ. Et ideo vt medicina habeat operationẽ cum aspectu ⁊ ꝓportione:ideo est melius cõmiscere. Et hoc idẽ ponitur 4° cañ.fen 4ª cap̄.de medicinis facientibus nasci carnẽ. Dicit eñ ⁊ quãdoqȝ est in quibusdã corporibus ꝓportionalitas cum quibusdam medicinis absqȝ aspectu operationis earum:ꝓpter id ergo oportet vt misceantur ⁊c. ¶ Ista dicta Dyni indigent discussione in 5° cañ.vbi diciť ꝙ paucum medicinarum est melius plurimo eoꝝ. Hic vͦo soluȝ videť Auicẽ.velle ꝙ experientia sola inuentũ est ꝙ stiptica cõposita plus iuuant q̃ꝫ simplicia:ergo est specifica forma in illa sicut in filis quibusdam quibus strangulantur vipere:⁊ hec videť sentẽtia Rasis.3.ꝯtinẽ.vlti.cap̄.in principio.vbi dicit.res stiptice quãdo simul iunguntur vehementiores fiunt simplicibus:⁊ mirabiliter creditur qualiter hoc fiat. ¶ Considerandum ꝙ Auicẽ.post pulchre ponit tres casus in quibus precipue non possumus vti repercussiuis stipticis ⁊ frigidis:sed oportet misceri aliquod lenitiuum cõtrarium stiptico ⁊ etiam resolutiuũ. Primus casus est quando dolor fit fortior oportet vti aliquo sedatiuo ⁊ ꝓhibitiuo asperitatis facte a stiptico. Secũdus casus est quãdo statim a principio est effusio multa materierũ.vnde pure repercussiua ⁊ stiptica restringerent materiam ⁊ augerent apostema.⁊ similem casum habes fen pma huiꝰ cap̄.de frenesi.⁊ fen 3ª trac.1.cap̄.de cura obthalmie.⁊ de alguardenegi vbi ꝓlixe hoc discussimus. Tertius casus est quãdo materia in effusione.i.que effundiť est pauca ⁊ apostema nõ est forte:⁊ ideo nõ est difficile in accidẽtibꝰ nec in calore nec in dolore:vnde timeať tractus materie:⁊ ideo admisceanť stiptica ⁊ fortia diuersiua ⁊ resolutiua sicut frequenter cõtingit in principio flegmatice squinantie.vnde Rasis.3.cõtinẽ.cap̄.vlti.in principio eius innuit admisceri piper:⁊ quãdoqȝ sal ãmoniacũ mista cũ stipticis ad defendẽdũ ne ex dissolutione ⁊ resolutione fiat tractus:⁊ resoluũt.s.ratione salis. In cholerica vͦo ĩfrigidatione indicat caliditas eiꝰ:sed debet esse stipticum nõ ratione qualitatis materie que est sicca:sed ratione modi substantie que est subtilis ⁊ repellibilis:non autẽ figibilis in loco sicut materia sanguinea. Et ideo in mã cholerica securius possumus vti puris repercussiuis. Linimẽta.s.frigida ĩtus in gula ⁊ palato:vel linimẽta ad extra collũ ad attrahẽdũ.

¶ Et quãdoqȝ administrantur in ea ⁊ in omni calida gargarismata:⁊ insufflãtur insufflationes cum sufflatorio ⁊ puluerizationes:⁊ ex eis est gargarismus factꝰ cum oxymelle ⁊ aqua ⁊ aceto. Ipse enim est maximi iuuamenti in initio calide ⁊ frigide ⁊ cum rob moroꝝ ꝓprie syluestriũ:deinde cuȝ eo in quo nõ est zuccharum vel mel. Et administretur in principio purum:⁊ ꝯforteť cuȝ stipticis que sunt de genere succi sumach ⁊ acreste siccaꝝ ⁊ sicut sunt balaustie. Et in hmõi qdẽ nõ ponitur mel nisi vt mundificet non vt confortet:⁊ similiter decoctio alkesbe cuȝ melle:aut decoctio sumach cũ coagulato vue. Et fortius illo est succus nucis recentis:quoniaȝ ipse est ex melioribus medicinis horũ apostematuȝ. Et succus rose recentis ⁊ rob papaueris quando permiscetur cũ stipticis est vehemẽtis iuuamenti in initio:⁊ fortius illo est decoctio myrti ⁊ glandiũ ⁊ aqua coriandri ⁊ sumach et aqua corticũ nucis ⁊ aqua myrti ⁊ aqua lentiũ decoctarũ valde ⁊ cydonia valde stiptica ⁊ sorbe ꝓprie ⁊ alumẽ iameni hȝ ꝓprietatẽ in hoc:⁊ etiã insuffletur in gutture insufflatio ex semĩe rose ⁊ sumach ⁊ balaustŷs ꝫm partes equales ⁊ camphore re modica.

¶ Hic ponit multas medicĩas cõmunes cholerice ⁊ sanguinee dũ sunt in principio:ĩmo etiaȝ ex eis cõueniunt flegmatice. Et primo premittendo ꝙ quedaȝ sunt gargarismata ⁊ quedã puluerizationes siue insufflationes. Scḋa ibi(Et etiã insuffleť.) ¶ Considerãdum ꝙ quãdo infirmus nõ posset gargarizare:aut quãdo timeremus ex motu vel ictu:tũc vtemur insufflationibus:si tñ gargarizatio possibilis est fortius ĩprimit sicut quãdo suꝑ caput ꝓyciť ꝑ

motũ vel iactationem fortius ĩprimit: vt Gal. 3. terapen. vlti. cap̃. ¶ Cõsidera tñ ad quid dicit Gal. ꝙ illa particula que percutit cũ gargarismate est illa que curat: ⁊ est sensibilis particula: sicut ipse de oculo ponit ibi. Et iõ si medicamẽ esset forte qd̃ ꝑ gargarismata ĩduceret maiorem dolorẽ abstine a gargarismate: ⁊ vtere eo in puluere vel linitione palati vel retentione in ore sine motu.

Dubm 4m ¶ Dubitat qꝛ dicit. deinde in eo in quo nõ est zuccharum neqꝫ mel. ¶ Cõtrariũ huius posuit supra cũ dicit. ĩcipiat cũ stipticis mistis cũ eis que habẽt vim abstersionis sicut mel. ⁋ Dõm dupl'r. P̃rio ꝙ supra loquebat de stipticis qbus vtimur in p̃ncipio ꝓcedente: hic in p̃ncipio p̃ncipiante: ⁊ ꝓprie in membris calidis in qbus tutius possumus repercutere q̃ꝫ in frigidis. Scd̃o põt dici ꝙ abstersio que fit in p̃ncipio hoꝝ apostematũ nõ est egens cõtinuatione: sed repercussiuo sicut per vnum actuꝫ gargarizãdi possibile est ꝙ fiat tanta abstersio ꝙ statim possumus vti puro stiptico vel frigido repercussiuo: ⁊ ꝓprie in forma gargarismatis: qꝛ est qd ligduꝫ ex ipso actu liqditatis habẽs aliq̃ꝫ virtutẽ abstersiuã. s. lauatiuaꝫ: qꝛ ergo Aui. inceperat cũ gargarismate ex oxymelle ⁊ aceto: cõfidit in vsu moroꝝ rob sine zuccharo ⁊ melle syluestriũ sunt magis stiptice forsan. Administret in p̃ncipio purũ. Dicit purũ: vel qꝛ inspissatũ sine melle: vel zuccharo. vel dicit purũ: qꝛ solũ cum melle vel zuccharo: vt dicũt qdã purũ: vt rob moroꝝ in quo ponit myrra ⁊ crocus ⁊ sapa: vel apud quosdã sapa solũ cuꝫ zuccharo ponit cũ succo moroꝝ. Et in hoc ĩnuit. A. ꝙ cõpositio diamorõ dꝫ diuersificari ſm ꝙ tu habes ĩtentionẽ repcussionis maioris vel minoris resol'onis: diuersificat ẽt ſm corpora mollia ⁊ dura: vt Mes. põit in antidotario ca. de rob moꝝ. ⁊ cap̃. de rob nucũ. Mel non ponitur ⁊c̃. q. d. ꝙ intẽtio tota quare ponit mel est mũdificatio: sed in medicinis mẽbroꝝ ĩterioꝝ: vt stõchi epatis vel pectoris ponit ẽt vt nutriẽdo ꝯfortet: vel ſm Dynũ vt ꝯfortet. s. repcussione: vel mẽbrũ ad repellẽdũ. Alkese. i. tribuli. Coagulato vue. i. rob siue sapa. Credo ꝙ vsus aluminis tameni dꝫ esse cũ aliquo tẽperante id.

¶ Et cholerice adhibeat succus olerũ frigidoꝝ ꝑmistus cum eo qd̃ hꝫ stipticitatẽ aliquã sicut succus virge pastoris ⁊ succus solatri ⁊ succus ramoꝝ vitis: ⁊ ex cõmunib⁹ inter eas in principio sunt semẽ ros. ⁊ semẽ portulace ⁊ mucilago psilij ⁊ amilum ⁊ spodium ⁊ sumach ⁊ dragagantũ ⁊ camphora ex quibus fiant pillule cõpresse ⁊ teneant sub lingua.

¶ Hic appropriat qdã cholerice: ⁊ cũ hꝫ ẽt ponit cõia eis. s. sanguinee ⁊ cholerice. ibi (Et ex cõib⁹.) ¶ Esset dubiuꝫ que mã indigeret fortius stipticis an sanguinea an cholerica. De quo disputauimus supra fen. 3. cap̃. de obthalmia. ⁊ 4. lib. fen. 3. cap̃. de flegmone.

¶ Cum ergo abscindit attractio opꝫ vt misceant cum rob moroꝝ myrra ⁊ crocus. Myrra enĩ ꝓfundat cuꝫ virtute sue stipticitatis ⁊ sue resolutionis ⁊ facit crocũ ꝑuenire ad ꝓfundũ ⁊ aggregant ad maturationeꝫ faciendã. Si autem videris ipsam declinare ad duritiem permisce cum moris aliquid ex baurach.

¶ Hic ponit curã qñ hmõi ap̃ata sunt in augmẽto. Et p̃mo qñ sũt in p̃ncipio augmẽti. Scd̃o qñ in fine. ibi (Cũ aũt.) ¶ Dicit p̃mo cũ attractio materierũ abscindit. Cõsiderandũ ꝙ in p̃ncipio augmẽti non abscindit ex toto attractio: sed dicit abscindi pars eius qd̃ p̃cessit: qꝛ non est tanta attractio: vt totaliter mittamus ad mãm fluentẽ sicut fecimus: sed cũ hoc ꝙ mã fluit iam in parte tãta est mã ꝙ opꝫ etiã ad eã ĩtendere: ⁊ hoc mõ in p̃ncipio augmẽti: vel in augmẽto abscindit attractio. ¶ Considerandũ scd̃o ꝙ in hoc qd̃ hic dicit de myrra oẽs vna voce loquunt: ⁊ ideo cõfidẽdum est in ea ad maturationẽ: supple vel resolutionẽ: aggregant. n. simul ad hoc ꝙ vel maturent vel resoluãt duritiẽ. s. per corrosionẽ materie: vnde significat ꝙ eget fortiori resolutiuo.

¶ Cũ aũt appropinquat status aut ꝑuenit in ipsa opꝫ vt administrẽtur ea in qb⁹ est sedatio ⁊ lenificatio sicut lac mulctũ in quo dissoluuntur squame cassiefistule ⁊ oleũ in rob moroꝝ: aut decoctio ficuũ ⁊ fenugreci: aut rob myrti cum rob: aut succus cutis cum melle: aut rob aut bdelliũ arabicũ dissolutũ aut rob vue: qm̃ est iuuatiuum valde: ⁊ aqua radicis in qua decocta sunt passe ⁊ fenugrecuꝫ ⁊ dactyli ⁊ ficus ⁊ myrra ⁊ crocus ⁊ cinamomũ gargarizata cũ oxymelle aut aqua mellis: ⁊ administrent emplastra etiã ad maturãduꝫ sicut emplastrũ alseir: ⁊ distillatio olei ros. in aure est iuuatiua in hac hora: ⁊ qñ vides ꝙ nõ maturat ⁊ vides duritiẽ opꝫ vt administres in medicinis eius caules.

¶ Ponit curã finis augmẽti ⁊ p̃ncipij stat⁹: ⁊ est ſm veritatẽ tẽp⁹ status quo ad accidẽtia: ⁊ hꝫ cũ mã vehemẽter ebullit vt saniet: ⁊ iõ Aui. ĩtẽdit ad sedationẽ doloris ⁊ cõplemẽtũ maturationis cuꝫ oĩbus istis medicis: ⁊ iõ dixit sedatio. s. doloris: ⁊ lenificatio. s. opposita exasperationi: ⁊ ista lenificatio fit per medicias humidas saltẽ actu ⁊ lenes in qb⁹ est sedatio doloꝝ ⁊ maturatio: ⁊ has enumerat gargarizatas emplastratas. Vides duritiẽ. s. maturationis vel loci: ⁊ hoc ꝓpter grossitiẽ materie: qꝛ intrinsecus iuuat.

¶ Cum aũt maturatio iam adest: tũc stude in apertione apostematis cũ gargarismate qd̃ ꝯiũgit iter apertionẽ ⁊ lenificationẽ sicut quedã medicine acute in lacte qbus fit gargarismus: ⁊ si est apparens ⁊ elongat tp̃s ⁊ nõ disrũpit nõ est mala administratio ferri: ⁊ ex medicis tẽperatis cũ iceptione ad disruptionẽ est decoctio ficuũ cũ fenugreco ⁊ dactylis ⁊ decoctio lẽtiuꝫ cũ rosis ⁊ rob liqritie ⁊ semine almaru: ⁊ post illd̃ fiat gradatio ad illud qd̃ est fortius: q̃re misceant cũ rob moroꝝ baurach ⁊ myrra ⁊ dragagãtũ ⁊ ẽt semẽ almaru dissolutũ in lacte caprino ⁊ olea dissoluẽtia ⁊ ꝓprie cũ melle ⁊ gallia et fiat ex eis gargarism⁹: ⁊ ex eis que sunt sicut aqua mellis in qua decocta sunt ficus et calamentũ et sansucus et alumẽ et mẽtha et sisimbriũ et radix lilij ꝯiunctim et separatim: et costo et ꝓprie marino inest iuuamentũ maximũ in huiusmodi hora.

¶ Hic ponit curã status sumẽdo ꝓ tẽpore quo mã est saniata: vñ ap̃a ĩdiget eruptiõe siue aꝑtione: ⁊ p̃cipit ꝙ fiat cũ gargarismate qd̃ cũ hoc qd̃ est aperitiuũ siue eruptiuũ fit ẽt lenificatiuuꝫ: ⁊ hꝫ vt paruũ dolorẽ inducat siue vt dolor mitiget. Est apparens. s. extra vel ĩtus. Lenitiuũ: qꝛ ⁊ decoctio eoꝝ ⁊c̃. Cũ almuru. i. marubij.

¶ Et in veritate statur post abstersionẽ ĩtegraꝫ ⁊ post maturationẽ cõpletã ⁊ aꝑtionẽ cuꝫ eis que sunt sicut baurach ⁊ nitrũ ⁊ asa fetida ⁊ myrra ⁊ piꝑ ⁊ castoreũ ⁊ stercus hyrũdinũ ⁊ stercus adip ⁊ fiat ex eis gargarismus cũ rob moroꝝ: imo cuꝫ sale ãmoniaco ⁊ pyretro ⁊ semine alarmel ⁊ synapis: aut semine raffani cũ aqua ⁊ oxymelle: et administrent ex istis ĩsufflatiões: ⁊ insufflatio salis ãmoniaci est faciẽs quiescere.

¶ Hic ponit curã in declinatione facta eruptione apostematis. Et reperit hic duplex l'ra. Una que dicit ⁊ in vltimitate status. i. vltimato ⁊ finito statu: ⁊ hoc facta abstersione ⁊ maturatione ⁊ apertione cum eis: supple operamur que sunt baurach. ¶ Sed tu dices ista medicamina que ponunt hic sunt fortis apertiõis ⁊ exiccationis. vnde Mesue ponit illa ad aperiendũ ⁊ habẽt abstergẽ: ad qd ꝗ vtimur eis cũ est iaꝫ facta apertio ⁊ abstersio. ⁋ Dõm ꝙ ponunt ad cõplemẽtũ abstersionis: ⁊ exiccationẽ saniei ⁊ ex hoc ad ꝯsolidationẽ: lꝫ dicat post abstersionẽ ĩtegrã: ĩtelligẽdũ nõ oĩno integrã ſm quã ꝯtingit eã fieri a nã in actu oꝑõnis. Vel posset r̃ñderi: vt l'ra sit cõtigua supiori: ⁊ dicat sic. ⁊ in vltimitate stat⁹. s. cũ p̃dictis medicinis vt aqua mellis in qua sunt cocta ficus ⁊c̃. i. operamur cũ eis que sunt abstersiue post abstersionẽ. i. exituꝫ saniei ⁊ maturationẽ ⁊ apertionẽ. Cũ ⁊c̃. i. facta apertione cum baurach ⁊ nitro. Ita ꝙ. Hic ponit aperitiua: ⁊ supra posuit abstersiua. Vel põt dici vt dixim⁹ ⁊ stat⁹ cũ eis ⁊c̃. Vel dõm ꝙ in veritate post apertionẽ ⁊c̃. statur cũ vsu medicinaꝝ. ⁊ hoc dupl'r. vel qꝛ nõ vtimur postea medicis ĩcarnatiuis: ⁊ forsan hoc virtus per se faceret: vel post apertionẽ cũ ⁊c̃. stat qꝛ nõ habent fortiora apitiua vel abstersiua: si ante eruptionẽ ⁊ apertionẽ supple facim⁹ cũ eis. Insufflatio salis faciẽs q̃escẽ ab alijs: qꝛ nõ ĩdigebis alia medicia.

¶ Cũ ergo declinat egritudo admistra vinũ ⁊ balneuꝫ ⁊ embrocas. Cõfectio pillulaꝝ iuuãtiũ in statu. ℞. radicis lilij. iiij. partes: ase fetide medietateꝫ ptis: colligantur cũ succo caulis aut coagulato vue.

¶ Hic ponit curã in vltima declinatione: q2 iam ꝯsolidatio facta est. Medicinas.n.ꝯsolidãtes dat tibi ĩtelligi ex capitulis de alcola ⁊ vlcerib⁹ lingue ⁊ oris. Et p̃mo facit hoc. Scðo ponit quasdã pillulas.ibi (Confectio.) ¶ Uinũ ⁊ balneũ. Ad humectanduz ⁊ restaurandũ infirmũ exiccatũ subtili dieta ⁊ priuatione multa cibi. Pillule quas ponit iuuant in statu: q2 resoluunt ⁊ possunt erũpere: alias in p̃ncipio.s. flegmatice pure approximant gargarismata dissoluendo cum rob aliquo vel decoctione vt tibi videbit.

¶ Ex curatione vo flegmatice est vt itus in gutture ĩtromittat virga mollificata torta sup quã inuolut⁹ sit pãnus quo liniat apostema ⁊ quo mũdificet humiditas: ⁊ ei qdẽ que est antiqua asa fetida ⁊ cinamomũ ⁊ soluat vẽter cũ cochijs ⁊ hiera ⁊ similib⁹. Et clysterizet cũ clysterib⁹ valde fortibus. In cura aũt melie ex medicis magis ꝯferentibus ei est medicamẽ alarmel gargarizatũ ⁊ linitũ exterius ⁊ interius.

¶ Hic spãliter ponit curã flegmatice ⁊ melãcholice: ⁊ cã est q2 cura p̃missa cuz fuerit de squinãtia que venit ad exiturã ⁊ ad maturationẽ: ⁊ talis sit calida squinãtia ꝺm plurimũ: ideo p̃cedẽs sermo plus adaptabit ad cholericã ⁊ sanguineã: ⁊ si posset applicari ad flegmaticã ⁊ melãcholicã: hoc erit qñ apata ista flegmatica ⁊ melãcholica sunt in forma calidoꝝ apostematũ: ⁊ ideo bene fecit ꝙ aliquã curã appropriauit flegmatice ⁊ melãcholice qñ sunt puriores ⁊ nõ sunt exiturales. In flegmatica ergo docet operari cũ ĩtromissione ⁊c. ¶ Sed tu dices debeo incipere ab hoc remedio. Dõm ꝙ securius est q̃ȝ mittere pillulas cochias ⁊ clysteria acuta: in casu tñ ⁊ vbi nõ dubitas de tractu mãe ad partẽ qñ sit soluz flegma ibi existens põt incipere ab hoc. Alarmel est spẽs ruthe ⁊ fortiter resoluẽs. Cõpetit aũt maxime qñ vis facẽ resolõnẽ.

¶ Ex medicis vo que hñt ꝓprietatẽ ⁊ ꝯuenientes sunt in oi hora est stercus canis albuz ⁊ adip albũ: ⁊ h̃ mõ colligit. Custodiat canis ne aliqd comedat nisi ossa tm̃ dõec stercus eijciat albũ qð parui existat fetoris: ⁊ simil'r stercus hois: ⁊ ꝓprie ĩfantis: ⁊ opꝫ vt sollicitudo sit ita vt illud quo cibat sit cũ quãtitate qua digerat: ⁊ qð ex eo melius est: est panis lupinoꝝ ꝺm q̃ntitatem paruã ⁊ in potu tribuat post ipm vinũ vetus: deinde sumat stercus eius ⁊ exiccet: est eni pauci fetoris: ⁊ si cũ pane desiderat aliqd aliud tñc dent ei cibi bone digestionis boni chimi calide cõplexionis cũ equalitate sicut carnes galline ⁊ perdicis ⁊ extremitates caprarũ. Hec eni cũ bonitate digestionis educũt fecem parui fetoris: ⁊ ex medicis qdẽ sua ꝓprietate facietib⁹ sunt hyrundines aduste. Decollant eni prius ⁊ currit sanguis super alas ipsarũ: deide puluerizat super eas sal ⁊ ponunt in vrceolo lutato ⁊ ligat caput eius ⁊ ponuntur in furno: ⁊ vt ponantur in vitreato vase linito luto sapiẽtie est rectius apud me. Et similiter stercus hyrũdinũ adustũ cũ fortitudine.

¶ Hic enumerat m ultas medicinas que ꝓprie ꝯferũt: ⁊ ẽt alias. Et p̃° simpliciores. Scðo cõpositas.ibi (Et ex cõposiẗ.) ¶ Adip.i. lupi. Ista stercora mirabiliter sunt ab oibus cõmẽdata: ⁊ in oi tẽpore hoꝝ apostematũ adinuẽta: sic ꝙ sanãt ẽt nõ factis euonibus per flõmiã vel pharmaciã vel aliter: vt Rasis ponit.3.ꝯti.versus finẽ: ⁊ Gal.10.de simp.medi.ca.11.de hoc ponit pulchrã hystoriaz. Guilelmo lombardo hec cura in stercorib⁹ nõ placet: q2 est cura inhonesta. Gal.ẽt dicit.10.de simp.medi.cap.1.loquẽs de stercoribus aĩaliuz ⁊ mẽbris vel partib⁹ humanis. Ego nihil hoꝝ paterer deglutire ẽt si semꝑ egrotare deberẽ. Deinde sumat stercus.s.tertia die numerãdo diẽ a die a qua incepisti cibare cũ lupinis. Cum equalitate.large sumit equalitas: q2 nõ sicut cibaria distẽperata multũ putredini apta: vñ sterc⁹ fiat putridũ: ⁊ h̃ dico q2 extremitates capraꝝ nõ sunt tales: sed fride ⁊ sicce. Luto sapiẽtie: est quo lutãt alchimiste ⁊ vnus modus est lutũ ꝯfectũ cũ stercore asinino.

¶ Et quãdoq3 linit palatũ habentiũ squinãtiã ex felle thaurino cũ melle ⁊ felle testudinis ⁊ flore eris ⁊ capitibus pisciculoꝝ salitoꝝ ⁊ ꝓprie vua: ⁊ linit ẽt palatũ habẽtis synantiã sale cũ melle ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ simil'r apostema vene. Et simil'r administrent gargarismata cũ oxymelle in quo decoctũ est semẽ raffani. Et colcotar qdẽ ⁊ calcadis ambo sunt bona apati gauonis.

¶ Ponit alias medicinas in qbus forsan non est ꝓprietas: ⁊ vsus istaꝝ esset qñ a palato velemus abstergere mãs aliquas: aut indigeremus forti exiccatiõe ꝑꝑ aliquas pustulas ꝯñtes: ⁊ tũc vteremur flore eris ⁊ similibus: ⁊ hoc qñ dispõ esset praua: securius tñ est cũ leuiorib⁹ ⁊ familiariorib⁹ medicis ꝓcedere. Colcotar ⁊ calcantũ sunt spẽs vitrioli. Apata gauonis.i.apata gule locoꝝ glãdulosoꝝ. Et medicant hmõi gauones ab ex̃ cum medicis exiccatiuis ⁊ abstersiuis fortibus: ⁊ qñq3 putrefactiuis: ⁊ qñq3 corrosiuis vt faciũt chirugici: currunt enim ad loca gule mery ⁊ epiglotis.

¶ Et ex cõpositis sunt medicamẽ mori cũ myrra ⁊ croco: ⁊ medicamẽ hyrũdinũ ⁊ medicamẽ alarmel: ⁊ medicamẽ corticis nucis recẽtis ⁊ trocisci ãdarosij ⁊ medicamẽ hmõi. ℞. stercoris canis albi adusti in testa ⁊ p̃ter testã.ʒ.j pipis.ʒ.ij.gallarũ adustarũ corticis granatorum carnis simĩ ⁊ suis ⁊ adhoba: omniuz añ.ʒ.j. myrre costi: amboꝝ añ.ʒ.j.⁊.ß. insufflet aut liniat cum melle: ⁊ ẽt in fine ei⁹ ⁊ in hora vehemẽtie administrent stercus pueri ex pane lupinoꝝ: ⁊ stercus canis ⁊ hyrũdinũ adustũ ⁊ sal ãmoniac⁹: iteret h̃ in die multotiẽs. Qñq3 vo apostemat lingua ꝓfocati ẽt ⁊ indiget fortasse curatiõe ipsi⁹. Sed nos iã locuti fuim⁹ de apatibus lingue. Et illud qdẽ qð huic loco ꝓpriũ est neciũ ex eo redire ad illud qð illic dcm̃ est.s. vt igeniet post flõmiã in attrahẽdo mãs ad inferiora: ⁊ qñq3 fit illð in loco hoc cũ hierapigra. Habet.n.ꝓprietatẽ in deponẽdo humores q sunt corã suppremo oris stõchi ⁊ mery ⁊ gutturis. Deide administrent sup ipm ĩfrigidantia ⁊ repcussiua sicut succus lactuce ⁊ est medicina habens ꝓprietatẽ quã significat visio iuuamẽti ei⁹: deide si necessaria est resolutio subtilis fiat.

¶ Iste medicine scribunt cõiter ab auctorib⁹. Mes. vo in hoc ca. ⁊ in antidotario: ⁊ Alex. docet ea cõponere. Trocisci andarosij.i. illius hois. Et forte sunt trocisci de croco magni positi a Mes. in hoc cap̃. Medicamẽ cõpositũ qð ponit forsitã a ꝓprietate ꝯfert: dr̃ ꝙ adhoba est spẽs vulpis. Qñq3 vo apostemat. Assũmat curaz apatis lingue: ⁊ est nõ. Uisio.s.in somno: vt appꝫ sup̃ fen.6.⁊.14. tera.s.ca. Et nota de hiera ꝙ abstergit guttur ⁊ mery tam in icessu q̃ȝ in mũdificãdo stõchũ qui ꝯtinuat in supficie cũ ore.

¶ Ex eis aũt q̃ ꝯferũt in regimine ei⁹ que est ꝑꝑ spondiles est vt igeniet in cõpressione loci cũ facilitate ad posteriora: fortasse.n. reuertet spondilis: ⁊ illa qdẽ cõpressio qñq3 fit cũ istr̃o ⁊ cũ digitis ⁊ iuenit qñq3 per illud reges Instr̃m vere est res sil'is freno qð in gutture ĩtromittit: ⁊ expellit qð est ĩtus in gutture ad exteriora. Cõpressio aũt valde est nociua in apatib⁹.

¶ Hic ponit curã squinãtie facte per coopeturã.s. ex nocumẽto in vicino: ⁊ illa erit vel ꝓpter vermes in mery: ⁊ cura ponit in cura vermiũ. vel ꝓpter dislocationẽ spondilis: ⁊ hic ponit cura. cõpressio aũt valde est nociua in apostematib⁹ p̃cipue calidis.

¶ Cũq3 synãces vehemẽtiores fiũt ⁊ nõ valẽt medicie credit ꝙ ꝑditio futura sit illud ꝑ qð sperat euasio est scissio cãne: ⁊ illð est cũ scissione ligamẽtoꝝ q̃ sunt iter duos ãnulos cãne p̃ter ꝙ recipiat aliqd de cartilagine: ita vt ꝑ illð anhelet: deide sumat cũ expletũ fuerit regimẽ apatis ⁊ medicet ⁊ sanabit. Et modus qdem curatiõis ei⁹ est vt tẽdat caput ad posteriora ⁊ teneat ⁊ sumat cutis ⁊ abscindat: ⁊ qð de ipso rectius est: est vt sumat cutis cũ vncino ⁊ elõget: deinde discooperiat a cãna ⁊ findat qð est iter duos ãnulos cãne corã

fissura cutis: deide sumat̃ ⁊ ponat̃ sup̱ ipsaꝫ puluis citrinus: ⁊ opꝫ qdē vt duplicent̃ duo labia fissure cutis solū p̄ter ꝙ ꝯtingant̃ cartilago ⁊ pāniculi in aliquo: ⁊ ħ est iudiciū hui⁹ fissure q̄uis nō cadat ad hāc intentionē. Nā si existimat̃ ꝙ in illis eisdem ligamentis sit apostema ⁊ nocumētū nō opꝫ vt administret̃ scissio.

¶ Hic ponit curā per scānationē siue incisionē cāne: ⁊ hoc sub epigloti per tres vel quatuor ānulos: deinde sumat̃ regimē apatis. i. cura apatis gutturis. i. postq̄ fecisti icisionē. deide sumat̃. s. sanato ifirmo de squināntia cura: ⁊ ponat̃ puluis ⁊c. vel sumat̃. s. labiuꝫ cutis cū labio. puluis citrinus describit̃. 9. Almāso. ca. de obthalmia. 15. Duplicent̃. i. reuersent̃ vt stet apertura ⁊ nō cooperiatur scissura cāne a labijs cutis.

Dub^m 5^m ¶ Dubitat̃ hic vtrū scānatio debeat fieri. ⁋ Videt̃ ꝙ nō ſm Albuchasim in sua chirugia qui hoc reprobat. Itē modernoꝝ vsus nō est in memoria: aut qui fecerit: aut q p̄ceperit. ⁋ In ꝯriū est Auic. ⁊ Halyab. 9. prac. 38. ca. ⁊ Rasis. 3. ꝯti. ca. vlti. Auēzoar v̄o trac. 10. 14. ca. nō ex toto ꝓhibet: sed dicit nunq̄ se fuisse expertū icisionē cāne pulmonis. Ampli⁹ possibile est ꝙ facto foramine in gula vadat aer ad cor ⁊ infirmus nō suffocabit̃: ⁊ iterim curabis squinantiā. hanc rationē Auic. inuit. ⁋ Dōm ꝙ lꝫ cura terribilis videat̃ in aspectu vulgi ⁊ faciat multū ad hoc dissuetudo faciendi eā: tñ credo ꝙ ꝯueniēs sit eā facere in casu vltimati periculi: predicēdo nō esse aliā viā alicui⁹ spei salutis nisi hāc. vnde Aui. ⁊ credit̃ ꝙ perditio futura sit ⁊c. qꝺ sperat̃. Ratio iam dicta est. ¶ Cōsiderādū ꝙ opꝫ videre ne apostema sit cōmunicatuꝫ partibus cāne ⁊ colli inferius versus loca in qbus debes facere incisionē: q̄r nō posset tam magnā aperturā facere que ꝓdesset: q̄r etiā iste suffocaretur ꝓpter casum mā̄erū in pulmonē a quo nō excusaret incisio. Et sic itelligat̃ sermo Aui. q̄uis nō cadat: supple qñq̄ ad hāc icisionē. s. ad quā facis: q̄r facta apertura cāne pulmonis adhuc suffocat̃ infirmus: ⁊ hoc qñ apostema est magnū cōmunicatū pāniculis ⁊ ligamētis cāne pulmonis. ⁋ Ad Albuchasim dōm ꝙ nō ex toto ꝓhibuit: sed innuit eam suspectā ⁊ raro fiendam. vnde cap̄. de cura squināntie. idē in alio libro dicit. Si cū his nō suscipit curationē: impossibile est curare sine incisione super guttur queādmodū determinatū est in manuali operatione: etiā ipsemet in chirugia ponit ꝙ curauit ancillā que cultello sibi incidit cānā pulmonis.

¶ Cū aūt syncopis sup̱uenerit egro ⁊ timet̃ ꝙ cōpleat̃ p̄focatio incipiat̃ a clysterib⁹ fortibus ⁊ flōmet̃ vena que est sub lingua ⁊ flōmet̃ vena frontis ⁊ appendantur ventose super collū ⁊ sub mento cuꝫ incisione aut absq̄ꝫ incisione. Et si fuerit causa p̄focationis eius ⁊ syncopis eius summersio: tunc conuertatur vt currat aqua. Deinde suffumigent̃ cū eo qꝺ hꝫ fortitudinem ⁊ odorem bonum donec reuiuiscat.

¶ Hec est cura ad accidēs qꝺ est syncopis: ⁊ intelligit de ea que fit per viā suffocationis a mā multa quā cognoscis per signa repletionis: ⁊ in oī via docet curare cū incisione: cū credis mām superfluā posse vel debere euacuari ventosis: q̄r si sola diuersio sufficit sine icisione fiat. Et si summersio. s. in aqua. Dixit syncopis: q̄r accidit eos syncopare. Suffumigent̃ ad exiccādū aquā ⁊ aperiendū vias ab aqua oppilatas ⁊ viuificandū spiritus ⁊ mouendū.

Dub^m 6^m ¶ Dubitatur quare summersus in aqua plus bibit q̄ nō summersus. ⁋ Dicendum ꝙ aqua intrans aliquam infrigidationem facit que stat loco euentationis.

¶ Oportet aūt vt ille qui euaserit a suffocatione vehemēti flōmet̃ ⁊ clysterizet̃ ⁊ sorbeat aliquib⁹ dieb⁹ sorbitiones ex faria ciceris ⁊ lac: aut aquā carnis in qua dissoluti sunt panis ⁊ vitellus oui.

¶ Hic pōt esse casus ꝯtinuus superiori vt ille summersus in aqua qui hꝫ fortē suffocationē cū euaserit flōmet̃: q̄r credēdū est in suo sanguine inquietationē factā esse ad putredinē: ⁊ circa nutritiua ēt sunt mā̄e in via corruptionis: vnde clysterizet̃. Lib⁹ eius sit farina cicerū: q̄r generat nutrimētū ꝯueniēs pulmoni: vt 2° cañ. ca. de cicere: q̄r pulmo est infrigidatus ⁊ lesus ex aqua: ⁊ lac simul cū cicere coctū: ⁊ in his cibis ꝯuenit cū. A. Halya. 6. prac. ca. de cura sūmersi in aqua ca. 4. Et pōt iste canon per se esse de eo q euasit a squināntia apostemosa: que vehemēs dici pōt in quo ꝯualuerit: q̄r reuertit̃ ad sufficientē cibationē ⁊ forsan ampliorē: ⁊ partes gule sunt debiles: timendū est ne recōfluat materia: ⁊ ideo p̄ueniendū

est cum flobotbomia ⁊ curationibus alijs ⁊ cibis laudabilibus.

¶ Et scias ꝙ oīs qui hꝫ dolorē gutturis melius est fugere sermonem ex quocūq̄ꝫ dolore.

¶ Ex quocūq̄ sit dolor. i. ex quacūq̄ causa sit: q̄r in loquendo fit cōmotio ⁊ additio doloris: ⁊ tractus materierū ⁊c.

¶ De vua ⁊ ambab⁹ amigdalis. Cap̄. 12^m.

I Stis qñq̄ꝫ accidit catarr⁹ ap̄ans eas ita vt ꝓhibeat ābelitū: ⁊ qñq̄ꝫ mollificat̃ vua p̄ter ap̄a ⁊ indiget eo qꝺ ꝯstringit eā ⁊ exiccet ex mā̄ ipsam: ⁊ qñq̄ꝫ indiget incisione.

¶ Istud cap̄lm pōt ꝯtinuari illi ca. supra qñ aliqd figit̃: vl' ei qꝺ est ante istud. Vult ergo Auic. deinceps determinare de dispōnibus vue ⁊ duarū amigdalarū: ⁊ intelligat̃ etiaꝫ per hoc algasamat: q̄r est pars inter istas. Et p̄mo ponit dispōnes harū partiū. Scđo ponit curā. ibi (Et appropinquat.) ¶ Cōsiderandū ꝙ causas apostematū harū partiū ⁊ signa dat intelligi ex precedenti cap̄. lꝫ expresserit cām aliquā cum dixit catarrus: ⁊ hoc est q̄r plurima apostematio vue ⁊ duarū amigdalarū est ꝓpter catarrum.

¶ Et appropinquat curationi p̄focationū. Et curet̃ in p̄ncipio cū linimētis in qb⁹ sit facilitatis obseruatio: ⁊ administrent̃ cū pēna: digiti nāq̄ꝫ in nō sua hora qñq̄ laborē afferūt. Et in illa que magna est ⁊ p̱ue inflāmationis administrent̃ pontica. Inflāmate v̄o ꝯueniens est illꝺ qꝺ est vehemētis ifrīdationis sicut aqua solatri: ⁊ sicut semē ros. ⁊ folia eius: vtrisq̄ꝫ. n. inest opatio fortis. Et ex eis que sunt fortiora in hoc cap̄l'o sūt gūmi arabicū ⁊ dragagātū ⁊ sarcocolla ⁊ nesestēgi linita ⁊ ēt balaustie p̱tes due: alumīs p̱s. j. cōterant̃ ⁊ cribelent̃ cū orali ⁊ administrent̃ cū spatula hñte caput incisuꝫ in latitudine. Et qñq̄ꝫ addunt̃ in eis croc⁹ ⁊ cāphora ⁊ administrent̃ liniēdo: ⁊ ēt galle trite cū aceto ⁊ liniūtur cū pēna: ⁊ iterū aqua granati acetosi cū stipticis ⁊ ēt lapis sedenegi: ⁊ ēt lapis corrosus adustus: ⁊ ille q noīat̃ achates ⁊ lapis alafurugie ⁊ spodiū ⁊ lutū sigillatū ⁊ armenū ⁊ rob acreste ⁊ fruct⁹ spine egyptiace ⁊ alumē iameni ⁊ semē ros. Sumant̃ ex eis sicut est illꝺ. Et suffumigatio cū ramis anbeti est ex eis que ꝯstringunt vuā valde: ⁊ ēt succus granati dulcis ꝯtriti cum cortice suo cū sexta sui de melle fact⁹ viscosus ispissatus est linimētū bonū. Et opꝫ vt cū gargarisma fit cū stipticis assiduet̃ gargarisma cū aqua calida. Illꝺ eni p̄parat ipsam: vt in eo stiptica operent̃ ⁊ lenit ipsam ⁊ ꝓhibet stiptica idurare ipsam. Q̄r si stiptica eā acgrere faciāt duritiē ⁊ coartationē dolorosam administra in ea mucilagines ⁊ gūmi arabici ⁊ dragagātū ⁊ amilum ⁊ sarcocollā ⁊ semen malue ⁊ aquā furfuris ⁊ ordei ⁊ fiat vt stet succus extremitatuꝫ rāni cum quinta sui de melle ⁊ aqua mistū: qm̄ est linimētū bonū.

¶ Prio ponit curā ap̄atū vue ⁊ duaꝝ amigdalarū. Scđo pōit curā mollificatiōis ⁊ cāne p̱p̱ ap̄a ⁊ qñq̄ idigēt vua ⁊ due amigdale icisione: ponit in ħ singularē sermoneꝫ. ibi (Qñq̄ accidit.) Tertia ibi (Opꝫ vt.) ⁋ Pria in duas. Prio ponit curā qñ sūt in p̄n° inuēs de augmēto. Scđo qñ in statu. ibi (Et qñ p̱uenit status.) ⁋ Prima in duas. Prio facit qꝺ dcm̄ est. Scđo exēplificat sp̄āl'r curā melancholice. ibi (Melancholice.) Prima hꝫ tot partes quot remedia ponit: quoꝝ plurima sunt cōuenientia in p̄ncipio: ⁊ reliqua ex eis in augmento. ¶ Cōsiderādū ꝙ per hoc qꝺ dicit appropinquat in cura apostematū vue ⁊ duarū amigdalarū curatione prefocationum: Aui. vult ꝙ tu intelligas curā quātū ad eūonē ⁊ diuisionē cū flōmia ⁊ sol'one vētris ⁊ ventosis ⁊ clysterijs ⁊ alijs dictis supra: ⁊ etiā quātū ad regiminis rectificationē ⁊ accidentia in qbus ista ap̄ata possunt cōmunicare cū illis: ergo remanebit solū Aui. ponere curā quātū ad particulares operationes locales: ⁊ ab his statiꝫ incipit: nō ergo loquit̃ in perfecte Aui. hic vt dixit Bertutius: sed

īperfecte intelligi[t] eū. Incipit aūt a linimētis.ſ.circa palatū ⁊ vuā in q̄bus obſeruet̃ facilitas: q̄ꝛ faciliter fiat tactus ⁊ applicatio: ne ꝯiunctione doloꝛoſa mā̄ magis trahat̃: ideo p̄cipit ꝙ cum penna adminiſtret̃ ⁊ nō digitis ne laboꝛē inducant. ¶ Conſiderandū ꝙ per illā vuā que eſt magna ⁊ parue inflāmationis ītelligit apoſtemata ſanguinea calida: ⁊ ꝓpꝛie ſanguinea calida: ⁊ ꝓpꝛie ſanguīe flegmatico ſiue flegmate ſanguini admiſto: ⁊ ideo cōpetunt pontica in pꝛincipio que cū hoc q̄ð repercutiūt ericcant mā̄m. Inflāmata v̄o dicunt̃ apoſtemata de cholerico humoꝛe vbi eſt magna caloꝛis acuitas: ⁊ ideo frigida ꝯueniunt in hoc cap̄. apoſtematū inchoantiū in vna ⁊ duab⁹ amigdalis quā̄do ſunt in p̄ncipio. Dragagātū quā̄doq̄ pōt ſumi pꝛo gūmi. Neſeſtengi.i.capilli veneris vel amilū. Cū oꝛali.i.cū pā̄no ſubtiliſſimo: ⁊ quā̄doq̄ addit̃ crocus quā̄do vis aliquā̄ reſolutionē. Sedenegi.i.emathit̃. Et lapis coꝛroſus eſt foꝛſitan lapis dictus pumex. 2° cañ. ponit̃ q̄libet iſtoꝛū lapidū: ⁊ videt̃ ꝙ plures nō ſunt apud nos. Suffumigatio cū ſemine anheti ſi nō facit hoc a ꝓpꝛietate eſt per virtutē reſolutiuā: nō ⁊ cōpetit in p̄ncipio: niſi alteri cōmiſtum. Aſſiduetur.ſ.paruz ante pꝛemittendo. Adminiſtra in ea.ſ.cura: vel in ea.ſ.vua: ⁊ eſt melioꝛ littera: q̄ꝛ iſtud eſt medicamen diuerſum a ſtatim dicto: non eniz eſt ad remouendum inductam aſperitatē a ſtiptico: ſed ad repercutiendum. Stet.i.inſpiſſet̃. Ramni.i.rubi.

¶ Et opꝫ vt cuz gargariſma fit ex ſtipticis aſſidue fiat ante illud gargariſma cū aqua calida aut decoctione roſarū ⁊ ſumach cui⁹ ſexta ps ſit mellis decoquat̃ ⁊ īſpiſſet̃ ⁊ liniat̃ exteri⁹ cū eo q̄ð hꝫ exiccationē ⁊ ſtipticitatē foꝛtē: ſicut q̄ð fit cuz gallis ⁊ alumine iameni: ⁊ ſal q̄dē eſt illud q̄ð eſt p̄mittēdum ante oīa illa.

¶ Liniatur exterius.ſ.circa palatum. Sal eſt pꝛemittēdus ante illa: q̄ꝛ pꝛius debet fieri repercuſſio. vel pꝛemittendū ad leniendum palatum: ſi eſſet ibi flegma aliquod viſcoſum adherens.

¶ Melā̄cholice v̄o gallaꝝ īmaturaruz nucis atrimēti ru. ſumach: oīuz añ. ptes.ij. ⁊ tertiā: ſalis toꝛrefacti.xx. ptes ſumant̃ ⁊ admiſtrent̃. Medicamē bonū in diſpōnib⁹ ⁊ hoꝛis. ℞. alumis iameni ptes.iij ro. ptes.ij. coſti ptē.j. admiſtret̃ empl'm cū pēna vt ꝑueniat ad vuā. Medicamē bonū ad hoꝛā ſuā. ℞. ſucci granati cum coꝛtice ſuo ⁊ inſpiſſetur cū q̄nta ſui de melle ⁊ liniatur cū eo ⁊ ēt alumis partem.j. ſalis ā̄moniaci partem.j.ſ. gallaꝝ īmaturarū tertiā̄ partis draganti.iij. pares.

¶ Hic ponit ſpā̄liter quaſdaz medicinas melā̄cholice apoſtemationis vue ⁊ amigdalarū que ꝯueniūt in p̄ncipio ad repercutiēdū ⁊ reſoluēdū aliqualiter: q̄ꝛ requirit̃ in humoꝛe melā̄cholico etiaz in p̄ncipio ſue apoſtemationis ꝓpter groſſitiē ⁊ indiſpoſitionez. Et hoꝛis. Quia pōt cōuenire in p̄ncipio ⁊ augmento ⁊ derelinquit tue eſtimationi: ⁊ ideo dixit in hoꝛis. Eſt enim hoc medicamē reſoluens ⁊ etiā̄ repercutiens ilico. nam q̄ð fit ex ſucco granatoꝛum ⁊ melle: videt̃ ꝙ in pꝛincipio plus cōpetit.

¶ Et q̄ñ ꝑuenit ſtat⁹ aut appꝛopinquat admiſtra myrrā ⁊ crocū ⁊ cyperū ⁊ q̄ ſūt eis ſil'ia ⁊ darſiſaban ꝓp̄e ⁊ floꝛē ſq̄nāti ⁊ ramos balſami ⁊ aluſaent admiſtrent̃ liniēdo ⁊ aq̄ coꝝ gargarizent̃: ⁊ ꝓpꝛie q̄ñ admiſtrat̃ in eis gargariſma decoctionis radicis lilij ⁊ ſemis ro. cū melle ⁊ diſtillet̃ oleū amigdalinū in aures in oī hoꝛa: q̄m̄ eſt iuuatiuū. Si aūt collectio fiat ī vtriſq̄ amigdalis ⁊ in eis q̄ ſequunt̃ eas admiſtra d̄coctiōes p̄dictas in capl'o ſinā̄tie: ꝙ ſi doloꝛ ꝑſeuerat ⁊ nō ſedat̃ reūtēdū eſt ad ſol'onē vētris. Si v̄o ꝑ h̄ nō cōplet̃ admiſtra ea q̄ ſunt foꝛt̃ reſol'onis ſic̄ eſt ſucc⁹ cucumeris aſinini ⁊ cētaurea ⁊ nitrū rubeū cū melle aut ſolū. Et ſi īdureſcit ap̄a ⁊ ꝓlōgat̃ nō eſt aliq̄d ei ita ꝯueniēs ſic̄ aſa fetida. Cū ḡ īcipit ſubtiliari in loco vno ⁊ īgroſſat̃ in loco alio: tūc īcidat̃: ⁊ q̄ꝫtū poſ'e eſt vt expellas illð ⁊ facias illi empl'm cū ſale ā̄moniaco ⁊ mittas ipꝫ ei cū cocleari q̄ð ē ſic̄ frenū ⁊ ē meli⁹: ⁊ nō opꝫ vt īcidat̃ niſi cū radici ei⁹ aduenit extenuatio: q̄m̄ in ea ē timoꝛ magn⁹.

¶ Hic ponit curā̄ q̄ñ hm̄oi ap̄ata ſūt in ſtatu ⁊ ēt in fine augmēti. Et p̄mo ponit curā̄ per reſolutiua. Sc̄ðo per maturatiua. ibi (Si aūt collectio.) Tertio ponit curā̄ q̄ñ īdurant̃. ibi (Et ſi īdureſcit.) Quarto q̄ñ rūpunt̃: ⁊ in hoc īnuit quatuoꝛ modos curationis. ibi (Cū ḡ.) ¶ Medicine que p̄mo ponunt̃ reſoluūt mā̄m. Diſtillatio olei amigdalarū in aure iuuat ēt ad reſolutionē. ſupꝛa aūt in p̄cedēti capl'o p̄cepit ro. oleū ꝑꝑ doloꝛis timoꝛē: hic aūt amigdalarū: q̄ꝛ vua foꝛſan nō eſt pars ita doloꝛoſa. Aut ītelligit hic cū p̄cedēti ſtat⁹. Si aūt q̄ꝛ finita collectione doloꝛes ſunt foꝛtes: ⁊ iō dixit ꝙ ſi decoctiones.ſ.maturatiuas. Reuertere ad ſol'onē vētris: q̄ꝛ eſt ſignū multe mā̄e ſuꝑcurrētis: ⁊ iō ēt pōt recurri ad flō̄miā̄. Si v̄o per hoc non cōplent̃ reſol'o ⁊ maturatio ſignū eſt mā̄e groſſe: ⁊ iō adminiſtra foꝛtiter reſolutiua. Et ſi ⁊c̄. aſa: q̄ꝛ eſt foꝛtis reſol'onis: ⁊ videt̃ habere ꝓpꝛietates ad partes gule. Cū ergo incipit ſubtiliari.ſ.vua ⁊c̄. q̄ꝛ ſignificat coꝛruptionē: ſicut quando apoſtemata ingroſſant̃ per ſaniei repletionē male ⁊ reliqua pars ſubtiliat̃ vel ecōtra: puta ſubtiliat̃ per viam moꝛtificationis. Expellas.i. nō facias: q̄ꝛ timet̃ fluxus ſanguinis ⁊ nocumēta que dicent̃.

¶ Gargariſma exiccā̄s vlcera ap̄atū gauonū ⁊ purgā̄s ea. ℞. lētiū balauſtiaꝝ: ā̄boꝝ añ. ptes.v. ſief memithe croci coſti: oīum añ. ptē.j. coquant̃ in aqua ⁊ ſumat̃ ex d̄coctione eoꝝ ps.j. ⁊ miſceat̃ cū medietate ſui de rob moꝛi ⁊ quarta ſui de melle: ⁊ fiat cū ea gargariſma.

¶ Iſte eſt q̄dā̄ cañ. appoſitus: cōtangit.n. ap̄ata carniū glā̄doſaruz vlcerū: ⁊ ideo ponit medicamē: iſtud tñ medicamen dꝫ poni poſt mundificationē factā̄ cū aqua mellita ſm̄ Dynū.

¶ De caſu vue. Cap.13m

Quā̄doq̄ cadit vua ī febꝛe ⁊ q̄ñq̄ cadit ſine febꝛe: ⁊ ei⁹ caſus ē vt tēdat̃ ad īferioꝛa ita vt nō redeāt ad locū ſuū: ⁊ q̄ñqꝫ necium fit deglutiēti cōpꝛimē digit̃ ſuis dōec trā̄ſglutiat.

¶ Conſiderā̄dū ꝙ caſus vue dr̄ ab ap̄ate: q̄ꝛ vua pōt cadere ex relaxatione. Et ſi eſt mā̄ que facit eā̄ cadere: illa mā̄ nō opꝫ ꝙ ſit apoſtemā̄s: ſed remolliens vt flegma: lꝫ in ſanguinea poſſet facere.

¶ De cura. Cap.14m.

Si ſunt illic caliditas ⁊ rubedo flō̄ma: deide admiſtra gargariſmata p̄dicta ī capl'is p̄dictis ſic̄ gargariſmata cū aceto ⁊ aq̄ ro. Deinde fricet̃ cū roſ. ⁊ ſandalis ⁊ balauſtijs ⁊ cā̄phoꝛa ⁊ rob de moꝛis ꝓp̄e in iſtr̄o ſil'i freno: ⁊ opꝫ vt fiat cū facilitate q̄ꝫto magis eſt poſ'e. Et ſi nō ſunt caliditas illic ⁊ rubedo admiſtra gargariſma cū oxymelle ⁊ ſynapi ⁊ almuri anabati ⁊ fricet̃ cū iſtr̄o p̄dicto: ⁊ medicamē q̄ fricat̃ eſt illð q̄ð fit ex gallis ⁊ moꝛis ꝯtritis. Et foꝛtioꝛ curatio eſt vt ſubleuet̃ cū iſtr̄o ad ſuperioꝛa extēdēdo ad exterioꝛa cū medicis ſtipticis ⁊ ꝑmiſtis cū reſolutiuis ſm̄ ꝙ opꝫ. Et q̄ñqꝫ ꝑmittit̃ cū digitis linit̃ ex eis que ſunt ſicut rob moꝛoꝝ ⁊ nucū ⁊ alioꝝ. Et ex medicis bonis ad eleuā̄dū ſunt balauſtie ⁊ alumē ⁊ cā̄phoꝛa ⁊ ex bonis in eleuatione vue eſt gallia cū ſale ā̄moniaco ⁊ galle cū ſale ā̄moniaco. Sꝫ gallia ē ſubtilioꝛ poſtq̄ꝫ nō fuerit illic nocumētū ex ap̄ate ⁊ repletiōe. Cū ḡ ſtat fac gargariſmū cū aq̄ ſalſa vtendo gargariſmate poſt gargariſma. Et ex eis que exꝑta ſunt ad illud eſt vt ſumat̃ ſemis roſ. medietas libꝛe ſucci barbe hircine.iij.ʒ. decoquantur in melle aut vino: q̄m̄ eſt foꝛtius. Et infantiū quidē vuas quandoqꝫ eleuant galle aduſte cum aceto ⁊ ꝓpꝛie quā̄do liniuntur ex eis eoꝛum ſincipita ad focum.

¶ Hic ponit curā̄ caſus vue: ⁊ q̄ꝛ ei⁹ mā̄ q̄ñq̄ eſt ſanguinea hui⁹ ſigna ſūt caliditas ⁊ rubedo: ⁊ iō collaudat flō̄miā̄: ⁊ poſtea ponit localia remedia. Si aūt mā̄ ſit flegmatica: cui⁹ ſignū eſt ꝙ nō ſit caliditas: tūc opꝫ p̄mittē purgationē ſm̄ ꝙ vr̄ de repletiōe: deide venire ad localia que Aui. ponit. Poſtq̄ꝫ nō fuerit ⁊c̄. q̄ꝛ ſi eſt ibi ap̄a in p̄n°: ⁊ repletio in coꝛꝑe: vñ timeat̃ curſus nō ꝯuenit gallia. Cuz

ꝫ stat.s.vua:qꝛ fluxus mãerũ ad eã cessauit:⁊ stat qꝛ subleuasti eã. Et īfantiũ. Quia dicit Dynus:īfantibꝰ sinciput nõ est bene ꝯsolidatũ:virtꝰ stiptici ibidẽ positi facil'r penetrat ad partẽ in q̃ est radix vue:ex q̃ v̓tute vua ꝯhiꝭ ad supiora:⁊ sic tolliꝭ casus eiꝰ. Credo tñ ꝙ iste tex.hic est corruptꝰ:⁊ ẽt sup̄:vel ꝙ.A.habuit corruptũ tex. Rasis.3.ꝯti.c.vlt.vbi sic iacet.ad vuulã terrẽda est galla cũ aceto ⁊ cũ pẽna apponẽda ẽ vuule pluries:qm̃ restringeꝭ:⁊ linitio fiẽda est in palato infantiũ:qm̃ valet nimis. Et sic ẽt credo ꝙ velit dicẽ tex.sup̄ in cap̄.gñali curatiõis hoꝝ apatũ ꝙ achacia sit apponẽda palato ⁊ nõ sincipiti. Mes.tñ ponit idẽ qđ Aui.in h̓ ca.dicẽs.iam exꝑtũ est vt liniaꝭ zuendez.i.sinciput empl'o ex succo achacie:⁊ h̓ in p̄nº.aut ex achacia cũ aceto:qm̃ eleuãt ipaz:⁊ mihi v̓o vꝫ difficile verificari h̓. Cõsimil'r dcm̃ de achacia īuenitꝭ.4.cañ.fen.5.cap̄. de fissuris. Ex qbꝰ accipiꝭ hic ⁊ ibi ꝙ achacia sit aliq̃ res calida.

ℭ Sermo vniuersalis de incisione vue ⁊ vtriusq3 amigdale. Cap̄.15m.

Oportet vt in vua ꝯsidereꝭ eius subtiliatio ⁊ detumitio ⁊ ꝑprie in īferiori parte eiꝰ:⁊ si ingrossaꝭ extremitas eius ⁊ resudat ex ea sicut prius tũc est melior hora:⁊ tũc īcidaꝭ cũ ferro ⁊ cũ medicis cauterizantibꝰ:⁊ fiat preseruatio cum solutione vẽtris subtili precedente ipsaz ⁊ excussione corꝑis a repletiõe si fuerit in ipso ex sanguīe aut alijs. Incisio nãq3 cũ repletione est timorosa.

ℭ Determinat de īcisione vue ⁊ amigdalarũ. Et p̊ ponit qñ dꝫ īcidi ⁊ modũ. Scđo ponit accidẽtia que ex īcisione qñ sequunꝭ.ibi(Ex eis.)Tertio vni illoꝝ accidẽtiũ docet resistẽ.ibi(Opꝫ vt.)⁋ Pria in duas. Prio docet īcidẽ vuã. Scđo duas amigdalas.ibi(Due v̓o amigdale.)⁋ Pria in tres. Prio ponit modũ incidẽde vue. Scđo ostñdit qd īcisioni p̄mittẽdũ est.ibi(Et fiat.)Tertio exeqꝭ īcisionẽ. ibi(Illius aũt.)ℭ Proprie in īferiori parte.s.ꝯsidereꝭ subtiliatio ⁊ decarnatio:qꝛ ꝯuenit eam acui qñq3 vt cauda muris ⁊ ꝯuenit īgrossari:⁊ ideo subdit.⁊ si ingrossaꝭ ⁊c̃. Et est melior hora:qꝛ significat corruptionẽ cũ sanie cũ fluxu ad extremitatẽ eius:vnde non erit tantus dolor. Secundus canon est notus.

ℭ Illius aũt īcisio que subtilis est ⁊ lõga sic̃ cauda muris eq̃tãs sup̄ liguã sine repletiõe aut rubedine aut nigredīe est ꝑui timoris. Et modus qdẽ īcisionis eiꝰ est vt p̄maꝭ ligua ad inferiora:⁊ sit poſ'e accipere vuã cũ instr̃o ⁊ p̄maꝭ ad īferiora ⁊ nõ radicitꝰ īcidaꝭ:imo dimittaꝭ ex ea aliqd. Nã si tu absciderís eã ex palato sãguis forsitã nõ abscideꝭ oĩno:cũ tñ nõ opꝫ vt incidaꝭ res ꝑua:⁊ sit nocum̃tũ ⁊ remãeat cũ dispõne sua:imo opꝫ vt īcidaꝭ q̃ᷓtitas quã addit sup̄ nãz. Cũ aũt est rubea apostemosa:tũc eiꝰ īcisio ẽ timorosa. Et qñq3 manat sanguis:⁊ nõ abscidiꝭ ꝑp aliq̃3 medicinã. Ex medicinis aũt īcidẽtibꝰ eã sũt asa fetida:⁊ alumẽ iameni que sine ītermissione ponanꝭ sup̄ radicẽ eiꝰ:qm̃ īcidũt eã ⁊ faciũt ip̄az cadẽ. Et ex medicis faciẽtibꝰ ip̄az cadere cũ cauterio est sal ãmoniacꝰ cũ asa fetida ⁊ atrimẽtis. Et opꝫ vt medicine iste sup̄ vuã ãnexe teneanꝭ cũ istr̃o narrato ⁊ teneanꝭ hora vna:ita ꝙ nõ deglutiat donec agãt in eã:deinde iteranꝭ vsquequo nigrescat. Nã3 si denigraꝭ cadet post tres dies s̓m pl'm. Et opꝫ vt sit ille q curaꝭ d̓cliuis ad īferiora hñs os aꝑtũ ita vt currat saliua eius ⁊ nõ retineaꝭ in ore ipsius.

ℭ Ponit p̊ incisionẽ cuꝫ ferro. Scđo cũ medicis.ibi(Ex medicis.) Tertio ponit formã situs eius cũ fit incisio.ibi(Et opꝫ.)ℭ Cuꝫ tñ nõ opꝫ.i.nõ incidas ita modicã partem ꝙ remaneat nocumentũ qđ prius erat:qꝛ adhuc super linguã equiter.

ℭ Due v̓o amigdale suspendanꝭ cũ vncino ⁊ trabanꝭ ad exteriora q̃ᷓto plus poſ'e est p̄ter ꝙ cũ eis attrahũtur tunice ⁊ abscidanꝭ cũ rotũditate d̓sup̄ radicẽ apđ q̃rtã lõgitudis cũ istr̃o īcisionis p̄ter ꝙ ꝑmuteꝭ istr̃m ⁊ īcidaꝭ vna post alterã post obs̓uationẽ ꝯditionũ p̄dictaꝝ in colore ⁊ q̃ᷓtitate earũ. Cũq3 ceciderit ex eis qđ abscindiꝭ dimittaꝭ sanguis currẽ s̓m q̃ᷓtitatez mediocrẽ. Et sit patiẽs decliuis sup̄ faciẽ suã ne sanguis īgrediaꝭ guttur eiꝰ. Deīde colluat os ex aceto ⁊ aqua īfrigidatis ⁊ euomat ⁊ tussiat vt mũdificeꝭ iterius eiꝰ: deinde ponaꝭ sup̄ eã qđ abscindit sanguinẽ sicut colcotar ⁊ alumen ⁊ dragantũ ⁊ gargarizet cũ decoctione senticis ⁊ folioꝝ myrti ⁊ sit tepida.

ℭ Ex hoc tex.appeꝫ ꝙ due amigdale nõ sũt quas Mũdinꝰ anathomista imaginaꝭ in collo:imo sũt post vuã circa ꝑtes colatorio ꝓpinquas. Cũ rotũditate:qꝛ talis est forma istaꝝ. Apud quartã longitudis.i.4ª ꝑs eius qđ elõgasti trahẽdo cũ vncio:⁊ h̓ est iudiciũ estimatiuũ:qꝛ imaginaꝭ ꝙ illud sit tm̃ qđ sufficit vt relaxato vncio facta sit sufficiẽs amputatio nõ sup̄flue nec diminuta cũ tu vidisti q̃rtã ꝑtẽ:vel sup̄ q̃rtã ꝑtẽ:qꝛ quarta remãsit. Et hic fuit s̓mo Raſ.3.ꝯti.c.vlt.vbi dicit si apiaꝭ os ⁊ īuẽta fuerit amigdala excta suspẽdi dꝫ ⁊ īcidi ad rotũditatẽ ad modũ q̃rte ꝑtis equal'r. Et ex h̓ appet falsa expõ Bertutij q dicit ꝙ apud quartã.i.apud quartaz spõdilẽ. Preter qđ ꝑmuteꝭ:qꝛ nõ vacilles cũ eo. Reliqua patent.

ℭ De remotiõe nocumẽtoꝝ īcisionis vue. Cap̄.16m.

Et ex eis est nocumẽtũ vocis:⁊ ex illis est d̓tectio pulmonis frigori ⁊ calori ⁊ facit accidere tussiz ab oĩ frigore ⁊ calore ⁊ nõ tolerat sitiz:⁊ ex illis est detegẽ stõchũ malitie cõplexionis a cã p̄mitiua ex vẽtositate ⁊ pulue ⁊ eis silibꝰ:⁊ pl'imi eoꝝ infridãt aerẽ tẽꝑatũ ⁊ in pectoribꝰ pl'imoꝝ eoꝝ figiꝭ frigus in pulmone ipsoꝝ donec moriunꝭ:et qñq3 accidit ex ea sputũ sanguinis ⁊ nõ retineꝭ.

ℭ Nõ tolerat sitim:qꝛ hũiditas vue poterat p̄us ꝯtẽpare sitiz eoꝝ qđ mõ ñ facit:⁊ iõ cãe extrĩsece īducẽtes siti liberiꝰ h̓ faciũt. Infrigidãt aerẽ tẽꝑatũ.i.d̓bẽt eẽ fridi:qꝛ ñ alteraꝭ ī palato eoꝝ ab vua.

ℭ De cura sputi sanguinis ex incisione vue et vtriusq3 amigdale. Cap̄.17m.

Oportet vt ponanꝭ vẽtose sup̄ collũ ⁊ mamillas:⁊ fiat flõmia ⁊ vt fiat regimen cũ flõmia venarũ īferioꝝ cõicãtiũ sic̃ ascellaꝝ:⁊ eis similiũ ītẽdẽdo ad attrahẽdũ. Singularia aũt sanguinẽ retinẽtia ⁊ linimẽta admistrata ad illđ sunt sicut atrimẽtũ q̃ fiat linimẽtũ:aut puluerizeꝭ atrimentũ sup̄ ip̄m ⁊ īfridãtia actu sicut nix ⁊ succi fridi stiptici noti sicut succꝰ acreste ⁊ pãpini viꝫ ⁊ ribes ⁊ solatrũ ⁊ aq̃ cydonioꝝ acetosoꝝ:⁊ ex rebꝰ exꝑtis q̃ hñt ꝓꝑetatẽ in h̓ capl'o. Et opꝫ vt admistreꝭ in dispõne medicamẽ qđ testatꝰ est sapiẽs noiatꝰ diogenes ⁊ est alcuezric:⁊ ẽt succꝰ arnoglosse cũ admistraꝭ ꝓprie cuꝫ troc. de charabe ⁊ luto sigillato:⁊ opꝫ vt non admistreꝭ ex cis calidũ aliqd:imo fridũ actu. Calidũ.n.cũ eo qđ attrahit destruit operationẽ medicine.

ℭ Prio ponit multa ad ꝯstrigẽdũ fluxũ sanguis. Scđo dat cañ.in q̃litate actuali eoꝝ qbꝰ vtimur.ibi(Et opꝫ.)Ut fiat regimẽ:qꝛ regas īfirmũ cũ illa flõmia si videbiꝭ tibi eius necitas. Cõicãtiũ.s.in ꝑtibꝰ supioribꝰ ex q̃ cõicaꝭ sanguis forte ab īferioribꝰ:vel ab illis ꝑtibꝰ sursuꝫ trahiꝭ:⁊ iõ tu ad ꝯtriũ ⁊ ad īferiꝰ trahes. Ascellaꝝ.i.basilicaꝝ. Et siſ'iũ.i.cephalicaꝝ. Atrimẽtũ vl' vitriolũ viride vl' rubeũ ⁊ aliđ alijs. In dispõne.s.aliq̃:vl' in dispõne.s.subito. Alcuezric nomẽ illiꝰ medicĩe:vel auctoris.s.diogenis.vtrũq3 est nobis ignotũ.

ℭ Dubitaꝭ ex vltimo cañ qꝛ Aui.supra illo ca.opꝫ vt.in fine docẽs ꝯstringere sanguinẽ dixit ⁊ sint tepida:hic dicit actu frigida. Amplius qũo calidũ destruit operationez medicine.⁋ Dõm ꝙ si tua intentio est sola ꝯstrictio sanguinis:opꝫ medicamẽ esse actu frigidum:iõ vt adiuuet in ꝯstrictione sanguis. Sed actu calidũ attrahit ⁊ facit fluere:ꝫ calidũ distrahit opationẽ medicine ꝯstrictiue. Si aũt ītẽtio eẽt aliqualis doloris sedatio:tũc dꝫ esse medicina tepida:vt pars ex incisione vlcerata nõ mordeaꝭ a frigido ⁊c̃. Dubium

ℭ Finis.9.fen ⁊ p̄me partis tertij.